Digitized by Google

N°. du Catalogue ~~507. 31. 3.~~

BIBLIOTHECA S. J.
Maison Saint-Augustin
ENGHIEN

D 127/41

Digitized by Google

Digitized by Google

Recueil d'homélies et sermons des Pères
fait par Alcuin
avec, en outre, les trois livres De la Trinité
du même Alcuin –

De Trinitate fo XCIX rto. 99

Lyon
Jean Klein
1520

Digitized by Google

Homilie doctorũ eccleſiaſticorũ in euangelia dominicalia ac temporanea vna cum ſermonibus ornatiſſimis in vnũ redacta codicē iuſſu diui Caroli magni imperatoris ſemper Auguſti: opera et ingenio venerabilis Chriſti profeſſoris Alchuini: cuius eiuſdem inſeruntur tres libri diſerti atq; acuti de ſacroſancta trinitate ad eundē Carolũ: omnia terſiſſime impreſſa: docte recognita: ſententijs ac ſacre ſcripture teſtimonijs marginatim illuſtrata.

ex communitate S. martini Laudunensis

Digitized by Google

F. Lambertus Campeſter Theologus Symphoriano Camperio Patritio Lugdunenſi medico inſigni. S.

QUoties mecum refero priſci temporis principes: optime Symphoriane: nō poſſum non indignari huic noſtro ſeculo: quod velut languidum nil prorſum antiquorum memorie comparabile edat. Non refero hoc loco celerrimas terra mariq; partas victorias: non geſtarum rerum ignitum ac celeſtem vigorem: non velocē bellorum procinctum: quo ſe fulminū inſtar de oriente in occidentē (ſi quis armorum fragor inſonuiſſet) proripuere. Miror in tanta rerū mole virtutum atq; artium ſummā venerationē. At ſi diſſerentes audias: credas philoſophos: credas oratores. Si belligerantes: veros credas impatores. Ceſar fuerit ne manu ſtrenuior aut lingua diſertior: quis facile dixerit? Auguſti in proſa ⁊ carmine laudatur ingenium. Adriani alioqui ſceleribus venditi extant poemata. Numerianus oratoris nomen maluit ꝙ imperatoris. In horū numerū accedit Carolus magnus: qui indignū ratus ꝙ orbem crebris preſſiſſet victoriis: niſi et rem ſacram animo generoſo curaſſet. Poſt domitum alta virtute orbem: ſacris ſtuduit initiari doctrinis: id quod veriſſimū eſt ſuſpicatus neminē debere noſſe vel plura vel meliora ꝙ Imperatorem. Nec defuit pijſſimis votis venerabilis Alchuinus: quin diuo principi tris de ſumma trinitate libros dedicaret. Et hunc homiliarum in ſancta euangelia codicē imperatorio decreto congeſſit. Hunc ergo librum tui nominis illuſtri titulo prodire ſinito optime vir: eumq; tuo excipe charius preſidio ꝙ optima queq; ⁊ calles et colis ⁊ bonorū principū vteris pro meritis tuis familiaritate. Eſt autem liber hic (vt veriuerbio dicam) ſanctus in primis: eccleſieq; dei pernecceſſarius: ⁊ quantum ars eniti potuit chalcographica: pure preſſe: veroq; emiſſus. Hoc ergo habe munuſculum vir honorate: habiturus maiora dum fortuna proſperior arriſerit.

Digitized by Google

¶ Collectanea homiliarum in euangelia tam dominicalium feriatorũq; dierum: ꝙ feſtorum per totius anni decurſum: que apud ſanctos doctores: Hieronymum: Auguſtinũ: Ambroſium: Gregoriũ: Origenem: Joānem Chryſoſtomum: Bedā preſbyterum: et alios magni nominis auctores ſparſim habentur.

¶ Dominica prima aduentus dñi. Matthei. XXI.

¶ In illo tempore. Cum appropinquaſſet Jeſus hieroſolymā et veniſſet Bethphage ad mōtē Oliueti: tūc miſit duos diſcipulos dicēs eis. Ite in caſtellum quod cōtra vos eſt: ⁊ ſtatim inuenietis aſinā alligatā et pullũ cũ ea. Et reliqua. Homilia beati Joānis epiſcopi: al's Chryſoſtomi.

Ducto res ipſa exigit vt q̄ramus. Frequēter quidē Jeſus venit in Hieruſalē/ſicut Joannes teſtatur: nũꝙ tñ ſibi adhibuit miniſteria iumētoꝝ: nec ramorũ virētia circa ſe ornamēta cōſtituit: nec ad terribilē laudem ſue diuinitatis animos ppl'i excitauit/niſi mō qñ vt pateref aſcendit. Ideo ergo cũ
Ratio mīſ̄pha lis igreſſus dñi. tanta gloria ingreſſus eſt/vt amplius illoꝝ aduerſum ſe excitaret inuidiā: q: iam tēpꝰ paſſiōis eiꝰ inſtabat: ⁊ nō mors eũ vrgebat: ſed ipſe magis aduerſum ſe cōpellebat mortē. Quoties eñ de manu ſacerdotuꝫ elapſus euaſit cum eſſet viſibilis factus? Qñ iudei Chriſtũ voluerunt occidere/tangere eũ nō potuerũt. Qñ autē Chriſtus ſecutus eſt mortē: parcere ei Judei nō potuerũt. Ergo ſi chriſtus eos ꝓuocauit/an forte de morte ſua fecit eos noxios? Abſit. Non excitauit eos vt facerent qđ ante noluerant: ſed vt poſſent facere qđ prius volebāt. Facultas eis data eſt/non mutata voluntas. ¶ Tunc Jeſus miſit
Tex. duos diſcipulos dicēs. Ite in caſtellũ qđ cōtra vos eſt: et ſtatim inuenietis aſinā alligatā ⁊ pullũ cũ ea: ſoluite et adducite mihi. Aſina ⁊ pullꝰ eius/iudei ſunt ⁊ gētes. Judea eñ ſm deũ mr̃ eſt gentiũ. Sic eñ dicit ad illā deꝰ ꝑ
Eſaie. j. Eſaiam ꝓphetā. Et cōſtituā principes tuos ſicut antea: et cōſiliarios tuos ſicut ab initio: ⁊ tunc vocaberis ciuitas iuſtitie ⁊ mater ciuitatũ. i. eccl'iaꝝ/fidelis ſion. Propter quaſdā tales ſimilitudines aialibus his aſſimilati ſunt hoīes: deũ vel dei filiũ nō cognoſcētes. Eſt eñ aial hoc inmũdũ: ⁊ pre ceteris pene iumētis magis irratiōabile ⁊ ſtultũ: infirmũ ⁊ ignobile: ⁊ onerifeꝝ magis. Sic ⁊
Allegoria verborum. hoīes fuerũt ante Chriſtũ/idolatrijs ⁊ paſſionibꝰ diuerſis īmũdi ⁊ irrōnabiles verbi rōne carētes: ⁊ quātum ad deũ ſtulti. Quid aũt ſtultiꝰ ꝙ factorē cōtēnere/q̄ſi factuꝝ ram et opus manuum ſuarum adorare quaſi factorem? Erant infirmi ſm animam: ⁊ ignobiles nō valentes reſiſtere paſſionibus ſuis: ⁊ obliti gñationē ſuā celeſtē: facti fuerāt ſerui paſſionũ ſuarũ ⁊ demonũ/quibꝰ reſiſtere nō valebāt. Et q̇cũq; demonũ vel philoſophoꝝ cuiuſq; erroris vel dogmatꝫ alicuiꝰ ſarcinā eis voluiſſet īponere/ſuffereba nt: ⁊ oia nō bona patientia ſupportabāt/nec reſiſtebant. Propter q̄ oia et apoſtolꝰ ad Corintheos dicit.
j. Cori. j. Uidete vocationē veſtrā fratres: q: nō multi ſapientes ſm carnē/non multi fortes/non multi nobiles: ſed q̄ ſtulta ſunt mũdi elegit deus: vt confundat ſapientes: ⁊ infirma mũdi elegit deus: vt confundat fortia: ⁊ ignobilia et contēptibilia mũdi elegit deꝰ et q̄ non ſunt/vt ea q̄ ſunt deſtrueret. At vbi chriſtꝰ ſup eos aſcēdit ⁊ induxit in templũ: lot i per baptiſmũ/facti ſunt de inmũdis aialibꝰ homines ſcti. Percepta eñ verbi ratione ⁊ ſapiētia dei/facti ſunt hoīes rationabiles et prudentes: ⁊ inuēta eſt irrationabilitas eoꝝ eſſe ſimplicitas: et ſtultitia eoꝝ māſuetudo. Nā ſimplicitas ſine ratione verbi/hoīs irrationabilitas eſt: et māſuetudo ſi nō ſit ꝓpter deũ/ſtultitia eſt. Adhuc aũt accepta grā ⁊ recognita gñatione ſua celeſti facti ſunt de infirmis ⁊ ignobilibus fortes ⁊ nobiles: ⁊ q̄ videbat infirmitas/innocētia inuēta eſt in eis: ignobilitas aũt humilitas. Nā innocētia ſine deo infirmitas eſtimatur: ⁊ humilitas nō ꝓpter deũ ignobilitas iudicatur. Itē reijciētes a ſe onera demonũ: ⁊ ſuſcipiētes ſuper ſe iugũ chriſti ſuaue et onus eius leue: et ipſum ſeſſorē in cordi-
bus ſuis ſuſcipiētes/facti ſunt patiētes. Nā patiētia irra- *Moralis expoſitio.*
tionabilis onerifera/eſtimatur ligata. i. diabolici erroris vinculo impedita vt nō haberet libertatē ire quo vellet. Nā omnes hoīes anteꝙ peccemus/liberũ quidē habemus arbitriũ/ſi volumus ſequi volũtatē diaboli an nō? Nō ſi ſemel peccantes obligauerimus nos opibꝰ eius: iā noſtra virtute euadere non poſſumus: ſed ſicut nauis fracto gubernaculo illuc ducit vbi tēpeſtas voluerit: ſic et homo diuine gratie auxilio perdito per pctm̃: non qđ vult agit: ſꝫ qđ diabolꝰ vult. Et niſi deus valida manu miſericordie ſue ſoluerit illũ vſq; ad mortē in peccato: uꝫ ſuorũ vinculis ꝑmanebit. Ergo noſtra quidē voluntate et negligentia alligamur: ſed per dei miſericordiā abſoluimur. Sicut enim videmus in iſtis mundialibꝰ regnis quomodo in primis quidem nemo poteſt facere ſeipm regē: ſed populus creat ſibi regē quē eligit: ſed cũ ille rex fuerit factus et confirmatus in regno: iam habet ptātē in hominibꝰ: ⁊ nō pōt populus iugũ eius de ceruice ſuā repellere. Nā primũ quidē in poteſtate ppl'i eſt facere ſibi regē quē vult: factũ aũt de regno iā repellere non eſt in ptāte eius. Et ſicut ppl'i voluntas poſtea in neceſſitatem cōuertitur: ſic ⁊ hō priuſꝙ peccet liberũ habet arbitrium: vtrum velit ſub regno eſſe diaboli an non? Cũ autem ſe peccādo tradiderit ſub regno ipſiꝰ iā non pōt de poteſtate eius exire: ſed ſic prima voluntas eius in neceſſitatē cōuertitur. Et hoc eſt ꝙ homines ſeculares ⁊ peccatores dicere ſolent. Nũquid nolumus eſſe ſancti: et q̇s non vult eſſe iuſtus? Sed nō poſſumus. Uerũ quidē eſt quod dicũt: ſed non habēt excuſationē: q: primũ potuerunt nō eſſe ſub poteſtate diaboli ſi voluiſſent: poſtꝙ vero poſuerunt thronũ diaboli in cordibus ſuis: iam nemo
pōt eos eripere de ptāte diaboli/niſi ſolꝰ deꝰ. ¶ Soluitē *Tex.*
inquit. Quō? Per doctrinā veſtrā ⁊ per miracula veſtra:
quia oēs iudei et gentes per apl'os liberati ſunt. ¶ Ad- *Allegorica expoſitio.*
ducite mihi ad miniſterium. i. ad gloriam corrigite illos. Duos aũt miſit apl'os: q: per duo generalia mādata/omne genus humanũ de pctō abſoluitur. Qualia? Diliges dominũ deum tuũ ex toto corde tuo: et proximũ tuum ſi-
cut teipſum. In his duobꝰ omne pctm̃ expellitur: et om- *Tobie. iiij.*
nis iuſtitia conſummatur. Aut certe alia duo. Quod ti-
bi non vis fieri/alteri ne feceris. Et itē. Quō vultis vt fa- *Matt. vij.*
ciant vobis hoīes/facite et vos illis ſimiliter. Quidam aũt duos iſtos/Petrũ ⁊ Philippũ apoſtolos exponit intelligi oportere: quoniā hi primũ tranſgrediētes iudaicos fines/gentes adduxerũt ad Chriſtũ: Philippꝰ q̇dē Samariā/quā ipſam ſamariā aſinā eſſe interpretatur. Petrus aũt gētes/accipiēs Corneliũ ex gētibꝰ quaſi ſama-
rie pullũ. ¶ Et ſi q̇s vobis dixerit aliq̇d/dicite. Dominꝰ *Tex.*
operam eorum deſiderat. Nec dicatis dñs tuꝰ neq; dñs noſter neq; dñs iumētoꝝ: vt intelligāt oēs: q: ego ſolus dñs: nō ſolũ animalium/neq; ſolũ eorum q̇ mihi ſubditi ſunt: ſed oim hominũ/etiam qui mihi cōtrarij ſunt. Nā ⁊

Digitized by Google

peccatores cõditione q̃dẽ mei ſunt: volũtate aũt ſua dia⸗
Pſal. xlix. boli. Meus eſt em̃ orbis terre et plenitudo ei⁹. Dñs ope
ram eoꝝ deſiderat. Iuſtũ eſt vt aliq̃ creatura ſeruiat ſuo
factori. Gẽtes em̃ deus in ꝑtãte diaboli ꝑ tẽpe reliq̃t/ vt ẽ
Pſal. xxxv. ter non in eternum cõtempſit: vt perdat. Neceſſe eſt aũt
vt fiat qḋ ſcriptũ eſt. Hoĩes et iumẽta ſaluabis domine.
Tex. ¶ Confeſtim aũt remittet eos. Aial quidẽ poſtq̃ ingreſ
ſum eſt in Hieruſalẽ inde ad dñm ſuũ remiſſum eſt. Ani⸗
malis aũt ꝓpheria in Iudea remãſit. Nã de aiali illo nõ
hoc qḋ videbatur neceſſariũ erat chriſto: ſed id qḋ intelli
gebatur. i. non caro: ſed ratio: ideoq; caro remiſſa eſt: ra⸗
tio aũt retenta. Aut ita. Nõ dixit: et iterũ remittet eos ad
te: ſed tantũ remittet eos: ne miniſteriũ ꝓcederet rõnem
Nã puro in primis hoies nõ ſermone nudo vocauit apo⸗
ſtolorũ: ſed per virtutẽ ſpũſſancti ſoluit pariter ⁊ adduxit
Poſtq̃ aũt adduxit/ iterũ dimiſit eos in arbitrio: vt labo
re ſuo comitante gratia iuſtificentur. Nã qḋ vocati ſum⁹
dei eſt: qḋ aũt digni vocatione viuimus: noſtrũ pariter ⁊
dei eſt. Hoc eſt qḋ ait. Iterũ remittet eos. Nõ ad diabolũ
qui prius tenebat eos: ſed in arbitrio ſuo in quo ante fue
Tex. runt/ adiuuãte ſcꝫ dono grẽ. ¶ Hoc aũt totũ factũ eſt vt
impleret qḋ dictũ eſt per ꝓphetã dicentẽ. Dicite filie ſiõ:
ecce rex tuus venit tibi manſuetus: ſedens ſup aſinam et
pullũ filiũ iumẽti. Dñs em̃ aſcẽdẽs ad motẽ in Hieroſo
lymã: magnã gratiam pacis ⁊ cõcordie mũdo vniuerſo
Allegoria ſignatur. quaſi in teſtamẽto reliq̃t. In myſteriũ em̃ gentiũ futura
rũ/ ſedens ſuper aſinã et pullũ eius intrauit in tẽplũ: ⁊ ſic
gentes Iudeis cõiunxit. Sciens aũt ꝓpheta maliciã Iu
deoꝝ: q: contradicturi fuerant chriſto aſcẽdenti in tẽplũ
ideo ante ꝑmonuit/ vt per hoc ſignũ cognoſcerẽt regem
ſuũ Iudei/ dicẽs. Ecce rex tuus venit tibi mãſuetus ⁊c.
Ecce oñdentis eſt verbũ. i. videte: nõ carnali aſpectu: ſed
ſpũali intellectu opera virtutũ eius aſpicite: nõ ſchema
viſionis eius. Si em̃ ſchema tm̃ eius aſpexeritis: decipiẽ
di eſtis natura humana. Si aũt opus eius cõſideraueri⸗
tis: ſaluãdi eſtis in virtute diuina. Ante tp̃a aũt multa cõ
ſtitutus ꝓpheta: videns eũ ſpũali aſpectu qui nondũ fue
rat natus: ideo dicebat: ecce vt oſtẽderet: q: ille de quo lo
Mat. xxi. quebatur: anteq̃ naſceref iã erat. Cũ ergo videritis eum
in tẽplo o Iudei: nolite ſuperbe agere cõtra eum/ dicen⸗
tes. In qua poteſtate facis hec: Quia ecce rex tuus ve⸗
nit tibi manſuetus ſedens ſup aſinã. Nolite conſiderare
in qua poteſtate facit: ſed cõſiderate tm̃ ſi facere poteſt:
qm̃ hoc credere eſt: illud aũt tẽtare. Ecce rex tuus venit
Ioan. xix. tibi manſuetus ſedens ſuper aſinã. Nolite dicere: nos nõ
habemus regẽ niſi tantũmodo Ceſarẽ. Ecce rex tuus ve
Pſal. lvi. nit tibi manſuetus/ ſedẽs ſuper aſinã. Si intellexeris/ ve
nit tibi: ſi non intellexeris/ veniet cõtra te. i. ſi intellexeris
veniet vt ſaluet te: et ſub pedibus tuis ſubiuget gẽtes: vt
gaudens per ꝓphetam dicas. Quoniã dñs excelſus/ ter
ribilis ⁊ rex magnus ſup omnẽ terram: ſubiecit populos
nobis et gentes ſub pedib⁹ noſtris: elegit nos hereditã
tẽ ſibi ſpẽm Iacob quẽ dilexit. Si aũt nõ intellexeris/ ve⸗
niet vt perdat te: et de tẽplo ſcritatis expellat: ⁊ aliã ſpon
ſam de gentibus caſtiorem ducat in cubiculũ ſanctitatis
vt tu proiecta ⁊ in tenebris cõſtituta dicas per Salomo⸗
Canti. i. nẽ. Ne aſpexeritis me: qm̃ ego ſum denigrata qm̃ deſpe⸗
xit me ſol. Vis cognoſcere manſuetudinẽ venientis/ con
ſidera ſpeciẽ aduẽtus eius. Nõ ſedet in curru aureo/ pre⸗
cioſa purpura fulgens: neq; aſcendit ſuper equũ feruĩ⸗
dũ amatorẽ diſcordie ⁊ litis: qui iactantia glorie pectus
Pratis cõcionatoria. habet repletũ: qui de lõginquo odorat bellum et gaudet
ad vocẽ tube: et cũ viderit ſanguineã pugnã/ dicit in cor
de ſuo bene factũ: ſed ſedet ſup aſinã trãquillitatis ⁊ pa
cis amicã. Non aũt vides in circũitu eius ſplẽdentes gla
dios aut cetera ornamẽta armoꝝ terribiliũ. Sed quid:
Ramos frõdentes/ teſtimonia pietatis. Venit ergo mã⸗
ſuetus: vt non ꝓpter potentiã timeretur: ſed vt propter
manſuetudinẽ amaref. ¶ Sedens ſuper aſinã et pullũ
eius. Eſto. Super matrẽ ſedebat/ nũquid et ſup pullum
ſedebat: Et ſi corporaliter fieri non poterat vt ſuper
aial vtrũq; ſederet: ſpũaliter poterat/ cũ eſſet de⁹ ⁊ in
Iudeis ſederet et gentibus ſimul. Sedere aũt eſt ſup iu⸗
mẽta. i. in precordijs eoꝝ habitare/ vt dicat illis Chriſt⁹:
Tollite onus meũ ſuper vos et videte: q: mitis ſum ⁊ hu Matt. xi.
milis corde. Mãſueti em̃ manſuetũ debẽt portare qui vo
cauit eos ſeſſor: non vt puniat eos ꝓpter peccã eoꝝ: ſed vt
ipſe requieſcat in eis ꝓpter manſuetudinẽ eoꝝ. Nã ſicut
hoc genus iumẽti ſi qḋ errat/ in ſimplicitate errat et non
in aſperitate: ita et hoies q̃ crediderũt in Chriſtũ/ ſiue ex
iudeis ſiue ex gentib⁹/ nõ in malitia: ſed in ignorãtia pec
cauerũt: ideo ſedere debent non puniri ſub graui ſeſſore.
Nã ſicut peccatores equi ſunt diaboli: ita et ſcti equi ſunt
Chriſti: q: diabolus in peccatorib⁹ ſedens inſtigat eos ꝑ
deſerta facinoꝝ. i. per fornicationes et auaricias: Chriſt⁹
aũt ſedens in ſanctis dirigit eos per plana iuſtitie. i. in ca
ſtitate in humilitate. Ergo eq̃tatus diaboli ꝑditio eſt: eq̃
tatus aũt Chriſti ſalus. Sicut Abachuc dicit in canticis Abac. iij
ſuis ad ipm. Qui aſcẽdis ſuper equos tuos: ⁊ equitatus
tuus ſanitas eſt. Ergo induxit ꝓplm in tẽplũ vt gentes
Iudeis cõiungat: vt impleaſ qḋ Iacob benedicẽs filiũ
ſuũ Iudã ꝓphetauit/ alligans inq̃t ad vitẽ pullũ ſuum. Gene. xlix.
Que eſt illa vitis: Iudea q̃ de Egypto tranſlata eſt et in
oriente plantata. Et ſicut ꝓphetauit Noe de filijs ſuis/ di
cens. Bñdict⁹ fili⁹ me⁹ Sem: dilatet Deus Iaphet ⁊ in⸗ Gene. ix.
habitet in tabernaculis Sem. Sem em̃ erat pr̃ Iudeoꝝ:
Iaphet aũt pr̃ gẽtiũ: q per chriſtũ igreſſe ſunt in taberna
cula Iudeoꝝ. ¶ Euntes aũt diſcipuli fecerũt ſicut ꝑcepe⸗
rat illis Ieſus: ⁊ adduxerũt aſinã et pullũ. Ex eũtes apli Tex.
ſoluerũt aſinã alienã/ miniſteriũ q̃dẽ fuit illoꝝ: virt⁹ aũt
et auctoritas Chriſti. Nec em̃ potuiſſent tollere iumẽtũ
alienũ ab illo dño q̃ nõ eos agnoſcebat q̃ eſſent: niſi pre⸗
ueniens eos ſpũs Chriſti cordi dñi eius ꝓparaſſet ad dãdũ
Sic q apli ſoluerũt Iudeos vel gẽtes de vinculo inimi⸗
ci: in prima quidẽ facie eoꝝ videbaſ opus: reuera autem
virt⁹ fuit et grã Chriſti. Nec em̃ a Chriſto duodecim con
ſtituti totũ mundũ ligatum ſub ptãte diaboli ſoluere po⸗ Tex.
tuiſſent: niſi grã Chriſti cõfregiſſet virtutẽ inimici. ¶ Et
impoſuerũt ſup eos veſtimẽta ſua: ⁊ cũ deſup ſedere fece
runt. Veſtimẽta ſunt ꝑcepta diuina ⁊ grã ſpũalis. Sicut
em̃ nuditatis turpitudo veſtimẽto regiſ: ſic naturalia ma⸗ Tropologia pulchra.
la carnis nr̃e ꝑceptis et grã diuina teguntur. Ois enim ho
mo naturaliter non ſolũ peccator eſt: ſed etiã totus pecca⸗
tũ/ dicẽte apoſtolo. Eram⁹ natura filij ire ſicut et ceteri.
Vnde ⁊ Adã ideo ſe vidit nudũ. i. peccatorẽ: ⁊ ideo folijs Ephe. ij.
fici. i. mãdatis aſpere legis cooperuit nuditatẽ ſuã. Et ali
bi/ pmittens ſe deus iuſtitias ſuas ⁊ gratias ablaturum
de gente Iudea/ ſic dicit per Oſee ꝓphetã. Et auferam
veſtimẽta mea ⁊ linteamina: ⁊ oſtendã gentib⁹ turpitu⸗
dinẽ eius. Ergo impoſuerũt veſtimẽta ſuper eos. i. man⸗
data et gratias quas ipi acceperũt a Chriſto: ſuper Iu⸗
deos et gentiles impoſuerũt. i. tradiderũt. Nec em̃ requi⸗
eſcere in eis potuiſſet Chriſtus/ niſi eius mãdata fuiſſent
in eis. ¶ Plurima aũt turba veſtimenta ſua ſternebãt: Tex.
alij aũt ſcindebãt ramos de arborib⁹ ⁊ ſternebãt in via:
videlicet vt veniente calcarẽtur iumẽta. Veſtimẽta ſunt
mandata/ vt diximus: frondes aũt ſpeciẽ tenent pieta⸗
tis. Quoniã ergo omnia mãdata legis et ſpecies Iudai
ce religionis a chriſtianis fuerant conculcãda in via. i. in
Chriſto: ideo iam tunc illa ſub pedibus iumẽti ſternebãt
in via. Et vide quoniã ſuper iumẽtũ quidem apoſtoli po
ſuerunt veſtimenta ſua: ſub pedibus iumẽti cetera turba
Iudaica: quoniã mãdatis quidem apoſtoloꝝ ſternũtur
chriſtiani ⁊ adornantur: legis autẽ mandata ipſi concul
cant. Quotieſcũq; enim circumciſionem ſpernim⁹/ ſacri
ficia Iudeoꝝ ꝓ nihilo eſtimam⁹: ⁊ ceteras cõſuetudines
Iudaicas reprobam⁹: veſtimẽta Iudeoꝝ qb⁹ ipi induce⸗
bantur: nos qui ſumus ex gẽtib⁹/ ſub pedibus nr̃is calca
mus. Ali⁹ aũt ſic. Qui veſtimenta (inq̃t) depoſuerũt ſup
aſinã/ apli ſunt ceteriq; doctores: veſtimenta autem ſunt

Digitized by Google

decus et ſchemata glorie. Gloria ergo quã Chriſt⁹ acce/
pit a patre/dedit diſcipulis ſuis. Diſcipuli aũt accipiẽtes
eã a Chriſto dederũt gentib⁹ vt delectabiliter Chriſtus
Joan. xvij. ſederet in eis/ſicut ipſe dicit. Et ego gloriã quã dediſti
mihi/dedi eis: vt ſint vnũ ſicut et nos vnũ ſumus. Turba
aũt que veſtimẽta ſua ſternebat in via/credẽtes erant ex
circũciſiõe: qui gloriã quã habebãt ex lege/videntes Chri
ſtum deiecerunt in terrã ſemetipſos humiliantes: ⁊ cum
Philip. iij. Paulo apoſtolo dicentes. Scdm iuſtitiã q̃ ex lege eſt cõ
uerſatus ſum ſine querela: ſed que mihi fuerant lucra/
hec eſtimaui ꝓpter Chriſtũ detrimẽta: et arbitror ſterco
ra eſſe: vt Chriſtũ lucrifaciã. Quid eſt enĩ aliud iuſtitiaꝫ
legis terre coequare ante ſublimẽ ⁊ glorioſam? Qui aũt
Allegori cus ſenſus. ramos de arboribus precidebant frondentes: ⁊ ipſi erãt
credentes et eruditi doctores: q̃ ex ꝓphetis accipientes
exẽpla viua de chriſto/q̃ſi de arborib⁹ ſemꝑ virentibus ⁊
nunq̃ folia verborꝫ ſuorꝫ deijcientibus/ramos frõdentes
ante pedes ſubiugalis: hoc eſt/gentilis populi ponebãt
vel ſternebãt: vt ꝑ ea exẽpla quaſi per ramos virẽtes ſine
offendiculo ambularent per viã vite iſtius/donec introi
Tex. rent in ſanctuariũ dei. ¶ Turbe aũt q̃ pre. et ſeque. cla.
Oſanna ⁊c. Memores populi mirabiliũ ei⁹ q̃ oñdit eis:
et ſanitatũ/q̃s preſtiterat eis/exultãtes cordib⁹ ſuis ante ⁊
retro clamabãt. ¶ Oſanna filio Dauid. Qui p̃cedebãt
Tex. ſeniores erant. ſ. patriarche/ꝓphete/ceteriq̃ ſancti q̃ an
te aduentũ Chriſti de aduẽtu eius et p̃dixerũt et cogno/
uerũt: ſequẽtes aũt iuniores. ſ. apl̃i: martyres ceteriq̃ do
ctores: q̃ poſt aſcẽſum Chriſti de reſurrectione eius et de
aſcẽſu vel de operib⁹ p̃dicauerũt vel p̃dicant. Et diuerſis
quidẽ tẽporibus fuerũt: tñ in oĩbus vn⁹ exultationis ſpi
ritus fuit. Et illi q̃dẽ ꝓphetãtes de chriſto vẽturo clama
Tex. uerunt. ¶ Bñdictus q̃ venit in noĩe dñi. Iſti aũt laudã/
tes clamabãt de aduẽtu chriſti iam adimpleto. Oſanna
autem quidã interpretantur gloriã: alij vero redemptio
nẽ/alij ſaluifica/ſiue ſaluũ fac. Nã et gloria illi debetur:
et redemptio illi cõuenit: qui oẽs redemit: et precioſa ſui
ſanguinis effuſione ſaluauit. Qui cum deo patre viuit ⁊
regnat in ſecula ſeculorum. Amen.

¶ De eadẽ dominica. Sermo beati Maximi epiſcopi.

IGitur quoniam poſt
tẽpus ſpũalibus epulis reficere nos debemus
videam⁹ q̃d euãgelica lectio ꝓſequat̃. Ait enĩ
dñs ſicut audiuim⁹ de aduẽtus ſui tpe. Sicut fulgor co/
Luce. xvij. ruſcãs de ſub celo/in ea que ſub celo ſunt fulget: ita erit
aduẽtus filij hoĩs. Et addidit in cõſequẽtib⁹. In illa no/
Ibidẽ. cte erunt duo in lecto vno: vnus aſſumet̃ ⁊ vn⁹ relinque
tur. Due molentes in piſtrino vna aſſumet̃ ⁊ vna relinq̃/
tur. Mouet vos fortaſſe fratres cur dñs aduẽtũ ſuũ in/
dicans noctis tpe oſtẽderet aduẽturũ: cũ vtiq̃ eius aduẽ
tus magna cũ claritate diei: magno cũ nitore et timore
ſuſcipi deberet a cũctis. Frequẽter audiuimus ſacris lr̃is
predicatũ: priuſq̃ dñs Chriſtus adueniat Antichriſtũ re
gnaturũ: qui ita tenebras humano generi ſue prauitatis
infundet: vt lucẽ veritatis nemo pene perſpiciat: ⁊ caligi
ne propria operiens mẽtes hoĩm: cecitatẽ quãdã ſpũali/
bus oculis exhibebit. Nec mirũ ſi diabolus emittat iniq̃/
tatis tenebras: cũ ipſe nox ſit oĩm peccatorũ. Ad huius igit̃
terrã caliginẽ depellẽdã velut fulgur quoddam Chriſt⁹
adueniet: ⁊ ſicut lucente die nox ſubuertit̃: ita coruſcante
ſaluatore Antichriſt⁹ effugat̃: nec vlteri⁹ poterit diſſemi/
nare iniq̃tatis ſue tenebras/cũ lumẽ veritatis effulſerit:
Aduẽt⁹ antichriſti. Qđ aũt ait: illa nocte erũt duo in lecto vno: vn⁹ aſſumet̃
et vnus relinquet̃: hic iã reſurrectionis meritũ demon/
ſtratur/q̃ pro qualitate viuẽdi ſit gratia reſurgẽdi: ac tã/
tam in ſingulis quibuſq̃ reſurrectionis eſſe diſtantiam:
vt duobus etiã pariter dormientib⁹ et vna ſede quieſcen
tibus equalis non poſſit eſſe aſſumptio. Quis enĩ vno
cõſortij lectulo teneãt̃: ꝓ meritis tñ alter eorꝫ rapiet̃ in ce
lum/alter relinquet̃ in terris. Lectus enĩ quidam noſter
cõis eſt terre huius ampliſſimũ ſolũ/in quo corpora nr̃a
depoſita tutiſſima ſede requieſcũt. In hoc aũt lectulo ille
mollius dormit/q̃ſq̃ durius in vita ſe geſſerit. Poſſemus Corpus lectulo
enim ipſa mẽbra nr̃a lectulos nr̃os ꝓprios nũcupare: in
quibus aĩe nr̃e veluti in quodã ſtratu ſuauiſſime demo/ cõparat̃
rant̃. Quod quidẽ ſctm̃ ꝓphetã ſenſiſſe arbitror: cũ dicit.
Uniuerſum ſtratũ eius verſaſti in infirmitate eius. Bea Pſal. xl.
tus eſt enĩ ille: cuius ſtratũ dñs in ipſius infirmitate con
uertit: vt qui fuerat pauloante iracũdus adulter et petu
lans: et cũctorꝫ ſcelerũ infirmitatibus plenus: aſſuetum
corpus eius malo verſans dñs/fiat caſtus: humilis ⁊ mo
deſtus. De quo ſtratu ſpũaliter ad paralyticũ dictũ eſt a
dño. Surge tolle grabatũ tuum ⁊ ambula. Nõ enĩ in eo Mar. ij.
tam admirationis aliquid erat: vt cõfracti lectuli ligneã
cratẽ portaret: paralytic⁹ ipſe geſtaret: et corã poſitis Iu
deis ꝓprijs abiret pedib⁹ qui manib⁹ allatus fuerat alie
nis: in hoc plane ſicut dixi/cõpleta eſt ꝓphetica illa ſentẽ
tia. Verſaſti ſtratũ eius in infirmitate eius: vt verſa vice
portaret lectũ in quo fuerat pauloante portatus: ⁊ ani/ Pſal. xl.
ma illius q̃ prius vaſculo corporis ferebat̃/poſtea corp⁹
ſuũ ipſa vtilius circũferret. Põt etiã ſic accipi qđ ait: erũt
duo in lecto: vnus aſſumetur chriſtianorum plebe: et al/
ter relinquetur populus Iudeorꝫ. Qui velut vno lectu
lo/hoc eſt/vna mandatorum lege tenentur: et velut ſimi
li reſurrectionis ſpecie gloriantur. Tunc igitur chriſtia/
norum beatus populus aſſumetur in gloria: Iudeorum
autem exectabilis conuentus relinquetur in terra.

¶ Dominica. II. Luce. XXI.

¶ In illo tpe: Dixit Ieſus diſcipulis ſuis. Erũt
ſigna in ſole et luna et ſtellis: et in terris preſſura
gentium pre cõfuſione ſonitus maris et fluctuũ:
areſcentibus pre timore ⁊ expectatione homini/
bus que ſuperuenient vniuerſa orbi. Et reliqua.
Homilia beati Gregorij pape habita in baſilica
ſancti Petri.

DOminus ac redẽptor
noſter paratos nos inuenire deſiderãs/ſeneſcẽ
tẽ mũdũ q̃ mala ſequant̃ denũtiat: vt nos ab
eius amore cõpeſcat: appropinquãtẽ eius terminũ quã/
te percuſſiones p̃ueniãt innoteſcit: vt ſi deũ metuere in trã
quillitate nolumus/vicinũ eius iudiciũ vel percuſſionib⁹
attriti timeam⁹. Huic etenĩ lectioni ſcti euãgelij quam
mõ veſtra fraternitas audiuit paulo ſuperius dñs pre/
miſit/dicẽs. Exurget gens cõtra gẽtẽ: ⁊ regnũ aduerſus
regnũ: et erũt terremot⁹ magni per loca: ⁊ peſtilẽtie ⁊ fa
mes. Et quibuſdã interpoſitis hoc qđ mõ audiſtis adiũ
xit. ¶ Erũt ſigna in ſole ⁊ luna ⁊c. Ex q̃bus ꝑfecto oĩb⁹ Tex.
alia iam facta cernimus: alia in proximo ventura formi/
damus. Nã gentẽ contra gentẽ exurgere: earumq̃ preſſu/
ram terris inſiſtere: plus iã in nr̃is tribulationibus cerni
mus q̃ in codicibus legim⁹. Qđ terremotus vrbes innu/
meras ſubruat/ex alijs mũdi partibus ſcitis q̃ frequẽter
audiuimus. Peſtilẽtias ſine ceſſatione patimur. Signa
vero in ſole ⁊ luna ⁊ ſtellis adhuc aperte minime vidim⁹
ſed q: et hec nõ longe ſunt/ex ipa iã aeris immutatione col
ligimus: q̃uis priuſq̃ Italia gentili gladio ferienda tra
deretur/igneas in celo acies vidimus: ipſum q̃ poſtea fu Notan/
ſus eſt humani generis ſanguinem coruſcantem. Cõfu/ da om/
ſio autem maris et fluctuũ necdũ noua exorta eſt. Sꝫ cũ nio dñi
multa iam prenũtiata cõpleta ſunt: dubiũ nõ eſt q̃ ſequã gregorij.
tur etiaꝫ pauca que reſtant: q: ſequẽtiũ rerum certitudo
eſt preteritarũ exhibitio. Hec nos fratres chariſſimi id/
circo dicimus/vt ad cautele ſtudium veſtre mentes eui/
gilent: ne ſecuritate torpeãt/ne ignorantia langueſcãt: ſꝫ
ſemper eas et timor ſollicitet: ⁊ in bono opere ſollicitudo

cõfirmet:pēſantes hoc quod redēptoꝛis noſtri voce ſub-
Tex. iungitur. ¶ Areſcētibus hoīb⁹ pre timoꝛe ⁊ expectatio-
ne que ſuperueniēt vniuerſo oꝛbi. Nā virtutes celoꝝ mo
uebuntur. Quid em̄ dñs virtutes celoꝝ/ niſi angelos/ ar
changelos/ thronos ⁊ dñationes/ pncipatus ⁊ ptātes
appellat:que in aduētu diſtricti iudicis noſtris tūc ocu-
lis viſibiliter apparent:vt diſtricte tunc a nobis exigant
hoc qd̄ nos mō inuiſibilis conditoꝛ equanimiter poꝛtat
Tex. vbi et ſubdit. ¶ Et tūc videbūt filium hoīs venientem
in nubibus in poteſtate magna ⁊ maieſtate. Ac ſi aper-
te diceret. In ptāte ⁊ maieſtate viſuri ſunt quē in humi-
litate poſitū audire noluerūt:vt virtutē eius tāto tūc di-
ſtrictius ſentiāt:quāto nūc ceruicē coꝛdis ad eius patiē-
tiā nō inclinant. Sed q: hec contra repꝛobos dicta ſunt/
mox ad electoꝝ cõſolationē verba vertūtur. Nā et ſubdi
Tex. tur. ¶ His aūt fieri incipientibus:reſpicite et leuate ca-
pita vr̄a quoniā appꝛopinquat redēptio vr̄a. Ac ſi aper-
te veritas electos ſuos admoneat/ dicens. Cū plage mū
di crebꝛeſcūt:cū terroꝛ iudicij virtutib⁹ cōmotis oſtendi
tur/ leuate vos capita veſtra.i.exhilarate coꝛda: q: dū fi-
nitur iſte mūdus cui amici non eſtis/ ppe fit redēptio quā
queſiſtis. In ſcriptura etenim ſacra ſepe caput p mente
Ticonij regula notatur ponitur:q: ſicut capite regūtur mēbꝛa:ita cogitationes
mēte diſponūtur. Leuare itaq; capita/ eſt mētes noſtras
ad gaudia patrie celeſtis erigere. Qui ergo deū diligūt/
ex mūdi fine gaudere atq; hilareſcere iubentur:q: videli
cet eū quē amāt/ mox inueniūt dū trāſit is quē non ama
uerūt. Abſit em̄ vt fidelis qſq; q̄ deū videre deſiderat/ de
mūdi percuſſionibus lugeat:quē finire eiſdē ſuis pcuſſio
Jac.iiij. nibus nō ignoꝛat. Scriptū naq; eſt. Quicunq; voluerit
amicus eſſe ſeculi huius/ inimicus dei cõſtituit. Qui er-
go appꝛopinquāte mūdi fine nō gaudet: amicū ſe illius
eſſe teſtatur:atq; p hoc inimicus dei eſſe cõuincit. Sȝ ab-
ſit hoc a fideliū coꝛdibus:abſit ab his q̄ et eſſe aliā vitā p
fidē credūt:et eā per operationē diligūt. Ex mūdi em̄ de
ſtructione lugere eoꝝ eſt qui radices coꝛdis in ei⁹ amo-
re plantauerūt:qui ſequētē vitā nō q̄rūt: q̄ illā neq; eſſe
ſuſpicantur. Nos autē qui celeſtis patrie gaudia eterna
cognouimus/ feſtinare ad eā q̄ totius debemus. Optā-
dū nobis eſt citius pergere/ atq; ad illā via breuioꝛi per-
uenire. Quibus em̄ malus mūdus nō vrget:que nos tri-
ſticia/ q̄ aduerſitas nō anguſtat: Quid eſt vita moꝛtalis
niſi via: Et quale ſit fratres chariſſimi ppendite/ in labō
re vie laſſeſcere:⁊ tū eandē viā nolle finire. Qd̄ aūt calca
ri mūdus ac deſpici debeat/ redēptoꝛ noſter puida cõpa
Tex. ratione manifeſtat cū ptinus adiungit. ¶ Uidete ficul
neā ⁊ oēs arboꝛes. Cū pducūt iā ex ſe fructum/ ſcitis qm̄
ppe eſt eſtas. Ita ⁊ vos cū videritis hec fieri/ ſcitote qm̄
pꝛope eſt regnū dei. Ac ſi aperte dicat:q: ſicut ex fructu
arboꝝ vicina eſtas agnoſcitur:ita ex ruina mundi pꝛope
eſſe cognoſcit regnū dei. Quibus pfecto verbis oſtendi
tur:q: fructus mūdi ruina eſt:ad hoc em̄ creſcit vt cadat
ad hoc germinat vt quecq; germinauerit cladib⁹ conſu-
mat. Bene aūt regnū dei eſtati cõparatur:quia tunc me-
roꝛis noſtri nubila tranſeunt:⁊ vite dies eterni ſolis cla-
ritate fulgeſcūt que omnia ſub magna certitudine con-
firmantur:cum ſubiūgitur ſentētia qua dicitur. ¶ Amē
Tex. dico vobis:quia nō pꝛeteribit generatio hec/ donec om-
nia fiant. Celū ⁊ terra tranſibūt:verba aūt mea nō tran
Uerboꝝ ratio. ſibunt:nihil em̄ in rerum coꝛpoꝛaliū natura celo ⁊ terra
durabilius:⁊ nihil in rerum natura tam velociter q̄ ſer-
mo tranſit. Uerba enim quouſq; imperfecta ſunt/ verba
non ſunt:cū vero pfecta fuerint/ omnino iam non ſunt:
quia nec perfici/ niſi tranſeundo poſſunt. Ait ergo celuȝ
et terra tranſibūt:verba aūt mea non tranſibunt. Ac ſi
aperte dicat. Omnē qd̄ apud vos durabile eſt ⁊ ſine mu
tatione:durabile ad eternitatē non eſt:⁊ omne qd̄ apud
me tranſire cernitur fixum ⁊ ſine tranſitu tenetur:q: ſine
mutabilitate manentes ſententias exp̄mit meus ſer-
mo qui tranſit. Et ecce fratres mei iam cernimus qd̄ au

diebamus. Nouis quotidie et crebꝛeſcētibus malis mū-
dus vrget:ex illa plebe innumera quāti remāſeritis aſpici
tis:et tū adhuc quotidie flagella vrgent: repētini caſus
oppꝛimūt:noue nos et impꝛouiſe clades affligūt quoti-
die. Sicut em̄ in iuuētute viget coꝛp⁹/ foꝛte et incolume Iuuēte pulchꝛa deſcriptio.
manet pectus:toꝛoſa ceruix/ plena ſunt bꝛachia:in annis
aūt ſenilib⁹ ſtatura curuat:ceruix exiccata deponit/ fre-
quētib⁹ ſuſpirijs pectus vrget:virtus deficit: loquentis
verba anhelitus intercidit. Nā et ſi lāguoꝛ deſit plerūq;
ſenibus ipſa ſalus egritudo eſt. Ita mūdus in annis poꝛ-
ribus velut in iuuētute viguit:aut ad ppagandā huma
ni generis plem robuſtus fuit:ſalute coꝛpoꝝ viridis:opu
lentia rerū pinguis. At nūc ipſa ſua ſenectute depꝛimit:
et quaſi ad vicinā moꝛtē moleſtijs creſcētibus vrget. No
lite ergo fratres mei diligere quē videtis diu ſtare non
poſſe. Pꝛecepta apl̄ica in aīo ponite:qb⁹ nos admonet/
dicens. Nolite mūdū diligere/ neq; ea q̄ in mūdo ſunt:q: i.Ioā.ij.
ſi quis diligit mūdū/ nō eſt charitas pr̄is in eo. Nudiuſ-
tertius fratres agnouiſtis/ q̄ ſubito turbine annoſa ar-
buſta eruta/ deſtructe dom⁹ atq; eccl̄ie a fundamentis
ſunt euerſe. Quāti ad veſperū ſani atq; incolumes actu-
ros ſe in craſtinū aliq̄d putabāt:et tū nocte eadē repenti
na moꝛte defuncti ſunt/ in laqueo ruine depꝛehenſi. Sed
conſiderādū nobis eſt q̄ ad hec agēda inuiſibilis iudex
venti tenuiſſimi ſpm̄ mouit:vni⁹ pcellā nubis excitauit
et terrā ſubꝛuit:caſura tot edificioꝝ fundamenta concuſ
ſit. Quid ergo iudex iſte facturus eſt/ cū p ſemetipm̄ ve-
niens in vltionē peccatoꝝ ira eius exarſerit/ ſi poꝛtari nō
pōt/ cū nos per tenuiſſimā nubē ferit: In ire eius pꝛeſen-
tia q̄ caro ſubſiſtet/ ſi ventū mouit ⁊ terrā ſubꝛuit: cõcita
uit aera:et tot edificia ſtrauit: Hanc diſtrictionē venturi Heb.x.
iudicis conſiderās Paulus ait. Hoꝛrendū eſt incidere in Pſal.
manus dei viuentis. Hanc ps̄. exp̄mit dicens Deus ma xlix.
nifeſte veniet:deus noſter ⁊ nō ſilebit. Ignis in cõſpectu
eius ardebit:⁊ in circūitu eius tēpeſtas valida. Diſtrictio Hoꝛroꝛ
nē quippe tante iuſtitie tēpeſtas igniſq; comitant: q: tē- futuri iu
peſtas examinat q̄s ignis exurit. Illū quidē diē fratres dicij.
chariſſimi/ illū ante oculos mētis ponite:⁊ q̄cq̄d mō gra
ue eſſe credit/ in eius cõparatione leuiat. De illo etiam Soph.i
die p pphetā dicit. Iuxta eſt dies dn̄i magn⁹:iuxta eſt et
velox nimis. Uox diei dn̄i amara/ tribulabitur ibi foꝛtis.
Dies ire dies illa:dies tribulationis ⁊ anguſtie:dies cala Aggei.ij
mitatis et miſerie:dies tenebꝛaꝝ ⁊ caliginis/ dies nebule
et turbinis:dies tube ⁊ clāgoꝛis. De hac die dn̄s iterū per
pphetā dicit. Adhuc ſemel ⁊ ego mouebo nō ſolū terraȝ
ſȝ etiā celū. Ecce (vt pdiximus) aerē mouit:⁊ terra nō ſub-
ſtitit. Quis ḡ ferat/ cū celū mouerit: Quid aūt terroꝛes
quos cernim⁹/ niſi ſequētis ire pꝛecones dixerim⁹: Un-
de et conſiderare neceſſe eſt: q: ab illa tribulatione vlti-
ma/ tantū ſunt tribulationes iſte diſſimiles/ quātū a poꝛ
tentia iudicis pſona pꝛeconis diſtat. Illum ergo diē fra-
tres chariſſimi tota intentione cogitate: vitā corrigite:
moꝛes mutate:mala tētantia reſiſtendo vincite: perpe-
trata aūt fletibus punite. Aduentū naq; eterni iudicis
tanto ſecurioꝛes quandoq; videbitis quanto nūc diſtri-
ctionem eius timendo preuenitis. Tu autem.

¶ De eadem dominica: Sermo beati Maximi epiſcopi.

Uperioꝛe dñica capitulū euāgelicū differentes partē quādā ex
illo pſtrinxim⁹/ ſupeſt vt ſequētia decurram⁹.
Deſcripſim⁹ em̄ q̄d eſſet q̄ ait dñs. In illa nocte erūt duo Luce.
in lecto vno ⁊c. Nunc ergo videam⁹ q̄d reliquū eſt. Dicit xvij.
em̄ eadē ſentētia diuina. Erūt due molentes in piſtrino:
vna aſſumetur:et vna relinquetur. Pꝛimū igit cõſiderā Expoſitio mole euāgelij
dū eſt quō cõſtet molētis officiū:deinde q̄ ſunt due q̄ mo
lere dicuntur. Tertio quid piſtrinum ſit: quiue molitio-
nis effect⁹. Nulli dubiū eſt q̄ molere nō aliter cõſtat/ niſi

duobus lapidibus apparatis ⁊ cõuenientibus ſibi vt alte
ri ex his magnitudo alterius imponat̃. Et illũ qui prior
ſolo ſternit̃ quidẽ lapidẽ eſſe pigrũ ⁊ tardum ⁊ pene (vt
ita dixerim) otioſum ac niſi ſuperioris participatione la-
pidis ornaret̃/ forſitan neceſſarius nõ videret̃: ita dũ ille
operat̃/ etiã iſte vtilis inuenit̃. Ille autẽ .i. ſuperior lapis
tanto velocitate operis circũfert̃: vt fallẽs oculos in ipſa
celeritate ſtare credatur: ⁊ putet̃ immobilis eſſe dũ cur-
rat. Qui quãto violẽtius actus fuerit/ tanto opus perfe-
ctius conſummat̃. Ita ergo prior lapis ſtat/ iacet: ⁊ pene
nihil ꝓdeſt. ille ſ̃o alter que inferunt̃ cũcta ſuſcipit: q̃ ve-
niũt vniuerſa cõplectitur/ ⁊ ꝑ cauernulas quaſdã vtrũq̧
qđ operet̃ acq̃rit. Qui molit aũt h̃ habere videt̃ officij vt
ꝑuigili cura granoꝝ aſperitate cõfracta/ ex intimis eoꝝ
occultiſq̧ viſceribus ſimilaginem medullãq̧ ꝑducat: et
ſordiũ leuitate diſcuſſa/ in apertũ profert oẽ qđ purum eſt
ex quo mũdiſſimũ panẽ cõficiẽs grãz dñi cõſequat̃. Hos
igitur duos molares lapides duo eſſe arbitror teſtamen
ta: hoc eſt legẽ Moyſi ⁊ euãgeliũ dñi: q̃ ita ſunt diſpoſita
Mat. v. vel apparata: vt ſibi teſtamentum vtrũq̧ cõueniat: ſicut
ait ſaluator. Nõ veni ſoluere legẽ/ ſed adimplere. Et adi-
uicẽ molarũ aliud prius ſolo poſitũ/ aliud inſuꝑ colloca-
tũ: hoc eſt legẽ primũ hoibus cõſtitutã/ deinde ad ꝑfectũ
euangeliũ. Que lex velut inferioris mole ſaxum/ ita erat
tarda/ pigra/ ⁊ penit᷒ otioſa: vt q̇cq̇d operãdo acceperat
Pſ. xiij. id oẽ ꝑdiderit dicente de iudeis ꝓpheta. Oẽs declinaue
rũt: ſimul inutiles facti ſunt. Nõ eſt q̃ faciat bonũ: nõ eſt
vſq̧ ad vnũ. Ergo euangeliũ/ niſi ſuperpoſitũ fuiſſet/ ad
huc lex veluti tarda ⁊ grauis iaceret in terra Judaica: et
vnius ꝓuincie cooperiret̃ anguſtijs: niſi euãgeliũ inquã
datũ eſſet: lex neceſſaria oĩno nõ eſſet. Hoc aũt lex opaba
tur ſine euãgelio qđ in vno ſaxo fieri põt. Cõfringere po
Ro. iiij. terat nõ ꝓdeſſe/ ſicut ait beat᷒ apl's. Lex autẽ irã operat̃:
gratiã ṽo nõ preſtat. Stãte ergo lege euangeliũ datũ eſt:
qđ veteri ſuppoſitũ teſtamẽto vtrũq̧ cõdecorat/ ac tãta
velocitate operis circũfert̃: vt volubilitate ſui ſeculũ oẽ
Euãge-lij laus. circũeat: hoc eſt inferna viſitet/ celeſtia penetret/ terrena
colluſtret. Hoc euangeliũ tãq̃ ſuperior mola cũctos cre-
dentes ſuſcipit/ oẽs aduenientes accipit: ⁊ veluti ꝑ q̃ſdam
cauernulas ꝓceptoꝝ ad interiora trãſmittit: vt ibi hinc-
inde duoꝝ teſtamentorũ ſalutaribus mãdatis gentilita
tis aſperitate mollita/ ꝑducat oẽ qđ purũ eſt. Quã ſimilitu
dinẽ teſtamentoꝝ Ezechielẽ ꝓphetã arbitror perſtrinxiſ
Ezech. j. ſe cũ dicit. Rotã in medio rote eſſe cõnexã. Harũ igit̃ mo
larũ operatione .i. noui ac veteris teſtamẽti h̃ agit ſancta
eccleſia cura ꝑuigili vt pctoꝝ aſperitate diſcuſſa ex occul
tis cogitatiõib᷒ medullã mũdi cordis eliciat: ⁊ celeſtib᷒
mandatis mãdata ex intimis ſpũalia alimẽta producat.
De q̇bus alimẽtis Paul᷒ apl's ait. Lac vobis potũ dedi/
j. Co. iij. nõ eſcã. Et iterũ. Perfectoꝝ eſt aũt ſolida eſca: q̃ propter
Heb. v. conſuetudinẽ ſenſus exercitatos habẽt. Ac ſpm̃ noſtrum
omni hũanitate purificãs/ velut ſimilaginẽ deo offerre
Pſ. l. cõtendit: ſicut Dauid ſanctus ait. Sacrificiũ deo ſpũs cõ
tribulatus. Tanta aũt velocitate circũfert̃ euangeliũ: vt
nõ niſi ſapiẽtes curſum ei᷒ intelligãt. Quẽ beat᷒ Paul᷒
ij. Tim. iij. intelligens ait. Ut ſermo dei currat ⁊ clarificet̃ in vobis.

¶ Dominica. III. Matthei. XI.

¶ In illo tempore. Cũ audiſſet Joannes in vin
culis opera chriſti: mittẽs duos de diſcipulis ſuis
ait illi. Tu es qui venturus es. Et reliqua. Homi
lia beati Gregorij pape habita in baſilica ſancto-
rũ Marcelli ⁊ Petri.

Jo. j. Verendum eſt nobis
fratres chariſſimi Joannes propheta/ ⁊ pluſq̃
propheta/ qui venientem ad Jordanis baptiſ-
ma dominũ oſtendit dicens. Ecce agnus dei: ecce q̇ tollit
peccata mundi: qui ⁊ humilitatem ſuam/ ⁊ diuinitatis
Jo. iij. eius potentiã conſiderãs dicit. Qui de terra eſt de terra
loquitur: qui autẽ de celo venit/ ſuper oẽs eſt/ cur in carce
re poſitus mittens diſcipulos requirit? ¶ Tu es qui ven Tex.
turus es/ an alium expectamus? Tãq̃ ſi ignoraret quem
oſtenderat/ ⁊ an ipſe ſit neſciat: quem ipſum eſſe prophe-
tando/ baptizando/ oſtendendo clamauerat. Sed hec ci-
tius queſtio ſoluitur ſi geſte rei tempus ⁊ ordo penſetur.
Ad Jordanis enim fluenta poſitus: q: ipſe redẽptor mũ
di eſſet aſſeruit: miſſus vero in carcerem an ipſe veniat re
quirit: non quia ipſum redemptorem eſſe mundi dubitet
ſed querit vt ſciat ſi is q̇ per ſe in mundũ venerat/ per ſe
etiã ad inferni clauſtra deſcẽdat. Quẽ eñ precurrẽs mũ
do nunciauerat/ hunc moriendo ad inferos precurrebat Diſpẽſa-
Ait ergo. Tu es qui ventures es ⁊c. Ac ſi aperte dicat. Si- torie eſt
cut pro hominibus naſci dignatus es/ an etiã ꝓ homini- q̃ſtio itel-
bus ad inferos deſcendere digneris inſinua: vt qui nati- ligenda.
uitatis tue precurſor extiti/ deſcenſionis etiam precurſor
fiã: ⁊ venturũ inferno te nũtiem/ quẽ iam veniſſe mũdo
nunciaui. Unde ⁊ inquiſitus dñs/ enumeratis potentie
ſue miraculis/ de mortis ſue protinus humilitate reſpon
dit dicens. ¶ Ceci vident/ claudi ambulant/ leprosi mũ Tex.
dantur/ ſurdi audiunt/ mortui reſurgunt/ pauperes euã
gelizantur. Et beatus eſt qui non fuerit ſcãdalizatus in
me. Uiſis tot ſignis/ tantiſq̧ virtutibus/ non ſcandaliza
ri quiſq̧ potuit/ ſed admirari. Sed infidelium mens gra
ue in illo ſcandalũ pertulit: cum eum ⁊ poſt tot miracula
morientẽ vidit. Un̄ ⁊ Paulus dicit. Nos autem predica-
mus chriſtum crucifixum: iudeis quidẽ ſcandalũ/ gẽtib᷒ j. Co. j.
autem ſtultitiam. Stultũ quippe hoibus viſum eſt: vt ꝓ
hoibus auctor vite moreret̃: ⁊ inde cõtra eũ homo ſcãda-
lum ſumpſit/ vnde ei amplius debitor fieri debuit/ vt ho
noraretur. Nam tanto deus ab hominibus dignius ho-
norandus eſt quanto ꝓ hominibus et indigna ſuſcepit.
Quid eſt ergo dicere. Beatus qui nõ fuerit ſcandalizat᷒
in me/ niſi aperta voce abiectionẽ mortis ſue ⁊ hũilitatẽ
ſignare? Ac ſi patenter dicat. Mira q̇dẽ facio/ ſed abiecta
ꝑpeti nõ dedignor. Quia ergo moriẽdo te ſubſequor: ca-
uendũ valde eſt hoibus/ ne in me mortẽ deſpiciãt q̇ ſigna
venerantur. Sed dimiſſis Joãnis diſcipulis: quid de eo-
dem Joanne turbis dicat audiamus. ¶ Quid exiſtis vi Tex.
dere in deſerto arundinẽ vento agitatã? Quod videlicet
non aſſerendo/ ſed negãdo intulit. Arundinẽ q̇ppe mox
vt aura cõtigerit in partẽ alterã inflectit. Et quid ꝑ ãrun
dinẽ/ niſi carnalis anim᷒ deſignat̃: q̇ mox vt fauore vl' de
tractione tangitur/ in partẽ quẽlibet inclinat̃. Si eñ ab Arũdini
humano ore aura fauoris flauerit: hilareſcit ⁊ extollitur carnalis
totũq̧ ſe quaſi ad gratiam inflectit: ſed ſi inde ventus de animus
tractionis eruperit vnde aura laudis veniebat/ mox hũc cõparat̃.
quaſi in partẽ alteram ad vim furoris inclinat. Sed arũ
do agitata vẽto Joannes nõ erat: q: hũc nec blandũ gra
nec cuiuſlibet detractio in ira aſperum faciebat: nec ꝓſpe
ra hunc erigere/ nec aduerſa nouerant inclinare. Arũdo
ergo vento agitata nõ erat quẽ ab ſtatus ſui rectitudine
nulla rerũ varietas inflectebat. Diſcamus ergo fratres
chariſſimi arũdo vento agitata nõ eſſe: ſolidem᷒ animũ
inter auras linguarũ/ poſit᷒ ſtet inflexibilis ſtat᷒ mẽtis.
Nulla nos detractio ad iram ꝓuocet: atq̧ ad remiſſionẽ
inutilis gratie nullus fauor incliner: nõ nos proſpera ele
uent: nõ aduerſa ꝑturbent: vt q̇ in ſoliditate fidei ſigimur ne-
quaq̃ rerũ trãſeuntiũ mutabilitate moueamur. Adhuc
aũt de eius ſanctitate ſubiungit̃. ¶ Sed q̇d exiſtis vide- Tex.
re in deſerto hoiem mollib᷒ veſtitũ? Ecce qui mollib᷒ ve
ſtiuntur in domibus regũ ſunt. Cameloꝝ eñ pilis vt ſci-
tis veſtitus Joannes fuiſſe deſcribit̃. Et quid eſt dicere?
Ecce qui mollibus veſtiuntur in domibus regũ ſunt: niſi
aperte demõſtrare: quia non celeſti/ ſed terreno regi mi-
litant hi q̇ ꝓ deo ꝑpeti aſpera fugiũt: ⁊ ſolis exterioribus
deditĩ/ preſentis vite molliciem ⁊ delectatione q̃runt. Ne-
mo ergo exiſtimet in fluxu/ atq̧ ſtudio precioſarum veſtiũ
pctm̃ deeſſe: q: ſi hoc culpa nõ eſſet: nullo mõ Joãnẽ dñs
de veſtimẽti ſui aſperitate laudaſſet. Si hoc culpa nõ eẽt

Digitized by Google

nequaq̃ Petrꝰ apoſtolꝰ per ep̄lam feminas a p̄cioſarū
j. Pe. iij. veſtium appetitu cōpeſceret dicens. Non in veſte p̄cioſa
Peſate ergo que culpa ſit hoc etiā viros appetere: a quo
curauit paſto: eccleſie ⁊ feminas p̄hibere. Quāuis hoc
q̄ Joānes nō eſſe veſtitus mollibꝰ dr̄: p ſignificationem
intelligi ⁊ aliter pōt. Mollibus eni veſtitus nō fuit: q: vitā
peccātiū nō blādimētis fouit/ſed vigore aſpere inuectio
Mat. iij nis increpauit dicens. Genimina viperarū q̄s vobis de/
monſtrauit fugere a ventura ira? Un̄ ⁊ per Salomonē
Eccls. xij dr̄. Uerba ſapiētiū quaſi ſtimuli ⁊ quaſi claui in altū defi
xi. Clauis quippe/atq̄ ſtimulis ſapiētiū verba cōparāt:
quia culpas delinquentiū neſciūt palpare/ſed pungere.
Tex. ¶ Sed quid exiſtis videre in deſerto p̄phetam? Etiā di/
co vobis ⁊ pluſq̄ p̄phetā. Prophete q̄ppe miniſteriū eſt
ventura p̄dicere/nō etiā demōſtrare. Joannes ḡ pluſq̄
p̄pheta eſt: qui eū quē p̄currendo p̄phetauerat: etiā oſtē
dendo mōſtrabat. Sed q: arundo vento agitata eſſe de/
negat: q: nō eſſe veſtitꝰ mollibus dr̄/p̄phete nomē huic
impar eſſe perhibet: iam quid digne dici poſſit audiamꝰ.
Tex. Sequit. ¶ Hic eſt eni de quo ſcriptū eſt. Ecce ego mitto
Oracu/ angelū meū ante faciē tuā qui p̄parabit viā tuā ante te.
lū de Jo/ Qd̄ eni grece angelꝰ/hoc latine nūtiꝰ dicit. Recte ergo
anne ex/ qui nūtiare supernū iudicē mittitur angelus vocat: vt di
ponitur. gnitatē ſeruet in noie/quā explet in operatione. Altū q̄p
pe nomē eſt/ſed vita noie inferio: non eſt. Utinā fratres
chariſſimi nō ad iudicium noſtrum dicamus: q: omnes
qui ſacerdotij noie cēſent/angeli vocant/p̄pheta atteſtā
Mala. ij te qui ait. Labia ſacerdotis cuſtodiēt ſcientiā: ⁊ legem re
quirent ex ore eius: quia angelus dn̄i exercituū eſt. Sed
huius altitudinē nominis etiā ſi vultis vos poteſtis me/
reri. Nā vnuſquiſq̄ veſtrū inquantū ſufficit: inquātū gra
tiam ſupne aſpirationis accepit: ſi a prauitate p:oximum
reuocat/ſi exhortari ad bene operandū curat: ſi eternum
regnū/vel ſuppliciū erranti denuntiat: cū ſancte annūtia
tionis verba impēdit/p̄fecto angelꝰ exiſtit. Et nemo di/
cat monere nō ſufficio/exho:tari idoneꝰ nō ſum. Quātū
potes exhibe: ne male ſeruatū talētū quod acceperas in
to:mentis exigaris. Nec̄ eni pluſq̄ vnū acceperat q̄ hoc
abſcōdere magis ſtuduit q̄ erogare. Et ſcimus q̄ in dei
tabernaculū nō ſolū phiale/ſed p̄cipiēte dn̄o etiā cyathi
facti ſunt. Per phialas quippe doctrina exuberans: per
cyathos vō parua atq̄ anguſta ſcientia deſignat. Alius
doctrina veritatis plenius audientiū mentes inebriat: p
hoc ergo quod dicit/p̄fecto phialā porrigit. Alius exple/
re qd̄ ſentit nō valet: ſed q: hoc vtcūq̄ denūtiat/p̄fecto p
cyathum guſtū p:ebet. In dei ergo tabernaculo. i. in ſan
Tria va/ cta eccleſia poſiti ſi p doctrinā ſapientie miniſtrare phia/
ſa tēpli las minime poteſtis/inquātū p diuinā largitatē ſufficitis
exponū/ p:imis vr̄is boni verbi cyathos date: inquātū vos p̄fe/
tur. ciſſe penſatis/etiā vobiſcū alios trahite: in via dei ſocios
habere deſiderate. Si q̄s veſtrū ad forū/aut ad balneum
pergit: quē otioſum eſſe cōſiderat/vt ſecū veniat inuitat.
Ipſa ergo terrena actio vos veſtra cōueniat: ⁊ ſi ad deū
tenditis/curate ne ad eū ſoli veniatis. Hinc etenim ſcri/
Apoca. ptum eſt. Qui audit dicat veni: vt qui iam in corde vocē
xij. ſuperni amoris acceperit/foras etiā p:imis vocē exho:/
tationis reddat: ⁊ fortaſſe panē vt indigenti eleemoſynā
porrigat/nō habet: ſed maius eſt quod tribuere valet q̄
linguā habet. Plus eni eſt verbi pabulo victuram in ppe
tuū mentē reficere q̄ ventrē moriture carnis terreno pa
ne ſatiare. Nolite ergo fr̄es p:imis vr̄is eleemoſynā vbi
ſubtrahere. Mecū vos admoneo: vt ab otioſo ſermone
parcamus: inutiliter loqui declinemus: inquantū reniti
Mat. xij lingue p̄ualemus/in ventū verba nō defluāt cū iudex di
cat. Omne vbū otioſum qd̄ locuti fuerint hoies/reddēt
rationem de eo in die iudicij. Otioſum quippe verbū eſt
aut quod vtilitate rectitudinis/aut ratione iuſte neceſſi
tatis caret. Otioſa ḡ colloquia ad edificationis ſtudium
vertite: q̄ celerrime huius vite tēpora fugiāt cōſiderate
q̄ diſtrictus iudex veniat attēdite. Hūc ante oculos co:/
dis veſtri ponite: hūc p:oximo:ū veſtro:ū mentibus inti/
mate: vt inquantū vires ſuppetūt ſi annūtiare eū nō ne/
gligitis/vocari ab eo angeli cum Joāne valeatis.

¶ De eadem dominica. Sermo beati Maximi epiſcopi.

Qui ſunt in illa nocte/ Mat. xxiiij.
duo in lecto: ⁊ due molentes in vnum: ⁊ duo in Luce.
agro: de quibꝰ omnibus binis ſinguli aſſumūt/ xvij.
tur/⁊ ſinguli relinquunt. Tria genera hominū hic vidē
tur ſignificari. Unū eorū qui otiū ⁊ quietem eligūt: nec̄
negotijs ſecularibus/nec̄ negotijs eccleſiaſticis occu/ Tria ge
pati: que illo:ū quies lecti noie ſignificata eſt: alterū eo:ꝫ nera ho
q̄ in plebibꝰ cōſtituti regunt a docto:ibꝰ/agētes ea q̄ ſūt minum
huius ſeculi/quos ⁊ feminarū noie ſignificauit: q: conſi notant.
lijs vt dixi perito:ū regi eis expedit: ⁊ molētes dixit p:o/
pter tēpo:aliū negotio:ū orbē atq̄ circuitū: quas tamen
in vnū molētes dixit/inquantū de ipſis rebus ⁊ negotijs
ſuis p̄bent vſibꝰ eccleſie. Tertiū eo:ꝫ q̄ operant in eccleſie
miniſterio tāq̄ in agro dei: de qua agricultura apl̄s loq̄/
tur dicēs. Dei agricultura eſtis: dei edificatio eſtis. In his j. Co. iij.
ergo tribus generibus/bina ſunt rurſus genera hominū
in ſingulis: ⁊ pro robore ſuaꝝ viriū diſcernūtur. Cū enim
oēs ad eccleſie mēbra pertinere videant: aduenīete tm̄ tē
tatiōe tribulatiōis: ⁊ ex illis q̄ ſunt in otio/⁊ ex illis q̄ ſūt
in negotijs ſeculi: ⁊ ex illis q̄ deminiſtrāt ī eccleſia aliq̄
permanēt/aliqui cadunt. Qui p̄manent aſſumunt: q̄ ca
dunt relinquunt. Ergo vnus aſſumet ⁊ vnus relinquet:
nō quaſi de duobus hoibus dictū/ſed de duobꝰ generibꝰ
affectionū in ſingulis generibꝰ triū poſſeſſionū. In illa
ergo nocte dixit: in illa tribulatione. Ad ipſa tria genera
que aſſumūtur arbitro: ptinere etiam tria illa noia viro:/
rum ſancto:ꝫ: quos ſolos liberādos Ezechiel p̄pheta de/ Ezech.
nuntiat/Noe/Daniel/⁊ Job. Videt eni Noe ptinere ad xiiij.
eos p quos eccleſia regit: ſicut p illū in aquis arca guber
nata eſt q̄ figurā geſtabat eccleſie. Daniel aūt q̄ elegit ce/
libē vitā. i. nuptias terrenas contēpſit: vt ſicut dicit apl̄s
Sine ſollicitudine viuere cogitās q̄ ſunt dei: genus eo:ū j. Co. vij
qui ſunt in otio ſignificat/ſed tm̄ fortiſſimi in tētationibꝰ
vt poſſint aſſumi. Job aūt q: ⁊ vxorem habuit ⁊ filios/et
amplas terrenarū rerū copias: ad illud genus pertinet
cui molendinū deputatū eſt: ſed tm̄ vt ſint fortiſſimi in tē/
tatiōibus ſicut ille fuit: nō enim aliter aſſumi poterūt. Nec
puto eſſe alia genera hominū q̄bus cōſtat eccleſia q̄ iſta
tria/habentia binas differentias p̄pter aſſumptionem ⁊
relictionē: q̄uis in ſingulis multe ſtudio:ū voluntatūq̄
diuerſitates ad cōco:diam tamen vnitatemq̄ concurrē/
tes poſſint inueniri.

¶ Feria IIII. quatuo: tēpo:ū. Lu. I.

¶ In illo tempo:e: Miſſus eſt angelus gab:iel a deo in ciuitatē Galilee: cui nomen Nazareth ad virginem deſponſatam viro: cui nomen erat Joſeph de domo Dauid: ⁊ nomē virginis Maria. Et reliqua. Homilia vene. Bede p:eſbyteri.

Exo:dium noſtre re
dēptionis fratres chariſſimi/hodierna no
bis ſancti euangelij lectio cōmemo:at: que
angelū a deo de celis miſſum narrat ad vir
ginem: vt nouam in carne natiuitatē filij dei p̄dicaret: p
quam nos abiecta vetuſtate noxia/renouari atq̄ inter
filios dei cōputari poſſimꝰ. Ut ḡ ad p:omiſſe ſalutis me
reamur dona ptingere: p:imo:dia eius intēta curemꝰ au
re p̄cipere. ¶ Miſſus eſt enim inquit angelus Gab:iel Tex.
a deo in ciuitatem Galilee: cui nomen Nazareth/ad vir
ginem deſpōſatam viro/cui nomen erat Joſeph. Aptum

Digitized by Google

pꝛofecto humane reſtaurationis pꝛincipium/ vt angelus
a deo mitteret ad virginē partu conſecrandā diuino: qꝛ
pꝛima perditionis humane fuit cauſa/ cū ſerpēs a diabo
lo mittebat ad mulierē ſpiritu ſuperbie decipiendā: imo
ipſe in ſerpente diabolus veniebat/ qui genus humanū
deceptis parentibus pꝛimis immoꝛtalitatis gloꝛia nuda
ret. Quia ergo moꝛs intrauit per feminā/ apte redit ⁊ vi
Angeli ta per feminā. Illa a diabolo ſeducta: per ſerpentem viro
quare ſi- guſtum necis obtulit: hec a deo edocta per angelū mun
gnāt ex do auctoꝛē ſalutis edidit. Miſſus eſt ergo angelus Ga-
nomine. bꝛiel a deo. Raro autem legimus: qꝛ apparentes homini
bus angeli deſignant ex nomine. Verū quotieſcūqꝫ fit
ideo vtiqꝫ fit/ vt etiam nomine ipſo quid miniſtraturi ve
niant inſinuēt. Gabꝛiel naqꝫ foꝛtitudo dei dicit. Et meri-
to tali nomine pꝛefulget qui naſcituro in carne dño teſti
Pſ. xxiij monium perhibet. De quo ꝓpheta in pſ. Dñs inquit foꝛtis
⁊ potens: dñs potens in plio. Illo nimirū pꝛelio quo po
teſtates aereas debellare: ⁊ ab earū tyꝛannide mūdum
Tex. veniebat eripere. ¶ Ad virginē deſponſatā viro: cui no-
mē erat Ioſeph de domo Dauid: ⁊ nomē virginis Ma-
ria. Quod dr de domo Dauid: nō tm̄ ad Ioſeph/ ſed etiā
pertinet ad Mariā. Legis naqꝫ erat ꝑceptum vt de ſua
quiſqꝫ tribu/ ac familia duceret vxoꝛem/ apoſtolo quoqꝫ
ij. Tim. atteſtante qui ad Timotheum ſcribēs ait. Memoꝛ eſto/
ij. dñm Ieſum chꝛiſtū reſurrexiſſe a moꝛtuis ex ſemine Da-
uid ſm euāgeliū meū. Ideo em̄ veraciter ex ſemine Da-
uid oꝛtus eſt chꝛiſtus: quia incoꝛrupta eius genitrix verā
de ſtirpe Dauid originē duxit. Cur autem ipſe nō de ſim-
plice virgine/ ſed de deſpōſata viro concipi ⁊ naſci volue
rit: plurime a patribus rationabiles cauſe pꝛoferuntur: e
quibus permaxima eſt/ ne velut ſtupꝛi rea dānaret ſi vi-
rū nō habens filium pꝛocrearet. Deinde vt in his etiam q̄
Cur vir- domeſtica cura naturaliter exigebat puerpera ſolatio ſu
go deſ- ſtentaretur virili. Opoꝛtebat autē beatam Mariam ha
pōſata. bere virū: qui ⁊ teſtis integritatis eius certiſſimus: ⁊ na
ti ex ea dñi/ ac ſaluatoꝛis noſtri eſſet nutritius fideliſſimus:
quiqꝫ ⁊ ꝓ eo paruulo ſm legē hoſtias ad tēplū deferret:
⁊ eum inſtāte perſecutionis articulo in Egyptū cum ma
tre ferret/ ac referret: aliaqꝫ illi perplura q̄ aſſumpte hu-
manitatis fragilitas poſcebat neceſſaria miniſtraret. Nec
multū obfuit ſi quis illū ad tempus eius filium credidit:
cū pꝛedicantibus aplis poſt aſcēſionē eius cunctis palā
credētibus/ ꝙ de virgine natus eſſet patuerit. Nec pꝛeter-
eundū eſt ꝙ btā dei genitrix meritis pꝛecipuis etiā noīe
teſtimonium reddit: interptatur em̄ ſtella maris. Et ipſa
q̄ſi ſidus eximiū inter fluctus ſeculi labētis/ gratia ꝓuile
Tex. gij ſpecialis refulſit. ¶ Et ingreſſus angelus ad eā dixit.
Aue gratia plena dñs tecū: benedicta tu in mulieribus.
Que ſalutatio quantū humane conſuetudine inaudita
tantū eſt beate Marie dignitati cōgrua. Vere etem̄ gra
erat plena: cui diuino munere collatū eſt: vt pꝛima inter
feminas gloꝛioſiſſimū deo virginitatis munus offerret.
Unde iure angelico aſpectu ſimul ⁊ affatu meruit ꝑfrui:
Enarra- q̄ angelicā ſtudebat vitā imitari. Vere ⁊ ipſa gratia erat
tio ſalu- plena: cui ipm ꝑ quē gratia ⁊ veritas facta eſt/ Ieſum chꝛi
tationis ſtū generare donatū eſt. Et iō vere dñs cū illa erat/ quā ⁊
āgelice. pꝛius nouo caſtitatis amoꝛe a terrenis ad celeſtia deſide
randa ſuſtulit: ⁊ poſtmodum mediante humana natura
omni plenitudine diuinitatis cōſecrauit. Vere quoqꝫ be
nedicta inter mulieres/ que ſine exēplo muliebꝛis condi
tionis cū decoꝛe virginitatis gauiſa eſt honoꝛe parentis
quodqꝫ virginem matrem decebat: deū filium ꝓcreauit.
Que poſtꝙ moꝛe humane fragilitatis/ ⁊ viſione angeli-
ca ⁊ inſolita eſt ſalutatione turbata: mox idem angelus eā
repetito ſermone ne timeat hoꝛtatur: quodqꝫ maxime ti
moꝛem pellere conſueuit: quaſi bene cognitam ac dome
ſticam pꝛopꝛio eā nomine vocat: ⁊ quare gratia plenā di
Tex. ceret/ diligenter edocet. ¶ Ne timeas (inquit) Maria:
inueniſti em̄ gratiā apud deū. Ecce cōcipies in vtero ⁊ pa
ries filium ⁊ vocabis nomē eius Ieſum: hic erit magnus ⁊

filius altiſſimi vocabitur. Notandus ſolerter oꝛdo ꝟbo-
rum: ⁊ tanto arctius eſt coꝛdi inſerēdus: quāto manifeſte
patet/ qꝛ in his tota redemptionis noſtre ſumma cōſiſtit
Nam manifeſtiſſime dñm Ieſum. i. ſaluatoꝛē noſtrū/ ⁊ ve
rū dei pr̄is ⁊ verū hoīs matris filiū ꝑdicāt. Ecce (inquit)
concipies in vtero/ ⁊ paries filiū. Agnoſce verum hūc ho
minem verā de carne virginis aſſumpſiſſe ſubſtantiā car
nis. ¶ Hic erit magnus ⁊ filius altiſſimi vocabit. Con- Tex.
fitere eundē etiā deum verū/ de deo vero ⁊ eterno patri
filium ſemper eſſe coeternū. Qꝛ autem futuro tēpoꝛe dr:
hic erit magnus: ⁊ filius altiſſimi vocabit: nemo ita intel
ligendū putet/ ꝙ dñs chꝛiſtus ante partū virginis non fue
rit: ſed ita hoc potius dictū intelligamus: qꝛ potentiā di- Meſſie
uine maieſtatis quā dei filius eternaliter habuit/ hāc idē inſignia
homo natus ex tēpoꝛe acceperit: vt vna in duabus natu-
ris perſona eſſet mediatoꝛis ac redēptoꝛis noſtri. ¶ Et Tex.
dabit illi dñs deus ſedē Dauid pr̄is eius. Sedē Dauid regnū
dicit Iſraelitice plebis: qđ ſuo tēpoꝛe Dauid iubente pa-
riter ⁊ iuuante dño fideli deuotiōe gubernauit. Dedit ḡ
dñs redemptoꝛi noſtro ſedē Dauid patris eius: qñ hunc
de genere Dauid incarnari diſpoſuit: vt populū quē Da-
uid tēpoꝛali rexit iperio/ ipſe gratia ſpirituali ad eternū
ꝑueheret regnū. De quo apoſtolus ait. Qui eruit nos de Col. j.
poteſtate tenebꝛarū: ⁊ tranſtulit in regnū filij dilectionis
ſue. Hinc eſt ꝙ idē ppl's diuino admonitus inſtinctu: cū
paſſurus ille Hieroſolymā ꝓperaret/ in eius laudem gau
dens decātabat. Benedictus q̄ venit in noīe dñi rex iſrl'. Io. xij.
Et iuxta aliū euangeliſtā. Benedictū qđ venit regnū pa Mar. xj.
tris noſtri Dauid. Aderat em̄ tps quo redēpto ꝑ eius ſan
guinē mūdo rex agnoſceretur: nō ſolū domus Dauid/ ſed
⁊ totius eccleſie: immo oīm cōditoꝛ ⁊ rectoꝛ ſeculoꝛū. Vñ
recte angelus poſtꝙ dixit. Et dabit illi dñs ſedē Dauid pa-
tris eius/ cōtinuo ſubiunxit. ¶ Et regnabit in domo Ia Tex.
cob in eternū. Domū naqꝫ Iacob eccleſiā dicit vniuerſa-
lē: q̄ per fidē ⁊ confeſſione chꝛiſti ad patriarcharū ꝑtinet
ſoꝛtē/ ſiue in his qui de patriarcharū ſtirpe carnis originē
duxerunt/ ſeu in illis qui de alijs nationibus carnaliter
editi/ ſpūali lauacro ſunt in chꝛiſti renati. ¶ In qua vtꝫ Tex.
domo regnabit in eternū: ⁊ regni eius nō erit finis. Re-
gnat quippe in ea in ꝑſenti vita: cū electoꝛū coꝛda ꝑ fidē
⁊ dilectionē ſuā inhabitās regit: atqꝫ ad ꝑcipiēda ſupne
retributionis dona/ continua pꝛotectione gubernat. Re
gnabit in futuro/ cum eoſdem finito ſtatu tempoꝛalis exi
lij/ ad habitationem patrie celeſtis introducit: in qua pꝛe-
ſenti eius viſione ſemper adiuncti/ nihil aliud agere/ q̄
eius vacare laudibus gaudent. ¶ Dixit autem Maria Tex.
ad angelum. Quomodo fiet iſtud: qm̄ virum nō cogno-
ſco? Quomodo inquit fieri poteſt vt cōcipiam pariāqꝫ fi
lium: que in caſtimonia virginitatis vitā cōſummare diſ
poſui? Non autē quaſi incredula verbis angeli/ quomo-
do hec impleri valeāt inquirit: ſciebat certe qꝛ opoꝛteret
impleri/ quod ⁊ tūc ab angelo audiebat ⁊ pꝛius a ꝓphe-
ta dictum legerat: ſed quo id oꝛdine implendū ſit interro
gat: qꝛ videlicet pꝛopheta q̄ hoc futurū ꝑdixit/ quomodo
fieri poſſet non dixit/ ſed angelo dicendum reſeruauit.
¶ Rñdens ergo angelus dixit ei. Spiritusſanctus ſuper- Tex.
niet in te: ⁊ virtus altiſſimi obūbꝛabit tibi. Ideoqꝫ et qđ
naſcetur ex te ſanctū/ vocabit filius dei. Superueniēs in Duplex
virginē ſpūſſanctus: duobus modis in ea diuine ſue poten inſigne
tie efficaciā oſtendit: quia ⁊ mentē illius adeo quātū hu ſpūſſancti
mana fragilitas patitur/ ab omni vitioꝛū ſoꝛde caſtifica- in vgine
uit: vt celeſti digna eſſet partu: ⁊ in vtero illius ſanctum/
ac venerabile redemptoꝛis noſtri/ coꝛpus ſola ſui opera-
tione creauit: id eſt nullo interueniēte virili attactu/ car-
nem de carne virginis/ ſacroſanctam de intemerata foꝛ-
mauit. Quem em̄ pꝛius aperte ſpūſſctm̄ dixit/ hūc ipſum
denuo virtutē altiſſimi noīauit: iuxta hoc qđ cū dñs eiuſ-
dē ſpūs aduentū diſcipulis ꝓmitteret ait. Et ego mitto Luce
ꝓmiſſum patris mei in vos: vos autem ſedete in ciuitate xxiiij.
quoaduſqꝫ induamini ꝟtute ex alto. Obūbꝛauit aūt bea-

te dei genitricis virtus altiſſimi:quia ſpũſſanctꝰ co2 illiꝰ
cũ impleuit/ab oĩ eſtu cõcupiſcẽtie carnalis temperauit:
emundauit a deſiderijs tẽpo2alibꝰ/ac donis celeſtibus
mẽtẽ ſimul illiꝰ cõſecrauit ⁊ co2pꝰ. Ideoq̧ ⁊ qđ naſcetur
ex te ſanctũ/vocabit̃ filiꝰ dei:q2 de ſanctificatiõe ſpũs cõ
cipies/ſanctũ erit qđ gignet̃. Cõgruit cõceptioni natiui
tas:vt que cõtra humane cõditiõis mo2ẽ virgo cõcipis/
ſup2a hũane cõſuetudinis modũ dei filiũ generes. Dẽs
quippe hoĩes in iniquitate cõcipimur:⁊ in delictis naſci
mur:quotquot aũt donante deo ad vitã p̃o2dinati ſumꝰ
eternã/ex aqua ⁊ ſpũ renaſcimur. Solus ṽo redẽpto2 nr̃
Obumbratio altiſſimi q̃ intelligat̃ — ꝓ nobis incarnari dignatꝰ/mox ſctũs natꝰ eſt:q2 ſine iniq̃
tate cõceptus eſt. Poſſumꝰ ſane in eo ꝙ d2. Et virtꝰ altiſ
ſimi obũb2abit tibi/altiꝰ q̃ddã de ſacramẽto dñice incar
nationis intelligere. Obũb2ari eñ nobis dicimꝰ:cũ fer/
uente meridiano ſole/vel arbo2ẽ mediam/vel aliud qđli
bet obumb2aculi genus inter nos ⁊ ſolẽ opponimꝰ:quo
ardo2ẽ eius vel lucẽ nobis tolerabilio2ẽ reddamus. Re/
dempto2 ergo noſter nõ immerito ſolis luce/vel ardo2e
Mala. iiij. — deſignatur:qui nos veritatis ſciẽtia illuſtrat ⁊ amo2e in/
flammat. Vñ ipẽ per ꝓphetã dicit. Uobis timẽtibus no
mẽ meũ o2ietur ſol iuſtitie. Cuiꝰ ſcilʒ ſolis radios beata
virgo ſuſcepit qñ dñm cõcepit. Sed idem ſol.i.diuinitas
redẽpto2is noſtri tegmine ſe humane nature quaſi obũ/
b2aculo quodã obtexit:quo mediãte virginis cũ viſcera
ferre ſufficerẽt. Sicq̧ virtus altiſſimi obũb2auit ei/dũ di
uina chriſti potentia:⁊ eã p̃ſentialiter impleuit:⁊ vt capi
Tex. — ab illa poſſet/ſubſtantia ſe nr̃e fragilitatis obnubilauit.
¶ Et ecce Helíſabet cognata tua ⁊ ipſa concepit filiũ in
ſenectute ſua. Nõ quaſi incredulã exemplis ho2tat̃ ad fi/
dẽ/ſed vt bene iam credẽti q̃ audierat/amplio2a ſuperne
diſpẽſatiõis miracula replicat:vt q̃ dñm virgo erat pari/
tura:p̃curſo2ẽ quoq̧ dñi de anu/ac diu ſterili parente co
gnoſceret eſſe naſciturũ. Nec mirãdũ iuxta hiſto2iam ꝙ
Helíſabet cognata dicit̃ Marie:cũ ſuperiꝰ hec de domo
Dauid:illa de filiabꝰ Aarõ o2ta eſſe narrat̃. Legimꝰ nãq̧
ꝙ ipſe Aaron de tribu Juda de qua Dauid o2tus eſt vxo
rẽ acceperit:ſcʒ Helíſabeth filiã Aminadab ſo2o2ẽ Naaſõ
q̃ fuit dux tribꝰ Jude in deſerto cũ egrederẽt̃ de Egypto
Rurſuſq̧ in regnãtibꝰ Dauid poſteris/legimus ꝙ Joia
da põtifex maximus vxo2ẽ habuit de tribu regali:hoc eſt
Joſabeth filiã regis Jo2ã. Ipſe eſt Joiada cuius filium
Zachariã virũ ꝓphetã atq̧ ſanctiſſimũ lapidauerũt iter
tẽplũ ⁊ altare:ſicut etiã ipſe dñs beato2ũ marty2ũ mẽtio
Tribus regie et ſacerdotalis cõtubernium. — nẽ faciẽs in euangelio teſtat̃. Unde tribꝰ vtraq̧: hoc eſt
regia ⁊ ſacerdotalis/cognatione ſemꝑ ad inuicẽ ꝓbatur
eſſe cõiuncta. Potuit aũt hmõi cõiũctio etiã recẽtio2i tẽ
po2e fieri/datis nuptui feminis de tribu in tribũ:vt mani
feſte beatã dei genitricẽ/que de tribu regia deſcẽdit cum
tribu ſacerdotali cognationẽ generis habuiſſe cõſtaret:
quod myſterijs celeſtibꝰ aptiſſime cõgruit. Opo2tebat
nãq̧ vt apparẽs in mũdo mediato2 dei ⁊ hoĩm de vtraq̧
tribu carnis o2iginẽ haberet:q2 nimirũ ipſe in humanita
te aſſumpta vtrãq̧ habiturus erat ꝑſonã/ſacerdotis ſcʒ ⁊
regis. Siq̃dẽ de regia eiꝰ poteſtate q̃ electis ſuis regnũ
perẽne tribuit:⁊ p̃ſens ſancti euãgelij lectio teſtat̃: quia
regnabit in domo Jacob in eternũ/⁊ regni eiꝰ nõ erit fi/
nis. Porro de pontificali eiꝰ dignitate in qua ꝓ nr̃a redẽ
ptiõe hoſtiã ſue carnis offerre dignatus eſt/teſtat̃ ꝓphe/
Pſ̃.cx. — ta q̃ ait. Tu es ſacerdos ĩ eternũ ſ̃m o2dinẽ melchiſedech
Accepta aũt tãta gratia:videamꝰ beata Maria in quã/
Tex. — ta humilitatis arce ꝑſiſtat. ¶ Ecce ĩquit ancilla dñi fiat
mihi ⁊c. Magnã q̃ppe humilitatis cõſtantiã tenet:q̃ ſe
ancillã ſui cõdito2is dũ mater eligit̃ appellat. Beata in
mulieribꝰ angelico o2aculo p̃dicat̃:incognita adhuc ce/
teris mo2talibus arcana nr̃e redẽptionis edocet̃:nec ſe
tñ de ſingularitate meriti excellẽtio2is ſingulariter extol
lit:ſed potius ſue cõditiõis ac diuine dignatiõis in oĩbꝰ
memo2/famularum ſe chriſti cõſo2tio humiliter adiũgit
Tex. — famulatũ chriſto deuota qđ iubet̃ impẽdit. ¶ Ecce ãcil/
la dñi fiat mihi ſ̃m verbũ tuũ. Fiat vt ſpũſſanctus adue/
niẽs me celeſtibꝰ dignã myſterijs reddat:fiat vt in meo
vtero filius dei hũane ſubſtantie habitũ induat:atq̧ ad
redẽptionẽ mũdi tamq̃ ſpõſus ſuo ꝓcedat de thalamo.
Cuius vocem mentẽq̧ nos fratres chariſſimi ꝑ modulo
noſtro ſequẽtes/famulos nos eſſe chriſti in cũctis actio/ pſ̃.xviij.
nibus nr̃is moribuſq̧ recolamꝰ:eius ſemꝑ obſequijs oĩa
co2po2is nr̃i mẽb2a mãcipemus:ad eius implendã volũ/
tatẽ totũ mẽtis nr̃e dirigamus intuitũ:ſicq̧ ꝑceptꝭ eius
muneribꝰ/grãs recte viuendo reddamus:vt ad maio2a
percipiẽda digni exiſtere mereamur. P2ecemur ſeduli cũ
beata dei genitrice:vt fiat nobis ſ̃m verbũ eius:ſcʒ illud
verbũ quo rationẽ ſue incarnatiõis ipſe diſpoſuit dicẽs.
Sic eñ dilexit deus mundũ vt vnigenitũ filiũ ſuũ daret: Ja.iij.
vt oĩs qui credit in ipſum nõ pereat/ſed habeat vitã eter
nã. Nec dubitãdũ quin nos de ꝓfundis ad ſe clamantes
citꝰ exaudire dignabit̃/ꝓpter quos necdũ ſe cognoſcẽ/
tes ipſe ad ꝓfundã hanc cõualle lach2ymarũ deſcẽdere
dignatus eſt Jeſus chriſtꝰ dñs nr̃:q̃ viuit ⁊ regnat in vni
tate ſpũſſcti deus/ꝑ oĩa ſecula ſeculo2ʒ. Amẽ. Tu autem.

¶ De eadem feria. Sermo beati Leonis pape.

CUm de aduentu re/
gni dei:⁊ de fine tempo2ũ mũdi diſcipulos
ſuos ſaluato2 inſtrueret/totãq̧ eccleſiã ſuã
in apl̃is erudiret. Cauete inquit ne forte Lu.xxi.
grauentur co2da veſtra in crapula ⁊ eb2ietate:⁊ ſeculari
bus cogitationibus. Quod vtiq̧ p2eceptum dilectiſſimi
ad nos ſpecialiꝰ ꝑtinere cognoſcimus:q̃bus denũtiatus
dies/etiã ſi eſt occultus/nõ dubitat̃ eſſe vicinus. Ad cu/
ius aduentũ omnẽ hoĩem cõuenit p̃parari:ne quẽq̃ aut
ventri deditũ:aut curis ſecularibus inueniat implicatũ.
Quotidiano eñ dilectiſſimi experimẽto ꝓbat̃/ſacietate
carnis aciẽ mẽtis obtũdi:⁊ cibo2ũ nimietate vigo2ẽ co2/
dis hebetari:ita vt delectatio edendi co2po2is contraria
ſit ſaluti/niſi ratio tẽperantie obſiſtat illeceb2e:⁊ qđ futu
rum eſt oneri ſubtrahat volũtati. Quãuis eñ nihil ſine
aĩa caro deſideret:⁊ inde accipiat ſenſus vnde ſumit ⁊ mo
tus:eiuſdẽ tñ aĩe eſt q̃dã ſubdite ſibi negare ſubſtantie:⁊
interio2i iudicio ab incõuenientibus exterio2a frenare:vt
a co2po2eis cupiditatibus ſepius libera/in aula mentis
poſſit diuine vacare ſapiẽtie:vbi oĩ ſtrepitu terrenarum
ſilente curarũ/in meditationibus ſanctis ⁊ in delicijs le Monitio ſalutaris.
tet̃ eternis. Qđ ⁊ ſi in hac vita difficile eſt cõtinuari:põt
tamẽ frequenter aſſumi:vt ſepius/ac diutius ſpũalibꝰ q̃
carnalibus occupemur. Et cũ melio2ibus curis maio2es
impendimus mo2as:ad inco2ruptibiles diuitias etiã tẽ/
po2ales trãſeũt actiones. Huius obſeruantie vtilitas di/
lectiſſimi in eccleſiaſticis p2ecipue eſt ꝯſtituta ieiunijs:q̃
ex doctrina ſcti ſpũs ita ꝑ totiꝰ anni circulum diſtributa
ſunt:vt lex abſtinẽtie oĩbus ſit adſcripta tẽpo2ibꝰ. Siqui
dẽ ieiuniũ vernũ in quadrageſima/eſtiuũ in pentecoſte/
autũnale in menſe Junio:hyemale aũt in hoc q̃ eſt deci/
mus celeb2emꝰ:intelligẽtes diuinis nihil vacuũ eſſe p2e/
ceptis:⁊ ṽbo dei ad eruditionẽ noſtrã oĩa elemẽta ſerui/
re:dũ ꝑ ipſiꝰ mũdi cardines quaſi ꝑ q̃tuo2 euãgelia ĩceſſa
bili tuba diſcimꝰ qđ ⁊ p̃dicemꝰ ⁊ agamꝰ. Dicẽte eñ ꝓphe
ta. Celi enarrãt glo2iã dei:⁊ opa manuũ eiꝰ annũtiat fir/
mamẽtũ. Dies diei eructat verbũ:⁊ nox nocti ĩdicat ſciẽ/
tiã. Quid eſt qđ nobis ṽitas non loquit̃. Ipſiꝰ voces in Pſ̃.xviij
die/ipſiꝰ audiunt̃ in nocte. Et pulch2itudo rerũ vniꝰ dei
opificio conditarũ nõ deſinit co2dis auribꝰ magiſtrã iſti/
nuare rõnẽ:vt inuiſibilia dei ꝑ ea q̃ facta ſunt intellectu
cõſpiciant̃:⁊ nõ creaturis/ſed creato2i oĩm ſeruiat̃. Cũ ĝ
vniuerſa vitia ꝑ cõtinẽtiã deſtruant̃:⁊ q̃cq̃d auaritia ſitit
quicq̃d ſupbia ambit:q̃cq̃d luxuria cõcupiſcit/huius vir/
tutis ſoliditate ſuperet̃:quis nõ intelligat quãtũ nobis

Digitized by Google

pꝛeſidĳ p ieiunia cõferaṫ: In quib⁹ dicitur: vt non ſolum
a cibis/ſed etiã ab oĩbus carnalib⁹ deſiderĳs temperet.
Alioquin ſuperfluũ eſt ſuſcipere eſuriẽ: ⁊ iniquã nõ depo
nere voluntatẽ/reciſo affligi cibo: ⁊ a cõcepto nõ deſilire
peccato. Carnale eſt nõ ſpirituale ieiuniũ vbi ſoli coꝛpoꝛi
nõ parcitur: ⁊ in his que oĩbus delicĳs nocẽtioꝛa ſunt ꝑ
manetur. Quid prodeſt anime foꝛis agere quaſi dñam
⁊ intus ſeruire captiuã: mẽbꝛis imperare/⁊ ius pꝛopꝛie li
bertatis amittere? Et merito plerũq; patitur famulã re
bellantẽ: que non reddit dño debitã ſeruitutẽ. Abſtineat
ergo coꝛpus ab eſcis: mens ieiunet a vitĳs: ⁊ curãs cupi
ditates terrenas/regis ſui legem dĳudicet. Meminerit
pꝛimã dilectionẽ deo: ſecundã debere pꝛoximo: omneſq;
affectus ſuos hac regula dirigendos/vt nec a cultu rece
dat dñi/nec ab vtilitate conſerui. Quomodo aũt de⁹ co
litur: niſi qd ipſi placet/placeat ⁊ nobis: nec ab ei⁹ impe
rio noſter vnq̃ reſultet affect⁹: Nã ſi hoc qd ille vult vo
lum⁹: ab illo ſumat infirmitas nr̃a virtutẽ/a quo ipſaʒ ac
Phil. ĳ. cepim⁹ volũtatẽ. Deus enĩ eſt: ſicut apl̃s ait: q̃ opaṫ in no
bis ⁊ velle ⁊ pficere p bona voluntate. Nec ſupbia itaq;
hõ inflabiṫ/nec deſperatione frangeṫ: ſi bonis diuinitus
datis in gloꝛiã datis vtaṫ: ⁊ ab his deſideria ſua reuocet
que ſibi nocitura cognoſcit. Abſtinẽs enĩ ab inuidie ma
lignitate/a luxurie diſſolutione/a pturbatione iracũdie
a cupiditate vindicte/purificabiṫ veri ſanctificatiõe ieiu
Moꝛa- nĳ: ⁊ incoꝛruptibiliũ deliciarũ voluptate paſceṫ: vt p vſuʒ
lis do- ſpiritualẽ etiã terrenas copias in celeſtem nouerit tranſ
ctrina. ferre ſubſtantiã: nõ ſibi cõdẽdo que acceperit/ſed magis
magiſq; multiplicãdo qd dederit. Unde paterne charita
tis affectu dilectionẽ veſtrã monem⁹ vt ieiuniũ mẽſis de
cimi/fructuoſum vobis eleemoſynarũ largitate faciatis
gaudentes q̃ p vos dñs paupes ſuos paſcit ⁊ veſtit: qui
bus vtiq; poſſet eas quas vobis cõtulit tribuere faculta
tes: niſi p ineffabilẽ miam ſuã/⁊ illos iuſtificare vellet de
patiẽtia laboꝛis: ⁊ vos de ope charitatis. Quarta igiṫ et
ſexta feria ieiunemus: ſabbato aũt apud beatiſſimũ Pe
trũ apoſtolũ vigilias celebꝛem⁹: qui ⁊ oratiões ⁊ ieiunia
⁊ eleemoſynas noſtras precib⁹ ſuis dignabitur adiuua
re: per dominũ noſtrũ Jeſum chꝛiſtũ: qui cum patre ⁊ ſpi
ritu ſancto viuit ⁊ regnat in ſecula ſeculoꝛum. Amen.

❡ Feria. VI. quatuoꝛ tẽpoꝛũ. Luce. I.

❡ In illo tempoꝛe: Exurgens Maria abĳt in
montana cum feſtinatione in ciuitatem Juda: ⁊
intrauit domum zacharie et ſalutauit Elizabeth
Et reliq̃. Homilia venerabilis Bede pꝛeſbyteri.

Lectio ſancti euange
lĳ quã audiuim⁹: et redemptionis nr̃e nobis
ſemper veneranda pꝛimoꝛdia pꝛedicat: ⁊ ſalu
taria ſemper imitãde humilitatis remedio cõmẽdat. Nã
q: peſte ſuperbie attactũ genus humanũ perierat: dece
bat vt medicamẽtũ humilitatis quo ſanareṫ/pꝛima moꝛ
incipientis ſalutis tempoꝛa pꝛetẽderent. Et q: per teme
ritatem ſeducte mulieris moꝛs in mundũ introierat: cõ
gruũ fuerat vt ad indiciũ vite reuertentis mulieres ſe de
uote humilitatis inulcẽ/ac pietatis ꝑuenirẽt obſequĳs.
Pꝛioꝛ ergo nobis beata dei genitrix ad ſublimitatem pa
trie celeſtis iter oſtendit humilitatis: non minus religio
nis q̃ caſtitatis exemplo venerabilis. Siquidem gloꝛia
virginei ⁊ itemerati coꝛpoꝛis qualis ſit vita ſupne ciuita
Magi- tis/ad quã ſuſpiramus inſinuat: vbi neq; nubent neq; nu
ſteriũ hu- bẽtur/ſed ſunt ſicut angeli dei in celis. At virtutẽ mẽtis
milita- eximiã qua ad hãc pertingere debeam⁹ indicat. Nãq; ſicut
tis. pꝛecedẽte ſancti euãgelĳ lectione cognouim⁹/poſtq̃ an
gelica viſione ⁊ allocutiõe meruit ſublimari: poſtq̃ ſe ce
leſti onuſtandã partu didicit nequaq̃ ſe de donis celeſti
bus quaſi a ſe eſſent extulit: ſed vt magis magiſq; donis
eſſet apta diuinis/in cuſtodia humilitatis greſſuʒ mẽtis

fixit: ita euãgelizãti ſibi archangelo reſpõdens. Ecce an
cilla dñi fiat mihi ſm vbũ tuũ. Ut vo ex hodierna lectio
ne audiuim⁹/eandẽ quã angelo exhibuerat humilitateʒ
hoĩbus q̃ curauit exhibere: ⁊ (qd maioꝛis eſt virtutis) ſe
etiã minoꝛib⁹. Quis enĩ neſciat virginẽ deo cõſecratã/mu
liere deo dedita gradũ habere potioꝛem? Quis dubitat
matrẽ regis eterni iure matri militis pꝛeferẽdã? Attamẽ
ipſa memoꝛ ſcripture pꝛecipientis. Quãto magn⁹ es/te Eccl. iĳ
in oĩb⁹ humilia: moꝛ vt angel⁹ q̃ loquebaṫ ei ad celeſtia
redĳt: ſurgit/ac mõtana cõſcẽdit: geſtanſq; in vtero deũ
ſeruoꝛuʒ dei habitacula petit/ac reqrit alloquia. Et apte
poſt viſionẽ angeli in mõtana ſubĳt: q̃ guſtata ſuauitate
ſupnoꝛ ciuiũ huilitatis ſe greſſib⁹ ad virtutũ alta ſe trãſ
tulit. Intrat ḡ domũ Zacharie atq; Elizabeth (quã ſer
uũ ac pꝛecurſoꝛeʒ dñi paritură nouerat) ſalutat: nõ quaſi
dubia de oꝛaculo qd accepat/ſed vt cõgratulatura de do
no qd cõſeruã accepiſſe didicerat. Nõ vt verbum angeli
mulieris atteſtatione pbaret/ſed vt mulieri puecte eta
tis virgo iuuẽcula miniſteriũ ſedula ipẽderet. ❡ Ut aũt
audiuit ſalutationẽ Marie Elizabeth: exultauit infans Tex.
in vtero ei⁹: ⁊ repleta eſt ſpũſctõ Elizabeth. Aperiente os
ad ſalutãdum btã Maria: repleta eſt moꝛ ſpũſctõ Eliza
beth: repleṫ⁹ eſt et Joãnes: atq; vno eodẽq; ſpũ ãbo edo
cti/illa ſalutantẽ que eſſet agnouit: ⁊ vt matrẽ dñi ſui de Pꝛimi-
bita cũ benedictione venerata eſt: ille ipm dñm eſſe q̃ in tie pꝛo-
vtero virginis poꝛtareṫ itellexit: ⁊ q: lingua necdũ valuit nĳ ſcti
animo exultante ſalutauit: officiũq; ſue pcurſionis q̃ de Joãnis.
uote q̃ libenter iuuenis eſſet impleturus: ⁊ anteq̃ naſce
retur/adueniẽte dño quibus valebat indicĳs intimauit.
Aderat nãq; tp̃s quo impleret angeli ſermo quẽ dixerat
q: ſpũſctõ replebiṫ adhuc ex vtero matris ſue. ❡ Reple Luce. I.
ta eſt ḡ ſpũſancto Elizabeth: ⁊ exclamauit voce magna. Tex.
Recte voce magna: q: magna dei dona cognouit. Recte
voce magna: q: illũ quẽ vbiq; pſentẽ nouerat/etiã coꝛpo
raliter adeſſe ſentiebat. Magna etenĩ voce nõ tã clamo
ſa q̃ deuota intelligẽdũ eſt. Neq; enĩ modice vocis deuo
tiõe dñm laudare valebat: q̃ ſpũſancto plena flagrabat: q̃
⁊ illũ in vtero geſtabat: q̃ in natis mulieruʒ maioꝛ nemo
eſt: ⁊ eũ aduenĩſſe gaudebat: q̃ cõceptus ex carne matris Luc. vĳ.
virginis/fili⁹ altiſſimi vocareṫ ⁊ eſſet. ❡ Exclamauit autẽ
et dixit. Benedicta tu inter mulieres: et benedictus fru Tex.
ctus vẽtris tui. Bñdicta tu inter mulieres. Nõ ſolũ bñdi
cta inter mulieres/ſed inter mulieres benedictas maioꝛi
benedictiõe ſpecialiter inſignis. Bñdict⁹ fruct⁹ ventris
tui. Nec ipẽ generali ſanctoꝛũ moꝛe benedictus/ſed ſicut
apl̃s ait. Quoꝛ patres ⁊ ex quibus chꝛiſtus ſm carnem:
qui eſt ſuper oĩa deus benedictus in ſecula. De huius oꝛ Rom. ix.
tu fruct⁹ pſalmiſta myſtico ſermone teſtaṫ dicens. Etenĩ
dñs dabit benignitatẽ: ⁊ terra noſtra dabit fructũ ſuum. Pſalm⁹
Dedit quippe dñs benignitatẽ: q: genus humanũ a rea lxxxiiĳ.
tu ꝑuaricationis p vnigenitũ ſuũ liberare diſpoſuit. De
dit benignitatẽ: q: eius ingreſſui virginalis vteri templũ
ſpũſſancti gratia cõſecrauit. Et terra noſtra dedit fructũ
ſuũ: q: eadẽ virgo que de terra coꝛpus habuerat filiũ ge
nuit diuinitati quidẽ coequalem/ſed ſibi carnis veritate
cõſubſtantialẽ. De hoc ⁊ Eſaias humane redẽptionis tẽ
pus intuens ait. In die illa erit germen dñi in magnificẽ
tia et in gloꝛia et fructus terre ſublimis. Germẽ nãq; dñi Eſa. iiĳ.
fuit in magnificentia et gloꝛia/cũ ſempiternus dei filius
in carne tempoꝛaliter apparens/magnitudine virtutuʒ
celeſtiuʒ mũdo clarus effulſit. Fructus quoq; terre ſubli
mis effectus eſt: quãdo carnẽ quã de noſtra natura moꝛ Vatici-
talem ſuſceperat deus/virtute reſurrectionis immoꝛtalẽ niũ eſaie
iam redditã ad celos ſubleuauit. Recte ergo diciṫ: bene enarraṫ.
dicta tu in mulierib⁹ ⁊ benedict⁹ fruct⁹ vẽtris tui. Bene
dicta eſt enĩ incõparabiliter: q̃ ⁊ diuini germinis ſuſcepit
gloꝛiã: ⁊ coꝛonã integritatis ſeruauit. Bñdicta inter mu
lieres/per cuius partũ virgineũ a natis mulierũ maledi
ctio pꝛime matris excluſa eſt. Benedictus fructus vẽtris
illius/p quem ⁊ ſemen incoꝛruptionis ſupne hereditatis

Digitized by Google

quã perdimus in Adã fructũ recepim⁹. Et vere ac ſingu
lariter benedictus/qui non noſtro more poſtꝙ natus eſt
gratiã a domino benedictionis percepit: ſed ipſe ad ſaluã
Tex. dum mundũ benedictus venit in nomine dñi. ❡ Et vn-
de hoc mihi vt veniat mater dñi mei ad me? O quanta
in propheriſſe mente humilitas: ꝙ verus ſermo domini
Eſa. lxvi. quem dixit. Super quem requieſcet ſpũs meus: niſi ſuꝑ
humilem ⁊ quietum/et trementem verba mea? Matrẽ
quidem domini que ad ſe venerat: mox vt vidit/eſſe co-
gnouit: ſed nihil in ſe talis meriti reperiẽs: quo digna fie
ret a tanta hoſpite viſitari. Unde hoc mihi inquit vt ma
ter domini mei veniat ad me? Quia nimirũ ipſe ſpiritus
qui ei prophetie donũ contulit: munus pariter humilita
tis preſtitit. Prophetico repleta ſpiritu genitricem ad ſe
aduẽtaſſe ſaluatoris intellexit: ſed humilitatis ſpiritu cir
Tex. cũſpecta/minus dignã ſe eius aduẽtu deprehẽdit. ❡ Ec-
ce enĩ vt facta eſt vox ſalutationis tue in auribus meis:
exultauit in gaudio infans in vtero meo. Intellexit Eli-
zabeth eodem quo impleta erat ſpiritu reuelante: quid
illa exultatio ſui ſignificaret infãtis: hoc eſt illius veniſſe
matrem/cuius ipſe precurſor ac demõſtrator eſſet futur⁹.
Spirit⁹ ſãcti ope ratio re- pẽtina. Et ꝙ miranda ꝙ cita ſancti ſpũs operatio. Nulla quippe
in diſcẽdo mora eſt/vbi ſpũſſanctus doctor adeſt. En vno
eodẽꝗ momento cũ voce ſalutantis gaudiũ naſcitur in-
fantis: q: dum vox ad aures venit corporales: virtus ſpi-
ritualis cor intrauit audientis: nec ſolum genitricẽ/ſed ⁊
ſobolem amore dei aduenientis accendit. Unde mox ea-
dem precurſoris dñi genitrix/ea que in occulto cognoue
rat his qui ſimul aderant ⁊ audiebant: palam euãgeli
Tex. zare curauit. Nam ſubdit. ❡ Et beata q̃ credidit: qm̃ ꝑfi
cientur in ea que dicta ſunt ei a dño. Nam ⁊ hoc quoꝗ ꝑ
ſpiritum didicit Elizabeth que angel⁹ ad Mariã verba
protulerit: ꝙ illa mox euãgelizanti crediderit: ꝙ hec diui
na operante potentia: abſꝗ vlla eſſent dubietate cõplen
da. Mirũꝗ in modum idem ſpiritus eam cum repleuit:
ꝑſentium ſimul preteritorũ ⁊ futurorũ ſcientia inſtruxit.
De preſentibus nãꝗ ſe edoctã monſtrauit: cum beatam
Mariã matrem domini ſui vocans: q: redemptorem hu
mani generis in vtero geſtaret indicauit. Unde etiã fru-
ctum vẽtris eius ſingulariter benedictũ eſſe profeſſa eſt.
Preteritorum ſe notitiã accepiſſe ſignauit/que ⁊ verba
angeli ad Mariã: ⁊ conſenſum Marie credentis ſibi in-
notuiſſe ꝓdidit. Sed ⁊ futurorũ ſciẽtiã ſibi nõ negatam
intimauit: cum perficienda a dño que ei dicta eſſent ape
ruit. Quis autẽ fratres mei dicere: q̃s eſtimare ſufficiat
que tunc gratia ſancti ſpiritus genitricem repleuerit: cũ
tanta in matre precurſoris lux doni celeſtis emicuit? Ue-
rum audiamus v̾ba q̃ dixit: ſi forte ex his valeam⁹ aliquã
tulũ dinoſcere quid intus habuerit. Audita ergo reſpon
ſione Elizabeth qua eã beatã inter mulieres predicauit:
matrẽ dñi ſui cognominauit: fide fortẽ laudauit: ad cui⁹
ingreſſum ſeipſam cũ filio ſpũſancto repletã eſſe ſignifi-
cauit: non amplius tacere potuit dona que pceperat: ſed
que ſemꝑ animo gerebat vbi aptũ tempus inuenit etiã
deuota oĩs ꝓfeſſione patefecit. Nãꝗ vt virginalẽ dece-
bat pudorem: acceptũ diuinitus oraculũ aliquãdiu ſilen
tio tegebat: arcanũ myſterij celeſtis i ſui pectoris abdito
venerabat̾ occultũ: expectabat reuerenter donec ipſe do
Cantici virginei expoſi- tio. nor diſtributor q̃d ſibi doni ſpecialis tribuiſſet: q̃d ſecreti
reuelaſſet: q̃ñcũꝗ vellet oſtenderet. At poſt ꝙ ea que ſibi
erant chariſmata preſtita per alios ſpiritu reuelante eſſe
patefacta cernebat: mox ipſa etiã theſaurũ celi queꝗ in
Tex. corde ſeruabat aperuit. Ait ergo. ❡ Magnificat anima
mea dñm: ⁊ exultauit ſpiritus meus in deo ſalutari meo:
Quib⁹ ꝑfecto verbis primo dona ſibi ſpecialiter cõceſſa
confitetur: deinde generalia dei bñficia quib⁹ generi hu
mano in eternũ cõſulere nõ deſinit enumerat. Eius autẽ
aĩa dñm magnificat/qui oĩs interioris hoĩs ſui affectus/
diuinis laudibus ac ſeruitijs mancipat: qui obſeruantia
preceptorũ dei ſemꝑ eius potentiã maieſtatis ſe cogitare
demõſtrat. Eius ſpiritus in deo ſalutari ſuo exultat: quẽ
nihil in terrenis libet: nulla caducarũ rerum affluentia
emollit: nulla aduerſitas frangit: ſed ſola illius a quo ſa
lus ſperat̾ eterna/ſui cõditoris memoria delectat. Que
cũ omnibus perfectis verba cõueniant: maxime tamen
ea beatam dei genitricem proferre decebat: que meriti
priuilegio ſingularis/ſpirituali ipſius dilectione flagra-
bat: cui⁹ corꝑali cõceptiõe gaudebat. Que iure in Jeſu:
ideſt in ſaluatore ſuo ſpeciali pre ceteris ſanctis gaudio
potuit exultare: q: quẽ perpetuum ſalutis auctorem no
uerat: et hunc ipſum temporali ortu de carne ſua naſcitu-
rum eſſe ſciebat: quatenus in vna eadẽꝗ perſona veraci
ter et ſuus filius eſſet et dñs. Que ſequentibus quoꝗ
verbis ꝙ vilia de ſeipſa ſenſerit edocet: ⁊ ꝙ omne quicq̃d
boni meriti habuit hoc ſuꝑna gratia largiẽte pceperit di-
cens. ❡ Quia reſpexit humilitatẽ ancille ſue: ecce enim Tex.
ex hoc beatã me dicent omnes generationes. Humilem
quippe chriſti ancillã ſuo iudicio ſe fuiſſe demõſtrat: ſʒ re-
ſpectu gratie celeſtis repente ſublimatã ꝓnũtiat: atꝗ in-
tantũ glorificatã vt ſua beatitudo precipua/merito cun-
ctarũ gentium voce miretur. Addidit etiã adhuc diuine
pietatis munera q̃ mirabiliter accepit digna gratiarum
actione collaudans. ❡ Quia fecit mihi magna qui po- Tex.
tens eſt: ⁊ ſanctũ nomen eius. Nihil ergo ſuis meritis tri
buit que totã ſuã magnitudinẽ ad illius donũ refert: qui
eſſentialiter potens ⁊ magnus exiſtens fideles ſuos de De⁹ pro-
paruis atꝗ infirmis fortes facere conſueuit ⁊ magnos. motor
Bene aũt addidit: ⁊ ſanctũ nomẽ eius: vt admoneret au humiliũ
dientes: immo omnes ad quos eius verba ꝑuenirẽt in-
ſtruerẽt ad fidẽ ⁊ inuocationẽ eiuſdẽ nominis aduolare:
quatenus et ipſi ſanctitatis eterne ⁊ ſalutis vere poſſent
eſſe participes iuxta illud ꝓpheticũ. Et erit: oĩs quicũꝗ Johel.ij
inuocauerit nomen dñi ſaluus erit. Ipſum eſt enim no-
men de quo ſupra ait. Et exultauit ſpũs me⁹ in deo ſalu-
tari meo. Uñ adhuc aperti⁹ addidit. ❡ Et miſericordia Tex.
eius a progenie in ꝓgenies timẽtibus eum. Progenies
aũt et ꝓgenies: vel vtriuſꝗ ppl̃i/Judei vʒ et gẽtilis ap-
pellat/vel certe omniũ per orbem nationũ quas in chri-
ſto crediturãs eſſe preuidebat: q: ſicut Petrus ait. Non Act.x.
eſt perſonarũ acceptor deus/ſed in omni gẽte que timet
eũ et operat̾ iuſtitiã acceptus eſt illi. Cõcinit aũt his bea
te Marie verbis ipſius dñi ſermo: quo nõ tantũ matrẽ
que ſe corporaliter meruit generare/ſed ⁊ oẽs q̃ ſua ꝓce-
pta ſeruarẽt/pronũtiauit eſſe beatos. Cũ enĩ docẽret illo
populũ quodã loco ⁊ miracula faciẽte/omnes ſapiẽtiã
eius ac virtutes mirarent̾: extollens vocẽ quedã mulier Luc.xi.
de turba dixit illi. Beatus venter q̃ te portauit/et vbera
que ſuxiſti. Ait illi veritatis teſtimoniũ probatũ libenter Ibidem
accipiẽs/cõtinuo reſpõdit. Beati qui audiunt verbũ dei
et cuſtodiunt illud/vt ipſa quoꝗ mulier: immo vniuerſi
qui audiebant ſe beatos cõſiderẽt/ſi diuinis vellent ob-
temperare mãdatis. Ac ſi aperte dicat. Cuius ſingulare
priuilegiũ beatitudinis habebat: que filiũ dei incarnatũ Precoſ
virgo in vtero geſtare/parere/ac nutrire digna eſt: preci niũ vere
puũ tamen in eadẽ vita ꝑpetue beatitudinis locũ ⁊ ipſi virgine
ſunt habituri: qui eius fidem ac dilectionẽ caſto in corde
concipiũt; qui ſedula in mente preceptorũ eius memoriã
portant: qui hanc ⁊ in mente ꝓximorũ ſolerti exhortatiõe
nutrire ſatagunt. Uerum: quia venerabilis dei genitrix
miſericordiã eius oĩbus per orbem qui eũ timerent affu
turam eſſe perdocuit: reſtat vt etiam ſuperbi et cõtẽnen-
tes monita veritatis quid mereant̾ inſinuet. ❡ Fecit in- Tex.
quit potentiã in brachio ſuo: diſperſit ſuꝑbos mente cor-
dis ſui. Brachio ſuo/in ditione ꝓprie virtutis ſignificat.
Nõ alieno ad operãdũ indiget auxilio: cui ſicut ſcriptum
eſt ſubeſt cũ voluerit poſſe. Quod ad diſtinctionẽ noſtre bo
ne operationis dicit: qui nõ in noſtre virib⁹ libertatis/ſʒ
in deo facim⁹ virtutẽ: ⁊ ſicut alias ſcriptũ eſt. Et brachiũ
eorũ nõ ſaluauit eos/ſed dextera tua ⁊ brachiũ tuũ: et illu Pſ. xliij
minatio vultus tui. Diſperſit autem ſuꝑbos mẽte cordis
ſui:

ſui: q꞉ initiū om̄is peccati ſupbiā: ob cuius meritū dn̄s ge
nus humanū a ſtabili habitatione patrie celeſtis eiicies
in huius peregrinationē exilij/lōge lateq꞉ diſpulit: ſed ⁊
his q̄ in peccatiſ pdurare nō timēt/grauioꝛē future diſpo
Tex. ſitionis vindictā reſeruauit. ¶ Depoſuit potentes de ſe
de. Eoſdē potētes appellat quos ante dixerat ſuperbos.
Qui ideo nimirū ſuperbi vocant꞉ q꞉ ſupꝛa menſuraꝫ ſe ſue
conditionis extollūt. Potētes autē non q꞉ vere potētes
Phil. ſunt: ſed q꞉ cōfidentes in virtute ſua: cōditoꝛis auxilium
iiij. querere detrectāt. Illi aūt vere potētes ſunt/qui dicere
Job. xxx cū aplo noꝛūt. Omnia poſſumus in eo q̄ nos confoꝛtat/
vi. dn̄o Jeſu chꝛiſto. De qualib⁹ ſcriptū eſt Deus potētes nō
Tex. abiicit/cū et ipſe ſit potens. ¶ Depoſuit ergo potētes de
Lu. xviij ſede ⁊ exaltauit hūiles: q꞉ om̄is q̄ ſe exaltat hūiliabitur:
et qui ſe humiliat exaltabit꞉. Quāuis etiā ita recte poſſit
intelligi q̄ nōnūq̄ illi ipſi qui merito ſue elationis a dn̄o
fuerāt deiecti: denuo miſerāte illo ad humilitatis gratiā
redeant: ſicq꞉ merito deuote humilitatis erigantur ad
gloꝛiā. Deniq꞉ Saul⁹ ob ſupbiā de ſede doctrine legalis
depoſitus eſt: ſꝫ mox ob humilitatis ſubiectionē ad euā
Tex. gelizandū Chꝛiſti fidē leuat⁹. ¶ Eſurientes impleuit bo
nis: ⁊ diuites dimiſit inanes. Quia eterna pfecte nūc eſu
riunt: atq꞉ ad hec appetenda infatigabili operū iuſtoꝛū
inſtātia certare nō deſiſtunt/ſatiabunt꞉ vtiq꞉ cū ſui redem
ptoꝛis gl'ia quā deſiderabāt apparuerit. At quicūq꞉ cele
ſtibus diuitijs terrenas pponere gaudent: hi nimirū tpe
vltime diſcretionis inanes totius beatitudinis dimittūn
tur a dn̄o: ideoq꞉ cū diabolo gehēnis miſerie pena plectū
tur. Quod etiā in hac vita ex parte nō minima videm⁹ im
pleri: vt et hūiles vcꝫ ſupne bonitatis alimonijs replean
tur/virtutūq꞉ celeſtiū largitate diteſcāt: ⁊ q̄ vel terrenis
diuitijs gloꝛiantes ſupbiūt/vel de opibus ſe bonoꝝ ope
rū quaſi hec p ſe habeāt extollūt: intus a lumine verita
tis maneſcunt. Singulis autē his verſiculis quos de di
uerſo ſuperboꝛū atq꞉ humiliū ſtatu beata Maria ptulit
adiūgēdū eſt qd̄ pmiſit: in pgenies ⁊ pgenies: q꞉ nimirū
p omne labentis ſeculi tēpus creatoꝛ iuſt⁹ ⁊ miſericoꝛs ⁊
ſuperbis reſiſtere ⁊ humilibus dare gratiā cōſueuit. Vn̄
⁊ bene poſt generalem diuine pietatis ac iuſtitie cōme
moꝛationē ad ſpecialem noue incarnationis diſpenſatio
nem qua mundū redimere deus dignatus eſt/cōfeſſiōis
Tex. ſue verba cōuertit dicēs. ¶ Suſcepit iſrl' puerū ſuū: me
moꝛari miſericoꝛdie ſue. Iſrael quippe vir videns deum
interpꝛetatur. Quo noīe oīs redemptoꝛū hoīm cetus de
ſignatur: propter quos vt deum videre valeant: ipſe deus
homo viſibilis inter hoīes apparuit. Qui ſuſcepit iſrael
quaſi medicus egrū quē curet: quaſi rex populū quē ab
hoſtiū incurſione defenderet: immo hoſte pſtrato liberū
redderet: ac ſecū ppetuo regnare donaret. Et bn̄ addidit
puerū ſuū: vcꝫ humilē obediētēq꞉ ſignificās: q꞉ non niſi p
virtutē humilitatis pōt q̄s ad ſoꝛtē redemptionis attin
Matt. gere. Vn̄ ⁊ dn̄s ait. Niſi cōuerſi fueritiſ ⁊ efficiamini ſicut
xviij. paruuli nō intrabitis in regnū celoꝛū. Bene quoq꞉ ſubiū
xit memoꝛari miſericoꝛdie ſue: q꞉ q̄ hoīem vt nos redime
ret aſſumpſit: nō hūane meritū cōditiōis/ſed diuine do
nū pietatis exitit. Quid eni꞉ poſt culpā puaricatiōis niſi
iuſtā cōditoꝛis irā meruimus? Vn̄ reſtat vt q̄q꞉ ſalutē vi
tāq꞉ recuperamus eternā: nō hoc nobis/ſed eius gr̄e tri
Aba. iij. buamus/cui dictum eſt. In ira miſericoꝛdie memoꝛ eris.
Tex. ¶ Sicut locutus eſt ad patres noſtros: abꝛaam ⁊ ſemini
eius in ſecula. Patrū memoꝛiā faciēs btā Maria/recte
Abꝛaam noīatim exp̄mit: q꞉ ⁊ ſi multi oꝛatiōes ac ſancte
dn̄ice incarnatiōi teſtimoniū myſtice ptulerūt: ipſi tamē
pꝛimo manifeſte ſunt eiuſdē icarnatiōis ac nr̄e redēptio
nis arcana pdicta/ipſi ſpecialr̄ dictū eſt. Atq꞉ in te bndi
Gen. xij cent꞉ vniuerſe cognatiōes terre. Quod ad dn̄m ſaluatoꝛem
ptinere null⁹ fideliū dubitat: q̄ ad dandā nobis bn̄dictio
nē ppetuā: de ſtirpe Abꝛae ad nos venire dignatus eſt.
Semē aūt Abꝛae nō illos tm̄ dicit electos/q̄ ex Abꝛae p
genie ſūt coꝛpoꝛaliter editi: verū etiā nos q̄ de gētib⁹ ad
Chꝛiſtū cōgregati: illis fidei ſocietate ptib⁹ copulamur:
a qb⁹ pſapie carnalis oꝛigine lōge ſegregamur. Et nos
eni꞉ ſemē ac filij ſum⁹ Abꝛae: cū ſacris nr̄i redēptoꝛis: qui
de genere abꝛae carnē aſſumpſit renaſcimur. Nos ſum⁹
filij Abꝛae: cū illū videre ſolerti inueſtigatione querim⁹
cuius diē ipſe Abꝛaā exultauit vt videret: et vidit ⁊ gaui
ſus eſt. Hinc aūt apl's ait. Si aūt vos Chꝛiſti: ergo ſemē
Abꝛae eſtis ſcḋm pmiſſionē heredes. Recte aūt in cōcluſio Gal. iij.
ne ſubiūgit꞉ in ſecula: q꞉ nimirū pfata pꝛomiſſio ſuperne
hereditatis nullo vnq̄ fine claudet꞉. Nam et vſq꞉ in finē
ſeculi hui⁹ non deerūt: q̄ in Chꝛiſto credēdo ſemen fiant Fidei p
Abꝛae: et future beatitudinis eidē ſemini manebit gl'ia petuitas
perēnis. Unde nos neceſſe eſt fratres chariſſimi qb⁹ eter cōmen
na merces a dn̄o pmittit꞉/indefeſſo niſu mētis p eius p datur.
ceptione luctari. Opoꝛtet eni꞉ vt p obtinēdo bono quod
ſine fine cupimus habere: ſine vlla intermiſſione/donec
accipiam⁹ certare curem⁹. Verba ergo euāgelice lectio
nis frequēti meditatione reuoluam⁹: exempla beate dei
genitricis Marie ſemp animo retineam⁹: vt et in cōſpe
ctu dei humiles inuēti: ⁊ pꝛoximis quoq꞉ honoꝛe debito
ſubmiſſi mereamur vna cū ipſa ppetuo ſublimari. Stu
deamus ſolicite ne nos laudantiū indebite fauoꝛ extol
lat: cū illā videamus inter verba vere laudationis incō
cuſſam humilitatis tenuiſſe cōſtantiā. Si immoderatus
tpalium rerū nos appetitus delectat: reminiſcamur q꞉ iu
dex noſter diuites dimittit inanes. Si tpalis afflictio foꝛ
te mētē cōturbat: recogitemus q꞉ ⁊ hūiles exaltat. Nūq̄
de impetrāda admiſſoꝛū venia deſperemus: q꞉ miſericoꝛ
dia eius a pgenie in pgenies timētibus eū. Nulli inter
mala que fecit grauioꝛ impenitēdi culpa ſurripiat: quia
deus ſuperbis reſiſtit: eoſq꞉ a beatoꝝ ſoꝛte ſecernens/per
varia penarū loca p peccatoꝝ varietate diſpergit. Fiet aūt
tē largiēte dn̄o: vt ſi beate Marie ſemp actus et dicta re
colamus: ſemp in nobis et obſeruantia caſtitatis et virtu
tis opera pſeuerent. Nā et optimus ac ſaluberrimus in
ſancta eccleſia mos inoleuit/vt hymn⁹ ipſi⁹ quotidie cū
pſalmodia veſpertine laudis ab oīb⁹ canat꞉: quatenus ex
hoc aīos fideliū ⁊ frequētioꝛ dn̄ice incarnationis memo
ria ad effectū deuotionis accēdat: ⁊ recogitata ſepi⁹ exē
pla genitricis illius in virtutū ſoliditate confirmet. Et
hoc oppoꝛtune ad veſpas fieri cōplacuit: vt vcꝫ fatigata
per diē et diſtenta diuerſis cogitationibus mens noſtra
incūbente tēpoꝛe quietis ad memoꝛiam ſe ſue confidera
tionis colligeret: iāq꞉ ſalubꝛiter admonita q̄cq̄d ſuper
fluum vel nociuū diuturna vagatione cōtraxiſſet: totū hoc Mos
nocturnis denuo pcibus ac lachꝛymis ex tēpoꝛe inunda laudabi
ret. Verū nos in longū duximus ſermonē/iam conuerſi lis cōme
ad dn̄m clemētiā eius poſtulemus: vt ⁊ memoꝛiā beate datur.
Marie cōgruis veneremur officijs: ⁊ ad celebrāda dn̄i
ce natiuitatis ſolēnia/purioꝛibus animis venire merea
mur/adiuuāte ipſo ad faciēda opera ſpūalia ⁊ ad perci
piēda dona celeſtia deſideriū noſtrū: qui p nobis incar
nari/atq꞉ inter hoīes viuēdi foꝛmā dare voluit: vnigeni
tū ſuū chꝛiſtū dn̄m noſtrum: cū quo viuit ⁊ regnat deus
in vnitate ſpiritusſancti: per oīa ſecula ſeculoꝝ. Amen.

¶ De eadē fe. ſermo btī leonis pape.

Deſidia dilectiſſimi
ſanctificādis mētib⁹ nr̄is atq꞉ coꝛpoꝛib⁹ diui
nitus inſtituta: ideo cū dierū tēpoꝛūq꞉ curri
culis ſue ceſſatione reparant꞉: vt infirmitatū noſtrarū
ipſa nos medicina cōmoneat. Natura quippe mutabilis
et de pctī labe moꝛtalis: ſꝫ etiā redēpta ⁊ ſacro baptiſma
te iā renata/inquātū eſt paſſibilis/tātū eſt ad deterioꝛa p
cliuis. Coꝛrūperet꞉ carnali deſiderio/niſi ſpūali muniret꞉
auxilio: q꞉ ſicut illi nūq̄ deeſt vnde coꝛruat: ita ſemp p̄ſto
eſt vnde ſubſiſtat: dicente aplo. Fidelis dn̄s q̄ nō patiet꞉ j. Coꝛ. x.
vos tentari ſuper id qd̄ poteſtis: ſed faciet pꝛouentum vt
poſſitis ſuſtinere. Quis ergo dn̄s protegat bellatoꝛes ⁊

Digitized by Google

militeſ ſuoſ:ille q̄ potens eſt in ꝑlio cohoꝛtetur et dicat:
Jo.i.xvi. Nolite timere quia ego vici mundū. Sciendū tamen eſt
dilectiſſimi hoc incitamēto foꝛmidinē ſublatā eſſe/nō pu
gnā:et retuſo aculeo timoꝛis/cauſaꝫ manere certaminis
qꝺ ab hoſte verſuto terribiliter quidē furoꝛe perſecutio-
nis mouetur:ſed innocētibus ſpes pacis inferꝭ. Ubi enī
in aperto ſunt pugne/in manifeſto ſunt ⁊ coꝛone: et hoc
ipſum alit atqꝫ accendit patientie foꝛtitudinē:qꝛ ſicut ꝓri
ma eſt tribulatio:ita eſt ⁊ vicina ꝓmiſſio. Ceſſantibꝰ ꝟo
publicis impugnationibꝰ impioꝝ:⁊ a cedibus ſe ac ſup-
plicijs fideliū diabolo cōtinēte:ne ḡtinacia crudelitatū
multiplicatio noſtroꝝ fieret triūphoꝝ: fremēs aduerſa-
rius cruētas inimicitias ad quietas conuertit inſidias:vt
quos vincere fame ⁊ gelu/ferro flāmiſqꝫ nō poterat/otio
tepefaceret/cupiditatibꝰ irritaret/ambitione influeret/
Pugne ſpiritalis apparatus. voluptate coꝛruperet. Sed his atqꝫ alijs omnibꝰ deſtruē
da hꝫ chꝛiſtiana acies potētes munitiōes ⁊ arma victri-
cia:dū inſtruēte milites ſuos ſpū ꝟitatis:māſuetudo irā/
largitas auaritiā/benignitas extinguit inuidiā. Cōmu-
tāte ergo dextera excelſi coꝛda multoꝛū/redijt in nouita-
tē vetuſtas/de famulis iniq̄tatꝭ miniſtri ꝓdiere iuſtitie:
Subegit luxuriā cōtinētia:humilitas arrogātiā ꝓpulſa-
uit. Et q̄ impudicitia foꝛduerant caſtitate nituerut. His
aūt cōuerſionibꝰ dilectiſſimi ꝑ ꝓuidentiā gr̄e dei addita
ſunt ſctā ieiunia/q̄ in q̄buſdā diebꝰ ab vniuerſa eccl̄ia de
uotionē obſeruātie ḡnalis exigerēt. Quis enī pulchꝛuꝫ
ſit atqꝫ laudabile vt ſingula q̄qꝫ mēbꝛa coꝛpoꝛis chꝛiſti ꝓ-
pꝛijs oꝛnētur officijs:excellētioꝛis tn̄ eſt actiōis ſacratio-
riſqꝫ virtutis:cū in vnū ꝓpoſitū pie plebis coꝛda concur-
runt:vtile cui ſctificatio nr̄a ſuppliciū eſt:nō ſolū a parte
ſed etiā a ſoliditate ſuperetꝭ. Cui nūc operi dilectiſſimi de
cimus mēſis offertꝭ/admonens qꝺ amodo ꝓ q̄litate tē-
poꝛis ſui:ne quiſq̄ frigoꝛe infidelitatis obtoꝛpeat:ſed po
tius charitate ſpū conualeſcat. Nā et per ipſa elemen-
ta mundi tāq̄ ꝑ publicas paginas ſignificationē diuine
voluntatis accipimus:nec vnq̄ ceſſat ſupna eruditio q̄n
Mat.iij etiam de his q̄ nobis famulantꝭ imbuimur. Preter illam
nāqꝫ apoſtolicā ſniam qua hoīes fructu pietatis carētes
vacuis arboꝛibꝰ cōparantꝭ:etiā illa ficus nobis cauenda
Matt. xxi. eſt de ſue īfecūditatis exēplo:quā dn̄s Jeſus ſicut in euā
gelio refert/nihil habentē qꝺ eſuriēs ſumeret ꝑpetua ſte
rilitate dānauit:vt intelligeremꝰ:qm̄ q̄ eſurientē nō refo
uet illi denegat cibū:q̄ qꝺ pauperi eſt datū ſibi dixit im-
penſum. Et huius maledictionis arboꝛes erūt q̄bus a iu
dicante dr̄. Diſcedite a me maledicti in ignē eternū:queꝫ
Matt. xxv. parauit pater meꝰ diabolo et angelis eius. Eſuriui enim
et non dediſtis mihi māducare:ſitiui et non dediſtis mi-
hi bibere. Que ideo ſingula recolunt ꝭ vt aīaduertamus
nō futurū extra miſericoꝛdiā:q̄ vel partē boꝛū operū fue-
rit executus. Aia enī neminē iuuans/erit arboꝛ non ha-
Agricultura myſtica oſtēditur. bens poma:cū totius pietatis inueniꝭ aliena. Decimi er
go mēſis ieiuniū qꝺ hyemalis eſt tēpoꝛis ad agriculturā
nos myſticā vocat:q̄ ſegetū ⁊ palmitū atqꝫ arboꝝ vires
quibus hūana ſuſtētatꝭ infirmitas ſpūalibꝰ ſtudijs exco-
lantꝭ:vt dn̄icꝰ ager ſuis ditetꝭ diuitijs:⁊ quē nūq̄ expedit
eſſe ſine fructu de ꝓpꝛia fiat vbertate fecūdioꝛ. Qꝺ vtiqꝫ
intelligit ſctitas vr̄a ad totiꝰ eccl̄ie ꝑfectos eſſe referēdū:
quoꝝ in fide germē eſt/in ſpe incremētū/in charitate ma
turitas:q: caſtigatio coꝛpis ⁊ inſtātia oꝛōnis tūc verā ob-
tinēt puritatē/cū elemoſynaꝝ ſctificatiōe nitunꝭ dicēte
Luce.xi. dn̄o. Date elemoſynā:⁊ ecce oīa mūda ſunt vobis. Quar
ta igitꝭ ⁊ ſexta ſabbati ieiunemꝰ. Sabbato aūt apꝺ beatiſſi-
mum Petrū apoſtolum vigilias celebꝛemus. Per chꝛi-
ſtum dn̄m noſtrum. Amen.

Sabbato. Luce III.

Anno quintodecimo Tyberij ceſaris ꝓcurā-
te Pontio Pilato Judeam: tetrarcha autem
Galilee Herode: Philippo autem fratre eius
tetrarcha Jturee ⁊ Traconitidis regiōis:et Ly-
ſania Abiline tetrarcha:ſub pꝛincipibus ſacerdo
tum Anna et Caypha:factū eſt verbū domini ſu-
per Joannē Zacharie filiū in deſerto. Et reliqua.
Homilia beati Gregoꝛij pape.

Redēptoꝛis pꝛecurſoꝛ
quo tpe p̄dicationis officiū acceperit:memoꝛa
to romane reipublice pꝛīcipe:et Judee regibꝰ
deſignatꝭ:cū dr̄. Anno q̄ntodecimo imperij Tyberij ceſa
ris:ꝓcurāte Pōtio Pilato Judeā: tetrarcha aūt Gali-
lee Herode: Philippo aūt fratre eiꝰ tetrarcha Jturee ⁊
Traconitidis regiōis:⁊ Lyſania Abiline tetrarcha/ſub
pꝛīcipibꝰ ſacerdotū Anna ⁊ Caypha:factū ē ꝟbū dn̄i ſuꝑ
Joānē Zacharie filiū in deſerto. Quia enī illū p̄dicare ve-
niebat/q̄ ex Judea quoſdā ⁊ multos ex gētibꝰ redēptu-
rus erat:ꝑ regē gētiū ⁊ pꝛincipes iudeoꝝ p̄dicationis eiꝰ
tēpoꝛa deſignātur. Quia aūt gētilitas colligēda erat: ⁊ Ju
dea ꝓ culpa perfidie diſpgēda:ipa quoqꝫ deſcriptio terre
ni pꝛīcipatꝰ oſtēdit:qm̄ ⁊ in Ro. republica vnꝰ pfuiſſe de
ſcribitꝭ:⁊ in Judee regno ꝑ q̄rtā partē plurimi pꝛīcipabā
tur. Uoce etenī nr̄i redēptoꝛis dr̄. Omne regnū in ſeipſum Lu.xi.
diuiſum deſolabitꝭ. Liquet ḡ qꝛ ad finē regni Judea pue
nerat q̄ tot regibus diuiſa ſubiacebat. Apte qꝫ:nō ſolum
quibꝰ ſub regibꝰ:ſed etiā q̄bꝰ ſacerdotibꝰ actū ſit demō-
ſtratꝭ:vt q: illum Joānes baptiſta p̄dicaret:q̄ ſimul rex et
ſacerdos exiſteret:Lucas euāgeliſta p̄dicatiōis eiꝰ tpa ꝑ
regnū et ſacerdotiū deſignauit. Et venit in oēm regio Tex.
nē ioꝛdanis p̄dicās baptiſmū penitētie in remiſſionē pec
catoꝝ. Cūctis legētibꝰ liquet:q: Joānes baptiſmū peni-
tentie nō ſolū p̄dicauit:verūetiā q̄buſdā dedit:ſed tn̄ ba-
ptiſmū ſuū in remiſſionē petōꝝ dare nō potuit. Remiſſio
enī petōꝝ in ſolo nobis baptiſmate chꝛiſti tribuitꝭ. Notā-
dū itaqꝫ qꝺ dr̄. Pꝛedicās baptiſmū penitētie in remiſſio-
nē petoꝛū:qm̄ baptiſmū qꝺ peta ſolueret:q: dare nō pote
rat/p̄dicabat:vt ſicut incarnatū ꝟbū p̄ris p̄currebat ver-
bo p̄dicationis:ita baptiſmū penitētie quo petā ſoluuntꝭ
pꝛecurreret ſuo baptiſmate q̄ petā ſolui nō poſſunt:vt q:
ſermo eius p̄currebat p̄ſentiā redēptoꝛis:ipm qꝫ eius ba Tex.
ptiſma p̄cedēdo fieret vmbꝛa veritatis. Sequitur. Si Eſa.xl.
cut ſcriptum eſt in libꝛo ſermonū Eſaie ꝓphete. Uox cla-
mantis in deſerto parate viaꝫ dn̄i:rectas facite ſemitas
eius. Jſdē ꝟo Joānes baptiſta req̄ſitus q̄s eſſet. Rn̄dit
dicens. Ego vox clamātis in deſerto. Qui ſicut ante nos
dictū eſt:ideo vox a ꝓpheta vocatus eſt: q: ꝟbū pꝛeibat.
Omnis q̄ fidē rectā ⁊ bona opera p̄dicat:q̄d aliud q̄ ve
nienti dn̄o ad coꝛda audiētiū viā parat:vt hec vis gr̄e pe-
netret: lumen veritatis illuſtret:vt rectas domino ſemi-
tas faciat/dū mūdas in aīo cogitationes per ſermonem
bone p̄dicationis foꝛmat. Oīs vallis implebitꝭ: ⁊ oīs Tex.
collis humiliabitꝭ. Quid hoc loco valliū noīe/niſi humi-
les:q̄d montiū ⁊ colliū/niſi ſuperbi hoīes deſignantꝭ: Jn
aduētu ḡ redēptoꝛis valles implere:mōtes ꝟo ⁊ colles
humiliati ſunt:q: iuxta eius vocē. Omnis q̄ ſe exaltat hu Luce. xviij.
miliabitꝭ:⁊ qui ſe humiliat exaltabitꝭ. Uallis etenī imple-
ta creſcit:mons aūt ⁊ collis humiliatꝰ decreſcit: q: nimi-
rū in fide mediatoꝛis dei et hoīm hoīs Jeſu chꝛiſti:⁊ gen
tilitas plenitudinē gr̄e accepit:⁊ iudea ꝑ erroꝛē perfidie
hoc vnde tumebat ꝑdidit. Omnis enī vallis implebitur:
q: coꝛda humiliū ſacre doctrine eloq̄o virtutū gr̄a reple- Pſ.ciij.
buntꝭ. Juxta hoc qꝺ ſcriptū eſt. Qui emittit fontes in cō Pſ.
uallibꝰ. Et vnde rurſum dr̄. Et conualles abūdabūt frumē lxiiij.
to. A montibus nāqꝫ aqua delabitꝭ:q: ſuꝑbas mētes veri
tatis doctrina deſerit. Sed fontes in cōuallibus ſurgūt:
q: mētes humiliū verbū p̄dicationis accipiūt. Jā vide-
mus:iā cōualles frumēto abūdare cōſpicimꝰ:q: illoꝛum
oꝛa pabulo ꝟitatis iplera ſunt:q̄ mites ⁊ ſimplices huic
mūdo deſpicabiles eſſe videbantꝭ. Jpſum quoqꝫ Joānē
baptiſtā:quia mira ſanctitate p̄ditum populus viderat
illum/hunc eſſe ſingulariter celſum ac ſolidum monteꝫ

Digitized by Google

Mich. iiij. credebat: de q̄ scriptū est. In nouissimis dieb⁹ erit mons domus dn̄i ꝑparatus in vertice montiū. Nam hunc esse christū putabat: sicut ꝑ euāgeliū dr̄. Existimāte aūt populo ⁊ cogitationib⁹ oīb⁹ in cordib⁹ suis de Joāne: ne forte ipse esset christus: quē ⁊ requirebāt dicētes. Nūquid christus es tu? Sed nisi isdē Joānes apud se vallis esset ⁊ repletus grē spū nō fuisset. Qui vt hoc qđ erat ostēderet dixit. Uenit fortior me post me cuius nō sum dign⁹ soluere corrigiā calciamēti eius. Et rursus ait. Qui hȝ sponsam sponsus est. Amicus aūt sponsi q̄ stat ⁊ audit eū: gaudio gaudet ꝑpter vocē spōsi. Hoc aūt gaudiū meū impletū est. Jllū oportet crescere: me aūt minui. Ecce cū ꝑ mira operatione virtutū talis esset vt christus crederet: nō solū christū nō se esse rn̄dit: sȝ etiā corrigiā calciamēti eius soluere. i. incarnationis eius mysteriū ꝑscrutari nō se dignum esse perhibuit. Eius esse sponsam ecclām credebāt: q̄ hūc q: christus esset putabāt. Sȝ ait: q̄ hȝ sponsam spōsus est. Ac si diceret. Ego spōsus nō sum: sed amicus spōsi sum. Nec ꝑpter vocē suā: sed in voce sponsi gaudere se ꝑhibebat: q: nō ideo letabat in corde: qm̄ a ꝑplis humiliter audiebat loquēs: sed q: ipē vocē veritatis audiebat intus: vt loqueretur foras. Qđ bene gaudiū impletū dicit: q: quisq̄s de sua voce gaudet plenū gaudiū non habet. A quo ⁊ subdit. Jllū oportet crescere: me aūt minui. Qua in re querēdū est in quo creuit christus ⁊ in quo minutus est Joānes ⁊ nisi ꝙ ppls Joānis abstinētiā videns remotū hūc ab hoīb⁹ esse cōspiciēs ⁊ eū christū esse putabat: christū vo cū publicanis comedētē ⁊ iter pctōres ambulātē intuēs: eū nō christū: sȝ ꝓphetā esse credebat. Sȝ per accessum tēporis christ⁹ q̄ ꝓpheta esse putabat ⁊ christus est agnit⁹: ⁊ Joānes q̄ christ⁹ esse putabat ꝓpheta esse innotuit: impletū est qđ de christo suus p̄cursor: p̄dixit. Jllū oportet crescere ⁊ me aūt minui. Jn estimatione quippe ppl̄i ⁊ christ⁹ creuit ⁊ agnit⁹ est qđ erat: ⁊ Joannes decreuit: q: cessauit dici qđ nō erat. Igit qm̄ ⁊ idem Joannes ideo in sanctitate perstitit: q: in cordis humilitate p̄durauit: ⁊ multi idcirco crediderūt: q: apud semet ipsos elata cogitatiōe tumuerūt. Dicat recte. Ois vallis iplebit: ⁊ ois mōs ⁊ collis humiliabit: q: humiles donū accipiūt ⁊ qđ a se corda superbiēriū repellūt. Sequit. Et erūt praua ⁊ indirecta ⁊ aspera in vias planas. Praua directa fiunt: cū maloꝝ corda ꝑ iniustitiam detorta ⁊ ad iustitie regulā dirigunt. Et aspera in vias planas imutāt: cū immites atq̄ iracūde mētes ꝑ infusionē superne gratie ad lenitudinē māsuetudinis redeūt. Quādo em̄ verbū veritatis ab iracūda mente nō recipit: quasi asperitas itineris gressum pergētis repellit. Sed cū mens iracūda ꝑ acceptā māsuetudinis gratiā correptionis vl̄ exhortationis verbū recipit: ibi planā viā p̄dicator inuenit ⁊ vbi prius ꝑ asperitatē itineris ꝑgere. i. predicationis gressum ponere nō valebat. Sequit. Et videbit ois caro salutare dei. Omnis caro accipitur ⁊ ois hō: vȝ salutare dei christum in hac vita ois hō videre nō potuit. Ubi ḡ in hac sn̄ia propheta ꝓphetie oculū nisi ad extremū iudicij diem tendit: vbi cū apertis celis ⁊ ministrātib⁹ angelis ⁊ cōsedētib⁹ apostolis in sede maiestatis sue christ⁹ apparuerit: oēs hunc ⁊ electi ⁊ reprobi pariter videbūt. Ut ⁊ iusti de munere retributiōis sine fine gaudeāt: ⁊ iniusti in vltione supplicij in ꝑpetuū gemāt. Nam q: ad hoc ista sn̄ia intēdit ꝙ in extremo examine ab omni carne videbit ⁊ recte subiūgitur. Dicebat aūt ad turbas que exibant vt baptizarent ab eo. Genimina viperarū q̄s ostēdit vobis fugere a ventura ira? Uentura em̄ ira est aiaduersio vltionis extreme: Quā tūc peccator fugere nō valet: qui nūc ad lamēta penitētie nō recurrit. Et notādū ꝙ dū male soboles maloꝝ parentū actiones imitant ⁊ genimina viperarū vocantur quia per hoc ꝙ bonis inuidēt eosq̄ ꝑsequunt: ꝙ q̄busdā mala retribuūt: ꝙ lesiones proximis exquirūt: quoniam in his omnibus priorū suorum carnalium vias sequunt: quasi venenati filij de venenatis parētib⁹ nati sunt. Sed quia iam peccauimus: quia vsu male cōsuetudinis inuoluti sumus: dicat quid nobis faciēdū sit: vt fugere a ventura ira valeamus. Sequit. Facite ergo dignos fructus penitētie. Jn qb⁹ verbis notādū est: ꝙ amic⁹ sponsi non solū fruct⁹ pn̄ie: sed dignos fruct⁹ pn̄ie admonet eē faciēdos. Aliud est nāq̄ fructū facere: aliud dignū fructū penitētie facere. Ut em̄ fm̄ dignos pn̄ie fruct⁹ loquamur ⁊ sciendū est: quia quisq̄ illicita nulla commisit ⁊ huic iure conceditur ⁊ vt licitis vtatur: sicq̄ pietatis opera faciat: vt tamē si voluerit ea que mūdi sunt relinquat. At si quis in fornicationis culpa: vel fortasse qđ est grauius in adulterium lapsus est: tanto a se licita dȝ abscidere ⁊ quāto se meminit ⁊ illicita perpetrasse. Neq̄ enim par fructus boni operis esse debet eius qui minus: ⁊ eius q̄ amplius deliquit ⁊ aut eius qui nullis: ⁊ eius qui in quibusdam facinoribus cecidit ⁊ ⁊ eius qui in multis est lapsus. Per hoc ergo qđ dicit: facite dignos fruct⁹ pn̄ie: vniuscuiusq̄ conscientia conuenit: vt tanto maiora querat bonorū operū lucra ꝑ penitentiā: quāto grauiora sibi intulit dāna per culpā. Sed Judei de generis nobilitate gloriātes: idcirco se peccatores agnoscere nolebāt: quia de Abrae stirpe descēderāt. Quibus recte dicitur. Et ne ceperis dicere. Patrem habemus Abraā. Dico enim vobis: quia potens est deus de lapidib⁹ istis suscitare filios Abrae. Quid em̄ lapides nisi corda gentilium fuerūt ad intellectum dei omnipotentis insensibilia? Sicut etiam quibusdam ex iudeis dicitur. Auferā cor lapideū de carne vestra. Nec immerito lapidū noīe gentes significate sunt q̄ lapides coluerūt. Unde scriptū est. Similes illis fiant qui faciunt ea: et oēs qui cōfidūt in eis. De quibus nimirū lapidib⁹ filij Abrae suscitati sunt: q: dū dura corda gentilium in Abrae semine: idest in christo crediderūt eius filij facti sunt cuius semini sunt vniti. Unde ⁊ eisdē gētib⁹ per p̄dicatorem dicit. Si aūt vos christi: ergo semē Abrae estis. Si igitur nos per fidem christi Abrae semen existimus: Judei ꝑpter perfidiā Abrae filij esse desierūt. Quia vo in illo die tremēdi examinis ⁊ parētes boni malis filijs prodesse nō possunt: testāte ꝓpheta q̄ dicit Noe ⁊ Daniel ⁊ Job: si fuerint in medio ei⁹: viuo ego dicit dn̄s deus: q: filiū ⁊ filiam nō liberabūt: sed iustitia sua liberabunt animas suas. Et rursum: quia boni filij nihil malis parentibus ꝓsint: sed ad reatum potius parentū maloꝝ proficiat bonitas filiorum: ipsa per se veritas Judeis nō credentibus dicit. Si ego in Beelzebub eijcio demonia: filij vestri in quo eijciunt? Jdeo ipsi iudices vestri erunt. Sequitur. Jā em̄ securis ad radicē arboris posita est. Omnis ergo arbor non faciens fructum bonum ⁊ excidetur et in ignem mittetur. Arbor huius mundi est vniuersum genus humanū: securis vo est scȝ redēptor noster ⁊ q̄ velut ex manubrio et ferro tenetur ex humanitate: sȝ incidit ex diuinitate. Que vȝ securis ad radicem arboris posita est: quia etsi per patientiā expectat: videtur tamē quid factura est. Omnis enim arbor nō faciens fructuȝ bonum ⁊ excidetur et in ignem mittetur: quia vnusquisq̄ peruersus paratam citius gehenne concremationem inuenit: quia hic fructum boni operis facere contēnit. Et notandum ꝙ securim non iuxta ramos positam: sed ad radicem dicit. Cum enim malorum filij tolluntur: quid aliud ꝙ rami infructuose arboris abscidunt? Cum vero tota simul progenies cum parente tollitur: infructuosa arbor a radice abscisa est ⁊ ne iam remaneat vnde iterum praua soboles succrescat. Jn quibus Joannis baptiste verbis constat ꝙ audientium corda turbata sunt: cū protinus subinfertur. Et interrogabāt eum turbe dicentes. Quid ergo faciemus? Perculse enim terrore fuerāt que consilium querebant. Sequitur. Respondēs autem dicebat illis. Qui habet duas tunicas ⁊ det non habenti: et qui habet escas similiter faciat. Per hoc ꝙ tunica plus est necessaria vsui nostro ꝙ pallium: ad fructum dignum penitentie pertinet: vt solum exteriora queq̄

Marginal notes (left column): Mich. iiij. — Joan. j. — Ibidem — Joā. iij. — Secretū euangelij aperitur. — Tex. — Tex. — Tex.

Marginal notes (right column): Tex. — Quis dign⁹ fruct⁹ pn̄ie. — Tex. — Ezech. xj. — Ps. cxiij. — Gal. iij. — Ezech. xiiij. — Lu. xj. — Tex. — Ultiōis diuine seueritas. — Tex. — Tex.

Digitized by Google

⁊ minus neceſſaria/ſed ipſa valde nobis neceſſaria diui-
dere cum ꝓximis debeamus:ſcꝫ vel eſcaꝫ/qua carnaliter
viuimus vel tunicam qua veſtimur. Quia enim in lege
Mat. xxij. ſcriptum eſt. Diliges ꝓximũ tuum ſicut teipſum: minus
ꝓximũ amare conuincitur/qui nõ cuꝫ eo in neceſſitate
illius:etiam q̃ ſibi ſunt neceſſaria partitur. Idcirco ergo
de diuidendis cum ꝓximo duabus tunicis datur prece
ptum:quia hoc de vna dici nõ potuit: qm̃ ſi vna diuidit/
nemo veſtitur. In dimidia quippe tunica:⁊ nudus rema
net qui accipit ⁊ nudus qui dedit. Inter hec ſciendũ eſt:
quantũ opera miſericordie valeãt:cum ad fruct⁹ dignos
penitentie/ipſa pre ceteris precipiunt. Hinc etiã ꝑ ſemet
Luce. xi. ipſaꝫ veritas dicit. Date elemoſynã:⁊ ecce oĩa mũda ſunt
Luc. vi. vobis. Hinc rurſus ait. Date et dabitur vobis. Hinc ſcri-
Eccleſiaſtici. iij. ptum eſt. Ignem ardẽteꝫ extinguet aqua:⁊ elemoſyna
reſiſtit peccatis. Hinc iterũ dr̃. Conclude elemoſynã in
Tob. iiij. ſinu pauperis:⁊ hec ꝓ te exorabit. Hinc bonus pater in-
nocentem filiũ admonet dicẽs. Si multũ tibi fuerit/abũ
danter tribue:ſi exiguum fuerit/exiguum libẽter imper
tiri ſtude. Ut aũt quãta eſſet virt⁹ cõtinẽtia:et ſuſceptio-
ne indigentiũ oſtenderet:redemptor noſter dixit. Qui re
Mat. x. cipit ꝓphetã in nomine prophete:mercedẽ ꝓphete acci-
piet. Et qui recipit iuſtum in nomine iuſti:mercedem iu
ſti accipiet. In quibus verbis notandũ eſt:quia non ait:
mercedẽ de ꝓpheta vel mercedem de iuſto:ſed mercedẽ
prophete et mercedẽ iuſti accipiet. Aliud eſt enim mer-
ces de ꝓpheta:aliud merces ꝓphete. Atq; aliud merces
de iuſto:aliud merces iuſti. Quid eſt enim dicere:merce-
dem prophete accipiet:niſi quia is qui prophetã ſua lar-
gitate ſuſtentat:ꝗuis ipſe prophetiam nõ habeat: apud
omnipotentem tñ dominũ/prophete premium habebit?
Iſte enim fortaſſe iuſtus eſt:⁊ quanto in hoc mundo ni-
hil poſſidet:tanto loquendi ꝓ iuſtitia fiduciam maioreꝫ
habet. Hunc dum ille ſuſtentat:qui in hoc mundo aliq̃d
poſſidet ⁊ fortaſſe ꝓ iuſtitia adhuc loquendi libere non
preſumit/iuſtitie illiuꝫ libertatem ſibi participem facit:
vt cum eo pariter quẽ ſuſtentando adiuuit:quaten⁹ ean
dem iuſtitiam libere loqui potuiſſet: ille ꝓphetie ſpiritu
plenus eſt:ſed tñ corporeo eget alimẽto:⁊ ſi corpus non
reficitur:certũ eſt ꝙ ipſa vox ſubtrahatur. Qui igitur ali
mentum prophete ꝓpter hoc quod ꝓpheta eſt tribuit:ꝓ
phetie illius vires ad loquendum dedit. Cum ꝓpheta
ergo mercedẽ ꝓphete accipiet:qui et ſi ſpiritu prophetie
plenus non fuit:hoc tñ ante dei oculos exhibuit qd̃ ha-
buit. Hinc eſt enim quod de quibuſdam peregrinantib⁹
fratribus Caio per Ioãnem dicitur. Pro nomine enim
chriſti profecti ſunt:nihil accipientes a gẽtibus. Nos er-
go debemus accipere huiuſmodi vt cooperatores ſim⁹
veritatis. Qui enim ſpiritualia dona habentibus:tem-
poralia ſubſidia tribuit:in ipſis donis ſpiritualib⁹ coope
rator exiſtit. Nam cum pauci ſint qui ſpiritualia dona ꝑci
piunt:et multi qui rebus tẽporalibus abundant:per hoc
ſe diuites virtutibus pauperum inſerunt:quo eiſdeꝫ ſan
ctis pauperibus de ſuis diuitijs ſolatiantur. Unde cum
per Eſaie vocem dñs derelicte gentilitati:id eſt ſancte ec
cleſie ſpiritualium virtutum merita/tamꝙ̃ deſerta arbu
Eſa. xli. ſta promitteret:vlmũ quoq; pariter promiſit dicens. Po
nã deſertum in ſtagnum aque:⁊ terram inuiam in riuos
aquarum. Dabo in ſolitudinem cedrum et ſpinam:myr-
tum et lignũ oliue. Ponam in deſerto abietem/vlmũ et
buxũ ſimul:vt videant et ſciant et recogitent ⁊ intelligãt
pariter. Deſertum quippe dñs in ſtagnum aquarum: et
terram inuiam in riuos aquarum poſuit:quia gentilita
ti que prius per ariditatem mentis nullos bonorum ope
rum fructus ferebat/fluenta ſancte predicationis dedit:
et ipſa ad quã prius pro aſperitate ſue ſiccitatis via pre-
dicatoribus nõ patebat/doctrina poſtmodũ riuos ema
nauit. Cui adhuc ex munere magno promittitur. Dabo
in ſolitudine cedrum et ſpinam. Cedrũ:quia magni odo
ris eſt atq; imputribilis nature/iure accipimus in ꝓmiſ-

ſione. De ſpina vero cum peccanti homini dictũ ſit. Ter-
ra tua ſpinas et tribulos germinabit tibi. Quid mirũ ſi Gen. iij.
ſancte eccleſie illud promittitur: quod peccanti homini
pro pena multiplicatur? Sed cedri ſignificantur nomi-
ne hi qui virtutes et ſigna exhibent in ſua operatione:q̃
dicere cum Paulo valent. Chriſti bonus odor ſum⁹ deo: ij. Co. ij.
quorum corda ita interno amore ſolidata ſunt vt ea iam
terreni amoris putredo nulla corrũpat. Per ſpinam ve-
ro ſignate ſunt doctrine ſpũalis viri/qui dum de pecca-
tis ac virtutibus diſſerunt:et modo eterna ſupplicia mi-
nantur:modo celeſtis regni gaudia promittunt:cor au-
dientium pungunt:ſicq; mentẽ dolore cõpunctionis ꝑfo
rant: vt ab eorum oculis quaſi quidam ſanguis anime
lachryme decurrãt. Myrtus vero tẽperatiue virtutis eſt:
ita vt diſſoluta membra temperando conſtringat. Qui
itaq; per myrtum/niſi hi deſignati ſunt/qui afflictionib⁹
proximorꝫ cõpati ſciũt:eorũq; tribulationẽ per cõpaſſio-
nem tẽperant/iuxta hoc quod ſcriptũ eſt. Gratias autẽ ij. Cor. i.
deo qui conſolatur nos in omni tribulatione noſtra: vt
poſſim⁹ ⁊ ipſi cõſolari eos q̃ in omni preſſura ſunt. Qui
dum afflictis ꝓximis verbũ vel opem cõſolationis ferũt
eos proculdubio ad ſtatum rectitudinis reſtringũt:ne im
moderata tribulatione/in deſperatione ſoluant. Quos
aũt per oliuã/niſi miſericordes accipimus. Quia ⁊ gre-
ce oleos miſericordia vocatur:⁊ quaſi oliue liquor ante
omnipotẽtis dei oculos miſericordie fructus lucet. Cui
adhuc in promiſſione ſubiungitur. Ponã in deſerto abie Eſa. xli.
tem/vlmũ et buxum ſimul. Qui per abietẽ que valde cre
ſcendo ad aeris alta ſuſtollitur:niſi hi deſignati ſunt qui
intra ſanctã eccleſiam adhuc in terrenis corporibus poſi
ti/iam celeſtia cõtẽplant:et ꝗuis naſcẽdo de terra exeũt
cõtẽplando tamen iam iuxta ethera mentis verticẽ tol-
lunt. Et quid per vlmũ/niſi ſecularium mẽtes expreſſe ſunt
que dũ terrenis adhuc curis inſeruiunt/nullũ virtutum
ſpũalium fructũ ferũt. Sed et ſi fructum propriũ vlmus
non habet:portare tamẽ vitẽ cũ fructu ſolet:quia ⁊ ſecu-
lares viri in ſancta eccleſia:ꝗuis virtutũ ſpũalium dona
non habeant:dũ tamẽ ſanctos viros donis ſpũalib⁹ ple-
nos ſua largitate ſuſtentant:quid aliud ꝙ̃ vitem cũ bo-
tris portant? Buxus aũt quos alios deſignat que in altũ
non ꝓficit:⁊ ꝗuis fructum nõ habeat:viriditateꝫ habet
niſi eos qui intra ſanctã eccleſiã adhuc ex etatis infirmi
tate bona opera ferre nõ valent:ſed tamẽ parentũ fide-
lium credulitatem ſequẽtes/fidem perpetue viriditatis
tenent? Poſt q̃ omnia apte ſubiungit:vt videant ⁊ ſciãt
et recogitent et intelligant pariter. Ad hoc eñ cedrus in
eccleſia ponitur:vt quiſquis a proximo odorẽ virtutum
ſpiritualium trahit:ipſe quoq; ab interne vite dilectione
non torpeat:ſed ad bonorum celeſtiũ deſideria igneſcat.
Ad hoc ſpina ponitur:vt q̃ predicationis eius verbo cõ-
punctus fuerit:ipſe quoq; exẽplo illius diſcat/corda ſe-
quentium predicationis verbo cõpungere. Ad hoc myr-
tus ponitur:vt qui in ardore tribulationis ab ore vel ope
re proximi compatiens temperamentũ cõſolationis ac-
ceperit:ipſe etiam diſcat/queãdmodũ afflictis ꝓximis
ſue conſolationis tẽperamentũ proferat. Ad hoc oliua
ponitur:vt q̃ aliene miſericordie opera cognoſcit:diſcat
queãdmodũ debeat indigẽti ꝓximo ⁊ ipſi miſereri. Ad
hoc abies ponitur:vt quiſquis vim contemplationis ei⁹
agnouerit:ipſe quoq; ad cõtemplãda eterna premia ſuc-
cendatur. Ad hoc vlmus ponitur vt quiſquis cum intue
tur/qui habere virtutum ſpiritualium fructum non va-
let:ſed tamen eos qui ſpiritualib⁹ donis ſunt repleti ſu-
ſtentat:ipſe quoq; ſanctorum vite quanta valet largita-
te inſeruiat:⁊ celeſtium bonorum botros quos gignẽdo
non valet/ſuſtentando ferat. Ad hoc buxus ponitur: vt
qui habere multos adhuc in infirmitate poſitos vere ſi
dei viriditatem conſiderat/etiam eſſe ipſe infidelis eru-
beſcat. Bene ergo de ſcriptis prius arboribus dicitur:vt
videãt ⁊ ſciant:⁊ recogitẽt:⁊ intelligant:vbi ⁊ apte ſub-

Digitized by Google

iungitur pariter: qꝛ cū intra ſanctā eccleſiā diuerſi homi
nū moꝛes/diuerſi ſunt oꝛdines: neceſſe eſt vt oēs ſimul
diſcant/dum in ea ſpirituales viri diuerſe qualitatis eta-
tis et oꝛdinis/ad imitandū ſimul videant̄. Sed ecce nos
dum monſtrare vlmū querimus/per multa arbuſta lon-
gius euagati ſumus. Ad hoc itaqꝫ propter qđ ꝓphete te-
Mat.x. ſtimoniū ꝓtulim⁹ reuertamur. Qui recipit ꝓphetam
in noīe ꝓphete/mercedē ꝓphete accipiet: qꝛ ⁊ ſi fructū
vlmus nō habet/vitē tñ cū fructibus poꝛtat. Hec ipſa ſua
efficit/q̄ bene ſuſtentat aliena. Quia ad magna nos opa
Joānes admonet dicēs. Facite fruct⁹ dignos penitētie.
Et rurſuʒ. Qui habet duas tunicas/det nō habēti: ⁊ qui
habet eſcas ſimiliter faciat. Jā pateret dat̄ intelligi/quid
eſt qđ veritas dicit. A diebus Joānis baptiſte/regnū ce-
Mat.xi. loꝝ vim patit̄: ⁊ violēti arripiūt illđ. Quid ſupne verba
ſnie nobis ſunt magnopere ꝑſcrutāda: Naʒ querēdū eſt/
quō vim ꝑpeti regnū celoꝝ poſſit: Quis eñ celo violen
tiā irrogat: Et rurſum querendū eſt. Si pati vim celoꝝ
regnū pōt: ⁊ violenti rapiūt illud: cur eandē vim a dieb⁹
Joannis baptiſte: ⁊ non etiā ante pertulerit: In lege mo
ſcriptū eſt. Si qs hec vel illa fecerit/moꝛte moꝛiat̄. Cun-
ctis legentib⁹ liquet: qꝛ peccatoꝛes quoſqꝫ pena ſue ſeue
ritatis ꝑculit/nō aūt per penitentiā ad vitā reduxit. Cū
Myſte- vero Joānes baptiſta redēptoꝛis gratiā ꝑcurrens peni-
riū abo tentiā p̄dicat: vt peccatoꝛ qui ex culpa eſt moꝛtuus/per
rū aperi cōuerſionē viuat: ꝑfecto a dieb⁹ Joānis baptiſte regnū
tur. celoꝝ vim patitur. Quid eſt aūt regnū celoꝝ/niſi locus
iuſtoꝝ: Solis eñ iuſtis celeſtis patrie p̄mia debent̄: vt
hūiles/caſti/mites atqꝫ miſericoꝛdes: ad gaudia ſupna
ꝑueniāt. Cū aūt qs vel ſupbia tumid⁹ vel carnis facinoꝛe
pollut⁹/vel iracūdia acceſus/vel crudelitate impi⁹: poſt
culpas ad pniam redit: ⁊ vitā eternā ꝑcipit/q̄ſi in locum
ꝑtoꝝ intrat alienū. A dieb⁹ ḡ Joānis baptiſte regnū ce-
loꝝ vim patit̄: ⁊ violēti rapiūt illud: qꝛ q̄ pniam ꝑtōꝝ
indixit/quid aliud q̄ꝫ celoꝝ regno fieri violentiā docuit:
Recogitemus ergo fratres chariſſimi mala q̄ fecim⁹: et
noſmetipſos aſſiduis lamētis atteramus. Hereditatē iu
ſtoꝝ quā nō tenuimus per vitā/rapiamus ꝑ penitentiā.
Vult a nobis omnipotens deus talē violentiā perpeti.
Nā regnū celoꝝ rapi vult noſtris fletib⁹/qđ noſtris me-
ritis nō debetur. Ab ſpei ergo certitudine/nulla nos ma
loꝝ noſtroꝝ q̄litas/nulla quātitas frangat. Preſtat ma
gnā venie fiduciā latro ille venerabilis: qui nō indevene
rabilis/vñ latro: nam latro ex crudelitate/venerabilis ex
cōfeſſione. Cogitate rogo cogitate/q̄ꝫ ſint incōꝑhenſi-
bilia in oīpotēti deo miſericoꝛdie viſcera. Latro iſte cruē-
tis manibus abſtractus a fauce itineris ſuſpenſus eſt in
patibulo crucis. Ibi cōfeſſus/ibi ſanatus/ibi audire me-
ruit/hodie mecum eris in paradiſo. Quid eſt hoc: Quis
tantam bonitatem dei poſſit dicere: quis eſtimare ſuffi-
ciat: De ipſa pena criminis ꝑuenit ad p̄mia virtutis. Id-
circo aūt omnipotēs de⁹ electos ſuos in quibuſdā lapſi-
bus cadere ꝑmiſit: vt alijs in culpa iacētib⁹/ſi toto ad eū
coꝛde cōſurgāt ſpem venie reddat: vt eis ꝑ lamenta peni
tentie/viā pietatis aperiat. Exerceam⁹ noſmetipſos in la
mētis/extinguam⁹ fletib⁹ ⁊ dignis pnie fructib⁹ culpas
Tēpoꝛa idulta nō pereāt: qꝛ q̄ multos a ſuis iniq̄tatib⁹ iā
ſanatos aſpicim⁹/q̄d aliud q̄ꝫ ſupne micpign⁹ tenemus:

¶ De eo. ſab. Ser. beati Leo. pape.

SI fideliter dilectiſſi-
mi atqꝫ ſapienter creationis noſtre intelliga
mus exoꝛdium/inuenimus hominem ideo
ad imaginem dei cōditum: vt imitatoꝛ ſui eſſet auctoꝛis.
Et hanc eſſe naturalē nr̄i generis dignitatē/ſi in nobis
quaſi in quodā ſpeculo diuine bonitatis foꝛma reſplen-
deat. Ad quā vtiqꝫ nos quotidie reparat gr̄a ſaluatoꝛis/
cū qđ occidit in Adā p̄mo/erigit̄ in ſcđo. Cauſa aūt re-
parationis nr̄e: nō eſt/niſi miſericoꝛdia dei: quē nō dilige
remus/niſi nos p̄oꝛ ipſe diligeret: ⁊ tenebꝛas ignoꝛātie
noſtre veritatis ſue luce diſcuteret. Qđ ꝑ Eſaiā dñs p̄nū-
Eſa.xlij. tians ait. Adducā cecos ad viā quā ignoꝛabāt: ⁊ ſemitas
quas neſciebāt faciā illos calcare. Faciā illis tenebꝛas in
lucē: ⁊ praua in directa. Hec verba faciā illis: ⁊ nō derelin
quā eos. Et iterū. Inuēt⁹ ſum inq̄t a nō querētib⁹ me: et
palā apparui his qui me nō interrogabāt. Qđ quō imple-
tū ſit/Joānes aplūs docet dicēs. Scim⁹ q̄m iā fili⁹ dei ve-
.j.Jo.v. nit/⁊ dedit nobis ſenſuʒ vt cognoſcam⁹ deū verū: ⁊ ſim⁹
in vero filio eius. Et iterū. Nos ergo diligam⁹ deū/q̄m
deus p̄oꝛ dilexit nos. Diligēdo itaqꝫ nos de⁹/ad imagi-
nē ſuā reparat: ⁊ vt in nobis foꝛmā ſue bonitatis iueniat
dat vnde ipſi quoqꝫ/qđ operat̄ operemur: accendēs ſcʒ
mētiū noſtrarū lucernas: ⁊ igne nos ſue charitatꝭ inflā-
mans: vt nō ſolū ipſum: ſed etiā quicquid diligit/diliga-
Amici- mus. Nā ſi inter hoīes ea demū firma amicitia eſt/quaʒ
tie vere moꝝ ſimilitudo ſociauerit: cū tñ paritas voluntatum
foꝛma. ſepe in reꝓbis tēdat affect⁹: quātū nobis optādū atqꝫ
nitendū eſt/vt in nullo ab his que deo ſunt placita diſcre
pemus. De quo dicit ꝓpheta. Q̄m ira in indignatione
Pſ.xxix eius: ⁊ vita in volūtate ei⁹. Quia nō aliter in nobis erit
dignitas diuine maieſtatis/niſi imitatio fuerit volunta
tis. Dicente dño. Diligēs dñm deū tuū ex toto coꝛde tuo:
Matt. et ex tota mente tua: ⁊ diliges ꝓximū tuū ſicut teipſum.
xxij. Suſcipiat fidelis aīa auctoꝛis ſui atqꝫ rectoꝛis immar-
ceſſibilē charitatē: totūqꝫ ſe ei⁹ ſubijciat volūtati/in cui⁹
operib⁹ atqꝫ iudicijs nihil vacat a veritate iuſtitie/nihil
miſeratione clemētie: q̄m ⁊ ſi magnis q̄s laboꝛib⁹ ⁊ mul
tis fatiget̄ incōmodis/bona eſt illi cauſa tolerandi: q̄ ſe
aduerſis/vel colligi intelligit/vel ꝓbari. Charitatis aūt
iſtius pietas ꝑfecta eſſe nō poterit/niſi diligat̄ et ꝓxi-
mus: quo nomine nō hi tantū intelligendi ſunt/q̄ nobis
amicitia aut ꝓpinquitate iungūtur: ſed omnes p̄oꝛſus
hoīes cū q̄bus nobis natura cōmunis eſt/ſiue illi hoſtes
ſint/ſiue ſocij/ſiue liberi/ſiue ſerui/vnus eñ nos cōditoꝛ
finxit/vnus creatoꝛ animauit/eodem cūcti celo ⁊ aere:
iiſdē vtimur diebus et noctibus/cū alij boni/alij ſint ma
li/alij iuſti/alij iniuſti: deus tamē omnib⁹ largit̄/omnib⁹
eſt benignus: ſicut Licaonijs a Paulo ⁊ Barnaba apo
Actu. ſtolis dicit̄ de ꝓuidentia dei/qui in p̄teritis generationi
xiiij. bus dimiſit omnes gentes ingredi vias ſuas. Et quidem
non ſine teſtimonio ſemetipſum reliquit benefaciēs eis
de celo: dans pluuiā et tēpoꝛa fructifera: implens cibo et
letitia coꝛda veſtra: dedit aūt nobis maioꝛes diligēdi ꝓxi
Gr̄a iu- mi cauſas chꝛiſtiane gratie latitudo: que ſe ꝑ omnes par
bet dēij tes totius oꝛbis extendēs: neminē hominē deſperat/dū
hominē docet neminē negligendū: ⁊ merito etiā inimicos diligi
diligere. et ꝓ ꝑſecutoꝛibus ſibi p̄cipit ſupplicari: q̄ ex omnib⁹ quo
tidie gentib⁹ ſacris oliue ſue ramis inſerēs germē olea
ſtri: de inimicis recōciliatos/de alienis adoptiuos/de im-
pijs facit iuſtos: vt omne genuflectat̄: celeſtiū/terreſtriū
et infernoꝝ: et omnis lingua confiteat̄: quoniā dñs Je-
ſus in gloꝛia dei patris eſt. Cū ergo deus bonos nos ve-
lit eſſe: quia bonus eſt: nihil nobis debet de eius iudicijs
diſplicere. Nā nō ꝑ omnia illi gratias agere: q̄d eſt aliud
q̄ꝫ ex quadā eū parte repꝛehendere: Audet enim plerūqꝫ
humana inſipientia aduerſus creatoꝛē ſuū: nō ſolū de ino-
pia: ſed etiā de copia murmurare: vt cum aliquid nō ſup
petit querula: et cū quedā exuberēt/ſit ingrata. Multe
meſſis dñs hoꝛreoꝝ ſuoꝝ plenitudinē faſtidiuit: ⁊
ad copiā vindemie affluētis ingemuit: nec de magnitu-
dine fructuū gratulat̄: ſed de vilitate conqueſtus eſt. Si
aūt partioꝛ ſunt in ſuſceptis terra ſeminib⁹ ⁊ caſtigatioꝛe
ꝓuentu vites oleeqꝫ fluxerūt: accuſat̄ annus/arguunt̄
elementa: ⁊ nec aeri parcit̄ nec celo: cū fideles ⁊ pios di-
ſcipulos veritatis nihil magis cōmēdet ⁊ muniat: q̄ꝫ ꝑſe-
uerans in deū ⁊ indefeſſa laudatio: dicente aplō. Semꝑ
gaudete: ſine intermiſſione oꝛate: in omnibus gratias
.j.Theſ.v agite. Hec eſt enim voluntas dei in chꝛiſto Jeſu in omni-
bus vobis. Huius autem deuotionis quēadmodum po

Digitized by Google

terimus eſſe participes/niſi varietas rerum cõſtantiam
mentis exerceat: vt amor directus in deũ/nec inter fecũ/
da ſuperbiat/nec inter aduerſa deficiat. Qđ placet deo/
placeat ⁊ nobis: de omni mẽſura numerũ ipſius gaudea
mus. Qui bene vſus eſt magnis: bene vtatur ⁊ modicis
Tam nobis copia q̃ parcitate conſulitur. Nec in ſpũali/
bus lucris anguſtia granabimur fructuum: ſi fecũditas
non areſcat animorum. Oriatur de cordis agro qđ terra
non dedit. Sempꝑ illi qđ largiat᷑ occurrit / cui bene velle
nõ deficit. Ad omnia igitur dilectiſſimi opera pietatis
omniũ nobis qualitas proſit annorũ: nec beneuolentiá
chriſtianá difficultas tẽporalis impediat. Nouit dñs va/
ſa hoſpitalis vidue copijs pietatis ſue vacuata complere.
Nouit aquas in vina cõuertere: nouit de pauciſſimis pa
nibus milia eſurientiũ ſaturare populorũ. Et ille q̃ in ſuis
paſcitur: que potuit augere dando/poteſt multiplicare
Tria ſũt opa pie/tatis. ſumendo. Tria ꝟo ſunt que maxime ad religioſas perti/
nent actiones: oratio ſcꝫ ⁊ ieiuniũ et eleemoſyna: quibꝰ
ad exercendũ omne quidẽ tp̃s ꝓprũ: ſed illud eſt ſtudio
ſius obſeruãdũ/quod apoſtolicis accepimus traditioni/
bus conſecratũ: ſicut etiá decimus menſis hic morem re
fert veteris inſtituti. Ut tria illa de q̃bus locutus ſum di
ligentius exequamur: oratione enim ꝓpiciatio dei q̃rit᷑:
ieiunio concupiſcẽtia carnis extinguitur: eleemoſynis
peccata redimunt᷑: ſimulq; ꝑ omnia dei in nobis imago
renouat᷑: ſi et in laudẽ eius ſempꝑ parati ⁊ ad purificatio/
nẽ noſtrá ſine ceſſatione ſoliciti: et ad ſuſtentationẽ ꝓxi/
mi/indeſinenter ſumus intenti. Hec triplex obſeruatio
dilectiſſimi/oim virtutũ cõprehẽdit effectꝰ: hec ad imagi
nẽ ⁊ ſimilitudinẽ dei ꝑuenit: et a ſctõ ſpiritu inſeparabi/
les facit: q: in orationibꝰ ꝑmanet fides recta/in ieiunijs
innocẽs vita/in eleemoſynis mẽs benigna. Quarta igit᷑
⁊ ſexta feria ieiunemꝰ: ſabbato aũt ad beatiſſimũ Petrũ
apoſtolũ vigilias celebremꝰ: q̃ ⁊ orationes ⁊ ieiunia/⁊ elee
moſynas noſtras p̃cibus ſuis dignabitur adiuuare: Per
dñm noſtrũ qui viuit ⁊ regnat in ſecula ſeculorũ. Amen.

¶ Dñica. IIII. Joannis. I.

¶ In illo tempore: Miſerũt iudei ab Hieroſo/
limis ſacerdotes ⁊ leuitas ad Joannẽ: vt interro
garent eum. Tu qui es? Et confeſſus eſt ⁊ nõ ne
gauit. Et reliqua. Homilia beati Gregorij pape
habita in baſilica ſancti Petri.

Ex huius nobis lectio
nis ꝟba fratres chariſſimi Joannis humilitas
cõmendat᷑. Qui cũ tante ꝟtutis eſſet vt chriſtꝰ
credi poſſet: elegit ſolide ſubſiſtere in ſe/ne humana opi/
nione raperetur inaniter ſupꝑ ſe. Ná cõfeſſus eſt et nõ ne/
Tex. gauit. ¶ Confeſſus eſt: q: nõ ſum ego chriſtꝰ. Sed qui di
xit/nõ ſum: negauit plane quod nõ erat: ſed nõ negauit
quod erat/vt veritatem loquens/eius membrum fieret:
cuius ſibi nomen fallaciter nõ vſurparet. Cum enim nõ
vult appetere nomen chriſti/factus eſt membrũ chriſti: q:
infirmitatem ſuam ſtuduit humiliter agnoſcere/illius
celſitudinem meruit veraciter obtinere. Sed cum ex le/
ctione alia: redemptoris noſtri ſentẽtia ad mentem redu
citur: ex huius lectionis verbis/nobis queſtio implexa
valde generatur. Alio quippe in loco inquiſitus a diſci/
Matt. xvij. pulis dominus de aduentu Helie: reſpõdit. Helias iam
venit: et non cognouerunt eum: ſed fecerunt in eo que/
Mat. xj cumq; voluerũt: et ſi vultis ſcire Joánes ipſe eſt Helias
Requiſitus autem Joánes dicit. Nõ ſum Helias. Quid
Concor/dia euá/gelioꝝ oñditur eſt hoc fratres chariſſimi: quia quod veritas affirmat/
hoc propheta veritatis negat? Valde namq; inter ſe di/
uerſa ſunt: ipſe eſt: et non ſum. Quomodo ergo prophe/
ta veritatis eſt: ſi eiuſdem veritatis ſermonibus concors
non eſt? Sed ſi ſubtiliter veritas ipſa requiratur: hoc qđ
inter ſe contrarium ſonat quomodo cõtrariũ nõ ſit inue

nitur. Ad Zachariam namq; de Joanne angelus dicit.
Ipſe p̃cedet ante illũ in ſpiritu ⁊ virtute Helie. Qui id/
circo venturus in ſpiritu et virtute Helie dicitur: q: ſicut Luc. j.
Helias ſcḋm dñi aduentum preueniet: ita Joannes preue
nit primum. Sicut ille precurſor venturus eſt iudicis: ita
iſte precurſor eſt factus redemptoris. Joannes in ſpiritu
Helias erat in perſona Helias non erat. Qđ ergo dñs
fatetur de ſpiritu/hoc Joánes denegat de ꝑſona: quia ⁊
iuſtum ſic erat: vt ⁊ dñs diſcipulis ſpiritualẽ de Joanne
ſententiá diceret: ⁊ Joannes eiſdem turbis carnalibꝰ nõ
de ſuo ſpiritu/ſed de corpore reſpõderet. Contrariũ ergo
veritati videtur eſſe quod Joannes ſonuit/ ſed tamen a
veritatis tramite nõ receſſit. Qui cũ ſe etiá ꝓphetam ne
gat: q: videlꝫ nõ ſolum poterat redẽptorẽ predicare/ſed
etiá demonſtrare: quis ná ſit cõtinuo exprimit/ cũ ſubiũ/
git. ¶ Ego vox clamãtis in deſerto. Scitis fratres chariſ/ Tex.
ſimi: q: vnigenitꝰ filiꝰ verbũ pr̃is vocat᷑. Joáne atteſtãte
q̃ ait. In principio erat verbũ ⁊ verbũ erat apud deum ⁊ Joan. j.
deꝰ erat verbũ. Et ex ipſa vr̃a locutiõe cognoſcitis/q: priꝰ
vox ſonat vt verbũ poſtmodũ poſſit audiri. Joannes ḡ Joánes vox: Je/ſus ꝟbũ.
vocẽ ſe eſſe aſſerit: q: verbũ p̃cedit. Aduẽtũ itaq; dñicum
p̃currẽs vox đr: q: ꝑ eiꝰ miniſteriũ pr̃is verbũ ab hoibus
audit᷑. Qui etiá in deſerto clamat: q: derelicte ac deſtitu
te iudee ſolatiũ ſui redemptoris annũtiat. Quid aũt cla/
mer: inſinuat cũ ſubiũgit. ¶ Dirigite viá dñi: ſicut dixit Tex.
Eſaias ꝓpheta. Uia dñi ad cor dirigit᷑/cũ ꝟitatis ſermo
humiliter audit᷑. Uia dñi ad cor dirigit᷑/cũ ad p̃ceptũ via
preparat᷑. Uñ ſcriptũ eſt. Si q̃s diligit me ſermonẽ meũ Jo. xiiij.
ſeruabit: et pr̃ meus diliget eũ: ⁊ ad eũ veniemꝰ: ⁊ mãſio
nem apud eũ faciemus. Quiſq̃s ergo mentẽ in ſuperbia
eleuat/q̃ſquis auaritie eſtibus anhelat/q̃ſquis ſe luxurie
inquinationibus polluit: cordis oſtiũ contra veritatem
claudit: ⁊ ne ad ſe dñs veniat/clauſtra animi ſeris vitio/
rum dánat. Sed adhuc qui miſſi ſunt ꝑcũctant᷑. ¶ Quid Tex.
ergo baptizas ſi tu non es chriſtus neq; Helias/neq; ꝓ/
pheta? Qđ q: nõ ſtudio cognoſcẽde veritatis: ſꝫ malitia
exercẽde emulatiõis đr: euãgeliſta tacite innotuit/q̃ ſub/
iunxit dicẽs. ¶ Et q̃ miſſi fuerant erãt ex phariſeis. Ac ſi Tex.
aperte dicat. Illi Joánẽ de ſuis actibꝰ req̃rũt q̃ doctriná
neſciũt q̃rere: ſed inuidere. Sed ſctũs quiſq; etiá cũ ꝑuer
ſa mẽte req̃rit᷑ de bonitatis ſue ſtudio non mutat᷑. Unde
Joánes q̃q; ad verba inuidie p̃dicamẽta r̃ndit vite. Nam
ꝓtiuꝰ adiũgit. ¶ Ego baptizo in aqua: mediꝰ aũt veſtrũ Tex.
ſtat quẽ vos neſcitis Joánes nõ ſpũ: ſꝫ aq̃ baptizat quia
ꝑctá ſoluere nõ valẽs/baptizatorꝫ corpora ꝑ aquá lauat/
ſꝫ tñ mẽtẽ ꝑ veniá nõ ſanat. Cur ḡ baptizat q̃ ꝑ baptiſmũ
pctã nõ relaxat/niſi vt p̃curſionis ſue ordinẽ ſeruãs: quia
naſciturũ naſcẽdo p̃uenerat/ baptizaturũ q̃q; dñm bapti/ Secre/tũ ꝟbo/rũ aperit᷑.
zãdo p̃ueniret: ⁊ q̃ p̃dicãdo factꝰ eſt p̃curſor chriſti: bapti
zãdo etiá p̃curſor eiꝰ fieret imitatiõe ſacramẽti? Qui iter
hec myſteriũ nr̃i redẽptoris annũtiás/hũc in medio ho/
minũ ⁊ ſteriſſe aſſerit ⁊ neſciri: q: ꝑ carnẽ dñs apparẽs: et
viſibilis extitit corpore: ⁊ inuiſibilis maieſtate. De q̃ etiá ſub/
dit. ¶ Qui poſt me venit/ante me factꝰ eſt. Sic náq; đr Tex.
ante me factꝰ eſt/ac ſi dicat᷑: añ me poſitꝰ. Poſt me ḡ ve/
nit: q: poſtmodũ natꝰ/ante me aũt factus eſt: q: mihi p̃la
tus. Sꝫ hec paulo ſuperiꝰ dicens/etiá p̃lationis eiꝰ cau/
ſam aperuit/cũ ſubiũgit. ¶ Q: prior me erat. Ac ſi apte Tex.
dicat. Inde etiá poſt me natꝰ ſuperat/q̃ cũ natiuitatis ſue
tp̃a nõ anguſtãt. Ná q̃ ꝑ matrẽ in tp̃e naſcit᷑/ſine mr̃e añ
tp̃a ex patre generat᷑. Cui quãte reuerẽtie hũilitatem de
beat: ſubdendo manifeſtat. ¶ Cuiꝰ nõ ſum dignꝰ ſolue/ Tex.
re corrigiá calciamẽti. Mos apud veteres fuit: vt ſi quis
eam que ſibi competeret accipere vxorẽ nollet/ille ei cal
ciamẽtũ ſolueret q̃ ad hãc ſpõſus ꝓpinquitatis iure ve/
niret. Quid igitur inter hoies chriſtꝰ/niſi ſancte eccleſie
ſpõſus apparuit? De quo et iſte Joánes dicit. Qui habet Joã. iij.
ſpõſam ſpõſus eſt. Sed q: Joánẽ hoies chriſtũ eſſe puta/
uerunt/qđ idẽ Joánes negat: recte ſe indignũ ad ſoluen
dum eſſe corrigiam calciamẽti eius denũtiat. Ac ſi aper/

Digitized by Google

re dicat. Ego redẽptoꝛis veſtigia denudare nõ valeo: q; ſpõſi nomẽ mihi immerito nõ vſurpo. Quod tamẽ intelligi ⁊ aliter poteſt. Quis enim neſciat ꝙ calciamenta ex moꝛtuis animalibus fiunt: incarnatus vero dñs veniens quaſi calciatus apparuit / qui in diuinitate ſua moꝛicinum noſtre coꝛruptionis aſſumpſit. Unde etiã per pꝛo-

Ps. lix. pheram dicit. In idumeã extendam calciamentum meũ Per idumeã quippe gentilitas / per calciamentum vero aſſumpta moꝛtalitas deſignatur. In idumeã ergo dñs calciamentũ ſuũ ſe extendere aſſerit: q; dum per carnem gẽtibus innotuit / quaſi calciata ad nos diuinitas venit. Sed huius incarnationis myſteriũ / human⁹ ocul⁹ pene-

Allegoria pulcherrima. trare nõ ſufficit. Inueſtigare etenim nullaten⁹ põt / quõ incarnaꝫ verbũ / quomodo ſumm⁹ ⁊ viuificatoꝛ ſpũs intra vterũ aiatur / quõ is q̃ initiũ nõ habeat ⁊ exiſtit ⁊ cõcipiꝫ. Coꝛrigia ḡ calciamẽti eſt cauſa nr̃is ſenſib⁹ obligata myſterij. Joannes itaqꝫ ſoluere coꝛrigiã calciamẽti eius nõ valet: q; incarnationis eius myſteriũ / nec ipſe inueſtigare ſufficit: q̃ hoc per ꝓphetie ſpm̃ agnouit. Quid eſt ergo dicere / nõ ſum dignus ſoluere coꝛrigiã calciamẽti ei⁹ niſi aperte ⁊ humiliter ſuã ignoꝛantiã ꝓfiteri: Ac ſi aperte dicat. Quid mirũ ſi mihi p̃lat⁹ eſt / quẽ poſt me q̇dẽ natũ cõſidero: ſed natiuitatꝫ ei⁹ myſteriũ nõ appꝛehẽdo. Ecce Joãnes ꝓphetie ſpũ implet⁹ / mira ſciẽtia emicat: ⁊ tamẽ illud de ſe inſinuat / qd̕ ignoꝛat. Qua in re penſandũ eſt nobis fratres chariſſimi ⁊ tota intẽtione cogitãdũ / quõ sancti viri / vt humilitatis in ſe virtutẽ cuſtodiãt / cũ q̇dam mirabiliter ſciũt / illud ante mẽtis oculos ſtudẽt reuocare qd̕ neſciunt: vt dũ ex parte alia infirmitatẽ cõſiderant ex ea parte qua pfecti ſunt eoꝝ ſe aĩos extollãt. Scientia etenim virt⁹ eſt: humilitas etiã cuſtos virtutꝫ eſt. Reſtat ḡ vt in omni qd̕ ſcit ſe mens depꝛimat / ne qd̕ virt⁹ ſcientie congregat / ventus elationis tollat. Cũ bona fratres agitis / ſemper ad memoꝛiã mala acta reuocate / vt dũ caute culpa conſpicitur / nunq̃ de bono opere incaute animus letetur. Superioꝛes inuicem in via dei eos maxime q̇ vobis cõmiſſi non ſunt / ꝓximos veſtros attẽdite: q; ⁊ quos aliqua agere praua cõſpicitis / q̇ in eis lateant bona neſcitis. Magnus ergo eſſe vnuſquiſqꝫ ſtudeat / ſed tñ aliquo modo eſſe ſe neſciat: dũ ſibi magnitudinẽ arroganter tribuit / amittat in rus qd̕ erat. Hinc etenim per ꝓphetã dr̕:

Esa. v. Ue qui ſapientes eſtis in oculis veſtris / ⁊ coꝛã vobiſmet-

Ro. xij. ipſis prudentes. Hinc Paul⁹ dicit. Nolite eſſe prudentes

I. Reg. xv. apud voſmetipſos. Hinc cõtra ſuperbientẽ Saul dr̕. Cũ eſſes paruulus in oculis tuis / caput in tribubus iſrael factus es: Ac ſi aperte diceretur. Cũ tu te paruulum cõſpiceres / ego te p̄e ceteris magnũ feci: q; vero tu te magnũ conſpicis / a me paruus eſtimaris. Quo cõtra cũ Dauid regni ſui potentiam coꝛã arca dñi ſaltando deſpiceret / di-

ij. Reg. vj. xit. Ludã ⁊ vilioꝛ fiam plus q̃ factus ſum / ⁊ ero humilis in oculis meis. Quẽ eñ nõ extolleret / oꝛa leonum frangere / vꝛſoꝛum bꝛachia diſſipare / deſpectis pꝛioꝛib⁹ fratribus eligi / repꝛobato rege ad regni gubernacula vngi / ti-

Dauid inſignia notanꝫ. mendum cunctis vno lapide Goliã ſternere / a rege pꝛopoſita extinctis allophilis numeroſa pꝛepuria repoꝛtare regnum ex pꝛomiſſione percipere / cunctũqꝫ iſraeliticũ populum ſine vlla poſtmodum contradictione poſſidere: ⁊ tamen in cũctis ſe deſpicit / qui in ſuis oculis ſe eſſe humilẽm confitetur. Si igitur etiã ſancti cũ foꝛtia agunt / de ſemetipſis vilia ſentiunt: q̇d in ſua excuſatione dicturi ſunt qui ſine opere virtutis intumeſcũt: Sed ⁊ ſi q̄libet bona aſſint opera / nulla ſunt / niſi ex hũilitate cõdianꝫ. Miranda quippe actio cũ elatiõe nõ eleuat / ſꝫ grauat. Qui eñ ſine humilitate virtutes cõgregat / quaſi in vẽto puluerẽ poꝛtat: ⁊ vnde aliq̇d ferre cernitur / inde deterius cecaꝫ. In cũctis ergo q̇ facitis fratres mei / radicẽ boni operis humilitatẽ tenete: nec q̇bus iã ſupioꝛes / ſed quib⁹ adhuc inferioꝛes eſtis aſpicite: vt dũ vobis melioꝛa exẽpla pꝛopoſitis / ad maioꝛa ſemꝑ aſcendere ex hũilitate valeatis.

¶ De eadẽ do. ſermo btĩ Maximi epi.

Letitia quãta ſit / quãtuſqꝫ concurſus: cũ imperatoꝛis mũdi iſti⁹ natalis celebꝛãdus eſt bñ noſtis: queãdmodũ duces ei⁹ ⁊ pꝛincipes: oẽs etiã militãtes accurati ſericis veſtib⁹ / accincti operoſis cingulis / auro fulgẽte p̄cioſis / abiãt ſolito nitidi⁹ in cõſpectu regis incedere. Credunt eñ magis imperatoꝛis eſſe gaudiũ: ſi viderit maioꝛẽ ſue apparationis oꝛnatũ: tantoqꝫ illũ letũ futurũ: quãto ipſi fuerint in ei⁹ feſtiuitate deuoti: vt q; imperatoꝛ tãq̃ hõ coꝛda nõ cõſpicit: affectũ eoꝛũ circa ſe ꝓbet / vel habitũ contuendo Ita fit: vt ſplendidius ſe accuret quiſqꝫ regẽ fidelius diligit. Deinde q; in natalis ſui die ſciunt eũ largũ futurũ / ac donaturũ plurima vel miniſtris ſuis / vel his q̇ in domo ei⁹ abiecti putanꝫ ⁊ viles: tãta pꝛi⁹ theſauros eius reple-

Doctrina a moribus ſecularib⁹ trahitur re diuitiarũ varietate feſtinãt: vt in quãtũ pꝛogare voluerit intãtũ pꝛogatio copioſa nõ deſit: ⁊ ante voluntas donãdi deficiat q̃ ſubſtãtia largiẽdi. Hec aũt iõ ſolicite faciũt: q; maioꝛẽ ſibi remunerationẽ pꝛo hac ſolicitudine ſperãt futurã. Si ergo fratres ſeculi iſtius hoĩes ꝓpter p̄ſentis oneris gloꝛiã terreni regis ſui natalis diẽ tãta apparitione ſuſcipiũt qua nos accuratiõe eterni regꝫ nr̃i Jeſu chꝛiſti natalẽ ſuſcipere debem⁹: q̇ ꝓ deuotiõe noſtra non nobis tẽpoꝛalẽ largietur gloꝛiã / ſꝫ eternã: nec terreni honoris adminiſtrationem dabit: q̇ ſucceſſoꝛe finiꝫ ſed celeſtis imperij dignitatẽ q̇ nõ habet ſucceſſoꝛẽ. Qualis autẽ noſtra remuneratio ſit futura / dicit ꝓpheta. Que ocul⁹ nõ vidit / nec auris audiuit / nec in coꝛ hoĩs aſcendit: q̇ pꝛepa-

Eſaie. lxiiij. rauit dñs diligẽtibus ſe. Quib⁹ aũt indumẽtis nos exoꝛnari opoꝛtet: Qd̕ autẽ diximus nos: hoc eſt aĩas noſtras q; rex noſter chꝛiſtus nõ tã nitoꝛẽ veſtiũ q̃ aiarũ req̇rit affectũ: nec inſpicit oꝛnamẽta coꝛpoꝛũ / ſed cõſiderat coꝛda meritoꝝ: nec fragilis cinguli p̄cingẽtis lũbos operoſitatẽ miraꝫ / ſꝫ foꝛtis caſtimonie reſtringẽtis libidinẽ ad pudicitiam plus miraꝫ. Ambiam⁹ ḡ inueniri añ ipm̃ / ꝓbati fide / cõpti mĩa / moꝛib⁹ accurati: ⁊ q̇ fideli⁹ chꝛiſtum diligit: nitidius ſe mãdatoꝝ eius obſeruatione cõponat. Ut vere nos in ſe credere videat: cũ ita in ei⁹ ſolẽnitate fulgemus: ⁊ magis let⁹ q̃ nos pſpexerit puriores. Atqꝫ iõ ante cõplures dies caſtificem⁹ coꝛda noſtra / mũdem⁹ cõſcientiã / purificem⁹ ſpm̃ / ac nitidi et ſine macula immaculatꝫ dñi ſuſcipiam⁹ aduẽtũ: vt cui⁹ natiuitas ꝑ ĩmaculatã virginem cõſtitit: ei⁹ natalis ꝑ imaculatos ſeruos ꝓcuretur Quiſqꝫ eñ in illa die ſoꝛdidus fuerit ac pollut⁹: natalem chꝛiſti votũqꝫ nõ curat. Interſit licet dñice feſtiuitati coꝛpoꝛe: mẽte tñ lõgi⁹ a ſaluatoꝛe ſeparaꝫ: nec ſocietatẽ habere poterũt imũd⁹ ⁊ ſctũs: auar⁹ ⁊ miſericoꝛs: coꝛrupt⁹ et virgo / niſi ꝙ magis ingerẽdo ſe indign⁹ offenſionẽ: cũ minime ſe cognoſcit. Dũ eñ vult officioſus eſſe / iniurioſus

Mat. xxij. exiſtit: ſicut ille in euangelio q̇ in cetu ſctõꝝ inuitatus: ad nuptias venire auſus eſt / veſtẽ nõ habẽs nuptialẽ. Et cũ ali⁹ niteret iuſtitia / alius luceret fide / ali⁹ caſtitate fulgeret: ille ſolus cõſciẽtie feditate pollut⁹ / cũctis ſplẽdẽtib⁹ defoꝛmi hoꝛroꝛe ſoꝛdebat. Et quãto plus ſimul diſcũbẽ-

Cultus myſtic⁹, natalis dñici. tiũ btõꝛũ cãdebat ſctitas: tãto magis pctõꝛũ illi⁹ apparebat ipꝛobitas: q̇ potuerat min⁹ diſplicuiſſe foꝛſitã ſi in cõſoꝛtio ſanctoꝛũ minime ſediſſet. Propterea ḡ ſublatꝫ manib⁹ ⁊ pedibus in tenebꝛas exterioꝛes expelliꝫ: nõ ſolũ q; pctõꝛ erat / ſed q; cũ pctõꝛ eſſet ſctitatis ſibi meritũ vẽdicabat. Igiꝫ fratres ſuſcepturi natalẽ dñi: ab oĩ nos fece delictoꝝ purgem⁹. Replcamus theſauros eius diuerſoꝛũ munerũ donis: vt in die ſancta ſit vnde ꝑegrini accipiãt: reficianꝫ vidue / paupes veſtianꝫ. Nã qualẽ erit ſi in vna eadẽqꝫ domo inter ſeruulos vni⁹ dñi / alter exultet in holoſericis / alter cõſumatur in pannis / alter eſtuet cibo / alius famẽ frigusqꝫ ſuſtineat: Ille eructuet heſternam indigeſtionis crapulam / hic heſternam ieiunij inediam non reſoluat: Aut quis erit noſtre oꝛatiõis effectus: Petim⁹ vt liberemur ab inimico: qui nõ ſum⁹ liberales in fratres Sim⁹ imitatoꝛes dñi. Si eñ ille paupes in celeſti gratia

voluit nobis eſſe cōſortes:cur nobis nō ſint in ſubſtātia
terrena conſortes? Nec extranei ſint alimonijs q̄ fratres
ſunt ſacramentis/niſi ꝙ recti apud deū per ipſos agimꝰ
cauſam noſtrā:vt noſtris alamꝰ ſumptibꝰ q̄ illi grās agāt
Quicq̄d paup dn̄m bn̄dicit/illi pficit:q̄ faciēte dn̄m bene
Rom.ij. dicit. Et ſicut ſcriptū eſt de illo. Ve illi hoī per quē nomē
Mat.x. dn̄i blaſphematur:ita ⁊ de iſto ſcribitur. Pax huic domui
ꝑ quē nomē dn̄i bn̄dicitur ſaluatoris. Quale aūt eſt meri
tum largientis:vt ſolus q̄s operet in domo ⁊ per multos
eccleſia dominū deprecetur. Et quod ille fortaſſis petere
a diuinitate non audebat:plurimorum interpellantium
oratiōibus etiā quod nō ſperabat accipiat. Qd̄ ad adiu
torium noſtrū cōmemorans beatus apoſtolus ait. Vt ꝑ
multos gratiarū actio referat a nobis. Et iterū. Vt fiat
Ro.xv. oblatio noſtra accepta/ſanctificata in ſpiritu ſancto.

¶ Sermo ſctī Auguſtini epī.

SAnctam et deſidera
bilē/glorioſam ac ſingularē ſolēnitatē:h̄ eſt na
tiuitatē dn̄i ſaluatoris frēs dilectiſſimi/deuo
tione fideliſſima ſuſcepturi/totis viribꝰ nos debemꝰ cū
ipſiꝰ adiutorio pparare:⁊ oēs latebras aīe nr̄e diligenter
aſpicere:ne forte ſit in nobis aliqd̄ pctm̄ abſcōditū qd̄ et
cōſciētiā noſtrā cōfundat ac mordeat:⁊ ocl'os diuine ma
Excelſꝰ dn̄s hu milia re ſpicit. ieſtatis offendat. Nā licet chriſtꝰ dn̄s nr̄ poſt paſſionē re
ſurrexerit ⁊ in celū aſcēderit:cōſiderat tn̄ vt credimus et
diligēter attēdit/q̄liter ſe vnuſquiſq; ſeruorū eiꝰ:ſine aua
ritia/ſine ira/ſine ſupbia atq; luxuria:ad celebrādā eiꝰ na
tiuitatē ſtudeat pparare atq; cōponere:⁊ ſm qd̄ vnūquē
q; ornatū bonis moribus viderit:ita illi gratiā ſue miſeri
cordie diſpēſabit. Si em̄ viderit charitatꝭ luce veſtitū iu
ſtitie vl' miſericordie margaritꝭ ornatū: caſtū/humilē/mi
ſericordē/benignū ⁊ ſobriū:ſi talē agnouerit/corpꝰ ⁊ ſan
guinē ſuū ei nō ad iudiciū/ſed ad remediū per ſacerdotū
ſuorum miniſteriū diſpenſabit. Si vero aliquem viderit
adulterū/ebrioſum/cupidū ⁊ ſuperbum:timeo ne hoc il
Mat. xxij. li dicat:qd̄ in euangelio dn̄s ipſe dixit. Amice quō huc in
traſti non habēs veſtē nuptialē? Et (qd̄ dn̄s auertat) fiat
qd̄ ſeq̄tur. Ligate illi manꝰ ⁊ pedes:⁊ ꝓijcite in tenebras
exteriores/vbi eſt fletus ⁊ ſtridor dentiū. Ecce qualē ſen
tētiā in die iudicij excipiet q̄ ſine remedio penitētie ad fe
ſtiuitatem dn̄i vitiorū ſordibus inquinatus acceſſerit. In
natali em̄ dn̄i fratres dilectiſſimi q̄ſi in nuptijs ſpūalibꝰ
ſponſe ſue eccleſie chriſtus adiunctus eſt. Tūc veritas de
terra orta eſt:tunc iuſtitia de celo ꝓſpexit:tūc ꝓceſſit ſpō
ſus de thalamo ſuo:hoc eſt verbū dei de vtero virginali.
Proceſſit em̄ cū ſpōſa ſua ecclia.i.humanā carnē ſuſcepit
Ad iſtas ergo tam ſctās nuptias inuitati:⁊ ad cōuiuium
patris ⁊ filij ⁊ ſpūſſancti intraturi:videte q̄libus indumē
tis debeamus ornari. Et ideo mūdemus quātū poſſumꝰ
cū dei adiutorio corda ſimul ⁊ corpora noſtra:vt celeſtis
ille inuitator/nihil in nobis ſordidū/nihil fedū/nihil ob
ſcurum/nihil oculis ſuis deprehendat indignum. Hec er
go fratres dilectiſſimi:nō trāſitorie/ſꝫ cū ingenti tremo
re debemus attēdere. Inuitati em̄ ſumꝰ ad nuptias vbi
Inuitat aīa ad nuptias nos ipſi ſi bene agimus ſpōſi erimus. Cogitemus ad qua
les nuptias:cōſideremus ad qualē ſpōſum/vel ad quale
cōuiuium inuitati ſumus. Inuitati em̄ ſumus ad mēſam
vbi nō inuenitur cibus hoīm/ſed panis ponit angelorū.
Et ideo videamus ne forte intus in aīa vbi debemꝰ bo
norū operū margaritis ornari:ibi appareamus vitiorū
pānis veteribꝰ inuoluti:⁊ q̄ſi eos qui boni ſunt in oculis
dei caſtitas reddet cādidos:tunc eos q̄ mali ſunt reddat
luxuria ſordidatos. Et ideo quotieſcūq; aut dies natalis
dn̄i:aut relique feſtiuitates adueniūt/ſicut frequenter
admonui ante plures dies:nō ſolū ab infelici cōcubinarū
cōſortio/ſed etiā a proprijs vxoribus abſtinere. Ab omni ira
cūdia alienos vos efficite. Peccata preterita per eleemō
ſynam ⁊ penitentiā redimant:cōtra nullū hoiem odiū in
corde teneat:qd̄ ſolebat vanitas per gulā ꝑdere:incipiat
iuſtitia per miſericordiā pauperibꝰ erogare. Qd̄ luxuria
⁊ gula diſſipauit in mūdo:pietas reponat i celo. Et licet
hoc expediat:vt ſemp eleemoſynas facere debeamꝰ:pre
cipue tn̄ in ſanctis ſolēnitatibus ſm noſtras abūdantias
erogare debemꝰ. Pauperes autē ante oia frequētius ad
cōuiuium reuocemꝰ. Nō em̄ eſt iuſtū/vt in ſancta ſolēni
tate in populo chriſtiano ad vnū dn̄m ptinētes/alij inebriē Opera mie ſua dentur.
tur/alij famis periculo cruciētur. Et nos ⁊ oīs populus
vnius dn̄i ſerui ſumus:vno precio redēpti ſumꝰ:pari con
ditiōe in hoc mūdo intramꝰ:ſimili etiā exitu migraturi
ſumꝰ. Et ſi bene agimꝰ ad vnā beatitudinē pariter venie
mꝰ. Et quare paup tecū nō capiat cibū/q̄ tecū accepturꝰ
eſt regnū? Quare pauper nō accipiat vel veterē tunicam
q̄ tecū recepturꝰ eſt imortalitatis ſtolā? Quare paup non
mereat panē tuū/q̄ tecū meruit accipere baptiſmi ſacra
mentum? Cur indignꝰ eſt accipere reliq̄as ciborū tuorū
q̄ tecū ad cōuiuiū inuitatus eſt angelorū? Audite fratres
audite:nō meū ſed dn̄i cōmune preceptū. Si enim ait in
euangelio. Cū facis prandiū aut cenā noli inuitare diui Luce. xiiij.
tes q̄ te iterū iuitēt ⁊ fiat tibi retributio/ſꝫ voca paupes:⁊
claudos ⁊ beatꝰ eris/q: nō hn̄t vn̄ retribuāt tibi:retribue
tur aūt tibi in retributiōe iuſtorū. Sed dicit aliq̄s. Ergo
amicos aut parētes nō debeo ad cōuiuiū reuocare? Ro
gādi ſunt ⁊ parētes ⁊ vicini/ſꝫ rariꝰ rogādi ſunt:⁊ non ni
mis ſumptuoſa ⁊ delicioſa/ſed tam parca ⁊ ſobria vel ho
neſta illis debēt cōuiuia pparari/vt remaneat vn̄ poſſiūt
pauperes refici:vn̄ poſſit aliq̄d indigētibꝰ erogari:vt cū
dies iudicij venerit/nō cū ipſis q̄ nūc pauperes deſpiciūt
audiamꝰ. Diſcedite a me maledicti in ignē eternū/ſed cū Mat. xxv.
iuſtis ⁊ miſericordibꝰ audire mereamur. Venite bn̄dicti
patris mei ꝑcipite regnū:q: eſuriui ⁊ dediſtis mihi mādu
care:ſitiui ⁊ dediſtis mihi bibere. Simul etiā ad vos illa
vox deſiderabilis dirigat. Euge ſerue bone ⁊ fidelis: q: Ibidem
ſup pauca fuiſti fidelis:ſupra multa te cōſtituā:intra i gau
diū dn̄i tui. Sꝫ vt hec q̄ ſuggeſſimꝰ ſēſibꝰ veſtre charitatꝭ
tenaciꝰ inhereāt:breuiter q̄ dicta ſunt iteramꝰ. Hoc em̄ ad
monuimꝰ frēs vt q: natalis dn̄i iminet/tāq̄ ad nuptiale
⁊ celeſte cōuiuiū ab oī luxuria alieni:⁊ bonis opibꝰ ado
nati/nos ꝑ xp̄i adiutoriū pparemꝰ/eleemoſynas paupe
ribꝰ erogemꝰ/iracūdia vel odiū velut venenū de nr̄is cor
dibꝰ reſpuamꝰ. caſtitatē fideliter ꝯſeruate:ad cōuiuia vr̄a
frequētiꝰ paupes reuocate:ad vigilias maturiꝰ ſurgite i
ecclia ſtātes/aut orate/aut pſallite: vba otioſa aut ſecula
ria nec ipi ꝓferte:⁊ eos q̄ ꝓferre voluerit caſtigate. Pa
cē cū oibꝰ cuſtodite:⁊ q̄s diſcordes agnoſcitꝭ ad cōcordiā
reuocate. Hec ſi fideliter chriſto adiuuāte volueritꝭ imple
re:⁊ in hoc ſeculo ad altare dn̄i cum ſecura conſciētia po
teris accedere:⁊ in futuro ad eternam beatitudinem fe
liciter peruenire:preſtante dn̄o noſtro Ieſu chriſto qui vi
uit ⁊ regnat in ſecula ſeculorum. Amen.

¶ Dn̄ica ante Natale. Marci. I.

¶ Initium ſancti euangelij Ieſu chriſti filij dei
ſicut ſcriptū eſt in Eſaia propheta. Et reliqua.
Homilia venerabilis Bede preſbyteri.

COnferēdum eſt hoc
euangelij Marci principiū principio Mat
thei qui ait. Liber generationis Ieſu chri Collatio initio rū euangelij.
ſti/filij Dauid/filij Abraam: atq; ex vtroq;
vnus deus noſter Ieſus chriſtus/dei ⁊ hominis eſt filius
intelligendus. Et apte primꝰ euāgeliſta filiū hois cū/ſe
cūdus filiū dei noiat:vt a minoribꝰ paulatim ad maiora
ſenſus nr̄ exurgeret/ac ꝑ fidē ⁊ ſacramēta hūanitatꝭ aſſu
pte:ad agnitionē diuine eternitatis aſcēderet. Apte q̄ hu
manā gn̄ationē erat deſcripturꝰ/a filio hois cepit Dauid
vꝫ ſiue Abrae:de q̄r ſtirpe carnis ſubſtātiā aſſupſit. Apte
is qui librū ſuūꝫ ab initio euāgelice ꝑdicationis inchoat

Digitized by Google

bat filiū magis dei appellare voluit dn̄m noſtrū Jeſum
chriſtū:q2 nimirū/⁊ humane erat nature de progenie pa
triarcharum ſiue regū veritatē carnis ſuſcipere:diuine
fuit potentie/euangelium mundo predicare.Euāgeliū
quippe/bonum nuntiū dicitur.Quod aūt melius eſt nū
tium ꝙ penitentiā agite:appropinquabit.eīm regnū celo
rum:Hominis itaq3 eſt/humanit⁹ naſci:dei vero/regni
celeſtis introitū penitētibus predicare.Et ideo Mathe
us recte filiū Dauid nūcupat/quē in carne venientē aſſe
uerat:recte Marcus filiū dei/quam in prima voluminis
ſui fronte auctorē euangelij/⁊ ſponſorem regni deſignat
eterni.Ubi vero notandū ꝙ euangeliſte ſancti/q̄ diſpen
ſationem nobis dn̄ice incarnatiōis ſcriptura relinquere
vno q̄dē ſpiritu accēſi/ad officiū ſcribendi acceſſerūt/ſed
ſm̄ diuerſum narratiōis ſue primordiū:ſinguli diuerſum
ſtatuere terminū.Mattheus nāq3 a natiuitate dn̄ica ex
ordium ſumēs:ad tēpus vſq3 dn̄ice reſurrectionis ſeriem
ſue narrationis ꝑduxit.Marcus ab initio euāgelice ꝑdi
cationis incipiens:ꝑuenit vſq3 ad tēpus aſcēſionis dn̄i:⁊
predicationis diſcipulorū eius cūctis gentibus per orbē.
Lucas a natiuitate ꝑcurſoris inchoans euāgeliū/termi
nauit in aſcēſione dn̄ica:cū redeūtes diſcipuli hieroſoly
mā:aduentū ſancti ſpirit⁹ diuinis in laudibus expectāt.
Joannes ab eternitate ꝟbi dei:per qđ oīa facta ſunt ꝑn
cipiū ſumēs:⁊ ipē ad tēpus vſq3 dn̄ice reſurrectiōis euā
gelizando ꝑtingit.Scripturus ergo euāgeliū Marc⁹ cō
grue primo oīm ponit teſtimonia ꝓphetarū:q̄bus hoc fu
turum iam olim precinebāt:vt cū eo cūctis vera/ac ſine
ſcrupulo dubietatis ſuſcipienda que ſcriberet intimaret
quo hec a ꝓphetis ſancto ſpiritu ipletis antea ꝑſcita/ac
predicta eſſe mōſtraret.Simulq3 vno eodēq3 euāgelij ſui
principio:⁊ iudeos q̄ legē ac ꝓphetas ſuſceperāt:ad ſuſci
pienda etiā euangelij ſacramēta/q̄ ipſorū ꝓphete ꝑdixe
rant inſtituit:⁊ gentiles q̄ per euāgelij ꝑconia ad deū ve
nerant:ad auctoritatē quoq3 legis ⁊ ꝓphetarū ſuſcipien
dam venerādāq3 ꝓuocat:ne ſi quis iuxta hereticos:aut
vetus ſolūmodo teſtamentū:aut ſolūmodo nouū ſuſce
Tex. piſſet:alienus a teſtamēto dei remaneret.¶ Ecce mitto
angelū meū ante faciē tuam:q̄ preparabit viā tuam ante
te.Angelus vocat̄ Joānes:nō ſocietate nature:iuxta he
reſim Origenis/ſed officij dignitate.Angelus eīm grece
latine nūtius dicitur.Quo nomie recte appellari potuit
Joā.j. homo ille q̄ fuit miſſus a deo:vt teſtimoniū ꝑhiberet de
lumine:⁊ venientē in carne dn̄m/mūdo nūtiaret.Nec mi
Mat.xj. randū myſtice angelū nominari eū:quo inter natos mu
lierū maior nemo ſurrexit.cū cōſtet oēs q̄ ſacerdotij gra
du rite fungunt̄ ob euangelizandi officiū:angelos poſſe
Mala.ij vocari/dicente ꝓpheta.Labia ſacerdotis cuſtodient ſciē
tiam:⁊ legem requirēt ex ore eius:q2 angelus dn̄i exerci
Tex. tuum eſt.¶ Uox clamantis in deſerto:parate viā dn̄i:re
Joā.j. ctas facite ſemitas eius.Conſtat q2 vnigenitus dei filius
verbū patris vocatur:Joanne atteſtante qui ait.In ꝑn
cipio erat verbū/⁊ verbū erat apud deū/⁊ deus erat ver
bum.Et ex ipſa noſtra locutione cognoſcimus:quia ꝑus
vox ſonat/vt verbum poſtmodum poſſit audiri.Joānes
ergo vox a propheta vocatur:q2 verbū precedit.Aduētū
itaq3 dominicum precurrēs vox dicitur:quia per eius mi
niſterium patris verbū ab hominib⁹ auditur.Quia etiā
in deſerto clamat:q2 derelicte ac deſtitute iudee ſolatiū
redemptionis annūtiat.Quid autē clamaret aperit̄ cū
Tex. ſubditur.¶ Parate viā domini:rectas facite ſemitas ei⁹
Omnis qui fidem rectā ⁊ bona opa predicat:quid aliud
ꝙ venienti domino ad corda audientium viam parat:vt
hec vis gratie penetret ⁊ lumine veritatis illuſtret:vt re
ctas deo ſemitas faciat:dum mūdas in animo cogitatio
nes per ſermonem boni predicationis format.Sane no
tandū ꝙ teſtimonijs propheticis q̄ poſuit Marcus vnū
ſolūmodo in Eſaia:aliud inuenitur in Malachia:nec tn̄
falli aut fallere putandus eſt euāgeliſta:qui hoc ſcriptū
dicat in Eſaia qđ Eſaias non ſcripſerit:ſed potius intel

ligendum:q2 ſi nō hec ꝟba q̄ de Malachia poſuit inueni
untur in Eſaia:ſenſus tamē eorū inuenitur in Eſaia:⁊ in
nōnullis locis alijs:⁊ manifeſtius in eo qđ ipſe hic ſubiū
xit.Uox clamantis in deſerto:parate viā dn̄i:rectas faci
te ſemitas ei⁹.Quis enim non videat quāta ſit in vtraq3 Eſa.xl.
ſententia concordia?Nam quod dixit Malachias:mittē
dum angelum ante faciem domini qui prepararet viam
eius.Hoc eſt vtiq3 quod dixit Eſaias:vocem clamantis Mala.
audiendam in deſerto que diceret:parate viam domini: iij.
rectas facite ſemitas eius.Quia ſicut Joannes recte an
gelus potuit vocari pro eo ꝙ faciem domini euangelizā Eſa.xl.
do preuenit:ita recte appellari vox potuit:quia verbum
dei ſonādo preibat:ſicut ſupradictum eſt.In vtraq3 autē
ſnīa ſimiliter paranda via dn̄i predicatur:ideoq3 non fal
litur euāgeliſta:qui ⁊ hoc dictum ab Eſaia ſcribit:quod
⁊ ſi nō eiſdē ꝟbis/eodē tn̄ ſenſu ab ipſo ſcriptū iuenit̄.Po
tuit autē fieri vt aīo Marci euāgeliū ſcribentis ꝓ Mala
chia Eſaias occurrerit vt fieri ſolet:qđ tn̄ ſine vlla dubita
tione emēdaret:ſaltē ab alijs admonit⁹:qui ipo adhuc in
carne viuente ħ legere potuerūt:niſi cogitaret recorda
tiōi ſue:q̄ ſpiritu ſctō regebat̄/nō fruſtra occurriſſe aliud
ꝓ alio nomē ꝓphete:niſi q2 ita dn̄s ħ ſcribi cōſtituit.Cur
autē ita cōſtruerit dn̄s:prima illa cauſa vtiliſſima debet
facillime cogitari:etiā ſic eſſe inſinuatum:ita omnes ſan
ctos prophetas vno ſpiritu locutos:mirabili inter ſe con
ſenſione conſtare:vt hoc multo amplius ſit:ꝙ ſi oīm oīa
prophetarum vno vnius hominis ore dicerentur:⁊ ideo
indubitanter accipi debere quecūq3 per eos ſpūſſanctus
dixit:⁊ ſingula eſſe oīm ⁊ oīa ſingulorū.Cū igitur ⁊ q̄ di
cta ſunt per Eſaiā/tam ſint Malachie ꝙ Eſaie:⁊ q̄ dicta
ſunt per Malachiā tam ſint Eſaie ꝙ Malachie:q̄d op⁹
erat vt emēdaret Marcus/cū aliud pro alio ſibi nomen
occurrens a ſe ſcriptū legiſſet:ac nō poti⁹ ſequēs auctori
tatem ſpirituſſancti a qua mētē ſuam regi:plus nobis il
le vtiq3 ſentiebat hoc ita ſcriptum relinquere ſicut eū ad
monendo conſtituerat ei dominus:ad informādos nos
tantum verborum ſuorum prophetis ineſſe concordiam
vt nō abſurde:imo cōgruentiſſime/etiā Eſaie deputare
mus qđ per Malachiā dictū reperim⁹.¶ Fuit Joānes Tex.
in deſerto baptizans ⁊ predicans baptiſmū penitētie/in
remiſſionem peccatorum.Cūctis legētibus liquet:quia
Joannes baptiſmū penitentie nō ſolum predicauit:ve
rumetiam quibuſdam dedit:ſed tamen in remiſſionem
peccatorū dare nō potuit.Remiſſio nāq3 peccatorū in ſo
lo nobis baptiſmo chriſti tribuitur.Notandū itaq3 qđ di
citur:predicans baptiſmū penitētie/in remiſſione pecca
torum:quoniā baptiſmū qđ peccata ſolueret:q2 dare nō
poterat/predicabat:vt ſicut incarnatū verbū patris pre
currebat verbo ꝑdicationis:ita baptiſmū penitētie quo
peccata ſoluūtur/precurreret ſuo baptiſmate quo pecca
ta ſolui nō poſſunt.¶ Et baptizabat̄ ab illo in Jordane Tex.
flumine cōfitētes peccata ſua.Exemplū eſt cōfitendi pec
cata ac meliorem vitam ꝓmittendi eis qui baptiſma ac
cipere deſiderant:ſicut etiā ꝑdicante Paulo in Epheſo: Actu.xix
multi credentiū veniebant confitentes ⁊ annuntiantes
actus ſu[illegible]os:quatenus abdicata vita veteri renouari me
rerent̄ i[n] chriſto.Unde etiā beato Petro oſtenſis in lin
teo celeſti diuerſi generis animantibus/dictum eſt.Sur
ge Petre occide ⁊ manduca/quod eſt apte dicere.Occi Act.x.
de infideles ab eo quod fuerant prius ab renūtiatione
ſcelerum ⁊ promiſſione pie religionis:ac ſi fidei chriſtia
ne ſacramentis imbutos:in ſancte eccleſie membra com
muta.¶ Et erat Joānes veſtitus pilis camelorum ⁊ zo Tex.
na pellicea circa lumbos eius.Pilis inq̄t veſtitus/non
lana.Aliud auſtere veſtis indumentum eſt:aliud luxurie
mollioris.Zona autem pellicea qua accinct⁹ fuit ⁊ He
lias:mortificationis indicium eſt.Porro quod ſequitur.
¶ Et locuſtas ⁊ mel ſylueſtre edebat:habitatori ſolitu Tex.
dinis congruum eſt:vt non delicias ciborum/ſed neceſſi
tatem humane carnis expleret.Poteſt habitus ⁊ victus

Digitized by Google

eius per ſignificationē etiam qualitatem interne cōuer-
ſatiōis eius nō incōuenienter exprimere. Nā𝔮 auſterio-
ribus vtebat indumentis: ſicut etiā dn̄s in laudib⁹ eius
Mat.xi. proteſtatus eſt ad iudeos/ dicēs. Quid exiſtis videre ho
Luce.vij minē mollib⁹ veſtitū? Ecce q̄ mollibus veſtiuntur in do-
mibus regū ſunt: q: vitā peccantiū non blandimentis fo
uit/ ſed vigore aſpere inuectionis increpauit/ dicēs. Ge-
nimina viperarū: q̄s vobis demonſtrauit fugere a ventu
ra ira? Zonā pelliceā habebat circa lūbos ſuos: q: carnē
ſuam crucifixit cum vitijs ꝛ cōcupiſcētijs ſuis: quod eoꝝ
Gal.v. eſſe proprium qui ſunt Jeſu chriſti/ apl'o atteſtante didici
mus. Locuſtas ꝛ mel edebat: q: dulce quidem ſapiebat
turbis predicatio eius: eſtimante populo ꝛ cogitātibus
oībus in cordib⁹ de eo/ ne forte ipſe eſſet chriſtus: ſed oti⁹
finē ſortita/ intelligentib⁹ eius auditoribus: q: non ipſe
chriſtus/ ſed precurſor ꝛ propheta eſſet. i. chriſti. In melle
etenim dulcedo: in locuſtis eſt alacer volatus/ ſed cito de
Tex. ciduus. ¶ Et p̄dicabat dicens. Venit fortior me poſt me
cuius non ſum dignus procūbens ſoluere corrigiam cal
Myſte- ciamentorū eius. Mos apud veteres fuit: vt ſi quis eā q̄
rium cal ſibi competeret accipere vxorē nollet: ille ei calciamentū
ciamēti ſolueret/ qui ad hanc ſponſus iure propinquitatis veni-
notatur ret. Quid igitur inter hoīes chriſtus niſi ſancte eccleſie
ſponſus apparuit? De quo ꝛ idē Joannes dicit. Qui ha-
bet ſponſam ſpōſus eſt. Sed q: Joannem hoīes chriſtum
eſſe putauerūt: q̄d idem Joānes negat recte ſe indignū
eſſe ad ſoluendā corrigiā eius calciamēti denūtiat. Ac ſi
aperte dicat. Ego redēptoris veſtigia denudare non va
leo: q: ſponſi nomen mihi imeritus nō vſurpo. Q̄d tamē
intelligi ꝛ aliter pōt. Quis enim neſciat q̄ calciamēta ex
mortuis animalibus fiant? Incarnatus vero dn̄s veniēs
quaſi calciat⁹ apparuit: q: in diuinitate ſua morticina no
ſtre corruptiōis aſſumpſit. Sed huius incarnatiōis my-
ſterium human⁹ oculus penetrare nō ſufficit. Inueſtiga
ri eīn nullatenus poteſt/ quomodo corporatur verbum:
quomodo ſummus ꝛ viuificator ſp̄us intra vterū matris
animatur: quomodo is qui initium non habet/ exiſtit et
concipitur. Corrigia ergo calciamēti eſt ligatura myſte-
rij. Joannes ita𝔮 ſoluere corrigiā calciamēti eius nō va
let: q: incarnatiōis myſteriū nec ipſe inueſtigare ſufficit
Tex. qui hāc per prophetie ſpiritum agnouit. ¶ Ego vos ba-
ptizaui in aqua: ille baptizabit vos in ſpirituſancto. Non
q̄dē adhuc Joānes dn̄m manifeſte deū aut dei eſſe filiū
ſed tm̄ ſe virū fortiorē p̄dicat. Nō eīn rudes adhuc audi-
tores tāti capiebāt arcana ſacramēti/ q̄ filius dei etern⁹
homine aſſumpto ex virgine denuo nat⁹ eſſet in mundū
ſed paulatim per agnitionē glorificate humanitatis in-
Subli- troducendi erant ad fidem diuine eternitatis. Quib⁹ ta
mia ru- men quaſi latenter quodāmodo ac velato ſermone deū
dib⁹ pau hunc eſſe verum declarat: dum eum ſpirituſancto bapti-
lati tra- zaturum eſſe cōfirmat. Cui enim dubium: nullum poſſe
denda. alium gratiam ſanctiſpiritus niſi deū dare? Tempore au
tem procedente cum capaciores iam ad intelligēdū eoſ-
dem ſuos videret auditores: etiam illum filium dei aper
te p̄dicauit. Sed qui me miſit baptizare in aqua, ille mi-
hi dixit: Sup quē videris ſp̄m deſcēdētē ꝛ manētem ſup
eū: hic eſt qui baptizat in ſpirituſancto. Et ego vidi ꝛ te-
ſtimonium perhibui: quia hic eſt filius dei. Baptizamur
autem a domino in ſpirituſancto: nō ſolum cū in die ba-
ptiſmatis fonte vite in remiſſionem peccatoꝝ abluimur
verumetiam quotidie cum per gratiam eiuſdē ſpiritus
ad hec agenda que deo placent accendimur.

¶ In vigilia natiuitatis domini. Matthei I.

¶ In illo tempore: Cū eſſet deſponſata mater
Jeſu Maria Joſeph: anteq̄ conuenirent: inuē-
ta eſt in vtero habens de ſpirituſancto. Et reli-
qua. Homilia Origenis de eadē lectione.

CUm deſpōſata eſſet
mater Jeſu Maria Joſeph. Que fuerit ne
ceſſitas vt deſponſata eſſet Maria Joſeph
niſi propterea quatenus hoc ſacramentum
celaretur: ꝛ ille malignus fraudis cōmenta aduerſus de
ſponſatam virginē nulla penit⁹ inueniſſet? Vel ideo fue
rat deſpōſata Joſeph: vt nato infanti vel ipſi Marie cu
rā videret gerere Joſeph: ſiue in Egyptū iens vel inde de
nuo veniēs: iō deſpōſata fuit Joſeph/ nō tm̄ in cōcupiſcē-
tia iūcta. Mater inq̄t eius/ mater imaculata/ mr̄ incorru
pta/ mater intacta. Mater ei⁹. Cuius eius? Mater vni- Cōfeſſio
geniti dn̄i ꝛ regis oīm plaſmatoris ꝛ creatoris cunctorū virgini-
illius q̄ in excelſis eſt ſine matre/ ꝛ in terris eſt ſine patre tatiſ Ma
ipſius q̄ in celis ſm̄ deitatē in ſinu p̄ris/ ꝛ in terris ſm̄ cor rie.
poris ſuſceptionē in ſinu eſt matris. O magne admiratio
nis gr̄a: o inenarrabilis ſuauitas: o ineffabile magnū𝔮
ſacramentū. Ipſa eadē𝔮 v̄go/ ipſa ꝛ mater dn̄i/ ip̄a ꝛ ge-
nitrix: ip̄a ei⁹ ācilla: plaſmatio ei⁹ ip̄a q̄ genuit. Quis vn
q̄ iſta audiuit? Quis vidit talia? Quis h̄ excogitare po-
tuit/ vt mater v̄go eſſet: ꝛ intacta gn̄aret/ q̄ ꝛ virgo p̄mā
ſit ꝛ genuit? Sicut eīn quodā rub⁹ cōburi videbatur et
ignis eū nō tāgebat: ꝛ ſicut tres pueri in camino incluſi Exo. iij
habebant: ꝛ tm̄ eos nō ledebat incēdium/ nec odor fumi Dan. iij.
erat in eis: vel queadmodū fuit in Daniele intra lacū leo Dan. vi.
num incluſo claustris nō apertis/ allatū eſt ei prādiū ab ꝛ. xiiij.
Abachucita ꝛ hec ſcrā v̄go genuit dn̄m/ ſed intacta p̄mā
ſit. Mater effecta eſt/ ſed virginitatē nō amiſit. Genuit
infantē (ꝛ vt dictū eſt) v̄go permāſit. Virgo ergo genuit
ꝛ virgo permāſit. Mater filij facta eſt: ꝛ caſtitatis ſigillū
nō perdidit. Quare? Quia nō hō iſte tm̄ q̄ videbat/ ſed
vnigenit⁹ erat de⁹/ q̄ in carnē aduenerat. Nec ſubito car
naliter genit⁹ eſt: ſed p̄fecta deitas venit in corpore. Inte
ger ergo iſte ꝛ indiuiſus de⁹ in humano adueniēs vel ge-
nit⁹ eſt corpore: quia𝔮 de⁹ ꝛ dn̄s figurā ſerui ſuſcepit. Nō
eīn pars vnigeniti venit in corpore: nec ſeip̄e diuiſit/ vt di
midius eſſet apud patrē ꝛ dimidius eſſet in virgine: ſꝫ to
tus apud patrē ꝛ tot⁹ in virgine: tot⁹ in ſinu patris: ꝛ to-
tus in humano corpore: nō relinquens ſup̄na/ venit q̄re-
re terrena: q̄ in celis ſunt cōſeruans/ ꝛ q̄ in terris ſunt ſal
uās. Vbi𝔮 omp̄s/ inſciſſus/ indiuiſus: hic ſanct⁹ vnigeni Chriſti
tus de⁹. Si eīn hoc verbū humanū ꝛ corporale imiſſum notat di
in auribus plurimorū/ nō diuidit p̄ ſingulos/ vt pars in uinitas.
alio ꝛ pars ſit iterū in alio: ſed in oīb⁹ integrū ꝛ plenū ha
bet/ vt in vnoquo𝔮 totū ſit: quātomagis verbū dei vni-
genit⁹ vbi𝔮 tot⁹ ſit: ꝛ in celo ꝛ in terra/ ꝛ apud patrem ꝛ
in virgine. Et nō diuidit/ vt dictū eſt: ne𝔮 ſcinditur/ ne𝔮
in partes efficitur: ſed tot⁹ totū tenet/ totū implet/ totū
illuſtrat ꝛ poſſidet. Huius ita𝔮 vnigeniti dei dicitur hec
mater virgo Maria digna digni/ imaculata ſancti/ vna
vnius/ vnica vnici. Nec eīn alter vnigenit⁹ ſup terrā ve-
nit aut alia v̄go vnigenitū genuit. In his omnibus q̄ di
cta ſunt/ deſpōſata legit mr̄ eius Maria. Et ait. ¶ Inuē Tex.
ta eſt in vtero habēs. Cui inuēta: aut a quo inuenta eſt?
Primo ab angelis cuſtodientibus eam: protegentib⁹ eā
conſeruantibus eam: vel eius beatiſſimam animam ad
honorem illius qui ab ipſa generandus erat. Dehinc in-
uēta non incongrue putabatur ab ip̄o beato Joſeph ſan
cto ꝛ iuſto/ qui pene licentia maritali: licet eam non con
tingeret: future tamen vt putabatur vxoris omnia noue
rat. ¶ Joſeph autem vir eius inquit/ cum eſſet homo iu Tex.
ſtus: ꝛ nollet eam traducere. Virū appellat cōtra iudeo-
rum prauitatē: vt aduerſus virginē nō ſeuirent: ppterea
ꝛ deſponſata fuit ꝛ ipſi Joſeph: vt ſupra dictū eſt. Si eīn
non fuiſſet deſponſata Joſeph: oīm bonorū incredibiles
ꝛ inimici Judei lapidib⁹ eam occidiſſent: ideo virū eius
hic euangeliſta appellauit. Joſeph vir eius cum eſſet ho
mo iuſtus. Juſtus autem in verbo/ iuſt⁹ in facto/ iuſtus
in legis cōſummatione/ iuſtus in initio gr̄e. Juſtus ita𝔮
cū fuiſſet/ ꝛ nollet eā traducere: voluit occulte dimittere

Digitized by Google

eã. Noluit eam traducere/noluit eã accipere/noluit eam
male diffamare:ſed voluit eã occulte dimittere. Occulte
eam a ſe dimittere volebat/ſicut pius/ſicut manſuetus/
ſicut miſericors. Talis ergo cum eſſet Joſeph/cogitabat
Tex. eam occulte dimittere. ¶ Hec inquit illo cogitãte. Que
rendum eſt nobis nunc/quid cogitauerit/vt occulte eã
dimitteret:hec cogitabat/vt eam dimitteret. Si ſuſpicio
nem in ea habebat quomodo iuſtus erat? Si ergo non
eſt ſuſpicatus/vel tale aliquid cogitauit:cur eam dimit-
tere volebat:vt imaculatã ⁊ ſanctã? Iniuſtum enim et h
erat. Sed eñ ſimplicẽ ſenſum audi hui⁹ orõnis. Joſeph
iuſt⁹ erat/⁊ illa virgo imaculata erat. Sed ideo illã dimit
tere volebat:qm̃ virtutẽ myſterij ⁊ ſacramentũ quoddã
magnificũ in eadẽ cognoſcebat:cui approximare ſeſe in-
dignũ eſtimabat. Ergo humilians ſe añ tãtã/⁊ ineffabilẽ
rem/q̃rebat ſe lõge facere:ſicut ⁊ btũs Petr⁹ dño ſe hũi-
lians aiebat. Recede a me dñe:q: hõ pctõr ſum. Uel ſicut
Luce. v. ille Centurio ad eundem dñm mittens dicebat. Nõ ſum
dignus vt intres ſub tectũ meũ:q: nec meipſum dignum
Mat. viij. exiſtimaui ad te venire. Uel ſicut ſctã Eliſabet ad ipam
beatã locuta eſt Mariã dicẽs. Et vñ h mihi vt veniat ma
Luce. j. ter dñi mei ad me? Sic ⁊ Joſeph iuſte ſe hũilians:ſeſe in
oib⁹ cauebat ⁊ timebat ſibimet iſti⁹ tãte ſctitat coiũctio
nem adhibere:idcirco volebat eam occulte dimittere. Di
mittã eã dicẽs:⁊ a me lõge faciã eam/⁊ a cognitione mea
Maior eſt enim eius dignitas: ſupercellit ei⁹ ſctitas nec
mee cõgruit indignitati:iõ volebat eã occulte dimittere
Tex. Hec aũt eo cogitãte:angel⁹ dñi p viſũ apparuit ei dicẽs.
¶ Quid dubitas Joſeph? Quare impudẽter cogitas?
Quare irrõnabiliter meditaris? Deus eſt eñ q̃ generat.
Hui⁹ gñatiõis miniſter es ⁊ nõ largitor:ſeru⁹ ⁊ nõ dñs:
Copia lingue origenis. mãcipiũ ⁊ nõ plaſmator. Propterea miniſtra/ſerua cuſto
di/fer curã/intẽde ⁊ huic q̃ naſcitur/⁊ huic q̃ generat. Et
eñ ſi tibi vxor noiat: ſi deſpõſata tibi eẽ d:nõ tñ tibi vxor
eſt ſed dei vnigeniti electa mr̃ eſt. Propterea Joſeph fili
Dauid q̃ has pmiſſiões accepit cui iſta fidelia data ſunt
teſtamẽta. Joſeph fili Dauid/nõ tñ ſm carnẽ ſ; ſm ſpm̃.
Joſeph fili Dauid. Si eñ fili⁹ Dauid:iuſte ⁊ heres eius
Tex. tã q̃ fili⁹ pris. Jõ in hereditatẽ accipe ea q̃ illi pmiſſa ſũt
teſtamẽta fidelia. ¶ Joſeph fili Dauid/ne timueris acci
pere Mariã coiugẽ tuã. Ne timueris/ne trepidaueris/ne
cõturberis:ſ; ſecur⁹ ⁊ intrepid⁹ accipe eã ſm legis p̃cce
ptũ/vxorẽ tibi noiatã:ſed ſm nuptiarũ cõſuetudinẽ ⁊ cõ-
iũctionẽ lõge alienã. Accipe ḡ eã ſicut cõmẽdatũ celeſtẽ
theſaurũ/vt deitatis diuitias/ſicut pleniſſimã ſctitatẽ/ſi-
cut pfectã iuſtitiã. Accipe eã ſicut vnigeniti mãſionem/ſi
cut honorabile tẽplũ/ſicut domũ dei/ſicut creatoris oim
ppriã/ſicut regis ſpõſi celeſt domũ imaculatã. Ita ḡ Jo
ſeph fili Dauid:ne timuer accipere eã tibi cõmẽdatã tue
religioſitati creditã:fuā/fer curã/attẽde fugiẽs ab He-
rode/duc in Egyptũ iterũ remeãs poſt Herodis mortẽ/
deduci terrã iſrl. Ne timuer accipere Mariã coiugẽ tuã
Coiugẽ audiẽs/nõ expaueſcas/nec cturber/nec tu nec
q̃ſq; ſequẽtiũ vſq; in cõſumationẽ ſcli. Coiugẽ eã dico p
pterea:vt diabolo virginitatẽ ei⁹ occultẽ/⁊ iudeoꝝ praui
tatẽ excludã atq; deiiciã/vt legẽ inſtituta nõ deſtruã:⁊ in
ſequẽtib⁹ demõſtrabo/q iſta nec tua coiũx ſm cõſuetudi
nẽ coiugũ habeat/nec alte q̃ generat tu⁹ fili⁹ eſſe credat.
Tex. ¶ Qd eñ naſcet ex ea de ſpũ ſctõ eſt:q: ſcẽ cooperator hui⁹
natiuitatis ſpũſſctus eſt. Nã vnigenit⁹ fili⁹ q̃ añ ſcla ineſ-
fabiliter ex ſolo pr̃e nat⁹ eſt:iã ſcli appropinquãte fine/ex
volũtate pris in humano corpore ſctõ cooperãte ſpiritu/
inter hoies aduenit. Jſte eſt de quo ſcriptura pnũciat dicẽs:
Eſa. ix. Puer nat⁹ eſt nobis ⁊ fili⁹ datus eſt nobis. Patris etẽm
vnigenit⁹ fili⁹ ex virgine generat⁹ eſt/vt illã virginẽ prio
rem Euã q̃ ceciderat iterũ renouaret atq; erigeret. Et q̃
per prauã volũtatẽ filij effecti fuerãt diaboli/p adoptio-
Tex. nem gratie filios efficerẽt dei. ¶ Pariet inq̃t filiũ: et vo-
cabis nomẽ eius Jeſum. Uirgo generat:⁊ tu hũc genitũ
Tex. vocabis Jeſum:qd interptat ſaluator. ¶ Jpſe eñ ſaluũ
faciet populũ ſuũ a pctis eoꝝ. Uocabis/ait/nomẽ eius
hoc qd añ fuit:qd ante ſecula nominatũ eſt. Nõ tu ei ipo
nes nomẽ:nec ex te ei vocabulũ conſtitues/ſed nomina ⁊
voca exultãdo Jeſum.i. ſaluatorẽ. Saluatorẽ ũ eũ eẽ teſta
re nec ex tempore cepiſſe ſaluare/ſed etiã antiquiſſimum
ſaluatorẽ. Jpſe eñ ſaluũ faciet populũ ſuũ a pctis eorum
Duo eñ per hoc verbũ p̃clara deſignant:q ⁊ deus fue
rit ⁊ dñs prius ante incarnationẽ chriſtus:⁊ q pplũ eius
ab eo ſaluandus iã tunc annuntiabitur. Et ideo dictum
eſt:ipſe enim ſaluũ faciet populũ ſuum a peccatis eorum Nomis Jeſu rõ.
vt vere de⁹. Dei eñ eſt virtutis a peccatis ſaluare:vel pec
cata dimittere. Jſte ergo fili⁹ dei habens populũ ſuum:
ipſum venit(vt dictũ eſt) liberare a peccatis atq; ſaluare
ſiue ex iudeis ſiue ex gentib⁹:de quo ipſe iam per prophe
tam fuerat elocut⁹/dicens. Dñs dixit ad me filius meus Pſa. ij.
es tu:ego hodie genui te. Poſtula a me ⁊ dabo tibi gen-
tes hereditatẽ tuã:⁊ poſſeſſionẽ tuã terminos terre. Jpe
ſaluabit populũ ſuũ a peccatis eoꝝ/ſanguine vẽ ſuo/cũ-
ctos redimens morte ſua/de mortis eos liberãs poteſta-
te. Jpe ſaluabit:hoc eſt ſaluator oim hoim fidelium atq;
credentiũ. ¶ Hoc autẽ totũ factũ eſt:Hoc per vnigeniti Tex.
deſcenſione/hoc de iſta dñi incarnatione/hoc de angeli
ad virginẽ deſtinatione/hoc de ipſius virginis deſponſa
tione vel caſtitate. Hoc eñ totum factũ eſt ad totius mũ
di ſalutẽ:hoc totũ factũ eſt/vt vnum cõpleretur/vt vnum
cõſummaret. Quid illud? Qd virgo genuit/qd vgo per
mãſit/qd mater fuit ⁊ intacta virgo pſeuerauit. Ecce vir
go in vtero accipiet. Audite qd dicit/oẽs filie Eue:audi-
te oẽs vos q̃ hereditatẽ doloris ⁊ triſtitie poſt illã ⁊ ex il-
lius cõdẽnatione aſſũpſiſtis. Uos q̃ in triſtitia gñatis filios
vel magis vos q̃ cõcupiſcẽtiã corruptibilẽ non timuiſtis.
Audite ⁊ letamini:audite ⁊ cõſolamini:audite q vgo in
vtero accipiet nõ ex deſiderio partũ cõcipiẽs. Neq; ꝑ ꝑſ-
ſuaſiõe decepta eſt:neq; ei⁹ afflatib⁹ venenoſis infecta
eſt/ſ; vgo in vtero accipiet:p̃dicationẽ angeli ſuſcipiens
pphetaꝝ teſtimonia aſſumẽs. Uirgo in vtero accipiet vt
deũ dignãter incarnatũ:ad mũdi pariat ſalutẽ. Ecce iq̃t.
Hoc ipſ qd dixit/ecce/admirãtis eſt tãti myſterij magni-
tudinẽ:vt oẽs velut e ſomno ſuſcitãs ad hoc dictũ euigilẽt.
¶ Ecce virgo/dicit/in vtero accipiet ⁊ pariet filium. Ad Tex.
colligandũ illum fortem armatũ/ad cõculcãdũ ſerpẽtis
impij caput/ad conterendas vires eius ad p̃dam eius
diripiendam/atq; captiuitatẽ ppli ſui cõuertẽdã: pariet
filiũ ad denuo reparandum Adam/ad inobedientiam
Eue per Marie obedientiam excludendam/ad erigen-
dũ iacẽtiũ gen⁹:quod per mulieris temerariam creduli-
tatem fuerat deiectum. ¶ Et vocabũt nomẽ eius Ema- Tex.
nuel:quod eſt interpretatum nobiſcum deus. Uocãt no-
men prius angeli:pſallentes in eius generatione/ſicut
deum omnium ⁊ regem pacis ad hoies venientem. De- Emanuelis notat myſterium.
inde apoſtoli vnigeniti dei dominationem atq; virtutem
omnibus gẽtibus predicantes. Adhuc ⁊ ſancti martyres
contra ignes ⁊ gladios vſq; ad mortem reſiſtentes. Dein
de cuncti credentes hocipſum nomẽ vſq; ad conſumma-
tionem ſeculi memorantes atq; laudantes. Et vocabũt
nomẽ eius Emanuel:quod eſt interpretatum nobiſcum
deus. Qui vocabũt niſi iuſti:quorum vocabitur in terra
nomen nouum:non ſicut prius in figuris ⁊ in imaginib⁹
ſed facie ad faciem apparentem? Nobiſcum deus Abrae Gene. xviij.
patri credentium tribus hoĩs tẽporib:licet nõ p ipam in
effabilem deitatis ſubſtantiã/ſed potius p angelicã ſpe-
ciem a meridie viſus eſt:nobis triginta trib⁹ annis in ter
ra apparuit:⁊ cũ hominibus cõuerſari dignatus eſt. Ja- Gene. xxxij.
cob etiã hcui tẽpore per angelum nihilomin⁹ apparuit
colluctãs cũ eo:quiq; ſe ab eo ſuperiori pmiſit/vt hũc mũ
dico:dem merito bñdiceret atq; iſrael noiaret. Nobiſcũ
deus:amplius magis pro nobis magnificũ certamẽ ad-
implens/⁊ vſq; ad mortẽ accedens:vt morte ſua mortem
occideret/⁊ benedictionem atq; imortalitatẽ mũdo co-
de populo cõdonaret:qui fiducialiter dicit/nobiſcũ de⁹.

Digitized by Google

per euãgeliſtarũ ⁊ apoſtolorũ predicationẽ:per ſui ſancti
corporis ⁊ ſanguinis ſacramentum:per glorioſe crucis ſi
gnaculum. Per iſta ergo oia nobiſcũ deus:⁊ ad nos atq
Mat. in nobis/ſicut ipſe ait. Ecce ego vobiſcũ ſum oib⁹ diebus
xviij. vſq ad cõſummationẽ ſeculi. Qui cũ patre ⁊ ſpirituſctõ
viuit ⁊ regnat in ſecula ſeculorum. Amen.

¶ In nocte Natiuitatis domini. Luce II.

¶ In illo tempore. Exijt edictum a ceſare Au-
guſto:vt deſcriberetur vniuerſus orbis. Hec de-
ſcriptio prima facta eſt a pſide Sirie Cyrino. Et
ibant oẽs vt profiterentur ſinguli in ciuitatẽ ſuã
Et reliqua. Homilia beati Gregorij pape.

GRatia largiente domi-
no:miſſarũ ſolennia ter hodie celebraturi ſu-
mus;loqui diu de euangelica lectione nõ poſ-
ſumus:ſed nos aliqd breuiter dicere redẽptoris nr̄i nati
uitas ipa cõpellit. Quid eſt quod naſcituro dño mũdus
deſcribitur/niſi hoc qđ apte monſtrat:quia ille appare-
bit i carne/q electos ſuos adſcriberet i eternitate: Quo
pš. lxviij contra de reprobis per prophetã dicitur. Deleantur de li-
bro viuentiũ/⁊ cum iuſtis non ſcribantur. Qui bene etiã
in Bethleẽ naſcitur. Bethleẽ quippe dom⁹ panis inter-
Joan. vj pretatur. Ipſe nãq eſt qui ait. Ego ſum panis viuus qui
de celo deſcẽdi. Locus ergo in quo dñs naſcitur domus
panis ante vocatus eſt:q: futurũ profecto erat/vt ille per
Bethle- materiã carnis appareret:qui electorũ mentes interna
em ſigni ſatietate reficeret. Qui non in parẽtum domo/ſed in via
ficatio naſcitur:vt profecto oſtenderet:q: per hũanitatẽ ſuã quã
myſtica. aſſumpſerat quaſi in alieno naſcebat. Alienũ vez nõ ſm
ptãtẽ dico/ſed ſm naturã. Nã de ptãte eius ſcriptum eſt.
Joan. j. In ppria venit. In natura etẽm ſua ante tpa nat⁹ eſt:in
noſtra venit ex tpe. Qui ergo etern⁹ pmanẽs tpalis appa
ruit/alienũ eſt vbi deſcẽdit. Et q: p pphetã dr. Ois caro
fenũ/fact⁹ hõ fenũ noſtrũ vertit in frumẽtũ/qui de ſeipſo
Eſa. xl. ait. Niſi granũ frumẽti cadẽs in terrã mortuũ fuerit/ipm
Joã. xij. ſolũ manet. Vñ ⁊ natus in ſeipſo reclinat/vt fideles oẽs
videlicet aialia ſcrã carnis ſue frumẽto reficeret:ne ab in
terne intelligentie pabulo ieiuna remanerẽt. Quid eſt h
q vigilãtibus paſtorib⁹ angelus apparuit/eoſq dei cla-
ritas circũfulget:niſi q illi pre ceterĳ videre ſublimia me
rentur/q fidelibus gregibus pẽſſe ſolicite ſciũt: Dũq ipi
pie ſup gregẽ vigilãt:diuina ſup eos gr̃a largius coruſcat
Regẽ vero natũ angelus nuntiat/eiuſq voci angelorũ
chori cõcinũt ⁊ cõgaudẽtes clamãt. Gloria i excelſis deo
⁊ in terra pax hoibus bone volũtatis. Prius qppe q re-
demptor noſter p carnẽ naſceret/diſcordiã cũ angelis ha
buimus:a quorũ claritate atq mũditia p pme culpe me
ritum/p quotidiana delicta lõge diſtabamus. Quia em̃
peccãdo extranei eram⁹ a deo:extranei nos a ſuo conſor
tio deputabãt angeli ciues dei. Sed q: nos cognouim⁹
regẽ noſtrũ:cognouerũt nos angeli ciciues ſuos. Q: em̃
rex celi/terrã nr̃e carnis aſſumpſit:infirmitatẽ nr̃am:illa
Pacis iã angelica celſitudo nõ deſpicit. Ad pacẽ noſtri angeli
reſtitu- redeũt/intẽtionem prioris diſcordie poſtponũt. Et quos
tio p me prius infirmos abiectoſq deſpexerãt:iã vt ſocios venerã
diatorẽ. tur. Hinc eſt em̃ q Loth ⁊ Joſue angelos adorãt/nec th
adorare phibent. Joannes vero in Apocalypſi ſua ado-
Apoca. rare angelũ voluit:ſz tñ idẽ hũc angel⁹/ne ſe debeat ado-
xix. rare cõpeſcit/dicẽs. Uide ne feceris:cõſeru⁹ em̃ tu⁹ ſum ⁊
fratrũ tuoz. Quid eſt q añ redẽptoris aduẽtũ angeli ab
hoibus adorãtur ⁊ tacet:poſtmodũ vero adorari refugi-
unt/niſi q naturã noſtrã quã pri⁹ deſpexerãt:poſtq hãc
ſup ſe aſſumptã cõſpiciũt:pſtratã ſibi videre pertimeſcunt:
Nec iã ſub ſe velut infirmã contẽnere auſi ſunt:quã ſup
ſe vez in celi rege venerãtur:nec habere dedignantur ho-
minũ ſociũ:q ſup ſe adorãt hoiem deũ. Curem⁹ ergo fra-
tres chariſſimi:ne qua nos imũditia polluat/q in eterna
preſciẽtia ⁊ dei ciues ⁊ angelis equales ſum⁹. Uẽdicem⁹
morib⁹ dignitatẽ noſtrã. Nulla nos luxuria inqnet/nulla
nos turpis cogitatio accuſet/nõ malitia mẽtis mordeat
nõ inuidie rubigo cõſumat/nõ elatio inflet/nõ ambitio
per terrena oblectamenta dilaniet/non ira inflãmet. Dij
etem̃ vocati ſunt homines. Defende ergo tibi o hõ cõtra
vitia honorẽ dei:quia propter te factus eſt deus homo.

¶ De eadẽ nocte. Luce .II.

¶ In illo tempore. Exijt edictum a ceſare Au-
guſto:vt deſcriberetur vniuerſus orbis. Et reli-
qua. Homilia venera. Bede preſbyteri.

AUdiuim⁹ ex lectio-
ne euangelica fratres chariſſimi:q: naſci-
turo in mundũ redemptore mundi/deo et
dño noſtro Jeſu chriſto:exijt edictũ a ceſa-
re Auguſto:qui tunc mũdani regni apicẽ tenebat vt mũ
dus deſcriberet. Quod nõ caſu cõtigiſſe putandum eſt
ſed certiſſima diſpẽſatione eiuſdẽ noſtri redẽptoris intel
ligẽdũ eſſe pmiſſum. Ipſe eteni mediator dei ⁊ hominũ Tẽp⁹ pa
ſicut matrẽ ſibi diuinitus quã voluit puidit/de qua na- cis ele-
ſceret qñ vellet humanit⁹ita etiã tpa natiuitatis q voluit git dñs.
elegit:imo ipſe ea qlia voluit eſſe donauit:talia videlicet
in qbus ſopito turbine belloz/noua pacis tranqllitas to
tũ cõtegeret orbẽ. Nõ em̃ mai⁹ in hac vita potuit eẽ pacĳ
indiciũ:q ab vno hoie orbẽ deſcribi vniuerſum/atq vni⁹
cẽſus numiſmate cõcludi. Matrẽ qppe elegit virginem
q: nõ alter dei filiũ naſci in carne/q de intemerata geni-
trici debebat. Tẽpus qñ naſceret ſumme pacis elegit:q:
hec nimirũ ei naſcẽdi i mũdo cauſa fuit vt gen⁹ humanũ
ad ſupne pacis dona reduceret. Hic etem̃ ſcriptũ eſt. Ipſe Ephe. ij
eſt pax noſtra q fecit vtraq vnũ .i. q de angelis ⁊ hoibus
vnã dei domũ pius mediator ⁊ recõciliator inſtituit. Pa-
cis tpibus nat⁹ eſt dñs noſter/vt etiã ſtatu tpis ipm eſſe
ſe doceret/de quo pmiſſa pphetia dicebat. Multiplica-
bit ei⁹ imperiũ:⁊ pacis nõ erit finis. Vñ bñ idẽ ppheta Eſa. ix.
alš cũ incarnatiõis illi⁹ ac noſtre redẽptiõis ſacramẽta
myſtico ſermõe deſcripſiſſet dicẽs. Et erit in nouiſſimis Eſa. ij.
dieb⁹ pparat⁹ mons dom⁹ dñi in vertice mõtiũ:⁊ eleua-
bit ſup colles/⁊ fluẽt ad eũ oẽs gẽtes:ſerenitatẽ q pacis
q tũc eſſet futura manifeſte ſignauit/ſubijciẽs. Et confla
bũt gladios ſuos in vomeres/⁊ lãceas ſuas in falces. Nõ Ibidem
leuabit gẽs cõtra gẽtẽ gladiũ/nec exercebunt ad preliũ.
Propter qđ ⁊ mox exhortãdo ſubiũxit. Dom⁹ Jacob ve-
nite/⁊ ãbulem⁹ in lumine dñi. Premiſit g tpa pacĳ:et ſic
apparẽs in carne ipe auctor pacis ⁊ tẽporũ cõditor:pmo
domui Jacob .i. plebi iſraelitice:deinde cũctĳ gẽtib⁹ ad ſe
cõfluẽtib⁹ ianuã lucis aperuit/⁊ pacis eterne gaudia pre
dicauit. Nec ptereũdũ q ei⁹ pacĳ terrena ſerenitas nato
regi celeſti/nõ ſolũ teſtimoniũ gratie phibuit/ſed ⁊ obſe
quiũ impendit:q: predicatorib⁹ verbi illi⁹ peragrandi or
bẽ facultatẽ tribuit:⁊ vbicũq vellẽt euãgeliĳ gr̃am diſſe-
minãdi:qđ fieri minime poſſit/ſi nõ vno tot⁹ orbis rege
retur imperio. Sed ⁊ ipa toti⁹ orbis deſcriptio:q a terre-
no rege facta memorat/celeſtis opa regis manifeſte deſi
gnat:q ad hoc nimirũ apparuit i mũdo/vt de cũctis p or-
bem natiõibus electos in vnitatẽ fidei ſue colligeret:ac
noia ſua ſicut ipſe pmiſit in eternũ ſcriberet in celo. Hoc Deſcri-
q qđ ad edictũ Auguſti ibãt oẽs vt pfiterent ſinguli i ſuã ptio my
ciuitatẽ/in nr̄i regis eſt nobis ſeruitio ſpũaliter agendũ ſtice ex-
Noſtra qppe ciuitas ſãcta eccleſia eſt:que partim adhuc ponitur
pegrinat a dño in terris/partim iã cũ dño regnat i celis
⁊ poſt finẽ hui⁹ ſeculi pfecta in eternũ tota cũ illo regna-
bit. In hãc ergo ciuitatẽ debem⁹ oẽs ire:nullũ a tã ſalu-
bri itinere opz excuſari. Oẽs nos neceſſe eſt nato regi de
bitũ pẽdere cenſum:hoc eſt ⁊ vnitate nunc eccleſie pñtis
iuſſis obtẽperare diuinis:⁊ ad ingreſſum patrie celeſtis
infatigabili bonorũ operũ curſu pperare. Dabat autẽ in
profeſſionum

Digitized by Google

pꝛofeſſionū ceſus denari⁹:q̄ decē nūmoꝝ in ſe pōdus ha/
bebat/ceſaris imaginē cōtinēs ⁊ nomē:qđ nos q̄ꝙ ſpiri
tualiter opoꝛtet imitari. Soluim⁹ em̄ regi nr̄o denariū/
Denari⁹ cū decē pcepta legis illi⁹ iplere ſatagim⁹. In quo videli/
miſticus cet denario nomē eiuſdē regis nr̄i cōſcriptū geſtam⁹: cū
in cūctis actib⁹ nr̄is meminerim⁹ nos a chriſto chriſtia/
nos vocari/ac dignitatē noīs ipſi⁹ itemeratā in nobis cō
ſeruare curam⁹. Imaginē q̄ꝙ ei⁹ in eodē denario bone
nr̄e cōuerſatiōis exprimere debem⁹:illā vtiq̄ quā ipe dn̄s
Leuiti. docuit dicēs. Scti eſtote q: ⁊ ego ſctūs ſum/dn̄s de⁹ ve/
xix. ſter. Hec eſt nāꝙ imago dei ad quā in pmo hoīe cōditi
ſum⁹/vt veꝛ pticipatiōe diuine ſcitat pꝑetuo ſcti eſſem⁹
Ps.iiij. Hinc eteni ps. ait. Signatū eſt ſup nos lumē vultus tui
dn̄e. Sed quia hoc lumē diuini vult⁹ hō peccādo amiſit
placuit deo hūani vult⁹ habitū in carne naſcēdo aſſume
re:q̄ nos doceret in ſpū debere renaſci:placuit in ſilitudi
ne carnis pcti ſine pctō apparere:vt nos emūdaret ab oī
Tex. pctō:⁊ claritatē nobis ſue refoꝛmaret imaginis. ¶ Aſcē
dit aūt iquit Joſeph a Galilea de ciuitate nazareth i iu/
deā ciuitatē dauid q̄ vocaṫ bethleē:eo q̄ eſſet de domo ⁊
familia dauid:vt pfitereṫ cū Maria deſpōſata ſibi vxoꝛe
pgnāte. Diuinitus cōſtat eſſe pcuratū/vt ad ſuā q̄ſq; ciui
tatē pgens ibi ceſum pfitereṫ:q̄ren⁹ hoc edicto genera/
li parētes nr̄i ſaluatoꝛis de nazareth i bethleē pꝛingeret.
Sicq; ad cōplēdū vaticinia pphetarū/vtraq; ciuitas in/
carnatiōis eius inſigniret arcanis:vna videlꝫ ꝯceptiōis
altera natiuitatis honoꝛe pfulgens. Teſtaṫ nāq; Eſaias
ppheta/q̄ redēptoꝛē nr̄m in nazareth cōcipi opoꝛteret/
Eſa.xi. cū dicit. Egredieṫ virga de radice Jeſſe:⁊ Nazare⁹ de ra
dice ei⁹ aſcēdet. Interpṫaṫ aūt flos ſiue mūd⁹. Quo vo/
cabulo icarnatus p nobis dei filius recte potuit cogno/
minari:q: ⁊ ipe mūdus vitijs oīb⁹/naturā ſuſcepit hoīs:
⁊ in ſe credētib⁹ cunctis flos ſpūaliū fructuū oꝛigoq; pꝛo
ceſſit:qb⁹ recte ac beate viuēdi ⁊ mōſtrauit exēpla/⁊ do
na cōceſſit. Egreſſa eſt ergo virga de radice ieſſe/⁊ naza
reus de radice ei⁹ aſcēdit:q: itemerata vgo maria de ſtir
pe Dauid oꝛta eſt:de cui⁹ carne dn̄s in ciuitate Nazareth
veritatē carnis ſine inq̄namēto carnē aſſumpſit. Et ꝓo
mich.v. in Bethleē eēt naſciturus:hoc q̄ꝙ ppheticis deſignaṫ oꝛa/
culis cū dr̄: Et tu Bethleē effrata paruul⁹ es i milib⁹ iu/
da:ex te ei egredieṫ q̄ dn̄abiṫ in iſrl̄. Qui bn̄ in Bethleē
naſcitur/nō ſolū pp̄ter indiciū regij ſchematis:q: Dauid
Jo.vi. inde fuit/ſed ⁊ pp̄ter nomē ipſum:q: Bethleē dom⁹ pa/
nis interpṫaṫ. Ipſe nāq; ait. Ego ſum panis viu⁹ q̄ de ce
lo deſcēdi. Quia ḡ pp̄terea de celo ad terrā deſcendit:vt
nobis vite celeſtis alimonia donaret:noſq; eterne dulce
Natalis dinis munere ſatiaret:merito loc⁹ in q̄ naſciṫ/dom⁹ pa/
loci ra/ nis vocaṫ. Eſt ⁊ alia ratio ſupne diſpoſitionis: q̄ dn̄s nr̄
tio datur nō in ea q̄ ꝯcept⁹ erat ciuitate/ſed in alia naſceretur: vt
videlicet ex hoc īimicos inſidiātes facili⁹ natiuitatis ei⁹
cōſcij vel miniſtri deuitaret. Pꝛeuidebat q̄ppe q̄ eū mox
natū Herodes pſequi/atq; ad moꝛtē q̄rere inciperet. Et p
pterea ſic natiuitatis ei⁹ myſteriū voluit in ciuitate Da/
uid pagi/vt parētes eius nec ibi domū/nō poſſeſſionē ha
berēt:ſed tātūmō tpe natiuitatis ipſi⁹ illo nouiter adue/
tarent/hoſpites manerēt:ſtatimq; cōpleta eadē natiui/
tate ac declaratis ſignis celeſtibus q̄ ei teſtimoniū dare
decebat/Egyptū cū ipſo ſecederēt. Sic et ei factū eſt: vt
nō ſolū eū dum quereret Herodes minime reperiret:ſꝫ
nec vllā cognatos eius verādi occaſionē haberet:cui⁹ pa
rētes qui eſſent exploꝛare nō poterat. Nec ptereūda ſilē/
tio maxima cōditoꝛis ⁊ redēptoꝛis nr̄i dignatio:q̄ nō ſo/
lū incarnari p nobis/ſꝫ eo tēpoꝛe voluit incarnari q̄ mox
nat⁹ pfeſſione ceſus aſcriberet. Induit em̄ carnē/vt nos
vtute ſpūs indueret. Deſcendit de celo ad terras:vt nos
de terris eleuaret ad celū. Soluit tributū ceſari vt nobis
ppetue libertatis grām donaret. Seruiuit dei fili⁹ i hoīe
regi:q̄ diuine ſeruitutis ignoꝛabat obſequiū: vt nobis p
hoc hūilitatis foꝛmā tribueret. Inſinuat videlicet quātū
p charitatē ſeruire debeam⁹ inuicē:cū ipſe nō deſpexerit ei
qui a charitatis erat neſci⁹ ipēdere ſeruitiū. Ubi ꝫ q̄ꝙ
ſuo pmōſtrauit exēplo:qđ poſtmodū pncipis apl̄oꝝ erat
verbo doctur⁹. Subditi eſtote oī creature hūane pp̄ter j.Pet.ij.
deū:ſiue regi q̄ſi pcellenti/ſiue ducib⁹ tāq̄ ab eo miſſis.
¶ Factū eſt aūt inq̄t cū eſſent ibi:impleti ſunt dies vt pa Tex.
reret/⁊ pepit filiū ſuū pmogenitū. Pꝛimogenitū voca/
uit dn̄m:nō q: credēdū ſit beatā dei genitricē alios poſt
eū pepiſſe filios:quā ppetua caſtitate/vna cū viro ſuo Jo
ſeph cōſtat eſſe memoꝛabilē:ſed ob id eū recte pmogeni
tū appellat:q: ſicut Joānes ait. Quotq̄t aūt eum recepe Joā.j.
rūt/dedit eis ptātē filios dei fieri. In qb⁹ filij ipe iure pri
matū tenet:q̄ ⁊ ante q̄ naſcereṫ i carne dei fili⁹/abſq; ini
tio nat⁹ extiterat. Deſcēdit aūt ad terras:fact⁹ eſt nr̄e pri
ceps nature:largit⁹ eſt nobis ſue participiū grē: vt ſicut
apoſtolus ait. Sit ipſe pꝛimogenitus in multis fratrib⁹ Ro.viij.
¶ Et pānis eū inq̄t inuoluit/⁊ reclinauit eū in pſepio:q: Tex.
nō erat ei loc⁹ in diuerſoꝛio. Et hic ituēda eſt fres charil/
ſimi magna redēptoꝛis nr̄i dignatio:hic ex totis medul/
lis coꝛdis vniuſcuiuſq; nr̄m cū ppheta dicēdum. Quid retri Ample/
buam domino pꝛo omnib⁹ que retribuit mihi: Ille enim ctenda
cui veraciter canim⁹. Magnus dn̄s ⁊ laudabilis nimis dignatō
⁊ magnitudinis ei⁹ non eſt finis:paruulus natus eſt no Jeſu.
bis/vt nos renaſcendo de paruulis magnos: hoc eſt de
peccatoꝛibus faceret iuſtos. Qui ad dexteram patris ſe/
det in celo/loco egebat in diuerſoꝛio:vt nobis copiā feli
cium manſionū in domo patris ſui donaret:quo omnez
creaturā ſiue in celis inuiſibilem/ſiue viſibilē in hoc mū
do multifarijs induit oꝛnatib⁹:q̄ in ſua maieſtate/ſicut
ppheta dicit. Amictus lumine ſicut veſtimento: ipſe in
aſſumptione noſtre fragilitatis exiguis cōregitur pan/ Ps.ciij.
nis:vt pꝛimā nobis ſtolā reſtituat.i.ad gratiam nos im/
moꝛtalitatis quā in pꝛimo parēte amiſimus/miſeratus
reducat. Ille per quē omnia facta ſunt:manus pedeſq;
ſuos/immo totū coꝛpus quod induit/cunis iuolui diſpo
ſuit:vt manus noſtras in bono opere pꝛomptas redde/
ret:pedes nr̄os in viā pacis dirigeret:cūcta coꝛpis nr̄i mē
bra diuinis mancipare obſequijs. Ille quē celū ⁊ celi ce
loꝝ nō capiūt:parui pſepis anguſtia ꝯtineṫ:vt amplitu
dinē nobis ſupnarū ſediū retribueret: ⁊ q̄dā pcipui grā
ſacri in pſepio ſibi ſedē elegit/vbi aīalia ſolēt ad veſcēdū
cōuenire. Inſinuauit em̄ iā tūc:q: fideles oēs i ſacro ſctā
altaris mēſa/eiuſdē icarnatiōis ſue myſterij eēt refectu/
ros. Indicauit etiā:q: cūctos ſibi hūiliter obſeq̄ntes/in/
terna ſuauitatis ſoleat grā recreare:de qb⁹ bn̄ p pphetā
dr̄. Cognouit bos poſſeſſoꝛē ſuū:⁊ aſin⁹ pſepe dn̄i ſui. In
boue eteī deſignat pplꝫ iudeoꝝ:q̄ iugū legis poꝛtare:⁊ Miſtic⁹
ei⁹ ꝯſueuerat v̄ba ruminare. In aſino aūt exp̄mit pplm̄ itellect⁹
gentiū:q̄ ſoꝛdib⁹ idolatrie ſemp manebat imūdus. Ex q̄ bouis et
vtroq; pplo plurimi ad euāgelij grām ꝯuerſi:⁊ poſſeſſo aſini.
rē a q̄ creati ſunt cognouerūt:⁊ celeſtib⁹ ei⁹ q̄rebat alimo
nijs ad ppetuā creſcere ſalutē. Quoꝝ pmitias ei cōſecra
tas accipim⁹ in paſtoꝛib⁹ illis merito venerādis: q̄ natū
eū pmi angelo nūtiāte videre ⁊ pdicare meruerūt: et iti
Magi q̄ ad ei⁹ cunabula de oꝛiēte cū munerib⁹ ⁊ pcib⁹
ſtella duce venerūt. Hi nāq; de iudeis ad dn̄z/illi venere
de gentilib⁹. Uerū de magis die ſctō Epiphanie/ipo ad
quē venere dn̄o pp̄tiāte pleni⁹ audiem⁹. Interim de pa
ſtoꝛib⁹ q̄ pmi ad eū veniētes:poꝛis ppl̄i fideles deſignāt:
q̄ ſint geſta videam⁹. Sequiṫ. ¶ Et paſtoꝛes erāt in re Tex.
giōe eadē vigilātes ⁊ cuſtodiētes vigilias noctis ſuper
gregē ſuū:⁊ ecce angel⁹ dn̄i ſtetit iuxta illos/⁊ claritas
dn̄i circūfulſit illos. Apta aūt ſatis ꝫ ſupna eſt pꝛuidētia
diſpoſitum:vt naſcēte dn̄o/paſtoꝛes in vicinia ciuitatis
eiuſdē vigilarēt:ſuoſq; greges a timoꝛe nocturno vigilā
do pꝛegerēt. Opoꝛtebat nāq; vt cū magn⁹ paſtoꝛ ouiū
ꝫ eſt aiaꝝ nutritoꝛ: fideliū i mūdo nat⁹ eēt:teſtimoniū ei⁹
natiuitati vigilātes ſupra gregē ſuū paſtoꝛes darēt. Ipē
ei eſt q̄ dit. Oues mee vocē meā audiūt:⁊ ego cognoſco Joā.x.
eas:⁊ ſequunṫ me:⁊ ego vitā eternā do eis. Nā ⁊ futurū
tūc erat:vt p oꝛbē vniuerſū electi Paſtoꝛes.i.pdicatoꝛes

Digitized by Google

ſancti mitterent̄:q̄ ad ouile dn̄icū/videlʒ ſanctā eccl̄iam
pplos credētiū cogeret. Quoꝝ primo:hoc eſt beato Pe
tro/cū ſe dn̄m amare ꝓfiteret̄:idē dn̄s ac princeps paſto
Jo.xxi. rū ad cōprobādū eūdē amorē pcepit/dicēs. Paſce oues
meas. Quia nimirū ſolus ille cōditorē pfecte diligit:q̄ ⁊
Tex. proximis curā puri amoris impēdit. ¶ Et ecce inq̄t an
gelus dn̄i ſtetit iuxta illos:⁊ claritas dei circūfulſit illos
⁊ timuerūt timore magno. Quid eſt q̄ apparēte angelo
diuine claritatis eos ſplēdor circūdedit:qd̄ nunq̄ in tota
Prerogatiua inclyte reſurrectionis notat. teſtamēti veteris ſerie reperim⁹:cū tā innumeris vicib⁹
angeli ꝓphetis ⁊ iuſtis apparuerūt:nuſq̄ eos fulgore di
uine lucis hoīes circūdediſſe legim⁹/niſi q̄ hoc priuilegiū
recte huius tēporis dignitati ſeruatū eſt. Cū em̄ vera lux
mūdi naſcebat̄ in mūdo:dignū ꝓfecto fuit vt pco natiui
tatis illius:etiā corporales hoīm viſus nouitate celeſtis
perfunderet lucis. Dicit nāq̄ de illi⁹ natiuitate ꝓpheta.
Pſ̄.cxi. Exortū eſt in tenebris lumē rectis corde. Et q̄ſi q̄rerem⁹
Ibidem quod eſſet lumē de quo diceret:continuo ſubdit. Miſeri
cors ⁊ miſerator ⁊ iuſtus dn̄s. Cū ergo miſericors ⁊ iuſt⁹
cōditor ac redēptor gn̄is humani/mūdū gl'ia noue nati
uitatis illuſtrare dignat⁹ eſt:decebat oīmodis/vt ipſam
etiam in qua nat⁹ eſt regionē claritas lucis noue cōple
ret. Apparēs ergo cū claritate/qd angelus paſtorib⁹ di
Tex. cat/audiam⁹. ¶ Nolite timere. Ecce em̄ euāgelizo vo
bis gaudiū magnū/qd̄ erit omi pplo. Uere gaudiū ma
gnū:q: gaudiū celeſte/gaudiū eternū/gaudiū qd̄ nulla
triſtitia interueniēte turbat̄. Qd̄ erit inquit oi pplo: nō
omi pplo iudeoꝝ:neq̄ oi pplo gētiū/ſʒ oi pplo credētiū:
qui vel de Judeis vel de gētib⁹ orbis toti⁹ ad vnā chriſti
cōfeſſionē aggregat̄:ab vna eadēq̄ myſterioꝝ chriſti p
Eſa.ix. ceptione chriſtianus vocat̄:de quo dicit ꝓpheta. Popu
lus qui ambulabat in tenebris vidit lucē magnā. Quia
natus eſt nobis hodie ſaluator qui eſt chriſt⁹ dn̄s in ciui
tate Dauid. Bene dixit hodie natus eſt:nō dixit/hac no
cte:q: videlicet cū luce celeſti apparuit/q̄ diē natū euāge
lizabat his qui vigilias noctis agebāt:illū videlʒ de quo
Pſ̄.xcv. Pſ̄. pcinit dicēs. Bene nuntiare diē ex die ſalutare eius.
Salutare q̄ppe dei.i.dn̄s Jeſus dies eſt ex die:q: q̄ tēpo
raliter in ciuitate Dauid/hō ex virgine matre apparuit:
ipſe ante oīa tēpora/nō localiter/lumē de lumine/de⁹ ve
rus de deo vero natus eſt. Qr ergo habitātib⁹ nobis in
regione vmbre mortis lux orta eſt vite:apte nūtius or⁹
eiuſdē dicit:q: natus eſt hodie ſaluator:vt h̄ q̄ verbo ad
moniti/ſemp recordemur:q: nox pceſſit antique cecita
tis:dies aūt appropinquauit eterne ſalutis:⁊ ipſi abijcia
mus opera tenebraꝝ:⁊ vt filij lucis ambulem⁹. Fructus
Eph.v. em̄ lucis eſt/ſicut idē apl's ait. In omi iuſtitia ⁊ bonitate
Tex. et ſanctitate. ¶ Et hoc vobis ſignū. Inuenietis infantē
pānis inuolutū:⁊ in pſepio poſitū. Hoc nobis ſignū na
ti i carne ſaluatoris ſemp animo retinere cōdecet:vt ſem
per eius beneficijs gr̄as repēdere bn̄ viuēdo diſcam⁹:q:
ita voluit habitū nr̄e fragilitatis aſſumere:vt paupratis
quoq̄ generalis ſtatū nō refugeret. Eſt em̄ iudiciū aſſu
pte infirmitatis/q̄ infans ⁊ pānis inuolut⁹ eſt: ⁊ paupra
Exhilaratio pie anime. tis q̄ nō in ſtrato/ſed in pſepio poſit⁹ inuenit̄. Miſericor
dias ergo dn̄i in eternū cantem⁹:qui vt ppetuo btē viua
mus/ipſe abiectiōis ac mortalitatis nr̄e ſocius fieri non
abnuit. Annūtiāte aūt angelo gaudiū dn̄ice natiuitatis
repēte multitudo militie celeſtis affuit:q̄ eidē nato dn̄o
obſequiū ſue deuotiōis redderet. Et que in celo gl'ificā
re ſemp cōſueuerat:nūc ſolita hymnoꝝ laude apparente
in terra cōcelebrat. Ubi nos q̄ſ ſua laudatione celi ciues
inſtituūt:q̄liter huius ſacratiſſime ſolēnitatis gaudia ce
lebrare:quātas verbo dei laudes dicere debeam⁹/q̄ i ea
verbū caro factū eſt/⁊ habitauit in nobis: vt nos ad ſue
gl'ie viſionē ſubleuaret:nobis pricipiū gr̄e ⁊ veritatis/q̄
Tex. ipſū plenū eſt donaret. Laudāt ḡ deū et dicūt. ¶ Gl'ia i
altiſſimis deo:et in terra pax hoīb⁹ bone voluntatis. Et
apte gl'iam deo dicūt/pacē pdicāt hoīb⁹:q: illū cui⁹ nati
uitate letant̄/mediatorē dei ⁊ hoīm/h̄ eſt deū eſſe verū ⁊
hoīem norūt. Gl'iam in excelſis deo cātant:q: iā veniſſe
tp̄s illud exultāt:q̄ mūdus abiectis dijs q̄ ab hoīb⁹ facti
ſunt cōditorē ſuū q̄ in celis eſt cognoſceret. Pacē optant
hoīb⁹:q: q̄s electos prius ab eterna felicitate merito pcti
deſpexerāt:iā nūc redimēte dn̄o/in eiuſdē ſupne habita Hymni angelici enarratio.
tionis gaudijs ſecū futuros itelligūt. Pacē hoībus man
dāt:q̄s in celeſti hierl'm/h̄ eſt in viſiōe perpetue pacis ſo
cios hr̄e deſiderāt vt ipos q̄ hoīes admoneāt p obſeruā
tiā pacis ad ſuū debere puenire cōſortiū. Et bn̄ cū dicerēt
et in terra pax hoīb⁹ adiūgūt bone volūtatis:q: cū illis
ſocietatē pacis angelici ſpūs hr̄e feſtināt:quoꝝ mētibus
puritatē bone volūtatis ineſſe cōſiderāt. Illos ſecū poſt
abſolutionē carnis/ad cōtēplationē vere pacis ſubuehe
re letant̄:q̄s in carne cōmorātes/oīa q̄ agūt aut loquū
tur/de radice bone voluntatis ꝓferre cōſpiciunt. Tales
nāq̄ et ſi infirmitas forte aliq̄n vel ignorātia/ a perficiē
da ea quā cupiūt bona actione retardat:ante interni tn̄
arbitri oculos integritas quā corde tenēt bone volūta
tis excuſat. Bona aūt volūtas eſt:diligere cōditorē nr̄m
ex toto corde/tota aīa/tota virtute:diligere ⁊ proximos
tāq̄ noſipſos:atq̄ eiuſdē dilectionis in nobis vigorē/in
dicijs q̄b⁹ valem⁹ pie actiōis oſtēdere. Qd̄ cū oīb⁹ horis
atq̄ momētis facere debeam⁹:quāto magis cū natiui
tate dn̄i ac ſaluatoris nr̄i:vel annua feſtiuitate colimus/
vel frequētiore deuotiōe recolimus. In q̄ ſpecialr̄ ange
lica exhortatiōe docemur dona ei bone volūtatis offer
re:in qua ciues pr̄ie celeſtis eidē bone volūtati nr̄e cōſor
tiū ſue pacis ꝓmittūt:in q̄ ipſi quoq̄ eūdē hymnū ange Doctrina āgelica.
lici cōcentus deo dicere ſolem⁹. Si igitur nobis fratres
chariſſimi cōis iſta ſolēnitas terreſtrib⁹ cū celeſtib⁹: nec
tn̄ iſta ſolēnitas/ſed ⁊ omnis nr̄a cōuerſatio ſit ſupernoꝝ
ciuiū apta cōſortio. Meditemur interim in via/qd̄ habe
re deſideram⁹ in pr̄ia. Cōcordem⁹ etiā nos inquātū va
lemus vite illi mūdiſſime beatoꝝ ſpirituū:cui tunc aſſo
ciare ſperamus interna puritate mutue dilectiōis:ſi diui
ne laudationis dona q̄b⁹ in futuro vocare cupim⁹/ etiā
in preſentia ſectemur. Diſcamus cū apl'o dicere. Noſtra Phil.iij.
cōuerſatio in celis eſt. Uñ etiā ſaluatorē expectam⁹ dn̄m
noſtrū Jeſum chriſtū. Illi nāq̄ ſaluatorē ad iudiciū ve
niētē cū gaudio expectāt:q̄ ſe ad ei⁹ volūtatē celeſtem in
terris vitam egiſſe meminerunt. Dat autē etiā fragilib⁹
nobis ac min⁹ pfectis magnā ſpem percipiende ſalutis/
ipſe cōditor ⁊ ſaluator noſter:q̄ p nr̄a cōfirmatiōe fragi
lis apparēs/mox ore cōſono militie celeſtis/bone nr̄e vo
luntati dona ſue ppetue pacis promiſit: Jeſus chriſtus
deus et dn̄s noſter qui viuit et regnat cū patre in vnitate
ſpūſſancti per omnia ſecula ſeculorum. Amen.

In eadē ſctā nocte vel aurora. Lu. II.

¶ In illo tēpore: Paſtores loquebantur adin
uicem. Tranſeamus vſq̄ Bethleem: et videa
mus hoc verbum quod factū eſt:quod fecit dn̄s
et oſtendit nobis. Et reliqua. Homilia venera
bilis Bede preſbyteri.

Nato in Bethleē dn̄o
ſaluatore:ſicut ſacra euāgelij teſtatur hiſtoria:
paſtorib⁹ q̄ in regiōe eadē erāt vigilātes: ⁊ cu
ſtodiētes vigilias noctis ſup gregē ſuū:angel⁹ dn̄i ma
gna cū luce apparuit:exortūq̄ mūdo ſolē iuſtitie:nō ſolū
celeſtis voce ſermonis:verūetiam claritate diuine lucis
aſtruxit. Nuſq̄ ei i tota veterꝫ teſtamēti ſerie repim⁹ āge
los/ q̄ tā ſedulo apparuere prib⁹ cū luce apparuiſſe:ſʒ h̄
priuilegiū recte hodierno tp̄e ſeruatū eſt:qn̄ exortū eſt in
tenebris lumē rectꝫ corde miſericors ⁊ miſerator dn̄s. Uer
ne parua vni⁹ āgeli videret̄ autoritas:poſtq̄ vn⁹ ſactū
noue natiuitatꝫ edocuit ſtati mltitudo celeſtiū agminū:
q̄ gl'iam deo caneret/paceq̄ ſimul hoīb⁹ pdicaret affuit.

Digitized by Google

aperte demõſtrãs:q: ꝑ hãc natiuitatẽ hoĩes ad pacẽ vniꝰ
fidei/ſpei ⁊ dilectiõis/atq; glĩam diuine laudatiõis cẽnt
ↄuertẽdi. Significãt aũt myſtice paſtores iſti gregũ/do
ctores q̃ſq; ac rectores fideliũ aiaꝝ. Noꝝ cuiꝰ vigilias cu
ſtodiebãt ſup gregẽ ſuũ ꝑicula tẽtationũ indicat:a q̃bꝰ ſe
ſuoſq; ſubiectos oẽs q̃ ꝑfecte vigilant/cuſtodire nõ deſi
ſtũt. Et bñ nato dño/paſtores ſup gregem vigilant. Ille
Joan. x. etẽm natꝰ eſt q̃ dicit. Ego ſum paſtor bonꝰ/bonꝰ paſtor
aiaꝫ ſuã dat ꝓ ouibꝰ ſuis. Sꝫ ⁊ tp̃s imminebat q̃dẽ paſtor
ſumme bonꝰ/miſſis in mundũ paſtoribꝰ:oues ſuas q̃ lõ
Joã. xxi. ge lateq; diſperſe errabãt/ad ſemper virẽtia celeſtis vite
Luc. xxii. paſcua reuocaret. Quorũ ſummo paſtori ꝓcepit. Si dili
gis inq̃t me/paſce oues meas. Qð aperiẽs ait. Cõfirma
Tex. fratres tuos: Et factũ eſt/vt diſceſſerũt ab eis angeli in
celũ/paſtores loq̃bãt adiuicẽ. ¶ Trãſeamꝰ vſq; Beth
leem:⁊ videamꝰ h̃ v̾bũ qð factũ eſt/qð fecit dñs/⁊ oſten
dit nobis. Et venerũt feſtinãtes:⁊ inuenerũt Mariã et
Joſeph ⁊ infantẽ poſitũ in ꝑſepio. Paſtores q̃dẽ illi feli
ci gaudio feſtinauerũt videre qð audierãt. Et q: ardẽti
amore q̃ſierũt/cõtinuo ſaluatorẽ quẽ q̃ſierũt inuenire me
ruerũt. Sed intellectualiũ paſtores gregũ/immo cũcti
fideles:q̃ mẽtis induſtria chriſtũ q̃rere debeãt/dictis pa
riter ſuis oſtenderũt ⁊ factis. Tranſeamus inquiũt vſq;
Bethleẽ:et videamꝰ hoc v̾bũ qð factũ eſt. Trãſeamꝰ er
go ⁊ nos fratres chariſſimi cogitãdo vſq; Bethleẽ ciui
Moni- tatẽ Dauid:⁊ recolamꝰ amãdo q̃ in ea verbũ caro factũ
tio ple- eſt:atq; eiꝰ incarnationẽ dignis celebremus honoribus.
na pieta- Trãſeamus abiectis cõcupiſcẽtijs carnalibꝰ/toto mẽtis
te. deſiderio vſq; Bethleẽ ſupnã.i. domũ panis viui/nõ ma
nufactã ſꝫ eternã in celis:⁊ recolamꝰ amãdo/q: verbum
caro factũ eſt. Illuc carne aſcẽdit/vbi i dextera dei ſedet:
illuc eũ tota virtutũ inſtãtia ſeq̃mur/⁊ ſolicita cordis ⁊
corpis caſtigatione ꝓcuremꝰ:vt quẽ illi in ꝑſepio videre
vagiẽtẽ:nos in p̃ris ſolio mereamur videre regnantem.
Tex. ¶ Et videamꝰ inquiũt hoc verbũ qð factũ eſt. Quã re
Joã. i. cta et pura fidei ſcã ↄfeſſio. In p̃cipio erat verbũ:⁊ ver
bũ erat apud deũ:⁊ deꝰ erat verbũ. Hoc v̾bũ natũ ex pa
tre/nõ factũ eſt:q: creatura deꝰ nõ eſt. In q̃ natiuitate di
uina videri ab hoĩbꝰ nõ potuit:ſed vt videri poſſet/v̾bũ
caro factũ eſt:⁊ habitauit in nobis. Videamꝰ ergo aiũt
hoc verbũ qð factũ eſt:q: anteq̃ factũ eẽt/hoc videre ne
quiuimus. Qð fecit dñs ⁊ oñdit nobis:qð incarnari fe
Tex. cit dñs:⁊ ꝑ hoc viſibile nobis exhibuit. ¶ Et venerũt fe
ſtinãtes ⁊ inuenerũt Mariã ⁊ Joſeph:⁊ infantẽ poſitũ
in ꝑſepio. Venerũt paſtores feſtinãtes:⁊ inuenerũt dñm
hoĩem natũ ſimul ⁊ eiuſdẽ natiuitatis miniſtros. Feſti
nemꝰ ⁊ nos fratres mei/nõ paſſibꝰ pedũ:ſꝫ bonoꝝ ꝓfe
ctibꝰ operũ videre eãdẽ glĩficatã hũanitatẽ cũ eiſdẽ mi
niſtris/digna ſeruitutis ſue mercede remuneratis. Feſti
nemus videre illũ in diuina p̃ris/ac ſua maieſtate fulgẽ
tẽ. Feſtinemꝰ inquã/nã tanta btitudo nõ cũ deſidia/aut
torpore q̃rẽda:ſꝫ alacriter ſunt chriſti ſequenda veſtigia.
Nã ip̃e curſuꝫ nr̃m data manu iuuare deſiderat:delecta
Cañ. i. turq; audire a nobis. Trahe me poſt te:curremꝰ in odo
re vnguẽtoꝝ tuoꝝ. Cuiꝰ ergo v̾tutũ greſſibꝰ ſeq̃mur/vt
mereamur cõſeq̃. Nemo tardet conuerti ad dñm/nemo
Mora- differat de die in diẽ:ip̃ꝫ ꝑ oĩa ꝑcãtes/vt greſſus nr̃os di
lis do- rigat ſ̃m eloquiũ ſuũ:⁊ nõ dñet nr̃i oĩs iniuſtitia. Viden
ctrina. tes aũt cognouerũt de verbo qð dictũ erat illis de puero
hoc. Et nos fratres dilectiſſimi q̃ dicta ſunt nobis de ſal
uatore nr̃o/deo vero ⁊ hoĩe/interim pia fide ꝑcipe plena
dilectiõe feſtinemꝰ amplecti:vt h̃ in futuro ꝑfecte cogni
tionis viſu cõprehẽdere valeamꝰ. Hec etẽm ſola ac vera
eſt beatoꝝ:nõ ſolũ hoĩm/ſed ⁊ angeloꝝ vita/faciẽ ꝓpe
tui ſui cernere creatoris:quã deſiderabat ardẽter pſalmi
Pſã. xli. ſta q̃ dicebat. Sitiuit aia mea ad deuꝫ viuũ/q̃ñ veniã et
apparebo añ faciẽ dei. Cuiꝰ ſoliꝰ viſiõe:nõ aũt vlla terre
narũ reꝝ affluẽtia deſideriũ ſuũ ſatiari poſſe ſignauit:cũ
Pſã. xvi. ait. Satiabor:dũ manifeſtabit̃ glĩa tua. Verũ q: nõ otio
ſi ac deſides/ſꝫ virtutũ opibꝰ inſudãtes/diuina ↄtẽpla
tiõe ſunt digni ſolicite ꝑmiſit. Ego aũt cũ iuſtitia appa
rebo in conſpectu tuo. Videntes ergo paſtores/cognoue
rũt de v̾bo qð dictũ erat illis de chriſto:q: viſio dei cogni
tio eiꝰ eſt:⁊ hec eſt ſola btã hoĩs vita:ip̃o teſtãte ac dicen
te/q̃ nos p̃ri cõmẽdans dicit inter alia. Hec eſt aũt vita Jo. xvii.
eterna:vt cognoſcãt te eẽ ſolũ ⁊ vnũ deũ/⁊ quẽ miſiſti Je
ſum chriſtũ. ¶ Et oẽs q̃ audierũt mirati ſunt ⁊ de his q̃ Tex.
dicta erãt a paſtoribꝰ ad ipſos. Nõ celauere ſilẽtio paſto
res arcana q̃ diuinitꝰ agnouerãt/ſꝫ q̇buſcũq; potuere di
cebãt:q: ⁊ ſp̃uales eccl̃ie paſtores in hoc maxime ſunt or
dinati:vt v̾bi dei myſteria ꝑdicẽt:⁊ mira q̃ in ſcripturis
didicerint/mirãda ſuis auditoribꝰ oñdãt. Nõ ſolũ autẽ
paſtores/ep̃i:ꝑſbyteri ⁊ diacones:vel etiã rectores mo
naſterioꝝ ſunt itelligẽdi:ſꝫ ⁊ oẽs fideles/q̃ vel ꝑuule ſue
domꝰ cuſtodiã gerũt paſtores recte vocant̃/inquãtũ ei
dẽ ſue domui ſolicita vigilãtia ꝑſunt. Et q̇cũq; veſtrum
ſaltẽ vni/aut duobꝰ fratribꝰ q̃tidiano regimine ꝑeſt/pa
ſtoris eiuſdẽ oꝫ officiũ iplere:q: inquantũ ſufficit paſcere
hos verbi dapibꝰ iubet̃. Immo vnuſq̇ſq; fratres q̃ etiaꝫ
priuatꝰ viuere credit̃:paſtoris officiũ tenet/⁊ ſp̃ualẽ pa
ſcit gregẽ:vigiliaſq; noctis cuſtodit ſup illũ/ſi bonorum
actuũ cogitationũq; mũdarũ ſibi aggregãs multitudi
nẽ:hic iuſto moderamine gubernare:celeſtibꝰ ſcriptura
rũ paſcuis nutrire:⁊ ꝑuigili ſolertia ↄtra imũdoꝝ ſpiri
tuũ inſidias ſeruare ↄtẽdit. ¶ Maria aũt ↄſeruabat oĩa Tex.
verba hec cõferẽs in corde ſuo. Maria v̾ginalis pudici
tie iura cuſtodiẽs:ſecreta chriſti q̃ nouerat:nemini diuul Exerci-
gare volebat:ſꝫ ip̃m q̃ñ vellet h̃ ⁊ quõ vellet diuulgari re tiũ ma-
uerẽter expectabat. Ip̃a aũt ſecreta eadẽ ore tacito/vigi rie erga
li tñ corde ſedula ſcrutabat̃. Et h̃ eſt qð ait cõferẽs in cor dominũ
de ſuo. Cõferebat q̇ppe ea q̃ acta videbat his q̃ agenda
legerat. Videbat nãq; ſe pe de ſtirpe Dauid ortã:in Naza
reth de ſp̃uſctõ filiũ dei ↄcepiſſe. Legerat in ꝓpha. Exiet Eſa. xi.
virga de radice ieſſe:⁊ Nazareꝰ de radice eiꝰ deſcẽdet:et
req̇eſcet ſup eũ ſp̃us dñi. Legerat. Et tu Bethleẽ effra micħ. v.
ta ꝑuulꝰ es in milibꝰ Juda:ex te mihi egredietur q̃ ſit dña
tor in iſrl̃:⁊ egreſſus eiꝰ ab initio a diebꝰ eternitatis. Vi
debat ſe i Bethleẽ ꝑpiſſe dñatorẽ iſrl̃:q̃ eternꝰ ex p̃re deꝰ
ante ſcl̃a natꝰ eſt. Videbat ſe v̾ginẽ cõcepiſſe/ꝑpiſſe fi
liũ:⁊ vocaſſe nomẽ eiꝰ Jeſum. Legerat in ꝓphetis. Ecce Eſa. vii.
v̾go cõcipiet ⁊ pariet filiũ:⁊ vocabit̃ nomẽ eiꝰ emanuel
Legerat. Bos cognouit poſſeſſorẽ ſuũ:⁊ aſinꝰ ꝑſepe dñi Eſa. i. a.
ſui. Videbat dñm poſitũ in ꝑſepio/q̃ bos ⁊ aſinꝰ ſolẽt nu
triẽdi aduenire. Meminerat ſibi dictũ ab angelo. Sp̃uſ Luc. i.
ſanctus ſuꝑueniet in te:⁊ virtus altiſſimi obũbrabit tibi:
ideoq; ⁊ qð naſcet̃ ex te ſctm̃/vocabit̃ filiꝰ dei. Legerat
modũ natiuitatis eiꝰ:nõ niſi ãgelo reuelãte potuiſſe co Eſa. liii.
gnoſci/dicẽte Eſaia. Gñationẽ eius q̇s enarrabit: Lege micħ. iiii.
rat. Et tu turris gregis nebuloſa filia ſion vſq; ad te ve
niẽt:⁊ veniet ꝑtãs ꝑma regnũ filie hieruſalẽ. Audiebat
angelicas virtutes/que ſunt filie ſupne ciuitatis/appa
ruiſſe paſtoribus in loco/qui a conuentu pecorũ antiqui
tus turris gregis vocabatur:et eſt vno miliario ad oriẽ
tẽ Bethleẽ:vbi etiã nunc tria paſtorũ illorũ monumẽta
in eccleſia monſtrant̃. Nouerat tunc veniſſe in carne do
minũ/cui vna et eterna eſt cũ patre poteſtas:q̃ regnũ da
ret eccl̃ia/filie ſcꝫ celeſtis hierl̃m. Conferebat ergo bea
ta Maria ea q̃ faciẽda legerat/his q̃ iaꝫ facta cognouit
nõ hec tñ ore ꝓmens/ſed clauſo ſeruãs in corde. ¶ Et Tex.
reuerſi ſunt paſtores/glorificãtes ⁊ laudãtes deũ in oĩbꝰ
que audierãt et viderãt/ſicut dictũ eſt ad illos. Diſcamꝰ
et nos fratres chariſſimi ad cõtẽplationẽ dñice diſpenſa
tionis:q̃ nobis ſubuenire dignatus eſt ſemp/ad agẽdas
beneficijs eiꝰ grãs reuerti. Si em̃ illi ſola adhuc natiui
tate eiꝰ cognita reuerſi ſunt/glorificãtes ⁊ laudãtes deũ
in oĩbꝰ q̃ audierãt ⁊ viderãt:quãto magis oportet nos q̃ Benefi-
totã incarnatiõis illiꝰ ſeriẽ et ordine cognouimꝰ:q̃ ſacra ciũ incar
mẽtis illiꝰ imbuti ſumꝰ/in oĩbꝰ glĩam eius ac laudẽ:non natiõis
ſolũ verbo:ſed etiã factis ꝑdicare. Neq; vnq̃ obliuiſci q̃ ſemp re-
ideo hõ natꝰ eſt/vt nos ad imaginem ⁊ ſimilitudinẽ ſue colẽdũ.

diuinitatis renaſcẽdo reficeret. Ideo baptizat⁹ aq̃: vt ad
noſtroꝝ ablutionẽ ſcelerũ oĩm fluẽta fecũdaret aquaꝝ.
Ideo tẽtatus in eremo: vt vincẽdo tẽtatorẽ nobis vincẽ
di peritiã virtuteꝗ tribueret. Ideo mortuus: vt mortis de
ſtrueret imperiũ. Ideo ſurrexit ⁊ aſcẽdit ĩ celũ: vt nobis
reſurgendi a mortuis/ atqꝫ in celeſtib⁹ perpetuo regnan
di ſpem exemplũqꝫ preberet. Pro quibus ſinguli reuerſi
ad intuitum piiſſime diſpenſationis eius: glorificem⁹ et
laudemus ipſum deũ/ ac dñm noſtrũ Ieſum chriſtũ: qui
viuit ⁊ regnat cũ patre in vnitate ſpiritusſancti/ per oĩa
ſecula ſeculorum. Amen.

¶ In die ſancto. Ioannis. I.

¶ In principio erat ṽbum et verbũ erat apud
deum: et deus erat verbum: hoc erat in principio
apud deum. Omnia per ipſum facta ſunt: ⁊ ſine
ipſo factum eſt nihil. Quod factum eſt in ipſo vi
ta erat: ⁊ vita erat lux hominum: ⁊ lux in tenebris
lucet: ⁊ tenebre eũ nõ cõprehenderunt. Fuit ho
mo miſſus a deo: cui nomen erat Ioannes. Hic
venit in teſtimoniũ: vt teſtimoniũ ꝑhiberet de lu
mine. Et reliq̃. Homilia venera. Bede p̃ſbyteri.

Via temporalem me/
diatoris dei ⁊ hoim/ hois Ieſu chriſti natiuita/
tẽ que hodierna die facta eſt/ ſanctorũ verbis
euãgeliſtarũ/ Matthei vꝫ ⁊ Luce manifeſtatã cogno/
uimus. Libet etiã de verbi. i. diuinitatis ei⁹ eternitate:
Ioãnis euãgeliſte laus. Io. xxi. in qua patri manet ſemper equalis beati Ioannis dicta
perſcrutari: qui ſingularis priuilegio meruit caſtitatis:
vt ceteris alti⁹ ſcripture cõditorib⁹/ diuinitatis ipſi⁹ ca/
peret ſimul ⁊ patefaceret arcanũ. Neqꝫ eñ fruſtra in ce/
na ſupra pect⁹ dñi Ieſu recubuiſſe ꝑhibet᷑: ſed ꝑ hoc typi
ce docet᷑: q: celeſtis hauſtũ ſapiẽtie ceteris excellenti⁹ de
ſcriſſimo eiuſdẽ pectoris fõte potauerit. Vñ ⁊ merito in
figura q̃tuor aialiũ aq̃le volãti cõpat᷑. Cũctis q̃ppe aui/
bus aq̃la celſius volare/ cũctis animãtib⁹ clari⁹ ſolis ra/
diis ĩfigere cõſueuit obtut⁹. Et ceteri euãgeliſte q̃ſi ĩ ter
ra ambulãt cũ dño: q̃ tpalẽ ei⁹ gn̄ationẽ pariter ⁊ tẽpora
lia facta ſufficiẽter exponẽtes/ pauca de diuinitate dixe/
rũt. Hic aũt q̃ſi ad celũ volat cũ dño: q̃ ꝑpauca de tẽpora
lib⁹ ei⁹ actis ediſſerẽs/ eternã diuinitatis ei⁹ potẽtiã/ per
quã oĩa facta ſunt/ ſublimi⁹ mẽte volãdo ⁊ lympidi⁹ ſpe/
culãdo cognouit/ ac nobis cognoſcẽda ſcribẽdo cõtradi
dit. Ergo alii euãgeliſte chriſtũ ex tẽpore natũ deſcribũt/
Tex. Ioãnes eũdẽ in p̃ncipio fuiſſe teſtat᷑ dicẽs. ¶ In princi/
pio erat verbũ. Alii iter hoies eũ ſubito apparuiſſe cõme
Tex. morãt/ ille ipm apd̃ deũ ſemꝑ fuiſſe declarat dicẽs. ¶ Et
verbũ erat apud deũ. Alii ṽo verũ hoiem/ ille verũ cõfir
Tex. mat eſſe deũ dicẽs. ¶ Et de⁹ erat ṽbũ. Alii hoieꝫ cũ apd̃
hoies tpalr̃ cõuerſatũ: ille deũ apd̃ deũ ĩ p̃ncipio manẽtẽ
Tex. oñdit dicẽs. ¶ Hoc erat ĩ p̃ncipio apd̃ deũ. Alii magna/
lia q̃ in hoie geſſit ꝑhibẽt: ille qd̃ oẽm creaturã viſibilẽ et
Tex. inuiſibilẽ ꝑ ipm de⁹ pr̃ fecerit oñdit dicẽs. ¶ Oia ꝑ ip̃m
facta ſunt/ ⁊ ſine ip̃o factũ eſt nihil ⁊c. Et mire btũs Ioã
nes in initio euãgelii ſui/ de diuinitate ſaluatoris ⁊ fidẽ
recte credẽtiũ ſublimiter ĩbuit: ⁊ hereticoꝝ ꝑfidiã poten
Hereſes euellũt᷑. ter exuperat. Fuere nãqꝫ heretici q̃ dicerẽt. Si ĝnat⁹ eſt
chriſt⁹/ erat tp̃s q̃ñ ille nõ erat. Quos p̃mo ſermõe redar
guit cũ ait. In p̃ncipio erat verbũ. Neqꝫ vero ait. In prĩ/
cipio cepit verbũ eſſe: vt vꝫ eũ nõ ex tẽpore ortũ/ ſed in
exortu tẽporũ exiſtẽtẽ: ac ꝑ hoc ſine vllo tpis initio de pr̃e
Prouer. viii. natũ mõſtraret: iuxta qd̃ ip̃e loquit᷑ ĩ ꝓuerbiis. Dñs poſ/
ſedit me ab initio viaꝝ ſuaꝝ/ anteq̃ꝫ quicq̃ꝫ faceret a prin
cipio/ ab eterno ordinat⁹ ſum. Itẽ fuerũt heretici: q̃ tres
ſcrẽ trinitatis ꝑſonas eſſe negãtes dicerẽt. Idẽ deus q̃ñ
vult pr̃ eſt/ q̃ñ vult fili⁹ eſt/ q̃ñ vult ſpũſſctũs eſt: ip̃e tamẽ
vn⁹ eſt. Quoꝝ deſtruẽs errorẽ ſubiungit. Et verbũ erat
apud deũ. Si eñ alius apud aliũ erat/ duo ſunt profecto
pater ⁊ fili⁹: ⁊ non ipſe vn⁹/ modo pr̃/ mõ fili⁹/ mõ etiam
ſpũſſanctus: quaſi mutabilis ſit diuine ſubſtantie natu/
ra/ cũ apertiſſime Iacob⁹ dicit apoſtolus. Apud quẽ nõ Iaco. i.
eſt trãſmutatio/ nec viciſſitudinis obũbratio. Item fue/
re quidã praui dogmatis autores: qui chriſtũ hominem
tm̃ cõfitẽtes/ deũ prorſus eſſe nõ crederẽt: q̃s ↄ̃tra oppu
mit cũ ait. Et de⁹ erat verbũ. Fuere alii: q̃ deũ q̃dẽ illum/
ſed ex tpe incarnatiõis factũ/ nõ aũt eternũ ãte ſecl'a na/
tũ a pr̃e putarũt: vñ q̃dã taliũ dixiſſe cõmemorãt. Nõ in/
Errores circa incarnationem. uideo chriſto deo facto: q̃ñ ⁊ ego ſi volo/ poſſũ fieri ſm̃
ipſum. Et hoꝝ nefandã refellit ſñiam euãgeliſta cũ ait:
Hoc erat in p̃ncipio apud deũ. i. hoc verbũ qd̃ de⁹ eſt nõ
ex tẽpore cepit/ ſed in p̃ncipio inq̃t erat verbũ: de⁹ apud
deũ. Itẽ fuere veritatꝭ inimici: q̃ chriſtũ ⁊ ãte partũ virgi
nis fuiſſe iã nõ negarẽt: nõ tñ natũ ex pr̃e deũ/ ſed factũ a
pr̃e: ⁊ ideo minorẽ pr̃e/ q: creaturã crederẽt. Et iam hos
dãnat euãgelic⁹ ſermo q̃ dicit. Oia ꝑ ipſum facta ſunt: et
ſine ipſo factũ eſt nihil. Si eñ nihil creaturarũ ſine ipſo
factũ eſt: patet ꝓfecto/ q: ipſe creatura non eſt/ ꝑ quẽ oĩs
creatura facta eſt. Et ne quis audiẽs factã ꝑ dñm creatu
rã/ mutabilẽ eius crederet volũtatẽ: q̃ſi qui ſubito vellet
facere creaturã quã ab eterno nũq̃ꝫ ante feciſſet: manife
ſte docet euãgeliſta/ factã quidẽ ĩ tpe creaturã: ſꝫ in eter/
na creatoris ſapiẽtia/ q̃ñ ⁊ q̃lis crearet᷑ ſemꝑ eſſe diſpoſi/
tũ. Et hoc eſt qd̃ ait. ¶ Qd̃ factũ eſt in ip̃o vita erat. i. qd̃ Tex.
factũ in tẽpore/ ſiue viuũ/ ſiue vita carẽs apparuit omne
hoc in ſpũali factoris rõne/ q̃ſi ſemꝑ vixerat ⁊ viuit. Non
q: coeternũ eſt creatori qd̃ creauit/ ſed quia coeterna eſt
illa ratio volũtatis ſue: in qua habuit ab eterno et habet
quid ⁊ q̃ñ crearet/ q̃liter creatũ gubernet et vt maneat/ ad
quẽ ſinẽ ſingula que creauit perducat. Sequit᷑. ¶ Et vi Tex.
ta erat lux hominũ. Quo verbo apertiſſime docet᷑ q̃ ip̃a
vitalis ratio ꝑ quã oĩa diſpoſita ſunt ⁊ regunt᷑: nõ omnẽ
creaturã/ ſed rationalẽ tm̃ vt ſapere poſſet illuminat. Ho
mines nãqꝫ qui ad imaginẽ dei facti ſũt: percipere ſapiẽ/
tiã poſſunt/ animalia cetera nõ poſſũt. Sed ⁊ aialis qui/
cumqꝫ eſt homo nõ percipit ea q̃ ſunt ſpũs dei. Vñ bñ cũ
dixiſſet: ⁊ vita erat lux hominũ: ſubiũxit ⁊ de his qui ab
humane cõditiõis honore ꝓcul recedẽtes: cõparati ſunt
iumẽtꝭ inſipiẽtib⁹ ⁊ ſimiles facti ſunt illis: atqꝫ ideo recte
veritatis lumine priuant᷑. ¶ Et lux in tenebris lucet: ⁊ te Tex.
nebre eã nõ cõprehẽderũt. Lux quippe hoim eſt chriſtus
quia oĩa que illuminari merent᷑ corda hoim/ ſue p̃ſentia
cognitiõis illuſtrat. Tenebre aũt ſtulti ſunt ⁊ iniqui: q̃rũ
ceca p̃cordia lux eterne ſapiẽtie qualia ſint manifeſte co
gnoſcit: q̃uis ip̃os radios eiuſdẽ lucis nequaq̃ꝫ per itel/
ligẽtiã capere poſſint: veluti ſi quilibet cec⁹ iubare ſolis
obfundat᷑/ nec tñ ip̃e ſolẽ cui⁹ lumine ꝑfundit᷑ aſpicit. Sꝫ Laus
nec tñ tales oĩno ſupna pietas deſpexit: verũ medelã eis Ioãnis
ſalutis q̃ ad vidẽdã lucẽ ꝑuenire poſſent adhibuit. Ipſa baptiſte
lux inuiſibilis/ ip̃a dei ſapiẽtia carne ĩ q̃ videri poſſet idũta
eſt: q̃ in hois habitu apparẽs/ ⁊ loq̃ns hoib⁹ paulati fide
purificata coꝝ corda/ ad cognitionẽ ſue diuine viſionis
ꝑueheret. Miſſus eſt ãte illũ hõ magni meriti: cui⁹ teſti
monio pararent᷑ oẽs ad audiẽdũ mox vt appareret ipſa
dei ſapiẽtia/ ad vidẽdũ ſolẽ iuſtitie nube iã corporis tectũ. i.
ad vidẽdũ audiẽdũqꝫ hoiem/ q̃ de⁹ eẽt plenũ gr̃e veritatꝭ.
¶ Fuit inq̃t hõ miſſus a deo/ cui nomẽ erat ioãnes. Hic Tex.
venit in teſtimoniũ/ vt teſtimoniũ ꝑhiberet de lumine/ vt
oẽs crederẽt ꝑ illũ. Nõ ait/ vt oẽs crederẽt in illũ. Male/
dict⁹ eñ hõ q̃ cõfidit in hoie/ ⁊ ponit carnẽ brachiũ ſuũ:
ſed vt oẽs crederẽt ꝑ illũ/ hↄ eſt ꝑ illi⁹ teſtimoniũ crederẽt
in lucẽ: quã necdũ videre nouerãt/ dñm vꝫ Ieſum chri/
ſtũ: q̃ de ſeipſo teſtat᷑. Ego ſũ lux mũdi/ qui ſequit᷑ me nõ Ioãnis
ãbulat in tenebris/ ſꝫ habebit lumẽ vite. Sequit᷑. ¶ Nõ viii.
erat ille lux/ ſꝫ vt teſtimoniũ ꝑhiberet de lumine. Erat lux Tex.
vera q̃ illuminat oẽm hoiem veniẽtẽ ĩ hũc mũdũ. Et ſcri
quidẽ hoies lux ſunt vocati: dicẽte ad eos dño. Vos eſtis
lux mũdi. Et ap̃lo Paulo. Fuiſtis aliq̃ñ tenebre/ nũc aũt Mat. v.
lux ĩ dño. Sꝫ multũ diſtat inter lucẽ q̃ illuminat᷑/ ⁊ lucẽ q̃ Eph. v.

Digitized by Google

illuminat.i.inter eos q̄ ꝑticipatiōe ꝟe lucis accipiūt vt lu
ceāt/⁊ ipam lucē ꝑpetuā:q̄ nō ſolū lucere in ſeipa/ſʒ ſua
pn̄ſentia qſcūqꝫ attigerit illuſtrare ſufficit. Ad cuiꝰ vere lu
cis cōparationē:nō tm̄ minores q̄libet electi/verūetiam
ipē Joānes:q̄ maior iter natos mulierū non ſurrexit/lux
nō eſſe aſſerit:vt vcʒ chriſtꝰ nō eē qȯ putabat mōſtraret.
Joā.v. Ille em̄ vt ſcriptū eſt: erat lucerna ardēs ⁊ lucēs. Ardēs
ſcilicet fide ⁊ dilectiōe:⁊ lucēs ꝟbo ⁊ actione. Gratiā ve
ro lucis peccatorībꝰ infundere/ſoliꝰ eſt eiꝰ de quo dicit.
Erat lux vera q̄ illuminat omnē hominē veniētē in hunc
mūdū. Omnē vcʒ qui illuminat/ſiue naturali ingenio/
ſiue ſapientia diuina. Sicut enim nemo a ſeipſo eſſe. ita
etiā nemo a ſeipſo ſapiēs eſſe pōt ſed illo illuſtrante/de q̄
Eccli.j. ſcriptū eſt. Ois ſapientia a dn̄o deo eſt. Cuius vtraqꝫ na
turā ⁊ diuinā.ſ.qua ſemper vbiqꝫ totꝰ manet: ⁊ humanā
ex qua in tēpore natꝰ loco incluſo aperuit:conſequenter
Tex. deſcribit euāgeliſta dicēs. ¶ In mūdo erat ⁊ mūdus ꝑ
ipm factꝰ eſt:⁊ mūdus eū nō cognouit. In ꝓpria venit ⁊
ſui eū nō receperūt. In mūdo quippe erat/⁊ mūdus per
ipſum factus eſt:q: deꝰ erat:q: totꝰ vbiqꝫ/q: ſue preſentie
maieſtatꝭ ſine labore regēs/⁊ ſine onere cōtinēs qȯ fecit.
Et mūdus eū nō cognouit:q: lux in tenebris lucet/et te-
nebre eā nō cōphēderūt. Mūdū nāqꝫ dicit h̄ loco hoīes
Tex. mūdi amore deceptos/atqꝫ iherēdo creature ab agnoſcē
da creatoris ſue maieſtate reflexos. ¶ In ꝓpria venit:q:
in mūdo ꝑ quē diuinitatē fecit/ꝑ hūanitatē apparuit. In
ꝓpria venit:q: in gente iudea/quā ſibi pre ceteris natio-
Obſti- nibꝰ ſpeciali gratia copulauerat/icarnari dignatꝰ eſt. In
natio he mūdo ḡ erat:⁊ in mundū venit. In mūdo erat ꝑ diuinita
breorum tē:in mūdū venit ꝑ incarnationē. Venire q̄ppe vel abire
dānatur humanitatis eſt/manere diuinitatis. Quia ḡ cū in mun
do eſſet ꝑ diuinitatē/mūdꝰ eū nō cognouit:dignatꝰ eſt ve
nire in mūdū ꝑ hūanitatē/vt vel ſic mūdus eū cognoſce
ret. Sed videamꝰ q̄d ſequit. In ꝓpria venit: ⁊ ſui eū nō
receperūt. Quē em̄ in potētia deitatis cuncta creantē/re
gentēqꝫ nō cognouerāt/ipm in carnis infirmitate mira-
culis coruſcantē recipere noluerūt. Et qȯ eſt grauiꝰ/ſui
eū nō receperūt/hoīes.ſ.quos ipſe creauit/iudei q̄s pecu
liarē ſibi elegerat i plebē/q̄bꝰ ſui cognitiōis reuelauerat
arcanū:q̄s mirificis patrū glorificauerat actis:q̄bꝰ ſue le
gis doctrinā cōtulerat/ex q̄bꝰ ſe incarnādū ꝓmiſerat:⁊ i
q̄bꝰ ſe incarnatū vt ꝓmiſerat oñdit:ipi eū recipere veniē
tē ex magna pte recuſarūt. Neqꝫ em̄ eū oēs recuſarūt:alio
q̄n nullꝰ eēt ſaluus/⁊ ſupuacua eſſet eiꝰ incarnatio. Nūc
aūt multi eū ex vtroqꝫ ꝑplo nō credēdo reſpuerūt:multi
Tex. credēdo receperūt:de q̄bꝰ euāgeliſta ꝯſeq̄nter iſinuat di
cens. ¶ Quotq̄t aūt receperūt eū dedit eis ꝑtātē filios
dei fieri/his q̄ credūt i noīe eiꝰ. Cōſideremꝰ fr̄es chariſſi-
mi q̄nta gr̄a redemptorꝭ nr̄i/ꝙ magna ſit multitudo dul
cedinis eiꝰ. Unicꝰ ex pr̄e natꝰ eſt:⁊ noluit remanere vnꝰ
Gētiliū Deſcēdit ad terrā/vbi fr̄es ſibi q̄bus regnū pr̄is ſui dare
pietas poſſet/acq̄reret. Deꝰ ex deo natꝰ eſt:⁊ noluit dei filius tm̄
oſtendit manere. Hoīs q̄qꝫ filiꝰ fieri dignatꝰ eſt/nō amittēs quod
erat:vt ꝑ h̄ hoīes i dei filios trāſferret/glieqꝫ ſue faceret
coheredes/q̄ qȯ ipē ſꝑ habebat ꝑ naturā/inciperēt hr̄e ꝑ
Aba.ij. grā. Cōſideremꝰ q̄nta eſt ꝟtꝰ fidei/cuiꝰ merito dat ꝑtās
hoībꝰ filios dei fieri. Vn̄ bn̄ ſcriptū eſt:q: iuſtꝰ ex fide viuit
Viuit em̄ iuſtꝰ ex fide/nō illa q̄ labiorū tm̄ cōfeſſiōe ꝓfer
tur ſʒ ea q̄ ꝑ dilectionē operat. Alioq̄n fides ſi nō habeat
opa mortua eſt i ſemetipa. Nullꝰ ſeipm deſpiciat/nullꝰ de
ſua ſalute deſpet. Curramꝰ oēs/curramꝰ ⁊ nos ſinguli:vt
q̄ eramꝰ lōge/mereamur fieri ꝓpe in ſanguine chriſti. Vi
deamꝰ qȯ d̄r:q: q̄tq̄t receperūt eū dedit eis ꝑtātē filios dei
Actu.x. fieri. Quotq̄t inq̄t receperūt. Nō eſt em̄ ꝑſonarū acceptor
deꝰ ſed in oī gente q̄ timet deū ⁊ operat iuſtitiā/acceptꝰ
eſt illi. Quo aūt ordine credentes filij dei poſſint fieri:et
quātū hec generatio a carnali diſtet/ſubſecutꝰ euāgeliſta
Tex. deſignat. ¶ Qui nō ex ſanguinibus inq̄t:neqꝫ ex volūta
te carnis:neqꝫ ex volūtate viri:ſed ex deo nati ſunt. Car-
nalis q̄ppe noſtra ſingulorꝫ generatio ex ſanguinibus.i.

ex natura maris ⁊ femine a cōplexu cōiugij duxit origi-
nē. At ꝟo ſpūalis gn̄atio ſpūſſancti gr̄a miniſtratur:quā
dn̄s a carnali diſtinguēs ait. Niſi q̄s renatꝰ fuerit ex aq ⁊
ſpūſctō/nō pōt introire regnū dei. Qȯ natū eſt ex carne Jo.iij.
caro eſt:⁊ qȯ natū eſt ex ſpū/ſpūs eſt. Verum ne q̄s hoīm Ibidem
dubitet/filiū ſe dei ⁊ coheredē chriſti poſſe fieri/dat exem
plū euāgeliſta:q: ⁊ ipſe filiꝰ dei hō fieri/⁊ inter homines
habitare dignatꝰ eſt:vt humane ꝑticeps exiſtēdo fragili
tatis/hoīes diuine ꝟtutꝭ ſue donaret eſſe ꝑticipes. ¶ Et Tex.
verbū caro factū eſt/⁊ habitauit in nobis. Qȯ eſt dicere:
⁊ filius dei hō factꝰ eſt:⁊ inter hoīes cōuerſatꝰ eſt. Solet
nāqꝫ ſcriptura mō aīe:mō carnis vocabulo totū deſigna
re hoīem. Aīe vcʒ vt ſcriptū eſt:q: deſcēdit Jacob in Egy Gene.
ptū in aīabꝰ ſeptuaginta. Carnis vero vt rurſus ſcriptū xlvj.
eſt. Et videbit oīs caro ſalutare dei. Neqꝫ em̄ vel aīe ſine Lu.iij.
corporibꝰ ⁊ i Egyptū deſcēdere:vel caro ſine aīa videre ali
q̄d pōt. Sed hic ꝑ animā totꝰ homo/ibi ſignatur per car
nē. Sic ḡ h̄ loco q̄ d̄r:⁊ verbū caro factū eſt:nihil aliud de
bet intelligi ꝙ ſi diceret:⁊ deꝰ hō factꝰ eſt/carnē vcʒ indu
endo ⁊ aīam. Ut ſicut q̄ſqꝫ nr̄m vnus hō conſtat ex carne
⁊ anima:ita vnus ab incarnatiōis tēpore chriſtꝰ ex diuini Gloria
tate carne ⁊ anima cōſtet/deꝰ ab eterno in eternū exiſtēs vnigeni
verus vt erat/hominē ex tpe aſſumens in vnitatē ſue ꝑſo ti que ſit
ne verū quē nō habuerat. Sequit. ¶ Et vidimus gloriā oſtēdit.
eiꝰ/gl̄iam quaſi vnigeniti a pr̄e/plenū gr̄e ⁊ veritatꝭ. Glo
riā chriſti quā āte incarnationē videre nō poterāt hoīes Tex.
poſt icarnationē viderūt/aſpiciētes humanitatē miracu
lis refulgentē:⁊ intelligētes diuinitatē intus latitantē il
le maxime q̄ ⁊ eius claritatē āte paſſionē trāſfigurati in
mōte ſctō/cōtēplari meruerūt voce delapſa ad eū huiuſce
modi a magnifica gloria. Hic eſt filiꝰ meus dilectus/in q̄
mihi bene cōplacui. Et poſt paſſionē/reſurrectionis/aſcē
ſioniſqꝫ ipſiꝰ gloria cōſpecta/ſpūs eius dono mirifice do-
no ſunt refecti. Quibus oībus manifeſte cognouerunt
ꝙ hmōi gloria nō cuilibet ſanctorꝫ ſed illi ſoli homini qui
eſſet in diuinitate vnigenitꝰ a pr̄e cōueniret. Qȯ aūtē ſe
quit. ¶ Plenū gr̄e ⁊ veritatis. Gr̄a plenꝰ erat idē homo Tex.
chriſtus Jeſus/cui ſingulari munere pre ceterꝭ mortalibꝰ
datū eſt:vt ſtatim ex q̄ i vtero virginis concipi/et hō fieri
inciperet:verꝰ eſſet ⁊ deꝰ. Vn̄ ⁊ eadē glioſa ſemper virgo
Maria:nō ſolū hoīs chriſti/ſed ⁊ dei genitrix recte credē
da ⁊ cōfitenda eſt. Idē veritate plenus erat ⁊ eſt/ipſa vcʒ
verbi diuinitate q̄ hominē illū ſingulariter electum/cum
quo vna chriſti ꝑſona eſſet aſſumere dignata eſt:nō aliq̄d
ſue diuine ſubſtātie (vt heretici volūt) in faciēdā hoīs na
turā cōmutās:ſed ipa apud patrē manēs/totū qȯ erat/to
tā de ſemine Dauid naturā veri hoīs quā nō habebat ſu
ſcipiēs. Unde oportet fratres chariſſimi:vt q̄ humanā re
demptoris noſtri natiuitatē hodie annua deuotiōe reco
limus ⁊ diuinā pariter et humanā eius naturā/nō ānuo
ſed cōtinuo ſemper amplectamur amore/diuinā ꝑ quam
creati ſumꝰ cū nō eſſemꝰ/humanā ꝑ quā recreati ſumꝰ cū
perditi eſſemꝰ. Et q̄dē diuina conditoris nr̄i virtus ſine
aſſumptiōe hūanitatis/nos recreare erat idonea:huma Memo
na aūt eiuſdē redēptoris nr̄i infirmitas/ſine aſſumēte ſe ria ſalu-
et habitāte in ſe et operante ꝑ ſe diuinitate:nos recreare tis inge-
nequit. Atqꝫ ideo verbū caro factū eſt.i.deus hō factus ritur.
eſt:⁊ habitauit i nobis:vt ꝑ cognatū hoīs habitū nobis
cōſeruādo cōgruere/nos alloq̄ndo inſtruere/nobis viuē
di viā ꝓbere/ꝓ nobis cōtra hoſtē cōfligere/nr̄am mortem
moriendo ac reſurgendo poſſet deſtruere/ꝑ coeternā ve
ro patri diuinitatem nos interiꝰ viuificādo ad diuina ſu-
ſtolleret. remiſſionem nobis pctōꝝ pariter et ſpūſſctī do-
na cōcederet. Et poſt bonorū ꝑfectionem operū:nō ſolū
nos ad videndū gl̄iam clarificate ſue ꝑduceret hūanita
tis:ſed et incōmutabilem nobis eſſentiā ſue diuine maie
ſtatis oſtenderet:in qua viuit et regnat cū patre in vnita
te ſpūſſancti:per omnia ſecula ſeculorum. Amen.

¶ De eodē feſto. Sermo ſctī Iſidori

Digitized by Google

NAtalis domini dies ea de causa a patribus votiua solẽnitate institutus est: q2 in eo christus ꝓ redẽptione mũdi nasci corporaliter voluit/ꝓdiens ex virginis vtero q̃ erat in patris imperio. Cuius suscepte carnis causa hec est.
Ratio natalis dñici.
Post q̃ em̃ inuidia diaboli/parẽs ille primus seduct⁹ vaniter cecidit/cõfestim exul ⁊ perdit⁹ in omni genere suo radicẽ malitie/⁊ peccati traduxit/crescebatq3 in malũ vehemẽti⁹ oẽ gen⁹ humanũ/diffusis vbiq3 sceleribus ⁊ qđ est nequius omniũ cultib⁹ idolorũ. Volẽs ergo deus terminare pctm̃: consuluit verbo/lege/ꝓphetis/signis/plagis/ꝓdigijs. Sʒ cũ nec sic q̃dẽ errores suos admonitus agnosceret mũdus/misit deus vnigenitũ filiũ suũ vt carnẽ indueret/⁊ hoibus appareret/⁊ peccatores sanaret. Qui ĩõ in hoiem venit: q2 p semetipm̃ ab hoib⁹ cognosci nõ potuit. Ut aũt videret: vbũ caro factũ est/assumẽdo carnẽ/nõ mutatũ in carnẽ. Assumpsit em̃ hũanitatẽ/non amisit diuinitatẽ. Ita idẽ de⁹ ⁊ idẽ hõ/i natura dei eq̃lis pr̃i/in natura hois factus est mortalis in nobis. Pro nobis em̃ de nobis manẽs qđ erat: suscipiẽs qđ nõ erat/vt liberaret qđ fecerat. Hec est ğ dñice natiuitatis magna solẽnitas/hec est diei hui⁹ noua ⁊ gloriosa festiuitas/aduẽtus dei factus ad hoies. Itaq3 dies iste pro eo q2 i eo christus natus est/natalis dicit. Queq3 ideo obseruare p reuolutum circulũ anni festa solẽnitate debemus: vt in memoriã reuocetur q2 natus est christus/qui viuit ⁊ regnat in secula seculorum. Amen.

¶ De eodẽ festo. Ser. beati Leo. pa.

SAluator noster dilectissimi hodie nat⁹ est/gaudeamus. Neq3 enim fas est locũ esse tristitie/vbi natalis est vite: que cõsumpto mortalitatis timore/ingerit nobis de ꝓmissa eternitate letitiã. Nemo ab huius alacritatis participatione secernit. Una cunctis letitia/cõis est ratio: q2 dñs nr̃ peccati mortisq3 destructor: sicut nullũ a reatu liberũ reperit/ita liberãdis oibus venit. Exultet sanctus: quia ꝓpinquat ad palmã. Gaudeat pctõr: q2 inuitat ad veniã Animetur gẽtilis: quia vocatur ad vitã. Dei nãq3 filius ꝯm plenitudinẽ tẽporis/quã diuini cõsilij iscrutabilis altitudo disposuit/recõciliãdũ auctori suo naturã generis assumpsit humani: vt inuẽtor mortis diabol⁹ ꝑ ipsam quã vicerat vinceret. In q̃ cõflictu ꝓ nobis inito magno ⁊ mirabili equitatis iure certatũ est/dũ omnipotẽs dñs cum seuissimo hoste: nõ in sua maiestate: sed in nr̃a humilitate cõgredit: obijciẽs ei candẽ formã eãdẽq3 naturam mortalitatis quidẽ nr̃e participẽ: sed pcti toti⁹ expertẽ.
Job. xv.
Alienũ q̃ppe ab hac natiuitate est: qđ de oibus legit. Nemo mũdus a sorde/nec infans cuius est vni⁹ diei vita sup terram Nihil in istã singularẽ natiuitatẽ de carnis cõcupiscẽtia trãsiuit/nihil de pcti lege manauit. Uirgo regia dauidice stirpis/q̃ sacro grauidãda fetu/diuinã humanãq3 ꝓlẽ prius cõciperet mẽte q̃ corpe. Et ne superni ignari cõsilij ad inusitatos paueret affect⁹/qđ in ea operãdum erat a spũscrõ/colloq̃o discit angelico: nec dãnũ credit pudoris dei genitrix mox futura. Cur em̃ de cõceptiõis nouitate desperaret/cui efficiẽtia de altissimi ṽtute ꝓmitit: Cõfirmat credẽtis fides etiã precurris attestatiõe miraculi/donaturq3 Helisabet inopinata fecũditas: vt q̃ cõceptũ dederat sterili/daturus nõ dubitaret ⁊ virgini.
Mysteriũ incarnatiõis festiue narrat.
Uerbũ igit dei/de⁹ fili⁹ dei: q̃ in principio erat apud deũ/ꝑ quẽ oĩa facta sunt: ⁊ sine eo factũ est nihil/ꝓpter liberãdũ hoiem ab eterna morte fact⁹ est hõ/ita se ad susceptionẽ hũilitatis nr̃e sine diminutiõe sue maiestatis iclinãs: vt manẽs qđ erat/assumẽsq3 qđ nõ erat/verã serui formã ei forme i qua deo pr̃i est eq̃lis vniret: ⁊ tãto federe naturã vtrãq3 cõsereret: vt nec inferiorẽ cõsumeret glificatio/nec superiorẽ minueret assũptio. Salua igit ꝓprietate vtriusq3 substãtie/⁊ in vnã coeũte psonã: suscipit a maiestate hũilitas/a ṽtute infirmitas/ab eternitate mortalitas: ⁊ ad depẽdẽdũ cõditiõis nr̃e debitũ/natura inuiolabilis nature est vnita passibili: deusq3 ver⁹ hõ/ver⁹ in vnitate deũ tpat: vt qđ nr̃is remedijs cõgruebat/vn⁹ atq3 idẽ dei hoĩmq3 mediator: ⁊ mori posset ex vno ⁊ resurgere posset ex altero. Merito ṽginee integritati nihil corruptiõis intulit part⁹ salutʒ q2 custodia pudoris fuit editio ṽitatis. Talis ğ dilectissimi natiuitas decuit dei virtutẽ/⁊ dei sapiẽtiã christũ: qua nobis ⁊ hũanitate cõgrueret/⁊ diuinitate pcelleret. Nisi eĩ eẽt de⁹ ver⁹/nõ afferret remediũ: nisi eẽt hõ ver⁹ nõ preberet exẽplũ. Ab exultãtib⁹ ãgelis nascẽte dñno: glia in excelsis deo canit: ⁊ pax i terra bone volũtatʒ hoib⁹ nũtiat.
Angelici gaudij ratio.
Uidẽt em̃ celestẽ hierlm ex oib⁹ mũdi gẽtib⁹ fabricari: de q̃ ienarrabili diuine pietatis opere: quãtũ letari dʒ hũilitas hoim/cũ tm̃ gaudeat sublimitas angelorũ. Agam⁹ ğ grãs dilectissimi deo pr̃i ꝑ filiũ ei⁹ i spũscrõ: q̃ ꝓpter multã miaʒ suã q̃ dilexit nos/miser⁹ est nr̃i.
Ephe. ij.
Et cũ essem⁹ mortui pctis/cõuiuificauit nos i christo: vt essem⁹ i ipo noua creatura nouũq3 figmẽtũ. Deponam⁹ ğ veterẽ hoiem cũ actib⁹ suis: ⁊ adepti pticipatiõe gñationis christi/carnis renũtiem⁹ opib⁹. Agnosce christiane dignitatẽ tuã: ⁊ diuine cõsors fact⁹ nature/noli i veterẽ vilitatẽ degeneri cõuersatiõe recedere. Memẽto cui⁹ capitʒ ⁊ cui⁹ sis corpis mẽbrũ reminiscere: q2 erut⁹ de ptãte tenebrarũ: trãslat⁹ es i dei lumẽ ⁊ regnũ. Per baptismatis sacramẽtũ sctĩ spirit⁹ fact⁹ es tẽplũ. Noli tm̃ habitatorẽ prauis de te actib⁹ effugare: ⁊ diaboli te iterũ seruituti subijcere: quia pciũ tuũ sanguis est christi: q2 veritate te iudicabit/qui misericordia te redemit/Jesus christus dominus noster.

¶ De eodem festo. Ser. bti Leo. pa.

EXultemus in domino dilectissimi/⁊ spũali iocũditate letemur q2 illuxit dies redẽptiõis noue/reparatiõis antiq̃/felicitatʒ eterne. Repat ei nobis salutis nr̃e ãnua reuolutiõe sacramẽtũ ab initio ꝓmissũ/i fine redditũ/sine fine mãsurũ. In q̃ dignũ est nos sursũ erectis cordib⁹ diuinũ adorare mysteriũ: vt qđ magno dei munere agit/magnis ecclie gaudijs celebret. De⁹ ei ops ⁊ clemẽs/cui⁹ natura bonitas/cui⁹ volũtas potẽtia/cui⁹ op⁹ mia est: statim vt nos diabolica malignitas/veneno sue mortificauit iuidie/ꝑ pata renouãdis mortalib⁹/pietatʒ sue remedia iter mũdi primordia ꝑsignauit denũtiãs s peti futurũ semẽ mulierʒ/qđ noxij capitʒ elatiõnẽ sua ṽtute cõtereret/christũ. S. i carne deũ hoĩemq3 significãs: q nat⁹ ẽ ex ṽgie/violatorẽ hũane ꝓpaginis icorrupta natiuitate dãnaret. Nã q2 gliabat diabol⁹ hoiẽ sua fraude deceptũ diuinis caruisse munerib⁹/⁊ imortalitatʒ dote nudatũ durã mortʒ subijsse sniam/seq3 i malis suis q̃ddã de puaricatoris cõsortio inuenisse solatiũ. Deũ q3 iuste seueritatʒ exigẽte rõne erga hoiem/quẽ tãto bono cõdiderat/ãtiquã mutasse sniam. Op⁹ fuit dilectissimi secreta dispẽsatione cõsilij: vt icõmutabilis de⁹ (cui⁹ volũtas nõ põt sua benignitate priuari) ꝓmã pietatʒ sue dispositionẽ sacramento occultiori cõpleret: ⁊ hõ diabolice nequitatʒ ṽsutia act⁹ i culpã cõtra dei ꝓpositũ nõ periret.
Dignatio deitatis exponitur.
Ingredit ğ h̃ mũdi ĩfima fili⁹ dei/de celesti sede descẽdẽs: ⁊ a prĩa glia nõ recedẽs nouo ordine/noua natiuitate gñat⁹. Nouo ordine: q2 inuisibilis i suis/visibilis est fact⁹ i nr̃is: icõphẽsibilis voluit cõphẽdi: añ tpa manẽs eẽ cepit ex tpe. Uniuersitatʒ dñs fuilẽ formã obũbrata maiestatʒ sue dignitate suscepit: ipassibil de⁹ nõ dedignat⁹ ẽ hõ eẽ passibil/⁊ imortal mortʒ legib⁹ subiacere. Noua aũt natiuitate gñat⁹: q2 inuiolata ṽginitas cõcupiscẽtiã nesciuit subaʒ mistrauit. Assũpta ẽ de nr̃e dñi natura/nõ cl̃pa: creata ẽ forã sui sine cõditiõe suili: ⁊ nou⁹ hõ sic cõtẽperat⁹ est veteri/vt ⁊ ṽitatẽ susciperet gñis/⁊ vitiũ excluderet vetustatʒ. Uerũ nãq3 mia dei/cũ ad reparãdũ hũanũ gen⁹ ieffabilr ei mlta suppeterẽt: hãc potissimã cõsulẽdi elegit viã/q̃ ad destruẽdũ op⁹ diabo-

Digitized by Google

li/nō virtute vtereꝫ potētie: ſʒ rōne iuſtitie. Nā ſupbia hoſtis antiq̄ nō īmerito ſibi in oēs hoīes ius tyrānicū vendicabat/nec indebito dominatu p̄mebat q̄s a mādato dei ſpōtaneos in obſequiū ſue volūtatis illexerat. Non itaq̨ iuſte amitteret oīginalē humani gn̄is ſeruitutē/niſi de eo qd̄ ſubiecerat vinceret. Cū igit̄ miſericors oīpotenſq̨ ſaluator/ita ſuſceptiōis humane modereꝫ exordia: vt virtutem inſeparabilis a ſuo hoīe deitatis/p velamē noſtre infirmitatis abſconderet/illuſa eſt ſecuri hoſtis aſtutia/ q̄ natiuitatē pueri in ſalutē humani generis pcreati/nō alr̄ ſibi q̄ oīm naſcētiū putauit obnoxiā. Uidit igit̄ vagiētē atq̨ lachrymātē/vidit pānis obuolutū/circūciſiōi ſubditū: et legalis ſacrificij oblatione pfunctū. Agnouit deinceps ſolita incremēta pueritie: et vſq̨ ad viriles annos de naturalib⁹ nō dubitauit augmētis. Inter hec intulit cōtumelias/multiplicauit iniurias/adhibuit maledicta (Occultatio myſterij tractatur.) opprobria/blaſphemias/cōuitia. Oēm poſtremo in ipm̄ vim furoris effudit/oiaq̨ tētamētoꝝ genera percurrit et ſciēs q̄ humanā naturā infeciſſet veneno: nequaq̄ credidit traſgreſſionis exortē/ quē tot documētis didicit eſſe mortalē. Perſiſtit g̃ improb⁹ pdo et auar⁹ exactor: in eū q̄ nihil habebat ipſi⁹ inſurgere. Et dū viriate originis p iudiciū gn̄ale pſeq̄t̄/chyrographū q̄ nitebat̄ excedit/ab illo iniq̄tatis exigēs penā/in quo nullā reperit culpam. Soluit̄ itaq̨ letifere pactiōis maleſuada cōſcriptio: fortis ille nectit̄ in vinculis ſuis: ⁊ ligato mūdi principe captiuitatis vaſa rapiunt̄. Redit in honorē ſuū ab antiq̄s ꝯtagijs purgata natura/mors morte deſtruit̄/natiuitas natiuitate reparat̄: qm̄ ſimul ⁊ redēptio aufert ſuitutē: et generatio mutat originē: ⁊ fides iuſtificat peccatorē. Quiſq̨ igit̄ chriſtiano noīe pie et fideliter glr̄ia/ recōciliatiōis hui⁹ gratiā iuſto perpēde iudicio. Tibi ei quōdā abiecto/tibi extruſo paradiſi ſedib⁹/tibi p exilia lōga moriēti/tibi in cinerē et puluerē diſſoluto/cui iā nō erat ſpes vlla viuēdi: per incarnationē verbi ptās data eſt/vt de lōgīquo ad tuū reuertaris auctorē. Recognoſcas patrē/liber efficiaris ex ſeruo: de extraneo/ puel·aris i filiū vt q̄ ex corruptibili carne nat⁹ es/ex dei ſpū renaſcaris: ⁊ obtineas p gratiā qd̄ nō habes per naturā. Habētes g̃ tāte ſpei fiduciā dilectiſſimi/in fide qua fundati eſtis ſtabiles permanete: ne ille idē tētator/cui⁹ dñationē a nobis chriſt⁹ excluſit: aliq̄b⁹ nos iterū ſeducat inſidijs: et hec ipa preſentis diei gaudia fallacie ſue arte corrūpat/illudens ſimpliciores aīos de quorūdā peſtifera pſuaſione: quib⁹ hic dies ſolēnitat̄ nr̄e: nō tā de natiuitate chriſti q̄ de noui (vt dicūt) ſolis ortu videꝫ honorabilis. Quorū corda vaſtis tenebris obuoluta: et ab oī incremento vere lucis aliena ſunt. Trahunt̄ eīm adhuc ſtultiſſimis gentilitatis errorib⁹ et miniſtra mūdi luminaria diuino honore venerant̄ (Rit⁹ gētiles ꝑſtringunt.) q̄ etſi mirādā hn̄t pulchritudinē/adorādā tm̄ nō habent deitatē. Illa ergo virt⁹/illa ſapiētia/illa eſt adoranda ſola maieſtas: q̄ vniuerſitatē mūdi creauit ex nihilo: ⁊ in q̄s voluit formas atq̨ mēſuras terrenā celeſtēq̨ ſubſtātiā oīpotēti rōne pduxit. Sol/luna et ſidera ſint commoda vtētib⁹/ſint ſpecioſa cernētib⁹: ſʒ ita vt de illis gratie referant̄ auctori: et adoreꝫ de⁹ q̄ hec cōdidit/nō creatura que ſeruit. Laudate igitur dn̄m dilectiſſimi in omnib⁹ operibus eius atq̨ iudicijs. Sit in nobis indubitata credulitas virginee integritatis et partus/reformationis humane ſacrū diuinūq̨ myſteriū/ſancto atq̨ ſyncero honorate ſeruitio. Amplectimini chriſtū in noſtra carne naſcētem: vt eum videre mereamur deum glorie in ſua maieſtate regnantem cum deo patre et ſpiritu ſancto. Amē.

¶ De eodē feſto. Ser. vii Max. epi.

IUſtiſſime fratres feſtiuitate pſentis diei in oē ſe gaudiū tot⁹ vbiq̨ ſuſcitat mūd⁹: q: hodie pmiſſus a ſeculis/vniuerſorū iudex nat⁹ eſt ⁊ redēptor: ⁊ neceſſe eſt vt in cor nos oēs q̄ futuri examinis reſurrectiōiſq̨ pmiſſe ſalutarē ſuſcepim⁹ fidē/habeam⁹ metū q̄dē de iudice: ſed de redēptore leticiā. Ois naq̨ fidelis aīa timore corrigit̄/correctione letat̄. Et in hoc chariſſimi: quāta ergo humanū gen⁹ oīpotētis pr̄is diſpēſatio eſt/quāta ve benignitas: vt quē iudicē pparabat incredulis: hūc credituris p̄mitteret redēptorē. Quaten⁹ pcurrēs miſericordia: ſeueritātē aduenientis iudicis p̄ueniret. Hodie itaq̨ nat⁹ eſt chriſtus: ſed in natiuitate ei⁹ nr̄a oīm hʒ vita natalē: q: q̄ priuilegia p̄me natiuitatis amiſimus/viſitante nos chriſto ſanctiori partu redim⁹ ad vitā. Hodie peperit Maria: ſʒ ipa ſuū parturiuit auctorē. Hodie edidit mūdo hoīeʒ quē nō ſuſcepit ab hoīe. Quid eſt h̄ miraculi fr̄es? Naſcit̄ caro de carne/nō tn̄ gn̄ata p carnē: ⁊ ſecreto q̄dā incōprehēſoq̨ cōceptu pcedit de mortali femina diuina progenies. Nec mirū ſane ſi extitit diuina natiuitas vbi nō erat hūana cōceptio: aut ſi matrē illā nō violauit part⁹/quā coit⁹ nō fedauit. Ait ille quodā futuroꝝ cōſci⁹ Eſaias ppl̄is ⁊ gētib⁹ ſignū noue ſalutis aperiēs. Ecce virgo in vtero cōcipiet et pariet filiū: ⁊ vocabūt nomē ei⁹ Emanuel/quod (Eſa.vij.) eſt interpretatū nobiſcū de⁹. Atq̨ vt aduertam⁹ noui ac veteris teſtamēti vnū eſſe cōſenſum: vnūq̨ cōciliū: ait btiſſimus lucas dn̄ice gn̄atiōis relator egregi⁹ dicēs. Miſſus eſt angel⁹ Gabriel a deo ad vgīnē deſpōſatā viro cui no (Luce.j.) mē erat Joſeph: ⁊ ait ad illā. Ecce cōcipies in vtero ⁊ paries filiū: ⁊ vocabūt nomē ei⁹ Jeſum. Jeſus aūt chariſſimi/latino ſermone ſaluator dr̄. Ecce q̄liter inuicē ſe concordantib⁹ ſentētijs teſtimonia diuina cōformant̄. Et cū pdicātiū diuerſa ſint tpa/nō tn̄ diuerſa narratio. (Cōſonātia ſcripturarū de Chriſto.) Nā partū virginis quē ille pdixerat/iſta teſtat̄. Quis igit̄ de diuinitate chriſti: q̄s de redēptiōe cūcteꝫ: quē ⁊ Eſaias pſiteꝫ deū ⁊ Gabriel annūtiat ſaluatorē? Quis itacre puerpere aluū dubitet fuiſſe: quē vno pene ore atq̨ codē ſpū ploquunt̄ euāgeliſta/angel⁹ ⁊ ppha? Ubi tāti taleſq̨ teſtes nō erubeſcit veritas: ſʒ audito: icredul⁹ cōfutat̄. Sʒ iā videam⁹ q̄s p nobis nat⁹ pferat chriſt⁹ iniurias: q̄bus ve rurſus iniurie ille virtutib⁹ decoreꝫ. Et aū oīa/ femineo ſexu cōcipi patit̄ q̄ in exordio mūdi oīpotēti manu de maſculo operat⁹ eſt feminā. Sʒ hāc humilitatē naſcendi virginalis ſublimat integritas. Et q̄uis nat⁹ chriſt⁹ femineo vt infans lacte paſcat̄: tn̄ vt rerū potēs virgineis nutrit̄ vberib⁹/atq̨ vt p̄mū illū in has ſeculi pcellas et fluctuātis ſentinā mūdi vter⁹ matern⁹ effudit/viliſſimis circūdat̄ pānis. Pānis induit̄ p nobis: q̄ cū crearet oīa/ terras luce pfudit/celū ſiderib⁹ adornauit: ⁊ ignea ſolē claritate veſtiuit. Obuoluit̄ q̄dē pānis: ſʒ hi panni noua radiāte ſtella munerant̄ a magis: ⁊ exultātib⁹ āgelis honorant̄. Et vt nouerim⁹ vniuerſa hec p myſteriū vel dici vel fieri: h̄ q̄ pānis circūuoluit̄ pdicat⁹ ab initio de ſinu patris eternoq̨ thalamo ſalutariū nuptiarū ſpōſus venit e celo ſicut ait venerād⁹ Dauid. (Pſal. xviij.) Ipe tāq̄ ſpōſus pcedens de thalamo ſuo. Deīde vt legit̄/ponit̄ in pſepio: q: vt ait euāgeliſta. (Luce.ij.) Nō erat illi loc⁹ in diuerſorio. Ne quē fr̄es iſta pmoueat: q: oīs hec i ſaluatore vilitas/pcioſiſſimū nr̄e ſalutis eſt ſacramētū. Uidete eīm quāta ſapiētia collocari chriſt⁹ dr̄ in pſepio: q̄ gemina q̄dā gr̄a hūani gn̄is ⁊ eſca erat futur⁹ ⁊ paſtor. Qui bn̄ in pſepio ponit̄: (Preſepis dñi ſacramētū pādit) vt ad pabula pennis vite ſpūaliū ouiū greges agni celeſtis balatus inuitet. Nō erat inq̄t ei loc⁹ in diuerſorio. Nunq̄d tātē illius erāt anguſtie māſiōis: vt nati ſub hora paruuli mēbra nō caperet? Sʒ idcirco myſtico refert̄ ſermone/non inueniri locū in diuerſorio: q: ingreſſus mūdū chriſt⁹/ſidē in q̄ poſſit requieſcere nō inuenit: vt alr̄ ipe in euāgelio dicēs. (Mat. viij.) Filij aūt hoīs nō hʒ vbi caput ſuū reclinet. Un aduertim⁹: q: vnic⁹ dei fili⁹ nō i ſpacioſis domib⁹/auratiſq̨ laq̄arijs: ſʒ in fide credētiū requieſcit. Hūc g̃ chriſtū Jeſum ſugentē vbera/naſcētiū infantū more vagiētē/vilib⁹ circūdatū pānis/iacētē vili⁹ in pſepio: angelica miniſteria p ſequunt̄: et omnis celeſtis exercit⁹ multitudo miratur/ conſona cū voce collaudans et dicēs. Gloria in excelſis deo: ⁊ in terra pax hoīb⁹ bone voluntatis. Gl'ia vtriq̨ deo

Digitized by Google

qui deſperatis moꝛtalibꝰ munꝰ eterne ſalutis exhibuit. Et pax hoibꝰ bone volūtatis: q̄s certamine ſuo xpo/ſuoq; ꝑlio in regnū ꝓpꝛiū diabolica de captiuitate reuocauit. Et q̄ cōgrue euāgelicꝰ intimat ſermo/cū dr̄. Gl'ia in excelſis deo: et in terra pax hoibꝰ: qd̄ idē eſt dei filiꝰ et apud angelos gl'oſus eſt in excelſis: et bone volūtatis hoibus pacē ꝑſtat in terris. Pꝛopter qd̄ dilectiſſimi cōpetētibus gaudijs tāta de ſalute letemur/atq; āgelicis nos vocibꝰ ſociātes honoꝛē debito miſteria ſp̄ xp̄i virtuteſq; laudemꝰ.

¶ De eodē feſto. Ser. ſcti Augu. epi.

Saluatoꝛ noſter natꝰ de patre ſine die/ꝑ quē factꝰ eſt oīs dies: voluit in terra hr̄e natalē hūc diē quē hodie celebramus. Quiſq̄s in die miraris: eternū mirare potiꝰ añ omnē diē ꝑmanentē/oēm diē creātē: in die naſcētem: a malitia diei liberātē. Adhuc mirare. Que peperit/⁊ mater ⁊ virgo eſt. Quē peperit: et infans ⁊ verbū eſt. Merito celi locuti ſunt/angeli gratulati/paſtoꝛes letati/magi mutati/reges turbati/paruuli coꝛonati. Lacta mr̄ cibū noſtrū;
Eſa. j.
lacta panē de celo venientē: ⁊ in ꝑſepe poſitū velut pioꝝ cibaria iumētoꝝ. Illic em̄ cognouit bos poſſeſſoꝛē ſuū: ⁊ aſinus ꝑſepe dn̄i ſui: circūciſio ſcꝫ ⁊ pꝛeputiū cohērēdo lapidi angulari: quoꝝ ꝑmitie fuerūt paſtoꝛes et magi. Lacta eū qui talē fecit te/vt ipſe fieret in te: q̄ tibi et munus fecūditatis attulit cōceptꝰ: et decus virginitatis nō abſtulit natus: q̄ ſibi priuſq̄ naſceret᷑: et vterū de q̄ naſceret᷑ et diē q̄ naſceretur elegit. Et ipē cōdidit qd̄ elegit/vt ille
Teſtimonia partus virginei
hinc ꝓcederet de thalamo ſuo: q̄ moꝛtalibꝰ oculis poſſet videri: ⁊ augmēto lucis annue ſe lucē mētiū veniſſe teſtari. Pꝛophete cecinerūt cōditoꝛē celi et terre in terra cum hoibꝰ futurū: angelꝰ nūciauit creatoꝛē carnis et ſpūs in carne venturū. Salutauit Joānes ex vtero in vtero ſaluatoꝛē Symeō ſenex deū agnouit infantē: Anna vidua
Luce. j. ⁊ ij.
virginē matrē. Hec ſunt teſtimonia natiuitatis tue dn̄e Jeſu anteq̄ tibi fluctꝰ ſubſterneret᷑ calcāti/cederēt ipē rāti: anteq̄ ventus te iubēte ſiluiſſet/moꝛtuꝰ te vocāte viuiſſet/ſol te moꝛiēte palluiſſet. terra te reſurgēte tremuiſſet/celū te aſcēdēte patuiſſet: anteq̄ iſta et alia mirabilia iā iuuenilis tui coꝛpis etate feciſſes. Adhuc in manibus matris poꝛtabaris: ⁊ iā dn̄s oꝛbis agnoſcebaris: ipē puer paruulꝰ ex ſemine iſrl': ⁊ ipē nobiſcū deꝰ Emanuel. Que eſt illa nr̄a gn̄atio ſaluatoꝛis: q̄ gignēti patri coeternꝰ eſt qn̄ hāc gn̄ationē ex virgine mundus expauit: quam pia fides agnouit ⁊ tenuit: infidelitas aūt irriſit/ſupbia tumuit ſuperata. Que nā eſt illa generatio: q: in pꝛincipio erat verbū: ⁊ verbū erat apud deū: ⁊ deus erat verbū. Vel qd̄ eſt hoc verbū: qd̄ dicturus antea nō ſilebat: q̄ dicto non ſiluit q̄ dicebat: qd̄ eſt verbū ſine tpe/per qd̄ facta ſunt tpa: verbū qd̄ labia nulliꝰ aperuit ceptū clauſit vel finitū: verbū qd̄ initiū nō hꝫ ex oꝛe loquētiū/⁊ aperuit oꝛa mutoꝝ:
Admiratio interimerate gn̄ationis.
verbū qd̄ linguis gentiū diſertis nō fit: ⁊ linguas infantiū diſertas facit. Que nā eſt illa generatio/cui pater moriēdo nō cedit: q: nō eū viuēdo ꝓcedit. Segregata ab oībus locoꝝ tēpoꝛūq; interuallis: ab oī diſtētione ſpatioꝝ quā vel in diebꝰ vel in coꝛpoꝛibꝰ ſentire cōſueuimus. Leuemus ad eū quātū ipō iuuāte aīam noſtrā poſſumꝰ/ſi quō capere valeamꝰ ⁊ natū nō ꝑuenientē q̄ gignit et gignētē nō ſubſequētē qui gignit᷑ patrē et filiū: nec pariter patres/nec pariter filios: et pariter eternos. Nō vtrūq; generātē nec vtrūq; naſcētē: ſed alteꝝ ſine altero nō viuētē. Et patrē ſempiternū genuiſſe: et filiū ſempiternū natū eſſe. Cogitemꝰ ſi valemꝰ/ſi nō valemꝰ credamꝰ. Non eſt qd̄ hic dicere volumꝰ: ſꝫ tn̄ nō lōge poſitū eſt ab vno q̄q; noſtrum.
Actuū xvij.
In illo em̄ viuimꝰ/mouemur ⁊ ſumus. Trāſcendamus carnē noſtrā/in q̄ parētes añ filios viuūt: q: vt filios poſſent generare creuerūt: ⁊ filijs creſcētibꝰ iā ſeneſcunt Nondū natis filijs parentes vixerūt: q: ⁊ parētibus moꝛtuis filij victuri ſunt. Trāſcēdamꝰ ⁊ aīas noſtras/pariūt et ipſe aliquid cogitādo/qd̄ ſecū hn̄t ſciēdo ſꝫ ꝑn̄t amittere obliuiſcēdo: q: et nō habebāt antea naſcēdo. Cuncta coꝛpoꝛalia: tp̄alia et mutabilia trāſcēdamꝰ: vt videamus ſuꝑ oīa ꝑ quē facta ſunt oīa. Aſcēſus nr̄ in coꝛde eſt: q: et illō q̄ aſcēdimꝰ ꝓpe eſt. Lōge aūt ab illo ſumꝰ iquātū diſſimiles ſumꝰ. Aſcēdit ḡ ad eū ſua ſilitudo quā in nobis fecit et reficit: quā nōdū ꝑfecte palpitat infirmꝰ aſpectꝰ: et ineffabilē cādoꝛē lucis eterne nō pōt intueri. Cuiꝰ ḡ fulgorē mētis acies nōdū capit: gn̄ationē eiꝰ q̄s enarrabit? Sꝫ
Eſa. liij
verbū caro factū eſt et habitauit in nobis. Hāc ḡ gn̄ationē cuius hodiernū celebramꝰ diē: hāc in qua dignatꝰ eſt venire per iſrl': et fieri emanuel nobiſcū deꝰ in carnis infirmitate: nō nobiſcū in coꝛdis iīquitate: accedēs ad nos per id qd̄ aſſumpſit ex noſtro: et liberās nos per id qd̄ manſit in ſuo. Viſitauit q̄ppe dn̄s ſeruos ſuos per moꝛtalem infirmitatē. Hāc ergo gn̄ationē cuius vtcūq; capax eſt
Gn̄atio chriſti duplex.
humana fragilitas: nō illā q̄ ſine tpe manet ſine mr̄e ſuꝑ oīa: ſꝫ iſtā q̄ in tpe facta eſt ſine patre inter oīa. Hūc virginis filiū et virginū ſpōſum/de incoꝛrupta mr̄e naſcētē: et incoꝛruptibili veritate ferantē laudemꝰ/amemꝰ/adoꝛemus: vt in eius miſericoꝛdia de aſtutia diaboli ſiſt triumphemꝰ. Diabolus ad nos decipiendū coꝛrupta feminea mēte ſubꝛepſit: xp̄s ad nos liberādum icoꝛrupta feminea etiā carne ꝓceſſit. Qui eſt bn̄dictꝰ in ſcl'a ſeculoꝝ. Amē.

¶ De eodē feſto. ſermo ſcti Aug. epi.

Gaudeamus fratres: letent᷑ ⁊ exultēt gētes. Iſtū diē nobis nō ſol iſte viſibilis: ſꝫ creatoꝛ ipſiꝰ inuiſibilis conſecrauit: qn̄ eū ꝓ nobis viſibilē factū: a q̄ inuiſibili et ipā creata eſt viſceribꝰ fecūdis et genitalibꝰ itegris virgo mr̄ effudit. Cōcipiēs virgo/pariēs virgo/virgo grauida/virgo feta virgo perpetua. Quid miraris hec hō deū: Deū ſic naſci opoꝛtuit qn̄ eſſe dignatꝰ eſt hō. Talē fecit illā qui eſt factꝰ ex illa. Anteq̄ fieret em̄ erat: et q: omīps erat: fieri potuit manēs qd̄ erat. Fecit ſibi matrē cū eſſet apud patrē: et cū fieret ex mr̄e/māſit in pr̄e. Quō deꝰ eſſe deſiſteret cū hō eſſe cepit: qui genitrici ſue ꝑſtitit: ne deſiſteret virgo eſſe cū peperit. Pꝛoinde cū verbū caro factū eſt/nō verbū in carnē ꝑeūdo ceſſit: ſꝫ caro verbo ne ipā periret acceſſit: vt quēadmodū hō eſt aīa et caro: ſic eēt xp̄s deꝰ et hō: idem deꝰ q̄ hō: et qui deꝰ idē hō nō cōfuſiōe nature: ſꝫ vnitate perſone. Deniq; filiꝰ dei gn̄anti coeternꝰ ſꝑ ex pr̄e: idē filius hoīs eē cepit ex virgine: ac ſic et filij diuinitati eſt addita hūanitas: et tn̄ nō eſt pſonaꝝ facta quaternitas: ſꝫ ꝑmanet trinitas. Nō ḡ nobis ſubꝛepat q̄rūdā ſnia minꝰ attentoꝝ in regulā fidei: et in ſcripturarū oꝛacula diuinaꝝ. Dicūt em̄. Qui filiꝰ eſt hoīs factꝰ eſt filiꝰ dei: qui vero filius eſt dei: nō eſt factꝰ hoīs. Hoc vt dicerēt qd̄ veꝝ eſt attēderūt: ſꝫ verū eloqui nō voluerūt.
Erroꝛ circa filiū dē rapat
Quid em̄ attēderūt/niſi q: hūana natura potuit in meliꝰ cōmutare: in deteriꝰ autē diuina nō potuit. Hoc verū eſt: ſꝫ etiā ſic .i. nequaq̄ in deteriꝰ diuinitate mutata: verbū tn̄ caro factū eſt. Neq; enim ait euāgeliſta: caro verbū facta eſt: ſed ait: verbum caro factum eſt. Verbū autem deus: quia deus erat verbum. Et quid caro niſi homo. Nō eniꝫ ſine anima in chriſto hominis caro. Unde ait. Triſtis eſt anima mea vſq; ad moꝛtē. Si ergo verbum deus et homo caro: quid eſt
Mat. xxvj.
aliud: verbum factum eſt caro/niſi qui deus erat factus eſt homo. Ac per hoc qui erat dei filius: factus eſt hoīs filius. Aſſumptione inferioꝛis: non verſione potioꝛis. Accipiendo ipſe quod non erat/non amittendo quod erat. Nā quomodo in regula fidei confiteremur: credere nos in filiū dei qui natus eſt ex virgine Maria: ſi non filiꝰ dei ſed filius hominis natꝰ eſt ex virgine Maria. Quis em̄ chriſtianus neget et illa femina filiū hominis natū: ſꝫ tātumdem hominē factum: et ita hominē deū factū. Deꝰ
Joan. j.
enim erat verbū: et verbū caro factū eſt. Cōfitēdū eſt igitur eum qui filiꝰ dei erat vt de virgine Maria naſceret᷑. aſſū-

Digitized by Google

pra forma ſerui filiũ hoĩs factũ: qḋ erat manẽtẽ: quod nõ erat aſſumẽtẽ. Eſſe inſipiẽtẽ quo minor eſt patre: ⁊ ſemp manentẽ in eo ꝙ vnũ ſunt ipſe ⁊ pater. Nã ſi ille ꝗ ſemper eſt dei fili⁹ nõ eſt ipſe factus hoĩs filius/ quõ de illo dicit ap̃ls. Qui cũ in forma dei eſſet/ nõ rapinã arbitratus eſt eſſe ſe equalẽ deo: ſꝫ ſemetipm̃ exinaniuit/ formã ſerui accipiẽs: in ſilitudinẽ hoĩꝫ fact⁹: ⁊ habitu inuẽt⁹ vt homo. Neqꝫ eñ ali⁹ ſꝫ ipſe in forma dei eq̃lis prĩ: ꝗ eſt vtiqꝫ vnigenit⁹ dei fili⁹ ſemetipꝫ exinaniuit/ in ſilitudinẽ hoĩm factus. Nec ali⁹ ſꝫ idẽ ipſe in forma dei eq̃lis prĩ. Humiliauit nõ aliũ ſꝫ ſemetipm̃/ factus obediẽs vſqꝫ ad mortem mortẽ aũt crucis. Qḋ totũ nõ fecit dei fili⁹/ niſi in ea forma ꝗ eſt hoĩs. Itẽ ſi ille ꝗ ſemp eſt dei filius/ nõ eſt ipſe factus hoĩs fili⁹: quõ dicit ap̃ls ad romanos. Segregatus in euãgeliũ dei qḋ añ ꝓmiſerat ꝑ ꝓphetas ſuos i ſcripturis ſanctis de filio ſuo: ꝗ fact⁹ eſt ei ex ſemine Dauid ſm carnẽ? Ecce fili⁹ dei qḋ vtiqꝫ ſemp erat: fact⁹ eſt ex ſemine Dauid ſm carnẽ qḋ nõ erat. Itẽ ſi ille ꝗ eſt dei fili⁹ nõ eſt ipſe fact⁹ filius hoĩs: quõ miſit de⁹ filiũ ſuũ factũ ex muliere? Quo noĩe ſm hebreã linguã/ nõ virgineũ decus negat: ſed femineus ſexus oñdit. Quis eñ a prẽ eſt miſſus niſi vnigenit⁹ dei fili⁹. Quõ ergo ex muliere factus/ niſi q: idẽ ipſe ꝗ erat apud patrẽ dei filius miſſus factus eſt hoĩs filius. De patre natus ſine tp̃is die/ de matre natus hodie. Ita eñ diẽ quẽ creauit in ꝗ crearet elegit/ ſicut factus eſt de matre quã fecit. Nã ⁊ ipſe dies a ꝗ deinceps incremẽtũ lucis accipit dies/ op⁹ chꝛiſti ſignificat: in ꝗ interior: hõ noſter renouat̃ de die in diẽ. Eterno quippe creatori in tp̃e creato ille dies debuit eſſe natalis: cui creatura congrueret tẽpoꝛalis: cui honor et imperium per infinita ſecula ſeculorum. Amen.

Phil. ij. | Rom. j. | Gal. iiij. | Hebr: eiſmi pp̃ric tas.

¶ Itẽ ſermo beati Auguſtini epiſcopi vnde ſupra.

In principio erat verbũ: ⁊ verbũ erat apḋ deũ: ⁊ de⁹ erat ṽbũ. Qui in pꝛĩcipio erat intra ſe cõcludit oẽ pꝛĩcipiũ. Ex matre vero initiũ ſumpſit/ ſicut legim⁹ ꝑ Eſaiã. Ecce virgo in vtero cõcipiet ⁊ pariet filiũ: ⁊ vocabit̃ nomẽ eius emanuel: qḋ eſt īterꝑtatũ nobiſcũ de⁹. i. latens in hũana fragilitate maieſtas: ſicut in Ioãne euãgeliſta legimus. Et verbũ caro factũ eſt: ⁊ habitauit in nobis. i. in fragilitate corpoꝛis nr̃i. Itẽ de Marie virginis gñatiõe. Et porta erat clauſa ⁊ nõ eſt apta. Tãq̃ ſi īterrogaret̃ cur apta nõ eſſet adiecit. Q: dñs trãſiuit ꝑ eam. Porta clauſa. i. ſignaculũ pudoꝛis imaculate carnis īegritas. Nõ eñ eſt violata partu/ ꝗ magis eſt ſcificata cõceptu. Itẽ de xp̃i gemina dei hoĩſqꝫ ſubſtãtia. Et erũt inq̃t duo ī carne vna i. de⁹ et hõ vn⁹ xp̃s. Qḋ ap̃ls de xp̃o et eccl̃ia. i. de xp̃i corpoꝛe ꝑcepit intelligi/ ſicut ait. Et erũt duo in carne vna: ego aũt dico in xp̃o et in eccl̃ia. Qḋ apte expoſuit ad romanos. Patres nr̃i ex ꝗb⁹ xp̃s ſm carnẽ. Aſſeruit hoĩs: cõſequẽter aſſerit ꝓprietatũ dei dicẽs. Qui eſt ſuꝑ omnia Deus bñdict⁹ in ſecula. Tã ꝑfecta hic filiũ eminẽtia declarat̃/ vt dici de prẽ maioꝛa nõ poſſint. Nã ſi initiũ haberet nõ eſſet ſuꝑ oĩa: ſꝫ inter oĩa ꝗ ꝑ cõditiõe facture intra initiũ ꝯtinet̃. Sꝫ xp̃s ꝗ eq̃lis eſt prĩ/ nulla tp̃is/ nulla etatis lege ꝯcludit̃. Euidẽter ⁊ ad Philippẽſes ap̃ls duas xp̃i natiuitates et duas ſubſtãtias p̃dicat/ dicẽs. Qui cũ in forma dei eẽt/ formã ſerui accepit. Quib⁹ regulis plena ſunt volumina noui ⁊ veteris teſtamẽti. Sic̃ ⁊ Iob preclicat eximius ꝓpheta⁊. Et ī carne mea videbo deũ. Qḋ de illo tp̃e ꝓphetauit/ qñ xp̃i deitas habitu nr̃e carnis induta eſt. Q: ergo vt p̃fati ſumus: verbũ caro factũ eſt: ⁊ duos eſſe cõſtat hoĩem et deũ in carne vna: nõ hõ loquitur prĩ/ nõ deus: nõ viſibilis ex matre/ nõ inuiſibilis ex patre. Da ṽba hoĩs. Ipſe in euãgelio dicit. Fili⁹ hoĩs nõ hꝫ vbi caput ſuũ reclinet. Oñdat hic pauꝑ filius hoĩs diuitias ſuas in gl̃ia diuinitatis. Oĩa inq̃t ꝗ pater hꝫ mea

Ioã. j. | Eſa. vij. | Ioan. j. | Ezech. xliij. | Geñ. ij. | Eph. v. | Equalitas prĩs et filij. | Phil. ij. | Iob. xix. | Math. viij. | Io. xvj.

ſunt: dũ dicit oĩa/ nihil ħ reliq̃t qḋ min⁹ haberet a patre. Oia: idest vni⁹ deitatis potẽtiã/ ſubſtãtiã/ maieſtatem. Quis eũ minoꝛẽ dicere nõ tremiſcat ꝗ ſe prẽ gñalr̃ ⁊ per oĩa veridic⁹ teſtis exequat̃/ ſicut de eo euãgeliſta ꝓnuntiat. Ideo volebãt eũ iudei interficere: q: patrẽ ſuũ dicebat deũ: equalẽ ſe faciẽs deo. Et ad Philippẽſes. Nõ rapinã arbitrat⁹ eſt eſſe ſe equalẽ deo. i. equalitatẽ diuinitatis: quã rebellis angel⁹ aſſumere voluit ꝑ rapinam/ xp̃s poſſedit ꝑ naturã. Ergo credas ei/ cũ ſe in hoĩs ſubſtãtia ꝓfitet̃ eq̃lẽ. Loquat̃ fili⁹ hoĩs. Pr̃ inquit maior me eſt. Loquat̃ fili⁹ dei. Ego et pr̃ vnũ ſum⁹. Quaſi hõ eſurit: q: ſi de⁹ quinqꝫ milia eſurientiũ quiqꝫ panib⁹ obſeq̃o creature ſue exatiat. Quaſi hõ in cruce pẽdet: q: ſi de⁹ in paradiſum de cruce latronẽ geſtis ꝑ oẽm mũdũ loquẽtib⁹ introducit dicẽs. Amẽ dico tibi/ hodie mecũ eris in paradiſo. Quo tp̃e corp⁹ dñi in tumulo fuit: aia in inferno/ diuinitas in paradiſo/ in celo et vbiqꝫ intra ſe oĩa ſupeminẽs ſue maieſtatis imẽſitate cõplectẽs. Scḋm hoĩem minoꝛ dicit̃ qñ cõpꝛehẽdit̃/ flagellat̃/ crucifigit̃/ moꝛit̃/ ſepelitur Scḋm deũ ꝑ virtutẽ reſurrectiõis i celeſtia ſublimat̃: qñ hõ ſuſcepta moꝛte: qñ de⁹ ſuꝑ moꝛtẽ. Scḋm hãc regulam nõ pauꝑ eſt/ nõ diues: nõ minoꝛ/ nõ eq̃lis/ nõ dñs/ nõ ſeru⁹. Tũc ergo minoꝛ credat̃ prẽ: qñ angeloꝛum cõditoꝛ paulomin⁹ ab angelis minoꝛat̃: ſicut in octauo pſalmo legimus. Minoꝛaſti eũ paulomin⁹ ab ãgelis. Tũc ergo prẽ minoꝛ dicat̃: qñ ſerui formã ſuſcepiſſe p̃ſcribit̃: qñ etiã matre iunioꝛ inuenit̃: qñ ip̃e de ſe in viceſimopꝛimo pſalmo dicit. Foderũt man⁹ meas ⁊ pedes meos: dinumerauerũt oĩa oſſa mea. Q: aũt minoꝛ prẽ ſm carnẽ ⁊ ſm hoĩnẽ nũcupet̃/ innumeris ſcripturarũ teſtimonijs declarat̃. De eius diuinitate ita ad Titũ ap̃ls dicit. Apparuit gr̃a dei ſaluatoꝛis nr̃i. Et iterũ. Expectãtes beatã ſpem ⁊ aduẽtũ gl̃ie magni dei ⁊ ſaluatoꝛis nr̃i ieſu xp̃i. Immane piaculũ eſt: vt ꝑ infidelis hoĩs blaſphemias minoꝛ eẽ dicat̃/ que magnũ deũ ipſa veritas ꝓfitet̃. Nã ⁊ Thomas ap̃ls in euãgelio Ioãnis vbi poſt reſurrectionẽ corp⁹ hominis crucifixi ꝑ clauoꝝ ſigna cognouit deũ ꝗ intra hoĩes latebat: ap̃lica ⁊ euãgelica autoꝛitate ꝯfeſſus eſt: ita dicens. Dñs me⁹ et de⁹ me⁹. Si fides aſſit: apta eſt rõ qua xp̃s nũc minoꝛ: nũc eq̃lis prĩ ſacris voluminib⁹ aſſerat̃: ſicut ipſe de ſe dicit. Ego prim⁹ ⁊ nouiſſim⁹. Indubitãter agnoſce: ꝙ prioꝛẽ nõ põt hr̃e qui prim⁹ eſt. Itẽ. Ego ſum alpha et o. Et ſicut alpha lr̃am nulla p̄cedit: ita ⁊ filiũ dei nulli ſcḋm cõſtat eſſe: q: de⁹ eſt. Quid reſpõdebim⁹ eis ꝗ ſpiritũſctm̃ aut minoꝛẽ dicũt: aut (qḋ ſcelerati⁹ eſt) miniſterialẽ magi⁹ ꝗ̃ deũ abꝛupta ipietate ꝓnũtiãt. Quõ creatura dꝛ: ꝗ dñi creatoꝛ ex maria cõpꝛobat̃. Sicut legimus cõcept⁹ de ſpũ ſctõ: nat⁹ ex Maria ṽgine. Chꝛiſt⁹ eñ nõ eſt de ſubſtãtia ſpũſcti: ſꝫ de potẽtia: nec gñatione: ſꝫ iuſſione et bñdictiõe cõceptus eſt: et ſicut a patre: ita etiã a ſpũſctõ ad redẽptionẽ noſtre malitie deſtinat⁹ eſt: ip̃o de ſe per Eſaiã loquẽte. Miſit me pr̃ et ſpũs eius. Si ſpũſſãctus minoꝛ credit̃: quõ ſe filius ſicut a patre: ita etiã a ſpiritufancto miſſum eſſe teſtat̃. Spũſſanct⁹ ip̃e locutus eſt in ap̃lis/ ipſe efferbuit in ꝓphetis: dicẽte btõ ap̃lo Petro in ep̃la ſua. Nõ inquit ex hoĩb⁹ allata eſt ꝓphetia: ſed ſpiritufancto inſpirati/ locuti ſunt ſcti dei hoĩes. Et ſaluatoꝛ in Mattheo: ita ait ad diſcipulos ſuos. Nõ vos eſtis ꝗ loquimini: ſꝫ ſpũſſctũs. Sic̃ ⁊ Dauid plen⁹ ſpũſctõ: quis per eũ loqueret̃/ manifeſta voce denũtiat dicẽs. Audiaꝫ quid loquat̃ in me dñs deus. Hec eſt inquã via lucis: cuius in cõfeſſione aperitur oſtiũ ſalutis. Itaqꝫ qui in hãc pꝛofeſſionem ingrediuntur: beatitudinẽ eius adipiſcuntur. Beatitudo ei qui ꝯfitetur deum patrẽ ⁊ filiũ ⁊ ſctm̃ ſpiritũ. Beatitudo ei qui cõfitet̃ ſolũ deũ patrẽ et filium et ſanctũſpiritũ. Beatitudo ei qui cõfitet̃ vnũ omnipotẽtem deũ/ patrẽ ⁊ filium ⁊ ſanctũſpiritũ. Beatitudo ei qui cõfitetur vnum ſummũ deum patrẽ ⁊ filiũ ⁊ ſctm̃ſpiritũ. Beatitudo ei qui confitetur vnũ deũ patrẽ ⁊ filiuꝫ ⁊ ſanctumſpiritum ſempiternum eſſe. Beatitudo ei qui confi

Ioan. v. | Phil. ij. | Ioan. xiiij. | Ioan. x. | Luce. xxiij. | Chꝛiſt⁹ quõ prẽ minoꝛ dicitur. | Titũ. ij. | Ibidẽ. | Ioã. xx. | Eſaie. xliiij. | Apoc. j. | Eſaie. xlviij. | ij. Pe. j. | Mat. x. | Confeſſio catholica exprimitur.

Digitized by Google

tetur indiuiſam ſubſtantiã eſſe patris ⁊ filij et ſanctiſpũs
Beatitudo ei q̃ nihil addiderit vel minuerit in vnitate
nature patris ⁊ filij et ſanctiſpũs. Btitudo ei q̃ confitet̃
oĩa bona facta fuiſſe a patre et filio et ſpũſancto. Beati-
tudo ei qui cõfitet̃ vnã eq̃litatẽ in ſempiterna plenitudi
ne deitatis eſſe pr̃is et filij et ſanctiſpũs. Beatitudo ei q̃
ſm ſingula noĩa trinitatis: ideſt pr̃is ⁊ filij et ſcĩſpũs pro
prias tm̃ pſonas diſtinctas eſſe cõfitet̃. Un̄ oportuit nos
oſtẽdere eis q̃a edent vie ſue fruct⁹: malediciones oĩm
Deuter. xxvi. male credentiũ: ſicut ſcriptũ eſt. Maledict⁹ oĩs q̃ nõ ob-
audierit verba libri huius vt faciat ea in corde ſuo. Ma-
ledict⁹ q̃ patris et filij et ſanctiſpũs vnã ſempiternã ſub-
ſtantiam eſſe nõ cõfitet̃. Maledict⁹ q̃ ſm tres perſonas/
Hereticis oib⁹ male dicitur. tres diuiſas ſubſtãtias eſſe cõfitet̃. Maledict⁹ q̃ tria prin
cipia cop̃ eſſe confitet̃. Maledictus q̃ ſolũ verũ deũ pa-
trẽ/ et vnicũ verũ deũ filiũ/ et vnicũ verũ deũ ſanctũſpiri
tũ nõ cõfitet̃. Maledict⁹ q̃ vnicũ nomẽ in deitate trinita
tis eſſe nõ cõfitetur. Maledictus q̃ indiuiſam deitatẽ pa
tris et filij et ſpũſſancti nõ cõfitetur. Maledict⁹ qui pro-
pria noĩa pſonap̃ tres deos/ aut tres dños/ aut tres ſpũs
cõfitetur. Maledictus qui ſm ſingulas pſonas trina no
mina tm̃ diſtincta/ pr̃is et filij et ſcĩſpũs nõ cõfitet̃. Ma-
ledict⁹ q̃ vnã pſonã coꝝ eſſe cõfitet̃. Maledict⁹ qui quẽ
patrẽ dicit. huc eũdẽ et filiũ eẽ deſignat. Maledict⁹ qui
patrẽ natũ/ aut incarnatũ/ aut paſſum eſſe confitet̃. Ma
ledict⁹ qui inenarrabiliter filiũ ⁊ vere natũ de ſubſtãtia
pr̃is eſſe nõ cõfitet̃. Maledict⁹ q̃ hãc natiuitatẽ factã vel
creatã vel cõditã eſſe cõfitet̃. Maledict⁹ q̃ verũ filiũ dei
ex volũtate tm̃ dicit eſſe/ et nõ poti⁹ de natiuitate. Male
dict⁹ qui dicit/ erat tp̃s qñ nõ erat fili⁹. Maledict⁹ q̃ hãc
natiuitatẽ ex nullis extãtib⁹ nõ cõfitet̃/ qd̃ Greci epychõ
ton appellãt. Maledict⁹ qui diuinitatẽ filij dei dicit ini-
tiũ habere de tẽpore/ ortũ ex nihilo/ nomẽ qſi adoptiõis
ex altero. Maledict⁹ q̃ vnũ de vno: filiũ de pr̃e generatũ
nõ cõfitet̃. Maledict⁹ qui impaſſibiliter filiũ natũ de pa
tre nõ cõfitet̃. Maledictus qui dicit fuit aliqñ pater ſine
Notent̃ bene iſti errores. filio. Maledict⁹ qui nõ cõfitet̃ ante oẽ principiũ vel ini-
tiũ ſemp̃ fuiſſe filiũ cũ pr̃e. Maledict⁹ qui imortalẽ deita
tẽ filij dei nõ cõfitet̃. Maledictus qui de ſempiterno fi-
lio dicit/ nõ erat ãteq̃ de Maria naſceret̃. Maledictus
qui vnitã deitatẽ pr̃is et filij et ſpũſſancti ex charitate cõ-
cordie tm̃ eſſe pfitet̃/ et nõ magis p̃ hãc ipſam vnitã diui
nitatẽ. Maledict⁹ qui vnitã deitatẽ in tres has pſonas
eſſe nõ cõfitet̃. Maledictus q̃ aduerſus vigorẽ cẽſure di
uine ſcripture hũc deũ verũ ſpm̃ paracletũ: aut filiũ pr̃is
vel certe facturã vſurpat debere cõfiteri. Maledict⁹ qui
filiũ dei verũ et hoĩem verũ de Maria vgine nup̃ natũ
pro nr̃a ſalute nõ cõfitet̃. Maledictus qui filiũ dei hoĩe
tm̃ p nr̃a ſalute cõfitet̃. Maledict⁹ qui deũ dei filiũ ſem-
piternũ de aſſumptione hoĩs p̃ hoc principiũ habere aſſi-
gnat. Maledict⁹ qui deitatẽ ei⁹ paſſum eſſe cõfitet̃. Ma
ledict⁹ qui incõparabilẽ deitatẽ trinitatis pprie ad hoĩs
lineamenta eſſe cõfitet̃: dũ ſcriptũ inueniam⁹: q: nõ ſit illi ſi-
milis quiſq̃ deus in celo ſurſum et in terra deorſum.

¶ De ſctõ Stephano. Mat. XXIII.

¶ In illo tẽpore: Dicebat Jeſus turbis iudeo-
rum et principibus ſacerdotum. Ecce ego mitto
ad vos Prophetas et ſapientes et ſcribas: et ex
illis occidetis ⁊ crucifigetis: ⁊ ex eis flagellabitis
in ſynagogis veſtris. Et reliqua. Homilia beati
Hieronymi preſbyteri.

Hoc quod antea dixe
rã (vos iplete mẽſurã patrũ veſtroꝝ) ad per-
ſonã dñi pertinere/ eo q̃ occidẽd⁹ eſſet ab eis
põt et ad diſcipulos ei⁹ referri/ de quib⁹ nũc
Tex. dicit. ¶ Ecce ego mitto ad vos pphetas et ſapientes et
ſcribas/ et ex illis occideti et crucifigetis/ et ex eis flagel-
labitis in ſynagogis veſtris: et perſequimini de ciuitate
in ciuitatẽ: vt cõpleatis menſurã patrũ veſtroꝝ. Simulq̃ j. cor. xij
obſerua iuxta apoſtolũ ſcribẽtẽ ad Corinthios varia do
na eſſe diſcipuloꝝ chriſti: alios prophetas/ q̃ vẽtura p̄di-
cant: alios ſapientes/ q̃ nouerũt qñ debeãt pferre ſermo
nem: alios ſcribas i lege doctiſſimos. Ex quib⁹ Stepha-
nus eſt lapidatus/ Paulus occiſus/ crucifixus Petrus:
flagellati i actib⁹ apoſtoloꝝ diſcipuli: et pſecuti eos ſunt
de ciuitate in ciuitatẽ expellentes de Judea/ vt ad gẽtiũ
pplm̃ tranſmigrarent. ¶ Ut veniat ſup̃ vos oĩs ſanguis Tex.
iuſtus: qui effuſus eſt ſuper terram a ſanguine Abel iuſti
vſq̃ ad ſãguinẽ Zacharie filij Barachie/ quẽ occidiſtis
inter tẽplũ et altare. De Abel nulla eſt ãbiguitas: quin is
ſit quẽ Cain frater ei⁹ occiderit. Juſtus autem nõ ſolum Gene. iiij.
ex dñi nũc ſnĩa: ſed ex Geneſis teſtimonio cõprobat̃: vbi
accepta ei⁹ a deo narrantur munera. Querimus quis ſit
iſte Zacharias fili⁹ Barachie/ q: multos legim⁹ Zacha
rias? Et ne libera nobis tribuat̃ erroris facultas additũ
eſt/ quẽ occidiſtis inter tẽplũ et altare. In diuerſis diuer
ſa legi: et debeo ſingu loꝝ opiniones exponere. Alij Za-
chariã filiũ Barachie dicũt: q̃ in duodecim pphetis vnde-
cim⁹ eſt: patriſq̃ nomẽ i eo cõſentit. Sꝫ vbi occiſus ſit in-
ter tẽplũ et altare/ ſcriptura nõ loq̃tur: maxime cũ tpib⁹
ei⁹ ruine tẽpli fuerint. Alij Zachariã patrẽ Joãnis itelli
gi volũt: ex q̃buſdã apocryphoꝝ ſomnijs approbãtes: q̃
ppterea occiſus ſit: q: ſaluatoris p̄dicaret aduentũ. Et h
q: de ſcripturis nõ hꝫ autoritatẽ/ eadẽ facilitate cõtẽnitur
q̃ pbat̃. Alij iſtũ volũt eſſe Zachariã: q̃ occiſ⁹ eſt a Joas
rege iude inter tẽplũ et altare/ ſicut regũ narrat hiſtoria.
Sꝫ obſeruãdũ/ q̃ ille Zacharias nõ ſit fili⁹ Barachie: ſꝫ
fili⁹ Joiade ſacerdotis. Un̄ et ſcriptura refert. Nõ fuit re- ij. Par. xxiiij.
cordat⁹ Joas pr̃is eius Joiade q̃ ſibi feciſſet bona. Cũ g̃
Zachariã teneam⁹/ et occiſiõis cõſentiat loc⁹: q̃rim⁹ q̃re
Barachie dicat̃ fili⁹ et nõ Joiade: Barachia i nr̃a ligua
bñdict⁹ dñi dr̃: et ſacerdotis Joiade iuſtitia hebreo noĩe
demõſtrat̃. In euãgelio q̃ vtunt̃ nazareni/ p filio Bara
chie filiũ Joiade ſcriptũ reperim⁹. Simpliciores fratres nazareorũ euangeliũ citatur.
inter ruinas tẽpli et altaris/ ſiue in portarũ exitib⁹ q̃ ſilo
am dicũt/ rubea ſaxa mõſtrãtes/ Zacharie ſanguine pu-
tãt eſſe polluta. Nõ cõdẽnam⁹ errorẽ/ q̃ de odio iudeoꝝ
et fidei pietate deſcẽdit. Dicamus breuiter: q̃re ſanguis
Abel iuſti vſq̃ ad ſanguinẽ Zacharie filij Barachie ab
iſta gñatiõe req̃rat̃: cũ neutrũ coꝝ occiderit. Regula ſcri
pturaꝝ eſt duas gñatiões ponere: bonoꝝ vl' maloꝝ: h eſt
ſinguloꝝ ſingulas. De bono ſumam⁹ exẽpla. Quis aſcẽ Pſ. xiij.
dit in mõtẽ dñi: aut q̃s req̃eſcet i mõte ſancto eius? Cũq̃
plures q̃ aſcenſuri ſunt in mõtẽ dñi deſcripſiſſet: q̃ diuer-
ſis fuere etatib⁹/ poſtea infert. Hec eſt gñatio q̃rentium Ibidem
dñm/ q̃rentiũ faciẽ dei iacob. Et in alio loco de oĩb⁹ ſctis
Generatio iuſtoꝝ bñdicet̃. De malis vero vt in p̄ſenti lo Pſ. cxi.
co: generatio viperarũ. Et req̃rent̃ oĩa a generatiõe iſta Ezech. xiiij.
Et i Ezechiele cũ peccata terre deſcripſiſſet: ſermo pphe
ticus adiecit. Si Noe ⁊ Job et Daniel ibi fuerint inuẽti
nõ dimittã peccata terre illi. Oẽs iuſtos q̃ ſimiles forent
virtutib⁹ coꝝ p̃ Noe et Job et Daniel volẽs itelligi. Ergo
et iſti q̃ ſimilia Cain et Joas contra apl'os geſſerint: de
vna gñatiõe eſſe aſſerunt̃. ¶ Hieruſalẽ Hieruſalẽ q̃ occi Tex.
dis pphetas/ et lapidas eos q̃ ad te miſſi ſũt: q̃tiẽs volui
cõgregare filios tuos: quẽadmodũ gallina congregat
pullos ſuos ſub alas et noluiſti. Hieruſalẽ nõ ſaxa et edi Luc. xix.
ficia ciuitatis/ ſꝫ habitatores vocat: quã pr̃is plangit affe-
ctu/ ſicuti alio loco legim⁹: q̃ vidẽs eã fleuerit. In eo au
tẽ q̃ dicit: quoties volui congregare filios tuos: oẽs re-
tro pphetas a ſe miſſos eſſe teſtat̃. Galline q̃ ſimilitudi
nem congregãtis ſub alas pullos ſuos in cantico deute-
ronomij legimus. Sicut aquila protegit nidum ſuum et Deutet. xxxij.
ſuper pullos ſuos deſidet: expandens alas ſuas ſuſcipit
eos/ et tulit ſuper pennas ſuas. Ubi contuendum/ quia
ſicut gallina aliquãdo oua aliena calefacit/ educit et nu
trit: ſic eccleſia ex multis gẽtibus cõgregatos homines:

Digitized by Google

gratia ſpiritusſancti refouet. Porro ale eccleſie ſancti do-
ctores ⁊ principes intelligendi ſunt. Sed q̄ritur quomõ
dicat: quoties volui cõgregare: cū ꝓpheta dixerit. Oīa
Pã. cxiij. q̄ dn̄s voluit fecit: hoc eſt/ volui ex mea: ſ; noluiſtis ex ve-
Tex. ſtra parte. ¶ Ecce relinquet̄ vobis domus veſtra deſerta
Hier. xij. Hoc ipſum ⁊ ex perſona Hieremie ante iã dixerat. Reli-
qui domū meã/ dimiſi hereditatē meã: facta eſt mihi he-
reditas mea quaſi ſpelunca hiene. Hiena beſtia eſt que
Diuina noctu cadauerib⁹ mortuorū viuit: ⁊ de ſepulcris ſolet ef-
in Iſrael fodere corpa: nihilq; eſt īmundicie qua nõ veſcit̄. Talis
ꝯ aduer- eſt iſrael offendēs dn̄m/ oīm beſtiarū morib⁹ tradit⁹. De-
ſio. ſerta Judeorū domus: ideſt ⁊ ciuitas ⁊ templū illud qḋ
ante fulgebat anguſti⁹ oculis cõprobat̄: que habitatorē
chriſtū perdiderūt: ⁊ hereditatem preripere geſtientes/
occiderūt heredē. Aliter. Nūc veſtra eſt nõ mea q̄ dudū
domus mea vocabatur. Deſerta vero/ in vindicta crucis
dicitur: q: nõ ſolū auis illi⁹ omnipotētis (quã Matthe⁹
hic gallinã nuncupat) alis protegi deſpexit: ſed eandē ſe
protegentē herodi ⁊ Pilato crucifigēdã tradidit. ¶ Di-
Tex. co eñ vobis: nõ me videbitis amodo/ donec dicatis. Be-
nedict⁹ q̄ venit in noīe dn̄i. Ad Hieruſalē loquitur/ ⁊ ad
populū iudeorū. Verſiculū autē iſtū/ quo ⁊ paruuli atq;
lactãtes in ingreſſu Hieruſalē dn̄i ſaluatoris vſi ſunt tur-
be quãdo dixerūt. Benedictus q̄ venit in noīe dn̄i/ oſan-
Mat. na in excelſis: ſumpſit de cēteſimo decimoſeptimo Pſal-
xxj. mo: qui manifeſte de dn̄i aduētu ſcriptus eſt. Et qḋ dicit.
Non me videbitis amodo: hoc vult intelligi/ niſi penitē-
tiam egeritis ⁊ cõfeſſi fueritis ipſum eſſe me de quo pro-
phete cecinerunt/ filium omnipotentis patris/ meã fa-
ciē non videbitis. Habēt iudei datum ſibi tempus peni-
tentie. Cõfiteantur benedictum: qui viuit in nomine do-
mini: ⁊ chriſti ora conſpicient.

¶ De eodē feſto. Matthei. XXIII.

¶ In illo tēpore. Dicebat Jeſus turbis iudeo-
rum et principibus ſacerdotum. Ecce ego mitto
ad vos prophetas et ſapientes et ſcribas et ex il-
lis occidetis et crucifigetis: ⁊ ex eis flagellabitis
in ſynagogis veſtris. Et reliqua. Homilia herici.

EUangelice huius le-
ctionis intellectus: ſuperiori narrationi he-
rere videtur. Supra ſiquidē redemptor no-
ſter ſcribas ⁊ phariſeos plurimis increpa-
tionibus obiurgaſſe: atq; inter cetera dixiſſe perhibetur
Ve vobis ſcribe ⁊ phariſei: qui edificatis monumenta
prophetarū/ ⁊ dicitis. Si fuiſſemus in dieb⁹ patrum no-
ſtrorū/ nõ eſſemus in ſanguine ꝓphetarum ſocij eorum.
Atq; poſt pauca. Et vos inquit implete mēſurã patrum
veſtrorū. Quod eſt dicere. Que illi minus fecerunt vos
supplete. Illi occiderūt ſeruos: vos dn̄m crucifigite. Illi
hoīes/ vos deū. Et quaſi ad hec illi poſſent obijcere. Nõ
Tex. habem⁹ mõ ꝓphetas quos occidam⁹: adiūgit. ¶ Ideo
ecce ego mitto ad vos ꝓphetas ⁊ ſapiētes ⁊ ſcribas: ⁊ ex
illis occidetis ⁊ crucifigetis/ ⁊ ex eis flagellabitis ī ſyna-
Apoſto- gogis veſtris: ⁊ ꝑſequimini de ciuitate ī ciuitatē. Prophe-
li dicunt̄ te hic apli appellant̄: q: ꝑ donū ſpūſſancti futurorū habe-
ꝓphete. bant notitiã. Ipſi ſunt ſapiētes corde: q: ſermonē ꝓferre
nouerūt ī tpe opportuno. Ipſi ſcribe: q: legē deſcriptã ha-
bēt ꝑ ſpiritūſanctū in cordib⁹ ſuis. Et ex illis ergo occide-
rūt Jacobū fratrē Joãnis/ ⁊ ipm Joãnē baptiſtã: lapida-
uerūt Stephanū/ crucifixert Petrū/ flagellauerūt duo-
decim apl'os/ qñ ibãt gaudētes a cõſpectu cõcilij: qm̄ di-
gni habiti ſūt hec ꝓ noīe dn̄i pati: ⁊ ꝑſecuti ſunt eos de ci-
uitate in ciuitatē: vt nõ recepti ab eis/ iuſte ad gētes mi-
Tex. grarēt. ¶ Ut veniat ſup vos oīs ſãguis iuſt⁹ q̄ effuſus eſt
ſup terrã: a ſanguine Abel iuſti vſq; ad ſanguinē zacharie
filij Barachie: quē occidiſtis iter tēplū ⁊ altare. Req̄ren-
dū cur ſanguis oīm iuſtorū a ſanguine Abel vſq; ad ſan-
guinē Zacharie/ ab vna iudeorū generatione req̄rēdus
predicat̄/ cū neutrū eorū cõſtet ab illis occiſum. Et certe
innumerabiles martyres: tã ī veteri q̄ ī nouo teſtamēto
Ps. cxi. legim⁹ q̄s illi nõ interfecerūt. S; mos eſt ſcripturarū du-
Ps. xxiij. as tm̄ generationes/ bonorū ſc; ⁊ malorū texere. De bo-
Matth. norum ſiquidē generatione dictū eſt. Generatio rectorū
xxiij. bn̄dicet̄. Et hec eſt generatio querētiū dn̄z. Ac ecõtrario
de reprobis dicit̄. Genimina viperarū: ⁊ generatio pra-
ua atq; ꝑuerſa. Uniuerſi ḡ reprobi qui in malitia ſimiles
ſunt/ in vna generatiõe cõputant̄: ⁊ oēs ſcti e diuerſo q̄ ſe
in ꝟtutib⁹ imitant̄/ vna generatio eſſe dicunt̄. Querēdū
rurſus/ q̄s ſit iſte Zacharias q̄ occiſus inter tēplū ⁊ alta-
re memorat̄. Et q̄dē alij iſtū Zachariã opinant̄ illū ipm
eſſe: q̄ in ordine prophetarū vndecim⁹ ponit̄. S; licet in
eo patris nomē cõſentiat: q: ſc; fili⁹ Barachie cognomi-
nat̄: tñ quõ iter tēplū ⁊ altare occiſus ſit nõ apparet: pre-
ſertim cū tēporib⁹ illi⁹ vix ruine tēpli ſubſtiterint. Alij hūc
Zachariã patrē Joãnis itellexerūt: aſſerētes ꝙ ꝓpterea
a Judeis occiſus ſit: q: aduētū ſaluatoris ꝓnuntiauerit.
S; hūc nos Zachariã intelligim⁹ ſine dubio: quē Joas
ij. Par. rex Jude iter templū ⁊ altare interfecit. Sicut in regum
xxiiij. hiſtoria ſcriptū eſt. Et nõ eſt recordat⁹ Joas inq̄t pr̄is ſui
Joade: ſed iterfecit filiū ei⁹ q̄ ſe eripuerat de morte: ⁊ in
tēplo ſeptē ãnis abſcõdite nutrierat. Sed q̄ritur cur hic
Barachie dicat̄ filius: cū ī p̄fata hiſtoria fili⁹ Joade aſſe-
ratur. Q̄d ita ſoluit̄. Barachias nãq; bn̄dict⁹ dn̄i dicit̄:
Joade iuſtitia interp̄tat̄: q̄ ergo iuſtitia plenus eſt/ bn̄di-
ct⁹ dn̄i rectiſſime põt appellari. Un⁹ ergo idēq; hõ/ iuxta
nois iterp̄tatione ⁊ Joiada ⁊ Barachias eque põt itel-
ligi. Potuit etiã fieri/ vt ipe Barachias binomi⁹ fuerit ⁊
ſit altero noie appellat⁹ Joiada: ſicut ⁊ Matthe⁹ euan-
geliſta vocat⁹ eſt leui. Itē q̄rendū/ cur dixerit a ſanguine
Abel vſq; ad ſanguinē Zacharie/ a iudeis ſanguinē pro-
phetarū exq̄rēdū. Cur eñ a ſanguine Abel dixerit/ mirū
Que- nõ eſt: cur ꝟo vſq; ad ſãguinē Zacharie/ q̄rendū eſt/ cum
ſtio euã- multi poſt eū extiterint martyres. Ad qḋ dicēdū/ ꝙ ꝑ hos
gelica duos quorū alter ī cãpo/ alter occiſus eſt ī tēplo: duo or-
ſoluitur. dines martyrū deſignant̄. Per Abel q̄dē/ q̄ ī cãpo occidi-
tur laici: ꝑ Zachariã ꝟo q̄ ī tēplo necat̄/ hi q̄ ex ſacerdota-
li dignitate ad martyrij ꝑfecti ſūt palmã figurãt̄. Jõ aūt
hos duos tm̄ noiatim poſuit: q: ãbo inocētes ⁊ nulla iu-
ſta cã exiſtēte iterfecti ſunt ãbo ſacerdotes/ ãbo paſtores
ille ouiū/ iſte aiarū. Et ſicut ille iterfectus eſt a fr̄e ſuo in
agro: ita ⁊ iſte cõſobrino ⁊ collactaneo ſuo ī tēplo. Quē
occidiſtis inq̄t inter tēplū ⁊ altare. Duo erãt altaria in tē-
plo: vnū incēſi interi⁹/ alterū holocauſtorū exteri⁹: iter qḋ
⁊ tēplū Zacharias eſt interēpt⁹: vel inter tēplū ⁊ altare. i.
inter cõſenſum ppl'i ⁊ ſacerdotū: quorū alij ꝑ tēplū/ alij ꝑ
altare ſignant̄. Poſtremo/ q̄d eſt ꝙ in euãgelio vel epl'is
abel ſpeciali teſtimonio iuſtitie honorat̄. Profecto/ q: de-
cebat illū ex ꝓuilegio quodã tãto cognomine decorari/ q̄
trib⁹ ꝓclaris ꝟtutib⁹ typū chriſti ī ſe excellētiſſime ꝑtulit.
Fuit eñ virgo ſacerdos ⁊ martyr. Inter tot ⁊ varias opi-
niones de Zacharia q̄ iſ fuerit: qm̄ ad liq̄dū ꝟitas hiſto-
rie ſcrutari nõ poſſet: recurrēdū ē ad allegoriã. Hic ei eſt
vnicus exitus earū rerū/ q̄ in ſctõ euangelio dicta tantū/
non autē facta legunt̄. Per Abel deſignãtur oēs ſancti
qui fuerūt ab initio mundi vſq; ad paſſionē chriſti et re-
dēptionē humani generis: quod ipa nois interpretatio
demonſtrat. Interpretat̄ enim luct⁹/ vapor/ funicul⁹/ vel
funiculatio: ſignificans ſanctos paſſionē dn̄i precedētes
qui cõſiderãtes ſe exules/ et a beatitudine paradiſi deie-
ctos/ in luctu ⁊ meſtitia erãt: ⁊ preſentem vitã tãq̄ fumi-
dã ⁊ tranſitoriam cõtemnentes: ad ſortē ⁊ funiculū eter-
ne hereditatis q̄totius ꝓperabant. Zacharias vero
ſignificat ſctõs a paſſione dn̄i vſq; ad finē ſcl'i. Interp̄tat̄
eñ Zacharias memoria dn̄i/ ſiue memorãs vl' recordãs
dn̄i: eoſdē ſignificãs ſctõs/ q̄ ꝯſiderãtes ſe ſui dn̄i paſſiõe
redēptos: cū ſp in memoria habere/ ac cõdignas grãtum
actiões illi agere ſtudēt. Hic Zacharias occiſus ē iter tē-

pluꝫ ⁊ altare. Altare deſignat aram dñice crucis: in qua
Allegoria pulchra. ſingularis ille agnꝰ ꝓ ſalute humani generis deo patri
oblatus eſt. Templũ vero exprimit ingreſſum regni cele
ſtis: ad qḋ oẽs ſancti peracto iudicio intraturi ſunt. Intra
tẽplũ ergo ⁊ altare paſſus eſſe dicit̃: qui vt dictũ eſt eos
deſignat/ qui a tẽpoꝛe dñice paſſiõis/ vſq ad ingreſſum
Tex. regni celeſtis/ vel paſſi vel paſſuri ſunt. ¶ Hieruſalẽ hie
ruſalem q̃ occidis ꝓphetas: ⁊ lapides eos qui a te miſſi
ſunt. Qz nomẽ ciuitatis Hieruſalẽ ĩ cognominãdo repli
cat. i. reperit: nõ ſaxoꝝ ruinã/ ſed populi perditionẽ deplã
git. Que occidis inquit pꝛophetas: vt Eſaiã quẽ ſerra li
gnea viuentẽ per mediũ ſecuerũt: ⁊ Amos quẽ ſimiliter
tranſmiſſo vecte per tẽpa nefandiſſime necauerũt: ⁊ cete
ros q̃s diuerſis ⁊ pene innumerabilibus referuntur ve
xaſſe ſupplicijs. Et lapides eos q̃ ad te miſſi ſunt: vt Na
both iuſtum virum: ⁊ Hieremiã pꝛophetam in Egypto
Tex. ſicut Epiphaniꝰ cypꝛius teſtatur. ¶ Quoties volui cõ
gregare filios tuos. i. ſepe volui/ quẽadmoduꝫ gallina
congregat pullos ſuos ſub alas/ ⁊ noluiſti. Ponit gal
line ſimilitudinẽ: que circa pullos tanta affectione du
citur/ vt pꝛo eis ipſa quoq infirmetur: ipſa etiam rauci
Luce. xiij. tate vocis exprimente affectum magne cõpaſſiõis. Qui
ergo alibi Herodem vulpẽ vocat/ recte ſe hic galline ſi
milat. Ut enĩ vulpes gallinis voꝛandis iuges pꝛetẽdit
Luce xxiij. inſidias: ſic Herodes redemptoꝛis noſtri necem ſitiens
perennibus odijs inſectando infeſtabat. Cuius ſeuitia
inde potiſſimũ claret: ꝙ cũ Pilatus ad eius iudiciũ chꝛi
ſtum dominũ miſiſſet: ille eũ ſpꝛeuit cum exercitu ſuo ⁊ il
luſit. Hoc etiã genus animãtis cui ſe redẽptoꝛ cõparat/
quod in ceteris difficilius inuenitur/ alis ſuis pullos pro
j. Coꝛ. j. tegit/ ⁊ contra miluũ ſe erigit. Sed ⁊ mater noſtra. i. dei
ſapiẽtia que chꝛiſtus eſt/ per carnis ſuſceptionẽ infirma
ta quodãmodo pꝛo nobis (ſicut aplˢ ait. Qḋ ĩfirmũ eſt
dei/ foꝛtiꝰ eſt hoĩbus) pꝛotegit infirmitatẽ noſtrã: ⁊ reſi
ſtit diabolo/ ne nos ĩ interitũ rapiat. In qua tñ defenſio
ne ꝙ gallina ꝯtra miluũ conatur affectu: hoc aduerſum
diabolum perficit poteſtate. Si aũt gallina ꝑ ſignifica
tionem deus intelligitur/ due ale eius Moyſen ⁊ Aarõ
q̃ eduxerũt pplm̃ de Egypto: ſeu Zoꝛobabel vel Eſdras
⁊ Neemias/ ac Ieſus filiꝰ Ioſedech duces/ q̃ eduxerunt
eos de Babylone: ⁊ ſub q̃bꝰ idẽ populꝰ iſraeliticus de di
uerſis captiuitatibꝰ eſt liberatus vel congregatꝰ. Quid
Tex. autẽ eſt quod dicit. ¶ Quoties volui ⁊ noluiſti. Nũq̃d
humana voluntas volũtati dei pꝛeualet/ cũ ſcriptum ſit.
Ps. xiij. Omnia quecũq voluit/ fecit. Ad hoc dicẽdũ/ ꝙ liberum
arbitriũ deus homini cõtulit: ꝓpter quod dicit/ noluiſti.
Ac ſi diceret. Ex mea parte volui: ſꝫ tu ex tua noluiſti. Ali
ter. Ego q̃dem volui: ⁊ qḋ volui/ etiã te nolente feci. Illa
ergo filios quidẽ ſuos ab illo colligi noluit: ſed ea quoq
Tex. nolente/ filios eius ipſe collegit quos voluit. ¶ Ecce re
linquetur vobis domus veſtra deſerta. Domũ iudeoꝛuꝫ
Teſtimonium Egeſippi citatur. vel ciuitatẽ Hieruſalẽ/ quã Iuxta euãgeliſtã nidum vo
cauerat vel anguſtũ in ea tẽplũ ſignificat: qḋ pꝛimũ q̃dẽ
merito infidelitatis eoꝛũ a deo deſertũ eſt/ clamantibus
angelicis poteſtatibus. Tranſeamꝰ ab his ſedibꝰ. Deĩde
in vindictã crucis dñice romanis vaſtantibus: ⁊ tanq̃ va
Tex. cuum nidum diripientibus/ cunctis ſuis hereditatibus
eſt deſtitutũ. ¶ Dico aũt vobis. Non videbitis amodo/
donec dicatis. Benedictus qui venit in noĩe dñi. Hoc de
futuro tẽpoꝛe pꝛopinquãte ad iudiciũ dño dictũ: qñ ad
pꝛedicationẽ Helie ⁊ Enoch/ iudei ꝯuerſi ad fidem chꝛi
ſtum domini benedictum nõ voce tñ/ ſed ⁊ operibꝰ pꝛo
clamabũt. Nã poſtq̃ hoc dñs dixit: non legimus iudeos
huiuſcemodi confeſſionẽ in eius laudẽ ꝓtuliſſe. Poſtea
enĩ hoc dixit quando intrauit in templum cũ laudibus
turbarũ hunc ipſum verſiculũ in laudẽ chꝛiſti (vt. ſ. nar
ratum eſt) decantarũ. Habent igitur iudei tẽpus penitẽ
tie ſibi datũ: vt ſi voluerint cõfiteri chꝛiſtũ dei pr̃is filiuꝫ
benedictuꝫ in noĩe dñi/ faciem illius intueri mereãtur. i.
potentiã diuinitatis eius intellectualibꝰ oculis conſpi
cere/ ⁊ equalẽ patri credere. Tunc autẽ benedictũ illũ in
nomine patris pꝛoclamabũt: cum pꝛedicatione Helie et
Enoch percepta (vt dictũ eſt) fidẽ eius recipiẽt/ ⁊ gloꝛiã
pꝛedicabunt: impleto apoſtoli vaticinio. Quia cũ pleni
tudo gentium intrauerit/ tunc oĩs iſrael ſaluus erit. His Ro. xi.
de electione euãgelica pꝛout poſſe fuit pꝛemiſſis: noueri
mus/ q: beati Stephani p̃mi martyꝛis feſtiuitati quã co
limꝰ: nõ ſolũ venerationem debemus ſed ⁊ imitationẽ.
Hunc enĩ pꝛimũ dñs Ieſus poſt ſuã paſſionẽ pro ſe pati
voluit: cuius dilectionẽ etiã circa inimicos iuictã nobis
omnibus imitabilẽ ſanxit. Sed hunc cur pꝛimũ martyꝛẽ
vocamus/ ante quẽ milia paruuloꝝ paſſa fuiſſe pꝛo redẽ
ptoꝛe nouimus? Merito certe in nouo teſtamẽto pꝛimꝰ
martyꝛ dicitur: q: pꝛimꝰ oĩm poſt dñi p̃dicationẽ/ paſſio
nẽ/ ac reſurrectionẽ: per effuſionẽ ſanguinis meruit pal
mã conſequi ſuperne retributionis: atq ad coꝛonã ſuo ⁊
nomini ⁊ laboꝛi dedicatã pertingere: pꝛeſtante eodẽ dño
noſtro Ieſu chꝛiſto: qui cũ patre ⁊ ſpirituſancto viuit ac
regnat per omnia ſecula ſeculoꝛum. Amen.

¶ In natali ſcti Stephani: Sermo bti Fulgẽtij epiſcopi Carthaginenſis.

HEri celebꝛauimꝰ tem
poꝛalem ſempiterni regis noſtri natalẽ: ho
die celebꝛamus triumphaleꝫ militis paſſio
nẽ. Heri enĩ rex noſter trabea carnis indutꝰ
de aula vteri virginalis egrediẽs viſitare dignatꝰ eſt mũ Collatõ regis et militis.
dũ. Hodie miles de tabernaculo coꝛpꝛis exiẽs/ triumpha
toꝛ migrauit ad celum. Ille ſempiterne diuinitatis maie
ſtate ſeruata/ ſeruile cĩctoꝛiũ carnis aſſumẽs/ ĩ huiꝰ ſcli cã
pũ pugnaturꝰ intrauit: iſte depoſitis coꝛruptilibꝰ coꝛpꝛis
indumẽtis/ ad celi palatiũ perẽniter regnaturꝰ aſcẽdit.
Ille deſcẽdit carne velatꝰ/ iſte aſcẽdit ſanguine laureatꝰ
Aſcẽdit iſte lapidãtibꝰ iudeis: q: ille deſcẽdit letantibus Luc. ij.
angelis. Gloꝛia in excelſis deo. Heri exultãtes ſancti an
geli cantauerunt: hodie Stephanũ letãtes in ſuũ cõſoꝛ
tium ſuſceperunt. Heri dñs exiuit de vtero virginis: ho
die miles egreſſus eſt de ergaſtulo carnis. Heri chꝛiſtus
pro nobis pãnis eſt inuolutus: hodie Stephanꝰ ſtola eſt
ab eo imoꝛtalitatis indutus. Heri pꝛeſepis anguſtia chꝛi
ſtum poꝛtauit infantẽ: hodie imẽſitas celi ſuſcepit Ste
phanũ triũphantẽ. Solꝰ deſcẽdit dñs vt multos eleua
ret: hũiliauit ſe rex noſter vt ſuos milites exaltaret. Qui
enĩ coꝛpoꝛi ſuo virginis ꝓparauit vterũ: ipſe martyꝛi ape
rire dignatus eſt celũ. Dñs chꝛiſtus ãguſtias intrare nõ
dedignatus eſt vteri: vt aĩam Stephani latitudo ſuſcipe
ret celi. Neceſſariũ tamẽ nobis eſt fr̃es cognoſcere: q̃bus
armis pꝛecinctꝰ Stephanꝰ/ ſeuitiã iudeoꝛũ potuit ſupe
rare: vt ita meruiſſet feliciter triũphare. Neq enĩ paruĩ
pendẽda ſunt/ talis virtus taliſq triũphus. Haud vero
vilibus armis potuit p̃muniri/ qui a multis nõ potuit ſu
perari: inuicte nãq in eo enituit inſigne virtutis: q̃ nec
fremẽtũ ſeuitiã foꝛmidauit: nec lapidantium ictibus de
uicta ſuccubuit. Uſq adeo ei inter frementes permãſit
interritus: ⁊ inter lapidũ fuit cruciamenta ſecurꝰ: vt icre
dulitatẽ iudeoꝛũ fidenter argueret: ⁊ benignus pꝛo lapi
dantibus exoꝛaret. Qḋ eſt ergo tam magnũ atq inſupe
rabile genus armoꝛũ: quo munitus ſeuientes argueret
lapidantes/ nõ repercutiens/ ſed patiẽs ſuperaret: inſup
⁊ occiſus: aulam celeſtis regni viuus ⁊ coꝛonatus intra
ret? Pꝛoculdubio munimine regio ſeptus/ nullatenꝰ eſt
ab aduerſarijs ſuperatus. Quoniã rex noſter cum ſit al
tiſſimus: pꝛo nobis humilis venit/ ſed inanis venire non
potuit. Magnũ quippe donatiuũ ſuis militibus attulit
quo eos non ſolum copioſe ditauit/ ſed etiã ad certandũ
inuictiſſime cõfoꝛtauit. Attulit nãq donũ charitatis/ q̃
perduceret homines ad conſoꝛtiũ deitatis. Quod ergo
attulit/ erogauit. Nec ſibi aliq̃d minuit: ſed mirabiliter ⁊
ſuoꝛũ fideliũ pauperiẽ ditauit: ⁊ ĩdeficiẽtibus theſauris
plenus

Digitized by Google

plenus ipſe ꝑmanſit. Charitas ergo q̄ ad terrā de celo depoſuit chriſtū: ipſa Stephanū de terris eleuauit ad celū. Charitas q̄ p̄ceſſit in rege: ipſa ſubſequēter refulſit in milite. O admirāda vbiq̄ʒ potentia ſaluatoꝛis: o p̄dicanda indeſinēter gratia redēptoꝛis. Oſtēdit in matre virginitatis eterne miraculū: demōſtrauit in martyꝛe inuicte charitatis indiciū. Integritas quippe intemerata ꝑmanſit in virgine: dilectionis inuicta veſtis pſeuerauit in martyꝛe. Et ſicut in matre dn̄i non potuit virginitas violari ſic in martyris mēte nō potuit chriſti charitas tanto ſeuientiū agmine ſuperari. Stephan⁹ ergo vt nois ſui coronā meruiſſet accipere/charitatē ꝓ armis habebat/ꝛ ꝑ ipſam vbiq̄ʒ vincebat. Per charitatē dei ſeuiētib⁹ iudeis

Stephani charitas laudatur. nō ceſſit: ꝑ charitatē ꝓximi ꝓ lapidantib⁹ interceſſit: per charitatē arguebat errantes vt coꝛrigerent̄: ꝑ charitatē pꝛo lapidātibus oꝛabat ne punirent̄. Charitatis virtute ſubnix⁹ vicit Saulū crudeliter ſeuiētē: ꝛ quē habebat in terra pſecutoꝛē/in celo meruit hr̄e cōſoꝛtē. Ipſa ſancta ꝛ indefeſſa charitas deſiderabat oꝛando acquirere: quos nequit monēdo cōuertere. Neq̄ʒ em̄ fratres exiſtimād⁹ eſt Stephan⁹ tūc inimicos dilexiſſe cū ꝓ eis oꝛaret: et nō dilexiſſe cū eoꝝ incredulitatē arguēdo coꝛriperet. Abſit hoc ab aia martyꝛis/ad celi palatiū feſtinātis. Ipſa em̄ ſctā charitas firmā ſeruauit in oꝛatione patiētiā q̄ rigidā tenuit in coꝛreptiōe cēſurā. Et ideo in oꝛatiōe audiri meruit lenitas: q: ſine charitate nō fuit in coꝛreptione ſeueritas. Ac ꝑ hoc ſiue oꝛādo/ſiue coꝛripiēdo charitatē beatus Stephan⁹ reſeruauit: q: vtrobiq̄ʒ ſalutē errantiū cogitauit: ꝛ indicio ſctē oꝛonis oñdit increpationē illā non fuiſſe odij/ſed amoꝛis. Hoc em̄ faciēs: ꝛ p̄ſentib⁹ charitatē beat⁹ martyꝛ exhibuit: vt vtile nimis exēplū poſteris reliq̄t. Demōſtrauit em̄ geminā eccłiaſtici diſpēſatoꝛis induſtriā: vt ad coꝛrigēdū cuiuſlibet peccātis erroꝛē: ꝛ nō deſit in oꝛe coꝛreptio: ꝛ ad deū ꝓ eo ſupplex effundatur oꝛo: vt q̄ malū facit ꝑ increpationē de malis opib⁹ cōfundatur: ꝛ per oꝛationē apud dn̄m adiuuetur. Ac ſi ipa charitas: ꝛ in oꝛe iuſtitiā ſonet/vt errantē coꝛrigat: ꝛ in coꝛde patientiā ſeruet/vt pꝛo errante oꝛationē puro affectu dilectionis effundat. Qui em̄ errantē non coꝛripuerit/de negligentia iudicatur. Qui autē pꝛo eo nō errauerit/de ꝑnicie cōdemnat̄. Quocirca fratres/ſi qn̄ aliq̄s ꝓ aie ſalute coꝛripit̄/nō aſpernet̄. Accipiat monita charitatꝭ: nec p̄ſentē triſtitiā ſue volūtatis attēdat/ſed cōſideret que lucra vtilitatis acq̄rat. Idcirco em̄ arguit̄/vt a pꝛauis operib⁹ coꝛrigat̄. Nec cū videt coꝛreptionē aliqua v̄boꝝ auſteritate feruere: exiſtimet charitatē in coꝛde frigeſcere. Sic em̄ vigilat in oꝛe coꝛreptio: vt in coꝛde non doꝛmiret oꝛatio. Ac ꝑ h̄ in vtroq̄ʒ peccāti cōſulte ꝓſpicit̄: vt dum hō coꝛrept⁹ de pctō cōfundit̄: ꝛ a malis oib⁹ operib⁹ ſeparet̄ ꝛ ꝑ oꝛatione deo miſerāte ſaluet̄. Nā ꝛ ſctā ſcriptura dicit

Pꝛou.iij Om̄ quē diligit dn̄s coꝛripit: flagellat aūt oēm filiū quē recipit. Chꝛiſti ergo charitate cōpulſi ꝛ bonos hoꝛtamur vt in bono ꝑmaneāt: ꝛ malos cōpellim⁹ vt a malo diſcedāt: p̄ſertim qm̄ in iſtis duob⁹ ſctis/geminū nobis monſtrat̄ ſalutis indiciū: vt ſi quis bon⁹ eſt/imitet̄ pſeuerātiā

Paulus in exemplū ponitur. charitatꝭ in Stephano: q̄ aūt mal⁹ eſt/ſectet̄ exēplū ꝯuerſionis in Paulo. Et q̄ bon⁹ eſt/eq̄tatē vſq̄ʒ in finē teneat: q̄ aūt mal⁹ eſt/quātociꝰ a ſua ꝑuerſitate diſcedat. Nec bonū hoiem p̄ſumptio iuſtitie faciat negligētē/nec malū iniq̄tas faciat deſperātē: ſed ille bonū foꝛtiter teneat: iſte malū celeriter deſerat. Bon⁹ timeat ne cadat: malus conet̄ vt ſurgat. Quiſq̄s ḡ malus eſt/cū Paulo ꝓſternat̄ in malo: vt cū eo erigat̄ in bono: qm̄ ꝛ ille cecidit mal⁹/et ſurrexit bon⁹. Pꝛoſtrat⁹ eſt iniquus: ꝛ erect⁹ eſt iuſt⁹. Cecidit ſeuiſſim⁹ pſecutoꝛ: ꝛ ſurrexit veridicus p̄dicatoꝛ. Cadēs lumē coꝛpoꝛis impius ꝑdidit: ſurgēs lumē coꝛdis iuſtificat⁹ accepit. Cōiunct⁹ eſt itaq̄ʒ Stephano/fact⁹ ouis ex lupo. Et ecce nūc Paul⁹ cū Stephano letat̄/cū Stephano chꝛiſti claritate pfruit̄/cū ſtephano exultat/cū ſtephano regnat. Quo ei p̄ceſſit Stephan⁹ trucidat⁹ lapidibus Pauli: illuc ſecutus eſt Paul⁹/adiutus oꝛatiōibus Stephani. O vera vita fratres mei: vbi nō Paulus de Stephani occiſione cōfundit̄: ſʒ Stephanus de Pauli cōſoꝛtio gratulat̄: qm̄ charitas in vtroq̄ʒ letat̄. Charitas q̄ppe in Stephano ſuperauit ſeuitiā iudeoꝝ. Charitas in Paulo cooperuit multitudinē peccatoꝝ: charitas in vtroq̄ʒ pariter regnū meruit poſſidere celoꝝ. Charitas eſt igit̄ oim̄ fons ꝛ oꝛigo bonoꝝ/munimē egregiū/via q̄ ducit ad celū. In charitate q̄ ambulat/nec errare poterit/nec timere. Ipſa dirigit/ipa ꝓtegit/ipſa p̄ducit. Quocirca fr̄es: qm̄ ſcalā charitatis conſtituit chꝛiſtus ꝑ quā ad celū ois poſſit cōſcendere chꝛiſtian⁹: purā charitatē foꝛtiter retinete: ipſam vobis inuicē exhibete: ꝛ in ea ꝓficiendo cōſcendite: inſiſtite operib⁹ bonis: vt ad pꝛemia eterna ꝑuenire poſſitis adiuti gratia chꝛiſti dn̄i ſaluatoꝛis.

Sermo beati Maximi epiſcopi.

Lectio actuū apoſtoloꝛū/q̄ hodie nobis lecta eſt fratres dilectiſſimi cū plurimū habeat in ipſa ſpecie admiratiōis/nō min⁹ tn̄ cōtinet in myſterio dignitatis. Ecce inq̄t bea- Act.vij.
tus Stephan⁹: dicit. Video celos apertos: ꝛ filium hois ſtantē a dextris dei. Cōſiderate attētius dilectiſſimi fratres: cū beat⁹ martyꝛ dn̄m nr̄m Jeſum chꝛiſtū ad dexterā dei pr̄is ſtare vidiſſet/cur ſe filiū hois videre teſtat⁹ eſt: ꝛ nō poti⁹ filiū dei: cū vtiq̄ʒ plus honoꝛis dn̄o delaturus videret̄/ſi ſe dei poti⁹ q̄ȝ hois filiū videre dixiſſet. Sed cer- Viſio Stephani declaratur.
ta rō poſtulabat: vt hoc ita ꝛ oſtēderet in celo: ꝛ p̄dicaretur in mūdo. Omne em̄ iudeoꝝ ſcādalū in hoc erat: cur dn̄s noſter Jeſus chꝛiſtus/q̄ ſ̄m carnē eſt filius hois/eſſe etiā dei fili⁹ diceret̄. Ideo ergo ſe pulchꝛe ſcriptura diuina filiū hois ad dexterā dei patris ſtare memoꝛauit: vt ad cōfundendā iudeoꝝ incredulitatē/illi martyꝛi oſtēderetur in celo/q̄ a perfidis negabat̄ in mūdo. Et illi teſtimoniū celeſtis veritas daret/cui fidē terrena impietas derogaret. Unde lʒ iuxta pſalmū qui lectus eſt. Pꝛecio- Ps̄.cxv.
ſa ſit in cōſpectu dn̄i moꝛs ſanctoꝝ eius: ſi quid tn̄ diſtare inter martyꝛes pōt/p̄cipuus videt̄ eſſe qui pꝛim⁹ eſt. Nā cum ſanctus Stephan⁹ ab apoſtolis diaconus oꝛdinatus: apoſtolos ipſos beata/ac triūphali moꝛte p̄ceſſit: ac ſi qui erat inferioꝛ oꝛdine pꝛimus fact⁹ eſt paſſione: ꝛ qui erat diſcipulus gradu/magiſter cepit eſſe martyꝛio: complens illud quod beatus ꝓpheta in pſalmo dixit. Quid Ps̄.cxv.
retribuam dn̄o ꝓ omnib⁹ que retribuit mihi? Retribuere em̄ pꝛi⁹ voluit Stephan⁹ martyꝛ dn̄o: qd̄ cū omni humano genere accepit a dn̄o. Moꝛtē enim quā ſaluatoꝛ dignatus eſt ꝓ oibus pati: hāc ille pꝛim⁹ reddidit ſalua- Stephanus p̄micias gratiarū ſibi vendicat.
toꝛi. Poſt hec ſubiecit ſcriptura ſacra ꝛ ait. Poſitis genibus clamauit dicēs. Dn̄e/ne ſtatuas illis h̄ pctm̄. Videte dilectiſſimi fratres affectū beati viri: videte magnā ꝛ admirabilē charitatē. In pſecutione poſit⁹ erat: ꝛ ꝓ pſecutoꝛib⁹ ſupplicabat: atq̄ʒ in illa lapidū ruina qn̄ ali⁹ obliuiſci poterat et chariſſimos ſuos: ille dn̄o cōmēdabat inimicos. Quid em̄ dicebat cū lapidaret̄? Dn̄e/ne ſtatuas illis hoc pctm̄. Plus itaq̄ʒ tunc illoꝝ dolebat pctā q̄ȝ ſua vulnera. Plus illoꝝ ipietatē q̄ȝ ſuā moꝛtē: ꝛ recte plus: in illoꝝ q̄ppe iniq̄tate erāt multa q̄ debēt plangi: in illi⁹ aūt moꝛte nō erat qd̄ debuiſſet doleri. In illoꝝ ipietatē moꝛs ſeq̄batur eterna: hui⁹ aūt moꝛtē vita ꝑpetua. Imitemur ergo in aliq̄ dilectiſſimi fratres tanti magiſtri fidē/tā p̄clari martyꝛis charitatē. Diligam⁹ nos hoc aio in eccłia fratres nr̄os: quo ille tūc dilexit inimicos ſuos. Sed qd̄ peius eſt aliquoties nō ſolū inimicos nō diligim⁹: ſʒ nec amicis q̄dē fidē integrā cuſtodim⁹. Sed dicit aliq̄s. Non poſſum diligere inimicū meū quē q̄tidie velut hoſtē patioꝛ crudeliſſimū. O q̄cūq̄ʒ ille es/attēdis q̄d tibi fecerit hō: ꝛ nō cōſideras q̄d tu feceris deo. Cū em̄ tu multa grauioꝛa in deū pctā cōmiſerꝭ: q̄re nō dimittꝭ hoīs paruū/vt tibi de⁹ dignet̄ dimittere multū? Recole q̄d tibi i euāgelio

veritas ꝓmiſerit ipſa: ⁊ quā tibi quodāmodo cautionem
Mat. vj fecerit/ vel quale tecū pactū inierit. Si enī inq̄t dimiſeri-
tis hoībus pctā eoꝝ/ dimittet et vobis pr̄ veſter celeſtis
pctā vr̄a. Si aūt nō dimiſeritis/ nec pr̄ veſter dimittet de-
bita vr̄a. Uideris frēs/ q2 cū grā dei in poteſtate nr̄a poſi-
ta eſt/ qualr̄ a dn̄o iudicemur. Si inq̄t dimiſeritis/ dimit-
tet vobis. Iā ſepe dixi frēs: ⁊ frequēti9 dicere debeo. Ne-
mo ſe circūueniat/ nemo ſe ſeducat: q̄ vel vnum hoīem in
hoc mūdo odio h3/ q̄cq̄d deo in operib9 bonis obtulerit
j. Co. xiij totū pdet: q2 nō mentit Paul9 apl̄s dicēs. Si dedero oēs
facultates meas in cibos pauperū: ⁊ ſi tradidero corpus
meū vt ardeā: charitatē aūt nō habuero/ nihil mihi pro-
deſt. Quā rē etiā btūs Ioānes cōfirmat dicēs. Qui q̄ nō
j. Io. iij. diligit fratrē ſuū manet in morte. Et iterū. Qui fratrem
Ibidem ſuū odit/ homicida eſt. Hoc loco fratrē oēm hoīem opor-
tet intelligi. Oēs enī in chriſto frēs ſum9. Nemo itaq3 ſi-
Charitas p̄ſtat virginitati. ne charitate de virginitate p̄ſumat: nemo de eleemoſy-
nis: nemo de orōnib9 cōfidat: q2 q̄diu inimicitiā in corde
tenuerit/ neq3 iſtis/ neq3 aliis q̄buſlibet bonis operibus
placare ſibi dn̄m poterit. Sed ſi vult ſibi habere ꝓpitiū
deū/ nō dedignet audire cōſiliū bonū. Audiat nō me: ſed
ipſum dn̄m ſuū. Si inq̄t offers mun9 tuū ad altare: et ibi
recordatus fueris: q2 frater tuus habet aliq̄d aduerſum
Mat. v. te: relinq̄ munus tuū ante altare: ⁊ vade pri9 recōciliari
fratri tuo ⁊ tūc veniēs offeres mun9 tuū. Et nos pugnas
habētes intrinſec9 ⁊ dolos in corde verſantes: q̄ſi q̄ bo-
nā cōſciētiā habeam9 p̄ſumim9 accedere ad altare: nō ti-
mētes qd̄ ſcriptū eſt. Qui māducat ⁊ bibit indigne: iudi-
j. Co. xj. ciū ſibi māducat ⁊ bibit. Sed dicet aliq̄s. Grādis labor
eſt inimicos diligere/ ꝓ ꝑſecutorib9 ſupplicare. Nec nos
negam9 frēs: nō paru9 q̄dā labor eſt in hoc ſeculo: ſ3 grā-
de erit p̄miū in futuro. Per amorē enī hoīs inimici/ effi-
cieris amic9 dei: imo nō ſolū amic9: ſ3 etiā fili9: ſicut ipſe di-
xit. Diligite inimicos veſtros: benefacite q̄ oderūt vos: vt
ſitis filij pr̄is vr̄i q̄ in celis eſt. Si te aliq̄s diues hō in hoc
ſeculo vellet adoptiuū filiū facere: quō ſeruires/ quas in-
dignitates etiā ſeruorū ei9/ q̄ ſeruitia duriſſima: ⁊ aliquo-
ties etiā turpiſſima ſuſtineres/ vt ad caducā ⁊ fragile he-
reditatē puenires? Qd̄ ergo ali9 ꝓpter ſubſtātiā terrenā
ſuſtinet: tu ſuſtine ꝓpter vitā eternā. Cōuincimur enim
certiſſima rōne: q2 ꝓpter deū poſſumus q̄dē: ſed nolum9
iniurias ſuſtinere. Deniq3 ſi nobis aliq̄ potēs pſona iniu-
riā faciat/ ſi nos etiā in faciē maledicat: nec reſpōdere ali-
quid aſperū/ nō dicā vicē reddere audemus. Quare? Ne
ab illa potēte pſona adhuc maiora q̄ ptulim9 patiamur.
Qd̄ a nobis extorq̄t hoīs timor: debuerat a nobis exige-
re chriſti amor. Si ergo potēs pſona ſeuit cōtra nos/ tace-
mus: ⁊ nihil dicere auſi ſum9. Si vo aut eq̄lis/ aut forte
inferior: vel leuē nobis contumeliā fecerit: q̄ſi fera beſtia
Patientie virt9 ſuadet. ſine vlla patiētia/ ac ſine aliqua dei cōtēplatione cōſurgi-
mus: ⁊ aut in p̄ſenti nr̄am iniuriā vindicamus: aut certe
ad maiorē vicē reddendā nr̄am aīam p̄param9. Quid eſt
hoc qd̄ q̄n potens pſona nobis iniuriā infert/ patiēter ac-
cipim9: q̄n inferior: nimio furore ſuccēdimur? Et ibi timui-
mus hoīem/ hic deū timere nolum9. Un̄ rogo vos frēs:
vt quātū poſſum9 cū dei adiutorio cor nr̄m ad patiētiam
p̄parem9: ⁊ in omnib9 malis hoīb9 medicorū vicē agere
ſtudeam9: ⁊ nō ipſos hoīes: ſ3 ipſorū malitiā odio habea-
mus. Pro bonis orem9: vt ſemꝑ ad meliora cōſcēdāt: pro
malis vt cito ad emēdationē vite penitētieq3 cōfugiant.
Quā rē orantib9 nobis ipſe p̄ſtare dignet q̄ cū patre et
ſpūſancto viuit et regnat deus in ſecula ſeculorū. Amen.

¶ Sermo ſancti Auguſtini in feſtiuitate ſcti Stephani.

Fratres chariſſimi: ce-
lebrauimus heſterna die natalē quo rex marty-
rū nat9 eſt in mundo. Hodie celebramus nata-
lem quo primiceri9 martyrū migrauit ex mūdo. Oporte-
bat enī vt primū immortalis ꝓ mortalib9 ſuſciperet car-
nē: ⁊ ſic mortalis ꝓ immortali cōtēneret morte. Et ideo
natus eſt dn̄s vt moreret ꝓ ſeruo/ ne ſeruus timeret mo-
ri ꝓ dn̄o. Nat9 eſt chriſt9 in terris: vt Stephan9 naſceret
in celis: ingreſſus eſt dn̄s mūdū/ vt Stephan9 ingredere-
tur in celū. Alt9 ad hūilia deſcēdit: ⁊ hūilis ad alta aſcen-
dit. Fili9 dei fact9 eſt hoīs fili9 vt filios hoīs faceret filios
dei. Fecit chriſt9 mirabilia/ fecit ⁊ Stephan9. S3 chriſt9
fecit ſine Stephano. Nunq̄d Stephan9 potuit facere ſi-
ne chriſto? Uiuebat Stephan9 de Chriſto ſicut ſarmen-
tū de vite. Miraris fructū de ſarmēto pēdētē: vide ſarmē- Pia monitio.
tū in vite manētē. Eya ſctē Stephane dic aliq̄d iudeis: vt
incipias lapidari ⁊ poſſis coronari: iaculare verba: ⁊ exci-
pe ſaxa. Dic aliq̄d de incircūciſis cordib9: ⁊ morieris lapi-
dibus. Dic aliq̄d de eo cuius nomē nolunt audire. Erube- Ps̄. xx.
ſcant ⁊ ſeuiant: muta efficiant labia doloſa. Dic eis vbi
vides viuū: quē irriſerūt crucifixum. Dic eis vbi eum vi-
des: ⁊ hic nō viuis: ſed cū illo meli9 viuis. Dic eis q2 nihil
eſt qd̄ fecerunt: viuit quē occiderūt. Dic eis q2 vides ad
dexterā patris ſtantē: quē irriſerūt in cruce pēdentē: ⁊ ille
inq̄t. Ecce video celos apertos: ⁊ filiū hoīs ſtātē ad dexte-
rā dei. At illi clamātes ꝯtinuerūt aures ſuas. Aures clau-
ſerūt ⁊ ad lapides cucurrerūt: impetumq3 fecerūt oēs in
eū ⁊ lapidabāt Stephanū inuocātē ⁊ dicētē. Adheſit aīa
mea poſt te: q2 lapidat caro mea ꝓ te. Accipe ſpiritū meū Lu. xxiij
et redde mihi ꝓmiſſum tuū. Orauit chriſt9 ꝓ ſuis crucifi- Act. vij.
xoribus: orauit ⁊ Stephanus pro ſuis lapidatorib9. Dn̄s
Ieſus chriſtus orauit affixus ligno: Stephan9 genu fle-
xo. Qui ſtādo ſpiritū ſuū cōmēdauit dn̄o: pro illorū deli-
cto fixo genu orauit. Orabat dn̄m pro inimicis vt amic9
dicēs. Certe ego patior/ ego lapidor: in me ſeuiūt ⁊ in me
fremunt: ſed ne ſtatuas illis hoc pctm̄: q2 vt hoc dicā tibi
a te primo audiui. Ego ſeruus tuus patior: ſed multū in-
tereſt inter me ⁊ te. Tu domin9: ego ſeruus. Tu verbum
ego auditor verbi. Tu magiſter: ego diſcipulus. Tu crea-
tor: ego creatus. Tu deus: ego homo. Multū intereſt in-
ter peccatū iſtorū qui lapidant me: et illorū qui crucifixe-
runt te. Tu ergo dixiſti. Pater/ ignoſce illis q2 neſciūt q̄d
faciūt. pro magno peccato periſti: et me pro minimo pere-
re docuiſti. Dn̄e (inquit) ne ſtatuas illis hoc pctm̄. Tāq̄
diceret. Ego patior in carne: iſti non pereāt in mēte. Illi
lapides mittebāt: ⁊ ſanctus Stephan9 oratiōes funde-
bat. Magna pietas fratres/ magna clementia. Prorſus
qualia in mēſa dn̄i ſui comedit: talia ⁊ ipſe in ſuo cōuiuio
preparauit. Scriptū eſt in lege. Ad magnā menſam ſedi-
ſti: ſcito q̄m talia oportet te ꝑparare. Talia ergo in ora- Eccl. xxxj
tione exhibuit/ qualia in ſui dn̄i mēſa comedit. Dn̄s chri-
ſtus dixit. Pater/ ignoſce illis: quia neſciunt quid faciūt.
Sāctus Stephan9 dixit. Ne ſtatuas illis hoc peccatum:
et hoc dicto/ obdormiuit in dn̄o. O ſomnū pacis. Quid
illo ſomno trāquillius. Quid illo ſomno quieti9. Qua- Uirtus orōnis Stephani.
lis ibat ad amicos qui ſic diligebat inimicos? Nā3 vt no-
uerit ſanctitas veſtra/ quātū valuerit oratio ſancti Ste-
phani martyris: recurrite nobiſcū ad illū adoleſcētē pſe-
cutorē noīe Saulū: ſicut ex libro dū legeret/ audiuimus.
Qui cū Stephan9 lapidaret: ⁊ ab ipſo oīm lapidantiū
veſtimēta ſeruabant: vt tāq̄ in manibus omniū ipſe lapi-
dare videret. Hic cū iret in via/ ſubito circūfulſit eum lu-
men de celo: ⁊ audiuit vocē dicentē ſibi. Saule ſaule q̄d
me pſequeris? Durum eſt tibi contra ſtimulū calcitrare. Actu. ix
Et ille. Et tu q̄s es dn̄e? Et dn̄s ad eū. Ego ſu3 Ieſus na-
zarenus: quē tu pſequeris: quid mihi ⁊ tibi? Quare te eri-
gis contra me/ ad tanta mala/ q̄ cōmiſiſti in me? Olim
quidē debui perdere te: ſed Stephan9 me9 orauit pro te.
Saule ſaule quid me pſequeris? Sed quia inſanis con-
tra nomē meum/ ego te faciā ſeruū meū. O Saule lupe
rapax: comediſti: expecta paululū et digeres. Dicam pla-
ne/ eliſus eſt filius perditionis. Nam ſi ſanctus Stepha-
nus ſic non oraſſet: eccleſia Paulum non haberet. Sed
ideo erectus eſt Paulus: quia in terra inclinat9 exaudit9

Digitized by Google

eſt Stephanus. Ergo qḋ fecit Saulꝰ, patit̄ Paulꝰ. Qḋ fecit pſecutor: patitur p̄dicator. Quod fecit lupus, patit̄ agnus: q: ſic eſt in tali hoīe vindicandū: vt diſcat pati qḋ faciebat. Sentiat ⁊ ipſe qḋ alijs inferebat. Dicit̄ Ananie a dn̄o Jeſu chriſto. Vade ad eū, ⁊ ſigna eum ſigno meo: Multa ei patiet̄ ꝓ noīe meo. Abijt ananias baptizauit Saulū ⁊ fecit ex lupo agnū. Cepimus habere nos p̄dicatorē: quē ſanctus Stephanus habuit lapidatorē. Sic ergo exauditus eſt ſanctꝰ Stephanꝰ: vt eius orationibus deleret̄ pctm̄ qḋ cōmiſerat Saulꝰ. Cōmēdemꝰ ergo nos orationibus eius. Multo magis em̄ nūc exauditur pro bene oratorībꝰ ſuis a regnante dn̄o noſtro Jeſu Chriſto cui eſt honor ⁊ gloria in ſecula ſeculorum. Amen.

¶ Sermo ſancti Auguſtini de miraculis ſcti Stephani.

Ad aquas tibilitanas ep̄o offerēte ꝓiecto martyris glorioſiſſimi Stephani memoriā: veniebāt magne multitudies cōcurſu ⁊ occurſu: vbi ceca mulier vt ad ep̄m portātē pignora ſacra duceret̄ orauit. Flores q̄s ferebat dedit, recepit, oculis admonuit, ꝓtinꝰ vidit. Stupētibꝰ cūctis q̄ aderāt p̄ibat exultās: viā carpēs: ⁊ vie ducē vlteriꝰ nō reqrēs. Memorati memoriā martyris: q̄ poſita eſt i caſtello ſyniťcēſi qḋ hipponēſi colonie vicinū eſt: eiuſdē loci luciliꝰ ep̄s pp̄lo p̄cedēte atq̄ ſequēte portabat: fiſtula cuiꝰ moleſtia iā diu laborauerat ⁊ familiariſſimi ſui medici q̄ eā ſecaret operiebat̄ manꝰ: illiꝰ pie ſarcine vectatione repente ſanata eſt. Nā deiceps eā in ſuo corpore nō inuenit. Euchariꝰ preſbyter ex hiſpania calanie habitās: vetere morbo calculi laborabat: ꝑ memoriā ſupradicti martyris q̄ poſſidiꝰ illo aduexit ep̄s, ſaluus eſt factus. Jd ēipſe poſtea a morbo alio p̄ualeſcente mortuꝰ ſic iacebat: vt ei iam pollices ligarent̄: opitulatiōe memorati martyris, cū de memoria eius reportata eſſet: ⁊ ſup iacētis corpus miſſa ipſiꝰ p̄sbyteri tunica, ſuſcitatus eſt. Fuit ibi vir in ordine ſuo primarius noīe Martialis, euo iam grauis: ⁊ multū abhorrēs a religione chriſtiana. Habebat ſane fidelē filiā: ⁊ generū eodem anno baptizatū. Qui cū eū egrotantē, multis et magnis lachrymis rogarēt vt fieret chriſtianus: prorſus abnuit, eoſq̄ a ſe turbida indignatione ſubmouit: viſum eſt genero eiꝰ vt iret ad memoriā ſancti Stephani: ⁊ illic pro eo quantū poſſet oraret: vt deus illi daret mentē bonā qua credere nō differret in chriſtū. Fecit hoc ingenti gemitu ⁊ fletu: ⁊ ſynceriter ardēte pietatis affectu. Deinde abſcedens de altari aliq̄d florū qḋ occurrit tulit: eiq̄ cum iā nox eſſet, ad caput poſuit. Tūc dormitū eſt. Et ecce an̄ diluculu clamat: vt ad ep̄m curreret̄ q̄ mecum forte tūc erat apud hipponē. Cū ergo eū audiſſet abſentē, venire preſbyteros poſtulauit. Venerunt, credere ſe dixit, admirantibus atq̄ gaudentibus omnibꝰ baptizatus eſt. Hoc quādiu vixit in ore habebat. Chriſte accipe ſpiritū meū: cū hec verba beatiſſimi Stephani quādo lapidatꝰ eſt a iudeis vltima fuiſſe neſciret. Que huic quoq̄ vltima fuerūt: nā nō multo poſt etiā ipſe defunctus eſt. Sanati ſunt illic ꝑ eūdē martyrē etiā podagrici tres: duo ciues, ꝑegrinus vnus: ſed ciues omnimodo: peregrinus aūt per reuelationē q̄d adhiberet quando doleret audiuit, ⁊ cū hoc fecerit, dolor cōtinuo quieſcit. Audurus nomē eſt fundi vbi eccl'ia: ⁊ in ea memoria martyris Stephani eſt. Puerum quendā paruulū cum in area luderet, exorbitantes boues qui vehiculū trahebant, rota obtriuerūt: ⁊ confeſtim palpitauit expirans. Hunc mater arreptum, ad eandē memoriā poſuit: ⁊ nō ſolū reuixit, verū etiā illeſus apparuit. Sāctimonialis q̄dā in vicina poſſeſſione q̄ Caſpiliana dicitur cū egritudine laboraret, ac deſperaretur: ad eandem memoriā tunica eius allata eſt: que anteq̄ reuo caret̄, illa defuncta eſt. Hac tn̄ tunica operuerūt cadauer eius parētes: ⁊ recepto ſpū ſalua facta eſt. Apud Hipponē baſſus q̄dā ſyrus ad memoriā eiuſdē martyris orabat pro egrotante ⁊ periclitantē filia, eoq̄ ſecū veſtē eius attulerat. Cū ecce pueri de domo occurrerūt qui ei mortuā nūtiarēt. Sed cū orāte illo ab amicis eiꝰ exciperent̄, phibuerūt illi dicere ne ꝑ publicū plāgeret̄. Qui cū domum rediſſet iā ſuorū eiulantibus ꝑſonantē: ⁊ veſtē filie quā ferebat ſup eā ꝓieciſſet, reddita eſt vite. Rurſus ibidē apud nos, hyrenei cuiuſdā collectarij filiꝰ, egritudine extinctꝰ eſt. Cūq̄ corpus iaceba tuanime, atq̄ a lugētibꝰ ⁊ lamētantibꝰ exequie pararent̄, amicorū eius quidā inter aliorum cōſolantiū verba ſuggeſſit: vt eiuſdē martyris oleo corpus perūgeret̄: factū eſt ⁊ reuixit. Jtēq̄ apud nos vir tribunitius eleuſinius ſup martyris memoriā q̄ in ſuburbano eius eſt, egritudine exanimatū poſuit infantulū filium: ⁊ poſt orationē quā cū multis lachrymis ibi fudit, viuētē leuauit. Vzali etiā q̄ colonia vtice vicina eſt, multa p̄clara ꝑ eundē martyrē facta cognouimus. Cuiꝰ ibi memoria lōge priuſq̄ apud nos ab ep̄o Euodio cōſtituta eſt. Cū em̄ nuper illic eſſemus: Petroniā clariſſimā feminā: q̄ ibi mirabiliter ex nocturno atq̄ diurno (in quā medicorū adiutoria cuncta defecerant) languore ſanata eſt: hortati ſumus volente ſupra dicto loci ep̄o vt libellū daret qui recitaretur in pp̄lo: ⁊ obedientiſſime paruit. Jn quo poſuit etiā qḋ hic reticere nō poſſum. A quodam iudeo dixit ſibi fuiſſe ꝑſuaſum: vt anulū capillario vinculo inſereret: quo ſub omni veſte ad nuda corporis cingeret̄ Qui anulus haberet ſub gēma lapidē in renibus inuentum bouis. Hoc alligata quaſi remedio ad ſancti martyris limina veniebat. Sꝫ ꝓfecta a Carthagine cū in cōfinio fluminis bagrade in ſua poſſeſſione māſiſſet: ſurgēs vt iter perageret: ante pedes ſuos illū iacentem anulum vidit: ⁊ capillariā zonā qua fuerat alligatꝰ mirata tentauit. Quā cū omnino ſuis nodis firmiſſimis, ſicut erat cōperiſſet aſtrictā, crepuiſſe atq̄ exiliſſe anulū ſuſpicata eſt Qui etiā ipſe cū integerrimus fuiſſet inuētus: future ſalutis quodāmodo pignus de tāto miraculo ſe accepiſſe p̄ſumpſit: atq̄ illud vinculū ſoluēs, ſimul cū eodē anulo ꝓiecit in flumen. Nō credent hoc qui etiā dn̄m Jeſum per integra virginalia matris enixum: et ad diſcipulos oſtijs clauſis ingreſſum fuiſſe nō credunt. Sed hoc certe querant: ⁊ ſi verum inuenerint, illa credant. Clariſſima femina eſt, nobiliter nata, nobiliter nupta. Carthagine habitat: ampla ciuitas, ampla perſona: rem querentes, latere non ſinit. Vnū eſt apud nos factum non maius q̄ illa que dixi: ſed tā clarū atq̄ illuſtre miraculū, vt nullū arbitror eſſe hipponēſiū qui hoc nō viderit vel didicerit: nullū qui obliuiſci vlla ratiōne potuerit. Decē q̄dā fratres: quorū ſeptē ſunt mares: tres femine: de ceſaria cappadocie, ſuorū ciuiū nō ighobiles: maledicto matris recenti patris eorū obitu deſtitute, q̄ iniuriā ſibi ab eis factā, acerbiſſime tulit: tali pena ſunt diuinitꝰ coerciti, vt horribiliter quaterent̄ omnes tremore mēbrorū: in qua fediſſima ſpecie oculos ſuorū ciuiū nō ferentes: quaquauerſum cuiq̄ ire viſum eſt, toto pene vagabant̄ orbe romano. Ex his etiā ad nos venērūt duo, frater ⁊ ſoror, Paulus ⁊ Palladia multis alijs locis miſeria diffamātēiā cogniti. Venerūt aūt ante paſca ferme dies quindecim, eccleſiā q̄tidie ⁊ in ea memoriā glorioſiſſimi Stephani frequētabāt: orātes vt iā ſibi placaret̄ deꝰ: ⁊ ſalutē p̄ſtinā redderet. Venit ⁊ paſca, atq̄ ipō die dn̄ico mane cū iā frequens pp̄ls p̄ſens eſſet: ⁊ loci ſancti cācellos vbi martyriū erat idē iuuenis orās teneret, repēte ꝓſtratus eſt: ⁊ dormiēti ſimillimꝰ iacuit: nō tamē tremēs ſicut etiā ꝑ ſomnū ſolebat. Stupētibꝰ q̄ aderāt atq̄ pauētibꝰ alijs, alijs dolētibꝰ: cū eū quidā vellēt erigere: nonulli ꝓhibuerūt: ⁊ potiꝰ exitū expectādū eſſe dixerūt: ⁊ ecce ſurrexit ⁊ nō tremebat, q̄m ſanatꝰ erat: ⁊ ſtabat incolumis, intuēs intuētes. Quis ḡ ſe tenuit a laudibꝰ dei: clamātiū laudātiūq̄ vocibꝰ, eccl'ia vſq̄quaq̄ cōpleta eſt. Jnde ad me currit̄ vbi ſedebā: iā ꝓceſſurꝰ, irruit alter q̄ſq̄ poſt ali-

Miraculū plenū noticatis:

terū:omnis poſterioꝛ q̄ſi nouū qđ ali⁹ pꝛioꝛ dixerat nunciātes. Me quoqꝫ gaudēte ⁊ apud me deo grās agēte:ingredit etiā ipſe cū pluribus:inclinat ad genua mea / erigit ad oſculū meū. Pꝛocedimus ad pplm:plena erat eccl̄ia / pſonabat vocib⁹ gaudioꝝ / deo grās / deo laudes / nemine tacente hinc atqꝫ inde clamantiū. Salutaui pplm: et rurſus eadē feruētioꝛe voce clamabāt. Facto tandē ſilentio / ſcripturarū diuinarum ſunt lecta ſolēnia. Ubi aūt ventū eſt ad mei ſermonis locū:dixi pauca ꝓ tpe:⁊ ꝓ illi⁹ iocūditate leticie. Nobiſcū hō pꝛādit:⁊ diligēter nobis omnē ſue fraterneqꝫ ac materne calamitatis indicauit hiſtoriā. Sequēti itaqꝫ die poſt ſermonē:redditū narrationis eius libellū in craſtinū pplo recitādū ꝓmiſi. Qđ cum ex dñico die tertio paſce fieret in gradibus exedre: in qua

Mirabilis deus in ſctīs ſuis.

de ſuperioꝛe loq̄bar loco / feci ſtare ambos frēs. Cū eoꝝ legeret libellus / intuebat pplſ vniuerſus ſexus vtriuſqꝫ vnū ſtantē ſine defoꝛmi motu:alterā in mēbꝛis oībus cōtremētē:⁊ q̄ ipſum nō viderāt:qđ in eo diuine miſericoꝛdie factū eſſet / in eius ſoꝛoꝛe cernebāt. Uidebāt eīm quid in illo gratulandū / qđ ꝓ illa eſſet oꝛandū. Inter hec recitato eoꝝ libello:de conſpectu ppl̄i eos abire p̄cepi:et de tota ipſa cauſa aliq̄ñ diligētius ceperā diſputare. Cū ecce me diſputante / voces alie de memoꝛia martyꝛis noue gratulationis audiunt. Cōuerſi ſunt ⁊ q̄ me audiebant: ceperūtqꝫ cōcurrere. Illa eīm vbi de gradib⁹ deſcēdit in q̄bus ſteterat:ad ſctm̄ martyꝛē oꝛare preꝑerat. Que moꝝ vt cācellos attigit / collapſa ſimiliter velut in ſomnū ſana ſurrexit. Dū ergo requirem⁹ qđ factū fuerit. Unde ille ſtrepitus letus extiterit:ingreſſi ſunt cū illa in baſilicam vbi eramus / adducētes eā ſanā de martyꝛis loco. Tū vero tātus ab vtroqꝫ ſexu admiratiōis clamoꝛ exoꝛtus eſt:vt voꝝ cōtinuata cū lachꝛymis nō videretur poſſe finiri. Perducta eſt ad eū locū vbi paulo ante ſteterat tremēs: exultabant eā ſimilē fratri cui doluerant remāſiſſe diſſimilē: et nondū fuſas p̄ces ſuas ꝓ illa:iam tñ pꝛeuiā voluntatē tā cito exauditā eſſe cernebāt. Exultabāt in dei laude voce ſine verbis tāto ſonitu:quantū noſtre aures ferre vix poſſent. Quid erat in coꝛdib⁹ exultantiū:niſi fides chꝛiſti ꝓ quo Stephani ſanguis effuſus eſt? Cui niſi huic fidei atteſtant iſta miracula:in qua pꝛedicat chꝛiſtus reſurrexiſſe in carne:⁊ in celū aſcendiſſe cū carne. Quia ⁊ ipſi martyꝛes huius fidei martyꝛes.i.huius fidei teſtes fuerunt.

Spes reſurrectionis i his refulget

De ſancto Joanne apoſtolo et euāgeliſta. Joannis vlti.

In illo tempoꝛe:Dixit Jeſus Petro. Sequere me. Conuerſus Petrus vidit illū diſcipulum quem diligebat Jeſus ſequentē:qui ⁊ recubuit in cena ſup pect⁹ eius et dixit. Domine quis eſt qui tradet te? Et reliqua. Homilia beati Auguſtini epiſcopi.

Non parua queſtio eſt cur aplo Petro q̄ñ ſe tertio manifeſtauit diſcipulis dixerit dñs:ſequere me. de aplo aūt Joanne:ſic eū volo manere donec veniā / qđ ad te? Huic q̄ſtioni quantū dñs ipſe donauerit / ſiue ꝑtractande / ſiue ſoluende:ſermonē deſiderijs veſtris fratres impēdimus. Cum ergo p̄nūtiaſſet dñs Petro qua moꝛte clarificatur⁹ eſſet deū / dicit ei. Sequere me. Cōuerſus Petrus vidit illū diſcipulū quē diligebat Jeſus ſequentē:q̄ et recubuit in cena ſup pect⁹ eius:⁊ dixit. Dñe quis eſt q̄ tradet te? Hūc

Tex.

ergo cum vidiſſet Petrus dicit Jeſu. Dñe hic aūt quid? Dicit ei Jeſus. Sic eū volo manere donec veniam:qđ ad te? Tu me ſequere. Exijt ergo ſermo iſte inter frēs: q2 diſcipul⁹ ille nō moꝛit. Et nō dixit ei Jeſus:q2 nō moꝛit / ſed ſic eū volo manere donec veniam:quid ad te? Ecce q̄uſqꝫ in hoc euangelio extendit queſtio: que ſua pꝛofunditate nō mediocriter mētē ſcrutantis exercet. Cur eīm dicit Petro / ſequere me:nec dicit ceteris q̄ ſimul aderāt:⁊ ꝑfecto eū ſicut magiſtrū diſcipuli ſequebant. Sꝫ ſi ad paſſionē intelligēdū eſt:nunq̄d ſol⁹ ꝓ chꝛiſtiana ꝟitate paſſus eſt Petrus? Nōne ibi erat in illis ſeptē ali⁹ fili⁹ Zebedei frater Joānis:q̄ poſt ei⁹ aſcēſionē ab Herode manifeſtat occiſus? Uerū aliq̄s dixerit:q2 nō eſt Jacob⁹ crucifixus / merito dictū eſt Petro ſeq̄re me:q̄ nō ſolū moꝛtē ſꝫ etiā moꝛtē crucis / ſicut chꝛiſt⁹ expert⁹ eſt. Sit hoc ſi nihil aliud qđ ſit cōuenienti⁹ poterit inueniri. Cur ergo de Joanne dictū eſt / ſic eū volo manere donec veniā / qđ ad te? Et repetitū eſt / tu me ſeq̄re:tāq̄ ille ideo nō ſequeret / q2 eū manere voluit donec veniret. Quis facile aliud dictū eſſe credat / q̄ꝫ qꝫ crediderant q̄ tūc aderāt:eo qꝫ ſcꝫ nō eſſet diſcipulus ille moꝛiturus:ſed donec Jeſus veniret / iſte maneret in vita. Sed hanc opinionē Joānes ipſe abſtulit / nō hoc dixiſſe dñm apta cōtradictione declarās. Cur eīm ſubiūgeret / nō dixit Jeſus nō moꝛit / niſi ne hoīꝫ coꝛdib⁹ qđ falſum fuerat inhereret? Sed cui placet adhuc reſiſtat ⁊ dicat / verū eſſe qđ ait Joānes / nō dixiſſe dominū qꝫ diſcipulus ille nō moꝛit:ſed hoc tm̄ ſignificatuꝫ eſſe talibus verbis / q̄lia eū dixiſſe narrauit:⁊ aſſerat Joānē viuere / atqꝫ in illo ſepulcro ei⁹ qđ eſt apud Epheſum doꝛmire potius eū q̄ꝫ moꝛtuū iacere cōtēdat. Aſſumat in argumētū qꝫ illic terra ſenſim ſcateret:⁊ q̄ſi ebullire ꝑhibetur:atqꝫ hoc eius anhelitu fieri / ſiue cōſtanter ſiue ꝑtinaciter aſſeueret. Nō enim poſſunt deeſſe q̄ credāt / ſi nō deſunt q̄ etiā moyſen aſſerāt viuere:q2 ſcriptū eſt / eius ſepulcrū nō inueniri:⁊ apparuit cū dño in mōte vbi ⁊ Helias fuit:quē moꝛtuū legimus nō eſſe:ſed raptū:q̄ſi moyſi coꝛpus nō potuerit alicubi ſic abſcōdi:vt pꝛoꝛſus hoīes lateret vbi eſſet:atqꝫ inde ad hoꝛā diuinitus excitari quādo cū chꝛiſto Helias et ipſi ſunt viſi:ſicut ad hoꝛā multa ſanctoꝝ coꝛpoꝛa ſurrexerūt q̄ñ paſſus eſt chꝛiſtus:⁊ poſt eius reſurrectionē apparuerūt multis in ſancta (ſicut ſcriptū eſt) ciuitate. Sꝫ tñ vt dicere ceperā ſi quidā moyſen moꝛtuū negant:quē ſcriptura ipſa (licet ſepulcrū eius nuſq̄ inueniri legim⁹) moꝛtuū tamē eſſe ſine vlla ambiguitate teſtatur:quāto magis Joānes ex iſtoꝝ occaſione verboꝝ vbi dñs ait:ſic eū volo manere donec veniā: credit viuus doꝛmire ſub terra:quē tradūt (quod etiā in q̄buſdā ſcripturis q̄uis apocryphis reperit) q̄ñ fieri ſibi iuſſit ſepulcrū incolumē fuiſſe p̄ſentē:eoqꝫ effoſſo ⁊ diligētiſſime p̄parato / ibi ſe tāq̄ in lectulo collocaſſe:ſtatimqꝫ fuiſſe defuncto ſimilē. Ut aūt iſti putāt qui hec verba dñi ſic intelligunt nō defunctū:ſed defuncto ſimilē cubuiſſe: et cum moꝛtuus putaret:ſepulcrū fuiſſe doꝛmientē:⁊ donec chꝛiſtus veniat ſic manere / ſuāqꝫ vitā ſcaturigine pulueris indicare:q̄ puluis credit vt ab imo ad ſuperficiem tumuli aſcēdat flatu quieſcentis impelli:huic opinioni ſuperuacaneū exiſtimo reluctari. Uiderint enim qui locuꝫ ſciunt / vtrum hoc ibi faciat vel patiatur terra quod dicit quia reuera nō a leuibus hominibus id audiuim⁹. Interim credamus opinioni quā certis documētis repellere non valemus:ne rurſus aliud quod a nobis querat exurgat. Cur ſup humanū moꝛtuū ipſe hum⁹ quodāmodo viuere / ac ſpirare videat. Sed nūq̄ hec tāta ſoluit q̄ſtio: ſi magno miraculo qualia pōt facere omnipotēs tādiu viuens coꝛpus in ſopoꝛe ſub terra eſt / donec veniat terminus ſeculi? Quinimmo fit amplioꝛ ⁊ difficilioꝛ: cur diſcipulo quē pre ceteris diligebat Jeſus / intantū vt ſupꝛa pectus eius diſcūbere mereret / pꝛo magno munere longū in coꝛpoꝛe donauerit ſomnū:cum beatum Petrum per ingentem martyꝛij gloꝛiam ab onere ipſius coꝛpoꝛis ſolꝫuerit: eiqꝫ conceſſerit quod apoſtolus Paulus ſe concupiſſe dixit et ſcripſit:diſſolui et eſſe cum chꝛiſto. Si autem quod magis creditur:ideo ſanct⁹ Joānes ait / nō dixiſſe dominum / non moꝛitur:ne illis verbis que dixit hoc voluiſſe intelligi putaretur:coꝛpuſqꝫ eius in ſepulcro exanime / ſicut alioꝛum moꝛtuoꝛum iacet:reſtat vt ſi vere ibi ſit

Act. xij.

Inſtantiā mouet Auguſtin⁹.

Deute. xxxiiij. Matt. xxvij.

Opinio erronea recitat.

Phil. i.

Digitized by Google

quod ſparſit fama de terra: ſubinde ſublata ſuccreſcit/
aut ideo fiat vt eo mõ cõmendetur ꝑcioſa mors eius: qm̃
nõ eã cõmẽdat martyriũ: nõ eũ ꝓ fide chriſti ꝑſecutor oc-
cidit/ aut ꝓpter aliqd aliud qḋ nos lateat: manet tñ que
ſtio cur dixerit dñs de hoie morituro: ſic eũ volo manere
donec veniã. Illud etiã in his duobꝰ apl̃is Petro ⁊ Joã
ne quẽ nõ moueat ad q̃rendũ: cur Joãnẽ plus dilexerit
dñs/ cũ ipſum dñm plus dilexerit Petrus. Ubicũꝫ enim
ſe cõmemorat Joãnes: vt noie ſuo tacito ipſe poſſit intel
ligi/ hoc addit qḋ eũ diligebat Jeſus: q̃ſi ſolũ intelligeret
Prerogatiua Joãnis. vt hoc ſigno diſcerneret a ceteris: q̃s oẽs vtiꝫ diligebat.
Quid ergo niſi ampliꝰ ſe dilectũ cũ hoc diceret volebat
intelligi: qḋ abſit vt mẽdaciter diceret. Nõ aũt maiꝰ da-
re potuit Jeſus maioris erga eũ ſue dilectionis indiciũ:
q̃ꝫ vt ipſe cũ ceteris cõdiſcipulis ſuis ſociꝰ tante ſalutis/
ſolus tamẽ diſcubuerit ſup pectus ipſiꝰ ſaluatoris. Por-
ro qḋ apl̃s Petrus plus alijs dilexerit chriſtũ/ poſſunt q̃-
dem documẽta multa ꝓferri. Sed vt longe in alia nõ ea
mus/ in ipſius tertie manifeſtationis dñi paulo ſuperio-
ri lectioni q̃ iſtã ꝓcedit/ ſatis euidẽter apparet/ vbi eũ in-
Joã.xxi. terrogans ait. Diligis me plus his: qḋ vtiꝫ ſciebat: ⁊ tñ
interrogabat: vt etiã nos qui legimꝰ euãgeliũ/ amorem
Petri erga dñm: ⁊ in illo interrogãte: ⁊ in iſto reſpõdẽte
noſſemus. Qr aũt in eo qḋ r̃ndit Petrus/ amo te: nõ ad-
didit/ plus his: hoc r̃ndit qḋ de ſeipſo ſciebat. Nõ eñ quã
tũ ab alio q̃libet diligeret ſcire poterat/ q̃ cor alteriꝰ vide
re nõ poterat. Sed tñ ſuperioribꝰ verbis dicẽdo. Etiã dñe tu
ſcis: ſatis ⁊ ipſe declarauit/ ſciẽtẽ dñm interrogaſſe quod
interrogauit. Sciebat igit̃ dñs/ nõ ſolũ qḋ diligeret: ve-
rũetiã q̃ꝫ plus illis eũ diligeret Petrꝰ. Et tñ ſi ꝓponimꝰ
querẽtes/ q̃s duorũ ſit melior: vtrũ q̃ plus/ an qui minus
diligit chriſtũ: q̃s dubitat r̃ndere eũ q̃ plus diligit eſſe me
liorẽ. Itẽ ſi ꝓponamus q̃s duorꝫ ſit melior: vtrũ quẽ minꝰ
aut quẽ plus diligit chriſtus: eũ q̃ plꝰ diligit̃ a chriſto me
liorẽ ꝓculdubio r̃ndebimus. In illa ḡ cõparatione quã
prius poſui/ Petrus Joanni: in hac vero altera/ Joãnes
anteponitur Petro. Proinde tertiã ſic ꝓponimꝰ. Quis
eſt duorũ diſcipulorꝫ melior/ q̃ minꝰ q̃ꝫ cõdiſcipulus eius
diligit chriſtũ: ⁊ plus q̃ꝫ cõdiſcipulus diligit̃ a chriſto: an
ille quẽ minꝰ q̃ꝫ condiſcipulũ eius diligit chriſtꝰ cũ plus
ille q̃ꝫ ſuus cõdiſcipulus diligat chriſtũ: Hic plane cũctat̃
reſponſio ⁊ augetur queſtio. Quantũ autẽ ipſum ſapio
meliorẽ q̃ plus diligit chriſtũ/ feliciorem vero quem plus
diligit chriſtꝰ facile r̃nderẽ: ſi iuſtitiã liberatoris nr̃i minꝰ
eũ diligentis a quo plus diligit̃: ⁊ eũ plus amantis a quo
minus diligit̃/ queadmodũ defenderẽ preuiderẽ. Aggre
diar igit̃ in eiꝰ manifeſta miſericordia/ cuius eſt occulta
iuſtitia: de ſoluenda queſtione tã ingenti ꝓ viribus quas
ipſe donauerit diſputare. Hucuſꝫ eñ ꝓpoſita eſt/ nõ ex-
Magne q̃ſtionis indagatio. poſita. Exponende ꝟo eius hoc ſit exordiũ: vt memineri
mus in hoc corruptibili corpore qḋ aggrauat animã vitã
nos miſerã viuere. Sed qui iã redẽpti ꝑ mediatorẽ ſumꝰ
⁊ ſpm̃ſanctũ pignus accepimus: beatã vitã in ſpe habe-
mus/ ⁊ ſi re ipſa nondũ tenemus. Spes aũt que videt̃ nõ
eſt ſpes: quod eñ videt quis/ q̃d ſperat: Si aũt qḋ nõ vi-
demus ſperamus/ per patientiã expectamus. In malis
Job.vij. autẽ que quiſꝫ patit̃/ nõ in bonis quibus fruit̃/ opus eſt
Mat.vj. patientia. Hanc itaꝫ vitã de qua ſcriptũ eſt. Nũquid nõ
tẽtatio eſt vita humana ſuper terrã: in qua quotidie cla-
mamus ad dñm. Libera nos a malo: cogitur homo tole
rare/ etiã remiſſis peccatis: q̃ꝫuis vt in eam venerit miſe-
riã/ primũ fuerit cauſa peccatum. Productior eſt eñ pena
q̃ꝫ culpa: ne parua putaret̃ culpa/ ſi cũ illa finiret̃ ⁊ pena
Ac ꝓ hoc vel ad demõſtrationẽ debite miſerie vel ad emẽ
dationẽ labilis vite/ vel ad exercitationẽ neceſſarie peni
tentie/ tẽporaliter hominẽ detinet pena: etiã quẽ ad dam
nationẽ ſempiternã reum nõ retinet culpa. Hec eſt iſtorꝫ
dierũ/ quos in hac mortalitate agimus malos (q̃ꝫuis in
eis diligamus videre dies bonos) flenda quidẽ/ ſed non
reprehendẽda cõditio. Uenit eñ de ira dei iuſta: de qua
ſcriptura loquẽs. Homo inquit natus ex muliere/ breuis Job.xiiij.
vite: ⁊ plenus ire: cũ ira dei nõ ſit vt hois .i. perturbatio
animi cõcitati: ſed trãquilla iuſti ſupplicij cõſtitutio. In
hac ira ſua deus nõ cõtinens (ſicut ſcriptum eſt) miſera- Pſ̃.lxxvj
tiones ſuas: preter alia ſolatia miſerorum/ que generi hu-
mano prebere nõ ceſſat: in plenitudine tẽporis (quo ipſe
ſciebat hoc faciendũ) miſit filiũ ſuũ vnigenitũ/ per quem
creauit vniuerſa: vt manẽs deus fieret hõ: ⁊ eſſet media- Gal.iiij
tor dei et hominũ: homo chriſtus Jeſus: in quẽ credẽtes
per lauacrũ regenerationis/ ſoluto reatu omniũ peccato- j.Tim.ij
rũ: ⁊ originalis vez/ quod generatio trahit: cõtra quam
maxime regeneratio eſt inſtituta: et ceterorum que ma-
le agendo cõtracta ſunt/ liberarent̃ a dãnatione ꝑpetua
et viuerẽt in fide ⁊ ſpe ⁊ charitate: peregrinantes in hoc
ſeculo/ atꝫ in eius tentationibus laborioſis et periculo-
ſis: conſolationibus autẽ dei: ⁊ corporalibus ⁊ ſpirituali Remedia ſalutis oſtenduntur.
bus ambularẽt ad conſpectum eius: viã tenentes quod
in eis factus eſt chriſtus. Et quia in ipſo quoꝫ ambulan
tes non ſunt ſine peccatis: que de huius vite infirmitate
ſubrepunt: dedit eleemoſynarũ remedia ſalutaria q̇bus
eorũ adiuuaret̃ oratio/ vbi eos dicere docuit. Dimitte no
bis debita noſtra/ ſicut ⁊ nos dimittimus debitoribꝰ no- Mat.vj
ſtris. Hoc agit eccleſia ſpe beata in hac vita erũnoſa: cu-
ius eccleſie Petrus apoſtolus ꝓpter apoſtolatus ſui pri
matũ/ gerebat figurata generalitate ꝑſonã. Quod enim
ad ipſum proprie pertinet: natura vnus homo erat/ gra-
tia vnus chriſtianus: abundantiore gratia vnus idemꝫ
apl̃s primus. Sed qñ ei dictũ eſt. Tibi dabo claues regni
celorũ. Et quodcũꝫ ligaueris ſuper terrã/ erit ligatum
et in celis: ⁊ quodcũꝫ ſolueris ſuper terrã/ erit ſolutũ et
in celis: vniuerſam ſignificabat eccleſiam: que in hoc ſe- Mat.xvj.
culo diuerſis tẽtationibus velut imbribus/ fluminibus
tẽpeſtatibus quatitur: et nõ cadit/ qm̃ fundata eſt ſupra
petrã vnde Petrꝰ nomẽ accepit. Non enim a Petro pe-
tra: ſed Petrus a petra: ſicut nõ chriſtus a chriſtiano: ſed
chriſtianus a chriſto vocatur. Ideo quippe ait dñs. Sup
hanc petrã edificabo eccleſiam meã: quia dixerat Petrꝰ
Tu es chriſtus filius dei viui. Super hãc ergo inq̃t pe-
trã quã cõfeſſus es/ edificabo eccleſiã meã. Petra enim
erat chriſtus: ſupra quod fundamentum etiã ipſe edifica
tus eſt Petrus. Fundamẽtũ quippe aliud nemo poteſt
ponere pter id qḋ poſitũ eſt/ quod eſt chriſtus Jeſus. Ec j.Cor.iij
cleſia ergo que fundatur in chriſto/ claues ab eo regni
celorꝫ accepit in Petro .i. poteſtatẽ ſoluendi/ ligãdiꝫ pec
cata. Qḋ eſt eñ per ꝓprietatẽ in chriſto eccleſia: hoc eſt
per ſignificationẽ Petrus in petra: qua ſignificatione
intelligit̃ chriſtus petra/ Petrus eccleſia. Hec igit̃ eccle-
ſia quã ſignificabat Petrus: q̃ꝫdiu degit in malis/ aman
do ⁊ ſequẽdo chriſtũ liberat̃ a malis. Magis aũt ſequit̃
in eis q̃ certant ꝓ ꝟitate vſꝫ ad mortẽ. Sed vniuerſitati
dicit̃: ſequere me: pro qua vniuerſitate paſſus eſt chriſtus
de quo idẽ dicit Petrus. Chriſtus paſſus eſt ꝓ nobis/ re- j.Pet.ij.
linquẽs nobis exẽplũ vt ſequamur veſtigia eiꝰ. Ecce ꝓ-
pter qḋ ei dictũ eſt/ ſequere me. Eſt aũt alia vita immor-
talis/ q̃ nõ eſt in malis: ibi facie ad faciẽ videbimꝰ/ qḋ hic
per ſpeculũ ⁊ in enigmate videt̃: q̃n multũ in cõſpiciẽda
veritate ꝓficitur. Duas itaꝫ vitas ſibi diuinitꝰ predica-
tas et cõmẽdatas nouit eccl̃ia: quarũ vna eſt in fide/ alte
ra in ſpecie. Una in tẽpore peregrinationis/ altera in eter-
nitate manſionis: vna in labore/ altera in requie: vna in via
altera in patria: vna in opere actionis/ altera in merce- Uite duplicis differentia
de contẽplationis. Una declinat a malo ⁊ facit bonũ: al
tera nullũ habet a quo declinet malũ: ⁊ magnum habet
quo fruatur bonum. Una cum hoſte pugnat/ altera ſine
hoſte regnat: vna fortis in aduerſis/ altera nil ſentit ad-
uerſi: vna carnales libidines frenat/ altera ſpũalibꝰ dele
ctationibus vacat. Una eſt vincendi cura ſolicita/ alte-
ra pace victorie ſecura. Una in tentationibus adiuua-
tur: altera ſine vlla tentatione in ipſo adiutore letatur.
Una ſubuenit indigẽti: altera ibi eſt vbi nullum inuenit

indigētē. Una aliena pctā vt sua ſibi ignoſcant/ignoſcit altera nec patit: qđ ignoſcat: nec facit qđ ſibi poſſit ignoſci. Una flagellat malis/nec extollat in bonis: altera tāta plenitudine grē caret oī malo: vt ſine vlla tētatione ſuperbie cohereat ſummo bono. Una bona ⁊ mala diſcernit: altera ſola que bona ſunt cernit. Ergo vna bona eſt/ſed adhuc miſera: altera melioꝛ eſt et beata. Iſta ſignificata eſt p apl'm Petrū illa p Joānē. Tota hic agitur iſta vſq ad finē ſeculi hui⁹: ⁊ illic inuenit finē. Differt illa cōplenda poſt hui⁹ ſeculi finē: ſʒ in futuro ſeculo nō habet finē. Ideo dicit huic. Sequere me. de illo aūt. Sic eū volo manere donec veniā: qđ ad te/tu ſeqre me: Quid eſt hoc: Quātū ſapio: quantū capio: qđ eſt hoc/niſi tu me ſequere: p imitationē pferēdo tēpoꝛalia mala: illa maneat donec ſempiterna veniā reddere bona. Qđ apertius ita dici pōt. Perfecta me ſequat actio infoꝛmata mee paſſionis exēplo: inchoata vero cōtēplatio maneat/donec veniā pficiēda cū venero. Sequit eīm chꝛiſtū pueniēs vſq ad moꝛtem pia plenitudo patiētie: manet aūt donec veniat chꝛiſtus/tūc manifeſtanda plenitudo ſciētie. Hic ꝑ ptolerant mala hui⁹ mūdi in terra moꝛiētiū/ibi videbunt bona dn̄i in terra viuentiū. Quod eīm ait. Sic eum volo manere donec veniā: nō ſic intelligēdū eſt: q̄ſi dixerit/remanere vel pmanere: ſed expectare. Qm̄ qđ per eū ſignificat nō vtiq nūc ſed cū venerit chꝛiſt⁹/implebitur. Quod aūt p hūc ſignificat/cui dictū eſt: tu me ſequere: niſi nūc peragat/nō pueniet ad illud qđ expectatur. In hac aūt actiua vita quāto magis chꝛiſtū diligimus/tāto facilius liberamur a malo. At ipſe nos min⁹ diligit/quales nūc ſumus: ⁊ hinc ideo liberat/ne ſemp tales ſimus. Ibi vero nos amplius diligit: qm̄ qđ ei diſplicear: ⁊ qđ a nobis auferat/nō habebimus. Nec ob aliud hic nos diligit: niſi vt ſanet ⁊ transferat ab eis que non diligit. Hic ergo minus amat/vbi nō vult vt remaneamus. Ibi amplius amat: q̄ vult trāſeamus: ⁊ vnde nō vult vt peamus Amet ergo eū Petrus/vt ab iſta moꝛtalitate liberemur Amet ab eo Joānes/vt in illa immoꝛtalitate ſeruemur. Sed iſta rō nō illud oſtendit/cur amplius Joānē ꝙ Petrū amauerit Chꝛiſt⁹: nō cur ampli⁹ Petrus ꝙ Joānes amauerit Chꝛiſtū. Neq eīm ſi plus nos diligit chꝛiſtus in futuro ſeculo: vbi cū illo ſine ſine viuemus/ꝙ in iſto vbi eruimur: vt illic ſemp ſimus: ppterea nō tūc eū minus dilecturi ſumus q̄ meliores erimus: cū melioꝛes vtiq eſſe niſi amplius eū diligēdo nullo modo poſſim⁹. Cur ergo Joānes min⁹ eū diligebat ꝙ Petr⁹/ſi eam vitā ſignificabat in qua eſt multo ampli⁹ diligēdus: niſi q: ppterea dictū eſt. Volo eū manere. i. expectare donec veniā: qm̄ et ipſum amoꝛē qui tūc amplioꝛ erit nōdū habem⁹: ſed futurū expectamus: vt cū ipſe venerit/habeam⁹. Nā ſicut in epl'a ſua dicit idē apl's: nōdū apparuit qđ erim⁹. Scim⁹ qm̄ cū apparuerit/ſimiles ei erim⁹: qm̄ videbimus eum ſicuti eſt. Tūc ergo amplius qđ videbim⁹/diligem⁹. Ipſe aūt dn̄s illā q̄ futura eſt vitā noſtrā/q̄lis in nobis futura ſit ſciens pdeſtinatione/plus amat: vt ad eā nos amādo perducat. Quocirca qm̄ vniuerſe vie dn̄i miſericoꝛdia ⁊ veritas: miſeriā nr̄am pſentē nouim⁹: q: ſentimus: ⁊ ideo miſericoꝛdiā dn̄i quā nobis de miſeria liberādis exhiberi volumus/plus amam⁹: eāq quotidie maxime p peccatoꝝ remiſſione poſcim⁹ ⁊ habem⁹. Hoc p Petrū ſignificatū eſt plus amantē: ſed minus amatū: q: minus non amat chꝛiſt⁹ miſeros ꝙ beatos. Veritatis aūt contēplationē qualis tūc futura eſt/min⁹ amamus: q: nondū nouimus nec habemus. Hec p Joānē ſignificata eſt min⁹ amantē: atq ideo ad ipſam ⁊ ad eius in nobis amoꝛem qualis ei debet implēdū/donec veniat dn̄s expectantem ſed plus amatū: q: illud qđ p illū figuratū eſt/hoc efficit beatū. Nemo tn̄ iſtos inſignes aplos ſeparet: et in eo qđ ſignificabat Petrus ambo erant: et in eo quod ſignificabat Joannes ambo futuri erant. Significando ſeqbat iſte/manebat ille. Credendo aūt ambo/mala pꝛeſentia huius miſerie tolerabant: ambo futura bona illi⁹ beatitudinis expectabant. Nec ipſi ſoli: ſed vniuerſa hoc facit ſctā eccl'ia ſpōſa chꝛiſti: ab iſtis tētationib⁹ eruēda: in illa felicitate ſeruāda: qs duas vitas Petr⁹ ⁊ Joānes figurauerūt/ſinguli ſingulas. Verū ⁊ in hac tpaliter ambulauerūt ambo p fidē: ⁊ illa in eternū fruent ambo p ſpeciē. Omnib⁹ igit ſctis ad chꝛiſti coꝛp⁹ inſeparabiliter ptinētibus/ppter huius vite pcelloſiſſime gubernaculū/ad ligāda ⁊ ſoluēda pctā/claues regni celoꝝ pꝛim⁹ aploꝝ Petrus accepit: eiſdēq oib⁹ ſctis ppter vite illi⁹ ſecretiſſime qetiſſimū ſinū/ſup pectꝰ chꝛiſti Joānes euāgeliſta diſcubuit: qm̄ nec iſte ſol⁹: ſʒ vniuerſa eccl'ia ligat ſoluitq pctā. Neq ille in pꝛincipio erat v̄bū dn̄i apud deū ⁊c. de chꝛiſti diuinitate ⁊ deuoti⁹ diuinitatis trinitate atq vnitate ſublimia: q̄ in illo regno facie ad faciē cōtēplāda: nūc aūt donec veniat dn̄s in ſpeculo/atq in enigmate cōtuenda ſunt: q̄ pdicādo eructaret de fonte dn̄ici pectoꝛis ſolus bibit: ſed ipſe dn̄s ipſum euāgeliū p ſua cuiuſq capacitate oibus ſuis bibēdū/toto oꝛbe terrarū diffudit. Sunt qui ſenſerunt: ⁊ hi q̄dē nō cōtēptibiles ſacri eloquij tractatoꝛes a chꝛiſto Joānē apl'm ppterea plus amatū: ꝙ neq vxorē duxerit ⁊ ab ineūte pueritia caſtiſſime vixerit. Hoc q̄dem in ſcripturis canonicis nō euidēter apparet: verūtamen id quoq multū adiuuat cōgruentiā huiuſcemodi ſententie/ꝙ illa vita per eū ſignificata eſt/vbi nō erūt nuptie: in qua viuit ⁊ regnat deus p omnia ſecula ſeculoꝝ. Amen.

> Sequela chꝛiſti myſtica.

> Chꝛiſti amoꝛ in via et in patria.

> I. Jo. iij.

> ps. cxliij

> Petri ⁊ Joānis inſignia

¶ De eodē feſto. Joannis vlti.

¶ In illo tempoꝛe: Dixit Jeſus Petro: Sequere me. Conuerſus Petrus vidit illum diſcipulū quē diligebat Jeſus ſequētē: q̄ et recubuit in cena ſup pectus eius: ⁊ dixit: Dn̄e qs eſt q̄ tradet te. Et reliqua. Homilia venera. Bede pꝛeſbyteri.

Lectio ſancti euāgelij q̄ nobis lecta eſt ffres mei/tāto maioꝛe a nobis intentione debet p ſingula v̄ba penſari: quāto magna grē ſipne dulcedine tota redūdat. Cōmēdat eīm nobis beatiſſim⁹ euāgeliſta ⁊ apl's Joānes pꝛiuilegium amoꝛis pcipui/quo ceteris amplius meruit honoꝛari a dn̄o. Cōmēdat teſtimoniū euāgelice deſcriptiōis: qđ veritate diuina ſubnixū/nullus fideliū dubitare pmittitur. Cōmēdat placitā ſue carnis abſolutionē: quā dn̄o ſpecialiter ſe viſitāte pcepit. Sʒ vt pfecte lectionis huius pꝛincipia cōſiderare valeam⁹: libet ſupioꝛa parū per attēdere Apparuit dn̄s poſt reſurrectionē diſcipulis ſeptē: inter quos erāt Petr⁹ ⁊ Joānes: qbus fruſtra in piſcādo tota nocte laboꝛātib⁹/ſtās in littoꝛe copioſa rete coꝝ piſcium multitudine repleuit. Moxq egreſſos ad terrā inuitauit ad pꝛādiū: ⁊ inter pꝛādēdū tertio Petrū an ſe amaret interrogauit: ac tertio amoꝛe cōfitēti: q: ter eū negauerat/ei tertio paſcēdas oues ſuas cōmiſit. Ac deinde: q: p earūdē ouiū: id eſt animarū fideliū cura paſtoꝛali vſq ad martyriū crucis eſſet pueturus/intimauit/dicēs. Amē amē dico tibi cū eſſes iunioꝛ: cingebas te/⁊ ambulabas vbi volebas: cū aūt ſenueris/extēdes man⁹ tuas: ⁊ alius te cinget ⁊ ducet quo tu nō vis. In manuū nāq extēſione deſignauit/ꝙ p moꝛtē crucis martyrio coꝛonādus: in cinctione alterius ꝙ vinciēdus a pſecutoꝛe: in ductu quo nō vellet ꝙ toꝛmēta paſſionis cōtra volūtatē eſſet paſſurus humane fragilitatis. Sed ne grauis foꝛte videret Petro pꝛedicta a dn̄o paſſio crucis: hāc ſuo confeſtim lenire curauit exēplo: vt cruciatu martyrij eo leuius ferret: quo ſe meminiſſet ſimilē ſuo redēptoꝛi moꝛtis excipere ſentētiā Poſtꝙ enim ſignificauit ei qua moꝛte clarificatur⁹ eſſet deū/pꝛimus adiunxit/quod in huius capite lectionis audiuimus. ¶ Et dicit ei. Sequere me. Ac ſi aperte dicat. Quia ipſe pꝛius pꝛo tua redēptiōe crucis ſuppliciū ſubire non timui: cur tu pꝛo mei cōfeſſione nominis crucem

> Joā. vlt.

> Vaticiniū paſſionis Petri.

> Tex.

Digitized by Google

pati formides? Qui eo glorioſiore martyrij palma clariſi
caberis: quo in hac ꝓmerēda magiſtri iter ſequeris. Jam
vero ab euāgeliſta non ſubdit/ ꝗd poſt hec dicta dn̄s ⁊ di
Tex. ſcipuli fecerint: ſed ex eo tamē innuit qđ ſubiūgit. ¶ Cō
uerſus Petr⁹ vidit illū diſcipulū quem diligebat Jeſus
ſequentē. Pater nāq; cū dixiſſet Petro: ſequere me: ideſt
crucem patiendo imitare: reſurrexit de loco conuiuij/ et
abire iam cepit. Secut⁹ eſt autē eū Petr⁹ etiā inceſſu pe
dū: cupiēs implere quod audiuit: ſequere me. Secutus
eſt ⁊ ille diſcipulus quē diligebat Jeſus. Neq; eīm arcen
dum ſe a cōſecratu chriſti putabat: qui non minori ſe gra
tia dilectionis a chriſto cōplexum nouerat. Neq; incredi
bile eſt: ideo vtrūq; diſcipulū corporali greſſu veſtigia do
mini ſecutū: q: necdū intellexerat quid ſignificauerit in
eo ꝙ Petrū ſe ſequi ꝓcepit. Notū autem noui veſtre fra
ternitati qui ſit ille diſcipulus quē diligebat Jeſum/ Jo
annes videlicet cuius hodie natalitia feſta celebra
Dilectio mus: q̄ hoc ſcripſit euāgeliū: atq; iō ſuā ꝑſonā maluit idi
Joānis cijs rerū accidentiū/ ꝙ ꝓprio deſignare vocabulo. Dilige
exponit. bat eīm eū Jeſus: nō exceptis ceteris ſingulariter ſolum/
ſed pre ceteris ꝗs diligebat familiari⁹ vnū/ quē ſpecialis
prerogatiua caſtitatis ampliori dilectione fecerat dignū
Oēs ꝗppe ſe diligere ꝓbat ꝗbus ante paſſionē loquitur
Joā.xv. Sicut dilexit me pater/ ⁊ ego dilexi vos. Manete in dile
ctione mea. Sed nunc pre oībus diligit: q̄ virgo elect⁹ ab
ipſo/ virgo in euū permanſit. Tradūt nāq; hiſtorie/ ꝙ eū
de nuptijs volētē nubere vocauerit: ⁊ ꝓpterea quē a car
nali voluptate retraxerat: potiore ſui amoris dulcedine
Joā.xix. donauit. Deniq; moritur⁹ in cruce matrē ſuā cōmēdauit
vt virginē virgo ſeruaret: ⁊ ipo poſt mortē ac reſurrectionē
celos aſcendēte nō deeſſet eius genitrici filius: cui⁹ caſta
vita caſtis eius tueret obſequijs. Ponit ⁊ aliud ſue ꝑſo
Tex. ne beat⁹ Joānes indiciū: ſubiūgens. ¶ Qui ⁊ recubuit
in cena ſuper pect⁹ eius/ ⁊ dixit. Dn̄e ꝗs eſt qui tradet te?
Hoc quō geſtū ſit/ ſuperiora hui⁹ euāgelij loca plenius
oſtēdūt: q: vꝫ in cena quā vltimam ante paſſionem cum
diſcipulis ſaluator habuit: in qua eorū pedes lauit: eiſq;
Joā.xiij. corporis ac ſāguinis ſui tradidit myſteria celebrāda diſci
pulus ille quem diligebat ſup pectus ei⁹ recubuerit: ⁊ cū
dixiſſet eis. Amen amē dico vobis: q: vn⁹ ex vobis me tra
det: reſpōdit ille diſcipulus innuēte Petro/ vt interroga
ret: ⁊ diceret ei. Dn̄e ꝗs eſt? ait dn̄s. Ille eſt cui intinctū pa
Secretū nē porrexero. Qꝫ aūt diſcipul⁹ ille ſupra pectus magiſtri
Joanni recubuit: nō preſentis ſolūmō dilectionis/ ſed futuri erat
reuelatū ſignū myſterij. Figurabat etenim: iam tunc euāgeliū/ qđ
idē diſcipulus erat ſcriptur⁹ vberius atq; altius ceteris
ſacre ſcripture paginis arcana diuine maieſtatis eſſe cō
prehēſurū. Quia eīm in pectore Jeſu ſunt oēs theſauri ſa
pientie ⁊ ſciētie abſcōditi: merito ſupra pectus eius recu
bat: quē maiore ceteris ſapientie ⁊ ſciētie ſingularis mu
nere donat. Ceteros ꝗppe euāgeliſtas nouim⁹ plura de
miraculis ſaluatoris noſtri/ pauciora de diuinitate locu
tos. Joannes autē ꝑ pauca ſcribēs de hūanis actib⁹: po
ti⁹ ſe exponēdis diuine nature idi dit arcanis: patēter inſi
nuans quāta de pectore Jeſu ſincta doctrine celeſtis (q̄
Tex. nob(eructaret) hauſerit. Sequit. ¶ Hūc cū vidiſſet Pe
trus dixit Jeſu. Dn̄e: hic autē qđ? Quia ſe beat⁹ Petr⁹ au
dierat ꝑ paſſionē crucis clarificaturū eē deū: voluit etiā
de fratre ⁊ cōdiſcipulo cognoſcere/ qua eſſet ipe morte ꝑ
Tex. petuā trāſitur⁹ ad vitā. Dicit ei Jeſus. ¶ Sic eū volo ma
nere donec veniā: ꝗd ad te? tu me ſequere. Non inqt/ eū ꝑ
paſſionē martyrij volo cōſummari/ ſed abſq; violētia ꝑſe
cutoris diē expectare nouiſſimū: qn̄ ipſe veniens/ eum in
eterne beatitudinis māſione recipiam. Et ꝗd hoc ad te?
Tu tm̄ crucis patibulū ſubeūdo: mea te veſtigia ſequi de
bere memēto. Et quidē hāc dn̄i reſpōſionē fratres tūc tē
poris ita tractabāt: q: Joānes nunq̄ eſſet moritur⁹. Qđ
non eſſe intelligendū/ ipſe Joānes admonere curauit: q
cū ꝓmiſiſſet exiſſe ſermonē iſtū inter fratres/ q: diſcipul⁹
Tex. ille nō moritur: ſolerter adiecit atq; ait. ¶ Et nō dixit ei
Jeſus/ quia nō moritur: ſed ſic volo eū manere donec ve
niam/ quid ad te? Nō ergo putandum: q: diſcipulus ille
non ſit mortuus in carne: q: nec dn̄s hoc de illo futurum
predixit. Et pſalmiſta ait. Quis eſt homo qui viuit ⁊ nō Pſ.lxxx
videbit mortē? Sed poti⁹ ita intelligendū: ꝙ ceteris chri viij.
ſti diſcipulis per paſſionē cōſummatis: ipſe in pace eccle
ſie aduētū ſue vocationis expectauerit. Et hoc eſt quod
dn̄s ait. Sic eū volo manere donec veniā: nō q: ⁊ ipe mul
tos ante labores pro dn̄o preſſuraſq; malorum non tole
rauerit: ſed q; vltimū in pace ſeniū finierit: vtpote in eccle
ſijs chriſti per Aſiā quam regebat iam longe lateq; fun
datis. Nam ⁊ in actibus apoſtolorū cum ceteris apoſto Actu.v.
lis flagellatus inuenit: q̄ ibāt gaudentes a cōſpectu cō
cilij: qm̄ digni habiti ſunt pro noīe Jeſu cōtumeliam pati
Et a Domitiano ceſare in feruentis olei doliū miſſus in
eccleſiaſtica narrat hiſtoria: ex quo tm̄ diuina ſe ꝓtegēte
gratia: tā intactus exierat/ ꝙ fuerat a corruptione concu
piſcētie carnalis extrane⁹. Nec multo poſt ab eodē princi
pe ꝓpter inſuperabilē euāgelizādi cōſtātiā in Pathmos
inſulā exilio relegat: vbi hūano licet deſtitut⁹ ſolatio: di
uine tm̄ viſionis ⁊ allocutionis meruit crebra cōſolatiōe
releuari. Deniq; ibidē Apocalypſim quā ei dn̄s de ſtatu
eccleſie ꝑſenti vel futuro reuelauit/ ſua manu cōſcripſit. Intelle
Vn̄ conſtat ꝓmiſſionē ſic manēdi donec veniret dn̄s/ nō ctus ver
eo ꝑtinere/ ꝙ ſine labore certaminis victur⁹ eſſet in mun borū dn̄i
do: ſed illo poti⁹/ ꝙ ſine dolore paſſionis trāſitur⁹ eſſet e notatur.
mūdo. Sicut eīm in patrū literis inuenim⁹/ cū longo con
fectus ſenio/ ſciret imminere ſibi diē receſſus ſui. Conuo
catis diſcipulis ſuis/ poſt monita exhortationū ac miſſa
rum celebrationem/ vltimū eis valefecit. Deinde deſcen
dens in defoſſum ſepulture ſue locum/ facta oratione ap
poſitus ad patres ſuos: tam liber a dolore mortis ꝙ̄ a cor
ruptione carnis inuenitur alienus. Atq; ita completa eſt
veridica ſaluatoris ſententia: quia ſic eum voluerit ma
nere donec ipſe veniret. Poſſumus autem myſtice in his
que Petro ⁊ Joāni a dn̄o predicta atq; in eis geſta ſunt
duas eccleſie vitas quibus in preſenti exercetur/ actiuā
ſcilicet ⁊ contemplatiuam deſignatas accipere: quarum
actiua communis populo dei via viuendi eſt: ad contem
platiuam vero perpauci: ⁊ in hoc ſublimiores quiq; poſt
perfectionem pie actionis aſcendūt. Actiua quippe vita
eſt ſtudioſum chriſti famulū iuſtis inſiſtere laborib⁹: ⁊ pri
us quidem ſeipſum ab hoc ſeculo immaculatum cuſtodi
re: mentem/ manum/ linguam/ ac membra corporis cete
ra ab omni inquinamento culpe tentantis continere: ac
diuinis perpetuo ſubiugare ſeruitijs: deinde etiam proxi
mi neceſſitatibus iuxta vires occurrere: eſuriēti cibum:
potum ſitienti/ algenti veſtitum miniſtrando: egros va Duplic
goſq; in domum recipiendo/ infirmum viſitādo/ mortuū vite fun
ſepeliendo: eripiendo inopem de manu fortiorum eius: ctiones.
egenum ⁊ pauperem a diripientibus eum: ſed ⁊ erranti
viam veritatis oſtendendo: ac ceteris ſe mancipādo fra
terne dilectionis obſequijs: inſuper ⁊ vſq; ad mortē pro
iuſtitia certando. Contemplatiua autē vita eſt cū longo
quis bone actiōis exercitio edoct⁹: diutine orationis dul
cedine inſtructus: crebra lachrymarū cōpunctione aſſue
factus/ a cunctis mūdi negotijs vacare: ⁊ in ſola dilectio
ne oculum mentis intendere didicerit: gaudiumq; ꝑpe
tue beatitudinis quod in futura percepturus eſt vita: etiā
in preſenti ceperit ardenter deſiderando preguſtare: ⁊ ali
quando etiam inquātū mortalibus fas eſt in exceſſu mē
tis ſpeculando ſublimiter euolare. Hec autē vita diuine
ſpeculationis/ illos maxime recipit: qui poſt lōga mona
ſtice rudimēta virtutis/ ſecreti ab oībus degere norūt: eo
liberiorem ad celeſtia meditanda animū habentes/ quo
corpus quoq; a terrenis ſeparatum habent tumultibus.
Nāq; actiua non ſolum in cenobio monachis: ſed et cun
cto vt diximus populo dei generaliter ingredienda ꝓpo
nitur. Et quidē vtrūq; apoſtolū ⁊ Petrū ⁊ Joānē ꝗuis
inter hoies poſitum/ pro excellentis culmine gratie con

ſtat in vtraq; vita fuiſſe ꝑfectū: attamē vna vita per Pe-
Joā. xxi. trum: alia deſignatur per Joannem: in eo etenim ꝙ ait Petro dominus. Extēdes manus tuas ꝛ alius te cinget ꝛ ducet quo non vis: perfectionē exprimit actiue conuer ſationis: q̄ tentationū ſolet igne ꝓbari. Unde alibi de ea dicit apertius.
Mat. v. Beati qui perſecutionē patiuntur ꝓpter
j. Pe. ij. iuſtitiā. Cui recte ſubiungit/dicens. Sequere me: q: nimirum iuxta eiuſdem Petri vocem: chriſtus paſſus pro nobis relinquens vobis exemplū/vt ſequamur veſtigia eius. Quod autem dicit de Joanne: ſic eum volo manere donec veniā/ſtatum contēplatiue virtutis inſinuat: q̄ non per mortem finienda vt actiua/ſed per mortē eſt ꝑfectius dño veniente cōplenda. Actiuus nāq; labor: cū morte deficit/mercedē poſt mortē accepturus eternā. Quis eñ in illa vita panē eſurienti dat/vbi nemo eſurit? Quis aquā ſitienti/vbi nemo ſitit? Quis mortuum ſepelit/vbi terra viuentium eſt? Quis cetera opera miſericordie exercet/ vbi nullus miſer inuenitur? Actionis ergo ibi labor
Laus vite contēplatiue. nullus/ſed ſolus preterite actionis ꝑpetuus remanet fructus. Speculatiua autē felicitas q̄ hic inchoatur: illic ſine fine perficitur: qñ ꝛ supernorū ciuiū ꝛ ipſius dñi pſentia/nō per ſpeculū ꝛ in enigmate ſicut nunc/ſed facie ad faciē videbitur. Uñ recte de ea ſub typo diſcipuli quē diligebat: quiq; ſupra pect⁹ ſuū fecit diſcūbere/dicit Jeſus. Sic eū volo manere donec veniā. Ac ſi aperte dicat. Nolo guſtū ſpeculatiue ſuauitatis/quā maxime in ſctis meis diligo: ſperantibus in ꝓtectione alarū mearū inebriatis ab vbertate domus mee: ſicut laborioſe vſum actionis leti conditione finiri: ſed poſt mortē ſublimius me apparente atq; in mee conſpectū maieſtatis illos ꝑducēte perfici. Sequitur.
Tex. ❡ Hic eſt diſcipulus ille/q̄ teſtimoniū ꝑhibet de his: ꝛ ſcripſit hec ꝛ ſcimus/q: verū eſt teſtimoniū eius. Jā manifeſte beat⁹ Joānes ſuā perſonā deſignat ex officio: quā deſignare vitat ex vocabulo. Nō aūt pretereunter intuedū quod dicitur: q̄ teſtimonium perhibet de his/ꝛ ſcripſit hec. Perhibuit qppe teſtimoniū verbo dei ꝑdicādo/ꝑhibuit ſcribendo: perhibuit denuo eadē q̄ ſcripſerat docendo: ꝑhibuit etiā nunc euāgeliū qd̄ ſcripſit eccleſijs legendū pādendo. Siquidē a tēpore dñice paſſionis/reſurrectiōis/ ꝛ aſcenſiōis in celum/vſq; ad vltima Domitiani principis tēpora/per annos circiter. lxv. abſq; vllo ſcribendi adminiculo verbū dei ꝑdicabat. At vbi a Domitiano/q̄ ſecūdus poſt Nerone chriſtianorū perſecutor extitit/exilio miſſus eſt: irrūpētes in eccleſiā heretici q̄ſi in deſtituta paſtore ouilia lupi/Marcion ꝛ Cherinth⁹ ꝛ Hebion ceteriq; antichriſti: q̄ chriſtū añ Mariā negabāt/ſimplicitatē fidei euāgelice peruerſa maculauere doctrina. Sȝ dū ipe poſt occiſionē Domitiani/ꝑmittēte pio ꝑncipe Nerua rediret Epheſum: cōpulſus eſt ab oīb⁹ pene tūc Aſie epiſcopis/ꝛ multarū ecclīarū legatiōib⁹/de coeterna pr̄i diuinitate chriſti altius facere ſermonē: eo ꝙ in triū euāgeliſtarū ſcriptis: videlicet Matthei/Marci/ꝛ Luce de
Neceſſitas euāgelij Joannis. ei⁹ hūanitate/ac de his q̄ per hoīem geſſit/ſufficiens ſibi viderentur habere teſtimoniū. Quod ille non ſe aliter eſſe facturū reſpōdit: niſi indicto ieiunio oēs in cōmune dñm precarentur vt ille digna ſcribere poſſet. Et hoc ita patrato inſtructus reuelatiōe ac ſpiritusſancti gratia inebriatus/ oēs hereticorū tenebras poteſtate facta ſubito veritatis
Joan. j. luce diſpulit. In principio inquiens erat verbū/ꝛ vbū erat apud deū: ꝛ deus erat verbū. Similemq; initijs totū ſermonis ſui curſum faciens/dñm noſtrū Jeſum chriſtū ſicut verū hominē/vere ex hoīe tēporaliter factū: ita etiā verū deū/vere ex deo patre eternaliter natū: ꝛ cum ſpirituſancto ſemꝑ aſſiſtentē/clariſſima aſſertiōe ꝑdocuit: immo oīa diuine veritatis ꝛ vere diuinitatis/quantū alteri mortaliū nulli licuit arcana reſerauit. Et hoc virgini priuilegiū recte ſeruabatur: vt in ſcrutāda verbi corruptibilis ſacramēta: ipſe incorrupto/nō ſolū corde/ſed ꝛ corpore proderet. De cuius dictorū veritate ꝙ ſit nemini ambigendum: ipe quoq; curauit oſtēdere/q̄ cū dixiſſet. Hic eſt diſcipulus q̄ teſtimoniū perhibet de his ꝛ ſcripſit hec: cōtinuo ſubiecit ꝛ ait. Et ſcimus q: verū eſt teſtimoniū eius. Quia ergo ꝛ nos cum ceteris fidelibus ſcimus/q: verū eſt teſtimoniū eius: curemus per omnia recta fide intelligendo/recta operatione exercendo que docuit ad dona ſempiterna que promiſit peruenire: per dominū noſtrū Jeſum chriſtum/qui viuit ꝛ regnat cum deo ꝛc.

❡ De Innocētibus. Matthei. II.

❡ In illo tēpore: Angelus domini apparuit Joſeph in ſomnis: dicens. Surge ꝛ accipe puerum ꝛ matrem eius ꝛ fuge in Egyptū: ꝛ eſto ibi vſq; dum dicā tibi. Et reliqua. Homilia venerabilis Bede preſbyteri.

DE morte ꝑcioſa martyrū chriſti Innocentū/ſacra nobis fr̄es chariſſimi euangelica lectio recitata eſt: in qua tamen oīm chriſti martyrū precioſa mors eſt deſignata. Qd̄ enim paruuli occiſi ſunt/ſignificat per humilitatis meritum ad martyrij perueniendū gloriam. Et q: niſi conuerſus fuerit quis ꝛ effectus vt paruulus/non poſſit aīam dare pro chriſto. Qd̄ in Bethleem ꝛ in oībus finib⁹ eius occiſi ſunt: oſtendit non ſolū in Judea vnde ecclīe cepit
Allegorica expoſitio. origo/ſed in oībus eiuſdē eccleſie finib⁹ quacūq; ꝑ orbem diffuſa eſt/ꝑſecutionē ſeuiturā perfidorū: ꝛ pioꝝ patientiam eſſe coronādā. Qui bimi occiſi ſunt/doctrina ꝛ opatione ꝑfectos indicāt. Qui vero infra/ſimplices vel idiotas fidei: tñ nō ſicte cōſtātia fortes eē denuntiant. Qd̄ illi qdem occiſi ſunt/ſed chriſt⁹ q̄ q̄rebatur viuēs euaſit: inſinuat corpora qdē ab impijs poſſe perimi: ſed chriſtū ꝓ quo ꝑſecutio ſeuit/nullaten⁹ eis vel viuētibus vel occiſis poſſe auferri: ſed eos veraciter conteſtari: q: ſiue viuim⁹ dño viuim⁹: ſiue morimur/dño morimur: ſiue eñ viuim⁹ ſiue
Hiere. xxxi. morimur dñi ſum⁹. Qd̄ iuxta vaticiniū Hieremie/vox in rama. i. in excelſo audita eſt/plorat⁹ ꝛ vlulat⁹: manifeſte denuntiat luctū ſancte ecclīe: q̄ de iniuſta mēbrorū ſuorū nece gemit: nō vt hoſtes garriūt in vacuū cedere/ſȝ vſq; ad ſoliū aſcēdere ſupni iudicis: ꝛ ſicut ꝓtomartyris Abel
Eccli. xxxv. ita etiā ſāguinē ceteroꝝ martyrū de terra clamare ad dominum: iuxta illud viri ſapiētis. Nō deſpiciet preces pupilli/nec viduā/ſi effundat loquelā gemit⁹. Nōne lachryme vidue ad maxillam deſcendunt: ꝛ exclamatio eius ſuper educentem eas? A maxilla enim aſcendūt vſq; ad celum/ꝛ domin⁹ exauditor: nō delectabitur in illis. Quod Rachel ploraſſe d̄r: filios ſuos/nec voluiſſe conſolari/q: non ſunt: ſignificat eccleſiam plorare quidem ſanctorum de hoc ſeculo oblationem: ſed nō ita velle conſolari/vt q̄ ſeculū morte vicerūt/ruſſus ad ſeculi certamina ſecū tolerāda redeāt: q: nimirū vltra nō ſunt reuocādi in mūdū de cui⁹ erūnis ſemel euaſerūt coronandi ad chriſtū. Rachel nāq; q̄ ouis aut vidēs deū d̄r: eccleſiā figurate demōſtrat: cui⁹ tota intētio vt videre deū mereatur inuigilat. Et ipſa eſt ouis cētēſima: quā paſtor bon⁹ relictis in celis nonaginta ouibus angelicarū virtutū/abijt q̄rere in terrā inuentāq; ſuis impoſuit humeris/ꝛ ſic reportauit ad gre-
Queſtio circa literam mouetur. gem. Queritur aūt iuxta literā quō Rachel ploraſſe dicitur filios ſuos: cū trib⁹ Juda q̄ Bethleē tenebat: nō de Rachel/ſed de ſorore ei⁹ Lya orta fuerit. Ubi tñ facilis patet reſponſio: q: nō tñ in Bethleē: verūetiā in oībus finib⁹ eius pueri ſunt oēs trucidati. Trib⁹ autē Beniamin que de Rachel orta eſt/proxima fuit tribui iude. Unde merito credi debet/ꝙ plaga crudeliſſime necis/non paucos etiā Beniamince ſtirpis pueros inuoluerit: quos ꝓgenies Rachel (elata in excelſum voce) plorauerit. Poteſt ꝛ aliter intelligi: quia iuxta Bethleem ſepulta eſt Rachel: ſicut titulus monumenti ei⁹ manens vſq; hodie teſtatur ad occidentē ciuitatis vltra viam que ducit Hebron: ꝙ ea que in loco eodem agebantur/ipa egiſſe prophetico

Digitized by Google

locutionis modo recte dicatur: cuiꝰ corpore ⁊ nomine lo
cus ille fuerat inſignis. Quod dñs ipſe ne occideretur ab
Herode ſublatus eſt a parentibus in Egypti: ſignificat
electos ſepius maloꝝ improbitate ſuis effugandos ſedi
bus: vel etiam exilio damnãdos. Ubi ſimul exemplũ datur
Mat. x. fidelibus/ ne dubitẽt rabiẽ perſequentiũ vbi opportunũ
fuerit declinare fugiendo: cum hoc deũ ac dominũ ſuum
feciſſe meminerint. Siquidem ipſe qui erat ſuis ꝓceptu
rus/ cum vos perſecuti fuerint in ciuitate iſta fugite in
aliam: prius fecit quod ꝓcepit/ fugiendo hominem qua
ſi homo in terra: quẽ magis pauloante monſtrauit ſtella
in celo. Et occiſis pro dño pueris Herodes non longe
poſt obijt/ ⁊ Joſeph monẽte angelo dñm cum matre ad
terram iſrael reduxit: ſignificat oẽs ꝑſecutiones que con
tra eccleſiã erant mouẽde/ ipſorũ perſecutoꝝ morte vin
dicandas: eiſdẽq; mulctatis ꝑſecutoribꝰ/ pacẽ eccleſie de
nuo reddẽdã: ⁊ ſanctos q̃ latuerãt ad ſua loca eſſe reuer
Herodis ira adhuc ſeuit. ſuros. Herodes quoq; i diabolo etiã nũc fremit: ⁊ aufer
ri ſibi iniq̃tatis ſue regnũ in his q̃ ad chriſtũ tranſeunt in
gemiſcit. Unñ ſi paruulos interficiat/ Jeſum ſibi videtur oc
cidere. Quod vtiq; ſine ceſſatione molitur: dũ primordijs re
natoꝝ ſpiritum ſanctum eripere: ⁊ quandam tenere fidei
infantiam tentat extinguere. Et Rachel. i. eccleſiam ſeu
ſiam fidelẽ plorare/ ⁊ ſuos ac primorum filios videlicet
oportet: poſſumꝰ quoq; odiũ Herodis quo perdere Je
ſum voluit/ ſuꝑ perſecutionibus q̃ aploꝝum ſunt tempori
bus facte in Judea ſpecialiter accipere: quãdo inualeſcẽ
te inuidia/ ꝓdicatores ibi ſunt pene oẽs expulſi de ꝓuin
cia: ⁊ in gentibꝰ ꝓdicaturi ſunt lõge lateq; diſperſi. Sicq;
factũ eſt/ vt gẽtilitas q̃ per Egyptũ figuratur: peccatis an
te tenebroſa/ lumẽ verbi ꝑciperet. Hoc eſt enim puerũ Je
ſum ⁊ matrẽ eiꝰ ꝑ Joſeph in Egyptũ trãſferri/ fide ſcʒ do
minice incarnatiõis: ⁊ ecclie ſocietatẽ ꝑ doctores ſctõs
gẽtibꝰ cõmitti. Quod erãt in Egypto vſq; ad obitũ Hero
dis indicat figurate/ ꝑ fidẽ chriſtũ in gẽtibꝰ manſurũ/ do
nec plenitudo eaꝝ introeat: ⁊ ſic oĩs iſrl̃ ſaluꝰ fiat. Obitꝰ
q̃ppe Herodis: terminũ intentionis malitioſe: q̃ nunc cõ
tra eccleſiam in Judea ſeuit inſinuat. Occiſe turbe par
uuloꝝ/ mortẽ humiliũ ſpũ: quos a ſe fugato chriſto iudei
perimere conantur deſignat. Quod aũt defuncto Herode re
dit ad terrã iſrael Jeſus: finẽ ſeculi denũtiat: qñ Enoch
⁊ Helia ꝓdicantibꝰ/ iudei ſopita moderne inuidie flãma
fidẽ veritatis accipiẽt. Et bene cũ iudeã deſerit fugere et
hoc in nocte dicitur. Cũ vero reuertitur in eã: nõ ſolũ neq;
fuge ſed noctis ſit mẽtio: q: nimirũ ob perfidiam tenebras
olim peccatores reliq̃t: ipſos ob lucẽ fidei tandẽ ſe querẽ
tes reuiſit. Quod dãnato licet Herode Joſeph timore Ar
chelai filij eiꝰ in Judeã vbi metropolim habebat ire for
midans/ monẽte angelo in Nazareth Galilee ſeceſſit/ vl
tima eccleſie ꝑſentis tẽpora deſignat: qñ pro ea q̃ nũc eſt
vniuerſali gentis illiꝰ cecitate: qua chriſtianos inquãtũ
valet perſequi nõ deſiſtit/ acrior in q̃buſdã antichriſti ꝑſe
cutio cõſurget. Et q̃dẽ plurimis ad ꝓdicationẽ Enoch et
Helie a perfidia cõuerſis: ſed ceterꝭ ad inſtinctũ antichri
ſti tota intẽtiõe cõtra fidẽ dimicantibꝰ. Pars igitur Judee
in qua regnabat Archelaus/ ꝑfidos antichriſti ſequaces
oſtẽdit. Porro Nazareth Galilee quo dñs transfertur/ par
Exhortatio moralis. tẽ gẽtis illiꝰ q̃ nũc tẽporis fidem chriſti eſt ſuſceptura deſi
gnat. Unñ hñ Galilea ꝓpetrata trãſmigratio: Nazareth
flos aut virgultũ eiꝰ interpretatur: q: nimirũ ſctã ecclia quo
ardẽtior deſiderio ab his q̃ in terris videt/ ad celeſtia pro
merenda trãſmigrat: eo maiore ſpiritualiũ abũdat flore
atq; germine virtutũ. Unñ oportet nos fratres chariſſimi
q: ꝓmitias martyꝝ hodierna feſtiuitate veneramur/ de
eterna q̃ in celis eſt martyrũ feſtiuitate ſedulo cogitemꝰ
eorũq; veſtigia inquantũ poſſumus ſequẽdo: ⁊ ipſi eiuſ
dẽ feſtiuitatis ſuperne participes exiſtere curemꝰ/ teſtã
ij. Co. i. te apoſtolo. Et: ſi ſocij paſſionum fuerimus: ſimul ⁊ con
ſolationũ erimꝰ. Nec tam de morte eoꝝ lugeamus: q̃ꝫ de
iuſta palme perceptiõe letemur. Siquidẽ ſingulos eoꝝ
cum per tormẽta pellerentur ex hac vita: Rachel gemebũ
da. i. ſancta eccleſia: q̃ gemuit/ luctu lachrymiſq; ꝑſecuta
eſt: ſed iã hinc expulſos ſuꝑna Hieruſalẽ q̃ eſt mater oim Apo. vij.
noſtrũ/ mox in aliã vitã obuijs letitie miniſtris excepit: at
q; in gaudiũ dñi ſui ꝑpetuo coronãdos introduxit. Unde
dicit Joãnes. Stabãt añ thronũ/ ⁊ in cõſpectu agni ami
cti ſtolis albis/ ⁊ palme in manibꝰ eoꝝ. Stant eñi modo
ante thronũ dei coronati: q̃ quondã ante thronos iudicũ
terrenorũ iacebãt penis attriti. Stant in cõſpectu agni/
nulla ratione illic a contẽplanda eius gloria ſeparandi: a
cuius hic amore nec per ſupplicia poterãt ſeparari. Sto Preconium innocentum.
lis effulgent albis/ ⁊ palmas in manibus habẽt: q: ꝓmia
in operibus habent: dũ corpora q̃ pro dño ignibus ac be
ſtijs dilacerata: flagris abſumi: per precipitia diſſolui/ vn
gulis abradi/ omnimodo penarũ gñe paſſi ſunt diſſipari
per reſurrectionẽ glorificata recipiũt. Et clamabãt inq̃t
voce magna/ dicẽtes. Salus deo noſtro q̃ ſedet ſuꝑ thro
num/ ⁊ agno. Magna voce ſalutẽ deo decantant: q: ma
gna gratiarũ actione recolunt: nõ ſua ſe virtute/ ſed ipſo
auxiliante tribulationũ impugnãtiũ ſuperaſſe certami
na. Dicit iterũ/ eoꝝ ⁊ preteritos agones ⁊ coronas deſcri
bens perpetuas. Hi ſunt q̃ venerunt de tribulatione ma
gna: ⁊ lauerũt ſtolas ⁊ dealbauerũt eas in ſãguine agni.
Stolas q̃ppe martyres in ſanguine agni lauerũt: dũ mẽ
bra ſua que oculis inſipiẽtiũ viſa ſunt ſquallore fedari: ſic
potius fuſo pro chriſto ſanguine/ ab oibus mũdauere cõ
tagijs. Inſuꝑ ⁊ beata imortalitatis luce digna reddide
re: quod eſt lotas etiã dealbaſſe ſtolas in ſanguine agni.
Ideo ſunt inquit ante thronũ dei: ⁊ ſeruiunt ei die ac no
cte in templo eiꝰ. Non eſt laborioſa/ ſed amabilis ⁊ optã
da ſeruitus/ in dei laudibꝰ perpetuo aſſiſtere. Dies q̃ppe
⁊ nox/ non viciſſitudinem temporis ꝓprie: ſed ꝑpetuita
tem tropice ſignificãt. Nox eñi non erit illic/ ſed dies vna
melior in atrijs chriſti ſuꝑ millia: in qua nõ plorat Rachel Apo. xxi.
filios ſuos: ſed abſterget deus omnem lachrymã ab ocu
lis eoꝝ. Datq; vocẽ letitie ⁊ ſalutꝭ eterne in tabernaculis
iuſtoꝝ ei: q̃ viuit ⁊ regnat deꝰ ꝑ oĩa ſecula ſeculoꝝ. Amẽ.

¶ De eodem feſto: Sermo ſancti Seuerini.

Elus quo tẽdat/ quo
proſiliat liuor/ inuidia q̃ feratur/ Herodiana ho
die patefecit immanitas. Que dũ tẽporalis re
gni emulatur anguſtias: eterni regis ortũ molitur extingue
re. Tũc Herodes inq̃t/ vidẽs q: illuſus eſt a Magis: mi
ſit ad Bethleem/ ⁊ occidit oẽs pueros qui erant in ea/ ⁊
in oibus finibꝰ eiꝰ. Uidens q: illuſus eſt dolet impietas Sermo rhetoricis iſtructus coloribus.
ſe eſſe illuſam: dilatans ſe crudelitas furit. Fremit doloſi
tas ſe deceptã: ⁊ in ſe fraus reuerſa colliditur. Herodes
ſtridet: cadens ipſe in laqueum quẽ tetendit: hinc iniqui
tatem quam cõſiderat euaginat. De fide perfidie ſumit
arma: terreno querit furore/ quem natum celitus nõ cre
dit. Ad ſinus matrum militũ cogit caſtra: inter vbera ar
cem pietatis oppugnat. In teneris vberibus ferrum du
rat: lac fudit anteq̃ꝫ ſanguinem: dat ante mortem ſentire
q̃ꝫ vitam: tenebras ingerit intrantibus lucem. Sic ait
miniſter mali: miniſter doli/ ire artifex/ inuẽtor ſcelerꝭ/ im
pietatis auctor/ pietatis predo/ inimicus innocentie ho
ſtis nature/ ſuis peior/ peſſimus ſibi: quem chriſtus nõ vt
euaderet/ ſed ne videretur aufugit: in altum tendens/ ca
dit ab alto. Celum pulſans/ intrat profundũ: ⁊ in ſe vadit
cum vadit in deũ. Se occidit/ qui vitã conatur occidere:
q: capere nõ poteſt perditionẽ ſalus/ occiſionẽ vita/ eter
nitas finem. O ambitio q̃ꝫ ceca ſemper: o q̃ꝫ preſumptio
peſſima: o q̃ꝫ perdit conceſſa/ qui incõceſſa captat. Hero
des obſidens terrenum regnum: impugnat celeſte. Ter
renis inhians irruit in diuinam/ ipſamq; pietatẽ inſecta
tur. Audierãt natum regem deſtinatus ad ſcelus/ ad pia
culum promptus/ paratus ad crimẽ: cauſas innocentie

Digitized by Google

non requirit/ius abnegat/confudit faſq₃ nefaſq₃. Cui nequitia eſt ſodalis: cui odioſa eſt equitas/iniquitas eſt ſp amica: qui cedibus viuit/qui ſe munit ſanguine: qui crudelitatibus ſeuit: cui de timore ſtat totum/de amore nihil conſtat. Herodes tūc cecus ſic chriſtū gladijs querit inueſtigat cruore/crudelitate rimatur: ſucceſſorē timens inceſſit in auctorē. Premit innocentes/volens innocētiā deperire: innocentis cauſam facit nocentiū crimē. Munus nati natorū vertit in penā. Auctoris ortū/orientium mādat occaſum. Negotiū ſaluātis ſaluādorū iubet eē diſcrimen. Quorū lingua tacuit/oculi nihil viderūt. Nihil audierūt aures/man⁹ nil fecerūt: ꝛ quib⁹ actus null⁹: vñ culpe ſumpſerūt mortē q̄ viuere neſcierūt. Quibus apud Herodē ſolū: qđ nati ſunt ꝫ fuit crimē. Quid chriſt⁹ futurorū pſcius/cōſci⁹ ſecretorū/cogitationū iudex/ mētium ꝑſcrutator: q̄re deſeruit q̄s ſciebat ꝓpter ſe q̄rendos eſſe/ ꝓpter ſe nouerat occidēdos? Nat⁹ rex ꝛ rex celeſtis: q̄re neglexit milites inocētie ſue? Coetaneū ſibi q̄re cōtēpſit exercitū? Quare cunabulis ſuis deputatas excubias ſic reliq̄t: vt ſol⁹ q̄ſitur⁹ hoſtis totū graſſaret̄ in militē? Fr̄es chriſtus nō deſpexit ſuos milites ſed ꝓuexit: q̄b⁹ ante dedit triūphare q̄ viuere: q̄s fecit capere ſine cōcertatione victoriā: q̄s donauit coronis anteq̄ mēbris: q̄s voluit virtutib⁹ vitia pterire: ante celū poſſidere q̄ terrā. Premiſit ḡ chriſt⁹ ſuos milites nō amiſit. Recepit ſuas acies nō reliquit. Beati q̄s natos martyrio videm⁹ eſſe non ſeculo. Bt̄i q̄ labores i requiē/in refrigeriū dolores/merores in gaudiū cōmutarūt. Viuūt viuūt: q: vere viuūt q̄ ꝓ chriſto merentur occidi. Bt̄i vētres q̄ portauerūt tales. Beata vbera q̄ ſe talibus infuderūt. Beate lachryme q̄ pro talibus fuſe fletibus/gratiā baptiſmatꝫ cōtulerūt. Nā diuerſo mō/dono vno in lachrymis ſuis martyres ſuo ſanguine baptizant̄: in martyrio filiorū matres paſſe ſunt. Nam gladius filiorꝫ ꝑtrāſiēs mēbra/ad matrū corda deuenit ꝛ ideo neceſſe eſt/vt ſint p̄mijs cōſortes: que fuerūt ſocie paſſionis. Arridebat paruul⁹ occiſori: gladio aduocabat̄ infantul⁹. Nutricis loco attēdebat lactēs ꝑcuſſoris horrorē neſcia etas luc⁹ moritura gaudebat/infans fili⁹ oēm hoiem nō hoſtē reſpicit/ſed parētē. Martyres tulerunt quicq̄d lāguoris extitit ꝛ doloris: ꝛ ideo nō carebūt martyrū gaudio/martyrij lachrymas q̄ fuderūt. Hoc loco attendebat auditor: attēdat vt intelligat martyriū nō conſtare ꝑ meritū/ſꝫ venire ꝑ gratiā. In paruulis q̄ volūtas qđ arbitriū/vbi captiua fuit ꝛ ipſa natura? De martyrio ḡ dem⁹ totū deo nihil nob. Vincere diabolū corp⁹ tradere cotēnere vitia/tormēta expēdere/laſſare tortorē/cape de iniurijs gl̄iaꝫ/de morte vitā: nō ṽtutꝫ hūane ſꝫ mūerꝫ ē diuini.

¶ Sermo Joannis Chryſoſtomi in natali Innocentum.

PEdicatur nouus ab infantib⁹ ſermo/ſanctis laudib⁹ chriſti in gloriā dn̄i: primā vocē aperiunt Innocētes. Fiunt diſerti laude: qui fuerāt iperiti ſermone. Offerūt dn̄o p̄micias lingue nouos oris imolāt fructus: verborū p̄ncipia libāt. Infātia eñ q̄ ꝑ etatē loq̄ nō poterat: glorias dei cū gaudio reſonabat. Norūt laudare chriſtū/q̄ loq̄ non norāt. Fiūt periti laude: q̄ fuerūt imperiti ſermone. Oſtendūt laudib⁹ chriſtū: ſuffragijs p̄dicāt chriſtū. Fiūt interea pueri ſine magiſtro diſerti/docti ſine doctore/periti ſine eruditore. Agnoſcūt chriſtū p̄dicāt dn̄m: nō quē ꝑſuaſio hūana docuerat: ſꝫ quē diuinitas innocētib⁹ inſpirabat. Ceſſant eñ hūana cū diuina tractant̄: q: hūana ipſa ꝓdeſſe nō poterūt/niſi diuinorꝫ ſolario ſubleuent̄. Neceſſe eſt eñ terrena ſuccūbere/cū celeſtia p̄dicāt̄: naturalia ſilere cū virtutes loquunt̄. Erigit̄ itaq₃ infātiū etas in laudē: q̄ delictorū nō nouerat crimē: dign⁹ a dignis laudat̄/ ꝛ innocēs inocētiū teſtimonio p̄dicat̄: accipiūt eñ a chriſto ꝛ reddūt/cōſequunt̄ ꝛ referūt. Uno eñ tp̄e ꝛ q̄ dederat recipit ꝛ q̄ acceperat reddit: vno iquā tp̄e ſua chriſto reddūt: dū ei⁹ laudes illi ab infantib⁹ referunt̄. Diximus de laude īfātiū: q̄đ de lactētiū laudib⁹ ꝓferem⁹ q̄ꝫ laudē inuenire nō poſſum⁹/niſi eoſipſos q̄ laudauerint nouerim⁹. Qui ſint/vbi ſint/quā laudē intulerint q̄ro q̄ loq̄ nō norāt. Neq₃ eñ etas illa poterat poſſe/ qđ natura nō dederat: aut celebrari a talib⁹ poterat/qđ iſtituti o denegabat. Dicūt nāq₃ dn̄o laudes trucidati ab Herode lactētes: loquunt̄ ſanguie/qđ lingua nō poſſunt. Paſſiōe canūt/qđ ſermone nō norūt: occiſi p̄dicāt/qđ viui nō poterāt. Nec nouū q̄đ dr̄/vt innocens ſanguis aut deo referat laudes/ aut ſuas iudicet paſſiōes: cū abel ſanguinis clamet ad celū: aut occiſorꝫ aie ab altari vociferant̄ ad deum. Cōtulit martyrū laudē/q̄bus negauerat natura ſermonē: licuit ſanguinē clamare/quib⁹ narrare non licebat voce: licuit ſanguie loq̄/q̄b⁹ lingua nō licuit. Miſcēt cū dn̄o colloq̄a q̄bus hūana negata ſunt ṽba. Sꝫ eñ occiſis innocētib⁹ iſtis impleta ſunt prophetie ṽba dicētis. Vox i rama audita eſt flet⁹ ꝛ ploratiōis rachaelis flētis filios ſuos: ꝛ noluit cōſolari q: nō ſunt. Rachaelē p̄mo eccl̄ie eſſe pſonaꝫ nemo q̄ abnuat: nemo q̄ aliud cōtra ṽitatē defendat. Sꝫ duo in illa diuerſa cōſpicio: flet⁹ ꝛ cōſolatiōis cōtēpt⁹. Si eñ fleuit/cur cōſolari cōtēpſit? Aut ſi cōſolari cōtempſit cur fleuit? Aut quō cōpetit cōſolari noluiſſe cui competit fleſſe: cū aut flere nō potuit: cū manifeſtū ſit flet⁹ conſolatione tergi? Vel certe cur indiguit cōſolationis ſermone? Sꝫ inq̄t noluit ſcriptura cōſolari q: nō ſunt. i. noluit cōſolari q: ſunt. Si idcirco noluit cōſolari q: ſunt: quō voluit flere quaſi illos q̄ nō ſunt? Sꝫ vt cōpēdioſa diuerſitatum cauſa reddat̄/cōditio a matre defletur: ſed ſpe glorie conſolatio humana cōtēnit̄. Pietatis affect⁹ in fletib⁹ declaratur: ſꝫ occiſorū gloria repudiū conſolationi indicit̄. Pugnāt eñ in matre affect⁹ ꝛ fides: humanitas cū deuotione cōcertat: plāgit affect⁹/ſꝫ fides exultat: deflet humanitas/ſꝫ deuotio cōſolatur. Licuit eñ matri humanit⁹ flere cui nō licuit cōſolatione humanit⁹ indigere. Ideo et dn̄s chriſt⁹ in Lazaro fleuit: nec tñ ipſe q̄ cuiuſq̄ conſolatione indiguit: q: hois fuit q̄ fleuit/cū manifeſte de⁹ ſit q̄ Lazarū ſuſcitauit. Sed o bt̄ā lactentiū gl̄ia: q̄bus ꝓ chriſto cōtigit dedicare martyria. Expugnāt tp̄e vno natiuitatē et mortē/ingreſſum ꝛ exituꝫ/principium ꝛ occaſum: vt ipſis poſſet tēpore vno vt dixi cōtingere/ꝛ naſcēdo igredi mūdū: ꝛ dedicare martyrio celū. Probat nou⁹ exercit⁹ chriſt⁹ rudes milites deſignat: legiones lactētes victoria perpetrata coronat. Fiūt ꝓ chriſto victores/q̄ etate fuerūt coeq̄les: fiūt inquā īfantes ſine certamine fortes: ſine pugna victores. Norūt vincere q̄ pugnare nō norāt. Exiſtunt victorie cōpotes: q̄ fuerāt etate imbelles. Merentur pena martyrium/gloriā ſanguine cōparant: eternā vitam tēporali morte commutant. Nec timuit etas illa mortem/nec horruit. Timere enim non potuit: que timere non nouit. Tranſmittit infantes infans chriſtus ad celum: noua xenia patri/p̄micias fructuū exhibet genitori. Oſtēdit futuram fecundiſſimā meſſem: dum in ſemine tantaꝫ exhibet vbertatē. Deſiſit ſe: deſiſit hoſtilis immanitas: que putauit turbare poſſe conſilium dei/gloriam chriſti/ſalutem neceſſariam mundi. Sed cōtulit infantibus multis martyrium: dum infantem querit occidere chriſtuꝫ. Preſtat hoſtis dum nocet: beneficium tribuit cum occidit: inuideret eñ eorꝫ glorie ſi amaret. Sed alie ſunt terreſtres pugne: alie celeſtes victorie. In prelio chriſti moriēdo viuitur/cadendo ſurgit̄/victoria per interitum cōparatur.

¶ Item Sermo ſancti Auguſtini.

HOdie fratres chariſſimi natalē illorꝫ īfantiū colim⁹: q̄s ab herode crudeliſſimo rege īterfectos eſſe euāgeliū textus eloquit̄. Et iō cū ſūma exultatiōe gaudeat terra celeſtiū militū: ꝛ tantorꝫ parēs fecūda ṽtutū. Ecce ꝓphan⁹ hoſtꝫ nūq̄ bt̄is paruulis tm̄ ꝓdeſſe potuiſſet obſeq̄o quā

Rhetorizat ſanctus antiſtes.

Gen. iiij.

Interpretatio vaticinij.

Martyria innocētū chriſto faciūtur.

Mat. ij.

rū ꝓfluit odio. Nam ſicut ſacratiſſimum preſentis diei fe
ſtū manifeſtat: quantum in beatos paruulos iniquitas
abundauit/tantum in eis gratia benedictionis refudit.
Beata es o Bethleē terra Jude/que Herodis regis im
manitatem in puerorum extinctione ꝑpeſſa es: que ſub vno
tempore candidatā plebē imbellis infantie deo offerre
meruiſti. Digne tamē natalem illorū colimus/quos bea
tius eterne vite mundus edidit/ꝙ quos maternorum vi
ſcerum partus effudit. Siquidē ante vite perpetue ade
pti ſunt dignitatem ꝙ vſuram preſentis acceperint. Alio
rū quidem precioſa mors martyrū laudē in confeſſiōe ꝓ
meruit/horū in cōſummatione cōplacuit: q̄ incipiētis vi
te ꝑmordijs ipſe eis occaſus initiū glorie dedit: q̄ preſen
tis terminū impoſuit: quos Herodis impietas lactātes
matrū vberibꝰ abſtraxit. Qui iure dicunt martyrū flores
Sanctū eſt innocentum martiriū q̄s in medio frigore infidelitatis exortos velut ꝑmas erū
pentes eccleſie gēmas/q̄dam perſecutiōis pruina decoxit.
Et ideo dignū interfectis ꝓ chriſto infantibꝰ honores im
pēdere: cerimonias/nō dolores. Sacramētis dare vota/
nō lachrymis: q̄ ipſe illis fuit cauſa pene/q̄ extitit ⁊ coro
ne: ipſe odiū cauſe q̄ ꝑmiū. Parāte aūt Herode paruulis
nece/Joſeph ꝑ angelū admonet vt Chriſtū dn̄m nr̄m in
Egyptū trāſferat/Egyptū idolis plenā. Nā poſt iudeorū
ꝑſecutionē: ⁊ ad occidendū chriſtum ꝓfane plebis aſſen
ſum/chriſtus ad gētes idolis deditas trāſire dignat ⁊ iu
deā relinquēs ignorāti ſeculo colendus infert. Et q̄ ex
ſcripturꝭ diuinis fratres chariſſimi/bonos ⁊ iuſtos viros
ꝑſecutionē malorū ſemꝑ ſuſtinuiſſe cognoſcimꝰ/ſi diligen
ter cōſideramꝰ inueniemꝰ illos maiora ſupplicia ſuſtinere
Oīs em̄ hō q̄ aliū in corpore perſeq̄tur/prius ipe in corde
perſecutionē ſuſtinere cognoſcit. Nā ſi etiā illi quē perſe
quitur aliq̄d de ſubſtātia ſua tulerit: maius ſibiipſi diſpē
diū facit: q̄ nemo habet iniuſtū lucrū ſine iuſto damno.
Ubi lucrū ibi ⁊ dānū. Lucrū in arca: dānū in conſcientia.
Tulit veſtē ⁊ ꝑdit fidē: acq̄rit pecuniā ⁊ ꝑdit iuſtitiā. Sꝫ
ꝺ hoīes iō faciūt: q̄ diē nouiſſimū attēdere nolūt. Si em̄
diē mortꝭ ſue cogitare iugiter vellēt: animū ſuū ab omni
cupiditate vel malitia cohiberēt. Sed q̄d mō nolunt ſa
lubriter cogitare/neceſſe hn̄t poſtea ſine vllo remedio ſu
ſtinere. Ueniet em̄ illis dies nouiſſima: veniet ⁊ dies iudi
cij q̄n eis nec penitētiā licebit agere/nec bonis operibꝰ ſe
ab eterna morte poterit redimere: q̄ peribit etiā hac aiad
uerſione peccatorum: vt moriēs obliuiſcat ſui/q̄ dū viueret
Mat. xxiiij. oblitus eſt dei. Uenit dies iudicij: q̄n mouebunt funda
menta montiū: ⁊ ardebit terra vſq̄ ad inferos deorſum:
q̄n celi ardētes ſoluent: q̄n ſol obſcurabit ⁊ luna nō dabit
lumē ſuū: q̄n ſtelle cadēt de celo: q̄n peccātes ⁊ ipij mittē
tur in ſtagnū ignis: ⁊ fumus tormētorū illorū aſcēdet in
Apoca. xiiij. ſecula ſeculorū: vbi fletꝰ ⁊ ſtridor dentiū. Ueniet tēpꝰ fra
tres chariſſimi: q̄n nulli bono erit male/nulli malo erit
Mat. xiij. bn̄. Ueniet iquā nouiſſima dies q̄n diſcernent pij ab impijs
iuſti ab iniuſtis. Laudatores dei a blaſphematoribꝰ dei.
Ueniet ⁊ q̄n diſcernent vt nulli ſicut dictū eſt bono ſit ma
le/nulli malo ſit bene. Quare ergo mō nō ſic? Forte ⁊ mō
ſic. Sed q̄d nūc eſt in occulto/tunc erit in manifeſto: lege
Cōtēplatio ſubtilior. ſcripturā diuinā. Ingredere mecū ſi potes in ſanctuariū
dei. Forte ibi ſi poſſum docebo te: imo diſce mecū ab eo q̄
docet me: ⁊ nūc nō eē malis bn̄: ⁊ meliꝰ eē bonis ꝙ malis
Quis nōdū venerit bonorū plena felicitas: nondumq̄ ve
nerit malorum pena nouiſſima. Si legem dei diligenter
attendis/forte intelligis mecum nō eſſe bene malis. Ro
go em̄ te ⁊ q̄ro abs te/tibi q̄re malū eſt? Reſponſurus es.
Egeſtas angit/ꝑmit difficultas/dolor forſaſſe mēbrorū/
timor ab inimico. Tibi iō male eſt: q̄ pateris mala/et bn̄
eſt illi q̄ eſt ipe malus? Multū intereſt/inter malū pati ⁊
malū eſſe. Tu q̄d pateris nō es: malū em̄ pateris/ſꝫ tu ma
lus nō es: ille ꝺ malū nō patit/⁊ malꝰ eſt. Noli ḡ falli. Nō
pōt fieri vt tibi male ſit: q̄ pateris malū/⁊ illi bene ſit q̄ eſt
malꝰ. Cū em̄ malꝰ eſt: putas q̄ nō patit malū cū patit ſe
ipſum. Tibi male eſt: q̄ malum alienū pateris in corpore
tuo: ⁊ illi bene eſt q̄ malū ſeipſum patit in corde ſuo? Tibi
male eſt q̄ forte malā habes vitā: ⁊ bn̄ eſt illi q̄ malam hꝫ
aīam. Eſto bonꝰ: q̄ habes bona. Bone ſunt diuitie/bonū
eſt aurū/bonū eſt argentū/bonum familie/poſſeſſiones
Oīa iſta bona ſunt/ſed vn̄ facias bn̄ nō q̄ te faciāt bonū.
Habeto bona q̄ te faciāt bonū. Que ſunt inq̄s iſta? Fac
iudiciū ⁊ iuſtitiā. Bona ſunt q̄ habes: fac iudiciū ⁊ iuſti
tiā: eſto ⁊ tu bonus inter bona tua/erubeſce bonis tuis.
Eſto bonꝰ mānſurus inter bona peritura/erubeſce bonis
tuis. Noli eſſe malus in eis ne pereas cū eis. Ita ergo au
rum ⁊ argentū diſtribuit hoībus conditor rerū ⁊ admini
ſtrator deus: vt ipſum per ſe natura: ⁊ genere ſuo bonū ſit
copia vero eiꝰ nō extollat bonos/nec elidat inopia. Ma
lus aūt hō ⁊ cū offert excecat: ⁊ cū aufert excruciat: q̄ et
cū acq̄runtur diuitie/falſam letitiā tribuūt: ⁊ cū ꝑdūtur
verā triſtitiā derelinquūt. Diſcamꝰ amare veras diuitias
id eſt caſtitatē ⁊ iuſtitiā pacē ⁊ miſericordiā. Iſte em̄ iuſte Amor verarū diuitiarū.
dicunt diuitie: q̄ bonis meritis iuſtiſq̄ tribuunt. Ille ꝟo
dicunt diuitie: q̄ q̄ſq̄s eas habuerit nō egebit dum iuxta
aplm̄. Habēs victū ⁊ veſtitū his, cōtētus eſt. Iſtas vero
terrenas diuitias: iniuſtū eſt putare diuitias: q̄ nō auferūt j. Thi. vj.
egeſtatē. tm̄ em̄ magꝭ q̄ſq̄ ardebit egeſtate auaritie quā
to magꝭ eas diligēs maiores habuerit. Quō ḡ ſūt diuitie
q̄bꝰ creſcat iopia: amatoribꝰ ſuis ꝙtū fuerint āpliores nō
afferūt ſatietatē/ſed inflāmant cupiditate diuitē. Tu pu
tas q̄ minꝰ idigeres/ſi minꝰ haberes: vn̄ bene q̄dā dixit:
Creſcit amor nūmi quātum ipa pecunia creſcit. Cū pecu
nie em̄ incremēto/rabies cupiditatꝭ auget. Nā oēs aua
ritie cupidi velut hydropis morbo egrotare videt. Quō
em̄ hydropicꝰ quāto plus bibit/tāto āpliꝰ ſitit: ita auarꝰ
vel cupidus acq̄rendo nō ſatiat. Nos ꝟo fratres cogitā
tes peregrinos nos ⁊ hoſpites eſſe in hoc ſeculo: hoc tm̄
q̄d ad victū ⁊ veſtitū opꝰ eſt nobis in itinere vite iſtiꝰ re
ſeruemꝰ: ⁊ quātū poſſumus in eternā beatitudinē ꝑ elee
moſynā pauperū dirigamus: vt cū in die iudicij cupidi ⁊
auari ꝓ ſterilitate bonorū operū audire meruerūt. Diſce
dite a me maledicti in ignē eternū: nos ꝓ bonis operibꝰ Mat. xxv.
audire poſſimꝰ. Uenite benedicti ꝑcipite regnū q̄ eſuri
ui ⁊ dediſtis mihi mādūcare: ſitiui ⁊ dediſtis mihi bibe
re/nudꝰ fui ⁊ operuiſtis me. Ad iſtā bn̄dictionē vos dn̄s
ſub ſua ꝓtectiōe ꝑducat: cui eſt glīa in ſecla ſeclorū. Amen.

¶ Sermo de ſilentio.

Cum medium ſilen Sapiē. xviij.
tiū tenerēt oia. Tria ſunt ſilētia. Primū ſilē
tiū eſt ignorātia lāguoris: ſcḋm ſilentiū eſt de
ſperatio curatiōis: tertiū ſilētiū eſt adeptio
ſanitatis. Primū ſilentiū fuit ante legē: ſcḋm inter legē ⁊ Tria ſilētia noiātur.
gratiā: tertiū erit poſt hāc vitā. Primū ḡ ſilētiū: q̄n hō nō
agnouit morbū ſuū: ⁊ ideo ſiluit/nec q̄rebat remedium.
Sꝫ poſt ꝙ lex ſubintrauit ⁊ oſtēdit lāguidus vulnera ſua
ſtatim ruptū eſt ſilētiū: ⁊ ceperūt mox egri ſalutē q̄rere.
Sed q̄ ꝑ opa legis vbi ſalꝰ nō erat ſaluari volebāt: q̄d q̄re
bāt inuenire nō potuerūt. Tādē igit cōſiderās hō ꝑ legē
neminē iuſtificari poſſe: quaſi ꝑ diuturnos clamores fati
gatꝰ ⁊ iā deſperās/rurſus loq̄ ceſſauit: ⁊ ſubſecutū eſt ſe
cundū ſilētiū. Tunc ḡ oipotēs verbū dei patris in carne
veniēs/rupit ſilētiū: locutū eſt pacē/dedit grām/ꝓpoſuit
iuſtitiam: ꝓmiſit veniā: ⁊ ceperūt egri currere ad medicū: et
quaſi magnis clamoribꝰ/ſic pura fide cordis ⁊ vera con
feſſione oīs flagitare remediū. Hoc itaq̄ nunc in ꝑſenti
vita agit: vt hō per gratiā dei ſanitatē recipiat. Sed cum
plenam ſanitatem receperit: et ad illam felicitatem im
mortalitatis perductus fuerit/non erit āplius q̄d petat.
Et nūc ſequet tertiū illud beatū ſilentiū q̄d nunq̄ habe
bit finē. Inter primū ⁊ mediū ſilentiū multa ſonuerunt
verba: ſed inter mediū ⁊ vltimū ſilentiū ſonat vnū ꝟbū.
Multa verba fuerunt/multiplicia legis mandata q̄ per
Moyſen data eſt. Unū verbū eſt gratia dei: q̄ per Jeſum

Digitized by Google

chriſtū facta eſt/vel potius Jeſus chriſtus eſt. Moyſes famulus dei multa verba/multos ſermones ꝓtulit: de⁹ pater vnū vbū/vnū ſermonē miſit. Sʒ ſermões Moyſi omnipotentes nō fuerunt:q: quod dicebant facere non potuerunt:ꝛ ideo tandem quando in ꝓmiſſione deficiē do ſiluerunt/tunc omnipotēs verbū venit:ſermo dei qui non ſolū dixit/ſed queciiq; voluit fecit. Jſte ſermo/iſtud verbū adhuc loquitur:q̄diu in fidelibus ſuis ꝓmiſſiões ſuas operatur. At cū promiſſa impleuerit/quaſi tūc loq̄ ceſſabit. Cum aūt promiſſa impleta fuerint: q: amplius quod petatur non erit/felix in ſempiternū ſilentium erit (Noctis ꝛ ſilentij myſtica expoſitio.) Dū ergo mediū ſilentiū tenerēt oīa:bene oīa: hoc eſt nō ſolū illi q̄ in petitione deſperabāt/ſed ꝛ illi qui in promiſſione defecerāt:ꝛ nox in ſuo curſu medium iter haberet. Nox etenim in ſacra ſcriptura/aliquando pro diabolo/ aliqñ pro mēbris ei⁹.i.peccatoribus ꝛ iniquis: aliqñ pro ipſo peccato/aliqñ pro preſenti vita accipit. Per noctem ergo in h loco mortalis hui⁹ vite fluxus ſignat. ſicut per diē alibi claritas vite ꝑpetue. Preſens igit vita nox eſt/vita vero futura dies. Nox iſta habet veſperā/dies illa habet aurorā. Veſpera ṽo pñtis noctis/fuit inclinatio huius diei:auro:a vero illi⁹ diei/inclinatio pñtis ſeculi. Veſpera quoq; hui⁹ noctis fuit ex quo Adā peccauit/donec accepta mortꝭ ſentētia a paradiſo expulſus/in tenebras huius mūdi exijt. Aurora ſequētis diei eſt a reſurrectiōe chriſti/vſq; ad finē ſcli:q̄ vita iſta nox eſt. Sed qs eſt curſus vite iſtius: Videam⁹ quo currat. Per mortalitatem currit ad mortē:per mortē currit ad dānationē. Jgit vita mortalis deorſum currit/ſicut vita imortalis ſurſuʒ. Jter ſurſum eſt in celis/iter deorſum eſt in inferis/iter mediū ſtadiū vite pñtis:qđ naſcēdo itram⁹/viuēdo ꝑcurrim⁹ moriendo exim⁹. Qñ ergo nox in ſuo curſu medium iter habuit:niſi qñ mors vniuerſos quos in ſtadio vite pñtis reperit/ſecū ad inferos traxit:ꝛ nemo adhuc mortaliū ad vitā immortaliū aſcēdere potuit: Vel per noctem accipere poſſum⁹ pctm̄:q: videlicet nox ab originali peccato cepit/ꝛ per actualia currit. Qñ ergo poſt originalē preuaricationē:primū preuaricatione naturalis legis ac deinde ſcripte legis preuaricatione ſuccedente/peccatū ad ſummū incrementū venerat:qñ nox in ſuo curſu mediū iter habebat. Sed iſta nox vera luce apparēte/mox deorſuʒ vergere cepit:ꝛ nūc qñ quadā alterna mutatiōe paulatim inde creſcēs elōgat/quouſq; lux creſcendo ad plenā diē ꝑueniat. Vide ergo ordinatiſſime diuine diſpēſationis cōſiliū. Qñ oīs recuperāde ſalutꝭ ſpes perierat ꝛ mors oīa ſecū deorſum rapiebat/pctm̄ ad ſummū venerat:tūc oīpotens ſermo liberādis mittitur vt ampli⁹ diuine gratie mun⁹ cōmēdet. (Nox nocte interijt.) Venit inqt. Quis: Vn̄: Quo: Sermo altiſſimi/vbū dei/vnicus prīa/ret/fili⁹ regꝭ. De cōſenſu prīs ad tolerātiā paſſionis. De eq̄litate maieſtatis/ad patibulū crucis. De ſede regali/ad officinā peccati. De lumine celi/vſq; ad tenebras inferni. Sʒ nūqđ iō regnū ꝑdidit: Jmmo eos q̄ ſerui erāt pctī liberās vſq; ad cōregnandū ſibi ſublimauit. Et ideo fortaſſis a regalib⁹ ſedibus venit:q: in domo prīs ei⁹ māſiones multe ſunt:et regnabūt cū illo in eternū/cū acceperint regnū qđ paratū eſt ab initio ſcli. (Jo. xiiij.) Vnic⁹ em̄ regꝭ erat/ſol⁹ regnū habuit Sʒ q: ad cōregnandū ſibi fratres adoptare venit/iā nō a ſede regali/ſed a ſedib⁹ regalib⁹ venire debuit:q: regnū ad qđ vocantur electi dei preparatū eſt ab initio ſeculi.

¶ Dominica infra octauā. Luce. II.

¶ Jn illo tempore: Erāt Joſeph ꝛ Maria mater Jeſu mirantes ſuper his que dicebantur de illo. Et reliqua. Homilia Origenis.

Congregem⁹ in vnū ea que in ortu Jeſu/dicta ſcriptaq; ſunt de eo:ꝛ tunc ſcire poterim⁹ ſingula queq; digna eſſe miraculo. Quaobrē mirabat ꝛ pr (ſic enim appellat⁹ eſt Joſeph:q: nutriti⁹ fuit)mirabat ꝛ mater ſup oīb⁹ q̄ dicebant de eo. Que nā ergo ſunt q̄ de paruulo Jeſu fama diſperſerat: Paſtores erant in regione illa vigilātes ꝛ obſeruātes vigilias noctis ſup gregem ſuū. Venit angel⁹ ſub ipſa hora natiuitatis Jeſu:ꝛ ait ad eos. Annūtio vobis gaudiū magnū: ite ꝛ inuenietis infantē inuolutū in pānis ꝛ poſitū in ꝓſepio. (Luce. ij.) Necdū angel⁹ verba finierat:ecce multitudo celeſtis exercitus laudare ꝛ benedicere cepit dn̄m. Cū hoc paſtores trepidi ꝓſpexiſſent:ꝛ angel⁹ receſſiſſet ab eis/dixerūt ad inuicē. Eamus vſq; Bethleē:ꝛ videam⁹ factū qđ dn̄s oſtēdit nobis:venerunt ꝛ inuenerūt paruulū. (Ibidem) Tā illi q̄ parētes q̄ facta fuerāt mirabant ſup h:ꝛ de Symeone ſcribit q̄ rumorē auxerit miraculi/vel magna pars fuerit. Tenuit em̄ puerū in manib⁹ ſuis:ꝛ ait. ¶ Nūc dimittis dn̄e ſeruū tuū in pace:q: viderūt oculi mei ſalutare tuū. (Tex.) Faſtigiū et (vt ita dicā) culmē ſup his que iactabātur de Jeſu:ꝛ pr ꝛ mr̄ illi⁹ mirabant/ſermo Symeonis fuit. Nō em̄ ſufficit ei tenere paruulū:ꝛ ea q̄ de ſemetipſo ſcripta ſunt ꝓloqui ſed benedixit patri illius ꝛ matri:ꝛ de ipo quoq; ꝓpheta uit infante dicēs. ¶ Ecce poſitus eſt hic in ruinā:ꝛ in reſurrectionē multorū in iſrael:ꝛ in ſignū cui cōtradicet. Et tuā q̄ ipſius aiam ptrāſibit gladi⁹ vt reuelent ex multis cordib⁹ cogitatiōes. (Tex.) Quid ſibi vult h qđ ait. Ecce poſit⁹ eſt hic in ruinā:ꝛ in reſurrectionē multorū in iſrael. Huic quid ſimile in euangelio ſm̄ Joannē ſcriptū reperi. Jn iudiciū ego in mundū iſtū veni:vt qui nō vident videant ꝛ qui vident ceci fiant. (Joan. ix.) Quō ergo in mūdū venit:vt non vidēres de nationib⁹ viderēt:ꝛ q̄ prius videbāt de iſrael ceci fierent:ſic venit in ruinā ꝛ in reſurrectionē multorū. (Nota miſteriū) Jn aduētu em̄ dn̄i q̄ pri⁹ ſteterāt corruerūt ꝛ qui ceciderant ſurrexerūt. Vna eſt hec interpretatio de eo qđ dictū eſt. Ecce poſit⁹ eſt in ruinā ꝛ in reſurrectionē multorū in iſrl̄. Eſt aūt ꝛ alti⁹ qđ intelligēdū aduerſus eos: vel maxime q̄ cōtra cōditorē latrāt:ꝛ hinc inde de veteri teſtamēto teſtimōia q̄ nō intelligūt cōgregātes/ſimpliciū corda decipiūt. Aiunt enim. Ecce deus legis ꝛ prophetarū/videte q̄lis ſit. Ego inqt occidā ꝛ viuificabo/ꝑcutiā ꝛ ego ſanabo:ꝛ nō eſt q̄ eruat de manibus meis. (Deute. xxxij.) Audiūt occidam ꝛ nō audiūt viuificabo:audiūt ꝑcutiā ꝛ audire contēnūt/ꝛ ego ſanabo. Hiuſmodi occaſionib⁹ creatorem calūniātur. Jgit anteq̄ interpreter quem ſenſum habeant/ego interficiā ꝛ viuificabo/percutiā ꝛ ſanabo:oppo nam eis teſtimoniū euāgelij dicāq; aduerſus hereticos. Jnnumerabiles q̄ppe hereſes ſunt q̄ euāgeliū ſm̄ Lucā recipiūt. Si ꝓpterea cruent⁹ ꝛ fortis tm̄ iudex/ſed crudelis eſt cōditor: q: dicit. Ego interficiā ꝛ viuificabo/ꝑcutiā ꝛ ſanabo:manifeſtiſſimum eſt ꝛ Jeſum ipſius eſſe filium Eadem ſiq̄dem de eo ſcripta ſunt. ¶ Ecce poſit⁹ eſt hic in ruinā:ꝛ in reſurrectionē multorū in iſrael. (Tex.) Nō in reſurrectionē tantū/ſed ꝛ in ruinā. Si malū eſt interficere/malū ſit ꝛ in ruinā venire. Quid rn̄debūt: Vtrū ne recedent a cultu eius:an q̄rent aliquā interpretationē:ꝛ ad tropologias cōfugient:vt qđ in ruinā venerit/benignitatē magis ſonet q̄ auſteritatē. Et quō iuſtū erit qñ q̄d in euāgelio reperit tale/ad allegorias ꝛ nouas intelligētias confugere:qñ vero in veteri teſtamēto/ſtatim accuſare ꝛ nullam explanationē/q̄uis ꝓbabilis ſit recipere. Sed et h qđ ſeq̄tur. Jn iudiciū ego veni in mundū iſtū/vt nō vidētes videāt:ꝛ q̄ vidēt ceci fiant:q̄uis q̄rant vt edifferant/implere nō poterūt. (Joan. ix) Ego ṽo q̄ opto eſſe eccleſiaſticus: ꝛ nō ab hereſiarche aliq̄/ſed a chriſti vocabulo nūcupari:ꝛ habere nomen qđ bn̄dicet ſup terrā:ꝛ cupio tā opere q̄ ſenſu/ꝛ eſſe ꝛ dici chriſtian⁹:equalē ꝛ in veteri ꝛ in noua lege q̄ro rationē. (Doctrina ſacre ſcripture.) Loq̄tur deus. Ego interficiā. Libenter ab eo interficiar. Qñ ṽo vet⁹ in me hō eſt/ꝛ viuo adhuc qñ hō:cupio vt occidat in me de⁹ veterē hoiem:ꝛ viuificet me ex mortuis. Prim⁹ em̄ ait hō de terra terren⁹:ſecūdus hō de celo celeſtꝭ. Sicut portauim⁹ imaginē terreni portem⁹ ꝛ imaginē celeſtis. Secundum hunc ſenſum intelligitur

telligitur ⁊ illud. In iudiciū ego veni in mūdū iſtū / vt q̄
nō vidēt videāt: ⁊ q̄ vidēt ceci fiāt. Habem⁹ in nobis oēs
et aſpectū ⁊ cecitatē. Adā videbat ⁊ nō videbat: Eua q̄
Gen. iij. anteq̄ aperirent oculi ei⁹ / vidiſſe deſcribit. Vidit inquit
mulier lignū: q: bonū erat ad comededū: ⁊ optimū ocu
lis ad vidēdū: ⁊ tollens de fructu ligni comedit: ⁊ dedit
viro ſuo ⁊ comederūt. Igit nō erāt ceci: ſ; viderūt. Dein
Ibidem de ſequit. Et apti ſunt oculi eoꝝ: ergo ceci fuerant et nō
videbāt / quoꝝ oculi poſteā ſunt aperti. S; q̄ bn̄ an̄ vide
rāt: poſtq̄ mādatū dn̄i trāſgreſſi ſunt / ceperūt videre ma
le: ⁊ aſpectū obedientie ſubripiente dilecto / poſtea perdi
Exo. iiij. derūt. Ego ſic intelligo ⁊ illud qd̄ dicit dn̄s. Quis fecit
mutū et ſurdū / videntē ⁊ cecū: nōne ego dn̄s de⁹: Eſt ocu
lus corporis / cū quo terrena iſta cōſpicim⁹: ocul⁹ ſm̄ ſen
Col. ij. ſum carnis. De quo oculo ait ſcriptura. Fruſtra incedēs
et inflat⁹ ſenſu carnis. Cui habem⁹ aliū cōtrariū et me
Gemi- lior: e diuina ſapiētē: q: q̄ cecus in nobis erat / venit Jeſus
norum vt faceret eū videre: vt q̄ nō videbāt viderēt: ⁊ q̄ videbāt
oculoꝝ ceci fierent. Iuxta hūc ergo ſenſum: ⁊ hoc qd̄ nūc in ma
ſignifi nibus habem⁹ intelligēdū eſt. Ecce iſte poſit⁹ eſt in rui
catio. nā: ⁊ in reſurrectionē multoꝝ in iſrl̄. Habeo aliqd̄ in me
qd̄ male ſtat: et pctī ſupbia ſe erigit: hoc cadat / hoc ſub
ruat. Qd̄ ſi ceciderit id qd̄ an̄ corruerat / ſurgens ſtabit.
Interior hō meus quodā iacebat eliſus: ⁊ exterior ſtabat
erectus. Anteq̄ crederē in Jeſum / bonū in me iacebat /
ij. Co. iiij malū ſtabat. Poſtq̄ ille venit: tūc qd̄ in me malū fuerat
Col. iij. corruit: ⁊ expletū eſt illud. Semp mortificationē Jeſu in
corpore veſtro circūferētes. Et illud. Mortificate mēbra
veſtra q̄ ſunt ſup terrā: fornicationē / immūdiciā / luxuriā /
idololatriā / veneficia ⁊c. Hoꝝ oīm vtilis ruina facta eſt.
Job. Et de hac ruina d̄r. Vbicūq̄ fuerit cadauer / illic cōgrega
xxix. buntur aquile. Cadauer quippe a caſu nomē accepit. Bo
na eſt hec ruina / ad quā primū venit Jeſus: nec pōt face
re reſurrectionē / niſi ruina pceſſerit. Venit ante deſtrue
re qd̄ in me malū fuit: vt illo deſtructo ⁊ mortificato / con
ſurgat in me / ⁊ viuificetur id quod bonum eſt: vt conſe
quamur in eo regnum celorum. Lucas ſcripſit. Sp̄ūſſan
Luce. j. ctus ſuperueniet in te: ⁊ virtus altiſſimi obūbrabit tibi:
propter hoc quod natum fuerit ſanctum vocabitur fili⁹
dei. Et qui maniſeſte nobis tradit: qm̄ virginis fili⁹ fuit
Jeſus / nec de humano conceptus eſt ſemine: iſte patrem
Tex. eius in Hieruſalē Joſeph teſtatus eſt dicens. ¶ Et erat
pater eius ⁊ mater admirantes ſup his que dicebant de
eo. Que igit̄ cauſa extitit: vt eū q̄ pater nō fuit / patrem
Secre- eſſe memoraret: Qui ſimplici expoſitiōe cōtentus eſt / di
tū exi- cit. Honorauit eū Sp̄ūſſanctus patris vocabulo: quia nu
miatur. trierat ſaluatorē. Qui aūt altius aliquid inquirit / pōt di
cere. Qm̄ generationis ordo a Dauid ad Joſeph vſq̄ de
ducit: ⁊ ne videret Joſeph fruſtra noiari: q: pater nō fuit
ſaluatoris: vt generationis ordo haberet locū / pater ap
pellatus eſt dn̄i. Admirabant igitur pater illius ⁊ mater
ſuper his que dicebantur de eo: tam ab angelo q̄ a multi
tudine celeſtis exercitus necnō a paſtoribus. Oia q̄ppe
hec audientes vehemētiſſime admirabant. Deinde ſcri
Tex. ptura ait. ¶ Benedixit eis Symeō: ⁊ dixit ad Mariam
matrē eius. Ecce iſte poſitus eſt in ruinā: ⁊ in reſurrectio
nē multorū in iſrael: ⁊ in ſignū cui contradicet. Et tuam
ipſius animā ptrāſibit gladi⁹: vt reuelent ex multis cor
dibus cogitatiōes. Quō ſaluator in ruinam ⁊ in reſurre
ctionē multoꝝ venerit / cōtemplandū. Qui ſimpliciter ex
ponit: pōt dicere in ruinā eū veniſſe infideliū iudeorū et
in reſurrectionē gētiū. Qui vō curioſus interpres eſt: di
cit nequaq̄ eū cadere q̄ ante nō ſteterit. Da mihi igit̄ qui
fuerit ille qui ſteterit: ⁊ in cui⁹ ruinā ſaluator aduenerit /
necnō ⁊ eū qui cōſurgit. Nā ille vtiq̄ cōſurgit / q̄ ante cor
ruerat. Videndū eſt itaq̄ an nō forte ſaluator / non alijs
atq̄ alijs in ruinā venerit / ⁊ in reſurrectionē: ſed eiſdē et
in ruinā ⁊ reſurrectionē venerit. In iudiciū ait ego veni:
vt qui nō vidēt videāt: ⁊ qui videbant ceci fiant. Eſt em̄
aliud in nobis quod videbat primo / ⁊ poſtea videre deſi
nit: ⁊ aliud qd̄ non videbat: ⁊ poſtea videre cepit. Verbi
grā. Nolo videre illis oculis qb⁹ an̄ videbā: ſ; q: mihi po
ſtea reſerati ſunt: qm̄ p inobedientiā Adā ⁊ Eue oculi ſunt
aperti: de qb⁹ ſupior ſermone tractauim⁹. Nūc aūt iter
pretandū qd̄ ſibi velit hoc qd̄ ait. ¶ Ecce hic poſit⁹ eſt in Tex.
ruinā: ⁊ in reſurrectionē multoꝝ in iſrl̄. Me op; primum
cadere et cum cecidero poſtea bene ſurgere / ne ſaluator
mihi fuerit cauſa male ruine. S; ppterea cadere me fe
cit: vt conſurgā: ⁊ multo mihi ruina vtilior fuerit q̄ illud
tp̄s q̄ ante videbar ſtare. Stabā em̄ in pctō / tpe quo pctō
viuebā. Et q: pctō ſtabā pri⁹ / mihi vtilitas fuit vt caderē
et pctō morerer. Deniq̄ ⁊ ſcti pphete qn̄ anguſti⁹ aliqd̄
cōtēplabant / cadebāt in facie ſuā. Propterea aūt cade
bāt: vt pctā pleni⁹ p ruinā purgarent. Hoc ipm ⁊ ſalua
tor primū cōcedit vt corruas. Ethnicus eras: cadat in te
ethnic⁹. Diligebas ſcorta: primū in te ſcortator intereat.
Pctōr eras / cadat in te pctōr: vt poſſis dehinc reſurgere ij. Tim. ij
⁊ dicere. Si cōmortui ſum⁹ ⁊ cōuiuem⁹: ⁊ ſi cōformes fa
cti ſum⁹ mortis / cōformes: ⁊ reſurrectionis erimus. Iſte
igit̄ in ruinā ⁊ reſurrectionē multoꝝ poſit⁹ eſt in iſrl̄: hoc
eſt in his q̄ plena poſſunt acie ⁊ rōne cōſpicere. ¶ Et in Tex.
ſignū cui cōtradicet. Omnibus q̄ narrāt hiſtoriā de ſal
uatore cōtradicit. Virgo mr̄ eſt: ſignū eſt cui ꝯtradicit:
Marcioniſte cōtradicūt huic ſigno: ⁊ aiūt penit⁹ eū de Cōtradi
muliere nō eſſe natū. Hebionite cōtradicūt ſigno: dicen ctio va
tes ex viro ⁊ muliere ita natū eſſe vt nos q̄ naſcimur. Ha rie here
buit corp⁹ humanū: ⁊ hoc eſt ſignū cui contradicit. Alij ſeos.
em̄ dicūt eū veniſſe de celis: alij tale quale nos corp⁹ ha
buiſſe: vt p ſilitudinē corpis / etiā corpa nr̄a redimeret a
pctis: ⁊ daret nobis ſpem reſurrectiōis. Reſurrexit em̄ a
mortuis: ⁊ hoc ſignū cui cōtradicit. Quō reſurrexit: vtrū
ipe ⁊ talis q̄lis mortu⁹ eſt: an certe in melioris ſubſtantie
corp⁹ reſurrexit. Et eſt infinita ꝯtentio: alijs dicētib⁹ / Tho
me mōſtrauit in manib⁹ ſuis figurā clauoꝝ: alijs e regio
ne tractātib⁹: ſi idē corp⁹ habuit / quō clauſis igreſſus eſt
oſtijs ⁊ ſtetit. Vides igit̄ vt argumētis varijs etiā reſur
rectioni ei⁹ q̄ſtio cōcitet: ⁊ ſit in ſignū cui cōtradicit. Er
go ⁊ hoc qd̄ ſctoꝝ pphetaꝝ ore pdictū eſt / puto ſignum
eſſe cui cōtradicit. Sūt em̄ pleſ heretici q̄ ſc; aſſerūt eū
ab ipſis ſctis pphetis penit⁹ nō fuiſſe pdictū. Et qd̄ me
neceſſe eſt multa pſeq̄. Oia q̄ de eo narrat hiſtoria / ſignū
eſt cui cōtradicit: nō cui ꝯtradicāt hi q̄ credūt in eū. Nos
q̄ppe ſcim⁹ oia eſſe vera q̄ ſcripta ſunt: ſ; q: apud incredu
los vniuerſa q̄ de eo ſcripta ſunt: ſignū ſint / cui ꝯtradicit.
Deinde Symeō ait. ¶ Et tuā ipſi⁹ aīam ptrāſibit gladi⁹. Tex.
Nulla docet hiſtoria beatā Mariā ex hac vita gladij oc
ciſione migraſſe: pſertim cū nō aīa: ſ; corp⁹ ſoleat ferro
interfici. Vn̄ reſtat intelligi gladiū illū de q̄ d̄r. Et gladi⁹
eſt in labijs eorū: hoc eſt, dolorē dn̄ice paſſionis ei⁹ aīam
ptrāſiſſe: q̄ etſi chriſtū vtpote dei filiū ſponte ppria mor
temq̄ ipſam nō dubitaret eſſe deuicturū: vt ſua tn̄ car Marty
ne pcreatū / nō ſine doloris affectu potuit videre crucifi riū ſpūa
gi. Nā ⁊ ferrū qd̄ aīam Joſeph ptrāſiſſe canit: nil melius le diue
quā dura tribulatio mētis intelligit. ¶ Vt reuelent ex virginis
multꝭ cordib⁹ cogitatiōes. Cogitatiōes erāt male in ho Tex.
minib⁹: q̄ ppterea reuelate ſunt: vt plate in mediū pde
rent: ⁊ interfecte atq̄ emortue deſinerēt: ⁊ occideret eas
ille / q̄ p nobis mortu⁹ eſt. Quādiu em̄ abſcōdite erāt co
gitatiōes nec plate in mediū: ipoſſibile erat eas penit⁹
interfici. Vn̄ ⁊ nos ſi peccauerim⁹ debem⁹ dicere. Pctm̄
meū notū feci tibi: ⁊ iniuſtitiā meā non abſcōdi. Dixi an Ps. xxxj
nūciabo iniuſtitiā meā dn̄o. Si em̄ hoc fecerim⁹: ⁊ reue
lauerim⁹ pctā nr̄a nō ſolū deo: ſ; ⁊ his q̄ poſſunt mederi
vulnerib⁹ nr̄is atq̄ pctis: delebunt pctā ab eo q̄ dixit. Ec
ce ego delebo vt nubē iniq̄tates tuas: ⁊ ſicut caliginem Eſaie.
pctā tua. Poſt Symeonis pphetiā: q: neceſſe erat vt mu xliiij.
lieres etiā ſanarent / venit pphetiſſa mulier de q̄ ſcribit.
¶ Et erat Anna pphetiſſa filia Phanuel de tribu Aſer. Tex.
Quā pulcher ordo: nō venit an̄ virū mulier: ſ; pri⁹ venit
Symeō q̄ apphēdit īfantē: ⁊ tenuit in brachijs ſuis: dein

e

Digitized by Google

de mulier/cuiꝰ nō ſunt q̄dē ꝟba digeſta/ſed generalr̄ di-
ctū eſt ꝙ cōfeſſa ſit dn̄o: ⁊ locuta de eo oībꝰ q̄ expectabāt
redēptionē iſrl̄. Et iuſte ſcā mulier ſpm̄ ꝓphetādi meruit
accipe: q: lōga caſtitate/lōgiſq̄ ieiunijs ad h̄ culmē aſcē-
derat. Uidete mulieres teſtimoniū Anne: et imitamini
illud: ſi q̄n vobis euenerit vt ꝑdatis viros: cōſiderate q̄d
Tex. de ea ſcriptū ſit. ¶ Septē annis vixit a virginitate ſua cū
viro ſuo: ⁊ reliq̄. Propterea ꝓpheriſſa fuit. Neq̄ eīm vt li-
Uiduita bet ⁊ fortuito ſpūſſctūs habitauit in ea. Bonū eſt vt pimū
ris ſcē ſi q̄ pōt virginitatis grām poſſidere: ſi aūt h̄ nō potuerit
meritū. ſ; euenerit ei vt ꝑdat virū/vidua pſeueret. Qd̄ q̄dē nō ſo-
lū poſt mortē viri: ſ; etiā dū viuit ille oꝫ hr̄e in aīo: vt etiā
ſi nō euenerit volūtas ipſiꝰ ⁊ ꝓpoſitū a dn̄o/coronet̄ et
dicat. Hoc voueo atq̄ ꝓmitto ſi mihi hūanū aliq̄d (qd̄
Tex. nō opto) cōtigerit nihil aliud faciā ꝙ̄ vt incōtaminata ⁊
vidua pſeuerē. ¶ Et vt ꝑfecerūt oīa ſm̄ legē dn̄i: reuerſi
ſunt in Galileā in ciuitatē ſuā Nazareth. Pretermiſit h̄
loco Lucas q̄ a Mattheo ſatꝭ expoſita nouerat: dn̄ꝫ vcꝫ
poſt hec ne ab Herode necādꝰ inueniret̄ Egyptū a parēti-
bus eſſe delatū: defunctoq̄ Herode ſe deinū Galileā re-
uerſurū/Nazareth ciuitatē ſuā inhabitare cepiſſe. Solēt
eīm euāgeliſte ſinguli ſic omittere q̄dā: q̄ vel ab alijs com-
memorata viderūt: vel ab alijs cōmemorāda in ſpū pui-
derint: vt ꝯtinuata ſue narratiōis ſerie/q̄ſi nulla ptermi-
ſiſſe videant̄: q̄ tn̄ vlteriꝰ euāgeliſte cōſiderata ſcriptura
Tex. q̄ loco trāſilita fuerint/diligēs lector inueniat. ¶ Puer
aūt creſcebat ⁊ cōfortabat̄/plenꝰ ſapiētia: ⁊ grā dei erat
in eo. Notāda diſtinctio ꝟborꝫ: q: dn̄s Jeſus chriſtꝰ in eo ꝙ
erat .i. habitū hūane fragilitatis induerat/creſcere ⁊ con
fortare habebat: i eo aūt ꝙ etiā ꝟbū dei ⁊ deꝰ eternꝰ erat
nec ꝯfortari idigebat: nec habebat augeri. Un̄ rectiſſime
plenꝰ ſapiētia ꝑhibet̄ ⁊ grā. Sapiā q̄dē: q: in ipo habitat
oīs plenitudo diuinitatꝭ corpalr̄. Grā q̄dē: q: eidē media
tori dei ⁊ hoīꝫ/hoī Jeſu chriſto magna grā donata eſt: vt
Joā. j. ex q̄ hō fieri cepiſſet pfectꝰ eſſet ⁊ deꝰ. Cui ſile eſt qd̄ Joā-
nes ſcribit eū plenū grā ⁊ ꝟitate: eādē ipe diuinitatis ex-
cellētiā ꝟitatꝭ quā Lucas ſapiētie noīe ꝯmēdat. Tu aūt.

¶ In circūciſione dn̄i: Sermo btī Hieronymi epiſcopi.

Circumciditur itaq̄
puer. Quis eſt iſte puer/niſi ille de q̄ ſcriptuꝫ
Eſa. ix. eſt. Puer natꝰ eſt nobis: ⁊ filiꝰ datꝰ eſt nobis.
j. Cor. ix Factꝰ eſt eīm ſub lege: vt eos q̄ ſub lege eſſent lucrifaceret
Siſtit̄ aūt in hierl̄m. Quid ſit aūt in hierl̄m ſiſti dn̄o di-
Pſ. cere: niſi in Eſaie cōmētis an̄ dixiſſem. Circūciſis eīm vi-
xxxvij. tijs dn̄ico dignꝰ iudicabat̄ obtutu: q: oculi dn̄i ſuper iu-
ſtos. Uides oēm legis veterꝭ ſeriē fuiſſe typū futuri: nā ⁊
circūciſio purgationē ſignificat delictorꝫ. Sed qm̄ prona
q̄dā cupiditate peccādi/hūane carnis ⁊ mētis fragilitas
inextricabilibꝰ vitijs iplicat̄: eo ꝑ octauū circūciſiōis diē/
Exod. culpe totiꝰ futura purgatio/reſurrectiōis octaua pfigu-
xxxiiij. rat̄ etate. Hoc eſt eīm illud. Q: omne maſculinū adape-
⁊ Lu. ij. riēs vuluā/ſctm̄ dn̄o vocabit̄. Uerbis eīm legis/ꝓmitte-
bat̄ virginis partꝰ: ⁊ vere ſctūs: q: immaculatus. Deniq̄
ipſum eſſe q̄ lege ſignaret̄/in eūdē modū ab angelo repe
tita ꝟba declarāt. Quia qd̄ ex te naſcet̄ inq̄t ſctm̄/voca-
bitur filiꝰ dei. Nō eīm virilis coitꝰ/vulue virginalis ſecre-
ta reſerauit: ſed immaculatū ſemē/inuiolabili vtero ſpūſ
ſctūs infudit. Solus eīm ꝑ omnia ex natis de femina: ſan
ctus dn̄s Jeſus: q̄ terrene cōtagia corruptele immacula
Queſtio lra- ti partꝰ nouitate nō ſenſerit: ⁊ celeſti maieſtate depulerit
lis expli- Nā ſi lrām ſeq̄mur: quō ſctūs oīs maſculꝰ/cū multos ſce
catur. leratiſſimos fuiſſe nō lateat. Nunq̄d ſctūs Achab. Nun-
q̄d ſcti pſeudo ꝓphete: q̄s ad Helie p̄ces vltor celeſtis
iniurie ignis aſſumpſit. S; ille ſctūs/q̄ cū in figura futu-
ra myſterij/pia diuine legis ſignabāt pſcripta: eo ꝙ ſolꝰ
ſcē eccl̄ie virginis ad generādos pp̄los dei imaculate fe-
cūditatis aperiret genitale ſecretū. Hic ḡ ſolꝰ aperuit ſi-
bi vuluā. Nec mirū: q̄ eīm dixerat ad ꝓphetā. Priuſq̄ te
formarē in vtero noui te: ⁊ in vulua matris ſctificaui te.
Qui ḡ vuluā ſctificauit alienā vt naſceret̄ ꝓpheta: hic
eſt q̄ apuit mr̄is ſue vuluā/vt imaculatꝰ exiret. Tu aūt.

¶ De eodem feſto: Sermo beati Ambroſij p̄ſbyteri.

Memores eſtote iuxta Ephe. ij.
qd̄ beatus apl̄s dicit: q: aliq̄n vos gētes in car-
ne: qui dicebamini p̄putiū ab ea q̄ appellat̄ cir-
cūciſio i carne manufacta: qm̄ eratis illo tp̄e ſine chriſto/
alienati a cōuerſatione iſrael: ⁊ peregrini teſtamētorū/
repromiſſiōis ſpem nō habētes: ⁊ ſine deo in mūdo. Gē-
res epheſios in carne vocās/oſtēdit in ſpū nō eſſe gētes:
ſicut ecōtrario iudei in ſpū gentes ſunt: ⁊ in carne iſraeli- Judei q̄
te. Quadrifarie igitur iudei diuiduntur ⁊ gentes: et alij druplr̄-
ſunt in carne circūciſi ⁊ in ſpū/quales fuerūt Moyſes et ces.
Aaron: apoſtoli ⁊ Nathanael/cuius occultū iudaiſmū
dn̄s intuēs ait. Ecce vere Jſraelites in quo dolus nō eſt. Joan. j.
Alij qui nec carne/nec ſpū circūciſi ſunt: quales fuerunt
Nabuchodonoſor ⁊ Pharao. Et hodie Barbararum ⁊
Romanarū gentiū multitudo q̄ nō credūt in deū. Tertij
q̄ tm̄ in carne ſunt circūciſi: ⁊ ſpm̄ incircūciſum habēt. Ad
quos ꝓpheta dicit. Circūcidimini deo veſtro: ⁊ nolite cir
cūcidere carnē p̄putij veſtri. Et alibi. Oēs gētes incircū- Hie. iiij.
ciſe carne: domus vero iſrael incircūciſi ſunt corde. Extre-
mi/de q̄bꝰ nūc d̄r. Quia aliq̄n vos gentes in carne: q̄ di-
cebamini p̄putiū ab ea q̄ d̄r circūciſio in carne manufa-
cta: q̄lis hodie vniuerſa eſt turba credentiū: ⁊ totus e gē-
tibus mūdus eſt plenus. Ad diſtinctionē igit̄ ſpūaliū gē-
tiū ⁊ iudeorꝫ/Epheſij gētes vocant̄ in carne: q: ſm̄ ſpm̄
iſraelite ſunt: nā in alio loco carneū iſraelē ſcriptura com- j. Cor. x.
memorās ait. Uidete iſrael ſm̄ carnē: q: in ſpiritu nō erat
iſrael. Pulchre aūt etiā verba moderatꝰ eſt/q̄ dicebami-
ni p̄putiū. Dicebamini inq̄t p̄putiū: ⁊ eratis/ab ea q̄ dici-
tur circūciſio in carne manufacta: nō quo ſit circūciſio: ſed
quo ipa ſibi hoc nomē aſſumat: ⁊ ſit vere circūciſio ma-
nufacta/nō ſpiritu. Simul ⁊ illud eſt attēdēdū: ꝙ nos q̄s
ſine chriſto alienatos quōdā a cōuerſatiōe iſrael eſſe me
morauit: ⁊ peregrinos a ꝓmiſſionibus ⁊ teſtamento dei:
nūc poſtq̄ȝ in chriſtū credidimus: ſicut repromiſſiones et
teſtamēta eius accipimus: ita cōuerſationē quoq̄ habe-
re dicamur iſrael/quomō cōuerſatio vniuerſa legalis ex-
pletur in nobis: q: vcꝫ lex ſpūalis eſt/magꝭ circūcidamur
et ſabbatizemus in ſpū/ſpūales victimas offerētes. Illo-
rū tēplo altariq̄ deſtructis/nos deo fructuū noſtrorꝫ de-
cimas offeramus/nos imolemus agnū immaculatū: et Jſrael
accincti lūbis expediti paſca comedamꝰ. Sicut eīm circū- allegorī-
ciſio d̄r in carne manufacta: ita ad diſtinctionē eius intel cus.
ligit̄ alia eſſe circūciſio que nō ſit ſicut diximus manu fa-
cta: ſed ſpū. Q: aūt ait/ſpem nō habentes: et ſine deo in
mūdo: nō ꝙ plures deos anteq̄ȝ in chriſtū crederēt Ephe-
ſij nō habuerint/atq̄ venerati ſint: ſ; ꝙ q̄ abſq̄ deo vero
ſit/nullū deū habeat. Et ſignificanter additum eſt/ſine
deo in mūdo. Habebant q̄ppe deū quem eos habituros
deus antecognouerat: et apud p̄ſcientiā dei nō erant ſi-
ne deo: ſed in mundo erant abſq̄ deo. Nūc aūt in chriſto
Jeſu vos qui aliq̄n eratis lōge/facti eſtis ꝓpe in ſangui-
ne chriſti: ipſe enim eſt pax nr̄a. Deꝰ vbiq̄ eſt: ⁊ totꝰ vbiq̄
eſt: a quo q̄s pōt ſeparari: cū in eo ſint oīa: ⁊ ipſe ꝑ ꝓphe- Hiere.
tā loquat̄. Ego deus appropinquās et non de longe. Et xxiij.
pſalmiſta teſtat̄. Si aſcendero in celū tu illic es: ſi deſcen-
dero ad infernū ades. Cū igit̄ in deo ſint omnia ꝓcul tn̄ Prouer.
eſſe ab impijs dicitur. Juxta illud. Lōge eſt dn̄s ab im- xv.
pijs: iſte a quo impij longe ſunt/vicinus eſt ſctis. Deniq̄
cū ⁊ ab Epheſijs eſſet ꝓcul/in ſanguine Jeſu ꝓpe eis fa-
ctus eſt. Et diligētius intelligēdū: ꝙ abſq̄ cruore dn̄i Je-
ſu nemo appropinquet deo: q: ipſe eſt pax noſtra dicens.
Pacē meā do vobis/pacem meā relinquo vobis. Quō Jo. xiiij.

Digitized by Google

em̄ ſapientia ſapiētes facit: ⁊ iuſticia iuſtos: ⁊ ſctificatio ſanctos: ⁊ vita viuētes: ſic ipſa pax nō facit eſſe pacatos:
Pſ.cxix vt dicamus. Cū his q̄ oderāt pacē erā pacific⁹. Si autē chriſt⁹ credētiū pax eſt: quicūq; ſine pace eſt, cōſequēter nō habet chriſtū. Qui fecit vtraq; vnū: et mediū parietē macerie ſoluēs inimicitiā in carne ſua: legē mādatoꝝ in dogmatibus euacuans: vt duos cōderet in ſemetipſo: in vnū nouū hōiē faciēs pacē, vt recōciliaret vtrūq; in vno corpore deo ꝑ crucē interficiēs inimicitiā in ea: ⁊ veniēs euāgelizauit pacē vobis q̄ lōge eratis: ⁊ pacē his q̄ ꝓpe: qm̄ ꝑ ipm̄ habem⁹ acceſſum, vterq; in vno ſpū ad patrē. Iſte eſt medius paries ⁊ maceria: q̄ vtrūq; a ſe populum diuidebat: de q̄ in Geneſi in partu geminoꝝ obſtetrix lo
Geneſ. xxxviij. quit. Ut q̄d ꝓpter te diruta eſt ſepis? Poſtq̄ ergo ſapientiā carnis q̄ eſt inimica deo in ſua ſaluator carne deſtruxit: ⁊ p̄cepta legalia euāgelicis dogmatib⁹ cōmutauit: vt de iudeo atq; gētili vnū ppl'm faceret chriſtianū: euāgelizans nobis q̄ lōge eramus ⁊ reliquijs iudeoꝝ q̄ de iſrl' ꝑ apl'os crediderūt pacē atq; cōcordiā: tūc ꝑ ipſum acceſſimus ad deū: ⁊ in vno ſpū patrē nos habere cognouim⁹, cōpletū eſt illud quod in euangelio ſcriptū dn̄s loqueba
Joan.x. tur dicēs. Et fiet vn⁹ paſtor ⁊ vn⁹ grex. Et iterū. Et alias oues habeo q̄ nō ſunt de ouili iſto: nos ſignificās ex gentibus cōgregandos. Inimicitia aūt q̄ in ſaluatoris carne deſtructa eſt: etiā ꝑ crucē eſt interfecta. Scriptū eſt em̄ vt recōciliaret vtrūq; in vno corpore deo: ꝑ crucē interficiens inimicitiā in ea: nō vt in latinis codicib⁹ habet in ſemetipſo: ꝓpter greci ꝓnois ambiguitatē: em̄ ⁊ in ſemetipō ⁊ in ea .i. cruce itelligi pōt: q: crux idest iuxta grecos maſculini generis eſt. Lex quoq; mādatoꝝ ſubuerſa eſt i dogmatib⁹: poſtq̄ circūciſio ⁊ ſabbatiſm⁹ qui relictus eſt ppl'o dei: ⁊ paſca ⁊ pentecoſte: ⁊ non apparere in conſpectu dei vacuū, ſunt altius intellecta q̄ reſonant: et ab occidente litera recedētes cepimus viuificantē ſpiritū ſeq̄. Qd aūt ait, veniens euāgelizauit pacē his qui longe erāt: inimicitia iam per crucem interfecta: ⁊ pacem his qui prope .i. iudeis: videt' mihi de Eſaia alijs
Eſa.lvij. verbis teſtimoniū ꝓtuliſſe: ⁊ ſcripture ſententia abuſum quaſi ſua. Scriptū quippe eſt in eo. Uias eius vidi, ⁊ ſanaui eum ⁊ conſolat⁹ ſum eū: ⁊ dedi ei conſolationē verā pacē ſuper pacē, his que lōge erāt, ⁊ qui ꝓpe. Et hec q̄dē iuxta vulgatā interpretationē dicta ſunt: ceterū qui illud
Intellect⁹ v̄boꝝ apl'i. apl'i legit de chriſto memorantis: pacē faciēs per ſanguinē crucis ſue his q̄ in terra erāt, ⁊ his q̄ in celis: ⁊ cetera q̄ in eodē dicunt' loco: nō putabit nos qui iuxta ſpm̄ iſrl' vocamur fuiſſe lōge: ⁊ iudeos q̄ tm̄modo iſrael nuncupētur in carne fuiſſe ꝓpe. Et hāc totam intelligentiā ad angelos, virtuteſq; celeſtes, ⁊ ad aīas temperauit hūanas quod in ſuo chriſtus ſanguine terrena ⁊ celeſtia copulauerit, que inter ſe antea diſſidebant: ⁊ bonus paſtor morbidā ad montes reuectās ouē fecerit eſſe cū ceteris: drachmāq; que perierat, drachmis que ſalue fuerāt copulauerit: ⁊ Moyſen ſpūalia cōſpiciendo dogmata, tabernaculū viſibile cōſtruxiſſe: ⁊ mandata legalia ad illius retraxerit dogmata: ad quoꝝ typū ⁊ imaginē Moyſes, q̄ in tabernaculo fabricanda conſpexit: atq; ita fieri vt crux dn̄i nō ſolū terre, ſed ⁊ celo profuerit: nō tm̄ hoībus, ſed ⁊ angelis: ⁊ oīs creatura dn̄i ſui cruore mūdata ſit. Qd aūt ait, vt duos conderet in ſemetipō in vnū nouū hominem ⁊ qd̄ magis videt' ſuperiori de iudeis atq; gentibus ſenſui cōuenire: ſic ſue intelligentie coaptauit: vt dicat hominem iuxta imaginē ⁊ ſimilitudinē dei factū, eandē poſt reconciliationē formā recepturū: quā ⁊ nunc angeli habent, ⁊ ipſe ꝑdiderit. Nouū aūt hoīem eſſe dicit: q̄ quotidie renouat', ⁊ habitaturus eſt in nouo mūdo: qn̄ erit celū nouū ⁊ terra noua: ⁊ bibiturus eſt calicē Jeſu nouū in regno dei: ⁊ cantaturus canticū nouū: ⁊ vere noui teſta
Eſa.xliij menti lectiōe gaudebit. Illud quoq; qd̄ alibi ſcribit'. Ecce facio noua que nūc orient': ſic ſentiet vt principiū innouationis in p̄ſenti ſeculo fieri eſtimet. Ceterū ꝑfectā, conſummatāq; nouitatē, nec dū in iſto putet ſeculo poſſe cōpleri. Et quō nunc ꝑ ſpeculū videmus in enigmate tunc aūt facie ad faciē: ſic ⁊ inſtaurationē noui hoīs, tūc plene perfecteq; cōplēdā ſciam⁹: cū celeſtia, terrenaq; fuerint copulata: ⁊ in vno ſpiritu ⁊ ſenſu, eadēq; ſentētia acceſſerimus ad patrē. Utrūq; ppl'm tam iudeoꝝ q̄ gētiliū diuerſe legis obſeruatione diuiſum: chriſtus aduētu ſuo ꝑ fidē prior a mādata deſtruēs: vtroſq; in ſe credente, nouū ⁊ vnū fecerat ppl'm: ⁊ mediū parietē macerie ſoluit. Medius paries ⁊ ſepes ⁊ maceria, onera legis erūt: q̄ duos ppl'os diuidebāt: ⁊ ideo ipſe paries inimicitie nominat', ſoluēs inimicitias in carne ſua: legē mandatoꝝ, idest populū circūciſionis: ⁊ cetera que nō tā dei volūtas q̄ aut temporis ratio: aut populi duritia exegerat decreta, euacuans .i. ꝑ ſolē fidē iuſtificās: ⁊ moralia ſola diſcernens: Ut duos cōdat in ſemetipſo .i. iudeū ⁊ gentilē, equaliter in ſuo corpore cōiungens vnū nouū hoiem: ⁊ faciens pacē in vno populo chriſtiano ex duobus effecto: vt recōcilietambos in vno corpore deo .i. q: ambo ꝑ peccata erāt ſeparati. Per crucē inquit interficiens inimicitiam in ſe
metipſo idest ꝑ ſolā fidē crucis que nullū deterret. Non em̄ grauis, aut difficilis eſt: quā habere etiā latro potuit crucifixus. Et veniēs euāgelizauit pacē vobis q̄ lōge fuiſtis: ⁊ pacē his q̄ ꝓpe: ac ſi dicat: Ad hoc venit vt liberet humanū genus: ⁊ in ſemetipſo: et in deo ad recōciliationis gratiā reuocet. Ideo credens in chriſto gētiliū ppl's, anteponitur his qui ex hebreis crediderāt: qm̄ q̄ ex gētibus erant, ſm̄ p̄dicationē apoſtolicā fide integra credebant: qui aūt ex iudeis ad chriſti fidē acceſſerant: priuſq̄ aliqui gentiliū crederēt, hi circūciſionē ⁊ ſolēnitates cōſeruabāt. Qm̄ ꝑ ipſum habem⁹ acceſſum ambo: ac ſi dicat. Nemo venit ad patrē, niſi ꝑ me in vno ſpū ad patrē: per dn̄m noſtrū Jeſum chriſtū qui cū eo viuit ⁊ regnat. Crux chriſti facilis eſt.

¶ De eodem feſto Luce. II.

¶ In illo tempore: Cū conſummati eſſent dies octo: vt circūcideretur puer vocatum eſt nomen eius Jeſus. Homi. vene. Bede presby.

Sanctā venerādāq; preſentis diei feſti memoriā, paucis quidē verbis euāgeliſta cōprehēdit: ſed nō pauca celeſtis myſterij virtute grauidā reliquit. Expoſita nāq; natiuitate dn̄ica (cuius gaudia mox angeli dignis laudibus extulerūt: paſtores deuota viſitatiōe celebrarūt: oēs qui tūc audiere mirati ſunt: nōs q̄ꝫ pro modulo nr̄o, put potuimus proxime dn̄o largiēte, cōgruis miſſarū, hymnorūq; ſolēnijs exegim⁹) ſubiunxit atq; ait. ¶ Et poſtq̄
cōſummati ſunt dies octo vt circūcideret' puer: vocatus eſt nomē ei⁹ Jeſus. Quod vocatū eſt ab angelo, priuſq̄ in vtero cōciperet'. Hec ſunt feſtiuitatis hodierne gaudia veneranda: hec ſacra ſolēnitas diei. Hec illa ſuperne pietatis munera ſacroſancta: que fideliū cordibus cōmēdās apoſtolus ait. Quia vbi venit plenitudo tempo Tex.
ris miſit deus filiū ſuum factū ex muliere, factū ſub lege: Gal.iiij
vt eos q̄ ſub lege erant redimeret: vt adoptionē filiorum reciperemus. Magna nāq; diſpenſatione pietatis, ad redeptionē generis humani deus pater, nō angelū, non archangelū: ſed filium ſuū vnigenitū mittere dignatus eſt. Que quia in diuinitatis ſue ſpecie videre nequiuim⁹ magna rurſum dilectionis arte prouidit: vt hūc factū ex muliere: hoc eſt ex materne carnis ſubſtantia, ſine virili admixtione cōceptū, ad humanos verum hominē ꝓferret aſpectus: qui in diuina virtute, ac ſubſtantia manēs Magiſteriū humilitatis chriſti.
per omnia qd̄ erat, verā nature mortalis infirmitatem quā nō habebat indueret. Et vt nobis neceſſariā obediēdi virtutē p̄cipuo cōmēdaret exēplo, factū ſub lege filium ſuum miſit deus in mundum: non q: ipſe legi quicq̄ debeat q̄ vnus magiſter nr̄, vnus eſt legiſlator: ⁊ iudex: ſed vt eos q̄ ſub lege poſiti, legis onera portare nequerant,

Digitized by Google

ſua paſſiõe iuuaret: ac de ſeruili cõditiõe q̄ ſub lege erat
ereptos/in adoptionē filioꝝ q̄ ꝑ grām eſt/ſua largitate
reduceret. Suſcepit ḡ circūciſionē lege decretā in carne
q̄ abſq; oī prorſus labe pollutiõis apparuit in carne: et q̄
in ſiſitudine carnis pctī/nō aūt in carne pctī aduenit: re-
medium q̄ caro pctī cōſueuerat/mūdari nō reſpuit: ſicut
etiā vndā baptiſmatis/q̄ noue grē pplos a pctōꝝ ſorde
lauari voluit: ipſe nō neceſſitatis: ſed exēpli cauſa ſubijt.
Scire etem̄ debet fraternitas veſtra: q: idē ſalutifere cu-
Conſo- rationis auxilium circūciſio in lege cōtra originalis pctī
nātia le- vuln⁹ agebat/qđ nūc baptiſmus agere reuelate grē tpe
gū dua- conſueuit: excepto q: celeſtis regni ianuā necdū intrare
rum. poterāt/donec adueniēs bn̄dictionē daret q̄ legē dedit/
vt videri poſſit deus deoꝝ in ſion: tm̄ in ſinu abrae poſt
mortē btā requie cōſolati/ſuperne pacis ingreſſum ſpe
felici expectabāt. Qui em̄ nūc ꝑ euāgeliū ſuū terribiliter
ac ſalubriter clamat. Niſi q̄s renat⁹ fuerit ex aq̄ ⁊ ſpū/nō
pōt introire in regnū dei: ipſe dudū ꝑ legē ſuā clamabat
Joā. iij. Maſcul⁹ cui⁹ ꝑputij caro circūciſa nō fuerit/peribit aīa
Geneſ. illa de pplo ſuo q: pctm̄ meū irritū fecit. i. q: pactū vite in
xvij. paradiſo hominib⁹ mādatū Adā ꝑuaricāte trāſgreſſus
eſt: in quo peccauerūt oēs: peribit de cetu ſctōꝝ/ſi nō fue
rit ei remedio ſalutari ſubuētū. Utraq; ḡ purificatio/cir
cūciſionis vȝ in lege/⁊ in euāgelio baptiſmatis/tollēde
ꝑuaricationis prime grā poſita eſt. Et ne cui ſeculi laben
tis etatis ſupni reſpect⁹ munera deeſſent: illi q̄ꝫ q̄ a mūdi
exordio vſq; ad tpa date circūciſionis: vel poſt datā circū
ciſionē de alijs nationibus deo placuerūt: vel hoſtiarū
oblationib⁹ vel ſola certe fidei ꝟtute/ſuas ſuorūq; aīas
creatori cōmēdantes/a primi reatus vinculis abſoluere
Heb. xi. curabāt. Sine fide em̄ ipoſſibile eſt placere deo. Et ſicut
Abac. ij. alias ſcriptū eſt. Juſtus aūt ex fide viuit. Sed veniēs in
carne dei fili⁹: q̄ ſolā carnis naturā/nullā aūt pctī conta-
gionē traxit de Adā: ⁊ q̄ de ſpūſſctī virtute de virgine con
ceptus ⁊ nat⁹ eſt/nullo eguit munere gratie renaſcētis:
vtrūq; tn̄ purificatiōis gen⁹ ſubire dignat⁹ eſt: ⁊ circūci-
ſus vȝ octaua die natiuitatꝭ: ⁊ triceſimo etatis anno ba
ptizatus a Joāne. Jmmo etiā tertiū ſalutaris hoſtie mu
nus/ipſe tēpli dn̄s ꝑ ſe nō reſpuit offerri. Cuius die de-
hinc triceſimatertia dn̄o opitulāte/veſtra charitas audi
tura ſimul eſt ⁊ celebratura myſteriū. Cūcta inquā ⁊ le-
galis ⁊ euāgelice purificatiōis genera/q̄ nullo indiguit
dn̄s ſuſcipere nō deſpexit: vt ⁊ cōſūmāde iā legis decreta
ſuo tpe doceret eſſe ſaluberrima: ⁊ aduenientis euangelij
cunctis fidelib⁹ oſtēderet eque ſubeūda remedia. Sed ⁊
Nomi- hoc q: eodē die circūciſionis nomē vt Jeſus vocaret̄ ac-
nis Jeſu cepit/ad imitationē priſce fecit obſeruationis: quā ex eo
ſacramē credim⁹ ſumptā/q: Abraā patriarcha q̄ prim⁹ circūciſio-
tum. nis ſacramētū in teſtimoniū ſue magne fidei ⁊ diuine ad
eū promiſſionis accepit: eodeȝ die ſue ſuorūq; circūciſio-
nis/etiā nois amplificatione ſimul cū coniuge ſua bene-
dici promeruit: vt q̄ catenus Abram pr̄ excelſus dict⁹ eſt
deinde Abraā. i. pater multarū gētiū vocaret̄. q: patrem
Geneſ. (inquit) multarū gentiū cōſtitui te. Que fideliſſima ꝓ-
xvij. miſſio tā late ꝑ orbē iam patet impleta: vt etiā noſipſi de
gentibus ad fidei illius deuotionē vocati/ipſum nos pa
trem ſpūaliter habere gaudeam⁹ dicēte etiā nobis aplo.
Gal. iij. Si aūt vos chriſti: ḡ ſemē Abrae eſtis/ſm̄ ꝓmiſſionē he-
redes. Et Sarai inq̄t vxorē tuā nō vocabis Sarai: ſȝ Sa-
rā. i. nō principē meā vocabis: ſȝ principē vȝ apte docēs
vt eā que tante fidei particeps ⁊ ſocia facta eſt: nō ꝓprie
principē ſue dom⁹: ſed abſolute principē. i. omnium recte
credentiū feminarum vocaret ⁊ intelligeret eſſe parētē.
Unde beatus Petrus aplus credētes de gētib⁹ feminas
ad humilitatis ⁊ modeſtie virtutē ꝓuocans/eiuſdē ma-
tris nr̄e Sare debita cū laude meminit. Sicut Sara in-
quit obediebat Abrae/dn̄m eū vocās: cui⁹ eſtis filie be-
nefaciētes ⁊ non timētes vllam ꝑturbationem. Hec dile
j. Pe. iij. ctionē veſtram fratres admonere curauimus: vt ſingu-
li veſtrum meminerint etiā ſeipſos percepta fide chriſti

cū patriarchis nois excelſi meruiſſe cōſortiū/ſeq; ꝑcepta
in chriſto purificatione baptiſmi ſalutaris/deriuatū a no
mine chriſti gaudeat mutuaſſe cognomē: ⁊ hoc vſq; ad fi
nem firmū intemeratūq; ſeruare cōtendāt: gaudētes in
ſe illud Eſaie vaticiniū eſſe cōpletū. Et ſeruos ſuos voca Eſa. lxv.
bit noie alio: hoc eſt noie chriſtiano: quo nūc om̄es ſerui
chriſti ſe delectant̄ inſigniri. Neq; nomē aliud ſub celo da
tū eſt hoib⁹ in quo nos oporteat ſaluos fieri. Uñ ꝓpheta
cōſequēter adiūgit. Jn quo q̄ benedicēdus eſt ſup terrā/
benedicet̄ in deo amē. Dicit ⁊ alias de eodē/multiplican
dā etiā de gentibus eccleſiā alloquēs. Uidebūt gētes iu
ſtū tuū: ⁊ cūcti reges inclytū tuū: ⁊ vocabit̄ tibi nomē no
uum qđ os dn̄i locutū eſt. Quare aūt puer q̄ nat⁹ eſt no-
bis/⁊ filius dat⁹ eſt nobis Jeſu. i. ſaluatoris nomē accepe
rit/nō expoſitione vt a nobis poſſit intelligi: ſed ſolicita
ac vigili eget intentione: vt etiā nos poſſim⁹ eiuſdē nois
participatione ſaluari. Legim⁹ q̄ppe angelo interptan-
te: q: ipſe ſaluū faciet pplm ſuū a pctīs eoꝝ. Et indubitā- Mat. j.
ter credim⁹ ac ſperam⁹: q: q̄ a pctīs ſaluat/ipſe etiā a cor-
ruptiōib⁹ q̄ ob pctā cōtigerūt ⁊ ab ipſa morte ſaluare nō
omittit. Ps. teſtante q̄ ait. Qui ꝓpiti⁹ fit oīb⁹ iniq̄tati-
bus tuis: q̄ ſanat oēs īfirmitates tuas. Dimiſſis quippe
oībus iniq̄tatib⁹ nr̄is: ad integrū oēs lāguores nr̄i ſana-
bunt̄/cū reſurrectiōis glīa apparēte/nouiſſima inimica
deſtructa fuerit mors. Et hec eſt vera ac plenaria nr̄a cir- Circum
cūciſio: cū i die iudicij cūctis ſimul aīe carniſq; corruptio ciſio my
nibus exuti/in ore pacto iudicio ad vidēdā ꝑpetuo creato ſtica.
ris faciē/aulā regni celeſtis ingredimur: qđ eſt typice ꝑ-
uulos circūciſos ad tēplū dn̄i hieroſolymā cū laudibus
hoſtiaꝝ/mun⁹ acceptabile deferre. Uera etem̄ circūciſio
ne purgat⁹/tēplū dn̄i cū munerib⁹ ingredit̄: q̄ glīa reſur-
rectionis ab om̄i labe mortalitatꝭ excoct⁹: cū bonoꝝ fru-
ctibus operum/ſupne ciuitatis gaudia ſempiterna ſubit
Dirupiſti īquiēs vincula mea: tibi ſacrificabo hoſtiā lau-
dis. Uota mea dn̄o reddā in atrijs dom⁹ dn̄i/in cōſpectu
ois ppli ei⁹/in medio tui hierlm. Qđ deſideratiſſimum
tps celeſtis introit⁹/illa dies octaua q̄ circūciſio celebra
tur indicat. Sex etem̄ ſunt huius ſeculi etates: notiſſi-
mis tēporū diſtincte articulis/in q̄b⁹ ꝓ deo laborib⁹ inſi
ſtere: ⁊ ꝓ adipiſcēda req̄e ſempiterna eſt ad tps opari ne
ceſſe. Septima eſt etas/nō in hac ſȝ in alia vita q̄eſcētiū
vſq; ad tps reſurrectiōis aīarū. Octaua aūt etas/ipē eſt
dies reſurrectionis/ſine vllo tpis fine btā. Qñ ꝟo oīno
de circūciſionis glīa coruſcante/nō vltra corp⁹ qđ corrū-
pit̄ aggrauabit aīam: nō terrena inhabitatio deprimet
ſenſum multa cogitantē: ſed corp⁹ iā incorruptibile letifi
cabit animā et ſubleuabit celeſtis habitatio totū hoiem
viſioni ſummi conditoris inherentē. Cui⁹ eterni dici bea
titudinē ꝓpheta in illo cuius ſupra meminimus pſalmo
cōſequēter exponit: aīam ſuā ipſe et oēs interioris ſui ho
minis affect⁹ ad benedicendū dn̄m/recordanſq; oēs re-
tributiones eius excitans. Qui redimit de interitu inq̄t
vitā tuā: q̄ ſatiat in bonis deſideriuȝ tuū: q̄ coronat te in
miſeratione ⁊ miſericordia: renouabit̄ ſic aq̄le iuuēt⁹ tua.
Et ideo neceſſe eſt fr̄es chariſſimi: vt q̄ ad hui⁹ pulcherri
me renouatiōis q̄ſi ſūme circūciſiōis deſideram⁹ ꝑmia
ꝑtingere: curem⁹ ꝑminitiue circūciſiōis ⁊ renouationis: q̄
q̄tidianis virtutū exercitationib⁹ fit: ſubire remedia. De
ponam⁹ ſm̄ p̄ſtinā cōuerſationē veterē hoiem: q̄ corrūpi
tur ſm̄ deſideria erroris: renouemur ſpū mētis nr̄e et in-
duamus nouū hoiem/q̄ ſm̄ deū creatus eſt in iuſtitia et
ſctitate veritatis. Neq; audiētes circūciſionē in vno cor-
poris nr̄i mēbro/nos caſtigare ſufficere credam⁹. Sed ſi
cut idē alibi monet aplus. Mūdem⁹ ab omni labe ⁊ inq̄-
namēto carnis ⁊ ſpūs: ꝑficiētes ſctificationem in timore
dei. Relegam⁹ facta apl̄oꝝ: videamus beatiſſimū ꝓto-
martyrē Stephanū iudeis ſe cū dn̄o ꝑſequentib⁹ terribi
liter intonantē. Duri ceruice: ⁊ incircūciſi cordib⁹ ⁊ auri
bus: vos ſemꝑ ſpūiſctō reſtitiſtis. Si ergo incircūciſi cor-
dibus ⁊ auribus ſunt/q̄ ſpūſſanctī monitis reſiſtunt: eſt

Digitized by Google

vtriuſq; cordium ⁊ aurium circũciſio. Et ſi eſt cordium ⁊ au
Mat.v. rium: eſt ⁊ omnium exterioris interioriſq; hominis noſtri
ſenſuum. Qui enim viderit mulierem ad concupiſcẽdũ
Jo. viij. eam: qui habuerit oculos ſublimes: huius incircũciſus
eſt viſus. Quib⁹ voce veritatis dr̃. Qui ex deo eſt verba dei
audit: ꝓpterea vos nõ auditis: q: ex deo nõ eſtis. Incircũ
ciſi ſunt aurib⁹/incircũciſi ſunt lingua ⁊ manib⁹: quorũ
os locutũ eſt vanitatẽ: ⁊ dextera eoꝝ dextera iniquitatis
Qui loquunt̃ pacẽ cũ ꝓximo ſuo: mala aũt ſunt in cordi
bus eoꝝ ⁊ dextera eoꝝ repleta eſt muneribus. Incircũ/
Eſa.v. ciſi ſunt guſtu: quos ꝓpheta redarguit dicẽs. Ve q̄ potẽtes
eſtis ad bibẽdũ vinũ: ⁊ viri fortes ad miſcẽdũ ebrietatem
Incircũciſi olfactu: ⁊ tactu: q̄ vnguento ⁊ varijs ſunt de/
libuti odorib⁹: q̄ ſequunt̃ amplex⁹ meretricis: aſpergẽtis
cubile ſuũ myrrha ⁊ aloe ⁊ cinamomo. Incircũciſi greſ/
ſibus. de quib⁹ Pſ. cõmemorat. Contritio et infelicitas
in vijs eorũ et viã pacis nõ cognouerũt. At q̄ omni cuſto
Eccl. dia ſeruãt ſuũ cor: q̄ auertũt oculos ſuos ne videãt vani/
xxviij. tatẽ: q̄ ſepiũt aures ſuas ſpinis ne audiãt linguã nequã:
q̄ guſtãt ⁊ vidẽt ꝙ ſuauis eſt dñs/ꝙ beat⁹ vir q̄ ſperat in
eo: q̄ cuſtodiũt vias ſuas: vt nõ delinquãt in lingua ſua:
q̄ donec ſupeſt halit⁹ in eis ⁊ ſpũs dei in narib⁹ eoꝝ nõ lo
Job. quũtur labijs iniq̄tatẽ: nec lingua eoꝝ meditat̃ mẽdaciũ
xxvij. qui leuãt manus ſuas ad mãdata dei q̄ diligũt: q̄ ab om
ni via mala ꝓhibẽt pedes ſuos: vt cuſtodiãt verbũ dei: iſti
oẽs ſenſus ſuos petra ſpũalis exercitij ſe oſtẽdũt habere
circũciſos. Petrinis q̄ppe cultris circũciſionẽ fieri legim⁹
Joſue.v Petra erat chriſt⁹: cuius fide ⁊ ſpe ⁊ charitate: non ſolũ
in baptiſmate: ſed in omni prorſus actione deuota purifi
cantur corda bonoꝝ. Que ⁊ ipſa quotidiana circũciſio
Petrini noſtra. i. cõtinua cordis mũdatio/ſemꝑ octaue diei ſacra
cultri ſi/ mẽtũ celebrare nõ deſiſtit: q: nos in exẽplũ dñice reſurre
gniſica/ ctiõis/q̄ octaua dies. i. poſt ſeptimã ſabbati facta eſt ſan
tio. ctificare cõſueuit: vt quomõ ſurrexit chriſtus a mortuis
ꝑ gloriã patris: ita ⁊ nos in nouitate vite ambulem⁹ pre/
ſtante deo: q̄ viuit et regnat in ſecula ſeculorum. Amen.

¶ In vigilia Epiphanie. Mat. II.

¶ In illo tẽpore. Defuncto Herode: ecce ange/
lus domini apparuit in ſomnis Joſeph in Egy/
pto dicens. Surge et accipe puerũ et matrẽ eius
et vade in terrã iſrael. Defuncti ſunt enim q̄ que
rebant aiam pueri. Et rel. Homil. Haymonis.

Quia non dixit defun

ctus: ſed defuncti: ex his angeli verbis intelligi
mus multos prĩcipes iudeoꝝ cũ Herode in ne
cem dñi conſenſiſſe. Ideoq; diuina vltione factũ eſt: vt
multi ex his cũ illo perirẽt cũ q̄ in nece dñi conſenſerant.
Spũaliter aũt obitus Herodis/terminũ ſignificat inui
Tex. dioſe cõtẽtionis: q̄ nũc eccl̃ia cõtra iudeã ſeuit. ¶ Qui
cõſurgẽs accepit puerũ ⁊ matrẽ ei⁹: ⁊ venit in terrã iſrl̃.
Qr poſt obitum Herodis puer Jeſus ad terram iſrael
reuerſus eſt/ſignificat q: circa finẽ ſeculi ad ſynagogam
eſt reuerſur⁹/cũ ꝑ p̄dicationẽ Enoch ⁊ Helie in eũ credi
derint. Vñ cũ in Egyptũ deferre iubet̃ ⁊ fugere/ſb in no/
cte p̄cipit̃. Cũ vo ad terrã iſrl̃ reuertit̃/nec noctĩ fit mẽtio
Tex. q: q̄s nũc ꝓpter icredulitatẽ in tenebris p̄fidie deſerit: cir
ca finẽ ſeculi credẽtes in lucẽ fidei recipiet. ¶ Audiens
aũt ꝙ Archelaus regnaret in iudea ꝓ Herode p̄re ſuo/
timuit illo ire. Archelaus aũt vn⁹ fuit de Herodis filijs:
quẽ poſt ſe ad regnãdũ in Judea Herodes inſtituerat: ſꝫ
poſtea inſolẽtiã ei⁹ accuſantib⁹ Judeis ⁊ iudicio ſenat⁹/
apud menã q̄ galliarũ eſt vrbs exilio relegat⁹ vitã finiuit
Archela⁹ aũt q̄ vincens leo interp̄tat̃/Antichriſtũ ſigni/
ficat: q̄ ad tp̄s in ſctis victoriã habebit: ⁊ q̄ſi leo terribilis
apparebit. In illã ḡ partẽ in q̄ regnabat Archelaus/cũ
puero ire Joſeph noluit: q: illã partẽ ꝑpl̃i iudeoꝝ q̄ Anti
chriſto eſt creditura/chriſt⁹ nõ inhabitabat ꝑ fidẽ. Poſt
necẽ aũt archelai/chriſt⁹ ad terrã iſrl̃ reuertit̃: q: poſt inter/
fectionẽ antichriſti/ſynagoga in eũ creditura eſt/vt ait
apl̃s. Cũ plenitudo gentiũ intrauerit/tũc oĩs iſrl̃ ſaluus
erit. Sꝫ q: in eccl̃ia manet ⁊ manebit/audiam⁹ vbi habi
tauerit. ¶ Et admonit⁹ in ſomnis ſeceſſit in ptes galilee Tex.
⁊ veniẽs habitauit in ciuitate q̄ vocat̃ Nazareth. Qr em̃
Nazareth flos ſiue virgultũ interp̄tat̃: ſignificat eccl̃iã q̄
⁊ florẽ hꝫ mũditie ⁊ virgultũ iuſtitie: cui⁹ virgulti pulchri/
tudinẽ admirabat̃ ſpõſus/in cãticis cãticoꝝ dicẽs. Que Can. iij
eſt iſta q̄ aſcẽdit ꝑ deſertũ ſicut virgula fumi ex aromati/
bus myrrhe ⁊ thuris/⁊ vniuerſi pulueris pigmentarij.
Cui iterũ voce ſpõſi dr̃. Ego flos cãpi ⁊ liliũ cõualliũ. Et Can. ij.
q: eccl̃ia de p̄ſentis vite amore ad celeſte deſideriũ trãſit/
recte Nazareth galilee dr̃: q̄ trãſmigratio interp̄tat̃. Qđ
aũt ſubdidit. ¶ Vt adimpleret̃ qđ dictũ eſt ꝑ ꝓphetas/ Tex.
⁊ qm̃ nazare⁹ vocabit̃: hoc teſtimoniũ in ſeptuaginta in/
terp̄tib⁹ nõ habet̃. Nõnulli em̃ dẽ Eſaie ꝓphete libro ſũ/
ptũ eſſe volũt/vbi ſcriptũ eſt. Exiet virga de radice ieſſe: ⁊
Nazare⁹ de radice ei⁹ aſcẽdet. Nos aũt dicim⁹: q: ſi fixũ Eſa. xj.
de ſcripturĩ poſuiſſet: euãgeliſta teſtimoniũ non dixiſſet ꝑ Nota cõ
ꝓphetas ſed ꝑ ꝓphetã. Oẽs em̃ ꝓphete dñũ Nazareũ vo trouer/
cãt: q: ſm̃ eũ p̄dicãt. Ipſe em̃ ẽ de q̄ ꝑ Danielẽ dr̃. Cũ vene ſiam.
rit ſanctus ſanctoꝝ ceſſabit vnctio. Et Dauid. Non dabis
ſctm̃ tuũ videre corruptionẽ. Et iterũ. Scitote qm̃ mirifi
cauit dñs ſctm̃ ſuũ. Defuncto aũt Herode. i. mortua lege
litere: vel excuſſo diabolo de corde Judeoꝝ circa finem
mũdi. Qr dũ iudei ſupſtitioſã legẽ obſeruãt lr̃e/regnat
diabol⁹ in illis/⁊ eſt chriſt⁹ inter gẽtes. poſtq̄ vo abiece/
rũt hec oĩa a ſe/tunc reuertet̃ fili⁹ dei vel fides ad eos.
¶ Ecce angel⁹ dñi apparuit i ſõnis Joſeph. Qui chriſtũ Tex.
credit eſſe filiũ dei/⁊ eũ portat i corde ſuo: recte ãgel⁹ illi
apparet. ¶ Surge accipe puerũ. Surge a terra/q̄ terre/ Tex.
na relinq̄s. Pri⁹ puerũ/⁊ poſtea matrẽ iubet accipe: pri⁹
deũ/⁊ poſtea ꝓximũ diligere. ¶ Et vade i terrã Iſrl̃: hoc Tex.
eſt celeſtẽ patriã niſi porter chriſtũ ⁊ diligat deũ ⁊ ꝓximũ
nõ poterit intrare. ¶ Defũcti ſunt em̃ q̄ q̄rebãt aiaꝫ pue Tex.
ri. Totũ dicit ꝓ pte. Sic in fine mũdi defũcta erat lex lr̃e.
¶ Audiẽs aũt ꝙ Archelaus regnaret i Judea/timuit il Tex.
lo ire. Cur ire noluit in Judeã? Cur nõ ibat i Judeã/vbi
habitauit pri⁹: vl̃ Nazareth/q̄ ꝓprie habitabãt? Qr putã
bat ꝙ angel⁹ eũ ꝓpter tẽplũ ⁊ oratiões q̄ erãt in iudea iu Que/
beret ꝓprie cõmorari in Hierlm. Sꝫ ꝓpter myſteriũ non ſtio pul/
potuit illuc diuertere: q: q̄ aſcendit de Egypto/hoc ẽ de chra re/
tenebris pctõꝝ: nõ põt pri⁹ ire in Judeã. i. cõfeſſionẽ: neq; ſoluitur.
in Bethleẽ/hoc eſt domũ panis/q̄ ſignificat eccl̃iã: nec
in Hierlm/hoc eſt viſionẽ pacis/niſi pri⁹ eat in Galileã
vt emigret ⁊ trãſuolet de malo ad bonũ/de vitijs ad vir/
tutes: ⁊ inde trãſeat in Nazareth: vt faciat pri⁹ florẽ ⁊ mũ
ditiã bonoꝝ operũ: ⁊ ſic poſtea cõſcẽdat iudeã (prius em̃
fit flos/poſtea fruct⁹) inde ꝑ ordinẽ cõſcẽdat Bethleẽ: no
uiſſime hierl̃m. i. viſionẽ pacis. Et iõ admonit⁹ ẽ Joſeph
in ſomnis ab angelo/ne rediret pri⁹ in iudeã. Archelaus
aũt q̄ leo inueſtigãs interp̄tat̃/ſignificat Antichriſtũ: q̄
regnat ꝓ Herode p̄re ſuo. Sic regnatur⁹ ẽ Antichriſt⁹ in
fine mũdi/ꝓ iſto diabolo q̄ nũc Judeos regit. Apud nos
autẽ regnat dñs noſter ieſus chriſtus: cuius regnũ ⁊ im/
periũ permanet in ſecula ſeculoꝝ. Amen.

¶ In epiphania dñi. Ser. Leo. pa.

Celebratio proxime

feſtiuitatĩ die/q̄ intemerata virginitas Marie
hũani generĩ edidit ſaluatorẽ/Epiphanie no/
bis dilectiſſimi venerãda feſtiuitas dat p̄ſeuerantiã gau/
dioꝝ: vt iter cognataꝝ ſolẽnitatũ vicia ſacra/exultatiõis
vigor ⁊ feruor fidei nõ tepeſcat. Ad oĩꝫ ei hoĩm ſpectat ſa
lutẽ ꝙ ifãtia mediatorĩ ⁊ dei ⁊ hoĩꝫ iã vniuerſo declarat̃
mũdo/cũ adhuc exiguo detineret̃ oppidulo. Cũ vis ei
iſraeliticã gẽtẽ ⁊ ipſi⁹ gẽtĩ vnã familiã delegiſſet: de q̄ na
turã vniuerſe hũanitatĩ aſſumeret: noluit tñ intra inſtine

Digitized by Google

habitationis anguſtias/ortꝰ ſui latere primordia:ſ3 mor
ab oibꝰ voluit agnoſci/q̄ dignatꝰ eſt oibꝰ naſci. Tribꝰ igiꝛ
magis in regione orie̅tis/ſtella noue claritatis apparuit
q̄ illuſtrior ceteris/pulchrioꝛq̄ ſideribꝰ/facile in ſe intue̅
tiu̅/oculos aioſq̄ conuerteret:vt co̅feſtim aduerterenꝛ no̅
eſſe otioſum/qđ ta̅ inſolitu̅ videbaꝛ. Dedit ḡ aſpicie̅tibꝰ
intellectu̅/qđ p̄ſtitit ſignu̅:ꝛ qđ fecit intelligi/fecit inq̄ri:
ꝛ ſe inuenie̅du̅ obtulit req̄ſitꝰ. Sequunꝛ tres viri superni
luminis ductu̅:ꝛ p̄uij fulgoris iudiciu̅ inte̅ta co̅te̅platio̅e
comitantes/ad agnitione̅ v̄itatis g̅re ſple̅dore ducunꝛ:q̄
hu̅ano ſenſu ſignificatu̅ ſibi regis ortu̅/eſtimauerūt in ci
uitate regia eſſe q̄re̅du̅. S3 q̄ ſerui ſuſceperat forma̅:ꝛ no̅
iudicare venerat:ſ3 iudicari: Bethle̅e̅ p̄elegit natiuitati
Hierſm paſſioni. Audie̅s v̄o Herodes iudeoꝝ principe̅
natu̅/ſucceſſore̅ ſuſpicatꝰ expauit:ꝛ molitꝰ nece̅ ſalutꝭ au
ctori/falſum ſpo̅det obſequiu̅. O felix foret/ſi magoꝝ
imitareꝛ fide̅:ꝛ conuerteret ad religione̅/qđ diſponebat
ad fraude̅. O ceca ſtulte emulatio̅is ip̄ietas:q̄ p̄turba̅du̅
putas diuinu̅ tuo furore co̅ſiliu̅. Dn̄s mu̅di t̄pale no̅ q̄rit
regnu̅ q̄ p̄ſtat eternu̅. Quid inco̅mutabile̅ diſpoſitaꝝ re
ru̅ ordine̅ v̄tere:ꝛ alioꝝ facinꝰ p̄occupare conaꝛis? Mors
chriſti no̅ eſt t̄pis tui. Ante co̅dendu̅ eſt eua̅geliu̅/an̄ p̄di
ca̅du̅ eſt dei regnu̅/an̄ ſanitates dona̅de/an̄ ſunt facie̅da
miracula. Cur qđ alieni futuru̅ eſt op̄is/tui eſſe vis crimi
nis:ꝛ no̅ habiturꝰ effectu̅ ſcelerꝭ/in ſolu̅ te reatu̅ p̄cipitas
volu̅tatis? Nihil hac molitio̅e p̄ficis/nihil p̄agis: q̄ volu̅
tate natus eſt/arbitrij ſui p̄tate morieꝛ. Co̅ſuma̅t ḡ magi
deſideriu̅ ſuu̅:et ad pueru̅ dn̄m Jeſum chriſtu̅ eade̅ ſtella
p̄eunte p̄ueniu̅t:adora̅t in carne v̄bu̅/in infantia ſapien
tia̅/in infirmitate v̄tute̅:ꝛ in hoi̅s v̄itate dn̄3 maieſtatis:
atq̄ vt ſacrm̄ fidei ſue intellige̅tieq̄ manifeſte̅t:qđ cordi
bus credu̅t/muneribꝰ p̄teſtanꝛ. Thus deo/myrrha̅ hoi̅
auru̅ offeru̅t regi:ſc3 hu̅ana̅ diuina̅q̄ natura̅ in vnitate ve
nera̅tes. Q2 qđ erat in ſubſta̅tijs p̄priu̅/no̅ erat in p̄ſona
diuerſum. Reuerſis au̅t magis in regione̅ ſua̅:ꝛ tra̅ſlato
Jeſu i Egyptu̅:ex admonitio̅e diuina exardeſcit fruſtra
ta i meditatio̅ibꝰ ſuis Herodꝭ iſania:necari oe̅s Bethle̅e̅
pueros iubet. Et q̄m que̅ metuit neſcit infa̅te̅:generale̅
ſeuitia̅ in ſuſpecta̅ ſibi re̅dit etate̅. S3 q̄s rex impiꝰ eximit
mu̅do/chriſtꝰ inſerit celo. Et q̄bꝰ no̅du̅ ſanguinis ſui im
pe̅dit rede̅ptione̅:ia̅ martyrij tribuit dignitate̅. Erigite ḡ
dilectiſſimi fideles aios ad coruſca̅te̅ g̅ram luminis ſem
piterni:ꝛ impe̅ſa hu̅ane ſalutꝭ ſacra venera̅tes/ſtudiu̅ v̄rm
his que p̄ vobis geſta ſunt ſubdite. Diligite caſtimonie
puritate̅:q2 chriſtꝰ v̄ginitatꝭ eſt filiꝰ. Abſtinere vos a car
j. Pet. ij. nalibꝰ deſiderijs q̄ milita̅t aduerſus aiam: que̅admodu̅
nos p̄ns b̄tus ap̄ls ſuis (vt legimꝰ) v̄bis hortaꝛ:malitia
j. Cor. xiiij. paruuli eſtote/q2 dn̄s glie mortaliu̅ ſe co̅formauit infan
tie. Sectemini hu̅ilitate̅ qua̅ dei filiꝰ diſcipulos ſuos do
Mat. xi cere dignatꝰ eſt. Induite vos v̄tute patie̅tie:in q̄ aias ve
ſtras poſſitis acq̄rere:q̄m q̄ cu̅ctoꝝ eſt redemptio/ip̄e eſt
oim̄ fortitudo. Que ſurſu̅ ſunt ſapite:no̅ q̄ ſup terra̅. Per
Col. iij. via̅ v̄itatis ꝛ vite co̅ſta̅ter incedite. Nec vos impedia̅t ter
rena/q̄bꝰ parata ſu̅t celeſtia. Per Jeſum chriſtu̅ dn̄3 nr̄m.

¶ De eodem feſto. Matt. II.

¶ Cum natus eſſet Jeſus in Bethle̅e̅ Jude:in
diebꝰ Herodis regis:ecce magi veneru̅t ab orie̅
te hieroſolyma̅ dice̅tes. Ubi eſt q̄ natꝰ eſt rex iu
deoꝝ? Uidimꝰ em̄ ſtella̅ eiꝰ in orie̅te: ꝛ venimus
adorare eu̅. Et reliqua. Homilia b̄ti Gre. pape.

SIcut in lectione eua̅
gelica f̄res audiſtis:celi regi nato/rex terre tur
batꝰ eſt. Q2 nimiru̅ terrena altitudo confundi
tur/cu̅ celſitudo celeſtis aperitur. Sed querendum eſt
a nobis/q̄dna̅ ſit q̄ rede̅ptore nato/paſtoribꝰ i iudea an
gelus apparuit:atq̄ ad adorandu̅ hu̅c ab orie̅te magos
no̅ angelꝰ ſ3 ſtella p̄duxit. Quia v3 iudeis/ta̅q̄ ro̅ne vte̅
tibꝰ ro̅nale aial. i. angelꝰ p̄dicare debuit:ge̅tiles v̄o q̄ vti
ro̅ne neſciebant/ad cognoſce̅du̅ dn̄m/no̅ p̄ voce̅ ſ3 p̄ ſigna
p̄ducunꝛ. Q2 ꝛ illis p̄phetie ta̅q̄ fidelibꝰ no̅ infidelibꝰ:ꝛ j. Cor. xiiij.
iſtis ſigna ta̅q̄ infidelibꝰ no̅ fidelibꝰ data ſunt. Et notan
du̅ q̄ rede̅ptore̅ nr̄m cu̅ ia̅ p̄fecte eſſet etatis eiſde̅ ge̅tibꝰ
ap̄li p̄dica̅t:eu̅q̄ paruulu̅ ꝛ necdu̅ p̄ hu̅ani corporis offi
ciu̅ loque̅te̅/ſtella ge̅tibꝰ denu̅tiat. Quia nimiru̅ ro̅nis
ordo poſcebat:vt loque̅te̅ ia̅ dn̄m loque̅tes nobis p̄dica
tores innoteſcere̅t:ꝛ necdu̅ loque̅te̅/eleme̅ta muta p̄dica
rent. S3 in oibꝰ ſignis q̄ vel naſce̅te dn̄o/vel morie̅te co
mo̅ſtrata ſunt:co̅ſidera̅du̅ nobis eſt qua̅ta fuerit in quo
ru̅da̅ iudeoꝝ corda duritia:q̄ hu̅c nec p̄ p̄phetie donum/
nec p̄ miracula agnouit. Oia q̄ppe eleme̅ta auctore̅ ſuu̅
veniſſe teſtata ſunt. Et em̄ de eis q̄da̅ vſu hu̅ano loquar:
deu̅ hu̅c celi e̅ſſe cognoueru̅t:q2 p̄tinꝰ ſtella̅ miſeru̅t. Ma
re cognouit:q2 ſub pla̅tis eiꝰ ſe calcabile p̄buit. Terra co Joa̅. vi.
gnouit q2 eo morie̅te contremuit. Sol cognouit:q2 lucis Matt.
ſue radios abſco̅dit. Saxa ꝛ parietes cognoueru̅t:q2 t̄pe xxvij.
mortꝭ eiꝰ ſciſſa ſunt. Infernꝰ agnouit:q2 hos q̄s tenebat
mortuos reddidit. Et t̄n hu̅c que̅ deu̅ oia i̅ſenſibilia ele
me̅ta ſenſeru̅t adhuc i̅fideliu̅ iudeoꝝ corda deu̅ eſſe mini
me cognoſcu̅t:ꝛ duriora ſaxis ſcindi ad penite̅du̅ nolu̅t:
eu̅q̄ co̅fiteri abnega̅t/que̅ eleme̅ta vt diximꝰ aut ſignis
aut ſciſſionibꝰ deu̅ clama̅t. Qui etia̅ ad da̅natio̅is ſue cu
mulu̅ eu̅ que̅ natu̅ deſpiciu̅t/naſcituꝝ lo̅ge an̄ p̄ſcieru̅t:et
no̅ ſolu̅ q2 naſcereꝛ nouera̅t:ſ3 etia̅ vbi naſcereꝛ. Nam ab
Herode req̄ſiti/locu̅ natiuitatꝭ eiꝰ exprimu̅t:que̅ ſcriptu
re ſacre auctoritate didiceru̅t:ꝛ teſtimonium p̄feru̅t q̄
Bethle̅e̅ honorari natiuitate noui ducꝭ oſtdit vt ip̄a coꝝ
ſcie̅tia:ꝛ illis fieret ad teſtimoniu̅ da̅natio̅is:ꝛ nobis
ad adiutoriu̅ credulitatꝭ. Quos p̄fecto b̄n Iſaac cu̅ Ja
cob filio ſuo b̄ndiceret deſignauit:q̄ ꝛ caliga̅s oculis ꝛ p̄
phetans/in p̄nti filiu̅ no̅ vidit:cui t̄n multa in poſteꝝ p̄ui
dit. Q2 nimiꝝ iudaicꝰ p̄p̄lus: p̄phetie ſp̄u plenꝰ ꝛ cecꝰ:eu̅
de q̄ multa in futuru̅ p̄dixit/in p̄nti poſitu̅ no̅ agnouit. S3
natiuitate regꝭ nr̄i cognita:herodes ad callida argume̅
ta co̅uertiꝛ:ꝛ ne terreno regno p̄uareꝛ/renu̅tiari ſibi vbi
puer inuenireꝛ poſtulat:adorare eu̅ ſe velle ſimulat:vt q̄ſi
hu̅c ſi inuenire poſſit extinguat. S3 q̄nta eſt hu̅ana malitia
co̅tra ꝯſiliu̅ diuinitatis. Scriptu̅ q̄ppe eſt. No̅ eſt ſapia̅/ Prouer. xxi.
no̅ eſt prude̅tia:no̅ eſt ꝯſiliu̅ ꝯtra dn̄m. Na̅ ea q̄ apparuit
ſtella magos p̄duxit:natu̅ rege̅ reperiu̅t/mu̅era deferu̅t:et
ne redire ad herode̅ debea̅t/in ſomnis admoneꝛ. Sicq̄ fit:
vt Jeſu̅ que̅ q̄rit Herodes inuenire no̅ poſſit. Cuiꝰ p̄ſona
q̄ aliu̅ q̄ hypocrite deſignanꝛ? Qui du̅ ficte q̄ru̅t inuenire
dn̄m nu̅q̄ mereanꝛ. S3 inter hec ſcie̅du̅ eſt/q̄ p̄ſcillianiſte
heretici naſci vnu̅queq̄ hoiem ſub co̅ſtitutionibꝰ ſtella
ru̅ puta̅t. Et hoc in adiutoriu̅ ſui erroris aſſumunt:q̄ no
ua ſtella exijt cu̅ dn̄s in carne apparuit:cuiꝰ fuiſſe fatum
ea̅de̅ q̄ apparuit ſtella̅ puta̅t. S3 ſi eua̅gelij v̄ba p̄e̅ſamꝰ/
q̄bꝰ de eade̅ ſtella dr̄:vſq̄ du̅ venie̅s ſtaret ſupra vbi erat
puer:du̅ no̅ puer ad ſtella̅:ſ3 ſtella ad pueru̅ cucurrit:ſi di
ci liceat:no̅ ſtella fatu̅ pueri:ſ3 fatu̅ ſtelle is q̄ ap̄paruit puer
fuit. S3 abſit a fidelibꝰ cordibꝰ:vt aliq̄d eſſe fatu̅ dicant.
Uita̅ q̄ppe hoim/ſolꝰ hac co̅ditor q̄ creauit adminiſtrat.
Neq̄ em̄ p̄pter ſtellas ho̅:ſ3 ſtelle p̄pter hoiem facte ſunt
Et ſi ſtella fatu̅ hois dr̄:ip̄is ſuis miniſterijs ſube̅ ho̅ p̄hi
beꝛ. Certe cu̅ Jacob de vtero egredie̅s/p̄oris fratris pla̅ Geneſ.
ta̅ teneret manu:p̄or p̄fecte nequaq̄ egredi potuit/niſi ꝛ xxv.
ſubſeque̅s inchoaſſet. Et t̄n cu̅ vno t̄pe eodeq̄ mome̅to
vtru̅q̄ mr̄ fuderit:no̅ vna vtriuſq̄ vite eq̄litas fuit. Sed
ad hoc ſole̅t mathematici r̄ndere:q2 virtꝰ co̅ſtellationis
in ictu p̄u̅cti eſt. Quibꝰ e diuerſo nos dicimꝰ: q2 magna
eſt mora natiuitatis. Si igiꝛ in ictu p̄u̅cti co̅ſtellatio per
mutaꝛ:neceſſe ia̅ erit vt tot dica̅t fata/q̄t ſunt me̅bra na
ſce̅tiu̅. Fateri etia̅ mathematici ſole̅t/q̄ q̄ſq̄s ſigno aq̄rij
naſciꝛ/in hac vita piſcatoris miniſteriu̅ ſortiaꝛ. Piſcato
res v̄o vt ferꝛ/Gethulia no̅ hab3. Quis igiꝛ dicat:q2 ne
mo illic in ſtella aq̄rij naſciꝛ:vbi piſcator oino no̅ habeꝛ?
Rurſus q̄s naſci ſigno libre aſſerunt trapezitas futuros

Digitized by Google

dicũt. Et trapezitas multarũ gẽtiũ ꝓuincie ignorãt. Fa
teant̃ ꝗ̃ neceſſe eſt: aut h̃ i eis ſignũ deeſſe/aut effectũ fa
talẽ nullo mõ habere. In Perſarũ ꝙ̃ Frãcorũq̃ terra re
ges ex genere ꝓdeunt: quibꝰ ꝓfecto naſcẽtibꝰ quis eſti
met/quanti eiſdẽ momentis horarũ ac tẽporũ/ex ſeruili
cõditione naſcunt̃. Et tamẽ regũ filij vno eodẽq̃ ſidere
cũ ſeruis nati ad regnũ proficiũt: cũ ſerui q̃ ſecum fuerãt
geniti/in ſeruitute morant̃. Hec de ſtella breuiter diximꝰ
ne mathematicorũ ſtultitiã indiſcuſſam preteriſſe videa
mur. Magi aurũ/thus ⁊ myrrhã offerũt. Aurũ q̃ppe re
gi congruit: thus vero in dei ſacrificiũ ponit̃: myrrha au
tem mortuorũ corpora cõdiunt̃. Eũ ꝗ̃ magi quẽ adorant
etiã myſticis muneribus predicãt/auro regẽ/thure deũ/
myrrha mortalẽ. Sunt vero nõnulli heretici q̃ hunc deũ
credũt/ſed vbiq̃ regnare nequaq̃ credũt. Hi profecto ei
thus offerũt/ſed offerre ei aurũ nolũt. Et ſunt nõnulli q̃
hunc regẽ exiſtimãt/ſed deũ negãt. Hi vero ei aurum offe
runt/ſed offerre thus nolũt. Et ſunt nõnulli q̃ hũc ⁊ deũ
⁊ regẽ fatentur: ſed aſſumpſiſſe carnẽ mortalem negant.
Hi nimirũ aurũ ⁊ thus ei offerũt: ſʒ offerre myrrhã aſſum
pte mortalitatis nolũt. Nos itaq̃ nato dño offeramꝰ au
rum: vt hunc vbiq̃ regnare fateamur. Offeramꝰ thus:
vt credamus ꝙ is qui in tẽpore apparuit/deꝰ ante tẽpo
ra extitit. Offeramꝰ myrrhã: vt eũ quẽ credimus in diui
nitate ſua ĩpaſſibilẽ/credamꝰ etiã i nr̃a carne fuiſſe mor
talẽ. Quis in auro thure ⁊ myrrha intelligi ⁊ aliud põt.
Auro nãq̃ ſapiẽtia deſignat̃/Salomone atteſtãte q̃ ait:
Prouer. xxi. Theſaurꝰ deſiderabilis/requieſcit in ore ſapiẽtis. Thure
autẽ qđ deo incẽdit̃/virtꝰ orõnis exprimit̃. Pſã. atteſtãte q̃
Pſ. cxl. ait. Dirigatur dñe orõ mea ſicut incẽſum in cõſpectu tuo
Per myrrhã ꝟo carnis nr̃e mortificatio figurat̃. Vñ ſan
cta eccña de ſuis operarijs vſq̃ ad mortẽ ꝓ deo certãtibꝰ
dicit. Manꝰ mee diſtillauerũt myrrhã. Nato ꝗ̃ regi aurũ
Cãt. v. offerimꝰ/ſi in cõſpectu illiꝰ claritate ſupne ſapiẽtie reſplẽ
demus. Thus offerimꝰ: ſi cogitationes carnis ꝑ ſctã ora
tiõis ſtudia in ara cordis incẽdimꝰ: vt ſuaue aliqđ deo ꝑ
celeſte deſideriũ redolere valeamꝰ. Myrrhã offerimꝰ: ſi
carnis vitia ꝑ abſtinẽtiã mortificamꝰ. Per myrrhã nãq̃:
vt diximꝰ agit̃ ne mortua caro putreſcat. Mortuã vero
carnẽ putreſcere/eſt h̃ mortale corpꝰ ſluxui luxurie deſer
uire: ſicut de q̃buſdã ꝑ ꝓphetã dr̃. Cõputruerũt iumenta
Iohel. i. in ſtercore ſuo. Iumẽta ꝗ̃ i ſtercore putreſcere: eſt carna
les hoĩes in fetore luxurie vitã finire. Myrrhã ꝗ̃ deo of
ferimꝰ: q̃n h̃ mortale corpꝰ a luxurie putredine/ꝑ cõdimẽ
tum cõtinẽtie cuſtodimꝰ. Magnũ ꝟo nobis aliqđ magi
innuũt/ꝙ in regionẽ ſuã ꝑ aliã viã reuertunt̃. In eo nãq̃
ꝙ admoniti faciũt: nobꝭ ꝓfecto inſinuãt qđ faciamꝰ. Re
gio q̃ppe nr̃a paradiſus eſt: ad quã Ieſu cognito/redire
ꝑ viã qua veninꝰ ꝓhibemur. A regiõe etenĩ nr̃a ſupbien
do/inobediẽdo/viſibilia ſequẽdo/cibũ vetitũ guſtando
diſceſſimꝰ: ſʒ ad eã neceſſe eſt: vt flẽdo/obediẽdo/viſibilia
cõtẽnẽdo: atq̃ appetitũ carnis refrenãdo redeamꝰ. Per
aliã ꝗ̃ viã ad regionẽ noſtrã regredimur: q̃m q̃ a paradiſi
gaudijs ꝑ delectamẽta diſceſſimꝰ: ad hec ꝑ lamẽta reuo
camur. Vñ neceſſe ẽ fr̃es chariſſimi/vt ſꝑ pauidi: ſemꝑq̃
ſuſpecti ponamꝰ ante oculos cordis: hinc culpas opis: il
linc iudiciũ extreme diſtrictiõis. Pẽſemꝰ ꝙ̃ diſtrictus iu
dex veniat/q̃ iudiciũ mĩnat̃ ⁊ latet: terrores pctõribꝰ intẽ
tat ⁊ tñ adhuc ſuſtinet: ⁊ idcirco citiꝰ venire differt/vt mi
Pſ. cxliij. nus iueniat q̃s dãnet. Puniamꝰ fletibꝰ culpas: ⁊ cũ pſal
miſte voce ꝑueniamꝰ faciẽ eiꝰ in cõfeſſione. Voluptatũ ꝗ̃
Luce. vi nos fallacia nulla decipiat: nulla vana letitia ſeducat. In
Prouer. primo nãq̃ eſt iudex q̃ dixit. Ve vobis q̃ ridetꝭ nũc: q2 lu
xiiij. gebitis ⁊ flebitis. Hinc et Salomõ ait. Riſus dolore miſ
Eccls. ij. cebit̃: ⁊ extrema gaudij luctꝰ occupat. Hic iterũ dicit. Ri
Eccs. vij ſum reputaui errorẽ ⁊ gaudio dixi/qđ fruſtra deciperis?
Hic rurſus ait. Cor ſapiẽtiũ/vbi triſtitia eſt: ⁊ cor ſtultorũ
vbi letitia. Pertimeſcamꝰ ꝗ̃ p̃cepta dei/ſi celebramꝰ vera
citer ſolẽnitatẽ diei. Gratũ eſt nãq̃ deo ſacrificiũ afflictio
Pſ. l. cõtra peccatũ: pſalmiſta teſtãte/q̃ ait. Sacrificiũ deo ſpi
ritꝰ ⁊c. Petã nr̃a p̃terita in baptiſmatꝭ ꝑceptiõe mũdata
ſunt: ⁊ tñ poſt baptiſma multa cõmiſimꝰ: ſed lauari iterũ
baptiſmatis aqua nõ poſſumꝰ. Ut ergo ⁊ poſt baptiſmũ
inq̃nauimꝰ vitã/baptizemꝰ lachrymis cõſciẽtiã: q̃tenꝰ re
gionem noſtram repetẽtes: qui ex ea bonis delectati diſ
ceſſimus/ad eam malis amaricati redeamus. Tu.

¶ De eodẽ feſto: ſermo btĩ Max. epĩ.

IN hac dilectiſſimi ce
lebritate: ſicut relatu p̃rũe traditionis inſtrui
mur: multiplici nobꝭ eſt feſtiuitate letãdũ. Fe
rũt enĩ chriſtũ dñm nr̃m ſtella duce a gẽtibꝰ adoratũ vel
iuitatũ ad nuptias: aq̃s i vina vertiſſe: vel ſuſcepto a Io
ne baptiſmo cõſecraſſe fluẽta Iordanis: ſuũq̃ ſimul pu
rificaſſe baptiſtã. Sed qđ potiſſimũ p̃nti h̃ factum ſit die
nouerit ip̃e q̃ fecit: nos tñ credere nec dubitare debemꝰ/
q̃cq̃d illud eſt factũ eſſe ꝓ nobis. Nã ꝙ eũ fulgẽtioris ſtel
le radijs incitati adorauere chaldei/deũ verũ gẽtibꝰ ſpe
rata eſt adorãdi. Ut aq̃ nouo ſunt ordine in vina mutate
noui nobꝭ poculi p̃libatũ ẽ factũ. Ut baptizarꝰ eſt chriſtꝰ
agnꝰ dei/regenerãtꝭ baptiſmi ſalutare nobꝭ munꝰ ẽ dedi
catũ. Opʒ itaq̃ nos fr̃es ob honorẽ ſaluatoris nr̃i eiꝰ
natiuitatẽ debita nuꝑ cũ exultatiõe tráſegimꝰ oĩ cũ deuo
tiõe etiã hũc ꝟtutũ eiꝰ celebrare natalẽ. Et ꝙ̃ recte tria h̃
nobꝭ vno acta in die myſteria p̃dicãt̃/q̃ ineffabilis trinita
tis arcanũ vno dei ſub noĩe cõfitemur. Per h̃ ꝗ̃ miracula
chriſtꝰ dñs redẽptor nr̃ ocl̃is ſe voluit reuelare mortaliũ:
q̃tenꝰ inuiſibilis eiꝰ diuinitas/q̃ latebat in hoĩe/in opere
nõ lateret: vt dũ tẽtator ꝟbũ oĩpotẽtꝭ p̃ris nõ dep̃hẽdit in
carne: oẽs vbiq̃ q̃ in filio dei verbũ ⁊ carnẽ crederẽt/ſal
narent̃. Et q̃de videbat diabolꝰ infantẽ pãnis obſitũ: ſed
ignorabat ip̃m eſſe q̃ remotis initio tenebris/mũdũ luce
veſtiuit. Videbat eũ mortalis matris vbera ſugentẽ: ſed
neſciebat ip̃m eẽ q̃ eſuriẽtẽ ꝑplm̃ hebreũ ãgelico fecit pa
ne velut celeſti lacte pingueſcere. Videbat paruulũ ãgu
ſtis in cunabulis q̃eſcẽtẽ: ſʒ videre nõ poterat ip̃m eẽ quẽ
nõ capit mũdꝰ. Quãto igit̃ ſtimicꝰ in hac chriſti hũilitate
ꝑ incerta diſtractꝰ ſtupore nutabat: cũ ꝑ chaldeos p̃cipu
os vtriq̃ tyrãnidis ſue miniſtros/nouũ videret infãtulũ
velut noui imperij regẽ regijs muneribꝰ honorari: Aut
quõ nõ ſtuperet/cũ turbatꝰ aſpiceret/a magis ſuis adora
ri puerũ quẽ ip̃e neſciret: q̃ torq̃bat̃ lãguore: cũ pariter eiꝰ
cunas in terris deſpiceret/⁊ ſtellã miraret̃ i celo: Unige
nitꝰ aũt altiſſimi ſic hũiliter ingreſſus eſt mũdũ/vt indu
bitata diuinitatis ſue deferret indicia. Natꝰ eñ de femi
na eſt/ſed natꝰ ex virgine. Latebat eñ in preſepio/ſed in
ſidere rutilabat: vt hoiem illũ deũq̃ eſſe: ⁊ terrena mr̃ et
ſignũ celeſte mõſtraret. Quibꝰ vero radijs: quãto vel lu
mine illã dñi ſtellã/antiq̃ credimꝰ tũc inter aſtra fulſiſſe?
Quãtũ in ſplẽdore p̃ceſſit: q̃ tãtũ p̃ibat i munere: q̃ velut
q̃buſdã totiꝰ orbis caligãtibꝰ oculis/mũdũ veterẽ noua
nit aſpectu? Ecce fratres ad inq̃rẽdũ regẽ regũ/vna chal
deos ſtella pertraxit: iudaicũ vero ꝑplm̃ ad obedientiã
dei ſui/nec ignea quondam columna cõuertit. Nec ſane
quenq̃ moueat tanta hec perfidia iudeorũ/ꝙ chriſti il
los fidem ſuſciperent: neq̃ noui ſtella fulgoris/nec parturi
ens virgo cõpulerit: qui nec tunc q̃dem deo ſuo credere
cum illos ꝑ arentia deſerta: ip̃o comitãte deo/celũ paſce
ret petra potaret. Sed iã ad illud p̃cipuũ chriſti miracu
lũ veniamꝰ: quo pro documento deitatis ſue/aq̃s vertit
in vinũ. Inuitatus itaq̃ vt legit̃ dñs pertexit ad nuptias
ſed vt dignaretur hoc virginis filius/noſtre eruditionis
eſt ratio: vt hoc docti exẽplo legitimarũ illum nuptiarũ
non negemꝰ auctorẽ. Vadit ergo ad nuptias dei filiꝰ vt
q̃s dudũ p̃rẽte cõſtituit/nũc p̃ntie ſue benedictiõe ſcriſi
cet. Vadit ad nuptias veteris inſtituti: nouam ſibi ꝑpe
tue virginitatis ſponſam de cõuerſione gentiũ facturus
Vadit ad nuptias quã nuptie nõ creatũr. vadit ad nupti
as: nõ vtiq̃ vt cõuiuijs delectet̃ ſʒ vt mirabilius inoteſcat

Digitized by Google

Uadit ad nuptias: non ſumpturus pocula ſꝫ daturus. Nã cũ defeciſſet nuptiãtib⁹ vinũ/ait illi beatiſſima Maria.
Joan. ij. Uinũ non habent. Cui velut indignãs rñdit dñs. Quid mihi τ tibi eſt mulier? Nõdũ venit hora mea. Hec verba indignãtis eſſe quis dubitet: Sed idcirco vt reor: q: tã te mere ei mater de defectu carnalis ppli ſuggerebat: q ve
Hora chriſti q̃ ſit intelli genda. nerat toti⁹ orbis gentib⁹/nouũ ſalutis eterne calicẽ ppi nare. Quod em̃ ait. Nõdũ venit hora mea: illã nimirum glorioſiſſime paſſionis ſue horã: atq; illud redẽptionis vi nũ/quod vitã oim̃ pficeret promittebat. Nã qd petebat Maria/erat gratie tẽporalis: qd chriſtus parabat/ſem piterni gaudia. Nec tñ piguit benigniſſimũ dñm/dũ ma gna veniant parua pſtare. Et ideo venerabilis Maria vere vt mr̃ dñi/in ſpiritu futura pnoſcens: ac dñicam pui
Ibidem dẽs volũtatẽ/ſolicite miniſtros admonuit/dicẽs. Quod cũq; dixerit vobis facite. Sciebat pfecto mater ſancta/ obiurgationẽ illã dñi filijq; ſui/nõ iraſcẽtis offenſam pre tẽdere/ſed miſerãtis portare myſteriũ. Tũc dñs increpa te mr̃is releuãs pudorẽ: ſuãq; iã aperiẽs maieſtatẽ/expe
Ibidem ctãtib⁹ ait miniſtris. Implete hydrias aq. Nec mora ob ſequiũ ſuũ obediẽs miniſter exhibuit. Et ecce repẽte aq ille ceperũt mirabilẽ fortitudinẽ ſumere: ducere colorem odorem prebere/ſaporẽ concipere: totamq; ſimul mura re naturam. Que pmutatio aquarũ a ſua in aliam crea turã/pſentis creatoris eſt teſtata virtutẽ. Neq; vero qſq; cõuertere aqs in vſus poſſet alios/niſi ille q fecit eas ex nihilo. Stupuit g miniſter attonit⁹: q aqs miſerat τ vina ſuſcipiebat: lerat⁹ nimiũ illa ſe ſuis humeris fluẽta portaſſe p q dei gr̃a eẽt reuelata. Nemo em̃ qcq̃ locut⁹ in tpe illo hydrijs pter aquã nihil adiectũ/ars nulla cõducta eſt: τ tã grãde miraculũ iter prauida circũſtãtiũ ſilẽtia/ſola tã tũ voluntas dñi tacẽtis effecit. Nec dubitãdũ chariſſimi: q: ipe aqs traduxit in vinũ: q eas ab initio cõcreauit i ni ues: durauit in glaciẽ: Egyptijs in ſanguinẽ: τ hebreis ſi tiẽtib⁹ manare arida de rupe pcepit: q innumerabiliũ mul titudinẽ ppłorũ ſtillicidio noui fontis/vice materno: um
Duorũ miracu lorũ cõpa ratio. vberũ nutriebat. Quid primũ ſtupeas: Quid mireris/vi nũ de aqua/an aquã de petra? Sed nulla re qcũq; inter iſta cõcurrãtijs infidelitas turbet: q: dubiũ nõ eſt/ad nu tũ creatoris elemẽta parere. Aut cur nõ credamus/vtute dñica vinũ potuiſſe fieri de aq: cũ nobis operãte deo/for mẽtis imbriũ terre de gremio p miniſteria vineaꝝ aq ſur gat in vinũ. Hoc (inqt) fecit Jeſus initiũ ſignorũ in cha
Ibidem na Galilee τ manifeſtauit gloriã ſuã/τ crediderũt in eũ diſcipuli ei⁹. Crediderũt diſcipuli: nõ vtiq; h qd cernebãt ſꝫ illud qd carnalis eẽt: gis qd ſciebat: ſꝫ q idẽ vnigenit⁹ eẽt altiſſimi qd in ope pbabat. Eñ τ nos fr̃es chariſſimi toto corde credam⁹ ipm eẽ dei filiũ/quẽ filiũ hois cõfite mur. Credam⁹ illũ τ nr̃e cõſortẽ nature: τ p̃ne ſubſtãtie coeqlẽ: qm̃ τ nuptijs interfuit vt hõ: τ aquã in vinum mu tauit vt deus: quatenus fidei huius merito: nos etiam dñs nr̃ ſobrio illo gratie ſue vino ppitius potare digne tur: qui viuit τ regnat in ſecula ſeculorum. Amen.

¶ Infra octauã Epiphanie. Joã. I.

¶ In illo tempore: Uidit Joãnes Jeſum veniẽ tem ad ſe: τ ait. Ecce agn⁹ dei: ecce qui tollit pec cata mũdi. Et reliqua. Homilia venerabilis Be de preſbyteri.

Joannes baptiſta et precurſor dñi ſaluatoris que diu venturũ popu lis verbo predicauerat/ipm iã venientem ad
Tex. ſe: ſicut ex lectione ſancti euangelij fratres cũ modo lege retur audiſtis: mox digito demonſtrauit dicens. ¶ Ecce agn⁹ dei: ecce q tollit pctã mundi. Ecce agn⁹ dei: ecce in nocẽs τ ab oi pctõ imunis: vtpote q os quidẽ de oſſibus Adã/τ caro de carne Adã: ſed nullã de carne peccatrice traxit maculã culpe. Ecce q tollit pctã mũdi. Ecce qui iu ſtus inter pctõres: mitis inter ipios: h eſt qſi agnus inter lupos apparẽs/etiã pctõres τ ipios iuſtificãdi hꝫ ptãtem. Quõ aũt pctã mũdi tollat: q ordine iuſtificet ipios/apl̃s
Petr⁹ oñdit q ait. Nõ corruptibilib⁹ argẽto vl' auro redẽ pti ſtis de vana veſtra cõuerſatiõe/paterne traditiõis: ſꝫ pcioſo ſanguine qſi agni incõtaminati τ imaculati Jeſu chriſti. Et in Apocalypſi Joãnes apl̃s cui⁹ eſt h euãgeliũ Qui dilexit nos (inqt) τ lauit nos a pctis nr̃is in ſãguine ſuo. Non ſolum autem lauit nos a pctis nr̃is in ſanguine ſuo/qñ ſanguinẽ ſuũ dedit in cruce p nobis: vel qñ vnuſ qſq; nr̃m myſterio ſacroſcẽ paſſionis illi⁹/baptiſmo aq ablut⁹ eſt. Uez etiã qtidie tollit pctã mũdi: lauatq; nos a pctis nr̃is in ſanguine ſuo: cũ eiuſdẽ btẽ paſſiõis ad alta re memoria replicat: cũ panis τ vini creatura/in ſacrm carnis τ ſanguinis ei⁹ ineffabili ſpũs ſctificatiõe trãſfert ſicq; corp⁹ τ ſanguis eius nõ infideliũ manib⁹/ad pniciẽ ipſoꝝ funditur τ occidit: ſꝫ fideliũ ore ſuã ſumit in ſalutem. Cui⁹ recte figurã agn⁹ in lege paſcalis oñdit: q ſemel po pulũ de egyptia ſeruitute liberãs/p oẽs ãnos imolatiõe ſua ppłꝫ eũdẽ ſctificare ſolebat: donec veniret ipe cui ta lis hoſtia teſtioniũ dabat: oblatuſq; pr̃i p nobis in hoſtiã/ odorẽq; ſuauitatꝫ: myſteriũ ſue paſſiõis ablato agno/in creturã panis viniq; trãſferret: ſacerdos fact⁹ in eternũ ſm ordinẽ Melchiſedech. Seqtur. Joãnes teſtimoniũ phibẽs de dño. ¶ Hic eſt inqt de q dixi: poſt me venit vir q añ me fact⁹ ẽ/q prior me erat. Poſt me venit vir: poſt me nat⁹ eſt i mũdo: poſt me pdicare icipiet mũdo. Qui ante me fact⁹ eſt q me potẽtia maieſtatꝫ tãtũ quãtũ ſol lucifeꝝ licet poſt apparẽs antecellit. Qr prior me erat: q: in princi pio erat vbũ/τ vbũ erat apud deũ/τ de⁹ erat vbũ. Poſt me venit vir: tps hũane natiuitatis q Joãne poſterior: eſt itellige. Qui añ me fact⁹ eſt: pmatũ regie ptãtꝫ q etiã an gelis pſidet itueri. Quia prior me erat/eternitatẽ diuine maieſtatis/q pr̃i eqlis eſt intellige. Poſt me venit vir in hũanitate: q io me pcellit dignitate: q: prior me erat diui nitate. ¶ Et ego neſciebã eũ inqt. Certũ eſt: q: ſciebat dñm Joãnes/cui teſtimoniũ phibere miſſus eſt: quẽ iu dicẽ oim̃ vẽturũ pdicabat dicẽs. Cui⁹ vẽtilabrũ in manu ſua τ pmũdabit areã ſuã: a q ſpm̃ ſcm̃ dari debere teſta bat: ipe vos baptizabit inqens ſpũſctõ: a q ſeipm ablui de ſiderabat dicẽs. Ego a te debeo baptizari: τ tu venis ad me. Quõ g dicit: τ ego neſciebã eũ: niſi q: eũ quẽ iã ante no uerat/pfecti⁹ iã cũ baptizaret agnouit: Quẽ mũdi ſalua torẽ τ iudicẽ nouerat: hui⁹ potẽtiã maieſtatꝫ altri ſpũſctõ ſup eũ deſcẽdẽre agnouit. Neq; em̃ dubitãdũ eſt: q: btũs Joãnes cũ ſpm̃ ſanctũ licet corporali ſpecie videre: cũ vo cẽ patris licet corporaliter ſonãtẽ meruiſſet audire: mul tũ ex hoc viſu τ auditu pfecerit: multũ de diuine ptãtis excellẽtia/reuelatꝫ oculis mẽtis ſciẽtie celeſtis acceperit adeo vt ad cõparationẽ intelligẽtie q tũc illuſtrari cepe rat/caten⁹ illũ quãt⁹ eſſet oim̃odis ſibi videret ignoraſſe Qui teſtimoniũ ad qd miſſus eſt/dño diligẽter phibens adiũgit. ¶ Sꝫ vt manifeſtaret in iſrael ppterea veni ego in aq baptizãs. Qd eſt apte dicere. Nõ io veni i aq bapti zans: q: pctã mũdi baptizãdo tollere poſſum: ſꝫ vt eũ ba ptizãdo ac predicando manifeſtarem populo iſrael: qui in ſpũſctõ baptizãs/ad tollẽda pctã nõ ſolũ iſrael/ſꝫ toti⁹ mũdi ſi ei credere voluerit idone⁹ ẽ. Propterea veni ego in aq baptizãs/vt ſic baptizãdo illi viã pparare: q baptiza ret in remiſſionẽ peccatoꝝ. ¶ Et teſtimoniũ phibuit Jo annes dicẽs. Qr vidi ſpiritũ deſcẽdẽtẽ qſi colũbã de celo τ mãſit ſup eũ. Bñ in colũbe ſpecie deſcendit ſup eũ ſpirit⁹: vt diſcãt fideles non aliter ei⁹ ſpũ ſe poſſe repleri/niſi ſim plices fuerint: niſi verã cũ fratrib⁹ habuerint pacẽ: quã ſi gnificant oſcula colũbarum. Habent aũt oſcula τ corui ſed laniãt: quod colũba oĩno non facit/ſignificãtes eos qui loquunt pacẽ cũ pximo ſuo: mala aũt in cordib⁹ eoꝝ. Colũbe aũt natura q a laniatu inocẽs eſt/illis inocẽtib⁹ aptiſſime cõgruit: q pacẽ ſequunt cũ oib⁹ τ ſanctimoniã ſoliciti ſeruare vnitatẽ ſpũs in vinculo pacis. Atq; io ſpũs

Right margin notes: 1. Pe. j. — Apo. j. — Exo. xij. — Agni dei miſteriũ — Tex. — Tex. — Mat. iij. — Culmẽ Joãnis notatur — Tex. — Tex.

Digitized by Google

in columba deſcendendo/nõ ſuam tantũmodo vel eius
in quẽ deſcendit innocentiã ſimplicitatẽq; deſignat: ſed
eorũ eque qui ſentiunt de illo in bonitate ⁊ ſimplicitate
cordis querũt illũ. Quorũ vnanimẽ pietatẽ ac manſuetu
Can. vj. dinẽ/ſpirituali grã donatã dñs ipſe laudãs loquit̃. Vna
eſt colũba mea/vna matri ſue electa genitrici ſue. Ma-
trẽ quippe ac genitricẽ eccleſie ſpũs gratiã vocat: qua in
ſpirante ꝑcepit/vt ipſa q; poſſit colũba recte nuncupari.
Deniq; hebreo ſermone (q̃ ſcriptura ſancta eſt edita) ſpi
ritus genere feminino appellat̃: ꝓpter qḋ conuenienter
eccl̃ia vna chriſti colũba: ⁊ hec matri/ac genitrici ſue ele
cta noiat̃. Quia nimiꝝ qḋ in vnitate fidei chriſtiane mul
tis de gentib⁹ cõgregat̃: qḋ colũbina adinuicẽ pace letat̃
qḋ electiõis ſorte beat̃: nõ ſuo merito ħꝫ/ſꝫ dono accepit
Tex. gratie ſpũalis. ¶ Et ego inqͭt neſciebã eũ: ſubaudis tam
ſublimiter/q̃ ſpũ in eũ deſcẽdẽre cognoui. Sꝫ q̃ miſit me
Admira baptizare in aq̃/ille mihi dixit. Sup quẽ videris ſpm̃ de-
tio Joã- ſcendẽtẽ: ⁊ manẽtẽ: ſup eũ/hic eſt q̃ baptizat in ſpũſancto
nis. Baptizat dñs in ſpũſcõ/ꝑ ſpũſſancti gratiã/pctã dimit
tendo. Siue em̃ ipe aq̃ aliqs diſcipuloꝝ ſuoꝝ pm⁹ bapti-
zauerit ꝑ q̃s ad ceteros fideles baptiſmi riu⁹ ꝓfluere: coſ
dẽ etiam ſpũ baptizabat pctã illis relaxãdo: ⁊ ſpũs dona
miniſtrãdo: ſiue fideles ei⁹ inuocato noĩe ipſi⁹/aq̃ baptizẽt
electos/⁊ chriſmate ſacro pungãt eoſdẽ/nihilomin⁹ ipſe
ſpũſcõ baptizat: q: nemo ꝑter ipm̃ peccatorũ nex⁹ ſolue
Joã. iiij. re/aut ſpũſſcti valet dona tribuere. Vñ euãgeliſta Joan
nes cũ dixiſſet. Audierũt phariſei: q: Jeſus plures diſcipu
los facit ⁊ baptizat q̃ Joãnes: ꝓtin⁹ adiũxit. Quãq̃ Je
ſus nõ baptizaret/ſed diſcipuli ei⁹: apte dicẽs. Q: ⁊ ſi di-
ſcipuli Jeſu in noĩe ei⁹ aq̃ baptizãt: ipe tñ magis baptiza
re intelligend⁹ eſt/q̃ pctã dimittit. Baptizat q̃; dñs in ſpi
rituſcõ/cũ ꝑ afflationẽ eiuſdẽ ſpũs corda fideliũ ſuorum
Rom. v. feruore ſue ſiue fraterne charitatis accẽdit. Charitas iqͭt
dei diffuſa eſt in cordib⁹ nr̃is/ꝑ ſpm̃ſanctũ q̃ dat⁹ eſt nobꝭ
Baptizat in ſpũſcõ/cũ cuilibet electoꝝ dat manifeſtatio
nẽ ſpũs ad vtilitatẽ/ꝟtutes opando. De quo baptiſmate
Mat. aſcenſurus in celum dixit diſcipulis. Vos autẽ baptizabi
xxviij. mini in ſpũſancto nõ poſt multos hos dies. Sꝫ diligẽti⁹
intuẽdũ eſt: q: cũ dixiſſet: ſup quẽ videris ſpm̃ deſcẽdentẽ
addidit/⁊ manentẽ ſup eũ. Et in ſctõs em̃ ei⁹ ſpũs deſcen
dit. Verũ q: q̃diu ſunt in corpe/pctõ carere nequnt: q: ce
leſtiũ cõtẽplationi ſꝑ oculũ mẽtis intẽdere nõ ſufficiunt:
ſed ſepi⁹ hũc ad terrene curã cõuerſationis inflectunt: in
eorũ ꝓculdubio cordibus ſpũs aliqñ venit/aliqñ recedit
Spirit⁹ Vñ dictũ eſt. Spũs vbi vult ſpirat/⁊ vocẽ ei⁹ audis: ſed
ſanctus nõ ſcis vñ veniat: aut q̃ vadat. Venit q̃ppe ad ſctõs: vadit
quomõ a ſctis ſpũs: vt quẽ ſꝑ hr̃e idonei nõ ſunt/ei⁹ ꝑ tpa redeun
i chriſto. tis/crebra luce reficiant̃. Jn ſolo aũt mediatore dei ⁊ ho-
minũ Jeſu chriſto/ſpũs ꝑpetuo ꝟaciter manet: in q̃ nec
ſordide cogitationis maculã/quã refugeret vllã inuenit.
Manſit aũt tot⁹ in illo: nõ ex eo ſolũ tpe q̃ hũc Joãnes ſup
eũ vidit deſcẽdẽtẽ: ſed ex q̃ hõ fieri incipiẽs/ei⁹ miniſterio
Joã. xiiij ope cõcept⁹ eſt. Vñ etiã ptãtẽ dãdi hoib⁹ ſpm̃/non min⁹
hꝫ ipe q̃ pater/ipo atteſtãte q̃ ait. Paraclet⁹ aũt ſpũſſan-
ctus quẽ mittet pater in noĩe meo. Et alio loco q: ipe hũc
mittat oſtẽdit dicẽs. Si ei nõ abiero: paraclet⁹ nõ veniet
Joã. xvj. ad vos: ſi aũt abiero/mittã eũ ad vos. Q: nimirũ vna eſt
in diuinitate ſubſtãtia/inſeparabilis operatio prĩs ⁊ filij
⁊ eiuſdẽ ſpũſſancti. Nam de ipſo ſpũ q: ſua ſponte veniat
vbi velit: ſua ptãte operet̃ q̃ velit: teſtat̃ fili⁹ q̃ ait/qḋ ⁊ ſu
Joan. iij pra memoraui. Spũs vbi vult ſpirat. Hec aũt oĩa inquit
j. Co. xij. apl's. Operat̃ vn⁹ atq; idẽ ſpũs/diuidens ſingulis prout
vult. Jdcirco aũt ſup eũ in quo ſꝑ manebat baptizatum/
ſpũs deſcẽdere oſtẽdit̃: vt ⁊ baptiſta ipe celſi⁹ iã quẽ ꝑdi-
caret ipe agnoſceret: ⁊ credẽtib⁹ daret idiciũ nequaq̃ ſe
niſi baptizatos aqua ſpũs eiuſdẽ poſſe baptiſma mereri.
Querẽdũ interea: quõ ſpeciale filij dei agnoſcẽdi ſignũ
fuerit/q: ſup eũ deſcẽderit ⁊ manſerit ſpũs: cũ etiã ipe diſci
pulis ꝓmittat dicẽs. Et ego rogabo patrẽ: ⁊ aliũ paracle
Jo. xiiij. tũ dabit vobis: vt maneat vobiſcũ in eternũ: ſpm̃ ꝟitatis
quẽ mũdus nõ põt accipe: q: nõ videt eũ/nec ſcit eũ: vos
aũt cognoſcetis eũ: q: apud vos manebit ⁊ in vobis erit
Si em̃ apud ſeruos dei electos manet: ⁊ in illis eſt ſpũs/
q̃d magni eſt filio dei/q: in ipſo manere ſpũs aſtruat̃: No
tandũ q: ſꝑ in dño manſerit ſpũſſctũs: in ſctis autẽ homini
bus q̃diu mortale corp⁹ geſtarũt/partim maneat in eter
num/partim rediturus recedat. Manet q̃ppe apud eos
vt bonis inſiſtẽt actibus: volũtariã paupertatẽ diligãt: mã Spirit⁹
ſuetudinẽ cõſequant̃: ꝓ eterno deſiderio lugeãt: eſuriãt ſanctus
⁊ ſitiãt iuſtitiã/miſericordes ſint/mũdiciã cordis teneãt quõ in ſã
trãquillitatẽ pacis ãplectant̃: ſed ⁊ pro obſeruatiõe iuſti- ctis eſt.
tie ꝑſecutionẽ pati nõ reuereant̃: eleemoſynis/oratiõib⁹
⁊ ieiunijs/ceteriſq; ſpũs fructib⁹ inſiſtere deſiderẽt. Re-
cedit aũt ad tps: ne ſemp infirmos curãdi/mortuos ſuſci
tandi/demones eijciẽdi: vel etiã ꝓphetãdi habeãt facul-
tatẽ. Manet ſemp: vt poſſint habere ꝟtutẽ qua mirabili
ter ipſi viuãt. Venit ad tps: vt etiã alijs ꝑ miraculoꝝ ſigna
q̃les ſint int⁹ fulgeãt. ¶ Et ego vidi inqͭt: ⁊ teſtimoniũ ꝑ Tex.
hibui: q: hic eſt fili⁹ dei. Supra dixerat: poſt me venit vir
q̃ añ me fact⁹ eſt: nũc teſtimoniũ ꝑhibet: q: hic eſt fili⁹ dei
vtriuſq; nature veritatẽ/humane vꝫ ⁊ diuine: in vna ea
dẽq; chriſti pſona manifeſte deſignãs. Erubeſcat Mani
che⁹ audiẽs/venit vir: cõticeſcat fotin⁹ audiẽs/hic ẽ fili⁹
dei. Audiãt manſueti ⁊ letent̃: q: venit vir poſt Joãnẽ for̃
or Joãne: q̃ baptizat in ſpũſcõ: q: hic eſt fili⁹ dei. Q: em̃
per ſuperbiã receſſim⁹ hoies a deo: fili⁹ dei per miam et
humilitatẽ fact⁹ eſt hõ vt idem ipe ⁊ per diuinitatẽ patri
⁊ ꝑ hũanitatẽ cõgrueret nobis. Per hũanitatẽ ſimilẽ no
bis ꝓ nobꝭ cũ hoſte cõfligere: ꝑ diuinitatẽ patri cõſubſtã
tiale/ad imaginem nos dei ⁊ ſimilitudinẽ quã peccãdo
amiſim⁹ poſſet digne recreare: ꝑ mortẽ nr̃e fragilitatꝭ/de
ſtruere eũ q̃ mortis habebat iperiũ. Et ꝑ ipaſſibilẽ ſue di
uinitatis potẽtiã nos recõciliaret deo prĩ: cũ quo viuit et
regnat in eternitate ⁊ vnitate ſpirituſſancti coequalis
deo regnanti/per omnia ſecula ſeculorum. Amen.

¶ In octaua Epiphanie. Matt. III.

¶ Jn illo tẽpore: Venit Jeſus a Galilea in Jor
danem ad Joannem vt baptizaretur ab eo. Et
reliqua. Homilia venerabilis Bede preſbyteri.

Lectio ſancti euãgelij
quam modo fratres audiuimus magnũ nobis
in dño ⁊ in ſeruo dat ꝑfecte hũilitatis exẽplum
Jn dño quidẽ: q: cum ſit dñs/nõ ſolum ab homine ſeruo
baptizari/ſed etiã ad hunc baptizãdus venire dignatus
eſt. Jn ſeruo aũt: q: cum ſciret ſe precurſorẽ ac baptiſtam
ſaluatoris eſſe deſtinatũ: memor tñ proprie fragilitatꝭ in-
iunctũ ſibi humiliter excuſauit officiũ/dicẽs. Ego debeo
a te baptizari/⁊ tu venis ad me: Sꝫ q: oĩs q̃ ſe hũiliat ex-
altabit̃: ⁊ dñs q̃ in forma hoĩs ꝓpter hoĩes inſtituẽdos hu
milis apparuit/mox a deo prẽ quãtũ ſup hoĩes/imo etiã Paterni
quantũ ſup angelos: ⁊ ſup oẽ qḋ creatũ eſt emineret ape teſtimo-
ruit voce delapſa ad eũ hmõi a magnifica gl'ia: hic eſt fili⁹ nij decla
me⁹ dilect⁹ in q̃ mihi cõplacui. Et fideliſſim⁹ atq; hũilli- ratio.
m⁹ ſeru⁹ ille Joãnes/q̃ baptizari a dño q̃ dñm baptizare
magꝭ optauit: ⁊ ipm̃ baptizare dñs: ⁊ aptꝭ ſue mẽtꝭ oclis
deſcẽdẽtẽ ſup eũ ſpm̃/pre ceteris mortalib⁹ videre promе
ruit. Verũ q: breuiter iſta ꝑlibauim⁹ lati⁹ iã eũctã expoſi
turi ipm̃ ſacre electiõis videamus exordiũ. ¶ Tũc venit Tex.
(inqͭt) Jeſus a Galilea i Jordanẽ ad Joãnẽ vt baptiza
ret̃ ab eo. Venit fili⁹ dei baptizari ab hoie nõ aꝓia neceſ-
ſitate abluẽdi alicui⁹ ſui pctĩ: q̃ pctm̃ nõ fecit: nec inuen-
tus eſt dol⁹ in ore ei⁹: ſed pia diſpẽſatione ad abluẽdam
oĩs noſtri cõtagionẽ pctĩ: q̃ in multis offendimus oẽs: et
ſi dixerim⁹ q: peccatũ nõ habem⁹/noſipſos ſeducimus ⁊ j. Joã. j.
veritas in nobis nõ eſt. Venit baptizari in aq̃s iparũ cõ-
ditor aq̃rũ: vt nobis q̃ in iniq̃tatib⁹ cõcepti ⁊ in delictꝭ ſu
mus generati/ſcḋe natiuitatis q̃ ꝑ aquã ⁊ ſpm̃ celebrat̃
appetendũ inſinuaret myſteriũ. Dignat⁹ eſt lauari aq̃s

Digitized by Google

Jordanicis/qui erat mundus a ſordibus cũctis: vt ad di
luendas noſtrorũ ſordes ſcelerũ/oim fluenta ſanctifica-
ret aquarũ. Sed q: humillimã dñi diſpẽſationẽ ex lectio-
ne euãgelica cognouim⁹: etiã ſerui humillimã obeditio-
Tex. nẽ/ſolicita intentione videam⁹. Sequit. ¶ Joannes au
tẽ prohibebat eũ dicẽs. Ego debeo a te baptizari: ⁊ tu ve
nis ad me? Expauit illũ ad ſe veniſſe vt baptizaret aqua:
cui nulla inerat q̃ baptiſmo tergeret culpa: immo q̃ per
ſui gratiã ſpũs/cũctã credẽtib⁹ mundi tolleret culpam.
Vñ recte intelligit qḋ hic dicit Joannes. Ego a te debeo
Joan. j. baptizari: hoc eſt/qḋ apud euãgeliſtã Joãnẽ illo ad ſe ve
niente dixiſſe narrat. Ecce agn⁹ dei/ecce qui tollit pecca
ta mũdi. Ab illo em̃ debem⁹ oẽs baptizari: q̃ ad hoc venit
Joãnes in mundũ/vt pctã tolleret mundi. Ab illo debuit ipe Jo-
quomo- annes baptizari. i. a pcti originalis cõtagione mũdari: q̃
do a chri- q̃uis nullo inter natos mulierũ minor/tñ natus ex mu-
ſto bapti- liere culpe neuo nõ carebat: ideoq̃ cũ ceteris mulierum
zatur. natis/ab eo q̃ ex virgine nat⁹ in carne de⁹ apparuit/op⁹
habebat ablui. Qm̃ ḡ ſcriptũ eſt: q̃d eſt hõ vt imaculat⁹
Joã. xv ſit: ⁊ vt mũdus appareat nat⁹ ex muliere: iure timuit hõ
q̃uis ſanct⁹/natus tñ ex muliere: ⁊ ob id a culpe macula
non immunis baptizare dñm: quem ex virgine natũ no-
uerat/nullã habere maculam culpe. Sed q: vera humili
tas ipa eſt/quã obediẽtia comes nõ deſerit: qḋ prius offi
Tex. ciũ expauit/humiliter ipleuit. Nã ſeq̃tur. ¶ Rñdẽs autẽ
Jeſus dixit ei. Sine mõ: ſic em̃ decet nos iplere oẽm iuſti
tiã. Tũc dimiſit eũ. i. tũc demũ dimiſit: tũc cõſẽſit: tũc paſ-
ſus eſt eũ a ſe baptizari: cũ tali ordine cognouiſſet oẽz iu-
ſtitiã debere impleri. Sine mõ inq̃t. Sine me mõ vt iuſſi
a te baptizari in aqua: ⁊ tu poſtmodũ a me qḋ q̃ris/bapti
zaberis in ſpũ. Sic em̃ decet nos prerogare exẽplũ iplen
de ois iuſtitie: vt vez diſcant fideles mei/neminem poſſe
hominẽ abſq̃ vnda baptiſmatis pfecte iuſtũ exiſtere: et
eſſe oibus q̃uis inocẽter ⁊ iuſte viuẽtib⁹/neceſſariũ viui
fice regñationis officiũ: cũ me q̃ ſpũſſancti opere cõcept⁹
⁊ nat⁹ ſum cognouerint ſecũde natiuitatis ſubiiſſe vl po
tius ſibi cõſecraſſe lauacrũ. Nulla pſonarũ maioꝝ contẽ-
nat ab hũilib⁹ meis in remiſſionẽ pctõꝝ baptizari: cũ me
minerint dñm q̃ in ſpũſctõ baptizãs/pctã dimittere ſolet
ſuũ baptizandũ in aq̃ ſubmiſiſſet ſerui manib⁹ caput. Se
Tex. quit. ¶ Baptizat⁹ autẽ Jeſus/cõfeſtim aſcendit de aq̃.
Et ecce apti ſunt ei celi: ⁊ vidit ſpm̃ dei deſcẽdẽtẽ ſicut co
lũbã ⁊ veniẽtẽ ſup ſe. Et h̃ ad iplerionẽ ois iuſtitie ptinet
q̃ baptizato dño aperti ſunt ei celi ⁊ ſpũs deſcẽdit ſup eũ
vt hinc nimirũ fides noſtra cõfirmet/p myſteriũ ſacri ba
ptiſmatis aperiri nobis introitũ patrie celeſtis: ⁊ ſpũſſcti
grãm miniſtrari. Nũq̃d em̃ credi decet/dño tũc primũ ce
leſtia patuiſſe ſecreta: cũ recta fides habeat/nõ min⁹ tpe
q̃ cũ hoib⁹ cõuerſat⁹ eſt q̃ poſt ⁊ antea in ſinu patris mã
ſiſſe/⁊ ſedẽ tenuiſſe celeſtẽ? Aut a triceſimo etatis ãno q̃n
baptizat⁹ eſt/ſpũſſancti dona pcepit q̃ a prima cõceptiõe
ſpũſancto plen⁹ ſemp exitit. Nobis ḡ fratres chariſſimi
Anago- nobis ſunt hec celebrata myſteria. Quia em̃ nobis dñs
gie my- ſacroſancto ſui corporis intinctu/baptiſmi lauacrũ dedi-
ſteriũ de cauit: nobis quoq̃ poſt acceptũ baptiſma celi aditũ pate
claratur re ⁊ ſpm̃ſctm̃ dari demõſtrauit. Et cõgrua multũ diſtan-
tia: q: prim⁹ Adã ab inmũdo ſpũ decept⁹/p ſerpentẽ gau-
dia regni celeſtis amiſit. Secũd⁹ Adã a ſpũſancto p co-
lumbã glorificat⁹/eiuſdẽ regni limina reſerauit: flãmãq̃
vibrãte qua ingreſſum paradiſi expulſo Adã primo che
rub cuſtos intercluſit: ſcõs Adã hodierna die p aquã la-
uacri renaſcẽtis extingui debere mõſtrauit: vt vñ ille cũ
ſua cõiuge ab hoſte vict⁹ exiit/ibi iſte cũ ſctõꝝ eccl̃ia ſpon
ſa vez ſua de hoſte victo: rediret: imo porrò a redẽptis a
pctõ vite immortalis munera/pater futuri ſeculi: pnceps
pacis donaret/quã pñtis ſeculi pater princeps diſcordie
venũdat⁹ ſub pctõ/ſua cũ ſtirpe pdidit. Mirum nimiꝝ vita illa
beatiſſima quã deſeruit Adã/q̃uis icõparabili luce ⁊ pa
ce ſublimis/ab oi curarũ ſtimulãtiũ nube ſerena/crebra
dei ⁊ ãgelorũ fuerit viſiõe ⁊ allocutiõe glorificata: i terre

tñ hui⁹ erat locis cõſtituta terrenis/q̃uis nullo labore q̃
ſitis alẽda fructib⁹: at hec quã chriſt⁹ tribuit in celorũ eſt
arce vita perennis: nõ crebra/ſed cõtinua diuine contem
platiõis luce refecta. Prima hois vita brã ita fuit imor- Duplex
talis vt poſſet in ea hõ nõ mori/ſi ſe a peccati ſeductiõe hois vi-
cautus ſeruaret. Secũda vero ita fiet immortalis: vt nõ ta.
poſſet in ea hõ mori/nec vlla peccati pulſantis ſeductiõe
tentari. Vñ autẽ ſpũs reconciliator in colũba que multũ
ſimplex eſt auis apparuit: vt ⁊ ſue vez nature ſimplicitatẽ
per huius ſpeciẽ aĩalis oſtenderet. Spũs em̃ ſanct⁹ diſci- Sap. j.
pline effugiet fictũ: ⁊ cũ in quẽ deſcẽdit mãſuetũ/mitẽq̃/
ac mĩe ſuperne preconẽ miniſtrũq̃ doceret mũdo eſſe vẽ
turũ: ſimul ⁊ oẽs qui ſua gratia eſſent renouandi: ſimpli
ces/ac mũdicordes admoneret ingredi: iuxta qḋ ſcriptũ Sap. j.
eſt. Sẽtite de dño in bonitate ⁊ in ſimplicitate cordis q̃ri
te illũ: qm̃ in maliuolã aĩam non intrabit ſapientia/nec
habitabit in corpore ſubdito pctis. Hinc eſt q̃ Simon q̃ Act. viij.
in felle amaritudinis ⁊ obligatione iniq̃tatis pmanere
conſentit: partẽ ſortẽq̃ in hoc ſpũ habere nequiuit. Jllo
em̃ ſpũ plenus erat: q̃ in ſerpente hoibus apparẽdo qua
ipe malitie ⁊ inſidiarũ peſte infect⁹ eſſet corda diligẽter
edocuit. Sed deſcẽdẽte ſup dñm ſpũ videam⁹ q̃d ſeq̃tur.
¶ Et ecce vox de celis dicẽs. Hic eſt fili⁹ me⁹ dilect⁹ in q̃ Tex.
mihi cõplacui. Fili⁹ dei baptizat in hoie: ſpũs dei deſcen-
dit in colũba: pater de⁹ adeſt in voce: ſancte ⁊ indiuidue
trinitatis in baptiſmo declarat myſteriũ. Et recte: vt q̃ ſa-
cramẽtorũ ſuorũ diſpẽſatorib⁹ erat pceptur⁹/docere oẽs
gẽtes ⁊ baptizare eas in noĩe patris ⁊ filij ⁊ ſpũſſcti: pmo
ipſe ſuo in baptiſmate/totã pſonaliter pãderet adeſſe tri
nitatẽ. Qḋ ait vox paterna. Hic eſt fili⁹ me⁹ dilect⁹/i q̃ mi Mat. iij
hi bñ cõplacui ad cõparationẽ terreni hois dicit. Jn quo
peccãte q̃dãmõ ſibi diſplicuiſſe de⁹ cõditor iſinuat cũ ait:
Penitet me feciſſe hoiem in terra. Penitẽtia q̃dẽ in deũ Geñ. vj
nulla cadit: ſed noſtro more loq̃ns q̃ cõpũgi pnia ſolem⁹
qñ contra votũ noſtra opera verti videmus/penitere ſe
dixit hoiem feciſſe in terra: quã a rectitudine ſue facture
peccãdo degenerare cõſpexit. Jn filio aũt ſuo vnigenito
ſibi ſingulariter cõplacuit: q: hunc hoiem quẽ induerat/
a pctõ imunẽ ſeruare cognouit. Et in hac q̃ voce pris ſi-
cut ⁊ in ceteris baptizati dñi myſterijs/ois iuſtitie decla-
ratur iplerio. Coetern⁹ em̃ ⁊ cõſubſtãtialis pri fili⁹ deſcẽ
dẽte ſup eũ ſpũ q̃ ſit hoib⁹ intimat: vt p h̃ diſcãt hoies/per
gratiã ſe baptiſmatis accepto ſpũſctõ de filijs diaboli/i fi
lios dei poſſe trãſferri ſicut apl's edocet fidelib⁹ ita loq̃ns
Accepiſtis ſpm̃ adoptiõis filioꝝ in q̃ clamamus abba pr̃ Ro. viij
Et euãge. Joã. Quotq̃t autẽ receperũt eũ/dedit eis po- Joan. j.
teſtatẽ filios dei fieri. His de baptiſmo noſtri ſaluatoris
fr̃es chariſſimi/put ipe donauit cõmemoratis/ad noſipſ-
ſos reuertamur. Et q: hũilitatẽ obediẽtiãq̃ baptiſte fil' ⁊
baptizati audiuim⁹: p hũilẽ obediẽtiã baptiſma qḋ ſuſce
pimus ſeruare curem⁹/mundãtes nos ab oi inq̃namẽto Exẽplũ
carnis ⁊ ſpũs: pficiẽtes ſctificationẽ i timore dei: hũiliter chriſti et
ei⁹ ſubeũda ⁊ ſeruãda myſteria/eis q̃ necdũ his ſunt ini- Joãnis.
tiati ſuadem⁹: ⁊ quotq̃t p gradũ ſacerdotalẽ ad diſpẽſan-
da ſum⁹ illi⁹ ſacramẽta pmoti/hũiliter iniũctũ nobis im
pleam⁹ officiũ. Studeam⁹ oẽs ſoliciti: vt ianuã patrie ce
leſtis q̃ nobis eſt diuinis patefacta myſterijs/hũanis ipi
nobis nõ itercludam⁹ illecebris. Neq̃ em̃ fruſtra dñm apḋ
euãgeliſtã Lucã poſt baptiſma oraſſe: ⁊ ſic celo apto ſpi- Luc. iij.
ritum ac vocẽ patris veniſſe cõmemorat: q̃ etiã tribus cõ
ſonãtibus euãgeliſtis baptizatus/mox ieiuniũ q̃dragin
ta dierũ ſolitari⁹ exercuit: ſz nos pfecto docuit/noſq̃ ſuo
informauit exẽplo vt poſt acceptã i baptiſmo remiſſionẽ
peccatorũ/vigilijs/ieiunijs/orationibus/ceteriſq̃ ſpũs
fructib⁹ operã dem⁹: ne nobis torpẽtib⁹ minuſq̃ ſolicitis
immund⁹ ſpũs q̃ de corde noſtro expulſus baptiſmo fue-
rat redeat: noſq̃ ſpũalib⁹ diuitijs vacuos inueniẽs/ſeptẽ
plici peſte deprimat: ⁊ ſint nouiſſima noſtra peiora priori
bus. Caueam⁹ ſeduli/ne ignẽ nobiſipſi q̃ vite iter obclu
dat/noſtrorũ crebro accendam⁹ fomite vitiorũ. Flãmeus

Digitized by Google

nāq; gladi⁹ qualiſcūq; ille eſt qui paradiſi oſtia ſeruat ſin
gulis quibuſq; fideliū fonte baptiſmatis extinctus eſt/ ⁊
vt redire poſſunt ablatus: infidelib⁹ autem manet ſemꝑ
immobilis. Sed ⁊ falſo fidelib⁹ vocatis quidē/ ſed non
electis: dū poſt baptiſma ſe criminib⁹ implicare non me
tuunt: quaſi poſt extinctionē idē ignis reaccendit̃/ ne me
reant̃ intrare regnū qđ ficto corde/ ac duplici requirunt:
ſerpētino poti⁹ dente fraudulēti/ ꝙ ſimplicea oculo colū
Canti. j. bino: quē in eccl'ia ſua multū ſe diligere dn̄s demonſtrat:
qui in amoris cātico ait. Ecce tu pulchra es amica mea:
ecce tu pulchra/ oculi tui colūbarū. Vn̄ q: nobis ad diſcē
dā deo placitā ſimplicitatē colūbe forma preponitur/ dili
gētius ei⁹ naturā videam⁹: vt per ſingula innocētie eius
exēpla/ vite nobis emēdatioris inſtituta ſumamus. Hec
a felle prorſus aliena eſt. Et nos igr̃ a malitie felle aliene
mur: oīſq; amaritudo/ ⁊ ira/ ⁊ indignatio tollat̃ a nobis
Colūbe natura exponit̃. cū oī malitia. Nullū ore vel vnguibus ledit/ nec minimas
quidē muſculas/ vel vermiculos quib⁹ minores pene oēs
auicule/ ſe ſuoſq; pullos nutriūt ⁊ inquirūt. Videam⁹ ne
dentes noſtri ſint arma ⁊ ſagitte: ne mordentes ⁊ come
dentes inuicē cōſumamur abinuicē. Cōtineam⁹ man⁹ a
Ephe. iiij. rapinis. Qui furabat̃ iā non furet̃. Magis autē laboret
operādo manibus ſuis qđ bonū eſt vt habeat vn̄ tribuat
neceſſitatē patiēti. Nā ⁊ colūba ſepe alienos quaſi ſuos
Ro. xiiij. fert̃ alere pullos. Ipſa terre fructib⁹ ⁊ ſemine paſcit̃. Au
j. Pe. j. diam⁹ aplm. Bonū eſt nō mādučare carnē/ neq; bibere
vinū. Et apl's Petr⁹. Miniſtrate inqt in fide vr̃a virtutē
in virtute autē ſciam: in ſcia aūt abſtinētiā: in abſtinentia
autē patientiā: in patiētia autē pietatē: in pietate autem
ps̄. xxiij. amorē fraternitatis. Gemitū pro cātu habet. Miſeri ſu
mus ⁊ iō lugeam⁹: ⁊ ploremꝰ corā dn̄o q̄ fecit nos. Riſus
Jac. iiij. noſter in luctū cōuertat̃: ⁊ gaudiū in merorē. Bti eni̅ lu
gentes: qm̄ ipſi cōſolabūtur. Sup aq̄s ſedere cōſueuit: vt
vēturi raptū accipitris puiſa in aquis vmbra declinet. Et
nos mūdi ſum⁹/ ac mūdari ſcripturarū fluētis ſedule aſſi
dere curem⁹: quaꝝ ſpeculis edocti dinoſcere/ ⁊ p̄cauere
valeam⁹ inſidias hoſtꝫ antiq̄. Tales q̄ppe amat eccl'ia ſpō
ſa vcꝫ chriſti/ q̄ in amatoris ſui laudib⁹ cātat. Oculi eius
ſicut colūbe q̄ lacte ſunt lote: ⁊ reſidēt iuxta fluēta pleniſ
ſima. Nidificare ſolet in foraminib⁹ petre: in cauerna ma
cerie. Petra chriſt⁹ eſt: cui⁹ in cruce clauis man⁹/ lat⁹ eſt
lācea pforatū: vn̄ cōtinuo ſanguis ⁊ aqua/ noſtre vcꝫ ſan
ctificationis ⁊ ablutiōis myſteriū exiuit. Maceria ei⁹ eſt
virt⁹ coadunata ſanctorū: cauerna in ea ſin⁹ fraterne dile
ctionis: q̄ teneriores aīos fideliū dum ad fidei ſpei ⁊ dile
ctionis pfectionē nutriēdos ſuſcipiūt: q̄ſi nidificātib⁹ co
lūbis in ſe locū pandūt. Hec ꝑ fortioꝝ auxilia q̄ adhuc in
fide puſilli ſum⁹ humiliter ſubeam⁹. His dn̄ice paſſiōis
ſacramētis ſemꝑ ſanctificari curem⁹. Talē nāq; oīm no
ſtrum cōuerſationē dn̄s q̄rit: talib⁹ intētā ſtudijs vniuſcu
iuſq; noſtrā vitā videre deſiderat: taliū voce ſuas laudes
Cāti. ij. decātari ac p̄dicari gratulat̃. Surge inqt amica mea/ ſpe
cioſa mea: ⁊ veni colūba mea i foraminib⁹ petre/ i cauer
na macerie. Oſtēde mihi faciē tuā: ſonet vox tua i aurib⁹
meis. Hec de colūbe natura/ ſeptē virtutis exēpla cōme
moraſſe ſufficiat. Et recte fortaſſe: q: ſpūſſctī q̄ in colūba
Diluuiū figurat baptiſmum. deſcēdit ſeptiformis eſt gr̄a. Verū ex oīb⁹ q̄ de ei⁹ natura
moraliter interp̄tāda hūana pōt cōperire ſolertia: vn̄ ſtat
vnū qđ de ei⁹ actu myſtico ſacra narrat hiſtoria. Cū eni̅
dn̄s in figurā futuri baptiſmatꝫ/ originalis mūdi ſcelera
diluuij aquis ablueret: trāſacta inundatione ſcire volēs
Ge. viij. Noe q̄liter ſe facies terre haberet/ emiſit corvū q̄ ad arcā
redire cōtēpſit: ſignificās eos q̄ abluti licet vnda baptiſ
matis/ nigerrimū tn̄ veteris habitū hoīs emēdati⁹ viuē
do deponere negligūt: ⁊ ne ſpūſſancti vnctionē renoua
ri mereant̃/ ſtatim ab intima catholice pacis ⁊ q̄etis vni
tate exteriora. i. ſcl'i deſideria ſequēdo diſcedūt. Et miſit
poſt eū colūbā. At illa venit ad eū veſpe/ portās ramū oli
ue/ virētib⁹ folijs in ore ſuo. Animaduertitis credo fratres ⁊
me loquētē veſtro intellectu p̄uenitis: ramū oliue virēti
bus folijs/ gratiā eſſe ſpūſſancti/ vite verbis abūdātē: de
cui⁹ plenitudine ſup chriſtū requieſcēte: ps̄ ait. Vnxit te Ps̄. xliiij
deus de⁹ tu⁹ oleo letitie pre cōſortib⁹ tuis. De cui⁹ dono
cōſortib⁹ chriſti dato: loquit̃ Joānes. Vos vnctionē ha j. Joā. ij.
betis a ſctō ⁊ noſtis oīa. Et pulcherrima cōparatiōe/ vm
bra veritati cōcinit. Ramū oliue colūba corporalis ablu
tis diluuij aq̄s detulit in arcā: ſpūſſctūs in ſpecie colūbe
corporalis baptizatū in aqua Jordanis deſcēdit in dn̄m.
Nos q̄ chriſti ⁊ eccl'ie mēbra/ q̄s nō ſolū hoīes q̄ erant in
arca cū Noe/ ſed ⁊ animātia q̄ arca dn̄i cōtinebat: ipſa q̄ Rami
ligna ex quib⁹ eadē facta eſt arca: figurāt poſt acceptum oliue ſi
vnde regeneratiōis lauacrū/ per vnctionē ſancti chriſma gnifica
tis gratia ſpūſſancti ſignamur: quā conſeruare in nobis tio.
intemeratā dignet̃ ipſe qui dedit Jeſus chriſtus dn̄s no
ſter: q̄ viuit ⁊ regnat in ſecula ſeculorum. Amen.

❡ Dominica. I. poſt Epiphaniā: ideſt infra octauam. Luce. II.

❡ In illo tempore. Cum factus eſſet Jeſus an
norū duodecim: aſcendentibus illis Hieroſoly
mā ſm̄ cōſuetudinē diei feſti: cōſummatiſq; die
bus cum redirēt: remāſit puer Jeſus in Hieruſa
lem: ⁊ nō cognouerūt parentes eius. Et reliqua.
Homilia venerabilis Bede preſbyteri.

Aperta eſt nobis cha
riſſimi fratres ſcti euāgelij lectio recitata: neq;
op⁹ eſt vt in ea q̄d exponēdo loq̄mur. Deſcribit
nāq; infantiā/ pueritiāq; nr̄i redēptoris/ q̄ nr̄e particeps
hūanitatꝫ dignat⁹ eſt fieri: cōmemorat eternitatē diuine
maieſtatꝫ/ in q̄ prī māſit ac manet ſꝑ eq̄lis: vt vcꝫ incarna
tiōis ei⁹ hūilitate ad memoriā reuocata: ⁊ ipi cōtra oīm
vulnera pctōꝝ medicamētū/ de hūilitatꝫ curem⁹ exercere
pio ſpū aio recolētes/ quātū nos ꝓ diuino amore/ quantū
ꝓ nr̄a ſalute oporteat hūiliari q̄ terra ſum⁹ ⁊ cinis: ſi tn̄
ſūma illa ptās ꝓ nobꝫ hūiliari nō reſpuit/ vt ad ſuſcipiēda
nr̄e fragilitatꝫ īfirma deſcēderet. Itē audita credita ⁊ cō
feſſa diuinitate ſaluatoris dn̄i: q̄ prī ⁊ ſpūiſctō cōſubſtātia
lis ſꝑ ⁊ coetern⁹ pſeuerat: ſperem⁹ nos ꝑ hūanitatis ei⁹
ſacra q̄b⁹ ībuti ſum⁹/ vſq; ad cōtēplādā diuinitatꝫ eiuſdē
gl'iam poſſe ptingere: quā ip̄e cōtēplationē ſuis fidelib⁹
huis/ fideli pietate pollicet̃ dicēs. Qui hꝫ mādata mea ⁊
Jo. xiiij ſeruat ea ille eſt q̄ diligit me: q̄ aūt diligit me diliget̃ a prē
meo: ⁊ ego diligā eū/ ⁊ manifeſtabo ei meip̄ꝫ. Meip̄ꝫ iq̄t
manifeſtabo. i. nō q̄lē oēs cōſpicere: q̄lē etiā īfideles vide
re pn̄t ⁊ crucifigere: ſꝫ q̄lē i decore ſuo regē celorū/ ſoli vi
dere pn̄t ocl'i mūdi ſcrōꝝ: talē me ad rependēdā vicem dile
ctiōis his q̄ me diligūt oſtēdā. Igit̃ ſpem⁹ vt nos dixim⁹ ꝑ
hūanitatꝫ ei⁹ ſacra/ ad vidēdā diuinitatꝫ ſpeciē poſſe cōſcē
dere ſi tn̄ eadē ſacra digno iuſtitie ⁊ ſcitatis ⁊ vitatꝫ ho
nore: vt accepim⁹ illibata ſeruam⁹: ſi hūane cōuerſatiōis
ei⁹ exēpla: ſi doctrine quā ꝑ hoīem nobꝫ miniſtrauit hūil'r
dicta ſequamur. Nā q̄ hūilitatis ei⁹ veſtigia ſeq̄ dedigna
tur qua temeritate ſperat ſe ad intuēda claritatis ei⁹ gau
Inſtructio moralis. dia poſſe penetrare: Qđ ꝑ dn̄s ꝑ oēs annos cū parētib⁹
in paſca Hieroſolymā venit/ hūane nimirū eſt humilita
tis indiciū. Hoīs eſt nāq; ad offerenda deo ſacrificiorum
ſpūaliū vota cōcurrere: ⁊ auctorē ſuū orationibus lachry
miſq; ſibi cōciliare ꝓfuſis. Fecit ꝑ dn̄s inter hoīes hō na
tus/ qđ faciendū hoībus per angelos imperauerat deus
Seruauit ip̄e legē quā dedit: vt nobis q̄ puri hoīes ſum⁹
ſeruandū per oīa q̄cq̄d de⁹ iubet oſtēderet. Sequamur
iter hūane cōuerſatiōis ei⁹: ſi deitatis gl'iam delectamur
intueri: ſi optamus habitare in domo ei⁹ eterna/ in celis
oībus dieb⁹ vite noſtre: ſi libeat videre volūtatē dn̄i ⁊ pte
gi a tēplo ſctō ei⁹. Et ne vlla in eternū maloꝝ aura pulſe
mur/ meminerim⁹ p̄ſentis eccl'ie domū/ neceſſarijs p̄cū
mundarū frequentare munerib⁹. Qr ip̄e duodēnis in tē

Digitized by Google

plo ſedit in medio doctoꝝ/audiēs ⁊ interrogās illos:hu
mane eſt hūilitatꝫ indiciū:īmo etiā eximiū diſcēde humi
litatis exemplū:dei qppe virtꝰ:dei ſapiētia eterna q̄ diui
Prouer. nitꝰ loqtur. Ego ſapiētia habito in cōſilio:⁊ eruditꝫ inter
viij. ſum cogitatioibꝰ:meū eſt cōſiliū ⁊ eqtas/mea prudentia
mea eſt fortitudo:ꝑ me reges regnāt ⁊ cōditores legū iu
ſta decernūt. Btūs hō q̄ audit me:q̄ vigilat ad fores me
as quotidie:⁊ obſeruat ad poſtes oſtij mei. Ipa hominē
induta ad audiēdos hoīes aduenire dignata eſt vt nimi
rū hominibus q̄uis ſummo ingenio preditis/neceſſariā
diſcēdi verbi formā prerogaret:ne ſi q̄ diſcipuli veritatis
fieri refugerent/magiſtri efficerent erroris. Et bene qui
iuuenis erat doctrine ſubiturꝰ officiū:puerulus/adhuc
ſeniores audit ⁊ interrogat:vt vꝫ eorum ꝓuida diſpen
ſatione cōpeſcat audaciā:q̄ non ſolum indocti/ſed etiam
impubes ad docendū prorūpere magis q̄ ad diſcendum
volūt ſubmitti. Sequamur iter eius humanitatis ſi nos
māſio diuine delectat viſionis:memores ſemꝑ illiꝰ prece
Prou.j. pti. Audi fili mi diſciplinā pr̄is tui:⁊ ne dimittas legē ma
tris tue:vt addat̄ grā capiti tuo/⁊ torq̄s collo tuo. Per
auditū qppe diſcipline paterne/ac ꝑ obſeruātiā materne
Audiēs legis:grā capiti nr̄o/⁊ collo torq̄s addit̄:q: quāto q̄s di
ſapiēs ſa uinis interꝰ fuerit auſcultare ꝑceptꝫ:quāto ea q̄ didicerit
pientior in vnitate matris eccl'ie diligētiꝰ obſeruare ſtuduerit tan
erit. to ⁊ nūc dignꝰ ad honorē ꝑdicādi:⁊ in futuro ſublimius
aſcēdet ad btitudinē cū chriſto ſine fine regnādi. Uerꝫ ne
q̄s autumet dn̄ꝫ ſaluatorē/ob iperitie neceſſitatē adiſſe/
Tex. audiſſeq̄ ⁊ iterrogaſſe mḡros/videamꝰ q̄d ſeq̄t. ¶ Stu
pebāt aūt oēs q̄ eū audiebāt/ſuꝑ prudētia ⁊ r̄nſis eiꝰ/⁊ vi
dētes mirati ſunt. Qui eñ idē verꝰ hō ⁊ verꝰ erat deꝰ/ad
oſtēdēdū q: hō erat/hoīes mḡros audiebat:⁊ ad cōpro
bādū q: deꝰ erat/eiſdē loquētibꝰ ſublimiter r̄ndebat. Et
Tex. matri q̄rēti ac dicēti. ¶ Fili q̄d feciſti nobꝫ ſic:ecce pater
tuꝰ ⁊ ego dolētes q̄rebamꝰ te:r̄ndit. Et q̄d eſt q̄ me q̄re
batꝫ:neſciebatꝫ q: in his q̄ patris mei ſunt oportet me eſſe
diuine maieſtatis indiciū fuit de q̄ alibi dicit. Oia q̄cūq̄
Ioā.xvj. habet pater mea ſunt:atq̄ idō rectiſſime tēplū nō minꝰ ad
ſe q̄ ad patrē ꝑtinere teſtat̄. Inuētꝰ qppe in tēplo dicit:q:
in his q̄ pr̄is mei ſunt oportet me eſſe:q: nimirū quorum
vna eſt maieſtas ⁊ glīa:horū etiā vna ſedes ac domus eſt
nō ſolū materialis dei domꝰ:q̄ ad adorādū eū tpalr̄ fieri
ſolet/ſed etiā domꝰ itellectualis:q̄ ad laudādū eū in eter
nū cōſtruit̄ eque patri filio:immo etiā ſpūiſancto cōſtat
eſſe cōis. Deniq̄ idē filiꝰ q̄ de ſe ac patre dilectori ſuo pro
mittit. Ueniemꝰ ad eū:⁊ māſionē apud eū faciemꝰ/dicit
Ioā.xiiij de ſpū. Et ego rogabo patrē ⁊ aliū paraclētū dabit vobis
Ibidem vt maneat vobiſcū in eternū/ſpm̄ veritatꝫ q̄ apud vos ma
nebit:⁊ in vobis erit:q: videlicet eiuſdē ſancte trinitatis
cuiꝰ vna atq̄ indiuiſibilis natura diuinitatis eſt/manſio
in cordibus electorū diſpar eſſe nō pōt. Ergo q̄ dn̄s in tē
plo ſedēs dicit. In his q̄ patris mei ſunt oportet me eſſe:
declaratio eſt coſempiterne deo pr̄i ptātis ⁊ glīe. Et aūt
rediēs Nazareth/erat ſubditꝰ parētibꝰ:hūane eſt verita
tis indiciū/ſimulq̄ humilitatis exēplū. In ea nāq̄ natu
ra ſubditꝰ erat hoībꝰ/in q̄ minor eſt patre:vn̄ ⁊ ipſe dicit:
Ioā.xiiij Uado ad patrē:q: pr̄ maior me eſt:in qua etiā minoratꝰ
eſt paulominꝰ ab angelis. In illa aūt in qua ipſe ⁊ pater
vnū ſunt:in qua nō ex tpe vadit ad patrē/ſed ſꝑ in ipo eſt
Ipſi nō Oia per ipm̄ facta ſunt:⁊ ipe eſt an̄ oēs. Cuius multū eſt
intellige mirāda magne diſpēſatio pietatis:q̄ dū parētes ſuos my
bāt v̄bū ſteriū diuine ſue maieſtatis necdum capere vidiſſet:exhi
Ecce mi buit hūane ſubiectionē hūilitatis vt ꝑ hāc eos paulatim
ſterium. ad agnitionē diuinitatꝫ inſtitueret. Cū eñ dixiſſet:q̄d eſt
q̄ me querebatꝫ/an neſciebatis q: in his q̄ pr̄is mei ſunt
oportet me eſſe:⁊ ipi nō intellexerūt verbū q̄d locutꝰ eſt
ad illos:ſicut euāgeliſta cōſequēter inſinuat. ¶ Deſcēdit
Tex. cū eis ⁊ venit Nazareth/⁊ erat ſubditꝰ illis. Dicebat ḡ ar
canū ſue diuine virtutis parētibꝰ hūane ſue fragilitatis
matri ſue ſcilicet vere ſue carnis:⁊ caſtiſſimo tutori caſti
tatis illiꝰ:q̄ ꝑ id tpis necdū plāta luce euangelica ab oībꝰ
pene q̄ eos noſſe poterāt/carnali coniunctione vir eius
carnali adminiſtratione pr̄ eſtimabat̄/ſimul ⁊ vocabat̄
ipſius dn̄i ſaluatoris:dicebat inquā his:q: in his que pa
tris mei ſunt oportet me eſſe. Qui cum arcē tanti myſte
rij aſcendere intelligendo nō poſſent:neq̄ aliter eum in
his que vere patris eius eſſent manere decernerent/niſi
vt cōprehendere noſſent:deſcendit ipe cū ipſis ad inferio
ra conuerſationis eorū/cepitq̄ manere in his que illorū
erāt:⁊ erat eis pia diſpenſatione ſubiectꝰ/donec ꝓficien
te humilitatis magiſterio quātū oibꝰ creaturis eſſet ꝑfe
Inſolen rendus agnoſcerent. Quid pro his noſtra agat ſuperbia
tia men obſecro paucis attēdamꝰ. Certe cū ea q̄ non eternaliter
tis hu nouimus/ſed iuuāte dn̄o ex tpe didicimꝰ arcana ſcriptu
mane. rarū:ſimpliciores q̄ſq̄ fratres loquētibꝰ nobis intellige
re nō poſſe ſentimꝰ ſtatim extolli cōſueſcimꝰ:eiſq̄ deſpe
ctis de nr̄a nos q̄ſi ſingulari/ac ꝑ plurima eruditione ia
ctamꝰ:q̄ſi nō ſint ꝑplures etiā nobis multo doctiores:et
q̄ a doctoribꝰ nolumꝰ deſpici/ipſi indoctiores nobꝫ deſpi
cere:imo etiā irridere gandemꝰ. Neq̄ reminiſci curamꝰ:
q: nō eis q̄ vel myſteria fidei/vel ſui ꝑcepta cōditoris tm̄
meditādo ꝑcipiūt:ſꝫ his potiꝰ q̄ ea q̄ diſcere potuerit ope
Iac.iiij. rādo exercet/regni aditꝰ patet. Inſuꝑ etiā ſciēti bonū fa
cere ⁊ nō faciēti/pctm̄ eſt illi. Et ſicut dn̄s ipe teſtat̄. Oi
Luc.xij. cui multū eſt datū/multū q̄retur ab eo. Ne nos ḡ ſcia in
flet/ſꝫ charitas potiꝰ edificet/ſequamur exēplū apparētꝫ
in hoīe filij dei:q̄ eis q̄s ſe ad ſublimia diſcēda ſeq̄ necdū
valere cōſpexit/ſeipm̄ benigna hūilitate ſubiecit:cuiꝰ exē
plo ībutos eorū aios celeſti gratia dignos/celeſtis arcani
Tex. redderet eē capaces. ¶ Et mr̄ iq̄t eiꝰ cōſeruabat oia v̄ba
cōferēs i corde ſuo. Oia q̄ de dn̄o vel a dn̄o dicta ſiue acta
cognouerat mater v̄go:diligētiꝰ in corde retinebat. ſoli
cite cūcta memorie cōmēdabat:vt cū demū tēpꝰ ꝑdicāde
ſiue ſcribēde icarnatiōis eiꝰ adueniret:ſufficiēter vniuer
ſa prout eēnt geſta/poſſet explicare q̄rētibꝰ. Imitemur ⁊
nos fratres mei/piā dn̄i matrē:ipſi quoq̄ oia verba ⁊ fa
cta dn̄i/ac ſaluatoris noſtri/fixe in corde cōſeruādo:horū
Exēpli meditatiōe diurna ⁊ nocturna iportunos inaniū/nocētiū
moralis umq̄ cogitationū repellamꝰ incurſus:harū crebra colla
ꝑforma tiōe/⁊ nos ⁊ ꝓximos noſtros a fabulis ſuꝑuacuis/⁊ ma
tio. le dulcoratis detractionū colloquijs caſtigare/atq̄ ad di
uine frequētiā laudis accēdere curemꝰ. Si eñ fr̄es cha
riſſimi vt participes futuri beatitudine ſeculi habitare in
domo dn̄i/ac ꝑpetuo illū laudare deſideramꝰ:oportet ni
mirū ⁊ in hoc ſeculo q̄d in futuro q̄ramꝰ ſolicite ꝑmōſtre
mus frequētādo vꝫ eccleſie limina:⁊ nō ſolum in eo lau
des dn̄i canēdo:ſꝫ ⁊ in oī loco dn̄ationis eius/ea que ad
laudē gloriāq̄ cōditoris noſtri ꝓficiant/verbis pariter ⁊
Tex. factꝫ oſtēdēdo. ¶ Et Ieſus inq̄t ꝓficiebat ſcia/etate ⁊ grā
apud deū ⁊ hoīes. Naturā vere hūanitatis indicat:in q̄ ꝓ
Pā.cj. ficere ad tēpꝰ voluit/q̄ in diuinitate idē eſt ⁊ anni eiꝰ non
deficiēt. Iuxta hoīs qppe naturam ꝓficiebat ſapiētia:nō
q̄dē ipe ſapiētior ex tpe exiſtēdo/q̄ a pma cōceptiōis hora
ſpū ſapiētie plenꝰ ꝑmanebat:ſed eandē q̄ plenꝰ erat ſapiē
tiā ceteris ex tpe paulatim demōſtrando. Iuxta hoīs na
turā ꝓficiebat etate:q: de īfantia ad pueritiā:de pueritia
ad iuuētutē/cōſueto hoībꝰ creſcēdi ordine ꝑuenit. Iuxta
hoīs naturā ꝓficiebat grā:nō ipe ꝑ acceſſū in tpis accipiē
do q̄d nō habebat/ſed pādēdo donū gratie q̄d habebat
Et bene (cū dictū eſt:q: Ieſus proficiebat ſapiētia/etate
⁊ gratia) adiunctū eſt/apud deū ⁊ homines:q: quantū
proficiente etate hoībus ſapientie ⁊ gratie:q̄ ſibi inerāt
dona patefaciebat:tm̄ eos ad laudē dei pr̄is ſemꝑ excita
Mat.v. re curabat:peragēs ipe q̄d ceteris agēdū ꝑcepit. Luceat
lux veſtra corā hoībus:vt videāt opa veſtra bona/⁊ glori
ficent patrē veſtrū q̄ in celis eſt. Atq̄ ideo non ſolū apud
hoīes/gratia ⁊ ſapiētia ꝓficere d̄r:inquantū ipſi eius ſa
pientiā/gratiāq̄ potuere cognoſcere:ſed etiā apud deū
inquantū ad eius laudē/glīam/ſapientiā/ac gratiā quā
in eo cognouere retulerūt:cuiꝰ bn̄ficijs ⁊ muneribꝰ eter
nis ſit laus/gratiarū actio in oia ſecula ſeculorū. Amen.
¶ De eadem

Digitized by Google

¶ De eadē dominica: Sermo ſcti Auguſtini de charitate.

Diuinarū ſcripturarū
multiplicē abūdātiā/lariſſimāq; doctrinā fra-
tres chariſſimi/ſine vllo errore cōprehēdit/ꝛ ſi-
Ro.xiij. ne vllo labore cuſtodit/cuiꝰ cor plenū eſt charitate: dicen-
j.Tim.j. te apl'o. Plenitudo legis eſt charitas. Et in alio loco. Fi-
nis inq̄t legis eſt charitas. Et iterū dicit. Finis p̄cepti eſt
charitas de corde puro ꝛ cōſciētia bona: ꝛ fide non ficta
Si ergo nō vacat oēs paginas ſcripturarum reuoluere:
tene charitatē: ꝛ in ea inuenies oēm ſciētiā. Quis eſt au-
tē finis p̄cepti/niſi p̄cepti adimpletio: niſi legis plenitu-
do? Qui ergo ibi dixit. Plenitudo legis eſt charitas; hoc
etiā hic dixit. Finis p̄cepti eſt charitas. Nec dubitari vllo
mō pōt q̄ tēplū dei ſit hō: in quo habitat charitas. Dicit
j.Jo.iiij. enim ꝛ Joānes. Deus charitas eſt. Hec em̄ dicētes apl'i/
nobis charitatis excellētiā cōmēdant. Nō vtiq; aliud ni-
ſi qđ comederūt eructuare potuerūt. Ipſe q̄ dn̄s paſcēs
eos verbo veritatis: qđ eſt ipſe panis viuus q̄ de celo de-
ſcēdit. Mādatū inq̄t nouū do vobis: vt diligatis inuicē.
Et iterū. In hoc ſcient oēs q̄ diſcipuli mei eſtis/ſi vos in-
Man- uicē dilexeritis. Ille em̄ q̄ venit p crucis irriſionē/carnis
dati no- perimere corruptionē: ꝛ vetuſtatē vinculi mortis nr̄e: ſue
ui deſcri- mortis nouitate diſſoluere/mandato nouo fecit hoīem
ptio. nouū. Res em̄ vetꝰ erat: vt hō moreret̄. Qđ ne ſemp va-
leret in hoīe/res noua facta eſt vt deus moreret̄. Sed q:
in carne mortuꝰ eſt nō in diuinitate: p ſempiternā vitam
diuinitatis: nō pmiſit eſſe ſempiternū interitum carnis.
Ro.iiij. Itaq; ſicut dicit apl's. Mortuus eſt ꝓpter delicta nr̄a: et
reſurrexit ꝓpter iuſtificationē nr̄am. Qui ḡ cōtra mortꝭ
vetuſtatē attulit vite nouitatē ip̄e cōtra vetꝰ pctm̄ oppo-
nit nouū mādatū. Quapropter q̄ſq̄s vetꝰ pctm̄ vis extin-
j.Ti.vj. guere: mādato nouo extingue cupiditatē: ꝛ amplectere
charitatē. Sicut em̄ radix oim̄ maloꝝ eſt cupiditas: ita ꝛ
radix oim̄ bonoꝝ eſt charitas. Totā magnitudinē ꝛ lati-
tudinē diuinoꝝ eloq̄orū ſecura poſſidet charitas q̄ dn̄m
Matt. ꝓximūq; diligimꝰ. Docet ei nos vnꝰ celeſtis magiſter/ꝛ
xxij. dicit. Diliges dn̄z deū tuū ex toto corde tuo/ꝛ ex tota aia
tua: ꝛ diliges ꝓximū tuū ſicut teipſum. In his duobꝰ p̄ce-
ptis/vniuerſa lex pēdet ꝛ ꝓphete. Si nūc ḡ nō vacat oēs
Finis le- paginas ſanctas pſcrutari/oia volumina ſermonū euol-
gis cha- uere/ſcripturaꝝ ſecreta penetrare: tene charitatē vbi pen-
ritas. dēt oia: ibi tenebis etiā qđ ibi nō eſt didiciſti. Si em̄ noſti
charitatē: aliq̄d noſti vn̄ ꝛ illud pēdet qđ forte nō noſti/ꝛ
in eo qđ in ſcripturis nō intelligis: charitas patet in diui-
nis ſermonibꝰ q̄ charitatē tenet in moribꝰ. Quapropter
fratres ſectamini charitatē/dulce ac ſalubre vinculū mē-
tiū: ſine q̄ diues paup eſt/ꝛ cū q̄ paup diues eſt. Hec in ad-
uerſitatibꝰ tolerat: in ꝓſperitatibꝰ tēperat: in duris paſ-
ſionibꝰ fortꝭ: in bonis opibꝰ hilaris: in tētatiōe tutiſſima:
in hoſpitalitate latiſſima: inter veros frēs letiſſima: inter
falſos patiētiſſima: i Abel ſacrificio gr̄a: in Noe p diluuiū
ſecura in Abrae pegrinatiōibꝰ māſuetiſſima: in tribꝰ pue-
ris iugulādis ignes innocēter expectat: in machabeis ſe-
dan̄.xiij. uos ignes fortiter tolerat. Caſtat in Suſanna erga virū
ij.Mac. in Anna poſt virū: in Maria p̄ter virū. Libera in Paulo
vij. ad arguēdū: hūilis in Petro ad obediēdū. Hūana i chri-
dan̄.xiij. ſtianis ad cōfitēdū: diuina in chriſto ad ignoſcēdū. Sed
Luce.ij. q̄d ego de charitate maius ac vberiꝰ poſſum dicere/q̄ p
j.Co.xiij os apl'i laudes eiꝰ itonat dn̄s/ſupeminētē viā demōſtrā-
tis atq; dicētꝭ. Si linguis hoīz loq̄r ꝛ angeloꝝ: charitatē
aūt nō habeam/factus ſum velut es ſonans aut cymba-
lū tinniens? Et ſi habuero ꝓphetiā: ꝛ nouerim myſteria
oia ꝛ oēm ſciam: ꝛ habuero oēm fidē. ita vt mōtes tráſfe-
rā: charitatē aūt nō habeā/nihil mihi ꝓdeſt ꝛc. Charitas
magnanima eſt: benigna eſt: charitas nō emulat̄: nō agit
perperā: nō inflat̄: nō dehoneſtat̄: nō q̄rit q̄ ſua ſūt: nō ir-
ritat̄: nō cogitat malū: nō gaudet ſup iniq̄tate: cōgaudet
autē veritati. Oia tolerat: oia credit: oia ſperat: oia ſuſ-
fert: charitas nūq̄ cadit. Quāta eſt iſta aiarū ſalus: ſcie
ſolidamentū: fidei fructꝰ: diuitie pauperū: vita moriētiū
Quid tā magnanimū q̄ ꝓ impijs mori? Quid tā beni-
gnum q̄ inimicos diligere? Sola eſt quā felicitas aliena
nō p̄mit: q: nō emulat̄. Sola eſt quā felicitas ſua non ex-
tollit: q: nō inflat̄. Sola eſt quā cōſcia mala nō pūgit: q:
nō agit pperā. Inter opprobria ſecura eſt: inter odia bn̄fi-
ca eſt: inter iras placida eſt: inter inſidias innocēs: inter
iniquitates gemēs: in veritate reſpirās. Quid illa fortiꝰ:
nō ad retribuēdas: ſed ad nō curandas iniurias? Quid
illa facilius: nō vanitate: ſed ſ̄itate? Nā ideo tolerat oia
in p̄ſenti vita: q: credit oia de futura vita: ꝛ ſuffert oia q̄
hic irrogant̄: q: ſperat oia q̄ibi ꝓmittunt̄: merito nūq̄ ca-
dit. Ergo ſectamini charitatē: ꝛ eā ſctē cogitātes afferte
fructus iuſtitie: ꝛ qđ vberius q̄ ego dicere potui vos in-
ueneritis in eiꝰ laudibꝰ: appareat in vr̄is moribꝰ. Opꝫ ḡ
vt ſenilis ſermo non ſolū nō ſit grauis: ſed etiam breuis.

¶ Dn̄ica ſecunda. Joā.II.

¶ In illo tempore. Nuptie facte ſunt in Chana
Galilee: et erat mater Jeſu ibi. Et reliqua. Ho-
milia venerabilis Bede preſbyteri.

Vod dn̄s noſter atq;
ſaluator ad nuptias vocatꝰ: nō ſolū venire: ſ; ꝛ
miraculū ibidē quo cōuiuas letificaret facere
dignatꝰ eſt: exceptis celeſtiū ſacramentoꝝ figuris: etiam
iuxta lr̄am fidē recte credētiū cōfirmat. Porro Taciani ꝛ
Marciani/ceteroꝝq; q̄ nuptijs detrahūt pſidia q̄ ſit dā-
nabilis inſinuat. Si em̄ thoro imaculato ꝛ nuptijs debi-
ta caſtitate celebratis culpa ineſſet: nequāq̄ dn̄s ad has
venire/nequāq̄ eas ſignoꝝ ſuorū initijs cōſecrare voluiſ- Nuptia-
ſet. Nunc autē q: bona eſt caſtitas cōiugalis: melior cōti- rū ſancti
nentia vidualis: optima pfectio virginalis: ad cōprobā- monia
dā oim̄ electionē graduū/diſcernēdū tn̄ ſinguloꝝ meri- oſ̄dit.
tū/ex intemerato Marie virginis vtero naſci dignatus
eſt: a ꝓphetico Anne vidue ore mox nato benedicit̄: a nu-
ptiarū celebratoribꝰ iā iuuenis inuitatꝰ: et hos ſue p̄ſen-
tia virtutis honorat. Sed nūc redeamꝰ ad altiorem cele-
ſtiū letitiā figurarū. Miracula naq; facturꝰ in terra dei
filiꝰ venit ad nuptias: vt ip̄m ſe eſſe doceret de quo ſub
typo ſolis pſalmiſta p̄cinuit. In ſole poſuit tabernaculū Pſal.
ſuū: ꝛ ip̄e tāq̄ ſpōſus ꝓcedens de thalamo ſuo. Exulta- xviij.
uit vt gigas ad currēdā viā/a ſummo celo egreſſio eius.
Et occurſus eiꝰ vſq; ad ſummū eiꝰ. Qui ꝛ ip̄e q̄dā loco
de ſe ſuiſq; fidelibꝰ ait. Nunq̄d poſſunt filij ſpōſi lugere/
q̄diu cū illis eſt ſpōſꝰ? Veniet aūt dies cū auferet̄ ab eis Mat.ix
ſpōſus: ꝛ tūc ieiunabūt: q: nimirū icarnatio nr̄i ſaluatorꝭ
ex q̄ patribꝰ cepit ꝓmitti: multis eſt ſctōꝝ lachrymis ꝛ lu-
ctu ſemp expectata donec veniret. Silr̄ ex quo poſt reſur-
rectionē aſcēdit ad celū/oīs ſctōꝝ ſpes ad eiꝰ pēdet redi-
tū. Solo aūt q̄ cū hoībꝰ cōuerſatꝰ eſt tpe/flere ac lugere
nequerūt: q: iā ſecū etiā corporaliter/eū quē ſpūaliter di-
lexerunt habebāt. Spōſus ḡ chriſtꝰ: ſpōſa eius eſt eccl'ia:
filij ſpōſi vel nuptiarū/ſinguli quiq; fidelium eius ſunt. Nuptia-
Tps nuptiarū eſt tp̄s illud/q̄n p incarnationis myſteriū rū alle-
ſctām ſibi eccl'iam ſociauit. Nō igitur caſu: ſed certi gra- gorica
tia myſterij venit ad nuptias in terra carnali more cele- expoſi-
bratas: q̄ ad copulandā ſibi ſpūali amore eccleſiā de celo tio.
deſcēdit ad terrā. Cuiꝰ q̄dē thalamꝰ incorrupte genitri-
cis vterꝰ fuit: in q̄ deꝰ humane nature cōiunctus eſt: ꝛ ex
q̄ ad ſociādā ſibi eccl'iā/tāq̄ ſpōſus ꝓceſſit. Primus nu-
ptiarū locꝰ iudea extitit: in q̄ filiꝰ dei hō fieri: ꝛ eccleſiam
ſui corporis participatiōe cōſecrare/ſui ſpūs pignore in
fide cōfirmare dignatꝰ eſt. Sꝫ vocatis ad fidē gentibus/
vſq; ad fines orbis terre/earūdē nuptiaꝝ votiua gaudia
peruenerūt. Nec vacat a myſterio/q̄ die tertia poſt ea q̄
ſuperior euāgelij ſermo deſcripſerat/nuptie facte referū-
tur: ſed tertia tēpore ſeculi dn̄m ad aptādā ſibi eccleſiam

Digitized by Google

veniſſe deſignat. Primū ꝗppe ſeculi tpꝰ ante legē patri-
archarū exēplo: ſecūdū ſub lege ꝓphetarū ſcriptis: tertiū
ſub gratia pconijs euāgeliſtarū q̄ſi tertie diei luce mūdo
refulſit: in quo dñs ⁊ ſaluator noſter ꝓ redēptione gene-
ris humani/in carne natꝰ apparuit. Sȝ ⁊ hoc ꝙ in Cha
na Galilee: id eſt in celo trāſmigratiōis ꝑpetrate eedem
nuptie eſſe ꝓhibentur: typice denūtiat eos maxime grā
chriſti dignos exiſtere/ q̄ celo feruere pie deuotionis et
emulare chariſmata maiora/ac de vitijs ad virtutes bo
na operādo: de terrenis ad eterna norūt ſperādo ⁊ aman
do tranſmigrare. Diſcūbēte aūt ad nuptias dño vinum
defecit: vt vino meliori ꝑ ipm mirabili ordine facto/ ma-
nifeſtaref glia latētis in hoīe dei: ⁊ credentiū in eū fides
aucta ꝓficeret. Et ſi myſteriū q̄rimus apparēte in carne
dño/mera illa legalis ſenſus ſuauitas paulatim ceperat
ob carnalē Phariſeoꝝ interp̄tationē/a priſca ſua v̄tute
deficere: q̄ mox ea q̄ carnalia videbanf mādata/ad ſpūa
lem cōuertit doctrinā: cūctaq̄ lr̄e legalis ſupficiē/euāge
lica celeſtis grē virtute mutauit: qđ eſt vinū feciſſe de aq.
Sed primo ſtudeamꝰ indagare/q̄d ſit ꝙ cū deficiēte vi-
Tex. no diceret mater Jeſu ad eū. ¶ Vinū non habēt: reſpōn
dit: q̄d mihi ⁊ tibi eſt mulier: nōdū venit hora mea. Neq̄
eñ matrē ſuā inhonoraret/q̄ nobis iubet honorare prēz
et matrē: aut eā ſibi eſſe matrē negaret: ex cuiꝰ carne vir-
ginea carnem ſuſcipere nō deſpexit/etiam apoſtolo teſte
Rom. j. qui ait. Qui factus eſt ei ex ſemine Dauid ſm carnem.
Quō ex ſemine Dauid ſm carnem: ſi nō ex corpore Ma
Explica rie ſm carnē: q̄ ex ſemine Dauid deſcēdit: Sȝ in eo ꝙ mi-
tio my- raculū facturꝰ ait: q̄d mihi ⁊ tibi eſt mulier: ſignificat ſe
ſterij. diuinitatis q̄ miraculū erat patrādū/ nō principiū tpali-
ter accepiſſe de mr̄e: ſȝ ꝑ eternitatē ſemꝑ habuiſſe de pr̄e.
Quid mihi ⁊ tibi inq̄t eſt mulier: nōdū venit hora mea:
cui ex diuinitate quā ex patre ſemꝑ habui cū tua carne/
ex qua carnē ſuſcepi cōmune non eſt. Nondū venit hora
mea: vt fragilitatē ſumpte ex te hūanitatis moriēdo de-
mōſtrē: prius eſt vt potētiā eterne deitatis virtutes ope-
rādo patefactā. Veniet aūt hora/vt q̄d ſibi et matri com
mune eſſet oñderet: cū eā moriturꝰ in cruce diſcipulo vir
Joā. xix. gini virginē cōmēdare curauit. Carnis nāq̄ infirma per
petiēs matrē de q̄ hec ſuſcepit pie cognitā: ei quem maxi
me diligebat diſcipulo cōmendauit: quā diuina facturꝰ
Tex. q̄ſi incognitā ſe noſſe diſſimulat: q: hanc diuine natiuita
tis auctorē nō eſſe cognoſcit. ¶ Erāt aūt lapidee hydrie
ſex poſite ſm purificationem iudeorū: capientes ſingule
Sex hy- metretas binas vel ternas. Hydrie vocanf vaſa aquarū
driarum receptui parata: grece eñ aqua hydor dicif. Aqua autē
ſignifica ſcripture ſacre ſciētiā deſignat: q̄ ſuos auditores ⁊ a pec-
tio. catorum ſorde abluere ⁊ diuine cognitiōis ſolet fonte po
tare. Vaſa ſex q̄bꝰ cōtinebaf/corda deuota ſunt ſanctorū:
quorū ꝑfectio vite ⁊ fidei exēplū recte viuendi ac creden
di propoſita eſt generi hūano ꝑ ſex ſeculi labētes etates
id eſt vſq̄ ad tēpus dñice p̄dicatiōis. Et bñ lapidea ſunt
Dañ. ij. vaſa: q: fortia ſunt p̄cordia iuſtorū: vtpote illiꝰ fide ⁊ dile-
ctione ſolidata lapidis: quē vidit Daniel p̄ciſum de mōte
Zacha. ſine manibꝰ: factuq̄ in mōtē magnū/⁊ ipleſſe oēm terrā
iij. ⁊ de q̄ dicit Zacharias. In lapide vno ſeptē ocl̄i ſunt. i. in
chriſto vniuerſitas ſciētie ſpūalis inhabitat. Cuiꝰ ⁊ apl̄s
j. Pe. ij. Petrus meminit dicēs. Ad quē accedētes lapidē viuū/⁊
ipſi tanq̄ lapides viui ſupedificamini. Bene ſm purifi
catiōnē iudeorū tātū poſite ſunt hydrie: q: iudeorū tātū
ppl̄o lex ꝑ Moyſen data eſt. Nā grā euāgelij ⁊ v̄itas nō
minꝰ gētibꝰ q̄ iudeis ꝑ Jeſum chriſtū fctā eſt. Capiētes
inq̄t ſingule metretas binas vel ternas: q: ſcripture ſan
cte auctores ⁊ miniſtri ꝓphete/mō de patre tm̄ loquunf
Ps. ciij. ⁊ filio/vt eſt illud. Oia in ſapientia feciſti. Virtus etem̄
Pſal. dei ⁊ ſapiētia chriſtꝰ eſt. Mō etiā ſpūſſancti faciūt mētio
xxxij. nē iuxta illud pſalmographi. Verbo dñi celi firmati ſunt
⁊ ſpū oris eiꝰ oīs virtus eorū. Verbū dñi ⁊ ſpm̄/totā que
vnus deꝰ eſt intellige trinitatē. Sed quātū inter aquā ⁊
vinū/tātū diſtat inter ſenſum illū quo ſcripture ante ad-
uētū ſaluatoris intelligebanf: ⁊ eū quē veniēs ipſe reue-
lauit apl̄is/eorūq̄ diſcipulis ꝑpetuo ſequendū reliq̄t. Et
q̄dē potuit dñs vacuas iplere hydrias vino: q̄ in exordio
mūdane creationis cūcta creauit ex nihilo: ſed maluit de
aqua facere vinū: q̄ typice doceret nō ſe ad ſoluendū im
probandūq̄: ſed ad implēdū potiꝰ legē ꝓphetaſq̄ veniſ-
ſe. Neq̄ alia ſe per euāgelicā grām facere ⁊ docere q̄ q̄ le
galis ⁊ ꝓphetica ſcriptura eū facturū docturūq̄ ſignaret
Videamꝰ ergo fratres ſex hydrias ſcripturarū aq̄ ſalutā
ri repletas: videamꝰ eandē aquā in ſuauiſſimū odorē gu
Ben. iiij ſtūq̄ vini cōuerſam. In prima etate ſeculi/Abel iuſtū fra-
ter inuidēs occidit: ⁊ ob hoc ipſe ꝑpetua martyrij glia bea
tus: etiā in euāgelicis ⁊ in apoſtolicis literis iuſtitie lau
dem accepit/fratricida impiꝰ eterne maledictionis pe-
nas luit. Quicūq̄ his auditis metuūt cū impijs dānari:
cupiētes bñdici cū pijs/ oīm odiorū ⁊ inuidie fomitem
abijciūt deo placere ꝑ ſacrificiū iuſtitie/modeſtie/ inno-
cētie/ac patiētie curāt: vas plenū aque in ſcriptura inue-
niūt/vñ ſalubriter abluti potatiq̄ gaudeāt. Sȝ ſi intelle-
xerit Cain homicidā iudeorū eſſe pfidiā: occiſionē Abel
paſſionē eſſe ſaluatoris: terram q̄ aperuit os ſuū ⁊ ſuſce-
pit eius ſanguinē de manu Cain/eccleſiā eſſe q̄ effuſum
a iudeis chriſti ſanguinē in myſteriū ſue renouatiōis ac-
cepit: nimirū aquā in vinū mutatā reperiūt: q: ſacre dicta
legis ſacratius intelligūt. Scđa etate ſeculi inchoāte/de
Ben. vij letus eſt aquis diluuij mūdus ob magnitudinē pctōrū:
ſed ſolus Noe ꝓpter iuſtitiā eſt cū domo ſua liberatꝰ in
arca. Huius plage audita vaſtatiōe horribili paucorūq̄
liberatione mirabili q̄ſq̄s emēdatius viuere ceperit/ li-
berari deſiderās cū electis/timēs exterminari cū repro-
bis: hydriā ꝑfecto aque q̄ mūdaref vel reficeref accepit.
Sex eta At vero cū altius reſpicere ceperit: ⁊ in arca eccl̄iam/in
tū myſti Noe chriſtū/in aq̄ delēte pctōres aquā baptiſmi q̄ pctā di
ca expo- luit: in hoībus vel in aīalibꝰ q̄ arca cōtinebat multifariā
ſitio. baptizatorū differētiā: in colūba q̄ poſt diluuiū ramū oli-
ue intulit in arcā vnctionē ſpūſſancti q̄ baptizati imbuū
tur intellexerit: vinū ꝑfecto de aqua factū miraf: q: iam
in veteris hiſtoria facti/ſuā ablutionē ſctificationē/iuſti
ficationē ꝓphetari cōtēplaf: q̄ vtriq̄ contēplatio dulcior
eſt omni falerno. Tertia etate ſeculi deus tētans obediē
tiā Abrae: filiū vnicū eiꝰ eū quē dilexit in holocauſtū ſibi gen. xxij.
offerri p̄cepit. Nō differt Abraā facere q̄ iubef: ſed ꝓ filio
imolaf aries. Ipſe tñ ꝓ obedientie v̄tute eximia/ꝑpetue
bñdictiōis hereditate donaf. Ecce habes hydriā tertiā.
Audiēs eñ quāta virtꝰ obediētie/quāta mercede remu
neremur: ⁊ ipe obediētiā dicere atq̄ habere ſatagis. Et
ſi imolationē filij vnici dilecti paſſionē eiꝰ itelligis: de q̄
dicit pr̄. Hic eſt filiꝰ meꝰ dilectꝰ/in q̄ mihi bene cōplacui. Mat. iij
In qua q: diuinitate ipaſſibilis ꝑmanet/ ſola hūanitas
mortē paſſa eſt: ⁊ dolorē attēderis quo q̄ſi filiꝰ offerf: ſed
aries mactaf. Si itelligis bñdictionē q̄ ꝓmiſſa eſt Abrae
in te ⁊ ceteris gētibꝰ credēris munus eſſe cōpletū/nimi-
rū tibi de aq̄ vinū fecit: q: ſpūalē ſenſum cuius noua fra-
grantia debriaris aperuit. Quarte etatis initijs David j. reg. xvj
pro Saule regnum Iſraelitice gētis ſortif/humilis/ino
cens/⁊ mitis exul ꝓ illo cuiꝰ iniuſta diu ꝑſecutione cru-
ciabaf. Ecce hydria quarta fonte ſalutari repleta. Quiſ
quis hec audiēs: hūanitate atq̄ innocētie ſtudere: ⁊ ſu-
perbiā atq̄ iuidiā ceperit ſuo de corde repellere: q̄ſi hau
ſtū aq̄ lympidiſſime q̄ reficiaf inuenit. At ſi in Saule ꝑſe
quētes iudeos/in Dauid chriſtū ⁊ eccl̄iam ſignificari co
gnouerit: illorū ob pfidiā ⁊ carnale ſimul imperiū ⁊ ſpūa
le ſimul deſtructū: chriſti aūt ⁊ eccl̄ie regnū eſſe māſurū:
poculū vtriq̄ vini de aqua factū ſentiet: q: ſe ſuāq̄ vitam
et regnū: ſed ⁊ ſeipſum regē ibi ſcriptū legere nouit: vbi
quaſi de alijs veterem legebat hiſtoriā. Quinta etate ſe
culi populus peccās captiuitate Nabuchodonoſor Ba-
bylonian tranſmigrat: ſed poſt ſeptuaginta annos pe-
nitens: ⁊ correctus/in patriam per Jeſum ſacerdotē ma Hie. xxv
gnū reducif: vbi domū dei q̄ incēſa eſt: ⁊ ciuitatem ſctām et. xxix.

Digitized by Google

que deſtructa eſt reedificat. Hec audiēs ſiue legēs q̄ſq̄ peccādi meritū arripit:ad penitēdi remediū cōfugit:aqua hydrie purificātis ablutus eſt. Si vero intelligere volueris Hieruſalē et tēplū eccl'iam chriſti: Babylonē cōfuſionē pctōꝝ: Nabuchodonoſor diabolū: Jeſum ſacerdotem magnū/verū eternūq̄ pōtificē eſſe Jeſum chriſtū: ſeptuaginta annos bonoꝝ plenitudinē operū/q̄ p ſpūſſcti dona largiunt: vel ꝑpter decalogū et ſeptifor mē eiuſdē ſpiritus gratias. Videritq̄ hoc quotidie fieri: aliſq̄ nimirum a diabolo de eccleſia peccando raptis: aliis gr̄a ſpūſſancti p chriſtū reſipiſcēdo ac penitēdo recōciliatis: vinū de aqua factū hꝫ: q: ad ſe ꝑtinere q̄ ſcripta ſunt intelligens/ magno moꝝ cōpūctionis ardore quaſi muſto incaleſcēs: quicq̄d ſibi peccati captiuātis ineſſe dep̄hēderit/p chriſti

Luce.ij.
gratiā libera depoſcit. Sexta inchoāte ſeculi etate: dn̄s in carne apparēs/octaua die natiuitatis iuxta legē circūciſus eſt: trigeſima et tertia poſt hec ad tēplū oblatus: et legalia ſunt ꝓ eo munera oblata. Hec intuētes ad literā/ aperte diſcim⁹ quāta nobis diligētia ſunt euāgelice fidei ſubeūda myſteria: qm̄ ipſe bn̄dictionē gratie afferēs q̄ legē litere dedit veterū p̄mo cerimoniarū ritu cōſecrari:

Octaue diei myſterium.
qui cūcta diuinit⁹ cōſecrat: et ſic noue gratie ſacramēta ſuſcipere ſimul et tradere curauit. Ecce hydria ferta ad abluēda peccati cōtagia: et portāda vite gaudia/mūdiorē ceteris afferēs vndā. Verū ſi in octaui diei circūciſione/ baptiſma qḋ in myſteriū dn̄ice reſurrectionis a pctōꝝ nos morte redemit intelligis in inductione in teplum et oblatiōe hoſtie purificātis/cognoſcis fideles quoſq̄ de baptiſterio ad altare ſcm̄ ingredi: ac dn̄ici corꝑis et ſanguinis victima ſingulari debere cōſecrari: vino q̄dem de aqua facto: et q̄dē meraciſſimo donat⁹ eſt. Porro ſi circūciſionis diē ad generalē hūani gn̄is reſurrectionē: quando mortalis ꝓpago ceſſabit/et mortalitas tota īmortalitate mutabit interptaris: et circūciſos includi in tēplum cū hoſtiis intellexeris: qm̄ poſt reſurrectionē vniuerſali expleto iudicio/ſcti incorruptibiles iā facti ad cōtēplādū ꝑpetuo ſpeciē diuine maieſtatis/cū bonoꝝ operū muneribus intrabūt: mirādū ꝑfecto vinū de aqua fieri videbis Cui⁹ cōditori recte preſteris/et dicas. Et poculū tuū inebriās q̄ p̄clarū eſt. Ergo dn̄s vinū in gaudia nuptiarū nō de nihilo facere voluit: ſed hydrias ſex repleri aqua

Aque in vinū mutatio.
p̄cipiēs/hanc mirabile cōuertit in vinū: q: ſex mūdi etates ſapiētie ſalutaris largitate donauit: quā tn̄ ipſe veniēs ſublimioris ſenſus virtute fecūdauit. Nā q̄ carnales carnaliter tātum ſapiebāt: ipſe ſpūaliter ſentiēda reſeruauit. Vultis audire fr̄es q̄liter de aqua fecerit vinum: Apparuit poſt reſurrectionē ſuā duob⁹ diſcipulis ambulātib⁹ in via ibatq̄ cū illis: et incipiēs a moyſe et oībus ꝓphetis interꝑtabat in oīb⁹ ſcripturis q̄ de ipſo erāt. Vultis iterū audire quō eodē vino ſunt inebriati: Poſtmodū cognoſcētes qs eſſet q̄ ei eis verbū vite ꝓpinabat/dicebant ad inuicē. Nōne cor nr̄m ardens erat in nobis cū loq̄ret in

Luce. xxiiij.
via: et aperiret nobis ſcripturas: ¶ Dicit Jeſus ergo miniſtris. Jmplete hydrias aqua. Et impleuerūt eas vſq̄ ad

Tex.
ſummū. Quid p miniſtros q̄ hec iubent facere/niſi chriſti ſignant diſcipuli: Qui impleuerūt hydrias aqua: non q̄dē ipſi ꝑteritas mūdi etates legalib⁹ ac ꝓpheticis implēdo ſcriptis: ſꝫ ipſas intelligēdo prudēter: et aperiendo fideliter. Quia ſcriptura q̄ a ꝓphetis miniſtrata eſt: et ſalubris eſt ad hauſtū ſapiētie celeſtis: et ad operū caſtigationē vtilis. Jmpleuerūt eas vſq̄ ad ſummū: quia recte intellexerūt nullū fuiſſe tp̄s ſeculi a ſctis alienū doctoribus: q̄ ſiue verbis/ſiue exēplis/ſiue etiā ſcriptis viā vite mortalibus pāderent. ¶ Et dicit eis. Haurite nūc et ferte ar

Tex.
chitriclino: et tulerūt. Architriclin⁹ aliq̄s legiſperit⁹ illi⁹ tp̄is eſt fortaſſe Nicodem⁹ vel Gamaliel/vel diſcipulus tūc ei⁹ Saul⁹: nūc aūt magiſter toti⁹ eccl'ie Paul⁹ ap̄ls. Ercū talib⁹ verbū euāgelij credit: qḋ in litera legis et ꝓphetie latebat occultū: vinū vtiq̄ architriclino de aqua factū ꝓpinat. Vn̄ cōueniēter ꝓhibet/q̄ architriclin⁹ vocato ſpōſo dixerit. ¶ Oīs hō p̄mū bonū vinū ponit: et

Tex.
cū inebriati fuerint/tūc id qḋ deteri⁹ eſt: tu aūt ſeruaſti bonū vinū vſq̄ adhuc. Quia doctoꝝ eſt cognoſcere diſtātiā legis et euāgelij: veritatis et vmbre: cūctiſq̄ veteribus inſtitutis/cūctis terreni regni ꝓmiſſis: noua euāgelice fidei gratiā ꝑpetue patrie celeſtis dona ꝑferre. ¶ Hoc fe

Tex.
cit initiū ſignoꝝ Jeſus in Chana Galilee: et manifeſtauit gl'iam ſuam. Manifeſtauit hoc ſigno: q: ipſe eſſet rex glorie et ideo ſpōſus eccl'ie: q̄ vt homo cōis veniret ad nuptias: ſꝫ q̄ſi dn̄s celi et terre elemēta ꝓut voluiſſet cōuerteret. Pulchra aūt rerū cōueniētia/q̄ initio ſignoꝝ: que mortalis adhuc mortalib⁹ erat oſteſurus/aquā cōuertit in vinū. Jpſo vtiq̄ initio ſignoꝝ q̄ īmortalis iā p reſurrectionē effect⁹/īmortalis vite ſtudia ſola ſectātib⁹ oſtēderet: carnalē pri⁹ et q̄ſi inſipidā mētē coꝝ ſapore ſciētie celeſtis imbuit. Nā et p̄mo cōſiſtēs in terra: ſui ſpūs munere aperuit illis ſenſum vt intelligerēt ſcripturas. Et poſtmodū miſſo eodē ſpū de celis: maiorē ſuperni amoris ſimul et ſapiētie ſpūalis flagrātiā coꝝ cordib⁹ infudit: data inſuper oīm cognitione linguarū: q̄bus vniuerſo orbi eā quā p̄ceperāt vite gratiā propinare ſufficerēt. Has ergo

Spiritalium nuptiarum preparatio.
chriſti et eccl'ie nuptias fratres chariſſimi: q̄ et tūc vna in ciuitate figurabant: et nūc vniuerſo celebrant in orbe terrarū diligamus tota mēte. Harū gaudiis celeſtib⁹/inde feſſa bonoꝝ operū intētione iūgamur. Has q̄dē p fidem vocati intremus: et mundo dilectionis habitu celebrare curem⁹: noſtreq̄ actionis ſimul et cogitatiōis maculas ante diē extremi diſcriminis ipſi ſollicit⁹ examinando diluam⁹ ne forte tūc ingrediēs rex q̄ has filio ſuo nuptias fecit ſi viderit nos nuptialē charitatis veſtem nō habere eiiciat nos: et ligatis a bene agendi facultate pedib⁹ noſtris ac manib⁹/exteriores mittat in tenebras. Mundemus fide fortia cordiū noſtroꝝ vaſcula ſm̄ purificationē p̄ceptorū celeſtiū. Jmpleam⁹ hec aqua ſciētie ſalutaris ſacre lectioni crebrius attendēdo. Rogem⁹ deū: vt ipſam quā nobis ſciētie gratiā cōtulit(ne forte inflet) charitatis ſue feruore caleſaciat: et ad ſuperna querēda ſola hac ſapiētia cōuertat: quaten⁹ ſpūaliter inebriati/poſſimus et ipſi cū ꝓpheta cantare. Potaſti nos vino cōpūctiōis. Sicq̄ fit/vt nobis quoq̄ bene ꝑficiētibus/et nūc et par

Ps. lix.
te prout capere ſufficim⁹: et in futuro ꝑfecte Jeſus manifeſtet gloriā ſuā: in qua viuit et regnat cū patre in vnitate ſpiritusſancti deus: per omnia ſecula ſeculorum. Amen.

¶ De eadem dn̄ica: Sermo ſancti Auguſtini epiſcopi.

Quātū nos fratres dilectiſſimi charitas veſtra deſideret ex meis animis recognoſco. Et lꝫ vos humilitatē meā aſſidue videre velitis: tn̄ ego ſi poſſet fieri frequēti⁹ de cōſpectu vr̄o et meo vellē deſiderio ſatiari. Sꝫ patiēter tolerare debem⁹: qḋ iplere ꝓ tēporū neceſſitate nō poſſumus. Sed lꝫ corporaliter nos ꝑpter multas neceſſitates videre nō valem⁹: charitate tn̄ et ſctō amore vn̄i pariter ſum⁹. Pro qua re nihil nocet corporis ſeparatio: vbi eſt aiorum vera et ſyncera cōiūctio. Charitas ei īpavera eſt: q̄ corporaliter ſeparatos cōſueuit ſpūaliter copulare atq̄ cōiungere. Duo em̄ q̄ ſe ſctō amore diligūt: etiā ſi vn⁹ ſit in oriēte/ali⁹ in occidēte: ita in charitate cōglutināte iūgunt vt nūq̄ abinuicē ſeparent. Audi apoſtolū dicētē/laudē vere et integre charitatis. Sic em̄ ait. Si em̄ linguis hoīm lo

i. Corin. xiij.
quar et angeloꝝ: charitatē aūt nō habeā/nihil mihi prodeſt. Et poſt pauca addidit dicēs. Charitas patiēs eſt/benigna eſt. Et lꝫ ſufficiēter preconia ei⁹ plen⁹ ſpūſctō Paulus ap̄ls p̄dicauerit: tn̄ q: ſctā charitas dulce eſt ac ſalu

Amplis charitatis
bre vinculū mētiū: etiā nos paruuli ſm̄ modulū nr̄m/de tudo illa quātū poſſum⁹ cōquiram⁹. Magne ſunt diuitie charitatis chariſſimi/ſine q̄ diues paup eſt: et cū q̄ pauper diuitiis tras
nes eſt. Nā diues ſi charitatē non habeat/qḋ hꝫ: Quali ctat.

Digitized by Google

bet grādis ſubſtātia ſit/ſine charitate inanis ⁊ vacua eſt
Charitas etiā ſi de terrenis facultatib⁹ nihil habeat/ple
na eſt. Vn̄ quālibet aliquis copioſas diuitias habeat: ſi
charitas in illo non fuerit: nihil boni ex illis facere pote
rit: ſine qua vera ⁊ celeſtiū virtutū matre magiſtra quid
facere debeat: ⁊ qn̄ vel quātū dare debeat/oīno nō nouit
Et ideo quātū pōt elaboret: vt habeat charitatem/vt ha
beat lucē/vt habeat oleū. Charitas oleo cōparat̄. Nam
quō oleū oīb⁹ hum oīb⁹ ſuperi⁹ eſſe cognoſcitur: ita cha
ritas oīb⁹ virtutib⁹ ſublimior cōꝓbat̄. Nā ſi aliqs ha
beat infinitas diuitias ⁊ nō habeat charitatē: ſic eſt quō
habeat plures lucernas ⁊ multas lāpades pinguedinē
nō habētes. Lucerna vel lāpas ſine oleo accēſa: fumare
Charitas prudens diſpēſatrix. pōt de iracūdia/fumare de ſupbia/fetere de auaritia: ſi
ne charitate penit⁹ nō pōt lucē habere. Charitas ſi in te
fuerit: quālibet tibi ſit grādis ſubſtātia/nouit q̇d de illa
agere debeat. Ipſa ſcit optime cui vel quātum porrigat:
q̇d tribuat/q̇d reſeruet: ipa intelligit quātū anime reſer
uet in celo: ⁊ quātū corpori ſeruet in mūdo. Satis bona
ordīatrix eſt fr̄es: bene nouit cōgregare in eſtate ꝙ poſ
ſit hyeme habere: hoc eſt/ſcit ꝓuidere ꝑ elemoſynas in
hoc ſeculo/qđ inueniat in futuro. Habete charitatē fra
tres: q: ſine illa q̇cq̇d aliud boni fuerit/nihil eſſe poterit.
Verā charitatē habere fratres. Que eſt vera charitas?
Qui ſic diligit oēm hoiem quō ſeipſum. Eſt vera chari
tas: q̄ nō ſolū vſq; ad amicos: ſed etiā vſq; ad ipſos ꝑue
nit inimicos. Nemo ſe circūueniat fr̄es. Qui iſtā charita
tē nō habuerit/deū videre nō poterit: nec audire merebi
Mat. xxv. tur. Venite bn̄dicti/ꝑcipite regnū. Certe videtis/ꝙ in le
ctione euāgelica nihil aliud dn̄s nominauerit de vniuer
ſis virtutib⁹/niſi ſolā elemoſynā q̄ cū charitate operat̄:
de ramis tacuit: radicē tātūmodo noīauit dicēs. Venite
Luce. xi. bn̄dicti/ꝑcipite regnū. Eſuriui em̄: ⁊ dediſtis mihi man
ducare. Et iterū ipe dn̄s. Verūtamē date elemoſynā: et
ecce oīa mūda ſunt vobis. Oīs hō q̄ charitatē vult habe
re in futuro ſeculo: faciat illā ſibi patronā in hoc mūdo:
vt illā ꝓpitiā inueniat in eternū. Nā quō arbor quālibet
pulchra ſit: ⁊ fructifera/nō pōt viuere ſine radice: ſic q̄lz
Ephes. iij. bona opa perſeuerare nō poterūt ſine charitate. Ipſa eſt
enim de qua apl's dicit. In charitate radicati et fundati.
Talē ergo charitatē habeam⁹ fratres: vt oēs hoies toto
corde amare poſſim⁹. Si totū gen⁹ humanū ſic diligis
quō te: nō remāſit ianua vn̄ pctm̄ intret in te. Oēs adit⁹
vn̄ diabol⁹ ad aīam igredit̄ claudis/ſi totos hoies ſicut
teipſ; dilexeris. Et reuera fr̄es: quō pōt fieri/vt aliqs alte
ri hoī malum faciat: ſi illū ſicut teipſum dilexerit? Dilige
ergo: ⁊ q̇cq̇d volueris fac. Ama ex toto corde tuo: et qđ
volueris exerce in ꝓximo tuo. Si iraſceris dulce eſt: q: de
charitate ꝓcedit: ſi corripis ſuaue eſt: ſi caſtigas etiā ⁊ fla
gellas/acceptabile eſt. Quare hoc fratres? Quia verus
Adulationis vitiū reprehendit̄. amor eſt qn̄ corripis ⁊ caſtigas. Qn̄ etiā de ecc'ia foris
proijcis: amaritudo videt̄ ſeuire in ore: ſed dulcedo ſerua
tur in corde. Nec fratrē quaſi inimicū odio habeas: ſed
pctm̄ velut morbū ꝑſeq̄re. E cōtrario ſunt q̄ ſub falſa adu
latiōe dulcedinē ſolēt in ore ꝓferre ⁊ dolum vel amaritu
j. Tim. j. dinē in corde ſeruare. Vos aūt fratres dilectiſſimi verā
charitatē tenētes: q̄ falſa eſt fugite. Audite apl'm dicētē.
Charitas de corde puro: ⁊ cōſciētia bona: ⁊ fide nō ficta.
Ergo fratres/qn̄ de charitate loquor/tacere nō poſſum.
Quare hoc? Quia ſatis dulcis eſt charitas. Qui illā hz
j. Jo. iiij. Pſal. xxxiij. qđ dico intelligit: q̄ vero non hz/forſitan me irridet ⁊ de
ſpicit. Quare irridet? Quia ꝙ dulcis ſit charitas/nō gu
ſtauit. Guſtet ergo ⁊ videat ꝙ ſuauis eſt dn̄s. Deus cha
ritas eſt. Quid dulci⁹ deo fratres? Qui neſcit audiat ꝓ
phetā dicentē qđ pauloante ſuggeſſi. Guſtate ⁊ videte
qm̄ ſuauis eſt dn̄s. O ꝙ felix ⁊ btā eſt aīa q̄ charitatē in
ſe habere meret̄. Charitas fratres ſitiēti pot⁹ eſt/eſuriē
ti cibus: in amaritudine poſitis dulcedo: in triſtitia poſi
tis vera ⁊ grata cōſolatio: fluctuātibus port⁹/errātibus
via/peregrinātibus patria. Hāc ergo fratres tenete/hāc
tota auiditate diligite. Si amatores eſtis/amate chari
tatē: ſi fortes/vīcite cupiditatē: ſi ꝑegrini/deſiderate pa
triam. Ipſa vos ꝙ charitas ſi illā tenere volueritis: et gu
bernat in hoc ſeculo: ⁊ ꝑducit ad regnū. Preſtāte dn̄o no
ſtro qui viuit ⁊ regnat in ſecula ſeculorum. Amen.

¶ Dn̄ica tertia. Matthei. VIII.

¶ In illo tempore: Cum deſcendiſſet Jeſus de
monte: ſecute ſunt eum turbe multe. Et ecce le
proſus veniens rogabat eum dicens: Domine
ſi vis potes me mundare. Et reliqua. Homilia
Origenis.

Deſcente in mōte dn̄o:
diſcipuli veniūt ad eū ſicut alacres/ſicut dome
ſtici/ſicut ꝓximi/ſicut amici vel fr̄es. Jdeo ait
et dn̄s ad eos. Vos eſtis ſal terre: ⁊ vos eſtis lux mundi. Mat. v.
Nūc vero deſcēdēte eo de mōte/turbe ſecute ſunt eū: q: in
montē aſcēdere nō potuerūt: vt pigri populi/vt negligē
tes/vt impfecti. Jta ⁊ filij iſrael pri⁹mit⁹ in mōtē aſcēdere
nō valuerūt: ad obuiādū deo peregre nō potuerūt/pro
pter ſuā irreligioſitatē ⁊ impietatē: ſed ſol⁹ moyſes aſcē
dit: ⁊ pauci cū eo ſeniorꝫ iſrael. Jta ⁊ cū dn̄o diſcipuli ſoli
in mōtē aſcēderūt: ⁊ tardiores deorſum ſteterūt. Sic et
mō vigilātes ⁊ alacres ⁊ fideles aīe/deū timētes ⁊ dn̄m
diligētes/regna celeſtia deſiderātes/dn̄m ſemp ſequen
tes: poſt dn̄m in illū celeſtē mōtē aſcēdūt/audiētes apo
ſtolū dicentē. Que ſurſum ſunt q̄rite/q̄ ſurſum ſunt ſapi
te: vbi chriſt⁹ eſt in dextera dei ſedēs. Deſcēdēte nūc dn̄o: Col. iij
hoc eſt inclināte ſe ad infirmitatē ⁊ impotētiā ceterorū.
miſertus impfectioni eorꝫ vel infirmitati: ſecute ſunt eū
turbe multe: aliquāti ꝓpter charitatē/aliquāti ꝓpter do
ctrinā: aliquāti ꝓpter admirationē ⁊ curationē: ⁊ ecce hō
leproſus vnus ex illis q̄ curā q̄rebāt/q̄ leuamē deſidera
bant. ¶ Ecce leproſus veniēs/adorabat eū dicēs. Dn̄e ſi Tex.
vis potes me mūdare. Deorſum currēs rogas o hō/et in
mōte nihil dicis. Quare ſic? Quia tp̄s ⁊ tēpora omni rei
ſub celo: tp̄s doctrine: ⁊ tēpus curationis. Jn monte do Mons altitudo operum chriſti.
cuit/illuminauit/monuit/aīas curauit/corda ſanauit.
Propterea ergo ego illa maiora tētare nolui: illa ſumma
tardare paſſus ſum. Jpſis ergo ab illo cōpletis: deorſum
eo de mōte ad curādū deſcēdēte: ſicut de celo/ſicuti de ce
leſtib⁹ mōtib⁹ ad ſaluādos carnales deſcēdēte. Venit er
go ad eū hō leproſus/adorās eū. Anteq; peteret/adora
re cepit: anteꝙ rogaret/culturā oſtendit. Adorauit autē
eum. Pro hoc aūt ipſo deū ⁊ dn̄m eum inuocans/adora
bat eum. Sic ⁊ illi beati Magi prius ꝓcidētes adorauē
runt eū ⁊ ita demū ei munera obtulerūt. Eodē mō ⁊ nūc Mat. ij.
iſte cadens adorabat: ⁊ ſic ſupplicē obtulit poſtulationē
Dn̄e dicens: tu q̄ digne adoraris: q̄ merito coleris/te ego
dn̄m adoro: ideoq; te dn̄m dico. Opera pa⁹ cōteſtans: ⁊
ſic verba loquēs. Per te em̄ oīa facta ſunt: tu ergo dn̄e ſi
vis potes me mūdare. Voluntas tua opus eſt/ſi vis po
tes me mundare. Voluiſti vt hec inmundiſſima lepra ſu
per me veniret: ſiue propter mea peccata vt correpť pe
nituiſſem: ſiue ꝓpter tuā prudentiam/vt mirabiliter me
mūdans magnificeris. Omnia diſpenſanter ⁊ pruden
ter facis: ⁊ ſalutē largiter tribuis. Siue ergo hāc lepram
propter mea pctā portaui: dimittens culpas meas mun
da me: ſiue ꝓpter prudētiā tuā me mirabiliter mūda/vt
ab omnibus magnificeris. Dn̄e/ſi vis potes me mūdare
Voluntas tua opus eſt: q: ⁊ opera volūtati tue obediūt
ideoq; ſi vis potes me mūdare. Nō dubito/nō fallor: nō
dico ſicut ille q̄ filij ſalutē deꝓcabatur ſi q̇d potes adiu Mar. ix
ua nos. Sed ſcio q: omnia potes: ideoq; nō potētiā peto
nō fortitudinē quero: has em̄ ſcio eſſe indeficientes: ſed
tantū volūtatē tuā deprecor: ⁊ ſequēs virtus ſtatim hanc
gratiam adimplebit. Dn̄e/ſi vis potes me mūdare. Mi
hi ad beneficium/tibi ad laudem: videntibus ad mira

Digitized by Google

iiij.re.v. cultū/⁊ ꝓficiēdi doctrinā. Dñe/ſi vis potes me mūdare.
Tu priꝰ Naamā pricipē Sirie ꝑ Heliſeū in Jordane tin-
gens lepra mūdaſti: tu ⁊ mō ſi vis potes mūdare. Cui re-
ſpōdens dñs ait. Cōfiteris q: ego poſſum: ꝓfiteris q: ſi
Tex ego volo fit: ideo volo mūdare. ¶ Volo mūdare. Ma-
gnifice credis/magnifice ⁊ mūdaris. Pleniſſime cōfite-
ris/pleniſſime letificaris. Volo mūdare. Non dubitaſti
credere: nō tardo ſanare. Nō diſtuliſti cōfeſſionē/nō dif-
ferā te mūdare. Volo mūdare. Ut ⁊ magnā gratiā tibi
oſtēdā manū ad te porrigā. Extendens itaq; Jeſus ma-
num: tetigit eū dicēs. Volo mundare. Et quare tetigit
eū dominꝰ/cū lex ꝓhibuiſſet leproſum tangere? Propter
hoc tetigit: vt oſtēdiſſet: q: oīa mūda mūdis: q: aliorū aliis
nō adherēt inqnamēta: q: extranea imūdicies/imacula-
tos nō coinquat. Sꝫ adhuc ꝓpter qd tetigit? Ut hūilita-
tē demōſtraret: vt nos doceret nullū ſpernere/nullū hor-
rere/nullū cōtemptibilē ducere ꝓpter corporis leſionem
aut maculationē que a dño immittunt: ꝑ qua ipſe ſcit ra-
Chriſtꝰ medicꝰ aiarū et corporū. tione. Extendens ergo manū Jeſus: tetigit eū. Medicꝰ
ait ſum celeſtis: corpora cū animis curare poſſum: ꝓpter-
ea oēs tango: nō vt infirmitas mihi adhereat: ſꝫ ideo vt
ab his q̄ eā habēt expellā. Sol ſum enim ait incorruptibi-
lis et luna iuſtitie: ideoq; oībꝰ appropio: ⁊ oēs meis ſplē-
doribus ad ſalutē irradio: ipſe vero ſicut fui ꝑmaneo: in
ſingulari mee ſanctitatis pulchritudine. Et extendens
manū/tetigit eū. Nō ſperno legē: ſed curo vulnꝰ. Nō de-
ſtruo mandatū: ſed fugo atq; mūdo leprā. Ideoq; cū ex-
tendo manū: mox effugit hec contaminatio: mee virtuti
proximare/vel reſiſtere mee potētie nō poterit. Dico mū-
dare: ⁊ manū ad tangendū extēdens effugit ilico lepra.
Et inuēta eſt manꝰ dñi nō leprā: ſed mundū tetigiſſe cor-
pus. Cōſideremꝰ ⁊ nos fr̄es chariſſimi: vt nullus pecca-
ti leprā in ſua habeat anima: vt nullus cōtaminationes
delictorū in ſuo retineat corde: Et ſi hꝫ/inſtanter adorās
dominum/dicat ad eū. Domine ſi vis potes me munda-
re. Tu illum prius multa delicta cōmittentē mundaſti
Naaman: tu aliis innumerabilibꝰ a ſeculo peccantibus
miſertꝰ es: tu ergo ſi vis/potes me mūdare. Et dñs mox
miſericordie porrigēs manū dicit/volo mūdare. Et Je-
ſus ait illi mūdato a lepra: huic cui miſertꝰ eſt: huic credē-
ti dño q̄ cōfiſus eſt in virtute eiꝰ: huic ḡ dixit Jeſus. Cre-
didiſti/ſanus es: ſperaſti/mūdus factus es. Noli obliui-
ſci qualis fueris/⁊ qualis factꝰ es. Nō ceſſes grās agere
nō taceas cōfiteri. Hoc ⁊ nos debemꝰ facere chariſſimi:
qn̄ a dño nr̄o de aliquo periculo liberamur: qn̄ ab aliq̄
dolore ſaluamur: ſiue infirmitatis/ſiue vulneris/ſiue de q̄li-
bet neceſſitate. Nō efficiamur ingrati: nō relinquamꝰ re-
demptorē noſtrū: ſed alacriter grarū actiones ei redda-
mus: ſed ⁊ munera ſḿ ſubſtātiā noſtrā ad honorificādū
Tex. eū exhibeamꝰ. Hoc ei ⁊ illi mādauit dñs. ¶ Uade ait ad
ſacerdotē: ⁊ offer munꝰ tuū. Dixit ḡ ei Jeſus. Uide/nemi-
ni dixeris. Et quare o dulciſſime dñe nūc dicis: nemini di-
xeris? Propter meā ait hūilitatē: ꝓpter meā dulcedinem
vt ⁊ vos doceamini qn̄ aliqd boni facitis/nō gloriari/nō
extolli/nō inaniter placere velle in cōſpectu hoīꝫ ſicut cō-
ſuetudo eſt aliquātis: ſiue cū aliqd boni fecerint: ſiue cū
ieiunauerint/ſiue in pauperū eleemoſynis ⁊ largitatibꝰ
ſiue in altaris honore: ſiue in ſanctorū honorificētia. Et em̄
Sacerdotii dignitas notat. ipſi hoīes volūt glorificari ⁊ ſibi placere/ante dominum
mercedem ꝑdentes. Uide nemini dixeris. Te em̄ tacēte
hoc mirabiliter clamabit: te em̄ os nō aperiente/oīs tui
cordis ſubſtātia iubilabit. Heſterno imūdus ⁊ hodie mū-
dus: ante puſillū horribilis ⁊ nūc decorus. Uade ergo ne-
mini dixeris: ſed vade oſtēde te ſacerdoti. Ambulantē te
ad templū vidētes mirabūtur: ⁊ ſacerdos vidēs expaue-
ſcet: qm̄ ſḿ legem ab eo ſemel vel bis ablutꝰ: ⁊ oſtēdēs te
ipſi mūdari nō potuiſti. Uade ergo oſtēde te ſacerdoti ⁊
vidēs cognoſcat: q: nō ꝑ legis cōſuetudinē mūdatus es:
ſed per gratie operationē: nō per terrenorū ſacerdotum
imaginē: ſed per celeſtē ſummi ſacerdotis ſplendorē. Ua-
de oſtende te ſacerdoti. Sacerdoti te oſtēde: a ſummo ſa-
cerdote miſſus. Sacerdoti te oſtēde: a ſummo ſacerdote
dei patris mūdatus: ſed nō videaris in cōſpectu dñi ina- Nota doctri-
nis. Nō videaris ſacerdoti manu vacua ad eū venire: nō nam.
venies in cōſpectu ſancti tēpli infructuoſus/ſed offeres
munus tuū. Ad illū em̄ tūc hoc dictuꝫ nos admonet oēs
ad illū loquēs nobis oībꝰ dicit: vt ⁊ nos dona et munera
noſtra nō teneamus apud nos: ſed reddamꝰ deo: maxi-
me cū de aliq̄ liberamur tribulatione. ¶ Offer (inquit) Tex.
munus tuū. Quare? Ut oēs q̄ te vident et portare ⁊ of-
ferre/credent his mirabilibus: ⁊ magnificēt deū q̄ miſer-
tus eſt tui ⁊ infidelibꝰ ꝑ hoc increpatio ⁊ teſtimoniū du-
ritie cordis ipſorū fiet. Sic ⁊ illū triginta ⁊ octo annis ia- Joā.v.
centē in infirmitate erigens a lāguore iuſſit portare gra-
batū ſuū/⁊ ire in domū ſuā: vt huncipſum lectū portatū
ab eo ꝑ mediā ciuitatē clamaſſet/ſaluantē ſe inuocando
⁊ laudādo. Sic ⁊ illū cecū in natatoriā ſyloe miſit: vt vidē- Joā.ix.
tes ambulare illuc eūdē cecū: ⁊ iterū remanentē: mirati
et obſtupeſcētes/crederent huic talia miracula facienti.
Poſt hec q̄ ſuperius dicta ſunt. ¶ Cū introiſſet Caphar- Tex.
naū ciuitatē Galilee. Sic cognomiata eſt Capharnaū:
in qua dñs ſepiꝰ virtutis ſue magnificētiā mōſtrauit. In-
grediēte eo Capharnaū. Cur ibi ingreſſus eſt? Propter
hoc qđ ⁊ inuenit: ⁊ ſtatim manifeſtū eſt. ¶ Acceſſit ad Tex.
eū Centurio. Acceſſit vere: nō dimidiꝰ/ſed totus. Nō aſpe-
ctu corporis tātū ſꝫ ⁊ anime plenitudine. Nō facie tātū/
ſꝫ ⁊ imaculato corde. Acceſſit Centurio/alienigena gene-
ratione: ſed domeſticus corde: alienus natione: ſed ala-
cer fide. Militū princeps: ſed plus angelorū gaudiū. Ac-
ceſſit ad eū Centurio. Increpatio illorū q̄ quondā ad He-
liā in Carmelo aſcēdentes quinquagenarii/mox in inſi- iiij. Re. j
delitate ſua igne cōbuſti ſunt: ⁊ iſte in fide/mox in ſinu
deputatus eſt Abrae. ¶ Acceſſit ad eū Centurio/ rogās Tex.
eū ⁊ dicēs. Dñe/puer meꝰ iacet in domo paralyticꝰ ⁊ ma-
le torquet. Multi in illo tpe ꝓ diuerſis rogabāt infirmi-
tatibꝰ: aliꝰ ꝓ filio/aliꝰ ꝓ aliquo alio: ſed nullus ꝓ ſeruo/
niſi iſte ſolus: ⁊ hoc ei in augmētū beatitudinis: ad coro-
nā glorie erat. Quid em̄ cogitabat iſte btūs? Quid eſti-
mabat in oībus bonis plenꝰ centurio? Iſte aiebat. Mihi
ſeruꝰ eſt/⁊ ego ſeruus creatoris ſum. Iſte me hꝫ ſup terrā
dñm: ⁊ ego hūc magnū in celis habeo dñꝫ. Si ergo ei nō
miſereor/quō mihi ille miſerebitur? Si ego huic non ſub- Centurionis pietas exponitur:
uenio/quō mihi ille ſubueniet? Sic debēt oēs qui famu-
los habēt ⁊ famulas cogitare: ſic miſereri/ſic condolere
eis/ſic ſupplicare: ſic curā habere de ſeruis ſuis/vel de an-
cillis ſuis: ſicut ⁊ ille beatꝰ centurio fecit. Puer meꝰ (inq̄t)
iacet in domo. Nō in vna re tm̄ miſerabilis ꝙ iacet: ſꝫ in
alia ꝙ paralyticus: tertia ꝙ male torquet. Oīa eniꝫ iſta
dolore cōgeminauit: ⁊ iacentē/⁊ paralyticū: ⁊ dure detē-
tum. Ideo vt ſue aīe anguſtias demōſtraret/⁊ dñm com-
mouiſſet/q̄tenus ⁊ illius cruciatū demōſtraret: ⁊ dñi be-
niuolentiam inuitaret. Puer meꝰ iacet in domo. Et huc
quare nō attuliſti eū/ſicut illi illū paralyticū in lecto por-
tauerūt? Ideo ait/q: nō opus eſt oſtēdere illi oīa videti.
Nō opus eſt in cōſpectu eiꝰ afferre/cuiꝰ potētia nō ter-
minat/nec includit/neq; excludit. Jacet in domo para-
lyticus ⁊ male torq̄tur. Quid ergo vis: qđ cupis: qđ deſi-
deras? Nō multū loquor ait: ſcio em̄ q: ad oīa cognoſcen- Tex. gen.xxj.
tē loquor. Nō verboſor: ſcio em̄ q: ad oīa preſciētē reſpon-
deo. Ideoq; iſte cognoſcēs corda reſpōdēs dicit. ¶ Ego
veniā ⁊ curabo eū. Ego ad Abraā veniēs ſenilem Sare
vterū ſanaui: in ſenectute eis Iſaac filium donās/ego et
nūc veniēs ad te curabo eū. Et quō dñe ꝓmittis aduen-
tum tuum huic? Nec petit/nec q̄rit/ſciens ꝙ nō accepta-
bile ſit ei vt veniēs in domū eius: ꝓpter qđ oīno hoc ꝓ-
fers? Ob hoc vt ⁊ vos preualeatis: ⁊ eius fidei ſimuleris
vel cognoſcatis qđ ſit iſte: vel qualis in eo fidei theſau-
rus habet occultus. Jam em̄ et primitus Abraam tenta-
ui: nō pro hoc vt cognoſcerē quem ante ſciebam: ſed vt
vos ei ſimiles in omni tētatiōe: ⁊ fortiſſimi inueniamini.

Et Job ꝓbaui. Nō ꝓpter hoc ꝓbaui quē iuſte teſtificat⁹
ſum: ſʒ vt vobis ſpē ⁊ fiduciā vel cōfidētiā demōſtrarem.
Jdeo ⁊ huic dico. Ego veniā ⁊ curabo eū: vt ⁊ ipſe magnā
ſuā fidē ꝓferens dicat. Dñe terruiſti me de hoc ꝓmiſſo:
cōturbaſti me de hoc dicto: interfeciſti fortitudinem ani
me mee in hoc verbo. Nō ſum dign⁹ aſpectu: nō ſum di/
gnus appropinquatione: nō ſum dign⁹ acceſſu vel introi
Tex. tu tuo. ¶ Dñe nō ſum dign⁹ vt intres ſub tectū meum.
Moyſes ꝓmit⁹ ille magn⁹ ⁊ tu⁹ cōfabulator: ille mirabi
lis narrator operū tuoꝝ: ille fidelis in tota domo tua/ ni/
miū ſe humiliauit dicēs. Nō ſum dign⁹ ab heſternū ⁊ ter/
tiū diē. Quāto magis ego dicā. Dñe nō ſum dign⁹/ vt ſub
tectū meū intres. Alienigena ſum/ gētilis ſum/ miles ſuꝫ/
gladio accinct⁹: ſanguinē fundēs/ ad ꝓliū exiens: ideoq̄
nō ſum dign⁹ vt intres ſub tectū meū: ſʒ tm̄ dic ꝟbo: ſʒ tm̄
veni ꝟbo. Uerbū tuū aſpect⁹ tu⁹ eſt/ ꝟbū tuū op⁹ cōſum
matū eſt. Jdeoq̄ dic verbo: oſtēde abſens corpore/ quod
preſens ſpū cōſummare potēs es. Ubiq̄ indeficiēs tua ꝓ
ſentia/ vbiq̄ preſens tuus aſpect⁹. Jdcirco ego acceſſu ⁊
introitu tuo indign⁹ ſum: ⁊ iſte infirm⁹ verbi tui viſita/
tione indiget ⁊ ideo dic ꝟbo et ſanabit̄ puer me⁹. Sed ⁊
hoc nullū noſtrū ꝑtrāſeat ſicut puſillū aliqd: qđ dixit ille
Dñs du beatus: nō ſum dign⁹ vt ſub tectū meū intres. Jntrat et
pliciter nūc dñs ſub tectū credentiū duplici figura vel more. Nūc
ſubit te/ em̄ qn̄ ſacri vel religioſi ⁊ deo acceptabiles eccl̄iarū an/
cta nr̄a. tiſtites ſub tectū tuū intrāt: tūc ibidē dñs ꝑ eos ingredit̄: ⁊
tu ſic eſtimes tāq̄ dñm ſuſcipiēs. Et aliud: qn̄ ſcrm̄ ſumis
cibū: qn̄ illud incorruptū accipis epulū: qn̄ vite pane ⁊ po
culo frueris: qn̄ māducas et bibis carnē ⁊ ſanguinē dñi:
tūc dñs ſub tectū tuū ingredit̄. Et tu ergo humilians te/
metipſum/ imitare hūc Cēturionē: ⁊ dicito. Dñe nō ſum
dign⁹ vt intres ſub tectū meū. Ubi em̄ indigne ingredit̄
ibi ad iudiciū ingredit̄ illi accipiēti. Sʒ adhuc qđ adiecit
Tex. ille beatus in ſequētibus. ¶ Nā: ⁊ ego hō ſum ſub ꝑtāte
cōſtitutus: et habeo ſub me milites: ⁊ dico huic vade/ et
vadit: ⁊ alio veni/ et venit: et ſeruo meo fac hoc ⁊ facit. O
prudētia: o intellect⁹ aīe: o mūdicia cordis. Pāo: oīm ma
nifeſte charitatis cōfeſſionē reuelauit: ⁊ noui teſtamenti
myſteriū declarauit: ⁊ eccl̄ie in ſeſe mōſtrauit imaginem
primitieq̄ ex gētibus dño credētiū fact⁹ eſt. Ego ait hō
ſum ſub ꝑtāte regis vel principis: indign⁹ ego habeo ſub
ꝑtāte mea milites et ſeruos: et tu habes ſub ꝑtāte tua an
gelos ſicut milites et oēs ſcōs ſeruos. Ego mando vni/
cuiq̄: ⁊ facit ſm̄ ꝓceptū meū: et tu mādas qđ et ſtatim cō
plet̄. Qđ em̄ mādas ⁊ dicis/ fit. Mādas/ ⁊ ſine mora ꝑfi/
cit̄. Oīs em̄ creatura ſeruit tibi: et ideo dic ꝟbo et ꝑficit̄
velociter: et ſanabit̄ puer meus. O fides viri: o religioſi/
tas militis: quāto te magnificem⁹ o dulciſſime amice ve
ritatis: Te admirat̄ dñs ⁊ tuā idefficiētē magnificat fidē
Quō de tenebris gētiū tātum lumē ꝓceſſit: Quō de er/
rore eoꝝ deū nō cognoſcētium tanta manifeſta iuſticia:
Admira Quō ex ore ſtultoꝝ idolis ſeruientiū tā lympida effulſit
tio Jeſu fides. Audiens ergo dñs admirabat̄ eū. Et qđ de⁹ vnige
exponit̄ nitus mirat̄ quātū ſit et q̄le: et q̄ inenarrabile et ineſti/
mabile: Percipe ſenſu o chariſſime q̄ deo nihil eſt mira/
bile: nec aurū/ nec diuitie/ nec regna/ nec principat⁹. Jſta
oīa ſunt in cōſpectu ei⁹ tāq̄ vmbra et ſicut nihil/ ſicut flos
decidens. Nihil ergo in conſpectu dei mirabile eſt: nihil
magnū/ nihil ꝓcioſum/ niſi tm̄ vna fides. Hāc mirat̄: hāc
honorificat: hāc acceptabilē ſibi eſtimat. Vñq̄ couertēs
ſe ad ſequētes turbas dixit. ¶ Amē dico vobis: hoc eſt/
Tex. vere dico vobis/ nō inueni tātā fidē in iſrael. Non in illo
priore iſrael beato Jacob/ tātā abnegat ſe dñs fidē inue/
niſſe: ille em̄ nō tātū credidit dñm: ſed ⁊ ꝓphetauit de co
et aperti⁹ eius iuſtitiā demōſtrauit: et manifeſtū in car/
ne aduētū eius ꝓlocutus eſt. Niſi em̄ crediſſet ei/ quō
de eodē ꝓphetaſſet: Sic ⁊ hi q̄ de iſrael ꝓceſſerūt. Jſrael
etem̄ et ipſi noīati ſunt ꝓphete et iuſti/ Dauid/ Eſaias/ ⁊
Hieremias. Hi oēs clare et manifeſte eius aduētū ꝓnun
tiauerūt. Oēs nāq̄ hi habuerūt fidē: habebāt etiā et ꝓ/
phetiā. Et iſte btūs Cēturio fidē habuit/ ſʒ ꝓphetiā non
habuit: ideoq̄ dñs admirās magnificat fidē ei⁹ ſuꝑ illū
q̄ tūc fuit iſrael: hoc eſt: ſuꝑ oēs q̄ tūc fuerūt trib⁹ iſrael: ⁊
nō ſuꝑ eos q̄ poſtea ꝓphete et iuſti inuēti ſunt in iſrael.
Amē dico vobis: nec in iſrl̄ tātā fidē inueni/ ſicut in gēti/
bus/ ſicut in barbaris/ ſicut in alienigenis. Gētes filium
dei inuocāt oīpotētē vnigenitū cōfitent̄: dñʒ aſſerūt: et ſi/
cut dñm diligūt: ⁊ ſicut hn̄ oīa diſpēſantē adorāt: ⁊ iſrl̄ me
nō cognouit: et ppl̄s me⁹ hic me nō itellexit: ideoq̄ beel/
zebub et ſamaritanū appellāt et petōrē eſtimāt. Jair⁹ iſrl̄ Mat. ix.
principes ꝓ filia ſua me petēs/ nō dixit: dic verbo: ſʒ veni Joā. iiij.
(ait) velociter anq̄ moriat̄ filia mea. Nicodem⁹ doctor
iſrl̄ de fidei ſacro audiēs ait. Quō pōt h̄ fieri: Maria et
Martha me nimiū diligētes dicūt. Dñe ſi fuiſſes hic/ nō Joā. xj.
eſſet mortu⁹ frater me⁹: tāq̄ dubitātes/ q̄ vbiq̄ nō velox
ſit adeſſe mea potētia. Jdeoq̄ nō inueni tātā fidē in iſrl̄
ſicut in iſto alienigena. ¶ Dico aūt vobis/ q̄ multi ab oriē Tex.
te et occidēte venient: et recūbēt cū Abraā/ Jſaac/ ⁊ Jacob
in regno celoꝝ. Dico vobis: teſtor vobis: annūtio vobis:
predico vobis/ q̄ multi venient de q̄b⁹ iā ꝓpheta locutus
eſt dicēs. Et venient gētes multe ⁊ dicēt. Uenite aſcēdam⁹ Eſa. ij.
in mōtē dñi: ⁊ in domū dei Jacob ingrediamur: ⁊ oſtēdat
nobis vias ſuas: ⁊ ambulem⁹ in eis. Multi venient/ de q̄/
bus ait dñs. Et alias oues habeo q̄ nō ſunt ex hoc ouili: Joan. x.
et illas adducā: ⁊ erit vn⁹ grex: ⁊ vn⁹ paſtor. Multi ve/
nient/ de q̄bus dictū eſt: vt ⁊ filij dei q̄ diſperſi ſunt/ cōgre/ Joā. xj.
gent̄ in vnū. Jſti ergo oēs venient. Vñ venient: Ab oriēte ⁊
occidēte: hoc eſt/ ex omī gēte q̄ ſub celo eſt ab oriente vſq̄
ad occidētē. Sicut em̄ ꝑ oēs gētes debet hoc euāgelium
predicari: ſic ex oībus gētib⁹ ventur i ſunt ad regnū celoꝝ.
Uel adhuc ab oriēte hi q̄ ſtatim illuminati trāſeūt: et ab
occidēte hi q̄ paſſiones et ꝑſecutiones vſq̄ ad mortē tole
rarunt pro fide. Multi ergo venient. Et quomodo alibi
dicis o dulciſſime domine. Multi vocati/ pauci ꝟo electi Mat. xx.
Multi ait vocati. Oēs em̄ trib⁹ hoīm ab initio ſeculi vo/
cati ſunt/ ⁊ pauci electi de multitudīe. Sit̄ ꝟo venientes ⁊
ſimul cōgregati i tp̄e viſitatiōis multi iueniūt̄/ nimiūq̄ innu
merabiles. Multi em̄ venient ab oriēte ⁊ occidēte ⁊ recū Fidei ꝓ
bent nō carnaliter iacētes/ ſed ſpūaliter reqēſcētes: nō tē pagatio
poraliter potētes/ ſʒ eterne epulātes: recūbētes in regno notat̄.
dei: vbi lux eſt ⁊ ſpes: vbi letitia ⁊ exultatio: vbi eſt gloria
⁊ bñdictio: vbi lux oculorum ⁊ lōgeuitas vite eterne: vbi
oēs iocūdant̄/ vbi oēs gaudēt/ vbi patres illi bti recūbūt
vbi oēs ꝓphete reqeſcūt/ vbi apl̄i ⁊ euāgeliſte ſuꝑ glorio
ſos ſedēt thronos/ vbi multitudo martyꝝ in eterna gl̄ia
gloriat̄: vbi copioſitas virginū in ſeculo exultat/ portans
coronā immaculate virginitatis. O dulciſſimi frēs: vna ni
mis couētio hilaris cogregatio/ fulgēs coiūctio. Jſta eſt
a ſcl̄o hn̄ ꝓdicata ⁊ annūtiata/ iſta eſt exultatio: iſta eſt ab
initio narrata reqes. Jn iſtā feſtinauerūt oēs dñm diligē
tes: ad iſtā colligūt̄ oēs ex gētib⁹ dño credētes/ religioſi
tatē ſeruātes. Jn eā ⁊ nos oēs ꝑgam⁹ o religioſi filij dei:
ad iſtā oī virtute nr̄a feſtinem⁹. Nihil nos reuocet/ nihil
nos retardet: nihil nos ipediat ad hoc deſiderabile ꝓpe/
rare couiuiū. Oēm negligentiā a nobiſ pellam⁹: omneq̄
deſidiā ab aīo ⁊ corꝑis ipedimēta a nobiſ ꝓiciam⁹: vt hu
ius btitudinis ⁊ requiei domeſtici efficiamur: q̄ten⁹ ſctē
hui⁹ vt dictū eſt epulationis digni iueniamur. ¶ Uade: Tex.
ſicut credidiſti fiat tibi. Sic fiet vere vnicuiq̄ hoī ſicut
crediderit: ſʒ mēſurā fidei metiet̄ ei ⁊ iſta a dño grā. Vñq̄
dixit ad illū dñs. Sicut credidiſti fiat tibi. Credidiſti q̄
oīa poſſum: credidiſti q̄ ego ſum domin⁹ oīm: ſicut credi
diſti/ ita ⁊ fiat tibi. Credam⁹ ⁊ nos frēs chariſſimi Jeſuꝫ
chriſtū deū ac dñm noſtrū oīa poſſe: vbiq̄ ꝑſentē eſſe re/
miſſionē nobis cūctorū petōꝝ ei⁹ indulgētia (ſi tamē ei⁹
ꝓcepta ſeruem⁹) largiri vt vnuſq̄ſq̄ nrʒ cū Cēturiōe iſto
audire mereat̄. Uade/ ⁊ ſicut credidiſti fiat tibi. Adiuuā
te ipſo dño nr̄o Jeſu chriſto: q̄ cū deo patre in vnitate ſpi/
ritusſancti viuit ⁊ regnat in ſecula ſeculorum. Amen.

¶ De eadē dñica; Ser. ſcti Aug. epi.

Digitized by Google

Si charitati veſtre poſſem⁹ frequẽti⁹ pñtari fratres chariſſimi: chriſto adiuuãte de ſcrã⁊ ſcripturarũ copioſis fontib⁹ ⁊ ſi nõ abũdãtes riuulos: certe vel qualeſcũq; guttulas poteramus ſcris animabus veſtris infundere: vt vberrima atq; fructifera cordiũ veſtri terra accepta ibi dei pluuia: copioſam meſſem bonorum operũ germinaret: vt veniẽs dñs in agro cordis veſtri: nõ ſolũ triceſimũ ſed ſexageſimũ ⁊ centeſimũ fructũ ſe inuenire cõgaudeat: qb⁹ fructib⁹ horreũ pparet in celo, nõ incendiũ in inferno. (Mat. xiij.) Sed q: multis occupatiõib⁹ impedimur: humilitatẽ noſtrã vobis ſm deſideriũ vrm repreſentare nõ poſſumus: aliqd breue ⁊ ſatiſ magnũ deo donãte inſinuare vobis volo. In qua breuitate ſi diligẽter attẽditis: poteſtiſ qd aie veſtre cõuenit inuenire. Quid ergo eſt illud breue ⁊ ita magnũ: vt poſſit generi hũano ſufficere: aplṡ dicit. (I. Tim. I.) Finis pcepti eſt charitas de corde puro ⁊ cõſciẽtia bona: ⁊ fide non ficta. Attendite fres qd in verbis breuius: qd in reb⁹ magnificẽtius poterit inueniri, q̃ charitas de corde puro ⁊ cõſcientia bona, ⁊ fide nõ ficta. Iſta breuitas ⁊ vt teneaẽ memoriter eſt ſuauis: ⁊ vt cuſtodiaẽ fideliter dulcis. Quid dulcius fres chariſſimi? Qui neſcit guſtet ⁊ videat. Quid ergo guſtare debet q vult vt illi dulcedo ſapiat charitatis? Audite fres aplm dicentẽ. (I. Io. iiij.) Deus charitas eſt. Quid dulci⁹ fres? Qui neſcit audiat pſalmiſtã dicẽtẽ. (ps. xxxiij) Guſtate ⁊ videte qm ſuauis eſt dñs. Deus em charitas eſt. Qui habet charitatẽ: de⁹ in illo manet: ⁊ ipſe in deo. Si charitatẽ habes, deũ habes. Quid habet diues, ſi charitatẽ nõ habet? Paup ſi charitatẽ habeat, qd nõ habet? Tu forte putas q ille ſit diues cuius arca plena eſt auro: ⁊ ille nõ ſit diues cuius cõſciẽtia plena eſt deo. (Uere diuitie q̃ ſint.) Nõ ita eſt fratres. Ille vere diues eſſe videtur: in quo deus habitare dignaẽ. Quid em de ſcripturis poteris ignorare: ſi te charitas hoc eſt de⁹ ceperit poſſidere? Quid em de bonis operib⁹ nõ poteris implere: ſi fontẽ bonoꝝ operũ merueris corde portare. Quẽ aduerſarium timebis: ſi regẽ deum in te habere merueris? Tenete ergo ⁊ cuſtodite fres dilectiſſimi dulce ac ſalubre vinculũ charitatis. Sed ante oĩa veram charitatẽ tenete: nõ illã que tñ pmittitur ore: ⁊ nõ ſeruaẽ in corde: ſed illã q ſic ex ore pferẽ: vt tñ in corde iugiter teneaẽ: vt impleaẽ in vobis illud quod aplṡ dicit. (Ephe. iij) In charitate radicati atq; fundati. Radix em omnium bonoꝝ eſt charitas: (I. Ti. vi.) ſicut ⁊ radix omniũ maloꝝ cupiditas. Sicut in charitate nihil vnq̃ mali: ita in cupiditate nihil vnq̃ boni poterit inueniri. Iſte due radices fres dilectiſſimi: in duobus agris a duobus plantanẽ agricolis. Una in cordib⁹ bonorum plantat chriſtus: aliã in cordibus maloꝝ plantat diabol⁹. Nec de charitatis radice naſceẽ aliqd mali: nec de radice cupiditatis aliquid boni. Nõ em mentitur veritas: que in euãgelio cũ de iſtis duabus radicibus loqueretur, ita definiuit dicens. (Mat. vij.) Arbor bona, bonos fruct⁹ facit. Et iterum. Non poteſt arbor bona fruct⁹ malos facere: neq; arbor mala fructus bonos facere. Hec ſententia nõ eſt mea fratres, ſed dñi. Tanta ergo in vobis ſit abũdantia charitatis: que nõ ſolũ vſq; ad amicos, ſed etiam vſq; ad ipſos perueniat inimicos. Et ideo: quia audiſtis ⁊ laudem charitatis, ⁊ vituperationẽ cupiditatis: attendat vnuſquiſq; ⁊ conſideret agrũ cordis ſui: ⁊ q in ſe charitatẽ viderit gaudeat: ⁊ tota cordis vigilantia germina in ſe ſcrã cuſtodiat. Qui vo in agro cordis ſui qualẽcũq; ſtirpẽ cupiditatiſ inſpexerit: chriſto adiuuãte extirpet cupiditatẽ ⁊ plãtet charitatẽ. Nam q̃diu hoc facere noluerit, fructus bonos afferre nõ poterit. Et cũ bonos fruct⁹ nõ attulerit: dicit de ipſo chriſtus dñs celi ⁊ terre. (Mat. iij) Arbor que non facit fructum bonũ excidetur: ⁊ in ignẽ mitteẽ. Si te nõ delectat dulces fruct⁹ charitatis afferre: vel ſpinis peccatoꝝ tuoꝝ ignem nõ debes metuere? Omnis inquit arbor que nõ facit fructũ bonũ excideẽ: ⁊ in ignẽ mitteẽ. Quãdiu radicẽ nõ mutaueriſ: fructus legitimos afferre nõ poteris: ⁊ ſine cauſa qđ bonũ eſt pmittiſ in ore: quia hoc implere nõ potes q̃diu radix bonitatiſ nõ tenetur i corde. Iſtas ergo duas radices ſicut ſupra dixi: duo agricole plãtare cõſueuerũt. Unã plãtat chriſt⁹ in cordibus fideliũ. Alterã plãtat diabol⁹ in pectorib⁹ ſuperboꝝ: (Agricole duo myſtice exponũtur.) ac ſi vna plãtaẽ in celo: altera in inferno. Sed dicit aliqs Si in cordibus fideliũ plãtaẽ: vtiq; fideles adhuc in mũdo eſſe videnẽ: quõ em radix illa in celo plantaẽ? Uis ſcire quõ? Quia corda fideliũ celũ ſunt: quia in celos quotidie eriguntur: ⁊ dicente ſacerdote ſurſum corda: ſecuri reſpondent: habemus ad dñm: ⁊ aplṡ dicit. (Phil. iij.) Noſtra autẽ conuerſatio in celis eſt. Si ergo fidelium conuerſatio in celis eſt, quia vera charitas in illis eſt: radix charitatiſ in celo plantata eſt. E cõtrario radix cupiditatis que in cordib⁹ ſupboꝝ eſt: q: ſemp terrã cupiũt, terrã ſapiũt, terrã diligũt: ⁊ oẽm ſpem ſuã in terra cõſtituũt, in inferno plãtata eſt. Et lȝ hĩ ita ſint: attñ nec peccõres debẽt deſperare: nec hũiles iuſti in aliq̃ q̃ſi de ſuis meritiſ ſupbire: q: ⁊ iuſti ſi de ſe pſũpſerint, cito perdũt radicẽ charitatis. Et peccõres ſi ad pniam cõuerterẽ euulſa cupiditate: cito plãtã recipiũt charitatis. Et ĩo q boni ſũt, cuſtodiãt qđ dei munere percepẽ: ⁊ q mali ſũt, ſtudeãt reparare qđ infeliciter pdiderũt. Nemo ſe ad illud tpṡ reſeruet: ⁊ tũc pniaꝫ vł charitatiſ dulcedinẽ retinere cõtẽdat: qñ cepit de hac luce migrare. Nõ ſe ad h̃ reſeruẽt vt q̃nq̃ in ſenectute ad pnie medicamẽta cõfugiãt: q: neſciũt qd ſuperuentura pariat dies. Qua frõte ſalutẽ tuã i tpe ſenectutiſ diſſimulat: cũ vni⁹ diei ſpatio certus eſſe nõ poſſit? Et ideo ſi mortẽ timere nolum⁹: ſemp parati eſſe debem⁹, vt cũ nos dñs de hoc ſeculo iuſſerit vocari: cũ ſecura cõſciẽtia, nõ cũ deſperatiõe: ſed cũ gaudio an cõſpectũ iudicis veniam⁹ ⁊ ibi feliciter audire poſſim⁹. Euge ſerue bone ⁊ fidelis, q: ſup pauca fuiſti fidelis, ſup multa te cõſtituã: intra in gaudiũ dñi tui. (Mat. xxv.) Ad qđ gaudiũ nos dñs p ſua pietate pducat: qui viuit ⁊ regnat per cuncta ſecula ſeculorum. Amen.

¶ Dominica. IIII. Matt. VIII.

¶ In illo tempore: Aſcendẽte Ieſu in nauiculã ſecuti ſunt eũ diſcipuli ei⁹. Et ecce motus magn⁹ fact⁹ eſt in mari: ita vt nauicula ⁊c. Homi. Orig.

Ingrediente domino in nauiculã ſecuti ſunt eũ diſcipli ei⁹: nõ imbecilles ſȝ firmi ⁊ ſtabiles i fide, manſueti ⁊ pñ, ſpernẽtes mũdũ: nõ duplici corde, ſȝ ſimplici. Hi ğ ſecuti ſũt eũ: nõ tñ greſſus ei⁹ ſeqntes, ſȝ magis ſcitatẽ comitãtes: et iuſtitiã ei⁹ cõſectãtes. ¶ Et ecce tẽpeſtas magna facta eſt in mari: ita vt nauicula opireẽ fluctib⁹. (Tex.) Cũ ei mlta magna ⁊ mirãda oñdiſſet i terra, trãſijt ad mare: vt ⁊ ibidẽ adhuc excellẽtiora opa demõſtraret, q̃tin⁹ terre mariſq; dñs ſe eẽ cũctiſ oñderet. Ingreſſ⁹ ğ nauiculã fecit turbari mare: cõmouit vẽtos: cõcitauit fluct⁹. cur h? Ut diſcipulos mitteret in timorẽ: ⁊ ſuũ auxiliũ poſtularẽt: ſuã q; potẽtiã rogãtib⁹ manifeſtaret. Illa tẽpeſtas nõ ex ſeſe oborta ẽ, ſȝ ptãti paruit iperãtiſ ei⁹ q educit vẽtos de theſauriſ ſuis q terminũ mari arenã cõſtituit. Dixit ei ei. Uſq; huc venies: ⁊ nõ ſupgredieriſ, ſȝ i temetipo cõfringẽ fluct⁹ tui. Hui⁹ ğ iuſſione ⁊ pcepto orta ẽ tẽpeſtas i mari, pter occaſiões ſupi⁹ memoratas. Facta ẽ tẽpeſtas magna ⁊ nõ puſilla: (Uere) vt magnũ op⁹ ⁊ nõ puſillũ oſtenderetur: quãtoq; fluct⁹ nauicule irruebãt: tãto magiſ timor diſciplos cõturbabat vt pl⁹ magiſ deſiderarẽt ad liberãdũ ſe p mirabilia ſaluatoris. ¶ Ipſe vo dormiebat. (Dormitionis chriſti myſteriũ) O res mirabilis ⁊ ſtupẽda: is q nũq̃ obdormit, dormit: is q celũ ⁊ terrã gubernat, dormit: is q nũq̃ dormit neq; dormitat ipe dormire d. (Tex.) Dormiebat qdẽ corpe, ſȝ vigilabat deitate: dormiebat corpore, ſȝ cõturbabat mare, erigebat q; fluct⁹, ⁊ aplos pterebat ſuã oſtẽſur⁹ potẽtiã: dormiebat corpore: ſicuti ⁊ ad puteũ

de itinere laſſus vel fatigat⁹ ſedebat: demōſtrans q: vere
humanū corp⁹ portabat/ qđ corruptibile induerat. Ipſo
corpore dormiebat: deitate ꝟo cōcitabat mare ⁊ iterū cō
placabat: dormiebat itaqꝫ corpore/ vt aplos ſuſcitaret et
vigilare faceret: pcipue aūt nos oēs ne vnqꝫ aīo dormia-
mus: ne vel intellectu vel prudētia/ ſed vigilare omi tpe/
⁊ iubilare dño: ⁊ ſalutē ab eo poſtulare ſtudeam⁹. Nam
Cañ. v. ipē q̄ dormiebat corpore/ illud verbū ſcrm̄ dicit. Ego dor
mio ⁊ cor meū vigilat: ad quē accedētes diſcipuli/ ſuſcita
Tex. uerunt eū dicētes. ❡ Dñe ſalua nos perimus. Tāto fue-
runt metu conterriti ⁊ pene aīo alienati vt irruerent in
eū: ⁊ non modeſte aut leniter ſuggererēt/ ſed turbulēter
ſuſcitarēt eū dicētes. Dñe ſalua nos perim⁹. O beati: ove
races dei diſcipuli: dñm ſaluatorē vobiſcū habetis/ ⁊ peri
Puſilla culū timetis? Uita vobiſcum eſt: ⁊ de morte ſoliciti eſtis?
fides ar- Maris turbinē timentes/ creatorē eius preſentem ſuſci-
guitur. tatis: quaſi non poſſit dormiente corpore fluctus ſedare
vel mitigare? Sed quid reſpondent hi dilectiſſimi diſci-
puli? Paruuli inquiūt ſumus adhuc infirmi ⁊ nondū ro
buſti: ideoqꝫ timem⁹/ ideoqꝫ trepidam⁹: necdū vidimus
crucē dñi: necdum nos confirmauit paſſio dñi ⁊ reſurre-
ctio: nō aſcenſio in excelſis: non miſſio vel deſcenſio ſpiri
tuſſancti paracleti: ppterea fragilitate nutam⁹/ propter
ea ⁊ ſepe audiuim⁹ a dño icrepationē puſille fidei. Sup-
portam⁹/ ⁊ toleram⁹ libēter/ volūtarie ſuſtinem⁹. Vñ et
Tex. nūc dicit dñs. ❡ Quare cōturbati eſtis puſille fidei? Cur
nō habetis fortitudinē? Cur nō cōfidētiā ⁊ fiduciā apud
vos tenetis? Et ſi mors irrueret/ nōne eā debuiſtis cōſtā
tiſſime ſuſtinere? Ad oē ei q̄cq̄d euenerit/ fortitudo neceſ
ſaria. Ad oē em̄ periculū vel tribulationē vſqꝫ ad aīe exi-
tum: ſiſt ⁊ cōtra delicias ⁊ diuitias/ ⁊ honores terrenos/
animi fortitudo tenenda eſt: vt neqꝫ extollaris o hō: neqꝫ
in ſuperbia erigaris. Nō deſpicias inimicos: neqꝫ hūiles
ſpernas: neqꝫ obliuiſcaris dñm: neqꝫ derelinquas creato
rē/ neqꝫ exiſtas ingrat⁹. Si ḡ in neceſſitate ⁊ in periculis
fortitudo neceſſaria eſt: vt viriliter cū fide toleres vniuer
ſa: multo magis contra delicias (vt dictū eſt) ⁊ luxurias
fortitudo neceſſaria eſt: ne in muſcipulā incidas diaboli.
Quare ḡ turbati eſtis puſille fidei? Si deū me vere eſſe
creatorē omniū ſuſcepiſtis: q̄re nō creditis q ea que a me
facta ſunt/ in mea habeo ptāte? Quare ḡ dubitaſtis puſil-
le fidei? Qui puſillū credit arguet: ⁊ q̄ nihil credit/ cōtē-
net: fragiles in fide corripient: alieni oīno a fide punient
Tales fuerunt iudei ⁊ pagani: ideoqꝫ in malis ſuis eua
nuerūt. Tales em̄ heretici/ ideoqꝫ in die iudicij cōdēna-
bunt. ❡ Tunc ſurgens imperauit ventis ⁊ mari: ⁊ facta
Tex. eſt tranquillitas magna. Scriptū fuit. Et exurgēs tāqꝫ
pš. lxxvij dormiens dñs: tāqꝫ potens crapulat⁹ a vino: ⁊ percuſſit
inimicos ſuos in poſteriora. Et nūc ſurgēs imperat vētis
⁊ mari: ⁊ facta eſt tranquillitas magna. Imperauit ven
tis ⁊ mari/ ſicut creator: ſicut ſuis/ vt potēs: vt dñs impe-
rat vētis ⁊ mari/ pmit⁹ ante diſcipulos: vt audientes fir
marent in fide. Et potentia deitatis occulta/ imperabat
⁊ cōminabat ei. Magis aūt regebat ⁊ placabat illud: ſꝫ
Semi- quod quidā ait. Potētia mitigauit mare. Imperauit vē
nū ſignū tis ⁊ mari: ⁊ facta eſt trāquillitas magna. De magno vē
diuine to ⁊ tēpeſtate magna/ mari cōturbato ⁊ tumēti/ fctā eſt
potētie. trāquillitas magna. Decet em̄ hūc magnū/ magna ⁊ mi
randa facere. Ideoqꝫ pauloante magna accinctus potē
tia: magnifice cōturbauit profundū maris: ⁊ nūc iterꝫ in
eoipſo oſtendēs ſue magnificentiā poteſtatis/ tranquil-
litatē magnā fieri iuſſit. Hec iō: vt nimiū cōturbati apli/
magnifice exhilarati letarent. Dedit em̄ p hec oīa nobis
dñs figurā ⁊ doctrine imaginē: vt ⁊ nos in omi cōturba-
tione ⁊ cōtumelia patientiā teneam⁹: ſtabiles ſimus/ fi-
dē nō deſeram⁹. Et ſi oīs iſte mūdus tāqꝫ mare ebulliat
atqꝫ in furorē cōſurgat. Et ſi oēs vēti ⁊ vertigines demo
nū vndiqꝫ ſeuiāt. Et ſi oīs vt ſuperi⁹ dixim⁹: tēpeſtas ma
ris. i. oīs pricipat⁹ ⁊ poteſtates mūdi cocitent: ⁊ in tumo
re iracūdie ſpumēt/ vt furiāt ſuper ſctōs. Et ſi adhuc vſqꝫ
ad celos ſeſe extollāt: vt tēpeſtates maris malignantes/
ac dolos ⁊ fremitus concitantes aduerſus aliquē veſtrū
nolite timere/ nolite turbari/ nolite cōtremiſcere/ nolite
deficere. Oēs em̄ quotquot in fidei nauicula cū dño na-
uigatis: omnes quotquot in hac nimirū ſancte eccl̄ie na
uicula cū dño per hunc vndoſum ſupnatatis mundū. Et
ſi ipſe dñs dormiat/ pio ſomno noſtrā patientiā ⁊ tolerā-
tiā expectans/ vel impiorꝫ penitentiā ⁊ couerſionē ſuſti-
nēs: alacriter accedite ad eū/ orationibus inſtātes: atqꝫ Pš. xliij
cū ppheta dicentes. Exurge quare obdormis dñe: exur- Ibidem
ge ⁊ ne repellas in finē. Et iterꝫ. Exurge dñe adiuua nos
⁊ redime nos ppter nomē tuū. Et ipē ſurgēs imperabat
ventis/ his aereis demonū ſpiritibus. Ipſi em̄ maris tē-
peſtates cōmouēt/ hoc eſt amaros ⁊ elatos concitāt flu
ctus. i. principes mūdi ad perſecutionē ſanctis omnibus
immittēdā: ad cōtumelias fidelibus ingerēdas. Oibus
dñs imperat: omnibus cōminat/ omnia mitigat/ facitqꝫ
trāquillitatē magnā circa corpus ⁊ ſpiritū/ pacē eccl̄ie ⁊
ſerenitatē mundo. Quō naqꝫ ſepius concilia infidelium
cōmota ſunt aduerſus verā ⁊ firmā eccleſiā? Aliquoties
paganorū/ aliquoties hereticorū. Queadmodū ſepius
ſicut maris fluct⁹ irruebāt/ cōminantes ⁊ cōterētes hui⁹
principes mūdi/ per oīa perdere ſe eccleſie filios arbitrā
tes. Sꝫ ſurgēs dñs increpauit demonū vētos: ⁊ oēs eua
neſcere fecit audaces aduerſarios fidei/ magnāqꝫ pacē ⁊
trāquillitatem dedit eccleſie ſue. ❡ Hoies autē illi in na Tex.
uicula mirati ſunt. Qui hoies? Scilicet hāc habētes na-
uiculam: aut ei intēdentes nauicule. Nō putes hic p hō-
mines apoſtolos ſignificatos. Nuſqꝫ em̄ inuenim⁹ pter
honorē cognominari dñi diſcipulos: ſed mō ſemper aut
apoſtoli/ aut diſcipuli nominant. Mirabant illi hoies:
hi qui cum eo nauigabant: hi quorꝫ erat nauicula: hi qui
in ea nauicula ſeſe tranſfigebant/ hi mirabant. Et admi-
ratione dignū fuit: mare a profundo commotū mitigari
eiuſqꝫ elatos deplacari fluctus: ventos furentes cōpeſci
Mirabantur ergo dicentes. ❡ Qualis eſt iſte: q: venti Tex.
⁊ mare obediunt ei. Nō interrogantes dicūt: qualis eſt
iſte/ ſed aſſerentes q hic talis eſt cui mare ⁊ venti obedi- Excellē
unt: qualis eſt iſte: hoc eſt quantus/ q̄ fortis/ q̄ potēs/ q̄ tia chri
magnus? Qualis eſt iſte/ maior Moyſe/ potētior Helia? ſti notat
Illi enim ambo/ e quibus vnus ligno mare pcuſſo/ cū la
bore diſcidit: alius ictu melote Iordanē pertranſiſt. Iſte
vero vno verbo mandat illis qui non habēt verba/ ⁊ obe
diunt ei: hi qui non habent auditum obtemperant: hi q̄
prudentie ⁊ intellectus expertes ſunt/ inclinantur iuben
ti: quibus neqꝫ loquela/ neqꝫ vt dixi ſermo eſt obediunt.
In eadem enim ſubſtantia in qua ſunt: ⁊ ſua natura mo
uentur/ ⁊ iuſſioni deſeruiūt: ad confuſionem mortalium
ad condemnationē corruptibiliū. Iubet mari ⁊ nō con-
tēnit: dicit ventis ⁊ tempeſtatib⁹/ ⁊ mox cōpeſcunt: iubet
oi creature/ ⁊ non ſupgredit iuſſionem eius. Et vnū ho-
minū genus: ⁊ vnū ſm ſimitudinē dei honorificatū eſt cui
verbū ⁊ prudentia data eſt: hi ſoli hoies reſiſtūt: hi tantū
inobedietes ſunt: hi ſoli cōtemnūt. Ideoqꝫ ⁊ hi ſoli in iu-
dicio dānabuntur: ⁊ a iuſtitia punient veluti deteriores
mutis aīalib⁹: vel his q̄ ſine ſpū ⁊ aīa ſunt in hoc mūdo.
Mirabant ḡ illi: q: mare cōpeſcuit/ ⁊ vēti mitigati ſunt.
Admiremur ⁊ nos qñ ⁊ benignitates ⁊ beniuolentias
oſtēdit circa nos dñs: qñ nos de periculis ſaluare digna-
tur: qñ de tumultib⁹ ⁊ tribulationib⁹ multis nos liberat
qñ ab inimicis inſequētibus eruit nos. Miremur: ⁊ mi-
rantes gratias agam⁹/ ⁊ gr̄e obaudiam⁹: obaudiētes ti-
meam⁹/ timētes diligam⁹: vt eterne charitatis ab eodē
heredes efficiamur. Mirabant dicētes. Qualis eſt hic?
Sicut homo videt: ⁊ ſicut deus potētiā oſtendit. Sicut vn⁹
carnaliū putat eſſe: ⁊ ſuper oīa carnalia/ magna oſtēdit
mirabilia. Dormit ſicut hō: ⁊ imperat ventis ſicut deus.
In nauicula ſedet: ⁊ oēm creaturā iuſſione inclinat vbi
vult Ieſus chriſtus dñs noſter: qui cū patre ⁊ ſpūſancto
viuit ⁊ regnat in ſecula ſeculorum. Amen.

Digitized by Google

¶Dominica.v. Mat.XI.

¶In illo tempore: Reſpōdens Jeſus dixit. Cō
fiteor tibi pater dñe celi ⁊ terre: q: abſcōdiſti hec
a ſapientibus ⁊ prudentibus: ⁊ reuelaſti ea par-
uulis. Et reliqua. Homilia beati Auguſtini epi.

Tex. SAnctum euāgelium
cum legeret fratres/audiuimus dñm Jeſum
exultaſſe in ſpiritu: ⁊ dixiſſe. ¶Confiteor tibi
pr̄/dñe celi ⁊ terre: q: abſcōdiſti hec a ſapientib⁹ ⁊ prudē
tibus: ⁊ reuelaſti ea paruulis. Hucuſq; interim v̄ba dñi.
Si digne/ſi diligēter/ſi qḋ primū eſt pie cōſiderem⁹: iue
nimus primit⁹: non ſemper cū in ſcripturis legimus con
feſſionē/debere nos intelligere vocē peccātoris. Maxime
Cōfeſſio autē hoc dicendū fuit: ⁊ hinc admonēda charitas veſtra
chriſti ex q: mox vt hoc verbū ſonuit vox lectoris/ſecut⁹ eſt etiā ſo
ponitur nus tunſionis pectoris vr̄i audito. ſ. qñ dñs ait. Cōfiteor
tibi pater. In hoc ipſo qḋ ſonuit cōfiteor/pectora tutudi
ſtis. Tūdere aūt pectus quid eſt/niſi arguere qḋ latet in
pectore: ⁊ euidēti pulſu occultū caſtigare peccātū? Quare
hoc feciſtis/niſi q: audiſtis. Cōfiteor tibi pr̄? Cōfiteor au
diſtis: q: cōfitet̄ non attēdiſtis. Nunc ergo aduertite. Si
cōfiteor: chriſt⁹ dixit/a quo longe eſt oē peccatū: nō ſolius
eſt cōfiteri peccātoris/ſed etiā aliqñ laudatoris. Cōfitemur
ergo ſiue laudantes deū/ſiue accuſantes noſmetipſos.
Pia eſt vtraq; cōfeſſio/ſiue cū te reprehēdis q̄ nō es ſine
peccato: ſiue cū illū laudas q̄ non pōt habere peccatum.
Ecc. xvij Si autē bene cogitem⁹: reprehenſio tua laus ipſius eſt.
Quare enī iā cōfiteris in accuſatione peccāti/in accuſatiōe
tuiipſius? Quare cōfiteris? Nī ex mortuo fact⁹ es viuus
Scriptura quippe ait. A mortuo q̄ſi q̄ nō ſit perit cōfeſſio.
Si perit a mortuo cōfeſſio: q̄ cōfitet̄ viuit. Et ſi peccātū cō-
fitet̄: vtiq; a morte reuixit. Si peccāti cōfeſſio: reuixit a mor-
te: quis illū ſuſcitauit? Nullus mortu⁹ eſt ſuiipſi⁹ ſuſcitator:
Ille ſol⁹ ſe potuit ſuſcitare: q̄ mortua carne nō mortuus
eſt. Etenī h̄ ſuſcitauit: qḋ mortuū fuit. Ille ſuſcitabat: q̄ vi
uebat in ſe. In carne aūt ſuſcitāda mortuus fuerat. Non
enī pater filiū ſol⁹ ſuſcitauit. De quo dictum eſt ab ap̄lo.
Phil. ij. Propter qḋ de⁹ eū exaltauit. Sz etiā dñs ſeipm̄. i. corpus
ſuū ſuſcitauit. Vñ dicit. Soluite tēplū h̄: ⁊ in triduo ſuſci
Joan. ij. tabo illud. Mortu⁹ eſt aūt peccātor: maxime ille quē moles
cōſuetudinis p̄mit: q̄ſi ſepult⁹ Lazarus. Parū enī erat q:
Pſ. liij. mortu⁹/etiā ſepult⁹. Quiſq̄s igit̄ male cōſuetudinis/ma
Ecci. xvij le vite. ſ. terrenarū cupiditatū mole p̄mit̄: ita vt in illo iā
Joā. xj. factū ſit/ſicut in q̄dā pſalmo mirabiliter d̄r. Dixit ſtult⁹ in
corde ſuo nō eſt deus. Fit talis de quali dictū eſt. A mor
tuo velut q̄ nō ſit perit confeſſio. Quis eū ſuſcitauit/niſi
qui remoto lapide clamauit dicens. Lazare prodi foras?
Qui cōfitet̄: foras p̄dit. Foras aūt p̄dire non poſſet/niſi
uiueret: viuere nō poſſet/niſi reſuſcitat⁹ eſſet. Ergo in cō
feſſiōe ſui accuſatio dei laudatio eſt. Dicit ḡ aliq̄s. Quid
p̄deſt eccl̄ia ſi iā cōfeſſor voce dñica reſuſcitatus prodit?
Quid p̄deſt eccl̄ie cōfiteri: cui dñs ait. Que ſolueritis in
Mat. xvj. terra/ſoluta erūt in celo? Ipm̄ Lazarū attēde: cū vinculis
p̄diit. Jā viuebat cōfitēdo ſz nōdū liber ābulabat vinculis
irretitus. Quid ḡ facit eccl̄ia: cui dictū eſt. Que ſolueri-
tis in terra ſoluta erūt/niſi qḋ dñs ait cōtinuo ad diſcipu
los. Soluite illū ⁊ ſinite abire. Siue ḡ nos accuſem⁹: ſi-
De⁹ quō ue deū laudem⁹/ſp̄ illi gr̄as agere ſtudeam⁹: a q̄ gr̄a gr̄is
bis lau- dat̄/cuicūq; dat̄. Bis ḡ deū laudam⁹ ſi pie nos accuſem⁹
datur. deūq; laudem⁹. Qñ deū laudam⁹: tāq̄ eū q̄ ſine peccātō eſt
p̄dicam⁹. Qñ aūt noſmetipſos accuſam⁹: ei p̄ quē reſurre
ximus gl̄iam dam⁹. Hoc ſi fecerim⁹: nullā occaſionē iue
niet inimic⁹: q̄ nos circūueniat añ iudicē. Cū eī tuipſe fue
ris accuſator ⁊ dñs liberator: qḋ erit ille/niſi calūniator?
Merito ille hinc ſibi tutelā p̄uidit aduerſus inimicos nō
cōſpicuos carnē ⁊ ſanguinē miſerādā potius q̄ cauēdā/
ſed aduerſus illos inimicos contra quos apoſtolus nos
hortatur vt armemur. Non eſt nobis colluctatio aduer-
ſus carnē ⁊ ſanguinē. i. aduerſus hoīes q̄s videtis ſeuire ephe. vj.
in nos. Vaſa ſunt/alius vtit̄. Organa ſunt/alius tangit
Immiſit ſe inquit diabolus in cor iude vt traderet dñm.
Ait aliquis. Quid ergo ego feci? Audi ap̄lm. Neq; detis
locū diabolo. Tu male volūtati locū dediſti/intrauit/poſ- Jo. xiij.
ſedit/vtitur. Locū ſi nō dares non poſſideret. Ergo nos Eph. iiij
admonēs ait. Non eſt nob̄ colluctatio aduerſus carnē Eph. vj.
⁊ ſanguinem/ſed aduerſus prīcipes ⁊ poteſtates. Poſſet
q̄ſq; putare aduerſus reges terre: aduerſus potentes ſe-
culi. Quare? Ipi nō caro ⁊ ſanguis. Semel dictū eſt. Nō
aduerſus carnē ⁊ ſanguinem. Auerte ab omni homine.
Quid ergo reſtat inimici? Aduerſus principes ⁊ poteſta
tes ſpirituales nequitie: rectores mundi: quaſi pl⁹ dedit Recto-
diabolo ⁊ angelis eius: pl⁹ dedit q̄s rectores mūdi appel res tene
lauit. Sed ne male intelligas: exponit quid ſit mundus brarum
cuius ſunt illi rectores. Rectores mūdi tenebrarū harū. oſtēdūt̄.
Quid eſt mundus tenebrarū harum: quibus eſt rector?
Dilectoribus ſuis ⁊ infidelibus plenus eſt mūdus. Hos
appellat apoſtolus tenebras. Harum rectores diabolus
⁊ angeli eius. He tenebre nō naturales ſunt/nō incōmu
tabiles ſunt. Mutantur/⁊ lux efficiunt̄. Credunt/⁊ cre-
dēdo illuminant̄. Quod cū in eis factum fuerit audiēt. Ephe. v.
Fuiſtis enī aliquando tenebre: nunc autē lux in dño. Nā
quando tenebre in te: non in dño. Iterū quando lux: nō
in te/ſed in dño. Quid enī habes qḋ nō accepiſti. Quia i. Co. iiij
ergo ſunt inuiſibiles inimici: inuiſibiliter ſunt expugnā-
di. Quippe hoſtē viſibilē vincis feriendo/inuiſibilē vin-
cis credēdo. Viſibilis eſt hoſtis homo: viſibile eſt ⁊ feri-
re. Inuiſibilis eſt hoſtis diabol⁹: inuiſibile eſt ⁊ credere.
Ergo eſt pugna inuiſibilis aduerſus inuiſibiles inimi-
cos. Ab his enī inimicis quō ſe tutū dicit q̄dā? Hoc enī ce
perā dicere ⁊ neceſſe habebā de iſtis inimicis aliquanto
cū mora tractare. Jā ergo cognitis inimicis: videam⁹ tu
telā. Laudans inuocabo dñm: ⁊ ab inimicis meis ſaluus Pſ. xvij
ero. Habes qḋ agas. Laudās inuoca: ſed dñm laudans
inuoca. Si enī te laudaueris/ab inimicis tuis ſalu⁹ non
eris. Laudās inuoca dñm: ⁊ ab inimicis tuis ſaluus eris
Nā qḋ ait ipſe dñs. Sacrificium laudis honorificabit me Pſ. xlix
⁊ ibi via eſt vbi oſtēdā tibi ſalutare meū. Vbi via? In ſa-
crificio laudis. Noli pedē extra hāc viā mittere: ſ. via eſto
Noli a via recedere a laude dñi/nec vnguē/nedū pedem
Si enī volueris ab hac via deuiare: ⁊ p̄ dño te laudare/
nō eris ſalu⁹ ab illis inimicis: q: de ipſis dictū eſt. Juxta Pſ. cxxx
ſemitā ſcādalū poſuerūt mihi. Quicq̄d ḡ putaueris bo- ix.
ni hr̄e te abs te deuiaſti a laude dei. Quid iā miraris ſi te
ſeducit inimicus: qñ tu tuiipſi⁹ ſeductor es? Audi ap̄lm: Gal. vj
Qui eī putat ſe eſſe aliq̄d cū nihil ſit: ipſe ſe ſeducit. Dñm
ḡ attēde cōfitentē. ¶Cōfiteor tibi pr̄ dñe celi ⁊ terre. Cō Tex.
fiteor tibi: laudo te. Laudo te: nō accuſo te. Quātū autē
ptinet ad ipſi⁹ hoīs ſuſceptionē/tota gr̄a/ſingularis gr̄a
pfecta gr̄a. Quid meruit hō ille q̄ chriſt⁹ eſt ſi tollas gra
tiā: ⁊ tantā gr̄am qua vnū oportebat eſſe chriſtū: ⁊ ipſum
eſſe quē nouimus? Tolle iſtā gr̄am: quid eſt chriſtus niſi
homo? Quid niſi qḋ tu? Suſcepit aīam/ſuſcepit ⁊ corp⁹/
ſuſcepit plenū hoīem coaptatā ſibi vnā facit dñs cū ſuo
pſonā. Quāta eſt ibi gr̄a? Chriſt⁹ in celo/chriſt⁹ in terra/
chriſtus ſimul in celo ⁊ in terra: nec duo chriſti/ſed idem Confeſ-
chriſt⁹ in celo ⁊ in terra: chriſt⁹ apō patrē/chriſt⁹ in vtero ſio pij la
v̄ginis/chriſt⁹ i cruce/chriſt⁹ apō iferos ſubueniēs q̄buſ- tronis
dā. Eo aūt ipſo die chriſt⁹ i paradiſo cū latrone confitēte. extollit̄.
ibi qḋ latro meruit: niſi q: illā viā tenuit vbi oñdit ſaluta
re ſuū/a q̄ tibi pes nō exeat? In eo eī q̄ ſe accuſauit/deū
laudauit: et vitā ſuā beatā fecit. Preſūpſit q̄dē de dño: et
ait illi. Dñe memēto mei/dū veneris i regnū tuū. Cōſide Luce.
rabat eī facinora ſua: et p̄ magno hēbat ſi ei vl' i fine par xxiij.
ceret̄. Dñs aūt ꝯtinuo cū ille diceret: memēto mei. Sz qñ
cū veneris i regnū tuū. Amē dico tibi iq̄t: hodie mecū eris
in paradiſo. Mia obtulit/qḋ miſeria diſtulit. Audi ḡ dñz
confitentē. Cōfiteor tibi pr̄ dñe celi et terre. Quid confi-

Digitized by Google

teoꝛ. In quo te laudo? Hec em̄ cōfeſſio vt dixi laudem h̄z
Tex. ❡ Quia abſcōdiſti hec a ſapiētibꝰ ⁊ pꝛudētibꝰ: ⁊ reuela
ſti ea paruulis. Quid eſt hoc fr̄es? A cōtrario ſenſu intel
ligite. Abſcōdiſti hec inq̄t a ſapiētibꝰ ⁊ pꝛudētibꝰ: ⁊ nō di
xit. Reuelaſti ea ſtultis ⁊ impꝛudētibꝰ: ſed dixit. Abſcon
diſti a ſapiētibꝰ ⁊ pꝛudētibꝰ: ⁊ reuelaſti ea paruulis. Sa
pientibꝰ ⁊ pꝛudētibꝰ irridēdis: arrogātibus falſo grādi
bus: vere aūt tumētibus oppoſuit/ nō ſapiētes/ nō pꝛudē
Paruuli tes: ſ3 paruulos. Qui ſunt paruuli? Hūiles. Ergo abſcō
euange diſti hec a ſapiētibꝰ ⁊ pꝛudētibus. Noīe ſapientiū ⁊ pꝛu
lici q̄ ſint dentiū ſupbos intelligi poſſe: ipſe expoſuit cū ait. Reue
laſti ea paruulis: Ergo abſcōdiſti nō paruulis. Quid eſt
non paruulis? Nō humilibꝰ. Quid eſt nō humilibꝰ/ niſi
ſupbis? Hec via dn̄i aut nō erat: aut latebat/ vt reuelaret
nobis. vn̄ dn̄s exultauit: niſi quia reuelatū eſt paruulis.
Debemus eſſe paruuli. Nā ſi voluerimꝰ eſſe magni quaſi
ſapientes ⁊ pꝛudentes: nō nobis illud reuelat. Qui ſunt
magni? Sapiētes ⁊ pꝛudentes: dicentes ſe ſapiētes: ſtul
ti facti ſunt. Habes remediū a cōtrario. Si dicēdo te ſa
piētē ſtultꝰ factus es: dic te ſtultū/ ⁊ ſapiēs eris. Sed dic:
dic/ ſed intus dic: q2 ſic eſt vt dicis. Si dicis: noli coꝛā hoī
bꝰ dicere: ⁊ coꝛā deo nō dicere. Pꝛoꝛſus q̄d ad teipſum p
tinet: q̄d ad tua/ tenebꝛoſus es. Quid eſt enim aliud eſſe
ſtultum/ niſi eſſe tenebꝛoſum in coꝛde? Deniq3 de illis ſic
Ro. j. ait. Dicētes ſe eſſe ſapientes: ſtulti facti ſunt. Anteq̄ hoc
Ibidem diceret/ quid rurſum? Et obſcuratū eſt inſipiēs coꝛ eoꝝ.
Dic quia tu tibi lumē nō es. Ut multū: oculus es/ lumen
nō es. Quid ꝓdeſt patēs ac ſanꝰ oculꝰ/ ſi lumē deſit? Er
go dic a te tibi lumē nō eſſe: ⁊ clama q̄d dictū eſt. Tu illu
Pſ. xvij. minabis lucernā meā dn̄e: lumine tuo dn̄e illuminabis te
bꝛas meas. Mee em̄ nihil/ niſi tenebꝛe: tu aūt lumen fu
gans tenebꝛas/ illuminās me: nō a me mihi lumē exiſtēs
ſed lumē nō participās/ niſi in te. Et Ioānes amicꝰ ſpōſi
Ioā. j. chꝛiſti putabat lumē. Nō erat ille lumē: ſed vt teſtimoniū
ꝑhiberet de lumine. Q̄d aūt erat lumē: erat lumē verum
Quid eſt verū? Q̄d illuminat oēm hoīem. Si verū lumē
eſt q̄d illuminat omnē hoīem: ergo audi ⁊ Ioannē recte
dicentē/ recte cōfitentē. Nos aūt de plenitudine eius ac
cepimus. Uide ſi aliud dixit q̄ tu illuminabis lucernam
meā dn̄e. Deniq3 iā illuminatꝰ teſtimoniū ꝑhibebat. Pꝛo
pter cecos lucerna diei teſtioniū ꝑhibebat. Uide q̄m lu
cerna eſt. Uos inq̄t miſiſtis ad Ioānē: ⁊ voluiſtis exulta
re ad hoꝛā in lumine eiꝰ. Ille erat lucerna ardēs ⁊ lucēs
Ille lucerna: hoc eſt res illuminata/ accenſa vt luceret: q̄
Ueri lu accēdi pōt ⁊ extingui. Sz vt non extinguat: ventū ſupbie
minis nō patiat. Ergo cōfiteoꝛ tibi pater dn̄e celi ⁊ terre: quia
declara abſcōdiſti hec a ſapiētibꝰ ⁊ pꝛudētibus/ lumē ſe putanti
tio. bus/ ⁊ tenebꝛe erant. Et ꝓ eo q̄ tenebꝛe erant: ⁊ lumē ſe
putabāt/ nec illumiare potuerūt. Illi aūt q̄ tenebꝛe erāt
⁊ tenebꝛas ſe eſſe cōfitebāt: paruuli erāt ⁊ nō magni: hu
miles erāt/ ⁊ nō ſupbi. Recte ḡ dicebāt. Tu illuminabis
lucernā meā dn̄e. Se agnoſcebāt: dn̄m laudabāt: a via ſa
lutari nō recedebāt: laudātes dn̄z inuocabāt: ⁊ ab inimi
cis ſuis ſalui erāt. Poſtremo aperuit celeſte myſteriū: q̄
ſc3 placuerit deo: vt paruulis magis q̄ pꝛudētibꝰ iſtiꝰ mū
di gratiā ſuā reuelaret. Q̄d ap̄ls Paulꝰ ſtylo plenioꝛe di
j. Coꝛ. j. geſſit dicens. Nonne ſtultā fecit deus ſapientiā huiꝰ mū
di? Nā q̄m dei ſapiētiā nō cognouit hic mūdꝰ ꝑ ſapiētiā:
placuit deo ꝑ ſtultitiā p̄dicatiōis ſaluos facere credētes
Tex. ait ḡ. ❡ Ita pr̄: q̄m ſic fuit placitū an̄ te. Celeſtiū em̄ ver
boꝝ arcana atq3 v̄tutes/ ſapiētibꝰ abſcondunt ⁊ paruu
lis reuelant. Paruulis malitia/ nō ſenſu: ſapiētibꝰ vero
ſtultitie p̄ſumptiōe/ nō pꝛudētie cauſis. Factiq3 huiꝰ eq̄
tatē/ dn̄s paterne volūtatis iudicio cōfirmat: vt qui dedi
gnant paruuli in deū fieri: ſtulti deinceps in ſapiētia ſua
fiāt. Uides q̄ terribilis in cōſilijs dn̄s. Diſce vere hūilita
tis exēpla: nec temere diſcutias ſupne diſpēſatiōis ꝯſilia
Cū em̄ intuliſſet vtrūq3: ſc3 q̄ alijs aduētꝰ ſui ſacramenta
reuelauerit: ab alijs v̄o abſcōderit: nō moꝝ rationē red
didit/ ſed ſic deo placitū dixit: hoc oſtendēs manifeſte: q2
iniuſtum eſſe non poteſt quod placuit iuſto. Ac ne quid
in illo minus q̄ q̄d in deo eſt eſtimaret/ ſtatim ſubdidit.
❡ Omnia mihi tradita ſunt a patre meo. Pulcherrimꝰ Tex.
cōnectit de fide locus/ quādo oia ſibi tradita dicit a pr̄e
ſuo. Cū oia legis/ oipotentē agnoſcis: nō decoloꝛē/ nō de
generē patris. Cū tradita legis/ filiū cōfiteris: cui per na
turam oia vnius ſubſtantie iure ſunt ꝓpꝛia: nō dono col
lata per gratiā. Tradita aūt ſibi dicit oia: non celū ⁊ ter
ram/ vel cetera q̄ ipſe condidit ac fecit elementa: ſed hoc
q̄ per filiū acceſſum habēt ad patrē/ ⁊ ante rebelles/ deū
poſtea ꝑ fidē ſentire ceperūt. Un̄ ⁊ alio loco dicit. Omne Ioā. vj.
q̄d dat mihi pr̄/ ad me veniet. ❡ Et nemo nouit filiū niſi Tex.
pater: neq3 patrē quis nouit niſi filiꝰ: ⁊ cui voluerit filius
reuelare. Cū diceret. Nemo nouit filiū niſi pr̄: nō dixit/ et
cui voluerit pr̄ reuelare: quēadmodū cū dixerit: nemo no
uit patrē niſi filius. addidit: ⁊ cui voluerit filius reuelare
Q̄d non ita intelligēdū eſt quaſi a nullo poſſit cognoſci
niſi a ſolo pr̄e: pater aūt non ſolū a filio/ ſed etiā ab eis q̄
bus reuelauerit filiꝰ. Sic em̄ potiꝰ dictū eſt: vt intelliga
mus/ ⁊ patrē ⁊ ipſum filiū ꝑ filiū reuelari: q2 ipſe eſt men
tis nr̄e lumē: vt q̄d poſtea intulit/ ⁊ cui voluerit filiꝰ reue
lare: nō patrē tantū/ ſed etiā filiū accipias. Ad totū enim
quod dixit illatum eſt. Uerbo em̄ ſuo ſe pater declarat.
Uerbū em̄ non ſolū id q̄d per verbū declarat/ ſed etiam
ſeipſum declarat. Ut ſcias aūt/ q2 ſicut filiꝰ patrē quibus
vult reuelat ipm̄: audi dicentē ipſum dn̄m Ieſum/ cū lau
daret Petrū q̄ cū filiū dei eſſe cōfeſſus ſit. Beatꝰ es Si
mon bariona: q2 caro ⁊ ſanguis nō reuelauit tibi/ ſed pr̄ Mat.
meus q̄ eſt in celis. Audiamus ergo eum q̄ ſequit ⁊ dicit xvj.
❡ Uenite ad me oēs q̄ laboꝛatis ⁊ onerati eſtis. Mirū Tex.
q̄buſdā videt fr̄es chariſſimi/ cū audiūt dn̄m dicētē. Ue
nite ad me oēs q̄ laboꝛatis ⁊ onerati eſtis: ⁊ ego reficiam
vos. Tollite iugum meū ſup vos ⁊ diſcite: q2 mitis ſum ⁊
humilis coꝛde: ⁊ inuenietis requiē aīabꝰ veſtris. Iugum
em̄ meū ſuaue eſt: ⁊ onꝰ meū leue. Et nō cōſiderāt eos q̄
iugū ipm̄ intrepida ceruice ſubierūt ⁊ illā ſarcinā māſue
tiſſimis hūeris acceperūt/ tātis agitari ⁊ exerceri difficul
tatibꝰ huiꝰ ſeculi: vt nō a laboꝛibꝰ ad quietē ſed a q̄ete ad
laboꝛē vocati videant/ cū ap̄ls dicat. Oēs q̄ volūt pie vi ij. Tim.
uere in chꝛiſto Ieſu/ ꝑſecutionē patient. Ait ḡ aliq̄s. Quō iij.
iugū eiꝰ ſuaue eſt/ ⁊ ſarcina leuis: q̄n̄q̄dē illud iugū ⁊ ſar
cinā ferre/ nihil eſt aliud q̄ pie viuere i chꝛiſto? Et quō d̄r
Uenite ad me oēs q̄ laboꝛatis ⁊ onerati eſtis/ ⁊ ego refi
ciā vos: ⁊ nō potiꝰ d̄r: venite q̄ vacatis vt laboꝛetis? Nā ⁊
vacātes inuenit q̄s cōducit in vineā vt ferrēt eſtū diei: et
ſub illo iugo leui ⁊ ſarcina leui/ audiamꝰ ap̄lm dicētē. In ij. Co. vj
oībꝰ cōmēdātes noſmeipſos ſicut dei miniſtros: in mul
ta patiētia/ in tribulatiōibꝰ/ in neceſſitatibꝰ/ in anguſtijs
in plagis ⁊c. Et alio in loco eadē ep̄la. A iudeis quinq̄es
q̄dragenas vna minꝰ accepi: ter v̄gis ceſus ſum/ ſemel la ij. Co. xj.
pidatꝰ ſum/ ter naufragiū feci: nocte ⁊ die in ꝓfundo ma
ris fui: ⁊ cetera pericula q̄ numerari q̄dē poſſunt/ ſed to
lerari niſi ſpūſancto iuuāte nō poſſūt. Oia ḡ illa que cō
memoꝛauit aſpera ⁊ grauia/ frequētius ⁊ abūdātius ſu
ſtinebat: ſed ꝑfecto aderat ei ſpūſſctūs: q̄ in exterioꝛi ho
minis coꝛruptiōe/ interioꝛē renouaret de die in diē: ⁊ gu
ſtata req̄e ſpūali in affluentia deliciarū dei: in ſpe future ij. Co. iiij
btitudinis oia p̄ſentia deliniret/ aſpera ⁊ grauia oia rele
uaret. Ecce q̄ ſuaue iugū chꝛiſti poꝛtabat/ ⁊ q̄ leuē ſarci
nā: vt omnia illa q̄ ſuperiꝰ enumerata dura ⁊ immania
ois auditoꝛ hoꝛreſcit leuē tribulationē diceret: ituēs inte
rioꝛibus ⁊ fidelibꝰ oculis/ quāto precio tēpoꝛaliū emen Exēpla
da ſit futura vita nō pati laboꝛes eternos impioꝝ: ⁊ ſine pulchꝛa
vlla ſolicitudine ꝑfrui eterna felicitate iuſtoꝝ. Secari ⁊ tradunt
vri ſe hoīes patiunt: vt doloꝛes nō eterni/ ſed aliquanto
diuturnioꝛis vlceris acrioꝝ doloꝝ p̄cio redimant. In lā
guide ⁊ incerte vacatiōis bꝛeuiſſima atq3 vltima vita/ im
maniſſimis bellis malis hō atterit: pluribꝰ foꝛtaſſe ānis
in laboꝛibꝰ inq̄etꝰ/ q̄ in otio q̄eturꝰ. Quibꝰ tēpeſtatibꝰ ⁊
ꝓcellis: q̄ hoꝛribili ⁊ tremēda ſeuitia celſet malis impoꝛ

Digitized by Google

runi ſunt mercatores: vt diuitias vētoſas acq̄rāt maioribus q̄ q̄bus acq̄ſite ſunt periculis ⁊ tēpeſtatib⁹ plenas? Quos eſtus/q̄ frigora/q̄ pericula ab eq̄s/a foſſis/a p̄cipitiis/a fluminib⁹/a feris p̄ferūt venatores? Quē laborem eſuriēdi ⁊ ſitiēdi: quātas viliſſimi ⁊ ſordidiſſimi cibi ⁊ potus anguſtias vt beſtiā capiāt? Et interdū nec ipſi⁹ beſtie carnes ꝓpter quā hec tāta ſuſtinēt epulis neceſſarie q̄ q̄ ⁊ ſi aper ceruuſq̄ capiē magis ſuaue ſit venātis aio q̄ ca-

Labor informa tiōis pu erilis. ptus eſt q̄ comedētis palato q̄ coctus eſt. Quātis cruciatibus ꝓpe quotidianarū plagarū tenera etas puerorum ſubdit. Quātis etiā ſcholis vigiliarū ⁊ abſtinentie moleſtiis exercent: nō propter diſcēdā ſapientiā/ſed propter opes honoreſq̄ vanitates: vt numeros ⁊ literas ⁊ diſertas fallacias eloqui diſcāt? Sed in his oib⁹ qui hec non amant/eadē grauia patiunt. Qui vero amāt/eadē q̄dē ſed nō grauia pati vident. Oia em̄ ſeua ⁊ immania: prorſus facilia ⁊ ꝓpe nulla efficit amor. Quanto ḡ certius ac facili⁹ ad verā btitudinē charitas facit/q̄d ad miſeriam quantū potuit cupiditas fecit? Quā facile tolerat quelibet aduerſitas tēporalis: vt eterna pena vitetur/eterna

Ro.viii. requies cōparet. Nō immerito ille vas electiōis cū ingēti leticia dixit. Nō ſunt cōdigne paſſiones huius tēporis ad futurā gloriā q̄ reuelabit in nobis. Ecce vnde iugum illud ſuaue eſt ⁊ ſarcina leuis. Et ſi anguſta eſt paucis eligentib⁹ facilis tm̄ oibus diligentib⁹. Dicit pſ. Propter

Pſ.xvi. verba labiorū tuorum/ego cuſtodiui vias duras. Sed q̄ dura ſunt laborantib⁹: eiſdē ipſis miteſcūt amātib⁹. Propter q̄d ita diuine pietatis diſpēſatiōe actū eſt: vt interior hō

ii.Cor.iiii. q̄ renouat de die in diē nō adhuc ſub lege poſit⁹/ſed iam ſub grā exonerat⁹/ſarcinis innumerabiliū obſeruationū q̄d erat reuera graue iugū/ſed dure ceruici conueniēter impoſitū: facilitatē ſimplicis fidei/⁊ bone ſpei ⁊ ſcte charitatis: ac q̄cq̄d moleſtiarū exteriori hoi forinſec⁹ intuliſſet ille p̄nceps q̄ miſſus eſt foras/interiore gaudio leue fieret Nihil em̄ tā facile eſt bone volūtati q̄ ipſa ſibi: ⁊ hec ſufficit deo. Quātūlibet ḡ ſeuiat iſte mūdus: veriſſime angeli

Luce.ii. nato in carne dño clamauerūt. Glia in excelſis deo: et in terra pax hoib⁹ bone volūtatis. Qr̄ q̄ nat⁹ erat/ſuaue iugū ei⁹ eſt ⁊ ſarcina leuis/ſicut dicit apl's. Fidelis de⁹/qui

Mat.xi. i.Cor.x. nō ſinit tētari nos ſup id q̄d poſſum⁹ ferre. Sꝫ facit cū tētatione etiā exitū vt poſſim⁹ ſuſtinere. Cōuerſi ad dñm deū patrē oīpotētē puro corde/ei in quātū pōt paruitas nr̄a maximas atq̄ veras grās agam⁹: p̄cātes toto aio ſingularē māſuetudinē ei⁹: vt p̄ces nr̄as in bñplacito ſuo exaudire digneṫ. Inimicū q̄ a nr̄is actib⁹ ⁊ cogitatiōibus ſua virtute expellat: nobis multiplicet fidē/mētē gubernet/ſpūales cogitatiōes cōcedat: ⁊ ad btitudinē ſuā p̄ducat: p Jeſum chriſtū dñm nr̄m filiū ſuū: q̄ cū eo viuit ⁊ regnat in vnitate ſpūſſcti de⁹/p oīa ſecula ſeculorū. Amen.

¶ Dñica in ſeptuageſima. Mat. XX.

¶ In illo tempore: Dixit Jeſus diſcipulis ſuis parabolā hanc. Simile eſt regnum celorū homini patrifamilias: qui exijt primo mane conducere operarios in vineā ſuā. Et reliqua. Homilia beati Gregorij pape habita ad tres fontes.

IN explanatione ſua/ multa ad loquendū ſcti euangelij lectio poſtulat: quā volo ſi poſſum ſub breuitate pſtringere ne vos ⁊ extēſa ꝓceſſio/⁊ plixa expoſitio videat onerare. Regnū celorū hoi patrifamilias ſīle dr̄: q̄ ad excolēdam vineā ſuā operarios cōducit. Quis ꝟo patrifamilias ſimilitudinē recti⁹ tenet/q̄ cōditor nr̄: q̄ regit q̄s condidit ⁊ electos ſuos ſic in h̄ mūdo poſſidet/q̄ſi ſubiectos dñs in domo? Qui hꝫ vineā vniuerſam. ſ. eccliam: q̄ ab Abel iuſto vſq̄ ad vltimū electū/q̄ in fine mūdi naſciturus eſt: quot ſanctos ꝓtulit/quaſi tot palmites miſit. Hic itaq̄ paterfamilias ad excolēdā vineā ſuā mane hora tertia/ ſexta/nona/⁊ vndecima/operarios conducit: q̄ a mūdi huius initio vſq̄ ad finē/ad erudiendā plebē fideliū p̄dicatores cōgregare nō deſiſtit. Mane etem̄ mūdi fuit ab Adā vſq̄ ad Noe: hora vero tertia a Noe vſq̄ ad Abraā: ſexta q̄ ab Abraā vſq̄ ad Moyſen: nona autē a Moyſe vſq̄ ad aduētū dñi. Undecima ꝟo ab aduētū dñi vſq̄ ad finē mūdi: in qua p̄dicatores ſancti apl'i miſſi ſunt/q̄ mercedē plenā ⁊ tarde veniētes acceperūt. Ad erudiendā ḡ dñs plebē ſuā/quaſi ad excolendā vineā ſuā nullo tēpore deſtitit operarios mittere: q̄ ⁊ prius p patres: ⁊ poſtmodū p legis doctores ⁊ ꝓphetas: ad extremū ꝟo p apl'os/ dū plebis ſue mores excoluit/q̄ſi p operarios in vinee cultura laborauit: q̄uis in q̄libet modulo vel mēſura quiſquis cū fide recta bone p̄dicator actiōis extitit/hui⁹ vinee operarius fuit. Cultores vinee myſtice. Operator ḡ mane hora tertia/ſexta ⁊ nona/ antiqu⁹ ille ⁊ hebraic⁹ ppl's deſignat: q̄ in electis ſuis ab ipſo mūdi exordio/dū recta fide deū ſtuduit colere/quaſi nō deſtitit in vinee cultura laborare. Ad vndecimā ꝟo gētiles vocant: q̄b⁹ ⁊ dr̄. ¶ Quid hic ſtatis tota die ocioſi? Tex. Qui em̄ in tranſacto tā longo mūdi tēpore p vita ſua laborare neglexerāt/quaſi tota die ocioſi ſtabant. Sed pēſate fratres/q̄d inq̄ſiti reſpōdeāt. ¶ Dicunt ei. Quia nemo nos conduxit. Tex. Nullus q̄ppe ad eos patriarcha/null⁹ ppheta venerat. Et quid eſt dicere: ad laborē nemo nos cōduxit/niſi quia vite nobis vias nullus predicauit? Quid ergo nos a bono opere ceſſātes in excuſatiōe noſtra dicturi ſum⁹: q̄ pene a matris vtero ad fidē venim⁹: q̄ ꝟba vite ab ipſis cunabulis audiuim⁹: q̄ ab vberib⁹ ſctē eccl'ie porū ſancte p̄dicationis ſumpſimus cū lacte carnis. Poſſumus em̄ ⁊ eaſdē diuerſitates horarū etiā ad vnūquēq̄ hominē per etatū momēta diſtinguere. Mane q̄ppe intellectus noſtri pueritia eſt: hora aūt tertia adoleſcentia intelligi pōt: q̄ quaſi iā ſol in altū proficit dū calor etatis creſcit. Sexta vero iuuentus eſt: quia velut in cētro ſol figitur: dū in ea plenitudo roboris ſolidat. Nona aūt ſenectus intelligit: in qua ſol velut ab alto axe deſcēdit: q̄ ea etas a calore iuuentutis deficit. Undecima vero hora eſt etas/que decrepita vel veterana dr̄. Unde greci valde ſeniores nō gerontas/ſed preſbyteros appellant: vt pluſq̄ ſenes eſſe inſinuent/q̄s prouectiores vocant. Quia ergo ad vitā bonā alius in pueritia/alius in adoleſcētia/alius in iuuentute/alius in ſenectute/ali⁹ in decrepita etate pducit: q̄ſi diuerſis horis operarij ad vineā vocant. Mores ḡ veſtros fratres aſpicite: ⁊ ſi iā dei operarij eſtis videte. Pēſet vnuſq̄ſq̄ q̄d agat: ⁊ conſideret ſi in dei vinea laboret. Qui em̄ in hac vita ea que ſua ſunt querit/adhuc ad dñi vineā nō venit. Illi nāq̄ dño laborant: qui nō ſua/ ſed lucra dñica cogitāt: q̄ zelo charitatis/ſtudio pietatis Cultura moral' exponit. inſeruiūt/aiab⁹ lucrādis inuigilāt/p̄ducere ⁊ alios ſecū ad vitā feſtinant. Nam ſibi viuit: q̄ carnis ſue voluptatibus paſcit: recte ocioſus redarguit/quia fructum diuini operis nō ſecerat. Qui ꝟo ⁊ vſq̄ ad etatē vltimā deo viuere neglexit: quaſi vſq̄ ad vndecimā ocioſus ſtetit. Un̄ recte vſq̄ ad vndecimā torpentib⁹ dr̄. Quid hic ſtatis tota die ocioſi? Ac ſi apte dicat. Et ſi deo viuere in pueritia et in iuuentute noluiſtis/ſaltem in vltima etate reſipiſcite: ⁊ ad vite vias/cū iā multum laboraturi nō eſtis/vel ſero venite. Et tales ergo paterfamilias vocat: ⁊ plerūq̄ ante remunerant: quia prius ad regnū de corpore exeūt q̄ hi qui iam in pueritia vocati eſſe videbant. An nō ad vndecimā venit latro: qui ⁊ ſi nō habuit p etatē: habuit tamē ſero per penā/q̄ deū in cruce confeſſus eſt ⁊ pene cū voce ſentētie ſpm̄ exhalauit vite. ¶ A nouiſſimo aūt reddere Tex. denariū paterfamilias cepit: q̄ ad paradiſi requiē prius latronē q̄ Petrū p̄duxit. Quāti patres ante legē quāti ſub lege fuerūt: ⁊ tm̄ hi q̄ in dñi aduētu vocati ſunt/ad celorū regnū ſine aliq̄ tarditate puenerūt. Eūdē ḡ denariū accipiūt q̄ laborauerūt ad vndecimā/quē expectauerāt toto deſiderio q̄ laborauerūt ad p̄mā: q̄ eq̄lē vite eterne retributionē ſortiti ſunt cū his/qui a mūdi initio vocati fue-

Digitized by Google

rant hi qui in mūdi termino ad fidē venerūt. Vñ ⁊ hi q̄
Tex. in laboꝛe ꝑceſſerunt: murmurātes dicūt. ¶ Hi nouiſſimi
vna hoꝛa fecerūt: ⁊ pares nobis illos feciſti/ qui poꝛtaui
mus pōdus diei ⁊ eſtus. Pōdus em̄ diei ⁊ eſtus poꝛtaue
rūt hi: q̄s a mundi initio/ q: diu hic cōtigit viuere: neceſſe
etiā fuerat lōgioꝛa carnis tētamenta tolerare. Vnicuiq̄
em̄ pōdus diei ⁊ eſtus ferre/ eſt ꝑ lōgioꝛis vite tēpoꝛa car
nis ſue caloꝛe fatigari. Sʒ queri pōt: quō murmuraſſe di
cti ſunt qui ſaltē ſero ad regnū vocant̄. Celoꝝ em̄ regnū
nullꝰ murmurās accipit/ nullꝰ q̄ accipit murmurare pōt
Sed q: antiq̄ patres vſq̄ ad aduentū dñi quātūlibet iu
ſte vixerint/ ducti ad regnū nō ſunt: niſi ille deſcēderet/ q̄
paradiſi clauſtri hoībus interpoſitione ſue moꝛtis aperi
Mur/ ret. Eoꝝ ergo hoc ipſum murmuraſſe eſt/ qđ ⁊ recte ꝑ
mur ſan cipiendo regno vixerūt: ⁊ tādiu a ꝑcipiendo dilati ſunt.
ctoꝝ ex/ Quos em̄ poſt peractā iuſtitiā iferni loca/ q̄uis trāquil
ponitur la ſuſceperūt: eis pꝛofecto ⁊ laboꝛaſſe fuit in vinea ⁊ mur
muraſſe. Quaſi ḡ poſt murmurationē denariū accipiūt
qui poſt longa inferni tēpoꝛa ad gaudia regni ꝑuenerūt
Nos aūt q̄ ad vndecimā venimus/ poſt laboꝛē non mur
muramus/ ⁊ denariū accipimus: q: poſt mediatoꝛis ad
uentū in hoc mūdo venietes ad regnū ducimur: mox vt
de coꝛpoꝛe exiimus/ ⁊ illud ſine moꝛa ꝑcipimus/ qđ antiq̄
patres cū magna ꝑcipere dilatiōe meruerunt. Vñ ⁊ iſdē
Tex. paterfamilias dicit. ¶ Volo ⁊ huic nouiſſimo dare ſicut
⁊ tibi. Et q: ipa regni ꝑceptio eius eſt bonitas volūtatis
Tex. recte ſubiūgit. ¶ Aut nō licet mihi qđ volo facere? Stul
ta em̄ queſtio eſt hoīs cōtra benignitatē dei. Cōquerēdū
q̄ppe eſſet/ nō ſi daret qđ deberet: ſʒ ſi nō daret qđ debue
Tex. rit. Vñ apte ſubdit̄. ¶ An oculus tuus nequā eſt: q: ego
bonus ſum. Nemo aūt ſe de opere/ nemo de tpe extollat:
Tex. cū hac expleta ſentētia ſubſequēter ṽitas clamet. ¶ Sic
erūt nouiſſimi pꝛimi ⁊ pꝛimi nouiſſimi. Ecce em̄ ⁊ ſi iā ſci
mus que vel quāta bona egimꝰ: adhuc ſupnꝰ iudex q̄ ſub
tilitate hec examinet ignoꝛamꝰ. Et quidē gaudēdū cuiq̄
Tex. ſummopere eſt/ in regno dei eſſe vl̓ vltimū. Sed poſt hec
terribile eſt valde qđ ſeq̄t̄. ¶ Multi em̄ ſunt vocati/ pau
ci ṽo electi. Q: ⁊ ad fidē multi veniūt: ⁊ ad celeſte regnū
pauci ꝑducūt̄. Et em̄ ad hodiernā feſtiuitatē ꝙ multi cō
uenimꝰ/ eccl̄ie parietes implemꝰ: ſed tn̄ q̄s ſciat ꝙ pauci
ſunt q̄ in illo electoꝛū dei grege numerent̄? Ecce vox oīm
chꝛiſtū clamat: ſed vita oīm nō clamat. Plerīq̄ deū voci
Titū. j. bus ſequunt̄: moꝛibus fugiūt. Hinc etem̄ ad Titū Paulꝰ
Iac. ij. dicit. Qui cōfitent̄ ſe noſſe deū: factis aūt negant. Hinc
pſ. xxxix Iacobꝰ ait. Fides ſine operibꝰ moꝛtua eſt. Hinc ꝑ Pſal
miſtā dñs dicit. Annuntiaui ⁊ locutus ſum: multiplicati
ſunt ſup numerū. Vocāte aūt dño/ ſup numerū multipli
cant̄ fideles: q: nōnunq̄ etiā hi ad fidē veniunt: q̄ ad ele
ctoꝛū numerū nō ꝑtingūt. Hic em̄ fidelibꝰ ꝑ cōfeſſionem
admixti ſunt: ſʒ ꝓpter vitā repꝛobā illic numerari in ſoꝛte
fideliū nō merent̄. Hoc ouile ſctē eccl̄ie hedos cū agnis
Mat. recipit. Sʒ atteſtāte euāgelio cū iudex venerit/ bonos a
xxv. malis ſeparat: ſicut paſtoꝛ ſegregat oues ab hedꝭ. Neq̄
etem̄ poſſunt q̄ hic carnis ſue voluptatibꝰ ſeruiūt/ illic in
Vite hu ouiū grege numerari. Illic eos a ſoꝛte humiliū iudex ſe
mane parat: qui ſe hic in ſupbie coꝛnibꝰ exaltāt. Regnū celoꝛū
mutabi/ ꝑcipere nequeūt: q̄ hic ⁊ in celeſti fide poſiti/ toto deſide
litas. rio terrena querūt. Et multos tales intra eccleſiam fres
chariſſimi cernitꝭ: ſed eos nec imitari nec deſpicere debe
tis. Quid em̄ ſit hodie aſpicitis: ſed q̄d cras futurus ſit
vnuſq̄ſq̄ neſcitis. Plerūq̄ ⁊ qui poſt nos venire cernitur
ꝑ agilitatē nos boni opis antecedit: ⁊ vix cū cras ſeq̄mur
Act. vij. quē hodie pꝛeire videbamur. Ecce cū Stephanꝰ ꝓ fide
moꝛeret̄/ Saulus lapidātiū veſtimēta ſeruabat. Oīm ḡ
manibꝰ ipſe lapidauit: q̄ ad lapidādū oēs expertos reddi
dit: ⁊ tn̄ eūdē ipſum in ſctā eccl̄ia laboꝛibꝰ anteceſſit: quē
ꝑſequēdo martyꝛē fecit. Duo ḡ ſunt/ q̄ penſare ſolicite de
bemꝰ. Quia em̄ multi vocati/ ſed pauci electi ſunt: pꝛimū
eſt; vt de ſe q̄ſq̄ minime ꝑſumat: q: ⁊ ſi iā ad fidē vocatꝰ
ſit: vtrū ꝑenni regno dignꝰ ſit neſcit. Secūdū vero eſt: vt
vnuſquiſq̄ pꝛoximū quē foꝛtaſſe iacere in vitijs cōſpicit/
deſperare non audeat: quia diuine miſericoꝛdie diuitias
ignoꝛat. Rē fratres q̄ nuper contigit refero: vt ſi vos pec
catoꝛes ex coꝛde eſſe cōſpicitis/ oipotētꝭ dei miſericoꝛdiā
amplius ametis. Pꝛeſenti anno in monaſterio meo: qđ
iuxta beatoꝛū martyꝛū Ioānis ⁊ Pauli eccleſiā ſitū eſt/
frater quidē ad cōuerſionē venit: deuote ſuſceptus eſt: Exēplū
ſed ipſe deuotius conuerſatꝰ. Hunc ad monaſteriū fra narrat̄.
ter ſuus coꝛpe/ nō coꝛde ſecutꝰ eſt. Non valde cōuerſatio
nis vitā ⁊ habitū deteſtās: in monaſterio vt hoſpes habi
tabat: ⁊ monachoꝛū vitā moꝛibꝰ fugiēs/ recedere a mo
naſterij habitatiōe nō poterat: q: vel quid ageret vel vn̄
viueret nō habebat. Erat prauitas eiꝰ cūctis oneroſa: ſʒ
hunc oēs equanimiter ꝓ fratris eiꝰ amoꝛe tolerabāt. Nā
ſuperbus ⁊ lubricus/ ſi qua poſt hoc ſeculū vita ſequeret̄
neſciebat. Irridebat ṽo/ ſi quis illi hāc pꝛedicare voluiſ
ſet. Itaq̄ cū habitu ſeculari viuebat in monaſterio: ver
bis leuis/ nutibꝰ inſtabilis/ mēte tumidus/ veſte compo
ſitus/ actione diſſipatꝰ. Mēſe aūt Iulio nup elapſo: huiꝰ
quā noſtis peſtilētie clade ꝑcuſſus eſt. Qui ad extremū
veniens vrgeri cepit vt aīam redderet. Et vltima iā coꝛ
poꝛis parte ꝑmoꝛtua: vitalis virtꝰ in ſolo pectoꝛe ⁊ lin
gua remanſerat. Fratres aderāt/ eiuſq̄ exitū inquantū
deo largiente poterant/ oꝛatione tuebant̄. At ille ſubito
ad deuoꝛādū ſe dꝛaconem venire cōſpiciēs: magnis cepit
vocibus clamare dicens. Ecce dꝛaconi ad deuoꝛandū da
tus ſum: ꝓpter veſtrā autē pꝛeſentiā deuoꝛare me nō pōt
Quid mihi moꝛas facitis? Date locū: vt ei deuoꝛare me
liceat. Cūq̄ hūc fratres vt ſignū ſibi crucis ipꝛimeret ad
monerēt: reſpondebat virtute qua poterat dicens. Volo
me ſignare: ſed nō poſſum/ q: a dꝛacone pꝛemoꝛ. Spume
oꝛis eius faciē meā liniūt/ guttur meū oꝛe eius ſuffocat̄.
Ecce ab eo bꝛachia mea copꝛimūt̄/ q̄ ⁊ caput meū in ſuo
oꝛe abſoꝛbuit. Cūq̄ hec pallēs ⁊ tremens ⁊ moꝛiens dice
ret: ceperūt fratres vehemētius oꝛationi inſiſtere: et op
pꝛeſſum dꝛaconis ꝑſentia ſuis ꝑcibus adiuuare. Tum re
pēte liberatꝰ/ magnis cepit vocibꝰ clamare dicens. Deo
gratias: ecce diſceſſit/ ecce exijt: ante oꝛationes veſtras fu
git dꝛaco qui me acceperat. Mox autē ſeruiturū ſe deo
⁊ eſſe monachū deuouit: atq̄ a tēpoꝛe illo nūc vſq̄ febꝛi
bus pꝛemit̄/ doloꝛe fatigat̄. Moꝛti quidē ſubtractus eſt
ſed adhuc plenius vite reſtitutꝰ nō eſt. Quia em̄ lōgis et
diuturnis iniq̄tatibꝰ pꝛeſſus eſt/ lōgo lāguoꝛe fatigat̄: et
durū coꝛ ignis purgatiōis durius cōcremat: q: diuina di
ſpenſatione agit̄: vt ꝓlixioꝛa vitia egritudo pꝛolixioꝛ excu
rat. Quis vnq̄ illū ſeruari ad ꝯuerſionē crederet? Quis
tantā dei miam conſiderare ſufficiat? Ecce iuuenis pra
uus dꝛaconē vidit in moꝛte: cui ſeruiuit in vita: nec vidit Copia/
vt vitam funditꝰ perderet: ſed vt cui ſeruierat ſciret/ ſcien miſera/
do reſiſteret: ipſumq̄ reſiſtēdo ſuparet: ⁊ eū q̄ nō videns tionis di
paꝰ tenebat̄ vidit/ poſtea ne teneret̄. Que ḡ lingua nar uine.
rare viſcera diuine mie ſufficiat? Quis ſpūs ad tāte pieta
tis diuitias nō obſtupeſcat? Has diuine pietatꝭ diuitias
cōſiderauit Pſalmiſta cū diceret. Adiutoꝛ meꝰ tibi pſallā
q: tu deꝰ ſuſceptoꝛ meꝰ es: deus meꝰ mia mea. Ecce perpē
dēs in quibꝰ laboꝛibꝰ hūana ſit vita conſtituta: deum ap
pellauit adiutoꝛē. Et q: a tribulatione ꝑſenti in requiē
eternā nos ſuſcipit: appellat etiā ſuſceptoꝛē. Sed cōſide
rans/ ꝙ mala noſtra aſpicit ⁊ poꝛtat/ culpas nr̄as tolerat
tn̄ nos ꝑ patiētiā ad ꝑmia reſeruat: noluit deū miſericoꝛ
dē dicere: ſed hūc ipam miſericoꝛdiā vocauit dicēs: deus
meꝰ mia mea. Reuocemꝰ ḡ añ oculos mala q̄ fecimꝰ: pēſ
ſemꝰ ex quāta dei benignitate toleramur: cōſideremꝰ q̄
ſunt pietatis eius viſcera/ vt nō ſolum culpas indulgeat
ſed celeſte regnū penitētibus etiā poſt culpas pꝛomittat:
atq̄ ex oībus medullis coꝛdiū dicamꝰ ſinguli/ dicamus
oēs: deus meus miſericoꝛdia mea. Tu autem.

¶ De eadē dñica: Sermo bti Ioan nis Chꝛyſoſtomi quomō pꝛimus ho

mo toti

mo toti prelatus ſit creature.

Dignitas humane ori
ginis facile agnoſcit̄ cōſiderata ſublimitate
auctoꝛis. Neqꝫ eñ facile poterat eſſe vel leue:
qꝺ man⁹ ſacra cōſinxit: ⁊ celeſtis flatus in vitalē ſubſtan
tiā animauit: maxime cū idē artifex deus p̄tātē ſuam in
oēm fabricā eidē hoi fuerat traditur⁹: vt quē ſecūdū p̄ſi
dē poſt ſe facere diſponebat/eundē faceret plenū atqꝫ ꝑ
fectū: habentē in ſeſe ⁊ dignitatē qua p̄celleret: ⁊ p̄tātem
Nature condite dignitas qua cūctis animātib⁹ imperaret: ſoli ſeruiēs illi a quo ci
cūcta fuerāt ſubiugata: vt īperaret mūdo/ſeruiret deo/
creatoꝛē ſuſpiceret/creaturā ſibi parere cōpelleret: tan
tūqꝫ ditionis ſeſe dn̄o debere perſpiceret/quātum ipſe a
creatura exigeret: habens in ꝓpꝛia p̄tāte ⁊ obediētiam
et cōtemptū: obedientiā qua viueret/cōtemptū quo di
gne ꝓ meritis interiret. Vn̄ effectū eſt/vt cōtenēdo moꝛ
tē incideret/qui obediēdo viuere poſſet. Vn̄ poteſtatē
cōceſſam dn̄i in contēptū ꝓtulit: et vite priuilegiū ꝑdidit/
et moꝛtis ſibi ſententiā acquiſiuit. Et tn̄ adhuc creatura ei⁹
ſeruat īperiū: licet ipſe creatoꝛi ſuo denegaret obſequiū.
Unde apparet q̄d ſue felicitati detraxerit/cū peccatoꝛū
merita ei⁹ ſtatū adhuc mutare nō poſſint. Grauaris hō
mo: iuſte grauaris/et inexcuſabili pena aſtringeris. Cō
tēnis creatoꝛē/⁊ eius imperas creature. Deſpicis dn̄m: ⁊
de eius creatura exigis obſequiū. Beneficijs dei ꝑfrue
ris: et eius potētiā nō extimeſcis. Et cū tibi ꝑ eū cuncta
deſeruiāt: ſolus ipſe illi nō ſeruis. Bis delinq̄s: ⁊ geminū
ac duplex crimē incurris: dū nec ꝓ cōditione vt ſeru⁹ ob
ſequeris/nec ꝓ poteſtate data dn̄o famularis. Tibi celū
in die lucis ſplēdoꝛe veſtitur/⁊ ſolis fulgoꝛibus decoꝛat̄:
in nocte clariſſimo lune ſpeculo/⁊ aſtroꝝ fulgoꝛe vario
polus ipſe illuſtrat̄: vt diei noctiſqꝫ viciſſitudine: ⁊ nume
roſitas tēpoꝛū dinoſcat̄: ⁊ poſt diurnū laboꝛē requies mi
ſeris moꝛtalib⁹ p̄beat̄. Tēpoꝛa alternis vicib⁹ immutan
tur: frondeſcūt ſylue/amenant̄ cāpi/pꝛata vireſcunt: ani
mantia cūcta diuerſis vſibus ꝓcreata edunt fetus: pa
rent imperio: obſeq̄a ſeruāt/ſcatēt fontes/amnes fluūt/
inſtitutis terminis maria coercent̄. Gaudet poſt hyemē
verna tēperies/eſtatis flagrātia decoq̄t meſſes: autūni
tas temulēta ſuas exhibet vbertates: hyeme maturant̄
imbꝛibus terre: ſuis inſtitutis cūcta deſeruiūt/ſolus hō
deo nō ſeruit. Quid ſi tibi vniuerſa natura cōſtanter di
ceret: ego tibi a dn̄o rerū parere p̄cepta ſum: ego circa te
iuſſa implere: inſtituta ſeruare/naſcētia cuncta tribuere
Vox rerū ad hominem. genitoꝛis imperio iuſſa ſum: deniqꝫ pareo/obtēpero/ſer
uio: ⁊ cū mutato nō mutoꝛ. Pareo inquā rebelli/obtēpe
ro ꝓcaci/deſeruio cōtēptoꝛi. Ceterū ſi mihi inſtituta mu
tare/iuſſa ꝑuertere/neceſſaria denegare rerū dn̄s p̄cepiſ
ſet: creatura cūcta viduata hoīe remaneret: nec q̄ cōtene
ret vlteri⁹ eſſet: q: cōtēptoꝛ hō digne de merito interiret.
Deniqꝫ q̄s talis eſt: q̄ in hoc contēptu cōſiſtis: q̄ creature
imperas ⁊ creatoꝛi nō ſeruis: qui dominatum exerces: et
dn̄m non agnoſcis: time dn̄m patientē: ne ſeuerū ſentias
iudicem. Coꝛrigat te dilatio differētis/ne cēſura puniat
iudicantis. Facile enim obſequio tuo facies deū ꝓpitiū
ſi cōuerſus iā mutaueris vitiū. Uſurarum enim reddit̄
quicquid dilatione tēpoꝛis fenoꝛatur: nec eſſe iam pote
rit impunitum cui moꝛa tēpoꝛis non potuit dare reme
diū. Quid retribuā dn̄o. Si humana conditio genitoꝛi
quid debeat noſcat: atqꝫ ſi eius beneficioꝝ innumeram
multitudinē momentis omnib⁹ retractādo intelligat:
inueniet ſue ſeruitutis obſeq̄a cōtinuis laudib⁹ iugi gra
tulatione equare nō poſſe. Neqꝫ eñ beneficia ab eo p̄ſti
ta atqꝫ collata/vel modū poterūt habere vel numerum:
certe nec terminū: q̄ppe cū nec ſenſus ad inueſtigandū
ſufficiat/nec ſcientia ſupperat ad laudādū: īmenſitas eñ
beneficioꝝ ſupat cogitatiōes ſenſuū: ⁊ innumera multi
tudo donoꝝ vincit volubilitatem v̄boꝝ. Nec ſi totū vite
tp̄s oīs obſeq̄a occupent/laudes teneāt/grātiāꝝ actiōes
inſiſtāt/poteris p̄ēſare qꝺ debes. Qua in re dāda nobis
eſt opera: vt totis virib⁹ deuotio mētis in diuina obſeq̄a
exerceat̄: ⁊ laudū gloꝛias os noſtrū ꝑ om̄e tp̄s frequētā
re cogat̄: nō quo in iſtis debita cōpēſent̄: ſꝫ vt nr̄e deuo
tionis volūtas/his conatib⁹ dinoſcatur: vt q̄cq̄d fragili
tas detrahit ad cōplēdū/hoc deuotio cōferat ad ꝓmerē
dum: vt iam q: vis nō q: ꝑficis expugnaris: nec q: debita
cōpenſas/ſed quia parere deſideras. Velle enim expūgi
tur: q: ꝑ immenſitatē rerū idipſum qꝺ cupimus explicare
non dat̄. Quid retribuam inquit dn̄o ꝓ oībus que mihi
retribuit. Querit ꝓpheta ſanctiſſimus/q̄b⁹ meritis be Pſ. cxv.
neficia diuina cōpenſet: quo famulatus genere munera
p̄cepta coequet: quibus obſequijs tātis poſſit munerib⁹
reſpōdere: quo ſeruitutis genere innumera debeat do
na ⁊ infinita beneficioꝝ genera cōparare. Sit ſꝫ excellēs
hominū meritū: ſit nature iura cōſeruans: ſit legū iuſſis
obtēperās/impleat fidē: iuſtitiā teneat/v̄tutes exerceat:
dānet vitia/peccata repellat: ſemet exemplū imitantib⁹
pꝛebeat: ſi quid geſſerit parū eſt/q̄cq̄d fecerit min⁹. Om
ne enim meritū breue eſt cōparatione donoꝝ. Numera Virginitas meriti hūani notatur
beneficia ſi potes: ⁊ tūc cōſidera q̄d mereris. Cū benefi
cijs celeſtibus tua facta ꝑpende: tum diuinis munerib⁹
actus ꝓpꝛios meditare: nec dignū te iudicabis eo quod
frueris/ſi intelligas q̄d merearis. Igitur de bn̄ficijs innu
meris diuina in te pietate collatis/elige qꝺ libuerit vnū:
hinc tuū cōpenſari totū nō poterit meritū. Ceterū obrū
ditur ſenſus/cōfundit̄ anim⁹/ſp̄us ꝑturbat̄/vt ab homi
ne de⁹ noſcat̄: nec humana poterūt penſari obſeq̄a/ſi di
uina beneficia cōpares: ⁊ tn̄ de illo loquimur q̄ ſemel pec
care nō patit̄: q̄ iudiciū ſue mentis examinās/cōtendit vt
placeat/vt promereat̄ inſtat/vt ſeruiat elaboꝛat. Ceterū
quē aut peccare delectat/aut ꝓpꝛia mentis ſegnitia/aut
incōſiderati actus: aut vanitas vite ſic mācipat vitijs/vt
ſit materia delictoꝛū/miniſter culparū/ſeminariū pecca
toꝛū: ita vt in ſe duplex ſcelus ⁊ geminū crimē admittat:
et qꝺ debita dn̄o ſeruitutis nō reddit obſeq̄a: ⁊ q̄ innu
mera bn̄ficia peccādo ei⁹ p̄ēſare nitit̄ cōtumelia. Quare
nitatur iuſtus merita ꝓpꝛia bn̄ficijs celeſtib⁹ coequare:
nitatur ⁊ peccatoꝛ vitia q̄ exercebat hoꝛrere. Ille incremē
tis ſctē vite increſcat: hic pc̄tā dānando iuſtitiā quā non
amabat exerceat. Ille bonis tribuat ſalutare exēplū: hic
malis oſtēdat coꝛrectiōis remediū. Ille p̄mia meriti ſcī
expectet: hic ſupplicia ſemet coꝛrigēdo declinet. Sic fit vt
et iuſtus gloꝛiam bene viuendo acquirat: ⁊ peccatoꝛ coꝛ
rectus indulgentiam diuina pietate percipiat.

Dn̄ica in ſexageſima. Luc. VIII.

¶ In illo tempoꝛe: Cum turba plurima conue
niret: et de ciuitatibus properarent ad Ieſum: di
xit per ſimilitudinē. Exijt qui ſeminat ſeminare
ſemen ſuum. Et dum ſeminat: aliud cecidit ſecus
viam et conculcatū eſt: et volucres celi comede
runt illud. Et rel. Homilia bt̄i Gregoꝛij pape.

Lectio ſancti euāgelij
quā modo audiuim⁹ fratres chariſſimi: expoſi
tione nō indiget: ſed admonitione. Quā enim
per ſemetipſam veritas expoſuit/hāc diſcutere humana
fragilitas nō p̄ſumat. Sed eſt qꝺ ſolicite in hac ipſa expo
ſitione dn̄ica p̄ēſare debem⁹: q: ſi nos vobis ſemē verbū:
agrū mundū/volucres demonia/ſpinas diuitias ſignifi
care diceremus: ad credendū nobis mens foꝛſitan veſtra
dubitaret. Unde ⁊ idē dn̄s per ſemetipſum dignatus eſt Doctrine chꝛiſti exemplum.
exponere qꝺ dicebat: vt ſciatis rerū ſignificationes que
rere/in his etiā que ꝑ ſemetipſum noluit explanare. Ex
ponēdo ergo qꝺ dixit figurate ſe loqui innotuit: quate
nus certos nos redderet: cū vobis noſtra fragilitas figu
ras v̄boꝝ illius aperiret. Quis eñ mihi vnq̄ crederet: ſi
ſpinas diuitias interpꝛetari voluiſſem: maxime cū ille pū

Digitized by Google

veniſſe deſignat. Primū ꝗppe ſeculi tp̄s ante legē patri-
archarū exēplo: ſecūdū ſub lege ꝓphetarū ſcriptis: tertiū
ſub gratia ꝑconijs euāgeliſtarū q̄ſi tertie diei luce mūdo
refulſit: in quo dn̄s ⁊ ſaluator noſter ꝓ redēptione gene-
ris humani in carne nat⁹ apparuit. Sʒ ⁊ hoc ꝙ in Cha
na Galilee: ideſt in celo trāſmigrationis ꝑpetrate eedem
nuptie eſſe ꝑhibentur: typice denūtiat eos maxime grā
chriſti dignos exiſtere, q̄ celo feruere pie deuotionis et
emulare chariſmata maiora, ac de vitijs ad virtutes bo
na operādo: de terrenis ad eterna norūt ſperādo ⁊ aman
do tranſmigrare. Diſcūbēte aūt ad nuptias dn̄o vinum
defecit: vt vino meliori ꝑ ip̄m mirabili ordine facto, ma-
nifeſtaret̄ glīa latētis in hoīe dei: ⁊ credentiū in eū fides
aucta ꝓficeret. Qr̄ ſi myſteriū q̄rimus apparēte in carne
dn̄o, mera illa legalis ſenſus ſuauitas paulatim ceperat
ob carnalē Phariſeoꝝ interp̄tationē, a priſca ſua ꝟtute
deficere: q̄ mox ea q̄ carnalia videbant̄ mādata, ad ſpūa
lem cōuertit doctrinā: cūctāq; lr̄e legalis ſupficiē, euāge
lica celeſtis grē virtute mutauit: qđ eſt vinū feciſſe de aq.
Sed primo ſtudeam⁹ indagare, q̄d ſit ꝙ cū deficiēte vi-
Tex. no diceret mater Jeſu ad eū. ¶ Vinū non habēt: reſpō
dit: q̄d mihi ⁊ tibi eſt mulier? nōdū venit hora mea. Neq;
eīn matrē ſuā inhonoraret, q̄ nobis iubet honorare p̄rē
et matrē: aut eā ſibi eſſe matrē negaret: ex cui⁹ carne vir-
ginea carnem ſuſcipere nō deſpexit, etiam apoſtolo teſte
Rom. j. qui ait. Qui factus eſt ei ex ſemine Dauid ſm carnem.
Quō ex ſemine Dauid ſm carnem: ſi nō ex corpore Ma
Explica- rie ſm carnē: q̄ ex ſemine Dauid deſcēdit? Sʒ in eo ꝙ mi-
tio myſ- raculū factur⁹ ait: q̄d mihi ⁊ tibi eſt mulier? ſignificat ſe
terij. diuinitatis q̄ miraculū erat patrādū, nō principiū tpali-
ter accepiſſe de mr̄e: ſʒ ꝑ eternitatē ſemꝑ habuiſſe de p̄re.
Quid mihi ⁊ tibi inq̄t eſt mulier? nōdū venit hora mea:
cui ex diuinitate quā ex patre ſemꝑ habui cū tua carne,
ex qua carnē ſuſcepi cōmune non eſt. Nondū venit hora
mea: vt fragilitatē ſumpte ex te hūanitatis moriēdo de-
mōſtrē: prius eſt vt potētiā eterne deitatis virtutes ope-
rādo patefaciā. Veniet aūt hora, vt q̄d ſibi et matri com
mune eſſet oſtēderet: cū eā moritur⁹ in cruce diſcipulo vir
Joā. xix. gini virginē cōmēdare curauit. Carnis nāq; infirma per
petiēs matrē de q̄ hec ſuſcepit pie cognitā: ei quem maxi
me diligebat diſcipulo cōmendauit: quā diuina factur⁹
Tex. q̄ſi incognitā ſe noſſe diſſimulat: q: hanc diuine natiuita
tis auctorē nō eſſe cognoſcit. ¶ Erāt aūt lapidee hydrie
ſex poſite ſm purificationem iudeorū: capientes ſingule
Sex hy- metretas binas vel ternas. Hydrie vocant̄ vaſa aquarū
driarum receptui parata: grece eīn aqua hydor dicit̄. Aqua autē
ſignifica- ſcripture ſacre ſciētiā deſignat: q̄ ſuos auditores ⁊ a pec-
tio. catorum ſorde abluere ⁊ diuine cognitiōis ſolet fonte po
tare. Vaſa ſex q̄b⁹ cōtinebat̄, corda deuota ſunt ſanctoꝝ:
quorū ꝑfectio vite ⁊ fidei exēplū recte viuendi ac creden
di propoſita eſt generi hūano ꝑ ſex ſeculi labētes etates
id eſt vſq; ad tēpus dn̄ice p̄dicatiōis. Et bn̄ lapidea ſunt
Dan. ij. vaſa: q: fortia ſunt p̄cordia iuſtoꝝ: vtpote illi⁹ fide ⁊ dile-
ctione ſolidata lapidis: quē vidit Daniel p̄ciſum de mōte
Zacha. ſine manib⁹: factūq; in mōtē magnū, ⁊ impleſſe oēm terrā
iij. ⁊ de q̄ dicit Zacharias. In lapide vno ſeptē ocli ſunt. i. in
chriſto vniuerſitas ſciētie ſpūalis inhabitat. Cui⁹ ⁊ apl's
j. Pe. ij. Petrus meminit dicēs. Ad quē accedētes lapidē viuū, ⁊
ipſi tanq̄ lapides viui ſupedificamini. Bene ſm purifi
cationē iudeorū tātū poſite ſunt hydrie: q: iudeorū tātū
pplo lex ꝑ Moyſen data eſt. Nā grā euāgelij ⁊ ꝟitas nō
min⁹ gētib⁹ q̄ iudeis ꝑ Jeſum chriſtū fctā eſt. Capiētes
inq̄t ſingule metretas binas vel ternas: q: ſcripture ſan
cte auctores ⁊ miniſtri ꝓphete, nō de patre tm̄ loquunt̄
Ps. ciij. ⁊ filio, vt eſt illud. Oīa in ſapientia feciſti. Virtus etenī
Pſal. dei ⁊ ſapiētia chriſt⁹ eſt. Mō etiā ſpūſſancti faciūt mētio
xxxij. nē iuxta illud pſalmographi. Verbo dn̄i celi firmati ſunt
⁊ ſpū oris ei⁹ oīs virtus eoꝝ. Verbū dn̄i ⁊ ſpm̄, totā que
vnus de⁹ eſt intellige trinitatē. Sed quātū inter aquā ⁊
vinū, tātū diſtat inter ſenſum illū quo ſcripture ante ad-
uētū ſaluatoris intelligebant̄: ⁊ eū quē veniēs ip̄e reue-
lauit apl'is, eorūq; diſcipulis ꝑpetuo ſequendū reliq̄t. Et
q̄dē potuit dn̄s vacuas iplere hydrias vino: q̄ in exordio
mūdane creationis cūcta creauit ex nihilo: ſed maluit de
aqua facere vinū: q̄ typice doceret nō ſe ad ſoluendū im
probandūq;: ſed ad implēdū poti⁹ legē ꝓphetaſq; veniſ-
ſe. Neq; alia ſe per euāgelicā grām facere ⁊ docere q̄ q̄ le
galis ⁊ ꝓphetica ſcriptura eū facturū docturūq; ſignaret
Videam⁹ ergo fratres ſex hydrias ſcripturarū aq̄ ſaluta
ri repletas: videam⁹ eandē aquā in ſuauiſſimū odorē gu
ſtūq; vini cōuerſam. In prima etate ſeculi, Abel iuſtū fra- Gen. iiij.
ter inuidēs occidit: ⁊ ob hoc ipſe ꝑpetua martyrij glīa bea
tus: etiā in euāgelicis ⁊ in apoſtolicis literis iuſtitie lau
dem accepit, fratricida impi⁹ eterne maledictionis pe-
nas luit. Quicūq; his auditis metuūt cū impijs dānari:
cupiētes bn̄dici cū pijs, oīm odiorū ⁊ inuidie fomitem
abijciūt deo placere ꝑ ſacrificiū iuſtitie, modeſtie, inno-
cētie, ac patiētie curāt: vas plenū aque in ſcriptura inue-
niūt, vn̄ ſalubriter ablui potariq; gaudeāt. Sʒ ſi intelle-
xerit Cain homicidā iudeoꝝ eſſe ꝑfidiā: occiſionē Abel
paſſionē eſſe ſaluatoris: terram q̄ aperuit os ſuū ⁊ ſuſce-
pit eius ſanguinē de manu Cain, eccleſiā eſſe q̄ effuſum
a iudeis chriſti ſanguinē in myſteriū ſue renouatiōis ac-
cepit: nimirū aquā in vinū mutatā reperiūt: q: ſacre dicta
legis ſacratius intelligūt. Scd̄a etate ſeculi inchoāte, de
letus eſt aquis diluuij mūdus ob magnitudinē pctōrū:
ſed ſolus Noe ꝓpter iuſtitiā eſt cū domo ſua liberat⁹ in Gen. vij
arca. Huius plage audita vaſtatiōe horribili paucorūq;
liberatione mirabili q̄ſq̄s emēdatius viuere ceperit, li-
berari deſiderās cū electis, timēs exterminari cū repro-
bis: hydriā ꝓfecto aque q̄ mūdaret̄ vel reficeret̄ accepit.
At vero cū altius reſpicere ceperit: ⁊ in arca eccl'iam, in Sex eta-
Noe chriſtū, in aq̄ delēte pctōres aquā baptiſmi q̄ pctā di tū myſti
luit: in hoīb⁹ vel in aīalib⁹ q̄ arca cōtinebat multifariā ca expo-
baptizatoꝝ differētiā: in colūba q̄ poſt diluuiū ramū oli- ſitio.
ue intulit in arcā vnctionē ſpūſſancti q̄ baptizati imbuū
tur intellexerit: vinū ꝓfecto de aqua factū mirat̄: q: iam
in veteris hiſtoria facti, ſuā ablutionē ſctificationē, iuſti
ficationē ꝓphetari cōtēplat̄: q̄ vtiq; contēplatio dulcior
eſt omni falerno. Tertia etate ſeculi deus tētans obediē
tiā Abrae: filiū vnicū ei⁹ eū quē dilexit in holocauſtū ſibi gen. xxij.
offerri p̄cepit. Nō differt Abraā facere q̄ iubet̄: ſed ꝓ filio
imolat̄ aries. Ip̄e tn̄ ꝓ obedientie ꝟtute eximia, ꝑpetue
bn̄dictiōis hereditate donat̄. Ecce habes hydriā tertiā.
Audiēs eīn quāta virt⁹ obediētie, quāta mercede remu
neremur: ⁊ ip̄e obediētiā dicere atq; habere ſatagis. Qr̄
ſi imolationē filij vnici dilecti paſſionē ei⁹ itelligis: de q̄
dicit p̄r. Hic eſt fili⁹ me⁹ dilect⁹, in q̄ mihi bene cōplacui. Mat. iij
In qua q: diuinitate ipaſſibilis ꝑmanet, ſola hūanitas
mortē paſſa eſt: ⁊ dolorē attēderis quo q̄ſi fili⁹ offert̄: ſed
aries mactat̄. Si itelligis bn̄dictionē q̄ ꝓmiſſa eſt Abrae
in te ⁊ ceteris gētib⁹ credēris munus eſſe cōpletū, nimi-
rū tibi de aq̄ vinū fecit: q: ſpūalē ſenſum cuius noua fra-
grantia debriaris aperuit. Quarte etatis initijs Dauid j. reg. xvj
pro Saule regnum Iſraelitice gētis ſortit̄, humilis, ino
cens, ⁊ mitis exul ꝓ illo cui⁹ iniuſta diu ꝑſecutione cru-
ciabat̄. Ecce hydria quarta fonte ſalutari repleta. Quiſ
quis hec audiēs: hūanitate atq; innocētie ſtudere: ⁊ ſu-
perbiā atq; iuidiā ceperit ſuo de corde repellere: q̄ſi hau
ſtū aq̄ lympidiſſime q̄ reficiat̄ inuenit. At ſi in Saule ꝑſe
quētes iudeos, in Dauid chriſtū ⁊ eccl'iam ſignificari co
gnouerit: illoꝝ ob ꝑfidiā ⁊ carnale ſimul imperiū ⁊ ſpūa
le ſimul deſtructū: chriſti aūt ⁊ eccl'ie regnū eſſe mānſurū:
poculū vtiq; vini de aqua factū ſentiet: q: ſe ſuāq; vitam
et regnū: ſed ⁊ ſeipſum regē ibi ſcriptū legere nouit: vbi
quaſi de alijs veterem legebat hiſtoriā. Quinta etate ſe
culi populus peccās captiuitate Nabuchodonoſor Ba-
byloniam tranſmigrat: ſed poſt ſeptuaginta annos pe-
nitens: ⁊ correctus, in patriam per Jeſum ſacerdotē ma Hie. xxv
gnū reducit̄: vbi domū dei q̄ incēſa eſt: ⁊ ciuitatem ſctām et. xxix.

Digitized by Google

que deſtructa eſt reedificat. Hec audiēs ſiue legēs q̄ſq; peccādi metū arripit: ad penitēdi remediū cōfugit: aqua hydrie purificātis ablutus eſt. Si vero intelligere didicerit Hieruſalē ⁊ tēplū eccl'iam chriſti: Babylonē cōfuſionē pctōꝝ: Nabuchodonoſoꝛ diabolū: Ieſum ſacerdotē magnū/ verū eternūq; pōtificē eſſe Ieſum chriſtū: ſeptuaginta annos bonoꝝ plenitudinē operū/ q̄ p ſpūſſcti dona largiunt᷑: vel ꝑpter decalogū ⁊ ſeptifoꝛmē eiuſdē ſpiritus gratiaꝝ. Videritq; hoc quotidie fieri: aliis nimirum a diabolo de eccleſia peccando raptis: aliis gr̄a ſpūſſancti p chriſtū reſipiſcēdo ac penitēdo recōciliatis: vinū de aqua factū hꝫ: q: ad ſe ꝑtinere q̄ ſcripta ſunt intelligens/ magno moꝝ cōpūctionis ardoꝛe quaſi muſto incaleſcēs: q̄cq̄d ſibi peccati captiuātis ineſſe dep̄hēderit/ p chriſti gratiā libera depoſcit.

Luce. ii. Sexta inchoāte ſeculi etate: dn̄s in carne apparēs/ octaua die natiuitatis iuxta legē circūciſus eſt: trigeſima ⁊ tertia poſt hec ad tēplū delatus: ⁊ legalia ſunt ꝓ eo munera oblata. Hec intuētes ad literā/ aperte diſcim⁹ quāta nobis diligētia ſunt euāgelice fidei ſubeūda myſteria: q̄n ipſe bn̄dictionē gratie afferēs q̄ legē litere dedit veterū p̄mo cerimoniarū ritu cōſecrari: qui cūcta diuinit⁹ cōſecrat: ⁊ ſic noue gratie ſacramēta ſuſcipere ſimul et tradere curauit.

Octaue diei myſterium. Ecce hydria ſexta ad abluēda peccati cōtagia: ⁊ potāda vite gaudia/ mūdioꝛē ceteris afferēs vndā. Verū ſi in octaui diei circūciſione/ baptiſma qḋ in myſteriū dn̄ice reſurrectionis a pctōꝛum nos moꝛte redemit intelligis in inductione in tēplum et oblatiōe hoſtie purificātis/ cognoſcis fideles quoſq; de baptiſterio ad altare ſctm̄ ingredi: ac dn̄ici coꝛꝑis ⁊ ſanguinis victima ſingulari debere cōſecrari: vino q̄dem de aqua facto: ⁊ q̄dē meraciſſimo donat⁹ es. Poꝛro ſi circūciſionis diē ad generalē hūani gn̄is reſurrectionē: quando moꝛtalis ꝓpago ceſſabit/ ⁊ moꝛtalitas tota imoꝛtalitate mutabit᷑ interp̄taris: ⁊ circūciſos includi in tēplum cū hoſtiis intellexeris: q̄n poſt reſurrectionē vniuerſali expleto iudicio/ ſcti incoꝛruptibiles iā facti ad cōtēplādū ꝑpetuo ſpeciē diuine maieſtatis/ cū bonoꝝ operū muneribus intrabūt: mirādū ꝑfecto vinū de aqua fieri videbis. Cui⁹ cōditoꝛi recte p̄ſteris/ ⁊ dicas. Et poculū tuū inebriās q̄ p̄clarū eſt. Ergo dn̄s vinū in gaudia nuptiarū nō de nihilo facere voluit: ſed hydrias ſex repleri aqua

Aque in vinū mutatio. p̄cipiēs/ hanc mirabile cōuertit in vinū: q: ſex mūdi etates ſapiētie ſalutarꝭ largitate donauit: quā tn̄ ipſe veniēs ſublimioꝛis ſenſus virtute fecūdauit. Nā q̄ carnales carnaliter tātum ſapiebāt: ipſe ſpūaliter ſentiēda reſerauit. Vultis audire fr̄es q̄liter de aqua fecerit vinum? Apparuit poſt reſurrectionē ſuā duob⁹ diſcipulis ambulātib⁹ in via ibatq; cū illis: ⁊ incipiēs a moyſe ⁊ oībus ꝓphetis interp̄tabat᷑ in oīb⁹ ſcripturis q̄ de ipſo erāt. Vultis iterū audire quō eodē vino ſunt inebriati? Poſtmodū cognoſcētes q̄s eſſet q̄ ei eis verbū vite ꝓpinabat/ dicebant ad

Luce. xxiiii. inuicē. Nōne coꝛ nr̄m ardens erat in nobis cū loq̄ret᷑ in

Tex. via: ⁊ aperiret nobis ſcripturas? Dicit Ieſus ergo miniſtris. Implete hydrias aqua. Et impleuerūt eas vſq; ad ſummū. Quid p miniſtros q̄ hec iubent᷑ facere/ niſi chriſti ſignant᷑ diſcipuli? Qui impleuerūt hydrias aqua: non q̄dē ipſi p̄teritas mūdi etates legalib⁹ ac ꝓpheticis implēdo ſcriptis: ſꝫ ipſas intelligēdo p̄uderet: ⁊ aperiendo fideliter. Quia ſcriptura q̄ a ꝓphetis miniſtrata eſt: ⁊ ſalubꝛis eſt ad hauſtū ſapiētie celeſtis: ⁊ ad operū caſtigationē vtilis. Impleuerūt eas vſq; ad ſummū: quia recte intellexerūt nullū fuiſſe tp̄s ſeculi a ſctis alienū doctoꝛibus: q̄ ſiue v̄bis/ ſiue exēplis/ ſiue etiā ſcriptꝭ viā vite moꝛ-

Tex. talibus pāderent. Et dicit eis. Haurite nūc ⁊ ferte architriclino: ⁊ tulerūt. Architriclin⁹ aliq̄s legiſperit⁹ illi⁹ tp̄is eſt foꝛtaſſe Nicodem⁹ vel Gamaliel/ vel diſcipulus tūc ei⁹ Saul⁹: nūc aūt magiſter toti⁹ eccl'ie Paul⁹ ap'ls. Et cū talib⁹ v̄bū euāgelii credit᷑: qḋ in litera legis ⁊ pꝛophetie latebat occultū: vinū vtiq; architriclino de aqua factū ꝓpinat᷑. Vn̄ cōueniēter ꝑhibet᷑/ q̄ architriclin⁹ vocato ſpōſo dixerit. Oīs hō p̄imū bonū vinū ponit: et

Tex. cū inebriati fuerint/ tūc id qḋ deteri⁹ eſt: tu aūt ſeruaſti bonū vinū vſq; adhuc. Quia doctoꝝ eſt cognoſcere diſtātiā legis ⁊ euāgelii: veritatis ⁊ vmbꝛe: cūctiſq; veteribus inſtitutis/ cūctis terreni regni ꝓmiſſis: nouā euāgelice fidei gratiā ꝑpetue patrie celeſtis dona p̄ferre. Hoc fe-

Tex. cit initiū ſignoꝝ Ieſus in Chana Galilee: ⁊ manifeſtauit gl'iam ſuam. Manifeſtauit hoc ſigno: q: ipſe eſſet rex gloꝛie ⁊ ideo ſpōſus eccl'ie: q̄ vt homo cōis veniret ad nuptias: ſꝫ q̄ſi dn̄s celi ⁊ terre elemēta ꝑut voluiſſet cōuerteret. Pulchꝛa aūt rerū cōueniētia/ q̄ initio ſignoꝝ: que moꝛtalis adhuc moꝛtalib⁹ erat oſtēſurus/ aquā cōuertit in vinū. Ipſo vtiq; initio ſignoꝝ q̄ imoꝛtalis iā p reſurrectionē effect⁹/ imoꝛtalis vite ſtudia ſola ſectātib⁹ oſtēderet: carnalē pri⁹ ⁊ q̄ſi inſipidā mētē eoꝝ ſapoꝛe ſciētie celeſtis imbuit. Nā ⁊ p̄imo cōſiſtēs in terra: ſui ſpūs munere aperuit illis ſenſum vt intelligerēt ſcripturas. Et poſtmodū miſſo eodē ſpū de celis: maioꝛē ſuperni amoꝛis ſimul ⁊ ſapiētie ſpūalis flagrātiā eoꝝ coꝛdib⁹ infudit: data inſuper oīm cognitione linguarū: q̄bus vniuerſo oꝛbi eā quā p̄ceperāt vite gratiā pꝛopinare ſufficerēt. Has ergo

Spiritalium nuptiarum preparatio. chꝛiſti ⁊ eccl'ie nuptias fratres chariſſimi: q̄ ⁊ tūc vna in ciuitate figurabant᷑: ⁊ nūc vniuerſo celebꝛant᷑ in oꝛbe terrarū diligamus tota mēte. Harū gaudiis celeſtib⁹/ indefeſſa bonoꝝ operū intētione iūgamur. Has q̄dē p fidem vocari intremus: ⁊ mundo dilectionis habitu celebꝛare curem⁹: noſtreq; actionis ſimul et cogitatiōis maculas ante diē extremi diſcriminis ipſi ſollicit⁹ examinando diluam⁹ ne foꝛte tūc ingrediēs rex q̄ has filio ſuo nuptias fecit ſi viderit nos nuptialē charitatis veſtem nō habere eiiciat nos: ⁊ ligatis a bene agendi facultate pedib⁹ noſtris ac manib⁹/ exterioꝛes mittat in tenebꝛas. Mundemus fide foꝛia coꝛdiū noſtroꝝ vaſcula ſm̄ purificationē preceptoꝝ celeſtiū. Impleam⁹ hec aqua ſciētie ſalutaris ſacre lectioni crebꝛius attendēdo. Rogem⁹ deū: vt ipſam quā nobis ſciētie gratiā cōtulit (ne foꝛte inflet) charitatis ſue feruoꝛe calefaciat: ⁊ ad ſuperna querēda ſola hac ſapiētia cōuertat: quaten⁹ ſpūaliter inebꝛiati/ poſſimus et ipſi cū ꝓpheta cantare. Potaſti nos vino cōpūctiōis.

Ps. lix. Sicq; fit/ vt nobis quoq; bene ꝓficiētibus/ ⁊ nūc et parte pꝛout capere ſufficim⁹: ⁊ in futuro ꝑfecte Ieſus manifeſtet gloꝛiā ſuā: in qua viuit ⁊ regnat cū patre in vnitate ſpirituſſancti deus: per omnia ſecula ſeculoꝛum. Amen.

De eadem dn̄ica: Sermo ſancti Auguſtini epiſcopi.

Quātū nos fratres dilectiſſimi charitas veſtra deſideret ex meis animis recognoſco. Et lꝫ vos humilitatē meā aſſidue videre velitis: tn̄ ego ſi poſſet fieri frequēti⁹ de cōſpectu vr̄o ⁊ meo vellē deſiderio ſatiari. Sꝫ patiēter tolerare debem⁹: qḋ iplere ꝓ tēpoꝛū neceſſitate nō poſſumus. Sed lꝫ coꝛpoꝛaliter nos ꝑpter multas neceſſitates videre nō valem⁹: charitate tn̄ ⁊ ſctō amoꝛe vr̄i pariter ſum⁹. Pꝛo qua re nihil nocet coꝛpoꝛis ſeparatio: vbi eſt aīoꝛum vera ⁊ ſyncera cōiūctio. Charitas ei ip̄a vera eſt: q̄ coꝛpoꝛaliter ſeparatos cōſueuit ſpūaliter copulare atq; cōiungere. Duo eñ q̄ ſe ſctō amoꝛe diligūt: etiā ſi vn⁹ ſit in oꝛiēte/ ali⁹ in occidēte: ita in charitate cōglutināte iūgunt᷑ vt nūq̄ abinuicē ſeparent᷑. Audi apoſtolū dicētē/ laudē vere et integre charitatis. Sic eñ ait. Si eñ linguis hoīm loquar ⁊ angeloꝝ: charitatē aūt nō habeā/ nihil mihi pꝛo-

I. Coꝛ. iii. deſt. Et poſt pauca addidit dicēs. Charitas patiēs eſt/ be-

xiii. nigna eſt. Et lꝫ ſufficiēter p̄conia ei⁹ plen⁹ ſpūſctō Paulus ap'ls p̄dicauerit: tn̄ q: ſctā charitas dulce eſt ac ſalu-

Amplius bꝛe vinculū mētiū: etiā nos paruuli ſm̄ modulū nr̄m/ de tudo illa quātū poſſum⁹ cōquiram⁹. Magne ſunt diuitie cha charitatis chariſſimi/ ſine q̄ diues paup eſt: ⁊ cū q̄ pauper diuitis traues eſt. Nā diues ſi charitatē non habeat/ q̄d hꝫ: Qualiſ etat.

bet grādis ſubſtātia ſit/ ſine charitate inanis ⁊ vacua eſt
Charitas etiā ſi de terrenis facultatibꝰ nihil habeat/ ple
na eſt. Un̄ quālibet aliquis copioſas diuitias habeat: ſi
charitas in illo non fuerit: nihil boni ex illis facere pote
rit: ſine qua vera ⁊ celeſtiū virtutū matre magiſtra quid
facere debeat: ⁊ qn̄ vel quātū dare debeat/ oīno nō nouit
Et ideo quātū pōt elaboret: vt habeat charitatem/ vt ha
beat lucē/ vt habeat oleū. Charitas oleo cōparat̄. Nam
quō oleū oībꝰ humoribꝰ ſuperiꝰ eſſe cognoſcitur: ita cha
ritas oībꝰ virtutibꝰ ſublimior cōprobat̄. Nā ſi aliqs ha
beat infinitas diuitias ⁊ nō habeat charitatē: ſic eſt quō
habeat plures lucernas ⁊ multas lāpades pinguedinē
nō habētes. Lucerna vel lāpas ſine oleo accēſa: fumare
Charitas prudens diſpēſatrix. pōt de iracūdia/ fumare de ſupbia/ fetere de auaritia: ſi
ne charitate penitꝰ nō pōt lucē habere. Charitas ſi in te
fuerit: quālibet tibi ſit grādis ſubſtātia/ nouit qd̄ de illa
agere debeat. Ipſa ſcit optime cui vel quātum porrigat:
qd̄ tribuat/ qd̄ reſeruet: ipa intelligit quātū anime reſer
uet in celo: ⁊ quātū corpori ſeruet in mūdo. Satis bona
ordinatrix eſt fr̄es: bene nouit cōgregare in eſtate ꝙ poſ
ſit hyeme habere: hoc eſt/ ſcit ꝓuidere ꝑ elemoſynaȝ in
hoc ſeculo/ qd̄ inueniat in futuro. Habete charitatē fra
tres: qr̄ ſine illa qcq̄d aliud boni fuerit/ nihil eſſe poterit.
Verā charitateȝ habere fratres. Que eſt vera charitas?
Qui ſic diligit oēm hoiem quō ſeipſum. Eſt vera chari
tas: q̄ nō ſolū vſqȝ ad amicos: ſed etiā vſqȝ ad ipſos ꝑue
nit inimicos. Nemo ſe circūueniat fr̄es. Qui iſtā charita
tē nō habuerit/ deū videre nō poterit: nec audire merebi
Mat. xxv. tur. Venite bn̄dicti/ ꝑcipite regnū. Certe videtis/ ꝙ in le
ctione euāgelica nihil aliud dn̄s nominauerit de vniuer
ſis virtutibꝰ/ niſi ſolā elemoſynā q̄ cū charitate operat̄:
de ramis tacuit: radicē tātūmodo noīauit dicēs. Venite
Luce. xi. bn̄dicti/ ꝑcipite regnū. Eſuriui em̄: ⁊ dediſtis mihi man
ducare. Et iterū ipe dn̄s. Verūtamē date elemoſynā: et
ecce oīa mūda ſunt vobis. Ois hō q̄ charitatē vult habe
re in futuro ſeculo: faciat illā ſibi patronā in hoc mūdo:
vt illā ꝓpitiā inueniat in eternū. Nā quō arbor quālibet
pulchra ſit: ⁊ fructifera/ nō pōt viuere ſine radice: ſic qlꝫ
Ephes. iij. bona opa perſeuerare nō poterūt ſine charitate. Ipſa eſt
enim de qua apl̄s dicit. In charitate radicati et fundati.
Talē ergo charitatē habeamꝰ fratres: vt oēs hoies toto
corde amare poſſimꝰ. Si totū genꝰ humanū ſic diligis
quō te: nō remāſit ianua vn̄ pctm̄ intret in te. Oēs aditꝰ
vn̄ diabolꝰ ad aiam igredit̄ claudis/ ſi totos hoies ſicut
teipſū dilexeris. Et reuera fr̄es: quō pōt fieri/ vt aliqs alte
ri hoi malum faciat: ſi illū ſicut teipſum dilexerit? Dilige
ergo: ⁊ qcq̄d volueris fac. Ama ex toto corde tuo: et qd̄
volueris exerce in ꝓximo tuo. Si iraſceris dulce eſt: qr̄ de
charitate ꝓcedit: ſi corripis ſuaue eſt: ſi caſtigas etiā ⁊ fla
gellas/ acceptabile eſt. Quare hoc fratres? Quia verus
Adulationis viriū reprehendit̄. amor eſt qn̄ corripis ⁊ caſtigas. Un̄ etiā de eccl̄ia foris
ꝓiicis: amaritudo videt̄ ſeuire in ore: ſed dulcedo ſerua
tur in corde. Nec fratrē quaſi inimicū odio habeas: ſed
pctm̄ velut morbū ꝑſeq̄re. E cōtrario ſunt q̄ ſub falſa adu
latiōe dulcedinē ſolēt in ore ꝓferre ⁊ dolum vel amaritu
j. Tim. j. dinē in corde ſeruare. Vos aūt fratres dilectiſſimi verā
charitatē tenētes: q̄ falſa eſt fugite. Audite aplm̄ dicētē.
Charitas de corde puro: ⁊ cōſciētia bona: ⁊ fide nō ficta.
Ergo fratres/ qn̄ de charitate loquor/ tacere nō poſſum.
Quare hoc? Quia ſatis dulcis eſt charitas. Qui illā hꝫ
j. Jo. iiij. qd̄ dico intelligit: q̄ vero non hꝫ/ forſitan me irridet ⁊ de
Pſal. xxxiij. ſpicit. Quare irridet? Quia ꝙ dulcis ſit charitas/ nō gu
ſtauit. Guſtet ergo ⁊ videat ꝙ ſuauis eſt dn̄s. Deus cha
ritas eſt. Quid dulciꝰ deo fratres. Qui neſcit audiat ꝓ
phetā dicentē qd̄ pauloante ſuggeſſi. Guſtate ⁊ videte
qm̄ ſuauis eſt dn̄s. O ꝙ̄ felix ⁊ btā eſt aia q̄ charitatē in
ſe habere meret̄. Charitas fratres ſitiēti potꝰ eſt/ eſuriē
ti cibus: in amaritudine poſitis dulcedo: in triſtitia poſi
tis vera ⁊ grata cōſolatio: fluctuātibus portꝰ/ errātibus
via/ peregrinātibus patria. Hāc ergo fratres tenete/ hāc
tota auiditate diligite. Si amatores eſtis/ amate chari
tatē: ſi fortes/ vicite cupiditatē: ſi ꝑegrini/ deſiderate pa
triam. Ipſa vos ꝗ̄ charitas ſi illā tenere volueritis: et gu
bernat in hoc ſeculo: ⁊ ꝑducit ad regnū. Preſtāte dn̄o no
ſtro qui viuit ⁊ regnat in ſecula ſeculorum. Amen.

¶ Dn̄ica tertia. Matthei. VIII.

¶ In illo tempore: Cum deſcendiſſet Jeſus de
monte: ſecute ſunt eum turbe multe. Et ecce le
proſus veniens rogabat eum dicens: Domine
ſi vis potes me mundare. Et reliqua. Homilia
Origenis.

DOcente in mōte dn̄o:
diſcipuli veniūt ad eū ſicut alacres/ ſicut dome
ſtici/ ſicut ꝓximi/ ſicut amici vel fr̄es. Ideo ait
et dn̄s ad eos. Vos eſtis ſal terre: ⁊ vos eſtis lux mundi. Mat. v.
Nūc vero deſcēdēte eo de mōte/ turbe ſecute ſunt eū: q̄ in
montē aſcēdere nō potuerūt: vt pigri populi/ vt negligē
tes/ vt imꝑfecti. Ita ⁊ filij iſrael p̄mitꝰ in mōtē aſcēdere
nō valuerūt: ad obuiādū deo peregre nō potuerūt/ pro
pter ſuā irreligioſitatē ⁊ impietatē: ſed ſolꝰ moyſes aſcē
dit: ⁊ pauci cū eo ſeniorꝝ iſrael. Ita ⁊ cū dn̄o diſcipuli ſoli
in mōtē aſcēderūt: ⁊ tardiores deorſum ſteterūt. Sic et
mō vigilātes ⁊ alacres ⁊ fideles aie/ deū timētes ⁊ dn̄m
diligētes/ regna celeſtia deſiderātes/ dn̄m ſemꝑ ſequen
tes: poſt dn̄m in illū celeſtē mōtē aſcēdūt/ audiētes apo
ſtolū dicentē. Que ſurſum ſunt q̄rite/ q̄ ſurſum ſunt ſapi
te: vbi chriſtꝰ eſt in dextera dei ſedēs. Deſcēdēte nūc dn̄o: Col. iij.
hoc eſt inclināte ſe ad infirmitatē ⁊ impotētiā ceterorū.
miſertus imꝑfectioni eorꝝ vel infirmitati: ſecute ſunt euꝫ
turbe multe: aliquāti ꝓpter charitatē/ aliquāti ꝓpter do
ctrinā: aliquāti ꝓpter admirationē ⁊ curationē: ⁊ ecce hō
leproſus vnus ex illis q̄ curā q̄rebāt/ q̄ leuamē deſidera
bant. ¶ Ecce leproſus veniēs/ adorabat eū dicēs. Dn̄e ſi Tex.
vis potes me mūdare. Deorſum currēs rogas o hō/ et in
mōte nihil dicis. Quare ſic? Quia tp̄s ⁊ tēpora omni rei
ſub celo: tp̄s doctrine: ⁊ tēpus curationis. In monte do Mons altitudo operum chriſti.
cuit/ illuminauit/ monuit/ aias curauit/ corda ſanauit.
Propterea ergo ego illa maiora tētare nolui: illa ſumma
tardare paſſus ſum. Ipſis ergo ab illo cōpletis: deorſum
eo de mōte ad curādū deſcēdēte: ſicut de celo/ ſicut de ce
leſtibꝰ mōtibꝰ ad ſaluādos carnales deſcēdēte. Venit er
go ad eū hō leproſus/ adorās eū. Anteqȝ peteret/ adora
re cepit: anteqȝ rogaret/ culturā oſtendit. Adorauit autē
eum. Pro hoc aūt ipſo deū ⁊ dn̄m eum inuocans/ adora
bat eum. Sic ⁊ illi beati Magi prius ꝓcidētes adoraue
runt eū ⁊ ita demū ei munera obtulerūt. Eodē mō ⁊ nūc Mat. ij.
iſte cadens adorabat: ⁊ ſic ſupplicē obtulit poſtulationē
Dn̄e dicens: tu q̄ digne adoraris: q̄ merito coleris/ te ego
dn̄m adoro: ideoqȝ te dn̄m dico. Opera paꝰ cōteſtans: ⁊
ſic verba loquēs. Per te em̄ oīa facta ſunt: tu ergo dn̄e ſi
vis potes me mūdare. Voluntas tua opus eſt/ ſi vis po
tes me mundare. Voluiſti vt hec immundiſſima lepra ſu
per me veniret: ſiue propter mea peccata vt correptꝰ pe
nituiſſem: ſiue ꝓpter tuā prudentiam/ vt mirabiliter me
mūdans magnificeris. Omnia diſpenſanter ⁊ pruden
ter facis: ⁊ ſalutē largiter tribuis. Siue ergo hāc lepram
propter mea pctā portaui: dimittens culpas meas mun
da me: ſiue ꝓpter prudētiā tuā me mirabiliter mūda/ vt
ab omnibus magnificeris. Dn̄e ſi vis potes me mūdare
Voluntas tua opus eſt: qr̄ ⁊ opera volūtati tue obediūt
ideoqȝ ſi vis potes me mūdare. Nō dubito/ nō fallor: nō
dico ſicut ille q̄ filij ſalutē deꝓcabatur ſi qd̄ potes adiu Mar. ix.
ua nos. Sed ſcio qr̄ omnia potes: ideoqȝ nō potētiā peto
nō fortitudinē quero: has em̄ ſcio eſſe indeficientes: ſed
tantū volūtatē tuā deprecor: ⁊ ſequēs virtus ſtatim hanc
gratiam adimplebit. Dn̄e ſi vis potes me mūdare. Mi
hi ad beneficium/ tibi ad laudem: videntibus ad mira

Digitized by Google

iiij. re. v. cultū: ⁊ pficiēdi doctrinā. Dñe ſi vis potes me mūdare.
Tu pri⁹ Naamā pncipē Sirie p Heliſeū in Jordane tin-
gens lepra mūdaſti: tu ⁊ mō ſi vis potes mūdare. Cui re-
ſpōdens dñs ait. Cōfiteris q: ego poſſum: pfiteris q: ſi
Tex. ego volo fit: ideo volo mūdare. ¶ Volo mūdare. Ma-
gnifice credis, magnifice ⁊ mūdaris. Pleniſſime cōfite-
ris, pleniſſime letificaris. Volo mūdare. Non dubitaſti
credere: nō tardo ſanare. Nō diſtuliſti cōfeſſionē: nō dif-
ferā te mūdare. Volo mūdare. Ut ⁊ magnā gratiā tibi
oſtēdā manū ad te porrigā. Extendens itaq Jeſus ma-
num: tetigit eū dicēs. Volo mundare. Et quare tetigit
eū domin⁹, cū lex phibuiſſet leproſum tangere? Propter
hoc tetigit vt oſtēdiſſet: q: oia mūda mūdis: q: aliorū alijs
nō adherēt inqnamēta: q: extranea imūdicies, imacula-
tos nō coinquat. Sz adhuc ppter qd tetigit? Ut hūilita-
tē demōſtraret: vt nos doceret nullū ſpernere, nullū hor-
rere, nullū cōtemptibilē ducere ppter corporis leſionem
aut maculationē que a dño immittunt: p qua ipſe ſcit ra-
Chriſt⁹ medic⁹ aiarū et corporū. tione. Extendens ergo manū Jeſus: tetigit eū. Medic⁹
ait ſum celeſtis: corpora cū animis curare poſſum: ppter-
ea oēs tango: nō vt infirmitas mihi adhereat: ſz ideo vt
ab his q̄ eā habēt expellā. Sol ſum enim ait incorruptibi-
lis et luna iuſtitie: ideoq oib⁹ appropio: ⁊ oēs meis ſplē-
doribus ad ſalutē irradio: ipſe vero ſicut fui pmaneo: in
ſingulari mee ſanctitatis pulchritudine. Et extendens
manū, tetigit eū. Nō ſperno legē: ſed curo vuln⁹. Nō de-
ſtruo mandatū: ſed fugo atq mūdo leprā. Ideoq cū ex-
tendo manū: mox effugit hec contaminatio: mee virtuti
proximare, vel reſiſtere mee potētie nō poterit. Dico mū-
dare: ⁊ manū ad tangendū extēdens effugit ilico lepra.
Et inuēta eſt man⁹ dñi nō leprā: ſed mundū tetigiſſe cor-
pus. Cōſiderem⁹ ⁊ nos fres chariſſimi: vt nullus pecca-
ti leprā in ſua habeat anima: vt nullus cōtaminationes
delictorū in ſuo retineat corde: Et ſi hz, inſtanter adorās
dominum, dicat ad eū. Domine ſi vis potes me mundā-
re. Tu illum prius multa delicta cōmittentē mundaſti
Naaman: tu alijs innumerabilib⁹ a ſeculo peccantibus
miſert⁹ es: tu ergo ſi vis, potes me mūdare. Et dñs mox
miſericordie porrigēs manū dicit, volo mūdare. Et Je-
ſus ait illi mūdato a lepra: huic cui miſert⁹ eſt: huic credē-
ti dño q̄ cōfiſus eſt in virtute ei⁹: huic ḡ dixit Jeſus. Cre-
didiſti, ſanus es: ſperaſti, mūdus factus es. Noli obliui-
ſci qualis fueris, ⁊ qualis fact⁹ es. Nō ceſſes gras agere
nō taceas cōfiteri. Hoc ⁊ nos debem⁹ facere chariſſimi:
qn̄ a dño nr̄o de aliquo periculo liberamur: qn̄ ab aliq̄
dolore ſaluamur: ſiue infirmitat, ſiue vulneri, ſiue de qli
bet neceſſitate. Nō efficiamur ingrati: nō relinquam⁹ re-
demptorē noſtrū: ſed alacriter grarū actiones ei redda-
mus: ſed ⁊ munera ſm̄ ſubſtātiā noſtrā ad honorificādū
Tex. eū exhibeam⁹. Hoc ei ⁊ illi mādauit dñs. ¶ Uade ait ad
ſacerdotē: ⁊ offer mun⁹ tuū. Dixit ḡ ei Jeſus. Vide, nemi-
ni dixeris. Et quare o dulciſſime dñe nūc dicis: nemini di-
xeris? Propter meā ait hūilitatē: ppter meā dulcedinem
vt ⁊ vos doceamini qn̄ aliqd boni facitis, nō gloriari, nō
extolli, nō inaniter placere velle in cōſpectu hoiū ſicut cō-
ſuetudo eſt aliquātis: ſiue cū aliqd boni fecerint: ſiue cū
ieiunauerint, ſiue in pauperū elemoſynis ⁊ largitatib⁹
ſiue in altaris honore: ſiue in ſanctorū honorificētia. Etem̄
Sacerdotij dignitas notat. ipſi hoies volūt glorificari ⁊ ſibi placere, ante dominum
mercedem pdentes. Uide nemini dixeris. Te eñ tacēte
hoc mirabiliter clamabit: te eñ os nō aperiente, ois tui
cordis ſubſtātia iubilabit. Heſterno imūdus ⁊ hodie mū-
dus: ante puſillū horribilis ⁊ nūc decorus. Uade ergo ne-
mini dixeris: ſed vade oſtēde te ſacerdoti. Ambulantē te
ad templū vidētes mirabūtur: ⁊ ſacerdos vidēs expaue-
ſcet: qm̄ ſm̄ legem ab eo ſemel vel bis ablut⁹: ⁊ oſtēdēs te
ipſi mūdari nō potuiſti. Uade ergo oſtēde te ſacerdoti: ⁊
vidēs cognoſcat: q: nō p legis cōſuetudinē mūdatus es:
ſed per gratie operationē: nō per terrenorū ſacerdotum
imaginē: ſed per celeſtē ſummi ſacerdotis ſplendorē. Ua-
de oſtende te ſacerdoti. Sacerdoti te oſtēde: a ſummo ſa-
cerdote miſſus. Sacerdoti te oſtēde: a ſummo ſacerdote
dei patris mūdatus: ſed nō videaris in cōſpectu dñi ina- Nota doctrinam.
nis. Nō videaris ſacerdoti manu vacua ad eū venire: nō
veniens in cōſpectu ſancti tēpli infructuoſus, ſed offeres
munus tuū. Ad illū eñ tūc hoc dictū nos admonet oēs
ad illū loquēs nobis oib⁹ dicit: vt ⁊ nos dona et munera
noſtra nō teneamus apud nos: ſed reddam⁹ deo: maxi-
me cū de aliq̄ liberamur tribulatione. ¶ Offer (inquit) Tex.
munus tuū. Quare? Ut oēs q̄ te vident et portare ⁊ of-
ferre, credent his mirabilibus: ⁊ magnificēt deū q̄ miſer-
tus eſt tui ⁊ infidelib⁹ p hoc increpatio ⁊ teſtimoniū du-
ritie cordis ipſorū fiet. Sic ⁊ illū triginta ⁊ octo annis ia- Joā. v.
centē in infirmitate erigens a lāguore iuſſit portare gra-
batū ſuū, ⁊ ire in domū ſuā: vt hunc ipſum lectū portatū
ab eo p mediā ciuitatē clamaſſet, ſaluantē ſe inuocando
⁊ laudādo. Sic ⁊ illū cecū in natatoriā ſyloe miſit: vt vidē- Joā. ix.
tes ambulare illuc eūdē cecū: ⁊ iterū remanentē: mirati
et obſtupeſcētes, crederent huic talia miracula facienti.
Poſt hec q̄ ſuperius dicta ſunt. ¶ Cū introiſſet Caphar- Tex.
naū ciuitatē Galilee. Sic cognomiata eſt Capharnaū:
in qua dñs ſepi⁹ virtutis ſue magnificētiā mōſtrauit. In-
grediēte eo Capharnaū. Cur ibi ingreſſus eſt? Propter
hoc qd̄ ⁊ inuenit: ⁊ ſtatim manifeſtū eſt. ¶ Acceſſit ad Tex.
eū Centurio. Acceſſit vere: nō dimidi⁹, ſed totus. Nō aſpe-
ctu corporis tātū ſz ⁊ anime plenitudine. Nō facie tātū,
ſz ⁊ immaculato corde. Acceſſit Centurio, alienigena gene-
ratione: ſed domeſticus corde: alienus natione: ſed ala-
cer fide. Militū princeps: ſed plus angelorū gaudiū. Ac-
ceſſit ad eū Centurio. Increpatio illorū q̄ quondā ad He-
liā in Carmelo aſcēdentes quinquagenarij, mox in infi- iiij. Re. i.
delitate ſua igne cōbuſti ſunt: ⁊ iſte in fide, mox in ſinu
deputatus eſt Abrae. ¶ Acceſſit ad eū Centurio, rogās Tex.
eū ⁊ dicēs. Dñe, puer me⁹ iacet in domo paralytic⁹ ⁊ ma-
le torquet. Multi in illo tpe p diuerſis rogabāt infirmi-
tatib⁹: ali⁹ p filio, ali⁹ p aliquo alio: ſed nullus p ſeruo,
niſi iſte ſolus: ⁊ hoc ei in augmētū beatitudinis: ad coro-
nā glorie erat. Quid eñ cogitabat iſte btūs? Quid eſti-
mabat in oibus bonis plen⁹ centurio? Iſte aiebat. Mihi
ſeru⁹ eſt, ⁊ ego ſeruus creatoris ſum. Iſte me hz ſup terrā
dñm: ⁊ ego hūc magnū in celis habeo dñm. Si ergo ei nō Centurionis pietas exponitur.
miſereor, quō mihi ille miſerebitur? Si ego huic non ſub-
uenio, quō mihi ille ſubueniet? Sic debēt oēs qui famu-
los habēt ⁊ famulas cogitare: ſic miſereri, ſic condolere
eis, ſic ſupplicare: ſic curā habere de ſeruis ſuis, vel de an-
cillis ſuis: ſicut ⁊ ille beat⁹ centurio fecit. Puer me⁹ (inqt)
iacet in domo. Nō in vna re tm̄ miſerabilis q: iacet: ſz in
alia q: paralyticus: tertia q: male torquet. Oia eniz iſta
dolore cōgeminauit: ⁊ iacentē, ⁊ paralyticū: ⁊ dure detē-
tum. Ideo vt ſue aie anguſtias demōſtraret, ⁊ dñm com-
mouiſſet, qtenus ⁊ illius cruciatū demōſtraret: ⁊ dñi be-
niuolentiam inuitaret. Puer me⁹ iacet in domo. Et huc
quare nō attuliſti eū, ſicut illi illū paralyticū in lecto por-
tauerūt? Ideo ait, q: nō opus eſt oſtēdere illi oia videti.
Nō opus eſt in cōſpectu ei⁹ afferre, cui⁹ potētia nō ter-
minat, nec includit, neq excludit. Iacet in domo para-
lyticus ⁊ male torqtur. Quid ergo vis: qd cupis: qd deſi-
deras? Nō multū loquor ait: ſcio eñ q: ad oia cognoſcen- Tex.
tē loquor. Nō verboſor: ſcio eñ q: ad oia pſcientē reſpon- gen. xxi.
deo. Ideoq iſte cognoſcēs corda reſpōdēs dicit. ¶ Ego
veniā ⁊ curabo eū. Ego ad Abraā veniēs ſenilem Sare
vterū ſanaui: in ſenectute eis Iſaac filium donās, ego et
nūc veniēs ad te curabo eū. Et quō dñe pmittis aduen-
tum tuum huic? Nec petit, nec qrit, ſciens q: nō accepta-
bile ſit ei vt veniēs in domū eius: ppter qd oino hoc p-
fert: Ob hoc vt ⁊ vos preualeatis: ⁊ eius fidei ſimuletis
vel cognoſcatis qd ſit iſte: vel qualis in eo fidei theſau-
rus habet occultus. Iam eñ et primitus Abraam tenta-
ui: nō pro hoc vt cognoſcerē quem ante ſciebam: ſed vt
vos ei ſimiles in omni tētatiōe: ⁊ fortiſſimi inueniamini.

Digitized by Google

Et Job ꝓbaui. Nō ꝓpter hoc ꝓbaui quē iuſte teſtificat⁹
ſum: ſʒ vt vobis ſpē ⁊ fiduciā vel cōfidētiā demōſtrarem.
Ideo ⁊ hic dico. Ego veniā ⁊ curabo eū: vt ⁊ ipſe magnā
ſuā fidē ꝓferens dicat. Dñe terruiſti me de hoc ꝓmiſſo:
cōturbaſti me de hoc dicto: interfeciſti fortitudinem ani-
me mee in hoc verbo. Nō ſum dign⁹ aſpectu: nō ſum di-
Tex. gnus appropinquatione: nō ſum dign⁹ acceſſu vel introi-
tu tuo. ⁋ Dñe nō ſum dign⁹ vt intres ſub tectū meum.
Moyſes ꝓmit⁹ ille magn⁹ ⁊ tu⁹ cōfabulator: ille mirabi-
lis narrator operū tuoꝝ: ille fidelis in tota domo tua/ ni-
miū ſe humiliauit dicēs. Nō ſum dign⁹ ab heſternū ⁊ ter-
tiū die. Quāto magis ego dicā. Dñe nō ſum dign⁹/ vt ſub
tectū meū intres. Alienigena ſum/ gētilis ſum/ miles ſuʒ/
gladio accinct⁹: ſanguinē fundēs/ ad pliū exiens: ideoq̄
nō ſum dign⁹ vt intres ſub tectū meū: ſʒ tm̄ dic ꝟbo: ſʒ tm̄
veni ꝟbo. Verbū tuū aſpect⁹ tu⁹ eſt/ ꝟbū tuū op⁹ cōſum-
matū eſt. Ideoq̄ dic verbo: oſtēde abſens corpore/ quod
preſens ſpū cōſummare potēs es. Ubiq̄ indeficiēs tua p̄-
ſentia/ vbiq̄ preſens tuus aſpect⁹. Idcirco ego acceſſu ⁊
introitu tuo indign⁹ ſum: ⁊ iſte infirm⁹ verbi tui viſita-
tione indiget ⁊ ideo dic ꝟbo et ſanabit̄ puer me⁹. Sed ⁊
hoc nullū noſtrū ꝑtrāſeat ſicut puſillū aliq̄d: qd̄ dixit ille
Dñs du- beatus: nō ſum dign⁹ vt ſub tectū meū intres. Intrat et
plicirer nūc dñs ſub tectū credentiū duplici figura vel more. Nūc
ſubit te- em̄ qn̄ ſacri vel religioſi ⁊ deo acceptabiles eccłiarū an-
cta nr̄a. tiſtites ſub tectū tuū itrāt: tūc ibidē dñs ꝑ eos ingredit̄: ⁊
tu ſic eſtimes tāq̄ dn̄m ſuſcipiēs. Et aliud: qn̄ ſcm̄ ſumis
cibū: qn̄ illud incorruptū accipis epulū: qn̄ vite pane ⁊ po-
culo frueris: qn̄ māducas et bibis carnē ⁊ ſanguinē dn̄i:
tūc dñs ſub tectū tuū ingredit̄. Et tu ergo humilians te-
metipſum/ imitare hūc Cēturionē: ⁊ dicito. Dñe nō ſum
dign⁹ vt intres ſub tectū meū. Ubi em̄ indigne ingredit̄
ibi ad iudiciū ingredit̄ illi accipiēti. Sʒ adhuc q̄d adiecit
Tex. ille beatus in ſequētibus. ⁋ Nā: ⁊ ego hō ſum ſub ptāte
cōſtitutus: et habeo ſub me milites: ⁊ dico huic vade/ et
vadit: ⁊ alio veni/ et venit: et ſeruo meo fac hoc ⁊ facit. O
prudētia: o intellect⁹ aie: o mūditia cordis. Pro: oīm ma-
nifeſte charitatis cōfeſſionē reuelauit: ⁊ noui teſtamenti
myſteriū declarauit: ⁊ eccłie in ſeſe mōſtrauit imaginem
primitieq̄ ex gētibus dño credētiū fact⁹ eſt. Ego ait hō
ſum ſub ptāte regis vel principis: indign⁹ ego habeo ſub
ptāte mea milites et ſeruos: et tu habes ſub ptāte tua an-
gelos ſicut milites et oēs ſctōs ſeruos. Ego mando vni-
cuiq̄: ⁊ facit ſui p̄ceptū meū: et tu mādas qd̄ et ſtatim cō-
plet̄. Qd̄ em̄ mādas ⁊ dicis/ fit. Mādas/ ⁊ ſine mora ꝑfi-
cit̄. Ois em̄ creatura ſeruit tibi: et ideo dic ꝟbo et ꝑficit̄
velociter: et ſanabit̄ puer meus. O fides viri: o religioſi-
tas militis: quāto te magnificem⁹ o dulciſſime amice ve-
ritatis: Te admirat̄ dñs ⁊ tuā idefiētē magnificat fidē.
Quō de tenebris gētiū tātum lumē ꝓceſſit: Quō de er-
rore eoꝝ deū nō cognoſcētium tanta manifeſta iuſtitia:
Admira- Quō ex ore ſtultoꝝ idolis ſeruientiū tā lympida effulſit
tio Jeſu fides. Audiens ergo dñs admirabat̄ eū. Et qd̄ de⁹ vnige-
exponit̄ nitus mirat̄ quātū ſit et q̄le: et q̄ inenarrabile et ineſti-
mabile: Percipe ſenſu o chariſſime q̄ deo nihil eſt mira-
bile: nec aurū/ nec diuitie/ nec regna/ nec principat⁹. Iſta
oia ſunt in ꝯſpectu ei⁹ tāq̄ vmbra et ſicut nihil/ ſicut flos
decidens. Nihil ergo in conſpectu dei mirabile eſt: nihil
magnū/ nihil p̄cioſum/ niſi tm̄ vna fides. Hāc mirat̄: hāc
honorificat: hāc acceptabilē ſibi eſtimat. Ideoq̄ cōuertēs
Tex. ſe ad ſequētes turbas dixit. ⁋ Amē dico vobis: hoc eſt/
vere dico vobis/ nō inueni tātā fidē in iſrael. Non in illo
priore iſrael beato Jacob/ tātā abnegat ſe dñs fidē inue-
niſſe: ille em̄ nō tātū credidit dn̄m: ſed ⁊ ꝓphetauit de eo
et aperti⁹ eius iuſtitiā demōſtrauit: et manifeſtū in car-
ne aduētū eius ꝓlocutus eſt. Niſi em̄ crediſſet ei/ quō
de eodē ꝓphetaſſet: Sic ⁊ hi q̄ de iſrael ꝓceſſerūt. Iſrael
etenī et ipſi noiati ſunt ꝓphete et iuſti/ Dauid/ Eſaias/ ⁊
Hieremias. Hi oēs clare et manifeſte eius aduētū ꝓnun-
tiauerūt. Oēs nāq̄ hi habuerūt fidē: habebāt etiā et ꝓ-
phetiā. Et iſte btūs Cēturio fidē habuit/ ſʒ ꝓphetiā non
habuit: ideoq̄ dñs admirās magnificat fidē ei⁹ ſup illū
q̄ tūc fuit iſrael: hoc eſt: ſup oēs q̄ tūc fuerūt trib⁹ iſrael: ⁊
nō ſup eos q̄ poſtea ꝓphete et iuſti inuēti ſunt in iſrael.
Amē dico vobis: nec in iſrł tātā fidē inueni/ ſicut in gēti-
bus/ ſicut in barbaris/ ſicut in alienigenis. Gētes filium
dei inuocāt oipotētē vnigenitū ꝯfitent̄: dñʒ aſſerūt: et ſi-
cut dn̄m diligūt: ⁊ ſicut bn̄ oia diſpēſant cādorāt: ⁊ iſrł me
nō cognouit: et ppłs me⁹ hic me nō itellexit: ideoq̄ beel-
zebub et ſamaritanū appellāt et peccatorē eſtimāt. Jair⁹ iſrł
principes ꝓ filia ſua me petēs/ nō dixit: dic verbo: ſʒ veni Mat. ix.
(ait) velociter anq̄ moriat̄ filia mea. Nicodem⁹ doctor Joā. iii.
iſrł de fidei ſacro audiēs ait. Quō pōt h̄ fieri: Maria et
Martha me nimiū diligētes dicūt. Dñe ſi fuiſſes hic/ nō
eſſet mortu⁹ frater me⁹: tāq̄ dubitātes/ q̄ vbiq̄ nō vale- Joā. xi.
ſit adeſſe mea potētia. Ideoq̄ nō inueni tātā fidē in iſrł
ſicut in iſto alienigena. ⁋ Dico aūt vobis/ q̄ mlti ab oriē-
te et occidēte venient: et recūbēt cū Abraā/ Iſaac/ ⁊ Jacob Tex.
in regno celoꝝ. Dico vobis: teſtor vobis: annūtio vobis:
predico vobis/ q̄ multi venient de q̄b⁹ iā ꝓpheta locutus
eſt dicēs. Et venient gētes multe ⁊ dicēt. Venite aſcēdam⁹
in mōtē dñi: ⁊ in domū dei Jacob ingrediamur: ⁊ oſtēdat Eſa. ii.
nobis vias ſuas: ⁊ ambulem⁹ in eis. Multi venient/ de q̄-
bus ait dñs. Et alias oues habeo q̄ nō ſunt ex hoc ouili:
et illas adducā: ⁊ erit vn⁹ grex: ⁊ vn⁹ paſtor. Multi ve- Joan. x.
nient/ de q̄bus dictū eſt: vt ⁊ filij dei q̄ diſperſi ſunt/ cōgre-
gent̄ in vnū. Iſti ergo oēs venient. Un̄ venient: Ab oriēte ⁊ Joā. xi.
occidēte: hoc eſt/ ex omi gēte q̄ ſub celo eſt ab oriente vſq̄
ad occidētē. Sicut em̄ ꝑ oēs gētes debet hoc euāgelium
predicari: ſic ex oibus gētib⁹ vēturi ſunt ad regnū celoꝝ.
Uel adhuc ab oriēte hi q̄ ſtatim illuminati trāſeūt: et ab
occidēte hi q̄ paſſiones et ꝑſecutiones vſq̄ ad mortē tole-
rarunt pro fide. Multi ergo venient. Et quomodo alibi
dicis o dulciſſime domine. Multi ait vocati/ pauci ꝟo electi. Mat. xx.
Oēs em̄ trib⁹ hoim ab initio ſeculi vo-
cati ſunt/ ⁊ pauci electi de multitudie. Sit̄ ꝟo venietes ⁊
ſimul ꝯgregati i tpe viſitatiōis mlti iueniūt̄/ nimiūq̄ innu-
merabiles. Multi em̄ venient ab oriēte ⁊ occidēte ⁊ recū-
bent nō carnaliter iacētes/ ſed ſpūaliter requieſcētes: nō cor- Fidei ꝓ-
poraliter potētes/ ſʒ eterne epulātes: recūbētes in regno pagatio
dei: vbi lux eſt ⁊ ſpes: vbi letitia ⁊ exultatio: vbi eſt gloria notat̄.
⁊ bn̄dictio: vbi lux oculorum ⁊ lōgeuitas vite eterne: vbi
oēs iocūdant̄/ vbi oēs gaudēt/ vbi patres illi btī recūbūt
vbi oēs ꝓphete requieſcūt/ vbi apłi ⁊ euāgeliſte ſup glorio-
ſos ſedēt thronos/ vbi multitudo martyꝝ in eterna gła
gloriat̄: vbi copioſitas virginū in ſeculo exultat/ portans
coronā imaculate virginitatis. O dulciſſimi frēs: vna ani-
mis cōuētio hilaris cōgregatio/ fulgēs coiūctio. Iſta eſt
a ſclō bn̄ p̄dicata ⁊ annūtiata/ iſta eſt exultatio: iſta eſt ab
initio narrata requies. In iſtā feſtinauerūt oēs dn̄m diligē-
tes: ad iſtā colligūt̄ oēs ex gētib⁹ dño credētes/ religioſi-
tatē ſeruātes. In eā ⁊ nos oēs ꝑgam⁹ o religioſi filij dei:
ad iſtā oi virtute nr̄a feſtinem⁹. Nihil nos reuocet/ nihil
nos retardet: nihil nos ipediat ad hoc deſiderabile ꝓpe-
rare cōuiuiū. Oēm negligentiā a nobꝪ pellam⁹: omneq̄
deſidiā ab aio ⁊ corpis ipedimēta a nobꝪ ꝓijciam⁹: vt hu-
ius btitudinis ⁊ requiei domeſtici efficiamur: q̄ten⁹ ſctē
hui⁹ vt dictū eſt epulationis digni iueniamur. ⁋ Vade: Tex.
ſicut credidiſti fiat tibi. Sic fiet vere vnicuiq̄ hoi ſicut
crediderit: ſʒ meſurā fidei metiet̄ ei ⁊ iſta a dño grā. Ideoq̄
dixit ad illū dñs. Sicut credidiſti fiat tibi. Credidiſti q̄
oia poſſum: credidiſti q̄ ego ſum domin⁹ oīm: ſicut credi-
diſti/ ita ⁊ fiat tibi. Credam⁹ ⁊ nos frēs chariſſimi Jeſuʒ
chriſtū deū ac dn̄m noſtrū oia poſſe: vbiq̄ p̄ſentē eſſe re-
miſſionē nobis cūctorū peccatoꝝ ei⁹ indulgētia (ſi tamē ei⁹
p̄cepta ſeruem⁹) largiri vt vnuſq̄ſq̄ nr̄ʒ cū Cēturiōe iſto
audire mereat̄. Vade/ ⁊ ſicut credidiſti fiat tibi. Adiuuā-
te ipſo dño nr̄o Jeſu chriſto: q̄ cū deo patre in vnitate ſpi-
ritus ſancti viuit ⁊ regnat in ſecula ſeculorum. Amen.

⁋ De eadē dñica; Ser. ſcti Aug. epi.

Digitized by Google

SI charitati veſtre

poſſemꝰ frequētiꝰ p̄ſentari fratres chariſſi-
mi:chriſto adiuuāte de ſctāꝝ ſcripturarū co
pioſis fontibꝰ/⁊ ſi nō abūdātes riuulos:cer
te vel qualeſcūqꝫ guttulas poteramus ſctis animabus
veſtris infundere:vt vberrima atqꝫ fructifera cordis ve-
ſtri terra accepta ꝓbi dei pluuia:copioſam meſſem bono
Mat. xiij. rum operū germinaret:vt veniēs dn̄s in agro cordis ve
ſtri:nō ſolū triceſimū/ſed ſexageſimū ⁊ centeſimū fructū
ſe inuenire cōgaudeat:qbꝰ fructibꝰ horreū ꝑparet in ce-
lo/nō incendiū in inferno. Sed qꝛ multis occupatiōibꝰ
impedimur:humilitatē noſtrā vobis ſm̄ deſideriū vr̄m
repreſentare nō poſſumus:aliqd breue ⁊ ſatꝫ magnū deo
donāte inſinuare vobis volo. In qua breuitate ſi diligē-
ter attēditis:poteſtꝫ qd aic veſtre cōuenit iuenire. Quid
ergo eſt illud breue ⁊ ita magnū:vt poſſit generi hūano
j.Tim.j. ſufficere:apl's dicit. Finis p̄cepti eſt charitas de corde pu
ro ⁊ cōſciētia bona:⁊ fide non ficta. Attendite fr̄es qd in
verbis breuius:qd in rebꝰ magnificētius poterit inueni-
ri/ꝙ charitas de corde puro ⁊ cōſcientia bona/⁊ fide nō
ficta. Iſta breuitas ⁊ vt teneat memoriter eſt ſuauis:⁊ vt
cuſtodiat fideliter dulcis. Quid dulcius fr̄es chariſſimi
Qui neſcit guſtet ⁊ videat. Quid ergo guſtare debet q
j.Jo.iiij. vult vt illi dulcedo ſapiat charitatis? Audite fr̄es apl'm
dicentē. Deus charitas eſt. Quid dulciꝰ fr̄es? Qui neſcit
ps.xxxiij audiat pſalmiſtā dicētē. Guſtate ⁊ videte qm̄ ſuauis eſt
dn̄s. Deus em̄ charitas eſt. Qui habet charitatē: deꝰ in
illo manet:⁊ ipſe in deo. Si charitatē habes/deū habes.
Quid habet diues/ſi charitatē nō habet? Pauꝑ ſi chari
tatē habeat/qd nō habet? Tu forte putas ꝙ ille ſit diues
cuius arca plena eſt auro:⁊ ille nō ſit diues cuius cōſciē-
Vere di tia plena eſt deo. Nō ita eſt fratres. Ille vere diues eſſe vi
uitie q̄ detur:in quo deus habitare dignat. Quid em̄ de ſcriptu
ſint. ris poteris ignorare:ſi te charitas hoc eſt deꝰ ceperit poſ
ſidere? Quid em̄ de bonis operibꝰ nō poteris implere:ſi
fontē bonoꝝ operū merueris corde potare. Quē aduer
ſarium timebis:ſi regē deum in te habere merueris? Te-
nete ergo ⁊ cuſtodite fr̄es dilectiſſimi dulce ac ſalubre
vinculū charitatis. Sed ante oīa veram charitatē tene-
re:nō illā que tm̄ ꝓmittitur ore/⁊ nō ſeruat in corde: ſed
illā q ſic ex ore ꝓfert:vt tm̄ in corde iugiter teneat:vt im-
Ephe.iij pleat in vobis illud quod apl's dicit. In charitate radica
ti atqꝫ fundati. Radix em̄ omnium bonoꝝ eſt charitas:
j.Ti.vj. ſicut ⁊ radix omniū maloꝝ cupiditas. Sicut in charita-
te nihil vnq̄ mali:ita in cupiditate nihil vnq̄ boni pote-
rit inueniri. Iſte due radices fr̄es dilectiſſimi:in duobus
agris a duobus plantant agricolis. Unā in cordibꝰ bo-
norum plantat chriſtus:aliā in cordibus maloꝝ plantat
diabolꝰ. Nec de charitatis radice naſcet aliqd mali: nec
de radice cupiditatis aliquid boni. Nō em̄ mentitur veri
tas:que in euāgelio cū de iſtis duabus radicibus loque
Mat. vij. retur/ita definiuit dicens. Arbor bona/bonos fructꝰ fa
cit. Et iterum. Non poteſt arbor bona fructꝰ malos face
re:neqꝫ arbor mala fructus bonos facere. Hec ſententia
nō eſt mea fratres/ſed dn̄i. Tanta ergo in vobis ſit abū-
dantia charitatis:que nō ſolū vſqꝫ ad amicos/ſed etiam
vſqꝫ ad ipſos perueniat inimicos. Et ideo:quia audiſtis
⁊ laudem charitatis/⁊ vituperationē cupiditatis:atten
dat vnuſquiſqꝫ ⁊ conſideret agrū cordis ſui:⁊ q in ſe cha-
ritatē viderit gaudeat:⁊ tota cordis vigilantia germina
in ſe ſctā cuſtodiat. Qui ꝟo in agro cordis ſui qualēcūqꝫ
ſtirpē cupiditatꝫ inſpexerit:chriſto adiuuāte extirpet cu
piditatē ⁊ plātet charitatē. Nam q̄diu hoc facere nolue
rit/fructus bonos afferre nō poterit. Et cū bonos fructꝰ
nō attulerit:dicit de ipſo chriſtus dn̄s celi ⁊ terre. Arbor
Mat.iij que non facit fructum bonū excidetur:⁊ in ignē mittet.
Si te nō delectat dulces fructꝰ charitatis afferre:vel ſpl-
nis peccatoꝝ tuoꝝ ignem nō debes metuere? Omnis
inquit arbor que nō facit fructū bonū excidet: ⁊ in ignē
mittet. Quādiu radicē nō mutaueris:fructus legitimos
afferre nō poteris:⁊ ſine cauſa qđ bonū eſt ꝓmittis in ore:
quia hoc implere nō potes q̄diu radix bonitatꝫ nō tene-
tur i corde. Iſtas ergo duas radices ſicut ſupra dixi:duo
agricole plātare cōſueuerūt. Unā plātat chriſtꝰ in cordi-
bus fideliū. Alterā plātat diabolꝰ in pectoribꝰ ſuperboꝝ: Agrico-
ac ſi vna plātat in celo:altera in inferno. Sed dicit aliqs le duo
Si in cordibus fideliū plātat:vtiqꝫ fideles adhuc in mū- myſticē
do eſſe videnꝰ:quō em̄ radix illa in celo plantat? Uis ſci expoun-
re quō? Quia corda fideliū celū ſunt:quia in celos quoti tur.
die eriguntur:⁊ dicente ſacerdote/ſurſum corda: ſecuri
reſpondent:habemus ad dn̄m:⁊ apl's dicit. Noſtra autē Phil.iij.
conuerſatio in celis eſt. Si ergo fidelium conuerſatio in
celis eſt/quia vera charitas in illis eſt:radix charitatꝫ in
celo plantata eſt. E cōtrario radix cupiditatis que in cor
dibꝰ ſuꝑboꝝ eſt:qꝛ ſemꝑ terrā cupiūt/terrā ſapiūt/terrā
diligūt:⁊ oēm ſpem ſuā in terra cōſtituūt/in iferno plāta
ta eſt. Et licꝫ h ita ſint:attm̄ nec peccātores debēt deſperare:nec
humiles iuſti in aliq q̄ſi de ſuis meritꝫ ſuꝑbire:qꝛ ⁊ iuſti ſi de
ſe p̄ſūpſerint/cito perdūt radicē charitatis. Et peccatores ſi
ad pn̄iam cōuertūt euulſa cupiditate:cito plātā recipiūt
charitatis. Et iō q boni ſūt/cuſtodiāt qđ dei munere ꝑce
perit:⁊ q mali ſūt/ſtudeāt reparare qđ ifeliciter ꝑdiderūt
Nemo ſe ad illud tp̄s reſeruet:⁊ tūc pn̄iaꝫ vł charitatꝫ dul
cedinē retinere cōtēdat:qñ cepit de hac luce migrare. Nō
ſe ad h reſeruēt vt qñqꝫ in ſenectute ad pn̄ie medicamēta
cōfugiāt:qꝛ neſciūt qd ſuꝑuētura pariat dies. Qua frōte
ſalutē tuā i tp̄e ſenectutꝫ diſſimulas:cū vniꝰ diei ſpatio cer
tus eſſe nō poſſit? Et ideo ſi mortē timere nolumꝰ: ſemꝑ
parati eſſe debemꝰ/vt cū nos dn̄s de hoc ſeculo iuſſerit
vocari:cū ſecura cōſciētia nō cū deſperatiōe:ſed cū gau-
dio an̄ cōſpectū iudicis veniamꝰ ⁊ ibi feliciter audire poſ
ſimꝰ. Euge ſerue bone ⁊ fidelis/qꝛ ſuꝑ pauca fuiſti fide- Mat.
lis/ſuꝑ multa te cōſtituā:intra in gaudiū dn̄i tui. Ad qđ xxv.
gaudiū nos dn̄s ꝑ ſua pietate ꝑducat:qui viuit ⁊ regnat
per cuncta ſecula ſeculorum. Amen.

¶ Dominica.IIII. Matt.VIII.

¶ In illo tempore: Aſcendēte Ieſu in nauiculā ſecuti ſunt eū diſcipuli eiꝰ. Et ecce motus magnꝰ factꝰ eſt in mari:ita vt nauicula ⁊c. Homi. Orig.

INgrediente domino

in nauiculā/ſecuti ſunt eū diſcipli eiꝰ:nō ibecil
les ſꝫ firmi ⁊ ſtabiles i fide/māſueti ⁊ pn̄/ſpernē
tes mūdū:nō duplici corde/ſꝫ ſimplici. Hi ģ ſecuti ſūt eū:
nō tm̄ greſſus eiꝰ ſeqntes/ſꝫ magis ſctitatē comitātes:et
iuſtitiā eiꝰ cōſectātes. ¶ Et ecce tēpeſtas magna facta Tex.
eſt in mari:ita vt nauicula opiret fluctibꝰ. Cū ei multa ma
gna ⁊ mirāda oſtēdiſſet i terra/trāſijt ad mare: vt ⁊ ibidē
adhuc excellētiora opa demōſtraret/qtenꝰ terre mariſqꝫ
dn̄z ſe eē cūctꝫ oſtēderet. Ingreſſꝰ ģ nauiculā fecit turbari
mare:cōmouit vētos:cōcitauit fluctꝰ. cur h? Ideo vt diſcipu
los mitteret in timorē:⁊ ſuū auxiliū poſtularēt:ſuā qꝫ potē
tiā rogātibꝰ manifeſtaret. Illa tēpeſtas nō ex ſeſe oborta
ē/ſꝫ ptāti paruit iperātꝫ eiꝰ q educit vētos de theſaurꝫ ſuis
q terminū mari arenā cōſtituit. Dixit ei ei. Uſqꝫ huc veni
es:⁊ nō ſuꝑgredierꝫ/ſꝫ i temetipo ꝯfrigēt fluctꝰ tui. Huiꝰ
ģ iuſſione ⁊ p̄cepto orta ē tēpeſtas i mari ꝓpter occaſiōes
ſupiꝰ memoratas. Facta ē tēpeſtas magna ⁊ nō puſilla: Vere
vt magnū opꝰ ⁊ nō puſillū oſtenderetur:quātoqꝫ fluctꝰ
nauicule irruebāt:tāto magꝫ timor diſcipl'os cōturbabat Dormi-
vt plꝰ magꝫ deſiderarēt ad liberādū ſe ꝑ mirabilia ſalua- tionis
toris. ¶ Dn̄s ꝟo dormiebat. O res mirabilis ⁊ ſtupēda:is chriſti
q nūq̄ obdormit/dormit:is q celū ⁊ terrā gubernat/dor- myſteriū
mit:is q nūq̄ dormit neqꝫ dormitat ipe dormire ꝟr. Dormi Tex.
ebat qdē corꝑe/ſꝫ vigilabat deitate: dormiebat corpore
ſꝫ cōturbabat mare/erigebatqꝫ fluctꝰ/⁊ aplos ꝯterebat
ſuā oſtēſurꝰ potētiā:dormiebat corpore:ſicuti ⁊ ad putes

Digitized by Google

de itinere laſſus vel fatigatꝰ ſedebat: demõſtrans q: vere
humanũ corpꝰ portabat/qđ corruptibile induerat. Ipſo
corpore dormiebat: deitate ꝟo cõcitabat mare ⁊ iterũ cõ
placabat: dormiebat itaqꝫ corpore/vt aplos ſuſcitaret et
vigilare faceret: pcipue aũt nos oẽs ne vnq̃ aio dormia/
mus: ne vel intellectu vel prudẽtia/ſed vigilare om̃i tpe/
⁊ iubilare dño: ⁊ ſalutẽ ab eo poſtulare ſtudeamꝰ. Nam
Can̄.v. ipe q̃ dormiebat corpore/illud verbũ ſcm̃ dicit. Ego dor
mio ⁊ cor meũ vigilat: ad quẽ accedẽtes diſcipuli/ſuſcita
Tex. uerunt eũ dicẽtes. ❡ Dñe ſalua nos perimus. Tãto fue/
runt metu conterriti ⁊ pene aio alienati vt irruerent in
eũ: ⁊ non modeſte aut leniter ſuggererẽt/ſed turbulẽter
ſuſcitarẽt eũ dicẽtes. Dñe ſalua nos perimꝰ. O beati: ove
races dei diſcipuli: dñm ſaluatorẽ vobiſcũ habetis/⁊ peri
Puſilla culũ timetis? Uita vobiſcum eſt: ⁊ de morte ſoliciti eſtis?
fides ar/ Maris turbinẽ timentes/creatorẽ eius preſentem ſuſci/
guitur. tatis: quaſi non poſſit dormiente corpore fluctus ſedare
vel mitigare? Sed quid reſpondent hi dilectiſſimi diſci/
puli? Paruuli inquiũt ſumus adhuc infirmi ⁊ nondũ ro
buſti: ideoqꝫ timemꝰ/ideoqꝫ trepidamꝰ: necdũ vidimus
crucẽ dñi: necdum nos confirmauit paſſio dñi ⁊ reſurre/
ctio: nõ aſcenſio in excelſis: non miſſio vel deſcenſio ſpiri
tusſancti paracleti: ꝓpterea fragilitate nutamꝰ/propter
ea ⁊ ſepe audiuimꝰ a dño icrepationẽ puſille fidei. Sup/
portamꝰ/⁊ toleramꝰ libẽter/volũtarie ſuſtinemꝰ. Uñ et
Tex. nũc dicit dñs. ❡ Quare cõturbati eſtis puſille fidei? Cur
nõ habetis fortitudinẽ? Cur nõ cõfidẽtiã ⁊ fiduciã apud
vos tenetis? Et ſi mors irrueret/nõne eã debuiſtis cõſtã
tiſſime ſuſtinere? Ad oẽ ei q̃cq̃d euenerit/fortitudo neceſ
ſaria. Ad oẽ em̃ periculũ vel tribulationẽ vſqꝫ ad aie exi/
tum: ſilr ⁊ cõtra delicias ⁊ diuitias/⁊ honores terrenos/
animi fortitudo tenenda eſt: vt neqꝫ extollaris o hõ: neqꝫ
in ſuperbia erigaris. Nõ deſpicias inimicos: neqꝫ hũiles
ſpernas: neqꝫ obliuiſcaris dñm: neqꝫ derelinquas creato
rẽ/neqꝫ exiſtas ingratꝰ. Si g̃ in neceſſitate ⁊ in periculis
fortitudo neceſſaria eſt: vt viriliter cũ fide toleres vniuer
ſa: multo magis contra delicias (vt dictũ eſt) ⁊ luxurias
fortitudo neceſſaria eſt: ne in muſcipulã incidas diaboli.
Quare g̃ turbati eſtis puſille fidei? Si deũ me vere eſſe
creatorẽ omniũ ſuſcepiſtis: q̄re nõ creditis ꝙ ea que a me
facta ſunt/in mea habeo ptãte? Quare g̃ dubitaſtis puſil/
le fidei? Qui puſillũ credit arguetˀ: ⁊ q̃ nihil credit/cõtẽ/
netˀ: fragiles in fide corripientˀ: alieni oino a fide punientˀ
Tales fuerunt iudei ⁊ pagani: ideoqꝫ in malis ſuis eua
nuerũt. Tales em̃ heretici/ideoqꝫ in die iudicij cõdẽna/
buntˀ. ❡ Tunc ſurgens imperauit ventis ⁊ mari: ⁊ facta
Tex. eſt tranquillitas magna. Scriptũ fuit. Et exurgẽs tãq̃
ps.lxxvij dormiens dñs: tãq̃ potens crapulatꝰ a vino: ⁊ percuſſit
inimicos ſuos in poſteriora. Et nũc ſurgẽs imperat vẽtis
⁊ mari: ⁊ facta eſt tranquillitas magna. Imperauit ven
tis ⁊ mari/ſicut creator: ſicut ſuis/vt potẽs: vt dñs imper/
rat vẽtis ⁊ mari/pũmitˀ ante diſcipulos: vt audientes fir
marentˀ in fide. Et potentia deitatis occulta/imperabat
⁊ cõminabatˀ ei. Magis aũt regebat ⁊ placabat illud: ſꝫ
Semi/ quod quidã ait. Potẽtia mitigauit mare. Imperauit vẽ
nũ ſignũ tis ⁊ mari: ⁊ facta eſt trãquillitas magna. De magno vẽ
diuine to ⁊ tẽpeſtate magna/mari cõturbato ⁊ tumẽti/factã eſt
potẽtie. trãquillitas magna. Decet em̃ hũc magnũ/magna ⁊ mi
randa facere. Ideoqꝫ pauloante magna accinctus potẽ
tia: magnifice cõturbauit profundũ maris: ⁊ nũc itez in
eo ipſo oſtendẽs ſue magnificentiã poteſtatis/tranquil/
litatẽ magnã fieri iuſſit. Hec iõ: vt nimiũ cõturbati apli/
magnifice exhilarati letarentˀ. Dedit em̃ ꝑ hec oia nobis
dñs figurã ⁊ doctrine imaginẽ: vt ⁊ nos in om̃i cõturba/
tione ⁊ cõtumelia patientiã teneamꝰ: ſtabiles ſimus/fi/
dẽ nõ deſeramꝰ. Et ſi ois iſte mũdus tãq̃ mare ebulliat
atqꝫ in furorẽ cõſurgat. Et ſi oẽs vẽti ⁊ vertigines demo
nũ vndiqꝫ ſeuiãt. Et ſi ois vt ſuperiꝰ diximꝰ: tẽpeſtas ma
ris. i. ois pncipatꝰ ⁊ poteſtates mũdi cõcitentˀ: ⁊ in tumo
re iracũdie ſpumẽt/vt furiãt ſuper ſctõs. Et ſi adhuc vſqꝫ
ad celos ſeſe extollãt: vt tẽpeſtates maris malignantes/
ac dolos ⁊ fremitus concitantes aduerſus aliquẽ veſtrũ
nolite timere/nolite turbari/nolite cõtremiſcere/nolite
deficere. Oẽs em̃ quotquot in fidei nauicula cũ dño na/
uigatis: omnes quotquot in hac nimirũ ſancte eccl'ie na
uicula cũ dño per hunc vndoſum ſupnatatis mundũ. Et
ſi ipſe dñs dormiat/pio ſomno noſtrã patientiã ⁊ tolerã/
tiã expectans/vel impioꝝ penitentiã ⁊ cõuerſionẽ ſuſti/
nẽs: alacriter accedite ad eũ/orationibus inſtãtes: atqꝫ
cũ ꝓpheta dicentes. Exurge quare obdormis dñe: exur/ Ps. xliij
ge ⁊ ne repellas in finẽ. Et itez. Exurge dñe adiuua nos Ibidem
⁊ redime nos ꝓpter nomẽ tuũ. Et ipe ſurgẽs imperabat
ventis/his aereis demonũ ſpiritibus. Ipſi em̃ maris tẽ/
peſtates cõmouẽt/hoc eſt amaros ⁊ elatos concitãt flu
ctus. i. principes mũdi ad perſecutionẽ ſanctis omnibus
immittẽdã: ad cõtumelias fidelibus ingerẽdas. Oibus
dñs imperat: omnibus cõminatˀ/omnia mitigat/facitqꝫ
trãquillitatẽ magnã circa corpus ⁊ ſpiritũ/pacẽ eccl'ie ⁊
ſerenitatẽ mundo. Quõ nãqꝫ ſepius concilia infidelium
cõmota ſunt aduerſus verã ⁊ firmã eccleſiã? Aliquoties
paganoꝝ/aliquoties hereticoꝝ. Quẽadmodũ ſepius
ſicut maris fluctꝰ irruebãt/cõminantes ⁊ cõterẽtes huiꝰ
principes mũdi/per oia perdere ſe eccleſie filios arbitrã
tes. Sꝫ ſurgẽs dñs increpauit demonũ vẽtos: ⁊ oẽs eua
neſcere fecit audaces aduerſarios fidei/magnãqꝫ pacẽ ⁊
trãquillitatem dedit eccleſie ſue. ❡ Hoies autẽ illi in na Tex.
uicula mirati ſunt. Qui hoies? Scilicet hãc habẽtes na/
uiculam: aut ei intẽdentes nauicule. Nõ putes hic ꝑ ho/
mines apoſtolos ſignificatos. Nuſq̃ em̃ inuenimꝰ pter
honorẽ cognominari dñi diſcipulos: ſed mõ ſemper aut
apoſtoli/aut diſcipuli nominantˀ. Mirabantˀ illi hoies:
hi qui cum eo nauigabant: hi quoꝝ erat nauicula: hi qui
in ea nauicula ſeſe tranſfigebant/hi mirabantˀ. Et admi/
ratione dignũ fuit: mare a profundo commotũ mitigari
eiuſqꝫ elatos deplacari fluctus: ventos furentes cõpeſci
Mirabantur ergo dicentes. ❡ Qualis eſt iſte: q: venti Tex.
⁊ mare obediunt ei. Nõ interrogantes dicũt: qualis eſt
iſte/ſed aſſerentes ꝙ hic talis eſt cui mare ⁊ venti obedi/ Excellẽ/
unt: qualis eſt iſte: hoc eſt quantus/q̃ fortis/q̃ potẽs/q̃ tia cḣri/
magnus? Qualis eſt iſte/maior Moyſe/potẽtior Helia? ſti notatˀ
Illi enim ambo/e quibus vnus ligno mare ꝑcuſſo/cũ la
bore diſcidit: alius ictu melote Jordanẽ pertranſiſt. Iſte
vero vno verbo mandat illis qui non habẽt verba/⁊ obe
diunt ei: hi qui non habent auditum obtemperant: hi q̃
prudentie ⁊ intellectus expertes ſunt/inclinantur iuben
ti: quibus neqꝫ loquela/neqꝫ vt dixi ſermo eſt obediunt.
In eadem enim ſubſtantia in qua ſunt: ⁊ ſua natura mo
uentur/⁊ iuſſioni deſeruiũt: ad confuſionem mortalium
ad condemnationẽ corruptibiliũ. Iubet mari ⁊ nõ con/
tẽnit: dicit ventis ⁊ tempeſtatibꝰ/⁊ mox cõpeſcuntˀ: iubet
oi creature/⁊ non ſupgreditˀ iuſſionem eius. Et vnũ ho/
minũ genus: ⁊ vnũ hui ſilitudinẽ dei honorificatũ eſt cui
verbũ ⁊ prudentia data eſt: hi ſoli hoies reſiſtũt: hi tantũ
inobedietes ſunt: hi ſoli cõtemnũt. Ideoqꝫ ⁊ hi ſoli in iu/
dicio dãnabuntur: ⁊ a iuſtitia punientˀ veluti deteriores
mutis aialibꝰ: vel his q̃ ſine ſpu ⁊ aia ſunt in hoc mũdo.
Mirabantˀ g̃ illi: q: mare cõpeſcuit/⁊ vẽti mitigati ſunt.
Admiremur ⁊ nos qñ ⁊ benignitates ⁊ beniuolentias
oſtẽdit circa nos dñs: qñ nos de periculis ſaluare digna/
tur: qñ de tumultibꝰ ⁊ tribulationibꝰ multis nos liberat
qñ ab inimicis inſequẽtibus eruit nos. Miremur: ⁊ mi/
rantes gratias agamꝰ/⁊ grẽ obaudiamꝰ: obaudiẽtes ti/
meamꝰ/timẽtes diligamꝰ: vt eterne charitatis ab eodẽ
heredes efficiamur. Mirabantˀ dicẽtes. Qualis eſt hic?
Sicut ho videtˀ: ⁊ ſicut deus potẽtiã oſtendit. Sicut vnꝰ
carnaliũ putatˀ eſſe: ⁊ ſuper oia carnalia/magna oſtẽdit
mirabilia. Dormit ſicut hõ: ⁊ imperat ventis ſicut deus.
In nauicula ſedet: ⁊ oẽm creaturã iuſſione inclinat vbi
vult Jeſus chriſtus dñs noſter: qui cũ patre ⁊ ſpũſancto
viuit ⁊ regnat in ſecula ſeculorum. Amen.

Digitized by Google

¶ Dominica.v. Mat.XI.

¶ In illo tempore: Respondens Jesus dixit. Confiteor tibi pater dñe celi ⁊ terre: q: abscōdisti hec a sapientibus ⁊ prudentibus: ⁊ reuelasti ea paruulis. Et reliqua. Homilia beati Augustini epi.

Tex.

Sanctum euāgelium cum legeret fratres/ audiuimus dñm Jesum exultasse in spiritu: ⁊ dixisse. ¶ Confiteor tibi pr̄/ dñe celi ⁊ terre: q: abscōdisti hec a sapientib⁹ ⁊ prudētibus: ⁊ reuelasti ea paruulis. Hucusq; interim vba dñi. Si digne/ si diligēter/ si qđ primū est pie cōsiderem⁹: inuenimus primit⁹: non semper cū in scripturis legimus confessionē/ debere nos intelligere vocē pctōris. Maxime autē hoc dicendū fuit: ⁊ hinc admonēda charitas vestra q: mox vt hoc verbū sonuit vox lectoris/ secut⁹ est etiā sonus tunsionis pectoris vrī audito. s. qn̄ dñs ait. Cōfiteor tibi pater. In hoc ipso qđ sonuit cōfiteor/ pectora tutudistis. Tūdere aūt pectus quid est/ nisi arguere qđ latet in pectore: ⁊ euidēti pulsu occultū castigare pctm̄? Quare hoc fecistis/ nisi q: audistis. Cōfiteor tibi pr̄? Cōfiteor audistis: q: cōfitet̄ non attēdistis. Nunc ergo aduertite. Si cōfiteor: christ⁹ dixit/ a quo longe est oē peccatū: nō solius est cōfiteri pctōris/ sed etiā aliqn̄ laudatoris. Cōfitemur ergo siue laudantes deū/ siue accusantes nosmetipsos. Pia est vtraq; cōfessio/ siue cū te reprehēdis q nō es sine peccato: siue cū illū laudas q non pōt habere peccatum.

Cōfessio christi exponitur

Ecc. xvij

Si autē bene cogitem⁹: reprehensio tua laus ipsius est. Quare em̄ iā cōfiteris in accusatione pcti/ in accusatiōe tuiipsius? Quare cōfiteris? Nisi ex mortuo fact⁹ es viuus. Scriptura q̄ppe ait. A mortuo qsi q nō sit perit cōfessio. Si perit a mortuo cōfessio: q cōfitet̄ viuit. Et si pctm̄ cōfitet̄: vtiq; a morte reuixit. Si pcti cōfessor reuixit a morte: qs illū suscitauit? Nullus mortu⁹ est suipsi⁹ suscitator: Ille sol⁹ se potuit suscitare: q mortua carne nō mortuus est. Etem̄ h̄ suscitauit: qđ mortuū fuit. Ille suscitabat: q viuebat in se. In carne aūt suscitāda mortuus fuerat. Non em̄ pater filiū sol⁹ suscitauit. De quo dictum est ab aplo.

Phil. ij.

Propter qđ de⁹ eū exaltauit. Sz etiā dñs seipm̄. i. corpus suū suscitauit. Vñ dicit. Soluite tēplū h̄: ⁊ in triduo suscitabo illud.

Joan. ij.

Mortu⁹ est aūt pctōr: maxime ille quē moles cōsuetudinis p̄mit: qsi sepult⁹ Lazarus. Parū em̄ erat q: mortu⁹/ etiā sepult⁹.

Ps. lij. ecci. xvij Joā. xj.

Quisqs igit̄ male cōsuetudinis/ male vite. i. terrenarū cupiditatū mole p̄mit̄: ita vt in illo iā factū sit/ sicut in qdā psalmo mirabiliter d̄r. Dixit stult⁹ in corde suo nō est deus. Fit talis de quali dictū est. A mortuo velut q nō sit perit confessio. Quis eū suscitauit/ nisi qui remoto lapide clamauit dicens. Lazare prodi foras? Qui cōfitet̄: foras pdit. Foras aūt pdire non posset/ nisi viueret: viuere nō posset/ nisi resuscitat⁹ esset. Ergo in cōfessiōe sui accusatio dei laudatio est. Dicit g̃ aliqs. Quid pdest eccl̃ia si iā cōfessor voce dñica resuscitatus prodit? Quid pdest eccl̃ie cōfiteri: cui dñs ait. Que solueritis in terra/ soluta erūt in celo?

Mat. xvj.

Ipm̄ Lazarū attēde: cū vinculis pdijt. Iā viuebat cōfitēdo: sz nōdū liber ābulabat vinculis irretitus. Quid g̃ facit eccl̃ia: cui dictū est. Que solueritis in terra soluta erūt/ nisi qđ dñs ait cōtinuo ad discipulos. Soluite illū ⁊ sinite abire.

De⁹ quōbis laudatur.

Siue g̃ nos accusem⁹: siue deū laudem⁹/ ip̄i illi grās agere studeam⁹: a q grā gratis dat/ cuicūq; dat. Bis g̃ deū laudam⁹/ si pie nos accusem⁹ deūq; laudem⁹. Vñ deū laudam⁹: tāq̄ eū q sine pctō est pdicam⁹. Vñ aūt nosmetipos accusam⁹: ei p quē resurreximus gl̃am dam⁹. Hoc si fecerim⁹: nullā occasionē inueniet inimic⁹: q nos circūueniat an̄ iudicē. Cū eī tuipse fueris accusator: ⁊ dñs liberator: qđ erit ille/ nisi calūniator? Merito ille hinc sibi tutelā puidit aduersus inimicos nō cōspicuos carnē ⁊ sanguinē miserādā potius q̄ cauēdā/ sed aduersus illos inimicos contra quos apostolus nos hortatur vt armemur. Non est nobis colluctatio/ aduersus carnē ⁊ sanguinē. i. aduersus hoīes qs videtis seuire in nos. ephe. vj. Vasa sunt/ alius vtit̄. Organa sunt/ alius tangit. Immisit se inquit diabolus in cor iude vt traderet dñm. Ait aliquis. Quid ergo ego feci? Audi aplm̄. Neq; detis locū diabolo. Tu male volūtati locū dedisti/ intrauit/ possedit/ vtitur. Jo. xiij. Eph. iiij Locū si nō dares non possideret. Ergo nos admonēs ait. Eph. vj. Non est nobis colluctatio aduersus carnē ⁊ sanguinem/ sed aduersus p̄cipes ⁊ potestates. Posset q̄sq; putare aduersus reges terre: aduersus potentes seculi. Quare? Ipi nō caro ⁊ sanguis. Semel dictū est. Nō aduersus carnē ⁊ sanguinem. Auerte ab omni homine. Quid ergo restat inimici? Aduersus p̄ncipes ⁊ potestates spiritualis nequitie: rectores mundi: quasi pl⁹ dedit diabolo ⁊ angelis eius: pl⁹ dedit qs rectores mūdi appellauit.

Rectores tenebrarum ostēdūt.

Sed ne male intelligas: exponit quid sit mundus cuius sunt illi rectores. Rectores mūdi tenebrarū harū. Quid est mundus tenebrarū harum: quibus est rector? Dilectoribus suis ⁊ infidelibus plenus est mūdus. Hos appellat apostolus tenebras. Harum rectores diabolus ⁊ angeli eius. He tenebre nō naturales sunt/ nō incōmutabiles sunt. Mutantur/ ⁊ lux efficiunt̄. Credunt/ ⁊ credēdo illuminant̄. Quod cū in eis factum fuerit audiēt.

Ephe. v.

Fuistis em̄ aliquando tenebre: nunc autē lux in dño. Nā quando tenebre in te: non in dño. Iterū quando lux: nō in te/ sed in dño. Quid em̄ habes qđ nō accepisti.

j. Co. iiij.

Quia ergo sunt inuisibiles inimici: inuisibiliter sunt expugnādi. Quippe hostē visibilē vincis feriendo/ inuisibilē vincis credēdo. Visibilis est hostis homo: visibile est ⁊ ferire. Inuisibilis est hostis diabol⁹: inuisibile est ⁊ credere. Ergo est pugna inuisibilis aduersus inuisibiles inimicos. Ab his em̄ inimicis quō se tutū dicit qdā? Hoc em̄ ceperā dicere ⁊ necesse habebā de istis inimicis aliquanto cū mora tractare. Iā ergo cognitis inimicis: videam⁹ tutelā.

Ps. xvij

Laudans inuocabo dñm: ⁊ ab inimicis meis saluus ero. Habes qđ agas. Laudās inuoca: sed dñm laudans inuoca. Si em̄ te laudaueris/ ab inimicis tuis salu⁹ non eris. Laudās inuoca dñm: ⁊ ab inimicis tuis saluus eris.

Ps. xlix.

Qđ ait ip̄e dñs. Sacrificium laudis honorificabit me ⁊ ibi via est vbi ostēdā tibi salutare meū. Ubi via? In sacrificio laudis. Noli pedē extra hāc viā mittere: ista via esto Noli a via recedere a laude dñi/ nec vnguē/ nedū pedem Si em̄ volueris ab hac via deuiare: ⁊ p dño te laudare/ nō eris salu⁹ ab illis inimicis: q: de ipsis dictū est.

Ps. cxxxix.

Iuxta semitā scādalū posuerūt mihi. Quicqd g̃ putaueris boni h̄re abs te deuiasti a laude dei. Quid iā miraris si te seducit inimicus: qn̄ tu tuipsi⁹ seductor es? Audi aplm̄:

Gal. vj.

Qui ei putat se esse aliqd cū nihil sit: ip̄e se seducit. Dñm g̃ attēde cōfitentē.

Tex.

¶ Cōfiteor tibi pr̄ dñe celi ⁊ terre. Cōfiteor tibi: laudo te. Laudo te: nō accuso te. Quātū autē p̃tinet ad ipsi⁹ hoīs susceptionē/ tota grā/ singularis grā pfecta grā. Quid meruit hō ille q christ⁹ est si tollas gratiā: ⁊ tantā grām qua vnū oportebat esse christū: ⁊ ipsum esse quē nouimus? Tolle istā grām: quid est christus nisi homo? Quid nisi qđ tu? Suscepit aiam/ suscepit ⁊ corp⁹/ suscepit plenū hoīem coaptatā sibi vnā facit dñs cū suo psonā. Quāta est ibi grā? Christ⁹ in celo/ christ⁹ in terra/ christus simul in celo ⁊ in terra: nec duo christi sed idem christ⁹ in celo ⁊ in terra: christ⁹ apđ patrē/ christ⁹ in vtero vginis/ christ⁹ i cruce/ christ⁹ apđ iferos subueniēs qbusdā. Eo aūt ipō die christ⁹ i paradiso cū latrone confitēte.

Confessio pij latronis extollit.

ibi qđ latro meruit: nisi q: illā viā tenuit vbi ondit salutare suū/ a q tibi pes nō exeat? In eo ei q se accusauit/ deū laudauit: et vitā suā beatā fecit. Psūpsit qđe de dño: et ait illi. Dñe memēto mei/ dū veneris i regnū tuū.

Luce. xxiij.

Cōsiderabat ei facinora sua: et p magno hēbat si ei vl' i fine parceret̄. Dñs aūt ɔtinuo cū ille diceret: memēto mei. Sz qn̄ cū veneris i regnū tuū. Amē dico tibi iqr: hodie mecū eris in paradiso. Mia obtulit/ qđ miseria distulit. Audi g̃ dñs confitentē. Cōfiteor tibi pr̄/ dñe celi et terre. Quid confi-

Digitized by Google

teo: In quo te laudo? Hec eſt cōfeſſio vt dixi laudem hʒ
Tex. ¶ Quia abſcōdiſti hec a ſapiētibꝰ ⁊ prudētibꝰ: ⁊ reuela
ſti ea paruulis. Quid eſt hoc fr̄es? A cōtrario ſenſu intel
ligite. Abſcōdiſti hec inq̄t a ſapiētibꝰ ⁊ prudētibꝰ: ⁊ nō di
xit. Reuelaſti ea ſtultis ⁊ imprudētibꝰ: ſed dixit. Abſcon
diſti a ſapiētibꝰ ⁊ prudētibꝰ: ⁊ reuelaſti ea paruulis. Sa
pientibꝰ ⁊ prudētibꝰ irridēdis: arrogātibus falſo grādi
bus: vere aūt tumētibus oppoſuit, nō ſapiētes, nō prudē
Paruuli tes: ſʒ paruulos. Qui ſunt paruuli? Hūiles. Ergo abſcō
euange diſti hec a ſapiētibꝰ ⁊ prudētibus. Noīe ſapientiū ⁊ pru
lici q̄ ſint dentiū ſupbos intelligi poſſe: ipſe expoſuit cū ait. Reue
laſti ea paruulis. Ergo abſcōdiſti nō paruulis. Quid eſt
non paruulis? Nō humilibꝰ. Quid eſt nō humilibꝰ, niſi
ſupbis? Hec via dn̄i aut nō erat: aut latebat, vt reuelaret
nobis. vn̄ dn̄s exultauit: niſi quia reuelatū eſt paruulis.
Debemus eſſe paruuli. Nā ſi voluerimꝰ eſſe magni quaſi
ſapientes ⁊ prudentes: nō nobis illud reuelat. Qui ſunt
magni? Sapiētes ⁊ prudentes: dicentes ſe ſapiētes: ſtul
ti facti ſunt. Habes remediū a cōtrario. Si dicēdo te ſa
piētē ſtultꝰ factus es: dic te ſtultū, ⁊ ſapiēs eris. Sed dic:
dic, ſed intus dic: q: ſic eſt vt dicis. Si dicis: noli corā hoi
bꝰ dicere: ⁊ corā deo nō dicere. Prorſus qđ ad teipſum ꝑ
tinet: qđ ad tua, tenebroſus es. Quid eſt enim aliud eſſe
ſtultum, niſi eſſe tenebroſum in corde? Deniq; de illis ſic
Ro. i. ait. Dicētes ſe eſſe ſapientes: ſtulti facti ſunt. Anteq̄ hoc
Ibidem diceret, quid rurſum? Et obſcuratū eſt inſipiēs cor eorū.
Dic: quia tu tibi lumē nō es. Ut multū: oculus es, lumen
nō es. Quid ꝓdeſt patēs ac ſanꝰ oculꝰ, ſi lumē deſit? Er
go dic a te tibi lumē nō eſſe: ⁊ clama qđ dictū eſt. Tu illu
Pš. xvij. minabis lucernā meā dn̄e: lumine tuo dn̄e illuminabꝭ te
bras meas. Mee eñ nihil, niſi tenebre: tu aūt lumen fu
gans tenebras, illuminās me: nō a me mihi lumē exiſtēs
ſed lumē nō participās, niſi in te. Et Joānes amicꝰ ſpōſi
Joā. i. chriſti putabiť lumē. Nō erat ille lumē: ſed vt teſtimoniū
ꝑhiberet de lumine. Qđ aūt erat lumē: erat lumē verum
Quid eſt verū? Qđ illuminat oēm hoiem. Si verū lumē
eſt qđ illuminat omnē hoiem: ergo audi ⁊ Joannē recte
dicentē, recte cōfitentē. Nos aūt de plenitudine eius ac
cepimus. Uide ſi aliud dixit q̄ tu illuminabis lucernam
meā dn̄e. Deniq; iā illuminatꝰ teſtimoniū ꝑhibebat. Pro
pter cecos lucerna diei teſtioniū ꝑhibebat. Uide q̄m lu
cerna eſt. Uos inq̄t miſiſtis ad Joānē: ⁊ voluiſtis exulta
re ad horā in lumine eiꝰ. Ille erat lucerna ardēs ⁊ lucēs
Ille lucerna: hoc eſt res illuminata, accenſa vt luceret: q̄
Ueri lu accēdi pōt ⁊ extingui. Sʒ vt non extinguat: ventū ſupbie
minis nō patiat. Ergo cōfiteor tibi pater dn̄e celi ⁊ terre: quia
declara abſcōdiſti hec a ſapiētibꝰ ⁊ prudētibus, lumē ſe putanti
tio. bus, ⁊ tenebre erant. Et ꝓ eo q̄ tenebre erant: ⁊ lumē ſe
putabāt, nec illumiare potuerūt. Illi aūt q̄ tenebre erāt
⁊ tenebras ſe eſſe cōfitebāt: paruuli erāt ⁊ nō magni: hu
miles erāt, ⁊ nō ſupbi. Recte ḡ dicebāt. Tu illuminabis
lucernā meā dn̄e. Se agnoſcebāt: dn̄m laudabāt: a via ſa
lutari nō recedebāt: laudātes dn̄ʒ inuocabāt: ⁊ ab inimi
cis ſuis ſalui erāt. Poſtremo aperuit celeſte myſteriū: q̄
ſcʒ placuerit deo: vt paruulis magis q̄ prudētibꝰ iſtiꝰ mū
di gratiā ſuā reuelaret. Qđ apl̄s Paulꝰ ſtylo plenioꝛe di
i. Coꝛ. i. geſſit dicens. Nonne ſtultā fecit deus ſapientiā huiꝰ mū
di? Nā q̄m dei ſapiētiā nō cognouit hic mūdꝰ ꝑ ſapiētiā:
placuit deo ꝑ ſtultitiā ꝑdicatiōis ſaluos facere credētes
Tex. ait ḡ. ¶ Ita pr̄: q̄m ſic fuit placitū an̄ te. Celeſtiū eñ ver
boꝝ arcana atq; vtutes, ſapiētibꝰ abſcondunť ⁊ paruu
lis reuelanť. Paruulis malitia, nō ſenſu: ſapiētibꝰ vero
ſtultitie ꝑſumptiōe, nō prudētie cauſis. Factiq; huiꝰ eq
tatē, dn̄s paterne volūtatis iudicio cōfirmat: vt qui dedi
gnanť paruuli in deū fieri: ſtulti deinceps in ſapiētia ſua
fiāt. Uides q̄ terribilis in cōſilijs dn̄s. Diſce vere hūilita
tis exēpla: nec temere diſcutias ſupne diſpēſatiōis ꝯſilia
Cū eñ intuliſſet vtrūq;: ſcʒ q̄ alijs aduētꝰ ſui ſacramenta
reuelauerit: ab alijs vo abſcōderit: nō moꝝ rationē red
didit, ſed ſic deo placitū dixit: hoc oſtendēs manifeſte: q:
iniuſtum eſſe non poteſt quod placuit iuſto. Ac ne quid
in illo minus q̄ qđ in deo eſt eſtimaret, ſtatim ſubdidit.
¶ Omnia mihi tradita ſunt a patre meo. Pulcherrimꝰ Tex.
cōnectiť de fide locus, quādo oīa ſibi tradita dicit a pr̄e
ſuo. Cū oīa legis, oīpotentē agnoſcis: nō decoloꝛē, nō de
generē patris. Cū tradita legis, filiū cōfiteris: cui per na
turam oīa vnius ſubſtantie iure ſunt ꝓpria: nō dono col
lata per gratiā. Tradita aūt ſibi dicit oīa: non celū ⁊ ter
ram, vel cetera q̄ ipſe condidit ac fecit elementa: ſed hoc
q̄ per filiū acceſſum habēt ad patrē, ⁊ ante rebelles, deū
poſtea ꝑ fidē ſentire ceperūt. Un̄ ⁊ alio loco dicit. Omne Joā. vj.
qđ dat mihi pr̄, ad me veniet. ¶ Et nemo nouit filiū niſi Tex.
pater: neq; patrē quis nouit niſi filiꝰ: ⁊ cui voluerit filius
reuelare. Cū diceret. Nemo nouit filiū niſi pr̄: nō dixit, et
cui voluerit pr̄ reuelare: quēadmodū cū dixerit: nemo no
uit patrē niſi filius. addidit: ⁊ cui voluerit filius reuelare
Qđ non ita intelligēdū eſt quaſi a nullo poſſit cognoſci
niſi a ſolo pr̄e: pater aūt non ſolū a filio, ſed etiā ab eis q̄
bus reuelauerit filiꝰ. Sic eñ potiꝰ dictū eſt: vt intelliga
mus, ⁊ patrē ⁊ ipſum filiū ꝑ filiū reuelari: q: ipſe eſt men
tis n̄re lumē: vt qđ poſtea intulit, ⁊ cui voluerit filiꝰ reue
lare: nō patrē tantū, ſed etiā filiū accipias. Ad totū enim
quod dixit illatum eſt. Uerbo eñ ſuo ſe pater declarat.
Uerbū eñ non ſolū id qđ per verbū declarat, ſed etiam
ſeipſum declarat. Ut ſcias aūt, q: ſicut filiꝰ patrē quibus
vult reuelat ipm: audi dicentē ipſum dn̄m Jeſum, cū lau
daret Petrū q̄ eū filiū dei eſſe cōfeſſus ſit. Beatꝰ es Si
mon bariona: q: caro ⁊ ſanguis nō reuelauit tibi, ſed pr̄ Mat.
meus q̄ eſt in celis. Audiamus ergo eum q̄ ſequiť ⁊ dicit xvi.
¶ Uenite ad me oēs q̄ laboratis ⁊ onerati eſtis. Mirū Tex.
q̄buſdā videť fr̄es chariſſimi, cū audiūt dn̄m dicētē. Ue
nite ad me oēs q̄ laboratis ⁊ onerati eſtis: ⁊ ego reficiam
vos. Tollite iugum meū ſuꝑ vos ⁊ diſcite: q: mitis ſum ⁊
humilis corde: ⁊ inuenietis requiē aiabꝰ veſtris. Jugum
eñ meū ſuaue eſt: ⁊ onꝰ meū leue. Et nō cōſiderāt eos q̄
iugū ipm intrepida ceruice ſubierūt ⁊ illā ſarcinā māſue
tiſſimis hūeris acceperūt, tātis agitari ⁊ exerceri difficul
tatibꝰ huiꝰ ſeculi: vt nō a laboribꝰ ad quietē ſed a q̄ete ad
laborē vocati videanť, cū apl̄s dicat. Oēs q̄ volūt pie vi ij. Tim.
uere in chriſto Jeſu, ꝑſecutionē patieť. Ait ḡ aliq̄s. Quō iij.
iugū eiꝰ ſuaue eſt, ⁊ ſarcina leuis: q̄n̄ q̄dē illud iugū ⁊ ſar
cinā ferre, nihil eſt aliud q̄ pie viuere i chriſto? Et quō dr̄
Uenite ad me oēs q̄ laboratis ⁊ onerati eſtis, ⁊ ego refi
ciā vos: ⁊ nō potiꝰ dr̄: venite q̄ vacatis vt laboretis? Nā ⁊
vacātes inuenit q̄s cōducit in vineā vt ferrēt eſtū diei: et
ſub illo iugo leui ⁊ ſarcina leui, audiamꝰ apl̄m dicētē. In ij. Co. vj
oibꝰ cōmēdātes noſmeipſos ſicut dei miniſtros: in mul
ta patiētia, in tribulatiōibꝰ, in neceſſitatibꝰ, in anguſtijs
in plagis ⁊c. Et alio in loco eadē ep̄la. A iudeis quinq̄es
q̄dragenas vna minꝰ accepi: terq; virgis ceſus ſum, ſemel la ij. Co. xi.
pidatꝰ ſum, ter naufragiū feci: nocte ⁊ die in ꝓfundo ma
ris fui: ⁊ cetera pericula q̄ numerari q̄dē poſſunt, ſed to
lerari niſi ſpūſancto iuuāte nō poſſūt. Oia ḡ illa que cō
memorauit aſpera ⁊ grauia, frequētius ⁊ abūdātius ſu
ſtinebat: ſed ꝑfecto aderat ei ſpūſſctūs: q̄ in exterioꝛi ho
minis corruptiōe, interioꝛē renouaret de die in diē: ⁊ gu
ſtata reqe ſpūali in affluentia deliciarū dei: in ſpe future ij. Co. iij
btitudinis oīa ꝑſentia deliniret, aſpera ⁊ grauia oīa rele
uaret. Ecce q̄ ſuaue iugū chriſti portabat, ⁊ q̄ leuē ſarci
nā: vt omnia illa q̄ ſuperiꝰ enumerata dura ⁊ immania
oīs audito: horreſcit leuē tribulationē diceret: itueēs inte
rioꝛibus ⁊ fidelibꝰ oculis, quāto precio tēpoꝛaliū emen Exēpla
da ſit futura vita nō pati laboꝛes eternos impioꝝ: ⁊ ſine pulchꝛa
vlla ſolicitudine ꝑfrui eterna felicitate iuſtoꝝ. Secari ⁊ traduť
vri ſe hoīes patiunť: vt doloꝛes nō eterni, ſed aliquanto
diuturnioꝛis vlceris acrioꝛū doloꝝ ꝓcio redimanť. In lā
guide ⁊ incerte vacatiōis breuiſſima atq; vltima vita, im
maniſſimis bellis malis hō atteriť: pluribꝰ foꝛtaſſe ānis
in laboribꝰ inq̄erꝰ, q̄ in otio q̄eturꝰ. Quibꝰ tēpeſtatibꝰ ⁊
ꝓcellis: q̄ horribili ⁊ tremēda ſeuitia celiet malis impoꝛ

Digitized by Google

tuini ſunt mercatores: vt diuitias vētoſas acq̄rāt maioꝛi-
bus q̄ q̄bus acq̄ſite ſunt periculis ⁊ tēpeſtatib⁹ plenas?
Quos eſtus/q̄ frigora/q̄ pericula ab eq̄s/a foſſis. a p̄cipi
tijs/a fluminib⁹/a feris pferūt venatores? Quē laborem
eſuriēdi ⁊ ſitiēdi: quātas viliſſimi ⁊ ſordidiſſimi cibi ⁊ po
tus anguſtias vt beſtiā capiāt? Et interdū nec ipſi⁹ beſtie
carnes ꝓpter quā hec tāta ſuſtinēt epulis neceſſarie q̄ q̄
⁊ ſi aper ceruuſq̄ capit̄ magis ſuaue ſit venātis aīo q̄ ca
Labor informationis pu erilis. ptus eſt q̄ comedēris palato q̄ coctus eſt. Quātis cru-
ciatibus ꝓpe quotidianarū plagarū tenera etas puerorū
ſubdit̄. Quātis etiā ſcholis vigiliarū ⁊ abſtinentie mo-
leſtijs exercent̄: nō propter diſcēdā ſapientiā/ſed propter
opes honoreſq̄ vanitates: vt numeros ⁊ literas ⁊ diſer-
tas fallacias eloqui diſcāt? Sed in his oīb⁹ qui hec non
amant/eadē grauia patiunt̄. Qui vero amāt/eadē q̄dē
ſed nō grauia pati vident̄. Oīa em̄ ſeua ⁊ immania: pror
ſus facilia ⁊ ꝓpe nulla efficit amor. Quanto ḡ certius ac
facili⁹ ad verā btitudinē charitas facit/q̄d ad miſeriam
quantū potuit cupiditas fecit? Quā facile tolerat̄ queli
bet aduerſitas tēporalis: vt eterna pena vitetur/eterna
Ro. viij. requies cōparet̄. Nō immerito ille vas electiōis cū ingē
ti letitia dixit. Nō ſunt cōdigne paſſiones huius tēporis
ad futurā gloriā q̄ reuelabit̄ in nobis. Ecce vnde iugum
illud ſuaue eſt ⁊ ſarcina leuis. Et ſi anguſta eſt paucis
eligentib⁹ facilis tñ oībus diligentib⁹. Dicit p̄s. Propter
Ps. xvi. verba labiorū tuorū/ego cuſtodiui vias duras. Sed q̄ du
ra ſunt laborantib⁹: eiſdē ip̄is mireſcūt amātib⁹. Propter
q̄d ita diuine pietatis diſpēſatiōe actū eſt: vt interior hō
ij. Cor. iiij. q̄ renouat̄ de die in diē: nō adhuc ſub lege poſit⁹/ſed iam
ſub grā exonerat⁹/ſarcinis innumerabiliū obſeruationū
q̄d erat reuera graue iugū/ſed dure ceruici conueniēter
īpoſitū: facilitatē ſimplicis fidei/⁊ bone ſpei ⁊ ſcīē chari-
tatis: q̄cq̄d moleſtiarū exteriori hoī forinſec⁹ intuliſſet il
le p̄nceps q̄ miſſus eſt foras/interiore gaudio leue fieret
Nihil em̄ tā facile eſt bone volūtati q̄ ipſa ſibi: ⁊ hec ſuffi
cit deo. Quātūlibet ḡ ſeuiat iſte mūdus: veriſſime angeli
Luce. ij. nato in carne dño clamauerūt. Glīa in excelſis deo: et in
terra pax hoīb⁹ bone volūtatis. Qꝛ q̄ nat⁹ erat/ſuaue iu
gū ei⁹ eſt ⁊ ſarcina leuis/ſicut dicit apl's. Fidelis de⁹/qui
Mat. xi. i. Cor. x. nō ſinit tētari nos ſup id q̄d poſſum⁹ ferre. Sꝫ facit cū tē
tatione etiā exitū vt poſſim⁹ ſuſtinere. Cōuerſi ad dñm
deū patrē oīpotētē puro corde/ei inquātū pōt paruitas
nr̄a maximas atq̄ veras grās agam⁹: p̄cātes toto aīo ſin
gularē māſuetudinē ei⁹: vt p̄ces nr̄as in bñplacito ſuo ex
audire dignet̄. Inimicū q̄ a nr̄is actib⁹ ⁊ cogitatiōibus
ſua virtute expellat: nobis multiplicet fidē/mētē guber-
net/ſpūales cogitatiōes cōcedat: ⁊ ad btitudinē ſuā ꝑdu
cat: ꝑ Ieſum chriſtū dñm nr̄m filiū ſuū: q̄ cū eo viuit ⁊ re-
gnat in vnitate ſpūſſcti de⁹/ꝑ oīa ſecula ſeculorū. Amen.

¶ Dñica in ſeptuageſima. Mat. XX.

¶ In illo tempore: Dixit Ieſus diſcipulis ſuis
parabolā hanc. Simile eſt regnum celorū homi
ni patrifamilias: qui exijt primo mane conduce-
re operarios in vineā ſuā. Et reliqua. Homilia
beati Gregorij pape habita ad tres fontes.

In explanatione ſua/
multa ad loquendū ſcī euangelij lectio poſtu
lat: quā volo ſi poſſum ſub breuitate ꝑſtringere
ne vos ⁊ extēſa ꝓceſſio/⁊ ꝓlixa expoſitio videat̄ onerare
Regnū celorū hoī patrifamilias ſile dr̄: q̄ ad excolēdam
vineā ſuā operarios cōducit. Quis vero patrifamilias ſi-
militudinē rect⁹ tenet/q̄ cōditor nr̄: q̄ regit q̄s condidit
⁊ electos ſuos ſic in h̄ mūdo poſſidet/q̄ſi ſubiectos dñs
in domo? Qui hꝫ vineā vniuerſam. ſ. eccl'iam: q̄ ab Abel
iuſto vſq̄ ad vltimū electū/q̄ in fine mūdi naſciturus eſt:
quot ſanctos ꝓtulit/quaſi tot palmites miſit. Hic itaq̄
paterfamilias ad excolēdā vineā ſuā mane hora tertia/
ſexta/nona/⁊ vndecima/operarios conducit q̄ a mūdi
huius initio vſq̄ ad finē/ad erudiendā plebē fideliū p̄di
catores cōgregare nō deſiſtit. Mane etem̄ mūdi fuit ab
Adā vſq̄ ad Noe: hora vero tertia a Noe vſq̄ ad Abraā:
ſexta q̄ ab Abraā vſq̄ ad Moyſen: nona autē a Moyſe
vſq̄ ad aduētū dñi. Undecima vero ab aduētū dñi vſq̄ ad
finē mūdi: in qua p̄dicatores ſancti apl'i miſſi ſunt/q̄ mer
cedē plenā ⁊ tarde veniētes acceperūt. Ad erudiendā ḡ
dñs plebē ſuā/quaſi ad excolendā vineā ſuā nullo tēpore
deſtitit operarios mittere: q̄ ⁊ prius ꝑ patres: ⁊ poſtmo-
dū ꝑ legis doctores ⁊ ꝓphetas: ad extremū vero ꝑ apl'os/
dū plebis ſue mores excoluit/q̄ſi ꝑ oparios in vinee cultu
ra laborauit: q̄uis in q̄libet modulo vel mēſura quiſquis Cultores vinee myſtice.
cū fide recta bone p̄dicatoꝛ actiōis extitit/hui⁹ vinee ope
rarius fuit. Operator ḡ mane hora tertia/ſexta ⁊ nona/
antiqu⁹ ille ⁊ hebraic⁹ ppl's deſignat̄: q̄ in electis ſuis ab
ip̄o mūdi exordio/dū recta fide deū ſtuduit colere/quaſi
nō deſtitit in vinee cultura laborare. Ad vndecimā vero gē
tiles vocant̄: q̄b⁹ ⁊ dr̄. ¶ Quid hic ſtatis tota die otioſi? Tex.
Qui em̄ in tranſacto tā longo mūdi tēpore ꝓ vita ſua la-
borare neglexerāt/quaſi tota die otioſi ſtabant. Sed pē
ſate fratres/q̄d inq̄ſiti reſpōdeāt. ¶ Dicunt ei. Quia ne- Tex.
mo nos conduxit. Nullus q̄ppe ad eos p̄riarcha/null⁹ ꝓ
pheta venerat. Et quid eſt dicere: ad laborē nemo nos cō
duxit/niſi quia vite nobis vias nullus predicauit? Quid
ergo nos a bono opere ceſſātes in excuſatiōe noſtra di-
cturi ſum⁹: q̄ pene a matris vtero ad fidē venim⁹: q̄ vba
vite ab ipſis cunabulis audiuim⁹: q̄ ab vberib⁹ ſcīē eccl'ie
potū ſancte p̄dicationis ſumpſimus cū lacte carnis. Poſ
ſumus em̄ ⁊ eaſdē diuerſitates horarū etiā ad vnūquēq̄
hominē per etatū momēta diſtinguere. Mane q̄ppe in-
tellectus noſtri pueritia eſt: hora aūt tertia adoleſcentia
intelligi pōt: q̄ quaſi iā ſol in altū proficit dū calor etatis
creſcit. Sexta vero iuuentus eſt: quia velut in cētro ſol fi
gitur: dū in ea plenitudo roboris ſolidat̄. Nona aūt ſene
ctus intelligit̄: in qua ſol velut ab alto axe deſcēdit: q̄ ea
etas a calore iuuentutis deficit. Undecima vero hora eſt
etas/que decrepita vel veterana dr̄. Unde greci valde ſe-
niores nō gerontas/ſed preſbyteros appellant: vt pluſq̄
ſenes eē inſinuent/q̄s prouectiores vocant. Quia ergo
ad vitā bonā alius in pueritia/alius in adoleſcētia/alius
in iuuentute/alius in ſenectute/ali⁹ in decrepita etate ꝑ-
ducit̄: q̄ſi diuerſis horis operarij ad vineā vocant̄. Mo-
res ḡ veſtros fratres aſpicite: ⁊ ſi iā dei oparij eſtis vide-
te. Pēſet vnuſq̄ſq̄ q̄d agat: ⁊ conſideret ſi in dei vinea la
boret. Qui em̄ in hac vita ea que ſua ſunt querit/adhuc
ad dñi vineā nō venit. Illi nāq̄ dño laborant: qui nō ſua/
ſed lucra dñica cogitāt: q̄ zelo charitatis/ſtudio pietatis Cultura moralr̄ exponit̄.
inſeruiūt/aīab⁹ lucrādis inuigilāt/ꝑducere ⁊ alios ſecū
ad vitā feſtinant. Nam ſibi viuit: q̄ carnis ſue voluptati-
bus paſcit̄: recte otioſus redarguit̄/quia fructum diuini
operis nō ſectat̄. Qui vero ⁊ vſq̄ ad etatē vltimā deo viue
re neglexit: quaſi vſq̄ ad vndecimā otioſus ſtetit. Unū re-
cte vſq̄ ad vndecimā torpentib⁹ dr̄. Quid hic ſtatis tota
die otioſi? Ac ſi apte dicat̄. Et ſi deo viuere in pueritia et
in iuuentute noluiſtis/ſaltem in vltima etate reſipiſcite:
⁊ ad vite vias/cū iā multum laboraturi nō eſtis/vel ſero
venite. Et tales ergo paterfamilias vocat: ⁊ plerūq̄ ante
remunerant̄: quia prius ad regnū de corpore exeūt q̄ hi
qui iam in pueritia vocati eſſe videbant̄. An nō ad vnde
cimā venit latro? qui ⁊ ſi nō habuit ꝑ etatē: habuit tamē
ſero per penā/q̄ deū in cruce confeſſus eſt ⁊ pene cū voce
ſententie ſpm̄ exhalauit vite. ¶ A nouiſſimo aūt reddere Tex.
denariū paterfamilias cepit: q̄ ad paradiſi requiē prius
latronē q̄ Petrū ꝑduxit. Quāti patres ante legē quāti-
ſub lege fuerūt: ⁊ tñ hi q̄ in dñi aduētu vocati ſunt/ad ce-
lorū regnū ſine aliq̄ tarditate ꝑuenerūt? Eūdē ḡ denariū
accipiūt q̄ laborauerūt ad vndecimā/q̄ expectauerūt to
to deſiderio q̄ laborauerūt ad p̄mā: q̄ eq̄lē vite eterne re
tributionē ſortiti ſunt cū his/qui a mūdi initio vocati fue

Digitized by Google

rant hi qui in mūdi termino ad fidē venerūt. Vñ ⁊ hi q̄
Tex. in labore pceſſerunt: murmurātes dicūt. ¶ Hi nouiſſimi
vna hora fecerūt: ⁊ pares nobis illos feciſti/ qui portaui
mus pōdus diei ⁊ eſtus. Pōdus em̄ diei ⁊ eſtus portaue
rūt hi: q̄s a mundi initio/ q: diu hic cōtigit viuere: neceſſe
etiā fuerat lōgiora carnis tētamenta tolerare. Vnicuiq̄
em̄ pōdus diei ⁊ eſtus ferre/ eſt p lōgioris vite tēpora car
nis ſue calore fatigari. Sȝ queri pōt: quō murmuraſſe di
cti ſunt qui saltē ſero ad regnū vocant. Celorū em̄ regnū
null⁹ murmurās accipit/ null⁹ q̄ accipit murmurare pōt
Sed q: antiq̄ patres vſq̄ ad aduentū dñi quātūlibet iu
ſte vixerint/ ducti ad regnū nō ſunt: niſi ille deſcēderet/ q̄
paradiſi clauſtri hoibus interpoſitione ſue mortis aperi
Mur- ret. Eorū ergo hocipſum murmuraſſe eſt/ qđ ⁊ recte p p-
mur ſan cipiendo regno vixerūt: ⁊ tādiu a pcipiendo dilati ſunt.
ctorū ex- Quos em̄ poſt peractā iuſtitiā iferni loca/ q̄uis trāquil
ponitur la ſuſceperūt: eis profecto ⁊ laboraſſe fuit in vinea ⁊ mur
muraſſe. Quaſi ḡ poſt murmurationē denariū accipiūt
qui poſt longa inferni tēpora ad gaudia regni puenerūt
Nos aūt q̄ ad vndecimā venimus/ poſt laborē non mur
muramus/ ⁊ denariū accipimus: q: poſt mediatoris ad-
uentū in hoc mūdo veniētes ad regnū ducimur: mox vt
de corpore eximus/ ⁊ illud ſine mora pcipimus/ qđ antiq̄
patres cū magna pcipere dilatiōe meruerunt. Vñ ⁊ iſdē
Tex. paterfamilias dicit. ¶ Volo ⁊ huic nouiſſimo dare ſicut
⁊ tibi. Et q: ipa regni pceptio eius eſt bonitas volūtatis
Tex. recte ſubiūgit. ¶ Ant nō licet mihi qđ volo facere? Stul
ta em̄ queſtio eſt hois cōtra benignitatē dei. Cōquerēdū
q̄ppe eſſet/ nō ſi daret qđ deberet: ſȝ ſi nō daret qđ debue-
Tex. rit. Vñ apte ſubdit. ¶ An oculus tuus nequā eſt: q: ego
bonus ſum. Nemo aūt ſe de opere/ nemo de tpe extollat:
Tex. cū hac expleta ſentētia ſubſequēter veritas clamet. ¶ Sic
erūt nouiſſimi primi ⁊ primi nouiſſimi. Ecce em̄ ⁊ ſi iā ſci
mus que vel quāta bona egim⁹: adhuc ſupn⁹ iudex q̄ ſub
tilitate hec examinet ignoram⁹. Et quidē gaudēdū cuiq̄
Tex. ſummopere eſt/ in regno dei eſſe vl' vltimū. Sed poſt hec
terribile eſt valde qđ ſeq̄t. ¶ Multi em̄ ſunt vocati/ pau
ci vo electi. Qr ⁊ ad fidē multi veniūt: ⁊ ad celeſte regnū
pauci pducūt. Ecce em̄ ad hodiernā feſtiuitatē q̄ multi cō
uenim⁹/ ecclie parietes implem⁹: ſed tñ q̄s ſciat q̄ pauci
ſunt q̄ in illo electorū dei grege numerent? Ecce vox oim
chriſtū clamat: ſed vita oim nō clamat. Plerīq̄ deū voci
Titū.j. bus ſequunt: moribus fugiūt. Hinc etē ad Titū Paul⁹
Jac.ij. dicit. Qui cōfitent ſe noſſe deū: factis aūt negant. Hinc
ps.xxxix Jacob⁹ ait. Fides ſine operib⁹ mortua eſt. Hinc p Pſal-
miſtā dñs dicit. Annuntiaui ⁊ locutus ſum: multiplicati
ſunt ſup numerū. Vocāte aūt dño/ ſup numerū multipli
cant fideles: q: nōnunq̄ etiā hi ad fidē veniunt: q̄ ad ele-
ctorū numerū nō ptingūt. Hic em̄ fidelib⁹ p cōfeſſionem
admixti ſunt: ſȝ pter vitā reprobā illic numerari in ſorte
fideliū nō merent. Hoc ouile ſctē ecclie/ hedos cū agnis
Mat. recipit. Sȝ atteſtāte euāgelio cū iudex venerit/ bonos a
xxv. malis ſeparat: ſicut paſtor ſegregat oues ab hedi. Neq̄
etē poſſunt q̄ hic carnis ſue voluptatib⁹ ſeruiūt/ illic in
Vite hu ouiū grege numerari. Illic eos a ſorte humiliū iudex ſe-
mane parat: qui ſe hic in ſupbie cornib⁹ exaltāt. Regnū celorū
mutabi- pcipere nequeūt: q̄ hic ⁊ in celeſti fide poſiti/ toto deſide
litas. rio terrena querūt. Et multos tales intra eccleſiam fres
chariſſimi cernit: ſed eos nec imitari nec deſpicere debe
tis. Quid em̄ ſit hodie aſpicitis: ſed q̄d cras futurus ſit
vnuſq̄ſq̄ neſcitis. Plerūq̄ ⁊ qui poſt nos venire cernitur
p agilitatē nos boni opis antecedit: ⁊ vix eū cras ſeq̄mur
Act.vij. quē hodie preire videbamur. Ecce cū Stephan⁹ p fide
moreret. Saulus lapidātiū veſtimēta ſeruabat. Oim ḡ
manib⁹ ipſe lapidauit: q̄ ad lapidādū oēs exertos reddi
dit: ⁊ tñ eūdē ipſum in ſctā ecclia laborib⁹ anteceſſit: quē
pſequēdo martyrē fecit. Duo ḡ ſunt/ q̄ penſare ſolicite de
bem⁹. Quia em̄ multi vocati/ ſed pauci electi ſunt: pmū
eſt: vt de ſe q̄ſq̄ minime pſumat: q: ⁊ ſi iā ad fidē vocat⁹
ſit: vtrū pēnni regno dign⁹ ſit neſcit. Secūdū vero eſt: vt
vnuſquiſq̄ proximū quē fortaſſe iacere in vitijs cōſpicit/
deſperare non audeat: quia diuine miſericordie diuitias
ignorat. Rē fratres q̄ nuper contigit refero: vt ſi vos pec
catores ex corde eſſe cōſpicitis/ oīpotētis dei miſericordiā
amplius ametis. Preſenti anno in monaſterio meo: qđ
iuxta beatorū martyrū Joānis ⁊ Pauli eccleſiā ſitū eſt/
frater quidē ad cōuerſionē venit: deuote ſuſceptus eſt: Exēplū
ſed ipſe deuotius conuerſat⁹. Hunc ad monaſteriū fra- narrat.
ter ſuus corpe/ nō corde ſecut⁹ eſt. Non valde cōuerſatio
nis vitā ⁊ habitū deteſtās: in monaſterio vt hoſpes habi
tabat: ⁊ monachorū vitā morib⁹ fugiēs/ recedere a mo-
naſterij habitatiōe nō poterat: q: vel quid ageret vel vñ
viueret nō habebat. Erat prauitas ei⁹ cūctis oneroſa: ſȝ
hunc oēs equanimiter p fratris ei⁹ amore tolerabāt. Nā
ſuperbus ⁊ lubricus/ ſi qua poſt hoc ſeculū vita ſequeret
neſciebat. Irridebat vo/ ſi quis illi hāc predicare voluiſ-
ſet. Itaq̄ cū habitu ſeculari viuebat in monaſterio: ver-
bis leuis/ nutib⁹ inſtabilis/ mēte tumidus/ veſte compo-
ſitus/ actione diſſipat⁹. Mēſe aūt Julio nup elapſo: hui⁹
quā noſtis peſtilētie clade pcuſſus eſt. Qui ad extremū
veniens vrgeri cepit vt aiam redderet. Et vltima iā cor-
poris parte pmortua: vitalis virt⁹ in ſolo pectore ⁊ lin-
gua remanſerat. Fratres aderāt/ eiuſq̄ exitū inquantū
deo largiente poterant/ oratione tuebant. At ille ſubito
ad deuorādū ſe draconem venire cōſpiciēs: magnis cepit
vocibus clamare dicens. Ecce draconi ad deuorandū da
tus ſum: pter veſtrā autē preſentiā deuorare me nō pōt
Quid mihi moras facitis? Date locū: vt ei deuorare me
liceat. Cūq̄ hūc fratres vt ſignū ſibi crucis iprimeret ad
monerēt: reſpondebat virtute qua poterat dicens. Volo
me ſignare: ſed nō poſſum/ q: a dracone premor. Spume
oris eius faciē meā liniūt/ guttur meū ore eius ſuffocat.
Ecce ab eo brachia mea cōprimūt/ ⁊ caput meū in ſuo
ore abſorbuit. Cūq̄ hec pallēs ⁊ tremens ⁊ moriens dice
ret: ceperūt fratres vehemētius orationi inſiſtere: et op-
preſſum draconis pſentia ſuis pcibus adiuuare. Tum re
pēte liberat⁹/ magnis cepit vocib⁹ clamare dicens. Deo
gratias: ecce diſceſſit/ ecce exijt: ante orationes veſtras fu
git draco qui me acceperat. Mox autē ſeruiturū ſe deo
⁊ eſſe monachū deuouit: atq̄ a tēpore illo nūc vſq̄ febri-
bus premit/ dolore fatigat. Morti quidē ſubtractus eſt
ſed adhuc plenius vite reſtitut⁹ nō eſt. Quia em̄ lōgis et
diuturnis iniq̄tatib⁹ preſſus eſt/ lōgo lāguore fatigat: et
durū cordis ignia purgatiōis durius cōcremat: q: diuina di
ſpenſatione agit: vt plixiora vitia egritudo prolixior exu
rat. Quis vnq̄ illū ſeruari ad cōuerſionē crederet? Quis
tantā dei miam conſiderare ſufficiat? Ecce iuuenis pra-
uus draconē vidit in morte: cui ſeruiuit in vita: nec vidit Copia
vt vitam funditus perderet: ſed vt cui ſeruierat ſciret/ ſcien miſera-
do reſiſteret: ipſumq̄ reſiſtēdo ſuperaret: ⁊ eū q̄ nō videns tionis di
pri⁹ tenebat vidit/ poſtea ne teneret. Que ḡ lingua nar- uine.
rare viſcera diuine mie ſufficiat? Quis ſpūs ad tāte pieta
tis diuitias nō obſtupeſcat? Has diuine pietatis diuitias
cōſiderauit Pſalmiſta cū diceret. Adiutor me⁹ tibi pſallā
q: tu de⁹ ſuſceptor me⁹ es: deus me⁹ mia mea. Ecce perpē
dēs in quib⁹ laborib⁹ hūana ſit vita conſtituta: deum ap
pellauit adiutorē. Et q: a tribulatione pſenti in requiē
eternā nos ſuſcipit: appellat etiā ſuſceptorē. Sed cōſide-
rans q̄ mala noſtra aſpicit ⁊ portat/ culpas nr̄as tolerat
tñ nos p patiētiā ad pmia reſeruat: noluit deū miſericor-
dē dicere: ſed hūc ipam miſericordiā vocauit dicēs: deus
me⁹ mia mea. Reuocem⁹ ḡ an̄ oculos mala q̄ fecim⁹: pē-
ſem⁹ ex quāta dei benignitate toleramur: cōſiderem⁹ q̄
ſunt pietatis eius viſcera/ vt nō ſolum culpas indulgeat
ſed celeſte regnū penitētibus etiā poſt culpas promittat:
atq̄ ex oibus medullis cordiū dicam⁹ ſinguli/ dicamus
oēs: deus meus miſericordia mea. Tu autem.

¶ De eadē dñica: Sermo btī Joannis Chryſoſtomi quomō primus homo totū

mo totū

Digitized by Google

mo toti prelatus ſit creature.

Dignitas humane ori

ginis facile agnoſcit̃ cõſiderata ſublimitatẽ
auctoris. Neqꝫ eñ facile poterat eſſe vel leue:
qđ man⁹ ſacra cõſtituit: ⁊ celeſtis flatus in vitalẽ ſubſtan
tiã animauit: maxime cũ idẽ artifex deus ptãtez ſuam in
oẽm fabricã eidẽ hoĩ fuerat traditur⁹: vt quẽ ſecũdũ pñi/
dẽpoſt ſe facere diſponebat/ eundẽ faceret plenũ atqꝫ ꝑ/
fectũ: habentẽ in ſeſe ⁊ dignitatẽ qua p̃celleret: ⁊ ptãtem
Nature qua cũctis animãtib⁹ imperaret: ſoli ſeruiẽs illi a quo ci
condite cũcta fuerãt ſubiugata: vt iperaret mũdo/ ſeruiret deo/
dignitas creatorẽ ſuſpiceret/ creaturã ſibi parere cõpelleret: tan/
tũqꝫ ditionis ſeſe dño debere perſpiceret/ quãtum ipſe a
creatura exigeret: habens in ꝓpria ptãte ⁊ obediẽtiam
et cõtemptũ: obedientiã qua viueret/ cõtemptũ quo di/
gne ꝓ meritis interiret. Vñ effectũ eſt/ vt cõtẽnẽdo mor/
tẽ incideret/ qui obediẽdo viuere poſſet. Vñ poteſtatez
cõceſſam dñi in contẽptũ ꝓtulit: et vite priuilegiũ ꝑdidit/
et mortis ſibi ſentẽtiã acqſiuit. Et tñ adhuc creatura ei⁹
ſeruat iperiũ: licet ipſe creatori ſuo denegaret obſequiũ.
Unde apparet q̇d ſue felicitati detraxerit/ cũ peccatorũ
merita ei⁹ ſtatũ adhuc mutare nõ poſſint. Grauaris ho/
mo: iuſte grauaris/ et inexcuſabili pena aſtringeris. Cõ
tẽnis creatorẽ/ ⁊ eius imperas creature. Deſpicis dñm: ⁊
de eius creatura exigis obſequiũ. Beneficijs dei ꝑfrue/
ris: et eius potẽtiã nõ extimeſcis. Et cũ tibi ꝑ eũ cuncta
deſeruiãt: ſolus ipſe illi nõ ſeruis. Bis delinq̇s: ⁊ geminũ
ac duplex crimẽ incurris: dñi nec ꝓ cõditione vt ſeru⁹ ob/
ſequeris/ nec ꝓ poteſtate data dño famularis. Tibi celũ
in die lucis ſplẽdore veſtitur/ ⁊ ſolis fulgoribus decorat̃:
in nocte clariſſimo lune ſpeculo/ ⁊ aſtrorꝫ fulgore vario
polus ipſe illuſtrat̃: vt diei noctiſqꝫ viciſſitudine: ⁊ nume
roſitas tẽporũ dinoſcat̃: ⁊ poſt diurnũ laborẽ requies mi
ſeris mortalib⁹ p̄beat̃. Tẽpora alternis vicib⁹ immutan
tur: frondeſcũt ſylue/ amenant̃ cãpi/ prata vireſcunt: ani
mantia cũcta diuerſis vſibus ꝓcreata edunt fetus: pa/
rent imperio: obſeq̃a ſeruãt/ ſcatẽt fontes/ amnes fluũt/
inſtitutis terminis maria coercent̃. Gaudet poſt hyemẽ
verna tẽperies/ eſtatis flagrãtia decoq̇t meſſes: autũni/
tas temulẽta ſuas exhibet vbertates: hyeme maturant̃
imbribus terre: ſuis inſtitutis cũcta deſeruiũt/ ſolus hõ
deo nõ ſeruit. Quid ſi tibi vniuerſa natura cõſtanter edi
ceret: ego tibi a dño rerũ parere p̃cepta ſum: ego circa te
iuſſa implere: inſtituta ſeruare/ naſcẽtia cuncta tribuere
Vox re/ genitoris imperio iuſſa ſum: deniqꝫ pareo/ obtẽpero/ ſer
rũ ad ho uio: ⁊ cũ mutato nõ mutor. Parco inquã rebelli/ obtẽpe
minem. ro ꝓcaci/ deſeruio cõtẽptori. Ceterũ ſi mihi inſtituta mu
tare/ iuſſa ꝑuertere/ neceſſaria denegare rerũ dñs p̃cepiſ
ſet: creatura cũcta viduata hoĩe remaneret: nec q̇ cõtẽne
ret vlteri⁹ eſſet: q: cõtẽptor hõ digne de merito interiret.
Deniqꝫ q̇s talis eſt: q̇ in hoc contẽptu cõſiſtis: q̇ creature
imperas ⁊ creatori nõ ſeruis: qui dominatum exerces: et
dñm non agnoſcis: time dñm patientẽ: ne ſeuerũ ſentias
iudicem: Corrigat te dilatio differẽtis/ ne cẽſura puniat
iudicantis. Facile enim obſequio tuo facies deũ ꝓpitiũ
ſi cõuerſus iã mutaueris vitiũ. Uſurarum enim reddit̃
quicquid dilatione tẽporis fenoratur: nec eſſe iam pote/
rit impunitum cui mora tẽporis non potuit dare reme/
diũ. Quid retribuã dño. Si humana conditio genitori
quid debeat noſcat: atqꝫ ſi eius beneficiorꝫ innumeram
multitudinẽ momentis omnib⁹ retractãdo intelligat:
inueniet ſue ſeruitutis obſeq̃a cõtinuis laudib⁹ iugi gra
tulatione equare nõ poſſe. Neqꝫ eñ beneficia ab eo pſti
ta atqꝫ collata/ vel modũ poterũt habere vel numerum:
certe nec terminũ: q̇ppe cũ nec ſenſus ad inueſtigandũ
ſufficiat/ nec ſcientia ſupperat ad laudãdũ: imenſitas eñ
beneficiorꝫ ſupat cogitatiões ſenſuũ: ⁊ innumera multi/
tudo donorꝫ vincit volubilitatem verborꝫ. Nec ſi totũ vite
tp̃s oĩs obſeq̃a occupent/ laudes teneãt/ gr̃arũ actiões
inſiſtãt/ poteris pẽſare qđ debes. Quã in re dãda nobis
eſt opera: vt totis virib⁹ deuotio mẽtis in diuina obſeq̃a
exerceat̃: ⁊ laudũ glorias os noſtrũ ꝑ oĩe tp̃s frequẽta/
re cogat̃: nõ quo in iſtis debita cõpẽſent̃: ſꝫ vt nr̃e deuo/
tionis volũtas/ his conatib⁹ dinoſcatur: vt q̇cq̇d fragili
tas detrahit ad cõplẽdũ/ hoc deuotio cõferat ad ꝓmerẽ/
dum: vt iam q: vis nõ q: ꝑficis expugnaris: nec q: debitã
cõpenſas/ ſed quia parere deſideras. Uelle enim expũgi
tur: q: ꝑ immenſitatẽ rerũ idipſum qđ cupimus explicare
non dat̃. Quid retribuam inquit dño ꝓ oĩbus que mihi
retribuit: Querit ꝓpheta ſanctiſſimus/ q̇b⁹ meritis be/ Pſ. cxv.
neficia diuina cõpenſet: quo famulatus genere munera
ꝑcepta coequet: quibus obſequijs tãtis poſſit munerib⁹
reſpõdere: quo ſeruitutis genere innumera debeat do/
na ⁊ infinita beneficiorꝫ genera cõparare. Sit ſꝫ excellẽs
hominũ meritũ: ſit nature iura cõſeruans: ſit legũ iuſſis
obtẽperãs/ impleat fidẽ: iuſtitiã teneat/ ꝟtutes exerceat:
dãnet vitia/ peccata repellat: ſemet exemplũ imitantib⁹
prebeat: ſi quid geſſerit parũ eſt/ q̇cq̇d fecerit min⁹. Om Uirgini
ne enim meritũ breue eſt cõparatione donorꝫ. Numera tas meri
beneficia ſi potes: ⁊ tũc cõſidera q̇d merearis. Cũ benefi/ ti hũani
cijs celeſtibus tua facta ꝑpende: tum diuinis munerib⁹ notatur
actus ꝓprios meditare: nec dignũ te iudicabis eo quod
frueris/ ſi intelligas q̇d merearis. Igitur de bñficijs innu
meris diuina in te pietate collatis/ elige qđ libuerit vnũ:
hinc tuũ cõpenſari totũ nõ poterit meritũ. Ceterũ obtũ/
ditur ſenſus/ cõfundit̃ anim⁹/ ſp̃us ꝑturbat̃/ vt ab homi
ne de⁹ noſcat̃: nec humana poterũt penſari obſeq̃a/ ſi di/
uina beneficia cõpares: ⁊ tñ de illo loquimur q̇ ſemel pec
care nõ patit̃: q̇ iudiciũ ſue mentis examinãs/ cõtendit vt
placeat/ vt promereat̃ inſtat/ vt ſeruiat elaborat. Ceterũ
quẽ aut peccare delectat/ aut ꝓpria mentis ſegnitia/ aut
incõſiderati actus: aut vanitas vite ſic mãcipat vitijs/ vt
ſit materia delictorũ/ miniſter culparũ/ ſeminariũ pecca/
torũ: ita vt in ſe duplex ſcelus ⁊ geminũ crimẽ admittat:
et qđ debita dño ſeruitutis nõ reddit obſeq̃a: ⁊ qꝫ innu/
mera bñficia peccãdo ei⁹ pẽſare nitit̃ cõtumelia. Quare
nitatur iuſtus merita ꝓpria bñficijs celeſtib⁹ coequare:
nitatur ⁊ peccator vitia q̇ exercebat horrere. Ille incremẽ
tis ſctẽ vite increſcat: hic pctã dãnando iuſtitiã quã non
amabat exerceat. Ille bonis tribuat ſalutare exẽplũ: hic
malis oſtẽdat correctiõis remediũ. Ille p̃mia meriti ſcti
expectet: hic ſupplicia ſemet corrigẽdo declinet. Sic fit vt
et iuſtus gloriam bene viuendo acquirat: ⁊ peccator cor
rectus indulgentiam diuina pietate percipiat.

Dñica in ſexageſima. Luc. VIII.

¶ In illo tempore: Cum turba plurima conue/
niret: et de ciuitatibus properarent ad Jeſum: di
xit per ſimilitudinẽ. Exijt qui ſeminat ſeminare
ſemen ſuum. Et dum ſeminat: aliud cecidit ſecus
viam et conculcatũ eſt: et volucres celi comede/
runt illud. Et reli. Homilia bti Gregorij pape.

Lectio ſancti euãgelij

quã modo audiuim⁹ fratres chariſſimi: expoſi
tione nõ indiget: ſed admonitione. Quã enim
per ſemetipſam veritas expoſuit/ hãc diſcutere humana
fragilitas nõ p̃ſumat. Sed eſt qđ ſolicite in hac ipſa expo
ſitione dñica pẽſare debem⁹: q: ſi nos vobis ſemẽ verbũ:
agrũ mundũ/ volucres demonia/ ſpinas diuitias ſignifi
care diceremus: ad credendũ nobis mens fortitan veſtra
dubitaret. Unde ⁊ idẽ dñs per ſemetipſum dignatus eſt Doctri/
exponere qđ dicebat: vt ſciatis rerũ ſignificationes que/ ne chri/
rere/ in his etiã que ꝑ ſemetipſum noluit explanare. Ex/ ſti exem
ponẽdo ergo qđ dixit figurate ſe loqui innotuit: quate/ plum.
nus certos nos redderet: cũ vobis noſtra fragilitas figu
ras verborꝫ illius aperiret. Quis eñ mihi vnqꝫ crederet: ſi
ſpinas diuitias interpretari voluiſſem: maxime cũ ille pũ

gāt:iſte delectēt. Et tñ ſpine ſunt:q̄ cogitationū ſuarū pū
ctionib⁹ mētē lacerāt:⁊ cū vſq̄ ad pctm̄ ꝑtrahūt/q̄ſi infli
Matt. xiij. cto vulnere cruētant. Quas bn̄ hoc in loco/alio euāge,
liſta teſtāte:nequaq̄ dn̄s diuitias/ſ; fallaces diuitias ap
pellat. Fallaces em̄ ſunt q̄ nobiſcū diu ꝑmanere nō poſ,
ſunt. Fallaces ſunt/q̄ mētis nr̄e inopiā nō expellūt. Sos
ſe aūt diuitie vere ſunt q̄ nos diuites virtutib⁹ faciūt. Si
ergo fr̄es chariſſimi vere diuites eſſe cupitis/veras diui,
tias amate. Si culmen veri honoris q̄ritis:ad celeſte re,
gnū tēdite. Si gl'iam dignitatū diligitis:in illa ſupna an
Cōpara tio dupli cis infir, mitatis. gelorꝫ curia aſſcribi feſtinate. Verba dei q̄ aure ꝑcepiſtis
mēte retinete. Cibus em̄ mētis/eſt ſermo dei. Et q̄ſi acce
ptus cib⁹ ſtomacho lāguēte reijcit̄:q̄n audit⁹ ſermo in vē
tre memorie nō tenet̄. Sȝ q̄ſq̄s alimēta nō retinet:huius
ꝓfecto vita deſperat̄. Eterne ḡ mortis pericula formida
te/ſi cibū q̄dē ſctē exhortationis accipitis:ſed ꝟba vite.i.
alimēta iuſtitie in memoria nō tenetis. Ecce trāſijt om̄e
qd̄ agitis:⁊ ad extremū iudiciū ſine vlla momēti interpo
ſitione q̄tidie volētes nolēteſq̄ ꝓperatis. Cur ḡ amat̄ qd̄
relinquit̄? Cur illud negligit̄ q̄ ꝑuenit̄? Mementote qd̄
Tex. dicit̄. ❡ Si q̄s hȝ aures audiēdi/audiat. Oēs em̄ q̄ illic
aderāt/aures corꝑis habebāt. Sȝ q̄ cūctis aures habēti
bus:ſi q̄s hȝ aures audiendi audiat dicit:aures ꝓculdu,
bio cordis req̄rit. Curate ḡ vt accept⁹ ſermo in cordis au
re remaneat:curate/ne ſemē iuxta viā cadat:ne malign⁹
ſpūs veniat:et a memoria ꝟbū tollat. Curate ne petroſa
terra ſemē excipiat:⁊ fructū boni operis ſine ꝑſeuerātie
radicib⁹ mittat. Multis em̄ libet qd̄ audiūt:bōni operis
initia ꝓponūt:ſ; mox vt fatigari aduerſitatib⁹ ceperint/
inchoata derelinquūt. Petroſa ḡ terra humorē nō habuit
q: h̄ qd̄ germinauerat/ad fructū ꝑſeuerātie nō ꝑduxit.
Multi nāq̄ cū ꝟbū cōtra auaritiā audiūt/eādē auaritiā
deteſtant̄:rerū oīm cōtēptū laudāt ſ; mox vt viderit ani,
mus quod cōcupiſcat/obliuiſcit̄ quod laudabat. Multi
cum verbū contra luxuriā audiūt/pollutiōes carnis nō
ſolū ꝑpetrare nō appetūt/ſed etiaȝ ꝑpetratas erubeſcūt
ſed mox vt carnis ſpecies eorū oculis apparet:ſic mens
ad deſideriū rapit̄/ac ſi adhuc ab ea nihil ſit cōtra hec ea
dē deſideria deliberatum:⁊ dānanda agit q̄ q̄cq̄d egiſſe ſe
meminit/iā ⁊ ipa dānauit. Sepe etiā cōtra culpas cōpū,
gimur:⁊ tñ poſt fletū ad culpas redim⁹. Sic Balaā iſra
elitici ppl'i tabernacula cōtēplat⁹ fleuit:eiſq̄ ſe ſimilē fie
ri in morte depoſcit dicēs. Moriat̄ aīa mea morte iuſtorꝫ
Nume. xxiij. ⁊ fiant nouiſſima mea horū ſilia. Sȝ mox vt hora cōpun
ctiōis trāſijt/in auaritie nequitiā exarſit. Nā ꝓpter ꝓmiſ
ſa munera in ei⁹ ppl'i mortē cōſiliū dedit:cui⁹ mori ſe ſi,
milē fieri optauit:⁊ oblit⁹ eſt qd̄ plāxerat cū extinguere
noluit/qd̄ ꝑ auaritiā ardebat. Notandū ꝟo eſt/qd̄ expo,
nēs dn̄s dicit:q: ſolicitudines ⁊ voluptates ⁊ diuitie ſuf,
focant ꝟbū. Suffocāt em̄ q:importunis cogitationibus
Diuitie ꝙ ſint dānoſe anime. ſuis guttur mētis ſtrangulāt:⁊ dū bonū deſideriū intra,
re ad cor nō ſinūt:q̄ſi aditū flat⁹ vitalis necāt. Notandū
etiā ꝙ duo ſunt q̄ diuitijs iūgit:ſolicitudines vȝ ⁊ volu,
ptates:q: ꝓfecto ⁊ ꝑ curā mentem opprimūt/⁊ ꝑ affluen
tiā reſoluūt. Re em̄ cōtraria poſſeſſores ſuos et afflictos
⁊ lubricos faciūt. Sȝ q: voluptas cōuenire cū afflictione
nō pōt:alio q̄dē tpe ꝑ cuſtodie ſue ſolicitudinē affligunt
atq̄ alio ꝑ abūdātiā ad voluptates emolliūt. Terra aūt
bona fructū ꝑ patiētiā reddit:q: ſcȝ nulla ſunt bona que
agim⁹ ſi nō eq̄nimiter etiā ꝓximorꝫ mala toleram⁹:q̄nto
em̄ q̄ſq̄ alri⁹ ꝓfecerit/tanto in hoc mūdo inuenit qd̄ du
rius portet:q: cū a pn̄ti ſeculo mētis nr̄e delectatio defi
cit eiuſdē ſcl'i aduerſitas creſcit. Hinc eſt em̄ ꝙ pleroſq̄
cernim⁹ ⁊ bona agere:⁊ tñ ſub graui tribulationū faſce
deſudare. Terrena nāq̄ deſideria fugiunt:⁊ tñ flagellis
durioribus⁹ fatigant̄. Sȝ iuxta dn̄i vocē/fructū ꝑ patientiā
reddūt:q: cū hūiliter flagella ſuſcipiūt/poſt flagella ad
requiē ſublimiter ſuſcipiunt̄. Sic vua calcib⁹ tundit̄:⁊ in
vini liquorē liquat̄. Sic oliua cōtunſionib⁹ expꝛeſſa/amur
cam ſuā deſerit:⁊ in olei liquorē pingueſcit. Sic ꝑ tritu,
rā aree a paleis grana ſeparant̄:⁊ ad horreū purgata ꝑ,
ueniūt. Quiſq̄s ḡ appetit plene vitia vincere/ſtudeat hu
militer purgatiōis ſue flagella tolerare:vt tāto poſt ad
iudicē mūdior veniat:quāto nūc ei⁹ rubiginē ignis tribu
lationis purgat. In ea porticu q̄ eūtib⁹ ad eccl'iam beati
Clemētis eſt peruia:fuit q̄dā ſeruul⁹ noīe/quē multi ve
ſtrū mecū nouerūt:reb⁹ pauꝑ/meritis diues:quē longa
egritudo diſſoluerat. Nā a ꝑma eua etate vſq̄ ad finē vite
paralytic⁹ iacebat. Quid dicā? q: ſtare nō poterat/q̄ nūſ,
q̄ in lecto ſuo ſurgere vel ad ſedendū valebar:nūq̄ ma,
nū ſuā ad os ſuū ducere/nūq̄ ſe potuit in lat⁹ aliud decli
nare. Huic ad ſeruiēdū mr̄ cū fratre aderat:⁊ quicq̄d ex
eleemoſyna potuiſſet accipere/hoc eorꝫ manib⁹ pauperi
bus erogabat. Nequaq̄ l'ras nouerat:ſ; ſcripture ſacre
ſibimet codices emerat:⁊ religioſos quoſq̄ in hoſpitali
tatē ſuſcipiens/hos corā ſe legere ſine intermiſſione fa,
ciebat. Factūq̄ eſt:vt quātū ad mēſurā ꝓpriā attinet/ple
ne ſcripturā ſacrā diceret:cū (ſicut dixi) l'ras funditus ignoraret. Studebat in dolore ſemꝑ gr̄as agere/hymnis deo Lāgue, tis exem plum.
et laudib⁹ dieb⁹ ac noctib⁹ vacare. Sȝ cū iā tps eſſet:vt
tāta ei⁹ patiētia remunerari debuiſſet mēbrorꝫ dolor ad vi
talia redijt. Cūq̄ ſe iā mori ꝓximū agnouit/ꝑegrinos
viros atq̄ in hoſpitalitatē receptos admonuit vt ſurge,
rēt:⁊ cū eo pſalmos ꝓ expectatione ſui exit⁹ decātarent.
Cūq̄ cū eis ⁊ ipſe moriēs pſalleret:voces pſallentiū repē
te cōpeſcuit:cū terrore magni clamoris dicēs. Tacete ta,
cete:nūq̄d nō auditis q̄nte reſonāt laudes in celo? Cūq̄
ad eaſdē laudes q̄s int⁹ audierat/aurē cordis intēderet
ſctā illa aīa carne ſoluta eſt. Sȝ exeūte illa/tāta illic fra,
grantia odoris aſꝑſa eſt:vt oēs q̄ illic aderāt/ineſtimabi
li ſuauitate replerent̄:ita vt ꝑ hoc patēter agnoſcerēt/ꝙ
eā laudes in celo ſuſcepiſſent. Cui rei monach⁹ noſter in,
terfuit:q̄ nūc vſq̄ viuit:⁊ cū magno fletu atteſtari ſolet:
q: quouſq̄ corp⁹ eius ſepulture traderēt/ab eorꝫ narib⁹
odoris illius fragrātia nō receſſit. Ecce quo fine ex hac
vita migrauit:q̄ hic eq̄nimiter flagella tolerauit. Iuxta
vocē ergo dn̄icā bona terra fructū ꝑ patientiā reddidit:
q̄ exarata diſcipline vomere ad remunerationis ſegetē
ꝑuenit. Sed vos rogo attēdite fr̄es:qd̄ excuſationis ar,
gumētū in illo diſtricto iudicio habituri ſum⁹ nos/qui a
bono opere torpētes ⁊ res/⁊ man⁹ accepimus:ſi ꝑcepta
dn̄i egen⁹:⁊ ſine manib⁹ ipleuit. Nō cōtra nos dn̄s tunc
apl'os oſtēdat:q̄ ad regnū ſecū fideliū turbas ꝑdicādo tra
xerūt:nō cōtra nos martyres exhibeat/q̄ ad celeſtē pa,
triā ſāguinē fundēdo ꝑuenerūt. Quid tūc dicturi ſum⁹
cū hunc de quo locuti ſumus ſeruulū viderim⁹? Cui lon
gus lāguor brachia tenuit:ſed tñ hec a bono opere nō li,
gauit. Hec vobiſcū fratres agite:ſic vos ad ſtudiū boni
operis inſtigate:vt cū vobis bonos modo ad imitandū
proponitis:eorum tunc conſortes eſſe valeatis. Tu aūt.

❡ De eadē dn̄ica: Ser. beati Ioānis Chryſoſtomi de lapſu primi hoīs.

NEmo qui neſciat pri-
cipio hoīem ſic a deo plaſmatū vt inſtruerent̄
prudētia:cōſilio formaret̄/rōnis capax diui,
na ꝓuidentia redderet̄. Inſtruerent̄ inquā prudētia qua
hoſtis calliditatē vitaret:conſilio quo ſalutaria ac recte
perquireret:ratione qua deo genitori parendū eſſe co,
gnoſceret. Etenim dn̄s deus videns hoīem quē fecerat
innocentē:inſtruxit/monuit et armauit:q̄ppe q̄ cū diabo Nota verba.
lo fuerat pugnatur⁹ velut q̄buſdā armis:hoc eſt prudē,
tia cōſilio:rōne/fuerat inſtruēdus. Addit ꝑterea legē q̄
dei voluntatē agnoſceret:⁊ quid cōtēnēti euenire poſſet
addiſceret. Qui quidē hō incaut⁹/dū diabolo ꝑſuadēti
ꝙ deo iubēti cōſenſit:ſic ⁊ vitam quā habuit perdidit:et
mortem quā ignorabat accepit. Stabat Adā inter vxo,
rem ⁊ diabolū/inter Euā ⁊ hoſtē/inter mulierē ⁊ ſerpen
tē. Diabolus ꝑſuadet vt noceat/Eua conſenſerat vt pe,

Digitized by Google

reat. Diabolus mulierē aſtutia fallēdi circūuenit/mulier
incauta ſerpentinū virus accepit. Diabol⁹ qđ p ſe nō po
tuit/p vxorē Adā ꝓtoplaſtū circūuenit. Adā vero p vxorē
inuenit interitū quā a deo acceperat in auxiliū. Proh do
lor: ꝓſpera in ꝯtraria cedūt: vtilia ꝑniciē operant. Deniq
plus Adā domeſticis ꝙ̄ inimici iaculis ledit: plus ꝓprio
ꝙ̄ hoſtili enſe perimitur: plus mulierꝫ ꝙ̄ externo gladio
vulnerat. Acceſſit em̄ ſerpēs ſubtilis vt falleret: ⁊ acceſ-
ſit nō vt viro: ſed vt mulieri ſerpētinū vir⁹ infligeret. Ac-
ceſſit inquā/vt vnius cōſenſu vtriq; nocere potuiſſet. So
li ꝑſuadet qđ ambob⁹ obeſſet: vtriq; obfuit qđ vni⁹ ani-
mū malitia ſerpētis infecit. Deniq; cōſentiēs mulier ta-
lis circa virū extitit/qualē circa ſe malitiā ſerpētis iuenit
adeo ꝑſuaſa eſt ⁊ ꝑſuaſit/īfecta eſt ⁊ īfecit/decepta eſt ⁊
Duplex pēa eue inflicta. decepit. Que qđē mulier ferit ſnīa duplici: altera ꝓpria/
altera cōi: ꝓpria/q̄ filios parere in dolore ꝑcepta eſt: cōi-
qua cū viro mori addicta eſt. Altera q̄ ſerpēti aſſenſit/al
tera qua marito ꝑſuaſit. De cōſenſu em̄ mortis ſnīam in-
cidit: de ꝑſuaſu in dolore filios parere meruit. Hāc igitur
ſnīam/⁊ q̄ nō nouit dū patit diſcit: ⁊ q̄ neſcit dū expugit
ſentit: ⁊ q̄ ignorat dum experitur agnoſcit. Proh nefas.
Preceptū dn̄i cōtēnit: ⁊ ꝑſuaſio ſerpētis audit: deſpicitur
deus ꝓuidēs/⁊ ſerpēs audit decipiēs. Spernunt ſalutari-
ria monita: ⁊ recipiunt venenata colloq̄a. Vn̄ addicitur
hō ex cōtēptu mori q̄ maluit obedire ſerpēti. Spoliant
gl̄ia/dignitate priuant: facti ſunt qđ nō erāt dū amittūt
qđ fuerāt. Adeo gaudet ſerpēs ꝑpetraſſe qđ voluit letat
hoiem amiſiſſe qđ optauit. Exultat malitie effect⁹ hois
deceptionē impleſſe. Et neſcit infelix vulnerarū ſemet dū
vulnerat: trucidatū dū trucidat: dū hoiem perimit ſeipſꝫ
eſſe peremptū. Cōtriſtatus eſt deus hoiem ſnīaꝫ mortis
meruiſſe ꝙ̄ vitā: meruiſſe interitū ꝙ̄ ſalutē: gl̄iam cōtem
pſiſſe ꝙ̄ mortē: ſed tn̄ plus malitia ſerpētis ꝙ̄ hois cōtē-
ptu cōmotus eſt: plus fallaciā diaboli ꝙ̄ hois ꝑfidiā de-
notauit: adeo dn̄s deus ⁊ ſeuiciā execrat⁹ eſt hoſtis: ⁊ ca
ſum miſeratus eſt hois. Crudelitatē hoſtis exhorruit: et
deceptū hoiem paterna pietate cōdoluit: inimici atroci-
tate ꝑmotus eſt: ⁊ hoiem clemēter doluit q̄ deceptus eſt.
Deniq; dn̄s deus vbi eſt inq̄t Adā: Ad cōfeſſionē prouo-
cat dū interrogat. Vult em̄ fateri pctm̄ dū ab eo inq̄rit
admiſſum. Querit miſereri dū cū reo de culpa colloqui-
tur. Veniā cogitat/qui cauſaꝫ ꝯtēpte legis incuſat. Ob-
iurgat culpā: vt poſſit retribuere veniā: vt quos formare
inſtruēdo nō potuit: eos poſſit cōfitendo purgare. Acci-
piūt indumēta pellicea: vt qui cōfeſſi iam delictū fuerāt:
veniā cultus humilitate ꝑciperent. Oſtēdit dn̄s quibus
officijs poſſint delicta purgari: oſtēdit cōfeſſionē ⁊ defor
mitate cultus veniā poſſe facillime impetrare. Vt enim
cōtumacia eſt celare qđ deo teſte cōmiſeris: ſic periculo
ſum ſi ſplēdore cultus animi innocētiā mentiaris. Nemo
itaq;/nemo pctōr vitia deſperata leticia contegat: nemo
infect⁹ delictis aio diſſimulationis virus infundat. Ani
mi vitia corporis merore mōſtrent. Si vexatus eſt anim⁹
lugeat corp⁹: qm̄ quoties corp⁹ in cauſa eſt/animus me-
ſticia cōdoleſcit. Certe corporis vitia ſine animi ſcim⁹ cō
paſſiōe eſſe nō poſſe: animi vitia ſine corporis cōpaſſione
nō priuari: pariter cōtriſtent/vt veniā pariter cōſequan-
tur: qm̄ vtroſq; ſimul aut beneficio foueri/aut iniuria ve
Definitio hois pari neceſſe eſt. Nec em̄ aliud hō eſt ꝙ̄ corporis animiq;
cōcretio. Hec em̄ duo quārū definitionib⁹ differūt: tātū
hoiem dū iungunt efficiūt. Vt em̄ in vita ſeparari non
poſſunt: ita nūꝙ̄ boni maliq; merito ſeparant. Vt em̄ nō
pōt a corporis bonis anim⁹ ſeparari: ita ab animi malis
corp⁹ nō pōt diſſociari. Si em̄ in dei iudicio vtreq; ſub-
ſtātie/aut ſupplicio aut pmio cōpūgent: cur nō ⁊ in iſto
ſeculo pariter aut meſticia aut leticia ꝑfruunt? Vn̄ tibi
chriſtiane excuſatio nulla eſt: q̄ poſt ſeruitutē liberatus
es/poſt captiuitatē redēpt⁹/poſt vexationē curat⁹/poſt
interitū reſtitut⁹: habes in monitis qđ exerceas/habes
exēpla q̄ timeas. Adā eñ nec fallaciā diaboli norat: nec de-
cepti cuiuſq; cauſam defleuerat. Qui q̄dē fortitā poſſet
euadere/niſi prior cū hoſte dū cōfligit occūberet. Te iam
inſtruit dn̄s: tibi geſtorꝫ exēpla ꝓpoſuit. Ecce inq̄t ſanus
factus es: noli iā peccare: ne quid tibi deterius fiat. Noli Joā.v.
inquit peccare poſt veniam/noli vulnerari poſt curam
noli ſordidari poſt gratiam. Cogita inq̄t o hō grauiorē
culpā eſſe poſt veniā: renouatū vuln⁹ peius dolere poſt
curā: moleſti⁹ hoiem ſordidari poſt gratiā. Quare indul
gētie ingrat⁹ eſt/q̄ poſt veniā peccat: ſanitate indignus Monitio bonorū domini Jeſu.
eſt/q̄ ſemetipſum poſtꝙ̄ curatus eſt vulnerat: nec mūda
ri meret q̄ ſemetipm poſt gr̄am ſordidat. Porro qui poſt
abſolutionē nō peccat/meret et p̄miū: q̄ poſt curā caut⁹
eſt/ſanitatis poſſidet donū: q̄ gr̄am illeſam tenuerit/eter
nitatis accipiet regnū. Graue eſt em̄ hoiem inſtructum
delinquere: grauius abſolutū peccare. Seruo peior eſt q̄
patronū poſt datā libertatē offendit. Beneficijs ingra-
tus eſt/qui datorē tumoris arrogantia deſpicit. Quare
aut ſalutem de exemplo acquire: aut de conſortio ſimilē
ſententiam metue: ne ſeuerum ſententias iudicem/q̄ bē
nignum contempſeris perſuaſorem.

Dn̄ica in quinq̄geſima. Lu.XVIII.

In illo tēpore: Aſſumpſit Jeſus duodecim di
ſcipulos ſuos: ⁊ ait illis: Ecce aſcēdim⁹ hieroſoly
mā: et cōſummabūtur oīa q̄ ſcripta ſunt p ꝓphe-
tas de filio hois. Tradetur em̄ gentib⁹ et illudet
et flagellabit ⁊ cōſpuet. Et poſtꝙ̄ flagellauerint
occidēt eū: ⁊ die tertia reſurget. Et reliq̄. Homil.
bti Gregorij pape: habita in baſilica ſcti Petri.

Redemptor noſter pre
uidens ex paſſione ſua diſcipulorꝫ aīos ꝑturbā-
dos: eis lōge ante ⁊ eiuſdē paſſionis penā ⁊ re
ſurrectionis ſue gloriā predicit: vt cū morientē ſicut pre-
dictum eſt cernerēt: etiam reſurrecturū non dubitarent.
Sed q: carnales adhuc diſcipuli nullo modo valebāt ca
pere vba myſterij: venit ad miraculū. Ante eorꝫ oculos
cecus lumen recipit: vt qui celeſtis myſterij verba nō ca
perent: eos ad finē celeſtia facta ſolidarēt. Sed miracu-
la dn̄i ac ſaluatoris nr̄i ſic accipienda ſunt fratres mei: vt
⁊ in veritate credant facta: ⁊ tn̄ p ſignificationem nobis
aliquid innuāt. Opera q̄ppe ei⁹ ⁊ per potētiā aliud oſtē
dūt: ⁊ p myſteriū aliud loquunt. Ecce em̄ q̄s iuxta hiſto-
riam cecus iſte fuerit ignoram⁹: ſed tn̄ quē p myſteriū ſi-
gnificet nouim⁹. Cecus q̄ppe eſt gen⁹ humanū: qđ in pa
rēte p̄mo a paradiſi gaudijs expulſum: claritatē ſuperne
lucis ignorās/dānationis ſue tenebras patit: ſed tn̄ per
redēptoris ſui p̄ſentiā illuminat: vt interne lucis gaudia
iā p deſideriū videat: atq; in via vite boni operis greſſus Allegoria pulcherrima.
ponat. Notādū vero eſt/ꝙ cū Jeſ⁹ hiericho appropinq̄re
dr̄ cec⁹ illuminat. Hiericho q̄ppe interp̄tat luna. Luna
autē in ſacro eloquio ꝓ defectu ponit carnis: q: dū men
ſtruis momentis decreſcat: defectū nr̄e mortalitatis deſi
gnat. Dū igit cōditor nr̄ appropinq̄t hiericho/cec⁹ ad lu
mē redit: q: dū diuinitas defectū nr̄e carnis ſuſcepit: hūa
nū gen⁹ lumē qđ amiſerat recepit. Vn̄ ei de⁹ hūana patit
inde hō ad diuina ſubleuat. Qui vcꝫ cecus recte ⁊ iuxta
viā ſedere/⁊ mēdicās eſſe deſcribit. Ipſa em̄ veritas dicit. Mar.x.
Ego ſum via. Qui g̃ eterne lucis claritatē neſcit/cec⁹ eſt Jo.xiiij.
Sꝫ ſi iā in redēptorē credit/iuxta viā ſedet. Si autē iā cre
didit: ſed vt eternā lucē recipiat rogare diſſimulat/atq; a
p̄cib⁹ ceſſat: cec⁹ q̄ppe iuxta viā ſedet: ſꝫ minime mēdicat
Si vero ⁊ credit ⁊ exorat: ⁊ iuxta viā ſedet cec⁹ ⁊ mēdicat.
Quiſq;s g̃ cecitatis ſue tenebras agnoſcit: q̄ſq;s h̄ qđ ſibi
deeſt lumē eternitatis intelligit: clamet medullis cordis
clamet vocib⁹ mētis dicēs. Jeſu fili David miſerere mei.
Sꝫ q̄d clamāte ceco ſubiūgit audiam⁹. Et q̄ p̄ibāt in- Tex.
crepāt eū vt taceret. Quid aūt deſignāt iſti q̄ ieſu veniēte

p:ecedūt niſi deſiderioꝝ carnaliū turbas/tumultuſqꝫ vi
tio:ū:q̄ priuſqꝫ Jeſus ad co:nr̄m veniat r̄tationib⁹ ſuis
cogitationē nr̄am diſſipāt:⁊ voces co:dis in orone pturb
bāt. Sepe naqꝫ dū cōuerti ad deū poſt pperrata vitia vo-
lumus: dū ɔtra hec eadē ex o:are vitia q̄ pperrauimus co
namur: occurrūt co:di phantaſmata pctoꝝ q̄ fecim⁹: mē
tis nr̄e aciē reuerberāt/cōfundūt animū: ⁊ vocē nr̄e dep-
cationis ꝑmūt. Qui ꝑibāt ḡ increpabāt cū vt taceret: q:
priuſqꝫ Jeſus ad co: veniat: mala q̄ fecim⁹ cogitatiōi nr̄e
ſuis imaginib⁹ illiſa: in ipa nos nr̄a orone cōturbāt. Sed
quid ad hec illuminādus cec⁹ fecit audiam⁹. Sequitur.
Tex. ¶ Ipſe ꝟo multo magis clamabat: fili Dauid miſerere
mei. Ecce quē turba increpat vt taceat: magis ac magis
clamat: q: quāto grauio:i tumultu cogitationū carnaliū
ꝑmimur: tāto oroni inſiſtere ardēti² debem⁹. Cōtradicit
turba ne clamem⁹: q: pctoꝝ nr̄oꝝ phātaſmata plerūqꝫ in
Vox co: orone patimur. Sꝫ nimirū neceſſe eſt: vt vox co:dis nr̄i:
dis qua- quo duri⁹ repellit/eo valēti⁹ inſiſtat: q̄ten⁹ cogitationis
lis ſit. illicite tumultū ſupet: atqꝫ ad pias aures dn̄i nimietate
ſue impo:tunitatis erūpat. In ſe vt ſuſpico: recognoſcit
vnuſqſqꝫ qd̄ dicim⁹: q: dū ab hoc mūdo animū ad deum
mutam⁹: dū ad oronis op⁹ cōuertimur: ipa q̄ pri⁹ delecta
biliter geſſim⁹/ipoꝛtuna poſt ⁊ grauia in orone nr̄a tole-
ram⁹. Vix cogitatio eoꝝ manu ſancti deſiderij ab oculis
co:dis abijcit: vix eoꝝ phātaſmata p pnie lamēta ſupant.
Sꝫ cū in orone nr̄a vehemēter inſiſtim⁹: trāſeūtē Jeſum
Tex. mēti figim⁹. Vn̄ illic ſubdit. ¶ Stās aūt Jeſus iuſſit eū
adduci ad ſe. Ecce ſtat q̄ añ trāſibat: q: cū adhuc turbas
phātaſmatū in orone patimur: Jeſum aliqten⁹ trāſeūtē
ſentim⁹. Cū ꝟo oroni vehemēter inſiſtim⁹ ſtat Jeſus vt
lucē reſtituat: q: deus in co:de figit: ⁊ lux amiſſa reparat.
Qua tñ in re ⁊ aliud aliqd in nobis dn̄s innuit: qd̄ intelli
gi de hūanitate ⁊ diuinitate illi⁹ vtiliter poſſit. Clamātē
etem̄ cecū trāſiēs Jeſus audiuit: ſꝫ ſtās miraculū illumi-
nationis exhibuit. Trāſire naqꝫ hūanitatis eſt: ſtare diui
nitatis. Per hūanitatē qppe habuit naſci/creſcere/mori
reſurgere/de loco ad locū venire. Q: ḡ in diuinitate mu
tabilitas nō eſt: atqꝫ hoc ipm mutare trāſire eſt: pfecto
iſte trāſit⁹ ex carne eſt/nō ex diuinitate. Per diuinitatem
vero ei ſemp ſtare eſt: q: vbiqꝫ pſens: nec p motū recedit.
Cecū igit clamātē dn̄s trāſiēs audiuit: ſtās illuminauit:
q: p hūanitatē ſuā vocib⁹ nr̄e cecitatis cōpatiēdo miſer-
tus eſt: ſꝫ lumē nobis gr̄e p diuinitatis potētiam infudit.
Tex. Et notādū qd̄ ceco veniēti dicat. ¶ Quid tibi vis faciā:
Nūquid q̄ lumē reddere poterat/qd̄ vellet cec⁹ igno:a-
bat: Sꝫ peti vult hoc/qd̄ ⁊ nos petere/⁊ ſe ɔcedere ꝑno-
ſcit. Impo:tune naqꝫ ad orone nos admonet: ⁊ tñ dicit.
Mat. vj Scit naqꝫ pr̄ veſter qd̄ op⁹ ſit vobis añqꝫ petatis eū. Ad
hoc ḡ reqrit vt petat: ad hoc reqrit: vt co:ad oronē exci-
Tex. tet. Vn̄ ⁊ cec⁹ ꝓtinus adiūgit. ¶ Dn̄e vt videā. Ecce cec⁹
a dn̄o nō aurū: ſꝫ lucē qrit: paruipēdit extra lucē aliqd q̄-
rere: q: ⁊ ſi hr̄e cec⁹ qdlibet pōt/ſine luce videre non pōt
Viſio qd̄ hꝫ. Imitemur ḡ fr̄es chariſſimi eū quē ⁊ co:pe audiui
ſpirita- mus ⁊ mēte illuminatū. Nō falſas diuitias/non terrena
lis expo dona/nō fugitiuos hono:es a dn̄o: ſꝫ lucē q̄ram⁹: nō lucē
nitur. q̄ loco claudit: q̄ tpe finit: q̄ noctiū interruptiōe variat: q̄
a nobis cōiter cū pecoꝛib⁹ cernit: ſꝫ lucē q̄ram⁹ quā vide
re cū ſolis angelis poſſim⁹/quā nec initiū inchoat: nec fi
nis anguſtat. Ad quā pfecto lucē via fides eſt. Unde re-
Tex. cte ⁊ illuminādo ceco ꝓtin⁹ r̄ndet. ¶ Reſpice. Fides tua
ſaluū te fecit. Sed ad hec cogitatio carnalis dicit. Quō
poſſum lucē ſpiritalē q̄rere/quā videre nō poſſu: Unde
mihi certū eſt ſi ſit q̄ co:po:eis oculis nō infulget: Cui ſcꝫ
cogitatiōi eſt qd̄ breuiter qſqꝫ r̄ndeat. Quia ⁊ hec ipſa q̄
ſentit nō p co:p⁹: ſꝫ p aiam cogitat: ⁊ nemo ſuā aiam vi-
det: nec tñ ſe dubitat aiam hr̄e quā nō videt. Ex inuiſibi
li ḡ aia/viſibile co:p⁹ regit. Si aūt auferat qd̄ eſt inuiſi-
bile/ꝓtin⁹ co:ruit hoc qd̄ viſibile ſtare videbat. Ex inuiſi
bili ḡ ſubſtātia in hac vita viſibili viuit: ⁊ eſſe vita inuiſi-
bilis dubitat. Sꝫ iā peteti ceco qd̄ factū ſit: vel qd̄ ipe fe-
cerit audiam⁹. Sequit. ¶ Cōfeſtim vidit ⁊ ſeqbatur eū. Tex.
Videt ⁊ ſequit q̄ bonū qd̄ intelligit/opat. Videt ⁊ nō ſe
quit/q̄ bonū qdē intelligit: ſꝫ bn̄ opari cōtēnit. Si ḡ fr̄es
chariſſimi cecitatē nr̄e pegrinatiōis agnoſcim⁹/ſi credē-
do in redēptoꝛis nr̄i myſteriū iuxta viā ſedem⁹: ſi exo:an
do qtidie ab aucto:e nr̄o vite lucē petim⁹: ſi eadē lucē iā
p intellectū vidēdo illuminati poſt cecitatē ſum⁹: Jeſum
quē mēte cernim⁹/ope ſeqmur. Aſpiciam⁹ q̄ graditur: ⁊
eius veſtigia imitādo teneam⁹. Jeſum em̄ ſeqtur/q̄ imi- Matt.
tat. Hinc naqꝫ dicit. Seqre me: ⁊ dimitte mo:tuos ſepeli viij.
re mo:tuos ſuos. Seqre em̄ ē.i. imitare. Hinc rurſus ad Joā. xij.
monet dicēs. Qui mihi miniſtrat/me ſequat. Cōſidere-
mus ergo q̄ gradit/vt ſeq̄ mereamur. Ecce cū ſit dn̄s et
creato: angeloꝝ/ſuſceptur⁹ naturā nr̄am quā cōdidit/in
vterū virginis venit. Naſci tñ in hoc mūdo p diuites no
luit parētes paupes elegit. Vn̄ ⁊ agn⁹ q̄ pillo offerretur
defuit: colūbarū pullos ⁊ par turturū ad ſacrificiū mater Vita
inuenit. Pꝛoſperari in hoc mūdo noluit: opp:ob:ia irri- chriſti p
ſioneſqꝫ tolerauit. ſputa/flagella/alapas/ſpineā co:onā/ currit.
cruceqꝫ ſuſtinuit. Et q: rerū co:po:aliū delectatiōe a gau
dio interno cecidim⁹: cū q̄ amaritudine illuc redeat oſtē
dit. Quid itaqꝫ hō p ſe pati debet/ſi tāta de⁹ p hoīb⁹ ptu
lit: Qui ergo in chꝛiſto iā credidit: ⁊ adhuc auaritie lu-
cra ſectat: in ſupbia hono:is extollit: inuidie facib⁹ inar-
deſcit: libidinis ſe immūditia polluit: pſperari ad ea q̄ in
mūdo ſunt ɔcupiſcit: Jeſum in q̄ credidit/ſequi cōtēnit.
Diuerſo qppe itinere ambulat/ſi gaudia delectationeſqꝫ
appetit/cui dux ſuus viā amaritudinis oſdit. Reuoce-
mus ergo añ oculos pctā q̄ fecim⁹/ɔſiderem⁹ q̄ terribi-
lis iudex hec punitur⁹ adueniat. Mētē fo:mem⁹ ad la-
mēta. Vita nr̄a ad tps amareſcat in pnia: ne eternā ama
ritudinē ſentiat in vindicta. Per fletus qppe ad gaudia
ducimur/veritate pollicente q̄ ait. Beati q̄ lugēt nūc ⁊ ipſi
cōſolabūtur. Ad fletū ꝟo p gaudia venit: hec eadē ꝟita- Mat. v.
te atteſtante q̄ ait. Ve vobis q̄ ridetis nūc: q: lugebitis
et flebitis. Si ergo retributionis gaudiū in pvctione q̄-
rimus: penitētie amaritudinē in via teneam⁹. Sicqꝫ fit vt Luc. vj.
nō ſolū vita noſtra in deū pficiat: ſed ipa hec nr̄a cōuerſa
tio ad laudē dei/⁊ alios accendat. Unde ⁊ hic ſubditur.
¶ Et omnis plebs vt vidit/dedit laudem deo. Tu autē. Tex.

¶ De eadem dominica: Sermo beati Joānis Chryſoſtomi de fide Abraā et de immolatione Jſaac.

Fides eſt religionis ſctiſſime fundamētū: charitatꝫ vinculū: amo:is ſubſidiū. Hec ſctitatē firmat/caſtitatē robo:at dignitates exo:nat. In pueris ſplēdet/in iuuenib⁹ flo:et in ſenectis apparet. Gubernat ſex⁹: grad⁹ pulchrit: officia cūcta cuſtodit: in paupe gr̄a eſt/in mediocre leta/in locu plete honeſta. Fides amicitias ſeruat/collegia copulat/ artes cōmēdat. Nullū deſpicit: nullū ɔtēnit: nulli deeſt ni ſi q̄ ei fo:te defuerit. Fides mādata tenet pcepta ſeruat/ pmiſſa cōſūmat. Fides familiares efficit deo/amicos cō ſtituit chꝛiſto. Neqꝫ em̄ qſqꝫ fidei pmiſſa pcipiet/niſi pfeſ ſionē actib⁹ ſeruet: aut pniꝛoꝝ pōt cōpos exiſtere/q̄ pmiſ ſam fidē cōſeruare noluerit: vt iā aut iplere fidei merces hoī recōpenſet: aut violate pena cōpetens tribuat. Hui⁹ fidei abraā ducam⁹ exo:diū: q̄ cū i occidua cōſtitut⁹ etate Fidei ſit filiū a deo pmiſſum ſe crederet accepturū: ⁊ fidei pciū in me meri filio cōſpexit: et in ſtellarū ſuā ſobolē numerū redūdantē rum. fide cōparauit eadē. Deniqꝫ vn⁹ fili⁹ Abrae expectat: ⁊ im mēſa ei multitudo pmittit. Solatiū vni⁹ heredis cōqui- ritur: et innumerabilis ſoboles deſtinat. Neſcis inqt dn̄s neſcis Abraā qd̄ deſtinatū ſit tibi: ſꝫ idcirco neſcis: q: quid merearis nō reſpicis. Tantū em̄ de me tua meruit fides: tātū tua obſeqa valuerūt: vt et quid deſideres noſim: ⁊ facere qd̄ merearis decreuerim. Naqꝫ tibi naſcet fili⁹ cui⁹

Digitized by Google

ſenē diffundiť in milia: vt ⁊ ſilitudini ſiderū coequeť: et
arene immenſitatib⁹ cōpareť. Credo inq̄t abraā dn̄e/cre
do q: potes: facturū te cōfido qđ ſpōdes. Nec em̄ ꝯfectā
ſenectutē marceſcētis mee etatis cōſidero/aut ſare cōiu
gis ſterilē effetāq; cōditionē attēdo: ſ; tue maieſtatis po
tentiā tracto: nec cui talia ꝓmittanť/ſed a q̄ ꝓmittantur
agnoſco. Generare em̄ filios ſenilis etas nō patiť: ſ; tua
dn̄o iuſſiōe cōpleť. Steriles filios h̄re nō poſſunt/ſ; hoc
poſſe tue virtutes efficiūt. Natura q̄dē negat/ſed potētia
imperat. Etas ꝓhib;/ſ; tua ptās oñdit. Impoſſibile q̄dē
iſtud videtur nobis/nō tibi. Hoī nō tue dn̄e maieſtati/na
ture nō deo/ſeruis nō dn̄o. Vn̄ credo pr̄: credo dn̄e iſtud
te facturū qđ dicis: q: his virtutib⁹ cūctis gētib⁹ inoteſcis.
Tūc ſara cōcepit in vterū ⁊ peperit filiū/patrē multaru;
gentiū deſtinatū. Naſcitur iſaac ornamentū generis/pa
rentū gl̄ia/propinquorū leticia/familie decus. Heredita
tis ſpes/fidei p̄ciū: ꝓmiſſe ſobolis teſtimoniū. In cuius
natiuitate dn̄s ꝓmiſſum reddidit: ⁊ abraā votū qđ opta
uit accepit. Gaudēt oēs/cūcti letanť. Fit em̄ iſaac dulcis
cū naſciť: dulcior cū nutriť: nec em̄ poterat eſſe nō dulcis
quē ⁊ p̄ris fides cōdierat: ⁊ ꝓpria innocētia cōmēdabat.
Fit ⁊ ſara ex ſterili mr̄ fecunda in filio: fecūdior: futura ex
ipſo. Redit iuuētus in ſenē/marcēs etas reparať in iuue
nē: et manēte ſenectutis etate/iuuenilia geruntur a matre.
Deniq; bandiť/nutrit ⁊ lactat: ⁊ ꝯſequētia cōplet officia:
q̄ iā forſitan obliuiſcereť/ſi ſuo tp̄e ſare parere ꝯcederet.
Gen.xxij Tūc locutus eſt dn̄s ad abraā dicēs: Accipe filiū tuū quē
diligis iſaac et vade in vnū mōtiū ⁊ offer mihi illū in ſa
crificiū. Mox abraā tā celeriter decernit iuſſis celeſtibus
eſſe parēdū: ꝙ fuerat diuinit⁹ imperatū. Verebať ne vo
tū mora offenderet: aut iuſſionē tarditas impediret. De
niq; ꝓperat qđ iuſſum eſt ꝑficere: feſtinat qđ preceptū eſt
adimplere. Fuit em̄ let⁹ cū eū acciperet: letior cū eū immo
landū dn̄s poſtularet. Oſtēdet abraā chariſſimū q̄dē ſibi
eſſe filiū: ſed multo chariorē filio exiſtere dn̄m. Nec dulce
dinē: aut affect⁹ pignoris reſpiciebat/q̄ iuſſionē vt ꝑfice
ret cogitabat. Totos affect⁹ ꝯuertit in deū: cui iā ſe noue
rat mācipatū. Deniq; illā fidē ſeruabat in ſeſe cū filiū iu
bereť offerre: q̄ deū promeruerat cū eū mereretur accipere.
Adeſt iſaac patri q̄dē etate diſſimilis: ſed fide/ac deuotio
ne eq̄lis. Adeſt inquā iſaac q̄ ſi q̄d pater diſponeret: ipſe
fieri libēter optaret. Ita em̄ fili⁹ paruit patri: vt pr̄ diuine
obtēperaret iuſſioni: vt de cōſenſu filij pater ſecur⁹ exiſte
ret/⁊ volūtati p̄ris ſeſe fili⁹ mācipatet. Erat em̄ in vtriſq;
vnus anim⁹ par ſenſus/⁊ ſilis circa deū affectus: vt gene
roſitatē patris in filiū trāſfuſam cōſpiceres: ⁊ innocentiā
filij patri nō deeſſe videres: vt ⁊ paterne fidei participes
fili⁹ extitiſſet: ⁊ ſimplicitate filij patris ſublimitas redun
daret. Qua ſecuritate abraā fret⁹/ſternit ſibi aſinā: ad ſa
crificiū ligna cōcidit/pueros ſecū adducit. Cūq; ad ciui
tatē veniſſent: eſtote iſtic inquit/ego ⁊ puer iſte ibim⁹ ſoli
⁊ cū adorabim⁹ dn̄m reuertemur ad vos. Statim pr̄ cum
filio ꝓficiſciť ſol⁹. Ad quē idē filius: Pater inq̄t/ligna vi
deo/cultrū et ignē video: hoſtiā quā immolatur⁹ es q̄ro.
Deſine inquit deſine iſtud querere fili/qđ ſibi dn̄s ad ho
rā parabit: deſine q̄rere qđ ſibi dn̄s iā ꝓuidit. Magnū
p̄ſagiū ꝓmittētis: magna innocētia inquirētis. Iſaac ho
ſtia de hoſtia patrē interrogat/ſacrificij effect⁹ deſiderat.
Quis ab eo que deerat queriť: ne ipſe q̄ loquiť immoleť.
Aſt vbi ad locū ventū eſt: vterq; montē aſcendit. Arā pr̄
extruxit/ligna cōpoſuit/filiū colligauit. Patere me inq̄t
fili: patere votu; perficere/patere inquā ꝑ te iuſſionē dn̄i
explere. Deus em̄ q̄ te cōdidit expetit: qui dedit querit/q̄
te creauit te ſibi deſiderat immolari. Nō eſt em̄ hoc parri
cidiū/nō eſt crudelitatis admiſſum: q: votū eſt. Nec tibi
fili a genitore mors miſerāda inferť: ſed vtriſq; nobis ſa
lubriter ꝓuidetur. Tanto eris acceptabilis hoſtia: quāto
libenter gl̄ioſe mortis exceperis beneficia. Qđ iuſſus pr̄
es perfice inquit: quod diſponis cōſtanter adimple. Ego
em̄ nec renuo/nec recuſo: quod volueris volo: qđ optas
exopto: qđ deſideras ⁊ ipſe deſidero. Deniq; eo voto iſtā
mortē excipio: quo te eā mihi inferre velle cognoſco. Hec
⁊ ſi vterq; nō dixit: tñ cūcta iſta in actu oſtēdit. Mox pa
ter extenſa manu gladiū ſumit. Dexterā erigit/iugulare
filiū/ſacrificiū ꝑficere/iuſſum dn̄i voluit deuot⁹ implere:
et pendēti iam atq; imminēti mucrone: parce inquit dn̄s
parce: fidē tuā quęſiui/nō filium vt iugulares optaui: nec
amabile pignus tibi ſubtrahere/ſed deuotionē tuā volui
pertentare. Nūc cognoui q: amas dn̄m magis q̄ filium:
immo magis amas filiū/q: diligis dn̄m: quia dū nō pep
ciſti filio ꝓpter deū/eundē tecū cōſtituiſti dn̄o glorioſu;.
Quare te benedictionibus cumulē: ⁊ infinitā filiorū mul
titudinē ex eo tibi ꝓuenire confirmē. Statim procuratur
aries: qui ꝓ iſaac ſanctiſſimo mereretur occidi. Nec em̄ fas
erat: vt iſaac qui typū chriſti portabat a patre hoc in tp̄e
mactareť: quia perfecta ſacrificij hoſtia chriſto dn̄o ſerua
batur. Procurabatur inquā aries q̄ pro iſaac mereretur oc
cidi: vt ⁊ promiſſum patris de hoſtia cōpleret: ⁊ perfecto
ſacrificio patri iſaac incolumis redderet. Tunc vterq; le
tus de monte deſcendit: pater ꝙ ſacrificij votū ſaluo filio
perfeciſſet: filius ꝙ iuſſa patris libēter optaſſet. Gaudet
de patre filius/de filio pater. Gaudēt ꝓpinq̄/familia cū
cta letatur: gaudēt inquā ꝙ ⁊ opus tantū perfectū ſit: et
ꝙ patrē cū filio incolumes illis dn̄s reuocaret.

¶ In die cinerum. Mat.VI.

In illo tempore: Dixit ie ſus diſcipulis ſuis. Cum ieiunatis nolite fieri ſi cut hypocrite triſtes. Exterminant em̄ vultū ſuū: vt videantur ab hominibus ieiunantes. Amen dico vobis: receperunt mercedem ſuam. Tu aūt cum ieiunas: vnge caput tuum. Et reliqua. Ho milia beati Auguſtini epiſcopi.

Maniſeſtū eſt his p̄ceptis oēm noſtrā intentionē
in interiora gaudia dirigi: ne foris querētes mer
cedē/huic ſeculo cōformemur ⁊ amittam⁹ ꝓmiſ
ſionē (tāto ſolidioris atq; firmioris q̄nto inte
rioris) beatitudinis: q̄ nos elegit de⁹ cōformes fieri ima
ginis filij ei⁹. In hoc aūt capl̄o maxime aiaduertēdū eſt:
nō ſolū in rerū corporearū nitore atq; pompa/ſed etiam in
ipſis ſordib⁹ luctuoſis eſſe poſſe iactantiā: ⁊ eo periculo
ſiorē/q̄ ſub noie ſeruitutis dei decipit. Qui ḡ imoderato
cultu corpis atq; veſtit⁹: vel ceterarū rerū nitore ꝑfulget/
facile cōuincitur reb⁹ ipſis pōparū ſeculi eſſe ſectator: nec
quēq̄ fallat doloſa imagine ſctitatis. Qui autē in ꝓfeſ
ſione chriſtianitatis: inuſitato ſqualore/ac ſordib⁹ inten
tos in ſe hoim oculos facit: cū id volūtate faciat/nō neceſ
ſitate patiať: ceteris ei⁹ operib⁹ pōt conijci/vtrū hoc con
temptu ſupflui cult⁹ an ambitiōe aliq̄ faciat. Quia et ſub mat.vij.c
ouina pelle cauēdos lupos dn̄s p̄cipit: ſ; ex fructib⁹ inq̄t
eorū cognoſcetis eos. Cū em̄ ceperint aliq̄b⁹ tentatiōib⁹
ea ipſa illis ſubtrahi/vel negari: q̄ iſto velamine/vel cōſe
cuti ſunt/vel cōſequi cupiūt: tūc neceſſe eſt vt appareat/
vtrū lup⁹ in ouina pelle ſit/an ouis in ſua. Nō em̄ ꝓpter
ea ornatu ſupfluo debet aſpect⁹ hoim mulcere chriſtian⁹:
q: parcū habitū/ac neceſſariū etiā ſimulatores ſepi⁹ vſur
pāt: vt incautos decipiāt: q: ⁊ ille oues nō debēt depone
re pelles ſuas/ſi aliq̄n eis lupi ſe cōtegant. Queri ḡ ſolet
q̄d ſit qđ ait: Vos aūt ieiunātes vngite capita veſtra/et
facies veſtras lauate: ne videamini hoib⁹ ieiunātes. Nō
etiā dicet q̄ſpiā recte p̄ceperit ꝙuis faciē quotidiana cō
ſuetudine lauem⁹: vnctis etiā capitib⁹ cū ieiunamus nos
eſſe debere. Qđ ſi turpiſſimū oēs fatenť: intelligēdū eſt h̄
p̄ceptū vngēdi caput ⁊ faciē lauandi/ad interiorē hoiem
ꝑtinere. Vngere ḡ caput ad leticiā ꝑtinet: lauare autē fa
ciē ad mūdiciā. Et iđ caput vngit q̄ letať interi⁹ mēte atq;

Digitized by Google

ſatiolle. Hoc enim recte accipim⁹ caput, qđ in aīa pēminet:
⁊ q̄ cetera hoīs regi ⁊ gubernari manifeſtū eſt. Et hoc fa-
cit q̄ nō foris q̄rit leticiā: vt de laudibus hoīm carnaliter
Eph. v. f gaudeat. Caro aūt q̄ ſubiecta eſſe debet: nullo modo eſt
totius nature hūane caput. Nemo q̄dē vnq̄ carnē ſuam
j. Co. xj. a odio habuit: ſicut apl's dicit: cū diligēdū vxorē p̄cipit: ſed
caput mulieris vir: cui viro caput eſt chriſt⁹. Interi⁹ autē
gaudeat in ieiunio ſuo, eoipſo quo ſe ſic ieiunādo a volu-
ptate ſeculi auertit: vt ſit ſubdit⁹ chriſto, q̄ ſm hoc p̄cece-
ptū caput vnctū hr̄e deſiderat. Ita enim ⁊ faciē lauabit. i.
cor mundabit q̄ viſurus eſt deū: nō interpoſito velamine
ꝓpter infirmitatē cōtractā de ſordib⁹, ſed firm⁹ ⁊ ſtabilis
Eſa. j. e. q̄m mūdus ⁊ ſimplex. Lauamini (inq̄t) mūdi eſtote: au-
ferte neq̄tias ab animis veſtris: atq̄ a cōſpectu oculorū
ij. co. iij. d meorū. Ab his ḡ ſordib⁹ facies nr̄a lauāda eſt: q̄b⁹ dei aſpe-
ctus offendit̄. Nō enim ſordidi ſic reuelata facie gl'iam dni
ſpeculātes: in eādē imagine trāſformabimur. Sepe etiā
cogitatio neceſſariarū rerū, ad iſtā vitā ꝑtinentiū ſauciat
⁊ ſordidat interiorē oculū nr̄m, ⁊ plerūq̄ cor duplicat: vt
ea q̄ videmur cū hoīb⁹ recte facere: nō eo corde faciamus
quo dn̄s noſter p̄cipit. i. nō q: eos diligim⁹: ſꝫ q: cōmodū
ab eis aliqđ ꝓpter neceſſitatē p̄ſentis vite adipiſci volu-
Pſalm⁹ mus. Debem⁹ aūt bn̄facere hoīb⁹ ꝓpter ſalutē ipſorū eter-
cxviij. e. nā: non ꝓpter tp̄ale cōmodū nr̄m. Inclinet ḡ de⁹ cor nr̄m
j. Ti. j. a. in teſtimonia ſua: ⁊ nō in emolumētū. Finis enim p̄cepti eſt
charitas: de corde puro, ⁊ conſcia bona, ⁊ fide non ficta.
Qui aūt ꝓpter ſuā de hac vita neceſſitatē fratri ꝯſulit: nō
vtiq̄ charitati ꝯſulit: q: nō ille quē dꝫ tāq̄ ſeipm̄ diligere,
ſꝫ ſibi ꝯſulit: vel poti⁹ nec ſibi: q̄n q̄dē hic ſibi facit duplex
cor, q̄ impedit̄ ad vidēdū deū: in q̄ ſola viſiōe eſt btitudo
Tex. certa atq̄ ꝑfecta. Recte ḡ dn̄s p̄cipit, q̄ mūdādo cordi no-
ſtro inſtat dicēs: ¶ Nolite vobis cōdere theſauros in ter-
ra: vbi tinea ⁊ comeſtura extermināt: ⁊ vbi fures effodiūt
⁊ furant̄. Theſaurizate aūt vobis theſauros in celo: vbi
neq̄ tinea, neq̄ comeſtura extermināt: ac vbi fures nō ef-
fodiūt nec furant̄. Ubi enim eſt theſaurus tu⁹, ibi ⁊ cor tuū.
Ergo ſi in terra erit cor. i. ſi eo corde q̄ſq̄ operet̄ aliq̄d vt
terrenū cōmodū adipiſcat̄: quō erit mūdū qđ in terra vo-
lutat̄? Si aūt in celo mūdū erit: q: mūda ſunt q̄cūq̄ celeſ-
tia. Sordeſcit enim aliq̄d, cū inferiori miſcet̄ nature: q̄uis
in ſuo genere nō ſit ſordidum. Quia etiā de puro argēto
ſordidat̄ aurū ſi miſceat̄. Ita ⁊ anim⁹ nr̄ terrenorū cupidi-
tate ſordeſcit: q̄uis ipſa terra in ſuo genere atq̄ ordine
mūda ſit. Celū autē h̄ loco nō corporeū accepꝑim⁹: q: oē
corp⁹ ꝓ terra habēdū eſt. Totū enim mūdū dꝫ cōtēnere, q̄
ſibi theſaurizat in celo. In illo ḡ celo de q̄ dictū eſt ꝑ pſal-
Pſalm⁹ miſtā: Celū celi dn̄o: terrā aūt dedit filijs hoīm. i. in firma-
cxiij. d. mēto ſpūali. Nō enim in eo qđ trāſiet cōſtituere aut colloca-
Mat. re debem⁹ theſaurū nr̄m ⁊ cor nr̄m, ſꝫ i eo q̄ ſemꝑ manet.
xxiiij. c. Celū aūt ⁊ terra trāſiēt. Et h̄ manifeſtat de mūdādo cor-
Tex. de ſe cūcta iſta p̄cipere cū dicit. ¶ Lucerna corporis tui eſt
ocul⁹ tu⁹. Si ḡ oculus tu⁹ nequā eſt: totū corp⁹ tuū tene-
broſum erit. Si ḡ lumē qđ i te eſt tenebre ſunt: tenebre q̄n-
te? Qui loc⁹ ſic intelligēdus eſt: vt nouerim⁹ oīa opa nr̄a
tūc eſſe mūda, ⁊ placere in ꝯſpectu dei: ſi ſiāt ſimplici cor-
de. i. intēriōe ſupna ſine illo charitatis: q: ⁊ plenitudo le-
Roma. gis charitas. Oculū ḡ hic accipere debem⁹ ipam intēriō-
xiij. c. nē q̄ facim⁹ q̄cq̄d facim⁹. Que ſi mūda fuerit ⁊ recta: ⁊ il-
lud aſpiciēs qđ aſpiciēdū eſt: oīa opa nr̄a q̄ ſm eā opera-
mur neceſſe eſt vt ſint bona. Que opa oīa totū corp⁹ ap-
pellauit: q: ⁊ apl's mēbra nr̄a dicit q̄dā opa q̄ iprobat: et
Col. iij. a mortificāda p̄cipit, dicēs: Mortificate ergo mēbra veſtra
q̄ ſunt ſup terrā: fornicationē, immūdiciā, auariciā, ⁊ cete-
ra talia. Nō ḡ q̄d quiſq̄ faciat, ſed q̄ aīo faciat cōſiderādū
eſt. Hoc eſt enim lumen in nobis: q: hoc in nobis manifeſtū
eſt, bono aīo nos facere qđ facim⁹. Oē enim qđ manifeſtat̄
lumē eſt. Nā ipſa facta que ad hoīm ſocietatē a nobis ꝓ-
cedūt, incertū habēt exitū: ⁊ iō tenebras eas vocauit. Nō
enim noui cū pecuniā porrigo idigēti et petēti: q̄d inde aut
factur⁹, aut paſſur⁹ ſit: ⁊ fieri pōt vtat̄ vel faciat ex ea, vel
ꝓpter eā patiat̄ aliq̄d mali: qđ ego cū darē nō euenire vo-
luerim, neq̄ h̄ aīo dederim. Itaq̄ ſi bono aīo feci: qđ mi-
hi cū facerē notū erat: ⁊ iō lumē vocat̄. Illuminat̄ etiā fa-
ctū meū, q̄lemcūq̄ exitū habuerit. Qui exit⁹ q̄m incert⁹
⁊ ignot⁹ eſt: tenebre appellate ſunt. Si aūt malo aīo feci:
etiā ipm̄ lumē tenebre ſunt. Lumē enim dr̄: q: nouit q̄ſq̄ q̄
aīo faciat, etiā cū malo aīo facit. Sꝫ ipſum lumē tenebre
ſunt: q: nō in ſupna dirigit̄ ſimplex intētio: ſꝫ ad inferiora
declinat̄: ⁊ duplici corde q̄ſi vmbrā facit. Si ḡ lumē qđ in
te eſt tenebre ſunt: tenebre q̄nte? Hoc eſt: ſi ipſa cordis in-
tētio q̄ facis qđ facis: q̄ tibi nota eſt, ſordidat̄ appetitu re-
rū terrenarū et temporaliū atq̄ cecat̄: quāto magis ipm̄
factū: cuius incertus eſt exit⁹, ſordidū et tenebroſum eſt:
quia ⁊ ſi bene alicui ꝓueniat quod tu nō recta ⁊ mūda in-
tentione facis: quō tu feceris tibi imputat̄: nō quomō illi
prouenerit. Tu autem.

¶ Eodem die. Mat. VI.

In illo tempore: Dixit ie-

ſus diſcipulis ſuis. Cū ieiunatis nolite fieri ſicut
hypocrite triſtes. Et reł. Homił. de eadē lectiōe.

Clemēs ⁊ pius dn̄s deus noſter, humanū gen⁹
qđ p̄deſtinauerat ad vitā, nō eſt paſſus relinq̄-
re in morte: ſed ita vt ſuaſione deceptū fuerat
diaboli per guſtu pomi in paradiſo: ita etiā ſa-
croſancto ieiunio docuit eſſe liberādū, vt in p̄ſenti lectiōe
audiuit dilectio veſtra. Cum ieiunatis inq̄t nolite triſtes
eſſe corā hoībus ꝓ appetitu laudis humane oſtenderet:
ſicut hypocrite faciūt, q̄ oīa bona ſua que egerint, ꝓpter
humane tm̄ laudis cōcupiſcentiā operant̄. De q̄bus ſub-
ditur: ¶ Amē dico vobis: q: receperūt mercedē ſuā quā Tex.
ab hominibus queſierūt: ⁊ nō ſolū p̄mio priuati ſunt ſem-
piterno, ſed etiā penas habēt ſibi p̄paratas eternas. Un̄
etiā de ſancto ſequit̄ ieiunio. ¶ Tu aūt cū ieiunas: vnge Tex.
caput tuū ⁊ faciē tuā laua. Ac ſi diceret: Sancto igitur ie-
iunio, ſancta adaugere opera feſtinate. Qui vo caput vn-
gere docet, faciēq̄ lauare: pijs hoc ipſum ieiuniū operib⁹
deo omnipotenti cōmēdari vult. Caput ergo noſtrū chri-
ſtus eſt omneſq̄ fideles eius mēbra eſſe dicūtur. Caput
ergo noſtrum vngimus, faciemq̄ lauamus: cum ieiunia
noſtra (elemoſynarū largitate, pauperūq̄ ⁊ peregrinorū
cura, venia quoq̄ delictorū in debitorib⁹: orationib⁹ ſan-
ctis, humiliq̄ cōfeſſione, penitentia lachrymoſa, vigilia-
rūq̄ aſſiduitate) dn̄o noſtro placabilia facimus. Talib⁹
⁊ his ſimilibus iuſticie, vel miſericordie operibus, oēs
ſordes a nobis delictorū abluere ſtudeam⁹, p̄cipueq̄ ca-
uere: ne humane laudis appetitur hec ipſa ꝑdamus: ſed
potius dn̄o largiente ita ſint bona noſtra ꝓximis in exē-
plū: vt vidēres bona opera nr̄a glorificēt patrē noſtrū q̄
in celis eſt: ⁊ nos ꝓ bonis que fecimus, duplicē a dn̄o mer-
cedē pro noſtra ⁊ aliorū ſalute percipere mereamur: ſicut
ſancta nobis lectio repromittit. Et pater tuus q̄ videt in
abſconſo reddet tibi. Ac ſi diceret: Nam cū deus pium ac
fidele ſtudiū noſtrū viderit: eterne beatitudinis premio
nos remunerabit. Sequit̄. ¶ Nolite theſaurizare vobis Tex.
theſauros i terra: vbi erugo ⁊ tinea demolit̄: ⁊ vbi fures
fodiunt ⁊ furantur. Theſaurizate vobis theſauros in ce-
lo: vbi neq̄ erugo, neq̄ tinea demolit̄: ⁊ vbi fures nō effo-
diūt neq̄ furant̄. Quod ad ſuperiora reſpicit verba mo-
nēs elemoſynarū largitatē tm̄ in eternū recōdi theſaurū.
Fures autē ſicut male ſeruatā pecuniā furant̄: ⁊ vt tinea
corrūpit ⁊ diſſipat: ita diabol⁹ q̄ hic fur intelligitur: q̄cq̄d
boni ꝓ dn̄o faciam⁹: omni ſtudio (ſicut mille habet artes
nocendi) totū hoc fauore hoīm: qđ hic tinea intelligitur,
corrūpere: ⁊ eterne retributionis gaudio oīmodis priua-
re conat̄. Un̄ dilectiſſimi: nobis omni ſtudio iuxta poſſibi-

Digitized by Google

ſit atem ſuā vnuſquiſq̧ humanā laudem in exercitio boni
operis fugiat: ⁊ tn̄ exēpla ſcitat oībus quātū poteritis-
alijs ad vitā: ⁊ vobiſmetipſis ad gloriā ſempiternā demō
ſtrare ſatagite. Memētote quō hec ipſa ſancta lectio mo
Tex. net. ¶ Ubi em̄ ē theſaurꝰ tuꝰ: ibi eſt ⁊ cor tuū. Quiſq̄s de-
ſiderat i celo habitare cū xp̄o: eroget qđ valet-vel paruum
qđ hꝫ in terra: vt recipiat in celo q̄ dederit. Quid ad hec
dicere poſſumꝰ? Si terrena iſta ⁊ trāſitoria idigētibus nō
damus: ea nec in celo-nec in terra habebimus. Si ḡ humi
liter dederimus in terra: ſublimiter in celo p̄mia recipie-
mus eterna. Amplectamur ergo dilectiſſimi beatā iſtā ſa-
cratiſſimā ſolēnitatis inchoationē: ⁊ ſolēne ieiuniū cōcor
dante ꝓpoſito bone voluntatis ineamꝰ. Nihil a quoq̧ ar-
duum-nihil aſperū a nobis q̄ritur: nec aliq̄d qđ vires no-
ſtras excedat indicit̄: ſiue in abſtinentie caſtigatione-ſiue
in elemoſyne largitione. Sciūt em̄ ſinguli q̄d poſſunt: q̄d
ve nō poſſunt. Ipſi modulū ſuū pēſent: ipſi iuſta et ratio-
nabili cōſideratione decernant: vt ſacrificiū miſericordie
quicq̄d oblatū fuerit-non cū triſticia deo offerat̄. Nā ele-
moſyne illis proſunt: q̄ vitā mutauerit. Das em̄ in egeno
xp̄o: vt peccata tua redimas ꝑ xp̄m. Nā ſi ideo illi das vt li
ceat tibi peccare impune: nō xp̄m paſcis-ſed iudicē cōtem
nere conaris. Uos ḡ ad hoc facite elemoſynas: vt oratio-
nes veſtre exaudiant̄-ac vt adiuuet vos deꝰ ad vitā cōmu
tandam: ⁊ q̄ cōmutatis eandē vitā in melius cōmutetis:
vt ꝑ elemoſynas ⁊ orationes-atq̧ ieiunia deleant̄ mala
preterita: ⁊ futura vobis bona ꝓueniant ſempiterna: per
dominum noſtrum ieſum chriſtum-qui cum patre ⁊ ſpiri-
tu ſancto viuit ⁊ regnat: deus in ſecula ſeculorum. Amen.

¶ Feria. V. poſt cinerū. Mat. VIII.

In illo tempore: Cum in-
troiſſet ieſus capharnaum: acceſſit ad eum centu
rio rogans eum et dicens: Dn̄e puer meus iacet
paralyticus in domo: et male torquetur. Et dixit
ei ieſus Uade: ego veniam et curabo eū. Et reliq̄.
Homilia beati Auguſtini epiſcopi.

Audiuimus cū euāgeliū legeretur-fidē nr̄am in
hūilitate laudari. Ad domū q̄ppe centurionis
cū ſe ꝓmitteret dn̄s ieſus iturū vt puerū eiꝰ ſa-
naret-ille reſpōdit: Nō ſum dignus vt ſub tectū
meū intres: ſed tm̄ dic verbo-⁊ ſanabit̄ puer meus. Dicen
do ſe indignū ꝓſtitit dignū: nō in cuiꝰ parietes-ſed in cuiꝰ
cor xp̄s intraret. Neq̧ hoc diceret cū tanta fide ⁊ humili-
tate: niſi illū quē timebat itrare domū ſuā corde geſtaret.
Nā nō eſſet magna felicitas ſi dn̄s intraret eiꝰ parietes: ⁊
Luc. vij. c nō eſſet in pectore eiꝰ. Magiſter q̄ppe humilitatis: ⁊ ver
bo ⁊ exēplo diſcubuit in domo cuiuſdā phariſei ſupbi no-
mine ſimonis: ⁊ cū in domo eiꝰ recūberet-nō erat in corde
eius vbi caput reclinaret filiꝰ hoīs. Ita em̄ quēdā ſupbū
quantū intelligit̄ ex verbis ipſius dn̄i-vltro ſecū ire cupi
Mat. viij. c. entem-a ſuo diſcipulatu reuocauit. Sequar te ait dn̄e q̄-
cunq̧ ieris. Et dn̄s in eiꝰ corde inuiſibilia vidēs: Uulpes
inq̄t foueas habēt-⁊ volucres celi nidos: filius autē hoīs
nō hꝫ vbi caput ſuū reclinet: Hoc eſt habitāt in te inſidie
ſicut vulpes: habitat ſupbia ſicut celi volatilia: filiꝰ autē
hoīs ſimplex cōtra inſidias: humilis contra ſuperbiā non
habet vbi caput ſuū reclinet. Et ipſa reclinatio capitis: nō
Ibidē. erectionis-ſed hūilitatis magiſtra eſt. Reuocat ergo iſtū
ire cupientē-trahit aliū recuſantē. Eodē q̄ppe loco ait cui
dam: Seq̄re me. Et ille: Sequor inq̄t te dn̄e: ſed ſine me
primo ire-⁊ ſepelire patrē meū. Pie q̄dē excuſauit: ⁊ iō di-
gnior cuius excuſatio remoueret̄-vocatio firmaret̄. Piū
erat qđ volebat facere: ſed docuit mgr̄ q̄d deberet ꝓpone
re. Uolebat em̄ eū eſſe viui verbi p̄dicatorē-ad faciendos
victuros. Erāt autē alij ꝑ quos illa neceſſitas impleretur:
Sine inq̄t mortuos ſepelire mortuos ſuos. Infideles q̄n
cadauer ſepeliūt-mortui mortuū ſepeliūt. Illiꝰ corpꝰ ani-
mā ꝑdidit: illorū aīa deū. Sicut em̄ vita corporis aīa eſt
ſic vita aīe deꝰ. Sicut expirat corpꝰ cū aīam emittit: ita ex-
pirat aīa cū deū amittit. Deꝰ amiſſus aīe mors: aīa emiſſa
mors ē corporis. Mors corporis neceſſaria-mors aīe vo-
luntaria. Diſcūbebat igit̄ dn̄s in domo superbi cuiuſdam
phariſei. In domo eiꝰ erat vt dixi: ⁊ in pectore eiꝰ nō erat. Luc. vij. c
In huiꝰ vero cēturionis domū nō intrauit ſed pectꝰ poſſe
dit. Zacheꝰ vero dn̄m: ⁊ domo ſuſcepit ⁊ aīo. Huius tn̄ fi- Luc. xix. a
des in humilitate laudatur: dixit em̄. ¶ Nō ſum dignꝰ vt Tex.
ſub tectū meū intres. Et dn̄s: Amē dico vobis: nō inueni
tantā fidē i iſrl̄ ſm carnē. Et iſte iā iſraelites erat ſm ſpm̄.
Uenerat dn̄s ad iſrl̄ carnalē. i. ad iudeos: ibi primū q̄rere
oues ꝑditas: in q̄ pplo ⁊ de q̄ pplo etiā corpꝰ aſſumpſerat
Nō iueni tantā fidē ipſe dixit. Poſſumꝰ nos metiri fidem
hoīm: ſicut hoīes? Ille q̄ interiora cernebat: ille quē nemo
fallebat ꝓhibuit teſtimoniū cordi hoīs: audiēs verba hūi
litatis ꝓnuncians ſniam ſanitatis. Un̄ autē h̄ preſumpſit?
¶ Et ego inq̄t hō ſum ſub ptāte cōſtitutꝰ: habens ſub me Tex.
milites: ⁊ dico huic vade ⁊ vadit: ⁊ alio veni ⁊ venit: ⁊ ſer
uo meo fac hoc ⁊ facit. Ptās ſum q̄buſdā ſumme: poſitus
ſub ptāte q̄dā ſup me. Si ḡ ego inq̄t hō ſub ptāte-iubēdi
habeo poteſtatē: q̄d tu poſſis cui oēs ſeruiūt ptātes? Erat
autē iſte de gētibus: erat q̄ppe cēturio. Iā iudea gens ha
bebat milite-habebat romanū iperiū: ibi iſte militem age
bat quantū agere cēturio poterat: ⁊ ſub ptāte ⁊ hn̄s ptā-
tem-ſubditos obediētes: ſubditꝰ regēs. Dn̄s autē-qđ intē
dat precipue neceſſario charitas vr̄a: cū ſis in pplo iuda-
co eſſet: iā ꝓnunciabat eccl̄iā toto orbe terrarū futurā: in
quā miſſurꝰ erat aplos: ipſe a gētibus nō viſus ⁊ creditꝰ:
a iudeis viſus ⁊ occiſus. Quō em̄ dn̄s huiꝰ domū corpore
nō itrauit: ⁊ eiꝰ tn̄ fidē atq̧ ipam domū abſens corpore-p̄
ſens maieſtate ſanauit: ſic ⁊ idē dn̄s in ſolo iudeo pplo cor
pore fuit: apud alias gētes: nec de virgine natꝰ ē nec paſ-
ſus-nec pedibꝰ ambulat: nec hūana ꝑtulit-nec diuina mi-
rabilia fecit. Nihil hoꝝ in ceteris gētibus egit: ⁊ tn̄ de illo
impletū eſt qđ dictū erat: Ppl̄s quē non cognoui ſeruiuit Pſal.
mihi. Quō ſi nō cognouit? In auditu auris obediuit mi- xvij. g.
hi. Iudea gēs cognouit ⁊ crucifixit-orbis terraꝝ audiuit ⁊
credidit. Hāc q̄dā nō abſentiā corporis ſui-⁊ p̄ſentiā vir-
tutis ſue in oībus gētibus: ⁊ in illa muliere ſignificauit que Luc. viij. f
ſimbriā veſtimēti eiꝰ tetigerat: cū req̄rit dicēs: Quis me te
tigit? Tanq̄ abſens req̄rit-tanq̄ p̄ſens ſanat. Turbe te inq̄
unt diſcipuli cōprimūt ⁊ dicis-q̄s me tetigit? Quaſi em̄ ſic
ambulare-vt a nullo prorſus corpe tāgeret̄: ita dixit-quis
me tetigit? Et illi: Turbe te cōprimūt. Et tanq̄ diceret dn̄s
tangentē q̄ro-nō p̄mentē. Sic etiā nūc eſt corpꝰ eiꝰ. i. eccle
ſia eiꝰ. Tāgit eā fides paucoꝝ: ⁊ p̄mit eā turba multorum
Corpꝰ em̄ xp̄i eſſe eccleſiā tanq̄ filij eiꝰ audiſtis: et ſi vultis
ipſi eſtis. Apl̄s multis hoc locis dicit: Pro corpe inq̄t eius Col. i. d.
qđ eſt eccl̄ia. Et iterū: Uos autē eſtis corpꝰ xp̄i ⁊ mēbra. Si i. Corin.
ḡ corpꝰ eiꝰ ſumꝰ-qđ tunc corpꝰ ipſiꝰ in turba patiebat̄-hoc xij. d.
patit̄ eccl̄ia ipſiꝰ. A turbis p̄mit̄-a paucis tāgit̄. Caro eam
p̄mit-fides tāgit. Erigite oculos obſecro vos q̄ habetis vn̄
videatis. Habetis eteni qđ videatis. Erigite oculos fidei
tangite extremā ſimbriā veſtimēti-ſufficiat ad ſalutē. Ui-
dete-qđ audiſtis ex euāgelio tūc futurū: nūc p̄ſens eſt. Iō
inquit dico vobis poſt laudatā cēturionis fidē tanq̄ alie
nigene carne domeſtici corde. Propterea inq̄t. ¶ Mul- Tex.
ti ab oriente ⁊ occidente venient. Non omnes-ſed multi
tamen ipſi ab oriente ⁊ occidēte. Iſtis duabus partibus
totus orbis deſignatur. Multi ergo venient ab oriente
⁊ occidente: ⁊ recumbent cum abraā-iſaac-et iacob in re-
gno celorum; filij autē regni eijciētur ⁊c. Filij autē regni
iudei ſcꝫ. Un̄ filij regni? Quia legē acceperūt: ad quos ꝓ-
phete miſſi ſunt apud quos tēplū ⁊ ſacerdotiū fuit: q̄ cele
brant figuras omnium futurorum. Quarum enim rerum
figuras celebrauerunt-preſentiā non agnouerunt. ¶ Fi- Tex.
lij ergo regni ibunt inquit in tenebras exteriores: ibi erit

fletus ⁊ ſtridoꝛ dentiū. Videm⁹ iudeos repꝛobatos/vide
mus chꝛiſtianos ab oꝛiēte ⁊ occidēte vocatos ad quoddā
cōuiuiū celeſte: vt recūbant cū abꝛaaꝫ ⁊ iſaac ⁊ iacob: vbi
panis iuſticia/vbi pot⁹ ſapiētia. Attēdite ergo fratres hoc
em̄ eſtis/ex hoc populo eſtis: iā tūc p̄dicato/nūc pꝛeſenta
to. De his vtiq̄ eſtis q̄ vocati ſunt ab oꝛiēte ⁊ occidēte re
cumbere in regno celoꝝ: nō in tēplo idoloꝛū. Eſtote ergo
coꝛp⁹ xp̄i: nō pꝛeſſura coꝛpoꝛis chꝛiſti. Habetis veſtimenti
fimbꝛiā/quā tāgatis: vt a ꝓfluuio ſanguinis.i.a carnaliuꝫ
voluptatū fluxu ſaucimini. Habetis inquā veſtimēti fim
bꝛiam/quā tangatis. Veſtē putate apoſtolos ſub tectura
vnitatis adherentes lateribus xp̄i. In his apoſtolis erat
i. Coꝛin. xv.b. tanq̄ fimbꝛia minim⁹ ⁊ nouiſſim⁹ paul⁹: ipſo dicēte: Ego
ſum minim⁹ apoſtoloꝛū. In veſte nouiſſimū ⁊ minimum/
fimbꝛia eſt. Fimbꝛia cū contēptu aſpicitur/ſed cum ſalute
i. Coꝛin. iiij.c. tangit̃. Vſq̄ ad hāc hoꝛā: ⁊ eſurimus ⁊ ſitimus: ⁊ nudi ſu
mus/ac colaphis cedimur. Quid tā extremū: q̄d tā cōtē
ptibile? Tāge ſi fluxū ſanguinis pateris: exiet de illo vir
tus cuius veſtis eſt: ⁊ ſanabit te. Tu autem.

¶ Feria. VI. poſt cinerum. Mat. V.

In illo tempoꝛe: Dixit ieſus diſcipulis ſuis. Audiſtis quia dictum eſt: Di
liges pꝛoximū tuū: et odies inimicū tuum. Et re
liqua. Tractatus beati Auguſtini epiſcopi.

Gradū eſſe aliquē in phariſeoꝛū iuſticia: q̄ ad le
gem ꝑtinet hinc intelligit̃: ꝙ multi hoīes eos
etiā a q̄bus diligunt̃ oderūt: ſicut luxurioſi filij
parētes coercitoꝛes luxurie ſue. Aſcendit ḡ ali
quē gradū q̄ ꝓximū diligit: q̄uis adhuc oderit inimicum
eius autē iperio q̄ venit legē implere nō ſoluere: perficiet
beniuolentiā ⁊ benignitatē: cuꝫ eam vſq̄ ad inimici dile
ctionem ꝑduxerit. Nā ille gradus/q̄uis nōnullis ſit tam
paru⁹: eſt t̄n vt cū publicanis poſſit eſſe cōis. Nec ꝙ in le
ge dictū eſt: Oderis inimicū tuū: vox iubētis iuſto eſt ac
cipiēda/ſed ꝑmittētis infirmo. Sic autē diligēdus eſt ini
micus: nō inquantū inimic⁹/ſed inquantū hō eſt: vt ei hoc
velis pꝛouenire q̄d tibi.i. vt ad regnū coꝛrect⁹ reuocatuſq̄
ꝑueniat. Pꝛoximus eſt autē oīs hō. Oēs pꝛoximi ſumus
cōditione terrene natiuitatis ⁊ moꝛtalitatis: ⁊ etiam ſpe
celeſtis hereditatis: q: neſcim⁹ q̄s q̄d futurus ſit: q̄m aut
iudeus/aut heretic⁹/aut paganus: foꝛte em̄ per miſericoꝛ
diam dei cōuertet̃ ad deū: ⁊ inter ſanctos pꝛimū locū ha
bere merebit̃. Quod in lege dn̄s nō inimicos/ſꝫ inimicuꝫ
p̄cipit odiri: vt q̄ ſpūales erant in lege/ſolū diabolū odio
haberēt: cui⁹ odiū chꝛiſtus nō venit ſoluere/ſꝫ adimplere
Ego autē dico vobis: Diligite inimicos veſtros: benefaci
te illis q̄ oderūt vos. Multi p̄cepta dei (ſua imbecillita
te nō ſanctoꝛū viribus) eſtimātes/putāt eſſe impoſſibilia
q̄ p̄cepta ſunt: ⁊ dicūt ſufficere virtutibus nō odiſſe inimi
coſ: ceterū diligere plus p̄cepti q̄ hūana natura patiat̃.
i. Reg. xxiiij. Sciendū eſt ergo t̄m nō impoſſibilia p̄cipere/ſed pfecta q̄
dauid fecit in ſaul ⁊ abſalon. Stephan⁹ q̄ᵹ marty: pꝛo ini
ij. Reg. xviij. micis ſe lapidantib⁹ deꝑcat⁹ eſt: ⁊ paul⁹ anathema eſſe
cupit ꝓ perſecutoꝛibus ſuis. Hec autē ieſus ⁊ docuit ⁊ fe
Act. vij. cit dicens: Pater ignoſce illis. In reliq̄s operibus bonis
rom. ix. interdū pōt aliq̄s qualemcūq̄ excuſationē pꝛetendere: in
luc. xxiij. habenda vero dilectione nullus ſe poterit excuſare. Pōt
mihi aliq̄s dicere: nō poſſum ieiunare/nunq̄d pōt dicere:
non poſſum amare? Pōt dicere: ꝓpter infirmitatē coꝛpis
mei nō poſſum a vino ⁊ carnibus abſtinere: nunquid pōt
dicere: nō poſſum diligere? Pōt aliq̄s dicere: virginitateꝫ
nō poſſum ſeruare: pōt dicere/nō poſſe res totas vendere
⁊ pauperibus erogare: nunq̄d pōt dicere: nō poſſum dili
gere inimicos? Nō em̄ ibi aut pedes laboꝛāt currēdo/aut
aures audiēdo: aut man⁹ operādo laſſant̃/vt nos ꝑ ip̄aꝫ
excuſationē laboꝛare conemur. Nō nobis dr̄: Ite ad oꝛiē
tem/⁊ q̄rite charitatē: nauigate ad occidentē/⁊ inuenietis
dilectionē. Intꝰ in coꝛde nr̄o ē/vbi redire iubemur/dicēte Eſaie. xlvj.c.
ꝓpheta: Redite pꝛeuaricatoꝛes ad coꝛ. Nō em̄ in longin
quis regionib⁹ inuenit̃ q̄d a nobis petit. Et oꝛate pꝛo pſe mat. v.g
quentibus ⁊ calūniantibus vos. Quid aliud pꝛo inimicis ij. Tim.
oꝛandū eſt: niſi hoc q̄d ait ap̄ls. Vt det illis de⁹ penitētiā ij.d.
⁊ reſipiſcāt a diaboli laqueis/a quo capti tenent̃. Sed hic
merito mouet/quō huic p̄cepto dn̄i nō ſit aduerſum: q̄d ⁊
in ꝓphetis inueniunt̃ multe ipꝛecationes aduerſus ini Pſal.
micos: q̄ maledictiones putant̃: ſicuti eſt illud: Fiat mēſa lxviij.c.
eoꝛū coꝛā ipſis in laqueū: ⁊ cetera q̄ ibi dicunt̃. Et iohes i. Iob.
ap̄ls ait: Qui ſcit fratrē ſuū peccare pctm̄ nō ad moꝛtē/pe v.d.
tat ⁊ dabit̃ ei vita peccāti nō ad moꝛtē. Eſt pctm̄ ad moꝛ
tem: nō pꝛo illo dico vt roget q̄s. Vbi pꝛimo videndū: q:
ꝓphete per impꝛecationē q̄d eſſet futurū cecinerūt: nō op
tantis voto/ſed ſpū pꝛeuidētis: q̄ maxime ſolēt figura im
pꝛecantis futura p̄dicere: ſicut figura p̄teriti tp̄is ea q̄ vē
tura erant ſepe cecinerūt. Deinde in ap̄li verbis intelligē
dum eſſe quoſdā fratres pꝛo q̄bus nō oꝛare nobis p̄cipi
tur: cū dn̄s etiaꝫ pꝛo perſecutoꝛib⁹ nr̄is nos oꝛare iubeat.
Que ſolui queſtio non pōt/niſi fateamur eſſe aliq̄ pctā in
fratribus inimicoꝛū pſecutione grauioꝛa. Fratres autem
chꝛiſtianos ſignificari/multis diuinarū ſcripturarū docu
mentis ꝓbari pōt. Pctm̄ ergo fratris ad moꝛtē puto eſſe
cū poſt agnitionē dei per gratiā dn̄i noſtri ieſu chꝛiſti quiſ
q̄ oppugnat fraternitatē: et aduerſus ipſam gratiaꝫ qua
recōciliat⁹ ē deo/inuidētie facibus agitat̃. Pctm̄ autē non
ad moꝛtē eſt: ſi quiſq̄ nō amoꝛē ad fratrē alienauerit/ſꝫ of
ficia fraternitati debita/per infirmitatē aliquā animi non
exhibuerit. Quapꝛopter ⁊ dn̄s in cruce ait: Pr̄ ignoſce il Luce. xxiij.e.
lis: q: neſciūt q̄d faciūt. Nondū em̄ gratia ſpūſſancti par
ticipes facti/ſocietatē ſctē fraternitatis inierant. Et btūs
ſtephan⁹ in actib⁹ ap̄loꝛuꝫ/oꝛat pꝛo eis a q̄bus lapidatur act. vij.g
q: nondū chꝛiſto crediderāt: neq̄ aduerſus illā cōem gra
tiam dimicabāt. Ap̄ls vero paul⁹ ꝓpterea credo nō oꝛat
pꝛo alexandro: q: frater erat ⁊ ad moꝛtē.i. q̄ in fraternita
tem inuidētia oppugnādo peccauerat. Pꝛo his autem q̄
non obtuperant amoꝛē/ſed timoꝛe ſuccubuerant/oꝛat vt ij. Tim.
eis ignoſcat̃. Sic em̄ dixit: Alexander erari⁹ multa mala iiij.c.
mihi oſtendit: reddet illi de⁹ ſm̄ opera illi⁹: quē ⁊ tu deui
ta. Valde em̄ reſtitit ſermonibus nr̄is. Deinde ſubiungit
pꝛo q̄bus oꝛat ita dicēs: In pꝛima mea defenſione nemo Ibideꝫ.
mihi affuit/ſed oēs me dereliq̄runt: nō illis imputetur. Et
nota ꝙ ap̄ls nō ait/reddat/ſꝫ reddet illi deus ſm̄ opa ei⁹:
q̄d verbū p̄nunciantis eſt/nō impꝛecātis. Sicut de illo hy
pocriſi iudeoꝛū eſt dictū: cui euerſionē imminere cernebat:
Percutiet te de⁹ paries dealbate. Querit̃ autē quō huic Actuū. xxiij.a.
pꝛecepto q̄ nobis iubet̃: oꝛate pꝛo perſequētibus ⁊ calum
niantibus vos: illud nō eſt contrariū: q̄d in apocalypſi le
gitur martyꝛes oꝛare deū vt vindicent̃. Sed hoc quēpiaꝫ apo. vj.e
mouere nō opoꝛtet. Quis em̄ audeat affirmare cū illi ſan
cti cādidati ſe vindicare petiuerūt: vtrū cōtra ipſos hoīes
an cōtra regnū peccati petierint? Nā ipſa eſt ſincera ⁊ ple
na iuſticie et miſericoꝛdie vindicta martyꝛū: vt euertatur
regnum peccati/quo regnāte tanta perpeſſi ſunt. Ad cu
ius euerſionē nititur ap̄ls dicens: Nō ergo regnet pecca Rom. vj.b.
tum in veſtro moꝛtali coꝛpoꝛe. Deſtruit̃ auteꝫ ⁊ euertitur
peccati regnum: partim coꝛrectione hoīm/vt caro ſpiritui
ſubijciat̃: partim depꝛauatione perſeuerantiū in peccato
vt ita oꝛdinētur/vt iuſtis cū xp̄o regnantibus moleſti eſſe
nō poſſint. Quis ergo cōuincit ſanctos: nō talē ſuā vindi mat. v.g
ctam a dn̄o eſſe depꝛecatos? Quod autē cōſequēter poſi
tum eſt: vt ſitis filij patris veſtri q̄ in celis eſt. Ex illa regu
la intelligendū eſt qua iohānes dicit: Dedit eis poteſta ioh. j.b.
tem filios dei fieri. Vnius em̄ naturaliter filij dei q̄ neſcit
omnino peccare/nos poteſtate accepta efficimur filij: in
quantū ea que ab illo pꝛecipiuntur implemus. Vn̄ ap̄lica Roma. viij.c.
diſciplina adoptionem appellat: qua in eternā heredita
tem vocamur: vt coheredes chꝛiſti eſſe poſſumus. Filij

Digitized by Google

ergo efficimur regeneratione ſpūali vt adoptemur in re
gnum dei:non tanq̄ alieni/ſed tanq̄ ab illo facti ⁊ conditi.
Itaq̄ nō ait/facite iſta q̄ eſtis filij:ſ3 facite vt ſitis filij pa
Lu.xxiij tris veſtri. Nos autē cū patimur inimicos: hoc clamare
debem⁹. Pater ignoſce illis:phrenetici ei ſunt:a cōtrario
ſpiritu poſſident/vt nos pſequāt:⁊ maiorē pſecutionē a
Mat.v. diabolo patiant. Qui ſolē ſuū oriri facit ſup bonos ⁊ ma
Mala. los:⁊ pluit ſup iuſtos ⁊ iniuſtos. Scriptū eſt. Orief timē
iiij. tib⁹ vobis nomē dñi ſol iuſtitie:vt etiā pluuiā accipias ir
rigationē doctrine v̄itatis:q: ⁊ bonis ⁊ malis apparuit:
bonis ⁊ malis euangelizat⁹ eſt chriſtus. Siue iſtū ſolem
mauis accipere:non ſolū hominū/ſed etiā pecorū corpo
ris oculis p̄olatū:⁊ iſtam pluuiā qua fructus gignūtur:
q: ad refectionē corporis dati ſunt:qd̄ probabilib⁹ intelli
gi exiſtimo:vt ille ſol ſpiritualis non oriat/niſi bonis et
Sap̄. v. ſanctis:q: hoc ipſum eſt qd̄ plangunt iniqui/in illo libro
Eſa.v. qui ſapientia Salomonis inſcribit. Et ſol nō ort⁹ eſt no
Mat. v. bis ⁊ illa ſpūalis pluuia nō irriget niſi bonos:q: malos ſi
gnificabat vinea:de q̄ dictū eſt. Mādabo nubibus meis
ne pluāt ſup eā imbrē. Si em̄ diligitis eos q̄ vos diligunt
quā mercedē habebitiſ:filios ⁊ parētes amat latro:amat
⁊ leo/amat ⁊ draco/amat ⁊ vrſi/amat ⁊ lupi. Si em̄ amā
tes nō diligim⁹ filios vel parentes:peiores leonibus/vel
ſupradictis beſtijs ſumus. Si vero amantib⁹ vicē reddi
mus:adhuc nihil ab iſtis beſtijs diſtare videmur. Nōne
⁊ publicani hoc faciūt: Publicani ſunt q̄ ſectant lucra et
exigūt vectigalia per negatiōes:⁊ fraudes ⁊ furta ſcele
raq̄ ⁊ periuria. Et ſi ſalutaueritis fratres veſtros tm̄:q̄d
ampli⁹ facitis: Nōne ⁊ ethnici hoc faciūt: Ethnici ex gre
Ethnic⁹ co in latinū interpretant gētiles. Ethnos em̄ grece gēs
eſt genti dicit. Si ḡ inq̄t etiā peiores publicani ethnici erga dile
lis. ctores ſuos natura duce norūt eſſe benefici:quanto ma
gis vos q̄b⁹ vt gradus pfeſſionis eximior/ita cura neceſ
ſe eſt ſit veritatis vberior:latiori ſinu dilectiōis amplecti
debetis:⁊ nō amātes: Nā diligere inimicos de⁹ p̄cipit:et
petulātes humanarū mentiū motus publice charitatis
frangit affectu:nō ſolū irā ab vltione depellēs/ſed etiam
in amorē mitigās iniurioſi:q: gētiū eſt amātes amare et
cōe eſt diligere diligētes. Pl⁹ diligēdi ſunt inimici q̄ ami
ci. Qui em̄ inimici ſunt/corpori aduerſant:⁊ aie p̄parant
eterna p̄mia:q: q̄ carnalia nr̄a ⁊ terrena rapiūt/celeſtia
nobis ⁊ ſpūalia cōgregāt. Nōne magis diligēdus eſt q̄
odiēd⁹:q̄ nobis dat eternas opes: Amici vero carnis nr̄e
nobis ſuauia ſuadere cōtendūt:q̄ aie nr̄e p̄parāt eternā
mortē. Eſtote ḡ vos perfecti/ſicut ⁊ pater veſter celeſtis
perfectus eſt. Quis aūt hec facit/niſi plene pfecteq̄ mi
ſericors: Quo vno cōſilio miſeria deuitat/opitulāte illo
Oſee.vj q̄ ait. Miſericordiā magis volo:q̄ ſacrificiū. Perfectiōe
nāq̄ miſericordie/q̄ plurimū aie laborāti cōſulit:vltra di
lectionē inimicorū porrigi nō pōt. Ideoq̄ ſic cōcluditur.
Eſtote vos pfecti/ſicut ⁊ pater veſter pfectus eſt:ita tm̄
vt deus intelligat pfect⁹ tanq̄ de⁹:⁊ aia pfecta tanq̄ anima
Mat.vj Attēdite ne iuſtitiā veſtrā faciatis corā hoibus:vt videa
mini ab eis:alioq̄n mercedē nō habebitis apud patrē ve
ſtrū q̄ in celis eſt. Cauete inq̄t iuſtitiā veſtrā facere corā
hoibus.i.hoc aio iuſte viuere:⁊ ibi cōſtituere bonū vr̄m
vt vos videāt hoies. Alioquin mercedē nō habebitiſ apd̄
patrē veſtrū q̄ in celis eſt:nō ſi ab hoibus videamini ſ3 ſi
p̄pterea iuſte viuatis:vt ab hoibus videamini. Nā ⁊ apo
Gal.j. ſtol⁹ dicit. Si adhuc hoib⁹ placerē:chriſti ſerū nō eſſem:
j.Cor.x. cū alio loco dicat. Sicut ⁊ ego oibus p oia placeo. Oēm
curā rerū pſentiū amouet:⁊ attētos tm̄ eſſe in ſpe futuri
iubet:neq̄ ſectari vel hoim fauorē oſtētatione bonitatis
vel iactantiā religionis orationis publice copia:ſ3 intra
cōſciētiā fidei fructū boni operis cōtinēdū:q: hūana lau
dis cōſectatio/eā tm̄ quā ab hoib⁹ expectat mercedē ſit
receptura. Iuſtitia nō aliud eſt q̄ nō peccare:nō peccare
aūt legis p̄cepta ſeruare. Preceptorū aūt obſeruatio du
plici genere cōtinet:vt nihil eorū q̄ phibent facias:⁊ oia
q̄ iubent iplere cōtendas. Hoc eſt em̄ qd̄ Pſalmiſta dicit

Recede a malo ⁊ fac bonū. Si a malo receſſeris:⁊ nō fe ps.xxxiij
ceris bonū/trāgreſſor es legis:q̄ nō tm̄ in malorū actuū
abominatione/ſed in bonorū pfectione cōplet. Neq̄ hoc
ſolū tibi p̄cipit:vt veſtitū ſuis nō ſpolies indumētis/ſed vt
ſpoliatos operias tuis. Cū ḡ facis elemoſynā/noli tu
ba canere an̄ te:ſicut hypocrite faciunt in ſynagogis ⁊ vi Mat.vj
cis:vt honorificent ab hoibus. Hypocrita greco ſermōe
ſimulator interpretat:q̄ dū intus mal⁹ ſit/bonū ſe palam
oſtēdit:hypo em̄ falſum:criſin vero iudiciū ſonat. Nomē
autē hypocrite tranſlatū eſt a ſpecie eorū q̄ ſpectaculis te
cta facie incedūt:diſtinguētes vultū ceruleo/minioq̄ co
lore:⁊ ceteris pigmētis:habētes ſimulacra oris:lintea gi
pſata/⁊ vario colore diſtincta:nōnūq̄ colla ⁊ man⁹ creta
perūgētes/vt ad pſone colorē peruenirēt:⁊ populū dum Hypo
in ludis agerēt fallerēt/nō in ſpecie viri/nō in forma fe crita eſt
mine ⁊ reliq̄s pſtigijs. Que ſpes argumēti tranſlata eſt ſimula
in his q̄ falſo incedūt vultu:⁊ ſimulāt qd̄ nō ſunt. S3 hy tor.
pocriſeorum maculā nō habere:aut paucorū/aut nullorū
eſt. Nam quicunq̄ vult ſe videri qd̄ nō eſt:hypocrita eſt
Qui tuba canit faciēs elemoſynā: hypocrita eſt. Qui
in ſynagogis ⁊ in platearū angulis orat vt videatur ab
hominibus:hypocrita eſt. Qui ieiunans demolitur fa
ciem:vt ventris inanitatem demōſtret in vultu:⁊ hic hy
pocrita eſt. Ex quib⁹ oibus intelligitur hypocritas eſſe:
q̄ faciunt quodlibet/vt ab hoibus glorificent. Mihi vi
detur ⁊ ille hypocrita eſſe qui dicit fratri ſuo. Dimitte vt
tollē feſtucā de oculo tuo propter gloriā hoc facere vt ipe
eſſe iuſt⁹ videat. Vn̄ et a dño dr. Hypocrita eiice pri⁹ tra Mat.
bē de oculo tuo. Nō itaq̄ virtus ſed cauſa virtutis apud vij.
deū mercedē h3. Et ſi a recta ſemita paululum deuiaris:
nō intereſt vtrū ad dexterā vadas an ad ſiniſtrā:cum vex
iter nō amiſeris. Signāter aūt dicit:receperūt mercedē
ſuā:hoc eſt non dei/ſed ſuā. Laudari em̄ ſunt ab hoibus
quorū cauſa exercuere virtutes. Te autē faciēte elemo
ſynā neſciat ſiniſtra tua q̄d faciat dextera. In dextera in
telligit amor dei:in ſiniſtra vanitas vel cupiditas mūdi.
Si pro humana laude dederis elemoſynā/totū eſt ſini
ſtra. Si vero pro remiſſione peccatorū/totū dextera facit
¶ Quid eſt ergo:neſciat ſiniſtra q̄d faciat dextera: niſi
qd̄ facit dei amor/nō corrūpat inanitas vl̄ cupiditas mū
di: Nā ſi hoc aliq̄s ſ3 lrām impleri poſſe credit/q̄d faciet
Si em̄ man⁹ dextera doluerit:nūq̄d de ſiniſtra elemoſy
nā dare non debet:in ſuperioribus. ¶ Cauete inquit ne Tex.
iuſtitiā veſtrā faciatis corā hoib⁹:vbi iuſtitiā generaliter
noiauit:deinde particulariter exeq̄tur. Eſt em̄ pars aliq̄
iuſtitie opus qd̄ p elemoſynā ſit:⁊ ideo cōnectit/dicēdo
¶ Cū ergo facis elemoſynā noli tuba canere an̄ te. Ad Tex.
hoc reſpicit qd̄ ſuperi⁹ ait. Cauete facere iuſtitiā vr̄a3 co
ram hoibus:vt ſc3 videamini ab eis. Quod autē ſeq̄tur.
¶ Amē dico vobis/receperūt mercedē ſuā:ad illud reſpi Tex.
cit qd̄ ſupra poſuit. Alioquin mercedē nō habebitis apd̄
patrē veſtrū q̄ in celis eſt. Deinde ſeq̄tur. Te autē faciēte
elemoſynā. Cū dicit:te aūt/q̄d aliud dicit:q̄ nō quō illi:
Quid ḡ mihi iubet. ¶ Te igit inq̄t faciente elemoſynā Tex.
neſciat ſiniſtra tua q̄d faciat dextera tua. Ergo illi ſic faci
unt:vt ſciat ſiniſtra eorū q̄d faciat dextera. Qd̄ igit in il
lis culpatū eſt:h̄ tu facere vetaris. In eis aūt hoc culpa
tū eſt:qd̄ ita faciūt vt laudes hoim q̄rant. Quapropter Dextere
nihil cōſequētius ſiniſtra videt ſignificare:q̄ ipſam dele ⁊ ſiniſtre
ctationē laudis. Dextera aūt ſignificat intentionē implē ſignifica
di p̄cepta diuina. Neſciat ergo ſiniſtra q̄d faciat dextera tio.
ideſt nō ſe miſceat cōſciētie tue laudis hūane appetitio:
cum in elemoſyna facienda diuinum preceptū cōtēdis
implere:vt ſit elemoſyna tua in abſcōſo. Quid eſt in ab
ſcōſo:niſi in ip̄a bona cōſciētia/que oculis hūanis demō
ſtrari non poteſt/nec verbis aperiri: Multi foras faciūt
elemoſynam/⁊ intus non faciunt:qui vel ambitiōe/vel
alicuius tēporalis rei gratia miſericordes volūt videri.
¶ Et pater tuus q̄ videt in abſcōſo reddet tibi. Rectiſſi
me dictū ⁊ veriſſime. Si em̄ premiū ab eo expectas q̄ con Tex.

Digitized by Google

ſcientie inſpecto: eſt: ſufficiat tibi ad ꝓmerendũ deũ ipſa
Tex. cõſciẽtia. ¶ Et cũ oratis nõ eritis ſicut hypocrite: q amãt
in ſynagogis ⁊ in angulis platearũ ſtantes orare, vt vi-
deant ab hoib⁹. Neq̧ hic ab hoib⁹ videri nefas eſt: ſed
ideo hec agere, vt videaris: ⁊ fruct⁹ in eis expectet placẽ
di hoib⁹. Platee ꝑpetue, ac latiores ciuitatũ vie ſunt iu-
xta ꝓprietatẽ lingue grece a latitudine noiate. Platõ ei
Tex. latum dicit. ¶ Amẽ dico vobis ꝑceperũt mercedẽ ſuam
Et hic oſtendit dñs id ſe ꝓhibere: vt ea merces appetat
qua gaudẽt ſtulti cũ laudãt ab hoib⁹. Tu aũt cũ orabis
intra in cubiculũ: ⁊ clauſo oſtio ora patrẽ in abſcõſo. Cu-
biculũ qđ noiat, nõ occultã domũ oſtẽdit: ſed cordis no-
Ps̃. iiij. ſtri ſecretũ. Hinc pſalmiſta dicit. Que dicitis in cordib⁹
veſtris: ⁊ in cubilibus veſtris cõpũgimini. Et claudẽtes
oſtia: orate inquit ad patrẽ veſtrũ in abſcondito. Parum
eſt intrare in cubicula, ſi oſtiũ pateat importunis: ꝑ qđ
oſtiũ ea q foris ſunt improbe ſe immergũt: ⁊ interiora nr̃a
Clauſu- aperiũt. Foris aũt dicun⁹ eſſe oia tp̃alia ⁊ viſibilia: q per
ra oſtij oſtiũ. i. carnalẽ ſenſum in cogitationes nr̃as penetrant: ⁊
ſpirita- turbe vanorũ phãtaſmatũ orãtib⁹ obſtrepũt. Claudẽdũ
lis q fit. eſt ergo oſtiũ. i. carnali ſenſui reſiſtẽdũ: vt oratio ſp̃ualis
dirigat ad patrẽ, q ſit in intimo cordis, vbi orat pater in
abſcõſo. Qui vero vult orationẽ ſuam volare ad deum
faciat illi duas alas. i. eleemoſynã ⁊ ieiuniũ ⁊ aſcẽdet cele
riter ⁊ exaudiet. Et pr̃ tuus q videt in abſcõſo reddet ti-
bi: ⁊ hoc tali clauſula terminãdũ fuit. Nõ eñ monet nũc
vt orem⁹: ſed quõ orem⁹: neq̧ vt ſuperi⁹ vt eleemoſynã fa
ciam⁹, ſed quo aio faciam⁹: qm̃ de corde mũdãdo ꝑcipit
quod non mundat niſi ſimplex intentio: in eternã vitam
ſolo ⁊ puro amore ſapientie. Tu autem.

¶ Sabbato poſt cinerũ. Marci. VI.

¶ In illo tẽpore: Cum ſero eſſet factum: erat na
uis in medio mari: ⁊ Ieſus ſolus in terra. Et vi-
dens diſcipulos laborantes in remigando. Erat
eñ ventus cõtrarius eis. Et reliqua. Tractatus
venerabilis Bede.

Labor diſcipulorũ in
remigãdo ⁊ cõtrari⁹ eis vẽt⁹: labores ſancte
eccl̃ie varios deſignat: q inter vndas ſcl̃i ad-
uerſantis: ⁊ immũdorũ flat⁹ ſpirituũ, ad quietẽ patrie ce-
leſtis q̃ſi ad fidã littoris ſtationẽ ꝑuenire conat. Ubi bñ
đr: quia nauis erat in medio mari, ⁊ ipſe ſolus in terra q:
nonnũq̃ eccl̃ia tantis gentiliũ ꝑſſuris, non ſolũ afflicta:
ſed ⁊ fedata eſt: vt ſi fieri poſſet, redẽptor ipſi⁹ eã prorſus
deſeruiſſe ad tp̃s videret. Uñ eſt illa vox ei⁹ inter vndas
ꝓcellaſq̧ tentationũ vertẽtiũ depñenſe: atq̧ auxiliũ ꝓte
Ps̃. ix. ctionis illi⁹ gemebũdo clamore q̃rentis. Ut qd dñe receſ
ſiſti longe? Deſpicis in opportunitatibus, in tribulatiõe.
Que pariter vocẽ inimici ꝓſequẽtis exponit in ſeq̃ntib⁹
Ibidem pſalmi, dicẽs. Dixit eñ in corde ſuo oblit⁹ eſt de⁹: auertit
faciẽ ſuã ne videat vſq̧ in finẽ. Uerũ ille nõ obliuiſcet ora
tionũ pauperũ: nec auertit faciẽ ſuã a ſperãtibus in ſe q̃n
potius ⁊ certãtes cũ hoſtibus vt vincãt adiuuat: ⁊ victo
res in eternũ coronat. Uñ hic q̧ apte đr: q: vidit eos labo
rantes in remigando: videt quippe dominos ſuos labo
rãtes in mari q̃uis ipe poſit⁹ in terra: q: ſi ad horã differ-
re videt auxiliũ tribulatis impẽdere: nihilomin⁹ eos ne
Tres vi- in tribulatiõib⁹ deficiãt, ſue reſpectu pietatis corroborat: ⁊
gilie mi- aliq̃n etiã manifeſto adiutorio victis aduerſantib⁹ quaſi
litares. calcatis ſedatiſq̧ fluctuũ voluminib⁹ liberat. Sicut hic
Tex. q̧ ſubſequẽter inſinuat cũ đr. ¶ Et circa quartã vigiliã
noctis: venit ad eos ambulãs ſup mare. Stationes ⁊ vi
gilie militares: in terna horarũ ſpatia diuidunt. Qñ ĝ di
cit, quarta vigilia noctis veniſſe ad eos dñm: oñdit tota
nocte periclitatos, ⁊ extremo noctis tp̃e eis auxiliũ ꝓbitũ
Laborabat ĝ toto noctis opace tp̃e: ſed diluculo appro-
pinquãte, ⁊ lucifero ſolis diciq̧ ortũ ꝓmittẽte: venit dñs
⁊ ſupambulans tumida freti terga cõprimit: q: cũ preſſu
ris obſita fragilitas hũana, puſillanimitatẽ viriũ ſuarũ cõ
ſiderat: nil erga ſe aliud q̃ tenebras anguſtiarũ ⁊ eſt⁹ cer
nit hoſtiũ cõfligentiũ. Cũ vero mẽtẽ ad ſuperni lumẽ ꝓ-
fidij ⁊ ꝑpetue dona retributiõis erexerit: q̃ſi iter vmbras
noctis repẽte exortũ luciferi cõſpicit, q diẽ proximũ nun-
tiet. Lucifer nãq̧ cum plurimũ tres horas noctis. i. totã
vigiliã matutinã illuminare ꝓhibet: aderitq̧ dñs, q ſopi
tis tentationũ periculis, plenã libertatis fiduciã ſue ꝓte
Tex. ctionis attribuat. Sequit. ¶ Et volebãt preterire eos. At
illi vt viderũt eũ ambulãtẽ ſup mare: putauerũt phãtaſ-
ma eſſe ⁊ exclamauerũt. Oẽs eñ eũ viderunt ⁊ turbati
ſunt. Adhuc heretici putãt phãtaſma fuiſſe dñm, nec ve-
rã aſſumpſiſſe carnẽ de virgine. Deniq̧ Theodorus pha
ramitan⁹ quondã ep̃s ita ſcripſit: corporale pondus non
habuiſſe ſm carnẽ dñm: ſed abſq̧ põdere ⁊ corpore ſuper
mare deambulaſſe. At cõtra fides catholica, ⁊ pondus
Teſtimo- ſm carnẽ eũ habere p̃dicat, ⁊ onus corporeũ: ⁊ cũ põdere
niũ Dio- atq̧ onere corporali incedere ſup aquas non infuſis pe-
nyſij. dib⁹. Nã Dionyſius egregius inter eccleſiaſticos ſcripto
res, in opuſculis de diuinis noib⁹ hoc mõ loquit. Igno-
ram⁹ eñ qualiter de virgineis ſanguinib⁹, alia lege pre-
ter naturalẽ formabat: ⁊ qualiter non infuſis pedib⁹ cor
porale pondus habentibus ⁊ materiale onus, deambu-
labat in humidã ⁊ inſtabilẽ ſubſtantiã. Quõ autẽ vole-
bat eos preterire dñs tanq̃ alienos, ad quos de periculo
naufragij liberandos aduenerat: niſi vt ad horã turbati
⁊ pauentes, ſed cõtinuo liberati amplius ereptionis ſue
miraculũ ſtuperent, ac maiores ereptori ſuo grãs refer-
rent? Or ⁊ in tẽpeſtatibus paſſionũ que pro cõſtantia fi-
dei a perfidis ingerunt: talis nonnũq̃ ꝓuiſio diuinitus
oſtendit. Sepe eñ ita fideles in tribulatione poſitos ſu
perna pietas deſeruiſſe viſa eſt: vt quaſi laborãtes in ma
ri diſcipulos preterire Ieſus voluiſſe putaret. Uñ eſt il-
Ps̃. xlij. lud eccl̃ie martyrũ certamine deſudãtis. Quare oblitus
es mei? Quare me repuliſti? Quare triſtis incedo dũ af-
fligit me inimic⁹, cũ cõfringunt oſſa mea? ⁊c. Sed dicãt
inimici terreni. Ubi eſt deus eorũ? Quaſi naufragiũ feſ-
ſis minitãtes ap̃lis. Dicit ipſe deus eorũ. Cũ ꝑtrãſieris ꝑ
aq̃s tecũ ero, ⁊ flumina nõ operiẽt te: cũ ambulaueris ꝑ
Eſaie. ignẽ nõ cõbureris ⁊ flãma nõ ardebit in te. Uñ hic q̧ re-
xliij. cte ſubdit. ¶ Et ſtatim locut⁹ eſt cũ eis ⁊ dixit illis. Cõfi
Tex. dite, ego ſum nolite timere. Et aſcẽdit ad illos in nauim
⁊ ceſſauit vẽtus. Prima trepidantiũ ⁊ periclitantiũ ſub-
uentio eſt, incuſſum cordibus expellere timorẽ: ſcđa tẽpe
ſtatum furias ſue preſentie virtute cõpeſcere. Nec miran
Senten- dum ſi aſcẽdente in nauiculã dño vẽtus ceſſauit. In quo
tia mo- cũq̧ eñ corde de⁹ per gratiã ſui adeſt amoris: mox vni-
ralis. uerſa viciorum ⁊ aduerſantis mundi, ſiue ſpirituũ mali-
gnorum bella cõpreſſa q̃eſcũt. Et plus magis intra ſe ſtu
pebant: nõ eñ intellexerũt de panib⁹. Erat eñ cor illorũ
obcecatũ. Dñs q̃dem ⁊ in miraculo panũ, q eſſet cõditor
rerũ oſtendit ⁊ in ambulãdo ſuper vndas, q haberet cor
pus ab omni peccatorum grauedine liberũ edocuit: ⁊ in
placando ventos vndarũq̧ rabiẽ ſedando, q elementis
dominaretur monſtrauit. Sed carnales adhuc diſcipuli
necdum hunc deum eſſe cognoſcũt. Et quidẽ virtutum
magnitudinẽ ſtupebant: necdum tamen in coveritatem
diuine maieſtatis cognoſcere valebãt. Cũq̧ egreſſi eſſent
de naui, cõtinuo cognouerũt eum. Et percurrentes vni-
uerſam regionem illam, ceperunt in grabatis eos qui ſe
male habebant circũferre vbi audiebant eũ eſſe. Cogno
uerunt eum rumore nõ facie: vel certe pro ſignorũ magni
tudine que patrabat in populis, etiã vultu plurimis no-
tus erat. Et vide quãta ſit fides hominũ terre Genazar-
reth: vt nõ tm̃ preſentiũ ſalute cõtenti ſint: ſed mittãt ad
alias per circuitũ ciuitates: quo oẽs currant ad medicũ
Et quocũq̧ introibat: in vicos vel in villas, aut in ciuita
tes, in plateis ponebãt infirmos: ⁊ deprecabantur eum.
vt vel fimbriam veſtimẽti eius tangerent: ⁊ quotquot tã
gebant eum, ſalui fiebãt. Qui male habent nõ tangunt

Digitized by Google

corpꝰ Ieſu: neqꝫ totũ veſtimẽtũ eiꝰ/ſʒ extremã fimbriã: ⁊ q̃cũqꝫ tetigerint ſaluabunť. Fimbriã veſtimẽti eiꝰ minimũ mãdatũ itellige: qđ q̃ trãgreſſus fuerit/minimꝰ vocabiť in regno celoꝝ. Uel aſſumptionẽ carnis: ꝑ quã venimus ad verbũ dei: ⁊ illiꝰ poſtea ꝑfruimur maieſtate. Tu autẽ.

Dominica.I.in quadrageſima: Sermo beati Leonis pape.

Licet nobis dilectiſſimi appropinquãte feſtiuitate paſcali/ieiuniũ q̃dragesimale ipſe legitimi tp̃is recurſus indicet: cohortatio tñ etiã nr̃i ſermonis adhibẽda eſt: q̃ auxiliãte dño/nec inutilis ſit pigris/nec onerosa deuotis. Nã cũ oẽm obſeruãtiã noſtrã rõ iſtoꝝ dieꝝ poſcat augeri: nõ eſt vt cõfido de vobis: q̃ ſe ad opꝰ bonũ nõ gaudeat incitari. Natura etẽm nr̃a adhuc manẽte mortalitate mutabili: etiã ſi ad ſumma q̃qꝫ ꝟtutũ ſtudio proueha͛: ſꝑ tñ ſicut põt habere q̃ recidat: ita põt hr̃e q̃ creſcat. Et hec eſt ꝑfectoꝝ ꝟa iuſtitia: vt nũq̃ p̄ſumãt ſe eẽ ꝑfectos: ne ab itineris nõdũ finiti intẽtiõe ceſſantes: ibi incidãt deficiẽdi periculũ/vbi ꝓficiẽdi poſuerũt appetitũ. Qꝛ ĝ nemo noſtrũ dilectiſſimi tã ꝑfectꝰ ⁊ ſanctꝰ eſt: vt ꝑfectior: ſanctiorqꝫ eſſe nõ poſſit: oẽs ſimul ſine differẽtia graduũ: ſine diſcretione meritoꝝ: ab his in q̃ ꝑuenimꝰ: in ea q̃ nõdũ apprehendimꝰ/pia auiditate curramꝰ: ⁊ ad mẽſurã cõſuetudinis nr̃e neceſſariũ aliq̃d addamꝰ augmẽti. Parꝫ ei religioſus alio tẽpore demõſtra͛: q̃ in his diebꝰ nõ religioſior inueniť. Un̄ opportune auribꝰ noſtris lectio ap̄lice p̄dica-
Co. vj. tionis inſonuit/dicẽs. Ecce nũc tẽpꝰ acceptabile/ecce nõ dies ſalutis. Quid em̃ acceptiꝰ hoc tp̃e: Quid ſalubrius his diebꝰ: in q̃bus bellũ vitijs indiciť: ⁊ oim virtutũ ꝓfectus augeť. Semꝑ q̃dem tibi o aia chriſtiana vigilãdum cõtra ſalutis tue aduerſariũ fuit: ne vllus pateret locꝰ tẽtatoris inſidijs: ſʒ mõ tibi maior cautio ⁊ ſolicitior eſt aſſumenda prudẽtia: q̃ñ idẽ hoſtis tuus acriore ſeuit inuidia. Nũc em̃ in toto mundo ptãs ei antiq̃ dñationis auferť: ⁊ innumera illi captiuitatis vaſa rapiunť. Renuntia͛ atrociſſimo p̄doni/a populis oim nationũ oimqꝫ linguarũ: ⁊ nullũ genꝰ hoim reperiť/qđ nõ iam tyrãnicis legibꝰ reluctetur: dũ ꝑ oẽs fines terrarũ/regenerãda in chriſto multoꝝ militũ milia p̄parant: ⁊ appropinquãte noue creature ortu ſpũalis neq̃tia ab his q̃s poſſidebat extruditur. Fremit ĝ expoliati hoſtis ipiꝰ furor/⁊ nouũ q̃rit lucrũ: q̄ iuus ꝑdidit antiquũ. Captat indefeſſus ⁊ ꝑuigil: ſi q̃s reperiat oues a ſacris gregibꝰ negligẽtiꝰ euagãtes: q̃s ꝑ p̄cliua voluptatũ ⁊ ꝑ deſerta luxurie i diuerſoria mortis inducat. Inflammat itaqꝫ iras: nutrit odia/acuit cupiditates/irritat cõtinẽtiã/incitat gulã. Quẽ em̃ tẽtare nõ audeat: q̃ nec ab ipo dño Ieſu chriſto conatꝰ ſue fraudis abſtinuit: Nã ſicut euãgelica patefecit hiſtoria/cũ ſaluator nr̃ ꝑ q̃draginta dieꝝ noctiũqꝫ ieiuniũ infirmitatis nr̃e in ſe recepiſſet eſuriẽ/gauiſus diabolꝰ/ſignũ ſe in eo paſſibilis atqꝫ mortalis inueniſſe nature: vt exploraret potẽtiã quã timebat. Si filiꝰ inq̃t dei es: dic vt lapides iſti panes fiãt. Poterat vtiqꝫ iſtud oipotẽs deus: ⁊ facile erat vt ad creatoris iperiũ in quã iubereť ſpeciẽ cuiuſlibet generis creatura trãſiret: ſicut cũ voluit i cõuiuio nuptiaꝝ aquã mutauit in vinũ. Sʒ h̄ magis ſaluiferis diſpẽſatiõibus cõgruebat vt neq̃ſſimi hoſtis aſtutia/nõ potẽtia deitatis ſed hũilitatis myſterio vinceret. Deniqꝫ fugato diabolo ⁊ oibꝰ artibꝰ callidi tẽtatoris eliſis: acceſſerũt ad dñm angeli ⁊ miniſtrabãt ei. Cõfundanť ĝ filij diaboli atqꝫ diſcipuli: q̃ repleti iſpiratiõe viperea/ſimplices q̃ſqꝫ decipiũt negãtes in chriſto vtrãqꝫ verã eẽ naturã: dũ aut deitatem hoie/aut hoiẽ deitate deſpoliãt: cũ vniꝰ tp̃is gemino documẽto/vtraqꝫ falſitas ſit perẽpta: qꝛ ⁊ ꝑ famẽ corp̃is ꝑfecta hũanitas: ⁊ ꝑ famulãtes angelos demõſtrata eẽ ⁊ manifeſta diuinitas. Qꝛ ĝ dilectiſſimi ſicut redẽptoris nr̃i magiſterio edocti ſumꝰ: nõ in ſolo pane viuit hõ/ſʒ in oi ꝟbo dei: dignũqꝫ eſt vt populus chriſtianꝰ in quãtacũqꝫ abſtinẽtia cõſtitutꝰ/magis deſideret dei verbo q̃ cibo ſatiari corporeo: prompta deuotiõe ⁊ alacri fide ſuſcipiamꝰ ſolẽne ieiuniũ: nõ in ſterili inedia/quã plerũqꝫ ⁊ imbecillitas corporis ⁊ auaritie morbꝰ icidit: ſed in larga beniuolẽtia celebrandũ: vt ſimꝰ de illis de q̃bus ipa veritas di-
cit. Bti q̃ eſuriũt ⁊ ſitiũt iuſtitiã: qm̃ ipſi ſaturabunť. De- Mat. v.
licie ergo nr̃e ſint opa pietatis: ⁊ illis cibis q̃ nos ad eternitatẽ nutriãt impleamur. Letemur in refectionibꝰ pauperum: q̃s impẽdia nr̃a ſatiauerint. Iocũdemur in veſtitu eoꝝ: quoꝝ nuditatẽ indumẽtis neceſſarijs texerimꝰ. Sentiãt hũanitatẽ nr̃am egritudines decũbentiũ/imbecillitates debiliũ/labores exulũ/deſtitutio pupilloꝝ/deſolatarũ lamẽta viduarũ: in q̃bus iuuãdis nemo eſt q̃ nõ aliquã poſſit exeq̃ beniuolẽtie portionẽ. Nulli em̃ paruꝰ eſt cenſus: cui magnꝰ eſt animꝰ: nec de rei familiaris mõ pẽdet mẽſura pietatis: nũq̃ merito caret etiã in tenui facultate/bone volũtatis opulẽtia. Maiora q̃dẽ ſunt ipendia diuitũ: ⁊ minora mediocriũ: ſed nõ diſcrepat fructus operũ: vbi nõ diſſidet affectus operantiũ. In iſta aũt dilectiſſimi exercẽdarũ opportunitate virtutũ: ſunt ⁊ aliaꝝ inſignia virtutũ: q̃ nullo diſpẽdio horreoꝝ/nulla pecunie diminutione captanť: ſi laſciuia repellať/ſi abdiceť ebrietas: ⁊ carnalis cõcupiſcẽtia caſtitatis legibꝰ edomeť: ſi odia trãſeãt in dilectionẽ ſi inimicitie cõuertanť in pacẽ ſi trãquillitas extinguat irã: ſi mãſuetudo remittat iniuriã: ſi dñoꝝ deniqꝫ ⁊ ſeruoꝝ tã ordinati mores ſint/vt illorum ptãs mitior: ⁊ iſtoꝝ ſit diſciplina deuotior. Hac igitur obſeruantia dilectiſſimi: obtinebiť mia dei: ⁊ abolito pctõꝝ reatu/religioſe venerandum paſca celebrabitur.

Pietatis cultꝰ ſuadetur.

Victoria fidei triũphãtis.

De eadẽ dominica. Matthei. IIII.

In illo tẽpore: Ductꝰ eſt Ieſus in deſertum a ſpiritu vt tẽtaretur a diabolo. Et cum ieiunaſſet quadraginta diebꝰ ⁊ quadragita noctibꝰ: poſtea eſurijt. Et reliqua Homilia bt̄i Gregorij pape.

Dubitari a quibuſdã ſolet: a quo ſpũ ſit Ieſus ductꝰ in deſertũ: propter hoc qđ ſubdiť. Et aſſumpſit eum diabolꝰ in ſanctã ciuitatẽ: ⁊ rurſus/aſſumpſit eũ in montẽ excelſum valde. Sed vere ⁊ abſqꝫ vlla q̃ſtione conuenienter accipiť: vt a ſctõ ſpũ in deſertũ ductꝰ credatur: vt illic eũ ſpũs ſuus duceret: vbi hũc ad tẽtandũ malignus ſpiritꝰ inueniret. Sed ecce cũ diciť/deus hõ vel in excelſum mõtẽ/vel in ſanctã ciuitatẽ a diabolo aſſumptꝰ/mẽs refugit humana: hoc audire aures expaueſcũt. Cui tñ nõ eſſe incredibilia iſta cognoſcimꝰ: ſi in illo ⁊ alia facta pẽſemus. Certe iniquorum omnium diabolus caput eſt: ⁊ huiꝰ capitis membra ſunt oẽs iniqui: An non mẽbrum diaboli fuit Pilatus: An mẽbra diaboli iudei perſequẽtes ⁊ milites crucifigẽtes fuerũt: Quid ĝ mirũ: ſi ſe ab illo ꝑmiſit in mõtẽ duci: q̃ ſe ꝑtulit etiã a mẽbris illiꝰ crucifigi: Nõ eſt ĝ indignũ redẽptori nr̃o q̃ tẽtari voluit: qui venerat occidi. Iuſtũ quippe erat: vt ſic tẽtationes nr̃as ſuis tẽtationibꝰ vinceret: ſicut mortẽ nr̃am venerat ſua morte ſuperare. Sʒ ſciẽdũ nobis eſt: qꝛ tribꝰ modis tẽtatio agitur ſuggeſtione/delectatiõe/cõſenſu. Et nos cũ tẽtamur plerũqꝫ in delectatione/aut etiã in cõſenſu labimur: quia ex carnis pctõ ꝓpagati/in nobiſipſis etiã gerimꝰ/vñ certamina toleramꝰ. Deꝰ ꝟbo q̃ in vtero virginis incarnatꝰ/in mundũ ſine pctõ venerat/nihil cõtradictionis in ſemetipſo tolerabat. Tentari ĝ per ſuggeſtionẽ potuit: ſed eiꝰ mẽtẽ pcti delectatio nõ momordit: atqꝫ ideo oĩs illa diabolica tẽtatio foris nõ intus fuit. Sed ſi ipſum ordinem tentationis eiꝰ aſpicimꝰ/penſamꝰ quanta magnitudine nos a tentatione liberamur. Antiquus hoſtis contra primũ hominem parentem noſtrũ in tribus ſe tẽtationibꝰ erexit: qꝛ hunc videlicet gula/vana gloria/⁊ auaritia tẽ-

Tẽtatio trina deſcribitur

Digitized by Google

tauit:ſʒ tētando ſuperauit:q: ſibi cū ꝑ cōſenſum ſubdidit
Ex gula q̄ppe tētauit:cū cibū ligni vetitū oſtēdit/atq; ad
comedendū ſuaſit.Ex vana aūt glia tentauit/cū diceret.
Gen̄.i. Eritis ſicut dij.Ex ꝓuectu auaritie tētauit cū diceret/ſci
entes bonū ꝛ malū.Auaritia em̄ nō ſolū pecunie eſt:ſed
etiā altitudinis.Recte ei auaritia d̄r:cū ſupra modū ſub
limitas ambit.Si em̄ non ad auaritiam honoris rapina
Phil.ij. ꝑtineret:nequaq̄ Paul⁹ de vnigenito filio diceret.Non
rapinā arbitrat⁹ eſt/eſſe ſe equalē deo.In hoc ḡ diabol⁹
parentē nr̄m ad ſupbiā traxit/q̄ cū ad auaritiā ſublimita
tis excitauit.Sed q̄bus modis p̄mū hoīem ſtrauit:eiſ
dē modis ſc̄do hoī tentato ſuccubuit.Per gulā quippe
Vincit tētat/cū dicit.Dic vt lapides iſti panes fiāt.Per vanā glo
chriſtus riam tētat/cū dicit.Si fili⁹ dei es/mitte te deorſum.Per
Ade vi ſublimitatis auaritiā tētat/cū regna oīa mūdi oſtēdit di
ctorem. cens.Hec oīa tibi dabo ſi ꝓcidēs adoraueris me.Sʒ eiſ
dem modis a ſecūdo hoīe vincit/q̄bus p̄mū hoīem ſe vi
ciſſe gloriabat:vt a noſtris cordibus ipo aditu capt⁹ exe
at:quo nos aditu intromiſſus tenebat.Sʒ eſt aliud fra
tres chariſſimi qḋ in hac tētatiōe dn̄ica cōſiderare debe
amus:q: tētat⁹ a diabolo dn̄s/ſacri eloquij p̄cepta reſpō
dit:ꝛ q̄ eo v̄bo qḋ erat/tētatorē ſuū mergere in abyſſum
poterat:virtutē ſue potētie nō oſtēdit ſola diuine ſcriptu
re precepta edidit:quaten⁹ nobis ſue patiētie p̄beret exē
plum:vt quoties a prauis hoībus aliq̄d patimur:ad do
ctrinā potius excitemur q̄ ad vindictā.Pēſate quanta
eſt patientia dei/quanta impatiētia noſtra.Nos ſi iniu
rijs aut aliq̄ leſione ꝓuocamur furore ꝑmoti:aut quātū
poſſum⁹ noſmetipſos vlciſcimur:aut qḋ nō poſſum⁹ face
re minamur.Ecce aduerſitatē diaboli dn̄s ꝑtulit:ꝛ nihil
ei niſi māſuetudinis v̄ba r̄ndit.Poterat quē punire pote
rat:vt h̄ in laudē ei⁹ altius creſceret/ſi hoſtē ſuū nō extin
guendo:ſed interim patiēdo ſuperaret.Notandū v̄o qḋ
ſubditur:q: recedēte diabolo angeli miniſtrabāt ei.Ex q̄
re q̄d aliud q̄ vni⁹ ꝑſone vtraq; natura oſtēdit:q: et ho
eſt quē diabol⁹ tētat:ꝛ idē ipſe de⁹ eſt cui āgeli miniſtrāt.
Cognoſcam⁹ ergo in eo naturā noſtrā:q: niſi hūc diabo
lus hoīeʒ cerneret/nō tētaret.Veneremur in illo diuini
tatem ſuā:q: niſi ſup oīa de⁹ exiſteret/ei nullo mō angeli
miniſtrarent.Sed q: dieb⁹ his lectio cōgruit:nō quadra
ginta dierū abſtinētiā noſtri redēptoris audiuim⁹ q̄ qua
drageſime t̄ps inchoamus diſcutiēdū nobis eſt:cur hec
ipa abſtinētia ꝑ quadraginta dierū numerū cuſtoditur?
Exodi. Moyſes em̄ vt legē acciperet/ſc̄do/quadraginta dieb⁹
xxxiiij. ieiunauit.Helias in deſerto q̄draginta diebus abſtinuit
Ipſe auctor hoīm ad hoīes veniens:in quadraginta die
bus nullū oīno cibū ſumpſit.Nos q̄ inquantū poſſum⁹
annuo q̄drageſime t̄pe carnē noſtrā ꝑ abſtinētiā affli ge
re conemur.Cur ḡ in abſtinētia quadragenarius nume
rus cuſtodit:niſi q: virt⁹ decalogi per libros quatuor ſan
Quater cti euāgelij impletur.Denari⁹ em̄ quater duct⁹/in qua
narij et dragenariū ſurgit:q: tūc decalogi mādata ꝑficim⁹/cū ꝑ
denarij fecto quatuor libros ſancti euāgelij cuſtodim⁹.Ex q̄ re
ſignifica ſentiri ꝛ aliud pōt.In hoc em̄ mortali corpore ex quatu
tio. or elemētis ſubſiſtimus:ꝛ ꝑ voluptates eiuſdē corpis p̄
ceptis dn̄icis cōtrauimus.Precepta aūt dn̄ica ꝑ decalo
gum ſunt accepta.Qui ergo ꝑ carnis deſideria decalo
gi mādata cōtepſim⁹:dignū eſt vt eādē carnē quater de
cies affligam⁹.Quis de hoc q̄drageſimali t̄pe ē adhuc
aliud qḋ poſſit intelligi.A p̄nti etem̄ die vſq; ad paſca
lia ſolēnitatis gaudia ſex hebdomade veniūt:quarū vi
delicet dies quadraginta ꝛ duo fiunt.Ex quib⁹ dum ſex
dies dn̄ici abſtinētie ſubtrahunt:nō plus in abſtinētia q̄
triginta ꝛ ſex dies remanēt.Dū vero per trecētos ꝛ ſexa
ginta q̄tuor dies ann⁹ ducit:nos autē per triginta ꝛ ſex
dies affligimur/q̄ſi anni nr̄i decimas deo dam⁹:vt q̄ no
biſmetipſis per acceptū annū viximus:auctori nr̄o nos in
eius decimis/ꝑ abſtinētiam mortificem⁹.Vn̄ fr̄es chariſ
ſimi/ſicut offerre in lege iubemini decimas rerū:ita ei cō
tendite offerre ꝛ decimas dieꝝ.Vnuſq̄ſq; inquātū virt⁹

ſuppetit carnē maceret:eiuſq; deſideria affligat/cōcupi
ſcentias turpes interficiat:vt iuxta Pauli vocem hoſtia
viua fiat.Hoſtia quippe ꝛ immolatur ꝛ viua eſt:q̄n ꝛ ab
hac vita hō non deficit:ꝛ tn̄ ſe a carnalib⁹ deſiderijs occi Ro.xij.
dit.Caro nos leta traxit ad culpā/afflicta reducat ad ve
niam.Auctor etenim mortis noſtre ꝑ fructū ligni vetiti
vite precepta trāſgreſſus eſt.Quid ergo a paradiſi gau
dijs ꝑ cibū cecidim⁹/ad hec inquantū poſſum⁹ ꝑ abſtinē
tiā reſurgam⁹.Sed nemo ſibi eandē abſtinētiam ſolam
credit poſſe ſufficere:cū per ꝓphetā dn̄s dicat.Nōne hoc
eſt maius ieiuniū qḋ eligi:ſubijciens.Frange eſurientī pa Eſa.lviij
nē tuum/ꝛ egenos vagoſq; induc in domū tuā.Cū vide
ris nudū operi eū:ꝛ carnem tuā ne deſpexeris.Illud er
go ieiuniū deus approbat:qḋ ad eius oculos man⁹ elee
moſynarū leuat:quod cū proximi dilectione agit/quod
ex pietate condit.Hoc ergo quod tibi ſubtrahis/alteri
largire:ꝛ vn̄ tua caro affligit:inde egētis ꝓximi caro re
paret.Hinc etenim ꝑ prophetam dn̄s dicit.Cū ieiunare Zacha.
tis ꝛ plangeretis/nūq̄d ieiuniū ieiunaſtis mihi?Et come vij.
diſtis ꝛ bibiſtis:nunquid non vobis comediſtis ꝛ vobiſ
metipſis bibiſtis?Sibi enim comedit ꝛ bibit/q̄ alimēta
corporis que ſunt cōmunia dona cōditoris/ſine indigen
tibus percipit.Et ſibi quiſq; ieiunat:ſi ea q̄ ſibi ad tēpus
ſubtrahit/non pauperib⁹ tribuit:ſed ventri poſtmodum
offerenda cuſtodit.Hinc per Iohelē d̄r.Sanctificate ie Iohel.i.
iunium.Ieiuniū quippe ſanctificare eſt adiunctis bonis
alijs dignam deo abſtinētiā carnis oſtendere.Ceſſet ira
ſopiant iurgia.Incaſſum em̄ caro atteritur:ſi a prauis
ſuis voluptatib⁹ animus non refrenatur cū per ꝓphetā
dn̄s dicat.Ecce in die ieiunij veſtri inuenit volūtas vr̄a. Ieiuniū
Ecce ad lites ꝛ cōtentiōes ieiunatis:ꝛ percutitis pugno ſpiritale
impie:ꝛ oēs debitores vr̄os repetitis.Neq; em̄ qui a de deſcribi
bitore ſuo hoc quod dedit repetit/aliquid iniuſtū facit: tur.
ſed dignū eſt vt vnuſq̄ſq; ſe in penitentia macerat:etiam
hoc qḋ ſibi iuſte cōpetit interdicat.Sic ꝛ nobis afflictis
ꝛ penitentib⁹/a deo dimittit qḋ iniuſte egim⁹:ſi ꝓ amo
re illius ꝛ hoc quod nobis iuſte competit relaxamus.

¶ Feria.II.poſt Inuocauit.Matthei.XXV.

¶ In illo tempore:Dixit Ieſus diſcipulis ſuis.
Cum venerit fili⁹ hominis in maieſtate ſua.Et
reliqua.Homilia de eadem lectione.

A lectione que hanc
p̄cedit:ꝓpoſuit dn̄s ſimilitudinē hoīs peregre ꝓ
ficiſcētis:q̄ vocatis ſeruis ſuis diſtribuit illis
pecunias ꝓut vnicuiq; cōueniebat:alij quinq; talenta
alij duo/alij vnū:ꝛ ſtatim ꝓfect⁹ eſt.Poſt multū v̄o t̄pis
reuerſus vocatis ſeruis ſuis poſuit rōnē cū eis.Et bene
q̄dē operātes ꝓ appoꝛtatis lucris remunerauit:negligē
tē v̄o ſeruū ꝛ a bono ope torpētē dānauit.Qua finita pa
rabola:hoc qḋ mō exponēdo ſuſcepim⁹ cōſequēter adiū
xit:ꝓbās illā quā ꝓmiſit parabolā ad ſe ptinere:ait ergo
¶ Cū venerit fili⁹ hoīs in maieſtate ſua.Q: t̄ps ei paſſio Text.
nis ei⁹ inſtabat:ꝛ ꝓxime vēturo paſca cōprehendendus
ꝛ alapizandus/cōſpuendus/flagellādus/ſpinis coronā
dus:ꝛ ad vltimū crucifigendus:aceto potādus/ꝛ morti
tradēdus erat:ꝓinde ſe in maieſtate ad iudiciū vēturuʒ
ꝓnuntiat:q̄tenus ſecutura ſcādala paſſionis cōpenſaret
pollicitatio magne glorificatiōis.Ait ergo.Cum vene
rit filius hoīs in maieſtate ſua:ꝛ oēs angeli cū eo.Notā
dum ſane q̄ filiū hoīs in maieſtate vēturū dicit:ꝑ qḋ de
ſtruit opinionē quorūdā hereticoꝝ q̄ dixerunt dn̄m nr̄m
Ieſum chriſtū a t̄pe reſurrectionis ꝛ aſcēſionis nō mane
re in natura veraciter aſſumpte hūanitatis:nō attēdētes
qḋ angeli dixerūt.Sic veniet quēadmodū vidiſtis eū eun
tem in celū.Et hic dn̄s manifeſte filiū hoīs fatet vēturū Act.i.
eſſe ad iudiciū.Idē enim ver⁹ fili⁹ dei idēq; verus filius
hominis

Digitized by Google

hoīs nō tñ duo:ſed vn⁹ eſt filius dei:q̄ in iudicio ꝑ ſolā vi
dēdus eſt hūanitatē. Nā in diuinitate ſua ſolis poſt iudi-
Eſa.xxvi ciū apparebit electis:q: ſcriptū eſt. Tollat̄ impius ne vi-
deat gloꝛiā dei. Soli aūt regē ſeculoꝝ/in decoꝛe ſuo vide
būt oculi mūdi ſctōꝝ. Cū g̊ inq̄t venerit fili⁹ hoīs in ma-
ieſtate ſua:hoc eſt in diuinitatis ſue potētia:ꝑ quā cū pa
tre ſimul ⁊ ſpūſctō gen⁹ hūanū iudicabit:bñ meritꝭ p̄mia
impijs ⁊ pctōꝛib⁹ digna repēdens ſupplicia:ſm quā vt di
ctū eſt nūq̄ cū repꝛobi videre poterūt. Ille g̊ q̄ quōdā in
aſſumpto hoīe iudicādus veniēs nō clamauit:neq̄ vocē
eius q̄ſq̄ in plateis audiuit:q: ita hūilis venit vt a nemi
ne cognoſceret̄:nūc de⁹ manifeſte veniet: de⁹ nr̄ et non
ſilebit/ſtipatus miniſterio angeloꝝ:q̄ cū eo ad iudicium
veniēt:vt in coꝝ p̄ſentia iudicent̄/q̄ ſub coꝝ cuſtodia ma
Matt. xviij. le vixerūt. Angeli eñ ſunt adminiſtratoꝛij ſpūs:q̄ ſingu-
lis hoīb⁹ ad cuſtodiā deputant̄:de q̄bus dñs. Angeli co-
Ps. xxi. rū ſemꝑ vidēt faciē pr̄is ⁊c. Hinc ⁊ Ps. dicit. Annūtiaue
rūt celi iuſtitiā eius. Celi nāq̄ iuſtitiā eius annūtiabūt:
q: ſcti angeli iuſtiſſimū dei iudiciū venerāter p̄dicabunt.
Sedes Tūc ſedebit ſuper ſedē maieſtatis ſue. Sedē ſuꝑ quā dñs
Jeſu in ſeſſurus eſt in iudicio:q̄dā iuxta lr̄am nubē illā accipiūt
iudicio in qua dñs aſcēdit in celū:in qua etiā ventur⁹ eſt ad iudi-
que ſit. ciū. Sꝫ cōpetētius ſedes dei ſctā intelligit̄ eccl'ia:in qua
dñs ſedebit:q: in eccl'ia ſua glo'ſus ipſe eā gloꝛificās ap-
parebit. Et cōgregabunt̄ ad eū oēs gētes. Oēs vcꝫ ho-
mines a pꝛimo Adā vſq̄ ad eū q̄ in fine mūdi naſciturus
eſt:q̄q̄ ab exoꝛdio mūdi iam defuncti ſunt: vel q̄ viui in
Tex. coꝛpoꝛe inueniēdi ſunt. ¶ Et ſeparabit eos abinuicē:ſi-
cut paſtoꝛ ſegregat oues ab hedis. Et ſtatuet oues q̄dē
a dextris ſuis/hedos aūt a ſiniſtris. Sicut inq̄t paſtoꝛ pe
cus ſecernit a pecoꝛe:ita dñs nr̄ q̄ eſt verus paſtoꝛ:quem
oues ſue agnoſcūt eūq̄ ſequunt̄/ſeparabit in die iudicij
bonos a malis. Nā ꝑ oues deſignant̄ ſcti ſimplicitate et
innocētia gaudētes:q̄ ad dexterā dñi ſtatuent̄: q: in ſpe
ſempiterne felicitatis collocabunt̄. Per hedos aūt (qui
ſunt petulca animalia ⁊ laſciuia ⁊ ad libidinē ſemper fer
uida) deſignantur repꝛobi voluptatibus ⁊ illecebꝛis de-
diti/qui ponent̄ ad ſiniſtrā:q: iuſte ſempiterne dānatiōi
ſubijcient̄. Sed ⁊ illud attendendum:q: non capꝛas/ſed
hedos in ſiniſtra ſtatuendos dicit:qm̄ capꝛā in bonā acci
pit ſignificationē. Signat eñ ſctōꝝ aīas:q̄ velut greges
capꝛarum tonſe ⁊ lote aſcēderūt de lauacro/⁊ gemellos
Duo oꝛ- edunt/fet⁹ ⁊ ſterilitatē ignoꝛāt. Sciēdū ṽo q: in iudicio
dines in duo erūt oꝛdines/alter bonoꝝ/alter maloꝝ:q̄ tñ q̄drifa-
iudicio. rie diuident̄. Duo eñ erūt oꝛdines bonoꝛū:vn⁹ q̄ nō iudi
cabitur/ſꝫ cū dño iudicabit:ſicut erūt ſcti apl'i ⁊ ꝑfecti/q̄-
bus dictū eſt. Sedebitis ſuꝑ ſedes iudicantes duodecim
trib⁹ iſrl'. Alter erit oꝛdo bonoꝝ/q̄ iudicabit̄ ⁊ ſaluabitur
Matt. xxv. q̄bus dicet̄. Eſuriui ⁊ dediſtis mihi māducare ⁊c. Simi-
liter duo erūt oꝛdines repꝛoboꝝ. Vn⁹ eoꝝ q̄ nō iudicabit̄
⁊ tñ dānabit̄:in quo erūt pagani deū ignoꝛātes. De q̄b⁹
ps. dicit. Nō reſurgēt impij in iudicio. Et dño. Qui non
credit/iā iudicat⁹ eſt. Alter erit oꝛdo illoꝝ q̄ iudicabunt̄
⁊ dānabuntur:quibus dicetur. Eſuriui ⁊ nō dediſtis mi-
Tex. hi māducare. ¶ Tūc dicet rex his q̄ a dextris ei⁹ erūt. Ve
nite bñdicti pr̄is mei/poſſidete p̄paratū vobꝭ regnū a cō
ſtitutione mūdi. Rex chꝛiſt⁹ vcꝫ q̄ eſt rex regū ⁊ dñs dñan
tiū:q̄q̄ in die illa ſolus exaltabit̄:⁊ ſue ptātis auctoꝛitate
Tex. ſentētiā dictabit. ¶ Et dicet his qui a dextris eius erūt:
hoc eſt ſctis q̄ ad ſoꝛtē ſupne btitudinis ꝑtinebūt. Venite
bñdicti pr̄is mei ⁊c. Vox iſta deſiderabilis/exoptabilis ⁊
oīa grā ſuſcipienda:qua ſcti ad bona ꝑpetua ⁊ ad regnū
vocant̄/ſine fine manſurū. Et merito benedicti dicunt̄/h̄
eſt ad eternā bñdictionē (q̄ in chꝛiſto ⁊ ꝑ chꝛiſtū eſt) p̄de-
ſtinati. Pr̄is aūt ſui regnū dicit/ad illū inferēs oēm pote
ſtatem cui⁹ eſt filius:q: a quo hꝫ eſſentiā/ab illo habet et
potentiā. Vnū tñ eſt regnū patris ⁊ filij ⁊ ſpūſſancti:ſicut
vna eſt eſſentia eadēq̄ maieſtas. Qđ regnuꝫ ab oꝛigine
mundi illis p̄paratū aſſerit:q: ad illud ante ſecula pꝛede-
Rom. i. ſtinati ⁊ p̄oꝛdinati ſūt. Nā ⁊ apl's dicit. Quos p̄ſciuit ⁊ p̄
deſtinauit illos ⁊ vocauit:⁊ quos vocauit ⁊ hos iuſtifi-
cauit. Quibus ṽo meritis talē meruerūt remuneratio-
nē/enumerat ſubdens. ¶ Eſuriui ⁊ dediſtis mihi mādu Tex.
care. Sitiui ⁊ dediſtis mihi bibere. Hoſpes erā ⁊ collegi
ſtis me. Nudus ⁊ cooperuiſtis me. Infirm⁹ ⁊ viſitaſtis
me:in carcere erā ⁊ redemiſtis me. Que ṽba aperte ex-
pꝛimūt opera pietatis ⁊ beniuolētie munificētiā:q̄ coꝛpo
reā tolerantib⁹ indigentiā neceſſaria eſt. Verū ſi hec ſpi
ritualiter acceperim⁹:gratius aliq̄d impletiōe charita-
tis intelligere poterim⁹. Quia charitas nō ſolū circa car Intelle-
nē fratris q̄nq̄ moꝛiturā:verū multomagis circa aīam ctus ſpi-
ſemꝑ victurā eſt exhibēda. Qui igit̄ eſurientē ⁊ ſitientem ritualis
pane verbi ſatiat:⁊ aqua ſapiētie potat:ꝑfecta charitatꝭ operum
opera adimplet. Qui errantē avia veritatis ſacra admo miſeri-
nitione reuocat:⁊ per potētiā in domū ſctē eccl'ie recipit coꝛdie.
pietatis opa veraciter agit. Qui vero infirmū in fide ſu
ſcepit ſm apl'm:⁊ tribulationū ac iuſtitie carcere clauſo/
ſolatiū cōpaſſionis ac ſermonē cōſolationis impēdit:hic
vtiq̄ vere dilectionis iura adimplet:⁊ ideo pietatis mer
cede remunerādus eſt. Et nota q̄ nō virtutes maximas
ſꝫ ſola dilectiōis opa:q̄ actiue vite neceſſaria ſunt dñs in
iudicio cōmemoꝛat:vt liq̄de oñdat:q: charitatis p̄cepta
ſeruātib⁹ debeant̄ regna celoꝝ:ſine q̄ nulla virtus:nullū
opus bonū deo placere pot. Tūc reſpōdebūt iuſti dicētes
¶ Dñe/q̄ñ te vidim⁹ eſurientē/⁊ pauim⁹:ſitiētē/⁊ dedim⁹ Tex.
tibi potū: Qñ aūt te vidim⁹ hoſpitē/⁊ collegim⁹ te:⁊ nu
dū/⁊ cooperuim⁹ te: Iſta ſcti r̄ndebūt:ſtupētes ad im-
mēſam ⁊ ineffabilē maieſtatē regis chꝛiſti. Et q: oīe bo
nū q̄dcūq̄ fecerūt/q̄uis fuerit maximū: tunc illis mini-
mū ⁊ bꝛeuiſſimū videbit̄ pꝛe magnitudine terroꝛis q̄ tūc
erit ſiue pꝛe abūdantia ineſtimabilis retributionis. De-
niq̄ ⁊ btūs Effrem in homilia quadā de die iudicij:quā
plenā cōpunctionē ſcripſit. Dicit ſctōs tunc angelos ſub
quoꝛū cuſtodia vixerūt interrogātes:q̄d vnq̄ boni ege-
rūt/vt tali glīa/taliq̄ digni haberent̄ mercede: Et reſpō
dens rex dixit illis. ¶ Amē dico vobis q̄diu feciſtis vni Tex.
ex minimis his fratribus meis/mihi feciſtis. Miranda
domini ⁊ ſaluatoꝛis pia dignatio:q̄ deuotionē iuſtoꝛum
tali mercede cōpenſat/vt ſe in pauperib⁹ paſtū ⁊ veſtitū
aſſerat:⁊ q̄cq̄d illis impēſum eſt/ſe ſuſcepiſſe confirmet.
Sane quod dicit: Q̄diu feciſtis vni ex minimis meis/
mihi feciſtis: pōt q̄dē generaliter de oīmi paupere intel-
ligi:q̄ vcꝫ elemoſyna cuiq̄ egeno ꝓpter chꝛiſtū impēſa/
ab ipo ſuſcipiat̄. Verū cū dñs notabiliter ⁊ quaſi demon
ſtrans dicat/vni de minimis iſtis/oſtēdens nō gn̄aliter/
ſed de q̄buſlibet pauperibus:de his vcꝫ tantū dicere qui
ſpiritu pauperes ſunt: q̄ ꝓpter deū voluntariā ꝑferunt Paupe-
egeſtatē:q̄bus maxime fideles de ſuis facultatibus ſub- res du-
uenire ⁊ ſibi amicos facere debent/vt ab eis in eterna re plices
gni celoꝝ habitacula recipiant̄. Tunc dicet ⁊ his qui a ſi deſignā
niſtris eius erūt. Diſcedite a me maledicti in ignē eternū tur.
qui paratus eſt diabolo ⁊ angelis eius. Repꝛobis ad ſi-
niſtrā poſitis (qui etiā dū in mūdo viuerent:ſiniſtra ſem
per/hoc eſt trāſitoꝛia amauerūt:nec vnq̄ eternoꝛū q̄ ad
dexterā figurant̄/curā habuerunt) dicit̄. Diſcedite a me
maligni in ignē eternū. Maledicti vero vocant̄ hi/qui
in malitia vitā cōſumētes/eterne maledictioni ſeipſos
pꝛeparare nō timuerūt. Nūq̄ quidē mali cū dño fuerūt:
q: non habitabit iuxta cū malignus: ſed tunc diſcedere
vident̄:q: in pꝛeſenti mali bonis ꝑmixti vident̄/a quib⁹ Ps. v.
in iudicio ſeparabunt̄. Sagena aūt ſancte eccl'ie malos
piſces cū bonis capit:⁊ vſq̄ ad littus vltimi examinis ꝑ-
trahit. Sed tūc bonis in vaſe collectis piſcibus/mali fo-
ras p̄ijcient̄. Sic ⁊ in agro dñi zizania cū tritico germi-
nant:ſed cū ad arcam ventū fuerit/triticū ad hoꝛreū re-
cōdit̄: Zizania ṽo faſciculis colligunt̄/⁊ igni cōburunt̄.
Sine diſcedere eos:hoc eſt a pꝛeſentia ſue viſionis iubet
pꝛoijci:⁊ in tenebꝛas exterioꝛes expelli. Diſcedere g̊ male
dicti iubent̄ in ignē eternū:vt ibi ſine fine ardeāt:q̄ in p̄-
ſenti ignē vitioꝝ in ſe extiguere noluerūt. Iſte aūt ignis

h

Digitized by Google

diabolo ⁊ angelis eius p̄paratꝰ eſt: q: ſicut poteſtia dei iu
ſtis regnū ab origine mūdi p̄parauit: ita diabolo ⁊ ange
lis eiꝰ ac reprobis ignē eternū: in q̄ eternaliter crucietur
p̄ordinauit. Eſuriui em̄/⁊ nō dediſtis mihi manducare.
Sitiui ⁊ nō dediſtis mihi potū. Hoſpes erā/⁊ non colle
giſtis me. Nudus/⁊ nō operuiſtis me. Infirmus ⁊ in car
cere/⁊ nō veniſtis ad me. Metuēda multūq̄ pertimeſcen
da eſt iſta ſnia. Nō em̄ dicit aliena rapuiſtis: ſed nō dedi
ſtis mihi mãducare. Si ergo ita tenacia dãnat̄/rapaci
tas q̄d meret̄? Aut q̄d recipiet q̄ alienū tulerit/ſi ſic puni
tur q̄ de ſuo nō dederit? Si tale iudiciū eſt ei q̄ nō fecerit
Tex. miam: q̄le erit ei q̄ fecit rapinã? Tūc rn̄debūt ⁊ ipſi dicen
tes. ¶ Dñe qñ vidimꝰ te eſurientē/aut ſitientē/aut hoſpitē
aut nudū/aut infirmū/vel in carcere: ⁊ nō miniſtrauimꝰ
tibi? Excuſare nitunt̄ tanq̄ deū fallere poſſint: ſicut quon
dã hoies decipiebãt. Sȝ nūc nullã excuſationem habere
poſſunt/q̄ dū potuiſſent ꝯuerti/noluerūt: ⁊ eleemoſynis
pctã ſua delere neglexerūt. Et rn̄dens dicet illis. Amē dico
vobis: q̄diu nō feciſtis vni de his fratribus meis mini
mis: nec mihi feciſtis. Qui em̄ humilibꝰ ⁊ deſpectis mē
bris chriſti beneficiū impēdere negligit/ꝯuincitur chriſto
Cōmen minꝰ eſſe deuotꝰ: atq̄ ideo nūq̄ ſe ei aliq̄d tribuiſſe gau
datio debit. Nã q̄ nō diligit fratrē quē videt: deū quē nō videt
vnitatis quō pōt diligere? Attēdēdū ꝓo q̄ ⁊ hic ſicut ⁊ ſuperius
vnitatis fit mētio/cū d̄r. Quãdiu nō feciſtis vni ex mini
mis meis/nec mihi feciſtis. Per q̄d innuit̄: q: illiꝰ largi
tas accepta eſt deo q̄ hãc ſimplici cordis intentione/in vni
tate fidei catholice ſtudet exhibere. Ceterū q̄ ſe ab vni
tate fidei heretica prauitate diuidit: vel de ſuo ope bono
laudē q̄rit humanã: huiꝰ mia reproba a chriſto iudicat̄ ⁊
indigna. Et ibūt hi in ſuppliciū eternū: iuſti aūt in vitam
eternã. Origenes dogmatizat oēs reprobos: ipſum etiã
diabolū ⁊ angelos eius poſt multa ſecula poſſe indulgē
tiã pctõꝝ ꝓmereri ⁊ a ſuppliciis liberari: aſſerens diuine
pietati aptiſſime ꝯuenire: vt ſicut hoiem redemit/ita q̄ꝫ
preuaricatorē angelū ſaluet. Cui tñ aptiſſime hac ſnia re
pugnat̄. Ibūt hi in ſuppliciū eternū. Sed ille ex oppoſi
to dicit/hoc dñm dixiſſe ad incutiēdū timorē q̄buſq̄ per
uerſis: quatenus eterna expaueſcãt ſupplicia ⁊ peccare
deſiſtãt. Cui cōtra rn̄dēdū: q: ſi hoc verū nō eſt: nec illud
verū eſt q̄d veritas ſubdit. Iuſti aūt in vitã eternã. Sed
(q̄d dictu nefas eſt) ſicut illud falſo minatꝰ eſt vt timorē
p̄celleret: ita hoc falſo ꝓmiſit vt vacua ſpe deciperet. Ad
hec fortaſſe aliq̄s dicat iniuſtū eſſe: vt ꝓ tꝑali ⁊ momenta
nea delectatione/q̄s ad eternã ſoluat penã. Sȝ ſciendū
illos eternis ſubigi tormētis/q̄ obſtinata volūtate in ma
lo pſeuerare: ⁊ nūq̄ ſuis ſceleribus terminū ponere vo
Quorū luerunt. Inſup et ſi ſemꝑ vixiſſent/ſemꝑ vtiq̄ peccare vo
ſit dãna luiſſent. Iuſto igit̄ dei iudicio: tales ibūt in ſupplicium
tio. eternū. Proinde orãda eſt dei miſericordia: ⁊ corda cum
manibus eleemoſynarū leuãda: vt in p̄ſenti vita ignis ti
moris ſui mala noſtra decoquat: quatenus in tremendi
examinis iudicio: a maloꝝ ſiniſtra locatione liberatos
in dextera cū omnibus ſanctis miſericorditer collocare:
et in vitam eternam cum ſanctis angelis connumerare
dignetur: in qua viuit et regnat in ſecula ſeculorū. Amē.

¶ Feria tertia. Matthei. XXI.

¶ In illo tempore. Cum intraſſet Ieſus Hie
roſolymam: commota eſt vniuerſa ciuitas. Et re
liqua. Homilia lectionis eiuſdem.

Dominꝰ ⁊ deus auctor
et reparator humani generis chriſtꝰ/ante mū
di conſtitutionē p̄elegerat cū patre: et qñ et vbi
pateret̄ pro ſalute hoim. Impleta ergo huius tꝑis pleni
tudine: inſtante iã paſſione appropinq̄re voluit loco ſue
paſſionis: vbi inueniri poſſet ab his ꝑ quos eadē paſſio
erat celebrãda ne q̄ſi refugiēs mortē eſtimaret̄. Nō enim
metuebat mortē: ſȝ prãte imperabat morti. Ait ergo euã
geliſta. ¶ Quia cū intraſſet Ieſus Hieroſolymã: cōmo Tex.
ta eſt vniuerſa ciuitas/dicēs. Quilibet hic.? Ad ingreſ
ſum ſaluatoris cōmota eſt ciuitas: admirata eſt ppl̄i fre
quētia/ignorãs dñi intrãtis virtutē atq̄ potētiã. Sic q̄d
et in eius aſcēſione de angelis legimꝰ: qui dū dñm triū
phali pōpa aſcēdentē cernerēt: ⁊ carnē iam glorificatã ad
celos vehentē admirãtes: dicebãt. Quis eſt iſte rex glie
Notãdū vero q̄ ante ſex dies paſce/ſicut aliꝰ euãgeliſta Ioã. xii.
dicit/venit dñs Bethaniã vbi Lazarū ſuſcitauerat: atq̄
in craſtinū aſino ſedēs/turbis diuinas laudes acclamã
tibus Hieroſolymã igreſſus eſt: q̄d olim in paſcali agno
myſtice fuerat preſignatū. Scriptū nãq̄ eſt in lege. Deci
ma die mēſis primi tollat vnuſq̄ſq̄ agnū per familias et
domos ſuas: ⁊ ſeruabitis eū vſq̄ ad quartūdecimū diem
menſis huius: immolabitq̄ eū omnis multitudo filioꝝ
iſrael vſq̄ ad veſperã. Ergo ſciendū hãc de paſcali agno
prophetiã dñs Ieſus decima die mēſis primi: hoc eſt: an
te quinq̄ dies paſce ciuitatē Hieroſolymã igreſſus: cōiu
rante aduerſum ſenioꝝ principūq̄ cōſilio: preſtolabatur
horã qua ꝓ mūdi ſalute deo patri ſe in odorē ſuauitatis
hoſtiã offerret. ¶ Populi autē dicebãt. Hic eſt Ieſus a Tex.
Nazareth ꝓpheta: ſuꝑbis iudeis q̄ſnã eſſet: q̄ cum tanta
glīa ciuitatē intrabat interrogãtibus/ſimplex turba q̄d
nouerat fatebatur. Hic eſt inq̄t Ieſus ꝓpheta. Prophe
tã appellabãt: q: errabãt/⁊ q̄d dicerēt ignorabãt. Neſcie
bant em̄ eū deū aut dei filiū appellare: ſed error coꝝ p̄fe
cta ſciētia plenꝰ erat. Nã moyſes de eo dixerat. Prophe Deutero.
tã vobis ſuſcitabit dñs de fratribꝰ veſtris: illū audietis xviii.
tanq̄ me. Et ipſe de ſe loq̄tur. Nō capit ꝓphetã perire ex Lu. xiii.
tra Hieruſalē. Ita vero accipiēdus eſt ꝓpheta vt ſit dñs
prophetarū: ſicut eſt rex regū ⁊ dñs dominantium. ¶ Et Tex.
intrauit Ieſus in tēplū: q̄d dñs in ciuitatē ingreſſus primo
tēplū adiit/formã religioſe cōuerſationis quã ſequi debea
mus oſtēdit. Cū em̄ oppidū vel caſtellū: ſiue aliquē locū
vbi domus orōnis deo ſit cōſecrata ingredimur: primꝰ ad
illã feſtinare debemus: ⁊ poſtq̄ nos ꝑ orōnis ſtudia deo
cōmēdauerimꝰ: ſic demū ad ea q̄ neceſſitas fragilis vite
exigit/ꝑagēda negotia potiꝰ accedamꝰ. ¶ Et cepit eiice Tex.
re vēdentes i illo ⁊ emētes/⁊ mēſas numulerioꝝ/⁊ cathe
dras vēdentiū colūbas euertit. Inter oia miracula que
dñs in mūdo corporaliter geſſit: hoc p̄cellentiſſimū ⁊ ma
ximū eſt. Plus em̄ fuit/vt dicit beatꝰ Hieronymꝰ hoc: q̄
vnus hō inermis multa milia armatoꝝ de tēplo eiecit q̄
q̄ Lazarū q̄triduanū a mortuis ſuſcitauit. Fulgor em̄ di
uinitatis reſplēdebat in aſpectu humanitatis: atq̄ ideo
vidētes inſolitã claritatē in facie hois radiantē/intuen
tes terga cedenti dabãt: ⁊ reſiſtere nō audebant. Et dicit
eis. ¶ Scriptū eſt. Domꝰ mea domꝰ orōnis vocabit̄: vos Tex.
autē feciſtis illã ſpelūcam latronum. Domus illa dei ad
hoc a Salomone p̄mū: ⁊ poſtea a Ieſu ſacerdote ⁊ Zo
robabel cōſtructa fuerat: nō q̄ deus in manufactis tem
plis habitet/ſed vt ibi nomē eius inuocet̄ ibiq̄ deuote
plebis orōnes audiret/vota ſuſciperet/munera ⁊ obla
tiones acceptaret. Sed illi eã ſpelūcã latronū fecerãt: q:
ad hoc in tēplo reſidebãt: vt aut nō dantes munera cor
poraliter punirent/aut dantes ſpūaliter necarēt. Legis
ſiquidē p̄ceptū erat: vt ter in anno cōuenirent oēs ex di Deutero.
uerſi regni iudaici partibꝰ/ad auguſtiſſimū ⁊ ſanctiſſi xvi.
mum in orbe tēplū/in paſca vȝ/pētecoſtes ⁊ ſcenophe
gia: ⁊ eiuſdē legis p̄ceptū erat/ne vacui in conſpectu dñi
apparerēt. Et plerūq̄ cōtingebat vt q̄ de remotioribus
partibus veniebãt/nō haberent q̄d in ſacrificio dñi offer
rent: q: ad longitudinē itineris ſecū pecora ſua adduce
re nō valebãt: proinde ſacerdotes habebãt pinguiſſima
animalia q̄ vſus ſacrificii expoſcit/⁊ ea nō habētibꝰ ven
dētes/accepta pecunia ruſꝰ empta ſuſcipiebãt: hoc mō
predã de ſimplici populo faciētes. Verū erãt q̄dã ita pau
peres: q̄ etiã ſumptibꝰ ⁊ victu idigebãt: ⁊ nō ſolū hoſtias
ſed nec eas vñ emerēt habebãt. Ad hoc idem ſacerdotes
numularios in tēplo ſtatuerūt: q̄ mutuã eis ſub hac occa

Digitized by Google

ſione pecuniá darēt. Sed q: lex vſuras ꝓhibuerat/nec
apte eis duplicatá pecuniá exigere poterāt: excogitaue
runt rurſus aliá fraudē: vt ꝑ vſuris reciperēt varias ſpe
cies munerū/vuá paſſam vel diuerſi gn̄is pomá: vt qḋ
in numo nō licebat/in his reb⁹ exigerēt q̄ numis emun
tur. Hos appellabāt ipſi ꝓprio ſermone collybiſtas/qui
collybia.i. vilia munuſcula dabāt: q̄ grece tragemata/la
tine bellaria dicunt. Huiuſmodi negationes ⁊ fraudes
cernens dn̄s in domo patris ſui fieri: ſicut beat⁹ Joánes
Joan.ij. dicit/facto flagello de reſticulis/innumerá multitudinē
de tēplo eiecit. Attēdāt iſtud eccl'ie ſacerdotes ⁊ caueāt/
ne domū dei in ſpeluncá latronū vertāt. Latro em̄ eſt q̄
lucra de religione ſectat: ⁊ ex cultu ſanctitatis ſtudet occa
ſioni negotiationis. Proinde metuēdū eſt illis: ne ſicut
Tropo/ illi de tēplo materiali eiecti ſunt: ita iſti de tēplo ſpūali eij
logia ciantur. Quotidie em̄ dn̄s domū patris ſui/ſanctá vel ec
pulcher cleſiā intrat: ⁊ occupatos lucris turpib⁹ eijcit: atq; vni⁹
rima. criminis h₃ vēdentes pariter ⁊ emētes. Vendētes enim
ſunt: q̄ ſacros ordines ad premiū largiunt. Emētes vero
qui ꝑ iniuſtitiá pecuniá tribuūt: ⁊ dato precio patroniū
emūt peccatū. Notádū vero qḋ dicit: mēſas numulario
rū et cathedras vendentiū colūbas euertit. Quid enim
per mēſas numulariorū/niſi altaria intelligunt: q̄ ꝑ aua
ritiá malorū ſacerdotum/mēſe efficiunt numulariorum?
Quid vero per cathedras vendentiū colūbas/niſi ma
giſtralis dignitas in eccl'ia accipit: q̄ et ipſa cū ad lucra
deflexerit ad nihilū redigit? Quid vero ꝑ columbas niſi
ſpūſſanct⁹ accipitur: q̄ ſup dn̄m baptizatū in colūbe ſpe
cie apparuit? Qui aūt ſunt q̄ colūbas vendūt: niſi hi qui
ſpm̄ſanctū ꝑ manus impoſitionē ad p̄miū tribuūt? Sed
dn̄s cathedras vendentiū colūbas euertit: q: taliū ſacer
dotiū deſtruit. Quicūq; em̄ epiſcop⁹ gratiam ſpūſſancti
vendiderit: etiá ſi non in cōſpectu hoīm pontificali ſtola
fulgere videat: iam ante dei oculos ſacerdotio priuatus
eſt. Hinc ⁊ ſacri canones ſimoniacá hereſim anathema
tizant: ⁊ ſacerdotio priuari p̄cipiunt eos/q̄ pro ſpirituali
gratia impēſa querūt preciū. Moraliter. Sicut in ciuita
te tēplum ceteris edificijs preeminet: ita in plebe fideliū
vita religioſorū. Tēplū ergo dei eſt ipſa mens fideliū: di
j.Cor.iij. cente aplo. Uos eſtis tēplū dei/⁊ ſpūſſanctus habitat in
vobis. Hec igitur mens fidelis: ſi relicta innocētia/in le
ſionē ꝓximi ꝑuerſas perfert cogitationes: ſpelūca vtiq;
latronū efficit: nec iá dom⁹ orationis vocat/ſed latibulū
latronū. Ná illud meditat agere/vnde ꝓximo ſuo poſſit
nocere. Nō ergo ſit in domo pectoris noſtri negotiatio:
nō ementiū/vendentiūq; cōmercia: ne iratus Jeſus in
Tex. tret: ⁊ flagella diſtricte ſeueritatis puniat concretas ſor
des ſue māſionis. ¶ Et acceſſerūt ad eum ceci ⁊ claudi
in tēplum/⁊ curauit eos. Eiectis indignis ⁊ profanatori
bus tēpli/cecos ⁊ claudos mirabiliter ſanauit: vt ꝑ hoc
virtutis ſue ſuis aduerſarijs daret indiciū: et vocē ſe lau
dantiū puerorū oſanna in excelſis clamātiū/tali teſtimo
nio cōfirmaret: oſtēdens opere/qḋ illi vocib⁹ cōſonabāt
ſimul etiá vt viſa chriſti tāta potētia cōuerterent ⁊ crede
rent. Ideo em̄ illis cernētibus cecos illuminauit/vt illi
fidei lumē reciperent. Ideo claudos direxit: vt illi clau
dicationē mētis abijcerēt: ⁊ meliores pedes in recta ope
ratione habere inciperent. Uidētes aūt pueros clamān
tes in tēplo/oſanna benedictus q̄ venit in noīe dn̄i dixe
Tex. runt. ¶ Audis q̄d iſti dicūt? Indigne ferentes q̄ chriſto
quaſi diuinas laudes: ⁊ q̄ ſoli deo cōueniūt acclamarēt.
Uerū dn̄s ita reſpōſum ſuū ex omni parte p̄muniuit/et
qḋ diceret ita tēperauit: vt nec calūniatorum inſidijs pa
teret vel laudes illas q̄ quaſi a pueris errātib⁹ ſibi defer
rent abijceret. Nō em̄ reſpōdebat/qḋ illi audire volebāt
Benedicūt pueri: iuſte de me ſentiūt. Nec rurſus ait. Er
rant pueri debetis ignoſcere inſcietati. Sȝ rn̄dit audio.
Sicq; voces illorū teſtimonio pſalmiſte ꝯfirmauit dicēs
Pſ.viij. Nunq̄d legiſtis. Ex ore infantiū ⁊ lactētiū ꝑfeciſti laudē
Deus em̄ pater ex ore infantiū ⁊ lactētiū laudē ꝑfecit: q:
per ſimplices ⁊ innocētes filio ſuo teſtimoniū ꝓhibuit/ꝑ
qḋ inimicos ſuos iudeos infeſtiſſimos ꝑſecutores euidē
tiſſime cōfudit. Et relictis illis abijt foras in Bethaniá/
que dom⁹ obediētie interp̄tat. Quo iam p̄monſtrabat:
q: ſynagogá erat relictur⁹: ⁊ ad domū obediētie/hoc eſt
ad eccleſiá gentiū tráſiturus. Simul ⁊ illud intuēdū: q̄
ita pauper erat: vt nec tuguriū haberet: ita nulli adula
batur: vt in tanta vrbe tāq; populoſa a nemine reciperet
Et die quidē in Hieruſalē p̄dicabat/ſero vero reuertеba
tur Bethaniá: vbi erat amicus eius Lazar⁹ cū Martha
et Maria ſororibus. Felices certe/multūq; beati/q̄ dn̄m
hoſpitē habere meruerūt: cuius p̄ſentiá triſtitia cuncta
mouebātur: ſalubria/iocūdaq; oia ꝓuidebant. Sȝ ⁊ illi
nihilomin⁹ feliciſſimi/ſummeq; btiſſimi: qui ita ſe ab om
ni malitia caſtos/immuneſq; cuſtodiūt: vt illos dn̄s inha
bitare et apud eos manere dignet. Hoc ergo votis ſedu
lis/hoc ſetis deſiderijs expoſcam⁹: vt ita in nobis vniuer
ſa vitia: ⁊ q̄cq̄d fedū/q̄cq̄d aſpectib⁹ ſuis eſt indignū ex
purget. Sic nos virtutū florib⁹ exornet: q̄tenus penetra
lia cordis noſtri aptiſſimū ſibi habitaculū efficere digne
tur: dn̄s ⁊ redēptor noſter Jeſus chriſt⁹: q̄ cū deo patre ⁊
ſpūſancto viuit ⁊ regnat deus/ꝑ oia ſecula ſeculorū. Amē.

Chriſti paupertas eximia.

¶ Feria quarta. Mat.XII.

¶ In illo tempore. Acceſſerūt ad Jeſum Pha
riſei et Scribe dicētes. Magiſter volumus a te
ſignum videre. Et reliqua. Homilia venerabilis
Bede presbyteri.

Narratur in ſuperiori
bus/quō dn̄s demoniacū q̄ erat cecus ⁊ mut⁹/
triplici miraculo ſanauerat. Sȝ Scribe ⁊ Pha
riſei q̄ ad hoc ſemꝑ dn̄o adherebāt: vt illius admiranda
opera vel negarēt/vel ſiniſtra interp̄tatione deprauarēt
ceperūt blaſphemātes dicere: q̄ in Beelzebub principe
demoniorū eijceret demones. Cōtra q̄s cū longa dn̄s di
ſputatione diſſeruiſſet: ſicut nūc euāgeliſta dicit: reſpon
derūt quidá de ſcribis dicētes. Magiſter volum⁹ a te ſi
gnū videre. Sic in ſanatione ſigna poſtulabāt: quaſi illa
que viderāt nō re vera fuerint. Magiſtrū etiá ſub dolo
appellabāt: cuius doctrine aperta malitia repugnabant
Que vero ſigna/vel vnde poſtulauerint/alius euāgeli
ſta apertius oſtēdit dicēs. Uolum⁹ ſignū videre de celo. Mat.viij.
Uolebāt igit: vt vel in more Helie igne deſcēdere p̄cipe iiij.reg.j.
ret de celo: vel etiá in ſimilitudinē Samuelis eſtiuo tp̄e fa
ceret mugire tonitrua/coruſcare fulgura/imbres ruere:
tāq; illa q̄ dn̄s fecerat nō de celo fuiſſent: ſȝ opera potius
beelzebub. Sȝ q̄ illa calūniabant q̄ pre manib⁹ habebāt:
et ſine vtilitate ſua/vel fidei fieri ſentiebāt: multo magis
illa calūniarent ⁊ dicerēt: hec nō virtute chriſti/ſȝ varijs
aeris paſſionib⁹ accidiſſe. Fortaſſis etiá dicturi erāt: ſimi Signa
liter magos multa in Egypto ſigna feciſſe de celo. Sūt q̄ a dn̄o
qui dicūt illos petiſſe a dn̄o vt mānā plueret de celo/q: petita.
ſm̄ aliū euágeliſtá dixerūt. Qḋ ſignū oſtēdis nobis? Pa
tres nr̄i mānā mādicauerūt in deſerto. Sȝ ſiue hoc ſiue Joā.vj.
illud petierūt: intētiōe ſtruēde calūnie abſq; dubio fece
rūt. Uerū videam⁹ q̄d eis dn̄s rn̄derit. Qui reſpōdēs ait
illis. ¶ Generatio mala ⁊ adultera ſignū q̄rit. Egregie
ſatis adulterá vocat gn̄ationē iudeorū: q: legitimū virū Tex.
dimiſerat/⁊ iuxta Ezechielis vaticiniū multis ſe amato
ribus copulauerat. Et ſignū inq̄t nō dabit ei/niſi ſignū Ezech.xvj.
Jone ꝓphete. Quia em̄ illi ſignū de celo tētando petie
rāt: rn̄dit eis dn̄s: nō ſe ſignū de celo eis daturū: qḋ indi
gni erāt accipere/ſed tale quale Jonas naufrag⁹: ⁊ ceto
ſorbēte voratus/tn̄ dei miſeratione liberat⁹ ⁊ accepit et
dedit. Nō em̄ merebant accipe ſignū diuinitatis: ſȝ hūani
tatis: paſſionis/nō glorificatiōis. Diſcipulis ꝟo ſuis dn̄s
ſignū dedit de celo: q: eis eterne diuinitatis gl'iaȝ: ⁊ pri⁹ in
mōte tráſfigurat⁹/⁊ poſt in celū aſcēdēdo ſubleuat⁹ oſtē

Digitized by Google

dit. Sicut em̄ fuit Jonas in vētre ceti trib⁹ dieb⁹ ⁊ trib⁹ noctib⁹: ſic erat fili⁹ hoīs in corde terre trib⁹ dieb⁹ ⁊ tribus noctib⁹. Manifeſtiſſimū eſt ex hoc loco Jonā ꝓphetā typū dn̄i ſaluatoris geſtaſſe. Jonas nāq̧ interp̄tat̄ colūba ſiue dolēs q̄ noīa vtriq̧ cōpetūt redēptori: ſup quem baptizatū ſpūſſanct⁹ in ſpecie colūbe deſcendit: ⁊ de quo

Eſa. liij.
Jone. iij.

Eſaias dicit. Vere lāguores nr̄os ip̄e tulit: ⁊ dolores noſtros ip̄e portauit. Jonas miſſus eſt ad p̄dicādū Niniue q̄ interp̄tat̄ ſpecioſa: ⁊ ſaluator ad ſalutē gētiū miſſus eſt vt illis ad fidē cōuerſis/ ſibi aptaret eccl'iam: quā p̄cioſo ſanguine mundaret: ⁊ de turpi ſpecioſam faceret.

Jone figura exponitur

Piſcis nāq̧ q̄ Jonā vorauit in pelago/ ſignificat mortē quā dn̄s ptulit in mūdo. Jonas in vētre ceti fuit trib⁹ dieb⁹ ⁊ tribus noctib⁹: ſic ⁊ chriſtus in ſepulcro iacuit trib⁹ dieb⁹ ⁊ totidē noctib⁹. Et ſicut Jonas in vētre ceti nō ꝑmāſit/ ſ; eiect⁹ eſt in aridā: ita ⁊ ſaluatoris nr̄i aīa nō eſt relicta in inferno: nec caro ei⁹ vidit corruptionē: ſed ꝑ glīam reſurrectionis ꝑduct⁹ eſt ad aridā imortalitatis. Quo exēplo declarat iuxta literā iudeos (ſicut Niniuite quōdā fuerāt) grauib⁹ pctīs fuiſſe obnoxios: ⁊ niſi peniterent ſubuerſiōi ꝓximos. Verū ſicut Niniuitis/ ita ꝙ adhuc dari iudeis tp̄s pnīe: nec eos debere deſperare/ ſi vellēt penitētiā agere. Orit̄ hoc loco nō cōtēnēda q̄ſtio quare dicat̄ dn̄s trib⁹ dieb⁹ ⁊ trib⁹ noctib⁹ fuiſſe in corde terre: cum ſicut euāgeliū loq̄tur: paraſceue hora ſexta ſit crucifix⁹: ⁊ circiter horā nonā iclinato capite emiſerit ſpiritū: ſabbato in ſepulcro q̄euerit: ⁊ prima ſabbati valde diluculo a mortuis ſurrexerit. S; hoc ſynodocheos accipiēdū eſt: a parte vz totū. Nā ſi partē paraſceue cū p̄terita nocte q̄ cōprehēſus eſt accipias: itēq̧ ſabbatū cū ſua nihilomin⁹ nocte: ⁊ rurſuz noctē dn̄icā cū eodē die q̄ illuceſcēte ſurrexit: inuenies ꝑfecto integrū triduū ⁊ tres noctes. Sciēdū etiā ꝙ dupla erit mors nr̄a: in aīa vz ⁊ corpe: dn̄i vero ſimpla fuit: q: pctm̄ q̄d eſt mors aīe nō admiſit: ſicut ⁊ ei⁹ reſurrectio ſimpla extitit. Dn̄s aūt triginta ſex horis iacuit in ſepulcro: vna vz die ⁊ duab⁹ noctib⁹. Duodecim vero hore diei/ ad vigintiquattuor horas duarū noctium ſimplū ad duplū ſunt. Et duodecim q̄dē hore diurne ſimple/ morti nr̄i redēptoris cōueniūt. Vigintiq̄ttuor aūt hore nocturne/ ad duplā nr̄am cōſentiūt mortē. Magno ergo ſacro/ vna die ⁊ duab⁹ noctib⁹ iacuit in ſepulcro: q: luce ſimple mortis ſue/ tenebrās duple mortis nr̄e adiunxit.

Triduū ſepulture chriſti oſtēdit̄.

Veniēs em̄ ad nos q̄ in morte carnis ⁊ ſpūs eramus: vnā ſuā. i. carnis mortē ptulit: ⁊ duas nr̄as abſoluit. Simplam ſuā nr̄e duple ꝯtulit/ ⁊ duplā nr̄az ſubegit. Viri Niniuite ſurgēt in iudicio cū ḡnatione iſta/ ⁊ cōdēnabūt eā q: pniam egerūt in p̄dicatiōe Jone. Cōdēnabūt Niniuite gentē iudeoꝝ nō p̄ſāte/ ſed cōparatione correctiōis vite: egerūt em̄ pniam in p̄dicatiōe Jone. Nō q: iudei ad predicationē dn̄i nō feccrūt/ merito illoꝝ cōparatiōe dānabunt̄. Et ecce plus q̄ Jona hic. Jonas paucis diebus p̄dicauit: chriſt⁹ trib⁹ ſemiannis. Jonas miſſus eſt ad Aſſyrios q̄ barbari ⁊ increduli erāt: Chriſt⁹ ad iudeos q̄ domeſtici ⁊ ppl's dei eſſe debuerāt. Jlle exteris gētib⁹: iſte ciuibus locut⁹ eſt: Jonas tātū voce p̄dicauit/ nihil ſignoꝝ exhibuit: chriſt⁹ tot miracula faciēs vbiq̧ nō recipiebat̄/ ſed cōtra beelzebub calūniā ſuſtinebat. Plus q̄ Jona hic

Tex.

hoc eſt/ in medio veſtrū. Hic em̄ loci aduerbiū eſt. ¶ Regina auſtri ſurget in iudicio cū ḡnatione iſta: ⁊ condēnabit eā: q: venit a finib⁹ terre audire ſapiētiā Salomonis. Scriptura libri regū refert: quō regina Saba gēte ſua ⁊ imperij dignitate relicta/ ꝑ tot difficultates itineris venerit in iudeā: volēs audire ſapiētiā Salomonis: q̧ multa munera ei obtulerit: ſed plura receperit. Juſte ergo iudeos in iudicio ꝯdēnabit: q: ip̄a a finib⁹ terre req̄ſiuit eū quē ſapiētie ſingularis dono nouerat eſſe famoſum. Judei ſecū habētes dn̄m/ q̄ eſt virt⁹ ⁊ ſapientia p̄ris: nō mō eū nō audiebāt/ ſed blaſphemabant. Regina auſtri inq̄t ſurget in iudicio cū ḡnatione iſta. Patet ex hoc loco vna bonoꝝ ⁊ maloꝝ reſurrectio: cum regina electa dr̄ reſurrectura cū reprobis. Et ecce plus q̄ Salomō hic: hoc eſt in p̄ſentiarū inter vos cōuerſat̄: q̄ Salomone incōparabiliter p̄ſtātior eſt. Myſtice: in Niniuitis penitētib⁹ ⁊ electa regina auſtri/ fides eccl'ie p̄dicat̄/ ⁊ iſraeli p̄fert̄. Sancta em̄ eccl'ia ex duab⁹ partib⁹ cōgregat̄: altera eoꝝ q̄ nō peccauerūt: altera eoꝝ: q̄ peccare deſierūt. ¶ Cū imūd⁹ ſpiritus exierit ab hoīe/ ambulat ꝑ loca arida/ q̄rēs requiē et nō inuenit. Pōt q̄dē ſimplr̄ itelligi: ꝙ hoc dn̄s ad oſtēdendū diſtinctionē ſuoꝝ: ⁊ ſathane operū adiūxerit: quia vz ip̄e polluta mūdare velit: ſathanas vero ea q̄ mūdata fuerint/ grauiorib⁹ ſordib⁹ q̄rat attaminare. Tn̄ etiā pōt de q̄libet heretico vel ſchiſmatico/ ſiue falſo catholico nō icōuenienter accipi. Jmmūd⁹ nāq̧ ſpūs exijt ab homine: q̄n in baptiſmo ꝑ cōfeſſionē fidei catholice: ⁊ abrenūtiationē mūdanoꝝ actuū/ ab heretico vl' ſchiſmatico diabol⁹ egredit̄. Ambulat ꝑ loca arida ⁊ inaquoſa. i. circa corda ſctōꝝ: q̄ ab humore fluxe cogitationis purgata ſunt: q̄rēs requiē. i. inueſtigās/ ſi q̄s in eis neq̄tie ſue greſſus fieri poſſit/ ſed nō inueniēs: q: in caſtis ⁊ mūdis mentibus locū habere nō pōt: ſed ſolā in prauoꝝ cordib⁹ gratā habet quietē. Hinc ⁊ ad Job de diabolo dn̄s ſub ſpecie leuiathan dicit. Sub vmbra dormit in ſecreto calami in locis humētib⁹: q: nimirū i tenebroſis ⁊ ſimulatricib⁹ conſciētijs q̄ſcit: ⁊ laſciuis ⁊ luxurioſis mētib⁹ delectat̄.

Job. xl.

Tex.

¶ Tunc dicit reuertar ad domū meā vn̄ exiui: hoc eſt requirā hereticū quē in baptiſmo dimiſi. Valde aūt timendus eſt hic ꝑiculus: ne forte culpa quā nobis dimiſſam credebamus/ peius nos ꝑ incuriā vacantes/ a bonis operibus opprimat. Et veniēs inuenit ſcopis mūdatā ⁊ ornatā: vel ſm aliū euāgeliſtā/ ſcopis mūdatā vacantē ⁊ ornatam. Veniēs em̄ malignus ſpūs domū. i. mentē talis hominis inuenit ſcopis mūdatā: hoc eſt gratia baptiſmatis a peccatis originalibus ablutā/ vacātez a bonis operibus/ ornatā ſimulatis virtutib⁹.

Septē ſpūs maligni q̄ ſint.

Tunc vadit ⁊ aſſumit ſeptē alios ſpūs neq̄ores ſe: ⁊ ingreſſi inhabitāt ibi. Solet ſeptenarius numer⁹ in ſacro eloq̄o ꝓ vniuerſitate accipi: q: omne ſeculi tp̄s per ſeptē dies voluit̄. Per ſeptem igit̄ alios neq̄ores ſpūs vniuerſitas oīm vitioꝝ deſignat̄. Septē ḡ neq̄ores ſpūs ingrediunt̄: q: quecūq̧ poſt ꝑcepta in baptiſmo remiſſionē pctōꝝ um/ heretica prauitas/ vel ſeculi cupiditas arripuerit: oīm ſeruū facit eſſe vitiorū. Vn̄ bene ſpūs neq̄ores dicūtur/ q: talis cū ſeptē capitalibus vitijs plen⁹ ſit: ipſas tn̄ virtutes habere ſimulat.

Tex.

¶ Et fiunt nouiſſima hoīs illius peiora priorib⁹: q: melius erat viā veritatis nō cognoſcere: q̄ poſt agnitam retroſum cōuerti. Sic erit ⁊ ḡnationi huic peſſime. Quibus verbis aperte oſtenditur/ hec ſimilitudo ſpecialiter ad iudeos pertinere. Nā inq̄t ſpecialiter in vno q̄libet geri ſolere narrauit: ḡnaliter in generatione iudeoꝝ fieri nō deſinit. Jmmūdus nāq̧ ſpūs exijt a iudeis: q̄n in monte Sinai legē accipiētes dixerūt. Oīa q̄ p̄cepit dn̄s deus noſter faciem⁹ ⁊ obediētes erim⁹.

Exodi. xxiiij.

Ambulauit ꝑ loca arida q̄rens requiē: q: expulſus a iudeis ambulauit ꝑ ſolitudines gētiū: que arebāt eſtu vitioꝝ: ⁊ pinguedinē ſpūſſancti nō habebāt/ q̄ inebriari optabat pſalmiſta dicens.

Ps. lxij.

Sicut adipe ⁊ pinguedine repleatur aīa mea. Que cū poſtea dn̄m credidiſſent: illo nō inuēto in eis loco dixit.

Tex.

¶ Reuertar in domū meā vnde exiui/ hoc eſt poſſidebo iudeos quos ante dimiſerā. Et veniēs inuenit mūdatā ſcopis per circūciſionē vacātē: hoc eſt celeſti auxilio deſertā: ⁊ chriſtū hoſpitē nō habentē/ q̄ dicit. Relinquetur vobis domus veſtra deſerta: ornatā ſupſtitioſis traditionibus ⁊ hypocriſi phariſeoꝝ. Reuertit̄ ad eos diabolus: q: tales erant: ⁊ addita ſeptenaria oīm demonū plenitudine/ inhabitat priſtinā domū.

Tex.

¶ Et fiunt nouiſſima hoīs illius peiora priorib⁹. Multo em̄ deteriores ſunt nūc iudei/ chriſtū in ſynagogis ſuis quotidie blaſphemātes: q̄ eſſent olim in Egypto idola colētes. Grauius q̄ppe eſt nō ſuſcipe eū q̄ venerit/ q̄ nō credere venturū.

Tex.

¶ Adhuc eo loquēte ad turbas: ecce mater eius ⁊ fratres ſtabāt fo

Digitized by Google

ris/q̄rentes loqui ei. Occupato in officio p̄dicatiōis do
mino ſtabāt foris mater ⁊ fratres eiꝰ q̄rētes loq̄ ei. Cui q̄
dē nūciauit. Mater inq̄ens tua ⁊ fratres ſtāt foris/volē
tes loqui tibi. Non ſimpliciter iſte dn̄o hoc nūciaſſe putā
dus eſt/ſꝫ ſub dolo/volēs experiri vtrū operi diuino affe
ctum carnaliū p̄ferret ꝓpinquoꝝ. Vn̄ prudētiſſime ſe ma
trē noſſe diſſimulat: vt oſtēdat ſe potiꝰ cognoſcere ⁊ ama
re eos q̄ per cognationē ſp̄ūs ꝓpinqui ſunt: ꝙ q̄ ꝑ cogna
Tex. tionē carnis. Vn̄ ſeq̄tur. ¶ At ille rn̄dēs (dicēti ſibi) ait.
Que eſt mater mea: ⁊ q̄ ſunt fratres mei? Nō autē dn̄s
materne pietatis reſpuit officiū: q̄ per legē p̄cepit dicēs.
Exo. xx. Honora patrē tuū ⁊ matrē: ſꝫ dei p̄ris miniſteria m̄rnis p̄
Mat. x. ponit affectibꝰ. Hinc alibi dicit. Qui amat patrē ⁊ m̄rem
ſup me: nō eſt me dignus. Nec ↄtēnit fratres: ſꝫ cognatio
ni carnis/opꝰ preferendū docet eſſe predicatiōis. Nemo
aūt turbet̄ cū audit fratres: q: fratres dn̄i in euāgelio vo
cantur cōſobrini eiꝰ/filij ſcꝫ Marie matertere eiꝰ: q̄ fert̄
fuiſſe mater Jacobi minoris/⁊ Joſeph/⁊ Jude: q̄s ⁊ in
alio euangelio fr̄es dn̄i legimꝰ appellatos. Myſtice do:
Fratres dn̄i q̄ di- cantur. mater dn̄i ſynagoga intelligit̄ de carne cuiꝰ edıtꝰ eſt: fra
tres aūt eſt populꝰ iudeoꝝ. Saluatore igit̄ intus poſito
mater eius ⁊ fratres eiꝰ ſtant foris: q: dū iudei in chriſtū
credere nollent: dū ad eū q̄ ad illoꝝ ſalutē miſſus fuerat/
intrare ꝑ fidē negligerēt/turba gētiū p̄occupās ingreſſa
eſt: ⁊ tūc dn̄i ſermonibꝰ fruit̄ ⁊ doctrina illis foris ſtātibꝰ
⁊ circa terrenā legis intelligētiā ⁊ l̄re cuſtodiā diuerſan-
tibꝰ quiꝗ quantū in ipſis eſt/magis chriſtū ad docenda
carnalia foras cogunt exire ꝙ ipſi ad diſcēda ſpiritualia
Tex. volunt intrare. ¶ Et extēdens manꝰ in diſcipulos ſuos
dixit. Ecce mater mea ⁊ fratres mei. Matrē ⁊ fratres di
cit apoſtolus: impletores paterne voluntatis: q̄ a deo pa
tre illū miſſum credebant paratiſſimoq̄ animo intende
bāt. Nec negauit matrē de qua carnē aſſumpſerat (ſicut
inſaniunt Marcioniſte ⁊ Manichei qui cum dicūt non
habuiſſe verū corpꝰ/ſed phantaſticū) ſed ſpiritualē ꝓpin
quitatē carnis p̄tulit cōſanguinitati: vt ⁊ nos doceret in
cauſa dei/nullū de affectiōe carnis recognoſcere. Unde
Tex. adhuc ſeq̄tur. ¶ Quicūq̄ fecerit volūtatē p̄ris mei q̄ in
celis eſt: ipe meꝰ frater: ⁊ ſoror/⁊ m̄r eſt. Q̄ dn̄s eū q̄ vo-
lūtatē p̄ris ſui fecerit/fratrē ⁊ ſororē vocat/ꝓpter vtrūq̄
ſexū q̄ ad fidē colligit̄ nō eſt mirū. Valde aūt mirū ⁊ q̄n-
tu dignū eſt: quō etiā m̄r dn̄i dici poſſit. Nā ⁊ diſcipulos
fratres dignatꝰ eſt appellare: poſt reſurrectionē ita in-
Matt. xxviij. quiens. Ite nūciare fratribꝰ meis. Qui ḡ frater eſt in eo
credēdo/⁊ p̄ris volūtatē implēdo/quō etiam mater fieri
poſſit inueſtigādū eſt. Sꝫ ſciēdū q: ſicut q̄s frater dn̄i effi
cit̄ in eū credēdo: ita etiā mater p̄dicādo. Quaſi em̄ ma
ter chriſti q̄s efficit̄/cū ꝑ eius p̄dicationē amor dn̄i in ꝓ-
ximi mēte generat̄. Magna dignatio/ineſtimabilis bo-
nitas/inenarrabilis miſericordia: hoim̄ q̄ ſeruꝰ vocari di
gnus nō fuerat/fratrē dn̄i appellari. Quā q: ex equo ꝑ-
pēdere nō valemꝰ: ſaltē digne venerari ſatagamꝰ: omniq̄
induſtria laboremꝰ/ne aliq̄ vitioꝝ feditate degeneres: ⁊
tāto noīe iudicemur indigni. Defendamꝰ nobis moribꝰ
id q̄d noīe vocamur: ne non intelligētes honorē diuine
filiatiōis/cōparemur iumētis inſipiētibꝰ ⁊ ſimiles illis ſi
mus. Et vt ea q̄ loq̄mur obtinere mereamur: illiꝰ ſemꝑ
adiutoriū nobis adeſſe poſcamꝰ: q̄ cū eſſet vnicꝰ filiꝰ dei/
ꝓpter nos dignatꝰ eſt eſſe filiꝰ hoīs/Jeſus chriſtꝰ dn̄s n̄r
q̄ cū patre ⁊ ſp̄ūſctō viuit ⁊ regnat in ſc̄la ſeculoꝝ. Amē.

¶ Feria quinta. Joannis. VIII.

¶ In illo tēpore: Dicebat Jeſus ad eos qui cre
diderāt ex iudeis. Si mānſeritis in ſermone meo:
vere diſcipuli mei eritis. Et reľ. Hom̄. lec. eiuſdē.

Loquente ad turbas
dn̄o: ⁊ diuinitatis ſue myſteria annūciāte: ſicut
ſuperiꝰ ſcrūs Joānes euāgeliſta dicit: multi cre
diderūt in eū. Jā multi in eū/nō t̄n oēs credebāt: q: nec-
dū oībus p̄dicatū fuerat: necdū in oēm terrā apoſtolice
predicationis ſonꝰ exierat: necdū apoſtolis p̄ceptū fue- Matt.
rat. Ite docete oēs gētes. Ad hos ergo q̄ in ſe crediderāt xxviij.
loquebatur dicēs. ¶ Si vos mānſeritis in ſermone meo Tex.
vere diſcipuli mei eritis. Jā doctrina ſp̄ūali initiati erāt/
iam ibi eſſe ceperāt/⁊ ideo dicit. Si mānſeritis in ſermone
meo: hoc eſt in fide q̄ in vobis credētibꝰ ineſſe cepit: tunc
vero diſcipuli mei eritis. Diſcipuli vtiq̄ bonitatis/diſci-
puli iuſtitie: ⁊ ſumme veritatis. Sed quo nobis ꝑueniē-
dū eſt? Nā fides fundamētū eſt. Et ex hoc fundamento/
ad quā celſitudinē ꝓficiemus? ¶ Cognoſcetis inq̄t ve- Tex.
ritatē. Veritas chriſtꝰ eſt q̄ dicit. Ego ſum via veritas et
vita. Qui ergo veritatē cognoſcit/dn̄m cognoſcit. Pen-
ſandū eſt cognoſcere illud q̄d nec oculus vidit: nec auris
audiuit/nec in cor hoīs aſcēdit. Nā fides eſt q̄d nō vides Defini- tio fidei
credere. Veritas vero q̄d credidiſti videre. Hinc ipſe ali
bi dicit. Qui diligit me/diliget̄ a p̄re meo: ⁊ ego diligā
eū/⁊ manifeſtabo ei meipſum. Hoc ergo p̄miū: hanc ſa-
cietatē nobis in ſuo ſermone ꝑmanētibus dn̄s ꝓmittit:
quā pſalmiſta exoptat dicēs. Satiabo: cum apparuerit
glīa tua ⁊ veritas liberabit vos: hoc eſt liberos faciet/vt
liberati ab amore ſeculi: deū q̄ ſuꝑ oīa ſolus diligēdus eſt
ſecuri ametis: ⁊ cū pſalmiſta dicatis. Mihi aūt adhere-
re deo bonū eſt. Dixerūt ḡ iudei ad eū. ¶ Semē Abrae
ſumꝰ: ⁊ nemini ſeruiuimꝰ vnq̄. Nō hoc dicebāt q̄ credi- Tex.
derant: ſed inter eos q̄dē q̄ nō credebāt quiq̄ cū audiſ-
ſent dn̄m liberationē ſibi ꝓmittentē/vn̄ gratioſi ⁊ ſubdi
ti eſſe debuerāt: inde magis īdignati ſunt q̄ſi ſeruos eos
denotauerit/q̄bus libertatē pollicebat̄. Et reuera ſerui
erant pc̄ti a qua peſſima ſeruitute/nō niſi ꝑ veritatē libe
rari poterāt. Verū illi ſolū carnis libertatē cogitātes: ce-
perūt ſe de nobilitate carnis extollere dicētes. ¶ Semē
Abrae ſumꝰ: ⁊ nemini ſeruiuimꝰ vnq̄. Stulta ⁊ vana ſu Tex.
perbia. Quid eſt q̄d dicūt: nemini ſeruiuimus vnq̄? Jo-
ſeph q̄ppe in Egypto ſeruiuit: de q̄ ſcriptū eſt. Manus
eius in cophino ſeruierūt. Ipſe etiā iudaicꝰ populus in Ps. lxxx
Egyptū tranſlatus/grauiſſima ſeruitute: nō ſaltē auri ⁊
argenti/ſꝫ luti ⁊ lateris a Pharaone ⁊ Egyptijs oppreſ-
ſus eſt. Vn̄ ⁊ ſepiſſime illis dn̄s imputat: ꝙ eos de domo
ſeruitutis ⁊ fornace ferrea Egypti eduxerit. Sꝫ forte di-
cturi erant: patres ſuos nō aūt ſe ſeruiſſe/q̄bus dn̄s tunc
loquebat̄. Et q̄d eſt ꝙ Romanis tributa ſoluebāt? Nam
hinc dn̄o laqueū calūnie tetēderāt/q̄n eū in dolo interro
gabāt dicētes. Licet cēſum dare Ceſari an nō? Audiamꝰ
iam q̄d dn̄s mētientibꝰ: ⁊ de vana libertate tumētibꝰ re-
ſponderit. ¶ Amē amen dico vobis: oīs q̄ facit pc̄m/ſer Tex.
uus eſt peccati. Amē hebreus eſt ſermo: latine vero inter
pretari pōt eſt aūt: ſi dici fas eſt: iuramētū dn̄i. Q̄d verbū
ſolus Joānes euāgeliſta legitur ſubinde iteraſſe: ⁊ apud
oēs ita inuenitur interpres: nec ab vllo trāſlatū eſt in aliā
linguā ꝓpter honorē dn̄ici ſacramēti. Ingeminat vero
amē amē vt ipſa iteratione attētos faciat audiētes. Sen
tentia hec cū magno timore audiēda eſt. Quis em̄ non
intremiſcat ꝙ dn̄s dicit. Oīs q̄ facit pc̄m/ſeruus eſt pec
cati. Nā q̄s eſt hō: q̄ ſe audeat dicere peccatorē non eſſe?
Si ergo oīs hō eſt peccator: vtiq̄ oīs hō ſeruus pc̄ti. Mi Seruitꝰ pc̄ti de- ſcribit̄.
ſerabilis plane cōditio ſeruū eſſe peccati/ſeruū ⁊ diabo-
li: q̄ peccati auctor eſt. Et hoim̄ q̄dē ſerui plerūq̄ duros ⁊
immites dn̄os fugiūt: fugiēdo req̄eſcūt. Seruus do pec
cati: quo fugiat nō habet. Seq̄tur em̄ eū vindex cōſcien
tia: que ei ſemꝑ inheret excrucians eā: nec vel ad modi-
cū ceſſat grauiſſimis agitare ſtimulis/quos peccatorum
ſubminiſtrat recordatio. Cū ergo oīs q̄ facit peccatum/
ſeruus eſt peccati: que pōt ſpes ſupereſſe libertatis? Sꝫ
audiuimus dn̄m terrentē: audiamꝰ etiā cōſolātē. Ita em̄
timorē incutit: vt afferat ſecuritatē. Seq̄uit̄. ¶ Seruus Tex.
aūt nō manet in domo in eternum: filius manet in eter-
nū. Domus dei eſt eccl̄ia dei. Apoſtolus em̄ loquit̄ fideli
bus dicens. Tēplū dei ſanctū eſt: q̄d eſtis vos. Seruꝰ aūt

pc̄ti nō manet in domo in eternū: q: q̄ manet in pc̄tō / nō
pmanet in eccl̄ia. Ecce apte oſtēdit: q: aliud eſt peccare /
aliud ſeruū eſſe pc̄ti. Nemo em̄ pōt nō eſſe pc̄tō;: ſed pōt
nō eſſe ſeruus pc̄ti. Permanere aūt in pc̄tō: hoc eſt ſeruū
eſſe pc̄ti. Seruus em̄ nō manet in domo in eternū: q: et ſi
mali intra ſinū eccl̄ie videant̄ poſiti: iam tn̄ in dei cuncta
cernētis pſentia ab eccl̄ia piecti: ꝛ nouiſſime in die iudi/
cij ab electoꝝ ſocietate ſegregati: ad ſiniſtrā ſunt ſtatuen
di. Unuſq̄ſq; ergo q̄ ſe recognoſcit ſeruū eſſe peccati: ſtu/
deat abijcere iugū duriſſime ſeruitutis. Credat in filium
dei: obtēperet pceptis filij: vt poſſet ꝛ ipe effici filius dei.
Hanc em̄ gratiā dedit credentib⁹ ꝛ ſe diligentib⁹ vnicus
Tex. filius dei: vt ipſi quoq; mereant̄ fieri filij dei. ❡ Si ergo
vos fili⁹ liberauerit / vere liberi eritis. Hec eſt vera ſpes:
vt a libero liberemur ꝛ liberati a pc̄tō / ſerui chriſti effi/
ciamur. Liberati a cupiditate: ſerui efficiamur charita/
tis. Hec eſt vera ꝛ perfecta libertas / deo chriſto ſeruire /
ipſumq; diligere: q̄ nos de ſeruitute tenebrarū eripuit: et
vocauit in libertatē glorie filiorū dei. Sʒ iudei de carnis
ſue nobilitate ſuperbientes: dedignati ſunt fieri liberi:
Tex. cū eſſent ſerui peccati. Ideo cōſequēter ait dn̄s. ❡ Scio
q: filij Abrae eſtis. Ac ſi diceret. Filij quidem Abrae eſtis
ſm carnē / ſed nō eſtis ſm imitationē. Agnoſco in vobis
Tex. carnis originē: ſed nō agnoſco fidē. ❡ Sed queritis me
interficere. Ecce vnde degeneres: ecce vn̄ filij nō Abrae.
Queritis me inq̄t occidere. Qđ certe nūq̄ cogitaretis /
Tex. ſi filij Abrae eſſetis. ❡ Quia ſermo meus nō capit in vo/
bis. i. nō hʒ locū in cordib⁹ veſtris. Nō inq̄t capit in vobis
hoc eſt nō recipit̄ a vobis. Si em̄ caperet in vobis: cape/
Tex. ret vtiq; vos. ❡ Ego qđ vidi apud patrē meū / hoc loq̄r.
Quid vidit chriſtus apud patrē? Ueritatē vidit / ſeipm
vtiq; vidit / q: ipſe eſt verbū qđ erat in principio apud deū
Ueritatē ergo vidit apud patrē / veritatē loq̄bat̄ in mun
Tex. do: q: ſe ꝛ deū patrē annūtiabat mūdo. ❡ Et vos q̄ vidi
ſtis apud patrē veſtrū facitis. Quid facerēt ſupra eis di/
xerat. Queritis inq̄t me occidere. Sʒ hoc apud Abraam
patrē nō viderūt: quē amicū dei fuiſſe ſcriptura teſtatur.
De quo ergo nōc patre dicat: cuius opa facerēt iudei: in
ſequētib⁹ apertiſſime manifeſtabit̄. Dictur⁹ eſt em̄ patrē
eorū eſſe diabolū: nō q̄ ab eo geniti ac creati eſſent / ſʒ tn̄
filij eius erāt inquātū mali erāt. Filij eius vtiq; erāt per
imitationē: nō per creationē. Apud hūc itaq; patrē vide
rant opa q̄ faciebāt: q: imitatores diaboli facti fuerāt / cū
nō ſolū nollēt filiū dei ſuſcipere: verū etiā meditarētur oc
Tex. cidere. ❡ Reſpōderūt ei. Pater nr̄ Abraā eſt: quaſi vero
aliq̄d poſſit dicere cōtra Abraā: aut in aliquo rephēdere
Sed dn̄s nō de Abraā dicebat: q: Abraā nō fuit talis qui
reprehenderet̄: ſed q̄ poti⁹ a dn̄o laudaret̄: ſed iſti eū pro/
uocabāt vt diceret aliq̄d cōtra Abraā: quatenus poſſent
in eū vindicare tāq̄ inimicū Abrae. Sed audiam⁹ q̄d eis
Tex. dn̄s reſpōderit: Abraā laudans / iſtos vero dānās. ❡ Si
filij Abrae eſſetis opa Abrae faceritis. Nūc aūt q̄ritis me
occidere: hoīem q̄ veritatē locut⁹ ſum vobis: quā audiui
a deo: hoc Abraā nō fecit. Iudeis abraā p ſe iactantib⁹
Abrae filij q̄ dicātur. et in hoc calūniā dn̄o ſternētib⁹: non reſpōdit dn̄s qđ illi
audire volebāt: ſed nolēs illis locū dare calūnie / id qđ vi
debāt / ꝛ qđ cum ſolūmō eſſe putabāt / hoīem appellauit.
Ait ergo. Si filij Abrae eſſetis opa Abrae faceretis. i. ſic
me amaretis: ſic de mea pſentia gauderetis / ſicut Abraā
q̄ exultauit vt videret diē meū: ꝛ vidit ꝛ gauiſus eſt. Nūc
aūt pbatis vos nō filios eſſe Abrae: q: q̄ritis me interfi/
cere: hoīem q̄ veritatē locut⁹ ſum vobis. Ueritatē illis lo
quebat̄: cū ſe et patrē illis annūciaret: ꝛ hāc veritatem a
deo audierat / q: ipſe q̄ eſt veritas a deo patre genit⁹ erat
Audire enim illius nihil aliud eſt q̄ eſſe a patre. Queri/
tis inquit me occidere: hoc Abraā non fecit. Ergo eius
filios vos non eſſe cōuincitis / dū ei contraria opera agi/
tis. Supra enim dixerat. Scio q: filij Abrae eſtis: pbans
in illis originē carnis Abrae. Sed nūc oſtendit illos nō
eſſe filios Abrae: q: nolebāt imitare opa Abrae. Multo

enim melius chriſtiani dicuntur filij Abrae imitatores fi/
dei et operū Abrae q̄ iudei: quorū caro ex illo erat / vita
aūt nō erat. ❡ Uos inquit facitis opera patris veſtri. i. Tex.
diaboli: q: ille ab initio homicida eſt: ꝛ vos ſequaces ei⁹
q̄ritis me interficere. ❡ Dixerūt itaq; ei. Nos ex fornica/ Tex.
tione nō ſumus nati: vnū patrē habem⁹ deū. Toties no/
bilitatē generis Abrae preferentes: totieſq; conuicti q̄
non eſſent filij Abrae: tandē ceperūt intelligere dn̄m: nō
de carnis generatione / ſed vite ſimilitudine morūq; imi
tatione dicere. Quaſi em̄ ad inuicē loq̄bant̄. Quoties
nominauerim⁹ Abraā dictur⁹ eſt. Quare illū nō imita/
mini / de cuius genere gloriamini? Dicam⁹ deū patrē no/
ſtrū: ꝛ videam⁹ quid nobis reſpōdeat. Nos aūt ex forni/ Idolatria fornicatio ſpūalis.
catione nō ſum⁹ nati: vnū patrē habem⁹ deū. Legerant
in ſcripturis fornicationē ſpiritualem appellari idolola/
triā / p quā miſera anima demonib⁹ quaſi pſtituta ſubij/
citur / ideo dixerūt. Nos ex fornicatione non ſumus nati:
vnū patrē habem⁹ deū. Iactauerūt ergo ſe q̄ ſemp deuʒ
coluerūt: q̄q; iſrael ſuū primogenitū appellauit. Sed au
diamus q̄d illis reſpōſum ſit. ❡ Si (inq̄t) de⁹ pr̄ veſter Tex.
eſſet: diligeretis me vtiq;. Ac ſi diceret. Iactatis vos deū
habere patrē: agnoſcite me vel fratrē. Et ſi nondū me vt
deū aut dei filiū vultis venerari: ſaltē me vt fratrē diligi/
re. ❡ Ego em̄ ex deo pceſſi ꝛ veni. Proceſſio iſta eterna Tex.
eſt ꝛ ineffabilis abſq; tpe: q: filius pceſſit a patre / vt de⁹ /
vt equalis / vt filius ꝛ verbū patris. Proceſſit ex deo ꝛ ve
nit: q: verbū qđ erat in principio / caro factū eſt ꝛ habita/
uit in nobis. Uenire em̄ humanitatis eſt: ſicut manere
diuinitatis. Proceſſit a patre ꝛ venit: q: a patre in mūdū
miſſus eſt / ſicut dicit. ❡ Nō em̄ a meipſo veni / ſʒ ille me Tex.
miſit. Que miſſio vtiq; icarnatio itelligēda eſt. ❡ Qua
re loquelā meā nō cognoſcitis: q: nō poteſtis audire ſer/
monē meū. Quare ſermonē eius audire nō poterāt niſi
q: in eū credere / ꝛ a ſua ipietate corrigi nolebāt? Adhuc
quare nō poterāt audire? q: filij diaboli elegerāt mane/
re. ❡ Un̄ ſequit̄. ❡ Uos ex pr̄e diabolo eſtis. Filios dia/ Tex.
boli dicit eſſe iudeos: nō naſcendo / ſed imitando. Nō cō/
ſuetudinis eſt ſacre ſcripture / ex imitatione vel ſimilitu/
dine filios appellare: iuxta qđ Ezechiel pphera loq̄tur Eze. xvi.
ad iudeaʒ. Pater tuus Amorreus: ꝛ mater tua Cethea.
Quia em̄ iudei imitati fuerāt impietates Amorreorū:
inde parentes illos habuiſſe dicunt̄: de quib⁹ in morib⁹
naſcerētur: ꝛ cū quib⁹ pro ſimili ſcelere dānarent̄. Ois ḡ
hō inquantū a deo creat⁹ eſt / bon⁹ eſt. Inquātū ergo per
liberū arbitriū peccādo ſe ſubijcit diabolo / patrē habet
diabolū. Nam ꝛ ipſe diabolus inquantū habet naturalē
ſubſtantiā: ꝛ inquantū creatura eſt ꝛ a deo fact⁹ eſt / bon⁹
eſt. Inquantū vero ſuperbiēdo ꝛ inobediendo plapſus
eſt / diabolus fact⁹ eſt ꝛ malus eſt. Diabolus em̄ interpre
tat̄ deorſum ruens. Ait ergo dn̄s iudeis diaboli imitato/ Tex.
ribus. ❡ Uos ex patre diabolo eſtis: ꝛ deſideria patris
veſtri pficere vultis. Que erāt deſideria pr̄is illorum. Ꝟ.
ait. Queritis me occidere. Hec erāt deſideria diaboli: q:
ꝛ ipſe inuidit homini ꝛ occidit. Nā Euā per ſerpenteʒ ſe/
duxit: ꝛ p illam virū decepit. Sicq; occidit euʒ q: ex iuſto
fecit pc̄tōrē: ꝛ ex immortali fecit mortalē. ❡ Ille (inquit) Tex.
homicida erat ab initio. Diabolus cōtra primū hominēʒ
nō ferro accinctus / ſed letifera pſuaſione armatus venit Diabol⁹ quō homicida.
nec cū gladio / ſed verbo necauit. Ois ḡ qui alicui homi/
ni malū perſuadet: dū illū ad peccatū pertrahit / occidit.
De talibus. pr̄. dicit. Filij hoim dētes eoꝝ arma ꝛ ſagitte
ꝛ lingua eorum gladius acutus. ❡ Et in veritate nō ſte
tit: q: veritas nō eſt in eo. In veritate nō ſtetit: q: plapſus
eſt a veritate / nō voluit permanere in ſue originis ſancti/
tate. Factus enim fuerat ad imaginem ꝛ ſimilitudinem
dei ſʒ ſuperbiēdo retinuit quidē imaginē: quia non perdi
dit naturā immortalitatis / amiſit tamē veritatē ſimilitu/
dinis: quia ex iuſto ꝛ bono angelo / diabolus iniuſtus et
malus fact⁹ eſt. De quo adhuc ſubditur. ❡ Cum loquit̄ Tex.
mendaciū / de proprijs loquitur: q: mendax eſt pater eius

Digitized by Google

ſubaudit mendacij. Diabol⁹ a ſemetipſo mēdax fuit: q: a
nemine prius audiuit/nec didicit mēdaciū: ſed ipſe ſuum
genuit mēdaciū. Et iō cū loqt mēdaciū/de proprijs loqt.
Et ſicut deus verax eſt ꝛ pr veritatis: ita ꝙ diabol⁹ men-
dax eſt et pr mēdacij. Et qre mēdax eſt? Q: in ỽitate nō
ſtetit/hoc eſt in deo nō mãſit: q: de⁹ verax eſt. Nã ꝛ hō: q:
ꝛ ipſe a ỽitate declinauit: ꝛ peccãdo a deo diſceſſit/men-
dax vocat dicēte Pſalmiſta. Oīs hō mēdax. Et q: homo
a diabolo decept⁹ ꝛ mēdax effect⁹ fuerat: ideo fili⁹ diabo
Tex. li erat/nō natura vt dictū eſt/ſed imitatione. ¶ Quis ex
vobis arguet me de peccato? Q: eñ ipſe eos redarguerat
de eorū peccato/dat eis optionē vt ſi poſſint/ipſi ꝙ eū de
ſuo peccato reprehendant. Et cōſiderandū quãta ſit hu
militas noſtri redēptoris. Ad relaxanda hominū pctã ve
nerat: ꝛ tñ nō dedignat oſtendere ſe peccatorē nō eſſe: q
Tex. ex potentia diuinitatis poterat pctōres iuſtificare. ¶ Si
veritatem dico vobis: quare vos non creditis mihi? Ve-
ritas chriſtus eſt. Et quid eſt aliud veritas ꝙ veritatē lo-
qui? Veritatē quippe loqbatur cū diceret. Ego ex deo p-
ceſſi ꝛ veni/quare vos non creditis mihi? Quare? Niſi
quia ex diabolo eſtis: ꝛ in patre mēdacij permanere ele-
Tex. giſtis. ¶ Qui ex deo eſt/verba dei audit. Audire verba
dei: eſt preceptis illius q per ſcripturas loquit obedire.
Auditio verbi diuini qlis Proinde ſi ille verba dei audit q ex illo eſt: ꝛ audire ỽba
eius nō pōt quiſquis ex illo nō eſt: interroget ſe vnuſqſqꝫ
vtrum verba dei auditu cordis percipit ꝛ intelliget vnde
ſit? Jubet eñ celeſtem patriã deſiderare: carnis deſide-
ria calcare/mundi gloriã fugere/aliena nō rapere/ pp: la
largiri. Hanc dei vocē ſi qs id in ſui cordis aure ſonuiſſe
cognouerit: gaudens cognoſcat ꝙ ex deo ſit. Sed quod
nō ſine merore dici pōt: ſunt nōnulli qui ỽbū dei/nec au-
re qdē corporis pcipere dignant. Quid iſti aliud/niſi pa-
tenter indicant: q: mēbra diaboli ſunt/ꝛ in ei⁹ ſorte pori⁹
ꝙ in dei pmanere elegerunt. Quotidie dñs p ſcripturas
ſuas clamat: ꝛ nos (vt perituri mūdi oblectamēta fugia
mus: ꝛ ad ea que finiri neſciunt/perenniū bonorū gau-
dia mētis deſiderio trãſeamus/inuitat. Studeam⁹ ergo
nunc vocãtē ꝛ admonentē ſequi: ne ſi mō loquētis verba
cōtemnimus: cū iudex in maieſtate venerit/ab illo quaſi
ignoti ꝛ alieni cōtemnamur. Quin poti⁹ eū in pſenti au
dire: ꝛ pceptis eius obedire feſtinem⁹: quatenus ab eo
in beatã patris manſionem recipi mereamur: preſtante
eodem dño noſtro Jeſu chriſto/qui viuit ꝛ regnat in vni
tate ſpūſſancti deus/per omnia ſecula ſeculorū. Amen.

¶ Feria ſexta. Joannis. V.

**¶ In illo tempore: Erat dies feſtus iudeorū: et
aſcendit Jeſus hieroſolymã. Eſt autē hieroſoly-
mis pbatica piſcina: q cognoīat hebraice beth
ſaida: quinqꝫ portic⁹ habēs. Et reliqua. Homilia
de eadem lectione.**

In euãgelica lectione
quã mō audiuim⁹/duo nobis miracula recita-
ta ſunt: vnū inuiſibiliter p angelicã adminiſtra-
tionē patratū: alterū p dñicã pſentiã viſibiliter exhibitū.
Ergo vtriuſqꝫ nobis ſunt breuiter exponenda myſteria.
Tex. ¶ Erat inquit euãgeliſta dies feſt⁹ iudeorū: ꝛ aſcēdit Je
ſus hieroſolymã. Q: eñ de⁹ p hoīb⁹ hō fact⁹ erat: cū ho
Tex. minib⁹ ſolēnitates dei lege ꝯſtitutas celebrabat. ¶ Erat
aūt hieroſolymis pbatica piſcina: q cognominat hebrai
ce bethſaida/qnqꝫ portic⁹ habēs. In his iacebat multitu-
do magna lãguētiū/cecorū/claudorū/aridorū/expectãtiū
aque motū. Probatica grece: latine dr pecualis. Proba-
tio qppe dr: ouis. Et piſcina illa pbatica vocatur: q: ibi ſa
cerdotes hoſtiarū quas in templo dei immolabãt cada-
uera abluebãt. Myſtice: probatica piſcina q quinqꝫ por-
ticibus cingebat: ſignificat populū iudeorū: legis cuſto-
dia vndiqꝫ ne peccare debeat munitū. Quinqꝫ eñ porti-
cus/legē q in quinqꝫ libris Moyſi ꝯtinet inſinuãt. Et hũ
idē pplſ p aquã ſignificat piſcine: q: ſicut aq piſcine nūc
placida ventis ſtare: nūc eiſdē vētis irruētib⁹ turbari ſolet
ita ille pplſ in qbuſdã vite mūditiã ſeruare: i qbuſdã imū
dorū ſpirituū ſolebat tentationib⁹ agitari. Apte ꝙ eadē
piſcina pbatica vocat: q: nimirū erãt qdã in illo pplo/q
merito ſimplicis ꝛ innocentis vite deo placere: ꝛ cū Pſal
miſta dicere poterãt. Nos autem pplſ tu⁹ ꝛ oues paſcue Ps. xciiij.
tue. Multitudo lãguētiū q in memoratis porticib⁹ iace-
bat aq motū expectãs/deſignat eos q ỽba legis audiētes
hãc ſuis virib⁹ impleri nō poſſe dolebãt: atqꝫ iō dñice grē
auxiliū totis aīe affectib⁹ exoptabãt. Jacebat ingt multi
tudo magna lãguētiū cecorū/claudorū/aridorū. Ceci erãt
q necdum fidei lumē habebãt. Claudi: q bona q agenda
eſſent nouerãt: ſꝫ adimplēda ea boni opis greſſib⁹ aſſur-
gere nō valebãt. Aridi: q oculū qdē ſciētie habent/ſꝫ ſpei
ꝛ dilectiōis pinguedine egēt. Tales in qnqꝫ porticib⁹ ia-
cebãt: ſed nō niſi angelo in piſcinã deſcēdēte ſanari pote
Differentia legis et gratie. rãt: q: p legē cognitio eſt pctī: grã ỽo remiſſiōis nō niſi p
chriſtū dari poterat. Que merito deſignabat angel⁹ q vi
ſibiliter deſcēdēs in piſcinã aquã mouebat: eiqꝫ ỽtutē ſa-
nãdi ſuggerebat. Motus eñ aq paſſionē dñi (q turbata
gēte iudeorū facta eſt) inſinuat. Deſcēdit q carne indut⁹,
hic magni cōſilij angelus. i. paterne voluntatis nūtius in
piſcinã ppli iudeorū. Mouit illos miraculis et doctrina
ſua: vt eū morte crucis afficerēt: q gen⁹ humanū nō ſolū
a lãguorib⁹ peccatorū ſanare/ſed etiã ab ipſa morte eter-
na ſufficeret liberare. Deſcēdētes q i aquã piſcine turba
tã ſanabant: q: per paſſionē dñi que mot⁹ aque deſignat
redempti ſum⁹ de maledicto legis. Lex ſiquidē Moyſi:
que qd agendū qdve cauendū eſſe docuit: neminē tñ ad
pfectū adduxit/qſi eductos de ſedib⁹ ignorãtie priorib⁹
in porticib⁹ cōtinebat lãguidos/nec tñ ſanabat. Gratia
aūt ꝛ fides dñice paſſiōis/ſanat oēs infirmitates iniqta-
tū noſtrarū: ꝛ qſi eiectos de porticib⁹ i aquã piſcine turba
tã immittit: q: a pctis q lex oſtēderat/p aquã baptiſmatis
Ro. vi. ablūit: iuxta qd aplſus dicit. Quotquot baptizati ſum⁹ in
chriſto Jeſu: in morte ipſi⁹ baptizati ſum⁹. Notãdū ỽo no
Tex. bis eſt qd dr. ¶ Quia q prim⁹ deſcēdiſſet in piſcinã poſt
motionē aque: ſanus fiebat a quocūqꝫ languore detine-
ret. Unus inqt ex tanta lãguentiū multitudine ſanabat
ephe. iiij q: vn⁹ de⁹/vna fides/vnū baptiſma. Quicūqꝫ q in vnita
te catholice fidei myſterijs chriſti in baptiſmo ībuit/ab
oī proſus pctōrū languore ſanat: q ỽo ab vnitate eccleſie
diſcrepat/ſalutē q ab vno ꝛ p vnū eſt/hre nō meret. His
de pmo miraculo qd p angelū inuiſibiliter fiebat pmiſſis
nūc de ſequēte qd p verū angelū chriſtū viſibiliter patra
tū eſt/paucis loquamur: in quo etiã ſimiliter vn⁹ ſanat⁹
eſt. Poterat quidē dñs oēs q ibi erãt infirmos ſanare/ſꝫ
vnū tãtum certa cauſa myſterij ſanare voluit: vt pfecto
Languidus qre ſolus ſanatus. oſtēderet pter eccleſiã nemini patere locū ſalutis. ¶ Erat
ibi hō triginta ꝛ octo annos habens in infirmitate ſua:
hunc cū vidiſſet Jeſus iacentē: ꝛ cognouiſſet q: multū
iam tēpus haberet/dixit ei. Vis ſanus fieri? Rñdit ei lan
guidus. Dñe/hominē nō habeo: vt cū turbata fuerit aq
mittat me in piſcinã. Dū venio eñ ego: ali⁹ ante me deſce
dit. Dicit ei Jeſus. Surge tolle grabatū tuū ꝛ ambula.
Et ſtatim ſan⁹ factus eſt homo: ꝛ ſuſtulit grabatū ſuū et
ambulabat. Sanaturus dñs infirmū diuturno lãguore
tabeſcētē: interrogauit vtrū vellet ſan⁹ fieri: non q eū id
velle ignoraret/ſed vt eū ad maius ſanitatis deſiderium
accēderet: qui iã lōga decubatiōe pene ſalutē deſperaue
rat: nec ſaltē p ſua reſtauratiōe rogare nouerat. Unde ꝛ
ille cauſam impoſſibilitatis cepit obtēdere ꝛ cōqueri: ꝙ
hoīem nō haberet/q eū poſt motionē aque in piſcinã mit-
teret. Sed dñs languētis miſert⁹ imbecillitatē/pariterqꝫ
Tex. inſciã ſimplicitatē: ait illi. ¶ Surge tolle lectū tuū ꝛ am
bula. Ille ꝯtinuo receptis virib⁹: ꝛ iã ꝯdudū amiſſū pſen
tiens robur: tulit lectū in quo iacebat/ꝛ abijt in domum

Digitized by Google

ſuá. Iuxta ſpiritualẽ intelligẽtiá: hõ iſte multoꝝ annoꝝ infirmitate detẽtus: deſignat peccatorẽ ⁊ multoꝝ ⁊ grauiũ ſcelerum numeroſitate depreſſum. Ná ⁊ ipſa temporis quantitas q̄ languidus decubebat: huic ſignificationi congruit. Ná triginta ⁊ octo annos in infirmitate habuiſſe dicit/ duo vez minus de quadraginta. Quadragenarius autẽ numer⁹: q̄ denario quaterducto conficit/ p perfectiõe recte operationis in ſcripturis accipi ſolet. Ille eñ recte viuit: qui decalogũ legis/ per quatuor ſancti euãgelij libros implere ſtuduerit. A qua perfectiõe duobus minus habet: quiſquis dilectionẽ dei ⁊ primi: quas legis ⁊ euangelij pariter ſcriptura comẽdat ſeruare neglexerit. Qð ⁊ dñs ſignãter expreſſit: qui ſanaturus infirmũ precepit dicẽs. Surge tolle lectulũ tuũ ⁊ ambula. Lectus nr̃ intelligit: q̄ nobis in corpis/ vel animi infirmitate ſolatiũ exhibuit: quẽ ſanati portare pcipimur: vt ei q̄ in ſuis neceſſitatib⁹ adiutoriũ ſubminiſtremus. Ait ḡ ei dñs quẽ ſanabat. Surge tolle lectũ tuũ ⁊ ambula. Surge inquit vitiorũ torporẽ quem diu ſuſtinuiſti languoris excute: ⁊ ad virtutũ exercitiũ erigere. Tolle lectũ tuum. Porta primũ tuum/ eius infirma patiẽter tolerando: a quo es (diu multũq̄ cũ adhuc ſub graui faſce tentationũ gemeres) ſuſtentat⁹. Hinc ⁊ apſs dicit. Alter alteri⁹ onera portate. Ambula vero quotidianis bonoꝝ operũ profectib⁹: de virtute in virtutẽ progredere. Surge pctá relinquẽdo: tolle lectũ tuũ fratri ſuccurrẽdo: ábula ſupná patriá deſiderãdo: ⁊ ad videndá creatoris faciẽ feſtinando. ¶ Erat aũt ſabbatum in illa die. Dicebant ergo iudei ei qui ſanatus fuerat. Sabbatũ eſt: nõ licet tibi tollere grabatũ tuũ. Mira ⁊ vehementer ſtupenda iudeorũ dementia. Cum eñ ad tam inopinatá hõis diu lãguẽtis ſanitatẽ credere/ ⁊ diuiná potentiá laudare debuerãt econtrario ſcandalizabant ⁊ ſaluatorẽ pariterq̄ ſaluatũ calũniabant. Saluatorẽ quidẽ q̄ die ſabbati hoiem curaſſet/ lectũq̄ ſuũ tollere pceperit: ſaluatum ho reprehendunt/ quia ſabbato grabatũ portauerit. Dicebãt ergo ei qui ſanatus fuerat. Sabbatũ eſt: nõ licet tibi tollere grabatũ tuũ. Legis literá ſtultiſſime defendebãt/ ignorãtes diſpenſationẽ dñi ſaluatoris: qui ipſam legẽ quondá per ſeruũ dederat: ac nunc per ſemetipſum veniẽs/ eandẽ legem in gratiá ſancti euangelij mutare diſponebat: vt qð antea iuxta literá carnaliter a carnalibus obſeruabatur deinceps ſpũales ſpũaliter obſeruandũ ſuſciperent. Denicq̄ die ſeptimo/ ppl's ab omni opere ſeruili vacare pceptus fuerat. Spirituali vero ſabbati obſeruatiõe: qð eſt in luce ſeptiformis ſpũſſancti ab oi peccato: quod reuera ſeruile opus accipit: nõ vna die/ ſed oi vite noſtre tempore feriati eſſe precipimur: nõ ſolũ a prauis operib⁹ abſtinere: ſed etiá bonis operib⁹ inſiſtere iubemur. Quod et in huius hominis ſanatiõe liquide mõſtratũ eſt/ cũ dñs eum quẽ a languore liberabat: nõ ſolũ ſurgere/ verũ etiá lectũ ſuũ tollere pciperet: vez aperte inſinuans: eos q̄ volunt a vitiorũ trabe reſurgere: diſcuſſo torpore negligentie/ cũ fraterne charitatis pignore/ ad iuſſionẽ ſui cõditoris debere pperare: nec maloꝝ cõtradictione ſeu perſecutione a cepto boni operis ſtudio ceſſare. Ná ⁊ iſte homo cũ ei iudei contradicerẽt/ cũq̄ ne lectũ ferret phiberent dicẽtes: ſabbatũ eſt/ nõ licet tibi tollere grabatũ tuũ: nõ ideo lectũ depoſuit/ ſed fiducialiter ceptis inſiſtẽs/ reſpõdit. ¶ Qui me ſanũ fecit/ ille mihi pcepit: tolle grabatũ tuũ ⁊ ambula. Illius potius volẽs obtẽperare mãdatis a quo ſanatus fuerat: q̄ illorũ falſe religioni credere: qui eius ſanitati ⁊ dñi ſui glorie inuidebãt. ¶ Et interrogauerũt eum. Quis eſt iſte homo qui dixit tibi: tolle grabatũ tuum ⁊ ambula: Ille aũt vt ait euangeliſta ignorabat qs eſſet. Iá ſaluat⁹ erat/ ſ; adhuc ſaluatorẽ ſuũ ignorabat dign⁹ tamẽ erat cui ſe ſaluator oſtẽderet: cuius imperio ſic deuotus obtemperaſſet. ¶ Jeſus autẽ declinauerat a turba cõſtituta in loco. Declinauerat inquit a turba turbata/ diuino eos deſerens auxilio: innuẽs cuius virtuti/

Quadragenarij expoſitio tropologica.

Gal. vi.

Tex.

Spũalis obſeruatio ſabbati.

Tex.

Tex.

Tex.

bus obſtinata malitia conabant reſiſtere. ¶ Poſtea inuenit eũ Jeſus in tẽplo ⁊ dixit illi. Ecce ſanus factus es. Per hoc q̄ is qui ſanatus fuerat: Jeſum nõ in turba/ ſed in tẽplo cognoſcit: myſtice nos inſtruimur: vt ſi gr̃am cõditoris noſtri cognoſcere/ ⁊ ad ei⁹ viſionẽ deſideramus puenire: fugiamus turbá cogitationũ ⁊ affectuũ prauorũ: declinemus ſolicite cõuenticula hoim improboꝝ: qui bonũ noſtrũ ppoſitũ (vel mala exẽpla demõſtrando: vel noſtra opa deridẽdo aut etiá phibẽdo) conant impedire. Cõfugiam⁹ deuoti ad tẽplũ dei: vbi illi de pceptis dñi cũs gr̃as agere/ ac ppcipiendis exorare ſatagam⁹: noſq̄ ipſos templũ dei in quo miſericorditer venire ⁊ mãſionẽ facere dignet/ pparare curemus. Attẽdere aũt debem⁹/ qd a ſe ſanato dñs dicit. ¶ Ecce ſanus factus es/ iá noli peccare: ne deterius tibi aliqd cõtingat. Quibus verbis oſtendit: q: ppter pctá ſua langueat: nec niſi illis dimiſſis ſanari poterat. Sed credẽdũ nobis eſt/ q̄ dñs qui eũ ſanauit exterius ab infirmitate: intus etiá abſoluit a ſcelere. Vñ ⁊ eũ dñs caute pmonuit ne vlterius peccaret: ne iterũ peccãdo/ grauioris ſententiá dãnatiõis incurreret Nõ aũt ſp ppter ſola pctá dat hoib⁹ infirmitas. Quinq̄ eñ modi a ſctis doctoribus dephẽſi ſunt: qb⁹ infirmitas hoib⁹ contingit. Aliqñ eñ dat infirmitas hoib⁹ p gloria dei manifeſtanda: ſicut illi ceco nato ⁊ ſicut Lazaro: de q̄ dñs dixit. Infirmitas hec nõ eſt ad mortẽ: ſed vt gl̃ficet filius dei p eá. Nõnunq̄ ho ad pbationẽ virtutũ augmẽtũ: ſicut btõ Job ⁊ Tobie: q̄ cũ ante flagellũ ſcti extiterit ſanctiores ex flagello ⁊ pbatiores apparuerũt. Dat plerũq̄ infirmitas ad virtutũ cuſtodiá: ſicut btõ Paulo apſo Dat pterea infirmitas hoib⁹ ob delicti caſtigationẽ: ſicut huic q̄ triginta ⁊ octo annis decubuerat languẽs: ⁊ ſicut illi paralytico/ cui dñs dixit. Cõfide fili/ remittũt tibi peccata. De qualib⁹ dr̃. Flagellat deus oẽm filiũ quẽ recipit Quint⁹ modus reproboꝝ eſt: qb⁹ dat infirmitas/ vt hic torqueri incipiát: ⁊ hec tormẽta tẽporalia tranſeant ad eterna: quẽadmodũ cõtigit Antiocho ⁊ Herodi: in qb⁹ impletũ eſt qð ſcriptũ eſt. Duplici cõtritione cõtere eos. Quomodocũq̄ ergo diuina puidẽtia nos iubeat infirmari: diſcam⁹ ſemper flagellis pij patris hũiliter ſubdi: ⁊ iudicia illius iuſtiſſima venerari: arbitrãtes nos min⁹ q̄ meremur ſuſtinere: illius ſententie memores. Beatus homo qui corripitur a deo. Hoc eñ agentes/ ⁊ in preſenti de verbere proficere: ⁊ in futuro ad eternam requiem poſt flagella merebimur peruenire: preſtãte domino noſtro Jeſu chriſto: qui cum patre ⁊ ſpirituſancto viuit ⁊ regnat deus/ per omnia ſecula ſeculorum. Amen.

Tex.

Documentũ morale.

Tex.

Joan. xi.

Mat. ix.

Heb. xii.

Hier. xvij.

Job. v.

¶ Sabbato. Mat. XVII.

¶ In illo tempore: Aſſumpſit Jeſus Petrũ et Jacobum ⁊ Joãnem fratrem eius: ⁊ duxit illos in montem excelſum ſeorſum: ⁊ transfigurat⁹ eſt ante eos. Et reliqua. Homilia btĩ Leonis pape.

EVangelica lectio dilectiſſimi que per aures corporis interiorem mentium noſtrarum pulſauit auditum: ad magni ſacramenti nos intelligẽtiam vocat Quam aſpirante gratia dei facilius aſſequimur: ſi conſiderationem noſtrá ad ea que paulo ſuperius ſunt enarrata referamus. Saluator enim humani generis deus chriſtus/ condens eam fidem que impios ad iuſtitiam ⁊ mortuos reuocat ad vitá: ad hoc diſcipulos ſuos doctrine monitis ⁊ operum miraculis imbuebat: vt idem vnigenitus dei ⁊ filius hominis crederet. Ná vnum horum ſine alio nõ pderat ad ſalutẽ: ⁊ equalis periculi erat dñz Jeſum chriſtũ aut deũ tãtũmodo ſine homine: aut ſine deo ſolũ hominẽ credidiſſe: cũ vtrũq̄ eſſet pariter confitẽdũ. Quia ſicut deo vera humanitas: ita homini inerat vera diuinitas. Ad cõfirmãdá ḡ huius fidei ſaluberrimá

Inſtrumenta duo fidei.

Digitized by Google

condicionē/interrogauerat diſcipulos ſuos dñs inter di-
uerſas alioꝝ opiniones: quid ipſi de eo crederent q̃d ve
ſentirent. Ubi apoſtolus Petrus per reuelationem ſum-
mi patris/corporea ſuperās ꝛ humana tranſcendens/vi-
dit mentis oculis filiū dei viui: ꝛ confeſſus eſt gloriam
deitatis: q2 non ad ſolam reſpexit ſubſtantiā carnis ꝛ ſan-
guinis/tātūꝗ in hac fidei ſublimitate cōplacuit: vt bea-
titudinis felicitate donat⁹/ſacrā inuiolabilis petre acci-
peret firmitatē: ſupra quā fundata eccleſia/portis infer-
ni ꝛ mortis legibus preualeret: nec in ſoluendis aut ligā-
dis hoīb⁹ quorūcūꝗ cauſis/aliud ratū eſſet in celo/quā
ꝙ Petri sediſſet arbitrio. Hec aūt dilectiſſimi laudate in-
telligentie celſitudo/inſtruēda erat de inferioris ſubſtā-
tie ſacro: ne aplica fides ad gliam cōſtrēde in chriſto dei-
tatis euecta/infirmitatis nře receptionē indignā impaſ-
ſibili deo atꝗ incōgruā iudicaret: ꝛ ita iā in ipſo hūanā
crederet glorificatā naturā: vt nec ſupplicio poſſet affici/
nec morte diſſolui. Et ideo dicēte dño: ꝙ eū oporteret ire
hieroſolymā: ꝛ mlta pati a ſeniorib⁹ ꝛ ſcribis ac principi-
bus ſacerdotū ꝛ occidi: ꝛ tertia die reſurgere: cū beatus
Petr⁹ q̃ ſupno illuſtrat⁹ lumine de ardentiſſima filij dei
cōfeſſione feruebat: cōtumelias illuſionū ꝛ crudeliſſime
Zel⁹ Petri declaratur. mortis opprobriū/religioſo vt putabat/ꝛ libero faſtidio
reſpuiſſet. benigna ab Ieſu increpatiōe correpť⁹: ꝛ ad cu-
piditatē participande cū eo paſſionis aiatus eſt. Subſe-
quens eñ exhortatio ſaluatoris hāc inſpirauit: hoc docuit
vt volentes eū ſequi/negarēt ſe ſibi: ꝛ ꝑ ſpe eternorū le-
uiſſimū ducerēt temporaliū detrimentū: q2 is demū animā
ſuā ſaluā faceret/qui eā ꝑ chriſto ꝑdere nō timeret. Ut g̃
iſtā felicis cōſtantie fortitudinē/toto apli corde ꝯciperēt:
vt nihil de ſuſcipiende crucis aſperitate trepidarēt: vt de
ſupplicio chriſti nō erubeſcerent: nec pudendā ſibi eā pa-
tientiā crederent: q̄ ſic ſubitura erat ſeuitiā paſſionis: vt
nō amitteret gliam ptātis/aſſumpſit Ieſus Petrū ꝛ Ia-
cobū ꝛ Ioānē fratrē ei⁹: ꝛ cōſcēſo cum eis ſeorſum mōte
ꝑexcelſo/claritatē illis ſue glorie ꝑmonſtrauit. Qui licet
intellexiſſent in eo maieſtatē dei: ipſius tñ corporis q̃ diuini-
tas regebat/potentiā neſciebant. Et ideo ꝓprie ſignan-
terꝗ ꝓmiſerat/q̃ſdā de adſtātib⁹ diſcipulis nō prius gu-
ſtare mortē ꝙ viderent filiū hoīs venientē in regno ſuo. i.
in regia claritate/quam ſpecialiter ad naturam ſuſcepti
hoīs pertinentē/his trib⁹ viris voluit eſſe conſpicuā. Nā
illā ipſi⁹ deitatis ineffabilē ꝛ inacceſſibilē viſionē: que in
eternā vitā mūdis corde ſeruať/nullo modo mortali ad-
huc carne circūdati/intueri poterant ꝛ videre. Aperit g̃
dñs corā electis teſtibus gliam ſuā: ꝛ cōmunē illā cū cete-
ris corporis formā tanto ſplendore clarificat: vt et facies
eius ſolis fulgori ſilı̃: ꝛ veſtitus candori niuiū eſſet ēglis
In q̃ transfiguratione illud q̃dē principaliter agebať/vt
de cordibus aploꝝ crucis ſcādalū tolleretť: ne cōturbaret
eorū fidē volūtarie hūilitas paſſionis: q̃b⁹ reuelata eſſet
abſcōdite excellētia dignitatis. Sꝫ nō minore ꝓuidentia
ſpes ſcē eccľie fundabať: vt totū chriſti corp⁹ agnoſceret
q̄li eſſet cōmutatione donandū: ꝛ ei⁹ ſibi honoris conſor-
tiū mēbra ꝓmitterent que in capite prefulſiſſent: de quo
idē dñs dixerat cū de aduentu ſue maieſtatis loqueretur
Mat. xiij. Tunc iuſti fulgebūt ſicut ſol in regno patris ſui: proteſtā-
Ro. viij. te hoc ipſum beato Paulo aplo atꝗ dicēte. Exiſtimo eñ
Col. iij. ꝙ nō ſint cōdigne paſſiones hui⁹ tpis ad futurā gliam q̃
reuelabiť in nobis. Et iterū. Mortui eñ eſtis: ꝛ vita ve-
ſtra abſcōdita eſt cū chriſto in deo: cū eñ chriſt⁹ apparue-
rit vita veſtra/tūc ꝛ vos apparebitis cū ipo in gľia. Con-
firmandis ĩdo aplis ꝛ ad omnē ſcientiā prouehēdis: alia
Tex. quoꝗ in illo miraculo acceſſit inſtructio. ¶ Moyſes ĩdo
ꝛ Helias/lex ſcꝫ ꝛ ꝓphete apparuerūt cū dño loquentes
vt veriſſime in illa quinꝗ virorum ꝑſentia cōpleretť q̃d di-
Mat. xviij. ctū eſt. In duob⁹ vel trib⁹ teſtib⁹ ſtabit oē verbū. Quid
hoc ſtabilius quid firmius verbo/in cui⁹ predicatiōe ve-
teris ac noui teſtamenti cōcinit tuba: ꝛ cū euāgelica do-
ctrina antiquaꝝ proteſtationū inſtrumēta ꝯcurrūt. Aſti-
pulanť eñ ſibi ĩnuicē vtriuſꝗ federis pagine: ꝛ quē ſub
velamine myſterioꝝ ꝑcedētia ſigna ꝓmiſerāt: manifeſtū
atꝗ ꝑſpicuū ꝑſentis glorie ſplendor oſtendit: q2 ſicut ait
beatus Ioannes. Lex ꝑ Moyſen data eſt: gratia autē ꝛ Ioā. i.
veritas per Ieſum chriſtū facta eſt. In quo ꝛ ꝓpheticaꝝ
impleta eſt ꝓmiſſio figurarū: ꝛ legalium ratio preceptorū:
dū ꝛ veram docet ꝓpheciā per ſui preſentiā/ꝛ poſſibi-
lia facit mādata ꝑ gratiā. His g̃ ſacramentorū reuelatio-
nibus Petrus apoſtolus incitat⁹: mundana ſpernens/ꝛ
terrena faſtidiens/in eternoꝝ deſiderium quodā mētis
rapiebatur exceſſu: ꝛ gaudio totius viſiōis impletus/ibi
cū Ieſu optabat habitare vbi manifeſtata eius gloria le-
tabatur. Unde ꝛ ait. ¶ Dñe bonuꝫ eſt nos hic eſſe: ſi vis Tex.
faciam⁹ hic tria tabernacula: tibi vnū/Moyſi vnū/ꝛ He-
lie vnū. Sed huic ſuggeſtioni dñs nō rñdit: ſignificās nō
quidē improbū/ſed inordinatū eſſe q̃d cuperet: cū ſalua-
ri mūdus/niſi chriſti morte nō poſſet: ꝛ exēplo dñi in hoc
notareť credentiū fides: vt licet nō oporteret de beatitu-
dinis ꝓmiſſione dubitari: intelligerem⁹ tñ inter tētatio-
nes huius vite: prius nobis tolerantiā poſtulādā eſſe ꝙ
gloriā: quia tēpora patiendi nō pōt felicitas ꝑuenire re-
gnādi. ¶ Adhuc loquēte eo: ecce nubes lucida obūbra- Tex.
uit eos. Et ecce vox de nube dicēs. Hic eſt filius me⁹ dile-
ctus/in quo mihi bñ cōplacui/ipſum audite. Preſens q̃-
dē erat pater in filio: ꝛ in illo dñi claritate quā ad diſcipu-
loꝝ tēperaret aſpectū: non ſeparabať ab vnigenito geni- Trinitas preſens in tranſfiguratione.
toris eſſentia. Sed ad cōmendēdā proprietatem vtriuſꝗ
perſone: ſicut viſui ſignificauit filiū ſplendor ex corpore:
ſic auditui patrē vox nūtiauit ex nube. Qua voce acce-
pta diſcipuli (ꝙ in faciē ceciderunt/ꝛ timuerūt valde: nō
de ptīs tātū/ſed ꝛ de filij maieſtate) timuerūt. Altiore eñ
ſenſu: vnā vtriuſꝗ intellexere deitatē: ꝛ q2 in fide nō erat
heſitatio/nō fuit in timore diſcretio. Latum ergo illud ꝛ
multiplex teſtimoniū fuit: ꝛ plus in virtute verboꝝ ꝙ in
ſono vocis auditū eſt. Dicēte eñ patre: hic eſt fili⁹ meus
dilectus/in quo mihi bene cōplacui/ipſuꝫ audite: nonne
euidēter auditū eſt. Hic eſt filius meus/cui ex me ꝛ me-
cū eſſe ſine tēpore eſt: q2 nec genitor genito prior/nec gē-
nitus eſt genitore poſterior. Hic eſt filius meus dilectus
quē a me nō ſeparat deitas: non diuidit ptās/non diſcer-
nit eternitas. Hic eſt filius me⁹/nō adoptiuus. ſꝫ ꝓprius
nō aliunde creatus/ſed ex me genitus: nō de alia natura
mihi fact⁹ comparabilis/ſed de mea eſſentia nat⁹ equa-
lis. Hic eſt filius meus: per quē omnia facta ſunt: ꝛ ſine q̃
factū eſt nihil: qui oīa que facio ſimiliter facit: ꝛ q̃cquid
operor inſeparabiliter mecū atꝗ indifferenter operatur
In patre eſt filius ꝛ in filio pater/nec vnꝙ vnitas noſtra
diuiditur. Et cū alius ſim qui genui/alius ille quem ge-
nui: nō aliud tñ de illo vobis cogitare fas eſt ꝙ de me ſen-
tire poſſibile eſt. Hic eſt filius meus dilectus: qui eā quā Equalitas chriſti cū patre.
mecū habet equalitatem: nō rapina appetijt/nec vſurpa-
tione preſumpſit: ſed manens in forma glorie mee/vt ad
reparandū genus humanū exequeretur cōmune cōſiliū
vſꝗ ad formā ſeruilē inclinauit incōmutabilē deitatem.
Hunc ergo in quo mihi ꝑ oīa bene cōplaceo: ꝛ cuius ꝑdi-
catione manifeſtor: cuius humilitate clarificor: incūctan-
ter audite: q2 ipſe eſt veritas ꝛ vita: ipſe virt⁹ mea atꝗ ſa- Ioā. xiiij.
pientia. Ipſum audite/quē legis myſteria ꝑnuntiarunt:
quē ꝓphetarū ora cecinerūt. Ipſum audite/qui mundū
ſanguine ſuo redemit: qui diabolū ligat/ꝛ vaſa ei⁹ rapit:
q̃ peti chirographū/ꝛ ꝑuaricatiōis pacta diſrūpit. Ipſum
audite/q̃ viā aperit ad celū/ꝛ ꝑ crucis ſuppliciū gradus
vobis aſcenſionis parat ad regnū. Quid trepidatis re-
dimi/q̃d paucitis ſaucij liberari. Fiat q̃d me volente vult
chriſtus. Abijcite carnalē libidinem: ꝛ fideli vos armate
conſtantia. Indignū eſt/vt in ſaluatoris paſſione timea-
tis/ꝙ ipſius munere nec in veſtro fine metuetis. Hec di-
lectiſſimi non ad illoꝝ tātū vtilitatē dicta ſunt/qui ea ꝓ-
prijs auribus audierūt: ſed in illis tribus aplis vniuerſa
eccleſia didicit. Quicq̃d ꝛ eoꝝ aſpectus vidit/ꝛ auditus

Digitized by Google

percepit. Confirmetur ergo ſctā p̄dicatiōe ſacratiſſimi
euāgelij oīm fides: ⁊ nemo de chriſti cruce ꝑ quā mūdus
redemptus erubeſcat. Nec ideo quiſꝗ̄ aut pati ꝓ iuſtitia
timeat / aut de ꝓmiſſoꝝ retributione diffidat: q: ꝑ laborē
ad requiē / ⁊ ꝑ mortē tranſiť ad vitā: dū oēm humilitatis
nr̄e infirmitatē ille ſuſciperet. In q̄ ſi in cōfeſſione ⁊ dile-
ctiōe ipſi⁹ ꝑmaneam⁹: ⁊ qḋ vicit vincim⁹ / ⁊ qḋ ꝓmiſit ac
cipim⁹. Quia ſiue ad facieda mādata: ſiue ad aduerſa to
lerāda / ꝓmiſſa ſemꝑ vox p̄ris debet auribus noſtris inſo
nare / dicētis. Hic eſt filius meus dilect⁹ in quo mihi bn̄
cōplacui / ipſum audite: qui viuit ⁊ regnat cū patre ⁊ ſpū
ſancto / per omnia ſecula ſeculorum. Amen.

¶ Dñica. II. Ser. btī Leonis pape.

SEmper quidem nos

dilectiſſimi ſapienter ⁊ iuſte viuere decet: et in
id volūtatē noſtram actionēq; dirigere quod
diuine nouim⁹ placere iuſtitie. Sed cū hi appropinquāt
dies: quos illuſtriores nobis ſalutis noſtre ſacramēta fe
Sacri di- cerūt: diligentiori ſolicitudine corda mundanda ſunt: et
es ſācti⁹ ſtudioſius exercēda eſt diſciplina v̄tutū: vt ſicut ipa my
colendi. ſteria quadā ſui parte maiora ſunt: ita ⁊ noſtra obſeruā-
tia ſuperet in aliquo cōſuetudinē ſuā: ⁊ cui feſtiuitas eſt
celebranda ſublimior / ipe quoq; in ea reperiať ornatior.
Si eñ rationabile ⁊ quodāmodo religioſum videť per
diē feſtū in veſtitu nitidiore ꝓdire: ⁊ habitu corporali hi-
laritatē mētis oſtēdere: ſi ipſaꝝ quoq; orōnis domū pro-
penſiori nunc cura ⁊ ampliori cultu / quātū poſſum⁹ ado:
namus: nōne dignū eſt vt aīa chriſtiana / q̄ verū viuūq; tē
plū dei eſt / ſpeciē ſuā prudēter adornet: ⁊ redēptionis ſue
celebratura ſacra / oī circūſpectiōe p̄caueat: ne vlla eā ma
cula iniq̄tatis obfuſcet / aut duplici cordis ruga dedeco-
ret. Nā qd ꝓdeſt honeſtatis formā p̄ferēs cult⁹ exterior:
ſi interiore hoīs aliquoꝝ ſordeāt cōtaminatione vitiorū?
Oia igiť q̄ animi puritatē / ⁊ ſpeculū mētis obnubilant:
abſtergenda ſedulo / ⁊ quadā elimatione radenda ſunt.
Scruteť q̄ſq; cōſciētiā ſuā: atq; añ ſe ſtatuat ꝓprij cēſurā
iudicij. Uideat ſi in ſecreto cordis ſui / illā quā chriſt⁹ dat
inueniat pacē: ſi deſideriū ſpūs vlla cōcupiſcētia carnis
īpugnat: ſi hūilia nō ſpernit: ſi alta nō appetit: ſi iniq̄ nō
delectať lucro: ſi immoderato rerū ſuaꝝ gaudet augmē
to: ſi deniq; aliena felicitate nō vritur: aut inimici miſeria
non letať: ⁊ cū harū ꝑturbationū nihil in ſe forte repere-
rit / ſyncero cordis diſq̄rat examine q̄liū cogitationū ſpē
frequēteť: ⁊ vtrū nullis vanitatū imaginib⁹ acq̄eſcat: vel
ꝗcito aīm ab his que noxie blandiunť abducat. Nā nul
lis illecebris cōmoueri / nullis tētationib⁹ titillari: nō eſt
iſtius vite q̄ tota tentatio eſt: ⁊ qua nimirū vinciť / q̄ vinci
ab eadē nō vereť. Suꝑbū eſt eñ de nō peccādi facilitate
p̄ſumere: cū hoc ipſum p̄ſumpſiſſe peccaſſe ſit / dicēte btō
I. Joā. j. Joāne ap̄lo. Si dixerim⁹ q: pctm̄ nō habemus / nos ipſos
ſeducimus / ⁊ veritas in nobis nō eſt. Nemo ḡ ſe fallat di
lectiſſimi / nemo decipiat. Neq; itaq; quiſꝗ̄ de cordis ſui
puritate cōfidat: vt putet ſe nullis tētationum periculis
ſubiacere: cū ꝑuigil ille tentator / eos actiorib⁹ pulſet inſi
dijs / q̄s maxie viderit abſtinere pctis. Nā a q̄ dolos ſuos
ꝯtineat: q̄ ipſum quoq; dñm maieſtatis auſus eſt callidi-
tatis ſue fraude tentare? Uiderat ſuꝑbiam ſuā baptizati
dñi Jeſu hūilitate calcatā: intellexerat quadragita dieꝝ
ieiunio omnē cōcupiſcentiā carnis excluſam: ⁊ tamē nō
Argu- deſperauit in artib⁹ malitie ſue ſpecialis improbitas: tā-
mentū a tūq; ſibi de nature nr̄e mutabilitate ꝓmiſit: vt quē verū
maiori. experiebať hoīeꝫ / p̄ſumeret poſſe fieri peccatorē. Si ḡ ab
ipſo dño ſaluatore nr̄o / deceptionū ſuaꝝ diabol⁹ non re-
uocauit inſidias: quāto magis fragilitatē nr̄am īpugna-
re p̄ſumit: q̄s exinde vehemētiori odio / ⁊ inuidia ſeuiore
ꝑſequiť / ex q̄ ei in baptiſmo renūtiauim⁹: ⁊ ab illa cui do
minabatur origine / in nouā creaturā diuina regñatione
trāſiuim⁹: vñ q: dū mortali carne circūdamur / nō deſinit
nobis antiqu⁹ hoſtis laqueos pctī vbiq; ꝑtendere: ⁊ nūc
maxime aduerſum chriſti membra ſeuire / q̄ñ ab eis ſacra
tiora ſunt celebrāda myſteria. Merito doctrina ſpūſſcti
hac eruditiōe imbuit ppl'm chriſtianū: vt ad paſcale feſtū
ſe ꝑ quadraginta dierū ꝯtinētiā p̄pareť / cui⁹ purificatio
nis rō iā nō inuitat ad obſeruantiā ſue ſalubritatis: ⁊ dili
gētiā nobis ꝓpoſite caſtigationis indicit. Quāto enim
ſancti⁹ q̄ſq; hos dies inueniť egiſſe: tāto ꝓbať paſca dñi
religioſi⁹ honoraſſe. In diebus ḡ ſcrōꝝ ieiunioꝝ pietatis
opa / q̄b⁹ ſemꝑ ſtudēdū eſt / abūdāti⁹ exeq̄mur: miſerico-
des ſimus ad oēs / maxime aūt ad domeſticos fidei: vt in
ipis q̄ppe eleemoſynaꝝ diſtributiōib⁹ bonitatē patris ce
leſtis imitemur: q̄ ſolē ſuū oriri facit ſuꝑ bonos ⁊ malos /
pluit ſuꝑ iuſtos ⁊ iniuſtos. Quis ḡ fideliū ſit p̄cipue ad- Pietas
iuuāda pauꝑtas: etiā illi tñ q̄ nondū euāgeliū p̄ceperunt in oēs ex
in ſuo labore miſerādi ſunt: q: in oīb⁹ hoīb⁹ nature diligē ercenda
da eſt cōio. Que nos etiā his benignos debet efficere: q̄
nobis q̄cūq; ſunt cōditiōe ſubiecti: maxime ſi eadē grā
iā renati / ⁊ eodē ſanguinis chriſti p̄cio ſunt redēpti. Si-
mul etiā cū iſtis habem⁹ / ꝙ ad imaginē dei ꝯditi ſumus:
nec carnali origine a nobis / nec ſpūali natiuitate diuiſi
ſunt. Eodē ſpū ſctificamur / eadē fide viuim⁹ / ad eadē ſa
cramēta cōcurrim⁹. Nō ſpernať hec vnitas / nec vilis ſit
nobi; tāta cōio: ſꝫ hoc ipm nos ꝑ oia faciat mitiores / ꝙ eo-
rū vtimur ſubiectiōe: cū q̄b⁹ vni deo eadē ſubijcimur ſer-
uiture. Si q̄ ḡ hoꝝ ꝑuiorib⁹ dños ſuos offendere delictis
īdulgētiā nūc in dieb⁹ recōciliatiōis recipiāt: auferat mi
ſeratio ſeueritatē / ⁊ venia deleat vltionē. Nullū cuſtodia
teneat / nullū carcer includat: qm̄ dñs nr̄ miam ſuam hac
cōditiōe ꝓmiſit: vt his remittēda ſibi noſſet pctā ꝓpria / q̄
remiſiſſent aliena. Diſſentionū materie dilectiſſimi ⁊ ini
micitiarū aculei cōterātur: ceſſent odia / deficiāt ſimulta-
tes / in vnitatē dilectiōis oia chriſti mēbra cōueniāt. Bea Mat. v.
ti pacifici: qm̄ filij dei vocabuntur. Nec ſolū filij / ſed etiā
heredes: coheredes autē chriſti dñi noſtri: qui viuit et re
gnat deus / per omnia ſecula ſeculorum. Amen.

¶ De eadē dñica. Mat. XV.

¶ In illo tēpore: Egreſſus Jeſus: ſeceſſit in par
tes Tyri ⁊ Sidonis. Et ecce mulier Chananea
a finib⁹ illis egreſſa clamauit dicēs ei. Miſerere
mei dñe fili Dauid: filia mea male a demonio ve
xatur. Et reliq̄. Homilia venerabilis Bede p̄ſby.

HAlectione ſancti eu-

angelij que modo lecta eſt fratres chariſſimi:
audiuimus magnā mulieris fidem: patientiā
conſtantiā ⁊ hūilitatē. Cui⁹ magis eſt admiranda mētis
deuotio: q̄ ipſa q̄dē vtpote gētilis a diuinorū eloquioꝝ
funditus erat ſegregata doctrinis: nec tñ illis q̄ eadē elo
quia p̄dicāt ſit priuata v̄tutib⁹. Habebat nāq; magnā fi-
dei ꝑfectionē: q̄ pietatē ſaluatoris implorans ait. ¶ Mi Lex.
ſerere mei dñi fili Dauid. Cū eñ eūdē dñꝫ filiū Dauid ap
pellat: ꝑfecto ptꝫ / q: verꝫ hūc hoīeꝫ / verū credit ⁊ deū. Cū
ꝓ filia rogans: nō illā ſecū adducit: nō dñm ad eam veni-
re p̄catur: cōſtat aptiſſime ꝙ eū v̄bo ſalutē poſſe dare cō
fidit: cui⁹ p̄ſentiā corpis nullā requirit. Sꝫ in h̄ ꝙ eū poſt Uirtus
multas lachrymas tādē pſtrata adorat / dicēs: dñe adiu- Chana-
ua me: nequaꝗ̄ ſe de ei⁹ diuina maieſtate ambiguā do- nee no-
cet cui⁹ adorādā vt dei didicit eſſe potentiā. Habet patiē tatur.
tie v̄tutē nō exiguā: q̄ dño ad p̄mā petitionē ei⁹ nō reſpō-
dente v̄bū / nequaꝗ̄ a p̄cib⁹ ceſſat: ſed ampliori inſtantia
auxiliū qḋ ceperat pietatis ei⁹ implorat. Rñdere aūt diſ
fert ei dñs: nō q: miſericors medic⁹ miſeroꝝ p̄ces deſpicit
de quo veraciſſime ſcriptū eſt. Deſideriū pauperū exau- Pſal. x.
diuit dñs: ſed vt perſeuerantiam mulieris nobis ſemper
imitabilem demonſtret: q̄ quo magis cōtēpta videbať a
dño / eo ardētius ceptis p̄ſtabat in p̄cib⁹. Rñdere differt
vt diſcipuloꝝ quoq; ſuorum miſericordes aīos q̄ quaſi

Digitized by Google

hominesad clamorẽ mulieris publice eos proſequentis
erubeſcebãt ad poſtulandum ſimul cum ea prouocaret.
Nã ipſe tẽperamentũ miſericordie ſue nouerat/q̄ oia in
menſura ꝛ numero ꝛ pondere diſpoſuit. Reſpondere di-
ſtulit/ne daretur occaſio iudeis calumniandi/ꝙ gẽtiles
in docẽdo vel ſanando pretulerit:ideo ipſe fidem eius ſu
Tex. ſcipere iuſte recuſauerit. Et hoc eſt quod ait. ¶ Nõ ſum
miſſus niſi ad oues q̄ perierunt domus iſrael. Qr per ſe
ipſe ſolus docebat iudeos/qui per ſuos diſcipulos etiam
Joan. x. gentiles ad fidei gratiã vocauit. De q̄bus dicit alibi. Et
alias oues habeo q̄ non ſunt ex hoc ouili:ꝛ illas oportet
me adducere:ꝛ vocẽ meã audient:ꝛ fiet vnũ ouile ꝛ vnꝰ
paſtor. Hinc eſt ꝙ vnã per ſe in corpore gẽtilẽ ſanaturus
puellã:nõ hoc anteꝙ̄ ꝓbata oibus incõparabili fide ma
tris perficit. Habet autẽ eadẽ mater etiã cõſtantie ꝛ hu-
militatis inſigne precipuũ:que canibus cõparata a dño
nec ſic quidẽ ab inſtantia p̄candi deſiſtit:vel a ſperando
pietatis munere mentẽ reuocat:ſed ſuſceptã libenter cõ
plexata cõtumeliã:non ſolũ canibꝰ ſe ſimilẽ non negat ſꝫ
ꝛ catellis ſeipſam equiparandã adiũgit:prudẽtiq̄ꝫ argu-
mẽto dñi ſententiã cõfirmat/nec cepte a ſe tñ petitionis
improbitate quieſcit. Cõfirmat nãq̄ꝫ ſniam dñi/cui dicẽti
Tex. ¶ Nõ eſt bonũ ſumere panẽ filiorũ ꝛ mittere canibꝰ:re-
dit:etiã dñe.i.veraciter vt aſſeris ita eſt: qꝛ non eſt bonũ
ſumere ſalutẽ plebi iſrł celitꝰ deſtinatã/ꝛ dare eã gẽtibus
Tex. Sed cũ addit. ¶ Nã ꝛ catelli edũt de micis q̄ cadunt de
menſa dñoꝝ ſuoꝝ:prudẽtiſſime demõſtrat quantã hũili-
tatẽ/qualẽ intus gerat pectoris cõſtantiã:que indigna
q̇dẽ ſit integris dñi doctrinis:q̄bus iudei vtebanť epu-
lis refici:ſed quãtulacũq̄ꝫ ei a dño foret impertita gratia
hanc ſibi ad ſalutẽ proficere poſſe putauerit. Vñ recte a
pio ſaluatore/qui p̄ces illius nõ ſupba dedignatione:ſed
diſpenſatione prouida ad tẽpus diſtulit/audire meruit.
Tex. ¶ O mulier magna eſt fides tua/fiat tibi ſicut vis. Ma
gnã quippe ſatis habebat fidẽ:que nec ꝓphetarũ antiq̄
nec recẽtia ipſiꝰ dñi miracula p̄cepta vel promiſſa cogno
ſcens:inſuper a dño toties cõtẽpta pſeuerat in precibus:
ꝛ quẽ fama tãtũ vulgãte didicerat ſaluatorẽ/rogãdo pul
ſare nõ omittit. Propter qḋ ꝛ magnũ ſue poſtulatiõis cõ
ſequiť effectũ:cũ dño dicẽte/fiat tibi ſicut vis: ſanata eſt
filia eiꝰ ex illa hora. Merito aũt hec mulier:natura q̇dẽ
gentilis/ſed corde cõſtans ꝛ credula:cõgregate de gẽti-
bus eccłie fidẽ deuotionemq̄ꝫ ſignificat:quã expulſi de
iudea p̄dicatores ſcti/verbo ſimul ꝛ myſteriis gr̃e celeſtis
Allego-ria notabilis. imbuerũt. Relegamꝰ nãq̄ꝫ ſuperiorẽ ſcti euãgelij lectio-
nẽ ꝛ ieniemꝰ:qꝛ veniẽtes ab hieroſolymis ſcribe ꝛ pha-
riſei/grauiſſimis dñm ꝛ diſcipulos eius pſidie ſue pulſa-
uere tumultibꝰ:quos ipſe mox digna inuectione coerci-
tos reliquit. Et egreſſus inde ſeceſſit in partes Tyri ꝛ Si
donis. Ubi manifeſte p̄figurať:ꝙ poſt paſſionẽ reſurre-
ctionẽq̄ꝫ ſuã dñs in p̄dicatoribꝰ ſuis/iudeoꝝ pfida corda
relicturꝰ:ꝛ in partes gentiũ exteraꝝ eſſet ſeceſſurꝰ. Tyrꝰ
q̇ppe ꝛ Sidon q̄ ciuitates fuere gentiliũ/monimẽta do-
ctrine ac vite gẽtilis:in q̄bꝰ ſtulti cõfidũt/indicãt. Vñ bñ
mulier q̄ dñm credula p̄cať a finibꝰ illis egreſſa phibeť:
qꝛ niſi priſce cõuerſationis habitacula vana reliq̄ſſet/ad
chriſti eccleſiã nũꝙ̄ veniret:niſi tota antiq̄ dogmata ana
thematizaſſet erroris/nequaꝙ̄ nouã fidei ſuſcipere gr̃az
poſſet. Ut cũ beatꝰ Paulꝰ in iudaiſmo ꝓfeciſſet/poſtea
vocatꝰ in eccleſia dei ꝓfecit vltra coetaneos ſuos. Filia
demonioſa pro qua poſtulat:aia q̄liber eſt in eccłia/mali
gnorũ ſpirituũ magis deceptiõibꝰ ꝙ̄ cõditoris ſui man-
cipata p̄ceptis:pro qua neceſſe eſt mater eccleſia dñm ſo
licite interpellet:vt quã ipſa foris monẽdo/obſecrãdo in
crepãdo corrigere nõ valet:ille interiꝰ aſpirãdo corrigat:
atq̄ꝫ ab errorũ tenebris conuerſam/ad agnitionẽ vere lu
cis excitet. Ueruetiã ſi ad primas rogantis eccłie lachry
mas dñs rñdere.i.poſtulatã errãtibꝰ ſoſpitatẽ mẽtis dare
diſtulerit:nec ſic q̇dã a petẽdo/querendo/pulſando deſi
ſtẽdũ eſt:neq̄ꝫ impetrãdi ſubeũda eſt deſperatio:ſed tan-
ta potius perſeuerandum inſtantia:tã obſtinato frequẽ
tandus clamore ſaluator:tãta etiã ſanctorũ eius inter li-
tanias appetẽda ſuffragia:donec ꝛ ipſi de celis dño pro
audienda ſupplicent eccleſia. Sicq̄ꝫ fit/vt ſi mentẽ ab in
tentione ꝓpoſita non mutauerit:nequaꝙ̄ fructu petitio
nis fraudeť:ſed ſiue pro ſua fragilitate q̄s:ſeu ꝓ alijs in-
teruenerit/deſiderato potiať effectu. Nã ꝛ ſi quis nimi
conſciẽtiã hꝫ auaritie/elationis/vane glorie/indignatio
nis/iracundie/vel inuidie:ceteroꝝ ve vitioꝝ ſorde pollu-
tã/filiã ꝓfecto hꝫ male a demonio vexatã:ꝓ cuius ſana-
tione ſupplex ad dñm currat:qꝛ nimirũ de corde cogita-
tionẽ ꝓgenitã/diabolica tolerat arte dementatã: cuius
emendationẽ a pio cõditore/crebris immo continuis de
beat flagitare lamẽtis ꝛ p̄cibꝰ. Si q̄s bona que geſſit:for
te periurij/furti/blaſphemie/detractionis/rixe:vel etiã
corporalis immũditie:ceterorũ ve hmõi peſte fedauit:fi-
Uirtu-tes vitijs obſidẽť. liam habet immũdi ſpũs furijs agitatã:qꝛ vcꝫ actionem
quã bñ laborando ediderat:iã diaboli fraudibꝰ ſeruien-
do ſtulte diſꝑdidit. Ideoq̄ꝫ neceſſe eſt:vt cũ reatũ ſuũ co-
gnouerit/mox ad p̄ces lachrymaſq̄ꝫ cõfugiat/ſanctorum
crebris interceſſionibꝰ auxilia querat:qui ꝓ aie eius ſalu
te rogãtes dño dicãt. Precamur dñe miſerator ꝛ miſeri-
cors/patiens ꝛ multe miſerationis/dimitte eã qꝛ clamat
poſt nos. Dimitte reatũ ꝛ dona gr̃am:qꝛ noſtrũ intimo af
fectu querit ꝓ ipꝰ ſuffragiũ. Neceſſe eſt debita ſubmiſſus
humilitate:non iam ſe ouiũ Iſraeliticarũ/id eſt munda-
rum conſortio dignũ iudicet animarũ:ſed potius cani cõ
parandũ/ꝛ celeſtibꝰ indignũ arbitreť eſſe muneribus.
Nec tamen deſperando a p̄candi quieſcat inſtantia:ſꝫ in
dubitata mente de largitoris ſummi bonitate confidat:
qꝛ qui de latrone confeſſorẽ:de pſecutore apl̃m/de publi-
cano euangeliſtã/de lapidibꝰ potuit facere filios Abrae
ipſe etiam canẽ impudentiſſimũ conuertere Iſraeliticã
poſſit in ouẽ:cui merito donare caſtitatis etiã vite eterne
paſcua largiatur.i.peccatorem cõuerſum a via ſua mala
iuſtũ facere dignetur:quem merito bone actionis ad re
gnũ celeſte perducat. Videnſq̄ꝫ dñs tãtũ fidei noſtre ar-
dorẽ/tã ptinacẽ orandi pſeuerantiã/tandẽ miſerebitur ꝛ
nobis q̄ꝫ ſicut volumꝰ fieri concedet:vt vcꝫ expulſis vitio
ſarũ tumultibus cogitationũ/dimiſſis pctoꝝ nexibꝰ ꝛ pu
ra nobis ſerenitas mẽtis/ꝛ pfectio boni reintegreť opis
Notandũ interea/ꝙ hec orandi ptinacia ita ſolum mere
tur eſſe fructifera:ſi qḋ ore p̄camur hoc etiã mẽte medite
mur:neq̄ꝫ alio clamor labiorũ/ꝙ̄ cogitationũ ſcindať in
tuitꝰ. Sũt eñ q̄ intrantes eccleſiã/multis pſalmodiã vel
oronẽ ſermonibꝰ ꝓlongãt:ſed alibi corde intẽdẽtes/nec
ipſi q̇d dicãt recolũt. Orãtes q̇dẽ orãtes/ſꝫ mẽte foris vagan
Oratio-nis fru-ctifere forma. tes/oi ſe oronis fructu priuãt:putãtes a deo p̄cẽ exaudi-
ri quã nec ipi q̄ fundũt audiũt:qḋ antiq̄ hoſtis inſtinctu
fieri/nemo q̄ aiaduertere neq̄at. Sciẽs eñ vtilitatẽ oran
di ꝛ inuidẽs hoibꝰ gr̃am impetrãdi:immittit hoibꝰ multi-
moda cogitationũ leuiũ:ꝛ aliq̄n etiã turpiũ nocentiũq̄ꝫ
phãtaſmata:q̄bꝰ oronẽ ipediat adeo/vt nõnũꝙ̄ tales tã
toſq̄ꝫ diſcurrẽtiũ cogitationũ fluctꝰ pſtrati in orone tole-
remꝰ/q̄les nec in lecto reſupini iacẽtes tolerare noueri-
mꝰ. Vñ neceſſe eſt fr̃es chariſſimi/vt agnitã diaboli cure
mꝰ ſupare malitiã:ꝛ ipſi vcꝫ animũ ab hmõi nebulis/q̄s
hoſtis aſꝑgere gaudet/inquãtũ poſſumꝰ ſerenãdo:et pij
defenſoris ꝑpetuũ flagitãdo p̄ſidiũ:q̄ potẽs eſt(ꝙ̄uis in
dignis pctoribꝰ)ꝛ pure orãdi/ꝛ pfecte ipetrãdi cõcedere
gratiã. Multũ aũt iuuat oronis puritas:ſi in oi loco vel
tempore/nos ab actibus temperemꝰ illicitis:ſi ſemꝑ ab
otioſis ſermocinationibus auditũ pariter caſtigemus ꝛ
linguã:ſi in lege dei ambulare ꝛ teſtimonia eiꝰ aſſueſca-
mꝰ toto corde ſcrutari. Quecũq̄ꝫ eñ ſepiꝰ agere loq̄ vel
audire ſolemꝰ:eadẽ neceſſe eſt ſepiꝰ ad aim q̄ſi ſolitã pro
priamq̄ꝫ recurrant ad ſedem. Et ſicut volutabra ſues pa
luſtria:columbe lympida ſolent frequentare fluenta:ita
cogitationes impure mentẽ immundam perturbant:ca
ſtam ſpirituales ſãctificãt. Sane ſi ad exẽplũ Chananee

Digitized by Google

mulieris/in orando perſtemus fixiq́ꝫ manemus:aderit
gratia cōditoris nr̄i/q̄ cūcta in nobis errata corrigat:im
mūda ſcilicet/turbulēta ſerenet. Fidelis nāqꝫ ⁊ iuſt⁹ eſt
vt remittat nobis pctā nr̄a/⁊ mūdet nos ab oī iniq̄tate:
ſi ad illū ſedula mētis voce clamem⁹:q̄ viuit ⁊ regnat cū
pr̄e in vnitate ſp̄ūſſcti de⁹/per oīa ſecula ſeculorū. Amen.

¶ Feria. II. Joannis. VIII.

¶ In illo tempore: Dixit Jeſus turbis iudeorū:
Ego vado et queritis me:⁊ in pctō veſtro morie
mini. Et quo ego vado: vos non poteſtis venire
Et reliqua Homilia lectionis eiuſdem.

Refert ſuperius ſctūs
euangeliſta Joannes:q: cum doceret dn̄s in
gazophilatio tēpli:⁊ diuinitatis ſue myſteria
apertiſſime populis panderet:voluerūt eū iudei appre
hendere/ſed nemo miſit in eū manus:q: nondū venerat
hora ei⁹. Nondū eīm venerat volūtas ipſius ⁊ diſpoſitio
nis hora:q: ſicut volūtarie natus/ſic ⁊ volūtarie paſſus
eſt. Q: ergo illi dn̄m apprehendere voluerunt:vt oſtēde
ret ieſſicaciter illos conari/q̄diu ipē nollet:ideo dn̄s eis
Tex. dixit qđ mō audiuim⁹. ¶ Ego vado ⁊ q̄ritiſ me. Ac ſi aliijs
v̄bis diceret. Fruſtra me pſeq̄mini/incaſſum mihi man⁹
iniĳcere tētatis. Ego eīm p̄finiui tp̄s/qn̄ p ſalute hūani
generis pati debeā. Ego inq̄t vado/ego volēs ad paſſio
nē pgo. Uos aūt nec mō mali aliq̄d mihi poteſtis facere
q: ego nolo. Et q̄ritiſ me:nō amore ſꝫ odio. Deniqꝫ cū chri
ſtus de mundo diſceſſit:poſtq̄ p paſſionē oculis ſe hoīm
abſentauit:q̄ſierūt eū iudei pſequendo in ap̄lis ⁊ ceteris
Act. ix. credētib⁹. Vn̄ ⁊ Saulo pſecutori dictū eſt. Saule Saule
q̄d me pſeq̄riſ? Queſierūt etiā ſcti ap̄li amatores ipſi⁹ illū
pſentē hr̄e cupiētes:⁊ deſiderio viſiōis ei⁹ eſtuātes. Hoc
Chriſt⁹ quō q̄rē dus. ḡ modo inq̄ram⁹ chriſtū/q̄ eū q̄rebāt ſcti ap̄li:vt eū ſemp
diligam⁹/edificetq́ꝫ ille cor nr̄m q̄ ait. Queſiui vultū tuū
vultū tuū dn̄e req̄rā:ne auertas faciē tuā a me. Illo itaqꝫ
mō inquiram⁹ chriſtū:nō illo q̄ eū queſierūt iudei inimici
chriſti. Illi eīm q̄rebāt vt haberēt/iſti vt pderēt. Vn̄ et ne
putaret bn̄ illos eū q̄ſituros/adiūxit. Et in pctō vr̄o mo
riemini. Ille in pctō ſuo morit:q̄ pmanet in pctō vſqꝫ ad
morē. Et q: puidebat illos in ſua malitia pſeueraturos
Tex. ideo dixit. ¶ In pctō veſtro moriemini. Et q: videbat in
illis oībus vnā volūtatē/ſimilēq́ꝫ malitiā:ideo in ſingu
lari nūero dixit/in pctō veſtro. Quia v̄o pari affectu oēs
eū pdere volebāt/q̄ ad ſaluādos eos venerat:idcirco in
Tex. plurali numero dixit/moriemini. ¶ Quo ego vado vos
nō poteſtis venire. Nō poterāt venire q̄ ibat:q: in eū cre
dere nolebāt:⁊ q: eū nō diligebāt. Atqꝫ ideo ad illā glīaz
ad quā ille p mortem feſtinabat/ipſi venire nō poterant
Joā. xiij. Hoc ipſum alibi ap̄lis loquēs dixit. Quo ego vado/vos
nō poteſtis venire modo. Neqꝫ eīm tūc q̄ ipē ibat venire
poterāt:q: necdū pillo pati erāt idonei:ſed poſtea erant
vētūri. Nō ḡ abſtulit eis ſpem/ſꝫ p̄dixit dilationē. Judei
v̄o nūq̄ q̄ ibat vētūri erāt:q: in eū credere nolebant. Et
idcirco audierūt. In pctō vr̄o moriemini. Sed audiam⁹
q̄d r̄nderūt:v̄ba dn̄i carnaliter tātū audiētes ⁊ nō intelli
Tex. gētes. ¶ Nunq̄d interficiet ſemetipſum:q: dicit q̄ ego va
do nō poteſtiſ venire? Ô ceca mēs ⁊ ſuis tenebris obſcu
rata. Nunq̄d ſi dn̄s interficiat/ſeq̄ eū ad morē non pote
rāt? Aut nunq̄d mori ipī nō valebant? Ergo q̄ ego vado
dixit:nō de eo q̄ ibat ad morē:ſꝫ de eo q̄ vētur⁹ erat poſt
morē:hoc eſt de glīa ad quā p paſſionē ⁊ mortem ppera
Tex. bat:⁊ ad hanc illi puenire nō poterāt. Sꝫ iā videam⁹ q̄d
his dn̄s r̄nderit. ¶ Uos deorſum eſtis:ergo de ſuperius
ſum. De deorſum inq̄t eſtis/terrena ſapitis/terrenis dele
ctamini/terrenis inhiatis/ſurſum corda nō leuatis. Ego
de ſuperi⁹ ſum:hoc eſt a patre/quo nihil eſt ſuperius:q:
pater de nullo eſt. De ſuperi⁹ erat.i. de deo patre erat:q:
verbū eius erat:⁊ ab illo eternus ⁊ cōſubſtātialis genit⁹
fuerat:ante omnē creaturā ante tp̄s/vl̄ q̄cq̄d in tpe excogi

tari pōt. ¶ Uos de hoc mūdo eſtiſ:ego nō ſum de hoc Tex.
mundo. De hoc mūdo erāt:q: peccatores/q: iniq̄ ⁊ infide
les erāt. Sed nūquid ap̄li ⁊ ceteri ſancti de hoc mundo
non erant? De mundo erant:q: de Adam nati fuerant:ſꝫ
de mundo.i. de carnali conuerſatione a dn̄o electi fuerāt
Juxta quod alibi dicit. Ego vos elegi de mundo. De mū Joā. xv.
do ergo erant/ſed iam non erant de mūdo/q: electi erāt
de mundo ⁊ ad eum pertinebant per quē factus eſt mū
dus. Judei vero quia perſeuerabant in peccato/perma
nebant in mundo. Propterea eis dictū eſt:in peccato ve
ſtro moriemini. ¶ Dixi ergo vobiſ/q: moriemini in pecca Tex.
to. Si enim nō credideritis quia ego ſum:moriemini in
peccato veſtro. Reddit illis ſpem/⁊ oſtendit quomodo
poſſint nō mori in peccato ſuo:vꝫ ſi in eū credāt. Ergo
inter eos tunc q̄bus dn̄s loquebatur erant plurimi q̄ nō
erāt credituri/atqꝫ ideo illi in peccato ſuo morituri erant Ratio
aliĳ qui credituri erant/⁊ hi a peccatis liberandi erant. nōis dei
Notandum vero q̄ dicit:ſi non credideritis q: ego ſum Ego ſuz
nec addit q̄d eſſet. Nō dixit:ſi nō credideritis q: ego ſum
chriſtus:vel q: ego ſum filius dei/vel ego ſum quem pro
phete p̄dixerunt:nihil horum dixit/ſed tātū ego ſum. Ni
mirū vt oſtenderet ſe illū eſſe:qui olim Moyſi dixerat.
Ego ſum qui ſum. Eodem verbo eſſenti e vſus eſt loquēs Exo. iij.
pplo iudeorum:quo tunc vſus eſt ad Moyſen loquens
per angelum/quē dirigebat ad liberandum populū ſuū
Ac ſi diceret. Ego qui tunc veni per angelū/vt mitterez
Moyſen ad liberādū populum meū:ego per memetipſz
veni liberare genus humanū. Niſi ergo credideritis:q:
ego ſum de⁹:moriemini in peccato veſtro. Sed illi in ſua
ſtultitia perſeuerantes:⁊ verborū dn̄i ſubtilitatem non
intelligentes/reſpōderunt. ¶ Tu quis es? Sed dn̄s ad Tex.
inſtruendos eos qui in eum credituri erant/reſpondit.
¶ Principiū qui ⁊ loquor vobis. Principium ſe dn̄s ap Tex.
pellat:q: oīa per ipſum facta ſunt. Ipſe eīm dei ſapientia/
de quo p̄s. deo patri dicit. Omnia in ſapientia feciſti. Si Pſ. ciij.
igitur oīa fecit in ſapiētia.i. in filio ſuo:vtiqꝫ ipſe eſt prin
cipium oīm rerū/quas per eū deus pater creauit. Dicit
⁊ pater principium:q: in principio erat verbū.i. in patre
fili⁹. Unū tn̄ eſt pricipiū pr̄ ⁊ filius: q: vnus deus pater ⁊
filius. Principium ait/qui ⁊ loquor vobis. Ac ſi diceret.
Ego ſum deus qui propter vos humilis fact⁹ ad hoc de
ſcendi:vt vobis loqui poſſem per ſuſceptā formā. Credi
te ergo me eſſe principiū:quia vt hoc credatis loquor vo Tex.
bis. ¶ Multa habeo de vobis loqui ⁊ iudicare. In alio
euāgelĳ loco dixit. Ego non iudico quēq̄: q̄d eſt qđ nūc
dicit. Multa habeo de vobis loq̄ ⁊ iudicare. Sed illud Joā. viij
de primo aduentu dixit:quo nō venit vt iudicaret mūdū
ſed vt ſaluaret. Quod aūt nunc dicit/multa habeo loqui
de vobis ⁊ iudicare:ſm aduētū ſuū inſinuat:qn̄ ad iudi
cādos viuos ⁊ mortuos vētur⁹ eſt. ¶ Sed qui me miſit Tex.
verax eſt. Ac ſi diceret. Idcirco v̄itatē dico/q: filius ſum
veracis. Pater eīm verax eſt/filius veritas. Et ſicut eſt
filius a patre/ſic veritas a verace. Et attēdēdū q̄ omnē Exēplo chriſti do ceamur.
gloriā dat deo patri vnicus fili⁹:vt nos tali inſtruat exē
plo:q: ipſe q̄ eſt coetern⁹ fili⁹ oēm gloriā dat ei a quo eſt:
multomagis nos deū in ſuis operib⁹ glorificare debem⁹
cuius ſerui ſumus. ¶ Et ego que audiui apud eum/hec Tex.
loquor in mundo. Quid audierat apud patrē/niſi veri
tatē? Ueritatē ḡ audierat/veritatē loq̄bat. Audiuit aūt
apud patrē/q: eſt a patre. Nihil eīm illi aliud audiſſe niſi
eſſe:quia ab illo habet audientiā a quo habet eſſentiam
¶ Et nō cognouerunt q: patrē ei⁹ dicebat deū. Quare Tex.
nō cognouerūt? Q: adhuc carnalibus inherebāt:necdū
oculos cordis apertos habebant:q̄bus patris ⁊ filĳ eq̄li
tatem intelligere valerēt. ¶ Dixit ergo eis. Cū exaltaue Tex.
ritis filiū hominis/tūc cognoſcetis quia ego ſum. Exal
tationē hoc loco paſſionē ſuā notat:qua exaltatus eſt in
cruce. Hec nāqꝫ exaltatio humiliatiōis fuit/nō glorifica
tionis:ſm quā humiliauit ſeipſum/factus obediēs patri Phil. ij.
vſqꝫ ad morē. Ait ergo. Cū exaltaueritis filiū hoīs/tunc
cognoſcetis

Digitized by Google

cognoſcetis q: ego ſum. Preuidebat em̄ ibi quoſdā quos
ante mūdi cōſtitutionē p̄deſtinauerat/poſt ſuā paſſio-
nē crediturꝰ. De q̄bꝰ in actibꝰ apl'oꝝ legimꝰ: q: p̄dicāte
Petro vna die crediderūt tria milia/alia die quinq3 mi-
lia: ⁊ deinceps multa milia. Tūc inq̄t cognoſcetis/q: ego
ſum. Acſi diceret. Idcirco differo fidē veſtrā: vt impleam
paſſionē meā. Cū ħo me in cruce exaltaueritis/ſicut quō-
dā Moyſes exaltauit ſerpētē in deſerto: tūc cognoſcetis
Tex. me deū vniꝰ cū p̄re ſubſtātie. ¶ Et a meipſo facio nihil: q:
nec ſum a meipſo. Ab ipſo eſt mihi opatio/a quo ⁊ gn̄atio
Et ſicut docuit me p̄r hoc loquor in mūdo. Nō ſic docuit
pater filiū quaſi indoctū genuerit: ſ3 docuit/hoc eſt ſcien
tē genuit: ſimplex em̄ natura ħitatis: ⁊ hoc eſt illi eſſe qđ
Tex. noſſe: ⁊ ab illo h3 ſciētiā a quo h3 eſſentiā. ¶ Et q̄ me mi-
ſit mecū eſt. Deꝰ p̄r filiū miſit: q: eū icarnari ꝯſtituit. Miſ
ſio em̄ eius incarnatio eſt. Deꝰ ergo p̄r cū filio eſt: q: vnū
ſunt p̄r ⁊ filius: vna eſt illis ſubſtātia eadēq3 deitas/indi-
uiſa maieſtas. Et t̄n cū ſimul ſint: ſolꝰ filiꝰ miſſus eſt: hoc
Miſſio eſt: ſolus filius incarnatꝰ eſt/ſicut ⁊ ſolus filiꝰ paſſus eſt.
filij q̄ ſit Deus ergo p̄r ſemꝑ cū filio fuit ⁊ eū nō reliq̄t: ⁊ t̄n vt di-
ctū eſt/ſolius filij ꝑſona carnē aſſumpſit/paſſiōiq3 ⁊ mor
ti ſubiacuit. Dei aūt patris ꝑſona: ab iſta incarnatiōis et
paſſiōis iniuria fuit aliena. Ut em̄ aliquo notat̄ exēplo
ſicut arbor aliqua radiū ſolis in ſe ſuſcipiēs: ferro incidit̄
cū t̄n radius ſolis nec incidi poſſet: nec ab arbore ſepara-
ri: ita deꝰ p̄r ⁊ ipſa in chriſto diuinitas: pati nō potuit ſed
ſola humanitas chriſti paſſibilis fuit. ¶ Quia q̄ placita
Tex. ſunt ei ſemper facio. Que deo patri placita erāt ſemꝑ fa
ciebat: q: volūtatē eius ſalutē humani gn̄is operādo ad-
implebat: ⁊ peccati totius ꝑpetuo expers immuniſq3 ꝑſe
uerabat: q: pctm̄ nō fecit/nec dolus inuētꝰ eſt in ore eiꝰ.
1. Pe. ij. Quapropter ⁊ nos ſi mēbra eius eſſe volumꝰ/capitis no
ſtri exēpla imitari ſtudeamꝰ. Agamus q̄ ſunt placita deo
caſtificemus animū ab omni cōcupiſcētia: edomemꝰ illi-
citos carnis appetitus: mala q̄ nos ꝑpetraſſe meminimꝰ
lachrymis penitētie diluamꝰ: ⁊ bonis inquatū poſſumꝰ
operibus inſiſtamus: quatenus deū ⁊ inter ſeculi preſſu-
ras adiutorem ⁊ protectorē habere/⁊ in futuro ad illud
ſūmū bonū viſiōis eiꝰ mereamur feliciter ꝑuenire. Amē.

¶ Feria. III. Matthei. XXIII.

¶ In illo tēpore: Locutus eſt Jeſus ad turbas
et ad diſcipulos ſuos dicens. Super cathedram
Moyſi ſederūt ſcribe et phariſei. Omnia ergo
quecumq3 dixerint vobis: ſeruate et facite: ſecū-
dum vero opera eorum nolite facere. Et reliqua.

Homilia Herici de eadem lectione.

REpudiatis dn̄s vt di-
gnū erat tētatoribꝰ/ad ſeruos ſermonē cōuer-
tit/vt illoꝝ cōfuſio iuſtoꝝ fieret diſciplina. In-
fructuoſum nāq3 eſt ħbū in quo ſic alter cōfundit̄/vt nō
Tex. alter erudiat̄. ¶ Super cathedrā (inq̄t) Moyſi ſederūt
Scribe ⁊ phariſei. Nō quidē materialis cathedra cui ſe-
derat Moyſes/vſq3 ad illud t̄ps ſeruabat̄ apud iudeos:
ſed ꝑ cathedrā Moyſi intelligit̄ doctrina/quā Scribe ⁊
Tex. Phariſei (l3 nō facerent) p̄dicabāt. ¶ Oia ergo q̄cūq3
dixerint vobis ſeruate ⁊ facite: ſ̄m vero opa eoꝝ facere
nolite. Tāq̄ diceret eis. Doctrinā quā docuit Moyſes
legiſlator p̄dicāt ⁊ annūtiāt Scribe ⁊ Phariſei: ſ3 quia
qđ ore p̄dicāt/ope deſtruūt: qđ vobis annūtiant ſeruate
quod vero faciūt/facere nolite. Et mira bonitate dn̄s a
Sacerdo Phariſeis tētatus/eoꝝ machinas diſſipat: nihilominus
domino de- ꝓpter ſacerdotij dignitatē hortat̄ hoīes vt ei ſubd̄ant̄
minꝰ de- nō opera illoꝝ/ſed doctrinā imitent̄. Frequēter em̄ ⁊ de
fert. hoīe malo/bona doctrina p̄dicat̄: ac vilis terra p̄cioſum
Tex. aurum ꝓducit. ¶ Alligāt em̄ onera grauia ⁊ importabi
lia: ⁊ imponūt in humeros hominū: digito autē ſuo no-
lūt ea mouere. Onera grauia ⁊ importabilia legis dicit

mādata: q̄ iudeis maxime ꝓpter pctā vituli adorati con-
ſtat fuiſſe impoſita. Que q̄dē mādata Scribe ⁊ Phariſei
ꝑmixtis ſuis traditiōibꝰ/tāq̄ grauiſſima onera ſimplicio-
ri pp'lo imponebāt: q̄ ipſi nec vno digito mouere: hoc eſt/
nec in minimis q̄dē p̄ceptis volebāt ꝑficere. Tales ſunt
mō indiſcreti ſacerdotes in eccl'ia: qui oēm iuſtitiā pp'lo
mādāt/ſed nec ipſi modicā ſeruāt. Si em̄ faſcē lignorum
ſub alicuiꝰ humeris q̄ ferre nō valet poſueris: neceſſe h3
vt aut faſcē a ſe reijciat/aut ſub pōdere ruat. Sic ⁊ homi
ni cui graue pondus p̄nie imponit̄: neceſſe eſt vt p̄niam Hypo-
reijciat. i. ſcādalizatus ampliꝰ peccet. Nā ſi erramꝰ modi criſeos
cā p̄niam peccātibꝰ imponētes: meliꝰ eſt t̄n de miſericor vitiū ta-
dia iudicari q̄ de crudelitate cōdēnari. Qui em̄ vult ap xatur.
parere ſctūs/circa vitā ſuā debet eſſe auſterꝰ/circa alioꝝ
benignꝰ. ¶ Oia em̄ opa ſua faciūt/vt videant̄ ab hoībꝰ Tex.
Scribe ⁊ Phariſei q̄ opabant̄ ad hoc faciebāt vt ab hoī-
bus viderent̄: hoc eſt vt laudē ⁊ fauorē pp'li exteriꝰ cape
rēt. Sil'r ⁊ ois q̄cūq3 opa ſua ideo tātū facit: vt ab hoībꝰ
videat̄: ſilis eſt Scribis ⁊ Phariſeis. Ex propoſito nāq3
vniuſcuiuſq3 hoīs accipit diabolus occaſionē. Tollamꝰ
hoc vitiū a nobis/ne velimꝰ a nobiſipſis videri/hoc eſt
laudari: ⁊ ſine labore oia vitia calcabimꝰ. ¶ Dilatāt em̄ Tex.
phylateria ſua: ⁊ magnificāt fimbrias. Qui a greco ſer-
mone ſeruare dr̄: thorat vero lex appellat̄: phyla-
teria vocat illas mēbranas/q̄s q̄ſi ex p̄cepto legis in frō
tibꝰ portabāt: laudē captātes popularē/ob cuſtodiā diui
noꝝ mādatoꝝ/q̄ inibi ſcribebant̄: nō intelligentes: q: lex
diuina in corde ſit meditāda ⁊ nō in corꝑe oſtēdēda. Pre
cepto etiā legis iubebat̄ fieri fimbria parua ⁊ breuis/in
quatuor ſummitatibꝰ pallij: vt ſicut circūciſiōe legis a gē
tibꝰ: ſic etiā veſte diſtarēt. Sed ſupſtitioſi magiſtri laude
populari auidiſſimi cōponebāt ſibi grādes fimbrias: acu
tiſſimas ſpinas in eis ligātes: vt ambulātes vel ſedentes
crebro pūgerent̄: ⁊ q̄ſi admoniti ad eloq̄a diuina medi-
tāda recurrerēt. Et q̄re credit̄ in eccl'ia inoleuiſſe ꝙ q̄dā
aliquā partē euāgelij ſcriptā/vel reliq̄as martyꝝ deferre
re cōſueuerūt. S3 ſciēdū ꝙ cui in auribꝰ euāgelica poſi-
ta nō ꝓſunt ħba cū circa collū ſuſpēſa nō ſoluāt: q: virtꝰ
euāgelij nō eſt in figuris literaꝝ/ſ3 in intellectu ſenſuū.
¶ Amāt em̄ primos recubitꝰ in cenis: ⁊ primas cathe- Tex.
dras in ſynagogis/⁊ ſalutatiōes in foro. Nō ꝓhibet eos
dn̄s ſalutari in foro neq3 p̄mos diſcūbere in prādijs/q̄bꝰ
iure hoc officiū debet̄: ſ3 ab illis docet eſſe cauēdū/q̄ cuꝫ
h̄re hec digni nō ſint: vltra modū t̄n ſibi ea exhiberi deſi-
derāt. Hec aūt ħba ſaluatoris ſic corporaliter intelligun
tur: nō ſolū nō edificāt/ſ3 adhuc magis deſtruūt audito-
rē. Audiēs em̄ aliq̄s laudabile eſſe in vltimo loco diſcū-
bere/diſcūbit poſt oēs ⁊ nō ſolū iactātiā cordis nō amit-
tit/ſ3 adhuc aliā iactātiā de ſua hūilitate req̄rit: vt q̄ priꝰ
deſiderabat ab alijs videri iuſtꝰ/etiā hūilis eſſe videat̄.
Sed hec dn̄i ħba potiꝰ ſpūaliter ſunt intelligēda. Nō em̄
curat deꝰ vbi corpꝰ hoīs iaceat/ſ3 in q̄ parte mēs ſit loca
ta. Sine cauſa q̄ppe loco ſe hūiliauit/q̄ corde ſe ꝓfert. Et
ſalutatiōes in foro nō ſolū exigebāt Scribe ⁊ Phariſei
a pp'lo: vt eos ſalutarēt voce magna dicētes. Aue rabbi.
ſed vt flexis capitibus ad genua incuruarent̄. ¶ Et vo- Tex.
cari ab hoībꝰ rabbi. Deſiderabāt nāq3 vocari rabbi ⁊ vo
lebāt eſſe magiſtri: nomē appetebāt/⁊ officium neglige
bant. ¶ Uos aūt nolite vocari rabbi: vnꝰ eſt em̄ magr̄ ve Tex.
ſter. Et patrē nolite vocare ſuꝑ terrā: vnꝰ eſt em̄ pater ve
ſter q̄ in celis eſt. In his oībꝰ ꝓhibet: ne qđ deo debetur
hoībus deferat. S3 cū oia p̄cepta diuine ſcripture a deo Inſolen-
procedāt: monet multos cur cōtra ꝓceptū alteriꝰ ſcriptu tia theo
re q̄ dicit. Honora patrē/ꝓhibeat vocari p̄res vel magi- logoꝝ
ſtros. Nā ⁊ Paulꝰ magiſtrū gētiū ſe eſſe teſtat̄. S3 aliud dānabi-
eſt eſſe patrē vel magiſtrū natura/aliud ꝑmittēte indul- lis.
gētia. Nos em̄ ſi hoīem patrē vel magiſtrū vocamus: ho
norē deferimꝰ his a q̄bꝰ incremētū/vel originē ſumpſi-
mus: nō eos auctores nr̄e vite oſtēdimꝰ. Tn̄ ſ̄m qđ a deo
cōditi ſumꝰ ⁊ gubernamur/nec p̄r/nec magiſter vocādꝰ

Digitized by Google

eſt alius niſi de⁹. Pater vocād⁹ eſt: q: ex ipō ſunt omnia.
Magiſter q: per ipſum ſunt oīa/vel q: ipē eſt ſingularis
magiſter q̄ oēs interi⁹ naturalr̄ edocet. Hō em̄ non p̄ſtat
hoī intellectū docēdo: ſ; illū tm̄mō exercet admonendo.
Tex. Doctris nāq; cotis officiū tenet q̄ ferrū nō facit. ¶ Qui
maior eſt veſtrū/erit miniſter veſter. Ac ſi dicat. Quicūq;
vult fratrē p̄uenire regnādo/p̄ius illū neceſſe eſt vt p̄ue
niat obſequēdo. Qď ꝛ in ipſo chriſto veraciter impletū;
eſſe nouim⁹: q̄ cū maior ſit oīb⁹ fidelib⁹: tm̄ ſuis nō ſolū ex
terior a miniſtrauit/ſ; etiā aīam ſuā ꝓ illis in mortē tradi
dit. Hoc eſt qď dicit. Qui maior eſt veſtrū/erit miniſter
veſter. Preclaris ſpecialr̄ p̄cipit̄: vt q̄bus ſpūali regimine
principant̄: coꝝ indigētiā taliter releuare atq; ſupplemē
tū familiaris paupertatis/ſtudioſa ſubminiſtratione p̄cu
rēt. ¶ Qui aūt ſe exaltauerit/humiliabit̄/ꝛ q̄ ſe hūiliat/
Tex. exaltabit̄. Uidem⁹ multos honorīb⁹ ꝛ diuitijs huius ſe
culi florere: ꝛ i his vſq; ad finē pſeuerare cernim⁹: ecōtra
Diſcipli/ rio nōnullos paupertate laborare: ꝛ in eadē egeſtate pma
na euan nere. Cū ergo iſti in ichoata felicitate: ꝛ illi in p̄ſtina pau
gelica pertate vſq; ad terminū vite pmaneāt: quō verū eſſe con
oſtēdit̄. ſtat qď dn̄s dicit: oēm hoīem exaltatū hūiliari/humilia
tū exaltari. S; qm̄ veritas falli nō pōt/in futuro cōplen
da nō dubitam⁹. Oīs em̄ qui in p̄ſenti vita ſe exaltat/vt
diuinis p̄ceptis ſe ſubdere cōtēnat: hic in die iudicij cum
ſupbis humiliatus/audiet a dn̄o. Ite maledicti in ignē;
Matt. eternū. Qui vero diuino amore hic ſe hūiliare ſtuduerit
xxv. imitās illū q̄ dicit. Diſcite a me q: mitis ſum ꝛ hūilis cor/
Mat. xi de: ipē in futuro iudicio a dn̄o exaltabitur/cū audire me
ruerit. Uenite benedicti patris mei: percipite regnū; vo
Matt. bis a ſeculo paratum. Amen.
xxv.

¶ Feria quarta. Mat. XX.

¶ In illo tēpore. Aſcēdens Jeſus Hieroſoly/
mā: aſſumpſit duodecim diſcipulos ſecreto: ꝛ ait
illis. Ecce aſcēdimus Hieroſolymā: ꝛ filius hoīs
tradetur principibus ſacerdotū ꝛ ſcribis: et cōdē
nabunt eū morte. Et rel̄. Homi. lectiōis eiuſdē.

Dominus ac redēptor
noſter p̄uidēs diſcipuloꝝ animos de ſua paſſio
ne turbādos/lōge ante eis ꝛ penā eiuſdē paſ/
ſionis ꝛ gl̄iam ſue reſurrectiōis p̄dicere voluit: vt cū eū
morientē cernerēt: reſurrecturū q̄ ſicut eis p̄dixerat/mini
me dubitarēt. Ecce crebro q̄ppe hoc ip̄; eis p̄nūtiauerat:
ſed q: tp̄is acceſſu qď audierūt/labi a memoria poterat:
Dn̄s q̄re idcirco itur⁹ ad paſſionē ꝛ ſecū eos ducturus/iterato eis
paſſionē futura p̄dixit: q̄ten⁹ eos cōtra veniētē tētationē prepara
ſuā p̄di/ ret: ne veniēte crucis pſecutione ꝛ paſſionis ignominia
xerit. terrerent̄. Mala em̄ min⁹ officiunt q: p̄ſciunt̄. Nā ſubiti
Tex. caſus/etiā fortiſſimos q̄ſq; obruere ſolent. ¶ Aſſumpſit
(inquā) duodecim diſcipulos ſuos. In tp̄e ſue p̄dicatio/
nis plures dn̄s voluit hr̄e diſcipulos/e q̄bus duodecim
elegit: quos ꝛ ap̄los noiauit: q̄b⁹ euāgelij ſacra cōmitte
Lu. xxij. ret: ꝛ p q̄s totū mūdū ad ſuā ſidē cōuocaret. Quib⁹ ꝛ ali
bi dicit. Uos eſtis q̄ pmāſiſtis mecū in tētationib⁹ meis.
Tex. His ergo aſſumptis ait illis. ¶ Ecce aſcēdim⁹ Hieroſo
lymā: ꝛ fili⁹ hoīs tradet̄ p̄cipib⁹ ſacerdotū ꝛ ſcribis: et
cōdēnabūt eū morte. Attēdēdū ꝙ dn̄s filiū hoīs traden/
dū ꝛ morte cōdēnādū dicit: q̄ cum ſit idē fili⁹ dei/ꝛ filius
hoīs dn̄s Jeſus chriſt⁹: ſolus tm̄ filius hoīs. i. hūanitas aſ
ſumi/tradi/ꝛ cōprehendi/ac paſſioni mortiq; ſubiacere
potuit. Simul ꝛ illud cōſiderandū: q: pene in oīb⁹ ſancti
euāgelij locis/poti⁹ ſe dn̄s filiū hoīs q̄ filiū dei appellat:
vt vz nobis ad memoriā reducat/q̄d ꝓ nobis factus eſt.
Nā qui erat de⁹ excelſus ſup oīa/fact⁹ eſt homo humilis
inter oīa. Sed quāto magis ille humilitatis ſue infima
cōmēdat: tāto magis nos ſublimia diuinitatis ei⁹ vene
rari ac glorificare oportet. Tradet̄ (ait) principib⁹ ſacer/
dotū. Primū em̄ ad Annā ſacerdotē deinde ad Caiphe

domū adduct⁹ eſt/q̄ erat pōtifex anni illius. Et cōdēnā/ Matt.
bunt eū morte. Morte em̄ eū condēnauerūt/qn̄ clama/ xxvi.
uerūt dicentes. Reus eſt mortis. ꝛ Tolle tolle crucifige Joā. xix.
eū. ¶ Et tradēt eū gētib⁹ ad illudēdū. Tradit⁹ eſt genti Tex.
bus: q: ſicut textus paſſionis ei⁹ aperte loq̄tur: vinctum
adduxerūt eū: ꝛ tradiderūt eū Pōtio pilato p̄ſidi: q̄ vtiq;
nō iudeus erat. Ipē vero flagellatū eū tradidit militibus
Romanis ad crucifigēdū. Sciēdū aūt dn̄; a multis fuiſ
ſe traditū. Tradidit nāq; eū de⁹ pater/iuxta qď ap̄ls ait.
Qui filio ſuo nō pepcit: ſed ꝓ nobis oīb⁹ tradidit illum. Roma.
Tradidit ſe ipſe filius/eodē ap̄lo dicēte. Qui dilexit nos viij.
et tradidit ſemetipm̄ ꝓ nobis. Tradidit q; eū Judas iu/ Gal. ij.
deis. Judei nihilomin⁹ tradiderūt eū Pilato. Pilatus
vt dictū eſt tradidit eū militib⁹. Si ergo de⁹ p̄r tradidit
eū: ꝛ ſi ſe ip̄e tradidit/q̄d Judas ꝛ Judei peccauerunt?
Quid tātū ſceleris admiſerūt: vt ſic horrori ꝛ execratiōi
ſint oīb⁹ in chriſtū credētib⁹? S; in re vna diſpar fuit affe
ctus. Qď em̄ de⁹ pater cū eterno ſibi filio fecit amore et
dilectione humani gn̄is hoc fecit: Judas vero ꝛ Judei
odio ꝛ inuidia hoc fecerūt. Ideoq; de⁹ p̄r digniſſime cū
chriſto filio ſuo bn̄dicit̄/ꝛ cōtinuo laudib⁹ p̄dicat̄: illi vero
eterna maledictione ꝛ ſupplicio cōdēnant̄. ¶ Tradetur Tex.
inq̄t gentib⁹ ad illudēdū ꝛ flagellandū. Illuſus eſt dn̄s: Joā. xix.
qn̄ ſicut euāgeliū refert. Suſcipiētes eū milites velaue/
rūt faciē eius: ꝛ induerūt eū purpura/ꝛ plectētes coronā
de ſpinis poſuerūt ſup caput ei⁹: ꝛ arūdinē in dexterā ei⁹
et veniētes dixerūt. Aue rex iudeoꝝ. Et dabāt ei alapas.
Flagellat⁹ eſt/ad colūnā religat⁹/in qua vſq; hodie ſuiſ
cruoris indicia ferunt̄ apparere. Qr vero prius flagellat⁹
deinde crucifixus eſt: ex Romano more factū eſt: q̄ reos
et morti adiudicatos/p̄imū flagellis v̄berabāt/deinde
ſecuri cedebāt. ¶ Et die tertia reſurget. Solet ſcriptura Tex.
diuina triſtib⁹ leta ſubiūgere. Un̄ ꝛ dn̄s p̄dictā ſue paſſio
nis ignominiā/gl̄ia future reſurrectionis euacuauit di/
cēs. Tertia die reſurget. De q̄. pſ. dicit. De torrēte in via Pſ. cx.
bibit: q: vz mortē nr̄am in trāſitu guſtauit: ꝛ caro illius
corruptionē nō vidit. ¶ Tūc acceſſit ad eū mr̄ filioꝝ Ze/ Tex.
bedei cū filijs ſuis/adorans ꝛ petens aliq̄d ab eo. Qui
dixit ei q̄d vis? At illa. Dic vt ſedeāt hi duo filij mei/vnus
ad dexterā tuā: ꝛ vn⁹ ad ſiniſtrā tuā: in regno tuo. Ma/
ter filioꝝ Zebedei/ipſa eſt Maria mater Jacobi ꝛ Joā
nis: cuius ꝛ in reſurrectione dn̄i mētio agit̄. Sed cū dn̄s
ſuā ſuperi⁹ legat̄ p̄dixiſſe paſſionē: ꝙ vz tradend⁹/illu/
dendus/ꝛ flagellādus eſſet/querēdū vn̄ mater filiorum
Zebedei ad hāc regni opinionē inducta ſit: vt filijs q̄re/
ret a dn̄o regnādi gloriā. Ea em̄ q̄ dn̄s in ſe implēda p̄di/
xerat/cōtraria videbant̄ gl̄ie regni. S; q: dn̄s ſubiunxe/ Occa/
rat ſe die tertia reſurrecturū/putauit hec mulier poſt re/ ſio peti/
ſurrectionē illico eū in mūdo regnaturū: arbitrās in p̄io tiōis no
aduētu dn̄i implēdū/qď in ſcďo p̄mittit̄. Ideoq; immē/ tatur.
mor futuroꝝ auiditate feminea/p̄ſentē gl̄iam cōcupi/
ſcit. S; vſq; hodie iudeoꝝ opinio eſt/chriſtū ſuū cū vene
rit p annos plures feliciter in mūdo regnaturū/oībuſq;
gentib⁹ imperaturū: ipſoſq; iudeos oī pace ꝛ pſperitate
gauiſuros/atq; ab oīb⁹ fore pp̄lis venerādos. Hac opi/
nione corrupta fuit hec mulier: ideoq; errore muliebri ꝛ af
fectu materno/filijs volebat regnū ipetrare. Qď vero dn̄s
interrogat q̄d illa vellet: nō de ignorātia fecit: ſ; ex diſpē/
ſatione: vt vz illius petitio nota fieret oīb⁹: ſicq; illi dn̄s
apte r̄nderet. ¶ Rn̄dens Jeſus dixit. Neſcitis q̄d peta/ Tex.
tis. Matre poſtulante: nō matri dn̄s/ſed filijs r̄ndit: q:
nouerat matris preces ex filioꝝ venire volūtate. Neſcie/
bant em̄ q̄d peterēt/qui cōregnare ꝛ ſedere chriſto vole
bant q̄ necdū merebant̄. Necdū em̄ ꝓ chriſto pati potē/ ij. tim. ij.
rāt: vt dicit ap̄ls. Si cōpatimur ꝛ cōregnabim⁹. Delectat
ergo eos culmē honoris: ſed p̄i⁹ debet eos via exercere
laboris. Iā deſiderāt ſublimiter regnare cū chriſto/ſed
pri⁹ debēt pati ꝓ chriſto. Bonū certe erat eoꝝ deſideriū/
ſed incōſiderata petitio: atq; ideo dn̄s nō voluntatē aut
prepoſitū eoꝝ culpauit/quod de eius amore naſcebat̄;

Digitized by Google

Tex. ſed ſolam ignorãtiã reprehendit dicẽs. ¶ Neſcitis quid
petatis. Poteſtis bibere calicẽ quẽ ego bibiturus ſum?
Noĩe calicis vel baptiſmi in ſacro euangelio labor mar-
Luc.xij. tyrij ſolet deſignari. Vñ alibi dicit dñs. Baptiſmate ha-
Lu.xxij. beo baptizari: ad qđ coarctor: vſqꝫ dũ ꝑficiat. In paſſione
ꝗꝫ patrẽ orat. Si vis trãsfer calicẽ iſtũ a me. Interrogat ḡ
illos ſi poſſint bibere calicẽ quem ipſe erat bibiturꝰ: per
hoc ſe ⁊ illos ꝑ paſſionẽ inſinuãs cõſummãdos. Qđ illi
Tex. intelligẽtes riderũt. ¶ Poſſumꝰ. Et dñs. Calicẽ quidẽ
meũ bibetis. Queri ſolet: quõ ambo hi frẽs Ioãnes vꝫ
⁊ Iacobus calicẽ dñi biberint: cũ ſolũ Iacobũ legamus
ꝓ chriſto ab Herode capite ceſum: Ioannẽ vero in pace
quieuiſſe: ⁊ propitia morte vitã finiſſe. Sed legimꝰ in hi-
ſtorijs ipm ꝗꝫ cauſa noĩs chriſti multa ſuſtinuiſſe. Nam ⁊
cũ ceteris apłis ceſus in actibꝰ apoſtolorũ inuenit: ⁊ de-
inceps a Domitiano ceſare in feruentis olei dolium miſ-
ſus. Ideoqꝫ ab eodẽ principe ꝓpter inuictã euangelizãdi
conſtãtiã in Pathmos inſulã exilio narrat fuiſſe relega-
tus. Videmus ergo nõ defuiſſe Ioanni martyriũ: ⁊ ipſuꝫ
ꝗꝫ bibiſſe calicẽ paſſionis: ꝗuis ꝑſecutor ſanguinẽ eius
Tex. nõ fuderit. ¶ Sedere aũt ad dexterã meã ⁊ ſiniſtrã: nõ
eſt meũ dare vobis: ſed qbꝰ paratũ eſt a patre meo. Nõ
Dextera dicit: nõ eſt meũ dare vobis: ita ſentire põt: non eſt meũ:
dñi atqꝫ ſed veſtrũ. Nõ eſt meũ dare: q: regnũ celorum in accipiẽ-
ſiniſtra. tis eſt poteſtate. Quicũqꝫ eñ talẽ ſe exhibuerit: vt dignꝰ
ſit regno celorũ: hic talis illud accipiet: q: regnũ celoruꝫ
nõ perſona: ſed vita conſequit. Si itaqꝫ vos ⁊ tales fue-
ritis: vt ſitis digni accipere illud regnũ qđ deꝰ pr̃ ſolis vi-
ctoribꝰ: ⁊ vſqꝫ in finẽ in bono ꝑſeuerãtibꝰ ꝑparauit: vos
quoqꝫ illud abſqꝫ dubio accipietis. Siue etiã alio ſenſu.
Nõ eſt meũ dare vobis: hoc eſt: nõ eſt meũ dare illud re-
gnũ ſupbis ⁊ elatis: qđ adhuc erãt. Si ḡ illud vultis acci
pere: nolite facere qđ eſtis. i. nolite eſſe elati: q: tales indi
Tex. gni ſunt accipere regnũ celorũ. Ergo priꝰ humiliamini: ⁊
tunc vobis ꝗꝫ preparabit regnũ celoꝝ. ¶ Et audiẽtes de-
cem: indignati ſunt de duobꝰ fratribꝰ. Nõ cõtra matrẽ
indignant: ſed ad filios referũt ꝓſumptionẽ huiuſcemo-
di poſtulatiõis: ꝙ q̄ſi ignorãtes mẽſurã ſui: immodica cu
piditate ad petẽdũ regnũ exarſerũt. Iuxta qđ dñs ꝗꝫ ſu-
pra nõ petẽti matri: ſed tacẽtibꝰ filijs rñdit. Neſcitis qđ
petatis. Ex q̄ dñi rñſione: ſimul ⁊ decẽ apłoꝝ idignatiõe
dat intelligi: ꝙ filij matrẽ inſtigauerũt ad grãdia peten-
Tex. da. Ieſus aũt vocauit eos ad ſe ⁊ ait. ¶ Scitis q: princi-
pes gẽtiũ dñant eoꝝ: ⁊ q̇ maiores ſunt ptãtẽ exercent in
eos. Nõ ita erit inter vos: ſed quicũqꝫ voluerit inter vos
maior fieri: ſit miniſter veſter. Et q̇ voluerit inter vos pri
mus fieri: erit veſter ſeruus. Humilis ⁊ benignus magi-
ſter: forma ꝗꝫ oĩm magiſtroꝝ: nec illos duos de immodi
ca ⁊ irrõnabili petitiõe: nec hos decẽ de indignatiõe ⁊ li-
uore: quẽ cõtra illos habebant redarguit: ſed tale ponit
exẽplũ: q̇ manifeſte doceat illũ vere eſſe maiorẽ: q̇ mino-
rẽ ſe exhibuerit: illũqꝫ exiſtere primũ q̇ fuerit ſeruꝰ oĩm.
Qui ḡ voluerit patrẽ ꝑuenire regnãdo: ꝑueniat ⁊ illum
ſe humiliãdo. Vincat eũ obſeq̄o: quẽ vult vincere digni-
tate. Fruſtra igit illi grãdia q̄rebãt: fruſtra ⁊ iſti de illoꝝ
inſolẽti deſiderio indignant: cũ a dño doceant ad ſũme
dignitatis culmẽ: nõ potẽtia: ſed humilitate cõſcendere.
Tex. ¶ Sicut filius nõ venit miniſtrari: ſed miniſtrare: ⁊ da-
re aĩam ſuã redẽptionẽ ꝓ multis. Proponit illis ex ſeipo
formã diſcendi humilitatis: vt ſi docẽtis ỽba paruipẽde
rent: imitarent exẽpla. Nõ venit inq̄t filiꝰ hoĩs miniſtra
ri. i. vt miniſtraret ei: ſed miniſtrare. Si ego (inq̄t) q̇ cuꝫ
ſim dei filiꝰ ⁊ deꝰ: ꝓpter vos hõ factꝰ: nõ ad hoc in mũdũ
veni: vt hoĩꝫ obſeq̄a: vel miniſteria mihi inq̄rerẽ: ſꝫ vt ipe
potiꝰ vobis obſeq̄rer: vobis miniſtrarẽ: quare vos hoĩes
ab hoĩbꝰ mortales a mortalibꝰ ſeruitia ſupba requiritis:
nõ vt nature (cui ſatis parua ſufficiũt) neceſſitatibꝰ ſub-
ueniatis: ſed vt maiores ⁊ celſiores ceteris appareatis?
Attendant hoc eccleſiarũ ꝑpoſiti: ⁊ caueant: audiant a
dño: q: gẽtilis: nõ eccleſiaſtice cõſuetudinis eſt ſubiectis
dñari: ⁊ ſuper eos qbꝰ ꝑlati ſunt poteſtatis dñiũ exerce-
re. Diſcant igitur boni magiſtri exẽplo: nõ ſe faſtu ſupbie
ſuper minores extollere: ſed potius illis ſe obtẽperare:
atqꝫ equales in oĩbꝰ exhibere ſtudeãt: quatenꝰ ab illo
qui non venit miniſtrari: ſed miniſtrare celeſtẽ mereant Magi-
conſequi magiſtratum. Miniſtrauit aũt dñs: qñ in cena ſterium
linteo ſe precinxit: ⁊ oĩm diſcipuloꝝ pedes lauit. Mini- chriſti ꝓ
ſtrauit etiã dñs: cũ in crucis altari ſeipſum ꝓ noſtra redẽ ponitur
ptione: deo patri hoſtiã obtulit. Unde ſequitur. Et dare
animã ſuã redẽptionẽ ꝓ multis. Cõmẽdandũ memorie
ꝙ nõ pro omnibus: ſed ꝓ multis ſe dicit animã ponere:
pro his vꝫ qui credere voluerint: ꝓ his qui ſunt de nu-
mero ſaluãdoꝝ: ⁊ ad vitã eternã ꝑdeſtinatoꝝ. Tu autẽ.

Feria quinta. Luce. XVI.

¶ In illo tempore: Dixit Ieſus diſcipulis ſuis parabolam hãc. Homo quidam erat diues: qui induebatur purpura et byſſo: ⁊ epulabatur quotidie ſplendide. Et reliqua. Homiliam require in prima dominica poſt octauas Pentecoſtes.

¶ Feria ſexta. Mat. XXI.

¶ In illo tempore: Dixit Ieſus diſcipulis ſuis ⁊ turbis iudeorũ. Homo quidã erat paterfamilias qui plantauit vineam et ſepem circũdedit ei: et fodit in ea torcular: et edificauit turrim: et locauit eam agricolis: et peregre profectus eſt. Et reliqua. Homilia lectionis eiuſdem.

Paſſurꝰ pro ſalute ho-
minũ dei filius: venit Hieruſalẽ triũphali põpa:
et ab exultantibus turbis exceptꝰ: quo tali glo
ria inimicoꝝ ſuoꝝ animos ad ſuã necẽ maturandã am-
plius incitaret: ibiqꝫ ꝑ quinqꝫ dies nõ ceſſauit docẽs po-
pulũ: ⁊ ꝓpoſitis ſimilitudinibꝰ Scribaꝝ ⁊ Phariſeoꝝ ſcele
ra redarguit. Nã q: interrogauerũt eũ cũ eos de templo
mirabili auctoritate eijceret: in qua poteſtate iſta facis?
eiqꝫ in ſermone laqueos tetẽderant: cũ ſimulata venera
tione interrogabãt: vtrũ liceret dare cẽſuꝫ Ceſari an nõ?
idcirco ipſi ſuis artibꝰ ſuperant a dño: ⁊ in parabolis au
diunt: qđ apertius audire nõ merebant. Deniqꝫ hec ſimi
litudo iudeoꝝ inuidiã quã cõtra ſaluatorẽ cõceperant: ⁊
paſſionis eius totũ cõplectit ſacramẽtũ. Hõ iſte paterfa Parabo
milias deus omnipotens eſt: qui hoĩes in mundo: quaſi la plena
dñs ſuos famulos poſſidet in domo. Hic eſt ille paterfa- myſte-
milias qui habuit duos filios: quiqꝫ ſcḋm alterius loci pa riorum.
rabolã cõduxit operarios in vineã ſuã: q̇ plãtauit vineã
plebẽ vꝫ Iſraeliticã: quã de oĩbus gẽtibus in ꝑpłm ſibi
peculiarẽ elegit. Hec eſt illa vinea de qua Eſaias in can Eſa.v.
tico locutus ad vltimũ addidit. Vinea dñi ſabaoth: do-
mus iſrael eſt: de qua ⁊ pſalmiſta dicit. Vineã de Egypto
tranſtulit: eiecisti gẽtes et plantaſti eã. ¶ Et ſepẽ circũ- Tex.
dedit ei: ⁊ fodit in ea torcular: ⁊ edificauit turrim: ⁊ loca
uit eã agricolis. Per ſepem: vel murum vrbis: angelica
preſidia deſignat. Sepẽ ergo vinee circũdedit: q: ex mu
nimine muroꝝ et auxilio angeloꝝ illã plebem vallauit.
Torcular: altare: q: ſicut in torculari vue exprimunt: ita
in altari deo hoſtie immolant. Hec ſunt illa torcularia:
quorum titulo tres pſalmi ꝑnorant ita in fine ꝓ torcula-
ribꝰ. Edificauit turrim: tẽplum ſcꝫ. Hec eſt illa turris ad
quã loq̄tur Micheas ꝓpheta dicẽs. Et turris gregis ne Michee.
buloſa filia ſion. Locauit eã agricolis. Agricolas princi iiij.
pes iudeoꝝ dicit: qbꝰ deus vrbẽ tẽplũqꝫ ⁊ vniuerſam ſi-
mul plebẽ tradidit gubernandã. ¶ Et peregre ꝓfectus Tex.
eſt. Profectus eſt peregre: nõ loci mutatiõe. Nã quo põt Hiere.
recedere: q̇ ꝑ ꝓphetã loquit. Celũ ⁊ terrã impleo. Et ali xxiij.
bi. Deus de prope ego ſum: ⁊ nõ deꝰ de lõge. Sed abiſſe
dr: liberũ illis relinquẽdo arbitriũ: vtrũ vellẽt operari in

Digitized by Google

Tex. vinea/an nõ. ¶ Cũ aũt tẽps fructuũ appropinq̃ſſet. Tẽps
fructuũ fuit: ex quo interfectis hoſtibꝰ terrã ꝓmiſſiõis ſe
curi ceperũt incolere. Et pulchre: nõ ꝓuentũ/ſed tẽps fru
ctuũ dicit: q: nullus huius vinee ꝓuẽtꝰ/nullus ꝓteruí po
Tex. puli extitit boni opis fructꝰ. ¶ Miſit ſuos ſuos ad agri
colas: vt acciperẽt fructꝰ eius. Et agricole appꝛehẽſis ſer
uis eius/aliũ ceciderũt/aliũ occiderũt/aliũ ꝟo lapidaue
rũt. Serui q̃ pmũ ad agricolas miſſi ſunt/Moyſes legiſ
lator/⁊ Aaron: ⁊ reliq̃ ſacerdotes intelligunt: qui ꝑ qua
draginta ãnos cõtinuos in deſerto fructũ legis quã illis
deus dederat exigebãt. Sꝫ agricole miſſos ad ſe ſeruos
occiderũt/flagellãtes illos verberibꝰ linguarũ. Scriptũ
eſt eñ. Irritauerũt Moyſen in caſtris Aaron/ſctm̃ dñi.
Et iterũ. Vexatꝰ eſt Moyſes ꝓpter eos: q: exacerbaue
rũt ſpm̃ eiꝰ. De qua vinea/q̃d ipſe Moyſes ſentiat/in cã
Deuter. tico deuteronomij declarat dicẽs. De vinea Sodomoꝝ
xxxij. vinea eoꝝ: ⁊ de ſuburbanis Gomorre. Vua eoꝝ vua fel
lis: ⁊ botrꝰ amariſſimus. Notãdũ ꝙ aliꝰ euãgeliſta dicit:
aliũ in capite ꝑcuſſerũt. Per hũc nãq̃ ſeruũ intelligitur
Cõmen David: q: ⁊ ipe ſeruꝰ priſfamilias erat/q̃ eundẽ populũ
dario ad ſupna deſideria incitabat/iocũdã pſalmorũ melodiã
magnã cõcinendo. Sed hũc in capite ꝑcuſſerũt: q: ipſum ſpũalis
Dauid. muſice repertorẽ abiecerũt: nobile quoq̃ regnũ eiꝰ igno
bili tradiderũt: ⁊ religionẽ impietate mutauerũt. Sꝫ ille
huiꝰ iniurie immemor/ꝓ hac vinea hũc patrẽfamilias ꝓ
cabat dicẽs. Dñe deꝰ virtutũ cõuertere: reſpice de celo et
Tex. vide: ⁊ viſita vineã iſtã. ¶ Iterũ miſit alios ſeruos plu
res prioribꝰ. Per ſeruos q̃ ſcdo loco miſſi ſunt/choros ꝓ
phetarũ debemꝰ accipere: q̃ ſuis oraculis pplo ſubuenie
bant: ⁊ q̃ huic vinee immineret pdicabãt. Sꝫ ⁊ hos ſiliter
pſecuti ſunt: ⁊ occiderũt eos q̃ pnũtiabãt de aduẽtu chri
Eſa. v. ſti. Audiamꝰ q̃d Eſaias de huiꝰ vinee ſterilitate querat:
Hier. ij. Ego te plãtaui vineã electã/oẽ ſemen verũ/quõ cõuerſa
Tex. es in amaritudinẽ vitis aliene. ¶ Fecerũt inq̃t illis ſilr.
Nã quoſdã lapidauerũt: vt Ezechielẽ in Chaldea/ Hie
remiã in Egypto. Alios occiderũt: vt Naboth. Alios ſe
cuerũt: vt Eſaiã. Nõnullos vecte ferreo perdiderunt: vt
Amos. Et oſtẽdit hic patiẽtia ⁊ ſuſtẽtatio dñi: q̃ crebro
ſeruos ſuos ad malos colonos direxit/q̃tenꝰ ab illis con
uenti penitẽtiã agerẽt/Sed illi cõtẽnẽtes/irã ſibi in die
Tex. ire theſaurizauerũt. ¶ Nouiſſime aũt miſit ad eos filiũ
ſuũ dicẽs. Verebunt forſitan filiũ meũ. Nouiſſime inq̃t fi
Gal. iiij liũ ſuũ miſit: q: vt ait aplꝰs. Cũ venit plenitudo tẽporũ/
miſit deꝰ filiũ ſuũ natũ ex muliere. Nõ aũt miſit vt de ma
lis ⁊ pene obnoxijs colonis ſniam iudicialẽ ferret: ſꝫ ad
huc poſt tãta ſcelera/poſt ſeruoꝝ ſuorũ impias mortes/
locũ venie miſericorditer reſeruaret. Verebũt filiũ meũ.
Nõ q̃ſi ambigẽs dicit/verebunt forſitã filiũ meũ: nõ ita
eſt accipiẽdũ/ꝙ ignorãs dixerit. Nã q̃dẽ deus q̃ cũcta ſin
gulariter ⁊ ſumme nouit/ignorare nõ põt. Sꝫ dubitare
d̃r: vt in noie filij poteſtas liberi arbitrij demonſtretur.
Tex. ¶ Agricole aũt vidẽtes filiũ dixerũt. Hic eſt heres/veni
te occidamꝰ eũ: ⁊ habebimꝰ hereditatẽ eius. Ex hoc lo
co manifeſtiſſime cõprobat: principes iudeoꝝ nõ ꝑ igno
Judeoꝝ rantiã/ſed per inuidiã crucifixiſſe redẽptorẽ. Nouerant
taxatur eñ eũ eſſe filiũ dei: intelligebãt hũc eſſe illũ/cui loq̃bat
malitia. deꝰ pr̃. Poſtula a me ⁊ dabo tibi gẽtes hereditatẽ tuam
et poſſeſſionẽ tuã terminos terre. Agnoſcebãt eũ. i. veniſ
ſe in mũdũ: vt oẽs gẽtes ad ſuã fidem cõuerteret. Ideoq̃
quaſi cõſulẽtes ſibi dicebãt. Ecce totꝰ mũdus poſt ipſum
Joã. xij. abijt. Et ſi dimittimꝰ eũ ſic oẽs credẽt in eũ. Hereditas
aũt filij ecclia eſt/in cunctis data nationibꝰ: quã nõ mo
riens pr̃ ei reliq̃t: ſed ipe morte ſua illã miſericorditer ac
quiſiuit: atq̃ a mortuis reſurgẽdo/illã ſub teſtamẽto vi
Act. xx. te eterne poſſedit. De q̃ aplꝰs. Attẽdite inq̃t gregi in quo
vos poſuit chriſtꝰ regere ecclam quã acq̃ſiuit ſanguine
ſuo. Hanc hereditatẽ nequã coloni occiſo herede pcipere
cupiebãt: q: ad h̃ pſeq̃bant chriſtũ: vt fidẽ q̃ ꝑ eũ eſt extin
guerẽt/⁊ carnalẽ iuſticiã legis iuſticie euãgelij pferrent
Tex. atq̃ oibꝰ gẽtibꝰ imbuẽdis iſererẽt. ¶ Et appꝛehẽſum inq̃t
eũ eiecerũt extra vineã ⁊ occiderũt. Extra vineam vinee
heres occidit: q: chriſtꝰ extra ciuitatẽ in loco q̃ d̃r Golga
tha i. deſt Caluarie: crucifixus eſt. Vñ aplꝰs. Jeſus aũt vt Hebr.
ſcrificaret ꝑ ſuũ ſanguinem pplm/extra portã paſſus eſt. xiij.
Siue eiecerũt eũ extra vineã ⁊ occiderũt: q: puꝰ ꝑ icredu
litatẽ a ſuis eũ cordibꝰ expulerũt/ac ſic crucis ſupplicio
affixerũt. Hoc olim pſignabat ꝙ Moyſes in tabernacu
lo dei altare holocauſti: in quo victimarũ ſanguis effun
debat/nõ intra tabernaculũ: ſed ad oſtiũ poſuit: innuẽs
myſtice/q: crucis ara extra portã Hieruſalem erat erigẽda: ⁊
chriſtus dei pr̃is filius nõ in domo iudeoꝝ: hoc eſt in mẽ
tibus illoꝝ recipiẽdus/ſed foris immolãdus. Q autem
Marcus mutato ordine dicit: et appꝛehendẽtes occide Mar. xij
rũt eũ/⁊ eiecerũt eũ extra vineã: pertinaciã infidelitatis il
loꝝ denotat: q̃ nec poſt eius paſſionẽ ⁊ reſurrectionẽ cre
dere voluerũt: ſed q̃ſi cadauer inutile ꝓiecerũt pdicato
res verbi illius a ſuis finibus excludẽdos: ⁊ ad nationẽ
pplos trãſmittẽdos. Cũ ergo venerit dñs vinee: q̃d fa
ciet agricolis illis? Interrogat eos: nõ ꝙ ignoret q̃d re
ſpõſuri eſſent/ſꝫ vt eos ꝓpria eoꝝ r̃nſiõe ꝯdẽnet. ¶ Aiũt Tex.
illi. Malos male pdet: ⁊ vineã ſuã alijs locabit agricolis
q̃ reddãt ei fructũ tꝑibus ſuis. Veniẽs dñs malos male
perdidit: q: incredulos ⁊ crudeles ſui homicidas/digna
puniuit vltione: locũ/gẽtẽ/ſimul ⁊ regnũ eis auferendo
et per oẽs mũdi terminos lõge/lateq̃ diſſeminãdo. Lo
cauit aũt vineã alijs agricolis: q: nobis ſcripturarũ my
ſteria ⁊ ſuã cognitionẽ tribuit: ea cõditiõe/vt ſuis tꝑibus
fructũ reddamꝰ. i. nouerimꝰ q̃d vno q̃q̃ tpe nos loqui vel
agere cõueniat. Sed hoc q̃ illi dixerũt/ꝙ ſcꝫ malos ma
le pderet: ⁊ vineã ſuã alijs locaret: ipſe diuinitꝰ ꝓcuratũ
ꝓphetico oſtẽdit exẽplo r̃ndens. ¶ Nũq̃ legiſtis in ſcri Tex.
pturis. Lapidẽ quẽ reprobauerũt edificãtes/hic factus
eſt in caput anguli. A dño factũ eſt iſtud: ⁊ eſt mirabile
in oculis nr̃is. Ipſos q̃s ſuperiꝰ colonos vocauerat/nũc Lapidis
edificãtes appellat: q: principes ⁊ ſacerdotes iudeorum anguia
ſubditã plebẽ ad offerẽdos iuſticie fructꝰ/q̃ſi vineã exco ris my
lere: ipſi etiã hãc vt dño ad inhabitandũ digna fieret/q̃ſi ſterium.
domũ cõſtruere ⁊ exornare debuerãt. Nã et aplꝰs loquẽs
fidelibꝰ ait. Dei agricultura eſtis: dei edificatio eſtis. Sꝫ
illi q̃ſi mali coloni/fructũ vinee reddere nolũt: ⁊ q̃ſi ma
li cemẽtarij electũ ⁊ pcioſum lapidẽ/vel in fundamento
vel in angulo domꝰ dei ponẽdũ ſubtrahere: hoc eſt fidẽ
chriſti auditoribꝰ conabant eripere. Ait g̃. Nũq̃ legiſtis
in ſcripturis. Lapidẽ quẽ reprobauerũt edificãtes/hic fa
ctus eſt in caput anguli. A dño factũ eſt iſtud: ⁊ eſt mira
bile in oculis noſtris. Ac ſi diceret: Quõ implebit hec ꝓ
phetia/q̃ lapidẽ ab edificãtibꝰ reprobatũ/⁊ in caput an
guli factũ dicit: niſi chriſtꝰ a vobis reprobatus ⁊ occiſus
crediturus gẽtibꝰ pdicet? Ipe eñ q̃ſi lapis pcioſus/iuxta
q̃ aplꝰs ait. Petra erat chriſtꝰ: in capite anguli factꝰ eſt: j. Cor. x
q: deus duos parietes circũciſionis ⁊ ꝓputij in ſua fide
copulauit: ⁊ vnã ecclam e duobꝰ pplis ꝯſtituit. ¶ Ideo Tex.
dico vobis: auferetur a vobis regnũ dei: ⁊ dabit gẽti fa
ciẽti fructꝰ eius. Regnũ dei hoc loco ſcrẽ ſcripture intelli
gẽde ſunt: q̃s dñs infidelibꝰ iudeis abſtulit: ⁊ nobis tra
didit/vt earũ fructũ faciamus. Iſta eſt illa vinea q̃ quon
dã locata eſt agricolis: ſed illi nomẽ tãtũ ſcripturarũ ha
buerũt: fructũ ꝟo illarũ nullũ cõſequi meruerunt. ¶ Et Tex.
qui ceciderit ſuꝑ lapidẽ iſtũ/cõfringetur. Suꝑ quẽ vero
ceciderit/conteret eũ. Multũ eñ diſtat inter eũ/qui per
fragilitatẽ aut ignorantiã peccando offendit chriſtũ/et
eũ q̃ per ſuꝑbiã negat chriſtũ. Qui ergo credens in chri
ſtum peccat/ſuper lapidẽ cadet ⁊ cõfringit: ſed non om
nino conterit: quia reſeruat ad penitentiã. Si vero q̃s
negauerit chriſtũ/cadet. i. irruet ſuꝑ eũ lapis iſte: ⁊ ita cõ
teret eũ eterno interitu: vt ne teſta remaneat/in q̃ parũ
aque de fouea hauriat. Poteſt ⁊ hoc dici/ꝙ illi ſuper la
pidẽ cadebant: qui tunc eum ꝑ ſimplicitatẽ ⁊ ignorantiã
cõtẽnebant ⁊ iniurijs afficiebãt: ideo cõquaſſantur/non
tamẽ penitus conterunt. Qui ꝟo illũ ſciẽtes dei filiũ per

Digitized by Google

inuidiā negabāt:⁊ cōtra ſuā cōſciētiā ei⁹ opa Beelzebub aſſignabāt:ſupꝰ hos irruet lapis ⁊ cōteret eos ſempiterna ꝑditione atqꝫ cōminuet:vt ſint impij/ſicut puluis ante faciē venti. (Tex.) ❡ Et cū audiſſent principes ſacerdotū/et Phariſei parabolas ei⁹:cognouerūt q: de ipſis diceret. Et q̄rētes eū tenere/timuerūt turbas:qm̄ ſicut ꝓphetā eū habebāt. Principes ſacerdotū ⁊ ſcribe propria radarguit cōſciētia:querebāt interficere dn̄m/q̄ſi mētiētē contra ſe. Sed hec agētes/ꝓbāt vera eſſe q̄ dixerat. Ipſe eni̅ erat heres/cuius mors iniuſta vindicāda erat a p̄re. Ipſi vero erāt nequā coloni:q̄ ab occidēdo filio dei/ad modicū q̄dē hūano timore retardari poterāt/donec hora eius veniret. Nūq̄ vero diuino timore/aut amore cohiberi voluerūt. Hec vero q̄ de parabola ſupꝰ malitia iudeoꝝ expoſuimus/morali intellectu ad vnūquēqꝫ noſtrum referre poſſumus. Cū eni̅ alicui fideliū myſteriū baptiſmi/quod operādo exercere debeat cōmittit̄:q̄ſi ei vinea quā excolat locat̄. Mittit̄ vn⁹ ⁊ alter ſeru⁹/⁊ terti⁹ q̄ fruct⁹ accipiāt/cū legit̄ lex ꝓphetia ⁊ pſalmi:quoꝝ monitis inſtructus/bonoꝝ fruct⁹ operū reddere debeat. Sed ſeru⁹ cōtumelijs affect⁹ eijcit̄:cū ſermo dei vel cōtēnit̄:vel etiam qđ grauius eſt blaſphemat̄. Inſupꝰ ⁊ heredē quātū in ſe eſt occidit:q̄ immemor miſericordie dei oipotētis/ipſum filiū dei reſpuit:⁊ ſpūiſancto q̄ regenerat⁹ eſt cōtumeliā facit. Propter qđ malis agricolis male ꝑditis/dat̄ alteri vinea:q: dono gratie qđ ingratus ſpreuit/humilis q̄ſq; ditatur. Sed et hoc qđ de illis in fine euāgelij dictū eſt: quia querētes tenere chriſtū/timore turbarū ꝓpediunt̄/quotidie videm⁹ agi in eccl̄ia. Multi eni̅ ſunt in eccl̄ia q̄ ſolo noīe fratres:q̄ eccleſiaſtice fidei ⁊ pacis vnitatē quā non diligūt ꝓpter cohabitātiū bonoꝝ fratrū multitudinē:aut erubeſcūt/aut timēt impugnare. Sed hi ſicut dominus ad Iob loquit̄:cū tp̄s fuerit in altū ale erigentur (Iob. xxix.) q: nacta occaſione eccl̄iam ꝑſeq̄:⁊ chriſtū cū Phariſeis cruci adijcere/⁊ oſtētui conant̄ hr̄e. Pertimeſcere debemus ipſi q̄ loq̄mur ⁊ cauere:ne exēpla Phariſeoꝝ ſequamur. Curem⁹ ſolicite/ne ſolo noīe tātū ſim⁹ Chriſtiani ne ſub ſpecie pietatis titulū ſubcelemus. Agamus dn̄o gratias:q̄ ſcripturas in qua quōdā iudei florebāt illis ꝓ irreuocabili malitia abſtulit:⁊ nobis ꝓ ſola miſericordia largitus eſt. Veneremur eū nō ſicut ſimplices turbe vt ꝓphetā:ſꝫ vt deū ⁊ dn̄m ꝓphetarū/ſaluatorem ⁊ redēptorem noſtrū. Qui viuit ⁊ regnat ⁊c.

❡ Sabbato. Luce. XV.

❡ In illo tempore: Dixit Ieſus diſcipulis ſuis parabolā hāc. Homo quidā habuit duos filios: et dixit adoleſcentior ex illis patri: Pater da mihi portionem ſubſtantie que me cōtingit. Et reliqua. Homilia lectionis eiuſdem.

Scribis et Phariſeis cōtra noſtre ſalutis auctorē murmurantib⁹:ſicut req̄ſita q̄ hanc p̄cedit ſancti euāgelij lectio declarat: ꝓpoſuit dn̄s duas parabolas. Alterā hoīs de inuēta oue ꝑdita gaudētis. Alterā mulieris ſupꝰ ꝑdita et reperta drachma gratulabūde exultātis:oſtēdens in cōcluſione parabole:quātū ſit gaudiū in celo ſupꝰ cōuerſis peccatorib⁹. Deinde dixit ⁊ hanc ſimilitudinē:nō ſolum ſuū de cōuerſis pctōrib⁹ gaudiū demōſtrās:verūetiā inuidentiū murmurationē rep̄hendens. Ait ergo. (Tex.) ❡ Homo q̄dā habuit duos filios. Homo iſte/deus oipotēs pater intelligitur:qui duos habuit filios:q: ipſe eſt genitor et creator duorū populoꝝ. Et maior iudeos deſignat:q̄ in cultura vni⁹ dei permāſerūt. Minor vero ſignificat populos gentiū:qui relicto creatore colēdo creaturā/etiā ad ipſum dei inimicū diabolū adorādū puenerūt. (Tex.) ❡ Et dixit adoleſcētior ex illis patri. Da mihi portionē ſubſtantie q̄ me cōtingit:⁊ diuiſit illis ſubſtātiā. Subſtātia q̄ inter fratres diuiſa eſt/ſenſus rōnalis homini a deo attributus intelligit̄. Nā viuere/intelligere/meminiſſe/ingenio aliq̄ p̄eminere:diuine muneris ſubſtātia eſt. Quam ſubſtātiā tūc adoleſcentior filius a p̄re expetijt:cū hō in ſua volens eſſe poteſtate ꝑ liberū arbitriū ſe regere conatus eſt:ſicqꝫ dn̄m creatorē ſuū q̄ſiuit ſupꝰbus abijcere. Diuiſit ꝗ eius ſubſtātiā:q: fidelib⁹ ſue precioſis gratiā quā vero deſiderabāt impartijt. Infidelib⁹ vero naturalis tātū ingenij beneficiū/qđ ſibi ſufficere putabant attribuit. (Tex.) ❡ Et nō poſt multos dies cōgregatis omnib⁹/adoleſcētior filius ꝓfectus eſt in regionē longinquā. Qđ nō poſt multos dies cōgregatis oibus ꝓfectus eſt deſignat: q: nō multo poſt inſtitutionē humani gn̄is viſum eſt aie/vt bona ſua per ſeipſam gubernaret:que tn̄ per ſe ad bona opera faciēda infirma ⁊ impotens eſt:niſi eius q̄ eā dedit fulciat̄ auxilio:ad adimplēda ſua deſideria ſibi aggregaret vel attribueret. (Nota expoſitionem.) (Tex.) ❡ Et diſſipauit ſubſtātiā ſuā viuēdo luxurioſe. Viuēdo luxurioſe dicit/amādo hāc vitam prodigā:que pōpis exteriorib⁹ ſpatiari gaudet/intus nō metuit inaneſcere. Lōge vero ꝓfectus eſt:nō loci/ſꝫ animi mutatione. Quāto eni̅ quis amplius delinq̄t: tanto longius a dei conditoris ſui gratia recedit. (Tex.) ❡ Et poſtq̄ omnia cōſummaſſet/facta eſt fames valida in regione illa. Fames in longinqua regione/indigentiā ſignificat verbi dei. In regione longinqua.i.in obliuione conditoris. De qua dn̄s ꝑ prophetā minat̄. Mittā famē ſupꝰ terrā (Amos. viij.) non famē panis neqꝫ ſitim aque:ſed audiendi verbi dei. (Tex.) ❡ Et ipſe cepit egere:⁊ abijt:⁊ adheſit vni ciuiū regionis illius. Merito egere cepit:q̄ theſauros diuine ſapiētie/⁊ diuitiarū celeſtiū dereliq̄t. Vnus ciuium regionis illius:cui iſte prodigus adheſit/diabol⁹ eſt:quē dn̄s principē huius mūdi appellat:q: merito peruerſitatis ſue terrenis cōcupiſcētijs prepoſitus eſt. (Tex.) ❡ Et miſit illū in villā ſuā/vt paſceret porcos. Villa carnalē cōcupiſcentiam ſignificat:de qua is q̄ inuitatus ad ſpirituales epulas ire excuſat dicēs. Villā emi ⁊ neceſſe habeo exire ⁊ videre illā. In villā quoqꝫ mitti:eſt cupiditatib⁹ mūdi ſubiugari. Porcos vero paſcere:eſt ea q̄b⁹ maligni ſpūs delectantur operari. Qui merito deſignant̄ ꝑ aīal ſordib⁹ ⁊ ceno ſempꝰ gaudens. (Tex.) ❡ Et cupiebat implere ventrē ſuū de ſiliquis q̄s mādūcabāt porci. Siliq̄ gen⁹ eſt leguminis/follibus maximū ⁊ ſonorū/ſed granorum paucitate ſterile ⁊ pene vacuū. Ideoqꝫ ꝑ ſiliquas deſignant̄ doctrine ſeculares/ſterili ſuauitate reſonātes:in quibus laudes idoloꝝ.i.fabule ⁊ carmina poetarū cōcrepant:q̄b⁹ porci.i.demones delectant̄. His prodigus iſte ſaturari cupiebat: q: aliq̄d ſordidū/⁊ qđ ad beatā vitā ptineret/in talibus inuenire volebat:nec poterat. Hoc eſt ei qđ ſubiūgit̄. (Tex.) ❡ Et nemo illi dabat.i ſe aūt reuerſus dixit. Quāti mercenarij in domo p̄ris mei abūdāt panib⁹/ego aūt hic fame pereo. In ſe inq̄t reuerſus. Vn̄ iſte reuerſus fuerat: Ab his nimirū q̄ foris ꝑ oblectamēta noxia illiciūt ⁊ ſeducūt/ad cōſcientie interiora mētis intētiōe redierat. Quāti mercenarij i domo p̄ris mei abūdāt panib⁹/ego aūt hic fame pereo. (Mercenarij boni ratio que ſit.) Licet eni̅ gētes in magna veri ignorātia ⁊ errore cultus dei verſabant̄:tn̄ p̄dicātib⁹ ap̄lis ceperūt quodāmō reſipiſcere/verbi ſaturitate ꝑcepta reuocari:mercenarij aūt ſunt q̄ ītuitu ſupne mercedis ſatagūt digna operari. Hi mercenarij in domo p̄ris panib⁹ abundāt:q: tales in eccleſia ſpūalis gr̄e reficiūt̄ alimonijs. At vero q̄ extra edes hui⁹ p̄rīſfamilias poſiti ſunt/fame verbi dei pereūt/⁊ vētrē ſiliq̄s implere cupiunt:q: ſcientiā veritatis nō habentes/beatā vitā in ſtudijs inanis p̄hie requirūt. Sicut eni̅ panis q̄ cor hoīs cōfirmat/vbo dei merito cōparat̄:ita ſiliqua (que foris nitida/intus vacua eſt:nec reficit ventrē ſed onerat) ſeculari ſciētie cōparatur:q̄ ſermone ſonoro vtilitate vacua eſt. (Tex.) ❡ Surgā inq̄t:quia peſſime me iaceſ reſentio. Ibo ad patrē meū/a quo lōge receſſi. Ad patrē inquit ibo:quia ſub porcorū principe miſerabili egeſtate tabeſco. Et q̄ pium ⁊ miſericordē nouerat patrē:q̄ q̄q̄

offenſus:ꝙ̄ꝙ magnis ſcelerib⁹ irritatus/nō dedignatur
Tex. patris audire vocabulū. ¶ Pater inq̄t peccaui in celum
Eſaie. hoc in angelis et in ſanctis animab⁹/que ſunt pedes dei
lxvi. Anima inq̄t iuſti ſedes ſapientie. Et dn̄s dicit. Celū mihi
Tex. ſedes eſt. Addidit. ¶ Et corā te: hoc eſt in ipſo interioris
ꝯſcientie ſecreto: qd̄ dei ſolius oculi penetrare poſſunt.
Tex. ¶ Et iā nō ſum dign⁹ vocari fili⁹ tuus: fac me ſicut vnū
ex mercenarijs tuis. Meminit ſe eſſe filiū: ⁊ pio affectu
cūcta que patris ſunt ſua nō eſſe ambigit: ſꝫ prioris igno-
rantie memor/ad hec nequaꝙ̄ aſperare p̄ſumit. Ideoꝙ
ſicut mercenariū ſe fieri poſcit: ꝓ mercede/nō ꝓ heredita
Pelagiani arguūtur. te ſeruiturꝫ: fac me indigens ſicut vnū ex mercenarijs tuis.
Verū nec hoc q̄dē niſi paterna dignatiōe ꝓmereri poſſe
teſtaṫ. Quapropter taceant Pelagiani qui ore temera-
rio garriūt/hoīem ſua v̄tute ſine dei adiutorio poſſe ſal-
Joā. xv. uari: cū apertiſſime dicat veritas. Sine me nihil poteſtis
Tex. facere. ¶ Et ſurgens venit ad patrē ſuū. Ad patrē veni-
re: eſt ad eccl̄ie ſocietatē ꝑ fidē accedere: vbi eſt legitima
Tex. et fructuoſa peccatoꝝ confeſſio. ¶ Cū aūt adhuc longe
eſſet: hoc eſt cū nōdū adhuc deū intelligeret/ſed iam pia
deuotione q̄reret: vidit illū pr̄/hoc eſt miſert⁹ eſt illi⁹. Vi
Lu. xxij. dere naꝙ dei miſereri eſt: ſicut ⁊ de Petro ſcriptū eſt. Re
Tex. ſpexit dn̄s Petrū: ⁊ miſericordia motus eſt. ¶ Et accur-
rens cecidit ſuꝑ collū eius: ⁊ oſculat⁹ eſt eū. Reuertēti fi-
lio pater occurrit: q: deus ſemper fuit cū vnigenito filio.
Et licet ſol⁹ fili⁹ ꝓ nr̄a ſalute carnē aſſumpſerit: tn̄ in eo
ij. Co. v. deus pater ſemꝑ māſit/⁊ cū eo ad hanc noſtrā ꝑegrina-
Jo. viij. tionē deſcēdit. Apl̄s em̄ dicit. Deus erat in chriſto/mūdū
Jo. xiiij. recōcilians ſibi. Hinc ipſe ſaluator ait. Qui me miſit me-
cū eſt/⁊ nō derelīqt me ſolū. Et alibi. Pater in me manēs
ipſe facit opera. Et cecidit inq̄t ſuꝑ collū eius: ⁊ oſculat⁹
eſt eum. Super collū filij cadere/eſt in amplexus ei⁹ bra-
chiū inclinare. Deus ergo pr̄ ſuꝑ redeūtis filij collū ceci-
dit: q: brachiū ſuū/hoc eſt verbū ſuū ad hec mūdi infima
immēſa miſericordia fudit. Oſculat⁹ eſt enim eū: veꝫ ad
Matt. xxx. ſpem venie ꝑcorū v̄bo gratie reduxit: cū per filiū diceret
Tex. Penitētiā agite: appropinq̄bit em̄ regnum celoꝝ. ¶ Di-
xitꝙ filius ad patrē. Pater peccaui in celū ⁊ corā te: ⁊ iā
nō ſum dignus vocari filius tuus. Poſtꝙ̄ ad patrē reuer
ſus eſt: hoc eſt in eccl̄ia iā poſit⁹/incipit pctā cōfiteri: ſed
nō dicit oīa que ſe dicturū ſupra promiſerat. Dixit em̄: iā
nō ſum dign⁹ vocari filius tu⁹/ſed nō addidit q̄ ſuperius
ſe dicturū meditabatur. Fac me ſicut vnū ex mercenarijs
tuis. Cū em̄ adhuc longe eſſet: ⁊ patrē nō haberet/cupie
bat vt mercenarius eſſet. At poſtꝙ̄ patris oſculo meruit
honorari generoſiſſime: iam dedignaṫ mercenari⁹ eſſe.
Multam naꝙ intelligit diſtantiā eſſe inter ſeruum/mer
Serui ⁊ mercenarij diſtinctio. cenariū/et filiū. Seruus naꝙ eſt qui metu penarū gehē
ne/vel legū mūdanarū formidine a vitijs abſtinet. Mer
cenarius vero eſt: qui ſpe/ac deſiderio regni celeſtis bo-
na agit. Filius vero eſt qui affectu boni ⁊ virtutū amo-
re/delectabiliter deo per charitatem famulatur. Quam
j. Coꝝ. xiij. ſummā ⁊ perfectionē omniū virtutū/apl̄s cōmemorat di
cens. Nūc aūt manet fides/ſpes/charitas/tria hec: ma-
ior aūt horū eſt charitas. Ergo ꝓdigus iſte primo quaſi
ſeruus ad ſe reuerſus/dire famis cepit ſupplicia formida
re. Mox reuerti volens ad patrē/de ſtatu mercenarij ce
pit cogitare. Poſtꝙ̄ v̄o accurrens pater amplexatus eſt
eum ⁊ oſculatus/oblitus ſtatū ſerui/oblitus et mercedē
mercenarij: ſola iam hereditate cepit ſolicitus eſſe filius
Tex. patris. ¶ Dixit aūt pater ad ſeruos ſuos. Cito proferte
ſtolam primā ⁊ induite eū. Stola prima/beata veſtis eſt
innocentie: quā protoplaſtus Adā bene a deo cōdit⁹ ac-
cepit: ſed a diabolo male deceptus amiſit. Unde et poſt
culpā preuaricatiōis primi hoīes cognouerūt ſe eſſe nu-
dos: et amiſſa immortalitatis gl̄ia/pelliū mortaliū acce-
perūt indumētū. Serui quibus hoc precipiṫ/ſunt ſancti
predicatores: qui ꝓtulerūt primā ſtolā/qn̄ hoīes deo re-
cōciliatos predicabant eſſe tanta gratia ſublimādos: vt
nō ſolū ciues angeloꝝ: ſed etiā heredes dei ⁊ coheredes

fierent chriſti. ¶ Et date anulum in manu eius. Anulo Tex.
ſolet res ſecreta ſignari. Per anulū ergo ſignaculū fidei
debemus accipere: quo cūcta dei ꝓmiſſa/in fideliū cordi
bus confirmanṫ. Anulo etiā ſpōſa nuptiali fide pignora-
tur: idcirco ꝑ anulū intelligitur pignus nuptiarū chriſti
et eccleſie. Anulū ergo ꝓdigus filius accepit/cū ꝑ fidem
chriſtus eccleſiā ex gentibus ſibi ſociauit. Et bene in ma
nu datur anulus: vt opera fidē aſtruāt: ⁊ ipſa opera con-
firmentur. ¶ Dantur et calciamēta in pedes. Per calcia Tex.
mēta officiū euāgelizandi ſignatur. Scriptū eſt em̄. Q̄
ſpecioſi pedes euangelizantiū pacē/predicantiū bona.
Et apl̄s. Calciati (inquit) pedes in preparatione euāge Rom. x.
lij. Ergo filio ad patris pietatē reuerſo/manus ⁊ pedes Eph. vi.
ornanṫ. Manus q̄dē/vt quiꝙ fideles recte viuamus: pe
des vero/vt pijs ſanctoꝝ moniti exēplis/ad eterna gau Tex.
dia properemus. ¶ Et adducite vitulū ſaginatū/⁊ occi-
dite. Uitulus ſaginatus ipſe eſt filius dei/dn̄s Jeſus chri
ſtus. Qui bene vitulus ſaginatus d̄r: q: caro eius ſpūali
pinguedine et virtute fertili optima eſt: adeo vt ſola ſuf-
fecerit ad totius mūdi tollenda pctā. Adducere aūt vitu
lum p̄cepit ⁊ occidere/mortē eius ꝑ apl̄os ſignificās p̄di
ri. Quaſi em̄ recēs vitulus iſte occidiṫ/cū ab vno quoꝙ
occiſus crediṫ. Tūc comediṫ/cū ſacrm̄ paſſionis eius ca Tex.
ſto corpore ⁊ mūda mēte percipiṫ. ¶ Et māducemus et
epulemur: q: hic filius meus mortu⁹ erat et reuixit: perie
rat ⁊ inuētus eſt. Intuēdū ꝙ pluraliter dicit: māducem⁹
et epulemur. Q: em̄ ſacra carne huius ſcti vituli nō ſolū
ille q̄ mortu⁹ reuixerat/ꝑditus ⁊ inuētus fuerat: verū pa
ter ⁊ ſerui illi⁹ epulari ſunt oſtendiṫ: q: letitia pr̄is eſt nr̄a Vituli Abrae ſignificatio.
ſalus: ⁊ illius gaudiū eſt noſtroꝝ remiſſio peccatoꝝ: nec
ſolū pr̄is ⁊ filij: ſꝫ ⁊ ſpūſſcti: q: ſcte trinitatis vna eſt opera
tio/vnū gaudiū/vnaꝙ dilectio. Hoc p̄ſignabat olim ꝙ
Abraā tribus angelis hoſpitio receptis: vitulū tenerri-
mū ⁊ optimū legiṫ occidiſſe/⁊ eis appoſuiſſe: q: immola
ta ꝓ noſtra redēptione caro chriſti/totius trinitatis eſt
letitia. ¶ Et ceperūt epulari. Epule iſte nūc in eccl̄ia per Tex.
totū orbē dilatate celebranṫ. Quotidie em̄ in ſctā eccl̄ia
vitulus iſte ſacerrim⁹/deo pr̄i ꝑ ſacerdotes offertur et in
vitam ꝑcipiētes paſcit eternā/q: cū q̄tidie immolaṫ/ſem
per integer ꝑmanet: ⁊ immaculatus ⁊ viuus. ¶ Erat ve Tex.
ro fili⁹ ſenior in agro. Fili⁹ ſenior: ppl̄s iudeoꝝ eſt: q̄ prior
habuit cognitionē dei: quiꝙ a deo ꝑ ꝓphetā ꝑmogenit⁹
appellatus eſt filius: q̄ ꝙuis longe a patre nō diſceſſiſſet
nō tn̄ domi/ſed in agro erat: q: idē ppl̄s neꝙ cultū crea-
toris ex toto ꝓpter idola deſeruit: nec legis ſibi date in-
teriora myſteria penetrauit: ſꝫ ſuꝑficie tātū lr̄e delectat⁹
exteriora. i. terrena tātū oꝑari nouerat. Vn̄ et ei terrena
per ꝓphetā dn̄o dicēte ꝓmittebanṫ. Si volueritis ⁊ au- Eſa. j.
dieritis me/bona terre comedetis. ¶ Et cū veniret ⁊ ap Tex.
propinq̄ret domui: audiuit ſymphoniā ⁊ choꝝ. Sepe cō
tingit/vt aliquis diligens ⁊ ſtudioſus doctor iudeoꝝ le-
gis arcana ſcrutari incipiat: cūꝙ ex eiſdē ſcripturꝫ liberta
tē eccleſie percipit/laborē ſeruilis operis (cui literā legis
obſeruando intentus erat) ꝑhorreſcit. Hoc eſt enim q̄ſi
de agro recedere/et domui appropinquare. Audit ſym-
phoniā ⁊ chorū: hoc eſt p̄dicatores ſctoſpū plenos/conſo
nis vocib⁹ intelligit predicare. Deniꝙ et apl̄s. Obſecro j. Coꝝ. j.
vos inq̄t/vt idipſum dicatis oēs. ¶ Et vocauit vnum de Tex.
ſeruis: ⁊ interrogauit eum q̄ nam hec eſſent. Uocat vnū
de ſeruis: cū ſumit in manib⁹ ad legendū aliquē ex ꝓphe
tis: qui ſunt veri ſerui hui⁹ patriſfamilias. Et ſolicit⁹ in-
ueſtigās q̄ſi reqrit qua de cauſa iocūda eccl̄ia feſta ſunt/
q̄bus ſe vidit minime intereſſe. Ideoꝙ ei rn̄det. ¶ Fra- Tex.
ter tuus venit: ⁊ occidit pater tuus vitulū ſaginatū. Q̄d
eſt apte dicere. Gentilis ppl̄s deū catenus ignorans: qui
ꝑ errorē longe a deo receſſerat: nūc ex oīb⁹ mūdi partib⁹
ab extremis quoꝙ terrarū finibus ad eū cōuertiṫ: ⁊ pro
eius ſalute tāta exultatiōe nouū deo cāticū cantat. Pro-
pter quē etiā occiſus eſt ille vitul⁹ pinguiſſim⁹: cui ꝑ pſal
miſtā diciṫ. Holocauſtū tuū pingue fiat. ¶ Indignatus Tex.

Digitized by Google

Tex. eſt aūt ꝛ nolebat intrare. Obſtinato adhuc aīo iudei fo-
ris ſunt: ꝛ nolūt fidē eccle intrare. Pr̄ ḡ illi⁹ egreſſus/ ce
pit rogare illū. Nouiſſimo ſeculi tpe implebit̃ vocatio iu
deoꝝ: qꝛ credituri ſunt ad p̄dicationē Helie ꝛ Enoch
Hanc ḡ agtā iudeoꝝ vocationē egreſſum patris vocat
tūc em̄ quodāmodo egredieẗ ꝛ rogabit eū/ vt ingreſſa
iā gentiū plenitudine: q̄ſi minore filio oīs etiā Iſrael ſal
uus fiat: cui ex maxima parte cōtigit cecitas infidelitatꝫ.
Tex. ¶ At ille r̄ndēs dixit patri ſuo. Ecce tot annis ſeruiui ti-
bi/ ꝛ nunq̄ mādatū tuū p̄teriui. Cum frequētiſſime lega
mus illū populū cōtra mādatū dn̄i idola coluiſſe: q̄d eſt
qđ nunc dicit: nūq̄ mādatū tuū p̄teriui: Sed hoc non de
oībus iſraelitis/ ſꝫ particulariter de q̄buſdā accipiēdū eſt
de his ſcꝫ tantū q̄ ſemp deū coluerūt/ ꝛ nūq̄ ad idola con
fluxerūt. Ubi tales q̄uis in terrenis tantū delectarenẗ q̄ſi
in agro eſſent: ipſa tn̄ bona terrena a ſolo deo ſperabant
accipere. Quod ꝛ teſtimonio ipſi⁹ fratris ꝯfirmaẗ/ cum
Tex. r̄ndit in ſequētib⁹. ¶ Et nūq̄ dediſti mihi hedū/ vt cum
amicis meis epularer. Hedus aīal ſtolidū eſt: ꝛ in ſcriptu
ris diuinis pctōꝝ figurā tenere ſolet. Sꝫ hoc loco hedi
noīe chriſtū debem⁹ intelligere: quē ille populus in ſimili
tudine carnis pcti veniſſe cōſpiciēs/ peccatorē eſſe exiſti-
mauit. Un̄ ꝛ ceco illuminato dixerūt. Nos ſcimus/ qꝛ hic
hō peccator eſt. Et alibi Samaritanū eū eſſe: ꝛ demoniū
Joā.ix. habere blaſphemāt. Nec mirū videri debet: ſi hic per he-
Jo.viij. dū chriſtū figuratū dicim⁹: cū ꝛ in lege hoc noīe legatur
Exodi. appellar⁹: ait em̄. Non coques hedū in lacte matris ſue.
xxij. Qđ ḡ dicit: nō dediſti mihi hedū: tale eſt ac ſi dicat: illū q̄
mihi hed⁹ videbaẗ. Nā qꝛ chriſtū p̄fanatorē legis ꝛ vio-
latorē ſabbati dicebāt: idcirco epulis ei⁹ iocūdari nō merue-
runt. Qđ vo ſequiẗ vt cū amicis meis epularer/ ex prin
cipū pſona accipiendū eſt: q̄ cū amicis. i. reliq̄ plebe epu-
lari volebāt. Nō dediſti mihi hedū. i. hac de cauſa illū mi
hi ſubtrahis: qꝛ hedus mihi videbaẗ. Pōt ꝛ ex pſona po-
puli hieroſolimitani dictū intelligi cū ceteris ppl̄is iuda
¶ Sed poſtq̄ fili⁹ tu⁹ hic q̄ deuorauit ſubſtantiā ſuā cū
meretricib⁹ venit/ occidiſti illi vitulū ſaginatū. Meretri
ces cū q̄bus ſubām ſuā deuoraſſe dr̄: ſupſtitiones gētiliūꝫ
Mere- ꝛ nefanda figmēta ſunt: in q̄b⁹ naturale totū ingeniū ex
tricium panderūt: ꝛ relicto deo quē virū aīe hr̄e debuerāt/ cū tur
ſpūale. ba demonū turpiſſima cupiditate fornicati ſūt. ¶ At pr̄
Tex. dixit. Fili tu ſp̄ mecū es. Nō redarguit q̄ſi mētientē: ſed
ei⁹ pſeuerātiā in ſuo obſeq̄o cōprobās/ ad colletādū ſibi
Jo.xvij. ſimulq̄ꝫ cū filio epulādū inuitat. Et oīa mea tua ſunt. Ad
patrē loquēs q̄dā loco fili⁹ dicit. Et oīa mea tua ſūt: ꝛ oīa
mea tua. Ecce hoc ſimillimū huic ſonare videtur/ Et oīa
mea tua ſunt. Sꝫ diſtincte ꝛ multū diſſimiliter oīa q̄ pr̄is
ſunt/ habet is q̄ p naturā eſt fili⁹ dei: p̄cipali⁹ q̄ hi quos
gr̄a fecit filios dei. Illi⁹ em̄ ſunt oīa pr̄is p naturā: iſtorū
p donatā dei clemētiā. Ille ſicut vnic⁹ oīa habet p̄ſtāte: iſti
ſicut adoptati conceſſa diuinitus pietate. Ille habet oīa
p id quod de deo de⁹ patri equalis natus eſt: iſti per hoc
quod ex deo renati ſunt. Sane cū diciẗ: oīa mea tua ſunt
nō ſic accipiēdū eſt/ quaſi nō ſint ꝛ ſua. Nam in terrena
hereditate quedā ſunt anguſtie: nec pōt maior frater ha
bere oīa/ ſi minor etiā partē habuerit. Sꝫ in ſpūaliū ꝛ ce-
leſtiū bonoꝝ hereditate/ ſic a pfectis ꝛ imortalib⁹ filijs
oīa poſſidenẗ: vt ꝛ ſingula ſint oīm/ ꝛ oīa ſingulorū: ope-
rāte in oīb⁹ charitate: q̄ nil cū anguſtia nouit poſſidere.
Quā Pſalmiſta magna laude ſublimās ait. Oīs cōſum
Pſ.cxviij matiōis vidi finē/ latū mādatū tuū nimis. Huic igiẗ effi
caciſſime ſtudeam⁹: p hāc mutatis pfectib⁹ congaudere
diſcam⁹. Diligam⁹ id qđ eſt ſupra nos tota aīa/ tota mēte
tota virtute. Diligam⁹ qđ eſt intra nos. i. interiorē noſtrū
hominē/ aīam vcꝫ nr̄am/ eāq̄ꝫ ſubdere deo ſp̄ curem⁹. Di
ligam⁹ qđ eſt iuxta nos. i. proximū/ ſicut nosipſos. Diliga
mus qđ eſt infra nos/ carnē vcꝫ noſtram: vt ei⁹ illicitos
appetit⁹ frangamus/ eāq̄ꝫ ſpiritui obtēperare cogamus
chriſtū ſedulo poſcētes/ vt ſpm̄ aīam ſimulq̄ꝫ corpus ſine
q̄rela in ſuo ſibi aduētu cuſtodiat de⁹ ꝛ dn̄s nr̄. q̄ cū pr̄e ꝛ
ſpūſctō viuit ꝛ regnat de⁹/ p oīa ſecula ſeculoꝝ. Amen.

¶ Dn̄ica. III. in quadrageſima.

Sermo beati Leonis pape.

Predicatur⁹ nobis di-
lectiſſimi ſacratiſſimū maximūq̄ꝫ ieiuniū: quo
aptius vtar exordio q̄ vt verbis apl̄i/ in q̄ chri-
ſtus loq̄baẗ incipiā dicāq̄ꝫ qđ lectū eſt. Ecce nūc tempus
acceptabile: ecce nūc dies ſalutis. Quis em̄ nulla ſint tē ij.Co.vj.
pora q̄ diuinis nō ſint plena munerib⁹ ꝛ ſemp nobis ad
miam dei per ipſius gratiā p̄ſteẗ acceſſus. Nūc tamen
oīm maiore ſtudio mētes ad ſpirituales pfect⁹ moueri ꝛ
ampliore fiducia animari oportet: q̄n ad vniuerſa pieta-
tis officia/ illi⁹ nos diei in quo redēpti ſum⁹ recurſus inui-
tat: vt excellēs ſup oīa dn̄ice paſſionis ſacramētū/ purifi-
catis ꝛ corpib⁹ ꝛ animis celebrem⁹. Debebaẗ quidē tātis Inſigni
myſterijs iſta inceſſabilis deuotio ꝛ ꝯtinuata reuerētia um diei
vt tales pmanerem⁹ in conſpectu dei: q̄les nos in ipſo pa honor.
ſcali feſto dignū eſt inueniri. Sꝫ qꝛ hec fortitudo paucoꝝ
eſt: ꝛ dū carnis fragilitati auſterior obſeruātia relaxatur
dū p varias actiones vite hui⁹ ſolicitudo diſtēdiẗ: neceſ-
ſe eſt de mūdano puluere etiā religioſa corda ſordeſcere.
Magna diuine inſtitutionis ſalubritate p̄uiſum eſt: vt
ad reparādā mētiū puritatē/ q̄draginta nobis dieꝝ exer
citatio mederet̃: in q̄bus alioꝝ tēporꝝ culpas ꝛ pia opa
redimerēt/ ꝛ ieiunia caſta decoquerēt. Ingreſſuri igiẗ di
lectiſſimi dies myſticos/ ꝛ purificādis animis ac corpori
bus ſacrati⁹ inſtitutos: p̄ceptis aplicis obedire curem⁹
emūdātes nos ab oī inq̄namēto carnis ꝛ ſpū: vt caſtiga
tis colluctatiōibus q̄ ſunt inter vtrāq̄ꝫ ſubſtātiā animus ij.Co.vij
(quē ſub dei gubernaculis cōſtitutū corpis ſui decet eſſe
rectorē) dn̄ationis ſue obtineat dignitatē: vt nemini dan
tes vllā offenſionē/ vituperationibus obloquētiū ſimus
obnoxij. Digna em̄ ab infidelibus rep̄hēſione carpemur
ꝛ noſtro vitio lingue impie in iniuriā ſue religiōis arma
bunt: ſi ieiunantium mores a puritate perfecte continē-
tie diſcreparint. Non enim in ſola abſtinētia cibi ſtat nr̄i
ſumma ieiunij/ aut fructuoſe corpori eſca ſubtrahitur/ ni
ſi mēs ab iniq̄tate reuoceẗ: ꝛ ab obtrectationib⁹ lingua
cohibeaẗ. Sic igiẗ nobis edēdi eſt moderāda libertas vt
etiā alie cupiditates eadē lege frenenẗ. Māſuetudinis ꝛ
patiētie: pacis ꝛ trāquillitatis hoc tēpus eſt: in quo exclu
ſa oī cōtaminatione vitioꝝ/ pperutas eſt nobis obtinen
da virtutū. Nūc pioꝝ mētiū fortitudo donare culpas/ ne
gligere cōtumelias/ ꝛ obliuiſci aſſueſcat iniurias. Nunc Exerciti
fidelis animus per arma iuſtitie a dextris ſe exerceat ꝛ a um dieꝝ
ſiniſtris: vt per gloriam ꝛ ignobilitatem/ per infamiam ꝛ ſacrorū.
bonā famā ſecurā cōſcientiā/ nec laudes inflēt nec oppro
bria fatigēt. Religioſoꝝ modeſtia nō ſit meſta ſꝫ ſctā: nec
inueniāẗ in eis vllarū murmura q̄relarū q̄bus nūq̄ de-
ſunt ſctōꝝ ſolatia gaudioꝝ. Nō timeaẗ inter opa mie/ ter
renarū diminutio facultatū. Semper diues eſt chriſtia-
na paupertas: qꝛ eſt plus q̄ habet q̄ quod nō habet: nec
paueat in iſto mundo indigentia laborare/ cui donatum
eſt in omnium rerū domino oīa poſſidere. Operātibus
ḡ que bona ſunt non eſt oīno metuēdū/ ne eis deſit facul
tas operandi: cum ꝛ in duobus nummis euāgelice illius Luc.xxi.
vidue ſit laudata deuotio: ꝛ pro calice aque frigide pre-
miū habeat gratuita largitio. Ex affectib⁹ em̄ pioꝝ be-
nignitatis mēſura taxatur: ꝛ nūq̄ eum miſerendi effica-
cia deſerit/ in quo miſericordia ipſa non deficit. Experta iij.Reg.
eſt hoc vidua illa de ſarepta: que beato Helie in tempore xvij.
famis/ vnius diei cibum quem ſolum habebat appoſuit
ꝛ pphete eſuriem neceſſitati ſue p̄ferens/ exiguū farine
ac puſillū olei incunctanter expendit. Sed non ei defuit
q̄ fideliter erogauit: ꝛ in vaſis pia effuſione vacuatis
fons noue vbertatis exortus eſt: vt ſanctis vſibus non
minueretur eius ſubſtantie plenitudo/ cuius nō fuerat
formidata defectio. His aūt ſtudijs dilectiſſimi ad q̄uos

Digitized by Google

voluntarie cōfidimus ꝑparatos:non ambigitis diabolū/
qui omniū virtutū eſt aduerſarius inuidere:⁊ ad h̄ vim
ſue malignitatis armare/vt pietati laqueos de ipſa pie/
tate pretendat:⁊ quos nō potuerit deijcere ꝑ diffidētiā/
conet̄ ſuperare ꝑ gloriā. Et difficile eſt vt laudabiliter vi
ij.Co.x. uentē/laus humana nō capiat/niſi vt ſcriptum eſt. Qui
gloriatur/in dn̄o gloriēt. Cuiusvero ille hoſtis neq̄ſſim⁹
nō audeat impugnare ꝓpoſitū:cui⁹ non appetat violare
ieiuniū:qn̄ verſutias ſuas:ſicut euāgelica lectione pate/
factū eſt/nec ab ipo mūdi ſaluatore ɔtinuit. Expaueſcēs
em̄ in eo quadraginta dierū noctiūq; ieiuniū/explorare
callide voluit:vtrū hanc cōtinentiā donatā haberet/an
propriā:vt nō metueret deceptionū ſuarū opera reſoluē/
da/ſi chriſtus eſſet ei⁹ conditionis cuius ⁊ corporis. Pri/
mo vtriq; dolo ſcrutat⁹ eſt:an ipſe eſſet ſubſtantiarū crea/
tor:qui rerū corporearū poſſet in quas vellet mutare na
Aſt⁹ de/ turas. Secundo/an ſub humane carnis ſpecie diuinitas
monis obumbrata regeret̄:cui facile eſſet peruiū ſibi aerem fa/
explicat̄ cere:⁊ terrena ꝑ vacuū mēbra librare. Sed cū illi dn̄s iu/
ſtitiā maluiſſet opponere veri hoīs/q̄ potētiā manifeſta
re deitatis:ad hoc cōuertit tertie fraudis ingeniū:vt eū
in quo diuine poteſtatis ſigna ceſſauerāt/dominādi cu/
piditate tentaret:⁊ ad venerationē ſui(regna mūdi pol
licendo)traduceret. Sed prudentiā diaboli ſtultā fecit
ſapiētia dei:vt ſupbus hoſtis hoiem videns quē aliqn̄ ſu
perauerat:nō meruerat eū ꝓſequi quē ꝑ oīb⁹ oportebat
occidi. Huius igit̄ aduerſarij dolos nō ſolū in illecebris gu
le ſʒ etiā ꝓpoſito abſtinētie caueam⁹. Qui em̄ ſciuit hu/
mano gn̄i mortē inferre ꝑ cibū/nouit ⁊ ꝑ ipſum nocere ie
iunijs:⁊ ad cōtrarie fraudis effectū:ſicut ꝑ ſerpētē intulit
interdicta ꝯſumi:ita ꝑ famē ſuadet cōceſſa vitari. Utilis
quidē eſt cōtinētia/q̄ parco aſſueta victu/deliciarū cohi
bet appetitū. Sʒ ve illoꝝ dogmati/apud q̄s etiā ieiunan
do peccat̄:dānant em̄ creatā naturā in creatoris iniuriaʒ
⁊ cōtaminari edētes aſſerūt his quoꝝ nō deū/ſʒ diabolū
Titū.j. cōditorē eſſe definiūt:reſultātes dicēti aplo. Oīa mūda
mūdis:coinq̄natis aūt ⁊ infidelib⁹ nihil mundū:ſʒ inqui
nata ſunt eoꝝ ⁊ mens ⁊ cōſcientia. Vos autē dilectiſſimi
catholice matris generatio ſancta:q̄s incola veritatiſ ſpi
ritusſanct⁹ erudiuit/libertatē veſtrā cōgrua deuotione
moderamini:ſciētes q: bonum eſt etiā a licitis abſtinere.
Et cū caſtigati⁹ viuendū eſt/ita diſcernite cibos/vt vſus
eorū remoueatur/non natura dominetur:⁊ a predictorū
peſtifero contagio vos remouete:vt cū chriſto domino
omniū creatore regnetis.

De eadem dominica. Luce.XI.

In illo tempore: Erat Jeſus eijciens demo/
nium:et illud erat mutū. Et cum eieciſſet demo/
nium:locutus eſt mutus:⁊ admirate ſunt turbe.
Et reliqua. Homilia venera. Bede presbyteri.

D Emoniac⁹ iſte apud
Mat.xij Mattheū:nō ſolū mut⁹/ſed ⁊ cec⁹ fuiſſe narra
tur:curatuſq; dicit̄ a dn̄o:ita vt loq̄ret̄ ⁊ videret.
Tria generalia ſigna ſimul in vno hoie ꝑpetrata ſunt:ce
cus videt:mut⁹ loquit̄:poſſeſſus a demone liberat̄. Qd̄
⁊ tūc q̄dē carnaliter factū eſt:ſʒ ⁊ q̄tidie cōplet̄ in conuer
ſione credētiū:vt expulſo pmū demone/fidei lumē aſpi
Tex. ciāt:deinde ad laudes dei tacētia pri⁹ ora laxēt. Quiſ/
dā aūt ex eis dicebāt. In Beelzebub pn̄cipe demoniorū
eijcit demonia. Nō h̄ aliq̄ de turba/ſʒ phariſei calūniabā
tur ⁊ ſcribe:ſicut alij euangeliſte teſtant̄. Turbis q̄ppe q̄
min⁹ erudite videbant̄/dn̄i ſp facta mirātib⁹:illi cōtra vl
negare hec/vel q̄ negare nequerāt/ſiniſtra interꝑtatiōe
Beelze/ ꝑuertere laborabāt:qſi hec nō diuinitati/ſʒ immūdi ſpūs
bub iter opa fuiſſent.i.beelzebub:q̄ de⁹ erat accaron. Nā beel q̄dē
pretatio ipe eſt baal:zebub aūt muſca vocat̄. Nec iuxta quedā mē
doſa exēplaria.l.lr̄a vel.d.in fine dictiōis legēda eſt/ſʒ.b.
Beelzebub ergo baal muſcarū.i.vir muſcaꝝ ſiue habēs
muſcas interpretat̄:ob ſordes vcʒ immolaticij cruoris:ex
cuius ſpurciſſimo ritu vel noīe principem demoniorū co/
gnominabāt. Et alij tētātes/ſignū de celo querebant Tex.
de eo. Vel i more Helie ignē de ſublimi venire cupiebāt
vel i ſimilitudinē Samuelis tpe eſtiuo mugire tonitrua
coruſcare fulgura/imbres ruere:qſi nō poſſent ⁊ illa ca/
lūniari ⁊ dicere:ex occultis ⁊ varijs aeris paſſionibus ac
cidiſſe. At tu qui calūniaris ea que ocłis vides/manu te
nes/vtilitate ſentis:q̄d facies de his q̄ de celo venerint?
Utiq; r̄ndebis:⁊ magos in Egypto ſigna multa feciſſe Tex.
de celo. Ipſe aūt vt vidit cogitatiōes eoꝝ dixit eis. Oē
regnū in ſeipſum diuiſum deſolabit̄:⁊ dom⁹ ſup domū ca
det. Nō ad dicta/ſʒ ad cogitata r̄ndit:vt vel ſic compelle
rent̄ credere potētiā ei⁹:q̄ cordis videbat occulta. Si aūt
oē regnū in ſeipſum diuiſum deſolabit̄:ḡ patris ⁊ filij et
ſpūſſancti regnū nō eſt diuiſum:qd̄ ſine vlla cōtradictiōe
nō aliquo vnq̄ poterit labefactari ipulſu. Si vero ſctē ex
indiuidue trinitatis indiuiduū(imo q: indiuiduū)ma/ arriano
net regnū:deſiſtāt Arriani minorē patre filiū/minorē fi/ rū incre/
lio ſpm̄ſctm̄ dicere:q: quorū vnū eſt regnū/horū eſt ⁊ vna patio.
maieſtas. Si autem ⁊ ſathanas in ſeipſuʒ diuiſus eſt Tex.
quō ſtabit regnū ipſi⁹:q: dicitis in Beelzebub me eijcere
demonia? Hoc dicēs/ex ipſorū cōfeſſione volebat intelli
gi:q in eū nō credēdo in regno diaboli eē delegiſſent:qd̄
vtiq; aduerſum ſe diuiſum ſtare non poſſet. Eligāt ergo
phariſei quid voluerint. Si ſathanas ſathanā nō pōt Tex.
eijcere:nihil cōtra dn̄m quod dicerēt inuenire potuerūt
Si aūt pōt:multomagis ſibi proſpiciāt ⁊ recedant de re/
gno eius:quod aduerſum ſe diuiſuʒ ſtare nō pōt. In quo
autē dn̄s noſter Jeſus chriſt⁹ eijciat demones:ne demo/
niorū principē exiſtimēt/attēdant qd̄ ſequit̄. Si autem Tex.
ego in Beelzebub eijcio demonia filij veſtri in q̄ eijciūt?
Ideo ipſi iudices vr̄i erūt. Dixit vtiq; h̄ de diſcipulis ſuis
illius filijs populi:q̄ recte dn̄i diſcipuli Jeſu chriſti/bene
ſibi cōſcij erāt/nihil ſe malarū artiū a bono magiſtro di/
diciſſe:vt in principe demoniorū eijcerēt demones:ideo
inquit ipſi iudices veſtri erūt. Ipſi inq̄t:ipi ignobilia ⁊ cō
tēptibilia hui⁹ mūdi:in quib⁹ nō artificioſa malignitas/
ſed ſctā ſimplicitas mee virtutis apparet:ipſi teſtes mei/
iudices erūt veſtri. Aliter. Filios etiā iudeorū exorciſtas
gētis illi⁹ ex more ſignificat:q̄ ad inuocationē dei eijciebāt
demones. Et coarctat eos interrogatione prudēti/vt cō
fiteant̄ ſpūſſancti eſſe op⁹. Qd̄ ſi expulſio inq̄t demonuʒ
in filijs veſtris/de eo nō demonib⁹ deputat̄:q̄re idē in me
op⁹ nō eādē habeat cauſam? Ergo ipſi iudices vr̄i erunt
nō ptāte/ſʒ cōparatiōe:dū illi expulſionē demonū deo a/
ſignant:vos Beelzebub principi demonioꝝ. Porro ſi Tex.
in digito dei eijcio demonia/ꝑfecto ꝑuenit in vos regnū
dei. Iſte eſt digit⁹ quē ⁊ ɔfitent̄ magi:q̄ ɔtra Moyſen et
Aaron ſigna faciebāt/dicētes. Digit⁹ dei eſt iſte:q̄ ⁊ tabu Exo.viij
le lapidee ſcripte ſunt in mōte Sinai. Igit̄ manus ⁊ bra/
chiū dei fili⁹ eſt/⁊ digit⁹ ei⁹ ſpūſſanct⁹. Patris ⁊ filij ⁊ ſpi
ritusſctī vna ſubſtātia eſt. Nō te ſcādalizet mēbroꝝ ineq̄li
tas:cū edificet corꝑis vnitas. Aliter. Digit⁹ dei vocat̄ ſpūs Digitus
ſanct⁹ ꝓpter partitionē donoꝝ q̄ in eo dant̄ vnicuiq; ꝓpa dei ſpūs
ſiue hoīʒ/ſiue angeloꝝ. In nullis em̄ mēbris nr̄is magis ſanctus.
apparet partitio q̄ in digitis. Qd̄ aūt dixit:ꝑuenit in vos
regnū dei:regnū dei nūc dicit quo dānant̄ impij:⁊ a fide
lib⁹ de pctīs ſuis pniam nūc agētib⁹ ſecernunt̄. Cū for Tex.
tis armat⁹ cuſtodit atriū ſuuʒ/in pace ſunt ea q̄ poſſidet.
Fortē diabolū/atriū h̄o illi⁹ mūdū q̄ in maligno poſitus
eſt appellat:in q̄ vſq; ad ſaluatoris aduētum male parto
potiebat̄ impio:q: in cordib⁹ infideliū ſine vlla contradi
ctione q̄ſcebat. Vn̄ ⁊ alibi princeps mūdi vocat̄/dicēte Jo.xiiij.
dn̄o. Venit em̄ princeps mūdi hui⁹:⁊ in me nihil iuenit.
Et iterū. Nūc princeps huius mundi eijcietur foras. De Joā.xij.
qua hic eiectiōe ſubiūgit̄. Si autem fortior illo ſupue Tex.
niens vicerit eū:vniuerſa arma eius auferet in quibus
confidebat:⁊ ſpolia ei⁹ diſtribuet. De ſeipſo q̄ppe loq̄tur

Digitized by Google

ꝙ non concordi fallax operatiõe/quẽadmodũ calũnia
banť ſed fortiori potentia victor/hoies a demonio libera
ret. Arma in quib⁹ male fortis ille cõfidebat: aſtutie do/
liq; ſunt neq̃tie ſpũalis. Spolia vero ei⁹/ipſi hoies ſunt
ab eo decepti: q̃ victor chriſt⁹ diſtribuit: quod eſt inſigne
triũphantis. Qui captiuam duxit captiuitatẽ/dedit do/
na hominibus. Quoſdã quidẽ apoſtolos/alios euange
liſtas/hos prophetas/illos paſtores ordinans ⁊ docto/
Tex. res. ¶ Qui non eſt mecũ/aduerſum me eſt: ⁊ q̃ non colli
git mecũ/diſpergit. Non putet quiſq; de hereticis hoc di
ctũ ⁊ ſchiſmaticis: ꝙꝙ ⁊ ita ex ſupfluo poſſit intelligi: ſ;
ex ſequentib⁹ textuq; ſermonis ad diabolũ referť: ⁊ ꝙ nõ
poſſunt opera ſaluatoris/Beelzebub operib⁹ cõparari.
Ille cupit aias hoim tenere captiuas: dominus liberare
Ille predicat idola/hic vni⁹ dei notitiã. Ille trahit ad vi/
tia/hic ad virtutẽ reuocat. Quomodo g̃ poſſunt habere
Tex. concordiã inter ſe quorũ opera diuiſa ſunt? ¶ Cũ immũ/
dus ſpiritus exierit ab homine/ambulat per loca inaq̃ſa
Quis ſimpliciter intelligi poſſit dñm hec ad diſtinctio/
nem ſuorum ⁊ ſathane operũ adiunxiſſe: ꝙ ſc; ipſe ſemꝑ
polluta mundare: ſathanas vero mundata grauioribus
feſtinet attaminare ſordibus: tñ ⁊ de heretico quolibet/
vel ſchiſmatico: vel etiã malo catholico põt nõ iconueniẽ
ter accipi. De quo tẽpore baptiſmatis ſpũs imundus qui
in eo pri⁹ habitauerat/ad cõfeſſionẽ catholice fidei abre
nuntiationẽq; mũdane conuerſationis eijciať: locaq; in
aquoſa pagret. i. corda fideliũ: q̃ a mollitie fluxu cogita/
tionis expurgata ſint/callid⁹ tentator explorct/ſi q̃s ibi
forte ſue neq̃tie greſſus figere poſſit. Sed bene d̃: q̃rens
requiẽ ⁊ non inueniens: q: caſtas mẽtes effugiẽs in ſolo
diabol⁹ corde prauorũ gratã ſibi põt inuenire quietem.
Job.xl. Vñ ⁊ de illo dñs. Sub vmbra iq̃t dormit i ſecreto calami
in locis humentibus. In vmbra videlicet tenebroſas cõ/
ſcientias: in calamo q̃ foris nitidus intus eſt vacu⁹ ſimu
latrices: in locis humẽtib⁹/laſciuas molleſq; mẽtes inſi/
Tex. nuans. ¶ Tũc dicit. Reuertar in domũ meã vñ exiui. Ti
mendus eſt iſte verſicul⁹/nõ exponẽdus: ne culpa quã in
nobis extinctã credebam⁹/ꝑ incuriã nos vacantes oppri
Tex. mat. ¶ Et cũ venerit inuenit ſcopis mũdatã: hoc eſt gra
tia baptiſmatis a peccatorꝫ labe caſtigatã: ſed nulla boni
operis induſtria cumulatã. Vñ bñ Matthe⁹ hãc domũ
vacantẽ/ſcopis mũdatã/atq; ornatã dicit inuẽtam: mun
datam vc; a vitijs priſtinis ꝑ baptiſmũ: vacantẽ a bonis
actibus ꝑ negligentiã: ornatã ſimulatis virtutib⁹ ꝑ hypo
Tex. criſim. ¶ Et tunc vadit ⁊ aſſumit ſeptẽ alios ſpũs neq̃o
Septez res ſe/⁊ ingreſſi habitãt ibi. Per ſeptẽ alios ſpũs vniuer/
ſpirit⁹ q̃ ſa vitia deſignat. Queũq; em̃ poſt baptiſma ſiue prauí/
ſũe. tas heretica ſeu humana cupiditas arripuerit: mox oim
proſternet in ima vitiorꝫ. Vñ recte nequiores tũc eũ ſpũs
dicunť ingreſſi: q: nõ ſolũ habebit illa ſeptẽ vitia: q̃ ſeptẽ
Tex. ſpũalibus ſunt ɔtraria virtutib⁹: ſ; ꝑ hypocriſim ipſas ſe
ꝟtutes habere ſimulabit. ¶ Et ſunt nouiſſima hois illi⁹
peiora prioribus. Meli⁹ eſt em̃ viã veritatis nõ agnoſcere
ij. Pe. ij. ꝙ poſt agnitionẽ retrorſũ cõuerti. Qd̃ in Juda tradito/
re vel in Simone mago: ceteriſq; talib⁹ ſpũaliter legimus
impletũ. Quo aũt hec parabola generaliter tendat: ipſe
ſ; Mattheũ ſaluator expoſuit: vbi ea terminata mox ſub/
didit/dicẽs. Sic erit ⁊ gñationi huic peſſime. i. qd̃ de vno
q̃libet ſpũaliter geri ſolere narraui: h̃ in tota gñaliter hui⁹
Mat.xij ppli gẽte geri nõ deſinit. Immũdus q̃ppe ſpiritus exiuit
a iudeis: qñ acceperũt legẽ: ⁊ ambulauit per loca arida
q̃rens ſibi requiẽ: expulſus vc; a iudeis ambulauit ꝑ gẽ/
tiũ ſolitudines. Que cũ poſtea dño credidiſſent/ille non
inuento loco in nationibus dixit. Reuertar in domum
meã priſtinã vñ exiui: habebo iudeos quos ante dimiſe/
rã. Et veniẽs inq̃t inuenit vacãtẽ ⁊ ſcopis mũdatã. Vaca
bat em̃ templũ iudeorũ: ⁊ chriſtũ hoſpitẽ nõ habebat di/
Mat. centẽ. Dimitteť vobis dom⁹ vr̃a deſerta. Quia igiť dei ⁊
xxiij. angelorũ p̃ſidia nõ habebãt: ⁊ ornati erãt ſupfluis obſer
uationibus phariſeorũ: reuertiť ad eos diabol⁹/⁊ ſepte/

nario ſibi numero demonũ addito habitat p̃ſtinã domũ
⁊ fiunt poſteriora hois illi⁹ peiora priorib⁹. Multo enim
nũc maiore demonũ numero poſſidenť blaſphemantes
in ſynagogis ſuis chriſtum Jeſum: ꝙ in Egypto poſſeſſi
fuerant an legis notitiã. Q: aliud eſt vẽturũ nõ credere:
aliud eũ nõ ſuſcepiſſe cũ venerit. Septenariũ autem nu
merũ adiunctũ diabolo: vel ꝓpter ſabbatũ intellige/vel
ꝓpter numerũ ſpũſſcti. Ut quomodo in Eſaia ꝑ virgã de Eſa.xj.
radice Jeſſe/⁊ florẽ qui de radice aſcẽdit: ſeptem ſpiritus
virtutum deſcendiſſe narrantur: ita ⁊ econtrario vitiorũ
numerus in diabolo conſecratus ſit.

¶ In cõmemoratiõe beatiſſime vir/ginis Marie: de euãgelio. Extollẽs vocẽ quedam mulier de turba dixit.

FActum eſt autem cũ
hec diceret: extollẽs vocẽ q̃dã mulier de tur/
ba dixit illi. Beat⁹ vẽter q̃ te portauit: ⁊ vbe
ra q̃ ſuxiſti. Magne deuotionis ⁊ fidei hec
mulier oſtẽdiť: q̃ ſcribis ⁊ phariſeis dñm tẽtãtib⁹ ſimul ⁊
blaſphemãtib⁹: tãta ei⁹ incarnationẽ pre oib⁹ ſynceritate
cognoſcit: tãta fiducia cõfiteť: vt ⁊ p̃ſentiũ ꝓcerũ calũniã blaſphẽ
⁊ futurorꝫ cõfundat hereticorꝫ p̃fidiã. Nã tũc ſicut iudei mia iu/
ſctĩſpũs opa blaſphemãdo/verꝫ cõſubſtãtialẽq; pr̃i dei fi/ deorum
liũ negabãt: ſic heretici poſtea (negãdo Mariã ſꝑ ꝟginẽ notatur
ſctĩſpũs operante virtute/naſcituro ex hũanis membris
vnigenito deo carnis ſue materiam miniſtraſſe: verum
cõſubſtãtialẽq; matri filiũ hois fateri nõ debere) dixerũt
S; ſi caro ꝟbi dei ſcḋm carnẽ naſcẽtis a carne virginis ma
tris pronuntiať extranea: ſine cauſa vẽter q̃ eũ portaſſet
vbera q̃ lactaſſent beatificantur. Que enim conſequen/
tia: vt eius lacte credatur nutritus/cuius ſemine negať
eſſe conceptus: cum ex vnius eiuſdemq; fontis origine
ſcḋm Phyſycos vterq; liquor emanare probeť. Niſi forte
putanda eſt virgo ſemẽtiuã ſue carnis materiam/nutriẽ
do in carne dei filio ſuggerere potuiſſe: incarnando aũt
q̃ſi maiore ⁊ inſitato miraculo minime potuiſſe. S; huic
opinioni obſtat apoſtolus dicens. Quia miſit de⁹ filiuz Gal.iiij
ſuũ factũ ex muliere/factũ ſub lege. Neq; enim audiendi
ſunt: q̃ legendũ putãt/natũ ex muliere/factũ ſub lege: ſed
non factũ ex muliere: q: cõcept⁹ in vtero virginali carnẽ
nõ de nihilo/nõ aliũde: ſ; materna traxit ex carne. Alio/
quin nec vere fili⁹ hois diceret: q̃ originẽ non haberet ex
hoie. Et nos igiť his ɔtra Eutichẽ dictis/extollam⁹ vocẽ
cũ eccleſia catholica: cui⁹ hec mulier typũ geſſit: extolla/
mus ⁊ mentẽ de medio turbarꝫ: dicamuſq; ſaluatori. Bea
tus vẽter q̃ te portauit/⁊ vbera q̃ ſuxiſti. Vere em̃ btã pa
rens: q̃ (ſicut quidã ait) enixa eſt puerpera regẽ. Qui ce/
lũ terrãq; regit ꝑ ſecula: cui⁹ Nomẽ ⁊ eterno cõplectens Verſicu
oia gyro. Imperiũ ſine fine manetq; vẽtre btã. Gaudia li ſedulij
matris habẽs cũ virginitatis honore. Nec primã ſimilez in laudẽ
viſa eſt/nec habere ſequentẽ. At ille dixit. Quinimo btĩ virginis
q̃ audiũt verbũ dei/⁊ cuſtodiunt illud. Pulchre ſaluator
atteſtationi mulieris annuit nõ eã tãtũmodo beatam/q̃
ꝟbũ dei corꝑaliter generare meruerat: ſed ⁊ oẽs q̃ idem
verbũ ſpiritualiter auditu fidei cõcipere: ⁊ boni opis cu/
ſtodia/vel in ſuo/vel in ꝓximorũ corde parere/⁊ q̃ſi alere
ſtuduerint/aſſeuerans eſſe beatos. Q: ⁊ eadẽ dei geni/
trix ⁊ inde quidẽ beata: q: verbi incarnandi miniſtra fa/
cta eſt temporalis: ſed inde multo beatior: q: eiuſdem ver
bi ſemper amandi cuſtos manebat eterna. Qua ſenten/
tia ſapientes iudeorꝫ clam ꝑcutit: q̃ verbũ dei non audire
⁊ cuſtodire/ſed negare ⁊ blaſphemare querebant.

¶ Feria ſecunda. Luce.IIII.

¶ In illo tempore: Dixerũt phariſei ad Jeſum
Quanta audiuim⁹ facta in Capharnaũ: fac ⁊ hic
in patria tua. Et reliqua Homilia lec. eiuſdem.

Digitized by Google

Refert ſuperius euā-
geliſta: q: cū veniſſet dñs Nazareth: ⁊ in ſyn
agoga lectoris functus officio/ab oībus in-
tēta ⁊ ſtudioſa fuiſſet intētione auditꝰ: oēſqꝫ
mirarent̃ in verbis gratie/q̄ ꝓcedebāt de ore illius: cepe
rūt phariſei ⁊ ſcribe iuidētes dicere. Nōne hic eſt filiꝰ Jo
ſeph fabri? Quorū quanta eſſet cecitas/hinc liquide co-
gnoſcimꝰ: q: dñm quē in verbis ⁊ factis mirabant̃/⁊ chri
ſtū agnoſcebāt: ob ſolā generis notitiā cōtēnebāt: q: illū
apud ſe multū ꝑ etatū tpa ꝓfeciſſe viderāt. Unde ⁊ cū q̄
de virgine natꝰ fuerat/filiū Joſeph appellabant: q̄ ſpon
Luc.iiij. ſus integerrime matris eiꝰ/⁊ baiulus ac nutritiꝰ eiꝰ fue
rat. Et ait illis dñs. Utiqꝫ dicetis mihi: medice cura teipſ.
Quid aūt vulgare cōtineret ꝓuerbiū/aperit euangeli-
Tex. ſta cū ſubiūgit. ¶ Quāta audiuimꝰ facta in Capharna
um/fac ⁊ hic in patria tua. Qđ eſt dicere. Q: (inquit) i ca
pharnaū plures te curaſſe fama vulgāte cōperimꝰ: cura
Patria etiā teipſm.i.fac ſiliter in patria: h̄ eſt/in tua ciuitate. Pa
dñi quō tria eīm vel ciuitas dñi Nazareth erat: in q̄ ſm aſſumptū
dicatur. hoīem/⁊ ꝯceptꝰ eſt ⁊ nutritꝰ. Et intuere ꝙ ſicut ſuperiꝰ
chriſtū fabrū vel filiū fabri: ita nūc eadē erroris iſania me
dicū cognominār. Sed error iſte inſanꝰ/plenꝰ eſt ſanē fi-
dei ⁊ veritatis. Reuera eīm filiꝰ erat fabri illiꝰ/q̄ in princi
pio celū terrāqꝫ fabricatꝰ eſt: q̄qꝫ ſicut verꝰ faber igne ope
ratur ⁊ ſpū. Juxta qđ de chriſto tāq̄ fabri filio Joānes di
Mat.iij cit. Ipſe vos baptizabit in ſpūſancto ⁊ igne. Hic faber in
magna huiꝰ mūdi domo facit diuerſi generis vaſa: aliud
quidē in honorē/aliud vero in cōtumeliā. Ipſa etiā vaſa
ire/ſpūſſcti igne molliendo/in vaſa cōuertit miſericordie
Mala. Juxta qđ Malachias ex ꝑſona dei pr̄is de chriſto loq̄tur
iij. Et ſedebit cōflans/⁊ emūdās argentū. Eſt ḡ chriſtꝰ vere
Joan.j. faber/de q̄ ſcriptū eſt. Oīa ꝑ ipſm facta ſunt: ⁊ ſine ipſo fa
ctū eſt nihil. Et eſt medicus: q: ꝑ ipſum in celis ⁊ in terris
Mat.ix oīa ſunt reſtaurata. Quiqꝫ de ſe alibi dicit. Nō eſt opꝰ bn̄
valētibus medicꝰ/ſꝫ male habētibꝰ. Sꝫ videamꝰ adhuc q̄
gn̄e medicaminis iſte medicꝰ vtat̃. Legimꝰ in euāgelio
Joan.ix Joānis: q: p̄teriēs Jeſus vidit cecū a natiuitate ⁊ expuit
in terram ⁊ fecit lutū ex ſputo: ⁊ liniuit ſuꝑ oculos ceci/et
dixit ei. Uade ad natatoria ſyloe/qđ interp̄tat̃ miſſus: ⁊
abijt ⁊ lauit/⁊ venit vidēs. Cuiꝰ mirabilis curatiōis my
ſterium: q: ſuo loco dño iuuante exponēdū eſt/hic ſuꝑſe-
demꝰ. Monet̃ ḡ chriſtꝰ ab irridētibꝰ ciuibus/vt ſeipſ cu
raret: hoc eſt/in ſua patria v̄tutes faceret: q̄ſi non reuera
alibi fecerit/q̄ rumor ſꝑ incertꝰ vulgauerat: cū apud ſuos
ciues tāq̄ apud domeſticos ⁊ affines tale nihil feciſſet:
quibus multo cōuenietiꝰ talia bn̄ficia ipēdēda erāt. Qđ
q̄re dñs nō fecerit/aliꝰ euāgeliſta aperte oſtēdit: ⁊ excu-
Mar.vj ſat dñm dicēs. Q: nō poterat ibi v̄tutē vllam facere/niſi
paucos infirmos curauit. Et mirabātur (inq̄t) ꝓpter in-
credulitatē illoꝝ. Nō ḡ voluerat dño patria: ſꝫ icredulitas
eoꝝ h̄ nō merebat̃. Amabat q̄dē ciues/ſꝫ ipſi deſpiciētes
chriſtū: q̄ſi notū ⁊ nō credētes/patria ſe charitate p̄ua-
Tex. bāt. ¶ Ait aūt. Amē dico vobis: q: nemo ꝓpheta eſt acce
ptꝰ in patria ſua. Q: v̄o dñs in ſcripturis ꝓpheta ſoleat
Deuter. appellari Moyſes teſtat̃ q̄ dicit. Prophetā vobis ſuſcita
xviij. bit dñs deꝰ veſter de fr̄ibꝰ v̄ris: tāq̄ meipſm audite. Nō au
tē ſolū dñs/q̄ eſt caput ⁊ dñs oīm ꝓphetaꝝ: verūetiā He-
lias ⁊ Hieremias/ceteriqꝫ ſcti ꝓphete minores atqꝫ infe
riores: plꝰ ſꝑ odio habiti ſunt apud ciues q̄ apud exteras
Compa natiōes. Naturale eīm q̄dāmō ⁊ ꝓpriū eſt/ciues ciuibus
triotarū inuidere: q: nō p̄ntia opa/nō prudētiā/nō virtutē in viro
dñi inui cōſiderāt: ſꝫ fragilis infantie recordant̃: veluti ⁊ ipſi non
dia. ꝑ eoſdē gradus ad maturā ꝑuenerint etatē. ¶ In v̄ita-
Tex. te dico vob: multe vidue erāt in diebꝰ Helie in iſrl/q̄n clau
ſum eſt celū ānis tribꝰ ⁊ mēſibꝰ ſex: cū fctā eēt fames ma-
gna in oī terra: ⁊ ad nullā eaꝝ miſſus eſt Helias/niſi in
ſarepta ſidonie ad mulierē viduā. Notiſſimo vtit̃ ex libro
regū exēplo vidue ſareptane: ad quā Helias famis tpe
miſſus eſt/plus vt eā paſceret q̄ vt ab ipſa paſceret̃: cū in

in iſrl̃ tūc tpis inumere eēnt vidue. Ac ſi apte diceret. Nō
eſt cōtrariū exēplis ꝓphetarū ꝙ vobis meis ciuibꝰ bn̄fi
cia operū meoꝝ ſubtraho: ſicut eīm quōdā fame totā ter
rā p̄mēte/nemo i iudea reꝑtꝰ eſt/q̄ dignꝰ eēt Helie hoſpi
tio: ſꝫ extere nationis vidua q̄ſita eſt q̄ a tāto ꝓpheta viſi
taret̃: ſic ⁊ vos mō q̄ me inuidie ⁊ ꝑfidie cauſa ſperniti-
ipſi vos ſuꝑno munere p̄uat̃. Hoc ꝓphete iuxta hiſtoriā
factū myſtice ſuꝑbiā iudeoꝝ/⁊ fidē ac ſalutē gētium deſi
gnat. Nā vidua iſta ſanctā p̄moſtrat eccliam/q̄ vidua erat
q: diutiꝰ a ſuo cōditore deſerta remāſerat. Hec filiū pau-
perē egena ſtirpe nutriebat: q̄ ppl'm recte fidei neſciū ver
bo ſecularis ſciētie abſqꝫ vtilitatis fructu docebat. Bene
hec vidua in ſarepta ſidonie fuiſſe dr̄. Sidonia nāqꝫ ve-
natio iutilis: ſarepta v̄o icēdiū vel anguſtia panis inter-
p̄tat̃. Quibꝰ oībus gētilitas exp̄mit̃: q̄ iutili venationi
dedita erat: lucris ⁊ negotijs tpalibꝰ inſeruiēs. Eratqꝫ in
ſareptā/in incēdio vcꝫ carnaliū cupiditatū/paniſqꝫ ſpiri-
tualis patiebat̃ anguſtias. Ad hanc miſſus eſt Helias.i. Allego-
ſermo ꝓpheticꝰ: q̄ in iudea ꝑiclitabat̃: clauſa celi ianua.i. ria ꝑpul
ceſſante ſcripturaꝝ itelligētia merito infidelitatis iudeo chra.
rū. Uenit ḡ ꝓpheticꝰ ſermo ad eccliam vt paſceret̃ ⁊ pa
ſceret: vt vcꝫ receptus a fidelibꝰ/credentiū corda refice-
ret. Ubi ḡ antea ſpūalis erat anguſtia: nūc farina ⁊ oleū
bn̄dicit̃.i. fructꝰ ⁊ hilaritas charitatis/vel gr̄a dñici cor-
poris ⁊ ſacri chriſmatis munera cōſecrant̃: ⁊ hactenꝰ hec
diuina munera apud eccliam nō deficiunt. Pulchre ve-
ro hec mulier myſticū factura panē/ꝑus ſe dixit duo li-
gna colligere. Ubi nō ſolū ꝑ qđ lignū noiauit: verū ꝙ duo
ligna dixit/figurā crucis euidētiſſime exp̄mit/in q̄ nobis
vite eterne p̄paratꝰ eſt panis. ¶ Et multi leproſi erāt in Tex.
Jſrael ſub Heliſeo ꝓpheta: ⁊ nemo eorum ſanatꝰ eſt niſi
Naamā ſyrꝰ. Cū hiſtorie narratio ſatis oībus liqueat: q̄ iiij.reg.
ad myſteriū ꝑtinēt videamꝰ. Naamā q̄ decor interp̄tat̃/
ppl's eſt nationū: q̄ anteq̄ in chriſtū crederet/ꝑfidie non
ſcelerū lepra maculoſa erat: ſꝫ in chriſto credēdo/ꝑ baptiſ
mū ab oī feditate mētis purgatꝰ eſt. De q̄ bn̄ dr̄/ꝙ puelle
cōſilio monitꝰ ſit: vt ad ꝓphetā Heliſeū veniret: q: gr̄a ſu
perne inſpiratiōis quā puella ſignificat/ppl's gētiū ince
pit ſalutē/q̄ eſt in chriſto ſꝑare. Jubet̃ a ꝓpha ſepties in
Jordane mūdari: q: nimiꝝ illud baptiſma credētes ſal-
uat qđ ſeptiformi ſpū regenerat. De q̄ illud ſignāter dr̄ ꝙ
poſtq̄ lauit reſtituta eſt caro eiꝰ/ſicut caro pueri paruuli
Q: cūctos in chriſto baptizatos/in vnā purgat gre mr̄ in
fantiā/ſiue ꝙ ſicut puer renouatꝰ eſt: ſignificat: quia per
baptiſmū in chriſto vetere hoīe depoſito/vitia reſpuere
ſcimꝰ: eiuſqꝫ corpori cōformamur/de quo ſcriptū eſt. Par
uulus natꝰ eſt nobis/filiꝰ datꝰ eſt nobis. Nec illud vacat Eſa.ix
a myſterio: ꝙ patrē terre ſctē ſecū tuliſſe dr̄: q: baptizari
corporis ⁊ ſanguinis dñici debēt ꝑceptione confirmari.
His igit̃ exēplis duorū ꝓphetarū/Helie atqꝫ Heliſei pro
bat̃ dñs: nō cauſa impotētie ciuibꝰ virtutū doctrinā ne-
gaſſe: ſed ꝓpter eoꝝ inuidiā atqꝫ infidelitatē. ¶ Et reple Tex.
ti ſunt oēs in ſynagoga ira hec audientes: ⁊ ſurrexerūt ⁊
eiecerūt eū extra ciuitatē. Qđ dñs ſupra de his dixerat/
hoc ipſi verū eſſe teſtant̃. Nā repleti ira ſurrexerūt: ⁊ eie-
cerūt eū extra ciuitatē. Hoc nēpe eorū ſacrilegiū: qđ nūc
in euāgelio feciſſe memorant̃: ita per Pſalmiſtam olim Pſal.
prenuntiatum fuerat. Retribuebant inquit mihi mala xxxiiij.
pro bonis. Cum enim dñs per ppl'os ſaluationum bene-
ficia diffunderet: illi ecōtrario iiurias illi irrogabāt. Nec
mirū ſi ſaluatorem habere nō merētur: quia ſaluatorem
de ſuis finibus expulerunt. ¶ Et duxerunt inq̄t eū vſqꝫ Tex.
ad ſuperciliū mōtis: ſuꝑ quē ciuitas illoꝝ erat edificata/
vt p̄cipitarēt eū. Ipſe aūt tranſiēs ꝑ mediū illorum ibat.
O peſſimo magiſtro peiores diſcipuli: diabolus enim tā Nota
tum dominū tentat verbo iſti facto. Ille hortatur vt deor miracu-
ſum ſe mittat: iſti adhortantur vt mittant. Fuerunt autē lum.
hi qui ſctōꝝ locorum miracula/curioſe inueſtigare ⁊ dili
genter ſcribere ſtuduerunt: ꝙ cum dñs de manibꝰ eoꝝ
elapſus/per mediū illoꝝ de rupis vertice deſcēdiſſet: atqꝫ

Digitized by Google

ſub ipſa rupe deliteſceret:ſubito ad tactũ veſtis ipſiꝰ ſaxũ
illud ſubterfugit:⁊ inſtar cere liquatũ ac reſolutũ/ſinum
quēdã quo corpꝰ dñicũ muniret ⁊ reciperet effecit:tante
vtiqꝫ capacitatis/quãte ipm̃ corpꝰ dñi extitit quãtitatis.
In quo hodieqꝫ vniuerſa lineamenta ⁊ ruge veſtis que
a tergo dñi erãt/veluti manu ſculptoris expreſſa ſeruant.
Et illi qdē ipſum ad ſ mõtis ſupercilium duxerũt vt illum
precipitarēt:ſed ſubito illoꝝ mēte mutata:⁊ maieſtate in
effabili ſtupefacta/per mediũ illoꝝ trãſiens deſcēdit/ad
huc illis locum reſeruãs penitētie:vt vel ſic intelligētes
eius potētiã/a cõſilio mortis eiꝰ inferēde animũ reuoca
rent. Nondũ em̃ venerat hora paſſiõis eiꝰ:q nõ ſabbato
Jeſus q̃ re paſſꝰ hieroſolimis. ſed paraſceue paſce futura erat. Nõdũ locũ eiuſdem paſ
ſionis adierat:q nõ in Nazareth/ſed in hieroſolymis im
plenda erat:vbi ⁊ ꝑ agni paſcalis immolationē eiꝰ mors
prenũciabat. Sꝫ neqꝫ hoc genꝰ mortis elegerat:neqꝫ em̃
modo a nazarenis pcipitari:neqꝫ alibi a hieroſolymitis
ſe ꝑmiſit lapidari:nec multo ante ab Herode ſe puerũ vo
luit perimi. Quia ante ſecula elegerat mortē crucis cuiꝰ
ſigno fronte fidelium munirent:q celerrimo dextre mo
tu exprimi põt cõtra diaboli tētamēta/ſimulqꝫ vt ſe mo
narchiam totius orbis ꝑ crucis poſitionē obtinuiſſe mõ
ſtraret:cuiꝰ cacumē ad celos tēdit:ima petũt inferos/ter
rã cornua tegũt. Hinc apl's eiuſdē crucis myſteriũ expo
nēs dicit. Ut in noīe Jeſu oē genu flectat/celeſtiũ/terre
Phil. ij. ſtriũ/⁊ infernoꝝ/⁊ oīs lingua cõfiteat:q: dñs Jeſus chri
ſtus in gloria eſt dei patris. Cũ quo viuit ⁊ regnat in vni
tate ſpiritusſancti deus/per oīa ſecula ſeculorum. Amen.

¶ Feria tertia. Matthei. XVIII.

¶ In illo tempore: Reſpiciens Jeſus in diſcipu
los ſuos:dixit Simoni petro. Si peccauerit in te
frater tuus:vade ⁊ corripe eum inter te ⁊ ipſum
ſolum. Si te audierit:lucratus eris fratrem tuũ.
Et reliqua. Homilia lectionis eiuſdem.

Ota hec ſancti euãge
liũ lectio/moralibus nos preceptis inſtruit:⁊ qli
ter erga eos q in nos delinquunt facere debeamus/ſatis
neceſſaria admonitione oſtendit. Ideoqꝫ tanto propen
ſius eſt audiēda:tantoqꝫ ſtudioſiꝰ addiſcēda quanto cõ
ſtat:q: ſine huiꝰ doctrina illibate charitatis vinculũ quo
ſtatꝰ eccleſie cõtinet/ſolidũ atqꝫ indiſruptũ ſeruari non
põt. Ait ḡ dñs ad diſcipulos/ad habēdã cũ frībꝰ pacem
Tex. erudiens. ¶ Si peccauerit in te frater tuꝰ:vade ⁊ corri
pe eũ inter te ⁊ ipſum ſolũ. Notãdũ vero priꝰ eſt/ꝙ ſi in
nos frater peccauerit/⁊ qualibet cauſa animũ noſtrũ le
ſerit:dimittēdi nobis ꝯcedit ptãs/imo ingerit neceſſitas
q: alr nobꝫ nr̃a ſciamꝰ debita nõ relaxari/niſi ⁊ nos debi
torībꝰ nr̃is dimiſerimꝰ. Si ꝟo qs in deũ peccauerit:nõ eſt
arbitriũ nr̃i/ſed ſoliꝰ eſt dimittere dei. Scriptũ eſt em̃. Si
j. Reg. ij peccauerit vir in virũ/placari ei põt deꝰ;ſi aũt in deũ pec
cauerit/qs orabit pro eo? Sꝫ nos ordine cõuerſo in vlciſ
cenda dei iniuria letali pietate torpemꝰ:in noſtris ꝟo cõ
tumelijs odia exercemꝰ. Priꝰ tñ corripiēdus eſt q in nos
peccat ſeorſum:ne putet nõ eſſe peccatũ quod facit:ſicqꝫ
amiſſa ſemel verecũdia/in pctõ ꝑmanere velit. Et ſi qdē
nos audierit/lucrifacimꝰ aĩam eiꝰ:q: ꝑ illiꝰ ſalutē nobis
Jac. v. qꝫ datur remiſſio pctõꝝ: Jacobo apl'o dicēte. Qui ꝯuerti
fecerit peccatorē ab errore vie/ſaluabit aĩam eiꝰ a morte:
⁊ operit multitudinē pctõꝝ. Ergo docet q ordine ſcanda
Docet ſcanda lavitãda la vitare poſſumus:videlicet ſi neqꝫ ipſi aliquē ledimus:
ſi peccantem zelo iuſtitie corripimus:ſi penitenti viſcera
pietatis toto corde pandimus. Cum ergo fratrem delin
quentem corripimus/ſi nos nõ audierit/adhibēdi ſunt
fratres vnus aut duo:vt qui ab vno corrigi non potuit a
pluribus corrigat/vel eoꝝ teſtimonio cõuincat. Porro ſi
nec illos audierit:tunc eccleſie dicere pcipimur:vt ab oī
bus deteſtet ⁊ ꝯiudicet: q̃tenus ſi noluit pudore corri
gi ſaltem corrigatur multoꝝ opprobrijs. Si autē nec ec
cleſiã audierit ſit tibi ſicut ethnicꝰ ⁊ publicanꝰ. Ethnos
greco ſermone gens dicit:inde ethnicꝰ.i.gentilis deriua
tur:qui ſic permanet vt natus eſt:⁊ non eſt in chriſto re
natus. Publicani vero ſunt q publice peccant:vel qui pu
blicis negotijs inſeruiũt per fraudes ac furta ⁊ ſcelerata
periuria. Sane cũ incorrigibilē fratrē ſicut ethnicũ ⁊ pu
blicanũ dicit habendũ;oſtendit grauioris criminis eſſe
reũ:qui ſub ſpecie fidelis/opera agit infideliũ/ꝙ cũ ap
te infidelis ⁊ publicanꝰ exiſtit. Sed ⁊ hic caute attēdẽ
ꝙ non paſſim aut leuiter:ſed obediēti ⁊ penitētiã cõmi
ſi ſui agenti/ac veniam petēti fratri/dimittere iubemur.
Unius em̃ ſceleris rei tenent apud deũ:⁊ is q peccantẽ
videns fratrem corrigere noluerit/ſed negligens paruiſ
penderit:atqꝫ ille q fratri pniam agenti dimittere nolue
rit. Nã dñs cum dixiſſet. Si peccauerit frater tuꝰ corripe
ſtatim ſubiunxit. Si dixerit/penitet me dimitte. Igit lar Lu. xvij.
gienda eſt venia poſt increpationē/ſcilicet illi q penitẽ
tiam egerit/⁊ ſe ab errore conuerterit:q: nec difficilis ve
nia/nec remiſſa debet eſſe indulgentia. ¶ Amē dico vo Tex.
bis:quecũqꝫ ligaueritis ſuper terrã/erunt ligata ⁊ in ce
lo. Quia dixerat durũ ⁊ impenitentē fratrē ethnicum et
publicanũ habendũ:ne aliqs ita vecors ⁊ deſperatione
peſtifera cõtēptor exiſteret/vt taciꝰ apud ſe loqueretur.
Si me deſpicis/⁊ ego te deſpiciam:ſi me honoras/vtiqꝫ Epalis
mea ſententia honoraberis. Idcirco dñs apl'is ptãtẽ li ptãs de
gandi tribuit ⁊ ſoluēdi:vt hi q condēnant ſciãt humanã ſignat.
ſniam diuina firmari:⁊ qd fuerit ligatũ in terra/ligari ni
hilominꝰ in celo. Hec vero ptãs ſpecialiter ſanctis eccl'ie
epīs collata eſt:gn̄alr vero oī eccleſie data credit. Nã ꝙ
⁊ dñs alibi beato Petro hãc ptãtē ligãdi atqꝫ ſoluēdi de Mat. xvi.
dit:vtiqꝫ in Petro q typũ gerebat eccl'ie/oībꝰ fidelibꝰ ſ
ꝯceſſiſſe nõ dubitat. ¶ Iterũ dico vobꝫ:q: ſi duo ex vobꝫ Tex.
cõſenſerint ſup terrã:de oī re quãcũqꝫ petierint fiet illis a
pr̃e meo q eſt in celis. Magnã fidelibꝰ auctoritatē ⁊ fidu
ciã tribuit:⁊ ecõtrario magnũ cõtēptoribꝰ metũ incutit di
cens a pr̃e deo in celis fieri/qcqd duoꝝ cõſenſu ſup terrã
fuerit cõſtitutũ. Et hoc pͥmo ad cõcordiã nos ꝓuocat q
ſoliciti feſtinemꝰ ad pacē:cũ ſe dicit inter duos vl' tres ali
quid ſtatuētes mediũ fore. Nã ſequit. ¶ Ubi em̃ fuerint Tex.
duo vl' tres cõgregati in noīe meo:ibi ſum in medio eoꝝ.
In medio (inqt) ſum eoꝝ:vt vel recipiã humilē penitētē
vel ꝓijciã ſupbũ ⁊ cõtumacē. Et qcqd illi iudicãdo ad ho
minũ ſalutē agũt in terra/meo deſup iudicio roborat in
celo. Spũalr ꝟo illud dicere poſſumus:q: vbi ſpũs aĩa ⁊
corpꝰ cõſenſerint:nec bellũ inter ſe diſcordãtiũ habuerint
voluntatiũ/carne aduerſus ſpm̃/⁊ ecõuerſo ſpũ aduerſus
carnē cõcupiſcēte:de oī re quã petierint a pr̃e impetrare
poſſint. Nec dubitãdũ iuſtã ⁊ acceptã deo petitionē/vbi
ea vult caro/q ſpũs. ¶ Tũc accedēs Petrus ad eũ dixit. Tex.
Dñe qties peccabit in me frater meꝰ ⁊ dimittã ei/vſqꝫ ſe
pties? Dixit illi Jeſus. Nõ dico tibi vſqꝫ ſepties/ſed vſqꝫ ſe
ptuagieſſepties. Superioribꝰ ꝟbꝫ dñi ꝓuocatꝰ apl's Petrꝰ/
ſolita ſibi fiducia accedēs interrogauit;qties deberet in ſe
peccãti dimittere/an ne vſqꝫ ſepties? Cui rñdit dñs. Non
ſolũ vſqꝫ ſepties/ſꝫ vſqꝫ ſeptuagieſſepties.i.q̃dringētis no Septua
nagintavicibꝰ/ſi toties in die peccare cõtigerit. Impoſſi genarij
le eſt em̃ q̃dringētis nonaginta vicibꝰ in frēꝫ poſſe delin myſteri
quere. Et hec multiplicatio ſm beatũ Hierony. facta eſt. uꝫ ſigna
Ceterũ btũs Auguſtinꝰ docet hũc numerũ ſimplr ⁊ nõ tur.
mltiplicirer accipiēdũ:idcirco ꝙ totꝰ ꝑ aduerbiũ ſit. Ars
em̃ arithmetica docet:vt numerꝰ aliqs ſi ꝑ ſolũ ſiat aduer
biũ/vel ꝑ ſolũ nomē/nõ multiplicet:ſi ꝟo ex noīe ſimul ⁊
aduerbio:vt ꝟbi grã:ſepties ſeptuaginta/vel cõuerſum
ſeptuagieſſeptem pñt multiplicari. Or ḡ dicit ſeptuagieſ
ſeptem:ſeptuagintaſeptem vicibus/idem doc. intelligit.
Sed iam veniendum eſt ad myſteriũ. Neqꝫ enim ab re
eſſe põt ꝙ dñs hunc aliũ ⁊ alium numerum in relaxãdis
fratrũ erratibꝰ cõſtituere voluit. Conſtat enim ex ſepte
nario et vndenario:nam ſiue ſepties vndeni/ſiue vnde

Digitized by Google

cies ſeptē dicam⁹/ſeptuaginta ſeptē pficimus. Et ſepte/
narius qdem numerus eſt numer⁹ ſacratiſſimus/ex do/
nis ſeptiformis ſpūs. Undenarius vero numer⁹ figuram
tenet oīs peccati: in vndenario nāq₃ trāſgreſſio eſt dena
rij. Et nos cū peccam⁹/decalogum pfecto preceptorum
Exodi. xxvi. dei transgredimur. Hinc eſt q₃ in tabernaculo dei vnde/
cim ſaga cilicina fuiſſe memorant: ciliciū nāq₃ habitum
penitentiū ⁊ pro peccatis merentiū deſignat. In taber/
Sagorū myſtica interpretatio. naculo ḡ dei vndecim ſaga cilicina fieri iuſſa ſunt: q: ſctā
eccleſia non ſolū ex iuſtis ⁊ immaculatis/verūetiam ex
peccatorib⁹ penitentib⁹ ⁊ cōuerſis exiſtit. Huius nume/
ri ſacramētū Petrus apl's agnoſcēs Juda pditore noluit
apl'os i vndenario numero pmanere: ſ₃ electo Matthia
duodenariā ſūmā curauit ſupplere. Septuagieſſepties
ḡ dn̄s pcepit: vt oſtēdat q: quoties ⁊ quoties aliq's pecca
uerit: toties ⁊ toties ei dimittere/⁊ nūq₃ dimittēdo ceſſa
re debem⁹. Qz em̄ per hūc numerū pctōꝝ ſignificatur re
Lu. iij. miſſio: illud q₃ manifeſtat/qđ beat⁹ Lucas catalogum
dn̄icē gnationis ſeptuagintaſeptē gnationib⁹ termina/
uit: incipiēs a Joſeph/⁊ vſq₃ ad ipſum deū pditorē perue
niens. Qz em̄ dei fili⁹ ad ſoluenda mūdi pctā veniebat:
ideo iure ei⁹ incarnatio ſeptuagintaſeptem gnationib⁹
texitur: ⁊ hoc aſcēdendo. Quia vez filij dei incarnatio no
ſtra fuit exaltatio: ⁊ vñ ille deſcēdit/inde noſtra abiectio
aſcendere meruit. Qz vero hic numerus ex ſeptenario ⁊
vndenario mltiplicat⁹ exurgit: ſignificat q: oīs pctōꝝ re/
miſſio per grām ſpūſſancti fit: cuius donis puari meren/
tur quicūq₃ fratribus in ſe peccātib⁹ dimittere noluerint
Sane aliter fratri penitenti/aliter precipimur inimico p
ſequenti veniā dare. Huic nāq₃ dimittendū eſt accepta re
miſſiōe peccati quo nos inſontes leſit/vt ſocia dehinc no
bis charitate cōmunicet: ille vero vt cū malū vult/nobis
autem facit: nos illi ſp bonū velimus/⁊ ſi poſſum⁹ etiam
faciamus. Non em̄ illis q₃diu in malo pſeuerant peccati
ſui veniā dare poſſum⁹/licet velim⁹. Habemus hinc duo
gen. xlv. cōuenientiſſima exēpla. Joſeph nāq₃ fratrib⁹ ſuis ſalubri
ij. reg. ſ. ter caſtigatis/beniuole ignouit. Dauid vero pſecutorib⁹
ſuis penitentib⁹ ⁊ in malitia pdurantib⁹: q̄uis eos ſi eue
Exēplum Dauid ⁊ Joſeph. nit/veniā ī illis pſtare nō potuit. Hec ḡ pcepta tenende
charitatis/q a chriſto q eſt actor pacis audim⁹ ſedulo opa
ri curem⁹. Ne grauemur dimittere minima/cū ſciamus
nobis innumerabilia pctōꝝ in baptiſmo dimiſſa. Sed et
quotidie delinquentes/quotidianā a dn̄o veniā poſtule
mus. Exemplo nāq₃ ſuo nosipſe ad facilitatē indulgētie
prouocat: q totī⁹ mundi pctā nō ſolū dimittere/verūetiā
proprio ore dignat⁹ eſt expiare Jeſus chriſtus dn̄s nr̄/q
cū patre ⁊ ſpūſancto viuit ⁊ regnat de⁹ in ſecula ſeculoꝝ.

Feria. IIII. Matthei. XV.

In illo tempore: Acceſſerunt ad Jeſum ſcribe
et phariſei dicentes. Quare diſcipuli tui trāſgre
diuntur traditiones ſeniorum. Nō enim lauant
manus ſuas: cum panem manducant. Et reliq.

Homilia lectionis eiuſdem.

Quia dei filius pro
ſalute oīm in mundū venerat ideo loca ſin/
gula citis greſſib⁹ pcurrebat: vt oīb⁹ pdeſ/
ſet/vniuerſis ſuccurreret: poſtremo cūctoꝝ
in cōi ſalute cōſuleret. Deniq₃ (vt ſuperi⁹ euāgeliſta loq/
tur) venit dn̄s cū diſcipulis in terra Gerazenoꝝ: vt illis
q₃ optatū leuamē ſua viſitatiōe ferret: ibiq₃ phariſei iuſti
tie inimici eū pſecuti ſunt ſtudio diſcēde veritatis/ſed cau
Tex. ſa pſtruēde falſitatis. Nā ſicut lectū eſt. Acceſſerūt ad
Jeſum ſcribe ⁊ phariſei dicētes. Quare diſcipuli tui trāſ
grediunt pcepta ſenioꝝ. Nō em̄ lauāt man⁹ ſuas/cū pa
nē māducāt. Qz vera eſt cōfeſſio dn̄i/q ſuperi⁹ deū patrē
Mat. xi laudās dixerat. Abſcōdiſti hec a ſapiētib⁹ ⁊ prudētib⁹: et
reuelaſti ea paruulis. Ecce gerazeni q min⁹ docti erāt ad

dn̄m veniūt: infirmos ſuos ſecū deferunt/remedia ſalu/
tis ſibi ſuiſq₃ tactu ſaltē fimbriam dn̄i requirunt. Atq₃ iđ
cupide ſalutis remedia plena/id fide promerente cōſe/
quuntur. At vero ſcribe ⁊ phariſei/q populi doctores eſſe
debuerant: non ad audiendū verbū/non aliquā anime
vel corporis capiendā medelā: ſed ad mouēdas q̄ſtionū
pugnas conueniunt: eoſq₃ de nō lotis manibus vitupe/
rare laborant: in quib⁹ nil immunditie ſordidantis repe
rire valebant. Reuera em̄ ſeipſos magis culpare debue
rant: q lotas aqua manus habentes/pſcientiā liuore pol
lutam geſtabant. Quare (inquiunt) diſcipuli tui tranſ/
grediūtur pcepta ſenioꝝ. Stupēda demētia: cū q eſt fili⁹
dei reprehēdunt/cur hoīm traditiones nō ſeruet. Nō em̄
(aiunt) lauāt manus ſuas cū panē māducāt. Propriū
⁊ quodāmodo cōſuetudinariū erat iudeis crebro man⁹
lauare: ⁊ aliqñ totū corpus/maxime ſi contigiſſet eos cū
q̄libet gentiliū loq. Sed iā videam⁹ q ſnīa veritati reuin
cuntur filij falſitatis. Ait illis. Quare ⁊ vos tranſgre/ Tex.
dimini preceptū dei/pp̄ter traditionē veſtrā: Acſi diceret
Cū vos precepta dei propter traditionē hoīm negligitis
quare diſcipulos meos reprehenditis/q₃ ſenioꝝ traditio/
nes paruipēdant/vt diuina iuſſa cuſtodiāt: Nā de⁹ di Tex.
xit. Honora patrē tuū ⁊ matrē. Et q maledixerit prī vł ma Exo. xx.
tri/morte moriat. Honor i ſacro eloq̄o dupliciter accipit:
vez non ſolum in ſalutādo ⁊ cōquiniſcēdo/ſed etiā in elee
moſyna ⁊ rerū neceſſariarū collatione. Hinc apl's dicit.
Preſbyteri duplici honore digni habeant: vt nō ſolū illis j. Tim. v.
officiū veneratiōis deferat/verūetiā opportuna ſubſidia
miniſtrent. Uos autē dicitis. Quicūq₃ dixerit prī vel Tex.
matri: mun⁹ quodcūq₃ eſt ex me/tibi pderit: ⁊ nō honori
ficabit patrē aut matrē ſuā: ⁊ irritū feciſtis mādatū dei p
pter traditionē veſtrā. Uniuerſoꝝ cōditor ⁊ parens de⁹/
imbecillitates vel etates parentū conſiderās in lege pce
perat vt filij parētes honorarēt: ⁊ eis vite neceſſaria mini
ſtrarent. Hāc prouidentiā legis dei ſcribe ⁊ phariſei ſub/ Dogma phariſeorum prauum.
uertētes: ⁊ impietatē pro pietate inducētes/docebāt peſ
ſimos filios: vt q in vſus pauperū ⁊ parentū erāt deputā
da deo offerrēt: ⁊ ita fiebat vt liberoꝝ oblatio ſub occa/
ſione rēpli in lucra cederēt ſacerdotū. Ipſi etiā parentes
ea q ſciebant a filijs deo cōſecrata/ne ſacrilegiū cōmitte
rent tangere nolebāt: ac p hoc egeſtate ⁊ fame afficiebā
tur. Cū igit pater indigēs ⁊ imbecillis a filio aliqđ expo
ſceret/rn̄debat ei doctus a magiſtris iniquitatis. O pr
noli cōtriſtari: ſ₃ patiēter neceſſitatis hui⁹ penurias per/
ferre ſtude: q: munus qđ eſt ex me oblatū deo tibi pderit
ſi nō corporaliter/aut certe ſpūaliter. Pōt ⁊ hūc ſub iter/
rogatiōe habere ſenſum. O pr/munus qđ ex me eſt/tibi
proderit. Ac ſi diceret. Exigis vt donū qđ oblatur⁹ eram
deo: in tuos vſus cōſumā: ⁊ hoc tibi pderit. Dicebāt hoc
ſcribe ⁊ phariſei vt parētes miſeri timerēt accipere quod
oblatū videbant: ⁊ eligerent magis inopē vitā ducere q₃
deo conſecratum contingere. Hypocrite/bene pphe/ Tex.
tauit de vobis Eſaias dicēs. Populus hic labijs me ho/ Eſa. xxix
norat: cor autem eoꝝ longe eſt a me. Preuidens ppha
ta Eſaias iudeorum ſimulationem q₃ cōtra euāgelij pre
dicationem venturi/⁊ chriſto repugnaturi eſſent/dn̄ de
illis prophetauit: non q₃ hoc quod de illis dicebatur bo/
num eſſet: ſed quia ipa prophetia optime eoꝝ moribus
conueniret. At ergo ex perſona domini. Populus hic la/
bijs me honorat. Judei deum labijs honorabant: cū le/
gem ab eo datam ſcrutarentur: pſalmos etiā et diuinos
hymnos modularētur. Sed cor eoꝝ longe erat ab eo: q:
ſemper in malū proni ferebātur/cordibus idolo colētes
de quibus ſcriptū erat q₃ reuerſi ſunt cordib⁹ in Egyptū
Honorabāt labijs deum: qñ ad chriſtum ſubdola fraude
dicebant. Magiſter ſcimus quia verax es: ⁊ viā dei in ve
ritate doces. Sed cor eoꝝ lōge erat ab eo: q: idcirco lo Mat.
quebantur iſta/vt poſſent eū Ceſaris tradere poteſtati. xxij.
Hoc enim ſignauit euangeliſta cum premiſit: q: abeun/
tes phariſei cōſiliū inierūt vt caperēt Jeſum in ſermone.

Sine

Digitized by Google

Tex. ¶ Sine cauſa aūt colunt me/docētes doctrinas ⁊ mādā
ta hoīꝫ. Inuanū illū labijs ⁊ lingua colebāt/quoꝝ corda
auerſa erāt: qꝛ cū ceteris dei cultoꝛib⁹ mercedē expecta
Matt. re nō poterant: ipſo dn̄o alibi dicēte. Nō ōis q̄ dicit mihi
vij. dn̄e dn̄e/intrabit in regnū celoꝝ. Doctrinas ꝟo ⁊ māda
ta hoīꝫ docebāt: qꝛ p̄cepta dei negligentes/ſuas vt ſupra
Tex. oſtēſum eſt traditiones ſtatuere volebāt. ¶ Et conuoca
tis ad ſe turbis dixit eis. Audite ⁊ itelligite: nō qđ intrat
in os coinq̄nat hoīem/ſed qđ exit de oꝛe. Hoc verbū qđ
eſt/cōicat: ſanctarū ſcripturarū eſt ꝓpꝛiū. Siquidē iudei
qui ſe ꝑpſin ⁊ partē dei eſſe iactant: cōes cibos vocabāt/
Cōmu quibus in cōi oēs hoīes vtūtur/p̄ter ipſos iudeos: ſicut
nes cibi lepoꝛes/oſtree/ſuilla caro: ⁊ hmōi animālia a q̄bus p̄re
qui ſint. ceptū eſt abſtinere. Cōe ergo illud vocabant/qđ ceteris
hoīb⁹ ad vtēdū patet: ⁊ nō eſt de ſoꝛte dei/atq̄ ideo im
mūdū. Inde ⁊ hoc verbū qđ eſt/cōicare/ꝓ polluere ⁊ co
inq̄nare ponitur apud eos/ſꝫ trāſlatoꝛes poſuerūt coin
quinat. Ait ergo. Nō qđ intrat in os coinquīat hoīeꝫ. Ac
ſi diceret. Nihil qđ extra hoīem eſt/⁊ in hoīem ingredit̄/
ipm pōt coinq̄nare: ſed q̄ de hoīe ꝓcedūt/illa hoīem pol
luunt. Obijcit ſane aliq̄s: ſi qđ intrat in os nō coinq̄nat
I. Coꝝ. x. hoīem: q̄re nō veſcimur idolotiticis? Apl's em̄ dicit. Nō po
teſtis calicē dn̄i bibere: ⁊ calicē demonioꝝ. Sed ſciendū
qꝛ ipſi cibi ⁊ ōis creatura dei ꝑ ſeipſam mūda eſt: inuoca
tione tn̄ demonū dū idolis offert̄ fit immūda. Et idcirco
Tex. a ſanctis viris iuſte reſpuitur. ¶ Tūc audiētes diſcipuli
dixerunt ei. Scis qꝛ audito hoc verbo Phariſei ſcanda
lizati ſunt. Scādalizabātur: qꝛ videbāt vno ſermone dn̄i
oēs ſupſtitiones obſeruationū ſuarū eliſas: qui tm̄mo
do in cibis ſumēdis/vel abominandis: atq̄ lauacris et
varijs baptiſmatib⁹ ſuā religionē cōſtare arbitrabātur:
I. Co. viij ignoꝛātes qđ apl's dicit. Eſca aūt nos nō cōmendat deo.
Scandalū vero grecus eſt ſermo quē nos offendiculam
vel ruinā. i. impactionē pedis poſſumus dicere. Phariſei
ergo in verbo dei ſcandalizabant̄/q̄ ꝑuerſe mētis obſti
natione cecati: nō ſalutē in doctrina chꝛiſti/ſed ꝑditiōis
Tex. eterne ruine occaſionē inueniebant. ¶ At ille reſpōdēs
ait. Ōis plātatio quā non plātauit pater meus celeſtis/
eradicabitur. Hunc locū ſibi fauere arbitrātur hi: q̄ di
cunt duas eſſe naturas in hoībus: alterā bonā a deo/alte
Erroꝛ re rā malā a pꝛincipe tenebꝛarū diabolo. Et plātationē quā
ꝑdit̄ he nō plantauit pater: naturā mali accipiūt. Sed ſciēdū qꝛ
reſis. omnis natura a deo eſt: ⁊ bona eſt. Sed qꝛ ineſt homini
bus liberū arbitriū: ideo bona eſt plātatio nature: ſed ple
rūq̄ mala fit mala volūtate. Hinc Hieremias ait. Ego
te plātaui vineā electā: quō cōuerſa es in amaritudinem
vitis aliene? Ergo qđ deus plantat nemo poteſt eradica
re/niſi ipſa natura p̄beat aſſenſum. Sane pōt hic oꝛiri
nō abſurda queſtio. Nā ſi ōis plātatio quā nō plantauit
pater eradicabitur: ergo eradicabit̄ ⁊ illa/de q̄ apl's di
cit. Ego plantaui: Apollo rigauit. Sed attēdendū qđ ſe
I. Co. iij. quit̄. Deus aūt incremētū dedit. Igitur plātante Pau
Ibidem lo: Apollo rigante/deus ſuis operarijs cooperatur: ⁊ cū
Tex. eis plantat ⁊ rigat. ¶ Sinite illos ceci ſunt ⁊ duces ce
coꝝ. Ceci erant Phariſei: q̄ tenebꝛoſas traditiōes quas
ipſi adinuenerant obſeruātes/lucē mandatoꝝ dei nō cō
ſiderauerūt. De q̄ pſalmiſta dicit. Lucerna pedib⁹ meis
verbū tuū: ⁊ lumē ſemitis meis. Nō ſolū ceci ſed et duces
cecoꝝ dicūtur: qꝛ tales nō ſolū ſibi non ꝓſpiciūt: ne in fo
ueā ꝑditionis incidant: ſed etiā ſibi obſequētes/in p̄cipi
tiū moꝛtis ſecū trahunt. Hos ergo ⁊ oēs ꝑuerſos docto
res p̄cipit ſaluatoꝛ ſinēdos/⁊ ſuis erroꝛib⁹/ac libero arbi
trio dimittēdos: ſciēs eos poſtq̄ ſemel exciderint: aut vix
aut nullaten⁹ ad veritatē poſſe retrahi. Hinc ⁊ apl's p̄ci
Tim. iij. pit dicēs. Hereticū hoīem poſt pꝛimā ⁊ ſcdam coꝛrectio
Tex. nē deuita. ¶ Reſpōdens aūt Petrus dixit. Ediſſere no
bis parabolā iſtā. At ille dixit. Adhuc ⁊ vos ſine intelle
ctu eſtis? Sancti apl'i adhuc min⁹ docti erāt: ⁊ ideo ꝟba
dei abſolute ꝓlata nō intelligebāt: ſed qđ aperte dictum
fuerat ⁊ patebat auditu/parabolice dictū putabāt: iōq̄
in re manifeſta myſticā requirebant intelligētiā. Pꝛoin
de coꝛripiunt̄ a dn̄o: qꝛ per figuras dictū putarent/quod
perſpicue locut⁹ fuerat. ¶ Adhuc inq̄t ⁊ vos ſine intelle Tex.
ctu eſtis? Nō intelligitis: qꝛ omne qđ intrat in os/in ven
trē vadit/⁊ in ſeceſſum emittit̄. Hanc dn̄i ſn̄iam heretici
calūniant̄/cūq̄ repꝛehendūt quaſi phyſice diſputatiōis
ignarū: q̄ ait/oēs cibos in vētrē ire/⁊ in ſeceſſum digeri.
Dicūt em̄ ſuſceptas eſcas: ⁊ ex attritu dētium colliq̄ fra Notula
ctas per artus venas/medullas/neruoſq̄ diffundi. Vn̄ pulchꝛa.
et videm⁹ multos q̄ vitio ſtomachi perpetē patiunt̄ vo
mitū/poſt pꝛandia ſtatim euomere qđ ingeſſerūt: ⁊ ta
men coꝛpulentos eſſe: qꝛ ad pꝛimū eſſe attractū liquidioꝛ
cibus ⁊ potus ꝑ mēbꝛa fundit̄. Sed hi tales cū volūt re
pꝛehēdere imperitiā alienā/oſtēdūt ſuā. Cuis enim te
nuiſſimus humoꝛ ⁊ liquens eſca fit: tn̄ ⁊ ipſa cū artubus
et venis ſuſcepta fuerit: ⁊ decocta ꝑ occultos meat⁹/q̄s
poꝛos dicūt/ad inferioꝛa purgāda delabit̄: ⁊ ſic i ſeceſſuꝫ Tex.
vadit. ¶ Que aūt ꝓcedūt de oꝛe/de coꝛde exeūt: ⁊ ea co
inq̄nant hoīem. De coꝛde em̄ exeūt cogitationes male/
homicidia/adulteria/foꝛnicationes/furta/falſa teſtimo
nia/blaſphemie. Notādū q̄ dn̄s cogitationes malas de
coꝛde dicit exire. Nā plato ph'us dicit ſedē aīe i cerebꝛo eſſe
ſed opoꝛtet vt pꝛincipalioꝛē ſedē aīe in coꝛde accipiamus
vbi quaſi in quodā meditullio cōſiſtēs/cogitatiōes diſ
ponit: ⁊ mēbꝛis coꝛpoꝛis vitalē ſubminiſtrat affectū. Si
mul etiā hac ſn̄ia arguūtur/q̄ dicūt cogitationes a dia
bolo immitti: ⁊ nō ex ꝓpꝛia volūtate naſci. Diabolus em̄
adiutoꝛ ⁊ incēſoꝛ eſſe pōt malarū cogitationū: auctoꝛ ve
ro eſſe nō pōt. Sed nequaq̄ recipiēdū eſt diabolū ſecreta
coꝛdis poſſe rimari: ille em̄ ſemꝑ in inſidijs poſit⁹/quod
aīo verſem⁹/ex habitu ⁊ geſtib⁹ ipſi⁹ coꝛpoꝛis exiſtimat:
cū tn̄ penitus cogitationes coꝛdis nequeat intueri: qđ ſi
bi ſoli reſeruauit: cui dictū eſt. Tu ſolus noſti coꝛda filio iij. Reg.
rū hoīm. Cū ergo ipſas cogitationes videre nō poſſit ſi viij.
gnis q̄buſdā ⁊ motib⁹ illas deꝑhēdit. Verbi grā. Si nos
viderit pulchꝛam mulierē crebꝛo inſpicere: intelligit coꝛ
amoꝛis iaculo vulneratū/ſicq̄ pꝛauis ſuggeſtionib⁹ ſti
mulat ad foꝛnicādū. Si nos cōtra ꝓximū rancoꝛē vocis/
vel trucē aſpectū leuare cōſpexerit: intelligit coꝛ inuidia
tabeſcere: ſicq̄ ꝑ irā ad homicidij facin⁹ inflāmat. Si ie
iunioꝝ tp̄e viderit nos ad feneſtrā crebꝛo reſpicere/⁊ in
ſolis radio curioſius hoꝛā denotare: gule vitio conuincit
animū ſauciatū. Si gēmarū/vel auri vel q̄rūlibet rerum
pulchꝛitudinē nos ardēter intueri cōſpexerit: intelligit
in coꝛde latere malū auaritie: ⁊ idcirco ꝓuocat ad furta Quō de
Attendendū ꝟo q̄ hec aperta ſunt opa ſaluatoꝛ cogita mon co
tiones appellat: qꝛ pꝛimū cōcupiſcētia coꝛde cōcepta/co gnoſcit
gitationū fomitibus nutrit̄: ⁊ ſic demū ad operationem coꝛ.
perducit̄. Et ideo dn̄s hec opa cogitatiōes vocat: quoꝝ
indicia hoſtis callidus ꝑ quaſdā habitudines moꝛū inue
ſtigans/humanū genus decipere feſtinat: ⁊ ad agenda
que diuinus ſermo ꝓhibet inſtigat: vt hoīem ad imagi
nē dei cōditū polluat. Vn̄ ⁊ dn̄s enumeratis cogitatiōi
bus malis ſubiūxit. ¶ Hec ſunt q̄ coinq̄nant hoīem: nō Tex.
lotis aūt manibus mādūcare/nō coinquīat hoīem. Sed
Phariſei iuxta literā cūcta accipiētes: ⁊ ſpūalia ꝓpheta
rū ꝟba/ſpūaliter intelligere nolētes: quecūq̄ illi de coꝛ
dis ſimul ⁊ coꝛpoꝛis mūditia p̄cipiebant dicētes. Laua
mini: mūdi eſtote. Et alibi. Mūdamini q̄ fertis vaſa dn̄i Eſa. i.
hec iſti in ſola coꝛpoꝝ mūditate ſeruāda credebāt. Sed Eſa. lij.
fruſtra manus abluebāt/fruſtra baptizabant̄: qui fonte
ſaluatoꝛis ablui cōtēnebant. Sed q̄d ꝓdeſt exterius ex
cādidare cutē: ⁊ interius inuidia ⁊ auaritia ceteriſq̄ vi
tijs ſoꝛdidā geſtare mētē? Tales em̄ recte cōparantur ſe
pulcris dealbatis: que a foꝛis candida videntur: interi⁹
vero ſoꝛdibus ⁊ fedo cadauere plena ſunt. Ergo ſm̄ apo
ſtolum. Mundemus nos ab omni inquinamento car ij. Coꝝ.
nis ⁊ ſpiritus: ſatagamus habere mūdam animā in coꝛ vij.
poꝛe mundo: vt ſic perficiamus ſanctificationē in timo
re chꝛiſti: cui eſt honoꝛ ⁊ gloꝛia in ſecula ſeculoꝛū. Amen.

Digitized by Google

¶ Feria quinta. Luce. IIII.

¶ In illo tempoꝛe. Surgens Jeſus de ſynago-
ga:introiuit in domū Simonis. Et reliqua. Ho-
miliam require ſabbato poſt Pentecoſtes.

¶ Feria ſexta. Joānis. IIII.

¶ In illo tēpoꝛe. Venit Jeſus in ciuitatē Sama
ritanoꝝ:que vocať Sychar:iuxta pꝛediū quod
dedit Jacob Joſeph filio ſuo. Erat autē ibi fons
Jacob: Jeſus autē fatigatus ex itinere: ſedebat
ſic ſupꝛa fontē. Et reľ. Homilia lectionis eiuſdē.

Ex hac lectiōe vera no
ſtri redēptoꝛis quā ex nobis ⁊ pꝛo nobis aſſum
pſit humanitas cōmendať. Cū enim eſſet ve-
rus filius dei:beate ſumm⁹ ⁊ ſumme btūs/bona cuncta
tribuens/nullius egens/ꝓpter nos redimendos homo
factus:ita ſeſe noſtre infirmitati cōtēperauit:vt omnia q̄
noſtre fragilitati cōueniūt/in ſe excepto pctō ſuſciperet.
Deniq̄ his q̄ panis vite erat eſuriit/fons iuſtitie ſitiuit:fa
tigatus eſt ex itinere q̄ erat via:quiq̄ lux erat mūdi ſ[illegible]o
ꝑmiſit mēbꝛa ſopoꝛi. Modo nēpe ait euangeliſta. Jeſus
fatigat⁹ ex itinere ſedebat ſic ſup fontē. Sed videndū ex
Chriſt⁹ quo itinere dn̄s fatigat⁹ dicať. Supꝛa legiť ꝙ cū audiſ-
nō bapti ſet Jeſum:q: dixerūt de eo Phariſei ꝙ plures diſcipulos
zabat. facit ⁊ baptizat:q̄uis nō baptizaret ſed diſcipuli eius:re-
Tex. liq̄t iudeā ⁊ abijt iterū in Galileā. ¶ Venit ergo in ciui-
tatē Samaritanoꝝ que d̄r Sychar:iuxta p̄diū qđ dedit
Jacob filio ſuo Joſeph/vbi erat fons Jacob / ac deinde
fatigatus ex itinere. Pꝛo nobis ergo ⁊ ex nobis fatigari
potuit/q̄ in ſe motu ſtabilis ⁊ ſtatu mobilis ſemper fuit.
Sedebat ſup fontē:vt laſſitudinis incōmodū relearet:
et ꝑſonā ⁊ dignitatem magiſtri intēdebat. Sedere nāq̄
magiſtroꝝ eſt. Venit ergo dn̄s in ciuitatē Samaritano-
rū:vt illis quoq̄ in trāſitu doctrine ſue beneficiū impri-
ret. Ad p̄diū vero qđ dedit Jacob filio ſuo Joſeph acceſ
ſit idcirco:vt illū ſe eſſe oſtēderet quē ſctūs Joſeph pꝛefi-
gnauerat/quē verus ſol ⁊ luna venerant:⁊ cui aſtra oīa
famulanť/quēq̄ fratres impij/iudei ſc; iniuſto odio ꝑſe
quebanť. Sedit ſup fontē:q: ibi nouerat venturā mulierē
Tex. quā crediturā ante ſecula p̄ſciebat. Vn̄ ſequiť. ¶ Venit
mulier de Samaria haurire aquā. Dicit ei Jeſ⁹. Da mihi
bibere. Quid eſt ꝙ dn̄s a muliere Samaritana potū ex-
poſcit:q̄ ī ſequētib⁹ affluētiā fontis in ſe credētib⁹ daturū
pꝛomiſit? Sed ſitiebat: nō tā aquā q̄ mulieris ſalutē et
fidē. Deniq̄ qualis ſit ſitis dn̄i/ex ſequētib⁹ claret vbi di-
cit. Meus cibus eſt/vt faciā volūtatē pr̄is mei. Qualis
ergo cibus eius/talis ⁊ potus eſt. Hoc ergo deſiderabat
hoc ſitiebat:vt in illa volūtatē pr̄is ꝑficeret. Sed carna-
lis adhuc mulier/ſitim dn̄i carnaliter accipiēs reſpōdit.
Tex. ¶ Quō tu cū iudeus ſis bibere a me poſcis que ſum mu
lier Samaritana? Hoc q̄re miraretť oſtēdit ſubinferens.
Tex. ¶ Non enim coutūtur iudei Samaritanis. Nullius rei
vſum cū illis habēt:nec in aliquo participes ſunt eoꝝ.
Execranť eñ illos ⁊ odiūt ꝙ ipſoꝝ regionē poſſideant/
vel ꝙ deū ſimul ⁊ idola colant. Vn̄ ⁊ pꝛo magna cōtume
lia dicebāt/ſi quē Samaritanū vocaſſent: q̄ noīe crebꝛo
chꝛiſtū legunť iniuriaſſe. S; audiam⁹ q̄d dn̄s errāti ⁊ in
Tex. tenebris agēti mulieri reſpōderit. ¶ Si ſcires inq̄t donū
dei ⁊ q̄s eſt q̄ dicit tibi. Da mihi bibere/tu foꝛſitā petiſſes
Donum ab eo:⁊ dediſſet tibi aquā viuā. Donū dei q̄d eſt aliud q̄
dei eſt ſpūſſctūs? Hoc donū poſt ſuā aſcēſionē fidelib⁹ dedit: q:
ſpūſſan- aſcendens in altū captiuā duxit captiuitatē/dedit dona
ctus. hoīb⁹. Et ſicut alibi idē euāgeliſta dicit. Nōdū erat ſpūs
datus:q: Jeſus nōdum erat gloꝛificat⁹. Oſtēdit ſe ergo
dn̄s nō talē ſitire aquā qualē illa intelligebat. Fidē nāq̄
eius ſitiebat:⁊ idcirco ei ſitiēti ſpm̄ dare volebat. Hec eſt
aqua de qua alibi ſtans in tēplo dicebat. Qui ſitit veniat
et bibat/⁊ de vētre eius fluent aque viue. Qđ exponens
euāgeliſta ſubiūxit. Hoc aūt dicebat de ſpū/quē acceptu
ri erāt credentes in eū. Ait ergo. Si ſcires donū dei:⁊ q̄s
eſt q̄ dicit tibi. Da mihi bibere/tu foꝛſitā petiſſes ab eo:et
dediſſet tibi aquā viuā. Scire chꝛiſtū nō poterat:q: donū
dei.i.ſpiritūſanctū nō habebat. Et ideo q: chꝛiſtū ignoꝛa
bat:aquā viuā petere ab eo neſciebat. Sed adhuc in car
nali ſenſu mulier ꝑſeuerās r̄ndit. ¶ Dn̄e neq̄ in quo hau Tex.
rias habes:⁊ puteus alt⁹ eſt:vn̄ ergo habes aquā viuā?
Nunq̄d tu maioꝛ es pr̄e noſtro Jacob/q̄ dedit nobis pu
teū:⁊ ipſe ex eo bibit:⁊ filij eius/⁊ pecoꝛa eius? Notādū
vero ꝙ hic puteū dicit cū ſuperius fontē noīauerit:q: ni-
mirū oīs puteus fons:nō aūt oīs fons pute⁹. Que v̄ba
ſicut aperta ⁊ plana trāſcurrētes:audiam⁹ q̄d ei dn̄s re-
ſpōderit/ſupioꝛa ſua v̄ba exponēs. Ait ei. ¶ Oīs q̄ bibe Tex.
rit ex aqua hac/ſitiet iterū:q̄ aūt biberit ex aqua quā ego
dabo ei/nō ſitiet in eternū. Sed aqua quā ego dabo ei:
fiet in eo fons aque ſaliētis in vitā eternā. Quib⁹ ſermo
nibus dn̄i delectata:⁊ tāti muneris conſoꝛs eſſe cupiens Tex.
et adhuc pudentiā carnis amplectēs reſpondit. ¶ Dn̄e
da mihi hanc aquā:vt nō ſitiam/neq̄ veniā huc haurire.
Ait illi dn̄s. Vade voca virū tuū ⁊ veni huc. Dicit ei. Nō
habeo virū. Dicit ei Jeſus. Bene dixiſti/q: nō habeo virū
quinq̄ eñ viros habuiſti:⁊ nūc quē habes nō eſt tu⁹ vir.
Nouerat certe dn̄s illā nō hr̄e virū ⁊ iſta loquebatur: vt
paulatim eā a carnali intellectu retraheret:⁊ ad intelli-
gēdū q̄s eſſet q̄ cū ea loq̄bať ꝑduceret. Deniq̄ mulier au
diēs q̄ circa ſe erāt:pꝛio eū ꝓphetā/poſtmodū chꝛiſtū cō-
feſſa eſt. S; hec hiſtoꝛie ſic eſt plana ſimplicitas: vt in ea Secre-
ſenſuū lateat alta ꝓfunditas. Si ergo aliq̄d iā de hoc do ta v̄boꝝ
no dei ⁊ de ſpūali guſtauim⁹/ſpūaliter iſta tractem⁹. Et aperiūť.
pꝛimo videam⁹ q̄d ſignificet ꝙ hoꝛa ſexta dn̄s ad puteū
veniſſe d̄r. Hoꝛa ſexta/ſextā mūdi etatē ſignificat:q̄n tāq̄
in ſenectute mūdi/dn̄s ⁊ redēptoꝛ noſter hoīe indut⁹ ve-
nit ad puteū:ad tenebꝛoſam vc; mūdi hui⁹ ꝓfunditatē:
de illa celoꝝ ſublimitate ad infimas terre partes digna-
tus eſt deſcendere. Hoꝛa ergo ſexta dn̄s ad puteum ve-
nit:q̄n ad inferioꝛes circulos a ſummo celi cētro incepit
declinare:q: nouiſſima ſeculi vt dictū eſt etate/filius dei
ad terrenū laboꝛē noſtrū dignat⁹ eſt deſcēdere:vt nos do
ceret exuere veterē hoīe; cū actib⁹ ſuis:⁊ induere nouū
qui ſm̄ deū creatus eſt. Qꝛ fatigatus venit/ infirmitatē
carnis:ꝙ ſedit/humilitatē oſtēdit. Fatigatus ergo reſe-
dit:q: ⁊ imbecillitatē carnis ꝓ nobis ſuſcepit:⁊ homo hu
milis inter hoīes apparuit. De hac infirmitate carnis
eius dicit ꝓpheta. Vidimus eū ⁊ nō erat aſpect⁹: ⁊ deſi- Eſa. liij.
derauimus eū deſpectū ⁊ nouiſſimū viroꝝ: virū doloꝛū
et ſciētē infirmitatē. De humilitate v̄o eius ait ap̄ſ. Hu
miliauit ſemetipſum/fact⁹ obediēs vſq̄ ad moꝛtē:moꝛtē Phil. ij.
aūt crucis. Mulier hec Samaritana gentiū eſt eccľia:q̄
bene Samaritana vocať. Samaria eñ ꝓ idololatria ſo
let accipi. Hinc ꝓpheta chꝛiſti pꝛenūtians incarnationē Eſa. viij.
dicit. Anteq̄ ſciat puer vocare patrē aut matrē ſuā : acci-
piet virtute; Damaſci:⁊ ſpolia Samarie. Chꝛiſt⁹ nāq̄ vir
tutē Damaſci accepit:q̄n ei magi aurū obtulerūt:in quo
quōdā ipſa potētiſſima ciuitas cōfidebat. Accepit ſpolia
Samarie.i.hoīes idololatrie captiuitate oppꝛeſſos /ad
libertatē noue gr̄e reduxit. Apte igiť hec mulier Sama-
ritana d̄r:q: ſctā eccľia ante chꝛiſti aduētū idololatrie de-
dita cultui erat:nihilq̄ aliud agere nouerat/q̄ circa ſecu
li curas/vanis cupiditatib⁹ occupari. Hoc eñ ſignificat
ꝙ cū hydria ad puteū hec mulier aquā haurire veniebat
Poſcebat dn̄s ab ea bibere/ſalutē gētiū ſitiēs:q̄ten⁹ eas
ab erroꝛe erueret:⁊ ad xp̄iane fidei religionē adduceret Pulchꝛa
Quinq̄ viri q̄s habuerat:q̄nq̄ ſenſus coꝛpis accipiunť:vi- tropolo
ſus vc;/audit⁹/guſt⁹/odoꝛat⁹/⁊ tact⁹. Et viſu q̄dē alba ⁊ gia.
nigra/q̄ quōcoloꝛata videm⁹. Auditu rauca:ſonoꝛaq̄ ca
ptam⁹. Olfactu odoꝛifera ⁊ fetētia diſcernimus. Guſtu
dulcia ſil' ⁊ amara ꝑcipim⁹. Tactu v̄o q̄ ꝑ oīa coꝛpis mē-

bra diſfūdit/calida ⁊ frigida/mollia ⁊ dura/lenia ⁊ aſpe
ra ſentimus. Iſtis quinq; ſenſibꝰ eccl'ia gentiū ante ad/
uentū chriſti ſubdita erat: ⁊ lucē mētis nō habēs/carna/
lē vitā ſine vlla intelligētia trāſibat. Et q: iſtos ſenſus nō
erro: reperit/ſed natura cōtribuit: recte viri q̄ſi legitimi
dicūtur/q̄bus primis tpibus ſeculi oēs hoies ſeruiebāt.
Sed iā venerat tps q̄ nō illis ſenſibꝰ rectoribꝰ aīa vteret
ſed haberet virum.i.rationalē ſpiritū: cui illos prio:es vi/
ros.i.quinq; ſenſus in famulatū ſubijceret. Nec iā anima
quinq; viris ſubderet: ſʒ vbū dei amplecteret. ſpū chriſto
inhereret. Nec p̄ſentibus delectaret: ſed eternoꝝ amore
frueretur. Sed qm̄ adhuc priſtino erro:e tenebat: nec eā
poſt quinq; viros.i.poſt tps quinq; ſenſuū carnaliū ver/
bū dei acceperat: ſed diabolꝰ cōplexu adulterino illectā
obtinebat: ait dn̄o. Uoca virū tuū ⁊ veni huc. Qḋ eſt di/
cere. Remoue te ab affectione carnali in qua nūc es: et
ſpiritu intelligētie euocato p̄ſens adeſto. Uir eñ anime
eſt quodāmodo ſpūs hois: q̄ aialem affectionē tāq̄ con/
j.Co:.ij iuge regit. De quo apl's dicit. Nemo ſcit hoim q̄ ſunt ho/
minis niſi ſpūs hois q̄ in ipo eſt. Sed cū illa rn̄deret. Nō
habeo virū/audiuit. Bene dixiſti: quinq; enim viros ha
buiſti: ⁊ prio tpe quinq; ſenſibꝰ corpis ſeruiuiſti. Nūc er/
go quē habes nō eſt tuus vir: q: nō eſt in te ſpūs q̄ intelli
gat deū/cū quo legitimū poſſis hr̄e cōiugiū: ſed erro: dia
boli tibi dn̄atur/q̄ te adulterina cōmaculatione corrūpit
Nota o: Et fortaſſe ad hoc ptinet: q̄ hec mulier poſt quinq; carna/
dinem. les rn̄ſiones/ſexto iā chriſtū nominat. Nā prima eiꝰ rn̄ſio
fuit: quō tu cū iudeus ſis bibere a me poſcis/q̄ ſum mu/
lier Samaritana? Scd'a. Dn̄e neq; in q̄ haurias habes: ⁊
puteus altꝰ eſt. Tertia: dn̄e da mihi hāc aquā vt nō ſitiā
in eternū. Quarta: nō habeo virū. Quinta: video q: ꝓ/
pheta es tu: p̄res noſtri in mōte hoc adorauerūt. Sexta
aūt iā rn̄ſione chriſtū fatet dicēs. Scio q: Meſſias venit
qui ḋr chriſtꝰ. Sʒ adhuc errat: q: venturū eū expectabat
quē p̄ſentē habebat. Nōdū eñ virū ſuū vocauerat: ſʒ vici
nū erat vt erro: iſte tāq̄ adulter expelleret: ⁊ intellectus
Tex. rōnalis introduceret. Ait ergo mulier. ¶ Dn̄e video q:
propheta es tu. Iā q̄ſi vir ceperat intellectꝰ eius appro/
Deuter. pinquare/ſed nōdū plene adueniebat: ꝓphetā eñ dn̄m
xviij. putabat/nec ꝑ oia errabat. Nā lōge ante Moyſes de eo
dixerat. Prophetā vobis ſuſcitabit deus de fratribus ve/
Tex. ſtris/tāq̄ me audite. ¶ Patres noſtri in mōte hoc ado/
rauerūt ⁊ vos dicitis: q: Hieroſolymis eſt locꝰ vbi ado:a
re oportet. Cōtētio erat inter Iudeos ⁊ Samaritanos
q: iudei ſolūmodo Hieroſolymis in tēplo a Salomone
cōſtructo deū ado:abāt. Samaritani vo longe poſiti: et
ipſi deū/ſed nō in illo tpe ado:abāt. Ideoq; iudei ſe extol
lebāt: ⁊ melio:es ſe dicebāt/q̄ deū in tēplo a ſapiētiſſimo
hoim edificato colebant. Quibꝰ dicebant Samaritani.
Quare melio:es nobis vos eſſe putatis: q: tēplū habe/
tis/qḋ nos nō habemꝰ? Nūquid patres noſtri q̄ deo pla
cuerūt: nōne in mōte hoc ado:auerūt: ⁊ ipſi certe tēpluʒ
nō habebāt: ſed hic ado:abāt vbi ⁊ nos ado:amꝰ? Utriq;
cōtēdebāt: illi ꝓ tēplo/iſti ꝓ mōte: ⁊ vtriq; veritatis erāt
Tex. ignari. Sed qḋ dn̄s mulierē doceat audiamus. ¶ Dixit
ei Ieſus. Mulier crede mihi: q: venit ho:a qn̄ neq; in mō
te hoc: neq; in Hieroſolymis ado:abitis patrē. Crede in/
quit mihi. Eſt eñ in te qui credit: q: cepiſti adeſſe intelle
Eſa. vij. ctui/qn̄ me ꝓphetā agnouiſti. Crede ergo mihi: q: ſcri/
ptū eſt. Si nō credideritis/nō intelligetis. Uenient autē
ait dies: qn̄ neq; in mōte hoc/neq; in Hieroſolymis ado
rabitis patrē. Tēpus euāgelice gratie qḋ iā inſtabat di/
cit: qn̄ ablata omni vmbra figurarū/ditas pura luce mē/
tes credētiū illuſtratura erat. Deus eñ nō loco cōtinet/
qui celū ⁊ terrā adimplet: nec in tēplis manufactis ſʒ in
Tex. ſanctis mētibꝰ habitat. ¶ Uos inq̄t ado:atiſ qḋ neſcitis
nos ado:amus qḋ ſcimus. Multū hono:ē iudeis tribuit
qui dei cognitionē habebāt: legē ⁊ ꝓphetas acceperant:
quoꝝ eſt teſtamentū/⁊ legiſlatio ⁊ ꝓmiſſio quoꝝ patres
ex q̄bus chriſtus/qui eſt benedictꝰ in ſecula. Hoc eſt eñ

qḋ dicit. ¶ Salꝰ ex iudeis eſt: q: ſaluato: ex illo pp'lo na/ Tex.
tus eſt. Hono:abat iudeos/ſed nō iſtos rep:obabat. Ipſe
eñ erat lapis angularis: q̄ ex gentibꝰ parietē parieti ex
iudeis copulat. Qḋ vo ait: nos ado:amꝰ qḋ ſcimus: non
ad omniū pſonas eſt referendū/ſʒ ad illos tātū q̄ ſapien
tes ⁊ veritatis docto:es/q̄les erāt apl'i/quales fuerāt ꝓ/
phete: ceteriq; q̄ vel chriſtū vēturū fide expectauerūt vel
veniētē fideliter ſuſceperūt. ¶ Dicit illi mulier. Scio q: meſſias
Meſſias venit qui ḋr Chriſtꝰ. Pietas catholica ſatis no hebraice
uit: q: Meſſias hebraice: chriſtꝰ grece/vnctꝰ latine dici/ chriſtus
tur. Scio inq̄t: ac ſi diceret. Quid neceſſe eſt nos ꝓ mon grece
te/illos ꝓ tēplo cōtēdere? Cū eñ chriſtꝰ venerit/ mōtem vnctus
ſpernet/tēplū euertet/⁊ nos docebit: vt in ſpū ⁊ veritate latine.
ado:are noſcamꝰ. Sciebat iā hec mulier a quo docenda
eſſet/ſed docētē nōdū agnoſcebat: ideoq; digna erat que
non differretur/ſed cui chriſtus iam manifeſtaret. ¶ Di Tex.
cit ei Ieſus. Ego ſum q̄ loquo: tecū. Ecce adeſt vir queʒ j.Co.xj.
vocare iubebat. Factū eſt ſm apl'm caput mulieris vir:
caput aūt viri chriſtꝰ. Sed illa poſtq̄ audiuit. Ego ſum:
nihil rn̄dit: q: manifeſte iā chriſtū cognouit. ¶ Et conti/ Tex.
nuo diſcipuli eius venerūt: ⁊ mirabant q̄ cū muliere lo/
quebatur. Uenerūt diſcipuli q̄ erant in ciuitate vt cibos
emerent. Mirabant tātā chriſti dignationē/tātā clemē/
tiā: qua perditā ouē q̄rebat/qua gētilē ⁊ erroneā mulie/
rē docebat. Hāc eius miſericordiā/hanc eius bonitatem
ineſtimabilē mirabant/nō mali aliq̄d ſuſpicabāt. ¶ Re/ Tex.
liquit ergo mulier hydriā ſuā ⁊ abijt in ciuitatē ſuā: ⁊ di/
cit illis hoibus. Uenite ⁊ videte hoiem q̄ dixit mihi oia
quecūq; feci. Proiecit hydriā ſuā/quā ob nimiā auidita/
tē ſuā: nō iam vſui: ſed oneri deputabat/vt expedita atq;
exonerata chriſtū annūtiaret. Sed ⁊ myſtice/ſcta eccl'ia
poſtq̄ ad fidē chriſti venit/hydriā ꝓiecit: q: cupiditatibꝰ
renūtiauit. Hydria eñ illa amo:ē ſeculi figuraliter expri
mebat: q̄ ſibi hoies de tenebroſa/ac in imū demerſa ꝯuer
ſatione/q̄ſi de puteo voluptatē hauriebāt. Qua ꝑcepta
iterū ſitiūt: q: expleta voluptas nō ſatiat/ſʒ ad maio:em
ſitim mali operis accēdit. Uenite inq̄t ⁊ videte hoiem q̄
dixit mihi omnia q̄cūq; feci. Paulatim venit ad p̄dicādū
chriſtū. Primo vocat eū hoiem: ne ſi chriſtū primo diceret
audito:es iraſcerent ⁊ indignarent: ſicq; ad eū exire nol
lent. ¶ Interea rogabāt eū diſcipuli dicētes. Rabbi mā/ Tex.
duca. Ille aūt dixit eis. Ego cibū habeo mānducare quē
vos neſcitis. Dixerūt ḡ diſcipuli eius. Nunq̄d aliq̄s attu
lit ei mānducare? Quid mirū ſi mulier Samaritana ſupe
rius nō intelligebat quā aquā dn̄s ei ꝓmitteret: ecce ipſi
diſcipuli nūc nō intelligūt de q̄ eſca dn̄s dicat. Sʒ verꝰ ma
giſter inſtruit eos: nō ſicut mulierē ꝑ anfractꝰ ⁊ ſermonū
circuitus: ſed aperte oſtēdit ſpūalē noiare cibū. Ait enim
¶ Meus cibꝰ eſt: vt faciā volūtatē p̄ris mei q̄ in celis eſt Tex.
vt ꝑficiā opus eius. Uolūtas p̄ris eſt: vt credamꝰ in filiū
eius. Sicut alibi dicit. Hec eſt voluntas p̄ris mei q̄ miſit Cibus
me/vt credatis in eū quē miſit ille. Opus vo p̄ris ꝓuiſio chriſti ex
noſtre redēptionis. Cibꝰ ergo chriſti fides noſtra ⁊ ſalꝰ ponitur.
eſt. Atq; ideo perficiebat volūtatē p̄ris/oēs in ſe credere
docēdo. Perficiebat opus eius/hūane redēptionis my/
ſteriū maturādo. Nōne vos dicitis: quia adhuc quatuo:
mēſes ſunt ⁊ meſſis venit? Opus illū vrgebat: ⁊ quodaʒ
feruo:e ꝓperādē ſalutis noſtre exardeſcebat/iā opa:ios
id eſt p̄dicato:es in mūdū mittere volebat. Uos inq̄t di/
citis q̄ adhuc quatuo: mēſes ſunt ⁊ meſſis venit. Sʒ ego
vobis aliā meſſem iam ortā/iam maturā/⁊ ad metendū
paratā oſtēdo. ¶ Ecce inq̄t dico vobis. Leuate oculos Tex.
veſtros ⁊ videte regiones: q: albe ſunt iā ad meſſem. Er/
go tēpus eſt vt meſſo:es mittātur. Qḋ eſt aperte dicere:
intellectu mētis cōſiderate/deū mūdo recōciliari: ⁊ trāſ/
acta hyeme infidelitatis adeſſe fidei calo:ē/iamq; para/
ta eſſe co:da gentiū: vt ex illa meſſem iuſtitie veſtra p:e/
dicatione colligatis. ¶ In hoc eñ verbū eſt verū: quia Tex.
alius eſt qui ſeminat/alius q̄ metit. Ego miſi vos mete/
re qḋ vos nō labo:aſtis. Alij labo:auerūt: ⁊ vos in labo/

Digitized by Google

res eoꝝ introiſtis. Non miſit ſeminare diſcipulos: ſed me
tere. Diriguntur enim vbi iā alij laborauerūt. i. ad iudeos pri
mū: qbus ꝓphete chriſtū prius annūtiauerāt. Et vbi la
boratū erat: vtiq ſeminatū erat. Qḋ vero ſeminatū erat:
iā maturū / falcē ⁊ triturā qrebat. Diriguntur ergo apl̄i: quo
iam p̄dicauerant ꝓphete. Ipſi enim ſeminauerunt hoc / qḋ
ad huius mulieris notitiā puenerat. Unde dicebat. Scio
Joā.iiij. q: Meſſias venit q̄ dr̄ chriſtus. Hec meſſis primū in iudea
collecta eſt: qn̄ p̄dicante Petro vno die crediderunt tria
Act.iiij. milia / alia die quinq milia: ⁊ deinceps multa milia. Etenim
q̄ crediderāt: afferebāt rerū ſuarū p̄cia / ponētes ante pe
des apl̄oꝝ: vt expediti a ſarcinis ſeculi / liberi chriſtū ſeq̄
rentur. De hac meſſe pauca grana per orbē ſparſa / innume
Meſſis rā meſſem per totū mūdū genuerūt: q in fine ſeculi colligē
euāgelij da eſt. Intuēdū vero qḋ ſupra dixit: vt ⁊ qui ſeminat ſimul
gaudeat ⁊ q̄ metit. Prophete enim ſeminatores / ⁊ apoſto
li meſſores / diſparis tp̄is labores habuerūt / ſ vnā merce
dē acceperūt: ⁊ fructū pariter in vitā eternā cōgregaue
Tex. rūt. ¶ Ex ciuitate aūt illa multi crediderūt in eū Sama
ritanorū / ꝓpter verbū mulieris teſtimoniū ꝑhibentis: q:
dixit mihi oia quecūq feci. Cū veniſſent ergo Samarita
ni ad illū rogauerūt eū vt ibi maneret. Et māſit ibi duos
dies: ⁊ multo plures crediderūt in eū ꝓpter ſermonē eius.
Et mulieri dicebant. Quia iā nō ꝓpter tuā loquelā cre
dimus: ipſi enim audiuimus ⁊ ſcimus q: hic eſt vere ſalua
tor mūdi. Primo quidē Samaritani famā dn̄i audierūt:
poſtmodū cōſpexerūt. Nec hoc ſufficit / ſed etiā rogaue
rūt eū / vt ſaltē aliquos dies apud illos maneret. Nec iā
ſe ꝓpter hoc de quo mulier teſtimoniū ꝑhibuerat crede
re dicebāt / ſed ſeipſos vere cognouiſſe ⁊ ſciſſe: q: ipſe eſſet
ſaluator mūdi. Citra credulitas Samaritanoꝝ / exagge
rat multū ⁊ aggrauat infidelitatē iudeoꝝ. Samaritani
vero certe nullū miraculū viderant: nō mortuū reſuſcita
tū inſpexerāt / nō mare pedibus tranſmeatū acceperāt: ſed
tātū qḋ mulier dicebat: q: dixit mihi oia quecūq feci. Iu
dei vero innumera quotidie mirabilia cernētes: nō ſolum
nō credebāt / verūetiā ſue ſalutis pſequebantur auctorem.
Sic etiā quotidie fit apud gētiles. Cū enim a chriſti ami
cis chriſtū p̄dicare audiūt ⁊ credūt: quaſi per famā mulierꝫ
p̄dicātis ad chriſtū veniūt. Sicq eo apud illos manente
iā robuſtius per ſeipſos quāta vitas chriſtiane fidei / quāta
ſit ſalus in chriſti credētibus / ex tp̄e cognoſcūt. Nec va
cat q biduo apud eos māſiſſe dr̄: q: nimirū in ſe credētes
chriſtus duobus p̄ceptis inſtruit charitatis: docēs eos deū
diligere ſuper oia / primū ſicut ſeipſos. Biduo ergo apud
Samaritanos māſit: q: in eoꝝ cordibus requeſcit / quos ge
mina charitatis lampade feruere cognouerit. Nec illud
omittēdū q nulla noctis ſed ſolius diei fit mētio. Nō enim
j. Jo.iiij. pōt eſſe ſocietas luci ad tenebras. Joānes enim dicit. Deus
j. Joā.j. charitas eſt. Idē quoq alibi dicit. Deus lux eſt: ⁊ tenebre
nō ſunt in eo vlle. Si ergo deus charitas eſt: ⁊ ſi deus lux
eſt: ergo charitas lux eſt. Ubi ergo charitas lux eſt: qs te
nebris locus eſſe pōt? Et ecōtrario vbi charitas nō eſt / ibi
j. Joā.ij. nulla lux: ſed oia terre obſcuritate nigra ſunt. Hinc Joā
nes. Ois q̄ nō diligit fratrē ſuū / in tenebris eſt: ⁊ in tene
bris ambulat: ⁊ neſcit quo eat. Qui aūt diligit / in lumi
ne manet. Hāc igitur iquātū poſſumus efficaciter teneamus:
Mora vt chriſto inhabitāte gaudere mereamur. Proijciamus a
lis iſtru nobis noxiarū hydriā cupiditatū: ⁊ ad bona q̄ deo inſpi
ctio. rante cognouimus / nobiſcū alios trahere feſtinemus. Cle
mentiāq noſtri redēptoris pijs vocibus / ac bonis actibus
exoremus: vt qbus iā ſuā dare dignatus eſt cognitionē cum
virtutū ꝓfectu ad ſue glie dignetur pducere viſionē. Amē.

¶ Sabbato. Joānis. VIII.

¶ In illo tēpore. Perrexit Jeſus in mōtem oli
ueti: ⁊ diluculo iterū venit in tēplū. Et omnis po
pulus venit ad eū: ⁊ ſedens docebat eos. Addu
cunt autē Scribe et Phariſei mulierē in adulte
rio deprehenſam: et ſtatuerunt eam in medio: et
dixerūt ei. Et reliqua. Homilia lectiōis eiuſdem.

Omnipotētiſſimus dn̄s
cōditor: ⁊ benigniſſimus amator hoim dn̄s nr̄
Jeſus chriſtus: cuius vniuerſe vie miſericordia ⁊
veritas: hāc ſibi maxime circa ſuā paſſionē effecerat con
ſuetudinē: vt in diebus q̄dē in tēplo qḋ Hieroſolymis erat
verbū dei p̄dicaret: ſigna ⁊ miracula oſtēderet / qbus ſe dei
eſſe filiū declararet. Sero aūt reuerteretur in Bethaniā: ⁊
apud amicū ſuū Lazarū / ſororeſq eius Mariā ⁊ Marthā
noctibus hoſpitaretur. Sicq interdū diluculo ad ſimile p̄di
cationis opus Hieroſolymā reuerteretur. Scd̄m hūc igitur
ſibi cōſuetū morē cū tota die in die feſto ſcenophegie. i.
tabernaculoꝝ in tēplo p̄dicaſſet: veſperāte iā die (ſicut aſ
ſerit ſcrūs euāgeliſta) perrexit in mōtē oliueti: ⁊ inde rur
ſum diluculo venit in tēplū. Myſtice: mons oliueti ſubli Expoſi
mitatē dn̄ice pietatis ac miſericordie deſignat: qḋ in ipſo tio alle
ſatis claret vocabulo: q: mons oliueti a miſericordia no gorica.
mē trahit. Eleos nāq grece / latine miſericordia dr̄. Na
tura quoq olei myſterio aptiſſime cōuenit: atq grām p̄
mōſtrat miſericordie. De qua pſ̄. Suauis dn̄s vniuerſis:
et miſerationes eius ſuper oia opera eius. Olei q punctio
feſſis dolentibus mēbris ſolet afferre leuamē. Et pſalmi
ſta miſerationes dn̄i gratioſa laude cōmemorans. Qui
propitiatur omnibus iniqtatibus tuis: qui ſanat oēs infirmi
tates tuas. Pergebat ergo dn̄s in montem oliueti: ibiq
manebat / vt arte in ſe miſericordie cōſtare: immo ſe oſtē
deret eſſe ipſam miſericordiā / ſm pſalmiſte vocē. Deus in
quit ſuſceptor meus es: deus meus miſericordia mea. Tē
pus vero diluculi quo p̄dicaturus Hieroſolymā redibat: tē
pus noue grē exortū deſignat: qn̄ remota legaliū vmbra
figurarū / lux euāgelice veritatis mūdo reuelanda erat.
¶ Et ois inquit ppl̄s venit ad eū / ⁊ ſedens docebat eos Tex.
Seſſio dn̄i humilitatē incarnatiōis eius inſinuat: per quā
mūdo ſubuenire dignatus eſt. Dn̄o ergo in tēplo ſedēte
omnis ppl̄s venit ad eū: q: poſtq̄ per ſuſceptā humanita
tem / viſibilē ſe hoibus p̄buit: ceperūt multi p̄dicationem
eius audire ⁊ in eū credere. Et tāto libētius / quāto cum
ſibi per aſſumptā carnē ꝓximū factū eſſe meminerāt. Mul
ti aūt diximus: q: plurimi ſuperba mēte ſalutē quā attulerat
cōtēpſerūt. Un̄ multū ante per ꝓphetā p̄dictū fuerat. Au
diāt māſueti ⁊ letentur. Māſuetis igitur ⁊ ſimplicibus ſermo
nē dn̄i mirātibus ⁊ intētiſſime audiētibus: q̄d cōtēptores fe Tex.
cerint audiamus. ¶ Adducūt aūt Scribe ⁊ Phariſei mu
lierē in adulterio deꝑhenſam: ⁊ ſtatuerūt eā in medio / et
dixerūt ei. Magiſter / hec mulier modo deprehēſa eſt in Leui.xx
adulterio. In lege aūt Moyſes p̄cepit nobis huiuſmōi lapi
dare: tu ergo q̄d dicis? O captioſa veneratio: o ſimulatū
venenate mētis obſequiū: o labia doloſa in corde: ⁊ do
lū ex corde loquētia. Interrogāt nō vt qḋ rectū eſt diſcāt:
ſed vt veritati laqueos nectāt. Sciebāt enim idcirco vel Jeſus p̄
maxime dn̄m a turbis amari: q: miam p̄dicabat / ⁊ peccatō dicator
res benigniſſime ſuſcipiebat: ideoq cū inueniſſent mu miſeri
lierē in adulterio: exultabāt inueniſſe ſe tētandi occaſio cordie.
nē. Adduxerūt ergo eā ad dn̄m: ꝑcunctātes q̄d de ea fieri iu
beret. Dicebāt enim adinuicē. Si dixerit / lapidāda eſt hec
mulier iuxta decretū Moyſi: q̄ſi miſericordie oblitum
(quā p̄dicat) deridebimus: ſicq eū odioſum turbis a qbus
diligitur faciemus. Si vero lapidari eā ꝓhibuerit / q̄ſi legis
aduerſariū ⁊ fautorē ſcelerū publice cōprehēdemus: ⁊ mor
tis ſupplicio cōdēnabimus. Sed q̄d puerſitas valet hu
mana cōtra poteſtatē diuinā? Scriptū nāq eſt. Nō eſt ſa Prouer.
pientia / nō eſt prudentia / nō eſt cōſilium cōtra dn̄m. Seq xxi.
tur enim. ¶ Jeſus aūt inclinauit ſe deorſum: ⁊ digito ſcribe Tex.
bat in terra. Per hoc q ſe dn̄s inclinauit / humilitatē aſ
ſumpte humanitatis oſtendit. Per digitū qui cōiunctio
nibus articuloꝝ cōpoſitus / atq ideo ceteris mēbris flexibi
lior eſt / ſublimitas diſcretionis exprimitur. Per terrā vero

Digitized by Google

humanū cor oſtenditur: q2 illud bonarū vel malarū actionū reddere ſolet fruct⁹. Expectat⁹ aūt a Phariſeis dn̄s vt de adultera ſententiā ferret: nō ſtatim iudicat: ſed prius inclinans ſe in terra ſcribit: ac ſi demū illis obnixe inſiſtentibus iudicat: vt nos hoc exēplo typice moneat: quaten⁹ cum ipſi mala primoꝝ cōſpicim⁹: nō ſtatim ea temere reprehendendo dānemus: ſed prius ad noſtri cordis cōſcientiam humiliter cōuerſi: digito diſcretionis ea ſolicite diſquiramus/ vtrū ſint opera deo placentia an diſplicētia: ſicq; diligenti meditatione inueſtigemus. Temerariū eſt em̄ iudicare de erratibus alienis/ ſi adhuc reprehēderis pro [Gal. vi.] prijs. Hinc ⁊ apl's dicit. Fratres ⁊ ſi p̄occupat⁹ fuerit q̄s in aliquo delicto: vos qui ſpūales eſtis/ inſtruite hmōi in ſpiritu lenitatis/ conſiderans teipſum/ ne et tu tenteris. [Tex.] ¶ Cum aūt pſeuerarent interrogantes eum/ erexit ſe ⁊ dixit eis. Qui ſine pctō eſt veſtrū/ prim⁹ in illam lapidē mittat. Phariſei quidē ⁊ Scribe ex omi parte laq̄os tetēderant: credebantq; ſe eum poſſe oſtendere vel immiſericordē vel iniuſtū. Sed dn̄s fraudes illoꝝ faciliime ſicut fila aranee ptranſijt/ ſeruans p oia ⁊ iuſtitie diſtrictionē et pietatis māſuetudinē. Ait em̄. Qui ſine pctō eſt veſtrū ecce temperantia miſerantis. Rurſus/ primus in illā lapidē mittat: ecce iuſtitia iudicantis. Ac ſi patenter diceret. Dicitis/ q2 Moyſes hmōi lapidare p̄cepit: ſ3 hoc a iuſtis ⁊ non a pctōribus fieri p̄cepit. Primo igit̄ iuſtitiā legis implete: ⁊ ſic mūdis manib⁹ ⁊ corde ad lapidādā reā [Chriſti diſcretio cōmēdatur.] cōcurrite. Primo fidē ⁊ miſericordiā/ ſpūalia vež p̄cepta pficite: ⁊ ſic ad carnalia iudicia venite. Hoc iudicio dato dn̄s iterū ſe inclinans ſcribebat in terra. Poteſt intelligi dn̄m feciſſe hoc iuxta morē humane cōſuetudinis: vt q̄ſi aliud agens ⁊ vult aliud intendens/ liberam eis facultatem egrediendi daret: quos ſua reſpōſione pculſos/ ⁊ in ruborē actos/ citi⁹ exituros q̄ꝫ plura interrogaturos eſſe cernebat. Deniq; ait euāgeliſta. [Tex.] ¶ Qui audiētes/ vnus poſt vnū exibant/ incipientes a ſenioribus. In hoc vero ꝙ ante datā ſententiā ⁊ poſt inclinato ſe ſcribebat in terra figuraliter admonuit: vt ⁊ priuſq̄ꝫ peccātē fratrē corripiamus: et poſtea anteq̄ꝫ ei miniſteriū correctionis impenderimus: ſolicita atq; humili inueſtigatione perpēdamus vtrū aut ipſis de q̄bus alium caſtigamus/ aut alijs pctis obnoxij ſim⁹. Sepe em̄ cōtingit: vt ille qui aliū de homicidio iudicat: ipſe p odium fratris ante oculos cōditoris reus homicidij habeatur: q2 ſcriptū eſt. Oīs qui odit fra[I. Jo. iii.]trem ſuū/ homicida eſt. Nonunq̄ꝫ aliq̄s alium de fornicatione accuſat: ⁊ in ſe facinus ſupbie abſconditū celat. Cū ergo peccantem aliquē corripimus/ pēſemus ſolicite/ q̄ꝫ deiecti/ q̄ꝫ fragiles ex nobis ſimus/ ſi nō diuine pietatis auxilio ſuſtentaremur. Ita em̄ fiet: vt nequaq̄ꝫ contra eū quē corripim⁹ ſuperbiamus/ nec proteruo ſpiritu cōdēnemus: ſed memores pprie cōditionis/ māſueti ac leniter ad emēdationē delicti/ ſalubri exhortatione prouocem⁹. [Tex.] ¶ Erigens aūt ſe Jeſus dixit ei. Mulier vbi ſunt q̄ te accuſabāt. Nemo te cōdēnauit? Que dixit. Nemo dn̄e. Nullus quippe auſus eſt condēnare peccatricē mulierē: quia dn̄o ancipiti verbi ſui gladio corū conſciētias penetrāte ſinguli in ſe cernebant ꝙ magis damnari deberent. Sed q2 accuſatores iuſtitie auctoritate pſtrauit eam: que accuſabatur magno pietatis munere ſubleuauit. Sequit̄ [Tex.] em̄. ¶ Dixit ei Jeſus. Nec ego te cōdēnabo: vade et amplius noli peccare. Tā q̄ꝫ pias preterita pctā ignoſcit: ſed quaſi iuſtus ne ampli⁹ peccare p̄ſumat interdicit. Quia em̄ deus erat ⁊ homo: per id qd̄ homo erat/ accuſate miſereri potuit: per id vero ꝙ deus eſt/ dimiſſo ſcelere eam abſoluit. Veneremur ergo eū p id qd̄ deo pr̄i equalis eſt diligamus eū p id qd̄ nobis proxim⁹ fieri dignat⁹ eſt. Precemur eius miſericordiam pijs vocibus/ iuſtis operibus vt nos ab oībus peccatorū nexib⁹ ſoluat: ⁊ de cetero nō peccare cōcedat: ſicq; mentes noſtras ſancti amoris ſui flāmis accendat: vt ſcḋm beneplacitū ſuum in omni bono nos pſeuerabiles faciat Jeſus chriſt⁹ dn̄s noſter. Amen.

¶ In dominica Letare.

¶ Sermo beati Leonis pape.

Apoſtolica dilectiſſimi ſnīa nos admonet/ vt deponentes veterem [Col. iii.] hoīem cū actibus ſuis: de die in diē ſancta conuerſatione renouemur. Si em̄ tēplū dei ſumus: ⁊ meritū noſtrarū ſpūſſctūs inhabitator eſt/ dicēte apoſtolo. Vos [ii. Co. vi.] em̄ eſtis tēplū dei viui: multa nobis vigilantia laborādū eſt: vt cordis noſtri receptaculū tanto hoſpite nō ſit indignū. Et ſicut in domibus manufactis laudabili diligentia puidendū eſt: vt ſi q̄d aut infuſione imbriū aut turbine pcellarū/ vel ipſa fuerit antiquitate corruptū/ ſita in integrū cura reſtituat: ita iugi oportet ſolicitudine precaueri: ne q̄d in noſtris animis incōpoſitū/ ne q̄d inueniat̄ [Gratia indigem⁹ oēs.] immundū. Quis em̄ edificiū noſtrū/ ſine ope ſui nō ſubſiſtat artificis: nec fabrica noſtra poſſit eſſe incolumis niſi ei pfuerit protectio conditoris: tn̄ q2 rōnabiles lapides ſumus/ et viua materies: ſic nos auctoris nr̄i extruxit manus: vt cū opifice ſuo etiā his q̄ operat̄/ reparet̄. Gratie igitur dei obediētia ſe humana nō ſubtrahat: nec ab illo bono ſine quo non pōt eſſe bona deficiat: aut ſi quid ſibi impoſſibile aut arduū in mandatorū effectibus experit̄: nō in ſe remaneat/ ſed ad iubentē recurrat: qui ideo dat [Ps. liiii.] preceptū/ vt excitet deſiderium/ ⁊ preſtet auxiliū/ dicente pphta. Jacta in dn̄m cogitatum tuum ⁊ ipſe te enutriet. An forte quiſq̄ꝫ tā inſolēter ſuperbit: ⁊ ita ſe illeſum/ ita immaculatū eſſe p̄ſumit: vt nullius renouationis iā indigeat? Fallitur prorſus iſta perſuaſio: ⁊ nimia vanitate veteraſcit/ quicūq; inter tentationes hui⁹ vite/ ab omni vulnere ſe credit imunē. Plena omnia periculis/ plena ſunt laqueis. Incitant cupiditates: inſidiantur illecebre: blādiuntur lucra: dāna deterrēt: amare ſunt obloquētiū lingue: nec ſemp veracia ſunt ora laudātiū. Inde ſeuit odiū hinc decipit mēdax officiū/ vt facilius ſit vitare diſcordē q̄ꝫ declinare fallacē. In ipſis aūt virtutibus obtinendis/ tam dubius modus ⁊ tā incerta diſcretio eſt: vt ſi quiſq̄ꝫ inter bonorū malorūq; confinia/ ſubtiliſſimi diſcriminis potuerit ſeruare menſuras: difficile ſit vt bene ſibi cōſciā probitatē obtrectantiū lingua nō mordeat: ⁊ iniquorū euadat opprobria/ cui eſt amica iuſtitia. Jam cū ad ipſas rerū tēporaliū varietates cogitatio humana cōuertitur quātę ſe opponūt caligines: quanti prauarū opinionum oboriunt̄ errores: vt de obiectu cōtrariorū ſumatur materia querelarū. Nā licet omniū fideliū corda nō dubitent/ nullis mūdi huius partib⁹ nulliſq; tēporib⁹ puidentiaꝫ iam abeſſe diuinā: nec de ſtellarū poteſtate q̄ nulla eſt/ ſecularium negocioꝝ pēdere puentus; ſed equiſſimo et clementiſſimo ſummi regis arbitrio cūcta diſponi: qm̄ ſicut [Occaſiones pctōꝝ plurime] ſcriptū eſt. Vniuerſe vie dn̄i miſericordia ⁊ veritas: tn̄ cū quedā nō ſcḋm deſideria noſtra procedunt: ⁊ ſub humani errore iudicij ſuperior eſt plerumq; iniqui cauſa q̄ꝫ iuſti: vicinū nimis atq; cōtiguū eſt: vt etiā magnos aīos iſta cōcitēt: ⁊ in aliquod illicite cauſationis murmur impellant. Siquidē iſtis varietatibus/ etiā excellentiſſim⁹ pphta Dauid/ vſq; ad periculū ſe turbatū pfitetur ⁊ dicit. Mei autē pene moti ſunt pedes: pene effuſi ſunt greſſus mei: q2 zelaui in pctorib⁹/ pacē pctorū videns. Vnde q2 paucorū eſt tam ſolida fortitudo: vt nulla inequalitatū perturbatione quatiant̄: ⁊ multos fideliū non aduerſa tantū/ ſed etiā ſecunda corrūpant: ſanandis vulnerib⁹ quibus humana infirmitas ſauciat̄/ diligens eſt adhibēda curatio. Ideo em̄ de periculis quibus hic mūdus plenus eſt q̄dā breuiter percurri: vt dicente ſcriptura. Quis [Pro. xx.] gloriabitur caſtum ſe habere cor/ aut mundū ſe eſſe a peccato: omnes ſibi intelligāt dilectoꝝ indulgētiā ⁊ reparationis neceſſariā eſſe medicinā. Quādo aūt dilectiſſimi ad remedia diuina melius decurrimus: q̄ꝫ cū ipſa nobis

Digitized by Google

ſacramēta redēptiōis nr̄e tēporū lege referunt. Que vt
digni⁹ celebrem⁹: ſaluberrime nos quadraginta dierum
ieiunio ꝑparemus No eī hi tātū qui ꝑ mortis chriſti re
ſurrectiōiſq̧ myſteriū/in nouā vitā baptiſmo ſunt rege-
nerāte vēturi: ſ; oēs ppl̄i renatoꝝ: ⁊ vtiliter ⁊ neceſſarie
preſidiū ſibi huius ſcificationis aſſumūt: illi vt q̄ nōdū
j. Co. x. habēt accipiāt: iſti vt accepta cuſtodiāt. Dicēte nāq̧ apl̄o
qui ſtat videat ne cadat: nemo eſt tāta firmitate ſuffult⁹
vt de ſtabilitate ſua debeat eſſe ſecur⁹. Utamur ergo dile
ctiſſimi ſaluberrimi tp̄is venerabilib⁹ inſtitutis/⁊ ſolici-
Cautele tiore cura cordis noſtri piacula tergam⁹. Quātūlibet eī
vtiles p caſte ⁊ ſobrie mortalis hec vita ducat: quodā tn̄ puluere
fidelib⁹. terrene cōuerſationis aſpergit: ⁊ nitorē mētiū ad dei ima
ginē cōditarū: nō ita fumo toti⁹ vanitatꝭ alien⁹ eſt vt nul
la poſſit ſorde fuſcari: ⁊ nō ſemꝑ indigeat expoliri. Qd̄ ſi
etiā cautiſſimis eſt animis neceſſariū: quāto ampli⁹ illis
eſt expetendū: q̄ tota fore anni ſpatia/aut ſecurius/aut
negligentius trāſierunt. Quos charitate debita admo-
nemus: vt nō ideo ſibimet blandiant: q: nobis ↄſcie ſin-
gulorū patere nō poſſunt: cū oculos dei ſcimus vniuerſa
cernētes: nō abdita locoꝝ/nō parietū ſepta ſecludāt: nec
ſe ſolū ei acta ⁊ cogitata/verū ⁊ agēda ſint cognita. Iſta
ergo eſt ſciētia ſummi iudicis: iſte eſt tremēdus aſpectus
cui peruiū eſt omne ſolidū ⁊ apertū oē ſecretū: cui ob-
ſcura clarēt/cui muta reſpōdēt/ſilētiū cōfitet: ⁊ ſine voce
mēs loquit. Nemo patiētiā bonitatis dei de pctōꝝ ſuoꝝ
impunitate cōtēnat: nec ideo illū eſtimet nō offenſu; : q:
necdū expert⁹ eſt iratū. Nō ſunt lōge vite mortalis indu-
cie: nec diuturna eſt licētia inſipiētiū voluptatū/in eter-
narū dolorē trāſitura penarū: ſi dū iuſtitie ſnīa ſuſpēdit/
pnie medicina nō querit. Cōfugiam⁹ ergo ad p̄ſentem
vbiq̧ miſericordiā dei: ⁊ vt ſcm̄ paſca dn̄i digna obſeruā
tia celebret/cūctoꝝ ſe fideliū corda ſcificent. Miteſcat
ſeuitia/māſueſcat iracūdia: remittāt ſibi oēs culpas inui
cē ſuas: nec exactor ſit vindicte/qui petitor eſt venie. Di-
centes eī: dimitte nobis debita noſtra/ſicut ⁊ nos dimit
timus debitorib⁹ noſtris: duriſſimis nos vinculis illiga-
mus/niſi qd̄ ꝓfitemur impleam⁹. Un̄ ſi orōnis huius ſa
cratiſſimū pactū/nō ſui cōditione ſeruatū eſt: nūc ſaltē cō
ſciētiā ſuā vnuſq̄ſq̧ cognoſcat: ⁊ alienis ignoſcēdo deli-
ctis/abſolutionē ſuoꝝ obtineat pctōꝝ. Dicēte nāq̧ dn̄o: ſi
Mat. vj dimiſeritis hoībus pctā eoꝝ: dimittet vobis ⁊ pr̄ veſter q̄
in celis eſt. Non longe eſt ab vno q̄ qd̄ poſt ictū de beni-
gnitate ſupplicis ſnīa pendeat iudicātis: q̄ humanarum
precū miſericors ⁊ iuſtus auditor/eq̄tate ſue de noſtra le
virtutes nitate p̄ſcribit: vt nō haberet in eos ius ſeueritatis: quos
neceſſa- nō inueniſſet cupidos vltiōis. Clemētes aūt ⁊ mites ani
rie chri- mos/etiā largitas decet. Nihil eī eſt digni⁹/q̄ vt homo
ſtiano. ſui ſit auctoris imitator: ⁊ ſm̄ modū ꝓprie facultatis di-
uini ſit operis executor. Nā cū alūtur eſurientes/veſtiun
tur nudi/fouent infirmi: nōne auxiliū dn̄i manus explet
miniſtri: ⁊ benignitas ſerui mun⁹ eſt dn̄i. Qui cū ad effe-
ctus miſericordie ſue adiutore nō egeat: ita ſuā oīpoten-
tiā tēperauit/vt laborib⁹ oīm ꝑ hoīes ſubueniret et meri-
to deo grē referent de pietat officijs: cui⁹ opa viderent
Mat. v. in famulis. Propter qd̄ ipſe dn̄s diſcipulis ſuis ait. Sic lu
ceat lumē veſtrū corā hoīb⁹: vt videātes opa veſtra bona/ma
gnificēt patrē veſtrū q̄ in celis eſt/ꝑ chriſtū dn̄; nr̄;. Amē.

¶ De eadem dn̄ica. Joannis. VI.

¶ In illo tempore. Abijt Jeſus trans mare Ga
lilee: quod eſt tyberiadis. Et ſequebatur eū mul-
titudo magna: quia viderant ſigna que faciebat
ſuper his qui infirmabantur. Et reliqua. Homi-
lia venerabilis Bede preſbyteri.

QUi ſigna et miracula
dn̄i ac ſaluatoris nr̄e cū legūt vel audiūt acci
piūt: nō tā in his q̄d foris ſtupeāt attēdunt: q̄
quid hoꝝ exēplo ſp̄i intus agere: q̄d in his myſticū ꝑpen
dere debeāt/inſpiciūt. Ecce eī ꝓpinquāte paſca die fe-
ſto iudeoꝝ/ſequēte ſe multitudinē dn̄s v̄bo ſalutis pari
ter ⁊ ope curationis erigebat. Nō ſicut alius euāgeliſta Luce. ix.
ſcribit: loq̄bat illis de regno dei: ⁊ eos q̄ cura indigebant
ſanabat: eadēq̧ doctrina ⁊ ſanatiōe cōpleta/paucis de ci
barijs abūdātiſſime refecit. Et nos ergo fr̄es chariſſimi:
huius exēplo facti/ꝓpinquāte paſca die feſto nr̄e redem
ptionis/adiūcta fratrū caterua dn̄m toto corde ſeq̄mur:
quo actionū itinere ingreſſus ſit diligentiſſime cōtēple-
mur: vt veſtigia eius ſeq̄ mereamur. Qui enim dicit ſe in
chriſto manere: d; ſicut ip̄e ambulauit ⁊ ipſe ambulare.
Quicq̄d in nobis imperitie nocētis ineſſe dep̄hēderim⁹
crebra v̄bi illi⁹ auditiōe tergam⁹: q̄cq̄d vitij tētātis mo-
bi vc; ſp̄ūalis nos interi⁹ vaſtare ſenſerim⁹: ſolito pietatꝭ
illius munere poſtulem⁹ emūdari. S; ſi ei vnitos nos ce
leſtis vite dulcedine ↄſpexerim⁹: ei⁹ grāꝫ flagitem⁹: vt ne
ceſſarie nos cōpūctiōis ⁊ ceterarū virtutū ſp̄ūaliū donis
ſatiare dignet: q̄tenus tp̄e ſacroſctē reſurrectiōis illi⁹/in-
terius exteriuſq̧ decēter ornari: ſacra nr̄e ſalutis puro cor
pore ſimul ⁊ corde ſumam⁹. Uerū q: breuiter iſta p̄libaui
mus: libet diligētius totā ſacre ſeriē lectiōis intueri: ⁊ q̄c
quid in ea myſticū indagare valem⁹ veſtre pādere chari Tex.
tati. ¶ Abijt Jeſus trās mare Galilee qd̄ eſt tyberiadis
Primo dicēdū iuxta hiſtoriā: q: mare Galilee qd̄ multis
ꝓ diuerſitate circūiacētiū regionū vocabulis diſtinguit:
illis tātū in locis tyberiadis vocat/vbi tyberiadē ciuita-
tē aq̄s (vt aiūt) calidis ſalubrē ab occidēte p̄miſtrat. Si-
quidē interfluēte Jordane duo de viginti paſſuū milib⁹
in lōgū: ⁊ quinq̧ extēdit in latū. Myſtice aūt mare turbi
da ac tumētia hui⁹ ſeculi volumina ſignificat: in q̄b⁹ pra
ui q̄lib; iniuſte delectari: q̄ſi ꝓfundis dediti piſces/mētē
ad ſupna gaudia nō intēdūt. Un̄ bene idē mare Galilee:
id eſt rota cognominat: q: nimirū amor labētis ſeculi q̄ſi
in vertiginē corda mittit: q̄ ad perēnis vite deſideria eri-
gi nō p̄mittit. De q̄b⁹ p̄s. In circūitu inq̄t impij ambulāt.
Sed abeūtē trans mare Galilee Jeſum multitudo ma-
xima ſeq̄bat: q̄ doctrine ſanatiōis ⁊ refectiōis ab eo cele-
ſtis ſumma munera ꝑciperet: q: priuſq̄ dn̄s in carne ap-
pareret/ſolū illū gens iudea ſeq̄bat credēdo. Poſtq̄ v̄o
ꝑ incarnatiōis ſue diſpēſationē: fluct⁹ vite corruptibilis
adijt/calcauit/tranſijt: maxima mox eū multitudo credē
tiū ſecuta eſt nationū/ſp̄ūalr̄ inſtrui/ſanari ac ſatiari deſi
derans/⁊ cū pſalmiſta dep̄cās. Dn̄e ad te cōfugi: doce me
facere volūtatē tuā. Miſerere mei dn̄e qm̄ infirm⁹ ſum:
ſana me dn̄e qm̄ cōturbata ſunt oſſa mea. Et iterū de ꝑci
piēdis ab eo vite ꝑpetue alimētis cōfiſa. Dn̄s (inq̄t) pa-
ſcit me ⁊ nihil mihi deerit: in loco paſcue ibi me colloca-
uit. Qr̄ aūt ſubiens in mōtē Jeſus ibi ſedebat cū diſcipu
lis ſuis: ſed veniēte ad eū multitudine aſcēdit/atq̧ hāc in
ſupiorib⁹ refecit/quā in inferiorib⁹ pauloāte curauerat:
nequaq̄ fruſtra factū credam⁹: ſed ad ſignificādū myſti
ce: q: doctrinā ⁊ chariſmata ſua iuxta ꝑcipiētiū capacita-
tē diſtribuit. Infirmis q̄dē adhuc mētib⁹ ac paruulis ſpi
ritu ſimpliciora credens ſacramēta: celſiorib⁹ aūt q̄buſq̧
et ꝑfectiorib⁹ ſenſu/ſecretiora ſue maieſtatis arcana reſe-
rās/arctiora deuote cōuerſationis itinera ſuggerēs: ⁊ al
tiora p̄miorū celeſtiū dona ꝓmittēs. Deniq̧ cuidā ſciſcitā
ti: q̄d faciēs vitā eternā poſſideret: q̄ſi inferi⁹ adhuc poſi
to/cōia ſue dona largitatis ipēdit dicēs. Nō occides/nō Matt.
mechaberis/nō furtū facies/nō falſum teſtimoniū dices xix.
honora patrē tuū ⁊ matrē. Cui poſtmodū maiora querē
ti/⁊ velut ad montē virtutū aſcēdere cupiēti. Si vis inq̄t Ibidem
perfect⁹ eſſe/vade/vēde oia que habes/⁊ da pauperib⁹:
et habebis theſaurū in celo/⁊ veni ſequere me. Cuius di
ſcretionem moderaminis: non ſolum per ſe dn̄s in carne
docens exhibuit: verū nūc quoq̧ per verbi ſui miniſtros
exhibere nō ceſſat. Unde de eiſdem ſub vnius boni ſerui
pſona teſtatur: q: dare debeant cōſeruis in tp̄e tritici mē
ſurā. i. pro captu audiētiū opportune menſurate verbi da

pes ſuggerere. Qꝛ vo appꝛopinquãte paſca/dñs turbas
docet/ſanat ⁊ reficit:poſſum⁹ ita myſtice interpꝛetari:qꝛ
paſca tranſitus dr̄. Et quoſcũqꝫ dñs interna munerꝝ ſuo-
rũ ſuauitate recuperat/ad ſalubꝛē ꝓfecto trãſitũ pparat
vt carnis vcꝫ cõcupiſcentias mẽtis ſublimitate trãſcẽdãt
infirma mũdi deſideria ꝓſpera pariter ⁊ aduerſa celeſti
ſpe ⁊ amoꝛe cõculcent:⁊ ſi necdũ aĩa vel carne adſupna
valeãt ptingere:qꝛ hoc nimirũ in futuro ꝓmittit:q̃cq̃d tñ
carnale quaſi altũ cõplecti ꝯſpiciũt/cõparatione eterno-
rũ quaſi nihilũ deſpiciãt:iuxta exẽplũ illi⁹ q̃ vidẽs impiũ
ſuperexaltatũ ⁊ eleuatũ ſup cedros libani/trãſiit tꝑalia
cõtẽplando:⁊ quaſi non eſſe videbat/quẽ cito tollendũ
pꝛeuidebat. Qꝛ ſubleuaſſe oculos Jeſus/⁊ venientẽ ad
ſe multitudinẽ vidiſſe perhibetur:diuine pietatis indiciũ
eſt:qꝛ vcꝫ cũctis ad ſe venire cupientib⁹/grã mĩe celeſtis
occurrere conſueuit. Et ne querendo errare poſſint lucẽ
ſui ſpũs aperire currentibus ſolitus eſt. Nã ꝙ oculi Jeſu
dona ſpiritus ei⁹ myſtice deſiguẽt:teſtat in Apocalypſi
Apoc.v. Joãnes/qui figurate loquẽs de illo. Et vidi inquit agnũ
ſtantẽ tãq̃ occiſum:habentẽ coꝛnua ſeptẽ ⁊ oculos ſeptẽ
qui ſunt ſeptẽ ſpirit⁹ dei/miſſi in omnẽ terrã. Qꝛ tentans
Tex. Philippũ dñs. ¶ Unde inquit emem⁹ panes vt mãdu-
cẽt hi: Pꝛouida vtiqꝫ diſpẽſatione facit:nõ vt ipſe que nõ
nouerat diſcat:ſed vt Philipp⁹ tarditatẽ ſue fidei quam
magiſtro ſciente ipſe neſciebat:tẽtat⁹ agnoſcat:⁊ miracu
lo facto caſtiget. Neqꝫ eñ dubitare debuerat pꝛeſente re-
rum creatoꝛe:qui educit panem de terra/⁊ vino letificat
coꝛ hoĩs:paucoꝝ denarioꝝ panes ſufficere turbaꝝ milib⁹
nõ paucis:vt vnuſqſqꝫ ſufficienter acciperet/⁊ iã ſaturat⁹
abiret. Quinqꝫ aũt panes q̃bus multitudinẽ ppl̃i ſatura
uit/q̃nqꝫ ſunt libꝛi Moyſi:q̃b⁹ ſpũali itellectu patefactis
⁊ abundãtioꝛe iam ſenſu multiplicatis/auditoꝝ fideliũ
quotidie coꝛda reficit. Qui bene hoꝛdeacei fuiſſe referũ
tur:ꝓpter nimirũ auſterioꝛa legis edicta/⁊ tegmina iſte
groſſioꝛa:q̃ interioꝛẽ ſpũalis ſenſus quaſi medullam cela
bãt. Duo aũt piſces quos addidit pſalmiſtarũ nõ incõue
nienter ⁊ ꝓphetarũ ſcripta ſignificant:quoꝝ vnũ canen
do/alteꝝ colloq̃ndo ſuis auditoꝛib⁹ futura chꝛiſti ⁊ eccle
ſie ſacramẽta narrabãt. Et bñ p aquatilia animãlia/figu
rantur illius cui pcones:in quo ppl̃s fideliũ ſine aquis
Allego- baptiſmi viuere nullatenus poſſet. Puer qui q̃nqꝫ panes
ria nota- ⁊ duos piſces habuit:nec tñ eos eſuriẽtib⁹ turbis diſtri-
bilis. buit/ſꝫ dño diſtribuẽdos obtulit:ppl̃s eſt iudeoꝝ literali
ſenſu puerilis:qui ſcripturarũ dicta clauſa ſecum tenuit:
que tñ dñs in carne apparẽs accepit/⁊ quid intus habe-
rent vtilitatis ac dulcedinis oſtẽdit:⁊ q̃ multiplici ſpũs
gratia/q̃ pauca ac deſpecta videbant exuberarẽt patefe
cit:⁊ hec per apl̃os ſuos apoſtoloꝛũqꝫ ſucceſſoꝛes/cũctis
natiõibus miniſtrãda poꝛrexit. Un̄ bene aliꝫ ferũt euan-
geliſte:qꝛ panes ⁊ piſces dñs diſcipulis:diſcipuli aũt mi-
niſtrauerũt turbis. Cũ eñ myſteriũ hũane ſalutꝭ initium
cepiſſet enarrari per dñm:ab eis qui audierũt in nos cõ
firmatũ eſt. Quinqꝫ ſiquidẽ panes ⁊ duos piſces fregit/
⁊ diſtribuit diſcipulis ſuis:qñ aperuit illis ſenſum/vt in-
telligerent oĩa q̃ ſcripta ſunt in lege Moyſi ⁊ ꝓphetis et
Pſ. de ipſo. Diſcipuli appoſuerunt turbis:qñ ꝓfecti pꝛe-
dicauerunt vbiqꝫ dño cooperante ⁊ ſermonẽ ꝯfirmãte ſe
quentibus ſignis. Fenũ in quo diſcũbẽs turba reficitur
cõcupiſcẽtia carnis intelligit:quã calcare ⁊ pmere debet
oĩs qui ſpũalibus alimẽtis ſatiari deſiderat. Oĩs enim
Eſa.xl. caro fenũ/⁊ oĩs gloꝛia eius tãq̃ flos feni. Diſcumbat er-
go ſup fenũ/vt floꝛem feni cõterat.i.vt caſtiget coꝛp⁹ ſuũ
⁊ ſeruituti ſubijciat/voluptates carnis edomet/luxurie
fluxa reſtringat. Quiſquis panis viui cupit ſuauitate re
fici:q̃ſq̃s superne gratie dapibus renouari auiat:ne infi-
ma vetuſtate deficiat caueat. Quinqꝫ milia viri qui mã-
ducauerunt:pfectionem eoꝝ qui verbo vite reficiuntur
inſinuant. Viroꝛũ quippe noĩe ſolent in ſcripturis perfe
ctioꝛes quiqꝫ figurari:q̃s feminea mollicies nulla coꝛrũ-
i.Co.xvi. pit:quales cupit eos eſſe/quibus dicit apl̃s. Vigilate ſta

te in fide/viriliter agite ⁊ ꝯfoꝛtamini. Millenarius aũt
numerus vltra quẽ nulla noſtra cõputatio ſuccreſcit:ple
nitudinẽ rerũ de quibus agit indicare cõſueuit. Quina
rio vero numero:quinqꝫ notiſſimi coꝛpoꝛis noſtri ſenſus
exprimuntur:viſus vcꝫ auditus/olfactus/guſtus ⁊ tactus.
In quibus ſingulis:quicũqꝫ viriliter agere ⁊ confoꝛtari
ſatagunt/ſobꝛie ⁊ pie ⁊ iuſte viuẽdo:vt celeſtis ſapientie
mereantur dulcedine recreari:hi nimirũ quinqꝫ milib⁹
viroꝛũ quos dñs myſticis dapib⁹ ſatiauit figurant. Nec Gratias
pꝛetereundũ/ꝙ refectur⁹ multitudinẽ gratias egit. Egit quomo-
q̃ppe grãs:vt ⁊ nos doceret de perceptis celit⁹ munerib⁹ do chꝛi-
gratias ſemp agere:⁊ ipſe quantũ de nr̄is pꝛofectib⁹ gra ſtus re-
tuletur:⁊ de noſtra ſpũali refectione gaudeat intimaret tulit.
Uultis etẽm noſſe fratres/quãtũ noſtre cõgaudeat ſalu
ti. Narrat euangeliſta Lucas dediſſe cũ diſcipulis pote-
ſtatẽ calcãdi ſupꝛa oẽm virtutẽ inimici:eoꝛũqꝫ noĩa ſcripta
indicaſſe in celis/⁊ ſtatim infert. In ipſa hoꝛa exultauit Luc.x.
in ſpiritu ſancto/⁊ dixit. Cõfiteoꝛ tibi pater dñe celi ⁊ ter
re:qꝛ abſcõdiſti hec a ſapientibus ⁊ pꝛudentib⁹ ⁊ reuela-
ſti ea paruulis. Claret ergo qꝛ ſaluti ac vite fideliũ cõgra
tulatur:q̃ patrẽ gratias agendo collaudat ꝙ ea que ſu-
perbientib⁹ abſcõdit humilibus ſpũ ſecreta reuelauerit.
Quod autẽ ſaturata multitudine iuſſit diſcipulos collige
re q̃ ſuperauerãt fragmẽtoꝝ ne perirent:hoc ſignat ꝓfe-
cto:qꝛ pleraqꝫ ſunt arcana diuinoꝛũ eloquioꝝ q̃ vulgi ſen
ſus nõ capit:nõnulla que p ſe quidẽ minus docti aſſequi
nequeũt/ſed a doctoꝛib⁹ expoſita mox intelligere queũt
Hec ergo neceſſe eſt:vt qui valẽt diligẽtius ſcrutãdo col-
ligant:⁊ ad eruditionem minoꝝ ſuoꝝ dicto vel ſcripto fa
ciat puenire:ne alimẽta/dbi illoꝝ deſidia peãt plebibuſqꝫ
tollant qui hec dño donãte interpꝛetando colligere noũt.
¶ Collegerũt inquit ⁊ impleuerũt duodecim cophinos Tex.
fragmentoꝛũ. Qꝛ duodenario numero ſolet perfectiõis
cuiuſlibet ſumma figurari:recte per duodecĩ cophinos
fragmentoꝝ plenos/oĩs ſpũaliũ doctoꝛũ choꝛus expꝛimi
tur:qꝛ obſcura ſcripturaꝝ que per ſe turbe nequeũt ⁊ me
ditando colligere:⁊ meditata ⁊ mandata literis ſuo pa-
riter ⁊ turbarum vſui cõſeruare iubent. Hoc ipſi fecere
apl̃i ⁊ euangeliſte:non pauca legis ⁊ ꝓphetarum dicta
myſtica/ſuis (interpꝛetatione addita) inſerendo opuſcu
lis. Hoc ſequaces eoꝝ eccleſie toto oꝛbe magiſtri:etiam
integros nõnulli vtriuſqꝫ teſtamenti libꝛos diligentioꝛi
explanatione diſcutiẽdo:q̃ q̃uis hominibus deſpecti/ce
leſtis tñ gratie ſunt pane fecũdi. Nã ſeruilia cophinis ſo
lent opera fieri. Un̄ de ppl̃o qui in luto quodã ac lateri-
bus ſeruiebat in Egypto dicit pſ. Man⁹ ei⁹ in cophino pſ.xviij.
ſeruierũt. ¶ Illi ẽ homines cũ vidiſſent qđ fecerat ſignũ
dicebãt. Qꝛ hic eſt vere ꝓpheta:qui ventur⁹ eſt in mũdũ. Tex.
Recte quidem dicebant:qꝛ hic eſt vere ꝓpheta:dñm pꝛo-
phetã magnũ/magne ſalutis pꝛeconem iam mundo fu-
turũ. Nã ⁊ ipſe ꝓphetã ſe vocare dignat/vbi ait:qꝛ nõ ca
pit perire ꝓphetã extra Hieruſalẽ. Sed necdũ plena fi- Luc.xiij.
de pꝛoficiebant/qui hũc etiã deũ dicere neſciebãt. Ergo
illi videntes ſignum quod fecerat Jeſus dicebãt. Quia
hic eſt vere pꝛopheta qui venturus eſt in mundum. Nos
certioꝛi cognitione veritatis ⁊ fidei/videntes mundum
quẽ fecit Jeſus ⁊ ſigna quibus illum repleuit dicamus.
Qꝛ hic eſt vere mediatoꝛ dei ⁊ hominũ:qui implet mun- Cõfeſſio
dum diuinitate:⁊ mundus per ipſum factus eſt:qui in ꝓ- fidelis
pꝛia venit genus humanũ querere ⁊ ſaluare qđ perierat anime.
ac recreare mũdũ quẽ fecerat:qui cum ſuis fidelib⁹ p pꝛe
ſentiã diuinitatis eſt in mũdo oĩbus diebus vſqꝫ ad con-
ſummationẽ ſeculi:qui in ꝯſummatione ſeculi p humani
tatẽ ventur⁹ eſt in mũdũ:vt reddat ſingulis ſm opa eoꝝ
ipſos q̃dẽ ⁊ peccatoꝛes eternũ ꝓijciẽs in ignẽ:iuſtos aũt
in vitã introducẽs eternã:in qua viuit et regnat cũ patre
in vnitate ſpũſſcti deus/per oĩa ſecula ſeculoꝛum. Amen.

¶ Feria ſecunda. Joannis. II.

¶ In illo tempoꝛe: Pꝛope erat paſca Iudeoꝛũ

⁊ aſcendit Jeſus Hieroſolymā. Et inuenit in tē‑
plo vendentes oues ⁊ boues ⁊ columbas: ⁊ nu‑
mularios ſedentes. Et reľ. Homiľ. lectio. eiuſdē.

Beatus Joannes qui
Joānes vltimo ſcripſit euangelium. vltimus omniū euangeliſtarū/ſuum ſcripſit
euangeliū. Jdcirco pleniꝰ ac ꝓfundius ea q̄
a tribus euangeliſtis omiſſa fuerant/deſcribere curauit
Jlli em̄ ea tantū ſcripſerūt que a dn̄o duobus annis an‑
te paſſionē eius geſta ſunt: incipientes a tp̄e quo Joan‑
nes baptiſta miſſus eſt in carcerem. Ergo diligentiſſime
euangelij narratione cōſiderata/reperimus bis dn̄m ſal‑
uatorē/ad paſcalē ſolennitatē celebrādā Hieroſolymā
veniſſe. Semel primo anno ſue ꝑdicationis/qđ Joānes
ſcribit: ⁊ iterū ipo quo paſſurus erat anno: qn̄ quinto die
ante paſca aſino ſedēs/hieroſolymā intrauit. Utraqꝫ tn̄
vice auaritiam ſcribarū/ſacerdotūqꝫ impietatē deteſtās
quā in tēplo exercebāt: eos cū oibus q̄ negotia ibidē ha‑
bebant/eiecit. Qua de re patet nō hanc eſſe ipſam lectio‑
nē que apud Mattheū ⁊ Lucā legit̄: qm̄ bis idē miracu‑
lū in paſca geſtū eſt. Primo ſcꝫ anno ꝑdicationis: q̄ eſt
tertius ante paſſionē: ⁊ ſecundo imminēte iā hora ipſius
paſſionis. His ꝑ exceſſum neceſſario premiſſis/ad expo‑
nendā per ordinē accedamus ſancti euāgelij lectionem.
Tex. ¶ Prope erat paſca iudeoꝝ/⁊ aſcendit Jeſus hieroſoly‑
mā. Cū dn̄s appropinquāte paſca hieroſolymā aſcendit
nobis ꝑfecto exēplū dedit/quanta cura ⁊ ſtudio diuinis
ſubdi debeamꝰ imperijs. Si em̄ ille q̄ erat dei filiꝰ/in infir‑
mitate nr̄e carnis apparēs/decreta legis a ſe data imple‑
bat: ſolēnitates legitimas cū ceteris hoibꝰ frequētando
q̄d nobis q̄ ſerui ſumꝰ agēdū eſt/quāto ſtudio ⁊ he ⁊ alie
feſtiuitates bonis opibꝰ ſunt ꝑueniende: ⁊ digna reuerē‑
Tex. tia cū venerint celebrāde. ¶ Et inuenit in tēplo vēdētes
oues ⁊ boues ⁊ colūbas/⁊ numularios ſedētes. Et cū fe‑
ciſſet q̄ſi flagellū de funiculis/oēs eiecit de tēplo. Oues
q̄ꝫ ⁊ boues/⁊ numularioꝝ effudit es: ⁊ mēſas ſubuertit.
Nō eſt putandū ꝙ hec venalia in ipſo tēplo fierent: ſꝫ po‑
tius porticibꝰ quibꝰ ipſum tēplū cingebat̄. Oues ḡ ⁊ bo‑
ues ⁊ colūbe ad h̄ ibi emebant̄/vt in ſacrificio dn̄i offerē‑
tur. Numularij vo ad hoc ibi reſidebāt: vt inter emptores
vēditoreſqꝫ hoſtiarū fieret prōpta pecunie taxatio. Ergo
quodāmodo honeſta erat ⁊ licita negotiatio iſta: q̄ʒ ad
h̄ (vt dictū eſt) emebant̄ hoſtie vt deo offerent̄. Quid ḡ
putamꝰ feciſſet dn̄s ſi inueniſſet eos rixis diſſidētes/aut
fabuloſis/otioſis aut turpibꝰ ⁊ obſcenis colloquijs vacā‑
tes: aut q̄libet alio ſcelere occupatos: ſi ita in eos deſeuit
q̄ ea negotiabant̄ in tēplo/q̄ dn̄o offerre volebāt. Hec cō‑
tra illos dicimꝰ q̄ eccl̄iaꝫ ingreſſi/nō ſicut in domo dei cū
metu ⁊ reuerētia ibi obſiſtūt: ſꝫ laſciuiētibꝰ obtutibꝰ vagi
Doctrina ſalutaris. ſinanibus fabulis occupant̄/cachinno ſoluunt̄: ſpectaqꝫ
interiōe orādi/ꝑcā ꝓ q̄bꝰ exorare debuerāt augēt. Quodqꝫ
grauiꝰ eſt/ſi q̄s eos ꝓ hmōi ſtulta ꝑſumptiōe redarguere
auſus fuerit: odijs eū ⁊ maledictis ꝑſequūt̄: nec diuinū ex
h̄ iudiciū formidāt: cuiꝰ tēplū auſu nefario ꝓfanant. Hoc
ſane/qđ tūc corpaliter geſtū eſt in tēplo/q̄tidie geri in ec‑
cleſia nullꝰ q̄ recte ſapit ignorat. Quotidie nāqꝫ dn̄s ſcrāꝫ
ſpūaliter intrat eccl̄iam: ⁊ q̄liter in ea vnuſq̄ſqꝫ verſet̄/at‑
tēdit. Cauēdū ḡ ⁊ valde pauēdū eſt: ne iprouiſus veniēs
ꝑuerſuꝫ in nobis aliq̄d/vn̄ merito flagellari ⁊ de eccl̄ia eij‑
ci debeamꝰ īueniat. Maxime vo hoc obſeruare debemꝰ
Hiere. xj in ea q̄ ſpūaliter domꝰ dei vocat̄: ne q̄d ibi ineptū geramꝰ
ne dicat̄ de nobis qđ ꝑ ꝓphetā dn̄s dixit. Dilectꝰ meꝰ in
domo mea fecit ſcelera mlta. Nec obliuiſcamur nos ipſos
tēplū dei eſſe: ideoqꝫ ab oi imūditia ⁊ iniq̄tate cōſcientiā
nr̄aꝫ imunē cuſtodiamꝰ/illud cū tremore recolētes qđ di‑
cit apl̄s. Si q̄s tēplū dei violauerit/diſꝑdit illū dn̄s. Notā‑
j. Cor. iij dū aūt eſt/ꝙ vēdebant̄ in tēplo oues ⁊ boues ⁊ colūbe.
Boues q̄ppe terrā exarāt/ſuſcipiēdis ſeminibꝰ ꝓparant.
Quid ḡ ꝑ boues niſi doctrina celeſtis accipit̄: Boues ḡ vē‑
dūt: qui verbū euāgelij nō ꝓ audito ꝝ vtilitate/nec cauſa
amoris chriſti/ſed intuitu lucris tpalis/auditoribꝰ impē‑
dūt. Oues ſimplicia ⁊ māſueta aialia/veſtiendis hoibꝰ
ſua vellera preſtant. Et q̄d ꝑ oues/niſi opa ſimplicitatis
⁊ innocētie ſignant̄: Uendūt ḡ oues/qui gr̄a hūane lau‑
dis opera agunt pietatis. De quibꝰ dicitur. Receperunt Mat. vj
mercedē ſuā. Quid vo per columbas q̄ felle carent/niſi
ſpūſſctūs intelligit̄: qui in ſpecie columbe ſup baptizatū
dn̄m oſtenſus eſt. Colūbas igit̄ vēdūt: qui ſpūſſancti do‑
num ꝑ impoſitionē manꝰ/vel ad premiū vel ad vulgi fa‑
uorē tribuūt: q̄ ſacros ordines nō pro vite merito/ſed pro Moralitas vtiliſſima.
gratia largiunt̄. Numularij vo ſunt hi/qui in eccl̄ia aper‑
te terrenis rebꝰ inſeruiūt: que ſua ſunt querentes/nō que
Jeſu chriſti. Oēs itaqꝫ iſtos ſcrō flagello de reſticulis eie‑
cit de tēplo. Quid ꝑ funiculū niſi cremēta itelligunt̄ ma‑
laruꝫ actionū: Hinc Eſaias dicit. Ue qui trahitis iniq̄ta‑
tem in funiculo vanitatis. Et Salomon. Funiculus pec‑
catoꝝ ſuoꝝ vnuſquiſqꝫ cōſtringit̄. Cū em̄ pctōr aliq̄s prio‑
ribus pctīs grauiora accumulat: q̄ſi funiculū quo flagel‑
let̄ paulatim agēdo ꝓlōgat. Eiecit ergo hos dn̄s: eiecit
cū eis boues ⁊ oues ceteraqꝫ venalia: q̄ʒ taliū doctrina pa‑
riter cū ſuis auctoribꝰ reprobāda eſt/⁊ a domo dei depel‑
lēda. Numularioꝝ q̄ꝫ es effundit̄/⁊ mēſe ſubuertunt̄/q̄ʒ
dānatis in fine mūdi reprobis/etiā illarū rerū quas dile‑
xerūt auferent̄ figure: iuxta qđ Joānes dicit. Mundus j. Joā. ij.
tranſit/⁊ cōcupiſcētia eius. ¶ Et his qui colūbas vende‑ Tex.
bant dixit. Auferte iſta hinc/⁊ nolite facere domū patris
mei/domū negotiationis. Uenditionē colūbarū in tem‑
plo fieri ꝓhibuit: q̄ʒ gratia ſpūſſctī nō ad premiū dāda eſt
ſed gratis accepta/⁊ gratis debet dari. Un̄ oēs q̄ eandeꝫ
pro premio vel accipere vel dare voluerint/ſiles ſunt ſcri‑
bis ⁊ phariſeis. Domū vo dei faciūt domū negotiatiōis
qui ſacros ordines dando vel accipiēdo premiū vel a ma‑
nu vel ab ore req̄rūt: ⁊ miniſteriū qđ ꝑceperūt/nō ſimpli‑
ci intentione: ſed pro hūana retributione in eccl̄ia pagūt
nec ſtudēt vt deꝰ in his q̄ agūt glorificet̄: ſed vt ipſi potiꝰ
laudent̄ ⁊ remunerent̄. Sed ⁊ hoc nō negligēter preter‑
eundū eſt/ꝙ hic vtraqꝫ dn̄i ſaluatoris natura nobis comē‑
dat̄. Humana quidē: q̄ʒ ſicut hō ad celebrandā paſce ſolē‑
nitatē cū ceteris aſcendit. Diuina vo ſm̄ quā his quos
eijciebat de tēplo dixit. Nolite facere domū prīs mei do‑
mū negotiationis. Aptenāqꝫ ſe filiū dei oſtendit: qui tem‑
plū dei prīs ſui domū appellat. ¶ Recordati vo diſcipu‑ Tex.
li ſunt: q̄ʒ ſcriptum eſt. Zelus domꝰ tue comedit me. Zelꝰ
in hoc loco/in partem bonam accipitur. Eſt em̄ zelus fer‑
uor quidam: quo mens reiecto humano timore/pro de‑
fenſione veritatis accēditur. Zelo ergo dei patris/ſalua‑
tor impios negotiatores eiecit de tēplo. Sed ⁊ nos quā‑
tum poſſumus/zelemus domū dei: ⁊ ne quid prauum in
ea geratur ſtudioſe curemus. Cū tunc recte agimꝰ: ſi fra‑
trem qui templū dei eſſe debuerat/videamus vel ſuper‑
bia tumidum/vel luxuria eneruatū/vel ebrietati deditū
ſeu cuiqꝫ vitio ſubtratum: ⁊ inquantum vires ſuppetunt
corrigere ⁊ ad emendatioris vite ordinē reducere ſatagi‑ Corpus chriſti templum eſt
mus. Uel etiam in ipa domo orationis/vbi corporis chri‑
ſti ſacroſancta conſecrantur myſteria: vbi angelorum et
ipſius dei preſentia eſſe non dubitat̄: ne quid inhoneſtū
aut indecens agatur ſolicite procuremus. ¶ Reſponde‑ Tex.
rant iudei ⁊ dixerunt ei. Quod ſignum oſtendis nobis:
quia hec facis: Reſpondit illis Jeſus. Soluite templum
hoc: ⁊ in tribus diebus excitabo illud. De quo tēplo hoc
dixerit/oſtendit euangeliſta cum ſubdit. ¶ Hoc autem Tex.
dicebat de templo corporis ſui. Templum digniſſimum
ſanctum corpus ſuum dicit/ſacrarium diuinitatis: quia
vt Apoſtolus ait. in ipſo habitat omnis plenitudo diui‑ Col. ij.
nitatis corporaliter: ⁊ ſunt in illo omnes theſauri ſapien‑
tie ⁊ ſcientie abſconditi. Hoc templum ſoluendum erat
in paſſione/excitandum citiſſima diei tertij reſurrectio‑
ne. Non dicit ſicut illi confinxerunt in paſſione deſtruā:
ſed honeſto verbo/vos inquit ſoluite. Neqꝫ enim con‑

Digitized by Google

uenit/ vt nos ipſi nobis man⁹ inferam⁹. Uos ergo ait ſoluite: q: ab illis excruciãdus ꝛ crucifigend⁹ erat. Merito igit̃ de tẽplo illo typico eiecti fuerant: q̃ ipm verũ dei templũ in q̃ nulla prorſus pcti macula eſſe poterat/ ſoluere p

Tex. morte querebant. ¶ Dixerũt ei iudei. Quadraginta et ſex annis edificatũ eſt hoc tẽplũ: ꝛ tu in trib⁹ diebus excitabis illud? Carnaliter dño reſponderũt: q: ſuperiora ei⁹ verba carnaliter intellexerũt. Quod enĩ ipſe de ſui corporis templo dixerat hoc iſti de materiali tẽplo dictum putabant. Uex quod dicunt: quadraginta ꝛ ſex annis templũ edificatũ: non primã/ ſed ſecundã indicant edificationem.

Duplex tẽpli edificatio. Primũ nãq; tẽplũ a Salomone/ in maxima regni pace: decentiſſimo opere ſeptẽ annorũ ſpatio pfectum eſt. Hoc deſtructũ poſtea a Chaldeis: rurſũ poſt ſeptuagita annos iubente rege Perſarũ/ relaxata populi captiuitate/ a filijs transmigratiõis ſub Zorobabel ꝛ Jeſu principibus reedificari ceptũ eſt. In quo ope ſic impediri ſunt impugnãtib⁹ ſe vicinis gentib⁹: vt vna manu gladiũ tenerent/ altera lapidẽ in parietis ſtructurã ponerẽt. Atq; ita factũ eſt: vt p quadragintaſex annos inchoata tẽpli fabrica/ vix potuerit impleri. Hic aũt annorũ numer⁹ pfectioni dñici corporis aptiſſime cõgruit. Tradũt nãq; phyſici tot dierũ ſpatio/ formã humani corporis in vtero mřis pfici. Suſceptũ nãq; ſemen/ primis ſex a cõceptiõe dieb⁹ lacte ſimilitudinẽ habet: nouẽ ſequẽtib⁹ vertit̃ in ſanguinẽ reliqs duodecim coagulat̃/ ꝛ in carneã ſoliditatẽ redigitur: alijs vo decẽ ꝛ octo format̃ vſq; ad pfecta mẽbrorũ liniamẽta: hinc iã vſq; ad tps edificatiõis magnitudine ſp auget̃. Sex aũt ꝛ noue ꝛ duodecim/ ꝛ decẽ/ ꝛ octo/ in ſumma collecti: quadragintaquinq; faciũt. Quib⁹ ſi ipſũ diem adijcias: quo diſcretũ p mẽbra corp⁹ incipit ſumere incremẽtũ/ quadragintaſex abſq; errore reperies. Per qd vcꝫ tot dies in edificatione corpis dñi/ quot annos in fabrica legim⁹ numerant̃. Poſſum⁹ qz hunc ipm numeꝝ in noie Adã/ ſupputato ipſarũ literaꝝ numero inuenire: cuius nomen ex principalib⁹ quatuor climatũ mũdi literis apud Grecos cõſtat. Per qd innuit̃ ipm primũ parentẽ noſtrũ de paradiſo eiectũ: ꝛ in totũ orbẽ fuiſſe diſſeminatũ. Noĩa quippe quatuor mũdi partiũ ſm Grecos ſunt oriens/ occidẽs/ ſeptẽtrio/ ꝛ meridies. Nomen vo Adam ex alpha/ deltha/ alpha ꝛ mi cõſtat. Quarũ literarũ ſm grecos eſt .a. vnũ. d. quatuor: ꝛ rurſuꝫ .a. vnũ. ꝛ m quadraginta: q̃ ſimul ſunt q̃dragintaſex. Tot nimirũ dieb⁹ corp⁹ chriſti in vtero vginali formatũ ac pfectũ eſt. Per qd deſignabat̃: primũ Adã p orbẽ diſpſum/ p ſcdm Adã .i. chriſtũ

Tex. colligẽdũ/ atq; in vnionẽ fidei ꝯgregandũ. ¶ Cũ g̃ ſurrexit a mortuis: recordati ſunt diſcipuli ei⁹: q: hec dicebat: ꝛ crediderũt ſcripture ꝛ ſermoni quẽ dixit Jeſus. Nonduꝫ ſcĩ apli ſcripturas itelligebãt: q: necdũ chriſt⁹ a mortuis reſurrexerat: nõdũ illis ſpm ſctm aperte dederat. At ipſo die reſurrectiõis ſue apparẽs illis: aperuit illis ſenſum vt intelligerent oĩa q̃ de ipſo in lege Moyſi ꝛ pphetꝫ ꝛ pſalmis erant ſcripta. Tũc recordati ſunt vboꝝ q̃ ante paſſionẽ dñm dicentẽ audierãt. Et crediderũt inquit ſcripture pphetaꝝ que eũ reſurrecturũ pdixerat: ꝛ ſermoni quẽ di-

Tex. xit eis Jeſus: hoc vcꝫ qd pmiſſum eſt. Soluite templum hoc: ꝛ in tribus diebus excitabo illud. ¶ Cum autẽ eſſet Jeſus hieroſolymis in paſca in die feſto/ multi crediderũt in eum. Ipſe aũt nõ credebat ſeipſum eis/ eo q ipſe noſſet oẽs: ꝛ non opus erat ei vt quis teſtimoniũ perhiberet de

Nota verba. hoie: ipſe enĩ ſciebat qd eſſet in hoie. Patet cauſa quare dñs ad feſtiuitates iudeorũ celebrandas corporaliter venerit: vt vcꝫ plures per eius predicationẽ crederent. Ait enim euangeliſta: q: cũ eſſet Jeſus hieroſolymis/ multi crediderunt in eum: ſed ipſe non credebat ſemetipm eis quia illi non ſic credebant in eum: vt digni eſſent cũ quibus chriſtus familiariter habitaret. Licet enim iam credere putarentur/ ipſe introrſus corda coꝝ intuebat̃: hoc eſt enim quod dicitur/ eo q ipſe noſſet oẽs. Nec volebat a talibus predicari/ quos preuidebat in ſua paſſione poſſe ſcandalizari. Nõ enĩ illi opus erat/ vt quis teſtimonium perhiberet de homine: ipſe enim ſciebat quid eſſet in homine. Hi nimirũ typum tenebant catecuminorũ/ q̃ iam credunt in chriſtum: ſed ipſe non ſe credit eis: q: nondum renati ſunt aqua baptiſmatis. Nemo enim pot introire Joã. iij

in regnũ dei/ niſi prius renatus fuerit ex aqua ꝛ ſpũſctõ. Inde etiã mos eccleſiaſtic⁹ obtinuit: vt catecuminis nõ credantur myſteria corporis ꝛ ſanguinis chriſti/ quãq; ipſi ſe in chriſtũ credere fateant̃. Nos vero q̃ ꝛ in chriſto iam renati/ ꝛ viuificis corporis eius ſacramentis ſumus Mos eccleſie antiquus.

initiati: agamus nomini eius eternas gratias/ eiuſq; miſericordiã dignis inquãtũ ſufficim⁹ laudib⁹ extollamus qui nobis ita dignatus eſt incõprehẽſibili pietate cõtrahere/ vt ipſe in nobis ꝛ nos in eo maneremus. Magnũ eſt certe quod preſumimus: ſed ſecuri ſum⁹ de eius veraciſſima promiſſione qua ait. Qui manducat meã carneꝫ Joã. vj.

ꝛ bibit meũ ſanguinẽ/ in me manet ꝛ ego in eo. Proinde inſpiciamus diligenter penetralia cordium noſtrorũ: et quicquid vitijs fedum/ quicquid ſordidum deprehẽderimus: his precipue diebus feſtinemus orationibus et ieiunijs/ ac lachrymis emũdare profuſis. Preueniam⁹ faciem eius in confeſſione/ ſi cupim⁹ eius in futuro vultuꝫ cernere ſine cõfuſione. Ad celeſtẽ patriã gaudẽtes tẽdamus: vt nulla nos ſeculi obiecta prepediant nec proſpera reuocent/ nec aduerſa retardent. Neq; enĩ vile aut caducũ aliqd nobis pmittit̃: ſed illud qd nec oculus vidit j. Cor. ij

nec auris audiuit/ nec in cor hois aſcẽdit. Ad qd mereamur peruenire opitulãte ipo qui nos dignatus eſt vocare.

¶ Feria. III. Joannis. VII.

¶ In illo tempore: Jam die feſto mediãte aſcẽdit Jeſus hieroſolymã in tẽplũ ꝛ docebat. Et mirabant̃ iudei dicẽtes. Quõ hic literas ſcit: cũ non didicerit. Et reliqua. Homilia lectionis eiuſdẽ.

NAm lectiõe que hãc precedit narrat ſanctus euangeliſta: q: ãbulabat dñs in Galileã: nõ enĩ volebat ire in iudeã: qm iudei querebant eũ occidere. Cũ ergo ibi eſſet: ꝛ vt ita dicrum ſit, pter cõcitatã cõtra ſe pſecutionem deliteſceret eſſetq; in primo dies feſtus ſcenophegie: dixerũt fratres eius ad eũ. Tranſi hinc ꝛ vade in Judeã iterũ/ vt ꝛ diſci- Joã. vij

puli tui videãt opera tua q̃ facis. Quos videns dñs labilẽ ꝛ caducã huius mũdi gloriã q̃rere/ ꝛ celeſtem paruipẽdere: rñdit. Uos aſcẽdite ad diẽ feſtũ: ego non aſcendam ad diẽ feſtũ iſtũ. Cũ igit̃ hec ꝛ plura alia ad redarguendos cõfundẽdoſq; humane laudis cupidos dixiſſet/ tũc quidem manſit in Galilea. ¶ Jam autẽ mediante die Tex.

feſto (nã per octo dies agebat̃ ipſa ſolẽnitas/ ſicut nunc lectũ eſt) ꝛ ipſe Jeſus aſcendit. ¶ Et mirabant̃ iudei di- Tex.

cẽtes. Quomodo hic literas ſcit/ cũ nõ didicerit? Quid nã hoc eſt q dñs anteq̃ ad feſtiuitatẽ veniret querebant eum: ꝛ murmur magn⁹ erat de ipſo. Ecce adeſt qui querebatur/ docet qui latebat: palã loquit̃/ ꝛ non tenebatur Sed illud erat exempli/ hoc poteſtatis. Latuit enim vt nos doceret pſecutionẽ fugere: ſm qd alibi precipit. Si p- Mat. x.

ſecuti vos fuerint in vna ciuitate fugite in aliam. Et mirabant̃ inquit iudei. Mirabant̃: nõ tñ ab infidelitate cõuertebant̃. Sz vnde mirarent̃ aperit̃ cum ſubdit̃. Uñ hic literas ſcit/ cũ nõ didicerit? Nouerãt vbi nat⁹ ꝛ quõ fuerat educat⁹. Nũq̃ eũ viderant literas diſcentẽ: audierãt tñ eum de lege diſputantẽ: legis ꝛ pphetarũ teſtimonia Chriſto vñ legis notitia.

proferentẽ: qd nemo alius faceret qui legẽ ipſaꝫ nõ legiſſet. Nemo aũt ipſam legẽ legeret/ niſi pri⁹ literas didiciſſet. Hac de cã mirabant̃/ nõ intelligẽtes eũ legis auctorẽ eſſe ꝛ dñm. Q: ſi credere voluiſſent/ nequaq̃ mirarent̃ ſi ille legẽ noſſet q̃ ipſam legẽ dediſſet. Uex hec illoꝝ admiratio/ facta eſt vitatis magro altioris doctrine iſinuãde occaſio. Rñdit enĩ dñs aliqd pfundum/ ꝛ attẽtius inſpi-

Digitized by Google

Tex. ciendū. Nam ſequit̄. ¶ R̄ndit eis Jeſus. Mea doctrina
nō eſt mea: ſʒ eius qui me miſit. Paucis v̄bis quaſi ꝯtra-
rium aliq̄d dn̄s dixiſſe videt̄. Nō em̄ ait: iſta doctrina nō
eſt mea: ſed mea doctrina nō eſt mea. Querēdū ergo q̄d
ſit: mea doctrina nō eſt mea: ſi em̄ ſua, quō nō ſua? Sʒ re-
colamꝰ q̄d beatꝰ Joānes in exordio huiꝰ euāgelij dixerit
Joan. j. ⁊ ibi reperire poterimꝰ huiꝰ ſolutionē q̄ſtiōis. Ait em̄. In
principio erat v̄bū: ⁊ v̄bū erat apud deū, ⁊ deꝰ erat v̄bū
Que eſt ergo doctrina patris, niſi verbū patris? Verbū
em̄ alicuiꝰ eſt verbū. Et ideo ſuā doctrinā dixit nō ſuā: q:
ipe nō a ſe eſt, ſed v̄bū patris eſt. Qd̄ ergo ait. Mea do-
Reſolu- ctrina nō eſt mea: tale eſt, ac ſi diceret. Ego q̄ doceo, non
tio v̄bo- ſum a meipo. Cū em̄ credamꝰ ⁊ ꝯfiteamur filiū pr̄i eē eq̄-
rū ſubti- lem ꝑ diuinitatē: nec vllā recipiamꝰ inter generantē ⁊ ge
lium. nitū, vel nature vel ſubſtātie differentiā: tn̄ ille pr̄, ille filiꝰ
Et pater quidē de nullo: q: de ſe deꝰ eſt. Filiꝰ v̄o nō de ſe
ſed de patre genitus eſt deus: ſicut ſpūſſctūs a patre ꝓce
dit ⁊ filio. Et hi tres vnꝰ deꝰ: vnū lumē: vna potētia: vna
maieſtas. Et q: hoc tā ꝓfundū myſteriū videbat nō oēs
poſſe intelligere, dat ꝯſilium quid agentes ad illud per-
Tex. tingere valerent. ¶ Si quis inquit voluerit voluntatē
eius facere: cognoſcet de doctrina mea, vtrum ex deo ſit:
an ego loquo: a meipſo. Si quis voluerit voluntatē pa-
tris facere: hoc eſt ſi quis voluerit in filium eius credere:
cognoſcet de doctrina mea, hoc eſt intelliget. Ergo intel
lectꝰ eſt merces fidei. Nō ergo intelligendū eſt vt creda-
mus, ſed prius credendū vt intelligamꝰ. Scriptum nāq̄
Eſa. vij. eſt. Si nō credideritis: nō intelligetis. Ergo faciamꝰ vo
Joan. v. lūtatē patris, hoc eſt credamꝰ in filiū dei patris. Hec eſt
voluntas patris: iuxta qd̄ alibi idē filiꝰ dicit: hoc eſt opꝰ
dei vt credatis in eū quē miſit ille. Cognoſcenda ſane eſt
neceſſario huiꝰ verbi ſtructura: aliud em̄ eſt, cū dicimus
ꝑ datiuū caſum credo tibi: aliud ꝑ actm̄ credo in te. Dici-
mꝰ certe nos credere Paulo, ſʒ nō in Paulū. Dicimꝰ cre-
dere nos Petro, ſʒ nō in Petrū. Ergo aliud eſt credere
deo aliud credere in deū. Credere em̄ deo eſt v̄bis illiꝰ fi-
dē accōmodare ſm̄ qd̄ demones credūt ei ⁊ cōtremiſcūt
Credere v̄o in deū: eſt deū credēdo amare, credēdo dili-
gere, mēbris eiꝰ credēdo icorporari. Hec eſt fides quā a
Diffinitio nobis exigit deꝰ, q̄ ꝑ dilectionē opat̄. Si q̄s ergo facit vo
de fide. lūtatē pr̄is credēdo in filiū eiꝰ cognoſcet de doctrina chri
ſti q: nō aliūde: nō de nihilo ſed de patre eſt manēs in pr̄e
Tex. equalis. ¶ Qui a ſemetipo loquit̄, gloriā ꝓpriā querit
Quibꝰ v̄bis antichriſtū notat: theſaurū malitie ⁊ ꝑditio
nis filiū. Qui vt apl̄s ait. Aduerſat̄ ⁊ extollitur ſupra oē
qd̄ dicit̄ deus, aut qd̄ colit̄: ita vt in tēplo dei ſedeat, oſtē-
dens ſe tāq̄ ſit deꝰ. Hic ergo cū venerit, a ſemetipo loq̄-
tur ſua ſe auctoritate veniſſe, nō a deo miſſum dicēs: nec
Joan. v. dei ſed ſuā queſiturꝰ gloriā. De q̄ alibi dicit. Ego veni in
noīe pr̄is mei, ⁊ nō ſuſcepiſtis me: ſi alius venerit in noīe
Tex. ſuo, illū accipietis. ¶ Qui aūt querit gloriā eiꝰ qui miſit
eū: hic verax eſt ⁊ iniuſtitia in illo nō eſt. Sʒ vtriq̄ dn̄s his
v̄bis iſinuat: q̄ cū ꝑ diuinitatē equalis eſſet patri: tn̄ per
ſuſceptā ſerui formā apparēs in tp̄e, q̄ erat creator tēpoꝝ
nō ſuā, ſed patris queſiuit gloriā. Vel nobis certe ꝑ hoc
prebuit exēplū humilitatis: vt nos q̄ puri hoies ſumꝰ: nec
ex nobis boni quicq̄ poſſumꝰ, totū deo tribuamꝰ, ad eiꝰ
laudē ⁊ gloriā referamꝰ: cū vel boni aliq̄d facimꝰ: vel eiꝰ
largiente clemētia recte ſcripturas illiꝰ intelligimꝰ. Sed
nos ecōtrario bona q̄ agimꝰ, nobis ſupbe aſcribimꝰ: ma
la v̄o nr̄a creatori nr̄o irrogamꝰ, cauſantes q̄ tales nos
fecerit. Chriſtꝰ vero dn̄s noſter gloriā pr̄is querebat: ⁊ id
circo verax eſt, ⁊ iniuſtitia in illo nō eſt. In antichriſto v̄o
iniuſtitia eſt: ⁊ verax nō eſt: q: ſuā nō dei gloriā q̄ſiturus
Tex. eſt. Nō eſt a deo miſſus, ſʒ venire ꝑmiſſꝰ. ¶ Nōne Moy-
ſes dedit vobis legem? Et nemo ex vobis facit legem: q̄d
me queritis interficere? Illi quidē gloriabant̄ legis p̄ce-
pta implere: ſed aperta reuincunt̄ ſententia. Lex em̄ ho-
micidiū vetat: quō ergo legem faciebant, qui ſaluatorē
interficere cogitabant? Nam ſi legē recte legiſſent ⁊ ope
re impleuiſſent: in ipſis ſcripturis ſuis chriſtū agnoſcerēt
⁊ nunq̄ de eiꝰ morte tractaſſent. ¶ R̄ndit ei turba. Tur Tex.
ba (inquit) incerta ſp̄ ⁊ turbata, nulla rōnis ordine p̄re-
dita. ¶ Demoniū habes. Quis te q̄rit interficere? O ſce Tex.
lus inexpiabile: o blaſphemia neq̄ in hoc ſeculo, neq̄ in
futuro remittenda. Nā peius fuit h̄ dicere q̄ chriſtū occi
dere: ei nāq̄ dicebant: demoniū habes, qui ſuo iperio de
monia expellebat. Obturāde eſſent aures ad tam ſcele-
ſtam cōtumeliā, niſi ipſius dn̄i exēplo diſceremꝰ habere
patientiā. Neq̄ a furioſis ⁊ turbatis hec audiēs turbatꝰ
eſt, ſed in ſua veritate trāquillus permanēs: nō reddidit
malū ꝓ malo: nec maledictū pro maledicto. Quibꝰ ſi re
ſpondere voluiſſet, vos potius habetis demoniū: verū
vtiq̄ diceret. Niſi em̄ pleni eſſent demonio, loqui nō poſ
ſent tā ꝑuerſe de deo. ¶ R̄ndit ergo eis. Vnū opus feci: Tex.
⁊ oēs miramini. Ac ſi diceret Quid tantū miramini inſa
natione vnius hominis: quantū miraremini, ſi oia opa
mea videretis? Vnam em̄ rem fecerat: ſanauerat in ſab-
bato paralyticū qui triginta ⁊ octo annis decumbebat, Joan. v.
⁊ turbati ſunt: q: non intelligebant eum eſſe auctorē ſab
bati. Non deſtruxerat ſabbatum, hominē in eo ſanando
q: ad ſalutem hominum, ſabbati cuſtodia fuerat data.
¶ Propterea Moyſes dedit vobis circūciſionē: non q: Tex.
ex Moyſe eſt, ſed ex patribꝰ. Moyſes quidem legem de
creuit, vt circūciſio ſeruaretur: ſed nō ipe auctor eſt circū
ciſionis. Multo em̄ ante legē tp̄e Abraā primus accepit
circūciſionē a dn̄o, in ſignum magne fidei ſue. ¶ Et ſab Tex.
bato circūciditis hominem. Tāq̄ diceret. Reuincit vos
Moyſes. Precipitur in lege, vt hominem octaua die cir
cūcidatis: precipitur etiam vt ſabbatizetis ſeptimo die.
Si ḡ octaua dies illius q̄ natꝰ eſt euenerit: die ſeptimo
hoc eſt in ſabbato, quid facietis? Vacabitis vt cuſtodia- Argu-
tis ſabbatū an circūcidetis infantem vt impleatis octa mētatio
ue diei ſacramentum? Sed noui q: circūcideris: quoniā pulchra.
ſignum ſalutis eſt, ⁊ non debet hō vacare a ſalute. Nunc
ergo mihi indignamini: q: totum hominem ſanum fecit
in ſabbato. Quia ⁊ curatus eſt vt ſanus eſſet in corpore:
⁊ credidit vt ſanus eſſet in anima. ¶ Sed ſi circūciſionē Tex.
accipit homo in ſabbato vt non ſaluat̄ lex Moyſi: mihi
cur indignamini: quia totū hominem ſanū feci in ſabba-
to ¶ Illa quippe circūciſio ob tres precipue cauſas data
fuerat. Primo: vt ſignū eſſet magne fidei Abrae. Secun
do: vt per eam a ceteris nationibus diſcernerent̄ in cor-
pore: ſicut fimbrijs palliorū diſtinguebant̄ in veſte. Ter-
tio: vt illam in virili mēbro ſuſcipientes: caſtitatē mentis
⁊ corporis ſe obſeruare debere cognoſcerent. Et tantum
valebat tunc circūciſio, quantū ⁊ in nouo teſtamento ba
ptiſma: q: oia peccata per eam dimittebant̄: excepto q̄
ianuā regni celeſtis nequaq̄ aperire poterat. Nō ergo a
tam vtili ⁊ ꝓficua re propter inanis otij ſabbatum vaca-
re debebāt. Myſtice vero illa circumciſio figurabat ba-
ptiſma quod nunc in eccleſia geritur: quo veriſſime oia
peccata dimittunt̄, ⁊ celeſte regnum credentibꝰ aperit̄.
Exhibebatur vero circumciſio in virili membro: ꝑ quod
humana ꝓpagatio miniſtrat̄: vt oſtenderet̄ ꝑ vnū hoiē
pctm̄ intraſſe in mundū, ⁊ ꝑ pctm̄ mortē. Et ſicut ois hō
cū ꝓputio naſcit̄: ita ois hō cū originali pctō ḡnatur: a q̄
cū oibus vitijs ꝑ baptiſmū, qd̄ eſt v̄a ⁊ ſpūalis circūciſio
expoliamur. Petrinis aūt cultris circūcidebant̄ hoies:
q: vt ait apl̄s. Petra aūt erat chriſtus. Per cuiꝰ nois iuo- j. Cor. x.
cationē, ſimplex aqua baptiſmatis ſpūali potētia fecūda
tur vt hoibꝰ ſpūalē poſſit p̄ſtare ḡnationē. ¶ Nolite iudi Tex.
care ſm̄ faciē, ſed iuſtū iudiciū iudicate. Scd̄m faciē iudi
care: eſt ꝑſonā in iudicio cōſiderare. Et iſti ꝑſonaliter ꝯſi
derabāt: q: illis qui in ſabbato paruulos circūcidebāt nō
iraſcebant̄, dn̄o aūt indignabant̄: q: in ſabbato totū ho-
minē feciſſet. Juſtū q̄ppe iudiciū iudicate: qd̄ ſi facit̄: ne-
q̄ me, neq̄ Moyſen cōdēnabitis: ſʒ vitate ꝑſpecta nulla-
tenus mea opa Moyſi p̄ceptis cōtraire videbitis. Sane
hec dn̄i admonitio: nō ſolis facta eſt iudeis, nos etiā dn̄s

Digitized by Google

monuit/nos inſtruxit. Sic ergo verba eius audiamus:
quaſi preſens nobis loquatur. Ait enim. Nolite iudicare
ſm faciem / ſed iuſtum iudicium iudicare. Magni labo-
ris eſt hoc vitium fugere .i. non ad intuitum perſone iudi
care/ſed iuſtum iudicium proferre. Nullus quippe alius
hoc poteſt implere/niſi ille qui omnes equaliter diligit:
qui in iudicandis cauſis non attendit ambitum/ſed me
ritū: nec conſiderat quis iudicandus/ſed vnde ſit iudicā
dus. Nec hoc dicimus de illis/quos pro graduū honore
diuerſo modo iubemur honorare/ſed de illis quoꝝ cau-
Tex. ſas dicere/ac diiudicare iubemur. ¶ Dicebant aūt ꝗdā
ex hieroſolymis. Nōne hic eſt quē querūt interficere? Ec
ce palā nunc loquit: ⁊ nihil ei dicūt. Iſti ꝗ hoc dicebāt no
uerant/q: dñs a iudeis querebat/ſed nō intelligebāt ꝙ
ſua potentia nō tenebat: atq; ideo putauerunt principes
Tex. iam credidiſſe: q: ipſe eſſet chriſt⁹. Dicūt ei. ¶ Nūꝗd vere
cognouerūt principes: q: hic eſt chriſt⁹. Sed oſtendūt ſe
Tex. nondū credidiſſe cum ſubiungūt. ¶ Sed iſtū nouimus
Queſtio vtilis. vnde ſit. Chriſtus autē cum venerit/nemo ſcit vnde ſit?
Quid eſt qḋ dicūt. Chriſt⁹ cū venerit nemo ſcit vnde ſit?
Nā Herode locū natiuitatis chriſti reqrente: reſpōderūt
ꝙ in Bethleem naſcitur⁹ eſſet: ⁊ ipſa ſua verba ꝓphetica
auctoritate cōfirmauerūt. Sed nouerant locū natiuita-
tis ei⁹: non aūt poterāt cōprehēdere generationē diuini-
Eſa. liii. tatis eius: ꝓpheta dicente. Generationē eius ꝗs enarra
bit? Ac ſi dicerent. Iſtum ſic vt aliquem ex ceteris hoīb⁹
nouim⁹: nihil in illo diuinū/nihil regale attēdim⁹. Chri-
ſtus vero noſter deus omnipotētiſſimus ventur⁹ eſt: ⁊ vni-
uerſo mūdo imperaturus. Hoc eñ erat cauſa mortis il-
loꝝ. Ideo eñ in chriſtū credere nolebant: q: ſolā humani
tatem cōſiderabant/diuinitatem ꝑpendere nō valebant
Unde ⁊ dñs illis ad vtrūq; reſpondit: vcꝫ de humanita-
Tex. tis fragilitate/⁊ de diuinitatis maieſtate. ¶ Clamabat
eñ docens in templo. Et me ſcitis: ⁊ vnde ſim ſcitis. Hoc
de ſua dixit humanitate: ſm quā ⁊ locum natiuitatis ei⁹:
⁊ parentū nobilitatē/⁊ vultus effigiem nouerant. Scie-
bant ergo eum: q: de regali ſtirpe deſcenderat ⁊ nobilita
Tex. tis lāpade illuſtris latere nō poterat. ¶ Et a meipſo non
veni/ſed eſt verus qui miſit me/quē vos neſcitis. Hoc ad
ſuā retulit diuinitatē: ſm quē ignorabant eū eſſe dei filiū
⁊ a patre miſſum in mundū. Neſciebāt etiā deū patrē/ꝗ
verus eſt ipſius genitor veritatis: quē neſciebāt: q: igno-
rantes filiū/nec in eū credētes/ad dei patris notitiā ꝑue
Tex. nire nō merebant. Deniq; ſubiungit. ¶ Ego aūt noui eū
Si ergo eū noſcere vultis: a me querite vt ſciatis/q: ab il
lo ſum: ⁊ ille me miſit. Pulcherrime ⁊ ꝙ̄ breuiſſime diui-
Tex. nitatē/ſimulq; humanitatē ſuā cōplex⁹ eſt. ¶ Ab ipſo in-
quit ſum: q: filius de deo patre natus ſum. Nā quicqḋ eſt
Tex. filius/ab ipſo eſt: ⁊ ei debet cuius eſt filius. ¶ Et ipſe me
miſit: hoc eſt incarnari cōſtituit: hoc eſt qḋ me videtis/qḋ
preſentem attēditis. Cū aūt audiam⁹ deū patrē miſiſſe fi
liū: ne cogitem⁹ nature diſſimilitudinē/ſꝫ patris auctori
Tex. tatē. ¶ Querebāt ergo eū apprehēdere: ⁊ nemo in eum
miſit man⁹: q: nōdū venerat hora ei⁹. Nemo inqt in eum
Paſſio chriſti voluntaria. miſit man⁹: ħ eſt: nullus vim fecit/null⁹ eū rapere pſum-
pſit: q: nondū venerat hora ei⁹/hora vcꝫ volūtatis eius.
Sicut eñ voluntate natus: ſic ⁊ ſua volūtate paſſus eſt.
Nā ſicut ante ſecula preordinauit matrē virginē de qua
naſceret: ſic etiā preſciuit ⁊ ꝑelegit mortē quā pateret: et
tēpus qn̄ pateret. Huius hore reminiſcēs dū pēderet in cru-
Jo. xix. ce dixit. Cōſummatū eſt. Et iclinato capite tradidit ſpm̄.
Nō ergo potuerūt iudei cōprehēdere: q: ipſe mortē ſuā ⁊
miniſtros mortis ſue in ſua habebat ptāte: ac cum ipſe vo
luit pati/etiā ſi voluiſſent a nece eius iudei abſtinere nō
potuiſſent. In altero igit miſericordia: in altero veritas
pterogata eſt. Miſericordia quidē in humilitate carnis
qua pati voluit: veritas in ptāte diuinitatis/ꝗ donec ipſe
voluit cōprehēdi nequit. Utrūq; ꝓpter noſtrā ſalutē ge-
ſtū eſt: ꝓpter quos ho factus fuerat/ꝗ hoīem creauerat: ne
periret qḋ fecerat. Nō ḡ ſim⁹ ingrati tātis beneficijs/que
ab ipſo immeriti accepim⁹ ⁊ indigni. Obediam⁹ ꝑceptis
eius/vt ſim⁹ cōpotes ꝓmiſſiōis ei⁹. Queram⁹ ſpūali deſi
derio vultū eius: queram⁹ faciē eius ſemp. Queramus
eū: nō ſicut iudei vt eū occidam⁹/ſꝫ vt ab ipſo viuificemur
Queramus nō vt eū a nobis expellamus/ſed vt cum eo
in perpetuū maneamus. Tu autem.

¶ Feria quarta. Joannis. IX.

¶ In illo tempore: Preteriens Jeſus vidit ho-
minem cecum a natiuitate? Et interrogauerunt
eum diſcipuli eius. Rabbi: quis peccauit: hic aut
parentes eius: vt cecus naſceretur? Et reliqua.
Homilia lectionis eiuſdem.

VEnerat filius dei ad
ſolennitatē ſcenophegie: ⁊ nouiſſimo die eiuſ
dē feſtiuitatis ſtans in tēplo docebat populū
qui ad diem feſtū cōfluxerat. Redarguebat iudeos infi-
deles: ⁊ myſterijs ſue diuinitatis inſtruebat fideles. Sꝫ
miſeri ⁊ toti⁹ boni inimici iudei/v̄ba illi⁹ ferre non valē-
tes/ad lapides confugerūt: querentes obruere/quē non
poterant intelligere. Ipſe aūt tranſiens ꝑ medium illoꝝ
ibat: necdū quippe venerat hora/quā prefiniebat paſſio
ni: quia nō in ſcenophegia/ſed in paſca pati diſpoſuerat.
¶ Preteriens ergo dñs ſicut nūc euangeliſta loquitur Tex.
vidit hoīem cecū a natiuitate: hoc eſt cecū natū/quē ma
ter de tenebris vteri pfuderat in nocte mūdi. Uidit inqt
illū .i. miſert⁹ eſt illi⁹. Uidere eñ illi⁹ miſereri eſt. Hinc ſcri
ptū eſt. Reſpexit dñs Petrū. ¶ Et interrogauerūt eū di- Tex.
ſcipuli ei⁹. Rabbi/ꝗs peccauit: hic aut parētes ei⁹ vt cec⁹
naſceret? Nouerāt ſcti apli ob multas cauſas diſpēſatiōe
dei dari infirmitates hoīb⁹: aliqñ ꝓpter purgationē pec- Infirmitates quomodo a deo.
catorū: aliqñ ad ꝓbationē: nōnunꝙ ad virtutū cuſtodiā:
ſꝫ ignorabāt qua haꝝ cauſa hō ille cec⁹ nat⁹ fuiſſet ideoq;
interrogauerūt dñz quaſi magiſtrū: vt ab eo diſcerēt qḋ
Tex. neſciebāt. ¶ Rñdit eis Jeſus. Neq; ħ peccauit: neq; pa-
rentes ei⁹. Quid eſt qḋ dicit ſaluator: neq; illū/neq; parē
tes ei⁹ peccaſſe. Si eñ nullus hoīm ſine pctō: quō paren
tes ceci nō peccauerūt? Nūꝗd etiā viuēdo ⁊ cōuerſando
in mūdo/nō plura pctā addiderāt? Si ergo hic ⁊ paren-
tes ei⁹ pctm̄ habebāt: quare dñs dixit/neq; hic peccauit:
neq; parētes ei⁹. Sed ſciendū q: dñs ad rē de qua fuerat
interrogat⁹ rñdit: illi eñ interrogauerūt vtrū de ſuo/an
parentū pctō cec⁹ nat⁹ fuiſſet? Ad hoc rñdit dñs: neq; illū
neq; parētes ei⁹ peccaſſe/hoc nimirū vt ille cec⁹ naſceret
Habebant ergo ipſe ⁊ parentes eius pctā innumera/ſed
nō ꝓpter illa ipſe cec⁹ editus erat. Quare ergo? ¶ Sed Tex.
inqt: vt manifeſtent opera ei⁹ in illo. Ueritatis magr̄ do
cet ꝙ ad hoc ſic natus ſit: vt opa dei manifeſtarent in eo
quatenus ab ingenita cecitate illū liberādo: ⁊ lumē reſti
tuendo/filiū dei ſe eſſe oīb⁹ aperte mōſtraret. ¶ Me opꝫ Tex.
operari opa ei⁹ qui miſit me/donec dies eſt. Sicut vbiq;
ita ⁊ nunc oēm gloriā deo patri attribuit/ei⁹ ſe dicēs ope
ra facere cui⁹ erat filius. Iſta erant opera dei patris/ꝓpter
que dei filius venerat: illuminatio vcꝫ ⁊ ſanatio generis
humani. Nam per illuminationem huius ceci/illumina
tio ſignificabat humani generis. Miracula deniq; no-
ſtri redemptoris ita iuxta literā facta credunt vt myſtice
cōſiderata/aliquid innuant faciēdi. Cecus ḡ iſte genus
humanū preſignat: qḋ in primo parēte cecatū eſt: q: ex il Allegoria pulchra.
lo oēs traxim⁹/nō ſolū originem mortis/ſꝫ etiā iniquita-
tis. Et bene nō ſolū cecus/ſed etiā cecus a natiuitate dr:
q: oēs hoīes (excepto illo qui de virgine nat⁹ eſt) cū pec-
cato originali naſcimur: ⁊ grauiſſima cecitate depreſſi in
mundū venimus: quā cecitatem de radice primi parētis
cōtraxim⁹. Qui bene vidēs cōditus fuerat: ſꝫ diabolicis
pſuaſionib⁹ obtēperādo/cecitatē incurrerat: quā in oēs
ſuos poſteros tranſmittebat. Preteriēs aūt dñs vidit ce
cū. Nō eñ ſtans/ſed preteriens vidit: q: in ſimilitudine car

Digitized by Google

i. Pe.ij. nis apparuit/ſed in via peccatorū non ſtetit:q: pctm̄ non
fecit/nec inuentus eſt dolus in ore ei⁹. Hinc eſt ꝙ ſm al
Luc.x. teri⁹ loci parabolā/Samaritan⁹ ſecus ſauciū venit. Qḋ
em̄ ibi per ſauciū/hoc ſignificatur hic per cecū. Et qḋ ibi
dicit venit:hic preterijt. Venit ergo dn̄s ſecus ſaucium/⁊
preteriēs vidit cecū:q: appropinquauit vie mortalitatis
noſtre:non tamen fixit veſtigiū in via peccatorū. Venit
em̄ vt cecitatē peccatorū noſtrorū tolleret/nō vt eam ſu
ſciperet. Hec ergo opera pr̄is ſe dicebat oportere opera
ri:q: venerat querere ꝑdita/reſtaurare corrupta. Donec
Tex. inqt dies eſt. ¶ Venit nox qn̄ nemo pōt operari. Quaꝫ
Tex. vellet intelligi definite/expreſſit cū ſubiūgit. ¶ Quādiu
ſum in mundo/lux ſum mundi. Sed quid eſt quod dixit.
Me oportet opari donec dies eſt. Nūquid em̄ tantūmō
operatus eſt/qn̄ preſentia corporali fuit in mūdo? Si em̄
hoc receperim⁹:iam poſt eius aſcenſionem eſt iſta terri
bilis ⁊ metuenda nox in mūdo/de qua nemo poteſt ope
Mat. rari. Et recte ipſe alibi repromiſit. Ecce ego vobiſcū ſum
xxviij. omnibus diebus/vſq; ad cōſummationē ſeculi. Si ḡ eſt
cum ſanctis vſq; ad cōſummationē ſeculi:vtiq; ſemꝑ ope
ratur vſq; ad finem ſeculi. Qui em̄ tunc preſentia corpo
rali fuit in mūdo/nunc diuina potētia vbiq; preſens eſt
mundo. Querēdum ḡ que ſit iſta nox qua nemo poteſt
opari? Nox iſta impiorꝫ eſt:quib⁹ dicet. Ite maledicti in
Noctis ignē eternū/qui ꝑparatus eſt diabolo ⁊ angelis ei⁹. Nox
ſpūalis iſta erit:qn̄ damnatis oībus reprobis/nullus iā loc⁹ peni
deſcri tentie/nulla facultas venie reſtabit:q: in inferno nemo
ptio. ↄfitebit dn̄o. Operatur ḡ dn̄s donec dies eſt:q: dum hic vi
uimus/expectat ⁊ hortatur ad cōfeſſionē:⁊ punire detra
ctat:adeſt oībus inuocātib⁹ ſe in veritate. Venit nox qua
nemo pōt opari:q: finito mūdo/receptis celo electi/clau
ſo oſtio/vanus labor eſt/⁊ ſera pnia. Clamātib⁹ em̄ dn̄e
dn̄e aperi nobis:rn̄debit. Neſcio vos:diſcedite a me opa
rij iniquitatis. Proinde audiam⁹ apl̄m dicentē. Dū tēp⁹
Lu.xiij. habem⁹ operemur bonū. Nūc eſt tps operādi bonū:tūc
Gal.vj. ꝟo recipiēdi/quod fueris operat⁹. Sed videam⁹ qḋ dn̄s
fecerit. ¶ Hec cū dixiſſet:expuit i terrā ⁊ fecit lutū ex ſpu
Tex. to:⁊ liniuit ſuꝑ oculos ei⁹ ⁊ dixit. Vade laua in natatoria
ſiloe/qḋ interpretat̄ miſſus. Mirabilis ⁊ ipa ſui nouita
te ſtupēda ceci curatio/magnū ſi intelligam⁹ cōmēdat
myſteriū. Expuēs quippe in terrā fecit lutū:⁊ oc̄los ceci
inunxit. Sputū quod a capite in os deſcēdit/diuinitatem
chriſti ſignificat:q: caput chriſti de⁹. Et ſapiētia loquitur
Ego ex ore altiſſimi ꝓdiui/ꝓmogenita an̄ oēm creaturā
Eccli. Et Salomon de ipſa. Vapor eſt em̄ ꝟtutis dei:⁊ emana
xxiiij. tio q̄dā maieſtatis ei⁹ ſyncera. Lutū de terra/caro chriſti
Sap.vij eſt. Expuēs ḡ i terrā lutū fecit:q: ꝟbū caro factū eſt:⁊ ha
Joan.i. bitauit in nobis. Inunctus iā cec⁹ nōdū videt/donec ve
nit in natatoria Siloe:qḋ interpretatur miſſus. Nō vacat
a myſterio ꝙ euāgeliſta hui⁹ nois poſuit interpretationē
qḋ inquiēs interpretat̄ miſſus. Quis em̄ miſſus/niſi ille
qui dicit. Nō veni a meipo/ſꝫ a patre miſſus ſum. Chriſt⁹
em̄ vere eſt miſſus:q: niſi ille fuiſſet miſſus/null⁹ noſtrū
a pctō fuiſſet dimiſſus. Piſcina ḡ illa baptiſm⁹ eſt chriſti
Piſcina Lauit cec⁹ in piſcina Siloe/qḋ interpretat̄ miſſus:⁊ illu
baptiſ minat⁹ eſt:q: in chriſto baptizati illuminant̄. Cū ergo in
mū deſi unctus eſt:quaſi catecuminus fact⁹ eſt:ſꝫ egebat lauari
gnat. id eſt baptizari:vt illuminaret̄. Catecumin⁹ ꝟo inūgit̄
vt doceat̄. Nā catecumin⁹ grece/latine inſtruct⁹ dicitur
Baptizat̄ ꝟo vt verū lumen agnoſcat:⁊ remiſſionē oim
Tex. pctōꝝ accipiat. ¶ Itaq; vicini/⁊ qui nouerant eū prius:
q: mendicus erat dicebāt. Nōne hic eſt qui ſedebat ⁊ mē
dicabat. Alij dicebāt q: hic eſt:alij aūt nō/ſed ſilis ei⁹ eſt.
Hunc errorē aperti oculi fecerūt:illuminat⁹ quaſi muta
uerat vultū. Sed ille nō ingrat⁹/nec collati imemor bn̄fi
Tex. cij dicebat. ¶ Ego ſum. Cōfitebat̄ ſe eſſe illum. Dicebāt
ergo illi Quō aperti ſunt tibi oculi. Rn̄dit. Ille hō q̄ di
citur Ieſus/lutū fecit ex ſputo:⁊ vnxit oculos meos ⁊ di
xit. Vade ad natatoria Siloe ⁊ laua:⁊ abij ⁊ laui ⁊ video
Bene iam videbat/qui ſic gratiā ſibi datā annuntiabat

Iam ergo euāgelizat chriſtū/predicat illuminatorē ſuū.
¶ Dicebāt ergo ei. Vbi eſt ille? Ait. Neſcio. Adhuc inun Tex.
ctus/necdū ſpūaliter erat illuminat⁹. Predicabat autēꝫ
chriſtū:ſed quē predicaret ignorabat. Nā vt ſupra ille ait
hō:neſciens deū dicere/q: quaſi catecumin⁹ erat/⁊ doce
ri neceſſe habebat. ¶ Adducūt eū ad phariſeos q̄ cecus Tex.
fuerat. Erat aūt ſabbatū in die illa qn̄ lutū fecit Ieſus:⁊
aperuit oculos ei⁹. Iterū ḡ phariſei interrogabant eum
quō vidiſſet. Ille ḡ dixit eis. Lutū poſuit mihi ſuꝑ oc̄los
⁊ laui ⁊ video. Dicebāt ergo ex phariſeis quidā. Non eſt Sabba
hic hō a deo/q̄ ſabbatum nō cuſtodit. Non oēs hoc dice ti viola
bant:ſꝫ quidā. Iā em̄ inungebant̄/iam veritas eoꝝ cordi tio.
bus ſubrutilare incipiebat. Iſti ꝟo q̄ dn̄m reprehēdebāt
potius ceci erāt:nec inuncti erant/nec videbāt. Reprehē
debant em̄ dn̄m/ꝙ nō cuſtodiret ſabbatū:cū ipe ꝑpetuo
ab oi ſeruili ope vacaret:q: pctm̄ non fecit. Hoc eſt nāq;
ſpūaliter ſabbatū cuſtodire/feriatū eſſe a pctō:qḋ eſt op⁹
ſeruile:q: ois q̄ facit pctm̄/ſeru⁹ eſt pcti. Sꝫ illis iſta dicē Jo.viij.
tib⁹:alij q̄ iam illuminationi appropinquabāt/dicebant.
¶ Quō pōt hō pctōr hec ſigna facere? Et ſchiſma erat Tex.
inter eos. Schiſma grece latine ſciſſio. Sciſſi ergo erāt:q:
pars veritati aſſentiebat/⁊ pars falſitati applaudebat.
Chriſtus dies/inter lucē ⁊ tenebras diuiſus eſt. ¶ Dicūt Tex.
ergo ceco iterū. Tu q̄d dicis de eo q̄ aperuit tibi oculos?
Interrogāt quid de ſuo illuminatore ſentiret:vt occaſio
nem inuenirent qua eū de ſynagoga ꝓijcerent. Sed ille
q̄d de eo exiſtimaret cōſtanter aperuit. Ait em̄. ¶ Quia Tex.
ꝓpheta eſt. Necdū in corde illuminat⁹:ſed inunct⁹ tantū
neſcit dicere filiū dei:ſed cōfitet̄ ꝓphetam eſſe:nec tamē
errās ꝑ oia fallebat̄. Ipſe em̄ de ſe ait. Nō capit prophe Lu.xiij.
tā perire extra Hieruſalē. Et nemo ꝓpheta ſine honore/ Mat.
niſi in patria ſua. ¶ Nō crediderūt de illo ꝙ cec⁹ fuiſſet xiij.
⁊ vidiſſet/donec vocauerūt parētes ei⁹ q̄ viderat:⁊ inter Tex.
rogauerūt eos dicentes. Hic eſt filius veſter quē vos dici
tis/q: cecus nat⁹ eſt? Quō ergo nūc videt? Rn̄derūt eis
parētes ei⁹ ⁊ dixerūt. Scim⁹ q: hic eſt fili⁹ nr̄:⁊ q: cec⁹ na
tus eſt:quō nūc videt neſcimus:aut q̄s eius aperuit ocu
los neſcim⁹. Ipſum interrogate:etatē habet/ipe de ſe lo
quat̄. Videbant em̄ ⁊ ſibi ⁊ illi calūniā ſtrui:⁊ ideo dicūt
Scimus q: hic eſt filius noſter:⁊ q: cecus nat⁹ eſt. Si au
tem vultis ſcire quō nūc videat/ipſū interrogare debetis
q: etatē habet/olim loquit̄. Iuſte quippe pro infante loq̄
cogeremur:q: infans ꝑ etatē loqui rōnabiliter non pōt.
Hec aūt illos nō ob ignorātiā/ſed ob metū dixiſſe euāge
liſta oſtendit:cū ſubdit. ¶ Hec dixerūt parentes ei⁹:q: ti Tex.
mebant iudeos. Iam em̄ cōſpirauerāt iudei:vt ſi q̄s eū
profiteret̄ eſſe chriſtū extra ſynagogā fieret. Pro magno Cōpara
apud illos tūc tpis ducebat̄:ſi quem de ſynagoga eiecſ tio pul
ſent. Sicut em̄ modo homicide/vel adulteri/vel ceteris chra.
capitalib⁹ criminib⁹ rei ab eccl̄ia pellunt̄:ita tūc cōfeſſo
res chriſti a ſynagoga iudeoꝝ eliminabant̄. Hoc metue
bāt incurrere parētes ceci nati:ideoq; dixerūt. Ipſe de ſe
loquat̄. ¶ Vocauerunt rurſum hoiem qui cec⁹ fuerat ⁊ Tex.
dixerunt ei. Da gloriam deo. Gloriam deo dare eſt verita
tem de aliqua re quaſi preſente deo loqui. Sed iſti vole
bant/vt negaret chriſtum. Nam quid eſt aliud dicere da
gloriam deo/niſi nega donū quod accepiſti:cū certe hoc
nō ſit gloriā deo dare/ſed eum blaſphemare. ¶ Nos ſci Tex.
mus q: hic homo peccator eſt. Sic illū volebant dare glo
riam deo:vt (ſicut ipſi) diceret chriſtum peccatorē. Sed
ille vt neq; pateret calumnie: neq; veritatem ſubcelaret
non dixit:ſcio eum iuſtum/ſed reſpondit. ¶ Si peccator Tex.
eſt neſcio:vnū ſcio q: cecus cū eſſem modo video. Dixerunt
ergo illi Quid fecit tibi:quomō aperuit tibi oc̄los? Ille
qui toties interrogatus/toties reſponderat:iam quaſi
quodam tedio affectaret̄/propter illoꝝ duritiā ⁊ incre
dulitatem cū quadā aporia reſpondit. ¶ Dixi vobis iam Tex.
⁊ audiſtis/quid iterū vultis audire? Nūquid ⁊ vos vultis
eius diſcipuli fieri? Quia enim ipſe iam credebat/iā dn̄i
diſcipulus factus erat:ideo dicebat. Nunq̄d ⁊ vos ſicut
ego vultis

Digitized by Google

Tex. ego vultis in eum credere/ ⁊ diſcipulatui eius inhercre?
℄ Maledixerūt ei et dixerūt. Tu diſcipulꝰ illiꝰ ſis. Ma-
ledictū hoc veniat ſuꝑ nos xpianos. Si em̄ co: eorū itueā
ris/maledictū eſt: q: hoc maledicēris affectu ꝓtulerunt.
Si ꝟba ipa perpēdas: exoptabilis eſt benedictio. Quis
Tex. em̄ nō deſideret diſcipulus eſſe chriſti. ℄ Nos inquiunt
Moyſi diſcipuli ſumus. Fallunꝶ ſemetipſos decipiētes.
Nā ſi diſcipuli Moyſi eſſent/crederēt Moyſi annūtiāti
Joan.v. chriſtū: ⁊ cognoſcerent eū ꝗ ꝑ Moyſen ꝓnūtiatꝰ eſt. Sic
Tex. em̄ ait dn̄s. Si crederetꝫ moyſi/crederetꝫ ⁊ mihi. ℄ Nos
ſcimꝰ q: Moyſi locutꝰ eſt deus: hūc aūt neſcimus vn̄ ſit.
Deſpiciētiū ꝟba ſunt. Nā quō neſciebāt vn̄ eſſet: cū et vbi
natus fuiſſet ⁊ de qua tribu eſſet noſſent. Hinc ⁊ ſupra di-
xerūt. Sed hūc ſcimus vn̄ ſit. Tale ꝗd: ⁊ in libro regū legi
j.Regū mus. Cū em̄ Dauid adoleſcēs Goliā viris fortibꝰ formi
xvij. dabilē ſtrauiſſet ait Saul ad Abner. Cuius eſt iſte puer
Abner? Certe armiger eiꝰ fuerat/citharā corā eo crebro
ꝑcuſſerat: ⁊ nūc ꝗs eſſet iterrogabat. Quaſi em̄ nō agno
ſcebat/in ꝗ etatē adoleſcētis/⁊ habitū paſtoralē cōtene-
bat. Simili mō miſerādi hoīes dei filiū cernētes hoīem:
intātū cōteptibilē/⁊ nouiſſimū iudicabāt/vt dicerēt. Ne-
ſcimꝰ vn̄ ſit: cōſueto more hoīm: ꝗ quos abijciūt/neſcire ſe
Tex. dicūt. ℄ Rn̄dit ille ⁊ dixit. In hoc mirabile eſt: q: vos ne-
ſcitis vn̄ ſit: et apuit oculos meos. Tāꝗ diceret. Hic quē
vos neſcire vultis/latet humilitate/ꝓdiꝶ ſignoꝝ virtute.
Tex. Neſcitur vnde ſit: ⁊ ſicut deus cecos videre facit. ℄ Sci
mus aūt q: deus pctōres nō audit: ſꝫ ſi quis dei cultor eſt
et volūtatem eius facit/hūc exaudit. Tāꝗ inūctꝰ: ⁊ nec-
dū illuminatus loꝗtur: exaudit nāqꝫ deus etiā peccato-
res. Deniqꝫ exauditus eſt publicanꝰ/qui in tēplo dei a lō
Lu.xviij ge ſtans: ⁊ oculos in terrā dimittēs/pectuſqꝫ pugnis ꝑcu
tiens dicebat. Deus ꝓpitius eſto mihi pctōri. Qua cōfeſ
ſione ſic exauditus eſt: vt iuſtificatꝰ a tēplo rediret/ꝗ in-
iuſtus venerat ad tēplū. Exaudiunꝶ ergo vt dictū eſt pec
catores/ſi reſipiſcant/a pctīs ſi mala preterita lachrymis
Tex. abluant: ⁊ ex corde abnegāt ſe eſſe qđ fuerūt. ℄ A ſeculo
non eſt auditū q: aperuit quis oculos ceci nati: niſi eſſet
hic a deo nō pōt facere quicꝗ̄. Ingens fiducia/libera cō
ſtantia. Principes ſeuiebāt: ille indignatione eorū poſt-
poſita/cōfeſſus eſt veritatē. Quis em̄ alius tāta ⁊ talia
faceret/niſi deꝰ: Sed etſi ꝗ ſunt qui aliqn̄ fecerūt/ab ipo
vt facere poſſent habuerūt. Ipſe em̄ dixit. Sine me nihil
Tex. poteſtis facere. ℄ Rn̄derūt ⁊ dixerūt. In peccatis natꝰ
es totus. i. cū clauſis oculis. Improperāt em̄ ei/ꝙ ꝓpter
parentū pctā ſic natus ſit. Sed qui oculos aperuit/totū
ſaluauit: quiqꝫ foris illuminauit/ipſe cor illius ab omni
iniquitatis nubilo purgauit. In pctīs natus es totꝰ: ⁊ tu
doces nos. Ipſi certe eū interrogauerūt: ipſi coegerunt
vt diceret quid de chriſto ſuo illuminatore ſentiret: ⁊ nūc
cōfitentē arguunt: ⁊ de ſynagoga ꝓpellūt. Nā ſequitur.
Tex. ℄ Et eiecerūt eū foras. Illi ꝗdē eū eijciebāt/ſed chriſtus
ſuſcipiebat. Tūc magis meruit cognoſcere chriſtū: cū eie
Tex. ctus eſt de cōſortio inimicoꝝ chriſti. ℄ Audiuit nāqꝫ deꝰ
q: eieciſſent eū foras: ⁊ cū inueniſſet eū dixit illi. Tu cre-
dis in filiū dei? Sed ille qui eū tātū corporeis oculis vide
Tex. bat corde nōdū intelligebat: reſpondit. ℄ Quis eſt dn̄e/
vt credā in eū? Quibꝰ verbis oſtēdit iā dudū ſe paratum
cor ad credēdū habuiſſe/ſed in quē deberet credere igno
Tex. raſſe. ℄ Ait illi dn̄s. Et vidiſti eū: ⁊ qui loquiꝶ tecū ipe eſt
Iam dn̄s inūcti faciē lauat/iam cordis oculos illuminat
deniqꝫ ille lotus ⁊ illuminatꝰ/ſpūaliter reſpōdit. Credo
dn̄e. Sed hoc parū fuit. Nō ſufficit credere: quin etiā ꝓci
dens adoraret eū/ꝑ hoc quodāmodo cōteſtans deū cre-
dere quē adorabat. Sed inter hec ꝗd nobis ſupeſt ꝗ iſta
Ro.xv. legimus/ꝓpter quod etiā ſcripta ſunt? Queciqꝫ em̄ ſcri
pta ſunt (vt ait apl's) ad noſtram doctrinā ſcripta ſunt.
Quid igiꝶ nobis agendum eſt: niſi vt ea que in ſcriptu-
ris legimus/vel audiuimus/imitari ſatagamus? Mul-
tum eſt dicere vt imitemur Petrū apl'm cuiꝰ veſtigijs ma
re ſe calcabile ꝓbuit. Non igiꝶ Petrū: nō reliquos apl'os
nobis in exemplū ꝓponere neceſſe eſt: hūc ſaltē modicū
cecū iam bene illuminatū imitemur: quē nō truculento-
rū mine principū/nō catenus ꝑeſte cecitatis opprobriū:
nō ſolū ſibi: ſed ⁊ ſuis parentibꝰ terribilis/ac formidabi-
lis de ſynagoga eiectio: nō hec neqꝫ alia potuerūt ſeduce
re: ⁊ a confeſſione veritatis ſupprimere. Audiamꝰ ꝑdicā Cecꝰ pre
tem ⁊ bene ꝓfitentem: q: ſi ꝗs dei cultor eſt/⁊ volūtatem dicator
eius fecerit/hunc exaudit. Colamus ergo dn̄m/nō thu- effectꝰ.
ris vaporibꝰ/non tauroꝝ mugientiū iugulis: ſed gratiſſi
mis fidei ⁊ dilectionis victimis faciamꝰ volūtatē eiꝰ: hoc
eſt mādatū eius impleamꝰ: ⁊ timorē illius: ⁊ ſunctā ſpem
promiſſionū eiꝰ in mētibꝰ habeamꝰ: qm̄ beneplacitū eſt
dn̄o ſuꝑ timētes eum: ⁊ in eis qui ſperāt ſuꝑ miſericordia ps.cxlvij.
eius. Cui eſt honor ⁊ gloria in ſecula ſeculorum. Amen.

℄ Feria quinta. Luce. VII.

℄ In illo tempore: Ibat Ieſus in ciuitatē que
vocatur Naim: et ibant cum eo diſcipuli eius et
turba copioſa. Et reliqua. Require Homiliam
decimaſexta dn̄ica poſt feſtum Pentecoſtes.

℄ Feria ſexta. Ioānis. XI.

℄ In illo tempore: Erat quidam languens La-
zarus a Bethania: de caſtello Marie ⁊ Marthe
ſororum eius. Maria autem erat que vnxit dn̄m
vnguento: et extерſit pedes eius capillis ſuis cu-
ius frater Lazarus infirmabatur. Et reliqua. Ho
milia lectionis eiuſdem.

Inter omnia miracu
la ꝗ dei filius vt ſuā panderet diuinitatē ope-
ratus eſt/ſupereminet hoc ⁊ quaſi quēdā ob
tinet principatū/qđ circa Lazarū fecit. Et quidē ſingula
opera eius admiratione digniſſima ſunt. Quis em̄ non
venerabiliter admireꝶ: ꝙ claudi rectis greſſibꝰ inceſſe-
rūt: ꝙ mutis linguarū clauſtra ſoluta ſunt: ꝙ cecoꝝ diu
clauſa lumina/tactu ſacre manꝰ eiꝰ reſerata ſunt? Quis
hec ⁊ plura alia cōſiderans: nō diuinā potētiā ſtupēs ad-
mireꝶ? Sed hec oīa parua ad ingētē chriſti maieſtatē vi-
debanꝶ/niſi amicus eiꝰ Lazarus moreꝶ. Quē idcirco
mori ꝑmiſit: vt (cum nouo ⁊ omnibus ſeculis admirādo
ordine ſuſcitando) ſeſeqꝫ vite ,mortiſqꝫ dn̄m eſſe declara-
ret. Acceſſit etiā ad ſingularem dignitatē miraculi/ſpālē
meritū digniſſimi deſcriptoris. Nullus quippe aliꝰ oīm
euangeliſtarū hoc deſcripſit/ſed ſoli dilecto dn̄i Ioāni re
ſeruatū eſt: q: nimirū res tam vnica et tam egregia nullū
aliū ꝙ̄ dilectiſſimū chriſto virginē habere debuit relato-
rē. Verū qm̄ hec lectio ex maiore ſui parte per ſe clara eſt
et per ſingula expoſitione non eget/capitulatim magis
ꝙ̄ verbatim eā explanādā ſuſcepimus: vt ad ea ꝗ magis
neceſſaria ſunt veniamus. Deniqꝫ ſupra legiꝶ: ꝙ cū eſſet
dn̄s in tēplo: et in porticu: ꝗ Salomonis appellaꝶ doce-
ret: nō ferentes iudei ꝟba diuinitatis eius/ſuſtulerūt la-
pides vt lapidarēt eū: dn̄s vero inter manus ſe lapidare
volentiū illeſus exiuit de tēplo: ⁊ abijt trās Iordanē/vbi
prius fuerat Ioānes baptizās. Cū ergo ibi eſſet/īfirma-
batur Lazarus in Bethania: qđ erat caſtellū Marie et
Marthe ꝓximū hieroſolymis. ℄ Maria aūt erat ꝗ vn- Tex.
xit dn̄m vnguēto: ⁊ extерſit capillis ſuis pedes eiꝰ. Om̄
nūc tpīs plures erant huius noīs ne erremꝰ in noīe/oſtē- Opinio
ditur ex notiſſima actione. Ipſa em̄ eſt Maria ꝗ quōdā de mag-
(vt Lucas euāgeliſta narrat ſuperiꝰ) peccatrix veniens dalena.
pedes dn̄i perunxit/lachrymis rigauit: capillis detерſit/
ſicqꝫ multoꝝ criminū veniā a dn̄o ꝓmeruit. Miſerūt er-
go ad illū ꝗ abſens erat trās iordanē/nūtiātes ꝙ frater
illarū Lazarus infirmabaꝶ: vt tam ſibi ꝙ̄ fratri ſuccurre
ret/iſtas dolore/illū egritudine liberaret. Sꝫ videamus
ꝗd nūtiātes dixerūt. ℄ Dn̄e/ecce quē amas īfirmaꝶ. Nō Tex.

dixerūt veni vt lāguentē ſanas:nō hoc certe auſe ſunt di-
cere:ſufficiebat illis/ſi tātū noſceret ꝙ īfirmaref:ſciebāt
ei ꝙ nō deſereret quē amabat.Ecce iquiūt:quē amas in-
firmaf.Tāꝗ̃ dicerent.Satis eſt vt hoc noueris dn̄e:nec
opꝰ eſt vt ad nos veniēs fatigeris.Ibi ꝑcipe:⁊ hic qđ iuſ
Tex. ſeris fiet.¶ Audiēs aūt Jeſus dixit.Infirmitas hec nō
eſt ad mortē:ſꝫ ꝓ glĩa dei:vt glorificef filiꝰ dei ꝑ eā.Qua-
re dicis dn̄e ad mortē nō eſt:cū Lazarꝰ ineuitabiliter fit
mortuꝰ?Nouerat ⁊ hoc dn̄s:⁊ vt ſic fieret ip̄e voluerat:
ſed poſt mortē eū ſuſcitare decreuerat.Qđ ḡ rn̄dit:infir-
mitas hec non eſt ad mortē:tale eſt/ac ſi dicaf:mors hec
nō eſt ad mortē.Nō em̄ morif: vt ſicut ceteri hoīes mor-
tui:a morte teneaf:ſed vt mirabiliter reſuſcitef.Pro glĩa
Glĩfica dei:vt filiꝰ dei glĩficef ꝑ eā/ſubaudiēdū infirmitatē.Hec
tio chri- aūt glĩficatio nō ip̄m auxit q̃ ſumme ꝑfectꝰ eſt/⁊ ꝑficere
ſti quō nō nouit:ſed nobis ꝓfuit:quatenꝰ ꝑ hoc tātū miraculuꝫ
fiat. in eū crederemꝰ:⁊ eternā aīe mortē euaderemꝰ.Sꝫ videa
mus diligētius q̄d dixerit.Ait em̄.Pro glĩa dei:deide ad-
iūxit:vt glĩficef filiꝰ dei ꝑ eā.Ergo filiꝰ dei deꝰ.Hoc con-
tra hereticos q̃ dixerūt chriſtū nō eſſe natura deū:ſꝫ grā.
Vn̄ q̄dā illoꝝ dixit.Nō inuideo chriſto facto deo:ꝗ̄ ⁊ ego
Tex. fieri poſſum ſi volo.¶ Diligebat aūt Jeſus Marthā et
ſororē eiꝰ Mariā ⁊ lazarū.Ille lāguebat/ille dolebat:ſed
ſpem maximā habebat:q: diligebaf ab eo q̃ ⁊ dolētiū eſt
cōſolator:⁊ lāguētiū ſanator:ipſoꝝ etiā mortuoꝝ ſuſcita-
Tex. tor.¶ Vt ergo audiuit q: infirmabaf/tūc q̄dē manſit in
eodē loco duobꝰ diebꝰ.Noluit tunc dn̄s venire/diſtulit
ſanare/vt poſſet mirabiliꝰ reſuſcitare.Manſit ergo illic
donec quatriduū impleref.¶ Deniqꝫ poſt hec dixit diſci
pulis ſuis.Eamꝰ in Judeā iterū.Territi ſunt diſcipli ꝙ
audiebāt illū velle iterū in Judeā venire.Nouerāt cōſpi-
rationē immaniſſimā qua illū iudei ꝑſeq̄bāf/⁊ morti tra
Tex. dere laborabāt:idcirco dicebāt ei.¶ Rabbi/nūc q̄rebāt
te iudei lapidare:⁊ iterū vadis illuc?Rn̄dit eis q̃ huma-
nā rabiem timere nō poterat.Nōne duodecim hore ſunt
diei?Si q̄s ambulauerit in die nō offendit:q: lucē huius
mūdi videt.Si aūt ambulauerit in nocte/offendit q: lux
in eo nō eſt.Audierāt ſcī diſcipuli dn̄ꝫ in iudeā iterū vel-
le venire:ac formidātes ne bonꝰ magr̄ a iudeis cōprehen
deretur:quaſi cōſiliū ei dare/⁊ de incepto reuocare vole
bāt.Nō adhuc ꝑfecte itellexerūt diſpēſationē ꝓpter quā
venerat:ad hoc em̄ deꝰ hoīem induerat/vt ꝓ ſalute hoīꝫ
moreref.Sic ⁊ beatꝰ Petrus cū audiſſet dn̄m de paſſiōe
Matt. ſua loquentē/quaſi reuocare eū volēs/dixit.Abſit hoc a
xvi. te dn̄e/nō morieris.Cū ergo apl̄i dn̄o cōſulere quodam-
modo vellēt:redarguit eos dicens.Nōne duodecim ſūt
hore diei?Se ꝑfecto diē appellauit:qui eſt dies ex die/lu
Joā.viij mē de lumine:q̄ꝙ de ſe alibi dicit.Ego ſum lux mūdi.Et
vt ſe diē oſ̄tenderet/duodecim apl̄os elegit.De q̄bꝰ nūc di-
cit.Nōne duodecim ſunt hore diei?Ac ſi diceret.Vos qui
eſtis hore diei/quare ſic cōſiliū dare vultis.Hore diē ſe-
quunf:⁊ die moderāte ꝑagunf.Sed forte dicat aliquis.
Judas ex duodecim vnꝰ erat:nūq̄d ⁊ ip̄e hora diei erat
q̃ ip̄m diē tradidit ad mortē?Sꝫ q̄n hoc dn̄s dicebat:non
ip̄m Judā attēdebat/ſꝫ Matthiā in locū illiꝰ ꝓuiſum eli
gebat.Deniqꝫ iuda in locū ſibi debitū abeūte/electus eſt
Matthias apl̄s:⁊ ſic ꝑfectus māſit numerꝰ aplicꝰ.Chri
ſtus ergo dies eſt:⁊ q̃ in hac die ambulauerit/errare nō
poterit.Illi em̄ adheret q̃ dixit.Ego ſum lux mūdi:q̃ ſeq̄-
tur me nō ambulat in tenebris/ſꝫ habebit lumē vite.Nā
Tex. q̃ ſine hac luce eſt/errare pōt/ambulare non pōt.¶ Hec
ait:⁊ poſt hec dixit eis.Lazarꝰ amicus nr̄ dormit/ſed va-
do vt a ſomno excitē eū.Mortuꝰ q̄dē erat:ſed chriſto vi-
uebat.Nullus q̄ppe tāta facilitate poſſet aliquē excitare
a ſomno:quāta chriſtꝰ Lazarum reſuſcitare valebat a tu
mulo.Deniqꝫ ⁊ oēs defuncti(ſi potētiā dei cōſideres/a q̃
i.Theſ. in nouiſſimo ſunt reſuſcitādi)dormiētes poſſunt vocari.
iiij. Juxta qđ apl̄s dicit.Nolo vos ignorare fratres de dor-
i.Co.xv. miētibus.Et alio loco.Oēs q̄dē reſurgemꝰ:ſꝫ nō oēs im
Tex. mutabimur.¶ Dicūt aūt ei.Dn̄e ſi dormit ſaluꝰ erit.Si-
cut ꝟba dn̄i intellexerūt/ſic reſpōderūt.Si dormit inq̄ūt
ſaluus erit.Solet em̄ ſomnꝰ in egrotāte iuuene indiciū
eſſe ſalutis.Et dn̄s q̄dā dixerat de morte eiꝰ:illi aūt intel
lexerūt q: de dormitione ſomni dixerat.¶ Tūc dixit eis Tex.
Jeſus manifeſte.Lazarꝰ mortuus eſt:⁊ gaudeo propter
vos vt credatis:q: nō eram ibi.Lazarus lāguēs nō mor-
tuus fuerat nūtiatꝰ:ſed q̄d latere poſſet eū cuius oculis
oīa nuda ⁊ apta ſunt?Quō ignoraret mortē Lazari:qui
ip̄m Lazarū creauerat?Gaudebat igif ꝓpter diſcipulos
q̃ mirabanf ſic eū cūcta noſſe:nā ꝑ hoc verū deū certiꝰ et
manifeſtiꝰ eū eſſe credebāt.Licet em̄ iā crederēt:tn̄ talis
erat illoꝝ fides/q̃ adhuc ꝓficeret/q̃ miraculis edificata
creſceret.¶ Sꝫ eamus ad eū.Dixit ergo Thomas q̃ di- Tex.
citur didimꝰ ad cōdiſcipulos.Eamꝰ ⁊ nos ⁊ moriamur
cū illo.Quibꝰ ꝟbis verū ꝓdit amātis affectū.Amabant
q̄ppe apl̄i incōparabiliter dn̄m:q: eoꝝ vita ex illius ꝑſen
tia pēdebat/adeo vt aut cū eo viuere/aut certe cū eo mo
ri iocūdū haberēt.Eamus inq̄t ⁊ moriamur cū eo.Quia
videmꝰ inq̄t eū ad inimicos ꝓperare:⁊ ad mortē:neqꝫ a
tali cōſilio valemꝰ reuocare:eamꝰ ⁊ nos vt cū eo moria-
mur:ne poſt eius necē ⁊ deſerti ⁊ incōſolati remaneamꝰ. Tex.
¶ Venit itaqꝫ Jeſus ⁊ inuenit eū quatuor dies in monu
mēto habentē.Sic ipſe voluerat:ad hoc antea venire di
ſtulerat:vt illud quatriduanū impleref:⁊ glorioſius reſu-
ſcitaref.Sꝫ q̄m ea q̃ ſunt ad lr̄am ſatis patēt ꝑ ſe:ad inda
gandū myſteriū aſcēdamꝰ.Significaf ergo ꝑ hūc Laza-
rū pctōr aliq̄s:qui iā nō ſolū peccauit/verūetiā peccandi
ꝯſuetudinē recepit.Sꝫ fortaſſis aliq̄s tacitꝰ dicat.Quō
Lazarus typū pctōris gerebat/quē ſic dn̄s amabat?Sꝫ
ſolēt aliq̄n ſignificatiōes rerū ex cōtrario accipi.Deniqꝫ ij.Reg.xj.
Dauid rex ⁊ ꝓpheta/adulteriū in Berſabee vxore Vrie
admiſit:⁊ ip̄m fidelē ⁊ innoxiū militē ſuū/gladio filioꝝ
Amon interfecit.In quo facto ſi reſpicias hiſtoriā:quis
dubitet Vriā innocēter occiſum:merito iuſtitie ⁊ innocē
tie Dauid adultero ⁊ homicide ꝑferēdū.Sed ſi arcanuꝫ
interroges myſteriū:ꝑ Vriā diabolus/ꝑ Dauid ex cōtra-
rio intelligif chriſtꝰ.Veruntn̄ cū hoc nō idcirco merita di- Quatri
uerſarū partiū depciantf.Et ſepe videf nomē diaboli te- dui ſigni
terrimū auro ſcriptū:nomē ꝟo chriſti ſplēdidiſſimū attra ficatio.
mēto fedatū.Ergo ꝑ Lazarū vt ꝑmiſimus pctōr aliquis
figuraf.Amabaf a chriſto:q: chriſtꝰ ꝓ pctōribꝰ ſuā digna
tus eſt exhibere ꝑſentiā.Ip̄e em̄ dixit.Nō veni vocare iu
ſtos/ſꝫ pctōres.Querēdū nūc q̄d deſigneſ ꝑ q̄tuor dies:
quibꝰ mortuꝰ in ſepulcro iacebat.Oīs hō moriturus/na
ſcitur cū pctō originali.Hinc apl̄s dicit.Quia ꝑ vnū ho- Rom.v.
minē pctm̄ intrauit in mūdū/⁊ ꝑ pctm̄ mors.Hec eſt prīa
dies mortis/quā dedit origo ꝓpaginis.Deinde naſcēdo
adoleſcit hō:venit ad annos rōnis capaces:incipit in ſe
habere naturalē legē:quo docenf naturaliter hoīes:vt
qđ ſibi fieri nolūt/aliis nō faciāt.Sed ⁊ hāc trāſgrediun
tur:⁊ pati furtū nolūt/⁊ furtum faciunt/ecce altera dies
mortis.Acceſſit adhuc lex data per Moyſen.Precipitur
nāqꝫ ibi/nō occides/nō mechaberis/nō furtū facies/ho-
nora p̄rēꝫ tuū ⁊ matrē.Scripta eſt hec lex:ſꝫ ipſa q̄ꝫ cōtēni
tur:⁊ ſic iam quaſi tertia dies mortis.Poſt hec oīa venit
chriſtus/attulit euāgeliū/ꝑdicauit regnū/malefaciētibꝰ
minatus eſt gehēnā/bene viuētibꝰ vitā ꝓmiſit eternam.
Quid plura?Etiā euangeliū cōtēnitur:⁊ eſt quarta dies
mortis.Poſſunt ⁊ aliter hi quatuor dies exponi.Diximꝰ
nāqꝫ ꝑ Lazarū figurari pctōrem:qui iam mala peccandi
conſuetudine ⁊ deſperatiōe ſepultꝰ eſt.Ad cōſuetudineꝫ
vero pcti quarto quodā ꝓgreſſu ꝑuenif.Primo em̄ eſt ti-
tillatio in corde/ſecūdo cōſenſus/tertio factū/quarto cō
ſuetudo.Quidā em̄ cū illicita cogitatione pulſanf:ita eā
a corde repellūt/vt penitus nulla mala delectatione mo
ueanf.Quoſdā delectāt quedā:ſed nō adducunf vt ꝯſen
tiant ad delectationē:accedit cōſenſus:⁊ ſic in opꝰ erūpi
tur.Jam factū in cōſuetudine vertif:⁊ implef illud mor
tis quatriduū:⁊ quaſi quedā fit deſperatio vt dicaf:iam
fetet;quatriduanꝰ em̄ eſt.¶ Marthe ergo vt cognouit Tex.

Digitized by Google

q: Jeſus venit/occurrit illi. Maria aũt domi ſedebat. Di
xit ergo Martha ad Jeſuz. Dñe ſi fuiſſes hic/frater me⁹
nõ fuiſſet mortu⁹: ſʒ ⁊ nũc ſcio: q: quecũq; popoſceris a deo
dabit tibi deus. ❡ moderatis ꝟbis vtriq; ita rẽperãter
dolet interitũ fratris. Nõ eñ dixit. Rogo te vt ſuſcites eũ
ſed tãtũ ſcio: q: quecũq; popoſceris a deo/dabit tibi deus.
Tãq̃ diceret. Certa quidẽ ſum: q: potes: ſcio potentiã in
te eſſe indeficientẽ/ſed ſi vis facis. Non ergo preſumo te
Tex. petere vt facias: q: neſcio ſi velis. ❡ Dicit ei Jeſus. Reſur
get frater tu⁹. Dicit ei Martha. Scio q: reſurget in reſur
rectione in nouiſſimo die. Dñs quidem in preſenti fratris
reſurrectione pmittebat: ſed Martha de ea reſurrectio/
ne qua oẽs hoies reſurrecturi ſunt: eum dixiſſe putabat.
Uiderat certe crebro dñm mortuos ſuſcitaſſe: ſʒ tãtũ erat
quãtũ nec ipſa fides auſa eſt rẽtare. De illa reſurrectione
Tex. ſecura erat: de hac aũt incerta manebat. ❡ Dicit ei Jeſ⁹.
Ego ſuz reſurrectio ⁊ vita. Ac ſi diceret. Quare dubitas
nũc fratrẽ poſſe reſurgere: cũ ego qui ſum reſurrectio ⁊ vi
ta illũ reſurrecturũ promittã? Per quẽ reſurget qñ reſur/
recturi ſunt ⁊ ceteri hoies: p eũ põt ⁊ mõ reſurgere. Ipſe
ergo eſt reſurrectio ⁊ vita: q: per eũ reſurgim⁹ a pctõ/vt
Tex. viuam⁹ iuſtitie. ❡ Qui credit in me: etiã ſi mortuus fue
rit viuet: hoc eſt ſi mortuus fuerit in carne/viuet ſpiritu.
Nõ eſt eñ deus mortuoꝝ. De morte eñ corporis hic loq
tur. Quicũq; eñ in chriſtum credit: ⁊ ſm qð credit viuit/
etiã ſi carne moriat/vniuerſale cũctoꝝ hoim pſoluẽdo: vi
Tex. uit tñ in aia chriſto/qui vita eſt aie inherendo. ❡ Et ois
inqt/qui viuit ſubaudiẽdo in carne/⁊ credit in me/ et ſi
mortuus fuerit ad tps morte corporis/nõ moriet in eter/
Tex. nũ ppter vitã ſpũs ⁊ imortalitatẽ reſurrectionis. ❡ Cre
dis hoc? Sciebat hoc quẽ nil latere põt q crederet: ſʒ cõ/
Rom. x. feſſionẽ qua ſaluaret querebat. Corde eñ credit ad iuſti
Tex. tiã: ore aũt ꝯfeſſio fit ad ſalutẽ. ❡ Ait illi. Utiq; dñe. Ego
credidi: q: tu es chriſt⁹ filius dei viui: qui in hunc mũdum
veniſti. Cũ ergo credidit eũ filiũ dei: credidit vitã ⁊ reſur
rectionẽ: quodq; ois qui in eũ crederet/in eternũ nõ mo/
riet. Nã ſupra dñs vtrum hoc crederet/interrogauerat.
Tex. ❡ Et cũ hec dixiſſet: abijt ⁊ vocauit Mariã ſororẽ ſuam
ſilentio dicens. Magiſter adeſt ⁊ vocat te. Silentiũ hic
ſuppreſſam vocẽ dixit. Magiſter adeſt ⁊ vocat te. Illa vt
audiuit ſurgit cito/⁊ venit ad eũ. Nõdũ eñ venerat Je
ſus in caſtellũ: ſed erat adhuc in loco illo vbi occurrerat
ei Martha. Judei igit qui erant cũ ea in domo ⁊ cõſola/
bant eã/cũ vidiſſent Mariã q: cito ſurrexit ⁊ exijt: ſecuti
ſunt eã dicẽtes: q: vadit ad monumẽtũ vt ploret ibi. Pu/
tantes eñ iudei q ad ipſam cõſolandã cõuenerant/q ad
fratris tumulũ pperaret/lachrymis ſolatiũ queſitura: et
dolori ſuo fletib⁹ ſatiſfactura: ſecuti ſunt eã/diuina id agẽ
te puidentia: vt plures tã preclarũ miraculũ quatridua
ni mortui reſurgẽtis cernerent/ſicq; in chriſtũ crederent.
Tex. ❡ Maria ergo cũ veniſſet vbi erat dñs: vidit eũ ⁊ ceci/
dit ad pedes eius/dicẽs. Dñe ſi fuiſſes hic frater me⁹ nõ
fuiſſet mortuus. Ac ſi querat dicẽs. Dũ nobiſcũ pſens fui
ſti/nõ mors/nõ infirmitas aliqua nobis appropinquare
auſa fuit: apud quos vitã hoſpitari nouerat. At vbi ab/
ceſſiſti/affuit inuidia/morſq; fratrẽ noſtrũ ⁊ adhuc poſi
tũ in ſeculo/acerbo funere rapuit: q ſi tu affuiſſes/amic⁹
Tex. tuus Lazarus mori nõ potuiſſet. ❡ Jeſus ergo vt vidit
eã plorãtẽ/⁊ Judeos q cũ ea venerant plorantes/infre/
muit ſpũ/⁊ turbauit ſemetipm ⁊ dixit. Ubi poſuiſtis eũ?
O fremit⁹ pietatis: o turbatio turbatoꝝ ſublatura me/
ſtitiã ⁊ eternã prorogatura letitiã. Turbauit ergo ſemet/
ipſum dñs ptãte: q: null⁹ alius poterat eũ turbare. Tur/
batus eſt q: ipſe voluit: ſicut mortuus eſt/q: mortẽ ipe ad
ſe venire pmiſit. Sʒ magnũ aliqd in hac ſua innuit ꝑtur/
batione. Diximus ſupra p Lazarũ quatriduanũ/pctõrẽ
ſignificari deſperatũ: ⁊ longa peccati cõſuetudine quaſi
mole ſepulcri depreſſum/ac mala opinione fetentem et
rabidũ. Suſcitaturus eũ chriſtus infremuit et turbauit
ſe: vt oſtendat eum qui talis eſt ꝑturbari ⁊ ingemiſcere

debere: atq; itimo cordis rugitu fremere: ⁊ attẽdere q fe/
cit: ⁊ ſic ſecũ agere. Quid mihi miſero contingit: dimiſſa
erãt mihi in baptiſmo oia pctã: ſed ecce poſt lauacrũ ſan/
ctũ peius ſordidatus ſum: poſt medicinã grauius vulne/
ratus/peccaui grauiter: ſʒ nec vnq̃ peccatis meis termi/
nũ ponere volui: ⁊ ſemp me dei clemẽtia ad pniam expe/
ctauit/⁊ peccantẽ ſtatim punire noluit: tñ ego miſerrim⁹ Moralitas vtilis.
et eternis cruciatib⁹ dign⁹/eius mãſuetiſſimã lenitatem
ſemp nouis atq; recẽtib⁹ ſceleribus irritare nõ verebar.
Quãdo iſta peccator ſecũ plangit: iam fremit ⁊ turbat
in eo chriſtus. Ad hoc eñ nunc fremuit: vt doceret pctõ/
rẽ fremere ⁊ pctã ſua accuſare debere: ſi vult ad vitã aie
redire. Ubi inqt poſuiſtis eũ? Nunqd ignorabat vbi poſi
tus eſſet/quẽ reſuſcitare volebat. Sed interrogat: vt oſtẽ
deret ſolũ ea ſe cognoſcere q iuſta ⁊ ſctã ſunt: pctõrẽ vero
ignorat: q: reprobat. Uñ adẽ poſt pctm̃ d. Ubi es? Et re/ Gen. iij.
probis in iudicio dictur⁹ eſt. Neſcio vos vnde ſitis. Quid Luc. xiij.
eſt eñ dicere neſcio vos/niſi vos in luce iuſtitie nõ agno
ſco. ❡ Dicunt ei: dñe veni ⁊ vide: hoc eſt miſerere. Uide/ Tex.
re nũq̃ eius miſereri eſt. ❡ Et lachrymatus eſt Jeſus: q: Tex.
fons pietatis erat. Sed ille lachryme inexplicabile gau/
diũ erãt pariture. Hinc pulchre Seduli⁹. Lachrymis im
pleuit amicũ/maieſtate deũ. Flebat eñ eũ pro parte hu/
manitatis/quẽ reſuſcitare poterat p potẽtiã diuinitatis.
Lachrymatus eſt etiã dñs ea de cauſa qua ſuperius fre/
muit ⁊ turbat⁹ eſt: vt pctõres doceret fletib⁹ ⁊ lachrymis
indigere profuſis. ❡ Dixerũt ergo iudei. Ecce quõ ama Tex.
bat eũ. Quidã aũt ex ipſis dixerũt. Nõ poterat hic q ape
rit oculos ceci nati facere vt hic nõ moreretur? Poterat
hoc certe dñs: ſed pmiſit vt Lazarus morerer: quatenus
maiore miraculo ſuſcitaret. Jeſus aũt iterũ fremens in
ſemetipſo/venit ad monumẽtũ: erat aũt ſpelũca/⁊ lapis
ſuppoſitus erat ei. Per lapidẽ q mortu⁹ pmebat: figura/
tur lex qua pctõr reus cõdẽnat. Et bene lex p lapidẽ acci
pitur: q: in lapideis tabulis ſcripta fuit: mortu⁹ ergo ſub
lapide/reus eſt ſub lege. Nã hi qui bene viuunt/ſub lege
nõ ſunt: qñ iuſto lex nõ eſt poſita: ſed iniuſtis ac pctõrib⁹.
Hunc lapidẽ dñs iuſſit remoueri: qñ gratiã ſancti euãge i. Tim. i.
lij iuſſit per totũ orbẽ predicari. ❡ Dicit ei Martha ſoror Tex.
eius qui mortuus erat. Dñe iam fetet: quatriduanus eñ
eſt. Jã quaſi deſperabat potiuſq; timebat remoto lapide
fetorẽ excitari/q fratrẽ poſſe reſuſcitari. ❡ Dicit ei Jeſ⁹. Tex.
Nõne dixi tibi: q: ſi credideris videbis gloriã dei: cum vez
quatriduanũ ⁊ fetidũ ſuſcitauero. Sed ⁊ cũ deſperatus
aliquis a ſepulcro pctõꝝ eripit/dei potentia ab intuenti/
bus pdicat: q: vbi abũdauit iniquitas/ſupabundat gra/ Tex.
tia. ❡ Tulerũt ergo lapidem. Jeſus aũt eleuatis ſurſum
oculis dixit. Pater gratias ago tibi qñ audiſti me. Ego
aũt ſciebã q: ſemp me audis: ſed ppter ppłm qui circum/
ſtat dixi: vt credãt q: tu me miſiſti. Quib⁹ ꝟbis qd aliud
q gloriã dei patris in hoc/vt in alijs operibus reqrebat.
Nã q: p humanitatẽ minor erat patre/ab illo Lazari qre
bat reſuſcitationẽ: atq; ab eo ſe dicebat exauditũ: et hoc
ppter/circũſtantẽ turbã: vt eũ vel ſic crederent dei filium
et ab eo miſſum: qñ patrẽ filij cõpellebat affectus. Jam
inferi turbabant/iaʒ ſub pedib⁹ dñi reſeratus patuit in/
fernus. Omnes mortui expectabãt nomina ſua vocari.
❡ Clamabat ergo Jeſus voce magna/dicẽs. Lazare ve Tex.
ni foras. Uno noiatim vocato/ceteri recepti ſunt. Sed
quãta in huius mortui reſuſcitatione facta eſſe dicũtur:
fremuit dñs/fleuit/turbatus eſt/voce magna clamauit:
q: vez difficile ⁊ cũ clamore a pctĩ morte reſurgit: quẽ mo
les male cõſuetudinis premit. ❡ Et ſtatim pdijt q fue/ Tex.
rat mortuus: ligatus manus ⁊ pedes inſtitis: ⁊ facies ei⁹
ſudario erat ligata. Dicit eis Jeſus. Soluite eũ et ſinite
abire. Potuit quidẽ dñs quẽ vellet mortuũ ſine clamore Tropologia pulcherrima.
reſuſcitare: ſed noluit ſecreti grã ſacramẽti. Ad magnam
eñ vocẽ dñi ſurgit mortuus: quãdo magna dei grã reſi/
piſcit peccator. Prodit de monumẽto qñ cõfitet peccata
ſua: ſed tñ adhuc ligat⁹ eſt/adhuc re⁹ nec ſuis virib⁹ ab/

Digitized by Google

ſolui pōt. Precipit ergo dñs diſcipulis vt eũ abſoluãt/ et abire ſinant: q2 ipſis ⁊ reliquis miniſtris ſctē eccl'ie et ſucceſſoribus eoꝝ/ data eſt ptās dimittendi pctā. Ait enim.
Matt. xviij. Queciiq3 ſolueritis ſup terrã: erũt ſoluta ⁊ in celo. Simul etiã cõmēdata eſt hoc loco vnitas chriſti ⁊ eccl'ie. Quia etem̄ chriſt⁹ caput eſt ⁊ eccl'ia corp⁹ ei⁹: chriſt⁹ ſuſcitat/ diſcipuli ſoluũt: vt liq̃de monſtret: nemine3 ſine vnitate fidei catholice/ poſſe a pctōꝝ morte ſuſcitari. Sane nō eſt omittendũ q᷑ in ſctō euãgelio/ tres tãtũ mortuos reſuſcitaſſe dñs legitur. Plures quidē reſuſcitaſſe mortuos nō
Joã. xx. dubitat: q᷑m quidē beatus Joãnes dicit. Multa alia ſigna fecit Jeſus in cõſpectu diſcipuloꝝ ſuoꝝ/ que nō ſunt ſcripta in libro hoc. S3 tres tãtũ referunt certi cauſa myſterij.
Lu. viij. Deniq3 ſuſcitauit filiã archiſynagogi/ adhuc inter domeſticos parietes cõſtitutã/ nec pmiſit ſecũ queq̃ intrare/ niſi Petrũ/ Jacobũ/ ⁊ Joãnē/ ⁊ prē3 ⁊ matrē puelle. Suſcitauit etiã filiũ vidue mulieris/ extra portã ſue ciuitatis delatũ/ multis corã poſitis ⁊ cernētib⁹. Suſcitauit pterea Lazarũ iam ſepultũ/ iã fetidũ. Iſta tria genera mortuoꝝ ſignificãt tria genera hoi3 pctōꝝ: quos ⁊ hodie ſuſcitat chriſtus.
Tria genera peccatorum notant. Nã p filiã archiſynagogi q̃ intra domũ paucis vidētib⁹ reſuſcitata eſt: deſignant hi q̃ pctm̄ intus in cõſciētia clauſum habēt: ⁊ necdũ ad opus erũpũt. Verbi grã. Cũ motus eſt aliq̃s mala cõcupiſcentia/ deliberat ſi adſit facultas implere q̄ð illicite ↄcupiuit: iã mortuus eſt/ ſed intra domũ clauſus eſt. Dicit enim dñs. Qui viderit mulierē ad cõcupiſcēdã eam: iam mechat⁹ eſt eã in corde ſuo. Necdũ corpe ad eam acceſſit: ſed corde cõſenſit: mortuus iam eſt: ſed nōdũ elatus eſt. Hic ſi aliqñ diuina inſpiratione rephenderit malã cõcupiſcētiam ponit nequã cõſenſum: reuiuiſcit ad ſalutē in ſecreto cogitationis. Sunt alij q̃ poſt cõſenſum ad perpetrãdũ facinus exeũt: ⁊ quaſi mortuus de latebris animi profertur. vt q̄ð latebat in ſecreto/ appareat in publico. Sed hi tales plerũq3 diuinit⁹ admoniti cõuertunt: et ad vitã anime reſuſcitant. Sunt pterea nõnulli qui faciēdo q̄ð malũ eſt/ etiã ſe mala cõſuetudine implicãt: adeo vt ipſa mali cõſuetudo nō pmittat eos intelligere malũ eſſe q̄ð faciũt: ⁊ nõnũq̃ defendũt malũ q̄ð agunt: iraſcunt cũ rephendunt. Hi quaſi iam ſepulti: ⁊ ingenti mole .i. pondere male cõſuetudinis obruti ſunt. Ad hos quippe dignatur dñs venire occulto ſue miſericordie inſtinctu: ſi tñ habuerint ſorores .i. ſpũales anime virtutes/ quarũ interuētu poſſunt reuocari ad vitã. Verũ quandã oſtēdit dñs difficultatē cũ fremit ſpũ/ cũ turbat ſeipſm/ cũ clamat voce maxima vt oſtendat/ q᷑ magne obiurgationis clamorib⁹ op⁹ eſt aduerſus eum/ qui in peccãdi cõſuetudine durauerit. Nō ergo de his deſperandũ eſt. Ad voce3 nãq3 dñi cõtremuit infirmus/ ſurrexit quatriduanus mortuus: liberatus eſt peccator/ etiã a cõſuetudine cõmittēdi reat⁹. Sed prius eum intrinſecus p ſeipſm viuificat: poſtea p ſacerdotũ miniſteriũ abſoluit: nullus q̃ppe pctō: abſoluēdus eſt anteq̃ per dignã pniam correctus ⁊ intrinſec⁹ appareat
Tex. viuificat⁹. ¶ Multi aũt ex iudeis q̃ venerãt ad Mariã ⁊ Marthã: ⁊ viderũt q̃ fecit/ crediderũt i eũ. Facto tã glorioſo ⁊ cũctis ſeculis pdicando miraculo: nō oēs/ ſ3 multi iudeoꝝ crediſſe dicunt.
Fides chriſti pbatur. Quo loco duriſſima infidelitas ⁊ cõuertibilis in malo prinacia nota eſt. Et reuera tãtũ erat pctm̄ illoꝝ: vt aliter nō poſſent digne fidem chriſti ſuſcipere/ niſi prius filiũ dei interficerent. Hinc pſ. Imple facies eoꝝ ignominia: ⁊ querent nomē tuũ dñe. Pri⁹ eñi cõfuſiōe ⁊ ignominia repleti ſunt: cũ poſt chriſti aſcēſionē audiētes apl'os eius reſurrectionē pdicãtes: ceperũt erubeſcere ⁊ ppendere quãtũ ſcelus in nece ſaluatoris admiſiſſent: ſicq3 nomē eius queſierũt cũ pculſi timore apl'is dixerũt. Quid faciem⁹ viri fratres/ indicate nobis.
Act. ij. Quib⁹ beatus Petrus. Pniam inq̃t agite/ ⁊ baptizetur vnuſq̃ſq3 veſtrũ in remiſſionē pctōꝝ. Sic eñi añ ſecula decreuerat vt morte ſua illũ q̃ habebat mortis imperiũ .i. diabolũ deſtrueret: ipſoſq3 mortis ſue miniſtros mortuus ſibi ſubiugaret. Quocirca nos inſigni mortis triũphatori gratias digniſſima exultatione ſoluam⁹: illũ diebus ⁊ noctib⁹ laudũ preconijs extollamus: precipue miſericordiã illius imploremus: quatenus nos ita ſuis per omia faciat obedire mãdatis: quo nullo in nobis regnãte peccato: ipſi mēte et deſiderio adherere: atq3 ad gaudiũ beate viſionis mereamur feliciter peruenire.

¶ Sabbato. Joãnis. VIII.

¶ In illo tempore: Dicebat Jeſus turbis iudeorum. Ego ſum lux mundi. Qui ſequitur me: non ambulat in tenebris: ſed habebit lumen vite. Et reliqua. Homilia lectionis eiuſdem.

Poſtquã dñs ⁊ redemptor noſter mulierē in adulterio dephēnſam a ſeuitia iudeoꝝ ſe lapidare volentiũ eripuit/ ⁊ a reatu adulterij miſericordiſſime abſoluit: ne alicui fortaſſis in dubiũ veniret: vtrũ nã is quē verũ hoiem putabãt poſſet pctã dimittere: dignat apertiſſime q̃s ſit ex diuinitatis potētia demõſtrare. Ait eñi. ¶ Ego ſum lux mũdi. Tex.
Lux q̃ppe erat icõprehēſibilis ⁊ incircũſcripta diuinitas que ſub velamine aſſumpte carnis latebat: cuius auctoritate huic mulieri ⁊ cuicumq3 volebat pctã dimittebat. Hec eſt illa vera lux q̃ illuminat oēm hoie3 venientē in hũc Joan. i.
mũdũ: dei ve3 ſapiã q̃ de illo lumine eterno ⁊ indeficiēti proceſſit. Cuius ſplēdorē humana fragilitas aliter ſufferre nō potuiſſet/ niſi ſe illa ſicuti nube carnis circũdediſſet per quã veluti p lucidiſſimũ ſpeculũ diuine huius luminis claritatē humanis mentib⁹ innoteſceret. Ergo purganda eſt interioris hominis acies: ⁊ ab omni vitiorũ labe quaſi humore noxio immunis cuſtodienda: vt veri huius luminis aſpectu digna reddat. ¶ Qui ſequit me nō Tex.
ambulat in tenebris: ſed habebit lumē vite. Ac ſi verbis alijs manifeſti⁹ diceret. Qui in preſenti meis iuſſis obſequitur/ ⁊ mea inquãtũ ſufficit exēpla imitatur: in futuro nō timebit tenebras eterne dãnationis: ſed lumine vite eterne perfruet: vbi ſublato metu mortis/ de ſola dabit perēnitate gaudere. He ſunt metuēde tenebre omi nocte teteriores: nec oculis exteriorib⁹ q̃bus alba ⁊ nigra videmus: ſed interiorib⁹ quib⁹ iuſta ⁊ iniuſta diſcernimus quib⁹ nō corporeas et viſibiles formas aſpicim⁹/ ſed veritatē intelligibiliter cõtēplamur.
Lux ſpiritualis exponit. ¶ Rñderũt ei Phariſei Tex.
Tu de teipſo teſtimoniũ phibes: teſtimoniũ tuũ nō eſt verũ. Sic iſta rñdent tãq̃ ſolus ipſe teſtimonium phiberet: atq3 verũ nō eſſet eius teſtimoniũ: cũ ↄtra: q2 anteq̃ veniret dñs ⁊ p carnē viſibilis appareret/ multos teſtes pmiſit: ⁊ quaſi lucernas ſpũ phetie accēdit: q̃ eius natiuitatē/ paſſionem/ reſurrectionē ⁊ aſcenſionē pdixerũt. Ex q̃bus pcipuus ⁊ magn⁹ fuit Joannes baptiſta: cuius magnitudinē ipſe ſaluator atteſtat/ dicēs. Inter natos mulierũ nō ſurrexit maior ⁊c. Et alibi idē dñs eũdē lucernã Mat. xi. Joã. v.
vocat dicens. Ille erat lucerna ardēs ⁊ lucens. Hic ergo teſtimoniũ dño nr̃o Jeſu chriſto phibuit dicēs. Ego vos baptizo: ſ3 q̃ poſt me venit fortior me eſt: cui⁹ nō ſũ dign⁹ corrigiã calciamēti ſoluere. Sed iudei iſta nō attēdētes: et horũ facti immemores: quaſi ſolus ſibi teſtimoniũ daret dicebãt. Tu de teipſo teſtimoniũ phibes: teſtimoniũ tuũ nō eſt verũ. S3 audiam⁹ q̃d eis dñs rñderit. ¶ Et ſi ego Tex.
teſtimoniũ phibeo de meipſo/ teſtimoniũ meũ eſt verũ: q2 ſcio vnde veni ⁊ quo vado. Quib⁹ verbis ſe ſimul ⁊ deũ patrē oñdit: cui oēm gloriã dabat vnigenit⁹ fili⁹. Si inq̃t ego phibeo teſtimoniũ de me/ verũ eſt meũ teſtimoniũ: q̄ð patris teſtimonio cõfirmat. Scio eñi vnde veni: q2 ab eo miſſus ſum: et quo vado: q2 peracto myſterio mee incarnationis reuertar ad patrē. Non autē qñ ad nos venit patrē deſeruit: nec rurſum quando ad patrē redijt terras. Neq3 enim tale lumen eſt chriſtus/ quod locis tēporibuſq3 comprehendatur: ſicut ſol iſte corporeus qui non poteſt accedere ad occidentē niſi recedat ab oriente. Nō

Joan. .ſ. ita de illo vbo lumine qd eſt chriſt⁹ ſentiendū eſt: qd vbiqꝫ
totū eſt/ qd vbiqꝫ ineffabiliter lucet. Ipe enim alibi dicit.
Deū nemo vidit vnq̄. Unigenit⁹ fili⁹ q eſt in ſinu pr̄is ipe
enarrauit. In terris loqbat̄ ⁊ apud patrē ſe eſſe dicebat:
Matt. xxviij. ſed ꝑ aſcēſionē iā receſſurus de mūdo ꝓmiſit fidelib⁹/ di
cens. Ecce ego vobiſcū ſum oīb⁹ dieb⁹/ vſqꝫ ad cōſumma
tionē ſeculi. Uerū igit̄ erat teſtimoniū quod de ſe ꝑhibe
Tex. bat: q: a patre miſſus eius teſtimoniū habebat: atqꝫ hoc
impleto eo quo venerat redibat. ¶ Uos ſm carne iudi
catis: ego nō iudico quēq̄. Hoc de primo eius aduentu
accipi debet. Duo em̄ ſunt dn̄i aduēt⁹. Primus miſericor
Aduēt⁹ duo. dic: ſcd̄s iudicij: ille pactus eſt/ iſte in fine ſeculi futur⁹ eſt
Si em̄ primo dn̄s iudicare veniſſet/ oēs puniēdos repe
riſſet. Prius ergo ꝓroganda erat miſericordia/ poſt iudi
ciū exercendū. Quia et pſ. dixit. Miſericordiā ⁊ iudiciū
cātabo tibi dn̄e: prius miſericordiā/ poſt iudicium ſe dixit
dn̄o cātaturū. Per hanc miſericordiā factus eſt ꝓ hoīb⁹
homo/ opprobria/ irriſiones/ ſputa/ flagella/ ⁊ poſtremo
ipſam crucē ſuſtinuit vt hoiem ꝑditū ſaluaret. De hoc er
Tex. go primo ſuo aduētu: quo miſericorditer venerat genus
humanū redimere ait. ¶ Ego nō iudico quēq̄. Nam de
ſcd̄o quo iudex venturus eſt ſubiūgit. Et ſi iudico ego: iu
diciū meū verū eſt. Un̄ aūt verū eſſet iudiciū eius/ aperit
cū ſubdit. Quia ſolus nō ſum: ſed ego ⁊ q miſit me pater
id eſt incarnari me conſtituit. Miſſio em̄ iſta incarnatio
eſt. Miſſus ergo a patre filius fuerat: ſed a patre non re
ceſſerat. In mūdū naqꝫ venit ꝑ humanitatē/ ſed māſit cū
patre per coeternā illius diuinitatē. Inde ergo verū erat
Tex. iudiciū eius: q: ipſe ver⁹ erat dei filius. ¶ Et in lege inq̄t
Deuter. xvij. veſtra ſcriptū eſt. Quia duoꝝ hoīm teſtimoniū verū eſt.
In lege veſtra inq̄t ſcriptū eſt: in lege que vobis data eſt.
Sic quotidie dicim⁹ orātes. Panē nr̄m. i. quē nobis dari
expoſcim⁹. Querēdū vo/ quō duoꝝ hoīm teſtimonium
verū ſit/ nunq̄d illi duo falſi teſtes nō fuerūt/ qui in paſ
ſione dn̄i falſum teſtimoniū ꝓtulerūt? Aut nūq̄d illi duo
preſbyteri etiā falſi teſtes fuerūt: q in ipſo libro Danielis
Dan̄. xiij. cōtra Suſannā caſtiſſimā/ falſi criminis teſtimoniū tule
rūt? Sꝫ hoc mō cū in lege diceret̄: in ore duoꝝ vel triū ſta
bit oē vbū: trinitatꝭ cōmēdatū eſt myſteriū: q etiā Suſan
ne caſtitatis intus in cōſciētia ſuo teſtimonio ſuffraga
bat̄/ cū a duob⁹ p̄ſbyteris falſo accuſabat̄. Et eſt ſenſus.
Si duoꝝ hoīm teſtimoniū verū eſſe veſtra lex approbat:
q nōnūq̄ falſum dicere poſſunt: ⁊ ſi nō ſtudio mētiēdi: tn̄
errore decepti/ dū putāt vera eſſe q falſa ſunt. Si ergo ho
rū teſtimoniū improbare vel reijcere nō audetis: qua ra
tione meū ⁊ dei patris ⁊ ſpūſſcti teſtimoniū/ qd ſūma ve
Tex. ritate ſtabilitū eſt/ verū nō eſſe dicere p̄ſumitis? Accipite
potius nr̄m teſtimoniū/ ne ſentiatis iudiciū. ¶ Ego ſum
q teſtimoniū ꝑhibeo de meipo. Ipe de ſeipſo teſtimoniū
ꝑhibet: nec reqrit aliū teſtē q̄ ſeipm: q: oia nouit etiā an
teq̄ ſiāt: ⁊ quicq̄d ex quo fonte ꝓcedat euidētiſſime cōſi
derat. Oia em̄ nuda ⁊ apta ſunt oculis eius: nec ab aliq
Tex. reqrit qualis ſit vita ſinguloꝝ: q iudex eſt oim hoim: qꝫ
reddet vnicuiqꝫ ſm opa ſua. Sequit̄. ¶ Et teſtimonium
perhibet de me q miſit me pater. Nō ſolus inq̄t de me te
ſtimoniū ꝑhibeo: q: pater q miſit me/ ipſe teſtimoniū red
Tex. det mihi. Sed iudei vba chriſti carnaliter accipiētes/ pa
trē chriſti carnaliter intellexerūt/ ideoqꝫ dixerūt. ¶ Ubi
eſt pater tuus? Uidebāt naqꝫ in aꝑto hoiem: ſꝫ nō intelli
gebāt in occulto deū. Ubi inquiūt eſt pater tuus? Audi
uimus aūt te dicētē/ q: nō eſſes ſol⁹: ſꝫ q te miſit pr̄/ tecū
Tex. eſſet: te aūt ſolū videm⁹/ patrē tecū videre nō poſſumus.
Oſtēde ergo nobis patrē tuū. ¶ Et dn̄s. Neqꝫ me ſcitis
neqꝫ patrē. Ac ſi diceret. Si vultis vt patrē vobis oſtēdā
quaſi me iā ſciretis: ſed adhuc neqꝫ me ſcitis: neqꝫ patrē
Una eſt cognitio dei. meū. Nā q: me ignoratis: idcirco meū patrē ſcire nō po
teſtis. Prius eſt vt me cognoſcatis/ ⁊ tunc ad patris mei
notitiā ꝑuenire poteritis. ¶ Si em̄ me ſciretis/ forſitan
et patrē meū ſciretꝭ. Una eſt em̄ cognitio pr̄is ⁊ filij: quo
rū vna eſt ſubſtātia/ nec alter ſine altero cognoſci poteſt.

Nouerāt igit̄ chriſtū ſm carnē/ ſm quā alibi de eis dixit.
Jo. vij. Et me ſcitis ⁊ vn̄ ſim ſcitis: ſed ignorabāt eius diuinita
tem. Dicit aūt forſan/ nō dubitando/ ſꝫ infidelitatē incre
pando. Hoc em̄ aduerbiū cū ab hoie dicit̄: dubitationē
ſignificat: cū a deo: cui nihil occultū eſſe pōt: increpatio
j. Co. vij. nē. Nā ⁊ apl's cū diceret: puto q: ſpiritū dei habere dubi
tabat/ ſed dubitantes ⁊ incredulos arguebat. Cuꝫ ergo
dicit. Si me ſciretis/ forſitan ⁊ patrē meū ſciretꝭ: increpat
infideles: q neſciebāt vnā eſſe cognitionē pr̄is ⁊ filij/ nec
alterū ab altero poſſe cognoſci. Hinc alibi dicit, Philip
Jo. xiiij. po poſcēti vt eis oſtenderet patrē. Qui me videt: videt ⁊ pa
trē meū. Qui em̄ vnū ſunt pater ⁊ filius: idcirco vna eſt
Tex. cognitio/ vna ſciētia. ¶ Hec vba locut⁹ eſt Jeſus in ga
zophylacio/ docēs in tēplo. Gazophylaciū locus erat in
tēplo/ vbi theſauri recondebant̄. Gaza qppe lingua ꝑſi
Gazophylacij ſignificatio. ca diuitie: phylaſſe grece dicit̄ ſeruare. Gazophylacium
ergo cōpoſito noie vocat̄/ q diuitie ibi ſeruarent̄. Ma
gnā porro cōſtantiā/ ingens fiducia loquētis dn̄i demon
ſtrat̄: qui in ipſis tēpli penetralibus corā Scribis ⁊ Pha
riſeis inimicis ſuis/ diuinitatis ſue vba imperterrit⁹ loqba
bat̄. Myſtice vo gazophylacia myſteria deſignant ſcri
pturarū: q tēplo adherebāt. Chriſtus naqꝫ eſt tēplum cui
omnia legis ⁊ ꝓpherarū adherebāt myſteria: ⁊ ad eū ꝑti
nent: atqꝫ nō niſi in eo implēda erant. Hec gazophylacia
ſpūalia poſt eius reſurrectionē aperiēda erant/ ipo apo
ſtolis intelligenda tribuēte ⁊ cūcta in ſe impleta mōſtrā
Luce. xxiiij. te. Un̄ euāgeliſta dicit: q: reſurgens a mortuis illis ape
ruit ſenſum: vt intelligerent oia q de ipo ſcripta ſunt. Sꝫ
tunc dn̄s in gazophylacio locut⁹ eſt: q: ipſis iudeis in pa
Tex. rabolis nō intelligētib⁹ ⁊ nō credentib⁹ loqbatur. ¶ Et
nemo apprehendit eū: q: nōdū venerat hora eius: hora
vꝫ voluntatis et diſpoſitionis ipſi⁹. Sicut em̄ volūtate
natus/ ſic ⁊ volūtate paſſus eſt. Quiqꝫ ſi voluiſſet nūq̄
pateretur: ſi non pateret̄/ nūq̄ genus humanū redimere
tur: ſi non redimeret̄ nullus hoim ſaluaret̄. Ad hoc ergo
deus homo factus eſt vt ex infirmitate humanitatis re
dimeret: quos ex diuinitatis potentia creauit. Unus er
go ideqꝫ filius dei ⁊ filius hoīs/ deus ⁊ dn̄s noſter Jeſus
chriſtus: non confuſus nec verbo diuiſus: ꝑfect⁹ de⁹ et ꝑ
fectus hō: cui⁹ beneficijs eternis ſit ſempiterna gratia
rū actio. Qui cū patre ⁊ ſpirituſancto viuit ⁊ regnat ⁊c.

¶ Dominica in paſſione.
Sermo Leonis pape.

SAcramētū dilectiſſi
mi dn̄ice paſſionis in ſalutē humani gn̄is ante
tpa eterna diſpoſitū ⁊ ꝑ multas ſignificatiōes
omnib⁹ retro ſeculis nūtiatū/ nō adhuc expectam⁹ ma
nifeſtādū: ſed iā adoramus impletū: cōcurrētib⁹ ad eru
ditionē noſtrā ⁊ nouis teſtimonijs ⁊ antiqs dum qd pro
phetica cecinit tuba/ euāgelica pādit hiſtoria: ⁊ ſicut ſcri
Pſ. xli. ptū eſt. Abyſſus abyſſum inuocat in voce cataractarum
tuarū: qm̄ ad enarrandā gloriā gratie dei/ parib⁹ ſibi vo
cib⁹ vtriuſqꝫ teſtamēti altitudo reſpōdet: ⁊ qd erat ſub ve
lamine figurarū ꝓfundū/ ſit reuelata luce ꝑſpicuum. Si
em̄ inter illa miracula ſaluatoris/ q ſub ppl'oꝝ gerebant̄
aſpectu/ pauci vitatis preſentiā ſentiebant: ipſiqꝫ diſcipu
li volūtaria paſſione dn̄i turbati/ nō euaſerūt ſcādalū cru
cis ſine tētatiōe formidinis: vn̄ fides nr̄a intelligētiā ſu
meret/ vn̄ cōſtātia robur acciperet: niſi q facta cognoſci
mus ꝑdicta legerem⁹? Peracto igit̄ dilectiſſimi ſaluato
ris triūpho/ ⁊ cōſummatis diſpenſationib⁹ quas oia ve
teris teſtamēti eloquia nūtiarūt/ lugeat carnalis iude⁹/
ſed ſpūalis gaudeat chriſtian⁹: ⁊ feſtiuitas q illis cōuer
Ratio lerandi de chriſti paſſiōe. ſa eſt in noctē/ nobis coruſcet in lucē: qm̄ crux chriſti eadē
eſt ⁊ credētiū glia/ ⁊ nō credētiū pena. Quis em̄ ꝑſequē
tiū furor/ nihil aliud in dn̄m maieſtatis opat⁹ ſit q̄ atro
cē crudelitatē ⁊ immite ſupplicium: redeptis tn̄ hac dn̄i

Digitized by Google

paſſiõe/verſo: eſt iuſtioꝛq; letãdi rõ ꝙ dolẽdi. Fuerat tũc
diſcipuloꝝ excuſabilis pauoꝛ: nec diffidẽtie culpã apl'ic⁹
meroꝛ inciderat: qñ cõcurrẽtib⁹ ad vnũ ſcelus iudeis/iu/
deoꝝq; pꝛincipib⁹ ſupbus tauroꝝ pinguiũ tumoꝛ: ⁊ pro/
terua vituloꝝ petulantia ſeuiebat: qñ ſub oculis ouiũ pa
ſtoꝛis iuſti ſanguinẽ fremẽtiũ beſtiarum rabies expecta/
Matt. xxvi. bat: qñ deniq; etiã ipſe qui pati venerat/de noſtre nature
cõmunione dicebat. Triſtis eſt aĩa mea vſq; ad moꝛtem.
Nũc aũt poſtꝙ p ſuſceptionẽ infirmitatis potẽtia eſt cla/
rificata virtut; nulla fideliũ meſtitudine paſcalis eſt ob/
ſcuranda ſolẽnitas: nec cũ triſtitia nobis geſtoꝝ oꝛdo re/
colendus eſt: cũ ita dñs vſus ſit malitia iudeoꝝ: vt de in/
tentione facinoꝛis/voluntas ſit impleta miſerentis. Si
aũt in exitu iſrael de egypto agni ſanguis fuit reſtitutio
libertatis: ⁊ ſacratiſſima eſt facta feſtiuitas: q̃ per hoſtiã
pecudis irã auerteret vaſtatoꝛis: quãta pp'lis chꝛiſtianis
cõcipienda ſunt gaudia: ꝓ quib⁹ oĩpotẽs pater filio ſuo
Ro. viij. vnigenito nõ pepercit/ſed ꝓ nobis oĩb⁹ tradidit illũ: vt
in occiſione chꝛiſti paſca eſſet verũ ⁊ ſingulare ſacrificiũ
quo nõ ex dñatione Pharaonis vn⁹ pp'ls/ſed ex diaboli
captiuitate totus mundus eruit. Hoc ergo eſt illud dile
ctiſſimi ſacramẽtũ/cui ab initio oĩa famulata ſunt myſte
ria. Nũc ſanguis iuſti Abel moꝛtẽ ſummi paſtoꝛis eloqui
Figure tur: ⁊ in patricidio iudeoꝝ Cain interfectoꝛ: fratris agno
paſſiõis ſcit. Nũc diluuiũ ⁊ Noe arca manifeſtat/q̃d ſit renoua/
p̃ſtrin tionis in baptiſmo ⁊ q̃d ſalutis in ligno. Nũc Abꝛaã gen
gunt. tiũ pater/ꝓmiſſos acquirit heredes: ⁊ in ſemine eius nõ
germẽ carnis/ſed fidei ꝓpago benedicit. Nũc ad p̃nũtia
tũ feſtis oĩb⁹ feſtũ/ſacer nouoꝝ mẽſis emicuit: vt in quo
accepit mũdus exoꝛdiũ/in eodẽ haberet chꝛiſtiana crea/
tura pꝛincipiũ. Quis ergo fremẽtes iudei fecerãt in do
minũ Jeſum q̃cũq; voluerint: ⁊ ſuſcepti hoĩs veritatem
nullis coꝝ auſib⁹ ptãs diuina ſubtraxerit: patiẽtia tñ dñi
cõſilij ſui munus impleuit: ⁊ pertinacia ſacrilege crudeli
tatis ꝓfecit operi ſaluatoꝛis: qd̕ nõ Scribe/nõ Phariſei/
nõ ſummi põtifices itellexere. Si eñ cognouiſſent nũꝙ
j. Coꝛ. ij. dñm glie crucifixiſſent. Nec ipſe itaq; diabolus intellexit
ꝙ in ſeuiẽdo in chꝛiſtũ ſuũ deſtrueret pꝛincipatũ: q̃ antiq̃
fraudis iura nõ ꝑderet/ſi ſe a dño Jeſu ſanguine cõtine/
ret. Sed malitia nocendi auida: dũ irruit/ruit: dũ capit/
capta eſt: ⁊ dũ ꝑſequit moꝛtalẽ/incidit in ſaluatoꝛẽ. Inue
nit in illo molimine impꝛudẽtis audacie/dignũ coope/
ratoꝛẽ dignũq; cõſoꝛtẽ: cũ impi⁹ Judas maluit miniſter
eſſe diaboli ꝙ ap'ls chꝛiſti: que nõ timoꝛis cõturbatiõe de
ſeruit: ſed pecunie cupiditate diſtraxit. Uidete dilectiſſi/
mi ⁊ pꝛudẽter inſpicite: q̃ germina ⁊ q̃les fruct⁹ de aua/
ritie ſtirpe naſcant: quã merito ap'ls radicẽ eſſe maloꝝ
omniũ diffiniuit: q: nullũ pctm̃ ſine cupiditate cõmittit:
j. Timo. vj. et oĩs illicit⁹ appetit⁹ iſtius auiditatis eſt moꝛb⁹. Amoꝛ
pecunie vilis eſt oĩs affectio: ⁊ aĩa lucri cupida etiam ꝓ
exiguo perire nõ metuit: nullũq; eſt iuſtitie in illo coꝛde
veſtigiũ/in quo ſibi auaritia fecit habitaculũ. Hoc perfi/
dus Judas inebꝛiat⁹ veneno/dũ ſitit lucrũ/ꝑuenit ad la
queũ: ⁊ tã ſtulte impi⁹ fuit/vt triginta argẽteis ⁊ dñm vẽ
Auari/ deret ⁊ magiſtrũ. Cũ aũt ſe ad excipiendũ iniq̃tatis iudi
tia ꝙ ſit ciũ dei fili⁹ ꝓbuiſſet: beat⁹ Petr⁹ ap'ls cuius fides ea de/
dãnabi/ uotione feruebat: vt dño cõpati paratus eſſet ⁊ cõmori/
lis. ancilla ſacerdotis calũniante ꝑterritus infirmitatẽ nega
tionis incurrit. Ob hoc ſicut apparet heſitare ꝑmiſſus:
vt in eccl'ie pꝛincipe remediũ penitẽtie cõderet: ⁊ nemo
auderet de ſua virtute cõfidere: q: mutabilitatis pericu/
lũ nec beatus Petrus poſſet euadere. Dñs aũt Jeſus q̃
intra põtificale cõciliũ ſolo coꝛpoꝛe tenebat/trepidatio/
nẽ diſcipuli foꝛis poſiti diuino vidit intuitu: ⁊ pauentis
animũ mox vt reſpexit erexit: ⁊ in flet⁹ penitudinis inci/
tauit. Felices ſancte ap'le lachꝛyme tue: q̃ ad diluẽdũ cul
pã negationis/virtutẽ ſacri habuere baptiſmatis. Affuit
eñ dextera dñi Jeſu: q̃ labẽtẽ te pꝛius ꝙ deijcereris exci/
peret: et qua firmitatem ſtandi in ipſo cadendi periculo
recepiſti. Uidit in te dñs non fidem fictã/non dilectionẽ
auerſam/ſed conſtantiã fuiſſe turbatã. Abũdauit fletus/
vbi non defecit effect⁹: ⁊ fons charitatis lauit verba foꝛ/
midinis: nec tardũ eſt remediũ abolitionis/vbi non fuit
iudicium voluntatis. Cito itaq; in ſoliditatẽ ſuã rediit pe
tra tantã recipiens foꝛtitudinẽ: vt quod tũc in chꝛiſti ex/
pauerat paſſiõe in ſuo poſt ſupplicio nõ timeret. Tu aũt.

¶ De eadẽ dñica. Joannis. VIII.

¶ In illo tempoꝛe: Dixit Jeſus turbis iudeoꝝ
et pꝛincipibus ſacerdotũ. Quis ex vobis arguet
me de peccato. Si veritatem dico: quare nõ cre/
ditis mihi. Qui ex deo eſt: verba dei audit: pꝛo/
pterea vos nõ auditis: quia ex deo non eſtis. Et
reliqua. Homilia beati Gregoꝛij pape.

Penſate fratres chariſ
ſimi manſuetudinẽ dei: relaxare pctã venerat
et dicebat. ¶ Quis ex vobis arguet me de pec Tex.
cato? Non dedignat ex ratione oſtendere ſe pctõꝛem nõ
eſſe: qui ex virtute diuinitatis poterat peccatoꝛes iuſtifi/
care. Sed terribile eſt valde qd̕ ſeq̃tur. ¶ Qui eſt ex deo Tex.
verba dei audit: ppterea vos non auditis: q: ex deo non
eſtis. Si eñ ipſe v̕ba dei audit q̃ ex deo eſt: ⁊ audire v̕ba
dei nõ põt q̃ſq̃s ex illo nõ eſt: interroget ſe vnuſq̃ſq; ſi ver
ba dei in aure coꝛdis ꝑcipit/⁊ intelligit vnde ſit. Celeſtẽ Quinq;
patriã deſiderare veritas iubet/carnis deſideria conteri ſigna p̃
mũdi gloꝛiã declinare/aliena nõ appetere/ꝓpꝛia largiri. deſtina
Penſet ergo apud ſe vnuſq̃ſq; veſtrũ/ſi hec vox dei in coꝛ toꝛum.
dis aure conualuit: ⁊ q: iam ex deo ſit cognoſcit. Nã ſunt
nõnulli qui precepta dei nec aure coꝛpoꝛis ꝑcipere dignã
tur. Et ſunt nonnulli qui hec quidẽ coꝛpoꝛis aure ꝑcipiũt:
ſed nullo ea mẽtis deſiderio cõplectunt. Et ſunt nõnulli
qui libenter verba dei ſuſcipiũt: ita vt etiã in fletib⁹ com
pũgant: ſed poſt lachꝛymarũ tp̃s ad iniq̃tatẽ redeunt: hi
pꝛofecto verba dei nõ audiũt: qui hec exercere in ope cõ/
tẽnũt. Uitã ergo veſtrã fratres chariſſimi ante mẽtis ocu
los reuocate: ⁊ alta conſideratione ꝑtimeſcite: hoc qd̕ ex
oꝛe veritatis ſonat/ppterea vos nõ auditis: q: ex deo nõ
eſtis. Sed hoc qd̕ de repꝛobis veritas loquitur: ipſi hoc
de ſemetipſis repꝛobi ſuis operib⁹ oſtẽdũt. Nã ſequitur.
¶ Reſponderunt ergo iudei: ⁊ dixerũt ei. Nõne bene di Tex.
cimus nos: q: Samaritanus es tu ⁊ demoniũ habes? Ac
cepta aũt tanta cõtumelia: quid dñs reſpõdeat audiam⁹
¶ Ego demoniũ non habeo/ſed honoꝛifico patrẽ meũ Tex.
et vos inhonoꝛaſtis me. Quia eñ Samaritanus interp
tatur cuſtos: ⁊ ipſe veraciter eſt cuſtos/de quo pſ̃. ait. Ni
ſi dominus cuſtodierit ciuitatẽ/fruſtra vigilat qui cuſto
dit eã. Et cui per Eſaiam dicitur: Cuſtos quid de nocte/ Eſa. xxi.
cuſtos quid de nocte? Reſpondere dñs noluit: Samari/
tanus nõ ſum/ſed ego demoniũ non habeo. Duo quippe
ei illata fuerant: vnũ negauit/ſed alterũ tacẽdo conſen/
ſit. Cuſtos nãq; humani generis venerat: et ſi Samarita
nũ ſe nõ eſſe diceret/eſſe ſe cuſtodẽ negaret. Sed tacuit
qd̕ recognouit: ⁊ patienter repulit qd̕ dictũ fallaciter au
diuit/dicens. Ego demoniũ nõ habeo. In quib⁹ verbis
quid aliud ꝙ ſuperbia noſtra cõfunditur? que ſi exagita/
ta vel leuiter fuerit atrocioꝛes iniurias reddit ꝙ accepe/
rit: facit mala q̃ põt/minat ⁊ que facere nõ poteſt. Ecce
iniuriã ſuſcipiens de⁹ nõ iraſcit/nõ cõtumelioſa v̕ba re/
ſpondet. Qui ſi eiſdẽ iſta dicentib⁹ reſpondere voluiſſet/
demonium vos habetis: verũ pꝛofecto diceret: q: niſi im
pleti demonio eſſent/tã ꝑuerſa de deo loqui nõ poſſent.
Sed accepta iniuria: etiã qd̕ verũ erat dicere veritas no
luit: ne eã nõ dixiſſe veritatẽ/ſed ꝓuocatus ꝯtumeliã reddi
diſſe videret. Et qua re q̃d nobis innuit: niſi vt eo tp̃e q̃
a ꝓximis ex falſitate cõtumelias accipim⁹/eoꝛũ etiã ve/
ra mala taceam⁹: ne miniſteriũ iuſte coꝛreptiõis in arma
vertam⁹ furoꝛis. Sed q: q̃ſquis zelo dei vtit: ſepe a p̃ua/

Digitized by Google

uis hoībus dehoneſtat̄:in ſemetipſo dñs nobis patiētie
ꝓbuit exemplū/qui ait:ſed honorifico ꝑrem meū ⁊ vos in
honoraſtis me. Sed qd nobis ad iſta faciendū ſit/adhuc
Tex. ſuo nos exēplo admonet cū ſubiūgit. ¶ Ego aūt nō q̄ro
gloriā meā:eſt q̄ querat ⁊ iudicet. Scim⁹ certe ꝙ ſcriptuꝫ
Joan.v. eſt:q: pater oē iudiciū dedit filio:⁊ tñ iſdeꝫ filius iniurias
accipiens gloriā ſuam nō querit:illatas ꝯtumelias pr̄is
iudicio reſeruat:vt nobis ꝑfecto inſinuet:quātū nos eſſe
patiētes debem⁹:dū ſe adhuc vlciſci nō vult ⁊ ipſe q̄ iudi
cat. Cum vero maloꝝ peruerſitas creſcit:nō ſoluꝫ ꝑdicatio
frangi nō debet/ſed etiā augeri. Qđ ſuo dñs exēplo nos
admonet:qui poſtꝙ demoniū hr̄e dictus eſt/ꝑdicatiōis
Tex. ſue beneficia largius impēdit/dicēs. ¶ Amen amē dico
vobis:ſi quis ſermonē meū ſeruauerit/mortē nō videbit
in eternum. Sed ſicut bonis neceſſe eſt/vt meliores etiā
per contumelias exiſtant:ita ſp̄ reprobi de beneficio pe
iores fiunt. Nā accepta vera predicatione iterum dicunt.
Tex. ¶ Nūc cognouimus/q: demoniū habes. Qr em̄ eterne
morti inheſerant:⁊ eandē mortē cui inheſerant non vide
bant:dū ſolam mortē carnis aſpicerent/in veritatis ſer
Tex. mone caligabāt/dicētes. ¶ Abraā mortuus eſt ⁊ ꝓphete
⁊ tu dicis:ſi quis ſermonē meū ſeruauerit mortem nō gu
ſtabit in eternū. Vñ ⁊ ipſi veritati eundē Abraā ⁊ prophe
tas quaſi venerantes ꝑferunt. Sed aperta nobis ratiōe
oſtendit̄:q: qui deū neſciūt/dei ꝙ famulos falſo veneran
tur. Et notādū/ꝙ vidit eos dñs aperta ſibi impugnatiōe
reſiſtere:⁊ tñ eis ſe iterata non deſinit voce p̄dicare/di
Tex. cēs. ¶ Abraā pater veſter exultauit vt videret diē meum
⁊ vidit ⁊ gauiſus eſt. Tunc quippe diem dñi Abraā vidit
Ge.xviij. cū in figura ſumme trinitatis tres angelos hoſpitio rece
pit. Quibus ꝑfecto ſuſceptis/ſic tribus quaſi vnus locu
tus eſt:q: etſi in ꝑſonis numerus trinitatis eſt/in natura
vnitas diuinitatis. Sed carnales mentes audientiū ocu
los a carne nō ſubleuāt/dū in eo ſolā carnis etatē pēſant
Tex. dicētes. ¶ Quinquaginta annos nōdū habes/⁊ Abraā
vidiſti. Quos benigne redemptor noſter a carnis ſue in
tuitu ſubmouet:⁊ ad diuinitatis cōtēplationē trahit di
Tex. cens. ¶ Amen amē dico vobis:anteꝙ Abraā fieret/ego
ſum. Ante em̄ preteriti tp̄is eſt/ſum ꝑſentia. Et q: tp̄s prete
ritū ⁊ futurū diuinitas nō hꝫ:ſed ſemp eſſe habet:nō ait:
ante Abraā ego fui:ſed ante Abraā ego ſum. Unde ⁊ ad
Moyſen dr̄. Ego ſum q̄ ſum/⁊ dices filijs Iſrael. Qui eſt
miſit me ad vos. Ante ḡ vel poſt Abraā eſſe habuit:qui ⁊
accedere potuit p exhibitionē ꝑſentie/⁊ recedere p curſū
Ueritas vite. Ueritas vero ſp̄ eſſe habet:q: ei quicꝙ nec priore tp̄e
eſt eter incipit/nec ſubſequenti terminat. Sed ſuſtinere iſta eter
na. nitatis verba mētes infideliū nō valētes/ad lapides cur
runt:⁊ quē intelligere nō poterāt/obruere q̄rebāt. Quid
aūt ꝯtra furorē lapidantiū dñs fecerit:oſtendit̄ cum ꝓti
Tex. nus ſubinfertur. ¶ Jeſus aūt abſcondit ſe/⁊ exiuit de tē
plo. Mirū eſt valde frēs chariſſimi/cur ꝑſecutores ſuos
dñs ſe abſcondēdo declinauerit:qui ſi diuinitatis ſue po
tentiā exercere voluiſſet/tacito nutu mētis in ſuis ictib⁹
eos ligaret:aut in pena ſubite mortis obrueret. Sed qui
pati venerat/exercere iudiciū nolebat. Certe ſub ip̄o paſ
ſionis tp̄e ⁊ quātum poterat oſtendit:⁊ tñ hoc ad qđ ve
nerat pertulit. Nā cū ꝑſecutoribus ſuis ſe querētibus dice
ret:ego ſum ſola hac voce eoꝝ ſupbiā ꝑculit ⁊ oēs in terrā
ſtrauit. Qui ḡ ⁊ in hoc loco potuit man⁹ lapidantiū non
ſe abſcōdēdo euadere:cur abſcōdit ſe/niſi ꝙ hō inter ho
mines factus/redēptor noſter alia nobis verba loquitur
alia exēplo. Quid aūt nobis hoc exēplo loquit̄:niſi vt etiā
cum reſiſtere poſſum⁹/irā ſupbientium humiliter decline
Ro.xij. mus. Vñ ⁊ p Paulū dr̄. Date locū ire. Quāta humilitate
iram ꝓximi ferre debeat perpendat hō:ſi furores iraſcen
tiū abſcōdens ſe declinauit deus. Nemo ḡ ſe contra acce
ptas ꝯtumelias erigat:nemo ꝯuitiis ꝯuitiū reddat. Imi
tatiōe ḡ dei/glorioſi⁹ eſt iniuriā tacēdo fugere/ꝙ r̄ndēdo
ſuperare. Sed cōtra hoc ſupbia dicit in corde. Turpe eſt
vt accepta iniuria taceas. Quiſquis conſpicit:quia con
tumeliā accipis ⁊ taces:non putat q: patientiā exhibes/
ſed crimen agnoſcis. Sed vñ vox iſta in corde noſtro cō
tra patientiā naſcit̄:niſi q:in imis cogitationē figimus:⁊
dum in terra gloriā q̄rimus/placere ei qui nos de celo cō
ſpicit non curamus. Accepta ḡ cōtumelia/meditemur in
opere vocē dei. Ego nō quero gloriā meā:eſt q̄ q̄rat ⁊ iu Vox dñi
dicet. Hoc aūt qđ de dño ſcriptū eſt abſcōdit ſe/intelligi ⁊ meditā
aliter pōt. Multa quippe iudeis ꝑdicauerat:ſꝫ ꝑdicatio da.
nis eius verba deridebāt. Deteriores ꝙ ex ꝑdicatione fa
cti ſunt:qui vſq ad iaciendos lapides peruenerūt. Et quid
abſcondendo ſe dñs ſignat:niſi ꝙ eis ipſa veritas abſcō
ditur/qui eius ſequi verba contēnunt. Eam quippe quā
non inuenit humilem/veritas fugit mentē. Et ꝙ multi
ſunt hodie qui iudeorū duritiā deteſtātur:q: ꝑdicationē
dñi audire noluerūt:⁊ tñ quales illos arguūt fuiſſe ad fi
dem/tales ipſi ſunt ad operationē. Precepta dei audiūt
miracula cognoſcunt:ſed conuerti a ſuis prauitatib⁹ re
nuūt. Ecce vocat ⁊ redire nolumus:ecce ſuſtinet ⁊ ei⁹ pa
tientiam diſſimulamus. Dū ergo tempus eſt fratres pra
uitatem ſuam vnuſquiſꝙ deſerat:dei patiētiam pertime
ſcat:ne quem nunc tranquillum deſpicit/iratum poſtmo
dum nequaꝙ euadere poſſit.

¶ Feria.II. Joannis.VII.

¶ In illo tēpore: Dixerunt ſcribe ⁊ phariſei mi
niſtros vt cōprehēderēt Jeſum. Dixit ergo eis
Jeſus. Adhuc modicū tp̄s vobiſcū ſum:⁊ vado
ad eū q̄ me miſit. Et reliqua. Homil. lect. eiuſdē.

Nemo ſatis ſufficit ad
mirari/ꝙ fuerit in ſcribaꝝ ⁊ phariſeoꝝ corde du
ritia. Cū em̄ redēptor noſter aſſidua predicatio
ne ⁊ miraculorū operatione illos ad fidē vocaret/turbis
ſimplicibus credentib⁹/⁊ facta dñi ſimul ⁊ verba glorifi
cantibus:illi ecōtrario nō ſolū in eū credere nolebant ve
rūetiā eum apprehendere laborabāt. In amorē naꝙ ſcli
radicē cordis fixerāt:idcirco v̄ba doctrine celeſtis recipe
re non valebant. ¶ Miſerūt ḡ miniſtros vt cōprehende Tex.
rēt eū:ſed dñs q̄ in ſua ptāte habebat q̄n ⁊ quō vellet mo
ri/r̄ndit dicens. ¶ Adhuc modicū tp̄s vobiſcū ſum. Ac ſi Tex.
diceret:ꝑpropere eſt qđ nunc agere vultis. Qđ em̄ vul
tis facturi eſtis:ſꝫ non mō/q: ego nolo. ¶ Adhuc modi Tex.
cum vobiſcū ſum:⁊ vado ad eū qui miſit me. Prius ego
implere debeo diſpenſationē ſuſcepte carnis:⁊ ſic perueni
re ad locū ſuſtinende paſſionis. ¶ Queretis me ⁊ nō in Tex.
uenietis:⁊ vbi ego ſum/vos nō poteſtis venire. Quibus
verbis deſignauit tempus ſue reſurrectionis. Qui enim
preſentem loquentem ſibi/⁊ miraculis ſe deū cōteſtantē
recipere noluerūt/poſt ei⁹ reſurrectionē eū queſierūt:cū
vbiꝙ viderūt innumerā multitudinē iam credentē:⁊ lō
ge lateꝙ ſigna ⁊ miracula p apl'os fieri:illo in eis ⁊ p eos
operante q̄ dicit alibi. Sine me nihil poteſtis facere. Tūc Joā.xv.
ergo queſierūt eum ⁊ nō inuenerūt:q: iam ꝑſentia corpo
li de mundo receſſerat:⁊ aſcendendo ad patrē/celos pe
netrauerat. Et vbi ego ſum vos nō poteſtis venire. Per
pendendū qđ de futuro dixit:queretis me ⁊ non inuenie
tis:de ꝑſentia nūc dixit:vbi ego ſum/vos non poteſtis ve
nire. In ſinu quippe patris ꝯſempitern⁹ ⁊ cōſubſtātialis
illi filius erat. In terra loquebat̄:ſꝫ apud patrē ⁊ in patre
cōmorabat̄:quo illi venire nō poterant/q̄ eum pr̄i equa
lē credere nolebant. Ad ipſum em̄ nō loco/ſed fide veniē Fide de⁹
dum eſt. Sed iudei more ſibi cōſueto v̄ba ipſius nō itelli attingit
gentes:⁊ carnaliter ip̄m loq putātes/ceperunt adinuicē
conqueri dicentes. ¶ Quo hic iturus eſt:q: nō inuenie Tex.
mus eū. Nūquid in diſperſionē gentiū iturus eſt ⁊ docturus gentes. Qđ dicētes ignorauerūt qđ dicerēt:tñ quia
ille voluit prophetauerūt. In diſperſionē naꝙ gentiū itu
rus erat:illaſꝙ doctur⁹ nō corporali preſentia/ſꝫ p apl'os
ſuos:p quos ⁊ in q̄bus ip̄e loqbat̄/ſicut q̄dā illoꝝ loqtur

Digitized by Google

ij.co.xiij. dicens. An experimētū q̄ritis ei⁹ qui in me loq̄tur chriſt⁹
Eſa.lij. Scti em̄ p̄dicatores pedes chriſti erāt/ꝓpħa dicente. Q̄ꝫ
ſpecioſi pedes euāgelizātiū pacē euāgelizātiū bona. Per
pedes hos itur⁹ erat ad gētes: vt fidē ꝛ ſalutē quā iudei
Tex. ſpreuerant/gētes reciperēt. ¶ In nouiſſimo aūt die ma-
gno feſtiuitatis/ſtabat Jeſus: ꝛ clamabat dicēs. Si q̄s ſi-
tit veniat: ꝛ bibat. Qui credit i me/ſicut dicit ſcriptura (ꝑ
uerb. Salo.) flumina de vētre ei⁹ fluēt aq̄ viue. Solenni-
tas ſcenophegie tūc celebrabaṫ.i.tabernaculoꝝ i memo-
riā illi⁹ tp̄is/q̄n ꝑ xl. annos in vmbraculis habitauerāt i de-
ſerto. Agebaṫ hec ſolēnitas mēſe ſeptimo/q̄ a latinis ſe-
ptēber appellari ꝯſueuit. Solēnizabāt q̄ eā ꝑ octo dies: ꝛ
octaua dies.i. nouiſſima dies erat celeberrima ꝛ ſcīſſima
In hac nouiſſima die ſolēnitatis hui⁹ ſtabat Jeſus ꝛ nō
tātū loq̄ndo/ſed clamādo aduocabat dicēs. Qui ſitit/ve-
Sitis ſpi- niat ad me ꝛ bibat. Sitis iſta nō erat corꝑis/ſꝫ mētis. Si
ritualis q̄s ſitit.i. q̄s vult credere ꝛ diligere chriſtū: veniat nō paſſi-
exponiṫ. bus corꝑis/ſꝫ affectib⁹ mētis: veniat nō migrādo corꝑalr̄
ad chriſtū ſꝫ amādo chriſtū: recedat ab amore ſclī/ꝛ ſuſci-
piat amorē chriſti. Qui credit i me (ſicut dicit ſcriptura)
flumina de vētre ei⁹ fluēt aq̄ viue. Quā aquā intelligere
debeam⁹ neceſſario curauit euāgeliſta exponere ſubdēs
Tex. ¶ Hoc aūt dicebat de ſpū quē accepturi erāt credentes
in eū. Que igiṫ hec eſt aq̄/niſi charitas q̄ ꝑ ſpm̄ſcm̄ dif-
Rom.v. fuſa eſt in cordib⁹ fideliū: Ait em̄ apl's. Charitas dei dif-
fuſa eſt in cordib⁹ nr̄is/ꝑ ſpm̄ſcm̄ q̄ dat⁹ eſt nobis. Vēter
q̄ hāc aquā recipere debem⁹ interior cōſciētia eſt/q̄ cū ſpūs
ſancti aquā biberit.i. cū chriſti charitatē habere ceperit/
habebit fontē aq̄ viue: imo ip̄a efficieṫ fons. Fōs em̄ iſte
de vētre cōſciētie fluēs/beniuolētia eſt/q̄ charitatis aq̄ ꝓ-
cedēs vult cōſulere ꝓximo. Nā q̄ bonū q̄d habet ſibi ſoli
putat ſufficere: nec ad alienū ſatagit deriuare ꝓfectū nō
fluūt aq̄ viue de vētre ei⁹: q̄ nō diffundiṫ ad ꝓximos be-
niuolētia illi⁹. Nec vlla ariditate iſte fons ſiccabiṫ: ſꝫ ma-
gis magiſq̄ pio curſu ſꝑ augebiṫ. Hoc aūt dixit de ſpiritu
quē accepturi erāt credētes in eū. Spm̄ſcm̄ dicit quem
Joā.iiij. nos tertiā ꝑſonā in ſancta trinitate veneramur. Sciēdū
nāq̄ oīb⁹ fidelib⁹ eſt: q̄ tota trinitas de⁹ ſpūs eſt: dn̄o di-
cēte. De⁹ ſpūs eſt. Pr̄ ḡ ſpūs/ꝛ fili⁹ ſpūs/atq̄ ideo diſtin-
ctio fit pr̄is ꝛ filij. Tertia trinitatꝭ ꝑſona iā nō abſolute ſpi-
rit⁹/ſꝫ cū epitheto ſpūſſctūs appellaṫ. Hūc ſpm̄ſcm̄ ante
Spūſſā- aſcenſionē apl'is ꝓmiſit: ꝛ poſt aſcenſionē die pētecoſtes
ctus q̄re in linguis igneis miſit. Atq̄ ideo euāgeliſta dicit. Queꝫ
dicitur. accepturi erāt credētes in eū. Habebāt q̄dē ſcī apl'i/ꝛ re-
liq̄ fideles ſpm̄ſcm̄ an̄ reſurrectionē chriſti/ſꝫ nō ita apta
datiōe illū acceperūt/ſicut poſtea accepturi erāt. Habe-
bāt ſpm̄ſcm̄: vt ip̄i recte viuerēt/ꝛ q̄buſdā ꝓdeſſent: acce-
perūt ſpm̄ſcm̄/vt oē gen⁹ hoīm ad fidē chriſti cōuertere
poſſēt. Hoc ſpū vniuerſaliter tota ecclīa illuminaṫ: inſtruiṫ
ꝛ inter ſclī preſſuras ſpe futuroꝝ bonoꝝ ꝯſolaṫ. Cui⁹ effi-
j.Cor.xij. caciſſimā potentiā apl's enumerās ait. Alij daṫ per ſpm̄
ſermo ſapiētie: alij ſermo ſciētie/alij gr̄a linguaꝝ: ꝛ cete-
ra vſq̄ quo cōcludēs dixit. Hec aūt oīa opaṫ vn⁹ atq̄ idē
ſpūs/diuidēs ſingulis put vult. Hūc igiṫ deuoti poſcam⁹
vt ſic mētes nr̄as ab oīb⁹ deſiderioꝝ carnalium ſordibus
euacuet quaten⁹ nos ſuā inhabitationē efficiat/tota id
operante omnipotentiſſima trinitate. Qui viuit.

¶ Feria. III. Joannis. VII.

¶ In illo tempore: Ambulabat Jeſus in Gali-
leam: non enim volebat ambulare in Judeā: q̄
querebāt eum Judei interficere. Et reliqua. Ho-
milia lectionis eiuſdem.

D Ominus noſter Jeſus
chriſt⁹/per oīa memor nr̄e ſalutis in cūctis q̄ fa-
ciebat/futuris fidelib⁹ ſuis exēpla q̄ imitari de-
berent ꝓponebat. Quia em̄ perſecutionē infidelium vi-
debat cauſa ſui nominis in ſancta eccleſia excitandam:
ſciebat em̄ infirmiora mēbra ſua immanitatē perſecutio-
nis tolerare non poſſe: ne hi tales ſalutē deſperarent: et
quaſi a chriſto ſe alienos arbitrarenṫ/ſi vn q̄ territi paſ-
ſionē refugiſſent/dignat⁹ eſt eis dn̄s p̄cepto ſimul ꝛ exē-
plo cōſulere. Precepto quidē quo tales ingruente perſe-
cutionis tp̄e fugere ꝑmiſit/dicēs. Si vos ꝑſecuti fuerint Mat.x.
in vna ciuitate/fugite in aliā. Exemplo vero quo adhuc
puer ad declinandā Herodis ſeuitiā: non ſolū de ciuita-
te in ciuitatē/verūetiā de regione ad regioneꝫ fugere di-
gnatus eſt/delatus a parentib⁹ in Egyptū. Factus etiā
iuuenis: cum eū iudeorū principes ꝓpter euangelij p̄di-
cationē vellēt interficere: crebro Judeam deſeruit/ꝛ ad
alias trāſijt regiones: ne vcꝫ mēbra illius hoc facere me-
tuerēt/q̄d nouerant in ſuo capite p̄ceſſiſſe: ne ve alicui ꝓ
crimine obijcereṫ/ſi q̄n captus formidine fuge p̄ſidium
requiſiſſet. Ait em̄ ſanctus euāgeliſta q̄ lect⁹ eſt. ¶ Quia Tex.
ambulabat Jeſus in Galileā. Nō em̄ volebat ambulare
in Judeam: q̄ querebāt eū iudei interficere. Neq̄ enim
dn̄s ſuā amiſerat ptātē/ſed noſtrā hoc faciēs conſolabaṫ
infirmitatē. Nā ſi vellet poterat tutus inter illos ābulare
q̄ ipſam q̄ꝫ mortē in poteſtate ſe habere teſtaṫ dicēs. Po- Joan.x.
teſtatē habeo ponēdi animā meā: ꝛ iterū ſumendi eam.
Deniq̄ hāc ptātem demōſtrauit: q̄n tp̄e paſſionis ad vocē Jo.xviij.
illius hi q̄ ad eū cōprehēdēdū venerāt/abierūt retrorſuꝫ
ꝛ ceciderūt in terrā. Sed ꝓia ꝓuidētiſſima diſpenſatiōe
diſponēs/prebendi gratia exēpli/vt dictū eſt/dignat⁹ eſt
ad tp̄s ſe ꝑſecutorib⁹ abſentare. ¶ Erat autem in ꝓximo Tex.
dies feſtus iudeorū ſcenophegie. Scenophegia erat fe-
ſtiuitas tabernaculorū: q̄n menſe ſeptimo oēs iudei in ta-
bernaculis lege p̄cipiebanṫ inhabitare/in memoriā illi⁹
tēporis: quo per. xl. annos in tabernaculis/abſq̄ vllis do-
mibus cōmorati ſunt in deſerto. Dies aūt feſtus d̄r: non q̄
tantū vna die iſta agereṫ feſtiuitas: nā ꝑ ſeptē dies in ta-
bernaculis habitabāt ſed quotquot dies eſſent eiuſdē ce-
lebritatis/vnā diē ꝓpter vnā ſolennitatē cōſueuerūt ap-
pellare iudei. ¶ Dixerūt ḡ ad eū fratres ei⁹. Trāſi hinc ꝛ Tex.
vade i Judeā. Fr̄es dn̄i vſitatiſſimo ſermōe ſacre ſcriptu-
re cōſanguinei ip̄i⁹ ſm̄ carnē/cōſobriniꝫ ipſius intelli- Fratres
gūṫ. Nā q̄ quidā heretici dixerūt fratres dn̄i appellari fi- dn̄i q̄ di-
lios Joſeph ſponſi Marie virginis de quadā vxore eius cantur.
Jſca noīe/nulla auctoritate ſubnixū eſt: atq̄ ideo a fideli-
bus nullo mō recipiendū. Sciēdū ſiquidē q̄ in ſacro elo-
quio fratres trib⁹ modis dici ſolent/natura/gente/ꝛ co-
gnatione. Natura ſicut Jacob ꝛ Eſau. Gēte ſicut oēs iu-
dei de quacūq̄ tribu fuiſſent frater appellabanṫ. Vn̄ d̄r
in lege. Si attenuat⁹ frater tuus Hebreus vēdiderit ſe
tibi. Cognatione: ſicut Abraā ꝛ Loth fr̄es dicti ſunt/cuꝫ
Abraā patru⁹ fuerit Loth. Scriptū eſt em̄. Dixit Abraam
ad Loth. Ne q̄ſo ſit iurgiū inter me ꝛ te: ꝛ inter paſtores
meos ꝛ paſtores tuos/fratres em̄ ſum⁹. Quart⁹ q̄ꝫ mod⁹
addi pōt religiōis: ſm̄ quā oēs chriſtiani fr̄es ſum⁹/q̄ vnū
deū pr̄em nos hr̄e gaudem⁹. Jllo ḡ tertio mō quo iuxta
cognationē fr̄es haberi legim⁹: ꝛ hic et vbicūq̄ fr̄es dn̄i
legimus/hoc vocabulū recipere debem⁹. Hoc itaq̄ mō
Jacob⁹ frater dn̄i dict⁹ eſt: quia filius fuit matertere dn̄i
¶ Dixerūt ḡ fr̄es ei⁹ ad eū. Trāſi hinc ꝛ vade in Judeā Tex.
vt diſcipuli tui videant opera tua q̄ facis. Nemo q̄ppe in
occulto aliquid facit/ꝛ querit ipſe in palā eſſe. Si hec fa-
cis manifeſta teipſum mundo. Quare iſta dicerēt/ſcūs
euāgeliſta aperire curauit: cum adiūxit. ¶ Neq̄ em̄ fra- Tex.
tres eius credebant in eū. Potuerūt em̄ ſm̄ carnem con-
ſanguinei chriſti eſſe/ſꝫ credere ipſa appropinquāte paſ-
ſione dedignati ſunt: ꝛ q̄m gl'am mūdanam q̄rebant/in
eum quē glorie huius contemptorē nouerāt/credere no-
lebant. Putabant ergo illum tm̄ eſſe hoīem: atq̄ ideo eū
ex ſe cōijcientes: ꝛ ſicut ipſi honoris erant cupidi/ita euꝫ
arbitrātes ab hac cupiditate nequāq̄ eſſe immunē: qua-
ſi ꝯſolantes/ꝛ conſilium ei dantes dixerūt. Trāſi hinc ꝛ
vade in Judeā: vbi caput eſt totius regni/vbi metropo-
lis ciuitas: ꝛ venerabile oī mūdo tēplum/vbi oīb⁹ inno-

Digitized by Google

teſcas:⁊ ab oĩbus glĩficeris:vt ⁊ diſcipuli tui videãt opa
tua q̄ facis. Videbãt quippe ſcĩ dñi diſcipuli opa ipſius/
ſed nõ ad hoc qđ illi q̄rebãt:vt ea terrenis ⁊ popularibus
fauorib⁹ attollerẽt:qm̃ diuina opa diuinis laudib⁹ noue
rant efferẽda. Sed audiam⁹ q̄d amatorib⁹ glĩe dñs reſpõ
Tex. derit. ¶ Tps meũ nondũ aduenit. Illi quidẽ ſuadebãt
ire in Judeã ⁊ ſuã potẽtiã miraculis mũdo inoteſcere:ne
latens ignobilis ⁊ inglori⁹ haberet̃. Verũ dñs reſpõdit:
nondũ aduenisse tp̃s glĩe ſue. Prius fuit tp̃s humilitatis
ei⁹/p quã ad celeſtẽ ſublimitatẽ diſpoſuerat puenire. Ait
igitur. Tẽpus meũ.i. tp̃s mee glĩficatiõis nõdũ aduenit.
Primo nãq̃ paſſurus:⁊ ſic demũ reſurgendo:⁊ ad celos
Tex. aſcendendo erat glĩficãdus. ¶ Tps aũt veſtrũ ait ſemp
eſt paratũ:tp̃s ſcʒ glĩe quã ſemp affectatis:ppter quã oĩa
faciẽda putatis. Sʒ licet oĩ ſtudio mũdi glĩam quererẽt/
eã cõſequi nõ valebãt:qm̃ glĩa ſuos pſequit̃ ⁊ ambit con
nota pa- tẽptores:deſpicit ⁊ execrat̃ ſuos appetitores. Quos be-
rabola. ne notat illa fabula/qua dicunt̃ quidã ita apud infernũ
dãnati:vt ſaxũ ingens cõtra mõtẽ voluãt. Sicut em̃ qui
lapidem ad altiora impellit/retroactus pondere ſaxi ad
inferiora relabit̃:ſic ambitioſi quiq̃ turpẽ patiũtur repul
ſam/nec ad id quod conant̃ valent aſſurgere. Tẽp⁹ ergo
glorie chriſti nõdũ aduenerat:qđ pleniſſime in fine ſecu-
li erat:qñ is q̄ venit iudicandus/veniet iudicatur⁹ viuos
⁊ mortuos:⁊ q̄ ſe exhibuit in hũilitate/apparebit in ma-
Tex. ieſtate. ¶ Vos aſcẽdite ad diẽ feſtũ hunc. Ad hunc inq̄t
diẽ aſcẽdite:in quo vos ad mũdi gloriã extenditis/nec ce
Tex. leſtẽ cogitatis. ¶ Ego nõ aſcendã ad diẽ feſtũ hũc:quia
tp̃s meũ nondũ impletũ eſt. Quare dicit dñs/nõ aſcẽdã:
cũ in ſequẽtibus mediãte iã die feſto legim⁹ cũ aſcẽdiſſe
Sed eſt attẽdendũ q̄ dicit ad diẽ feſtũ iſtum. Tunc enim
nõ cũ illis aſcendit/ſʒ poſt aliquod dies feſtiuitatis emer
ſos:q: tẽpus meũ/hoc eſt glorie mee nõdũ impletum eſt.
Tunc em̃ erit me⁹ feſtus dies:nõ certis diebus ptrãſiẽs
Tex. ſed cõtinua celebritate pmanens. ¶ Hec cũ dixiſſet:ipſe
manſit in Galilea. Vt aũt aſcenderũt fratres eius:tũc ⁊
ipſe aſcẽdit ad diẽ feſtum:nõ manifeſte:ſʒ quaſi in occul-
to. Quãtũ ad literã occulte dñs aſcẽdit:quia nõ fauores
hoim̃ requirebat/nõ põpis ſeculi ⁊ ſtipantiũ ſeſe turbarũ
obſequijs oblectabat̃. Myſtice vo occultus aſcẽdit: q:
ipe in illis ſolẽnitatibus latebat:typicis hoſtiarũ que ibi
offerebant̃ ſacrificijs pſignat⁹ erat/ſed nõ intelligebat̃.
Jam vo ſub grã ſancti euãgelij manifeſtum eſt:q: qđ illis
in vmbra ⁊ figura exhibebat̃/nobis reuelata luce veritatis
Tex. agit̃. ¶ Judei ḡ querebãt cũ in die feſto:q: ipe cũ fratri-
bus nõ aſcenderat. Anteq̃ veniret/⁊ querebãt cũ ⁊ dice-
Tex. bãt. ¶ Vbi eſt ille? Et murmur erat de illo. Murmur ille
magn⁹ de ↄtentione factus eſt:quã inter ſe diſſidẽtes ha
bebant. Nã ſicut euãgeliſta ſubiũgit:quidam dicebãt q:
bonus eſt/alij aũt non/ſed ſeducit turbas. Alij em̃ cũ bo
nũ aſſerebãt/alij ſeductorẽ blaſphemabant. Sed qđ tũc
de dño ab impijs dicebat̃:hoc ipm̃ hodieq̃ de fidelib⁹ ſer
uis eius dr̃. Nam quicũq̃ religioſus eſt/⁊ deo in ſimplici
tate cordis ſeruiẽs/ab irreligioſis ⁊ malitioſis vituperat̃
⁊ ab alijs bonus/⁊ ab alijs ſeductor vocat̃. Hoc igit̃ va-
let pmũ ad ↄſolationẽ noſtrã. Quare em̃ exhorreſcãt mẽ
bra chriſti/qđ ipſi illatũ eſt capiti ſuo. Non refugiãt ſerui
chriſti audire a ſeculi amatorib⁹:qđ dictũ eſt de chriſto a
Tex. iudeis murmuratorib⁹. ¶ Nemo tñ palã loq̄bat̃ de illo
ppter metũ iudeorũ. Qđ dicit/nemo palã loq̄bat̃ de illo:
ad illos tãtũ reſpicit q̄ dicebãt/q: bon⁹ eſt:hi em̃ ſilẽtio et
Preconi voce minima/⁊ ſuppreſſo ore loq̄bãt. Illi vo q̄ dicebãt/ſe-
um chri- ducit turbas/clari⁹ reſonabãt:eorũ ſonit⁹ clari⁹ audiebat̃
ſti p orbẽ tãq̃ arentiũ foliorũ. Sʒ deo grãs/pmutate ſunt in meli⁹
voces. Quãuis em̃ necdũ venerit illa glĩa chriſti:quã de
uoti pſtolamur/p quã eternitatis pmia nos adepturos
ſperam⁹ tñ ita p vniuerſũ mũdũ iã dilatata creuit ecclĩa:
ſic ſeſe p oẽs orbis partes diffudit:vt ei⁹ laudes ab oĩb⁹ fi-
delib⁹ libera ⁊ excelſa voce pſallãt̃:palãq̃ dicat̃ ab vniuer
ſis:q: bon⁹ eſt. Si q̄ vo ſunt heretici:q̄ pauci velut naufra-

tabule poſt naufragiũ remãſerũt:nõ apte/ſed velut in an
gulo ſuſurrãt potiꝰ q̄ loquũtur:q: ſicut dicit Ps. Obſtru Ps. lxij.
ctũ eſt os loquẽtiũ iniqua. Clauſo nãq̃ ore infideliũ/apta
ſunt ora fideliũ:⁊ iã laudãt nomẽ chriſti i choro/⁊ pſallũt
ei in tympano ⁊ pſalterio:q: exaltat⁹ in cruce traxit ad ſe
oĩa:vt in oĩbus gentibus ipſe ſolus colatur:⁊ habeatur
deus ſic benedictus in ſecula. Cui cum patre ⁊ ſpirituſan
cto eſt honor ⁊ gloria/per oĩa ſecula ſeculorum. Amen.

¶ Feria quarta. Joannis. X.

¶ In illo tempore: Facta ſunt encenia hieroſo-
lymis:⁊ hyems erat:⁊ ambulabat Jeſus in tẽplo
in porticu Salomonis. Et reliqua. Homilia le-
ctionis eiuſdem.

Encenia plurali nume Enceni-
ro/vocabatur feſtiuitas dedicationis templi: orũ ratio
quã populus iudeorũ ex antiqua patrũ conſue-
tudine/p annos ſingulos celebrare ſolebat. Enceniare
nãq̃ grece:initiare/vel inchoare latine dr̃. Verũ nõ ab re
eſſe credendũ eſt:q̄ ſanct⁹ euangeliſta/tẽp⁹ q̄ quo ipſa
dedicatio facta eſt/intimare curauit dicẽs. ¶ Et hyems Tex.
erat. Per hoc q̄ppe oſtendit:nõ ad primã tẽpli dedicatio
nẽ/ſed ad eã que vltima fuit ptinere:tertio nãq̃ tẽplum
ipſum dedicatũ in ſanctis literis inuenim⁹. Prima ſiq̄dẽ
eius dedicatio a Salomone/magna glĩa ⁊ totius regni
pace autũnali tpe facta eſt. Scđo a Zorobabel ⁊ Jeſu ſa
cerdote magno/⁊ reliq̄s filijs trãſmigratiõis/veris tpe
facta eſt. Tertia a Juda Machabeo ⁊ frib⁹ ei⁹/hyemis
tpe pacta eſt:qñ etiã ſpãliter cõſtitutũ eſt:vt ſingulis an-
nis h̃ eadẽ dedicatio ſolẽnib⁹ frequẽtaret̃ officijs. Que
conſtitutio vſq̃ ad tp̃s ſaluatoris ſeruata eſt:ſicut ex ſcĩ
euãgelij lectione dat̃ intelligi. Verũ hec obſeruatio ab il-
lis cepta:ſalubriter nũc in ecclĩa/venerabiliterq̃ haberi
dinoſcit̃:cũ p annos ſibi iugiter ſuccedẽtes/dies anniuer
ſaria dedicatiõis ecclĩe/diuinis laudib⁹ a pplo fideliũ de
uote ſatis excolit̃:tãtoq̃ ꝓpẽſi⁹/ac maiori ſtudio celebra
tur quãto eſſe ḡrĩſſima redẽptori nõ dubitat̃:adeo vt in
hac die tẽplũ intrare/⁊ diuinitatis ſue myſteria pplo pã-
dere dignat⁹ ſit. Sane etem̃ p aſperitatẽ hyemis/duritia
denotat̃ infidelitatis/q̄ in mẽtib⁹ quorũdã iudeorũ tunc Mat.
erat q̄bus cõueniebat illud qđ dñs alibi dicit. Qm̃ abun xxiiij.
dauit iniq̄tas/refrigeſcet charitas multorũ. ¶ Et ambu Tex.
labat Jeſus in tẽplo in porticu Salomõis. Porticũ Sa-
lomonis dicit:in qua rex ille quõdã potẽtiſſim⁹ ad adorã
dũ ſtare ſolit⁹ erat/atq̃ idẽ ex ei⁹ noie cognominari cepe
rat. Solẽt aũt portic⁹ q̄b⁹ illud tẽplũ cingebat̃ noie tem
pli appellari. Si ḡ tũc dei fili⁹ in tẽplo q̄ ſanguis brutorũ
aialiũ fundebat̃/voluit corpaliter ambulare:multo am- Chriſt⁹
plius nũc domũ ſue ecclĩe/vbi corpis ⁊ ſanguinis ſui ſacrã eſt pſens
cõſecrant̃/inuiſere ⁊ ihabitare dignabit̃ ⁊ gaudebit. Et eccleſie.
ſi porticũ in qua rex ille/q̄uis potentiſſim⁹ ⁊ ſapientiſſi-
mus:tñ mortalis/atq̃ terren⁹ ſtare ſolebat/pambulare
nõ deſpexit:multo magis penetralia cordiũ noſtrorũ ſue
pñtia maieſtat̃ dignabit̃ illuſtrare:ſi tñ nr̃as mẽtes porti
cũ Salomõis.i.ſi eas timoris ſui plenas/q̄ eſt initiũ ſapiẽ
tie viderit. Neq̃ em̃ putare debem⁹:q̄ hec tãtũ dom⁹ in
qua ad adorãdũ cõuenim⁹/ſit tẽplũ dei. Nos em̃ ipſi qui
cõuenim⁹/tẽplũ dei ⁊ dici ⁊ eſſe debemus:Aplo dicente. ij. Co. vj.
Vos eſtis tẽplũ dei viui. ¶ Circũdederũt ḡ cũ iudei:⁊ di Tex.
xerũt ei. Quouſq̃ animã noſtrã tollis? Si tu es chriſtus/
dic nobis palã:apparet cur pmiſerit euangeliſta/hyems
erat. Circũdederunt cũ iudei:non cauſa agnoſcẽde veri-
tatis/ſed grã ingerende tentationis:⁊ ſtruende calũnie/vt
inuenirent quõ eum accuſarent. Quouſq̃ aiunt animã
noſtrã tollis? Cauſantur q̄ aias eorũ (incertos/ac ſuſpen
ſos eos dimittendo) tolleret:qui ad hoc venerat vt aias
in ſe credentium ſaluaret. ¶ Si tu es chriſtus/dic nobis Tex.
palã. Judei chriſtũ purũ tñ hominẽ futurũ:⁊ regẽ terre-

Digitized by Google

ris excelſiorē venturū crediderūt:qđ etiā poſteri eorum
vſqȝ in pſens faciūt. Quapropter ꝑpeſſi ſunt exterminiū
⁊ demoliri:ita vt vix aliqs eoꝝ auſus ſit ꝯfiteri ſe in publi
cū Hebreū fore: ⁊ quouſqȝ antichriſtū ꝓ chriſto ſuſcipiāt
dementiſſime arbitrari nō deſinūt. Volebāt ḡ vt ſe dn̄s
chriſtū eſſe diceret/q̄tenus poſſent cū q̄ſi Auguſto repu-
gnāte ⁊ imperiū ſibi vſurpantē/pſidis prīti tradere pu-
niendū. Quapropter dn̄s ita prudēter/ac tēperate ſuā re
ſponſionē circūtulit: vt illis aditū calūnie obſtrueret:et
q: ipſe chriſtus eſt futuris fidelib⁹ apte voce pādere plau
Tex. deret. ℂ Rn̄dit em̄ eis dicēs. Loquor em̄ vobis: ⁊ nō cre
ditis. Ecce aptiſſime oſtēdit ꝙ ipſe ſit chriſtus: dicēs em̄
loquor vobis: oſtēdit ſe v̄bū.i. filiū dei coeternū ⁊ conſub
ſtātialē pr̄i: tāq̄ diceret. Ego me filiū dei eſſe ſemꝑ operū
atteſtatiōe ꝓnūtio: ſed vos vr̄a infidelitate cecati/nec mi
hi loquēti creditis/nec opa q̄ facio attēdere vultis. Que
ſi digne cōſideraretis/dei filiū me eſſe ꝓculdubio crede-
Tex. retis. ℂ Opera que inq̄t ego facio in noie pr̄is mei ipſa
teſtimoniū perhibēt de me. Et nota ꝙ ſuoꝝ operū omnē
Chriſt⁹ gloriā deo patri aſſcribit/cū ea in ei⁹ ſe noie facere aſſerit
opa ſua Ipſa ḡ opera q̄ faciebat/cecos illumināndo: paralyticos
pri aſſcri ſanitati reſtituēdo: de paucis panib⁹ multa milia hoim
bit. reficiendo: mortuos (etiā quatriduanos quoqȝ ⁊ feti-
dos) ad vitā reuocādo: ipſa inquā opa teſtimoniū redde
bāt/ꝙ eſſet verus fili⁹ dei: cuius gloriā in oibus operib⁹
Tex. ſuis requirebat. ℂ Sed vos nō creditis. Cauſamqȝ cur
Tex. nō crederent reddēs ſubdit. ℂ Quia nō eſtis ex ouibus
meis. Oues ſuas fideles ⁊ ſibi obſequētes dicit: q̄ eū pa-
ſtorem diligunt ⁊ ſequūtur/atqȝ ad paſcua eterne ſatiera
tis boni paſtoris imitantes veſtigia ꝑueniūt. Ergo hos
qui in ſe credere nolebāt/dicebat nō eſſe ex ouib⁹ ſuis: q:
videbat iā eterne ꝑditioni preparatos/nec ſui ſanguinis
Tex. precio ad vitā perpetuā cōparandos. ℂ Oues mee vo-
cem meā audiūt: ⁊ ego agnoſco eas: ⁊ ſequūtur me. Vſi-
ij. Ti. ij. tato more ſancte ſcripture agnoſcere pro eligere ponitur
Unde ſcriptū eſt. Nouit dn̄s q̄ ſunt ei⁹: neſcire vero ꝓ im-
Mat. probare: illud em̄ de⁹ ignorat/qđ dignū eterne vite non
xxv. approbat. Vn̄ impijs in iudicio dicturus eſt. Neſcio vos
Eph. j. Oues ḡ chriſti vocē ei⁹ audiūt: q: p̄ceptis illi⁹ ex animo
obediūt. Et ip̄e eas cognoſcit/vt ip̄e apl̄s de ſe ⁊ ſibi ſimi
libus dicit. Elegit nos cōſtitutionē mūdi: vt eſſem⁹ ſcī ⁊
imaculati in ꝯſpectu ei⁹. Sequūtur aūt eū: ⁊ hic māſuetu
dinis ⁊ inocētie ei⁹ vias icedēdo: ⁊ poſt cū eo ad gaudia
Tex. ſempiterne vite feliciter intrādo: vnde ſequit̄. ℂ Et ego
vitā eternā do eis. Hec ſunt illa paſcua q̄ pollicit⁹ eſt ſe da
turū ouibus ſuis/nulla vnq̄ ariditate marceſcentia/ſȝ in
Tex. defectiua amenitate vernātia. ℂ Et nō peribūt (inquit)
in eternū: q: paſtor eoꝝ ⁊ ſaluator talis eſt/apud quē ni-
hil eoꝝ oino poſſit perire. Videbant̄ q̄dē perire ſcī mar-
tyres oculis inſipiētiū/cū hāc mortalē vitā ꝑ tormēta amit
tebāt: ſȝ nō peribāt in eternū: q: ſoluti vinculis carnis/de
bita ſibi p̄mia a chriſto ꝑcipiebāt. Vn̄ cōſequēter adiūgit.
Tex. ℂ Et nō rapiet eas q̄ſq̄ de manu mea.i. ꝑtāte mea. Eos
Predeſti em̄ q̄s ſemel p̄deſtinādo chriſt⁹ aſſumpſerit: nulla vis dia
natio eſt bolice tentatiōis/nō imanitas hūane ꝑſecutiōis/de ꝑtā-
infallibi te ei⁹ pōt auferre. Nā ⁊ ſi ſunt q̄dā q̄ poſt ꝑceptā grām de
lis. numero ouiū chriſti percūt/hi certe in dei oculis oues nō
ſunt. Nitebant̄ q̄dē ꝑſecutores rapere pios ꝯfeſſores chri
ſti de manu ei⁹: cū eos tormētis varijs fidē chriſti negare
cōpellebant/vt eoꝝ aias a chriſto alienas efficerēt: vel cū
ſuperari cōſtātia moriētiū corpa eoꝝ aut ignib⁹ exuren-
da tradebāt/aut aq̄ diſſoluēda imergebāt: tāq̄ a chriſto
poſſent ea reſuſcitādi tollere facultatē. Sed nemo pōt ra
pere de manu ei⁹ q̄ ſcōs inter certamina vt vincant adiu
uat: ⁊ victores in celis coronat. Quib⁹ etiā v̄bis illoꝝ red
arguit temeritatem/q̄ ſibi mortis laqueos tetenderant.
Stultiſſime em̄ de eius nece cogitabāt: cū nō ſolū in ip̄m
nihil poſſent agere/verūetiā neminē de ſuis poſſent au-
ferre. Verū ne hec dicēdo ſuā videret̄ gloriā querere/totā
Tex. hanc potentiā ad patrē refert/ſubiūgēs. ℂ Pater meus
quod dedit mihi/maius oibus eſt. Hoc eſt qđ de⁹ pr̄ me-
diator dei ⁊ hoim dedit vt ſit eius vnigenit⁹ fili⁹: nec natu
ra diſſimilis/nec v̄tute inferior/nec tp̄e poſterior. Et h̄ gi
gnēdo dedit: q: deus deū genuit: hoc eſt/qđ maius oib⁹
eſt. Idcirco idē Ioānes locutur⁹ de v̄bo dei/trāſcēdit oēȝ
angelicā ⁊ humanā creaturā: ⁊ ſic ꝑuenit ad illud qđ ma Ioan. j.
ius oibus/⁊ dixit. In principio erat v̄bū. Hoc vere quod
dei fili⁹ habuit ante ſecula ꝑ diuinitatē/accepit in tp̄e per
humanitatē. ℂ Et nemo pōt rapere de manu pr̄is mei. Tex.
Supra dixit. Nō rapiet eas q̄ſq̄ de manu mea: h̄ dicit. Ne
mo pōt rapere de manu pr̄is mei: vt liquido intelligere-
mus hoc eſſe virtutē ſuā/eſſe ⁊ pr̄is: atqȝ chriſtū ſe eſſe cre
dendū: q̄ nō vt ceteri ſancti gratiā acceperit ex tp̄e/ſȝ ver⁹
ſp̄ extiterit dei fili⁹. Quod etiā ſubſequēti ſnia oſtēdit/cū
dicit. ℂ Ego ⁊ pr̄ vnū ſum⁹. Vnū (inq̄t) ſumus: vna ſub- Tex.
ſtantia/vna diuinitas/ꝑfecta eq̄litas. Quib⁹ verbis non
ſolū iudeoꝝ queſtionē (q̄ tentantes an ipſe eſſet chriſtus
interrogabāt) abſoluit: verūetiam hereticoꝝ q̄s futuros Vnitas
preuidit inſaniā/ꝙ ſit deteſtāda monſtrauit. Sabellius trinitat̄
nāqȝ dogmatizat vnā ꝑſonā eſſe pr̄is ⁊ filij: quē conuincit aſſerit̄.
cū dicit: ego ⁊ pr̄/vbi aptiſſime due ſonāt ꝑſone. Sȝ iudei
q̄ eaten⁹ loquentē dn̄m q̄ſi patiēter audierāt/cū dixiſſet:
ego ⁊ pr̄ vnū ſum⁹/ampli⁹ vim verboꝝ ferre nō valentes
q: ipſi corda lapidea geſtabāt ad lapides cucurrerūt. Nā
ſequit̄. ℂ Suſtulerūt lapides iudei vt lapidarēt eū. Ve- Tex.
rū q: ille nec tūc valebat pati/nec ſe ab illis lapidari diſpo
ſuerat: illa iamiāqȝ ferentia brachia/ſuo nutu cōtinuit/et
adhuc eos alloquit̄. ℂ Rn̄dit eis Ieſus. Multa bona Tex.
opera oſtēdi vobis ex pr̄e meo: vȝ in ſanitatib⁹ infirmo-
rū/in aſſidua exhibitiōe doctrine ⁊ miraculoꝝ: q̄ vniuerſa
ex patre ſe dicit oſtēdiſſe: vt ſe iudicaret ei⁹ ꝑ oia gloriam
q̄rere. ℂ Propter qđ inq̄t eoꝝ lapidatis me. Et rn̄derūt Tex.
ei. De bono ope nō lapidam⁹ te/ſȝ de blaſphemia. Quāq̄
inuiti ⁊ nolētes cōfitent̄: nec poſſunt negare multoꝝ bn̄-
ficioꝝ bona ſibi a chriſto impenſa fuiſſe: ſȝ miſeri qui qđ
ille de ſua ⁊ pr̄is eq̄litate dixerat/ꝓ blaſphemia deputa-
bāt. Cōſiderādū v̄o qđ dicūt. ℂ Tu hō cū ſis/facis teipȝ Tex.
deū. Ecce infideles iudei intellexerūt/qđ Arriani adhuc
intelligere negligūt. Id em̄ qđ dn̄s dixerat: ego ⁊ pr̄ vnū
ſum⁹/intellexerūt nō poſſe dici vnū/niſi vbi eſſet eq̄litas.
Qđ iſti ꝓ blaſphemia idcirco receperāt: q: eū tātū hoiem
eſſe credebāt/deū nullaten⁹ credere volebant. ℂ Rn̄dit Tex.
eis Ieſus. Nōne ſcriptū eſt in lege vr̄a. Ego dixi dij eſtis.
In lege vr̄a dixit/in lege vobis data. Sed ⁊ hoc notandū
ꝙ hoc pſalmigraphi teſtimoniū in lege ſcriptū eſt: q: ni-
mirū omnes ſcripture aliquando lex appellantur gene-
rali vocabulo: nonnūq̄ diſtincte per ſe lex accipitur/et a
prophetis diſtinguit̄: ſicut ipſe dn̄s alibi dicit. Lex ⁊ pro-
phete vſqȝ ad Ioannē. Plerūqȝ in tria ſancte diſtribuun- Mat. xj.
tur ſcripture: vt eſt illud. Tunc aperuit illis ſenſum vt in-
telligerent omnia que de ipſo erāt ſcripta: in lege Moyſi
⁊ ꝓphetis/⁊ pſalmis. ℂ Si illos dixit deos ad quos ſer- Tex.
mo dei factus eſt: ⁊ nō poteſt ſolui ſcriptura: hoc eſt non
poteſt argui falſitate atqȝ ideo non audietis illā reijcere
Si ergo illos dixit deos ad quos ſermo dei fact⁹ eſt quē
pater ſanctificauit ⁊ miſit in mundum: vos dicitis quia
blaſphemas/quia dixi filius dei ſum. Ac ſi diceret. Si id-
circo homines dij appellati ſunt: quia ſermo dei ad ip̄os
factus eſt: ipſum verbum dei (quod erat in p̄ncipio apud
deum) quomodo nō eſt deus? Si illi dij vocari meruerūt
qui participes facti ſunt ſermonis dei: ipſe ſermo dei (vn-
de participāt) cur nō ſit deus? Notandū v̄o qđ dicit: quē
pr̄ ſanctificauit ⁊ miſit in mūdum. Sanctificauit nāqȝ pa
ter filium: nō ꝙ vnq̄ ille ſanctus non fuerit: ſȝ ſanctifica-
uit/q: illum ſanctū genuit. Sicut em̄ deus deū/imenſus
immenſum: ſic ſanct⁹ ſanctū pater filiū genuit: ⁊ miſit in
mūdum: q: eum incarnari cōſtituit pro ſalute hominum.
ℂ Si nō facio opera patris mei/nolite mihi credere. Si Tex.
aūt facio: ⁊ ſi mihi nō vultis credere/operib⁹ credite: vt
cognoſcatis ⁊ credatis: q: in me eſt pater/⁊ ego in patre.

Digitized by Google

Ac ſi diceret. Si tantūmō nudis ꝟbis dei filiū me eſſe di/
co: ⁊ nō etiaꝫ operū exhibitiōe me id eſſe cōꝓbo: cū eos
quos aut natura imꝑfectos edidit/aut vitiū depꝛauauit
aut certe īfirmitas afflixit/potēti maieſtate reſtauro: no/
lite credere mihi. Si ꝟo illa facio q̄ nullus niſi dei filiꝰ fa
cere poſſet: ſi mihi nō creditiſ/his ſaltē operibꝰ credite: vt
agnoſcatis ⁊ credatis: q: in me eſt pater/⁊ ego in p̄re. Di
xerat iā/operibꝰ credite/nūc iterū dicit: vt cognoſcatis ⁊
Trinitatis oſtenſio. credatis. Quod tale eſt/ac ſi diceret. Credite vt cogno/
ſcatis ⁊ credatis. Eſt ꝟo ſenſus. Si mihi nō creditis/ope
ribus credite: vt cognoſcatis credētes: q: in me pr̄ eſt et
ego in patre. Vult ḡ cōcludere ꝙ verū dixit. Ego ⁊ pater
vnū ſumus: ⁊ immerito velint eū lapidare: q: nō blaſphe
mauit ſicut ipſi putabāt. Idcirco ratione ⁊ diuina opera
tione etiā nō fugiens/nec ſe abſcondēs lapidatoꝛes ſuos
cōpeſcuit. Debemus ḡ nos credere/vt poſſimꝰ cognoſce/
re: q: cognitio merces eſt fidei. Credētes em̄ intrabimus
in potentias dn̄i: ⁊ cognoſcemꝰ quomodo in filio eſt pr̄/
⁊ filiꝰ in p̄re. Sane ſciēdū eſt: q: nō ſic pater eſt in filio vel
filiꝰ in p̄re: quō d̄: deus eſſe in aliq̄ ſcō viro/⁊ ſcūs q̄cūq̄
in deo. Filius quippe in p̄re eſt ꝑ equalitatē vniꝰ eiuſdēq̄
ſubſtantie: homo vero in deo eſt per participationē gr̄e.
Deniq̄ vir ſanctus poteſt dicere: q: deus eſt in me: nō aūt
poteſt dicere: ego ⁊ deus vnū ſumus: nec rurſus q̄ videt
me/videt deū: hoc enim vnigenito ſoli filio conuenit/qui
ſic eſt in patre: vt ſit equalis patri/⁊ ſit vnū cū patre. Cuꝫ
quo eſt illi omnis honoꝛ ⁊ gloꝛia/in vnitate ſpiritusſancti
per omnia ſecula ſeculoꝛum. Amen.

¶ Feria quinta. Luce. VII.

¶ In illo tēpoꝛe: Rogabat Ieſum quidā Pha
riſeus vt manducaret cum illo. Et ingreſſus do/
mum Phariſei diſcubuit. Et reliqua. Homiliā
require de ſancta Maria Magdalena.

¶ Feria ſexta. Ioannis. XI.

¶ In illo tempoꝛe: Collegerunt pontifices et
phariſei conſilium aduerſus Ieſum ⁊ dicebant.
Quid facimus: q: hic hō multa ſigna facit: ſi di/
mittimus eum ſic oēs credent in eū. Et reliqua.
Homilia lectionis eiuſdem.

REſuſcitato a ſaluato
re chꝛiſto Lazaro: tanto ingenti miraculo/mul
ti ex iudeis q̄ pꝛeſentes fuerāt ⁊ viderant q̄ fe/
cit Ieſus/crediderūt in eum. Quidā vero ex ipſis/ſiue q̄
iam in eū crediderāt/ſiue qui ad Marthā ⁊ Mariā con
ſolandi cauſa venerāt/abierūt ad phariſeos ⁊ nuntiaue/
runt q̄ fecit Ieſus: ſiue pio ſtudio vt ⁊ ipſi crederent/ſiue
gratia deferēdi vt cōtra eū ſeuirent. Pꝛotinꝰ illi malitia
ſua ꝯtenebꝛati ⁊ q̄d ſc̄ꝛeterēt neſciētes: videbāt em̄ ſe ſigno/
rū euidētia ſuꝑari/ collegerūt ꝯſiliū: nō vt ꝯuerterent et
crederēt/ſꝫ vt eū nefanda conſpiratione moꝛte dānarēt.
Tex. Incūt cōſiliū vt eū ꝑderēt/nō vt ſibi cōſulerēt. ¶ Quid
inquiunt facimꝰ? Miſeri nō dicebāt credamꝰ/ſꝫ velut exa/
cuentes ⁊ ad necē eiꝰ ſeſe mutuo cohoꝛtantes dicebant.
Tex. ¶ Quid facimus: q: hic hō multa ſigna facit. Velint no
lint cōfitent: q: ille quē q̄ſi hoiem deſpiciebāt/ſicut deꝰ ſi/
Tex. gnis ⁊ miraculis coꝛuſcabat. ¶ Si dimittimꝰ eū ſic oēs
credent in eū: ⁊ venient Romani ⁊ tollēt locū nr̄m ⁊ gentē
Tēpoꝛale regnū amittere timuerūt: de vita aūt eterna co
gitare neglexerūt atq̄ iō vtrūq̄ iuſtiſſimo dei iudicio ami
ſerūt. Nā. xlij. anno poſt eiꝰ paſſionē/ſimulq̄ glioſaꝫ aſcē
ſionē: veniētes Romani ſub Tito ⁊ Veſpaſiano ꝑncipi/
bus/locū ſimꝰ regnū ⁊ gētē illis abſtulerūt: illoſq̄ ferro fa/
me ⁊ captiuitate deleuerūt. Et q̄ in paſca chꝛiſtū occide/
rāt/in eadeꝫ ſolēnitate ab hoſtibꝰ captiuari ſunt. Quiq̄
iniuria filij p̄rem offenderāt: ipſi a p̄re ⁊ filio. ſ. Veſpaſia/
no ⁊ Tito deleti ſunt: ſicq̄ rei ⁊ miſeri ad eterna ſupplicia

tranſierūt/iuxta qđ dn̄s alibi de eis dixerat. Filij autē re/ Mat. viij.
gni eijciēt in tenebꝛas exterioꝛes. Venient Romani ⁊ tol/
lēt noſtrū locū ⁊ gentē. Putabāt iudei doctrinā chꝛiſti cō
tra tēplū ⁊ paternas traditiōes eſſe: iōq̄ timebant/ne ſi
oēs in chꝛiſtū crederēt/nullꝰ remaneret q̄ ꝓ ciuitate ⁊ tē/ Tex.
plo cōtra Romanos pugnādo reſiſteret. ¶ Vnꝰ aūt ex
ipſis Cayphas noīe: cū eēt pōtifex anni illiꝰ dixit eis. Vos Vaticiniū Cayphe.
neſcitis quicq̄/nec cogitatis: q: expedit vt vnꝰ hō moꝛiat
ꝓ ꝑplo/⁊ nō tota gēs pereat. Qđ cū nō a ſemetipſo dixiſ/
ſe/ſed q: pōtifex erat anni illꝰ ꝓphetaſſe: agēte ipſo ponti
ficatꝰ ſacro qđ indignꝰ gerebat/ſubſecutꝰ euāgeliſta oſtē Tex.
dit dicēs. ¶ Hoc aūt a ſemetipſo nō dixit: ſꝫ cū eſſet ponti
fex anni illius ꝓphetauit: q: Ieſus moꝛiturus erat ꝓ gen
te. Quo loco dicimꝰ/plerūq̄ etiā malū ꝑ ſpm̄ ꝓphetie fu
tura p̄dicere. Vn̄ ⁊ in iudicio dn̄o dicturi ſunt Dn̄e nōne
in noīe tuo ꝓphetauimus? Queri ꝟo pōt: quō hic Cay/
phas dicatur pōtifex anni illiꝰ/cū dn̄s ꝑ lege p̄cepiſſet vt
vnus tantū eſſet ſummꝰ ſacerdos: cui moꝛtuo filiꝰ ſucce/
deret/⁊ loco p̄ris ſacerdotiū adminiſtraret. Sed ſciendū
hoc p̄mo ab Aaron vſq̄ ad Dauid regis tēpoꝛa ſeruatū:
q̄ volēs agere culturas tēpli/plures pōtifices/dn̄o nihilo
minus agente decreuit: qui ꝑ oꝛdinē vicibꝰ ſibi ſuccede/ Luce. j.
rent/⁊ ꝑ annos ſingulos miniſtrarēt. Hīc Lucas euāge
liſta de Zacharia refert: q: cū ſacerdotio fungeret/in oꝛ/
dine vicis ſue an̄ dn̄m ſoꝛte exijt: vt poneret incēſum in tē
plo dn̄i. Pōt etiā intelligi moderno tp̄e/hoc ꝑ ābitiones
dignitatū ⁊ ꝯtētiōes cōſtitutū fuiſſe apud iudeos: vt plu
res eſſent pōtifices ⁊ vicibꝰ in tēplo dn̄i miniſtrarēt: qui/
bꝰ poſt annū alij ſuccedebāt. Nā ⁊ de hoc Caypha refert
Ioſephus: ꝙ p̄cio ſibi vnius anni ſacerdotiū redemerat
ab Herode. Quid ꝟo ꝓphetauerat videamꝰ. ¶ Vos ne/ Tex.
ſcitis quicq̄/neq̄ cogitatis: q: expedit vt vnꝰ hō moꝛiat
ꝓ ꝑplo/⁊ nō tota gēs pereat. Hoc aūt (ait euāgeliſta) a
ſemetipſo nō dixit: ſed cū eſſet pōtifex anni illius/ꝓpheta
uit q: Ieſus moꝛiturꝰ erat ꝓ gente: ⁊ nō tātū pꝛo gēte/ſed
vt filios dei qui erāt diſperſi cōgregaret in vnū. Pꝛophe
tauit ḡ Cayphas/ꝙ ꝓ iudeoꝝ tātū gēte chꝛiſtū moꝛi expe
diret: ſed euāgeliſta nouerat cū pꝛo ſalute generis hoīm
paſſurum: quatenus illos q̄ ante ſecula pꝛedeſtinati erāt
vt eſſent filij dei in vnū cōgregaret: ⁊ ex credentibus iu/
deis ⁊ gētibus vnū gregem ⁊ vnū ouile perficeret: ſicut
dn̄s alibi dicit. Et alias oues habeo que nō ſunt ex h̄ oui Ioan. x.
li ⁊ illas opoꝛtet me adducere/⁊ vocē meā audient: ⁊ fiet
vnum ouile ⁊ vnus paſtoꝛ. Non enim iam tūc filij dei vel
oues erant: ſed ipſe pꝛo eis patiēdo/eoſq̄ p̄cioſo ſuo ſan/
guine redimendo/ex filijs diaboli fecit filios dei: et ex no
centibus lupis/innocētes oues cōſtituit. ¶ Ab illo ergo Tex.
die cogitauerunt vt interficerent eum. Non quo ⁊ antea
iā nō hoc cogitaſſent: cum ſuperius in eius necem cōſpi/
raſſe ⁊ cōpꝛehendere voluiſſe legantur: ſed q: tunc ineui/
tabiliter ſe ſcelere ꝑficiende moꝛtis eius conſtrinxerūt: et
quo citius poſſent iniqua ſuo cōſilia accelerare decreue/
runt. ¶ Ieſus ḡ iam nō palaꝫ ambulabat apud iudeos: Tex.
ſed abijt in regionē iuxta deſertū in ciuitatē q̄ d̄: Ephꝛem
⁊ ibi moꝛabat cum diſcipulis ſuis. Non vtiq̄ ille qui eſt
dn̄s virtutū foꝛmidare poterat/aut palam inter iudeos
cōuerſari: nec eum ſue diuinitatis poteſtas deſeruerat: q:
ſi vellet poterat bene ambulare: ⁊ nihil mali ab illis pati.
Sed recedēdo ac ſeuitiā inimicoꝝ declinādo/nobis exē/
plum dare dignatꝰ eſt: vt ſi tp̄s ꝑſecutionis ingruerit/nō Allegoria pulchra.
dubitemus refugij latebꝛas querere: ⁊ furoꝛē ſceleratoꝝ
hoīm latēdo deuitare. Sane qđ dn̄s relictis iudeis abijt
in regionē iuxta deſertū: ſignificat: quia illos qui quōdā
plebs dei ⁊ pp̄ls acq̄ſitionis fuerant: ꝓpter ſuā perfidias
⁊ incredulitatem relicturus: ⁊ ad gentes que quōdā de/
ſerte fuerāt a deo/ꝑ apoſtolicam pꝛedicationē erat tranſ/
iturus. Nā ⁊ ciuitatis huiꝰ vocabulū in qua cū diſcipulis
cōmoꝛatus eſt/huic rei cōgruit aptiſſime. Ephꝛem nāq̄
fructificatio interpꝛetatur: nimirum ſanctam eccleſiā pꝛe
ſignans ex gentibꝰ/q̄ quōdā ſterilis ⁊ infecunda/poſt q̄

Digitized by Google

ꝟbũ fidei chꝛiſti ſuſcepit/ſpũalibꝰ bonoꝝ operũ fructibꝰ
abũdare ſtuduit. Et q aliqñ terra peruſta/ac ſqualida ni
hil virens gignere nouerat: nõ arboꝛibꝰ fructiferis/dein
de diuerſoꝝ fructuũ/grãm ſimul ⁊ vſum late ꝑ totũ oꝛbẽ
Paradiſus ſpũalis. ꝓpinat. Nec iã deſertũ/ſed melioꝛi noĩe hoꝛtꝰ deliciaꝝ/et
paradiſus dei dignata eſt appellari. Redemptoꝛ itaqꝫ nr̃
q: ſciebat inſtare tp̃s ſue paſſionis/voluit ſe a iudeis moꝛ
dicũ abſentare/expectãs vt veniẽte paſca: qḋ in ꝓximũ fu
turũ erat/ſeſe illoꝛũ manibꝰ ſicut ante ſecula ꝓfinierat cõ
pꝛehendẽdũ traderet/⁊ crucifigẽdũ. Quã nos etiã ſolen
nitatẽ ſacra dierũ q̃drageſimaliũ obſeruatiõe/cõmouet
vigilãtiſſime expectare. Ideoqꝫ neceſſe eſt eiꝰ q̃ nos ma
gno cruoꝛis p̃cio redemit clemẽtiã votis ſedulis exoꝛare
vt nos cũ remiſſiõe pctõꝝ/cũqꝫ grã ⁊ miſericoꝛdia ſua: ad
eum ſibi placitos faciat peruenire: qui viuit ⁊ regnat ⁊c.

¶ In vigilia palmarum, Jo. XVII.

¶ In illo tempoꝛe: Subleuatis Jeſus oculis in
celum dixit. Pater venit hoꝛa: clarifica filiũ tuũ:
vt filius tuus clarificet te. Et reliqua. Homiliam
require in vigilia aſcenſionis domini.

¶ In die palmarũ. Sermo beati Au guſtini epiſcopi.

Pſ. xxi. Deus deus meꝰ reſpice
Mat. xxvij. in me: quare me dereliquiſti: Iſtũ verſum pꝛi
mũ in cruce audiuimꝰ vbi dixit dñs. Heli heli
quod eſt deus meꝰ deus meus/lama aſcbthani: quod eſt
q̃re me dereliquiſti. Interpꝛetatus eſt illud euangeliſta:
⁊ dixit eũ hebꝛaice dixiſſe. Deus meus deus meus reſpice
in me: quare me dereliq̃ſti? Quid voluit dicere dñs? Nõ
enim dereliquerat eũ deus: cũ ipſe eſſet deus: vtiqꝫ filius
Joã. xiiij. dei deus/vtiqꝫ verbũ dei deus. Audi a capite illum euan
geliſtã qui ructabat quod biberat de pectoꝛe dñi: videa
Joan. j. mus ſi deus eſt chꝛiſtus. In pꝛincipio erat verbũ: ⁊ ꝟbuꝫ
erat apud deum/⁊ deus erat verbũ. Ipſum ergo ꝟbum
quod deus erat/caro factum eſt: ⁊ habitauit in nobis. Et
Mat. xxvij. cum verbũ deus factũ eſſet/caro pendebat in cruce ⁊ di
cebat. Deus meus deus meus reſpice in me: quare me de
reliquiſti? Quare ḋ: niſi quia nos ibi eramus/niſi q: coꝛ
pus chꝛiſti eccl̃a? Ut q̇d dixit. Deus meus deꝰ meus reſpi
ce in me: quare me dereliquiſti: niſi quodãmodo intẽtos
nos faciẽs ⁊ dicẽs. Pſalmus iſte de me ſcriptus eſt. Lõge
a ſalute mea: verba delictoꝛũ meoꝝ. Quoꝝ delictoꝝ? De
j. Pe. ij. quo dictũ eſt. Qui peccatũ nõ fecit: nec inuentus eſt do
lus in oꝛe eius. Quomodo ꝫ dicit/delictoꝝ meoꝝ: niſi q:
pꝛo delictis noſtris ille p̃cat: ⁊ delicta noſtra ſua delicta
fecit/vt iuſtitiã ſuã noſtrã iuſtitiã faceret? Deus meus cla
mabo ad te per diẽ nec exaudies: ⁊ nocte ⁊ nõ ad inſipiẽ
tiam mihi. Dixit vtiqꝫ de me/de te/de illo. Coꝛpus enim
ſuum gerebat i. eccleſiã/niſi foꝛte putatis fratres: q: qñ
dixit dñs. Pater ſi fieri põt tranſeat a me calix iſte: moꝛi ti
mebat. Nõ eſt foꝛtioꝛ miles q̃ imperatoꝛ: ſufficit ſeruo vt
ſit ſicut dñs eiꝰ. Paulus eñ dicit miles regis chꝛiſti. Cõ
pelloꝛ e duobꝰ cõcupiſcẽtiã habens diſſolui ⁊ eſſe cũ chꝛi
Exẽplũ chꝛiſti ꝑfoꝛmat. ſto. Ille optat moꝛtẽ vt ſit cũ chꝛiſto/⁊ ipſe chꝛiſtus timet
moꝛtẽ Sed q̇d niſi infirmitatẽ noſtrã ipſe poꝛtabat: et ꝓ
his qui adhuc timẽt moꝛtẽ/in coꝛpoꝛe ſuo cõſtitutus iſta
dicebat? Inde erat vox illa: mẽbꝛoꝝ ipſius vox erat/non
capitis: ſicut hic/per diẽ ⁊ noctẽ clamaui/⁊ nõ exaudies.
Multi eñ clamant in tribulatione: ⁊ nõ exaudiunt/ſed
ad ſalutẽ nõ ad inſipiẽtiã. Clamauit Paulus vt auferret
ab eo ſtimulus carnis: ⁊ nõ eſt exauditꝰ vt auferretur/ſꝫ
ij. Co. xij dictũ eſt ei. Sufficit tibi grã mea: nã virtꝰ in infirmitate
ꝑficit: ꝫ nõ eſt exauditꝰ: ſed nõ ad inſipientiã/ſed ad ſapiẽ
tiã: vt intelligat hõ medicũ eſſe deũ: ⁊ tribulationem me
dicamentũ eſſe ad ſalutẽ/nõ penã ad dãnationem. Sub
medicamẽto poſitꝰ vꝛeris/ſecaris/clamas: nõ audit me
dicꝰ ad voluntatẽ/ſed audit ad ſanitatẽ. Tu aũt in ſancto
habitas/laus iſrael. In his habitas quos ſanctificaſti: et
quos facis intelligere: quia ad vtilitatem quoſdam non
exaudis: ⁊ ad dãnationem quoſdam exaudis. Ad vtilita ij. coꝛ. xij
tem nõ exauditus eſt Paulus: ad dãnationẽ exauditꝰ eſt
diabolus. Petijt Job ad tentãdũ/⁊ cõceſſum eſt. Demo Job. j.
nes petierũt ſcire in poꝛcos/⁊ exauditi ſunt. Demões ex Mat. viij.
audiunt: apl̃s nõ exaudit: ſꝫ illi exaudiunt ad dãnationẽ
apl̃s nõ exaudit ad ſalutẽ/q: non ad inſipiẽtiã mihi. Tu
autẽ in ſancto habitas laus iſrael. Quare nõ exaudis et
tuos? Quare dico iſta? Meminẽtote ſemꝑ dici deo gratias
⁊ magna eſt hic multitudo ⁊ q̃ nõ ſolẽt venire venerunt
Omnibus dico: quia in tribulatiõe poſitus chꝛiſtianus
pꝛobatur/ſi nõ derelinquit deũ ſuũ. Nã qñ bene eſt homi
ni/deſertus eſt ſibi chꝛiſtianus. Ignis intrat in foꝛnacẽ ⁊ Tribulatiõis vtilitas.
foꝛnax aurificis magni ſacramẽti res eſt: ibi eſt aurũ/ibi
eſt palea/ibi ignis in anguſto operat. Ignis ille nõ eſt di
uerſus: ⁊ diuerſas res agit. Paleam in cinerem vertit/au
ro ſoꝛdes tollit. In quibus autẽ habitat deus: vtiqꝫ in tri
bulatione melioꝛes fiunt/tãq̃ aurũ ꝓbari. Et ſi foꝛte pe
tierit inimicus diabolus: ⁊ conceſſum illi fuerit/ſiue ali
quo doloꝛe coꝛpoꝛis/ſiue damno/ſiue amiſſione ſeruoꝛũ/
ſixũ coꝛ habeat in eo qui ſe non ſubtrahit: ⁊ ſic quaſi ſub
trahit aurem ploꝛanti/ſed apponit miſericoꝛdiam depꝛe
cãti. Nouit quid agat qui nos fecit/nouit ⁊ reficere nos
Bonus eſt ſtructoꝛ: qui edificauit domũ: ⁊ ſi aliq̇d ibi ce
ciderit/nouit reſarcire. Et vide quid dicat. In te ſperaue
runt patres noſtri: ſperauerunt ⁊ eruiſti eos. Et nouimꝰ
⁊ legimus q̃ multos patres noſtros ſperãtes in ſe eruit Exo. xiiij.
deus. Eruit ipſum populuꝫ Iſrael de terra Egypti: eruit Dañ. iij.
tres pueros de camino ignis: eruit ⁊ Daniel de lacu leo dañ. xiiij
num: eruit Suſannam de falſo crimine. Omnes inuoca Dañ. xiij
uerunt ⁊ eruti ſunt. Nunquid defecit ad filiũ ſuum vt in
cruce pendentem non exaudiret? Quare autem ipſe nõ
eruit modo? Quia ipſe dixit. In te ſperauerũt p̃res noſtri
ſperauerunt ⁊ eruiſti eos. Ego autem ſum vermis ⁊ non
homo. Nã eſt hõ vermis: ſꝫ ille vermis ⁊ nõ homo. Unde
nõ homo? Quia deꝰ. Quare ergo ſic ſe abiecit vt diceret
ſuꝫ vermis? An q: vermis de carne ſine ꝯcubitu naſcit: ſi
cut chꝛiſtꝰ de Maria virgine? Et ꝟmis: ⁊ tñ nõ hõ. Qua
re ꝟmis? Q: moꝛtalis/q: de carne natꝰ/q: ſine cõcubitu Joan. j
natus. Quare nõ homo? Quia in pꝛincipio erat ꝟbuꝫ et
verbũ erat apud deũ/⁊ deus erat verbum. Oppꝛobꝛium
hoim ⁊ abiectio plebis. Uidete quãta paſſus eſt. Iã vt di
camus paſſionẽ: ⁊ ad illã maioꝛi gemitu veniamꝰ: videte
quãta mõ patit/⁊ deinde videte quare. Quis eñ fructꝰ?
Ecce ſperauerũt p̃res nr̃i ⁊ eruti ſunt de terra Egypti. Et
ſicut dixi tã multi inuocauerũt/⁊ ſtatim ad tp̃s: nõ in futu Job. j.
ra vita/ſed cõtinuo liberati ſunt. Ipſe Job diabolo petẽ Job. xlij
ti cõceſſus eſt putreſcẽs vermibꝰ: tñ in hac vita reparauit Mat.
ſalutẽ/duplo accepit que ꝑdiderat. Dñs aũt flagellabat/ xxvij.
⁊ nemo ſubueniebat: ſputis deturpabat/⁊ nemo ſubue
niebat: colaphis cedebat/⁊ nemo ſubueniebat: ſpinis co
ronabat/⁊ nemo ſubueniebat: leuabat in lignuꝫ/nemo
eruit: clamat/deus meus/deus meꝰ vt quid me dereliq̃ſti
nõ ſubuenit. Quare fr̃es mei? quare? qua mercede tãta
paſſus eſt? Oĩa iſta que paſſus eſt pꝛeciũ erãt. Cuius rei
pꝛecio tanta paſſus eſt recitemus: ⁊ videamus que dicat
Pꝛimo queramus q̃ paſſus ſit: deinde quare ⁊ videamꝰ Cõſideranda duo.
q̃ ſint hoſtes chꝛiſti: qui ꝯfitent q: tãta paſſus eſt. Et tol
lunt/⁊ quare. Hic audiamꝰ totũ in iſto pſalmo ⁊ q̃ paſſus
ſit: ⁊ quare. Tenete iſta duo: q̇d ⁊ q̃re. Modo ipm quid
explicẽ. Nõ ibi immoꝛemur: ⁊ melius ad vos veniũt ipſa
verba pſalmi. Uidete que patit dñs. Attendite chꝛiſtiani
Oppꝛobꝛiũ hominũ/⁊ abiectio plebis. Oẽs q̃ videbant
me ſubſannabant me: ⁊ locuti ſunt in labijs/mouerũt ca
put. Sperauit in dño eruat eũ: ſaluũ faciat eũ qm̃ vult eũ
Sed quare dicebãt iſta? Quia homo factꝰ erat: dicebãt
tãq̃ in hominem. Qm̃ tu es qui extraxiſti me de ventre
Nunquid dicerẽt talia in illud: qḋ in pꝛincipio erat ꝟbũ/
⁊ verbum

Digitized by Google

et verbū erat apud deū: Verbū em̄ illud ꝑ qd̄ facta ſunt oia:nō extractū eſt de vētre/niſi q: verbū caro factū eſt/⁊ habitauit in nobis.Q̄m̄ tu extraxiſti me de vētre. ℂ De⁹ me⁹ ab vberib⁹ matris mee. Nā ante ſecula p̄r meus: ab vberibus matris mee de⁹ me⁹. ℂ In te iactatus ſum ex vtero.i.vt ſol⁹ mihi eſſes ſpes/iā tāq̄ hō/iā tāq̄ infirmus iā verbū caro factū eſt. ℂ De vētre matris mee:de⁹ me⁹ es tu. Nō de te de⁹ meus:nō de te p̄inc⁹/ſed de vētre matris mee de⁹ me⁹. ℂ Ne diſcedas a me/q̄m̄ tribulatio ꝓxima eſt:q̄m̄ nō eſt q̄ adiuuet. Videte deſertū:⁊ ve nobis ſi ipſe nos deſerat:q̄m̄ nō eſt q̄ adiuuet. ℂ Circūdederūt me vituli multi:tauri pingues obſederūt me/ppl's ⁊ principes:ppl's vituli multi: p̄ncipes tauri pingues. ℂ Aperuerūt ſup me os ſuū/ſicut leo rapiēs ⁊ rugiēs. Audiam⁹ rugitū eoꝝ in euāgelio. Crucifige:crucifige ℂ Sicut
Joã.xix. aqua effuſus ſum/⁊ diſperſa ſunt oīa oſſa mea. Oſſa ſua firmos ſuos dicit:oſſa em̄ firma ſunt in corpore. Quomō diſperſit oſſa ſua: q̄n dixit illis. Ecce ego mitto vos velut agnos in medio lupoꝝ. Firmos ſuos diſperſit:⁊ ſicut aqua effuſus eſt. Aqua em̄ q̄n effundit/aut abluit aut irrigat. Effuſus chriſtus ſicut aqua/abluti ſunt ſordes/rigate ſūt mētes. ℂ Factū eſt cor meū ſicut cera liqueſcēs in medio vētris mei. Ventrē ſuū dicit infirmos in eccl'ia
Cor chri ſti/ſcri ptura. ſua. Quō cor ipſi⁹ factū eſt ſicut cera: Cor ipſius/ſcriptura ipſi⁹.i.ſapiētia ipſius:q̄ erat in ſcripturis. Clauſa enim erat ſcriptura:nemo illā intelligebat. Crucifix⁹ eſt dn̄s:⁊ liq̄facta eſt ſicut cera:vt oēs infirmi itelligerēt ſ. ſcripturā nā iude eſt. Et velū tēpli ſciſſum eſt/q: qd̄ velabat̄ reuelatū eſt. ℂ Exaruit velut teſta virtus mea. Magnifice q̄d
Matt. xxvij. dixit. Firmius factū eſt nomē meū de tribulatione. Quō em̄ teſta an̄ ignē mollis eſt/poſt ignē fortis: ſic dn̄i nomē ante paſſionē cōtēnebatur/poſt paſſionē honorificatur. ℂ Et lingua mea adheſit faucib⁹ meis. Quō mēbrū illō in nobis nō valet niſi ad loquēdū: ſic ⁊ p̄dicatores ſuos linguā ſuā dixit adheſiſſe faucib⁹ ſuis:vt de interioribus ſuis caperēt ſapiētiā. ℂ Et in puluerē mortis deduxiſti me:q̄m̄ circūdederūt me canes multi:cōciliū malignantiū circūdedit me. Et iā videte euāgeliū. ℂ Foderūt manus meas ⁊ pedes meos. Tūc facta ſunt vulnera:quorū cicatrices dubitās diſcipul⁹ cōtrectauit ille qui dixit:niſi
Joã.xx miſero digitos meos in cicatrices eius vulnerū/nō credā:q̄n ei dixit:veni/mitte manum tuā incredule. Et miſit manū ſuā ⁊ clamauit:de⁹ meus ⁊ dn̄s meus. Et ille:q: vidiſti ⁊ credidiſti:beati q̄ nō vidēt ⁊ credūt. Tu aūt dn̄e.

ℂ De eadem dn̄ica. Matthei.XXI.

ℂ In illo tempore: Cum appropinquaſſet Jeſus hieroſolymis et veniſſet bethphage ad montem oliueti:tunc miſit duos de diſcipulis ſuis:dicens eis. Ite in caſtellum quod contra vos eſt:⁊ ſtatim inuenietis aſinam alligatam et pullū cum ea:ſoluite et adducite mihi. Et reliqua. Homilia venerabilis Bede preſbyteri.

Mediator dei et hominū hō chriſtus Jeſus:q̄ ꝓ humani generis ſalute paſſur⁹ de celo deſcēderat ad terras: appropiquāte hora paſſiōis/appropinq̄re voluit loco paſſiōis vt ex ꝑ h̄ clareſceret q: nō iuit⁹/ſʒ ſpōte pateret̄. In aſino venire/⁊ a turbis rex appellari ⁊ laudari voluit:vt etiā ꝑ hoc erudirus q̄ſq̄ cognoſceret ipſum eſſe chriſtū: quē ſic illo vēturū ꝓphetia olim p̄miſſa ſignauerat. Ante q̄nq̄
Joã.xiij dies paſce venire voluit:ſicut ex Joānis euāgelio dicim⁹ vt etiā ꝑ hoc oſtēderet ſe eſſe agnū immaculatū q̄ pctā tolleret mūdi. Agnus q̄ppe paſcalis cuius imolatio e populus Iſrael ab egyptia ſeruitute liberat⁹: an̄ q̄nq̄ dies
Ritus agni exponitur paſce.i.decima luna domū inferri:⁊ ipſa die paſce.i.quartadecima luna/ad veſperā iuſſus eſt imolari:ſignificans eū q̄ nos ſuo ſanguine redēpturus/ante q̄nq̄ dies paſce.i.hodierno die/magno p̄cedētiū ſequētiūq̄ ppl'oꝝ gaudio/ac laudatione deduct⁹:venit in tēplū dei:⁊ erat quotidie docēs in eo. Quinta demū pacta die:vbi veteris paſce ſacra hacten⁹ obſeruata cōſummauit:ac noui deinceps obſeruāda diſcipulis ſacra contradidit: egreſſus in mōtē oliueti/tēnus eſt a iudeis ⁊ mane crucifix⁹/ipſa nos die a demoniaca dn̄atione redemit:q̄ antiqu⁹ ille hebreorū ppl's/ꝑ immolationē agni iugū egyptie ſeruitutis abiecit. Ergo dn̄s inſtar agni paſcalis: ante q̄nq̄ dies q̄ pati inciperet/locū paſſionis adijt: vt ſe inſinuaret eſſe illū de quo p̄dixit Eſaias. Sicut ouis ad occiſionē ducet̄ Eſa.liij.
et quaſi agn⁹ corā tōdēte ſe obmuteſcet/⁊ nō aperiet os ſuū. Et paulo ſuperi⁹: Ipſe aūt vulnerat⁹ eſt ꝓpter iniq̄tates nr̄as:⁊ liuore ei⁹ ſanati ſum⁹. Sʒ iuidoꝝ corda p̄ncipū/in cūctis q̄ ꝓuide geſſit:eū poti⁹ pſeq̄/q̄ in eū credere maluerūt:⁊ multū miſeri vite auctorē morti poti⁹ dare q̄ ꝑ ipm viuificari ſtudebāt. Verū nos pfidoꝝ cecitate declinata eoꝝ magis exēpla q̄ fideliter dn̄m laudare ſtuduerūt ſequamur:⁊ iter eius myſticū/myſtica(vt decet) Allegoria nota bilis.
interpretatione ſcrutemur. Aſina ⁊ pullus q̄b⁹ ſedēs domin⁹ Hieroſolymā venit:vtriuſq̄ ppl'i iudei ve3 ⁊ gētilis ſimplicia corda deſignāt: q̄b⁹ ille p̄ſidens queq̄ a noxia libertate ſuo frenās imperio/ad viſionē ſupne pacis p̄ducit. Hieroſolyma etem̄ viſio pacis interpret̄. Et bene cū ad mōtē oliueti veniſſet dn̄s/diſcipulos q̄ hec aialia adducerēt miſit:q: nō noſtris ad eū meritis/ſʒ ſola ipſi⁹ grā largiēte p̄uenim⁹: Joāne atteſtāte q̄ ait. Et in hoc charitas eſt nō quaſi nos dilexerim⁹ deū:ſed q: ip̄e p̄ior dilexit nos. Mons nāq̄ oliueti/celſitudinē dn̄ice dilectiōis j.Jo.iiij.
qua nos miſericorditer illuſtrare ac ſaluare dignat⁹ eſt/inſinuat:nō ſolū q: olei natura lucis miniſtra eſt:⁊ laboꝝ dolorūq̄ ſolamē:verūetiā q: cūctis q̄bus immiſcet̄/ſolet excellere liquorib⁹. Et apl's de charitate locutur⁹:adhuc (inq̄t)excellētiorē viā vobis demōſtro. Ad mōtē igit̄ oliueti veniēs dn̄s:aſinos ſibi q̄b⁹ Hieroſolymā petat p̄cepit exhiberi:figurate ſignificās h̄ qd̄ alibi dicit apte. Sic deus dilexit mūdū: vt filiū ſuū vnigenitū daret:vt ōis q̄ credit in ipſum nō pereat/ſʒ habeat vitā eternā. De⁹ ad exhibēda ſibi iumēta miſit diſcipulos: vt ſignificaret in vtrūq̄ ppl'm/circūciſionis ve3 ⁊ p̄putij p̄dicatores eſſe deſtinandos. Vel certe duos miſit:vt eoſdē p̄dicatores doctrina ſimul ⁊ operatione pfectos eſſe moneret:ne vel errore v̄ba indocti veritati miſcerēt:vel eā q̄ recte docuiſſent puerſe viuēdo negarēt. ℂ Inuenietis(inq̄t) aſinā alligatā ⁊ pullū cū ea/ſoluite et adducite mihi. Pullū q̄ alligatū fuiſſe alij euāgeliſte teſtant̄. Vterq̄ em̄ ppl's/funibus pctoꝝ erat circūplex⁹ ⁊ ſolutione diuina op⁹ habebat:iſte lege quē acceperat male vtēdo/ille nūq̄ accipiē do peccauerat. Vn̄ bene dicit apl's. Quia non eſt diſtinctio/oēs em̄ peccauerūt ⁊ egēt glīa dei:iuſtificati ꝑ grām ipſi⁹ gratis. Et pulchre alij tres euāgeliſte q̄ gētib⁹ ſcripſerūt/pullū ſolumō dn̄o adductū memorāt. Mattheus aūt euāgeliſta q̄ ex hebreis ⁊ hebreo ſermone ſcripſit euāgeliū/etiā aſine facit mētionē: ꝓuida vtraq̄ diſpēſatione: vt quorū ſalutē ſcribēdo q̄rerūt/hos ſaluādos a dn̄o myſtice docerēt eſſe figuratos. ℂ Et ſi q̄s vobis inq̄t aliq̄d dixerit:dicite/q: dn̄s his opus hʒ:⁊ cōfeſtim dimittet eos. Et doctorib⁹ p̄cipit̄:vt ſi q̄d eis obſtiterit aduerſitatis:⁊ ſi q̄s p̄hibuerit peccatores a laqueis diaboli abſolui/⁊ ꝑ cōfeſſionē fidei dn̄o adduci:nō m̄ predicandū deſiſtāt ſed conſtanter inſinuent:q: dn̄s ad edificādam eccleſiam talib⁹ opus habet. Quis em̄ ſeuus ſit perſecutor:⁊ imanis nō poteſt eoꝝ obſiſtere ſalutioni: quos nouit dn̄s:quia ſunt eius/q̄s ad vitā p̄ordinauit eternā. Adhibet̄ autē huic facto ꝓphete teſtimoniū/vt appareat dn̄m quide3 in oībus/q̄ de ipſo erāt ſcripta cōpleſſe: ſed inuidia cecatos Scribas ⁊ Phariſeos/ea q̄ ipſi legebāt itelligere nequiſſe. ℂ Dicite filie ſion:ecce rex tu⁹ venit tibi māſuet⁹ ſedens ſup aſinā ⁊ pullū filiū ſubiugalis. Filia ſion/eccleſia eſt fideliū:pertinens ad ſupernam Hieruſalē q̄ eſt ma

Right-column margin notes (in order): Joã.iij. — Tex. — Ro.iij. — Nota ſecretum. — Tex. — Tex.

Digitized by Google

Zacha. ix. ter oim nr̄m:tuit:ꝛ portio tūc nō minima erat in populo
iſrael/regē habēt māſuetū:q nō terrena inimicib⁹:ſ; mā
Mat.xi. ſuetis celeſtia regna dare cōſueuit/dicēs. Diſcite a me:q:
mitis ſum et humilis corde:ꝛ inuenietis requiē aiab⁹ ve
ſtris. De qbus pſ. Māſueti inqt poſſidebūt terrā:ꝛ dele
ctabunt in multitudine pacis. Rex ergo māſuetus/mā
ſuetis.i.humilibus corde terrā pacis tribuit:quos in ter
ra belli ꝛ tribulationū/quōdā rex impius.i.diabolus ſu
perbie vulnere ſtrauit. Sedēs inqt ſup aſinā ꝛ pullū filiū
ſubiugalis:q: requieſcit in corde humiliū/ꝛ qeto:ū ꝛ tre
mētiū verba eius ſiue co:ū q in ſynagoga iugū legis tra
here noluerūt:ſeu illo:/qui gentili diu libertate effrenes
eiuſdem ſynagoge inſtantia ad fidei ꝛ veritatis ſunt gra
Tex. tiā cōuerſi. ¶ Adducentes aūt aſinā et pullum diſcipuli
impoſuerūt ſuper eos veſtimēta ſua ꝛ dn̄m deſuper ſede
re fecerunt. Veſtimenta diſcipulo:/opera ſunt iuſtitie
Opera bona ſūt veſtes anime. pſ. teſte q ait. Sacerdotes tui induantur iuſtitiā. Aſinos
quos nudos inueniūt diſcipuli/ſuis ſternūt veſtimētis:
et ita deſup dn̄z imponūt/cū pdicato:es ſancti quoſlibet
a ſanctitatis habitu vacuos inueniūt:hoſqꝫ virtutū ſua
rū exēplis/ad ſuſcipiēdā fidē ꝛ dilectionem ſui cōdito:is
imbuūt. Non eñ nudā dn̄s aſinā/nō nudū voluit aſcēde
re pullū:q: ſiue iudeus ſiue gentilis:niſi ſancto: fuerit di
ctis o:natus ꝛ actis/nō pōt dn̄m habere recto:ē: ſed re
gnat potius pcm̄ in mo:tali eius corpo:e ad obediendū
Tex. cōcupiſcētijs eius. ¶ Plurima aūt turba ſtrauerūt veſti
menta ſua in via. Plurima hec turba/innumerabilē mar
tyrū deſignat exercitū:q corpo:a ſua aiarū vez tegumēta
p dn̄o dabāt:quo ſequētibus electis planio:ē recte viuē
di callē facerēt:ne qui vez dubitarēt ibi pedē bone actio
nis ponere in pace/vbi nō paucos viderēt in bello pceſ
Tex. ſiſſe marty:ij. ¶ Alij aūt cedebant ramos de arbo:ib⁹:et
ſternebant in via. Rami arbo: dicta ſunt patrū pcedē
tiū exēpla. Et quiſqꝫ in exēplū recte credendi ſiue operā
di/qd pphete/qd apl̄i/qd ceteri ſcti dixerūt ſeu fecerunt
pandit:ramos pfecto de arbo:ibus cedit:qbus iter aſini
dn̄m po:tantis cōplanet:q: ſentētias de ſancto: libꝛis ex
cerpit/p quas ſimpliciū chꝛiſti co:da ne in via veritatis
Tex. errent edificet. ¶ Turbe aūt q p:ecedebāt/ꝛ que ſeqbā
tur clamabāt dicētes. Oſanna fili o dauid. Vna eademqꝫ
cōfeſſionis et laudationis voce/dn̄m qui pcedūt ꝛ q ſe
quūtur exaltāt:q: vna nimirū fides eſt co:/q ante incar
nationem dn̄icā/ꝛ qui poſt hec fuerūt pbati:quis ſacra
mēta habuerint p tēpo:ū rōne diſparia: Petro atteſtan
Act.xv. te qui ait. Sed p gratiā dn̄i Jeſu credimus ſaluari quē
admodū ꝛ illi. Qd aūt aiunt/oſanna fili o dauid: hoc eſt
qd in pſalmo legit. Dn̄i eſt ſalus:ꝛ ſup ppl̄m tuum bene
dictio tua:hoc eſt qd in magne deuotione laudis in apo
calypſi ſancto: cho:us reſonat:ſalus deo nr̄o/q ſedet ſup
Tex. thronū ꝛ agno. ¶ Benedict⁹ q venit in noīe dn̄i. In no
mine dn̄i:in noīe dei patris ſignificat:qd ipſe alibi iudeis
Joā.v. non credentibus dicit. Ego veni in noīe pr̄is mei/ꝛ non
recepiſtis me:ali⁹ veniet in noīe ſuo/illū recipietis. Ve
nit eñ chꝛiſtus in noīe dei patris:q: in oībus q geſſit ꝛ di
xit/patrē glo:ificare/ꝛ glo:ificādū hoībus pdicare cura
uit. Veniet Antichꝛiſtus in noīe ſuo:q cū ſit hō oīm neqſ
ij.Theſ. ij. ſimus/ꝛ diabolo comite plen⁹ nō dedignabit ſe filiū dei
cognominari:aduerſat eñ ꝛ extollitur ſuper oīe qd di
citur de⁹/aut qd colit. Aſſumūt aūt verſiculū laudis tur
Aduēt⁹ Antichꝛiſti notat. be/de pſalmo cēteſimo decimoſeptimo/quē de dn̄o can
tatū nemo eſt q dubitet. Vn̄ pulchꝛe de ipſo in eodē pſal
mo pmittit. Lapidē quē repꝛobauerūt edificantes/hic
factus eſt in caput anguli:q: vez chꝛiſtus quē repꝛobaue
rūt iudei/edificātes ſuarū decreta traditionū: factus eſt
in munimētum vtriuſqꝫ ppl̄i credētis iudei ſcz et gētile.
Qd eñ in pſalmo lapis angularis vocatur chꝛiſtus:hoc
eſt vtriqꝫ qd in euangelio pcedentiū ſequētiūqꝫ collaudat
voce turba:. Qd aūt in eiuſdē laudis pſecutione ſubiun
gitur oſanna.i. ſalus ſiue ſaluifica in altiſſimis: pſpicue
docet aduētū dn̄i in carne:nō ſolū hūani generis in ter
ra/ſz ꝛ angelo: in celis eſſe ſalutē: q:dū nos redēpti ad
ſuperna pducimur/co: pfecto numer⁹ q ſathana caden
te erat/mino:at⁹ implet. Hinc eñ Paulus ait inſtaura Eph.i.
ri oīa in chꝛiſto/q in celis ꝛ que in terra ſunt in ipſo. Recte
igitur oſanna in altiſſimis in eius laudē canit: cu⁹ tota
incarnationis diſpēſatio/pimplenda glia patrie celeſtis
aderat. P:oinde neceſſe eſt fratres mei:vt ad pmiſſam
nobis patriā/tota mentis deuotione tendamus/ſemper
reco:dantes:q: et ſi anguſta eſt via qua ingredimur:bea
ta eſt māſio ad quā feſtinam⁹. Felicius qppe eſt per aſpe
rū iter ad regnū/q per amenū planūqꝫ ad ſuppliciū duci
Felicius eſt continētia carnis tēpo:alis gaudiū perēne
mereri:q p laſciuia parui tēpo:is/eternā luere vindictā.
Ecce ieiuniū quadragenale/dn̄o auxiliāte iam plurima
ex parte cōpleuimus:teſtis eſt vnicuiqꝫ cōſcientia ſua: q:
quanto diſtrictius ſe ſanctis his dieb⁹ dn̄o mācipaſſe me Mo:alis monitio.
minit/tanto amplius gaudens/ſctm̄ dn̄ice reſurrectiōis
tēpus expectat. At ſi quē fo:te adhuc cōſciētia minus pfe
cte caſtigata accuſat:nulli dubiū/quin pauid⁹ ꝛ tremēs
tāte ſolēnitatis pſtolatur aduentū. Nec tn̄ hic talis de ſa
lute diffidat:ne aliqua ſuo:ū numeroſitate vel eno:mita
te ſcelerū cōfuſus/baratrū deſperationis incidat:iuxta il
lud Salomonis. Impi⁹ cū venerit in pfundum malo:ū Prouer. xviij.
contēnit.ſed ſolicite ppendat q: ſi tempus annue feſtiui
tatis:qua de aucto:is noſtri reſurrectione letamur:tāto
vel gaudio caſtos vel impuros metu ꝛ cōfuſione afficit:
multomagis in tempo:e diſtricti examinis/qn̄ generalis
omnium reſurrectio celebratur:ꝛ iam audita iudicis ſen
tentia hos conſcientia mūda excuſans letificat:illos no
xia accuſans in perpetuū dānat. Quicūqꝫ ergo fratres
dilectiſſimi cōtinentie armis accincti ab initio iam qua
drageſime cū tentato:e ſuperbo certare ceperūt: videāt
caute ne cepta deſerant/p:iuſqꝫ hoſte pſtrato miniſterijs
donētur angelicis. Qui vero hactenus armaturā virtu
tum non induit/vel hodie incipiat: hodie cū turbis illis
fidelibus fidei opera aſſumat:implo:et pietatem eius q
in nomine patris adueniens/benedictionem in mundo at
tulit:et oſanna in altiſſimis p:oclamans/ſaluari ſe ſuper ex
na in patria flagitet. Sternat veſtimenta ſua in via.i.mē
b:a ſui corpo:is humiliet in p:eſenti:vt exaltet ea de⁹ in
futuro memo: illius dauidici:q: exultabūt oſſa humilia
ta. Ramos de arbo:ibus cedat:ꝛ ſibi ſternat in via.i.ſan
cto:um ſcripta ſedulus ad memo:iam reuocet:quib⁹ ſtā
tes ne cadant robo:antur: lapſi ne diutius iaceāt ho:tā
tur:reſurgentes vt virtutibus exerceantur inſtruuntur.
Exercitati virtutibus pmia in celis vt ſperent eriguntur
hiſqꝫ greſſus ſue actionis ne in lapidem offenſionis ꝛ pe
tram ſcandali offendant p:emuniat:ac ſic etiam ipſe cuz
ceteris fidelibus redempto:is ſui veſtigia ſequatur paſ
ſioniſqꝫ ac reſurrectionis eius myſteria digna mētis pu
ritate veneretur:que electis omnibus mēbꝛis: videlicet
ſuis in remedium vulnerum ſimul et celeſtium gaudio
rum/pignus dare dignatus eſt: Jeſus chꝛiſtus dominus
noſter:qui viuit et regnat cum patre in vnitate ſpiritus
ſancti deus/per omnia ſecula ſeculo:um. Amen.

¶ Feria ſecunda. Sermo Leo. pape.

G Lo:ia dilectiſſimi do
minice paſſionis: de q nos etiā hodie locutu
ros eſſe pmiſim⁹/hūilitatis maxime eſt miran
da myſterio:q oēs nos ꝛ redemit ꝛ docuit:vt vn̄ datū eſt
pciū/inde ꝛ iuſtitia ſumeret. Omnipotētia eñ filij dei:q
per eādē eſſentiā eq̄lis eſt patri/potuiſſet humanū gen⁹
a dn̄atu diaboli ſolo imperio ſue volūtatis eruere/niſi di
uinis opib⁹ maxime cōgruiſſet:vt neqtie hoſtilis aduerſi
tas de eo qd vicerat vinceret:ꝛ p ipſam materiā natura
lis repararet libertas:p quam gn̄alis fuerat illata captiui Joan.i. ij.Co.v.
tas. Dicente autem euangeliſta/q verbum caro factum
eſt ꝛ habitauit in nobis. Et dicente apl̄o/q deus erat in

Digitized by Google

chriſto mūdū recōcilians ſibi: oſtēſum eſt: q2 vnigenit⁹ pa
tris ſummi tale inijt cū humana hūilitate cōſortiū: vt ſu-
ſcepta nr̄e carnis aīeq3 ſubſtātia/ vn⁹ atq3 idē fili⁹ dei per
maneret/ nr̄a augēdo nō ꝓpria: q2 infirmitas erat ꝓuehē
da nō virt⁹: vt cū ſuo creatore creatura eſſet vnita: nihil
aſſumpto diuinū/ nihil aſſumēti deeſſet humanum. Hoc
cōſiliū iuſtitie ⁊ miſericordie dei: licet in p̄teritis ſeculis
q̄buſdā velaminib⁹ fuerit obūbratū: nō tn̄ ita obtectū eſt
vt ſanctorū q̄ ab initio mūdi vſq3 ad aduētū dn̄i laudabi-
les extiterūt intellectui negaret̃: cū ⁊ ꝓpheticis verbis ⁊
rerū geſtarū ſignificationib⁹/ ſalus q̄ in chriſto erat ventu
Una fi- ra ꝓmiſſa ſit: quā nō ſolū q̄ p̄dicabant adepti ſunt: ſ3 etiā
des me- omnes que p̄dicantib⁹ crediderūt. Una em̄ fides iuſtifi
diatorꝭ. cat vniuerſorū tēporū ſctōs: et ad eandē ſpem fideliū p̄ti-
net/ quicq̄d p mediatorē dei ⁊ hoīm Jeſum chriſtum/ vel
nos cōfitemur factū/ vel patres nr̄i adorauere faciendū:
nec inter iudeos ⁊ gētiles vlla diſtinctio eſt. Siq̄dē ſicut
j. Co. vij ait apoſtolus: circūciſio nihil eſt/ ⁊ p̄putiū nihil eſt: ſ3 ob-
ſeruatio mādatorū dei. Que ſi cum fidei integritate ſer-
uet̃: veros Abrac filios. i. ꝑfectos facit chriſtianos: dicēte
Gal. iij. eodē apl'o. Quicūq3 enim in chriſto Jeſu baptizati eſtis/
chriſtū īduiſtis. Nō eſt iude⁹ neq3 grec⁹: nō eſt ſeru⁹ neq3
liber: nō eſt maſculus neq3 femina: oēs em̄ vos vnū eſtis
in chriſto Jeſu. Si aūt vos chriſti: ḡ Abrac ſemē eſtis/ ſm̄
ꝓmiſſionē heredes. Nō eſt ergo dubiū dilectiſſimi natu-
rā humanā in tantā cōnexione a filio dei eſſe ſuſceptā: vt
nō ſolū in illo hoīe q̄ eſt p̄mogenit⁹ toti⁹ creature/ ſed
etiā in oīb⁹ ſctis ſuis vn⁹ idēq3 ſit chriſt⁹: ⁊ ſicut a mēbris
caput: ita a capite diuidi mēbra nō poſſunt. Quis enim
Matt. nō iſtius vite ſit ſed eterne/ vt ſit de⁹ oīa in oībus: tn̄ etiā
xxviij. mō templi ſui qḋ eſt eccl'ia indiuiſus habitator eſt: ſm̄ qḋ
Col. j. ipſe ꝓmiſit dicēs. Ecce ego vobiſcū ſum oībus dieb⁹ vſq3
ad cōſummationē ſeculi. Quib⁹ apl's ꝯſonās ait. Jp̄e eſt
caput corporis eccl'ie q̄ eſt p̄ncipiū p̄mogenit⁹ ex mor-
tuis: vt ſit in oībus ip̄e p̄matū tenēs: q2 in ip̄o cōplacuit
oēm plenitudinē diuinitatis inhabitare: ⁊ p cū recōcilia-
ri oīa in ipſo. His aūt et plurib⁹ alijs teſtimonijs/ q̄d inſi
nuat̃ cordib⁹ noſtris: niſi vt per oīa ad eius imaginē3 re-
nouemur: q̄ ꝑmanēs in forma dei/ carnis peccati formā
eſſe dignatus eſt. Oēs em̄ infirmitates noſtras q̄ veniūt
de pctō abſq3 peccati cōmunione ſuſcepit: vt famis ac ſi-
tis/ ſomni ⁊ laſſitudinis/ meroris ac fletus affectionibus
nō careret: doloreſq3 ſeuiſſimos vſq3 ad mortis extrema
pateret̃: q2 nemo poſſet laq̄s mortalitatꝭ abſolui/ niſi ille
In chri- in quo ſolo innocēs erat natura omniū/ ſineret ſe interfi
ſto ſacr3 ci manib⁹ impiorū. Un̄ ſaluator nr̄ filius dei vniuerſis in
et exem- ſe credētib⁹/ ⁊ ſacramētū cōdidit ⁊ exēplū: vt vnū appre-
plum. hēderet renaſcēdo/ alterū ſeq̄rent̃ imitando. Hoc em̄ do
j. Pe. ij. cet beatus Petr⁹ apl's/ dicēs. Chriſt⁹ paſſus eſt ꝓ nobis
vobis relinquēs exēplum: vt ſequamini veſtigia eius: q̄
pctm̄ nō fecit/ nec inuētus eſt dolus in ore eius. Cui cum
malediceret̃ nō maledicebat: cū pateret̃/ non cōminaba
tur. Tradebat aūt iudicāti ſe iniuſte: q̄ pctā nr̄a ip̄e ptulit
in corpe ſuo ſup lignū: vt peccatis mortui/ iuſtitie viuere-
mus. Sicut ḡ nemo eſt credentiū dilectiſſimi: cui dona
negāda ſint gratie: ita nemo eſt q̄ nō ſit chriſtiane debi-
tor diſcipline: ⁊ ſi remota eſt myſtice legis aſperitas: vo-
lūtarie tn̄ obſeruātie creuit vtilitas dicēte Joāne bapti-
Joan. j. ſta Quia lex per Moyſen data eſt: gr̄a aūt ⁊ veritas per
Jeſum chriſtū facta eſt. Oīa em̄ q̄ ſm̄ legē ſiue in circūci
ſione carnis: ſiue in diuerſitatib⁹ hoſtiarū: ſiue in ſabba-
ti obſeruātia preceſſerūt/ chriſtum teſtificata/ chriſti ſunt
gratiā ꝓlocuta: ⁊ ipſe eſt finis legis: nō euacuādo ſignifi
cationes ipſius/ ſed implēdo. Qui licet idē ſit auctor ve-
terū q̄ nouorū: figurarū tn̄ ⁊ ꝓmiſſionū ſacramēta muta
uit: q2 ꝓmiſſa ꝑfecit ⁊ denūtiationibus ceſſationē impo-
ſuit qm̄ denūtiat⁹ aduenit. Jn p̄ceptis aūt moralib⁹ nul-
la prioris teſtamēti decreta reprobata/ ſed euāgelico my-
ſterio multa ſunt aucta: vt ꝑfectiora ⁊ lucidiora eſſent dā
tia ſalutē q̄ ꝓmittētia ſaluatorē. Omnia igit̃ q̄ dei filius
ad recōciliationē mūdi ⁊ fecit ⁊ docuit nō in hiſtoria tā-
tū p̄teritarū actionū nouim⁹: ſed etiā in p̄ſentiū operum
virtute ſentim⁹. Jpſe eſt q̄ de ſp̄uſancto ex matre editus
virgine incōtaminatā eccleſiā ſuā eadē inſpiratiōe fecun
dat: vt p baptiſmatis partū/ innumerabilis filiorum dei
multitudo gignatur. De q̄bus d̄r. Qui nō ex ſanguinib⁹ Joan. j.
neq3 ex volūtate carnis: neq3 ex volūtate viri/ ſed ex deo
nati ſunt. Jpſe eſt in quo ſemē Abrae toti⁹ mūdi adoptio
ne benedicit̃: et ſit patriarcha gentiū pater dū ꝓmiſſiōis
filij/ fide nō carne naſcūtur. Jp̄e eſt q̄ nullius gētis exce-
ptionē faciēs de omī natiōe q̄ ſub celo eſt vnū ſctārū ouiū Joan. x.
efficit gregē: ⁊ quotidie implet qḋ ꝓmiſerat/ dicens. Ha
beo ⁊ alias oues q̄ nō ſunt ex hoc ouili: ⁊ illas oportet me
adducere/ ⁊ vocē meā audiēt: ⁊ fiet vn⁹ grex ⁊ vn⁹ paſtor.
Quis em̄ beato Petro p̄ncipaliter dicat: paſce oues Joā. xxj.
meas: ab vno tn̄ dn̄o ip̄a oīm regit̃ cura paſtorū: ⁊ venien
tes ad petrā tā letis tāq3 irriguis paſcuis alit: vt innume
re oues dilectionis pinguedine roborate: ſicut bon⁹ pa-
ſtor dignat⁹ eſt ꝓ ouibus ſuis aīam ſuā ponere: ita ⁊ ipſi
nō dubitent ꝓ noīe paſtoris occūbere. Jpſe eſt cui nō ſolū Chriſto
glorioſa martyrū fortitudo: ſed etiā oīm renaſcētiū fides oēs ſcti
in ipſa regeneratione cōpatit̃. Dum em̄ renūtiat̃ diabo- militāt.
lo ⁊ credit̃ deo: dū in nouitatē a vetuſtate trāſitur: dū ter
reni hoīs imago deponit̃/ ⁊ celeſtis forma ſuſcipit̃: q̄dā
ſpecies mortis: ⁊ q̄dā ſimilitudo reſurrectionis interue-
nit: vt ſuſcept⁹ a chriſto/ chriſtūq3 ſuſcipiēs/ nō idē ſit poſt
lauacrū q̄ ante baptiſmū fuit: ſed corpus regenerati/ fiat
corp⁹ crucifixi. Hec cōmutatio dilectiſſimi dextere eſt ex-
celſi: q̄ operatur oīa in oībus: vt ſingulis fidelib⁹ p bone
cōuerſationis qualitatē/ ipſum piorū operū intelligam⁹
auctorē: gratias agētes miſericordie dei: qui innumeris
chariſmatū donis ita vniuerſum eccl'ie corp⁹ exornat: vt
p mltos vni⁹ luminis radios idē vbiq3 ſplēdor appareat
nec poſſit niſi gl'ia eſſe chriſti cuiuſlibet meritū chriſtiani
Hoc eſt illud verū lumē: qḋ oēm hoīem iuſtificat ⁊ illu-
minat: hoc eſt qḋ eruit de poteſtate tenebrarū/ ⁊ trāſfert
in regnū filij dei: hoc eſt qḋ p nouitatē vite deſideria aīe
ꝓuehit ⁊ cōcupiſcētias carnis extinguit: hoc eſt qḋ paſca
dn̄i in azymis ſynceritatis ⁊ veritatis legitime celebrat̃:
dū fermēto malitie veterꝭ abiecto/ noua creatura de ip̄o
dn̄o inebriat̃ ⁊ paſcit̃. Nō em̄ aliud agit participatio cor
poris ⁊ ſanguinis chriſti/ q̄ vt in id qḋ ſumim⁹ trāſeam⁹:
et in quo cōmortui ⁊ cōſepulti ⁊ cōreſuſcitati ſum⁹: ip̄m
per oīa ⁊ ſpiritu ⁊ carne geſtem⁹/ dicente apoſtolo. Mor
tui em̄ eſtis/ et vita veſtra abſcōdita eſt cū chriſto in deo. Col. iij.
Cum enim chriſtus apparuerit vita veſtra: tūc ⁊ vos ap-
parebitis cum ip̄o in gloria. Qui cum patre ⁊ ſpirituſan
cto viuit et regnat in ſecula ſeculorum. Amen.

¶ Feria tertia: Sermo Leonis.

Scio quidem dilectiſſimi paſcale feſtū tā ſublimis eſſe myſterij: vt nō
ſolū humilitatis mee tenuiſſimū ſenſum: verū-
etiā magnorū ingeniorū ſuperet facultatē. Sed nō ita mi
hi diuini operis cōſiderāda eſt magnitudo: vt vel diffi-
dā vel erubeſcā de ſeruitute quā debeo: cū ſacramētū ſa-
lutis humane nō liceat taceri/ etiā ſi neq̄at explicari. Au
xiliantib⁹ aūt orationib⁹ veſtris affuturā credimus gra
tiā dei: q̄ inſpirationis ſue rore ſterilitatē noſtri cordis aſp
gat vt lingue paſtoralis officio: q̄ ſancti gregis auribus
ſint vtilia ꝓferant̃. Dicēte em̄ dn̄o bonorū oīm largitore.
Aperi os tuū ⁊ adimplebo illud: audem⁹ eiſdē verbis ꝓ-
pheticis dicere. Dn̄e labia mea aperies: ⁊ os meū annū-
tiabit laudē tuā. Jncipiētes ergo dilectiſſimi euāgelicā
de paſſione dn̄i hiſtoriā retractare diuino intelligim⁹ diſ
poſitū fuiſſe cōſilio: vt ſacrilegi iudeorū p̄ncipes ⁊ im- Paſſio-
pij ſacerdotes: q̄ ſeuiēdi in chriſtū occaſiōes ſepe q̄ſierant nis chri-
nō niſi in ſolēnitate paſcali exercēdi furoris ſui acciperēt ſti tēpus
poteſtatē. Oportebat em̄ vt manifeſto implerentur eſſe deſcribit̃

Digitized by Google

ctu q̄ diu figurato fuerāt ꝓmiſſa myſterio:vt ouē ſignifi
catiuā ouis vera remoueret/⁊ vno expleret ſacrificio va
riarū differētia victimarū. Nā oīa illa q̄ de immolatione
agni diuinitus ꝑ Moyſen fuerāt inſtituta/ chriſtū ꝓphe
tauerūt ⁊ chriſti occiſionē ꝓprie nūtiauerūt. Ut ḡ vmbre
cederēt corpori ⁊ ceſſarēt imagines ſub ꝑſentia veritatis
antiqua obſeruātia nouo excludit ſacramēto. Hoſtia in
hoſtiā trāſit/ſāguine ſanguis aufert/⁊ legalis feſtiuitas
dū mutat implet. Vn̄ cū ſcribas ⁊ ſeniores ppl̄i ad impie
tatis cōſiliū pōtifices cōgregarēt:omniūq; aīos ſacerdo
tū cura admittēdi in Jeſum ſceleris occupaſſet:ipſi ſe do
ctores legis lege priuarūt:⁊ ſpōtaneo defectu ritus ſibi
patrios ſuſtulerūt. Incipiēte eñ feſtiuitate paſcali: q̄ or
nare tēplū/vaſa mūdare/victimas ꝓuidere:⁊ legitimis
purificationibus ſacrariorē diligētiā adhibere debuerāt
parricidalis odij furore cōcepto/ad vnū op⁹ vacāt:et in
vnū facin⁹ ſimili crudelitate cōiurāt:q̄d aſſecuturi ſup
plicio innocētie/cōdēnatione iuſtitie/niſi vt ⁊ noua my
ſteria nō apprehēderēt/⁊ antiq̄ violarēt. Prouidentib⁹ ḡ
principib⁹/ne in ſctō die tumult⁹ orirer:nō feſtiuitati:ſed
facinori ſtudebat:nec religioni ſeruiebat hec cura/ſʒ cri
mini. Diligentes eñ pōtifices ⁊ ſoliciti ſacerdotes / ſedi
tiones turbarū fieri in p̄cipua feſtiuitate metuebāt:non
vt ppl̄s nō peccaret:ſʒ ne chriſt⁹ euaderet. At Jeſus con
filij ſui cert⁹:⁊ in opere paterne diſpēſationis intrepid⁹/
vetus teſtamētū cōſummabat:⁊ nouū paſca condebat.
Diſcūbētibus eñ diſcipulis/ad edendā myſticā cenā:cuʒ
in Caiphe atrio tractaretur quō chriſt⁹ poſſet occidi:ille
corporis ⁊ ſanguinis ſui ordinās ſacramētū/docebat q̄lis
deo hoſtia deberet offerri:nec ab hoc q̄dē myſterio tradi
tore ſubmoto vt oſtēderet nulla iniuria exaſperat⁹/q̄ vo
lūtaria erat impietate ꝑſcitus. Ipe eñ ſibi fuit materia
ruine ⁊ cauſa ꝑfidie/ſequēs diabolū ducē:⁊ nolēs chriſtū
habere rectorē. Dicens itaq; dn̄s:amē dico vobis:q:vn⁹
veſtrū me traditur⁹ eſt:notā ſibi traditoris ſui cōſciētiaʒ
demōſtrauit:nō aſpera/nec aperta impiū increpatiōe cō
fundens/ſed leni ⁊ tacita admonitione cōueniēs:vt faci
lius corrigeret penitudo/quē nulla deformaſſet abiectio
Cur infelix iuda tāta benignitate nō vteris: Ecce parcit
auſibus tuis dn̄s:⁊ nulli te niſi tibi indicat chriſtus. Nec
nomē tuū nec pſona detegitur:ſed veritatis ⁊ miſericor
die verbo/cordis tui tantū arcana tāgunt. Nō apoſtoli
ci ordinis honor:nec ſacramētoꝝ tibi cōmunio denegat.
Redi in integrū:⁊ depoſito furore reſipiſce. Clemētia in
uitat:ſalus pulſat:ad vitā vita te reuocat. Ecce immacu
lati ⁊ innocētes cōdiſcipuli tui/ad ſignificationē facino
ris expauēſcūt:⁊ oēs ſibi nō edito impietatis auctore for
midant. Cōtriſtati eñ ſunt nō de cōſciētie reatu:ſʒ de hu
mano mutabilitatis incerto:timētes ne min⁹ verū eſſet:
q̄d in ſe q̄ſq; nouerat/q̄ q̄d ipa veritas ꝓuidebat. Tu au
tē in hac trepidatione ſctoꝝ abuteris dn̄i patiētia:⁊ ab
ſcōdi te tua credis audacia. Addis impudētiā ſceleri:nec
ſigno euidētiore terreris. Cūq; ſe alij a cibo in quo iudi
ciū dn̄s poſuerat cōtinerēt/tu manū nō retrahis a para
pſide:q: animū nō auertis a crimine. Securū itaq; eſt ſi
cut Joānes euāgeliſta narrauit:vt cum traditori ſuo dn̄s
manifeſtius deſignādo panē porrexiſſet intinctū totū iu
dā diabolus occuparet:⁊ quē malignis cogitationibus
obligarat/iā ipſo impietatis ope poſſideret. Corpore eñ
tātū cū cenātib⁹ recūbebat:mēte aūt ſacerdotū inuidiā/
teſtiū falſitatē/⁊ furorē iperite plebis armabat. Deniq;
dn̄s vidēs/cui Judas flagitio eſſet intēt⁹:q̄d facis(inq̄t)
fac celeri⁹. Vox hec nō iubētis eſt/ſed ſinētis:nō trepidi/
ſed parati. Qui hʒ oīm tēpoꝝ ptātem/oſtēdit ſe morā nō
facere traditori:⁊ ſe ad redeptionē mūdi paternā exequi
volūtatē:vt facin⁹ q̄d a ꝑſecutoribus parabatur/nec im
pelleret nec timeret. Poſtq̄ ergo Judas ꝑſuaſus a dia
bolo/diſceſſit a chriſto:ſeq; a corpore aplice vnitatis ab
ſcidit:nullo dn̄s pauore turbat⁹:ſed de ſola redimēdorū
ſalute ſolicit⁹/oē tpis ſpatiū q̄d a ꝑſequētiū vacabat icur

Obſecratio iudeorū re¬ꝑrehēdit (margin)

Matt. xxvi. (margin)

Jude maledicti obiurgatio. (margin)

Joā. xiij. (margin)

ſu:myſticis ſermonib⁹ ſacrateq; doctrine/ſicut Joannis
euāgelio declarat impēdit:eleuās ad celū oculos:⁊ pro
vniuerſa eccl̄ia ſupplicans pr̄i/vt oēs quos dediſſet filio
daturuſq; eſſet pr̄ vnū fierēt:⁊ in gl̄ia redēptoris indiui
dui ꝑmanerēt:adijciēs poſtremo illā orationē qua ait:pa
ter ſi fieri pōt trāſeat calix iſte a me. Ubi nō eſtimandum
eſt/q̄ Jeſus paſſionē ⁊ mortē cuius iā diſcipulis ſuis tra
diderat notionē voluerit declinare:cū ipſe apl̄m Petruʒ
deuota fide ⁊ charitate feruētē/vti aduerſus ꝑſecutores
gladio vetaret/dicēs:calicē quē dedit mihi pr̄ non vis vt
bibā illū:certūq; ſit/⁊ q̄d ſm̄ euāgeliū Joannis dn̄s ait.
Sic eñ dilexit deus mūdū:vt filiū ſuū vnigenitū daret:vt
oīs q̄ credit in eū nō pereat:ſed habeat vitā eternā:et q̄d
de ipo ait apl̄s Paul⁹. Chriſtus nos dilexit ⁊ tradidit ſe
metipm ꝓ nobis hoſtiā deo/in odorē ſuauitatis. In ſal
uādis eñ hoībus ꝑ crucē chriſti/cōmunis erat voluntas
patris ⁊ filij/cōmune cōſiliū:nec vlla poterat rōne turba
ri q̄d ante eterna ſecula ⁊ miſericorditer erat diſpoſitum
et incōmutabiliter ꝑfinitū. Qui ergo verū dilectiſſimi to
tūq; aſſumpſit hoīeʒ:veros ⁊ corporis ſenſus ⁊ animi re
cepit affect⁹. Nec q: oīa in illo plena erāt ſacramētis ple
na miraculis:ideo aut falſis lachrymis fleuit/aut meda
ci eſurie cibū ſumpſit/aut ſimulato ſopore dormiuit. In
nr̄a humilitate cōtēpt⁹:in noſtra meſtitudine cōturbat⁹
in nr̄o eſt dolore crucifix⁹. Paſſiones eñ mortalitatis no
ſtre/ob hoc miſericordia ſubijt vt ſanaret:ob hoc virtus
recepit vt vinceret. Qd̄ Eſaias aptiſſime ꝓphetauit/di
cens. Hic petā noſtra portat:⁊ ꝓ nobis dolet:⁊ nos puta
uimus illū eſſe in dolore ⁊ in plaga ⁊ in vexatione:ipē au
tē vulnerat⁹ eſt ꝓpter facinora nr̄a/⁊ infirmatus eſt pro
pter petā nr̄a:⁊ liuore eius ſanati ſum⁹. Cū igit dei filius
dicit:pr̄ ſi fieri pōt trāſeat calix iſte a me:nr̄e vtiſ voce na
ture:⁊ cauſam agit fragilitatis ⁊ trepidationis humane
vt in his q̄ toleranda ſunt/et patiētia roboret ⁊ formido
pellat. Deniq; ceſſans hoc ipʒ petere excuſato quodāmō
noſtre infirmitatis metu:in quo nobis remanere nō ex
pedit/in aliū affectū trāſit ⁊ dicit. Uerūtū nō ſicut ego vo
lo ſʒ ſicut tu vis. Et iterū. Si nō pt̄ inq̄t calix iſte trāſire a
me niſi bibā illū fiat volūtas tua Hec vox capitis/ſalus
eſt toti⁹ corporis. Hec vox oēs fideles inſtruxit/oēs con
feſſores accēdit/oēs martyres coronauit. Nā q̄s mundi
odia/q̄s tētationū turbines/q̄s poſſet ꝑſecutionū ſupe
rare terrores:niſi chriſt⁹ in oibus ⁊ ꝓ oibus diceret patri
fiat volūtas tua. Diſcāt igit hāc vocē oēs eccl̄ie filij ma
gno p̄cio redēpti:gratis iuſtificati:⁊ cū aduerſitas violē
tie alicui⁹ tētatiōis incubuerit/ꝑſidio potētiſſime ratio
nis vtātur:vt ſuꝑato tremore formidinis/accipiāt tolerā
tiā paſſionis. Hinc iā dilectiſſimi ad ꝑſtringendū ordinē
dn̄ice paſſionis ſermo eſt dirigēd⁹:quē ne vos cumulo ꝓ
lixitatis onerem⁹:in ſextā ſabbati/diuiſo cōmuni labore
differam⁹. Aderit p̄cātib⁹ vobis gratia dei:q̄ mihi ſoluen
di debiti tribuat facultatē. Per dn̄m noſtrū Jeſum chri
ſtū viuētē ⁊ regnātē cū patre ⁊ ſpiritu ſancto. Amen.

Matt. xxvi. (margin)

Jo. xviij. Joā. iij. (margin)

Eph. v. (margin)

Eſa. liij. (margin)

Vox chriſti diſpēſatoris. (margin)

Matt. xxvi. (margin)

¶ Feria quarta. Sermo Leonis.

SAcrā dilectiſſimi do
minice paſſiōis hiſtoriā/euāgelica vt moris eſt
narratiōe decurſam:ita oīm veſtrū arbitror in
heſiſſe pectorib⁹:vt vnicuiq; audiētiū ipa lectio q̄dā facta
ſit viſio. Habet eñ hāc potētiā fides vera:vt ab his mēte
nō deſit q̄b⁹ corporalis p̄ſentia intereſſe nō potuit:⁊ ſiue
in p̄teritū redeat/ſiue in futurū ſe cor credētis extendat/
nullas ſentiat moras tpis cognitio veritatis. Adeſt ergo
ſenſib⁹ nr̄is imago rerū ꝓ nr̄a ſalute geſtarū:⁊ q̄cq̄d tūc
diſcipuloꝝ ꝑſtrinxit aīos/nr̄os q̄ tāgit affect⁹:nō q̄ aut
triſtitia deprimamur/aut furētiū iudeoꝝ furore terrea
mur:cū etiā eos q̄s illi⁹ tēpeſtatis magnitudo ꝯcuſſit ad
inuictā cōſtātiā reſurrectio dn̄i aſcēſioq; ꝓuexerit:ſʒ q: in
cogitationē venit/q̄les tūc hierl̄ʒ ppl̄i/q̄leſq; fuerint ſa

Digitized by Google

cerdotes:cū magno accepim⁹ tremo:e tātū facin⁹ impio-
rū. Cuis eñ ad ſalutē humani gñis ptineret paſſio ſal-
uato:is:et eterne mo:tis vincula tpali ſint dñi mo:te diru-
pta:aliud tñ crucifixi patiētia/aliud crucifigētiū egit in-
ſania:nec ad eoſdē rerū exit⁹ miſerico:dia ꝛ ira tēdebat:
cū p eiuſdē ſanguinis fuſionē chriſtus ſolueret mūdi ca-
ptiuitatē ꝛ iudei interfecerūt oim redēptorē. Obdura-
uit igiꝭ carnalē iſrael malignitas ſua: ꝛ nihil ei legis te-
ſtificatio:nihil myſterio:ū imagines:nihil pphetarū o:a-
Joan .j. cula pfuerūt:cū paſca dñi tot ſeculis celebratū/in eo Joā-
nes doceret impletū:de q̄ publica ꝓteſtatiōe dicebat. Ec-
ce agn⁹ dei:ecce q̄ tollit pctā mūdi. Repugnat iniq̄tas iu-
ſtitie/cecitas luci/mēdaciū veritati:ſed de ſeuitia obluctā-
tiū:de ſcelere crudeliū/obtinuit Jeſus eterne diſpēſatio-
nis effectum:ꝛ ita humano generi ſua mo:te conſuluit:
vt ſacrm̄ ſalutis etiā ipſis pſecuto:ibus nō negaret. Qui
eñ venerat vniuerſis credētib⁹ oia pctā dimittere: a ge-
nerali indulgētia nec iudaicum voluit crimē excludere.
Quoꝝ itaq̄ pfidiā deteſtamur/co:ū fidē ſ̄ ꝯuertanꝭ āple-
ctemur:ꝛ imitātes miſerico:diā dei q̄ p eis a q̄b⁹ crucifi-
xus erat o:abat:nos q̄ꝫ cū btō Paulo aplo noſtras iūgi-
mus pces ꝛ vt ille pplꝭ miſerico:diā ꝯſequaꝭ optamus:
Rom.xi ob cuius offenſionē gratiā recōciliatiōis accepim⁹: qm̄
ſicut ait idē magiſter gētiū. Cōcluſit de⁹ oia in crudelita-
te/vt oim̄ miſereaꝭ. Quid aūt illud fuit/q̄ et ipē iudeis
intellectum abſtulit:ꝛ ſapiētiū mūdi co:da turbauit:niſi
crux filij dei/q̄ ꝛ philoſophicā vaneſcere prudētiā: ꝛ iſrae-
liticā fecit caligare doctrinā. Oēm namq̄ ſenſum huma-
ne mētis exceſſit diuini altitudo cōſilij:cū placuit deo p
ſtultitiā pdicatiōis ſaluos facere credētes:vt mirabilio:
fieret cōſtātia fidei ex difficultate credēdi. Incōſequens
eñ et irratiōale videbaꝭ recipere aio:q̄ creato:ē omniū
naturarū in ſubſtātia veri hois virgo intemerata pepe-
riſſet:q̄ equalis pri fili⁹ dei/q̄ impleret oia ꝛ contineret
vniuerſa furētiū manib⁹ cōprehēdi/iniquoꝝ iudicio con-
dēnari:ꝛ poſt dedeco:a illuſionū cruci ſe pmiſiſſet affigi.
Sed in his oib⁹ ſimul ſunt ꝛ hūilitas hois:ꝛ celſitudo di-
uinitatis. Nec miſerico:die rō maieſtatē miſerātis obſcu-
rat:q: de ineffabili potētia factū eſt:vt dū hō verus eſt in
deo inuiolabili:ꝛ de⁹ ver⁹ eſt in carne paſſibili: cōferreꝭ
hoi gl̄ia p ꝯtumeliā:incorruptio p ſuppliciū:vita p mo:tē.
Niſi eñ verbū caro fieret: ꝛ tā ſolida exiſteret vnitas in
vtraq̄ natura:vt a ſuſcipiēte ſuſceptā/nec ipꝫ breue mo:-
tis tps adiūgeret/nūq̄ valeret ad eternitatē redire mo:-
talitas. Sed affuit nobis in chriſto ſingulare pſidiū / vt
in natura paſſibili mo:tis cōditio nō maneret/quam im-
paſſibilis eſſentia recepiſſet:ꝛ p id qd̄ non poterat mori/
poſſet id qd̄ eſt mo:tuuꝫ ſuſcitari. Huic ſacramento dile-
ctiſſimi/vt inſeparabiliter cōgruamus/magna nobis et
animi et co:po:is intētiōe nitēdū eſt:vt cū grauiſſimi ſit
piaculi feſtū paſcale negligere:periculoſi⁹ ſit eccl'iaſticis
Mat.x. quidē cōuētib⁹ iungi:in dñice paſſionis cōſo:tio nō habe-
ij.tim.ij. ri. Nā dicēte dño. Qui non accipit crucē ſuā ꝛ ſequiꝭ me/
non eſt me dign⁹. Et dicēte aplo. Si cōpatimur et conre-
gnabim⁹:q̄s vere paſſum chriſtū:mo:tuū ꝛ reſuſcitatū co-
lit:niſi q̄ cū ipo patiꝭ ꝛ mo:iꝭ ꝛ reſurgit? Et hec q̄dē in oi-
bus eccl'ie filijs ipo iā regeneratiōis ſunt inchoata myſte-
rio/vbi peccati interit⁹ vita eſt renaſcētis: ꝛ triduanam
dñi mo:tē imitaꝭ trina dimerſio/vt dimoto q̄daꝫ aggere
ſepulture:quos veteres ſuſcepit ſin⁹ fontis:eoſdē nouos
edat vnda baptiſmatis. Sꝫ implēdū eſt nihilomin⁹ ope-
qd̄ celebratū eſt ſacramēto: ꝛ natis de ſpūſctō quātūcūq̄
ſupeſt mūdani tēpo:is/nō ſine crucis ſuſceptiōe ducēdū
eſt. Cuis eñ fo:ti ꝛ crudeli tyrāno p potētiā crucis chri-
ſti vaſa antiq̄ depdatiōis erepta ſint:et dñatio principis
mūdi a redēpto:e ſit eiecta:co:po:ib⁹ tñ inſidiari etiā iu-
ſtificatis eadē malignitas pſeuerat:ꝛ multꝭ modis eos in
quib⁹ nō regnat ipugnat/vt ſi q̄s aias negligētes impu-
dētesq̄ repererit/ſeuio:ib⁹ eas laq̄is rurſus innectat:ꝛ a
paradiſo eccl'ie raptas/in cōſo:tiū ſue dānationis indu-

cat. Vñ cū q̄ſpiā ſe limites obſeruātie xp̄iane ſentit exce-
dere/ꝛ in id cupiditates ſuas tēdere qd̄ eū a recto itinere
faciat deuiare/recurrat ad crucē dñi:ꝛ ligno vite motus
noxie volūtatis affigat/ac voce pphetica ad dñꝫ clamet
et dicat. Confige clauis timo:e tuo carnes meas: a iudi- pā.cxviij
cijs ei tuis timui. Quid aūt eſt clauis timo:is dei carnes
habere cōfixas/niſi co:po:eos ſenſus ab illecebris illiciti
deſiderij/ſub metu cōtinere diuini iudicij:vt q̄ reſiſtit pec-
cato:ꝛ cōcupiſcētias ſuas(ne q̄d mo:te dignū operetur)
interficit:audeat cū aplo dicere. Mihi aūt abſit gl'iari/ Gal. vj.
niſi in cruce dñi noſtri Jeſu chriſti:p quē mihi mūd⁹ cru-
cifixus eſt ꝛ ego mūdo. Ibi ḡ ſe cōſtituat chriſtian⁹/quo
eū ſecū ſuſtulit chriſt⁹:ꝛ ad id dirigat oēm viā ſuā/vbi ſcit
hūanā ſaluatā eſſe naturā. Paſſio eñ dñi vſq̄ ad finē p-
duciꭍ mūdi:ꝛ ſicut in ſctis ſuis ipē hono:aꝭ/ipē diligiꭍ:ꝛ Gl'iatio
in paupertatib⁹ ipē paſciꭍ/ipſe veſtiꭍ:ita in oib⁹ qui p:o crucis
iuſtitia aduerſa tolerāt ipē cōpatiꭍ:niſi fo:te eſtimandū aſcēdiꭍ.
eſt multiplicata p o:bē fide:ꝛ rareſcēte impioꝝ numero/
oēs pſecutiones ꝛ oia q̄ aduerſus martyres beatos ſeuie-
rūt/finita eſſe certamina:tāq̄ ſuſcipiēde crucꝭ illis tm̄ ne-
ceſſitas incubuerit:q̄b⁹ ad expugnādā chriſti dilectionē
atrociſſima ſunt illata ſupplicia. Sed aliud ſeruitiū deo
pietas experiꭍ:aliud etiā apl'i pdicatio p:oteſtaꭍ q̄ dicit.
Oēs eñ q̄ volūt pie viuere in chriſto ieſu/pſecutionē pa- ij.Tim.
tienꭍ. Qua ſnia nimis tepid⁹ ꝛ ſegnis oſtēdiꭍ:q̄ nulla p- iij.
ſecutione pulſaꭍ. Pacē eñ cum hoc mūdo niſi amato:es
mūdi habere nō poſſunt:ꝛ nulla vnq̄ iniq̄tati cū eq̄tate
cōmunio:nulla mēdacio cū veritate cōco:dia. Nullus eſt
tenebris cū luce cōſenſus:q: etiā ſi pietas bonoꝝ cupiat
malos co:rigi/cōuerſionēq̄ multoꝝ p gratiā dei miſerā-
tis obtineat:malignoꝝ tñ ſpirituū aduerſus ſctōs inſidie
nō q̄eſcūt:ꝛ ſiue occulto dolo/ſiue apto plio in oib⁹ fide-
libus ppoſitū bone volūtatis infeſtāt. Inimicū nāq̄ il-
lis eſt oē qd̄ rectū/oē qd̄ caſtū eſt: ꝛ cū eis nihil in quēq̄
amplius liceat q̄ iuſtitia diuina pmiſerit:q̄ dignaꭍ ſuos
aut co:ripere diſciplina/aut exercere patiētia:agūt tamē
aſtutiſſima arte fallacie/vt ex arbitrio pprie ptātis/aut le-
dere videanꭍ aut parcere:et multis(qd̄ dolendū eſt)ita
per nequitiā ſimulatiōis illudūt:vt quidā illos et timeāt
pati infenſos/ꝛ velint habere placatos:cū beneficia de-
monū omnibus ſint nocētio:a vulnerib⁹:q: tutius eſt ho-
mini inimicitiā diaboli meruiſſe q̄ pacē. Sapiētes itaq̄
aio:q̄ vnū timere/vnū diligere ꝛ in vnū ſperare didicerūt
mo:tificatis cupiditatib⁹/ꝛ crucifixis co:po:is ſenſibus
ad nullū hoſtiū metū/ad nullū inclinanꭍ obſequiū. Uo-
luntatē eñ dei etiā ſibi pferūt:ꝛ tāto ampli⁹ ſe amāt:quā-
to ampli⁹ ſe p dei amo:e nō amāt. Cūq̄ audiūt ſibi diui-
nitus dici. Poſt cōcupiſcētias tuas nō eas/ꝛ a volūtate
tua auertere:diuidūt affect⁹ ſuos: ꝛ legē mētis a co:pis
lege deſcindūt:vt ex quadā ſe parte ſibi denegēt/pdētes
ſe in his que carnaliter diligūt:ꝛ inuenientes ſe in his que
ſpūaliter concupiſcūt. Sanctū igiꭍ paſca dilectiſſimi/in Paſca
talibus mēbris co:po:is chriſti legitime celebraꭍ:ꝛ nihil quō di-
illis deeſt triūphi quos paſſio ſaluato:is obtinuit:qm̄ in gne cele-
his q̄ aplico exēplo caſtigāt co:p⁹ ſuum:ꝛ ſeruituti ſubijci- bratur.
ciūt: idē hoſtes/eadē fo:titudine cōterunꭍ. Et nūc a chri-
ſto vinciꭍ mūdus. Cū eñ a ſeruis ei⁹ quo:ūcūq̄ vitio:uꝫ
incētiua ſupanꭍ/ipſi⁹ virt⁹ eſt/ipſiuſq̄ victo:ia. Hec dile-
ctiſſimi q̄ ad participationē crucis ptinent/ſufficienter vt
arbitro: veſtris ſunt hodie aurib⁹ intimata:vt paſcale ſa-
cramētū etiā in mēbus co:po:is chriſti legitime celebreꭍ
ſupeſt vt de obtinēdo reſurrectiōis cōſo:tio diſſeramus.
Qd̄ ne cōtinuato ſermone:ꝛ mihi ꝛ vobis fiat onero ſuꝫ
in diē ſabbati pmiſſa differam⁹. Aderit vt credimus gr̄a
dei:vt debitū noſtrū ipſius auxilio cōpleaꭍ:q̄ viuit et re-
gnat cū patre ꝛ ſpirituſancto in ſecula ſeculoꝝ. Amen.

¶ In cena dñi: Tractatus beati Auguſtini epiſcopi. In pſalmū. LXIII.

Digitized by Google

Exaudi deꝰ orationē

meā dū̄ tribulor: a timore inimici erue aīam
meā. Seuierūt inimici in martyres. Quid
orabat iſta vox corpis chriſti: Hoc orabat: vt
eruerent ab inimicis: ⁊ nō eos poſſent occidere inimici.
Ergo exauditi nō ſunt: q: occiſi ſunt: Et deſeruit cōtritos
corde ſeruos ſuos/ ⁊ ſperātes in ſe deſpexit: Abſit. Quis
eīm inuocauit dn̄m/ et derelictꝰ eſt ab eo: Quis ſperauit
in eū: ⁊ deſertꝰ eſt ab eo: Exaudiebant ꝗ̄ et occidebant: ⁊
tn̄ ab inimicis eruebant. Alij timētes cōſentiebāt ⁊ viue
bāt: ⁊ tn̄ ipſi ab inimicis abſorbebant. Occiſi eruebant/
viuētes abſorbebant. Inde eſt illa vox gratulationis: for
Pſal. cxxiij. ſitan viuos abſorbuiſſent nos. Multi abſorpti ⁊ viui ab-
ſorpti/ multi mortui abſorpti. Qui putarūt inanē eſſe fi-
dē chriſtianā/ mortui abſorpti ſunt. Qui aūt ſciētes vita
tē eſſe predicationē euāgelij: chriſtū eſſe filiū dei: ſcientes
et hoc credētes: ⁊ hec intus tenētes ceſſerūt tn̄ doloribꝰ:
et idolis ſacrificauerūt/ viui abſorpti ſunt. Illi abſorpti/
Cōſonātia pſalmi ⁊ euāgelij. q: mortui: illi aūt q: abſorpti mortui. Nō eīm abſorpti viue
re potuerūt: q̄uis viui abſorberent. Ergo ħ orat vox mar
tyrū. A timore inimici erue aīaꝫ meā: nō vt me nō occidat
inimicꝰ ſꝫ vt nō timeā occidētē inimicū. Hoc orat in pſal-
mo ipleri ſeruꝰ qđ mō dn̄s iubebat ī euāgelio. Quid mō
iubebat dn̄s: Nolite timere eos q̄ corpꝰ occidūt/ aīaꝫ aūt
nō pn̄t occidere: ſꝫ potiꝰ eū timete q̄ hꝫ ptātē: ⁊ aīaꝫ ⁊ cor-
pus occidere ī gehēnā ignis. Et repetiuit. Ite dico vobis
eū timete. Qui ſūt q̄ corpꝰ occidūt: Inimici. Quid iube
bat dn̄s: Ne timerent. Oret ergo vt pſtet qđ iubet. A ti-
more inimici erue aīam meā. Erue a timore inimici: ⁊ ſub-
de timori tuo. Nō timeā eū q̄ corpꝰ occidit: ſꝫ timeā eum
q̄ hꝫ poteſtatē ⁊ corpꝰ ⁊ aīam occidere in gehēnā ignis.
Non eīm a timore volo eſſe immunis: ſed a timore inimi-
ci liber/ ſub timore dn̄i ſeruꝰ. ¶ Protexiſti me a cōuentu
malignātiū a multitudine operantiū iniq̄tatē. Iā ipſum
caput noſtrū intueamur. Multi martyres talia paſſi ſunt/
ſed nihil ſic elucet quō caput martyrū. Ibi meliꝰ intuea-
mur qđ illi experti ſūt. Protectꝰ eſt a multitudine malignā
Phil. ij. tiū pregente ſe deo/ ptegēte carnē ſuā ipō filio ⁊ hominē
Joan. x. quē gerebat: q: filiꝰ hoīs eſt ⁊ filiꝰ dei. Filius dei propter
formā dei: filius hoīs ꝑpter formā ſerui: habens in ptāte
ponere aīam ſuā ⁊ recipere eā. Quid ei potuerūt facere
inimici: Occiderūt corpus aīam nō occiderūt. Intēdite
Parū ergo erat dn̄m hortari martyres vbo/ niſi firmaret
exēplo. Noſtis q̄ cōuentus erat malignātiū iudeorū: et q̄
multitudo operantiū iniq̄tatē. Quā iniq̄tatē: Quia vo-
luerunt occidere dn̄m Jeſum chriſtū. Tanta opera bona
inq̄t oſtēdi vobis/ ꝑpter quod horū me vultis occidere:
Pertulit oēs infirmos eorū: curauit oēs languores eorū
pdicauit regnū celorū: nō tacuit vitia eorū: vt ipſa potius
eis diſplicerēt/ nō medicꝰ a quo ſanabant. His omnibus
curationibꝰ eius ingrati: tāq̄ multa febri phrenetici inſa-
niētes/ in medicū q̄ venerat curare eos/ excogitauerunt
cōſiliū perdendi eū/ tāq̄ ibi volētes pbare: vtrū vere hō
ſit q̄ mori poſſit/ an aliq̄d ſup hoīes ſit ⁊ mori ſe nō pmit-
tat. Verbū ipſorum agnoſcimꝰ in ſapientia Salomonis.
Morte turpiſſima inq̄ūt cōdēnemꝰ eū. Interrogemꝰ eū
Erit eīm illi reſpectꝰ in ſermonibꝰ illiꝰ. Si eīm vere filiꝰ dei
eſt/ liberet eū. Videamꝰ ergo q̄d factū ſit. ¶ Qui exacue-
rūt tāq̄ gladiū linguas ſuas. Filij hoīm dētes eorū/ arma
et ſagitte: ⁊ lingua eorū gladius acutus. Qđ dicit ⁊ alius
Excuſatio Pilati. pſalmꝰ ſic ⁊ hic. Exacuerūt tāq̄ gladiū linguas ſuas. Nō
dicant iudei. Nō occidimꝰ chriſtū. Et eīm ꝑpterea eū de-
derūt iudici Pilato vt quaſi ipſi a morte eius viderent
immunes. Nā cū dixiſſet eis Pilatꝰ. Vos eū occidite: re
Jo. xviij ſpōderūt: Nobis nō licet occidere quēq̄. Iniquitatē faci
noris ſui in iudicē hoīem refundere volebāt. Sed nunq̄d
deū iudicē fallebāt: Qđ fecit Pilatꝰ in eo ipſo quod fe-
cit aliquātū particeps fuit/ ſed in cōparatione illorū mul
to ipſis innocētior. Inſtitit eīm quātū potuit/ vt illū ex eo
rū manibus liberaret: nā ꝑpterea flagellatū pduxit ad
eos. Nō perſequēdo dn̄m flagellauit/ ſed illorū furori ſa-
tiſfacere volēs/ vt vel ſic iā miteſcerent ⁊ deſinerēt velle
occidere/ cū flagellatū viderēt. Fecit ⁊ hoc. At vbi pſeue Matt. xxvij.
rauerūt: noſtis illū lauiſſe manꝰ ⁊ dixiſſe: ꝙ ipe nō feciſ-
ſet/ mūdū ſe eſſe a morte illiꝰ/ fecit tn̄. Sed ſi reꝰ: q: fecit
vel inuitꝰ/ illi innocētes q̄ coegerūt vt faceret. Nullo mo
do. Sꝫ ille dixit in eū ſnīam: ⁊ iuſſit eum crucifigi/ ⁊ quaſi
ipſe occidit: ⁊ vos o iudei occidiſtis. Vn̄ occidiſtis: Gla-
dio lingue: acuiſtis eīm linguas vr̄as. Et qn̄ pcuſſiſtis: ni- Luce. xxiij.
ſi cū clamaſtis/ crucifige crucifige: Propterea nō eſt pre-
termittēdū: q: venit in mētē/ ne forte aliquē pturbet lctō Joā xix.
diuinorū librorū. Quidā euāgeliſta dicit hora ſexta crucifi Marc. xv.
xum dn̄m: ⁊ q̄dā hora tertia/ niſi intelligamꝰ pturbamur
Et iā incipiēte ſexta hora/ dr̄ Pilatus ſediſſe p tribunali
Et reuera qn̄ leuatꝰ eſt dn̄s in ligno hora ſexta erat. Sed
aliꝰ euāgeliſta intuēs aīm iudeorū: q: volebāt ſe immunes
videri a morte dn̄i/ narrādo eos oſtēdit reos: dicēs dn̄m
hora tertia crucifixū. Cōſiderātes aūt oēm circūſtātiā le-
ctionis/ quāta agi potuerūt cū apud Pilatū dn̄s accuſa Hora crucifixiōis
ret vt crucifigeret: inuenimꝰ horā tertiā eſſe potuiſſe/ qn̄
illi clamauerūt. Crucifige crucifige: ergo illi veriꝰ occide
rūt qn̄ clamauerūt. Apparitores ptātis hora ſexta crucifi
xerūt: puaricatores legis hora tertia clamauerūt. Quod
illi manibꝰ hora ſexta/ hoc iſti lingua hora tertia. Rei ma
gis iſti q̄ clamādo ſeuiebant/ q̄ illi q̄ obtēperando admi-
niſtrabant. Ipſum eſt totū acumen iudeorum: hoc eſt
quod pro magno queſierunt: occidamus/ ⁊ non occida-
mus. Sic occidamus: vt non ipſi occidiſſe iudicemur.

¶ De eodem feſto. Joan. XIII.

¶ Ante diem feſtum paſce ſciēs Jeſus q: venit
hora eius vt tranſeat ex hoc mundo ad patrem
cum dilexiſſet ſuos qui erant in mundo: in finem
dilexit eos. Et reliqua. Homilia venerabilis Be
de presbyteri.

Scripturus euāgeliſta

Joānes memorabile illud dn̄i myſteriū/ q̄ diſci-
pulis in paſca priuſq̄ ad paſſionē iret pedes la-
uare dignatꝰ eſt: primo ipſum nomen paſce q̄d myſtice ſi Tex.
gnificaret aperire curauit ita incipiēs. ¶ Ante diē feſtū
paſce/ ſciens Jeſus quia venit hora eius/ vt tranſeat ex
hoc mundo ad patrē. Paſca quippe tranſitus interpre-
tatur nomen ex eo vetus habens/ ꝙ tranſierit in eo do-
minus per Egyptum/ percutiēs primogenita Egypti et
filios Iſrl̄ liberās et ꝙ ipi filij Iſrael trāſierūt illa nocte
de egyptia ſeruitute/ vt venirēt ad terrā pmiſſe heredita
tis ⁊ pacis. Myſtice aūt ſignificās ꝙ in eo dn̄s tranſiturꝰ
eēt ex hoc mūdo ad patrē: ⁊ ꝙ eiꝰ exēplo fideles abiectis
temporalibus deſiderijs/ abiecta viciorū ſeruitute/ conti
nuis virtutū ſtudijs tranſire debeāt ad pmiſſionē patrie
celeſtis. Quō aūt trāſierit Jeſus ex hoc mūdo ad patreꝫ
pulchro ſermone deſignauit Joānes euāgeliſta cū dicit. Tex.
¶ Cū dilexiſſet ſuos q̄ erāt in mūdo/ in finē dilexit eos. I.
intantū dilexit/ vt ipſa dilectione vitā ad tp̄s finiret cor-
poralē: mox de morte ad vitā/ de hoc mūdo trāſiturus ad Joā. xv.
patrē. Maiorem nāq̄ hac dilectione nemo hꝫ q̄ vt aīam
ſuam q̄s ponat p amicis ſuis. Vn̄ recte vterq̄ tranſitus
⁊ legalis vcꝫ ⁊ euangelicus/ ſanguine conſecratus eſt. Il I. Cor. v.
li agni paſcalis/ iſte eius de quo dicit apoſtolus. Etenim
paſca noſtrum immolatus eſt chriſtus. Iſte ſanguine fu-
ſo in cruce: ille in crucis modū medio limine ⁊ ſuperlimi T.
nari/ medijs aſperſo in poſtibus. ¶ Et cena (inquit) fa-
cta/ cum diabolus iam miſiſſet in cor: vt traderet eum Iu
das Simonis ſcariothis: ſciens quia oīa dedit ei pater
in manus: ⁊ quia a deo exiuit ⁊ ad deū vadit/ ſurgit a ce-
na ⁊ ponit veſtimēta ſua. Locuturus de maxima humi-
litate aſſumpte humanitatis/ prius commemorat eter-

Digitized by Google

nitatē diuine poteſtatis:⁊ vt ipſum verū deū hominēqꝫ
demonſtraret:⁊ nos illius p̄cepti admoneat: vt quanto
maiores ſumus/humiliemur in oībꝰ. Homo erat verus
qui hominū pedes tāgere ac lauare/ꝑ hominē tradi atqꝫ
ab hominibꝰ poterat crucifigi. Deus erat verꝰ:cui oīa de
dit pater in manꝰ:q: a deo exiuit ⁊ ad deū rediit. Sciebat
ḡ dn̄s:q: diabolus miſerat iā in cor Jude vt traderet eū.
Sciebat q: oīa dedit ei pr̄ in manus:inter q̄ oīa ⁊ ipſum
traditorē/⁊ eos q̄bus tradēdus erat:⁊ mortē quam erat
paſſurus:ſciebat vt de his oībus q̄ vellet faceret/malūqꝫ
eorū ſua potentia cōuerteret in bonū. Sciebat quia ꝑ hu
militatem incarnationis a deo exiuit:⁊ per victoriā reſur
rectionis ad deū erat rediturus:nec deū cum inde exiret
nec nos deſerēs cū rediret. Sciebat q̄dē oīa hec:⁊ tamen
in magne ſue indiciū pietatis in magne nr̄e exēplū humi
litatis ſurgit a cena:⁊ ponit veſtimenta ſua/lauit pedes
diſcipulorum:nō dei domini/ſed hoīs ſerui implens offi-
ciū:⁊ eiꝰ qꝫ pedes humiliter abluēs:cuiꝰ manus in ſua
traditione nouerat ꝓcaciter eſſe polluendas. Nō ſi altio
ri indagine myſteriū hoc humile nr̄i ſaluatoris ptractare
delectat:cena hec ſacroſctā in qua cū diſcipulis recubuit
Inueſti- dn̄s:xp̄s ſignificat vniuerſū/quo corporaliter in eccleſia
gatio ꝓ- demoratus ⁊ dapibꝰ verbi ſalutaris/ac miraculorū ſuorū
funda. dulcedine/cūctos longe lateqꝫ pauit:⁊ ipſe audientium
fide/ac dilectione paſtus eſt:q: quotquot ad gratiam ve
ritatis cōuertit/ꝑ hos nimirū corporis ſui qd̄ eſt eccleſia
quaſi more veſcentiū fecit augmentū. Surrexit aūt a ce-
na ⁊ poſuit veſtimēta ſua:qn̄ tēporaliter cū hoībꝰ ampliꝰ
Tex. cōuerſari deſiſtēs/mēbra corpis aſſumpti depoſuit in cru
ce. ¶ Accepto linteo p̄cinxit ſe:qn̄ accepto a patre māda
to patiēdi/pro nobis in ipſo paſſiōis exercitio ſua mēbra
circūdedit. Solet nāqꝫ ꝑ linteū qd̄ multifariā tormentorū
labore conficitur/afflictio paſſionū figurari. Et dn̄s po-
nens veſtimenta linteo precingitur:vt ſignificet ſe habi-
Tex. tum corporis quē induit:nō ſine preſſura dolorū/ſed lon-
ga crucis tribulatione deponere. ¶ Miſit aquam in pel
uim:⁊ cepit lauare pedes diſcipulorū/⁊ extergere linteo
quo erat precinctus:qn̄ defunctꝰ in cruce aquā vna cum
ſanguine de latere ſuo profudit in terrā:qbꝰ credētiū opa
mūdaret/eadēqꝫ opera nō ſolū paſſiōis ſacramētis ſcitifi-
Tex. care/ſed etiā eiuſdē exemplis confirmare dignatꝰ eſt. Q
aūt inchoata pedum lauatione dicit. ¶ Venit ergo ad
Simonē Petrū:non ita intelligendū eſt quaſi poſt aliqs
ad illū venerit/ſed quia ab illo q̄ pimꝰ aplorū erat/ceperit
⁊ ille tale miniſteriū/q: miniſteriū neſciebat non fruſtra
abhorruerit. Quod etiā quilibet eorū acturus fuiſſe non
Tex. dubitat/ſi nō illa terreret ſentētia:qua Petro dictum eſt
¶ Si nō lauero te nō habebis partē mecū. Ubi apte mō
ſtrat:qꝫ h̄ pedū lauatio ſpūalē aīe ⁊ carnis purificationē
ſine qua ad ꝯſortiū chriſti ꝑueniri nō pōt inſinuat. Unde
Tex. Petrꝰ hec audiēs/ſolito mox amoris diuine feruore cor-
reptus reſpondit. ¶ Dn̄e nō tantū pedes meos/ſꝫ ⁊ ma-
nus ⁊ caput. Ac ſi aperte dicat. Quia iam te docēre intel
ligo/qꝫ lauando pedes meos/errata mea te mundare ſi-
gnificas:nō ſolum pedes/ſed ⁊ manus ⁊ caput tibi lauā-
da offero:quia nō ſolum inceſſu/ſed etiā actu/viſu quoqꝫ
auditu/guſtu/olfactu/⁊ tactu:multa me cōmiſiſſe que a
te debeant dimitti nō ambigo. Sed feruido amatori q̄d
Tex. reſpondeat dn̄s:quomō hunc ad intelligentiam myſtice
lauationis paulatim prouocet audiamus. ¶ Qui lotus
eſt inquit:non indiget niſi vt pedes lauet/ſed eſt mūdus
Remiſ- totus. Manifeſte denūtiat qꝫ lauatio pedū illa remiſſio-
ſio vena- nē quidē peccatorū deſignaret:nō tn̄ eam q̄ in baptiſmo
liū ſigna- ſemel datur/ſed illam potius qua quotidiani fideliū rea
tur. tus (ſine quibus in hac vita non viuitur) quotidiana eius
gr̄a mundant. Pedes nāqꝫ quibꝰ incedētes terram tāgi
mus:ideoqꝫ eos a cōtagione pulueris/ſicut reliquū cor-
pus immunes cuſtodire neq̄mus:ipſam terrene inhabi-
tatiōis neceſſitatē deſignāt:q: quātū q̄tidie deſides nos
⁊ negligētes efficimur/intantū etiā magni qꝫ ⁊ ſumme

conuerſationis viri a celeſti quā maxime diligunt contē-
platione reuocant:vt ſi dixerimꝰ:quia pctm̄ nō habemꝰ i. Joā. i.
noſipſos ſeducimꝰ:⁊ veritas in nobis nō eſt. ¶ Qui ḡ lotꝰ Tex.
eſt non indiget niſi vt pedes lauet/ſed eſt mundus totus
q: qui ablutus eſt fōte baptiſmatis in remiſſionē omniū
peccatorū/nō indiget rurſus (immo nō poteſt eodē mō)
ablui:ſed quotidiana tantū mūdane conuerſationis cō-
tagia/neceſſe habet quotidiana ſui redēptoris indulgen
tia tergant. Eſt eñ toto actionū ſuarū corpore mundus:
exceptis dūtaxat his que mēti neceſſitate cure tēporalis
adheſerūt. Ob quorū quotidianā ſordidationē ſimul et
emundationē/quotidie dicimus orantes:⁊ dimitte no-
bis debita nr̄a/ſicut ⁊ nos dimittimus debitoribus nr̄is.
Uerū hec de aplis/eorūqꝫ ſimilibꝰ dicta ſunt. Beatis vez
immaculatis qui timentes dn̄m:ābulant in viis eius. At Fragili-
nos q̄ diuini ſepe timoris obliti/iter leue incedimus/nō tas hūa-
illā leui ⁊ quotidiana orationū ſolēnitate poſſumus ab na oſten
erratuū noſtrorū ſorde liberari:ſed maior neceſſe eſt iqui ditur.
natio:maiori orationū vigiliarū atqꝫ ieiuniorū/lachryma
rū/⁊ eleemoſynarū exercitio purget:ipſo nimirū interius
veſtigia cordis nr̄i mūdāte:q̄ ſedēs in dextera dei ꝑ aſſum
pte habitū humanitatis quotidie interpellat pro nobis.
¶ Poſtq̄ vero lauit diſcipulorum pedes dn̄s/accepit ve Tex.
ſtimenta ſua:⁊ cū recubuiſſet/iterū aperuit verbo myſte-
riū lauatiōis:qd̄ eis pauloante factū necdū ſcientibꝰ ex-
hibuerat:q: poſtq̄ patiēdo in cruce lauacrū nobis remiſ-
ſionis ꝯſecrauit:accepit mēbra iā immortalia/q̄ mortalia
poſuerat:⁊ cū poſt reſurrectionē apparuiſſet diſcipulis/
ac familiariter cū eis eſſet etiā in couèſcēdo ꝑ dies q̄dra-
ginta cōuerſatus:expoſuit eis vtilitatē ſue paſſiōis: cuiꝰ
catenꝰ/q: virtutē myſticā neſciebāt/euentū ſatis timebāt.
¶ Si ḡ ego inq̄t laui veſtros pedes dn̄s ⁊ magr̄:et vos Tex.
debetis alter alteriꝰ lauare pedes. Que vez ſententia/et
ad literā/⁊ ad myſticū ſenſum recte accipi ⁊ deuote debet
impleri. Ad literā quidā:vt ꝑ charitatē ſeruiamꝰ in inuicē
non ſolū in lauādo pedes fratrū/ſꝫ in q̄buſlibet eorū ne-
ceſſitatibꝰ adiuuādis. Ad myſticū vō intellectū:vt ſicut
nobis dn̄s peccata penitētibꝰ dimittere cōſueuit:ita etiā
nos peccantibus in nos fratribus dimittere feſtinemus.
Sicut ille lauit nos a peccatis nr̄is interpellādo patrem
ꝓ nobis:ita ⁊ nos ſi ſcimꝰ fratrē noſtrū peccare pctm̄ nō
ad mortē/petamꝰ vt det ei vita peccanti nō ad mortē. Et
ſicut aplūs Jacobꝰ admonet. Confitemini alterutrū pctā Jaco. v.
veſtra:⁊ orate ꝓ inuicē/vt ſaluemini. Et ſicut ille ꝓ nobis
aīam poſuit:ſic ⁊ nos inſtāte tēporis articulo ꝓ fratribus
aīas ponamus. Sequit. ¶ Amē amē dico vobis:nō eſt Tex.
ſeruus maior dn̄o ſuo/neqꝫ aplūs maior eo q̄ miſit illum.
Hec ideo dixerat:q: lauerat pedes diſcipulorū dn̄s:⁊ ipſe
q̄ miſit eos quos miſit. Apoſtolus eñ grece/latine dicit
miſſus:vt oſtenderet ea q̄ ſuis fecit humiliter/multo ma
gis humilibꝰ ⁊ infirmis humiliter eſſe facienda. Sed ⁊ h̄
in loco ſpiritualis intellectus cōmonet:q: ſi ipſe q̄ pctm̄
nō fecit/nec inuentus eſt dolus in ore eius/interpellat ꝓ
noſtris exceſſibꝰ:multo magis ipſi debeamus orare pro
inuicē. Sed ⁊ ſi dimittit nobis ille/cui nō habemꝰ qd̄ di-
mittamus:multo magis oportet nos alterutrū dimitte-
re nobis debita noſtra. Nā ⁊ ipſe aplūs quoqꝫ precipiens i. Pe. iii.
ait. Eſtote aūt inuicē benigni/miſericordes/donātes in-
uicē:ſicut ⁊ deus in chriſto donauit vobis. ¶ Si hec ſci- Frater-
tis inquit. Beati eritis ſi feceritis ea. Salutaris hec mul ne dile-
tū noſtri ſaluatoris/⁊ ſedulo eſt cogitanda ſentētia:quia ctiōis cō
beati erimus ſciendo celeſtia p̄cepta:ſi tn̄ ea que nouimꝰ mēdatio
operando ſectemur. Qui eñ cognita eius mandata ſer
uare negligit/beatꝰ eſſe nō valet. Qui hec vel cognoſce-
re contemnit/multo longius a beatorū ſorte ſecluditur.
Cōgruit his pſalmiſta qui mortaliū corda perpēdēs/eē
oēs beatitudinem amare/ſed paucos vbi eſt querere cō
ſpiciens/ipſe que ſit maxima in hac vita hoīs beatitudo
manifeſte proteſtatus eſt dicens Beati immaculati in
via;qui ambulant in lege domini. Et ne putaret hec via

Digitized by Google

immaculatorum/ac beatorum/ab imperitis paſſim ⁊ rudibus poſſe cōprehendi/cōſequēter adiūxit ait. Beati q̄ ſcrutantur teſtimonia eius/in toto corde exquirūt eum. Quapropter chariſſimi rogemus ei⁹ clementiā:q̄ mādauit mandata ſua cuſtodiri nimis:vt dirigat ipſe vias noſtras ad cuſtodiendas iuſtificatiōes ſuas. Ipe poſt cuſtodiā mādatorū ſuorum/ad beatitudinē nos ſue perpetue viſionis inducat/Jeſus chriſtus deus ⁊ dn̄s noſter. Qui viuit ⁊ regnat cum patre in vnitate ſpiritusſancti/ꝑ omnia ſecula ſeculorum. Amen.

¶ Feria ſexta de pſalmo. LXIII.

Exacuerunt vt gladiū linguas ſuas:intenderūt arcū rē amarā. Arcū dicit inſidias. Qui ei gladio cominus pugnat apte pugnat:qui ſagittā mittit/fallit vt feriat. Prius enim ſagitta ꝑcurrit/ꝙ venire ad vuln⁹ ꝓuidetur. Sed quem laterent inſidie cordis hūani? Nunqd ⁊ dn̄m nr̄m Jeſum chriſtū:qui non opus habebat vt ei teſtimoniū q̄ſq̄ ꝑhi/
Joan.ij. beret de hoīe? Ipſe eni ſciebat qd eſſet in hoīe:ſicut euangeliſta teſtat. Tn̄ audiamus eos ⁊ intueamur eos:quaſi
Tex. neſciente dn̄o facere qd moliunt. ¶ Intenderūt arcū rē amarā vt ſagitterēt in abſcōdito imaculatū. Qd dixit:intēderūt arcū/hoc eſt in abſcondito/quaſi fallētes inſidijs.
Chriſt⁹ q modo dr agn⁹ immaculatus. Nouis eni quib⁹ dolis id egerint:quēadmodū diſcipulū coherentē ſibi pecunia corruperint/vt ſibi traderet:quō falſos teſtes ꝓcurauerint:qb⁹ inſidijs ⁊ dolis egerint: vt ſagittarēt in abſcūdito immaculatū. Magna iniquitas. Ecce de abſcondito venit ſagitta. Quā maculā fecit qui nec tantū habebat macule quantū pōt pūgi a ſagitta? Agnus quippe immaculatus/totus immaculat⁹/ſp immaculatus:nō cui macule ablate ſint ſed qui maculas nunꝙ̄ ꝯtraxerit. Nā fecit multos immaculatos/donādo peccata:ipſe immaculat⁹ nō habēdo peccata. Ut ſagitterēt
Tex. in abſcōdito imaculatū. ¶ Repēte ſagittabūt eū:⁊ nō timebunt. O cor durū/occidere velle hoiem/q̄ mortuos ſuſcitabat. Repente.i. inſidioſe/q̄ſi inopinate q̄ſi non puiſſe Similis eni neſcienti erat inter ipſos dn̄s/ignorātes qd neſciret ⁊ qd ſciret:immo ignorātes eū nihil neſcire ⁊ oia ſcire:⁊ ad hoc veniſſe vt illi facerent qd ſe facere poteſta/
Tex. te arbitrabāt. ¶ Repēte ſagittabūt eū:⁊ nō timebūt/firmauerūt ſibi ſermone malignū. Obfirmauerūt. Facta
Joā.xix. ſunt tāta miracula/nō ſunt moti/ꝑſtiterūt in conſilio ſermonis maligni. Traditus eſt ille iudici/trepidat iudex:⁊ nō trepidāt q̄ iudici tradiderūt. Contremiſcit ptās:⁊ nō cōtremiſcit immanitas. Uult ille lauare man⁹:⁊ illi inq̄nāt linguas. Sed q̄re hoc? Firmauerūt ſibi ſermonē malignū. Quāta egit Pilat⁹/quāta vt refrenarent? Que dixit:qd egit? Sꝫ firmauerūt ſibi ſermonē malignū/crucifige/crucifige. Repetitio/cōfirmatio eſt ſermōis maligni. Uideam⁹ ḡ quō firmauerīt ſibi ſermonē malignū. Regē veſtrū crucifigā? Dixerūt. Nos nō habem⁹ regē niſi Ceſarē. Obfirmauerūt ſermonē malignū. Offerebat ille regē filiū dei/illi ad hoīe recurrebāt:digni q̄ illū haberēt ⁊ illū nō haberēt. Adhuc audi/quō firmauerūt ſibi ſermo/
Lu.xxiij Mat. xxvij. nē malignū. Nō inuenio aliqd in iſto hoīe ait iudex quo dign⁹ ſit morte:⁊ illi q̄ firmauerūt ſermonē malignū dixerunt. Sāguis hui⁹ ſup nos ⁊ filios nr̄os:firmauerīt ſmonē malignū. Firmauerūt ſibi ſermonē malignū:nō dn̄o/ſed ſibi. Quō eni nō ſibi cū dicūt/ſup nos ⁊ ſup filios noſtros? Qd ḡ firmauerūt/ſibi firmauerunt:q: ipſa vox eſt alibi. Foderūt ante faciē meā foueam:⁊ inciderūt in eā. Dn̄m mors nō occidit/ſed ipſe mortē. Illos autē iniq̄tas
Notula ſalutaris. occidit:q: noluerūt occidere iniq̄tatē. Proꝛſus fr̄es certū eſt:aut occides iniq̄tatē/aut occideris ab iniq̄tate. Noli aūt q̄rere occidere iniq̄tatē tāꝙ̄ aliqd extra te:ſed teipm reſpice. Uide qd tecū pugnet i te:⁊ caue ne te expugnet iniq̄tas tua inimica tua/ſi interfecta nō erit. Ex te eni eſt ⁊ aia tua/aduerſus te rebellat/non aliud qd. Ex q̄dā pte coherens deo/ex quadā parte delectarī ſeculo. Illud quo delectaris ſeculo/pugnat aduerſus mētem que coheret deo. Sed que coheret/cohereat:nō deficiat/non ſe dimittat. Magnū adiutoriū habet/vincit qd in illa ſibi rebellat perſeueret in pugnādo. Eſt peccatū in corpore tuo/ſꝫ nō regnet. Nō ergo regnet inquit aplūs/pctm̄ in noſtro mortali corpore/ad obediendū deſiderijs ei⁹. Si non obedie Ro.vj.
ris:⁊ ſi eſt quod ſuadeat/qd delectet ad malū:nō obtēperando facis vt nō regnet quod eſt:⁊ ita fiet poſtea/vt nō ſit qd erat. Qn̄? Cum abſorbebit mors in victoria/cū cor/ j.Co.xv.
ruptibile hoc induerit incorruptionē/ibi non erit qd tibi repugnet:⁊ non erit aliud qd te delectet/niſi de⁹. Ergo ⁊ iſti iudei inuidebāt dn̄o/delectabat eos principat⁹. Quidam videbāt ſibi ab eo auferri principatū:⁊ ex delectatione ſua rebellauerunt aduerſus dn̄m. Qui ſi rebellaſſent aduerſus delectationē ſuā malā/ipā ꝫ inuidētiā vincerēt nec vincerentur ab ea:⁊ eſſet illis dn̄s ſaluator/q̄ venerat vt ſanaret. Nunc autē fauerūt febri/repugnauerūt medico. Quicquid ſuggerebat febris faciebāt:quicquid contra iubebat medicus negligebant. Ergo illi magis occiſi ſunt/nō dn̄s. Nā in dn̄o mors occiſa eſt:in illis iniquitas vixit:viuente aūt in ſe iniquitate/illi mortui ſunt. ¶ Nar
rauerūt vt abſcōderēt muſcipulas/dixerūt quis videbit Tex.
eas? Latere putabāt eū quē occidebāt/latere deum. Ecce putarunt/homo erat chriſtus ſicut ⁊ ceteri homines:neſciebat qd de illo cogitarēt. Nūquid ⁊ deus neſcit? O cor humanū/quare tibi dixiſti. Quis videt me? Et ille videat qui fecit te? Dixerunt:quis videbat eas? Uidebat de⁹/videbat ⁊ chriſtus:q: ⁊ chriſtus deus. Sed quare videbat eis non videre/audi ſequentia. ¶ Perſcrutati ſunt iniq̄/
tatē/defecerunt ſcrutantes ſcrutationes.i. acerba ⁊ acu/ Tex.
ta cōſilia. Nō tradat per nos. ſed per diſcipulū ſuum:non occidat a nobis/ſꝫ a iudice. Totū nos faciamus:⁊ nihil feciſſe videamur. Et vbi eſt clamor lingue/crucifige/crucifige? Sic ceci eſtis:⁊ vt ſurdi ſitis. Simulata innocētia non eſt innocētia. Simulata equitas/nō eſt equitas:ſed
duplex iniq̄tas:q: iniq̄tas eſt ⁊ ſimulatio. Ibi ḡ iſti defe/ Lu.xxiij
cerunt ſcrutantes ſcrutatiōes. Quāto acutius ſibi exco/ Joā.xix.
gitare videbant/tanto magis deficiebāt:q: a lumine veritatis ⁊ eq̄tatis/in ꝓfunda cōſiliorū malignorū demergebant. Habet iuſtitia quādam lucē ſuā/ꝓfundit ⁊ illuſtrat aiam inherētē ſibi. Aia vo auertēs ſe a luce iuſtitie:quāto magis querit qd iaculat ꝯtra iuſtitiā/tāto plus a lucere pellit/⁊ in tenebroſa demergit. Merito ḡ iſti ꝑſcrutātes
qd cōtra iuſtū moliebant/a iuſtitia recedebāt:⁊ quāto a Teſtioniū innocētie chriſti.
iuſtitia recedebāt/tāto pl⁹ deficiebāt ꝑſcrutātes ſcrutationes. Magnū cōſiliū innocentie:q̄n ipſum Judā penituit ꝙ tradidiſſet chriſtū:⁊ ꝓiecit illis pecuniā quā dederant: illi noluerūt eā mittere i gazophylatio:⁊ dixerūt:pecunia ſanguinis eſt/nō illā mittam⁹ in gazophylatiū. Quid eſt gazophylatiū? Arca dei:vbi colligebant ea q̄ ad indigentiā ſeruorū dei mittebant. O hō/cor tuū ſit poti⁹ arca dei vbi habitēt diuitie dei/vbi ſit num⁹ dei/mēs tua/habens imaginē imꝑatoris tui. Cū ḡ hec ita ſint:q̄lis illa innocētie ſimulatio fuit/pecuniā ſanguinis nō mittere in arcā: ⁊ ipm ſanguinē mittere in cōſcientiam? Sꝫ qd eis cōtigit? Defecerūt ſcrutātes ſcrutationes. Un̄? Quia dixerūt:qs videbit nos.i. q: eos nemo videbat. Hoc dicebāt/ꝙ apud ſe opinabant ꝙ nemo eos videret. Uide qd ꝯtingat aie male recedēti a luce vitatis:⁊ q: ipſa nō videt deū/putat ſe nō videri a deo. Sic ⁊ iſti recedēdo inierūt i tenebras: vt ipſi nō viderēt deū/⁊ dixerūt:qs nos videbit? Et videbat ille quē crucifigebāt. Illi deficiēdo:nec illū filiū/nec patrē videbāt. Si ḡ ⁊ ille videbat:q̄re ſe patiebat teneri ab eis/occidi ab eis? Quare ſi videbat voluit cōſilia eorū ꝓualere in ſe? Quare? Quia homo erat/ꝓpter hoiem:⁊ deus latens in homine:quia venerat neſcientibus exemplū fortitudinis dare/ideo ipſe ſciens omnia ſuſtinebat.
Quid eni ſequit. ¶ Accedat homo ad cor altū:⁊ exalta/ Tex.
bitur deus. Illi dixerūt:quis nos videbit? Defecerūt ſcrutantes ſcrutationes.i. conſilia mala.

Digitized by Google

¶ De eadem feria: Sermo Leonis.

DEcurſus dilectiſſimi
ſermone primo his que ad compꝛehenſionem
dñi preceſſerũt: ſupeſt nunc vt auxiliante gratia
dei/de ipſo iã paſſionis oꝛdine ſicut ꝓmiſim⁹/diſſeram⁹.
Nã cũ verbis ſacre orationis ſue dñs declaraſſet/veriſſi/
me ſibi atq; pleniſſime: ⁊ humanã/⁊ diuinã ineſſe naturã
oſtendens vnde eſſet qḋ pati nollet/⁊ vñ qḋ vellet: depul
ſa trepidatione infirmitatis: ⁊ confirmata magnitudine
virtutis rediijt in ſententiã diſpoſitiõis eterne: ⁊ ſeuienti
diabolo per miniſteria iudeoꝛũ/foꝛmã ſerui nihil peccati
habentis obiecit: vt per eũ ageret oĩm cauſa: in quo ſolo
erat omniũ natura ſine culpa. Irruerũt ergo in lumen
verũ filij tenebꝛarũ: ⁊ vtentes faculis ⁊ laternis/nõ eua/
ſerunt infidelitatis ſue noctẽq;: nõ intellexerũt lucis au/
ctoꝛẽ. Occupãt paratum teneri: ⁊ trahunt volentẽ trahi.
Qui ſi vellet obniti/nihil quidẽ in iniuriã ei⁹ impie ma/
nus poſſent/ſed mũdi redẽptio tardaret: ⁊ nullum ſalua
ret illeſus/q̄ ꝓ oĩm ſalute erat moriturus⁹. Sinẽs igit infer
ri ſibi q̄cq̄d ſacerdotũ incitamẽtis furoꝛ popularis aude/
Nefas i | bat: ad Annã Caiphe ſocerũ/ac deinde ad Caypham ex
chꝛiſtũ. | Anne tranſmiſſione ꝑducit: ⁊ poſt inſanas calũniãtiũ ob
iectiões/poſt cõmẽtitias ſubornatoꝝ teſtiũ falſitates/ad
audientiã Pilati pontificũ delegatione trãſfert. Qui di
uino iure neglecto/clamantes ſe regẽ nõ habere niſi ce/
ſarẽ: tãq̄ romanis deuoti legib⁹ oẽ iudiciũ poteſtati Ce/
ſaris reſeruaſſent/experierũt executorẽ magis ſeuitie q̄
arbitrũ cauſe. Offerebãt eñ Ieſum duris nexib⁹ vinctũ
colaphis ⁊ alapis frequẽtib⁹ ceſum/ſputis oblitũ/clamo
rib⁹ ꝑdãnatũ: vt inter tot ꝑiudicia/quẽ oẽs vellẽt perire
nõ auderet Pilat⁹ abſoluere. Deniq; nec in accuſato eũ re
periſſe culpã: nec in ſentẽtia ſua tenuiſſe cõſtantiã/docet
ipſa cognitio: in qua iudex quẽ ipe inocẽtẽ ꝓnũciat dãnat
adijciẽs iniquo ꝑplo ſanguinẽ iuſti: a quo abſtinẽdũ ſibi
⁊ intellectu ꝓpꝛio ſenſerat/⁊ ſomnio vxoꝛis nouerat. Nõ
purgãt cõtaminatũ animũ man⁹ lote: nec in aſpſis aqua
digitis expiat qḋ famulãte impia mẽte cõmittit. Exceſſit
q̄dẽ Pilati culpã facin⁹ iudeoꝝ/q̄ illũ noie Ceſaris territũ
⁊ inuidioſis vocib⁹ increpatũ/ad effectũ ſui ſceleris im/
pulerũt: ſed nec ipſe euaſit reatũ: q̄ cooperat⁹ ſeditionib⁹
reliq̄t iudiciũ ꝓpꝛiũ/⁊ in crimẽ trãſijt alienũ. Et q̄ Pilat⁹
dilectiſſimi/implacabilis ꝑpli vict⁹ inſania/multis Ieſu̾
dehoneſtare ludibꝛijs/⁊ imodicis ꝑmiſit vexari iniurijs:
ꝙq; eũ flagris ceſum/ſpinis coꝛonatũ/⁊ amictu irriſoꝛie
veſtis indutũ/ſcribarũ ⁊ ſacerdotũ oſtẽdit aſpectui mi
tigãdos ꝓculdubio inimicoꝝ aĩos eſtimauit: vt ſaturata/
ti inuidie odijs/nõ vltra iã crederẽt ꝑſequendũ/quẽ tot
modis intuebant afflictũ. Sꝫ cũ inardeſceret ira claman
tiũ: vt barrabã indulgẽtia relaxaret/⁊ chꝛiſtum crucis pe
Mat. | na ſuſciperet/cũ ꝯſono fremitu diceret a turbis: ſanguis ei⁹
xxvij. | ſup nos ⁊ ſup filios nr̃os: obtinuerũt iniq̄ in dãnationem
ſuã qḋ ꝑtinacẽter exigebãt: quoꝝ ſicut ꝓpheta teſtat⁹ eſt:
dentes eoꝝ arma erãt ⁊ ſagitte: ⁊ lingue eoꝝ gladi⁹ acu/
tus. Fruſtra eñ a crucifigẽdo dño maieſtatis manus im
pias cõtinebãt/in quẽ letalia vocum ſpicula ⁊ venenata
Inuecti | verboꝝ tela vibꝛauerãt. Uobis o falſi iudei ⁊ ſacrilegi pꝛi
ua in iu/ | cipes ꝑpli/facinoꝛis iſti⁹ põdus incũbit: ⁊ licet imanitas
deos. | ſceleris ⁊ ꝑfidẽ obliq̄uerit ⁊ milites: oĩs tñ facti ſumma
vos arguit: ⁊ ſi q̄d ſupplicio chꝛiſti vel Pilati peccauit iu
diciũ/vel cohoꝛtis obſequiũ: hoc vos facit humani generis
odio dignioꝛes: q: veſtri furoꝛis impulſu: nec illos innocẽ
tes eſſe licuit/qb⁹ iniq̄tas veſtra nõ placuit. i. liberi⁹ vos
miteſcere vidiſſent. Tradit⁹ itaq; dñs ſeuiẽtiũ volũtati/
ad irriſionẽ regie dignitatis/ſupplicij ſui iuſſus eſt eẽ ge/
Eſa.ix. | ſtatoꝛ: vt impleret qḋ Eſaias ꝓpha ꝓuiderat dicẽs. Ecce
natus eſt puer: ⁊ dat⁹ eſt nobis fili⁹/cui⁹ imperiũ ſup hu/
merũ ei⁹. Cũ q̄ dñs lignũ poꝛtaret crucis/qḋ in ſceptrum
ſibi v̾teret pñtis/erat q̄dẽ apḋ ipſoꝝ oculos grãde ludi/
briũ: ſꝫ manifeſtabat fidelib⁹ grãde myſteriũ: q̄ glꝛioſiſſi/
mus diaboli victoꝛ: ⁊ inimicarũ virtutũ debellatoꝛ potẽ/
tiſſim⁹/pulchꝛa ſpecie triũphi ſui poꝛtabat tropheũ: ⁊ inui/
cte patiẽtie hũeris ſignũ ſalutare adoꝛãdũ regnis oĩbus
inferebãt: tãq̄ ⁊ tũc ipſa ogi ſui imagine/oẽs imitatoꝛes
ſuos confirmaret ⁊ diceret. Qui nõ accipit crucẽ ſuam ⁊ Mat. x.
ſequitur me/nõ eſt me dignus. Euntibus autẽ cum Ieſu
turbis ad locũ pene: Simon quidã Cyrene⁹ inuentus eſt
in quem lignũ ſupplicij trãſferret a dño: vt etiã tali facto
pꝛeſignaret gentiũ fides/quibus crux chꝛiſti nõ confuſio
erat futura/ſed gloꝛia. Nõ ergo foꝛtuitũ/ſed figuratũ et
myſticũ fuit: vt iudeis in chꝛiſtũ ſeuientibus/ad cõpatiẽ/
dum ei peregrin⁹ occurreret: dicẽte aplo. Si cõpatimur ⁊
cõregnabim⁹: vt in ſacratiſſimo ſaluatoꝛis oppꝛobꝛio: nõ ij. Ti. ij.
hebꝛe⁹ q̄ſq̄: nec Iſraelita/ſed alienigena ſubderet. Per
hanc eñ tranſlationẽ a circũciſiõe ad pꝛeputium: a filijs
carnalib⁹ ad filios ſpũales immaculati agni ꝓpitiatio: ⁊
oĩm ſacramentoꝛũ plenitudo tranſibat. Siquidẽ paſca
noſtrũ immolat⁹ eſt chꝛiſt⁹: q̄ ſe nouum ⁊ verũ recõcilia/ i. Coꝛ. v.
tionis ſacrificiũ offerẽs pr̃i: nõ in tẽplo cuius iã erat fini/
ta reuerẽtia: nec intra ſepta ciuitatis ob meritũ ſui ſceleris
diruẽde/ſed foris ⁊ extra caſtra crucifixus eſt: vt veterum
victimarũ ceſſante myſterio/noua hoſtia nouo impone/
retur altari: ⁊ crux chꝛiſti nõ tẽpli eſſet ara/ſed mũdi. Ex/
altato igit dilectiſſimi ꝑ crucem chꝛiſto: nõ illa tantũ ſpe/
cies aſpectui mẽtis occurrat q̄ fuit in oculis impioꝝ: qb⁹
ꝑ Moyſen dictũ eſt. Et erit pẽdẽs vita tua añ oclõs tuos Deute.
⁊ timebis die ac nocte/⁊ nõ credes vite tue. Iſti eñ i cru xxviij.
cifixo dño nihil ꝑter facin⁹ ſuũ cogitare potuerũt: haben
tes timoꝛẽ nõ q̄ fides iuſtificat/ſꝫ q̄ cõſciẽtia iniq̄ toꝛq̄tur.
Noſter vero intellectus quẽ ſpũs v̾itatis illuminat: gl̃iã
crucis celo/terreq; radiãtem: puro ac libero coꝛde ſuſci/
piat: ⁊ interioꝛe acie videat q̄le ſit qḋ dñs ait/cũ de paſſio
nis ſue loqueret inſtãtia. Uenit hoꝛa vt clarificet fili⁹ ho Mira ꝓ
minis. Et infra. Nũc inquit anima mea turbata eſt: ⁊ q̄d ſentatio
dicã? Pater ſalua me ex hac hoꝛa. Sed ꝓpter hoc veni in hãc crucifixi.
hoꝛam. Pater clarifica filiũ tuũ. Et cum vox patris veniſ
ſet e celo dicẽs. Et clarificaui/⁊ iterum clarificabo: reſpõ
dens Ieſus circumſtantib⁹ dixit. Nõ pꝛopter me hec vox
facta eſt/ſed pꝛopter vos. Nũc iudiciũ eſt mũdi/nunc pꝛi/
ceps mũdi mittet deoꝛſuꝫ. Et ego ſi exaltatus fuero/oĩa
traham ad me. O mirabilis potentia crucis: o ineffabilis
gloꝛia paſſionis: in qua ⁊ tribunal dñi/⁊ iudicium mun/
di/⁊ poteſtas eſt crucifixi. Traxiſti eñ dñe omnia ad te:
⁊ cum expandiſſes tota die manus tuas ad plebẽ nõ cre/
dentẽ ⁊ contradicentẽ tibi: cõfitende maieſtatis tue ſen/
ſum totus mundus accepit. Traxiſti dñe oĩa ad te: qm̃ in
execrationẽ iudaici ſceleris vnã tulerũt oĩa elementa ſen
tentiã/cum obſcuratis luminaribus celi: ⁊ cõuerſo in no/
ctem die/terra quoq; motibus nutaret inſolitis/vniuer/
ſaq; creatura impioꝛũ viſui negaret. Traxiſti dñe oĩa ad
te: quoniam ſciſſo tẽpli velo/ſancta ſanctoꝛũ ab indignis
pontificibus receſſerũt: vt figura in veritatẽ/pꝛophetia
in manifeſtationem/⁊ lex in euangelium verteret. Tra/
xiſti dñe oĩa ad te: vt quod in vno iudeoꝛum templo obũ
bꝛatis ſignificationibus tegebatur: pleno apertoq; ſacra
mento/vniuerſarum vbiq; nationuꝫ deuotio celebꝛaret.
Nunc enim ⁊ oꝛdo clarioꝛ leuitarũ: ⁊ dignitas amplioꝛ ſe
nioꝝ/⁊ ſacratioꝛ eſt vnctio ſacerdotũ: q: crux tua fõs oĩm
benedictionum/omniũ eſt cauſa gratiarũ/per quem cre
dentibus datur virtus dei infirmitate: gloꝛia/de oppꝛo/
bꝛio: vita/de moꝛte. Cõfiteamur igit dilectiſſimi: q̄ beat⁹
magiſter gẽtiũ Paul⁹/glꝛioſa voce cõfeſſus eſt dicens. Fi
delis ſermo ⁊ oĩ acceptiõe dign⁹: q: chꝛiſt⁹ Ieſus venit in i. tim. i.
hunc mundũ peccatoꝛes ſaluos facere. Hinc eñ mirabi/
lioꝛ eſt erga nos miſericoꝛdia dei: qm̃ nõ ꝓ iuſtis neq; pꝛo
ſctis/ſed ꝓ iniquis ⁊ impijs chꝛiſt⁹ eſt moꝛtu⁹. Et cũ moꝛ
tis aculeũ accipere nõ poſſet natura deitatis: ſuſcepit tñ
naſcẽdo ex nobis qḋ poſſet offerre ꝓ nobis. Olim enim
moꝛti nr̃e moꝛtis ſue potentiã minabat/dicẽs ꝑ Oſee ꝓ/ Oſee
phetã. Ero moꝛs tua o moꝛs: ⁊ ero moꝛſus tu⁹ infernus. xiij.

Leges eñ inferni moꝛiēdo ſubiit/ſꝫ reſurgēdo diſſoluit.
⁊ ita perpetuitatē moꝛtis incidit: vt eā de eterna faceret
i.Co.xv. tēpoꝛale. Sicut eñ in Adā oēs moꝛiūt: ita ⁊ in chꝛiſto oēs
ij.Co.v. viuificabunt. Fiat itaqꝫ dilectiſſimi qḋ apl's ait: vt qui vi-
uunt iā nō ſibi viuāt/ſꝫ ei q̄ ꝓ oibꝰ moꝛtuꝰ eſt ⁊ reſurrexit.
Et q: vetera trāſierūt ⁊ facta ſunt oia noua: nemo in car
nalis vite vetuſtate ꝑmaneat: ſed oēs de die in diē ꝓficiē-
Nemo ꝑ do renouent. Quātūlibet qſqꝫ iuſtificatꝰ ſit: habet tamē
fectꝰ niſi dū in hoc coꝛpe eſt/q̄ ꝓbatioꝛ eē poſſit ⁊ melioꝛ. Qui autē
deus. nō ꝓficit/deficit: ⁊ q̄ nihil acq̄rit/nō nihil perdit. Curren
dū ergo nobis eſt fidei greſſibus/operibꝰ mie/amoꝛe iu-
i.Coꝛ.v. ſtitie vt diē redēptiōis nr̄e ſpūaliter celebꝛātes: non in fer
mento veteris malitie ⁊ nequitie/ſed in azymis ſyncerita
tis ⁊ veritatis/⁊ reſurrectionis chꝛiſti mereamur eſſe par
ticipes. Qui viuit ⁊ regnat cū patre ⁊ cum ſpūſctō/in ſe
cula ſeculoꝛum. Amen.

¶ In vigilia paſce: Sermo Auguſti-ni de pſalmo. LXIII.

ACcedet homo ad coꝛ
altum: ⁊ exaltabit' deus. Acceſſit hō ad ipſa cōſi
lia/paſſus eſt ſe teneri vt hō. Non eñ teneretur
niſi hō: aut videret' niſi hō: aut crederet' niſi hō: aut cru-
cifigeret' ⁊ moꝛeret' niſi hō. Acceſſit ḡ hō ad illas oēs paſ
ſiones: q̄ in illo nihil valerēt/niſi eſſet hō. Sed ſi ille non
eſſet hō/nō liberaret' hō. Acceſſit hō ad coꝛ altū. i. coꝛ ſecre
tū obiiciēs aſpectibꝰ hūanis hoīem: ſeruās intus deū: ce-
lans foꝛmā dei/in qua equalis eſt pr̄i: ⁊ offerēs foꝛmā ſer-
ui/qua minoꝛ eſt patre. Ipſe eñ dixit vtrūqꝫ. Sꝫ aliud eſt
ex foꝛma dei/aliud ex foꝛma ſerui. Dixit ex foꝛma dei: ego
⁊ pater vnū ſumus: dixit ex foꝛma ſerui: qm̄ pr̄ maioꝛ me
Joan. x. eſt. Vñ ex foꝛma dei: ego ⁊ pr̄ vnū ſumus? Quia cū in foꝛ-
Joā. xiiij ma dei eſſet cōſtitutꝰ/nō rapinā arbitratꝰ eſt eſſe equalis
Phil. ij. deo. Vñ ex foꝛma ſerui: qm̄ pr̄ maioꝛ me eſt? Qꝛ ſemetipꝫ
exinaniuit: foꝛmā ſerui accipiens. Acceſſit ḡ hō ad coꝛ al-
tū: ⁊ exaltatꝰ eſt deꝰ. Occidit' hō ⁊ exaltat' deꝰ. Qꝛ eñ oc-
ciſus eſt/ex infirmitate humana fuit: q̄ reſurrexit ⁊ aſcen
dit/ex ptāte diuina. Accedet hō ad coꝛ altū/coꝛ ſecretū coꝛ
abditū/nō oſtēdēs q̄d nō eſſet: nō oſtendēs quid eſſet. Il
li putantes hoc totū eſſe qḋ videbat': occidunt hoīem in
coꝛde alto: ⁊ exaltat' deꝰ in coꝛde diuino. Potētia eñ ma-
ieſtatis ſue exaltatꝰ eſt. Et q̄ ita exaltatꝰ. Vñ nō receſſit hu
militatꝰ. Accedet hō ad coꝛ altū/⁊ exaltabit' deꝰ. Propter-
ea iā attēdite fratres mei coꝛ altū hoīs. Cuiꝰ hoīs? Ma-
ter ſi nō dicet hō/⁊ hō natꝰ eſt in ea: ⁊ ipſe fundauit eā al-
tiſſimus. In ipſa ciuitate factꝰ eſt hō: quā idē ipſe funda-
uit altiſſimꝰ q̄ in ea factꝰ eſt hō. Ergo acceſſit hō ad coꝛ al
tū. Intuere hoīem in coꝛde alto. Vide quātū potes: ſi po
tes/⁊ deū in coꝛde alto. Acceſſit hō: ⁊ q: deus erat: ⁊ quia
paſſurus erat volēs: ⁊ q: exēplū ꝓbiturus infirmis: ⁊ q: ni
hil ei facturi erāt q̄ ſeuiebāt tāq̄ paſſuro deo: ſed in hoīe
ſed in carne: q̄d ſequitur? ¶ Sagitte infantiū facte ſunt
plage coꝝ. Vbi eſt illa ſeuitia/vbi eſt ille fremitus leonis
Joā. ix. populi rugientis ⁊ dicentis: crucifige crucifige? Vbi ſunt
inſidie arcū tendentiū? Nōne ſagitte infantiū facte ſunt
plage coꝝ? Noſtis quēadmodū ſibi faciūt de cānicijs ſa-
Sagitte gittas infātes. Quid feriūt aut vnde feriūt? Que manꝰ
infantiū aut qḋ telū? q̄ arma/aut q̄ mēbꝛa? Sagitte infantiū facte
deſcribū ſunt plage coꝝ. ¶ Et infirmate ſunt ſuꝑ eos lingue coꝝ.
tur. Acuāt nūc linguas ſuas tāq̄ gladiū: firmēt ſibi ſermonē
malignū. Merito eñ ſibi firmauerunt: q: infirmate ſunt
ſuper eos lingue coꝝ. Nunq̄d poterat eſſe hoc firmū ad-
uerſus deū? Mētita eſt inq̄t iniq̄tas ſibi. Infirmate ſunt
ſuper eos lingue coꝝ: ecce reſurrexit dñs q̄ occiſus erat.
Tranſibant ante crucē vel ſtabant: ⁊ intuebant' illū/ſicut
ante pſalmꝰ ꝓdixerat. Foderunt manus meas et pedes
meos: dinumerauerūt oia oſſa mea: ipſi vo conſiderauē-
Mat. rūt ⁊ aſpexerūt me. Tunc caput agitabāt dicētes: ſi filius
xxvij. dei es deſcende de cruce. Tentauerūt quodāmō vtrū fi-
lius dei eſſet/⁊ quaſi inuenerāt quod nō eſſet: qui inſultā
tibus illis de cruce nō deſcēdebat. Si deſcēderet de cruce
filius dei eſſet. Quid tibi videt': qui de cruce nō deſcēdit/
⁊ de ſepulcro ſurrexit? Quid ḡ profecerūt? Qꝛ ⁊ ſi dñs nō
reſurrexiſſet/quid profeciſſent/niſi qḋ ꝓfecerūt perſecu-
toꝛes martyꝝ? Nam martyꝛes nōdū ſurrexerūt: ⁊ tamen
illi nō pꝛofecerūt/nondū reſurgentiū iam natalitia cele-
bꝛamus. Vbi eſt furoꝛ ſeuientiū? Sagitte infantiū facte
ſunt plage coꝝ. Infirmate ſunt ſuꝑ eos lingue coꝝ. Quo
perduxerūt illas ſcrutationes ſuas/quas ꝑſcrutātes de-
fecerūt: vt etiā moꝛtuo dño ⁊ ſepulto/cuſtodes ponerēt
ad ſepulcrū? Dixerūt eñ pilato. Seductoꝛ ille: hoc appel-
labat' noie dñs Jeſus chꝛiſtꝰ/ad ſolatiū ſeruoꝝ ſuoꝝ: q̄n
dicunt' ſeductoꝛes. Ergo illi Pilato: ſeductoꝛ ille inquiūt Mat.
dixit/adhuc viuens poſt tres dies reſurgā. Iube itaqꝫ cu xxvij.
ſtodire ſepulcrū vſqꝫ in diē tertiū: ne foꝛte veniāt diſcipuli
eius ⁊ furētur eū: ⁊ dicant plebi/ſurrexit a moꝛtuis: ⁊ erit
nouiſſimus erroꝛ peioꝛ pꝛioꝛe. Ait illis pilatus. Habetis cu
ſtodiam: ite ⁊ cuſtodite ſicut ſcitis. Illi autem abeuntes
munierunt ſepulcrū/ſignātes lapidem cum cuſtodibus
Poſuerunt cuſtodes milites ad ſepulcrū: concuſſa terra
dñs reſurrexit. Miracula talia facta ſunt circa ſepulcrū:
vt ⁊ ipſi milites qui cuſtodes aduenerāt/teſtes fierent ſi
vellent vera nuntiare: ſed auaritia illa que captiuauit di-
ſcipulum comitē chꝛiſti/captiuauit ⁊ militē cuſtodem ſe-
pulcri. Damus vobis inquiunt pecuniam ⁊ dicite: q: vo-
bis doꝛmientibus venerunt diſcipuli eius ⁊ abſtulerunt
eum. Vere defecerunt ſcrutantes ſcrutatiōes. Quid eſt
quod dixiſti o infelix aſtutia? Tantum ne deſeris lucē cō-
ſilij pietatis: ⁊ in pꝛofunda verſutia demergeris/vt hoc
dicas dicite: quia vobis doꝛmientibus venerunt diſcipu- Inique
li eius ⁊ abſtulerunt eum. Doꝛmiētes teſtes adhibes? Ve- fraudis
re tu ipſe obdoꝛmiſti qui ſcrutanda talia defeciſti. Si doꝛ- detectio
mierunt quid videre potuerūt? Si nihil viderūt: quomo
do teſtes ſunt? Sed defecerunt ſcrutantes ſcrutationes.
Defecerunt a luce dei: defecerunt in ipſo effectu conſilio
rum ſuoꝛum: quando quod voluerūt/nihil perficere po-
tuerunt. Vtiqꝫ defecerunt. Quare hoc? Quia acceſſit hō
ad coꝛ altū/⁊ exaltatus eſt deus. Propterea poſtea cū in-
notuiſſet chꝛiſti reſurrectio: ⁊ veniēs ſpiritusſanctꝰ imple
ret fiducia timentes quoſdam diſcipulos vt auderent iā
moꝛtem non timentes pꝛedicare quod viderant: exalta-
to deo in maieſtate ſua: qui pꝛopter noſtram infirmitatē
humilis iudicatus eſt. Et vbi ceperunt tube celeſtes ꝓſo-
nare iudicē venturū: quem pꝛimo viderant iudicatum.
¶ Conturbati ſunt omnes q̄ videbāt eos. Exaltato deo Tex.
vt dixi/ꝑdicato chꝛiſto: viſi ſunt iudei a quibuſdā iudeis
viſi ſunt deficientes in ſcrutationibus ſuis. Videbāt eñ
illi in nomine crucifixi ⁊ occiſi manibus ſuis fieri tāta mi
racula: ⁊ receſſerūt coꝛde ab eis qui permāſerūt in impie
tate/diſplicuit eis eoꝝ duritia/queſierunt conſiliū ſa-
lutis ſue: ⁊ dixerunt apl'is. Quid faciemus? Conturbati Actu. ij.
ſunt ergo oēs qui videbant eos/ideſt qui intelligebant
q̄ lingue eoꝝ infirmate ſunt ſuper eos q̄ intelligebāt: q:
in omnibus ſuis malis ꝑſcrutationibus conſilioꝝ vbiqꝫ
defecerunt/cōturbati ſunt iſti. ¶ Et timuit ois hō. Qui Tex.
nō timuerūt nec hoies fuerūt. Timuit ois homo. i. omnis
vtens ratione/ad intelligenda que facta erant. Vnde illi
qui nō timuerunt: pecoꝛa potiꝰ nominādi ſunt: beſtie po
tius immanes ⁊ truces/leo rapiens ⁊ rugiens ille adhuc
ppl's. At vo ois hō timuit. i. q̄ credere voluerūt/q̄ iudiciū
futurum contremuerunt. Et timuit ois homo. ¶ Et an Tex.
nūtiauerūt opera dei. Ille qui dicebat. A timoꝛe inimici
eruebat'/ſed timoꝛi dei ſubdebat'. Nō timebat eos q̄ coꝛ-
pus occidūt: ſed eū qui poteſtatē habet coꝛpus ⁊ animā
mittere in gehennā. Pꝛedicauerūt dñm. Nā pꝛimo Petrꝰ Mat. x.
timuit: ⁊ inimicū timuit: nondum erat aīa eius eruta ab
inimico. Interrogatus ab ancilla q̄ inter diſcipulos eiꝰ
eſſet/negauit dñꝫ ter. Reſurrexit dñs/firmauit colūnam Mat.
iā Petrus ꝓdicat ſine timoꝛe ⁊ cū timoꝛe. Sine timoꝛe xxvi.

coꝝ q̄ occidūt corpus:cū timore eius q̄ habet poteſtatē
corpus ⁊ aiam occidēdi in gehēnā ignis. Timuit ois hō
⁊ annūtiauerūt opera dei. Nācꝫ annūtiātes iſtos apl'os
opera dei/exhibuerūt ſibi principes ſacerdotū:cōminati
Act.v. ſunt dicētes:ne i noie Jeſu pdicarēt. Et illi dixerūt. Dicite
nobis:cui magis obtemperare oportet/deo an hoībus?
Quid illi dicerēt? Hoībus potius q̄ deo? ſine dubio non
reſpōderēt/niſi deo potiꝰ. Illi aūt ſciebāt q̄d iuberet deꝰ/
Mors q̄ ⁊ cōtempſerunt minātes ſacerdotes. Quia ḡ timuit ois
timēda. homo/nō terruit hō:⁊ annūtiauerūt opera dei. Si timet
hō/nō terreat hō. Eum enī timere debet homo/a quo fa-
ctus eſt homo. Quod ſupra hoīes eſt time:⁊ hoīes te nō
terrebūt. Mortē ſempiternā time:⁊ pſentē non curabis.
Voluptatē illā incorruptā ⁊ quietē ſine labe cōcupiſce/⁊
pmittentē dona iſta tpalia totū mundū deridebis. Ama
ergo ⁊ time:ama qđ pmittit deꝰ:time qđ minatꝛ deꝰ. Nec
corrūperis ex eo qđ pmittit:nec terreberis ex eo qđ mina
tur hō. Et timuit ois hō:⁊ annūtiauerūt opa dei. ¶ Et fa-
cta eiꝰ intellexerūt. Quid eſt facta eiꝰ intellexerūt? Hoc
erat illud o dn̄e Jeſu chriſte qđ tacebas:⁊ ſicut ouis ad vi
Eſa. liij. ctimā ducebaris:⁊ nō apiebas corā tōdēte os tuū. Tu aūt.

Legitur ſine titulo. Mat. XXVIII.

¶ Veſpere autem ſabbati que luceſcit in prima
ſabbati:venit Maria Magdalene:⁊ altera Ma-
ria videre ſepulcrū. Et ecce terremotus factꝰ eſt
magnus. Angelus enim domini deſcendit de ce-
lo:⁊ accedens reuoluit lapidem:⁊ ſedebat ſuper
eum. Et reliqua. Homilia venerabilis Bede pre
ſbiteri. Sine titulo.

Vigilias nobis huiꝰ
ſacratiſſime noctis/ſicut lectione euangelica
audiuimꝰ fratres chariſſimi/reſurrectio dn̄i
ac ſaluatoris nr̄i dedicauit. Juſte enī hanc pro eius amo-
re vigiliis celebramꝰ ⁊ hymnis:q̄ pro noſtro amore in ea
dormire in mortē/ac de morte voluit excitari. Nam ſicut
Ro. iiij. apoſtolus ait. Mortuus eſt propter delicta noſtra:⁊ re-
ſurrexit pter iuſtificationē noſtrā. Qđ ipo q̄ſ ſtatu tēpo
ris:quo vel mortuus eſt in cruce/vel a mortuis reſurrexit
oſtdit. Circa horā q̄ppe nonā:cū inclinata iā eēt ad veſpe-
rā dies:⁊ tepefactꝰ a meridiano feruore radius ſolis:my
ſteriū victorioſiſſime paſſionis cōſummauit/euidēter ſe
inſinuās (pter auferēda ſcelera:q̄bꝰ a diuina luce ⁊ di-
lectiōe in huiꝰ mortē pegrinatiōis incidimꝰ) crucis ſubiſ-
ſe patibulū:ſurrexit mane pma ſabbati:q̄ nūc dies dn̄ica
vocatꝛ. Manifeſte docēs ſe nos a morte aie reſuſcitaturū
⁊ in lucē ppetue felicitatis eē pducturū. Sed ⁊ aliud no-
bis memoriale myſterium tpe ſue paſſiōis/ſepulture ⁊ re
Secre- ſurrectionis intimare curauit. Sexta q̄ppe feria crucifixꝰ
tū nota- eſt/ſabbato q̄euit in ſepulcro/dn̄ica reſurrexit a mortuis:
bile. ſignificās electis ſuis p ſex huiꝰ ſcl'i etates/inter pericula
perſecutionū bonis operibꝰ inſudandū:in alia aūt vita
q̄ſi in ſabbato ppetuo requiē animarū ſperādā. Porro in
die iudicij q̄ſi in die dn̄ica/corporū quocꝫ immortaliū re-
ceptionē eſſe celebrādā:in q̄bus deinceps aie ſupno gau-
dio ſine ſine fruantꝛ. Qđ aūt in lectiōe euāgelica dictū eſt:
q: ſctē mulieres veſpere ſabbati q̄ luceſſit in prima ſabba
ti venerint videre ſepulcrū:ita intelligendū eſt:q: veſpe
quidē venire ceperint:ſed luceſcēte mane in prima ſabba
ti ad ſepulcrū puenerūt.i.veſpe aromata parauerūt:q̄bꝰ
corpꝰ dn̄i vngere deſiderabāt:ſed parata veſpere aroma
ta/mane ad ſepulcrū detulerūt. Qđ Mattheus quidē
breuitatis cauſa obſcurius poſuit:ſed alij euāgeliſte quo
ordine ſit factum/euidentius oſtendunt. Sepulto nācꝫ
ſexta feria dn̄o/reuerſe a monumento mulieres:paraue-
runt aromata ⁊ vnguenta q̄diu operari licebat:⁊ ſabba
Lu. xxiij. to quidem ſiluerūt ſm mādatū/ſicut Lucas aperte deſi-
gnat. Cum aūt tranſiſſet ſabbatū veſperacꝫ adueniente
tempus operandi rediſſet/mox prompti ad deuotionem
emerunt (que minus parauerant) aromata:ſicut Mar- Mar.
cus cōmemorat:vt venientes vngerēt eum:⁊ valde ma- xvj.
ne vna ſabbatorū veniunt ad monumentum. Querēdū
aūt/cur noctem dominice reſurrectionis euāgeliſta de-
ſcribens ait. Veſpere autē ſabbati que luceſcit in prima
ſabbati:cum conſuetus ordo temporū habeat veſperam
magis teneb̄reſcere in noctem q̄ in diem luceſcere. Sed
myſtice loquēs euangeliſta/quātū dignitatis hec ſacra-
tiſſima nox de gloria deuicte mortis accepit inſinuare ſtu
duit/dum eius exordiū quo deuote chriſto femine in ob-
ſequiū illius vigilare ceperunt/in ſequētē iam diē luceſce
re phibuit. Nā dn̄s auctor ⁊ dominator ⁊ ordinator tēpo-
rum qui in vltima noctis huius parte ſurrexit:totā eam
nimirū eiuſdem reſurrectionis luce feſtiuā reddidit ⁊ co
ruſcā. Siquidē ab exordio mundane creationis vſcꝫ huc
ita temporū curſus diſtinguebatur vt dies noctē precede
ret iuxta ordinem vcꝫ prime conditionis. Hac autem no- Ordo
cte per myſteriū reſurrectionis dn̄i/temporū ordo muta- diex mu
tus eſt. Nam quia nocte reſurrexit a mortuis:die vero ſe- tatus.
quenti eiuſdē reſurrectionis effectum diſcipulis oſtēdit/
ac participato cum eis conuiuio veritatem virtutis eius
mirantibus ſimul ⁊ gaudentibꝰ aſtruxit:rectiſſime nox
illa ſequentis diei cōiuncta eſt luci:ac ſic temporum ordo
ſtatutꝰ eſt/vt dies noctē ſequatꝛ. Et quidē aptiſſime quō-
dam diem ſequebatꝛ nox:q: homo a luce paradiſi peccā-
do lapſus/in huius ſcl'i tenebras erūnaſcꝫ decidit:aptiſſi
ſime nunc dies ſequitꝛ noctem:q̄ñ per ſidem reſurrectio-
nis a peccati tenebris ⁊ vmbra mortis/ad lucem vite chri
ſto largiente reducimur. Quapropter neceſſe eſt fratres
chariſſimi/vt quia noctē hanc precipuā gratia dominice
reſurrectionis illuſtratā cognouimꝰ:ipi quocꝫ ſolicite cu
remus/ne qua eiꝰ particula noſtro in corde tenebreſcat/
ſed tota luceſcat in diē:⁊ nunc vcꝫ nobis vigilias eius di-
gne deuotione laudis agentibꝰ:⁊ cōpletis quocꝫ vigiliis
ſobria ac pura conſcientia diei dominice paſcalia feſta ex
pectantibus. ¶ Venit inquit Maria magdalene ⁊ altē Tex.
ra Maria videre ſepulcrū. Due vnius nominis eiuſdēcꝫ
amoris ac deuotionis femine/que dominicū venērūt in-
uiſere ſepulcrū:duas fideliū plebes/iudaicā ſcꝫ ⁊ gentilē
deſignant:que vno atcꝫ indiſſimili ſtudio paſſionē reſur-
rectionēcꝫ ſui redemptoris quacūcꝫ eius eccleſia p orbem
diffuſa eſt celebrare deſiderant. Qđ autē terremotus (re-
ſurgente dn̄o de ſepulcro:ſicut etiā moriente in cruce) fa
ctus eſt magnus:ſignificat terrena prius corda ⁊ celeſti Terre-
ſpe deiecta/per fidē paſſionis ⁊ reſurrectionis eius cōcu- morꝰ ſi-
tienda ad penitentiā:ac ſaluberrimo pauore pmota/ad gnifica-
vitam ſublimanda perpetuā. Qđ angelus aduenit/obſe- tio.
quiū ſeruitutis ſue quod dn̄o debuit exoluit. Quia enim
chriſtus deus ⁊ homo eſt:inter acta humanitatis eius ſp
angelorum miniſteria deo debita non deſunt:ſicut inqui
ſita ſancti euangelij copioſiſſime pbat hiſtoria. Reuoluit
autem lapidem:nō vt egreſſuro dn̄o ianuā pandat:ſꝫ vt
egreſſus eius iam facti preſtet hominibus indiciū. Qui
enim mortalis/adhuc clauſo virginis vtero potuit naſcē
do mundū ingredi:ipſe abſcꝫ vlla dubietate iam factus
immortalis:clauſo licet ſepulcro potuit reſurgendo exire
de mundo. Nec pretereundum quare teſtis dn̄ice reſurre
ctionis angelus ſedens apparuerit:cum is qui natiuita-
tis eius mundo gaudium euangelizabat/iuxta paſtores
ſtetiſſe legatur. Stare quippe pugnātis eſt/ſedere regnā
tis. Et recte ſtans apparuit angelus qui aduentū dn̄i in
mundo predicabat:vt etiā ſtando ſignaret/q: is quē pre-
dicabat/ad debellandū mūdi principem veniret. Recte
preco reſurrectionis eius ſediſſe memoratur:vt etiam ſe-
dendo figuraret eū ſuperato mortis auctore ſedē regni
conſcendiſſe perpetui. De q̄ ipſe paulo poſt diſcipulis ap- Mat.
parens ait. Data eſt mihi ois poteſtas in celo ⁊ in terra. xxviij.
Et euangeliſta Marcꝰ. Et dn̄s q̄dem Jeſus inq̄t poſtq̄ Mar.
locutus eſt eis/aſſumptꝰ eſt in celū/⁊ ſedet a dextris dei. xvj.

Digitized by Google

Sedebat autē ſup lapidē reuolutū q̄ oſtium monumēti
claudebatur: vt clauſtra inferoꝝ ſua dn̄m virtute deieciſ
ſe ac ſuperaſſe doceret: q̄tenꝰ oēs quos ibi ſuos inueniſ-
ſet ad paradiſi lucē requiē q̄ ſubleuaret: iuxta illud ꝓphe
Zach. ix. ticū. Tu quoq̄ in ſanguine teſtamēti tui eduxiſti vinctos
Tex. de lacu in quo nō eſt aqua. ¶ Erat aūt aſpectꝰ eius ſicut
fulgur: ⁊ veſtimēta eiꝰ ſicut nix: vt ipſo q̄ habitu ⁊ vultu
ſignificaret: q: is cuiꝰ gloriā reſurrectiōis nūtiabat: ⁊ ter-
ribilis ad damnandū reprobos: ⁊ benignꝰ eſſet ac blan-
dus ad cōſolandū electos. In fulgure etem̄ terror timo-
Angelꝰ ris: in niue autē blādimentū cādoris exprimit̄. In cuius
amabi- indiciū diuine diſcretionis ipſe q̄ angelꝰ qui apparet et
lis ⁊ ter- cuſtodes ſepulcri ipſos timore perterret ac mortuoꝝ inſtar
ribilis. terre ꝓſternit: ⁊ viſitatrices eiuſdē ſepulcri piiſſimas be-
nigna conſolatione refouet/ ac ne paueāt cōfortat: inſup
etiā familiari affatu prior ipſe: q: ſciret eas Ieſum quere-
re dicit. Et q: iam ſurrexit addit mox etiā ipſas honorifi-
co ac letiſſimo ſubditas miniſterio/ gaudiū reſurrectiōis
eius euangelizare precipit. Et q̄ felices femine que an-
gelico docte oraculo/ triūphū reſurrectionis mundo an-
nūtiare meruerūt: atq̄ mortis (quā Eua ſerpētino ſedu-
cta affatu cōtraxit) imperiū ꝑdicare dirutū. Quāto feli-
ciores aie viroꝝ pariter ⁊ feminarū: quotquot in die iu-
dicii ꝑcuſſus pauore ac digna vltione reprobis: ipſe cele-
ſti gratia adiute/ triūphare de morte/ ⁊ gaudiū beate re-
Tex. ſurrectionis intrare meruerint. ¶ Currentibꝰ autē eis
euāgelizare diſcipulis/ occurrit Ieſus/ eaſq̄ ſalutat: oſtē-
dens ſe oībus iter virtutū inchoantibus: vt ad salutē ꝑpe-
Tex. tuā peruenire queāt adiuuando occurrere. ¶ Ille autē
acceſſerūt ⁊ tenuerūt pedes eiꝰ. Videamꝰ fr̄es in dn̄o re-
ſurgētē a mortuis ꝟitatē nr̄e carnis: videamus gloriā no-
ue incorruptionis. Supius q̄ppe lectū eſt: q: clauſo ſurre-
xit monumēto: nūc aūt legit̄/ quia mulieres tenuerūt pe-
des eius ⁊ adorauerūt eū. Surrexit em̄ clauſo oſtio mo-
numēti ⁊ exiit: vt immortale iā factū doceret eſſe corpus/
qđ in monumēto clauſum fuerat mortuū. Tenēdas mu-
lieribus ꝓbuit plantas/ vt verā ſe hr̄e carnē q̄ a mortalibꝰ
Tex. tāgi poſſet intimaret. ¶ Ite inq̄t nuntiate fratribꝰ meis
vt eant in Galileā/ ibi me videbūt. O mira pietas ſalua-
toris/ mira benignitas. Quos ante paſſionē diſcipulos ⁊
aliq̄n etiā ſeruos vocare cōſueuerat/ hos poſt reſurrectio-
Digna- nē fr̄es ſuos appellat: vt ⁊ eiuſdē ſe hūanitatꝭ quā ⁊ an̄ ha-
tio chri- buerat/ habitū reſurgēdo reſumpſiſſe mōſtraret: ⁊ illos
ſti mira. quoq̄ ꝓmerendā ſperandāq̄ in ſua carne coronā immor-
talitatis qua ipe iā ꝑminebat erigeret. Sane q̄ ſe in Ga-
lilea videndū a diſcipulis ꝓdixit: ⁊ ſicut ſequētia ſcti euā-
gelii declarāt exhibuit: etiā in hoc myſtice ⁊ veritatē ſue
reſurrectiōis/ ⁊ nr̄e ꝓfectū vite ſpūalis inſinuat. Galilea
q̄ppe trāſmigratio facta interpretat̄. Et bn̄ in Galilea vi-
det̄ a diſcipulis: q: iā de morte ad vitā/ de corruptione ad
incorruptionē/ de pena tranſmigrauerat ad gloriā: vt vi-
ctoriā reſurrectiōis nō ſolū oſtēſione corpis ⁊ exhortatio-
ne ſermonis: ſed noīe loci q̄ in quo apparet ⁊ loq̄retur
commēdaret. Sed ⁊ noſipſi gaudio reſurrectionis eius
ita ſolum tunc frui valemus: ſi nunc de corruptela vitioꝝ
ad virtutum opera tranſmigrare ſatagimus. Unde cu-
randū ſummopere eſt fratres mei: vt quia reſurrectionis
dn̄i ⁊ ſaluatoris noſtri tēpus agnouimus: q: eius ſolēnia
celebramus/ cōtinuis bonoꝝ operū ꝓfectibus ad contē-
plandā eiꝰ celſitudinē trāſmigremꝰ: q: nr̄e reſurrectionis
tempꝰ ignoramꝰ: qđ tn̄ futuꝝ nullo mō ambigimus: ⁊ oi-
quidē tpe ⁊ in hac ꝑcipue nocte ſolicitas ꝓ eius expecta-
tione vigilias agamꝰ. Obſecremꝰ miam illius: qui ſuſce-
ptā pro nobꝭ humiliter mortē/ mox ſublimiter ſuperauit:
vt nr̄e nos tpe reſurrectiōis de morte ad vitā trāſmigrare
cōcedat. Rogemꝰ eū q̄ paſca nr̄m imolatꝰ eſt chriſtus: vt
⁊ inchoata paſcalis gaudii ſolēnia/ nos digne peragere:
⁊ ꝑ hec cōtingere ad gaudia ꝑſtet eterna. Inter hec ꝟo
notādū q̄ huiꝰ ſacratiſſime noctis ac redemptionis nr̄e
quā colimꝰ ſolēnitas: iā olim eſt in antiq̄ dei pplo myſtice
deſignata. Cū em̄ idē pp̄ls diu fuiſſet egyptia ſeruitute
grauatꝰ/ nec eū dimittere vellent Egyptii ad liberum ſui Exo. xii.
cōditoris exire ſeruitiū: tādē p̄cepit ei dn̄s in celebratione
paſce immolare agnum: eiuſq̄ carnes hac nocte aſſare ⁊
edere: eiꝰ ſanguine qui eſſet fuſus in limine/ poſtē domo-
rū ſuarū vtrūq̄ ac ſuperliminare pungere: atq̄ intus pa-
ratū/ ac vigilantē horam ſue redēptionis expectare. Qđ
dū faceret/ ecce noctis huius medio dn̄s adueniēs/ ꝑcuſ-
ſis egyptioꝝ ꝑmogenitis: liberauit pplm ſuū a pondere
longe ſeruitutis: atq̄ ad terrā ꝓmiſſe olim patrie ꝑduxit:
iubens eū hanc noctē in memoriā ſue ſaluationis oībus
annis immolatione agne paſcalis agere ſolemnē. Que
ꝓfecto redēptio ppl̄i illiꝰ ſpūalis noſtre redēptionis (q̄
reſurgēte a mortuis dn̄o hac nocte cōpleta eſt) typū ge-
ſſit: ſicut etiā carnales eiuſdē ppl̄i oppreſſores egyptii/ du-
riora nequitie ſpūalis arma deſignāt: q̄bus ſubiectū ſibi
genꝰ humanū impia dn̄atiōe ꝑmebat. Sed veniēs agnꝰ
immaculatꝰ Ieſus chriſtus dignatus eſt immolari ꝓ no-
bis: dedit ſanguinē ſuū noſtre ſalutis preciū: q̄ morte ad
tps ſuſcepta/ mortis imperiū ꝑpetuo dānauit: mirādoq̄/
ac deſiderabili ſpectaculo agnꝰ innocēter occiſus: leonis
q̄ eū occiderat vires potēter attriuit. Agnus q̄ tollit pctā
mūdi/ leonē qui intulit pctā mūdo cōfregit. Agnꝰ q̄ nos
ſue carnis ⁊ ſanguinis libamine ne pereamus reficit: leo-
nē (qui nos rugiens circuit: ⁊ quē de nobis ꝑdat inq̄rit)
interficit. Agnus q̄ ſue mortis ſignū frōtibꝰ nr̄is ad occa- i. Pe. v.
tienda tela mortiferi hoſtis impoſuit (nam ⁊ iō ſanguis
agni legalis in limine ſupliminari ⁊ vtroq̄ poſte domoꝝ
in q̄bꝰ edebat̄ iuſſus eſt poni: vt etiā q̄dripertita ſangui-
nis diſtinctio/ q̄drifidū dn̄ice paſſiōis vexillū: q̄ nos ſigna-
ti liberamur exprimeret) deiecit aduerſariū nr̄e libertatis
⁊ pacis: q̄ inſidiat̄ nobis in occulto ſicut leo in cubili ſuo.
Sicuti ḡ nocte hac imolato agno in Egypto: ſignatꝭ eiꝰ Triumphꝰ chri-
ſanguine domibꝰ fideliū/ comeſtis eiꝰ carnibꝰ venit dn̄s ſti narra-
repente: ⁊ eos qui myſteriis celeſtibꝰ exortes manebant tur.
puniēs: econtrario pplm quē ſacramētis ſalutaribꝰ imbutū
vidit redemit: ita nimirū dn̄s ⁊ redēptor nr̄ cū ſuū pro no-
bis corpꝰ ⁊ ſanguinē hoſtiā patri obtuliſſet/ ſubuertit po-
tentiā diaboli: ſatellitū eius ſpirituūq̄ immūdorū auda-
ciā comminuit: diſiecit clauſtra inferni: electos q̄ ibidem
(q̄uis in trāquillitatꝭ ſinu) tenebant̄ eruit: ⁊ hac ipſa no-
cte reſurgēs a mortuis/ ad celeſtis regni gaudia reduxit
impleta ꝓphetia que dixit. Aſcendēs in altū/ captiuā du-
xit captiuitatē. Nec iuſtos ſolū q̄s apud inferos inuenit
abſtulit: verūetiā q̄s in carne adhuc poſitos ſuos eſſe co-
gnouit: necnō ⁊ nobis q̄s in ſe credituros in fine tēporꝝ
ꝓuidit: remediū ſalutis morte ſua ac reſurrectiōe ꝓcura-
uit. Nobis ⁊ anteq̄ crearemur ſpūalē vite alimoniā q̄ re-
crearemur ſacrauit: ſignū victorie q̄ ab hoſtiū inſidiis mu-
niremur parauit: vite pennis iter qđ ſeq̄mur aꝑuit. Vn̄ ⁊
ipſi merito nocte hac redēptionis nr̄e memores/ vigiliis
dn̄o dignis inſtamꝰ ⁊ ꝑcibꝰ lectionibꝰ diuinis q̄ date nobꝭ
gr̄e mūera narrāt audiēdis operā damꝰ: nouā adoptiōis
plebē ſpūalis egypti dn̄io ſubtractā/ vni ꝟo dn̄o fonte re-
generatiōis ſacramꝰ: miſſarū ſolēnia celebramꝰ: corpꝰ ſa-
croſanctū ⁊ ꝑcioſum agni nr̄i ſanguinē q̄ pctis redempti
ſumꝰ/ denuo deo in ꝓfectū nr̄e ſalutis imolamꝰ. Et q: de
reſurrectiōis dn̄ice ſil̄ ⁊ ereptiōis nr̄e myſteriis annua ſo-
lēnitate letamur: ſtudeamꝰ chariſſimi hec eadē myſteria
interno mētꝭ amore cōplecti: hec voluēdo ſꝑ tenere/ hec q̄ſi
mūda aīalia nūc oris locutiōe rumināda: nunc cordis pe-
netralibꝰ retractāda ſeruemꝰ. Et an̄ oīa talibꝰ vitā duce-
re curemꝰ actibꝰ: q̄bꝰ nr̄e q̄ reſurrectiōis euētū letantes
mereamur aſpicere: vt cum tuba nouiſſima totum genꝰ
humanū excitans/ ad tribunal iuſti iudicis aduocauerit
nos a ſorte reproboꝝ ſecernat/ ſignū eiuſdem iudicis no-
ſtri ſacramur: a pena negligentiū ſecernāt vigilie/ q̄bus
aduētū eius expectamus/ eiſq̄ digna vltione mulctatis:
ipſe nos ad manſionē ſuperne pacis quā ante ſecula pro-
miſit inducat/ qui viuit ⁊ regnat ⁊c.

¶ In die

Digitized by Google

¶ In die ſancto. Marci.XVI.

℞ In illo tēpore: Maria Magdalene: et Ma-
ria Jacobi et Salome emerunt aromata: vt ve-
nientes vngerēt Jeſum. Et valde mane vna ſab
batorum veniunt ad monumentum: orto iam ſo
le. Et dicebant ad inuicē. Quis reuoluet nobis
lapidem ab oſtio monumēti? Et reſpicientes vi-
derunt reuolutū lapidem. Erat quippe magnus
valde. Et introeuntes in monumentū: viderūt
iuuenem ſedentem in dextris: coopertū ſtola cā-
dida: et obſtupuerunt. Et reliqua. Homilia bea-
ti Gregorii pape.

Multis vobis lectioni-
bus fratres chariſſimi ꝑ dictatū loqui cōſueui
ſed q̄ laſceſcēte ſtomacho: ea q̄ dictauerā lege-
re ipſe nō poſſum: ⁊ quoſdā veſtros minus libēter audiē
tes intueor: vn̄ nūc a memetipſo exigere contra morē vo
lo: vt inter ſacra miſſarū ſolēnia / lectionē ſancti euāgelij
Mod⁹ pnūtiā- di Gre- gorij. non dictando / ſed colloquēdo ediſſeram: ſicq̄ excipiat̄ vt
loq̄mur: q̄ collocutionis vox corda torpētia pluſq̄ ſermo
lectionis excitat: et quaſi quadā manu ſolicitudinis / vt
euigilent pulſat. Et quidē ad hoc opus me ſufficere poſ-
ſe nō video: ſed tn̄ vires quas imperitia denegat / chari-
Pſal.lxxx. tas adminiſtrat. Scio nāq̄ qui dixit. Aperi os tuū ⁊ ego
implebo illud. Bonū ergo opus nobis in voluntate ſit:
nā ex diuino adiutorio erit in perfectione. Dat loquendi
auſum etiā reſurrectionis dn̄ice tanta ſolēnitas: q̄ ⁊ indi-
gnum valde eſt: vt eo die laudes debitas taceat lingua
carnis: quo videlicet die caro reſurrexit auctoris. Audiſtis fra
tres chariſſimi q̄ ſancte mulieres que dn̄m fuerant ſecu
te cū aromatibus ad monumentū venerūt: ⁊ ei quē viuē
tem dilexerant / etiam mortuo ſtudio humanitatis obſe-
quūtur. Sed res geſta aliq̄d in ſancta eccleſia ſignat ge-
rendū. Sic quippe neceſſe eſt: vt audiamus q̄ facta ſunt
quatenus cogitemus etiā que nobis ſunt ex eorū imita-
tione facienda. Et nos igitur in eū qui eſt mortuus cre-
dentes: ſi odore virtutū referti / cū opinione bonorū ope-
rū dn̄m querim⁹: ad monumētū ꝑfecto illius cū aroma-
tibus venimus. Ille aūt mulieres angelos vident: q̄ cū
aromatibus venerūt: q̄ videlicet ille mētes ſupnos ciues aſpi
ciunt: q̄ cum virtutū odoribus ad deū per ſctā deſideria
proficiſcūtur. Notandū vero nobis eſt quid nam ſit q̄ in
dextris ſedere angelus cernitur. Quid nāq̄ per ſiniſtrā
niſi vita p̄ſens: quid vero per dexterā / niſi perpetua vita ſi-
Cāti.ij. gnat̄? Unde ſcriptū eſt. Leua eius ſub capite meo: ⁊ dex-
tera illius amplexabit̄ me. Quia igit̄ redēptor noſter iā
preſentis vite corruptionem tranſierat: recte angelus qui
nūtiare perēnem eius vitam venerat / in dextera ſedebat
Qui ſtola cādida coopertus apparuit: q̄ feſtiuitatis no
ſtre gaudia nūtiauit. Cādor em̄ veſtis ſplendorē denun-
Paſca noſtrū ⁊ angelorū tiat noſtre ſolēnitatis. Noſtre dicamus an ſue? Sed vt fa
teamur verius / ⁊ ſue dicamus ⁊ noſtre. Illa quippe redē
ptoris noſtri reſurrectio ⁊ nr̄a feſtiuitas fuit: q̄ nos ad
immortalitatē reduxit: ⁊ āgelorū feſtiuitas extitit: q̄ nos
reuocādo ad celeſtia eorū numerū impleuit. In ſua ḡ ac
noſtra feſtiuitate angelus albis veſtit⁹ apparuit: q̄ dū
nos ꝑ reſurrectionē dn̄icā ad ſupna reducimur / celeſtis
patrie dāna reparātur. Sed quid veniētes feminas affa
Tex. tur audiamus? ¶ Nolite expaueſcere. Ac ſi aperte dicat
Paueant illi qui nō amāt aduētū ſupernorū ciuiū: prime
ſcant qui carnalibus deſiderijs preſſi / ad eorū ſe ſocietatē
poſſe pertingere deſperant: vos aūt cur pertimeſcitis / q̄ ve
Matt. xxviij. ſtros cōciues videtis? Unde ⁊ angelū Mattheus appa-
ruiſſe deſcribens ait. Erat aſpectus ei⁹ ſicut fulgur / ⁊ ve
ſtimēta eius ſicut nix. In fulgure em̄ terror timoris eſt:
in niue aūt blandimētum candoris. Quia vero oipotens
deus ⁊ terribilis eſt peccātibus / ⁊ blandus iuſtis: recte te-
ſtis reſurrectionis eius angelus / ⁊ in fulgure vultus: ⁊ in
candore habit⁹ demonſtrat̄: vt de ipſa ſua ſpecie terreret
reprobos / ⁊ mulceret pios. Unde recte quoq̄ ꝑplm̄ ꝑ de
ſerta gradiētē colūna ignis in nocte: ⁊ colūna nubis p̄i-
bat in die. In igne em̄ terror eſt: in nube aūt viſionis lene
blādimētū. Dies vero vita iuſti / ⁊ nox accipit̄ vita peccātis.
Un̄ ⁊ cōuerſis peccātib⁹ Paulus dicit. Fuiſtis aliq̄n tene
bre: nūc aūt lux in dn̄o. In die aūt per nubē colūna mon- Eph.v.
ſtrata eſt: ⁊ in nocte ꝑ ignē: q̄ oipotens deus ⁊ blādus iu
ſtis: ⁊ terribilis apparebit iniuſtis. Juſtos in iudicio ve-
niēs ꝑ lenitatis manſuetudinē demulcet: illos vero ꝑ iuſti-
tie diſtrictionē terret. Sz iam q̄d angel⁹ ſubiūgat audia
mus. ¶ Jeſum q̄ritis Nazarenū. Jeſus latino eloq̄o ſa-
lutaris.i. ſaluator interpretat̄. At vero multi tunc Jeſus dici Tex.
poterant: nō tn̄ ſubſtātialiter / ſed nūcupatiue. Ideo ⁊ lo
cus ſubiūgit̄: vt de quo Jeſu dictū ſit manifeſtet̄. Nazare
nū. Et cauſam ꝓtinus ſubdidit. ¶ Crucifixū. Atq̄ addi-
Tex. dit. Surrexit / nō eſt hic. Nō eſt hic / dr̄ ꝑ preſentiā carnis:
qui tn̄ nuſq̄ deerat per p̄ſentiā maieſtatis. Sed ite dicite
diſcipulis eius ⁊ Petro: q̄ p̄cedet vos in Galileā. Que-
rēdū nobis eſt: cur noiatis diſcipulis Petr⁹ deſignat̄ ex
queſtio de petro reſoluit̄. noie? Sed ſi hūc angelus noiatim nō exprimeret q̄ magi
ſtrū negauerat: venire inter diſcipulos nō auderet. Uo-
cat̄ ḡ ex noie / ne deſperaret ex negatione. Qua in re cōſi
derandū nobis eſt: cur oipotens deus eū quē cūcte eccle
ſie p̄ferre diſpoſuerat: ancille vocem pertimeſcere ⁊ ſeipm̄
negare ꝑmiſit. Quod nimirū magne eſſe actū pietatis diſpē
ſatione cognoſcim⁹: vt is q̄ futurus erat paſtor eccl̄ie / in
ſua culpa diſceret q̄liter alijs miſereri debuiſſet. Pet⁹ itaq̄
eū oſtēdit ſibi: ⁊ tūc ceteris ꝓpoſuit: vt ex ſua infirmitate
cognoſceret q̄ miſericorditer aliena infirma toleraret. Bn̄
aūt de redēptore noſtro dr̄. ¶ Precedet vos in Galileā:
Tex. ibi eū videbitis / ſicut dixit vobis. Galilea nāq̄ trāſmigra
tio facta interpretat̄. Jam quippe redēptor noſter a paſſio
ne ad reſurrectionē / a morte ad vitā / a pena ad glīam / a
corruptiōe ad icorruptionē trāſmigrauerat. Et pā⁹ poſt
reſurrectionē in Galilea bene a diſcipulis videt̄: q̄ reſur
rectiōis ei⁹ glīam poſt leti videbimus / ſi mō a vitijs ad
virtutū celſitudinē trāſmigramus. Qui ergo in ſepulcro
nūtiatur / in trāſmigratione oſtendit̄: q̄ is q̄ in mortifica-
tione carnis agnoſcitur / in tranſmigratione mētis videt̄
Hec etem̄ fr̄es chariſſimi / ꝓ tanta dici ſolēnitate de le-
ctiōis euāgelice expoſitiōe trāſcurrim⁹: ſz libet vt de hac
eadē ſolēnitate aliq̄d ſubtilius loq̄mur. Due etem̄ vite
erant: quarū vnā nouimus / alterā neſciebam⁹. Una quip
pe mortalis eſt / alia imortalis: vna corruptiōis: alia incor
ruptionis: vna mortis / alia reſurrectionis. Sed venit me Duplic̄ vite diſti- ctio.
diator dei ⁊ hoim / hō chriſt⁹ Jeſus ſuſcepit vnā: ⁊ oſtēdit
alterā. Unā pertulit moriendo / oſtēdit alterā reſurgēdo.
Si igit̄ nobis mortalē vitā ſciētib⁹ reſurrectionē ꝓmitte
ret carnis: ⁊ tn̄ hāc viſibiliter nō exhiberet: q̄s eius ꝓmiſ
ſionibus crederet? Factus itaq̄ hō apparuit in carne: mo
ri dignatus eſt ex volūtate: ſed reſurrexit ex ꝓtāte / ⁊ oſtē-
dit exēplo qd̄ nobis ꝓmiſit in p̄mio. Sed fortaſſe aliquis
dicat. Jure ille ſurrexit: q̄ cū deus eſſet teneri a morte nō
potuit. Ad inſtruēdā ergo ignorātiā noſtrā / ad roborādā
infirmitatē noſtrā / ſue tātū reſurrectionis exēplū nobis
ſufficere voluit. Sol⁹ illo in tp̄e mortu⁹ eſt: ⁊ tn̄ ſolus mi-
nime ſurrexit. Nā ſcriptū eſt. Multa corpora ſanctorū qui
Matt. xxvij. dormierāt ſurrexerūt. Ablata ſunt ḡ oia argumēta perfi-
die. Ne quis em̄ dicat: ſperare de ſe nō debet hō / qd̄ in car
ne ſua exhibuit homo de⁹. Ecce cū deo hoies reſurrexiſſe
cognoſcimus: ⁊ quos puros fuiſſe hoies nō dubitamus.
Si igit̄ mēbra noſtri redēptoris ſumus: p̄ſumamus in no
bis qd̄ geſtum conſtat in capite. Si multū nos abijcim⁹:
ſperare debemus in nobis nos mēbra vltima: qd̄ de mē-
bris eius ſuperioribus audiuimus. Ecce vero ad memoriā
redit / q̄ crucifixo dei filio iudei inſultantes dicebant. Si
rex Iſrael eſt deſcendat de cruce / ⁊ credimus ei: q̄ ſi tunc

de cruce deſcenderet: nimirũ inſultantibus cedens: virtu
tem patientie nobis non demonſtraret. Sed expectauit
paululum / tolerauit pꝛobꝛa / irriſiones ſuſtinuit / ſeruauit
patientiã / diſtulit admiratione: ⁊ qui de cruce deſcende
re noluit / de ſepulcro ſurrexit. Plus igitur fuit de ſepul
cro ſurgere / ꝙ de cruce deſcendere: plus fuit moꝛtem re
Gloꝛia chꝛiſti ſurgẽtis — ſurgendo deſtruere ꝙ vitam deſcendendo ſeruare. Sed
cum iudei hunc ad inſultationes ſuas de cruce deſcende
re minime cernerent: cũ moꝛientẽ viderent eum ſe viciſſe
crediderunt: nomen illius ſe quaſi extinxiſſe gauiſi ſunt.
Sed ecce clarificatũ de moꝛte nomẽ eius per mundũ cre
uit: ex qua infidelis turba hoc extinxiſſe ſe credidit. Et q̃
gaudebat occiſum / dolet moꝛtuũ: q: hũc ad ſuã gloꝛiam
Judicũ xvi. — cognoſcit perueniſſe per penã. Q̃ð bene in libꝛo iudicũ
Sãſon illius facta ſignificat: q̃ cũ Gazã ciuitatẽ Phili
ſtinoꝛũ fuiſſet ingreſſus Philiſtei ingreſſũ eius ꝓtinus
cognoſcentes / ciuitatẽ repente obſidionibus circũdede
rũt: cuſtodes deputauerũt: et Sãſonẽ foꝛtiſſimũ ſe iã cõ
pꝛehendiſſe gauiſi ſunt. Sed q̃d Sãſon fecit / agnouim⁹.
Media nocte poꝛtas ciuitatis abſtulit: ⁊ montis verticẽ
aſcendit. Quẽ fratres chariſſimi in hoc facto / quem niſi
redẽptoꝛẽ noſtrũ Sãſon ille ſignificat? Quid Gaza ci
uitas / niſi infernũ ſignificat? Quid per philiſteos / niſi iu
deoꝛ perfidia demonſtratur? Qui cũ moꝛtuum dñm vi
derent: eiuſq3 coꝛpus in ſepulcro iam poſitũ / cuſtodes ili
co deputauerũt: et eũ q̃ auctoꝛ vite claruerat / inferni clau
ſtris retentũ / quaſi Sãſonẽ in Gaza depꝛehẽdiſſe ſunt le
tati. Sãſon vero nõ ſolũ media nocte exijt / ſed etiam poꝛ
tas tulit: q: vex redẽptoꝛ noſter ante lucẽ reſurgens: non
ſolũ liber de inferno exijt: ſed ipſa etiã inferni clauſtra de
ſtruxit: poꝛtas tulit: ⁊ mõtis verticẽ ſubijt: q: reſurgendo
clauſtra inferni abſtulit: ⁊ aſcendendo celoꝝ regna pene
trauit. Hanc ergo reſurrectionis eius gloꝛiã fratres cha
riſſimi: que et pꝛius demõſtrabatur ſigno: et poſt patuit
ex facto / tota mẽte diligamus: et pꝛo eius amoꝛe moꝛia
mur. Ecce eñ in reſurrectione auctoꝛis noſtri / miniſtros
eius angelos conciues noſtros agnouimus. Ad hoꝛum
ergo ciuiũ illã frequẽtem ſolẽnitatẽ feſtinemus: his cum
necdũ viſione poſſum⁹ / deſiderio ⁊ mẽte iũgamur. Trãſ
migremus ad virtutes a vitijs / vt redẽptoꝛẽ noſtrum in
Galilea videre mereamur. Adiuuet oĩpotẽs de⁹ ad vitã
deſideriũ noſtrũ: q̃ ꝓ nobis in moꝛtẽ dedit vnicũ filiũ ſuũ
per eũdẽ Jeſum chꝛiſtũ dñm nr̃m / q̃ cũ eo viuit ⁊ regnat
deus in vnitate ſpũſſancti / per oĩa ſecula ſeculoꝝ. Amen.

¶ Sermo de paſcali die: ſumptus ex moꝛalibus Gregoꝛij.

DVe quippe vite ſunt
hoĩs in coꝛpoꝛe cõſiſtẽtis. Una ante moꝛtem: et
alia poſt reſurrectionẽ. Quarũ vnã oẽs agẽdo
nouerãt / alterã neſciebãt: ⁊ humanũ genus ſoli huic quã
nouerat intẽdebat. Uenit ꝑ carnẽ dñs: ⁊ dũ ſuſcepit vnã /
Chꝛiſt⁹ duplicẽ vitã exercuit. — alterã demõſtrauit: dũ hãc nobis cognitã ſuſcepit / illam
q̃ nobis eſt incognita oñdit. Moꝛiẽdo q̃ppe vitam exer
cuit quã tenem⁹: reſurgẽdo aperuit quã ĩgram⁹: exemplo
ſuo nos docẽs / ꝙ hec vita quã ante moꝛtẽ ducim⁹: nõ ꝓ
pter ſe amãda ſit / ſed ꝓpter alterã tolerãda. Null⁹ autẽ
noſtrum q̃d poſt moꝛtẽ ſeq̃ret agnoſceret: niſi vite noſtre
cõditoꝛ ad penã vſq3 noſtre moꝛtis veniret. Niſi eñ ipſe
miſericoꝛditer infima peteret / nequaꝙ nos poſt ſuã ima
ginẽ ꝑditos iuſte ad ſumma reuocaret. Unde ⁊ recte ad
Job. xxxviij. — beatũ Job dr̃. Nunq̃d ingreſſus es ꝓfunda maris: et in
nouiſſimis abyſſi deãbulaſti? Ac ſi dicat: vt ego q̃ nõ ſolũ
mare. i. ſeculũ ꝑ aſſumptã humanã carnẽ atq3 aiam petij:
ſed etiã ꝑ eã ſpõte in moꝛtẽ poſitã / vſq3 ad vltimũ inferi:
quaſi ad maris ꝓfunda deſcẽdi / Si eñ mare (moꝛe diui
eloquij) ſeculũ d3 intelligi / nil ꝓhibet ꝓfunda maris in
ferni clauſtra ſentiri. Q̃ð ꝓfundũ maris dñs petijt / cum
inferni nouiſſima electoꝝ ſuoꝝ aias erepturus intrauit. Eſa. lj.
Un̄ et ꝑ ꝓphetã dr̃. Poſuiſti ꝓfundũ maris viã / vt tranſi
rẽt liberati. Hoc nãq3 ꝓfundũ maris ante redẽptoꝛis ad
uẽtũ nõ via: ſed carcer fuit: q: in ſe etiã aĩos bonoꝝ / ꝙuis
nõ in locis penalibus clauſit. Q̃ð tñ ꝓfundũ dñs viam
poſuit: q: illuc veniẽs / electos ſuos a clauſtris inferi ho
dierna die ad celeſtia trãſire cõceſſit. Un̄ ⁊ apte illic dicit
vt tranſirent liberati. Q: vero ꝓfundum maris dixerat /
hoc alijs ṽbis replicans / abyſſi nouiſſimũ vocat: q: ſicut
aquarũ abyſſus nulla noſtra viſione cõpꝛehendit: ita oc
culta inferi nullo a nobis cogitationis ſenſu penetrant.
Qui eñ hinc ſubtrahant cernim⁹: ſed que illis iuxta me
ritũ retributio ſuppliciõꝝ maneat nõ videmus. Uigilãti
vero eſt cura pẽſandũ / ꝙ in nouiſſimis abyſſi deãbulaſſe
ſe perhibet: deãbulare quippe nõ conſtricti ſed liberi eſt.
Quẽ eñ vincula aſtringũt: ei⁹ nihilomin⁹ greſſus impe
diũt. Q: igit̃ dñs nulla pcĩ vincula ꝑtulit / in inferno de
ambulauit: liber q̃ppe ad ligatos venit: vñ ſcriptum eſt: Pſal.
Factus ſum ſicut hõ ſine adiutoꝛio inter moꝛtuos liber. lxxxvij.
Jn nouiſſimis ergo abyſſi dñs deambulare: eſt in locis
dãnationis / nil ſue retentionis inuenire: atteſtẽte Petro
qui ait. Solutus doloꝛibus inferni: iuxta q̃ð impoſſibile Act. ij.
erat teneri illum ab eo. Uel certe: q: deãbulãdo nos cum
de loco in locũ ducimur / hic illicq3 pꝛeſentes inuenimur.
Ambulaſſe in inferno dñs dr̃: vt electis aiabus in locis
ſingulis / per diuinitatis potentiã p̃ſens fuiſſe monſtret.
Un̄ ⁊ ſpũs ſapiẽtie mobilis deſcribit / vt per hoc q̃ð nuſꝙ
deeſt vbiq3 nobis occurrere deſignet. Quã deſcẽſionem
ſuã dñs quãto mirabilẽ reſpicit / tãto eam redẽpto homi
ni crebꝛius infundit. Eã nãq3 adhuc replicãs ſubdit. Nũ Job.
quid aperte ſunt tibi poꝛte moꝛtis: ⁊ oſtia tenebꝛoſa vidi xxxviij.
ſti? Poꝛte eñ moꝛtis ſunt ꝑtãtes aduerſe: quas deſcẽdẽs
dñs aperuit: q: earũ foꝛtitudinẽ moꝛiẽdo ſuperauit. Que
appellatione quoq3 alia tenebꝛoſa oſtia vocant: quia dũ
ꝓ occultationis ſue inſidijs nõ videntur: deceptis menti
bus viã moꝛtis aperiunt. Que tenebꝛoſa oſtia dñs vidit:
q: immũdoꝝ ſpirituũ fraudulẽtã malitiã: ⁊ reſpicit ⁊ pꝛe
mit: quos niſi ipſe nobis neſciẽtibus vidẽdo ꝓhiberet: et
nil de inſidijs mens noſtra cognoſceret / ⁊ hiſdẽ inſidijs
capta deperiret. Que tenebꝛoſa oſtia nos etiam cernim⁹
quãdo ſuperne lucis radijs illuſtramur. Un̄ et ꝑ ꝓphetã Pſal.
dicit. Dñs mihi adiutoꝛ eſt: ⁊ ego videbo inimicos meos cxvij.
Hoſtes igit̃ noſtros ipſe videt: qui ſuo eos mũere nobis
viſibiles facit. Uel certe tenebꝛoſa oſtia tũc dñs vidit: cũ
clauſtra iferni penetrãs / crudeles ſpũs ꝑculit: ⁊ moꝛti p̃
poſitos moꝛiendo dãnauit. Quod idcirco hic nõ adhuc
de futuro: ſed etiam de p̃terito dr̃: q: hoc quod facturus
erat in opere / nimirũ iam deſecerat in pꝛedeſtinatione.
Quia vero poſt moꝛtem reſurrectionẽq3 eius creuit ec
cleſia / atq3 in cũctis eſt gentib⁹ dilatata / aperte ſubiungi
tur. Nũquid conſideraſti latitudinẽ terre: dum enim an
guſtias moꝛtis perijt / fidem ſuam in gentibus dilatauit
atq3 ad innumera coꝛda credentium ſanctã eccleſiã ex Job.
tẽdit / cui per ꝓphetam dicitur. Dilata locum tentoꝛij tui xxxiij.
et pelles tabernaculoꝝ tuoꝛum extende / ne parcas. Lon
gos fac funiculos tuos / ⁊ clauos tuos cõſolida. Ad dex Eſa. liiij.
terã eñ ⁊ ad leuã penetrabis: ⁊ ſemen tuũ gentes here
ditabunt. Que latitudo terre pꝛofecto nõ fieret / niſi ipſe
pꝛius ⁊ vitam quã nouimus reſurgendo monſtraret. Jn
moꝛte quippe ſua noſtre oculos mẽtis aperuit: vt q̃ eſſet
vita: que ve ſequeret oſtẽderet. Un̄ ⁊ hũc in euãgelio oꝛ
dinẽ tenẽs diſcipulis dicit. Sic opoꝛtebat chꝛiſtũ pati / et Luce.
reſurgere a moꝛtuis tertia die: ⁊ ꝓdicari in noĩe ei⁹ pñiã xxiiij.
et remiſſionẽ pctõꝝ ꝑ oẽs gẽtes. Pauci eñ ex plebe iſrae
litica ipſo p̃dicante crediderunt: innumeri ṽo gentiũ po
puli / viam vite illo moꝛiente ſecuti ſunt. Supbos namq3
dũ adhuc paſſibilis viueret ꝑtulit: a paſſibili ṽo vita moꝛ Jud. xvi.
tuos ſtrauit. Q̃ð bñ Sãſon in ſemetipſo dudũ figurali
ter expꝛeſſit: qui paucos quidẽ dũ viueret interemit: de
ſtructo aũt templo hoſtes innumeros cũ moꝛeret occi

dit. Quia nimirū dn̄s ab eleuatione ſupbie paucos cum viueret: plures vero cū tēplū ſui corporis ſolueret extinxit: atq͡ꝫ electos ex gentibus quos viuēdo ſuſtinuit ſimul oēs moriēdo ꝓſtrauit. Recte itaq͡ꝫ poſtq̄ͣ inferna penetraſſe ſe edocuit: cōſiderandā mox terre latitudinē ſubiūxit. Dn̄s itaq͡ꝫ noſter ad humani generis redēptionē veniens velut quēdam de ſe in necē diaboli hamū fecit. Aſſumpſit em̄ corpus: vt in eo vehemoth iſte quaſi eſcā ſua morte carnis appeteret: quā mortē dū in illo iniuſte appetit/ nos quos quaſi iuſte tenebat amiſit. In hamo ergo eius incarnatiōis capt⁹ eſt: q: dū in illo appetit eſcā corporis/ trāſfix⁹ eſt aculeo diuinitatis. Ibi q̄ppe inerat humanitas q̄ ad ſe deuoratorē duceret: ibi diuinitas q̄ pforaret. Ibi aperta infirmitas q̄ ꝓuocaret: ibi occulta virtus/ q̄ raptoris faucē trāſfigeret. In hamo igif capt⁹ eſt: q: inde interijt vn̄ deuorauit. Et quidē vehemoth iſte filiū dei incarnatū nouerat: ſed redēptionis noſtre ordinē neſciebat. Sciebat em̄ ꝙ redēptione noſtra incarnatus dei filius fuerat: ſed oino/ ꝙ iſdē redēptor noſter illū moriendo trāſfigeret neſciebat. Ne ergo iſte humanis moribus cetus inſidians: quos vellet vltra deuoraret: hamus hic fauces raptoris tenuit: ⁊ ſeſe mordentem momordit.

Moralis monitio. Supeſt vt vnuſq͡ꝫq͡ꝫ noſtrū tanto ſe plenius auctori ſubijciat: quāto cōtra ſe verius violētas aduerſarij vires penſat. Quid nāq͡ꝫ nos niſi puluis ſumus? Quid vo ille niſi vnus atq͡ꝫ in celeſtibus ſpiritib⁹? Et qđ adhuc mai⁹/ ſummus. Quid em̄ de ꝓpria virtute audeat/ qn̄ cōtra angelorū principē puluis pugnat? Sed q: supernorū ſpirituū cōditor: terrenū corpus aſſumpſit: recte iā ſupbientē angelū puluis humilis vincit. Et dignū eſt vt vincaf puluere: qui fortē ſe credidit deſerto creatore: vt ſuperat⁹ inueniat q: defecit elatus. Valde aūt ſeuiēs anhelat/ ꝙ eum ipm ima cruciēt. Homo ad ſumma cōſcēdat/ ꝙ in illa celſitudine ſubuecta caro pmanet: a qua tāt⁹ ipſe ſpūs ſine fine ꝓiectus iacet. Sꝫ loca mētiū mutanit ordo meritorū: ſic ſupbia meruit deijci: ſic humilitas exaltari: q̄tenus et celeſtis ſpiritus erigēdo ſe tartarū tolleret: ⁊ in terra humilitas ſine termino ſup celos regnet. Preſtāte dn̄o noſtro Jeſu chriſto/ qui viuit ⁊ regnat in ſcl'a ſeculorū. Amē.

Feria. II. Luce. XXIIII.

In illo tēpore: Duo ex diſcipulis Jeſu ibant in caſtellum: quod erat in ſpatio ſtadiorum ſexaginta ab Hieruſalē: nomine Emaus. Et ipſi loquebantur adinuicem de his omnibus que acciderant. Et factum eſt duꝫ fabularentur et ſecum quererent: et ipſe Jeſus appropinquās ibat cuꝫ illis. Oculi autem eorū tenebātur: ne eum agnoſcerēt. Et ait ad illos: Qui ſunt hi ſermōes quos confertis adinuicem ambulantes: ⁊ eſtis triſtes? Et reſpondēs vnus cui nomen Cleophas: dixit ei. Tu ſolus peregrinus es in Hieruſalē: et nō cognouiſti que facta ſunt in illa his diebus? Quib⁹ ille dixit: Que? Et dixerūt: de Jeſu Nazareno: q̄ fuit vir propheta: potens in opere et ſermone coram deo et omni populo. Et quomō eum tradiderūt ſummi ſacerdotes ⁊ principes noſtri in dānationem mortis: et crucifixerunt eum. Nos aūt ſperabamus: q: ipſe eſſet redēpturus Iſrael. Et reliqua. Homilia beati Gregorij pape.

SI quotidiana vobis ſolēnitate laborātib⁹: pauca loquenda ſunt: et fortaſſe hec vtilius ꝓderūt: q: ſepe ⁊ alimēta q̄ min⁹ ſufficiūt/ auidius ſumūtur. Lectionis ergo euāgelice ſummatim ſenſum ſtatui non p ſingula vba diſcutere: ne dilectionē veſtrā valeat ſermo ꝓlixio: expoſitiōis onerare. Ecce audiſtis fratres chariſſimi: q: duob⁹ diſcipulis ambulātib⁹ in via: nō quidē credētib⁹/ ſed tn̄ de ſe loquētibus dn̄s apparuit: ſed eis ſpeciē quā recognoſcerēt nō oſtēdit. Hoc ergo egit foris dn̄s in oculis corporis: qđ apud ipſos agebaf intus in oculis cordis. Ipſi nāq͡ꝫ apđ ſemetipſos intus ⁊ amabāt ⁊ dubitabāt. Eis aūt dn̄s et foris p̄ſens aderat: ⁊ q̄s eſſet nō oſtēdebat. De ſe loquētibus p̄ſentiā exhibuit: ſed de ſe dubitātib⁹ cognitiōis ſue ſpēm abſcōdit. Verba quidē cōtulit/ duritiā intellectus increpauit: ſcripture ſacre myſteria q̄ de ipo erāt aperuit: et tn̄ q: adhuc in eorū cordib⁹ pegrin⁹ erat a fide/ ire ſe lōgius finxit. Fingere nāq͡ꝫ cōponere dicim⁹: vn̄ ⁊ cōpoſitores luti/ figulos vocamus. Nihil ergo ſimplex veritas p duplicitate fecit: ſꝫ talē ſe eis exhibuit in corpore: qualis apud ipſos erat in mēte. Probādi aūt erāt: ſi hi q̄ eū et ſi necdū vt deū diligerēt: ſaltē vt peregrinū amare potuiſſent. Sꝫ q: extranei eſſe a charitate nō poterāt hi cū q̄b⁹ veritas gradiebaf/ eū ad hoſpitiū quaſi pegrinū vocant. Cur aūt dicimus vocāt: cū illic ſcriptū ſit: ⁊ coegerūt illū. Ex quo nimirū exēplo colligif: q: peregrini ad hoſpitiū nō ſolū inuitādi ſunt/ ſed etiā trahēdi. Mēſam ponūt: panes ciboſq͡ꝫ offerūt/ ⁊ deū quē in ſacre ſcripture expoſitione nō cognouerāt: in panis fractiōe cognoſcūt. Audiēdo ergo precepta dei illuminati nō ſunt/ faciēdo illuminati ſunt: q: ſcriptū eſt. Nō auditores legis iuſti ſunt apđ deū: ſed factores legis iuſtificabuntur. Quiſq͡ꝫ ḡ vult audita intelligere: feſtinet ea q̄ iā intelligere potuit opere implere. Ecce dn̄s nō eſt cognitus dū loqueref: ⁊ dignatus eſt cognoſci dū paſcif. Hoſpitalitatē ergo fr̄es chariſſimi diligite: charitatis opa amate. Hinc em̄ p Paulū dr̄. Charitas fraternitatis maneat in vobis: ⁊ hoſpitalitatē nolite obliuiſci: per hāc quidā placuerūt angelis hoſpitio receptis. Hinc Petrus ait. Hoſpitales inuicē ſine murmuratione. Hinc ipa veritas dicit. Hoſpes fui: ⁊ ſuſcepiſtis me. Opinata res eſt valde: ⁊ ſeniorū nr̄orū nobis relatione tradita. Quidā pr̄familias cū tota domo ſua/ in agno hoſpitalitatis ſtudio ſeruiebat. Cūq͡ꝫ em̄ quotidie ad mēſam ſuā pegrinos ſuſciperet: quodā die pegrin⁹ q̄dā inter alios aduenerat/ ad mēſam ductus eſt. Dūq͡ꝫ paterfamilias ex humilitatis ꝯſuetudine aquā vellet in eius manibus fundere cōuerſus vrceū accepit/ ſed repēte eū in cui⁹ manib⁹ aquā fundere volebat nō inuenit. Cūq͡ꝫ hoc factū ſecū ipſe miraref/ eadē nocte ei dn̄s p viſionem dixit. Ceteris dieb⁹ me in mēbris meis: heſterno aūt die me in memetipo ſuſcepiſti. Ecce in iudiciū veniēs dicet. Quod vni ex minimis meis feciſtis/ mihi feciſtis. Ecce aū iudiciū cū p mēbra ſua ſuſcipif/ ſuſceptores ſuos etiā p ſemetipm reqrit: ⁊ tn̄ nos ad hoſpitalitatꝭ gr̄aꝫ pigri ſum⁹. Penſate fr̄es quāta hoſpitalitatꝭ virt⁹ eſt. Ad mēſas vr̄as chriſtū ſuſcipite vt vos ab eo ſuſcipi ad cōniuia eterna valeatis. Prebete mō pegrino chriſto hoſpitiū: vt nos in iudicio/ nō quaſi pegrinos neſciat/ ſed vt ꝓprios recipiat ad regnum. Tu autem.

Christ⁹ q̄re peregrin⁹ apparuit.

Rom. ij.

Hebre. xiij.

i. Pe. iiij.

Matt. xxv.

Exēpli pbatiō.

Feria ſecunda paſce. Sermo ſancti Maximi epiſcopi.

EXultandū nobis eſt fratres chariſſimi in hac die quam fecit dn̄s continuata letitia: ⁊ in eius feſtiuitate iugi gr̄ia gratulādū. Nec q: nox ſolēnitati interuenit/ gaudia nr̄a pſcidit: nec q: obſcuritas diſtinxit tpa veſpertina/ reſurrectiōis lux vota eterna deſeruit. Nobis em̄ heri ⁊ hodie dies/ vn⁹ dies ipe eſt: q: ſic dicit de ſaluatore btūs apl's. Jeſus chriſt⁹ heri ⁊ hodie ipe eſt. Ergo ſi Jeſus chriſt⁹ heri ⁊ hodie ipe eſt: ipe atq͡ꝫ idē nobis ſemp

Hebre. xiij.

Actuuꝫ. xviij.

Digitized by Google

eſt dies:q: in ipſo viuim⁹:in ipō mouemur/in ipō nō mo
rimur. Nō morimur inquā: q: ſicut lucē chriſti nulla pcti
inceſſit obſcuritas:ita ⁊ viuētes in ea nulla temporis ab-
ſumit vetuſtas. Letemur ergo in chriſto reſurrectiōis die
Cōmunis em̄ oīm:cōis eſt noſtra letitia. Cōmunis pla-
ne:q: oēs illo reſurgente ſurreximus. Omniū em̄ reuixit
Aſſertio reſurre- ctionis dñice. ſaluti q̄ ꝓ oīm pctīs addictus eſt paſſioni. Reſurrexit igi
tur ſaluator a mortuis:noua res et mira/ſ; habet hec aſ-
ſertio veritatē. Nam vt taceam ꝓphetarū oracula ange-
lorū miniſteria aperta ſepulcri penetralia:ipm dñm poſt
reſurrectionē cū diſcipulis loquētem/cōuerſantem/eden
tem/Thomā quoq; clauorꝫ vulnera etiā digito cōtrectā-
tem:vt hec oīa ꝑtermittam/tn̄ fidem noſtrā cōfirmat im
pietas iudeorꝫ. Nā ſufficit ad credulitatē nobis/eorū ni
miū aucta crudelitas. Quo em̄ diligenti⁹ cuſtodierunt
tumulū/eo cōſtat illū manifeſtius reſurrexiſſe. Nō plu-
res appoſuere cuſtodes:eo plures teſtiū reliquere. Nam
hoc ꝓcurauit diuina ꝓuidētia:vt reſurrectioni dñice/nō
ſolū angeli/nō ſolū diſcipuli/ſ; teſtimoniū ꝑhiberēt (qđ
eſt ampli⁹) inimici. Liberi⁹ ergo accipim⁹ q̄ eū diligēti⁹
ſeruauerūt. Credimus em̄ ſub tot cuſtodib⁹ potuiſſe illū
ꝓdire citius q̄ aperire:⁊ de tumulo iure dñi ꝓgredi/q̄ di
ſcipulorꝫ fraude ſubduci. Tāta em̄ ſolicitudine ſepulcrū
obſtruxit impietas:vt id nō ꝑualeret manus humana de
ſtruere/niſi ſola virtus reſurgentis aperiret. Deniq; dicit
ſctūs euāgeliſta/deſcendente angelo/magno terram tre
more fuiſſe cōmotam:vt fundamēta tumuli mouerētur:
et percuſſos pauore cuſtodes q̄ venerant cuſtodire mor
tuū/⁊ eſſe factos vt mortuos. Ut mortuos inquā: dignū
plane iudiciū:ſi cū iuſtus reſurgit/peccō: emoritur:cū reui
uiſcit innocens/eius intercipitur inimic⁹. Nam ideo nec
progredientem dñm cernere potuerūt:quia criminoſas
mentes terror oppreſſerat/dū ſuſtinere fulgorem reſurre
ctiōis rutile nō valebāt. Maiore ergo ſolicitudine Pha
riſei dñm cuſtodierūt mortuū/q̄ viuū ſint pſecuti. Siqđē
cauſa illos maior vrgebat:intelligebāt em̄ facilius fuiſſe
apud ſuperos cū depoſci/q̄ redeuntē ab inferis poſſe cō
teni:⁊ qđ tunc ꝑdicans facile potuerit occidi:nūc autem
Ro.vi. reſurgens iā non poſſit occidi:dicente apl̄o. Reſurgens
aūt iam nō moritur/mors illi vltra nō dñabit̄. Cuſtodie-
bant ergo cū ſolicite in ſepulcro/preſertim q: ſe die tertia
dixerat ſurrecturū. Cuſtodiebant aūt ſolicite in ſepulcro
q: neceſſe illis erat cū iam nō doctorē timere/ſed iudicē.
Matt. xxvij. Judicē inquā nō ſui tātū/ſed ⁊ crudelis ſentētie ſue qua
filios poſteroſq; ſuos ſceleribus addixerūt dicētes. San
guis eius ſup nos:⁊ ſup filios noſtros. Crudelis ſub tali
ſnīa impietas iudeorꝫ:q facinore ſuo:nō ſolū pſentes libe
ros dānat/ſed etiam non natos occidit. Quantos enim
hac voce ad cōſcientiā facinoris vocant:quos ſciētia cri-
minis nō tenebat. Crudelis inquam impietas qđ poſte-
ros ante in reatū vocat q̄ ꝓducat in lucē:vt prius futu-
ris contingeret peccare q̄ viuere. Cruenti plane genito
Judeorꝫ taxatur crudeli tas. res/q̄ ante parricide facti ſunt q̄ parentes:⁊ ante eos ſo
cios ſuis ſcelerib⁹ aſſumpſerūt:quos verū ſanguinis par
ticipes poſſent habere neſcirēt. Nō igit̄ mirandū eſt ſi in
ſaluatorē tā crudeles fuerūt/q̄ extiterūt in ſuos poſteros
tā crudeles. Nō immerito in hac die ſctūs Dauid ſine ex-
ceptione exultandū ꝑcipit ⁊ letandū/in qua die toti⁹ mū
di gaudia celebrantur. Omnibus em̄ letādū eſt: q: oīb⁹
prodeſt. Cunctis exultandū eſt:q: cunctis eſt ſalutare/et
ideo non adulatoria eſt adhibenda/nec fucata letitia.
Quiſq; em̄ in chriſti reſurrectione letatur:letetur poti⁹/
q: in chriſto ipē ſurrexit. In illo em̄ noſtra portio/noſtra
cōditio:⁊ mortē ptulit ⁊ reuixit. Et licet in nobis adhuc
reſolutio corpuſculi maneat/cepimus tn̄c in chriſto eter-
na vita iā viuere. Unde q̄uis fragilitatē noſtrā accelera
ret immature mortis occaſio:in ſaluatore tunc didicim⁹
prius reſurgere q̄ perire. Aū em̄ futur⁹ hō reſurrexit in
chriſto q̄ vitā ſortiret̄ in ſeculo. Nō em̄ tantū illi dñā ge-
nerationi reſurrectionis ꝑſtitit gratiā:in cuius gn̄atiōis
tpe reſurrexit:ſed etiā ſecuturis poſtea populis hoc ꝓui
dit vt prius eſſemus de reſurrectione ſecuri q̄ de morte
ſoliciti:⁊ ante cū deo viueremus in celis/q̄ cū hoībus cō
uerſaremur in terris. In ſaluatore em̄ oēs reſurreximus
oēs reuiximus/oēs ad celeſtia trāſmigrauimus. Et ē em̄
in illo chriſti hoīe vniuſcuiuſq; noſtrum caro/ſanguis et
portio. Ubi ergo portio mea regnat/regnare me credo: Gratu- latio piē tiſſima.
vbi dñatur ſanguis me⁹/me ſentio dominari:vbi glorifi
catur caro mea/me glorioſum eſſe cognoſco. Quis em̄
peccator de hac cōmunione gratie nō diffidat:q: ⁊ ſi pctā
nos ꝓhibēt/ſubſtātia nos reqrit:⁊ ſi delicta ꝓpria nos ex
cludūt/nature cōio nō repellit. Nā ꝓpter bonitatē diui-
nitatis peculiarē nobis ſaluator dꝫ affectū:ſcꝫ q: ſicut de⁹
noſter in ipſo eſt:ita et ſanguis nr̄ in illo eſt. Miſericor-
diā igitur mihi debet preſtare diuinitas/neceſſitudinem
exhibere debet affinitas. Neq; em̄ tam immitis eſt domi
nus vt obliuiſcat̄ hoīs:⁊ nō meminerit illius que ipē ge
ſtat:vt quē cauſa mei ſuſceperit:nō eius cauſa quē ſuſce-
perit me reqrat. Nō (inquā) tā immitis eſt dñs/vt nō di-
ligat carnē ſuā/mēbra ſua/viſcera ſua. Ait ſctūs apl̄s. Ne- Eph. v.
mo vnq̄ carnē ſuā odio habuit:ſed nutrit ⁊ fouet eā ſicut
chriſt⁹ eccl̄iam. Nihil ergo de venia deſperemus fratres
nihil de odio timeam⁹. Habem⁹ ꝑrogatiuā ſāguinis no
ſtri. In chriſto enim caro noſtra nos diligit. Sum⁹ enim
mēbra eius/ſicut dicit idē btūs apl̄s. Hoc nūc os ex oſſi-
bus meis:⁊ caro de carne mea. Sacramētū hoc magnū Gen. ij
eſt:ego aūt dico in chriſto ⁊ in eccl̄ia. Exultem⁹ ergo fra Eph. v.
tres (ſicut ait ſcriptura) in hac die dñi: exultem⁹ plane:q:
cū votis dñi gratulamur/magis noſtra vota curamus.
Quid tātū dicit ꝓpheta: Hec eſt dies quā fecit dñs. Bo- Ps. cxvij
nus plane dies q̄ lucē intulit vniuerſis: verū nō hui⁹ ſe-
culi lucē/ſed reſurrectionis eterne. Lux em̄ iſta nō caligi
nē noctis depulit ſed mortis tenebras amputauit. Bon⁹
inquā dies/⁊ melior hic q̄ ille in quo primū mūdus enī-
tuit. Ille em̄ hoīb⁹ ad laborē creat⁹ eſt:hic factus eſt ad
quietē. Ille mortē meruit/hic formidinē mortis euaſit.
Ille bonis maliſq; cōmunis eſt:hic ꝓprius eſt iuſtorum.
Illius diei lux tenebris ſepelit̄:huius diei ſplendor etiam
ſepulturas illuminat. Ad poſtremū illius diei lucē mor-
tui nō vident:hui⁹ diei lumē etiā defunctꝫ emicuit/ſicut
ait ꝓpheta. Qui ſedebāt in vmbra mortis/lux orta eſt eis Eſa. ix.
Letemur ḡ in hac die/q̄ ⁊ viuos circūfulget: ⁊ mortuos
viuificat:⁊ vēturos illuminat:ſicut ait btūs euangeliſta.
Erat lux vera/que illuminat omnem hominem venien- Joan. i.
tem in hunc mundum ⁊c.

Feria tertia. Luce. XXIIII.

In illo tēpore: Stetit Jeſus in medio diſci-
pulorū ſuorum:et dixit eis. Pax vobis: ego ſum
nolite timere. Cōturbati vero et cōterriti: exiſti-
mabant ſe ſpiritū videre. Et dixit eis. Quid tur-
bati eſtis: et cogitatiōes aſcēdūt in corda veſtra.
Uidete manus meas ⁊ pedes meos: q: ego ipſe
ſum. Palpate ⁊ videte: q: ſpūs carnē ⁊ oſſa non
hꝫ ſicut me videtis habere. Et rel'. Homilia ve-
nerabilis Bede preſbyteri.

GLoriā ſue reſurrectio
nis dñs ⁊ redēptor noſter paulatim diſcipulis
per incremētū tēporis oſtdit:q: nimirꝫ tāta erat
virt⁹ miraculi vt hāc repēte totā cape fragilia mortaliū
pectora nō poſſent. Cōſulēs igit̄ ipē ibecillitati querētiū:
prio veniētib⁹ ad monumētū:⁊ feminis ſuo amore feruē
tib⁹:⁊ viris reuolutū lapidē ⁊ ablato ſuo corpe linteami Nota or- dinē ap- paritio- nis.
na q̄b⁹ inuolutū erat ſola poſita mōſtrauit. Deinde curio
ſius q̄rētib⁹ feminis:⁊ de eo qđ inuenerāt mēte ꝯſternatꝫ
āgelorꝫ viſionē oſtdit/q̄ illū reſurrexiſſe certa māifeſtatio
ne patefacerēt:ac ſic ꝑcurrēte fama patrate reſurrectiōis

Digitized by Google

tandē ipſe dñs virtutū ⁊ rex glorie apparens/quarta po-
ſteria morte quā ad horā guſtauerat oculis ſeſe aperuit.
Et quidē quartū ex euāgelice ſerie lectionis inuenimus/
quinq̄es ipſa qua reſurrexit die viſus eſt hoībus. Primo
Marie Magdalene ad monumētū: qn̄ ei deſiderāti pe-
Joā.xx. des eius amplecti dictū eſt. Noli me tāgere: nondū enim
aſcēdi ad patrē meū. Deinde duab⁹ a monumēto curren-
tibus nūtiare diſcipulis/q̄ ab angelis de pfecta eius re-
Matt. ſurrectione didicerant: de qbus ſcriptū eſt. Quia acceſſe-
xxviij. rūt ⁊ tenuerūt pedes eius/⁊ adorauerūt eum. Apparuit
Lu.xxiiij ipſo die aduesperaſcēte/duob⁹ eūtib⁹ in caſtellū Emaus
qui eū ad hoſpitiū vocātes/in panis fractione cognoue-
rūt. Apparuit et Petro: qđ ſi euāgeliſta qn̄ vel vbi factū
Ibidem ſit minime deſignauerit: tn̄ q: factū ſit Lucas nō tacet/
ſcribēs: q: cū pfati duo diſcipuli cognito dño in Emaus
ſtatim rediſſent Hieruſalē: inuenerūt cōgregatos vnde-
cim/⁊ eos q̄ cū ipſis erāt dicētes: q: ſurrexit dñs vere: et
apparuit Simoni. Ac deinde ſubiūgit. Et ipſi narrabāt
q̄ geſta erāt in via: ⁊ quō cognouerūt eū in fractione pa-
nis. Statimq̄ annectit quintā eius apparitionē: de qua
Tex. mō cū legeret audiuim⁹ ita incipiēs. ¶ Dū hec autem lo-
quūtur/Ieſus ſtetit in medio eoꝝ: ⁊ dixit eis. Pax vobis
Tropo- ego ſum/nolite timere. Ubi pmo notādū: ⁊ diligēter me-
logia morie cōmēdandū eſt/ꝙ de ſe loquētibus diſcipulis dñs
pulcher- aſtare in medio: ⁊ pſentiā ſue viſionis reuelare dignatus
rima. eſt: hoc eſt em̄ ꝙ fidelib⁹ cunctis alibi pmiſit dicēs. Ubi
ſunt duo vel tres congregati in noīe meo/ibi ſum in me-
dio eoꝝ. Ad cōfirmādā nāq̄ fidei noſtre cōſtātiā: qđ ſem-
per agit pſentia diuine pietatis: aliqn̄ etiā pſentia voluit
corporalis oſtēdere viſionis. Nā ⁊ de nobis/q̄uis porro
infra aploꝝ pedes iacētib⁹/hoc ipm ei⁹ miſericordia fie-
ri cōfidere debem⁹: ipm vcȝ eſſe in medio nr̄i qtieſcūq̄ cō-
uenières in noīe illius cōgregamur. Nomē qppe illi⁹ eſt
Ieſus.i. ſaluator: Et cū de acqſitione ppetue ſalutis locu-
turi cōuenimus/cōſtat nimirū q: in noīe Ieſu cōgrega-
mur. Nec dubitare fas eſt de his q̄ ipſe amat cōferētib⁹
nobis/nobis cū eſſe pſentē: ⁊ tanto vtiq̄ verius/quanto
ea que ore pferimus/pfectiori corde retinem⁹. Deinde vi-
dendū ꝙ apparens ſaluator diſcipulis/pacis eis ſtatim
gaudia mandat/idipm celebrata immortalitatis glīa ite-
rans/qđ ad paſſionē mortis iturus/quaſi pignus eis ſpe-
ciale ſalutis/ac vite cōmēdauerat dicēs. Pacē relinquo
Jo.xiiij. vobis/pacē meā do vobis. Cuius gratia muneris eo q̄
nato/viſi mox paſtorib⁹ angeli pdicabāt/laudātes deū
et dicētes. Glia in excelſis deo/⁊ in terra pax hoībus bo-
Luce.ij. ne volūtatis. Quia nimirū tota redēptoris noſtri in car-
ne diſpēſatio/mūdi eſt recōciliatio. Ad hoc quippe incar-
natus/ad hoc paſſus/ad hoc reſuſcitat⁹ eſt a mortuis: vt
nos q̄ peccando irā dei incidim⁹/ipſe recōciliādo ad dei
Eſa.ix. pacē reduceret. Un̄ recte ⁊ a ppheta pater futuri ſeculi/
princeps pacis noīat. Et apls de eo ſcribens his qui ex
Eph.ij. gentibus crediderāt ait. Et veniēs euāgelizauit pacē vo-
bis qui lōge fuiſtis: ⁊ pacē his q̄ ꝓpe: qm̄ per ipſum habe-
Tex. mus acceſſum ambo in vno ſpū ad patrē. ¶ Apparente
aūt ſibi dño: cōturbati ⁊ territi diſcipuli exiſtimabant ſe
ſpiritū videre. Agnoſcētes quidē dñm eſſe q̄ apparuit: ſȝ
putantes q: nō in corporis eū/ſed in ſpūs ſui ſubſtātia vi-
derēt.i. q: nō corpus ipſius qđ defunctū ⁊ ſepultū noue-
rant/iam reſuſcitatū a morte cōſpicerent: ſed ſpm̄ potius
quē relicto corpore in man⁹ patris cōmēdauerat pre ocu-
lis haberēt. Sed hūc eoꝝ errorē ſimul ⁊ pauorē: quo ad
nouā/incognitāq̄ viſionē fuerant perculſi/benigna ma-
giſter piiſſimus gratia cōſolationis ⁊ admirationis ab-
Tex. ſtergere curauit. ¶ Quid inquiens turbati eſtis: ⁊ cogi-
tationes aſcendūt in corda veſtra? Videte manus meas
Reuela- et pedes: q: ego ipſe ſum. Nō aūt ſine cauſa manus ſuas
tur ſecre- et pedes potius ꝙ vultum quē eque nouerant eos vide-
tum. re/ac recognoſcere iubet: ſȝ vt viſis clauoꝝ ſignis quib⁹
cruci erat affixus: nō ſolū corpus eſſe qđ videbant/ſed vt
ipſum dñi ſui corpus eſſe qđ crucifixū nouerāt intellige-
re poſſent. Unde bene Joānes dñice apparitiōis memo-
riā faciēs/latus quoq̄ ſuū qđ a milite fuerat vulneratū
diſcipulis eū oſtēdiſſe phibet: vt quo plura notiſſime paſ-
ſionis/ac ſuſcepte mortis indicia cognoſcerent/eo certio-
ri pariare iam reſurrectionis/ac dirute mortis fidē gau-
derent. Qui vt illos poīa de fide reſurrectiōis certos red-
derent: nō tātū oculis intuendū/ſed attrectandū quoq̄
in manibus corpus qđ immortale illis oſtenderat/exhibuit Tex.
dicens. ¶ Palpate ⁊ videte: q: ſpūs carnē ⁊ oſſa non ha-
bet/ſicut me videtis habere: quatenus glīaȝ reſurrectio-
nis pdicaturi modū quoq̄ nobis reſuſcitati corpis qua-
lis eſſet ſperādus/abſq̄ omni ambiguitate mōſtrare va-
lerēt. Unde cū magna fiducia beat⁹ Joānes apoſtolus
auditores ſuos ad ſequēda fidei: ⁊ veritatis quā didicit
arcana puocat dicēs: Qđ fuit ab initio/qđ audiuim⁹ et j.Joā.j.
vidimus oculis noſtris/qđ pſpexim⁹: ⁊ manus noſtre cō-
trectauerūt de verbo vite. Solent aūt gentiles hoc in lo-
co ſimplicitati fidei noſtre deceptionū rēdere laqos/dicē-
do. Qua temeritate cōfiditis: q: chriſt⁹ quē colitis veſtra Refuta
de puluere corpora poſſit icorrupta reducere: q̄ nec ſuoꝝ tur error
vulnerū q̄ in cruce ſuſcepit potuit cicatrices obducere: ſȝ gētiliū.
reſuſcitato vt dicitis ſuo corpore a mortuis/ſigna adhuc
mortis ineſſe nō celauit: Quibus tn̄ reſpōdem⁹: q: chri-
ſtus cū omnipotēs ſit de⁹: ⁊ noſtra vt pmiſit corpora de
corruptione ad incorruptionē/de morte ad vitā/de terre
puluere celeſtē ſuſcitabit ad glīam: ⁊ ſuū quod moriendo
exuerat corp⁹ quale voluit reuocauit ad vitā. Qđ cū abo-
litis paſſionis indicijs oſtendere diſcipulis poſſet: certe
vtriq̄ diſpēſationis gra paſſionis in eo maluit indicia re-
ſeruare. Primo vcȝ vt diſcipuli q̄ hec videbāt/manifeſte
poſſent dinoſcere: nō ſpm̄ ſine corpore/ſed corpus eſſe ſpi-
rituale qđ videbant: certāq̄ fidē peracte reſurrectionis
eius: certā ſpem future omniū hoīm reſurrectionis mū-
do pdicarēt. Deinde vt ipſe dñs ⁊ deus nr̄ Ieſus chriſtus/
qui in humanitate patrē interpellat p nobis oſtēſis vul-
nerū ſuoꝝ cicatricib⁹ quātū p humana ſalute laborauet-
rit ei perpetuo demōſtraret: miroq̄ ⁊ ineffabili nobis or-
dine cū q̄ nil vnq̄ pōt obliuiſci: q̄ ſemp miſereri paratus
eſt: abſq̄ intermiſſione admoneat ꝙ cōgrue hoībus mi-
ſereat/quoꝝ particeps nature doloris ⁊ paſſiōis ipe dei
filius effectus ſit: p quib⁹ ipe cōfligens/mortis imperiū
moriendo pſtrauit. Tertio vt oēs electi perpetua beati-
tudine ſuſcepti: videntes in deo/ac dño ſuo ſigna paſſiōis
nūq̄ illi gratias agere deſiſtant/p cuius mortē ſe viuere
cognoſcūt: ſicq̄ fieri valeat/qđ voce totius eccl̄ie cantat
ppheta in pſalmis. Miſericordias dñi in eternum canta- Quatuor
bo. Ad extremū vt etiā reprobi in iudicio ſigna eiuſdem rōnes ci
paſſionis aſpiciant: ſicut ſcriptū eſt. Uidebūt in quē tranſ- catricuȝ
fixerunt. Ac ſe iuſtitie dānandos intelligant: non ſolum chriſti.
hi q̄ ei impias intulere man⁹/ſed ⁊ illi q̄ vel ſuſcepta eius
myſteria pro nihilo contēnunt/vel ſibi oblata nūq̄ ſuſci-
pere curarūt: vel etiā maiore impietate in eis qui ſuſcepe-
rant/odijs/ac pſecutiōibus extinguere aut corrūpere la-
borant. Non ḡ fallit nos fides reſurrectiōis chriſti: nō de-
cipit nos ſpes reſurrectionis noſtre: q: deus pr̄ ⁊ dñm ſu-
ſcitauit/⁊ nos ſuſcitabit p virtutē ſuā. Et ſicut alibi idem
aplus ait. Qđ ſi ſpiritus eius inquit q̄ ſuſcitauit Ieſum a Ro.viij.
mortuis habitat in vobis: q̄ ſuſcitauit Ieſum a mortuis/
viuificabit ⁊ mortalia corpora veſtra p inhabitantē ſpm̄ j.Co.xv.
eius in vobis: qđ de electis ſpāliter dictū pſtat: qm̄ quidē
oēs reſurgemus/nō aūt oēs immutabimur: ſed ſoli q̄nūc
ſpūſſancti inhabitatiōe regūtur/tunc in eterne vite btitu-
dine maiori eiuſdem ſpūs gra ſubleuātur. Igit dñs ad cō-
firmandam reſurrectionis fidē/ſeipm viuum diſcipulis
pbuit/vba exhortationis attulit: veſtigia paſſionis nō ſo-
lum intuēda/ſed ⁊ palpanda demonſtrauit. Sed infirma
adhuc eoꝝ pcordia nouitatem tante potentie capere ne-
queūt: magiſq̄ mirari pre gaudio qđ videbāt ꝙ credere
qđ docebant inciplūt. Uerȝ dñs ne qđ in eoꝝ mente reſi-
deret ambigui/ſumptis etiā epulis comedit coram eis: vt
n iij

Digitized by Google

ſi viſibus oculoꝝ/ſi ſuoꝝ tactib⁹ nō crederēt/digitoꝝ
vel alimentoꝝ carnaliū perceptione carnē eſſe que appa
ruit cognoſcerent. Qua in re fratres cauēda eſt hereſis
Cherin- ſtulta Cherinthianoꝝ: ne ḡs vez pueriliter deſipiēs eſti-
thi error met/vel mediatoris dei ⁊ dñi noſtri corpus excitatum a
explodit mortuis ſuſtentaculo eguiſſe ciboꝝ:vel noſtra poſt reſur
rectionē corpora in vita ⁊ cōuerſatiōe ſpūali eſcis reficiē-
da carnalibus:vbi diuine cōtēplatio claritatis eſurire et
ſitire/ſicut ⁊ bonoꝝ ceteroꝝ penuriā pati nullaten⁹ ſinit
Unde ardētiſſimus vite illius amator de ſua cert⁹ deuo-
Ps. xvi. tione deo ſpe letabūdus loquit̄. Ego aūt cum iuſtitia ap
parebo in cōſpectu tuo:ſatiabor dū manifeſtabit̄ gloria
Jo. xiiij. tua. Et Philippus eodē feruens amore. Dñe inq̄t oſtēde
nobis patrē:⁊ ſufficit nobis. Simplr̄ itaqꝫ ⁊ pie ſentiēdū
eſt/reſuſcitatū a morte:⁊ immortale iā factū corpus domi
nicum:nullā quidē neceſſitatē/attamē facultatē habuiſ-
ſe veſcēdi. Ideoqꝫ vbiqꝫ opportunitas ꝓbāde ſubſtātie na
turalis exigebat cibis eſſe refectū:qui nimirū cibi nullū
ſanguini adiumētū/vt mortaliū corporib⁹ ſolēt illi ꝓbue
rint:ſed quō in ignem miſſa aqua:ita mox comeſti ſpūali
eius ſint virtute aſſumpti:ſed ⁊ noſtra poſt reſurrectionē
corpora celeſti gloria ꝑdita/credendū eſt ad quicquid vo
luerint agendū eſſe potentia:ad perueniendū vbicūqꝫ li
buerit eſſe ꝓmptiſſima. Sed q: tunc nulla manducandi
neceſſitas/vel vtilitas aliūde pōt incurrere:nullatenus
immortale ſeculū cibis mortalib⁹ eſſe fruiturū:vbi filijs
reſurrectionis nō aliud eſca ⁊ potus/ꝙ̄ vita ⁊ ſalus/gau
dium/pax ⁊ oīa bona:ꝙ̄ illud nimirū ſit qḋ in pſalmo ca
nitur. Beati q̄ habitant in domo tua:in ſecula ſeculorum
I. Co. xv. laudabūt te. Et iterū. Uidebit̄ deus deorum in ſion. Un-
de et ap̄ls illius ſeculi arcana deſcribēs ait. Quādo erit
deus oīa in oibus. Expleta aūt refectione dñs adhuc ex-
Tex. hortationis monita ſubiunxit dicens. ¶ Hec ſunt verba
que locutus ſum ad vos/cū adhuc eſſem vobiſcum.i.cuz
mortali adhuc ⁊ paſſibili carne veſtre eſſem ſimilis: qm̄
neceſſe eſt impleri oīa q̄ ſcripta ſunt in lege Moyſi et pro
phetis/⁊ pſalmis de me. Oēm magr̄ veritatis tollit ſcru-
pulū ſimulationis/vndiqꝫ veritatis iura cōfirmat:videt̄
palpatur/reficitur/ſermo exhortationis per ſingula pre-
betur. Et ne ſolum eius teſtimonium minus ſufficere pu
taretur:etiā Moyſi ⁊ ꝓphetarū auctoritas/q̄ eius incar
nationem/paſſionem/⁊ reſurrectionem ſuis preſignaue
runt ſcriptis ad mediū producitur. Ne vero ad intelligē-
da hoꝝ myſtica dicta tardi forte remanerēt:ſenſuz quoqꝫ
illis quo hec intelligere poſſent aperuit. Quo facto nil
vltra priſce dubitatis in eorum mēte reſidere permiſit:
nec in illis adhuc rationem paſſionis/ac reſurrectionis
Tex. ſue reddere deſiſtit. Nam ſequit̄. ¶ Et dixit illis. Qm̄ ſic
ſcriptum eſt:⁊ ſic oportebat chriſtum pati: et reſurgere a
mortuis die tertia:⁊ predicari in noīe eius penitētiā et re
miſſionē pctōꝝ in oēs gentes. Ideo aūt chriſtū pati ⁊ re-
ſurgere oportebat a mortuis:q: impoſſibile erat mundū
ſaluari/niſi deus hō veniret:qui in hoīs habitu apparēs:
et hoies que eſſent diuina inſtrueret:⁊ mortē vt hō ſuſci-
Rō diui- piens diuina virtute reuinceret:ſicqꝫ in ſe credētes:⁊ ad
ne diſpē- cōtēptū ſubeūde mortis aſcenderet:⁊ certitudine ſperā-
ſationis. de reſurrectionis/ac vite perpetue animaret. Quo enim
aptius exēplo poterant hoies ad fidē participande glie/
et ꝓmerende vite immortalis erigi:ꝙ̄ cū ipſum deum co
gnoſcerēt humanitatis/ac mortalitatis ſue factum fuiſſe
participē! Quo efficacius ordine ad toleranda ꝓ ſua ſa-
lute aduerſa queqꝫ ꝓuocarentur:ꝙ̄ cum amatorē ſuū di-
dicisſent/pro eorū ſalute innumera ab impijs gn̄a ꝓboꝝ
et ipſam mortis ſubijſſe ſniam! Qua rōne congruentius
ſpem reſurrectionis acciperent:ꝙ̄ cū eius ſe ſacramētis
ablutos et ſanctificatos eius corpori adunatos eſſe me-
miniſſent:q̄ pro ipſis morte guſtata/citi⁹ exēplū reſurgē-
di a morte ꝓberet. Oportebat itaqꝫ pati chriſtū:⁊ reſurge
re a mortuis die tertia. Et ꝑdicari inq̄t in noīe ei⁹ pniam
et remiſſionē peccatoꝝ in oēs gentes. Qui nimirū ordo
erat neceſſarius:vt prius pro ſalute mundi ſanguis fun-
deretur chriſti:poſtqꝫ per eius reſurrectionē ⁊ aſcenſionē
pateſieret hoibus celeſtis ianua regni. Et ſic demū mit-
terentur qui cunctis per orbem nationibus verbuz vite
predicarēt:ac ſacramēta fidei quib⁹ ſaluari/atqꝫ ad gau-
dia ſupne patrie poſſent attingere miniſtrarēt:cooperan
te ipo mediatore dei ⁊ hoim/hoie Ieſu chriſto: q̄ viuit et
regnat cū pr̄e in vnitate ſpūſſcti de⁹/ꝑ oia ſcl'a ſcl'oꝝ. Amē.

¶ Feria tertia. Sermo ſancti Cypriani martyris.

SApientiſſimus Salo
mon fons ſapientie/cēſor iuſtitie:⁊ magr̄ diſci-
pline/in Cāticis canticoꝝ ſic fatus eſt. Ubi pa- Cañ. i.
ſcis:vbi manes: In meridiano. Quis interrogabat: Uox
eſt ſpūs interrogātis dñm chriſtū:vbi paſcis:vbi manes?
Et ille. In meridiano. Et miramur fratres dilectiſſimi ꝙ
interrogat ſpūſſanctus:eo ꝙ non habet opus cui totus
not⁹ eſt mūd⁹:qui ante tēp⁹ fuit/nec initiū habuit: ſicut
nec aliqn̄ finē habebit:neqꝫ eternitas habet etatem/aut
aliqn̄ finē qui neſcit originē. Sed ad hoc ſpūſſctūs cogit
de paſſione dñm chriſtū dicere:vt populus qui ignorabat
poſſit audire. Ubi paſcis.i.vbi pateris. Et dñs reſpōdet.
In meridiano:cū in ſexta hora per mediū celi ſpatiū ſol
igneus in ſua penderet libra:⁊ axe flāmigero diuiſa men
ſura celi/ſubiectas vmbras clypeo vibrante colligeret:cū
mūdi penderet vmbra ⁊ inferi ſimul in nocte. Sic omis
iudea veſtita de cecitate:qn̄ furibundo impetu clamabāt
Crucifige/crucifige. Sicut oīs creatura ſexta hora nō vi
dit ſolem:ſic quicquid ſub celo iacebat didicit maieſtatē
(parua enim dico) ſic lumen chriſti qui in ſole poſuit ta- Lu. xxiij
bernaculum ſuū/vniuerſas gentes collegit:⁊ cōſciētias
noſtras alta nocte temporū totus intrauit. Pependit in
cruce ſexta hora dñs chriſtus:⁊ ſol pependit vt famulus.
Cum latus chriſti lācea perforatur/ab hora ſexta vſqꝫ ad
nonam/ſolis claritas iugulatur. Luget celum auctorem
perdidit oculum dies:⁊ orbatus fibula celi/velut nox fa
cta eſt dies:⁊ ſubito adueniēs nox excecat claritatē. Pro-
pterea in paſſione dñi Ieſu chriſti velut nox facta eſt dies
quia in eius reſurrectione nox declarauit vt dies/ſicut
ſcriptū eſt. Quia tenebre non obſcurabūtur a te:⁊ nox ſi-
cut dies illuminabitur. Peccaret creatura ſi nō lugeret Pſal.
creatorem:vel dies/ſi ſuam nō cōſcinderet veſtē. Iudea cxxxviij.
iure admiſerat ſacrilegium ſi non in crimine ſuo ſexta ho
ra palpitaret:⁊ ſolis cecitas teſtimonium perhiberet. An
tecedit dominū ad iferos dies/nox eterna qḋ ignorabat
didicit. Dies noctē quā neſciebat expauit/dicente Dauid
In ſole poſuit tabernaculum ſuum. Bene oſtēdit taber- Pſal.
naculum ſuum chriſtus/crucem hoſpitiū corporis ſui: in xviij.
qua vna macerie deſtinata iugulati ſunt inferi. Adhuc
pēdet in macerie chriſti corpus:⁊ iā debellatur infer⁹. Ti
mēt terrore tartari maieſtate ꝑegrina. Mors ab inferis
dū decipit fugit:a ſuis ſedibus mors excluſa currit ad ce-
lū/vidit quā nō nouerat noctē. Pallent aſtra:tremit ter-
ra turbantur elementa/ꝓcedunt ex ſuis tumulis funera
Neqꝫ enim ſepulchra aliquā partē corporis tenere potue
runt:quādo gehēna ſimul crepuerat tota. Ad hoc em̄ re-
uerſus eſt dies ad ꝓprium ſtatū:quia ad verū diem reuer
ſus eſt auctor qui fecit hunc diem:ſicut ſcriptū eſt. Hec eſt
dies quā fecit dñs. Propterea elementa recipiunt ſpeciē
ſuam:quia ſi omnia cum ruina mundi perirēt/hodie nō Pſal.
erat q̄ timeret:⁊ ideo in fide chriſti totus mūdus vn⁹ eſt cxvij.
locus:adeo hoc nomē ꝑ terras volauit/nauigauit per vn
das:q: ſpūs nō habet iter/nec fides aliqn̄ querit vectorē.
Quid dictura eſt Iudea aduerſus dñm chriſtū/quē natū
ſtella flāmigera demonſtrauit:⁊ paſſum ſolis cecitas de
clarauit: Iā ꝑdidit eſtimationē ſuā humana ſupbia:quia
natum dñm audiuit/paſſum vidit. Expauit ppl's poſt re
ſurrectionem videndo nouū/poſt inferos ſanū ⁊ poſt cla

Digitized by Google

nos ⁊ moꝛtē ipm iterū ad patrē vehiculo lucis vſq; ad ce-
los euolare:ppl's ſupinis vultib⁹ adoꝛabat: ⁊ ne tot⁹ ab-
iret/ꝑ ſacrm coꝛpis in noſtris coꝛdib⁹ ſe diuiſit. Dū cum in
tra cōſcientiā noſtrā ꝑ fidem poꝛtam⁹/martyꝛia ꝑ ſangui-
nem/virginitas ꝑ pudoꝛē/totiuſq; ppl'i adoꝛabāt: nō flen
tes/ſʒ gaudētes: q: oſtēdit nobis iter ad celos dn̄s chriſt⁹
qui viuit ⁊ regnat deus in ſecula ſeculoꝛum. Amen.

¶ Feria quarta. Joannis. XXI.

¶ In illo tempoꝛe: Manifeſtauit ſe iterū Jeſus
diſcipulis ſuis ad mare tyberiadis. Manifeſta-
uit autem ſic. Erāt ſimul Simon Petr⁹ ⁊ Tho-
mas qui dicitur didymus: ⁊ Nathanael q̄ erat a
chana Galilee: ⁊ filij Zebedei: ⁊ alij ex diſcipulis
eius duo. Dicit eis Simon Petrus. Vado piſca
ri. Et reliqua. Homilia beati Gregoꝛij pape.

LEctio ſancti euange
lij que modo in auribus veſtris lecta eſt/fra-
tres mei queſtione animum pulſat: ſed pulſatione
ſua vim diſcretionis indicat. Queri etem̄ poteſt: cur Pe
trus qui piſcatoꝛ an̄ conuerſionē fuit/poſt conuerſioneʒ
Luc. ix. ad piſcationē redijt: ⁊ cū veritas dicit. Nemo mittēs ma-
num ſuam in aratrum: ⁊ aſpiciens retro aptus eſt regno
dei: cur repetijt qđ dereliq̄t? Sed ſi vtus diſcretiōis inſpi
citur: cito videt̄ q: nimiꝝ negotiū qđ ante ꝯuerſionē ſine
pctō extitit: h̄ etiā poſt ꝯuerſionē repetere culpa non fuit
Doctri-na moꝛalis. Nā piſcatoꝛē Petrū: Mattheū vo Telonariū ſcimus: et
poſt cōuerſionē ſuā ad piſcationē Petr⁹ redijt: Matthe⁹
vo ad Telonei negotiū nō reſedit: q: aliđ eſt victū ꝑ piſca
tionē q̄rere/aliud telonei lucris pecuniā augere. Sūt em̄
pleraq; negotia q̄ ſine pctis exhiberi/aut vix aut nullate-
nus pñt. Que ḡ ad pctm̄ implicant/ad hec neceſſe eſt vt
poſt cōuerſionē anim⁹ nō recurrat. Queri etiā pōt/cur di
ſcipulis in mari laboꝛantibus poſt reſurrectionē ſuā dn̄s
in littoꝛe ſtetit: q̄ ante reſurrectionē ſuā coꝛā diſcipulis in
fluctib⁹ maris ambulauit? Cuius rei rō feſtine cognoſcit̄
ſi ipſa que tūc inerat cā penſet̄. Quid em̄ mare/niſi pn̄s
ſclm̄ deſignat: qđ ſe caſuū tumultibus ⁊ vndis vite coꝛru
ptibilis illidit? Quid ꝑ ſoliditatē littoꝛis/niſi illa ꝑpetui-
tas q̄etis eterne figurat̄. Quia igit̄ diſcipuli adhuc flu-
ctib⁹ moꝛtalis vite inerāt/in mari laboꝛabāt. Q: aūt redē
ptoꝛ nr̄ iā coꝛruptionē carnis excellerat/poſt reſurrectio-
nē ſuā in littoꝛe ſtabat: ac ſi ipʒ reſurrectiōis ſue myſteriū
rebus diſcipulis loqueret̄ dicens. Jam vobis in mari nō
appareo: q: vobiſcū in ꝑturbatiōis fluctib⁹ nō ſum. Hinc
eſt q̄ in alio loco poſt reſurrectionē ſuā eiſdē diſcipulis di
lu. xxiiij. cit. Hec ſunt vba q̄ locut⁹ ſum ad vos/cū adhuc eſſem vo
biſcū. Neq; em̄ cū ipſis nō erat/quib⁹ p̄ſens coꝛpoꝛaliter
apparebat. Sed tn̄ iam ſe cū ipſis eſſe denegat: a quoꝛuʒ
moꝛtali coꝛpoꝛe carnis imoꝛtalitate diſtabat. Qđ illic cū
ipſis poſitus fatet̄ nō ſe eſſe cū ipſis: hoc q̄ꝫ hic ſitu coꝛpis
indicat/cū adhuc eis nauigātib⁹ eſſe ſe iā in littoꝛe demō
ſtrat. Facta eſt aūt diſcipulis piſcationis magna difficul-
tas: vt magro veniente fieret admirationis magna ſubli
Tex. mitas. Qui ꝓtin⁹ dixit. ¶ Mittite in dexterā nauigij
rete: ⁊ inuenietis. Bis in ſctō euāgelio legit̄: q: dn̄s iuſſit
vt ad piſcandū retia mitterent̄: an̄ paſſionē vʒ/⁊ poſt re-
ſurrectionē. Sed priuſq̄ redēptoꝛ noſter pateret̄ ⁊ reſur-
geret/mitti quidē rete ad piſcādū iubet: ſed vtrū in dexte
rā/an i ſiniſtrā mitti debuiſſet nō iubet. Poſt reſurrectio-
nem vo diſcipulis apparens: mitti rete in dexteram iubet
In illa piſcatione tanti capti ſunt vt retia rumperēt̄ur: in
iſta autem ⁊ multi capti ſunt/⁊ retia tn̄ rupta non ſunt.
Quis vo neſciat bonos i dextera ac malos i ſiniſtra figu
rari? Illa igit̄ piſcatio in q̄ ſpāliter in quā partē mitti rete
debeat non iubet̄/pꝛeſentem eccleſiā deſignat: q̄ bonos
ſimul ⁊ malos colligit/nec eligit quos trahat: q: quos eli-
gere poſſit ignoꝛat. Hec aūt piſcatio poſt dn̄i reſurrectio
nem facta in ſolam dexterā iuſſā eſt: q: ad videndā clarita
tis ipſius gloꝛiā/ſola electoꝛū eccleſia pertingit: que ſini-
ſtro opere nil habet. In illa piſcatione pꝛe multitudine
piſcium rete rumpitur: q: nunc ad fidei confeſſionē/etiaʒ
cū electis repꝛobi tanti intrant: qui ipſam q̄ꝫ eccleſiam he
reſibus ſcindant. In iſta vero piſcationē: ⁊ multi piſces/⁊
magni capiuntur/⁊ rete non rumpit̄: q: ſancta electoꝛuʒ
eccleſia in continua auctoꝛis ſui pace requieſcēs/nullis Tex.
iam diſſentiōibus dilaniat̄. ¶ Captis autē tam magnis
piſcibus aſcendit Simon Petr⁹ ⁊ traxit rete in terrā. Jā
credo q̄ veſtra charitas aduertat: quid eſt qđ Petr⁹ rete
ad terrā trahit? Ipſi quippe ſancta eccleſia eſt commiſſa Joā. xxi.
ipſi quippe ſpecialiter dicit̄. Simon Joannis amas me/
paſce oues meas. Quod ergo poſtmodū aperitur in vo-
ce/h̄ mō ſignat̄ in opere. Q: igit̄ pꝛedicatoꝛ eccleſie nos
a mūdi hui⁹ ſeparat fluctib⁹: nimirū neceſſe eſt vt rete ple
nū piſcib⁹ Petr⁹ ad terrā ducat. Ipe em̄ piſces ad ſolidi-
tatē littoꝛis ꝑtrahit: q: ſancte pꝛedicationis voce/ſtabili-
tatē eterne patrie fidelib⁹ oſtēdit. Hoc egit verbis: ⁊ egit
epl'is/h̄ agit q̄tidie miraculoꝛū ſignis. Quoties em̄ ꝑ eū
ad amoꝛē quietis eterne cōuertimur: quoties a terrena-
rum rerū tumultibus ſeparamur: q̄d aliud q̄ꝫ miſſi intra Numeri myſterium oſtēditur.
rete fidei/vt piſces ad littus trahimur? Sed cū rete ma-
gnis piſcib⁹ plenū dicit̄/addit̄ ⁊ quātis/ſcʒ cētū quinqua
gintatrib⁹. A magno myſterio numerus non vacat/ſed
intentos nos tanti myſterij pꝛofunditas expectat. Neq;
etem̄ quantitatis ſummā ſolerter euāgeliſta exprimeret:
niſi hanc ſacramento plenā eſſe iudicaſſet. Scitis nāq; q̄
in teſtamento veteri ōis operatio decalogi mandato pꝛe
cipitur. In nouo aūt eiuſdē oꝑationis virtus ꝑ ſeptifoꝛ-
mē gratiā ſpūſſcti multiplicatis fidelib⁹ datur: que pꝛo-
pheta denūtians dicit. Spūs ſapiētie ⁊ intellectus/ſpūs Eſaie. xi.
cōſilij ⁊ foꝛtitudinis/ſpūs ſcientie ⁊ pietatis: ⁊ replebit eū
ſpiritus timoꝛis dn̄i. Sed ille in hoc ſpiritu operationem
percipit/qui fidem trinitatis agnoſcit: vt ⁊ patreʒ ⁊ filiū
⁊ eundem ſpm̄ſctm̄ vnius virtutis credat/vnius ſubſtan
tie eſſe fateatur. Quia igitur ſeptē que ſuperius diximus
ꝑ nouum teſtamentū latius data ſunt: decem vero perve
tus pꝛecepta/ōis noſtra virtus ⁊ oꝑatio ꝑ decem ⁊ ſepteʒ
poteſt plene cōpꝛehendi. Ducamus ergo ꝑ trigonū deceʒ
⁊ ſeptem ⁊ veniunt quinquaginta ⁊ vnū. Qui ꝑfecto nu
merus a magno myſterio nō vacat: q: in teſtamento vete
ri legimus q̄ annus q̄nquageſim⁹ iubileus vocari iuſſus
eſt: in quo vʒ cunctus populus ab omni oꝑatione quie-
ſceret. Sed vera requies in vnitate eſt/diuidi q̄ppe vnuʒ
nō poteſt. Ubi em̄ ſciſſura diuiſionis eſt/vera requies nō
eſt. Ducamus igitur ꝑ trigonū quinquaginta ⁊ vnum: ⁊
fiunt cētum quinquagintatres. Quia igitur ⁊ ōis ope-
ratio noſtra in fidem trinitatis exhibita ad requiem ten
dit/decem ⁊ ſeptē ter ducim⁹: vt ad quinquaginta ⁊ vnū
venire debeamus. Et q: vera noſtra requies tunc eſt/cuʒ
ipſaʒ iam claritatem trinitatis agnoſcimus: quā in vnita
te diuinitatis eſſe certum tenemus: quinquaginta ⁊ vnū
ter ducimus: ⁊ electoꝝ ſummā in ſuperna patria quaſi cē
tum quinquagintatriū piſciū numerū tenemus. Poſt re Numerus electoꝝ notatur.
ſurrectionem ergo dn̄i miſſum rete dignum fuit vt tot pi
ſces caperet: quot ſolūmō electos ciues ſupne patrie deſi
gnaret. Inter hec vo ⁊ heſterna ſcti euangelij lectio ⁊ ho
dierna nos admonet: vt vigilāter debeam⁹ inſpicere/cur
dn̄s ⁊ redēptoꝛ noſter poſt reſurrectionē ſuā piſcē aſſum
legit̄ comediſſe. Nō em̄ vacat a myſterio/qđ iterat̄ in fa
cto. In hac etem̄ lectione panē ⁊ aſſum piſcē: in illa vo q̄
heſterna die lecta eſt/cū aſſo piſce etiā fauū mellis come-
dit. Quid aūt credimus piſcem aſſum ſignare/niſi ipſuʒ
mediatoꝛem dei ⁊ hoim̄? Ipſe em̄ latere dignatus eſt in
aquis generis humani: capi voluit laqueo moꝛtis noſtre
⁊ quaſi tribulatiōe aſſatus eſt tpe paſſionis ſue. Sed qui
piſcis aſſus fieri dignatus eſt in paſſiōe/fauus mellis no
bis extitit in reſurrectiōe. An qui in piſce aſſo figurari vo
luit tribulationē paſſiōis ſue: i fauo mellis vtrāq; naturā

Digitized by Google

exprimere voluit pſone ſue. Fau⁹ em̄ mel in cera eſt: mel
in cera/diuinitas eſt in humanitate. Quod ab hac q̄ le-
ctione non diſcrepat: nā piſcē comedit ⁊ panē. Qui enim
aſſari vt piſcis potuit ex humanitate: pane nos reficit ex
Joā. vi. diuinitate: qui ait. Ego ſum panis viu⁹ q̄ de celo deſcēdi
Aſſum ergo piſcē comedit ⁊ panē: vt ipo ſuo cibo nobis
oſtenderet/q: ⁊ paſſionē ex noſtra humanitate ptulit: ⁊
refectionē noſtrā ex ſua diuinitate pcurauit. Nō ſi vigilā
ter inſpicim⁹ nobis q̄ qualiter ad imitandū congruit vi-
demus. Sic em̄ ſua facta redēptor indicat: vt imitatiōis
viā nobis ſequētibus ſeruet. Ecce in cibo ſuo dn̄s noſter
piſci aſſo coniūgere fauū voluit: q: vez illos in ſuo corpo-
re ad eternā quietē ſuſcipit. Qui cū hic tribulationes p
deo ſentiunt/ab amore interne dulcedinis nō recedunt.
Cū aſſo piſce fauus ſumit: q: qui hic afflictionem pro ve-
ritate ſuſcipiunt/illic dulcedine vera ſatiantur. Notādū
q̄ q vltimū conuiuiū dn̄s cum ſeptem diſcipulis habuiſſe
deſcribit/Petr⁹ nāq: ⁊ Thomas/Nathanael/filij Zebe-
Allegoria pulcherrima. dei: ⁊ alij ex diſcipulis ei⁹ duo in eo fuiſſe memorant. Cur
autē cum ſeptem diſcipulis vltimū conuiuiū celebrat/niſi
q eos tātūmō qui ſeptiformi gratia ſpūſſci pleni ſunt fu
turos ſecū in eterna refectione denūtiat: Septē q̄ dieb⁹
oē hoc tp̄s euoluit: ⁊ ſepe ſeptenario numero pfectio de-
ſignat. Illi ḡ vltimo conuiuio de pñtia ꝟitatis epulant
qui nunc pfectionis ſtudio terrena trāſcendūt/quos mū
di huius amor nō ligat. Quibus ⁊ ſi vtcūq: p tentamēta
obſtrepit: cepta eo⁊ deſideria nō retundit. De h̄ extremo
apoc. xix conuiuio alś p Joannē dr. Beati q̄ ad cenā nuptiarū agni
vocati ſunt. Jdcirco em̄ nō ad prādiū/ſz ad cenā vocatos
narrat: q: nimirū in fine diei conuiuiū cena eſt. Qui ergo
finito pñtis vite tp̄e ad refectionē eterne cōtemplatio-
nis veniūt: nō ad agni prādiū/ſed ad cenā vocant. Que
vez cena hoc vltimo conuiuio exprimit/cui ſeptem diſcipu
li adeſſe memorant: q: illos vt dixim⁹ tūc interna refectio
reparat: qui pleni nūc ſeptiformi grā in amore ſpūs anhe
lant. Hec ergo vobiſcum fratres agite: huius ſpūs reple-
ri pñtia deſiderate: q̄d vos ſequi in futurū poſſit ex pre-
ſenti ppēdite. Penſate ſi hoc ſpū pleni eſtis/⁊ noſtis ſi ad
illud ꝯuiuiū puenire valeatis. Quiſquis nāq: ille eſt: quē
nūc ſpūs ille nō reparat pfecto ab illa eterna conuiuij refe
ctione ieiunat. Memētote q̄d de eodem ſpū Paul⁹ dicat
Ro. viij. Si q̄s ſpm̄ chriſti nō h̄z/hic nō eſt ei⁹. Quaſi quidā titul⁹
diuine poſſeſſionis/eſt iſte ſpūs amoris. Nūquid nam ſpi
ritū chriſti haberis: cui⁹ mentē odia diſſipāt/elatio inflat
ira vſq: ad diuiſionē mētis exaſperat/auaritia cruciat/lu
xuria eneruat. Penſate q̄s ſit ſpūs chriſti. Profecto ille q̄
facit amicos ⁊ inimicos diligi/terrena deſpici/p celeſtib⁹
Effect⁹ ſpiritus chriſti. eſtuari/carnē pꝑter vitia coteri/mētē a ꝯcupiſcētijs refre
nari. Si ḡ vultis ius cognoſcere poſſeſſiōis dei/pſonā p-
pendite poſſeſſoris vr̄i. Ecce em̄ q̄d dixim⁹/voce veridica
Paul⁹ clamat. Si q̄s ſpm̄ chriſti nō h̄z/hic nō eſt ei⁹. Ac ſi
apte dicat. Qui nūc deo inhabitāte nō regit/de diuine cla
ritatis ſpecie poſtmodū nō letat. Sz nos tn̄ ſi ad h̄ q̄ dicta
ſunt infirmamur/necdū culmē pfectiōis attingim⁹. Jn via
dei q̄tidie ſcti deſiderij greſſ⁹ ponam⁹. Cōſolat nos veri-
Pſal. cxxxviij. tas: q̄ p pſalmiſtā dicit. Jmpfectū meū viderūt ocl̄i tui: et
i libro tuo oēs ſcribent. Nō oino erit nobis noxia nr̄a im-
pfectio ſi in dei itinere ꝯſtituti: ⁊ ad trāſacta nō reſpicim⁹
⁊ ad ea q̄ reſtāt tranſire feſtinam⁹. Nā q̄ imperfecto⁊ deſi
deria dignāter inflāmat/hic q̄nq: ad pfectionē roborat: p
Jeſum chriſtū dn̄m noſtrū: qui cū eo viuit ⁊ regnat de⁹ in
vnitate ſpūſſancti/per oia ſecula ſeculorum. Amen.

¶ Feria. IIII. Sermo ſcti Auguſtini.

Liberatoris noſtri pre
dicatio/nr̄a eſt liberatio. Duas aūt aduertim⁹
in ſancto euāgelio dn̄i piſcationes. i. q̄n ad ꝟbū
ipſi⁹ miſſa ſunt retia. Unā pri⁹ q̄n diſciplos elegit: ⁊ hanc
alterā q̄n a mortuis reſurrexit. Jlla piſcatio ſignificat ec-
cleſiā q̄lis eſt mō: iſta ꝟo poſt reſurrectionē dn̄i ſignificat
eccleſiā/qualis futura erit in fine ſeculi. Deniq: in illa p̄o
re piſcatione iuſſit mitti retia: ⁊ non dixit in quam partē
ſed tantūmodo vt mitterent precepit. Miſerūt diſcipuli:
non dictum eſt in dexterā: non dictum eſt in ſiniſtram. Pi
ſces enim homines ſignificabant. Si ergo diceret in de-
xtera/ſoli boni futuri eſſent: ſi diceret in ſiniſtrā/ſoli ma
li. Quia vero pmixti futuri erant in eccleſia ⁊ boni ⁊ ma-
li/ſine differētia miſſa ſunt retia vt caperentur piſces/ſi-
gnificantes mixturam bonorū ⁊ malorum. Deinde ⁊ hoc
ibi ſcriptū eſt: q: tantū piſcium ceperunt vt due nauicule
mergerentur/hoc eſt vt ſubmerſione premerent. Nō em̄
ſubmerſe ſunt due ille nauicule/ſed periclitate multitudi
ne piſcium. Significatū eſt hinc: q: in multitudine quam
collectura erat eccl̄ia/periclitatura fuerat diſciplina. Et
hoc adiūctum eſt in illa piſcatione/atq: narrat: q: ⁊ retia
pre multitudine piſciū dirupta ſunt. Dirupta retia quid
ſignificauerit/niſi futura ſchiſmata: Tria ergo iſta in illa Tria notantur.
piſcatione ſignificata ſunt: mixtura bono⁊ ⁊ malo⁊/pre-
ſura turbarū/ſeparationes heretico⁊. Mixtura bonorū
⁊ malo⁊: q: nec in dexteram/nec in ſiniſtrā miſſa ſunt re-
tia. Preſſura turbarū: q: tantū captū eſt vt nauicule pme
rētur. Separationes heretico⁊: q: tanta fuerat multitu-
do vt retia rūperent. Reſpice nunc ad iſtam piſcationē
que hodie recitata eſt. Fctā eſt em̄ poſt reſurrectionē dn̄i
vt ſignificaret talem futurā eccleſiā poſt noſtram reſurre
ctionem. Mittite inquit rete in dexterā partem. Diſcret⁹
eſt ergo numerus eo⁊ qui ad dexterā ſtabunt. Meminiſ- Joā. xxi.
tis em̄ dn̄m dixiſſe venturū eſſe cū angelis ſuis. Et cōgre
gabuntur ante eū oēs gentes: ⁊ diuidet eas ſicut paſtor Mat. xxv.
diuidit oues ab hedis. Oues ponet ad dexteram: hedos
ad ſiniſtrā. Quibus dicturus eſt. Venite pcipite regnū.
Hedis dicturus eſt. Jte in ignē eternū. Mittite in dexte-
ram. Tāq̄ diceret/iam ſurrexi: eccleſiam volo ſignificare
que erit in reſurrectione mortuo⁊. Mittite in dexteram.
Miſſa ſunt retia in dexteram/nec poterant ea leuare pre
multitudine piſcium: ⁊ ibi dicta eſt multitudo ſed certus
numerus: ⁊ multitudo ⁊ magnitudo: ibi autem nō eſt nu
merus. Modo aūt anteq̄ veniat reſurrectio ⁊ ſeparētur
boni a malis: illud implet q̄d ait propheta. Annūtiaui ps. xxxix.
⁊ locutus ſuz: retia miſi: ⁊ quid: Multiplicati ſunt ſuper
numerum. Numerus ad ſanctos ptinet/qui ſunt regna-
turi cum chriſto. Super numez modo in eccleſiam intra
re poſſunt/in regnum non poſſunt. Quare admoneo vt
eripiatis vos de preſenti ſeculo malo: quare admoneo vt
qui vultis viuere nō imitemini malos chriſtianos. Nō di
catis. Quare ille fidelis non eſt/⁊ inebriatur: Quare ille
nō fidelis eſt: ⁊ cōcubinas habet: Quare ille non fidelis
eſt: ⁊ quotidie fraudes facit: Quare ille nō fidelis eſt/et
mathematicos conſulit: Modo enim qui volueritis eſſe
grana/tunc inueniemini in maſſa. Qui aūt volueritis eē
palea/inueniemini in magno aceruo: ſed magno igne in
cendendo. Qui ergo adduxerunt inquit retia ad littus:
Petrus adduxit retia ad littus. Modo cū euangelium
legeret audiſtis: vbi audiſtis littus/intelligite finem ma
ris: vbi audiſtis finem maris: intelligite finem ſeculi. Jn
illa piſcatione nō ad littus attracta ſunt retia: ſed ipſi pi-
ſces q̄ capti ſunt in nauiculis fuſi ſunt. Hic aūt traxerunt
ad littus. Spera finem ſeculi: venturus eſt finis bon⁹ de-
xtro⁊/malus ſiniſtro⁊. Et q̄d piſces: Attraxerūt inq̄t re-
tia: habētia piſces cētū quinquagintatres: ⁊ adiecit euā-
geliſta rem neceſſariā. Et cū tanti i. tam magni eſſent: nō
eſt ſciſſum rete. Magni erunt: ſed hereſes non erunt: et
ideo magis hereſes nō erunt: q: magni erunt. Qui ſunt
magni: Lege ꝟba ipſius dn̄i in euāgelio/⁊ inuenies ma
gnos. Ait em̄ in quodam loco. Non veni legem ſoluere/ Mat. v.
ſed adimplere. Amen em̄ dico vobis/q̄m quicūq: ſoluerit
vnū de mandatis iſtis minimis: ⁊ docuerit ſic/bona dicē-
do: ſoluerit male viuendo/minimus vocabit in regno ce
lorū. Sed in quo regno celo⁊: Jn eccl̄ia q̄ modo eſt: q: et
ipa vocat regnū celo⁊. Nā ſi nō vocaret regnū celorū: et

Digitized by Google

iſta eccleſia que colligit malos ⁊ bonos: non diceret ipſe dñs in parabola loquēs. Simile eſt regnū celoꝝ ſagene Mat. xiij. miſſe in mare/ ⁊ cōgregat oia genera piſciū. Sed ecce qd ſequitur. Simile eſt regnum celoꝝ ſagene miſſe in mare. Sagena retia ſunt: cōgregat oia genera piſciū. Sed qd? Attrahūt illa ad littus. Hoc in parabola dñs dicit. Et cū traxerint ad littus: ſedent ⁊ colligunt bonos in vaſcula/ malos autē projiciunt. Et expoſuit qd ꝓpoſuit/ quid em̄ ait? Sic erit in cōſummatione ſeculi. Intellexiſtis littus? Venient inquit angeli ⁊ colligēt malos de medio iuſtoꝝ ⁊ mittent eos in caminū ignis ardētis: ibi erit flet⁹ ⁊ ſtridoꝛ dentiū. Tamen regnū celoꝝ appellat eccleſiā: ⁊ q: antea in mari habet piſces ſimul natātes ⁊ bonos ⁊ malos in iſto regno celoꝝ. i. in eccl'ia hui⁹ tpis/ minim⁹ vocat᷑ ille qui docet bona ⁊ agit mala: q: ibi eſt ⁊ ipſe. Nō em̄ nō eſt ibi. ſed ibi eſt in regno celoꝝ. i. in eccleſia hui⁹ tpis/ minimus vocat᷑ ille qui docet bona ⁊ agit mala/ q: ibi eſt ⁊ ipe. Nō em̄ non eſt ibi: ſed ibi eſt in regno celoꝝ. i. in eccleſia qualis eſt illo tpe. Docet bona/ agit mala. Neceſſari⁹ eſt Mat. vi. mercenarius. Amen dico vobis/ ait ꝑceperūt mercedem ſuam. Prodeſt aliquid. Nā ſi nihil prodeſſent qui bona docent ⁊ male viuūt: nō diceret ipe dñs populo ſuo. Scri Mat. xxiij. be ⁊ phariſei in cathedra Moyſi ſedent/ que dicunt facite/ q̄ aūt faciūt/ facere nolite. Quare? Dicūt em̄ ⁊ non faciunt. Intendat ergo charitas veſtra: volo em̄ exponere Mat. v. qui ſunt piſces magni: qui ſoluerit inquit vnū de mandatis iſtis minimis: minim⁹ vocabit᷑ in regno celoꝝ: ibi erit ſed minim⁹ erit. Qui aūt fecerit ⁊ docuerit ſic: magn⁹ vocabit᷑ in regno celoꝝ. Et ecce iſti ſunt illi piſces magni ad dexterā capti. Qui fecerit ⁊ ſic docuerit: bōa docuerit: nō ſibi loquēti maleviuendo cōtradixerit: cū male vite teſtē habeat linguā bonā. Qui ḡ fecerit ⁊ ſic docuerit magn⁹ Ibidem vocabitur in regno celoꝝ. Et ſequit᷑. Dico em̄ vobis: q: ni Mat. xxv. ſi abundauerit iuſtitia veſtra ſuꝑ ſcribarū ⁊ phariſeorum nō intrabitis in regnū celoꝝ. Illud vnde d᷑: dexteris. Venite bñdicti patris mei ꝑcipite regnū. Niſi abūdauerit iuſtitia veſtra pluſq̄ ſcribaꝝ ⁊ phariſeoꝝ/ nō intrabitis in regnū celoꝝ. Reſpicite ſcribas illos ⁊ phariſeos: qui in cathedra Moyſi ſedēt: de qb⁹ dictū eſt: q̄ dicūt facite: q̄ aūt Rō numeri myſtica. faciunt/ facere nolite: dicūt em̄ ⁊ nō faciunt. Ergo iuſtitia phariſeoꝝ eſt dicere ⁊ non facere. Abūdet iuſtitia veſtra ſuꝑ ſcribaꝝ ⁊ phariſeoꝝ: vt bona dicatis ⁊ bene viuatis. Nūc ḡ de numero centum quinquaginta ⁊ triū piſcium quid opus eſt eadem retexere? Noſtis illa: a decē ⁊ ſeptē naſcitur numer⁹ creſcens. Incipe ab vno: ꝑueni ad decē ⁊ ſeptē: vt oēs addas. i. vnū addas ad duos/ ⁊ fiunt tres: addas tres ⁊ fiūt ſex: addas quatuoꝛ ⁊ fiunt decē: ſic oēs adde vſq₃ ad decē ⁊ ſeptē/ ⁊ ꝑuenis vſq₃ ad cētū ⁊ quinquaginta tres. Tota ergo intētio nr̄a eſſe nō debet/ niſi qd ſibi volūt decem ⁊ ſeptē: ibi eſt em̄ fundamentū centū quinquaginta triū. Quid ſibi volūt decē? Et in lege agnoſce decem. Decē precepta data ſunt. Primo decalogus dicit᷑/ ſcriptus in tabulis digito dei. In decem agnoſce legē: in ſeptem agnoſce ſpm̄ ſctm̄. Septenario em̄ numero cōmēdat᷑ ſpūſſanctus: ideo nō noiat᷑ in lege ſctificatio: niſi ſeptimo die. Fecit de⁹ lucē: nō dictū eſt: ⁊ ſanctificauit eā. Fecit firmamentū: nō dictū eſt: ſanctificauit firmamentū. Diſcreuit mare a terra/ iuſſit germinare terrā: nō dictum eſt ſctificauit. Fecit lunā ⁊ ſidera: non dictū eſt ſctificauit. Iuſſit animātia ꝓcedere de aquis natantia ⁊ volantia: nō dictū eſt ſanctificauit. Iuſſit de terra exire aīalia quadrupedia ⁊ oia reptilia: nō dictū eſt ſanctificauit. Fecit et ipſum hoīem: nō dictū eſt ſanctificauit. Ventū eſt ad ſeptimū diē vbi requieuit: ⁊ ipm̄ ſanctificauit. Per requiē ſuā deus ſanctificauit requiē noſtrā: ibi ergo erit ſctificatio noſtra plena: vbi cū illo ſine fine requieſcam⁹. Nā quare deus requieſceret? Non em̄ operando fatigatus eſt: tu ſi verbo facias/ nō fatigeris? Si iubes ⁊ continuo fiat/ ſtas integer manes. Pauca v̄ba dixit vñ totum fecit: ⁊ ſubito laſſat⁹ eſt? Ergo agnoſce legē in decē/ ſpm̄ ſanctū agnoſce in ſeptē. Iungatur ſpūs legi: q: ſi acceperis legē ⁊ defuerit tibi adiutoriū ſpūs: nō imples qd legis: nō imples qd iubetur tibi/ ſed hō ſub lege inſuꝑ preuaricatoꝛ tenet᷑. Accedat ſpūs adiuuet: ⁊ fit qd iubet᷑. Si deſit ſpūs: lr̄a occidit te. Quare lr̄a occidit te? Q: preuaricatoꝛē te facit/ nec potes excuſare de ignorantia: q̄ legē accepiſti/ qd iam faceres didiciſti. Ignorātia te nō excuſat/ ſpūs te non adiuuat: ḡ periſti. S₃ quid ait apl's Paulus? Litera occidit Cōparatio legis ⁊ euāgelij. ſpūs aūt viuificat. Inde ſpūs viuificat: q: facit impleri literā ne occidat. Iſti ſunt ſancti/ q̄ faciūt legē dei ex dono dei. Lex iubere pōt/ iuuare nō pōt. Accedit adiutoꝛ ſpūs ⁊ fit iuſſum dei cum gaudio/ cū delectatione. Nam multi faciunt a timore: ſ₃ q̄ faciunt legē timendo penā/ mallent non eſſe qd timebāt: qui aūt faciunt amādo iuſtitiā/ gaudent ibi: q: nō habent inimicā. Ideo dicit dñs. Cōcorda Mat. v. cum aduerſario tuo cito dū es cū illo in via. Quis eſt aduerſarius tu⁹? Sermo legis. Que eſt via? Vita iſta. Quō eſt ille aduerſari⁹? Dicit tibi: nō mechaberis: ⁊ tu vis mechari? Dicit nō cōcupiſces rē ꝓximi tui: ⁊ tu vis rape res alienas? Dicit: honora patrē ⁊ matrē: ⁊ tu contumelioſus es in parētib⁹? Dicit lex: noli dicere falſum teſtimonium: ⁊ tu a mēdacio nō recedis? Nō̄ vides q: ille ſermo aliud iubet ⁊ tu aliud facis/ nō eſt aduerſari⁹ tuus? Aduerſariū habes malū/ nō tecū intret in ſecretariū tuū: cōpone du₃ es cū illo in via. Adeſt dñs q̄ nos concordet. Quō nos cōcordat de⁹? Donādo peccā ⁊ inſpirādo iuſtitiā/ vt fiant opa bona. Cū ergo cōcordaueris cū aduerſario tuo. i. cū decalogo legis ꝑ ſpm̄ ſctm̄/ ꝑtinebit ad decē ⁊ ſeptē. Cū ꝑtinueris ad decem ⁊ ſeptem/ iam exinde excreſcit numerus ad centū quinquaginta tres: eris ad dexterā coronādus ne remaneas ad ſiniſtrā damnatus. Ipſo adiuuante q̄ viuit ⁊ regnat in ſecula ſeculorum. Amen.

❡ Feria quinta. Joannis. XX.

❡ In illo tempore: Maria ſtabat ad monumētū foris ploꝛās. Dū ergo fleret: inclinauit ſe ⁊ proſperit in monumētū: ⁊ vidit duos angelos in albis ſedētes: vnū ad caput: ⁊ vnū ad pedes: vbi poſitū fuerat corp⁹ Jeſu. Et rel'. Homil'. Gre. pape.

Maria Magdalene que fuerat in ciuitate peccatrix/ amando veritatem lauit lachrymis maculas criminis ⁊ vox veritatiſ impletur qua dicit᷑. Dimiſſa ſunt ei peccata multa: qm̄ di Luc. vij. lexit multū. Que em̄ prius frigida peccādo remanſerat poſtmodū amando foꝛtiter ardebat. Nā poſtq̄ venit ad monumētum: ibiq₃ corp⁹ dñicū non inuenit/ ſublatū credidit/ atq₃ diſcipulis nuntiauit. Qui venientes viderūt atq₃ ita eſſe vt mulier dixerat/ crediderūt. Et de eis protinus ſcriptū eſt. Abierūt ergo diſcipuli ad ſemetipſos. Ac Joā. xx. Tex. deinde ſubiungitur. ❡ Maria autē ſtabat ad monumētū foris ploꝛans. Qua in re penſandū eſt huius mulieris mentē/ quanta vis amoꝛis accenderat/ q̄ a monumento dñi etiā diſcipulis recedētib⁹ non recedebat. Exquirebat quē nō inuenerat: flebat inquirēdo ⁊ amoꝛis ſui igne ſuccēſa/ ei⁹ quem ſublatū credidit ardebat deſiderio. Unde cōtingit vt eā ſola tunc videret/ que remāſerat vt quereret: q: nimirū virtus boni opis pſeuerātia eſt. Et voce veritatis dicit᷑. Qui aūt pſeuerauerit vſq₃ in finē/ hic ſaluus Perſeuerantie laus. erit. Et precepto legis/ cauda hoſtie in ſacrificio iubet᷑ offerri. In cauda q̄ppe finis eſt coꝛpis. Et ille bñ imolat/ q̄ ſacrificiū boni opis vſq₃ ad finem debite ꝑducit actionis. Hinc Joſeph inter reliq̄s fratres talarē tunicā habuiſſe deſcribit᷑. Tunica q̄ppe vſq₃ ad talū/ eſt opus bonum vſq₃ ad cōſummationē. Sed Maria dū fleret inclinauit ſe ⁊ proſpexit in monumentū. Certe monumentū iam vacuū viderat/ iam ſublatū dñm nuntiauerat. Quid eſt q̄ ſe iterum inclinat: iterum videre deſiderat? Sed amāti ſemel aſpexiſſe nō ſufficit: q: vis amoꝛis intentionē multiplicat

inquiſitionis. Queſiuit ergo pri⁹ ⁊ minime inuenit: pſe-
uerauit vt quereret / vñ ⁊ ꝯtigit vt inueniret. Actũq; eſt vt
deſideria dilata creſcerẽt: ⁊ creſcẽtia raperẽt qđ iuueniſſet
Hinc eſt em̃ qđ de eodẽ ſpõſo eccl̃ia in cãticis canticoꝝ di-
Can. iii. cit. In lectulo meo ꝑ noctẽ queſiui quẽ diligit aĩa mea:
queſiui illum ⁊ nõ inueni: ſurgã ⁊ circũibo ciuitatem per
vicos ⁊ plateas / querã quẽ diligit aĩa mea. Que defectũ
ꝙ̃ inuentionis ingeminat / dicens. Queſiui illũ ⁊ non in-
ueni. Sed q: diu inuentio ſe non elõgat / ſi inquiſitio non
deſiſtat / adiungit. Inuenerũt me vigiles q̃ cuſtodiunt ci
uitatẽ. Num quẽ diligit aĩa mea vidiſtis? Paululũ dum
pertranſiſſem eos: inueni quẽ diligit aĩa mea. Dilectum
nãq; in lecto querim⁹ qñ in preſentis vite aliquantula re-
quie redemptoris noſtri deſiderio ſuſpiram⁹. Per noctẽ
querimus: q: etſi iam in illo mens vigilat: tñ adhuc ocu-
Tropologia de querẽdo Jeſu. lus caligat. Sed qui dilectũ ſuũ non inuenit: reſtat vt ſur
gat / ciuitatẽ circũeat. i. ſanctã electorũ eccleſiã mente et
inquiſitione ꝑcurrat: ꝑ vicos eum ⁊ plateas querat. i. per
anguſta ⁊ lata gradientes aſpiciat / ſi qua inuenire in eis
valeat: eius veſtigia exquirat: q: ſunt nonnulli etiam vite
ſecularis: qui imitandũ aliquid habeãt de actione virtu-
tis. Querentes autẽ nos vigiles inueniũt qui cuſtodiũt
ciuitatem: q: ſancti patres qui eccleſie ſtatũ cuſtodiũt bo
nis noſtris ſtudijs occurrũt: vt ſuo vel verbo vel ſcripto
nos doceãt. Quos cũ paululũ ptrãſimus / inuenim⁹ quẽ
diligim⁹: q: redemptor noſter / ⁊ ſi humilitate hõ inter ho
mines: diuinitate tñ ſuper hoĩes fuit. Cũ ergo tranſeunt
vigiles / dilect⁹ inuenit: q: cum ꝓphetas ⁊ apl̃os īfra ipm
cõſpicim⁹ / illũ qui natura deus eſt eſſe / ſupra hoĩes ꝯſide
ramus. Prius ergo nõ inuẽtus querit: vt poſt inuent⁹ ſtri
ctius teneat. Sãcta em̃ deſideria vt prediximus dilatione
creſcũt: ſi aũt dilatiõe deficiũt / deſideria non fuerũt. Hoc
amore arſit q̃ſquis ad ꝟitatẽ ptingere potuit. Hinc nãq;
Ps. xli. Dauid ait. Sitiuit aĩa mea ad deũ viuũ: qñ veniã ⁊ appa
Ps. ciii. rebo ante faciem dei? Hinc nos admonet dicẽs. Querite
Eſa. xxvi facië eius ſp. Hĩc ꝓpheta ait. Anima mea deſiderauit te
Can. iii. in nocte: ſed ⁊ ſpiritu meo in p̃cordijs meis de mane vigi
labo ad te. Hinc iterũ eccleſia in canticis dicit. Vulnera-
ta charitate ego ſum. Juſtũ quippe eſt vt ex viſione medi
ci ptingat ad ſalutẽ: q̃ per eſtũ eius deſiderij vuln⁹ amoris
Can. v. portat in pectore. Hinc rurſus ait. Anima mea liq̃facta
eſt. Mens nãq; hoĩs cõditoris ſui ſpeciẽ nõ querẽtis / ma
le dura eſt: q: in ſemetipſa remanet frigida. At ſi iã arde-
re ex deſiderio ceperit / ad ſequẽdũ quem diligit / liquefa-
cta ꝑ ignez amoris currit. Fit deſiderio anxia: vileſcũt in
ſeculo cuncta q̃ placebant: nihil eſt qđ extra cõditorem li-
beat: ⁊ que prius delectabãt animũ / poſtmodũ fiũt vehe-
menter onerosa. Nil eius meſticiã ꝯſolat quouſq; adhuc
qui deſiderat nõ aſpiciat. Meret mens / lux ipſa faſtidio
eſt: taliq; igne in mente: decoquit rubigo culpe: ⁊ ſuccen
ſus animus quaſi auri more: q: ꝑ vſum ſpeciem ꝑdidit / ꝑ
incendiũ clareſcit. Iſta itaq; que ſic amat: que ſe ad mo-
numentũ qđ ꝓſpexerat iterũ reclinat: videamus quo fru
ctu vis amoris in ea ingeminat opus inquiſitiõis. Seq̃-
tur. ❡ Vidit duos angelos in albis ſedentes: vnũ ad ca-
Duorũ angeloꝝ ſignificatio. put ⁊ vnũ ad pedes vbi poſitũ fuerat corp⁹ Jeſu. Quid
eſt ꝙ in loco dñici corporis duo angeli vident: vn⁹ ad ca-
put atq; alius ad pedes ſedens / niſi ꝙ latina lingua an-
gelus vocatur nuntius: ⁊ ille ex paſſione ſua nuntiãdus
erat: qui ⁊ deus ante ſecula eſt / ⁊ homo in fine ſeculorũ.
Quaſi ad caput ſedet angelus cum per apl̃m Joannem
Joan. i. p̃dicat: q: in principio erat verbũ ⁊ verbũ erat apud deũ
⁊ deus erat verbũ. Et quaſi ad pedes ſedet angelus / cuz
Ibidem dicit. Verbũ caro factũ eſt ⁊ habitauit in nob̃. Poſſum⁹
etiã per duos angelos / duo teſtamenta cognoſcere: vnũ
prius ⁊ aliud ſequens. Qui vez angeli per locũ dominici
corporis ſibimet ſunt cõiuncti: q: nimirũ vtraq; teſtamen
ta dum pari ſenſu incarnatũ ⁊ mortuũ ac reſurrexiſſe dñz
denũtiant: quaſi teſtamentũ prius ad caput / ⁊ teſtamen-
tũ poſterius ad pedes ſedet. Unde ⁊ duo cherubin q̃ ꝓpi
tiatoriũ tegũt / ſeſe inuicẽ aſpiciũt / verſis vultib⁹ in propi
tiatoriũ. Cherubin quippe plenitudo ſcientie dicit. Et qđ
ꝑ duo cherubin / niſi vtraq; teſtamẽta ſignant? Quid ꝟo
ꝑ propitiatoriuz / niſi incarnatus dñs figurat: de quo Jo
annes ait. Ipſe eſt etenim ꝓpitiatio pro pctis noſtris. Et i. Jo. ii.
dum teſtamentũ vetus hoc faciẽdũ denũtiat / qđ teſtamẽ
tum nouũ de dño factũ clamat: quaſi vtraq; Cherubin ſe
inuicem aſpiciũt: dũ vultus in ꝓpitiatoriũ vertunt: q: dũ
inter ſe poſitũ incarnatũ dñm vident / a ſuo aſpectu nõ diſ
crepant: qui diſpenſationis eius myſterium concorditer
narrãt. Requirũt angeli Mariã dicẽtes. ❡ Mulier q̃d Tex.
ploras? Et dicit eis. Quia tulerunt dñm meum / ⁊ neſcio
vbi poſuerunt eũ. Ipſa nãq; ſacra eloquia que in nobis la
chrymas amoris excitant / eaſdẽ lachrymas conſolantur
dũ nobis redemptoris noſtri ſpeciẽ promittunt. Sed no-
tandum iuxta hyſtoriã eſt / ꝙ mulier non ait. Tulerũt cor
pus dñi mei: ſed tulerũt dominũ meũ. Vſus namq; ſacri
eloquij eſt: vt aliquando ex parte totũ: aliquando ꝟo ex
toto partem ſignificet. Ex parte em̃ totũ ſignificat / ſicut
de Jacob ſcriptũ eſt: quia deſcendit Jacob in Egyptũ in gen. xlvi
animabus ſeptuaginta. Neq; em̃ in Egyptũ anime ſine
corporibus deſcenderũt: ſed per ſolã aĩaz totus hõ ſigna
tur: q: ex parte totũ exprimit. Et ſolum dominicũ corpus
in monumento iacuerat: ⁊ Maria nõ corpus dñi / ſʒ ſub-
latũ dñm querebat: vez ex toto deſignans partẽ. ❡ Hec Tex.
cum dixiſſet / conuerſa retrorſum vidit Jeſum ſtantem et
neſciebat q: Jeſus eẽt. Notãdũ ꝙ Maria que adhuc de
dñi reſurrectiõe dubitabat / retrorſum cõuerſa eſt vt vide-
ret Jeſum: q: vez per eandez dubitationẽ ſuam quaſi ter
gum in dñi faciem miſerat: quez reſurrexiſſe minime cre-
debat. Sʒ q: amabat ⁊ dubitabat: videbat ⁊ nõ agnoſce
bat: eũq; illi ⁊ amor oſtẽderat ⁊ dubietas abſcõdebat. Cu
ius adhuc ignorãtia exprimit cũ infertur: ⁊ neſciebat: q:
Jeſus eſſet. ❡ Qui dicit ei. Mulier quid ploras? Quem Tex.
queris? Interrogat cauſa doloris vt augeat deſiderium
quatenus cũ noĩauit quem quereret / in amore ei⁹ arden
dentius eſtuaret. ❡ Illa exiſtimãs q: hortulan⁹ eſſet / di- Tex.
cit ei. Dñe: ſi tu ſuſtuliſti eũ: dicito mihi vbi poſuiſti eum: ⁊
ego euz tollã. Forſitan nec errando hec mulier errauit: q̃ Jeſus q̃
Jeſum hortulanũ credebat. An nõ ei ſpũalr ⁊ ſpecialiter mõ hor-
hortulanus erat / qui in eius pectore per amoris ſui ſemi- tulanus
na virtutum virentia plantabat? Sed quid eſt ꝙ viſo eo
quem hortulanũ credidit: cui necdũ dixerat quem quere
bat / ait. Dñe / an tu ſuſtuliſti euz? Quaſi em̃ iã dixiſſet ex
cuius deſiderio plangeret / cũ dixit quem nõ dixerat. Sʒ
vis amoris hoc agere ſolet in aĩo: vt quem ipſe ſemꝑ cogi
tat / nullum aliũ ignorare credat. Recte ⁊ hec mulier quẽ
querit non dicit: ⁊ tamẽ dicit: ſi ſuſtuliſti eum: quia alteri
incognitum nõ putat: quem ſic ipſa continuo plãgit deſi
derio. ❡ Dicit ei Jeſus. Maria. Poſtꝙ eã cõmuni voca Tex.
bulo appellauit ex ſexu / ⁊ agnitus nõ eſt / vocat eã ex no-
mine: ac ſi aperte dicat. Recognoſce eum a quo recogno
ſceris. Perfecto quoq; viro dicitur. Noui te ex nomie: q: Exodi. xxxiii.
homo cõmune omniũ noſtrũ vocabuluz eſt / Moyſes ꝟo
propriũ. Cui recte dicitur: quia ex noie ſcitur. Ac ſi ei dñs
aperte dicat. Non te generaliter vt ceteros / ſʒ ſpecialiter
ſcio. Maria ergo q: vocat ex noie / recognoſcit auctorem
atq; eum ꝓtinus Rabi. i. magiſtrũ vocat: q: ⁊ ipſe erat q̃
querebat exteri⁹: ⁊ ipẽ q̃ eã interius vt quereret docebat
Iã vero ab euãgeliſta nõ ſubdit quid mulier fecit: ſed ex
eo innuit ꝙ adijt cum dicitur. ❡ Noli me tangere: nõdũ Tex.
em̃ aſcendi ad patrem meũ. In his nãq; verbis oſtendit /
ꝙ Maria amplecti voluit eius veſtigia quẽ recognouit:
ſʒ ei magr̃ dicit: noli me tangere: nõ q: poſt reſurrectionẽ
ſuã dñs tactũ renuit feminarũ: cum de duabus ad ſepul-
crũ eius venientibus ſcriptum ſit. Acceſſerunt / ⁊ tenue- Mat.
runt pedes eius. Sed cur tangi non debeat / ratio quoq; xxviii.
additur cum ſubinfertur: nõdũ em̃ aſcendi ad patrẽ meũ
In corde etem̃ nr̃o tũc Jeſus aſcẽdit ad prẽm: cũ equalis
credit patri. Nam quiſquis eum equalem patri nõ credit

Digitized by Google

adhuc in eius pectore ad patrem Jeſus non aſcendit. Il-
le ergo Jeſum veraciter tangit: qui patri filiū coeternū
credit. In corde etenī Pauli iam ad patrē Jeſus aſcen-
Phil. ij. derat: cū eiſdē Paul⁹ dicebat. Qui cū in forma dei eſſet
nō rapinā arbitrat⁹ eſt eſſe ſe equalē deo. Vñ Joannes
Joan. j. ꝗ redemptorē noſtrum manu fidei tetigit q̄ ait. In prin-
cipio erat vbū/⁊ verbū erat apud deum: ⁊ deus erat ver
bū: hoc erat in principio apud deū. Omnia per ipſum fa-
cta. Tangit ergo dñm/q̄ eum patri eternitate ſubſtantie
equalē credit. Sed forſitan aliquis tacita cogitatiōe pul-
ſatur/quomodo filius patri equalis eſſe poſſit. Qua in
re humana natura qḋ admirando cōprehendere non va
let: reſtat vt hoc ſibi eſſe credibile ex admiratiōe alia ſciat
Habet nãq; q̄d ad hec ſibi ſub breuitate reſpondeat: con-
ſtat enī/q: ipſe creauit matrē: in cui⁹ virgineo vtero ex hu
manitate crearet. Quid ergo mirū ſi equalis eſt pr̄i/qui
j. Cor. j. prior eſt matre? Paulo ꝗ atteſtante didicim⁹ chriſtū dei
virtutē ⁊ dei ſapiētiā. Qui g̃ filiū minorē putat patri ſpe-
cialiter derogat: cui⁹ ſapientiā eſſe ei inequalem fatetur.
Quis ergo potēs hō equanimiter ferret/ſi q̄s ei diceret.
Joan. x. Magn⁹ q̄dē es: ſ; tñ ſapiētia tua te minor eſt. Ipſe ꝗ dñs
Joā. xiiij dicit. Ego ⁊ pater vnū ſum⁹. S; rurſus ait. Pater maior
Luce. ij. me eſt. De quo etiā ſcriptū eſt: q: ſubdit⁹ erat parētib⁹ ſuis
Quid ergo mirū ſi ex humanitate ſua minorē ſe patre aſ
ſerit in celo: ex qua ſubiect⁹ erat etiā parētib⁹ in terra: Ex
Tex. qua hūanitate nūc Marie dicit. ¶ Vade ad fr̄es meos
⁊ dic eis. Aſcēdo ad patrē meū ⁊ patrē veſtrū: deū meum
⁊ deū veſtrū. Cum meū dicat ⁊ veſtrū: cur non cōiter dicit
noſtrū? Sed diſtincte loquens indicat: q: eūdem patrē ⁊
deum diſſimiliter habeat ipē ꝗ nos. Aſcendo ad patrem
meū vez per naturā: ⁊ patrē veſtrū p gratiā: ad deū meū
quē deſcēdi: ad deū veſtrū/quē aſcēderis. Quia enī ⁊ ego
homo/deus mihi eſt: q: vos liberati ab errore/deus eſt vo
bis. Diſtincte igit̃ mihi ⁊ pater ⁊ deus eſt: q: quē ante ſcl'a
deum genuit: hominem in fine ſeculoꝝ me mecū creauit.
Mulier ¶ Venit Maria Magdalena annūtiās diſcipl'is: q: vi-
q̄re nun di dñm ⁊ hec dixit mihi. Ecce hūani gn̄is culpa ibi abſcin
tia reſur ditur vñ pceſſit: q: enī in paradiſo mulier viro ppinauit
rectiōis. mortem a ſepulcro: mulier viris annuntiauit vitā: ⁊ dicta
ſui viuificatoris narrat: que mortiferi ſerpentis vba nar-
rauerat/ac ſi humano generi nō verbis dn̄s: ſed rebus di
cat. De qua manu vobis illatus eſt potus mortis/de ipſa
ſuſcipite poculū vite. Hec de expoſitione lectionis euāge
lice ſuccincte tranſcurrim⁹: nūc opitulāte eodem de quo
loq̄mur dño/⁊ reſurrectiōis ei⁹ gloriā ⁊ pietatis ei⁹ viſce-
ra cōſiderem⁹. Citius enī a mortuis voluit reſurgere: ne
noſtra diu aīa in īfidelitatis morte remaneret. Vñ bene
Pš. cix. quoq; p pſalmiſtā dicit. De torrente in via bibit ppterea
exaltabit caput. In humano ꝗ genere/ab ipſo mūdi ini-
tio torrens mortis effluxerat. Sed de hoc torrente dn̄s in
via bibit: q: mortem in tranſitu guſtauit: atq; ideo exalta
uit caput: q: hoc qḋ moriendo in ſepulcro poſuit: reſurgē
do ſup angelos eleuauit: ⁊ inde antiquū hoſtē in eternū
pculit/vnde ſeuire cōtra ſe man⁹ pſequentiū exaliter pmi
Job. xl. ſit. Qḋ aperte dn̄s beato Job indicat/dicēs. Nūquid ca-
pies leuiathā hamo? Per leuiathā quippe qḋ additamē-
tum eoꝝ dicit: vetus ille deuorator humani generis deſi-
gnat: qui dū ſe diuinitatē homini addere ſpopōdit/immor
talitatē ſuſtulit. Qui preuaricationis ꝗ culpā quā primo
homini ppinauit/dū ſe ſequentib⁹ peſſima pſuaſiōe mul
tiplicat: penas eis ſine ceſſatiōe coaceruat. In hamo aūt
eſca oſtendit/acule⁹ occultat. Hunc ergo oīpotēs pater
hamo cepit: q: ad mortē illius vnigenitū filiū incarnatū
miſit: in quo ⁊ caro paſſibilis videri poſſet: ⁊ diuinitas im
paſſibilis videri non poſſet. Cūq; in eo ſerpens iſte p ma-
nus pſequētiū eſcā corpis momordit/diuinitatis illū acu
leus pforauit. Pri⁹ vo eū in miraculis deū cognouerat:
ſed de cognitione ſua ad dubitationē cecidit/qñ hūc paſ-
ſibilē vidit. Quaſi hamus ergo fauces glutientis tenuit
dū in illo eſca carnis patuit/quā deuorator appeteret: ⁊
diuinitas paſſionis tēpore latuit q̄ necaret. In hamo ei⁹
incarnationis captus eſt: q: dum in illo appetiit eſcā cor-
poris tranſfixus eſt aculeo diuinitatis. Ibi quippe inerat
humanitas que ad ſe deuoratorē duceret: ibi diuinitas q̄
perforaret. Ibi aperta infirmitas q̄ prouocaret: ibi occul
ta virtus que raptoris faucē tranſfigeret. In hamo autē
captus eſt: q: inde interiit vnde momordit: ⁊ quos tene-
bat mortales iure pdidit: q: eum in quo ius non habuit/
morte appetere immortalē preſumpſit. Hinc eſt etiam/ꝗ
hec ipſa de qua loquimur Maria viuit: quia ille pro hu-
mano genere qui morti nil debebat/occubuit. Hinc eſt ꝗ
nos quotidie ad vitā poſt culpas reuertimur: q: ad penā
noſtrā conditor ſine culpa deſcendit. Ecce iā antiqu⁹ ho-
ſtis ea que de humano genere cepit ſpolia amiſit: ſupplā
tationis ſue victoriā perdidit: quotidie peccatores ad ve
niam veniendo a ſua poteſtate recedūt: quotidie de eius
faucibus redēptoris manu rapiuntur. Vnde bene ꝗ ad
beatū Job voce dñica iterū d̄r. Aut armilla pforabis ma Ibidem
xillā eius? Armilla vbi ponit̃ ambiendo cōſtringit. Quid
igitur p armillā niſi circūplectēs nos diuina miſericordia
deſignat̃? Que Leuiathā iſtius maxillā pforat: dū nobis
poſt ppetrata vitia q̄ phibuit/adhuc penitētie remediū
oſtēdit. Armilla dñs Leuiathā maxillā pforat: qñ ipē in-
effabili miſericordie ſue potētia/ſic malitie antiq̄ hoſtis
obuiat: vt aliqñ etiā eos q̄s iā cepit amittat. Et q̄ſi ab ore
illi⁹ cadūt: q̄ poſt ppetratas culpas ad innocētiā redeūt.
Quis enī ore illi⁹ ſemel rapt⁹ maxillā ei⁹ euaderet/ſi pfo
rata nō eſſet? An nō in ore Dauid tenuit: cū in tātā ſe luxu
rie voraginē merſit? An nō ī ore Petrū tenuit cū negauit
S; dū ad vitā vterq; per pniam rediit: Leuiathā iſte eos
aliq̄ mō q̄ſi p maxille ſue foramē amiſit. Per foramē ergo
ab ei⁹ ore ſubtracti ſunt: q̄ poſt ppetrationē tāte nequitie
penitendo redierūt. Quis aūt hoim Leuiathā iſtius os Dei cir-
euadat: vt illicita nulla cōmittat? Sed hinc cognoſcim⁹ ca nos
quantū redēptori humani generis debitores ſimus: q̄ nō clemētia
ſolū nos in ore leuiathā ire phibuit: ſ; ab ore etiā redire oſtēdit.
cōceſſit: qui ſpē peccatori nō abſtulit: q: maxillā ei⁹ vt euadē-
di viā tribueret pforauit: vt ſaltem poſt morſum fugiat: q̄
incautus prius cauere noluit ne morderetur. Vbiq; g̃ no
bis occurrit ſupna medicina: q: ⁊ dedit homini precepta
ne peccet/⁊ tñ peccāti dedit remedia ne deſperet. Vñ ca
uendū ſummope eſt ne q̄s delectatiōe peccati Leuiathā
iſtius ore rapiat̃: ⁊ tñ ſi rapt⁹ fuerit nō deſperet: q: ſi pec-
catū pfecte lugeat adhuc foramen in maxilla eius inueniet
per qḋ euadat. Adeſt teſtis diuine mīe hec ipſa de qua lo-
quimur Maria: de qua phariſeus dū pietatis fontē vel-
let obſtruere dicebat. Hic ſi eſſet ppha: ſciret vtiq; que ⁊ Luc. vij.
qualis eſt mulier q̄ tāgit eū: q: peccatrix eſt. Sed lauit la-
chrymis maculas cordis ⁊ corporis: ⁊ redemptoris ſui ve
ſtigia terſit: que ſua itinera praua dereliq̄t. Sedebat ad
pedes dñi: verbūq; de ore illius audiebat/viuenti adheſe
rat/mortuū querebat: viuentē reperit quē mortuū queſi-
uit. Tantūq; apud eū locum gratie inuenit: vt hunc ipſis
quoq; apl'is eius: vez nuntiis ipſa nuntiaret. Quid igit̃
fratres/quid in hac re debem⁹ aſpicere/niſi immenſam
miſericordiā cōditoris: qui nobis velut in ſigno ad exem-
plum penitentie poſuit eos/quos per penitentiā viuere
poſt lapſum fecit? Perpēdo etenī Petrū/cōſidero latro-
nem/aſpicio Zacheū/intueor Mariā: ⁊ nihil in his aliud
video: niſi ante oculos nr̄os poſita ſpei ⁊ penitētie exem-
pla. Forſitan enī in fide lapſus eſt aliquis: aſpiciat Petrū
qui amare fleuit qḋ timide negauerat. Ali⁹ cōtra primū Mat.
ſuum in malitia crudelitatis exarſit: aſpiciat latronē qui xxvi.
⁊ in ipō mortis articulo ad vite premia penitendo perue Lu. xxiij
nit. Alius auaritie eſtibus anhelans aliena diripuit: aſpi Lu. xix.
ciat Zacheū/q̄ ſi q̄d alicui abſtulit/quadruplū reddidit
Alius libidinis igne ſuccenſus/carnis mundiciā pdidit/
aſpiciat Mariā q̄ in ſe amorē carnis igne diuini amoris
excoxit. Ecce oīpotēs de⁹ vbiq; oculis noſtris quos imi-
tari debem⁹ obiicit: vbiq; exempla ſue miſericordie oppo

nit. Mala ergo iam diſplicean vel experta. Libẽter obli-
uiſcit̃ oiporẽs deꝰ/ꝙ nocẽtes fuimꝰ/pararꝰ pniam nr̃am
ſ. Pe. ij. nobis ad innocẽtiã deputare. Inquinari poſt aquã ſalu-
tis/renaſcamur ex lachrymis. Itaqꝫ iuxta p̃mi paſtoꝛis
vocẽ ſicut modo geniti infantes ↄcupiſcite. Redite par-
uuli filij ad ſinũ matris veſtre eterne ſapientie: ſugite lar-
ga vbera pietatis dei: trãſacta plãgite/imminẽtia vitate.
Redẽptoꝛ nr̃ momẽtaneos fletꝰ nr̃os eterno cõſolabitur
gaudio: q̃ viuit ⁊ regnat deꝰ p oia ſecula ſeculoꝛũ. Amen.

¶ Feria ſexta. Matthei. XXVIII.

¶ In illo tẽpoꝛe: Undecim diſcipuli abierunt in
Galileam: in montem vbi cõſtituerat illis Jeſus
⁊ videntes eũ adoꝛauerũt. Quidã aũt dubitaue-
runt. Et reliqua. Homil. venera. Bede preſbyte.

Euangelica lectio fra-
tres chariſſimi quã mõ audiuimꝰ: ⁊ iuxta lite-
ram gaudio plena refulget: q: triũphum redẽ-
ptoꝛis noſtri ſimul ⁊ redẽptionis nr̃e dona/plano ſermo-
ne deſcribit: ⁊ ſi hanc enucleatiꝰ ptractare velimꝰ/gratio-
rem in litera fructũ ſpiritalis ſenſus inditũ eſſe comperi-
Uerbuꝫ dei cõpa-ratꝰ aro-mati. mus. Sermo etẽm dei aromatũ moꝛe quo ſubtiliꝰ quaſi
terendo ⁊ ſternendo diſcutit̃/eo maioꝛẽ interne ſue virtu-
tis fragrãtiam reddit. Planũ nãqꝫ eſt ⁊ dulce ad audien-
dum p̃is ꝙ diſcipuli abierũt in Galileã: in mõtẽ vbi con-
ſtituerat illis Jeſus: ⁊ vidẽtes eũ adoꝛauerũt. Sed nõ va-
cat a myſterio: ꝙ dñs in Galilea poſt reſurrectionẽ/vl ꝙ
in monte diſcipulis apparuit: in monte etẽm apparuit vt
ſignificaret: q: coꝛpꝰ qđ de cõi hũani generis terra naſcẽ-
do ſuſceperat/ſurgendo iã ſup terrena oia ſubleuatũ cele-
ſti ↄtute induerit. In mõte apparuit vt admoneret fide-
les ſi illic celſitudinẽ reſurrectiõis eiꝰ cupiunt videre/hic
ab infimis cupiditatibꝰ ad eterna ſtudeãt deſideria trãſ-
ire. Nomẽ vero Galilee q̃d myſteriũ ſalutaris contineat
crebꝛa patrũ expoſitione notiſſimũ eſt. Sed non ab re eſt
ſepiꝰ verbo repetere/qđ ſemper neceſſe eſt animo retine-
re. Galilea nãqꝫ tranſmigratio facta vel reuelatio dicit̃.
Utraqꝫ em̃ interp̄tatio nominis ad vnũ finem reſpicit.
Siquidẽ ſupꝛa legimꝰ dixiſſe angelũ mulieribꝰ. Ite dici-
te diſcipulis eius q: ſurrexit: ⁊ ecce p̄cedet vos in Gali-
leã/ibi eũ videbitis: ⁊ nũc euangeliſta narrãte cognoui-
mus: q: abierunt diſcipuli in Galileã: ⁊ videntes eũ ado-
rauerunt. Quid eſt ergo ꝙ Jeſus p̄cedit diſcipulos in
Galileã vt videat̃ ab eis: ſequũtur ⁊ illi ⁊ videntes cum
adoꝛant: niſi q: ſurrexit chꝛiſtꝰ a moꝛtuis p̄mitie doꝛmien-
tiũ: ſequũtur aũt hi q̃ ſunt chꝛiſti: ⁊ ipſi ſuo oꝛdine ad vitã
de moꝛte trãſmigrãt: ibiqꝫ eũ videntes adoꝛãt: q: in ſpecie
ſue diuinitatis cõtẽplãtes/ſine fine collaudãt. Cui viſiõi
cõgruit illud/ꝙ Galilea etiã reuelatio interp̄tatur. Tũc
em̃ reuelata facie (ſicut aplꝰs teſtat̃) gl̃iam dñi ſpeculan-
ij. Co. iij. tes/in eãdẽ imaginẽ trãſfoꝛmamur: q̃cũqꝫ mõ reuelamꝰ
Tex. ad eũ viã nr̃am/eiuſqꝫ veſtigia ſeq̃mur fide nõ ſpẽ. ¶ Et
vidẽtes (inq̃t) eũ adoꝛauerũt: q̃dã aũt dubitauerũt. Sed
q̃rimꝰ vñ dubitauerint/q̃ vidẽtes dñm adoꝛauerũt. Nul-
lu. xxiiij. la magĩ cauſa occurrit/ꝙ ea cuiꝰ Lucas meminit: cũ ipõ
reſurrectiõis ſue die diſcipulis eũ apparuiſſe narraret: cõ-
turbari ↄo ⁊ cõterriti/exiſtimabãt ſe ſpm̃ videre. Uidẽtes
Reſurre-ctiõis aſ-ſertio. ğ dñm cognoſcũt: ⁊ q: hũc deũ eſſe didicerãt/demiſſis in
terrã vultibus adoꝛant. Sꝫ inerat mẽtibꝰ coꝝ nõ cõtẽnẽ-
da dubietas: q: ſe nõ coꝛpꝰ in quo paſſus eſt reſuſcitatũ: ſꝫ
ſpm̃ quẽ finita paſſione tradidit ſolũ videre putabãt. Uñ
cõfeſtim pius magr̃ ⁊ eos q̃ iã crediderũt/in fide ↄfoꝛtat
⁊ illos q̃ adhuc dubitauerũt/ad fidei grãꝫ ↄuocat: oibꝰ. ſ.
intimãs ad quãtã gloꝛie magnificẽtiã aſſumpta ꝓ hoibꝰ
Tex. ⁊ moꝛti data humanitas reſurgẽdo ꝑuenerit. ¶ Data eſt
mihi (inquit) oĩs p̄tãs in celo ⁊ in terra. Nõ enim hec de
coeterna patri diuinitate/ſed de aſſumpta loquit̃ hũani-
tate: quã ſuſcipiẽdo minoꝛatꝰ eſt paulominꝰ ab angelis: ⁊
in qua reſurgendo a moꝛtuis/gloꝛia ⁊ honoꝛe coꝛonatus
eſt: ⁊ cõſtitutꝰ ſup opa manuũ patris: oiaqꝫ ſubiecta ſub
pedibꝰ eius/inter que oia etiam moꝛs ipſa que ei ad tem-
pus p̄ualere viſa eſt/eiꝰ pedibus ſubſtrata eſt. Quod ğ
p̄s. de dño reſurgente a moꝛtuis ait patri. Oia ſubiecíſti
ſub pedibus eius: hoc eſt vtiqꝫ qđ reſurgens ipſe dñs diſci- Ps. viij.
pulis ait. Data eſt mihi ois p̄tãs in celo ⁊ in terra. Et q̃dẽ
etiam priuſq̃ a moꝛte reſurgeret/nouerat angelice in ce-
lo virtutes iure ſe ſubditas homini: queꝫ a ſuo conditoꝛe
ſpecialiter aſſumptũ eſſe videbant: ſed ceci hoĩes in terra
dedignabant̃ ei ſubijci: quẽ cõi ſecũ moꝛtalitate cogno-
uerant indutũ: ⁊ cõtẽnebant eiꝰ virtutẽ in miraculis in-
telligere diuinã: cui infirmitatẽ paſſionibus ineſſe cerne-
bãt humanã. Propter qđ benigne mediatoꝛ ipſe dei ⁊ ho-
minũ/etiam hominibꝰ in terra notũ fieri volens: q: data
ſit ei ois p̄tãs in celo ⁊ in terra: quatenꝰ ⁊ ipſi cũ angelis
in celo vitã poſſent habere perennẽ: miſit doctoꝛes q̃ cun-
ctis per oꝛbẽ nationibꝰ ↄbũ vite p̄dicarẽt. ¶ Euntes in- Tex.
quit docete oẽs gẽtes: baptizãtes eos in noĩe patris ⁊ fi-
lij ⁊ ſpũſſancti: docẽtes eos ſeruare oia q̃cũqꝫ mãdaui vo-
bis. Rectiſſimus autẽ oꝛdo p̄dicãdi: ⁊ modernis q̃qꝫ p̄e-
dicatoꝛibꝰ eccleſie diligentiſſime ſectãdus: vt p̄mo q̃deꝫ Modꝰ p̄dicãdi.
doceatur auditoꝛ: deinde fidei ſacramentis imbuat̃: dein-
de ſeruandis dñi mandatis ex tempoꝛe liberius inſtruat̃
q: neqꝫ indoctus quiſqꝫ ⁊ ignarus chꝛiſtiane fidei poteſt
eiuſdem fidei ſacramẽtis ablui: neqꝫ lauacro baptiſmi a
peccatis mũdari ſufficit: ſi nõ poſt baptiſma ſtudeat q̃ſqꝫ
bonis operibꝰ inſiſtere. Prius ğ docere gentes. i. ſcientia
ↄitatis inſtituere/ac ſic baptizare p̄cepit: q: ⁊ ſine fide Heb. xi.
impoſſibile eſt placere deo. Et niſi quis renatꝰ fuerit ex Joan. iij.
aqua ⁊ ſpũſancto/non poteſt introire in regnũ dei. Ad ex-
tremũ vero ſubiũgit. Docentes eos ſeruare oia quecũqꝫ Jaco. ij.
mandaui vobis: q: ſicut coꝛpꝰ ſine ſpiritu moꝛtuũ eſt: ita
⁊ fides ſine operibus moꝛtua eſt. Quãta aũt merces pie
cõuerſationis: quale pignꝰ future btĩtudinis/etiã in p̄e-
ſenti fideles maneat/ſubſequẽter inſinuat/dicens. ¶ Et Tex.
ecce ego vobiſcũ ſum oibꝰ diebꝰ vſqꝫ ad cõſummationẽ ſe-
culi. Liber aũt ↄferre huic teſtimonio qđ Marcꝰ ait. Et Marci xvi.
dñs quidẽ Jeſus poſtq̃ locutꝰ eſt eis: aſſumptus eſt in ce-
lum: ⁊ ſedet a dextris dei. Quia em̃ ipſe deus ⁊ homo aſ-
ſumptus eſt in celũ: humanitate quã de terra ſuſceperat/
manet cũ ſctis i terra diuinitate qua terrã pariter iplet ⁊
celũ. Manet aũt oibus diebꝰ vſqꝫ ad cõſummationẽ ſecu-
li. Ex q̃ intelligit̃ ꝙ vſqꝫ ad finẽ ſeculi nõ ſunt defecturi in
mũdo: qui diuina mãſione ⁊ inhabitatiõe ſint digni: nec
dubitandũ eos poſt huiꝰ ſeculi certamina manere cũ chꝛi-
ſto i regno: q̃ in ſeculo certãtes chꝛiſtũ in ſui coꝛdis hoſpi-
tio meruerũt habere mãſoꝛem. Notandũ interea/ꝙ p̄e-
ſens vbiqꝫ diuina maieſtas aliter electis ſuis/aliter adeſt
repꝛobis. Adeſt em̃ repꝛobis potẽtia nature incõp̄hẽſi- Deꝰ quõ cũ electꝭ ⁊ repꝛo-bis.
bilis: qua oia cognoſcit nouiſſima ⁊ antiqua: intelligit co-
gitationes a longe: ⁊ oẽs vias ſinguloꝛũ p̄uidet. Adeſt
electis gratia pie protectionis: qua illos ſpecialiter ꝑ p̄e-
ſentia dona vel flagella quaſi filios pater erudit: atqꝫ ad
poſſeſſionẽ future hereditatis erudiendo ꝑducit. Adeſt
electis/vt ſcriptũ eſt. Iuxta eſt dñs his qui tribulato ſunt
coꝛde/⁊ humiles ſpũ ſaluabit. Adeſt repꝛobis vt p̄miſ-
ſum eſt: ⁊ ſicut ibi ſequit̃. Uultꝰ autẽ dñi ſup facientes ma-
la: vt ꝑdat de terra memoꝛiã eoꝝ. Uñ neceſſe eſt/vt ſemꝑ
in opibꝰ nequã paueãt mali: quoꝝ etiã cogitatiões ſingu-
le cõſpectui diſtricti iudicis patẽt. Semꝑ in opatiõe iuſti-
tie/⁊ in his q̃ ꝓpter iuſtitiã patiunt̃ gaudeãt boni: q̃bus
deũ diligẽtibꝰ oia coopant̃ in bonũ. Et i quacũqꝫ tribula-
tione poſitis nũq̃ eius pietas abeſt/cui canit̃ in pſalmo. Ro. viij.
Tibi derelictus eſt paupꝛ: pupillo tu eris adiutoꝛ: contere
bꝛachiũ pctõꝛis ⁊ maligni. Quã pietatis ſue p̄ſentiã/nõ Ps. ix.
tãtũ nobis ↄbo ꝓmiſit: ſꝫ ⁊ euidẽtibꝰ deſignauit indicijs:
cũ poſt reſurrectionẽ ſuã diſcipulis ſepiꝰ vſqꝫ ad dieꝫ quo
celos petijt apparuit: eoꝛũqꝫ aĩos admonẽdo increpãdo
ſpũſſcti donũ tribuẽdo roboꝛauit. E quibꝰ quidem appa-
ritionibꝰ decẽ ſolũmõ in euãgeliſtarũ ſcriptis inuenimus

ſed plures

Digitized by Google

i.Co.xv. ſꝫ plures fuiſſe docet apl's/dicēs. Et reſurrexit tertia die
ſc̄m ſcripturas:⁊ viſus eſt cephe ⁊ poſt hec vndecim. De
inde viſus eſt plus q̄ quingentis fratribꝰ ſimul:deinde vi
ſus eſt Jacobo/deinde apl'is oībꝰ:nouiſſime aūt oīū tāq̄
abortiuo viſus eſt ⁊ mihi. Quibꝰ em̄ locis vel tp̄ibus fa
cte ſunt viſiones/q̄s cōmemorat ignoramꝰ:tm̄ ſcimꝰ q:
Actu.ix. qđ ſibi nouiſſime viſum eſſe dn̄m cōfirmat:poſt aſcēſionē
ii.Co.xii factū eſt:vel qn̄ illū de celo alloquēs de pſecutore doctorē
Gal.i. eccl'ie fecit:vel qn̄ in paradiſum ⁊ tertiū celū raptꝰ/audi
uit arcana verba q̄ nō licebat hoī loq̄. Et ſicut alibi dicit:
myſteriū euāgelij qđ ab hoīe nō accepit:p reuelationem
Jeſu chriſti didicit. Decies ſc̄o viſum (vt diximꝰ) poſt re
ſurrectionē dn̄m/euāgeliorū nobis ⁊ actuū apl'orū pdit hi
ſtoria:vbi ipō reſurrectiōis ſue die quinq̄es apparuiſſe le
git. Primo q̄dē Marie Magdalene fleti ad monumētū
Joā.xx. Deide eidē Marie ⁊ alteri eiuſdē nōis femine:regrediē
Matt. tibꝰ a monumēto nūtiare diſcipl'is q̄ ibi cōpererāt occur
xxviij. rēs. Apparuit tertio Simoni Petro. Quarto Cleophe
Luce. ⁊ ſocio eiꝰ/cū q̄bꝰ ipē gradiēs in Emaus:ibi in panis fra
xxiiij. ctiōe cognitꝰ eſt. Qui mox reuerſi Hieroſolymā/inuene
rūt diſcipulos loquētes/q: ſurrexit vere dn̄s ⁊ apparuit
Simoni:nā plenius alibi qn̄ Simoni apparuerit/nō le
Joā.xx. git. Quito apparuit eis in eodē loco ianuis clauſis/vbi
nō erat Thomas. Sexto poſt dies octo qn̄ erat cū eis et
Joā.xxi. thomas. Septimo piſcātibꝰ ad mare tyberiadis. Octa
mar.xvi. uo in mōte Galilee/qđ hodierna lectione audiuimꝰ. No
Actu.i. no recūbētibꝰ illis vndecim apparuit die quo aſcēdit in
celū. Decimo viderūt eū ipa die/nō iā in terra poſitū: ſed
eleuatū in aere celoſq̄ petētē/dicētibꝰ ſibi angelis. Sic
veniet quēadmodū vidiſtis eū euntē in celū. Hac ḡ fre
quētia corporalis ſue manifeſtatiōis oſtēdere voluit dn̄s
(vt diximꝰ) in om̄i loco ſe bonorū deſiderijs diuinitꝰ eſſe
preſentē. Apparuit nāq̄ ad monumētū lugētibꝰ: aderit
et nobis abſentie eius recordatiōe ſalubriter cōtriſtatis.
Tropo- Occurrit reuertētibꝰ a monumento/vt agnita reſurre
logia ap ctionis gaudia pdicarēt. Aderit ⁊ nobis dū bona q̄ noui
paritio- mus/pximis fideliter annūtiare gaudemꝰ. Apparuit in
num. fractione panis/his q̄ ſe pegrinū putātes eſſe ad hoſpi
tiū vocauerūt. Aderit ⁊ nobis: cū pegrinis ⁊ pauperibꝰ
q̄cūq̄ poſſumꝰ bona libēter ipēdimꝰ. Aderit ⁊ nobis in
fractiōe panis:cū ſacra corporis eiꝰ/vcꝫ panis ⁊ vini ca
ſta ac ſimplici cōſcientia ſuminꝰ. Apparuit in abdito de
ſua reſurrectione loquētibꝰ. Adeſt ⁊ nobis mō eiꝰ dono
idē agētibꝰ. Aderit nobis ſemp cū extrinſecis opibus ad
tēpus vacātes/de eius gr̄a locuturi cōuenimꝰ. Apparuit
cū foribꝰ clauſis intus metu iudeorū reſiderēt. Apparuit
cū minorato eodē metu/aptis eū greſſibus in mōtis ver
tice req̄rerēt. Affuit quōdā cōfortaturꝰ ſuo ſpū eccl'iaꝫ:cū
ab infidelibꝰ pmeret:⁊ ad publicū venire ac dilatari p
hiberet. Adeſt eidē ⁊ nūc:cū inclinato ad fidē culmine re
gali/terror q̄euit pſecutionis/⁊ oīs mūdi ſublimitas apo
ſtolicꝭ eſt ſubdita veſtigijs. Apparuit piſcātibꝰ eorſq̄ ap
propians/diuinis adiuuit bn̄ficijs. Aderit ⁊ nobis cū ne
ceſſaria vite tp̄alis recta intētiōe curamꝰ:iuſtiſq̄ noſtris
laboribꝰ ſubſidiū ſue pietatis adiūgit. Apparuit recūbē
tibꝰ. Aderit ⁊ nobis:cū iuxta apl'i monita ſiue māduca
i.Cor.x. mus/ſiue bibimꝰ/ſiue aliud q̄d agimus/oīa in gloriā dei
facimꝰ. Apparuit primo in Judea:deide in Galilea:poſt
hec rurſus in Judea die q̄ aſcendit in celū. Aderat eccl'ie
cū primo ſoliꝰ iudee terminis clauderet:adeſt mō cū iu
deis ob culpā perfidie derelictis trāſmigrauit ad gētes.
Aderit in futuro cū ante finē ſeculi reuertet ad iudeā. Et
Rom.xi ſicut apl's ait:intrāte gētiū multitudine/ſic oīs iſrl' ſaluꝰ
Luce. erit. Nouiſſime illis apparuit aſcēdens in celū: aderit et
xxiiij. nobis:vt eū poſt mortē ſequi mereamur ad celos:ſi ante
mortē eū in Bethaniā vn̄ aſcēdit.i.in domū obediētie ſeq̄
curamꝰ. Ipſe etenim celos aſcēſurus/Bethaniā venit:q:
Phil.ij. ſicut apl's ait. Factꝰ eſt obediēs vſq̄ ad mortē/mortē aūt
crucis. Propter qđ ⁊ deꝰ illū exaltauit. Veniemꝰ ibidē et
Apoc.ij. nos/ſi qđ ille monet agimꝰ:qđ pmiſit intēdimꝰ. Eſto ait
fidelis vſq̄ ad mortē/⁊ dabo tibi coronā vite. Fitq̄ ipſiꝰ
gratia largiēte:vt q̄ nobiſcū vſq̄ ad vite huius terminuꝫ
manet:poſt hanc nos ad vitā vidēda ſecum vite celeſtis
premia ſubleuet:in qua viuit ⁊ regnat cū patre deus ⁊c.

¶ Sabbato. Joānis.XX.

¶ In illo tēpore: Una ſabbati Maria Magda
lene venit mane cū adhuc tenebre eſſent ad mo
numentum:et vidit lapidem ſublatū a monumē
to. Et reliqua. Homilia beati Gregorij pape.

Ractus longa mole
ſtia ſtomachꝰ/diu me charitati veſtre dilectio
nis euāgelice expoſitiōe loq̄ phibuit:vox nāq̄
ipſa a clamoris virtute ſuccūbit:et q: a multis audiri nō
valeo:loq̄ fateor: inter multos erubeſco. Sꝫ hāc in me ve
recūdiā/⁊ ipē reprehēdo. Quid em̄? Nunq̄d ſi multis p
deſſe neq̄o nec paucis curabo? Et ſi ex meſſe portare ma
nipulos multos nō poſſum:nunq̄d nā debeo ad areā va
cuus redire? Quis em̄ quātos debeo ferre nō valeo/cer Parua
te vel paucos certe vel duos/certe vel vnū ferā. Hꝫ nāq̄ nequaq̄
ipſa infirmitatis intētio mercedis ſue certitudinē:q: ſup ſpernen
nus arbiter noſter/etſi pondus cōſiderat in retributiōe: da.
tn̄ vires pēſat in pōdere. Lectio ſancti euāgelij quā mō
fratres audiſtis/valde in ſupficie hiſtorie eſt apta:ſꝫ eius
nobis ſunt myſteria ſub breuitate req̄renda. ¶ Maria Tex.
Magdalena cū adhuc tenebre eſſent venit ad monumē
tum. Juxta hiſtoriā notat hora:iuxta intellectū vero my
ſticū/req̄rentis ſignatur intelligētia. Maria em̄ auctorē
omniū:quā carne viderat mortuū q̄rebat in monumēto
et q: hūc minime inuenit/furatum credidit. Adhuc ergo
erāt tenebre cū venit ad monumētū. Occurrit citius nū
tiare diſcipulis:ſed illi p ceteris cucurrerūt/qui pre cete
ris amauerūt/videlicet Petrus ⁊ Joānes. Currebāt au
tem duo ſimul:ſed Joānes precurrit citius Petro: ⁊ ve
nit prior ad monumētū/⁊ ingredi non preſumpſit. Venit
ergo poſterior Petrꝰ ⁊ intrauit. Quid fratres/q̄d curſus
iſte ſignificat? Nunq̄d (nā hec tā ſubtilis euāgelice lectio
nis deſcriptio) a myſterijs vacare credēda eſt? Minime.
Neq̄ enim ſe Joānes ⁊ preiſſe ⁊ non intraſſe diceret:ſi in
ipſa ſui trepidatione/myſteriū aliqđ defuiſſe crediſſet.
Quid ergo per Joānē/niſi ſynagoga:q̄d p Petrum/niſi
eccl'ia deſignat? Nec mirū eſſe videat/q̄ per iuniorē ſyn
agoga: per ſeniorē vero eccl'ia ſignificari perhibetur: q:
et ſi ad dei cultū prior eſt ſynagoga/q̄ eccl'ia gentium:ad
vſum tamē ſeculi prior eſt multitudo gentiū/q̄ ſynagoga i.Co.xv.
Paulo atteſtāte q̄ ait. Quia nō prius qđ ſpirituale eſt:ſꝫ
quod animale. Per ſeniorē ergo Petrū ſignificat eccl'ia
gentiū/per iuniorem Joānē ſynagoga iudeorū. Cucurre
runt ambo ſimul:q: ab ortus ſui tp̄e vſq̄ ad occaſum pa
ri et cōmuni via:⁊ ſi non pari ⁊ cōmuni ſenſu/gentilitas Allego-
cum ſynagoga cucurrit. Venit ſynagoga prior ad monu ria nota
mentū/ſed minime intrauit:q: legis q̄dē mandata perce bilis.
pit:prophetias de incarnatione ac paſſiōe dn̄ica audiuit
ſed credere in mortuum noluit. Vidit em̄ Joānes poſita
linteamina/non tamen introiuit: q: vcꝫ ſynagoga ⁊ ſcri
pture ſacre ſacramēta cognouit:⁊ tn̄ ad fidē dn̄ice paſſio
nis credendo intrare diſtulit:quē diu longe lateq̄ pphe
tauit/preſentem vidit ⁊ recipere renuit:hoīem eſſe deſpe
xit/dum carne mortalē factū credere noluit. Quid ergo
eſt niſi q: ⁊ citius cucurrit:⁊ tn̄ an̄ monumētū vacua ſte
tit. ¶ Venit aūt Simon Petrus ſequens eū:⁊ introiuit Tex.
in monumentum:q: ſecuta eſt poſterior eccleſia gentiuꝫ
mediatorem dei et hominuꝫ: hoīem Jeſum chriſtū/et co
gnouit carne mortuum/et viuētē credidit deū. Vidit lin
teamina poſita ⁊ ſudariū qđ fuerat ſup caput eius: non
cum linteaminibus poſitum/ſed ſeparatim inuolutum
in vnū locū. Quid eſſe credimus fratres/q̄ ſudariū capi
tis dn̄i cum linteaminibꝰ nō inuenit in monumēto: niſi

Digitized by Google

q: atteſtante Paulo/caput chriſti de⁹: ⁊ diuinitatis incō
p̄hēſibilia ſacramēta ab īfirmitatis nr̄e cognitiōe diſiū
cta ſunt: eiuſq̄ potētia creature trāſcēdit naturā. Et notā
dū ꝙ nō ſolū ſeparatim: ſ; ⁊ inuolutū inueniri dr̄. Linteū
q̄ppe qd̄ inuoluit/eius nec initiū nec finis aſpicit. Recte
ergo ſudariū capitis inuolutū inuentū eſt: q: celſitudo
diuinitatis nec cepit eſſe nec deſinit: nec ꝑ initiū naſcitur
nec termino coanguſtatur. Bene aūt addit/in vnū locū
q: in ſciſſura mētiū deus nō eſt. Deus q̄ppe in vnitate eſt
Et ille habere ei⁹ grām merent/q̄ ſe abinuicē per ſectarū
Aliī ſudarij ſignificatio. ſcādala nō diuidūt. S; q: ſolet per ſudariū laborātium ſu
dor detergi: pōt etiā ſudarij noīe exprimi labor dei: q̄ in ſe
quidē quiet⁹ ſemꝑ atq̄ incōmutabilis ꝑmanet: ſed tñ la-
borare ſe denūtiat/cū duras hoīm prauitates portat. Vñ
per ꝓphetā dicit. Laboraui ſuſtinēs. De⁹ aūt apparuit in
Hie. vj. carne: laborauit ex noſtra infirmitate. Quē laborē paſſio
nis ei⁹ dū increduli viderūt/eū venerari noluerūt. Quē
eñ videbant carne mortalē/dedignati ſunt credere im-
Thre. iij. mortalē eſſe diuinitatē. Vñ etiā Hieremias ait. Reddes
eis vicē dn̄e iuxta opera manuū ſuarū dabis eis ſcutum
cordis laborē tuū. Ne eñ p̄dicationis ſpicula eorū corda
penetrarēt dū paſſionis eius laborē dedignati ſunt: qua-
ſi eundē laborē illius ꝓ ſcuto tenuerūt: vt eo ad ſe trāſire
ei⁹ ỽba nō ꝑmitterēt/quo cū laborare vſq̄ ad mortē vide
rēt. Quid eñ nos niſi capitis nr̄i. i. dn̄i mēbra ſum⁹? Per
linteamina itaq̄ corporis/laborū ligamēta ſignant: que
nunc electos oēs. i. eius mēbra cōſtringūt. Sudariū ergo
qd̄ ſuper caput eius fuerat/ſeorſum inuenit: q: ipſa redē-
ptoris nr̄i paſſio/lōge a nr̄a paſſiōe diſiūcta eſt: qm̄ ipe ſi-
ne culpa ꝑtulit/qd̄ nos cū culpa toleramus. Ipſe ſponte
morti ſuccūbere voluit: ad quā nos venim⁹ inuiti. Sequi
Tex. tur. ¶ Tunc ergo introiuit ⁊ ille diſcipulus/qui venerat
prior ad monumētū: poſtq̄ intrauit Petr⁹/ingreſſus eſt
et Joānes. Poſterior intrauit q̄ prior venerat. Notum eſt
fr̄es/ꝙ in fine mūdi ad redēptoris fidē etiā Judea colli
Rom. xj. gent/Paulo atteſtāte q̄ ait. Donec plenitudo gētiū intra-
Tex. ret: ⁊ ſic oīs iſrael ſalu⁹ erit. ¶ Et vidit ⁊ credidit. Quid
fratres/q̄d eſtimandū eſt credidiſſe? Nunq̄d q: dn̄s ſurre
xerat quē q̄rebat? Nō vtiq̄: q: adhuc tenebre erāt ad mo-
Tex. numētū: ⁊ ſubiuncta q̄ꝫ verba cōtradicūt cū dr̄. ¶ Nōdū
eñ ſciebāt ſcripturas: q: oporteret eū a mortuis reſurge-
re. Quid ergo vidit ⁊ quid credidit? Vidit linteamina
poſita: ⁊ credidit qd̄ mulier dixerat de monumento dn̄m
fuiſſe ſublatū. Qua in re diuine diſpēſatiōis magnitudo
pēſanda eſt/ꝙ diſcipulorū corda ⁊ accēdunt vt querant
et deferunt ne inueniāt: quaten⁹ infirmitas animi ipſo
ſuo merore cruciata/purgatior ad inueniendū fiat: ⁊ tan
to validi⁹ teneat cū inuenerit/quāto tardius inuenit qd̄
Eminētia ſolēnitatis paſcalis. querebat. Hec ſub breuitate fratres chariſſimi de euāge
lica lectione tranſcurrim⁹: nūc reſtat vt de ipa tāte ſolēni
tatis nobilitate aliq̄d loq̄mur. Hanc eñ recte nobilitatē
ſolēnitatis dicam⁹: q: ſolēnitates ceteras antecedit. Si-
cut eñ in ſacro eloq̄o ſancta ſanctorū vel cātica cāticorū ꝓ
ſui magnitudine dicūtur: ita hec feſtiuitas recte dici pōt
ſolēnitas ſolēnitatū. Ex hac q̄ppe ſolēnitate exēplum no
bis reſurrectionis datū eſt/ſpes celeſtis patrie aperta: et
facta ſuperni regni iam p̄ſumptibilis gloria. Per hanc
electi q̄ q̄uis in trāquillitatis ſinu: tñ apud inferni clau-
ſtra tenebant/ad paradiſi amena reducti ſunt. Qd̄ ante
paſſionē dixit/in reſurrectione ſua dn̄s impleuit: ſi exalta
Joā. xij. tus fuero a terra/oīa trahā ad me. Oia etenī traxit/q̄ de
electis ſuis apud inferos nullū reliq̄t. Oia abſtulit vtiq̄
electa: neq̄ etenī infideles quoſq̄ ⁊ pro ſuis criminibus
eternis ſupplicijs deditos ad veniā dn̄s reſurgēdo repa
rauit: ſed illos ex inferni clauſtris rapuit/quos ſuos in fi
Oſee. xiij. de et actib⁹ recognouit. Vñ recte etiā ꝑ Oſee dicit. Ero
mors tua o mors: ero morſus tu⁹ inferne. Id nāq̄ quod
occidimus/agim⁹ vt penit⁹ nō ſit. Ex eo etenim qd̄ mor-
demus/partē abſtrahim⁹/partem relinquimus. Quia
ergo in electis ſuis funditus occidit mortē/mors mortis
extitit: q: vero ex inferno partē abſtulit/⁊ partē reliquit:
nō occidit fundit⁹/ſed momordit infernū. Ait ergo. Ero
mors tua o mors. Ac ſi aperte dicat: q: in electis meis te
fundit⁹ perimo/ero morſus tuus inferne: q: ſublatis eis
te ex parte trāſfigo: q̄ eſt iſta ergo ſolēnitas q̄ inferni clau
ſtra deſtruxit: ⁊ ianuas nobis regni celeſtis aperuit. Inq̄
rat ſubtili⁹ nomē eius: req̄ratur egregius predicator: vi
deamus quid de eius eſtimatiōe denūtiet. Ait eñ. Etenī j. Cor. v.
paſca noſtrū immolatus eſt chriſt⁹. Si igit paſca chriſtus
pēſandū nobis eſt q̄d de paſca lex loq̄tur: vt indagemus
ſubtilius an de chriſto dicta videantur. Moyſes q̄ppe ait Exo. xij.
Sumēt de ſanguine agni: ac ponēt ſuꝑ vtrūq̄ poſtē: ⁊ in
ſuperliminaribus domorū in q̄bus comedēt illū. Et edēt
carnes nocte illa aſſas igni/⁊ azymos panes cū lactucis
agreſtib⁹. Nō comederis ex eo crudū q̄d/nec coctū aqua
ſed aſſum tātū igni. Caput cū pedib⁹ eius ⁊ inteſtinis vo Tropologia agni paſcalis.
rabitis/nec remanebit ex eo q̄cq̄ vſq̄ mane: ſi q̄d reſiduū
fuerit/igni cōburetis. Vbi ⁊ addit. Sic aūt comedetis il
lū. Renes veſtros accingetis: calciamenta habebitis in
pedibus/tenentes baculos in manib⁹/⁊ comedetis feſti
nantes. Queq̄ cūcta magnā nobis edificationē pariūt
ſi fuerint myſtica interpretatione diſcuſſa. Quis nāq̄ ſit
ſāguis agni: nō iā audiēdo/ſ; bibēdo didiciſtis. Qui ſan-
guis ſuꝑ vtrūq̄ poſtē ponitur: qñ non ſolū ore corporis/
ſed etiam ore cordis hauritur. In vtroq̄ etenī poſte agni
ſanguinis eſt poſitus: quando ſacramētū paſſionis illi⁹
cum ore ad redemptionē ſumitur/ad imitationē quoq̄
intēta mēte cogitatur. Nā q̄ ſic redēptoris ſui ſanguinē
accipit: vt imitari paſſionē illi⁹ necdū velit/in vno poſte
ſanguinē poſuit. Qui etiā in ſuꝑliminaribus domorū po
nēdus eſt: q̄d eñ ſpūaliter domos/niſi mētes noſtras ac
cipim⁹: in quib⁹ per cogitationē inhabitam⁹? Cuius do-
mus ſuperliminare eſt ipſa intētio/que preeminet actio
ni. Qui igitur intētionē cogitationis ſue ad imitationē
paſſionis dn̄ice dirigit/in ſuperliminari dom⁹ agni ſan-
guinē ponit. Vel certe dom⁹ nr̄e ipſa ſunt corpora in q̄b⁹
quouſq̄ viuimus inhabitam⁹. Et in ſuperliminari dom⁹
agni ſanguinē ponim⁹: q: crucē paſſionis illius in fronte
portam⁹. De q̄ adhuc agno ſubdit. Et edent carnes no-
cte illa aſſas igni. In nocte q̄ppe agnū comedimus/qui
in ſacramēto modo dn̄icum corpus accipimus: quando
adhuc adinuicē noſtras cōſciētias nō videmus: que ta-
mē carnes agni aſſande ſunt: q: nimirū diſſoluit carnes
quas aqua coxerit: quas ỽo ignis ſine aqua excoq̄t robo
rat. Carnes q̄ppe agni nr̄i ignis coxit: q: eū ipſa vis paſ-
ſionis illius ad reſurrectionē valētiorē reddidit: atq̄ ad
incorruptionē roborauit. Qui eñ ex morte cōualuit vel
carnes illius ab igne duruerūt. Vñ etiā per Pſalmiſtā di
cit. Exaruit velut teſta virt⁹ mea. Quid nāq̄ eſt teſta an-
te ignē/niſi molle lutū? S; ei ex igne addit vt ſolidet. Vir
tus ergo humanitatis eius velut teſta exaruit: q: ab igne
paſſionis ad virtutē incorruptiōis creuit. Sed ſola redē-
ptoris nr̄i ꝑcepta ſacramēta/ad verā ſolēnitatē mētis nō
ſufficiūt/niſi eis q̄ꝫ ⁊ bona oꝑa iūgant. Quid eñ prodeſt
corpus ⁊ ſanguinē illius ore ꝑcipere: ⁊ ei ꝑuerſis morib⁹
contraire? Vñ bene adhuc ad comedendū ſubdit. Et azy- Azymorū ſignificatio.
mos panes cū lactucis agreſtibus. Panes q̄ppe ſine fer
mēto comedit: q̄ recta opera ſine corruptione vane glo-
rie exercet/q̄ mandata miſericordie ſine admixtione pctī
exhibet: ne peruerſe diripiat qd̄ quaſi recte diſpēſat. Hoc
quoq̄ peccati fermentum bone ſue actioni miſcuerant:
quib⁹ ꝓphete voce per increpationē dn̄s dicebat. Veni-
te ad bethel ⁊ impie agite. Atq̄ poſtpauca. Et ſacrifica- Amos iiij.
te de fermētato laudē. De fermētato nāq̄ laudem immo
lant: qui deo ſacrificium de rapina parant. Lactuce vero
agreſtes valde amare ſunt. Carnes ergo agni cum lactu
cis agreſtibus ſunt edende: vt cum corpus redemptoris
accipimus/nos pro pctīs noſtris in fletibus affligamus:
quatenus ipſa amaritudo pniē abſtergat a mētis ſtoma
cho peruerſe humorē vite. Vbi et ſubditur. Nō comede-

Digitized by Google

tis ex eo crudū q̄d/nec coctū aqua. Ecce iā nos ipſa ꝟba
hiſtorie ab intellectu hiſtorico repellūt. Nunq̄d fr̄es cha-
riſſimi iſraeliticus ille pplˢ in Egypto cōſtitut⁹ comede-
re agnū crudū cōſueuerat: vt ꝛ lex dicat/nō comedetis ex
eo crudū q̄d: Ubi ꝛ addit. Nec̄ coctū aqua. Sed q̄d aq
niſi hūanā ſciētiā deſignat: iuxta hoc qđ ꝑ Salomonem
Prouī. ix. ſub hereticoꝝ voce đr. Aque furtiue dulciores ſunt. Quid
crude agni carnes: niſi incōſideratā/ac ſine reuerētia co-
gitatiōis relictā illi⁹ hūanitatē ſignificāt: Oē em̄ qđ ſub-
tiliter cogitam⁹/q̄ſi mēte coq̄m⁹. Sed agni caro nec cru-
da edēda eſt/nec aqua cocta: q: redēptor nr̄ nec pur⁹ hō
eſtimādus eſt: nec̄ per hūanā ſapiētiā q̄liter deus incar-
nari potuit cogitandū. Ois em̄ q redēptorē nr̄m purū ho
minē credit q̄d iſte aliud q̄ agni carnes crudas comedit
quas vez coquere per diuinitatis eius intelligētiā noluit
Ois vero q̄ incarnatiōis ei⁹ myſteria iuxta humanā ſa-
piētiā diſcutere conat/carnes agni aq̄ vult coquere. i. diſ-
pēſationis eius myſteriū/per diſſolutā vult ſciētiā pene-
trare. Qui ergo paſcalis gaudij ſolēnitatē celebrare deſi-
derat/agnū ſine aqua coquat/nec crudum comedat: vt
nec̄ per hūanā ſapiētiā ꝓfunditatē incarnationis illius
penetrare appetat/nec̄ in eū tā q̄ in hoiem purū credat
ſed aſſas igni carnes comedat: vt diſpēſare oia per ſctūſpi-
ritus potētiā ſciat. De quo adhuc ſubiungit. Caput cum
Apo. i. pedibus ꝛ inteſtinis vorabitis: q: redēptor nr̄ eſt alpha ꝛ
o: deus vez ante ſecula: ꝛ hō in fine ſeculoꝝ. Sicut iā p̄di-
i. Cor. xi. ximus fratres Paulo atteſtante didicim⁹: q: caput chri-
ſti deus. Caput ergo agni vorare/eſt diuinitatē illius fide
ꝑcipere. Pedes ꝟo agni vorare eſt veſtigia hūanitatꝭ ei⁹
amādo ꝛ imitando perq̄rere. Quid vero ſunt inteſtina/
niſi verboꝝ illi⁹ occulta ꝛ myſtica mādata: Que tūc vora-
mus/cū verba vite cū auiditate ſumimus: In quo deuo-
rationis verbo quid aliud q̄ pigritie noſtre torpor repre-
hendit: q̄ eius ꝟba atq̄ myſteria: ꝛ ꝑ noſmetipſos nō req̄-
rim⁹: ꝛ dicta ab alijs audimus inuiti. Non remanebit ex
eo q̄cq̄ vſq̄ mane: q: eius dicta ſunt magna ſolicitudine
diſcutiēda/quaten⁹ priuſq̄ dies reſurrectiōis appareat:
in hac p̄ſentis vite nocte oia illi⁹ mādata/intelligendo et
operādo penetrent. Sed q: valde eſt difficile: vt oē ſacrū
eloquiū poſſit intelligi: ꝛ oē eius myſteriū penetrari/re-
cte ſubiūgitur. Si q̄d aūt remāſerit/igni cōburetis. Qđ
ex agno remanet igni cōburimus q̄ſi hoc qđ de myſterio
incarnationis ei⁹ intelligere ꝛ penetrare nō poſſum⁹/po-
teſtati ſanctiſpūs humiliter reſeruam⁹: vt nō ſuperbe q̄s
audeat/vel cōtēnere/vel denūtiare qđ nō itelligit: ſꝫ hoc
Cōditio igni tradat/cuꝫ ſpirituiſancto reſeruat. Quia igit qualr
nes cōi- edendū ſit paſca cognouimus/nūc a qualib⁹ edi debeat
cantiū. agnoſcamus. Sequitur. Sic autē comedetis illū. Renes
veſtros accingetis. Quid in renibus/niſi delectatio car-
nis accipit: Unde et pſalmiſta poſtulat dicēs. Ure renes
meos. Si em̄ voluptatē libidinis in renib⁹ eſſe neſciret/
eos vri minime petiſſet. Unde q: poteſtas diaboli in hūa-
no genere maxime per luxuriā p̄ualuit: de illa voce dn̄ica
dicitur. Poteſtas eius in lūbis eius. Qui ergo paſca cō-
edit/habere renes accinctos debet: vt q̄ ſolēnitatem re-
ſurrectionis/atq̄ incorruptiōis agit: corruptioni iā ꝑ vi-
tia nulla ſubiaceat/voluptates edomet/carnē a luxuria
reſtringat. Nec̄ em̄ cognouit q̄ ſit ſolēnitas incorruptio-
nis/q̄ adhuc ꝑ incōtinētiā corruptioni ſubiacet. Hec qui-
Mat. vij buſdā dura ſunt/ſed anguſta porta eſt q̄ ducit ad vitā. Et
habemus iā multa exēpla cōtinētiū. Un̄ bene adhuc ſub-
ditur. Calciamēta habebitis in pedib⁹. Quid ſunt etem̄
pedes nr̄i/niſi opa: q̄d vero calciamēta/niſi pelles mor-
tuorum aialiū: Calciamenta aūt pedes muniunt. Que
vero ſunt mortua aialia/ex quorū pellibus noſtri muniā-
tur pedes/niſi antiq̄ patres q̄ nos ad eternā patriā p̄ceſ-
ſerunt: Quoꝝ dū exēpla cōſpicim⁹/nr̄i opis pedes muni-
mus. Calciamēta ergo in pedibus habere/eſt mortuorū
vitā ꝯſpicere: ꝛ nr̄a veſtigia a peccati vulnere cuſtodire.
Tenētes baculos in manibus. Quid lex ꝑ baculos/niſi
paſtoralē cuſtodiā deſignat: Et notandū/q̄ prius p̄cipi-
mur renes accingere/poſtmoduꝫ baculos tenere: q: illi
debent curā paſtoralē ſuſcipe: q̄ iam in ſuo corpore ſciunt
fluxa luxurie domare: vt dū alijs fortia p̄dicāt/ipſi deſide-
rijs mollibus eneruiter nō ſuccūbant. Bene aūt ſubdit.
Et comedetis feſtinātes. Notate chariſſimi fr̄es/notate
qđ dicit/feſtinātes: mādata dei/myſteria redēptoris/cele- Monitio
ſtis patrie gaudia cū feſtinatiōe cognoſcite: ꝛ p̄cepta vi- ſalu-
te cū feſtinatiōe implere curate. Quia em̄ adhuc hodie taris.
licet bene agere ſcim⁹: vtrū cras liceat ignoram⁹. Feſtinā-
tes ergo paſca comedite. i. ad ſolēnitatem patrie celeſtis
anhelate. Nemo in hui⁹ vite itinere torpeat/ne in p̄ria lo-
cū ꝑdat. Nemo moras ad appetēda ſtudia innectat: ſꝫ ce-
pta ꝓficiat: ne minime liceat iplere qđ ichoat. Si ad amo-
rē dei pigri nō ſum⁹/adiuuat ip̄e quē amam⁹ Jeſus chri-
ſtus dn̄s noſter: qui viuit ꝛ regnat cū deo patre in vnita-
te ſpiritusſancti deus: per omnia ſecula ſeculorum. Amē.

¶ In octaua paſce. Joannis. XX.

¶ In illo tempore: Cū eſſet ſero die illa vna ſab-
batorum: et fores eſſent clauſe vbi erant diſcipu-
li congregati propter metum iudeorū: venit Je-
ſus et ſtetit in medio eorum: et dicit eis. Pax vo-
bis. Et reliqua. Homilia beati Gregorij pape.

PRima lectionis hu-
ius euangelice q̄ſtio animū pulſat/quō poſt
reſurrectionē corp⁹ dn̄icū verū fuit qđ clau-
ſis ianuis ad diſcipulos ingredi potuit. Sed ſciēdum no-
bis eſt q̄ diuina opatio ſi ratiōe cōprehēdit/nō eſt admi-
rabilis: nec fides habet meritū cui humana ratio prebet
experimētū. Sed hec ipſa redēptoris nr̄i opa: q̄ ex ſemet-
ipſis cōprehēdi nequaq̄ poſſunt/ex alia eius opatiōe pē-
ſanda ſunt: vt rebus mirabilib⁹ fidē p̄beant facta mirabi-
liora. Illud em̄ corpus dn̄i intrauit ad diſcipulos ianuis
clauſis: qđ vez ad humanos oculos ꝑ natiuitatē ſuā clau-
ſo exijt vtero virginis. Quid ergo mirū/ſi clauſis ianuis
poſt reſurrectionē ſuā in eternū iā victurus intrauit: qui
moriturus veniēs nō aperto virginis vtero exiuit: Sꝫ q:
ad illud corp⁹ qđ videri poterat/fides intuentiū dubita-
bat: oſtēdit ei ꝓtinus man⁹ et latus/palpandā carnē pre-
buit/quā clauſis ianuis introduxit. Qua in re duo mira: Corporis
ꝛ iuxta hūanā rationē ſibi valde cōtraria oſtēdit/dū poſt glorioſi cō-
reſurrectionē corp⁹ ſuū: et incorruptibile: ꝛ tn̄ palpabile ditio.
demōſtrauit. Nā ꝛ corrūpi neceſſe eſt qđ palpat: ꝛ palpa-
ri nō pōt qđ nō corrūpit. Sed miro mō/atq̄ ineſtimabi-
li redēptor nr̄: ꝛ incorruptibile poſt reſurrectionē/ꝛ palpa-
bile corp⁹ exhibuit: vt mōſtrādo incorruptibile inuitaret
ad p̄miū: p̄bendo palpabile formaret ad fidē. Et incorru-
ptibilē ſe g ꝛ palpabilē demonſtrauit: vt ꝓfecto eſſe poſt
reſurrectionē oſtēderet corp⁹ ſuū/ꝛ eiuſdē nature/et alte-
ri⁹ glie. ¶ Dicit eis. Pax vobis. Sicut miſit me pr̄: ꝛ ego Tex.
mitto vos. i. ſicut miſit me pr̄/deus deū: ꝛ ego mitto vos
hō hoies. Pr̄ filiū miſit: q̄ hūc pro redēptione gn̄is huma-
ni incarnari cōſtituit. Quē vez in mūdo venire ad paſſio-
nē voluit/ſed tn̄ amauit filiū quē ad paſſionē miſit. Ele-
ctos vero ap̄los dn̄s nō ad mūdi gaudia/ſꝫ ſicut ip̄e miſ-
ſus eſt ad paſſiones in mūdū mittit. Quia ergo ꝛ filius
amat a patre/ꝛ tn̄ ad paſſionē mittit: ita ꝛ diſcipuli amā-
tur a dn̄o/q̄ tn̄ ad paſſionē mittunt in mundo. Itaq̄ re-
cte dicit. Sicut miſit me pr̄: ꝛ ego mitto vos. i. ea charita-
te vos diligo/cū inter ſcādala p̄ſecutoꝝ mitto: qua me cha-
ritate pr̄ diligit/quē venire ad tolerādas paſſiones fecit.
Quāuis mitti etiā iuxta naturā diuinitatis poſſit intelli-
gi: eo em̄ ipſo a p̄re fili⁹ mitti dicit: quo a patre generat.
Nā ſpūſctūs q̄ cū ſit equalis p̄ri ꝛ filio: nō tn̄ incarnatus
eſt/iſdē ſe fili⁹ mittere phibet dicēs. Cū venerit paraclet⁹ Joā. xv.
quē ego mittā vobis a p̄re. Si em̄ mitti ſolūmō incarna-
ri deberet intelligi: ſctūs proculdubio ſpūs nullo modo

dicerek mitti:q̃ nequaq̃ incarnat⁹ eſt:ſꝫ ei⁹ miſſio ipa ꝓ
ceſſio eſt/q̃ de pr̃e ꝓcedit ⁊ filio. Sicut itaq̃ ſpũs mitti di
citur/q: ꝓcedit:ita ⁊ fili⁹ nõ incõgrue mitti ꝺr/q: genera
Tex. tur. ¶ Hoc cũ dixiſſet/inſufflauit ⁊ dicit eis. Accipite ſpi
ritũ ſctm̃. Querẽdũ nobis eſt/q̃d eſt ꝙ ſpm̃ſctm̃ dñs nr̃:et
Quare ſemel dedit in terra cõſiſtẽs ⁊ ſemel celo p̃ſidẽs. Neq̃ em̃
ſpũſſcũs alio in loco dat⁹ ſpũſſctũs apte mõſtrak/niſi nunc cũ ꝑ in
bis dat⁹ ſufflationẽ p̱ecipik:⁊ poſtmodũ cũ de celo veniẽs in lin
legik. guis varijs demõſtrak. Cur ergo prius in terra diſcipulis
dak/poſtmodũ de celo mittik:niſi ꝙ duo ſunt p̃cepta cha
ritatis/dilectio vcꝫ dei ⁊ dilectio ꝓximi. In terra dak ſpi
rit⁹ vt diligak ꝓximus:e celo datur ſpũs:vt diligak deus.
Sicut ergo vna eſt charitas ⁊ duo p̃cepta:ita vnus ſpũs
et duo data:pri⁹ a cõſiſtente dño in terra/poſtmodũ e ce
lo:q: in ꝓximi amore diſcik qualiter peruenire debeat ad
j. Jo. iiij. amorẽ dei. Unde idẽ Joãnes dicit. Qui nõ diligit fratrẽ
ſuũ quẽ videt/deũ quẽ nõ videt quõ põt diligere? Et ante
quidẽ diſcipulorꝫ mẽtib⁹ iſdẽ ſpũſſctũs inerat ad fidẽ/ſed
tñ manifeſta datione nõ niſi poſt reſurrectionẽ dat⁹ eſt.
Joã. vij. Uñ ⁊ ſcriptũ eſt. Nõdũ erat ſpũs dat⁹:q: Jeſus nõdũ fue
Deuter. rat glĩficat⁹. Uñ etiã ꝑ Moyſẽ ꝺr. Surrexerũt mel de pe
xxxij. tra:⁊ oleũ de firma petra. Neq̃ em̃ q̃cq̃ tale iuxta hiſto
riã legik ſi tota teſtamẽti veteris ſeries recẽſeatur: nuſq̃
de petra mel/nuſq̃ oleũ ille pp̃ls ſuxit. Sꝫ q: iuxta Pauli
j. Cor. x. vocẽ/petra erat chriſt⁹:mel de petra ſuxerũt: q̃ eiuſdẽ re
dẽptoris nr̃i facta ⁊ miracula viderũt:oleũ vero de firma
petra ſuxerũt:q: effuſione ſcti ſpũs poſt reſurrectionẽ ſuã
vngi meruerũt. Quaſi ergo in firma petra mel dedit:qñ
adhuc mortalis dñs miraculorꝫ ſuorꝫ dulcedinẽ diſcipu
lis oſtẽdit:ſed firma petra oleũ fudit:q: poſt reſurrectio
nẽ ſuã fact⁹ iã impaſſibilis ꝑ afflationẽ ſpũs donũ ſancte
Eſa. x. vnctionis emanauit. De hoc oleo ꝑ ꝓphetã ꝺr. Cõputre
ſcet iugũ a facie olei. Sub iugo q̃ppe tenebamur demo
niace dñationis/ſed vncti ſumus oleo ſpũſſcti. Et q: nos
grã libertatis vnxit/demoniace dñationis iugũ putruit:
ij. Co. iij. Paulo atteſtãte q̃ ait. Ubi ſpũs dñi/ibi libertas. Sciẽdũ
vero eſt:ꝙ hi q̃ ſpm̃ſctm̃ prius habuerũt:vt ⁊ ipſi innocẽ
ter viuerẽt/⁊ in p̱dicatione q̃buſdã ꝓdeſſent:idcirco hũc
poſt reſurrectionẽ dñi patenter acceperũt/vt ꝓdeſſe non
paucis/ſed plurib⁹ poſſent. Uñ ⁊ in hac ipa datione ſpũs
Tex. dicik. ¶ Quorꝫ remiſeritis pctã remittunk eis:⁊ quorũ
retinueritis retẽta ſunt. Libet intueri/diſcipuli illi ad tã
ta onera hũilitatis vocati/ad quãtũ culmẽ glĩe ſint ꝑdu
cti. Ecce nõ ſolũ de ſemetipis ſecuri fiũt/ſꝫ etiã aliene obli
gationis p̃tãtẽ relaxatiõis accipiũt:principatũ ſup̃ni iu
dicis ſortiũtur:vt vice dei q̃buſdã pctã retineãt/q̃buſdã
relaxẽt. Sic eos a deo decebat erigi q̃ tãtũ ꝓ deo cõſenſe
rãt humiliari. Ecce qui diſtrictũ dei iudiciũ metuunt:ani
marũ iudices fiunt:⁊ alios dãnant/vel liberant:q̃ ſemet
P̱clatu ipſos dãnari metuebãt. Horũ ꝓfecto nũc in eccłia epĩ lo
re ꝑicula cũ tenẽt:ſoluẽdi ac ligandi auctoritatẽ ſuſcipiũt:q̃ gradũ
notank. regiminis ſortiunk. Grãdis honor:ſed graue põd⁹ iſtius
eſt honoris. Durũ q̃ppe eſt:vt q̃ neſcit tenere moderami
na vite ſue/iudex fiat vite aliene. Et plerũq̃ contingit:vt
hũc iudicij loc⁹ teneat/cui ad locũ vita minime cõcordat
ac ꝓinde ſepe agik:vt vel dãnet immeritos/ vel alios ip̃e
ligatus ſoluat:ſepe in ſoluẽdis ſubditis ac ligãdis/ſue vo
luntatis motus/non aũt cauſarum merita ſequak. Unde
fit:vt ipſa hac ligandi/ac ſoluendi poteſtate ſe priuet:qui
hanc ꝓ ſuis voluptatib⁹/⁊ nõ ꝓ ſubiectorꝫ morib⁹ exercet.
Sepe fit vt erga quẽlibet ꝓximũ / odio vel grã moueak
Eze. xiij. paſtor. Judicare aũt digne de ſubditis nequeũt: q̃ in ſub
ditorũ cauſis/ſua vel odia/vel grãm ſequunk. Unde re
cte per ꝓphetã ꝺr: Mortificabãt animas q̃ nõ moriũtur:
et viuificabãt aĩas q̃ nõ viuũt. Nõ moriẽtẽ q̃ppe mortifi
cat/q̃ iuſtũ dãnat:⁊ nõ victurũ viuificare nitik/q̃ reum a
ſupplicio abſoluere conak. Cauſe ḡ pẽſande ſunt:⁊ tũc li
gãdi atq̃ ſoluẽdi p̃tãs exercẽda:videndũ q̃ culpa/aut q̃ ſit
pnĩa ſecuta poſt culpã:vt quos oĩpotẽs de⁹ ꝑ cõpũctiõis
grãm viſitat/illos paſtoris ſnĩa abſoluat. Tũc em̃ vera eſt
abſolutio p̃ſidentis:cũ interni arbitriũ ſequitur iudicis.
Qđ bene quatriduani mortui reſuſcitatio illa ſignificat
que vcꝫ demõſtrat:q: prius mortuũ dñs vocauit ⁊ viuifi
cauit dicẽs:lazare veni foras:⁊ poſtmodũ is q̃ viuẽs egreſ
ſus fuerat/a diſcipulis eſt ſolut⁹:ſicut ſcriptũ eſt. Cumq̃ Joã. xj.
egreſſus eſſet q̃ fuerat ligatus inſtitis/tunc dixit diſcipulis
ſuis. Soluite eũ ⁊ ſinite abire. Ecce illũ diſcipuli iã viuẽ
tẽ ſoluũt/quẽ magr̃ ſuſcitauerat mortuũ. Si em̃ diſcipuli
Lazarũ mortuũ ſoluerẽt/fetorẽ magis oſtẽderẽt q̃ virtu
tẽ. Ex qua cõſideratiõe intuẽdũ eſt:ꝙ illos nos debem⁹
per paſtoralẽ auctoritatẽ ſoluere/q̃s auctorẽ nr̃m cogno Doctrina
ſcimus ꝑ ſuſcitantẽ grãm viuificare. Que nimirũ viuifi de vſu
catio ante op̃ationẽ rectitudinis in ipſa iã cognoſcik con clauiũ.
feſſione pcti. Uñ ⁊ huic ipſi mortuo Lazaro nequaq̃ dici
tur reuiuiſce/ſꝫ veni foras. Oĩs q̃ppe pctõr/dũ culpã ſuã
intra cõſciẽtiã abſcõdit/introrſus latet/in ſuis penetrali
bus occultak. Sꝫ mortu⁹ venit foras:cũ pctõr nequitias
ſuas ſpõte cõfitek. Lazaro ergo ꝺr:veni foras/ac ſi aperte
cuilibet mortuo in culpa dicerek. Cur reatum tuum intra
cõſciẽtiã abſcõdis? Foras iam ꝑ cõfeſſionẽ egredere: qui
apud te interius ꝑ negationẽ lates. Veniat itaq̃ foras
mortu⁹. i. culpã cõfiteak pctõr. Veniẽtẽ ṽo foras ſoluãt di
ſcipuli:vt paſtores eccłie ei penã debeãt amouere quam
meruit/q̃ nõ erubuit cõfiteri qđ fecit. Hec de ſolutiõis or
dine breuiter dixerim:vt ſub magno moderamine paſto
res eccłie:vel ſoluere ſtudeãt/vel ligare. Sꝫ vtrũ iuſte an
iniuſte obliget paſtor:paſtoris tñ ſnĩa gregi timenda eſt:
ne is q̃ ſubeſt/⁊ cũ iniuſte forſitã ligak/ipſam obligatiõis
ſue ſnĩam ex alia culpa mereak. Paſtor ḡ vel abſoluere in
diſcrete timeat/vel ligare. Is aũt qui ſub manu paſtoris
eſt/ligari timeat vel iniuſte:nec paſtoris ſui iudiciũ teme
re rep̃hẽdat:ne ⁊ ſi iniuſte ligat⁹ eſt/ex ipſa tumide rep̃re
hẽſionis ſup̃bia culpa q̃ nõ erat fiat. Sed q: hec breuiter
ꝑ exceſſum dixerim⁹/ad expoſitionis ordinẽ reuertamur.

¶ In die ſancti Thome.

Thomas autẽ vnus ex
duodecim q̃ ꝺr Didym⁹: nõ erat cũ eis qñ venit
Jeſus. Iſte vn⁹ diſcipul⁹ defuit:reuerſus qđ ge
ſtũ eſt audiuit/audita credere renuit. Venit iterũ dñs:et
nõ credẽti diſcipulo lat⁹ palpãdũ p̃buit/man⁹ oſtẽdit: et
oſtẽſa ſuorꝫ cicatrice vulnerꝫ/infidelitatis illi⁹ vuln⁹ ſana
uit. Quid fr̃es chariſſimi/q̃d inter hec aiaduertitis? Nun Thome
quid caſu geſtũ creditis:vt elect⁹ ille diſcipul⁹ tũc deeſſet et Jo
poſt aũt veniẽs audiret/audiẽs dubitaret:dubitãs palpa ſeph cõ
ret/palpãs crederet? Nõ hoc caſu/ſꝫ diuina diſpẽſatiõe ge paratio.
ſtũ eſt. Egit naq̃ miro mõ ſup̃na clemẽtia:vt diſcipul⁹ du
bitãs/dũ in magiſtro ſuo vulnera palparet carnis in no
bis vulnera ſanaret infidelitatis. Plus em̃ nobis Tho
me infidelitas ad fidẽ/q̃ fides credẽtiũ diſcipulorꝫ ꝓfuit
q: dũ ille ad fidẽ palpãdo reducik/nr̃a mẽs oĩ dubitatiõe
poſtpoſita in fide ſolidak. Sic q̃ppe diſcipulũ poſt reſur
rectionẽ ſuã dubitare ꝑmiſit/nec tñ i dubitatiõe deſeruit:
ſicut añ natiuitatẽ ſuã h̃re Mariã ſpõſum voluit:q̃ tñ ad
ei⁹ nuptias nõ ꝑuenit. Nã ita fact⁹ eſt diſcipul⁹ dubitãs
et palpãs teſtis ṽo reſurrectiõis:ſicut ſpõſ⁹ mr̃is/fuerat
cuſtos integerrime virginitatis. Palpauit aũt ⁊ exclama
uit. ¶ Dñs me⁹ ⁊ de⁹ me⁹. Dicit ei Jeſus. Q: vidiſti me Tex.
credidiſti. Cũ Paul⁹ dicat apłs. Eſt aũt fides ſperãdarũ
ſubſtãtia rerũ argumẽtũ nõ apparẽtiũ: ꝓfecto liq̃t/q: fi Heb. xj.
des illarũ rerũ argumẽtũ eſt/q̃ apparere nõ poſſũt. Que
etem̃ apparẽt/iã fidẽ nõ h̃nt/ſꝫ agnitionẽ. Dũ ergo vidit
Thomas/dum palpauit:cur ei ꝺr:q: vidiſti me credidiſti?
Sꝫ aliud vidit/aliud credidit. A mortali q̃ppe hoĩe/diui
nitas videri nõ potuit. Hoĩem igik vidit ⁊ deũ cõfeſſ⁹ eſt:
dicẽs. Dñs me⁹ ⁊ de⁹ me⁹. Videndo igik credidit q̃ ꝯſide
rãdo verũ hoĩem/hũc deum quẽ videre nõ poterat excla
mauit. Letificat valde qđ ſeq̃tur. ¶ Btĩ q̃ nõ viderũt et Tex.
crediderũt. In q̃ nimirũ ſnĩa nos ſpecialr̃ ſignati ſumus

Digitized by Google

quo eũ quẽ carne nõ vidimꝰ/mẽte retinemꝰ. Nos ſigna-
ti ſumꝰ/ſ3 ſi fidẽ noſtrã opibꝰ ſeq̃mur. Ille etem̃ vere cre-
dit/q̃ exercet operãdo qđ credit. Quos ꝯ de his q̃ fidẽ
Titũ.j. noie tenꝰ retinet Paulꝰ dicit. Confitent̃ ſe noſſe deũ/fa-
Jaco. ij. ctis aũt negãt. Hinc Jacobꝰ ait. Fides ſine operibꝰ mor-
Job.xl. tua eſt. Hinc ad beatũ Job/de antiquo hoſte gñis huma
ni dñs dicit. Abſorbebit fluuiũ ⁊ nõ mirabit̃: ⁊ habet fidu
tiã ꝙ influat Jordanis in os eiꝰ. Quis em̃ ꝑ fluuiũ deſi-
gnatus/niſi hũani generis fluxꝰ: Qđ vȝ genus ab ortu
ad finẽ defluit: ⁊ quaſi aque more vſq; ad cõpetentẽ ter-
minũ ex carnis liquore pcurrit. Quid ꝑ iordanẽ/niſi ba-
ptizatoꝝ forma ſignat̃: Quia em̃ in iordane flumine ipſe
Notãda auctor redẽptionis noſtre baptizari dignatꝰ eſt: recte ior
expoſi- danis noie eoꝝ multitudo exprĩmit̃/q̃ intra ſacrm baptiſ
tio. matis cõtinent̃. Antiquus ergo hoſtis gñis humani flu
uiũ abſorbuit: q2 a mũdi origine vſq; ad redẽptoris aduẽ
tũ vix paucis electis euadẽtibus/in vẽtrẽ ſue malitie ge-
Job.xl. nus humanũ traxit. De quo recte dr̃. Abſorbebit fluuiũ ⁊
nõ mirabit̃: q2 ꝓ magno nõ hȝ/cũ infideles rapit. Sȝ gra
ue eſt valde qđ ſubdit̃. Et habet fiduciã ꝙ influat iorda-
nis in os eius: q2 poſtq̃ infideles q̃ſq; a mũdi origine ra
puit/adhuc ſe poſſe decipere etiã fideles p̃ſumit. Nã ore
peſtifere pſuaſionis eos q̃tidie deuorat: in q̃bus a cõfeſ-
ſione fidei reproba vita diſcordat. Hoc ergo fratres cha-
riſſimi tota intentione primeſcite/hoc apud vos ſolicita
mẽte cogitate. Ecce paſcalia ſolẽnia agimꝰ. Sed ita viuẽ
dũ nobis eſt/vt puenire ad eterna feſta mereamur. Traſ-
eunt cũcta q̃ tpaliter feſtiua celebrant̃. Curate q̃ his ſolẽ
nitatibꝰ intereſtis/ne ab eterna ſolẽnitate ſeparemini. Quid
ꝓdeſt intereſſe feſtis hoim/ſi deeſſe cõtingat feſtis ange
loꝝ: Umbra vẽture ſolẽnitatis eſt ſolẽnitas p̃ſens. Idcir
co hãc agimꝰ annue/vt ad illã q̃ nõ eſt annua ſȝ cõtinua
ꝑducamur. Cũ hec ſtatuto tp̃e gerit̃/ad illiꝰ deſiderium
memoria nr̃a referat̃. Frequẽtatione ergo gaudij tpalis
ad eterna gaudia mẽs incaleſcat ⁊ ferueat: vt ex veritate
letitie perfruat̃ in patria/qđ de vmbra gaudij meditatur
in via. Uitã igit̃ vr̃am fr̃es moreſq; cõponite. Is q̃ mitis
reſurrexit a morte/q̃ diſtrictꝰ in iudicio veniat p̃uidete.
Certe in die tremẽdi examinis ſui cũ angelis ⁊ archãge-
lis/cũ thronis ⁊ dñationibꝰ/cũ principatibꝰ ⁊ ptãtibꝰ ap
parebit: celis ac terris ardẽtibꝰ cũctis vȝ elemẽtis in ſui
obſequij terrore cõmotis. Hũc ergo tãti pauoris iudiceȝ
ante oculos ponite: hũc vẽturũ timete: vt hũc cũ venerit
nõ timidi/ſed ſecuri videatis. Timendus ergo eſt ne ti-
meat̃. Terror eius nos ad vſum bone operationis exer-
ceat metꝰ illius vitam noſtrã a prauitate cõpeſcat. Mihi
fratres credite: q2 tãto tũc erimꝰ ſecuri de eiꝰ ſnĩa/quãto
nũc eſſe ſatagimꝰ ſuſpecti de culpa. Certe ſi aliq̃s veſtrũ
cũ ſuo aduerſario cauſam dicturꝰ in meo iudicio die cra-
Cõpara ſtina eſſet exhibẽdus/totã fortaſſe noctẽ inſomnẽ duce-
tio dupli ret: q̃d ſibi dici poſſet/q̃d obiectionibꝰ rn̄deret/ſecũ ſolici
cis iudi- ta ⁊ eſtuanti mẽte verſaret: ne me inueniret aſperũ vehe
cij. menter metueret: ne apud me appareret noxius formi-
daret. Et q̃s ego aut q̃d ego: Nimirũ nõ lõge poſt futurꝰ
poſt hoiem vermis: atq; poſt vermẽ puluis. Si ergo tãta
cura primeſcit̃ iudiciũ pulueris: q̃ intẽtione cogitãdũ eſt
qua formidine ꝓuidẽdũ tãte iudiciũ maieſtatis: Sed q2
ſunt nõnulli q̃ de reſurrectione carnis incerti ſunt: ⁊ hãc
tũc rectius docemus: ſi etiã cordiũ vr̃oꝝ q̃ſtionibꝰ occul-
tis occurrimꝰ pauca nobis de ipſa reſurrectionis fide lo-
quẽda ſunt. Multi etem̃ ſicut ⁊ nos aliq̃n fuimꝰ: dũ car-
nẽ in putredinẽ/oſſaq; in puluerẽ redigi ꝑ ſepulcra cõſpi
ciũt/reparari ex puluere carnẽ ⁊ oſſa diffidũt: ſicq; apud
ſe q̃ſi ratiocinãtes dicũt. Nũ hõ ex puluere reducit̃: Nũ
agit̃ vt cinis animet̃. Quibꝰ breuiter rn̄demꝰ: q2 lõge mi
nus eſt deo reparare qđ fuit q̃ creaſſe qđ nõ fuit. Aut q̃d
mirũ ſi hoieȝ ex puluere refecit/q̃ ſimul oia ex nihilo crea-
uit. Mirabiliꝰ nãq; eſt celũ ⁊ terrã ex nullis exiſtẽtibꝰ cõ
didiſſe q̃ ipſum hoiem ex terra reparare. Sȝ cinis attẽdi
tur: ⁊ in carnẽ redire poſſe deſperat̃: ⁊ diuine opationis
virtꝰ cõprehẽdi q̃ſi ex rõne querit̃. Qui ſcȝ hec idcirco in
ſuis cogitatiõibꝰ dicũt: q2 eis q̃tidiana dei miracula ex aſ
ſiduitate viluerũt. Nã ecce in vno grano paruiſſimi ſemi
nis latet tota q̃ naſcitura eſt arboris moles. Cõſtituamꝰ
nãq; añ oculos cuiuſlibet arboris mirã magnitudinẽ co- Reſurre
gitemꝰ vñ oriẽdo cepit q̃ ad tãtã molẽ creſcendo puenit/ ctio gña
inuenimꝰ ꝓculdubio eiꝰ originẽ paruiſſimũ ſemẽ. Conſi lis pul-
deremꝰ nũc vbi in illo paruo ſeminis grano latet fortitu chre ꝓ
do ligni/aſperitas corticis/ſaporis/odoriſq; magnitudo batur.
vbertas fructuũ/viriditas folioꝝ. Cõtrectatũ nãq; ſemi
nis granũ nõ eſt validũ: vñ g̃ ꝓceſſit ligni duritia: Nõ eſt
aſperũ: vñ aſperitas corticis erupit: Nõ eſt ſaporũ: vñ ſa-
por in fructibꝰ: Olfactũ nil redolet: vñ odor in fructibus
fragrat. Nil in ſe viride oſtẽdit: vñ folioꝝ viriditas exiuit
Cũcta g̃ in ſemine ſimul latẽt: q̃ tñ nõ ſimul ex ſemine ꝓ-
deũt. Ex ſemie q̃ppe ꝓducit̃ radix/ex radice ꝓdit virgul-
tũ/ex virgulto orit̃ fructꝰ/in fructu etiã ꝓducit̃ ſemẽ. Ad-
damꝰ ergo: q2 ⁊ ſemẽ latet in ſemine. Quid g̃ mirũ ſi oſſa
neruos/carnẽ/capilloſq; reducat ex puluere: q̃ lignũ/fru
ctꝰ/folia in magna mole arboris/ex paruo q̃tidie ſemine
reſtaurat: Cũ g̃ dubitãs animꝰ de reſurrectiõis potentia
rõnẽ q̃rit/earũ rerũ ei q̃ſtiões inferẽde ſunt/q̃ ⁊ inceſſan
ter fiũt: ⁊ tñ rõne cõprehẽdi nequaq̃ poſſunt: vt dũ nõ va
let ex viſiõe rei penetrare qđ ꝯſpicit/de repromiſſiõe diui
ne potẽtie credat qđ audit. Illa g̃ vobiſcũ fr̃es chariſſimi
ꝓmiſſa cogitate q̃ ꝑmanẽt: q̃ vo cũ tp̃e trãſeũt/velut iam
dimiſſa deſpicite. Ad huius reſurrectiõis gloriã quã in ſe
veritas oſtẽdit/tota intẽtiõe feſtinate: terrena deſideria
que ab auctore ſeparãt fugite: q2 tãto altius ad cõſpectũ
dei omnipotẽtis ꝑtingitis: quãto mediatorẽ dei ⁊ hoim
ſingularius amatis: qui viuit et regnat in vnitate ⁊c.

¶ De eadẽ dñica. Sermo ſancti Auguſtini epiſcopi ad Neophitos.

Paſcalis ſolẽnitas ho
dierna feſtiuitate concludit̃: ⁊ ideo hodie neo-
phitoꝝ habitꝰ cõmutat̃: ita tñ vt cãdor q̃ de ha
bitu deponit̃/ſemꝑ in corde teneat̃: In q̃ q̃dẽ p̃mũ nobis
agendũ eſt: vt q2 paſcales dies ſunt. i. indulgẽtie ac remiſ
ſionis: ita a nobis ſctõꝝ dierũ feſtiuitas agat̃ vt relaxatio
ne corporũ puritas nõ obfuſcet̃: ſed potiꝰ abſtinentes ab
omi luſu/ebrietate/laſciuia/demꝰ operã ſobrie remiſſiõi/
ac ſcĩ ſynceritati: vt q̃cq̃d mõ corporali abſtinẽtia nõ acq̃
rimꝰ/mẽtiũ puritate q̃ramꝰ. Ad oẽs q̃dẽ ꝑtinet ſermo q̃s
cura nr̃a cõplectit̃: verũtñ hodie terminata ſacramẽtoꝝ
ſolẽnitate: vos alloq̃mur nouella germina ſctitatis rege
nerata ex aq̃ ⁊ ſpũſctõ/germẽ piũ/examẽ nouellũ. Flos
nr̃i honoris ⁊ fructꝰ laboris/gaudiũ ⁊ corona mea: oẽs q̃
ſtatis in dño. Aplĩcis v̄bis vos alloquar. Ecce nox p̃ceſ- Ro.xiij.
ſit/dies aũt appropinquabit: abijcite opa tenebraꝝ: ⁊ in-
duite vos arma lucis/ſic vt in die honeſte ambulemus.
Nõ in comeſſationibꝰ ⁊ ebrietatibꝰ/nõ in cubilibꝰ ⁊ impu
dicitijs/nõ in cõtẽtione ⁊ emulatione/ſȝ induimini dñm
Jeſum chriſtũ. Habemꝰ inq̃t certiorẽ propheticũ ſermo- ij. Pe.j.
nẽ: cui benefacitis intẽdentes tãq̃ lucerne in obſcuro lo
co donec dies luceſcat: ⁊ Lucifer orial̃ in cordibꝰ veſtris
Sint ergo lũbi vr̃i p̃cincti: ⁊ lucerne ardẽtes: ⁊ vos ſimi- Luc.xij.
les hoibꝰ expectãtibꝰ dñm ſuũ q̃n reuertat̃ a nuptijs. Ec
ce dies adueniũt/in q̃bꝰ dñs dicit. Puſillũ inq̃t ⁊ nõ vide Joã.xvj.
bitis me: ⁊ iterũ puſillũ ⁊ videbitis me. Hec eſt hora de q̃
dixit. Uos triſtes eritis/ſeculũ aũt gaudebit. i. vita iſta te
tationibꝰ plena in q̃ ꝑegrinamur ab eo. Sȝ iterꝝ inq̃t vide
bo vos ⁊ gaudebit cor veſtrũ: ⁊ gaudiũ vr̃m nemo tollet
a vobis: cuiꝰ ſpei tã gratũ/⁊ tã gratuitũ etiã pignꝰ ſctm̃-
ſpm̃ accepimꝰ: q̃ in cordibꝰ nr̃is inenarrabiles gemitus ij.Co.v.
opat̃ ſctoꝝ deſiderioꝝ. Cõcepimꝰ ei: ſicut ait Eſaias: par Eſaie.
turiuimꝰ ſpm̃ ſalutis. Et mulier cũ parturit ait dña/triſti xxvj.
tia eſt illi: q2 venit dies eiꝰ: ſȝ cũ pepit fit gaudiũ q̃m natꝰ Jo.xvj.

eſt hõ in ſeculo. Hoc eſt gaudiũ qđ nemo aufert a nobis:
quo in eterne vite lucẽ ex hac fidei cõceptiõe traſfundi-
mur. Tũc ĝ ieiunemꝰ ⁊ oremus / cũ dies parturitiõis eſt.
Hoc totũ corpus chriſti in toto orbe diffuſum .i. tota hec
Pſã. lx. agit eccleſia: ⁊ illa vnitas q̃ dicit i pſalmo. A finibꝰ terre ad
te clamaui / dũ anxiaret cor meũ. Vñ iã nobis elucet / cur
q̃dragefima inſtituta ſit huiꝰ hũiliatiõis ſolẽnitas. Qui
eñi a finibꝰ terre clamat cũ anxiaret cor eiꝰ / a quatuor or
bis terre partibꝰ clamat: qs frequẽter etiã ſcriptura com
memorat: oriẽte ⁊ occiduo / aq̃lone ⁊ meridie. Per hoc to
tũ ille decalogꝰ legis / iã nõ ꝑ lrãm tm̃mõ metuẽdus / ſed
per grãm charitatꝫ implẽdus indicatꝰ eſt. Vñ quater mul
tiplicatis decẽ / videmꝰ q̃draginta cõpleri: ſed adhuc in la
bore tẽtationis cũ venia delictorũ. Quis eñi pfecte iplet /
nõ cõcupiſces? Vñ ieiunãdũ ⁊ orandũ eſt a bono tñ ope
Exo. xx. nõ ceſſandũ. Cui labori merces illa reddit in fine / q̃ dena
rij numeri nũcupat. Sicut aũt ternariꝰ a tribꝰ / q̃ternariꝰ
a quatuor: ita denariꝰ a decẽ nomẽ accepit: q̃ cũ iũctꝰ eſt
quadragenario tãq̃ merces laborĩ reddit. Quinq̃gena
Nũero-rario myſtica. rij numeri figura tp̃s illiꝰ gaudij ſignificat: qđ nemo au-
ferret a nobis: cuiꝰ in hac vita nõdũ pfectionẽ habemꝰ: ſꝫ
tñ poſt ſolẽnitatẽ dñice paſſionis a die reſurrectionis eiꝰ
per dies quinquaginta q̃bꝰ ieiunia relaxamꝰ / hoc in dñi-
cis laudibꝰ pſonãte allꝰa celebramus. Nũc itaq̃ in pſona
chriſti vt nõ poſſideamur a ſathana / exhortor vos dilectiſ
ſimi: vt q̃tidianis ⁊ largioribꝰ eleemoſynis frequẽtioribꝰ
orõnibꝰ dñm ꝓpitiemur. Nũc tp̃s eſt vt vnuſquiſq̃ abſti
neat ſe nõ tãtũ ab illicitꝫ / ſꝫ etiã a q̃buſdã licitis: ⁊ orõnibꝰ
atq̃ ieiunijs vacet: q̃uis ⁊ ꝑ totũ annũ certis diebus hoc
facere debeat: ⁊ quãto crebriꝰ / tãto vtiq̃ meliꝰ: q: ⁊ q̃ cõ-
ceſſa immoderate appetit eũ q̃ cõceſſit offendit. Orõ q̃p
pe ſpũalis res eſt: ⁊ ideo tãto eſt acceptior: quãto magis
ſue nature implet affectũ. Tãto magis aũt ſpũali opere
fundit: quãto magis animꝰ q̃ eã fũdit a carnali volupta-
Exodi. xxxiiij. te ſuſpẽdit. Quadraginta dies ieiunauit Moyſes legis
administrator: q̃draginta Helias ꝓphetarũ excellẽtiſſi-
iij. re. xix. mus: q̃draginta ipẽ dñs / teſtimoniũ habẽs a lege ⁊ pro-
Matt. iiij. phetꝫ Baptiſmꝰ ille ꝓponit. Joãnes eñi baptizauit chri-
ſtũ cũ ſe chriſto ꝓfiteretur minorẽ: chriſtꝰ aũt baptizauit
Mat. iij. chriſtianũ / q̃ ſe oñdit ⁊ Joãne eſſe maiorẽ: ſicut circũciſio
Luce. ij. nẽ carnis q̃uis eã ⁊ chriſtꝰ accepit: ⁊ nemo chriſtianꝰ ac-
cepit meliꝰ eſt ſacrm̃ reſurrectiõis chriſti q̃ ad expoliãdã
carnalẽ hãc veterẽq̃ vitã corde circũderet chriſtianꝰ / vt
Ro. vj. audiat aplm̃ dicẽtẽ. Sicut chriſtꝰ ſurrexit a mortuis per
gliaꝫ pris / ſic ⁊ nos in nouitate vite ambulemꝰ: ſicut ipꝫ
verꝰ paſca qđ agni occiſiõe celebrare ꝓceptũ eſt: nõ iõ q:
j. Cor. v. hoc cũ diſcipulis celebrauit chriſtꝰ / iã meliꝰ eſt paſca nrm̃
qđ imolatꝰ eſt chriſtꝰ. Pertinuit eñi ad ꝓbẽdũ nobis hu-
militatis ⁊ deuotiõis exẽplũ: vt illa etiã ſacra veniẽs ſuſci
pere dignaret q̃bꝰ vẽturꝰ ipẽ pñũtiabat: vt hinc oñderet
quãta religione nos oporter accipe hec ſacramẽta / q̃bus
iã veniſſe nũtiat. Nõ ĝ q: chriſtꝰ poſt acceptũ baptiſmuꝫ
cõtinuo ieiunauit / tãq̃ regulã obſeruationis dediſſe cre-
dẽdus eſt vt poſt ipſiꝰ chriſti baptiſmũ acceptũ / cõtinuo
ieiunare neceſſe eſſet: ſed plane illo exẽplo docuit ieiunã-
Magiſterium chriſti ꝓponitur. dũ eẽ: qñ fortẽ acrior i luctamine cũ tẽtatore ↄfligit. Ob
hoc eñi ⁊ chriſtꝰ q̃ ſicut hõ dignatꝰ eſt naſci / nõ reſpuit ſi-
cut hõ tẽtari: vt chriſtianꝰ magiſterio eius inſtructꝰ non
poſſit a tẽtatiõe ſuperari. Siue ĝ cõtinuo poſt baptiſmũ:
ſiue q̃libet interuallo tp̃is interpoſito: qñ ſit̃e preliũ tẽta-
tionis infert hõi / ieiunãdũ eſt: vt ⁊ caro impleat de caſti-
gatione militiã / ⁊ aĩa impetret de hũilitate victoriã. In
illo ĝ dñico exẽplo illiꝰ cauſa ieiunij nõ Jordanis tinctio
ſed diaboli tẽtatio fuit. Cur aũt nos ante ſolẽnitatẽ paſ-
ſionis dñi ieiunemꝰ: ⁊ illa ieiuniorũ relaxatio quinq̃geſi-
mo die pficiat: hec rõ eſt. Oĩs q̃ recte ieiunat / aut animã
ſuã in gemitu orõnis ⁊ caſtigatione corpis hũili: ⁊ ex fide
nõ ficta affligit: aut ab illecebra carnis inopia aliq̃ ſpũali
veritatis ⁊ ſapiẽtie delectatiõe ſuſpenſa / ad famẽ ſitimq̃
ſatiãdã deſcẽdit. Interrogãtibꝰ Phariſeis cur diſcipuli
eiꝰ nõ ieiunarẽt. Nã de illo primo quod habet anime hu Mat. ix.
miliationẽ: nõ poſſunt inq̃t lugere filij ſpõſi q̃diu cũ eis
ſpõſus eſt: ſꝫ veniet hora qñ auferet ab eis ſpõſus: ⁊ tunc
ieiunabũt: de illo aũt altero qđ habet epulas mentis: ita
cõſequẽter locutꝰ eſt. Nemo aſſuet pãnũ nouũ veſtimẽto
veteri / ne maior ſciſſura fiet: neq̃ mittũt vinũ nouum in
vtres veteres ne rũpant ⁊ vinũ effundat: ſed vinũ nouũ
in vtres nouos mittũt / ⁊ ambo cõſeruabũt. Proinde q:
iam ſpõſus ablatus eſt / vtiq̃ nobis filijs illiꝰ pulchri ſpõ
ſi lugẽdũ eſt. Specioſus enim forma pre filijs hoim / cuiꝰ
diffuſa gratia in labijs eiꝰ: inter manꝰ pſequẽtiũ non ha-
buit ſpeciẽ neq̃ decorẽ: ⁊ ablata eſt de terra vita eius. Et Eſa. liij.
recte lugemus / ſi flagramꝰ deſiderio eius. Beati q̃bus cuꝫ
licuit ante paſſionẽ tũc habere pſentẽ: interrogare ſicut
vellẽt / audire ſicut audire deberẽt. Illos dies concupie-
rũt videre patres ante aduẽtũ eiꝰ neq̃ viderũt: q: in alia
diſpẽſatione fuerant ordinati ꝑ quos vẽturus annũtiare
tur / nõ q̃bꝰ veniẽs audiret. De his eñi apl̃s loq̃tur dicẽs
Multi iuſti ⁊ ꝓphete voluerũt videre q̃ videtis / ⁊ nõ vi- Matt. xiij.
derũt: ⁊ audire q̃ auditis: ⁊ nõ audierũt. In nobis autẽ
illud impletũ eſt / qđ idẽ ipſe dicit. Veniẽt dies qñ deſide
rabitis videre vnũ de diebꝰ iſtis: ⁊ nõ poteritis. Qui ſcri
deſiderij flãma vrit / q̃s hic nõ lugeat: q̃s nõ laboret in ge-
mitu ſuo / quis nõ dicat: facte ſunt mihi lachryme mee pa
nes die ac nocte / dũ dr̃: mihi q̃tidie vbi eſt deꝰ tuus? Cre-
dimus q̃ppe eũ iã ſedentẽ ad dexterã pris: ſed tñ q̃diu ſu- ij. Co. v.
mus in corpore pegrinamur ab eo / nec de eo dubitantibꝰ
vel negãtibꝰ ⁊ dicẽtibꝰ / vbi eſt deꝰ tuus valemus oſtẽde-
re. Merito apl̃s eiꝰ cõcupiſcebat diſſolui ⁊ eſſe cum illo: Phil. i.
manere aũt in carne nõ ſibi optimũ dicebat: ſed neceſſa- Sap. ix.
rium ꝓpter nos: vbi cogitatiões mortaliũ timide ⁊ incer-
te prouidentie noſtre: quoniã deprimit terrena inhabita- Job. vij.
tio ſenſum multa cogitantẽ: inde tentatio eſt vita huma j. Pe. v.
na ſuper terrã / ⁊ in hac nocte ſeculi circũit / ſicut leo que- Apoc. v.
rens quem deuoret. Non leo de tribu iuda rex noſter / ſed
leo diabolus aduerſarius noſter. Ille eñi quatuor ani- Apoc. ij.
malium de apocalypſi Joãnis figurã in ſe vno exprimẽs
natus vt homo / operatur vt leo / immolatus vt vitulus /
volauit vt aquila: volauit ſuper pẽnas ventorũ: ⁊ poſuit
tenebras latibulũ ſuum. Poſuit tenebras ⁊ facta eſt nox
in qua pertranſibũt oẽs beſtie ſylue. Catuli leonũ rugiẽ-
tes: tentatores videlicet / per quos diabolus querit queꝫ
deuoret: non quidẽ habentes poteſtatẽ niſi in eos quos
receperint: q: ⁊ in pſalmo ipſo ita ſeq̃tur: querẽtes a deo
eſcam ſibi. In tam periculoſa ⁊ tẽtationibus plena huiꝰ Mundi pericula notant.
ſeculi nocte / quis nõ timeat: q̃s nõ medullis omnibꝰ cõ-
tremiſcat: ne dignus iudicetur q̃ deuorandus dimittatur
in fauces tã crudelis inimici? Vñ ieiunandũ et orandum
eſt ⁊ tanto potius / tãto inſtãtius: quãto ꝓpinquiꝰ ⁊ ipſa
dominice reſurrectionis ſolẽnitate paſſioniſq̃ celebrita-
te anniuerſaria quodãmodo nobis eiuſdẽ noctis memo
ria reſculpitur: ne obliuione deleatur: ⁊ nos nõ corpore: ſꝫ
ſpiritu dormiẽtes / ille rugiens deuorator inueniat. Nam
et ipſa dominica paſſio q̃d nobis aliud in capite nr̃o Je-
ſu chriſto q̃ ipſam vite huius tẽtationẽ maxime cõmẽda
uit? Unde adueniente iam mortis ſue tp̃e Petro dixit. Lu. xxij.
Poſtulauit ſathanas vexare vos ſicut triticum: et ego ro
gaui ꝓ te ne deficiat fides tua: vnde ⁊ tu cõforta fratres
tuos. Et plane confortauit nos per aplm̃: vnde cum his
duobus in monte ſe oſtendit. Nos autẽ quia tam longũ
ieiuniũ perpetrare nõ poſſumus: vt ꝑ tot dies ⁊ noctes
nihil alimentorũ ſicut ille accipiamꝰ: ſaltẽ quãtum poſſu
mus faciamꝰ: exceptꝫ diebꝰ ꝑ quos certis de cauſis / mos
eccleſie ꝓhibet ieiunare: vt dño deo noſtro vel quotidia
no vel crebro ieiunio placeamus. Sed nunquid ſicut a
cibo et potu abſtinentia / per tot dies nõ poteſt eſſe conti
nua? Quando quidẽ tẽpus humiliãde aĩe quantũ potui
maxime cõmẽdaui: tñ ꝓpter hoim errores / qui ꝑ vanilo-
quas ſeductiões ⁊ prauas cõſuetudines / nobis moleſtã
pro vobis curam inferre nõ ceſſant / tacere nõ poſſumus

Digitized by Google

Sunt q̄dā obſeruatores q̄drageſime delicioſi potius q̄
religioſi: exq̄rentes nouas ſuauitates magis q̄ veteres
cōcupiſcētias caſtigātes: q̄ ꝑcioſis copioſiſq; apparatibꝰ
fructuū diuerſorū quorūlibet varietates ⁊ ſapores ſuꝑare
cōtendūt. Uaſa in q̄bꝰ cocte ſunt carnes tāq̄ immūda for
Edaci- midāt: ⁊ in carne ſua vētris ⁊ gutturis luxuriā nō formi-
tas rep- dāt. Jeiunāt nō vt ſolitā tēperādo minuāt edacitatē: ſed
hendit. vt immoderatā differēdo augeāt auiditatē. Nā vt tps reſi-
ciēdi aduenerit, optimis mēſis tāq̄ pecora pſepibꝰ irruūt
vētreſq; diſtēdūt artificioſis ⁊ peregrinis cōdimētorū di-
uerſitatibꝰ: tātū capiūt māducādo, quātū digerere non
ſufficiūt ieiunādo. Sūt etiā q̄ vinū ita nō bibūt: vt aliorū
expreſſiōe pomorū alioſq; ſibi liq̄res: nō ſalutis cā ſ3 iocū-
ditatis exquirāt: tāq̄ nō ſit q̄drageſima pie humiliatiōis
i. tim. v. obſeruatio, ſ3 noue voluptatꝭ occaſio. Quātū ei honeſtiꝰ
eſſet: vt ſi ꝓpter infirmitatē ſtomachi aquā potare nō po
terat, vino vſitato ⁊ modico ſuſtētaretur. Quid aūt abſur-
dius: q̄ tpe q̄ caro arctiꝰ eſt caſtigāda, tātā ſuauitatē car-
ni ꝓcuret, vt ipſa fauciū cōcupiſcētia nollet q̄drageſimā
pterire? Quid incōuenientiꝰ, q̄ diebꝰ hūilitatis, qn̄ parꝝ vi-
ctus oībꝰ imitādū eſt, ita viuere vt ſi toto tpe ſic viuatur, vix
poſſint victū patrimonia ſuſtinere? Cauete iſta dilectiſſi-
Eccli. mi. Cogitate q̄d ſcriptū eſt. Poſt concupiſcētias tuas nō
xviij. eas. Qd̄ ſaluberrimū ꝑceptū ſi oī tpe obſeruādū eſt: quā-
to āpliꝰ his diebꝰ qn̄ ita turpe eſt ſi cupiditas nr̄a ad vſi-
tatas relaxetur illecebras, vt merito culpetur q̄ nō reſtrinxit vſi-
tatas? Precipue ſane pauperum memētote: vt qd̄ vobis
parcius viuēdo ſubtrahitis, in celeſti theſauro reponatis
Accipiat eſuriēs chriſtꝰ, qd̄ ieiunās minꝰ accepit chriſtia-
nus. Caſtigatio volētis, fiat ſuſtētatio nō habētis: copio-
ſe volūtatis inopia, fiat neceſſaria inopis. Copioſa ſit etiā
in aīo placabili ⁊ hūili miſericordis ignoſcēdi facilitas: pe-
tat veniā q̄ fecit iniuriā, det veniā q̄ accepit iniuriā: vt nō
poſſideamur a ſathana, cuiꝰ triūphꝰ eſt diſſentio chriſtia-
norū. Et hec eīm magni lucri eleemoſyna eſt, debitū rela-
xare cōſeruo, vt tibi relaxetur a dn̄o. Utrūq; opꝰ bonū cele-
ſtis magr̄ diſcipulis cōmēdauit, dicēs. Dimittite ⁊ dimit-
Lu. vi. tetur vobis: date ⁊ dabitur vobis. Memētote ſerui illius cui
Mat. oē debitū dn̄s eiꝰ qd̄ donauerat replicauit. q2 cōſeruo ſibi
xviij. debēti centū denarios mīam nō repēdit: quā de talentorū
decē milibus q̄ debebat accepit. In hoc genere opis bo-
ni nulla eſt excuſatio: vbi ſola volūtas tota facultas eſt.
Pōt q̄ſq; dicere, ne ſtomachus doleat ieiunare non poſ-
ſum: pōt etiā dicere volo dare paupi, ſ3 vn̄ non habeo: aut
Notula tātū habeo vt timeā egere ſi dedero. Quāq̄ ⁊ i his opibꝰ
optima. excuſatiōes plerīq; ſibi hoīes falſas faciūt: q̄ſi veras iue-
niūt: verūtamē q̄s eq̄dē dicat: iō nō ignoui veniā petenti.
q2 me valitudo ipediuit: aut q2 manꝰ q̄ porrigerē nō fuit?
Dimitte vt dimittatur tibi: cordis hoc opꝰ eſt: nullū vel carnis
ſue mēbꝝ in adiutoriū aīe aſſumitur, vt hoc ipleat qd̄ rogatur.
Volūtate agitur, volūtate pficitur. Fac ſecurꝰ, nihil in corpe
dolebis, nihil in domo minꝰ habebis. Jā vō fr̄es videte
quid malū ſit vt penitenti fratri nō ignoſcat: cui preceptū
eſt: vt inimicū adhuc diligat. Que cū ita ſint: ⁊ cū ſcriptū
Eph. iiij ſit. Sol nō occidat ſuꝑ iracundiā veſtrā: conſiderate fr̄es
vtrū chriſtianꝰ ſit dicēdus: qui aut his diebus inimicitias
non vult finire quas nūq̄ debuit exercere.

Dn̄ica. II. Miſericordia dn̄i. Joā. X.

¶ In illo tempore: Dixit Jeſus diſcipulis ſuis. Ego ſum paſtor bonus. Bonus paſtor animam ſuam ponit pro ouibꝰ ſuis. Et reliqua. Homilia beati Gregorij pape.

AUdiſtis fratres cha
riſſimi ex lectione euangelica eruditionem
veſtram: audiſtis ex lectione euāgelica peri
culum noſtrū. Ecce eīm is qui non ex accidē
Tex. ti bono: ſed eſſentialiter bonꝰ eſt, dicit. ¶ Ego ſu3 paſtor
bonus. Atq; eiuſdem bonitatꝭ formā quā nos imitemur
adiūgit dicēs. ¶ Bonꝰ paſtor aīam ſuā ponit ꝓ ouibus Tex.
ſuis. Fecit qd̄ monuit: oſtēdit qd̄ iuſſit. Bonꝰ paſtor ꝓ oui-
bus aīam poſuit: vt in ſacramēto nr̄o corpꝰ ſuū ⁊ ſangui-
nē verteret: ⁊ oues quas redemerat, carnis ſue alimēto
ſatiaret. Oſtenſa nobis de cōtēptu mortis via quā ſequa-
mur: appoſita eſt forma cui imprimamur. Primu3 nobis
eſt, exteriora noſtra miſericorditer ꝓ ouibus eiꝰ impende- Forma
re: poſtremū vero ſi neceſſe ſit, etiā mortē noſtrā ꝓ eiſdem prelatio-
ouibꝰ miniſtrare. A primo aūt hoc minimo, ꝑuenitur ad po- nis oſtē-
ſtremū maius. S3 cū incōparabiliter lōge ſit melior aīa ditur.
q̄ viuimꝰ, q̄ terrena ſubſtātia quā exteriꝰ poſſidemus: q̄
non dat ꝓ ouibꝰ ſubſtātiā ſuā, qn̄ pro his daturꝰ eſt aīam
ſuam? Et ſunt nōnulli q̄ dū plus terrenā ſubſtātiā q̄ oues
diligūt: hi merito nomē paſtoris ꝑdūt: de q̄bꝰ ꝓtinus ſub
ditur. ¶ Mercenariꝰ aūt ⁊ q̄ nō eſt paſtor: cuius nō ſunt Tex.
oues ꝓprie: videt lupū venientem, ⁊ dimittit oues ⁊ fugit.
Nō paſtor, ſed mercenariꝰ vocatur: q̄ nō pro amore intimo
oues dn̄icas, ſ3 ad tꝑales mercedes paſcit. Mercenarius
q̄ppe eſt, q̄ locū q̄ppe paſtoris tenet, ſ3 lucra aīarū nō q̄rit
terrenis cōmodis inhiat: honore prelationis gaudet: tē-
poralibꝰ lucris paſcitur, impēſa ſibi ab hoībus reuerentia
letatur. Iſte ſunt etenī mercedes mercenarij: vt ꝓ eo ipſo
quod in regimine laborat, hic qd̄ q̄rit inueniat: ⁊ ab here-
ditate gregis in poſterū alienꝰ exiſtat. Utrū vero paſtor
ſit an mercenariꝰ: cognoſci veraciter nō pōt, ſi occaſio ne-
ceſſitatis deeſt. Trāquillitatis eīm tēpore plerūq; ad gre-
gis cuſtodiā ſicut verꝰ paſtor, ſic ⁊ mercenariꝰ ſtat: ſed lu-
pus veniēs indicat, quo q̄ſq; aīo ſuper gregis cuſtodiam
ſtabat. Lupus etenī ſuꝑ oues venit: cū quilibet iniuſtꝰ et
raptor fideles q̄ſq; atq; humiles opprimit. Sed is q̄ paſtor
eſſe videbatur ⁊ nō erat, relinq̄t oues ⁊ fugit: q2 dū ſibi ab
eo periculū metuit, reſiſtere eius iniuſtitie non preſumit.
Fugit aūt nō mutādo locū, ſ3 ſubtrahēdo ſolatiū. Fugit:
q2 iniuſtitiā vidit ⁊ tacuit. Fugit: q2 ſe ſub ſilētio abſcōdit
Quibꝰ bene ꝑ ꝓphetā dr̄. Nō aſcēdiſtis ex aduerſo: neq; Eze. xiij.
oppoſuiſtis murū ꝓ domo iſrl̄, vt ſtaretis in prelio in die
dn̄i. Ex aduerſo q̄ppe aſcēdere: eſt q̄buſlibet poteſtatibꝰ
praue agētibꝰ, rōnis libera voce contraire. Et i die dn̄i ꝓ do-
mo iſrl̄ i ꝑlio ſtamꝰ, ac murū opponimꝰ, ſi fideles innocē-
tes cōtra ꝑuerſorū iniuſtitiā ex iuſtitie auctoritate vendicamꝰ
Qd̄ q2 mercenariꝰ nō facit, cū veniētē lupū viderit, fugit.
S3 eſt aliꝰ lupꝰ q̄ ſine ceſſatiōe q̄tidie nō corpa, ſed mētes
dilaniat: malignꝰ vel3 ſpūs q̄ cauſas fideliū inſidiās circuit
⁊ mortē aīarū q̄rit: de quo lupo mox ſubditur. ¶ Et lupꝰ ra- Tex.
pit ⁊ diſpgit oues. Lupꝰ venit ⁊ mercenariꝰ fugit, q2 ma-
lignꝰ ſpūs mētes fideliū i tētatiōe dilaniat: ⁊ is q̄ locū pa-
ſtoris tenet, curā ſolicitudinis nō h3: ⁊ aīe pereūt: ⁊ ipſe de
terrenis lucris letatur. Lupus rapit ⁊ diſpgit oues: cū aliū
ad luxuriā ptrahit: aliū in auaritiā accēdit: aliū in ſupbiā
erigit: aliū ꝑ iracūdiā diuidit: hūc inuidia ſtimulat: illū fal-
lacia ſupplātat. Quaſi ergo gregē lupꝰ diſſipat, cū fidelium
ppl̄os diabolꝰ ꝑ tētatiōes necat. S3 contra hec mercenariꝰ
nullo zelo accēditur, nullo feruore dilectiōis excitatur: q2 dū
ſola exteriora cōmoda req̄rit, interiora gregis dāna negli-
gēter patitur: vn̄ ⁊ mox ſubiūgit. ¶ Mercenariꝰ aūt fugit Tex.
q2 mercenariꝰ eſt: ⁊ nō ptinet ad eū de ouibꝰ. Sola ergo cau-
ſa eſt vt mercenariꝰ fugit: q2 mercenariꝰ eſt. Ac ſi aperte dice-
ret. Stare in periculo ouiū nō pōt: q2 in eo qd̄ ouibꝰ preeſt Praui
nō oues diligit, ſ3 lucrū terrenū q̄rit. Dū eīm honorē āple- paſtoris
ctitur dū tꝑalibꝰ cōmodis letatur: opponere ſe cōtra periculū mores
trepidat, ne hoc qd̄ diligit amittat. S3 q2 redēptor nr̄ chpās notantur.
ficti paſtoris innotuit: iterū formā cui debemꝰ iprimi oſtēdit
dicēs. ¶ Ego ſu3 paſtor bonus. Atq; ſubiūgit. Et cognoſ-
co oues meas: ⁊ cognoſcunt me oues mee. Et cognoſco Tex.
oues meas hoc ē diligo: ⁊ cognoſcūt me oues mee. Ac ſi aperte
dicat, diligētes obſequūtur. Qui eīm veritatē nō diligit adhuc
minime cognouit. Quia ergo audiſtꝭ fr̄es periculū nr̄m: pēſate i verbꝭ
dn̄icis etiā periculū vr̄m: videte ſi oues eius eſtis: videte
ſi eū cognoſcitis: videte ſi lumē veritatis ſcitis. Scitis au-
tē dico: nō ꝑ fidē, ſed ꝑ amorem. Scitis dico: nō ex credu-

Digitized by Google

litate/ſed ex operatiōe. Nā idē ipſe q̄ hec loquit̄ Joānes
j. Joā. ij. euāgeliſta teſtat̄/dicēs. Qui dicit ſe noſſe deū ⁊ mādata
eiꝰ nō cuſtodit mēdax eſt. Vn̄ ⁊ in h̄ loco ptinꝰ dn̄s ſubdit
Tex. ¶ Sicut nouit me pr̄/⁊ ego agnoſco patrē: ⁊ animā meā
pono pro ouibꝰ meis. Ac ſi apte dicat. In hoc cōſtat: q꞉ ⁊
cognoſco patrē ⁊ cognoſcor a prē: q꞉ aiam meā pono ꝑ
ouibus meis. i. ea charitate q̄ ꝓ ouibꝰ morior/quātū prēm
diligā oſtēdo. Quia v̄o nō ſolū Judeā/ſed etiā gētilitatē
Tex. redimere venerat: adiūgit dicēs. ¶ Et alias oues habeo
q̄ non ſunt ex hoc ouili: ⁊ illas oportet me adducere: ⁊ vo
cē meā audiēt/⁊ fiet vnū ouile ⁊ vnꝰ paſtor. Redēptionē
nr̄am q̄ ex gētili pplo venimꝰ dn̄s aſpexerat: cū ſe adduce
re/⁊ alias oues dicebat. Hoc q̄tidie aſpicitis fratres fieri
hoc recōciliatis gētibꝰ factū hodie videt̄. Quaſi ex duo/
bus gregibꝰ vnū ouile efficit: q꞉ iudaicū ⁊ gētilē pplm̄ in
Ephe. ij. ſua fide cōiungit/Paulo atteſtāte qui ait. Ipſe eſt pax no
ſtra/qui fecit vtraqꝫ vnū. Dū em̄ ad eternā vitā ex vtraqꝫ
natione ſimplices elegit: ad ouile ꝓpꝛium oues deducit.
Tex. De quibus pꝛofecto ouibus rurſus ait. ¶ Oues mee vo
cē meā audiunt: ⁊ ego cognoſco eas ⁊ ſequunt̄ me/⁊ ego
vitam eternā do eis. De quibꝰ ⁊ paulo ſuperiꝰ dixit. Per
me ſi quis introierit ſaluabit̄: ⁊ ingrediet̄ ⁊ egredietur: ⁊
paſcua inueniet. Ingrediet̄ quippe ad fidē: egrediet̄ v̄o
a fide ad ſpeciē: a credulitate ad contemplationē: paſcua
autem inueniet in eterna refectiōe. Oues ḡ eius paſcua
inueniunt: q꞉ quiſquis illū corde ſimplici ſequit̄/eterne vi
riditatis pabulo nutrit̄. Que aūt ſunt iſtaꝝ ouiū paſcua
niſi interna gaudia ſp̄ virentis paradiſi: Paſcua nāqꝫ ele
Supne patrie ſignat̄ felicitas. ctoꝝ ſunt/vultus p̄ſens dei: q̄ dū ſine defectu conſpicitur/
ſine fine mēs vite cibo ſatiat̄. In iſtis paſcuis de eternita
tis ſatietate letati ſunt: q̄ iā laq̄os voluptuoſe tēporalita/
tis euaſerunt. Ibi hymnidici angeloꝝ chori: ibi ſocietas
ſupernorum ciuiū: ibi dulcis ſolēnitas a peregrinationis
huius triſti labore redeuntiū. Ibi pꝛouidi pꝛophetarum
chori/ibi iudex apoſtoloꝝ numerus/ibi innumerabiliū
martyꝝ inuictoꝝ exercitus tāto illic letior/quanto hic du
rius afflictus: ibi confeſſoꝝ conſtantia/pꝛemij ſui perce/
ptione cōſolata. Ibi fideles viri: quos a virilitatis ſue la/
bore voluptas ſeculi emollire non potuit. Ibi ſancte mu/
lieres/que cum ſeculo ⁊ ſexū vicerūt. Ibi pueri/q̄ hic an/
nos ſuos moribus trāſcenderūt. Ibi ſenes quos hic etas
debiles reddidit: ⁊ virtꝰ opis nō reliquit. Queramꝰ ergo
fratres hec paſcua: in quibꝰ cum tantoꝝ ciuium ſolēnita
te gaudeamus. Ipſa nos letantiū feſtiuitas inuitat. Cer
te ſicubi populus nūdinas celebraret: ſi ad alicuius eccle
ſie dedicationem denuntiata ſolēnitate cōcurreret/feſti/
naremus oēs ſimul inueniri: intereſſe vnuſquiſqꝫ ſatage/
ret: graui ſe dāno afflictū crederet ſi ſolēnitatem cōis leti
tie non videret. Ecce in celeſtibꝰ electoꝝ ciuium letitia
agitur: viciſſim de ſe oēs in ſuo conuentu gratulantur: et
tn̄ nos ab amore eternitatis tepidi/nullo deſiderio arde/
mus: intereſſe tāte ſolēnitati nō querimꝰ: pꝛiuamur gau/
dijs/⁊ leti ſumꝰ. Accendamꝰ ergo animū fr̄es: recaleſcat
fides in id qd̄ credidit: inardeſcant ad ſupna noſtra deſi/
deria: ⁊ ſic amare iam ire eſt. Ab interne ſolēnitatis gau/
dio nulla nos aduerſitas reuocet: q꞉ ⁊ ſi q̄s ad locū ꝓpo/
ſitū ire deſiderat: eiꝰ deſideriū q̄libet vie aſperitas nō im
mutat. Nulla nos pꝛoſperitas blandiēs ſeducat: q꞉ ſtultꝰ
viator eſt: q̄ i itinere amena pꝛata cōſpiciēs/obliuiſcit̄ ire
q̄tēdebat. Toto ḡ deſiderio ad ſupnā patriā animꝰ anhe
let: nil in h̄ mūdo appetat: qd̄ cōſtat q꞉ citiꝰ relinq̄t: vt ſi ce
leſtis paſtoris veraciter oues ſumꝰ: q꞉ in vie delectatione
nō figimur/eternis paſcuis in ꝑuētiōe ſatiemur. Tu aūt.

¶ Dn̄ica. III. Jubilate. Joan. XVI.

¶ In illo tempore: Dixit Jeſus diſcipulis ſuis.
Modicum et iam non videbitis me ⁊ iterū mo/
dicum ⁊ videbitis me: quia vado ad patrem. Et
reliqua. Homilia venerabilis Bede pꝛeſbyteri.

Lecta domini ſaluato
ris nr̄i ꝓmiſſa fr̄es chariſſimi/leto cordis au/
ditu ꝑcipe debemꝰ: ſedulaqꝫ intētione ꝑſiſtere
q̄tenꝰ ad hec ꝑtingere mereamur. Quid eſt eī q̄ merito
letiꝰ audiamꝰ q̄ ꝑueniri poſſe ad gaudiū qd̄ nūq̄ poſſit
auferri: Notādū aūt/q̄ tota lectiōis euāgelice ſeries illis
cōuenit: q̄ eā p̄ſentē audierūt a dn̄o: pars aūt illiꝰ etiā no
bis: q̄ poſt paſſionē ⁊ reſurrectionē dn̄icā ad fidē venimꝰ
aptiſſime cōgruit. Qd̄ ḡ ait. ¶ Modicū ⁊ iā nō videbit̄ Tex.
me: ⁊ iterū modicū ⁊ videbitis me: q꞉ vado ad prēm: ad il/
los ſpecialr̄ ꝑtinet q̄ eiꝰ diſcipulatui p̄dicātis in carne ad/
herere: ⁊ poſt triſtitiā paſſiōis viſa reſurrectiōe ⁊ aſcēſiōe
eiꝰ letificari meruerūt. Nā q꞉ hec illa q̄ tradebat̄ nocte lo
cutꝰ eſt: modicū erat. i. eiuſdē noct̄ ⁊ diei ſequētis tp̄s/vſqꝫ
ad horā q̄ illū nō videre inciperēt. Tētꝰ em̄ nocte illa a iu/
deis: ⁊ i craſtinū crucifixꝰ: cū ſero factū eſſet/depoſitꝰ eſt
de cruce ⁊ itra ſepta ſepulcri ab hūanis ſecluſis obtutibꝰ.
Et iterū modicū erat/vſqꝫ dū illū viderent: reſurrexit em̄ a
mortuis die tertia: ⁊ apparuit eis i multꝭ argumētꝭ ꝑ dies
q̄dragita. Quare aūt modicū eēt vt nō viderēt eū: ⁊ iterū
modicū vt viderēt/annectit cām dicēs. Q꞉ vado ad prēm.
Ac ſi apte dicat. Jō poſt modicū a vr̄is aſpectibꝰ i monu/
mēti clauſtris abſcōdor: ⁊ iterū poſt modicum deſtructo
mortis iperio/vobis intuēdꝰ appareo: q꞉ tp̄s eſt/vt exple
ta diſpenſatione aſſumpte mortalitatis/cū reſurrectiōis Alia ex/
triūpho iā reuertar ad patrē. Pōt ⁊ aliter intelligi qd̄ ait: poſitio
modicū ⁊ iā nō videbitis me: ⁊ iterū modicū ⁊ videbitis verboꝝ
me. Modicū q̄ppe tp̄s futurū erat q̄ eū nō viderent: illud
ſcꝫ triduū q̄ erat q̄eturꝰ i monumēto: ⁊ iterū modicū erat
futurū q̄ viderēt eū/illi vcꝫ dies q̄draginta: in quibus eis
poſt paſſionē ſuā ſepius vſqꝫ ad tp̄s aſcēſionis apparuit:
Qd̄ aūt ſubiūxit: q꞉ vado ad patrē: iuxta hunc ſenſum ad
illud ſpecialiter reſpicit qd̄ p̄miſit: ⁊ iterū modicū ⁊ vide/
bitis me. Ac ſi apte diceret. Propterea me reſuſcitatum a
mortuis modico tp̄e videbitis: q꞉ nō ſemꝑ in terra corpali
ter manſurꝰ: ſꝫ ꝑ hūanitatē quā aſſumpſi iā ſum aſcēſurꝰ
in celū. Hec q̄dē v̄ba dn̄i vt diximꝰ/illis ſpecialiter q̄ eius
reſurrectionē viderūt cōueniūt. Qd̄ v̄o illis q̄rentibꝰ ex/
ponēdo ſubiūgit. ¶ Amē amē dico vobis: q꞉ plorabitis ⁊ Tex.
flebitis vos/mūdꝰ aūt gaudebit: vos aūt cōtriſtabimini
ſꝫ triſtitia vr̄a v̄tet̄ in gaudiū: ⁊ ipſoꝝ ⁊ totiꝰ eccl̄ie ſtatui
cōgruit. Plorabāt q̄ppe ⁊ flebāt amatores chꝛiſti: cum il/
lū cōpꝛehēdi ab hoſtibꝰ/ligari/ad cōſiliū duci/dānari/fla
gellari/deriſui haberi: ad vltimū crucifigi/lāceari/⁊ ſepe/
liri viderēt. Gaudebāt mundi amatores (q̄s ob infimas
cogitatiōes mūdū vocat dn̄s) cū morte turpiſſima condē/
narēt illū q̄ grauis erat eis etiā ad vidēdū. Cōtriſtabant̄
diſcipuli poſito in morte dn̄o: ſed agnita eiꝰ reſurrectiōe/
triſtitia illoꝝ v̄ſa eſt in gaudiū: viſa aſcēſiōis potentia iā Luce.
maiori gaudio ſubleuati/laudabāt dn̄m vt Lucas teſtat̄. xxiiij.
Sꝫ ⁊ cūctis fidelibꝰ hic ſermo dn̄i cōuenit: q̄ ꝑ lachꝛymas
ꝑſſuraſqꝫ p̄ntes ad gaudia eterna ꝑuenire cōtēdūt. Qui
merito in p̄ſenti plorāt/flēt ⁊ triſtes ſunt: q꞉ necdū valent
videre quē diligūt: q꞉ q̄diu ſunt in corpore/ꝑegrinari ſe a
ſua patria ⁊ regno cognoſcūt: q꞉ per labores ⁊ certamina
ad coronā ſibi ꝑueniendū eſſe nō dubitāt. Quoꝝ triſtitia
v̄tet̄ in gaudiū: cū finito agone vite huiꝰ brauiū vite pen/
nis accipiūt. De q̄ d꞉ in pſ̄. Qui ſeminant in lachꝛymis/in
gaudio metēt. Flētibꝰ aūt ⁊ cōtriſtatis fidelibꝰ mūdꝰ gau Pſ. cxxv.
det: q꞉ iure in p̄ſentibꝰ q̄lecūqꝫ gaudiū hn̄t: q̄ alterius vite
vl̄ nulla eē gaudia ſperāt/vl̄ ſe ad h̄ ꝑtingere poſſe deſpe/
rāt. Qd̄ tn̄ ſpecialr̄ de ꝑſecutoribꝰ fidei chꝛiſtiane pōt itel/
ligi: q̄ cruciat̄ occiſiſqꝫ martyribꝰ a dr̄is ſe ꝑualuiſſe gau/
debāt: ſꝫ nō poſt mltū illis i occulto coronatis/ipſi penas
ꝑfidie ſue finit̄ ⁊ homicidij ſubibāt eternas: q̄bꝰ diuina in/
crepatiōe recte d꞉ ꝑ ꝓphetā. Ecce ſui mei letabūt̄ vos aūt
ꝯfundemi: ecce ſui mei exultabūt i letitia: vos aūt clama Eſa. lxv
bitis pꝛe dolore cordis veſtri: ⁊ pꝛe cōtritiōe ſp̄us vlulabi/
tis. Sequit̄. ¶ Mulier cum parit triſtitiā habet: q꞉ venit Tex.

Digitized by Google

hoꝛa eius. Mulierē dicit ſanctā eccl'iam: vꝫ ꝓpter fecū
ditatem bonoꝝ operū: ⁊ q: ſpirituales deo filios gignere
Lu.xiij. vnꝙ̄ nō deſinit. De qua alibi dicit. Simile eſt regnū celo-
rū fermēto: qđ acceptū mulier abſcōdit in farine ſata tria
donec fermētaret̃ totū. Mulier q̄ppe fermentū accepit:
cū eccleſia vim ſuperne dilectionis/ ⁊ fidei dn̄o largiente
conſecuta eſt. Abſcondit hoc in farine ſata tria donec fer-
mentaretur totū: cū Aſie: Europe ⁊ Africe partibꝰ verbū
vite miniſtrauit: donec oēs terraꝝ termini/ regni celeſtis
amoꝛe flagrarent. Ad huiꝰ mulieris mēbꝛa ſe ptinere ſi-
Gal.iiij. gnabat/ q̄ recedentibus quibuſdā a caſtitate fidei/ triſtis
aiebat. Filioli mei quos iterū parturio/ donec foꝛmetur
chꝛiſtus in vobis. Ad huiꝰ ſe mēbꝛa ptinere teſtant̃: q̄ cele
ſtibus deſiderijs accenſi/ in cōditoꝛis ſui laude ꝓclamāt.
Eſaie. A timoꝛe tuo dn̄e cōcepimꝰ: ⁊ parturiuimꝰ ⁊ peperimus
xxvi. ſpm̄. Hec mulier cū parit/ triſtitiā habet: q: venit hoꝛa eiꝰ.
Tex. ¶ Cum autē peperit puerū/ iam nō meminit pꝛeſſure ꝓ-
pter gaudiū: q: natus eſt hō in mundū. Que nimirū ſan
cta eccleſia: quādiu in mundo ſpiritualiū virtutū pꝛofecti
bus inſiſtit: nunꝙ̄ mūdi tentationibꝰ exerceri deſiſtit. At
cū deuicto laboꝝ certamine ad palmā ꝑuenerit: iam non
Ro.viij. meminit pꝛeſſure pꝛecedentis/ ꝓpter gaudiū percepte
retributionis. Nō ſunt enī condigne paſſiones huiꝰ tēpo
ris/ ad ſuperuenturā gloꝛiā que reuelabit̃ in nobis. Non
meminit inq̄t pꝛeſſure ꝓpter gaudiū: q: natꝰ eſt hō in mū
dū. Sicut enī mulier nato in hoc mūdo hoīe letatur: ita
eccleſia nato in vitā futurā fideliū pplo/ digna exultatio-
ne replet̃: ꝓ qua eiꝰ natiuitate multū laboꝛās ⁊ gemēs in
p̄ſenti/ q̄ſi parturiēs dolet. Nec nouū debet cuiꝙ̄ videri ſi
natꝰ dicat̃: q̄ ex hac vita migrauerit. Quō enī conſuete na
ſci d̾/ cum q̄s de vtero matris ꝓcedens hāc in lucē egre-
Dies dit̃: ita etiā rectiſſime pōt natꝰ appellari/ q̄ ſolutꝰ a vincu
moꝛtis lis carnis/ ad lucē ſublimat̃ eternā. Vn̄ mos obtinuit ec-
q̄re nata cleſiaſticus vt dies btōꝝ martyꝛū ſiue cōfeſſoꝝ chꝛiſti q̄bꝰ
lis dicat̃ de ſeculo trāſierūt natales vocitemꝰ: eoꝝꝙ̄ ſolēnia nō fu
ſanctoꝝ. nebꝛia/ ſed natalitia dicant̃. Sequit̃ dn̄s exponēs ipſe pa
Tex. radigma qđ de muliere poſuit. ¶ Et vos igit̃ nūc q̄dem
triſtitiā habetis: iterū aūt videbo vos ⁊ gaudebit coꝛ ve-
ſtrū/ ⁊ gaudiū veſtrū nemo tollet a vobis. Qđ de ipſis q̄-
dē diſcipulis facile intelligit̃: q: triſtitiā habuerunt paſſo
ac ſepulto dn̄o: ſed factā reſurrectiōis gl'ia/ gauiſi ſunt viſo
dn̄o. Et gaudiū coꝝ nemo tulit ab eis: q: ⁊ ſi poſtmoduꝫ
ꝑſecutiones ꝓ chꝛiſti noīe ac toꝛmēta paſſi ſunt: ſpe tn̄ re-
ſurrectiōis ⁊ viſiōis illiꝰ accēſi/ libēter queꝙ̄ aduerſa fere
bant: imo oē gaudiū exiſtimabāt/ cū in tētationes varias
inciderēt. Deniꝙ̄ ceſi a p̄ncipibꝰ ſacerdotū/ vt ſcriptū eſt:
Act.v. ibāt gaudētes a cōſpectu cōſilij: qm̄ digni habiti ſunt pꝛo
noīe Jeſu cōtumeliā pati. Gaudiū coꝝ nemo tulit ab eis
q: talia patiēdo ꝓ chꝛiſto/ meruerūt regnare ſine fine cuꝫ
chꝛiſto. Sed ⁊ ois eccl'ia ꝑ huiꝰ vite laboꝛes ⁊ anguſtias/
ad eterna celeſtiū tēdit pꝛemia gaudioꝝ/ atteſtāte apl'o:
Act.xiiij Quia ꝑ multas tribulationes opoꝛtet nos introire in re
gnū dei. Qꝺ aūt ait: iterū videbo vos ⁊ gaudebit coꝛ vr̄m
Videbo vos dixit: eripiaꝫ vos ab aduerſarijs: coꝛonabo
vos victoꝛes: me vos decertantes ſꝑ vidiſſe pꝛobabo. Qn̄
matt.vl. enī non videret ſuos maxime pꝛeſſuris circūuētos: cum
quibꝰ ſe ipſe oībus diebꝰ ſeculi manere ꝓmiſit: Sꝫ moꝛiē-
tibꝰ inter toꝛmēta fidelibꝰ/ arbitrabant̃ eos toꝛtoꝛes diui
no carere p̄ſidio/ dicētes. Vbi eſt deꝰ eoꝝ: Vn̄ q̄dā ex his
Tren.i. circūſeptus erūnis aiebat. Vide dn̄e afflictionē meā: qm̄
erectꝰ eſt inimicꝰ meꝰ. Qđ eſt apte dicere. Qm̄ inimicꝰ in
ſequēs ceruicē ſupbie cōtra tuos hūiles attollit/ tuo nos
auxilio cōditoꝛ nr̄ omp̄s ſubleua: deuictꝭ ac repulſis hoſti
bus nr̄os ſꝑ agones vidiſſe/ tibi hos placuiſſe compꝛoba.
Videt ita electos poſt triſtitiā dn̄s: cū eoꝝ patientiā (dā-
Ge.xxij. nato impugnatoꝛe) remunerat. Pōt ⁊ ita intelligi quod
ait: iteruꝫ aūt videbo vos/ q̄ſi diceret. Iterū vobis viden
dus appareo: quō dixit Abꝛae: nūc cognoui ꝙ timeas do
minū: ꝓ eo vt diceret: nūc cognoſcere hoīes feci ꝙ timeas
deū: q̄ hactenꝰ neſciebāt qđ apud me certū ſemper habui.

Si ḡ fratres chariſſimi/ ſalubꝛi nunc triſtitia afficimur: ſi Ro.xij.
iuxta hoꝛtamēta ppl'i ſpe gaudētes/ in tribulatiōe exiſti-
mus patiētes: ſi nr̄a errata: ſi miſerias ꝓximoꝝ debita la-
mentatione deflemꝰ: videbit nos iterū dn̄s. i. videndū ſe
nobis oſtendet in futuro: q̄ quondā nos videre fidei ſue
nobis agnitionē largiendo dignatꝰ eſt. Videbit vt coꝛo- Doctri-
net/ qui quōdā vidit vt vocaret. Videbit ⁊ gaudebit coꝛ na ſalu-
veſtrū: ⁊ gaudiū veſtrū nemo tollet a vobis: q: hec eſt ꝟa bꝛis.
⁊ vnica merces eoꝝ qui ſm̄ deū contriſtant̃/ de perpetua
eius viſione gaudere. Quā pꝛofecto mercedem pꝛomiſit
ipſe ſublimiter/ cū ait. Beati mundo coꝛde: qm̄ ipſi deum Mat.v.
videbūt. Quā deſiderabat ardēter pꝛopheta/ cū dicebat.
Sitiuit aīa mea ad deū viuum: q̄ñ veniā ⁊ apparebo an-
te faciē dei: Quā ſe apl's cum ſuis ſimilibꝰ accepturū eſſe
gratulat̃: qui certaminū ſuoꝝ cōſcius cōfidenter ꝓteſtat̃
dicens. Videmus nunc ꝑ ſpeculū in enigmate: tunc autē i.Co.xiij
facie ad faciē. Quā nos q̄ꝫ ⁊ fideliter q̄rere ⁊ veraciter ap
pꝛehendere/ donec ipſe certātiū auxiliatoꝛ ⁊ vincentiū re
muneratoꝛ/ Jeſus chꝛiſtꝰ dn̄s nr̄: q̄ viuit ⁊ regnat cum pa
tre in vnitate ſpūſſcti deꝰ: ꝑ oia ſecula ſeculoꝛum. Amen.

¶ Dn̄ica. IIII. Cantate. Joan. XVI.

¶ In illo tempoꝛe: Dixit Jeſus diſcipulis ſuis.
Vado ad eum qui me miſit: ⁊ nemo ex vobis in-
terrogat me quo vadis. Sed q: hec locutus ſum
vobis: triſtitia impleuit coꝛ veſtrum. Et reliqua.

Homilia venerabilis Bede pꝛeſbyteri.

Sicut ex lectione euā
gelica fr̄es audiuimꝰ: dn̄s ⁊ redēptoꝛ nr̄ immi-
nēte ſue paſſiōis articulo diſciplis ⁊ gloꝛiā aſcē
ſionis q̄ ipē poſt moꝛtē ⁊ reſurrectionē erat clarificādꝰ: et
aduētū ſpūſſcti q̄ illi erāt illuſtrādi patefecit: q̄tenꝰ inſtāte
hoꝛa paſſiōis eiuſdē minꝰ ꝓ illiꝰ moꝛte dolerēt: quem poſt
moꝛtē ad celos ſubleuādū nō dubitarēt: minꝰ de ſua deſo-
latiōe trepidarēt: q̄s abeūte licet dn̄o/ ſpūſſcti gr̄a cōſolā-
dos eē ſparēt. ¶ Vado inq̄t ad eū q̄ miſit me: ⁊ nemo ex Tex.
vobꝭ iterrogat me q̄ vadis. Ac ſi apte dicat. Reuertoꝛ aſcē
dēdo ad eū q̄ me icarnari cōſtituit: ⁊ tāta tāꝙ̄ manifeſta
erit eiuſdē aſcēſiōis claritas: vt nemini vr̄m opꝰ ſit iterro-
gare q̄ vadā/ vidētibꝰ cūctꝭ: q: ad celos ꝑgā. Hn̄ aūt cū de
aſcēſiōe ſua dixiſſet: vado ad eū q̄ me miſit/ addidit: ⁊ ne-
mo ex vob iterrogat me q̄ vadis. Supiꝰ nāꝙ̄ cū de ſua paſ
ſiōe ꝓteſtaret̃/ dicēs: q̄ ego vado vos nō poteſtis venire:
interrogauit eū Petrꝰ ⁊ ait: dn̄e q̄ vadis: r̄ñſumꝙ̄ eſt ei: q̄ Joā.xiij.
ego vado nō potes me mō ſeq̄: ſeq̄ris aūt poſtea: q: nimi-
rū paſſiōis moꝛtiſꝙ̄ eiꝰ myſteriū necdū itelligere/ necduꝫ
poterāt imitari: maieſtatē ꝟo aſcēſiōis/ ſtati vt videre co-
gnouerūt: totiſꝙ̄ animi votꝭ vt ſeq̄ mererēt̃ optabāt. ¶ Sꝫ Tex.
q: h̃ locutꝰ ſuꝫ vobꝭ: triſtitia ipleuit coꝛ vr̄m. Sciebat dn̄s
ipē q̄d h̃ ſua ꝟba i diſcipuloꝝ coꝛdibꝰ agerēt: q: vꝫ triſtitiā
magis de abſceſſu q̄ eos deſereret: ꝙ̄ de aſcēſu quo patrē
peteret letitiā generarēt. Vn̄ benigne cōſolādo ſubiūxit.
¶ Sꝫ ego ꝟitatē dico vobis: expedit vobis vt ego vadā. Tex.
Expedit vobꝭ vt foꝛma ſuiv ſubtrahat̃ aſpectibꝰ q̄tenꝰ
amoꝛ diuinitatꝭ actibꝰ vr̄is figurat̃ in mētibꝰ. Expedit vt
notā vobis foꝛmā celo inferā: q̄tenꝰ maioꝛi ꝑ h̃ deſiderio
illuc ſuſpiretꝭ: ſicꝙ̄ ſuſpēſis ad ſupna coꝛdibꝰ vr̄is/ ad acci
piēda iā ſpūſſcti dona capaces fiatis. ¶ Si enī nō abiero Tex.
paraclerꝰ nō veniet ad vos: ſi aūt abiero/ mittā eū ad vos Cauſa
Nō q: nō poterat ipē i terra poſitꝰ dare ſpm̄ diſcipulis hec aſcēſiōis
loquitur (cū aperte legat̃ q: poſt reſurrectionē apparēs dn̄ice.
eis inſufflauit ⁊ dixit eis: accipite ſpm̄ ſctm̄) ſed q: ipō i ter
ra poſito ⁊ coꝛpoꝛaliter cōuerſante cū eis: nō valebāt illi
erigere mētē ad ſciēda munera gr̄e celeſtis. Aſcēdēte aūt
ipō ad celos ⁊ ipſi pariter oē deſideriū ſuū illo trāſferebāt Mat.vj
iuxta hoc quod alibi audierunt. Vbi eſt theſaurus tuus/
ibi et coꝛ tuum erit. Ideoꝙ̄ capaces ſpiritus iam facti
erant: non vltra de moꝛte eiꝰ contriſtari: ſed de ꝓmiſſiōis

Digitized by Google

Lu. xxiiij eius munere letari/Luca atteſtāte q̄ ait. Et factū eſt dum
benediceret illis/receſſit ab eis: ⁊ ferebat̃ in celum: ⁊ ipſi
adorātes regreſſi ſunt in hieruſalē cū gaudio magno: et
erant in tēplo ſp̄ laudātes ⁊ benedicētes dn̄z. Patet aūt
nec laborioſa expoſitiōe indiget: cur eūdē ſpm̄ paracletū
ideſt ꝯſolatorē cognominet: q: nimirū corda diſcipuloꝝ
q̄ receſſus ipſi⁹ meſta reddidiſſet: hui⁹ cōſolaret̃ ⁊ recrea
ret aduēt⁹. Sed ⁊ ſingulis q̄buſq; fideliū/vel de peti ꝑpe
tratiōe merētib⁹/vel cōi ſeculi hui⁹ afflictiōe laborātibus
dū ſpem venie ⁊ miſericordie celeſtis inſpirat/ꝑfecto ab
Effect⁹ angore triſtitie mētē eoꝝ illuſtrādo ſubleuat. Quia vero
amoris ſpūs idē mēti quā replet nō ſolum vim diuine charitatis
diuini. infundit interi⁹: verūetiam carnali timore depulſo/ad in
crepandā prauitatē maloꝝ fortis fiduciā pſtat: recte ſubdi
Tex. tur. ¶ Et cū venerit ille arguet mundū de pctō ⁊ iuſtitia
⁊ iudicio. Claret nāq;/ꝙ ipſe dei fili⁹ dn̄s nr̄ Jeſus chriſt⁹
cū eſſet in mundo: arguebat mūdū.i.ſectatores mūdi de
pctō ſue icredulitatis: arguebat dei iuſtitia: q: vcz iuſtitiā
fideliū nollēt imitari: arguebat de iudicio: vcz quare dia
bolum qui iā iudicat⁹ ac cōdemnat⁹ erat/ſequerent̃. Sz
non ſine cauſa ſpm̄ cū venerit hoc idē dicit acturū: q: ꝑfe
cto per hui⁹ inſpirationē corroborādus erat anim⁹ diſci
puloꝝ: ne mundū q̄ cōtra ſe fremebat arguere timerēt
Tex. Exponens ergo ſententiā ſuā dn̄s adiūxit. ¶ De pctō q̄dē
q: nō credit in me. Peccatū incredulitatis q̄ſi ſpeciale po
ſuit: q: ſicut fides origo virtutū: ita ſolidamētū eſt vitioꝝ
in incredulitate pſiſtere: dn̄o terribiliter atteſtante q̄ ait:
Joā. iij. Qui aūt nō credit: iā iudicat⁹ eſt: q: nō credit in noīe vni
Abac. ij. geniti filij dei. At cōtra: iuſtus ex fide viuit. ¶ De iuſtitia
Tex. vo: q: ad patrē vado: ⁊ iā non videbitis me. Juſtitia diſci
puloꝝ chriſti erat: ꝙ dn̄m quē verū hoiem cernebāt/verū
quoq; filiū dei eſſe crediderunt: ⁊ quē ſibi corꝑaliter abla
tum nouerāt: certo ſemꝑ amore colebāt. Juſtitia ceteroꝝ
fideliū.i.eoꝝ q̄ dn̄m in carne nō viderūt/hec eſt: ꝙ eū quē
corporaliter nūq̄ viderūt: deū ⁊ hoiem verū corde credūt
ac diligūt. De qua ꝑfecto iuſtitia fidei arguunt̃ infideles
cur ipſi vcz cum ſimiliter verbū vite audirent/noluerunt
credere ad iuſtitiam. Neq; em̄ nequitia maloꝝ ex ſua ſo
lū fortitudine/verūetiā ex cōparatione rectoꝝ q̄ ſit dānā
Sap. j. da mōſtrat̃. Hinc em̄ ſcriptū eſt. Probata aūt virt⁹ corri
pit inſipiētes. Arguit mūdū ſpūſanct⁹ de peccato ſuo: q:
nō credidit in chriſtū: arguit ⁊ de iuſtitia credētiū: q: exē
plū eoꝝ ſequi noluerūt/q̄ hunc ad patrē aſcēdiſſe/neq; vl
tra corporaliter in terris ꝯuerſaturū eſſe ſciebāt: nec tn̄ ab
eius dilectione poterant vlla ratiōe ſeparari. Hoc eſt em̄
qd̄ ait. Ad patrē vado: ⁊ iā non videbitis me. Nō videbi
tis me poſtq̄ aſcēdero: qualem nūc videre ſoletis/carne
mortali ⁊ corruptibili circūdatū: ſed in maieſtate ad iudi
ciū venientē: ⁊ peracto iudicio in maiori gloria ſctis ap
Tex. parentē. Sequit̃. ¶ De iudicio autē: q: princeps mundi
huius iudicatus eſt. Principē mūdi diabolū dicit: q: prin
cipatur eis q̄ ordine ꝑuerſo mūdū potius q̄ mūdi condi
torē diligūt. Qui iudicatus eſt a dn̄o/qui ait. Videbā ſa
Princeps thanā ſicut fulgur de celo cadentē. Judicat⁹ eſt ab eo: cū
mūdi q̄ ⁊ ipſe demonia eijceret: ⁊ diſcipulis daret poteſtatē calcā
modo iu di ſuꝑ oēm virtutē inimici. Arguit̃ itaq; mundus de iudi
dicatus cio/quo diabolus eſt iudicatus: qn̄ hoies ne dei volūtati
eſt. reſiſtere pſumant/exēplo damnati ꝓpter ſuꝑbiā terrētur
archangeli. Arguit mundū ſpūſanctus de iudicio/quo
princeps mūdi iudicat⁹ eſt: cū loquens in ſpūſctō Judas
apl's/ad corrigēdā hoim prauorū nequitiā: penā ſuꝑbien
Jude. j. tiū cōmemorat angeloꝝ dicēs. Angelos vero q̄ nō ſerua
uerunt ſuū principatū: ſed reliquerāt ſuū domiciliū: in iu
diciū magni dei vinculis eternis ſub caligine reſeruauit.
Tex. Sequit̃. ¶ Adhuc multa habeo vobis dicere: ſed nō po
teſtis portare modo. Cū aūt venerit ille ſpūs veritatis/
docebit vos oēm veritatē. Certū eſt quidē: q: veniēte de
ſuꝑ ſpū apl'i/maiorē multo ſcientiā veritatis q̄ carnales
eatenus potuere cōſecuti ſunt: maiori deſiderio certandi
ꝓ veritate ſuccenſi ſunt. Nō tn̄ putandum eſt in hac vita
quempiam omnē veritatē poſſe comprehendere: cū hec
fidei noſtre merces in alia ſit vita promiſſa: ipſa veritate
dicente. Hec eſt autem vita eterna: vt cognoſcant te ſolū Jo. xvij.
verum deū: ⁊ quem miſiſti Jeſum chriſtū. Et alibi ad iu Jo. viij
deos. Si manſeritis in verbo meo: vere diſcipuli mei eri
tis: ⁊ cognoſcetis veritatē. Unde ⁊ apl's qui ad tertiū ce
lū rapt⁹: audiuit arcana verba q̄ non licet homini loqui. j. Co. xiij
Ex parte inquit cognoſcimus: ⁊ ex parte prophetamus.
Intelligendū eſt em̄ qd̄ ait de ſpū: docebit vos omnē veri
tatem: quaſi diceret. Diffundet in veſtris cordib⁹ charita
tatem: cuius magiſterio intus edocti/ꝑficiatis de virtu
te in virtutem: digniq; efficiamini ꝑuenire ad vitam: in
qua vobis ⁊ eterna claritas ſumme veritatis ⁊ vere ſubli
mitatis.i.contēplatio veſtri conditoris appareat. ¶ Nō Tex.
enim loquetur a ſemetipſo: ſed quecūq; audiet loquetur
Non loquit̃ ſpūs a ſeipſo.i.ſine patris ⁊ filij cōmunione.
Neq; em̄ diuiſus ac ſeparatus eſt ſpūs. Sed quecūq; au
diet loquet̃: audiet vcz per vnitatē ſubſtantie/⁊ proprieta
tem ſcientie. Non loquit̃ a ſemetipſo/qui non eſt a ſemet
ipſo: pater quippe ſolus de alio non eſt. Nam ⁊ filius de
patre natus eſt: ⁊ ſpūſſanctus de patre procedit. Ab ipſo
autem audiet ſpirituſſanctus a quo procedit: q: non eſt a
ſeipſo/ſed ab illo a quo ꝓcedit. A quo eſt illi eſſentia: ab il
lo vtiq; ⁊ ſcientia. Ab illo igitur audientia: quod nihil eſt
aliud q̄ ſcientia. Qd̄ vero adiūxit. ¶ Et que futura ſunt Tex.
annunciabit vobis. Cōſtat innumeros fideliū/ꝑ donum
ſanctiſpūs pnouiſſe ac pdixiſſe vētura. Sz q: ſunt nōnul
li: q̄ ſpūs grā pleni infirmos curāt: mortuos ſuſcitant: de
monib⁹ imperant: multis virtutib⁹ coruſcāt: ipſi angelicā
in terris vitā gerūt: nec tamē que ſibi ſunt ventura/ſpirit⁹ Dona
eiuſdē reuelatione cognoſcūt. Pōt hic dn̄i ſermo etiā ſic ſpūs nu
accipi. Quia ſpūs adueniens que vētura ſunt nobis an merant.
nuntiat: cum gaudia nobis patrie celeſtis ad memoriam
reducit: cū feſta ſuperne ciuitatis ꝑ donū nobis ſue aſpi
rationis innoteſcit. Vētura nobis annūtiat: cū nos a de
lectatiōe pſentiū abſtrahēs/pmiſſi in celis regni deſide
rijs inflammat. ¶ Ille me clarificabit: quia de meo acci Tex.
piet: ⁊ annuntiabit vobis. Spūs clarificabit chriſtū: q: ꝑ
eū tanta charitas in cordib⁹ diſcipuloꝝ accēſa eſt/vt abie
cto timore carnali/effectū reſurrectiōis eius cōſtātes pre
dicarent: a quo tpe paſſionis pauidi fugerūt. Vn̄ ſcriptū Mat.
eſt. Et repleti ſunt oēs ſpūſancto: ⁊ loquebantur verbū xxvj.
dei cum fiducia. Spūs clarificauit chriſtū: cū impleti grā Act. ij.
ſpiritali doctores ſancti/tot ⁊ tanta miracula in noīe chri
ſti fecerūt: q̄bus orbē totū ad fidē chriſti cōuerterunt: tot
ac tanta ꝓ chriſti noīe paſſionū certamina pertulerūt: do
nec ipſa etiā ſuꝑborū colla pſecutorū/ſuauiſſimo chriſti iu
go ſubmitterent. Spūs clarificat chriſtū: cū ſua nos inſpi
ratione ad diligēdā eius viſionē accēdit: cū illum patri in
diuinitate equalē eſſe credendū/fideliū cordib⁹ intimat.
¶ Quia de meo inquit accipiet/⁊ annūtiabit vobis. De Tex.
pr̄e accipit ſpūſctūs: vn̄ accipit ⁊ fili⁹: q: in hac trinitate
de patre natus eſt filius: de pr̄e ꝓcedit ſpūſſanctus. Qui
aūt de nullo natus ſit: de nullo procedat: pater eſt ſolus.
¶ Omia quecūq; habet pater: mea ſunt: propterea dixi: q:
de meo accipiet/⁊ annuntiabit vobis. De his dixi que ad Tex.
ipſam patris diuinitatē pertinēt: in quib⁹ illi eſt equalis/
omnia que habet pater habēdo. Neq; em̄ ſpirituſſanct⁹
de creatura que patri eſt ſubiecta/⁊ filio erat accepturus
quod ait: de meo accipiet: ſed vtiq; de patre: de quo ꝓce
dit ſpiritus/de quo nat⁹ eſt fili⁹. Sed quia donāte dn̄o/le
ctionem ſancti euangelij patrum veſtigia ſequentes ex
ponendo tranſcurrimus: reſtat veſtram fraternitatē cha
riſſimi/mecū pariter admonere: vt eius memoriā ſolicita
ſꝑ intentione ſeruem⁹: ei⁹ ſuauitatē ⁊ deuoto pectore ſcru
temur/⁊ caſto ſepius ore ruminem⁹. Quid em̄ ꝓdeſt ad
audiēdū dei vbū ꝯuenire: ⁊ expleto auditu ad inania mor
⁊ ſecularia colloq̄a vel acta ꝯuerti? Recolam⁹ ḡ iuxta qd̄
eadē admonet lectio: q: dn̄s nr̄ expleta paſſiōe redijt ad
prēm a q̄ miſſus eſt: nec patrē cū ad nos veniret/nec nos

Digitized by Google

deſerens cū rediret. Illuc eius veſtigia toto mentis niſu
ſectemur: ⁊ vt illo ꝑuenire/ illiꝰ regni ianuā mereamur in/
trare: perpēdamus magnopere: q̄bus actionū greſſibus
j. Joā. ij. in terra degēs inceſſerit. Qui em̄ dicit ſe in chriſto mane/
re: debet ⁊ ſicut ipſe ābulauit/ ⁊ ipſe ambulare. Certe ipſe
ꝑ agones paſſionū/ ad coronam ꝑuenit glorie. Merito ꝗ̄
intimatᷓ ⁊ nobis: q꞉ ꝑ multas tribulationes oportet nos
Act. xiiij introire in regnū dei. Vn̄ ⁊ apl'us Petrꝰ/ obſeſſis feruore
j. Pe. iiij. tentationū quibuſdā fratribꝰ cōſulēs/ aiebat. Nolite pa/
uere/ quaſi noui aliq̄d' contingat: ſed cōmunicātes chriſti
paſſiōibꝰ gaudere: vt ⁊ in reuelatiōe glorie eius gaudea/
tis exultantes. Reuocemus ad mentē q꞉ gratia ſpiritus
diſcipulis/ ⁊ ſe miſſurū eſſe promiſit/ ⁊ miſit: ⁊ curemus oī
vigilantia/ ne cogitationibꝰ illecebroſis cōtriſtemus ſpi/
ritum ſanctū dei: in quo ſignati ſumus in die redēptionis
Sap. j Sic em̄ ſcriptū eſt. Spūſſanctus diſcipline effugiet fictū
⁊ auferet ſe a cogitationibꝰ q̄ ſunt ſine intellectu. Vn̄ ꝓ/
uide Pſalmiſta cū huiꝰ ſpūs accēdi deſiderio flagraret:
prius cordis mūdi hoſpitiū in quo hūc recipere poſſet: et
ſic demū tanti hoſpitis ingreſſum querebat. Cor mundū
inq̄t crea in me deꝰ: ⁊ ſpm̄ rectū innoua in viſceribꝰ meis.
Prius q̄ppe cor mundū in ſe creari/ ac deinde ſpm̄ rectuꝫ
in ſuis viſceribꝰ p̄cabatᷓ innouari: q꞉ vtriqꝫ ſciebat ſpm̄ re/
ctū in corde polluto ſedē habere non voce. Retineamus
ſedulo corde: q꞉ idē ſpūs arguit mundū de peccato/ ⁊ de
iuſtitia/ ⁊ de iudicio. Caueamus ne ima querēdo/ ad mū
j. Joā. ij. dū pertineamus: q꞉ mūdus trāſibit ⁊ cōcupiſcētia eius.
Col. iij. Que ſurſum ſunt queramꝰ: que ſurſuꝫ ſunt ſapiamꝰ: vbi
Phil. iij. chriſtus eſt in dextera dei ſedens. Cōuerſationē noſtram
cū apoſtolo habeamꝰ in celis: ⁊ ne de peccato increduli/
tatis arguamur/ exerceamus operādo q̄d credimꝰ: fides
Jac. ij. em̄ ſine operibꝰ otioſa eſt. Ne ex cōparatione iuſtorū q̄s
imitari voluerimꝰ/ arctiꝰ iudicemur: ſolerti aīo memore/
mur/ q̄d de cōtemptoribus ſue grē dn̄s ait. Regina auſtri
Lu. xj. ſurget in iudicio cū generatione iſta/ ⁊ cōdēnabit eā: q꞉
venit a finibus terre audire ſapiētiā Salomonis. Et ecce
pluſq̄ Salomon hic. Ne cū mūdi principe dānemur: reſi/
ſtamus illi fortes in fide ⁊ fugiet a nobis. Loquamur ve
ritatē in corde nr̄o: nec faciamꝰ dolū in lingua nr̄a: vt ſpi/
Rom. v ritus veritatis magis magiſqꝫ diffundendo charitatē in
cordibus nr̄is/ ducat nos ad agnitionē omnis veritatis
Huiꝰ ſpūs gratiā in cūctꝭ actibꝰ nobis chariſſimi p̄cemur
auxiliū: dicamus ſinguli dn̄o: dicamꝰ oēs. Spūs tuꝰ bonꝰ
deducet me in terrā rectā. Sicqꝫ fiet vt q̄ aplis ſuperueniens
ea que vētura erāt annūtiauit: nr̄is q̄ꝫ mētibꝰ vite gaudia
patefaciat: nos ad hec inquirēda benignꝰ incēdat: coope
rāte ipſo q̄ hūc ⁊ polliceri ſuis fidelibꝰ ⁊ dare cōſueuit Je
ſu chriſto dn̄o noſtro: q̄ viuit ⁊ regnat cum p̄re in vnitate
eiuſdem ſpūſſancti deus: per oīa ſecula ſeculorum. Amē.

¶ Dn̄ica q̄nta Vocem. Joan. XVI.

¶ In illo tempore: Dixit Jeſus diſcipulis ſuis. Amen amen dico vobis: ſi quid petieritis patrē in noīe meo: dabit vobis. Vſqꝫ modo nō petiſtis quicq̄ in nomine meo. Petite et accipietis: vt gaudium veſtruꝫ ſit plenum. Et reliqua. Homilia venerabilis Bede preſbyteri.

POteſt mouere infir/
mos auditores: quomodo in capite lectionis
huius euangelice diſcipulis ſaluator ꝓmittat.
Si quid inquiens petieritis patrē in nomine meo/ dabit
vobis: cum non ſolū noſtri ſimiles multa que patrem in
chriſti nomine videntur petere/ nō accipiant: verūetiam
ipſe apl's tertio dn̄m rogauerat vt a ſe angelus Sathane
ij. Co. xij a quo tribulabatur/ abſcederet: nec impetrare potuerat
Sed huius motio queſtionis/ antiqua iam patrū expla/
natione reſerata eſt: qui veraciter intellexerūt: illos ſolū/
modo in noīe ſaluatoris petere/ qui ea que ad ſalutē ꝑpe/
tuam pertinēt petūt. Ideoqꝫ apl'in in noīe ſaluatoris pe/
tiſſe vt tētatione careret: quā ob cuſtodiā humilitatis ac
ceperat: q꞉ ſi hac caruiſſet/ ſaluus eſſe nō poſſet: ipſo affir/
mante cū ait. Et ne magnitudo reuelationū extollat me
datus eſt mihi ſtimulus carnis mee: angelꝰ ſathane q̄ me
colaphizet. Quotieſcūqꝫ ergo petētes nō exaudimur: iō
fit: q꞉ vel cōtra auxiliū noſtre ſalutis petimus: ac propter Cautio
ea a miſericorde patre beneficij gratia nobis q̄d inepte ſalutarꝭ.
petimus/ negatur: quod eidē apoſtolo Paulo ꝯtigiſſe ꝓ/
batur: cui ter petenti reſponſum eſt. Sufficit tibi gratia
mea. Nam virtus in infirmitate perficitᷓ. Vel vtilia q̄dē ⁊
que ad verā ſalutē reſpiciūt/ petimus: ſed ipſi male viuē/
do auditū a nobis iuſti iudicis auertimꝰ: incidentes in il
lud Salomonis. Qui auertit aurē ſuā ne audiat legem: Prouer.
oratio eius erit execrabilis. Vel dū ꝓ peccantibus q̄buſ/ xxviij.
dam vt reſipiſcant oramus: ⁊ ſi ſalubriter petimus/ atqꝫ
ex nr̄o merito digni ſumꝰ auditu: ipſorꝝ tamē peruerſitas
ne impetremus obſiſtit. Fit etiam aliquādo: vt ſalutaria
prorſus ⁊ precibus ſolicitis ⁊ deuotis queramus actioni/
bus: nec tn̄ ſtatim que petimus obtineamus: ſed in futu/
rum petitionis noſtre differatur effectus. Sicut cum ge
nibus flexis quotidie rogamus patrem dicentes. Adue/ Mat. vj
niat regnū tuum: idē tamē regnū non mox oratione fini
ta/ ſed tempore cōgruo ſumꝰ accepturi. Q̄d pia ꝓuiſione
noſtri cōditoris cōſtat actitari: vt vcꝫ deſideria noſtre de/
uotionis dilatiōe creſcāt/ ⁊ cremento quotidiano magis
magiſqꝫ ꝓuecta/ tādē ꝑfectius capiāt gaudia q̄ requirūt.
Inter que notandū: q꞉ ꝓ peccantibꝰ oramus: ⁊ ſi eorum
ſaluationē impetrare nequimꝰ nequaq̄ tamē fructu pre/
cis noſtre priuamur: q꞉ etſi illi digni nō ſunt ſaluari: nos
tamē amoris quem illis impēdimꝰ mercēde donabimur
ſicqꝫ in tali petitione implebitᷓ nobis illa dn̄i promiſſio/ q̄
ait. ¶ Si quid petieritis patrē in noīe meo/ dabit vobis. Tex.
Intuendū em̄ quia nō ait ſimpliciter/ dabit: ſed dabit in/
quit vobis: quia etſi nō eis ꝓ quibus petimꝰ dabit nobis
tamē cū ꝓ aliorū erratibus miſericorditer interuenimus
premium noſtre benignitatis reſtituet. Sequitᷓ. ¶ Vſqꝫ/ Tex.
modo nō petiſtis quicq̄ in noīe meo. Nō petierūt eatenꝰ
in noīe ſaluatoris: quia dum ipſum ſaluatorē viſibili pre/
ſentia complecterentᷓ/ minus ad inuiſibilia ſalutis dona
mentis intuitum erexerant. Sed ⁊ noſtra fragilitas pa/
trem petens: nō in noīe Jeſu/ id eſt ſaluatoris petit: dum
contra rationē ſue petit ſalutis: nō vt apoſtolorū ſimplici
tas corporali viſu ſui ſaluatoris ab eterne ſalutis petitiōe
retardata: ſed obſtaculo ꝓprie cupiditatis ab intuitu do
minice voluntatis impedita. Quid aūt principaliter pe/
tendū/ ac ſine vlla dubietate eis qui fideliter in petendo
perſtiterint ſit parandum a patre: dn̄s ſubdendo maniſe
ſtat dicens. ¶ Petite ⁊ accipietis/ vt gaudiū veſtrum ſit Tex.
plenū. Ordo quippe ſenſus eſt. Petite/ vt gaudiū veſtrū
ſit plenū/ ⁊ accipietis. Plenū ergo gaudiū beatitudinem
perpetue pacis appellat. Nam vt taceamꝰ de gaudio re/ Que a
proborū quo ſibi luctū mereantᷓ eternū: habēt ſancti etiā deo petē
in preſenti gaudiū de ſpe celeſtiū bonorꝝ/ cū ꝓ dn̄o terre/ da.
nis exercentur aduerſis: habent gaudiū cū amore frater
nitatis ſuadente apl'o diſcunt gaudere cum gaudētibus Ro. xij.
flere cum flētibus. Sed nō eſt plenū gaudiū quod fletu
variante miſcetur. Plenū quippe gaudiū eſt vbi nemine
flente/ cū ſolis datur gaudere gaudētibus. Ait itaqꝫ. Pe
tite ⁊ accipietis/ vt gaudiū veſtrū ſit plenū. Ac ſi patēter
dicat. Nō fluxa ſeculi gaudia: que ⁊ merore ſemꝑ mixta/ ⁊
certo ſunt fini obnoxia: ſed illud ſingulare gaudiuꝫ a p̄re
petite: cuiꝰ plenitudo nullo cuiuſlibet inq̄etudinis attra/
ctu minuitur: eternitas nullo vnq̄ termino diſſoluitᷓ. Si
em̄ ꝑſtiteritꝭ in petendo ꝓculdubio q̄ petitis ꝑcipietꝭ. De j. Pe. j.
huiꝰ plenitudīe gaudij Petrꝰ fidelibꝰ ſcribit dicēs. Credē
tes aūt exultabitꝭ letitia ienarrabili ⁊ glificata/ reportan
tes finē fidei vr̄e ſalutē aīarꝝ vr̄arꝝ. Petere aūt huiuſmodi
gaudiū eſt: nō verbis tm̄mō patrie celeſtis introitum fla
gitare/ ſed vt digna operatione ꝓ eius ꝑceptiōe certare.

Digitized by Google

Tex. ❡ Neq; eñ q̄ppiā vtilitatis afferret bene orando ſupna
q̄rere: q nō deſiſtit pu̾ſe viuēdo infimis implicari. Hec
in ꝓuerbijs locutꝰ ſum vobis. Venit hora cū iā nō in pro-
uerbijs loquar vobis: ſed palā de patre meo annūtio vo-
bis. Illā nimirū horā ſignificat: q eis pacta ſua paſſione
ac reſurrectiōe/ ſpūſſcti grām erat daturꝰ. Tūc etem̄ ſpiri
taliter inſtructi/ ⁊ ſpiritali dilectiōe ſuccēſi: quo ꝑfectius
oia que de agnitiōe diuinitatis mortalibꝰ erāt capienda
ceperāt: eo ardētius ſola q̄ ad eius viſionē ꝑmerendā iu-
uarēt/ petere ac deſiderare curarēt. Hoc eſt eñ qđ ſubiū-
Tex. git. ❡ Illo die in noie meo petetis. Poſſumus horā quā
I.Co.xiij pollicet̄ in futura vita intelligere: in q̄ palam de patre an
I.Io.iij. nūtiat. i. palā oſtendet patrem electis: qñ ſicut apl̄us ait.
Videbimus eū facie ad faciē. De qua annūtiatiōe dicit ⁊
Ioannes. Chariſſimi nūc filij dei ſumꝰ: ⁊ nōdū apparuit
qđ erimus. Scimus/ q: cū apparuerit/ ſimiles ei erimus
videbimꝰ eñ eū ſicuti eſt. Ubi veraciter in noie Ieſu pe-
tūt electi: dū ꝓ noſtra fragilitate intercedūt: q̄tenꝰ ad ſal
Sancto uationis ſorte ꝑtingamꝰ: a qua adhuc inter inſidias ho-
rum ora- ſtiū ꝑegrinamur in terris. Quā ſanctorū petitionē aptiſ-
tiones q̄ ſime in die futurā ꝓmiſit: illo inquiēs die in noie meo pe
modo fi- tetis. In die etem̄ petūt: q: nō inter tenebras preſſurarū
unt. (vt noſtra in p̄ſenti) ſed in luce ſempiterne pacis ⁊ gloria
beatorū ſpirituū ꝓ nobis interceſſio funditur. Poſſunt aūt
ijdem ſpūs electorū in illa ciuitate celeſti poſiti/ etiā ꝓ ſe-
ipſis in noie ſaluatoris petere intelligi: q: vcȝ tēpus vni-
Apoc.vi uerſalis iudicij ⁊ reſurrectiōis corporū/ in q̄bꝰ ꝓ dño cer-
tauere/ venire deſiderāt. Vñ ⁊ Ioānes ait. Vidi ſub alta
re dei aias interfectorū ꝓpter verbū dei/ ⁊ ꝓpter teſtimo
nium qđ habebāt: ⁊ clamabāt voce magna dicentes. Uſ-
q; quo dñe ſanctꝰ ⁊ verus nō iudicas/ ⁊ vindicas ſangui-
nē noſtrum de his q̄ habitāt in terra? Ubi cōtinuo ſubin-
fert. Et date ſunt eis ſingule ſtole albe: ⁊ dictū eſt illis/ vt
requieſcerēt tp̄s adhuc modicū/ donec implerent̄ cōſer-
ui ⁊ fratres eorū. Singulas q̄ppe ſtolas albas nūc habēt
aie/ cū ſola ſua felicitate fruunt̄. Binas tūc accipient: cū
impleto in fine numero fratrū/ corporū q; inmortaliū re-
Tex. ceptiōe letant̄. ❡ Et nō dico vobis/ q: ego rogabo p̄rem
ꝓ vobis. Quia dñs noſter Ieſus ⁊ deus ⁊ hō eſt: mō ſum
ma diuinitatis/ mō hūanitatis humilia loq̄ndo deſignat
Cū eñ dicit/ nō rogaturū ſe patrē ꝓ diſcipulis: ꝓpter cō-
ſubſtātialē patri diuinitatis ſue potentiā dicit/ in qua nō
Luc.xxij patrē ipſe rogare: ſed ⁊ rogata cū p̄re conſueuit dare. Cū
I.Ioā.ij. de Petro ait. Ego aūt rogaui pro te vt nō deficiat fides
tua: ⁊ de illo Ioānes. Aduocatū inq̄t habemus patrē Ie
ſum chriſtū iuſtū: ꝓpter diſpenſationē dictū eſt aſſumpte
humanitatis: cuiꝰ cū triūphū patris oñdit oculis/ ꝓ nr̄a
infirmitate ꝑtinꝰ interuenit. Pōt ⁊ ita nō inconueniēter
accipi qđ ait. Et nō dico vobis: q: ego rogabo patrē ꝓ vo
bis: q: nō de p̄ſenti rogo/ ſed de futuro tp̄e poſuit rogabo
q; ſanctis in eterna pace receptis non opus ſit iā aliquid
rogari de illis: q: nimirū tāta btitudine donati ſunt/ qua
Tex. amplior eſſe non pōt. ❡ Ipſe eñ pater amat vos/ q: vos
me amaſtis: ⁊ credidiſtis/ q: a deo exiui. Nō ita intelligē-
dū eſt/ q̄ſi amor ⁊ credulitas diſcipulorū p̄ceſſerit amorē q̄
illos p̄r amaret: meritūq; humanū priꝰ ſit muneribꝰ grē
Rom.xi celeſtis: cū aptiſſime dicat apl̄us. Aut q̄s prior dedit illi ⁊
retribuet̄ ei? Qm̄ ex ipſo/ ⁊ ꝑ ipſum ⁊ in ipſo ſunt oia. Sȝ
Amor ita potiꝰ: q: pater illos gratuito amore p̄uenerit: atq; ad
dei nos amādū credēdūq; filiū amādo ſuſtulerit: ⁊ q: ipſi agnitā
preuenit filij dilectionē atq; fidē pio ⁊ ſollicito corde ſeruauerint/
maioribꝰ eos donis paterne dilectiōis eſſe remuneratos
Nō aūt arbitrādū/ q: pater ſine filio ⁊ ſpūſancto amare/
vel amoris poſſit munera dare. Nec rurſus eſtimādū/ q:
filius ſine patre ⁊ ſpūſancto valeat amari vel credi. Qđ
Tex. ergo ait ❡ Ipſe eñ pater amat vos: intelligēdū eſt: vna
cū filio ⁊ ſpūſancto/ q̄s amore dignos iudicat. Et qđ ad-
Tex. iunxit. ❡ Quia vos me amaſtis. Eadē ratiōe ſciēdū eſt:
quia quicūq; filiū recte amat/ hunc cū patre ⁊ amborū ſpi
ritu amet: q: quorū inſeparabilis eſt natura diuinitatis/
horum vna eademq; ſunt dona virtutis. ❡ Exiui a patre Tex.
⁊ veni in mundum. Iterū relinquo mundum/ ⁊ vado ad
patrem. Exiuit a patre ⁊ venit in mundū: q: mundo viſi-
bilis apparuit in humanitate/ qui erat inuiſibilis apud
patrem in diuinitate. Exiuit a patre: q: non in ea forma
qua equalis eſt patri/ ſed in aſſumpta creatura minor ap
paruit. Et venit in mundū: q: in forma ſerui quā accepit
etiam mundi huius amatoribꝰ ſe videndum prebuit. Ite
rum reliquit mundū ⁊ redijt ad patrē: q: ab aſpectu ama
torum mundi quod viderāt abſtulit: ⁊ ſe amatoribꝰ ſuis
equalē patri eſſe credendum docuit. Reliquit mundū et
redijt ad patrem: q: humanitatem quā induit/ ꝑ aſcenſio
nem ad inuiſibilia perduxit. Hec quidem verba dñi my-
ſtica: ⁊ ſicut ipe teſtat̄/ in prouerbijs ſunt dicta: ſed diſcipu
li quibꝰ dicebant̄: adeo carnales adhuc erant/ vt eorum
profunditatē minime caperent: ⁊ non ſolū arcana dicto-
rum/ ſed nec ipſam ignorantiā ſuam intelligerent: putan
tes ſimpliciter ⁊ dilucide ꝓlata que non intelligentibus
prouerbia erant. Unde continuo reſponderunt. ❡ Ecce Tex.
nunc palam loqueris: ⁊ prouerbiū nullū dicis. Palā igit̄
eum loqui eſtimabant/ cuius myſteria dictorū necdū cō-
prehendere valebant. Quod aūt adiungunt. ❡ Nūc ſci- Tex.
mus q: ſcis oia: ⁊ non opus eſt tibi vt quis te interroget
in hoc credimus/ q: a deo exiſti. Aperte oſtēdunt: quia lo-
quens ad eos dñs/ de his maxime diſputabat/ que illos
delectabat audire: ⁊ que illi interrogare volebāt/ de ipſe
(preueniens eos) vltro ꝓferebat. Unde merito illū ſcire
oia quaſi deū: ⁊ quaſi filiū a deo veniſſe credunt ⁊ confi-
tentur. Apertū nāq; diuinitatis indiciū eſt/ cogitationū
noſſe ſecreta/ Salomone affirmante q̄ deo ſupplicās ait.
Tu eñ ſolus noſti corda oim filiorum hominum. Unde iij.Reg.
etiam Hieremias ait. Tu autē dñe ſabaoth qui iudicas viij.
iuſte/ ⁊ probas renes ⁊ cor. Neq; eñ hec tranſeunter aut Hiere.xi
negligenter cōmemorāda ſunt: ſed ſolerter inuigilandū
eſt fratres mei: vt non verba tantum ⁊ opera noſtra: ſed
ipſa q; cordiū ſecreta diuinis aſpectibꝰ digna reddamus
Non in templo noſtri pectoris odiorū flamma/ non inui-
die rubigo reſideat: non inde turpis vel cōtumelioſi ſer-
monis radix oriat̄: nō ibi meditatio facti nocētis innaſca
tur. Memores ſimꝰ dñice cōminatiōis/ qua dr̄. Ego eñ
opera ⁊ cogitatiōes eorū venio vt cōgregē: ⁊ expulſis vi-
tiorū ruderibus/ talē cordis noſtri paremus manſionem
cuius ipſe teneat̄ ineſſe māſor: qui eius inculrabilis inſpe-
ctor ⁊ iudex eſt. Sciendū aūt/ quia triplex eſt modus co-
gitationū nequā. Unus earū que deliberatione ⁊ ꝓpoſi-
to peccandi mentē contaminat. Alius earū que delecta-
tione quidē peccati ꝑturbant mentē: nec tamen hanc ad Cogita
peccandi conſenſum ꝑtrahūt. Tertius earū/ que naturali tiones
motu mentē ꝑcurrentes: nō tam hanc ad perpetrāda vi- male ſūt
tia illiciūt/ q̄ a bonis que cogitare debuit impediūt. De- triplices
luti eſt/ cū phātaſmata rerū que aliq̄n ſuꝑuacue geſta vel
dicta nouimꝰ/ ad memoriā reducimꝰ: quarū crebra retra
ctatio/ quaſi importuna muſcarū improbitas cordis ocu
los circumuolare/ ac ſpiritalē eius aciem inquietare ma
giſq; excecare cōſueuit. A cūctis autē his cogitationum
nequā generibꝰ caſtigari monuit Salomon/ cū dicit. Oi
cuſtodia ſerua cor tuū: qm̄ ex ipſo vita ꝓcedit. Cuiꝰ moni
ta ſequētes/ agamus ſoliciti: vt ſi qđ cōſenſu ꝑpetrādi fa-
cinoris in aio deliquimꝰ: cito hoc confeſſione ⁊ dignis pe
nitentie fructibꝰ abſtergamus. Si dilectiōe peccādi nos
tentari ſenſerimus: noxiā delectationē crebris p̄cibus ac
lachrymis crebra amaritudinis ꝑpetue recordatione pel
lamꝰ. Et ſi nos ſolos ad hāc ꝓpulſandā ſufficere nō poſſe
viderimus: fratrū queramꝰ auxilia: vt qđ nr̄is viribꝰ neq̄
mus/ illorū cōſilio ⁊ interceſſiōe ſumamꝰ. Multū eñ va- Iaco.v.
let depcatio iuſti aſſidua: ⁊ ſicut idem ꝓmiſit: oratio fidei Ibidem
ſaluauit infirmū/ ⁊ alleuiabit eū dñs: ⁊ ſi in peccatis ſit/
dimittent̄ ei. Quia ſuꝑuacuis cogitationibꝰ ad integrū
carere nō valemus: has inquātū poſſumꝰ inmiſſiōe bo-
narū cogitationū/ ⁊ maxime frequenti ſcripturarū medi-
tationē

Digitized by Google

Pſal. xviij. catione fugemus: iuxta exēplū pſalmiſte q̄ dicit. Quō dilexi legē tuā dñe: tota die meditatio mea eſt. Petam⁹ ſupernā clemētiā / qđ eſt vere in noīe ſaluatoris petere: vt ⁊ cordis mūditiā ⁊ boni operis p̄ſtet efficaciā / ⁊ an̄ oīa illā ſedula mēte recolam⁹ horā / illā citius venire optem⁹: in qua nō iam ꝑ ſcripturas loquat̄ nobis dñs / ſed palam de patre annūtiet nobis: cū quo viuit et regnat deus in vnitate ſpūſſancti / per omnia ſecula ſeculorum. Amen.

¶ In litania minori. Luce. XI.

¶ In illo tempore: Dixit Jeſus diſcipulis ſuis. Quis veſtrum habebit amicum: et ibit ad illum media nocte: et dicit illi. Amice accōmoda mihi tres panes: quoniam amicus meus venit de via ad me: et nō habeo quod ponam ante illum. Et reliqua. Homilia venerabilis Bede preſbyteri.

Rogatus a diſcipulis ſaluator: nō mō formā orōnis: ſed ⁊ inſtātiā frequētiāqꝫ tradit orādi. Amic⁹ ḡ ad quē media nocte venit: ipe de⁹ intelligit̄: cui in media tribulatiōe: et ſupplicare tres panes. i. intelligētiā trinitatꝭ qua p̄ſentis vite cōſolent̄ labores / efflagitare debem⁹. Amic⁹ q̄ venit de via / ipſe noſter eſt anim⁹: q̄ toties a nobis recedit / quoties ad appetenda terrena ⁊ tpalia foris vagat̄. Redit ergo / celeſtiqꝫ alimonia refici deſiderat: cū in ſe reuerſus

De⁹ dulcis eſt anime. ſupna ceperit ac ſpūalia meditari. De quo pulchre q̄ petierat adiūgit / ſe nō hr̄e qđ ponat an̄ illū: qm̄ aie poſt ſeculi tenebras deū ſuſpirāti / nil p̄ter eū cogitare / nilqꝫ libet intueri. Solū qđ recognouit ſūme trinitatis gaudia contēplari / atqꝫ ad hoc plenius intuendū peruenire ſatagit.

Tex. ¶ Et ille deintus reſpōdēs dicat. Noli mihi moleſt⁹ eſſe iā oſtiū clauſum eſt ⁊ pueri mei mecū ſunt in cubili: non poſſum ſurgere ⁊ dare tibi. Oſtiū amici / diuini eſt intelligētia ſermonis: qđ ſibi apl's orat aperiri ad loquēdū myſteriū chriſti.

Col. iiij. Clauſumqꝫ eſt tpe famis cū intelligētia verbi nō dat̄. Et illi q̄ euāgelicā ſapiētiā tāq̄ panē erogātes ꝑ orbē terre p̄dicauerūt / pueri patriſfamilias iā ſunt in ſecreta q̄ete in dño: ⁊ tn̄ orando efficit̄ vt accipiat / deſiderās itellectū ab ipo deo: etiā ſi hō deſit ꝑ quē ſapiētia p̄dicet.

Tex. ¶ Et ille ſi ꝑſeuerauerit pulſās / dico vobis: ⁊ ſi nō dabit illi ſurgens / eo q̄ amicus eius ſit: propter improbitatē tn̄ ei⁹ ſurget: ⁊ dabit illi q̄t q̄t habet neceſſarios. Et ego dico vobis. Petite ⁊ dabit̄ vobis / q̄rite ⁊ inuenietis / pulſate ⁊ aperiet̄ vobis. Cōparatio eſt a minore. Si ḡ homo amic⁹ ſurgit de lecto: ⁊ dat nō amicitia / ſꝫ tedio cōpulſus: quāto magis dat de⁹ q̄ ſine tedio largiſſime donat qđ petit̄. Dñs etem̄ ſaluator ad celeſtis regni gaudia nos ꝑuenire deſiderās: ⁊ nos eadē gaudia a ſe petere docuit / et nobis petētib⁹ ſe hec daturū eſſe ꝓmiſit. Petite inq̄t ⁊ dabit̄ vobis / q̄rite ⁊ inuenietis / pulſate ⁊ aperietur vobis. Que nobis ſunt v̄ba dñi nr̄i fr̄es chariſſimi magnopere ac toto corde p̄ēſanda: q: vꝫ regnū celoꝝ nō otioſis ⁊ vacātib⁹: ſed petētib⁹ / q̄rentib⁹ ⁊ pulſantibus: dandū / inueniēdū / ⁊ aperiēdū eſſe teſtat̄. Petenda eſt ḡ regni ianua orādo / q̄renda recte viuēdo / pulſanda ꝑſeuerādo. Nō em̄ ſufficit v̄bis tm̄mō rogare dñm / ſi nō etiā q̄rim⁹ diligentius qualr̄ nobis ſit viuēdū: vt digni ſim⁹ impetrare que

Mat. vij poſcim⁹: ipo atteſtāte q̄ ait. Nō oīs q̄ dicit mihi dñe dñe intrabit in regnū celoꝝ: ſꝫ q̄ facit voluntatē pr̄is mei q̄ in

ij. Pe. ij. celis eſt / ipſe intrabit in regnū celoꝝ. Neqꝫ aliq̄d prodeſt bona inchoaſſe / ſi nō q̄ſqꝫ ſtudeat ea q̄ bene inchoauerat vſqꝫ ad finē firmū ꝑducere: quinimo meli⁹ erat nō cognoſcere viā iuſtitie: q̄ poſt cognitionē retrorſuꝫ cōuerti. Vn̄ neceſſe eſt fr̄es mei / vt petam⁹ ſeduli ſine intermiſſione:

Pſal. xciiij. orem⁹ ⁊ ꝓcidam⁹ ante deū / ploremꝰ corā dño q̄ fecit nos vt nos exaudiri mereamur: videam⁹ ſoliciti qualiter nos viuere velit / quid nos facere iuſſerit q̄ fecit nos. Queramus dñm ⁊ cōfirmemur: queramus faciē eius ſemper: ⁊ vt hūc inuenire ac videre mereamur / mūdemus nos ab omni inq̄namēto carnis et ſpūs: q: nō niſi in corpe caſto j. Co. vij. in die reſurrectionis ad celos ſubleuari: nō niſi mūdo corde gloriā valemus diuine maieſtatis intueri. Pulſemus infatigabili deſiderio eterne beatitudinis aures pij cōditoris: nec deficiamus a ceptis priuſq̄ illo aperiēte de carcere mortis hui⁹ mūdi eripi / ac portā mereamur celeſtis patrie ingredi. Nemo ſibi blādiat̄ de innocētia: nullus ſidens ſuis actibus (q̄ſi qui miſericordia iuſti iudicis non egeat) a p̄cibus ceſſet: quin poti⁹ cū ſe aliq̄d boni q̄s egiſſe cognouerit (q: qua hoc diſtrictiōe iudicet̄ ignorat) tre Pſal. mens cū ꝓpheta clamet. Ne intres in iudicium cū ſeruo cxlij. tuo: q: nō iuſtificabit̄ in conſpectu tuo omnis viuēs. Et cū beato Job. Si iuſtificare me voluero / os meū cōdem Job. ix. nabit me. Si innocētē oſtēdero / prauuꝫ me cōprobabit. Memor ſemꝑ illius aplici ſermonis: q: ſi cōfiteamur pec j. Joā. j. cata noſtra / fidelis eſt ⁊ iuſtus vt remittat nobis peccata noſtra: ⁊ emūdet nos ab omi iniq̄tate. Si dixerimus q̄m nō peccauim⁹ / mēdacē facim⁹ eū: ⁊ verbū eius non eſt in nobis. Neqꝫ rurſus quiſpiā cōſiderata peccatoꝝ ſuoꝝ q̄li Salutaris mo tate / ſeu quātitate / a petēda venia mentē deſperando re nitio. uocet. Neminē viſa ſuorū putredo vulnerū / ſui magnitudo lāguoris a ſalute q̄renda retrahat. Prebeat magnaꝫ obtinēde ſanitatis fiduciā: q̄ ipſe cōditor noſter medic⁹ nobis fieri: ipſe ad nos venire in carne / ipſe infirmitates nr̄as ſuſcipere vt ſanaret / dolores nr̄os vt auferret portare dignat⁹ eſt: ipſe ſuū ꝓ nobis ſanguinē fudit / ſuā pro vita nr̄a morteꝫ obtulit. Ipſe magnis peccantiū admiſſis / magna penitētie remedia oſtēdit: dicēs ꝑ p̄curſorē ſuum Genimina viperarū q̄s oſtēdet vobis fugere a ventura Luc. iij. ira? Facite ergo fruct⁹ dignos penitentie. Et paulopoſt inquit. Qui habet duas tunicas / det non habēti: ⁊ q̄ habet eſcas / ſimiliter faciat. Ipſe leuioribus / quotidianiſqꝫ nr̄is errorib⁹ / ſine q̄bus hec vita tranſigi nō pōt / quotidiana cōfeſſionis ⁊ interceſſionis mutue medicamenta cōceſſit / dicēs ꝑ aplꝫ Jacobū. Cōfitemini alterutrū pctā Jaco. v. veſtra: ⁊ orate ꝓ inuicē / vt ſaluemini. Ipſe rogari vt preſtet amat: q̄ animos inopū ad ſe rogandū largus donator erigit.

Tex. ¶ Omnis inq̄ens q̄ petit accipit: ⁊ qui q̄rit inuenit: ⁊ pulſanti aperiet̄. Nō ergo dubitandū q̄ petētes accipimus / querētes inuenim⁹ / pulſantib⁹ nobis aperietur q: nimirū fallere nō potuit veritas q̄ promiſit. Sed hoc eſt vigilātius intuēdū: q: nō oēs q̄ corā hoīb⁹ orare videntur / in cōſpectu eterni arbitri petere vel querere vel celeſtis regni aditū pulſare ꝓbant̄. Neqꝫ em̄ ꝓpheta diceret Pſal. Prope eſt dñs omnibus inuocātibus eū in veritate: ſi nō cxliiij. aliquos dñm inuocare / ſed nō in veritate cognoſceret. Inuocāt q̄ppe dñm in veritate: qui in hoc qđ orando dicūt / viuēdo nō contradicūt. Inuocāt dñm in veritate: q̄ ſuas ei preces oblaturi / p̄mo iuſſa illi⁹ implere ſatagūt: qui dicturi ei in orōne: ⁊ dimitte nobis debita nr̄a ſicut ⁊ Mat. vj nos dimittimus debitorib⁹ noſtris: illud eius mandatū impleuerunt quo dicit. Et cū ſtabitis ad orādū / remittite ſi q̄d habetis aduerſus aliquē: vt ⁊ pater veſter qui in celis eſt dimittat vobis peccata veſtra. Unde et de talibus vere orātes q̄ dicantur. apte ſubiūgit ꝓpheta. Voluntatē timētiū ſe faciet: ⁊ orones eorum exaudiet: ⁊ ſaluos faciet eos. Illi itaqꝫ in veritate dñm inuocant: qui eū timere cōprobant̄. Horum ipſe cū clamauerint orationes exaudit: horū cū ad ſe ſuſpirauerint / pia deſideria ꝑficit: hos cū de hac vita trāſierint ad ſalutē ſuſtollit eternā. At cōtra ſunt q̄ dñm / ſed nō in veritate inuocāt / quos redarguēs Jacob⁹ ait. Petitis Jac. iiij. et non accipitis: eo q̄ male petatis. Male nāqꝫ petunt: qui ꝑſeuerātes in peccatis / pro eiſdem peccatis que ipſi minime dimittunt: vt ſibi a dño dimittantur impudēter exorāt / quales ipſe per Eſaiam reprobat dicens. Et cum extēderitis manus veſtras / auertā oculos meos a vobis Eſa. j. Et cū multiplicaueritis orationem non exaudiā: manus em̄ veſtre ſanguine plene ſunt. Quib⁹ adhuc cōſulēdo q̄ ratione poſſint impetrare q̄ poſcerent oſtēdit cū ſubdit.

Ibidem Lauamini/mūdi eſtote/auferte malū cogitationum ve/
ſtrarū ab oculis meis. Male petūt/ q̄ vocē dn̄i iubētis au
dire obtēperādo cōtēnūt: ⁊ nihilominꝰ dn̄m ſuā vocē ſup
plicantiū exaudire miſerādo depoſcūt. Quos ipſe repel/
Luc. vi. lens in euāgelio loquit. Quid aūt vocatis me dn̄e dn̄e:
Prouer. et nō facitis que dico? De q̄bus ⁊ Salomon in ꝓuerbijs.
xxviij Qui declinat inq̄t aurē ſuā ne audiat legē: orō eiꝰ erit exe
crabilis. Male petūt q̄ nō ſupne mercedis intuitu/ ſʒ ad
exēplū Phariſeoꝝ hūane gr̄a laudis lōgis incūbūt preci/
Mat. vi bus. De q̄bus ipſe teſtis ⁊ iudex terribiliter proteſtat: q:
receperūt mercedē ſuā. Male petūt ⁊ illi q̄ terrena ma/
gis in oratiōe q̄ celeſtia bona requirūt: quoꝝ p̄ces apl's
in ipſa de qua loq̄mur ſnia ſpecialiter reprehēdit: cū enim
Iac. iiij. dixit. Petitis ⁊ nō accipitis/ eo ꝙ male petatis: adiunxit
cōtinuo: vt in cōcupiſcentijs veſtris inſumatis. Neqʒ em̄
ꝓhibent ciues patrie celeſtis in terra peregrināteſ/ ꝓ pa
ce tēporū/ ꝓ ſalute corporū/ ꝓ vbertate frugū/ ꝓ ſerenita/
te aurarū: pro ceteris huiꝰ vite neceſſarijs dn̄m petere/ ſi
Tpalia tn̄ hec nō nimie petant: ⁊ ſi ob id ſolūmō petant/ vt abū/
quatenꝰ dante viatico in p̄ſenti/ liberius ad futura bona tendat.
petenda Sed q: ſunt nōnulli q̄ tēporalē quietē/ ⁊ ꝓſperitatē a ſuo
ſint. creatore requirūt: nō q̄dē vt eidē creatori deuotioribꝰ ani
mis obediāt: ſed vt abūdantius comeſſationibꝰ et ebrie/
tatibus vacent: ⁊ ſecuriꝰ/ ac licētius cōcupiſcētijs ſuis car
nis ſue ſeruiāt illecebris/ merito tales mala petere dicun
tur. Verū q: oēs hmōi petitores eo ꝙ male petāt/ accipe
nō merent: ſtudeamus dilectiſſimi ⁊ bene petere: ⁊ digni
obtinēda q̄ petimꝰ exiſtere. Qđ ita fit/ ſi et ea que deꝰ iuſ/
ſit orādo q̄rimꝰ: ⁊ q̄les ipſe nos fieri docuit tales ad oran
dū ꝓcedimꝰ: ⁊ interī in p̄cibꝰ donec impetremꝰ inſiſtimꝰ.
Si aūt ſcire cupimꝰ que ipſe nos petere velit/ audiamus
Mat. vi illud euāgeliū. Querite p̄mū regnū dei: ⁊ iuſtitiā eiꝰ: ⁊
hec oia adijcient vobis. Regnū aūt dei ⁊ iuſtitiā eiꝰ q̄re/
re/ eſt celeſtis patrie bona deſiderare: ⁊ q̄bꝰ iuſtitie meri/
tis ad hec ꝑueniri debeat indeſinenter inq̄rere: ne ſi a via
forte que illo ducit aberremus/ ꝑuenire quo nitimur mi/
nime queamꝰ. Qđ ſi v̄ba dn̄i ⁊ ſaluatoris nr̄i: q̄bꝰ nos de
exemplo terreni parētis ad rogādū deū patrē hortet dili
Tex. gēter inſpicimꝰ: citius agnoſcimꝰ q̄ ſit maxima iuſtitia: q̄
iter nobis celeſtis regni aperiat. ¶ Quis inq̄t ex vobis
patrē petit panē: nūquid lapidē dabit illi? Aut ſi piſcē/ nū
quid ꝓ piſce ſerpētē dabit illi? Aut ſi petierit ouū/ nūquid
porriget illi ſcorpionē? Apta etem̄ eſt cōparatio hec/ ⁊ cū/
ctis audiētibꝰ facillima: q: ſi hō q̄libet mortalis ⁊ fragi/
lis/ ⁊ peccati adhuc carne grauatus/ petētibꝰ ſe filijs q̄s
diligit que habet bona/ q̄uis terrena ⁊ fragilia dare nō
denegat: multomagis pater celeſtis p̄catoribꝰ ſuis/ ſuo ti
Chari/ more et amore p̄ditis/ nō defectiua in celis bona largit.
tas pani Sed iuxta typicā intelligētiā/ panis dilectionē ſignificat
cōparat q: ſicut ille principalis eſt cibꝰ/ ita vt ſine eo menſa inops
eſſe videat: ita hec principalis eſt virtꝰ/ ita vt ſine illa vir/
tutes relique ſpirituales virtutes eſſe nequeāt: q: nimiꝝ
quicq̄d boni agit/ in ſola dilectione ꝑficit. Vn̄ dixit apl's.
i. Co. xiij Quia ſi linguis hoim loqueret ⁊ angeloꝝ: ⁊ ſi haberet
ꝓpheciā/ ⁊ noſſet myſteria oia ⁊ oēm ſciētiā: ⁊ ſi haberet
omnē fidē/ ita vt montes trāſferret: ⁊ ſi diſtribueret om/
nes facultates ſuas in cibos pauperum: ⁊ ſi traderet cor
pus ſuū/ ita vt arderet/ charitatē autē non haberet/ nihil
ei prodeſſet. Charitas autē vera eſt: qua et dominū deū
ex toto corde tota anima/ tota virtute: ⁊ proximū tanq̄
noſipſos diligere precipimur. Nec em̄ proximis ⁊ amicis
veruetiam inimicis perfectus quiſqʒ beneficiū dilectiōis
Mat. v. impēdere debet/ dn̄o dicente. Diligite inimicos veſtros:
benefacite his qui oderūt vos: ⁊ orate pro perſequētibꝰ
et calūniantibus vos: vt ſitis filij patris veſtri qui in celis
eſt. In piſce aūt fides nō ficta exprimitur. Quomodo em̄
piſcis ſub tegumēto aquarū naſcit/ viuit ⁊ alitur: ſic et fi
des que in deū eſt/ que alterius vite gaudia/ per lamēta
preſentia ſicutiſqʒ requirit/ inuiſibiliter in corde gignitur:
inuiſibili gratia ſpiritus per aquā baptiſmatis cōſecrat.

inuiſibili auxilio diuine protectionis ne deficiat nutritur
inuiſibiliū p̄mioꝝ intuitu queqʒ bona valet operat/ me/
mor illius apoſtolici: q: que vident/ tpalia ſunt: que autē ij. Cor.
nō vident/ eterna ſunt. Poſſumꝰ ⁊ hoc dicere: q: piſcis in iiij.
eo fidei typū teneat/ ꝙ ſicut ille crebris maris fluctibus
tundit nec perimit: ita fides firma quātiſlibet aduerſan
tis preſſuris mūdi impugnet/ incōuulſa ꝑſiſtat: īmo etiā
de certamine glorioſior exiſtat: adiuuante illo q̄ miſſis ad
p̄dicāda eiuſdē fidei dona diſcipulis ait. In mūdo preſſu Ioā. xvi
rā habebitis ſed cōfidite/ ego vici mūdū. Porro ꝑ ouum/
ſpei noſtre certitudo figurat: q: in ouo nondū cernit fe/
tus/ ſed future auis fetus ſperat. Et fideles quiqʒ necdū
in p̄ſenti ſuperne patrie gl'iam quā credūt intuent/ ſed fu
turā ſperādo p̄ſtolant. Vn̄ dicit apl's. Si aūt qđ nō vide/ Ro. viij.
mus ſperamꝰ: ꝑ patientiā expectamꝰ. Hec ſunt fr̄es cha/
riſſimi bona q̄ principaliter a dn̄o petere: hec iuſtitia re/
gni dei/ quā ante oia querere debemꝰ/ fides vʒ ſpes et
charitas: q: ſcriptū eſt. Iuſtus nāqʒ ex fide viuit: ſperātes Abac. ij.
aūt in dn̄o miſericordia circūdabit: ⁊ plenitudo legis eſt Pſ. xxxi
dilectio. Ois em̄ lex in vno ſermone implet. Diliges ꝓxi Ro. xiij.
mū tuū ſicut teipſʒ. Et iterū. Dilectio proximi malū nō ope
rat. Nō aūt eſt metuendū ne ſi grām dilectiōis a dn̄o pia
deuotione queramꝰ: ſi intimo ex corde dicamus. Panem
noſtrū quotidianū da nobis hodie: ille cor noſtrū rigore
odiorū perſtringi ꝑmittat. Hūc etem̄ rigorē ꝑ duritiā la/
pidis inſinuat cū dicit. Quis ex vobis patrē petit panē:
nūquid lapidē dabit illi? Nō eſt formidandū/ ne ſi fortitu
dinē fidei cōtra hoſtis antiq̄ tētamenta p̄cemur/ toto ex
corde dicētes. Dn̄e auge nobis fidē: ille nos infidelitatis
ſinat interire venenis. Iure em̄ noie ſerpētis virus infi/ Lu. xvij.
delitatis qđ per ipſum generi humano aſperſuʒ eſt expri
mitur: cū dr̄. Aut ſi piſcē petit: nūquid ꝓ piſce ſerpētē da/
bit illi? Nō eſt timendū/ ne ſi ſpem celeſtiū bonoꝝ: ꝑ quaʒ
preſentia aduerſa/ ſimul et ꝓſpera cōtēnere poſſimꝰ/ et a
dn̄o poſtulemꝰ: ille auditū auertat/ ac nos deſperatione/
futuroꝝ retro reſpicere. i. ea que reliquimꝰ patiat laben/
tis ſeculi cōmoda virulēta requirere. Recte nāqʒ immu/
tatio boni ꝓpoſiti nociua ⁊ cōcupiſcētie carnalis repeti/
tio veneno ſcorpionis (qđ retro. i. in cauda geſtat) cōpa/ que ſint
rat/ cū dr̄. Aut ſi petierit ouū: nūquid porriget illi ſcorpio a deo pe
nē? Hec itaqʒ petamus a dn̄o fr̄es chariſſimi: vt ſcʒ alimē/ tenda.
tū nobis pure charitatis/ ſyncere fidei/ certe ſpei tribuat
vt duritiā odiorū/ vt ꝑfidei virꝰ: vt aculeū nobis deſpera/
tionis q̄ ad caduca retrahere ſolet auferat: ⁊ abſqʒ dubie
tate qđ petimꝰ accipiemꝰ. Ait em̄ veridica voce Ioānes
apl's. Quia quecūqʒ petierimꝰ ſm̄ volūtatē eius/ audit i. Ioā. v.
nos. Sed ⁊ ipſe dn̄s certā nobis fiduciā dat impetrandi q̄
recte petimꝰ: cū ſubiūgit. ¶ Si ergo vos cū ſitis mali no Tex.
ſtis bona data dare filijs veſtris: quātomagis pater ve/
ſter de celo dabit ſpm̄ bonū petētibꝰ ſe? Malos aūt vocat
diſcipulos q̄ vtiqʒ quātū ad humanū ſpectat iudiciū bo/
ni erant: q: nimirū nemo eſt q̄ in hac vita a cūctis valeat
immunis eſſe delictis: Salomone affirmāte q̄ ait. Quia
nō eſt hō iuſtus in terra q̄ faciat bonū ⁊ nō peccet. Vnde Eccē. vij
ꝓuide dn̄s q̄ grauibꝰ peccātiū reatibꝰ/ grādiora peniten
ti medicamēta demōſtrat: ipſa quotidianos electoꝝ erra
tus (q̄ verbo maxime/ vel cogitatu cōtingūt) quotidia/
nis orationū ſtudijs docet debere curari: quos inter alia
ſic orare p̄cipit. Et dimitte nobis debita nr̄a/ ſicut et nos Mat. vi
dimittimꝰ debitoribꝰ nr̄is. Vel certe malos appellat di/
ſcipulos: q: in cōparatiōe diuine bonitatis ois creatura
mala eſſe ꝓbat: dicēte dn̄o. Nemo bonꝰ/ niſi vnꝰ deus: cū Mar. x.
tn̄ participatione eiuſdē diuine bonitatis/ rationalis crea
tura bona fieri poſſe cognoſcit. Vn̄ ⁊ dn̄s pia ꝓmiſſione
teſtat: q: pr̄ de celo dabit ſpm̄ bonū petētibꝰ ſe: vt ꝑfecto
oſtēdat: q: q̄ ex ſeipſis mali ſunt/ ꝑ acceptā ſpūs grām bo
ni poſſunt effici. Spm̄ bonū petētibꝰ dādū a p̄re pollicet
q: ſiue fidē/ ſpem/ charitatē/ ſiue alia q̄libet bona celeſtia
deſideramꝰ adipiſci/ nō aliter nobis hec q̄ ꝑ ſpūſſcti do/
nū tribuunt. Hinc eſt em̄/ ꝙ idē ſpūs in Eſaia. Spūs ſa/ Eſaie. xi

Digitized by Google

pietie ⁊ intellect⁹/ſpūs cõſilij ⁊ fortitudinis/ſpūs ſciētie
et pietatis/ſpūs timoris dñi: ⁊ in alio loco ſpūs dilectio-
nis ⁊ pacis/ſpūs gr̃e ⁊ p̃cū noiat̃: q: nimirū ꝗcq̇d bonive
raciter habem⁹: ꝗcq̇d bene agim⁹/hoc eodē ſpū largiēte
Pſ.l. ꝑcipim⁹. Qð intelligēs ꝓpha/cū cordis mūditiā ꝗreret
dicēs. Cor mūdū crea in me de⁹: cõtinuo ſubiungit: ⁊ ſpm̄
rectū innoua in viſcerib⁹ meis. Quia ſi nõ interiora no-
Pſ.cxlij ſtra ſpūs dñi rect⁹ impleuerit/cor in nobis mūdum vñ ſit
Ibidem nõ habet. Cūq; operis boni ꝑfectū cõcupiſcens dixiſſet.
Dñe ad te cõfugi: doce me facere volūtatē tuā: ſtatī quo
hãc ordine cõſeq̄ deberet oñdit cū ſubdit. Spūs tuus bo
nus deducet me in terrā rectā. Cuius veſtigijs iuxta mo
dulū noſtrū fr̃es dilectiſſimi adherētes/petam⁹ deū pa-
trē vt ſpūs ſui gr̃a nos in viā recte fidei que ꝑ dilectionē
operat̃ iducat. Et vt optata mereamur obtinere/taliter
viuere ſtudeam⁹/ne tāto patre ſim⁹ indigni: quin poti⁹
myſteriū regenerationis q̇ in baptiſmate filij dei ſum⁹ effe
cti/illibato ſemꝑ corpore pariter ⁊ mēte ſeruem⁹. Certū
nãq; eſt: q: ſi ſummi pr̃is mãdata ſeruam⁹/remunerabit
nos hereditate ſempiterne bñdictiõis: quā nobis ante ſe
cula parauit ꝑ dñm nr̃m Jeſum chriſtū/q̇ cum eo viuit ⁊
regnat de⁹ in vnitate ſpūſſcti/ꝑ oia ſecula ſeculorum. Amē.

¶ In vigilia aſcēſionis. Joã. XVII.

¶ In illo tempore: Subleuatis Jeſus oculis in
celum dixit. Pater venit hora: clarifica filiū tuū:
vt filius tuus clarificet te. Et reliq̄. Homilia bea-
ti Auguſtini epiſcopi.

TAte iſta que nunc ſu-
mus adiuuante dño tractaturi dixerat Jeſus.
Hec locut⁹ ſum vobis vt in me pacē habeatis.
Que nõ recētiora paulo ſuperi⁹ ab eo dicta/ſ; oia debe-
mus accipe/ſiue q̄cūq; eis locut⁹ eſt ex q̇ eos cepit habe-
re diſcipulos: ſiue certe ex q̇ poſt cenā exorſus eſt illū ad-
mirabilē/ꝓlixūq; ſermonē. Talē q̄ppe cõmemorauit cau
ſam cur eis ſit locut⁹: vt ad eū finē rectiſſime referant̃ vel
oia q̇ locut⁹ eſt eis/vel ea maxime q̇ dixit iā ꝓ eis moritu-
rus: tãq̄ ꝟba nouiſſima/poſtea q̄ de cõuiuio ſcrõ ille qui
Pacis eū fuerat traditur⁹ egreſſus eſt. Hãc ḡ cõmēdauit cauſā
eminen- ſermonis ſui: vt in illo pacē haberēt ꝓpter qð totū agit̃
tia oſten q̄ chriſtiani ſum⁹. Hec eñ pax finem tp̄is nõ h;: ⁊ ois pie
ditur. nr̃e intētionis/actiõiſq; finis ipa erit. Propter hãc ſacra-
mētis ei⁹ imbuimur: ꝓpter hãc mirabilib⁹ ei⁹ operib⁹ et
ſermonib⁹ erudimur: ꝓpter hãc ſpm̄ eius pignus accepi-
mus: ꝓpter hãc in eū credim⁹ ⁊ ſperamus: ⁊ eius amore
quãtū donat accēdimur. Hac pace in preſſuris oibus cõ-
ſolamur/hac a p̄ſſuris oibus liberamur. Propter hãc om
nē tribulationē fortiter ſuſtinem⁹: vt in hac feliciter ſine
vlla tribulatiõe regnem⁹. Cū ergo dixiſſet/ꝓpter q̇d oia
ſit locut⁹: vt in illo ſc; pacē haberēt/in mūdo habētes p̄ſ-
ſurā: exhortatuſq; fuiſſet vt cõſiderēt q̄m ipe vicit mūdū:
eo q̇ erat ad eos ſermone finito deinde ad patrē ꝟba di-
Tex. xerit ⁊ orare iam cepit. Sic eñ euāgeliſta ſequitur dicēs.
¶ Hec locut⁹ eſt Jeſus: ⁊ ſubleuatis oculis in celū dixit.
Pr̄ venit hora/clarifica filiū tuū. Poterat dñs nr̄ vnigeni
tus ⁊ coetern⁹ pr̄i/in forma ſerui ⁊ ex forma ſerui ſi hoc
op⁹ eſſet orare ſilētio: ſ; ita ſe pr̄i exhiberi voluit p̄catorē:
vt meminiſſet nr̃m ſe eſſe doctorē. Proinde eam quā fecit
orõnē ꝓ nobis/notā fecit ⁊ nobis: q̄m tāti magri nõ ſolū
ad ipſos ſermocinatio/ſ; etiā ipſi⁹ ꝓ ipis ad patrē orõ/di
ſcipulorum eſſet edificatio. Et ſi illorum q̇ hec dicta erãt audi-
turi/ꝑfecto ⁊ nr̃a q̇ fueram⁹ cõſcripta lecturi. Quapro-
pter hoc qð ait. Pr̄ venit hora/clarifica filiū tuū: oſtēdit
oē tp̄s ⁊ q̇d ⁊ q̄ñ faceret/vel fieri ſineret ab illo eſſe diſpo
ſitū/q̇ tp̄i ſubdit⁹ nõ eſt q̄m q̄ futura erãt ꝑ ſingula tp̄a in
dei ſapia cauſas efficiētes hñt/in q̇ nulla ſunt tp̄a. Nõ er-
go credat̃ hec hora fato vrgēte veniſſe/ſ; deo poti⁹ ordi-
nāte. Dicit ḡ. Pr̄ venit hora/q̇ cū pr̄e diſpoſuit oẽs horas
tãq̄ dicēs. Pr̄ quā ꝓpter hoies ⁊ apud hoies ad me clari
ficādū ſimul cõſtituim⁹ venit hora/clarifica filiū tuū: vt Ro.viij.
et fili⁹ tu⁹ clarificet te. Clarificatū a pr̄e filiū nõnulli acci
piūt/in h̄ q̄ ei nõ pepcit: ſ; ꝓ nobis oib⁹ tradidit illū. Sed
ſi paſſione clarificat⁹ ē/quāto magis reſurrectiõe. Nam
in paſſiõe magis ei⁹ hūilitas q̄ claritas cõmendat̃/ap̃lo
dicēte q̇ ait. Humiliauit ſemetipm̄ obediēs fact⁹ vſq; ad Phil.ij.
mortē: mortē aūt crucis. Deinde ſequit̃: ⁊ de ei⁹ clarifica-
tiõe iā dicit. Propter qð ⁊ de⁹ illū exaltauit: ⁊ donauit ei
nomē qð eſt ſuꝑ oē nomē: vt in noie Jeſu oē genu flectat̃
celeſtiū/terreſtriū/⁊ infernorum/⁊ ois lingua confiteat̃/q:
dñs Jeſus chriſt⁹ in gl̃ia eſt dei pr̄is. Hec eſt clarificatio
dñi nr̃i Jeſu chriſti/q̄ ab ei⁹ reſurrectiõe aſſūpſit exordiū.
Ut ergo mediator dei ⁊ hoim̄/hõ chriſtus Jeſus reſurre-
ctiõe clarificaret̃/pri⁹ hūiliat⁹ eſt paſſiõe. Nõ eñ a mor-
tuis reſurrexiſſet/ſi mortu⁹ nõ fuiſſet. Humilitas clarita- Clarifi-
tis eſt meritū/claritas hūilitatꝭ eſt p̄miū. S; hoc factū eſt catio Je
in forma ſerui. In forma vero dei ſemper fuit/ſemper erit ſu quõ i-
claritas enim nõ fuit quaſi iam non ſit: nec erit quaſi nõ- telligen-
dum ſit: ſed ſine initio/ſine fine ſemper eſt claritas. Qð da.
ergo ait: pater venit hora/clarifica filium tuum: ſic intel-
ligēdū eſt tãq̄ dixerit. Uenit hora ſeminãde humilitatis
fructū nõ differas claritatis. S; q̇d ſibi vult qð ſequit̃: vt
fili⁹ tuus clarificet te. Nunq̇d etiā de⁹ pr̄ hūilitatē ptulit
carnis ſiue paſſionis/ex q̄ illū clarificari oporteret. Quõ
eū ḡ clarificatur⁹ erat fili⁹: cui⁹ claritas ſempiterna/nec
ex forma humana potuit videri minor/nec diuina poſſet
eſſe amplior. S; glĩficatū a pr̄e filiū ſm̄ formā ſerui: quā
pr̄ ſuſcitauit a mortuis: ⁊ ad ſuā dexteram collocauit/res
ipſa indicat/⁊ null⁹ ambigit chriſtian⁹. S; q̄m nõ tātū di
xit. Pr̄ clarifica filiū tuū: ſ; addidit etiā/vt fili⁹ tu⁹ clarifi
cet te. Merito q̄rit̃ quõ patrē clarificauerit fili⁹: cū ſempi
terna claritas pr̄is/nec diminuta fuerat in forma huma
na/nec augeri potuerit in ſua ꝑfectiõe diuina: ſed in ipſa Pſ.lxxv
claritas pr̄is: nec minui/nec augeri põt. Apud hoies aūt
ꝓculdubio minor erat/q̄ñ in Judea tm̄mõ de⁹ not⁹ erat Pſ.cxij.
nõdū a ſolis ortu vſq; ad occaſum laudabãt pueri nomē
dñi. Hoc aūt q: ꝑ euāgeliū chriſti factū eſt: vt ꝑ filiū pater
innoteſceret gentib⁹/ꝑfecto patrē clarificaret ⁊ fili⁹. Si
aūt tm̄mõ mortu⁹ fuiſſet filius/nec reſurrexiſſet: ꝓculdu
bio nec a patre clarificat⁹ eſſet/nec patrē ipſe clarificaſſet
Nūc aūt reſurrectiõe clarificat⁹ a patre/reſurrectiõis ſue
p̄dicatiõe clarificat patrē. Hoc q̄ppe aperit ordo ipſe ver
borum. Clarifica inq̇t filiū tuū: vt fili⁹ tu⁹ clarificet te. Tãq̄
diceret. Reſuſcita me: vt innoteſcas toto orbi ꝑ me. Dein
de magis ac magis pādēs quõ clarificet patrē fili⁹. ¶ Si- Tex.
cut inq̇t dediſti ei ptãtē ois carnis: vt oē qð dediſti ei det
eis vitā eternā. Oēm carnē dixit/oēm hoiem/a parte to
tū ſignificãs/quēadmodū rurſus a parte ſupiore ſignifi-
cat⁹ eſt hõ tot⁹ vbi ait ap̃ls. Ois aia poteſtatibus ſubli- Ro.xiij.
miorib⁹ ſubdita ſit. Quid eñ dixit ois aia niſi ois hõ? Et
hoc aūt q̄ poteſtas chriſto a pr̄e data eſt ois carnis/ſm̄
hoiem intelligēdū eſt. Nā ſm̄ deū oia ꝑ ipm̄ facta ſunt: et Joã.j.
in ipo cõdita ſunt oia in celo ⁊ in terra viſibilia ⁊ inuiſi-
bilia. Sicut ḡ dediſti ei poteſtatē inq̇t ois carnis: ita te cla
rificet fili⁹. i. notū te faciat omi carni quā dediſti ei. Sic
eñ dediſti: vt omne quod dediſti ei det eis vitā eternam
¶ Hec eſt aūt vita eterna inq̇t: vt cognoſcãt te ſolum ve- Tex.
rū deū: ⁊ quē miſiſti Jeſum chriſtū. Cõſequēter eñ ⁊ ſpūſ Beatitu
ſanct⁹ intelligit̃: q: ſpūs eſt pr̄is ⁊ filij tãq̄ charitas ſubſtā do in ſū-
tialis: ⁊ cõſubſtātialis amborum: q̄m nõ duo dij pater ⁊ fili⁹ me trini
nec tres dij pater ⁊ fili⁹ ⁊ ſpūſſctūs/ſed ipſa trinitas vn⁹ tatis vi-
ſolus verus deus: nec idē tñ pater q̇ fili⁹/nec idē fili⁹ qui ſione.
pater/nec idē ſpūſſanctus q̇ pater ⁊ fili⁹: q̄m tres ſunt/pa
ter ⁊ filius ⁊ ſpūſſctūs/ſed ipſa trinitas eſt vnus de⁹. Si
ergo eo modo te clarificat fili⁹/ſicut dediſti poteſtatem
ei ois carnis: ⁊ ſicut dediſti vt oē qð dediſti ei det eis vitā
eternā: ⁊ hec eſt vita eterna vt cognoſcant te: ſic te igitur
fili⁹ glĩficet: vt oib⁹ q̇s dediſti ei te cognitū faciat. Porro
ſi cognitio dei eſt vita eterna/tāto magis viuere tendim⁹

Digitized by Google

quãto magiſ in hac cognitiõe ꝑficim⁹. Nõ aũt moꝛiemur
in vita eterna. Tũc ergo dei cognitio ꝑfecta erit qñ nulla
moꝛs erit: ſumma eſt tũc dei glificatio / q: ſumma glia / q̃
doxa glo grece dr̃ doxa. Unñ dictũ eſt doxaſon: qd latini q̃dã ſunt in
ria ſigni terp̄tati clarifica / q̃dã glifica. A veterib⁹ aũt glia q̃ glioſi
ficatur. hoies dicũt ita eſt definita: glia frequẽs de aliq̃ fama cũ
laude. At ſi hõ laudat̃ cũ fame credit̃: quõ de⁹ laudabit̃
qñ ipſe videbit̃. Propter qd ſcriptũ eſt. Beati q̃ habitant
in domo tua: in ſecl'a ſeculoꝝ laudabũt te. Ibi eñ erit dei
ſine fine laudatio / ibi erit dei plena cognitio. Et q: plena
cognitio iõ ſumma clarificatio vel glificatio. Sed prius
hic clarificat̃ de⁹ / dũ annũtiat⁹ hoib⁹ innoteſcit: ꝛ ꝑ fidẽ
Tex. credentiũ ꝑdicat̃. Propter qd dicit. ¶ Ego te clarificaui
ſuꝑ terrã / opus cõſummaui qd dediſti mihi vt faciã. Non
ait iuſſiſti / ſed dediſti: vbi cõmẽdat̃ euidẽs grã. Quid eñ
j. Co. iiij habet qd nõ accepit: etiã in vnigenito hũana natura? An
nõ accepit vt nihil mali: ſʒ bona faceret ꝑ oia: qñ in vnita
te ꝑſone ſuſcepta eſt a vbo ꝑ qd facta ſunt oia. Sʒ quõ cõ
ſummauit op⁹ qd accepit vt faciat: cũ reſtat adhuc paſſio
nis experimẽtũ: vbi martyrib⁹ ſuis maxime ꝓbuit qd ſeq̃
j. Pe. ij. rent̃ exẽplũ (vñ ait apl's Petr⁹. Chriſt⁹ paſſ⁹ eſt ꝓ nobis
relinquẽs vobis exẽplũ vt ſeq̃mini veſtigia ei⁹) niſi quia
cõſũmaſſe ſe dicit / qd ſe cõſummaturũ eſſe certiſſime no
uit. Sicut lõge ante in ꝓphetia p̄teriti tp̄is vſus eſt vbis
Ps. xxj. qñ poſt ãnos plurimos futurũ erat qd dicebat. Foderũt
inq̃t man⁹ meas ꝛ pedes meos: dinumerauerũt oia oſſa
mea. Nõ ait fodiẽt ꝛ dinumerabũt. Et ipſe in hoc euãge
Jo. xv. lio. Oia inq̃t q̃ audiui a p̄re meo nota feci vobis. Quib⁹
Joã. xvj. ait poſtea. Adhuc multa habeo vobis dicere / ſed nõ po
teſtis illa poꝛtare mõ. Qui eñ certis ꝛ imutabilib⁹ cau
ſis oia futura ꝑdeſtinauit: qd factur⁹ eſt fecit. Nã ꝛ ꝑ pro
phetã dictũ de illo eſt. Qui fecit q̃ vẽtura ſunt. Scḋʒ hoc
Tex. etiã qd ſequit̃ dicit. ¶ Et nũc clarifica me pr̃ apud teipſʒ:
claritate quã habui pri⁹ q̃ mũdus eſſet apud te. Nã ſupra
dixerat: pr̃ venit hoꝛa clarifica filiũ tuũ: vt fili⁹ tu⁹ clarifi
cet te. In q̃ vboꝝ oꝛdine oſtẽderat pri⁹ a p̄re clarificãdũ
filiũ: vt patrẽ clarificaret fili⁹. Mõ aũt dixit. Ego te clari
ficaui ſuꝑ terrã: op⁹ cõſummaui qd dediſti mihi vt faciã /
et nũc clarifica me: tã q̃ ipſe prioꝛ clarificauerit patrẽ / a q̃
deinde vt clarificetur expoſcit. Ergo intelligẽdũ vtroq̃
verbo vſum ſuperius ſcḋm id quod futurũ erat: coq̃ oꝛdi
ne quo futurũ erat: clarifica filiũ vt fili⁹ te clarificet: mo
do vo vſum fuiſſe verbo p̄teriti tẽpoꝛis de futuro vbi ait.
Ego te clarificaui ſuꝑ terrã / opus cõſummaui: qd dediſti
mihi vt faciã. Deinde dicẽdo: ꝛ nũc clarifica me tu pater
apud temetipſum: quaſi poſteri⁹ eſſet clarificãdus a p̄re
quẽ pri⁹ ipſe clarificauerat: q̃d oſtẽdit / niſi ſuperi⁹ vbi ait.
Ego te clarificaui ſuꝑ terrã / ita feciſſe qd factur⁹ eſſet: hic
autẽ popoſciſſe vt faceret qd illic fili⁹ factur⁹ eſſet. i. vt pr̃
clarificaret filiũ / ꝑ quã clarificationẽ filij / etiã filius eſſet
Jeſus clarificatur⁹ patrẽ. Sʒ hãc ꝑdeſtinationẽ in ſua clarifica
quõ ꝑde tione manifeſti⁹ aperuit: q: eũ clarificauit pr̃ / in eo quod
ſtinat⁹ a adiũxit / claritate quã habui priuſq̃ mund⁹ eſſet apud te.
patre. Oꝛdo vboꝝ eſt. Quã habui apud te priuſq̃ mũd⁹ eſſet.
Apud te ad hoc valet qd ait. Et nũc clarifica me / h̄ eſt ſi
cut tũc ita ꝛ nũc. Sicut tũc ꝑdeſtinatiõe: ita ꝛ nũc ꝑfectio
ne. Fac in mũdo: qd apud te iã fuerat ante mũdũ. Fac in
ſuo tp̄e: qd ante oia tp̄a ſtatuiſti. Hoc q̃dã ſic intelligẽdũ
putarũt: tã q̃ natura hũana q̃ ſuſcepta eſt a vbo cõuerte
ret̃ in vbũ ꝛ hõ mutaret̃ in deũ. Immo ſi diligẽti⁹ quod
opinati ſunt cogitem⁹ / hõ periret in deo. Non eñ priuſq̃
exiſtimatiõe hoïs / vel duplicari dei vbũ dictur⁹ eſt vel au
geri: vt aut duo ſint qd vnũ fuit / aut ampli⁹ ſit qd minus
fuit. Poꝛro ſi natura hũana in vbũ mutata vel verſa: ver
bũ dei quãtũ erat ꝛ qd erat h̄ erit vbi eſt hõ ſi nõ perit. Sʒ
hac opinione quã v'itati pꝛoꝛſus nõ video cõuenire: nihil
nos vrget / ſi filio dicẽte: ꝛ nũc clarifica me tu pr̃ apud te
metipm̃ / claritate quã habui prius q̃ mũdus eſſet apud
te / intelligam⁹ ꝑdeſtinationẽ claritatiſ hũane q̃ in illo eſt
nature / ex moꝛtali imoꝛtalis apud patrẽ future: ꝛ hoc iã

ꝑdeſtinãdo fuiſſe factũ anteq̃ mũdus eſſet: qd in mun
do etiã ſuo tp̄e fieret. Sic eñ de nobis dixit apl's. Sicut Eph. j.
elegit nos in ipſo ante mũdi cõſtitutionẽ: cur abhoꝛrere
putat̃ a vero ſi pater tũc caput noſtrũ glificauit: qñ nos
in ipo vt mẽbꝛa eius eſſemus elegit? Hinc audiam⁹ aplʒ
in ſuarũ exoꝛdio literarũ. Nã ꝛ pꝛima epl'aꝝ eius q̃ eſt ad
Romanos: ꝛ ipſius epl'e principiũ eſt vbi legit̃. Paulus Rom. j.
ſeruus chꝛiſti Ieſu vocatus apl's: ſegregat⁹ in euãgeliũ
dei: qd ante ꝓmiſerat ꝑ pꝛophetas ſuos in ſcripturiſ ſctis
de filio ſuo: q̃ factus eſt ei ex ſemine Dauid ſcḋm carnẽ: qui
ꝑdeſtinat⁹ eſt filius dei in virtute ſcḋm ſpm̃ ſanctificatiõis
ex reſurrectione moꝛtuoꝝ. Scḋm hanc etiã ꝑdeſtinatio
nẽ clarificat⁹ eſt anteq̃ mũdus eſſet: vt eſſet claritas ei⁹
ex reſurrectiõe moꝛtuoꝝ apud patrẽ / ad cuius dexteram
ſedet. Cũ ergo videret illi⁹ ꝑdeſtinate ſue clarificationis
veniſſe iã tp̄s: vt ꝛ nũc fieret in redditione qd fuerat in
ꝑdeſtinatione iã factũ / oꝛauit dicẽs. Et nũc clarifica me
tu pater apud temetipſʒ: claritate quã habui prius q̃ mũ
dus eſſet apud te. i. illã claritatẽ quã habui apud te in ꝑ
deſtinatione tua / tp̄s eſt vt apud te habeã / etiã viuens in
dextera tua. ¶ Manifeſtaui nomẽ tuũ hoibus quos de Tex.
diſti mihi de mũdo. Tui erãt ꝛ mihi eos dediſti: ꝛ ſermo
nẽ tuũ ſeruauerũt. Nũc cognouerũt q: oia que dediſti mi
hi abs te ſunt: q: verba que dediſti mihi dedi eis: ꝛ ipſi ac
ceperũt ꝛ cognouerũt vere q: a te exiui: ꝛ crediderunt q:
tu me miſiſti. Quãq̃ ꝛ hec oia de oibus futuris fidelib⁹
dici potuerũt ſpecie ꝑfecta / cũ adhuc eſſent futura: ſed vt
de his ſolis quos tũc habebat diſcipulis hec loq̃ itelliga
tur: illud magis vrget qd paulo poſt ait. Cũ eſſem cũ eis
ego ſeruabã eos in noie tuo: q̃s dediſti mihi cuſtodiui: ꝛ
nemo ex his perijt / niſi filius ꝑditionis: vt ſcriptura im
pleat̃: Iudã ſignificãs q̃ tradidit eũ: ex iſto q̃ppe duode
nario apl'oꝝ numero ſolus perijt. Deinde ſubiũgit. Nũc
aũt ad te venio. Unñ manifeſtũ eſt eũ de coꝛpoꝛali ſua di
xiſſe p̄ſentia: cũ eſſem cũ eis ego ſeruabã eos: veluti iã cũ
eis ea p̄ſentia non eſſet. Eo mõ eñ ſignificare voluit aſcẽ Regule
ſionẽ ſuã mox futurã / de qua dixit. Nũc aũt ad te venio. fidei no
Iturus itaq̃ ad dexterã p̄ris: vñ eſt vẽturus ad viuos et tatur.
moꝛtuos iudicãdos: pꝛeſentia q̃dẽ coꝛpoꝛali ſcḋm fidei re
gulã ſanãq̃ doctrinã. Nã p̄ſentia ſpũali cũ eis erat / vtiq̃
futur⁹ poſt aſcẽſionẽ ſuã: ꝛ cũ tota eccl'ia ſua in hoc mun
do vſq̃ ad cõſummationẽ ſeculi. Nõ ita recte intelligunt̃
de q̃bus dixerit: cũ eſſem cũ eis ego ſeruabam eos: niſi hi
quos in ſe credẽtes ſeruare iã ceperat pꝛeſentia coꝛpoꝛali
et quos relictur⁹ erat abſentia coꝛpoꝛali: q̃ſq̃ apud patrẽ
ſeruaret p̄ſẽtia ſpũali. Poſtea vo adiũgit ꝛ ceteros ſuos
vbi dicit. Nõ ꝓ his aũt rogo tm̃ / ſed ꝓ eis q̃ credituri ſunt
ꝑ vbũ eoꝝ in me. Ubi manifeſti⁹ oſtẽdit / q̃ nõ de oib⁹ ad
eũ ptinẽtib⁹ ſuperi⁹ loq̃ret̃: ab eo loco vbi ait: manifeſta
ui noiẽ tuũ hoibus quos dediſti mihi: ſed de his tantũ
qui eũ cũ illa diceret audiebãt. Iã nũc ergo videam⁹ q̃d
de illis a q̃bus tũc audiebat̃ diſcipulis ſuis dicat. Mani
feſtaui inq̃t nomẽ tuũ hoib⁹ quos dediſti mihi. Nõ ergo
nouerãt dei nomẽ cũ eſſent iudei? Et vbi eſt qd legitur. Pſal.
Notus in Iudea deus / in iſrael magnũ nomẽ eius? Ego lxxv.
manifeſtaui nomẽ tuũ hoibus / iſtis quos dediſti mihi de
mũdo: q̃ me audiũt hec dicentẽ. Nõ illud nomẽ tuũ quo
vocaris deus: ſed illud quo vocaris pater meus. Qd no
mẽ manifeſtari ſine ipſius filij manifeſtatione nõ poſſet
Nã quod deus dr̃: vniuerſe creature etiã oibus gẽtibus
anteq̃ in chꝛiſtũ crederẽt: nõ oimodo eſſe potuit hoc no
mẽ ignotũ. Hec eſt eñ vis vere diuinitatiſ: vt creature rõ
nali iã rõne vtenti / nõ oino ac penit⁹ poſſit abſcondi. Ex
ceptis enim paucis in quibus natura nimirũ depꝛauata
eſt vniuerſum gen⁹ humanũ deũ mũdi huius fatet̃ au
ctoꝛẽ. In hoc ergo q̃ fecit hũc mũdum celo terraq̃ cõſpi
cuũ: ꝛ anteq̃ imbuerent̃ in fide chꝛiſti / notus oibus gẽti
bus deus: in hoc aũt q̃ nõ eſt in iniurijs ſuis ꝛ cũ dijs fal
ſis colẽdus / notus in Iudea deus. In hoc vo q̃ pater eſt
huius chꝛiſti per quẽ tollit peccata mũdi: hoc nomẽ eius

Digitized by Google

prius occultū oībus: nūc manifeſtauit eis quos dedit ei
pater ipſe de mūdo. Sed quō manifeſtauit ſi nōdū venit
hora de qua ſuperi⁹ dixerat ꝙ veniret hora/cū iā nō in ꝓ
Joã.xvi. uerbijs inqͣ loquar vobis: ſed palā de patre meo annū
tiabo vobis? An vō annūtiatio manifeſta putabit̃ in ꝓ
uerbijs? Cur ergo dictū eſt palā anūtiabo vobis: niſi q:
in ꝓuerbijs nō eſt palā? Qꝫ aūt nō prouerbijs occultat̃/
ſed vbis manifeſtat̃/ pculdubio palā dicit̃. Quō ḡ mani
feſtauit qd̕ nondū palā dixit? Proinde ſic intelligēdū eſt:
Joã.xv. ꝓ tpe futuro ꝓteritū poſitū/quēadmodū illud. Omīa ꝗ au
diui a patre meo nota feci vobis: qd̕ nondū fecerat/ſꝫ lo
quebat̃ qͣſi feciſſet: qd̕ immutabiliter eſſe ꝓfixū ſciebat vt
faceret. Quid eſt aūt: quos dediſti mihi de mūdo? Dictū
eſt em̄ de illis/ꝙ nō eſſent de mūdo. Sed hoc eis regene
ratio ꝓſtitit/non generatio. Quid eſt etiā qd̕ ſequit̃. Tui
erāt/⁊ mihi eos dediſti? An aliqñ erāt patris qñ nō erant
vnigeniti filij ei⁹: ⁊ habuit aliqñ pr̄ aliqd ſine filio? Abſit.
questio Verū tñ habuit aliqd aliqñ de⁹ fili⁹: qd̕ nōdū habuit idē
pulchra ipſe hō filius: q: nōdū erat homo fact⁹ ex matre: qñ tñ ha
resoluit bebat vniuerſa cū patre. Quapropter qd̕ dixit/tui erant:
nō ſe inde ſeparauit dei fili⁹: ſine quo nihil vnꝗ̄ pater ha
buit: ſed ſolet ei tribuere om̄e qd̕ pōt/a quo eſt ipſe qui
pōt. A quo em̄ habet vt ſit/ab illo habet vt poſſit: ⁊ ſimul
vtrūqꝫ ſemꝑ habuit: q: nūꝗ̄ non fuit/⁊ nūꝗ̄ non potuit.
Quocirca qcqͥd potuit pater: ſemꝑ cū illo filius potuit:
qm̄ ille q nūꝗ̄ non fuit ⁊ non potuit/nūꝗ̄ ſine patre fuit.
Ac ꝑ hoc ſicut pater etern⁹ ops/ita filius coetern⁹ ops: ⁊
ſi ops/vtiqꝫ oim tenēs. Id em̄ verbū potius e vbo interꝓ
tamur/ſi ꝓprie volum⁹ dicere: qd̕ a grecis dr̄ pātocrator/
qd̕ noſtri nō ſic interꝓtarent̃ vt ops dicerēt: cū ſit panto
crator: omnitenens/niſi tantūdē valere ſentirent. Quid
igit̃ vnꝗ̄ habere potuit etern⁹ omnitenens: qd̕ nō ſimul
habuerit coeternus omnitenēs? Qd̕ vtiqꝫ ait/⁊ mihi eos
dediſti: hominē ſe accepiſſe hāc poteſtatē vt eos haberet
oñdit: qm q ſemꝑ ops fuit/nō ſemꝑ hō fuit. Quāobrē cū
patri potius tribuiſſe videat̃/vt ab eo illos acceperit: qm̄
ex ipſo eſt qcqͥd eſt de quo eſt: etiā ipſe ſibi eos dedit: hoc
eſt cū patre de⁹ chriſtus hoi chriſto: qd̕ cū patre nō eſt ho
mines dedit. Deniqꝫ q hoc loco dicit: tui erāt et mihi eos
dediſti: iā ſuperius eiſdē diſcipulis dixerat: ego elegi vos
Joã.xv. de mūdo. Cōterat̃ hic cogitatio carnalis atqꝫ diſpereat.
De mūdo ſibi a patre dicit filius datos hoies: qbus alio
loco dicit: Ego vos elegi de mūdo. Quos dei fili⁹ de mū
do elegit cū patre: idē ipe homo filius de mūdo eos acce
pit a patre. Nō em̄ illos pr̄ filio dediſſet/niſi elegiſſet. Ac
per hoc filius ſicut nō inde ſeparauit patrē qñ dixit. Ego
vos de mūdo elegi: qm̄ ſimul eos elegit ⁊ pr̄: ſic nō inde
ſeparauit: ⁊ ſe quādo dixit/tui erāt: quia ⁊ ipſius filij pari
ter erant. Nūc autem homo idem ipſe filius accepit eos
qui non erant ipſius: quia et formam ſerui accepit deus
idē q nō erat ipſi⁹. Sequit̃ ac dicit: ⁊ ſermonē tuū ſerua
Tex. uerūt. ¶ Nūc cognouerūt: q: oia que dediſti mihi abs te
ſunt. i. cognouerūt/q: abs te ſum. Simul em̄ pater dedit
Tex. oia/cū genuit q haberet oia. ¶ Quia verba inqͣt que de
diſti mihi dedi eis: ⁊ ipſi acceperūt. i. intellexerūt atqꝫ re
Tex. nuerūt. Tūc em̄ verbū accipit̃ qñ mente ꝑcipit̃. ¶ Et co
gnouerūt inqͣt vere q: a te exiui: ⁊ crediderūt q: tu me mi
ſiſti. Et hic ſubaudiendū eſt vere. Qd̕ em̄ dixit/cognoue
rūt vere: exponere voluit adiungēdo/⁊ crediderūt. Hoc
itaqꝫ crediderūt vere qd̕ cognouerunt vere. Idē em̄ eſt a
Tex. te exiui/qd̕ eſt tu me miſiſti. ¶ Ego ꝓ eis rogo: nō ꝓ mū
do rogo/ſed ꝓ his quos dediſti mihi. Mundū vult mo
do intelligi: qui viuūt ſm̄ cōcupiſcētiā mūdi: ⁊ nō ſunt in
ea ſorte grē: vt ab illo eligant̃ ex mūdo. Nō itaqꝫ pro mū
do: ſed ꝓ his quos ei pater dedit rogare ſe dicit. Per hoc
nāqꝫ ꝙ eos illi pater iam dedit: factū eſt vt nō pertineant
Tex. ad eū mūdū/ꝓ quo nō rogat. Deinde ſubiūgit. ¶ Quia
tui ſunt. Neqꝫ enim q: pater eos dedit filio/amiſit ipſe qs
Tex. dedit: cū adhuc fili⁹ ſequat̃ ac dicat. ¶ Et mea om̄ia tua
ſunt/et tua mea ſunt. Ubi ſatis apparet: qualiter vnigeni
ti filij ſint oia que ſunt patris. Per hoc vtiqꝫ/ꝙ ipſe etiā
eſt deus/⁊ de patre patri natus eſt equalis. ¶ Et clarifi Tex.
catus ſum inquit in eis. Nūc ſuam clarificationē tāꝗ̄ fa
cta ſit dicit: cū adhuc eſſet futura. Dicēdo em̄ eſſe iam fa
ctum: oſtendit iam fuiſſe predeſtinatum: et certū haberi
voluit quod eſſet futurum. ¶ Et iam inquit non ſum in Tex.
mūdo/⁊ hi in mūdo ſunt. Si horā proſus illam qua loqͣ
batur attendas/ vtriqꝫ adhuc in mundo erant: ⁊ ipſe ſcꝫ
et illi de quibus hoc dicebat. Non enim ſm̄ prouectū cor
dis ⁊ vite hoc accipere poſſumus vel debemus: vt illi ꝓ
pterea eſſe adhuc dicantur in hoc mundo/ꝙ mundana
adhuc ſapiant: ille autē iam non eſſe in mūdo ſapiēdo di
uina. Poſitū eſt em̄ vnū verbuꝫ quod nos ita intelligere
omnino nō ſinat: q: nō ait: ⁊ nō ſum in mūdo/ſed iam nō
ſum in mūdo: per hoc oſtendēs fuiſſe ſe in mūdo/ac iā nō Ambi
eſſe. Nūquid ergo fas eſt vt eū credamus aliqñ mūdana guitas
ſapuiſſe: ⁊ ab hoc errore liberatū iā illa non ſapere. Quis text⁹ ex
tā impio ſenſu ſe induerit? Reſtat igit̃ vt ſm̄ id quod ipe plicatur
etiā in mūdo prius erat/in mūdo ſe dixerit iā nō eſſe: pro
fecto preſentia corporali a mūdo. ſ. abſentiā ſuā iā cito fu
turā: illoꝝ aūt tardius: ꝑ hoc oſtēdens ſe iam nō hoc eſſe/
ipſos autē hoc eſſe dixit: cū ⁊ ipſe hoc ⁊ illi adhuc eſſent.
Sic em̄ eſt locut⁹ hō cōgruēs hoibus: vt mos loquendi
ſeſe habet humanus. An non quotidie dicimus iam non
eſt hic de aliquo ꝙ̄ totius abituro? Et maxime hoc de mo
rituris ſolet dici. Quāꝗ̄ ⁊ ipſe dn̄s ꝓuidens qd lectu
ros mouere poſſet adiecit. ¶ Ego ad te venio: ſic expo Tex.
nens quodāmodo cur dixerit iam non ſum in mundo.

¶ In die aſcenſionis. Mar. XVI.

¶ In illo tempore: Recumbentibus vndecim
diſcipulis: apparuit illis Jeſus et exprobrauit in
credulitatem illorum ⁊ duritiam cordis: quia his
qui viderant eum reſurrexiſſe non crediderūt. Et
reliqua. Homilia beati Gregorij pape.

Quod reſurrectionē
dn̄icā diſcipuli tarde crediderūt: nō tam illorū
infirmitas ꝙ nr̄a (vt ita dicā) futura firmitas
fuit. Ipſa nāqꝫ reſurrectio illis dubitātibus/ꝑ multa ar
gumēta mōſtrata eſt: que dū nos legētes agnoſcim⁹/qd
aliud ꝙ̄ de illoꝝ dubitatiōe ſolidamur. Minus em̄ mihi
Maria Magdalena preſtitit que citius credidit ꝙ̄ Tho
mas qui diu dubitauit. Ille enim dubitando vulnerum
cicatrices tetigit: ⁊ de noſtro pectore dubietatis vulnus
amputauit. Ad inſinuādū quoqꝫ veritatē dn̄ice reſurre
ctionis: notādū nobis eſt qd Lucas referat/dicēs. Con Luce
ueſcēs ꝓcepit eis ab hieroſolymis ne diſcederēt. Et poſt xxiiij.
pauca. Uidētib⁹ illis eleuatus eſt: ⁊ nubes ſuſcepit eum Actu. j.
ab oculis eorū. Notate verba/ſignate myſteria. Conue
ſcēs eleuat⁹ eſt/comedit ⁊ aſcēdit: vt vcꝫ per effectū com
eſtionis veritas pateſceret carnis. Marcus vero priuſꝗ̄
celū dn̄s aſcenderat/illū de cordis atqꝫ infidelitatis duri
tia increpaſſe diſcipulos memorat. Qua in re qd cōſide
randū eſt/niſi ꝙ idcirco dn̄s tūc diſcipulos increpauit cū
corporaliter reliqͣt: vt vba q recedēs diceret/in corde au
dientiū arctius impſſa remanerēt. Increpata igit̃ eorū du
ritia/qd admonēdo dicat audiam⁹. ¶ Eūtes in mundū Tex.
vniuerſum ꝓdicate euāgeliū om̄i creature. Nūquid fres
mei euāgeliū vel inſenſatis reb⁹ vel aialib⁹ brutis fuerat
predicādū: vt de eo diſcipulis dicat̃/ꝓdicate om̄i creatu
re? Sed ois creature noie ſignat̃ hō. Sunt nāqꝫ lapides: Homo
ſed nō viuūt nec ſentiunt. Sunt herbe ⁊ arbuſta: viuunt ois crea
quidē/ſed nō ſentiūt: viuūt dico nō ꝑ aiam/ſed ꝑ viridita tura dr̄.
tē: q: ⁊ Paulus dicit. Inſipiēs tu qd̕ ſeminas nō viuificat̃ j.Co.xv.
niſi prius moriat̃: Uiuit ḡ qd̕ morit̃ vt viuificet̃. Lapides
itaqꝫ ſunt/ſꝫ nō viuūt. Arbuſta aūt ſunt ⁊ viuūt: ſꝫ nō ſen
tiūt. Bruta vō aialia ſunt/viuūt/ſentiūt: ſꝫ nō diſcernunt
Angeli em̄ ſunt/viuunt/ſentiūt/⁊ diſcernūt. Omnis aūt

Digitized by Google

creature aliquid habet hō. Habet nāqꝫ cōmune eſſe cum
lapidibus/viuere cū arboribꝰ/ſentire cū aīalibus/intelli-
gere cū angelis. Si igiť cōmune habet aliq̄d cū oī crea-
tura homo:iuxta aliq̄d oīs creatura hō eſt. Omni ergo
creature p̄dicať euāgeliū cū ſoli homini p̄dicať:q: vꝫ ille
docetur ꝓpter quē in terra oīa creata ſunt:⁊ a quo om-
nia ꝑ quādā ſiītudinē aliena nō ſunt. Pōt etiā oīs crea-
Mat. x. ture noīe/oīs natio gētiū deſignari. Ante etenim dictum
fuerat:in viā gentiū ne abieritis:nūc aūt dicit. Predicate
euangeliū omni creature:vt ſcꝫ prius a Judea apl'oꝝ re-
pulſa p̄dicatio:tunc nobis in adiutoriū fieret/cū hāc illa
ad dānationis ſue teſtimoniū ſupba repuliſſet. Sed cum
diſcipulos ad p̄dicandū veritas mittit:q̄d aliud in mūdo
facit/niſi grana ſeminis ſpargit:et pauca grana mittit in
ſemine:vt multarū meſſiū fruges recipiat ex noſtra fide?
Neqꝫ em̄ in vniuerſo mūdo tāta fideliū meſſis exurgeret
ſi de manu dn̄i ſup rationalē terrā illa electa grana p̄dicā-
Tex. tiū nō veniſſent. Sequiť. ¶ Qui crediderit ⁊ baptizatꝰ
fuerit/ſaluus erit:q̄ vero nō crediderit/condēnabiť. For-
Notula taſſe vnuſquiſqꝫ apud ſemetipſum dicat. Ego iam credi-
ſalubris. di/ſaluus ero:verū dicit/ſi fidē operibꝰ tenet. Vere etem̄
fides eſt:que in hoc quod verbis dicit/moribꝰ nō cōtradi-
cit. Hinc eſt ꝙ de q̄buſdā falſis fidelibus Paulus dicit.
Titū. i. Qui cōfitenť ſe noſſe deū:factis aūt negāt. Hinc Joan-
i. Joā. ii. nes ait. Qui dicit ſe noſſe deū:⁊ mandata eius nō cuſto-
dit:mēdax eſt. Qꝺ cū ita ſit:fidei noſtre veritatem in vite
noſtre cōſideratiōe debemꝰ agnoſcere. Tunc em̄ veraci-
ter fideles ſumus:ſi quod verbis ꝓmittimus/operibꝰ im-
plemus. In die q̄ppe baptiſmatis oībꝰ nos antiq̄ hoſtis
operibus/atqꝫ oibus pōpis renūtiare ꝓmiſimus. Itaqꝫ
vnuſq̄ſqꝫ veſtrū ad cōſiderationē ſuā mētis oculos redu-
cat:et cōſideret ſi ſeruat poſt baptiſmū/ꝙ ante baptiſmū
ſpopōdit:certus iā q: fidelis eſt gaudeat. Sed ecce quod
ꝓmiſit minime ſeruauit/ad exercēda praua opa:ad cōcu-
piſcēdas mūdi pōpas dilapſus eſt:videamꝰ ſi iā ſcit plan-
gere ꝙ errauit. Apud miſericordē nāqꝫ iudicem/nec ille
fallax habebiť qui ad veritatē reuertiť/etiā poſtq̄ mētiť
quia omnipotēs deus dū libēter nr̄am penitētiā ſuſcipit:
Tex. ipſo ſuo iudicio hoc ꝙ errauimꝰ abſcōdit. ¶ Signa aūt
eoꝝ q̄ credituri ſunt hec ſequētur. In noīe meo demonia
eiicient/linguis loquētur nouis/ſerpētes tollēt. Et ſi mor-
tiferū q̄d biberint/nō eis nocebit. Sup egros manus im-
ponēt/⁊ bene habebūt. Nunq̄d nā fr̄es mei:q: iſta ſigna
non facitis minime creditis? Sed hec neceſſaria in exor-
dio eccl'ie fuerūt. Vt em̄ ad fidē creſceret/miraculis fue-
rat nutriēda:q: ⁊ nos cū arbuſta plātamꝰ/tādiu eis aquā
fundimus/quouſqꝫ ea in terra iā cōualuiſſe videamꝰ. At
i. Corīn. ſi ſemel radicē in terra fixerint/irrigatio ceſſabit. Hinc eſt
xiiii. em̄ ꝙ Paulus dicit. Lingue in ſignū ſunt:nō fidelibꝰ ſed
infidelibꝰ. An habemꝰ de his ſignis atqꝫ virtutibꝰ q̄ ad-
huc ſubtilius cōſiderare debeamꝰ? Scā q̄ppe eccl'ia quo-
tidie ſpūaliter facit/ꝙ tūc ꝑ apl'os corporaliter faciebat
Nā ſacerdotes eius cū ꝑ exorciſmi gratiā manū credenti-
bus imponūt:⁊ habitare malignos ſpūs in eorū mēte cō-
Signoꝝ tradicūt:quid aliud faciūt/niſi demonia eiiciunt? Et fide-
ſpūalis les quiqꝫ qui iā vite veteris ſecularia verba derelinquūt:
operatio. ſancta aūt myſteria inſonāt/cōditoris ſui laudes ⁊ poten-
tiā quātum p̄ualēt narrāt:q̄d aliud faciūt/niſi nouis lin-
guis loquunť? Qui dū bonis ſuis exhortationibus mali-
tiā de alienis cordibꝰ auferūt/ſerpētes tollūt. Et dū peſti-
feras ꝑſuaſiones audiūt/ſꝫ tn̄ ad operationē prauā mini-
me ꝑtrahunť:mortiferū quidē eſt quod bibūt/ſed nō eis
nocebit. Qui quoties ꝓximos ſuos in bono opere infir-
mari cōſpiciūt/dū eis tota virtute concurrūt:⁊ exēplo ſue
operationis illoꝝ vitā roborāt q̄ in ꝓpria actione titubāt
quid aliud faciūt niſi ſup egros manꝰ imponunt vt bene
habeāt? Que nimirū miracula/tāto maiora ſunt quanto
ſpūalia:tāto maiora ſunt/quāto ꝑ hec nō corpora ſed ani-
me ſuſcitanť. Hec itaqꝫ ſigna fratres chariſſimi auctore
deo ſi vultis facitis vos. Ex illis em̄ exterioribus ſignis
obtineri vita ad hec operātibꝰ nō valet. Nam corporalia
illa miracula oſtēdūt aliq̄n ſanctitatē/nō aūt faciūt. Hec
vero ſpūalia q̄ aguntť in mēte:virtutē vite nō oſtēdūt ſed
faciūt. Illa hr̄e ⁊ mali poſſunt:iſtis aūt ꝑfrui niſi boni nō
poſſunt. Vn̄ de q̄buſdā veritas dicit. Multi dicēt mihi in Mat.
illa die/dn̄e dn̄e/nōne in noīe tuo ꝓphetauimꝰ:⁊ in noīe vii.
tuo demonia eiecimꝰ/⁊ in tuo noīe virtutes multas feci-
mus? Et tūc confitebor illis:q: nūq̄ noui vos:diſcedite a
me oēs q̄ operamini iniq̄tatē. Nolite ḡ fratres chariſſimi
amare ſigna q̄ poſſunt cū reprobis hr̄i cōia:ſed hec q̄ mō
diximꝰ charitatis atqꝫ pietatis miracula amate:que tāto
ſecuriora ſunt quāto ⁊ occulta:⁊ de q̄bꝰ apud dn̄m eo ma-
ior fit retributio/quo apud hoīes minor eſt gl'ia. Sequiť. Tex.
¶ Et dn̄s quidē Jeſus poſtq̄ locutꝰ eſt eis/aſſumptꝰ eſt
in celū ⁊ ſedet a dextris dei. In veteri teſtamēto cognoui-
mus/ꝙ Helias raptꝰ ſit in celū. Sꝫ aliud eſt celū aereum iiii. re. ii.
aliud ethereū. Celū q̄ppe aereū terre eſt ꝓximū:vnde ⁊
aues celi dicimꝰ:q: eas volitare in aere videmꝰ. In celū
q̄ppe aereū Helias ſubleuatꝰ eſt:vt in ſecretā quādā ter-
re regionē repēte duceretť vbi in magna iā carnis ⁊ ſpūs
quiete viueret/quouſqꝫ ad finē mūdi redeat/⁊ mortis debi-
tū ſoluat. Ille em̄ mortē diſtulit/nō euaſit. Redēptor aūt
noſter:q: nō diſtulit ſuperauit/eāqꝫ reſurgēdo cōſumpſit
et reſurrectionis ſue gl'iam aſcēdēdo declarauit. Notan-
dū eſt ꝙ Helias legiť in curru aſcēdiſſe:vt vꝫ aperte mō-
ſtrareť:q: purꝰ hō adiutorio egebat alieno. Per angelos
q̄ppe illa facta ⁊ oſtēſa ſunt adiumēta:q: nec ad celū q̄dē Figure
aereū ꝑ ſe aſcēdere poterat quē nature ſue infirmitas gra- aſcēſiōis
uabat. Redēptor aūt nr̄ nō curru/nō angelis ſubleuatus dn̄i.
legiť:q: is q̄ fecerat oīa nimirū ſup oīa ſua virtute fereba-
tur. Illuc etem̄ reuertebať vbi erat:⁊ inde redibat vbi re-
manebat:q: cū ꝑ hūanitatē aſcēderet in celū:ꝑ diuinitatē
ſuā ⁊ terrā pariter cōtinebat ⁊ celū. Sicut aūt Joſeph a
fratribꝰ vēditꝰ/vēditionē redēptoris noſtri figurauit:ſic Gene.
Enoch trāſlatꝰ/atqꝫ ad celū aereū Helias ſubleuatꝰ:aſcē- xxxvii.
ſionē dn̄icā vterqꝫ deſignauit. Aſcēſionis ergo ſue dn̄s p̄- Gen. v.
nūtios ⁊ teſtes habuit:vnū ān legē/aliū ſub lege:vt quꝫ
veniret ipſe q̄ veraciter celos penetrare potuiſſet. Vn̄ et
ipſe ordo in eorū ꝙ vtrorūqꝫ ſubleuatione/ꝑ q̄dā incremē-
ta diſtinguiť. Nā Enoch trāſlatꝰ:Helias vo ad celū ſub-
uectus eſſe memorať:vt veniret poſtmodū q̄ nec trāſlatꝰ
nec ſubuectus/celū ethereū ſua virtute penetraret. Quiꝫ
nobis in ſe credētibꝰ:q: carnis ꝙ mūditiā largireť:et ſub
coꝝ incremēta tēpoꝝ virtꝰ caſtitatis excreſceret:in ipſa ꝙ
eorū trāſlatiōe q̄ aſcēſionē dn̄icā/vtrꝫ famuli deſignaue-
rūt:⁊ in ſeipſo q̄ ad celos aſcēdit dn̄s oſtēdit. Nā Enoch
q̄dē vxorē ⁊ filios habuit:Helias vo neqꝫ vxorem neqꝫ fi-
lios legiť habuiſſe. Pēſate ḡ quō ꝑ incremēta tēporū cre-
uerit mūditia ſcītatis:ꝙ ⁊ ꝑ trāſlatos famulos ⁊ ꝑ aſcē-
dētis dn̄i ꝑſonā patēter oſtēdiť. Trāſlatꝰ nāqꝫ eſt Enoch
et ꝑ coitū genitꝰ/⁊ ꝑ coitū generās. Raptꝰ eſt Helias ꝑ
coitū genitꝰ/ſꝫ nō ꝑ coitū generās. Aſſumptꝰ vo eſt dn̄s/
neqꝫ ꝑ coitū generans/neqꝫ ꝑ coitū generatꝰ. Cōſideran- Mar.
dū vo nobis eſt/q̄d eſt ꝙ Marcꝰ ait/ſedet a dextris dei: xvi.
et Stephanꝰ dicit. Video celos apertos/⁊ filiū hoīs ſtantē Act. vii.
a dextris dei. Quid eſt ꝙ hūc Marcꝰ ſedentē:Stephanꝰ
vero ſtātē ſe vidiſſe teſtať? Sed ſcitis chariſſimi fr̄es:q: ſe-
dere iudicātis eſt:ſtare vero pugnātis vel adiuuātis. Qr
igiť redēptor nr̄ aſſumptꝰ in celū:⁊ nūc oīa iudicat/et ad
extremū iudex oīm veniet:hūc poſt aſſumptionē Marcꝰ
ſedere deſcribit:q: poſt aſcēſionis ſue gl'iam iudex in fine
videbiť. Stephanꝰ vo in laboris certamine poſitꝰ/ſtātē
vidit quē adiutorē habuit:q: vt iſte in terra ꝑſecutorū in-
fidelitatē vinceret:ꝓ illo de celo illiꝰ gr̄a pugnauit. Seq̄-
tur. ¶ Illi aūt ꝓfecti p̄dicauerūt vbiqꝫ dn̄o cooperāte:⁊ Tex.
ſermonē cōfirmāte ſequētibꝰ ſignis. Quid in his cōſide-
randū eſt:q̄d memorie cōmendandū/niſi ꝙ p̄ceptū obe-
diētia:obediētiā vo ſigna ſecuta ſunt? Sꝫ q: auctore deo
breuiter lectionē euāgelicā exponēdo trāſcurrimꝰ:reſtat
vt aliq̄d de ipſa tāte cōſideratione ſolēnitatis dicamus.

Digitized by Google

Hoc autẽ nobis p̄mũ q̄rendũ eſt: q̄dnã ſit/ꝙ nato dño
apparuerunt angeli: ⁊ tñ nõ legunt̃ in albis veſtib⁹ appa
Act.j. ruiſſe: aſcẽdente autẽ dño miſſi angeli in albis veſtib⁹ le
gunt̃ apparuiſſe. Sic etẽ̄ ſcriptũ eſt. Videntib⁹ illis ele
uat⁹ eſt: ⁊ nubes ſuſcepit eũ ab oculis eoꝝ. Cũq; intuerẽ
tur in celũ euntẽ illũ: ecce duo viri aſtiterũt iuxta illos in
veſtib⁹ albis. In albis autẽ veſtib⁹/gaudiũ ⁊ ſolennitas
mẽtis attẽdit̃. Quid eſt ergo ꝙ nato dño nõ in albis ve
ſtibus: aſcẽdente autẽ dño in albis veſtib⁹ apparẽt ange
li: niſi ꝙ magna tũc ſolẽnitas angelis facta eſt/cũ celum
de⁹ hõ penetrauit. Quia naſcẽte dño diuinitas videbat̃
hũiliata: aſcendẽte autẽ dño eſt hũanitas exaltata. Albe
etẽ̄ veſtes exaltationi magis cõgruũt q̄ꝫ humiliationi.
In aſſumptione ḡ ei⁹ angeli in albis veſtib⁹ videri debue
runt: q: q̄ natiuitate ſua apparuit de⁹ hũilis/in aſcẽſione
ſua oſtẽſus eſt hõ ſublimis. Sed hoc nobis magnope fra
tres chariſſimi in hac ſolẽnitate pẽſandũ eſt: q: deletũ eſt
hodierna die chirographũ dãnatiõis nr̃e: mutata eſt ſen
tentia corruptionis nr̃e. Illa eñ natura cui dictũ eſt: ter
Gen.iij. ra es ⁊ in terrã ibis/hodie in celũ iuit. Pro hac ipſa enim
carnis nr̃e ſubleuatione ꝑ figurã beat⁹ Iob dñm auẽ vo
cat. Q: eñ aſcenſionis ei⁹ myſteriũ iudeã intelligere nõ
Iob cõſpexit: de infidelitate ei⁹ ſententiã protulit dicens. Se
xxviij. mitã ignorauit auis. Auis autẽ recte appellat⁹ eſt dñs: q:
Ps.viij. corpus carneũ ad ethera librauit. Cui⁹ auis ſemitã igno
Ps.xlvj. rauit: quiſquis eũ ad celũ aſcendiſſe nõ credidit. De hac
Ps.lxvij. ſolẽnitate ꝑ ps. d̃r. Eleuata eſt magnificẽtia tua ſuper ce
los. De hac rurſus ait. Aſcendit de⁹ in iubilatione/⁊ dñs
in voce tube. De hac iterũ dicit. Aſcendẽs in altũ captiuã
duxit captiuitatẽ: dedit dona hoĩbus. Aſcẽdẽs quippe in
altũ captiuã duxit captiuitatẽ: q: corruptionẽ noſtrã vir
tute ſue incorruptionis abſorbuit. Dedit vero dona homi
nib⁹: q: miſſo deſuꝑ ſpũ/alij ſermonẽ ſapiẽtie/alij ſermo
nem ſcientie/alij gratiã virtutũ/alij gratiã curationum/
alij genera linguarũ/alij interpretationẽ ſermonum tri
buit. Dedit ḡ dona hoĩbus. De hac aſcenſionis ei⁹ gloria
Aba.iij. etiã Abachuc ait. Eleuatus eſt ſol/⁊ luna ſtetit in ordine
ſuo. Quis eñ ſolis noĩe niſi dñs: ⁊ q̄ lune noĩe niſi eccl̃ia
deſignat̃? Quouſq; ei dñs aſcẽdit ad celos/ſctã ei⁹ eccl̃ia
aduerſa mũdi oĩmodo formidauit. At poſtq̄ꝫ ei⁹ aſcenſio
ne roborata eſt: apte p̄dicauit q̄d occulte credidit. Eleua
tus eſt ḡ ſol/⁊ luna ſtetit in ordine ſuo: q: cum dñs celũ pe
tijt/ſctã eius eccl̃ia in auctoritate predicationis excreuit.
Hinc eiuſdẽ eccl̃ie vocẽ ꝑ Salomonẽ d̃r. Ecce hic venit ſa
liens in mõtib⁹/trãſiliẽs colles. Cõſiderauit nãq; tãtorũ
operũ culmina ⁊ ait. Ecce iſte venit ſaliẽs in mõtib⁹. Ve
niẽdo q̄ppe ad redẽptionẽ nr̃am q̄ſdã (vt ita dixerim) ſal
tus fecit. Vultis fr̃es chariſſimi ipſos ei⁹ ſalt⁹ cognoſcere
Saltus De celo venit in vterũ v̾ginis: de vtero venit in p̄ſepe: de
Ieſu de p̄ſepio venit in crucẽ: de cruce venit ĩ ſepulcrũ: de ſepulcro
claratur rediit in celũ. Ecce vt nos poſt ſe currere faceret: q̄ſdã pro
nob̃ ſalt⁹ manifeſtata ꝑ carnẽ v̾itas dedit: q: ⁊ exultauit
vt gigas ad currẽdũ viã/vt nos ei ex corde diceremus trahe
me poſt te/curremus ĩ odore vnguẽtoꝝ tuorũ. Vñ fr̃es cha
riſſimi oportet vt illuc ſeq̄mur corde/vbi eũ corpore aſcen
diſſe credim⁹/deſideria terrena fugiam⁹: nihil nos dele
ctet in infimis: q̄ p̄rẽ habem⁹ in celis. Et h̃ nob̃ magno
pere eſt ꝑpendendũ: q: is q̄ placidus aſcẽdit/terribilis re
dibit: ⁊ q̄cq̄d nobis cũ mãſuetudine p̄cipit/hoc a nob̃ cũ
diſtrictione exiet. Nemo ḡ indulta penitẽtie t̃pa paruipẽ
dat: nemo curã ſui dũ valet agere negligat: q: redemptor
nr̃ tãto tũc ĩ iudiciũ diſtrictior veniet: quãto nobis añ iu
diciũ magnã patiẽtiã p̄rogauit. Hec itaq; vobiſcum fr̃es
agite: hec ĩ mẽte ſedula cogitatiõe verſate. Quis adhuc
rerũ ꝑturbatiõibus anim⁹ fluctuet: iã tñ ſpei v̾r̃e anchorã
in eterna patria figite: itẽtionẽ mẽtis in vera luce ſolida
te. Ecce ad celũ aſcẽdiſſe dñm audiuim⁹: hoc ḡ ſeruemus
in meditatiõe q̄d credim⁹: ⁊ ſi adhuc hic tenemur in infir
mitate corporis: ſequamur eum tamen paſſibus amoris.
Nõ aũt deſerit deſideriũ noſtrũ/ipſe qui dedit Ieſus chri
ſtus dominus noſter. Qui viuit ⁊ regnat ⁊c.

¶ De eodẽ feſto: Ser. bt̃i Leo. pape.

Poſt beatam et glorioſam reſurrectionẽ dñi nr̃i Ieſu chriſti: q̄ verũ dei
tẽplũ iudaica ĩpietate reſolutũ/diuina ĩ triduo
potẽtia ſuſcitauit: q̄dragenari⁹ hodie dilectiſſimi ſanctoꝝ
dieꝝ explet⁹ eſt numer⁹ ſacratiſſima ordinatiõe diſpoſit⁹
⁊ ad vtilitatẽ nr̃e eruditiõis ĩpẽſus: vt dũ a dño in h̃ ſpatio
mora p̄ſentie corꝑalis extẽdit̃: fides reſurrectionis docu
mẽtis neceſſarijs muniret̃. Mors eñ chriſti multoꝝ diſci
puloꝝ corda turbauerat ⁊ de ſupplicio crucis: de emiſſio
ne ſpirit⁹: de exanimati corꝑis ſepultura q̄uatis meſtitu
dine mẽtib⁹ q̄dã diffidentie torpor obrepſerat. Nã cũ ſctẽ
mulieres: ſicut euangelica patefecit hiſtoria: reuoluto a
monumẽto lapide/ſepulcrũ corꝑe vacuũ/⁊ viuentis dñi
teſtes angelos nũtiarẽt: v̾ba eaꝝ apl̃is alijſq; diſcipulis
deliramẽtis ſimilia videbant̃. Quã vtiq; heſitationẽ hu
mana infirmitate nutãtẽ: nequaq̄ꝫ ꝑmiſiſſet ſpũs v̾itatis
p̄dicatoꝝ ſuoꝝ ineſſe pectorib⁹: niſi illa trepida ſolicitudo
⁊ curioſa cũctatio nr̃e fidei fũdamẽta feciſſent. Nr̃is igit̃
ꝑturbationib⁹/nr̄iſq; ꝑiculis in apl̃is cõſulebat̃: nos in il Apoſtoloꝝ du
lis viris cõtra calũnias impioꝝ/⁊ cõtra terrene argumẽta bitatio
ſapientie docebamur: nos illoꝝ inſtruxit aſpect⁹/nos eru nobis cõ
diuit audit⁹/nos cõformauit attact⁹. Gr̃as agam⁹ diuine ſuluit.
diſpẽſatiõi: ⁊ ſctõꝝ patrũ neceſſarie tarditati. Dubitatum
eſt ab illis ne dubitaret̃ a nob̃. Nõ ḡ hi dies dilectiſſimi: q̄
inter reſurrectionẽ aſcẽſionẽq; fluxerũt otioſa trãſiere de
curſu: ſꝫ magna in eis cõfirmata ſacra/magna ſũt reuela
ta myſteria. In his met⁹ dire mortis auferẽ: ⁊ nõ ſolũ aĩe ſꝫ
etiã carnis immortalitas declarat̃. In his ꝑ inſufflationem
dñi infundit̃ apl̃is ſpũſſctũs: ⁊ btõ apl̃o Petro ſupra cete Ioã.xx.
teros poſt regni claues/ouilis dñici cura cõmendat̃. In Ioã.xxj.
his dieb⁹ duob⁹ diſcipulis terti⁹ in via dñs comes iũgit̃: ⁊ Lu.xxiiij.
ad oẽm nr̃e ambiguitatis caliginẽ detergẽdã/pauẽtium
ac trepidantiũ tarditas increpat̃. Flãmã fidei illumina
ta corda cõcipiũt: ⁊ q̄ erãt tepida reſerãte ſcriptura dño ef
ficiunt̃ ardentia. In fractione q; panis cõueſcentiũ ape
riunt̃ obtut⁹: multo felici⁹ hoꝝ oculis patefactis: quibus
nature ſue manifeſtata eſt glorificatio/q̄ꝫ illorum generis
noſtri principiũ: q̄bus p̄uaricationis ſue eſt ingeſta cõfu
ſio. Inter hec aũt aliaq; miracula cũ diſcipl̃i trepidis co
gitationib⁹ eſtuarẽt: ⁊ apparuiſſet in medio eoꝝ dñs/di
xiſſetq;: pax vobis/ne h̃ in eoꝝ remaneret opinionib⁹ q̄d
voluebat̃ in cordib⁹: putabant eñ ſpm̄ ſe videre nõ carnẽ
redarguit cogitationes a v̾itate diſcordes: ingerit dubitã Lu.xxiiij.
tiũ oculis manẽtia manib⁹ ſuis ⁊ pedib⁹ crucis ſigna: et
vt diligenti⁹ ptractet̃ inuitat: q: ad ſanãda infideliũ cor
diũ vulnera/clauoꝝ ⁊ lãcee erant ſeruata veſtigia: vt nõ
dubia fide/ſꝫ cõſtantiſſima ſcientia teneret̃ eã naturã in
dei p̄ris cõſeſſurã throno q̄ iacuerat in ſepulcro. Per oẽ ḡ
hoc tẽpus dilectiſſimi q̄d in reſurrectiõe dñi ⁊ aſcenſione
eius exactũ eſt: hoc ꝓuidentia dei curauit: h̃ docuit/hoc
ſuoꝝ ⁊ oculis inſinuauit ⁊ cordib⁹: vt dñs Ieſus chriſtus
vere agnoſceret̃ reſuſcitat⁹: q̄ v̾e erat ⁊ natus ⁊ paſſus ⁊
mortu⁹. Vñ btiſſimi apl̃i oẽſq; diſcipl̃i/q̄ ⁊ de exitio crucis
erãt trepidi: ⁊ de fide reſurrectiõis ãbigui ita ſũt ꝑſpicua
v̾itate roborati: vt dño in celoꝝ eũte ſublimia: nõ ſolũ nul
la afficerent̃ triſtitia/ſꝫ etiã magno gaudio replerent̃. Et Gaudium aſcẽ
reuera magna ⁊ ineffabilis erat cã gaudẽdi: cũ in cõſpectu ſiõis do
ſctẽ multitudinis ſupra oĩm creaturaꝝ celeſtiũ dignitatẽ minice.
hũani gñis natura cõſcẽderet ſupgreſſura ãgelicos ordi
nes ⁊ vltra archãgeloꝝ altitudines eleuãda: nec vllis ſub
limitatibus modũ ſue ꝓuectiõis habitura: niſi eterni pa
tris recepta cõſeſſui illi⁹ glĩe ſociaret̃ in throno/cui⁹ natu
re copulabat̃ in filio. Quia igit̃ chriſti aſcenſio noſtra eſt
profectio: ⁊ q̄ ꝓceſſit gloria capitis/eo ſpes vocat̃ ⁊ corpo
ris: dignis dilectiſſimi exultemus gaudijs/⁊ pia gratia
rum actione letemur. Hodie eñ non ſolum paradiſi poſ
ſeſſores firmati ſumus/ſed etiam celorum in chriſto ſup
na penetrauimus ampliora adepti per ineffabilẽ chriſti

Digitized by Google

gratiam/ꝙ per diaboli amiſeramus inuidiam. Nã quos
virulentus hoſtis pͥmi habitaculi felicitate deiecit/eos
ſibi cõcorporatos dei filius ad patris dexterã collocauit.
Qui viuit ꝛ regnat deus/per oĩa ſecula ſeculorũ. Amen.

¶ Dñica poſt aſcẽſionem. Joan. XV.

¶ In illo tempore: Dixit Jeſus diſcipulis ſuis.
Cum venerit paracletus quẽ ego mittã vobis a
patre ſpiritũ veritatis: qui a patre procedit: ille te
ſtimoniũ perhibebit de me. Et reliqua. Homilia
venerabilis Bede.

EX multis ſancti euã
gelij locis inuenim⁹: q: diſcipuli ante aduẽtum
ſpũſſcti min⁹ capaces erant ad intelligenda ar
cana diuine ſublimitatis: min⁹ fortes ad tolerãda aduer
ſa humane prauitatis: ſed eis aduenĩete ſpũ cũ augmẽto
diuine agnitionis/data eſt etiã cõſtãtia vincenda hũane
Tex. pſecutionis. Vñ illis nũc dñica ꝓmiſſione dr. ¶ Cũ vene
rit paraclet⁹ quẽ ego mittã vobis a pr̃e ſpiritũ veritatis/
q̃ a patre ꝓcedit: ille teſtimoniũ ꝑhibebit de me: ꝛ vos te
ſtimoniũ ꝑhibebitis. Notandũ autẽ in primis ꝙ dñs ſpm̃
Miſſio veritatis ꝛ a ſe mittẽdũ eſſe teſtat̃: ꝛ eundẽ mox a pr̃e ꝓce
ſpũs quõ dere ſubiungit: nõ q: idẽ ſpũs aliter a pr̃e ꝓcedit/ꝙ a filio
intelliga mittit̃: aut alio tp̃e a patre ꝓcedit ꝙ cũ a filio mittit̃: ſꝫ iõ
tur. filius cũ a ſe mitti/ꝛ a patre dicit ꝓcedere: vt aliã patris
aliã eſſe ſuam pſonã deſigneret: ac in eadẽ diſtinctione pſo
narũ/vnã eſſe operationẽ ac volũtatẽ ſuã cum patris vo
luntate ꝛ operatione denũtiet. Cũ em̃ eiuſdẽ ſpũs gratia
datur hoĩbus: pfecto mittit̃ ſpũs a patre/mittit̃ ꝛ a filio:
ꝓcedit a pr̃e/ꝓcedit ꝛ a filio: q: ꝛ eius miſſio ipſa ꝓceſſio
eſt/qua ex patre ꝓcedit ꝛ filio. Venit ꝛ ſua ſponte: q: ſicut
coequalis eſt patri ꝛ filio: ita eandẽ hꝫ voluntatem cũ pr̃e
ꝛ filio cõem. Spirit⁹ enim vbi vult ſpirat. Et ſicut enume
Joã. iij. ratis apl's donis celeſtib⁹ ait. Hec aũt oĩa operatur vnus
j. Co. xij. atq̃ idẽ ſpũs/diuidẽs ſingulis ꝓut vult. Adueniens autẽ
ſpũs teſtimoniũ ꝑhibuit de dño: q: diſcipulorũ corda aſpi
rans/oĩa q̃ de illo ſciẽda erãt mortalib⁹/clara illis luce re
uelauit: ꝙ vcꝫ equalis ꝛ cõſubſtãtialis erat pr̃i an̄ ſcl'a: ꝙ
cõſubſtãtialis nobiſ fact⁹ eſt in fine ſcl'orũ: ꝙ de v̄gine nat⁹
ſine peccato vixit in mundo: ꝙ qñ voluit ꝛ q̃ voluit morte
trãſiuit de mũdo: ꝙ veraciter mortẽ reſurgẽdo deſtruxit:
verã in q̃ paſſus eſt ꝛ reſurrexit carnẽ ad celos aſcendẽdo
leuauit atq̃ in paterne glie dextera cõſtituit: ꝙ oĩa ꝓphe
tarum ſcripta illi teſtimoniũ ꝑhibẽt: ꝙ cõfeſſio noĩs eius
vſq̃ ad fines erat ꝓpagãda terrarũ: ceteraq̃ fidei illi⁹ my
ſteria ſpũſſcti teſtimonio ſũt reſerata diſcipl'is. Neq̃ illis
tm̃mõ: ſed ꝛ oĩb⁹ q̃ ſm verbũ eorũ credũt in dñm: q̃cq̃d re
cte ſapiũt/eiuſdẽ ſpũs eſt munere cõceſſum. Jlle ḡ inq̃t te
ſtimoniũ ꝑhibebit de me: ꝛ vos teſtimoniũ ꝑhibebitis: q:
q̃ ſpũ int⁹ docẽte ꝑceperũt: hec abiecto timore priſtino for
tis loquẽdo ꝛ alijs miniſtrabãt. Jp̄e nãq̃ ſpũs corda eorũ
ꝛ ſcientia veritatis illuſtrauit/ꝛ ad docenda que noſſent
Eſaie. xi. culmine v̄tutis erexit. Vñ recte apud Eſaiã: ſpũs idẽ for
titudinis ꝛ ſciẽtie nũcupat̃. Eſt etem̃ ſpũs ſciẽtie: q: ꝑ ip̄m
q̃ recte agere/vel etiã cogitare debeam⁹ agnoſcim⁹. Eſt
etem̃ fortitudinis: q: etiã per ip̄m vt q̃ bñ nouim⁹ viriliter
operemur accipim⁹: ne aduerſitate aliq̃ a bonis q̃ cepim⁹
Tex. repellamur. ¶ Et vos inquit teſtimoniũ ꝑhibebitiſ: q: ab
initio mecũ eſtis. Cũ data ſpũs grã etiã ꝯ̄fiduciã diſcipu
Laus ſã lorũ iuuit ꝙ ab initio erãt cũ dño: ideoq̃ q̃ apud illũ vide
cti Mat rũt ꝛ audierũt/abſq̃ vlla ambiguitate pdicare valebant
thie no Vñ btũs Petr⁹ aliũ ꝓ iuda ordinare volẽs apl'ũ: nõ hũc neo
tatur. phitũ ſꝫ ꝓbatũ ex tp̄e curabat eligere/dicẽs. Oportet ḡ ex
his viris q̃ nobiſcum cõgregati ſunt in oĩ tp̄e q̃ intrauit ꝛ
exiuit inter nos dñs Jeſus: teſtẽ reſurrectiõis ei⁹ nobiſcũ
fieri vnũ ex iſtis. Hinc ipſe gẽtib⁹ chriſtũ euãgelizãs/cõfidẽ
ter aiebat Hũc de⁹ ſuſcitauit tertia die: ꝛ dedit eũ manife
ſtum fieri/nõ oĩ ppl'o: ſed teſtibus preordinatis a deo no
bis q̃ mãducauim⁹ ꝛ bibim⁹ cũ eo poſtq̃ reſurrexit a mor
tuis. Sed q: creſcẽtib⁹ electorũ meritis/ſtatim creſcere ſo
let antiq̃ hoſtis inuidia: q̃ vel ꝑ ſeipſꝫ latẽter vel per hoĩes
ſue malignitati ſubditos/pateter inchoata pietatiſ germi
na conat̃ obruere: recte dñs ꝓmiſſa diſcipl'is pdicãdi fidu
cia/pſecutionẽ q̃ß eorũ q̃ eidẽ pdicationi reſiſterẽt pariter
exoriturã oñdit/dicẽs. ¶ Hec locut⁹ ſum vobis vt nõ ſcã Tex.
dalizemini. Abſq̃ ſynagogis faciẽt vos. Curauit nãq̃ pi
us magr̃ futura diſcipulis prauorũ bella pdicere: q̃ min⁹
hec eos venientia poſſent offendere: q: ſolẽt nimirũ leui⁹
ferri aduerſa q̃ poſſunt ante prenoſci. Nã q̃ imparato ac
nõ preuidenti aĩo mala ingerunt̃: graui⁹ hũc ſepe ab inte
gritatis ſue ſtatu deijciũt. Vñ btũs Salomon admonet/di
cens. Fili accedẽs ad ſeruiturẽ dei: ſta in iuſtitia ꝛ timore Eccli. ij.
ꝛ ꝑpara aĩam tuã ad tentationẽ. Non ſolũ ꝯ̄o diſcipulos
ſaluator a cõtribuliũ ſocietate pellẽdos: ſꝫ ab eis etiã picu
la mortiſ paſſuros fuiſſe ꝑmonuit. Nã ſeq̃tur. ¶ Sꝫ venit Tex.
hora vt oĩs qui interficit vos/arbitret̃ obſequiũ ſe pſtare
deo. Arbitrabant̃ autẽ obſequiũ ſe deo pſtare iudei: in eo
ꝙ miniſtros noui teſtamẽti odijs inſeq̃bant̃ ꝛ mortibus
q: ſicut illis teſtimoniũ ꝑhibet apl's. Emulationẽ dei ha Rom. x.
bent ſed nõ ſm ſcientiã. Et de ſeipſo loquit̃ Et ego q̃dem Act. xxv.
exiſtimaueram me aduerſus nomẽ Jeſu Nazareni debe
re multa cõtraria agere: quod ꝛ feci hieroſolymis. Predi
ctis ḡ preſſuris aduerſantiũ/repẽte quaſi conſolans diſci
pulos adiunxit. Sed venit hora/vt oĩs q̃ interficit vos/
arbitret̃ obſequiũ ſe preſtare deo. Ac ſi aperte dicat. Bel
la quidẽ tribulationũ a cõtribulibus vr̃is eſtis paſſuri: ſꝫ
eo tolerabili⁹ hec ſuſcipite: quo nõ tam odio vr̃i q̃ diuine
legis emulatione vobis ingerent̃. Cui⁹ memor admoni
tionis beatus martyr Stephan⁹: flexis genibus ꝓ his q̃
ſe interficiebãt pia voce ſupplicabat/dicens. Dñe ne ſta
tuas illis hoc pctm̃. Arbitrabant̃ ḡ legis emulatores ob
ſequiũ ſe preſtare deo: dũ preconib⁹ gratie neces inferrẽt Error iu
ſed fruſtra legẽ q̃ per famulũ data eſt defendunt: q̃ gratiã deorum
quã ipſe fili⁹ offert accipere renuũt. Incaſſum ſe deo pr̃i qualis.
placere eſtimãt: qui dei filiũ contẽnere/imo etiã perſequi
ac blaſphemare laborant. Vñ recte ſubiungit̃. ¶ Et hec Tex.
faciẽt vobis q: nõ nouerũt patrẽ neq̃ me. Quia em̃ fili⁹
in patre/ꝛ pater eſt in filio: ꝛ qui videt filium/videt ꝛ pr̃ꝫ
pfecto pater: q: quicũq̃ filij credulitati obſtinata mente
reſiſtũt/nec patrem noſſe ꝓbant̃. Unde etiã iſdẽ Joãnes j. Jo. ij.
veritatẽ diuine vnitatis inſinuãs ait. Oĩs q̃ negat filiuꝫ
nec patrẽ habet: q̃ confitet̃ filiũ/ꝛ patrẽ habet. Et iterũ.
Et oĩs qui diligit eũ q̃ genuit/diligit eũ q̃ natus eſt ex eo. j. Joã. v.
Verũ/q: diſcipuli q̃ patrẽ bene nouerant ꝛ filium/multa
pro eiuſdẽ ſcientie defenſione ac ꝓlatione fuerant paſſu
ri: prouida dñs admonitione ſubiungit. ¶ Sed hec locu Tex.
tus ſum vobis/vt cũ venerit hora/eorũ reminiſcamini: q:
ego dixi vobis. Magnopere pẽſandũ eſt qđ ait: ego dixi
vobis. Ego q̃ pro vr̃a vita ac ſalute moritur⁹ ſum: q̃ vos
meo ſanguine redẽptur⁹: q̃ in tribulatione vos ſp̄ adiutu
rus q̃ eterna vobis pmia poſt tribulationẽ daturus ſum.
Magnũ q̃ppe certãtib⁹ leuamẽ/magnã cõſolatiõis gra
tiã pſtat: qñ ille certamina eadẽ futura pdixiſſe reminiſci
tur: q: ꝛ milites ſuos ne vinci poſſent adiuuare: ꝛ ne incaſ
ſum vincãt/immortalẽ poſt ꝓlia ſolet rependere palmã. Qui
em̃ hic horã pſecutionis venturã fuiſſe ꝑmonuit: ip̄e pau
lopoſt in eadẽ pſecutione/ſuũ fidelib⁹ auxiliũ pollicet̃/di
cens. In mũdo preſſurã habebitis: ſed confidite/ego vici Joã. xvi.
mũdũ. Jp̄e alibi legitime certãtib⁹/coronã vite repromit
tit dicens. Btĩ q̃ perſecutionẽ patiũtur ꝓpter iuſtitiã: q̃m̃ Mat. v.
ipſorũ eſt regnũ celorum. Hec de euãgelica lectione fr̃es
chariſſimi breuiter explanãdo trãſcurrim⁹: nunc libet de
ipſa quã colim⁹ quinq̃geſime ſolẽnitate/ſubtilius loqui.
Sicut em̃ imminentib⁹ ſolẽnijs paſcalibus/quadrageſi
mã ieiuniorũ obſeruantiaꝫ celebrauimus: ſic eiſdem per
actis/quinquageſimam nõ ſine certi cauſa myſterij feſta
deuotione agimus. Nã q: ſancta eccleſia in q̃buſdaꝫ ſuis
mẽbris adhuc pro eterna req̃e laborat in terris: i q̃buſdã

Digitized by Google

vero omni finito labore/cum chriſto iā regnat in celis: in
memoriā vtriuſq͂ vite conſtituere patres noſtri gemina
hec cōgruere religionis ſolēnia: quadrageſimā vꝫ affli-
ctionis ⁊ ieiunioꝝ: inſtante iā dn̄ice reſurrectiōis tēpore
gaudijsq͂ paſcalib⁹: vt per eā nobis ſepi⁹ ad memoriā re-
uocarent: q: per labores ⁊ cōtinentiā/per vigilias ⁊ ora-
tiones: ⁊ p cetera que apoſtolus cōmemorat arma iuſti-
tie ad vite immortalis p̄mia debeam⁹ attingere. Porro
ij. Co. vj. quinquageſimā ab ipſo dn̄ice reſurrectionis die inchoa-
re ⁊ gaudijs poti⁹ laudibuſq͂ diuinis q̄ ieiunijs voluerūt
eſſe celebrē: quaten⁹ annuis eius feſtis dulci⁹ admonere
mur/deſideriū noſtrū ad obtinēda feſta q̄ nō ſunt annua
ſed cōtinua: nō terrena ſed celeſtia/ſp accēdere firmūq͂ te-
nere: q: nō in tēpore mortalitatꝫ hui⁹/ſꝫ in eternitate futu
re incorruptionis/ṽa nobis q̄renda felicitas/ṽa eſt inue
nienda ſolēnitas: vbi ceſſantib⁹ cūctis lāguorib⁹/tota in
dei viſione ac laude vita gerit̄. Iuxta hoc qd̄ ꝓpheta cor
Pſal. lxxxiij. de pariter ⁊ carne/in deū viuū exultās aiebat. Bti q̄ ha-
bitant in domo tua in ſecula ſeculorū laudabūt te. Unde
merito quinquageſime dieb⁹ in memoriā hui⁹ nr̄e quie-
tiſſime ac feliciſſime actiōis crebri⁹ ac feſtiui⁹ all'a canere
ſolem⁹. Alleluia nāq͂ hebre⁹ ſermo eſt: ⁊ interpretat̄ lati-
ne/laudate dn̄m. Deniq͂ in pſalmo vbi nos canim⁹ lauda
te dn̄m/pro hoc ṽbo apud hebreos ſemp all'a canit̄. Nā
euangeliſta Ioānes in Apocalypſi ſua/celeſtiū agmina
Apo. xix. virtutū cātantia ſe audiſſe ꝓhibet. Sed ⁊ venerabilis pa
ter Tobias ex viſione angelica intelligēs qualis ſupnoꝝ
ciuiū gl'ia: quāta ipſi⁹ hierl'm celeſtis ſit claritas/hec my-
ſtica voce dicebat. Ex lapide p̄cioſo ⁊ mundo oēs platee
eius ſternent̄: ⁊ p vicos ei⁹ all'a cātabit̄. Rectiſſime autē
ratio de alleluia ſolenni. ⁊ pulcherrime/generalis ſancte eccl'ie mos inoleuit: vt h̄
diuine laudationis carmē/ꝓpter reuerētiā p̄me auctori-
tatis/a cunctis p orbē fidelib⁹ hebrea voce cantet̄. Et iō
fit/vt per talis cōſonātiā deuotionis ois admoneat̄ eccle
ſia: q: ⁊ nunc in vna fidei cōfeſſione ac dilectione chriſti cō
ſiſtere debeat: ⁊ ad illā in futuro patriā feſtinare: in qua
nulla diuerſitas mentiū/nulla eſt diſſonātia linguaꝝ. Nā
quō in hieroſolymis quōdā multitudinis credentiū erat
cor vnū ⁊ aīa vna/⁊ erāt illis oīa cōmunia: ita in illa ſum
me pacis viſione/multitudinis videntiū deū erit cor vnū
⁊ aīa vna/vꝫ diligendi ac laudandi eū: cui⁹ ſe gratia vide
rint eſſe ſaluatos: ⁊ ibi veraciter erunt oībus oīa cōīa: q:
I. Co. xv. ſicut apl's ait. Erit de⁹ oīa in oīb⁹. In cuius typū tēporis
ac laudabunde nr̄e quietis vltimi ſeptē pſalmi/q̄ ſpecial'r
in dn̄i laudē canunt̄/all'a titulo prenotant̄. Septima q̄p-
pe dies ſabbati.i. requiei/p legē vocari ⁊ haberi precepta
eſt. Et apte liber pſalmoꝝ poſt tāta celeſtiū p̄ceptorū inſti
tuta: tot arcanoꝝ ſpūaliū miſteria decātata: tātas ſaluber
rime cōfeſſionis ac deprecatiōis hūillime voces editas/
ſeptē all'a titulis finit̄: q: q̄cq̄d in hac vita boni gerimus:
q̄cquid in obſequiū redēptoris nr̄i lingua exultante ꝓfe-
rimus: quicq̄d pro eterne patrie deſiderio cogitam⁹ cun-
cta hec nimiꝝ ea nobis mercede recōpēſant̄: vt in requie
ſempiterna ⁊ audire vocē laudis ei⁹ ⁊ ipi cū ſctis ei⁹ eū be
nedicere: gloriā regni ei⁹ dicere: potētiā ṽtutis ei⁹ loq̄ me
reamur. Idcirco aūt plures eccl'ie magr̄i/decātationē al
leluia tp̄e q̄drageſime itermittēdā eſſe ſanxerūt: q̄uis in
eccleſia nūq͂ a diuina laude ceſſet̄: ſꝫ alijs ṽbis q̄ idipſum
ꝑfecte ſignificāt/ei⁹ q̄tidie dona cātantur: vt noua reperi
tio ei⁹ maiorē gratiorēq͂ paſcalib⁹ gaudijs honorificen-
tiam reddat ⁊ ſplēdorē. Sꝫ ⁊ hoc in eo myſteriū maxime
deſignare voluerūt: q in hui⁹ exilij pegrinatiōe: ſicut ex
I. Co. xiij parte nouim⁹ ⁊ ex parte ꝓpheram⁹: ita etiā ex parte dn̄m
laudam⁹/dicētes cū ꝓpheta. Quō cātabim⁹ cāticū dn̄i in
Pſal. cxxxvj. terra aliena: Cū ṽo nr̄am patriā/terrā vꝫ viuentium do
mūq͂ regni celeſtis nob' olim a dn̄o repromiſſam intrare
meruerim⁹: tūc illū ſicut ⁊ ꝑfecte intueri/ſicut etiā ꝑfecte
Pſal. xxviij. valebim⁹ laudare. Iuxta illud pſ̄. Et in tēplo ei⁹ oēs di-
cēt gloriā. Un̄ ⁊ alibi dicit. Celi enarrāt gl'iam dei. Celos
Pſ. xviij q̄ppe celeſtis p̄ric ciues appellat. Et q̄dē terrigene glo-
riam dei narrare poſſunt: nō autē hāc enarrare/niſi celi ci
ues ſufficiūt: q̄ quo hāc vicini⁹ vidēt/eo certi⁹ valēt eloq̄.
Utrāq͂ ſane hāc ſolēnitatē: ſcꝫ ⁊ q̄drageſime: ⁊ q̄nquage
ſime nō q̄rūlibet hoīm/ſꝫ ipi⁹ dn̄i ac ſaluatoris nr̄i p̄ma
nobis ſanxit auctoritas: q̄drageſimā vꝫ in eo q q̄drgita Mat. iiij.
dieb⁹ ⁊ q̄draginta noctib⁹ ieiunauit in deſerto: victaq͂ tē
tatoris ṽſutia/miniſterijs fruebat̄ angelicis: vbi ſuo nos
īformauit exēplo: q: p macerationē carnis/aduerſarij ſpi
ritualis machinas euitare: ⁊ ad angeloꝝ debeam⁹ ꝑueni
re cōſortiū. Porro q̄nq̄geſime nob' in eo gaudia ſeruāda
mōſtrauit: q poſt reſurrectionē ſeipm diſcipulis viuuꝫ in
multis argumētis p dies q̄draginta p̄buit/apparēs eis ⁊
loquēs de regno dei ⁊ cōueſcēs: vt in coꝝ actib⁹ legimus Actu. j.
Quia illos ſue frequētia viſionis letabūdum hoc tp̄s ha
bere fecit/ac feſtiuū. Sꝫ ⁊ in celū aſcēdēs: nequaq̄ eis pri
ſce ſue p̄ſentie dulcedinē abſtulit: ſꝫ eandē poti⁹ promiſſo
ſpūſſcti chariſmate cumulauit. Deniq͂ cū ꝓmitteret eos
ſpūſancto baptizādos poſt dies non multos: eiſq͂ benedi
cens aſcēderet/ac ferret̄ in celū: q̄drageſima vtiq͂ die ſue
reſurrectiōis mox illi adorātes/regreſſi ſunt in hierl'm cū
gaudio magno: ⁊ erāt ſp in tēplo laudantes ⁊ benedicē- Luce. xxiiij.
tes deū. Hoc q̄ nobis gaudio/ac laude ⁊ bn̄dictiōe cele-
ſti qua ſpūſſancti p̄ſtolabātur aduētū: vſq͂ ad diē q̄nqua
geſimū quē greci pētecoſtē appellabāt: ſolēnitatis huius
letitiā docuerūt eſſe ꝓlādā. Inter hec ṽo ſolerti⁹ intuē
dū fratres chariſſimi: q dn̄s hac .xl. dierum conuerſatiōe quadragita dierū ratio.
cū diſcipulis: nō ſolū futuri ſeculi gaudia q̄ cū illo ſumus
habituri p̄ſignauit: verūetiā ineffabilē circa nos ſue pie-
tatis oſtendit affectū: q̄ depoſita iā infirmitate corporis/
imo finita: ⁊ p reſurrectionis virtutē in celeſtē gl'iam com
mutata/dignat̄ tn̄ adhuc diſcipuloꝝ intereſſe cōuiuio vt
eos ſocios poſſit habere in celo: vt ⁊ p̄cepta q̄bus ad re-
gnum dei ꝑueniāt/viuaci⁹ ipa familiaritate cōmēdet.
Quid eñ fr̄es mei/q̄d ſibi vult horū cōiūctio verboꝝ q̄
dicit̄. Apparēs eis ⁊ loquēs de regno dei ⁊ cōueſcēs: niſi
q: patēter oſtēdit̄: q ob hoc maxime cōuictui ſociabatur Actu. j.
eorum/cū de regno dei loqueretur: vt terrenas inter eos
epulas ſumēs: quib⁹ celeſte corp⁹ ſuū mōſtrabat/arctius
eos vinculis ſue charitatis obligaret: atq͂ illius tp̄is me-
moria roboraret/de quo eis ante paſſionē ſuā ꝓmittēdo
predixerat. Et ego diſpono vobis ſicut diſpoſuit mihi pa
ter me⁹ regnū/vt edatis ⁊ bibatis ſup menſam meā in re Lu. xxij.
gno meo. Merito ḡ ſacroſctis dieb⁹ his nos q̄ maiorib⁹
epulis/atq͂ hymnis celeſtib⁹ vacam⁹: ob reuerētiā nimi-
rum dn̄ice reſurrectionis/ob memoriā dn̄ici cōuict⁹ cū di
ſcipulis: ſimul ⁊ ob ſpē future nr̄e q̄etis/ac vite imortalis.
Sed ⁊ genu in oratione minime iuxta morem flectimus:
quia pro certo genuū inflexio penitētie ⁊ luctus indiciuꝫ
eſt: qd̄ etiā omnibus dominicis diebus obſeruandū pro-
pter eiuſdem reſurrectiōis/vel dominice noſtre ſacramē
ta patres inſtituerunt. De ſacramento auteꝫ quinquage-
narij/vel q̄dragenarij numeri/multipliciter a patrib⁹ di-
ſputatū eſt. Sed nos quia in longum duximus ſermonē
breuiter modo fraternitati veſtre dicere ſat eſt/q recte ie
iuniorum cerimonie quadragenario dierum numero ob quadragenarij
ſeruantur: vt ſcilicet per hoc inſinuet̄ q toto hui⁹ vite tē- ſignificatio.
pore/pro eterne vite p̄ceptione laborare debeam⁹. Qua-
ter eñ deni .xl. ſunt: ⁊ vita ꝑ preſens congrue quaternario
numero figuratur: vel q: quatuor anni tēporib⁹ tota va-
riatur: vel q: mundus ipſe in quo viuim⁹ quatuor elemē
tis ſubſiſtit: vꝫ igne/aere/aqua/⁊ terra. Future autē vite
beatitudo/denario numero nō inconueniēter exprimit̄.
Hinc eſt eñ/q dn̄s operarios vinee/denario remunera- Mat. xx
tos eſſe perhibet. Operarij q̄ppe vinee/cultores ſunt ſcē
eccleſie. Denarius autē vite celeſtis ꝑfectioneꝫ deſignat:
in qua gloriā dn̄i ſummi vꝫ regis ſpeculantes/in eādem
imaginē transformamur: nō ſolū in eo q regis imagineꝫ ij. Co. iij
habet ⁊ inſcriptionē/verumetiā in eo q decē obolis/qui
eſt perfectus numerus conſtat/vnde et nomen accepit.
Recte ergo quadragenario (hoc eſt quater denario)

dierū numero ieiuniū aīe celeb:amꝰ:vt ꝑ hoc ſpecialiꝰ ad
moneamur/q: q̄diu viuimꝰ in mūdo/ꝓ celeſtiū p̄mioꝝ
adeptione ſꝑ labo:are debeamꝰ. Recte etiā quinq̄gena/
rio dierū numero/ſtatū future nr̄e btitudinis i imagine
veneramur:ieiunia vc3 relaxādo/all'a canēdo/ſtātes o:ā
do:q̄ ſunt aptiſſime ꝑpetue q̄etis reſurrectiōis ⁊ laudis p̄
hebdoa ſagia. Septies em̄ ſeptē/q̄dragintanouē faciunt. Et q̄dē
dis ⁊ og/ per ſeptē/ſepe requiē deſignari luce clariꝰ eſt. Septē vero
doadis ſepties ducta/eiuſdē requiei perfectionē inſinuant:q̄ nul
ratio. lo vnq̄ fine claudit/nulla labe maculat:ſed vbi dies iudi
cij vniuerſalis ac reſurrectionis aduenerit:amplio:i co:
poꝝ receptoꝝ gr̄a ꝑficitur. Q: em̄ ad ſepte3 ſeptimanas
monas additur.i.ipſa dies dn̄ica pentecoſtes:qua ſpiritū
ſanctū accepit eccleſia p:imitiua:⁊ ita quinquagenarius
numerꝰ perfecte cōplet:ipſum iudicij ⁊ reſurrectiōis oīm
tempus oſtendit:qn̄ ſanctarū requies aīarū q̄ nunc in il
la vita gerit:etiā co:poꝝ imo:taliū receptiōe geminabit
Ro.viij. ⁊ ille ap̄li ſermo adimplet. Q: ſi ſpūs eius qui ſuſcitauit
Jeſum a mo:tuis habitat in vobis:q̄ ſuſcitauit Jeſum a
mo:tuis viuificabit ⁊ mo:talia co:pa vr̄a ꝓpter inhabitā
tem ſpm̄ eius in vobis. Uerū hoc q3 q̄ nō ſtatim peracta
die quinquageſima genu ad o:andū curuamꝰ/ſed et illa
adhuc ſeptimana ſtātes dn̄o ſupplicamꝰ:⁊ q̄uis intermiſ
ſa repetentes ieiunia:tn̄ all'a q̄tidie ꝑſonamꝰ:nemo abſq3
diſcretione/ſed apta ⁊ cōgrua ratiōe myſterij putet actu/
tari. Quia em̄ ſpūſſancti ſeptifo:mis eſt gr̄a/iure ſolēni/
tatis aduentꝰ eius ꝑ ſeptē dies laude hymno:um debita
ſimul ⁊ miſſaru3 celeb:atione colit. Quia tp̄e pētecoſtes
eccl'ia toto o:be nouos ſemꝑ deo ꝑplos per aquā regene
rationis aggregare cōſueuit:merito ſaluti coꝝ cōgaudē/
tes quouſq3 albis induunt ſtolis/⁊ nito:ē purificate mē/
tis/ſplēdo:e habitꝰ p̄mōſtrāt/hymnū deo deuote laudis
offerimꝰ:iuxta preceptū ipſiꝰ piiſſimi paſto:is/ac redēpto
Luc.xv. ris noſtri quo ait. Cōgratulamini mihi:q: inueni ouē me
am q̄ perierat. Merito etiā tūc ſtantes o:amꝰ/ob ſignifi
cantiā videlicet liberationis eo:undē:q: ꝑ donū ſpūſſan/
cti de mo:te aīe ad vitā reſuſcitari ac reſurgere meruerūt
cuiꝰ donāte gr̄a etiā carnis imo:talitate nos i nouiſſimo
die veſtiēdos:atq3 ad gaudia btē reſurrectiōis ꝑducēdos
eſſe ſperamus:iuxta hoc q̄d pauloante ap̄lo teſtante do/
cuimus. Q̄d vero inter hec ieiunioꝝ caſtigatio repetitur
de ipſoꝝ ap̄loꝝ exēplo ſumptū credere debemꝰ:q̄ accepto
ſpū quo ꝑfectiꝰ noua celeſtiū bonoꝝ ſuauitate fruebātur
eo altiꝰ mentē a memo:ia deliciaꝝ abſtulere terreſtrium.
Jam em̄ aduenerat tēpꝰ illud de q̄ dn̄s p̄dixit:q: diſcipu/
li ipſo ſecū cōuerſante ieiunare nō poſſent:ablato autem
eo ieiunarēt:nā cū interrogarēt eū diſcipuli Joānis dicē/
Mat.ix. tes. Quare nos ⁊ phariſei ieiunamꝰ frequēter:diſcipuli
aūt tui nō ieiunāt? Ait illis. Nunq̄d poſſunt filij ſponſi lu
gere q̄diu cū illis eſt ſpōſus? Uenient aūtē dies cū auferet
ab eis ſpōſus/⁊ tūc ieiunabūt. Qui ergo ⁊ ante paſſionē
⁊ poſt reſurrectionē dn̄icā ꝓpter ipſius dn̄i p:eſentiā luge
re ac ieiunare nequerāt:conſtat p:ofecto q: poſt oblatio/
nem eius ſpōtaneis ſeſe ſubdidere ieiunijs. Nāq3 vbi ſpū
ſancti ſunt acceptiōe recreati:ſicut a ceteris mūdialibus
illeceb:is/ſic ⁊ ab epularū appetitu mētē p:o:ſus auerte/
Frugali rāt:aīe potiꝰ q̄ co:po:is alimonia gaudētes/⁊ p:e memo
tas eccle ria patrie celeſtis orōnibꝰ ac lachrymis inſiſtētes ſalub:i/
ſie p:imi bus. Deniq3 luca referēte cognouimꝰ de illis tribꝰ milibꝰ
tiue. viro:ū:q̄ ipſo die pētecoſtes Petro p̄dicante crediderunt
q̄ parco victu cōtenti fuerint:q̄ ſob:iā celeſtēq3 in terris
Actu.ij. egerint vitā. Erant (inq̄t) ꝑſeuerātes in doctrina apoſto
lo:um:⁊ cōicatione fractionis panis ⁊ orōnibꝰ. Et paulo
poſt. Quotidie q3 ꝑſeuerantes vnanimiter in templo et
frangētes circa domos panes/ſumebāt cibū cum exulta/
tione ⁊ ſimplicitate co:dis/collaudātes deū:⁊ cetera hu/
iuſmodi. Ad quo:ū nos exēplū vitā mo:eſq3 ſolerter apta
re neceſſe eſt:q: ꝑfectū vite magiſteriu3 eſt eccl'ie p:imiti/
ue ſemꝑ actꝰ imitari:illāq3 edificij ſpiritalis no:mam ad
finē vſq3 ſeruare:quā ab ipſis ap̄lis in fundamēto fidei li

quet eſſe ꝓpoſitā. Nec dubitandū/q: quoꝝ nunc veſtigia
ſeq̄mur/ad eo:ū in futuro ſumꝰ p̄mia ꝑuēturi. Et q̄dē fra
tres mei pulcherrimā etiā in p̄nti future btitudinis figu/
rā gerimꝰ:de qua modo aliquanta ꝑſtrinximus. Sed ita
nobis viuēdū eſt:vt q̄ exteriꝰ in imagine colimꝰ/ante in/
terni iudicis oculos veraci co:de ſeruemꝰ. Perſeueremꝰ Exēplu3
ergo ⁊ nos in doctrina ſancto:ū:vt vc3 diſcendo ⁊ opibꝰ apoſto/
exercendo que docēt/o:ationibꝰ incūbamꝰ aſſiduis:do/ loꝝ ꝓpo
minici panis cōione digni ſatagamꝰ exiſtere vnanimiter nitur.
in eccleſia ho:is ꝑſiſtamꝰ canonicis:panē indigenti p:oxi
mo/vel quicq̄d valemus pie cōſolationis po:rigamꝰ:ita
cibū co:po:i indulgeamꝰ/vt memo:ia viui panis potius
mētis intima letificet:ſimplicitatē co:dis in oībus tenea
mus/quod eſt ſola intentione ſuperne retributionis bo/
na operari:⁊ q̄d p:eſentia feſta maxime decet hymnū di/
uine laudis cōſona voce ſimul ⁊ mēte ꝑſonemꝰ. Sic em̄
ſolūmodo deo noſtro iocūda fit laudatio:ſi quod o:e ca/
nimus/nō impugnamꝰ ope:ſi cum labijs all'a ꝓferimꝰ/a
turpi ⁊ maligna cogitatione p̄co:dia caſta geſtamꝰ. Ea
tātū rōne ſuauis erit ei laudatio nr̄a:ſi nō in rebꝰ caducis
⁊ infimis/ſed delectemur in dn̄o. Q̄d ipſe p:eſtare digne/
tur:q̄ tāta nobis tāq3 p̄clara bn̄ficio:ū pigno:a/ꝑ paſcalia
ſacra p̄rogauit/Jeſus chriſtꝰ dn̄s nr̄:q viuit ⁊ regnat cu3
patre in vnitate ſpūſſcti deꝰ:per oīa ſcl'a ſeculo:um. Amē.

❡ In vigilia Pētecoſtes. Jo. XIIII.

❡ In illo tempo:e:Dixit Jeſus diſcipulis ſuis.
Si diligitis me:mandata mea ſeruate:⁊ ego ro/
gabo patrem:⁊ alium paracletum dabit vobis vt
maneat vobiſcum ineternum. Et reliqua. Homi
lia venerabilis Bede.

Uia ſancti ſpiritꝰ ho/
die fratres chariſſimi celeb:amꝰ aduentū/debe
mus ipſi cōgruere ſolēnitati quā colimꝰ. Hoc
etem̄ o:dine tātū feſtiuitatꝭ huiꝰ digne gaudia celeb:amꝰ
ſi nos q3 dn̄o opitulāte aptos reddiderimꝰ:ad q̄s ſpūſſan
ctus aduenire/⁊ in q̄bꝰ habitare dignet. Ea aūt ſolūmō
rōne aduētu ⁊ illuſtratiōe ſpūſſcti apti exiſtimꝰ:ſi ⁊ co:da
nr̄a diuino amo:e repleta/⁊ co:pa ſint dn̄icis mancipata
p̄ceptis. Uñ in exo:dio lectionis huiꝰ euangelice/diſcipu
lis veritas ait. ❡ Si diligitis me mādata mea ſeruate:⁊ Tex.
ego rogabo p̄rem ⁊ alium paracletū dabit vobis. Para/
cletus quippe cōſolato: interp̄tat. Et ſpūſſctūs recte pa/
racletꝰ vocat:q: co:da fideliū ne inter huiꝰ ſeculi aduerſa
deficiāt/celeſtis vite deſiderijs ſubleuat ac reficit. Unde
in actibꝰ apoſtolo:ū creſcēte ſcīā eccleſia d̄r. Et edificabat
ambulans in timo:e dn̄i:⁊ cōſolatione ſcīſpūs replebat.
Q̄d ergo ait. Si diligitis me/mādata mea ſeruate:⁊ ego Actu.ix.
rogabo patrē ⁊ aliū paracletū dabit vobis. In ipſis q̄dē
diſcipulis q̄ ſe cū dilexiſſe/vere mādatis eis obediſſe nō
dubitat/hodierna die completū eſt:qn̄ illis in cenaculo
o:ātibꝰ repēte ſpūſſctūs in igneis linguis apparuit:eoſq3
⁊ in o:e ꝑ diuerſitatē linguaꝝ docuit:⁊ in co:de ꝑ amo:is Secūda
ſui cōſolationē robo:auit. Habebāt aūt ⁊ p:iꝰ paracletū/ datio ſpi
ipm̄ vc3 dn̄3 ſecū i carne cōmo:ātē:⁊ cuiꝰ miraculoꝝ dulce/ rituſſcti.
dine/⁊ ope p̄dicationis/ne infideliū ꝑſecutione ſcandali/
3ari poſſent/erigi ⁊ cōfo:tari ſolebāt. Uerū q: ille poſt re/
ſurrectionē aſcēdēs in celū/eos co:po:aliter deſeruit:q̄bꝰ
tamē diuine p̄ſentia maieſtatis nūq̄ defuit:recte de hoc
paracleto.i.ſpūſctō ſubiunxit. ❡ Ut maneat vobiſcū ine/ Tex.
ternum. Ineternū q̄ppe manet cum ſcīs q̄s ⁊ in hac vita
ſemper inuiſibilr intus illuſtrat:⁊ in futuro ad cōtēplādā
ꝑpetuo ſpeciē ſue maieſtatꝭ introducit. S3 ⁊ nos fr̄es cha/
riſſimi/ſi chriſtū ꝑfecte diligimꝰ:ita vt eiuſdē dilectiōis ve
ritatē mādato:ū eiꝰ obſeruatiōe ꝓbemꝰ:rogabit etiā ꝑ no
bis p̄rem/⁊ aliū paracletū dabit nob p̄r. Rogabit p̄rem ꝑ
hūilitatē:q̄ dabit cū p̄re ꝑ diuinitatē. Neq3 em̄ putandu3
eſt:q: ante paſſionē ſuam tm̄mō p:o eccleſia rogauerit:⁊

Digitized by Google

nõ etiã nũc poſt aſcẽſionẽ roget:cũ dicat de illo apoſtol⁹:
Ro.viij. Qui eſt ad dexterã dei:q̃ etiã interpellat pro nob. Habe-
mus aũt ⁊ nos paracletũ dñm nr̃m Jeſum chriſtum:quẽ
etſi corporaliter videre neq̃m⁹:ea tamen que in corpore
geſſit ⁊ docuit/in euangelijs ſcripta tenemus. Et ſi in his
audiendis/legendis/inuicem conferendis/corde ⁊ ope
conſeruandis curã impendimus:conſtat nimirũ q̃ eru-
nas ſeculi facillime quaſi domino nobiſcum ꝑpetuo con
morante/ac nos cõſolãte vincamus. Si ergo hũc paracle
tum diligimus/eiuſq; mandata ſeruamus rogabit pr̃em
⁊ aliũ paracletũ dabit nobis.i.ſpiritus ſui gratiã noſtris
cordib⁹ clementer infundet:que nos inter aduerſa pñtis
exilij/patrie celeſtis expectatione letificet:ita vt cũ ꝓphe
Ps.xciij ta poſſim⁹ dicere. Secũdũ multitudinẽ dolorũ meorũ in
corde meo: .i.conſolatiões tue letificaue
runt aiam meã. Aliũ ergo inq̃t paracletũ dabit vobis vt
Tex. maneat vobiſcũ in eternũ. Et addidit. ¶ Spiritũ v̾itatis
quẽ mũdus nõ põt accipere. Mundũ autẽ appellat ho-
mines mũdi hui⁹ amori deditos:ſicut ecõtrario ſcti q̃ ce-
leſtiũ deſiderio flagrãt/recte celi vocant̃:dicente Ps. Et
Ps.xxi. annũtiabũt celi iuſtitiã ei⁹ pplo q̃ naſcet̃. Nõ eſt apte di-
cere. Annũtiabũt excelſi mẽte/voce/actiõe/doctores iu-
ſtitiã ei⁹ pplo q̃ ad fidẽ veniẽdo nuꝑ in illo naſci deſide-
rat. Quiſq̃s igit̃ cõſolationẽ foris in mũdi reb⁹ inq̃rit:hic
Cõſola- diuine cõſolatiõis munere int⁹ reformari nõ valet. Quiſ
tio du- quis infimis delectationibus inhiat/nõ poteſt ſpm̃ veri-
plex oſtẽ tatis accipere. Fugit em̃ ſpiritus veritatis cor qđ vanita-
ditur. ti ſubditũ cernit:ſoloſq; eos q̃s mãdata veritat' ꝑ dilectio
nem operari cõſpicit/aduẽtus ſui luce reficit. Vñ bene cũ
diceret:quem mũdus nõ põt accipe:mox addidit dicens.
Tex. ¶ Quia nõ videt eũ/nec ſcit eũ:vos aũt cognoſcetis eũ
q: apud vos manebit/⁊ in vobis erit. Dñm nãq; ſaluato-
rem ⁊ infideles añ paſſionẽ in carne viderũt:ſ; q: dei fili⁹
eſſet:q: paraclet⁹ a deo miſſus in mundũ:nõ niſi fideles
ſcire potuerũt. Spm̃ autẽ ſctm̃ neq; oculis videre infide-
les/neq; aio cognoſcere valebãt:q: nõ idut⁹ hũanitate di
ſcipulis apparuit:ſed ita ad eos venire/ita apud eos ma
luit manere:vt in ipſis eorũ cordib⁹ gratiſſimã ſibi ſedẽ cõ
Tex. ſecraret. Hoc eſt em̃ qđ ait. ¶ Vos autẽ cognoſcetis eũ/
q: apud vos manebit ⁊ in vobis erit. Qui aũt inuiſibiliter
in hac vita manet cũ electis:inuiſibiliter vtriq; eis grãz ſue
Tex. cognitiõis exhibet. ¶ Nõ vos relinquã orphanos veniã
ad vos. Videbatur infidelib⁹ q: moriẽs in cruce dñs diſci
pulos relinqueret orphanos:ſed nõ reliq̃t orphanos q̃b⁹
⁊ ſeipſum ꝓbuit viuũ poſt paſſionẽ ſuã in multis argumẽ
tis per dies q̃draginta:⁊ poſt dies decẽ aſſumptionis ſue
hoc eſt hodierna die ſpũſſcti illos de celo chariſmate do-
nauit. Vbi ipſum chriſtũ ad eos veniſſe nõ ambigit:q̃ in-
ſeparabilẽ ſctẽ trinitatis naturã/virtutẽ ⁊ opationẽ eſſe
cognouit. Nõ ipſum lati⁹ exequens quãtũ cauſa illorũ de
Tex. gente nõ ſctã ſit diſcreta denũtiat. ¶ Adhuc modicum ⁊
mũdus me iã nõ videt. Vos autẽ videtis me:q: ego viuo
⁊ vos viuetis. Nã q: hec ad paſſionẽ itur⁹ loq̃batur:mo-
dicum erat vſq; ad tẽpus explere paſſionis/ex q̃ illũ repro
bi nũq̃ videre valebãt. Soli etẽm iuſti q̃ morte illi⁹ erant
cõtriſtati/gaudiũ reſurrectiõis ei⁹ videre meruerũt. At q̃
viſa morte ei⁹ exultabãt:nequaq̃ ipſi viſa ei⁹ reſurrectiõe
letari ſ; audita cõturbari/ac dolorẽ ꝑut decebat habebãt
Vos aũt videtis me inq̃t:q: ego viuo ⁊ vos viuetis. Ego
viuo p̃ſentis tp̃is verbo poſuit:⁊ vos viuetis futuri:q: ni
mirũ in ꝓximo eſſe cernebat:ideoq; q̃ſi p̃ſentẽ nomina-
bat horã:in q̃ ipſe morte deſtructa in eternã reſurgeret vi
tam:illorũ vero vitã in futuro nouerat eſſe differendã:q̃s
⁊ vſq; ad prefinitũ mortis ſue tẽpus/ſingulos pro ingreſ-
ſu vite ꝑennis agonizari/⁊ vſq; ad finẽ ſeculi reſurrectio-
nẽ ſui corporis expectare oportebat. Ait ergo. Adhuc mo
dicum ⁊ mundus iã me nõ videt/vos aũt videtis me:q:
ego viuo ⁊ vos viuetis. Ac ſi apte dicat. Adhuc modicũ ⁊
mundi amatores me mortalẽ vltra videre deſiſtũt:reſur-
gentẽ vero a mortuis cernere neq̃unt:q: illã neſciũt vitã
cui⁹ ſoli amatores gl̃iam mee reſurrectionis merent̃ in-
tueri. Vos aũt ideo me poſt hec videre valetis:q: ⁊ ego
viuo reſuſcitat⁹ a mortuis:⁊ vos digni eſtis mee reſurre-
ctionis exẽplo cõfortari:q̃ ⁊ ipſi ad perpetuã vitã ⁊ btẽ re
ſurrectiõis eſtis gaudia ventur. ¶ In illo die vos cogno Tex.
ſcetis:q: ego ſum in pr̃e meo/⁊ vos in me:⁊ ego in vobis
Nouerãt etiã tũc diſcipuli chriſtũ eſſe in pr̃e ꝑ vnitatẽ in-
diuidue diuinitatis:nouerãt ſe eſſe in chriſto ꝑ ſuſceptio-
nẽ fidei ⁊ ſacramẽtorũ ei⁹:nouerãt in ſe eſſe chriſtũ per di-
lectionẽ ⁊ obſeruãntiã mãdatorũ ei⁹. Dixit em̃ eis ipſe. Si
q̃s diligit me ſermonẽ meũ ſeruabit:⁊ pr̃ me⁹ diliget eũ ⁊ Jo.xiiij.
ad eũ veniem⁹/⁊ mãſionẽ apud eũ faciem⁹. Hec vtriq; et
tunc imbuti a chriſto nouerãt apl̃i:⁊ nũc apl̃icis imbuta
l̃ris nouit oĩs eccleſia chriſti. Sed in illo nimirũ die q̃ ve-
raciter viuere incipiũt/lõge meli⁹ ea iuſti cognoſcũt.i.in
die reſurrectiõis/qñ eo ꝑfecti⁹ cũcta q̃ ſcienda ſunt ſciunt
quo ipm̃ ſcientie fontẽ vicini⁹ ſine fine cõſpiciũt. Nõ etiã
de quibuſdã perfectiorib⁹ ſctis:⁊ ante tẽpus reſurrectio-
nis fieri dubiũ nõ eſt:illis vꝫ q̃ fiducia bonorũ operũ/di-
cere cũ apl̃o valent. Cupio diſſolui ⁊ eſſe cuꝫ chriſto:mihi Phil.j.
viuere eſt chriſtus ⁊ mori lucrũ. Hec quidẽ oĩa dñs quaſi
apl̃is ſpecialiter dicere videt̃:ſed ne putarem⁹ cũ illis ſo-
lũmodo:⁊ nõ etiã nobis (ſi illorũ exẽpla ſeq̃remur) beati-
tudinẽ diuine cognitionis polliceri/generalem poſt hec
ſententiã ſubintulit:⁊ oĩb⁹ ſe diligẽtib⁹ eadẽ ſue viſionis
⁊ cognitionis p̃mia ꝓmittit dicẽs. ¶ Qui habet mãda- Tex.
ta mea ⁊ ſeruat ea/ille eſt q̃ diligit me:q̃ autẽ diligit me/
diliget̃ a pr̃e meo:⁊ ego diligã eũ:⁊ manifeſtabo ei meip quid ſit
ſum. Vbi oĩ intentione cõſiderãdũ:q: chriſtũ vere dilige- chriſtuꝫ
re eſt/nõ ipſam dilectionẽ labijs ꝓferre/ſed mãdata chri vere dili
ſti q̃ diſcẽdo habem⁹ operãdo ſeruare. Vñ ⁊ Joãnes ad- gere.
monens ait. Filioli mei:nõ diligam⁹ v̾bo neq; lingua/ſ; j.Jo.iij.
ope ⁊ veritate. Omni gaudio amplectẽdũ eſt:q: merces
vere veſtre dilectionis illa erit/q̃ maior eſſe nulla poterit
nos ſcꝫ a pr̃e ⁊ filio diligi:nobis cõtẽplandã ꝑpetuo filio
dei gl̃iam reuelari. Nõ autẽ dubitãdũ:q: q̃bus gl̃ia filij
dei reuelabit̃/eiſdem q̃ꝫ pr̃is ⁊ ſpũſſcti liceat adeſſe cõſpe
ctui:q: quorũ vna eſt diuinitas/vna vtriq; ⁊ inſeparabilis
viſio eſt. Hinc etẽm dicit. Qui me videt/videt ⁊ pr̃em. Et Jo.xiiij.
notandũ:q: cũ p̃ſentis tp̃is v̾bo diceret:q̃ aũt diligit me
adiecit de futuro/diliget̃ a pr̃e meo:⁊ ego diligã eũ ⁊ ma
nifeſtabo ei meipſum. Diligit etiã nũc dilectores ſuos cũ
patre fili⁹:ſ; nũc diligit ad hoc vt recte viuãt ex fide q̃ per
dilectionẽ operatur:tunc ad hoc diliget vt ꝑueniãt ad vi-
ſionẽ veritatis quam per fidẽ guſtauerant:⁊ pro qua ad
mortẽ vſq; certauerãt. Nõ aũt fruſtra cũ additamẽto ait
Et manifeſtabo ei meipm̃. Se em̃ cũctis hoĩbus/ſeipſuꝫ
vero ſolis manifeſtabit electis. Nam ⁊ reprobi in iudicio
chriſtũ videbũt/ſ; ſicut ſcriptũ eſt. Videbũt in quẽ tranſfi Zacha.
xerunt:ſoli autẽ regẽ in decore ſuo videbũt oculi iuſtorũ. xij.
Btĩ em̃ mũdo corde:qm̃ ipi deũ videbũt. Hec dilectione Mat.v.
euãgelica fraternitati vr̃e chariſſimi/ꝓut dñs dedit expo
nendo dixim⁹. Videt̃ aũt opportunũ de ſolẽnitate adhuc
hodierna breuiter aliq̃ diſſerere. In p̃imis aũt ſciẽdũ eſt
q̃ hec ſolẽnitas nõ euãgelicis tãtũ cõſecrata chriſmatib⁹
verũetiã iã olim legalib⁹ p̃ſignata eſt myſterijs/ac dño
iubẽte ꝑ oẽs annos ſacris obſeruata cerimonijs. Hodier Pẽteco-
na em̃ die vt nouim⁹ poſitis in cenaculo diſcipl'is fact⁹ eſt ſtes my-
repẽte de celo ſon⁹:⁊ ſpũſſctũs in viſiõe ignis apparens ſteriũ de
ſcientiã illis oĩm linguarũ tradidit. Facta autẽ hac voce: claratur
cõuenere viri religioſi q̃ de diuerſis natiõib⁹ Hierl'm pa
ſcalis feſtiuitatis gr̃a confluxerãt:ſtupebãtq; mirantes:q:
audiebat vnuſq̃ſq; lingua ſua illos loquentes magnalia
dei. Exponẽtib⁹ aũt diſcipulis:q: ſpũſſcti eſſet gr̃a quam
cernebãt olim q̃dẽ voce ꝓphetarũ ꝓmiſſa:tũc autẽ chriſti Actu.ij.
munere miſſa crediderunt ex eis tria milia virorũ:⁊ bapti
zati acceperunt etiam ipi donum ſpũſſancti. Hec eſt dici
huius annua celebritas:hec eſt gratie celeſtis ſemꝑ gra-
ta feſtiuitas. Ob huius memoriã fideliũ cordib⁹ arctius
imprimẽdã/pulcherrim⁹ ſctẽ eccl'ie mos inoleuit:vt annis

Digitized by Google

singulis in ea baptiſmatis myſteria celebrent: ablutiſq; fonte ſalutari credentib⁹ ſuperueniente ſpūſancto tem plum venerabile pareretur. Ac per hoc nō ſolum veteris fa cti recordatio verūetiam in nouos adoptionis filios no uus in ea ſpiritusſancti celebrat aduent⁹. Attendat ergo charitas veſtra fratres mei qualiter huic noſtre feſtiuita ti legalis feſti typ⁹ figura concinat. Liberati de Egyptia

Exo. xij. ſeruitute filij Iſrael p immolationē agni paſcalis: exierūt in deſertū vt venirēt ad terrā repromiſſionis/ puenerūtq; ad montē Sinai. Et deſcendens dñs in igne ſup montē

Exo. xix. comitantib⁹ ſonitū buccine tonitruis ac fulgorib⁹: quin quageſimo die pacto paſce legis decalogū eis aperta vo ce diſpoſuit: atq; in memoriā date legis ſtatuit/ eodē die p ſingulos annos ſacrificiū ſibi nouū de frugib⁹ eiuſdē an ni/ panes vz primitiarū duos ad altare deferri. Que au tē ſit agni paſcalis imolatio: que Egyptie ſeruitutis ab ſolutio/ cunctis legētib⁹ liquet: q: vz paſca nr̄m imolat⁹

j. Cor. v. eſt chriſtus. Et ipſe vere eſt agn⁹ q̄ abſtulit peccata mūdi qui ſui precio ſanguinis nos a pctōrum ſeruitute redemit

Concordia legis ⁊ euāgelij. ſue reſurrectionis exēplo nobis ſpē vite ⁊ perpetue liber tatis oſtēdit. Quinquageſimo ꝟo die poſt occiſionē agni/ data eſt lex deſcendēte dño ſup montē in igne: ⁊ quinqua geſima itaq; die poſt reſurrectionē nr̄i redemptoris q̄ eſt hodie/ eſt data gratia ſpūſſancti diſcipulis in cenaculo cō ſtitutis: qua apparēte foris igne viſibili/ inuiſibiliter eoꝝ pectora luce ſcientie irradiauit/ ac inextinguibili charita tis ardor ſuccēdit. Et hic aūt altitudo cenaculi ⁊ ibi cacu mē mōtis/ ſublimitatē pceptoꝝ ⁊ donoꝝ indicat celeſtiū: ⁊ q: nullus infimis adhuc deſiderijs inherens vel diui nis obtemperare mandatis/ vel ſupernis poſſit dignus exiſtere donis. Sz hic in maioris ſignū pfectionis oēs q̄ accipiebāt ſpm̄/ in cenaculo erāt poſiti: illic ad deſignāda infirmoꝝ corda auditoꝝ/ ppl's q̄dem ois infra montē ſta bat ac pauci ſenioꝝ mōtis partē cōſcēderāt: ſol⁹ aūt Moy ſes in ipm̄ verticē (vbi in igne ⁊ caligine diuina maieſtas preſulgebat) aſcēdit: q: nimirū altiora ⁊ intima legis ar cana/ perfectiores ſoli capere ⁊ ſeruare nouerunt: ppl'us vero carnalis litere ſupficie cōtent⁹/ q̄ſi exteri⁹ ⁊ infra po ſitus verbi celeſtis aſtabāt auditui: at nūc data lati⁹ gr̄a ſpūſſancti ad intelligēda ſublimi⁹/ ſimul ⁊ capiēda perfe cti⁹ ſancti euāgelij dicta/ fideliū corda ſubleuant. Ibi in ter flāmas igniū: ⁊ micātia fulgura/ fragor q̄z tonitruorū ⁊ clāgor buccine pſonabat: hic cū ignearū viſione lingua rum ſonit⁹/ pariter de celo tāq̄ ſpiritus vehemētis adue nit. Sz cū in vtraq; datione/ ⁊ legis vz ⁊ gratie foris au diretur ſonit⁹: hic tn̄ ampliori miraculo cū auditu ſonit⁹ affuit virtus doni celeſtis: q̄ intus ſine ſonitu diſcipuloꝝ corda doceret. Ibi auditis legalib⁹ edictis: rn̄det ois po

Exodi xxiij. pulus vna voce cōcorditer dicēs. Oia verba q̄ locut⁹ eſt dñs/ audiem⁹ ⁊ faciemus. Hic accepta illuſtratione ſpūs naſcētis ecclie cet⁹ oim̄ nationū linguis dei magnalia lo quebat: certe vtiq; diſcretiōis gr̄a: q: legis obſeruatio vni tātū nationi Iudee data ſit: verbū ꝟo euāgelij cūctis per orbē gentib⁹ pdicandū/ cunctoꝝ linguis pplorū chriſtia ne fidei eſſent pconia dicēda: impleta pphetia q̄ dicit. A

Ps. cxij. ſolis ortu vſq; ad occaſum laudabile nomen dñi: excelſus ſup oēs gētes dñs. Sz ⁊ hoc q; in venerationē accepte le gis/ oibus annis ſacrificiū nouū dño die pētecoſtes offer ri iuſſuz eſt ⁊ in nr̄a q̄z feſtiuitate ſpūaliter agi ex accepte gratie tpe nūq̄ deſiſt. Nouū q̄ppe in eo ſacrificium offert eccl'ia: cū ſabbato icipiētis ſcti pētecoſtes nouū adoptio nis ppl'm p baptiſma dño cōſecrat: ritu vere decētiſſimo/ ſicut ⁊ ſupra docuim⁹: vt nō ſolū ppl'is chriſtianis veteris

Noue legis oblatio q̄ ſit. facti memoria innouetur/ ſed ⁊ in nouam renatorum ſo bolem noua paracleti a patre miſſio celebretur. Nouum in ea ſacrificiū domino/ ipſi quoq; apoſtoli mox accepto dono ſpūs obtulerūt: cū euāgelizātes his q̄ conuenerant plurimos cōuerterūt ad fidē: ⁊ hos fonte baptiſmatis re natos/ viuas vtiq; noui teſtamēti pmitias/ ad cōionē do minici altaris obtulerūt. Hn̄ aūt duo panes pmitiarum de nouis frugibus iubebant offerri: q: nimirū eccleſia de vtroq; pplo iudeoꝝ: ſcilicet ⁊ gentiū colligit qs in nouaz ſuo redēptori familiā dño cōſecret. Inter hec vero ſoler ter intuendū eſt: q; nō ſine magno myſterio quinquage nari⁹ numer⁹ in datione/ vel legis/ vel gr̄e obſeruat⁹ eſt. Nā quinquageſima die paſce: ⁊ illa in mōte pplo data: ⁊ hec diſcipulis in cenaculo miſſa eſt. Sed h̄ nimirū nume ro ppetuitas future q̄etis oſtendit: in q̄ recte vel legis deca logus mādat/ vel ſpūſſcti gr̄a dat hoibus: vt apte mōſtra retur/ q: quicūq; diuine legis iuſſa iuuāte ſpūs gr̄a perfi ciunt/ ad verā pfecto requiē tendūt. Nā em̄ quinquageſi

Iubilei ſignificatio. mus ann⁹ in lege iubile⁹. i. dimittēs ſiue mutat⁹ appella ri iuſſus eſt: in q̄ ppl's ab oi operatione q̄eſceret: oim̄ debi ta laxarent/ ſerui liberi redirēt: ann⁹ ipſe maiorib⁹ ſolēnijs ac laudib⁹ diuinis eminētior: ceteris exiſteret: merito per hūc numerū illa ſumme pacis trāquillitas indicat: quā

j. Co. xv. do ſicut apl'us ait. canente nouiſſima tuba mortui reſur gēt ⁊ nos immutabimur in gl'iaz: vbi ceſſantib⁹ hui⁹ ſcl'i la boribus ⁊ erūnis/ dimiſſis oim̄ culpaꝝ debitis: in ſola di uine viſionis cōtemplatione/ cunct⁹ electoꝝ ppl's ineter num gaudebit: impleto illo deſiderabili dñi ac ſaluatoris

Ps. xlv. noſtri mandato. Uacate ⁊ videte qm̄ ego ſum deus. Ad quā pfecto vacationē ⁊ viſionē incōmutabilis veritatis: q: nō niſi per obſeruātiā preceptorū celeſtiū/ ⁊ ſpūſſancti donū pertingit: recte ⁊ legē decalogi ⁊ eiuſdē ſpūs grām in eo dierū numero qui requiez deſignaret dari decebat. Neq; hoc pretereundū: q; ideo numer⁹ quinquagenari⁹ ſignificatiōi eterne quietis aptatur: q: ſeptimanis ⁊ mo

Exodi xxiij. nade perficitur. Sex quippe dies in lege ppl's operari/ ſe ptima quieſcere: ſex annis arare ⁊ metere/ ſeptimo iuſſus eſt ceſſare: q: ſz ⁊ ſex diebus dñs mūdi ornatū pfecerit: ſe ptimo ab oi opere ſuo ceſſauerit. Quibus oibus myſtice admonemur: q; hic q̄ in hoc ſeculo/ qd' ſex etatib⁹ cōſtat bonis opibus pro dño inſtant: in ſabbatuz in futuro. i. in requiē a dño inducuntur eternā. Qd' aūt ſeptē dies vel anni ſepties ducunt/ multiplicē eiuſdē requiei abundan tiam deſignant: in qua premiū illud ſublime dat electis:

j. Cor. ij. quod oculus non vidit/ nec auris audiuit nec in cor hois aſcēdit: q̄ preparauit de⁹ his qui diligūt illum. Cui⁹ pmij cognitionē: q: in cor hois. i. humana adhuc ſapientia nō poſſe aſcēdere teſtat/ aperit ſubſequēter vn̄ hoc diligenti

Ibidem bus deū poſſit oſtendi. Nobis autem (inquit) reuelauit de⁹ p ſpm̄ ſuū. Per ſpm̄ ergo reuelat premij magnitudo pennis: q: dū ipſe corda q̄ implet appetitu inuiſibiliū in flāmat/ eadē bona inuiſibilia q̄z ſint pclara/ q̄ terrenis oi bus preferēda manifeſtat. Un̄ hñ eiuſdē ſpūs gr̄a ſeptifor

Eſaie. xj. mis a propheta deſcribitur: q: nimirum ⁊ per eius inſpira tionem ad requiez peruenitur: ⁊ in eius plena perceptio ne ac viſione requies ꝟa poſſidet. Porro ipſe dies vel ann⁹ quinquageſimus/ qui ſeptē ſeptimanis ſupereſt: et maio re preceteris erat ſolēnitate venerabilis/ tps future reſur rectionis indicat: in quo illa requies qua nūc aīe fruuntur electorū/ corporū q̄z receptorū gl'ia cumulabit. Ubi ſolici tius intuendū eſt fres mei charisſimi: q: ſpūſſanct⁹ nō ſo lum in futuro pfectā/ ſz ⁊ in pſenti maximā iuſtis q̄etē tri buit/ cū eoꝝ mētes celeſtis igne charitatis accēdit. Dicit nāq; apl's. Spes aūt nō cōfundit: q: charitas dei diffuſa

Uera requies aie que ſit. eſt in cordib⁹ nr̄is p ſpm̄ ſcm̄ q̄ dat⁹ eſt nob. Et hec eſt ꝟa immo hec eſt ſola in hac vita requies aiaꝝ diuina dilectiōe repleri/ ſpe ſuperne retributiōis: pſpera mūdi ſimul ⁊ ad uerſa cōtēnere: terrena a ſe deſideria fundit⁹ extirpare cō cupiſcētijs renūtiare ſecularib⁹ illat' p chriſto cōtumelijs ⁊ perſecutionibus gaudere: ⁊ cū aplo dicere poſſe: ⁊ glo riamur in ſpe glorie filiorū dei: nō ſolū autez/ ſed ⁊ gloria mur in tribulationib⁹. Nā q̄ in rerū mundanarū delecta tionibus ⁊ opulentia ſe requieſcere cōfidit/ fallit: etenim creberrimis eiuſdem mūdi perturbationibus ⁊ ipo ſine cōuincitur: q: ſuper arenā fundamentum ſue quietis po ſuerit. At q̄cūq; ſancto afflati ſpū/ ſuauiſſimū illud dñice dilectionis iugum ſup ſe leuauerint: atq; exemplo illius mites

Digitized by Google

mites eſſe ⁊ humiles corde didicerint:nõnulla etiã in pre
ſenti future quietis imagine fruunt̃:dum a cõturbatiõe
hoim ſeculariũ tota mẽte ſecreti/vultũ ſui cõditoris ſem
per reminiſci gaudent:atq; ad ꝑfectã eiꝰ cõtẽplationem
i. Joã.iij pertingere ſitiũt/dicẽtes ſibi cũ Joãne aplõ. Scimus q:
cũ apparuerit/ſiles ei erimꝰ:videbimꝰ enim eũ ſicuti eſt.
Ad cuius p̃miũ viſionis ſi ꝑuenire deſideramꝰ: opꝫ fres
chariſſimi vt huius euãgelice lectiõis ꝑpetuo memores/
a mũdi nos illecebris imunes exhibeamꝰ:quatenꝰ ad ꝑci
piẽdã ſpũſſcti gratiã quã mũdꝰ nõ põt accipe/digni exiſte
Doctria re valeamꝰ. Diligamꝰ chriſtũ/eiuſq; mãdata q̃ habemus
ſalubris. incipiẽdo/ſeruemꝰ ꝑſeuerando. Fit em̃ iuſta mercede/vt
illũ diligẽdo/diligi ampliꝰ mereamur a pre:ſed ip̃e maio
rẽ dilectiõis ſue nobis grãm ꝓſtare dignet̃ in futurũ. Dat
em̃ nũc diligẽdo nos/vt credẽtes ſperemus in eũ:tũc aũt
vt videamꝰ eũ facie ad faciẽ:manifeſtetq; ſeip̃m nobis:ſꝫ
eſt in claritate quã habuit priuſq̃ mũdus eſſet apud pre
cũ q̃ viuit ⁊ regnat in vnitate ſpũſſcti/ꝑ oia ſecla ſeculoꝝ.

¶ In die ſctõ penteco. Joan.XIIII.

¶ In illo tempore: Dixit Jeſus diſcipulis ſuis. Si quis diligit me:ſermonem meum ſeruabit:et pater meus diliget eum:et ad eum veniemus: et mãſionem apud eum faciemus. Et reliqua. Homilia beati Gregorij pape.

LIbet fratres chariſſimi euãgelice verba lectionis ſub breuitate
trãſcurrere:vt poſt diutius liceat in contẽpla
tione tãte ſolẽnitatis imorari. Hodie nãq; ſpũſſctũs repẽ
tino ſonitu ſuꝑ diſcipulos venit mẽteſq; carnalium in ſui
amorẽ ꝑmutauit/⁊ foris apparẽtibꝰ linguis igneis/intꝰ
facta ſunt corda flãmantia:q: dũ deũ in ignis viſiõe ſuſci
piũt/ꝑ amorẽ ſuauiter arſerũt. Ipſe nãq; ſpũſſctũs amor
i. Jo.iiij. eſt. Vñ ⁊ Joãnes dicit. Deꝰ charitas eſt. Qui ergo mẽte
integra deũ deſiderat/ꝑfecto iã hꝫ quẽ amat. Neq; enim
quiſq̃ poſſet deũ diligere/ſi eũ quẽ diligit nõ haberet. Sꝫ
ecce vnuſq̃ſq; veſtrũ ſi requirat̃ an diligat deũ/tota fidu
tia ⁊ ſecura mẽte rñdet diligo. In ipſo aũt lectionis exor
Tex. dio audiſtis quid veritas dixit. ¶ Si q̃s diligit me ſermo
nẽ meũ ſeruabit. Probatio ergo dilectionis/exhibitio eſt
Joan.ij. operis. Hinc in ep̃la ſua idẽ Joãnes dicit. Qui dicit q:
diligo deũ:⁊ mãdata eiꝰ nõ cuſtodit/mẽdax eſt. Vere em̃
diligimꝰ/ſi mãdata eius ſeruamꝰ. Vere em̃ diligimus ſi
ad mandata eius a noſtris nos voluptatibꝰ coarctamꝰ.
Nã qui adhuc ꝑ illicita deſideria diffluit/ꝑfecto deũ nõ
Tex. amat:q: ei in ſua voluptate cõtradicit. ¶ Et pater meus
diliget eũ:⁊ ad eũ veniemꝰ/⁊ mãſionẽ apud eũ faciemꝰ.
Penſate fratres chariſſimi:quãta ſit iſta ſolẽnitas habere
in cordis hoſpitio aduentũ dei. Certe ſi domũ veſtrã q̃ſq̃
diues ⁊ prepotẽs amicus intraret/omni feſtinãtia domꝰ
Aduẽtꝰ tota mũdaret̃/ne q̃d fortaſſe eſſet qđ oculos amici intrã
ſpũſſcti tis offenderet. Tergat ergo ſordes praui operis q̃ deo ꝑ
vnius. parat domũ mentis. Sed videte q̃d veritas dicat. Venie
mus ⁊ mãſionẽ apud eũ faciemꝰ. In quorũdã etem̃ cor
da venit:⁊ mãſionẽ nõ facit:q: ꝑ cõpũctionẽ quidem dei
reſpectũ ꝑcipiũt/ſed tẽtationis tp̃e hoc ip̃m quo cõpũcti
fuerant obliuiſcunt̃:ſicq; ad ꝑpetrãda pctã redeunt/ac ſi
hoc minime plãxiſſent. Qui ğ deũ vere diligit/q̃ eius mã
data cuſtodit/in eiꝰ corde dñs ⁊ venit ⁊ mãſionẽ facit:q:
ſic eũ diuinitatis amor penetrat/vt ab hoc amore tẽtatio
nis tp̃e nõ recedat. Ille ğ vere amat:cuius vcꝫ mẽtẽ/dele
ctatio praua ex cõſenſu nõ ſuperat. Nã tanto q̃ſq; a ſuꝑno
amore diſiũgit̃:quãto inferiꝰ delectat̃. Vñ ⁊ adhuc ſubdi
Tex. tur. ¶ Qui nõ diligit me ſermones meos nõ ſeruat. Ad
voſmetip̃os ergo fratres chariſſimi itrorſus redite ſi deũ
vere amatis exquirite: nec tñ ſibi aliq̃s credat/q̃cq̃d ſibi
animꝰ ſine op̃is atteſtatione rñdeat. De dilectione condi
toris/lingua/mens/⁊ vita requirat̃. Nunq̃ eſt dei amor
otioſus. Operat̃ em̃ magna ſi eſt:ſi vo operari renuit/amor
nõ eſt. ¶ Et ſermonẽ quẽ audiſtis nõ eſt meꝰ/ſed eius q̃ Tex.
miſit me patris. Scitis fratres chariſſimi:q: ipſe qui loq̃
tur vnigenitus filius/verbũ patris eſt: ⁊ ideo ſermo quẽ
loquit̃ filius:nõ eſt filij/ſed patris:q: ipſe filius verbũ eſt
patris. ¶ Hec locutus ſum vobis apud vos manẽs. Qui Tex.
nõ maneret apud vos/qui aſcenſurus celũ ꝓmittit dicẽs
Ecce ego vobiſcũ ſum oibꝰ diebꝰ vſq; ad cõſummationẽ Matt.
ſeculi. Sed verbũ incarnatũ ⁊ manet et recedit. Recedit vlti.
corpore/manet diuinitate. Apud eos ergo tunc manſiſſe
ſe perhibet:q: is q̃ inuiſibili ſemper poteſtate eis preſens
erat/corporali iam viſione recedebat. ¶ Paracletꝰ autẽ Tex.
ſpũſſanctus quem mittet pater in noie meo/ille vos do
cebit oia:⁊ ſuggeret vobis oia q̃cũq; dixero vobis. Noſtis
plurimi fratres mei:q; greca locutione paracletꝰ/latina
aduocatus dicit̃ vel cõſolator. Qui idcirco aduocatꝰ dr̃. Spũſſã
q: pro errore delinquẽtiũ apud iuſtitiã patris interuenit. ctus dici
Qui vnius ſubſtãtie cũ patre ⁊ filio exorare ꝓ delinquẽ tur ad
tibus ꝑhibet̃:q: eos quos repleuerit exorantes facit. Vñ uocatꝰ.
et Paulus dicit. Ipe em̃ ſpũs poſtulat ꝓ nobis gemitibꝰ
inenarrabilibꝰ. Sed diceret q̃s. Minor eſt q̃ poſtulat q̃
qui poſtulat̃:quõ ergo ſpũs poſtulare dr̃/q̃ minor nõ eſt?
Sed ip̃e ſpũs poſtulat:q: ad poſtulandũ eos quos reple
uerit inflãmat. Cõſolator aũt idẽ ſpũs vocat̃:q: de pctĩ ꝑ
petratione merẽtibꝰ dũ ſpem venie preparat/ab afflictio
ne triſtitie mentẽ leuat. De quo recte ꝓmittit̃. ¶ Ip̃e vos Tex.
docebit oia:q: niſi idẽ ſpũs cordi aſſit audientis/otioſus
eſt ſermo doctoris. Nemo ergo docẽti homini tribuat qđ
ex ore docentis intelligit:q: niſi intus ſit qui doceat/do
ctoris lingua exterius in vacuũ laborat. Ecce vnã loquẽ
tis vocẽ oẽs pariter auditis/nec tñ pariter ſenſum audite
vocis ꝑcipitis. Cũ ergo vox diſpar nõ ſit/cur in cordibus
diſpar eſt vocis intelligẽtia:niſi q: ꝑ hoc qđ vox loquẽtis
cõiter admonet:eſt magr̃ interior q̃ de vocis intelligẽtia
quoſdã ſpecialiter docet. De hac vnctione ſpũs rurſus ꝑ
Joãnẽ dicit̃. Sicut vnctio eiꝰ docet vos de omnibꝰ. Per i. Joã.ij.
vocẽ ergo nõ inſtruit̃ qñ mens ꝑ ſp̃m nõ vngit̃. Sed cur
iſta de doctrina hoim loquimur:qñ ⁊ ipſe cõditor non ad
eruditionẽ hois loq̃tur/ſi eidẽ hoi per vnctionẽ ſpũs non
loquit̃. Certe Cain priuſq̃ fratricidiũ ope ꝑpetraret au Gen.iiij
diuit:peccaſti:quieſce. Sed q: culpis ſuis exigẽtibꝰ voce
eſt admonitus nõ vnctione:audire dei vba potuit:ſed ſer
uare cõtẽpſit. Requirendũ vo nobis eſt/cur de eodẽ ſpũ
dicat̃:⁊ ſuggeret vobis oia:cũ ſuggerere eſſe ſoleat mino
ris? Sꝫ q: ſuggerere aliqñ dicimꝰ ſubminiſtrare:inuiſibi
lis ſpũs ſuggerere dr̃:nõ q; nobis ſciẽtiã ab imo inferat:ſꝫ
ab occulto. ¶ Pacẽ relinquo vobis/pacẽ meã do vobis: Tex.
hic relinquo/illic do:ſequẽtibꝰ relinquo/ꝑueniẽtibꝰ do.
Ecce fratres chariſſimi/vba ſacre lectionis ſub breuita
te diſcuſſimꝰ/nũc ad cõtẽplationẽ tante feſtiuitatis ani
mũ transferamꝰ. Sed q: cũ lectione euãgelica nobis eſt
etiã actuũ aplõꝝ lectio recitata:ex ea ergo aliq̃d in vſum
noſtre cõtẽplationis trahamꝰ. Audiſtis etem̃:q: ſpũſſan
ctus ſuꝑ diſcipulos in igneis linguis apparuit/omiq; lin
guarũ ſciẽtiã dedit:q̃d ſcꝫ hoc miraculo deſignãs/niſi q; Lingua
ſctã eccl̃ia eodẽ ſpũ repleta:oim gentiũ erat voce locutu rũ donũ
ra? Qui vo cõtra deũ turrim edificare conati ſunt: cõio q̃re infu
nem vnius lingue ꝑdiderũt. In his aũt q̃ deũ humiliter ſũ apl̃is.
metuebant/lingue oẽs vnite ſunt. Hic ergo hũilitas vir
tutẽ meruit/illic ſuꝑbia cõfuſionẽ. Sed querendũ nobis
eſt fratres dilectiſſimi/cur ſpũſſctũs pr̃i ⁊ filio coeternus
in igne apparuit:cur in igne ſimul/⁊ linguis:cur aliqñ in
colũba/aliqñ vo in igne mõſtrat̃:cur ſuꝑ vnigenitũ filiũ
apparuit in ſpecie colũbe:⁊ ſuꝑ diſcipulos in igne:ita vt
neq; ſuꝑ dñm veniret in igne/neq; ſuꝑ diſcipulos mõſtra
retur in colũba? Per quatuor itaq; hec q̃ ꝓpoſuimꝰ ſoluẽ
do reddemꝰ. Patri nãq; ⁊ filio coeternus ſpiritꝰ in igne
mõſtrat̃:q: incorporeus/atq; inuiſibilis/atq; ineffabilis
ignis eſt deus:atteſtante paulo. Deus noſter ignis cõſu Heb.xij.
mens eſt. Deus quippe ignis dr̃:q: per hũc pctõꝝ rubigo

Digitized by Google

Luc. xij. conſumit. De hoc igne veritas dicit. Ignem veni mittere
in terrā: ⁊ qd volo/niſi vt accēdat. Terra em̄ vocata ſunt
corda terrena/q̄ dū ſemꝑ infimas in ſe cogitatiões cōge/
rūt a malignis ſpiritib⁹ cōculcant. Sꝫ ignē dn̄s in terram
mittit/cū afflatu ſpūſſancti corda fideliū inflāmat. Terra
quippe accēdit: cū cor carnale in ſuis pꝛius voluptatib⁹
frigidū/relinquit cōcupiſcentias preſentis ſeculi/⁊ incen
ditur ad amorem dei. Bene ergo in igne apparuit ſpūs
q: ab omi corde qđ replet/torporē frigoris excutit: et hoc
in deſiderio ſue eternitatꝫ accēdit. In igneis aūt linguis
mōſtrat⁹ eſt: q: idē ſpūs coetern⁹ eſt filio: ⁊ hꝫ cognatio/
nem maximā lingua cū verbo. Verbū quippe patris eſt
fili⁹. Et q: vna eſt patris ⁊ v̄bi ſubſtātia: idē ſpūs debuit
Lingua mōſtrari in lingua. Vel certe q: ꝑ linguā ꝓcedit v̄buꝫ/in
rū ignea linguis igneis apparuit ſpūs: q: q̄ſquis ſpūſancto tāgit
rū ſigni/ dei verbū .i. vnigenitū dei filiū cōfitet: ⁊ negare dei verbū
ficatio. nō valet/q: iam ſcriſpūs linguā habet. Vel certe in liguis
igneis apparuit ſpūs: q: oēs quos repleuerit/ardētes pa
riter ⁊ loquentes facit. Linguas igneas doctores habēt
q: dum deū amādo pꝛedicāt/corda audientiū inflāmant.
Nam ⁊ otioſus eſt ſermo doctoris/ſi pꝛebere nō valet in/
Luce cendiū amoris. Hoc doctrine incendiū ab ipſo veritatis
xxiiij. ore cōceperant/q̄ dicebant. Nōne cor noſtrū ardens erat
in nobis dū loqueret in via: ⁊ aperiret nobis ſcripturas:
Exaudito q̄ppe ſermone/inardeſcit animus/corporis fri
gus recedit: fit mens in ſupno deſiderio anxia/a concupi
ſcentijs terrenis aliena. Amor verus dū hanc repleuerit/
fletib⁹ cruciat. Sed cū tali ardore cruciat/ipſis ſuis cru/
ciatibus paſcit: audire ei libet p̄cepta celeſtia: et quot mā
datis inſtruit/quaſi tot facib⁹ inflāmat: ⁊ que torpebat
pꝛius ꝑ deſideria/ardet poſtmodū ꝑ verba. Unde bene ꝑ
Deuter. Moyſen dicit. In dextera eius ignea lex. Siniſtra q̄ppe
xxxiij. repꝛobi qui ad ſiniſtrā ponendi ſunt: dextera aūt dei ap/
pellant electi. In dextera ergo dei ignea lex eſt: q: electi
mādata celeſtia nequaq̄ frigido corde audiūt/ſꝫ ad hec
amoris intimi facib⁹ inardeſcūt. Sermo ad aurē ducit: ⁊
mens illoꝝ ſibimet irata ex interne dulcedinis flāma cō/
cremat. In colūba v̄o ſpūſſctūs ⁊ in igne mōſtratus eſt:
q: oēs quos repleuerit ſimplices ⁊ ardentes facit: ſimpli
ces puritate/ardētes emulatione. Neq̄ enim placet deo
Mat. x. aut ſimplicitas ſine zelo/aut zel⁹ ſine ſimplicitate. Hinc
veritas dicit. Eſtote prudētes ſicut ſerpētes: ⁊ ſimplices
ſicut colūbe. Qua in re notandū eſt: q̄ diſcipulos ſuos/
nec de colūba ſine ſerpente: nec de ſerpente ſine columba
voluit dn̄s admonere: quatenus ⁊ colūbe ſimplicitatem
aſtutia ſerpētis accenderet: ⁊ ſerpētis aſtutiā colūbe ſim/
plicitas temperaret. Hinc Paul⁹ ait. Nolite pueri effici
i. Corin. ſenſib⁹. Ecce prudentiā ſerpētis audiuim⁹: nūc de ſimpli
xiiij. citate columbe moneamur. Sed malitia paruuli eſtote.
Job. i. Hinc de beato Job đ: Erat vir ſimplex ⁊ rectus. Que eſt
aūt rectitudo ſine ſimplicitate: aut q̄ ſimplicitas ſine re/
ctitudine: Quia ergo ⁊ rectitudinē docet iſte ſpūs ⁊ ſim/
plicitatē: ⁊ in igne mōſtrari debuit ⁊ in colūba: quatenus
omne cor qđ eius gratia tāgit: ⁊ manſuetudinis lenitate
trāquillū/⁊ zelo iuſtitie acceſum fiat. Ad extremū v̄o q̄rē
dum eſt: cur in ipſo redēptore noſtro mediatore dei ⁊ ho/
Theolo minū ꝑ colūbā apparuit/in diſcipulis v̄o ꝑ ignem. Certe
gica que vnigenitus dei filius iudex eſt generis humani. Sed q̄s
ſtio agi/ eius iuſtitiā ferret/ſi [illegible]s q̄ nos ꝑ māſuetudinē collige/
tatur. ret/culpas nr̄as ꝑ zelū [illegible]ctitudinis examinare voluiſſet:
Homo ergo pꝛo hoībus factus/mitē ſe hoībus pꝛebuit:
noluit pctōres ferire/ſed colligere. Pꝛius voluit māſuete
corrigere: vt haberet quos poſtmodū in iudicio ſaluaret
In colūba ergo apparere ſuꝑ eū debuit ſpūs: q̄ nō venie/
bat vt pctā iam ꝑ zelū ꝑcuteret/ſed adhuc ꝑ māſuetudi/
nē toleraret. At cōtra ſuꝑ diſcipulos in igne debuit ſpūſſā
ctus demōſtrari: vt hi qui erāt ſimpliciter hoies atq̄ ideo
pctōres: eos ꝯtra ſemetipſos ſpūalis feruor accenderet: ⁊
pctā q̄ deus ꝑ māſuetudinē parceret/ipſi in ſe per pniam
punirent. Nec ipſi q̄ppe eſſe poterāt ſine pctō: q̄ adherebāt

celeſti magiſterio: Ioāne atteſtāte qui ait. Si dixerimus i. Ioā. i.
q: pctm̄ nō habem⁹/noſmetipſos ſeducim⁹/⁊ veritas in
nobis nō eſt. In igne venit ergo in hoīb⁹: in colūba vero
apparuit in dn̄o: q: pctā nr̄a q̄ pie dn̄s ꝑ māſuetudinē tole
rat: nos per zelū rectitudinis debem⁹ caute cōſpicere: et
ardore ſemꝑ pnīe cremare. Igit per colūbā ſpūs in redē/
ptore mōſtrat⁹ eſt/ꝑ ignē v̄o in hoībus/q: quanto nobis
nr̄i iudicis facta eſt ſeueritas tēperata: tāto erga ſe debet
fieri noſtra infirmitas accēſa. Quatuor itaq̄ ꝓpoſitionū
expleta rōne: ad eiuſdē ſpūs dona cōtēplāda trāſeamus.
De iſto q̄ppe ſpū dictū eſt. Spūs eius ornauit celos. Or/
namēta em̄ celoꝝ ſunt v̄tutes p̄dicantiū: que vꝫ ornamē Job
ta Paulus enumerat dicēs. Alij datur ꝑ ſpm̄ ſermo ſapiē/ xxvi.
tie: alij ſermo ſcientie ſm eundē ſpm̄: alteri fides in eodēꝫ i. Co. xij.
ſpū: alij gratia ſanitatū in vno ſpū: alij operatio virtutum/
alij ꝓphetia/alij diſcretio ſpirituū/alij genera linguarū/
alij interpretatio ſermonū: hec aūt oia operat vn⁹ atq̄ idē Dona
ſpūs: diuidēs ſingulis prout vult. Quot ergo ſunt bona ſpūs tra
pꝛedicantium/tot ſunt ornamēta celoꝝ. Hinc rurſum ſcri ctantur.
ptū eſt. Verbo dn̄i celi firmati ſunt. Verbū em̄ dn̄i filius
eſt patris. Sed eoſdē celos vꝫ ſctōs apl'os: vt tota ſimul
trinitas oſtendat operata: cuius virtus firmauerit/repē
te de ſpūſſancti diuinitate adiūgit. Et ſpū oris eius om̄is
virtus eoꝝ. Celoꝝ igit virtus de ſpū ſumpta eſt: q: ad mū
di huius poteſtatib⁹ cōtraire nō preſumerēt: niſi eos ſpūſ
ſancti fortitudo ſolidaſſet. Quales nāq̄ doctores ſctē ec/
cleſie ante aduētū hui⁹ ſpūs fuerint ſcim⁹: ⁊ poſt aduētū
illius cuius fortitudinis ſint facti aſpicim⁹. Certe iſte ipe
paſtor eccl'ie ad cuius ſacratiſſimū corp⁹ ſedem⁹: quante
debilitatis: quāte formidinis ante aduētū ſpūs fuerit/an
cilla oſtiaria requiſita dicat. Una em̄ mulieris voce ꝑcuſ
ſus: dū mori timuit vitā negauit. Et penſandū q: eū com Matt.
pꝛehenſum Petrus negauit in terra: quē ſuſpenſuꝫ latro xxvi.
cōfeſſus eſt in cruce. Sed vir iſte tante formidinis: qua/ Lu. xxiij
lis poſt aduētū ſpūs exiſtat audiam⁹. Fit cōuentus magi
ſtratus atq̄ ſeniorū ceſis denūciat apl'is: ne in noie Ieſu
loqui debeāt: Petrus magna auctoritate reſpōdit. Obe Act. v.
dire oportet deo magis q̄ hoibus. Et rurſum. Si iuſtum Act. iiij.
eſt in cōſpectu dei vos potius audire q̄ deū/iudicate. Nō
em̄ poſſumus que vidim⁹ ⁊ audiuimus nō loqui. Et illi
quidē ibant gaudentes a cōſpectu cōcilij: qm̄ digni habi Act. v.
ti ſunt ꝓ noie Ieſu cōtumeliā pati. Ecce gaudet Petrus
in verberib⁹: q̄ ante in v̄bis timebat. Et qui pꝛius ancille
voce requiſitus timuit: poſt aduentū ſpūſſancti vires pꝛin/
cipiū ceſus premit. Libet oculos fidei in virtute opificis
huius attollere: atq̄ ſparſim patres teſtamēti noui ac ve
teris cōſiderare. Ecce apertis eiuſdē fidei oculis: Dauid/
Amos/Danielē/Petrū/Paulū/Mattheū intueor: ⁊ ſan
ctus iſte ſpūs qualis ſit artifex cōſiderare volo: ſed in ipſa
mea cōſideratione deficio. Implet em̄ citharedū puerū/ i. Re. xvi
et pſalmiſtā facit. Implet paſtorē armētariū Sycomoros Amos.
vellicātē: ⁊ ꝓphetā facit. Implet abſtinētē puerū/⁊ iudi/ vij.
cē ſenū facit. Implet piſcatorē/⁊ p̄dicatorē facit. Implet Dan. xiij
ꝑſecutorē/⁊ doctorē gētiū facit. Implet publicanū/⁊ euā mat. iiij.
geliſtā facit. O qualis artifex eſt iſte ſpūs: Nulla ad di/
ſcēdū mora agit in om̄e qđ voluerit. Mox em̄ vt tetige/
rit mētē docet: ſoluꝫq̄ tetigiſſe docuiſſe eſt. Nā humanum
animū ſubito/vt illuſtrat/īmutat: abnegat hinc repente
qđ erat/exhibet qđ non erat. Penſem⁹ ſanctos p̄dicato/ Mira
res nr̄os quales hodierna die reperit/quales fecit. Cer/ ſpūs effi
te q̄ in vna cōclaui ꝓpter iudeoꝝ metū reſidebāt: natiui/ cacia.
tatis ſue ſinguli linguam nouerāt: ⁊ tm̄ nec eā ipſa lingua
quā nouerāt apte chꝛiſtū loq̄ p̄ſumebāt. Venit ſpūs: ⁊ in
ore eos ꝑ diuerſitatē linguarū docuit: in mēte aūt ex au/
ctoritate roborauit. Ceperūt ⁊ in aliena chꝛiſtū eloq̄: qui
de illo pri⁹ ⁊ in ſua lingua loqui metuebāt. Inflāmatum
em̄ cor deſpexit tormēta corporis: q̄ ante metuebat: vicit
vim carnalis formidinis pre amore cōditoris: ⁊ q̄ pri⁹ ſuis
aduerſarijs ſuccūbebant formidine/eis iam pꝛeerant au
ctoritate. Qui cū in tāte eos celſitudinis culmē erexit: q̄d

Digitized by Google

aliud dixerim/niſi ꝙ mentes terrenoꝝ hoīm celos fecit? Penſate fratres chariſſimi poſt incarnationē vnigeniti filij: qualis ſit hodierna ſolēnitas de aduentu ſpūſſancti. Sicut em̄ illa ita ꝗ̄ ⁊ hec eſt honorabilis. In illa quippe de⁹ in ſe pmanēs/ſemetipm̄ creauit hoīem: in iſta vo hoīes veniētē deſup ſuſceperūt deū. In illa de⁹ naturalr factus eſt hō: in iſta hoīes facti ſunt p adoptionē dij. Si ergo remanere carnales in morte nolum⁹: hūc fres chariſſimi viuificātē ſpm̄ amem⁹. Sed q: caro ſpm̄ neſcit dicat forſitan carnali cogitatione apud ſe aliqs/quō diligere valeo quē ignoro? Hec ⁊ nos cōcedimus: q: mens viſibilib⁹ intēta/videre neſcit inuiſibilē: nulla em̄ niſi viſibilia cogitat: eaq ⁊ cū nō agit/eoꝝ imagines introrſ⁹ trahit: dūq in imaginib⁹ corporeis iacet: ſurgere ad incorporea nō valet. Unde fit vt tanto deterius creatorē neſciat: quāto in cogitatione ſua familiarius creaturā corporeā portat. Sed cū deū videre nō poſſum⁹: habem⁹ aliqd qd agam⁹/vn̄ iter fiat quo ad deū nr̄e intelligētie oculus veniat. Certe quē in ſe nullo mō videre valem⁹/hunc in ſeruis ſuis iam videre poſſum⁹: quos dum mirabiliter cōſpicimus agere: certū nobis fit in eoꝝ mentib⁹ deum habitare.

Cōparatio pulcherria.

In re aūt incorporea a reb⁹ corporalib⁹ vſuz traham⁹: nemo etem̄ nr̄m orientē clare ſole/in ſpherā illius intendēdo valet cōſpicere: q: tenſi in ei⁹ radijs oculi reuerberant. Sed ſole illuſtratos mōtes aſpicim⁹: ⁊ q: iam ſol ort⁹ eſt videm⁹. Quia ergo ſolē iuſtitie in ſeipō videre non poſſumus illuſtratos mōtes claritate illius videam⁹: ſctōs vz apl'os/qui virtutibus emicant/miraculis coruſcāt: quos nati ſolis claritas pfudit. Et cū in ſeipō inuiſibilis ſit: per eos quaſi nobis p illuſtratos mōtes ſe viſibilem prebuit. Uirtus em̄ diuinitatis in ſe quaſi ſol in celo eſt: virtus diuinitatis in hoībus ſol in terra. Solē ergo iuſtitie intueamur in terra: quē videre nō poſſum⁹ in celo: vt dū inoffenſo pede operis p hūc in terra gradimur: ad intuēdū illuz quoq oculos ⁊ in celū leuem⁹. Sed inoffenſo pede iter noſtrū in terra agit: ſi deus ac pxim⁹ integra mēte diligat. Nec tātū de⁹ vere ſine pximo/nec pximus vere diligit ſine deo. Hinc eſt ꝙ ſicut in alio ſermone iam dixim⁹/idē ſpirit⁹ ſctō legitur diſcipulis datus: prius a dn̄o in terra degente: poſtea a dn̄o celo preſidēte. In terra qppe dat vt diligat pximus: e celo vero vt diligat deus. Sed cur prius in terra poſtmodū e celo: niſi ꝙ patenter dat intelligi: q: iuxta Joānis vocē. Qui nō diligit fratrē ſuū quē videt: deū quē nō videt quō pōt diligere? (Jo.iiij.) Diligam⁹ ergo pximū fratres/amem⁹ eū q iuxta nos eſt: vt puenire valeamus ad amorē illius q ſup nos eſt. Meditet mens in pximo/ꝙ exhibeat deo vt pfecte mereat in deo gaudere cū pximo. Tūc ad illā ſupne frequētie letitiā puenimus: de qua nūc ſctīſpūs pign⁹ accipim⁹. Ad iſtū finē toto amore tēdam⁹: in quo fine ſine letabimur. Ibi ſupnoꝝ ciuiū ſocietas ſctā: ibi ſolēnitas certa: ibi reqes ſecura: ibi pax vera: q iā nobis nō relinqt/ſz dat p dn̄m Jeſū chriſtū: q viuit et regnat in vnitate ſpūſſcti de⁹: p oīa ſecl'a ſeculoꝝ. Amē.

¶ De eodem feſto. Sermo beati Maximi epiſcopi.

NOſſe credo vos fratres que ſit rō ꝙ venerabilē hāc pētecoſtes diē nō minori letitia celebram⁹ ꝗ̄ ſanctū paſca curauim⁹ celebrare: ⁊ ꝙ eadē deuotione hui⁹ obſeqa feſtiuitatis obſeruātiā decurrimus: ſicut illius obſequia feſtiuitatis impleuim⁹.

Excellētia pētecoſtes.

Tūc em̄ ſicut modo fecimus/ieiunauimus ſabbato: vigilias celebrauim⁹: orationib⁹ pnoctātes inſtitim⁹: vnde neceſſe eſt ſi his obſeruātia ſimilem letitiā cōſequat. Eſt letitia plane cōſilij. Tūc em̄ ab inferis reſurgētē ſuſcepim⁹ ſaluatorem: modo aūt ſpm̄ſctm̄ expectamus e celis. Tūc anxij vel ſolicitj chriſti precabamur aduentū: nō trepidi vel ieiuni paracleti deſideram⁹ aduentū. In omnib⁹ em̄ de⁹ ſaluti puidit hūane. Tūc enim nobis ad reſurgendū tartara ſaluator aperuit: modo nobis ad regnandū paraclet⁹ celeſtia reſerauit: ⁊ qbuſdam quaſi pfectuū gradib⁹ tūc de morte ad vitā didicim⁹ remeare: nō aūt de terris ad celos meditamur aſcendere. Hec aūt oīa opat in nobis chriſt⁹ dn̄s: qui priuſq rediret ad celos/pmiſit diſcipulis ſuis dicēs. Cū aūt aſcendero/rogabo patrē meū: ⁊ mittet vobis aliū paraclerum/q vobiſcū ſit in eternū ſpm̄ veritatis. (Jo.xiiij.) Un̄ credēdū eſt ad patrē perueniſſe chriſtū: cū videm⁹ ad apl'os deſcēdiſſe paracletū. Credēdū eſt inquā/ſicut ait Dauid ſaluator em in dextera cōſedere: q: cernim⁹ ſpm̄ſctm̄ ſicut pmiſit dn̄s in diſcipulis exultare. (Ps.cix.) Hunc ſanctū pētecoſtes diē quā rōne curem⁹: vel cur iſtoꝝ quinquaginta dierū numero nobis ſit iugis ⁊ cōtinuata feſtiuitas: ita vt hoc omni tpe neq ad obſeruādū indicem⁹ ieiunia: neq ad exorandū deum genib⁹ ſuccedam⁹: ſed ſicut dn̄ica ſolem⁹ facere/erecti et feriati reſurrectionē dn̄i celebrem⁹.

Dn̄ice diei feſtiuitas.

Dn̄ica em̄ nobis ideo venerabilis eſt atq ſolēnis: q: i ea ſaluator velut ſol oriēs diſcuſſis inferoꝝ tenebris luce reſurrectiōis emicuit: ac pter ea ipa dies ab hoīb⁹ ſeculi dies ſolis vocat/ꝙ ortā ſol iuſtitie chriſt⁹ illuminet. Ad inſtar ergo dn̄ice tota quinquaginta dierū curricula celebrant: ⁊ oēs iſti dies velut dn̄ici deputant. Reſurrectio em̄ dn̄ica eſt. Nā in dn̄ica reſurgens ſaluator reuerſus ad hoīes eſt. Et poſt reſurrectionē tota quadrageſima cū hominibus cōmoratus eſt. Equalis ergo eoꝝ neceſſaria eſſet feſtiuitas/quoꝝ equalis eſſet ⁊ ſctitas. Sic em̄ diſpoſuit dn̄s: vt ſicut eius paſſionē quadrageſime ieiunijs merebamur: ita poſt ei⁹ reſurrectionē in quinquageſime ferijs letaremur. Nō igit ieiunam⁹ in quinquageſima: q: in his dieb⁹ nobiſcū dn̄s cōmorat. Nō inquā ieiunam⁹ preſente dn̄o: q: ipe met ait Nunqd poſſunt filij ſpōſi ieiunare/quādiu cū illis eſt ſpōſus? (Mat.ix.) Cur em̄ abſtineat corp⁹ a cibo/cū aīa pſentia dn̄i ſaginat? Nō pōt em̄ eſſe ieiunus q reficit grā ſaluatoris. Societas em̄ chriſti qdāmō eſca eſt chriſtiani. Reficiamur ꝗ̄ in quinquageſima nobiſcū dn̄o cōuerſante. Cū aūt poſt hos dies aſcēdit in celū: iterū ieiunam⁹: ſicut ait idē ſaluator dicēs. Uenient aūt dies cū auferet ab eis ſponſus: ⁊ tūc ieiunabūt. Letemur ꝗ̄ in hac ſctā die/ſicut in paſca letati ſumus. Eſt enim in vtroq die ſimilis eademq ſolēnitas. In paſca em̄ oēs gētes baptizari ſolēt. In pētecoſte aūt apl'i baptizati ſunt/ſicut ait dn̄s diſcipulis ſuis aſcenſurus in celū. Joānes baptizauit aqua: vos aūt baptizabimini ſpūſctō: quē ⁊ accepturi eſtis/nō poſt multos dies. (Act.j.) Et ideo dicit Lucas. Cū aūt cōplerent dies pētecoſtes/factus eſt ſubito ſonus de celo tāq aduenientis ſpūs validi: ſeditq ſuper ſingulos eoꝝ: ⁊ repleti ſunt oēs ſpūſctō. (Act.ij.) Qui viuit ⁊ regnat in ſecula ſeculorum. Amen.

¶ Sermo ſancti Auguſtini epī infra hebdomadam pentecoſtes.

SUauis dn̄s et mitis fratres chariſſimi h3 ianuā pietatis: nec repellit inde pulſantes: ſz culpat poti⁹ negligentes. Neq em̄ aliqd petit qd nō habeat: vt cū nō dederit erubeſcat. Diues eſt ⁊ pi⁹/affluēs ⁊ benign⁹: dat ⁊ nō improperat: imo tūc theſauri dom⁹ eius triſtitiā patiuntur: qñ deſunt delectabilia faſtidia petitoꝝ. Ipe enim dicit. Uſq mō nihil petiſtis: petite ⁊ accipi[etis]: pulſate ⁊ aperietur vobis. (Jo.xvj.) Ego ſuz oſtiū ⁊ ianua. Quare trepidat pulſando man⁹ vr̄a: ⁊ dormitat in mēdicitate cōſcientia vr̄a? Ego ſuz ianua vite. (Joan.x.) Nō horreſco ſordidū pulſatorē: nō pauperē repudio petitorē: tātū nemo ſuā negligat paupratē. Pulſate ⁊ aperiet. Stant angeli ad ianuā vt introducāt/nō vt repellāt: vt ſuggerāt/nō vt terreāt. Nulla eſt pōpa in ianua mea. Ego ſum ianua/q ſuſtinui crucis ignominiaz.

Pietatꝭ diuine cōmendatio.

Quare timeāt peretes egentiā/cū nulli aliqñ denegauit miſericordiā? Quis ſperauit in dn̄o ⁊ cōfuſus eſt? Si pulſant q deſiderāt caſtitatē: dat eis cōtinuo grā ⁊ ſctitatē: ⁊

Digitized by Google

dicet eis. Nolite ambulare polluti: nolite incedere macu
Leuiti. xix. loſi. Sancti eſtote: q2 ego ſanct9 ſum. Si accedat pupill9
parua manu pulſare ianuā paternā: nūtiant eum angeli
dn̄o. Pupillus pulſat: defenſionis pietatē expectat: reſpō
Ps̄. ix. de illi dn̄e. Tibi em̄ derelict9 eſt pauper: pupillo tu eris ad
iutor. Reſpōdet illi q̄ diues eſt / miſericordia plen9: q̄ miſe
ris pater eſt. Ego ſum iudex viduarū ⁊ pr̄ orphanoꝝ. Ne
mo ledat quos ego ſuſcipio / nemo expoliet quos ego de
fendo. Et q̄ acceſſerint ad ipſam ianuā: q̄uis diuidāt vo
cē diſparis precis: tm̄ ab vnius diuitis pr̄iſfamilias domo
oēs accipiūt pietatē. Hoc amat ianua ſaluatoris / vt pulſa
torib9 ſemꝑ abūdet opportunis ĩportunis. Propterea ipe
dn̄s vidēs ianuā ſuā a petitoꝝ voce a pulſantiū clamore
ſilere: inuitat oēs ad orōnē / oib9 parat9 tribuere pietatē.
Petite ⁊ ſi nō acceperitis adhuc petite: ⁊ pſeuerate pulſa
re. Nolite deficere: q2 nō necat deus fame animam iuſti.
Qui tm̄ voluerit eſſe dulciter / humilis et benign9: ſecur9
tāq̄ in tutiſſimo portu conſiſtit. Opponit ḡ parabolā cu
iuſdam hois: cuius hoſpes improuiſus aduenit: ⁊ hoſpes
hoſpitē excepit. Paſſus eſt verecūdiam: abijt cōtinuo ad
domū diuitis magnā: nō ſine ſacramēto tres petit panes
Trium panū ſacramētū q2 vn9 hoſpes erat gr̄a pietatis: ſ3 ſubſtātia trinitatis. Nō
ne vn9 hoſpes erat in trib9: q̄ venit ad patrē Abraā? Ho
ſpes ⁊ amicus: pranſor ⁊ māſor: ⁊ oīa illi in trinitate ſunt
exhibita hūanitatis obſequia: q2 in trinitatis gl̄ia reful
get. Trinū attulit vitulū pater: tres mēſuras ſimilaginis
cōſperſit futura mater: paritura filiū ꝑ quo pater macta
ret agnū: ⁊ ipa corp9 chriſti in trinitate iā fecerat ſacramē
tū. Ita ⁊ iſte amicus veniēte hoſpite ꝑgit ad domū diui
tis: ⁊ triū panū allegat neceſſitatē: pulſat ⁊ nullus r̄ndet
de ianitorib9: q2 oēs tenuerat ſomn9. Nō angeli / nō archā
geli: nō ꝓphete / nō miniſtri. Et ille pulſat / q̄uis nemo re
ſpōdeat. Nūq̄ paterfamilias ad ĩportunitatē pulſantis
r̄ndit illi de interiorib9 ſacris / de throno ḡeris: q̄d pulſas
ſine tp̄e q̄ piger fuiſti cū tp̄e? Dies fuit ⁊ in lumine nō am
bulaſti: nox ſupuenit / ⁊ pulſare cepiſti. Excuſat tp̄s q̄d im
probus q̄rit affectus. Iā pueri quieſcūt / ⁊ non eſt dignū
vt ꝓpter te iniuriā patiant̄. Anteq̄ venires diuti9 vigila
uerūt: mō p2o tp̄e quieuerūt: nō eſt q̄ poſſit tibi dare reſpō
ſū. Et ille. Dn̄e a te peto / ad te pulſo / immo te pulſo: tu es
ianua / tu ſurge: da mihi miſericordiā: qui nō es dedigna
Gen̄. ij. tus de luto limi formare viſcera mea. Miniſterio nō indi
ges: q2 oīa potes. Sed ſi pueri tui dormiūt tu nō dormis
Ps̄. cxx. q̄ cuſtodis iſrael. Gratis peto / ſub gr̄a mendico: nō ſub le
Mat. xi. ge preſumo. Sed ſi lex ⁊ ꝓphete vſq̄ ad Ioānē: ſ3 tua gr̄a
nō h3 finē. Quo euenerunt pueri tui / ꝓphete tui / ⁊ ego
Apoc. i. noui. Sed tu dn̄e qui es initiū ⁊ finis / p̄im9 ⁊ nouiſſim9
noli ad me tediare nouiſſima hora noctis petētē: qui no
cte media captiuā duxiſti captiuitatē. Quid faciet pr̄fa
milias tanti perſeueratoris voce cōſtrictus? Nō excitat ꝓ
phetā / nō immittit angelū / nō archāgelū: ipſe ſurgit ⁊ da
bit illi quātū deſiderat. Bene ꝑtinax ille petitor: ⁊ noctur
nus medicator ad hoſpitē ꝓpriū repedauit: diues factus
refecit: nec hoſpes ab hoſpite irrefect9 diſceſſit. Quis eſt
iſte hoſpes rogo vos fratres q̄ in nocte venit: ⁊ imparatū
hoſpitē inuenit? Immo ideo nocte venit hoſpes in perpe
Tropologia pulchra. tua ⁊ deficiente paupertate. In nocte venit hoſpes / gr̄a in
ſumma ignorātia / in magna egentia. Immittit triſtitia3
q̄n dicit / nocturn9 petitor. In tribulatione inuocaui dn̄3:
et exaudiuit me in latitudine. Et iterū. Multe tribulatio
nes iuſtoꝝ: ⁊ de oib9 his liberauit eos dn̄s: q̄m̄ ꝓxim9 eſt
Ideo hoſpes ſupuenit improuiſus ſubito / cū quiſpiā te
dio afficit̄ preſſurarū. Supuenit illi orandi deſideriū / flē
di arripiens votū. Illa hora hoſpes venit gr̄a / vt cōpun
gat ꝯſciētiā ne in ſua moriat̄ egētia: ſ3 eat ⁊ petat ad diui
tem: nō ſuis meritis / ſed meritis hoſpitis venientis: et ac
cipiat tres panes: vt in patre ⁊ filio ⁊ ſpūſctō poſſit ⁊ ipe
paſcere ceteros indigētes. Quicq̄d boni cogitauerit ho
mo / ſubito corde ꝑcuſſus: ſciat q2 hoſpes ille venit de celo
Et bene venit qui nocte venit. In tribulatione ſubuenit

nō ingerēs tediū / ſed affectū. Et q2 dn̄s chriſt9 ad diſcipu
los ſuos clauſis oſtijs in tribulatione venit: nō ſperatus Ioā. xx.
ſed optatus / ſalutauit in pace: ⁊ hoſpes hoſpites ſuos re
fecit in pace. Nōne eſt hoſpes ille qui dicit. Ecce ſto ⁊ pul Apo. iij.
ſo: ſi quis aperuerit mihi / intrabo ⁊ cenabo cū illo / ego ⁊
pater meus? O bona domus: vbi pater ⁊ filius ingredit̄
hoſpes amicus qui ⁊ ſpūſſanctus. Ipſe ibi exhibet in do
mo pauperis / in hoſpitio puritatis diuerſa pulmētaria ꝓ
pter cenā dn̄icā. Que ſunt iſta pulmētaria. Gaudiū / lon Fercula ſpūalia.
ganimitas / cōtinentia / fides / caſtitas. Tm̄ nō nō pigeat
hoſpitē ſuſcipere dn̄m: ipſe ſecū portat dulcedines delicta
rū: vt paſcat ibi letantes exercitus angeloꝝ. Cū illo ho
ſpite pax eſt ⁊ iocūditas: qui venit ad hoſpitem ſuū / non
torquere ſed paſcere: nō expoliare / ſed reueſtire: nō ꝑcute
re / ſed ſanare: ipſum hoſpitē ſemꝑ apertis cordis noſtri ia
nuis ſuſcipiamus: ⁊ nūq̄ nobis dn̄abitur tyrānus inimi
cus: ⁊ in oib9 chriſto donāte eius mādata ſeruem9. Amē.

¶ Feria ſecunda. Ioannis. III.

¶ In illo tempore: Dixit Ieſus diſcipulis ſuis.
Sic deus dilexit mundū vt filiū ſuum vnigenitū
daret: vt omnis qui credit in ipſo non pereat: ſed
habeat vitā eternā. Et reł. Homi. bti Auguſtini.

Tota noſtri cordis in
tētio fratres ad euāgeliū ferat̄ / nemo aliūde co
gitet. Si em̄ tot9 qui adeſt vix capit: q̄ ſe ꝑ cogi
tationes diuerſas diuidit: nōne ⁊ q̄d ceperit fundit? Au
dite auribus / accipite mentib9 dilectiſſimi loquētib9 no
bis / ſed ipſo docente qui nō recedit a nobis. Dn̄s dicit cō
mendans charitatē patris in nobis / quā exhibuit ipe fi
lius moriēdo ꝑ nobis: quō cū legeretur audiſtis. ¶ Sic Tex.
em̄ deus dilexit mūdū / vt filiū ſuū vnigenitum daret: vt
omnis qui credit in ipſo non pereat. Etem̄ filius mortu9
eſt: ⁊ ipa morte liberauit nos a morte: morte occiſus / mor
tē occidit. Et noſtis fratres chariſſimi: q2 mors iſta dia Sap. i.
boli inuidia intrauit in mundū. Deus mortem non fecit /
ſcriptura loquit̄: nec letat̄ inq̄t in perditione hoīm. Crea Sap. ij.
uit enim vt eſſent oīa. Sed quid ibi ait? Inuidia diaboli
mors intrauit in orbē terrarū. Ad mortē em̄ a diabolo ꝓ
pinatā nō veniet homo vi adductus. Nō em̄ cogendi po
tentiā diabolus habebat / ſed pſuadendi verſutiā. Niſi cō
ſentires / nihil induxerat diabolus. Cōſenſio tua o homo
te perduxit ad mortē. A mortali mortales nati / ex immor
talibus mortales facti. Ab Adā oēs hoies mortales. Ie
ſus aūt fili9 dei / verbū dei: ꝑ q̄d facta ſunt oīa / vnic9 equa
lis patri mortalis fact9 eſt. Quia verbū caro factū eſt / et Ioan. i.
habitauit in nobis. Ergo mortē ſuſcepit ⁊ mortē ſuſpēdit
in cruce: ⁊ de ipa morte liberant̄ mortales. Qd̄ in figura
factū eſt apud antiquos / cōmemorauit illō dn̄s. Et ſicut Ioā. iij.
inq̄t exaltauit Moyſes ſerpentem in eremo: ita exaltari
op3 filiū hois: vt oīs q̄ credit in ipm̄ nō ꝑeat / ſ3 habeat vi
tā eternā3. Proſternebat̄ in eremo pplꝰ iſrael morſibus Nu. xxi.
ſerpētiū: dictū eſt a dn̄o ad Moyſen vt faceret ſerpētem
eneū ⁊ exaltaret in ligno / admoneretq̄ pplm̄: vt ſi quis
morſus eſſet a ſerpēte / illū ſerpētē exaltatū in ligno atten
deret. Factū eſt: mordebant̄ hoīes / intuebant̄ / ſanabant̄
Quid ſunt ſerpētes mordentes? Pctā de mortalitate car Figure ſerpētis itellect9.
nis. Quis eſt ſerpēs exaltat9? Mors dn̄i in cruce. Q2 em̄
a ſerpente mors / per ſerpētis effigiem figurata eſt mors.
Morſus ſerpētiū letalis / mors dn̄i vitalis. Ergo fr̄es vt a
pctō ſanemur / chriſtū crucifixū intueamur. Quō qui in
tuebant̄ illū ſerpentē eneū in deſerto / nō ꝑibant morſib9
ſerpentiū: ſic qui intuent̄ fide mortē chriſti / ſanant̄ a mor
ſib9 pctōꝝ. Sed illi ſanabant̄ a morte ad vitā tp̄alē: hic au
tē ait vt habeāt vitā eternā. Sequit̄. ¶ Nō em̄ miſit de9 Tex.
filiū ſuū in mundū vt iudicet mūdū: ſed vt ſaluet̄ mūdus
per ipm̄. Ergo quātū in medico eſt / ſanare venit egrotū.
Ipſe ſe interimit: qui precepta medici obſeruare nō vult.

Digitized by Google

Uenit ſaluator in mũdũ. Quare ſaluator dict⁹ eſt mũdi:
niſi vt ſaluet mũdũ: nõ vt iudicet mũdũ? Saluari non vis
ab ipſo/ex teipſo iudicaberis. Et qd dicã iudicaberis? Ui
Tex. de quid dicat. ¶ Qui credit in eũ/nõ iudicatur. Qui autẽ
Tex. nõ credit: qd ſperabis dicturũ niſi iudicetur? ¶ Iã inqt iu/
dicatus eſt. Nondũ apparuit iudicium: ſed iã factũ eſt iu
ij.tim.ij. diciũ. Nouit em̃ dñs qui ſunt eius. Nouit q̃ pmaneãt ad
coronã/q̃ maneant ad flãmã. Nouit in area ſua triticum:
nouit paleã/nouit ſegetẽ/nouit zizaniã. Jam iudicatus
Tex. eſt qui nõ credit. Quare iudicatus eſt? ¶ Quia nõ credi
dit in noĩe vnigeniti filij dei. Hoc eſt iudiciũ. Quia lux ve
nit in mũdũ: & dilexerũt hoĩes tenebras magis q̃ lucem.
Erant em̃ mala opera eorũ. Fratres mei quorũ opa bona
inuenit dñs? Nullorũ. Oim mala opa inuenit. Quõ ergo
quidã fecerũt veritatẽ & venerũt ad lucẽ. Et hoc em̃ ſeq/
Tex. tur. ¶ Qui aũt facit veritatem: venit ad lucẽ/vt manife
ſtentur opa eius: q: in deo ſunt facta. Quõ qdã bonũ opus
fecerũt vt venirẽt ad lucẽ. i. ad chriſtũ? Et quõ quidã dile/
xerũt tenebras? Si em̃ oẽs pctõres inuenit/& oĩm pctã ſa
nat: & ſerpens ille in quo figurata eſt mors dñi/eos ſanat
q̃ morſi fuerãt: & pper morſum ſerpẽtis erect⁹ eſt ſerpẽs:
ideſt mors dñi pper mortales hoĩes quos inuenit iniu/
ſtos: quõ intelligitur/hoc eſt iudiciũ: q: lux venit in mundũ
et dilexerũt hoĩes magis tenebras q̃ lucẽ: erant em̃ opa
eorũ mala? Quid eſt hoc? Quorũ em̃ erant bona opera?
Nõne veniſti vt iuſtifices impios? Sed dilexerũt inquit
magis tenebras q̃ lucẽ. Ibi poſuit vim. Multi em̃ dilexe
rũt pctã ſua: multi cõfeſſi ſunt pctã ſua: q: q̃ confitetur pctã
ſua & accuſat ea/iam cũ deo facit. Accuſat deus pctã tua:
ſi & tu accuſes/cõiungeris deo. Quaſi due res ſunt/hõ et
pctõr. Qd audis hõ deus fecit/qd audis pctõr/ipe homo
Cautio fecit. Dele qd feciſti: vt de⁹ ſaluet qd fecit. Oportet vt ode
ſpũalis. ris in te opus tuũ: & ames in te opus dei. Cũ aũt ceperit
tibi diſplicere qd feciſti: inde incipiũt bona opa tua: quia
accuſas mala opa tua. Initiũ bonorũ operũ/cõfeſſio eſt
operũ malorũ. Facis veritatẽ & venis ad lucẽ. Quid eſt fa
cere veritatẽ? Nõ te palpes/nõ tibi blãdiaris/nõ aduleris
nõ dicas iuſtus ſum cũ ſis iniquus: & incipis facere veri/
tatẽ. Uenis aũt ad lucez/vt manifeſtentur opera tua: q: in
deo ſunt facta: q: & hoc ipm qd tibi diſplicuit pctm̃ tuũ: nõ
tibi diſpliceret/niſi deus tibi luceret: & eius veritas tibi
oſtenderet. Sed q̃ admonit⁹ diligit pctã ſua odit admo/
nentẽ lucẽ/& fugit eã: vt nõ arguãtur opa ei⁹ mala q̃ dili/
git. Qui aũt facit veritatẽ/accuſat in ſe mala ſua: nõ ſibi
parcit: nõ ſibi ignoſcit/vt deus ignoſcat. Quia qd vult vt
deus ignoſcat: ipe agnoſcit/& venit ad lucẽ: cui grãs agit
q̃ illi qd in ſe odiſſet oſtenderit/& dicit deo. Auerte facie
Pſal. tuã a pctis meis. Et qua frõte dicit/niſi iterũ dicat. Qm̃
facin⁹ meũ ego cognoſco: & pctm̃ meũ cõtra me eſt ſemp?
Sit ante te qd nõ vis eſſe ante deũ. Si aũt poſt te feceris
pctm̃ tuũ: retorquet tibi de⁹ illud ante oculos: & tũc retor
quet/qñ iã pnie fruct⁹ nullus erit. Currite ne vos tenebre
Joã.xij. cõprehendant. Fratres mei euigilate ad ſalutẽ veſtram/
euigilate cũ tpũs eſt. Nullus retardetur a tẽplo dei: null⁹ re/
tardetur ab ope dñi: nullus auocetur ab orõne cõtinua: nul/
Chriſt⁹ lus a deuotione ſolita fraudetur. Euigilate cũ dies eſt: lu/
dies eſt. cet dies. Chriſtus eſt dies/paratus eſt ignoſcere reis/ſed
agnoſcẽtib⁹: punire aũt defendentes ſe & iuſtos ſe iactan
tes: & putãtes ſe aliqd eſſe cũ nihil ſint. In dilectiõe autẽ
eius & in miſericordia eius q̃ ambulat: etiã liberatus ab
illis letalib⁹ & grandib⁹ pctis: qualia ſunt facinora hoĩm
homicidia/furta/adulteria: preter illa q̃ minuta eſſe vidẽ
tur pctã lingue/aut cogitationũ/aut imoderatiõis in cõ
ceſſis reb⁹ facit veritatẽ cõfeſſionis: & venit ad lucẽ in ope/
rib⁹ bonis: qm̃ minuta plura pctã/ſiunt grãdia ſi negli/
gunt. Minute ſunt gutte q̃ flumina implẽt/minuta ſunt
grana arene. Sz ſi multa onera arene imponantur/pmũt
atq; opprimũt. Hoc facit ſentina neglecta/qd facit fluct⁹
irruens. Paulatim p ſentinã intrat/ſed diu intrãdo & nõ
exhauriendo mergit nauim. Quid eſt exhaurire/niſi bo
nis operibus agere ne obruant pctã/gemendo/ieiunan
do/tribuendo/ignoſcendo? Iter aũt huius ſeculi mole/
ſtum eſt: plenũ eſt tentationib⁹. In rebus pſperis ne ex/
tollat: in rebus aduerſis ne frangat. Qui tibi dedit felici
tatem huius ſeculi ad cõſolationẽ tuã dedit/nõ ad corru
ptionẽ. Rurſus. Qui te flagellat in iſto ſeculo: ad emen/
dationem/nõ ad dãnationẽ facit. Ferto patrẽ erudientẽ
ne ſentias iudicem punientem. Hec quotidie dicim⁹ vo/
bis: et ſepe dicenda ſunt/quia ſalutaria et bona ſunt.

¶ Feria tertia. Joannis.X.

¶ In illo tempore: Dixit Jeſus diſcipulis ſuis.
Amen amen dico vobis: qui non intrat per oſtiũ
in ouile ouium ſed aſcendit aliunde: ille fur eſt et
latro. Et reliqua. Homilia beati Auguſtini.

DE illuminato illo qui
natus eſt cecus/ſermo ad iudeos dñi exort⁹ eſt
Huic itaq; lectiõi hodiernã eſſe cõtextã ſcire de
buit & cõmoneri charitas veſtra. Cũ em̃ dñs dixiſſet. In
iudiciũ ego in hũc mũdũ veni: vt q̃ non vident videãt: et
qui vident ceci fiant. Quidã ex Phariſeis dixerũt. Nun/
quid & nos ceci ſumus? Quib⁹ rñdit. Si ceci eſſetis non
haberetis pctm̃. Nũc aũt q: dicitis videm⁹/pctm̃ veſtruz
manet. His verbis ſubiunxit ea q̃ hodie cũ recitarentur
audiuim⁹. ¶ Amẽ amẽ dico vobis: q̃ nõ intrat p oſtiũ in Tex.
ouile ouiũ/ſed aſcẽdit aliũde/ille fur eſt & latro. Dixerant
em̃ ſe cecos nõ eſſe/videre aũt tũc poſſent ſi oues chriſti
eſſent. Uñ ſibi vſurpãt lumẽ qui furabãtur contra diẽ. Pro/
pter illorũ ergo vanã & ſuperbã & inſanabilẽ arrogantiã/
dñs Jeſus iſta cõtexuit: in quib⁹ nos ſalubriter/ſi aduer/
tamus admonuit. Multi em̃ ſunt q̃ ſm quandã vite hu/ Bonorũ
ius conſuetudinẽ dicuntur boni hoĩes/boni viri/bone femi ac malo
ne/innocẽtes: & quaſi obſeruantes ea q̃ in lege precepta rũ diſcre
ſunt: deferentes honorẽ parẽtib⁹ ſuis: nõ mechãtes/non tio.
homicidiũ ppetrantes/nõ furtũ faciẽtes/nõ falſuz aduer
ſus quẽq; teſtimoniũ phibentes: & cetera que lege mãda
ta ſunt/velut obſeruãtes: & chriſtiani nõ ſunt: & plerũq; ſe
iactãt quõ iſti. Nũquid & nos ceci ſum⁹? Quia vero iſta
oĩa q̃ faciũt & neſciũt ad quẽ finẽ referãt/inaniter faciũt:
dñs de grege ſuo & oſtio q̃ intratur ad ouile/ſimilitudinẽ po/
ſuit in hodierna lectione. Dicãt ergo pagani. Bene viui/
mus. Si per oſtiũ nõ intrant qd eis pdeſt: vñ gloriantur?
Ad hoc em̃ debet vnicuiq; pdeſſe bene viuere: vt detur illi
ſemp viuere. Nã cui non datur ſemp viuere: qd pdeſt be/
ne viuere? Quia nec bene viuere dicẽdi ſunt: q̃ finẽ bene
viuendi vel cecitate neſciũt: vel inflatione cõtẽnũt. Non
eſt aũt cuiq; ſpes vera & certa ſemp viuendi: niſi agnoſcat
vitã q̃ eſt chriſt⁹: & p ianuã intret in ouile. Querũt g̃ ple/
rũq; tales hoĩes etiã pſuadere hoĩb⁹ vt bene viuãt: & chri
ſtiani nõ ſunt. Per aliã partẽ volũt aſcẽdere/rapere & oc
cidere: nõ vt paſtor cõſeruare atq; ſaluare. Fuerũt g̃ phi/ Phia ſe/
loſophi de virtutib⁹ & vitijs ſubtilia multa tractãtes: diui cularis ar/
dẽtes: diffiniẽtes: rõcinatiões acutiſſimas cõcludẽtes: li/ guitur.
bros implẽtes: ſuã ſapiẽtiã buccis crepantibus vẽtilãtes:
q̃ etiã dicere auderẽt hoĩb⁹/nos ſequimini: ſectã noſtram
tenete ſi vultis beate viuere. Sz nõ intrabãt p oſtiũ. Per
dere volebãt: mactare & occidere. Quid de iſtis dicã? Ec/
ce ipſi Phariſei legebãt: & in eo qd legebãt/chriſtuz ſona
bant: venturũ ſperabant & preſentẽ nõ agnoſcebant. Ja/
ctabãt ſe etiã ipſi inter vidẽtes: hoc eſt inter ſapientes: et
negabãt chriſtũ: & nõ intrabãt p oſtiũ. Ecce & ipſi ſi quos
forte ſeducerent mactandos & occidẽdos/nõ liberãdos
ſeducebãt. Et hos dimittim⁹: videamus illos ſi forte ipſi
intrãt p oſtiũ: q̃ ipſi⁹ chriſti noĩe gl'iantur. Innumerabiles
em̃ ſunt q̃ ſe videtes nõ ſolũ iactãt/ſed a chriſto illumina/
tos videri volũt: ſunt aũt heretici. Forte ipſi ianuã intra
uerũt? Abſit. Sabellius dicit. Qui fili⁹ eſt/ipſe eſt pr̃: ſed
fili⁹ nõ eſt pater. Nõ itrat p oſtiũ/q̃ filiũ dicit patrẽ. Arri⁹

Digitized by Google

dicit. Aliud eſt pater: aliud filius. Recte diceret/ſi diceret
alius: ⁊ nõ aliud. Qñ em̃ dicit aliud: ei contradicit a quo
Joan. x. audit. Ego ⁊ pater vnũ ſumus. Nec ipe ergo p oſtium in/
trat. Predicat em̃ chriſtũ qualẽ ſibi fingit: nõ qualẽ veritas
dicit: nomẽ hʒ: rem nõ hʒ. Alicuius rei nomẽ eſt chriſtꝰ: te/
ne ipſam rem/ſi vis ꝓdeſſe tibi nomẽ. Alius/neſcio vnde
ſit: ſicut Fotinus. Chriſtus homo eſt inqͭt: deꝰ nõ eſt. Nec
ipe intrat p oſtiũ: q: chriſtꝰ ⁊ deꝰ ⁊ hõ eſt. Et qd opus eſt
multa pcurrere ⁊ multa vana hereſiũ dinumerare? Hoc
tenete/ouile chriſti eſſe eccleſiã catholicã. Quicũq; vult
intrare ad ouile/p oſtiũ intret: chriſtũ verũ predicet. Non
ſolũ chriſtũ verũ pdicet: ſed chriſti gl'iam q̃rat nõ ſuã. Nã
multi q̃rẽdo gloriã ſuã/oues chriſti ſparſerũt potiꝰ q̃ con
gregauerũt. Humilis em̃ ianua eſt chriſtꝰ. Qui intrat p
hãc ianuã/opʒ vt humiliet ſe: vt ſano capite poſſit intra/
Mali p̄ re. Qui aũt ſe nõ humiliat ſʒ extollit: p maceriã vult aſcẽ/
lati taxã dere. Qui em̃ p maceriã aſcẽdit/ideo exaltatur vt cadat.
tur. Tecte m̃ adhuc loquit̃ dñs Jeſus: nõdũ intelligit̃. Noiat
oſtiũ: noiat ouile: noiat oues. Cõmẽdat hec oia/ſed non/
dũ exponit. Legamꝰ ergo q: venturꝰ eſt ad ea v̾ba/in q̃/
bus nobis aliqua q̃ dixit/dignet̃ exponere: ex quoꝝ expo
ſitione dabit nobis forraſſe etiã illa q̃ nõ expoſuit intelli/
gere. Paſcit em̃ manifeſtis: exercet obſcuris. Qui nõ in/
trat p oſtiũ in ouile ouiũ: ſed aſcendit aliũde: ve miſero: q:
caſurus eſt. Sic ergo hũilis p oſtiũ intret: plano pede ve/
niat/⁊ nõ offendet. Ille (inquit) fur eſt ⁊ latro: qui oues
ſuas vult dicere oues alienas ad hoc ſuas. i. furto abla/
tas: ſi nõ vt ſaluet/ſed vt occidat. Ergo fur eſt: q: qd alie/
Tex. nũ eſt/ſuũ dicit. Latro q: ⁊ qd eſt furatꝰ/occidit. ¶ Qui
aũt intrat p oſtiũ/paſtor eſt ouiũ: huic oſtiariꝰ aperit. De
oſtiario iſto tũc q̃ramꝰ: qñ ab ipo dño audierimus quod
Tex. ſit oſtiũ: ⁊ qs ſit paſtor. ¶ Et oues eius vocẽ audiunt. Et
ꝓprias oues vocat noiatim. Habet em̃ noia eoꝝ ſcripta
ij. Ti. ij. in libro vite. Proprias oues vocat noiatĩ. Hic dicit apl's.
Tex. Nouit dñs q̃ ſunt eiꝰ. ¶ Et educit eas: ⁊ cũ ꝓprias oues
emiſerit/ante eas vadit: ⁊ oues illũ ſequũtur: q: ſciũt vo/
cẽ eius. Alienũ aũt nõ ſequunt̃/ſed fugiũt ab eo: q: nõ no
uerũt vocẽ alienoꝝ. Tecta ſunt verba hec/plena q̃ſtioni/
bus/grauida ſacramẽtis: Sequamur g̃ et audiamꝰ ma/
giſtrũ ex his obſcuris aliqͩ aperiẽtẽ: ⁊ p id qd aperit/nos
Tex. forte intrare facientẽ. ¶ Hoc ꝓuerbiũ dixit illis Jeſus.
Illi aũt nõ cognouerũt quid loqueret̃ eis. Forte nec nos
Quid g̃ intereſt inter illos ⁊ nos anteq̃ ipa v̾ba cogno/
ſcamꝰ ⁊ nos? Quia ⁊ nos pulſamꝰ vt aperiat̃ nobis: illi
autẽ chriſtũ negãdo nolebãt intrare ſeruãdi: ſed foras re/
manere pdendi: qd ergo nos audimus hec pie/q̃ anteq̃
illa intelligamꝰ credimꝰ vera eſſe atq; diuina: magna ab
illis diuerſitate diſtamꝰ. Incipiamꝰ g̃ audire exponẽtem
Tex. quẽ audiuimꝰ ꝓponẽtẽ. ¶ Dixit g̃ illis iterũ Jeſus. Amẽ
amẽ dico vobis: q: ego ſum oſtiũ ouiũ. Ecce ipm oſtiũ qd
clauſum poſuerat aperuit. Ipe eſt oſtiũ. Agnouimꝰ intre
Tex. mus/vt nos intraſſe gaudeamꝰ. ¶ Oẽs quotquot vene
rũt: fures ſunt ⁊ latrones. Quid eſt hoc dñe: oẽs quotq̃t
queſtio venerũt? Quid em̃? Tu nõ veniſti? Sed intellige: oẽs q̃t/
ſoluitur. quot venerũt dixit vtiq; preter me. Recolamꝰ ergo. An/
te aduẽtũ ipſiꝰ venerũt ꝓphete: nũquid fures ⁊ latrones
fuerũt? Abſit: nõ p̄ter illũ venerũt: q: cũ illo venerũt. Ven
turus p̄cones mittebat: ſed eoꝝ corda quos miſerat poſ/
ſidebat. Vultis noſſe q: cũ illo venerũt: q: eſt ipe ſemp. Car
Joan. i. nẽ q̃ppe accepit ex tp̄e. Quid eſt g̃ ſemp? In principio erat
Jo. xiiij. verbũ. Cũ illo ergo venerũt/q̃ cũ v̾bo dei venerũt. Ego
ſum inqͭt via/veritas ⁊ vita. Si ipſe eſt veritas: cũ illo ve/
nerũt q̃ veraces fuerũt. Quotquot ergo preter illũ/ſunt
Tex. fures ⁊ latrones. i. ad furandũ ⁊ occidẽdũ. ¶ Sʒ non au
dierũt eos oues. Maior hec queſtio eſt: nõ audierũt eos
oues. Ante aduẽtũ dñi nr̃i Jeſu chriſti quo humilis venit
in carne/preceſſerũt iuſti: ſic in eũ credẽtes vẽturum: quõ
nos credimꝰ in eum qui venit. Tp̄a variata ſũt/nõ fides
q: ⁊ ipſa v̾ba ꝓ tp̄e variant̃/cũ varie declinant̃. Aliũ ſonũ
habet venturus eſt/aliũ ſonũ habet venit. Mutatꝰ eſt ſo

nus venturus eſt/⁊ venit. Eadẽ fides vtroſq; cõiungit: ⁊
eos qui venturũ eſſe/⁊ eos q̃ eũ veniſſe crediderũt. Diuer
ſis quidẽ tp̄ibus: ſed vtroſq; p vnũ fidei oſtiũ: hoc eſt per
chriſtũ videmꝰ ingreſſos. Nos credimus dñm Jeſuʒ chri/
ſtũ natũ ex virgine veniſſe in carne: paſſum eſſe/reſurre/
xiſſe/in celũ aſcẽdiſſe. Totũ hoc ſicut auditis v̾ba/p̄teriti
tp̄is impletũ eſſe iam credimꝰ. In eius ſunt fidei ſocieta/
te nobiſcũ ⁊ illi patres/qui crediderũt de virgine naſcitu
rũ/paſſurũ ⁊ reſurrecturũ/in celũ aſcẽſurũ. Illos em̃ oſtẽ ij. Co. iiij.
dit apl's vbi ait. Habẽtes aũt eũdẽ ſpiritũ fidei: ſicut ſcri/
ptum eſt. Credidi ꝓpter qd locutus ſuʒ. Et nos credimꝰ
ꝓpter qd ⁊ loquimur. Ut ſcias aũt q̃ vna eſt fides: audi
dicentẽ: habẽtes eũdẽ ſpm̃ fidei: ⁊ nos credimus. Quot/
quot ergo illo tp̄e crediderunt: vel Abrae/vel Iſaac/vel
Jacob/vel Moyſi/vel alijs patriarchis/aliiſq; ꝓphetis
chriſtũ prenũciantibꝰ/oues erant/⁊ chriſtũ audierũt/nõ
alienã vocẽ/ſed ipſius audierũt. Judex fuerat in p̄cone:
q: ⁊ qñ iudex loquit̃ per p̄conẽ/exceptor nõ facit: nõ p̄co
dixit/ſed iudex dicit. Alij ſunt ergo q̃s nõ audierũt oues
in quibꝰ nõ erat vox chriſti: errãtes/falſa dicentes: inania
garrientes/vana fingẽtes/miſeros ſeducẽtes. Quid eſt
ergo qd dixi: maior hec queſtio eſt? Quid hʒ obſcurum ⁊
ad intelligẽdũ difficile/audite obſecro. Ecce dñs ipe Je/
ſus chriſtꝰ venit/p̄dicauit. Utiq; multomagis vox paſto/
ris erat expreſſa ipſo ore paſtoris. Si em̃ per ꝓphetas vox
paſtoris erat: quãtomagis vocẽ paſtoris ꝓferebat lingua
ipſa paſtoris. Nõ oẽs audierũt. Sed qd putamꝰ? Qui au
dierũt oues erant. Ecce audiuit Judas ⁊ lupus erat: ſe/
quebat̃/ſed pelle ouina tectꝰ paſtori inſidiabet̃. Aliq̃ v̾o
eoꝝ q̃ chriſtũ crucifixerũt nõ audiebãt: ⁊ oues erãt. Ipos
em̃ videbat in turba qñ dicebat. Cũ exaltaueritis filium
hoĩs/tũc agnoſcetis q: ego ſum. Quõ em̃ iſta ſoluit̃ que/
ſtio? Audiũt nõ oues: ⁊ nõ audiũt oues. Sequunt̃ vocẽ
paſtoris quidã lupi: ⁊ ei quedã cõtradicũt oues. Poſtre/
mo paſtorẽ occidũt oues. Soluat̃ queſtio. Rñdet em̃ ali/ Reſolu/
quis ⁊ dicit. Sed qñ nõ audiebãt/oues nõdũ erant: tunc tio dubij
lupi erãt: vox audita eos mutauit: ⁊ ex lupis oues fecit.
Quãdo ergo facte ſunt oues/audierũt: ⁊ paſtorẽ inuene
rũt. Paſtoreq; ſecute ſunt: paſtoris ꝓmiſſa ſperauerũt: q:
iuſſa fecerũt. Soluta eſt vtcũq; iſta queſtio: ⁊ cuiq̃ forte
ſufficiat: me aũt adhuc mouet: ⁊ qd me moueat: communi/
co vobiſcũ: vt quodãmodo q̃rens vobiſcũ/reuelante illo
vobiſcũ merear inuenire. Quid ergo me moueat accipi
te. Per Ezechielẽ ꝓphetã deꝰ obiurgat paſtores: ⁊ dicit
inter cetera de ouibꝰ. Errantẽ nõ reuocaſtis. Errantẽ di/ Ezech.
cit: ⁊ ouẽ appellat. Si qñ errabat/ouis erat: cuiꝰ vocem xxxiiij.
vt erraret audiebat? Proculdubio em̃ nõ erraret/ſi vocẽ
paſtoris audiret. Sed ideo errauit: q: vocẽ audiuit alie/
ni: vocẽ furis ⁊ latronis audiuit. Certe latronũ voces nõ
audiũt oues. Qui venerũt inqͭt (⁊ itelligimꝰ p̄ter me) fu
res ſunt ⁊ latrones ⁊ nõ audierũt eos oues. Dñe ſi nõ au
dierũt oues/quõ errãt oues? Si oues nõ audiunt niſi te:
tu aũt veritas es: quiſq̃s veritatẽ audit: nõ vtiq; errat. Illi
aũt errant ⁊ oues appellant̃. Nã ſi in errore ipo oues nõ
appellarentur/non diceret̃ per Ezechielẽ: errantẽ ouem
nõ reuocaſtis. Quõ ⁊ errat: ⁊ ouis eſt? Vocẽ alieni audi/
uit. Certe nõ audierũt eos oues. Audiſtis fratres altitu
dinem queſtiõis. Dico ergo. Nouit dñs q̃ ſunt eiꝰ: nouit
preſcitos: nouit p̄deſtinatos. Nouit dñs qui ſunt eiꝰ: ipſe
ſunt oues aliquando ſe ipſe neſciũt/ſed paſtor nouit eas:
ſm̃ iſtam predeſtinationẽ: ſm̃ iſtã dei preſciẽtiam: ſm̃ ele
ctionẽ ouiũ ante cõſtitutionẽ mũdi. Nã hoc dicit apl'us. Eph. i.
Sicut elegit nos in ipo ante conſtitutionẽ mũdi. Scd̃m
ergo iſtã preſcientiam dei et predeſtinationem/q̃ multe
oues foris: q̃ multi lupi intus: ⁊ q̃ multe oues intus: ⁊ q̃/
multi lupi foris. Quid eſt quod dixi: q̃ multe oues foris?
Q̃ multi nõ luxuriant̃/caſti futuri/q̃ multi blaſphemãt
chriſtum/credituri in chriſtum: q̃ multi ſe inebriant/futu
ri ſobrij: q̃ multi rapiunt res alienas/donaturi ſuas. Ve/
rũtamen modo alienam vocem audiunt: alienos ſequũ/

tur. Item ꝙ multi intus laudabant blaſphematuri: caſti ſunt fornicaturi: ſobrij ſunt ſe vino poſtea ſepulturi: ſtant caſuri: ⁊ non ſunt oues (de predeſtinatis em̄ loquimur) de his quos dñs nouit q̄ ſunt eius: ⁊ tamē ipſe ꝙdiu recte ſapiunt: chriſti vocē audiunt. Ecce audiūt ipſi: nō audiūt illi: ⁊ tamen ſm̄ predeſtinationē non oues iſti, oues illi. Adhuc manet q̄ſtio q̄ mihi interim nunc videt̄ ita poſſe diſſolui. Eſt aliqua vox, eſt inquā vox aliqua paſtoris: in qua oues nō audiunt alienos: in qua oues non audiunt
Mat. x. chriſtū. Que eſt iſta vox? Qui pſeuerauerit vſq̄ in finem hic ſaluus erit. Hanc vocē nō negligit ꝓprius: non audit alien⁹. Nam ⁊ ille hoc ei p̄dicat: vt perſeueret apud ipſū vſq̄ in finē. Sed non apud eum perſeuerando, nō audit hanc vocē. Iſtam q̄ audierit, ouis eſt. Sed audiebat illā neſcio q̄s: ⁊ deſipuit ⁊ refriguit, audiuit alienā. Si predeſtinatus eſt, ad tēpus errauit: in eternū nō periet. Redit vt audiat qđ neglexit: facit quod audiuit. Si enim de his eſt qui predeſtinati ſunt: ⁊ errorē ipſius de⁹ preſciuit, ⁊ cōuerſionē futurā. Si aberrauit: redit vt audiat vocē illam paſtoris: ⁊ ſequat̄ dicentem: q̄ perſeuerauerit vſq̄ in finē
Cautio ſpūalis. hic ſaluus erit. Bona vox fratres, vera paſtoralis: ipſa eſt vox ſalutis in tabernaculis iuſtoꝝ. Perſeuerare vſq̄ in finē, hoc eſt ouiū vocem paſtoris audientiū. Tentatio accidit: perſeuera vſq̄ in finē. Vſq̄ in quē finē perſeuerabis? Quouſq̄ finias viā: hoc eſt iſtā mortalē vitam. Ut potui (vt de⁹ donauit) ꝓfundam multū queſtionē aut expoſui aut tractaui vobiſcū. Per hoc ergo qđ expoſuit dñs: quia ipſe eſt oſtiū, intremus ad ea q̄ propoſuit nec expoſuit. Et paſtor quidē qui nam ſit: Quis nō dixerit in lectione iſta q̄ hodie recitata eſt: tñ in ea q̄ ſequit̄ aptiſſime dicit̄: ego ſum paſtor bon⁹. Qđ ⁊ ſi non diceret: quē aliū p̄ter ipm̄ intelligere debem⁹ in eius verbis vbi ait. Qui intrat per
Joan. x. oſtiū, paſtor eſt ouiū: huic oſtiarius aperit: ⁊ oues vocat nominatim: ⁊ educit eas: ⁊ cū proprias oues emiſerit, ante eas vadit: ⁊ oues eū ſequunt̄: quia ſciunt vocem eius. Quis em̄ ali⁹ oues ſuas vocat nominatim ⁊ educit eas hinc ad vitā eternā, niſi qui nouit nominat p̄deſtinatorū
Luce. x. Unde ait diſcipulis ſuis. Gaudete: qm̄ nomina vr̄a ſcripta ſunt in celis. Hinc em̄ eas vocat nominatim. Et quis ali⁹ eas emittit: niſi q̄ eoꝝ peccā dimittit: vt eū ſe q̄ duris liberate vinculis poſſint? Et q̄s eas p̄ceſſit quo eū ſequūt̄
Ro. vi. niſi q̄ ſurgens a mortuis iā nō morit̄: mors illi vltra nō dominabit̄? Un̄ illud qđ ait. ¶ Ego ſum oſtiū: ꝑ me ſi q̄s in-
Tex. troierit ſaluabit̄: ⁊ ingrediet̄, ⁊ egrediet̄, ⁊ paſcua iueniet. In hoc euidēter oſtēdit, nō ſolū paſtorē: ſ3 etiā oues intrare ꝑ oſtiū. Non pigeat nos fratres ſm̄ quaſdā ſimilitudines ipſū accipere oſtiū, ipm̄ oſtiariū. Quid eſt em̄ oſtiū quo intram⁹? Quis eſt oſtiarius qui apit? Quis ergo ſe aperit, niſi q̄ ſeipſum exponit? Ecce dñs dixerat oſtiū, nō
Chriſt⁹ oſtiari⁹. intellexeram⁹: q̄n nō intelleximus clauſum erat: q̄ apuit ipſe eſt oſtiari⁹. Nulla eſt ḡ neceſſitas aliq̄d aliud querere: nulla neceſſitas: ſed forte eſt volūtas. Si eſt voluntas noli exorbitare, noli a trinitate diſcedere. Si aliā pſonā queris oſtiarij, ſpūſſctūs occurrat. Nō em̄ dedignabitur oſtiarius eſſe ſpūſſctūs: q̄n ipſum eſſe dignat⁹ eſt fili⁹. Uide oſtiariū: forte ſpm̄ſcm̄. Ipſe dñs diſcipulis de ſpūſcō
Jo. xvi. dicit. Ipſe vos docebit oēm veritatē. Oſtiū q̄d eſt? Chriſt⁹ Quid eſt chriſt⁹? Ueritas. Quis aperit oſtiū niſi q̄ docet oēm v̄itatē? Sed q̄d eſt: ingrediet̄ ⁊ egrediet̄ ⁊ paſcua inueniet? Ingredi q̄ppe in eccleſiā ꝑ oſtiū chriſtū valde bonū eſt. Exire aūt de eccl'ia (ſicut ait iſte ipſe euangeliſta in
i. Jo. ij. epiſtola ſua. Ex nobis exierūt: ſ3 nō erant ex nobis) nō eſt vtriq̄ bonū. Talis ergo egreſſus nō poſſet a bono paſtore laudari vt diceret: ⁊ ingrediet̄ ⁊ egrediet̄ ⁊ paſcua inueniet. Eſt ḡ aliq̄s nō ſolū ingreſſus: verūetiam egreſſus bonus per oſtiū bonū qđ eſt chriſtus. S3 q̄s eſt iſte laudabilis ⁊ btūs egreſſus? Poſſem q̄dē dicere ingredi nos quādo interius aliq̄d cogitam⁹: egredi aūt q̄n exteri⁹ aliquid
Eph. iij. operamur: et q̄ (ſicut dicit apl's. Per fidē habitat chriſt⁹ i cordib⁹ noſtris) ingredi ꝑ chriſtū eſſe ſm̄ ipſā fidē cogitare egredi aūt ꝑ chriſtū ſm̄ ipſā fidē, etiā foris. i. corā hoibus opari. Un̄ ⁊ in pſ. legit̄. Exibit hō ad opus ſuū. Et ipſe dñs Pſ. ciij.
dicit. Luceāt opa veſtra corā hoib⁹. S3 plus me delectat Mat. v.
q̄ ipſa veritas tāꝙ paſtor bonus (⁊ ideo doctor bonus) quodāmodo nos admonuit: quēadmodū nos itelligere debeamus qđ ait. Ingrediet̄ ⁊ egrediet̄ ⁊ paſcua iueniet cū ſecut⁹ adiūxit. ¶ Fur nō venit niſi vt furet̄ ⁊ mactet ⁊ Tex.
ꝑdat: ego veni vt vitā habeāt, ⁊ abūdantius habeant. Uidet em̄ mihi dixiſſe: vt vitā habeāt ingredientes: ⁊ abundātius habeāt egrediētes. Nō aūt pōt quiſꝙ ꝑ oſtiū. i. per chriſtū egredi ad vitā eternā q̄ erit i ſpecie: niſi ꝑ ipſū oſtiū h̄ eſt ꝑ eundē chriſtū in eccl'am ei⁹: qđ eſt ouile ei⁹: itrauerit ad vitā tpalē q̄ eſt in fide. Ideo ait. Ego veni vt vitam Bal. v.
habeāt: h̄ eſt fidē q̄ ꝑ dilectionē opat̄: ꝑ quā fidē in ouile Aba. ij.
ingrediunt̄ vt viuāt: q: iuſtus ex fide viuit. Et abūdanti⁹ habeāt q̄ pſeuerādo vſq̄ in finē ꝑ illud oſtiū. i. ꝑ fidē chriſti Duplex
egrediūtur: qm̄ ⁊ fideles moriūtur: ⁊ abūdātius habebūt paſt⁹ ſan-
vitā veniēdo q̄ paſtor ille p̄ceſſit: vbi nūꝙ deinde morīāt̄. ctorum.
Quis ḡ ⁊ hic in ipō ouili nō deſinit paſcua: qm̄ ad vtrūq̄ poſſum⁹ intelligere qđ dictū eſt: ⁊ paſcua inueniet. i. ⁊ ad ingreſſum ⁊ egreſſum: tñ tūc vera paſcua inuenient, vbi ſaturent̄ q̄ eſuriūt ⁊ ſitiūt iuſtitiā: qualia paſcua inuenit cui dictū eſt. Hodie mecū eris in paradiſo. Tu aūt dñe.

¶ Feria quarta. Joannis. VI.

¶ In illo tempore: Dixit Jeſus diſcipulis ſuis. Ego ſum panis viuus qui de celo deſcēdi. Si q̄s manducauerit ex hoc pane viuet ineternū. Et reliqua. Homilia beati Auguſtini epiſcopi.

Um dominus noſter Jeſus chriſt⁹: ſicut in euāgelio cū legeret̄ audiuim⁹, panē ſe eē dixiſſet q̄ de celo deſcēdit, murmurauerūt iudei ⁊ dixerūt. Nōne h̄ eſt Jeſus fili⁹ Joſeph Jo. vi.
cui⁹ nos nouim⁹ p̄rem ⁊ matrē: Quō ḡ dicit h̄: q: de celo deſcēdit? Iſti a pane de celo lōge erāt, nec eū eſurire nouerāt: fauces cordis lāguidas habebāt, auribus aptis ſurdi erāt, videbāt ⁊ ceci ſtabāt. Panis q̄ppe iſte interioris hominis q̄rit eſuriē. Un̄ alio loco dicit. Bti q̄ eſuriūt ⁊ ſitiūt Mat. v.
iuſtitiā: qm̄ ipſi ſaturabunt̄. Iuſtitiā, vo nobis eſſe chriſtū Paul⁹ apl's dicit. Ac ꝑ h̄ q̄ eſurit hūc panē, eſurit iuſtitiā: ſ3 iuſtitiā q̄ de celo deſcēdit, iuſtitiā quā dedit de⁹, nō quā ſibi facit hō. Si em̄ nullā ſibi faceret hō iuſtitiā, non diceret idē apl's de iudeis. Ignorātes em̄ dei iuſtitiā ⁊ ſuā volētes cōſtituere, iuſtitie dei nō ſunt ſubiecti. Judei erant iſti q̄ panē de celo deſcēdētē nō intelligebāt: q: ſua iuſtitia ſaturati, iuſtitiā dei nō eſuriebāt. Quid eſt h̄, iuſtitia dei, ⁊ iuſtitia hoīs? Juſtitia dei h̄ ō: nō q̄ iuſt⁹ eſt de⁹, ſ3 q̄ dat Iuſtitia
homini de⁹ vt iuſt⁹ ſit hō. Per quē? Per deū. Que autem dei ⁊ ho-
erat illoꝝ iuſtitia q̄ de ſuis virib⁹ pſumebāt: ⁊ q̄ſi impletores legis ſeipſos ex ſua virtute iuſtos dicebāt? Nemo aūt minis q̄ ſit.
iplet legē, niſi quē adiuuerit grā. i. panis q̄ de celo deſcendit. Legis em̄ plenitudo cōpēdio vt ait apl's charitas eſt Charitas nō numi, nō auri aut argēti: nō poſſeſſionū terrarū, ſed dei vc3 ⁊ p̄rimi. Charitas nō terre: nō celi, ſ3 eius q̄ fecit celū ⁊ terrā. Un̄ iſta charitas hoīs? Ipm̄ audiam⁹. Charitas inq̄t dei diffuſa eſt in cordib⁹ noſtris ꝑ ſpm̄ſcm̄ Rom. v.
q̄ datus eſt nobis. Datur⁹ ḡ dñs ſpm̄ſanctū dixit ſe panē q̄ de celo deſcendit, hortans vt credamus in eū. Credere em̄ in eū, hoc eſt māducare panē viuū. Qui credit in eum manducat: inuiſibiliter ſaginat̄: q: inuiſibiliter renaſcit̄. Infans intus eſt: nouus intus eſt. Ibi nouellat̄, ibi ſatiatur. Quid ḡ talib⁹ murmurātib⁹ r̄ndit Jeſus? ¶ Nolite Tex.
murmurare inuicē. Tāꝙ dicēs. Scio q̄re eſuriatis: ⁊ iſtū panē nō intelligatis, neq̄ queratis. ¶ Nolite murmurare inuicē. Nemo pōt venire ad me, niſi p̄r q̄ miſit me attraxerit eū. Gratie hec magna cōmēdatio. Nemo venit niſi tract⁹. Quē trahat ⁊ quē non trahat: quare illū trahat: ⁊ q̄re illū non trahat: noli velle iudicare, ſi non vis errare.

Digitized by Google

Semel accipe ⁊ intellige. Nōdū traheris: ora vt traharis
Verba ſpēi plena. Quid hic dicimꝰ frēs? Si trahimur ad chriſtū: ergo inuiti cre
dimus: ergo violētia adhibeť/ non volūtas excitať. Intrare
quiſꝗ ecclīam pōt nolens/ accedere ad altare pōt nolēs:
accipere pōt ſacramentū nolens/ credere non pōt niſi vo
lens. Si corpore crederet/ fieret in nolētibꝰ: ſed nō corpo
Rom. x. re credit. Aplm audi. Corde crediť ad iuſtitiā. Et qd ſeqť
Ore aūt cōfeſſio fit ad ſalutē De radice cordis ſurgit iſta
cōfeſſio. Aliqn̄ audis cōfitētē: ⁊ neſcis ardentē: vocas cō
fitentē/ ⁊ neſcis credētē: ſꝫ nec debes vocare cōfitētē/ quē
iudicas nō credētē. Hoc em̄ eſt cōfiteri/ dicere qd̄ habes
in corde. Si aūt aliud in corde habes/ aliud dicis/ loqris:
nō cōfiteris. Cū ergo in chriſtū corde credať/ qd̄ nemo vtiq̄
facit inuitꝰ: q̄ aūt trahiť/ tāꝗ inuitꝰ cogi videť: quō iſtam
ſoluimꝰ q̄ſtionē/ nemo venit ad me: niſi pr̄ q̄ miſit me tra
xerit eū? Si trahiť ait aliqs/ inuitꝰ venit: ſi inuitꝰ venit/ nec
credit. Si nō credit/ nec venit. Nō em̄ ad chriſtū ambulā
do currimꝰ/ ſꝫ credēdo. Nec motu corporis/ ſꝫ voluntate
cordis accedimꝰ. Jdō illa mulier q̄ fimbriā tetigit: magis
Lu. viij. tetigit ꝗ turba q̄ pſſit. Jdō dn̄s dixit. Quis me tetigit? Et
mirātes diſcipuli dixerūt. Turba te cōprimit: ⁊ dicis quis
me tetigit. Et ille repetiuit. Tetigit me aliqs? Jlla tangit
turba premit. Quid eſt tetigit/ niſi credidit? Vn̄ ⁊ illi mu
lieri poſt reſurrectionē dixit: volenti ſe mittere ad pedes
eius: miam dn̄i ppēdēs. Noli me tāgere/ nondū em̄ aſcen
Joā. xx. di ad patrē meū. Qd̄ vides/ hoc ſolū me eſſe putas. Noli
me tāgere qd eſt? Hoc ſolū me eē putas: qd̄ tibi appareo.
Noli me ſic credere: h̄ eſt noli me tāgere/ nondū em̄ aſcen
di ad prēm. Tibi nondū aſcēdi: nā inde nūꝗ antea receſſi
Jn terra nō tāgebat ſtātē: quō tangeret ad prēm aſcēden
tē? Sic tn̄ ſic ſe tangi voluit/ ſic tangiť ab eis a qbus bene
tāgiť: aſcēdēs ad prēm/ manens cū prē/ equalis prī. Jnde
⁊ hic ſi aduertitis nemo venit ad me/ niſi quē pr̄ attraxe
rit: nolite cogitare inuitū trahi. Jnuitꝰ trahiť animus ex
amore. Nec timere debemꝰ/ ne ab hoibus q̄ v̄ba ppēdūt
⁊ a rebꝰ maxime diuinis intelligēdis lōge remoti ſunt/ in
hoc ſcripturarū euāgelico verbo forſitan reprehēdamur
⁊ dicať nobis. Quomodo volūtate credo ſi trahor: Ego
dico: parū eſt volūtate ire/ etiā voluptate traheri. Quid
Pſal. xxxvi. eſt voluntate trahi? Delectare in dn̄o/ ⁊ dabit petitiones
cordis tui. Eſt quedam voluptas cordis: cui panis dulcis
eſt ille celeſtis. Porro ſi poete dicere licuit. Trahit ſua quē
ꝗ voluptas: nō neceſſitas/ ſꝫ voluptas: nō obligatio/ ſꝫ de
lectatio: quāto fortiꝰ nos dicere debemꝰ trahi hoiem ad
chriſtū: q̄ delectať veritate/ delectať beatitudine/ delecta
tur iuſtitia/ delectať ſempiterna vita: qd̄ totū chriſtus eſt
An vero habent corporis ſenſus voluptates ſuas: ⁊ ani
mus deſeriť a voluptatibꝰ ſuis? Si animꝰ nō hꝫ volupta
Ps. xxxv tes ſuas: vn̄ dr̄. Filij aūt hominū in tegmine alaruꝫ tuarū
ſperabūt: inebriabunť ab vbertate domꝰ tue. Et torrente
voluptatis tue potabis eos: qm̄ apud te eſt fons vite: et
in lumine tuo videbimꝰ lumē. Da amantē: ⁊ ſentit qd̄ di
co. Da deſiderantē: da eſurientē: da in iſta ſolitudine per
egrinantē atꝗ ſitientē: ⁊ ad fontē eterne patrie ſuſpiran
tē: da talē/ ⁊ ſcit qd dicā. Si autē frigido loquor/ neſcit qd
loquor. Tales erāt iſti q̄ inuicē murmurabāt. Pater (iqt)
quē traxerit venit ad me. Quid eſt aūt pr̄ quē traxerit cū
ipe chriſtus trahat? Quare voluit dicere: pr̄ quē traxerit?
Si trahēdi ſumꝰ/ ab illo trahamur cui dicit qdā q̄ diligit.
Cāti. i. Poſt odorē vnguētorū tuorū currimꝰ. Sed qd intelligi vo
luit/ aduertamꝰ frēs: ⁊ quātū poſſumꝰ/ capiamꝰ. Trahit
pr̄ ad filiū eos q̄ ppterea credūt in filiū: q: eū cogitāt prēꝫ
hrē deū. Deꝰ em̄ pr̄ equalē ſibi genuit filiū. Et qui cogitat
atꝗ in fide ſua ſentit ⁊ ruminat/ equalē eſſe prī eū in quē
credidit: ipm trahit pr̄ ad filiū. Arrius credidit creaturā/
Arrij error taxať nō eū traxit pr̄: q: nō cōſiderat patrē q̄ filiū nō credit eq̄lē
Quid dicis o Arri? Quid heretice loqris? Quid eſt chri
ſtus? Nō (inqt) deꝰ verꝰ/ ſꝫ quē fecit deꝰ verꝰ. Nō te traxit
pr̄: nō em̄ intelligis prēm/ cuiꝰ filiū negas. Aliud cogitas
nō eſt ipe filiꝰ: nec a prē traheris/ nec ad filiū traheris: aliud
eſt em̄ filiꝰ/ aliud qd̄ tu dicis. Fotinꝰ dixit. Hō ſolꝰ eſt chri
ſtus nō eſt ⁊ deꝰ. Qui ſic credit/ nō pr̄ eū trahit. Queꝫ pr̄
trahit? Tu es (inqt) chriſtꝰ filiꝰ dei viui: nō ſicut ppha: nō
ſicut Joānes: nō ſicut aliqs iuſtꝰ: ſꝫ ſicut vnicꝰ/ ſicut eq̄lis Mat. xvj.
Tu es chriſtꝰ filiꝰ dei viui. Vide q: tractꝰ eſt: ⁊ a prē tractꝰ
eſt. Et dn̄s qd: Beatꝰ es Simon Bariona: qm̄ nō tibi re
uelauit caro ⁊ ſanguis: ſꝫ pr̄ meꝰ q̄ in celis eſt. Jſta reuela
tio/ iſta eſt attractio. Ramū viride oſtēdis oui: ⁊ trahis il
lā. Nuces puero demōſtranť/ ⁊ trahiť: ⁊ q̄ currit trahitur
amādo trahiť: ſine leſiōe corpis trahiť: cordis vinculo tra
hitur. Si ergo iſta que inter delicias voluptateſꝗ terrenas
reuelanť amātibꝰ trahūt (qm̄ verū eſt. Trahit ſua queꝗ Notabile exēplū
voluptas) nō trahit reuelatꝰ chriſtꝰ a prē? Quid em̄ fortiꝰ
deſiderat aīa/ ꝗ veritatē quo auidas fauces habere de
bet? Vn̄ optať vt ſanꝰ ſit intus palatus vera iudicādi: niſi
vt manducet ⁊ bibat ſapientiā/ iuſtitiā/ veritatē/ ⁊ eterni
tatē. Vbi aūt hoc? Jbi meliꝰ: verꝰ ibi: pleniꝰ ibi. Nam hic
faciliꝰ poſſumus eſurire: ⁊ hoc ſi bonā ſpē habemus: ꝗ ſa
tiari. Btī em̄ (inqt) q̄ eſuriūt ⁊ ſitiūt iuſtitiā/ ſꝫ hic: qm̄ ſa Mat. v.
turabunť/ ſꝫ ibi: ideo cuꝫ dixiſſet. Nemo venit ad me niſi Joā. vj.
pr̄ q̄ me miſit/ traxerit eū: illico ſubiecit. ¶ Et ego reſuſci Tex.
tabo eū in nouiſſimo die. Reddo illi qd̄ amat/ reddo qd̄
ſperat. Videbit qd̄ adhuc nō vidēdo credidit: mādūcabit
qd̄ eſurijt: ſaturabiť eo qd̄ ſitijt. Vbi? Jn reſurrectiōe mor
tuorū: q: ego reſuſcitabo eū in nouiſſimo die. ¶ Scriptū Tex.
eſt em̄ in prophetis. Et erūt oēs docibiles dei. Quare h̄
dixi o iudei? Pr̄ vos nō docuit: quō me nō poteſtis agno
ſcere? Oēs regni illiꝰ hoies docibiles dei erūt. Nō ab ho
minibꝰ audient: ⁊ ſi ab hoibꝰ audiūt: tamē qd̄ intelligunt
intus datur: intꝰ coruſcat: intꝰ reuelať. Quid facient ho
mines forinſecus annūtiantes? Quid ego mō cū loquor?
Strepitū v̄borū ingero auribꝰ vr̄is. Niſi ergo qd̄ reuelet ille
qui intꝰ eſt: quid dico/ vel qd loquor? Exterior cultor arbo
ris interior eſt creator: q̄ plātat ⁊ q̄ rigat extrinſecꝰ operať.
Hoc facimꝰ nos. Sed neꝗ q̄ plātat eſt aliqd/ neꝗ qui ri
gat: ſed q̄ incremētū dat deꝰ. Hoc eſt: erunt oēs docibiles j. Co. iij.
dei. Qui oēs? ¶ Ois q̄ audiuit a patre ⁊ didicit venit ad Tex.
me. Videte quō trahit pr̄/ docēdo delectat/ non neceſſita
tem imponēdo. Ecce quō trahit. Erūt oēs docibiles dei.
Trahere dei eſt: ois q̄ audiuit a patre ⁊ didicit/ venit ad
me: trahere em̄ eſt dei. Quid igiť fratres? Si ois q̄ audi
uit a patre ⁊ didicit/ ipſe venit ad chriſtū. Chriſtꝰ hic nihil
docuit. Quid ꝗ patrē magiſtrū homines non viderunt/
filiuꝫ viderūt? Filius dicebat/ ſed pater docebat. Ego hō
cum ſim quē doceo? Quē fratres/ niſi eū qui audit verbū
meū? Si ego cū homo ſim/ illū doceo q̄ audit verbū meū
illum docet/ ⁊ pater qui audit verbū eius. Si illum docet
pater qui audit verbū eiꝰ/ quere quid ſit chriſtus: ⁊ inue
nies verbū eius. Jn principio erat verbū. Nō in principio Joan. j.
fecit deus verbū: quomodo in principio fecit deus celum
⁊ terram. Ecce quia nō eſt creatura. Diſce trahi ad filium Gen. j.
a patre. Doceat te pater/ audi verbum eius. Qd̄ verbum
inquis audio? Jn principio erat verbum. Nō factum eſt/
ſed erat. Quō hoies in carne conſtituti audiunt tale ver
bum? Quia verbū caro factum eſt: ⁊ habitauit in nobis.
Exponit hoc ⁊ ipe: ⁊ oſtēdit quid dixerit. Qui audit a pa
tre ⁊ didicit/ venit ad me. Continuo ſubiecit quod cogita
re poſſemus. ¶ Non quia patrē vidit aliquis niſi is q̄ eſt Tex.
a deo/ hic vidit patrē. Quid eſt quod ait: ego vidi patrē/
vos non vidiſtis patrem: ⁊ tamen non venitis ad me/ niſi vna operatio patris ⁊ filij.
trahamini a patre? Quid eſt autem vobis trahi a patre/
niſi diſcere a patre? Quid eſt diſcere a patre/ niſi audire a
patre? Quid eſt audire a patre/ niſi audire verbū patris:
id eſt me? Ne forte ergo cum dico vobis: omnis qui audi
uit a patre ⁊ didicit: dicatis apud vos: ſed nūꝗ vidimus
patrem/ quō diſcere potuimus a patre? A meipſo audite:
nō quia patrem vidit quiſꝗ: ſed qui eſt a deo: hic vidit pa
trem. Ego noui patrem: ab illo ſum. Sed quō verbū ab
illo cuius eſt verbū: non qd̄ ſonat ⁊ tranſit: ſed qd̄ manet
cum dicente: ⁊ trahit audientem. Admoneat qd̄ ſequitur

Digitized by Google

Tex. ¶ Amen amen dico vobis: qui credit in me habet vitam
eternā. Reuelare ſe voluit quid eſſet. Nā cōpendio dicere
potuit: qui credit in me habet me. Ipſe eñ chriſtus verus
eſt deus: ⁊ vita eterna. Qui credit ḡ in me: ⁊ qui it in me/
habet me. Quid eſt autē habere me? Habere vitā eternā.
Uita eterna mortē aſſumpſit: vita eterna mori voluit/ ſed
de tuo nō de ſuo. Accepit a te vt morereꝛ pro te. Ab homi
nibus eñ carnem aſſumpſit/ ſed nō more hominum. Nā
Duplex chriſti natiuitas. patrem habens in celo/ matrē elegit in terra. Et illic nat⁹
ſine matre/ ⁊ hic ſine patre. Aſſumpſit ergo vita mortem
vt vita occideret mortē. Naꝫ qui in me credit inqͥt: habet
vitā eternā. Nō quod patet/ ſed qđ latet. Uita etenī eter/
na verbū erat in principio apud deū: ⁊ deus erat verbū/ ⁊
vita erat lux hominū. Ipſe vita eterna dedit ⁊ carni ſuſci
pere vitā eternā. Morā venit: ⁊ die tertia reſurrexit. Inter
verbū ſuſcipientem ⁊ carnem reſurgentē/ mors media cō
Tex. ſumpta eſt. ¶ Ego inquit ſum panis vite. Et vñ illi ſup/
bierant? Patres inquit veſtri manducauerunt in deſerto
māna ⁊ mortui ſunt. Quid eſt vnde ſuperbitis? Māduca
uerūt māna ⁊ mortui ſunt. Quare māducauerūt māna
⁊ mortui ſunt? Quia quod videbāt credebāt: quod nō vi/
debant non intelligebant. Ideo patres veſtri: q: ſimiles
eſtis illorum. Et infidelium filiorum/ infideles prēs. Nā
quantū pertinet fratres mei ad mortem iſtā viſibilem et
corporalem nunqđ nos non morimur: qui nō māducam⁹
panē de celo deſcēdentē? Sic ſunt mortui ⁊ illi quēadmo/
dū nos ſumus morituri: quantū attinet vt dixi ad morteꝫ
huius corporis viſibilē atqꝫ carnalē. Quantū autem pti/
tinet ad illam mortē de qua terret dñs: q: mortui ſunt pa/
tres iſtorū. Manducauit māna ⁊ Moyſes: manducauit
māna ⁊ Aaron: māducauit māna ⁊ Phinees: māducaue
rūt ibi multi ꝗ deo placuerūt/ ⁊ mortui non ſunt. Quare?
Quia viſibilē cibū ſpūaliter intellexerūt/ ſpūaliter eſurie/
rūt: ſpūaliter guſtauerūt/ vt ſpūaliter ſatiarenꝛ. Nā ⁊ nos
hodie accipim⁹ viſibilē cibū: ſed aliud eſt ſacramentum/
aliud virtus ſacri. Qm̄ multi accipiūt de altari ⁊ moriunꝛ.
I.Cor.xi. Unde dicit apl's. Iudiciū ſibi māducat ⁊ bibit. Nō enim
buccella dñica venenū fuit iude: ⁊ tñ accepit. Et cū accepit
inimicus in eū intrauit: nō q: malū accepit: ſed q: bonum
male/ malus accepit. Uidete ḡ frēs: panē celeſtē ſpūaliter
māducate/ innocentiā ad altare apportate. Pctā etſi ſint
quotidiana/ vl' nō ſint mortifera/ anteꝗ̄ ad altare acceda
Mat.vi tis/ attēdite qđ dicatꝭ. Dimitte nobis debita noſtra: ſicut
⁊ nos dimittim⁹ debitorib⁹ noſtris. Si dimittis/ dimitteꝛ
tibi. Securus accede: panis eſt nō venenū/ ſꝫ vide ſi dimit
tis. Nā ſi nō dimittis/ mētiris: ⁊ ei mētiris quem nō fallis.
Mētiri deo potes/ fallere deū nō potes. Nouit ille quid
agas. Intus te videt: int⁹ te examinet/ int⁹ inſpicit/ intus
iudicat/ intus damnat aut coronat. Prēs aūt iſtoꝝ. i. mali
patres maloꝝ/ infideles prēs infideliū/ murmuratores/
prēs murmuratoꝝ. Nā de nulla re magis deū offendiſſe
ille ppl's dict⁹ eſt/ ꝗ̄ cōtra deū murmurādo: iō ⁊ dñs eos
Joan.vi voles oſtēdere taliū filios/ hinc ad eos cepit. Quid mur
muratis inuicē murmuratores/ filij murmuratoꝝ? Prēs
vñ māducauerūt māna ⁊ mortui ſunt. Nō q: malum erat
māna/ ſꝫ q: male manducauerūt. Hic eſt panis ꝗ de celo
deſcendit. Hūc panē ſignificauit māna/ hūc panē ſignifi/
cat altare dei. Sacramēta illa fuerūt: in ſignis diuerſa ſūt
I.Cor.x. ſꝫ in re ꝙ ſignificaꝛ paria ſunt. Aplm audi. Nolo eñ vos
inqͥt ignorare frēs: q: prēs noſtri oēs ſub nube fuerunt: ⁊
oēs mare trāſierūt: ⁊ oēs in Moyſe baptizati ſunt ī nube
⁊ in mari: ⁊ oēs eandē eſcā ſpūalē māducauerūt. Spūalē
Duplex manna notaꝛ. vtiqꝫ eandē/ corporalē ꝟo alterā: q: illi manna/ nos aliud:
ſpūalē ꝟo eā quā nos. Sed prēs noſtri/ nō prēs illoꝝ: qui/
bus nos ſimiles ſum⁹ nō ꝗbus illi ſimiles fuerūt. Et adiū
git. Et oēs eundem potū ſpūalē biberūt. Aliud illi/ aliud
nos/ ſed ſpecie viſibili: qđ tñ hoc idem ſignificaret virtute
ſpūali. Quō eñ eūdē potū? Bibebāt iqͥt de ſpūali/ ſequē
ti eos petra: petra aūt erat chriſtus. Inde panis: inde po
Nūe.xx. tus: petra chriſtus in ſignū. Uer⁹ chriſt⁹ in ꝟbo ⁊ in pane

Et quō biberunt? Percuſſa eſt petra de virga bis. Gemi
na pcuſſio/ duo crucis ligna ſignificat. ¶ Hic eſt ergo pa Tex.
nis de celo deſcendēs: vt ſi quis ex ipſo manducauerit nō
moriatur. Sed quod pertinet ad virtutem ſacramēti/ nō
quod pertinet ad viſibile ſacramentū. Qui māducat in/
tus/ non foris: qui māducat in corde/ non qui pmit dente
¶ Ego ſum panis viuus qui de celo deſcendi. Ideo viu⁹ Tex.
quia de celo deſcendi. De celo deſcendit ⁊ māna: ſed man/
na vmbra eſt/ iſta veritas eſt. ¶ Si qs manducauerit ex Tex.
hoc pane/ viuet in eternū. Et panis quem ego dabo/ caro
mea eſt p mūdi vita. Hoc qñ caperet caro/ qđ dixit panē
carnē? Uocatur caro quod non capit caro: ⁊ ideo magis
nō capit caro: q: vocaꝛ caro. Hoc eñ exhorruerūt: hoc ad
ſe multū eſſe dixerūt/ hoc nō poſſe fieri putauerūt. Caro
mea eſt cib⁹ inquit pro mundi vita. Norit fideles corpus
chriſti/ ſi corp⁹ chriſti eſſe nō negligāt. Fiāt corp⁹ chriſti/ ſi
volūt viuere de ſpū chriſti. De ſpū chriſti non viuet/ niſi ſit
corp⁹ chriſti. Intelligite frēs mei qđ dixerim. Hō es: ⁊ ſpi
ritū habes: ⁊ corpus habes. Spirituꝫ dico ꝗ aīa vocatur
qua conſtat qꝫ hō es. Cōſtas eñ ex aīa ⁊ corpore. Habes Homo
itaqꝫ ſpm̄ inuiſibilē/ corpus viſibile. Dic mihi qđ ex quo vi quibus
uat? Spūs tuus viuit ex corpore tuo/ an corpus tuū ex ſpi cōſtat.
ritu tuo? Rñdet oīs ꝗ viuit: ꝗ aūt hoc nō pōt reſpōdere/ ne/
ſcio ſi viuit. Quid rñdet oīs qui viuit? Corpus vtiqꝫ meū
viuit de ſpū meo. Uis ḡ ⁊ tu viuere de ſpū chriſti: in corpo
re eſto chriſti. Nūquid ḡ corpus meū viuit de ſpiritu tuo?
Meū viuit de ſpiritu meo: ⁊ tuū viuit de ſpū tuo. Nō pōt
viuere corpus chriſti/ niſi ſpiritu dei. Inde eſt quod expo
nens nobis apl's Paulus hunc panem. Unus inquit pa I.Cor.x.
nis/ vnū corpus multi ſum⁹. O ſacramentū pietatis: o ſi/
gnū vnitatis: o vinculū charitatis. Qui vult viuere/ ha/
bet vbi viuat/ habet vnde viuat. Accedat/ credat: incorpo
retur vt viuificeꝛ. Nō abhorreat a cōpage mēbroꝝ: nō ſit
putre mēbrū qđ reſecare mereaꝛ: nō ſit diſtortū de ꝗ erube
ſcat. Sit pulcrū/ ſit aptū/ ſit ſanū. Hereat corpi: viuat deo
de deo. Nūc laboret in terra/ vt poſtea regnet ī celo. Amē.

¶ Feria quinta. Luce. IX.

¶ In illo tēpore: Conuocatis Ieſus duodecim
apoſtolis: dedit illis virtutē ⁊ poteſtatē ſuper oīa
demonia: ⁊ vt languores curarent. Et miſit illos
predicare regnum dei ⁊ ſanare infirmos. Et reli/
qua. Homilia beati Hieronymi preſbyteri.

PRecedētibus ſancti
huius euangelij locis narrat beat⁹ Lucas:
q: in illis diebus exijt Ieſus in montē orare
⁊ erat diu pernoctās in oratione dei. Et cū Lu.vi.
dies inquit factus eſſet/ vocauit diſcipulos ſuos: ⁊ elegit
duodecim ex ipſis. Forma igiꝛ preſcribitur o homo/ quaꝫ
debes emulari. Quid eñ te pro ſalute tua facere oportet
quando te chriſtus in oratione pernoctat? Quid te face/
re conuenit/ cum vis aliquod officiū pietatis adoriri: quā
do chriſtus miſſurus apoſtolos prius orare curauit? Non
autem oīs qui orat aſcendit in montē. Eſt enim oratio ꝗ Oratio
peccatum facit. Sed qui bene orat: qui deuꝫ orando ꝗrit ꝗ ſit me/
hic a terrenis ad ſuperiora progrediēs/ verticē curie ſubli ritoria.
mioris aſcendit. Qui vero de diuitijs aut honore ſecula/
ri/ aut certe de inimici morte ſolicit⁹ obſecrat: ipſe in infi/
mis iacens/ viles ad deū preces mittit. Orat autem dñs:
nō vt pro ſe obſecret/ ſed vt pro me impetret. Nā ⁊ ſi om/
nia poſuerit pater in poteſtate filij: filius tamen vt formā
hominis impleret/ obſecrandum patrem putat pro no/
bis eſſe: q: aduocatus noſter eſt. Aduocatū eñ inquit ha
bem⁹ apud patrē/ Ieſum chriſtū. Si aduocat⁹ eſt/ debet
pro meis interuenire pctīs. Non ḡ quaſi infirm⁹/ ſꝫ quaſi
pius obſecrat. Uis ſcire: quia omnia que vellet poſſet.
Et aduocatus ⁊ iudex eſt. In altero pietatis officium: in
altero inſigne eſt poteſtatis. Uis quoqꝫ ſcire: quia mihi

Digitized by Google

Lu.vi. nō ſibi orauerit. Et cū dies inquit factus eſſet/vocauit diſcipulos ſuos: et elegit duodecim ex ipſis. Ubi notādum ꝙ euangeliſta et apoſtolica ſcriptura nō ſolū illos duodecim appellat diſcipulos chriſti/ſed et oēs in eū credentes: qui ei⁹ miniſterio ad regnū celoꝝ erudiebanṯ. Diſcipuli quippe a diſcendo ſunt vocati: de quoꝝ multitudine ꝗs ipſe voluit elegit: quos et apl'os nominauit. Apoſtoli grece: latine miſſi dicuntur. Cui⁹ ſacramentū nois exponēs
Mar.iii euangeliſta Marc⁹ ait. Et fecit vt eſſent duodecim cū il
Joã.xx. lo: et vt mitteret eos predicare euāgeliū. Et ipſe dñs dicit. Sicut miſit me pater: et ego mitto vos. Qui bene duodecim ſunt electi: vt vcʒ mundi ſalutē quā verbo predicarēt ſuo ꝙ numero myſtice cōmendarēt. Ter eñ quaterni decas diſpondius. Hinc eſt illud: q: cū in typo eccleſie Salomon dño templū cōderet/fecit et mare eneū in quo ſacerdotes lauarenṯ. Duodecimqꝫ hoc boū clunib⁹ impoſuit: quoꝝ tres aquilonē/tres occidentē/tres meridiē: et tres aſpicerēt oriētē. Figuraliter inſinuās: qm̄ apl'i apoſtoloꝝqꝫ ſucceſſores/cunctas orbis quadrati plagas/fide et cōfeſſione ſancte trinitatis eſſent a peccatoꝝ labe purgatu
Duodenari⁹ numerus apl'oꝝ exponiṯ ri. Qui bene etiā in monte eligūtur. Mons ille in ꝗ apoſtolos elegit dñs/altitudinē deſignat iuſtitie/qua iſtruēdi erant et quā predicaturi hoibus. Naʒ q: miſſurus erat eos ad predicandū euangeliuʒ regni celeſtis: merito per ſublimitatē loci in quo electi ſunt admonere voluit eos: nō in infimis deſiderijs animū diſſoluere/ſed ad ſuperna deſideranda et querenda ſp erigere debere. Sic etiā legē daturus priori populo ſuo in mōte apparuit: de monte ꝗ agenda eſſent innotuit. Uerū q: necdū erat tempus vt
Mat.iiii dicereṯ. Penitētiā agite/appropinquabit eñ regnū celo
Exo.xx. rum: ſed tantū dicebaṯ. Honora patrē tuū et matrē: vt ſis lōgeuus ſup terrā: quā dñs deus tuus dabit tibi. Cuius hec eadē verba typice regnū nobis eternū (qđ eſt in terra viuentiū) pmittant: nequaꝗ ppl's loquenti in mōte dño
Exo.xix. appropinquare valuit/de inferiorib⁹ que dicerentur audiuit: q: necdū mente capaci ad intelligenda myſteria ꝗ dicebanṯ aſcēdere nouerat. Soluſqꝫ Moyſes: q: legē ſpiritualiter audire didicerat/mōtis in quo erat dñs verticē cōſcendit. Bene aūt dr: q: aſcendens in montē dñs vocauit ad ſe quos voluit ipe. Nō eñ illoꝝ electionis aſtudij
Joã.xv. ſed diuine erat dignationis et grē vt in aplatū vocarētur. Unde et eis alibi dicit. Nō vos me elegiſtis/ſed ego elegi vos. Modo aūt frēs cū euāgeliū legereṯ audiuimus: q: cōuocatis duodecim aplis/dedit illis poteſtatē et virtutē ſup oia demonia: et vt lāguores curarēt. Benignus et clemens dñs/ac magiſter non inuidet ſeruis/atqꝫ diſcipulis virtutes ſuas exercere. Et ſicut ipe curauerat oēm lāguorem et oēm infirmitatē: aplis quoqꝫ ſuis tribuit ptātem vt curent oēm languorem/oēm infirmitatē. Sʒ multa diſtātia eſt iter hr̄e et tribuere/donare et accipe. Iſte quodcūqꝫ agit/ptāte dñi agit. Illi qđ faciūt: imbecillitatē ſuā et virtutē dñi cōfitenṯ/dicētes. In noie Jeſu ſurge et ambula. Notandū autē ꝙ in duodecimo loco ſcđm Mattheū pmaptās ſignoꝝ aplis concediṯ. Nec ꝫ myſterio caret ꝙ duo
Allegoria ſubtilis. denario numero chorus aplicus cōcluditṯ: vt ſcʒ mūdi ſalus ꝗ verbo ab eis pdicareṯ/ſuo etiā numero cōmēdareṯ. Ter etenī quaterni duodecim faciūt. Et ter quaterni ad pdicandū ſunt miſſi apl'i: vt per vniuerſas quadrati orbis plagas baptiʒarent gētes: in noie prīs et filij et ſpūſſancti. Unde et de ciuitate ſctā Hierlm deſcēdente de celo a deo
Apo.xxi. ſcriptū eſt. Quia erāt ei ab oriente porte tres: et ab aqlone porte tres: et ab auſtro porte tres: et ab occaſu porte tres. Ubi figuralṙ oſtendebaṯ: q: pdicantibus aplis/apl'oꝝqꝫ ſucceſſoribus/cuncte p orbē natiōes in fide ſctē trinitatis eccl'iam eſſent ingreſſure. In quo etiā ſacramēto ita quōdā filij Iſrael circa tabernaculū caſtrametabanṯ: vt ex oi parte quadrū/terne trib⁹ manerent. Quia pmitiua nimirū eccleſia que erat in Judea/vndiqꝫ p circuitū ſui credētibus toto orbe natiōibus/ſpūalia deo caſtra erat in fide
Tex. et cōfeſſione ſancte trinitatis figura. ¶ Dedit inquit illis virtutē et poteſtatē ſup oia demonia: vt et languores curarent. Poſtꝙ dñs nefandos ſpūs ſe pdicare phibuit/elegit ſanctos ꝗ et immūdos ſpūs eijcerent: et ipſi euāgeliuʒ mūda mēte/ac lingua pdicarēt. Quib⁹ etiā ceteras infirmitates curādi: necnō et mortuos ſuſcitādi (vt Matthe⁹ Mat.x.
euāgeliſta ſcribit) cōtulit facultatē. ¶ Et miſit illos pdi Tex.
care regnū dei: et ſanare infirmos. Forſitan eñ nemo crederet hoibus illiteratis pmittentib⁹ regna celoꝝ: ideo cōceſſit illis pmū ptātē ſignoꝝ: et tunc miſit pdicare regnū dei: vt pmiſſoꝝ magnitudini atteſtareṯ etiā magnitudo factoꝝ/fidēqꝫ daret vbis virtus oſtenſa: et noua facerent ꝗ noua pdicarēt: atqꝫ ad hoc viſibilia miracula in ſanādis infirmitatibus exhiberent: vt corda audientium ad fidē inuiſibiliū pertraherent. Unde nūc ꝙ cū fideliuʒ numeroſitas excreuit: intra ſanctā eccl'iam mlti ſunt ꝗ vitam virtutū tenēt/et ſigna virtutū nō habēt: q: fruſtra miraculū foris oſtendiṯ/ſi deeſt ꝙ int⁹ opereṯ. Nā iuxta magiſtri gentiū vocē. Lingue in ſignū ſunt: nō fidelib⁹/ſʒ in j.co.xiiii.
fidelibus. Uerū ſigna ꝗ tunc p apl'os corporaliter fiebāt/quotidie in ſctā eccl'ia p ſanctos pdicatores ſpūaliter fiūt cū in fide ꝗs infirmus eoꝝ pdicatione roboraṯ ad fidē: cū mortuus quis in pctis/grā et miſericordia dei cōpunctus p eoꝝ eruditionē reſuſcitaṯ ad pniam et cōfeſſionē pctōꝝ Tropologia ſignorum
ſuoꝝ/dignaqꝫ emendatione vitā merebiṯ ſempiternam. Seductus quis a diabolo in fornicationē: aut auaritia/ꝗ eſt idoloꝝ ſeruitus: aut etiā quoꝝdā capitaliū criminum deceptus erroꝝ: ꝗ oia eſſe lepra aie indicanṯ: p ora doctoꝝ/vel etiā per exēpla ſctitatis compuncti/redeūt ad ſinū matris eccleſie/cōfitentes ſe iugiter in maximis deliꝗſſe: et gemitū pctōꝝ ſuoꝝ inceſſabiliter oſtēdentes/culpas ſuas elemoſynis/ceteriſqꝫ opib⁹ miſericordie redimūt: donec emendationē vitioꝝ ꝗbus implicati fuerant/in pnia pmanentes percipiant. Nōne hi quaſi lepra mūdati/ſalutem merenṯ eternam? ¶ Et ait ad illos. Nihil tuleritis in Tex.
via: neqꝫ virgam/neqꝫ perā/neqꝫ panē/neqꝫ pecuniā/neqꝫ duas tunicas habeatis. Tāta ꝗ ſacerdotib⁹ debet in deo eſſe fiducia: vt nequaꝗ curis terrene negotiatiōis/nec deſiderijs ſeculi impliceṇṯ. Et ꝗuis pſentis vite ſumpt⁹ nō puideant: tamē hos ſibi nūꝗ deeſſe certiſſime ſciant: ſi in opere voluntatis dei/in verboqꝫ pdicationis fideliter laborent: ne dum mens eoꝝ occupaṯ ad tpalia/minus ſibi ſubiectis puideant eterna. Pauperē vcʒ vitam ſacerdotes debere habere demōſtrat: ne viderenṯ cauſa lucri pdicare: q: qui diuitias detrūcauit/ppemodū et neceſſaria vite amputauit/theſauriſqꝫ phibitis etiā gulā phibet/cum panē portare contradicit. In virge prohibitione nos admonet/nō aliunde niſi a dño auxiliū querere: vt ꝗ dñi habemus auxiliū/baculi pſidia nō queram⁹. Unū alibi dicit Querite ergo pmū regnū dei et iuſtitiam eius: et hec oia adijcientur vobis. Cum peram prohibuit: honores terrenos/vel etiam humanos fauores: necnō et delectationeʒ Predicatorū vita notatur.
carnis oīmodis nos vitare debere demonſtrat. Cū panē cōtradicit: monet vt nō i crapula et ebrietate ſit cōuerſatio noſtra: et ꝗ alijs abſtinētiā pdicamus: nos vitiū gule a nobis abſcindam⁹. Porro Marc⁹ dicit/ſandalijs eos calcia Mar.vi
tos eſſe pcipit: vt neqꝫ pes tectus ſit: neqꝫ nudus terrā tāgat. i. vt terreni cōmodi appetitu nequaꝗ pdicatio occulteṯur: nec etiā exēpla praua a ſacerdotib⁹ ſubditis demōſtrētur. Per pecuniā occulta ſapiētie deſignanṯ. Qui eñ ſapientie vbū habet/ſed ꝫ erogare ptimo negligit: quaſi pecuniā clauſaʒ portat. Uerū ꝗſquis officiū doctoris accipit: neqꝫ oneribus ſeculariū negotioꝝ depmi: neqꝫ deſiderijs carnalibus reſolui: neqꝫ cōmiſſum ſibi talentū verbi ſub otio debet lenti corporis abſcondere. Cū duas tunicas phibet/monet nos non duplici eſſe aio: aliud ore loquentes/et aliud in corde geſtantes: ſed beniuolos et benignos nos eſſe ad oēs. In alio euangelio ſcribitur dñm Mat.x.
apl'os vetuiſſe poſſidere aurum vel argentum: neqꝫ pecuniam in ʒonis: nō peram in via et c. Conſequenter hoc precipit euangeliʒatoribus veritatis/ꝗbus añ dixerat. Gra

tis accepiſtis: gratis date. Si em̄ ſic pdicãt vt preciũ nõ accipiant: ſupflua eſt auri ⁊ argenti numoꝝ poſſeſſio. Nã ſi habuiſſent aurũ ⁊ argentũ/ viderent nõ cã ſalutis hoim/ ſed cã lucri predicare. Ex q̃ ̄do in ſacculis ideo amputauit: vt apl'i doctores vere religionis: q̃ inſtituebant oia prouidẽtia gubernari/ ſeipſos oſtẽderẽt nihil cogitare de craſtino. Nõ perã (inquit) in via. Et ex hoc pcepto arguit pbos/ q̃ vulgo appellant Bactroperite: q̃ cõtẽptores ſeculi ⁊ oia p nihilo ducẽtes/ cellariũ ſecũ vehant. Neq duas tunicas. In duab⁹ tunicis videt mihi duplex oſtẽdere veſtimentũ: non quo in locis ſcythie ⁊ glaciali niue rigentibus vna quis tunica debeat eſſe contentus: ſed q̄ in tunica veſtimentũ intelligam⁹: ne alio veſtiti/ aliud nobis futuro ꝛũ timore reſeruem⁹. Neq calceamẽta. Et Plato precipit duas corporis ſummitates nõ eſſe velandas: nec aſſuefieri debere mollitie capitis ⁊ pedũ: cũ em̄ hec habuerint firmitatẽ/ cetera robuſtiora ſunt. Neq virgam. Auxilium habẽtes a dño/ baculi preſidia cur queram⁹: Et q̃ quodãmodo nudos ⁊ expeditos ad predicandũ miſerat apl'os: ⁊ dura videbat eſſe cõditio magiſtroꝝ/ ſeueritatẽ precepti ſequenti ſnĩa tẽperauit dicens. Dign⁹ eſt operarius cibo. Tantũ (inquit) accipite: quantũ in victu ⁊ veſtitu vobis neceſſariũ eſt. Vñ ⁊ apl's replicat. Habentes victũ ⁊ veſtitũ/ his cõtenti ſimus. Cõmunicet aũt his q̃ catechizant verbo ei qui ſe catechizat in oi bono vt quoꝝ diſcipuli metunt ſpiritualia/ cõſortes eos faciũt carnalium ſuoꝝ: non in auaritia/ ſed in neceſſitate. Hec hiſtorice diximus. Ceterũ ſm anagogẽ. Nõ licet magis aurum ⁊ argentũ ⁊ pecuniã que in zonis eſt poſſidere. Aurũ ſepe legimus pro ſenſu: argentũ pro ſermone: es p voce. Hec nobis nõ licet ab alijs accipere/ ſed data a dño poſſidere. Neq hereticoꝝ ⁊ philoſophorum peruerſeq doctrine ſuſcipere diſciplinas: non ſeculi pondere premi: neq duplici eſſe aio: neq pedes noſtros mortiferis vinculis alligari: ſed ſanctã terrã ingredientes eſſe nudos: neq habere virgã q̃ vertat in colubꝛũ: neq in aliquo pſidio carnis inniti: q: iſtiuſmodi vba ⁊ baculus arũdineus eſt: quez ſi paululũ preſſeris frangit: ⁊ manũ tranſforat incũbentis. Itẽ neq virgã .i. ptãtis extranee iura nõ indigere: habentes virgã de radice Ieſſe. Nã quecũq alia fuerit nõ erit chriſti. Solet autẽ queri: quõ Mattheus ⁊ Lucas cõmemorauerint dixiſſe dñm diſcipulis: vt nec virgã ferrẽt: cũ dicat Marcus. Et pcepit eis ne q̃d tollerẽt in via/ niſi virgã tãtũ. Qđ ita ſoluit: vt itelligam⁹ ſub alia ſignificatione dictã virgã/ q̃ ſm Marcũ ferẽda eſt: ⁊ ſub alia illã/ que ſm Lucã ⁊ Mattheũ nõ eſt ferẽda: ſicut ſub alia ſignificatione intelligit tẽtatio/ de qua dictũ eſt. De⁹ neminem tentat. Et ſub alia de qua dictũ eſt. Tentat vos dñs deus veſter/ vt ſciat ſi diligitis eũ. Illa ſeductionis eſt/ hec pbationis. Vtrũq ḡ accipiendũ eſt a dño apl'is dictũ: vt nec virgam ferrẽt: ⁊ vt nõ niſi virgã ferrent. Cũ em̄ ſm Mattheũ diceret eis. Nolite poſſidere aurũ ⁊ argentũ ⁊c. cõtinuo ſubiecit. Dignus eſt operarius cibo ſuo. Unde ſatis oſtendit cur hec eos poſſidere/ ac ferre noluerit: nõ q̄ neceſſaria nõ ſint ſuſtẽtationi hui⁹ vite: ſed q: ſic eos mittebat: vt eis hec deberi: monſtraret ab eis q̃bus euangeliũ credentib⁹ annũtiarent. Claret aũt hec ita/ non pcepiſſe dñm tãq euangeliſte viuere aliũde nõ debeant: q̄ eis prebentibus q̃bus annũtiãt euãgeliũ. Alioqn cõtra hoc pceptum fecit apl's: q̃ victũ de manuũ ſuarũ laborib⁹ tranſigebat: ne cuiq grauis eſſet/ ſed ptãtem dediſſe/ in q̃ ſcirent ſibi iſta debere. Cũ em̄ a dño aliq̃d iperat/ niſi fiat/ inobedientie culpa eſt. Cũ autem ptãs datur: licet vnicuiq nõ vti ⁊ tãq de ſuo iure cedere. Hoc ḡ ordinãs dñs/ q̃d cum ordinaſſe dicit aplus. His qui euãgeliũ annũtiant de euãgelio viuere. Illa apl'is loquebat: vt ſecuri nõ poſſiderẽt neq portarent huius vite neceſſaria: nec magna/ nec minima. Ideo poſuit/ nec virgã: oſtendens a fidelibus ſuis oia debere miniſtris ſuis/ nulla ſuperflua requirẽtib⁹. Ac per hoc addẽdo. Dignus eſt em̄ operari⁹ cibo ſuo: prorſus

Preceptũ Platonis.

Mat. x. j.Ti.vj. Gal. vj.

Lu.ix. Mar. vj

Iaco.j. Deu.xiij.

Mat. x.

Nota ſẽſum.

aperuit ⁊ illuſtrauit vnde hec oia loqueret. Hanc ergo poteſtatez virge noie ſignificauit: cum dicit. Ne quid tollerent in via/ niſi virgã tãtũ: vt intelligatur: q: p poteſtatẽ a dño acceptã/ q̃ virge noie ſignificata eſt: etiã q̃ nõ portantur nõ deerũt. Hoc ⁊ de duabus tunicis intelligẽdum eſt/ ne quiſq eoꝝ pter eã qua eſſet indutus aliam portandam putaret/ ſolicitus ne op⁹ eſſet: cum ex illa poteſtate poſſet accipere. Or q̃ ̄do ſm Marcũ nõ portari/ vel hr̃e duas tunicas: ſꝫ expreſſius indui phibet dicẽs. Et ne indueretur duabus tunicis: quid eos monet niſi nõ dupliciter ambulare: Sufficit em̄ nobis ſemel chriſtus indut⁹: neve per prauitatem intelligentie noſtre: altera deinceps/ vel hereſeos/ vel veſte legis induamur. Aliter. In prohibitione duarũ tunicarũ/ monemur oia ſuperflua noſtra indigẽtibus erogare. Unde ⁊ apl's nos admonet: vt habentes victum ⁊ veſtitũ/ his cõtenti ſim⁹. Non mũdi pompas q̃ramus/ nõ diuitias ſeculi: ſed theſaurizemus nobis theſauros in celo: vbi neq erugo/ neq tinea demolitur: ⁊ vbi fures nõ effodiunt/ neq furãtur. Quia vbicũq theſaurus noſter eſt: ibi ⁊ neceſſario cor noſtrũ erit. Ideo indigentibus dare oportet q̃ nobis ſupſunt: qm̄ man⁹ pauperis gazophylatiũ chriſti eſt. Nos ḡ fratres diſpenſatores dñi ſumus. Quapropter videamus ⁊ recogitem⁹: q: cũ magna a nobis diſtrictione exigetur: q̃đ hic nobis ad erogandũ tribuitur. Unde fideles nos eſſe diſpẽſatores oportet: nã de ſubſtantia quã habemus/ nullus fidelior eſt diſpenſator: q̄ nosipſi. Dum ergo licet ⁊ dũ tẽpus habem⁹/ ſolicite tribuam⁹. Memores ſimus q̃đ quidã ſapiens dixit. Munera q̃ dat moriens/ hec munera nõ ſunt. Dicit ḡ non eſſe deo placabilia munera noſtra data poſt mortẽ: vt ea q̃ incolumitate hui⁹ vite donant. Qđ ergo hõ voluerit hr̃e in patria eterna/ preparet ſibi quouſq moriat in hac pſenti vita: q: q̃ hic recõdit in manu pauperis: illic inueniet in preſentia diuine maieſtatis. Meli⁹ eſt ergo vt q̃ſq viuẽs que habet deo offerat q̄ alius poſt mortẽ ei⁹: qm̄ q̃ ſemetipm negligit/ poſt mortẽ nõ penitebit. Vñ ⁊ dñs fideli ſuo diſpẽſatori in fine dicturus eſt. Euge ſerue bone in modico fidelis: itra in gaudiũ dñi tui. Sequit. ¶ Et quãcũq domũ intraueritis/ ibi manete: ⁊ inde ne exeatis. Dat cõſtãtie generale mandatũ: vt hoſpitalis neceſſitudinis iura cuſtodiãt: alienũ a pdicatore regni celeſtis aſtruẽs/ curſitare per domos ⁊ inuiolabilis hoſpitij iura mutare. Nec otioſe ſm Mattheũ dom⁹ quã ingrediẽt apl'i eligẽda decernitur: vt mutandi hoſpitij neceſſitudiniſq violãde cauſa nõ ſupperat. Sic em̄ ſcriptũ eſt. In quãcũq ciuitatẽ aut caſtellũ intraueritis/ interrogate q̃s in ea dign⁹ ſit: ⁊ ibi manete donec exeatis. Sup ordinatiõe epi ⁊ diaconi apl's loquit. Oportet aũt teſtimoniũ eos habere bonũ ab his q̃ foris ſunt. Apl'i nouã introeũtes: vbẽ ſcire nõ poterãt q̃s/ qualis eſſet. Ergo hoſpes fama eſt eligẽdus populi/ ⁊ iudicio vicinoꝝ: ne pdicationis dignitas ſuſcipientis infamia deturpetur. Cum vniuerſis debeãt predicare hoſpes vnus eligetur: non tribuens beneficiũ ei qui apud ſe manſurus eſt/ ſed accipiẽs. Hoc em̄ đ: quis in ea dign⁹ ſit: vt magis ſe nouerit accipere grãz q̄ dare. ¶ Et quicũq nõ receperit vos: exeuntes de ciuitate illa/ etiam puluerem pedũ veſtroꝝ excutite ⁊c. Puluis excutitur de pedibus/ in teſtimoniũ laboris ſui q̄ ingreſſi ſunt in ciuitatem: ⁊ predicatio apl'ica ad illos vſq peruenerit. Siue excutitur puluis de pedibus: vt nihil ab eis accipiẽt/ nec ad victũ quidẽ neceſſariũ/ qui euangelium ſpreuerint. Allegorice aũt qui verbo humiliter intendũt: ſi q̃bus vt homines terrene leuitatẽ neuis obſcurant: per ea mox que recipiunt euangelice predicationis veſtigia purgantur. Qui vero perfidia/ vel negligentia/ vel etiã ſtudio contẽnunt: horum vitanda cõmunio/ fugienda ſynagoga cẽſetur. Excutiendus eſt pedum puluis/ ne geſtis inanib⁹ et pulueri cõparandis/ mentis caſte veſtigium polluatur. Aliter. Pedes diſcipuloꝝ ipſum opus/ inceſſumq predicationis ſignificant. Puluis q̃ ̄do quo aſpergitur/ terrene le-

j.Ti.vj.

Mat. vj

Erogatio bonorũ pſua detur.

Mat. xxv.

Tex.

Mat. x.

j.Ti.iij.

Qualis hoſpes pdicatorum.

Digitized by Google

nitas eſt cogitatiōis: a qua etiā ipſi ſummi doctores im‑
munes eſſe nequeūt: cū pro auditoribꝰ ſoliciti/ſalubribꝰ
curis inceſſanter intēdūt: ⁊ quaſi ꝑ itinera mūdi vno vix
calcaneo terre puluerē legunt. Qui ḡ receperint verbū:
ipſi afflictiōes/curaſq; doctorū quas ꝓ ſe tolerabāt/in ar
gumentū ſibi vertūt humilitatis. Qui vero ſpreuerint do‑
ctrinā docentiū: ſibi labores ⁊ pericula/tediūq; ſolicitudi
nū ad teſtimoniū dānationis inflectūt. Et ipſe eſt puluis:
Luce. x. q̄ in euangelij contemptores alibi extergi mādaꝝ. Et a q̄
ꝑ bonos auditores/euangeliſtarū iubentur pedes ablui
Tex. imo ꝑ ipſum ſaluatorē narrātur abluti. ¶ Egreſſi aūt cir
cūibant ꝑ caſtella/euāgelizantes ⁊ curātes vbiq;. Quid
Mar. v euāgelizarent/vel quō curarent apli Marcꝰ exponit ple
nius. Predicabant inq̄t vt pniam agerēt: ⁊ vngebāt oleo
Iaco. v. multos infirmos/⁊ ſanabātur. Dicit ⁊ Iacobꝰ. Infirma‑
tur q̄s in vobis: inducat preſbyteros eccl̄ie vt orent ſuper
eum/vngētes eū oleo in noīe dn̄i: ⁊ alleuiabit eū dn̄s/⁊ ſi
Unctio in pctīs ſit dimittenꝰ ei. Unde patet ab ipīs aplīs hūc ſcrē
ſacra eſt eccl̄ie morē eſſe cōtraditū: vt pōtificali bn̄dicti oē cōſecra
ab aplīs to oleo pungan̄ egroti. Predicabāt aūt vt pniam agerēt
acta. Et ſupra: miſit illos inq̄t euāgelizare regnum dei: q: vz
vtrūq;(iuxta Ioannis baptiſte/vel ipſius dn̄i ſaluatoris
Mat. iij exemplum) predicabant. Penitentiam agite appropin‑
quabit eīm regnum celorū. Regni celorum ianuis appro
pinquare eſt de his queq; quibꝰ ab eo didicerat penitere.

¶ Feria ſexta. Luce. V.

¶ In illo tempore: Factū eſt vna dierum et Ie‑
ſus ſedebat docens. Et erant phariſei ſedentes ⁊
legis doctores: qui venerāt ex omni caſtello Ga‑
lilee: ⁊ Iudee: ⁊ Hieruſalem. Et virtꝰ erat dn̄i ad
ſanādū eos. Et reliqua. Homilia de eadē lectiōe.

Saluator omniū do‑
minus/ſaluari oīa luſtrat inceſſu: ⁊ nunc in de‑
ſertis/nunc in ciuitate/nunc ad mare doctrine
celeſtis/⁊ virtutū dona turbis miniſtrat. Nunc in monte
ſolus orat/nūc laborantes in mari ne perire debeāt adiu‑
uat. Ubiq; munera ſalutis impartiꝰ: vt omnes gradus
ac conditiones ad ſuā gratiā pertinere demonſtret. Con
ueniebant inquit euāgeliſta turbe multe vt audirent Ie
ſum: ⁊ curarenꝰ ab infirmitatibus ſuis: ipſe autem ſecede
bat in deſertum ⁊ orabat. Iuxta myſticū intellectuz poſt
factū in ciuitate miraculū/ꝑfecta vtiq; leproſi curatione:
quē ſupra deſcribit euāgelicꝰ ſermo dn̄o tāgente mūda‑
tū/ſecedit in deſertū: ibiq; cōuenientes ad ſe turbas beni
gna pietate ſuſcipit: vt oſtēdat ſe magis quietā/⁊ a ſeculi
curis remotā diligere vitā: atq; ob huiꝰ appetitū ſanādis
curā adhibere corporibꝰ. Et quidē more humano q̄ſi fre‑
quētiā ſe querentiū declinās/nolebat manifeſte ciuitatē
introire. Sz allegorice docebat: q: tumultuoſis carnaliū
Allego‑ mentibꝰ apertā ſui manifeſtationē veritas nō exhibet: ſz
ria pul‑ quoſcūq; ab illecebris rerū tpalium viderit eſſe diſcretos
chra. his ſuoꝝ lucē donorū largiꝰ infundit. Uerū/q: nec carna‑
les ſupna pietas deſerit/q̄n etiā his grām ſue viſitationis
ꝑ quā ipſi ſpūales effici valeāt indulget: poſt deſertū (vt
Marcus ſcribit) dn̄s redit in ciuitatē: multiſq; ibidē con
uenientibꝰ loquitꝰ vbū/ac ſanato paralytico/pluribꝰ occa‑
ſionē interne ſanationis q̄ eſt in fide tribuit. Aliter. Q: in vr
be dn̄s miracula facit: in deſerto vero/velut legiꝰ in mōte
orando ꝑnoctat: vtriuſq; vite nobis: ⁊ actiue vz contem‑
platiue documēta p̄monſtrat: vt nec cōtēplatiōis ſtudio
quis proximoꝝ curā negligat: nec cura ꝓximoꝝ imodera
tius obligatꝰ/cōtēplationis ſtudia derelinquat: quatenꝰ
nec amorē dei ī pediat amor ꝓximi/nec amorē ꝓximi abij
ciat amor dei. In mōte quippe orare: eſt relictis infimarū
cogitationū curis/tota mēte queliber ad eterna ſupne cō
tēplationis gaudia feſtinare. In deſertū ſecedere ⁊ orare
eſt expurgētē intrinſecus ſtrepitū terrenorū deſideriorum
premere: ⁊ quoddā ſibi cū dn̄o intra ſe ſecretum querere
vbi cum illo ceſſante exteriore tumultu/per interna deſi‑
deria ſilenter loquatur. Quod vero legiꝰ ſcḋm Marcū: q: Mar. ij.
docente dn̄o in domo: tā multi cōuenerūt/vt nō caperet
neq; ad ianuā/noſtrā proprie ſaluationē qui de gentibus
ad fidē venimus deſignat. Q: predicante in Iudea dn̄o/
necdū intrare ad audiendū valuimus: ad quos tamen ⁊
ſi foris poſitos/verba ſue doctrine fecit peruenire: q: nos
ipſe ꝑ ſanctorū ora predicatorū colligit. Et q̄uis extra ſy‑
nagogā in qua ipē p̄dicabat inuentos euangelij ſui fecit
eſſe participes. Cōſideratis q̄ ab euangeliſta compēdio
ſunt premiſſa/qḋ ſequiꝰ de euangelio ⁊ hodie lectū eſt cō
ſequenter ⁊ nos videamꝰ: ⁊ qḋ dn̄s donauerit hinc dica‑
mus. ¶ Et factū eſt in vna dierū: ⁊ Ieſus ſedebat docēs. Tex.
Et erant phariſei ſedentes ⁊ legiſdoctores: q̄ venerāt ex
oī caſtello Galilee/⁊ Iudee/⁊ Hieruſalē. Et virtus erat
dn̄i ad ſanādū eos. Ubi dn̄s ſedens docuerit: q̄n ſcribis ⁊
phariſeis conſedentibus paralyticū curauit/Lucas bre‑
uitatis cauſa preterit: ſz Mattheus ⁊ Marcus q̄ narrāt
queſtionē facere videnꝰ: quoniā quidē Mattheo in ciui‑ Mat. ix.
tate ſua/Marcus in Capharnaum hoc eū feciſſe teſtaꝰ. Mar. ij.
Que difficiliꝰ ſolueręꝰ/ſi Mattheꝰ etiā Nazareth nomi
naret. Nūc vero vel ipā Galilea in qua erat Nazareth in
telligenda eſt dicta ciuitas chriſti: ad diſtinctionē vz re‑
gionis trāſmarine Gerazenoꝝ: de qua trāſfretādo ſicut
Mattheꝰ ſcribit venerat Galileā. Uel certe ipā Caphar
naū ciuitas chriſti eſt dicta: quā nō naſcēdo/ſed virtutibꝰ
illuſtrādo ſuā ipſe fecerat. ¶ Et ecce viri portātes in lectu Tex.
lo hoiem q̄ erat paralyticꝰ/⁊ q̄rebāt eū inferre ⁊ ponere
ante Ieſum. Obtulerūt aūt eū paralyticū iacētē in lectu
lo: q: ipſe ingredi nō valebat. Curatio paralytici: huiꝰ aīe
poſt diuturnā illecebre carnis inertiā ad chriſtū ſuſpirātē
indicat ſaluationē: q̄ primo oīm miniſtris q̄ eā ſubleuent
⁊ chriſto offerāt. i. bonis doctoribꝰ q̄ ſpē ſanationis opēq;
interceſſionis ſuggerant indiget. Qui bn̄ Marco narrā‑ Uirtutū
te q̄tuor fuiſſe reperiunꝰ: ſiue q: q̄tuor euāgelij libris oīs cardina‑
p̄dicātiū virtꝰ oīſq; ſermo firmaꝰ: ſeu q: q̄tuor ſunt virtu‑ liū ratio
tes: q̄bus ad ꝓmerendā ſoſpitatē fiducia mētis erigitur.
Has nāq; vt alio loco didicimꝰ: cardinales vz nō imme‑
rito intelligamꝰ. Aliarū eīm virtutū in ordine iſte p̄ceden
tes: iſtis ille cōdepēdēt q̄ſi in cardine. De q̄bus in eterne
ſapientie laude dr̄. Sobrietatē eīm ⁊ iuſtitiā docet ⁊ ſapiē‑
tiā ⁊ virtutē: q̄bus vtilius nihil eſt in vita hoībꝰ: q̄s nōnul
li verſis noībus: prudentiā/fortitudinē/tēperātiā/⁊ iuſti‑
tiā appellāt. ¶ Et nō inuenientes qua parte illū inferrent Tex.
pre turba: aſcenderūt ſupra tectū ꝑ tegulas. Deſiderāt pa
ralyticū chriſto offerre: ſz turba interpoſita ab oī parte re
cludūtur: q: ſepe aīa poſt infirmi corporis deſidiā ad deuz
reſipiſcēs: ſupneq; grē remedio cupiēs renouari: priſce cō
ſuetudinis obſtaculo retardaꝰ. Sepe inter ipās orōnes
ſecrete dulcedinis ⁊ q̄ſi ſuaue cū dn̄o colloquiū/turba co
gitationū interueniēs/aciē mētis ne chriſtꝰ videaꝰ iterclu‑
dit. Et quid inter hec agendū? Nō a ſalutis deſiderio tor
pendū. Nō vtiq; in infimis exterius qua turbe tumultuā‑
tur remanendū: ſz tectū domꝰ in qua chriſtꝰ docet aſcendē
dum. i. ſacre ſcripture ſublimitas eſt appetenda: lexq; dn̄i
cum pſalmiſta dic noctuq; meditāda. In quo eīm corrigit
iunior viam ſuam? In cuſtodiēdo inquit ſermones tuos
¶ Et ſubmiſerūt illū cū lecto in medio ante Ieſum. Pa‑
tefacto tecto eger ante Ieſum ſubmittiꝰ: q: reſeratis ſcri
pturarū myſterijs/ad notitiā chriſti ꝑueniꝰ: hoc eſt ad hu
militatē fidei pietate deſcendiꝰ. Et bene domꝰ Ieſu tegu
lis cōtecta deſcribiꝰ: q: ſub cōtēptibili literarū velamine ſi
aſſit qui reſeret/diuina ſpūalis grē virtus inueniꝰ. Unde
iuxta alteriꝰ euāgeliſte narrationē/nudauerūt tectū vbi Mar. ij.
erat Ieſus. Denudatio etēim tegularū i domo Ieſu/ape‑
ritio eſt in vtilitate lr̄e ſpūalis ſenſus ⁊ arcanoꝝ celeſtiū.
Q: aūt in lecto deponiꝰ/ſignificat ab hoīe i iſta carne ad
huc cōſtituto chriſtū debere cognoſci. Iuxta myſticū vero
ſenſum: iā in paralytico gentiū vniuerſitas offertur me‑
denda

denda. Et curationis ipſius dñi verba ſunt contuenda.
Non dr paralytico/ſalu⁹ eſto. Nō dr: ſurge ⁊ ambula: ſed
Mat.ix. vt Mattheus ſcribit tantū dr: cōſtās eſto fili: remiſſa ſunt
tibi peccata. In Adā vno pctō vniuerſis gentib⁹ remittū/
tur: hic itaqꝫ angelis miniſtrantibus curandus offertur:
hic filius nūcupat: q: primū dei opus eſt. Hinc remittunt
anime pctā: ⁊ indulgētia prime trangreſſionis ex venia
Tex. eſt. Hoc eſt em̄ qḋ ſubſequit. ¶ Quoꝝ fidē vt vidit dixit.
Homo remittūtur tibi pctā tua. Hoīez dñs a paralyſi cu
ratur⁹/primo pctōꝝ vincula diſſoluit: vt oñderet eū ob
nexus culparum artuum diſſolutiōe dānari: nec niſi his
relaxatis/mēbroꝝ poſſe recuperatiōe ſanari. Sic ⁊ illi
paralytico q̄ iuxta ꝓbaticā piſcinā diu aque motū fruſtra
Joā.v. p̄ſtolabat/ſanato a dño dr. Ecce ſanus fact⁹ es: iam noli
peccare/ne deteri⁹ tibi aliq̄d cōtingat. Et bene is cui pec
cata dimittebant homo vocat: q̄ hoc ipo qḋ hō erat: non
poſſet dicere non peccaui: ſimul etiam vt ille q̄ hoī errata
dimittebat intelligeret de⁹/in Mattheo ⁊ Marco ei dr.
Mat.ix. Cōfide fili: remittunt tibi pctā tua. O mira hūilitas: de/
ſpectū ⁊ debilē totiſqꝫ mēbroꝝ cōpaginib⁹ diſſolutū filiū
vocat: quē ſacerdotes nō dignabant attingere. Aut cer/
Tropologica expoſitio. te ideo filiū vocat: q: dimittūtur ei pctā ſua. Iuxta tropo
logiā: interdū aīa iacens in corpe ſuo/totis mēbroꝝ virtu
tibus diſſoluti/a pfecto doctore curāda offert dño. Que
ſi mia eius ſanata fuerit/tātū roboris accipit vt portet ſta
tim lectū ſuum. Intuendū ſane quāti ꝓpria cuiuſqꝫ fides
apud deū valebat/vbi tāti valuit aliena: vt tot⁹ hō repen
te. i. exteri⁹ interiuſqꝫ ſaluatus iā exurgeret: alioꝝqꝫ me/
Tex. rito aliis laxarent errata. ¶ Et ceperūt cogitare Scribe
et Phariſei dicētes. Quis eſt hic q̄ loq̄tur blaſphemias?
Eſaie xliij. Quis pōt dimittere pctā niſi ſolus de⁹? Legim⁹ in ꝓphe
tis dicēte dño. Ego ſum q̄ deleo iniq̄tates tuas. Cōſequē
ter ergo ſcribe: q: ipm hoīem putabāt ⁊ vba dei intellige
bāt: arguūt eū blaſphemie. Verū vtriqꝫ dicūt Phariſei: q:
nemo dimittere pctā niſi de⁹ pōt: q̄ p eos qꝫ dimittit/qb⁹
dimittēdi tribuit poteſtatē: ⁊ ideo chriſt⁹ ver⁹ de⁹ eſſe ꝓ
batur: q: dimittere pctā vt de⁹ pōt. Verū deo teſtimoniū
reddūt/ſed pſonā chriſti negātes fallunt. Errāt itaqꝫ iu/
dei: qui eū chriſtum et deū eſſe/⁊ peccata dimittere poſſe
credūt. Jeſum tn̄ chriſtū eſſe nō credūt: ſed multo demen
tius errāt Arriani: q̄ cū Jeſum chriſtū eſſe ⁊ pctā poſſe
dimittere euāgelij vbis deuicti negare nō audeāt: nihil/
ominus tn̄ deū negare nō timēt. Erroneū hoc neq̄ter in/
ducere pſumūt: ⁊ fidei chriſtiane vbis cōtraria ꝓclaman
tes nō erubeſcūt. Cū Arrianis igit hi pfidi ab eccl'ia cēſē/
tur eſſe catholica: q̄ nec dñm verū dei filiū deū eſſe: neqꝫ
pctā poſſe dimittere in mēte ſua tenēt erronea. At ipe pfi
dos ſaluare deſiderās: ⁊ occultoꝝ cognitiōe ⁊ vtute ope
Tex. rū deū ſe manifeſtat. ¶ Reſpōdens enim dixit ad illos.
Quid cogitatis mala in cordib⁹ vrīs? Et idē nāqꝫ deo q̄
dicit: ego ſum q̄ deleo iniq̄tates tuas/ſapiētiſſim⁹ orator
iij. Reg. viij. ait. Tu em̄ ſol⁹ noſti corda oim filioꝝ hoim. Eadē ḡ inq̄t
maieſtate ⁊ potētia qua cogitatiōes vrās intueor: poſſū
et hoibus delicta dimittere. Ex vobis intelligite q̄d para
lytic⁹ cōſequat. ¶ Quid eſt facili⁹ dicere/dimittunt tibi
peccata: an dicere/ſurge ⁊ ambula. Inter dicere ⁊ facere
multa diſtātia eſt. Verū ſint paralytico pctā dimiſſa: ſol⁹
nouerat q̄ dimittebat. Surge aūt ⁊ ambula: tā ille q̄ ſur/
Spūale documētum. gebat/qꝫ hi q̄ ſurgētē videbāt approbare poterāt. Fit igit
carnale ſignū vt ꝓbet ſpūale: qꝫ eiuſdē virtutis ſit: ⁊ cor
poris ⁊ anime vitia dimittere. Et dat nobis intelligētia:
propter pctā pleraſqꝫ euenire corpoꝝ debilitates: ⁊ idcir
co forſitan pri⁹ dimittunt pctā: vt cauſis debilitatis abla
tis/ſanitas reſtituat. Quinqꝫ ſiquidē ſunt differētie cau/
ſarū: p q̄b⁹ in hac vita moleſtiis corporalib⁹ affligimur.
Aut em̄ ad merita augēda p patiētiam iuſti corporis in/
firmitate grauant: vt bti pr̄es Job ⁊ Tobias: ⁊ innume/
ri martyres in vtroqꝫ teſtamēto. Aut ad cuſtodiā virtutū
preceptarū ne ſupbia tētante diſpereāt: ſicut apl'o Paulo
ij. Co. xij ne magnitudine reuelationū extolleret/datus eſt illi ſti/
mulus carnis ſue/angelus Sathane q̄ eū colaphizaret.
Aut ad intelligēda ⁊ corrigēda pctā nr̄a: ſicut Maria ſo/ Nūe. xij.
ror Aaron in eremo ob vba temeritatis ⁊ ſupbie lepra ꝑ/
cuſſa eſt: ⁊ ſicut paralytic⁹ de quo tractam⁹ q̄ nō niſi prio
dimiſſis pctis potuit ab infirmitate curari. Aut ad gl'iam
dei ſaluantis/ſiue per ſeipm/ſiue p famulos ſuos: ſicut ce
cus natus in euāgelio: q̄ neqꝫ ipe peccauit/neqꝫ parētes Jo. ix.
eius: ſed vt manifeſtarent opa eius in illo: ⁊ ſicut Lazar⁹ Jo. xi.
cuius infirmitas nō dicebat eſſe ad mortē/ſed ꝓ gl'ia dei/
vt glorificaret fili⁹ dei per eā. Aut ad inchoationē dāna/
tionis eterne qḋ reproboꝝ eſt ꝓpriū: ſicut Antiochus et
Herodes: qui vterqꝫ ſuo tpe aduerſus deū repugnātes:
quid tormētoꝝ in gehēna ꝑpetuo paſſuri eſſent: pſentiuz
afflictionū miſeria cūctis oñdebat. Quib⁹ cōgruit illud
prophete. Et duplici cōtritione contere eos. Unde neceſ Hie. xvij
ſe eſt in oibus que aduerſa tpaliter patimur/cū humilita
te dño gratias agam⁹: ⁊ infirmitatis nr̄e conſcij de colla
tis nobis remediis gratulemur. Neceſſe eſt: vt cōſciētiā
noſtrā reuerſi: ſolerter opa nr̄a ſimul ⁊ cogitatiōes explo
rem⁹: ⁊ q̄cq̄d nos peccaſſe depꝫhendim⁹/digna caſtigatio
ne purgem⁹: q̄cq̄d de his q̄ nos recte feciſſe credebamus
vitio nobis elationis periſſe cōperim⁹: ⁊ hoc humili ſatiſ Quare
factione caſtigem⁹. Hoc em̄ nobis ſepius fit cā flagelloꝝ nocētes
Ceterū: innocētes ⁊ iuſtos ob augmēta pmioꝝ flagella/ et inno/
ri/pfectorū eſt donū ſpeciale viroꝝ: verberib⁹ aūt tpalib⁹ cētes pu
ad eterna tormēta cōpelli/impenitētū eſt pena reprobo/ niantur.
rū. ¶ Ut ſciatis aūt q: fili⁹ hois poteſtatē hꝫ in terra di/ Tex.
mittere pctā. Si ⁊ de⁹ nobis eſt iuxta pſalmiſtā: qui quā/
tū diſtat oriēs ab occaſu: elōgauit a nobis iniq̄tates no/
ſtras: ⁊ iuxta memoratū Eſaie teſtimoniū: q̄ delet iniq̄ui
tates noſtras: et fili⁹ hois poteſtatē hꝫ in terra dimittēdi
peccata: ergo idē ipſe ⁊ de⁹ ⁊ fili⁹ hois eſt: vt ⁊ hō chriſt⁹
p diuinitatis ſue potētiā/dimittere iā pctā poſſit: ⁊ Jeſus
chriſtus p humanitatis ſue fragilitatē ꝓ pctōribus mori.
¶ Dixit paralytico. Surge tolle lectū tuū et vade in do/ Tex.
mū tuā. Et aīa nr̄a paralytica ſi ſurrexerit: ſi robur pſtinū
recuperauerit: portat lectū ſuū in quo iacebat ante diſſo Eſa. xliij
luta: et portat illū in domū virtutū ſuarū. Spūaliter de le
cto ſurgere/eſt aīam a carnalib⁹ deſideriis/vbi egra quie/
ſcebat extrahere. Lectū vo tollere/eſt ipſam qꝫ carnē p
continētie frena correctā/ſpe celeſtiū pmioꝝ deliciis pri/
uare terrenis. Ipſe eſt em̄ lectus q̄ per ſingulas noctes
lauat a Dauid. i. pro vni⁹ noxe maculis/digno peniten/
tie flumine caſtigatur: ſublato aūt lecto domū ire/eſt ad
paradiſum redire. Ipſa eſt em̄ vera dom⁹ que hominem
prima ſuſcipit: non iure amiſſa/ſed fraude: tādemqꝫ reſti/
tuta p eū qui fraudulēto hoſti nihil debuit. Aliter. San⁹
qui languebat lectū reportat domū: cū anima pctōꝝ re/
miſſione accepta/ad internā ſui cuſtodiā cū ipſo ſe corpo
re refert: ne poſt veniā q̄d vnde iterū iuſte feriat admit/
tat. Per lectū em̄ in quo carnis eſt reqes/ipſa caro ſigna
tur: per domū vero conſcientia figuratur. Et q: cū mente
mortui in vitiis iacemus/in carnis delectatione quieſci/
mus: infirmi portamur in lecto. Cū vero ſanati mēte fue
rimus: vt iam vitiis carnis pulſantibus reſiſtamus: neceſ
ſe eſt vt tētationū cōtumelias de noſtra infirmitate tole/
remus. Ergo itaqꝫ mire ad ſalutē reducto precipit: tolle
lectū tuū. i. illud in quo portatus es: q: neceſſe eſt vt por/
tet quiſqꝫ cōtumeliā carnis in qua prius iacebat egrot⁹.
Quid eſt ergo dicere/tolle lectū tuū ⁊ vade in domū tuā
niſi porta tētationes in q̄bus hactenus: iacuiſti ac reuer Tex.
tere ad cōſciētiā vt videas q̄ feciſti. ¶ Et confeſtim ſur
gens corā illis: tulit lectū in quo iacebat: ⁊ abiit in domū
ſuam magnificans deū. Et ſtupor apprehendit omnes ⁊
magnificabant deū. Mira diuine potētie virtus/vbi nul
la tēporis interueniēte mora/iuſſu ſaluatoris ſalus fe/
ſtina comitat. Merito qui affuerāt/dānatis blaſphemie
iaculis: ad laudē tante maieſtatis ſtupentia corda cōuer
tunt. Nā primo dñi virtutē ſue perfidie fore vltricē turbe
timēt: dehinc ceſſante iā deſperatiōis timore/honor deo

Digitized by Google

reddit᷑/ꝙ tantá dedit hominibus poteſtatē:hoc em̄ ſeq
Teꝫ. tur. ¶ Et repleti ſunt timoꝛe dicētes: q2 vidimus mirabi
lia hodie. Sed ſoli hoc chꝛiſto erat debitum:ſoli de cōmu
nione paterne ſubſtātie hoc agere erat familiare. Nō er-
go hoc venit in admirationē ꝙ poſſet iſta: Quid em̄ deꝰ
nō poſſe credit᷑? Alioquin laus de vno hoīe/nō de pluribꝰ
extitiſſet. Sed delati deo honoꝛis huius cauſa eſt:ꝙ pote
ſtas hoībus ac via data ſit ꝑ ꝟbū eius:⁊ pctōꝝ remiſſiōis
et coꝛpoꝝ reſurrectiōis ⁊ reuerſionis in celū. Tu autem.

¶ Sabbato. Luce. IIII.

¶ In illo tempoꝛe: Surgēs Jeſus de ſynagoga introiuit in domū Simonis. Socrus aūt Simonis tenebatur magnis febꝛibꝰ: ⁊ rogauerunt illū pꝛo ea. Et reliqua. Homilia beati Ambꝛoſij.

Sacrilegia iudeoꝛum
que ante dn̄s pꝛenūtiauerat ꝑ ꝓpheta: ⁊ pſalmi
verſiculo declarauerat:que paſſurꝰ erat in coꝛ-
poꝛe cōſtitutus/dicēs. Retribuebant mihi mala ꝓ bonis
qm̄ ſeqbar bonitatē. Et in alio. Odio habuerūt me gra-
tis. Ná odiū retribuebát ꝓ dilectiōe mea. Hec oīa in euá
gelio docet eſſe cōpleta. Ná cū ipe per populos beneficia
diffunderet:illi iniurias irrogabant. Nec mirū ſi ꝑdide-
rūt ſalutē:qui eiecerūt de ſuis finibꝰ ſaluatoꝛē. Moꝛalis
em̄ dn̄s:et qui docuerit exēplo ſui aplos ſuos oībus oīa
fieri:nec volētes repudiat/nec inuitos alligat/nec reijciē
tibus reluctat᷑/nec rogantibꝰ deeſt. Sic gerazenos alibi
Diſpēſa- cū virtutes eius ſuſtinere nō poſſent/quaſi īfirmos ⁊ in-
toria fuit gratos reliqt. Simul intellige nō ex neceſſitate fuiſſe:ſed
paſſio voluntariā coꝛpoꝛis paſſionē nec captum a iudeis ſed a ſe
chꝛiſti. oblatū. Etem̄ qn̄ vult capit᷑/qn̄ vult labit᷑/qn̄ vult ſuſpen
ditur/qn̄ vult nō tenet᷑. Et hic in ſupciliū mōtis ꝑcipitan
dus aſcēderat:⁊ ecce ꝑ mediū eoꝝ (mutata ſubito vel ob-
ſtupefacta furentiū mēte) deſcēdit. Nōdū em̄ venerat ho
ra paſſionis:quinetiam malebat adhuc iudeos ſanare ꝙ̄
perdere:vt inefficaci furoꝛis exitu definerēt velle qꝺ im-
plere nō poſſent. Vides igit᷑ ⁊ hic diuinitatis eſſe qꝺ non
captꝰ eſt:⁊ illic volūtatis eſſe ꝙ captꝰ eſt. Ná quēadmo-
dū a paucis teneri potuit:q̄ a populo nō tenet᷑? Sed no-
luit ſacrilegiū eſſe multoꝝ vt in auctores culpe crucis in-
uidiam retoꝛqueret. Atqꝫ a paucis qdē affigit᷑: ſed ꝓ to-
Teꝫ. to oꝛbe moꝛit᷑. ¶ Et in ſynagoga erat homo habēs ſpm̄
immūdū. Et infra. Surgens aūt de ſynagoga intrauit in
domum Simonis ⁊ Andree. Socrus aūt Simonis tene
batur magnis febꝛibus. Vide clementiá dn̄i ſaluatoꝛis.
Nec indignatione cōmotus/nec ſcelere offenſus: nec in-
iuria violatꝰ Judeā deſerit:quinetiá immemoꝛ iniurie/
memoꝛ clemētie/nūc docēdo/nūc liberando/nūc ſanādo
in fide plebis coꝛda demulcet. Et bn̄ ſcrūs Lucas virum
a ſpū nequitie liberatū ante ꝑmiſit:⁊ ſubdidit femine ſa-
nitatē. Vtrūqꝫ em̄ ſexū dn̄s curaturꝰ aduenerat: et pꝛioꝛ
ſanari debuit/q̄ pꝛioꝛ creatꝰ eſt/nec ꝑtermitti illa q̄ mobi
Allegoꝛi- litate magꝭ animi ꝙ̄ prauitate peccauerat. Sabbato me-
ca expo- dicine dn̄ice opera cepta ſignificat:vt inde noua creatu-
ſitio. ra ceperit/vbi vetꝰ creatura ante definit:nec ſub lege eſſe
filiū dei/ſed ſupꝛa legē in ipo pꝛincipio deſignaret:nec ſol
ui legē ſed impleri. Neqꝫ enim per legē/ſed verbo factus
eſt mūdus ſicut legimꝰ. Verbo dn̄i celi firmati ſunt. Nō
ſoluitur ergo lex ſed implet᷑:vt fiat renouatio hoīs iá la-
Eph. iiij. bentis. Vn̄ aplꝰs ait. Spoliātes vos veterē hoīem:indui-
te nouū qui ſm̄ deū creatus eſt. Et bene ſabbato cepit:vt
ipſum ſe oſtenderet creatoꝛē q̄ opera operibus intexerat:
et ꝓſequeret᷑ opus qꝺ ipſe iam ceperat:vt ſi domū faber
renouare diſponat:nō a fundamētis/ſed a culminibꝰ in-
cipiat ſoluere vetuſtatē. Itaqꝫ ibi pꝛiꝰ manū admouet vbi
ante deſierat:deinde a minoꝛibus incipit vt ad maioꝛa ꝑ-
ueniat. Liberare a demone ⁊ hoīes ſed in ꝟbo dei poſſūt
reſurrectionē moꝛtuis impetrare/diuine ſolius eſt pote-
ſtatis. Nec quēꝙ̄ mouere dꝫ/ꝙ Jeſu Nazareni nomē in
hoc libꝛo diabolus dixiſſe pꝛimus inducitur. Nec em̄ ab
eo chꝛiſtꝰ nomē accepit:qꝺ de celo angelus ad virginem
detulit. Eſt huius impudētie vt inter hoīes aliqd pꝛimus
vſurpet:⁊ ad hoīes qſi nouū deferat: quo terroꝛē ſue po-
teſtatis incutiat. Deniqꝫ ⁊ in geneſi:pꝛimꝰ deū hoī nūcu-
pauit. Sic em̄ habes. Et dixit ſerpēs mulieri. Quid vtiqꝫ Gen. iij.
dixit deus: Ne edatis de oī ligno. Vterqꝫ igit᷑ a diabolo Gen. ij.
deceptꝰ eſt:ſanatus a chꝛiſto. Sequere cetera:⁊ euange-
lice lectionis diſce myſteria:atqꝫ in duoꝝ ſanitate/publi-
ce ſacrm̄ ſalutis agnoſce. Sicut em̄ in Adá oēs moꝛiunt᷑:
ita ⁊ in chꝛiſto oēs viuificabunt᷑. Quis eſt iſte q̄ in ſyna- j. Co. xv.
goga ſpm̄ demonis habebat immūdū/niſi pplꝰs iudeoꝛū
qui quaſi ſerpentinis ſpiritibꝰ reuinctus eſt ⁊ innodatus
diaboli laqueis:ſimulatá coꝛpoꝛis mūditiá/interioꝛis mē
tis ſoꝛdibꝰ inqnabat. Et bene in ſynagoga hō erat q̄ ſpm̄
immūdū habebat:q2 ſpm̄ ſcm̄ amiſerat:introierat em̄ dia
bolus vnde chꝛiſtꝰ exierat. Simul oſtēdit᷑ natura diaboli
non impꝛoba opa iniqua. Ná quē per ſupioꝛē naturá dn̄s
confitet᷑/opere negat. Et in hoc apparet eius nequitia et
impꝛobitas iudeoꝝ:qꝺ ita pplꝰ veſane cecitatē mētis ef-
Judeoꝝ fudit:vt pplꝰs neget quē demones cōfitent᷑. O peioꝛ ma-
malitia giſtro diſcipuloꝝ hereditas: ille ꝟbo dn̄m tētat/hi facto.
notatur. Ille dicit mitte te/iſti adoꝛiunt᷑ vt mittant. Si altioꝛe cōſi
lio iſta pēſamus:animi debemus intelligere ⁊ coꝛpoꝛis ſa
nitatē:vt pꝛius animus q̄ ſerpentinis laboꝛabat inſidijs/
abſolutus ſit. Aīa em̄ a coꝛpoꝛe nūꝙ̄ vinceret᷑:niſi pꝛius a
diabolo tentaret᷑. Ná cū aīa corpꝰ agat:viuificet ⁊ guber
net:quēadmodū in eius illecebꝛas captiua raperet᷑/niſi
et ipſa ſuperioꝛis alicuiꝰ poteſtatis vinculis ſtringeret᷑?
Deniqꝫ non pꝛius Eua eſurijt/ꝙ̄ ſerpētis eá verſutia ten
tauit:et ideo aduerſus ipm̄ auctoꝛē pcti pꝛius debuit me
dicina ſalutis operari. Foꝛtaſſis etiá in typo mulieris il-
lius ſocrus/ſcꝫ Simonis ⁊ Andree varijs criminū febꝛi-
bus caro nr̄a láguebat:⁊ diuerſarū cupiditatū immodi-
cis eſtuabat illecebꝛis. Nec minoꝛē febꝛē amoꝛis eſſe dixe
rim/ꝙ̄ caloꝛis. Itaqꝫ illa animū febꝛis/hec corpꝰ inflam-
mat. Febꝛis em̄ nr̄a auaritia eſt:febꝛis nr̄a libido eſt:eoꝝꝙ
ignite ſint cupiditates. Vnde ⁊ aplꝰs ait. Si nō ſe cōtinēt
nubāt:meliꝰ eſt em̄ nubere ꝙ̄ vri. Febꝛis nr̄a luxuria eſt: j. Co. vij.
febꝛis nr̄a ambitio eſt:febꝛis nr̄a iracūdia eſt. Que licet
coꝛpoꝛis vitia ſint:ignē tn̄ oſſibꝰ implicant:mētē animuꝫ
ſenſumqꝫ pertētát. Hec pꝛioꝛ diaboli ſolicitat᷑ arte. Etem̄
ager bonꝰ/veſtis/monile/ſuadela ſerpētis eſt: honoꝛum
gra/ſublimitas poteſtatū/epularū ſuauitas:foꝛma mere
tricis/laqueus eſt diaboli:⁊ q̄ſi qdá nequitie ſpūalis ille
cebꝛoſus affectꝰ:q̄ ꝑ carnis illecebꝛá:q̄ cito feminea q̄daꝫ
leuitate mollit᷑:aīm ꝙ̄ de gradu deficit. Neqꝫ em̄ foꝛmaꝫ
mulieris animꝰ pꝛiꝰ ꝙ̄ coꝛpoꝛis oculus cōcupiſcit. Deniqꝫ
qꝺ nō videris nō amabis: Sꝫ vbi caro cōcupierit:cōpatiē
tis ꝙ̄ animi cōſtātia deficit:⁊ mens cōſoꝛtio amoꝛis infle
ctit᷑. Duo em̄ in carne vna ſunt:atqꝫ ita moꝛs irrepſit ſcele
ris effectu/tentante diabolo/carne ſuadente. Vehemen
tioꝛ tn̄ eſt animi ꝙ̄ coꝛpoꝛis febꝛis/⁊ ideo ꝓ animi volun-
tate corpꝛis ſalꝰ plerūqꝫ cōtēnit᷑:nec a periculis abſtinetur
Vn̄ nō alienū videt᷑ repetere:quēadmodū Theotimꝰ cū
graui oculoꝝ incōmodo laboꝛaret ⁊ amaret vxoꝛē:inter-
dicta ſibi a medico facultate coeūdi:cupiditatis ipatiēs Exēplū
atqꝫ impetu libidinis raptꝰ ſe moderare nequerit. Sciēs notabile
em̄ pꝛudēs ille:ꝙ eſſet oculos amiſſurꝰ/pꝛiuſꝙ̄ cōueniret de eſtu li
vxoꝛi:in ipſo eſtu feruētis cupiditatis ⁊ cōſuetudinis ap- bidinis.
paratu:vale inqt amicū lumē. Sic febꝛe libido flagran-
tioꝛ eſt/grauiuſqꝫ ꝑcipitat ⁊ inflámat. Sꝫ vbi qs reſipue-
rit a furoꝛe:tūc coſcientie interioꝛis viſus apit᷑:factiqꝫ ſuc-
cedit pnīa:et pudēda ſui vnuſqſqꝫ ꝓ qualitate facinoꝛis
erubeſcit. Tūc deus timetur et pctoꝛ cupit ſe celare: ſꝫ nō
pōt. Tūc caro arguit᷑/diabolꝰ accuſat᷑:hec q̄ſi plena vitio
rum/ille q̄ſi auctoꝛ erroꝛis. Pateſcit defoꝛmitas:nudum
eſt em̄ deo oē ſecretū: nec vllius ficꝰ folijs/hoc eſt tegmi-
ne coꝛpali/vel iactátia ſeculari/flagitoꝝ ſecreta velátur:

Digitized by Google

et vnuſq̄ſq; diuinū peccati conſcia formidat mente iudiciū dicens. Utinā ſuper me mōtes cadant. In quibus me abſcōdā fiſſuris petrarū: cū venerit confringere terram? Tūc tribulos et ſpinas omīs caro: hoc eſt curarū morſus ſollicitudineq; generat: eſtuſq; quos ſibi per cōcupiſcētiā carnis animus ipſe circūdedit. Etenī quaſi caluis q̄buſdā ſuffigit aīa corporeis voluptatib⁹: ⁊ cū ſemel adheſerit voluptatib⁹ dimerſa terrenis / difficile in altū pōt vnde deſcēdit ſine dei fauore reuolare. Actuū em̄ ſuor̄ vincta laqueis: ⁊ deliciarū ſecularium illecebris obnoxia iā tenetur. Nūc ergo Adā: hāc Euā dn̄s liberatur⁹ aduenit: quorū alter ad imaginē dei factus: altera virtutē accipiēs ſui viri: q̄diu fuit ſubdita fortiori: vnā gerebāt in vno ſpū deo placitā volūtatē: ⁊ in paradiſo poſiti dei / vite celeſtis operabanē alimoniā. Poſtea vero q̄ caro ſuadere diuerſum: ⁊ legē ppriā cepit nō tenere: paradiſi exules facti in hūc inferiore demerſumq; locū pctī merito ceciderūt. Nec q̄ſq; putet incōgruū eſſe ſi Adā atq; Eua in typo aie et corporis eſtimētur: cū in typo eccle eſtimenē et chriſti. Nā cum
Ephe.v. duos eſſe in vna carne apls diceret / adiecit. Sacramētum hoc magnū eſt: ego aūt dico in chriſto ⁊ in eccla. In quo ergo ſupni dei: in eo multo magis animi nr̄i pōt eſſe myſteriū. Sed heret / ſuffixus eſt / capt⁹ eſt / et corporeis febribus ſucceſſus: cōpaſſione carnis egreſcit: q̄rendus eſt medicus. Sed q̄s iſte tantus eſt: q̄ ſaucie mētis medeaē vlceribus? Quis tant⁹ eſt hō q̄ poſſit alijs ſubuenire: cū ſibi / ipſi non poſſit ſuccurrere? Quis alijs poſſit vitā reddere:
Rom.v. cū ipſe mortē nō poſſit euadere? Omnes em̄ in Adā moriūtur: q: per vnū hoiem in hūc mūdū pctm̄ intrauit / et p pctm̄ mors: ita in oēs hoies pertrāſijt: in quo oēs peccauerūt. Illi⁹ igiē culpa / mors oīs eſt. Deniq; miſſi ſunt ſcribe miſſi ſunt ⁊ pphete: q̄ oracula diuina loquerētur: nec q̄cq̄ pmouere potuerūt. Queram⁹ ḡ aliquē de angelis aut archangelis medicum. Sed queadmodū mihi poſſunt preſidiū ferre nec peccē: cum ipſe archangelus a peccato non potuerit abſtinere? Queadmodū ad paradiſum angelus reuocare me poterit: cū ipſe ſathanas et angeli ſui ſedē quam acceperant ſeruare non potuerint.

¶ Item de eodē ſabbato. Luce. IIII.

¶ In illo tempore: Surgēs Jeſus de ſynagoga introiuit in domū Simonis. Socrus aūt Simonis tenebatur magnis febrib⁹: ⁊ rogauerunt illū pro ea. Et reliqua. Homilia de eadem lectione.

IN iſto ſancti euangelij capitulo nō idē ab euāgeliſtis ſeruat⁹ eſt or-
Mar.i. do. Hoc deniq; factū Marc⁹ ⁊ Lucas (anteq̄
Matt. viij. de leproſo q̄ dn̄o deſcēdente de monte mūdatus eſt / quid diceret) narrāt. Matthe⁹ vero (poſt terminatū in mōte ſermonē: leproſi pmiſſa mūdatiōe pueriq; cēturionis curatione) ſubiungit de reſtitutione ſocrus Simonis Petri. Sed nihil obſtat narrandi diuerſitas / vbi eadem res nūtiatur. Et notandū q̄ leproſus ille apud Mattheum primo ſpecialr̄ curatus ſit: ſcd̄o puer cēturionis: tertio ſocrus Petri febriēs i Capharnaū quarto in loco q̄ oblati ſunt ei demonio vexati: quor̄ ſpūs verbo eijciebat: q̄ñ ⁊ oēs
Sap.ij. male habētes curauit. Qm̄ inuidia diaboli mors intrauit in orbē terrarū: ideo cōtra ipm̄ mortis auctorē primo debuit medicina ſalutis operari: primo lingua ſerpētina ne vltra virus ſpargeret occludi: ac deinde femina q̄ prima ſeducta eſt a carnalis cōcupiſcētie febre curari: tertio vir qui male ſuadentis dicta coiugis audiuit / ab erroris ſui lepra caſtigari: vt ipſe apud Lucā euāgeliſtā eſſet ordo reſtaurationis / q̄ fuerat ⁊ caſus. Paulo ſuperi⁹ enim refert: q: in ſynagoga erat hō habēs demoniū immūdum. Cuius integra reſtitutiōe ſanitatis deſcripta ſubdit hoc
Tex. qd̄ ex lectiōe audiuim⁹ hodierna. ¶ Surgēs aūt de ſynagoga Jeſus / introiuit in domū Simonis. Socrus autē Simonis tenebaē magnis febrib⁹. Sed ⁊ hui⁹ releuationis a dn̄o collate explicita narratione nōnullis interpoſitis: vir q̄ erat plen⁹ lepra ſubinfert mūdationē. Bene aūt vbi leproſus mūdaē cert⁹ nō exprīmiē loc⁹: vt oſtēdaē: nō vnū pplm ſpālis alicuius ciuitatis: ſed oīm pplos fuiſſe ſanatos. Hec p exceſſum neceſſariū pmiſim⁹: vt myſticū ordinē ab euāgeliſta ſeruatū mōſtrarem⁹ vt dictū eſt reſtaurationis in dn̄o q̄ erat ⁊ caſus in ꝓtoplaſtis. Intēdamus nūc mētis obtutū / ad hoc euāgelij caplm / qd̄ nobis exponēdū hac lectione ꝓpoſitū eſt. Si virū a demonio liberatū moraliter animū ab imūda cogitatiōe purgatū dixerim⁹ ſignificare: nr̄ femina febrib⁹ tēta ſed ad imperiū dn̄i ſanata / carnē oſtēdit a cōcupiſcētie ſue feruore p cōtinētie pcepta frenatā. Moralis expoſitio miraculi. Ois em̄ amaritudo et ira
et indignatio ⁊ clamor ⁊ blaſphemie / ſpūs immūdi furor Eph.iiij.
eſt. Fornicationē vero immūditiā / libidinē / cōcupiſcētiam Col.iij.
malā: ⁊ auaritiā q̄ eſt ſimulacror̄ ſeruitus: febrē illecebroſe carnis intellige. ¶ Et rogauerūt illū p ea. Et ſtans ſu- Tex.
per illā imperauit febri ⁊ dimiſit illā. In euāgelio Matthei ſcriptū eſt: ⁊ tetigit manū ei⁹ ⁊ dimiſit eā febris. Mo- Matt. viij.
do em̄ ſaluator rogat⁹: mō vltro curat egrotos: oſtēdens ſe cōtra pctor̄ q̄ paſſiones ⁊ pcib⁹ ſemp annuere fideliū et ea q̄ ipſi minime in ſe intelligūt: vel intelligēda dare / vel pie petētib⁹ etiā nō intellecta dimittere: iuxta hoc qd̄
Pſ. poſtulat. Delicta quis intelligit: ab occultis meis ⁊c. Pſ.xviij.
Tangiē vero man⁹ mulieris: ⁊ ſanatis operib⁹ eius pctor̄ infirmitas fugit. ¶ Et cōtinuo ſurgēs miniſtrabat illis. Tex.
Naturale eſt febricitātib⁹ incipiēte ſanitate laſſeſcere: et egrotatiōis ſentire moleſtiā. Uerū ſanitas q̄ dn̄i cōfertur imperio / ſimul tota redit: nec ſolū ipſa redit: ſed ⁊ tāto robore comitātē: vt eis cōtinuo q̄ ſe adiuuerant miniſtrare ſufficiat. Et iuxta leges tropologie: mēbra q̄ ſeruierātim mūditie ad iniq̄tatē vt fructificarēt morti / ſeruiāt iuſtitie in vitā eternā. Sed ⁊ ſm myſticos intellect⁹ / ſaluato centurionis puero: ac fide gētiū in cēturione laudata: conſequēter ſocrus Petri: hoc eſt ſynagoga iudaica ab eſtu febriū ſanaē. Dom⁹ nāq; Petri plebs iſraelitica intelligiē: in qua iuxta qd̄ Paulus apls refert ipſe Petr⁹ apoſtolatus miniſteriū accepit. Socrus vero Petri eiuſdē plebis eſt ſynagoga: q̄ mater primitiue eccle tāq̄ vxoris Petri ob hoc cōuenienter accipiē: q̄m ex ipa ſynagoga primaria
diſcipulor̄ chriſti eccla carnis originē traduxiſſe cognoſ- Allegorica expo-
ciē: q̄ Petro veluti deſpōſata: ſed ſpūſcti grā inuiſibiliter ſitio.
fecūdata / in exēplū btī Joſeph ⁊ Marie virginis ſalubriter crediē. At vero Socr⁹ Petri: hoc eſt ſynagoga iudaica interim pfidie febribus eſtuat: donec plenitudo gētium introeat: ⁊ ſic oīs iſrael ſaluus fiat. Cuius manū tangere eſt in ea bonas actiōes informare: q: niſi mūdate fuerint manus iudeor̄ q̄ ſanguine ſunt plene: ſynagoga eor̄ febricitās iacet. Sed tūc eā febris dimittit cū multiplex pfidie lāguor ipſam deſeret. Porro ſurgit ac miniſtrat cum mortuis opib⁹ abrenūtiās: atq; ea q̄ ſurſum ſunt q̄rēs / in nouitate vite perābulat. ¶ Cū ſol aūt occidiſſet: oēs qui Tex.
habebāt infirmos varijs lāguorib⁹ / ducebāt illos ad illū. At ille ſinguilis imponēs man⁹ curabat eos. Mattheus ita ſcribit. Ueſpe inq̄t facto obtulerunt ei multos demo-
nia habētes: ⁊ eijciebat ſpūs verbo: ⁊ oēs male habētes cu- Matt. viij.
rauit vt impleret qd̄ dictū eſt p Eſaiā pphetā dicētē. Ipſe infirmitates nr̄as accepit: ⁊ egrotatiōes portauit. Oēs Eſa.liij.
non mane / nō meridie / ſed ad veſperā curanē q̄ñ ſol occubiturus eſt: q̄ñ granū tritici in terra moriē / vt multos fructus afferat. Solis nāq; occubitus paſſionē mortēq; illi⁹ ſignificat qui dixit. Quādiu in mūdo ſum / lux mūdi ſum Et ſole occidēte plures demoniaci q̄ ante / plures ſanantur egroti: q: temporaliter in carne viuens paucos iudeorū docuit: calcato regno mortis / oībus p orbē gentib⁹ fidei ſalutiſq; dona tranſmiſit. Cui⁹ miniſtris quā vite luciſq; pconibus / pſalmiſta canit. Iter facite ei q̄ aſcēdit ſuper occaſum. Super occaſum quippe dn̄s aſcendit: quia vñ in paſſione occubuit / inde maiorē ſuā gl̄iam reſurgēs

Digitized by Google

Tex. do manifeſtauit. ¶ Exibãt aũt demonia a multis clamã
tia ⁊ dicẽtia: q: tu es filius dei. Et increpans non ſinebat
ea loqui: q: ipm̃ ſciebant eſſe chriſtũ. Demonia filiũ dei cõ
fitebant̃ ⁊ atteſtante euãgeliſta ſciebãt ipm̃ eſſe chriſtũ:
q: quē dierũ q̃draginta ieiunio fatigatũ / diabolꝰ hoiem
cognouerat / nec tẽtando valebat / an ⁊ dei filius eſſet ex/
periri / iam nũc ꝑ ſignoꝝ potẽtiã vel intellexit / vel potius
Notabi/ ſuſpicatus eſt eſſe filiũ dei. Nõ ergo ideo iudeis eũ cruci
lis ſnia. figere ꝑſuaſit: q: chriſtũ ſiue filiũ dei nõ eſſe putauit: ſʒ q:
ſe morte illiꝰ nõ ꝓuidit eſſe dãnãdũ. Uere em̃ de hoc my/
ſterio a ſeculis abſcõdito dicit apl's: q̃ nemo principium
huiꝰ ſeculi cognouit. Si em̃ cognouiſſent nũq̃ dñm glie
crucifixiſſent. Quare aũt demonia dñs ſe loq̃ ꝓhibebat
manifeſtat pſalmiſta q̃ ait. Pctõi aũt dixit deꝰ: quare tu
enarras iuſtitias meas: ne quis dũ audit ꝓdicantē ſequa
tur errantē. Improbꝰ aũt magiſter eſt diabolꝰ: q̃ falſa ve
ris ſemꝑ ꝑmiſcet: vt ſpecie veritatis teſtimoniũ fraudis
obtexat. Alias aũt nõ ſoli demones q̃ inuiti cõfitebantur
iubent̃ ſilere de chriſto: ſʒ ⁊ illi q̃ ab eo ſanati ſpõte cõfite/
ri volebãt: imo ipſi apl'i q̃ cũ poſt reſurrectionē toto orbe
erãt ꝓdicaturi: ante paſſionē eiꝰ ꝑcipiunt̃ oino reticere de
illo: ne diuina vcʒ maieſtate ꝓdicta / paſſionis diſpenſatio
differret̃: ⁊ dilata paſſione / ſalus mũdi que per hãc futu/
Tex. ra erat / negaretur. ¶ Facta aũt die egreſſus ibat in de/
ſertũ locũ. Et turbe requirebãt eũ / ⁊ venerũt vſq̃ ad ipm̃
et detinebãt eũ ne diſcederet ab eis. Quibꝰ ille ait. Quia
et alijs ciuitatibꝰ opʒ me euãgelizare regnũ dei. Si occa
ſus ſolis dñi mors exprimit̃: quare nõ die redeũte reſurre
ctio illius indicet̃? Cuius manifeſtata luce a credentium
turbis inquirit̃: ⁊ in gentiũ deſerto inuẽtus ne abeat / de/
tinet̃: maxime cũ hec prima ſabbati q̃ reſurrectio celebra/
ta eſt: egreſſio / queſitio / ⁊ inuẽtio contigerit. Q: autē ſm̃
Mar. j. Marcũ abijt in deſertũ locũ dñs ibiq̃ orabat: hoc facto
intimat̃: q: reſurrectionis ſue patefacta glia: abijt in de/
ſertũ gentiũ / ibiq̃ in ſuis fidelibꝰ orabat: q: corda eoꝝ ꝑ
gratiã ſui ſpũs ad virtutē orationis excitabat. Et nos igi
tur fratres exẽplo eoꝝ q̃ dñm fideliter exquiſierũt: ⁊ ideo
inuenire meruerũt: atq̃ preſentie eiꝰ dulcedine capti deti
nebãt illũ / ne diſcederet ab eis: intẽdamus mẽtis obtutũ
et adiuuãte dño dñm requiramꝰ. Diuini cantici vox eſt.
Querite dñm ⁊ viuet aia vr̃a. Queramus inueniẽdũ: q̃/
ramus inuẽtũ. Ut inueniẽdus q̃ratur occultꝰ eſt: vt inuẽ
tus q̃rat̃ immẽſus eſt. Un̄ ⁊ alibi dr̄. Querite faciē eius
ſemꝑ. Satiat em̃ querẽtē inquãtũ capit: ⁊ inueniẽtē capa
ij. Ti. iij. ciorē facit: vt rurſus q̃rat impleri / vbi plus capere ceperit
Eccli Non ergo dictũ eſt: q̃rite faciē eius ſemꝑ: quēadmodũ de
xviij. q̃buſdã: ſemꝑ diſcẽtes ⁊ ad ꝟitatis ſciẽtiã nũq̃ ꝑuenientes
ſed potiꝰ ſicut ille ait: cũ cõſummauerit hõ / tũc incipit: do
nec ad illã vitã veniamꝰ / vbi ſic impleamur: vt capaciores
nõ efficiamur: q: ita ꝑfecti erimꝰ / vt iã nõ ꝓficiamꝰ. Tũc
Ois nr̃a em̃ oſtẽdit̃ nobis qd̕ ſufficit nobis. Hic aũt ſemꝑ q̃ramꝰ:
ſcia imꝑ/ et fructꝰ inuẽtionis nõ ſit finis inq̃ſitionis. Neq̃ em̃ pro/
fecta. pterea nõ ſemꝑ q: hic tantũ: ſed ideo hic dicimꝰ eſſe querē
dũ: ne aliq̃ñ hic putemꝰ ab inq̃ſitione ceſſandũ. Nã et de
q̃bus dictũ eſt: ſemꝑ diſcẽtes ⁊ ad ꝟitatis ſciẽtiã nũq̃ ꝑue
niẽtes / ibi ſunt vtiq̃ diſcẽtes. Cũ ꝟo de hac vita exierint:
iã nõ erũt diſcẽtes / ſed erroris ſui mercedē recipiẽtes. Sic
em̃ dictũ eſt: ſemꝑ diſcẽtes ⁊ ad ꝟitatis ſciẽtiã nũq̃ perue
nientes: tãq̃ diceret̃: ſemꝑ ambulantes ⁊ nũq̃ ad viã ꝑue
niẽtes. Nos aũt ſemꝑ ambulamꝰ in via / donec eo venia/
mus quo ducit via. Nuſq̃ remaneamus in ea / donec per/
ducat vbi maneamꝰ atq̃ ita et q̃rendo tendimꝰ / ⁊ inue/
niendo ad aliquid peruenimus: vt ad id qd̕ reſtat querē
do et inueniendo trãſeamꝰ: quouſq̃ inueniẽdo ibi fiat fi/
nis querendi / vbi poſt ꝑfectionē nõ ſupereſt intẽtio profi
ciendi: in chriſto Jeſu dño noſtro: per quē nũc gratiã re/
conciliationis accepimus: ⁊ acceſſum habemus ex fide
Rom. v. iuſtificati ex ea in gratiam ſpei glie filioꝝ dei: qui et dedit
ij. Co. v. nobis pignus ſpũs: ipſi ſemper gloria ⁊ virtus in patre et
ſpũſctõ ante ſecl'a: ⁊ nũc ꝑ immortalia ſcl'a ſeculoꝝ. Amē

¶ In octaua pentecoſtes. Joan. III.

¶ In illo tẽpore: Erat homo ex Phariſeis Ni/
codemus nomine princeps Judeorũ. Hic venit
ad Jeſum nocte: et dixit ei. Rabbi: ſcimus quia a
deo veniſti magiſter. Et reliqua. Homilia vene/
rabilis Bede preſbyteri.

SIcut ex lectiõe ſancti
euãgelij fratres chariſſimi audiſtis: princeps iu/
deorũ venit ad dñm nocte / cupiẽs ſecreta eius
allocutione pleniꝰ diſcere myſteria fidei / cuiꝰ aperta oſtē
ſione ſignoꝝ aliquatenꝰ iam rudimẽta perceperat. Qui
q̃m prudẽter ea q̃ ab illo fieri videbat intelligere curauit
ſublimiter ea que ab illo q̃rebat / inueſtigare promeruit.
¶ Rabbi inq̃t ſcimꝰ: q: a deo veniſti magr̃. Nemo enim Tex.
põt hec ſigna facere q̃ tu facis / niſi fuerit deꝰ cũ eo. A deo
igit̃ Jeſum veniſſe ad magiſteriũ celeſte mũdo adhiben
dũ cõfeſſus eſt: deũ cũ illo fuiſſe miraculis ꝓdentibꝰ in/
tellexit: necdũ tñ ipm̃ deũ eſſe cognouit. Sed q: quē ma/ Studiũ
giſtrũ nouerat veritatis ſtudio docẽdus adijt: merito ad Nicode/
agnitionē diuinitatis eius ꝑfecte doctus ſubijt: merito mi.
vtriuſq̃ natiuitatis eius diuine ſcʒ ⁊ humane / ſed ⁊ paſ/
ſionis atq̃ aſcẽſionis ipſius arcana ꝑcepit: necnõ etiam
modũ ſcd̕e gñatiõis ⁊ ingreſſuʒ regni celeſtis aliaq̃ per
plura doctrine euãgelice ſacramẽta dño reuelãte didicit.
¶ Rñdit etem̃ Jeſꝰ ⁊ dixit ei. Amē amē dico tibi: niſi q̃s Tex.
natꝰ fuerit denuo / nõ põt videre regnũ dei. Que ſnia tan
to apertiꝰ cũctis fidelibꝰ lucet / quãto cõſtat: q: ſine huiꝰ
luce fideles eſſe nequeũt. Quis etem̃ ſine lauacro rege/
nerationis remiſſionē pctõꝝ cõſequi: ⁊ regnũ valet intra
re celoꝝ? Sed Nicodemꝰ q̃ nocte venit ad dñm: necdũ lu
cis myſteria capere nouerat. Nã ⁊ nox in q̃ venit ipſam eiꝰ
(qua ꝑmebat̃) ignorantiã deſignat. Necdũ em̃ eoꝝ nũe/
ro ſociatꝰ erat: q̃bꝰ ait apl's. Fuiſtis aliq̃ñ tenebre: nũc aũt
lux in dño: ſed inter eos potiꝰ remanebat q̃bus loquitur Eph. v.
Eſaias. Surge illuminare hierl'm / q: venit lumē tuũ: et Eſaie. lx.
glia dñi ſuꝑ te orta eſt. Rñdit ḡ dño ⁊ ait. ¶ Quõ põt hõ Tex.
naſci cũ ſit ſenex? Nũquid põt in vẽtrē matris ſue iterato
introire ⁊ naſci. Q: em̃ ſcd̕e natiuitatis adhuc neſciꝰ ꝑſe/
uerabat: de ſalute aũt ſua iã ſolicitꝰ extiterat: neceſſario
de vna quã nouerat natiuitate an poſſit iterari vel q̃ ordi
ne regñatio poſſet impleri q̃rebat: ne huiꝰ expers rema/
nendo / vite celeſtis particeps eſſe neq̃ret. Notãdũ autē
q: qd̕ de carnali dixit: hoc etiã de ſpũali eſt gñatiõe ſentiē
dũ: nequaq̃ vcʒ eã poſtq̃ ſemel expleta fuerit: poſſe repe
ti. Siue em̃ hereticꝰ / ſiue ſchiſmaticꝰ / ſiue facinoroſꝰ q̃ſq̃
in cõfeſſione ſctē trinitatis baptizet: nõ valet ille q̃ ita ba
ptizatus eſt a bonis catholicis rebaptizari: ne ꝯfeſſio vel
inuocatio tanti nõis videat̃ annullari. Et q: Nicodemꝰ
ad primã dñi reſpõſionē ſolicitus quõ ſit intelligẽda dili/
gẽter inquirit: meret̃ iã planiꝰ inſtrui: ⁊ q: ſecũda natiui/
tas nõ carnalis / ſed ſpũalis eſt audire. Reſpõdit nãq̃ illi
Jeſus. ¶ Amē amē dico tibi: niſi q̃s renatus fuerit ex aq̃ Tex.
et ſpũſancto / non põt introire in regnũ dei. Cuius natiui
tatiſ modũ ſubſequẽter exponẽs: proſuſq̃ a carnali diſtin
guens ait. ¶ Quod natũ eſt ex carne / caro eſt: ⁊ qd̕ natũ Tex.
eſt ex ſpũ / ſpũs eſt. Natura ſpũs inuiſibilis carnis viſibi/
lis eſt: atq̃ ideo carnalis gñatio viſibiliter adminiſtrat̃
viſibilibꝰ incremẽtis: q̃ in carne naſcit̃: per etatũ momen
ta ꝓficit: ſpũalis aũt gñatio tota inuiſibiliter agit̃. Nam
videt̃ q̃dẽ baptizandus in fontē deſcẽdere: videt̃ aq̃s in/ Fidei co
tingi: videt̃ de aq̃s aſcẽdere: q̃d aũt in illo lauacrũ rege/ gnitio
nerationis egerit / minime põt videri. Sola hoc fidelium ſubtilis.
pietas nouit: q: pctõr in fontē deſcẽdit / ſed purificatꝰ aſcē
dit: filiꝰ mortiſ deſcẽdit / ⁊ filiꝰ reſurrectiõis aſcẽdit: filiꝰ ꝓ/
uaricationis deſcẽdit / ſed filiꝰ recõciliationis aſcendit: fi/
lius ire deſcendit / ſed filius mie aſcẽdit: filius diaboli de/
ſcẽdit / ſed filiꝰ dei aſcẽdit. Sola hec eccl'ia mater q̃ gene/

Digitized by Google

rat/nouit. Ceterū oculis inſipiētium videt̄ talis exire de
fonte q̄lis intrauit: totūq̄ꝫ ludus eſſe qđ agit̄. Vñ in fine
Sap.v. vidētes glīaꝫ ſctōꝝ dicēt gemētes in tormētis. Hi ſunt q̄s
aliqñ habuimus in deriſum: ⁊ in ſimilitudinē improperij
Quō ergo cōputati ſunt iter filios dei: Et apl's Joānes
j.Jo.iij. Chariſſimi (inq̄t) nūc filij dei ſumꝰ: ⁊ nōdū apparuit q̄d
erimus. Qđ ergo natū eſt ex ſpū/ſpūs eſt: q: q̄ ex aqua et
ſpū regenerat̄ inuiſibiliter in nouū hoīeꝫ mutat̄: ⁊ de car
nali efficit̄ ſpūalis. Qui ideo recte nō ſolū ſpiritualis/ſed
etiā ſpūs vocat̄: q: ſicut ſubſtātia ſpūs inuiſibilis eſt nr̄is
aſpectibꝰ ita is q̄ per gratiā dei renouat̄/inuiſibiliter fit
ſpūalis et dei filius: cū viſibiliter oībus caro ⁊ filius hoīs
Tex. appareat. Sequit̄. ¶ Nō mireris q: dixi tibi: oportet vos
naſci denuo. Spūs vbi vult ſpirat/et vocē eius audis: ſed
non ſcis vnde veniat aut quo vadat. Sic eſt oīs q̄ natus
ex ſpū. Spūs vbi vult ſpirat: q: ipē hꝫ in ptāte/cuius cor
grā ſue viſitationis illuſtret. Et vocē eius audis: cū te pre
ſente loquit̄ is qui ſpūſctō repletus eſt. Sed nō ſcis vnde
veniat ⁊ quo vadat: q: etiā ſi te p̄ſente quēpiā ſpūs ad ho
rā impleuerit: nō potes videre quō eū intrauerit/vel quō
redierit/q̄ natura eſt inuiſibilis. Sic eſt oīs q̄ natus eſt ex
ſpū. Et ipſe em̄ (inuiſibiliter agēte ſpū) incipit eſſe qđ nō
erat: ita vt infideles neſciant vnde veniat aut q̄ vadat. i.
q: a grā regenerationis venit in adoptionē filioꝝ dei: et
vadit in perceptionē regni celeſtis. Querēte aūt adhuc
Nicodemo quomō poſſent hec fieri/ſubiūgit dñs dicēs.
Tex. ¶ Tu es magiſter in Iſrael ⁊ hec ignoras? Nō q̄ſi inſul
tare volēs ei q̄ magiſter vocet̄/cū ſit ignarꝰ ſacramētoꝝ
celeſtiū: ſed ad humilitatis illū viā ꝓuocans/ſine qua ia
Tex. nua celeſtis nō pōt inueniri. ¶ Si terrena dixi vobis et
nō creditis: quō ſi dixero vobis celeſtia credetis? Terrena
illis dixit: vt in ſuperiori lectione inuenimus: cū de paſſiōe
ac reſurrectione ſui corporis/qđ de terra aſſumpſerat lo
Joan.ij. queretur/dicēs. Soluite tēplū hoc: ⁊ in tribꝰ diebꝰ excita
bo illud. Nō tñ credebāt vbo qđ dixit: ſed ne hoc quidem
intelligere valebāt: q: nō de alio q̄ꝫ de tēplo corpis ſui di
ceret. Qui ḡ terrena audiētes nō capiebāt: quāto minꝰ
ad celeſtia. i. diuine regenerationis capiēda myſteria ſuf
ficiūt? Addit aūt adhuc dñs: et de celeſtibꝰ ſacramētis et
de terrenis iſtruere eū/quē vidit ſapiēter ac diligēter his
q̄ audit intēdere. Celeſtis nāq̄ꝫ aſcēſio eius ad vitā ſempi
ternā: terrena vō exaltatio eiꝰ ad mortē tpalē. Dicit ergo
Tex. de celeſtibꝰ. ¶ Et nemo aſcēdit in celū/niſi q̄ de celo de
ſcēdit: filius hoīs qui eſt in celo. Subiūgit vō de terrenis
Tex. ¶ Et ſicut Moyſes exaltauit ſerpentē in deſerto: ita ex
altari opꝫ filiū hoīs. Merito aūt querit̄ quō dicat̄ filius
Attende hoīs vel deſcēdiſſe de celo: vel eo tp̄e quo hec loquebat̄
queſtio in terra iā fuiſſe in celo. Nota eſt nāq̄ꝫ cōfeſſio fidei catho
nem. lice: q: deſcēdens de celo filius dei/filiū hoīs in vtero vir
ginali ſuſcepit: eūq̄ꝫ cōpleta diſpēſatione paſſionis ſue/re
ſuſcitauit a mortuis ⁊ aſſumpſit in celū. Non ergo caro
chriſti deſcendit de celo: neq̄ꝫ ante tp̄s aſcenſionis erat in
celo. Et q̄ rōne dr̄: niſi q̄ deſcendit de celo filius hoīs q̄ eſt
in celo/niſi quia vna chriſti pſona eſt in duabꝰ exiſtēs na
turis. Atq̄ꝫ ideo filius hoīs recte dr̄ et deſcēdiſſe de celo ⁊
ante paſſionē fuiſſe in celo: q: qđ in ſua natura habere nō
potuit: hoc in filio dei a quo aſſumptus eſt habuit: ſicut
ꝓpter eandē vnius chriſti pſonā q̄ ex duabꝰ extat naturis
Act.xx. apl's ait. Vos ſpūſſanctus poſuit epōs regere eccleſiam
dei: quā acq̄ſiuit ſanguine ſuo. Neq̄ꝫ em̄ deus in ſua ſub
ſtātia: ſed in hoīe aſſumpto/ſanguinē quē ꝓ eccl'ia funde
Ps.xlvj. ret habuit. Hinc etiā Ps. dicit. Aſcendit deus in iubila
tione. Quō em̄ deus niſi in hoīe aſcenderet: qui in ſue na
tura maieſtatis ſemꝑ vbiq̄ꝫ p̄ſens adeſt? Sed et hoc que
rendū quō dictū ſit: et nemo aſcendit in celū niſi qui de
ſcēdit de celo: cū oēs electi veraciter confidant aſcēſuros
ſe in celū/ꝓmittente ſibi dño quia vbi ego ſum/illic et mi
Joā.xij. niſter meus erit. Cuius tñ nodū q̄ſtionis apertiſſima ra
tio ſoluit: q: vꝫ mediator dei et hominū homo chriſtꝰ Je
ſus/electorum omniū caput eſt. Itēq̄ꝫ oēs electi eiuſdēq̄ꝫ
capitis mēbra ſunt: dicente apl'o. Et ipſum dedit caput ſu Ephe.j.
pra omnē eccleſiam. Et rurſum. Vos enim eſtis corpus j.Co.xij.
chriſti: ⁊ mēbra de mēbro. Nemo ergo aſcēdit in celū niſi
q̄ deſcēdit de celo/filiꝰ hoīs qui eſt in celo. Qđ eſt aperte
dicere. Nemo aſcēdit in celū/niſi chriſtꝰ in corpore ſuo: qđ
eſt eccl'ia: qui in ſeipſo quidē p̄mū cernētibus apl'is emi
nentioribꝰ nimirū mēbris ſuis aſcēdit: ⁊ exinde in mēbris
quotidie aſcēdens ſe colligit in celū. Hinc eſt em̄ ꝙ ipſuꝫ
corpꝰ eius inter aduerſa p̄ſentis ſeculi deprehenſum glo
riat̄ et dicit. Nūc aūt exaltauit caput meum ſup inimicos
meos. Ac ſi aperte dicat. Qui occiſum a iudeis chriſtum/
caput vꝫ meū ſuſcitauit a mortuis/ac fruſtratis oībꝰ ini
micorū inſidijs ſubleuauit in celū: ſpero ꝙ me etiā de pre
ſentibus periculis eruēs/meo capiti iūgat in regno. Qui
ergo nemo aſcēdit in celū/niſi q̄ deſcēdit de celo: q̄ſq̄s in
celū aſcēdere deſiderat: ei qui deſcēdit de celo ⁊ eſt in celo
ſe vera fidei dilectioniſq̄ꝫ vnitate coniūgat/ aperte intel
ligens: q: nullo alio ordine niſi ꝑ eū q̄ deſcēdit de celo pōt
aſcēdere in celū. Vñ alias ipſe dicit. Nemo venit ad prem Jo.xiiij.
niſi per me. Hec ideo Nicodemo: ideo cunctis dr̄ catecu
minis: vt diſcāt eius mēbris renaſcēdo incorporari: ꝑ quē
poſſunt aſcēdere in regnū dei. Et q: aſcēſio vel ingreſſus
regni celoꝝ fieri nō pōt abſq̄ꝫ fide et ſacramētis dñice paſ
ſionis: recte ſubinfert̄. ¶ Et ſicut Moyſes exaltauit ſer Tex.
pentē in deſerto: ita exaltari opꝫ filiū hoīs: vt oīs q̄ credit
in ipſum non pereat/ſed habeat vitā eternā. Mira magi
ſterij celeſtis arte dñs magr̄m legis moyſaice ad ſpūalē
legis eiuſdem ſenſum inducit: recordans hiſtorie veteris
et hāc in figurā ſue paſſionis atq̄ꝫ hūane ſaluationis fa Nūe.xxj
ctā ediſſerens. Narrat q̄ppe liber numeroꝝ: q: pertēſus
in eremo ppl's iſrael itineris lōgi ac laboris/murmuraue
runt contra dñm ⁊ Moyſen: ideoq̄ꝫ dñs immiſerit in illū
ignitos ſerpētes: ad quoꝝ plagas/morteſq̄ꝫ plurimoꝝ cū
clamarēt ad Moyſen ⁊ ipſe oraret ꝓ eis: iuſſit eū facere
ſerpentē eneū et ponere ꝓ ſigno: q̄ pcuſſus inq̄t aſpexerit
in eū viuet. Et ita factū eſt. Plage igit̄ ſerpentiū ignitoꝝ
venena ſunt incētiua vitioꝝ: q̄ animā quā tangunt ſpūali Figura
morte perimūt. Et bene murmurans contra dñm popu dñice
lus ſerpentiū morſibus ſternebat̄: vt ex ordine flagelli ex paſſiōis
terioris agnoſceret quātā intus perniciē murmurādo pa exponit̄
teret̄. Exaltatio aūt ſerpētis enei: quē dū percuſſi aſpice
rent ſanabātur/paſſio nr̄i redēptoris eſt in cruce: in cuiꝰ
ſolū fide/regnū mortis et peccati ſuperat̄. Recte etem̄ ꝑ
ſerpētes pctā: que aiam ſimul ⁊ corpꝰ ad interitū trahūt
exprimūtur: nō ſolū q: igniti/q: virulēti/q: ad perimendū
ſunt aſtuti: verūetiā q: per ſerpētē p̄mi parētes noſtri ad
peccādū perſuaſi/ac de immortalibꝰ ſunt peccādo morta
les effecti. Recte per ſerpētē eneū dñs oſtēdit̄: q̄ venit in
ſilitudinē carnis pcti: q: ſicut eneus ſerpens effigiē quidē
ignitis ſerpētibus ſimilē/ſed nullū prorſus in ſuis mēbris
habuit ardorē veneni nocētis: quin potius pcuſſos a ſer
pentibꝰ ſua exaltatione ſanabat: ſic nimirū/ſic redēptor
humani generis nō carnē pcti/ſed ſilitudinē induit car
nis pcti: in qua mortē crucis patiēdo/credētes in ſe ab oī
pctō/⁊ ab ipſa etiā morte liberaret. Sicut ergo Moyſes
exaltauit ſerpētē in deſerto: ita inq̄t opꝫ exaltari filiū ho
minis: q: ſicut illi q̄ exaltatū ꝓ ſigno ſerpētē eneū aſpicie
bāt/ſanabant̄ ad tp̄s a corpali morte ⁊ plaga quā ſerpen
tiū morſus intulerat: ita ⁊ q̄ myſteriū dñice paſſionis: cre
dēdo/ꝯfitēdo/ſynceriter imitādo aſpiciūt: ſaluant̄ in ppe
tuū ab omni morte quā peccādo in aīo pariter ⁊ carne cō
traxerāt. Vñ recte ſubiūgit̄. Vt oīs q̄ credit in ipō nō per
eat/ſed habeat vitā eternā. Cuiꝰ q̄dē vbi ptꝫ ſenſus: quia
qui credit in chriſtū: nō ſolū ꝑditionē euadit penarū: ſed
et vitā percipit eternā. Et hoc inter figuram diſtat ⁊ veri
tatē: q: ꝑ illā vita ꝓtelabat̄ corporis: ꝑ hāc vita datur ſine
menſura. Sed curandū ſolerter eſt: vt qđ intellectus be
ne ſentit/opatio condigna pficiat: quatenꝰ cōfeſſio recte
nr̄e fidei pie ⁊ ſobrie cōſeruādo: ad pceptionē ꝓmiſſe no
bis vite mereat̄ attingere. Verū q: hec de filio hoīs dicū

tur q̄ exaltari in cruce ⁊ mortē potuit pati: ne putaret Ni-
codemus filiū tātū hoīs eſſe eū a quo vita eſſet expectan
da ꝑpetua: curauit ei dñs etiā diuinitatis ſue patefacere
ſacramētū: vnūq̄ʒ et eundē filiū dei ⁊ filiū hoīs mūdi oſtē-
Tex. dere ſaluatorē. Nā ſequit̄. ¶ Sic em̄ deus dilexit mundū
vt filiū ſuū vnigenitū daret: vt omnis qui credit in eū nō
pereat/ſed habeat vitā eternā. Unde notādū ꝙ eadē de
filio dei vnigenito replicat: q̄ de filio hoīs in cruce exalta
to p̄miſerat dicēs: vt oīs q̄ credit in eū non pereat/ſed ha
beat vitā eternā: qꝛ ꝑfecto idē redēptor nr̄ filius dei ante
ſecula exiſtēs: fili⁹ hoīs fact⁹ eſt in fine ſeculoꝝ: vt q̄ ꝑ di-
uinitatis ſue potentiā nos creauerat ad perfruendā vite
beatitudinē perēnis: ipſe ꝑ fragilitatē hūanitatis noſtre/
nos reſtauraret ad recipiendā quā ꝑdidim⁹ vitā. Un̄ no-
bis ſatagēdū eſt fratres chariſſimi: vt diuinis beneficijs
vicē repēdētes diligam⁹ toto corde/tota aīa/tota virtute
deū patrē q̄ nos tanto amore prio: dilexit: vt proprio filio
Ro.viij. ſuo nō parceret/ſed ꝓ nobis oībus traderet illū. Diliga-
Phil.ij. mus ipm̄ filiū: q̄ cū in forma dei eſſet noſtre libertatis ⁊ vi
Apoc.j. te gratia/formā ſerui accepit: factuſq̄ʒ eſt obediēs vſq̄ʒ ad
mortē: mortē autē crucis. Et ſicut de eo dicit Joānes apo
ſtolus. Qui dilexit nos ⁊ lauit nos a peccatis noſtris in
ſanguine ſuo. Diligamus ſcm̄ eiuſdē patris et filij ſpiritū
in cuius vnctiōe ſignati ſum⁹ in die redemptionis: q̄ vbi
vult ſpirat: et vbicūq̄ʒ ſpirat cōtinuo flāmā eiuſdē diuine
dilectionis accendit. Credamus ipſum patrē et filium et
ſpiritūſanctū vnū eſſe deū et dñm noſtrū/ac debitis lau-
dibus exaltemus nomē ei⁹ in inuicem: cui eſt gloria im-
periū et poteſtas ante ſecula ſeculorum. Amen.

¶ Liber leuite Alcuini de fide ſcte et indiuidue trinitatis: ad glorioſuʒ imperatorē Carolum/deoq̄ʒ deuotum miſſus ac ſcriptus. Prologus.

Domino glorioſo Carolo imperatori auguſtiſſimo/atq̄ʒ chriſtianiſſi
mo: humilis leuita Alcuin⁹ in dño deo preſen-
tis ꝓſperitatis/ac ꝑpetue beatitudinis ſalutē. Dū digni-
tas impīalis a deo ordinata ad nil aliud exaltata eſſe vi-
detur: niſi populo preeſſe ⁊ ꝓdeſſe: ꝓinde datur a deo ele
ctis poteſtas ⁊ ſapiētia. Poteſtas: vt ſuꝑbos opprimat: et
defendat ab improbis hūiles. Sapiētia vt regat ⁊ doceat
pia ſolicitudine ſubiectos. His duob⁹ ſctē imperator mu
neribus diuinā veſtrā incōparabiliter ſublimitatē eiuſdē
noīs ⁊ numinis anteceſſorib⁹ grā ſuperexaltauit ⁊ honora
uit terrorē potētie vr̄e ſuꝑ oēs vndiq̄ʒ gētes immittēs: vt
volūtaria ſubiectione ad vos veniāt: q̄s priorib⁹ bellicus
labor tꝑibus ſibi ſubdere nō potuit. Quid igitur/q̄d agē
dū eſt vr̄e deo deuotiſſime ſollicitudini tꝑe ſerenitatis et
pacis: quo militaris laboris cingulo ſoluto/totus pacifi-
ca quiete ppl̄s concurrere feſtinat ad vr̄e iuſſiōis edictū:
interuſq̄ʒ ante thronū grē veſtre cōſiſtēs/q̄d cui ꝑſone ve-
ſtra auctoritas ꝑcipere velit/niſi etiā omni dignitati iuſta
decernere: rata ꝑcipere/ſctā admonere vt q̄ſq̄ʒ letus cum
perpetue ſalutis ꝑcepto domū redeat. Ne vo mee in dño
deuotionis ſtudiū otio torpēs/vr̄o in ꝑdicatione catholi
ce fidei defuiſſet adiutorio/direxi ſanctiſſime auctoritati
veſtre de fide ſctē ⁊ indiuidue trinitatꝭ ſub ſpecie manua
lis libelli ſermonē: vt diuine laus ⁊ fides ſapiētie ſapiētiſ-
ſimi hoīm ꝓbaret̄ iudicio. Nec veʒ alio quolibet vr̄e im-
perialis maieſtatis munere digniorē eſtimabā ſapientiā:
nec aliū quēlibet tā excellēti dono in accipiendo eque di-
gnū putabā: dū principē populi chriſtiani cuncta ſcire et
predicare q̄ deo placeāt neceſſe eſſe notiſſimum eſt. Neq̄ʒ
em̄ quēq̄ȝ magis decet vel meliora noſſe/vel plura ꝙ im-
peratorē: cuius doctrina omnib⁹ ꝓdeſſe debet ſubiectis.
Nō quo impꝛator inuicte ⁊ ſapiētiſſime/ac refulgēs rector
aliquid ſcientie vr̄e fidei catholice incognitū eſſe/vel mi-
nus exploratū cogitarē: ſed vt mei noīs quo a q̄buſdam
magiſter (licet nō merito) vocabar officiū oſtenderē: nec
nō vt conuincerē eos q̄ minus vtile eſtimabāt/veſtrā no
biliſſimā itētionē dialectice diſcipline diſcere velle: rōnes
quas pr̄ Auguſtin⁹ in libris de ſctā trinitate appꝛime ne-
ceſſarias eſſe putauit: dū ꝓfundiſſimas de ſctā trinitate
q̄ſtiones/nō niſi cathegoriarū ſubtilitate explanari poſſe
probauit. Qd̄ etiam in ante noīato eiuſdē pr̄is opuſculo
pius ⁊ deuotus inq̄ſitor facile inueniet/ſi philoſophie co
gnitionē in diſcēdo habere nō negligit. Hec oīa deuota
mētis acie ꝯſiderans: tꝑe celeberrimi cōuētus quo ſacer
dotes dei/⁊ ppl̄i ꝑdicatores chriſtiani in vnū impīali ꝑce
pto cōueniūt: nō ignaua (vt reor) opū pōdera in rōne ca
tholice fidei vr̄e excellētiſſime auctoritati attuli: ſi dñs q̄
volūtatē dicēdi dederat/ſpū grē cor (vt de eius cōfido mi
ſericordia) in agnitione ꝟitatis illuminauit. Nec aliquid
mea inuenire valuit deuotio/qd̄ liberi⁹ afferret: nec qd̄
regalē beniuolētiā gratius accepiſſe putarē. Quid exin-
de efficere ſit ratū/vr̄e ꝓbationis expectat iudiciū: ſi di-
gne meus iſte labor in ſacerdotales ꝓcedere valeat au-
res. Ergo veſtre dignitatis dextera dante ad legēdū/ne-
mo iuſte mea dicta ſpernere poterit: qꝛ ꝓbātiū auctoritas
pluris eſtimat̄ ꝙ ſcribentis deuotio. Multa eſt oīb⁹ fide-
lib⁹ in vr̄a pietate gloriādi facultas: dū clemētie vr̄e ſoli-
citudo ſacerdotalē (vt decet) habet in ꝑdicatiōe ꝟbi dei
vigorē: et perfectā in catholica fide ſciētiā: ⁊ ſanctiſſimā
ꝓ hoīm ſalute deuotionē. Quapropter vniuerſorū ꝑcib⁹
fideliuʒ optandū eſt: vt in oēm glīam veſtrū extendatur
imperiū: vt ſcʒ catholica fides q̄ humanū gen⁹ ſola viuifi
cat: ſola ſanctificat: veraciter in vna cōfeſſione cūctoꝝ cor
dibus īſigat̄: quaten⁹ ſummi regis donāte pietate/eadē
ſctē pacis ⁊ ꝑfecte charitatis oēs vbiq̄ʒ regat ⁊ cuſtodiat
vnitas. Nec aliud omnipotēti deo mun⁹ amabilius eſſe
probat̄: ꝙ in catholica fide diuine concordie charitas: vt
oēs vnū ſint in chriſto/q̄ pro oībus mortuus eſt: per quē
cuncti credētes in eū efficiantur filij eterne beatitudinis
O rex Auguſto clariſſime dign⁹ honore. Et dux ⁊ doctor
et decus imperij. Te pater atq̄ʒ patris ꝓles te ſpūs alm⁹
Protegat/exaltet/ſaluet/honoret: amet. Quem tua per
populos/terras/per regna/per vrbes. Mens pia permā
det ſemper amare deum.

¶ Index capitum primi libri.

i Qd̄ ad veram beatitudinem niſi per fideʒ catholicā peruenire nemo poterit.
ij Que ſit vera fides.
iij Qd̄ ſit vnus deus/pater ⁊ filius ⁊ ſpūſſctūs.
iiij Qd̄ quedā de deo ſubſtātialr̄/quedā relatiue dicūt̄.
v Qd̄ ſpūſſctūs relatiue dicit̄ ad patrem et filium.
vj Qd̄ ſpūſſctūs cōmunis eſt patris et filij ſpūs.
vij Qd̄ non de patre ⁊ filio illud de illo dici poſſunt.
viij Qd̄ neceſſario diſcernendū ſit q̄d de deo ſubſtātialiter/vel quid relatiue dicatur.
ix Qd̄ nō ſit maius aliquid pater ⁊ filius ⁊ ſpūſſctūs ſimul dicti/ꝙ vna quelibet perſona ex eis.
x Qd̄ nihil ſc̄m accidens in deo dicatur.
xj Qd̄ non ſit diuerſum in ſubſtantia pr̄eʒ ⁊ filiū dicere.
xij Que ſint propria vniuſcuiuſq̄ʒ perſone in ſctā trinitate.
xiij Qd̄ quedaʒ opera ſancte trinitatis quibuſdā ꝑſonis proprie conueniunt.
xiiij Qd̄ ſancta trinitas nō ſit ſeparabilis natura/nec in perſonis dicenda.
xv Quid ſit inter ingenitū patrē: ⁊ ꝙ fili⁹ ſolus ſit genitus: ſpūſſctūs nec genit⁹/nec ingenitus.
xvj Quomodo intelligende ſint locutiones predicamētorum de deo.

¶ Qd̄ ad verā btitudinē niſi ꝑ fidem catholicā ꝑuēire nemo poterit. Ca. I.

Quamuis enim in huius exilij erūnoſam cecitatē p̄ originalis peccati iuſtiſſima pena a gaudio beate felicitatis deiecti ſumus: non t̄n ita inde p̄ciſi atq̧ abrupti ſumus: vt non etiā in iſtis mutabilibus ⁊ tp̄alibꝰ eternitatē/veritatē/btitudinē q̄rere vel deſiderare ignoremꝰ. Quod ex eo pſpicuū eſt: ꝙ nec mori/nec falli/nec miſeri eſſe voluntatē habemꝰ. Vn̄ ex h̄ naturali inſtinctu/btōs eſſe velle oībꝰ cōe eſt hoībꝰ. Licet diuerſo mō i animis ſinguloꝝ btitudinis appetitꝰ fiat. Quidā v̄o beatū eſtimāt eē regno potiri terreno: alij diuitijs abundare/alij honoribus exaltari. Quidā v̄o laudibꝰ celebres eſſe gaudēt/alij voluptatibꝰ inhiāt carnalibꝰ: ſꝫ neq̄q̄ i huiꝰ vite volubilitate v̄a iueniri poteſt btitudo. Quocirca tota ſctāꝝ ſeries ſcripturaꝝ nos a terrenis ad celeſtia erigi hortat̄: vbi v̄a ⁊ ſēpiterna eſt btitudo: ad quā niſi p̄ fidē catholice pacis cooperante charitate dei ⁊ p̄ximi neminē p̄uenire poſſe certiſſimū eſt.

Que ſit vera fides. Capitulū. II.

Heb. xj. Denique ad verā btitudinē p̄uenire volentibꝰ: primo oim̄ fides neceſſaria eſt/ſicut ap̄lica docet auctoritas dicēs. Sine fide impoſſibile eſt deo placere. Cōſtat ḡ neminē ad verā p̄uenire poſſe beatitudinē/niſi deo placeat: ⁊ deo neminē placere poſſe/niſi per fidē. Fides nāq̧ eſt bonoꝝ oim̄ fundamētum. Fides eſt hūane ſalutis initiū. Sine hac nemo ad filioꝝ dei poteſt conſortiū peruenire: q: ſine ipſa nec in hoc ſeculo quiſquā iuſtificationis conſequit̄ gratiā: nec in futuro vitā poſſidebit eternā. Et ſi q̄s hic nō ambulauerit p̄ fidē non p̄ueniet ad ſpeciē beate viſionis dn̄i noſtri Jeſu chriſti. Proinde oīs aīa rationalis etate cōgrua diſcat fidem catholicā/maxime pp̄li p̄dicatores chriſtiani ⁊ eccleſiarū dei doctores: vt poſſint v̄itati cōtradicētibꝰ reſiſtere: ⁊ catholicā amātibꝰ pacē p̄deſſe. Quō docet q̄s qd̄ non didicit: vel qualr̄ paſtor eſſe poterit/ſi pane vite gregē ſibi cōmiſſum paſcere ignorat? Nec erubeſcat neſciēs diſcere qd̄ ignorat: nec ſciēs tardus ſit docere qd̄ nouit. Sciat vterq̧ ſe ſuo dn̄o accepte pecunie rōnē redditurū. Tūc deſiderabilem fidelis ſeruus audiet vocē dn̄i dicētis. Mat. Euge ſerue bone ⁊ fidelis: q: ſuper pauca fuiſti fidelis/ſupra multa te conſtituam: intra in gaudium domini tui.

Qd̄ ſit vnus deus pater et filius et ſpiritusſanctus. Capitulum. III.

Omnis nāq̧ ſcriptura veteris ⁊ noui teſtamēti diuinitꝰ inſpirata/ſi catholice itelligit̄: h̄ inſinuat: ꝙ p̄r ⁊ filiꝰ ⁊ ſpūſſctūs vnꝰ ſit deꝰ: eiuſdeꝫ ſubſtātie/vniuſq̧ eēntie: atq̧ inſeparabilis i diuinitate vnitatis. Jdcoq̧ nō ſunt tres dij/ſꝫ vnus deꝰ/p̄r ⁊ filiꝰ ⁊ ſpūſſctūs. Quāuis p̄r filiū genuerit/⁊ iō filiꝰ nō ſit q̄ p̄r eſt. Filiuſq̧ a patre ſit genitꝰ: ⁊ ideo p̄r nō ſit q̄ filius eſt: ſpūſſctūs nec p̄r ſit/nec filiꝰ/ſꝫ tātū p̄ris ⁊ filij ſpūs: p̄ri ⁊ filio etiā ip̄e coeq̄lis/⁊ ad trinitatis p̄tinēs vnitatē. Et hec trinitas vnꝰ eſt deꝰ/ex quo oīa: p̄ quem oīa/⁊ in q̄ oīa
Ro. xj. beato Paulo ap̄lo atteſtāte vbi ait. Om̄ ex ip̄o ⁊ p̄ ip̄m ⁊ in ip̄o ſunt oīa: ipſi gloria in ſc̄la ſc̄loꝝ. Amē. Teneamus igit̄ firmiſſime patrē ⁊ filiū ⁊ ſpm̄ſctm̄ vnuꝫ eſſe naturalr̄ deū: nec t̄n ip̄m patrē eſſe q̄ filiꝰ/nec filiū ip̄m eſſe q̄ p̄r eſt/nec ſpm̄ſctm̄ ipſū eſſe q̄ p̄r aut filiꝰ eſt. Vna eſt em̄ p̄ris et filij ⁊ ſpūſſcti eſſentia: in q̄ nō eſt aliud p̄r/aliud filiꝰ/aliud ſpūſſctūs: q̄uis pſonalr̄ ſit aliꝰ p̄r/aliꝰ filiꝰ/aliꝰ ſpūſſctūs. Qd̄ nobis maxime in ip̄o ſctārū ſcripturarū demonſtrat̄
Gen. j. initio: vbi deꝰ dicit. Faciamꝰ hoīem ad imaginē ⁊ ſimilitudinē noſtrā. Cū em̄ ſingulari nūero dixit/imaginē: oſ̄dit vnā naturā eſſe ad cuiꝰ imaginē hō fieret. Cū v̄o dicit plr̄ noſtrā: oſ̄dit deū ad cuiꝰ imaginē hō fiebat nō vnā eē pſonā. Si em̄ illa vna eſſentia p̄ris ⁊ filij ⁊ ſpūſſācti vna eſſet pſona: nō diceret̄ ad imaginē noſtrā/ſed ad imaginē meā nec dixiſſet faciamꝰ/ſed faciā. Si v̄o in illis tribꝰ pſonis tres eſſent itelligēde/vl̄ credēde ſubſtātie: nō diceret̄ ad imaginem noſtram/ſed ad imagines nr̄as. Sed ad vnā imaginē vniꝰ/hō factꝰ dicitur: vt vna ſctē trinitatis eſſentialiter diuinitas intimet̄. Hāc q̧ trinitatē pſonarū/atq̧ vnitatē nature p̄pheta Eſaias reuelatā ſibi nō tacuit/cū ſe dixit ſeraphin vidiſſe clamantia: ſanctꝰ/ſanctꝰ/ſanctus dn̄s deꝰ ſabaoth. Esa. vj. Vbi prorſus in eo ꝙ dicit̄ tertio ſanctus pſonarū trinitatē: in eo vero ꝙ ſemel d̄r: dn̄s deus ſabaoth diuine nature cognoſcimꝰ vnitatē. Plane ⁊ abſq̧ oī dubitatione credēdū eſt/patrē ⁊ filiū ⁊ ſpm̄ſctm̄ vnū eſſe deuꝫ oipotentē/eternū/incōmutabilē: ⁊ ſingulus hoꝝ deus: et ſimul oēs vnꝰ deus. Et ſingulusq̄ſq̧ hoꝝ plena ⁊ pfecta ⁊ eterna ſubſtātia: ⁊ ſimul oēs vna ſubſtātia. Or quicq̄d eſt p̄r eo ꝙ deus eſt: ꝙ ſubſtātia eſt/ꝙ eternitas eſt: hoc filius/hoc ſpūſſanctꝰ eſt: ita etiā ⁊ filius eo ꝙ deꝰ eſt/ꝙ ſubſtantia eſt/ꝙ eternitas eſt: hoc pater eſt/hoc ſpūſſctūs eſt. Et q̄cq̄d ſpūſſctūs eſt eo ꝙ deꝰ eſt/ꝙ ſub̄a eſt/ꝙ eternitas eſt: h̄ p̄r eſt ⁊ filiꝰ. Vna in tribꝰ diuinitas/vna eſſentia/vna oipotētia/⁊ q̄cq̄d ſubſtantialr̄ de deo dici pōt. Si forte de ſolo p̄re iterrogatꝰ fueris q̄d ſit p̄r: r̄n̄de/deꝰ: interrogatꝰ de filio: r̄n̄de/deꝰ: interrogatꝰ de ſpūſctō: r̄n̄de/deꝰ. Si interrogatus fueris ſimul de patre ⁊ filio ⁊ ſpūſancto: non deos/ſed deū r̄n̄de: vnū omnipotentē incōmutabilem.

Qd̄ quedam de deo ſubſtantialiter quedā relatiue dicuntur. Cap̄. IIII.

Sciendū eſt ꝙ q̄dā de deo ſubſtātialiter dicūtur vt eſt deꝰ/magnus/oipotens: ⁊ q̄cq̄d ad ſe d̄r. i. ſubſtantiā diuinitatis ſignificās. Quedā itaq̧ relatiue dicūt̄: vt pater ad filiū: ⁊ filius ad patrē: ⁊ ſpūſſctūs relatiue ad patrē ⁊ filiū. Ad ſe aūt ſiue pater/ſiue filiꝰ/ſiue ſpūſſctūs: deus ſubſtantialiter d̄r. Jtaq̧ pater eo ꝙ deus eſt: hoc ipſo ſubſtātia eſt. Quia eiuſdem ſubſtātie filius ⁊ ſpūſſanctus/p̄culdubio ⁊ filius deus et ſpūſſctūs deus. At v̄o deꝰ eo ꝙ pater eſt/relatiue d̄r: q: nō ſubſtātie nomē eſt/ſed refertur ad filiū. Nō ſic dicimus filiū patrem eſſe/quō dicimus filiū deū eſſe. Nec ita dicimꝰ patrē filiū eſſe/ſicut dicimus deū eſſe: q: deus ſubſtātialiter d̄r: pater ⁊ filius ⁊ ſpūſſanctus relatiue dicuntur.

Quod ſpiritusſanctus relatiue dicitur ad patrem et filium. Ca. V.

Porro ⁊ ſpūſſctūs relatiue d̄r ad patrē ⁊ filiū/ſꝫ nō eo mō q̄ inter ſe p̄r ⁊ filiꝰ. Sicut em̄ relatiue pater ⁊ filius dicunt̄: ita ⁊ ſpūſſctūs ad patrē ⁊ filiū quodāmō relatiue d̄r: q: p̄ris filij ſpūs eſt. Sꝫ ip̄a relatio ſpūſſcti nō ita reciproca rōne cōuerti poterit/ſicut p̄r ⁊ filiꝰ. Nā p̄r filij p̄r d̄r: ⁊ filiꝰ p̄ris filiꝰ d̄r: ſpūs v̄o ſctūs vniformiter d̄r ad p̄reꝫ ⁊ filiū: q: p̄ris ⁊ filij ſpūs eſt. Dicimꝰ ſpm̄ſctm̄/ſpiritū p̄ris ſꝫ nō viciſſim dicimꝰ patrē ſpūſſcti: ne filiꝰ eius intelligat̄ ſpūſſctūs. Jtē dicimꝰ ſpm̄ſctm̄ ſpm̄ filij/ſꝫ nō dicimꝰ filiuꝫ ſpūſſcti: ne pater eiꝰ intelligat̄ ſpūſſctūs. Dicit̄ et idē ſpūs donū dei: q: deus donator doni ſui eſt. Jn q̄bus noībꝰ circūferri pōt viciſſim relatiōis regula: vt ſi dicamꝰ donator doni: et donū donatoris: q: in his vocabulis potuit inueniri vſitata huic cathegorie q̄ dicitur ad aliq̄d circūlatio.

Qd̄ ſpūſſanctus cōmunis eſt p̄ris et filij ſpiritus. Capitulum. VI.

Ergo hoc donuꝫ dei. i. ſpūſſctūs: qui de patre et filio eq̄liter p̄cedit: ineffabilis q̄daꝫ p̄ris filijq̧ cōmunio eſt: et ideo fortaſſe ſic appellat̄: q: p̄ri ⁊ filio pōt eadē appellatio cōuenire. Nam hoc ipſe proprie d̄r: qd̄ illi cōmuniter dicunt̄: q: ⁊ pater ſpūs: et filius ſpūs: ⁊ pater ſctūs: ⁊ filius ſctūs recte dicit̄. Ergo vt noībus iunctis q̄ ſeparatim vtriq̧ perſone cōueniūt vtriuſq̧ cōio p̄p̄ie ſignificetur: vocat̄ ſpūſſctūs: qui eſt tertia in ſancta trinitate pſona: patri ⁊ filio p̄ omnia coequalis coeternus ⁊ conſubſtātialis: ⁊ hec trinitas vnus eſt deus ſolus/bonus/magnus/eternus/oipotens. Jpſe vnitas/

¶ Index capitum ſecundi libri.

i Qꝛ deus oim ſit cauſa que ſunt vt ſint.
ij Qꝛ deus ſuper omnia ſit.
iij Qꝛ melius ſit de deo equalia dicere ꝙ̄ ſimilia.
iiij De immenſitate dei.
v Qꝛ credatur in celo magis habitare ꝙ̄ in terra.
vi Quãuis humano moꝛe ſcriptura de deo loquatur/ nil tamen commutationis in deo eſſe.
vij Qꝛ deus vbiqꝫ ſit totus poteſtate naturali.
viij Qꝛ deus aliter in ſctis ſit/alr̄ peccatoꝛibus preſit.
ix De diuerſitate eoꝛum que ſunt.
x Qꝛ quedam mirabilis facta eſt coniunctio creatoꝛis ad creaturam.
xi Utrum anima chꝛiſti plenã habeat diuinitatis ſue cognitionem.
xij Si aīa chꝛiſti plenã habet diuinitatis cognitionez: quomodo dr̄ in euãgelio/filiū neſcire diem iudicij.
xiij Qꝛ vnum opus ſit patris ⁊ filij.
xiiij Oia per chꝛiſtū facta eſſe/ipſum natū non factum.
xv De eo qđ ſicut pater eſt vita:ita eſt ⁊ filius.
xvi Qꝛ ſubſtãtia diuinitatis omnimodo inuiſibilis ſit ⁊ incompꝛehenſibilis in ſua natura.
xvij Qꝛ ille viſiones q̄ in veteri teſtamẽto patribꝰ apparuiſſe leguntᷣ/ꝑ angelicas adminiſtrationes fieret.
xviij Non de ſolo patre intelligendum qđ dicitur/qui facit mirabilia magna ſolus.
xix De vnitate ſpū ſancti cum patre ⁊ filio.
xx Qꝛ nihil tꝑale debemꝰ intelligere de ſpiritu ſancto dum dicitur donum dei.
xxi Cur idem ſpiritus bis a chꝛiſto datus ſit.
xxij Quãuis diuerſa ſint dona in ſanctis/ab vno eodḗ qꝫ ſpiritu ſingulis ſingula dantur.

¶ Pꝛefatio in libꝛum ſecundum.

Omnis itaqꝫ ſanctoꝛum auctoꝛitas libꝛoꝛū hoc nobiſcum agit/vt recte de deo credamus/eũqꝫ tota intentione amemus. Sed mẽtis humane viſio inualida eſt/ad pꝛoſpiciendã diuine maieſtatis excellentiſſimã lucē:niſi iuſtitie fidei ⁊ dilectiōis diuina donãte gratia illuſtretur ſplendoꝛe. Quapꝛopter diuina votis poſtulanda eſt gratia:vt mundetᷣ oculus coꝛdis ad videndū/ꝙ̄ pꝛopꝛie trinitas ſit vnꝰ/⁊ ſolus/⁊ verꝰ deus:⁊ ꝙ̄ recte pater ⁊ filius ⁊ ſpiritus ſanctus vniꝰ eiuſdēqꝫ ſubſtãtie dicatᷣ/intelligatur/credatᷣ. Ad huius ſacratiſſime beatitudinis viſionē/nemo niſi per fidē mūdato coꝛde attingere poterit/dicẽte ipſa veritate. Beati mundo coꝛde:qm̄ ipſi deū videbunt. Hec ṽo viſio non carnalibus eſtimãda eſt oculis cerni poſſe/ſed pure mentis intuitu conſideranda eſt:ſm̄ quod ſancti ſpiritus gratia noſtre mentis aciem illuſtrare dignabitur. Mat. v.

¶ Qđ deus omniū ſit cauſa que ſunt vt ſint. Capitulum. I.

Rerū igitur que ſunt vel fuerūt/vel futura ſunt/cã eſt deꝰ: ⁊ hoꝛum datoꝛ ⁊ creatoꝛ. Et non eſt dicere:hoc eſſe ipſum que ſunt illa q̄bꝰ vt eſſent dedit:nec alicui creature pꝛ̄ez ſue ſubſtãtie dedit:⁊ cū ipſe ſit imutabilis/mutabilia ſine ſua mutabilitate creauit. Ideo in illo hymno laudabili quē pacta cena myſtica coꝛã diſcipulis ſuis ĩ laudē pr̄is deꝰ filiꝰ decãtauit:nō dixit fidelibꝰ ſuis:vt vnū ſint nobiſcū/ſꝫ vnū ſint in nobis:q: diuerſa ſubſtãtia eſt creatoꝛis ⁊ creature. Nec etiã dixit. Ego ⁊ ip̄e vnū ſumꝰ:ꝙ̄uis ꝑ id qđ eccl̄ie caput eſt:⁊ coꝛpus eiꝰ eccl̄ia poſſit dicere. Ego ⁊ ip̄e nō vnū/ſed vnꝰ:q: caput ⁊ coꝛpꝰ vnꝰ eſt chꝛiſtꝰ:ſꝫ diuinitatē ſuã cõſubſtãtialē pr̄i oſtẽdens ait. Ut ſint vnū ſicut ⁊ nos vnū ſumꝰ. Uult ḡ eſſe ſuos vnū/ſꝫ in ipſo:q: in ſeipſis non pn̄t diſſociari abinuicē ꝑ diuerſas voluntates. Cū eñ ſit ſctã trinitas vnꝰ ⁊ ſolus deꝰ:in ſubſtãtia ſolꝰ/in ꝑſonis tria/q̄dã cū multis voluit eſſe:ea voluit eē qđ ille ipſe eſt. Dū ea q̄ voluit eſſe oꝛiginē habent:illi ſiquidē eſt ſine oꝛigine eſſe. Jo. xvij. Ibidem

¶ Qđ deus ſuper omnia ſit. Ca. II.

Deum ſupꝛa oēm exiſtentiã/ſupꝛa oēm vitam/ſupꝛa omnē intelligentiã credimus eſſe:⁊ illa eſt ſumma exiſtentia/ſumma intelligẽtia/ſumma vita:a quo omnis vita/omnis intelligentia/et omnis exiſtentia. Dei enim idem ipſum eſt:⁊ potentia/⁊ ſubſtantia/⁊ diuinitas:⁊ hec omnia vnum ſimplex.

¶ Qđ melius ſit de deo equalia dicere ꝙ̄ ſimilia. Capitulum. III.

De dei filio doctoꝛ egregius beatꝰ Paulus apoſtolus dicit. Cum eſſet in foꝛma dei:nō rapinã arbitratus eſt eſſe ſe equalē deo. Pꝛoinde melius eſſe videtᷣ equalitatē de diuinis dicere ꝑſonis ꝙ̄ ſimilitudinem:ꝙ̄ꝙ̄ vtrūqꝫ inueniatᷣ:q: vna q̄libet ſubſtãtia ſm̄ ꝙ ſubſtãtia eſt/non eſt alioꝛ vt ſit ſimilis ad aliam. Nec eñ in ſancta trinitate ſubſtantia ſubſtãtie ſimilis eſt:ſed vna ⁊ ipſa ⁊ eadē ſubſtantia eſt patris ⁊ filij ⁊ ſpiritus ſancti. Nec ſunt tres ſubſtantie ſimiles/ſed vna triū equaliter:nec pater filio pꝛioꝛ/nec filius patre poſterioꝛ:ſicut Arriani voluerūt. Nã Abꝛaã ⁊ Iſaac licet vnius ſint ſubſtantie ſm̄ hūanitatē:tñ Abꝛaam pꝛioꝛ eſt tēpoꝛe/⁊ Iſaac poſterioꝛ. Quãuis ſint ſil̄is ſubſtãtie:tamen illa ſil̄itudo ſubſtãtie in filio poſterioꝛ eſt tꝑe:qđ impium eſt in deo credere aliq̄d pꝛiꝰ eſſe/vel poſterius:q: nō ex tēpoꝛe deꝰ cepit eſſe pr̄:ſed ſicut ſemꝑ deꝰ/ita ſemꝑ pater:ſemꝑ habens filiū quem ſemel genuit ex ſua equalez ſibi natura. Addunt quoqꝫ dialectici:ꝙ oē ſimile receptibile poſſit eſſe diſſimilitudinis:ſicut duo hoīes ꝙ̄uis ſil̄es ſint ſubſtantia/diſſimiles tamen poſſunt eſſe moꝛibus. Ideo nō poſſunt recte per oīa equales dici:⁊ ſunt due ſubſtãtie in eis diuiſe:vnuſquiſqꝫ in ſua ſubſtãtia plenus hō:in patre vero ⁊ filio ⁊ ſpū ſancto non eſt ſil̄is ſubſtantia ſubſtantie ſed vna equalis per oīa:⁊ ideo homouſios.i.vniꝰ ſubſtãtie/non ſil̄is ſubſtantie:ſicut heretici voluerunt. Phil. ij.

¶ De immenſitate dei. Capi. IIII.

Quicq̄d in natura creaturarum eſt/creatura eſt dei:cuiꝰ oīpotentia ea gubernat/regit ⁊ implet q̄ creauit. Nec ideo deū oīa implere dicimꝰ vt eū cõtineant/ſed vt ipſa potiꝰ contineantur ab eo. Nec particulatim deꝰ implet oīa:nec vlla tenꝰ ita putãdū eſt in oībus eſſe deū:vt vnaqueqꝫ res ꝓ magnitudine poꝛtionis ſue capiat eū.i.maioꝛa maius/⁊ minima minꝰ:dū ſit potiꝰ ipſe totus in oībꝰ/ſiue oīa in ipſo:cuiꝰ oīpotentia oīa cõcludit:nec euadẽdi potẽtiã eius q̄s aditū inuenire poterit. Qui eñ eū nō hꝫ placatū/nequaꝙ̄ euadet iratū. Immẽſitas diuine magnitudinis iſta eſt:vt intelligamꝰ eū intra oīa/ſꝫ nō incluſum:extra oīa/ſꝫ nō excluſum:⁊ iō interioꝛē vt oīa cõtineat:iō exterioꝛē vt incircūſcripta magnitudinis ſue immenſitate oīa cõcludat. Per id ḡ quod exterioꝛ eſt oſtẽditur eſſe creatoꝛ:per id vero qđ interioꝛ gubernare oīa demõſtratᷣ. Ac ne ea q̄ creata ſunt ſine deo eſſent:deus intra oīa eſt. Uerū ne extra deū eſſent/deus exterioꝛ eſt vt oīa cõcludantᷣ ab eo:non locali magnitudine/ſed potentiali pꝛeſentia/qua vbiqꝫ p̄ſens eſt:⁊ oīa illi pꝛeſentia:ꝙ̄uis q̄dã hoc intelligant:quidã ṽo non intelligãt. Nam ceco ſol abſens eſt:ꝙ̄uis ſit in ſole ⁊ ſoli p̄ſens. Sed de talibus de deo dictis nihil humana mẽs localis vel tꝑalis mutabilitatis ſingere vel cogitare debet.

¶ Qđ credatur in celo magis habitare ꝙ̄ in terra deus oīpotẽs. Ca. V.

Quod ṽo in dñica oꝛone dr̄. Pater noſter q̄ es in celis:vel qđ in pſalmis legitᷣ. Ad te leuaui oculos meos qui habitas in celis:nō coꝛpaliter intelligendū eſt/ſed ſpūaliter:q: nō ſpatio locoꝛū continetᷣ deus. Sunt aūt celi excellẽtiſſima quidē mundi Mat. vi. Pſ. cxxij.

corpora/que nõ poſſunt eſſe niſi in loco:ſed ſi in celis tanq̃ in ſuperioribus mundi partibus locus dei eſſe credit: meliozis meriti ſunt aues/quarũ vita eſt deo vicinioz. Nõ autem ſcriptũ eſt: ppe eſt dñs excelſis hoibus: aut eis qui in
Pſal. montibus habitãt: ſed ſcriptũ eſt: ppe eſt dñs obtritis corde: quod magis ptinet ad humilitatẽ. Sed queadmodũ
Gen. iij. terra appellat᷑ eſt petõꝛ/cum ei dictũ eſt. Terra es ⁊ in terraʒ ibis: ſic celũ iuſtus ecõtrario dici põt: iuſtis em̃ dr̃. Templũ dei ſanctũ eſt quod eſtis vos.
i. Coꝛ. iij. Quapꝛopter in templo ſuo habitat de᷒: quia ſancti templũ eius. Recte dicit q̃ es in celis. i. in ſanctis. Et accõmodatiſſima iſta ſimilitudo eſt: vt ſpũaliter tãtũ intereſſe videat iter iuſtos ⁊ petõꝛes quãtũ corpaliter inter celũ ⁊ terrã. Cui᷒ rei ſignificande grã/cũ ad orõnẽ ſtamus/ad oꝛiẽtẽ cõuertimur/vñ celum ſurgit ⁊ lumẽ oꝛit: non tanq̃ ibi habitet de᷒: quaſi ceteras mũdi partes deſeruerit q̃ vbiq̃ pſens eſt: nõ locoꝛ ſpatijs ſʒ maieſtatis potẽtia: ſed vt admoneat anim᷒ ad naturam excellẽtioꝛẽ ſe cõuertere. i. ad deũ q̃ eſt lumẽ veruʒ illuminans oẽm hominẽ veniẽtẽ in hũc mũdũ: cũ hõ ipm corp᷒ ſuũ qd̃ terrenũ eſt ad corp᷒ excellentius. i. ad corp᷒ celeſte cõuertit. Nã ſi celũ iſtud corpoꝛeũ qd̃ oculis videm᷒ intelleꝛerimus eſſe habitationẽ dei: trãſitura eſt habitatio dei
Mat. xxiiij. q: celũ ⁊ terra tranſibũt. Deinde anteq̃ faceret de᷒ ſctõs vbi habitabat? Cui rñdendũ eſt: in ſe habitabat: apud ſe habitabat: ⁊ apud ſe eſt de᷒/⁊ in ſe manet. Sed idõ dr̃ in celis habitare: q: maioꝛ agnitio eſt in celis illi᷒ ſumme maieſtatis ⁊ eſſentie in angelis/vel in ſctis aiab᷒ ſctõꝛ/q̃ in terra habitantib᷒ ſctis: pꝑter grauitudinẽ carnalis habitationis: q̃ vix pmittit aiam ad puruʒ veritatis lumẽ cuo
Sap. ix. lare: ſicut dr̃. Coꝛpus qd̃ coꝛrũpitur aggrauat aiam ⁊ depꝛimit terrena inhabitatio ſenſum multa cogitãtẽ. Cum igitur exuta erit aia hac moꝛtali habitatiõe: ⁊ ſereno red
i. Co. xiij datur perpetuo: tunc videbit facie ad faciem: qd̃ nũc per ſpeculum in enigmate conſiderat.

¶ Quamuis humano moꝛe ſcriptura de deo loquatur: nihil tamẽ in deo cõmutationis eſſe. Capitulum. VI.

Sancte ſcripture ad cognoſcẽdũ deũ nobis diuinitus p ſctõs doctoꝛes adminiſtrate/a terreno ⁊ hũano ſenſu ad diuinũ ⁊ celeſtẽ nos erigẽtes vſq; ad ea ꝟba deſcẽderũt qbus hũana vtit̃ conſuetudoꝛ: ita vt etiã cõmotiones hũane mẽtis ⁊ paſſiones vel affectiões de deo ſcriberẽt: ſicut zelare/iraſci/penituiſſe/aliqd ex tpe velle vel nolle deũ dicerẽt: q̃ ſunt humane mẽtis inſtabilitates/nõ diuine ſerenitatis imutatiões: q̃ ſp idẽ eſt. Cũ ḡ dñm iraſci dr̃: nõ eſt pturbate mẽtis motio q: dei ira nõ eſt paſſibilis ſicut hoĩs. Iraſcit̃ itaq; de᷒ ſine aliqua ſue ſimplicis nature paſſibilitate vel pturbatione aut etiã immutatione. De eo naq; dr̃. Tu aũt dñe virtutum
Sap. xij. cũ trãquillitate iudicas. Qd̃ aũt trãquillũ eſt/nõ eſt pturbatũ. Sic etiã ⁊ hũani coꝛpis mẽbꝛa deo aſſcribunt̃/ſicut
Pſal. cxviij. man᷒ tue fecerũt me. Et iterũ. Oculi dñi ſup iuſtos: ⁊ au
Pſal. xxxiij. res eius in pces eoꝛ: dũ oĩmodis nihil tale vel coꝛpale de deo mẽs humana putare debet: rñ clemẽter de᷒ humane cõſuluit infirmitati: vt q: eũ ſicut eſt nõ poſſumus agnoſcere: noſtre locutionis moꝛe ſeipſum nobis inſinuaret/vel/let: quatenus ad ſua per noſtra nos traheret: ⁊ dũ condeſcendit per pietatẽ noſtre infirmitati: aſcẽdamus nos per intelligẽtie puritatem ad illum ẽm ſue donum gratie.

¶ Quod deus vbiq; ſit totus poteſtate naturali. Capitulum. VII.

Hoc maxie intelligere debem᷒ ſctẽ trinitat̃ vnã eãdẽq; naturã ita totũ implere: vt non ſit aliqd vbi nõ ſit: ſicut acutiſſime quedã chꝛiſtianũ pbo interrogãti vbi eẽt de᷒ rñdiſſe fert̃: Dic tu pus o philoſophe/vbi nõ ſit. Tota itaq; diuinitas vbiq; tota eſt: ⁊ nullo cõtinet̃ loco: q: nõ eſt localis de᷒. Tota. ſ. in ſpiritualibus ⁊ coꝛpoꝛalibus ſingulis: ⁊ tota ſimul in oĩbus creaturis: nec adhuc de grã loquimur q̃ ſe gratuito munere mie ſue ſaluandis hominibus pꝛebet: ſed de natura quã deus oĩa q̃ fecit ⁊ implet ⁊ cõtinet: ẽm quẽ dicit. Celũ
Hiere. ⁊ terrã ego impleo: ⁊ ſʒ quã ipĩ deo btũs Dauid dicit. Quo
Pſal. cxxxviij. ibo a ſpũ tuo: ⁊ q̃ a facie tua fugiã? Et de chꝛiſto q̃ eſt ſapiẽtia dei dr̃. Attingit a fine vſq; ad finẽ foꝛtiter ⁊ diſponit oĩa
Sa. viij ſuauiter. De ſpũ q̃ ſctõ ſcriptura ſctã ſic loquit̃. Spirit᷒ dñi repleuit oꝛbẽ terraꝝ. Trinitas itaq; q̃ eſt de᷒ vn᷒ ver᷒
Sap. j. ⁊ bonus eternus incõmutabilis: vbiq; tota eſt ẽm immẽſitatem atq; omnipotentiã naturalẽ: q̃uis non in omnibus inhabitet ẽm gratie largitatem.

¶ Qd̃ deus aliter in ſanctis ſit: aliter peccatoꝛibus pꝛeſit. Capitulũ. VIII.

Deus ḡ natura bonis ppinq̃t ⁊ grã: natura/qua eos facit hoĩes: grã/q eoſdẽ petõꝛes iuſtificat. Natura/q̃ eos facit ex hoibus naſci. Grã/q̃ dat eis ptãtẽ filios dei fieri. Natura/q̃ facit vt viuãt Grã/q̃ facit vt ſobꝛie ⁊ iuſte ⁊ pie viuãt. Natura/q̃ eos facit i h̃ mũdo paruo tpe manere. Grã/q̃ eos facit i celo ſine fine regnare. In malis ꝟo ſola ẽ dei imẽſitas atq; oĩpotẽtia naturalis/q̃ eos facit eẽ/viuere atq; ſẽtire/rõnales eẽ: liberũ q̃ voluntat̃ hr̃e arbitriũ/ſʒ liberꝝ nõ liberatũ. Liberũ em̃ arbitriũ manet etiã nũc in hoĩb᷒ p naturã: qd̃ in qb᷒ voluerit de᷒ dignat̃ liberare p grãm: ne malã habeãt volũtatẽ. Et q̃ em̃ pmi᷒ hõ libero arbitrio venũdatus eſt ſub petõ: idõ mala cepit eẽ libertas hoĩs: q: ipĩ libero arbitrio ablat᷒ ẽ bonitas volũtat̃: quã exide nemo a ſeipõ hr̃e potuit/niſi grã diuine mie adiut᷒ habuiſſet: ſine cui᷒ adiutoꝛio liberũ arbitriũ: nec cõuerti põt ad deũ/nec pficere in deõ. Utrũq; credere debem᷒: ⁊ grãm dei ⁊ liberũ arbitriũ hoĩs. Si ḡ nõ eſt dei grã/quõ ſaluat̃ mundus? Et ſi nõ eſt liberum arbitrium/quomodo iudicabit̃ mũdus.

¶ De diuerſitate eoꝛũ q̃ ſunt. Ca. IX.

Omne qd̃ eſt/aut ſp fuit ⁊ nõ eſſe cepit: aut nõ ſp fuit/⁊ eſſe cepit. Qd̃ itaq; nõ cepit eſſe ſʒ ſp fuit ſol᷒ de᷒ eſt pr̃ ⁊ fili᷒ ⁊ ſpũſſctũs. Qd̃ ꝟo eẽ cepit: oĩs eſt creatura: idõ i rex naturꝫ h̃ duo tãtũ ſut. ſ. creatoꝛ ⁊ creatura. Sʒ qd̃ ſp fuit ⁊ ſp eſt: aut igenitũ ẽ: aut genitũ: aut nec ingenitũ nec genitũ: ⁊ ſunt h̃ tria eternaliter tria. Qd̃ ingenitũ eſt/pr̃ eſt ſol᷒: q̃ a nullo eſſe hʒ qd̃ eſt niſi a ſeipõ. Qd̃ genitũ eſt/fili᷒ eſt: cui a pr̃e eſt eſſe qd̃ eſt Qd̃ ꝟo nec ingenitũ eſt nec genituꝫ/ſpũſſctũs eſt: cui eſt eſſe a patre ⁊ filio pcedere: ⁊ hec tria trinitas eſt/ꝟa cõſubſtãtialis ⁊ coeterna. Quia igit̃ aliud eſt genuiſſe q̃ natũ eſſe: aliud eſt pcedere q̃ genuiſſe vel natũ eſſe: manifeſtũ eſt: quõ alius eſt pr̃/alius filius/alius ſpũſſctũs. Trinitas itaq; ad pſonas pr̃is ⁊ filij ⁊ ſpũſſcti refert̃: vnitas ad naturã eterne deitatis ptinet. Poꝛro plurima in eis q̃ facta ſunt ⁊ qd̃ ex tpe cepit/diſtãtia inuenit̃ eſſe. Nã qdã ex eis ſunt ſpũalia: qdã vero viſibilia. Quiddã itaq; in eis factũ dr̃ ⁊ nõ natũ: vt celũ/terra ⁊ multa in creaturis. Quiddã ꝟo factũ dr̃ ⁊ natũ ſed inſenſibiliter: vt arboꝛes ⁊ herbe de terra. Quiddã eſt factũ natũq; ſẽſibiliter: vt hoĩes ⁊ aialia. Aliqd etiã factũ eſt ⁊ natũ ⁊ renatũ: vt homo factus a deo: nat᷒ a parentibus: renatus grã dei in miniſterio baptiſmatis. Que regñatio in ſolo hoĩe inuenit̃/ſed non in omni. Quiddã vero in his q̃ facta ſunt ratiõale eſt ⁊ moꝛtale: vt ideʒ homo: ſed hoc in ſolo hoĩe ⁊ in omni reperit̃. Quiddã ꝟo rationale tãtũ eſt/nõ moꝛtale: vt angelus: ⁊ hoc ſiſt̃ in ſola angelica natura inuenitur/⁊ in oĩ. Sed ex his. i. angelis qdã ſunt eternaliter miſeri/qdã eternaliter beati: ſicut etiã de hoibus: quidã ſunt penales pꝑter merita malitie: qdã ꝟo cum angelis qui ſuũ ſeruauerũt pꝛincipatũ/beati eternaliter erũt per gratiam dei. Sed he diuerſitates creaturaruʒ ⁊ commutabilitates/ab vno ſolo ⁊ incõmutabili deo create ſunt: quia omnia que ſunt in celo ⁊ in terra/abſq; vlla dubitatione ſicut voluit fecit.

Digitized by Google

Hoc quoqꝫ ſciendū eſt/ ꝙ oīs ſubſtantia que deus nō eſt/
creatura eſt: ⁊ que creatura non eſt/ deus eſt.

¶ Quō q̄dam mirabilis facta eſt cōiū/ctio creatoris ad creaturam. Cap. X.

INter harū ſcꝫ creaturarū mirabilē ⁊ ſpecioſam
varietatē/ ex q̄ pulcherrima vniuerſitas forma/
Gen. j. tarū cōſtat rerū: de q̄ dr̄: Et erāt oīa valde bona:
bona ꝟo q: a bono cōdita ſunt creatore: ſed non
ſic bona ſicut creator: q̄ ſolꝰ eſt ſummū ⁊ incōmutabile bo
nū: hō ſolꝰ ad imaginē ⁊ ſilitudinē cōditoris creatꝰ eſſe le
git: ⁊ feliciſſimꝰ horti q̄ paradiſus dr̄ habitator cōſtitutus
vniuſqꝫ tm̄mō epuli ꝓhibitus: q̄tenꝰ tā facilis obſeruatio
ne mādati/ celeſtē mereret btitudinē: ſꝫ inuidia ruētis an
geli de btitudine ſua huiꝰ mandati trāſgreſſor effectꝰ eſt:
atqꝫ in huiꝰ exilij ſicut cōminatꝰ eſt ei creator/ in erūnoſā
deiectꝰ eſt miſeriā/ ⁊ penali mortis cōditiōe mulctatꝰ. Sꝫ
mitiſſimꝰ creator: nolēs facturā imaginis ſue eternaliter
perire: miſit filiū ſuū vnigenitū deū ꝑ quē creauit hominē
vt ꝑ eūdē redimeret/ ꝑ quē creatꝰ eſt: qui carnē ex ꝟgine
aſſumēs ita hūane nature adunatꝰ eſt/ vt idē eſſet homo
q̄ deꝰ eſt/ ⁊ deꝰ q̄ hō: q: talis erat illa ſuſceptio q̄ deū hoīeꝫ
faceret ⁊ hoīem deū: nec vlla eſt in hac duarū cōiūctione
naturarū. i. diuinitatis atqꝫ hūanitatꝭ ꝑſonalis ſeparatio
Ergo q: forma dei accepit formā ſerui vtrūqꝫ deꝰ ⁊ vtrūqꝫ
hō: ſed vtrūqꝫ deꝰ propter accipientē deū: vtrūqꝫ autē hō
ꝓpter acceptū hoīem: nō tn̄ illa ſuſceptiōe alterū eorū/ in
alterū eorū cōuerſum eſt atqꝫ mutatū. Nec diuinitas q̄p/
pe in creaturā mutata eſt vt deſiſteret eſſe diuinitas: nec
creatura in diuinitatē/ vt deſiſteret eſſe creatura: vnuꝫ tn̄
horū miraculis claruit/ aliud ſuccubuit iniurijs: ſꝫ nulla/
tenꝰ aliꝰ fuit q̄ miraculis claruit/ aliꝰ q̄ iniurijs fatigatus
eſt: ſed vnꝰ atqꝫ idē in forma dei/ cōſubſtātialis prī: in for/
ma ſerui cōſubſtātialis matri: aīa ⁊ carne plenus homo.

¶ Utrū aīa chriſti plenam habeat di/uinitatis ſue cognitionē. Ca. XI.

COnſiderāter plane ⁊ indubitāter dicimꝰ de ſctīs
angelis atqꝫ hoībꝰ ſctīs: ꝗꝫ ꝗuis q̄libet ꝑ ado/
ptiōis gratiā nūcupatiue deꝰ dicat: nulla tn̄ ra/
tiōe deꝰ angelorꝫ vel deꝰ ſctōrꝫ naturalr̄ dici pōt
ſicut de chriſto dr̄: Et adorēt eū oēs angeli dei: ⁊ oīa ſubie/
Ps̄. xcvi cit ſub pedibꝰ eiꝰ. In eo ꝙ ait oīa ſubiecit: nihil dimiſit nō
Ps̄. viij. ſubiectū ei. Quis q̄libet ſctūs diuine habitatiōis grā ꝑci
puus eēt: nullꝰ tn̄ eorꝫ i vnā cū diuinitate ꝑſonā electꝰ eſt
niſi chriſtꝰ deꝰ ⁊ hō. Aīa q̄ppe ⁊ caro chriſti cū ꝟbo vnꝰ eſt
chriſtꝰ ⁊ vnꝰ filiꝰ. Per qō ꝟo durū eſt: ⁊ a firmitate fidei pe
nitꝰ alienū vt dicamꝰ aīam chriſti nō plenā ſue deitatꝭ hr̄e
notitiā: cū q̄ naturalr̄ vnā credit hr̄e ꝑſonā. Un̄ Joānes
baptiſta chriſto ſingulariter/ ac ſine mēſura datā ſpūs lar
gitatē dixit. Nō eīm ad mēſurā dat deꝰ ſpm̄. Hoībꝰ ad mē/
Joan. iij ſurā dat/ vnico filio ad mēſurā nō dedit: q: oīs plenitudo
diuinitatꝭ in eo habitat. Ipe eſt eīm q̄ dat ſctīs/ ipe eſt q̄ ac
cepit: ⁊ q: potēs eſt ad mēſurā dare: iō nō potuit ad mēſu/
rā accipe. In forma eīm dei manēs ſpm̄ dat: formā ꝟui acci
piēs ſpm̄ accepit: ipm̄ eīm quē ad mēſurā dat totū accepit
Ad mēſurā q̄ppe dat multꝭ filijs: ſꝫ nō ad mēſurā accepit
q̄ vnicꝰ eſt filiꝰ: q: ſic eſt hō naturalr̄ verꝰ: vt idē ſit natura/
liter etiā deꝰ verꝰ. In chriſto aūt ſm̄ catholice fidei vitatē
in vnitate ꝑſone ſimul ⁊ deitate fatemur/ ⁊ aīam rōnalē
⁊ carnē: in q̄ tn̄ deitas ſpm̄ accipe nō potuit: q: ſm̄ deitatē
pr̄ ⁊ filiꝰ ⁊ ſpūſſctūs vnꝰ ē deꝰ. Nō ḡ potuit ſpm̄ ſcm̄ diuini
tas filij accipe: cū ipe ſpūſſctūs ſic ꝓcedit a filio/ ſicut ꝓce
dit a prē: ⁊ ſic dat a filio/ ſicut dat a prē. Reſtat itaqꝫ vt aīa
chriſti ſpm̄ accepit/ quē tn̄ nō ad mēſurā accepit: q: totuꝫ
accepit: vbi eīm mēſura dr̄ eſſe plenitudo ꝑfectiōis/ ⁊ ꝑfe/
ctio plenitudinis inuenit: ꝑ quā etiā plenitudinē diuine
cognitiōis hr̄e manifeſtū eſt. Inquātū eīm cuilibet ſctōꝝ
dat: itātū cognitio diuinitatꝭ accipit ab eo: nō eīm eſtimā/
dū eſt aīe chriſti i aliq̄ plenā diuinitatꝭ deeſſe notitiā: cuiꝰ

vna ē ꝑſona cū ꝟbo: quā ſic ſapiētia ſuſcepit: vt cū ipa diui
nitate ſua vna ſit in trinitate ꝑſona. i. chriſtꝰ crucifixꝰ: quē
dei virtutē/ deiqꝫ ſapientiā Paulus apoſtolus predicat. j. Cor. j.

¶ Si aīa chriſti plenam habeat diui/nitatis cognitionē: quō dr̄ in euange/lio filiū neſcire diē iudicij. Ca. XII.

IN ſcripturis ſctīs genꝰ eſt locutionis: qō apud
grāmaticos methonomia dr̄. i. dū ꝑ efficiētem
deſignat id qō efficit. Hoc eīm gn̄e locutionis
deus neſcire dr̄/ q: neſciētes facit: etiā ⁊ ſcire deꝰ
dr̄: q: ſciētes facit: ſicut ſcriptū eſt. Tētat vos dn̄s deus vr̄/ Deu. xiij.
vt ſciat ſi diligatis eū. Nō eīm ſic intelligēdū eſt q̄ſi deꝰ ne
ſciat ſi diligāt eū/ de q̄bus hoc dr̄: ſꝫ vt ipſi ſciāt quantū in
dn̄i dilectiōe ꝑfecerint: qō niſi tētationibus q̄ accidūt nō
plene ab hoībꝰ agnoſcit: ⁊ ipm̄ tētat ꝓ eo poſitū eſt ꝙ tē/
tari ſinat. Sic ⁊ cū dr̄ neſcire deū: aut ꝓ eo dr̄ ꝙ nō appro/ Mat.
bat: ſicut ipſis dicturus eſt/ neſcio vos: aut ꝓ eo ꝙ vtiliter xxv.
neſciētes facit: ſiue etiā ꝓ eo ꝙ nō eſt tp̄s ſciendi/ ſicut in
euāgelio dr̄. De die ⁊ hora nemo ſcit/ neqꝫ angeli in celo/ Mar.
neqꝫ filiꝰ niſi pr̄. Hoc eīm gn̄e locutiōis neſcire dr̄ filius: q: xiij.
neſciētes fecit qō vtile illis fuit neſcire. i. ꝙ nō ita ſciebat
vt eos ſcire feciſſet: q: vtilius illis fuit diē iudicij neſcire ꝙ̄
ſcire: vt ſemꝑ parati eſſent ⁊ vigilātes: duꝫ qua hora dies
dn̄i quaſi fur veniret/ paratos inueniret eos.

¶ Quō vnū ſit opus prīs et filij. XIII

OPerat eīm pater ꝑ filiū ꝑ quē fecit oīa: ⁊ ſꝑ ope/
rat ſicut dictū eſt. Oīa ꝑ ipm̄ facta ſunt. Ite pr̄ Joan. j.
meꝰ vſqꝫ modo operat ⁊ ego operor: nō diuerſi/ Joan. v.
tatē opīs deſignās/ q: opus prīs ⁊ filij: ſed pro/
prietatē ꝑſonarū oſtēdēs. Ipſa itaqꝫ opatio dei. i. ſctē trini
tatis/ voluntas eſt dei: ⁊ voluntas dei ſimplex eſt: ⁊ ſemꝑ
in rege btitudinis. Nec aliud eſt deo opari/ aliud velle: ſꝫ
idē eſt illi velle ⁊ opari: q: volūtas dei effectiua eſt poten
tia: nec deo aliud eſſe aliud velle/ ſed vnū atqꝫ idē: et hoc
totū ſimplex/ totū vnitas/ totū trinitas/ homouſion: q: eē
qō ſubſtātiale eſt/ vnū eſt in prē ⁊ filio ⁊ ſpūſancto: ⁊ horū
vna actio eſt ſicut vna volūtas. Fuerūt eīm oīa ab eterno
in deo: opatione aūt. i. virtute dei q̄ eſt filiꝰ: apparuerunt
oīa ⁊ facta ſunt ſicut voluit/ ⁊ q̄ñ voluit/ ⁊ quomodo vo/
luit q̄ fecit oīa: ſed nō ille factꝰ ꝑ quem facta ſunt oīa. Na/
tus eſt ergo filius dei ex eterno eternꝰ/ de deo deꝰ/ de lu/
mine lumen: ſicut ſepiſſime diximus ⁊ ſemper dicemus.

¶ Oīa per chriſtum facta eſſe: ipſum natum non factum. Ca. XIIII.

IN principio fecit deꝰ celum ⁊ terrā. i. in chriſto
fecit deus q̄ eſt filius dei: q̄ eſt verbū dei: q̄ eſt
virtus ⁊ ſapientia dei/ ſicut in Pſal. dr̄. Oīa in Ps̄. ciij.
ſapientia feciſti: ſꝫ ipſe idē filiꝰ ante oīa ſemper
eſt ⁊ ſꝑ deus/ ⁊ ſꝑ in deo: idcirco homouſion pater ⁊ filius
Ideo vero ꝙ filiꝰ dr̄ ⁊ eſt: genitꝰ eſt nō factus. Quis apo
ſtolus dixiſſet: q̄ factꝰ eſt ſapientia nobis a deo: non ꝙ fa/ j. Cor. j.
ctus ſit in ſubſtātia ſua vt eſſet: ſꝫ effectus eſt vt dn̄s eſſet
oīm q̄ facta ſunt dū fuerūt q̄bus dn̄s eſſet. Creaturas ḡ fe
cit deꝰ per filiū: non filiū fecit ꝑ queꝫ fecit oīa: ſꝫ genuit de
ſubſtātia ſua eq̄lē ſibi: natꝰ eſt ḡ chriſtꝰ nō factꝰ. Ubicūqꝫ
ḡ dicit q̄m factꝰ eſt/ poſt primā generationeꝫ dr̄: q̄ eterna
eſt ⁊ vna eſt/ ſctā ⁊ ineffabilis. Legit in actibꝰ aploꝝ. Cer
tiſſime igit ſciat domꝰ iſrl̄: q: hūc chriſtū deꝰ fecit quē vos Act. ij.
ſuſpēdiſtis in cruce. Et apl̄s. Qui factꝰ eſt ex muliere. Et Gal. iiij.
euāgeliſta. Uerbū caro factū eſt. Iſta oīa nō in eiꝰ exiſten Joan. j.
tiā vel ſubſtātiā: ſꝫ in actꝰ ⁊ i miniſtrationē eiꝰ potētie atqꝫ
ꝟtutis dicunt. Qr̄ apl̄s ait chriſtū dei ꝟtutē ⁊ dei ſapiētiā j. Cor. j.
non ita intelligendū eſt/ ꝙ pater dici nō poſſit virtus vl̄ ſa
piētia: ſicut dici nō pōt filius vel ꝟbū: q: hec relatiua ſunt
noīa/ ſicut ſuperius dictū eſt: illa ꝟo. i. virtus ⁊ ſapientia/
ſubſtantialia ſunt. Ideo pater virtus ⁊ ſapiētia/ filius vir
tus ⁊ ſapiētia: ⁊ ſpūſſanctus virtus ⁊ ſapiētia: non tamē
tres

Digitized by Google

tres ꝟtutes nec tres ſapie: ſ; vna virtꝰ ⁊ vna ſapia/ pater ⁊ filiꝰ ⁊ ſpūſſctūs. Sicut vna ſuba ⁊ vna oīpotentia: ⁊ alia q̄ de ſubſtātiā diuinitatis dicunt̄: ⁊ ita itelligat̄ filiꝰ ſapia prīs/ quō d̄: lumē prīs.i. vt queadmodū lumē de lumine ⁊ vtrūqꝫ lumē: ſic intelligat̄ ſapiētia de ſapientia ⁊ vtrūqꝫ vnā ſapia: q: in illa ſimplicitate diuine nature/ non aliud ſape ꝙ̄ eſſe: nec aliud eſſe ꝙ̄ poſſe: nec aliud eē poſſe ꝙ̄ viuere. Eadē ibi ſapia q̄ eſſentia: eadē potētia q̄ eſſentia: eadem vita que et eſſentia. Et hec oīa vnū/ ⁊ vnus deus.

¶ De eo ꝙ ſicut pater eſt vita: ita eſt et filius. Capitulum.XV.

Sicut pater viuificat: ſic ⁊ filiꝰ q̄s vult viuificat non tn̄ alios vel aliter pr̄/ ⁊ alios vel aliter filiꝰ: ſed eos q̄dē q̄s pr̄ viuificat/ viuificat ⁊ filiꝰ ſilr̄: nec ſpūſſctūs ab hac viuificatiōe ſecernendus eſt: q: vnū opꝰ ē patris ⁊ filij ⁊ ſpūſſcti: ſicut vna ſubſtātia atqꝫ eſſentia. Sicut em̄ pater viuēs vita eſt: ita et filiꝰ vita Manet ḡ pater vita/ manet et filiꝰ vita. Pater vita in ſemetipſo nō ab alio: filiꝰ vita in ſemetipſo: ſ; a patre q̇ eū talē genuit vt vitā haberet in ſemetipſo: dictum q̇ppe eſt/
Joan.v. ſicut ipſe filiꝰ ait. Sicut pr̄ h; vitā in ſemetipſo/ ſic dedit ⁊ filio vitā hr̄e in ſemetipſo.i. genuit filiū vitā in ſemetipſo haberēt. Hoc ſolū itereſt/ ꝙ pater vita ē nō naſcēdo: filiꝰ vita eſt naſcēdo. Pater de nullo patre/ filiꝰ de deo patre. Pater ꝓpter filiū pater eſt: filiꝰ ꝟo et ꝙ filiꝰ eſt ꝓpter patrē eſt: et qđ eſt a patre ē: et a vita vita ē. Pater q̄ ē vita in ſemetipſo: genuit filiū q̇ eſſet vita in ſemetipſo: ideo et ipſe
Joā.vj. filius ait. Sicut viuit pater et ego viuo ꝓpter patrē: nō ita dictū eſt q̄ſi in ſeipſo filius ꝓpriā non haberet vitā/ ſed participatiōe paterne vite vitā haberet: ſicut oculꝰ carnalis ꝑticipatiōe lucis alteriꝰ lumē accepit/ qđ nō haberet in ſeipſo niſi aliunde mutuaſſet: ſed iā itaqꝫ talis a pr̄e genitus eſt filiꝰ q̇ in ſeipſo viueret. Sicut pater nō ē indigēs vita: ſic filiꝰ nō indiget alterius vite. Eſt pater vita/ ⁊ filiꝰ vita: vtrīqꝫ tn̄ vna vita nō due: q: vnꝰ deus non duo dij: in hac ꝟo vita viuet mūdus: et viuet ꝙ̄diu obedierit huic vi
Joā.vj. te. vn̄ et Petrꝰ ait. Tu verba vite eterne habes.i. qui tibi
Joan.v. obedierit vitā eternā habebit: et ipſe dn̄s. Amē amē dico vobis: q: venit hora et nunc eſt q̄n mortui audient vocē filij dei: et qui audierint viuent. Quid eſt em̄ audiēt niſi obedient.i. obedierint: Quātū em̄ pertinet ad auris auditū: non oēs q̇ audient viuēt. Multi em̄ audiunt ⁊ non credūt/ vel nō faciūt qđ credunt. Audiendo et nō credendo non obediūt. Non obediēdo nō viuēt: itaqꝫ hi qui audiēt, nil eſt aliud ꝙ̄ obedient: qui ergo obedient viuent.

¶ Quod ſubſtantia diuinitatis omnimodo inuiſibilis ſit ⁊ incōprehenſibilis in ſua natura. Cap̄.XVI.

Sicut igit̄ imutabilis eſt oīno deꝰ: ita ⁊ inuiſibilis eſt in natura magnitudinis ſue: ꝙ̄uis multoties legat̄ ꝙ apparuiſſet deꝰ cuilibet i veteri teſtamēto patrū: ſ; apparuit q̇bꝰ voluerat per ſubiectā creaturā: in q volueratſpecie ⁊ quō voluit: ſ; nullatenꝰ a q̄libet viſus ē i ſubſtātia diuinitatis ſue q̄ oīno inuiſibilis ⁊ icōmutabilis ē. Qđ beatiſſimꝰ ⁊ magnꝰ ꝓpheta
Exod. moyſes itelligēs: ait deo cū quo vt amicꝰ ad amicū/ facie
xxxiij. ad faciē locutꝰ eſſe d̄r. Si inueni gratiā an̄ te: oſ̄de mihi temetipm̄. Si itaqꝫ eiꝰ naturā ſubſtātiāqꝫ cōſpiceret: nullatenꝰ diceret oſtēde mihi temetipm̄: ipi ḡ apparuit deꝰ in ea ſpecie q̄ voluerat: nō aūt ipſe apparuit illi i natura propria quā moyſes videre cupiebat māifeſte. Nouerat vtiqꝫ ꝙ corꝑaliter videbat qđcūqꝫ videbat: ⁊ verā viſionē dei ſpūaliter req̄rebat. Locutio q̇ppe illa q̄ fiebat in vocibus ſic modificabat̄/ tāꝙ̄ eſſet amici loquētis ad amicū. Cōfirmat ꝟo euāgeliſta dei eē naturā oīmodis inuiſibi
j.Jo.iiij. le vbi ait. Deū nemo vidit vnꝙ̄: q: plenitudinē diuinitatis que in deo eſt nemo oculis vidit: nemo mēte cōprehēdit: nec etiā angelice nature cōprehēſibilis eſt deꝰ: q: vere incōprehēſibilis d̄r: ſed ſ̄m menſurā donationis dei/ ita deū vel angeli vel aīe ſctōꝝ intelligūt. Proinde ꝙ̄uis vſqꝫ ad eq̄litatē angelicā hūana poſt reſurrectionē natura proficiat: ⁊ ad contēplandum deū glorificata cōſurgat: videre tn̄ eiꝰ eſſentiā plene nō valet: ſed vnicuiqꝫ ſctōꝝ ad ſue ſufficientiam beatitudinis manifeſtabitur gloria eius.

¶ Qđ ille viſiōes q̄ in veteri teſtamēto pr̄ibus appuiſſe legūtur ꝑ angelicas admīſtratiōes fierēt. Ca.XVII.

Quod ꝟo oīa q̄ patribꝰ viſa ſunt: cōgruis tpibꝰ vel locis ſ̄m diſpēſationē dei ꝑ āgelicas eſſent adminiſtratiōes aptiſſime eximius mūdi doctor: q̇ in tertiū rapꝰ celū audire meruit: q̄dam arcana myſterioꝝ dei ꝟba oſtēdit/ vbi ait. Nōne oēs ſunt Heb.j. adminiſtratorij ſpūs: ad miniſtrationē miſſi ꝓpter eos q̇ hereditatē capiūt ſalutis. Volēs intelligi illa nō oīa ſolū per angelos facta: ſed etiā ꝓpter nos facta: q̄ in veteribꝰ legunt̄ figurationibus: ⁊ paulopoſt. Si em̄ ſermo ꝑ angelos dictꝰ factus eſt firmus: oīa q̄ data ſunt vel dicta populo priori/ ꝑ angelos miniſtrata eſſe oſtēdit: nr̄e ꝟo ſalutis originē ⁊ plenitudinē per ipſum dei filiū mox in ſequētibus eiuſdē ep̄le verbis miniſtratā eſſe demōſtrauit. Et btūs Stephanꝰ ꝓthomartyr: angelū Moyſi locutū eſſe in Act.vij. flāma ignis aſſeruit in diſputatiōe quā habuit cōtra lapidatores ſuos: dū in eadē viſione dicit̄ dn̄m apparuiſſe Moyſi apparuerūt ꝟo angeli ⁊ locuti ſunt in perſona illius q̄ eos direxerat. Sed queri pōt. Cur ſcriptura nō dicat apparuit angelus vel locutus eſt angelꝰ cuilibet patrū: Quis q̇dē preco ꝟba referat iudicis: nō ſcribitur in geſtis/ preco dixit vel fecit/ ſed iudex dixit vel fecit. Quapropter ꝓbabili ratione videri pōt patribꝰ nr̄is ante incarnationē chriſti ſub ꝑſona dn̄i apparuiſſe vel locutos eſſe angelos: nec illos etiā in ſua apparuiſſe ſubſtātia credēdū eſt: ſ; in ſubiecta creatura que ab illis tpe opportuno aſſūpta eſt ad miniſtrationē officij ſui. Sicut anima hominis inuiſibilis eſt: ita etiam angelicam carnalibus oculis naturam inuiſibilem eſſe certiſſimum eſt.

¶ Nō de ſolo pr̄e itelligēdū qđ d̄r: q̄ fac̄ mirabilia magna solꝰ. C.XVIII.

Vbicūqꝫ in ſcriptura ſctā legit̄ ſolus deus/ nō de vna qualibet ꝑſona in ſctā trinitate intelligendū eſt: ſ; de tota ſctā trinitate/ q̄ equaliter operatur oīa q̄cūqꝫ operāda eſſe iudicat. Vn̄ qđ in Pſal. Pſ̄. dicit̄. Qui facit mirabilia magna ſolus/ q̇ fecit lumi- cxxxv. naria ſolus/ non de ſolo patre ſicut aduerſarij volūt intelligitur dictū: ſed de tota ſctā trinitate/ q̄ eſt vnꝰ ſolꝰ deus. Silr̄ de patre ſolo nō eſt intelligēdū/ qđ ap̄ls ait. Beatꝰ j.Ti.vj. et ſolus potens/ rex regū ⁊ dn̄s dominātiū: q̇ ſolꝰ habet immortalitatē/ ⁊ lucē habitat inacceſſibilē: quē nemo hominū vidit/ nec videre pōt. In q̇bꝰ verbis nec pr̄ proprie noīatus eſt/ nec filiꝰ/ nec ſpūſſctūs: ſ; abſolute btūs ⁊ ſolꝰ potēs: qđ eſt vnꝰ ſolus/ beatꝰ potēs/ inuiſibilis/ verꝰ deꝰ ipa trinitas: q̄ eq̄liter btā eſt/ eq̄liter potēs/ imo oīpotēs: etiā ⁊ vnipotēs: q: vna potētia eſt totiꝰ ſctē trinitatis. Necqꝫ em̄/ q: ipſe filiꝰ alibi loquēs voce ſapie (ipſe eſt em̄ ſapientia dei) q̄ ait. Gyrū celi circūiui ſola/ ſeparauit a ſe patrē: quāto magis ergo nō eſt neceſſe vt tātūmō de patre pre- Eccli. ter filium vel ſpiritūſanctum intelligatur quod dictū eſt: xxiiij. ſolus habet immortalitatē: ⁊ lucē habitat inacceſſibilē.

¶ De vnitate ſpiritusſancti cum patre et filio. Capitulum.XIX.

Spiritꝰ itaqꝫ ſctūs ſicut pr̄ ⁊ filiꝰ plenꝰ eſt deus: ⁊ ꝑfectꝰ: imo vnus deꝰ cū pr̄e ⁊ filio atqꝫ vna ſubſtātia ſicut ſupra memorauimꝰ/ q̄m ipe eſt ſpūſſctūs q̇ in ſcripturis d̄r: ſpūs dei vel ſpūs chriſti/ ſi-

Digitized by Google

Hoc quoqꝫ ſciendū eſt/ ꝙ oīs ſubſtantia que deus nō eſt/
creatura eſt: ⁊ que creatura non eſt/ deus eſt.

¶ Qȝ q̄dam mirabilis facta eſt cōiū/ctio creatoris ad creaturam. Cap. X.

Gen. i. Nter harū ſcȝ creaturarū mirabilē ⁊ ſpecioſam
varietatē/ ex q̄ pulcherrima vniuerſitas forma/
rarū cōſtat reꝝ: de q̄ d̄r: Et erāt oīa valde bona:
bona ꝟo q: a bono cōdita ſunt creatore: ſed non
ſic bona ſicut creator: q̄ ſol⁹ eſt ſummū ⁊ incōmutabile bo
nū: hō ſol⁹ ad imaginē ⁊ ſilitudinē cōditoris creat⁹ eſſe le
git: ⁊ feliciſſim⁹ hoꝝ q̄ paradiſus d̄r habitator: cōſtitutus
vniuſqꝫ trūmō epuli ꝓhibitus: q̄ten⁹ tā facilis obſeruatio
ne mādati/ celeſtē mereref btitudinē: ſȝ īuidia ruētis an
geli de btitudine ſua hui⁹ mandati trāſgreſſor effect⁹ eſt:
atqꝫ in hui⁹ exilij ſicut cōminat⁹ eſt ei creator/ in erūnoſā
deiect⁹ eſt miſeriā/ ⁊ penali mortis cōditiōe mulctat⁹. Sȝ
mitiſſim⁹ creator: nolēs facturā imaginis ſue eternaliter
perire: miſit filiū ſuū vnigenitū deū ꝑ quē creauit hominē
vt ꝑ eūdē redimeref/ ꝑ quē creat⁹ eſt: qui carnē ex ꝟgine
aſſumēs ita hūane nature adunat⁹ eſt/ vt idē eſſet homo
q̄ de⁹ eſt/ ⁊ de⁹ q̄ hō: q: talis erat illa ſuſceptio q̄ deū hoīes
faceret ⁊ hoīem deū: nec vlla eſt in hac duarū cōiūctione
naturarū. i. diuinitatis atqꝫ hūanitat̄ꝫ ꝑſonalis ſeparatio
Ergo q: forma dei accepit formā ſerui vtrūqꝫ de⁹ ⁊ vtrūqꝫ
hō: ſed vtrūqꝫ de⁹ ꝓpter accipientē deū: vtrūqꝫ autē ho
ꝓpter acceptū hoīem: nō tn̄ illa ſuſceptiōe alterū eoꝝ in
alterū eoꝝ cōuerſum eſt atqꝫ mutatū. Nec diuinitas q̄p/
pe in creaturā mutata eſt vt deſiſteret eſſe diuinitas: nec
creatura in diuinitatē/ vt deſiſteret eſſe creatura: vnū tn̄
hoꝝ miraculis claruit/ aliud ſuccubuit iniurijs: ſȝ nulla/
ten⁹ ali⁹ fuit q̄ miraculis claruit/ ali⁹ q̄ iniurijs fatigatus
eſt: ſed vn⁹ atqꝫ idē in forma dei/ cōſubſtātialis pr̄i: in for/
ma ſerui cōſubſtātialis matri: aīa ⁊ carne plenus homo.

¶ Utrū aīa chriſti plenam habeat di/uinitatis ſue cognitionē. Ca. XI.

Onſiderāter plane ⁊ indubitāter dicim⁹ de ſctīs
angelis atqꝫ hoīb⁹ ſctīs: q̄ꝛ q̄uis q̄libet ꝑ ado/
ptiōis gratiā nūcupatiue de⁹ dicat: nulla tn̄ ra/
tiōe de⁹ angeloꝝ vel de⁹ ſctōꝝ naturalr̄ dici pōt
ſicut de chriſto d̄r: Et adorēt eū oēs angeli dei: ⁊ oīa ſubie/
Ps. xcvi. cit ſub pedib⁹ ei⁹. In eo ꝙ ait oīa ſubiecit: nihil dimiſit nō
Ps. viij. ſubiectū ei. Quis q̄libet ſctūs diuine habitatiōis grā ꝑci
piuus eēt: null⁹ tn̄ eoꝝ i vnā cū diuinitate ꝑſonā elect⁹ eſt
niſi chriſt⁹ de⁹ ⁊ hō. Aīa q̄ppe ⁊ caro chriſti cū ꝟbo vn⁹ eſt
chriſt⁹ ⁊ vn⁹ fili⁹. Per qȝ ꝟo durū eſt: ⁊ a firmitate fidei pe
nit⁹ alienū vt dicam⁹ aīam chriſti nō plenā ſue deitat̄ꝫ hr̄e
notitiā: cū q̄ naturalr̄ vnā credif hr̄e ꝑſonā. Un̄ Ioānes
baptiſta chriſto ſingulariter/ ac ſine mēſura datā ſpūs lar
gitatē dixit. Nō eīn ad mēſurā dat de⁹ ſpm̄. Hoīb⁹ ad mē/
Joan. iij. ſurā dat/ vnico filio ad mēſurā nō dedit: q: oīs plenitudo
diuinitat̄ꝫ in eo habitat. Ipe eſt eīn q̄ dat ſctīs/ ipe eſt q̄ ac
cepit: ⁊ q: potēs eſt ad mēſurā dare: iō nō potuit ad mēſu/
rā accipe. In forma eīn dei manēs ſpm̄ dat: formā ſui acci
piēs ſpm̄ accepit: ipm̄ eīn quē ad mēſurā dat totū accepit
Ad mēſurā q̄ppe dat mult̄ꝫ filijs: ſȝ nō ad mēſurā accepit
q̄ vnic⁹ eſt fili⁹: q: ſic eſt hō naturalr̄ ver⁹: vt idē ſit natura/
liter etiā de⁹ ver⁹. In chriſto aūt ſm̄ catholice fidei ꝟitatē
in vnitate ꝑſone ſimul ⁊ deitate fatemur/ ⁊ aīam rōnalē
⁊ carnē: in q̄ tn̄ deitas ſpm̄ accipe nō potuit: q: ſm̄ deitatē
pr̄ ⁊ fili⁹ ⁊ ſpūſſctūs vn⁹ ē de⁹. Nō ḡ potuit ſpm̄ ſctm̄ diuini
tas filij accipe: cū ipe ſpūſſctūs ſic ꝓcedit a filio/ ſicut ꝓce
dit a pr̄e: ⁊ ſic def a filio/ ſicut daf a pr̄e. Reſtat itaqꝫ vt aīa
chriſti ſpm̄ accepit/ quē tn̄ nō ad mēſurā accepit: q: totū
accepit: vbi eīn mēſura d̄r eſſe plenitudo ꝑfectiōis/ ⁊ ꝑfe/
ctio plenitudinis inuenif: ꝑ quā etiā plenitudinē diuine
cognitiōis hr̄e manifeſtū eſt. Inquātū eīn cuilibet ſctōꝝ
daf: itātū cognitio diuinitat̄ꝫ accipif ab eo: nō eīn eſtimā/
dū eſt aīe chriſti i aliq̄ plenā diuinitat̄ꝫ deeſſe notitiā: cui⁹
vna ē ꝑſona cū ꝟbo: quā ſic ſapiētia ſuſcepit: vt cū ipa diui
nitate ſua vna ſit in trinitate ꝑſona. i. chriſt⁹ crucifix⁹: quē
dei virtutē/ deiqꝫ ſapientiā Paulus apoſtolus p̄dicat. i. Cor. i.

¶ Si aīa chriſti plenam habeat diui/nitatis cognitionē: quō d̄r in euange/lio filiū neſcire diē iudicij. Ca. XII.

N ſcripturis ſctīs gen⁹ eſt locutionis: qȝ apud
grāmaticos methonomia d̄r. i. dū ꝑ efficiētem
deſignaf id qȝ efficif. Hoc eīn gn̄e locutionis
deus neſcire d̄r/ q: neſciētes facit: etiā ⁊ ſcire de⁹
d̄r: q: ſciētes facit: ſicut ſcriptū eſt. Tētat vos dn̄s deus vr̄/ Deu. xiij.
vt ſciat ſi diligatis eū. Nō eīn ſic intelligēdū eſt q̄ſi de⁹ ne
ſciat ſi diligāt eū/ de q̄bus hoc d̄r: ſȝ vt ipſi ſciāt quantū in
dn̄i dilectiōe ꝓfecerint: qȝ niſi tētationibus q̄ accidūt nō
plene ab hoīb⁹ agnoſcif: ⁊ ipm̄ tētat ꝓ eo poſitū eſt ꝙ tē/
tari ſinat. Sic ⁊ cū d̄r neſcire deū: aut ꝓ eo d̄r ꝙ nō appro/ Mat.
bat: ſicut ipſis dicturus eſt/ neſcio vos: aut ꝓ eo ꝙ vtiliter xxv.
neſciētes facit: ſiue etiā ꝓ eo ꝙ nō eſt tp̄s ſciendi/ ſicut in
euāgelio d̄r. De die ⁊ hora nemo ſcit/ neqꝫ angeli in celo/ Mar.
neqꝫ fili⁹ niſi pr̄. Hoc eīn gn̄e locutiōis neſcire d̄r filius: q: xiij.
neſciētes fecit qȝ vtile illis fuit neſcire. i. ꝙ nō ita ſciebat
vt eos ſcire feciſſet: q: vtilius illis fuit diē iudicij neſcire q̄
ſcire: vt ſemꝑ parati eſſent ⁊ vigilātes: dū qua hora dies
dn̄i quaſi fur veniret/ paratos inueniret eos.

¶ Qȝ vnū ſit opus pr̄is et filij. XIII

Perat eīn pater ꝑ filiū ꝑ quē fecit oīa: ⁊ ſpope/
rat ſicut dictū eſt. Oīa ꝑ ipm̄ facta ſunt. Itē pr̄
me⁹ vſqꝫ modo operat ⁊ ego operor: nō diuerſi/ Joan. i.
tatē opis deſignās/ q: opus pr̄is ⁊ filij: ſed pro/ Joan. v.
prietatē ꝑſonarū oſtēdēs. Ipſa itaqꝫ opatio dei. i. ſctē trini
tatis/ voluntas eſt dei: ⁊ voluntas dei ſimplex eſt: ⁊ ſemꝑ
in regē btitudinis. Nec aliud eſt deo opari/ aliud velle: ſȝ
idē eſt illi velle ⁊ opari: q: volūtas dei effectiua eſt poten
tia: nec deo aliud eſſe aliud velle/ ſed vnū atqꝫ idē: et hoc
totū ſimplex/ totū vnitas/ totū trinitas/ homouſion: q: eē
qȝ ſubſtātiale eſt/ vnū eſt in pr̄e ⁊ filio ⁊ ſpūſancto: ⁊ hoꝝ
vna actio eſt ſicut vna volūtas. Fuerūt eīn oīa ab eterno
in deo: opatione aūt. i. virtute dei q̄ eſt fili⁹: apparuerunt
oīa ⁊ facta ſunt ſicut voluit/ ⁊ q̄n voluit/ ⁊ quomodo vo/
luit q̄ fecit oīa: ſed nō ille fact⁹ ꝑ quem facta ſunt oīa. Na/
tus eſt ergo filius dei ex eterno etern⁹/ de deo de⁹/ de lu/
mine lumen: ſicut ſepiſſime diximus ⁊ ſemper dicemus.

¶ Oīa per chriſtum facta eſſe: ipſum natum non factum. Ca. XIIII.

N principio fecit de⁹ celum ⁊ terrā. i. in chriſto
fecit deus q̄ eſt filius dei: q̄ eſt verbū dei: q̄ eſt
virtus ⁊ ſapientia dei/ ſicut in Pſal. d̄r. Oīa in Ps. ciij.
ſapientia feciſti: ſȝ ipſe idē fili⁹ ante oīa ſemper
eſt ⁊ ſp deus/ ⁊ ſp in deo: idcirco homouſion pater ⁊ filius
Ideo vero ꝙ fili⁹ d̄r ⁊ eſt: genit⁹ eſt nō factus. Quis apo
ſtolus dixiſſet: q̄ fact⁹ eſt ſapientia nobis a deo: non ꝙ fa/ i. Cor. i.
ctus ſit in ſubſtātia ſua vt eſſet: ſȝ effectus eſt vt dn̄s eſſet
oīm q̄ facta ſunt dū fuerūt q̄bus dn̄s eſſet. Creaturas ḡ fe
cit de⁹ per filiū: non filiū fecit ꝑ quē fecit oīa: ſȝ genuit de
ſubſtātia ſua eq̄lē ſibi: nat⁹ eſt ḡ chriſt⁹ nō fact⁹. Ubicūqꝫ
ḡ dicif q̄m fact⁹ eſt/ poſt primā generationē d̄r: q̄ eterna
eſt ⁊ vna eſt/ ſctā ⁊ ineffabilis. Legif in actib⁹ aploꝝ. Cer
tiſſime igif ſciat dom⁹ iſrl̄: q: hūc chriſtū de⁹ fecit quē vos Act. ij.
ſuſpēdiſtis in cruce. Et apl's. Qui fact⁹ eſt ex muliere. Et Gal. iiij.
euāgeliſta. Uerbū caro factū eſt. Iſta oīa nō in ei⁹ exiſten Joan. i.
tiā vel ſubſtātiā: ſȝ in act⁹ ⁊ i miniſtrationē ei⁹ potētie atqꝫ
ꝟtutis dicunf. Qȝ apl's ait chriſtū dei ꝟtutē ⁊ dei ſapiētiā i. Cor. i.
non ita intelligendū eſt/ ꝙ pater dici nō poſſit virtus vl' ſa
piētia: ſicut dici nō pōt filius vel ꝟbū: q: hec relatiua ſunt
noīa/ ſicut ſuperius dictū eſt: illa ꝟo. i. virtus ⁊ ſapientia/
ſubſtantialia ſunt. Ideo pater virtus ⁊ ſapiētia/ filius vir
tus ⁊ ſapiētia: ⁊ ſpūſſanctus virtus ⁊ ſapiētia: non tamē

tres

tres vtutes nec tres ſapiē: ſʒ vna virtꝰ ⁊ vna ſapia/ pater ⁊ filiꝰ ⁊ ſpūſſctūs. Sicut vna ſubā ⁊ vna oipotentia: ⁊ alia q̄ de ſubſtātia diuinitatis dicunt: ⁊ ita itelligat filiꝰ ſapia pris/ quō dr̄: lumē pris. i. vt queadmodū lumē de lumine ⁊ vtrūqʒ lumē: ſic intelligat ſapiētia de ſapientia ⁊ vtrūqʒ vnā ſapia: q: in illa ſimplicitate diuine nature/ non aliud ſape q̄ eſſe: nec aliud eſſe q̄ poſſe: nec aliud eē poſſe q̄ viuere. Eadē ibi ſapia q̄ eſſentia: eadē potētia q̄ eſſentia: eadem vita que et eſſentia. Et hec oia vnū/ ⁊ vnus deus.

De eo ꝙ ſicut pater eſt vita: ita eſt et filius. Capitulum. XV.

Sicut pater viuificat: ſic ⁊ filiꝰ q̄s vult viuificat non tn̄ alios vel aliter pr̄/ ⁊ alios vel aliter filiꝰ: ſed eos q̄dē q̄s pr̄ viuificat/ viuificat ⁊ filiꝰ filr̄: nec ſpūſſctūs ab hac viuificatiōe ſecernendus eſt: q: vnū opꝰ ē patris ⁊ filij ⁊ ſpūſſcti: ſicut vna ſubſtātia atqʒ eſſentia. Sicut em̄ pater viuēs vita eſt: ita et filiꝰ vita. Manet ḡ pater vita/ manet et filiꝰ vita. Pater vita in ſemetipſo nō ab alio: filiꝰ vita in ſemetipſo: ſʒ a patre q̄ euʒ talē genuit vt vitā haberet in ſemetipſo: dictum q̄ppe eſt/
Joan.v. ſicut ipſe filiꝰ ait. Sicut pr̄ hʒ vitā in ſemetipſo/ ſic dedit ⁊ filio vitā hr̄e in ſemetipſo. i. genuit filiū vitā in ſemetipſo haberēm. Hoc ſolū itereſt/ ꝙ pater vita ē nō naſcēdo: filiꝰ vita eſt naſcēdo. Pater de nullo patre/ filiꝰ de deo patre. Pater ꝓpter filiū pater eſt: filiꝰ vo et ꝙ filiꝰ eſt ꝓpter patrē eſt: et qō eſt a patre ē et a vita vita ē. Pater q̄ ē vita in ſemetipſo: genuit filiū q̄ eſſet vita in ſemetipſo: ideo et ip
Joā.vj. ſe filius ait. Sicut viuit pater et ego viuo ꝓpter patrē: nō ita dictū eſt q̄ſi in ſeipſo filius ꝓpriā non haberet vitā/ ſed participatiōe paterne vite vitā haberet: ſicut oculꝰ carnalis pricipatiōe lucis alterīꝰ lumē accepit/ qō nō haberet in ſeipſo niſi aliunde mutuaſſet: ſed iā itaqʒ talis a pr̄e genitus eſt filiꝰ q̄ in ſeipſo viueret. Sicut pater nō ē indigēs vita: ſic filiꝰ nō indiget alterius vite. Eſt pater vita/ ⁊ filiꝰ vita: vtriqʒ tn̄ vna vita nō due: q: vnꝰ deus non duo dij: in hac vo vita viuet mūdus: et viuet q̄diu obedierit huic vi
Joā.vj. te. vn̄ et Petrꝰ ait. Tu verba vite eterne habes. i. qui tibi
Joan.v. obedierit vitā eternā habebit: et ipſe dn̄s. Amē amē dico vobis: q: venit hora et nunc eſt qn̄ mortui audient vocē filij dei: et qui audierint viuent. Quid eſt em̄ audiēt niſi obedient. i. obedierint? Quātū em̄ pertinet ad auris auditū: non oēs q̄ audient viuēt. Multi em̄ audiunt ⁊ non credūt/ vel nō faciūt qō credunt. Audiendo et nō credendo non obediūt. Non obediēdo nō viuēt: itaqʒ hi qui audiēt nil eſt aliud q̄ obedient: qui ergo obedient viuent.

Quod ſubſtantia diuinitatis omnimodo inuiſibilis ſit ⁊ incōprehenſibilis in ſua natura. Cap̄. XVI.

Sicut igit inutabilis eſt oino deꝰ: ita ⁊ inuiſibilis eſt in natura magnitudinis ſue: q̄uis multoties legat ꝙ apparuiſſet deꝰ cuilibet i veteri teſtamēto patrū: ſʒ apparuit q̄bꝰ voluerat per ſubiectā creaturā: in q voluerat ſpecie ⁊ quō voluit: ſʒ nullatenꝰ a q̄libet viſus ē i ſubſtātia diuinitatis ſue q̄ oino inuiſibilis ⁊ icōmutabilis ē. Qō beatiſſimꝰ ⁊ magnꝰ ꝓpha
Exod. moyſes itelligēs: ait deo cū quo vt amicꝰ ad amicū/ facie
xxxiij. ad faciē locutꝰ eſſe dr̄. Si inueni gratiā an̄te: oñde mihi temetipm̄. Si itaqʒ eiꝰ naturā ſubſtātiāqʒ cōſpiceret: nullatenꝰ diceret oſtēde mihi temetipm̄: ipi ḡ apparuit deꝰ in ea ſpecie q̄ voluerat: nō aūt ipſe apparuit illi i natura propria quā moyſes videre cupiebat māifeſte. Nouerat vtiqʒ ꝙ corpaliter videbat qōcūqʒ videbat: ⁊ verā viſionē dei ſpūaliter reqrebat. Locutio q̄ppe illa q̄ fiebat in vocibus ſic modificabat/ ⁊ a q̄ eſſet amici loquētis ad amicū. Cōfirmat vo euāgeliſta dei eē naturā oīnodis inuiſibi
j.Jo.iiij. le vbi ait. Deū nemo vidit vnq̄: q: plenitudinē diuinitatis que in deo eſt nemo oculis vidit: nemo mēte cōprehēdit: nec etiā angelice nature cōprehēſibilis eſt deꝰ: q: vere incōprehēſibilis dr̄: ſed ſm menſurā donationis dei/ ita deū vel angeli vel aīe ſctōꝝ intelligūt. Proinde q̄uis vſqʒ ad eq̄litatē angelicā hūana poſt reſurrectionē naturā proficiat: ⁊ ad contēplandum deū gloꝛificata cōſurgat: videre tn̄ eiꝰ eſſentiā plene nō valet: ſed vnicuiqʒ ſctōꝝ ad ſue ſufficientiam beatitudinis manifeſtabitur gloꝛia eius.

Qō ille viſiōes q̄ in veteri teſtamēto pr̄ibus appuiſſe legūtur ꝑ angelicas admiſtratiōes fierēt. Ca. XVII.

Quod vo oia q̄ patribꝰ viſa ſunt: cōgruis tpibꝰ vel locis ſm diſpēſationē dei ꝑ āgelicas eſſent adminiſtratiōes aptiſſime eximius mūdi doctoꝛ: q̄ in tertiū raptꝰ celū audire meruit: q̄dam
arcana myſterioꝝ dei vba oſtēdit/ vbi ait. Nōne oēs ſunt Heb.j.
adminiſtratoꝛij ſpūs: ad miniſtrationē miſſi ꝓpter eos q̄ hereditatē capiūt ſalutis. Volēs intelligi illa nō oia ſolū per angelos facta: ſed etiā ꝓpter nos facta: q̄ in veteribꝰ legunt figurationibus: ⁊ paulopoſt. Si em̄ ſermo ꝑ angelos dictꝰ factus eſt firmus: oia q̄ data ſunt vel dicta populo prioꝛi/ ꝑ angelos miniſtrata eſſe oſtēdit: nr̄e vo ſalutis oꝛiginē ⁊ plenitudinē per ipſum dei filiū moꝝ in ſequētibus eiuſdē epl̄e verbis miniſtratā eſſe demōſtrauit. Et
btūs Stephanꝰ ꝓtomartyr: angelū Moyſi locutū eſſe in Act.vij.
flāma ignis aſſeruit in diſputatiōe quā habuit cōtra lapidatoꝛes ſuos: dū in eadē viſione dicit dn̄m apparuiſſe Moyſi apparuerūt vo angeli ⁊ locuti ſunt in perſona illius q̄ eos direxerat. Sed queri pōt. Cur ſcriptura nō dicat apparuit angelus vel locutus eſt angelꝰ cuiliber patrū? Quis q̄dē preco vba referat iudicis: nō ſcribitur in geſtis/ preco dixit vel fecit/ ſed iudex dixit vel fecit. Quapropter ꝓbabili ratione videri pōt patribꝰ nr̄is ante incarnationeʒ chriſti ſub ꝑſona dn̄i apparuiſſe vel locutos eſſe angelos: nec illos etiā in ſua apparuiſſe ſubſtātia credēdū eſt: ſʒ in ſubiecta creatura que ab illis tpe oppoꝛtuno aſſūpta eſt ad miniſtrationeʒ officij ſui. Sicut anima hominis inuiſibilis eſt: ita etiam angelicam carnalibus oculis naturam inuiſibilem eſſe certiſſimum eſt.

Nō de ſolo pr̄e itelligēdū qō dr̄: q̄ fac̄ mirabilia magna ſolꝰ. C. XVIII.

Ubicūqʒ in ſcriptura ſctā legit ſolus deus/ nō de vna qualibet ꝑſona in ſctā trinitate intelligendū eſt: ſʒ de tota ſctā trinitate/ q̄ equaliter ope
ratur oia q̄cūqʒ operāda eſſe iudicat. Vn̄ qō in Pſal.
Ps̄. dicit. Qui facit mirabilia magna ſolus/ q̄ fecit lumi cxxxv.
naria ſolus/ non de ſolo patre ſicut aduerſarij volūt intelligitur dictū: ſed de tota ſctā trinitate/ q̄ eſt vnꝰ ſolꝰ deus.
Sil'r de patre ſolo nō eſt intelligēdū/ qō apl's ait. Beatꝰ j.Ti.vj.
et ſolus potens/ rex regū ⁊ dn̄s dominātiū: q̄ ſolꝰ habet immoꝛtalitatē/ ⁊ lucē habitat inacceſſibilē: quē nemo hominū vidit/ nec videre pōt. In q̄bꝰ verbis nec pr̄ propꝛie noīatus eſt/ nec filiꝰ/ nec ſpūſſctūs: ſʒ abſolute btūs ⁊ ſolꝰ potēs: qō eſt vnꝰ ſolus/ beatꝰ potēs/ inuiſibilis/ verꝰ deꝰ ipa trinitas: q̄ eq̄liter btā eſt/ eq̄liter potēs/ imo oipotēs: etiā ⁊ vnipotēs: q: vna potētia eſt totiꝰ ſctē trinitatꝭ. Necqʒ em̄/ q: ipſe filiꝰ alibi loquēs voce ſapie (ipſe eſt em̄ ſapientia dei) q̄ ait. Gyꝛū celi circūiui ſola/ ſeparauit a ſe patrē:
quāto magis ergo nō eſt neceſſe vt tātūmō de patre pre Eccli.
ter filium vel ſpiritūſanctum intelligatur quod dictū eſt: xxiiij.
ſolus habet immoꝛtalitatē: ⁊ lucē habitat inacceſſibileʒ.

De vnitate ſpiritusſancti cum patre et filio. Capitulum. XIX.

Spiritꝰ itaqʒ ſctūs ſicut pr̄ ⁊ filiꝰ plenꝰ eſt deus: ⁊ pfectꝰ: imo vnus deꝰ cū pr̄e ⁊ filio atqʒ vna ſubſtātia ſicut ſupꝛa memoꝛauimꝰ/ q̄m ipe eſt ſpūſſctūs q̄ in ſcripturꝭ dr̄: ſpūs dei vel ſpūs chriſti/ ſi

ue ſpū̄s pr̄is/ſiue ſpū̄s paracletꝰ:etiā ⁊ ſpū̄s veritatis/nec
nō ſpū̄s vite:q̄ a pr̄e ⁊ filio eq̄liter ꝓcedit:⁊ cū pr̄e ⁊ filio
eq̄liter adoꝛat̄:q: eq̄liter eſt deꝰ. Totꝰ patris ⁊ totus filij
ſpū̄s:q: vnꝰ naturalr̄ ſpū̄s eſt ⁊ pr̄is ⁊ filij. Proinde totꝰ
de pr̄e ꝓcedit ⁊ totꝰ de filio:totꝰ in pr̄e manet ⁊ totꝰ in fi-
lio:q: ſic manet vt ꝓcedat/ſic pꝛocedit vt maneat. Unde
naturaliter hāc hȝ cū pr̄e ⁊ filio vnitatis plenitudinem ⁊
plenitudinis:vnitatē vt totū patrē habeat totūq̄ꝫ filium:
ipſe q̄ꝫ totus habeat̄ a patre/totꝰ habeatur a filio. Qui
etiā a pr̄e ⁊ filio eq̄liter dat̄:imo ⁊ a ſeip̄o dat̄:ſicut filius
Joã.iij. de eo dicit. Spū̄s vbi vult ſpirat. Ipe in ꝓphetis locutus
eſt. Per ip̄m apl̄i ſine timoꝛe ſeculariū ꝑtatū teſtimoniuȝ
ꝓferebāt de chꝛiſto:q: ip̄e loquebat̄ in illis/ſicut ipſe dn̄s
Mat.x. ait. Nō em̄ vos eſtis q̄ loq̄mini/ſed ſpū̄s pr̄is veſtri q̄ loq̄-
tur in vobis. In ipſo em̄ oēs fideles remiſſionē pctoꝝ ſi-
ue in baptiſmo/ſiue in penitētia. Ipſe charitas dr̄: q̄uis
pr̄ et filiꝰ ſit charitas:ſicut et filius ſapiā dei dr̄/q̄uis pa-
Rom.v. ter ⁊ ſpū̄ſſctū̄s ſapiētia. Ipſe paracletꝰ.i.cōſolatoꝛ dr̄:q: re
uera dū dona ſacramētoꝝ diſtribuit/cōſolationē aīe pꝛe-
bet:ꝑ quē diffundit̄ in coꝛdibꝰ noſtris dei charitas:ꝑ quā
nos tota inhabitat trinitas. Quocirca rectiſſime ſpū̄ſſā-
ctus cū ſit deꝰ vocat̄ etiā donū dei. Quod donū ꝓpꝛie q̄d
niſi charitas intelligit̄:que perducit ad deuȝ:⁊ ſine qua
quelibet et alia virtus boni operis non perducit ad deū.

Q̄d nihil tp̄ale debemus itelligere de ſpū̄ſctō/dū dr̄ donū dei. Cap. XX.

Hoc ꝟo donū dei q̄d eſt ſpū̄ſſctū̄s coeternū eſt
et ꝯſubſtātiale donatoꝛi:q: donū donabile fie
ri poterit/q̄uis nō ſit cui donet̄. Q̄d donū.i.
ſpū̄ſſctū̄s:nō ex parte ſȝ ab eternitate ꝓcedit.
Sed q: nc ꝓcedebat vt eſſet donabile:iā donū erat ⁊ an
teq̄ eſſet cui daret̄. Aliter em̄ intelligit̄ cū dr̄ donū/aliter
cū dr̄ donatū. Nā donū pōt eſſe ⁊ anteq̄ det̄:donatū autē
niſi cuilibet datū fuerit nullo mō dici pōt. Et hoc itaq̄ꝫ do
nū dei occultū fuit ab eterno in pr̄e ⁊ filio manifeſtandū
oppoꝛtuno tp̄e:dū eſſet q̄bꝰ manifeſtari deberet. Et hoc
donū.i.ſpū̄ſſctū̄s in eadē vnitate ſubſtātie/⁊ eq̄litate cuȝ
pr̄e ⁊ filio cōſiſtit:ſiue em̄ ſit vnitas amboꝝ/ſiue ſctitas/
ſiue charitas/ſiue ideo vnitas q: charitas: ⁊ ideo chari-
tas:q: ſctitas:nequaq̄ minoꝛ eſt in aliq̄ illis ex q̄bus ꝓce
dit. Et hec eſt ſumma charitas q̄ genitꝰ a gignēte diligit̄
genitoꝛ:eūq̄ꝫ ſuū diligat:⁊ ideo nō ampliꝰ q̄ tria ſunt:vnus
diligēs eū q̄ de illo eſt:⁊ vnꝰ diligēs eū a quo eſt:⁊ ipſa di
lectio de qua dr̄:q: deus charitas eſt. Et hec ſumma ineffa-
j.Jo.iiij. fabilis trinitas:non vnius dei dici debet/ſed vnus deus.

Cur idem ſpiritus bis a chꝛiſto datus ſit. Capitulum. XXI.

Abſq̄ꝫ dubitatiōe ideo ſpū̄ſſctū̄s bis datus eſt:
vt cōmēdarent̄ duo p̄cepta charitatiſ. Duo etiā
ſunt p̄cepta/ſed vna eſt charitas:ſicut etiā vnꝰ
ſpū̄s ⁊ duo data:nec alia charitas diligit pꝛoxi-
mū q̄ illa q̄ diligit deū. In terra dat̄ ſpū̄s vt diligat̄ pri-
mus:de celo dat̄/vt diligat̄ deꝰ. Quis ſit aliō deꝰ/aliud
primꝰ:tn̄ vna charitate diligēdꝰ eſt deꝰ ⁊ primꝰ:dū plus
ſeip̄o deū/primū vt ſeip̄m amatoꝛ amet. In terra chꝛiſtꝰ
dedit ſp̄m:ſȝ de celo eſt q̄d dedit:ille em̄ dedit/q̄ de celo de
ſcēdit:hic inuenit cui daret:ſȝ inde attulit q̄d daret. Sed
iſta charitas nō tenet̄/niſi in vnitate eccleſie chꝛiſti: nec
illam habent/qui ſe diuidūt ab vnitate catholice pacis.

Quāuis diuerſa ſint dona in ſanctis/ab vno eodēq̄ꝫ ſpiritu ſingulis ſingula dantur. Capitulum. XXII.

Dona ſctiſpū̄s mēbꝛis eccl̄ie ſigillatim diuidun
tur:⁊ ſingulis ſingula dona tribuūtur. In chꝛi
ſto ſiq̄dē ſolo ois plenitudo donoꝝ:q: ois pleni
tudo diuinitatis in eo habitat. Un̄ plenꝰ gr̄e et
veritatis ab euāgeliſta ꝑdicat̄. In ſpū̄ſctō ois gr̄a dono- Joan.i.
rū exiſtit:ipſe em̄ ꝓut vult/gr̄am donoꝝ largit̄. Alijs dās j.Co.xij.
ſermonē ſapie/alijs ſcie/alijs fidē:atq̄ꝫ ita vnicuiq̄ꝫ in vir
tute ſctiſpū̄s gr̄a tribuit̄ ſm̄ volūtatē largitoꝛis. Et in oi-
bus idē ſpū̄s habet̄/ſicut in ꝓphetis vnꝰ atq̄ꝫ idē locutꝰ
eſt ſpū̄s:ip̄e etiā ineffabilia docet/q̄ ꝓferre humanꝰ ſermo
nō pōt. Ipſe em̄ dr̄ ab ap̄lo gemitibꝰ inenarrabilibꝰ po- Ro.viij.
ſtulare ꝓ nobis. Poſtulare plane dr̄: q: nos poſtulantes
facit ineffabili coꝛdis gemitu. Sed nō nūc vt quōdā do-
na ſctiſpū̄s ſunt in hoibꝰ. Nā paucis in pp̄lo iſrael dona
emicuerūt ſctiſpū̄s ꝑ q̄libet ſigna:nūc aūt in om̄i creden-
tiū multitudine ſpū̄ſſcti gr̄a diffundit̄ ſm̄ volūtatē diſtri
buētis dei:⁊ hoc eſt q̄d in euāgelio dr̄. Nōdū erat ſpū̄s da Joā.vij.
tus:q: Jeſus nōdū fuerat clarificatꝰ. Sicut em̄ vnīꝰ coꝛ-
poꝛis mēbꝛa diuerſa habēt officia:q̄ tn̄ oia vna opat̄ aīa ⁊
regit:diſtribuēs vnicuiq̄ꝫ mēbꝛo quid faciat:oculo/vt vi-
deat:manui/vt operet̄:pedi/vt ambulet:auri/vt audiat:
ſic ſunt etiā diuerſa dona fidelibꝰ tāq̄ mēbꝛis ad mēſurā
cuiq̄ꝫ pꝛopꝛiā diſtributa. Quis em̄ et in om̄i fideliū mul
titudine diuerſe ſint donoꝝ gratie:vnū tn̄ coꝛpꝰ eſt eccl̄ie
per vnū ſp̄m/vna charitatis cōpage cōglutinatū atq̄ꝫ cō
nexū. Qui ſpū̄s mee humilitatis ſp̄m inſpirare dignetur
q̄d deinceps dicēdū ſit de ineffabili chꝛiſti dn̄i nr̄i natiui-
tate:de qua ꝓpheta ait. Generationē eius q̄s enarrabit Eſa.liij.
quod ab alio incipiendum eſſe exoꝛdio melius arbitroꝛ.

Finis libꝛi ſecundi.

Index capituloꝛum libꝛi tertij.

j De gratia dei quia deus homo factus eſt.
ij Ad cōmendationem eiuſdeȝ euangeliſta chꝛiſtum ait plenum gratia et veritate.
iij Quō nō ſit chꝛiſtꝰ filiꝰ ſpū̄ſſancti/dum in ſymbolo dicitur:de ſpirituſancto ⁊ Maria virgine natꝰ.
iiij Quomodo intelligenda ſit filij miſſio a patre.
v Quomodo miſſio ſpū̄ſſancti intelligenda ſit.
vj Cur ſolus pater miſſus non legatur.
vij Quare filius nunc equalis/nunc minoꝛ patre dr̄.
viij Quare nuſq̄ ſpū̄ſſanctus patre minoꝛ legatur.
ix Q̄r aliter intelligendū ſit verbū caro factū eſt:atq̄ꝫ aliter verbum dei in quolibet ſanctoꝛum.
x Q̄r nec pr̄ nec ſpū̄ſſctū̄s/ſed ſolꝰ filiꝰ incarnatꝰ ſit.
xj De eo q̄ verbum dei ſue carnis conceptione cōcep-tus ſit in vtero virginis.
xij De mediatoꝛe dei et hoīm homine Jeſu chꝛiſto.
xiij De eo q̄ in chꝛiſto ſit nature diſtantia non ꝑſone:⁊ in ſancta trinitate perſonarū ⁊ nō nature.
xiiij De Maria virgine ⁊ incarnatione Chꝛiſti.
xv Quid cuiq̄ꝫ nature in chꝛiſto conueniat.
xvj Q̄r diuinitas hoiem quē aſſumpſit nuſq̄ dimiſit.
xvij De baptiſmo chꝛiſti:⁊ q̄ omnia que gerebantur in chꝛiſto/noſtre ſalutis cauſa geſta ſunt.
xviij Q̄r deꝰ pr̄ q̄dā opa facit ꝑ filiū ſibi coeternū in foꝛ-ma dei:q̄dā ꝑ eūdē filiū in foꝛma ſerui filiū hoīs.
xix De nouiſſimis ſeculi tempoꝛibus.
xx De reſurrectione coꝛpoꝛum in nouiſſimo die.
xxj De iuſtoꝛum pꝛemio ⁊ pena peccatoꝛum.
xxij De eterna beatitudine ſanctoꝛum.

Pꝛoemium libꝛi tertij.

Duas enim creatu-
ras rationales condidit creatoꝛ:vnā ce-
leſtem/alteram terreſtrem:⁊ vtrāq̄ꝫ libe
ri arbitrij poteſtate nobilitauit:vt volū-
tarie in dilectione dei ⁊ diuine potentie
laude perpetualiter atq̄ꝫ beate permanerent. Sed quia
pꝛioꝛ.i.angelica non tamē tota pꝛopꝛia delectando potē-
tia ab amoꝛe ſummi boni recedens/in ſeipſam delapſa:
ſui homicida facta eſt:erūnoſam atq̄ꝫ penalē impietatis
ſue eternitatē experta:pꝛoinde inuidia cōtra hoiem inar
deſcens:ne celeſtē beatitudinis ſedē poſſideret/incitauit

Digitized by Google

eū ad peccādū/efficiēs eū ſue ſociū miſerie:q̄ſi q̄ddā ſola
tiū ſibi eſſet cum plurimis penas pati:vel etiā vt iniuria
creatori ingereret̃/ſi creatura ad imaginē ſuā cōdita/ꝑ
dito dignitatis ſue noīe in eternū ignē ſue ſubderet̃ im
pietati. Mō pius cōditor: nō paſſus:miſeratꝰ hoīs/refor
mare eū volēs ad p̄ſtine dignitatꝫ nobilitatē:miſit vnicū
filiū ſuū hoīem ſuſcipe:vt idē q̄ deus erat ex deo eſſet hō
ex hoīe:⁊ imortalis haberet aliq̄d vn̄ mori potuiſſet. Aſ
ſumpſit itaq̄ȝ dei filiꝰ ex mortalitate nr̄a vn̄ ſalua ſua imor
talitate mortalis eſſet:⁊ diabolū hoīs victorē magis vin
ceret iuſtitia q̄ȝ potētia:vt oſñderet vtrūq̄ȝ:⁊ ꝑpetuā eq̄ta
tis ſue iuſtitiā ⁊ eterne bonitatꝫ ſue miām. Juſtitiā in an
gelo homicida ſuiꝑſiꝰ atq̄ȝ hoīs:in hoīe vero ab eodē ꝑdi
to miaꝫ:quē gratuito magne pietatꝫ ſue munere redime
re voluit:qḋ in ſequētibꝰ diuina nobꝫ donāte gr̄a dicturi
ſumus. ¶ Finis proemij.

¶ Liber tertius de fide ſancte et indiuidue trinitatis. De gratia dei: quia deus homo factus eſt. Ca.I.

In hoc etiā euidēter cōmēdat̃/q̄ȝ ſpūſſctūs ſit donū dei/ſicut ſupra
oſtēdimꝰ:dū ḋ: in ſymbolo catholice fidei/q̄ȝ
chriſtus de ſpūſctō ⁊ ex Maria virgine ſit natꝰ:cū aliter
de illo/aliter de illa natꝰ ſit:nō de illo ſicut de pr̄e: de illa
vero ſicut de matre. Quid eñi hic ſcriſpūs mētio facta eſt
niſi q̄ȝ magna dei gr̄a cōmēdat̃: Quid eñi natura huma
na in hoīe chriſto meruit:vt in vnitatē perſone vnici filij
dei ſingulariter eſſet aſſumpta: Que bona volūtas/cuiꝰ
boni ꝓpoſiti ſtudiū:q̄ bona opera p̄ceſſerūt/q̄bꝰ merere
tur iſte hō vna fieri ꝑſona cū deo:īmo ⁊ hō ipſe deꝰ: Nēpe
ipſe deꝰ: ipſe ex quo hō cepit:nō aliud cepit eſſe q̄ȝ dei fi
lius:et hoc vnicꝰ vnigenitꝰ ⁊ ꝓprius: ⁊ ꝓpter dei verbū
qḋ caro factū eſt vtiq̄ȝ deꝰ:vt quēadmodū eſt vna ꝑſona
quilibet hō/aīa ſcꝫ rōnalis ⁊ caro:ita ſit chriſtus vna ꝑſo
na ⁊ vbū caro. Vn̄ nature hūane tāta gr̄a nullis p̄cedē
tibus meritis ſine dubitatiōe gratuito munere:niſi quia
magna hic et ſola dei gr̄a fideliter et ſobrie cōſiderātibꝰ
euidēter oſtēdit̃:vt intelligāt hoīes ꝑ eandē gratiā ſe iu
ſtificari poſſe a pctīs/ꝑ quā factū eſt vt hō chriſtus nullū
poſſet hr̄e pctm̄. Sic ſanctā virginē matrē ſcꝫ filij dei an
Luce.j. gelus ſalutauit:qn̄ ei futurū nūtiauit partū. Aue(inq̄t)
gratia plena:et paulopoſt. Inueniſti(ait) gratiaꝫ apud
deū. Et hec q̄dē gratia plena:⁊ inueniſſe apud deū grām
dicit̃:vt dn̄i ſui/immo dn̄i oīm ſalua vgīnitate mr̄ eſſet.

¶ Ad cōmendationē eiuſdeꝫ gratie/ beatus euangeliſta chriſtum ait plenum gratia et veritate. Cap.II.

De ipō aūt dn̄o Joānes euāgeliſta cum dixiſſet:
Joan.j. Verbū caro factū eſt:⁊ habitauit in nobis/ad
iūxit. Vidimꝰ(inq̄t)gloriā eius/gl̄iaꝫ q̄ſi vnige
niti a pr̄e/plenū gr̄e ⁊ veritatis. Q ait:vbū ca
ro factū eſt/ħ eſt plenū gr̄e. Q ait:gl̄iam q̄ſi vnigeniti a
pr̄e hoc plenū vitatꝫ. Veritas q̄ppe ipā/vnigenitꝰ eſt dei
filiꝰ:nō gratia/ſꝫ natura. Gr̄a ſuſcepit hoīeꝫ tāta vnitate
ꝑſone:vt idē ipſe eſſet etiā filiꝰ hoīs/q̄ dei filiꝰ vnicꝰ vnige
nitus:in ipſo vno deo ⁊ hoīe plena gratia humanitatis/
plenaq̄ȝ diuinitatis vitas agnoſcit̃. Hec plenitudo diui
nitatis in ſeipſa plenitudinē hꝫ gratie/q̄ eſt tota humani
tas in diuinitate ſua:⁊ plenitudo gratie: plenitudinē in
ſe hꝫ vitatis/q̄ eſt tota diuinitas in hūanitate ſua:ita vt
plenitudo vitatis/plenitudinē in ſe habeat vitatis. Sic
ergo chriſtꝰ plenꝰ gratie ⁊ vitatꝫ:vt ſicut a diuinitate/ple
nitudo hūanitatis ſuſcepta eſt:ita in hūanitate eiꝰ pleni
Col.ij. tudo ſit diuinitatis aplō teſtāte qui ait. In quo habitat
omnis plenitudo diuinitatis corporaliter.

¶ Quō non ſit chriſtus filius ſpūſſācti:dū in ſymbolo dicitur:de ſpūſſancto ex Maria virgine natus. Ca.III.

Illud vero mouere poterit quō dictū ſit chriſtuꝫ
de ſpūſctō natū ⁊ Maria vgine:cū filiꝰ nullo
mō ſit ſpūſſcti. An ideo ḋ: de ſpūſctō natꝰ:q: fe
cit eū de vgine naſci:q: hoc opꝰ mirabile totū
dono dei factū eſt:⁊ donū dei ḋ: ꝓprie ſpūſſctūs: Neq̄ȝ eñi
q: mūdū iſtū fecit deꝰ/dici eū fas eſt dei filiū:aut eū natū
de deo:ſꝫ factū vel creatū vel cōditū vel inſtitutū ab illo:
vel ſi q̄d hmōi recte poſſumꝰ dicere. Nec igit̃ cōcedendū
eſt:q̄cq̄d de aliq̄ re naſcit̃/cōtinuo eiuſdē filiū nūcupādū
vt de multis exēplis hoc ꝓferā:certe q̄ naſcunt̃ ex aq̄ et
ſpūſctō/neq̄ȝ filios eos recte q̄ſq̄ȝ dixerit aque vel ſpūſſcti
ſed plane dicūtur filij dei pr̄is ⁊ mr̄is eccl̄ie. Sic ḡ de ſpū
ſctō natꝰ filiꝰ dei pr̄is/⁊ nō ſpūſſcti. Sic eñi filiꝰ ſpūſſcti di
ceret̃ ſm̄ humanitatē:duo patres eſſent in ſctā trinitate:
et deus hō factus duos habuiſſet patres:vnum diuinita
tis alterum humanitatis. Sed quis hoc dicere audebit:

¶ Quomodo intelligenda ſit miſſio filij a patre. Capitulum.IIII.

Verēdū eſt quō intelligat̃ miſſio filij. Pater
eñi ſolꝰ nuſq̄ȝ legit̃ miſſus:de filio quidem ita
ſcribit apl̄s. Cū aūt venit plenitudo tp̄is/mi Gal.iiij.
ſit deꝰ filiū ſuū factū ex muliere:factū ſub lege
vt eos q̄ ſub lege erāt redimeret. Cū aūt ait:miſit deus fi
liū ſuū factū ex muliere:ſatis oſñdit eo ipſo miſſum filium
quo factus eſt ex muliere. Q ḡ de deo natꝰ eſt dei filius:
in hoc mūdo erat/ſicut euāgeliſta ait. In mundo erat et Joan.j.
mūdus ꝑ ipſum factꝰ eſt. Q aūt de virgine Maria natꝰ
eſt:in hūc mūdū miſſus aduenit. Nā ⁊ ipſe dn̄s ait. Ego Joā.xvj.
a pr̄e exiui ⁊ veni in hūc mūdū/hoc eſt mitti. Quid igit̃ Joan.j.
eſt qḋ de illo idē ipē euāgeliſta dicit: In mūdo erat ⁊ mū
dus ꝑ ipſum factꝰ eſt:⁊ mūdus eū non cognouit:deinde
ſubiūgit. In ꝓpria venit. Illuc vtiq̄ȝ miſſus eſt vbi erat:
in mūdo erat et in mūdū miſſus eſt. Quā miſſionē opus
eſſe ſancte trinitatis nulli catholico dubitandū eſt.

¶ Quomodo miſſio ſancti ſpiritus ſit intelligenda. Capitulū.V.

Sicut eñi a patre ſpūſſctūs mittit̃: ita et a filio Jo.xiiij.
vtrūq̄ȝ eñi in euāgelio legitur:ipō dn̄o dicēte. Joā.xv.
Dū aūt venerit paracletꝰ quē pr̄ mittet in noīe
meo:⁊ illḋ de ipō. Cū aūt venerit paracletus
quē ego mittā in noīe pr̄is mei. Sꝫ iſta miſſio ꝑ quaſdam
viſibiles ad horā facta eſt creaturas: facta eſt eñi quedā
creature ſpecies ex tp̄e:in qua viſibiliter oſñderet̃ ſpūſſan
ctus:ſiue cū ſuꝑ ipm̄ dn̄m baptizatū corporali ſpecie colū
ba deſcēdit:vel etiā corꝑali ſpecie in linguis igneis viſus
eſt ſuꝑ apl̄os deſcēdiſſe:hec oꝑatio viſibiliter expreſſa:et
oculis oblata mortalibꝰ miſſio ſctiſpūs dicta eſt:nō vt ap
pareret eiꝰ ipſa ſubſtātia qua ⁊ ipē inuiſibilis ⁊ incōmu
tabilis eſt/ſicut pr̄ ⁊ filius:ſed vt exterioribus viſis hoīm
corda cōmouerent̃ temporali manifeſtatione venientis
ad occultam eternitatem ſemper preſentis conuertere.

¶ Cur ſolus pater miſſus non legatur. Capitulum.VI.

Deo pr̄ miſſus nō legit̃:q: incarnatus nō credi
tur. Congruenter dictꝰ eſt miſſus ille q̄ in car
ne apparuit:miſiſſe aūt illū q̄ in carnē apparuit
Forma igit̃ illa ſuſcepti hoīs/filij perſona eſt ⁊
non etiam patris. Quapropter inuiſibilis/vna cum filio
ſecum inuiſibili:eundē filium viſibilē faciendo miſiſſe eū
dictus eſt. Ita vero accepta eſt forma ſerui: vt maneret
incōmutabilis forma dei. Q vero in filio apparuit car

nalibus oculis/ab inuiſibili ſancta trinitate factum eſt.

¶ Quare filius nũc equalis nunc minoꝛ patre dicatur. Capitulũ. VII.

Ex vna ſnia apſli: due in filio dei nature intelligũtur: vna in q̄ eſt ꝑ oia eq̄lis patri: altera in q̄ minoꝛ eſt pr̄e/vbi ait. Phil. ij. Qui cum in foꝛma dei eſſet nõ rapinã arbitratꝰ eſt eſſe ſe equalẽ deo: ſ; ſemetipſm exinaniuit foꝛmã ſerui ſuſcipiẽs. Proinde q̄dam ita dicũtur in ſcripturis ſctis: vt minoꝛ filiꝰ itelligat̃: ſicut ipe ait. Pr̃ maioꝛ me eſt. Quedã v̄o ita dicũt̃ vt eq̄lis pr̃i oſtẽdat̃: ſicut ibi vbi idẽ ipe ait: Jo. xiiij. Ego ⁊ pr̃ vnũ ſumꝰ: vnũ; Joan. x. ꝓpter ſubſtãtie vnitatẽ ſumꝰ/ꝓpter ꝑſonarũ ꝓprietatẽ. Qð prudẽtiſſime prudẽs lectoꝛ cõſiderare d;/q̄d ꝑ q̄ dicat̃ foꝛma: cũ t̃n in foꝛma ſerui: ⁊ in foꝛma dei idẽ ipſe ſit filius vnꝰ vnigenitꝰ dei pr̃is: in foꝛma dei eq̄lis pr̃i: in foꝛma ſerui minoꝛ pr̃e. Quapꝛopter nõ immerito ſcriptura vtrũqȝ dicit. Et eq̄lẽ pr̃i filiũ: ⁊ patrẽ maioꝛẽ filio. Jllð eñ ꝓpter foꝛmã dei: hoc aũt ꝓpter foꝛmã ſerui ſine vlla ꝑſone diſcretiõe intelligit̃. Jn foꝛma dei. Jn pꝛĩcipio erat verbũ: in foꝛma ſerui: v̄bũ caro factũ eſt. i. deꝰ hõ factꝰ eſt. Jn illa ex eterno equalis pr̃i: in iſta ex t̃pe minoꝛ. Jn foꝛma q̄ equalis eſt patri fecit hoiem: in foꝛma q̇ minoꝛ eſt patre factꝰ eſt hõ. Proinde in catholica fide ſine vlla dubitatione confirmatũ eſt/hoiem illũ quẽ ſuſcepit ſapiẽtia dei ex virginali vtero nihil minꝰ habuiſſe ꝙ ceteri hoies/quantũ ꝑtinet ad integritatẽ humane nature in qua hõ creatus eſt: ⁊ nihil oĩno ex eo ꝙ deceptoꝛ inuexit. Quãtũ aũt ad excellentiã ꝑſone: longe aliud eſt ꝙ ceteri hoies: quia idem homo vna perſona cum dei verbo factus eſt.

¶ Quare ſpũſſanctus nuſq̄ pr̃e minoꝛ legatur. Capitulum. VIII.

Jdeo aũt ſcriptum eſt: ꝙ deꝰ pr̃ maioꝛ ſit ſpũſctõ/vel ſpũſſctũs minoꝛ deo pr̃e: q2 nõ eſt ita a ſpũſctõ colũba in q̄ apparuit aſſũpta: vel ille ignis in q̄ deſcẽdit ſuꝑ apl̃os in vnã diuinitatis ſue ꝑſonã: ſicut aſſumpta eſt a filio dei ex Maria virgine hũanitatis in vnã deitatis ꝑſonã. Neqȝ eñ colũbã btificauit ſpũſſctũs/vel illũ flatũ/vel illũ igne;: ſibiqȝ ⁊ ꝑſone ſue in vnitatẽ habitũqȝ cõiũxit in eternũ: ſ; apparuerũt ſicut opoꝛtune apparere debuerũt/creatura ſeruiẽte creatoꝛi: ⁊ ad nutũ eiꝰ q̇ icõmutabilr̃ in ſeipo ꝑmanet/ad eũ ſignificandũ vel demõſtrãdũ: ſicut ſignificari ⁊ demõſtrari moꝛtalibꝰ opoꝛtebat mutata ⁊ cõuerſa. Quãuis ſpũſſanctus apparuiſſet in ſpecie colũbe vel ignis: nõ poſſumus t̃n dicere ſpm̃ſctm̃ deũ aut colũbã/aut deũ ⁊ ignẽ/ſicut dicimꝰ filiũ deũ ⁊ hoiem. Propter has ergo coꝛꝑales foꝛmas in quibꝰ apparuit ſpũſſctũs/miſſus dr̃: nõ ꝓpter has minoꝛ patre dici põt/ſicut filiꝰ ꝓpter foꝛma; ſerui: q2 illa foꝛma ſerui inheſit illi ad vnitatẽ ꝑſone ꝑpetualiter. Jlle v̄o ſpecies coꝛpoꝛales/colũba ⁊ ignis/ad demõſtrãdũ qð opus fuit ad tẽpus apparuerũt: et eſſe poſtea deſtiterunt.

¶ Qð aliter intelligendũ ſit verbum caro factũ: atq; aliter verbum dei in quolibet ſanctoꝛum. Capi. IX.

Multis modis dicit deiloquꝰ Paulꝰ deũ locutu; eſſe patribꝰ in ꝓphet;. Nouiſſime v̄o diebꝰ iſtis locutꝰ eſt nobis in filio ſuo. Et vt certiꝰ intelligat̃ de q̄ filio dixiſſet: mox ſubdidit dicẽs. Heb. j. Quẽ cõſtituit heredẽ vniuerſoꝝ: ꝑ quẽ fecit ⁊ ſecula. Per illu; v̄o ꝑ quẽ oia creauit. i. chꝛiſtũ dei filiũ locutꝰ eſt nouiſſimis ſeculi t̃pibꝰ ſctis ſuis: q̄uis deũ locutũ eſſe in ꝓphet; Oſee. j. legamꝰ: ſicut dr̃. Principiũ loquẽdi dñi in Oſee: vel etia; Eſaie. j. v̄bũ dñi factũ ad Eſaiã ꝓphetã. Nõ igit̃ chꝛiſtꝰ ita v̄bum dei habuit in ſe ſicut alij ſcti/ſed ipe eſt v̄bũ dei. Aliud eſt eñ v̄bũ in carne/aliud eſt v̄bũ caro factũ: aliud eſt deus in hoie/aliud eſt deꝰ hõ: iõ dei filꝰ nõ ſolũ ſm verã diuinitatẽ quã h; de natura dei pr̃is/ſ; etiã carnẽ quã verã naturalr̃ de coꝛpoꝛe beate genitricis/deꝰ verꝰ ⁊ credit̃ ⁊ p̄dicat̃ ab oibus catholicis: qm̃ eterna diuinitas filij cũ plena hũanitate ſua ⁊ eadẽ plena humanitas filij cũ eterna diuinitate ſua/vna eſt i ſctã trinitate ꝑſona: ⁊ hec nõ adoptiua/ſ; ꝓpꝛia ⁊ ꝑfecta: ⁊ ipe totꝰ in diuinitate/ac hũanitate ſua vnigenitꝰ ⁊ verꝰ filꝰ dei. Jdeo cum pr̃e ⁊ ſpũſctõ vnꝰ eſt deꝰ: nõ nũcupatꝰ ſicut hiſpanica hereſis impia temeritate affirmare p̄ſũpſit: aſſerẽs dei filiũ in diuina natura deũ eẽ verũ ⁊ in hũana nũcupatiuũ. Silr̃ ⁊ in diuina natura ꝓpꝛiũ filiũ dei ⁊ hũana adoptiuũ: diuidẽs vnã ꝑſonã filij dei cũ Neſtoꝛio i duas ꝑſonas. i. veri filij ⁊ adoptiui: cũ certiſſimũ cõſtet in illã ꝑſonã quã habuit eternaliter de pr̃e genitꝰ dei filiũ hũanã aſſumpſiſſe naturã: quã nemo catholicꝰ fide cõfirmatꝰ adoptiuã eſſe auſus eſt dicere. Deus dei filꝰ hũanã aſſumpſit naturã nõ perſonã. Eternã ſuſcipiẽs perſonã diuinitat; t̃palẽ humanitatis ſubſtãtiã homo trãſiuit in deũ: non verſibilitate nature/ſed pꝛopter diuine vnitatẽ perſone: ideo nõ ſunt duo chꝛiſti/nec duo filij/ſed vnus chꝛiſtus et vnus filius dei hõ.

¶ Qð nec pater nec ſpũſſanctus: ſed ſolus filius incarnatus ſit. Cap. X.

Quãq̄ vna ſit ſctẽ trinitatis natura: non t̃n tota trinitas incarnata eſt/ſ; ſola filij ꝑſona humanã ſuſcepit miſericoꝛditer naturã: nec t̃n dei filius ita incarnatꝰ eſt: vt ⁊ vna ſit in eo natura diuinitat; ⁊ carnis. Neqȝ eñ in chꝛiſto hoc deitas potuit eſſe qð caro/aut caro qð deitas: q2 vtraqȝ natura. i. diuinitatis ⁊ hũanitatis in ſua permãſit ꝓprietate. Propterea vtiqȝ hũanã naturã. i. carnẽ rõnabileqȝ aiam: nõ a tota trinitate/ſ; a ſolo filio cõfitemur ſuſceptã. Jn vnitate q̇ppe ꝑſone/nõ in vnitate nature/vtiqȝ ꝑſona filij nõ eſt eade; que patris aut ſpũſſcti. Vnitas ḡ ꝑſone manẽte dũtaxat vtriuſqȝ ꝓpꝛetate ſubſtãtie: ſicut i chꝛiſto ꝑſonã nõ fecit duplicẽ: ſic hũane nature ſuſceptionẽ non fecit ſctẽ trinitati cõem. Ad ꝑſonã q̇ppe dei v̄bi tm̃mõ acceptio illa ſeruilis foꝛme ꝑtinet. S; nihil diuine plenitudinis abſtulit: nihil dñatiõis ademit in chꝛiſto hũanitat; ſuſceptio. Hinc eſt ꝙ in vno/eodẽqȝ chꝛiſto: ⁊ hũane nature v̄itas claruit: ⁊ diuine nature incõmutabilitas permãſit eterna. Hoc t̃n ſciẽdũ eſt ꝙ hãc ſeruilẽ foꝛmã quã ſolꝰ dei filꝰ accepit/tota trinitas fecit: quã t̃n certũ eſt a tota ſctã trinitate factã ad ſolã filij dei ꝑtinere ꝑſonã. Nõ eñ pr̃ carne; aſſumpſit neqȝ ſpũſſctũs: ſ; filꝰ tãtũ: vt q̇ erat in diuinitate dei pr̃is filꝰ ipe fieret in hoie mr̃is v̄ginis filꝰ: ne filij nomẽ in alterã trãſiret ꝑſonã: q̇ nõ eſſet natiuitate filꝰ. Dei ḡ filius/hois factꝰ eſt filꝰ: natꝰ ſm v̄itatẽ nature/ex deo dei filꝰ: et ſm v̄itatẽ nature ex hoie hois filꝰ: ⁊ in vtraqȝ natura nõ adoptiõe tãtũ vel appellatiõe/ſed v̄itate dei filius.

¶ De eo ꝙ verbum dei ſue carnis conceptione conceptum ſit in vtero virginis. Capitulum. XI.

Solus itaqȝ ſicut dixímꝰ filius dei accepit carnẽ vt poſſet coꝛpoꝛeis oculis videri ⁊ coꝛpoꝛeis manibꝰ cõtrectari. Solꝰ humanã naturã ſic accepit: vt ſuã faceret: ⁊ ꝑ illã diuinitat; q̄ȝ ſue notitiã miſericoꝛditer hoibꝰ inſinuaret: nec t̃n vllatenꝰ credi d; carnẽ chꝛiſti ſine diuinitate cõceptã in vtero v̄ginis priuſq̄ ſuſcipet̃ a v̄bo: ſ; ip; v̄bũ dñi ſue carnis acceptiõe cõceptũ: ipeqȝ carnẽ v̄bi dei incarnatiõe cõceptã eande; carnẽ hũane nature verã h̃re dei filiũ/qua de v̄gine verbũ deus natꝰ eſt. Nõ ḡ ad beatã virginẽ locali motu v̄bi diuinitas venit: ſ; ineffabili potẽtie ſue manifeſtatione: ⁊ vterũ matris gignẽdꝰ ipleuit: nec dimiſit patrẽ cũ venit ad virginẽ: vbiqȝ totus/vbiqȝ ꝑfectꝰ. Nec plenitudo diuinitatis ſeparari põt: ſed totus filꝰ in patre: totus filius in vtero virginis totꝰ filꝰ ex vtero eiuſdem btẽ virginis

carnē aſſumēa. In q̄ crucifix⁹ ⁊ ſepult⁹ eſt:in qua reſurre
xit/⁊ in celū aſcēdit:⁊ in dextera dei ſedet:in q̄ etiā ventur⁹
eſt iudicare viuos et mortuos:⁊ in qua videbunt eū om
nes tribus terre:non in ea humilitate qua iudicatus eſt
ſed in ea claritate qua iudicaturus eſt vniuerſuꝫ mūdū.

¶ De mediatore dei et hominum homine Jeſu chriſto. Ca.XII.

Nullus plane verā pacē cū deo hr̄e poterit: niſi
ꝑ mediatorē dn̄ꝫ chriſtū:q̄ eſt in duab⁹ naturis
ver⁹ de⁹ veruſq̄ hō:vn⁹ chriſt⁹:idē ſacerdos et
ſacrificiū/veniens ad nos offerre ꝓ nobis qđ
ſumpſit ex nobis:vt auferret a nobis qđ iuenit in nobis/
id eſt pctā. Sicut em̄ diabol⁹ mediator eſt ad mortē:q̄ ſu
perbus ſupbiētē hoieꝫ ꝑduxit ad mortē:ita chriſt⁹ media
tor ad vitā humilis/hoieꝫ inobediētē reduxit:q: ſicut ille
elatus cecidit ⁊ deiecit cōſentiētē:ſic iſte hūiliatus ſurre
xit ⁊ erexit credētē. Idcirco aūt mediator: q: idē de⁹ atq̄
homo ver⁹/habēs cū pr̄e eandē diuinitatis naturā:⁊ hu
manitatis eādē cū matre ſubſtātiā. Habēs ex nobis vſq̄
ad mortē iniq̄tatis nr̄e penā:habēs icōmutabilē de deo
patre iuſtitiā:propter noſtrā iniq̄tatē tēporaliter mortu⁹
ij.Cor. propter ſuā iuſtitiam: ⁊ ipſe ſemper vnus qui crucifixus
xiij. eſt ex infirmitate noſtra:ſed viuit ex virtute ſua.

¶ De eo q̄ in chriſto ſit naturarum diſtātia nō pſone:et in ſancta trinitate perſonarū nō nature. Ca.XIII.

Ecce dei filius deus eternus ex patre deum de
ſeruit patrē:q̄uis hō factus eſſet ex matre. Sꝫ
iſdē q̄ gerebat q̄ hoīs ſunt in terris/idē ipē ge
Joā.iij. rebat in celis q̄ dei ſunt:ſicut ipſe ait in euāge
lio. Nemo aſcēdit in celū:niſi q̄ deſcēdit de celo fili⁹ hoīs
qui eſt in celo. Hec loq̄bat̄ in terra fili⁹ hoīs : ſed idē ipſe
fili⁹ hoīs erat in celo. Quāuis in vnius corpuſculi vide
ret̄ latuiſſe anguſtia:tn̄ oīm creaturarū regebat latitudi
nē. Nec ali⁹ eſt ꝑ quē oīa creata ſunt/alius q̄ creatus eſt
hō:idem ipſe creator ⁊ creatura. Creator in diuinitate:⁊
creatura in hūanitate:nō alius/ſed aliud:q: nō vna natu
ra in eo/ſed vna eſt oīmodis pſona. Nā ita eſt in ſctā tri
nitate dicēdū vel intelligēdū. Nō em̄ fas eſt dicere de pr̄e
et filio ⁊ ſpūſctō/aliud:q: vna horū eſt natura/ſed ali⁹:q:
pſonarū diſtātia eſt in eis. In chriſto itaq̄ nō eſt pſonarū
diſtātia/ſed nature:ideo ali⁹ dici nō debet/ſꝫ aliud de eo.
Quocirca oīmodis vn⁹ eſt/atq̄ idē mortalis ⁊ immorta
j.Cor.ij. lis/paſſibilis ⁊ impaſſibilis. Ideo dn̄ꝫ glīe dixit apl's cru
cifixū:q̄uis ſola humanitas paſſionib⁹ ſubiaceret. Cru
cifixus ergo dei filius/ſed ſm̄ carnē:ſicut in alio loco idē
j.Cor.j. apl's ait. Nos aūt p̄dicam⁹ chriſtū crucifixū:iudeis q̄deꝫ
ſcandalū/gētib⁹ aūt ſtultitiā:ipſis autem vocatis iudeis
et grecis chriſtum dei virtutem ⁊ dei ſapientiam.

¶ De matre virgine et incarnatione verbi dei. Capitulum.XIIII.

Joan.j. Beatus euāgeliſta vt proprietatē vnius pſone
in chriſto oſtēderet ait. Verbū caro factū eſt.
Verbū qđ erat apud deū anteq̄ mūdus eſſet
per qđ mūdus fact⁹ eſt. Verbū qđ nō amiſit
eternitatē ſuā:q̄uis in tp̄e ex virginali vtero carnē aſſu
mēdo hō fieri voluiſſet. Qđ verbū per om̄ipotētiā ſuā vo
luit hūc hoīem quē aſſumpſit/hoc fieri ex tp̄e qđ ipē ſem
per fuit ſine tp̄e i. ꝓprius fili⁹ dei:vt non poſſint dici duo
filij dei:alius ante tp̄a genitus/⁊ alius nat⁹ ex tp̄e: ſꝫ vn⁹
deus filius ꝓprius ⁊ pfectus deus dn̄s noſter Jeſus chri
ſtus:quē beata Maria virgo/ſalua ſui itegritate corpo
ris deū edidit et hoīem. Que fuit lana mūdiſſima: ⁊ vir
ginitate clariſſima:⁊ icōparabilis vniuerſis q̄ erāt ſub
celo virginib⁹/eratq̄ talis ac tāta:vt ſola digna fuiſſet/q̄
nullus alius induceret̄/niſi auguſta preditus dignitate:
ita ſpūſſctūs ſupueniēs in beatā virginē: ⁊ virtus altiſſi
mi obūbrauit eā vt lana fieret diuinitate purpurata/ſo
lūmō eterno iperatori idui digniſſima:⁊ ſic facta eſt bea
tiſſima v̄go Maria theotocos ſicut et chriſtotocos. Nā
et ante eā fuerūt ⁊ alie in pplo dei chriſtotoce.i.chriſtorū
genitrices/nō tn̄ virgines:nec ſpūſctō obūbrate/vt deum
digne gn̄are inuenirent̄. Hec autē ⁊ chriſtotocos: ⁊ ſola
theotocos/⁊ ſola v̄go ex ſpūſctō ⁊ virtute altiſſimi conci
piēs/ac ſic glificata vt deū dei filiū coeternū ⁊ cōſubſtan
tialē pr̄i gn̄aret v̄go:v̄go ante partū/virgo in partu/vir
go poſt partū. Dignū em̄ erat vt deo naſcēte meritū cre
ſceret caſtitatꝫ:ne ꝑ ei⁹ aduētū violarent̄ integra:q̄ vene
rat ſanare corrupta. Nec regnator celi v̄ginalis vteri de
dignat⁹ eſt anguſtias itrare:q̄ oīm creaturarū implet la Luce.ij.
titudinē:cui āgelorꝫ militia nato decātare venerat. Glia
in excelſis deo:⁊ in terra pax hominibus bone volūtatis.

¶ Quid cuiq̄ꝫ nature in chriſto conueniat. Capitulum.XV.

Firmiſſime credere debem⁹ ſub vni⁹ pſone pro
prietate duarū eſſe in chriſto naturarū iſignia:
nō vt diuiſionē faciam⁹ vni⁹ chriſti/ſꝫ vt in vno
dei filio ⁊ vno chriſto duas diſtinguam⁹ ſubſtā
tias:vnā q̄ initiū habuit ex virginali vtero/alterā q̄ ſine
initio coeterna eſt deo pr̄i:vna q̄ etate ꝓficiebat et ſapiā/
altera q̄ eterna eſt dei virt⁹ ⁊ dei ſapiā vt de plurimis pau
ca dicam⁹/vna q̄ dormiebat in naui ⁊ excitata eſt a diſci
pulis:altera q̄ imperabat vētis ⁊ fluctib⁹:vna que plorat
amicū ⁊ mortuū:altera q̄ voce ſola vocat eū de ſepulcro
⁊ reſuſcitat ad vitā:vna q̄ triſtat̄ vſq̄ ad mortē:alia q̄ libe
rat ſctōs a triſtitia ⁊ dat eis gaudiū vite ꝑpetue:vna que
vidētibus aplis aſcēdit in celos ⁊ ſedet ad dexterā pr̄is:
altera q̄ de ſinu pr̄is nūq̄ abſceſſit/ſed ſemꝑ cū pr̄e/⁊ in
pr̄e fuit ⁊ eſſe nō deſinit. Salua igitur ꝓprietate vtriuſq̄
nature:⁊ in vnā coeūte pſonā/ſuſcepta eſt a maieſtate hu
militas:a virtute infirmitas/ab eternitate mortalitas:et
ad pficiendū opus ſalutis hūane/natura icōmutabilis
nature eſt vnita paſſibili:vt mediator dei ⁊ hoim hō chri
ſtus Jeſus/⁊ mori poſſet ex vno/⁊ mori nō poſſet ex alte
ro. Propter vni⁹ pſone idētitatē:cōis deo ⁊ hoim ē:/vel
glīa/vel cōtumelia. Proinde ſic in vno chriſto cōia natu
re vtriuſq̄ inueniunt̄ officia/vt cū non diuidat̄ in virtu
tib⁹/atq̄ in infirmitatib⁹:chriſt⁹ tn̄ in opere aliq̄d vtriſq̄
nature nō ſit cōe. Quicq̄d tn̄ geſtū eſt in chriſto:vn⁹ hoc
gerebat chriſt⁹/nō duo chriſti:in operib⁹ ꝓprietas diſcer
nitur naturarū/in poteſtate vnitas perſone intelligitur.

¶ Qđ diuinitas hoīem quem aſſumpſit nūq̄ dimiſit. Capitulum.XVI.

In nulla ſiq̄dē ꝓprietate operꝫ q̄ naturas diſtin
guūt in chriſto/diuinitas deſeruit hūanitatem
nec etiā in ipā paſſiōe. Qđ vt facilius intelligi
poſſit exēplis fides roborāda eſt:v̄bi grā: dica
mus/ſecuris ictu arborē quē v̄berauerīs:⁊ ſplēdorē in ea
ſimul pcuſſeris ſolis:arbori q̄dē vuln⁹ inſligis:ſolē v̄o cu
ius ⁊ ſplēdorē ſimul pcutis/⁊ calorē ipaſſibiliter derelin
quis. Qr ſi arborē ictu ſecuris pcuſſaꝫ ſol nō deſerit:quā
to magis ſcm̄ ſuū dei fili⁹ qđ eſt v̄bū in paſſione non de
ſeruit. Quāuis ipā diuinitas ipaſſibilis ſemꝑ in ſua ꝑma
neat natura:ſicut Moyſe duce pplī dei vidente rub⁹ flā Exo.iij.
mā habuit:ſic vere paſſa eſt hūanitas chriſti. Et ſicut ve
re nō incēſus eſt:ſic vere nō paſſa eſt diuinitas. Nō tn̄ ali
cubi diuinitas hūanitatē ex q̄ in vnitatē ſue pſone aſſum
pta eſt deſeruit:verūetiā de eodē mr̄is vtero idē deus hō
fact⁹ exiuit:⁊ in cruce idē de⁹ hō fact⁹ pepēdit:⁊ in ſepul
cro idē de⁹ hō fact⁹ iacuit:ſꝫ in ſepulcro ſm̄ ſolā carnē idē
de⁹ hō iacuit:⁊ in infernū ſm̄ ſolā aīaꝫ deſcēdit. Quicq̄d
em̄ in chriſto factū eſſe legit̄:ab vno chriſto ⁊ ab vno dei
filio geſtū eſſe null⁹ catholic⁹ dubitare dꝫ. Hec v̄o oīa
pſonalr̄ tot⁹ chriſt⁹ dignat⁹ eſt agere. Ipſe q̄ppe ſuā paſ

ſionē inuenitꝰ operatꝰ/ꝗ nihil habuit qđ pateret inuitꝰ:
ipe etiā ⁊ opꝰ ⁊ auctor opis. Jā ꝟo cū chriſtꝰ vno eodēq;
tpe:⁊ in ſepulcro iacuit/⁊ in infernū deſcēdit. Quis non
inſeparabile nature vtriuſq; opꝰ videat:⁊ q̇s in ipſo vno
atq; inſeparabili opere ꝓpria carnis ⁊ aie/ac diuinitatis
opera nō euidēter agnoſcat. Et em̄ ſm carnē in ſepulcro
iaceret/totꝰ chriſtꝰ fecit:ſepulture capax ſola caro natu/
raliter fuit. In infernū q̄ꝫ vt ſm aiam chriſtꝰ deſcēderet:
natura vtriuſq;:id eſt diuine atq; hūane vnū fuit opꝰ:ſed
ſoliꝰ aie naturalis fuit ille deſcēſus:ſicut eodē tpe totus
in celo ⁊ in terra nō ceſſabat chriſtꝰ opari:ſed ſoliꝰ diuini
tatis fuit ⁊ loco nō cōtineri:⁊ q̇ ad gubernationē vniuer
ſitatis ptinebant cū pr̄e naturalr̄ ⁊ equalr̄ operari:inde
eſt ꝙ in oībus illis operibꝰ paſſionis ⁊ mortis auctoritas
ap̄lica/qđ totꝰ operatꝰ eſt in ſe chriſtꝰ/ſic vni pſone operā
tis aſſignat:vt q̇d cuiꝰ nature ſit indubitāter oñdat. Nā
ij. Cor. xiij. — et beatꝰ Paulꝰ de vno eodēq; chriſto dicit. Et ſi crucifixꝰ
eſt ex infirmitate/ſed viuit ex virtute dei. Et btūs Petrꝰ
Act. ij. — ꝓphericū ſic ꝓtulit de pſalmis eloquiū:vt chriſti animā
Pā. xv. — quā in infernū nouerat deſcēdiſſe:ipſam diceret in infer/
no nō derelictā. Qua de inferis ad carnē die tertio reuer
tēte:idē deꝰ ſm carnē qua in ſepulcro iacuit/de ſepulcro
ſurrexit:⁊ quadrageſimo poſt reſurrectionē die/idē deꝰ
homo factus in celū aſcēdens in dextera dei ſedet:inde
in fine ſeculi ad iudicandū viuos et mortuos venturus.

De baptiſmo chriſti:et ꝙ oīa que gerebantur in chriſto/noſtre ſalutis cauſa geſta ſunt. Capitulum. XVII.

Mat. iij. — Dicit euāgeliſta chriſtū btō reſpōdiſſe baptiſte/
dū ad eiꝰ venit baptiſmū. Sine modo:ſic enim
decet nos implere oēm iuſtitiā. Quid eſt aliud
qđ ait/omnē iuſtitiā implere/niſi ꝙ in ſeipō to
tius vite nr̄e ordinē oñdere voluit:vt ipſe alio demōſtrat
Jo. viij. — in loco dicēs. Qui ſeq̄tur me nō ambulat in tenebris:ſed
habebit lumē vite. Baptizatꝰ eſt ergo chriſtꝰ:nō vt eius
vlla dilueret iniq̄tas:q: oīno nullā habuit:ſꝫ vt eius ma/
gna cōmēdaret humilitas:ita q̇ppe in eo baptiſmus qđ
ablueret:ſicut mors nihil qđ puniret inuenit. Qui ſolus
itaq; ſic naſci potuit:vt ei nō eſſet opꝰ renaſci. Nō em̄ re/
naſcebantꝰ q̇ baptizabantꝰ baptiſmate Joānis:a q̄ et ipe
baptizatꝰ eſt. Quapropter baptiſmꝰ chriſti nō fuit in aq̄
tātū/ſicut Joānis/ſed in ſpūſctō in remiſſionē pctōꝝ:ipō
Joan. iij — alibi dicēte. Niſi q̇s renatus fuerit ex aqua ⁊ ſpūſctō/nō
pōt introire in regnū dei:vt de ſpūſctō regnāti q̇ in chri/
ſtū credāt habeāt oim remiſſionē pctōꝝ. De q̄ ſpū chriſtꝰ
regeneratus/regeneratione nō eguit:q̇ ſpūſſctūs eo ba/
ptizato in ſpecie colūbe deſcendiſſe ſup eū viſus eſt. Nec
credendū eſt tūc dona cū ſanctiſpūs ſuſcepiſſe:q̇ a p̄ima
cōceptione ſpūſctō plenus ſemp extitit:ſed vt ſancte ⁊ in/
diuidue trinitatis in baptiſmate demōſtraretꝰ myſteriū.
Filius dei baptizatꝰ in hoie/ſpūs dei deſcendit in colūba:
pater deus adeſt in voce:ſine cuius inuocatione.i. ſan/
cte trinitatis/nullū baptiſma prodeſſe poterit. Ideo dei
filius p̄imus ipſo ſuo in baptiſmate totā pſonalr̄ oſten/
dere voluit adeſſe trinitatē:q̇ ſacramētoꝝ ſuoꝝ diſpēſato
ribꝰ erat p̄cepturus/docere oēs gētes ⁊ baptizare eas in
noie pr̄is ⁊ filij ⁊ ſpūſſcti. Quicq̇d igitꝰ geſtū eſt in cruce
chriſti in ſepultura:in reſurrectione tertio die/in aſcēſiōe
in celū ⁊ ſedet ad dexterā pr̄is:ita geſtū eſt/vt his rebꝰ nō
myſtice tātū dictis/ſed etiā geſtis configuraretꝰ vita chri
Gal. v. — ſtiana q̄ hic queritꝰ:nā ꝓpter eius crucē dictū eſt. Qui au
Ro. vi. — tē chriſti Jeſu ſunt:carnem ſuā crucifixerūt cōpaſſionibꝰ
et cōcupiſcētijs. Propter ſepulturā. Conſepulti em̄ eſtis
chriſto per baptiſmū in morte. Propter reſurectionē:vt
quēadmodū chriſtus reſurrexit a mortuis in gl̄iam pr̄is:
ita ⁊ nos in nouitate vite ambulemꝰ. Propter aſcēſionē
Col. iij. — in celū/ſedēq; ad dexterā pr̄is. Si aūt ꝯſurrexiſtis cū chri
ſto/que ſurſuꝫ ſunt querite:vbi chriſtus eſt in dextera dei

ſedēs:q̄ ſurſum ſunt ſapite/nō q̄ ſup terrā. Mortui enim
eſtis:⁊ vita veſtra abſcondita eſt cum chriſto in deo.

Qđ deus quedā opera facit ꝑ filiū ſibi coeternum in forma dei:quedam per eūdem filium in forma ſerui filiū hominis. Capitulum. XVIII.

Ipſe em̄ dn̄s de poteſtate quā habet ex eterno
cū pr̄e:⁊ de poteſtate quā accepit ex tpe in for/
ma ſerui:ſic ait. Sicut em̄ pater habet vitā in — Joā. v.
ſemetipſo:ſic dedit ⁊ filio vitā hr̄e in ſemetipō.
Et poteſtatē dedit ei iudiciū facere:q: filius hois eſt. Ma
nuit itaq; deꝰ pater filiū:vitā ⁊ poteſtatē in ſemetipſo ha
bentē. Dedit em̄ poteſtatē eidē filio iudiciū facere:qui in
forma ſerui factꝰ eſt hō. Deꝰ pater ꝑ duas in chriſto ope/
ratꝰ naturas:ꝑ vnā que ei cōmunis eſt cū deo patre ex eo
ꝙ deus eſt:ꝑ alterā qua ex virgine Maria hō factus eſt:
per has duas naturas in vno filio dei/duas fecit deꝰ pa/
ter reſurrectiones humani generis.i. aiarū ⁊ corpoꝝ. Ha
bent em̄ ⁊ aie mortē ſuā in impietate/atq; pctis:ſm quā
mortē mortui ſunt:de q̇bus idem dn̄s ait. Sine mortuos — Luce. ix.
ſepelire mortuos ſuos:vt ſcꝫ in aia mortui in corpore mor
tuos ſepelirēt. Mors eſt vcꝫ aie q̄ñ deus deſerit eam ob
peccatorū magnitudinē:corporis/q̄ñ anima deſerit cor/
pus. Ab his duobꝰ mortis generibꝰ reſuſcitatos duas di
cimus reſurrectiones. Nūc aūt animarū in eccleſia ꝑ fi/
lium dei verbū dei fit reſurrectio/q̄ñ per gratiā dei viuifi
cate reſurgūt a morte iniq̇tatis. Et hec eſt p̄ima reſurre
ctio:quā qui hꝫ in ſcđa que eſt corporū/feliciter reſurgēt
in vitā eternā. Filiꝰ vero hois accepit poteſtatē iudiciuꝫ
facere:qđ iudiciū in fine erit ſeculi. Et ibi non erit reſurre
ctio animarū/ſed corporū:ideo ⁊ ipſe dn̄s has duas deſi/
gnat in eodē loco reſurrectiones. Animarū:vbi ait. Amē — Joan. v.
amen dico vobis:q: venit hora ⁊ nunc eſt:q̄ñ mortui au/
diēt vocē filij dei. Corporū vero. Veniet hora in qua om/ — Ibidem
nes q̇ in monumētis ſunt audiēt vocē eius. Hora autem
eſt nūc vt reſurgāt mortui:hora erit in fine ſeculi vt reſur
gāt mortui:ſed reſurgūt nūc in mēte/tunc in carne. Re/
ſurgūt nūc in mēte per verbū dei filium dei:reſurgēt tūc
in carne ꝑ verbū dei/carnē factū filiū hois. Animas ergo
nunc ſuſcitat deus ꝑ verbū filiū dei vt viuāt in chriſto:cor
pora ſuſcitat deus in fine ſeculi per eūdem filiū hois/vt
eternaliter viuāt cum chriſto:neq; em̄ ad iudiciū viuorū
et mortuorū pater ipſe venturus eſt:nec tamē recedet a
filio pater. Quō ergo nō ipſe venturus eſt? Quia nō ipe
indutus eſt forma ſerui/nec videbitur in iudicio. Vide/
būt naq; impij in quē cōpūxerunt/forma illa erit iudex:q̄
ſtetit ſub iudice:illa iudicabit q̄ iudicata eſt:iudicata eſt
enim inique/iudicabit iuſte. Talis apparebit iudex qua
lis videri poſſit/⁊ ab eis quos coronaturus eſt:et ab eis
quos dānaturus eſt. Forma ergo ſerui videbitur:occul/
ta erit forma dei/que iuſtis videri ſolūmodo promittitur
ad eternum beatitudinis premium.

De nouiſſimis ſclī tpibus. C. XIX

Quedam videlicet ſigna que ipſe dn̄s in euāge
lio ante finē mūdi futura eſſe predixit tranſa/
cta leguntꝰ:quedā ꝟo imminētia quotidie ſen
tiuntꝰ. Quedam itaq; nedū acta ſunt/ſed futu
ra eſſe certiſſime creduntꝰ.i. fides Iſraelitici populi de q̄
ap̄ls ait. Cū intrauerit plenitudo gentiū:tūc oīs Iſrael — Ro. xi.
ſaluus fiet:⁊ regnū antichriſti/⁊ crudelitas eius in ſctōs
Hec enim erit nouiſſima perſecutio/nouiſſimo imminē/
te iudicio:quā ſctā eccl̄ia toto terrarū orbe patietꝰ vniuer
ſa ſcꝫ ciuitas chriſti ab vniuerſa diaboli ciuitate:quāta/
cūq; erit vtraq; ſupra terrā. Cuius pſecutionis auctorem
eſſe eūdem antichriſtum non dubiū eſt:quem apoſtolus — ij. Theſ. ij.
filiū nominauit perditionis/atq; refugā vtiq; a dn̄o deo
qui extolletꝰ ſup omne id qđ dr̄ deus/aut qđ colitꝰ:eccl̄ia

Digitized by Google

equidē ſctā / ōī deus. Colitur itaq; recte trinō ſacra trinitas de⁹: cui⁹ honorē impijſſimus ille refuga ſibi vendicare pſumet: alios adulationib⁹ / alios terroribus / alios ſignis illicitās vt ſe colāt pro deo: cui⁹ perſecutionē trium ſemis annorū ſpacio excādeſcere ſup terrā ī Apocalypſim (Apocal. xi. ⁊ xiij.) predicatū eſt. Sed ne tam immanis ⁊ crudelis pſecutio improuiſa veniēs oēs minus paratos inuoluat / Heliā et Enoch maximos pphās venturos eſſe eccleſie h₃ fides: p quorū doctrinā populus Iſraelitic⁹ conuertet ad fidem. Qui cū ipſi primo tres ſemis annos pdicauerint: in ipſa eadē predicatiōe cū alijs fidelib⁹ glorioſo coronātur martyrio: percuſſo autē illo perditiōis filio: ⁊ impijſſimo toti⁹ iniquitatis magiſtro ab ipſo dn̄o: ſicut apoſtol⁹ ait. (ij. theſ. ij.) Quē dn̄s Jeſus interficiet ſpū oris ſui: ⁊ deſtruet illuſtratione aduentus ſui: nō continuo dies iudicij ſecuturus eſſe credēdus eſt / vt impleatur ſicut ipſe dn̄s in euāgelio ait. De die autē illo ⁊ hora nemo ſcit: neq; angeli / neq; filius / niſi pater ſolus. (Mat. xxiiij.) Que quomodo dn̄i verba intelligenda ſint / loco opportuno ſuperius expoſuimus.

De reſurrectione corporum in nouiſſimo die. Capitulum. XX.

Ipſe dn̄s noſter Jeſus chriſtus in reſurrectione carnis ſue: quam die tertio ſuſcitauit de ſepulcro / nobis noſtre carnis veram oſtendit reſurrectionē. Quā vʒ abſq; oī dubitatione firmiſſime credere debem⁹: vt in ea carne q̄ hic quiſq; viuebat in hac pſentia vite / in eadē ſurgere debeat: nec alicui īcredibile debet eſſe potētiā diuinā corpora nr̄a de cuiuſcūq; cōditionis corruptiōe reſuſcitare poſſe. Abſit hoc a fide nr̄a dubitare: vt reſuſcitāda corpora / vel reddēda nō poſſit oīpotentia creatoris oīa reuocare q̄ vel beſtia vel ignis aſſumpſit vel in puluerē / cinerēq; cōuerſum / vel in humorē reſolutū: vel in auras eſt exhalatū. Abſit vt ſin⁹ vllus ſecretūq; nature ita recipiat aliqd ſubtractū ſenſib⁹ noſtris: vt oīm creatoris aūt cognitionē lateat / aut effugiat poteſtatē. Reſurgēt eadē ſctōrū corpora ad gloriā ſine vllo vitio ſine vlla deformitate: in quib⁹ tanta facilitas erit quanta ⁊ felicitas. Quāuis eñ aliqd deformitatis habeant corpora eorū in hac pn̄ti vita / vel maius vel minus habentia q̄ hūane nature deceat pulchritudinē: nihil tale habebūt in illa ppetue felicitatis perfectione: in ea ſcʒ mēſura ⁊ dignitate qua vel futura erant ſi ante perfecte etatis decorē moriūtur: ſiue etiā habuerūt ante vergentis ad infirmitatē etatis annos / mēbrorū oīm pulchritudine cōgruo decore reſeruata: ita vt nihil incōgruū habeant in illa corporis parte: q: ſpirituale erit corpus non carnale: q̄uis caro ſit non ſpūs / non tñ carnalibus ſubiacebit vitijs: de q̄bus apl̄s ait. (i. Co. xv.) Quia caro ⁊ ſanguis regnū dei nō poſſidebit. Procul erit ab eis oīs infirmitas / oīs deformitas / oīs tarditas / oīs corruptio / oīs egeſtas / oīs indigentia: ⁊ ſi quid aliud qd̄ illud ſummi regis nō decet regnū: in quo reſurrectionis ⁊ promiſſionis filij equales erūt angelis dei. Ergo q̄cq̄d de corporib⁹ viuis vel poſt mortē de cadauerib⁹ perijt / humanoſq; effugit viſus ſimul cum eo qd̄ in ſepulcris remāſit: in ſpiritualis corporis nouitate ex aīalis corporis vetuſtate mutatū reſurget incorruptione atq; immortalitate veſtitum. Reſurgent ⁊ impij vnuſq̄ſq; cū ſua carne / vt cum diabolo et angelis ei⁹ puniant: vtrū ſane ipſi cū vitijs ⁊ deformitatibus eorū corporū reſurgāt / quecūq; in eis vitioſa ⁊ deformia mēbra geſtauerūt: inquirēdo laborare quid opus eſt. Neq; eñ fatigare nos debet incerta eorum habitudo vel pulchritudo. Hoc certiſſime ſciendū eſt: quia nemo niſi p indebitam miſericordiā dei liberabitur: ⁊ nemo niſi p debitum iudicium dānabitur. Tunc ſancti ſcient pleni⁹ / q̄d boni eis contulerit gratia: vel quid eſſent conſecuturi / ſi diuina eos gratuito munere non elegiſſet miſericordia: ⁊ q̄ verum ſit quod in pſalmo canitur. (Ps. c.) Miſericordiam ⁊ iudicium cantabo tibi domine.

De iuſtorum premio et pena peccatorum. Capitulum. XXI.

De igne diei iudicij apl̄s ait. (i. Co. iij.) Uniuſcuiuſq; opus quale ſit ignis declarabit. De igne purgatorio hoc eū dixiſſe nō eſt dubitandū: quē ignē aliter impij ſentient / aliter ſancti / aliter iuſti. Impij ſiquidē de illi⁹ ignis cruciatu ad ppetuas igniū flāmas detrudent: ſcti vero q̄ ſine omni pctōrū macula in corpibus ſuis reſurgēt: q̄ ſupra fundamentū qd̄ eſt chriſt⁹: aurū / argētū / ⁊ lapides pcioſos edificauerūt: tāta facilitate illum puolāt ignē / quāta integritate fidei ⁊ dilectiōis chriſti in hac vita cuſtodierūt precepta: eritq; illis ille ignis diei iudicij ſicut trib⁹ pueris caminus Babylonie fornacis fuerat: (Dan. iij.) q̄ abſq; oī flāmarū leſiōe in dn̄i laudes oīm pulchritudinē creaturarū cōuocabāt. Sūt ḡ q̄dā iuſti minut⁹ q̄buſdā pctis obnoxij: q̄ edificauerūt ſupra fundamētū qd̄ eſt chriſt⁹: fenū / ligna / ſtipulā: q̄ illi⁹ ignis ardore purgātur: (i. Cor. iij.) a q̄b⁹ mundati / eterne felicitatis digni efficiant glīa: illoq; trāſitorio igne ⁊ toto extremi diei iudicio cōpleto / diuidētur due cōgregatiōes ſctōrū ⁊ ipiorū: vna chriſti / altera diaboli: vna bonorū / altera malorū: vtraq; angelorū ⁊ hoīm. Iſtis volūtas / illis facultas nō poterit vlla eſſe peccādi: nec vlla cōditio moriendi. Iſtis in eterna vita vere feliciterq; viuētib⁹: illis infeliciter in eternis tormētis ſine moriēdi poteſtate durātib⁹. Dn̄ vtiq; extremi iudicij vētilabrū diſcernet frumentū a paleis: vnuſq̄ſq; ſm modū meritorū aut dānabit / aut coronabitur. Quidam vʒ iuxta pctōrū qualitatē miti⁹ torquent: q̄ minorū ſcelerū pōdere grauant. Sunt etiā ⁊ ſctōrū merita diuerſa: quorū quiſq; ſm meritorū magnitudinē eterne recipiet pmia beatitudinis: qd̄ ipſe dn̄s in euangelio ſignificabat dicēs. (Jo. xiiij.) In domo pr̄is mei māſiones multe ſunt. Sed nemo in illis alicuius letitie vel beatitudinis ſentiet detrimentū: q: vnicuiq; ſufficiet quod accipiet: q: chriſtus erit oīa in oībus. (Col. iij.)

De eterna beatitudine ſanctorum. Capitulum. XXII.

Quid vero acturi ſunt in illa requie ſummi beatitudinis / Pſalmiſta expoſuit dicens. (Pſal. lxxxiij.) Beati q̄ habitāt in domo tua dn̄e ī ſcl'a ſclorū laudabūt te. Expreſſiuſq; ipſe dn̄s in euāgelio vbi ait. (Mat. v.) Bti mundo corde: qm̄ ipſi deū videbunt. Hec eſt abſq; oī pturbatione beata dei pax / q̄ exuperat oēm ſenſum: in qua videbit deus deorū in ſion. i. in ſpeculo ppetue quietis. (Pſal. lxxxiij.) Oia q̄ppe mēbra ⁊ viſcera incorruptibilis corporis: q̄ nunc videmus p vſus neceſſitatis diſtributa habere miniſteria pficiēt laudib⁹ dei: q: nulla erit eis tūc neceſſitas laborādi: nec vlla cuiuſlibet indigētie moleſtia: ſʒ plena certaq; ſecuritas: ⁊ ſempiterna felicitas: ⁊ indeficiens letitia. O ineffabilis felicitas erit illa / vbi nullū erit malū vbi nullū deerit bonū. Uacabit dei laudib⁹: q̄ erit omne bonum in oībus: vnus amor oīm / vna cōcordia cūctis. Uer⁹ honor q̄ nulli negabit digno / nulli deferet indigno; nec ad eum pueniet vllus indignus / vbi null⁹ permittit eſſe indignus vbi pax / vbi nihil aduerſum a ſeipſo quiſq; nec ab aliquo patietur. Premiū virtutis erit ipſe q̄ virtutē dedit: ⁊ q̄ ſeipſʒ quo meli⁹ ⁊ maius nihil poſſit eſſe, pmiſit: q̄ erit btā ſatietas omnibus. Quod propheta ſpiritu inſpirat⁹ ſctō pui dit optando inquiēs. Satiabor dū manifeſtabit glīa tua. Tunc erit ipſe de⁹ ſanctorū ſatietas: beatorū iocunditas: ⁊ oīa quecūq; ab ei⁹ honeſtate deſiderari poſſunt: ⁊ vita ⁊ ſalus / ⁊ victus ⁊ copia / ⁊ gloria ⁊ honor ⁊ pax / eterna beatitudo / ⁊ beata eternitas. Ipſe erit pfectio deſideriorum noſtrorū: qui ſine ſine videbit: ſine faſtidio amabit / (Ps. xvi.) ſine fatigatione laudabit. Tunc tātū erit vera immortalitas / vbi null⁹ mori pōt. Prima conditio hoīs fuit poſſe nō mori: cui pter pcti penā cōtingit nō poſſe non mori: reſtat illa felicitate illud tertiū nō poſſe mori. Tunc plene erit liberum arbitriū / qd̄ pmo homini fuit ſic datū poſſe

nō peccare:ſꝫ illō beati⁹ erit:qñ tale erit nō poſſe peccare
Tunc ſabatiſmus eterne quietis dies oībus ſanctis erit
ibi videbit̄ qui amabit̄:⁊ ꝗ amabit̄ laudabit̄:ꝗ nobis hu
ius ſermonis initiū ⁊ cauſa fuit:ſic etiā perfectio ⁊ finis.
Pꝛo cuius amoꝛe legētes/flagitamus ꝓ nobis apȯ eius
miſericoꝛdiā:vt cum eis eo miſerante mereamur ad illud
peruenire regnū:cuius nullus eſt finis.

¶ Recapitulatio.

CRedimus ſanctā trinitatē:id eſt patrē ⁊ filium
⁊ ſpm̄ſanctū vnum deum oīpotentē/vnius ſub
ſtantie/vnius eſſentie/vni⁹ poteſtatis:creatoꝛē
oīm creaturarū:a quo oīa/per quē oīa/in quo
omnia. Patrē a ſeipſo nō ab alio/filiū a pr̄e genitū/deum
verum de deo vero/lumē verum de lumine vero:nō tamē
duo lumina/ſed vnū lumen. Spiritūſanctuꝫ a patre et fi-
lio equalr̄ pꝛocedentē/conſubſtantialē/coeternū patri et
filio. Pater plenus deus in ſe:filius plen⁹ deus a pr̄e ge-
nitus:ſpūſſctūs plenus deus a patre ⁊ filio ꝓcedens. Nō
tñ tres deos dicimus/ſed vnū deū omnipotētē/eternum
inuiſibilē/incōmutabilē:qui totus vbiꝗ eſt / totus vbiꝗ
pſens:nō per partes diuiſus/ſed tot⁹ in oībus:non locali
ter ſed potentialiter:qui ſine cōmutatione ſui mutabilia
creauit:⁊ creata gubernat/ſemꝑ manens qȯ eſt:cui nihil
accidens eſſe poterit:quia ſimplici diuinitatis nature ni
hil addi vel minui pōt:qꝛ ſꝑ eſt quod eſt. Cui ꝓpꝛiū eſt:cui
ſempiternum eſt:cui idem eſt eſſe viuere ⁊ intelligere:et
hec tria vnus deus/⁊ vnus deus hec tria:idem deus ⁊ do
minus/vera ⁊ ſempiterna trinitas in pſonis/vera ⁊ ſem-
piterna vnitas in ſubſtantia:qꝛ vna eſt ſubſtantia / pater
⁊ filius ⁊ ſpiritusſanctus. Hec vero ſancta trinitas nihil
maius eſt in tribus perſonis ſimul nominatis/ꝙ in vna
qualibet perſona ſemel dicta:qꝛ vnaqueꝗ perſona plena
eſt ſubſtantia in ſe:non tamen tres ſubſtantie:ſed de⁹ vna
ſubſtantia/vna potētia/vna eſſentia/vna eternitas/vna
magnitudo/vna bonitas/pater ⁊ filius ⁊ ſpiritusſanct⁹:
nec aliud eſt pater in natura ꝙ filius vel ſpiritusſanctus:
nec aliud filius ⁊ ſpiritusſanctus ꝙ pater in natura:qui-
bus vna natura/ſed alius eſt pater in perſona:ali⁹ filius
in pſona:alius ſpiritusſanctus in perſona. In patre eter-
nitas/in filio equalitas/in ſpūſancto eternitatis equali-
tatiſꝗ connexio:vnū oēs in ſubſtantia ⁊ eſſentia/oīpotē
tia ⁊ deitate. Sicut em̄ eadem ſancta trinitas inſeparabi
lis eſt in ſubſtātia/ita iſeparabilis eſt in opib⁹:ꝙuis ꝗdā
opera dei quibuſdā perſonis ſpecialiter couenīant:ſicut
pr̄i vox illa que de celo ſonuit ſuper chꝛiſtū baptizatum:⁊
ad filij perſonā humanitatꝭ tm̄modo pertinet ſuſceptio ⁊
Mat. iij ſpūſſancti perſone pꝛopꝛie congruit illa colūba/in cuius
ſpecie idē ſpūſſctūs deſcendit ſuꝑ eundē filiuꝫ dei ſꝫm ho-
minē baptizatū:tamē abſꝗ omni dubitatione illā vocem
⁊ illā columbā:⁊ chꝛiſti humanitatē/tota ſancta trinitas
operata eſt:cuius opera inſeparabilia ſunt.

CRedimus eundē filiū dei/verbū dei eterna
liter natū de pr̄e/cōſubſtantialē patri ꝑ oīa
tēpoꝛaliter natū de ſpūſancto ⁊ maria virgi
ne:duas habentē natiuitates/vnā ex patre
eternā:alterā ex matre tēpoꝛalē. Qui etiā fi
lius dei ſua cōceptione cōcept⁹ eſt:⁊ ſue carnis natiuita-
te nat⁹ eſt. Deū verū cōfitemur cōceptū/deū verū natum
Eundē verū deū ⁊ verū hoīem vnū chꝛiſtū/vnū filiuꝫ dei
vnigenitū/ꝓpꝛiū ⁊ pfectum in duabus naturis;in vnius
perſone ſingularitate/impaſſibilē ⁊ paſſibilē/moꝛtalem
atꝗ immoꝛtalem/crucifixum in infirmitate nr̄a:eundēꝗ
ſemꝑ viuentē in virtute ſua:ꝗ moꝛtu⁹ eſt carnis ſue moꝛte
⁊ ſepultus/atꝗ ab inferis dānato ⁊ ſpoliato pꝛincipe to-
tius iniꝗtatis rediēs/tertia die reſurrexit/atꝗ cū trium-
pho gloꝛie vidētibus diſcipulis celum aſcēdit/ſedens in
dextera pr̄is.i.manifeſte diuinitatis:inde iā venturus iu-
dicare viuos ⁊ moꝛtuos. Quē impij videbūt iudicātem
in ea foꝛma qua crucifixus eſt:nō in ea humilitate ꝗ iniu
ſte iudicatus eſt:ſed in ea claritate qua iuſte iudicat⁹ eſt
mundū. Cuius viſio eterna erit omniū ſanctoꝝ beatitu-
do ⁊ gloꝛia. Gratia ⁊ pax a deo pr̄e/⁊ filio ei⁹ Jeſu chꝛiſto
dn̄o nr̄o/ſit iſta confitenti in oīa ſecula ſeculoꝝ. Amen.

¶ Finit liber tertius de ſancta trinitate quē excer-
pſit Alcuinus de libꝛis ſancti Auguſtini epiſcopi.

¶ Sequitur euangelium feſti trinita tis Joannis. XV.

¶ In illo tempoꝛe: Dixit Jeſus diſcipulis ſuis.
Cum venerit paracletus:quem ego mittam vo-
bis a patre:ſpiritū veritatis:qui a patre pꝛocedit
ille teſtimonium. Et reliqua. Homilia Herici de
eadem lectione.

POſitus in cena dn̄s cum diſcipulis/poſtꝙ my-
ſteria noui teſtamenti coꝛpoꝛis/ſanguiniſꝗ ſui
cōſecratione ſignauit:inſtāte iā hoꝛa ſue tradi-
tionis inter cetera ꝗbus eos dignatus eſt eru-
dire/monuit ne impioꝝ cōtra ſe pſecutiōe ſeuiente terre-
rentur:ne feſſi cederēt/ſed in oībus inuictū robur cōſtan
tie tenerent:aduentu etiā ſpiritusſancti ꝓmiſſo:cui⁹ gra-
tia terreno timoꝛe priuarentur:⁊ virtute celeſtis roboꝛis Duplex
fundarent̄. Deniꝗ ſi diuine ſcripture oꝛacula cōſulamus effectus
aperte cognoſcem⁹ ꝙ ſancti apoſtoli ante ꝑceptionē ſan ſpiritus
cti ſpūs/qui die decimo poſt ei⁹ aſcēſionē in celos ſuꝑ eos ſancti.
miſſus eſt:min⁹ idonei ⁊ capaces fuerāt ad intelligenda
myſteria diuine ſublimitatis:minus etiā foꝛtes ad tolerā
da aduerſa illate pſecutionis. Aduenīēte aūt ſuꝑ eos ſpi-
rituſancto/cū argumēto diuine cognitionis/cōſtātiā ꝑce
perūt ad perferēda toꝛmēta paſſionis. Quod vt exempli
gratia euidētius pateat:ipm apoſtolici culminis verticē
beatum Petrū in mediuꝫ deducam⁹:qui anteꝙ ſpiritu-
ſancto roboꝛaret̄ adeo infirmus ⁊ pauide mentis fuit/vt
ad vocem vni⁹ ancille dn̄m ſe vel noſſe negauerit. Veruꝫ
poſtꝙ ſanctiſpiritus ignis timoꝛe ante frigidū pectus ac
cēdit:tantā ſubito foꝛtitudinē animo concepit:vt pꝛe cun
ctis apoſtolis ad gloꝛiā reſurrectionis chꝛiſti publice ꝑdi
candā emicaret:atꝗ pꝛincipum terriculamenta trāſiret Act. iiij
dicēs. Obedire opoꝛtet deo magis ꝙ hoībus Et iterum
Nō poſſum⁹ ꝗ vidimus ⁊ audiuimus nō loqui. Admire-
mur ꝗ beatū Petrū ꝑdicantē:quē doluceram⁹ inficiantē.
Tanto em̄ ſpūſſcti fulgoꝛe illuſtratus eſt/tantaꝗ verita-
tis auctoꝛitate ſolidat⁹:vt ipos ꝗ ante fuerūt interfectoꝛ-
res chꝛiſti:ita cōuerteret ꝗ etiā moꝛi vellēt ꝓ amoꝛe chꝛiſti
Pꝛoinde loquēs dn̄s diſcipulis:⁊ ꝓmittēs ei⁹ aduentum
ſpūſſcti:qui eos doceat ſciētiā diuine cognitiōis:⁊ coꝛro- Tex.
boꝛaret ad fiduciā ꝑdicatiōis/atꝗ cōſtantiam paſſionis
dicit. ¶ Cū venerit paracle⁹ quē ego mittā vob a pr̄e ⁊c.
Oꝛdo verboꝝ talis eſt. Cū venerit paracle⁹ ille teſtimo-
niū perhibebit de me. Paracletus nāꝗ hoc eſt ſpūſſctūs
teſtimoniū ꝑhibuit de dn̄o Jeſu chꝛiſto:qꝛ coꝛdib⁹ aplo̅ꝝ
illapſus/pleniſſimam eis diuinitatis ⁊ hūanitatꝭ chꝛiſti ſci
entiā cōtulit:adeo vt quātū moꝛtalis fragilitas patit̄:ꝗe-
ꝗd de eo ſciēdū eſt noſſent:ꝗlr vni⁹ cū pr̄e eſſet ſubeꝛ:eiuſ-
dēꝗ maieſtatis:ꝙ is ꝗ ante ſecula deus erat apud deum
homo/apud hoīes apparuit in fine ſeculoꝝ:ꝙ de virgine
natus acceperit/vt idē homo idē eſſet ⁊ de⁹:ꝙ ſpōte paſ-
ſus ſua ꝟtute a moꝛtuis reſurrexit:atꝗ in celū aſcendens
in dextera pr̄is ſederit:poſtremo ꝙ ipe in fine mūdi equ⁹
oīm iudex venturus ſit. Hec oīa ſancti apl̄i de chꝛiſto ſpiri
tusſancti magiſterio didicerunt. Nec ſolū illi:verūetiam
oēs ꝗ recte aliꝗd de chꝛiſto ſentiūt:hui⁹ ſpūs gr̄a hoc pꝛo-
meruiſſe credendi ſunt. Perhibuit etiā teſtimoniū:qñ di-
diſcipulis cōſtantiā ea ꝗ didicerant ꝑdicandi inſpirauit.
Vno eodēꝗ ſpiritu/⁊ ſcientie ſpūalis dote ⁊ virtutis ad Paren-
pꝛedicandum ope donati ſunt. Quod aūt ait:quem ego theſis ra
mittā vobis a patre/ſpm̄ veritatis ꝗ a patre pꝛocedit:per tio.
interpoſitionē dictū eſt/que figura grece dꝛ: parētheſis.

Digitized by Google

Quā ſententiā ideo interponere voluit: vt apte oſtende-
ret in patre ⁊ filio vnā eſſe voluntatē: ⁊ vnā operationem
cum diſtinctione perſonarū: ita vz vt intelligam⁹ aliam
quidē perſonā pr̄is, aliam filij, aliā ſpūſſancti: ſed in trib⁹
ꝑſonis vnam, atqȝ eandē poteſtatē maieſtatis. Intuēdū
vero ꝙ ſpiritūſanctū ⁊ a ſe mitti ⁊ a patre ꝓcedere dicit:
nō quo ſeparabilis ſit patris ⁊ filij operatio: ſed vt diſtan
tia perſonaꝝ patris ⁊ filij manifeſtet̄: in qua tm̄ perſonaꝝ
diſtinctiōe vna filij volūtas, atqȝ operatio cū patris volū
tate ⁊ opatione concordat. Sicut ḡ ſpūſſctūs mittit̄ a fi-
lio ſic mittit̄ ⁊ a patre: ⁊ ſic ꝓcepit a filio quō ⁊ a pr̄e. Ipſe
ſpiritusſctūs q: vni⁹ eſt volūtatis, eiuſdēqȝ opationis cū
pr̄e ⁊ filio dr̄ ꝙ ipſe ſua ſpōte venire. Nō paterēt i eo loco
Jo. iij. dn̄s oſtēdit vbi dicit. Spūs vbi vult ſpirat. Et apl̄s enume
j. Co. xij. ratis diuinoꝝ chariſmatū diſtributiōib⁹ ſubdit. Hec oīa
operat̄ vnus atqȝ idē ſpūs. Idipm quoqȝ dn̄s in hoc loco
oſtēdit, dicēs. Cū venerit paraclet⁹. Quia vō ⁊ a filio mit
tat̄: ſubſequit̄ ipē fili⁹ ⁊ dicit. Quē ego mittā vobis. Et vt
oſtendat a patre illū etiā ꝓcedere, ſubinfert̄. Spiritū veri
tatis q̄ a patre ꝓcedit. Propterea q̄ſitu idignū nō eſt: cur
Spirit⁹ ſanctus quare ꝓcedens. ſpiritusſctūs nō nat⁹, nō genit⁹, non ingenit⁹, ſed potius
ꝓcedēs dicat̄. Cui q̄ſtiōi hac rōne a patrib⁹ obuiat̄. Spi
ritus em̄ ſanct⁹ de pr̄e ꝓcedit ⁊ filio: ſȝ ideo nō dicit̄ geni-
tus, ne duo in trinitate filij ſuſpicent̄: ideo nō vocat̄ igeni
tus, ne duo ſimiliter in trinitate patres credantur exiſte-
re. Procedens autem dicit̄ teſtimonio chriſti docētis ſpm̄
veritatis q̄ a pr̄e ꝓcedit. Inter naſcēt̄ vō filiū ⁊ ꝓceden
tē ſpiritūſanctū iſta diſtātia eſt, ꝙ fili⁹ ex vno naſcit̄: ſpūs
vō ſctūs ex vtroqȝ ꝓcedit. Aduētu aūt ſuo ſpūſſanctus te
ſtimoniū ꝑhibuit de dn̄o: q: diſcipuloꝝ mētib⁹ ifuſus, oīa
que de eo mortalib⁹ erāt cognoſcēda, clara eis luce reue-
lauit: aperte vz eis iſinuēs, quō ſit pr̄ igenit⁹, fili⁹ genit⁹
ſpūſſctūs neqȝ genit⁹ neqȝ igenit⁹, ſed ex vtroqȝ ꝓcedēs:
⁊ in his tribus ꝑſonis vna maieſtas atqȝ vna ſubſtatia.
Tex. ¶ Et vos inquit teſtimoniū ꝑhibebitis. Teſtimonium
perhibuerūt apl̄i dn̄o Ieſu chriſto: qn̄ die Pētecoſtes ſpi-
ritusancto illuſtrati: q̄ per illius aſpirationē agnouerunt
intrinſecus, hec forinſecus abiecto timore libere alijs pre
Tex. dicauerūt. ¶ Quia ab initio mecū eſtis. Qr̄ em̄ ab initio
predicatiōis cū dn̄o fuerāt, poterāt alijs p̄dicare q̄ noue-
rant. Multū quippe ad fidē predicandā ⁊ ad ꝑhibenduȝ
teſtimoniū de chriſto apl̄is profuit, ꝙ ab initio dn̄ice p̄di-
cationis cū eo cōuerſati ſunt: q: ⁊ tp̄is quātitate ⁊ ſui aſſi
duitate pleni⁹ celeſtē diſciplinā ceperūt: ⁊ (vt ita dictum
ſit) medullit⁹ ibiberūt. Vn̄ ⁊ ea q̄ ab ipſo viderūt ⁊ audie
rūt abſqȝ ambiguitate alijs p̄dicabāt. Cui rei atteſtatur
beat⁹ Petr⁹ q̄ in locū Iude ꝓditoris aliū ſubſtituere volēs
apl̄m, nō hūc neophitū .i. rudē, ſed lōga cōuerſatione pro
batū, ex tp̄e vz dn̄ice p̄dicationis eligere ſtatuit, dicens.
Act. j. Viri fr̄es oportet ex his viris qui nobiſcū cōuerſati ſunt
in oī tp̄e quo intrauit iter nos dn̄s Ieſus ⁊ exiuit, teſtem
fieri reſurrectionis ei⁹ ad plebē, vnū ex iſtis: Matthiā ſcȝ
q̄ fuit vnus de ſeptuaginta diſcipulis, q̄s dn̄s in ipſo p̄di-
cationis ſue exordio poſt apl̄os elegit. Quāta aūt aucto
ritate reſurrectionē dn̄i p̄dicaret: alibi inſinuat ita de chri
Act. x. ſto: dicens. Quē deus ſuſcitauit a mortuis ⁊ dedit eū ma
nifeſtū fieri: nō oī ppl̄o, ſed teſtib⁹ a deo p̄ordinatis: nobis
qui māducauim⁹ ⁊ bibim⁹ cū illo poſtq̄ reſurrexit a mor
Tex. tuis. ¶ Hec locut⁹ ſum vobis vt nō ſcandalizemini. Pre
Mala p̄uiſa minus nocent. uidebat dn̄s q̄ ꝑſecutionum ꝓcelle cōtra p̄dicātes apl̄os
ſurrecture eſſent: ideoqȝ ꝓuide dignat⁹ eſt eis poſt ventu
ra p̄dicere, q̄ veniētia facili⁹ poſſent tolerare. Min⁹ ḡ affi
ciūt mala que p̄noſcūtur: graui⁹ vō iprouiſa ꝑturbāt. Et
intuēdū: q: cū dixiſſet eos aduētu ſpūſſancti illuſtrādos ⁊
ſibi teſtimoniū reddituros, ilico future ꝑſecutiōis aduer
ſa ſubiūxit. Quāto em̄ amplius ſcti ad virtutū ſublimia
enitūtur: eo maior cōtra eos diaboli iuidia orit̄: que eoꝝ
ꝓfectib⁹ reſiſtere, ⁊ ſiue per ſe, ſiue ꝑ mēbra ſua inchoari
boni operis initia q̄rit radicit⁹ extirpare. Ait ḡ dn̄s. Hec
locut⁹ ſum vobis vt nō ſcādalizemini. Ac ſi diceret. Idcir-
co vobis vētura poſtmodū inoteſco: vt p̄ſciētie clypeo mu
Tex. niti nequaq̄ a ſtatu veſtre ſodalitatis deijciamini. ¶ Abſqȝ
ſynagogis faciēt vos. In euāgelio iuenim⁹ cōſpiraſſe iu-
deos: vt ſi q̄s cōfiteret̄ chriſtū, extra ſynagogā fieret. Nō
nimirū apd̄ illos ꝓ magno piaculo deputabat̄. Hāc apd̄
iudeos olī viguiſſe cōſuetudinē nemo dubitauerit: vt eos
q̄ vel blaſphemie vel alicui⁹ ſceleris arguebant̄, extra cōue-
tū ſuū expellerēt. Sicut em̄ nūc homicide vel inceſtuoſi,
vel capitalib⁹ criminib⁹ obnoxij, iperio canonū ab eccl̄ie
Cōparatio nocētū ⁊ innocentum. cōſortio ⁊ altari detrudūtur: ita tūc tp̄is noīs chriſti cōfeſ-
ſores a ſynagoga eliminabant̄. Nō paſſi ſunt Nicodem⁹
⁊ Gamaliel: multiqȝ alij q̄ elegerūt ad tēpus hoīm ſocie-
tate priuari, vt chriſto iperpetuū adhererēt. Qr̄ aūt non
ſolū a ſynagogis eijcerent̄, verūetiā morte a conciuibus
Tex. ſuis plecterent̄: manifeſtat dn̄s cū ſubiūgit. ¶ Sed venit
hora vt oīs q̄ interficit vos, arbitret̄ ſe obſequiū preſtare
deo. Iudei cū precones ſancti euāgelij odijs moribuſqȝ
ꝑſeq̄rēt̄: obſequiū ſe p̄ſtare deo arbitrari ſūt: putātes ſe ꝑ
hoc legis exercere vindictā. Vn̄ ⁊ beat⁹ Paulus teſtimo
niū illis reddit, dicēs. Emulationē legis habēt: ſȝ nō ſcḋm
ſciētiā. Unde ⁊ hec verba dn̄i: nō de gētib⁹, ſed de iudeis
ſingulariter oportet itelligi. Ac ſi diceret. Tribulationes
quidē a ciuib⁹ gētis veſtre paſſuri eſtis: ſed tāto eas perfe
cte libenti⁹, quāto non tā odio vr̄o q̄ paterne legis emu
latione vobis eas inferre tētabūt. Verū nihil ꝓdeſt eis le
gem q̄ per ſeruū data eſt defendere: q̄ gratiā euāgelij q̄ ꝑ
filiū facta eſt noluerūt recipere. Quib⁹ verbis non mini
me apl̄i cōſolātur dū vz audiūt vt diximus: nō ſui odio ſed
zelo diuine legis ꝑſecutionis aduerſum ſe rabiē cōcitari.
¶ Et hec faciēt vobis: q: nō nouerūt patrē neqȝ me. Sa- Tex.
tis iā ſancte eccleſie fides accipit patrē ⁊ filiū vni⁹ eſſe di-
uinitatis ⁊ potētie: ac iō patris ſiue filij cognitionē habe
ri a nemine poſſe. Hinc idez euāgeliſta alibi dicit. Oīs q̄
negat filiū, nec patrē hȝ: q̄ cōfitet̄ filiū ⁊ patrē hȝ. Et alibi j. Joā. ij.
Qui diligit eū q̄ genuit, diligit eū q̄ genit⁹ eſt a deo. Fru- j. Joā. v.
ſtra ḡ iudei de pr̄is cognitione gloriant̄: q̄ filiuȝ recipere
obſtinato corde renuerūt. Iactāt ſe de cultu pr̄is quātū
volūt: ſi fidē nr̄am q̄ in chriſto ⁊ ꝑ chriſtū eſt irrideāt nūq̄
certe deo pr̄i placere poterūt: nūq̄ ad notitiā illi⁹ ꝑuenire
valebūt, niſi chriſtū in q̄ ianua ad pr̄is ſciētiā ꝑueniēdi eſt
ꝑ fidē receperint: ⁊ equalē deo pr̄i ꝑ oīa crediderint. Quid
vō vtilitatis, q̄dve leuaminis hec verba dn̄i apl̄is cōfer-
rēt: ilico manifeſtat̄, cū ſubdit̄. ¶ Sed hec locut⁹ ſum vo Tex.
bis, vt cū venerit hora eoꝝ .i. malorū q̄ paſſuri eſtis, remi-
niſcamini, q: ego dixi vobis. Ac ſi diceret. Idcirco vobis
ea q̄ mei noīs cauſa paſſuri eſtis prenūtio: vt cū venerit
hora hoc eſt tēp⁹ eoꝝ q̄ p̄dicta ſunt: ad memoriā reducatis
me illa vobis p̄dixiſſe: ſicqȝ p̄ſentia mala ſufferatis: ſciētes
q: ego q̄ potui vobis p̄dicere, potero cū venerint liberare
Magnū ſiquidē gen⁹ cōſolatiōis apl̄is fuit cū reminiſce Conſolatio apoſtolorū q̄ fuerit maxima
rent̄ iter aduerſa a mḡro ſuo de talib⁹ ſe fuiſſe p̄monitos
a quo ſe ꝓ laboꝝ exercitijs ſine dubio nouerāt remunerā
dos. Magnopere vō hec v̄ba dn̄i ſunt p̄ponderāda ⁊ nō
otioſe audiēda, q̄b⁹ ait. Ego dixi vobis. Ego vz de⁹ om-
nipotentiſſimus: ego qui ꝓ vobis veſtraqȝ ſalute ſuȝ mo
riturus: voſqȝ meo ſanguine redēpturus: q̄ in tribulatiōe
vobis ſemꝑ adiutoriū miniſtrabo, ⁊ poſt tribulatiōes im
mortalib⁹ p̄mijs vos victores remunerabo. Ego p̄dixi vo
bis. Tāq̄ diceret. Cū ea que futura vobis p̄dixi adipleta
videritis, me filiū dei eſſe credatis: q̄ potui talia facere cuȝ
p̄dixiſſem: ⁊ p̄dicere añq̄ facerē. Notādū vō ꝙ ipē q̄ hic ꝑ
ſecutionē futurā p̄dixit, ipſe poſt pauca in eadē ꝑſecutiōe
fidelib⁹ ſuis auxiliū ꝓmittit, dicēs. In mūdo preſſurā ha- Joā. xvj.
bebitis: cōfidite ego vici mūdū. Ipſe quoqȝ alibi eiſdem
legitime certātibus premiū pollicetur dicens. Beati qui Mat. v.
perſecutionē patiuntur propter iuſtitiam. Qui ⁊ milites
ſuos ne vinci poſſent adiuuari, ⁊ ne incaſſum vincāt im-
mortalem ſolet poſt prelia palmā rependere: Ieſus chri
ſtus dominus noſter: qui cum patre ⁊ ſpiritusancto vi-
uit ⁊ regnat deus per eterna ſecula. Amen.

Digitized by Google

¶ Dñica. I. poſt octa. pente. Lu. XVI.

¶ In illo tempore: Dixit Jeſus diſcipulis ſuis
parabolam hanc. Homo quidam erat diues qui
induebatur purpura et byſſo: et epulabatur quo
tidie ſplendide. Et reliqua. Homilia beati Gre-
gorij pape.

In verbis ſacri elo-
quij fratres chariſſimi pri⁹ ſeruãda eſt veri-
tas hiſtorie: ⁊ poſtmodũ reqrẽda ſpũalis in-
telligẽtie allegoria. Tũc nãq allegorie fru-
ct⁹ ſuauiter carpit̃: cũ pri⁹ ꝑ hiſtoriã in veritatis radice ſo
lidat̃. Sʒ q: nõnũq̃ allegoria fidẽ edificat: ⁊ hiſtoria mo-
ralitatẽ: nos qui auctore deo iã fidelibus loqmur: nõ ab
re credim⁹ ſi ipſum loquendi ordinẽ poſtponam⁹: quate-
nus qui fidẽ iam firmã tenetis/ prius de allegoria aliqd
breuiter audire debeatis: ⁊ qđ vobis de moralitate hiſto-
rie valde eſt neceſſariũ/ hoc in expoſitionis noſtre ordine
ſeruetur poſtremũ: q: ea plerũq ſolent melius recoli que
contingit poſtmodum audire. Senſus ḡ allegoricos ſub
breuitate trãſcurrim⁹: vt ad moralitatis latitudinẽ citius
Tex. venire valeamus. ¶ Homo qdã erat diues qui indueba
tur purpura ⁊ byſſo: ⁊ epulabat̃ quotidie ſplẽdide. Quẽ
Allegori- fratres chariſſimi/ quẽ diues iſte qui induebat̃ purpura
ca expo- ⁊ byſſo/ ⁊ epulabat̃ quotidie ſplẽdide/ niſi iudaicũ ppl̃m
ſitio. ſignat: q cultũ vite exteri⁹ habuit: q accepte legis diuitijs
ad nitorẽ vſus eſt/ nõ ad vtilitatẽ. Quẽ ṽo Lazarus vlce
ribus plen⁹: niſi gentilẽ populũ figuraliter exprimit: qui
dum cõuerſus ad deũ pctã ſua cõfiteri non erubuit: huic
vuln⁹ in cute fuit. In cutis qppe vulnere virus a viſceri-
bus trahit̃ ⁊ foras erũpit. Quid eſt ḡ pctõꝝ cõfeſſio: niſi
qdã vulnerũ ruptio. Quia pctĩ virus ſalubriter aperitur
in cõfeſſione/ qđ peſtifere latebat in mẽte. Vulnera etẽm
cutis in ſupficiẽ trahũt humorẽ putredinis. Et confitẽdo
pctã qd aliud agim⁹: niſi malũ qđ in nobis latebat aperi
mus. Sʒ Lazar⁹ vulnerat⁹ cupiebat ſaturari de micis q
cadebãt de mẽſa diuitis/ ⁊ nemo illi dabat: q: gẽtilẽ quẽ-
q ad cognitionẽ legis admittere ſupbus ille ppl̃s deſpi-
ciebat: q dũ doctrinã legis nõ ad charitatẽ habuit/ ſed ad
elationẽ: q̄ſi de acceptis opib⁹ tumuit: ⁊ q: ei ṽba deflue
bant de ſciẽtia/ q̄ſi mice cadebãt de mẽſa. At cõtra iacẽtis
paupis vulnera lingebãt canes. Nõnunq̃ ſolent in ſacro
eloquio ꝑ canes p̄dicatores intelligi. Canũ etẽm lingua
vuln⁹ dũ lingit curat: q: doctores ſcti dũ in cõfeſſione pctĩ
nr̃i nos inſtruũt: q̄ſi vuln⁹ mẽtis ꝑ linguã tãgũt: ⁊ q: nos
loquẽdo a pctĩs eripiunt: q̄ſi tangẽdo vulnera ad ſalutẽ
reducũt. Quia eñ canũ noie p̄dicatoꝝ lingua ſignat̃/ dũ ꝑ
pſalmiſtã dr̃: Lingua canũ tuoꝝ ex inimicis ab ipſo. Ex iu
deis qppe infidelib⁹ ſcti p̄dicatores electi ſunt: q in aſſer-
tione veritatis cõtra fures latroneſq venientes/ magnos
ꝓ dño (vt ita dicã) latratus dederũt. Cõtra qs exclamat
reprobãdo Eſa. Canes muti nõ valẽtes latrare. Sʒ ḡ p̄di
Eſa. lvi. catores ſancti pctã dãnãt: cõfeſſionẽ ṽo pctõꝝ approbant
dicẽtes. Cõfitemini alterutrũ pctã vr̃a: ⁊ orate pro inuicẽ
Joco. v. vt ſaluemini: vlcera Lazari canes lingũt. Scti etenim do
ctores dũ gẽtiliũ cõfeſſiões accipiũt/ mentiũ vulnera ſalu
ti reſtituũt. Vñ ⁊ bñ Lazar⁹ interptat̃ adiut⁹: q: ipſi hũc
ad ereptionẽ iuuãt q ei⁹ vulnera ꝑ lingue correptionẽ cu
rãt. Põt etiã ꝑ linctionẽ canũ lata adulantium lingua ſi-
gnari. Adulãtib⁹ etẽm vulnera nr̃a lingere eſt: q plerũq
Sinus ſolẽt etiã ipſa mala q nos in nobis repͥhendim⁹ improbo
Abrae ſi- fauore laudare. Cõtigit ṽo vt vterq moreret̃: diues qui
gnifica- induebat̃ purpura ⁊ byſſo ſepultus in inferno: in ſinu vero
tio. Abrae Lazar⁹ ab angelis duct⁹ eſt. Quid Abrae ſin⁹/ niſi
ſecretã requiẽ ſignificat patrũ: de q̄ veritas dicit. Multi ve
nient ⁊ recũbẽt cũ Abraã Yſaac ⁊ Jacob in regno celorũ
Mat. filij aũt regni eijcient̃ in tenebras exteriores. Qui enim
viij. purpura indut⁹ dr̃: regni recte fili⁹ vocat̃. Qui de lõgin-
quo ad vidẽdũ Lazarũ oclos leuat: q: dũ ꝑ dãnationis ſue
ſuppliciũ infideles i imo ſũt: fideles qſq die aň diẽ extremi
iudicij/ ſup ſe in reqe attendũt: quoꝝ poſt gaudia cõtẽpla
ri nullaten⁹ poſſunt: lõge ṽo eſt qđ cõſpiciũt: q: illuc per
meritũ attingũt. In lingua autẽ apl̃i⁹ ardere/ oñdit̃ cum
dicit. ¶ Mitte Lazarũ vt intingat extremũ digiti ſui in Tex.
aquã vt refrigeret linguã meã/ q: crucior in hac flãma. In-
fidelis ppl̃s ṽba legis i ore tenuit q ope ſeruare cõtẽpſit.
Ibi ḡ ãpli⁹ ardebit vbi ſe oſtẽdit ſcire quod facere noluit
Quapropter bñ de doctis ⁊ negligẽtib⁹ ꝑ Salomonẽ dr̃
Oĩs labor hoĩs in ore ei⁹: ſed aĩa ei⁹ nõ implebit̃: q: qſqs Eccle. vi.
hoc ſolũmodo laborat/ vt ſciat qd loq̃ debeat: ab ipa refe-
ctione ſciẽtie ſue mente vacua ieiunat. Ab extremo digiti
ſe tãgi deſiderat: q: eternis ſupplicijs dat⁹/ optat opatiõe
iuſtoꝝ vel vltima participari. Cui rñdet̃/ q in hac vita bo
na receperit: q: oẽ ſuũ gaudiũ felicitatẽ tranſitoriã puta-
uit. Habere hic etẽm pñt ⁊ iuſti bona/ nec tñ hec in recom Diuine
pẽſatiõe recipere: q: dũ meliora. i. eterna appetũt/ coꝝ iu- cenſure
dicio qlibet bona affuerit cũ ſctis deſiderijs eſtuant/ bo- diſtrictio
na minime videt̃. Vñ Dauid q regni diuitijs multis mul
torũq obſequijs fulciebat̃: q̄uis ⁊ hec ad neceſſitatẽ bo-
na eſſe cõſpiceret: vni tñ ſingulariter bono inhiãter eſtua
bat/ dicẽs. Mihi aũt adherere deo bonum eſt. Inter hec
ṽo notãdũ eſt/ qđ ei dr̃: memẽto fili. Ecce eñ Abraã filiũ
vocat quẽ tñ a tormẽto nõ liberat: qm̃ hui⁹ infidelis ppl̃i
p̄cedẽtes p̃res fideles q: multos ſua fide deuiantes conſi
derãt: eos nulla cõpaſſiõe a tormẽtis eripiũt: quos tñ per
carnẽ filios recognoſcũt. In tormẽtis autẽ diues poſitus
quinq fratres hr̃e ſe ꝓhibet: q: ſupbus idẽ iudaic⁹ ppl̃s q
ex magna iam parte dãnatus eſt/ ſequaces ſuos qs ſuper
terrã reliqt/ qnq libris Moyſi carnaliter intellectis: vel
quinq ſenſib⁹ corpis deditos nouit. Quinario ḡ nũero
fratres qs reliqrat exprimit: q: eos ad ſpũalẽ intelligẽtiã
nõ aſſurgere in iferno poſit⁹ gemit: petit vt ad eos Laza
rus mittat̃. Cui q: moyſen ⁊ ꝓphas habeãt dr̃/ ſʒ ait: q: nõ
credũt niſi ſi qs ex mortuis reſurrexerit. Cui ꝓtin⁹ rñdet̃:
Si Moyſen ⁊ ꝓphetas nõ audiũt: neq ſi qs ex mortuis
reſurrexerit credẽt. Certe de Moyſe ṽitas dicit. Si crede Joan. v.
retis Moyſi/ crederetis vtiq ⁊ mihi: de me eñ ille ſcripſit
Implet̃ ḡ qđ ꝑ Abrae rñſionẽ dr̃. Ex mortuis eñ dñs re-
ſurrexit: ſed iudaic⁹ ppl̃s q: Moyſi credere noluit: ei etiã
qui reſurrexit credere cõtẽpſit. Cũq Moyſi ṽba ſpiritua
liter intelligere cõtẽpſit/ ad eũ de quo Moyſes locutus
fuerat non ꝑuenit. Hec nos fratres chariſſimi ꝓ indagã
dis allegorie myſterijs ſuccincte trãſcurriſſe ſufficiat: nũc
ad intuendã latius rei geſte moralitatẽ anim⁹ recurrat.
¶ Hõ qdã erat diues q iduebat̃ purpura ⁊ byſſo: ⁊ epula Tex.
bat̃ quotidie ſplẽdide: ⁊ erat quidã mẽdicus noie Laza-
rus/ q iacebat ante ianuã diuitis vlcerib⁹ plen⁹. Nõnulli
putãt p̄cepta veteris teſtamẽti diſtrictiora eſſe q̃ noui: ſʒ
nimirũ improuida cõſideratione fallunt̃. In illo eñ nõ te-
nacia mulctat̃. Ibi res iniuſte ſublata q̄druplr punit̃: hic
aũt diues iſte nõ abſtuliſſe aliena repͥhẽdit̃/ ſed ꝓpria nõ
dediſſe. Nec dr̃: q: vi quẽpiã oppreſſit ſed q: in acceptis re
bus ſe extulit. Hinc ḡ hinc ſummope colligendũ eſt qua Moni-
pena mulctãdus ſit q aliena diripit: ſi inferni dãnatiõe ꝑ- tio ſalu-
cutit̃ q ꝓpria nõ largit̃. Nemo itaq ſecurum ſe eſtimet/ di berrima
cẽs. Ecce aliena nõ rapio/ ſʒ cõceſſis licite rebus fruor: q:
diues iſte nõ idcirco punit⁹ eſt/ qm̃ aliena abſtulit: ſed q:
acceptis reb⁹ ſemetipm male dereliqt. Hoc q̃ fuit quod
hũc iferno tradidit: q: in ſua felicitate tumid⁹ fuit: q: p̄ce-
pta dona ad vſum arrogãtie iflexit: q: viſcera pietatiſ igno
rauit: q: pctã ſua redimere etiã cũ inibi abũdaret p̄cio no
luit. Et ſunt nõnulli q cultũ ſubtiliũ p̄cioſarũq veſtiũ nõ
putãt eſſe pctm̃. Q: ſi vcʒ culpa non eſſet/ nequaq̃ ſermo
dei tã vigilãter exprimeret/ q diues q torquet̃ apud infe-
ros byſſo ⁊ purpura indutus fuiſſet. Nemo quippe veſti-
menta precipua/ niſi ad inanem gloriam querit: videlicet
vt honorabilior ceteris eſſe videatur. Nam quia pro ſola
inani gloria veſtimentũ precioſius querit̃/ res ipſa teſtat̃

Digitized by Google

q nemo vult ibi preciosis vestibus indui vbi ab alijs non possit videri. Qua culpã possumus meli⁹ etiã ex diverso colligere: q: si abiectio vilis indumẽti virtus nõ esset: euãgelista vigilãter de Joãne nõ diceret: erat indutus pilis
Mat. iij camelorum. Sed notandũ magnopere est in ore veritatis de superbo diuite ⁊ humili paupere quãtus sit ordo narrationis. Ecce enĩ dicit. Homo quidã erat diues: ⁊ prinus subinfertur. Et erat quidã mẽdicus noĩe Lazarus. Certe in pplo solent magis noĩa diuitũ q̃ pauperũ sciri. Quid est ergo q dñs de paupere ⁊ diuite verbũ faciens, nomẽ pauperis dicit ⁊ nomen diuitis nõ dicit, nisi q dñs humiles nouit atq approbat ⁊ superbos ignorat. Unde ⁊ qbusdã
Mat. vij. de miraculorum virtute superbiẽtib⁹ in fine dicturus est. Nescio
Exodi. xxxiij. vos vnde sitis: discedite a me oẽs operarij iniq̃tatis. Ac cõtra Moysi dr. Noui te ex noĩe. Ait ḡ de diuite. Homo q̃dã ait de paupere egeno, noĩe Lazarus. Ac si aperte dicat. Pauperẽ humilẽ scio, superbũ diuitem nescio. Illum cognitũ per approbationẽ habeo: hũc q iudiciũ reprobationis ignoro. Pensandũ est etiã nobis cõdito: nr̃ omnia quãta cõsideratiõe dispensat. Una etenĩ res non pro vna
Subtilis intellect⁹ elicitur. re agit. Nã ecce vlcerib⁹ plen⁹ mẽdic⁹ Lazar⁹ añ ianuã diuitis iacet: q̃ de re vna dñs duo iudicia expleuit. Habuisset enĩ forasse aliquã excusationẽ diues, si Lazar⁹ paup ⁊ vlcerosus ante eius ianuã nõ iacuisset: si remotus fuisset si ei⁹ inopia nõ esset oculis importuna. Rursus: si longe esset diues ab oculis vlcerosi pauperis, minorẽ tolerasset in aio tentationẽ paup. Sed dũ egenum ⁊ vlceratũ ante ianuã diuitis ⁊ delicijs affluẽtis posuit in vna eadẽq re ⁊ ex visione pauperis nõ miserẽti diuiti cumulũ dãnatiõis intulit: ⁊ rursus ex visione diuitis tẽtatũ quotidie pauperẽ pbauit. Quãtas nãq hũc egenũ ⁊ vulnerib⁹ obsessum tentatiões creditis in sua cogitatiõe tolerasse, cũ ipse egeret pane: ⁊ nõ haberet etiã salutẽ atq ante se diuitẽ cerneret salutẽ: ⁊ delicias habere cũ voluptate: se dolore et frigore affici: illũ gaudere cõspiceret: bysso ⁊ purpura vestiri se deprimi vulnerib⁹: illũ defluere acceptis reb⁹, se egere: illũ nolle largiri. Quãtus putam⁹ fratres charissimi tũc in corde paupis tumultus tẽtationis fuit: cui certe ad penam sufficeret pauptas etiã si sanus fuisset: rursus sufficisset egritudo etiã si subsidiũ adesset: Sed vt pbaretur ampli⁹ pauper: simul hunc ⁊ pauptas ⁊ egritudo tabefecit: atq insup videbat pcedẽtẽ diuitẽ obsequẽtib⁹ cunctis fulgere, ⁊ se in infirmitate ⁊ inopia a nullo visitari. Nã q: nemo ei ad visitandũ aderat, restant canes qui licenter vulnera lingebãt. Ex vna ḡ re oĩpotẽs deus duo iudicia exhibuit, dũ Lazarũ pauperẽ ante ianuã diuitis iacere pmisit: ⁊ vt diues impius dãnationis sibi augeret vltionẽ ⁊ tentatus paup cresceret ad remunerationẽ. Conspiciebat ille quotidie cui nõ miseret: videbat iste de quo pbaret. Duo inferius corda: sed vnus desup inspector: q̃ hunc ⁊ tentando exercebat ad gloriã: illũ tolerãdo expectabat ad penã. Nam sequit.
Tex. ¶ Factũ est autẽ vt Lazar⁹ moreret ⁊ portaret ab angelis in sinũ Abrae. Mortuus est autẽ ⁊ diues, ⁊ sepult⁹ est in inferno. Qui nimirũ diues eũ cui in hac vita misereri noluit: in suo iã supplicio positus patronũ querit. Nã ecce subiungit.
Tex. ¶ Quia eleuãs oculos cũ esset in tormẽtis: vidit Abraã a lõge ⁊ Lazarum in sinu ei⁹, ⁊ ipse clamãs dixit. Pater Abraã miserere mei: ⁊ mitte Lazarũ vt intingat extremũ digiti sui in aquã, vt refrigeret linguã meã: q: crucior i hac flãma.
Exclamatio efficacissima. O quãta est subtilitas iudiciorũ dei: o q̃ districte agit bonorum actuum malorũq retributio. Certe superi⁹ dictũ est: q: lazarus in hac vita cadẽtes micas de mẽsa diuitis q̃rebat, ⁊ nemo ei dabat: nũc de supplicio diuitis dicit: q: de extremo digito Lazari distillari aquã in ore suo cõcupiscit. Hinc ergo fratres colligite quãta sit districtio seueritatis dei. Diues enĩ iste qui vulnerato pauperi mense sue vel minima dare noluit: in inferno posit⁹ vsq ad minima querẽda peruenit. Nam ⁊ guttã aque petijt qui micas panis negauit. Sed notãdũ valde est quid sit q diues in igne positus linguã suã refrigerari petijt. Mos q̃ppe est sacri eloquij vt aliq̃d aliud dicat, ⁊ ex eodẽ dicto aliud innuat. Superius autẽ hunc supbũ diuitẽ dñs nõ loquacitati vacãtẽ dixerat, sed superflue conuiuantẽ: neq hũc de loq̃citate notauit: sed cũ elatione ⁊ tenacia de edacitate peccasse. Sed q: abundare in cõuiuijs loquacitas solet: is q̃ hic male cõuiuat⁹ dicit, apud infernũ grauius in lingua ardere perhibetur. Primo nãq male cõuiuãtibus famulat culpa loquacitatis: post loquacitatẽ ludẽdi etiã leuitas sequit. Nã quia edacitatem lusus sequat, testat sacra scriptura que ait.
Sedit pplꝯ mãducare ⁊ bibere ⁊ surrexerũt ludere. Sed prius q̃ ad lusum moueat corpus: ad iocos ⁊ vba inania mouet lingua. Exodi xxxij. Quid ḡ est qđ innuit: q: in tormẽtis positus diues linguã suã refrigerari postulat: nisi q is qui cõuiuãdo magis de loquacitate peccauerat: per retributionis iustitiã in lingua atrocius ardebat. Sed cũ grauiualde est pauore pẽsandũ, hoc qđ ei per Abrae responsionẽ dr.
¶ Fili recordare: q: recepisti bona in vita tua, Lazar⁹ similiter mala. Tex. Nũc aũt hic cõsolatur: tu vero cruciaris. Ista charissimi fratres sñia pauore pori⁹ indiget q̃ expositiõe. Nã si qui estis q̃ in hoc mũdo exterioris boni aliq̃d accepistis: ipm (vt ita dicã) donũ exterius ptimescere debetis ne vobis p quorũdã vestrorum actuũ recõpẽsatione sit datũ collatio Lazari ⁊ epulõis. ne iudex q̃ hic dona exteriora restituit: a retributione intimi boni repellat: ne honor: hic vel diuitie nõ adiumentũ virtutis, sed remuneratio sint laboris. Ecce enĩ dũ dr: recepisti bona in vita tua: indicat ⁊ diues iste boni aliq̃d habuisse, ex quo in hac vita bona receperit. Rursumq dum de Lazaro dr, quia recepit mala: pfecto mõstrat ⁊ Lazarus habuisse malũ aliqđ qđ purgaret. Sed mala Lazari purgauit ignis inopie: ⁊ bona diuitis remunerauit felicitas trãseũtis vite. Illũ pauptas affligit ⁊ tersit: istũ abundantia remunerauit ⁊ repulit. Quicũq ḡ bona in hoc seculo habetis: cũ vos bona egisse recolitis, valde de ipsis ptimescite: nec cõcessa vobis psperitas eorũdẽ remuneratio sit bonorum: ⁊ cũ quoslibet paupes nõnulla rephẽsibilia ppetrare cõspicitis, nolite despicere, nolite despare: q: forasse q̃s superfluitas tenuissime prauitatis inq̃nat, caminus⁹ pauptatis purgat: de vobis oĩno ptimescite: q: nonnulla etiã male acta prospera vita secuta est: de illis vero solicite pensate: q: eorũ vitam etiã magistra pauptas cruciat, quousq ad vite rectitudinẽ pducat, sequit.
¶ Et in his oibus inter nos ⁊ vos chaos magnum firmatũ est: vt Tex. hi qui volunt ad vos trãsire nõ possunt: neq inde huc trãsmeare. Qua in re valde q̃rendũ est, quomodo dr: hi qui volunt ad vos transire nõ possunt. Quia enĩ hi q̃ in inferno sunt ad beatorũ sortẽ trãsire cupiũt dubiũ nõ est: q̃ vero in beatitudinis sorte suscepti sunt: q̃ pacto dr, q: trãsire ad eos q̃ in inferno crucianr voluñt: Sed sicut transire reprobi ad electos cupiũt. i. a suppliciorum suorum afflictiõe migrare: ita ad afflictos atq in tormẽtis positos: trãsire iustorum est in mente ire per miam eosq velle liberare. Sed qui volunt de beatorũ sede ad afflictos atq in tormẽtis positos trãsire non possunt: q: iustorum aie q̃uis in sue nature bonitate miam habeãt: iã tũc auctoris sui iustitie cõiũcte, tanta rectitudine constringunt: vt nulla ad reprobos cõpassione moueant. Ipsi q̃ppe iudici cõcordant cui inherent: ⁊ eis quos eripere nõ possunt, nec ex mia cõdescẽdũt: q: tantũ illos tũc a se videbũt extraneos: quãtum ⁊ ab eo quẽ diligũt auctore suo cõspiciũt repulsos. Nec iniusti ḡ ad bonorum sortẽ transeũt: q: dãnatione ppetua cõstringunt: nec iusti ad reprobos transire possunt: q: erecti iam p iustitiam iudicis, eis nullo mõ ex aliqua cõpassione miserent. Sed Pene vtiles reprobis. post q̃ ardẽti diuiti de se spes tollit: eius anim⁹ ad ppinquos quos reliq̃rat recurrit: q: reproborũ mẽtẽ pena sua aliq̃n inutiliter erudit ad charitatẽ: vt iã tunc etiã suos spũaliter diligãt, q̃ hic dũ pctã diligerẽt nec se amabãt. Unde nũc subdit.
¶ Rogo ḡ te pr̃ vt mittas eũ in domũ pr̃is mei, habeo enĩ q̃nq fratres, vt testet illis ne ⁊ ipsi Tex. veniãt i hũc locũ tormẽtorum. Qua i re notãdũ est ardẽti di

Digitized by Google

uiri quāta ad ſuppliciū cumulanť. Ad penam nāqꝫ ſuā ei
⁊ cognitio ſeruať ⁊ memoꝛia: cognoſcit eñ Lazarū quē
deſpexit: fratrū quoqꝫ ſuoꝝ meminit q̄s reliq̄t. Perfecta
quippe ei vltio de paupere nō eſſet/ ſi hunc in retributio/
Mutua nem nō recognoſceret: ⁊ perfecta pena in igne non eſſet,
viſio pꝛo ſi nō hoc qđ ipſe patiť etiam ſuis timeret. Ut ḡ pctōꝛes in
boꝛum ⁊ ſupplicio amplius puniant: ⁊ eoꝝ vidēt gloꝛiā quos cōtē
repꝛobo pſerunt: ⁊ de illoꝝ etiā pena toꝛquentur quos inutiliter
rum. amauerūt. Credēdū ꝟo eſt/ ꝙ ante retributionē extremi
iudicij iniuſti in requie quoſdā iuſtos aſpiciūt/ vt eos vi/
dentes in gaudio: non ſolū de ſuo ſupplicio/ ſed etiā de il/
loꝝ bono cruciēť. Iuſti ꝟo in toꝛmētis ſemꝑ intuenť iniu
ſtos: vt hinc eoꝝ gaudiū creſcat: q: malum conſpiciūt qđ
miſericoꝛditer euaſerūt: tātoqꝫ maioꝛes creatoꝛi ſuo gra/
tias referūt/ quāto vidēt in alijs qđ perpeti ſi eſſent dere/
licti potuerūt. Nec illā tante beatitudinis claritatē apud
iuſtoꝝ animū fuſcat aſpecta pena repꝛoboꝝ: q: vbi iā cō/
paſſio miſerie non erit: minuere ꝓculdubio beatoꝝ leti/
tiam nō valebit. Quid aūt mirū ſi dū iuſti iniuſtoꝛum toꝛ
menta conſpiciūt: hoc illis eueniat in obſequiū gaudioꝝ
q̄ñ ⁊ in pictura niger coloꝛ ſubſterniť/ vt alb⁹ vel rubeus
clarioꝛ videať. Sicut dictum eſt: tanto bonis gaudia ſua
excreſcūt/ quanto eoꝝ oculis dānatoꝝ mala ſubteriacent
que euaſerūt. Et q̄uis eis ſua gaudia ad ꝑfruendū ple/
ne ſufficiant: mala tñ repꝛoboꝝ abſqꝫ dubio ſemper aſpi/
ciunt: q: qui creatoꝛis ſui claritatē vident: nihil in creatu/
ra agitur qđ videre nō poſſint. Petenti autē diuiti vt La
Tex. zarus mittať/ ab Abraā pꝛotinus reſpondeť. ¶ Habent
Moyſen ⁊ ꝓphetas/ audiāt illos. Sed qui dei verba de/
ſpexerat: hec audire nō poſſe ſuos ſequaces exiſtimabat.
Tex. Unde ⁊ r̄ndit/ dicens. ¶ Nō pater mi: ſed ſi q̄s ad eos ex
Tex. moꝛtuis ierit credent. Cui mox veraci ſentētia dr̄. ¶ Si
Moyſen ⁊ ꝓphetas nō audiunt: neqꝫ ſi quis ex moꝛtuis
reſurrexerit credēt ei: q: nimirū qui verba legis deſpiciūt
redemptoꝛis pꝛecepta qui ex moꝛtuis reſurrexit/ quanto
ſubtilioꝛa ſunt/ tanto hec difficilius implebunt. Minus
eſt enim quicquid per legē dicitur/ ꝙ̄ hoc quod per dñm
iubeť. Illa enim dari decimas pꝛecipit: redēptoꝛ vero nr̄
ab his qui perfectionem ſequuntur oīa dimitti iubet. Il/
la peccata carnis reſecat: redemptoꝛ vero noſter cogita/
tiones etiam illicitas dānat. Si ergo Moyſen ⁊ prophe/
tas non audiūt: neqꝫ ſi q̄s ex moꝛtuis reſurrexerit credēt
ei: q: hi qui villioꝛa pꝛecepta implere negligūt: ſaluatoꝛis
noſtri mandatis altioꝛibus obedire q̄ñ coualeſcunt? Et
nimirū conſtat: q: cuius implere dicta renuūt/ ei ꝓculdu/
bio credere recuſant. Hec nos de ipſa rei geſte conſidera
tione dixiſſe ſufficiat. Sed vos fratres chariſſimi ⁊ requi
em Lazari ⁊ penam diuitis cognoſcentes ſolerter agite:
Moꝛa/ culparum veſtraꝝ interceſſoꝛes querite/ atqꝫ aduocatos
les do/ vobis in die iudicij pauperes ꝓcurate. Multos eñ nunc
ctrine in Lazaros habetis: ante ianuas vr̄as iacent: atqꝫ his indi/
ſerūtur. gent que vobis iā ſatiatis quotidie de mēſa cadunt. Ver
ba ſacre lectiōis debēt nos inſtruere adimplēda mādata
pietatis. Quotidie Lazarū ſi q̄rim⁹ inuenim⁹: quotidie
Lazarū ſi nō q̄rim⁹/ cernim⁹. Ecce impoꝛtune ſe paupes
offerūt: rogāt nos q̄ tūc nobis interceſſoꝛes veniēt. Certe
nos oīno rogare debuim⁹: tñ ⁊ rogamur. Uidete ſi nega
re debem⁹ qđ petimur: q̄ñ patroni ſunt q̄ petūt. Nolite ḡ
mie tēpoꝛa perdere: nolite accepta remedia diſſimulare.
Ante ſuppliciū rogate de ſupplicio. Cū quoſlibet in hoc
mūdo abiectos aſpicitis/ etiā ſi q̄ reprehenſibilia eoꝝ eſſe
videanť/ nolite deſpicere: q: foꝛtaſſe q̄s moꝝ infirmitas
vulnerat/ medicina paupertatis curat. Quoꝝ ſi q̄ ſunt ta
lia q̄ debeant iure repꝛehendi: hec ſi vultis/ ad vſum veſtre
mercedis iſtectitis: vt ex ipſis eoꝝ vitijs cumulenť vobis
incrementa pietatis: q̄tenus panē pariter detis ⁊ verbū
panē refectionis cū ꝟbo coꝛreptionis: ⁊ duo a vobis ali/
menta percipiat/ qui vnū querebat: dū exterius cibo: ⁊ in
teri⁹ ſatiať eloquio. Pauper ḡ cū repꝛehenſibilis cernitur/
moneri debet ⁊ deſpici nō dꝫ. Si ꝟo repꝛehenſionis nil hꝫ/
venerari ſummopere ſicut interceſſoꝛ dꝫ. Sꝫ ecce multos
cernim⁹: q̄s cui⁹ ſit meriti/ neſcim⁹. Oēs ḡ venerādi ſunt:
tantoqꝫ neceſſe eſt vt oībus te humiliare debeas/ quanto
quis ſit ipſe ignoꝛas. Rem fratres refero quam bene is
qui pꝛeſto eſt frater ⁊ cōpꝛeſbyter meus ſpecioſus nouit.
Eodē tpe quo monaſteriū petij: an⁹ q̄dā Redēpta noīe Exēplū
in ſanctimoniali habitu cōſtituta in vꝛbe hac iuxta Ma/ ſācte an⁹
rie ſꝑ ꝟginis eccl̄iam manebat. Hec illi⁹ Herūdinis diſci/ Redem
pula fuerat: q̄ magnis virtutib⁹ pollens ſuꝑ pꝛeneſtinos pte.
montes vitā eremiticā duxiſſe ferebať. Huic due in eodē
habitu diſcipule adherebāt: vna noīe Romula ⁊ altera q̄
nūc adhuc fupereſt: quā q̄dē facie ſcio/ ſed nomine neſcio
Tres itaqꝫ he in vno habitaculo cōmoꝛātes: moꝝ q̄dem
diuitijs plenā: ſed tñ reb⁹ pauperē vitā ducebāt. Hec aūt
quā pꝛefat⁹ ſum Romula/ aliā quā ꝑdixi cōdiſcipulā ſuaꝫ
magnis vite meritis anteibat. Erat q̄ppe mire patientie
ſumme obediētie/ cuſtos oꝛis ſui ad ſilentiū/ ſtudioſa val/
de ad cōtinue oꝛonis vſum. Sed plerūqꝫ hi q̄s iā ꝑfectos
hoīes eſtimant/ adhuc in oculis ſummi opificis aliquid
imꝑfectionis habent: ſicut ſepe imperiti hoīes necdū ꝑfe
cte ſculpta ſigilla cōſpicimus: ⁊ iam quaſi perfecta lauda
mus: q̄ adhuc artifex cōſiderat ⁊ limat: laudare iā audit/
⁊ tñ ea tūdere melioꝛādo nō deſinit. Hec quā ꝑdiximus
Romula ea quā greco vocabulo paralyſim medici vocāt
moleſtia coꝛpoꝛali percuſſa eſt: multiſqꝫ annis in lectulo
decubans/ pene oīm iacebat mēbꝛoꝛum officio deſtituta:
nec tñ hec eadē eius mentē ad impatientiā flagella ꝑdu/
xerant. Nā ipſa ei detrimēta mēbꝛoꝝ facta fuerant incre
menta virtutū: q: tanto ſolicitius ad vſum oꝛonis excre/
uerat/ quāto ⁊ aliud q̄dlibet agere nequaq̄ꝫ valebat. No/
cte igiť q̄dā eandē Redēptā quā ꝑfat⁹ ſuꝫ (q̄ vtraſqꝫ diſci
pulas ſuas filiaꝝ loco nutrierat) vocauit dicēs. Mr̄ veni
mr̄ veni. Que mox cum alia ei⁹ cōdiſcipula ſurrexit: ſicut
vtriſqꝫ referētib⁹ ⁊ multis res eadē claruit: ⁊ ego q̄ꝫ in eo/
dem tpe audiui. Cūqꝫ noctis medio lectulo iacētis aſſiſte
rent/ ſubito celit⁹ lux emiſſa/ oē illius cellule ſpatiū imple
uit: ⁊ ſplēdoꝛ tāte claritatis emicuit: vt coꝛda aſſiſtentium
ineſtimabili pauoꝛe ꝑſtringeret: atqꝫ (vt poſt ipſe refere/
bant) oē in ei⁹ coꝛpus obrigeſceret: ⁊ in ſtupoꝛe ſubito re
manerēt. Cepit nāqꝫ q̄ſi cuiuſdā magne multitudinis in/
gredientis ſonit⁹ audiri: oſtiū cellule cōcuti/ ac ſi ingrediē/
tium turba pꝛemereť: atqꝫ (vt dicebāt) intrantium multi
tudinē ſentiebāt/ ſꝫ nimietate timoꝛis ⁊ luminis nil videre
poterāt: q: eaꝝ oculos ⁊ pauoꝛ deꝑſſerat/ ⁊ ipa tāti lumi/
nis claritas reuerberabat. Quā lucē ꝓtin⁹ miri odoꝛis eſt
fragrātia ſubſecuta: ita vt earū aīm/ q: lux emiſſa terrue/
rat/ odoꝛis ſuauitas refoueret. Sed cū vim claritatis illi⁹
ferre nō poſſet/ cepit eadē Romula aſſiſtētē ⁊ tremētē re/
dēptā ſuoꝝ moꝝ magiſtrā blāda voce cōſolari/ di. Nolite
timere mr̄ nō moꝛioꝛ mō. Cūqꝫ h̄ crebꝛo diceret: paulati
lux q̄ fuerat emiſſa ſubtracta eſt: ſꝫ is q̄ ſubſecut⁹ eſt odoꝛ
remāſit: ſicqꝫ dies ſcđs ⁊ terti⁹ trāſijt vt aſperſa fragrātia
odoꝛis remaneret. Nocte igiť q̄rta eadē magiſtrā ſuā vo/
cauit: q̄ veniente viaticū petijt ⁊ accepit. Necdū ꝟo eadē
Redēpta vel alia ei⁹ diſcipula a lectulo iacētis diſceſſerat: Choꝛi
⁊ ecce ſubito i platea añ cellule eiuſdē oſtiū duo choꝛi pſal angeloꝝ
lentiū cōſtiterunt: ⁊ ſicut ſe dicebāt ſex⁹ ex vocib⁹ diſcreuiſſe pſallētes
pſalmodie cātus dicebāt viri/ ⁊ femine r̄ndebāt. Cūqꝫ añ
foꝛes cellule exhiberenť celeſtes exequie: ſctā illa aīa car/
ne ſoluta eſt. Qua ad celū ducta/ quāto choꝛi pſallētium
alti⁹ aſcēdebāt/ tāto cepit pſalmodia leuius audiri: quouſqꝫ
⁊ eiuſdē pſalmodie ſonitus ⁊ odoꝛis ſuauitas elongata
finireť. Hec igiť q̄diu vixerat in coꝛpe q̄s illā haberet in
honoꝛe? Indigna cunctis hoībus ⁊ deſpecta videbatur.
Quis eñ ad illā accedere/ q̄s illā videre dignareť? Sed
latebat in ſterquilinio margarita dei. Sterq̄liniū fratres
hāc ipſam coꝛruptibilitatē coꝛpis appello: ſterquilinium
abiectionē pauꝑtatis noīo. Aſſumpta eſt ḡ margarita q̄
iacebat in ſterquilinio: ⁊ poſita eſt in celeſtis regni oꝛna/
mēto. Iam inter ſuꝑnos ciues emicat: iam inter ignitos
illos

illos lapides eterni diadematis coruſcat. O vos qui in
hoc mūdo vos diuites eſſe credetis aut eſtis: cōferte ſi po
teſtis falſas vr̄as diuitias veris diuitijs Romule. Uos
in huius mundi via oīa amiſſuri poſſidetis: illa nil q̄ſiuit
in itinere: ⁊ oīa inuenit in puentione. Uos letā vitā duci
tis / triſtē mortē timetis: illa triſtē vitā ptulit / ad letā mor
tē puenit. Uos ad tp̄s q̄ritis obſeq̄a hoim: illa deſpecta
Tpalia oia cōtē nenda. ab hoib⁹ inuenit ſocios choros angeloꝝ. Diſcite ḡ fr̄es
tpalia cūcta deſpicere: diſcite honorē tpalē cōtēnere / eter
nā gl'iam amare. Honorate q̄s pauperes cernitis: ⁊ quos
foris cōſpicitis deſpectos ſeculi / intus arbitramini ami
cos dei. Cū his participamini qd̄ habetis: vt q̄n̄q̄ dignē
tur vobiſcū participare qd̄ habēt. Penſate qd̄ ore magn̄i
ij. Cor. viij. gētiū dr̄. In hoc tp̄e vr̄a abūdātia illoꝝ inopiā ſuppleat:
vt ⁊ illoꝝ abūdātia veſtre inopie ſit ſupplemētū. Pēſate
q̄ ipſa ꝑ ſeveritas dicit. Qđ diu feciſtis vni de his fratrib⁹
meis minimis / mihi feciſtis. Ad tribuēdū ergo pigri cur
eſtis q̄n hoc qd̄ iacēti in terra porrigitis ſedēti in celo da
tis. Sed hec oipotens deus q̄ ꝑ me in vr̄is aurib⁹ loquit̄
per ſe in veſtris mētibus loquat̄ qui viuit ⁊ regnat ⁊c.

¶ Dominica.II. Luce.XIIII.

¶ In illo tempore: Dixit Jeſus diſcipulis ſuis
ſimilitudinem hanc. Homo quidam fecit cenā
magnam et vocauit multos. Et miſit ſeruū ſuū
hora cene dicere inuitatis vt venirent: quia iam
parata ſunt oīa. Et reliqua. Hom̄.bt̄i Gregorij.

Hec diſtare fr̄es cha
riſſimi inter delicias corporis ⁊ cordis ſolet:
q̄ corporales delicie cū nō habent̄ / graue in
ſe deſideriū accendūt: cū ṽo habite edunt̄ / comedētem
ptin⁹ in faſtidiū ꝑ ſatietatē ṽtūt. At ↄtra ſpūales delicie
cū nō habent̄ in faſtidio ſunt: cū ṽo habent̄ in deſiderio:
tātoq̄ a comedēte amplius eſuriūtur / quāto ab eſuriēte
amplius comedūtur. In illis appetit⁹ placet / experiētia
diſplicet: in iſtis appetitus vilis eſt / experiētia magis pla
cet. In illis appetitus ſaturitatē / ſaturitas faſtidiū gene
rat: in iſtis appetit⁹ ſaturitatē / ſaturitas appetitū parit.
Augēt enim ſpūales delicie deſideriū in mēte dū ſatiant:
q̄ quāto magis earū ſapor ꝑcipit̄ / eo ampli⁹ cognoſcit̄
qd̄ auidius amet̄. Et idcirco nō habite amari nō p̄nt: q̄
earū ſapor ignorat̄. Quis eñ amare valeat qd̄ ignorat
Proinde Pſalmiſta nos admonet dicēs. Guſtate ⁊ vide
te q̄m ſuauis eſt dn̄s. Ac ſi apte dicat. Suauitatē eius nō
cognoſcitis / ſi hāc minime guſtaſtis: ſ; cibū vite ex pala
to cordis tāgite: vt ꝓbantes eius dulcedinē amare valea
tis. Has aūt hō delicias tūc amiſit cū in paradiſo pecca
uit: extra exijt cum hos a cibo eterne dulcedinis clauſit.
Unde nos quoq̄ nati in huius peregrinationis erūna:
huc faſtidioſi iā venim⁹ / neſcim⁹ q̄d deſiderare debeam⁹
tātoq̄ ſe ampli⁹ faſtidij nr̄i morbus exaggerat: quāto ſe
magis ab eſu illius dulcedinis anim⁹ elōgat: ⁊ eō iā ter
renas delicias nō appetit / quo eas comedere diu lōgeq̄
diſſueuit. Faſtidio ergo nr̄o tabeſcim⁹: ⁊ lōga inedie pe
ſte fatigamur. Et q̄ guſtare intus nolum⁹ paratā dulce
dinē: amamus foris miſeri famā noſtrā. Sed ſupna nos
pietas nec ſe deſerentes deſerit. Cōtēptas enim illas deli
cias ad memorie noſtre oculos reuocat / eaſq̄ nobis ꝓpo
nit: in ꝓmiſſione torporē excutit: atq̄ vt faſtidiū noſtru;
repellere debeam⁹ inuitat. Ait nāq̄. ¶ Hō q̄dā fecit ce
nā magnā ⁊ vocauit multos. Quis iſte hō eſt: niſi ille de
quo ꝑ ꝓphetā dr̄. Et hō eſt ⁊ q̄s cognoſcit eū. Qui fecit
cenā magnā: q̄ ſatietatē nobis dulcedinis interne ꝑpa
rauit. Qui vocauit multos / ſed pauci veniūt: q̄ nōnūq̄
ipſi q̄ ei ꝑ fidē ſubiecti ſunt / eterno ei⁹ cōuiuio male viuē
Tex. do cōtradicūt. ¶ Miſit aūt ſeruū ſuum hora cene dicere
inuitatis vt venirēt. Quid hora cene / niſi finis eſt mūdi.
i. Cor. x. In q̄ nimirū nos ſum⁹ / ſicut iā dudū Paul⁹ teſtat̄ dicēs.

In q̄s fines ſeculoꝝ deuenerūt. Si ḡ hora cene iā eſt cu;
vocamur: tāto min⁹ nos debem⁹ excuſare a cōuiuio dei /
quāto appropinquaſſe iā cernim⁹ finē ſeculi. Quo enim
pēſam⁹ / q̄ nihil eſt qd̄ reſtat: eo debem⁹ ꝑtimeſcere ne tē
pus grē qd̄ ꝑſto eſt / pereat. Idcirco aūt hoc cōuiuiū dei
non prādiū / ſed cena noiatur: q̄ poſt prādiū cena reſtat:
poſt cenā ṽo ↄuiuiū nullū reſtat. Et q̄ eternū dei ↄuiuiū
nobis in extremo ꝑparabit̄: rectū fuit vt hoc nō prādium
ſed cena vocaret̄. S; q̄s ꝑ hūc ſeruū q̄ a patrefamilias ad
inuitādū mittit̄ / niſi ꝑdicatoꝝ ordo ſignat̄: De q̄ vel ordi
ne q̄uis adhuc indigni exiſtim⁹: q̄uis pctōꝝ noſtroꝝ pō Grego ri⁹ videt̄ ꝓpheraſ ſe de ordi ne ꝑdica torum.
derib⁹ grauamur: ⁊ nos tñ in iſtis dieb⁹ ſum⁹: ⁊ cum ad
edificationē veſtrā vobis aliq̄d loquor / hoc eſt quod ago
Seru⁹ eñ ſum ſummi patriſfamilias: cū vos admoneo
ad cōtēptū ſeculi / inuitare vos venio ad cenā dei. Nemo
me ꝓpter me hoc in loco deſpiciat. Et ſi ad inuitandum
nequaq̄ dign⁹ appareo: ſ; tñ magne ſunt delicie q̄s pro
mitto. Sepe ſolet fr̄es mei euenire qd̄ dico / vt ꝑſona po
tens famulū habeat deſpectū: cūq̄ ꝑ eū ſuis forte vel ex
traneis aliqd̄ reſpōſum mādat: nō deſpicit̄ ꝑſona loquen
tis ſerui: q̄ ſeruat̄ in corde reuerētia mittētis dn̄i: nec pē
ſant q̄ audiūt ꝑ quē / ſed q̄d vel a quo audiāt. Ita ḡ fr̄es
ita vos agite: ⁊ ſi nos forſitā digne deſpicitis: in mēte tñ
vr̄a vocātis dn̄i reuerentiā ſeruate. Conuiue fieri ſummi
patriſfamilias libēter obedite: corda vr̄a diſcutite: atq̄ ex
eis mortale faſtidiū pellite. Ad repellēdū nāq̄ faſtidiu;
veſtrū iam parata ſunt oīa. Sed ſi adhuc carnales eſtis
fortaſſe epulas carnales inq̄ritis. Ecce ip̄e carnales epu
le / in ſpūale vobis alimētū cōuerſe ſunt. Ad abſtergendū
nāq̄ mētis veſtre faſtidiū: in cena dei ille vobis ſingula
ris agnus occiſus eſt. Sed q̄d agimus q̄ hoc qd̄ ſubiūgi
tur adhuc fieri a multis videmus. ¶ Et ceperūt omnes Tex.
ſimul excuſare. Offert de⁹ qd̄ rogari debuit: nō rogatus
dare vult qd̄ vix ſperari poterat: q̄ dignaret̄ largiri po
ſtulat⁹. Cōtēptorib⁹ ṽo paratas delicias refectionis eter
ne denūtiat: ⁊ tñ ſimul oēs excuſant. Ponam⁹ ante ocu
los mētis minima / vt poſſim⁹ dignis pēſare maiora. Si
quiſq̄ potēs ad inuitandū quēpiā pauperē mitteret: q̄d
fr̄es / rogo / q̄d paup ille faceret / niſi de eadē ſua inuitatio
ne gauderet: reſpōſum humile redderet / veſtē mutaret /
ire q̄toti⁹ feſtinaret: ne prior ſe ad potētis cōuiuiū alter
occurreret. Hō ergo diues inuitat ⁊ paup occurrere feſti
nat. Ad dei inuitamur cōuiuiū ⁊ excuſamus. Sed ecce
inter hec eſtimare poſſum q̄d ſibi corda vr̄a reſpōdeant.
Occultis eñ fortaſſe ſibimet cogitationib⁹ dicūt. Excu
ſare nolumus. Ad illud eñ ſupne refectionis cōuiuiū / et
vocari ⁊ puenire gratulamur. Loquētes vobis talia mē
tes veſtre / verū dicūt: ſi nō plus terrena q̄ celeſtia diligūt
ſi nō amplius reb⁹ corporalib⁹ q̄ ſpūalib⁹ occupant̄. Un
hic quoq̄ ip̄a excuſantiū cauſa ſubiūgit̄ cū ꝓtinus ſubin
fertur. ¶ Prim⁹ dixit villā emi / ⁊ neceſſe habeo exire vi Tex.
dere illā: rogo te habe me excuſatū. Quid per villā niſi
terrena ſubſtātia deſignat̄: Exit ḡ videre villā / q̄ ſola exte
riora cogitat ꝓpter ſubſtātiā. ¶ Alter dixit. Juga boum Tex.
emi quinq̄ / ⁊ eo ꝓbare illa: rogo te habe me excuſatum.
Quid in quinq̄ iugis boū / niſi quinq̄ ſenſus corporis ac Tropo logica ex poſitio.
cipimus. Qui recte q̄ iuga boū vocata ſunt: q̄ in vtroq̄
ſexu geminant̄. Qui vel corporales ſenſus: quia interna
cōprehendere neſciūt / ſed ſola exteriora cognoſcunt: ⁊ de
ſerētes intima ea q̄ extra ſunt tāgūt: recte ꝑ eos curioſi
tas deſignat̄: q̄ dū alienā vitā querit diſcutere: ſemꝑ ſua
intima neſciēs ſtudet exteriora cogitare. Graue nāq̄ eſt
curioſitatis vitiū: q̄ dum cuiuſlibet mētē ad inueſtigādā
vitam ꝓximi exterius ducit / ſemꝑ ei ſua intima abſcōdit:
vt aliena ſciēs ſe neſciat: ⁊ curioſi anim⁹ quāto perit⁹ fue
rit alieni meriti / tanto fiat ignar⁹ ſui. Propter hoc nāq̄ ⁊
de his quinq̄ iugis boū dr̄: eo probare illa / rogo te habe
me excuſatū. Ipſa eñ excuſantis ṽba a vitij ſui ſignifica
tione nō diſcrepāt: dū dicit / eo ꝓbare illa: q̄ vel aliq̄n ꝑti
nere ꝓbatio ad curioſitatē ſolet. Sed notādū / q̄ is q̄ ꝓ

Digitized by Google

nalibus oculis/ab inuiſibili ſancta trinitate factum eſt.

¶ Quare filius nūc equalis nunc minor patre dicatur. Capitulū. VII.

Ex vna ſn̄ia apl̃i: due in filio dei nature intelligū tur: vna in q̄ eſt p oia eq̄lis patri: altera in q̄ mi
Phil. ij. nor eſt pr̃e/vbi ait. Qui cum in forma dei eſſet nō rapinā arbitratꝰ eſt eſſe ſe equalē deo: ſꝫ ſe
metipm̄ exinaniuit formā ſerui ſuſcipiēs. Proinde q̄dam ita dicūtur in ſcripturis ſctis: vt minor filiꝰ itelligat: ſicut ipe ait. Pr̄ maior me eſt. Quedā ꝟo ita dicūt vt eq̄lis pr̄i
Jo. xiiij. oſtēdat: ſicut ibi vbi idē ipe ait: Ego ⁊ pr̄ vnū ſumꝰ: vnūꝫ
Joan. x. ꝓpter ſubſtātie vnitatē ſumꝰ/ꝓpter pſonarū ꝓprietatē. Nō prudētiſſime prudēs lector cōſiderare dꝫ/q̄d p q̄ dicat forma: cū tn̄ in forma ſerui: ⁊ in forma dei idē ipſe ſit filius vnꝰ vnigenitꝰ dei pr̄is: in forma dei eq̄lis pr̄i: in forma ſerui minor pr̄e. Quapropter nō immerito ſcriptura vtrūq̧ dicit. Et eq̄lē pr̄i filiū: ⁊ patrē maiorē filio. Illō em̄ ꝓpter formā dei: Hoc aūt ꝓpter formā ſerui ſine vlla pſone diſcretiōe intelligit. In forma dei. In pncipio erat verbū: in forma ſerui: ꝟbū caro factū eſt. i. deꝰ hō factꝰ eſt. In illa ex eterno equalis pr̄i: in iſta ex tpe minor. In forma q̄ equalis eſt patri fecit hoiem: in forma q̄ minor eſt patre factꝰ eſt hō. Proinde in catholica fide ſine vlla dubitatione confirmatū eſt/hoiem illū quē ſuſcepit ſapiētia dei ex virginali vtero nihil minꝰ habuiſſe ꝙ ceteri hoies/quantū ptinet ad integritatē humane nature in qua hō creatus eſt: ⁊ nihil oino ex eo ꝙ deceptor inuexit. Quātū aūt ad excellentiā pſone: longe aliud eſt ꝙ ceteri hoies: quia idem homo vna perſona cum dei verbo factus eſt.

¶ Quare ſpūſſanctus nuſq̄ pr̄e minor legatur. Capitulum. VIII.

Jdeo aūt ſcriptum eſt: ꝙ deꝰ pr̄ maior ſit ſpūſctō/vel ſpūſſctūs minor deo pr̄e: q: nō eſt ita a ſpūſctō colūba in q̄ apparuit aſſūpta: vel ille ignis in q̄ deſcēdit ſup aplos in vnā diuinitatis ſue pſonā: ſicut aſſumpta eſt a filio dei ex Maria virgine hūanitatis in vnā deitatis pſonā. Neq̧ em̄ colūbā btificauit ſpūſſctūs/vel illū flatū/vel illū ignē: ſibiq̧ ⁊ pſone ſue in vnitatē habitūq̧ cōiūxit ineternū: ſꝫ apparuerūt ſicut oportune apparere debuerūt/creatura ſeruiēte creatori: ⁊ ad nutū eiꝰ q̄ icōmutabilr̄ in ſeipo pmanet/ad eū ſignificandū vel demōſtrādū: ſicut ſignificari ⁊ demōſtrari mortalibꝰ oportebat mutata ⁊ cōuerſa. Quāuis ſpūſſanctus apparuiſſet in ſpecie colūbe vel ignis: nō poſſumus tn̄ dicere ſpm̄ſcm̄ deū aut colūbā/aut deū ⁊ ignē/ſicut dicimꝰ filiū deū ⁊ hoiem. Propter has ergo corpales formas in quibꝰ apparuit ſpūſſctūs/miſſus dr̄: nō ꝓpter has minor patre dici pōt/ſicut filiꝰ ꝓpter formaꝫ ſerui: q: illa forma ſerui inheſit illi ad vnitatē pſone ppetualiter. Ille ꝟo ſpecies corporales/colūba ⁊ ignis/ad demōſtrādū qō opus fuit ad tēpus apparuerūt: et eſſe poſtea deſtiterunt.

¶ Qō aliter intelligendū ſit verbum caro factū: atq̧ aliter verbum dei in quolibet ſanctorum. Capi. IX.

Multis modis dicit deiloquꝰ Paulꝰ deū locutuꝫ eſſe patribꝰ in ꝓphetis. Nouiſſime ꝟo diebꝰ iſtis locutꝰ eſt nobis in filio ſuo. Et vt certiꝰ intelligat de q̄ filio dixiſſet: mox ſubdidit dicēs. Quē
Heb. j. cōſtituit heredē vniuerſorū: p quē fecit ⁊ ſecula. Per illuꝫ ꝟo p quē oia creauit. i. chriſtū dei filiū locutꝰ eſt nouiſſimis ſeculi tpibꝰ ſctis ſuis: q̄uis deū locutū eſſe in ꝓphetis
Oſee. j. legamꝰ: ſicut dr̄. Principiū loquēdi dn̄i in Oſee: vel etiaꝫ
Eſaie. j. ꝟbū dn̄i factū ad Eſaiā ꝓphetā. Nō igit chriſtꝰ ita ꝟbum dei habuit in ſe ſicut alij ſcti/ſed ipe eſt ꝟbū dei. Aliud eſt em̄ ꝟbū in carne/aliud eſt ꝟbū caro factū: aliud eſt deus in hoie/aliud eſt deꝰ hō: iō dei filiꝰ nō ſolū ſm verā diuinitatē quā hꝫ de natura dei pr̄is/ſꝫ etiā carnē quā verā naturalr̄ de corpore beate genitricis/deꝰ verꝰ ⁊ credit ⁊ pdicat ab oībus catholicis: qm̄ eterna diuinitas filij cū plena hūanitate ſua ⁊ eadē plena humanitas filij cū eterna diuinitate ſua/vna eſt i ſctā trinitate pſona: ⁊ hec nō adoptiua/ſꝫ ꝓpria ⁊ pfecta: ⁊ ipe totꝰ in diuinitate/ac hūanitate ſua vnigenitꝰ ⁊ verꝰ filiꝰ dei. Ideo cum pr̄e ⁊ ſpūſctō vnꝰ eſt deꝰ: nō nūcupatꝰ ſicut hiſpanica hereſis impia temeritate affirmare pſūpſit: aſſerēs dei filiū in diuina natura deū eē verū ⁊ in hūana nūcupatiuū. Silr̄ ⁊ in diuina natura ꝓpriū filiū dei ⁊ hūana adoptiuū: diuidēs vnā pſonā filij dei cū Neſtorio i duas pſonas. i. veri filij ⁊ adoptiui: cū certiſſimū cōſtet in illā pſonā quā habuit eternaliter de pr̄e genitꝰ dei filiū hūanā aſſumpſiſſe naturā: quā nemo catholicꝰ fide cōfirmatꝰ adoptiuā eſſe auſus eſt dicere. Deus dei filiꝰ hūanā aſſumpſit naturā nō perſonā. Eternā ſuſcipiēs perſonā diuinitatꝭ/tpalē humanitatis ſubſtātiā homo trāſiuit in deū: non verſibilitate nature/ſed propter diuine vnitatē perſone: ideo nō ſunt duo chriſti/nec duo filij/ſed vnus chriſtus et vnus filius dei hō.

¶ Qō nec pater nec ſpūſſanctus: ſed ſolus filius incarnatus ſit. Cap. X.

Quāq̧ vna ſit ſctē trinitatis natura: non tn̄ tota trinitas incarnata eſt/ſꝫ ſola filij pſona humanā ſuſcepit miſericorditer naturā: nec tn̄ dei filius ita incarnatꝰ eſt: vt ⁊ vna ſit in eo natura diuinitatꝭ ⁊ carnis. Neq̧ em̄ in chriſto hoc deitas potuit eſſe qō caro/aut caro qō deitas: q: vtraq̧ natura. i. diuinitatis ⁊ hūanitatis in ſua permāſit ꝓprietate. Propterea vtiq̧ hūanā naturā. i. carnē rōnabileq̧ aiam: nō a tota trinitate/ſꝫ a ſolo filio cōfitemur ſuſceptā. In vnitate q̧ppe pſone/nō in vnitate nature/vtiq̧ pſona filij nō eſt eadeꝫ que patris aut ſpūſſcti. Unitas g̃ pſone manēte dūtaxat vtriuſq̧ ꝓprietate ſubſtātie: ſicut i chriſto pſonā nō fecit duplicē: ſic hūane nature ſuſceptionē non fecit ſctē trinitati cōem. Ad pſonā q̧ppe dei ꝟbi tm̄mō acceptio illa ſeruilis forme ptinet. Sꝫ nihil diuine plenitudinis abſtulit: nihil dn̄atiōis ademit in chriſto hūanitatꝭ ſuſceptio. Hinc eſt ꝙ in vno/eodēq̧ chriſto: ⁊ hūane nature ꝟitas claruit: ⁊ diuine nature incōmutabilitas permāſit eterna. Hoc tn̄ ſciēdū eſt ꝙ hāc ſeruilē formā quā ſolꝰ dei filiꝰ accepit/tota trinitas fecit: quā tn̄ certū eſt a tota ſctā trinitate factā ad ſolā filij dei ptinere pſonā. Nō em̄ pr̄ carneꝫ aſſumpſit neq̧ ſpūſſctūs: ſꝫ filiꝰ tātū: vt q̄ erat in diuinitate dei pr̄is filiꝰ ipe fieret in hoie mr̄is ꝟginis filiꝰ: ne filij nomē in alterā trāſiret pſonā: q̄ nō eſſet natiuitate filiꝰ. Dei g̃ filius/hoīs factꝰ eſt filiꝰ: natꝰ ſm ꝟitatē nature/ex deo dei filiꝰ: et ſm ꝟitatē nature ex hoie hoīs filiꝰ: ⁊ in vtraq̧ natura nō adoptiōe tātū vel appellatiōe/ſed ꝟitate dei filius.

¶ De eo ꝙ verbum dei ſue carnis conceptione conceptum ſit in vtero virginis. Capitulum. XI.

Solus itaq̧ ſicut diximꝰ filius dei accepit carnē vt poſſet corporeis oculis videri ⁊ corporeis manibꝰ cōtrectari. Solꝰ humanā naturā ſic accepit: vt ſuā faceret: ⁊ p illā diuinitatꝭ q̧ ſue notitiā miſericorditer hoībꝰ inſinuaret: nec tn̄ vllatenꝰ credi dꝫ carnē chriſti ſine diuinitate cōceptā in vtero ꝟginis priuſq̄ ſuſcipet a ꝟbo: ſꝫ ipꝫ ꝟbū dn̄i ſue carnis acceptiōe cōceptū: ipeq̧ carnē ꝟbi dei incarnatiōe cōceptā candeꝫ carne hūane nature verā hr̄e dei filiū/qua de ꝟgine verbū deus natꝰ eſt. Nō g̃ ad beatā virginē locali motu ꝟbi diuinitas venit: ſꝫ ineffabili potētie ſue manifeſtatione: ⁊ vterū matris gignēdꝰ ipleuit: nec dimiſit patrē cū venit ad virginē: vbiq̧ totus/vbiq̧ pfectꝰ. Nec plenitudo diuinitatis ſeparari pōt: ſed totus filiꝰ in patre: totus filius in vtero virginis totꝰ filiꝰ ex vtero eiuſdem btē virginis

carnē aſſumēs. In q̄ crucifixꝰ ⁊ ſepultꝰ eſt: in qua reſurre
xit/⁊ in celū aſcēdit: ⁊ in dextera dei ſedet: in q̄ etiā venturꝰ
eſt iudicare viuos et mortuos: ⁊ in qua videbunt eū om-
nes tribus terre: non in ea humilitate qua iudicatus eſt
ſed in ea claritate qua iudicaturus eſt vniuerſū mūdū.

¶ De mediatore dei et hominum homine Jeſu chriſto. Ca.XII.

Nullus plane verā pacē cū deo hr̄e poterit: niſi
ꝑ mediatorē dn̄m chriſtū: q̄ eſt in duabꝰ naturis
verꝰ deꝰ veruſq̄ hō: vnꝰ chriſtꝰ: idē ſacerdos et
ſacrificiū/veniens ad nos offerre ꝓ nobis qđ
ſumpſit ex nobis: vt auferret a nobis qđ īuenit in nobis/
id eſt ꝑctā. Sicut em̄ diabolꝰ mediator eſt ad mortē: q̄ ſu-
perbus ſupbiētē hoiēs ꝑduxit ad mortē: ita chriſtꝰ media-
tor ad vitā humilis/hoiēs inobediētē reduxit: q̄ ſicut ille
elatus cecidit ⁊ deiecit cōſentiētē: ſic iſte hūiliatus ſurre-
xit ⁊ erexit credētē. Idcirco aūt mediator: q̄ idē deꝰ atq̄
homo verꝰ/habēs cū pr̄e eandē diuinitatis naturā: ⁊ hu-
manitatis eādē cū matre ſubſtātiā. Habēs ex nobis vſq̄
ad mortē iniq̄tatis nr̄e penā: habēs incōmutabilē de deo
patre iuſtitiā: propter noſtrā iniq̄tatē tēporaliter mortuꝰ
ij.Cor. iiij. propter ſuā iuſtitiam: ⁊ ipſe ſemper vnus qui crucifixus
eſt ex infirmitate noſtra: ſed viuit ex virtute ſua.

¶ De eo ꝙ in chriſto ſit naturarum diſtātia nō ꝑſone: et in ſancta trinitate perſonarū nō nature. Ca.XIII.

Eq̄ dei filius deus eternus ex patre deum de-
ſeruit patrē: q̄uis hō factus eſſet ex matre. Sꝫ
iſdē q̄ gerebat q̄ hoīs ſunt in terris/idē ipſe ge-
rebat in celis q̄ dei ſunt: ſicut ipſe ait in euāge-
Joã.iij. lio. Nemo aſcēdit in celū: niſi q̄ deſcēdit de celo filiꝰ hoīs
qui eſt in celo. Hec loq̄batꝰ in terra filiꝰ hoīs: ſed idē ipſe
filiꝰ hoīs erat in celo. Quāuis in vnius corpuſculi vide-
retꝰ latuiſſe anguſtia: tn̄ oīm creaturarū regebat latitudi-
nē. Nec aliꝰ eſt ꝑ quē oīa creata ſunt/alius q̄ creatus eſt
hō: idem ipſe creator ⁊ creatura. Creator in diuinitate: ⁊
creatura in hūanitate: nō alius/ſed aliud: q̄ nō vna natu-
ra in eo/ſed vna eſt oīmodis ꝑſona. Nā ita eſt in ſctā tri-
nitate dicēdū vel intelligēdū. Nō em̄ fas eſt dicere de pr̄e
et filio ⁊ ſpūſctō/aliud: q̄ vna hoꝝ eſt natura/ſed aliꝰ: q̄
ꝑſonarū diſtātia eſt in eis. In chriſto itaq̄ nō eſt ꝑſonarū
diſtātia/ſed natura: ideo aliꝰ dici nō debet/ſꝫ aliud de eo.
Quocirca oīmodis vnꝰ eſt/atq̄ idē mortalis ⁊ immorta-
j.Cor.ij. lis/paſſibilis ⁊ impaſſibilis. Ideo dn̄m glie dixit apl's cru-
cifixū: q̄uis ſola humanitas paſſionibꝰ ſubiaceret. Cru-
cifixus ergo dei filius/ſed ſm̄ carnē: ſicut in alio loco idē
j.Cor.j. apl's ait. Nos aūt ꝑdicamꝰ chriſtū crucifixū: iudeis q̄dē
ſcandalū/gētibꝰ aūt ſtultitiā: ipſis autem vocatis iudeis
et grecis chriſtum dei virtutem ⁊ dei ſapientiam.

¶ De matre virgine et incarnatione verbi dei. Capitulum.XIIII.

Joan.j. Beatus euāgeliſta vt ꝓprietatē vnius ꝑſone
in chriſto oſtēderet ait. Verbū caro factū eſt.
Verbū qđ erat apud deū anteq̄ mūdus eſſet
per qđ mūdus factꝰ eſt. Verbū qđ nō amiſit
eternitatē ſuā: q̄uis in tp̄e ex virginali vtero carnē aſſu-
mēdo hō fieri voluiſſet. Qđ verbū per oīpotētiā ſuā vo-
luit hūc hoīem quē aſſumpſit/hoc fieri ex tp̄e qđ ipſe ſem-
per fuit ſine tp̄e i ꝓprius filiꝰ dei: vt non poſſint dici duo
filij dei: alius ante tp̄a genitus/⁊ alius natꝰ ex tp̄e: ſꝫ vnꝰ
deus filius ꝓprius ⁊ ꝑfectus deus dn̄s noſter Jeſus chri-
ſtus: quē beata Maria virgo/ſalua ſui itegritate corpo-
ris deū edidit et hoīem. Que fuit lana mūdiſſima: ⁊ vir-
ginitate clariſſima: ⁊ incōparabilis vniuerſis q̄ erāt ſub
celo virginibꝰ/eratq̄ talis ac tāta: vt ſola digna fuiſſet/q̄
nullus alius induceretꝰ/niſi auguſta preditus dignitate:
ita ſpūſſctūs ſupueniēs in beatā virginē: ⁊ virtus altiſſi-
mi obūbrauit eā vt lana fieret diuinitate purpurata/ſo-
lūmō eterno imꝑatori idui digniſſima: ⁊ ſic facta eſt bea-
tiſſima ꝟgo Maria theotocos ſicut et chriſtotocos. Nā
et ante eā fuerūt ⁊ alie in pplo dei chriſtotoce.i.chriſtorū
genitrices/nō tn̄ virgines: nec ſpūſctō obūbrate/vt deum
digne gn̄are inuenirentꝰ. Hec autē ⁊ chriſtotocos: ⁊ ſola
theotocos/⁊ ſola ꝟgo ex ſpūſctō ⁊ virtute altiſſimi conci-
piēs/ac ſic glificata vt deū dei filiū coeternū ⁊ cōſubſtan-
tialē pr̄i gn̄aret ꝟgo: ꝟgo ante partū/virgo in partu/vir-
go poſt partū. Dignū em̄ erat vt deo naſcēte meritū cre-
ſceret caſtitatꝭ: ne ꝑ eiꝰ aduētū violarentꝰ integra: q̄ vene-
rat ſanare corrupta. Nec regnator celi ꝟginalis vteri de-
dignatꝰ eſt anguſtias itrare: q̄ oīm creaturarū implet la- Luce.ij.
titudinē: cui āgelorū militia nato decātare venerat. Glia
in excelſis deo: ⁊ in terra pax hominibus bonevolūtatis.

¶ Quid cuiq̄ nature in chriſto conueniat. Capitulum.XV.

Irmiſſime credere debemꝰ ſub vniꝰ ꝑſone pro-
prietate duarū eſſe in chriſto naturarū iſignia:
nō vt diuiſionē faciamꝰ vniꝰ chriſti/ſꝫ vt in vno
dei filio ⁊ vno chriſto duas diſtinguamꝰ ſubſtā-
tias: vnā q̄ initiū habuit ex virginali vtero/alterā q̄ ſine
initio coeterna eſt deo pr̄i: vna q̄ etate ꝓficiebāt et ſapia/
altera q̄ eterna eſt dei virtꝰ ⁊ dei ſapia vt de plurimis pau-
ca dicamꝰ/vna q̄ dormiebat in naui ⁊ excitata eſt a diſci-
pulis: altera q̄ imperabat vētis ⁊ fluctibꝰ: vna que plorat
amicū ⁊ mortuū: altera q̄ voce ſola vocat eū de ſepulcro
⁊ reſuſcitat ad vitā: vna q̄ triſtatꝰ vſq̄ ad mortē: alia q̄ libe-
rat ſctōs a triſtitia ⁊ dat eis gaudiū vite ꝑpetue: vna que
vidētibus aplis aſcēdit in celos ⁊ ſedet ad dexterā pr̄is:
altera q̄ de ſinu pr̄is nūq̄ abſceſſit/ſed ſemꝑ cū pr̄e/⁊ in
pr̄e fuit ⁊ eſſe nō deſinit. Salua igitur ꝓprietate vtriuſq̄
nature: ⁊ in vnā coeūte ꝑſonā/ſuſcepta eſt a maieſtate hu-
militas: a virtute infirmitas/ab eternitate mortalitas: et
ad ꝑficiendū opus ſalutis hūane/natura incōmutabilis
nature eſt vnita paſſibili: vt mediator dei ⁊ hoīm hō chri-
ſtus Jeſus/⁊ mori poſſet ex vno/⁊ mori nō poſſet ex alte-
ro. Propter vniꝰ ꝑſone idētitatē: cōis deo ⁊ hoīm ē/vel
glia vel cōtumelia. Proinde ſic in vno chriſto cōia natu-
re vtriuſq̄ inueniuntꝰ officia/vt cū non diuidatꝰ in virtu-
tibꝰ/atq̄ in infirmitatibꝰ: chriſtꝰ tn̄ in opere aliq̄d vtriſq̄
nature nō ſit cōe. Quicq̄d tn̄ geſtū eſt in chriſto: vnꝰ hoc
gerebat chriſtꝰ/nō duo chriſti: in operibꝰ ꝓprietas diſcer-
nitur naturarū/in poteſtate vnitas perſone intelligitur.

¶ Qđ diuinitas hoīe in quem aſſumpſit nūq̄ dimiſit. Capitulum.XVI.

In nulla ſiq̄dē ꝓprietate opeꝝ q̄ naturas diſtin-
guūt in chriſto/diuinitas deſeruit hūanitatem
nec etiā in ipa paſſiōe. Qđ vt facilius intelligi
poſſit exēplis fides roborāda eſt: ꝟbi grā: dica-
mus/ſecuris ictu arborē quē ꝟberaueris: ⁊ ſplēdorē in ea
ſimul ꝑcuſſeris ſolis: arbori q̄dē vulnꝰ infligis: ſolē ꝟo cu-
ius ⁊ ſplēdorē ſimul ꝑcutis/⁊ calorē ipaſſibiliter derelin-
quis. Et ſi arborē ictu ſecuris ꝑcuſſaꝫ ſol nō deſerit: quā-
to magis ſermōnē ſuū dei filiꝰ qđ eſt ꝟbū in paſſione non de-
ſeruit. Quāuis ipa diuinitas ipaſſibilis ſemꝑ in ſua ꝑma-
neat natura: ſicut Moyſe duce pplī dei vidente rubꝰ flā- Exo.iij.
mā habuit: ſic vere paſſa eſt hūanitas chriſti. Et ſicut ve-
re nō incēſus eſt: ſic vere nō paſſa eſt diuinitas. Nō tn̄ ali-
cubi diuinitas hūanitatē ex q̄ in vnitatē ſue ꝑſone aſſum-
pta eſt deſeruit: verūetiā de eodē mr̄is vtero idē deus hō
factꝰ exiuit: ⁊ in cruce idē deꝰ hō factꝰ pepēdit: ⁊ in ſepul-
cro idē deꝰ hō factꝰ iacuit: ſꝫ in ſepulcro ſm̄ ſolā carne idē
deꝰ hō iacuit: ⁊ in infernū ſm̄ ſolā aīaꝫ deſcēdit. Quicq̄d
em̄ in chriſto factū eſſe legitꝰ: ab vno chriſto ⁊ ab vno dei
filio geſtū eſſe nullꝰ catholicꝰ dubitare dꝫ. Hec ꝟo oīa
ꝑſonalr̄ totꝰ chriſtꝰ dignatꝰ eſt agere. Ipſe q̄ppe ſuā paſ-

ſionē inueniꝫ operatꝰ/ q̄ nihil habuit qđ pareret̄ inuitꝰ:
ipſe etiā ⁊ opꝰ ⁊ auctoꝛ opis. Iā vo cū chriſtꝰ vno eodēq̄
tpe: ⁊ in ſepulcro iacuit/ ⁊ in infernū deſcēdit. Quis non
inſeparabile nature vtriuſq̄ opꝰ videat: ⁊ q̄s in ipſo vno
atq̄ inſeparabili opere ꝓpꝛia carnis ⁊ aīe/ ac diuinitatis
opera nō euidēter agnoſcat? Et em̄ ſm carnē in ſepulcro
iaceret/ totꝰ chriſtꝰ fecit: ſepulture capax ſola caro natu/
raliter fuit. In infernū q̄ꝫ vt ſm aīam chriſtꝰ deſcēderet:
natura vtriuſq̄: id eſt diuine atq̄ hūane vnū fuit opꝰ: ſed
ſoliꝰ aīe naturalis fuit ille deſceſus: ſicut eodē tpe totus
in celo ⁊ in terra nō ceſſabat chriſtꝰ opari: ſed ſoliꝰ diuini
tatis fuit ⁊ loco nō cōtineri: ⁊ q̄ ad gubernationē vniuer
ſitatis ptinebant cū pr̄e naturalr̄ ⁊ equalr̄ operari: inde
eſt ꝙ in oībus illis operibꝰ paſſionis ⁊ moꝛtis auctoꝛitas
apl'ica/ qđ totꝰ operatꝰ eſt in ſe chriſtꝰ/ ſic vni ꝑſone operā
tis aſſignat: vt q̄d cuiꝰ nature ſit indubitāter oñdat. Nā
ij. Coꝛ. xiij. — et beatꝰ Paulꝰ de vno eodēq̄ chriſto dicit. Et ſi crucifixꝰ
eſt ex infirmitate/ ſed viuit ex virtute dei. Et btūs Petrꝰ
Act. ij. — ꝓphericū ſic ꝓtulit de pſalmis eloquiū: vt chriſti animā
Pā. xv. — quā in infernū nouerat deſcēdiſſe: ipſam diceret in infer/
no nō derelictā. Qua de inferis ad carnē die tertio reuer
tēte: idē deꝰ ſm carnē qua in ſepulcro iacuit / de ſepulcro
ſurrexit: ⁊ quadrageſimo poſt reſurrectionē die / idē deꝰ
homo factus in celū aſcēdens in dextera dei ſedet: inde
in fine ſeculi ad iudicandū viuos et moꝛtuos venturus.

¶ De baptiſmo chriſti: et ꝙ om̄ia que gerebantur in chriſto / noſtre ſalutis cauſa geſta ſunt. Capitulum. XVII.

Mat. iij. — Dicit euāgeliſta chriſtū btō reſpōdiſſe baptiſte/
dū ad eiꝰ venit baptiſmū. Sine modo: ſic enim
decet nos implere oēm iuſtitiā. Quid eſt aliud
qđ ait/ omnē iuſtitiā implere/ niſi ꝙ in ſeipo to
tius vite nr̄e oꝛdinē oñdere voluit: vt ipſe alio demōſtrat
Jo. viij. — in loco dicēs. Qui ſeq̄tur me nō ambulat in tenebris: ſed
habebit lumē vite. Baptizatꝰ eſt ergo chriſtꝰ: nō vt eius
vlla dilueret̄ iniq̄tas: q: oino nullā habuit: ſꝫ vt eius ma/
gna cōmēdaret̄ humilitas: ita q̄ppe in eo baptiſmus qđ
ablueret: ſicut moꝛs nihil qđ puniret inuenit. Qui ſolus
itaq̄ ſic naſci potuit: vt ei nō eſſet opꝰ renaſci. Nō em̄ re/
naſcebant̄ q̄ baptizabant̄ baptiſmate Joānis: a q̄ et ipſe
baptizatꝰ eſt. Quapꝛopter baptiſmꝰ chriſti nō fuit in aq̄
tātū/ ſicut Joānis/ ſed in ſpūſctō in remiſſionē pctōꝝ: ipo
Joan. iij. — alibi dicēte. Niſi q̄s renatus fuerit ex aqua ⁊ ſpūſctō / nō
pōt introire in regnū dei: vt de ſpūſctō regnari q̄ in chri/
ſtū credāt habeāt oīm remiſſionē pctōꝝ. De q̄ ſpū chriſtꝰ
regeneratus/ regeneratione nō eguit: q̄ ſpūſſctūs eo ba/
ptizato in ſpecie colūbe deſcendiſſe ſup eū viſus eſt. Nec
credendū eſt tūc dona cū ſanctiſpūs ſuſcepiſſe: q̄ a pꝛima
cōceptione ſpūſctō plenus ſemꝑ exiſtit: ſed vt ſancte ⁊ in/
diuidue trinitatis in baptiſmate demōſtraret̄ myſteriū.
Filius dei baptizat̄ in hoīe/ ſpūs dei deſcendit in colūba:
pater deus adeſt in voce: ſine cuius inuocatione. i. ſan/
cte trinitatis/ nullū baptiſma pꝛodeſſe poterit. Ideo dei
filius pꝛimus ipſo ſuo in baptiſmate totā ꝑſonalr̄ oſten/
dere voluit adeſſe trinitatē: q̄ ſacramētoꝝ ſuoꝝ diſpēſato
ribꝰ erat p̄cepturus/ docere oēs gētes ⁊ baptizare eas in
noīe pr̄is ⁊ filij ⁊ ſpūſſcti. Quicq̄d igit̄ geſtū eſt in cruce
chriſti in ſepultura: in reſurrectione tertio die/ in aſcēſiōe
in celū ⁊ ſedet ad dexterā pr̄is: ita geſtū eſt/ vt his rebꝰ nō
myſtice tātū dictis/ ſed etiā geſtis configuraret̄ vita chri
Gal. v. — ſtiana q̄ hic querit̄: nā ꝓpter eius crucē dictū eſt. Qui au
Ro. vj. — tē chriſti Jeſu ſunt: carnem ſuā crucifixerūt cū paſſionibꝰ
et cōcupiſcētijs. Pꝛopter ſepulturā. Conſepulti em̄ eſtis
chriſto per baptiſmū in moꝛte. Pꝛopter reſurectionē: vt
quēadmodū chriſtus reſurrexit a moꝛtuis in gl'iam pr̄is:
ita ⁊ nos in nouitate vite ambulemꝰ. Pꝛopter aſcēſionē
Col. iij. — in celū/ ſedēq̄ ad dexterā pr̄is. Si aūt ꝯſurrexiſtis cū chri
ſto/ que ſurſuꝫ ſunt querite: vbi chriſtus eſt in dextera dei
ſedēs: q̄ ſurſum ſunt ſapite/ nō q̄ ſup terrā. Moꝛtui enim
eſtis: ⁊ vita veſtra abſcondita eſt cum chriſto in deo.

¶ Qđ deus quedā opera facit ꝑ filiū ſibi coeternum in foꝛma dei: quedam per eūdem filium in foꝛma ſerui filiū hominis. Capitulum. XVIII.

Ipſe em̄ dn̄s de poteſtate quā habet ex eterno
cū pr̄e: ⁊ de poteſtate quā accepit ex tpe in foꝛ/
ma ſerui: ſic ait. Sicut em̄ pater habet vitā in — Joā. v.
ſemetipſo: ſic dedit ⁊ filio vitā hr̄e in ſemetipo.
Et poteſtatē dedit ei iudiciū facere: q: filius hoīs eſt. De
nuit itaq̄ deꝰ pater filiū: vitā ⁊ poteſtatē in ſemetipſo ha
bentē. Dedit em̄ poteſtatē eidē filio iudiciū facere: qui in
foꝛma ſerui factꝰ eſt hō. Deꝰ pater ꝑ duas in chriſto ope/
rat̄ naturas: ꝑ vnā que ei cōmunis eſt cū deo patre ex eo
ꝙ deus eſt: ꝑ alterā qua ex virgine Maria hō factus eſt:
per has duas naturas in vno filio dei/ duas fecit deꝰ pa/
ter reſurrectiones humani generis. i. aiarū ⁊ coꝛpoꝝ. Ha
bent em̄ ⁊ aīe moꝛtē ſuā in impietate/ atq̄ pctīs: ſm quā
moꝛtē moꝛtui ſunt: de q̄bus idem dn̄s ait. Sine moꝛtuos — Luce. ix.
ſepelire moꝛtuos ſuos: vt ſcꝫ in aīa moꝛtui in coꝛpoꝛe moꝛ
tuos ſepelirēt. Moꝛs eſt vcꝫ aīe q̄n deus deſerit eam ob
peccatoꝝ magnitudinē: coꝛpoꝛis/ q̄n anima deſerit coꝛ/
pus. Ab his duobꝰ moꝛtis generibꝰ reſuſcitatos duas di
cimus reſurrectiones. Nūc aūt animarū in eccleſia ꝑ fi/
lium dei verbū dei fit reſurrectio/ q̄n per gratiā dei viuifi
cate reſurgūt a moꝛte iniq̄tatis. Et hec eſt pꝛima reſurre
ctio: quā qui hꝫ in ſcda que eſt coꝛpoꝝ/ feliciter reſurgēt
in vitā eternā. Filiꝰ vero hoīs accepit poteſtatē iudiciuꝫ
facere: qđ iudiciū in fine erit ſeculi. Et ibi non erit reſurre
ctio animarū/ ſed coꝛpoꝝ: ideo ⁊ ipſe dn̄s has duas deſi/
gnat in eodē loco reſurrectiones. Animarū: vbi ait. Amē — Joan. v.
amen dico vobis: q: venit hoꝛa ⁊ nunc eſt: q̄n moꝛtui au/
diēt vocē filij dei. Coꝛpoꝝ vero. Veniet hoꝛa in qua om/ — Ibidem
nes q̄ in monumētis ſunt audiēt vocē eius. Hoꝛa autem
eſt nūc vt reſurgāt moꝛtui: hoꝛa erit in fine ſeculi vt reſur
gāt moꝛtui: ſed reſurgūt nūc in mēte/ tunc in carne. Re/
ſurgūt nūc in mēte per verbū dei filium dei: reſurgēt tūc
in carne ꝑ verbū dei/ carnē factū filiū hoīs. Animas ergo
nunc ſuſcitat deus ꝑ verbū filiū dei vt viuāt in chriſto: coꝛ
poꝛa ſuſcitat deus in fine ſeculi per eūdem filiū hoīs / vt
eternaliter viuāt cum chriſto: neq̄ em̄ ad iudiciū viuoꝝ
et moꝛtuoꝝ pater ipſe venturus eſt: nec tamē recedet a
filio pater. Quō ergo nō ipſe venturus eſt? Quia nō ipſe
indutus eſt foꝛma ſerui/ nec videbitur in iudicio. Vide/
būt naq̄ impij in quē cōpunxerunt/ foꝛma illa erit iudex: q̄
ſtetit ſub iudice: illa iudicabit q̄ iudicata eſt: iudicata eſt
enim inique/ iudicabit iuſte. Talis apparebit iudex qua
lis videri poſſit/ ⁊ ab eis quos coꝛonaturus eſt: et ab eis
quos dānaturus eſt. Foꝛma ergo ſerui videbitur: occul/
ta erit foꝛma dei/ que iuſtis videri ſolūmodo pꝛomittitur
ad eternum beatitudinis pꝛemium.

¶ De nouiſſimis ſctīs tꝑibus. C. XIX

Quedam videlicet ſigna que ipſe dn̄s in euāge
lio ante finē mūdi futura eſſe pꝛedixit tranſa/
cta legunt̄: quedā vo imminētia quotidie ſen
tiunt̄. Quedam itaq̄ nedū acta ſunt/ ſed futu
ra eſſe certiſſime credunt̄. i. fides Iſraelitici populi de q̄
apl's ait. Cū intrauerit plenitudo gentiū: tūc oīs Iſrael — Ro. xi.
ſaluus fiet: ⁊ regnū antichriſti/ ⁊ crudelitas eius in ſctōs
Hec enim erit nouiſſima perſecutio/ nouiſſimo imminē/
te iudicio: quā ſctā eccl'ia toto terrarū oꝛbe patiet̄ vniuer
ſa ſcꝫ ciuitas chriſti ab vniuerſa diaboli ciuitate: quāta/
cūq̄ erit vtraq̄ ſupꝛa terrā. Cuius ꝑſecutionis auctoꝛem
eſſe eūdem antichriſtum non dubiū eſt: quem apoſtolus — ij. The. ij.
filiū nominauit perditionis/ atq̄ refugā vtiq̄ a dn̄o deo
qui extollet̄ ſup omne id qđ dr̄ deus/ aut qđ colit̄: eccl'ia

Digitized by Google

equidē ſctā / dī deus. Colitur itaq̧ recte tm̄mō ſacra trini-
tas de⁹: cui⁹ honorē impiiſſimus ille refuga ſibi vendica-
re p̄ſumet: alios adulationib⁹ / alios terroribus / alios ſi-
Apocal. gnis illicitās vt ſe colāt pro deo: cui⁹ perſecutionē trium
xi. & xiii. ſemis annoꝝ ſpatio excādeſcere ſup terrā i Apocalypſim
predicatū eſt. Sed ne tam immanis & crudelis pſecutio
improuiſa veniēs oēs minus paratos inuoluat / Heliā et
Enoch maximos ꝓphas venturos eſſe eccleſie h̄ꝫ fides: p
quoꝝ doctrinā populus Iſraelitic⁹ conuertet ad fidem.
Qui cū ipſi p̄mo tres ſemis annos p̄dicauerint: in ipſa
eadē predicatiōe cū aliis fidelib⁹ glorioſo coronātur mar-
tyrio: percuſſo autē illo perditiōis filio: & impiiſſimo toti⁹
ij. Theſ. ij. iniquitatis magiſtro ab ipſo dn̄o: ſicut apoſtol⁹ ait. Quē
dn̄s Ieſus interficiet ſpū oris ſui: & deſtruet illuſtratione
aduentus ſui: nō continuo dies iudicii ſecuturus eſſe cre-
dēdus eſt / vt impleatur ſicut ipſe dn̄s in euāgelio ait. De
Mat. xxiiij. die autē illo & hora nemo ſcit: neq̧ angeli / neq̧ filius / niſi
pater ſolus. Que quomodo dn̄i verba intelligenda ſint /
loco opportuno ſuperius expoſuimus.

¶ De reſurrectione corporum in no-uiſſimo die. Capitulum. XX.

Ipſe dn̄s noſter Ieſus chriſtus in reſurrectio-
ne carnis ſue: quam die tertio ſuſcitauit de ſe-
pulcro / nobis noſtre carnis veram oſtendit
reſurrectionē. Quā vcꝫ abſq̧ oī dubitatione
firmiſſime credere debem⁹: vt in ea carne q̄
hic quiſq̧ viuebat in hac p̄ſentia vite / in eadē ſurgere de-
beat: nec alicui icredibile debet eſſe potētiā diuinā corpo-
ra nr̄a de cuiuſcūq̧ cōditionis corruptiōe reſuſcitare poſ-
ſe. Abſit hoc a fide nr̄a dubitare: vt reſuſcitāda corpora / vi-
teq̧ reddēda nō poſſit oīpotentia creatoris oia reuocare
q̄ vel beſtia vel ignis aſſumpſit vel in puluerē / cinerēq̧ cō-
uerſum / vel in humorē reſolutū: vel in auras eſt exhalatū
Abſit vt ſin⁹ vllus ſecretūq̧ nature ita recipiat aliqd ſub-
tractū ſenſib⁹ noſtris: vt oīm creatoris aut cognitionē la-
teat / aut effugiat poteſtatē. Reſurgēt eadēꝫ ſctōꝝ corpa
ad gloriā ſine vllo vitio ſine vlla deformitate: in quib⁹ tan-
ta facilitas erit quanta & felicitas. Quāuis eñ aliqd de-
formitatis habeant corpora eoꝝ in hac pn̄ti vita / vel ma-
ius vel minus habentia q̄ hūane nature deceat pulchri-
tudinē: nihil tale habebūt in illa ꝑpetue felicitatis perfe-
ctione: in ea ſcꝫ mēſura & dignitate qua vel futura erant ſi
ante perfecte etatis decorē moriūtur: ſiue etiā habuerūt
ante vergentis ad infirmitatē etatis annos / mēbroꝝ oīm
pulchritudine cōgruo decore reſeruata: ita vt nihil incō-
gruū habeant in illa corporis parte: q: ſpirituale erit cor-
pus non carnale: q̄uis caro ſit non ſpūs / non tñ carnali-
j. Co. xv. bus ſubiacebit vitiis: de qbus apl̄s ait. Quia caro & ſan-
guis regnū dei nō poſſidebit. Procul erit ab eis oīs infir-
mitas / oīs deformitas / oīs tarditas / oīs corruptio / oīnis
egeſtas / oīs indigentia: & ſi quid aliud qd̄ illud ſummi re-
gis nō decet regnū: in quo reſurrectionis & promiſſionis
filii equales erūt angelis dei. Ergo q̄cqd de corporib⁹ vi-
uis vel poſt mortē de cadauerib⁹ periit / humanoſq̧ effu-
git viſus ſimul cum eo qd̄ in ſepulcris remāſit: in ſpiritua-
lis corporis nouitate ex aīalis corporis vetuſtate mutatū
reſurget incorruptione atq̧ immortalitate veſtitum. Re-
ſurgent & impii vnuſqſq̧ cū ſua carne / vt cum diabolo et
angelis ei⁹ puniant̄: vtrū ſane ipſi cū vitiis & deformitati-
bus eoꝝ corpoꝝ reſurgāt / quecūq̧ in eis vitioſa & defor-
mia mēbra geſtauerūt: inquirēdo laborare quid opus eſt
Neq̧ eñ fatigare nos debet incerta eorum habitudo vel
pulchritudo. Hoc certiſſime ſciendū eſt: quia nemo niſi p
indebitam miſericordiā dei liberabitur: & nemo niſi p de-
bitum iudicium dānabitur. Tunc ſancti ſcient pleni⁹ / qd
boni eis contulerit gratia: vel quid eſſent conſecuturi / ſi
diuina eos gratuito munere non elegiſſet miſericordia:
Ps. c. & q̄ verum ſit quod in pſalmo canitur. Miſericordiam &
iudicium cantabo tibi domine.

¶ De iuſtorum premio et pena pecca-torum. Capitulum. XXI.

De igne diei iudicii apl̄s ait. Uniuſcuiuſq̧ opus j. Co. iij.
quale ſit ignis declarabit. De igne purgatorio
hoc eū dixiſſe nō eſt dubitandū: quē ignē aliter
impii ſentient / aliter ſancti / aliter iuſti. Impii
ſiquidē de illi⁹ ignis cruciatu ad ꝑpetuas igniū flāmas
detrudent̄: ſcti v̄o q̄ ſine omni pctōꝝ macula in corpibus
ſuis reſurgēt: q̄ ſupra fundamentū qd̄ eſt chriſt⁹: aurū / ar-
gētū / & lapides p̄cioſos edificauerūt: tāta facilitate illum
puolāt ignē / quāta integritate fidei & dilectiōis chriſti in
hac vita cuſtodierūt precepta: eritq̧ illis ille ignis diei iu-
dicii ſicut trib⁹ pueris caminus Babylonie fornacis fue- Dan. iij.
rat: q̄ abſq̧ oī flāmaꝝ leſiōe in dn̄i laudes oīm pulchritu-
dinē creaturarū cōuocabāt. Sūt ḡ qdā iuſti minut⁹ qbuſ-
dā pctis obnoxii: q̄ edificauerūt ſupra fundamētū qd̄ eſt
chriſt⁹: fenū / ligna / ſtipulā: q̄ illi⁹ ignis ardore purgātur: a j. Cor. iij.
qb⁹ mundati / eterne felicitatis digni efficiant̄ gl̄ia: illoq̧
trāſitorio igne & toto extremi diei iudicio cōpleto / diuidē-
tur due cōgregatiōes ſctōꝝ & ipioꝝ: vna chriſti / altera dia-
boli: vna bonoꝝ / altera maloꝝ: vtraq̧ angelorū & hoīm.
Iſtis volūtas / illis facultas nō poterit vlla eſſe peccādi:
nec vlla cōditio moriendi. Iſtis in eterna vita vere felici-
terq̧ viuētib⁹: illis infeliciter in eternis tormētis ſine mo-
riēdi poteſtate durātib⁹. Qñ vtriq̧ extremi iudicii vētila-
brū diſcernet frumentū a paleis: vnuſqſq̧ ſm̄ modū me-
ritorū aut dānabit̄ / aut coronabitur. Quidam vcꝫ iuxta
pctōꝝ qualitatē miti⁹ torquent̄: q̄ minorū ſcelerū pōdere
grauant̄. Sunt etiā & ſctōꝝ merita diuerſa: quoꝝ quiſq̧
ſm̄ meritoꝝ magnitudinē eterne recipiet p̄mia beatitu-
dinis: qd̄ ipſe dn̄s in euangelio ſignificabat dicēs. In do- Jo. xiiij.
mo pr̄is mei māſiones multe ſunt. Sed nemo in illis ali- Col. iij.
cuius letitie vel beatitudinis ſentiet detrimentū: q: vni-
cuiq̧ ſufficiet quod accipiet: q: chriſtus erit oīa in oībus.

¶ De eterna beatitudine ſan-ctorum. Capitulum. XXII.

Quid vero acturi ſunt in illa requie ſummi bea-
titudinis / Pſalmiſta expoſuit dicens. Beati q̄ Pſal.
habitāt in domo tua dn̄e i ſcl'a ſcl'oꝝ laudabūt lxxxiij.
te. Expreſſiuſq̧ ipſe dn̄s in euāgelio vbi ait. Bti Mat. v.
mundo corde: qm̄ ipſi deū videbunt. Hec eſt abſq̧ oī ptur-
batione beata dei pax / q̄ exuperat oēm ſenſum: in qua vi-
debit̄ deus deoꝝ in ſion. i. in ſpeculo ꝑpetue quietis. Oia Pſal.
q̄ppe mēbra & viſcera incorruptibilis corporis: q̄ nunc vi- lxxxiij.
demus p vſus neceſſitatis diſtributa habere miniſteria
ꝓficiēt laudib⁹ dei: q: nulla erit eis tūc neceſſitas laborā-
di: nec vlla cuiuſlibet indigētie moleſtia: ſꝫ plena certaq̧
ſecuritas: & ſempiterna felicitas: & indeficiens letitia. O
ineffabilis felicitas erit illa / vbi nullū erit malū / vbi nullū
deerit bonū. Uacabit̄ dei laudib⁹: q̄ erit omne bonum in
oībus: vnus amor oīm / vna cōcordia cūctis. Uer⁹ honor
q̄ nulli negabit̄ digno / nulli deferet̄ indigno: nec ad eum
ꝑuenit vllus indignus / vbi null⁹ permittit̄ eſſe indignus
vbi pax / vbi nihil aduerſum a ſeipſo quiſq̧ nec ab aliquo
patietur. Premiū virtutis erit ipſe q̄ v̄tutē dedit: & q̄ ſeipſꝫ
quo meli⁹ & maius nihil poſſit eſſe ꝓmiſit: q̄ erit btā ſatie-
tas omnibus. Quod propheta ſpiritu inſpirat⁹ ſctō p̄ui-
dit optando inquiēs. Satiabor dū manifeſtabit̄ gl̄ia tua
Tunc erit ipſe de⁹ ſanctorū ſatietas: beatorū iocunditas:
& oia quecūq̧ ab ei⁹ honeſtate deſiderari poſſunt: & vita
& ſalus / & victus & copia / & gloria & honor: & pax / eterna
beatitudo / & beata eternitas. Ipſe erit pfectio deſiderio-
rum noſtrorū: qui ſine fine videbit̄: ſine faſtidio amabit̄ / Ps. xvj.
ſine fatigatione laudabit̄. Tunc tātū erit vera immorta-
litas / vbi null⁹ mori pōt. Prima conditio hoīs fuit poſſe
nō mori: cui ꝓpter pctī penā cōtingit nō poſſe non mori:
reſtat illa felicitate illud tertiū nō poſſe mori. Tunc plene
erit liberum arbitriū / qd̄ p̄mo homini fuit ſic datū poſſe

nō peccare:ſʒ illō beati⁹ erit:qn̄ tale erit nō poſſe peccare
Tunc ſabatiſmus eterne quietis dies oībus ſanctis erit
ibi videbit̄ qui amabit̄:⁊ q̄ amabit̄ laudabit̄:q̄ nobis hu
ius ſermonis initiū ⁊ cauſa fuit:ſic etiā perfectio ⁊ finis.
Pro cuius amore legētes/flagitamus ꝓ nobis apō eius
miſericordiā:vt cum eis eo miſerante mereamur ad illud
peruenire regnū:cuius nullus eſt finis.

¶ Recapitulatio.

Credimus ſanctā trinitatē:id eſt patrē ⁊ filium
⁊ ſpm̄ſanctū vnum deum oīpotentē/vnius ſub
ſtantie/vnius eſſentie/vni⁹ poteſtatis:creatorē
oīm creaturarū:a quo oīa/per quē oīa/in quo
omnia. Patrē a ſeipſo nō ab alio/filiū a p̄re genitū/deum
verum de deo vero/lumē verum de lumine vero:nō tamē
duo lumina/ſed vnū lumen. Spiritūſanctuʒ a patre et fi
lio equalr̄ procedentē/conſubſtantialē/coeternū patri et
filio. Pater plenus deus in ſe:filius plen⁹ deus a p̄re ge
nitus:ſpūſſctūs plenus deus a patre ⁊ filio ꝓcedens. Nō
eñ tres deos dicimus/ſed vnū deū omnipotētē/eternum
inuiſibilē/incōmutabilē:qui totus vbiq̄ʒ eſt / totus vbiq̄ʒ
p̄ſens:nō per partes diuiſus/ſed tot⁹ in oībus:non locali
ter ſed potentialiter:qui ſine cōmutatione ſui mutabilia
creauit:⁊ creata gubernat/ſemꝑ manens qđ eſt:cui nihil
accidens eſſe poterit:quia ſimplici diuinitatis nature ni
hil addi vel minui pōt:q: ſꝑ eſt quod eſt. Cui ꝓpriū eſt:cui
ſempiternum eſt:cui idem eſt eſſe viuere ⁊ intelligere:et
hec tria vnus deus/⁊ vnus deus hec tria:idem deus ⁊ do
minus/vera ⁊ ſempiterna trinitas in pſonis/vera ⁊ ſem
piterna vnitas in ſubſtantia:q: vna eſt ſubſtantia / pater
⁊ filius ⁊ ſpirituſſanctus. Hec vero ſancta trinitas nihil
maius eſt in tribus perſonis ſimul nominatis/q̄ in vna
qualibet perſona ſemel dicta:q: vnaqueq̄ʒ perſona plena
eſt ſubſtantia in ſe:non tamen tres ſubſtantie:ſed de⁹ vna
ſubſtantia/vna potētia/vna eſſentia/vna eternitas/vna
magnitudo/vna bonitas/pater ⁊ filius ⁊ ſpirituſſanct⁹:
nec aliud eſt pater in natura q̄ filius vel ſpirituſſanctus:
nec aliud filius ⁊ ſpirituſſanctus q̄ pater in natura:qui
bus vna natura/ſed alius eſt pater in perſona:ali⁹ filius
in pſona:alius ſpirituſſanctus in perſona. In patre eter
nitas/in filio equalitas/in ſpūſancto eternitatis equali
tatiſq̄ʒ connexio:vnū oēs in ſubſtantia ⁊ eſſentia/oīpotē
tia ⁊ deitate. Sicut eñ eadem ſancta trinitas inſeparabi
lis eſt in ſubſtātia/ita iſeparabilis eſt in opib⁹:q̄uis q̄dā
opera dei quibuſdā perſonis ſpecialiter conueniant:ſicut
p̄ri vox illa que de celo ſonuit ſuper chriſtū baptizatum:⁊
ad filij perſonā humanitatꝫ tm̄modo pertinet ſuſceptio ⁊
Mat. iij ſpūſſancti perſone proprie congruit illa colūba/in cuius
ſpecie idē ſpūſſctūs deſcendit ſuꝑ eundē filiuʒ dei ſm̄ ho
minē baptizatū:tamē abſq̄ʒ omni dubitatione illā vocem
⁊ illā columbā:⁊ chriſti humanitatē/tota ſancta trinitas
operata eſt:cuius opera inſeparabilia ſunt.

Credimus eundē filiū dei/verbū dei eterna
liter natū de p̄re/cōſubſtantialē patri ꝑ oīa
tēporaliter natū de ſpūſancto ⁊ maria virgi
ne:duas habentē natiuitates/vnā ex patre
eternā:alterā ex matre tēporalē. Qui etiā fi
lius dei ſua cōceptione cōcept⁹ eſt:⁊ ſue carnis natiuita
te nat⁹ eſt. Deū verū cōfitemur cōceptū/deū verū natum
Eundē verū deū ⁊ verū hoiem vnū chriſtū/vnū filiuʒ dei
vnigenitū/ꝓpriū ⁊ pfectum in duabus naturis:in vnius
perſone ſingularitate/impaſſibilē ⁊ paſſibilē/mortalem
atq̄ʒ immortalem/crucifixum in infirmitate nr̄a:eundēq̄ʒ
ſemꝑ viuentē in virtute ſua:q̄ mortu⁹ eſt carnis ſue morte
⁊ ſepultus/atq̄ʒ ab inferis dānato ⁊ ſpoliato principe to
tius iniq̄tatis rediēs/tertia die reſurrexit/atq̄ʒ cū trium
pho glorie vidētibus diſcipulis celum aſcēdit/ſedens in
dextera p̄ris.i.manifeſte diuinitatis:inde iā venturus iu
dicare viuos ⁊ mortuos. Quē impij videbūt iudicātem
in ea forma qua crucifixus eſt:nō in ea humilitate q̄ iniu
ſte iudicatus eſt:ſed in ea claritate qua iuſte iudicat⁹ eſt
mundū. Cuius viſio eterna erit omniū ſanctorū beatitu
do ⁊ gloria. Gratia ⁊ pax a deo p̄re/⁊ filio ei⁹ Jeſu chriſto
dn̄o nr̄o/ſit iſta confitenti in oīa ſecula ſeculoꝝ. Amen.

¶ Finit liber tertius de ſancta trinitate quē excer
pſit Alcuinus de libris ſancti Auguſtini epiſcopi.

¶ Sequitur euangelium feſti trinita tis Joannis. XV.

¶ In illo tempore: Dixit Jeſus diſcipulis ſuis.
Cum venerit paracletus:quem ego mittam vo
bis a patre:ſpiritū veritatis:qui a patre procedit
ille teſtimonium. Et reliqua. Homilia Herici de
eadem lectione.

Poſitus in cena dn̄s cum diſcipulis/poſtq̄ my
ſteria noui teſtamenti corporis/ſanguiniſq̄ʒ ſui
cōſecratione ſignauit:inſtāte iā hora ſue tradi
tionis inter cetera q̄bus eos dignatus eſt eru
dire/monuit ne impioꝝ cōtra ſe pſecutiōe ſeuiente terre
rentur:ne feſſi cederēt/ſed in oībus inuictū robur cōſtan
tie tenerent:aduentu etiā ſpirituſſancti ꝓmiſſo:cui⁹ gra
tia terreno timore priuarentur:⁊ virtute celeſtis roboris Duplex
fundarent̄. Deniq̄ʒ ſi diuine ſcripture oracula cōſulamus effectus
aperte cognoſcem⁹ q̄ ſancti apoſtoli ante ꝑceptionē ſan ſpiritus
cti ſpūs/qui die decimo poſt ei⁹ aſcēſionē in celos ſuꝑ eos ſancti.
miſſus eſt:min⁹ idonei ⁊ capaces fuerāt ad intelligenda
myſteria diuine ſublimitatis:minus etiā fortes ad tolerā
da aduerſa illate pſecutionis. Aduenīēte aūt ſuꝑ eos ſpi
ritu ſancto/cū argumēto diuine cognitionis/cōſtātiā ꝑce
perūt ad perferēda tormēta paſſionis. Quod vt exempli
gratia euidētius pateat:ipm̄ apoſtolici culminis verticē
beatum Petrū in mediuʒ deducam⁹:qui anteq̄ ſpiritu
ſancto roboraret̄ adeo infirmus ⁊ pauide mentis fuit/vt
ad vocem vni⁹ ancille dn̄m ſe vel noſſe negauerit. Veruʒ
poſtq̄ ſancti ſpiritus ignis timore ante frigidū pectus ac
cēdit:tantā ſubito fortitudinē animo concepit:vt pre cun
ctis apoſtolis ad gloriā reſurrectionis chriſti publice p̄di
candā emicaret:atq̄ʒ principum terriculamenta trāſiret Act. iiij
dicēs. Obedire oportet deo magis q̄ hoībus. Et iterum
Nō poſſum⁹ q̄ vidimus ⁊ audiuimus nō loqui. Admire
mur ḡ beatū Petrū p̄dicantē:quē dolueram⁹ inficiantē.
Tanto eñ ſpūſſcti fulgore illuſtratus eſt/tantaq̄ʒ verita
tis auctoritate ſolidat⁹:vt ipſos q̄ ante fuerūt interfecto
res chriſti:ita cōuerteret q̄ etiā mori vellēt ꝑ amore chriſti
Proinde loquēs dn̄s diſcipulis:⁊ ꝓmittēs ei⁹ aduentum
ſpūſſcti:qui eos doceat ſciētiā diuine cognitiōis:⁊ corro Tex.
boraret ad fiduciā p̄dicatiōis/atq̄ʒ cōſtantiam paſſionis
dicit. ¶ Cū venerit paraclet⁹ quē ego mittā vob a p̄re ⁊c.
Ordo verboꝝ talis eſt. Cū venerit paraclet⁹ ille teſtimo
niū perhibebit de me. Paracletus nāq̄ʒ hoc eſt ſpūſſctūs
teſtimoniū ꝑhibuit de dn̄o Jeſu chriſto:q: cordib⁹ apl̄oꝝ
illapſus/pleniſſimam eis diuinitatis ⁊ hūanitatꝫ chriſti ſci
entiā cōtulit:adeo vt quātū mortalis fragilitas patit̄:q̄c
q̄d de eo ſciēdū eſt noſſent:q̄ſr vni⁹ cū p̄re eſſet ſube:eiuſ
dēq̄ʒ maieſtatis:q̄ is q̄ ante ſecula deus erat apud deum
homo/apud hoīes apparuit in fine ſeculoꝝ:q̄ de virgine
natus acceperit/vt idē homo idē eſſet ⁊ de⁹:q̄ ſpōte paſ
ſus ſua v̄tute a mortuis reſurrexit:atq̄ʒ in celū aſcendens
in dextera p̄ris ſederit:poſtremo q̄ ipſe in fine mūdi equ⁹
oīm iudex venturus ſit. Hec oīa ſancti apl̄i de chriſto ſpiri
tuſſancti magiſterio didicerunt. Nec ſolū illi:verūetiam
oēs q̄ recte aliq̄d de chriſto ſentiūt:hui⁹ ſpūs grā hoc pro
meruiſſe credendi ſunt. Perhibuit etiā teſtimoniū:qn̄ di
diſcipulis cōſtantiā ea q̄ didicerant p̄dicandi inſpirauit.
Vno eodēq̄ʒ ſpiritu/⁊ ſcientie ſpūalis dote ⁊ virtutis ad Paren
predicandum ope donati ſunt. Quod aūt ait:quem ego theſis ra
mittā vobis a patre/ſpm̄ veritatis q̄ a patre procedit:per tio.
interpoſitionē dictū eſt/que figura grece d̄: parēthēſis.

Digitized by Google

Quã ſententiã ideo interponere voluit: vt apte oſtende‐
ret in patre ⁊ filio vnã eſſe voluntatẽ: ⁊ vnã operationem
cum diſtinctione perſonarũ: ita vȝ vt intelligam' aliam
quidẽ perſonã pris/aliam filij/aliã ſpũſſancti: ſed in trib'
ꝑſonis vnam/atq; eandẽ poteſtatẽ maieſtatis. Intuẽdũ
vero ꝙ ſpiritũſanctũ ⁊ a ſe mitti ⁊ a patre ꝓcedere dicit:
nõ quo ſeparabilis ſit patris ⁊ filij operatio: ſed vt diſtan
tia perſonaꝝ patris ⁊ filij manifeſtet: in qua tñ perſonaꝝ
diſtinctiõe vna filij volũtas/atq; operatio cũ patris volũ
tate ⁊ opatione concordat. Sicut ḡ ſpũſſctũs mittit a fi‐
lio ſic mittit ⁊ a patre: ⁊ ſic ꝓcepit a filio quõ ⁊ a pre. Ipſe
ſpirituſſctũs q: vni' eſt volũtatis/eiuſdẽq; opationis cũ
pre ⁊ filio d: ꝙ ipſe ſua ſpõte venire. Qð patẽter i eo loco
Jo.iij. dñs oſtẽdit vbi dicit. Spũs vbi vult ſpirat. Et apls enume
j.Co.xij. ratis diuinoꝝ chariſmatũ diſtributiõib' ſubdit. Hec oia
operat vnus atq; idẽ ſpũs. Idipm quoq; dñs in hoc loco
oſtẽdit/dicẽs. Cũ venerit paraclet'. Quia võ ⁊ a filio mit
tat: ſubſequit ipe fili' ⁊ dicit. Quẽ ego mittã vobis. Et vt
oſtendat a patre illũ etiã ꝓcedere/ſubinfert. Spiritũ veri
tatis q a patre ꝓcedit. Propterea qſitu idignũ nõ eſt: cur
Spirit' ſpirituſſctũs nõ nat'/nõ genit'/non ingenit'/ſed potius
ſanctus ꝓcedẽs dicat. Cui qſtiõi hac rõne a patrib' obuiat. Spi
quare ꝓ‐ ritus em̃ ſanct' de pre ꝓcedit ⁊ filio: ſȝ ideo nõ dicit geni‐
cedens. tus/ne duo in trinitate filij ſuſpicent: ideo nõ vocat igeni
tus/ne duo ſimiliter in trinitate patres credantur exiſte‐
re. Procedens autem dicit teſtimonio chriſti docẽtis ſpm
veritatis q a pre ꝓcedit. Inter naſcẽtẽ võ filiũ ⁊ ꝓceden
tẽ ſpiritũſanctũ iſta diſtãtia eſt/ꝙ fili' ex vno naſcit: ſpũs
võ ſctũs ex vtroq; ꝓcedit. Aduẽtu aũt ſuo ſpũſſanctus te
ſtimoniũ ꝑhibuit de dño: q: diſcipuloꝝ mẽtib' iſuſus/oia
que de eo mortalib' erãt cognoſcẽda/clara eis luce reue‐
lauit: aperte vȝ eis iſinuẽs/quõ ſit pr igenit'/fili' genit'
ſpũſſctũs neq; genit' neq; igenit'/ſed ex vtroq; ꝓcedẽs:
⁊ in his tribus ꝑſonis vna maieſtas atq; vna ſubſtãtia.
Tex. ¶ Et vos inquit teſtimoniũ ꝑhibebitis. Teſtimonium
perhibuerũt apli dño Jeſu chriſto: qñ die Pẽtecoſtes ſpi‐
rituſancto illuſtrati: q per illius aſpirationẽ agnouerunt
intrinſecus/hec forinſecus abiecto timore libere alijs pre
Tex. dicauerũt. ¶ Quia ab initio mecũ eſtis. Q: em̃ ab initio
predicatiõis cũ dño fuerãt/poterãt alijs ꝑdicare q noue‐
rant. Multũ quippe ad fidẽ predicandã ⁊ ad ꝑhibenduȝ
teſtimoniũ de chriſto aplis profuit/ꝙ ab initio dñice ꝑdi‐
cationis cũ eo cõuerſati ſunt: q: ⁊ tpis quãtitate ⁊ ſui aſſi
duitate pleni' celeſtẽ diſciplinã ceperũt: ⁊ (vt ita dictum
ſit) medullit' ibiberũt. Vñ ⁊ ea q ab ipſo viderũt ⁊ audie
rũt abſq; ambiguitate alijs ꝑdicabãt. Cui rei atteſtatur
beat' Petr' q in locũ Jude ꝓditoris aliũ ſubſtituere volẽs
aplm/nõ hũc neophitũ .i. rudẽ/ſed lõga cõuerſatione pro
batũ/ex tpe vȝ dñice ꝑdicationis eligere ſtatuit/dicens.
Act.j. Viri fres oportet ex his viris qui nobiſcũ cõuerſati ſunt
in oi tpe quo intrauit iter nos dñs Jeſus ⁊ exiuit/teſtem
fieri reſurrectionis ei' ad plebẽ/vnũ ex iſtis: Matthiã ſcȝ
q fuit vnus de ſeptuaginta diſcipulis/qs dñs in ipſo ꝑdi‐
cationis ſue exordio poſt aplos elegit. Quãta aũt aucto
ritate reſurrectionẽ dñi ꝑdicaret: alibi inſinuat ita de chri
Act.x. ſto: dicens. Quẽ deus ſuſcitauit a mortuis ⁊ dedit eũ ma
nifeſtũ fieri: nõ oi pplo/ſed teſtib' a deo ꝓordinatis: nobis
qui mãducauim' ⁊ bibim' cũ illo poſtꝙ reſurrexit a mor
Tex. tuis. ¶ Hec locut' ſum vobis vt nõ ſcandalizemini. Pre
Mala ꝓ‐ uidebat dñs q ꝑſecutionum ꝓcelle cõtra ꝑdicãtes aplos
uiſa mi‐ ſurrecture eſſent: ideoq; ꝓuide dignat' eſt eis poſt ventu
nus no‐ ra ꝑdicere/q venientia facili' poſſent tolerare. Min' ḡ affi
cent. ciũt mala que ꝑnoſcũtur: graui' võ iprouiſa perturbãt. Et
intuẽdũ: q: cũ dixiſſet eos aduẽtu ſpũſſancti illuſtrãdos ⁊
ſibi teſtimoniũ reddituros/ilico future ꝑſecutiõis aduer
ſa ſubiunxit. Quãto em̃ amplius ſcti ad virtutũ ſublimia
enitũtur: eo maior cõtra eos diaboli iuidia orit: que eoꝝ
ꝓfectib' reſiſtere/⁊ ſiue per ſe/ſiue ꝑ mẽbra ſua inchoati
boni operis initia qrit radicit' extirpare. Ait ḡ dñs. Hec
locut' ſum vobis vt nõ ſcãdalizemini. Ac ſi diceret. Idcir‐
co vobis vẽtura poſtmodũ innoteſco: vt ꝑſciẽtie clypeo mu
niti nequaꝙ a ſtatu veſtre ſodalitatis deficiamini. ¶ Abſq; Tex.
ſynagogis faciẽt vos. In euãgelio iuenim' cõſpiraſſe iu‐
deos: vt ſi qs cõfiteret chriſtũ/extra ſynagogã fieret. Qð
nimirũ apd illos ꝓ magno piaculo deputabat. Hãc apd
iudeos oliviguiſſe cõſuetudinẽ nemo dubitauerit: vt eos
q vl' blaſphemie vel alicui' ſceleris arguebant/extra cõuẽ‐
tũ ſuũ expellerẽt. Sicut em̃ nũc homicide vel inceſtuoſi/
vel capitalib' criminib' obnoxij/iperio canonũ ab eccl'ie
cõſortio ⁊ altari detrudũtur: ita tũc tpis nois chriſti cõfeſ‐ Cõpara
ſores a ſynagoga eliminabant. Qð paſſi ſunt Nicodem' tio nocẽ
⁊ Gamaliel: multiq; alij q elegerũt ad tẽpus hoim ſocie‐ tũ ⁊ ino‐
tate priuari/vt chriſto iperpetuũ adhererẽt. Q: aũt non centum.
ſolũ a ſynagogis eijcerent/verũetiã morte a conciuibus
ſuis plecterent: manifeſtat dñs cũ ſubiũgit. ¶ Sed venit Tex.
hora vt ois q interficit vos/arbitret ſe obſequiũ preſtare
deo. Judei cũ precones ſancti euãgelij odijs mortibuſq;
ꝑſeqrẽt: obſequiũ ſe ꝓſtare deo arbitrati ſũt: putãtes ſe ꝑ
hoc legis exercere vindictã. Vñ ⁊ beat' Paulus teſtimo
niũ illis reddit/dicẽs. Emulationẽ legis habẽt: ſȝ nõ ſm
ſciẽtiã. Unde ⁊ hec verba dñi: nõ de gẽtib'/ſed de iudeis
ſingulariter oportet itelligi. Ac ſi diceret. Tribulationes
quidẽ a ciuib' gẽtis veſtre paſſuri eſtis: ſed tãto eas perfe
cte libenti'/quãto non tã odio vro ꝙ paterne legis emu
latione vobis eas inferre tẽtabũt. Verũ nihil ꝓdeſt eis le
gem q per ſeruũ data eſt defendere: q gratiã euãgelij q ꝑ
filiũ facta eſt noluerũt recipere. Quib' verbis non mini
me apli cõſolãtur dũ vȝ audiũt vt diximꝰ: nõ ſui odio ſed
zelo diuine legis ꝑſecutionis aduerſum ſe rabiẽ cõcitari.
¶ Et hec faciẽt vobis: q: nõ nouerũt patrẽ neq; me. Sa‐ Tex.
tis iã ſancte eccleſie fides accipit patrẽ ⁊ filiũ vni' eſſe di‐
uinitatis ⁊ potẽtie: ac iõ patris ſiue filij cognitionẽ habe
ri a nemine poſſe. Hinc idẽ euãgeliſta alibi dicit. Ois q
negat filiũ/nec patrẽ hȝ: q cõfitet filiũ ⁊ patrẽ hȝ. Et alibi j.Joã.ij.
Qui diligit eũ q genuit/diligit eũ q genit' eſt a deo. Fru‐ j.Joã.v.
ſtra ḡ iudei de pris cognitione gloriant: q filiuȝ recipere
obſtinato corde renuerũt. Jactãt ſe de cultu pris quãtũ
volũt: ſi fidẽ nrãm q in chriſto ⁊ ꝑ chriſtũ eſt irridẽt nũꝙ
certe deo pri placere poterũt: nũꝙ ad notitiã illi' ꝑuenire
valebũt/niſi chriſtũ in q ianua ad pris ſciẽtiã ꝑueniẽdi eſt
ꝑ fidẽ receperint: ⁊ equalẽ deo pri ꝑ oia crediderint. Quid
võ vtilitatis/qd ve leuaminis hec verba dñi aplis cõfer‐
rẽt: ilico manifeſtat/cũ ſubdit. ¶ Sed hec locut' ſum vo Tex.
bis/vt cũ venerit hora eoꝝ .i. maloꝝ q paſſuri eſtis/remi‐
niſcamini/q: ego dixi vobis. Ac ſi diceret. Idcirco vobis
ea q mei nois cauſa paſſuri eſtis prenũtio: vt cũ venerit
hora hoc eſt tẽp' eoꝝ q ꝑdicta ſunt: ad memoriã reducatis
me illa vobis ꝑdixiſſe: ſicq; ꝑſentia mala ſufferatis: ſciẽtes
q: ego q potui vobis ꝑdicere/potero cũ venerint liberare
Magnũ ſiquidẽ gen' cõſolatiõis aplis fuit cũ reminiſce‐ Conſola
rent iter aduerſa a mgro ſuo de talib' ſe fuiſſe ꝑmonitos tio apo‐
a quo ſe ꝓ laboꝝ exercitijs ſine dubio nouerãt remunerã ſtoloꝝ
dos. Magnopere võ hec vba dñi ſunt ꝑponderãda ⁊ nõ q fuerit
otioſe audiẽda/qb' ait. Ego dixi vobis. Ego vȝ de' om‐ maxima
nipotentiſſimus: ego qui ꝓ vobis veſtraq; ſalute ſuȝ mo
riturus: voſq; meo ſanguine redẽpturus: q in tribulatiõe
vobis ſemꝑ adiutoriũ miniſtrabo/⁊ poſt tribulatiões im
mortalib' pmijs vos victores remunerabo. Ego ꝑdixi vo
bis. Tãꝙ diceret. Cũ ea que futura vobis ꝑdixi adipleta
videritis/me filiũ dei eſſe credatis: q potui talia facere cuȝ
ꝑdixiſſem: ⁊ ꝑdicere añꝙ facerẽ. Notãdũ võ ꝙ ipe q hic ꝑ
ſecutionẽ futurã ꝑdixit/ipſe poſt pauca in eadẽ ꝑſecutiõe
fidelib' ſuis auxiliũ ꝓmittit/dicẽs. In mũdo preſſurã ha‐ Joã.xvj.
bebitis: cõfidite ego vici mũdũ. Ipſe quoq; alibi eiſdem
legitime certãtibus premiũ pollicetur dicens. Beati qui Mat.v.
perſecutionẽ patiuntur propter iuſtitiam. Qui ⁊ milites
ſuos ne vinci poſſent adiuuari/⁊ ne incaſſum vincãt im‐
mortalem ſolet poſt prelia palmã rependere: Jeſus chri
ſtus dominus noſter: qui cum patre ⁊ ſpirituſancto vi‐
uit ⁊ regnat deus per eterna ſecula. Amen.

Digitized by Google

¶ Dñica. I. poſt octa. pente. Lu. XVI.
¶ In illo tempore: Dixit Jeſus diſcipulis ſuis parabolam hanc. Homo quidam erat diues qui induebatur purpura et byſſo: et epulabatur quotidie ſplendide. Et reliqua. Homilia beati Gregorij pape.

In verbis ſacri eloquij fratres chariſſimi pri⁹ ſeruāda eſt veritas hiſtorie: ⁊ poſtmodū reqrēda ſpūalis intelligētie allegoria. Tūc nāq; allegorie fruct⁹ ſuauiter carpit: cū pri⁹ p hiſtoriā in veritatis radice ſolidat. Sȝ q: nōnūq̄ allegoria fidē edificat: ⁊ hiſtoria moralitatē: nos qui auctore deo iā fidelibus loqmur: nō abre credim⁹ ſi ipſum loquendi ordinē poſtponam⁹: quarenus qui fidē iam firmā tenetis/prius de allegoria aliqd breuiter audire debeatis: ⁊ qd̄ vobis de moralitate hiſtorie valde eſt neceſſariū/hoc in expoſitionis noſtre ordine ſeruetur poſtremū: q: ea plerūq; ſolent melius recoli que contingit poſtmodum audire. Senſus ḡ allegoricos ſub breuitate trāſcurrim⁹: vt ad moralitatis latitudinē citius
Tex. venire valeamus. ¶ Homo qdā erat diues qui induebatur purpura ⁊ byſſo: ⁊ epulabat quotidie ſplēdide. Quē
Allegorica expoſitio. fratres chariſſimi/quē diues iſte qui induebat purpura ⁊ byſſo/⁊ epulabat quotidie ſplēdide/niſi iudaicū pplm figurat: q cultū vite exteri⁹ habuit: q accepte legis diuitijs ad nitorē vſus eſt/nō ad vtilitatē: Quē ṽo Lazarus vlceribus plen⁹: niſi gentilē populū figuraliter exprimit: qui dum cōuerſus ad deū pctā ſua cōfiteri non erubuit: huic vuln⁹ in cute fuit. In cutis qppe vulnere virus a viſceribus trahit ⁊ foras erūpit. Quid eſt ḡ pctōꝝ cōfeſſio: niſi qdā vulnerū ruptio. Quia pcti virus ſalubriter aperitur in cōfeſſione/qd̄ peſtifere latebat in mēte. Vulnera etem̄ cutis in ſupficiē trahūt humorē putredinis. Et confitēdo pctā qd aliud agim⁹: niſi malū qd̄ in nobis latebat aperimus? Sȝ Lazar⁹ vulnerat⁹ cupiebat ſaturari de micis q̄ cadebāt de mēſa diuitis: ⁊ nemo illi dabat: q: gētilē quēq; ad cognitionē legis admittere ſupbus ille ppl's deſpiciebat: q dū doctrinā legis nō ad charitatē habuit/ſed ad elationē: q̄ſi de acceptis opib⁹ tumuit: ⁊ q: ei ṽba deflue bant de ſciētia/q̄ſi mice cadebāt de mēſa. At cōtra iacētis paupis vulnera lingebāt canes. Nōnunq̄ ſolent in ſacro eloquio p canes p̄dicatores intelligi. Canū etem̄ lingua vuln⁹ dū lingit curat: q: doctores ſcti dū in cōfeſſione pcti nři nos inſtruūt: q̄ſi vuln⁹ mētis p linguā tāgūt: ⁊ q: nos loquēdo a pctis eripiunt: q̄ſi tangēdo vulnera ad ſalutez reducūt. Quia em̄ canū noīe p̄dicatoꝝ ligua ſignat/dū p pſalmiſtā dr̄: Lingua canū tuoꝝ ex inimicis ab ipſo. Ex iudeis qppe infidelib⁹ ſcti p̄dicatores electi ſunt: q in aſſertione veritatis cōtra fures latroneſq; veniētes/magnos pro dño (vt ita dicā) latratus dederūt. Cōtra qs exclamat reprobādo Eſa. Canes muti nō valētes latrare. Q: ḡ p̄di
Eſa. lvj. catores ſancti pctā dānāt: cōfeſſionē ṽo pctōꝝ approbant dicētes. Cōfitemini alterutrū pctā vřa: ⁊ orate pro inuicē
Joco. v. vt ſaluemini: vlcera Lazari canes lingūt. Scti etenim doctores dū gētiliū cōfeſſiōes accipiūt/mentiū vulnera ſaluti reſtituūt. Vñ ⁊ bñ Lazar⁹ interp̄tat adiut⁹: q: ipſi hūc ad ereptionē iuuāt q ei⁹ vulnera p lingue correptionē curāt. Pōt etiā p linctionē canū lata adulantium lingua ſignari. Adulātib⁹ etem̄ vulnera nřa lingere eſt: q plerūq;
Sinus Abrae ſignificatio. ſolēt etiā ipſa mala q̄ nos in nobis rephendim⁹ improbo fauore laudare. Cōtigit ṽo vt vterq; moreret: diues qui induebat purpura ⁊ byſſo ſepultus in iferno: in ſinu vero Abrae Lazar⁹ ab angelis duct⁹ eſt. Quid Abrae ſin⁹/niſi ſecretā requiē ſignificat patrū: de q̄ ṽitas dicit. Multi venient ⁊ recūbēt cū Abraā Iſaac ⁊ Jacob in regno celorū
Mat. viij. filij aūt regni eijcient in tenebras exteriores. Qui enim purpura indut⁹ dr̄: regni recte fili⁹ vocat. Qui de lōginquo ad videndū Lazarū ocl'os leuat: q: dū p dānatiōis ſue ſuppliciū ifideles i imo ſūt: fideles qſq; die aū diē extremi iudicij/ſup ſe in reqe attendūt: quoꝝ poſt gaudia cōtēplari nullaten⁹ poſſunt: lōge ṽo eſt qd̄ cōſpiciūt: q: illuc per meritū attingūt. In lingua autē āpli⁹ ardere/oñdit cum
dicit. ¶ Mitte Lazarū vt intingat extremū digiti ſui in aquā vt refrigeret liguā meā/q: crucior in hac flāma. Infidelis ppl's ṽba legis i ore tenuit q̄ ope ſeruare cōtēpſit. Ibi ḡ āpli⁹ ardebit vbi ſe oſtēdit ſcire quod facere noluit Quapropter bñ de doctis ⁊ negligētib⁹ p Salomonē dr̄: Tex.
Omis labor hoīs in ore ei⁹: ſed aīa ei⁹ nō implebit: q: qſqs hoc ſolūmodo laborat/vt ſciat qd loq debeat: ab ipa refectione ſciētie ſue mente vacua ieiunat. Ab extremo digiti ſe tāgi deſiderat: q: eternis ſupplicijs dat⁹/optat opatiōe iuſtoꝝ vel vltima participari. Cui rñdet/q in hac vita bona receperit: q: oē ſuū gaudiū felicitatē tranſitoriā putauit. Habere hic etem̄ pñt ⁊ iuſti bona/nec tñ hec in recompēſatiōe recipere: q: dū meliora. i. eterna appetūt/coꝝ iudicio qlibet bona affuerit cū ſctis deſiderijs eſtuant/bona minime videt. Vñ Dauid q regni diuitijs multis multorūq; obſequijs fulciebat: q̄uis ⁊ hec ad neceſſitatē bona eſſe cōſpiceret: vni tñ ſingulariter bono inhiātes eſtuabat/dicēs. Mihi aūt adherere deo bonum eſt. Inter hec ṽo notādū eſt/qd̄ ei dr̄: memēto fili. Ecce em̄ Abraā filiū vocat quē tñ a tormēto nō liberat: qm̄ hui⁹ infidelis ppli p̄cedētes p̄res fideles q: multos ſua fide deuiantes conſiderāt: eos nulla cōpaſſiōe a tormētis eripiūt: quos tñ per carnē filios recognoſcūt. In tormētis autē diues poſitus quinq; fratres hr̄e ſe phibet: q: ſupbus idē iudaic⁹ ppl's q̄ ex magna iam parte dānatus eſt/ſequaces ſuos qs ſuper terrā reliqt/qnq; libris Moyſi carnaliter intellectis: vel quinq; ſenſib⁹ corpis deditos nouit. Quinario ḡ nūero fratres qs reliqrat exprimit: q: eos ad ſpūalē intelligētiā nō aſſurgere in iferno poſit⁹ gemit: petit vt ad eos Lazarus mittat. Cui q: moyſen ⁊ pphas habeāt dr̄/ſȝ ait: q: nō credūt niſi ſi qs ex mortuis reſurrexerit. Cui ptin⁹ rñdet: Si Moyſen ⁊ pphetas nō audiūt: neq; ſi qs ex mortuis reſurrexerit credet. Certe de Moyſe ṽitas dicit. Si crede
retis Moyſi/crederetis vtiq; ⁊ mihi: de me em̄ ille ſcripſit Joan. v.
Implet ḡ qd̄ p Abrae rñſionez dr̄. Ex mortuis em̄ dñs reſurrexit: ſed iudaic⁹ ppl's q: Moyſi credere noluit: ei etiā qui reſurrexit credere cōtēpſit. Cūq; Moyſi ṽba ſpiritualiter intelligere cōtēpſit/ad eū de quo Moyſes locutus fuerat non puenit. Hec nos fratres chariſſimi p indagādis allegorie myſterijs ſuccincte trāſcurriſſe ſufficiat: nūc ad intuendā latius rei geſte moralitatē anim⁹ recurrat.
¶ Hō qdā erat diues q iduebat purpura ⁊ byſſo: ⁊ epula Tex.
bat quotidie ſplēdide: ⁊ erat quidā mēdicus noīe Lazarus/q iacebat ante ianuā diuitis vlcerib⁹ plen⁹. Nōnulli putāt p̄cepta veteris teſtamēti diſtrictiora eſſe q̄ noui: ſȝ nimirū iprouida cōſideratione fallunt. In illo em̄ nō tenacia mulctat. Ibi res iniuſte ſublata qdrupl'r punit: hic aūt diues iſte nō abſtuliſſe aliena rephēdit/ſed ppria nō dediſſe. Nec dr̄: q: vi quēpiā oppreſſit ſed q: in acceptis re
bus ſe extulit. Hinc ḡ hinc ſummope colligendū eſt qua Monitio ſaluberrima
pena mulctādus ſit q aliena diripit: ſi inferni dānatiōe pcutit q ppria nō largit. Nemo itaq; ſecurum ſe eſtimet/dicēs. Ecce aliena nō rapio/ſȝ cōceſſis licite rebus fruor: q: diues iſte nō idcirco punit⁹ eſt/qm̄ aliena abſtulit: ſed q: acceptis reb⁹ ſemetipm male dereliqt. Hoc q; fuit quod hūc iferno tradidit: q: in ſua felicitate tumid⁹ fuit: q: pcepta dona ad vſum arrogātie iflexit: q: viſcera pietatis ignorauit: q: pctā ſua redimere etiā cū inibi abūdaret p̄cio noluit. Et ſunt nōnulli q cultū ſubtiliū p̄cioſarūq; veſtiuȝ nō putāt eſſe pctm̄. Q: ſi vez culpa non eſſet/nequaq̄ ſermo dei tā vigilāter exprimeret/q diues q torquet apud inferos byſſo ⁊ purpura indutus fuiſſet. Nemo quippe veſtimenta precipua/niſi ad inanem gloriam querit: videlicet vt honorabilior ceteris eſſe videatur. Nam quia pro ſola inani gloria veſtimentū precioſius querit/res ipſa teſtat

Eccle. vj.

Diuine cenſure diſtrictio

ꝙ nemo vult ibi precioſis veſtibus indui vbi ab alijs non
poſſit videri. Quā culpā poſſumus meli⁹ etiā ex diuerſo
colligere: q: ſi abiectio vilis indumēti virtus nō eſſet: euā
geliſta vigilāter de Joāne nō diceret: erat indutus pilis
Mat. iij. camelorum. Sed notandū magnopere eſt in ore veritatis
de ſuperbo diuite ⁊ humili paupere quātus ſit ordo nar
ratiōis. Ecce eñ dicit̃. Homo quidā erat diues: ⁊ ꝓtinus
ſubinfertur. Et erat quidā mēdicus noīe Lazarus. Certe
in ppl'o ſolent magis noīa diuitū ꝙ̄ pauperū ſciri. Quid
eſt ergo ꝙ dñs de paupere ⁊ diuite verbū faciens/nomē
pauperis dicit ⁊ nomen diuitis nō dicit/niſi ꝙ dñs humi
Mat. les nouit atq; approbat ⁊ ſupbos ignorat. Vñ ⁊ ꝗbuſdā
vij. de miraculoꝝ virtute ſupbientib⁹ in fine dictur⁹ eſt. Neſcio
Exodi. vos vnde ſitis: diſcedite a me oēs operarij iniq̄tatis. Ac
xxxiij. cōtra Moyſi dr̄. Noui te ex noīe. Ait ḡ de diuite. Homo
q̄dā ait de paupere egeno/noīe Lazarus. Acſi aperte di
cat. Pauperē humilē ſcio/ſuperbū diuitem neſcio. Illum
cognitū per approbationē habeo: hūc ꝑ iudiciū reproba
tionis ignoro. Penſandū eſt etiā nobis cōditor: nr̄ omnia
quāta cōſideratiōe diſpenſat. Vna etenī res non pro vna
Subti- re agit̃. Nā ecce vlcerib⁹ plen⁹ mēdic⁹ Lazar⁹ añ ianuā
lis intel- diuitis iacet: q̄ de re vna dñs duo iudicia expleuit. Habuiſ
lect⁹ eli- ſet eñ fortaſſe aliquā excuſationē diues/ſi Lazar⁹ paup ⁊
citur. vlceroſus ante eius ianuā nō iacuiſſet: ſi remotus fuiſſet
ſi ei⁹ inopia nō eſſet oculis importuna. Rurſus: ſi longe
eſſet diues ab oculis vlceroſi pauperis/minorē toleraſſet
in aīo tentationē paup. Sed dū egenum ⁊ vlceratū ante
ianuā diuitis ⁊ delicijs affluētis poſuit in vna eademq; re ⁊
ex viſione pauperis nō miſerēti diuiti cumulū dānatiōis
intulit: ⁊ rurſū ex viſione diuitis tētatū quotidie paupe
rē ꝓbauit. Quātas nāq; hūc egenū ⁊ vulnerib⁹ obſeſſum
tentatiōes creditis in ſua cogitatiōe toleraſſe/cū ipſe ege
ret pane: ⁊ nō haberet etiā ſalutē atq; ante ſe diuitē cerne
ret ſalutē: ⁊ delicias habere cū voluptate: ſe dolore et fri
gore affici: illū gaudere cōſpiceret: byſſo ⁊ purpura veſtiri
ſe deprimi vulnerib⁹: illū defluere acceptis reb⁹/ſe egere:
illū nolle largiri. Quātus putam⁹ fratres chariſſimi tūc
in corde paupis tumultus tētationis fuit: cui certe ad pe
nam ſufficeret paupertas etiā ſi ſanus fuiſſet: rurſus ſuffe
ciſſet egritudo etiā ſi ſubſidiū adeſſet. Sed vt ꝓbaretur
ampli⁹ pauper: ſimul hunc ⁊ paupertas ⁊ egritudo tabeſce
cit: atq; inſup videbat ꝓcedētē diuitē obſequētib⁹ cunctis
fulgere/⁊ ſe in infirmitate ⁊ inopia a nullo viſitari. Nā q:
nemo ei ad viſitandū aderat/teſtant̃ canes qui licenter
vulnera lingebāt. Ex vna ḡ re oīpotēs deus duo iudicia
exhibuit/dū Lazarū pauperē ante ianuā diuitis iacere ꝑ
miſit: ⁊ vt diues impius dānationis ſibi augeret vltionē
⁊ tentatus paup creſceret ad remunerationē. Conſpicie
bat ille quotidie cui nō miſeret̃: videbat iſte de quo ꝓba
ret̃. Duo inferius corda: ſed vnus deſup inſpector: q̄ hunc
⁊ tentando exercebat ad gloriā: illū tolerādo expectabat
ad penā. Nam ſequit̃. ¶ Factū eſt autē vt Lazar⁹ more
Tex. ret̃ ⁊ portaret̃ ab angelis in ſinū Abrae. Mortuus eſt au
tē ⁊ diues/⁊ ſepult⁹ eſt in inferno. Qui nimirū diues eū
cui in hac vita miſereri noluit: in ſuo iā ſupplicio poſitus
patronū querit. Nā ecce ſubiungit̃. ¶ Quia eleuās ocu
Tex. los cū eſſet in tormētis: vidit Abraā a lōge ⁊ Lazarum in
ſinu ei⁹/⁊ ipſe clamās dixit. Pater Abraā miſerere mei: ⁊
mitte Lazarū vt intingat extremū digiti ſui in aquā/vt
refrigeret linguā meā: q: crucior i hac flāma. O quāta eſt
Excla- ſubtilitas iudicioꝝ dei: o ꝙ̄ diſtricte agit̃ bonoꝝ actuum
matio ef maloꝝq; retributio. Certe ſuperi⁹ dictū eſt: q: lazarus in
ficaciſſi- hac vita cadētes micas de mēſa diuitis q̄rebat/⁊ nemo ei
ma. dabat: nūc de ſupplicio diuitis dicit̃: q: de extremo digito
Lazari diſtillari aquā in ore ſuo cōcupiſcit. Hinc ergo fra
tres colligite quāta ſit diſtrictio ſeueritatꝭ dei. Diues eñ
iſte qui vulnerato pauperi menſe ſue vel minima dare no
luit: in inferno poſit⁹ vſq; ad minima querēda peruenit.
Nam ⁊ guttā aque petijt qui micas panis negauit. Sed
notādū valde eſt quid ſit ꝙ diues in igne poſitus linguā

ſuā refrigerari petit. Mos q̄ppe eſt ſacri eloquij vt aliq̄d
aliud dicat/⁊ ex eodē dicto aliud innuat. Superius autē
hunc ſupbū diuitē dñs nō loquacitati vacāte dixerat/ſed
ſuperflue conuiuantē: neq; hūc de loq̄citate notauit: ſed
cū elatione ⁊ tenacia de edacitate peccaſſe. Sed q: abun
dare in cōuiuijs loquacitas ſolet: is q̄ hic male cōuiuat⁹
dicit̃/apud infernū grauius in lingua ardere perhibetur
Primo nāq; male cōuiuātibus famulat̃ culpa loquacita
tis: poſt loquacitatē ludēdi etiā leuitas ſequit̃. Nā quia
edacitatem luſus ſequat̃/teſtat̃ ſacra ſcriptura que ait.
Sedit ppl's māducare ⁊ bibere ⁊ ſurrexerūt ludere. Sed Exodi
prius ꝙ̄ ad luſum moueat̃ corpus: ad iocos ⁊ ꝩba inania xxxij.
mouet̃ lingua. Quid ḡ eſt qđ innuit̃: q: in tormētis poſi
tus diues linguā ſuā refrigerari poſtulat: niſi ꝙ is qui cō
uiuādo magis de loquacitate peccauerat: per retributio
nis iuſtitiā in lingua atrocius ardebat. Sed cū grauiual
de eſt pauore pēſandū/hoc qđ ei per Abrae reſpōſionē dr̄.
¶ Fili recordare/q: recepiſti bona in vita tua/Lazar⁹ ſi Tex.
militer mala. Nūc aūt hic cōſolatur: tu ꝩo cruciaris. Iſta
chariſſimi fratres ſnīa pauore poti⁹ indiget ꝙ̄ expoſitiōe
Nā ſi qui eſtis q̄ in hoc mūdo exterioris boni aliq̄d acce
piſtis: ipm (vt ita dicā) donū exterius ꝑtimeſcere deberis
ne vobis ꝓ quorūdā veſtroꝝ actuū recōpēſatione ſi datū collatio
ne iudex q̄ hic dona exteriora reſtituit: a retributione inti Lazari ⁊
mi boni repellat: ne honor hic vel diuitie nō adiumentū epulōis.
ꝩtutis/ſed remuneratio ſint laboris. Ecce eñ dū dr̄/rece
piſti bona in vita tua: indicat̃ ⁊ diues iſte boni aliq̄d ha
buiſſe/ex quo in hac vita bona receperit. Rurſumq; dum
de Lazaro dr̄/quia recepit mala: ꝑfecto mōſtrat̃ ⁊ Laza
rū habuiſſe malū aliqđ qđ purgaret̃. Sed mala Lazari
purgauit ignis inopie: ⁊ bona diuitis remunerauit felici
tas trāſeūtis vite. Illū paupertas afflixit ⁊ terſit: iſtū abun
dantia remunerauit ⁊ repulit. Quicūq; ḡ bona in hoc ſe
culo habetis: cū vos bona egiſſe recolitis/valde de ipſis
ꝑtimeſcite: nec cōceſſa vobis ꝓſperitas eorūdē remunera
tio ſit bonoꝝ: ⁊ cū quoſlibet pauperes nōnulla repꝛhēſibilia
ꝑpetrare cōſpicitis/nolite deſpicere/nolite deſpare: q: for
taſſe q̄ſq; ſuperfluitas tenuiſſime prauitatis inq̄nat/ca
minus paupertatꝭ purgat: de vobis oīno ꝑtimeſcite: q: non
nulla etiā male acta proſpera vita ſecuta eſt: de illis vero
ſolicite penſate: q: eorū vitam etiā magiſtra paupertas cru
ciat/quouſq; ad vite rectitudinē ꝑducat/ſequit̃. ¶ Et in Tex.
his oībus inter nos ⁊ vos chaos magnum firmatū eſt: vt
hi qui volunt ad vos trāſire nō poſſunt: neq; inde huc trāſ
meare. Qua in re valde q̄rendū eſt/quomodo dr̄: hi qui
volunt ad vos tranſire nō poſſunt. Quia eñ hi q̄ in infer
no ſunt ad beatorū ſortē trāſire cupiūt dubiū nō eſt: q̄ ꝩo
in beatitudinis ſorte ſuſcepti ſunt: q̄ pacto dr̄/q: trāſire ad
eos q̄ in inferno cruciant̃ volūt. Sꝫ ſicut tranſire reprobi
ad electos cupiūt. i. a ſupplicioꝝ ſuoꝝ afflictiōe migrare:
ita ad afflictos atq; in tormētis poſitos: trāſire iuſtoꝝ eſt
mente ire per miām eoſq; velle liberare. Sed qui volunt
de beatorū ſede ad afflictos atq; in tormētis poſitos trāſi
re non poſſunt: q: iuſtoꝝ aīe ꝙuis in ſue nature bonitate
miām habeāt: iā tūc auctoris ſui iuſtitie cōiūcte/tanta re
ctitudine conſtringunt̃: vt nulla ad reprobos cōpaſſione
moueant̃. Ipſi q̄ppe iudici cōcordant cui inherent: ⁊ eis
quos eripere nō poſſunt/nec ex mia cōdeſcēdūt: q: tantū
illos tūc a ſe videbūt extraneos: quātum ⁊ ab eo quē dili
gūt auctore ſuo cōſpiciūt repulſos. Nec iniuſti ḡ ad btōꝝ
ſortē tranſeūt: q: dānatione ꝑpetua cōſtringunt̃: nec iuſti
ad reprobos tranſire poſſunt: q: electi iam ꝑ iuſtitiam iu
dicis/eis nullo mō ex aliqua cōpaſſione miſerent̃. Sed Pene
poſt ꝙ̄ ardēti diuiti de ſe ſpes tollit̃: eius anim⁹ ad ꝓpin q̄nq; vti
quos quos reliq̄rat recurrit: q: reproborū mētē pena ſua les repro
q̄nq; inutiliter erudit ad charitatē: vt iā tunc etiā ſuos bis.
ſpūaliter diligant/q̄ hic dū pctā diligerēt nec ſe amabāt
Vñ nūc ſubdit̃. ¶ Rogo ḡ te pr̄ vt mittas eū in domū Tex.
pr̄is mei/habeo eñ q̄nq; fratres/vt teſtet̃ illis ne ⁊ ipſi
veniāt i hūc locū tormētoꝝ. Qua i re notādū eſt ardēti di

Digitized by Google

niri quãta ad ſupplicium cumulant. Ad penam naq; ſuã ei ⁊ cognitio ſeruat ⁊ memoria: cognoſcit em̃ Lazarũ quẽ deſpexit: fratrũ quoq; ſuorũ meminit q̃s reliq̃t. Perfecta quippe ei vltio de paupere nõ eſſet/ ſi hunc in retributio/nem nõ recognoſceret: ⁊ perfecta pena in igne non eſſet ſi nõ hoc qḋ ipſe patit̃ etiam ſuis timeret. Ut ḡ peccatores in ſupplicio amplius puniant̃: ⁊ eoꝝ vidẽt gloriã quos cõtẽpſerunt: ⁊ de illoꝝ etiã pena torquentur quos inutiliter amauerũt. Credendũ ꝟo eſt/ ꝙ ante retributionẽ extremi iudicij iniuſti in requie quoſdã iuſtos aſpiciũt/ vt eos videntes in gaudio: non ſolũ de ſuo ſupplicio/ ſed etiã de illoꝝ bono crucient̃. Juſti ꝟo in tormẽtis ſemp intuent̃ iniuſtos: vt hinc eoꝝ gaudiũ creſcat: q: malum conſpiciũt qḋ miſericorditer euaſerũt: tãtoq; maiores creatori ſuo gratias referũt/ quãto vidẽt in alijs qḋ perpeti ſi eſſent derelicti potuerũt. Nec illã tante beatitudinis claritatẽ apud iuſtoꝝ animũ fuſcat aſpecta pena reproboꝝ: q: vbi iã cõpaſſio miſerie non erit: minuere pculdubio beatoꝝ letitiam nõ valebit. Quid aũt mirũ ſi dũ iuſti iniuſtorum tormenta conſpiciũt: hoc illis eueniat in obſequiũ gaudioꝝ q̃ ⁊ in pictura niger color ſubſternit̃/ vt alb⁹ vel rubeus clarior videat̃. Sicut dictum eſt: tanto bonis gaudia ſua excreſcũt/ quanto eoꝝ oculis dãnatoꝝ mala ſubteriacent que euaſerũt. Et q̃uis eis ſua gaudia ad pfruendum plene ſufficiant: mala tñ reproboꝝ abſq; dubio ſemper aſpiciunt: q: qui creatoris ſui claritatẽ vident: nihil in creatura agitur qḋ videre nõ poſſint. Petenti autẽ diuiti vt Lazarus mittat̃/ ab Abrahã protinus reſpondet̃. ¶ Habent Moyſen ⁊ pphetas/ audiãt illos. Sed qui dei verba deſpexerat: hec audire nõ poſſe ſuos ſequaces exiſtimabat. Unde ⁊ rñdit/ dicens. ¶ Nõ pater mi: ſed ſi q̃s ad eos ex mortuis ierit credent. Cui mox veraci ſententia d̃r. ¶ Si Moyſen ⁊ pphetas nõ audiunt: neq; ſi quis ex mortuis reſurrexerit credẽt ei: q: nimirũ qui verba legis deſpiciũt redemptoris precepta qui ex mortuis reſurrexit/ quanto ſubtiliora ſunt/ tanto hec difficilius implebunt. Minus eſt enim quicquid per legẽ dicitur/ ꝙ hoc quod per dñm iubet̃. Jlla enim dari decimas precipit: redẽptor vero nr̃ ab his qui perfectionem ſequuntur oĩa dimitti iubet. Jlla peccata carnis reſecat: redemptor vero noſter cogitationes etiam illicitas dãnat. Si ergo Moyſen ⁊ prophetas non audiũt: neq; ſi q̃s ex mortuis reſurrexerit credẽt ei: q: hi qui viliora precepta implere negligũt: ſaluatoris noſtri mandatis altioribus obedire q̃ cõualeſcunt? Et nimirũ conſtat: q: cuius implere dicta renuũt/ ei pculdubio credere recuſant. Hec nos de ipſa rei geſte conſideratione dixiſſe ſufficiat. Sed vos fratres chariſſimi ⁊ requiem Lazari ⁊ penam diuitis cognoſcentes ſolerter agite: culparum veſtraꝝ interceſſores querite/ atq; aduocatos vobis in die iudicij pauperes pcurate. Multos em̃ nunc Lazaros habetis: ante ianuas v̄ras iacent: atq; his indigent que vobis iã ſatiatis quotidie de mẽſa cadunt. Uerba ſacre lectiõis debẽt nos inſtruere adimplẽda mãdata pietatis. Quotidie Lazarũ ſi q̃rim⁹ inuenim⁹: quotidie Lazarũ ſi nõ q̃rim⁹/ cernim⁹. Ecce importune ſe paupes offerũt: rogãt nos q̃ tũc nobis interceſſores veniẽt. Certe nos oĩno rogare debuim⁹: tñ ⁊ rogamur. Uidete ſi negare debem⁹ qḋ petimur: q̃ patroni ſunt q̃ petũt. Nolite ḡ mie tẽpora perdere: nolite accepta remedia diſſimulare. Ante ſuppliciũ rogate de ſupplicio. Cũ quoſlibet in hoc mũdo abiectos aſpicitis/ etiã ſi q̃ reprehenſibilia eoꝝ eſſe videant̃/ nolite deſpicere: q: fortaſſe q̃s morũ infirmitas vulnerat/ medicina paupertatis curat. Quoꝝ ſi q̃ ſunt talia q̃ debeant iure repḣendi: hec ſi vultis/ ad vſum veſtre mercedis iſſectitis: vt ex ipſis eoꝝ vitijs cumulent̃ vobis incrementa pietatis: q̃tenus panẽ pariter detis ⁊ verbũ panẽ refectionis cũ ꝟbo correptionis: ⁊ duo a vobis alimenta percipiat/ qui vnũ querebat: dũ exterius cibo: ⁊ interi⁹ ſatiat̃ eloquio. Pauper ḡ cũ repḣenſibilis cernitur/ moneri debet ⁊ deſpici nõ d̃z. Si ꝟo repḣenſionis nil hz/

Mutua viſio pro bonorum ⁊ reprobo rum.

Tex.

Tex.

Tex.

Moraleſ doctrine in ſeruũtur.

venerari ſummopere ſicut interceſſor d̃z. Sz ecce multos cernim⁹: q̃s cui⁹ ſit meriti neſcim⁹. Oẽs ḡ venerãdi ſunt: tantoq; neceſſe eſt vt oĩbus te humiliare debeas/ quanto quis ſit ipſe ignoras. Rem fratres refero quam bene is qui preſto eſt frater ⁊ cõpreſbyter meus ſpecioſus nouit. Eodẽ tpe quo monaſteriũ perij: an⁹ q̃dã Redẽpta noie in ſanctimoniali habitu cõſtituta in vrbe hac iuxta Marie ſp̄ v̄ginis eccliam manebat. Hec illi⁹ Herũdinis diſcipula fuerat: q̃ magnis virtutib⁹ pollens ſup preneſtinos montes vitã eremiticã duxiſſe ferebat̃. Huic due in eodẽ habitu diſcipule adherebãt: vna noie Romula ⁊ altera q̃ nũc adhuc ſupereſt: quã q̃dẽ facie ſcio/ ſed nomine neſcio Tres itaq; he in vno habitaculo cõmorãtes: morũ q̃dem diuitijs plenã: ſed tñ reb⁹ pauperẽ vitã ducebãt. Hec aũt quã prefat⁹ ſum Romula/ aliã quã p̄dixi cõdiſcipulã ſuã magnis vite meritis anteibat. Erat q̄ppe mire patientie ſumme obediẽtie/ cuſtos oris ſui ad ſilentiũ ſtudioſa valde ad cõtinue orõnis vſum. Sed plerũq; hi q̃s iã pfectos hoĩes eſtimant/ adhuc in oculis ſummi opificis aliquid imperfectionis habent: ſicut ſepe imperiti hoĩes necdũ pfecte ſculpta ſigilla cõſpicimus: ⁊ iam quaſi perfecta laudamus: q̃ adhuc artifex cõſiderat ⁊ limat: laudare iã audit/ ⁊ tñ ea tũdere meliorãdo nõ deſinit. Hec quã p̄diximus Romula ea quã greco vocabulo paralyſim medici vocãt moleſtia corporali percuſſa eſt: multiſq; annis in lectulo decubans/ pene oĩm iacebat mẽbrorum officio deſtituta: nec tñ hec eadẽ eius mentẽ ad impatientiã flagella pduxerant. Nã ipſa ei detrimẽta mẽbroꝝ facta fuerant incrementa virtutũ: q: tanto ſolicitius ad vſum orõnis excreuerat/ quãto ⁊ aliud q̃dlibet agere nequaq̄ valebat. Nocte igit̃ q̃dã eandẽ Redẽptã quã p̄fat⁹ ſũ (q̃ vtraſq; diſcipulas ſuas filiaꝝ loco nutrierat) vocauit dicẽs. Mr̃ veni mr̃ veni. Que mox cum alia ei⁹ cõdiſcipula ſurrexit: ſicut vtriſq; referẽtib⁹ ⁊ multis res eadẽ claruit: ⁊ ego q̃ in eodem tpe audiui. Cũq; noctis medio lectulo iacẽtis aſſiſterent/ ſubito celit⁹ lux emiſſa/ oẽ illius cellule ſpatiũ impleuit: ⁊ ſplẽdor tãte claritatis emicuit: vt corda aſſiſtentium ineſtimabili pauore pſtringeret: atq; (vt poſt ipſe referebant) oẽ in ei⁹ corpus obrigeſceret: ⁊ in ſtupore ſubito remaneret. Cepit naq; q̃ cuiuſdã magne multitudinis ingrediẽtis ſonit⁹ audiri: oſtiũ cellule cõcuti/ ac ſi ingrediẽtium turba premeret̃: atq; (vt dicebãt) intrantium multitudinẽ ſentiebãt/ ſz nimietate timoris ⁊ luminis nil videre poterãt: q: eaꝝ oculos ⁊ pauor depſſerat/ ⁊ ipſa tãti luminis claritas reuerberabat. Quã lucẽ prin⁹ miri odoris eſt fragrãtia ſubſecuta: ita vt earũ aĩm/ q: lux emiſſa terruerat/ odoris ſuauitas refoueret. Sed cũ vim claritatis illi⁹ ferre nõ poſſet/ cepit eadẽ Romula aſſiſtẽtẽ ⁊ tremẽtẽ redẽptã ſuoꝝ morũ magiſtrã blãda voce cõſolari/ di. Nolite timere mar̃ nõ morior mõ. Cũq; h̄ crebro diceret: paulatĩ lux q̃ fuerat emiſſa ſubtracta eſt: ſz is q̃ ſubſecut⁹ eſt odor remãſit: ſicq; dies ſcḋs ⁊ terti⁹ trãſijt vt aſperſa fragrãtia odoris remaneret. Nocte igit̃ q̃rta eadẽ magiſtrã ſuã vocauit: q̃ veniente viaticũ petijt ⁊ accepit. Necdũ ꝟo eadẽ Redẽpta vel alia ei⁹ diſcipula a lectulo iacẽtis diſceſſerat: ⁊ ecce ſubito i platea añ cellule eiuſdẽ oſtiũ duo chori pſallentiũ cõſtiterunt: ⁊ ſicut ſe dicebãt ſex⁹ ex vocib⁹ diſcreuiſſe pſalmodie cãtus dicebãt viri/ ⁊ femine rñdebãt. Cũq; añ fores cellule exhiberent̃ celeſtes exequie: ſcã illa aĩa carne ſoluta eſt. Qua ad celũ ducta/ quãto chori pſallentium altius aſcẽdebãt/ tãto cepit pſalmodia lenius audiri: quouſq; ⁊ eiuſdẽ pſalmodie ſonitus ⁊ odoris ſuauitas elongata finiret̃. Hec igit̃ q̃diu vixerat in corpe q̃s illã haberet in honore? Jndigna cunctis hoĩbus ⁊ deſpecta videbatur. Quis em̃ ad illã accedere/ q̃s illã videre dignaret̃? Sed latebat in ſterquilinio margarita dei. Sterquiliniũ fratres hãc ipſam corruptibilitatẽ corpis appello: ſterquilinium abiectionẽ paupratis noĩo. Aſſumpta eſt ḡ margarita q̃ iacebat in ſterquilinio: ⁊ poſita eſt in celeſtis regni ornamẽto. Jam inter ſupnos ciues emicat: iam inter ignitos illos

Exemplũ ſacre an⁹ Redemp te.

Chori angeloꝝ pſallẽtes

Digitized by Google

illos lapides eterni diadematis coruſcat. O vos qui in
hoc mūdo vos diuites eſſe credetis aut eſtis: ɔferte ſi po
teſtis falſas vr̄as diuitias veris diuitijs Romule. Uos
in huius mundi via oīa amiſſuri poſſidetis: illa nl̄ q̄ſiuit
in itinere: ⁊ oīa inuenit in ꝑuentione. Uos letā vitā duci
tis/triſtē morē timetis: illa triſtē vitā ꝑtulit/ad letā mor/
Tpalia oīa cōtē/nenda. tē ꝑuenit. Uos ad tp̄s q̄ritis obſeq̄a hoīm: illa deſpecta
ab hoīb⁹ inuenit ſocios choros angeloꝝ. Diſcite ꝑ fr̄es
tp̄alia cūcta deſpicere: diſcite honorē tp̄alē cōtēnere/eter
nā gl̄iam amare. Honorate q̄s pauperes cernitꝭ: ⁊ quos
foris cōſpicitis deſpectos ſeculi/intus arbitramini ami/
cos dei. Cū his participamini qđ habetis: vt q̄nq̧ dignē/
tur vobiſcū participare qđ habēt. Penſate qđ ore magr̄i
ij. Cor. viij. gētiū dr̄. In hoc tp̄e vr̄a abūdātia illoꝝ inopiā ſuppleat:
vt ⁊ illoꝝ abūdātia veſtre inopie ſit ſupplemētū. Pēſate
ꝙ ipſa ꝑ ſeveritas dicit. Q̄diu feciſtis vni de his fratrib⁹
meis minimis/mihi feciſtis. Ad tribuēdū ergo pigri cur
eſtis q̄n hoc qđ iaceti in terra porrigitis ſedēti in celo da
tis. Sed hec oīpotens deus q̄ ꝑ me in vr̄is aurib⁹ loquit̃
per ſe in veſtris mētibus loquat̃ qui viuit ⁊ regnat ⁊c.

¶ Dominica.II. Luce.XIIII.

¶ In illo tempore: Dixit Jeſus diſcipulis ſuis
ſimilitudinem hanc. Homo quidam fecit cenā
magnam et vocauit multos. Et miſit ſeruū ſuū
hora cene dicere inuitatis vt venirent: quia iam
parata ſunt oīa. Et reliqua. Hom̄. btī Gregorij.

Hec diſtare fr̄es cha/
riſſimi inter delicias corporis ⁊ cordis ſolet:
ꝙ corporales delicie cū nō habent̃/graue in
ſe deſideriū accendūt: cū ꝟo habite edunt̃/comedētem
ꝓtin⁹ in faſtidiū ꝑ ſatietatē ꝟtūt. At ɔtra ſpūales delicie
cū nō habent̃ in faſtidio ſunt: cū ꝟo habent̃ in deſiderio:
tātoq̧ a comedēte amplius eſuriūtur/quāto ab eſuriēte
amplius comedūtur. In illis appetit⁹ placet/experiētia
diſplicet: in iſtis appetitus vilis eſt/experiētia magis pla
cet. In illis appetitus ſaturitatē/ſaturitas faſtidiū gene
rat: in iſtis appetit⁹ ſaturitatē/ſaturitas appetitū parit.
Augēt enim ſpūales delicie deſideriū in mēte dū ſatiant:
q: quāto magis earū ſapor ꝑcipit̃/eo ampli⁹ cognoſcit̃
qđ auidius amet̃. Et idcirco nō habite amari nō pn̄t: q:
earū ſapor ignorat̃. Quis em̄ amare valeat qđ ignorat
Proinde Pſalmiſta nos admonet dicēs. Guſtate ⁊ vide
te q̄m ſuauis eſt dn̄s. Ac ſi apte dicat. Suauitatē eius nō
cognoſcitis/ſi hāc minime guſtaſtis: ſꝫ cibū vite ex pala/
to cordis tāgite: vt ꝓbantes eius dulcedinē amare valea
tis. Has aūt hō delicias tūc amiſit cū in paradiſo pecca/
uit: extra exijt cum hos a cibo eterne dulcedinis clauſit.
Unde nos quoq̧ nati in huius peregrinationis erūna:
huc faſtidioſi iā venim⁹/neſcim⁹ q̄d deſiderare debeam⁹
tātoq̧ ſe ampli⁹ faſtidij nr̄i morbus exaggerat: quāto ſe
magis ab eſu illius dulcedinis anim⁹ elōgat: ⁊ eō iā ter/
renas delicias nō appetit/quo eas comedere diu lōgeq̧
diſſueuit. Faſtidio ergo nr̄o tabeſcim⁹: ⁊ lōga inedie pe/
ſte fatigamur. Et q: guſtare intus nolum⁹ paratā dulce
dinē: amamus foris miſeri famā noſtrā. Sed ſupna nos
pietas nec ſe deſerentes deſerit. Cōtēptas enim illas deli
cias ad memorie noſtre oculos reuocat/eaſq̧ nobis ꝓpo
nit: in ꝓmiſſione torporē excutit: atq̧ vt faſtidiū noſtrūꝫ
Tex. repellere debeam⁹ inuitat. Ait nāq̧. ¶ Hō q̄dā fecit ce/
nā magnā ⁊ vocauit multos. Quis iſte hō eſt: niſi ille de
quo ꝑ ꝓphetā dr̄. Et hō eſt ⁊ q̄s cognoſcit eū. Qui fecit
cenā magnā: q: ſatietatē nobis dulcedinis interne ꝑpa/
rauit. Qui vocauit multos/ſed pauci venūt: q: nōnūq̧
ipſi q̄ ei ꝑ fidē ſubiecti ſunt/eterno ei⁹ cōuiuio male viuē
Tex. do cōtradicūt. ¶ Miſit aūt ſeruū ſuum hora cene dicere
inuitatis vt venirēt. Quid hora cene/niſi finis eſt mūdi.
i. Cor. x. In q̄ nimirū nos ſum⁹/ſicut iādudū Paul⁹ teſtat̃ dicēs.
In q̄s fines ſeculoꝝ deuenerūt. Si ꝑ hora cene iā eſt cuꝫ
vocamur: tāto min⁹ nos debem⁹ excuſare a cōuiuio dei/
quāto appropinquaſſe iā cernim⁹ finē ſeculi. Quo enim
pēſam⁹/q: nihil eſt qđ reſtat: eo debem⁹ pertimeſcere ne tē
pus grē qđ p̄ſto eſt/pereat. Idcirco aūt hoc cōuiuiū dei
non prādiū/ſed cena noīatur: q: poſt prādiū cena reſtat:
poſt cenā ꝟo ɔuiuiū nullū reſtat. Et q: eternū dei ɔuiuiū
nobis in extremo ꝑparabit̃: rectū fuit vt hoc nō prādium
ſed cena vocaret̃. Sꝫ q̄s ꝑ hūc ſeruū q̄ a patrefamilias ad
inuitādū mittit̃/niſi pdicatoꝝ ordo ſignat̃. De q̄ vcꝫ ordi
ne q̄uis adhuc indigni exiſtim⁹: q̄uis pctōꝝ noſtroꝝ pō
derib⁹ grauamur: ⁊ nos tn̄ in iſtis dieb⁹ ſum⁹: ⁊ cum ad
edificationē veſtrā vobis aliq̄d loquor/hoc eſt quod ago
Seru⁹ em̄ ſum ſummi patriſfamilias: cū vos admoneo
ad cōtēptū ſeculi/inuitare vos venio ad cenā dei. Nemo
me ꝓpter me hoc in loco deſpiciat. Et ſi ad inuitandum
nequaq̧ dign⁹ appareo: ſꝫ tn̄ magne ſunt delicie q̄s pro/
mitto. Sepe ſolet fr̄es mei euenire qđ dico/vt ꝑſona po/
tens famulū habeat deſpectū: cūq̧ ꝑ eū ſuis forte vel ex/
traneis aliqđ reſpōſum mādat: nō deſpicit̃ ꝑſona loquen
tis ſerui: q: ſeruat̃ in corde reuerētia mittētis dn̄i: nec pē/
ſant q̄ audiūt ꝑ quē/ſed q̄d vel a quo audiāt. Ita ꝑ fr̄es
ita vos agite: ⁊ ſi nos forſitā digne deſpicitis: in mēte tn̄
vr̄a vocātis dn̄i reuerentiā ſeruate. Cōuiue fieri ſummi
patriſfamilias libēter obedite: corda vr̄a diſcutite: atq̧ ex
eis mortale faſtidiū pellite. Ad repellēdū nāq̧ faſtidiuꝫ
veſtrū iam parata ſunt oīa. Sed ſi adhuc carnales eſtis
fortaſſe epulas carnales inq̄ritis. Ecce ip̄e carnales epu
le/in ſpūale vobis alimētū couerſe ſunt. Ad abſtergendū
nāq̧ mētis veſtre faſtidiū: in cena dei ille vobis ſingula/
ris agnus occiſus eſt. Sed q̄d agimus q̄ hoc qđ ſubiūgi
tur adhuc fieri a multis videmus. ¶ Et ceperūt omnes Tex.
ſimul excuſare. Offert de⁹ qđ rogari debuit: nō rogatus
dare vult qđ vix ſperari poterat: q: dignaret̃ largiri po/
ſtulat⁹. Cōtēptorib⁹ ꝟo paratas delicias refectionis eter
ne denūtiat: ⁊ tn̄ ſimul oēs excuſant. Ponam⁹ ante ocu/
los mētis minima/vt poſſim⁹ dignis pēſare maiora. Si
quiſq̧ potēs ad inuitandū quēpiā pauperē mitteret: q̄d
fr̄es/rogo/q̄d pauꝑ ille faceret/niſi de eadē ſua inuitatio
ne gauderet: reſpōſum humile redderet/veſtē mutaret/
ire ꝯtoti⁹ feſtinaret: ne prior ſe ad potētis cōuiuiū alter
occurreret. Hō ergo diues inuitat ⁊ pauꝑ occurrere feſti
nat. Ad dei inuitamur cōuiuiū ⁊ excuſamus. Sed ecce
inter hec eſtimare poſſum q̄d ſibi corda vr̄a reſpōdeant.
Occultis em̄ fortaſſe ſibimet cogitationib⁹ dicūt. Excu/
ſare nolumus. Ad illud em̄ ſupne refectionis cōuiuiū/et
vocari ⁊ ꝑuenire gratulamur. Loquētes vobis talia mē
tes veſtre/verū dicūt: ſi nō plus terrena q̄ celeſtia diligūt
ſi nō amplius reb⁹ corporalib⁹ q̄ ſpūalib⁹ occupant̃. Un
hic quoq̧ ip̄a excuſantiū cauſa ſubiūgit̃ cū ꝓtinus ſubin
Tex. fertur. ¶ Prim⁹ dixit villā emi/⁊ neceſſe habeo exire vi/
dere illā: rogo te habe me excuſatū. Quid per villā niſi
terrena ſubſtātia deſignat̃. Exit ꝑ videre villā/q̄ ſola exte
Tex. riora cogitat ꝓpter ſubſtātiā. ¶ Alter dixit. Juga boum
emi quinq̧/⁊ eo ꝓbare illa: rogo te habe me excuſatum.
Tropologica expoſitio. Quid in quinq̧ iugis boū/niſi quinq̧ ſenſus corporis ac
cipimus. Qui recte q̄ iuga boū vocata ſunt: q: in vtroq̧
ſexu geminant̃. Qui vcꝫ corporales ſenſus: quia interna
cōprehendere neſciūt/ſed ſola exteriora cognoſcunt: ⁊ de
ſerētes intima ea q̄ extra ſunt tāgūt: recte ꝑ eos curioſi/
tas deſignat̃: q̄ dū alienā vitā querit diſcutere: ſemꝑ ſua
intima neſciēs ſtudet exteriora cogitare. Graue nāq̧ eſt
curioſitatis vitiū: q̄ dum cuiuſlibet mētē ad inueſtigādā
vitam ꝓximi exterius ducit/ſemꝑ ei ſua intima abſcōdit:
vt aliena ſciēs ſe neſciat: ⁊ curioſi anim⁹ quāto perit⁹ fue
rit alieni meriti/tanto fiat ignar⁹ ſui. Propter hoc nāq̧ ⁊
de his quinq̧ iugis boū dr̄: eo probare illa/rogo te habe
me excuſatū. Ipſa em̄ excuſantis ꝟba a virtū ſui ſignifica
tione nō diſcrepāt: dū dicit/eo ꝓbare illa: q: vcꝫ aliq̄n ꝑti/
nere ꝓbatio ad curioſitatē ſolet. Sed notādū/ꝙ is q̄ ꝓ/

Gregorij videt̃ ꝓphetaſſe de ordine pdicatorum.

Digitized by Google

pter villā/⁊ is ꝗ ꝑpter ꝓbādā iuga boū a cena ſui īnuita
toris excuſat/hūilitatis ꝟba pmiſcet dicēs. Rogo te ha
be me excuſatū: dū em̄ dicit rogo: ⁊ tn̄ venire cōtēnit: hu
militas ſonat in voce/ſupbia in actione. Et ecce hoc diju
dicat prauus quiſq; cū audit/nec tn̄ ea que dījudicat age
re deſiſtit. Nā dū cuilibet ꝑuerſe agenti dicimus/conuer
tere/deū ſequere/mūdū relinque: vbi hūc niſi ad dn̄icam
cenā vocam̄? Sed cū reſpōdet: ora pro me q: pctōr ſum/
hoc facere nō poſſum: ꝗd aliud agit/ niſi ⁊ rogat ⁊ excu
ſat? Dicens nāq; pctōr ſum/hūilitatē inſinuat: ſubiūgens
aūt cōuerti nō poſſum/ſupbiā demōſtrat. Rogādo ergo
Tex. excuſat: ꝗ ⁊ hūilitatē ſupducit in voce/⁊ ſupbiā exercet
in actione. ¶ Alius aūt dixit. Uxorē duxi: ⁊ ideo nō poſ
ſum venire. Quid ꝑ vxorē/niſi voluptas carnis accipit?
Intellectꝰ moralis euangelij. Nā ꝗuis bonū ſit cōiugiū/atq; ad ꝓpagandā ſobolē di
uina ꝓuidētia cōſtitutū: nōnulli tn̄ nō ꝑ hoc fecūditatē ꝓ
lis/ſed deſideria expetūt voluptatis: ⁊ idcirco ꝑ rē iuſtā
ſignificari pōt nō icōgrue res iniuſta. Ad cenā ergo nos
eterni cōuiuij ſummꝰ paterfamilias inuitat: ſed dū alius
auaritie/alius curioſitati/ alius voluptati carnis eſt de
ditus: nimirū reprobi ſimul oēs excuſant. Dū hūc terre
na cura occupat: illū alieni actus ſagax cogitatio deua
Tex. ſtat: alteriꝰ etiā mētē voluptas carnis inqnat/faſtidioſus
quiſq; ad eterne vite epulas nō feſtinat. Sequit. ¶ Re
uerſus ſeruus nūtiauit hec dn̄o ſuo. Tūc iratus paterfa
milias/dixit ſeruo ſuo. Exi cito in plateas ⁊ vicos ciuita
tis: et paupes ac debiles/cecos ⁊ claudos introduc huc.
Ecce ꝗ terrene ſubſtantie plus iuſto incubat/ venire ad
dn̄icā cenā recuſat: qui labori curioſitatis inſudat/ꝑpara
ta vite alimēta faſtidit: ꝗ carnalibus deſiderijs inſeruit/
ſpūalis cōuiuij epulas reſpuit. Quia ergo venire ſuper
j. Cor. j. bi renuūt/pauperes eligūtur. Cur hꝫ? Quia iuxta Pau
li vocē. Infirma mūdi elegit deus vt cōfundat fortia. Sꝫ
notādū nobis eſt quō deſcribant ꝗ ad cenā vocant et ve
niūt. Pauperes ⁊ debiles dicūtur: ꝗ iudicio ſuo apud ſe
metipſos infirmi ſunt. Nā pauperes ⁊ quaſi fortes ſunt:
qui ⁊ poſiti in pauꝑtate ſupbiūt. Ceci ꝟo ſunt/ ꝗ nullum
ingenij lumē habēt. Claudi quoq; ſunt: ꝗ rectos greſſus
in opatione nō habēt. Sed dū moꝝ vitia in mēbroꝝ debi
litate ſignant/ꝑfecto liquet/q: ſicut illi pctōres fuerūt ꝗ
vocati venire noluerūt: ita hi ꝗq; pctōres ſunt ꝗ inuitant
⁊ veniūt. Sed pctōres ſupbi reſpuūtur: vt pctōres hūiles
eligant. Hos elegit dn̄s ꝗs deſpicit mūdꝰ: q: plerūq; ipſa
deſpectio hoiem reuocat ad ſemetipm̄. Is em̄ ꝗ patrē re
liqt ⁊ partē ſubſtātie quā pceperat ꝓdige expēdit: poſtꝗ̄
Exēpluz filij ꝓdigi. eſurire cepit/in ſe reuerſus dixit. Quāti mercenarij in do
mo pr̄is mei abūdant panibus? Lōge ꝗppe a ſe diſceſſe
rat qn̄ peccabat: ⁊ ſi nō eſuriſſet/in ſemetipm̄ minime re
dijſſet: q: poſtꝗ̄ terrenis rebꝰ indiguit/tūc cogitare cepit
ꝗd de ſpūalibꝰ amiſit. Pauperes ḡ ⁊ debiles/ceci ⁊ clau
di vocant ⁊ veniūt: q: infirmi quiq; atq; in hoc mūdo de
ſpecti plerūq; tāto celerius vocē dei audiunt: quāto ⁊ in
I reg. xxx hoc mūdo nō habēt vbi delectent. Quō bene amalechita
rū puer ille Egyptius deſignat qui amalechitis ꝑdātibꝰ
atq; currentibꝰ eger remanſit in via: ⁊ fame ſitiq; aruit.
Quē tn̄ Dauid inuenit: ei cibū potūq; ꝑbuit. Qui ilico
cōualeſcēs dux Dauid factꝰ eſt/conuiuātes amalechitas
reperit: ⁊ eos ꝗ ſe debilē reliquerāt cū magna fortitudi
ne ꝓſtrauit. Amalechita quippe pplꝯ lābens vocat. Et
quid ꝑ lābētē pplm̄/niſi mētes ſeculariū deſignant: que
terrena cūcta ambiēdo ꝗſi lābūt dū ſolis tēporalibꝰ dele
ctant. Quaſi em̄ pplꝯ ꝑdā facit: dū terrena diligētes lu
cra de alienis dānis exaggerāt. Sꝫ puer egyptiꝰ eger in
via relinqt: q: pctōr ꝗſq; dū infirmari ab huiꝰ mūdi ſtatu
ceperit/moꝝ ſecularibꝰ mētibus in deſpectū venit. Queꝫ
tn̄ Dauid inuenit/eiq; cibū ⁊ potū ꝑbet: q: manu fortis
dn̄s abiecta mūdi nō deſpicit: ⁊ plerūq; eos ꝗ ſequi mun
dū minime valētes: quaſi in via remanent ad amoris ſui
gratiā cōuertit: eiſq; verbi ſui cibū potūq; porrigit: ⁊ ꝗſi
duces ſibi in via elegit/dū ſuos etiā ꝑdicatores facit, Dū

enim chriſtū pctōꝝ cordibꝰ inferūt: quaſi Dauid ſup ho
ſtes ducunt: qui cōuiuantes Amalechitas velut Dauid
gladio feriūt: q: ſupbos quoſq; ꝗ ſe in mūdo deſpexerant
dn̄i virtute ꝓſternūt. Puer ergo Egyptius ꝗ in via remā
ſit Amalechitas interfecit: q: plerūq; ipſi mentes ſecula
riū ꝑdicando ſuperāt: q: prius cū ſecularibꝰ in hoc mūdo
currere nō valebant. Sed deductis ad cenā pauperibus
Tex. quid puer ſubiūgat audiamꝰ. ¶ Dn̄e factū eſt vt impera
ſti: ⁊ adhuc locus eſt. Multi tales ad cenā dn̄icā ex iudea
collecti ſunt: ſꝫ multitudo ꝗ ex Iſraelitico pplo credidit/
locū ſuperni cōuiuij nō impleuit. Intrauit iam frequētia
Iudeoꝝ/ſed adhuc vacat locus in regno vbi ſuſcipi de
Tex. beat numeroſitas gentiū. Unde et eidē ſeruo dr̄. ¶ Exi
in vias ⁊ ſepes: ⁊ cōpelle intrare vt impleat domꝰ mea.
Cū de vicis ⁊ plateis ad cenā quoſdā dn̄s inuitat: illū vi
delicet populū deſignat: qui tenere legē ſub vrbana con
uerſatione nouerat. Cū ꝟo cōuiuas ſuos colligi ex vijs
et ſepibꝰ ꝑcipit: nimirū agreſtē pplm̄. i. gentilē ꝗrit. De cu
ius ſignificatione ꝑ Pſalmiſtā dr̄. Tūc exultabūt omnia
ligna ſyluarū ante faciē dn̄i qm̄ venit. Ligna em̄ ſylue
gētes vocate ſunt: q: in infidelitate ſua torte ⁊ infructuo
ſe ſemꝑ fuerunt. Qui ḡ ex illo agreſti vſu cōuerſi ſunt: ad
cenā dn̄icā quaſi ex ſepibus venerūt. Notādū ꝟo ꝙ in ter
Triplex inuitatio dei. tia hac inuitatione nō dr̄ inuita/ſed cōpelle intrare. Alij
em̄ vocant ⁊ venire cōtēnūt: alij vocant ⁊ veniūt: alijs au
tē nequaꝗ̄ dr̄: q: vocant/ſed cōpellūtur vt intrēt. Uocan
tur ⁊ venire cōtēnūt: qui donū quidē intellectus incipiūt
ſed eūdē intellectū operibꝰ nō ſequūtur. Uocant ⁊ veniūt
qui acceptā intellectꝰ gratiā operando ꝑficiūt. Quidaꝫ
vero ſic vocant vt etiā cōpellant: nā ſunt nōnulli qui bo
na facienda intelligūt/ſed hec facere deſiſtūt. Uidēt que
agere debeāt/ſed hec ex deſiderio nō ſequūtur. His vt ſu
perius diximus plerūq; cōtingit: vt eos in carnalibꝰ de
ſiderijs ſuis mūdi huiꝰ aduerſitas feriat apprehēdere tē
poralē glīam conent ⁊ nequeāt: ⁊ dū ꝑ alta pelagi quaſi
ad grādiores curas huiꝰ ſeculi nauigare ꝓponūt/ſemꝑ
aduerſis flatibꝰ ad delectiōis ſue littora repellāt. Cūq;
ſe frangi in deſiderijs ſuis aduerſante mūdo cōſpiciunt:
quid de ſe auctori ſuo debeant/cōmemorāt: ita vt ad eum
erubeſcētes redeāt: ꝗ cū ſupbientes ꝓ amore mūdi deſe
rebant. Sepe nāq; nōnulli ad tp̄alē glīam ꝑficere volen
tes/aut longa egritudine tabeſcunt: aut afflicti iniurijs
cōcidūt: aut ꝑcuſſi grauibꝰ dānis affliguntur: ⁊ in mūdi
dolore vidēt: q: nihil cōfidere de eius voluptate debue
rūt: ſeq; ipſos in ſuis deſiderijs reprehēdētes/ad deū cor
Osee. ij da cōuertūt. De his quippe dn̄s ꝑ ꝓphetā dicit. Ecce ego
ſepiā viā tuā ſpinis: ⁊ ſepiā eā maceria: ⁊ ſemitas ſuas nō
inueniet: ⁊ ſequet amatores ſuos/⁊ nō apphendet eos:
queret ⁊ nō inueniet eos/⁊ dicet. Uadā ⁊ reuertar ad vi
rū meū priorē: q: bene mihi tūc erat magis ꝗ̄ nunc. Uir
vniuſcuiuſq; fidelis aie/deꝰ eſt: q: hec veꝫ ei eſt cōiuncta
per fidē. Sed illa ꝗ cōiūcta fuerat deo anima/amatores
ſuos ſequit: qn̄ mens ꝗ iā ꝑ fidē credidit/adhuc ſe immū
dis ſpiritibꝰ in operationibus ſubſternit: mūdi glīam ꝗ
rit: carnali delectatione paſcit: exꝗſitis voluptatibꝰ nu
trit. Sꝫ plerūq; oipotēs deꝰ talē aiaꝫ miſericorditer reſpi
cit: ⁊ eius voluptatibꝰ amaritudines pmiſcet. Un̄ dicit.
Ecce ego ſepiā vias tuas ſpinis. Uie etem̄ nr̄e ſpinis ſe
pte ſunt: qn̄ in hoc qꝺ male cupimꝰ/doloꝝ pūctiōes inue
nimꝰ. Et ſepiā eā maceria: ⁊ ſemitas ſuas nō inueniet. Uie
noſtre maceria ſepiunt: cū deſiderijs noſtris dure in hoc
mūdo obiectiones reſiſtunt. Et ſemitas noſtras inueni
re nō poſſumꝰ: q: hoc qꝺ male ꝗrimꝰ/adipiſci ꝓhibemur
Aduerſitatis vtilitas noratur. Et ſequet amatores ſuos ⁊ nō apphēdet eos: qret ⁊ nō
iueniet eos: q: malignos ſpūs ꝗbus ſe in ſuis deſiderijs
aia ſubdidit ad deſiderioꝝ ſuoꝝ effectū minime cōprehē
dit. Sed de hac ſalubri aduerſitate quāta vtilitas naſcat
adiungit cū ſubdit ⁊ dicit. Uadā ⁊ reuertar ad virū meū
priorē: q: bene mihi erat/tūc magis ꝗ̄ nūc. Poſtꝗ̄ ḡ vias
ſuas ſpinis ſeptas inuenit: poſtꝗ̄ amatores ſuos appre

Digitized by Google

hendere nō valet ad amorē viri prioris redit: q: plerūq; poſtq̄ in hoc mūdo nō poſſumus obtinere q̄ volumus: poſtq̄ in terrenis deſiderijs de impoſſibilitate laſſamur: tūc ad mētē dn̄m reducim⁹: tūc placere incipit/q̄ diſplicebat: ⁊ is cui⁹ nobis amara fuerāt p̄cepta: repēte dulceſcit in memoria ⁊ peccatrix aīa que adultera conata eſt eſſe: nec tn̄ apto ope potuit/decreuit eſſe fidelis cōiunx. Qui ergo hui⁹ mūdi aduerſitatib⁹ fracti ad dei amorē redeūt atq; a p̄ntis vite deſiderijs corrigunt: q̄d iſti fr̄es chariſſimi/niſi cōpellūtur vt intrēt? Sʒ valde eſt tremēda ſententia/q̄ ptinus ſubinfert. Intenta hāc cordis aure pcipite fr̄es ⁊ dn̄i mei inquātū iuſti dn̄i mei: intēta hāc aure pcipite: vt tāto eā min⁹ ſentiatis in examine/quāto nūc audiſtis formidoloſius in p̄dicatione. Ait em̄. (Tex.) ¶ Dico autē vobis: q̄ nemo virorū illorū q̄ vocati ſunt/guſtabit cenā meā. Ecce vocat p ſe: vocat p angelos: vocat p p̄res: vocat p pphas: vocat p aplos: vocat p paſtores: vocat etiā p nos: vocat plerūq; p miracula: vocat plerūq; p flagella vocat aliqn̄ p mūdi huius pſpera: vocat aliqn̄ p aduerſa Nemo cōtēnat: nedū vocat⁹ excuſat/cū voluerit intrare nō valeat. Audite q̄d ſapia p Salomonē dicat. Tūc inuocabūt me ⁊ nō exaudiā: mane cōſurgēt ⁊ nō inuenient me Hinc eſt q̄ fatue virgines tarde venietes clamant. Dn̄e dn̄e aperi nobis. Sed iā tūc aditū querentib⁹ dr̄. Amen amen dico vobis/neſcio vos. Quid inter hec fr̄es chariſſimi niſi relinqre oīa debemus: curas mūdi poſtponere/ ſolis deſiderijs eternis inhiare? Sʒ hec paucis data ſunt (Quatenus mūdū relinqui oporteat.) Admonere vos volo/vt relinquatis oīa/ſed nō p̄ſumo Si ergo cūcta mūdi relinquere nō poteſtis/ſic tenete q̄ huius mūdi ſunt: vt tn̄ p ea nō teneamini in mūdo: vt terrena res poſſideat nō poſſideat: vt ſub mētis vr̄e ſit dn̄io q̄d habetis/ne ſi mens vr̄a terrenarū rerū amore vincit/ a rebus ſuis magis ipa poſſideat. Sit ergo res tp̄alis in vſu/eterna in deſiderio: ſit res tp̄alis in itinere/deſideretur eterna in puētione. Quaſi ex latere reſpiciat q̄cquid in hoc mūdo agit: ante nos aūt tēdāt mētis oculi cū tota intētione illa cōſpiciāt ad q̄ puenim⁹. Extirpent funditus vitia: nō ſolū ab actu operis/ſed etiā a cogitatione cordis euulſa. Nō vos voluptas carnis nō ſolicitudo curioſitatis nō eſtus ambitionis a dn̄ica cena ppediat: ſed ipſa quoq; q̄ honeſta in mūdo agim⁹/quaſi ex quodā latere mētis tāgam⁹: vt terrena q̄libet ſic noſtro corpori ſeruiant quaten⁹ cordi minime obſiſtāt. Nō ergo fr̄es audemus vobis dicere vt oīa relinquatis: ſed tn̄ ſi vultis oīa etiā retinēdo relinq̄tis/ſi ſic tp̄alia geratis vt tn̄ tota mēte ad eterna tēdatis. Hinc etem̄ Paulus apl's dicit. (i. Co. vij.) Tps breue eſt: reliquū ſupeſt/vt q̄ habēt vxores tāq̄ nō habentes ſint: ⁊ q̄ flent tāq̄ nō flētes: ⁊ q̄ gaudēt tāq̄ nō gaudētes: ⁊ q̄ emūt tāq̄ nō poſſidētes: ⁊ q̄ vtūt hoc mūdo tāq̄ nō vtant. Preterit em̄ figura hui⁹ mūdi. Vxorē nāq; habet/ſed quaſi nō habēs/q̄ ſic ſcit carnis debita exoluere: vt tn̄ p ea mūdo tota mēte nō cogat inherere. Nā cū idē rurſum egregi⁹ p̄dicator dicat. (Ibidem) Qui habet vxorē cogitat que ſunt huius mūdi quō placeat vxori: ille vxorē habēs quaſi nō habet: qui ſic ſtudet placere coniugi vt tn̄ non diſpliceat cōditori. Flet quoq;/ſed tāq̄ nō fleat: q̄ ſic tp̄alibus dānis affligitur: vt tn̄ de eternis lucris ſemper animū cōſolet. Gaudet ſo/ſed tāq̄ nō gaudeat/q̄ ſic tp̄alibus bonis hilareſcit: vt tn̄ ſemp perpetua tormēta conſideret: et hoc q̄d mentē gaudio ſubleuat hāc cōtinuo pōdere puidi timoris pmat. Emit aūt/ſʒ quaſi nō poſſidēs qui ⁊ ad vſum terrena preparat: ⁊ tn̄ cauta cogitatiōe p̄uidet q̄ hec citius relinquat. Mūdo q̄ vtit/ſed quaſi nō vtat/q̄ ⁊ neceſſaria cūcta exterius ad vite ſue miniſteriū redigit: ⁊ tn̄ hec eadē nō ſinit ſue mētī dn̄ari: vt ⁊ ſubiecta foris ſeruiāt: ⁊ nūq; intētionē animi ad alta tēdentis frāgāt. Quicūq; igit tales ſunt/eis pfecto terrena oīa: non ad deſideriū/ſed ad vſum aſſunt: q: rebus quidē neceſſarijs vtūtur/ſed nihil cū pctō hr̄e cupiūt. De ipſis quoq; rebus habitis quotidie mercedes querūt: ⁊ plus gaudent bono ope q̄ bona poſſeſſione. Ac ne aliq̄bus iſta difficilia eſſe videant: rem de pſona refero quā multi veſtrum mecū nouerūt: quā vel rē ipſe ante trienniū in Centūcellēſi vrbe a pſonis fidelib⁹ didici. (Exēplum de Theophanio.) Nup nāq; in eadem ciuitate Theophanius comes fuit/ vir miſericordie actib⁹ deditus/bonis operib⁹ intētus/hoſpitalitati pcipue ſtudens Exercendi comitat⁹ actib⁹ occupatus/agebat terrena ⁊ tp̄alia: ſed vt poſt ex fine eius claruit/magis ex debito q̄ ex intentione. Nā cū ppinquāte mortis eius tp̄e grauiſſima aeris tēpeſtas obſiſteret/ne ad ſepeliendum duci potuiſſet: eūq; cōiux ſua cū fletu vehemētiſſimo inquireret dicēs. Quid faciā/quō te ad ſepeliēdū eīcio: q̄ oſtiū domus huius egredi pre tēpeſtate nimia nō poſſum? Tunc ille r̄ndit. Noli mulier flere: q: mox vt ego defunct⁹ fuero: ſerenitas aeris rediet. Cuius ptinus ⁊ vocē mors/et morē ſerenitas eſt ſecuta. Cui⁹ man⁹ ⁊ pedes podagre humore tumeſcētes: et verſi in vulnerib⁹ fuerāt/⁊ pluēte ſanie putebant. Sed cū corpus illi⁹ ex more ad leuandū fuiſſet detectū: ita ſanū repertū eſt/ac ſi vnq̄ vulneris nihil habuiſſet. Duct⁹ itaq; ac ſepult⁹ eſt/eiuſq; cōiugi viſum eſt: vt quarto die in ſepulcro illius marmor q̄d ſup poſitū erat mutari debuiſſet. Quod vel marmor corpori eius ſuppoſitū dū fuiſſet ablatū/tāta ex eius corpore fragrātia odoris emanauit/ac ſi ex putreſcente carne illius pro vermib⁹ aromata ferbuiſſent. Hec ergo dixi vt e vicino exēplo oſtēdere poſſem nōnullos ⁊ ſecularē habitum gerere: ⁊ ſecularē animū nō habere. Quos em̄ talis neceſſitas in mūdo ligat: vt ex omni parte exui a mūdo nō poſſint: ſic ea q̄ mūdi ſunt debēt tenere/vt tn̄ eis neſciāt ex mētis fractione ſuccūbere. Hec ergo cogitate: ⁊ cū relinq̄re cūcta q̄ mūdi ſunt nō poteſtis: exteriora exteri⁹ bene agite/ſed ardēter interius ad eterna feſtinate. Nihil ſit q̄d deſideriū mētis vr̄e retardet: nulli⁹ vos rei in hoc mūdo delectatio implicet. Si bonū diligit: mēs in bonis melioribꝰ ſcʒ in celeſtib⁹ delectet: ſi malū metuit/mala aio eterna pponant: vt dū illic eſſe cōſpicit: ⁊ ampli⁹ q̄d diligat ⁊ ampli⁹ q̄d pertimeſcat/hic omnino nō hereat. Ad hec agēda habem⁹ mediatorē dei ⁊ hominū adiutorē noſtrū/per quē cūcta obtinebim⁹/ſi ad illū vero amore flagramus: qui viuit et regnat cum patre in vnitate ⁊c.

¶ Dominica. III. Luce. XV.

¶ In illo tempore: Acceſſerūt ad Ieſum publicani et peccatores vt audirent illū: et murmurabant phariſei et ſcribe dicētes: Quia hic pctōres recipit et manducat cum illis. Et reliqua. Homilia beati Gregorij pape.

Eſtiuū tp̄s quod corpori meo valde cōtrariū eſt: loqui me de expoſitione euāgelij lōga mora interueniēte phibuit ſʒ nunq̄d q: lingua tacuit/ardere charitas ceſſauit? Hoc etem̄ dico q̄d apud ſe veſtrū vnuſq̄ſq; cognoſcit. Plerūq; charitas q̄buſdā occupatiōib⁹ ppedita: ⁊ int⁹ flagrat in corde: ⁊ tn̄ nō mōſtrat in ope: q: ⁊ ſol cū nube tegit nō videt in terra: ⁊ tn̄ ardet in celo. Sic eſſe occupata charitas ſolet: ⁊ intus ſui vim ardoris exercet: ⁊ foris flāmas operis nō oſtēdit. Sed q: nūc ad loquēdū tp̄s rediit: vr̄a me ſtudia accēdūt: vt mihi tāto ampli⁹ loq̄ libeat: quāto hoc vr̄e mētes deſiderabili⁹ expectāt. (Auditores excitat ſtudium) Audiſtis in lectiōe euāgelica fr̄es mei: q: pctōres ⁊ publicani acceſſerūt ad redēptorē noſtrū: ⁊ nō ſolū ad colloquēdū/ſed etiā ad cōueſcēdū recepti ſunt. Quo videtes phariſei dedignati ſūt. Ex q̄ re colligite: q: vera iuſtitia cōpaſſionē hꝫ/falſa iuſtitia dedignationē: quis ⁊ iuſti ſoleāt pctōib⁹ dedignari. Sed aliud eſt q̄d agit typo ſupbie: aliud q̄d zelo iuſtitie vel diſcipline. Dedignātur etem̄/ſed non dedignātes deſperāt: ſed non deſperātes perſecutionē cōmouēt: ſʒ amātes: q: ⁊ ſi foris increpationes per diſciplinā exaggerāt:

Digitized by Google

intus tñ dulcedinē ꝑ charitatē ſeruāt. Preponunt ſibi in aio ipſos pleruꝗ quos corrigūt: meliores eſtimāt eos ꝗ̄ quos iudicāt. Qđ vēꝫ agētes: ⁊ per diſciplinā ſubditos/ et ꝑ humilitatē cuſtodiūt ſemetipſos. At cōtra hi q̄ de falſa iuſtitia ſupbire ſolēt ceteros quoſꝗ deſpiciūt/ nulla infirmantibꝰ miſericordia cōdeſcēdūt: ⁊ quo ſe pctōres eſſe nō credūt: eo deterius pctōres fiunt. De quoꝝ ꝓfecto numero Phariſei extiterāt: q̄ diiudicātes dñm ꝙ pctōres ſuſciperet/ arēti corde ipm fontē mie rephendebāt. Sed q: egri erant: ita vt ſe egros eſſe neſcirent: q̄tenus qđ erant agnoſcerēt/ celeſtis eos medicus fomētis blādis curat: benignuꝫ paradigma obijcit: et in eoꝝ corde vulneris tumorē premit. Ait nāqꝫ. ¶ Quis ex vobis hō qui hꝫ centū oues: ⁊ ſi perdiderit vnā ex illis/ nōne dimittit nonagintanouē in deſerto: ⁊ vadit ad illā que perierat? Ecce miſa diſpēſatione pietatis ſimilitudinē veritas dedit: quaꝫ et in ſe hō ipſe recognoſceret: ⁊ tñ hec ſpāliter ad ipſum auctorē hoīm ꝑtineret.

Allegoria de centum ouibus

Quia em̄ cētenariꝰ ꝑfectꝰ eſt numerus: ipe cētū oues habuit/ cū ſctōꝝ angeloꝝ ſubſtātiā et hoīm poſſedit. Sꝫ vna ouis tūc perijt: qñ peccādo hō paſcua vite dereliq̄t. Dimiſit aūt nonagintanouē in deſerto: q: illos ſummos angeloꝝ choros reliquit in celo. Cur aūt celū deſertū vocatᷣ/ niſi ꝙ deſertū đ: derelictum. Tūc aūt hō celū deſeruit cū peccauit. In deſerto aūt nonagintanouē oues remāſerāt qñ in terra dñs vnā ouē q̄rebat: q: rōnalis creature numerꝰ/ angeloꝝ vēꝫ ⁊ hoīm q̄ ad videndū deū cōditus fuerat/ pereūte hoīe erat imminutus: ⁊ vt ꝑfecta ſumma ouiū integrareť in celo/ hō ꝑditus q̄rebať in terra.

Matt. xviij.

Nā qđ hic euāgeliſta dicit in deſerto aliꝰ dicit in mōtibꝰ: vt ſignificēt in excelſis/ quia nimirū oues q̄ nō perierant in ſublimibꝰ ſtabāt.

Tex.

¶ Et cū inuenerit ouē/ imponit in humeros ſuos gaudens. Ouē humeris ſuis impoſuit: q: hūanā naturā ſuſcipiēs/ pctā nr̄a in ſe portauit.

Tex.

¶ Et veniēs domū ꝯuocat amicos ſuos ⁊ vicinos/ dicēs eis. Cōgratulamini mihi: q: inueni ouem meā q̄ perierat. Inuēta oue ad domū redit: q: paſtor noſter reparato hoīe ad regnū celeſte redijt. Ibi amicos et vicinos inuenit: illos vēꝫ angeloꝝ choros/ q̄ amici ſunt: q: volūtatē eius cōtinue in ſua ſtabilitate cuſtodiūt. Vicini q̄ꝫ eius ſunt: q: claritate viſionis illius ſua aſſiduitate ꝑfruūtur. Et notādū ꝙ nō dicit. Cōgratulamini inuētioni/ ſed mihi: q: vēꝫ eius eſt gaudiū vita noſtra: ⁊ cum nos ad celū reducimur/ ſolēnitatē letitie eius implemꝰ.

Tex.

¶ Dico vobis ꝙ ita gaudiū erit in celo ſuꝑ vno peccatore pniam agēte: ꝗ̄ ſuꝑ nonagintanouē iuſtis q̄ non indigēt pnia. Cōſiderādū nobis eſt frēs mei cur dñs plus de cōuerſis pctōribꝰ ꝗ̄ de ſtātibꝰ iuſtis in celo gaudiū eſſe fateatur.

Ratio ſubtilis verborum euāgelij

Vñ hoc: niſi qđ ipſi ꝑ quotidianū viſionis experimētū nouimꝰ: q: pleruꝗ hi q̄ nullis ſe oppſſos pctōꝝ molibꝰ ſciūt: ſtāt quidē in via iuſtitie: nulla illicita ꝑpetrant/ ſed tñ ad celeſtē patriā anxie nō anhelāt: tātoꝗ ſibi in rebus licitis vſum ꝑbēt: quāto ſe ꝑpetraſſe illicita nulla meminerūt/ ⁊ pleruꝗ pigri remanēt ad exercēda bona p̄cipua: q: valde ſibi ſecuri ſunt ꝙ nulla cōmiſerūt mala grauiora. At cōtra/ nōnūꝗ̄ hi q̄ ſe aliq̄ illicita egiſſe meminerūt/ ex ipo ſuo dolore cōpūcti/ inardeſcūt in amore dei: ſeſeꝗ in magnis virtutibꝰ exercēt: cūcta ⁊ difficilia ſancti certaminis appetūt/ oīa mūdi derelinquūt/ honores fugiūt/ acceptis cōtumelijs letanť/ flagrāt deſiderio/ ad celeſtē patriā anhelāt. Et q: ſe erraſſe a deo cōſiderāt/ dāna p̄cedētia lucris ſequētibꝰ recōpēſat. Maiꝰ ꝗ̄ de pctōre cōuerſo ꝗ̄ de ſtāte iuſto gaudiū fit in celo: q: ⁊ dux in prelio plꝰ eū militē diligit: q̄ poſt fugā reuerſus hoſtē fortiter p̄mit: ꝗ̄ illū q̄ nūꝗ̄ terga ꝑbuit ⁊ nūꝗ̄ aliq̄d fortiter geſſit. Sic agricola illā ampliꝰ terrā amat q̄ poſt ſpinas vberes fruges ꝓfert ꝗ̄ eā q̄ nūꝗ̄ habuit ſpinas/ ⁊ nūꝗ̄ fertilem meſſem ꝓduxit. Sꝫ inter hec ſciēdū eſt/ q: ſunt pleriꝗ iuſti in quoꝝ vita tātū eſt gaudiū/ vt eis q̄libet pctōꝝ pnia ꝓponi nullatenꝰ poſſit. Nā multi ⁊ nulloꝝ ſibi maloꝝ ſūt cōſcij: ⁊ tñ in tāti ardoris afflictione ſe exercēt/ ac ſi a peccatis oībus anguſtenť. Cūcta etiā licita reſpuūt: ad deſpectū mūdi ſublimiter accendūtur: licere ſibi nolunt oē quod licet: bona etiā amputāt ſibi cōceſſa/ cōtēnūt viſibilia/ inuiſibilibus accēdūtur/ lamētis gaudēt/ in cūctis ſemetipſos humiliant: et ſicut nonnulli pctā operū/ ſic ipſi peccata cogitationū deplorāt. Quid itaꝗ iſtos/ niſi et iuſtos dixerim et penitētes: qui ſe et in pnia de pctō cogitationis humiliāt: et recti ſemꝑ in opere ꝑſeuerāt. Hinc ergo colligēdū eſt quātū deo gaudiū faciat/ qñ humiliter plāgit iuſtus/ ſi facit in celo gaudiū/ qñ hoc quod male geſſit ꝑ pniam dānat iniuſtꝰ. Sequitur.

Tex.

¶ Aut q̄ mulier hñs drachmas decē: et ſi perdiderit drachmā vnā/ nonne accēdit lucernā/ et euertit domū ⁊ querit diligēter donec inueniat. ⁊c. Qui ſignatᷣ ꝑ paſtorē ipſe ⁊ ꝑ mulierē. Ipſe em̄ deus/ ipſe ⁊ dei ſapiētia. Et q: imago exprimiť i drachma: mulier drachmā ꝑdidit/ qñ ſcꝫ hō qui cōditꝰ ad imaginē dei fuerat/ peccādo a ſimilitudine ſui conditoris receſſit. Sꝫ accēdit mulier lucernā: quia dei ſapiētia apparuit in humanitate. Lucerna quippe lumē in teſta eſt: lumen vero i teſta eſt diuinitas in carne. De qua videlꝫ teſta ſui corporis dicit ipſa ſapiētia. Exaruit velut teſta virtus mea. Quia em̄ teſta in igne ſolidatur: eiꝰ virtus ſicut teſta exaruit: q: aſſumptā carnē ad reſurrectionis gl'iam ex paſſionis tribulatiōe roborauit. Accenſa aūt lucerna euertit domū: q: mox vt eius diuinitas per carnē claruit/ oīs ſe noſtra cōſciētia cōcuſſit. Domus nāꝗ euertiť: cū cōſideratiōe ſui reatꝰ humana cōſciētia ꝑturbať. Qui euerſionis ſermo nō diſcrepat ab eo quod in alijs codicibus legiť emūdat: q: nimirū praua mēs ſi nō priꝰ per timorē euertiť/ ab aſſuetis vitijs nō emūdať. Euerſa ergo domo inueniť drachma: q: cū ꝑturbať cōſciētia hominis/ reparatur in hoīe ſimilitudo cōditoris.

Tex.

¶ Et cū inuenerit/ cōuocat amicas ⁊ vicinas ſuas dicēs. Cōgratulamini mihi oēs: q: iueni drachmā quā ꝑdiderā. Que amice vel vicine/ niſi ille ꝑtātes celeſtes ſunt iā ſuperiꝰ dicte: q̄ tanto ſupne ſapie iuxta ſunt/ quāto ei ꝑ grām cōtinue viſionis appropinquāt.

Decem drachmarū myſterium.

Sed inter hec nequaꝗ̄ relinq̄re negligēter debemꝰ/ cur iſta mulier ꝑ quā dei ſapia figurať decēꝫ drachmas habuiſſe ꝑhibeť: ex quibꝰ vnā ꝑdidit quā cū q̄reret inuenit. Angeloꝝ quippe ⁊ hoīm naturā ad cognoſcēdū ſe dñs cōdidit: quā dū cōſiſtere ad eternitatē voluit eā ꝓculdubio ad ſuā ſimilitudinē creauit. Decē ꝟo drachmas habuit mulier: q: nouē ſunt ordines angeloꝝ: ſed vt cōplereť electorū numerꝰ/ hō decimꝰ eſt creatus: qui a cōditorē ſuo/ nec poſt culpā perijt: q: hūc eterna ſapiētia per carnē miraculis coruſcans/ ex lumine teſte reparauit. Nouē vero ordines angeloꝝ diximꝰ: q: videlꝫ eſſe (teſtante ſacro eloquio) ſcimus angelos/ archāgelos/ virtutes/ poteſtates/ principatꝰ/ dñatiōes/ thronos/ cherubin atꝗ ſeraphin. Eſſe nāꝗ angelos et archāgelos/ pene oēs ſacri eloquij pagine teſtāt. Cherubin ꝟo atꝗ ſeraphin ſepe vt notū ē libri ꝓphaꝝ loquūť. Quatuor ḡ ordinū noīa paulus apl's ad Epheſios enumerat dicēs. Supra oēm pricipatū ⁊ ꝑtātē ⁊ virtutē ⁊ dñationē. Qui rurſus ad Coloſſenſes ſcribēs ait. Siue thronos/ ſiue dñatiōes ſiue principatus ſiue ꝑtātes. Dñationes ꝟo ꝑncipatꝰ ac ꝑtātes iam ad epheſios loquēs deſcripſerat. Sꝫ ea ꝗ̄ coloſſenſibꝰ dicturus ꝑmiſit thronos/ de qbꝰ necdū q̄cꝗ̄ fuerat epheſijs locutꝰ. Cū ḡ illis quatuor q̄ ad Epheſios dixit .i. ꝑncipatꝰ poteſtatibꝰ/ virtutibꝰ/ atꝗ dñationibꝰ cōiūgūtur throni q̄nꝗ ſunt ordines q̄ ſpāliter exprimūtur. Quibꝰ dū angeli ⁊ archāgeli cherubin atꝗ ſeraphin adiūcta ſunt/ ꝓculdubio nouē eſſe angeloꝝ ordines inueniūtur. Unde ⁊ ipſi angelo q̄ primus eſt cōditꝰ ꝑ ꝓphām đ.

Ezech. xxviij.

Tu ſignaculū ſimilitudinis/ plenꝰ ſapia: ⁊ ꝑfectꝰ decore in delicijs paradiſi dei fuiſti. Ubi notandū ꝙ non ad ſimilitudinē dei factus/ ſed ad ſignaculū ſimilitudinis đ: vt quo ſubtilior in eo eſt natura: eo imago dei in illo ſimiliꝰ inſinueť expſſa. Quo in loco mox ſubdiť. Oīs lapis p̄cioſus operimentū tuū/ ſardius/ topaſius/ iaſpis/ chryſolitꝰ/ onyx et

Digitized by Google

beryllus/ſapphirus/carbūculus/⁊ ſmaragdus. Ecce nouē dixit noīa lapidum: q: pfecto nouē ſunt ordines angeloꝝ. Quib⁹ nimirū ordinib⁹ ille prim⁹ angelus ideo ornatus ⁊ opertus extitit: q: dū cūctis agminib⁹ angelorū prelat⁹ eſt/ex coꝝ cōparatione clarior fuit. Sed cur iſtos ꝯſiſtēriū angeloꝝ choros enumerādo ꝯſtrinximus: ſi nō coꝝ miniſteria ſubtiliter exprimamus? Greca eīn lingua

Diſſerit pulchre de angelis. angeli nūtij: archangeli ꝟo ſummi nūtij vocantur. Sciēdum quoq ꝙ angeloꝝ vocabulū nomē eſt officij nō nature. Nā ſancti illi celeſtis patrie ſpūs/ſemꝑ quidē ſunt ſpiritus: ſed ſemꝑ vocari angeli nequaꝗ̄ poſſunt: q: tunc ſolum ſunt angeli: cū per eos aliqua nūtiātur. Unde et ꝑ pſ. d̄r: Qui facit angelos ſuos ſpiritus. Ac ſi patenter dicat. Qui eos quos ſemꝑ habet ſpūs: etiam cum voluerit angelos facit. Hi aūt qui minima nūtiant angeli: qui vero ſumma nūtiant archangeli vocātur. Hinc eſt enim ꝙ ad Mariā virginē nō quilibet angelus/ſed Gabriel archāgelus mittitur. Ad hoc quippe miniſteriū ſummū angelū venire dignū fuerat/qui ſummū omniū nūtiabat. Qui idcirco etiā priuatis noībus cenſentur: vt ſignetur per vocabula etiā in operatione quid valeant. Neq eīn in illa ſancta ciuitate quā viſione omnipotētis dei plena ſciētia perficit: idcirco propria noīa ſortiūtur/ne eoꝝ perſone ſine nominibus ſcire nō poſſint: ſed cū ad nos aliq̄d miniſtraturi veniūt/apud nos etiam nomē a miniſterijs trahūt. Michael nāq quis vt deus: Gabriel autē fortitudo dei: Raphael vero d̄r medicina dei. Et quoties mire virtutis aliq̄d agitur/Michael mitti perhibet̄: vt ex ipo actu ⁊ nomine detur intelligi: q: nullus pōt facere quod facere preualet deus. Unde ⁊ ille antiquus hoſtis q̄ eſſe

Eſa.xiiij deo per ſuperbiā ſimilis cōcupiuit dicēs. In celū cōſcēdā ſuper aſtra celi exaltabo ſoliū meū: ſedebo in mōte teſtamēti in laterib⁹ aq̄lonis: aſcēdā ſuꝑ altitudinē nubium: ſimilis ero altiſſimo: dū in fine mūdi in ſua virtute relinquitur/extremo ſupplicio perimendus cū Michael archāgelo preliaturus eſſe perhibet̄: ſicut per Joānē dicit̄.

Apo.xij. Factū eſt preliū cū Michaele archāgelo: vt q̄ ſe ad dei ſimilitudinē ſuperbus extulerat/per Michaelē peremptus diſcat: q: ad dei ſimilitudinē per ſuperbiā null⁹ exurgat. Ad Mariā quoq Gabriel mittitur: q: fortitudo dei nominatur. Illū quippe nūtiare veniebat: q̄ ad debellādas aereas ptātes humilis apparere dignat⁹ eſt: de quo per pſalmiſtā d̄r. Tollite portas principes veſtras: ⁊ eleuamini porte eternales: ⁊ introibit rex glie. Quis eſt iſte rex glie: dn̄s fortis ⁊ potēs: dn̄s potens in prelio. Et rurſum: Dn̄s virtutū ipſe eſt rex glorie. Per dei ergo fortitudinē nūtiādus erat q̄ virtutū dn̄s ⁊ potēs in ꝓlio ad debellandas ptātes aereas veniebat. Raphael q̄ꝗ interpͣtat̄ (vt

Tob.xi. diximus) medicina dei: q: ſcʒ dū Tobie oculos quaſi per officiū curationis tetigit/cecitatis illius terſit tenebras. Qui ergo ad curādū mittit̄/dignū vcʒ fuit vt dei medicina vocaret̄. Sed q: angeloꝝ noīa interpͣtādo ꝯſtrinximus: nūc ſupeſt vt ipſa officioꝝ vocabula breuiter exeq̄mur. Uirtutes eīn vocant̄ illi nimirū ſpūs/ꝑ quos ſigna

Officia angeloꝝ declarātur. et miracula frequētius fiūt. Ptātes etiā vocant̄ hi q̄ hoc potēti⁹ ceteris in ſuo ordine ꝑceperūt: vt eorū ditioni virtutes aduerſe ſubiecte ſint: quoꝝ poteſtate refrenant̄: ne corda hoim tātū tētare valeāt quātū volūt. Principatus etiā vocātur q̄ ipſis q̄ꝗ bonis angeloꝝ ſpiritib⁹ ꝑſunt: qui ſubiectis alijs dū queq ſunt agēda diſponūt: eis ad explēda myſteria principant̄. Dn̄ationes aūt vocant̄/q̄ etiā ptātes pncipatuū diſſimilitudine alta trāſcēdūt. Nā principari eſt inter reliquos priorē exiſtere: dn̄ari ꝟo eſt etiāʒ ſubiectos poſſidere. Ea ergo angeloꝝ agmina que mira potētia ꝑeminēt: ꝓ eo ꝙ eis cetera ad obediēdū ſubiecta ſunt/dn̄ationes vocant̄. Throni quoq illa agmina ſunt vocata: quib⁹ ad exercēdū iudiciū ſemꝑ de⁹ omnipotēs preſidet. Quia eīn thronos/latino eloquio ſedes dicim⁹: throni dei dicti ſunt hi q̄ tāta diuinitatis grā replētur/vt in eis dn̄s ſedeat: ⁊ per eos ſua iudicia decernat. Un̄ et ꝑ

Pſ.ix. pſalmiſtā d̄r: Sedes ſuꝑ thronū q̄ iudicas equitatē. Cherubin quoq plenitudo ſciētie d̄r. Et ſublimiora illa agmina idcirco cherubin vocata ſunt: q: tāto pfectiori ſcientia plena ſunt/quāto claritatē dei vicini⁹ cōtēplātur: vt ſm creature modū eo plene oīa ſciant: quo viſioni creatoris ſui ꝑ meritū dignitatis appropinquāt. Seraphin etiā vocantur illa ſctoꝝ ſpirituū agmina/q̄ ex ſingulari ꝓpinquitate cōditoris ſui icōparabili ardēt amore. Seraphin nāq ardētes vel incēdentes vocant̄. Que q: ita deo coniūcta ſunt: vt inter hec ⁊ deū nulli alij ſpūs interſint: tanto magis ardēt/quāto hūc vicinius vidēt. Quoꝝ pfecto flāma amor eſt: q: quo ſubtilius claritatē diuinitatꝭ ei⁹ aſpiciūt/eo validius in eius amore flāmeſcūt. Sed q̄d ꝓdeſt nos de angelicis ſpiritib⁹ iſta ꝯſtringere: ſi nō ſtudeam⁹ hec etiā ad noſtros ꝓfectus cōgrua cōſideratione deriuare. Quia eīn ſuperna ciuitas illa ex angelis ⁊ hoib⁹ cōſtat: ad quā tātū credim⁹ humanū gen⁹ aſcēdere: quātos illic cōtigit electos angelos remāſiſſe/ſicut ſcriptū eſt. Sta

Deutero.xxxij. tuit terminos gētiū ſm numerū angeloꝝ dei: debemus ⁊ nos aliq̄d ex illis diſtinctionib⁹ ſuꝑnoꝝ ciuiū ad vſuʒ noſtre cōuerſationis trahere: noſq ipſos ad incremēta vir

Nūerus ſaluādoꝝ quātus futurus. tutū bonis ſtudijs inflāmare. Quia eīn tanta illuc aſcēſura creditur multitudo hoim/quāta multitudo remanſit angeloꝝ: ſupeſt vt ipſi q̄ꝗ hoies q̄ ad celeſtē patriā redeunt: ex eis agminib⁹ aliq̄d illuc reuertētes imitent̄. Diſtincte nāq cōuerſationes hoim ſinguloꝝ agminū ordinibus cōgruūt: ⁊ in eorū ſortē ꝑ cōuerſationis ſimilitudinē deputātur. Nā ſunt pleriq q̄ parua capiūt/ſed tn̄ hec eadē parua pie annūtiare fratrib⁹ nō deſiſtūt. Iſti itaq in angeloꝝ numerū currūt. Et ſunt nōnulli q̄ diuine largitatꝭ munere refecti/ſecretoꝝ celeſtiū ſumma ⁊ capere preualēt ⁊ nūtiare. Quo igit̄ iſti/niſi inter archāgelorū numerū deputātur? Et ſunt alij q̄ mira faciūt ſigna/valēter operant̄. Quo igit̄ iſti/niſi ad ſuꝑnarū virtutū ſortē ⁊ numerū cōgruūt? Et ſunt nōnulli qui etiā de obſeſſis corporib⁹/malignos ſpūs fugant: eoſq virtute orōnis et vi accepte ptātis eijciunt. Quo itaq iſti meritū ſuū/niſi inter poteſtatū celeſtiū numerū ſortiūtur? Et ſunt nōnulli qui acceptis virtutib⁹ electoꝝ etiā hoim merita trāſcendūt: cūq et bonis meliores ſunt/electis q̄ꝗ fratrib⁹ principant̄. Quo ergo ſortē ſuam/niſi inter principatuū numeros acceperūt? Et ſunt nōnulli q̄ ſic in ſemetipſis vitijs/omnibuſq deſiderijs dn̄ant̄: vt ipo iure mūditie dij inter

Exo.vij. hoies vocentur. Unde ⁊ ad Moyſen d̄r. Ecce cōſtitui te deū Pharaonis. Quo ergo iſti/niſi īter numeros dn̄antiū currūt? Et ſunt nōnulli q̄ dū ſibimetipſis vigilāti cura dn̄antur/dūq ſe ſolicita intētiōe diſcutiūt/diuino timori ſemꝑ inherētes: hoc in munere virtutis accipiūt: vt iudicare recte ⁊ alios poſſint. Quoꝝ pfecto mētib⁹ dū diuina cōtēplatio preſto eſt: in his velut in throno ſuo dn̄s ꝓſides alioꝝ facta examinat: ⁊ cūcta mirabiliter de ſua ſede diſpēſat. Quid ergo iſti/niſi throni ſui ꝯditoris ſunt? Uel quo niſi ad ſuꝑnarū ſediū numeros aſcribūt̄? Per quos dū ſctā eccl̄ia regit̄: plerūq de q̄buſdā ſuis infirmis actibus etiā electi iudicant̄. Et ſunt nōnulli q̄ tāta dei ⁊ ꝓximi dilectione pleni ſunt: vt cherubin iure noīent̄. Q: eīn vt ꝓfati ſum⁹/cherubin plenitudo ſcie d̄r: ⁊ Paulo dicēte

Ro.xiij. didicim⁹. Quia plenitudo legis eſt dilectio: oēs q̄ dei et ꝓximi charitate ceteris ampli⁹ pleni ſunt/merito ſuorū ſortē inter cherubin numeros ꝑceperūt. Et ſunt nōnulli q̄ ſuꝑne cōtēplatiōis facib⁹ accēſi/in ſolo conditoris ſui deſiderio anhelāt/nil iā in hoc mūdo cupiūt: ſʒ ſolo eternitatis amore paſcūtur/terrena queq abijciūt/cūcta tēporalia mēte trāſcēdūt/amāt ⁊ ardēt: atq in ipſo ſuo ardore requieſcūt/amādo ardēt/loquēdo alios accēdūt: et quos v̄bo tāgūt/ardere ꝓtin⁹ in dei amore faciūt. Quid ergo iſtos niſi ſeraphin dixerim: quoꝝ cor in igne cōuerſum lucet ⁊ vrit: q: ⁊ mētiū oculos ad ſuꝑna illumināt/et cōpūgendo in fletib⁹ vicioꝝ rubiginē purgāt. Qui ḡ ita ad amorē ſui cōditoris inflāmati ſunt: quo niſi inter ſera

Digitized by Google

intus tñ dulcedinē ꝑ charitatē ſeruāt. Preponunt ſibi in aīo ipſos plerūq₃ quos corrigūt: meliores eſtimāt eos ꝗ̄ quos iudicāt. Q̄ð vero agētes: ⁊ per diſciplinā ſubditos/ et ꝑ humilitatē cuſtodiūt ſemetipſos. At cōtra hi q̄ de falſa iuſtitia ſuꝑbire ſolēt ceteros quoſq₃ deſpiciūt/ nulla infirmantib⁹ miſericordia cōdeſcēdūt: ⁊ quo ſe pctōres eſſe nō credūt: eo deterius pctōres fiunt. De quoꝝ ꝑfecto numero Phariſei extiterāt: q̄ dijudicātes dn̄m ꝙ pctōres ſuſciperet/ arēti corde ipm fontē mīe rephendebāt. Sed q: egri erant: ita vt ſe egros eſſe neſcirent: q̄tenus qð erant agnoſcerēt/ celeſtis eos medicus fomētis blādis curat: benignu₃ paradigma obijcit: et in eoꝝ corde vulneris tumorē premit. Ait nāq₃. ¶ Quis ex vobis hō qui h₃ centū oues: ⁊ ſi perdiderit vnā ex illis/ nōne dimittit nonaginta nouē in deſerto: ⁊ vadit ad illā que perierat? Ecce mira diſpēſatione pietatis ſimilitudinē veritas dedit: qua₃ et in ſe hō ipſe recognoſceret: ⁊ tñ hec ſpāliter ad ipſum

Allegoria de centum ouibus

auctorē hoīm ꝑtineret. Quia enī cētenari⁹ ꝑfect⁹ eſt numerus: ipe cētū oues habuit/ cū ſctōꝝ angeloꝝ ſubſtātiā et hoīm poſſedit. S₃ vna ouis tūc perijt: qn̄ peccādo hō paſcua vite dereliq̄t. Dimiſit aūt nonaginta nouē in deſerto: q: illos ſummos angelorū choros reliquit in celo. Cur aūt celū deſertū vocat/ niſi ꝙ deſertū ð: derelictum. Tūc aūt hō celū deſeruit cū peccauit. In deſerto aūt nonaginta nouē oues remāſerāt qn̄ in terra dn̄s vnā ouē q̄rebat: q: rōnalis creature numer⁹/ angeloꝝ vero ⁊ hoīm q̄ ad videndū deū cōditus fuerat/ pereūte hoīe erat imminutus: ⁊ vt ꝑfecta ſumma ouiū integraret̄ in celo/ hō ꝑditus q̄rebat̄ in terra. Nā qð hic euāgeliſta dicit in deſerto

Matt. xviij.

ali⁹ dicit in mōtib⁹: vt ſignificēt in excelſis/ quia nimirū oues q̄ nō perierant in ſublimib⁹ ſtabāt.

Tex.

¶ Et cū inuenerit ouē/ imponit in humeros ſuos gaudens. Ouē humeris ſuis impoſuit: q: hūanā naturā ſuſcipiēs/ pctā nr̄a in ſe portauit.

Tex.

¶ Et veniēs domū ꝯuocat amicos ſuos ⁊ vicinos/ dicēs eis. Cōgratulamini mihi: q: inueni ouem meā q̄ perierat. Inuēta oue ad domū redit: q: paſtor noſter reparato hoīe ad regnū celeſte redijt. Ibi amicos et vicinos inuenit: illos vero angeloꝝ choros/ q̄ amici ſunt: q: volūtatē eius cōtinue in ſua ſtabilitate cuſtodiūt. Vicini ꝗ̄ eius ſunt: q: claritate viſionis illius ſua aſſiduitate ꝑfruūtur. Et notādū ꝙ nō dicit. Cōgratulamini inuētioni/ ſed mihi: q: vero eius eſt gaudiū vita noſtra: ⁊ cum nos ad celū reducimur/ ſolēnitatē letitie eius implem⁹.

Tex.

¶ Dico vobis ꝙ ita gaudiū erit in celo ſuꝑ vno peccatore pn̄iam agēte: ꝗ̄ ſuꝑ nonaginta nouē iuſtis q̄ non indigēt pn̄ia. Cōſiderādū nobis eſt fr̄es mei cur dn̄s plus de cōuerſis pctōrib⁹ ꝗ̄ de ſtātib⁹ iuſtis in celo gaudiū eſſe fateatur. Vn̄ hoc: niſi qð ipſi ꝑ quotidianū viſionis experimētū nouim⁹: q: plerūq₃ hi q̄ nullis ſe oppſſos pctōꝝ molib⁹ ſciūt: ſtāt quidē in via iuſtitie: nulla illicita ꝑpetrant/ ſed tñ ad celeſtē patriā anxie nō anhelāt: tātoq₃ ſibi in rebus licitis vſum p̄bēt: quāto ſe ꝑpetraſſe illicita nulla meminerūt/ ⁊ plerūq₃ pigri remanēt ad exercēda bona p̄cipua: q: valde ſibi ſecuri ſunt ꝙ nulla cōmiſerūt mala grauiora. At cōtra/ nōnūꝗ̄ hi q̄ ſe aliq̄ illicita egiſſe meminerūt/ ex ipo ſuo dolore cōpūcti/ inardeſcūt in amore dei: ſeſeq₃ in magnis virtutib⁹ exercēt: cūcta ⁊ difficilia ſancti certaminis appetūt/ oīa mūdi derelinquūt/ honores fugiūt/ acceptis cōtumelijs letant̄/ flagrāt deſiderio/ ad celeſtē patriā anhelāt. Et q: ſe erraſſe a deo cōſiderāt/ dāna p̄cedētia lucris ſequētib⁹ recōpēſat. Mai⁹ ḡ de pctōre cōuerſo ꝗ̄ de ſtāte iuſto gaudiū fit in celo: q: ⁊ dux in prelio pl⁹ cū militē diligit: q̄ poſt fugā reuerſus hoſtē fortiter p̄mit: ꝗ̄ illū q̄ nūꝗ̄ terga p̄buit ⁊ nūꝗ̄ aliq̄d fortiter geſſit. Sic agricola illā ampli⁹ terrā amat q̄ poſt ſpinas vberes fruges ꝓfert ꝗ̄ eā q̄ nūꝗ̄ habuit ſpinas/ ⁊ nūꝗ̄ fertilem meſſem ꝓducit. S₃ inter hec ſciēdū eſt/ q: ſunt plerīq₃ iuſti in quoꝝ vita tātū eſt gaudiū/ vt eis q̄libet pctōꝝ pn̄ia p̄poni nullaten⁹ poſſit. Nā multi ⁊ nulloꝝ ſibi maloꝝ ſūt cōſcij: ⁊ tñ in tāti ardoris afflictione ſe exercēt/ ac ſi a peccatis oībus anguſteut̄. Cūcta etiā licita reſpuūt: ad deſpectū mūdi ſublimiter accendūtur: licere ſibi nolunt oē quod licet: bona etiā amputāt ſibi cōceſſa/ cōtēnūt viſibilia/ inuiſibilibus accēdūtur/ lamētis gaudēt/ in cūctis ſemetipſos humiliant: et ſicut nonnulli pctā operū/ ſic ipſi peccata cogitationū deplorāt. Quid itaq₃ iſtos/ niſi et iuſtos dixerim et penitētes: qui ſe et in pn̄ia de pctō cogitationis humiliāt: et recti ſemꝑ in opere ꝑſeuerāt. Hinc ergo colligēdū eſt quātū deo gaudiū faciat/ qn̄ humiliter plāgit iuſtus/ ſi facit in celo gaudiū/ qn̄ hoc quod male geſſit ꝑ pn̄iam dānat iniuſt⁹. Sequitur.

Tex.

¶ Aut q̄ mulier hn̄s drachmas decē: et ſi perdiderit drachmā vnā/ nonne accēdit lucernā/ et euertit domū ⁊ querit diligēter donec inueniat. ⁊c. Quid ſignat̄ ꝑ paſtorē ipſe ⁊ ꝑ mulierē. Ipſe enī deus/ ipſe ⁊ dei ſapiētia. Et q: imago exprimit̄ i drachma: mulier drachmā ꝑdidit/ qn̄ ſc₃ hō qui cōdit⁹ ad imaginē dei fuerat/ peccādo a ſimilitudine ſui conditoris receſſit. S₃ accēdit mulier lucernā: quia dei ſapiētia apparuit in humanitate. Lucerna quippe lumē in teſta eſt: lumen vero i teſta eſt diuinitas in carne. De qua videl₃ teſta ſui corporis dicit ipſa ſapiētia. Exaruit velut teſta virtus mea. Quia enī teſta in igne ſolidatur: ei⁹ virtus ſicut teſta exaruit: q: aſſumptā carnē ad reſurrectionis gl̄iam ex paſſionis tribulatiōe roborauit. Accenſa aūt lucerna euertit domū: q: mox vt eius diuinitas per carnē claruit/ oīs ſe noſtra cōſciētia cōcuſſit. Domus nāq₃ euertit̄: cū cōſideratiōe ſui reat⁹ humana cōſciētia ꝑturbat̄. Qui euerſionis ſermo nō diſcrepat ab eo quod in alijs codicibus legit̄ emūdat: q: nimirū praua mēs ſi nō pri⁹ per timorē euertit̄/ ab aſſuetis vitijs nō emūdat̄. Euerſa ergo domo inuenit̄ drachma: q: cū ꝑturbat̄ cōſciētia hominis/ reparatur in hoīe ſimilitudo cōditoris.

Tex.

¶ Et cū inuenerit/ cōuocat amicas ⁊ vicinas ſuas dicēs. Cōgratulamini mihi oēs: q: iueni drachmā quā ꝑdiderā. Que amice vel vicine/ niſi ille ptātes celeſtes ſunt iā ſuperi⁹ dicte: q̄ tanto ſuꝑne ſapie iuxta ſunt/ quāto ei ꝑ grām cōtinue viſionis appropinquāt. Sed inter hec nequaꝗ̄ relinq̄re negligēter debem⁹/ cur iſta mulier ꝑ quā dei ſapia figurat̄ decē drachmas habuiſſe ꝑhibet̄: ex quib⁹ vnā ꝑdidit quā cū q̄reret inuenit. Angeloꝝ quippe ⁊ hoīm naturā ad cognoſcēdū ſe dn̄s cōdidit: quā dū cōſiſtere ad eternitatē voluit

Decem drachmarū myſterium.

eā ꝓculdubio ad ſuā ſimilitudinē creauit. Decē vero drachmas habuit mulier: q: nouē ſunt ordines angelorū: ſed vt cōpleret̄ electorū numer⁹/ hō decim⁹ eſt creatus: qui a cōditori ſuo/ nec poſt culpā perijt: q: hūc eterna ſapiētia per carnē miraculis coruſcans/ ex lumine teſte reparauit. Nouē vero ordines angelorū dixim⁹: q: videl₃ eſſe (teſtante ſacro eloquio) ſcimus angelos/ archāgelos/ virtutes/ poteſtates/ principat⁹/ dn̄atiōes/ thronos/ cherubin atq₃ ſeraphin. Eſſe nāq₃ angelos et archāgelos/ pene oēs ſacri eloquij pagine teſtāt. Cherubin vero atq₃ ſeraphin ſepe vt notū ē libri ꝓphetaꝝ loquūt̄. Quatuor ḡ ordinū noīa paulus apl̄s ad Ephesios enumerat dicēs. Supra oēm principatū ⁊ ptātē ⁊ virtutē ⁊ dn̄ationē. Qui rurſus ad Coloſſenſes ſcribēs ait. Siue thronos/ ſiue dn̄atiōes ſiue principatus ſiue ptātes. Dn̄ationes vero principat⁹ ac ptātes iam ad epheſios loquēs deſcripſerat. S₃ ea ꝗ̄ coloſſenſib⁹ dicturus p̄miſit thronos/ de q̄b⁹ necdū q̄cꝗ̄ fuerat epheſijs locut⁹. Cū ḡ illis quatuor q̄ ad Epheſios dixit .i. principat⁹ poteſtatib⁹/ virtutib⁹/ atq₃ dn̄ationib⁹ cōiūgūtur throni q̄nq₃ ſunt ordines q̄ ſpāliter exprimūtur. Quib⁹ dū angeli ⁊ archāgeli cherubin atq₃ ſeraphin adiūcta ſunt/ proculdubio nouē eſſe angeloꝝ ordines inueniūtur. Unde ⁊ ipſi angelo q̄ primus eſt cōdit⁹ ꝑ ꝓphetam ð:. Tu ſignaculū ſimilitudinis/ plen⁹ ſapia: ⁊ ꝑfect⁹ decore in delicijs paradiſi dei fuiſti. Ubi notandū ꝙ non ad ſimilitudine₃

Ezech. xxviij.

dei factus/ ſed ad ſignaculū ſimilitudinis ð: vt quo ſubtilior in eo eſt natura: eo imago dei in illo ſimili⁹ inſinuet̄ expſſa. Quo in loco mox ſubdit̄. Oīs lapis p̄cioſus operimentū tuū/ ſardius/ topaſius/ iaſpis/ chryſolit⁹/ onyx et

Digitized by Google

beryllus/ſapphirus/carbūculus/⁊ ſmaragdus. Ecce no
uē dixit noīa lapidum: q: ꝓfecto nouē ſunt ordines ange
loꝝ. Quibꝰ nimirū ordinibꝰ ille primꝰ angelus ideo or⸗
natus ⁊ opertus extitit: q: dū cūctis agminibꝰ angeloꝝ
prelatꝰ eſt/ex eoꝝ cōparatione clarior fuit. Sed cur iſtos
ꝯſiſtēriū angeloꝝ choros enumerādo ꝯſtrinximus: ſi nō
eoꝝ miniſteria ſubtiliter exprimamus? Greca eñ lingua
Differit pulchre de angelis. angeli nūtij: archangeli vo ſummi nūtij vocantur. Sciē
dum quoqꝫ ꝙ angeloꝝ vocabulū nomē eſt officij nō na⸗
ture. Nā ſancti illi celeſtis patrie ſpūs/ſemꝑ quidē ſunt
ſpiritus: ſed ſemꝑ vocari angeli nequaq̄ poſſunt: q: tunc
ſolum ſunt angeli: cū per eos aliqua nūtiātur. Unde et ꝑ
pſ. dr. Qui facit angelos ſuos ſpiritus. Ac ſi patenter di
cat. Qui eos quos ſemꝑ habet ſpūs: etiam cum volue⸗
rit angelos facit. Hi aūt qui minima nūtiant angeli: qui
vero ſumma nūtiant archangeli vocātur. Hinc eſt enim
ꝙ ad Mariā virginē nō quilibet angelus/ſed Gabriel
archāgelus mittitur. Ad hoc quippe miniſteriū ſummū
angelū venire dignū fuerat/qui ſummū omniū nūtiabat
Qui idcirco etiā priuatis noībus cenſentur: vt ſignetur
per vocabula etiā in operatione quid valeant. Neqꝫ eñ
in illa ſancta ciuitate quā viſione omnipotētis dei plena
ſciētia perficit: idcirco propria noīa ſortiūtur/ne eoꝝ per⸗
ſone ſine nominibus ſcire nō poſſint: ſed cū ad nos aliq̄d
miniſtraturi veniūt/apud nos etiam nomē a miniſterijs
trahūt. Michael nāqꝫ quis vt deus: Gabriel autē fortitu
do dei: Raphael vero dr medicina dei. Et quoties mire
virtutis aliq̄d agitur/Michael mitti perhibet̃: vt ex ipſo
actu ⁊ nomine detur intelligi: q: nullus pōt facere quod
facere preualet deus. Unde ⁊ ille antiquus hoſtis q̄ eſſe
Eſa. xiiij. deo per ſuperbiā ſimilis cōcupiuit dicēs. In celū cōſcēdā
ſuper aſtra celi exaltabo ſoliū meū: ſedebo in mōte teſta⸗
mēti in lateribꝰ aq̄lonis: aſcēdā ſuꝑ altitudinē nubium:
ſimilis ero altiſſimo: dū in fine mūdi in ſua virtute relin⸗
quitur/extremo ſupplicio perimendus cū Michael ar⸗
chāgelo preliaturus eſſe perhibet̃: ſicut per Joānē dicit̃.
Apo. xij. Factū eſt preliū cū Michaele archāgelo: vt q̄ ſe ad dei ſi
militudinē ſuperbus extulerat/per Michaelē perēptus
diſcat: q: ad dei ſimilitudinē per ſuperbiā nullꝰ exurgat.
Ad Mariā quoqꝫ Gabriel mittitur: q: fortitudo dei no⸗
minatur. Illū quippe nūtiare veniebat: q̄ ad debellādas
aereas ptātes humilis apparere dignatꝰ eſt: de quo per
pſalmiſtā dr. Tollite portas principes veſtras: ⁊ eleuami
ni porte eternales: ⁊ introibit rex glie. Quis eſt iſte rex
glie: dñs fortis ⁊ potēs: dñs potens in prelio. Et rurſum:
Dñs virtutū ipſe eſt rex glorie. Per dei ergo fortitudinē
nūtiādus erat q̄ virtutū dñs ⁊ potēs in ꝑlio ad debellan
das ptātes aereas veniebat. Raphael qꝫ interptat̃ (vt
Tob. xi. diximus) medicina dei: q: ſcꝫ dū Tobie oculos quaſi per
officiū curationis tetigit/cecitatis illius terſit tenebras
Qui ergo ad curādū mittit̃/dignū vcꝫ fuit vt dei medi⸗
cina vocaret̃. Sed q: angeloꝝ noīa interptādo ꝯſtrinxi⸗
mus: nūc ſupeſt vt ipſa officioꝝ vocabula breuiter exeq̄⸗
mur. Uirtutes eñ vocant̃ illi nimirū ſpūs/ꝑ quos ſigna
Officia angeloꝝ declarantur. et miracula frequētius fiūt. Ptātes etiā vocant̃ hi q̄ hoc
potētiꝰ ceteris in ſuo ordine ꝑceperūt: vt eoꝝ ditioni vir
tutes aduerſe ſubiecte ſint: quoꝝ poteſtate refrenant̃: ne
corda hoim tātū tētare valeāt quātū volūt. Principatus
etiā vocātur q̄ ipſis qꝫ bonis angeloꝝ ſpiritibꝰ pſunt: qui
ſubiectis alijs dū queqꝫ ſunt agēda diſponūt: eis ad ex⸗
plēda myſteria principant̃. Dñationes aūt vocant̃/q̄ etiā
ptātes pricipatuū diſſimilitudine alta trāſcēdūt. Nā prin
cipari eſt inter reliquos priorē exiſtere: dñari vo eſt etiā
ſubiectos poſſidere. Ea ergo angeloꝝ agmina que mira
potētia pemināt: ꝓ eo ꝙ eis cetera ad obediēdū ſubiecta
ſunt/dñationes vocant̃. Throni quoqꝫ illa agmina ſunt
vocata: quibꝰ ad exercēdū iudiciū ſemꝑ deꝰ omnipotēs
preſidet. Quia eñ thronos/latino eloquio ſedes dicimꝰ
throni dei dicti ſunt hi q̄ tāta diuinitatis gr̄a replētur/vt
in eis dñs ſedeat: ⁊ per eos ſua iudicia decernat. Un̄ et ꝑ
pſalmiſtā dr. Sedes ſuꝑ thronū q̄ iudicas equitatē. Che⸗ Pſ. ix.
rubin quoqꝫ plenitudo ſciētie dr. Et ſublimiora illa agmi
na idcirco cherubin vocata ſunt: q: tāto ꝑfectiori ſcientia
plena ſunt/quāto claritatē dei viciniꝰ cōtēplātur: vt ſm
creature modū eo plene oīa ſciant: quo viſioni creatoris
ſui ꝑ meritū dignitatis appropinquāt. Seraphin etiā vo
cantur illa ſctōꝝ ſpirituū agmina/q̄ ex ſingulari ꝓpinq̄ta
te cōditoris ſui icōparabili ardēt amore. Seraphin nāqꝫ
ardētes vel incēdentes vocant̃. Que q: ita deo coniūcta
ſunt: vt inter hec ⁊ deū nulli alij ſpūs interſint: tanto ma
gis ardēt/quāto hūc vicinius vidēt. Quoꝝ ꝓfecto flāma
amor eſt: q: quo ſubtilius claritatē diuinitatꝭ eiꝰ aſpiciūt/
eo validius in eius amore flāmeſcūt. Sed q̄d ꝓdeſt nos
de angelicis ſpiritibꝰ iſta ꝯſtringere: ſi nō ſtudeamꝰ hec
etiā ad noſtros ꝓfectus cōgrua cōſideratione deriuare.
Quia eñ ſuperna ciuitas illa ex angelis ⁊ hoibꝰ cōſtat:
ad quā tātū credimꝰ humanū genꝰ aſcēdere: quātos illic
cōtigit electos angelos remāſiſſe/ſicut ſcriptū eſt. Sta⸗
tuit terminos gētiū ſm numerū angeloꝝ dei: debemus ⁊ Deuter. xxxij.
nos aliq̄d ex illis diſtinctionibꝰ ſupnoꝝ ciuiū ad vſū no
ſtre cōuerſationis trahere: noſqꝫ ipſos ad incremēta vir⸗
tutū bonis ſtudijs inflāmare. Quia eñ tanta illuc aſcē⸗ Nūerus ſaluādoꝝ quātꝰ futurus
ſura creditur multitudo hoim/quāta multitudo reman
ſit angeloꝝ: ſupeſt vt ipſi qꝫ hoies q̄ ad celeſtē patriā re⸗
deunt: ex eis agminibꝰ aliq̄d illuc reuertētes imitent̃. Di
ſtincte nāqꝫ cōuerſationes hoim ſinguloꝝ agminū ordi⸗
nibus cōgruūt: ⁊ in eoꝝ ſortē ꝑ cōuerſationis ſimilitudi
nē deputātur. Nā ſunt pleriqꝫ q̄ parua capiūt/ſed tñ hec
eadē parua pie annūtiare fratribꝰ nō deſiſtūt. Iſti itaqꝫ
in angeloꝝ numerū currūt. Et ſunt nōnulli q̄ diuine lar⸗
gitatꝭ munere refecti/ſecretoꝝ celeſtiū ſumma ⁊ capere
preualēt ⁊ nūtiare. Quo igit̃ iſti/niſi inter archāgeloꝝ
numerū deputātur? Et ſunt alij q̄ mira faciūt ſigna/valē
ter operant̃. Quo igit̃ iſti/niſi ad ſupnarū virtutū ſortē ⁊
numerū cōgruūt? Et ſunt nōnulli qui etiā de obſeſſis cor
poribꝰ/malignos ſpūs fugant: eoſqꝫ virtute orōnis et vi
accepte ptātis eijciunt. Quo itaqꝫ iſti meritū ſuū/niſi in⸗
ter poteſtatū celeſtiū numerū ſortiūtur? Et ſunt nōnulli
qui acceptis virtutibꝰ electoꝝ etiā hoim merita trāſcen⸗
dūt: cūqꝫ et bonis meliores ſunt/electis qꝫ fratribꝰ princi
pant̃. Quo ergo ſortē ſuam/niſi inter principatuū nume
ros acceperūt? Et ſunt nōnulli q̄ ſic in ſemetipſis vitijs/
omnibuſqꝫ deſiderijs dñant̃: vt ipo iure mūditie dij inter
hoies vocentur. Unde ⁊ ad Moyſen dr. Ecce cōſtitui te
deū Pharaonis. Quo ergo iſti/niſi iter numeros dñan⸗ Exo. vij.
tiū currūt? Et ſunt nōnulli q̄ dū ſibimetipſis vigilāti cura
dñantur/dūqꝫ ſe ſolicita intētiōe diſcutiūt/diuino timori
ſemꝑ inherētes: hoc in munere virtutis accipiūt: vt iudi⸗
care recte ⁊ alios poſſint. Quoꝝ ꝓfecto mētibꝰ dū diui⸗
na cōtēplatio preſto eſt: in his velut in throno ſuo dñs pſi
des alioꝝ facta examinat: ⁊ cūcta mirabiliter de ſua ſede
diſpēſat. Quid ergo iſti/niſi throni ſui cōditoris ſunt? Uel
quo niſi ad ſupnarū ſediū numeros aſcribūt̃? Per quos
dū ſctā eccl̃ia regit̃: plerūqꝫ de q̄buſdā ſuis infirmis acti⸗
bus etiā electi iudicant̃. Et ſunt nōnulli q̄ tāta dei ⁊ pxi⸗
mi dilectione pleni ſunt: vt cherubin iure noient̃. Q: eñ
vt pfati ſumꝰ/cherubin plenitudo ſciē dr: ⁊ Paulo dicēte
didicimꝰ. Quia plenitudo legis eſt dilectio: oēs q̄ dei et Ro. xiij.
pximi charitate ceteris ampliꝰ pleni ſunt/merito ſuoꝝ
ſortē inter cherubin numeros ꝑceperūt. Et ſunt nōnulli
q̄ ſupne cōtēplatiōis facibꝰ accēſi/in ſolo conditoris ſui
deſiderio anhelāt/nil iā in hoc mūdo cupiūt: ſꝫ ſolo eter⸗
nitatis amore paſcūtur/terrena queqꝫ abijciūt/cūcta tē⸗
poralia mēte trāſcēdūt/amāt ⁊ ardēt: atqꝫ in ipſo ſuo ar⸗
dore requieſcūt/amādo ardēt/loquēdo alios accēdūt: et
quos vbo tāgūt/ardere ꝓtinꝰ in dei amore faciūt. Quid
ergo iſtos niſi ſeraphin dixerim: quoꝝ cor in igne cōuer⸗
ſum lucet ⁊ vrit: q: ⁊ mētiū oculos ad ſupna illuminat/et
cōpūgendo in fletibꝰ vitioꝝ rubiginē purgāt. Qui ḡra
ad amorē ſui cōditoris inflāmati ſunt: quo niſi inter ſera

Digitized by Google

phin numero ſortē ſue vocationis acceperūt? Sȝ hec fra
tres chariſſimi me loquēte introrſus vos ad voſmetipſos
reducite/ſecretoꝝ veſtroꝝ merita/cogitatiōeſq; diſcutite
videte ſi q̄d boni iam vobiſcū intus agitis: videte ſi in nu
mero hoꝝ agminū que breuiter tāgendo pſtrinximꝰ/ſoꝛ
tē veſtre vocationis inuenitis. Ve autē anime q̄ in ſe de
his bonis q̄ enumerauimus minime aliq̄d recognoſcit:
eiq; adhuc vt deteriꝰ imminet/ſi ꝛ priuatā ſe donis intel
liget ꝛ nequaꝗ̄ gemit. Quiſq̄s ergo talis eſt fr̄es mei/ge
mēdus eſt valde: q: nō gemit. Pēſemus ergo accepta ele
ctoꝝ munera: ꝛ virtute qua poſſumꝰ ad amoꝛē tāte ſoꝛ
tis anhelemꝰ. Qui in ſe donoꝝ gratiā minime recogno
ſcit gemat: q̄ vero in ſe minoꝛa cognoſcit/maioꝛa aliis nō
inuideat: q: ꝛ ſupne iſte diſtinctiōes beatoꝝ ſpirituū/ita
ſunt ꝯdite vt alie aliis ſint plate. Fert̄ vero Dionyſiꝰ Areo
Gregoriꝰ citat Dionyſium. pagita antiquꝰ vcȝ ꝛ venerabilis pr̄ dicere/ꝙ ex minori
bus angeloꝝ agminibꝰ foꝛas ad explēdū miniſteriū vel
viſibiliter/vel inuiſibiliter mittūtur: ſcȝ q: ad humana ſo
latia: aut angeli/aut archāgeli veniūt. Nā ſuperioꝛa illa
agmina ab intimis nūꝗ̄ recedūt: qm̄ ea que pēminent/
vſum exterioꝛis miniſterii nequaꝗ̄ habēt. Cui rei illud vi
Eſa. vi. det̄ cōtrariū qđ Eſaias dicit. Volauit ad me vnus de ſe
raphin: ꝛ in manu eius calculꝰ quē foꝛcipe tulerat de al
tari: ꝛ tetigit os meū. Sed in hac ꝓphete ſentētia vult in
telligi: q: hi ſpūs q̄ mittūtur/eoꝝ vocabulū pcipiūt/quo
rū officiū gerūt: q: em̄ vt perā locutionis incēdat/de alta
ri angelus carbonē poꝛtat: ſeraphin vocat̄ qđ incēdium
dicit̄. Huic aūt ſenſui ꝛ illud credit̄ nō incōueniēter opi
Dan. vii. tulari qđ p Danielē dr̄. Milia miliū miniſtrabāt ei: ꝛ de
cies milies cētena milia aſſiſtebant ei. Aliud nāq; eſt mi
niſtrare: aliud aſſiſtere. Hi miniſtrabāt deo q̄ ad nos nū
tiādo exeunt: aſſiſtūt vero qui ſic cōtēplatione intima per
fruūtur: vt ad explēda foꝛis opa minime mittant̄. Sȝ q:
in quibuſdā ſcripture locis quedā per cherubin: quedaȝ
vero per ſeraphin agi didicimus/vtrū per ſe hec faciāt:
an per ſubiecta agmina agant̄ q̄ ſicut dr̄ in eo qđ a maio
ribus veniūt/maioꝛa vocabula ſoꝛtiūtur: nos affirmare
nolumus qđ apertis teſtimoniis nō approbamus? Hoc
tm̄ certiſſimū ſcimus: q: ad explendū de ſupernis miniſte
riū/alii ſpūs alios mittūt: Zacharia. ſ. ꝓpheta teſtāte qui
Zach. ii. ait. Ecce angelus q̄ loq̄batur in me egrediebat̄: ꝛ aliꝰ an
gelus egrediebat̄ in occurſum eiꝰ/ꝛ dixit ad eū. Curre ꝛ
loquere ad puerū iſtū dicēs. Abſq; muro habitabit̄ Hie
ruſalē: dū enim angelus ad angelū dicit. Curre ꝛ loque
re/dubiū nō eſt: q: alius aliū mittit. Minoꝛa vero ſunt que
mittūtur: maioꝛa q̄ mittūt. Sed hoc ꝗ̄ de ipſis agmini
bus q̄ mittūtur certū tenemus: q: ꝛ cū ad nos veniūt/ſic
exterius explent miniſteriū: vt tm̄ nūꝗ̄ deſint interiꝰ per
ꝯtēplationē. Et mittunt̄ igit̄ ꝛ aſſiſtūt q: ꝛ ſi circūſcriptꝰ
eſt angelicus ſpūs/ſūmꝰ tm̄ ſpūs nō eſt. Angeli itaq; et
miſſi ante ipſum ſunt: q: quolibet miſſi veniāt intra ipm
currūt. Sciēdū quoq; eſt: q: plerūq; ipſi beatoꝝ ſpirituū
ordines/vicinoꝝ ſibi oꝛdinum vocabula ſoꝛtiūtur. Thro
Angelorū noīa mutant̄. nos em̄ ſcȝ ſedes dei beatoꝝ ſpirituū oꝛdinē ſpecialē dixi
mus: ꝛ tm̄ per pſalmiſtā dicit̄: Qui ſedes ſup cherubin ap
pare: q: vcȝ dū in iſtis diſtinctionibus agminū cherubin
thꝛonis iūguntur: ſedere etiā ſuper cherubin dn̄s ex vici
ni agminis equalitate perhibet̄. Sic q̄ppe in illa ſumma
ciuitate ſpecialia quedam ſinguloꝝ ſunt: vt tm̄ ſint cōmu
nia oim̄: ꝛ qđ in ſe q̄ſq; ex parte habet/hoc in alio oꝛdine
totū poſſideat. Sed idcirco vno eodēq; vocabulo cōiter
non cēſentur: vt ille oꝛdo vocari priuato vniuſcuiuſq; rei
nomine debeat: qui hāc in munere plenius accepit. Se
raphin nāq; incendiū diximꝰ: ꝛ tamē amoꝛe cōditoꝛis ſi
mul omnes ardēt. Cherubin plenitudinē ſcientie diximꝰ
et tm̄ quis ibi aliquid neſciat vbi ipſum ſimul omnes fon
tem ſcientie deū vident? Throni illa agmina quoq; quibꝰ
conditoꝛ pꝛeſidet vocātur: ſed beatus eſſe quis poteſt/ni
ſi creatoꝛ ſuus eius menti pꝛeſideat? Que ergo ex parte
ab omnibus habentur/eis in priuato nomine data ſunt:
qui hec in munere plenius acceperūt. Nam et ſi qua illic
ſic alii habēt: vt haberi ab aliis nequaꝗ̄ poſſint ſicut ſpe
ciali noīe dn̄ationes ꝛ pꝛincipatus vocātur: cūcta ibi ſin
guloꝝ ſunt: q: per charitatē ſpūs ab alio in aliis habent̄
Sed ecce dum celeſtiū ciuium ſecreta rimamur ab expo
ſitionis noſtre oꝛdine longe digreſſi ſumus. Suſpiremꝰ
ergo ad eos de quibus loquimur/ſed redeamus ad nos
Meminiſſe etem̄ debemus/quia caro ſumus. Taceamꝰ
interim de ſecretis celi: ſed ante cōditoꝛis oculos manu
penitētie tergamꝰ maculas pulueris noſtri. Ecce ipſa di
uina miſericoꝛdia pollicetur dicens. Gaudiū erit in celo
ſuper vno peccatoꝛe penitentiā agente: ꝛ tamē per ꝓphe Lu. xv.
tam dn̄s dicit. Quia quacūq; die iuſtus peccauerit: om
nes iuſtitie eius in obliuione erunt coꝛā me. Penſemꝰ ſi
poſſumus diſpenſationē ſupernę pietatis. Stantibus ſi
ceciderint minatur penā: lapſis vero vt reſurgere appe
tant/mittit miſericoꝛdiā. Illos terret ne pꝛeſumāt in bo
nis: iſtos refouet ne deſperēt in malis. Iuſtus es/irā ptī
meſce ne coꝛruas. Peccatoꝛ es/pꝛeſume de miſericoꝛdia
vt reſurgas. Ecce aūt iam lapſi ſumus/ſtare nequaꝗ̄ vo
luimus: in prauis noſtris deſideriis iacemꝰ. Sed q̄ nos
rectos condidit: adhuc expectat ꝛ pꝛouocat vt reſurga
mus. Sinū ſue pietatis aperit: nos quoq; ad ſe recipere
per penitētiam querit. Sed penitētiam agere digne non
poſſumus/niſi modū quoq; eiuſdem penitētie cognoſca
mus. Penitentiam quippe agere eſt ꝛ perpetrata mala Penitētie deſcriptio.
plangere/ꝛ plāgenda nō perpetrare. Nam qui ſic alia de
ploꝛat/vt tamē alia cōmittat: adhuc penitentiam agere/
aut ignoꝛat/aut diſſimulat. Quid em̄ pꝛodeſt ſi peccata
quis luxurie defleat: ꝛ tamen adhuc auaritie eſtibus an
helat? Aut quid ꝓdeſt ſi auaritie culpas iam lugeat: ꝛ ta
men inuidie facibus tabeſcat? Sed minus eſt valde qđ
dicimus: vt qui peccata deploꝛat/ploꝛando minime com
mittat: et qui plāgit vitiū/perpetrare vitia timeat. Nam
cogitādum ſummopere eſt: vt qui ſe illicita meminit cō
miſiſſe/a quibuſdam etiam licitis ſtudeat abſtinere: qua
tenus per hoc cōditoꝛi ſuo ſatiſfaciat: vt qui cōmiſit ꝓhi
bita/ſibimetipſi abſcindere debeat etiā cōceſſa: ꝛ ſe repꝛe
hendat in minimis: quē meminit in maximis deliquiſſe.
Nimia ſunt hec que loquoꝛ: ſi hec ex ſacri eloquii teſtimo
nio nō affirmo. Lex certe veteris teſtamēti alienā vxoꝛē
concupiſci pꝛohibuit: a rege vero foꝛtia iuberi militibus
vel deſiderari aquā nō penaliter vetat. Et cūcti nouimꝰ
ꝙ Dauid mucrone cōcupiſcentie trāſfixus/alienam cōiu
gem ꝛ appetiuit ꝛ abſtulit. Cuius culpam digna verbe
ra ſunt ſecuta: et malum quod perpetrauit/per peniten
tie lamēta coꝛrexit. Qui cum longo poſt contra hoſtium
cuneos ſederet/aquā bibere ex eoꝝ ciſterna ex deſiderio
voluit. Cuius electi milites inter cateruas aduerſantiuȝ
medias erūpētes/aquā quam rex deſiderauerat detule
rūt illeſi. Sed vir flagellis eruditus: ſemetipſum pꝛotinꝰ
cum periculo militum aquā deſideraſſe repꝛehēdit/eāq;
domino fundens libauit: ſicut illic ſcriptum eſt. Libauit
eam domino. In ſacrificio quippe dn̄i effuſa eſt aqua et ii. Regū xxiii.
conuerſa: q: culpam cōcupiſcentie mactauit per peniten
tiā repꝛehēſionis ſue. Qui ergo quōdā cōcupiſcere alie
nam cōiugem nequaꝗ̄ timuit: poſt etiā q: aquā cōcupi
ſcit expauit. Quia enim ſe illicita ꝑpetraſſe meminerat:
contra ſemetipſum iam rigidus etiā a licitis abſtinebat.
Sic ſic penitētiam agamus: vt ea que cōmiſimus pfecte
defleamus. Penſemus ſuper nos diuitias conditoꝛis no
ſtri peccare nos vidit ꝛ pertulit. Qui nos ante culpā pec Clementia dei oſtēdit̄.
care pꝛohibuit etiā poſt culpā expectare ad veniā nō de
ſiſtit. Ecce ipſos nos quē deſperimus vocat: auerſi ab il
lo ſumus: et tamen non auertitur. Vnde et bene p Eſaiā Eſa. xxx.
dicitur. Et erunt oculi tui videntes pꝛeceptoꝛem tuū: et
aures tue audient vocem poſt tergum monentis. Qua
ſi in faciem ſuam homo monitus eſt: quādo ad iuſtitiam
cōditus pꝛecepta rectitudinis accepit. Sed cum hec ea
dem pꝛecepta contēpſit: quaſi conditoꝛi ſuo deoꝛſum mō

Digitized by Google

tis in faciē dedit. Sʒ ecce adhuc ſequit̄: poſt tergū monet
q: iā ⁊ a nobis contēptus eſt: ⁊ tamen nos adhuc vocare
non ceſſat. Quaſi dorſum in faciē ei⁹ dedimus/cuius ver
ba deſpicim⁹/cuius ꝑcepta calcam⁹. Sed ſtans poſt ter/
gū nos auerſos reuocat: q: ⁊ videt ꝙ deſpicit̄: ⁊ tamen ꝑ
ꝑcepta clamat/per patientiā expectat. Penſate ḡ fratres
chariſſimi ſi cuilibet veſtrū loquenti famulus ſuperbiret
terga in faciē mitteret: nūquid nō contēptus dñs eius ſu
perbiā feriret: vulnera diſtricte animaduerſionis inflige
ret! Ecce nos peccādo auctori nr̃o terga in faciē dedim⁹/
⁊ tamen ſuſtinemur. Sugbe auerſos benigne reuocat: et
q̄ ferire nos auerſantes potuit/vt reuertamur munera ꝓ
mittit. Tāta ergo cōditoris noſtri miſericordia duritiam
nr̄i reatus emolliat: vt hō qui malū qḋ fecit experiri ꝑcuſ/
ſus poterat/ſaltē expectatus erubeſcat. Rē fratres breui
ter refero quā viro venerabili Maximiano/tunc pr̄e mo
naſterij mei atq; pſbytero nūc aūt Siracuſano epō narrā
te cognoui. Hāc itaq; ſi ſolerter auditis/charitati vr̄e nō
breuiter ſuffragari credo. Noſtris ꝟo tēporib⁹ Uictorin⁹
Uictori/ni exem/plum. qdā extitit: qui alio ꝙ noīe Emilian⁹ appellatus eſt: nō
inopis ſubſtātie iuxta mediocritatē vite. Sed q: plerūq;
regnat in rerū opulentia carnis culpa in quodā facinore
lapſus eſt/qḋ debuiſſet valde pertimeſcere: ac de ſue mortis
immanitate cogitare. Reat⁹ ḡ ſui conſideratione cōpun
ctus/erexit ſe cōtra ſe: mundi huius oīa dereliquit: mona
ſteriū petijt. In quo nimirū monaſterio tāte humilitatis
tāteq; diſtrictionis extitit: vt cūcti fratres q̄ illic ad amo/
rem diuinitatis excreuerāt/ſuā cogerent̄ vitā deſpicere/
dū illius ꝑniam viderēt. Studuit nāq; toto mētis anniſu
cruciare carnē: voluntates ꝓprias frāgere/furtiuas oro̅nes
q̄rere/quotidianis ſe lachrymis lauare/deſpectum ſui ap
petere: oblatā a fratrib⁹ venerationem timere. Hic itaq;
nocturnas fratrū vigilias ꝑuenire cōſueuerat. Et q: mōs
in q̄ monaſteriū ſitū eſt ex vno latere/in ſecretiori parte ꝑ/
minebat: illuc cōſuetudinē fecerat an̄ vigilias egredi: vt
ſe q̄tidie in fletu pn̄ie quāto ſecreti⁹/tāto liberi⁹ mactaret.
Cōtēplabat̄ nāq; diſtrictionē vēturi iudicis ſui: ac iā eidē
iudici cōcordās/puniebat i lachrymis reatū facinoris ſui.
Quadā ꝟo nocte abbas monaſterij vigilās: hūc latēter
egredientē intuit⁹/lēto foras pede ſecutus eſt. Quē cū in
ſecreto mōtis latere cerneret in orone ꝓſtratū/expectare
voluit qn̄ ſurgeret: vt ipſaʒ ꝙ lōganimitatē oronis ei⁹ ex/
ploraret. Tum ſubito lux celitus emiſſa ſuꝑ euʒ fuſa eſt q̄
in orone ꝓſtrat⁹ iacebat: tātaq; ſe in illo loco claritas ſpar
ſit: vt tota pars regiōis illi⁹ ex eadē luce cādeſceret. Quā
abbas vt vidit/intremuit ⁊ fugit. Cūq; poſt longū hore
ſpatiū iſdē frater ad monaſteriū rediſſet: abbas ei⁹ vt di/
ſceret/an ſuꝑ ſe effuſionē tanti luminis agnouiſſet/requi
rere cum ſtuduit dicēs. Ubi fuiſti frater? At ille latere ſe
poſſe credēs/in monaſterio ſe fuiſſe r̄ndit. Quo negante
abbas cōpulſus eſt dicere qḋ vidiſſet. At ille ſe videns eſſe
deꝑhēſuʒ: h̄ ꝙ qḋ abbatē latebat aperuit/adiūgēs. Dū ſuꝑ
me vidiſti lumē de celo deſcēdere: vox etiā pariter venit di
cēs. Dimiſſuʒ eſt tibi pctm̄ tuū. Et qdē omps de⁹ pctm̄ ei⁹
potuit tacēdo relaxare: ſʒ loquēdo ꝑ vocē radiādo ꝑ lumē
exēplo ſue mīe/nr̄a ad penitentiam voluit corda cōuertere.
Miramur fratres chariſſimi ꝙ ꝑſecutoreʒ ſuū Saulum
Act. ix. dñs de celo ꝓſtrauit/de celo allocut⁹ eſt. Ecce nr̄is ꝙ tem
porib⁹ pctō: ⁊ penitēs vocē de celeſtib⁹ audiuit. Illi dictū
eſt: qḋ me ꝑſeq̄ris: iſte ꝟo meruit audire/dimiſſum eſt tibi
Conuer/ſio Pau/li tractat̄ pctm̄ tuū. Lōge ē inferior merit̄ pctō: penitēs iſte ꝙ Pau/
lus. Sʒ q: adhuc in hac re de Saule loq̄mur: crudelitatē
necis anhelāte liceat audēter dicere: q: Saul⁹ ꝓpter ſuꝑ/
biā: vocē icrepatiōis: iſte ꝟo ꝓpter hūilitatē: vocē cōſola/
tiōis audiuit. Hūc q: humilitas ſtrauerat/diuina pietas
erigebat. Illū q: ſupbia erexerat/diuina ſeueritas hūilia
bat. Habete ḡ fratres mei fiduciā de mīa cōditoris nr̄i: co
gitate q̄ facitis: recogitare q̄ feciſtis. Largitatē ſupne pie
tatis aſpicite ⁊ ad miſericordē iudicē dū adhuc ſpectat cū
lachrymis venite. Cōſiderātes nāq; ꝙ iuſtus ſit/pctā vr̄a
nolite negligere. Cōſiderātes ꝟo ꝙ plus ſit/nolite deſpe
rare. Prebet apud deū homini fiduciā de⁹ homo. Eſt no
bis ſpes magna penitentib⁹: q: aduocat⁹ noſter fact⁹ eſt
iudex noſter. Qui viuit ⁊ regnat cū patre in vnitate ſpūſ
ſancti deus/per oīa ſecula ſeculorum. Amen.

¶ Dominica quarta. Luce. VI.

¶ In illo tempore: Dixit Jeſus diſcipulis ſuis.
Eſtote miſericordes ſicut et pater veſter miſeri/
cors eſt. Nolite iudicare et non iudicabimini. Et
reliqua. Homilia beati Auguſtini epiſcopi.

Modo fratres cum euā
geliū legeret̄ audiuim⁹ dicēte dño. Nolite iudi
care vt nō iudicemini: in quo em̄ iudicaueritis
iudicabimini. Quid eſt hoc cū ipſe dñs in alio loco euā/
gelij dixerit. Nolite ſm̄ faciem iudicare/ſed iuſtū iudiciū Joā. vij.
iudicate. Nō em̄ ſibi diuina lectio cōtraria eſſe pōt: ſed in
tellectū ſobriū querit. In cōuerſatione humana dilectiſſi
mi ſunt aliqua q̄ rationabiliter reprehendunt̄: ſunt vero
q̄ non ſine pctō iudicant̄. Apta em̄ mala ⁊ iudicari et ar/
gui debent. Illa ꝟo q̄ ignoramus vtrū bono an malo aīo
fiāt/ſcire nō poſſum⁹: iudicare penitus non debem⁹. Uer
bi gratia. Uides hoīem frequēti⁹ ieiunare/cōgaude ⁊ no
li nimis laudare: q: pōt h̄ qḋ facit ꝓ hūana glīa fieri. Sʒ Cautela de actib⁹ morali/bus.
⁊ noli vituꝑare: q: pōt ⁊ ꝓ deo ⁊ ꝓ aīe remedio ieiunare.
Uidiſti aliū indicto ieiunio publice velle prādere: cū dile/
ctiōe admone. Si dixerit ſe ꝓ ſtomachi laſſitudine ieiuna
re nō poſſe/crede ⁊ noli iudicare: q: vtrūq; pōt fieri: vt ꝓ
gula vel ꝓ luxuria prādere velit: ⁊ pre infirmitate ieiuna/
re nō poſſit. Uidiſti alterū ſubditꝭ ſuis cū ſeueritate diſci/
plinā iponere ⁊ idulgētiā tardi⁹ dare/noli iudicare crude
lē: q: forſitā nō ſit morbo iracūdie/ſʒ zelo diſcipline ⁊ amo
re iuſtitie. Propter qḋ illud ſcriptū eſt. Zelus domus tue
cōedit me. Forte aliq̄s vicin⁹ aut amic⁹ tu⁹/dū aīm ſuū hʒ
in reb⁹ ſibi ſatis neceſſarijs occupatū: aut tardi⁹ te ſaluta
uerit: aut tardi⁹ occurrerit ꝙ debuit: noli eū ſuꝑbū iudica
re/noli malignū credere: ſed magis hoc aut ꝑ obliuionē/
aut ꝑ negligētiā ꝙ ꝑ deſpectū aut ꝑ ſuꝑbiā factū crede: q:
forte ⁊ tibi hoc vt eſt humana fragilitas frequēter euenit
vt in reb⁹ alijs nimis intēt⁹/aliqd min⁹ caute/aut min⁹ ſo
licite feciſſe videaris: ⁊ tn̄ noluiſti te pro hac re malo aīo
iudicari. In iſtis ḡ ⁊ i his ſil̄ib⁹: q̄ vtrū bono an malo aīo
fiant/ſcire nō poſſum⁹: melius eſt vt ad partē dexterā aīn
mū noſtrū declinem⁹: q: tolerabilius eſt nos in hoc ꝑue/
niri: vt eos q̄ mali ſunt bonos eſſe credam⁹: ꝙ vt cōſuetu/
dine iudicādi/etiā de bonis qḋ malum eſt ſuſpicemur. De
iſtis ergo rebus q̄ ſunt deo note ⁊ nobis incognite: peri/
culoſe nr̄os ꝓximos iudicam⁹. De ipſis em̄ dñs dixit. No Mat. vij.
lite iudicare vt nō iudicemini. De illis ꝟo q̄ apta ſunt ⁊ pu
blica mala iudicare ⁊ redarguere (cū charitate tn̄ ⁊ amo
re) ⁊ poſſum⁹ ⁊ debem⁹/odio habētes: nō hoīem ſʒ pecca
tum: nō vitioſum ſed vitiū deteſtantes: morbū potius ꝙ
egrotū. Nam publicus adulter/raptor/aſſidue ebrioſus/
proditor/ſuꝑbus: ſi iudicati vl̄ caſtigati nō fuerint: imple
bitur in eis illud qḋ beatiſſimus martyr Cyprianus de ta
lib⁹ dixit. Qui peccantē ꝟbis adulātib⁹ palpat/pctī fomi Cypria/nus.
tē ſubminiſtrat. Ad hāc rē ꝑtinet fratres chariſſimi etiam
illud qḋ in hac ipſa euāgelica lectiōe audiuim⁹. ¶ Quid Tex.
em̄ vides feſtucā in oculo fratris tui: ⁊ trabē in oculo tuo
nō vides? Uidiſti hoīem ſubito iraſci: noli cōtinuo iudica
re/ſʒ expecta paululū/forſitā ꝙ velociter iraſcit̄/tā celeri/
ter mitigat̄. Quid tn̄ feſtuca/qḋ trabes ſignificet videa/
m⁹. Subita ei iracūdia feſtuca ē: iracūdia diu in corde ſer
uata trabes eſt. Ergo ira inueterata cōuertit̄ i trabē. Et q̄
forte ille q̄ odiū ſeruat in corde: illū iudicare ꝑſumit/in cu
ius oclo nō trabē ſʒ feſtucā eſſe cognoſcit. Nā cordis ocu
lū feſtuca turbat/trabes excecat. Qḋ dixi fratres/ſcriptu
rarū debeo teſtimonijs approbare. Quō ira cordis oclm̄

Digitized by Google

turbat/audi pſalmiſtā. Turbat⁹ eſt p̄ ira oculus meus.
[ſ. Joā. ij.] Quō aut odiū oculū cordis excecat: Joānes euāgeliſta
teſtat. Qui inq̄t odit fratrē ſuū in tenebris eſt: ⁊ in tene/
bris ābulat: ⁊ neſcit q̄ vadat: q̄m tenebre obcecauerūt ocu
los ei⁹. Scdm̄ h̄ ergo p̄ ſubitaneā iracūdiā cordis oculis
turbat: p̄ odiū lumen charitatis extinguit. Ergo fratres
chariſſimi capitula vobis quedā ⁊ indicula qualiter hec
intelligere ⁊ accipere debeatis inſinuo. Nā vos deo ꝓpitio
melius hec capere ⁊ obſeruare poteſtis. Ut hec q̄ dixi te/
nacius vr̄is cordib⁹ inſerant: breuiter repeto q̄d ſuggeſſi
In his em̄ reb⁹ ſicut iā ſupra dixi periculoſe alios iudica/
mus: de his q̄ dubiū eſt vtrū bono an malo aīo fiat. i. ieiu
nare/vigilare/elemoſynas facere/a vino ⁊ a carnib⁹ vel
abſtinere vel nō abſtinere: ⁊ reliqua his ſimilia: q̄ ⁊ p̄ deo ⁊ p̄
hūana gloria fieri poſſunt. Et q: ignoram⁹ quo aīo fiant
[Tex.] iudicare penit⁹ nō debem⁹. Propterea h̄ dicit dn̄s. ¶ No
lite iudicare vt nō iudicemini. Propter aptā do iniquita/
tem dictū eſt. Argue/obſecra/increpa/cum oī patientia ⁊
doctrina. Et illud q̄d. ſ. memorauim⁹. Juſtū iudiciū iudi
cate. Hec em̄ fr̄es chariſſimi ſi diligēter ſicut credim⁹ cō/
ſiderare/⁊ cū grandi ſolicitudine deo auxiliante obſerua
re volum⁹/de nō paruo pctō cū dei adiutorio liberamur.
[Vitium cōmune hūano generi.] Maxima em̄ pars generis hūani indiſcreto iudicio ad
reprehēdēdū prōpta ⁊ parata ꝓbat: cū tn̄ ſe nō ita velit ab
alijs iudicari quō vult alios iudicare. Pro re hac ſcriptu/
ra diuina admonēs dicit. Prius q̄ interroges ne vitupe/
res quēq̄: ⁊ cū interrogaueris/corripe iuſte. Oīs homo
prius vult ſe interrogari: ⁊ poſtea ſi reus eſt patiēter tole/
rat rephēdi. Et q: hoc nobis oēs volum⁹ ab alijs fieri: iu/
ſtum eſt vt hoc in alijs ſtudeam⁹ implere. Prius cū patiē
tia interrogem⁹ ⁊ ſoliciti ſim⁹: ⁊ cū aliq̄d certi⁹ agnoue/
rim⁹: tūc aut ſi mala ſunt reprehendere: aut ſi bona defen
[Mat. vij.] dere valeam⁹: ꝓpter illud q̄d ſcriptū eſt. Oia quecūq̄ vul
tis vt faciāt vobis hoīes: ⁊ vos facite illis ſil'r: hec eſt em̄
lex ⁊ ꝓphete. Et q: ſicut ipſi videtis plures ex noſtris de
ecclīa nunc abſentes eſſe vident: ⁊ illis qualēcūq̄ admo/
nitionem in aliā baſilicā reſeruem⁹: ⁊ forſan inſpirat ⁊ il/
lis deus: vt vel ibi pro aīe ſue ſalute conueniant.

¶ De eadem dominica. Luce. VI.

¶ In illo tempore: Dixit Jeſus diſcipulis ſuis.
Eſtote miſericordes: ſicut et pater veſter miſeri/
cors eſt. Nolite iudicare ⁊ non iudicabimini. Et
reliqua. Homilia Herici.

Dominus deus ea le/
ge hominem inter omnia condidit: tantaq̄ di/
gnitatis precellentia donauit/vt ſi in ſue crea/
tionis voluiſſet beato perſeuerare principio: per ſe q̄ agē/
da eſſent ſciret: ⁊ ad ea implēda ſine vlla contrarij ferret
repugnātia. At poſt q̄ diaboli ſuaſionib⁹ obtēperauit: tā/
tā ſubito mutabilitatē in ſeipſo perſenſit: vt nō ſolū morta
lis ex immortali fieret: verū ipſam q̄ liberi arbitrij facul/
tatē itauitiatā deterioratāq̄ experiretur: vt nil iam per ſe
boni intelligere: nedū ope implere ſine auxilij diuini va/
leat miſeratione. Quia q̄ impoſſibile erat ſemel plapſus
[Neceſſi/tas icar/natiōis diuine.] gen⁹ hūanū p̄ ſe ad agēda q̄ ſalutis expoſcit rō ſurgere:
dignat⁹ eſt dn̄s ſub habitu hoīs apparens: p̄ ſemetipſum
aplos quos ex oī humani generis maſſa elegerat erudi/
re: ⁊ quo pacto ad filiertatē dei reparare poſſum⁹ oſtēdere
[Mat. v.] Dixerat em̄ ſuperi⁹. Inimicos veſtros diligite: vt ſitis filij
patris veſtri q̄ in celis eſt. Manifeſte itimās ſola dilectio
ne diuine paternitatis grām poſſe p̄mereri. Et poſt pau
[Tex.] ca. ¶ Eſtote inq̄t miſericordes. In hac lectione ſcī euan
geliō: nō ſolū miſericordes eſſe docemur: ſed etiā quō ſim⁹
miſericordes inſinuat nobis cū dicit: ſicut ⁊ pater veſter
celeſtis miſericors eſt. Pater nr̄ omps deus duobus mo/
dis d̄r. Uel q: cū nō eſſem⁹ nos creauit: vl' q: cū pdiri eſſe/
mus miſericorditer nos recreauit. Miſericors igit de⁹ pa
ter noſter eſt: vel larga ſua mia ingratis ⁊ malis tp̄alia bo
na tribuēdo: ſuper iuſtos ⁊ iniuſtos pluēdo: ſup bonos et
malos ſolem ſuū oriri faciēdo: qua etiā iumēta paſcit: eos
in p̄ſenti tp̄alib⁹ ad vorū ſucceſſib⁹ nihilomin⁹ puehit p̄/
mittendo: vel etiā ſpūaliū bonorū munera ſpāli grā ſuis
electis cōferendo: quos ita p̄ſentib⁹ vti cōcedit. vt eos
perpetuis bonis quoq̄ frui faciat. Iſta magna dei mia no
bis imitanda ꝓponit: ſi filij dei eſſe deſideram⁹. Miſeri/
cors aūt a miſero corde d̄r. Qd̄ noſtre fragilitati ꝓprie co/
aptat: qui miſerijs ſubiacētes/ex nobiſipſis diſcim⁹ quali
ter alijs miſereri debeam⁹. Miſeria aūt nō mō in deū ca/
dere nō pōt: q̄ ſue nature britudine ſempiterne felix felici
terq̄ p̄manet ſempitern⁹: verū nec in hoīem iuſtū quidē
cadit cū miſeret alterius. Quis em̄ nō cōtendit ab omni
miſeria liberū eſſe debere ſapientē cū ſubuenit inopi: cui
cibū preſtat eſurienti/potūq̄ ſitienti/cū veſtit nudū/cū reci/
pit tecto pegrinū: cū deniq̄ hūanitatē ſuā vſq̄ ad ſepultu
ram porrigit mortuorum. Nā ſi id faciat mēte trāquilla: nul
lis aculeis doloris inſtinctus/ſed officio bonitatis addu
ctus: miſericors tn̄ dicēdus eſt/eo q̄ alijs cōdoleſcēdo mi [Miſeri/cors de⁹ quō dici/tur.]
ſerū cor habere videat. Huic em̄ nihil obeſt nomē: cui p̄/
deſt diuinorum impletio mādatorum. Miſericors igit dicitur
omps de⁹/tranſlato ab hoīe vocabulo: qui vtriq̄ ſup oēm
creaturā ſuā miſericors eſt: quā clementi precione diſpo
nit ⁊ ordinat/ne ad nihilū redeat/ſed poti⁹ eterna ſtabili
tate ſubſiſtat. Aliter. Cū ergo de⁹ miſericors d̄r: nequaq̄ p̄
hoc ſubſtātie ei⁹ ꝓprietas demōſtrat: ſed poti⁹ nr̄o intelle
ctui cōſulit. Et q: de deo ſicut eſt/nihil cogitare poſſum⁹
agit vt ad eius cognitionē per id quod nobis agitur con
deſcendamus. Miſericors em̄ deus dicit: q: humanū ge
nus quod potētialiter cōdidit/miſericorditer gubernat
⁊ regit. Qd̄ enim ſalute corporum fruimur: q̄ fructuū vber/
tate gaudemus/⁊ loco aere paſcimur: q̄ ipſius ſolis calo
re fouemur: totum miſericordiſſimi dei beneficio agi non
dubitatur. Scire aūt debemus q̄ aduerbium ſicut/non
ſemper pro equalitate ponit: ſed nonnūq̄ etiam pro ſimi
litudine. Pater em̄ nos nulla ratione tantam habere mi
ſericordiam q̄ magnā de⁹ habere ꝓbatur: ſed deus ſicut
immenſus eſt/imenſam etiā miam exhibet. Nos q̄ ab ei⁹
potentia valde diſſimiles: vtpote qui puri hoīes ſumus
inquantū intellectus ⁊ poſſibilitas ſuppeditat miſericor
des eſſe curem⁹/diligendo ⁊ beneficia cumulando: nō ſo
lum gratis ⁊ amicis/ſed etiā ingratis ⁊ inimicis. Quiſq̄s
etiā bona tēporalia vel ſpūalia alijs pro amore diuino lar
gitur: q̄ſquis in ſe peccātib⁹ indulgētiā miſericorditer tri
buit: ſicut a dn̄o ipe veniā iperrare deſiderat: hic pculdu/
bio imitator dei efficit. ¶ Nolite iudicare ⁊ nō iudicabi/ [Tex.]
mini: nolite cōdemnare ⁊ nō cōdemnabimini. Queri pōt
cū p̄ pſalmiſtā dicat. Recte iudicate filij hoīm: cur hic idē
ꝓhibeat fieri dicēs: nolite iudicare. Hoc dicēdo nō tollit
nobis intelligentiā iudicādi: ſed illud admonet/ne dāne
mus aliquē cui⁹ vel cogitatio nobis cognita nō eſt/vel ne
ſcim⁹ qlis poſtea futur⁹ ſit. Nullaten⁹ em̄ eccliaſticis p̄e/
iudicare putandū eſt iudicijs: quib⁹ negligentiū culpas
puniri mos eſt: ſed neceſſariū diſcretiōis moderamē inti/
mat. Hec em̄ ſnīa ideo nobis principaliter imperat: vt ea
facta de quib⁹ dubitare poſſum⁹ quo aīo fiāt: q: ſunt que/
dam media q̄ a bono ⁊ malo aīo poſſunt agi/in meliorem
ſp̄ partē interpretemur. Sicut (verbi grā) ſunt diuerſorum ci/ [Judica/re qn̄ ſit licitum.]
borū pceptiones/⁊ exquiſite potionū varietates: ⁊ cetere
neceſſarie corporum curatiōes: de quibus ab aplo iudicare
ꝓhibemur. Qui manducat inquit/nō māducantem nō
ſpernat: ⁊ q̄ nō manducat/manducantē nō iudicet: eo q̄
poſſent humani cibi q̄libet ſimplici aīo ſine vitio cōcupi/
ſcentie ſumi. Horum ergo ⁊ ſimiliū operū que indifferenter
geri poſſunt: tempus quo iudicētur adueniet/cum ſicut
apls docet. Illuminabit dn̄s abſcondita tenebrarū: ⁊ ma [ſ. Co. iiij.]
nifeſtabit conſilia cordium. At vo de illis iudicare p̄mitti
mur/de quibus dubiū nō eſt/quin praua intentione gerā
tur: qualia ſunt q̄ apls opera carnis noiat inquiens. Ho

Digitized by Google

micidia/ebrietates/fornicationes:⁊ cetera talia:q̃ aucto
res ſuos ⁊ a regno dei excludũt/⁊ eterne morti obnoxios
faciunt/niſi digna penitudine dũ viuũt expient. De quib⁹
Mat. vij. ipſe dñs alibi dicit. A fructib⁹ eorũ cognoſcetis eos. Dum
vero quedã precipua ſunt in quib⁹ temerariũ iudiciũ de-
bem⁹ refugere cum vez incertũ habet vt dictum eſt/quo
animo q̃d factum ſit:vbi etiã cũ incertũ eſt qualis futur⁹
ſit cras/qui hodie vel bon⁹ vel malus apparet. Verbi grã
Si quis de infirmitate ſtomachi cõqueſt⁹ ante horã come
dere voluerit:⁊ tu id non infirmitati/ſed edacitati depu
taueris:temere iudicaſti:hoc nõ oportet nos iudicare il-
lo vez iudicio dãnationis/vt de eius ſalute deſperemus.
Rurſuz ſi apertã ebrietatẽ edacitatẽq̃ cognoueris:⁊ ita
reprehenderis vt de correctione illũ deſperes/q̃ in hmõi
vitio ſubiacet:nihilomin⁹ temere iudicaſti. Non ẽ reprhẽ
damus ea q̃ occulta ſunt:neq̃ ita reprehendam⁹ q̃ mani-
feſta ſunt/vt queq̃ de emẽdatione deſperem⁹:⁊ tũc vita-
Tex. bimus iudiciũ/de quo dr̃. ¶ Nolite iudicare ⁊ nõ iudica-
bimini:dimittite ⁊ dimittemini:date ⁊ dabit̃ vobis. Hac
ſententia oia q̃ de cõuerſando cũ inimicis p̃ cãpos ſcriptu
rarũ ſctãruz latiſſime cõtinent̃/eximia breuitate cõpleta
ſunt. Precipit vt dimittam⁹ peccãtib⁹ in nos/vt nr̃a a deo
nobis dimittant̃ pctã. Item p̃cipit vt dem⁹ beneficia/vt
nobis q̃ a deo det̃ vita eterna. Dicẽdo ergo:dimittite ⁊ di
mittemini:⁊ mox addẽdo/date ⁊ dabit̃ vobis: oſtẽdit q̃
nõ ſufficit tãtũ dimittere his q̃ in nos peccãt:niſi etiã eis
q̃ poſſum⁹ bñficia ĩpẽdam⁹. Quiſq̃s etiã bona tp̃alia vel
ſpũalia alijs amore diuino largit̃:q̃ſquis ſe peccãtib⁹ in-
dulgentiã tribuit:ſicut ipſe a dño veniã impetrare deſide
Tex. rat:hic ꝓculdubio imitator dei efficit̃. ¶ Menſurã bonã
⁊ confertã ⁊ coagitatã ⁊ ſupeffluentẽ dabũt in ſinũ vr̃m.
Quia em̃ nos dñs ad pietatis officium ꝓuocabat/futu-
re etiã retributionis modũ inſinuat:quaten⁹ tãto magis
largitati inſeruiam⁹:quãto de pleniſſima remuneratiõe
Elecmoſyne virtus. ſecuri exiſtim⁹. Ait em̃. Menſurã bonã.i.iuſtam ⁊ equã/⁊
cõfertã.i.plenã/⁊ coagitatã.i.cõmotã:vel hincinde.i.vn-
diq̃ cõcuſſam:⁊ ſupeffluentẽ.i.ſupabũdantẽ/dabũt in ſi-
nũ veſtrũ. Qui ſunt iſti q̃ dabũt mẽſurã bonã/niſi paupe-
res q̃b⁹ bñficia dederim⁹: Tale eſt ⁊ illud q̃d veritas dicit
de paupib⁹. Facite vobis amicos de mãmona iniq̃tatis
⁊c. Nõ em̃ paupes ipſi mercedẽ reddẽt his q̃ elecmoſynã
illis largiunt̃:ſꝫ chriſt⁹ ꝓ cui⁹ dilectiõe hoc faciũt. Quã tñ
in ſinũ dare dicũt̃:q̃ vt ipſaz mercedẽ largitores elecmo
ſynarũ a dño ꝓmereri potuiſſent/paupes ipi occaſionez
dederũt:cũ aut miſerabilr̃ egẽtes/aut in penitẽdo iporu
ni exiſtẽtes/fortioꝝ ſunt bñficio ſuſtẽtati:⁊ nõnulli etiam
eoꝝ ad fidẽ chriſti p̃ dulcia bñficia ꝓuocati. Vel certe vt de
inimicis aliq̃d dicam⁹:multi maloꝝ cõtra bonos ſeuien-
tes eoꝝ patiẽtia vel beniuolẽtia ad rectitudinẽ charitatiſ
ſunt reuocati. Notandũ q̃ in ſinũ nobis dare dr̃. Ea em̃ q̃
in ſinu habem⁹/ſecuri itaq̃ poſſidem⁹. Pulchre ẽ hec re-
muneratio in ſinũ dari dr̃:vt cũ quãta ſecuritate poſſiden
Tex. da:quãtaq̃ charitate retinẽda ſit oñdat̃. ¶ Eadez q̃ppe
mẽſura q̃ mẽſi fueritis/remetiet̃ vobis. Menſure noie/
ip̃am iudicij regulã ſignificatã accipim⁹. Q̃d ali⁹ euãge-
liſta apertius ponit/dicẽs. In quo em̃ iudicio iudicaueri
Mat. vij. tis/iudicabimini. Sed nũquid ſi nos temere iudicaueri-
mus/temere etiã de⁹ iudicabit qui iuſt⁹ iudex eſt: Aut ſi
iniqua mẽſura menſi fuerim⁹:nũquid ⁊ apud deũ iniqua
menſura eſt/vñ nobis remetiet̃. Sed hoc ideo dictũ eſt:q̃
temeritas qua noces alij/ipſa tibi noceat neceſſe eſt:⁊ iu
ſtitia qua aliũ iuuas:reſtat etiã ipſa te adiuuet. Põt etiaz
hoc ⁊ de largienda elecmoſyna ſimplr̃ accipi. Vñ ⁊ egre
gius predicator ſuis auditorib⁹ dicit. Qui parce ſeminat
parce ⁊ metet:⁊ q̃ ſeminat in bñdictionib⁹/de bñdictioni
bus ⁊ metet. Quãto em̃ q̃ſq̃ ĩ hac vita erga paupes chri
ſti magis miſericors fuerit:tãto potiorẽ ĩ futuro a dño re-
cipiet mercedẽ. Hoc autẽ q̃d de elecmoſyna ĩpẽdẽda dici-
mus gñaliter de oibus q̃ cogitam⁹ loq̃mur/ſeu ope p̃fici
mus ſciendũ eſt:q̃ vnicuiq̃ ſm̃ ſua reſtituendũ eſt opa.

¶ Dicebat aũt illis ⁊ ſimilitudinẽ. Nõne põt cecus cecũ Tex.
ducere: Nõne ambo in foueã cadũt: Hui⁹ v̇ſiculi ſenſus
heret ſenſui ſuperioris ſnĩe:vbi p̃cipit̃ elecmoſynã tribui/et
peccãtib⁹ offenſaz remitti. Ac ſi dicat. Si te cõtra inimicũ
ira cõcitauerit:aut cõtra illũ q̃ a te elecmoſynã petit aua-
ritia obduxerit:nũq̃d ei⁹ vitiũ exhortãdo curare poteris:
preſertim cũ ⁊ tua mens eodẽ vitio teneat̃ obſtricta: Aut
nũquid putas illũ ſolũ qui tibi iniuriã fecit reũ deputan-
dũ:⁊ nõ etiã te q̃ iniuriã portare patienter neſcis cõdẽnã
dũ: E cõtrario v̇o ſi illi⁹ iprobitas ĩuenerit mẽtẽ tuã mitẽ
⁊ tranquillã:⁊ ille ad pniam mouebit̃/⁊ tu patientie mu
nere donaberis. ¶ Nõ eſt diſcipulus ſup̃ magr̃m. Perfe- Tex.
ctus aũt oĩs erit:ſi ſit ſicut magr̃ ei⁹. Magiſter celeſtis et
oim dñs pie viuentiũ chriſt⁹ eſt:a q̃ ⁊ in quo toti⁹ v̇tutis ⁊
religiõis eſt diſciplina:diſcipuli ei⁹ oẽs ſunt q̃s chriſtiani-
tatis exornat titulus:iuxta q̃d eo alibi audiũt. Magiſter
veſter vn⁹ eſt chriſt⁹. Hic ẽ tãt⁹ tanteq̃ ſingularitatiſ ma-
giſter hõ fact⁹ eſt cuz eſſet de⁹/iniurias paſſus:⁊ leſionis
vicẽ nõ retribuit:q̃ vtpote de⁹ nutu ſolius voluntatis/ob
trectatores ſuos punire valuit. Poſtremo ipſam ſubire
mortem indignũ non habuit:q̃ vite eterne auctor exitit. Exẽpluz dei dat̃ hominiſ.
Si ergo ille qui deus erat illatas ſibi iniurias patienter
tulit:quare nos eius diſcipuli qui puri homines ſumus:
quiq̃ multa rimari parua implere poſſum⁹/cõtumelias
p̃ferre dedignemur. Si em̃ vere ei⁹ diſcipuli eſſe volum⁹
neceſſe eſt vt p̃fectionis quã ab eo diſcim⁹/normã tenere
ſtudeam⁹. Quaſi em̃ diſcipulus ſup̃ magr̃m erigit̃: cum
chriſtian⁹ q̃s iniurias audire dedignat̃:ſeq̃ ſuis virib⁹ vl
ciſci conat̃. ¶ Quid aũt vides feſtucam in oculo fr̃is tui: Tex.
trabẽ aũt que in oculo tuo eſt nõ cõſideras: Et iſtud ad
ſuperiora referendũ eſt:vbi cecũ a ceco duci/hoc eſt peccã
tẽ ab eo q̃ grauiorib⁹ reus eſt criminib⁹/corrigi minime
poſſe dicitur. Multi igit̃ cum ſint ſupbi/fures/raptores/
odiũ in corde tenentes:ſi alios vel ad modicum viderint
ira irrũpente/quaſi feſtuca irruente turbatos: ⁊ a ſolita
mentis tranquillitate mutatos:aut in qualibet offenſa
vel leui detentos:acriter eos diiudicant/ſua crimina aut
leuia aut nulla:illoꝝ autẽ grauia eſſe cenſentes. Et cũ do
mini preceptũ habeant:iudicare ⁊ cõdẽnare prohibẽtis:
ipſi immemores magis volunt iudicare ⁊ cõdemnare q̃
emendare ⁊ corrigere. Unde adhuc infertur. ¶ Aut quo Tex.
potes dicere fratri ſuo:frater ſine/eijciã feſtucã de oculo
tuo:ipſe in oculo tuo trabẽ non vides: Oculus in loco in
tentio cordis ⁊ mentis p̃ſpicatis appellat̃. Feſtuca v̇o eſt
ira repentino animi impulſu excitata:trabes aũt intelli-
gitur odiũ:hoc eſt ira longa meditatione cordis/quaſi aſ
ſiduis arbor pluuijs enutrita. Quãtũcũq̃ diſtat iter tra-
bis magnitudinem ⁊ feſtuce gracilitatem:quaſi tantum
intereſt inter iram ⁊ odium:odium em̃ eſt ira inueterata
ira autem ſubita animi perturbatio q̃ nõnũq̃ etiã vtilis
eſſe ꝓbatur. Põt nãq̃ fieri vt ſi iraſcamur homini/velim⁹
eum corrigi:nunq̃ aũt fieri põt/vt eũ quẽ odim⁹/corrigi
aut meliorari cupiamus. Pro qua cauſa dñs ĩpoſſibile te
ſtatur eſſe:vt de oculo fratris ſui feſtucã auferat:q̃ in ſuo
oculo trabem portat. Et quidem nõ iraſci impoſſibile eſt:
q̃ iraſcibilis eſt hõ nature. Vñ ⁊ iraſci permittimur idul-
gentia apoſtolica:vt ipſa ira breui coarctata cõpẽdio mo
dum nõ excedat. Cũ em̃ dixiſſet. Iraſcimini:cõtinuo ad- Eph. iiij.
didit/⁊ nolite peccare. Nihil v̇o inter odiũ ⁊ homicidiuz j. Jo. iij.
diſtat/Joãne atteſtãte. Qui odit fratrẽ ſuũ/homicida eſt
Nõ ergo põt ſicut p̃miſſum eſt feſtucã educere e fratris
oculo:q̃ ſuo in oculo trabẽ geſtat:q̃ nemo aliquez ab ira
põt corrigere qui odiũ celat in mente. Proinde merito ta
lis acri inuectione arguit̃/cum dicit̃. ¶ Hypocrita/eijce Tex.
trabem primũ de oculo tuo. Hypocrita grecus ſermo eſt
ex integro ⁊ corrupto compoſitus. Eriſos quidẽ falſum/
criſis iudiciuz grece dicit̃. Hypocrita ergo ſimulator dici
põt:qui ſpecie ten⁹ iuſtitie ſibi nomen vſurpat. Tractum
eſt aũt hoc nomen a picturis:q̃ diuerſoꝝ fucis expſſe/co-
loꝝ ſimilitudinẽ veroꝝ tãtũ corpoꝝ repreſentant. Hypo-

Digitized by Google

crita etiã dici pōt ſubauratus. Hypo nãq; grece latine dr̄
ſub: chryſos aurū. Et hypocrita vocat̃ nō ſolum qui aliud
corde gerit ⁊ aliud ope agit: verū ⁊ ille q̄ cū ſit malus q̄rit
reprehendere bonos. Et nōnūq̄ tales cū ipſi malitie atq;
odij pleni ſint: eoꝝ quos ꝓ odiū corripiūt cōſultores vide
ri volūt. Quos tāto prudētius cauere atq; obſeruare de
bemꝰ: quāto facilius ſubducta ſctitatis ſpecie falli poſſumꝰ
Dicit ḡ dn̄s. Hypocrita eijce primū trabem de oclo tuo: ⁊
tūc ꝑſpicies vt educas feſtucā de oculo fratris tui. Qđ eſt
dicere. Primo repelle a te odiū/ qđ grauiꝰ eſt: ⁊ deinceps
poteris ſecurius eū quē diligis emēdare de leuibꝰ. Inter
Doctrina ſaluber- rima. hec ꝟo ſciēdū eſt nobis ⁊ vigilātiſſime attendendū: vt cu
ius aliq̄n rei vtilitas quēpiā popoſcerit corrigendū: ꝑmo
cogitemꝰ/ vtrū illud pctm̄ ex quo frēm arguimꝰ aliq̄n ha
buerimꝰ necne: ſeu adhuc eodē impliciti teneamur. Et ſi
q̄dē inuenirēmꝰ nos minime habuiſſe/ agamꝰ deo grās:
cuiꝰ illud dono vitare potuimꝰ: cognoſcamꝰ nos tn̄ hoies
eſſe ⁊ habere potuiſſe. Si ꝟo ꝑpēderimꝰ nos tale aliq̄d cō
miſiſſe/ ⁊ iam ꝑ donū dei caremꝰ: tangat mentē cōis infir
mitas: ⁊ quales erga nos cū adhuc ſlres eſſemꝰ alios eſſe
volumꝰ: tales q; erga fratrē eē ſtudeamꝰ: eadēq; illi qua
nobꝫ ꝑ alios ſubuētū nouimꝰ pietate cōſulamꝰ. Qđ ſi ad
huc nos in eo quo frater arguit̃ errore ꝑſiſtere deꝓhēde-
rimꝰ: nō reprehēdamꝰ neq; obiurgemꝰ/ ſꝫ cōgemiſcamꝰ ⁊
illū: nō obtēperādū nobis/ ſꝫ ad pariter conandū inuite-
mus: atq; ad remediū pn̄ie vnanimiter cōcurramꝰ. Et h̄
ſummo ſtudio ꝓuidendū: vt quolibet mō correctiōis ri-
gor ꝓcedat: intētio tn̄ ad ſalutē ⁊ emēdationē eiꝰ q̄ corri-
git̃ tēdat: q̄tenꝰ ita erga fratrē diſtrictio forꝭ ſeuiat/ ne in
tus charitatꝭ feruor tabeſcat. Sic em̄ nobꝫ ꝑ alioꝝ ſalute
certātibꝰ ſit vt ipſi nr̄oꝝ cōſeq̄mur veniā pctoꝝ. Vn̄ prudē
tiſſime doctores ſcti inter modos q̄bꝰ pctā laxant̃: hoc q;
Jaco. v. poſuerūt beato id auctoritāte Jacobo q̄ dicit. Qm̄ qui cō
uerti fecerit pctōrē ab errore vie ſue/ ſaluabit aiam eius a
morte: ⁊ operit multitudinē peccatorum. Tu autem.

¶ Dominica quinta. Luce. V.

¶ In illo tempore: Cum turbe irruerent ad Je-
ſum: vt audirent verbum dei: ⁊ ipſe ſtabat ſecus
ſtagnū Genezareth. Et vidit duas naues ſtātes
ſecus ſtagnū: piſcatores aūt deſcenderāt: ⁊ laua-
bant retia. Et rel. Homil. beati Ambroſij epi.

VBi dominus multis
impartiuit varia genera ſanitatū: nec tpe nec
loco cepit a ſtudio ſanandi turba cohiberi/ ve-
ſper incubuit: ſequebant̃/ ſtagnū occurrit: vrgebant. Et
ideo aſcendit in Petri nauim. Hec eſt illa nauis q̄ adhuc
ſm̄ Mattheū fluctuabat: ſm̄ Lucā replet̃ piſcibus: vt ⁊
principia eccl̄ie fluctuātis/ ⁊ poſteriora exuberātis agno
ſcas. Piſces em̄ ſunt q̄ hanc enauigāt vitā. Ibi adhuc di-
ſcipulis chriſtꝰ dormit/ hic precipit. Dormit em̄ tepidis: ꝑ-
fectis vigilat. Sed quēadmodū dormiat chriſtus/ audi di
Cāti. v. centē in propheta. Ego dormio ⁊ cor meū vigilat. Et ſan-
ctus Mattheꝰ recte nō pretermittēdū putauit eterne iu
diciū prātis/ vbi iperat ventis. Nō eſt em̄ hūana doctrina
ſicut audiſti iudeos dicere. Verbo iperat ſpiritibꝰ: ſꝫ cele-
ſtis maieſtatis inſigne. Qr̄ turbatū ſedat̃ mare: ⁊ diuine
vocis iperio obſequunt̃ elemēta: atq; inſenſibilia ſenſum
Notat̃ prauoꝝ cōſortiū periculo ſum. accipiūt obſequēdi: diuine myſteriū grē reuelat̃. Qr̄ flu-
ctus miteſcūt ſcli/ ꝟbo īmūdꝰ ſpūs cōq̄eſcit: nō alterutrū
altero refellit̃/ ſed vtrūq; celebrat̃. Habes miraculū in ele
mētis: habes documētū i myſterijs. Ergo q: ſctūs Mat-
theus illā prelibauerat/ ſanctꝰ Lucas eā ſibi nauim in q̄
Petrꝰ piſcaret̃/ elegit. Nō turbat̃ iſta q̄ Petrū hꝫ: turbat̃
illa q̄ Judā hꝫ: ⁊ ſi multa illic diſcipuloꝝ merita nauigabāt
tn̄ adhuc eā ꝑfidia ꝓditoris agitabat. In vtraq; Petrus
Sed qui ſuis meritis firmꝰ eſt/ turbat̃ alienis. Caueamꝰ
igit̃ ꝑfidū: caueamꝰ ꝓditorē: ne ꝑ vnū plurimi fluctuemꝰ.

Ergo nō turbatur hec nauis in qua prudētia nauigauit.
Abeſt ꝑfidia: fides ſpirat. Quēadmodū em̄ turbari pote
rat: cui preerat is in quo eccl̄ie firmamētū eſt: Illic ḡ tur
batio/ vbi modica fides: hic ſecuritas/ vbi ꝑfecta dilectio
Deniq; ⁊ ſi alijs iperat̃ vt laxent retia ſua/ ſoli tn̄ Petro
dr̄. ¶ Duc in altū. i. in ꝓfundū diſputationū. Quid em̄ tā
altū/ q̄ altitudinē diuitiarū videre: ſcire dei filiū ⁊ ꝓfeſſio Tex.
nē diuine generatiōis aſſumere: Quā licꝫ mēs nō queat
hūana plene rōnis iueſtigatiōe cōprehēdere: fidei tn̄ ple-
nitudo cōplectit̃. Nā ⁊ ſi nō licet ſcire quēadmodū natus
ſit/ nō licet tn̄ neſcire qđ natꝰ ſit. Serie generatiōis igno
ro/ ſed auctoritatē generationis agnoſco. Nō interfuimꝰ
cū ex patre filiꝰ dei naſceret̃: ſed iterfuimꝰ cū a patre filiꝰ
dei diceret̃. Si deo nō credimꝰ/ cui credemꝰ: Oia ḡ credi
mus: vel viſu credimꝰ/ vel auditu. Viſus ſepe fallit̃: audi-
tus in fide eſt. An aſſerentis ꝑſona diſcutit̃: Si viri boni Teſtimo nia diui- nitatis chriſti.
dicerēt: nefas putaremꝰ nō credere. Deꝰ aſſerit: ꝓbat filiꝰ
refugiens ſol fatet̃/ tremēs terra teſtat̃. In hoc altū diſpu
tationis eccl̄ia a Petro ducit̃: vt videat hinc reſurgētē fi-
liū dei/ inde ſpm̄ſanctū ꝓfluētē. Que ſunt aūt aploꝝ que
laxare iubent̃ retia/ niſi ꝟboꝝ cōplexiōes: ⁊ quaſi quidā
orōnis ſinꝰ ⁊ diſputationū receſſus: q̄ eos quos ceperint
nō amittāt. Et bene aplica inſtrumēta piſcādi retia ſunt:
q̄ nō captos perimūt ſed reſeruāt: ⁊ de ꝓfundo ad lumen
extrahūt: fluctuātes de infernis ad ſuꝑna trāſducūt. Eſt
⁊ aliud aplicū piſcādi genꝰ: quo genere ſolū Petrū piſca-
ri dn̄s iubet/ dicēs. Mitte hamū: ⁊ eū piſcē qui primꝰ aſcē
derit tolle. Magnū q̄dē eſt ⁊ ſpūale documētū: q̄ chriſtia
ni viri ſublimioribꝰ ptātibus docent̃ debere eſſe ſubiecti:
ne q̄s cōſtitutionē regis terreni putet eē ſoluēdā. Si em̄
cēſum filiꝰ dei ſoluit: q̄s tu tātꝰ es q̄ nō putes eſſe ſoluēdū
Et ille cenſum ſoluit q̄ nihil poſſidebat: tu aūt q̄ ſeculi ſe-
queris lucrū: cur ſeculi obſequiū nō recognoſcas: Cur te
ſupra ſeculū quadā animi arrogātia feras: cum ſeculo ſis
miſera cupiditate ſubiectus: Pendit̃ igit̃ didrachma qđ
erat preciū noſtre redēptionis ⁊ corporis in lege ꝑmiſſū
in euāgelio ꝑſolutum/ nō ocioſe in ore piſcis inuentū. Ex
ore em̄ tuo iuſtificaberis. Etem̄ preciū immortalitatꝭ eſt
nobis noſtra confeſſio: q: ſcriptum eſt. Ore cōfeſſio fit ad Rom. x.
ſalutē. Et forraſſe primus hic piſcis: primus eſt martyr: in
ore habens didrachma: hoc eſt preciū cenſus: didrachma
noſtrū chriſtus eſt. Habebat ergo primꝰ ille martyr Ste-
phanus ſcꝫ in ore theſaurū: cū chriſto in paſſione loquere
tur. Sed reuertamur ad propoſitū locū/ ⁊ diſcamus apo
ſtolicā humilitatē. ¶ Preceptor: inquit ꝑ totā noctem la- Tex.
borantes nihil cepimꝰ: ſed in verbo tuo laxabo retia. Et
ego dn̄e ſcio: q: nox mihi eſt ⁊ quādo nō imperas. Nemo
adhuc dedit nomen ſuum adhuc noctem habeo. Miſi ia
culum vocis per Epiphaniā/ ⁊ adhuc nil cepi: miſi ꝑ dies
expecto vt iubeas: in verbo tuo laxabo retia. O vacua ꝓ-
ſumptio: o humilitas fructuoſa: qui nihil ante ceperant/
magnā in verbo dei concludunt piſcium multitudinem.
Non hoc humane facundie opus/ ſed ſuperne vocatiōis
eſt munus. Cedunt diſputationes hominum: fide plebs
ſua credit. Rumpunt̃ retia/ nec labitur piſcis. Vocantur
ad adiumentum ſocij qui erant in alia naui. Que eſt illa
alia nauis/ niſi forte Judea: Ex quo Joannes ⁊ Jacobꝰ
eligunt̃. Facta eſt em̄ iudea ſanctificatio eius. Vi igit̃ de
ſynagoga ad nauim Petri: hoc eſt ad eccleſiam cōuene-
rūt: vt implerēt ambas naui culas. Oēs em̄ in noie Jeſu
genu flectūt: ſiue iudeꝰ ſiue grecus: ⁊ oia/ ⁊ in oibꝰ chriſtꝰ
Sed mihi cumulus iſte ſuſpectꝰ eſt: ne plenitudine ſui na Hereſes quomo- do ꝓſut eccleſie.
ues pene mergant̃. Opꝫ em̄ ⁊ hereſes eē/ vt ꝓbent̃ boni.
Poſſumus tn̄ ⁊ aliam eccl̄iā intelligere nauim alterius
Ab vna em̄ plures eccl̄ie deriuātur. Ecce alia ſolicitudo
Petri: cui ſua iam p̄da ſuſcepta eſt. Sed nouit ꝑfectꝰ quē-
admodum ſeruare poſſit reconditos: qui ſcit quēadmo-
dum poſſit capere diſperſos: quos in verbo capit. Verbo
credidit/ negat ſuam predam/ negat ſuū munus. ¶ Exi Tex.
inquit a me domine: q: homo peccator ſum. Admirabat̃

Digitized by Google

em̄ bona diuina: ⁊ quo plus meruerat/hoc preſumebat minus. Dic ⁊ tu: exi a me dñe q: homo pctōr ſum: vt reſpō deat tibi dñs. Noli timere indulgenti dño pctm̄ fateri: noli etiā timere q̄ tua ſunt dño deferre: q: q̄ ſua ſunt/nobis ille cōceſſit: neſcit inuidere: neſcit eripere: neſcit auferre. Vides ꝙ bonus dñs: qui tantū tribuit hominibus/vt viuificandi habeant poteſtatem.

¶ Dominica ſexta. Matthei. V.

¶ In illo tempore: Dixit Jeſus diſcipulis ſuis. Amen dico vobis: q: niſi abundauerit iuſtitia veſtra pluſq̄ ſcribarum ⁊ phariſeorum: non intrabitis in regnum celorum. Et reliqua. Homilia beati Auguſtini epiſcopi.

POſteaquā dominus cohortatus eſt audientes vt ſe ꝑpararent ad oia ſuſtinenda pro veritate atq̄ iuſtitia: ⁊ vt nō abſconderēt bonū quod accepturi erāt: ſed ea beniuolentia diſcerēt vt ceteros docerēt: nō ad laudē ſuā/ſed ad gloriā dei bona opera ſua referētes: incipit iā eos informare et docere qd̄ doceant/tāq̄ ſi quererent dicentes. Ecce volumus ⁊ oia ſuſtinere ꝓ tuo noie: ⁊ doctrinā tuā nō abſcondere. Sed q̄d eſt hoc ipm̄ qd̄ vetas abſcondi: ⁊ pro quo iubes oia tolerari? Nūq̄d alia dictur⁹ es contra ea q̄ in lege ſcripta ſunt? Nō inq̄t. Nolite em̄ putare qm̄ veni ſoluere legē ⁊ prophetas. Nō veni ſoluere ſed adimplere. In hac ſentētia duplex ſenſus eſt: ſm̄ vtrūq̄ tractādū eſt. Nā qui dicit: nō veni ſoluere legē/ſed adimplere: aut addendo dicit/qd̄ minus habet/aut faciēdo qd̄ hʒ. Illud ergo pri⁹ cōſideremus qd̄ primū poſuim⁹. Nam qui addit qd̄ min⁹ hʒ: nō vtiq̄ ſoluit qd̄ inuenit/ſed magis ꝑficiendo cōfirmat. Et ideo ſequitur ⁊ dicit. Amen quippe dico vobis: donec tranſeat celū ⁊ terra: iota vnū/aut vn⁹ apex nō preteribit a lege donec oia fiant. Dum em̄ fiūt etiā illa q̄ adduntur ad ꝑfectionē: multomagis fiūt illa q̄ premiſſa ſunt ad inchoationē. Qd̄ aūt ait: iota vnū aut vn⁹ apex nō trāſiet a lege: nihil aliud pōt intelligi/niſi vehemens expreſſio ꝑfectionis: qm̄ ꝑ literas ſingulas demōſtrata eſt: inter quas literas iota min⁹ eſt ceteris/q: vno ductu fit: apex aūt eſt ipſius aliqua in ſumma particula. Quib⁹ verbis oſtēdit in lege ad effectū etiā minima queq̄ ꝑduci. Deinde ſubiecit. Qui em̄ ſoluerit vnū de mādatis iſtis minimis: ⁊ docuerit ſic hoies/minim⁹ vocabit̄ in regno celoꝝ. Mandata ergo minima ſignificant̄ ꝑ vnū iota/aut vnū apicem. Qui ergo ſoluerit ⁊ docuerit ſic. i. ſm̄ id qd̄ ſoluit/nō ſm̄ id qd̄ iuenit ⁊ legit: minim⁹ vocabit̄ in regno celoꝝ: ⁊ fortaſſe non erit in regno celoꝝ/vbi niſi magni eſſe non pñt. Qui aūt fecerit ⁊ docuerit ſic. Qui aūt fecerit: hoc eſt q̄ nō ſoluerit ⁊ docuerit ſic. i. ſm̄ id qd̄ nō ſoluit. Qd̄ vo magnus vocabit̄ in regno celoꝝ: ſequit̄ ⁊ etiā ſit in regno celoꝝ: quo magni admittunt̄. Ad hoc em̄ ꝑtinet qd̄ ſeq̄tur.

¶ Dico em̄ vobis: q: niſi abūdauerit iuſtitia veſtra plus ꝙ ſcribaꝝ ⁊ phariſeoꝝ/nō intrabitis in regnū celoꝝ. i. niſi nō ſolū illa minima legis precepta ipleueritis q̄ inchoant hoies/ſed etiā iſta q̄ a me addunt̄: qui nō veni ſoluere legem/ſed implere: nō intrabitis in regnū celoꝝ. Sed dicis mihi. Si de illis mandatis minimis cū ſuperi⁹ loqueret̄ minimū vocari in regnū celoꝝ quiſquis vnū eoꝝ ſoluerit: ⁊ ſm̄ ſolutionē ſuā docuerit: magnū aūt vocari q̄ſquis ea fecerit ⁊ ſic docuerit: ⁊ ex eo iam in regno celoꝝ futuꝝ eſſe q: magn⁹ eſt: q̄d opus eſt addi preceptis legis minimis: ſi in regno celoꝝ pōt eſſe/q: magn⁹ eſt/q̄ſquis ea fecerit et docuerit? Quapropter ſic eſt accipiēda illa ſnīa. Qui aūt fecerit ⁊ docuerit ſic: magn⁹ vocabit̄ in regno celoꝝ. i. nō ſm̄ illa minima/ſed ſm̄ ea q̄ dicturus ſum. Que ſunt aūt iſta? Vt abūdet aūt iuſtitia veſtra ſuꝑ ſcribarū ⁊ phariſeorū: q: niſi abūdauerit/nō intrabitis in regnū celoꝝ. Ergo qui ſoluerit illa minima ⁊ ſic docuerit/minim⁹ vocabitur. Qui aūt fecerit illa minima ⁊ ſic docuerit: nō iam magn⁹ habēdus eſt ⁊ idoneus regno celoꝝ: ſʒ tn̄ nō tā minim⁹ ꝙ ille q̄ ſoluit. Vt aūt ſit magn⁹ atq̄ illo regno aptus: facere dʒ ⁊ docere ſicut chriſt⁹ nūc docet. i. vt abūdet i iuſtitia ei⁹ ſuꝑ ſcribarū ⁊ phariſeoꝝ. Juſtitia phariſeoꝝ eſt/vt nō occidāt. Juſtitia eoꝝ q̄ intraturi ſunt in regnū dei: vt nō iraſcant̄ ſine cauſa. Minimū eſt ḡ non occidere: ⁊ q̄ illud ſoluerit/minim⁹ vocabit̄ in regno celoꝝ. Qui aūt illud ipleuerit vt nō occidat: nō cōtinuo magn⁹ erit ⁊ idone⁹ in regno celoꝝ: ſed tn̄ aſcēdit aliquē gradū: perficiet̄ aūt ſi nec iraſcat̄ ſine cā. Qd̄ ſi ꝑfecerit/multo remotior erit ab homicidio. Quapropter q̄ docet vt nō iraſcamur/nō ſoluit legē ne occidam⁹: ſed implet poti⁹/vt ⁊ foris dū non occidimus: ⁊ in corde dū nō iraſcimur/innocētiā cuſtodiam⁹.

¶ Audiſtis ḡ inquit q: dictū eſt antiq̄s: nō occides. Qui aūt occiderit/reus erit iudicio. Ego aūt dico vobis: quia ois qui iraſcit̄ fratri ſuo ſine cā/reus erit iudicio. Qui autē dixerit fratri ſuo Racha/re⁹ erit cōcilio. Qui aūt dixerit fatue/reus erit gehēne ignis. Quid intereſt inter reū iudicio/⁊ reū cōcilio/⁊ reū gehēne ignis? Nā hoc poſtremū quod grauiſſimū ſonat: admonet gradus quoſdā factos a leuior: ib⁹ ad grauiora/donec ad gehēnā ignis veniretur. Et iō ſi leuius eſt eſſe reū iudicio/ꝙ eſſe reū cōcilio. Itē leui⁹ eſt eſſe reū cōcilio: oportet vt leui⁹ eſſe intelligat̄ iraſci ſine cā fratri/ꝙ dicere Racha: ⁊ leui⁹ dicere Racha ꝙ dicere fatue. Nō em̄ reat⁹ ipſe haberet gradus/niſi gradatim etiā pctā cōmemorarent̄. Vnū autem hic verbum obſcurū poſitū eſt: q: nec grecū eſt nec latinū Racha. Cetera vo in ſermone nr̄o vſitata ſunt. Nonnulli aūt de greco trahere voluerūt interpretationē hui⁹ vocis: putantes pānoſum dicere Racha: qm̄ grece pānus rachos dicit̄. A quibus tn̄ cū querit̄ q̄d dicat̄ grece pānoſus: nō reſpōdēt Racha. Deinde poſſet latin⁹ interpres vbi poſuit Racha pannoſum ponere: nec vti vbo qd̄ in latina lingua nullū ſit/⁊ in greca inuſitatū. Probabili⁹ ergo eſt qd̄ audiui a quodā hebreo cū id interrogaſſem. Dixit em̄ eſſe vocē nō ſignificantē aliq̄d: ſed indignātis animi motū exprimētē. Has interiectiōes grāmatici vocāt orōnis particulas ſignificātes cōmoti animi affectū: velut cū dicit̄ a dolente heu: vel ab iraſcente hem. Que voces quarūcūq̄ linguarum ſunt ꝓprie: nec in aliā linguā facile trāſferunt̄. Que cā vtiq̄ coegit tā grecū interpretē ꝙ latinū vocē ipſam ponere: cū quo mō eā interpretaret̄ nō inueniret. Gradus itaq̄ ſunt in iſtis pctis: vt p̄mo q̄ſq̄ iraſcat̄: ⁊ cū motū retineat corde cōceptū. Jam ſi extorſerit vocē indignantis: ſʒ cōfuſiuā nō ſignificātē aliq̄d/ſʒ illū animi motū ipa eruptione teſtātē: qua feriat̄ ille cui iraſcimur/plus eſt vtiq̄ ꝙ ſi ſurgēs ira ſilētio p̄meret̄. Si vo nō ſolū vox indignātis audit̄/ſʒ etiā vbū qd̄ iā certā vituꝑationē in quē ꝓfert̄ deſignet ⁊ notet: q̄s dubitet āpli⁹ hoc eſſe ꝙ ſi ſolus indignatiōis ſon⁹ ederet̄. Itaq̄ in p̄mo vnū eſt. i. ira ſola. In ſcd̄o duo: ⁊ ira ⁊ vox/q̄ iram ſignificat. In tertio ⁊ in voce ipſa certa vituperatiōs expreſſio. Vide nūc etiā tres reat⁹ iudicij/cōcilij/⁊ gehēne ignis. Nā in iudicio adhuc defenſioni dat̄ loc⁹. In cōcilio aūt ꝙꝙ ⁊ iudiciū eſſe ſoleat: tn̄ q: itereſſe aliq̄d hoc loco fateri cogit/ipa diſtinctio videt̄ ad cōciliū ꝑtinere ſentētie ꝓlatio: qm̄ nō iā cū ipo reo agit̄ vtrū damnādus ſit: ſed inter ſe cōferūt quo ſupplicio dānari oporteat quē cōſtat eſſe damnandū. Gehenna vero ignis nec dānationē hʒ dubiā ſicuti iudiciū/nec dānati penā ſicut cōciliū. In gehēna q̄ppe certa eſt/⁊ dānatio ⁊ pena damnati. Vident̄ ergo aliqui gradus in peccatis ⁊ in reatu: ſed quib⁹ modis inuiſibiliter exhibeant̄ meritꝫ animarū/quis pōt dicere? Audiendū eſt itaq̄ quantū intereſt inter iuſtitiā phariſeorū: ⁊ iſtā iuſtitiā maiorem que in regnum celorū introducit: q: cum ſit grauius occidere ꝙ verbo irrogare conuitiū. Ibi occiſio facit reū iudicio: hic autē ira facit reuʒ iudicio. Qd̄ triū illoꝝ pctōꝝ leuiſſimū eſt? Quia illi queſtionem homicidij inter homines agitabant: hic autem oia diuino iudicio cōmittuntur: vbi finis

Duplex expoſitio verborum.

Tex.

Chriſtiani iuſtitia q̄lis eſſe debeat.

Tex.

Diſtinctio triplicis iniurie.

damnatoꝝ eſt in gehenna ignis. Quiſquis aūt dixerit ꝙ
grauiori ſupplicio in maiore iuſtitia punit̄ homicidiū: ſi
gehenna ignis punit̄ cōuitiū/cogit intelligi eſſe differen
tias gehennarū. Sane in trib⁹ iſtis ſententijs ſubauditio
Diſtinctio ꝟboꝝ intuēda eſt. Habet em̄ pma ſnia oia ꝟba neceſſaria
triū ſen/ vt nihil ſubaudiat̄. Qui iraſcit̄ inquit fratri ſuo ſine cau/
tētiarū. ſa reus erit iudicio. In ſcda ꝟo ait. Qui aūt dixerit fratri
ſuo Racha/ſubaudit̄ ſine cauſa: ⁊ ita iungit̄/reus erit cō
ſilio. Iā in tertio ꝟo ait. Qui aūt dixerit fatue/duo ſub/
Gal. iij. audiunt̄: ⁊ fratri ſuo/⁊ ſine cauſa. Hoc eſt vn̄ defendit̄ ꝙ
apl's Galathas vocat ſtultos: quos etiā fr̄es noiat. Non
em̄ id facit ſine cauſa. Ideo aūt h̄ frater ſubaudiēdus eſt:
q: de inimico poſtea d̄r: quō etiā tractandus ſit maiore iu
Tex. ſtitia. Deinde hic ſequit̄. ¶ Si ḡ obtuleris munus tuum
ante altare: ⁊ illic recordatus fueris: q: frater tuus habet
aliq̄d aduerſum te: relinque ibi munus tuū ante altare: ⁊
vade prius recōciliari fratri tuo/⁊ tūc veniēs offeres mu
nus tuū. Hinc vtiq̄ apparet de fratre dictū eſſe ſuperius
qm̄ ſnia q̄ ſequit̄/ea coniūctione cōnectit̄ vt ſuperiori atte/
ſtetur. Nō em̄ ait. Si aūt obtuleris munus tuū ad altare
ſed ait. Si ergo obtuleris munus tuum in altare. Nam ſi
iraſci nō eſt fas fr̄i ſine cauſa: aut dicere Racha/aut dice/
re fatue: multominus eſt fas aio tenere aliq̄d vt in odiū
Eph. iiij. indignatio cōuertat̄. Quo ptinet etiā qđ in alio loco d̄r.
Nō occidat ſol ſup iracūdiā vr̄am. Iubemur ḡ illaturi mu
nus in altare: ſi recordati fuerim⁹ h̄re nos aliq̄d aduerſuꝫ
fratrē: mun⁹ ante altare relinquere: ⁊ pgere ac recōcilia/
ri fratri/deinde venire ⁊ mun⁹ offerre. Qđ ſi accipiat̄ ad
literā/fortaſſis aliq̄s credat ita fieri oportere ſi pſens ſit
frater. Nō em̄ diuti⁹ differri pōt: cū mun⁹ tuū relinquere
ante altare iubearis. Si ḡ de abſenti: ⁊ qđ fieri pōt etiam
trans mare cōſtituto aliq̄d tale veniat in mente: abſurdū
eſt credere ante altare mun⁹ relinquendū: qđ poſt tot ter
ras ⁊ Maria pagratas offeras deo. Et idcirco prorſus in
tro ad ſpūalia refugere cogimur: vt hoc qđ dictū eſt ſine
abſurditate poſſit intelligi. Altare itaq̄ ſpūaliter in inte/
riore dei tēplo ipſam fidē accipere poſſum⁹: cui⁹ ſignū eſt
Altare altare viſibile. Quodlibet em̄ mun⁹ offerimus deo: ſiue
dei du/ propheriā/ſiue doctrinā/ſiue orōnem/ſiue hymnuꝫ/ſiue
plex. pſalmū: ⁊ ſi quid tale aliud ſpūaliū donorū aio accurre/
rit/acceptū eſſe deo non pōt/niſi fidei ſynceritate fulciat̄
⁊ ei fixe atq̄ immobili tāq̄ altari imponat̄: vt poſſit inte/
grum/atq̄ illibatū eſſe quod offert̄. Nam multi heretici
non habentes altare. i. veram fidem/blaſphemias pro fi/
dei laude dixerunt/terrenis veꝫ opinionibus aggrauati:
votum ſuū tāq̄ in terrā proijcientes/ſed debet eſſe ſana
etiam offerentis intentio. Et propterea cum tale aliquid
I. Cor. iij oblaturi ſumus in corde noſtro. i. in interiori dei tēplo. Tē
plum em̄ dei ſanctum eſt inquit/qđ eſtis vos. Et in inte/
riori hoie habitare chriſtū per fidē in cordib⁹ noſtris: ſi in
mentē venerit qđ aliquid habeat aduerſus nos frater nr̄
id eſt ſi nos eū in aliquo leſim⁹/tūc em̄ ipſe habet aduer/
ſum nos. Nā nos habem⁹ aduerſus illum ſi ille nos leſit
vbi nos nō opus eſt pgere ad reconciliatiationē. Nō em̄
poſtulabis ab eo qui tibi fecit iniuriā/ſed tātū dimittis ſi
cut tibi a dn̄o dimitti cupis qđ ipſe cōmiſeris. Pergendū
eſt ergo ad recōciliationem cū in mētē venerit ꝙ nos for
te fratrem in aliquo leſim⁹. Pergendū aūt nō pedib⁹ cor
poris/ſed motib⁹ animi: vt te humili affectu pſternas fra
tri: ad quem caro cogitatione cucurreris in cōſpectu ei⁹
cui mun⁹ oblatur⁹ es. Ita em̄ etiā ſi preſens ſit poteris eū
nō ſimulato aio lenire/atq̄ in gratiā reuocare veniā po/
ſtulando: ſi hoc prius corā deo feceris: pergens ad eū nō
pigro motu corporis/ſꝫ celerrimo dilectiōis affectu. Atq̄
inde veniens. i. ad intentionē reuocās ad id qđ agere ce/
peras/offeres mun⁹ tuuꝫ. Quis autē hoc facit: vt fratri
ſuo vel nō iraſcatur ſine cauſa/vel Racha non dicat ſine
cauſa: qđ totū ſupbiſſime admittit̄: vel ſi forte in hoīū ali/
qđ lapſus fuerit: qđ vnū eſt remediū ſupplici animo ve/
niam deprecetur/niſi quiſquis inanis iactātie ſpiritu in/

ſlatur. Beati ergo pauperes ſpiritu: quoniam ipſorū eſt
regnum celorum. Tu autem.

¶ Dominica. VII. Mar. VIII.

¶ In illo tempore: Cum multa turba eſſet cum
Ieſu: nec haberent quod manducarent: conuoca
tis diſcipulis ait illis. Miſereor ſuper turbaꝫ: q:
ecce iam triduo ſuſtinent me: nec habent quod
mādu cent: ⁊ ſi dimiſero eos ieiunos in domū ſuā
deficient in via. Quidā em̄ ex eis de longe vene/
rūt. Et reſpōderūt ei diſcipuli ſui. Unde iſtos q̄s
poterit hic ſatiare panibus in ſolitudine. Et reli/
qua. Homilia beati Auguſtini.

Altitudinē diuinita/
tis ſue ⁊ miſericordiam humanitatis/multis
⁊ varijs modis in ſcripturis ſanctis dn̄s nr̄ Ie
ſus chriſt⁹ oſtēdit: quēadmodū ſolet in myſterijs ⁊ ſacra/
mentis: vt ⁊ petentes accipiant/⁊ querētes inueniant: et
pulſantibus aperiat̄. Oia em̄ que in hoc mūdo ſub fragi
litate nr̄a exhibuit miracula/nob̄ pficiūt. Nō vtiq̄ ſine cā
faciebat ea dn̄s: vel quaſi fruſtra ⁊ inaniter. Verbum dei
eſt chriſtus: q̄ non ſolū ſonis/ſed etiā factis loquit̄ homi/
nibus. Hoc em̄ etiam qđ hodie de ſancto euāgelio lectuꝫ Deus lo
eſt/querit intellectorē: ⁊ cuꝫ fuerit intellectū/ſpūale facit quit̄ fa/
gaudiū. Et in hac lectione ſimul cōſideranda eſt/in vno ctis.
eodēq̄ redemptore nr̄o diſiuncta operatio diuinitatis et
humanitatis: atq̄ oimodis deteſtandus error Euticetis
q̄ vnam tātū in chriſto dogmatizare pſumit opationē. In
alterutra em̄ parte: vel q̄ ſolū hoiem fuiſſe dixerit/gloriaꝫ
negabit cōditoris: vel q̄ ſolū deū/negabit miſericordiā re/
dēptoris. Nempe ꝙ ſup turbā miſeret̄ dn̄s: ne vel inedia/
vel lōgioris vie deficiat labore: nouerim⁹ affectū eſſe atq̄
cōpaſſionē humane fragilitatis. Qꝫ aūt de ſeptē panib⁹ ⁊
paucis piſcib⁹ ſatiauit quatuor milia hoim: credim⁹ diui
ne opus eſſe virtutis. Attendat ḡ ſanctitas veſtra: q: hoc
nobis ppoſitū eſt/qđ cū veſtra charitate tractem⁹: q̄d ſibi
velit hui⁹ rei tātū myſteriū/ꝙ eo mō ſe deū diſcipulis de/
mōſtraſſe ſancta teſtatur ſcriptura/quō euāgeliū narrat.
Ait em̄ euāgeliſta in hodierna lectione. ¶ Cū multa tur Tex.
ba eſſet cū Ieſu/nec haberēt qđ mādu carēt: cōuocatis di
ſcipulis ait illis. Miſereor turbe huic. Sed requiram⁹ qđ Marci.
ait ſuperius: in illis dieb⁹ cū turba multa eſſe. Superius viij.
em̄ acceſſerūt iudei ad ſaluatoreꝫ/accuſantes diſcipulos
eius/eo ꝙ nō lotis manib⁹ mādu carēt. Quos dn̄s redar
guit: q: ea de corde mala pcedūt/ea poti⁹ hoiem coinq̄na
rent. Et relictis illis venit in finib⁹ gētiū: vbi mulier Cha
nanea (q̄ eſt mater gentiliū) p filia ſua. i. eccl'ia dn̄m dep/
catur. Que tādiu poſtulauit/donec acciperet qđ petebat.
Poſt hec iterū curauit mutū ⁊ ſurdū. Ergo in his dieb⁹
cū multitudo ppl'i cōcurriſſet: nec haberet qđ mādu carēt
Turbas em̄ hic ois gētis ſignificare creaturas intelligi/
mus: pro q̄b⁹ ipe dn̄s mia cōmouet̄: q: qđ nō haberēt qđ Allego/
mādu carēt. Hic ſpūalter debem⁹ itelligere/ꝙ ideo nō ha riaꝟboꝝ
bebant qđ manducarēt: q: gētes legē nō habebāt. i. neq̄
libros Moyſi: non pphetas/nō predicationē ſcti Ioānis
q: gētes nō per legē/ſed p fidē venerūt ad redēptorē. Iō
triduo perſeuerāt: hoc eſt in natiuitate/in paſſione/in re/
ſurrectione dn̄i: ſiue in pr̄e/in filio/⁊ ſpūſctō. Perſeuerare
em̄ pmanere eſt in cōfeſſione/ſicut ipe dn̄s ait. Qui autē
pſeuerauerit vſq̄ in finē/hic ſalu⁹ erit. Dicit ḡ dn̄s. ¶ Nō Tex.
habēt qđ māducēt. Quia legē nō habēt: ⁊ dimittere eos
ieiunos nolo: ne deficiāt i via: vt q̄ p fidē chriſti crediderīt/
p fidē chriſti ſaluarēt̄. ¶ Quidā aūt ex his de lōge venerūt Tex.
Longe em̄ erant gentes a deo/errando p idola: ⁊ mō ois
qui peccat/longe eſt a deo. ¶ Dicūt diſcipuli eius. Unde Tex.
iſtos quis poterit ſaturare panibus in ſolitudine? Adhuc
apl'os tenebat incredulitas/donec myſteria reuelarētur
nec recordabantur

Digitized by Google

nec recordabanť qđ fecerat de quinq̄ panibꝰ ⁊ duobus
Tex. piſcibus. ¶ Et interrogauit eos Jeſus quot panes ha-
berent. Qui dixerunt. Septem. Et pcepit turbe vt diſcū-
berēt ſup terrā. Et accipiēs panes/grās egit: ⁊ dedit diſci-
pulis ſuis vt apponerēt. Et piſces ſimiliter benedixit: et
poſuit ante illos. Et mãducauerunt ⁊ ſaturati ſunt: ⁊ ſuſ-
tulerūt ſeptē ſportas plenas. Erāt aūt q̄ mãducauerunt
quaſi quattuor milia/extra mulieres ⁊ infantes. Et virtu-
tes q̄dē dñi manifeſtiſſime credimꝰ eſſe factas in pſenti:
ſed q̄d latet in myſterio/ipſiꝰ grã donãte reqramꝰ. In ſu-
periori em̄ lectiōe de quinq̄ panibꝰ ⁊ duobꝰ piſcibꝰ q̄nq̄
Mar.vi milia hoim ſatiauit: hic ſeptē panibꝰ ſaturauit q̄tuor mi-
lia hoim. Ibi diſcipuli ſuggerūt dño dicētes. Locꝰ deſer-
tus eſt ⁊ hora pterijt/dimitte turbas vt eūtes in caſtella
emãt ſibi eſcas. Hic penitus tacēt diſcipuli/ſed ipe dñs p-
mat.xv. eis ſolicitꝰ eſt. Videamꝰ q̄re tacēt: q: necdū miſſi fuerant
predicare gētibꝰ/ſʒ potiꝰ ad oues perditas domꝰ iſrael.
Prior ergo illa parabola ptinet ad iudeos: iſta vero ad gētes.
Ibi quinq̄ panes fuerūt/hoc eſt quinq̄ libri Moyſi. Hic
vero ſeptē panes: q̄ ſunt ſeptiformis ſpūs dona/ſicut ait
Eſa.xi. ſctūs Eſaias ppheta. Spūs ſapiētie ⁊ intellectꝰ/ſpūs cō-
ſilij ⁊ fortitudinis/ſpūs ſcie ⁊ pietatis: ⁊ replebit eū ſpūs
Colla- timoris dñi. Ibi duodecim cophini pleni ſpūſctō: hic ſe-
tio duo- ptē eccl'ie ſiue ſeptē cãdelabra aurea. Ibi duo piſces: qui
rū mira- ſunt duo teſtamenta/ſiue vnꝰ liber oim pphetaꝝ/vel ſcti
culorū. Joãnis pdicatio: hic indefinitꝰ numerꝰ ponit: q̄ ſunt do-
na grãrū/ſicut ait apl's. Alij p ſpm̄ dať ſermo ſapiētie/alij
ſermo ſciētie/alij pphetia/alij genera linguarū/alij inter-
pretatio ſermonū: oia vero hec operať vnꝰ atq̄ idē ſpiritꝰ.
Ibi ſup fenū recūbūt: ⁊ hic ſup terrā. Vtrinq̄ vna conuer-
ſatio/vna gratia/vna virtꝰ/vna deitas. Ibi ſup fenū diſcū-
būt/hoc eſt mortificata opa carnis: q: ois caro fenū/ait
propheta. Hic ſup terrā diſcūbūt. i. opa terrena cōculcãt.
Ibi quinq̄ milia refecti: q̄ numerꝰ ptinet ad iudeos. Nã
poſt aſcēſionē dñi loquēte ſctō Petro/quinq̄ milia ſunt
baptizati: hic aūt quatuor milia/hoc eſt de tota terra om-
nes gētes/a quatuor cardinibꝰ celi/de ſeptiformis ſancti
ſpūs grã eſſe repletas in vitā eternā. Et ideo dilectiſſimi
nos q̄ nō p legē/ſʒ p fidē credimꝰ in dño noſtro Jeſu chri-
ſto: q̄ nō ex operibꝰ/ſed ipſiꝰ gratia ſumꝰ redēpti/q̄ nō ex
quinq̄ panibꝰ. i. ex quinq̄ libris Moyſi/ſʒ ex ſeptiformi
Eſa.xi. gratia ſpūſſcti ſumus repleti: ſicut beatus Eſaias pphe-
tauerat dicēs. Spūs ſapiētie ⁊ intellectꝰ/ſpūs cōſilij ⁊ for-
titudinis/ſpūs ſciētie ⁊ pietatis: ⁊ replebit illū ſpūs timo-
ris dñi. In hac ergo ſeptiformis ſpūſſcti grã maneamus:
in q̄ vocati ſumꝰ/repleri dono ſpiritusſcti: per dñm noſtrū
Jeſum chriſtum: qui viuit et regnat in vnitate eiuſdē ſpi-
ritusſancti/per omnia ſecula ſeculorum. Amen.

¶ Dñica octaua. Matthei.VII.

¶ In illo tempore: Dixit Jeſus diſcipulis ſuis.
Attendite a falſis prophetis qui veniunt ad vos
in veſtimētis ouiū: intrinſecus aūt ſunt lupi rapa-
ces. Et rel'. Homilia beati Auguſtini epiſcopi.

DE inueſtigãda ac poſ-
ſidenda ſapiētia dñs iã incipit loq̄: qđ eſt lignū
vite: cuiꝰ vtiq̄ inueſtigãde ac poſſidēde. i. cōtē-
plãde: talis oculꝰ p oia ſuperiora pductꝰ eſt: q̄ videri iam
Matt.vij. poſſit arcta via: ⁊ anguſta porta. Nō ergo deiceps dicit.
Intrate p anguſtã portã: q: lata porta ⁊ ſpacioſa via eſt q̄
ducit ad pditionē ⁊ multi ſunt q̄ intrãt p eã. Et anguſta
eſt porta ⁊ arcta via q̄ ducit ad vitã: ⁊ pauci ſunt q̄ inue-
Mat.xi. niūt eã: nō ideo dicit q: iugū dñi aſperū eſt ⁊ ſarcina gra-
uis: ſed q: labores finire pauci volūt/minꝰ credētes cla-
mãti. Venite ad me oēs q̄ laboratis ⁊ onerati eſtis: ⁊ ego
reficiã vos/tollite iugū meū ſup vos/⁊ diſcite a me: quia
mitis ſū ⁊ humilis corde iugū enim meū ſuaue eſt: ⁊ ſar-
cina mea leuis eſt. Hinc aūt iſte ſermo ſumpſit exordium
de humilibus ⁊ mitibꝰ corde: qđ iugū ſuaue ⁊ leuē ſarci-
nã multi recipiūt/pauci ſubeūt eoq̄ fit arcta via q̄ ducit
ad vitã: ⁊ anguſta porta qua intrať in eã. Hic ergo illi q̄
pmittūt ſapiētiã/cognitionēq̄ veritatis quã nō habent
precipue cauēdi ſunt: ſicut ſunt heretici: q̄ plerūq̄ ſe pau-
citate cōmendãt. Et ideo cū dixiſſet paucos eſſe q̄ inue-
niūt anguſtã portã ⁊ arctã viã/ne ſe illi ſupponãt nomine
paucitatis: ſtatim ſubiecit. ¶ Cauete a pſeudoprophe- Tex.
tis: q̄ veniūt ad vos in veſtimētis ouiū: intrinſecꝰ autem
ſunt lupi rapaces. Sed iſti nō fallūt oculū ſimplicē: q̄ ar-
borē dinoſcere ex fructibꝰ nouerūt. Ait em̄. ¶ A fructibꝰ Tex.
eorū cognoſcetis eos. Deinde ſimilitudines adiūgit. ¶ Nū Tex.
quid colligūt de ſpinis vuas: aut de tribulis ficꝰ: Sic om-
nis arbor bona/bonos fructus facit: mala aūt arbor/ma-
los fructus facit. Nō pōt arbor bona fructꝰ malos face-
re: neq̄ arbor mala fructꝰ bonos facere. Ois arbor que
nō facit fructū bonū/excideť ⁊ in ignē mitteť. Igiť a fru- Error he-
ctibus eoꝝ cognoſcetis eos. Quo loco ⁊ illoꝝ maximus reſis no-
error cauēdus eſt: q̄ de hiſpis duabus arboribꝰ/duas na- tatur.
turas opinanť eſſe: quarū vna ſit dei: altera vero nec dei/
nec ex deo. De quo errore in alijs libris diſputatū eſt vbe-
rius: ⁊ ſi adhuc parū eſt diſputabiť. Nūc aūt non eos ad-
iuuare iſtas duas arbores docēdū eſt. Primo q: de homi-
nibus cū dicere tã clarū eſt: vt quiſq̄s pcedētes ⁊ cōſequē-
tes legerit/mireť eorū cecitatē: deinde attēdūt qđ dictū
eſt. Non pōt arbor bona malos fructꝰ facere: neq̄ arbor
mala fructus bonos facere. Et ideo putant neq̄ animã
malã fieri poſſe vt in melius cōmuteť/neq̄ bonã in dete-
rius: quaſi dictū ſit: nō pōt arbor bona mala fieri/neq̄ ar-
bor mala bona fieri. Sed dictū eſt: nō pōt arbor bona fru-
ctus malos facere: neq̄ arbor mala fructus bonos face-
re. Arbor eſt ipſa anima ⁊ ipſe hō: fructꝰ vero opera homi-
nis. Nō ergo pōt malus hō bona opari/neq̄ bonꝰ mala.
Malus ergo ſi vult bona operari/bonus prius ſiat. Sic Mat.xij
alio loco euidētius ipſe dñs ait. Facite ergo arborē bonã
et fructus eius bonos. Nã ſi duas naturas iſtoꝝ his dua-
bus arboribus figuraret: nō diceret/facite. Quis em̄ ho-
minū pōt facere naturã: Deinde etiã ibi cū ipſarū duarū
arboꝝ mētionē feciſſet/ſubiecit. Hypocrite quō poteſtis
bona loq̄ cū ſitis mali. Quãdiu ergo quiſq̄ malus eſt/
nō pōt facere fructꝰ bonos. Si em̄ fructꝰ bonos fecerit/
iam nō malꝰ erit. Sic veriſſime dici potuit: non pōt eſſe
nix calida. Cū ei calida eſſe ceperit: nō iã eã niuē: ſʒ aquã
vocamꝰ. Pōt ergo fieri vt q̄ nix fuit nō ſit: nō pōt aūt fie-
ri vt nix calida ſit. Sic pōt fieri vt q̄ malꝰ fuit nō ſit malꝰ
nō tñ pōt fieri vt malus bene faciat. Qui etiã ſi aliqñ vti-
lis eſt: nō hoc ipe facit/ſed ſit de illo diuina pcurãte pui-
dentia: ſicut de phariſeis dictū eſt. Que dicūt facite: que Matt.
aūt faciūt/facere nolite. Hoc ipſum q̄ bona dicebãt: ⁊ ea xxiij.
q̄ dicebãt vtiliter audiebanť ⁊ fallebãt/nō erat illoꝝ. In
cathedra em̄ inq̄t Moyſi ſedēt. Per diuinã ergo puiden-
tiam legē dei pdicãtes poſſunt eſſe audiētibus vtiles cū
ſibi non eſſent. De talibus alio loco per pphetã dictū eſt:
Seminaſtis triticū ⁊ ſpinas metetis: q: bona precipiunt
⁊ mala faciūt. Nō ergo qui eos audiebãt: ⁊ faciebãt q̄ ab
eis dicebanť/de ſpinis legebãt vuas: ſed p ſpinas de vite
legebant vuas/tãq̄ ſi manū aliq̄s per ſepem mittat/aut
certe de vite que ſepi fuerit inuoluta vuã legat nō ſpina- Qui fru-
rum eſt fructus ille/ſed vitis. Rectiſſime ſane q̄riť quos ctus at-
fructus nos attēdere voluerit: q̄bus cognoſcere arbores tendēdi.
poſſimus. Multi enim quedã in fructibus deputãt que
ad veſtitū ouiū pertinēt: ⁊ hoc mō a lupis decipiunť: ſi-
cut ſunt vel ieiunia/vel orationes/vel eleemoſyne: q̄ om-
nia niſi fieri etiam ab hypocritis poſſint: nō ſuperius di-
ceret. Cauete iuſtitiã veſtrã facere corã hoibus/vt videa-
mini ab eis. Qua ſententia pppoſita ipſa tria exequitur:
eleemoſynam/orationē/ieiuniū. Multi em̄ multa pau-
peribus: non miſericordia ſed ambitione largiuntur. Et
multi orãt vel potius videtur orare: nō intuētes deū/ſed
hominibus placere conantes. Et multi ieiunãt: ⁊ mira-

bilem abſtinētiam pretēdūt eis/qb⁹ iſta difficilia videnť
et honore digna exiſtimanť:ꝛ huiuſcemodi dolis eos ca
piūt/dū aliud oſtēdant ad decipiēdū/aliud exerūt ad de
predandū:vel interficiēdo eos q̄ ſub iſto veſtito ouino lu
pos videre nō pñt. Ibi ergo nō ſunt fructus de q̄bus co
gnoſci arborē monet. Iſta eñ cū bono aīo in vitate fiūt/
ꝓprie ſunt ouib⁹ veſtes. Cū aūt malo in errore/nō aliud
ꝙ lupos cōtegūt. Sed nō ideo debent oues odiſſe veſti
mētū ſuū/ꝙ plerūqꝫ illo ſe occultant lupi. Qui ſunt ergo
Gal.v. fructus:q̄bus inuentis cognoſcamus arborē malā? Dicit
ergo apl̄s. Manifeſta aūt ſunt opera carnis:q̄ ſunt forni
catio/immūditia/luxuria/idoloꝝ ſeruit⁹/veneficia/ini
micitie/cōtētiones/emulatiões/ire/rixe/diſſentiões/he
reſes/ſecte/inuidie/homicidia/ebrietates/comeſſatiões
et his ſimilia:q̄ p̄dico vobis ſicut p̄dixi:qm̄ q̄ talia agūt/
regnū dei nō cōſequenť:neqꝫ gaudiū virtutis ſicut volū
tas. Et hec potius ad ſctōs ptinēt:ad pctōres vero geſt⁹
magnus ꝛ cupiditas deputāda ſunt. Et q̄ ſunt fruct⁹ per
Fruct⁹ quos cognoſcam⁹ arborē bonā? Idē aūt cōſequēter dicit
ſpūs nu- Fruct⁹ aūt ſpūs eſt charitas/gaudiū/pax/lōganimitas/
meranť. bonitas/benignitas fides/māſuetudo/modeſtia/ꝯtinē
tia. Sane ſciēdū eſt hic gaudiū ꝓprie poſitū. Mali eñ
hoies nō gaudere/ſꝫ geſtire ꝓprie dicunť:ſicut ſuperius
diximus volūtatē ꝓprie poſitā/quā nō hñt mali: vbi dictū
eſt. Oia q̄cūqꝫ vultis vt faciāt vobis hoies: ꝛ vos facite
illis. Et iſta ꝓprietate vbi q̄ gaudiū nō dr̄ niſi in bonis/
Matt. etiā ꝑ ꝓphetā loqť dicēs. Nō eſt gaudere impijs/dicit dñs.
vij. Itaqꝫ poſita eſt fides:nō q̄cūqꝫ vtiqꝫ/ſed vera fides:ꝛ ce
tera q̄ hic poſita ſūt/hñt q̄ſdā imagines ſuas mali hoies
ꝛ deceptores/vt oino fallāt:niſi q̄ſqꝫ iā mūdū oculū ꝛ ſim
plicē habuerit quo iſta cognoſcat. Optimo itaqꝫ ordine
primo actū eſt/de oculo mūdando:ꝛ deinde dicta ſunt q̄
cauerenť. Sꝫ qm̄ ꝗuis q̄ſqꝫ oculo mūdo ſit.i.ſyncero et
ſimplici corde viuat nō pōt tñ cor alteri⁹ intueri:q̄cūqꝫ in
factis/vel in dictꝭ apparere nō potuerint/tētatiōib⁹ ape
riunť. Tētatio aūt duplex eſt. Aut in ſpe adipiſcēdi aliqđ
cōmodū tpale:aut in terrore amittēdi. Et maxime cauē
Colo.ij. dū eſt/ne tēdētes ad ſapiētiā:q̄ in ſolo chriſto inueniri po
teſt:in q̄ ſunt oēs theſauri ſapie ꝛ ſcie abſcōditi. Cauēdū
ergo eſt:ne in ipſo chriſti noīe ab hereticis/vel q̄buſlibet
male intelligētib⁹/ꝛ ſeculi hui⁹ amatorib⁹ decipiamur.
Tex. Nā ideo ſeq̄tur ꝛ monet. ¶ Nō ois q̄ dicit mihi dñe dñe/
intrabit in regnū celoꝝ:ſꝫ q̄ facit voluntatē pr̄is mei q̄ in
celis eſt/intrabit in regnū celoꝝ. Ne putem⁹ ad illos fru
ctus iā ptinere ſi q̄s dño nr̄o dicat:dñe dñe:ꝛ ex eo nobis
arbor bona videať ſꝫ illi ſunt fruct⁹:facere volūtatē pr̄is
q̄ in celis eſt:cuius faciende ſeipſum exēplū p̄bere digna
j.Co.xij. tus eſt. Sꝫ merito pōt moueri/quō huic ſnīe cōueniat il
lud apl̄i vbi ait. Nemo in ſpū dei loquēs dicit anathema
Ieſu:ꝛ nemo pōt dicere dñs Ieſus/niſi in ſpūſctō: q: ne
mo aliq̄s habētes ſpm̄ſctm̄ poſſum⁹ dicere nō intraturos
in regnū celoꝝ/ſi pſeuerauerint vſqꝫ in finē: neqꝫ illos q̄
dicūt dñe dñe/ꝛ tñ nō intrāt in regnū celoꝝ/poſſum⁹ di
Nota in cere hr̄e ſpm̄ſctm̄. Quō ḡ nemo dicit dñs Ieſus/niſi in
tellectuꝫ ſpūſctō/niſi q: ꝓprie apl̄s poſuit/vbū qđ eſt/dicit/vt ſigni
verboꝝ. ficet voluntatē atqꝫ intellectū dicētis. Dñs vo gñalr po
ſuit vbū qđ ait. Nō ois q̄ dicit mihi dñe dñe intrabit in re
gnū celoꝝ. Videť eñ dicere etiā ille:q̄ nec vult/nec intel
Gal.v. ligit qđ dicit. Sꝫ ille ꝓprie dicit:q̄ volūtatē/ac mētē ſuam
ſono vocis enūtiat:ſicut pauloante qđ dictū eſt/gaudiū
j.Co.xiij in fructib⁹ ſpūs/ꝓprie dictū eſt:nō eo modo vt alibi dicit
apl̄s. Nō gaudet ſup iniq̄tate. Quaſi q̄ſq̄ poſſit ſup iniq̄
tate gaudere:q: illa elatio eſt animi tumide geſtiētis nō
gaudiū:nā hoc ſoli boni hñt. Ergo dicere videnť etiā illi
q̄ nō hoc qđ ſonāt ꝛ itellectu cernūt:ꝛ volūtate agūt:ſed
tātū voce ſonāt:ſm̄ quē ſonū dñs ait. Nō ois q̄ dicit mihi
dñe dñe:intrabit in regnū celoꝝ.ſꝫ q̄ facit voluntatē pr̄is
mei q̄ in celis eſt/ipe intrabit in regnū celoꝝ. Vere aūt ac
ꝓprie illi dicūt:a quoꝝ volūtate atqꝫ mēte non abhorret
j.Co.xij. ꝓlatio ſermōis ſui:ſm̄ quā ſignificationē dixit apl̄s. Ne
mo poteſt dicere dñs Ieſus niſi in ſpirituſctō. Tu aūt.

¶ Dñica .IX. Luce.XVI.

¶ In illo tpe: Dixit Ieſus diſcipulis ſuis para
bolam hanc. Homo quidā erat diues qui habe
bat villicum:et hic diffamatus eſt apud illū:qua
ſi diſſipaſſet bona ipſius. Et reliqua. Homilia de
eadem lectione.

Quis eſt homo diues

niſi chriſt⁹? Diues in celo/diues in terra/diues
vbiqꝫ. Diues plen⁹ grē ꝛ veritatis. Et nos oēs
de plenitudine ei⁹ accepim⁹. Diues apud quē abſcōditi Ioan.j.
ſunt oēs theſauri ſapiētie ꝛ ſciētie. Diues in oib⁹:ꝛ in om
nes q̄ inuocāt illū. Villicus autē eſt vnuſq̄ſqꝫ chriſtian⁹:q̄
in baptiſmo villicationē ſui accepit ꝛ ꝓximi. Chriſtian⁹
eñ vnuſq̄ſqꝫ nō tm̄ ſui cauſa viuit:ſꝫ ꝛ ꝓximi:ꝛ nō tm̄ red
ditur⁹ eſt rationē ꝓ aīa ſua/ſꝫ ꝛ ꝓ ei⁹ cū quo viuit ī hac vi
ta:exercēs ſe corpe ꝛ aīo/ꝛ adiuuās ꝓximū documētis et
exēplo. Nec tm̄ q̄rēs q̄ ſua ſunt/ſꝫ ꝛ q̄ alioꝝ. Hec eſt Chri
ſtianoꝝ cura nobilis ꝛ ſancta villicatio. Hinc eſt iudiciū
chriſti tremēdū ꝛ futura exactio. Et hic diffamat⁹ ē apđ
illū/quaſi diſſipaſſet bona ipſi⁹. Quotidie diffamamur Matt.
apud deū:q: angeli nr̄i ſemꝑ vidēt faciē pr̄is/ et nūtiāt ei xviij.
oia opa nr̄a. Quid ergo faciem⁹? Vbi abſcōdemur? Illi
nos diffamāt q̄ nr̄a interiora vidēt. Illi nos infamāt q̄ oi
hora nos intuenť ꝛ deū. Intuenť oia nr̄a ꝛ deū:q: nr̄a in
tuēdo nūtiāt deo. Nō eſt obſtaculū:nō ſunt tenebre q̄b⁹
impediant videre oia nr̄a: q: diuinū lumē q̄ illuminanť
penetrat oia. Quia lux in tenebris lucet:ꝛ nox ſicut dies
illuminabiť. ¶ Et hic diffamat⁹ eſt apđ illū/q̄ſi diſſipaſ Tex.
ſet bona ipi⁹. Quis oia ſibi tradita bona bñ diſpēſat ī om
nib⁹? Quis nō aliq̄n dormitat? Nūqꝫ bon⁹ dormitat ho
mer⁹. Et ī multꝭ offendim⁹ oēs. Et ſi dixerim⁹ q: peccatū
nō habem⁹/nosipos ſeducim⁹:ꝛ veritas in nobis nō eſt.
¶ Et vocauit illū ꝛ ait illi. Quid hoc audio de te? Quo Tex.
tidie nos vocat dñs. Venite filij audite me. Venite ad
me oēs q̄ laboratis ꝛ onerati eſtis. Et o viri ad vos cla Mat.xj
mito:ꝛ vox mea ad filios hoim. Quotidie loq̄tur nobis Prouer.
Loq̄tur ꝑ ꝓphetas:loq̄tur per aplo̅s:loq̄tur ꝑ ſeipſum ī viij.
euāgelio:loq̄tur ꝑ doctores:loq̄tur in cōſciētia. ¶ Quid Tex.
hoc audio de te? Increpat male cogitātes/increpat ma
le loquētes:increpat praue agētes/increpat male viuen
tes. Quid hoc audio de te? Redde rationē villicationis
tue. Quia de oi verbo otioſo qđ locuti fuerint hoies/red Mat.xij
dēt rationē in die iudicij. ¶ Redde rationē villicationis Tex.
tue. Quid agas apud te/q̄d apud ꝓximū/q̄d cogites in
corde:q̄le ꝓferas verbū:q̄d auditu delectet ꝛ cui infigas
oculū? Redde rationē villicationis tue. Bona mea diſſi
pas/bonis meis male vteris/bona mea das extraneis.
Voco et non reſpondes/porrigo manum et nō reſpicis.
Redde rationē villicationis tue. ¶ Iam enim nō pote Tex.
ris villicare. Ad finē ꝑueniſti:tēpus eſt iudicij ꝛ rationis
reddēde. Iā nō poteris villicare. Cito hinc abitur⁹: cito
moritur⁹ es:iā non poteris villicare. Poſt hanc eñ vitaꝫ
nō eſt villicatio. Hic villicādo ſeruimus:ibi requieſcendo
mercedē rapim⁹. Hic acq̄rimus quod ibi poſſideamus.
Hic labor:ibi premiū. ¶ Ait autē villic⁹ intra ſe. Quid fa Tex.
ciā:q: dñs me⁹ aufert a me villicationē? Felix qui de fine
cogitat:felix q̄ quotidie cogitat ſe moriturū:q: melior eſt Eccē. vij.
finis orōnis ꝙ̄ principiū. Et ſcti dū finiūtur in ſeculo:fiūt
in celeſti ſede ꝑpetui:q̄bus finis vite viuēdi initiū cōfert
Quid faciā? Quō de male diſpēſata villicatione euadā? Tex.
¶ Fodere nō valeo. Poſt ꝙ̄ deficit huius vite villicatio
nō relinq̄tur actio poſt hāc vitā:pro qua mereamur eter
nā vitā. Ibi iā nō valeo fodere:q: ibi nō eſt pauperes re
creare/infirmos viſitare:vigilijs ſanctis ꝛ orōnib⁹ inſi
ſtere. Quid eſt eñ aliud fodere/niſi ſanctaruꝫ exercitijs
actionū terrā mētis et corporis excolere? Terrā fodim⁹.

Digitized by Google

cū a nobis extirpemꝰ vitia: ⁊ virtutes inſerimꝰ. Qḋ fieri
nō pōt poſt hāc vitā: q: tēpus illud nō eſt penitētie aptū:
Tex. ſed retributiōis bonoꝝ ſiue maloꝝ operū. ¶ Mēdicare
Matt. erubeſco. Ne mihi dicat̄ qḋ fatuis virginibꝰ dictū eſt. Ne
xxv. forte nō ſufficiat nobis ⁊ vobis: ite potiꝰ ad vendentes ⁊
emite vobis. Eſt mendicatio bona/ eſt mendicatio mala
Mēdicatio bona hic. Hic eñ bñ mēdicamꝰ a doctoribꝰ
ſapiētiā ⁊ doctrinā: a ſctis mēdicamꝰ in litanijs vt orent
ꝓ nobis. In alia vita mēdicatio erubeſcēda. Quis enim
Matt. erubeſcat dicere. Date nobis de oleo veſtro: q: lampades
xxv. noſtre extinguūtur. Ideo mēdicare erubeſco. Vere men
dicatio erubeſcēda vbi nihil recuperat̄: ⁊ egeſtas oīm bo
noꝝ perpetua comitat̄. Ideo mendicare erubeſco. Ibi
nō prodeſt alieni boni mēdicatio vbi deficit omne bonū
ſuū. Nec pōt ab alio q̄ſꝙ̄ expectare qḋ ipſe non meruerit:
j. Pe. iiij. cū vnicuiqȝ vix ſua ſufficiat: ⁊ vix iuſtꝰ ſaluabit̄. Ideo mē
Tex. dicare erubeſco. ¶ Scio qḋ faciā: vt cū amotus fuero a
villicatiōe/ recipiāt me in domos ſuas. Salubre cōſilium
reperit ad finē q̄ male diſpēſauit villicationem: ſcilicet vt
daret pauca: recepturꝰ plura: ⁊ reciperet̄ in domos alioꝝ
Tex. cui ꝓpria deficiebāt. ¶ Conuocatis itaqȝ ſingulis debito
ribus dñi ſui/ dicebat primo. Quātū debes dño meo? At
ille dixit. Cētū cados olei. Cētū dñm habemꝰ/ qui vnū
debito/res quō ſimus. deū colimꝰ: cui oēs debemꝰ q̄cq̄d boni poſſumꝰ. Sȝ quia
oēs villici ſumꝰ de iure villicatiōis nr̄e debitoꝝ dñi pars
ad nos refert̄: vt nō ſolū iueniamur debitores dei ſȝ etiā
inuicē noſtri. Nō eñ ſolū iubemur diligere deū/ ſȝ et pro
ximū. Debitores ergo ſumꝰ dei/ debitores ſumꝰ ⁊ ꝓximi:
deo tñ totū debemꝰ/ etiā id qḋ ad ꝓximū referimꝰ: vt q̄c
quid debemꝰ/ deo debeamꝰ. Habemꝰ autē ſpūalia bona
habemꝰ ⁊ corporalia. Spūalia: vt fidē/ iuſtitiā/ charitatē
⁊ cetera q̄ deo debemꝰ ⁊ ꝓximo. Corporalia: vt aurū/ ar
gētū/ triticū/ vinū ⁊ cetera vñ deo ſeruimꝰ: ⁊ ꝓximū adiu
uamus. Quid meliꝰ ꝑ oleū poſſumꝰ intelligere ꝙ̄ ſpiri
tualia: qḋ rariꝰ eſt ⁊ leuiꝰ triticea ſoliditate: et lumen fo
uet et cultꝰ virtutū illuminat mentē ad intuendā verita
tē: et preſtat oībus liquidis/ vt ſpūalia corpalibus. Quid
per triticū/ niſi corpalia? Siq̄dē ꝑ ſpeciē ſepe genꝰ intelli
gitur. Villicꝰ autē primū debitori loquitur olei: q: priora
ſunt ſpiritualia corpalibꝰ. Qui debet centū cados olei: q:
debet deo q̄cq̄d ſpūalis habet boni. Sic eñ ſunt olei ca
di plures: ſicut ſpūalis boni multe ſpecies. Vas eñ olei
cētenariū/ ſpecies deſignat oēs ſpūaliū bonoꝝ. Nā et cē
tenariꝰ plenitudinē ſepe ſignificat: et finitꝰ ſepe ponitur
ꝓ infinito. Debet ergo cētū cados olei/ q̄ debet deo ꝑfe
ctionē ſpūalis boni. Sȝ multū pertinet ꝓximo de hoc qḋ
debet̄ deo. Multū eñ offendimꝰ: niſi fidē/ iuſtitiā/ ⁊ cha
ritatē ꝓximo reddamꝰ. Cū igit̄ de cētū cadis olei villicꝰ
quinquaginta ſcribi iubet: qḋ debet̄ deo/ confirmat̄ ſcri
pto: q: nō dimittit̄ qḋ ſibi debet̄: nō iubet ſcribi/ q: dimit
titur. Dimittit qḋ ſuū eſt: relinquit qḋ dei eſt. De hoc qḋ ſi
bi debet̄/ venia facit ſecurū: de hoc qḋ debet̄ deo/ ſcripto
Tex. facit ſolicitū. Vñ ſequitur. ¶ Dixit illi. Accipe cautionē
tuā/ ⁊ ſede cito: et ſcribe q̄nquaginta. Ac ſi diceret: quod
mihi debes/ dimitto tibi: qḋ debes deo/ cautelā aſſume.
Quinq̄/ Et q̄ ſuꝑbus ſtas/ ſede cito et humiliare/ ⁊ qḋ paruipēde
genarij bas/ vel obliuione pro nihilo ducebas: ſcribe in tabulis
myſteriū cordis et memoria tene: vt frequenter peniteas ⁊ expies
donec et ipſum dimittat̄ tibi. Sede cito. i. ne differas de
die in diē. Scribe quinquaginta. Numerꝰ penitētie et re
miſſionis. Vñ ⁊ annꝰ quinquageſimꝰ remiſſiōis: ⁊ pſal
mus quinquageſimꝰ penitētialis. Quinquaginta ergo
ſcribūtur: ⁊ quinquaginta dimittunt̄. Siſis numerꝰ ſimi
lē ſignificat offenſionē in deū et hoiem. Vñ dñs dicit in
Matt. euāgelio. Diliges dñm deū tuū ex toto corde tuo: et ex to
xxij. ta aīa tua: et ex tota mēte tua: hoc eſt primū et magnum
mandatū. Secūdū autē ſimile eſt huic. Diliges ꝓximū
tuū ſicut teipſū. Nā quoꝝ ſiſis eſt dilectio/ ſiſis eſt ⁊ offen
Tex. ſio. Seq̄tur. ¶ Deinde alio dixit. Tu vero quātū debes?
Qui ait. Centū choros tritici. Cadus liquorū menſura eſt

et chorꝰ ſeminū. Valde timēdū eſt nobis q̄ plenitudinē
corpaliū bonoꝝ debemꝰ: ꝓximis debemꝰ ⁊ tñ nō ſoluimꝰ
debemꝰ totū ⁊ vix partū ſoluimꝰ. Quid ḡ faciemꝰ? Si nō
poſſumꝰ ſoluere totū qḋ debemꝰ alijs/ dimittamꝰ ſaltem
qḋ debet̄ nobis. Vñ ſeq̄t̄. ¶ Ait illi. Accipe lr̄as tuas et Tex.
ſcribe octoginta. Qui eñ de cētū ſcribit octoginta/ q̄ntā
partē dimittit: q: de corpalibꝰ hoc debet̄ ꝓximo ꝙ quinqȝ
ſēſus corpis exigūt. Hoc ſcripto cōmēdat̄: qḋ diuine grē
per octonariū relinq̄tur. Rapuiſti meū/ abſtuliſti ꝓſtitū/
negaſti cōmendatū. Si dimitto tibi qḋ mea refert: ſcribe
octoginta. i. cōmēda memorie qḋ adhuc eges venia diui
ne grē. Siq̄dē euangelij grā ſignificat̄ ꝑ octonariū: ſicut Octona
auſteritas legis ꝑ ſeptenariū. Sȝ meret̄ octonarij grāꝫ: rij grā ex
q̄ precepta cuſtodit q̄ ſignificant̄ ꝑ decē: vt ꝑ octonarium ponitur.
iucto quindenario grām intelligamꝰ inſitā ꝑcepto: vt q̄
ſcribit octoginta/ ꝑ decalogi cuſtodiā ꝑueniat ad octona
rij grām. ¶ Et laudauit dñs villicū iniq̄tatis: q: pruden Tex.
ter feciſſet. Mira res: malus eſt villicꝰ ⁊ laudatur/ male
diſpēſauit ⁊ parcit̄: nō emēdauit qḋ fecit ⁊ indulget̄. Ve
re prudēter egit: q: dimiſit pauca vt reciperet plura: dimi
ſit tpalia vt eterna ꝑciperet. Audierat eñ. Dimittite ⁊ di Luc. vj.
mittet̄ vobis. Et dimitte nobis debita nr̄a: ſicut et nos Mat. vj.
dimittimꝰ debitoribꝰ nr̄is. Vere prudēter egit: q̄ deū mo
litur facere debitorē ſuū/ vt exigat ab eo debitā remiſſio
nē/ q: remiſit. Prudēter egit: q: cui erat obnoxiꝰ ipſm ſibi
facit obnoxiū: ⁊ quē habebat durū exactorē/ nūc piū ha
bet debitorē: vt fiducialiter dicat: dimitte: q: dimiſi: red
de quā debes veniā. ¶ Quia filij huiꝰ ſeculi prudētiores Tex.
filijs lucis in generatione ſua ſunt. Filij lucis laborant ⁊
vix merent̄ ꝑmiū: currūt ⁊ vix ad brauium ꝑueniūt: partu
riūt ⁊ vix euadūt. Filij ſeculi poſt fraudes ⁊ illecebras/ ac
illicitos mores ſolūmō dimittūt: ⁊ deū debitorē tenēt: par
cūt ⁊ parcitur eis/ cōdonāt ⁊ donant̄. Ideo prudētiores
ſunt filij ſeculi filijs lucis in generatione ſua. i. q̄n regene
rant̄ deo/ ⁊ renouant̄ ſpūali vita. ¶ Et ego dico vobis: Tex.
Facite vobis amicos de mām̄ona iniq̄tatis. Mām̄ona. i.
diuitie q̄ iniq̄tatis dicūt̄: q: ſine iniq̄tate nō captāt̄. Et q: ini
quū eſt eas reuocare in ꝓprios vſus: quas creauit cōmu
nes dñs. Vñ ſcriptū eſt. Pro iniq̄tatē vidi tētoria Ethio Aba. iij.
pie. i. pro diuitijs captādis vidi hoīes factos tabernacu
la nigredinis. i. vitioꝝ ⁊ demonū: vt q̄ poterāt eſſe taber
nacula virtutū ſectādo paupratē/ facti ſunt vitioꝝ tētoria
ꝓ iniq̄tate ꝯgregāda. Quis nō videat multos piuria in
currere/ homicidia facere/ dolos machinari/ cōtra proxi
mos rerū domeſticarū ⁊ dñoꝝ proditores eſſe propter
diuitias? Hi ſunt pro iniq̄tate tētoria ethiopie. Sȝ cū vil
licus fecerit ſuperius: ⁊ de ſpūalibus ⁊ corporalibus: cur
dñs finē cōcludit parabole ſue de ſolis corporalibꝰ? Citiꝰ
dimittimꝰ iniuriā factā ꝙ̄ ꝓſtitā pecuniā: faciliꝰ damꝰ fi
dē ꝙ̄ poſſeſſionē: promptiores ſumꝰ dimittere odia/ ꝙ̄ expē
dere nr̄a. Ideo dñs parabole nobis ad miſericordiā in
ſtructis: in ea parte miſericordie cōcludit ſermonē quā
nouit eſſe apud hoīes difficiliorē: ⁊ ad eā nos enixiꝰ hor Cautio
tatur in fine/ ad quā videt nos difficiliꝰ inclinari: q: me ſalubris.
lior eſt finis orationis ꝙ̄ principiū. Faciamꝰ ergo de diui
tijs iniq̄tatis amicos/ pauperibus eas diſtribuēdo: ⁊ de
bitoribꝰ/ atqȝ his q̄ eas abſtulerint dimittēdo. Sed quia
iniquitatis diuitie alie paterna poſſidentur ſucceſſione:
alie iuſto conquirunt̄ labore: alie vſurpant̄ ex ſcelere vel
impietate. De his certe amici nō ſiūt q̄ de ſcelere vel im
pietate veniūt. Nec putet q̄ſꝙ̄ ex his adiutores q̄rere ſa Prouer.
lutis: quas ex mercimonio corroſit iniq̄tatis. Scriptum xxj.
eſt eñ. Hoſtie impioꝝ abominabiles/ q̄ offerūtur ex ſce
lere. Et immolātis ex iniquo oblātio eſt maculata: ⁊ qui
offert ſacrificiū ex ſubſtātia pauperis/ quaſi qui victimat
filiū in cōſpectu pr̄is. Cū ergo precipitur fieri amicos de
mām̄ona iniq̄tatis/ diſcernēdū eſt vt eas intelligamꝰ q̄
de ſucceſſione vel iuſto labore ꝓueniunt. Que tñ et ipſe
iniq̄tatis dicunt̄/ quaſi inequalitatis: q: cū eas in proprie
tate tenemꝰ/ equalitatē cū alijs hoībus nō ſeruamꝰ. Sūt

Digitized by Google

ergo ille de q̄bus amicos facere p̄cipimur diuitie: ⁊ iniq̄/
tatis ⁊ iuſtitie. Iniq̄tatis q̄dē quātū ad deū q̄ oīa cōmu/
nibus creat vſib⁹. Iuſtitie xō quātū ad ſeculū: q꞉ iuſtitia
ſeculari poſſident̄ ab hoībus. Diuitie ergo q̄ iuſte poſſi/
dent̄ in terra: ⁊ iniuſte ſunt quātū ad diuinā iuſtitiā ⁊ iu/
ſte quātū ad terrenā. Diuina iuſtitia cuiuſlibet ꝓprietas
alicuius poſſeſſionē defendit. Per terrenā iuſtitiā hoīes
Diuitie quō iniuſte. ꝓpria colligūt: p diuinā iuſtitiā ſua cōia faciūt. Diuitie ve
ro q̄ ſunt ex ſcelere oīno ſunt iniuſte: nec illa iuſtitia diui/
na cōprobat q̄s etiā terrena condēnat. Et iſte deo nullo
mō ſunt offerēde q̄ de ſcelere ſunt acq̄ſite. Et cito tn̄ red/
dēde ſunt: immo ꝓijciēde/ ne malefacto: inueniat̄ in ma
Tex. lo cepto pſeuerare. ❡ Ut cū defeceritis recipiāt vos in
eterna tabernacula. Exponit hic qđ dixerat: recipiāt vos
in domos ſuas. Manſiones em̄ eterne dom⁹ ſunt eo꞉ū q̄/
bus impēdit̄ miſerico꞉dia. Dom⁹ inquā eoꝝ nō poſſeſſio
ne ſed cauſa. Nō poſſeſſione q꞉ eas poſſideāt: quas fo꞉ſi/
tā nō poſſidebūt ſ꞉ cauſa: q꞉ ſcꝫ cauſa ſunt ſuis benefacto/
rib⁹ poſſidendi. In ſuas ergo domos nos recipiūt: q̄n in
eternas mānſiones nos eſſe faciūt. Suas em̄ reputamus
quas nō niſi p eos accipim⁹. Quas nobis q̄n retribuūt
p꞉opter beneficia q̄ receperūt: ⁊ ꝓpter miſerico꞉dias q̄s
acceperunt/ tpaliū eternoꝝ retributo꞉es exiſtūt: p eū q̄ ꝓ
ipſis reddit qđ debuerūt/ dn̄m nr̄m Ieſum chꝛiſtū: qui vi
uit et regnat per omnia ſecula ſecu꞉lo꞉ū. Amē.

❡ Dominica. X. Luce. XIX.

❡ In illo tpe: Cū appꝛopinquaſſet Ieſus Hie/
ruſalē vidēs ciuitatē fleuit ſuper illā dicēs. Q꞉ ſi
cognouiſſes ⁊ tu. Et rel. Hom. btī Grego. pape.

Ectionē breuē ſancti
euāgelij breui ſi poſſum volo ſermone pcurre
re: vt illis in ea ꝓlixio꞉ det̄ intētio: qui ſciūt ex
paucis multa cogitare. Q꞉ flente dn̄o: Hieroſolymo꞉ū
ſubuerſio deſcribat̄: q̄ a Veſpaſiano ⁊ Tito romanis pri/
Tex. cipib⁹ facta eſt/ null⁹ q̄ hiſtoriā euerſionis eiuſdē legit/
ignorat. Romani em̄ p꞉icipes denūtiant̄ cū dr̄. ❡ Q꞉ ve
niēt dies in te: ⁊ circūdabūt te inimici tui vallo: ⁊ circūda
Tex. būt te: ⁊ coanguſtabūt te vndiq꞉/ ⁊ ad terrā ꝓſternēt te ⁊
filios tuos q̄ in te ſunt. Hoc quoq꞉ qđ addit̄. ❡ Et nō re/
linquēt in te lapidē ſup lapidē: etiā ipa iā eiuſdē ciuitatis
trāſmigratio atteſtat̄: q꞉ dū nūc in eo loco conſtructa eſt
vbi extra po꞉tā fuit dn̄s crucifix⁹ p꞉io꞉ illa hieru꞉ſalē/ vt dici/
tur/ fundit⁹ eſt euerſa. Cui ex qua culpa euerſiōis ſue pe/
Tex. na fuerit illata/ ſubiūgit̄. ❡ Eo q꞉ nō cognoueris tp̄s vi/
ſitationis tue. Creato꞉ q̄ppe oīm p incarnatiōis ſue my/
ſteriū hāc viſitare dignat⁹ eſt/ ſed ipa timoꝛis ⁊ amoꝛis il
lius recoꝛdata nō eſt. Vn̄ etiā p ꝓphetā in increpatione
co꞉dis hūani/ aues celi ad teſtimoniū deducunt̄ cū dicit̄
Hie. viij Miluus in celo cognouit tp̄s ſuū: turtur ⁊ hirūdo ⁊ cico
nia cuſtodierūt tp̄s aduēt⁹ ſui: pplꝰ aūt me⁹ non cogno/
Tex. uit iudiciū dn̄i. S꞉ q̄rēdū pri⁹ eſt q̄d ſit qđ dr̄. ❡ Videns
ciuitatē fleuit ſup illā dicēs: q꞉ ſi cognouiſſes ⁊ tu. Fleuit
queſtio mouet̄. em̄ pius redēpto꞉ ruinā pfide ciuitatis quā ipſa ſibi ciui
tas nō cognoſcebat eſſe ventura. Cui a flere dn̄o recte dr̄:
q꞉ ſi cognouiſſes ⁊ tu/ ſubaudi fleres: q̄ mō q꞉ neſcis qđ
Tex. imminet exultas. Vn̄ ⁊ ſubdit̄. ❡ Et q̄dē in hac die tua q̄
ad pacē tibi. Cū em̄ carnis ſe voluptatib⁹ daret: ventura
mala nō ꝓſpiceret: in die ſua q̄ ad pacē ei eſſe poterāt ha/
bebat. Cur vero bona p̄ſentia ad pacē habuerit/ manife/
Tex. ſtat̄/ cū ſubdit̄. ❡ Nūc aūt abſcōdita ſunt ab oculis tuis.
Si em̄ a co꞉dib⁹ eius oculis mala q̄ imminebāt abſcōdi/
ta nō eſſent/ leta in p꞉eſentib⁹ ꝓſperis nō fuiſſet. Cuius
mox etiā pena q̄ de romanis ſicut p̄dixi p꞉incipib⁹ imine
bat adiūcta eſt. Qua deſcripta: q̄d dn̄s fecerit ſubditur.
Tex. ❡ Quia ingreſſus tēplū cepit eijcere vēdentes de illo ⁊
emētes/ dicēs illis: ſcriptū eſt: q꞉ dom⁹ mea dom⁹ o꞉ōnis
eſt: vos autem feciſtis illā ſpeluncam latronū. Qui enim
narrauit mala ventura: ⁊ protin⁹ tēplum ingreſſus eſt: vt
de illo vēdētes ⁊ emētes eijceret: pfecto innotuit: q꞉ rui/
na ppl̄i maxime ex culpa ſacerdotū fuit. Euerſionē q̄ppe
deſcribēs/ ſ꞉ vēdētes in tēplo ⁊ emētes feriēs: in ipſo effe
ctu ſui opis oſtēdit: vn̄ radix ꝓdijt ꝑditiōis. Sicut autem Matt. xxi.
euāgeliſta alio teſte didicim⁹. In tēplo colūbe vēdebant̄
Et q̄d p colūbas/ niſi ſpūſſancti donū accipit̄. S꞉ vendē/
tes ⁊ emētes e tēplo eliminat: q꞉ vel eos q̄ p munere im
poſitionē manuū tribuūt/ vel eos q̄ donū ſpūſſancti eme
re nitunt̄/ dānat. De quo tēplo mox ſubdit̄. Dom⁹ mea do
mus o꞉ōnis eſt: vos autē feciſtis illā ſpeluncā latronum.
Qui em̄ ad accipiēda munera in tēplo reſidebāt: pfecto
q꞉ q̄buſdā nō dātib⁹ leſiones exq̄rerēt dubiū nō erat. Do
mus ergo o꞉ōnis ſpelūca latronū facta fuerat: q꞉ ad hoc
in tēplo aſſiſtere nouerāt/ vt aut nō dātes munera ſtude
rēt co꞉po꞉aliter pſeq̄: aut dātes ſpūaliter necare. Quia ve
ro redēpto꞉ nr̄ p̄dicationis vba/ nec indignis ⁊ ingratis
ſubtrahit/ poſt q̄ꝫ diſciplinē vigo꞉ē eijciendo peruerſos te Tex.
nuit donū grē mox oſtēdit. Nā ſubdit̄. ❡ Et erat docens
quotidie in tēplo. Hec iuxta hiſtoriā breuiter tractando
trāſcurrim⁹. S꞉ q꞉ euerſā iā hieruſalē nouim⁹/ atq꞉ euer
ſione ſua in melius cōmutatā. Quia expulſos latrones
e tēplo/ atq꞉ ipm iā tēplū erutū ſcim⁹: debem⁹ ex reb⁹ ex/
terio꞉ib⁹ itroꝛſ⁹ aliquā ſimilitudinē trahere: atq꞉ ex euer/ Moralis expoſitio.
ſis edificijs parietū moꝝ ruinā timere. Vidēs em̄ ciuita/
tē fleuit ſup illā dicēs. Quia ſi cognouiſſes ⁊ tu. Hoc ſe/
mel legit cū perituram ciuitatē eſſe nūtiauit. Hoc q̄tidie re
dēpto꞉ nr̄ p electos ſuos agere nullaten⁹ ceſſat: cū quoſ/
dā ex bona vita ad mores rep꞉obos ꝑueniſſe conſiderat.
Plāgit em̄ eos q̄ neſciūt cur plāgāt̄: q꞉ iuxta Salomōis
verba. Letant̄ cū malefecerint/ ⁊ exultāt i reb⁹ peſſimis. Prou. ij.
Qui ſi dānationē ſuā q̄ eis iminet agnouiſſent/ ſemetip/
ſos cū lachꝛymis electoꝝ plāgerēt. Bene ergo periture Tex.
aīe ſententia q̄ ſubdit̄ cōuenit. ❡ Et q̄dē in hac die tua q̄
ad pacē tibi: nūc aūt abſcōdita ſunt ab oculis tuis. Suaꝫ
hic die hꝫ aīa ꝑuerſa: q꞉ trāſito꞉io gaudet i tpe: cui ea que
aſſunt ad pacē ſunt: q꞉ dū ex reb⁹ tpalib⁹ letat̄: dū hono꞉i
b⁹ extollit̄: dū in carnis voluptate reſoluit̄: dū nulla vētu
ra pene fo꞉midine terret̄: pacē hꝫ in die ſua: q̄ graue dāna
tiōis ſue ſcādalū i die habebit aliena. Ibi ei affligēda eſt
vbi iuſti letabūt̄: ⁊ cūcta q̄ mō ei ad pacē ſūt tūc in amari
tudinē rixe vertūtur. Quia rixari ſecū incipit/ cur dāna/
tionē quā patit̄ nō expauit/ cur a ꝓſpiciēdis malis ſequē
tib⁹ oculos mētis clauſit. Vn̄ ei dicit̄. Nūc autē abſcōdi/
ta ſunt ab oculis tuis. Peruerſa q̄ppe aīa reb⁹ p̄ſentibus
dedita in terrenis voluptatib⁹ reſoluta abſcōdit ſibi ma
la ſequētia: q꞉ p̄uidere futura refugit q̄ p̄ſentē letitiā per/
turbet dūq꞉ i p̄ſentis vite oblectationē ſe deſerit: q̄d aliud
q̄ꝫ oculis clauſis ad ignē vadit. Vn̄ bn̄ ſcriptū eſt. In die
bono꞉ū ne imemo꞉ ſis maloꝝ. Et vn̄ p Paulū dicit̄. Qui Eccli. xi.
gaudēt/ tāq̄ꝫ nō gaudētes ſint/ q꞉ et ſi qua eſt p̄ſentis tē/
po꞉is/ ita eſt agēda letitia: vt nūq̄ꝫ amaritudo ſequentis
iudicij recedat a memo꞉ia: q̄tenus dū mēs pauida extre/
me vltiōis timoꝛe tranſfigit̄: quātū nūc p̄ſens letitia/ tā/
tū poſt ira ſubſequēs tēperet̄. Hinc nāq꞉ ſcriptū eſt. Bea Prouer. xxviij.
tus hō q̄ ſemper eſt pauidus: q̄ vero mētis eſt dure/ co꞉ru
et i malū. Sequētis em̄ ira iudicij/ tāto tūc diſtrictio꞉ po꞉
tabit̄: quāto nūc ⁊ inter culpas minime tenet̄. Sequitur
❡ Quia veniēt dies in te/ ⁊ circūdabūt te inimici tui val Tex.
lo. Qui inquā ſunt hūane aīe maio꞉es inimici q̄ꝫ maligni
ſpūs: q̄ hāc a co꞉pe exeuntē obſidēt: quā in carnis amoꝛe
poſitā/ decepto꞉ijs delectationibus fouēt. Quā vallo cir
cumdāt: q꞉ ante mētis ei⁹ oculos reductis iniquitatibus
quas ꝑpetrauit/ hāc ad ſocietatē ſue dānatiōis coarctāt
vt in ipſa iā extremitate vite dep̄henſa: et a q̄bus hoſtib⁹
circūcluſa ſit videat: ⁊ tn̄ euadēdi aditū inuenire nō poſ/
ſit: q꞉ opari iā bona nō licet/ q̄ cū licuit agere cōtempſit.
De qb⁹ adhuc apte qđ ſequit̄ intelligi valet. ❡ Circūda Tex.
bunt te ⁊ coanguſtabūt te vndiq꞉. Maligni q̄ppe ſpūs
vndiq꞉ aīam coanguſtāt/ q̄n ei nō ſolū opis verū etiā locu

tionis atq̃ inſup cogitatiōis iniq̃tates replicāt vt q̃ prius ſe per multa dilatauit in ſcelere/ad extremū de oībus an
Tex. guſtet in retributiōe. Seq̄tur. ¶ Et ad terrā pſternēt te ⁊ filios tuos q̄ i te ſunt. Tūc aīa pcognitionē reat⁹ ſui ad terrā cōſternit:cū caro quā vitā ſuam credidit/redire ad puluerē vrget. Tūc in morte filij cadūt:cū cogitatiōes illicite q̄ mō ex illa pdeūt/in extrema vite vltiōe diſſipant ſicut ſcriptū eſt. In illa die peribūt oēs cogitatiōes eoꝝ. Que ſcilicet dure cogitatiōes:intelligi etiā p lapidū ſigni
Tex. ficationē valēt. Nā ſequit. ¶ Et nō relinquent in te lapidē ſup lapidē. Peruerſa etem mēs cū pu̇erſe cogitationi adhuc puerſiorē adijcit. q̄d aliud ꝙ lapidē ſup lapidē ponit? Sȝ in deſtructa ciuitate ſup lapidē lapis nō relinquitur q: dū ad vltionē ſuā aīa ducit/oīs ab illa cogitationū ſuarū cōſtructio diſſipat. Que cur hoc patiat adiungit:
Tex. ¶ Eo ꝙ nō cognoueris tp̄s viſitationis tue. Prauā quoꝗ aiam omnipotēs deus multis modis viſitare conſue-
Viſitatio dei notat. uit. Nā aſſidue hāc viſitat pcepto:aliqñ autē flagello:aliquando vero miraculo:vt ⁊ vera q̄ neſciebat audiat:⁊ tamen adhuc ſupbiens atq̃ contēnens/aut dolore cōpuncta redeat/aut bñficijs deuicta malū qđ fecit erubeſcat. Sed q: viſitationis ſue tēpus minime cognoſcit: illis in extremo vite inimicis tradet:cū qb⁹ i eterno iudicio dānationis ppetue ſocietate colligat ſicut ſcriptū eſt. Cum vadis cū aduerſario tuo ad pricipē in via:da operā liberari ab illo:ne forte trahat te ad iudicem:⁊ iudex tradat te exactori:⁊ exactor mittat te in carcerē. Aduerſari⁹ q̄ppe noſter in via eſt ſermo dei:cōtrari⁹ nr̄is carnalib⁹ deſiderijs in p̄ſenti vita:a quo ipſe liberat:q̄ pceptis ei⁹ humiliter ſubdit. Alioquin aduerſari⁹ iudici:et iudex tradet te exactori:q: ex ſermone dn̄i cōtēpto/re⁹ peccator tenet in examine iudicis. Quē iudex exactori tradet: q: hūc maligno ſpiritui ad vltionē trahere pmittit: vt cōpulſam animā ipſe ad penā de corpore exigat:q̄ ei ad culpā ſpōte cōſenſit. Exactor mittit in carcerē:q: p malignū ſpm̄ in inferno retrudit/ quouſꝗ dies iudicij adueniat:ex quo iā i inferni ignibus ſimul ⁊ ipſe crucief. Expleta igr̄ pditione ciuitatis:quā nos ad peccātis aie ſimilitudinē traxim⁹/ptin⁹
Tex. ſubdit. ¶ Et ingreſſus tēplū/cepit eijcere vēdētes ⁊ emētes in illo. Sicut dei tēplū in ciuitate eſt:ita in plebe fideli vita religioſoꝝ. Et ſepe nōnulli religionis habitū aſſumūt:⁊ dū ſacroꝝ ordinū locū pcipiūt ſancte religionis officiū in cōmerciū terrene negociatiōis trahūt. Vēdētes quippe in tēplo ſunt q̄ hoc qđ q̄buſdā iure cōpetit/ad premiū largiunt. Iuſticiā em̄ vendere eſt hāc p premij acceptione ſeruare. Ementes vero in tēplo ſunt:q̄ dū hoc per ſoluere primo quod iuſtū eſt nolūt:dūꝗ rem iure debitā facere cōtēnūt:dato patronis pmio emūt peccatū. Qui
Tex. bus bene dr̄. ¶ Domus mea domus orōnis eſt:vos autē feciſtis illā ſpeluncā latronū:q: dū nōnunꝙ puerſi hoīes locū religiōis tenēt ibi malitie ſue gladijs occidūt/vbi viuificare primū orōnis ſue interceſſione debuerūt. Templū quoꝗ ⁊ dom⁹ dei/eſt ipſa mens atq̃ cōſciētia fideliū. Que ſi qñ in leſione primi peruerſas cogitationes pro-
Incōpoſite mētis periculū fert:quaſi in ſpeluncā latrones reſidēt:⁊ ſimpliciter gradientes interficiūt:qñ in eos q̄ in nullo rei ſunt / leſionis gladio defigūt. Mens em̄ fideliū nō iam dom⁹ orōnis ſed ſpelūca latronū eſt: qñ relicta innocentia et ſimplicitate ſanctitatis/illud conat agere: vnde valeat primis nocere. Sed q: cōtra peruerſa hec oīa verbis redēptoris nr̄i.i.p ſacras paginas indeſinenter inſtruimur: nūc vſꝗ
Tex. hoc agit/qđ factū fuiſſe phibet/cū dicit. ¶ Et erat quotidie docēs in tēplo. Cū em̄ mentē fideliū ad cauēda mala ſubtiliter erudit:quotidie veritas in templo docet. Sȝ ſciendū nobis eſt:q: veritatis verbis veraciter erudimur ſi extrema mala noſtra formidoloſe et indeſinenter aſpi-
Eccli.vij. cimus:iuxta hoc qđ per quēdā ſapiētē dicit. In oīb⁹ operibus tuis memorare nouiſſima tua: et in eternum non peccabis. Penſare q̄ppe q̄tidie debem⁹ qđ ex eiuſdē voce
Tex. nr̄i redēptoris audiuim⁹. ¶ Et q̄dē in hac die tua que ad pacē tibi:nūc aūt abſcōdita ſunt ab oculis tuis. Dū em̄ diſtrict⁹ iudex ſuſtinet:⁊ adhuc manū nō exerit in pcuſſione:dū a retributione vltionis vltime eſſe q̄dā tp̄is ſecuritas videt:debem⁹ pēſare malū qđ ſeq̄tur:pēſantes gemere/gemētes vitare:ea q̄ cōmiſim⁹ pctā indeſinēter aſpicere/aſpiciētes flere/flētes abſtergere. Nulla nos pſperitatis trāſitorie letitia diſſoluat:nec mentis nr̄e oculos ea q̄ trāſitoria ſunt obſtruāt/ne cecos ad ignē ducāt. Si em̄ diſtricte pēſet cui⁹ ſit pōderis impꝛoperiū ex ore veritatis agnoſcit:cū negligēti ⁊ futura nō pſpiciēti dicit. Et q̄dē in hac die tua q̄ ad pacē tibi:nūc autē abſcondita ſunt ab oculis tuis. Nā cogitādū valde eſt/quātū nobis erit terribilis hora nr̄e reſolutiōis:q̄ pauor mētis:quāta tūc omniū maloꝝ memoria:q̄ obliuio trāſacte felicitatꝭ:q̄ formido eſt cōſideratio iudicis. Quid ergo eſſe nobis de p̄ſentibus ad delectationē debet:qñ cūctis ſimul trāſeūtibus nō valet trāſire qđ iminet:qñ ⁊ hoc fundit⁹ finit qđ diligit:⁊ illud inſpicit vbi dolor nūꝙ finit? Tūc maligni ſpiritus egrediēte aīa ſua opa reqrūt:tūc mala q̄ ſuaſerunt replicāt/vt ſociā ad tormēta trahāt. Sed cur hoc de puerſa ſolūmodo aīa dicim⁹:cū ad electos quoſꝗ egredictes veniāt/⁊ ſuū in illis ſi pualeant aliq̄d reqrant? Vn⁹ autē in hoībus extitit:q̄ ante paſſionē ſuā libera voce dixit. Iā nō multa loquar vobiſcū: venit em̄ princeps mūdi hui⁹ et in me nō habet quicꝙ. Quia em̄ hunc mortalē hoiem vidit:ſuū in illo pricepo mūdi aliq̄d inuenire ſe poſſe credidit. Sed ſine pctō vllo a mūdi corruptione exijt:q̄ ſine pctō ad mūdū venit. Hoc de ſe cōtra mundi principē nec Petr⁹ dicere pſumpſit:q̄ audire meruit:q̄cūꝗ ligaueris ſup terrā/erūt ligata ⁊ in celis:⁊ q̄cūꝗ ſolueris ſup terrā/ ſolutū erit ⁊ in celis. Hoc nec Paul⁹ dicere pſumpſit:qui prius ꝙ mortis debitū ſolueret/ad celi tertij ſecreta peruenit. Hoc nec Ioānes dicere auſus eſt:q̄ pamore pcipuo in redēptoris ſui pectore in cena recubuit. Nā cū ppheta dicat. Ecce em̄ in iniq̄tatibus cōceptus ſum:⁊ in delictis peperit me mater mea:ſine culpa eſſe in mūdo nō potuit qui in mūdū cū culpa venit. Hinc nāꝗ idem ppheta ait. Nō iuſtificabit in cōſpectu tuo oīs viuēs. Hinc Salomō ait. Nō eſt homo iuſt⁹ in terra q̄ faciat bonū ⁊ nō peccet. Hinc Ioānes dicit. Si dixerim⁹/q: pctm̄ nō habem⁹/ipſi nos ſeducim⁹ ⁊ veritas in nobis nō eſt. Hinc Iacob⁹ ait. In multis offendim⁹ oēs. Cōſtat em̄/q: oēs q̄ de carnis delectatione cōcepti ſunt: in eoꝝ pculdubio vel actione vel locutione:vel cogitatione aliq̄d ſuū princeps mundi huius habuit. Sed idcirco illos vel poſt rapere vel prius tenere nō potuit:q: eos ille a debitis ſuis eripuit:q̄ pro nobis ſine debito mortis debitū ſoluit vt nos ideo ſub iure hoſtis nr̄i debita nr̄a nō teneāt:q: p nobis mediator dei et hoim hō chriſtus Ieſus gratuito reddidit qđ non debebat. Qui em̄ pro nobis mortē carnis indebitā reddidit:nos a debita aīe morte liberauit. Ait ergo. Venit em̄ princeps mūdi huius ⁊ in me nō habet quicꝙ. Vn̄ curādū nobis eſt: ⁊ cū magnis quotidie fletib⁹ cogitandū ꝙ ſeuus ꝙ terribilis ſua in nobis opa reqrens in die nr̄i exitus princeps huius mūdi veniat:ſi etiā ad deū carne morientē venit:⁊ in illo q̄ſiuit aliq̄d quo inuenire nil potuit. Quid itaꝗ nos miſeri dicturi:q̄d acturi ſum⁹:q̄ innumera mala cōmiſimus? Quid reqrenti aduerſario ⁊ multa ſua in nobis inueniēti dicem⁹:niſi ꝙ ſolū eſt nobis certū refugiū ſolida ſpes:q: vnū cū illo facti ſum⁹ in quo princeps hui⁹ mūdi:⁊ ſuū aliq̄d reqſiuit ⁊ inuenire nō potuit: qm̄ ſol⁹ eſt inter mortuos liber:⁊ a peccati iā ſeruitio veraci libertate ſoluimur:q: ei q̄ vere liber eſt vnimur. Conſtat em̄ nec negare poſſum⁹/ſed veraciter fatemur:quia princeps hui⁹ mūdi habet in nobis multa: ſed tn̄ mortis noſtre tpe iam nos rapere nō valet: q: ei⁹ mēbra effecti ſum⁹/in quo nō habet quicꝙ. Sed q̄d pdeſt/ꝙ eidē redēptori noſtro per fidē iungimur/ſi ab eo moribus diſiungamur? Ipſe etem̄ dicit. Nō oīs q̄ dicit mihi dn̄e dn̄e/intrabit in regnū celoꝝ. Recta ergo opera fidei recte iun-

Margin notes (right column): Hora mortis ppōnit. — Ioā.xiiij. — Matt.xvj. — ij.Co.xij. — Io.xiij. — Eccl.vij. — j.Ioā.j. — Iac.iij. — Io.xiiij. — Accuſatio aduerſarij tractat. — mat.vij.

Digitized by Google

genda ſunt. Mala q̄ fecimꝰ ꝑ quotidiana lamēta diluaſ
mus: trāſactas neq̄tias nr̄as/ſurgētia ab amore dei ⁊ ꝓ
ximi recta opa ſuperent: nulla q̄ poſſumꝰ fratribꝰ impen
dere bona recuſemus. Neq̄ eñ aliter redēptoris nr̄i mē
bra efficimur: niſi inherēdo deo ⁊ cōpatiēdo ꝓximo. Sꝫ
qꝛ ad amorē dei ⁊ ꝓximi plerūq̄ corda audiētiū/plus exē
pla q̄ v̄ba excitāt: charitati vr̄e indicare ſtudeo ꝙ is qui
preſto eſt filiꝰ meus Epiphaniꝰ diaconus in Yſauria ꝓ
uicia exortꝰ: in vicina factū terra Licaonie ſolet narrare
miraculū. Ait eñ ꝙ in ea q̄dā Martyriꝰ noīe: vire valde
venerabilis monachꝰ fuit: q̄ ex ſuo monaſterio viſitatioſ
nis gr̄a ad aliud monaſteriū tendebat: cui ſp̄ualis pr̄ pre
erat. Pergēs itaq̄/leproſum quēdā quē denſis vulneribꝰ
elephantinus morbꝰ ꝑ mēbra fedauerat/inuenit in via
volētē ad ſuū hoſpitiū redire: ſed pre laſſitudine nō valēſ
Inſigne miraculum. tē. Ipſo vero itinere ſe habere ꝓhibebat hoſpitiū/q̄ idꝫ
Martyriꝰ monachꝰ ire feſtinabat. Vir aūt dei eiuſdē le
proſi laſſitudini miſertꝰ: palliū q̄ veſtiebaꝷ in terrā ꝓtinꝰ
proiecit ⁊ expandit: ac deſuꝑ leproſum poſuit: eūq̄ pallio
ſuo vndiq̄ coſtrictū/ſuꝑ humerū leuauit ſecūq̄ reuertēs
detulit. Cūq̄ iā monaſterij foribꝰ ꝓpinquaret: ſp̄ualis pr̄
eiuſdē monaſterij magnis clamare vocibꝰ cepit. Currite
ianuas monaſterij citiꝰ apire: qꝛ frater Martyriꝰ venit
dn̄m portās. Statim v̄o vt Martyriꝰ ad monaſterij adi
tū ꝑuenit: is q̄ leproſus eſſe putabaꝷ de collo eius exiliēs
et in ea ſpecie apparēs q̄ recognoſci ſolet ab hoībꝰ: redēſ
ptor humani generis deꝰ hō chriſtꝰ Ieſus ad celū (Marſ
tyrio aſpiciēte) redijt: eiq̄ aſcēdens dixit. Martyri tu me
nō erubuiſti ſuꝑ terrā: ego te nō erubeſcā ſuꝑ celos. Qui
ſctūs vir mox vt eſt monaſteriū ingreſſus/ei pr̄ monaſte
rij dixit. Frater Martyri/vbi ē quē portabas? Cui ille re
ſpōdit/dicēs. Ego ſi ſciſſem q̄s eſſet/pedes illiꝰ tenuiſſeꝫ.
Tūc iſdē Martyriꝰ narrabat: qꝛ cū eū portaſſet/pōdꝰ eiꝰ
minime ſenſiſſet. Nec mirū. Quō eñ pōdus ſentire pote
rat: q̄ portantē portabat? Qua in re penſandū nobis eſt:
quātū fraterna cōpaſſio valeat: quantū nos omnipotēti
deo miſericordie viſcera cōiungant. Inde eñ ei q̄ eſt ſuſ
per oia ꝓpinquamus: vñ nos ꝑ cōpaſſionē ꝓximi etiam
ſub noſmetipſos deponimus: in rebus corporalibꝰ nemo
alta tāgit/niſi q̄ tendiꝷ: in rebus vero ſp̄ualibus certum
eſt: qꝛ quāto plus per cōpaſſionē attrahimur: tanto altis
verius approxpinquamꝰ. Ecce aūt redēptori gn̄is humani
ad edificationē noſtrā minime ſuffecit/ ꝙ in extremo iu
Matt. xxv. dicio dicturū ſe eſſe ꝓhibuit: q̄diu feciſtis vni de his fraſ
tribus meis minimis/mihi feciſtis: niſi ⁊ ante iudicium
hoc in ſe oſtenderet ꝙ dixiſſet: vtrūq̄ demōſtraret: qꝛ q̄ſq̄s
nūc bona opa indigētibus exhibet ei hoc ſpecialiter imſ
pēdit/cuius hec amore exhibuerit: ⁊ tāto plus q̄ſq̄ maſ
iorē mercedē recipit: quāto nec eū deſpicit q̄ ampliꝰ deſpi
ciendus videꝷ. Quid eñ in humana carne ſublimiꝰ car
Carnis chriſti nobilitas. ne chriſti/q̄ eſt ſuꝑ angelos exaltata? Et q̄d in humana
carne abiectius carne leproſi: q̄ tumeſcētibꝰ vulneribus
ſcindiꝷ ⁊ exhalātibus fetoribꝰ impleꝷ? Sed ecce in ſpecie
leproſi apparuit: ⁊ is q̄ eſt reuerendus ſuꝑ oia videri deſ
ſpectus infra oia dedignatus nō eſt. Cur hoc niſi vt nos
ſenſu tardiores admoneret: quatenus q̄ſquis ei qui in ce
lo eſt feſtinat aſſiſtere: humiliari in terra ⁊ cōpati etiam
abiectis deſpicabilibꝰ fratribus nō recuſet. Loqui chari
tati veſtre ſub breuitate decreuerā: ſed qꝛ non eſt in hoīe
via eius: decurrens ſermo retineri non pōt: quē diſponit
ipſe de quo loquimur: qui viuit et regnat cū patre ⁊ ſanſ
cto ſpiritu: per infinita ſecula ſeculorum. Amen.

¶ Dn̄ica. XI. Luce. XVIII.

¶ In illo tempore: Dixit Ieſus ad quoſdam
qui in ſe confidebant tanq̄ iuſti: ⁊ aſpernabanꝷ
ceteros: parabolam iſtā dicēs: Duo hoies aſcen
derunt in templum vt orarent: vnus phariſeus ⁊
alter publicanus. Et reliqua. Homilia beati Auſ
guſtini epiſcopi.

Ectio ſancti euāge
lij edificat nos ad orandū et credēdū: ⁊ nō de
nobis/ſed de dn̄o ꝓſumēdū. Que ad orādum
maior exhortatio q̄ vt nobis de iudice iniq̄ ꝓponeretur
ſimilitudo? Iudex eñ iniquus nec deū timēs/nec hoīem re
uerēs: audiuit tñ viduā interpellātē ſe/victꝰ tedio/non
pietate inclinatꝰ. Si ergo exaudiuit q̄ oderat q̄d rogaſ
baꝷ: quō nō exaudiuit q̄ vt rogemꝰ hortaꝷ? Cū ergo noſ
bis iſta ecōtraria cōparatiōe dn̄s ſuaderet: qꝛ opꝫ ſemper
orare ⁊ nō deficere: adiecit ⁊ ait. Verūtñ cū venerit filꝰ
hois/putas inueniet fidē in terra? Si fides deficit/oratio Lu. xviij.
perit. Quis eñ orat q̄d nō credit? Vñ beatꝰ ap̄ls cū ad
orādū exhortareꝷ ait. Ois q̄cūq̄ inuocauerit nomē dn̄i/
ſaluꝰ erit. Et vt oñderet fidē fontē eſſe orōnis/nec poſſe
ire riuulū vbi caput aque ſiccaꝷ/adiūxit atq̄ ait. Quō er
go inuocabūt in quē nō crediderūt? Ergo vt oremꝰ creſ
damus: ⁊ vt ipſa fides nō deficiat qua oramus vel oremꝰ
Fides fundit/fuſa orō etiā ipſa impetrat fidei firmitatē.
Etenī ne in tētationibꝰ deficeret fides ꝓpterea dn̄s ait.
Vigilate et orate ne intretis in tētatione. Quid eſt in tēſ Matt. xxvi.
tationē intrare/niſi a fide exire? Intātū eñ tētatio ꝓficit
inquātū fides deficit. Et intātū tētatio deficit/inquātuꝫ
fides ꝓficit. Nā vt apertius nouerit charitas veſtra de fi
de ne deficeret: ⁊ periret dixiſſe dn̄m/vigilate ⁊ orate ne
intretis in tētationē/eo loco euāgelij ait. Hac nocte poſ
ſtulauit ſathanas vexare vos ſicut triticū: ⁊ ego rogo ꝓ
te Petre ne deficiat fides tua. Rogat q̄ tueꝷ: ⁊ nō rogat
qui periclitaꝷ. Quod aūt ait dn̄s. Cū venerit filius hois Lu. xviij.
putas inueniet fidē in terra: de fide dixit que perfecta eſt
Ipſa enim vix in terra inueniꝷ. Ecce plena eſt ecc̄lia dei.
Quis huc accederet ſi fides nulla eſſet? Quis non mōſ
tes trāſferret ſi plena eſſet fides? Attēdite ipſos apoſtoſ
los dimiſſis omnibus ſuis: ⁊ calcata ſpe ſeculi/dominuꝫ
non ſequerentur/niſi magnam fidem haberent: ⁊ tamē
ſi plenam haberent fidē/nō dicerēt: domine auge nobis
fidē. Vide etiā illū vtrūq̄ de ſe confitentē: vide fidem et
non plenā fidem. Quidam dū obtuliſſet dn̄o filium ſuū
a malo demonio ſanandū: ⁊ eſſet interrogatus vtrū creſ
deret: reſpōdit ⁊ ait. Credo dn̄e: adiuua incredulitatem
meam. Credo inquit: credo dn̄e: ergo eſt fides. Sed adſ Mar. ix.
iuua incredulitatē meam: ergo non plena fides. Sed qꝛ
fides non eſt ſuperborꝫ ſed humiliū: dixit ad quoſdā q̄ in
ſe cōfidebant tāq̄ iuſti ⁊ ſpernebāt ceteros ſimilitudinē
hanc. ¶ Duo hoies aſcēderunt in tēplū orare: vnus pha Tex.
riſeus ⁊ vnus publicanus. Phariſeus dicebat. Gratias
tibi ago deus: qꝛ non ſum ſicut ceteri homines. Diceret
ſaltem ſicut multi homines. Quid eſt ſicut ceteri homiſ
nes: niſi omnes preter meipſum? Ego inquit iuſtus ſum/
ceteri peccatores. Non ſum ſicut ceteri hoies/raptores/
iniuſti/adulteri ⁊c. Et ecce ſibi ex vicino publicano maſ
ioris tumoris occaſio. Sicut inq̄t publicanus iſte. Ego
inquit ſolus ſum: iſte de ceteris eſt. Non ſum inquit talis
qualis iſte: per iuſtitias meas quibus iniquꝰ non ſum. Tex.
¶ Ieiuno bis in ſabbato: decimas do omniū que poſſiſ
deo. Quid rogauerit deū/quere in verbis eius nihil inſ
uenies. Aſcendit orare/noluit deū rogare: ſed ſe laudare
Parum eſt nō rogare/ſed ſe laudare: inſuper ⁊ roganti
inſultare. ¶ Publicanus aūt de lōginquo ſtabat: ⁊ deo Tex.
tamē ipſe propinquabat. Cordis cōſcientia remouebat/
pietas applicabat. Publicanus de longinquo ſtabat: ſꝫ
dn̄s eū de ꝓpinquo attēdebat. Excelſus eñ dn̄s ⁊ hūilia
reſpicit: excelſos aūt/q̄lis erat ille phariſeꝰ: excelſa autē Pſal. cxxxvij.
a lōge cognoſcit: dn̄s aūt a lōge cognoſcit: ſꝫ nō ignoſcit
adhuc audi humilitatē publicani. Parū eſt qꝛ de lōginq̄
ſtabat: ſꝫ nec oc̄los ſuos ad celū leuabat. Reſpicere ſurſū
nō audebat ꝓmebat ↄſcia/ſpes ſubleuabat: adhuc audi.

Tex. ¶ Percutiebat pect⁹ ſuū. Penas de ſeipſo exigebat:ꝓ
Tex. pterea dn̄s cōfiteri parcebat. ¶ Percutiebat pect⁹ ſuum
dicēs. Dn̄e ꝓpitius eſto mihi peccatori. Ecce quid rogat.
Quid miraris ſi de⁹ ignoſcit/qn̄ ipſe ſe agnoſcit? De pha
riſeo ⁊ publicano accepiſti cōtrouerſiā:audi ſniam. Audi/
ſti ſupbū accuſatorē/audiſti reū humilē/audi nūc iudicē.
Tex. ¶ Amē dico vobis/veritas dicit/deus dicit/iudex dicit.
Amē dico vobis/deſcēdit iuſtificat⁹ de tēplo publican⁹ il/
le magis ꝙ ille phariſe⁹. Dic dn̄e cauſaꝫ. Ecce video pub
licanū iuſtificatū magis de tēplo deſcendere ꝙ phariſeū:
Tex. quero q̄re? ¶ Quia oīs q̇ ſe exaltat humiliabit᷑:et qui ſe
humiliat exaltabit᷑. Audi ſententiā/caue cauſam malam.
Aliud dico. Audiſti ſniam/caue ſupbiā. Videāt nunc/au/
diāt iſta neſcio q̇ impij garrientes ⁊ de ſuis virtutib⁹ p̄ſu
mētes. Audiāt q̇ dicūt:de⁹ me hoīem fecit/iuſtuꝫ meipm
facio. O peior ⁊ deteſtabilior phariſeo. Phariſe⁹ ille q̇dē
ſupbe iuſtum ſe dicebat:ſed tn̄ inde ille gr̄as deo agebat.
Gr̄as tibi deus:q: nō ſum ſicut ceteri hoīes. Gratias tibi
deus. Gr̄as deo agit:q: nō eſt ſicut ceteri hoīes:⁊ tamen
tāꝙ ſupbus ⁊ inflatus rep̄hendit᷑:nō q: deo gr̄as agebat
ſed q: velut nihil ſibi addi cupiebat. Gr̄as tibi:q: nō ſum
ſicut ceteri homines iniuſti. Ergo tu iuſt⁹/ergo nihil ro
Job.vij. gas/ergo iā plen⁹ es. Ergo nō eſt tentatio vita humana
ſuper terrā. Ergo iam plen⁹ es:ergo iam abundas. Ergo
iam nō eſt quare dicas: dimitte nobis debita nr̄a. Quid
eſt ergo qui impie oppugnat gratiā ſi reprehenditur qui
Mat. vj ſuperbe agit deo gratias? Et ecce poſt dictam controuer
ſiam/prolatāqꝫ ſententiam procedūt ⁊ paruuli:immo aſ/
portantur et offerunt᷑ tangēdi. Cui tangēdi niſi medico?
Certe inſani cui offerunt᷑ infantes tangēdi. Cui? Salua/
Luc.xix. tori. Si ſaluatori vtiqꝫ ſaluandi. Cui niſi ille qui venit q̄re
re ⁊ ſaluare quod perierat? Ubi iſti perierāt: quātum ad
Rom.v. ipſos proprie attinet innocentes:video reatū/q̄ro vnde.
Apoſtolū audio. Per vnū hominē intrauit pctm̄ in orbē
terrarū. Per vnū inq̇t hoīem intrauit in mundū pctm̄:et
ꝑ pctm̄ mors:⁊ ita in oēs hoīes ptranſiuit in q̇ oēs pecca/
uerūt. Ueniant ergo paruuli:veniāt/audiant᷑. Dn̄s dicit.
Tex. ¶ Sinite paruulos venire ad me. Ueniant paruuli/ve/
niāt lāguidi ad medicū/veniāt ꝑditi ad redēptorē:veniāt
Signat᷑ nemo ꝓhibeat. In ramo adhuc nihil cōmiſerūt/ſed in ra
myſteri/ dice perierūt. Bn̄dicat igit᷑ dn̄s puſillos cū magnis:tan/
um. gat medicus ⁊ puſillos ⁊ magnos. Cauſam paruulorum
cōmēdauim⁹ maioribus. Loq̇mini ꝓ tacētib⁹/orate ꝓ flē
tibus. Si nō fruſtra eſtis maiores:eſtote tutores. Tuemi
ni eos q̇ adhuc cauſam ſuaꝫ agere nō poſſunt. Cōmunis
fuit perditio/ſit communis inuentio:ſimul perieramus/
ſimul in chriſto inueniamur. Diſpar eſt meritum/ſed cōis
eſt gr̄a. Nihil habēt mali/niſi qd̄ de fonte traxerunt:nihil
mali habēt/niſi qd̄ de origine traxerūt. Nō eos impediāt
a ſalute:qui ad id quod traxerūt multa addiderūt. Qui
maior eſt etate/maior eſt ⁊ iniq̇tate: ſed gratia dei delet
quod traxiſti/delet et quod addidiſti. Ubi em̄ abūdauit
Rom.v. peccatum/ſuperabundauit ⁊ gratia. Tu autem domine.

¶ De eadē dominica. Luce.XVIII.

¶ In illo tempore: Duo homines aſcenderunt
in templū vt orarent:vnus phariſeus:⁊ alter pu/
blicanus. Et reliqua. Homilia Herici.

Enſus huius lectiōis
heret per omnia ſuperioribus:vbi dn̄s diſcipu/
los ad inſtātiā orationis prouocat iudicis deū
non timentis ⁊ vidue inclamantis introducta parabola
quāqꝫ hoc modo terminauit. Uerūtamen filius homi/
nis veniens/putas inueniet fidem in terra? Ne vero ſibi
quiſꝗ improbe de fide applauderet:hūilitatis ilico docu
mentum ſubiūxit:eā inter cūctorꝫ bonorꝫ operū exercitia
plus valere/matrēqꝫ vtrūꝫ eſſe demonſtrās:ſicut conſtat
ſuperbiā viciorꝫ omniū caput exiſtere. Ad huius ḡ ſingu/
lare meritū declarādū vſus eſt cōparatione duorꝫ hoim:
in altero q̇dē humilitatē laudans/in altero ſuperbiā re/
Tex. probans. ¶ Duo inquiēs hoīes aſcenderūt in templū ⁊c.
Uidēs dn̄s quoſdam iudeorū de ficta ſe ſanctitate extol/
lere:ac per hoc (quaſi excellētiores meriti eſſent) ceteris
preferre hāc parabolā deduxit in mediū:in qua et virtus
humilitatis precipue cōmendat᷑:⁊ preſumptiua ſuperbia
ꝙ ſit cauenda oſtendit᷑. ¶ Dixit aūt inq̇t euangeliſta ad
quoſdā q̇ in ſe confidebāt tāꝙ iuſti:⁊ aſpnabant᷑ ceteros
parabolā iſtā. Duo hoīes aſcenderūt in templū. Nobile il
lud templū/⁊ toto orbe famoſum:qd̄ a Salomōe Hiero
ſolymis affluētiſſimis erat ſumptibus edificatū: in emi/
nētiore ipſi⁹ ciuitatis parte ſitū fuerat / in mōte ſcꝫ Mo/
ria. Pulchre igit᷑ dictū eſt aſcēderunt:q: ciuitas Hierl̄ꝫ in Situs
cliuo mōtis:hoc eſt in deſcēſu ſita:ex parte erant in mōte Hierl̄m.
⁊ ex parte in valle:tēplū aūt vt dixim⁹ in eminētiori loco
ipſi⁹ ciuitatis fuit collocatū:⁊ q̇ ad illud venire cupiebat
neceſſe erat vt illuc aſcēdēdo ꝑueniret. Un̄ et in ſeq̇ntib⁹
legit᷑. Deſcēdit h̄ iuſtificat⁹ in domū ſuā ab illo/h̄ eſt tem/
plo:vel deſcēdit iuſtificat⁹ publican⁹ ab illo.i. ex cōpara/
tione pharisei. Et in alio euāgelio hō legit᷑ deſcēdiſſe ab Luce.x
Hierl̄m i Hiericho:⁊ icidiſſe i latrōes. Cauſa ꝙ aſcēſiōis
eorꝫ ſubdit᷑. ¶ Ut orarēt. Ad h̄ em̄ illud tēplū conſtat edifi/ Tex.
catū:vt ibi ppl̄s tū primitiua ſua:⁊ reliq̄ q̇ in lege p̄cipie/
bant᷑ offerret:tū etiā ꝓ ſe ſuiqꝫ regni ſtatu certis tēporib⁹
poſtularet. Ex his aūt duob⁹ hoīb⁹ q̇ aſcēderūt in tēplū
vt orarēt. ¶ Unus pharise⁹ et alter publican⁹. Phariſei Tex.
clerici ⁊ p̄sbyteri erāt iudeorꝫ:q̇ ꝓ eo ꝙ a ceteris ſe diuide
bāt:tāꝙ ſanctioris ac potioris meriti diuiſi interp̄tant᷑: a
Phares filio Iude mutato vocabulo. Ex q̇b⁹ iſte fuiſſe
dep̄hēdit᷑:q̇ arrogātia tumēs/in tēplū aſcēdit:nō tā deuꝫ
oraturus ꝙ ſe laudatur⁹. Pulbicani aūt dicebant᷑: vel q̇
publicis flagitijs incūbebāt:vel qui publicis negotijs in
ſeruiebāt:vectigalia reipublice ꝑſoluētes.i. telonarij:vel
etiā oīs q̇ ꝑ fas ⁊ nefas diuitias ſibi accumulant. Deniqꝫ
publican⁹ iſte ad mēbra ſupradicte ꝑtinet mulierꝫ ſancte
eccl̄ie/de q̇bus.ſ.dr̄. Deus aūt nō faciet vindictā electorꝫ Luce
ſuorū clamantiū ad ſe:phariſeus vo ad illos de q̇bus for/ xviij.
midabilis in cōcluſione ſentētia ſubdit᷑. Uerūtn̄ fili⁹ ho/
minis veniens/putas inueniet fidē in terra? ¶ Pharise⁹ Tex.
ſtās:hec apud ſe orabat. Qd̄ ſtās pharise⁹ hic oraſſe ꝓhi/
bet᷑/ad morē illius ppl̄i refert᷑: qui ad tēplū dei venietes:
nō ſolū ꝓſtrati/ſed toto corpe erecti orare cōſueuerāt:qd̄
geſtus corpis teſtat᷑. ¶ De⁹ gr̄as tibi ago:q: nō ſum ſicut Tex.
ceteri hoim. Quatuor ſpecies a ſctis doctorib⁹ numeran
tur:q̇bus oīs tumor arrogantium dep̄hendit᷑. Prima ſiq̇
dē ſpecies eſt:cū hō putat ſe habere bonū qd̄ non habet: Quatu/
quē ſentētia apl̄i ex obliq̇ repercutit/dicens. Si q̇s exiſti/ or ſpeci/
mat ſe aliq̇d eſſe cū nihil ſit:ipſe ſe ſeducit. Scd̄a ſpecies es ſuper
eſt:cū aliq̇s bonū qd̄ habet/a ſeipſo ſe hr̄e arbitrat᷑:diabo bie.
lum profecto imitās:q̇ ꝑ elatione dixit:neſcio dn̄m:et ego
feci meipſum:quē redarguit apl̄i ſentētia dicētis. Quid
em̄ habes qd̄ nō accepiſti? Tertia vo eſt:cū q̇libet etſi bo/
nū quidē quod habet/celit⁹ ſibi datū nouit:tn̄ hoc ꝓ ſuis
meritis ſe accepiſſe cōfidit:cōtrari⁹ ap̄lo Paulo dicenti.
Quis prior dedit illi ⁊ retribuet᷑ ei? Quarta nihilomin⁹ Rom.xi.
eſt:cū ſingulariter ſe aliq̇s bonuꝫ putat hr̄e:et ceteris de/
ſpectis ſpecialiter bon⁹ videri appetit. Quo morbo pha/
riſe⁹ iſte potiſſimū laboraſſe ꝓbat᷑:q̇ ſub q̄dā generalita/
te/oībus infra ſe poſitꝫ ſuaqꝫ ꝑpōderās merita/etiā pub/
licano orāti ſe p̄tulit. ¶ De⁹ inq̇ens gr̄as ago tibi:q: non Tex.
ſum ſicut ceteri hoīꝫ raptores/iniuſti adulteri : velut etiā
h̄ publican⁹. Raptores ſunt q̇ ꝑ vim aliena diripiunt. In/
iuſti q̇ legē dei q̇ ſūme ꝑfecteqꝫ iuſtitie iudex eſt nō cuſto/
diūt. Adulteri q̇ alienū thorū violāt. ¶ Ieiuno bis in ſab Tex.
bato. Si quē mouet cur ſe bis i ſabbato ieiunaſſe iactet?
hmōi q̄ſtio ſub tali citi⁹ ſenſu diſſoluet᷑. Iudeos oēs dies
ſuos a ſabbato cōputaſſe māifeſtū ē h̄ mō. Pria ſabbati/
ſcd̄a ſabbati:ſicqꝫ reliq̄ a ſabbato dies nūcupant᷑ vſqꝫ ſab/
batū:ſic ⁊ nos p̄mā ⁊ ſcd̄aꝫ feriā dicere ꝯſtat. Nō icōgrue h̄

loco noīe ſabbati tota hebdomada intelligit: que ſabbato clauditꝛ. Nemo eñ tā dementiſſimꝰ eſſe pōt: q̄ hūc in vna die bis: qđ vtiqꝫ īpoſſibile eſt: ieiunaſſe putet. Bis ergo in ſabbato .i. duobꝰ diebꝰ ī hebdomada ieiunaſſe ſe ꝑhibet.

Tex. ¶ Decimas do oīm q̄ poſſideo. Lege p̄cipiebatur / vt filij iſrael annuatim oīm rerū ſuarū dño decimas darēt. Sed ſcribe ꝛ phariſei: vt ceteris decimas dātibꝰ ſanctiores apparerent: non modo reditꝰ frugū: verum minima queqꝫ

Mat. xxiij. olerum decimabāt. Uñ ꝛ digne alibi a dño redarguūtur cum dicit. Ue vobis ſcribe ꝛ phariſei hypocrite: q̄ decimatis menthā ꝛ anethū ꝛ cyminū: ꝛ relinquitis q̄ grauiora ſunt legis: hoc eſt altiora p̄cepta legis: dilectionē vcꝫ dei ꝛ proximi: vel iudiciū ꝛ miam. Hoc loco breuiter cōmemo-

Ezech. j. randum / q̄ Ezechiel propheta: in myſtica viſione quā refert ſibi apparuiſſe iuxta fluuiū Chobar: inter reliqua dicit ſe vidiſſe quatuor animalia plena oculis ante ꝛ retro. Que cū multiplicibus ſint referta myſterioꝝ ſenſibꝰ ſpatiatim ſanctoꝝ ſymbolū p̄ferūt. Hec ḡ aīalia recte vndiqꝫ oculata eſſe dicunt: q: ſanctoꝝ actio vndiqꝫ magna vigilātie cura circūſpecta eſt. Ita eñ bona deſiderabiliter pui-

Figura euangeliſtarum exponit. dent: vt mala queqꝫ ſolerter caueant. Sic deniqꝫ terrenorum ſeſe impendūt actibꝰ officioꝝ: vt a celeſtibꝰ nō ſecernant animū. Sic poſtremo nouerūt frui temporalibꝰ / vt ſemper intendāt eternis: tantoqꝫ in bonis etiā que agūt ſoliciti ꝛ prudentes ſunt: quāto hoſtis verſutiſſimi fraudes etiā in bonis ſurripere ſolere nō neſciunt. At hi quos minima vel nulla ſui cura exercet: dū alijs intendunt / frequēter alia negligūt: multūqꝫ his ſcīs diſſiles aīalibꝰ / circūſpectionis oculū ꝓuide ad cūcta non porrigūt. Quod huic phariſeo accidiſſe dep̄hendit: q̄ ad deo grās agēdas ad eleemoſynā dandā / ad ieiunia faciēda ſagaci oculo intendit: ſed ad humilitatis obſeruātiā negligēter torpuit: ꝛ quaſi oēs ſue ciuitatis aditꝰ diligenter emuniens / ſuꝑbie cicatricē reliq̄t: ꝑ quā feroci hoſtiū dep̄dationi ſubiaceret. Queadmodum eñ nihil ꝓdeſt q̄ tota ciuitas cōtra hoſtiū cuſtodit incurſum: ſi vnū in ea foramē relinquit / ꝑ qđ ab hoſtibꝰ intret: ſic nihil iuuat q̄ multas v̄tutes congregamꝰ: ſi vnū in nobis vitiū relinquimꝰ / ꝑ qđ a diabolo capiamur. Et publicanꝰ a lōge ſtās nolebat nec oclos ad celū leuare / ſꝫ ꝑcutiebat pectꝰ ſuū. Quot in phariſeo ſigna p̄ceſſerūt ſuꝑbie / tot cōſeq̄nter in publicano humilitatis indicia deſcribunt. Ille enim ſua merita predicare alijs ſe potiorē oñdere: ecōtrario: ille ſuoꝝ cōfeſſiōe pctōꝝ demiſſiōe luminū / pectoris inſuꝑ verberatiōe diuinitatē ſibi cōciliat. A lōge ſtabat: q: ꝛ ſe pctōrem ꝛ profanū veraciter intelligēs / ſanctuario appropinquare non audebat. A lōge vtiqꝫ ſtabat: q: peccādo ſe lōge a deo receſſiſſe nouerat. Oculos ad celū leuare nolebat: q: ſciebat ſe illū q̄ in celis eſt grauiter offēdiſſe / illicita cōſpiciēdo: indignū certe eſtimās iſdē obtutibꝰ deū vel dei tēplū aſpicere: qbꝰ ad cōcupiſcēdū illicita plurima fuerat cōſpicatꝰ: nec dum eoꝝ numero ſe ſociare audebat: q̄ de pctoꝝ īdulgētia ſiſi

ps. cxxij. cū pſalmiſta dicūt. Ad te leuaui oculos meos: q̄ habitas in celis. Pectus q̄s ſuū ꝑcutiebat: qm̄ ſe nouerat plurima ibi cogitaſſe nefanda vnde deum offenderat: ꝛ q̄ſi ſuppliciū ſibi de ſeipſo exigens: veniā ſcelerū nō tā impetrabat

Oratio publicani laudatur. q̄ extorq̄bat a dño. ¶ Deus (inq̄t) ꝓpitiꝰ eſto mihi peccatori. Magna precis breuitas: ſed mira robuſtaqꝫ deuotione cōmēdata: q̄ ꝛ iudicis ſniam ꝑmutaret: ꝛ ex iniuſto iuſtificatū repente publicanū efficeret. Uñ ſequit. ¶ Dico vobis: deſcēdit hic iuſtificatꝰ in domū ſuam ab illo. Maxima fiducia ſub exēplo iſtiꝰ publicani digne penitētibus prerogat. Qui q̄ñ culpas preteritas humiliter defleuit q̄uis iniuſtꝰ ad tēplū venerit / iuſtificatꝰ tñ a tēplo receſſit. Qđ v̄o dr̄: ab illo: dupliciter auctores exponūt: vel ab illo ſcꝫ tēplo: vel ab illo / ſubaudiēdum phariſeo .i. plus q̄ ille. Hec q: ad lr̄am ꝑ ſe eminent ſi q̄d myſterij ſupeſt requiramus. Duo iſti hoīes / duoꝝ eſt typus ꝑploꝝ. Phariſeus q̄dē de meritoꝝ excellētia inaniter ſe efferēs / iudaicū populū figuraliter exprimit: q̄ de accepte legis obſeruantia tumuit: ꝛ redēptoris ſui ad ſe in humilitate venientis aduentū ſuꝑba mēte recipere detrectauit: cū inter cetera q̄ culpaꝝ immanitas expoſcebat: illuc recto ſatis ordine ꝑuenit: vt q̄ olim in priorib'ꝰ patribꝰ angelos hoſpitio receperat: iā ſecū vlteriꝰ habitare nolētes / in tēplo clamātes audiret. Recedamus ab his ſedibus. Per publicanū v̄o q̄ ſe humiliādo / ſuaqꝫ pctā cōfitēdo exaltari meruit / gētilis eque deſignatꝰ eſt ꝑplus: q̄ aplice p̄dicatiōis veritate ſuſcepta / falſoꝝ numinū portenta deſeruit: ſuūqꝫ creatorē cōdigna penitudine ſibi ꝓpitiare cōtendit: cuiꝰ digne ſatis exaltationi cōtingit: vt qui ꝑidē fuerat mancipiū diaboli efficeret filius dei. Qui qm̄ ad deum cōuerſus peccata ſua recognouit: ꝛ ſcelerū ſuorum ꝑfecte penituit: nō ſolum veniā / ſed etiā vt populū iudeoꝝ fidei dignitate precederet / accepit. ¶ Quia oīs q̄ ſe exaltat / humiliabit: et qui ſe humiliat / exaltabit. Hec ſententia ꝛ de vtroqꝫ ꝑplo Tex.

valet intelligi / iudaico ſcꝫ ꝛ gentili: quoꝝ alter (vt dictuꝫ eſt) de diuinis beneficijs ſuꝑbiens humiliari: alter v̄o deuote ſe in confeſſione pctōꝝ humilians meruit exaltari. Et de omni ſuperbo ꝛ humili pōt conuenientiſſime accipi: concordāte ſuꝑ hoc Salomonis ſentētia. Ante ruinaꝫ exaltat cor hominis: ꝛ ante gaudiū humiliat. At videmꝰ Prouer. xviij.

multos honoribꝰ ꝛ diuitijs huiꝰ ſeculi florere: ꝛ in eis vſqꝫ ad finē perſeuerare: cernimꝰ ecōtrario nōnullos paupertate et inopia laborare: ꝛ in eadem egeſtate vſqꝫ ad exitum vite permanere. Cū ergo iſti in ichoata felicitate: et illi in priſtina paupertate vſqꝫ ad terminū vite ꝑmaneant: quō verū eſſe cōſtat qđ dñs dicit oēm hoīem exaltatum humiliari / atqꝫ humiliatū exaltari. Sed qm̄ v̄itas falli nō pōt / ſciendū q: ſi nō in p̄ſenti hoc ſempꝫ adimplere videt: in futuro tñ cōplendū nō dubitamus. Oīs eñ q̄ in p̄ſenti vita ſe exaltat: vt diuinis p̄ceptis ſe ſubdere contemnat: hic in die iudicij cū ſuꝑbis ꝛ impijs ſociatus / humiliari coget a dño auditurus. Ite in ignē eternū. Qui aūt amore diui- Mat. xxv.

no hic ſe humiliare ſtuduerit / imitās illū q̄ dicit. Diſcite a me / q: mitis ſum ꝛ humilis corde: ipſe in futuro iudicio a dño exaltabit / cū optabilē vocē audire meruerit. Uenite bñdicti p̄ris mei. Nos aūt nō ſolū ex humilitate publicani exēplū humilitatis colligere debemꝰ: verū e diuerſo: et de verbis elati phariſei formā humilitatis aſſumere. Ille

Doctrina moralis. eñ cōſiderauit alioꝝ mala: ꝛ cepit iactāter ſua ꝑferre bona: nos ecōtrario nr̄a mala debemꝰ ꝑpēdere: ꝛ alioꝝ bona pie cōſiderare. Ut ſicut ille ceteris ſe p̄ferens / ex eo q̄ alios deſpexit hūiliatꝰ eſt ad ruinā: ita et nos bonis fideliū impares iudicātes / ex eoꝝ imitatiōe exaltati / proficiamus ad gloriā. Cūqꝫ huiuſcemodi deuotionis formā aſſecuti fuerimus: in quotidianis p̄cibus hanc orationem a beato Beda editam: breuē quidē / ſed omnino ſaluberrimam frequentando recitare ſtudeamus.

Deus oīpotens miſerere ſupplici tuo: q: nō ſum ſicut innumeri ſerui tui: contemptu ſeculi ſublimes iuſtitie merito glorioſi: caſtitatis laude angelici: velut etiā multi illorum qui poſt flagitia publica penitendo tibi meruerūt eſſe deuoti: q̄ etiā ſi q̄d boni tua gratia largiente fecero / quo fine hoc faciā / quave a te diſtrictione penſetur ignoro. Tu autem domine.

¶ Dominica. XII. Mar. VII.

¶ In illo tēpore: Exiēs Jeſus de finibus Tyri venit ꝑ Sidonē ad mare Galilee: inter medios fines decapoleos. Et reliqua. Homilia venerabilis Bede preſbyteri.

Surdus ille et mutus quē mirabiliter curatū a dño modo cū euāgeliū legeret audiuimus: genus deſignat hūanū in his q̄ ab errore diabolice deceptionis diuina merētur grā liberari. Obſurduit nāqꝫ hō ab audiēdo vite verbo poſt q̄ mortifera ſerpētis v̄ba cōtra deū tumidꝰ audiuit.

Mutus a laude conditoris effectus est:ex q̄ cū seductore colloquiū h̄re presumpsit. Et merito clausit aures ab audiēda inter angelos laude creatoris:qs ad audiēdā eiusdē creatoris vituperationē/sermonib⁹ hostis incaute aperuit. Merito clausit os a p̄dicādo cū angelis laude creatoris:qd velut ad meliorandū eiusdē opus creatoris/cibi vetiti puaricatiōe supbus impleuit. Et heu miser generis humani defectus. Qd de radice vitiosum germinauit:vitiosus multo dilatari cepit in ppagine ramorū:ita vt veniēte in carne dn̄o/exceptis paucis de Judea fidelib⁹:totus pene mūdus ab agnitiōe τ confessiōe veritatis surdus erraret τ mutus. Sed vbi abūdauit petm̄/supabūdauit

Ro.v. τ grā. Uenit naq̧ dn̄s ad mare Galileevbi nouerat egrotare quē sanaret. Uenit sue grā pietatis ad tumentia turbida τ instabilia gentiū corda:in q̄bus nouerat esse q̄ ad suā grām ptinerēt. Et bn̄ inter medios fines decapoleos ad mare Galilee/vbi egrotū sanaret venisse phibet:quia relicto ob psidiā pplo q̄ decalogi mādata acceperat/extra

Jo.xi. eos venit ad gētes:vt sicut Joānes ait. Filios dei q̄ erant

Tex. dispsi/cōgregaret in vnū. ¶ Et adducunt ei surdū (inq̄t) τ mutū/τ depcabant eū vt imponat illi manū. Quia ille surdus saluatorē agnoscere/mut⁹ rogare neq̄bat: adducūt eū amici/τ p ei⁹ salute dn̄o supplicāt. Sicut nimirū sic i

Tropologia pulchra. spūali necesse est curatiōe geraf:vt si qs humana industria ad auditū cōfessionēq̧ veritatis cōuerti non pōt diuine pietatis offeraf aspectibus:atq̧ ad sanandū eū supne manus flagitetur auxiliū. Nec tardat celestis mīa medici/si intenta p̄cantiū nō hesitat nec deficit orō. Un̄ statim

Tex. subinferf. ¶ Quia apprehendēs egrotū Jesus de turba seorsum:misit digitos suos in auriculas ei⁹:τ expuēs tetigit linguā eius. Digitos q̄ppe surdo in auriculas mittit vt audiat:cū p dona spūalis grē diu nō credētes/ad auditū sui vbi cōuertit. Expuēs linguā muti vt loq̄ valeat/tāgit:cū p ministeriū p̄dicationis rōnē fidei quā cōfiteri debeat p̄stat. Per digitos naq̧ dn̄i/spūsseti dona significari

Luce.xi. τ ipse docet. Si ego in digito dei eiicio demonia:qd alius

Mat.xii euāgelista manifesti⁹ ponit:si ego in spū dei eiicio demones. Et psalmista vbi ait. Qm̄ videbo celos opa digitorū tuorū.i.videbo scōs/nō sue merito virtutis/sed tui munere spūs a terrenis suspēsus/τ celesti factos cōuersatione sublimes. Sputū q̄ capitis τ oris dn̄i/vbū est euangelii: qd inuisibili diuinitatis arcano sumptū:visibiliter mundo vt sanari posset ministrare dignat⁹ est. Notandū sane q̧ dn̄s prius q̄ auriculā linguāq̧ sanādi tangeret egroti. apphendēs eū seorsum duxit eū e turba. Prima naq̧ salutis spes est quēlibet assuetos vitiorū tumult⁹ turbasq̧ deserere:τ sic ad suscipienda sanitatis munera humiliter caput inclinare. Neq̧ vllaten⁹ saluari putandus est/q̄diu qs inordinatis moribus adherere: supuacuis vbis delectari:turbulētis cogitatiōibus non timet deuastari:sed q̄ miserāte τ adiuuāte dn̄o turbidā prisce cōuersatiōis vitā mutauit:q̄ inspirationē diuine grē corde cōcepit:q̄ verbo doctrine celestis cōfessionē vere didicit fidei:restat vt cōfestim optata sanitatis gaudia cōsequaf. Un̄ bn̄ postq̄ de turba segregat infirmū dn̄s:postq̄ mittit digitos in auri

Tex. culas:postq̄ sputo tāgit linguā illi⁹/subinferf. ¶ Suspiciens in celū ingemuit/τ ait illi. Effeta:qd est adaperire. Et statim apte sunt aures ei⁹:τ solutū est vinculū lingue ei⁹. Et recte sanaturus egrotū dn̄s suspicit in celū τ ingemit:vt vbi nobis sperāda salus:τ qua cōpūctionis vel lachrymarū sit deuotione q̄rēda ac petenda significet. Suspiciens in celum ingemuit:q: nos quos ad possidenda celestia creauit lōge in terrestria delectos esse doluit. Suspiciens in celū ingemuit:vt nobis q: celestib⁹ gaudiis p terrena oblectamenta discessim⁹/ad hec p gemitus τ suspiria insinuaret esse redeūdū. Quod aūt ait: Effeta.i.adaperire/propter aures dicit sanādas:quas surditas diuina clauserat:s; ad audiendū iam tactus patefecit ipsius. Unde credo mos increbuit ecclesie:vt sacerdotes illius hīs quos percipiendis baptismi sacramentis preparant:

prius inter cetera consecrationis exordia/de saliua oris sui nares tangant τ aures/dicentes: Effeta. Per salinam q̄dē oris sui/gustū quo initiandi sunt/supne sapientie designantes:per tactū vero nariū vt abiectis delectationib⁹ noxiis/solū christi amplectanf odorem. De quo apostol⁹

Christi bonus odor sum⁹ deo in oī loco:vt τ meminerint ij.Cor.ij.
se iuxta exemplū beati Job. (Donec superest halit⁹ in eis τ spiritus dei in narib⁹ eorum) non loqui iniq̄tatē labiis nec lingua mēdaciū meditari debere. Porro p tactū au/ Job.
riū vt relicto auditu lingue nequā audiāt vba christi τ fa xxvij.
ciant ea:similes viro prudenti q̄ edificauit domū suā supra petrā. Et vnusquisq̧ nr̄m fratres charissimi q̄ baptisma christi rite suscepit/eo ordine consecrat⁹ est. Oēs q̄dem qui salutare lauacrū vel primo hoc pasce tempore:vel aliquando alīs rite suscepturi sunt:ipo sunt ordine cōsecrādi

Un̄ multū necesse est/vt qd dn̄s i nobis ppiti⁹ abluere et Rit⁹ ecclesie vñ
scrificare dignat⁹ est:ipsi passim cōtaminare τ p nihilo p̄ emersit.
fanare timeamus. S; etsi q̄ cenū neq̄tie sordidāris incidim⁹:festinem⁹ rursum lachrymarū τ pnie fōte mūdari.

Renouem⁹ auriū puritatē/quā nobis auditu fidei diuinit⁹ cōstat fuisse collatā:cauētes illud apl̄i qd q̄busdā exprobās ait. A vitate q̄dē auditū auertēt:ad fabulas autē ij.Ti.iiij
cōuertēt. Cohibeam⁹ linguā a malo/q̄ cōfessiōe fidei scīficata est:timeam⁹ in ipsa q̄ bn̄dicim⁹ deū τ patrē/maledicere hoīes q̄ ad imaginē dei facti sunt. Qui em̄ putat se Jaco.j.
religiosum esse nō refrenās linguā suā:hui⁹ vana est reli

gio. ¶ Ecce em̄ dr̄:q: apte sunt aures ei⁹ τ solutū est vin Tex.
culū lingue ei⁹:τ loq̄baf recte. Qui ḡ recte loq̄ de baptismatis nr̄i tpe didicim⁹:corde credēdo ad iustitiā:ore aūt Rom.x.
cōfessionē faciēdo ad salutē:curandū sūmope est/ne post baptisma ad iniusta τ noxia verba declinem⁹. Si em̄ ipo iudice attestāte/oē vbū ociosum qd locuti fuerint hoīes/reddēt rōnē de eo in die iudicii:q̄d peram⁹ fieri de illis q̄ Mat.xij
nō solū ociosa/sed τ criminosa loquūf: q̄ impudicitie/iactantie/blasphemie/τ (qd maxime min⁹ libet) detractionis sermonib⁹ seruire nō timēt:q̄ pferūt mendacia/testes fallaces:q̄ semināt inter fratres discordias? Nō solū autē a malis aures linguāq̧ satis est castigare loquelis:si nō etiā iuxta psalmistā. Inclinem⁹ aurē nostrā in verba oris dei:si nō os nostrū loquaf sapientiā:τ meditatio cordis nostri prudentiā. Sed τ cūctos simul interioris/exterioris q̧ hoīs nostri sensus:q̄ cuncti in baptismo abluti sunt/oportet mūdos ac bonis operib⁹ seruem⁹:insup semp ornatos. Curato aūt surdo et muto videamus q̄d sequitur

¶ Et p̄cepit inq̄t illis ne cui dicerēt. Quāto aūt eis precipiebat:tanto magis plus p̄dicabāt: τ eo amplius admi Tex.
rabāf dicētes. Bene oia fecit:τ surdos fecit audire τ mutos loqui. Quare fratres charissimi hec acta credamus? Nunq̄d nō estimandū est:q̧ vnigenit⁹ dei filius signum faciēs:τ hoc abscōdi voluerit:τ cōtra voluntatē illius sit patefactū in turbas:nec potuerit silētio signum tegere si vellet/qd potuit facere cū voluit. An forte nobis exemplū Doctrina
dare voluit:vt virtutū opera faciētes/vitiū iactantie per christi.
oia/gloriāq̧ vitem⁹ humanā: ne bona nr̄a actio p inanē vulgi fauorē supne retributiōis munere priueſ. Et tn̄ sciamus opa nr̄a si digna imitatiōe sunt/nullaten⁹ posse celari:sed ad vtilitatē fraterne correctiōis ipsa dispēsante patefieri q̄ dicit. Nō pōt ciuitas abscōdi sup mōtē posita. Et

alibi. Qm̄ q̄ in tenebris dixistis/in lumie dicenf. Et reue Mat.v.
ra ita oimode/ita intelligēda est dn̄ici dispēsatio p̄cepti. Luce.xij
Qd nō ita tn̄ dictū quis estimet:q̄si bona faciētes fraternos cauere debeam⁹ aspectus:cu; dn̄s dicat. Luceat lux vestra corā hoībus:vt videāt opera vestra bona: sed vt p opera que fratrib⁹ ostendim⁹:nō laudē ab illis/sed profectū queramus. Hoc est em̄ qd sequif. Et glorificēt patrem vestrum qui in celis est. Nam qui ea intentiōe bona ostēdūt opera vt ipsi soli laudenf:nō autē vt laudātes in bona proficiāt/neq̧ vt pater qui in celis est glorificetur: tales sunt nimirū illa terribili increpatiōe plectēdi qua dr̄. Amē dico vobis receperūt mercedē suā. Sed τ hoc dicen

Digitized by Google

dū:quia ſi illi virtutes dominicas tacere nequeunt: qui
tacendi preceptum acceperūt: multo amplius ſit nobis
diuine gratie p̄conijs ſemꝑ inſiſtendū/q̄ quotidianis in/
uicē nos v̄bis/ac celeſtib⁹ alimonijs reficimur/p̄cipimur
Apocal. dicēre ap̄lo Ioāne. Qui audit dicat veni.i.q̄ grām ſuper/
xxij. ne aſpiratiōis mēte cōcepit:q̄ v̄bū exhortatiōis q̄vtiliter
ꝓximū cōfortare valeat didicit:nequaq̄ q̄d nouit ſilētio
abſcondat/ſed ipſum ꝓxim⁹ fratrib⁹ aperiēdo cōmunicet
Si ea que nouim⁹ benigne ꝓximis dicere bona nō negli
Col.ij. gimus:aderit ille in quo ſunt oēs theſauri ſapiētie ꝛ ſciē
tie abſcōditi:ꝛ q̄d nūc ex parte cognouim⁹/ad ꝑfectū no/
bis lumē v̄itatis intimare dignabit̄ Ieſus chriſt⁹ dn̄s nr̄
vnigenit⁹ pr̄is:q̄ cū eo viuit et regnat in vnitate ſpūs ꝛc.

¶ Dominica XIII. Luce X.

¶ In illo tempore: Dixit Ieſus diſcipulis ſuis.
Beati oculi qui vident q̄ vos videtis. Dico enim
vobis ꝙ multi reges ꝛ prophete voluerunt vide
re que vos videtis: ꝛ non viderunt: ꝛ audire q̄ au
ditis: ꝛ non audierunt. Et reliqua. Homilia btī
Ambroſij epiſcopi.

APerit dominus cele/
ſte myſteriū/ꝙ placuerit deo vt paruul⁹ magis
q̄ prudentib⁹ iſtius mūdi ſuā gratiā reuelaret
Quod ap̄ls Paulus ſtylo pleniore digeſſit dicēs. Nōne
j.Cor.j. ſtultā fecit de⁹ ſapientiā hui⁹ mūdi: Nā q̄m dei ſapiētiam
non cognouit hic mūdus ꝑ ſapientiā:placuit deo ꝑ ſtulti
tiā predicationis ſaluos facere credētes. Paruulū ḡ acci
piamus qui ſe exaltare nō nouerit: ꝛ phaleratis ſermoni
bus artem ſue iactare prudentie: q̄d philoſophi pleriq̄ fa
ciunt. Paruulus erat q̄ dixit. Dn̄e non eſt exaltatum cor
meū:neq̄ elati ſunt oculi mei. Neq̄ ingreſſus ſum in ma
gnis neq̄ in mirabilib⁹ ſuper me. Et vt ſcires paruulum
hūc/non etate/non ſenſu fuiſſe/ſed humilitate ſui: ꝛ q̄dā
declinatione iactātie:addidit:ſed exaltaui aīam meā. Vi/
des q̄ excelſus fuerit hic paruulus:q̄nto v̄tutū ſublimis
Sapien vertice: Tales nō paruulos vult eſſe ap̄ls cū dicit. Si q̄s
tia mūdi videtur inter vos ſapiēs eſſe in hoc ſeculo:ſtultus fiat vt
dānatur ſit ſapiēs. Sapiētia em̄ hui⁹ ſeculi ſtultitia eſt apud deū.
Pulcherrim⁹ connectit̄ de fide locus:q̄ñ oia ſibi tradita
dicit a pr̄e ſuo. Cū oia legis/oipotentē agnoſcis:nō deco
lorē/nō degenerē patris. Cū tradita legis/filiū cōfiteris:
cui ꝑ naturā oia vnius ſubſtātie iure ſint ꝓpria: nō dono
collata ꝑ grām. Addidit. Nemo ſcit q̄s eſt filius niſi pr̄:et
q̄s pater/niſi fili⁹: ꝛ cui voluerit fili⁹ reuelare. Ideo bea/
tos dixit oculos illoꝝ:q̄bus datū eſt dei ſalutare chriſtum
viſere. Ut ſcias autē:q: ſicut filius patrē q̄bus vult reue/
lat:ita etiā pater reuelat q̄bus vult filiuꝫ. Audi dicentem
ipſuꝫ dn̄m Ieſum cū laudaret Petrū ꝙ eū dei filiū eſſe cō
Mat. feſſus ſit. Beat⁹ es inq̄t Simon Bariona:q: nō caro ꝛ ſā
xvj. guis reuelauit tibi/ſed pater me⁹ q̄ in celis eſt. Adheret
his lectio qua exponunt̄ hi q̄ legiſperiti ſibi vident̄:q̄ ver
ba legis tenēt/vim legis ignorāt: ꝛ ex ipſo primo legis ca
pitulo docet eſſe ignaros legis: ꝓbans ꝙ in principio ſta
ſtim lex ꝛ patrē ꝛ filiū p̄dicauerit:incarnationis q̄ dn̄ice
Tex. annūtiauerit ſacramētuꝫ dicēs. ¶ Diliges dn̄m deū tuū:
ꝛ diliges ꝓximū tuū ſicut teipſum. Vn̄ dn̄s ait ad legiſpe
ritū:hoc fac ꝛ viues. At ille q̄ſi neſciret ꝓximū ſuū:q: non
credebat in chriſtū/reſpōdit. Quis proximus meus? Ita
qui chriſtū neſcit/neſcit ꝛ legē. Quomō em̄ pōt ſcire legē
Tex. cum veritatē ignoret/cum lex annūtiet veritatē. ¶ Hō
q̄dā ex Hieruſalē deſcēdebat i Hiericho. Ut eū locū qui
ꝓpoſit⁹ eſt nobis plani⁹ poſſim⁹ abſoluere/veterē ciuita
tē Hiericho reperam⁹ hiſtoriā Meminim⁹ itaq̄ q̄d Hie/
richo ſicut legim⁹ i libro q̄ ſcribit̄ Ieſu naue/magna ciui
tas fuerit:muralib⁹ ſepta parietib⁹:q̄ nō ferro peruia:nō
ariete poſſit eē penetrabilis:in ea Raab habitaſſe mere/
tricē/q̄ exploratores quos direxit Ieſus hoſpitio recepit

conſilio inſtruxit:poſtulātib⁹ ciuib⁹ abijſſe r̄ndit:abſcōdit
in tecto/vt ſe ſuoſq̄ vrbis excidio poſſet eripere:coccū in
feneſtra ligauit:vrbis aūt ipſius inexpugnabiles muros
ſeptē tubarū ſacerdotaliū ſono/ꝛ ꝓpl̄i iubilantis vlulatu
conſono corruiſſe. Videte quō vnuſq̄ſq̄ ꝓpriū ſeruet offi
ciū:explorator excubias/myſteriū meretrix/fidē victor/re
ligionē ſacerdos. Hi periculū ꝓ laude nō metuūt:illa ſuſ/
ſceptos nec in periculis prodit. Iſte ſolicit⁹ magis fidem
ſeruare q̄ vincere:meretricis ꝓus mādat ſalutē q̄ excidiū
ciuitatis. Religiōis aūt inſignia arma ſunt ſacerdotij. Iā Arma ſa
illud q̄s nō plenum putet eſſe miraculi/q̄ ex tota vrbe ne cerdotis
mo ſeruat⁹ eſt/niſi quē meretrix liberauit: Hec ſimplicis que ſint.
hiſtoria v̄itatis eſt:q̄ ſi alti⁹ cōſideret̄ admiranda ſignat
myſteria. Hiericho em̄ figura iſtius mundi eſt:in quā de
paradiſo/hoc eſt de Hieruſalē illa celeſti eiect⁹ Adaꝫ pre/
uaricationis ꝓlapſione deſcendit/hoc eſt de vitalibus ad
inferna demigrās:cui non loci/ſed morū mutatio nature
ſue fecit exiliū. Longe em̄ ab illo mutatus Adam/q̄ inof
fenſa beatitudine fruebat̄:vbi in ſecularia peccata deſle/
xit/incidit in latrones:in quos nō incidiſſet/niſi hic man
dati celeſtis deui⁹ ſe feciſſet obnoxiū. Qui ſunt iſti latro/
nes/niſi angeli noctis atq̄ tenebrarum:qui ſe nonnunq̄
transfigurant in angelos lucis:ſed ꝑſeuerare nō poſſunt
Hi ante deſpoliāt q̄ accepimus indumenta grē ſpiritua/
lis: ꝛ ſic vulnera inferre cōſueuerunt. Nā ſi intemerata q̄
ſumpſimus indumenta ſeruam⁹/plagas latronum ſen/
tire nō poſſum⁹. Caue ḡ ne ante nuderis:ſicut Adā ante
nudat⁹ eſt/mādati celeſtis cuſtodia deſtitut⁹ ꝛ exut⁹ fidei
teſtamēto: ꝛ ſic letale vuln⁹ excepit. In q̄ oē gen⁹ occidiſ/
ſet hūanū/niſi Samaritan⁹ ille deſcēdēs/vulnera ei⁹ acer
ba curaſſet. Nō mediocris iſte Samaritan⁹:q̄ eū quē ſa/
cerdos/quē leuita deſpexerat:nō etiā ipſe deſpexit. Nec vo
cabulo ſecte deſpicias/quē v̄bi interp̄tatiōe miraris. Sa
maritani etem̄ vocabulo/cuſtos ſignificat̄:hoc habet in/
terp̄tatio. Quis eſt cuſtos/niſi ille de q̄ dictum eſt. Cuſto
diens paruulos dn̄s: Itaq̄ ſicut iude⁹ ali⁹ in litera/ali⁹
in ſpū:ita et Samaritan⁹/ali⁹ foris/ali⁹ in occulto. Hic ḡ
Samaritan⁹ deſcēdit. Quis eſt qui deſcendit de celo/niſi Ioā.iij.
qui aſcendit in celū/filius hoīs qui eſt in celo: Videns ſe/
miuiuū quē nemo poterat ante curare: ſicut illā que flu/
xu ſanguinis profluens/in medicos erogauerat oē patri
moniū ſuū:venit ſecus eū:hoc eſt factus compaſſiōis no
ſtre ſuſceptiōe finitim⁹: ꝛ miſericordie collatione vicinus
¶ Et alligauit vulnera ei⁹ infundēs vinū et oleū. Mul/ Tex.
ta medicamēta medic⁹ habet iſte:q̄bus ſanare cōſueuit.
Sermo eius medicamētū eſt. Alius ei⁹ ſermo cōſtringit
vulnera/ali⁹ oleo fouet/ali⁹ vinū infūdit. Cōſtringit vul
nera auſteriori ꝑcepto/fouet remiſſiōe pc̄ti:ſicut vino cō
pungit denūtiatiōe iudicij. ¶ Et impoſuit inq̄t eū in iu/ Sermo
mentū ſuū. Audi quō te imponat. Hic pc̄tā nr̄a portat/et dei medi
ꝓ nobis dolet: ꝛ paſtor impoſuit ouē laſſam ſuper humeros cina eſt.
ſuos. Hō em̄ iumētū ſiēs fact⁹ eſt. Et iō ſupra iumētū ſuū
nos impoſuit/ne nos eſſem⁹ ſicut equ⁹ ꝛ mul⁹:vt ꝑ noſtri
corꝑis aſſumptionē infirmitatis nr̄e carnis aboleret. De/
niq̄ duxit nos i ſtabulū q̄ eram⁹ iumēta. Eſt aūt ſtabulū
in q̄ defeſſi lōgo itinere ſuccedere ſolēt. Duxit itaq̄ illū in
ſtabuluꝫ dn̄s:q̄ ſuſcitat a terra inopē:et de ſtercore erigit
pauperē. Et curā ei⁹ egit:ne eger ea q̄ accepat nequaq̄ p̄
cepta ſuaret:in q̄ cognouit aſina p̄ſepe dn̄i ſui. Sꝫ nō vaca/
bat Samaritana huic in terris diu degere:redeūduꝫ em̄
erat eo vn̄ deſcēderat. Itaq̄ altero die. Quis eſt iſte alter
dies niſi forte ille dn̄ice reſurrectiōis/de q̄ dictū ē. Hec eſt Eſa.j.
dies quā fecit dn̄s. ¶ Protulit duos denarios ꝛ dedit ſta Tex.
bulario ꝛ ait. Curā illius habe. Qui ſunt iſti duo denarij/
niſi forte duo teſtamēta:q̄ imaginē i ſe habēt eterni regis
expꝛeſſam:quorū p̄cio vulnera nr̄a curant̄: Redēpti em̄ ſu/
mus p̄cioſo ſanguine:vt vltime mortis vlcera vitarem⁹.
Hos ergo duos denarios/licet horum quoq̄ libroꝝ qua
tuor formas non abſurdum ſit intelligere:accepit ſtabu/
bularius. Quis: ille forſitan qui ait. Hec eſtimo vt ſter/ Phil.iij.

Digitized by Google

i.Cor.i. Mar. xvi. cora vt chriſtū lucrifaciā: quo curā haberet hoīs vulnera ti. Stabularius itaq̄ eſt ille q̄ ait. Miſit me chriſtus euā gelizare. Stabularij ſunt iſti qbus dr. Ite in vrbē vniuerſū: ⁊ pdicate euāgeliū oī creature: quī crediderit ⁊ baptizatus fuerit/ ſalu⁹ erit. Saluus vtiq̄ a morte/ ſaluus a vulnere qd inflictū eſt a latronib⁹. Beatus ille ſtabulari⁹ q̄ alterius vulnera curare pōt. Beat⁹ ille cui dixit Jeſus: Qđcūq̄ ſupererogaueris/ reuertēs reddā tibi. Bonus diſpēſator: Paul⁹/ cui ſermones ⁊ epl'e veluti ei rōni quā acceperat ſupfluūt: moderatū dñi mandatū ppe immoderato labore mētis ⁊ corporis executus: vt multos ab egritudine graui ſpūalis alloquij diſpēſatione relevaret. Bonus ḡ ſtabulari⁹/ ſtabuli ei⁹ in quo agnouit aſin⁹ pſepiū dñi ſui: ⁊ in q̄ greges claudunt agnorū: ne fremētibus ad caulas rapacib⁹ lupis/ facilis in ouilia fit ingreſſus. Spōdet ergo mercedē ſe redditurū. Qñ reuerterj dñe niſi in iudicij die? Nā licet vbiq̄ ſis ſemp: ſtās in medio noſtrum nō cernaris a nobis: erit tñ tps q̄ vniuerſa caro te aſpiciat reuertētem. Redde ḡ qđ debes. Beati qbus es debitor. Utinā nos ſimus idonei debitores. Utinā qđ accepimus poſſimus exoluere: nec nos aut ſacerdotij/ aut miniſterij mun⁹ extollat. Quō reddes bone Jeſu. Promiſiſti qdē in celo bonis copioſam eſſe mercedē: reddis tñ ⁊ cum dicis: Euge ſerue bone/ quoniā ſup pauca fuiſti fidelis/ ſupra multa te cōſtituā: intra in gaudiū dñi tui. Ergo qm nemo magis prim⁹ q̄ q̄ vulnera nr̄a curauit: diligam⁹ eū quaſi dñm/ diligam⁹ ⁊ qſi primū. Nihil em̄ tā proximū q̄ caput mēbris. Diligam⁹ etiā eū q̄ imitator eſt chriſti: diligamus eū q̄ inopie alteri⁹ corporis vnitate cōpatit. Nō em̄ cognatio facit primū/ ſed miſericordia: q: miſericordia ſm naturam. Nihil em̄ tam ſm naturā q̄ iuuare cōſortē nature.

Paulli laus notatur. (margin)

Mat. xxv. (margin)

¶ De eadem dominica. Luce.x.

¶ In illo tempore: Dixit Jeſus diſcipulis ſuis. Beati oculi qui vident que vos videtis. Et reliqua. Homilia Bedē de eadem lectione.

Familiare ⁊ quodam modo propriū eſt diuine ſcripture ſequentia precedentibus iūgere: ⁊ ex premiſſorū ſcientia ad ſenſum eorū que ſequunt recto ordine informare. Unde oportet ad lectionis hui⁹ ſeriem gnoſcendā paulo ſuperius dicta ſancti euāgeliſte retexere: vbi legit q̄ reuerſis de officio predicationis diſcipulis: ⁊ vt mos eſt hominū exultantibus/ q̄ etiā demonia eis ſubijcerent/ ait eis dñs Nolite gaudere q̄ demonia vobis ſubijciunt: ſed gaudete q: noīa veſtra ſcripta ſunt in celis. Et paucis interpoſitis cōuerſus ad diſcipulos ait. Tex. ¶ Beati oculi qui vident q̄ vos videtis. In quib⁹ verbis illud maxime queri debet verū oīm qui chriſtū videre poterāt oculi/ credant ad hāc Queſtio reſoluit. beatitudinē pertinere: cū non ſolū boni quiq̄ ⁊ fideles/ verū etiam mali ⁊ infideles poſſent eū videre: nec modo ad videndū eū/ ſed ⁊ ad irrogādas iniurias expoſitū haberent. Et vt ſcrupul⁹ huius qſtionis elucidetur/ neceſſe eſt vt vtriuſq̄ viſionis modus diſtincte in dño cōſideret. Aliter enim aplis ſpūalibus: aliter ſcribis ⁊ phariſeis ſeu turbis carnalibus apparebat. Apli ⁊ ceteri fideles hoīez eſſe cernentes verū q̄ deum eſſe nō dubitabāt: quod manifeſtat Petrus apl's q̄ pro omnibus reſpōdit dño dicēs. Mat. xvi. Tu es chriſt⁹ filius dei viui. Phariſei vo id quod videbāt h ſolūmodo credebāt. Uidebāt em̄ oculis corporis ⁊ tātū purū hominē eſſe credebāt. Credebāt dico: q: ab hoībus hoc credi volebant: alioquin lege ⁊ pphetis edocti/ chriſtū illum eſſe nō dubitabāt: ſed propter gloriā humanā quā pdere timebāt/ chriſtū illum confiteri metuebāt. Uel ita. Phariſei vero ſolo viſu corpis dñm mētiētes/ nihil in eo diuinū ceca mēte intelligebāt: vñ nec eū pſequi ⁊ iniurijs vel cōtumelijs/ ac pbris inſectari metuebāt. Nō ḡ horum oculi beatificant/ q̄ eū ſolūmō hoīem eſſe putabāt: ſ; oculi

aplo⁊ ⁊ fideliū bti: q̄ chriſtū in decore ſue diuinitatis cernere merebant: h eſt q̄ illū ⁊ verū deū et verū hoīem eſſe credebāt: de qb⁹ ipſe ſuperi⁹ ad patrē loqns dicebat. Cōfiteor tibi dñe pr̄ celi ⁊ terre: q: abſcōdiſti hec a ſapiētibus ⁊ prudētib⁹: ⁊ reuelaſti ea paruulis. i. humilib⁹ ⁊ māſuetis aplis: q̄ ⁊ ſi illū viderūt cōi infirmitate circūdatū: crediderunt tñ ⁊ intellexerūt in hoīe latentē vnū cū patre deum. Felices etiā eo⁊ oculi ⁊ hui⁹ ſine dubio btitudinis cū aplis cōſcij: q̄ oīm vicio⁊ effuſione deterſa: ⁊ oīs labis humore ad purū decocto/ purgatiſſima mētis acie deū cōtemplari merent: q̄ nō ſolū cū multi dñm p fidē cognoſcere/ ſ; ei⁹ inſup diuinitatis naturā/ quātū ipſe pmittit/ ſapiēti rōne intueri feſtināt. ¶ Dico em̄ vobis q̄ multi pphe et reges voluerūt videre q̄ vos videtis/ ⁊ nō viderūt: ⁊ audire que auditis/ ⁊ nō audierūt. Reges ſanctos ⁊ iuſtos appellat qui oēs corporis mot⁹/ ⁊ oēs animi appetit⁹/ iuxta ſui cōditoris volūtatē regere ⁊ diſponere nouerūt: animi imperio corpis vītes ſeruitio. S; cū cōſtet deū a paſtorib⁹ priſcis tpibus viſum/ qđ ſibi vult qđ dr̄. Multi pphete et reges voluerūt videre q̄ vos videtis ⁊ nō viderūt. Abraam ſiquidē deū vidit: quē toties apparētē in trib⁹ etiā angelo⁊ pſonis hoſpitio recepit. Moyſes q̄s vt teſtat ſcriptura ſolit⁹ erat cū deo loq̄ facie ad faciē: ſicut loquit hō ad amicū ſuū. S; ⁊ magne vocis Eſaias. Uidi inqt dñm ſedentē ſuper ſoliū excelſum. Sic Micheas/ multiq̄ alij pphete veriſſime ſibi deū appparuiſſe cōfirmāt. Unde et videntes ſunt appellati: ⁊ pene cūcta ſcriptura relicta/ pres antiqs fere oēs deū vidiſſe demonſtrat. Si ḡ ſcti patres ⁊ pphete deū viderūt: vt ſcriptura teſtat qd eſt q̄ dñs dicit Multi pphe et reges voluerūt videre q̄ vos videtis? S; aliud eſt videre p fidē/ aliud p ſpeciē. Uiderūt ſiquidē ſcti pmemorati deū oīpotētē/ ſed p ſpeculū ⁊ p imagines: ⁊ in ſubiecta creatura. Oēs em̄ manifeſtatiōes q̄ in veteri teſtamento ad patres facte fuiſſe memorant: p inferiores creaturas/ h eſt p angelos pacte a doctorib⁹ affirmantur Si em̄ in ſua diuinitate: vt eſt abſq̄ vllis imaginib⁹ deum videbant ſancti: qd eſt q̄ Moyſes vt iā dictū eſt cum dño facie ad faciē loquebat: tñ ex bono dñm obſecrabat dicēs Si iueni grām in cōſpectu tuo/ oſtende mihi teipſum manifeſte vt videā te. Quē em̄ manifeſte videre qrebat/ vtiq̄ vſq̄ ad illud tps p imagines ⁊ figuras vidiſſe declarabat Et beat⁹ Stephan⁹ de eodē Moyſe dicit. Hic eſt Moyſes q̄ fuit cū angelo/ q̄ apparuit ei in rubo. Uerū ſcti apli dñm ſp pſentē habebāt: ⁊ cū oī familiaritate: tñ etiā in cōuictu illi familiariſſime adherētes/ q̄cq̄d cognoſcere voluiſſent: nō p ſpeculū/ nō p enigmata/ ſ; p dñm interrogādo diſcebāt. Uñ merito oīb⁹ retro ſctis lege btitudinis pferunt/ audiētes a dño. Multi reges ⁊ ppbe voluerūt videre q̄ videtj ⁊ nō viderūt: ⁊ audire q̄ auditj ⁊ nō audierūt Nā illi q̄ in veteri teſtamēto deū vidiſſe narrāt: iuxta fidē defuncti ſunt oēs: nō acceptj repromiſſionib⁹/ ſ; a lōge eas aſpiciētes ⁊ ſalutātes. Sciēdū vo p incremēta tēpo⁊ creuiſſe diuine cognitiōis augmētū. Apparuit ei de⁹ Abraā ſed lōge poſt Moyſi viſus dicit. Ego ſū de⁹ Abraā ⁊ deus Iſaac ⁊ de⁹ Jacob: ⁊ nomē meū adonai nō indicaui eis. Quib⁹ vbl pl⁹ aliqd de deo Moyſes q̄ pcedētes pres cognouiſſe oñdit. Beat⁹ etiā Dauid multj poſt ſctj tpibus nat⁹/ manifeſte clamat dicēs. Sup ſenes itellexi. Qđ eſt apte dicere. Pre cūctj q̄ añ me fuere priarchis ⁊ pphetis/ ſubtili⁹ aliqd de dei maieſtate cognoui. Quid vo de ſctis iā dicat apl'is: q̄ ab ipa ⁊ p ipam dei ſapiētiā eruditi/ cūcta q̄ de celeſtib⁹ ⁊ diuinis hūana poterat ſufferre ſapia/ pleniſſime didicerūt. Qđ em̄ antiq̄ ſcti maximū deſideriū habuerint: vt deū viderēt in carne pſentē: q̄ h ipe eos intueri deſideraſſe aſſueuerat/ ipſo⁊ vba teſtant: qb⁹ ſe dei filiū incarnatū videre totis affectib⁹ concupiuiſſe declarant. Hinc Eſaias magno ⁊ incomparabili deum videndi feruens deſiderio clamabat. Utinam diſrumperes celos et deſcenderes. Hinc Dauid pari cupiditate exeſtuans aiebat. Dñe iclina celos tuos ⁊ deſcēde. Optabāt em̄ ſinguli

Marginal notes, right column: Mat. xi. — Tex. — Reges q̄ dicant — Ge. xviij. — Eſa. vi. — Exodi xxxiij. — Act. vij. — Notula pulchra. — Eſaie lxiiij.

ſi fieri poſſet:vt ſuo quiſq; tpe dei filiū incarnatū videret.
Notandū aūt:q: ds Lucas in pſenti lectione ꝓphetas ⁊
Mat. xiij. reges dicit/Matthe⁹ alibi diſtincti⁹ loquēs/ꝓphetas et
iuſtos appellat. Ipſi ſunt em̄ reges magni q̄ et iuſti:q̄ tē
tationū ſuarū motib⁹ nō cōſentiēdo ſuccūbere/ſ; regen
Tex. do preeſſe nouerūt. ¶ Et ecce q̄dā legiſperit⁹ ſurrexit ten
tans eū ⁊ dicēs. Magiſter quid faciēdo vitā eternā poſſi
debo? Ille legiſperitus.i.legiſdoctor: vt dn̄m queſtiōe ten
taret:ex ipſius dn̄i verbis materiā ſumpſit/que ad diſci
pulos ſuperius ſpecialiter dicta fuerāt. Gaudere ꝙ nomi
na veſtra ſcripta ſunt in celis. Hoc iſte audiēs: ⁊ ſuum q̄ꝫ
nomē in celo deſignari cupiens/ꝑcontatus eſt/q̄d facere
Quid ſit ſcribi in celo. deberet vt vitā eternam poſſideret. Intellexerat em̄ q: in
celo ſcribi/nihil aliud eſt q̄ꝫ in eternitatꝫ memoriā titulari
verū/q: a legiſperito dn̄s interrogat⁹ fuerat: cōſequens
erat vt eū ad legis ſciētiā mitteret:vt ſuis verbis ſibiipſi
Tex. ſatiſfaceret. Vn̄ ſequitur. ¶ Ait illi Jeſus. In lege q̄d ſcri
ptū eſt? quō legis? Quia ipſe legiſdoctor erat vt dictū eſt
ideo de ipſa lege eū interrogat. Sꝫ ille nō tā dn̄o r̄ndit q̄ꝫ
ſibi q̄ſtionis obiectę nodum aperit. Diliges inq̄ens dn̄m
deū tuū ex toto corde tuo.i.ex toto intellectu: ⁊ ex tota aīa
tua.i.ex tota volūtate tua/vel ex oī quod viuis ⁊ ſapis:et
ex oībus virib⁹ tuis/hoc eſt ex omni fortitudine: ⁊ ex tota
Tex. mēte tua i.ex oī memoria/vel rōne. ¶ Et proximū tuum
ſicut teipſum. Poſt dilectionē dei iure ſecūdo loco ponit̄
dilectio proximi:que iā quōdā certa determinat̄ menſura:
cū ſicut nos ita proximū diligere ꝑcipimur. Nā q; in dile
ctione dei null⁹ modus cōſtituit̄/ſed oīb⁹ ſimul mentis ⁊
Ro. xv. corpis officijs diligi mādat̄. Ait ei apl's Paul⁹. Quecū q;
ſcripta ſunt/ad nr̄am doctrinam ſcripta ſunt. Dū ḡ dn̄s le
giſperito ſe tētāti r̄ndere dignat̄/nr̄am imperitiā erudit:
in qua r̄nſiōe iter patrie celeſtis nobis oſ̄dit. Cū em̄ ſuo
Tex. tentatori mādatū dilectionis exponēti dicit. ¶ Recte re
ſpōdiſti:hoc fac ⁊ viues:apte nobis declarat/q: ꝑ ſolā di
lectionē ad vitā eternā ꝑuenire poſſum⁹:ſi hāc nō v̄bo tm̄
ſed ope ſeruam⁹:ſcꝫ vt diligam⁹ deū ex toto corde ⁊ ex to
ta aīa ⁊ ex oīb⁹ virib⁹ ⁊ ex tota mēte. Tūc etiā diligimus
proximū tā q̄ꝫ noſmetipſos/ſi oīa q̄ nobis a proximis fieri
volum⁹/eadē ⁊ nos ꝓximis faciam⁹. Sciēdū p̄terea oēm
illū decalogū in quo toti⁹ diuine legis ꝑfectio cōſtat/his
duab⁹ charitatis cōplecti ſentētijs. In decalogo em̄ ſunt
tria p̄cepta ad dilectionē ꝑtinētia: ⁊ ſeptē q̄b⁹ dilectionis
Ro. xiij. nos inſtruit̄. Hinc apl's dicit. Quia in his duob⁹ mādā
tis vniuerſa lex pēdet ⁊ ꝓphete. Nulli ḡ iā de ignorantia
excuſandi loc⁹ cōcedit̄:nulli de implēdis mādatis dei im
poſſibilitatis argumētū relinquit̄. Oia em̄ legis ⁊ euan
gelij p̄cepta charitatē cōmendāt. Hec in ſingulis ſola: in
oīb⁹ tota p̄cipit̄:hanc q̄ſq; eo quo in deū ⁊ ſm̄ deū ſeruan
da eſt ordine tenuerit:oēm ꝑfecto legis ⁊ euangelij ſum
Laus charitatis. mā que ex hac pēdet implebit. Sola em̄ charitas v̄tutes
inchoat/ſola ꝓuehit/ſola perficit:vt merito de hac ꝑ pſal
miſtā dictū ſit. Ibunt ſancti de virtute in virtutem. At ve
ro dum legiſperiti dn̄s reſpōſionē approbat: ⁊ obiectę q̄
ſtionis nodū ſoluit:nobis qua vite eterne iter ſeq̄ debea
mus oſtendit. Sed ille dn̄i ſe ore laudatū videns maioris
adhuc fauoris auidus/iterato quē ſuū ꝓximū ſcire debe
Tex. ret interrogat:hoc eſt quod euangeliū ait. ¶ Ille autem
volens iuſtificare ſeipm̄/hoc eſt iuſtū ⁊ ſapientē oſtende
re. Neq; em̄ dign⁹ erat numero eorū:de q̄bus ſupra ad pa
Luce. x. trē dixerat. Reuelaſti ea paruulis.i.māſuetis apl'is:ſed il
lorū ſocius exiſtebat/de quib⁹ ait. Abſcōdiſti hec a ſapien
tibus ⁊ prudentib⁹/ſcribis.ſ.⁊ phariſeis. Quia ḡ laudat⁹
fuerat a dn̄o (vt ſupra dictū eſt) ꝙ bene reſpondiſſet quā
tulacū q; ex hoc ꝓcepta iactantia volēs ſe iuſtū oſtendere
Tex. dixit ad dn̄m. ¶ Et quis eſt me⁹ proximus? Querit iſte le
giſdoctor: vtrū is qui cōſanguinitate tātū:aut ꝓpinquita
te carnis affinis eſt:an poti⁹ oīs hō qui miſericordiā alte
ri impēdit/proximus intelligi debeat. Cui dn̄s ita r̄ndit:
vt oēm hominē qui alteri⁹ miſeret̄/ꝓximū illius eſſe do
ceret: ⁊ tm̄ q: ipſe per aſſumptā humanitatē ꝓximus no
bis fieri dignat⁹ eſt/euidēter oſtenderet. Iā vero q̄d dn̄s
feceri t/conſequēter aperit̄ cum ſubdit̄. ¶ Suſcipiēs aūt Tex.
Jeſus dixit. Verbū ſuſcipio/duob⁹ modis intelligit̄. Ali
quādo ponit̄ pro eo q̄d eſt acceptio: vt eſt illud. Suſcipi Luce. ij.
ens Jeſum in vlnas ſuas Symeon. Aliquādo vero ſigni
ficat reſpōdeo:ſicut in p̄ſenti loco cū dicit. Suſcipiēs Je
ſus.i.reſpōdēs dixit. ¶ Homo quidā deſcendebat ab Hieru
ſalē in Hiericho ⁊ īcidit in latrones. Interrogāte legiſpe
rito dn̄m quis eſſet ei⁹ proxim⁹:proponit illi dn̄s parabo
lā hominis deſcēdentis de Hieruſalē in Hiericho ciuita
tem:q̄ ſit a latronib⁹ in itinere deſpoliat⁹/atq; vulnerat⁹
quē leuita ⁊ ſacerdos q̄ erant ex gēte ipſius inuenientes
ꝑtranſierūt nec illi miam impendere ſtuduerūt. Preter
iens autē Samaritan⁹ quidā q̄ gentis erat alterius mia
motus alligauit vulnera ei⁹: ⁊ imponēs illū in iumentuꝫ
ſuū/duxit in ſtabulū/hoc eſt ad hoſpitiū ſuū: ⁊ curā illius
cepit habere. Sequēti aūt die dans ſtabulario:vcꝫ hoſpi
ti ſuo duos denarios/petiuit vt curā illi⁹ haberet/promit
tens in redeūdo mercedē illi reſtituēdā. Qua propoſita
parabola/interrogat dn̄s doctorē legis q̄s horū triū fue
rit proximus illi q̄ fuerat vulnerat⁹:vtrū leuita vel ſacer
dos q̄ ex eadē gente:immo ex eadē ciuitate erāt/⁊ miam
non fecerunt:an poti⁹ Samaritan⁹ alienigena qui ei im
pendit miam? Et ex reſpōſione ſcribe patenter approbat
nullū nobis amplius ꝓximū eſſe q̄ꝫ illū q̄ noſtri miſeretur
⁊ cui precipit̄ a dn̄o vt pergat et ſimiliter agere ſtudeat.
¶ Homo quidaꝫ deſcendebat ab Hieruſalem in Hiericho. Tex.
Quantū ad l'ram ideo hoiem ab Hieruſalē in Hiericho
deſcēdiſſe narrat:q: Hieruſalē in mōtuoſis/Hiericho vō
ciuitas in cāpeſtrib⁹ ſita eſt:atq; ideo de Hieruſalē in Hie Intellectus hiſtorie.
richo nō niſi deſcēdēdo ꝑuenit̄. In quo itinere ferunt̄ la
trōes in q̄buſdā ſpelūcis ac foueis latitare/atq; ſubinde
de trāſeūtib⁹ predas agere. Aliter. Fert̄ iuxta l'ram inter
Hieruſalē ⁊ Hiericho vallē fuiſſe frequētibus ꝑmeantiū
depredationib⁹ ⁊ latrocinijs famoſam:eo tpe quo decem
tribus a Dauid regno defecerāt:atq; inter Roboā ⁊ Hie
roboā inteſtina bella vigebāt. Situs aūt Hierichōtinꝰ
mirabilis fuiſſe a locorū ſcitis aſſerit̄. Fuit em̄ vrbs illa in
ſtar lunaris hemiſpherij ſeptēplici muro vallata:vn̄ lune
nomē accepit:nam Hiericho luna interꝑtatur. Sed ita ea
que litere ſuperficies expoſcit tāgenda ſunt vt veritas al
legorie efficaciter requirat̄/eiq; incōcuſſe inhereat. Hō ḡ
iſte q̄ deſcēdit de Hierl'ꝫ in Hiericho/et incidit in latrōes
Adā ⁊ in eo cauſaliter gen⁹ humanū accipit̄. Hierl'm aūt
ciuitas de qua deſcēdiſſe refert̄:que viſio pacis interpre
tatur/ſignificat celeſtē Hierl'm.i.illā habitationē patrie
celeſtis/ad quā ꝑpetualiter cōtemplādā/atq; poſſidēdaꝫ
prim⁹ hō a deo creat⁹ fuerat. A cuius felicitate tunc deci Allegorica expoſitio.
dit:cū ſupb⁹ ex paradiſo expulſus eſt/atq; a viſiōe diuine
cōtēplatiōis alienat⁹. Quādiu em̄ in paradiſo fuit:in cō
ſortio ⁊ ſocietate angelorꝫ ꝑ mētis cōtemplationē manſit
At vbi ſerpētis pſuaſione mot⁹/cōtra creatorē ſupbiuit/
ſtatim a paradiſo ſimul ⁊ a contēplatione ſui conditoris
decidit. Et hoc ſignificat preſens parabola:q̄ narrat ho
minē deſcēdiſſe de Hieruſalē:cui⁹ noīe vcꝫ Hieruſalē deſi
gnatur illa beatitudo patrie celeſtis. Quo vero decide
rit ille primus parēs nr̄/poſtq̄ꝫ a contemplatione celeſtis
Hieruſalē alienat⁹ eſt:manifeſtat dn̄s cum addit in Hie
richo/ꝗ eſt in hanc vitā mortalē laborib⁹ ⁊ defectibus ple
nā:in quā merito inobediētie infelix humana mortalitas
expulſa/grauiſſimā p̄ſumptioneꝫ ſuperbie ꝑpetuo deflet
exilio. Hec vita habens noīe Hiericho deſignat̄. Et recte
ꝑ Hiericho que interꝑtat̄ luna/defectus noſtre mortis fi
gurat̄:qm̄ ſicut ſingulis menſibus luna decreſcēs deficit
ita vita noſtre mortalitatis ſingulis momētis deficiens
q̄tidie euaneſcit. Homo ergo ille tūc a Hieruſalē deſcen
dit in Hiericho:qn̄ parēs humani generis in quo oēs fui
mus/peccādo ab illis immortalib⁹ ſedibus paradiſi/ad
hanc mortalē ⁊ erūnarū plenā deuolutus eſt vitā. ¶ Et Tex.
incidit in latrones. Sed videamus quid ſint latrones in
quos

Digitized by Google

quos primꝰ homo incidit: vel quō ab eis deſpoliatꝰ atq̄
vulneratꝰ ſemiuiuus euaſerit. Latrones olim dicebant/
quos modo ſatellites vocamꝰ: q̄ regū aſtarent lateribꝰ.
Sed mō latrones a latēdo: predones ⁊ fures cōſuetudo
obtinuit nūcupari. Per latrones qui a latēdo dicti ſunt/
maligni ſpūs intelligūtur: q̄ latrones dicūt̃ q̄ eo nequꝰ
quo occultiꝰ ſeuiūt. Si em̄ ꝓuiderent̃ forraſſis aliq̄tenꝰ
cauerent̃. Pro eo em̄ q̄ inuiſibiles ſunt/iter noſtrū latē-
ter obſidēt. In hos latrones hō ideo incidit: q: deſcēdit.
Deſcēſus aūt hic nō alius q̄ ſupbia intelligit̃ de qua dn̄s
ait. Qui ſe humiliat exaltabit̃. Niſi ergo ſupbiēdo deſcē-
diſſet: in latrones nō incidiſſet: q: primū in ſe superbꝰ/ac
Prouer. xvi. deinde tēratus hoſtibꝰ ceſſit. Scriptū nāq̄ eſt. Ante rui-
nā exaltat̃ cor/⁊ ante gloriā humiliat̃. Bene aūt priꝰ de-
ſcēdiſſe: ⁊ deinde latrones incurriſſe d̄r. Iam em̄ interiꝰ
ante dei oculos ꝑ ſuperbiā ruerat: qn̄ eū ſibi hoſtis tēran
do foris tā facile ſternebat. Qua de re conijci dat̃/nemi-
nē ſuggeſtione maloꝝ ſpirituū/niſi volētē/⁊ vltro tētan
Tex. di occaſiones appetētē/ad peccādū poſſe ipelli. ❡ Qui
etiā ſpoliauerūt eū: qn̄ hūc indutū illa imortalitatis ⁊ in
nocētie veſte nudauerūt ⁊ ex iuſtis ⁊ immortalibꝰ pctō-
res ac mortales fecerūt. Niſi em̄ ſupbiēdo primꝰ parens
Gen̄.iij. noſter Adā peccaſſet/imortalis ꝑmāſiſſet. Hoc em̄ meri
to deſignatū eſt ꝑ folia ficus/q̄bus pudēda texerūt: aſpe
Luc.xv ritas ſcʒ pctōꝝ ⁊ prurit⁹ illicite voluptatis. Sed ⁊ in ve-
ſtibꝰ pelliceis/cōditio prefigurata eſt mortalitatis. Hec
eſt em̄ illa ſtola quā ꝓdigꝰ filiꝰ recipere meruit/ad pieta
Tex. tē pr̄is reuerſus. ❡ Et plagis impoſitis abierunt. Quid
vulnera plagarū/niſi inflicte corruptiones intelligūtur
peccatorū. Sicut em̄ plagis caro ſauciatur: ita pctīs aīa
cruentat̃. Qđ intuens Pſalmiſta flebili lachrymatione
ſemetipſum deplorat dicēs. Pctā mea ſicut ſagitte infixa
ſunt in me: tanto vtiq̄ nequiꝰ/quāto ꝑ hec aīe nō corpo
ris vita ſubducit̃. Plagis igit̃ impoſitis.i. pctīs cumula-
tis abiiſſe dicūtur: nō quo ab hoīm impugnatiōe aliq̄te-
nus ceſſent: ſed ipſas ſuas fraudes ⁊ neq̄tias ſpūales cal
Tex. lide/ne cauere vel deph̄endi valeāt occultādo. ❡ Semi
uiuo relicto. Ex ea parte qua hō deū cognoſcere pōt vi-
uit. Ex q̄ vō peccādo deū offendit/mortuꝰ eſſe ꝓbatur/
Ezechi. xviij. ſicut legit̃. Aīa q̄ peccauerit/ipſa morie͂t. Licet meliorē
in hoīe partē.i. aīam occiderūt: nequaq̄ tn̄ eis rōnis ⁊ di-
uine imaginis dignitatē auferre potuerūt. Inquātū em̄
Imago dei indelebilis. hō pctīs cōtabeſcit/morit̃. Quātū vō rōne viget ⁊ aucto
rē ſuū cognoſcit: nō mortuꝰ ſed viuꝰ habet̃. Latrones er
go.i. demones ſemiuiuū hoīem reliquerūt: q: beatitudi-
Tex. nē q̄dē ab eo immortalitatis tulerūt: ſed rōnē animi qua
deū noſſe pōt/auferre minime potuerūt. ❡ Accidit autē
vt ſacerdos q̄dā deſcēderet eadē via: ⁊ viſo illo preteriuit
Similiter ⁊ leuita cū eſſet ſecꝰ locū ⁊ videret eū ptrāſijt.
Per ſacerdotē ⁊ leuitā q̄ inſpecto ſaucio trāſierūt/ſigni-
ficat̃ lex veteris teſtamēti: ⁊ ſacerdotiū iudeoꝝ/qđ maxi
me quodā in ſacerdotibꝰ ⁊ leuitis micuit. Vel vt diſtin-
ctius loquamur: ꝑ ſacerdotē quidē Aaron ſacerdos cum
omni ſua ꝓgenie: per leuitā vō Moyſes ſimiliter cū ſua
ſucceſſione intelligit̃. Qui leuita idcirco d̄r: q̄ legis fue-
rit adminiſtrator. Qui eadē via deſcēderūt: q: vna qua ⁊
oēs mortis cōditione per iter ſeculi decurrerūt. Sed viſo
ſaucio ſine vllius remedij effectu ptrāſierūt: q: vetus illa
lex et ſacerdotiū: pctā quidē valebāt tātū oſtēdere/ſʒ ne-
minē a pctō liberare. Peccatoꝝ em̄ vulnera per legē ⁊ ſa
cerdotiū iudeoꝝ tātū mōſtrari poterāt/non autē curari.
Heb.x. Ut em̄ apl's ait. Impoſſibile erat ſanguine brutorū ani-
maliū auferre pctā: donec veniret illud ſingulare ſacrifi-
ciū: qđ in cruce oblatū pctā mūdi extерſit. Unde ſequit̃.
Tex. ❡ Samaritanus aūt quidā iter faciens/venit ſecus eū.
Samaritani nō erāt de populo iudeorū/ſed alienigene
potius et idolis ſeruiētes. Cū em̄ a rege Aſſyriorū decē
tribꝰ ꝓpter pctā ſua trāſlate fuiſſent de Samaria: ne ter-
ra eoꝝ habitatore vacua redigeret̃/in ſolitudinē iuſſu re
gis Aſſyrioꝝ quidā de alienigenis Aſſyrijs vcʒ miſſi ſunt
in Samariā/q̄ erat caput decē tribuū vt habitarēt ibi ⁊
terrā excolerēt. Cūq̄ cepiſſent inibi degere: ⁊ idolis (vt
pote deū ignorātes) deſeruire: immiſit i eos dn̄s feroces
beſtias: ad quarū deuaſtationē iteribāt. Quo cōpto rex
Aſſyrioꝝ cū ſuis cōmunicato cōſilio/direxit eis quēdā de
ſacerdotibꝰ iudeoꝝ: qui eos legitima dei terre doceret.
Qui cū eis diuinā legē dediſſet (vt regū et paralipome- Samaritanorū origo.
non pleniſſime narrat hiſtoria) ceperunt timore cogen-
te deum colere: ſed priſtina adhuc infidelitate vigente/
nihilominꝰ idola nō deſtiterunt adorare. Iſtos ergo iu-
dei abominationi et cōtēptui deputātes/ſamaritanos ⁊
plenos demonijs vocabāt: eo q̄ demonijs deſeruirent.
Unde ⁊ hoc ꝓ ſummo cōuitio dn̄o chriſto obiecerūt/ſa-
maritanꝰ es tu ⁊ demonium habes. Samaritanꝰ hic dn̄i
Ieſu chriſti typus eſt: q̄ alibi iudeis ſe blaſphemātibꝰ ⁊ ſa
maritanū ac demoniū eū habere dicētibꝰ: ſamaritanū ſe
eſſe nō abnuit/ſed falſos illos q̄ demoniū haberet ſuccē
ſere declarauit dicēs. Ego demoniū nō habeo. Nō ergo Jo.viij.
ſe ſamaritanū vocari indignū tulit: q: in nota dedecoris
myſteriū amplexus eſt vitatis. Samaritanꝰ em̄ interp-
tatur cuſtos. Cuſtos autē nemo cōpetētiꝰ hūani generꝭ
accipit̃: q̄ cui ꝓpheta in ꝑſona eccl'ie dicit. Cuſtos q̄d de
nocte: Et pš. Niſi dn̄s cuſtodierit ciuitatē: inuanū vigi- Eſa.xxi.
lāt q̄ cuſtodiūt eam. Et iſdē Pš. vt hos latrones ſpūales
euitaret: hūc cuſtodē deꝑcabat̃ dicēs. Cuſtodi me a laq̄o
quē ſtatuerūt mihi. Hic ergo ſamaritanꝰ: id eſt dn̄s Ieſꝰ
chriſtꝰ cōpaſſiōe finitimꝰ/mīa vicinꝰ/iter faciēs ſecꝰ ſau-
ciū venit/hoc eſt iuxta genꝰ humanū qđ pctīs erat vul-
neratū: q: deꝰ ſuꝑ oīa factꝰ eſt hō inter oīa tēpoꝝ cōditor
et locoꝝ: in tpe ⁊ loco voluit cōph̄ēdi: qn̄ aſſumpta hūa-
nitate in ſimilitudine carnis apparuit vt ꝑ pctm̄ dānaret
pctm̄. Quaſi em̄ quoddā iter habuit: q: de celis venit in
vterū vginis: de vtero vginis in ꝑſepe: ⁊ de ꝑſepe ad cru
cē: de cruce collocat̃ in monumētū: de monumēto iteruʒ
ſurgēs aſcēdit in celū. Hinc ⁊ in epithalamio eccl'ie voce
dicit̃. Ecce iſte venit ſaliēs in mōtibꝰ trāſiliēs colles. Hoc
iter peragēs dn̄s/vidit ſauciū genꝰ hūanū/hoc eſt miſer Cant.ij.
tus eſt eiꝰ. Secꝰ ſauciū veniſſe d̄r: q: quodāmō iuxta nos
ſtetit qn̄ ſimilis hoībꝰ in vitate ſuſcepte carnis apparuit
de q̄ bn̄ d̄r. ❡ Uidēs eū/mīa motꝰ eſt. Solius em̄ diuine Tex.
pietatis ⁊ mīe fuit: q̄ nos ſub dure mortis impio cōſtitu-
tos indoluit. Hec iuſtū vicit ⁊ vt miſeris ſubueniret̃ ob-
tinuit. ❡ Et appropiās alligauit vulnera eiꝰ. Per alliga Tex.
tionē vulnerū intelligit̃ abolitio pctōꝝ. Tūc dn̄s appro-
pians ſauciati vulnera ligauit: qn̄ veniēs in hūc mundū
pctā q̄ in hoībꝰ inuenit redarguēdo cohibuit dicēs. Pe- Mat.iij
nitētiā agite. Alligauit ergo vulnera/dū peccandi cōſue-
tudine ſubmota/iuſtitie ⁊ ſanctitatis faſcia mētes ſau-
cias aſtrinxit. Un̄ ⁊ pctōis aīam ꝓpha a prauo opere do
lēs nō reſipiſcere dicit. Vulnꝰ ⁊ liuor ⁊ plaga tumēs non Eſa.i.
eſt circūligata neq̄ fota oleo. ❡ Infundes oleū ⁊ vinū.
Uinū plagis infuſū mordet: oleū vō lenit ⁊ mollit. Per Olei et vini ſignificatio.
vinū autē aſpera ⁊ acerba inuectio pctī accipit̃: ꝑ oleū vō
lenis ⁊ blāda curatio deſignat̃. Uinū em̄ putridas car-
nes reſecat. Et quodāmō vinū infudit: dū peccātes ⁊ nō
penitētes penarū ſeueritate pterruit dicēs. Oīs arbor q̄
nō facit fructū bonū/excidet̃ ⁊ i ignē mittet̃. Oleū nihil- Mat.iij
ominꝰ ifudit: cū ſpē venie penitētibꝰ repromiſit dicēs. Pe
nitētiā agite/appropinquabit em̄ regnū celoꝝ. ❡ Et im Tex.
ponēs illū in iumētū ſuū. Iumētū accipit̃ caro ſaluatorꝭ
Iumētū em̄ a iuuando d̄r. Et caro dn̄i iumētū fuit q: no-
bis vt ad vitā reparemur/eternū adiumentū ꝓſtitit. Im
poſuit ergo ſauciū in iumētū: qn̄ pctā nr̄a ptulit in corpo
re ſuo ſuꝑ lignū. Et ea deꝰ dignatiōe iumētū factꝰ eſt: vt
hō iumētū fieret dei. Iumēta em̄ irrationabilia erāt ho-
mines q̄bꝰ d̄r. Nolite fieri ſicut equꝰ. Un̄ ⁊ quaſi iumēta
in ſtabulū inducunt̃: de qua humanitatis aſſumptione Eſa.xix.
loquēs ꝓpha dicit. Ecce dn̄s aſcēdet ſuꝑ nubē leuē/hoc
eſt aſſumet corpus pondere pctōꝝ nequaq̄ grauatum.
hoc eſt autē qđ dicit̃ vulneratū iumento ſuo impoſuiſſe:

Digitized by Google

qḋ in alia parabola ſignificat᷑:in qua paſtoꝛ bon⁹ ouem
Luc.xv. humeris ſuis impoſuit:⁊ ſic repoꝛtauit ad gregē. Moꝛa
liter aūt tūc quilibet ſup iumētū dñi imponit᷑:⁊ in ſtabu
lum ducit᷑:cū ad baptiſmū veniēs/fidē ſctē trinitatis pci
pit:⁊ in ſocietatē ſancte eccleſie collocatur. Nā ſequitur.
Tex. ¶ Duxit in ſtabulū. Stabulū in qḋ illū duxit/pꝛeſens ſan
cta eccl̃ia accipit᷑:in q̄ ſctā dei aīalia/hoc eſt fideles fru
mēto verbi dei iugiter alūtur:⁊ ſacratiſſimo dñici coꝛpo
ris pane confirmātur:de q̄bus dictū eſt. Aīalia tua habi
tabūt in ea. Stabularius aūt oꝛdinē pdicatoꝝ deſignat
quibus ſancta eccleſia cōmiſſa eſt a chꝛiſto:vt pabulo ver
bi diuini eā reficere ſtudeant. Stabulo etiā viatoꝛes feſſi
ſuccedere ſolēt:⁊ ſancti quiq̄ tumultuoſis ſeculi actioni
Tex. bus defatigati/intra eccl̃iam quieti cōſiſtūt. ¶ Et curā
illius egit. Non eī̄ ſuffecit dño q̄ peccata pꝛohibuit:q̄
vite pꝛecepta ꝓpoſuit:niſi etiā egerrimo generi hūano
cōferret vt ꝓhibita vitaret/⁊ pꝛecepta impleret. Sed nō
vacabat ſamaritano huic diutius in terra moꝛari/redeū
Tex. dū erat illuc vnde venerat. ¶ Et altera die ꝓtulit duos
denarios ⁊ dedit ſtabulario:⁊ ait. Curā illius habe. Pꝛi
ma dies eſt tp̄s dñice incarnationis:q̄ñ ſicut ſcriptum eſt
Eſa.ix. Sedētib⁹ in tenebris ⁊ vmbꝛa moꝛtis/lux oꝛta eſt eis. Al
tera ꝟo dies eſt poſt dñi reſurrectionē:in qua ſplēdoꝛ lu
Allegoria pulcherria. cis eterne cū claritate euāgelij/cūctis per oꝛbē gentibus
radiauit. Duo ꝟo denarij/duo teſtamēta ſignificant/ve
tus ſcʒ ⁊ nouū:in quibus eterni regis nomē ⁊ imago eſt
hoc eſt cognitio ⁊ ꝯtēplatio contineť:altera igiť die dñs
duos denarios ꝓtulit ⁊ dedit ſtabulario: q: reſurgēs ex
moꝛtuis:aperuit diſcipulis ſenſum:⁊ vtriuſq̄ teſtamenti
myſteria ad eruditionē oīm gētiū illis patefecit. Stabu
larius vero(vt pꝛemiſſum eſt)oꝛdo intelligiť pdicatoꝝ:
quib⁹ vn⁹ eſt eximius Paulus apoſtol⁹: q̄ legis denariū
Phil.iij. in curā ſaucij expēdens dicebat. Hec oīa contēno et arbi
troꝛ vt ſtercoꝛa. Duos ergo denarios ſtabularius acce
pit:q̄ñ apl̃is vtriuſq̄ teſtamēti ſciētia collata eſt:⁊ ad pdi
cationem quaſi ad curā humani gn̄is directi ſunt. Quid
Mar.xv enim eſt aliud dicere:curā illius habe/niſi ite in mundū
Tex. vniuerſum et pdicate euāgeliū oīni creature. ¶ Et qḋ
cūq̄ ſuperogaueris/ego cū rediero reddā tibi. Videam⁹
quid ſuperogauerūt ſtabularij.i.ſancti pdicatoꝛes. Su
pererogauerūt ſancti apl̃i:q̄ñ ſup euāgelij pcepta/dictis
ſuis et epiſtolis ſaluti hoīʒ cōduxerūt. Impleuit hoc ma
giſter gentiū/q̄ fuit vn⁹ ſancte eccl̃ie ſtabulari⁹/q̄ ſup eā
quā accepit rōnē aliqḋ erogauit: q̄ñ moderatū mādatū
dñi pꝛope immoderato laboꝛe executus eſt: q̄ñ etiam de
his de q̄bus pꝛeceptū non acceperat/cōſiliū dabat dicēs
j.Co.vij. De virginib⁹ pꝛeceptū dñi non habeo/cōſiliū autē do. Et
j.Co.ix. rurſum dicit. Dñs oꝛdinauit his qui euāgeliū nūtiant de
euangelio viuere:nos autē non vſi ſumus hac poteſtate
Matt. xxiiij. inter vos ne quē veſtrū grauarem⁹. Cui cū venerit/hoc
eſt cū in fine ſeculi vniuerſe carni apparuerit ſuperogata
reſtituet:q: iuxta aliā euāgelij parabolā ſup omnia bo
na ſua cōſtituet eū. Magni ergo meriti eſt hic ſtabula
Dignitas pdicatoꝝ. larius:cui debitoꝛ eſt chꝛiſtus. Quis eī̄ nō gaudeat ſal
tem idoneus debitoꝛ eſſe chꝛiſti. Quātus eſt ergo iſte cu
ius eſt ille debitoꝛ qui oēs habet debitoꝛes. Hinc ipe cer
tus gloꝛiať dicēs. Nō negabit debitū:q̄ donauit indebi
tū. Pꝛoducto vero huc uſq̄ ſimilitudinis hui⁹ tenoꝛe/id qḋ
ſuſceperat cōcluſur⁹/legiſperitū interrogat:quis hoꝝ
triū illi qui latrones inciderat ꝓximus fuiſſe videretur:
vtrum videlicet ſacerdos ⁊ leuita q̄ genere ꝓximi miſeri
coꝛdia fuerāt extranei: an Samaritan⁹ q̄ natione exter⁹
cōpaſſione fuerat vicin⁹. At ille qḋ ratio perſuadebat re
Tex. ſpōdit:illū ſcʒ magis illi fuiſſe ꝓximū q̄ fecit miſericoꝛdiā
in illū. Et dñs ad ſimile eū pietatꝭ operā ꝓuocās. ¶ Va
de inquit ⁊ tu fac ſimiliter. Qḋ eſt dicere. Vt oſtēdas te
veraciter diligere ꝓximū ſicut teipſum:vade et q̄cq̄d va
les in vtilitate ipſi⁹ vel coꝛpoꝛali/vel ſpūali pꝛōptus ope
rare. Imitare huius pꝛedicabile Samaritani exemplū
et cuicūq̄ potueris mīc munus impertire. Tali argumē

to/omnē hoīem noſtrū eſſe ꝓximū ⁊ cognoſcēdo dilig*a*
mus/et diligendo inopie ipſius affinitatis intuitu cōpa
tiamur. Pl⁹ eī̄ mia q̄ cognatio ꝓximū facit:q: mia res
eſt nature. Quid eī̄ maius ſm naturā/q̄ iuuare cōſoꝛtē
nature. Spūaliter ꝟo ꝓximus nr̄ null⁹ ampli⁹ eſt q̄ chꝛi
Act.xvij ſtus q̄ vulnera nr̄a curauit. Pꝛoxim⁹ itaq̄ nobis eſt ꝑ di
uinitatē:q: nō lōge eſt ab vno q̄ noſtrū. In ipo eī̄ viui
mus:mouemur ⁊ ſum⁹. Pꝛoxim⁹ etiā nobis fieri digna
tus eſt ex hūanitate:q: cū eſſet lōge a nobis: vt pote im
moꝛtalis a moꝛtalib⁹/iuſt⁹ a pctōꝛib⁹:deſcēdit ad nos vt
nobis fieret ꝓxim⁹ q̄ erat ante lōginquus. Veneremur
ergo eū quaſi dñm ⁊ deū noſtrū:diligam⁹ ⁊ quaſi ꝓximū
q: ipē eſt caput nr̄m. Et cōſtat q: nihil eſt ꝓximi⁹ q̄ caput
mēbꝛis. Hunc ſemp quaſi mēbꝛa fideliſſima caput reſpi
cem⁹:eiuſq̄ miaꝫ iam de cetero ſecuri poſcam⁹. Nō eī̄
poterit nō miſereri ſubditis:q: ſeſe ꝓximū pbere digna
tus eſt in deuotis. Diligētes ergo ſe diliget:et ad contem
plationē ſuam patriſq̄ introducet Ieſus chꝛiſtus domi
nus noſter:qui regnat in ſecula ſeculoꝛum. Amen.

¶ Dñica decimaquarta. Lu. XVII.

¶ In illo tp̄e: Dum iret Ieſus in hieruſalē trāſ
ibat per mediā Samariam. Et cum ingrederetur quoddam caſtellum; occurrerunt ei decem
viri lepꝛoſi. Et reliqua. Homilia beati Auguſtini epiſcopi.

De lepꝛoſis illis quos
dñs ita mūdauit/cū ait. Ite oſtēdite vos ſacer
dotib⁹:multa q̄ri poſſunt:q̄ merito q̄rētes mo
ueant/nō ſolū de nūero qḋ ſibi velit q̄ decem ſunt/ſed q̄
vn⁹ ex eis ſolū gratias agit. Hec eī̄ libere q̄runť:vt etiā
nō inueſtigata/vel nihil vel multū impediāt intētionem
legētis:ſed illa poti⁹ cur eos ad ſacerdotes miſerit:vt cū
irēt mūdarētur. Nullū eoꝝ q̄b⁹ hec coꝛpalia bñficia pſti
Luce.v. tit:inueniť miſiſſe ad ſacerdotes/niſi lepꝛoſos. Nā ⁊ illū
a lepꝛa mūdauerat/cui dixit. Vade oſtēde te ſacerdotib⁹
⁊ offer ꝓ te ſacrificiū: qḋ pcepit Moyſes ī teſtimoniū il
lis. Deinde qualis mūdatio ſpiritalis poſſit eoꝝ intelligi
q̄s ingratos extitiſſe arguit. Scḋm coꝛp⁹ eī̄ facile eſt vi
dere hoīem poſſe nō hr̄e lepꝛā:⁊ tñ animi nō eſt boni. Se
questio euāgelica. cūdū ſignificationē autē hui⁹ miraculi dici poſſit ingra
tus. Querēdū eſt igiť qḋ ipſa lepꝛa ſignificet. Non eī̄ ſa
nati:ſed mūdati dicunť q̄ ea caruerūt. Coloꝛis q̄ppe vi
tiū eſt:nō valitudinis aut integritatis ſenſuū atq̄ mem
bꝛoꝝ. Lepꝛoſi ergo nō abſurde intelligi pñt/q̄ ſciētia ve
re fidei nō hn̄tes:varias doctrinas pfiteť erroꝛis. Non
eī̄ vel abſcōdūt imperitiā ſuā:ſed ꝓ ſumma peritia pfe
rūt in lucē:⁊ iactātiā ſermonis oſtēdūt. Nulla poꝛro falſa
doctrina eſt:q̄ nō aliq̄ vera intermiſceat. Vera ergo fal
ſis inoꝛdinate pmixta in vna diſputatiōe vel narratione
hoīs/tāq̄ in vni⁹ coꝛpis coloꝛe apparētia: ſignificant le
pꝛā tanq̄ veris falſiſq̄ coloꝝ locis hūana coꝛpa varian
tē atq̄ maculantē. Hi autē tā vitādi ſunt eccl̃ie: vt ſi fieri
pōt logi⁹ remoti/magno clamoꝛe chꝛiſtū interpellent:ſi
cut iſti decē ſteterūt a lōge/⁊ leuauerunt vocē/dicentes.
Tex. ¶ Ieſu pceptoꝛ miſerere noſtri. Nā ⁊ q̄ pceptoꝛē vocāt:
quo noīe neſcio/vtrū q̄ſq̄ dñm interpellauerit ꝓ medici
na coꝛpali:ſatꝭ puto ſignificare lepꝛā falſam eſſe doctrinā
quā bon⁹ pceptoꝛ abſtergit. Sacerdotiū vero iudeoꝝ ne
mo fideliū fere dubitat figurā fuiſſe futuri ſacerdotij re
galis/qḋ eſt in eccl̃ia:quo cōſecrant᷑ oēs ptinētes ad coꝛ
pus chꝛiſti ſummi veri pꝛincipis ſacerdotū. Nā nūc ⁊ om
nes vnguni᷑/qḋ tūc regib⁹ tātū ⁊ ſacerdotib⁹ fiebat. Et
j.petri.ij. qḋ ait Petr⁹ ad chꝛiſtianum ppl̃ʒ ſcribēs/regale ſacerdo
tiū:vtrūq̄ illi ppl̃o nomē ꝯuenire declarauit:quo illa vn
ctio ptinebat. Cetera itaq̄ vitia tāq̄ valitudines ⁊ quaſi
ſi mēbꝛoꝝ aīe atq̄ ſenſuū:ꝑ ſeipſum interius in cōſciētia
⁊ intellectu dñs ſanat ⁊ coꝛrigit. Doctrina ꝟo vel imbuēs

Digitized by Google

di perſacramẽta vel catechizandi per ſermonẽ ſonãtem
atq lectionẽ:vbi colo2 q̃dã ver⁹ intelligit atq ſyncer⁹:q2
in p2õptu eſt ⁊ fo2is eminẽtiſſimus:nõ enim in occultis
cogitationib⁹/ſed in manifeſtis operationib⁹ hec agun
tur:eccl̃ie ꝓprie cõtributa eſt. Itaq ⁊ Paulus voce dñi
audita:quid me ꝑſequeris/ego ſum Jeſus quẽ tu ꝑſeq̃
ris:ad Ananiã tñ miſſ⁹ eſt: vt illo ſacerdotio qd̃ in eccl̃ia
conſtitutũ eſt/ſacrm̃ fidei doctrine ꝑciperet/⁊ ver⁹ eius
Notãda app2obaret colo2:nõ q2 nõ põt per ſeipſum dñs oĩa face
ſentẽtia. re:nã q̃s alius hec facit etiã in eccl̃ia:ſed vt ipſa ſocietas
cõgregato2 fideliũ app2obãdo inuicẽ atq cõmunicãdo
vere fidei doctrinã in oĩbus q̃ dicunt ꝟbis vel ſignãtur
ſacramẽtis:tãq vnã ſpeciẽ veri colo2is obducat. Ad hoc
pertinet etiã qd̃ idez dicit apl̃s. Deinde poſt annos.xiiij.
aſcẽdi Hieroſolymã cũ Barnaba aſſumpto etiam Tito
Aſcẽdi autẽ ſm̃ reuelationẽ:et expoſui euãgeliũ qd̃ p2e
dico in gẽtibus:ſeo2ſum aũt his q̃ vident: ne fo2te inua
cuũ curro aut cucurri. Et paulo poſt. Cũ cognouiſſent
inq̃t gratiã q̃ data eſt mihi: Petr⁹ Jacob⁹ ⁊ Joãnes qui
videbantur colũne eſſe/dexteras dederũt mihi ⁊ Bar
nabe ſocietatis. Ipſa eñ collatio vnã doctrine ſpeciẽ ex
j.Co2.j. cluſa oĩ varietate mõſtrabat:qd̃ ſalub2iter etiã Co2in
Actuũ.x thios monet/dicẽs. Obſecro aũt vos fratres per nomẽ
dñi noſtri Jeſu ch2iſti/vt idipſum dicatis oẽs. Co2nelius
etiã cũ ⁊ eleemoſyne eius accepte ⁊ p2eces ei⁹ audite illi
ab angelo nũtiarent:ꝓpter doctrine ſacramẽto2ũq vni
tatẽ ad Petrũ iubet mittere:tãq illi ⁊ ſuis diceret. Ite
oſtẽdite vos ſacerdotib⁹. Nã et cũ irent mũdati ſunt. Iã
eñ ad eos venerat Petrus:ſed tñ ipſi nõdũ accepto ba
ptiſmatis ſacramẽto/nõdũ ſpũaliter ad ſacerdotes ꝑue
nerãt:⁊ tñ infuſione ſpũſſcti ⁊ admiratiõe linguarũ/co
rũ mũdatio declarata eſt. Que cũ ita ſe habeãt iã facile
eſt etiã illud videre fieri poſſe: vt q̃ſq in eccl̃ie ſocietate
doctrinã integrã verãq aſſequat: ⁊ oĩa ſm̃ catholice fi
dei regulã diſſerat: diſtinguat a creato2e creaturã:eoq
manifeſtet varietate mẽdacio2 tãq lep2a caruiſſe: et m̃
ingratus ſit deo ⁊ dño mundato2i ſuo:qui elatus ſuꝑbia
gratiarũ agẽdarũ pia hũilitate nõ ſternitur/ſimiliſq ef
Rom̃.j. ficit eis/de q̃b⁹ apl̃s dicit. Qui cũ cognouiſſent deũ non
ſicut deũ glo2ificauerũt aut grãs egerũt. Quod eñ dicit
eos deũ cognouiſſe/oſtẽdit q̃dẽ a lep2a fuiſſe mũdatos:
ſed tñ ſtatim accuſat ingratos. Ideoq tales in nouena
rio numero tãq imꝑfecti manebũt. Unũ eñ ſi addatur
ad nouẽ/quedã effigies vnitatis implet:quo fit tãta cõ
pletio vt vltra nõ ꝓgrediat numerus:niſi rurſus ad vnũ
redeat:et hec ꝑ infinitatẽ numeri regula cuſtodiat. No
uẽ itaq indiget vno/vt quadã vnitatis fo2ma coagulen
tur/⁊ decẽ ſint. Unũ aũt nõ eis indiget: vt cuſtodiat vni
tatẽ. Quãobrẽ vt illi nouẽ q̃ grãs nõ egerũt/rep2obi effe
cti/a cõſo2tio vnitatis excluſi ſunt:ita ille vn⁹ q̃ grãs egit
vnice eccl̃ie ſignificatione app2obat⁹ atq laudatus eſt.
Et q2 illi erãt iudei:amiſiſſe ſuꝑbia declarati ſunt regnuz
celo2:vbi maxime vnitas cuſtodit. Iſte vero Samaritan⁹
qd̃ interp2etat cuſtos:illi a quo accepit tribuẽs qd̃ acce
pit/et quodãmodo cantans illud de pſalmo. Fo2titudi
nem meã ad te cuſtodiam:per gratiarũ actionẽ regi ſub
lectus/vnitatem regni humili deuotiõe ſeruat. Tu aũt.

Dñica decimaquarta. Luce.XVII.

In illo tempo2e: Dum iret Jeſus in hieruſa
lem:tranſibat per mediam Samariam. Et reli
qua. Homilia Herici.

Itinera dñi ⁊ ſaluato
ris nr̃i:tũ miraclis/tũ etiã myſterijs plena ſem
per fuiſſe:ſctõ2 euãgeliſta2 euidẽtiſſima decla
rat aſſertio. Neq eñ locali tãtũ ambulatiõe explebat ne
ceſſitudo:verũ etiã ꝑ hoc ſaluti aliq̃d ꝓuidebat humane
Ambulabat eñ de loco trãſiẽs ad locũ/vt oĩbus ſubue
niret/oĩbus adeſſet:occurreret ſingulis/ſuccurreret vni
uerſis:hos miraculis/illos ꝑdicationib⁹ ad fidẽ cogeret
Qui ⁊ idcirco cũ diuinitate impleret oĩa/humanitate lo
co voluit circũſcribi:vt aſſumẽdo qd̃ eram⁹/ſue nos diui
nitatis participes eſſe donaret. Verũ non ſatis eſt ſi hoc
iter dñi ſolũmodo carnaliter accipim⁹: ⁊ non etiã ſi fo2te
aliq̃d myſterij lateat inueſtigauerim⁹. Iter ergo dñi/trãſ
itus eſt de terris ad celũ. Ibat eñ: q2 mox impleta paſ
ſione:trãſito mũdo feſtinato ad patrẽ repedabat. Ibat
q2 de mo2talitate ad imo2talitatẽ:de pena ad glo2iã: de
cõtẽptu ad regnũ feſtinabat. Dũ ergo iret in hierl̃m: trãſ
ibat ꝑ mediã Samariã. Memo2 dñs ſalutis hũane ob
quã reſtaurãdã celitus aduenerat:inſtãte iã ſue paſſiõis
articulo ibat in hierl̃m ciuitatẽ:nõ refo2midans gẽtem
quãlibz atrocẽ:quãlibet ſui effuſionẽ ſanguinis anxie ſi
tientẽ. In hierl̃m erat tẽplũ dñi:ibi ſacerdotiũ iudeo2uz Digni
ibi erat cultus ſacre religiõis:ibi etiã ter in anno appare tas hie
bat oĩe maſculinũ iudeo2 ſcd̃m ꝑceptũ legale:⁊ iõ dñs roſoly
ſepe adibat illã ciuitatẽ/cupiẽs ibi plurimis annuntiare me.
verba ſalutis:⁊ ſua oſtẽdere miracula. Ut ergo nec iter
illi⁹ a miraculo2ũ ꝑconijs alienũ atq immune videret.
Trãſeũte illo per mediã Samariã ⁊ Galileã: ⁊ ingre Tex.
diẽte quoddã caſtellũ:occurrerũt ei decẽ viri lep2oſi: ita
vt erãt legis decreto a cõi domo2 vel vrbiũ cohabitatio
ne diſcreti. Samaria nãq ciuitas vel regio illa erat:in q̃
olim regnũ decẽ viguerat tribuũ anteq a cultura dei de
ficiẽtes/captiuitatẽ Aſſyrio2um experirent. Illis ergo a
ſolo ꝓp2io in exiliũ ducti:terras eo2 miſſe gẽtes ab Aſſy
rijs incolebãt. Galilea vero maxima ps erat iudaici regni
in q̃ ⁊ Nazareth fuit(ſi dici fas eſt)pr̃ia dñi. Pergẽs er
go dñs in Hierl̃z ad paſſionẽ/q̃ e veſtigio implẽda erat
properãs:has q ꝓuincias trãſitu viſitabat ⁊ miraculo
rũ inſignib⁹ illuſtrabat. Et dũ ingrederet quoddã caſtel
lũ:pulch2e ſctũs euãgeliſta caſtelli hui⁹ vocabulũ noĩa
tim exp2imere noluit: vt oſtẽderet hos q̃ dño occurrere
lep2oſos nullã cũ hoĩbus hr̃e ſocietatẽ:nuſq certũ conſi
ſtendi locũ. Legis eñ decreto/ſeq̃ſtrati fuerãt a cõſo2tio
cõmunis habitatiõis. Notandũ autẽ:q2 nõ legim⁹ occur
riſſe dño iſtos lep2oſos in vico aut in caſtello vel ciuitate
ſed poti⁹ in itinere:q2 lex ꝑcipiebat vt q̃ſq̃s lep2oſus eſſet
per miniſteriũ ſacerdotis ab oĩ plebe ſepararet: ⁊ ideo a
cõmuni cõſo2tio ſegregati/nõ occurrerũt dño in vico aut
in caſtello/ſed potius in itinere. Ingrediẽte dño caſtellũ
occurrerũt:q2 e vicino ſanãdi erãt. Unñ ⁊ auſpicari dñm
ꝑcepto2ẽ inclamãt:a quo cũ ſalute co2pis vite eterne ꝑce
pta ſuſcipiebãt. Sed dñs vt doceret diuine legi ſemꝑ eſſe
parẽdũ/legis a ſe cõſtitute mandatũ executus:eos ad ſa
cerdotes direxit/dicẽs. Ite oſtẽdite vos ſacerdotibus Tex.
P2ecipiebat eñ lex vt ſi q̃s lep2e maculã incurriſſet/ ad Leuiti.
ſacerdotẽ duceretur:vt eius iudicio mũdus vel immun xiij.
dus iudicaret. P2ouida ergo diſpenſatiõe dñs lep2oſos
ad ſacerdotes mittebat/multas ob cauſas. P2imo q̃dez
vt eis aditũ calũniandi obſtrueret/illis magis parcens:
q2 eo2 garrula obloquia curãt. Scd̃o: vt vidẽtes a dño Sacer
lep2oſos mũdatos/quos ipſi per ſacerdotiũ ⁊ legẽ cura dotij di
re neq̃uerãt/aut crederent et ſaluarent:aut ſi non crede gnitas.
rent/inexcuſabiles de ei⁹ aduentu redderent. Tertio/ vt
per hoc ſancte eccleſie ſacerdotiũ alti⁹ cõmendaret. Si
eñ illud ſacerdotiũ qd̃ in typo et figura agebat/adeo ve
nerabile ſuo tꝑe extitit:vt ab ipõ dño hono2aret: multo
magis hoc qd̃ nũc iam nõ in figura/ſed in veritate admi
niſtratur:reuerendum: ⁊ oĩ ſit hono2e colendum. Aliter.
Quos vt vidit dixit. Ite oſtẽdite vos ſacerdotibus. In
ter oẽs quos dñs a diuerſis infirmitatibus multiplr̃ cu
raſſe narratur:neminẽ illo2ũ quibus curam impẽdit:p2e
ter lep2oſos ad ſacerdotẽ mittere voluit. Cuius rei qui
dem ad literã facilis eſt intellect⁹/q̃ patet/illũ ideo hoc
egiſſe:ne calũniantib⁹ ſibi aduerſarijs/aduerſum ſe iacu
la videret miniſtrare:dũ quererent illũ ſacerdotib⁹ ſuis
debitum hono2em ac reuerentiã non deferre:ꝑſertim cũ
lep2oſo2ũ curatio ſpãliter a ſacerdotibus eſſet diſcernen

da. Si vero ſpũalis in hoc facto intelligẽtia requiratur: con-
ſtat ꝙ illud ſacerdotiũ iudeoꝝ/typus erat ſacerdotij re-
galis ⁊ chriſtiani: qḋ nũc ꝑ dei gratiã in eccl'ia manet: q̃
etiã emũdantur ⁊ cõſecrantur oẽs ad veri ſacerdotis mẽbra
Tex. pertinẽtes. ¶ Et factũ eſt dũ irent mũdati ſunt. Velocẽ
obediẽtiã/apte feſtina ſanitas eſt ſubſecuta. Et magna
geſtũ prouidẽtia/vt anteq̃ ad ſacerdotes venirent mun
darentur: ne ſi in eoꝝ preſentia mũdari eos cõtigiſſet/arbi
trarentur ſe forſitan eorũ miniſterio/et nõ virtute mittẽtis
fuiſſe curatos. Sed hec que ad literã curſim exequimur
Prerogatiua miraculoꝝ chriſti. plena ſacramẽtoꝝ eſſe/ipſe rerũ ordo manifeſtat. Mira-
cula eñ dñi hoc ſibi ſpecialr priuilegiũ vẽdicãt: vt ⁊ iuxta
hiſtoriã veraciter facta credantur: ⁊ ſpũaliter excuſſa/inte-
rius recõditã myſterioꝝ aperiãt ſuauitatẽ. Qḋ qñ agũt
quid aliud q̃ obſtruſis fauoꝝ intimis mella ꝓducimus?
Leproſi ergo iſti hereticos nõ icõgrue deſignare poſſũt.
Lepra nãq; eiuſmodi eſt nature: vt cutẽ quam infecerit
diuerſis coloribus reſpergat. Sic ⁊ heretici vt verũ ſe di-
cere mẽtiantur/vera falſis ꝑmiſcẽt: ⁊ q̃ſi vnius coloris do-
gma mẽdacioꝝ ſupducta varietate itertingũt: q: ſi ſemꝑ
vera ꝓſequerentur/heretici nõ eſſent: ſi aũt ſemꝑ falſa dice
rent nullus eis niſi demẽtiſſimus crederet. Permiſcẽt er
go vt dictũ eſt vera falſis: vt dũ veritas ſupducta recipit
latẽs intrinſecus falſitatis morbꝰ irrepat: more eoꝝ q̃ ve
nena ꝓpinãtes/ora calicis melle liniunt: vt dũ melli dul
cedo intẽditur/virus poculi auidius inſumatur. Aliter. Sed
q: lepra in vna eadẽq; cute diuerſis ꝑmixta coloribus fe-
dũ hoĩem reddit: nõ incõgrue iuxta ſignificationẽ ſpũa-
lem leproſoꝝ noĩe ſignantur heretici: q̃ vnitatẽ fidei nõ ha-
bẽtes/diuerſis inficiuntur erroribꝰ. Sciendũ vero eſt nullã
prorſus eſſe falſam doctrinã: q̃ nõ aliqua ſit veritate per-
mixta: ne ſi aut aperte mẽdax fuerit nõ recipiatur: aut ſi ex
toto vera heretica nõ ſit. Queadmodũ aũt vulnera vniꝰ
corporis cute apparẽtia/diuerſis coloribꝰ carnẽ obducũt
ita in vniuſcuiuſq; heretici doctrina/falſa veris reſpergũ
tur: vt ſub obtẽtu veritatis/falſitas inimica ꝓualeat. Nã
et qui venena porrigũt/prius melle calicis ora liniũt: vt ꝑ
Venena dantur melle illita. guſtũ dulcedinis ꝑueniatur ad poculũ mortꝭ. Huiuſcemo-
di aũt peſtes auctoritate principũ eccl'ie ita ſunt ꝓpellen
de: vt auctores eoꝝ a totius chriſtianitatis ſocietate deie
cti magnis dñm Jeſum vocibꝰ ꝓ ſalute recipiẽda neceſ-
ſario interpellare cogantur. Et attẽdendũ/ꝙ ſctũs euãge-
liſta ipſum quoq; numerũ ſignanter expreſſerit: cũ quot
fuerint iudicare curauit. Ait eñ: occurrerũt ei decẽviri le
proſi. Pulchra quidẽ quãtitate cõmẽdabiles/ſed obſce-
na cute deformes. Ergo heretici intra denariã quodam-
modo ꝑfectionẽ ſeſe iactãt cõprehẽſos/dũ diuinoꝝ q̃ de-
calogo accipiũt mãdatoꝝ/impletores ſe eſſe cõfirmãt: et
chriſtiane fidei ꝓfeſſores ſe aſſeuerãt. Delectat nũerꝰ/ſed
offendit ſiniſtri dogmatis inſynceritas. Hoc eſt qḋ apl's
ij. tim. iij de talibꝰ ait. Habẽtes q̇dẽ ſpeciẽ ſanctitatis: virtutẽ aũt
eius abnegantes. Hi tales a cohabitatione ciuitatis dei
hoc eſt a cõione vniuerſalis eccl'ie ꝓijciendi ſunt: vt ſaltẽ
dãnati ⁊ ab oĩm cõſortio ſequeſtrati: tãdẽ lõgo ſue elimi-
nationis tedio fatigati: chriſtũ magnis vocibꝰ inclama-
re: ⁊ cũ veritatis p̃ceptorẽ fateri cogantur. Hoc enim eſt
Tex. quod euãgeliſta ait. ¶ Steterũt a lõge ⁊ leuauerũt vo-
cem/dicẽtes. Jeſu p̃ceptor miſerere noſtri. Ideo a longe
ſteterũt/nec dño appropinquauerũt: q: vt iã dictũ eſt a cõ
muni cõſortio ſeparati erãt. Et a lõge ſtãtes leproſi/vocẽ
ad dñm extollũt: ne tumultuãtis turbe ſtrepitu poſſent
aliquatenꝰ impediri. Merito p̃ceptorem iam ſanãdi vo
cãt: in cuius fide ac doctrina ſe erraſſe cõſiderãt. Sed et
in parte ſpũalis intelligentie: q̃ congrue Jeſum p̃cepto
rem heretici vocãt: in cuiꝰ verbis ſe recolũt deliquiſſe: dũq;
ad eiꝰ magiſterij regulã ſtudioſe recurrere feſtinãt: mox
Tex. merentur optare ſalutis beneficia inuenire. ¶ Quos vt vi
dit dixit. Ite oſtendite vos ſacerdotibꝰ. Et factũ eſt dum
irent mũdati ſunt. Lepra q̃tuor habet differentias ſigni-
ficationũ. Deſignat eñ infidelitatẽ paganoꝝ: ꝑfidiam iu

deorũ/errorẽ hereticorũ: ⁊ maculas grauiũ peccatoꝝ. Ab
hac tam multiplici lepra quicũq; expiari deſiderat: neceſ-
ſe eſt eccleſiam adeat: ſacerdotes req̃rat: vt ꝑ eorũ mini-
ſteriũ/expiatur maculis pctõꝝ: ſine quibꝰ cõſtat neminẽ
ab huiuſcemodi valitudine poſſe curari. Q: autẽ ad ſa-
cerdotes leproſi miſſi ſunt: ſignificat: q: cõuerſi heretici
ſacerdotibus vel miniſtris ſctẽ eccl'ie ſeſe offerre debent
et praui dogmatis errorẽ/quaſi morbide cutis varietatẽ
ad examinandũ pãdere: ſicq; ab eis fidei catholice regu
lis inſtructi/priſtine mũditie et pulchritudini reſtituantur.
Quis enim dominus qui ſummus pontifex veruſq; ma Adminiſtratio eccleſie.
giſter eſt: interna ſui eruditione quod tenendũ ſit valeat
inſpirare: magna tamẽ diſpẽſatione vult doctoribus ob-
ſequi: vt per hoc qui docẽdi ſunt profunda humilitate ſo
lidentur: humiliati vero ad capiẽda fidei ſacramẽta po-
tiores efficiãtur. Si etenĩ beatus Paulus q̃ diuinis celi- Gal. j.
tus reuelationibus fuerat inſtructus: quiq; ſe dicit euan Act. ix.
geliũ nõ ab hoĩe neq; ꝑ hoĩez accepiſſe: ſed per reuelatio
nẽ Jeſu chriſti: tñ miſſꝰ eſt ad Ananiã/vt ab eo fidei veri
tatẽ acciperet: ⁊ reliqua que ordo eccl'iaſticꝰ expoſcit im
plere. Quid vero ſibi vult qḋ anteq̃ ad ſacerdotes veniſ-
ſent mũdati ſunt? Forte illud preſignat/ꝙ multi fide fer-
uẽtes: dũ pro recuperãda aiarũ ſalute doctores ſctõs expe
terẽt: tãta ꝓuenientes dei grã ſunt donati/vt anteq̃ ꝑ ba-
ptiſmi lauacrũ aĩe leprã deponerẽt: ſpũſſcti illapſu ab ori
ginalibus pctis emũdari ꝓmeruerint. Hoc in Cornelio
Act. x. eiſq; q̃ cũ eo erãt impletũ eſt: de q̇bꝰ legitur. Quia diſpu
tante diu Petro: cecidit ſpũſſctũs ſuper eos q̃ audiebãt
verbũ. Et beatus Petrus. Quis inq̇t aquã ꝓhibere põt
vt nõ baptizentur hij q̃ ſpm̃ſctm̃ acceperũt/credẽtes ſicut ⁊
nos. Multiplex eñ dei mia hãc prelatis eccl'ie ſacerdoti
bus poteſtatẽ cõtulit: vt et cõfitentibꝰ penitẽtie ſanctio-
nẽ darent: ⁊ eadem ſalubri ſatiſfactione purgatos ad ia-
nuam recõciliationis etiã admitterẽt: ſic diuine volũta-
tis preſidijs ordinatis: vt indulgẽtia dei niſi ſupplicatio-
Tex. nibꝰ ſacerdotũ nequeat obtineri. ¶ Unus aũt ex illis vt
vidit q: mũdatꝰ eſt: regreſſus eſt cũ magna voce magni-
ficãs deũ. Magni meriti ingẽtiſq; fidei iſtũ vnũ fuiſſe ex
hoc/vel maxime conijci datur/ꝙ ceteris ingratis rema-
nẽtibus/ipſe ſolus mũdatori ſuo gratias acturus redijt:
ſacerdotũ ad quos miſſus fuerat cõſpectibꝰ ſeſe oſtẽdere
paruipẽdens vero ſacerdoti chriſto/qui eſt ſacerdos ineter
nũ ſm̃ ordinẽ melchiſedech: quiq; pontifex põtificũ: ⁊ ſa-
cerdos eſt ſacerdotũ/ſua ora ſtuduit p̃ſentare. Unus iſte
qui ceteris ingrate abeũtibus ſolus redijt: ſaluatori gra
tias agens/vnius eccl'ie deuotã deo hũilitatẽ ſignificat:
qui vero deo quotidie grates exoluit: qui a repreſſis pre-
ſumptionis ſue cogitationibꝰ/infirmitatẽ ſuã humiliter
aſpicit: de bonis q̃ agit nihil ſibi tribuit: ſed omnia a diui
na clemẽtia ꝓcedere confitetur. Pulchre aũt dicitur: quia
regreſſus eſt cũ magna voce. Cũ magna voce redijt: q:
magnã erga ſe dei miſericordiã mẽte ꝑſenſit. Recte ma-
gna voce deũ magnificãs reuerſus eſt: cuius oĩpotentiã
in tam ſubita ſui reſtauratione expertus eſt. Quo in fa-
cto mẽbrũ ſe precipuũ ſancte eccl'ie oſtẽdit: qui quotidie Caſꝰ electoꝝ ⁊ reproboꝝ.
chriſtũ inter blaſphemas hereticoꝝ ⁊ iudeoꝝ voces col-
laudare/eiq; gratias agere nõ deſiſtit. De quo adhuc re
cte ſubditur. ¶ Quia cecidit in faciẽ ſuã gratias agẽs. Ca Tex.
ſus iſte ꝓprie electoꝝ eſt. Reproboꝝ aũt retrorſum ſemꝑ
eſt cadere: iuxta qḋ de dñi ꝑſecutoribꝰ ſcriptũ eſt: q: dicẽ-
re dño: ego ſum/abierũt ⁊ ceciderũt retrorſum. Et de ſe- Jo. xviij
quacibꝰ ãtichriſti/ſub figura dan Jacob dicit. Fiat dan Geneſ. xlix.
coluber in via/ceraſtes in ſemita/mordẽs vngulas equi
vt cadat aſcenſor eius retro. Qui eñ retro cadit/ibi ca-
dit vbi quid doli lateat neſcit: qui vero in faciem cadit
ibi vtiq; cadit/vbi cũcta que fuerint aſpicit. Reprobi eñ
retro cadunt: q: dũ mala preterita modo ante mẽtis ocu
los ducere negligũt: poſtmodũ vero retro: hoc eſt ad ſup
plicia eterna q̃ preuidere noluerũt infeliciter deuoluũtur.
In faciem vero cadere: eſt de his que per ignorantiã ſeu

Digitized by Google

per negligentiā cōmiſſa ſunt erubeſcere. Taliter nāqꝫ in
Ro.vj. faciē cadētib⁹ Paul⁹ aplš loquit̃. Quem ergo fructum
habuiſtis tūc in qbus nūc erubeſcitis: Qḋ vo ſanct⁹ euā
Tex. geliſta de ſuo iam ſtudioſe interpoſuit dicens. ¶ Et hic
erat Samaritanus: nō ex ſupfluo aut ocioſe additū repe
rimus, ſi nois myſteriū conſideremus. Samaritan⁹ em̄
interpratur cuſtos. Quo noie aptiſſime declarat̃ is, qui
percepte dona ſoſpitatis, hūilis ⁊ gratus maluit cuſto
dire, ꝙ tumens ⁊ ingrat⁹ amittere. Ideoqꝫ veri illi⁹ Sa
maritani: q̄ ſauciꝫ vulnera curauit cognomine beatifica
Judeorum ri meruit. Et hic erat Samaritan⁹: id eſt alienigena. Se
ingrati pe legim⁹ in euāgelio: q: gētiles veniētes ad dn̄m vt eū
tudo. audirēt, et ſanarētur ab eo: ſanitate pcepta, gr̄as deo re
ferre ſtuduerūt: iudei vo iugiter eius miracula vidētes:
et ab eo mūdationē percipiētes, ſemp ingrati perſtiterūt
Spūaliter Samaritan⁹ q̄ interpretat̃ cuſtos, ſignificat
vniuerſitatē populi gētilis, p fidē ad deū cōuerſi: q̄ cuſto
diā habet ad humilitatē cōſeruādā. Dum em̄ gentilis po
pulus ad deū cōuerſus: omne bonū qḋ hꝫ ei tribuit a quo
accepit, pfecto beneficia diuinitus ſibi collata vigilāter
Pš.lviij cuſtodit decātans cū pš. Fortitudinē meā ad te cuſtodiā
Tex. quia tu de⁹ ſuſceptor meus es. ¶ Reſpōdens aūt Jeſus
dixit. Nōne decē mundati ſunt: ⁊ nouē vbi ſunt: Merito
ſaluator eos q̄ ingrati perſtiterunt quaſi ignotos reqrit,
cū dicit: nouē vbi ſunt: Sicut em̄ eos quos elegit ſcire cō
probatur: ita eos quos reprobat, nō incōgrue neſcire di
Lu.xiij. citur. Unde ⁊ qbuſdā in fine dicturus eſt. Neſcio vos vn̄
ſitis: diſcedite a me oēs operarij iniqtatis: nō quo deum
aliquid lateat: ſed q: impiorum vias, quorum figurā iſti pꝫtē
dūt lepꝫoſi, quaſi ignotas reprobat. Sic ⁊ mētiri neſcire
virverat dr̄: qui loqui mēdaciū dedignatur: nō quo ſi mē
tiri velit: neſciat ſed q: falſa loqui veritatis amor ecōtrē
nat. Loquēs ergo dn̄s dicit. Nōne decem mūdati ſunt: ⁊
nouem vbi ſunt: Nouenarius numerus, ſi vnū in augmē
tū ſui percipiat quādā formā vnitatis explet, ⁊ in denariū
ſurgit. Quo numero denario tanta fit cōplecio: vt vltra
illū alius numerus nō excreſcat: niſi hic idē denarius re
petatur a capite, hoc eſt ab vnitate. Unū ergo ad vnita
tē ſuā cuſtodiendā non indiget nouē: nouem vero indi
gent vno vt quedā effigies vnitatis cōpleatur. i. denari⁹.
Similiter ⁊ illi qui intra vnitatē ſancte eccl̄ie ſunt collo
cati: qui deſignant̃ per vnū nō indigent auxilio eorum q̄
extra ſunt poſiti per infidelitatē: illi vo q̄ foris ſunt, indi
gent adiutorio electorum: vt per eorum miniſteriū ac interceſ
ſionē mereant̃ ſancte eccl̄ie incorporari: qm̄ aliter ſalua
Tex. ri nō poſſunt. Adhuc quoqꝫ de illis qui ingrati remanſe
rant ſubditur. ¶ Non eſt inuētus qui rediret ⁊ daret glo
riam deo, niſi hic alienigena. Supra decē mūdatos aſſe
ruit: nūc aūt neminē dicit inuentum qui rediret et daret
gloriā deo, niſi illū alienigenā. Juxta literā facile eſt ho
queſtio minē videri corpore ſanatū: et tn̄ perſiſtere ingratū. Spi
ſoluitur. ritualiter aūt mirū eſt, cur iſtos dicat eſſe ſanatos: q̄ gra
tie dei de infidelitate ad fidē cōuertūtur: ⁊ tamē permā
nere ingratos. Si em̄ perfecte mūdus eſt aliqs p fidē et
baptiſmū, quō eſt deo ingratus: cuius mia ab infidelita
te adductus eſt ad fidē: Et ſi ingratus, quō mūdus: Sꝫ
ſciendū: quia ſunt quidā in cōgregatione fideliū q̄ mun
dant̃: quidē per fidē ⁊ baptiſmū: ingrati vero perſiſtunt
Rom.i. per bonā operationē. De quibus dicit aplš Paul⁹. Qui
cū cognouiſſent deū, nō ſicut deū glorificauerūt aut gra
tias egerūt. Cū em̄ dicit eos dn̄m nouiſſe: oſtēdit mūda
tos eſſe a lepra infidelitatis p baptiſmū: cuꝫ vero addit,
nō glorificaſſe eos dn̄m nec illi gratias egiſſe, accuſant̃
ingrati. Nō eſt inuētus q̄ rediret ⁊ daret gl̄iaꝫ deo. Qua
ſnia et duritiā iudeorum clam percutit: ⁊ gentiū ad creden
dū facilitatē collaudat. Pene em̄ in oibus ſancti euāge
lij locis, ⁊ iudeos ad fidē tardos: ⁊ gētiles ad fidē impi
gros, imo paratiſſimos fuiſſe inuenim⁹. Hoc in illo bea
Matt. to Centurione de quo dictū eſt. Non inueni tātam fidē in
viij. Iſrael. Hoc et in gētib⁹ que circa paſſionē chriſtū vidēre

deſiderabāt, cōſiderari apertiſſime pōt. Ait ergo. Nō eſt
inuētus q̄ rediret ⁊ daret gloriā deo: niſi hic alienigena.
Tamqꝫ diceret: ciues oderūt, alienigene amplectuntur.
Judei perſequūtur, gētes ambiunt ⁊ venerant̃. Illi labo
rant vt poſt tot bn̄ficia perimāt: illi certāt vt de pceptis
gr̄as agētes maiorib⁹ digni exiſtāt. ¶ Et ait illi Jeſus. Tex.
Surge vade: q: fides tua te ſaluū fecit. Surge videlicet
a vitijs peccatorū, ⁊ vade ad operationē virtutū. Jacen
tem ⁊ ſimpliciter ſe adorantē laudat dn̄s: eūqꝫ vt ſurgat
diuini oris affatu animat: ⁊ qḋ pfecte credens, pfecte ſal
uari meruit approbat. Nihilominus ⁊ qḋ illi q̄ redire, vt
gr̄as agerent detractarūt meruerint indicat: q: ſi iſtum
fides ſua ſaluauit: illos pfecto infidelitas dānauit. Sed
et illis qui iā de perpetratis pctis erubeſcere ceperūt: ſur
gendū primo: deinde indicit̃ ambulādū. Prius em̄ quaſi Tropologia utilis.
ſurgim⁹, cū a peccatis reſipiſcim⁹: cū male inſite conſue
tudini reſiſtim⁹: cū nobiſipſis qḋ tales fuim⁹ diſplicem⁹.
Ambulam⁹ vero cum in via mandatorū dei boni operis
greſſum ponim⁹: cū virtutū ſtudijs deſuetū iam et quaſi
ignauū animū exercemus. Spūaliter quoqꝫ poſſum⁹ in
telligere: qm̄ ſi illos qui intra ſanctā eccleſiā conſiſtunt,
fides ipſorum ſaluos facit: pculdubio eos q̄ extra manent
infidelitas eorū damnat. Illud etiā in iſto q̄ iacēs aū pe
des dn̄i ſurgere iubet̃ innuit̃: q: qui fidē rectā cū hūilita
tis obſeruatiōe tenēt: ac creatori ſuo ſe humiliter ſubdūt
quorū figurā iſte pretendit, qui mūdat⁹ ad gratias deo
agendas redijt: per diuini verbi conſolationem a pecca
tis reſurgere, ⁊ ad opera virtutū exercendo iubentur ac
cedere: donec creſcētib⁹ quotidie virtutuꝫ incrementis,
ad illā perfectionē ſublimen̄t: in qua deū deorum in ſion p
petuo contemplari mereantur. Tu autem.

¶ Dn̄ica decimaquinta. Mat.VI.

¶ In illo tempore: Dixit Jeſus diſcipulis ſuis. Nemo poteſt duob⁹ dominis ſeruire. Aut enim vnum odio habebit ⁊ alterum diliget: aut vnum ſuſtinebit ⁊ alterum contemnet. Et reliqua. Homilia beati Ambroſij epiſcopi.

HEc verba diligenter
cōſiderāda ſunt. Nā q̄ ſint duo dn̄i, deinceps
oſtēdit cū dicit. Nō poteſtis deo ſeruire ⁊ mā
mone. Mamon apud hebreos diuitie appellari dicūtur
cōgruit et punicū nomē: nā lucrū punice mamon dr̄. Sꝫ
qui ſeruit mamone, illi vtiqꝫ ſeruit: q̄ rebus iſtis terrenis
merito ſue peruerſitatis prepoſitus: magiſtrat⁹ hui⁹ ſecu
li a dn̄o dr̄. Aut ergo hūc odio habebit hō: ⁊ alterum dili
get. i. deū: aut alterū patiet̃, et alterū, cōtēnet. Patiet̃ em̄
durū ⁊ pnicioſum dn̄m qſquis ſeruit mamone: ſua em̄ cu
piditate implicat⁹, ſubdit̃ diabolo ⁊ nō eū diligit. Quis
em̄ eſt q̄ diligit diabolū. Sꝫ tn̄ patiet̃, ſicut in aliqua do
mo maiore, q̄ ancille aliene cōiunctus eſt: pter cupidi
tatē ſuā durā patit̃ ſeruitutē: etiam ſi nō diligat eū, cui⁹
ancillā diligit. Alterū aūt cōtēnet dixit, nō odio habebit. Nemo
Nullius em̄ vere cōſciētia deū pōt odiſſe: cōtemnit aūt. i. deū pōt
nō timet, cum quaſi de eius bonitate ſecurus eſt. Ab hac odiſſe.
negligentia ⁊ pnicioſa ſecuritate reuocat ſpūſſctūs, cum
per pphetā dicit. Fili ne adijcias pctm̄ ⁊ dicas. Miſera Eccli.v.
tio dei magna eſt: ignorās, q: patiētia dei ad pniaꝫ te ad
ducit. Cuius em̄ tāta miſericordia credi pōt, ꝙ eius q̄ oia
donat pctā cōuerſis: ⁊ oleaſtrū facit participē pinguedi
nis. Et cui⁹ tanta ſeueritas, ꝙ eius q̄ naturalibus ramis Rom.xi
nō pepercit: ſed propter infidelitatem fregit illos. Sed
ſi quis vult diligere deū, ⁊ cauere ne offendat, nō ſe arbi
tretur duob⁹ dn̄is ſeruire, ⁊ intētionē cordis ſui rectam,
ab omī duplicitate explicet. Ita em̄ ſentiet de dn̄o in bo
nitate: et in ſimplicitate cordis queret illum. ¶ Ideo (in Tex.
quit) dico vobis nō habere ſolicitudinē in aia vr̄a qḋ eda
tis: neqꝫ corpori qḋ induatis: ne forte q̄uis iam ſupflua

Digitized by Google

non querant̃: ꝓpter ipſa neceſſaria cor duplicet̃: ⁊ ad iſta
cõquirẽda nr̃a detorqueat̃ intẽtio: cũ quaſi miſericordi-
ter aliq̃d operamur. i. vt cũ cõſulere alicui videri volum⁹
noſtrũ emolumẽtũ ibi poti⁹ q̃ illius vtilitatẽ attẽdam⁹
et ideo nobis nõ videamur peccare: q: non ſuperflua/ſed
neceſſaria ſunt q̃ cõſequi volumus. Dñs aũt admonet: vt
meminerim⁹ multo amplius nobis deũ dediſſe q̃ nos fe
cit et cõpoſuit ex aïa ⁊ corpe/q̃ eſt alimẽtũ atq̃ tegumen
Tex. tum: quoꝝ curã nobis duplicare cor nõ vult. ¶ Nõne ani
ma (inq̃t) plus eſt q̃ eſca? Ut intelligas eũ qui dedit aïaꝫ
multo facilius eſcã eſſe daturũ: et corpus q̃ veſtimẽtũ. i.
plus: vt ſimiliter itelligas eũ q̃ corp⁹ dedit/multo facili⁹
daturũ eſſe veſtimẽtũ. Quo loco queri ſolet: vtrũ ad ani-
mã cibus iſte ptineat/cũ anima incorporea ſit: iſte aũt ci
bus corporeus. Sed animã hoc loco ꝓ iſta vita poſitã no
uerim⁹: cuius retinaculũ eſt alimẽtũ iſtud corporeũ. Se-
Joã. xij. cundũ hanc ſignificationẽ dictũ eſt etiã illud. Qui amat
animã ſuã/perdet illã. Quod niſi de hac vita acceperim⁹
quã oportet ꝓ regno dei perdere: qḋ potuiſſe martyres
claruit cõtrariũ hoc preceptũ erit illi ſnie qua dictum eſt:
Luc. ix. Quid prodeſt homini ſi totũ mũdũ lucretur: anime aũt
Tex. ſue detrimẽtũ faciat? ¶ Reſpicite (inquit) volatilia celi:
q̃m nõ ſerũt neq̃ metũt: neq̃ cõgregãt in horrea: ⁊ pater
veſter celeſtis paſcit ea. Nõne vos pluris eſtis illis. i. ca-
rius vos valetis: q: vtiq̃ rationale animal ſicuti eſt hõ/
ſublimi⁹ ordinatũ eſt in rerũ natura q̃ irratiõabilia/ſicu-
Tex. ti ſunt aues. ¶ Quis aũt veſtrũ (inquit) curans põt adij
cere ad ſtaturã ſuã cubitũ vnũ? Et de veſtimẽto quid ſoli
citi eſtis: ideſt cuius poteſtate atq̃ dñatu factũ eſt/vt ad
hãc ſtaturã corpus veſtrũ ꝑduceret̃: eius ꝓuidentia etiã
veſtiri poteſt. Nõ aũt veſtra cura factũ eſſe vt ad hãc ſta-
turã veniret corpus veſtrũ/ex hoc intelligi põt: qḋ ſi cure
tis ⁊ velitis adijcere vnũ cubitũ huic ſtature/nõ poteſtis.
Illi ergo etiã tegẽdi corporis curã relinq̃te: cuius videtis
cura factũ eſſe/vt tante ſtature corp⁹ habeatis. Dãdũ etiã
erat documẽtũ propter veſtimẽtum/ſicut datũ eſt ꝓpter
Tex. alimentum. Itaq̃ ſequitur et dicit. ¶ Conſiderate lilia
agri quomodo creſcunt: nõ laborãt neq̃ nent. Dico autẽ
vobis quoniam nec Salomon in omni gloria ſua ſic ve-
ſtitus eſt/ſicut vnũ ex iſtis. Si aũt fenum agri quod ho-
die eſt/et cras in clibanum mittitur/deus ſic veſtit: quã-
to magis vos modice fidei? Sed iſta documẽta nõ ſic al-
legorice diſcutiẽda ſunt: vt q̃ramus quid ſignificẽt aues
celi/aut lilia agri. Poſita ſunt enĩ/vt de reb⁹ minoribus
maiora ꝑſuaderẽt̃: ſicut eſt illud de iudice: q̃ nec deũ time
Lu. xviij bat/nec hoĩem reuerebat̃: et tñ ſepe interpellante vidua
acceſſit/vt eius cãm cõſideraret: nõ ꝓpter pietatẽ aut hu
manitatẽ/ſed ne tediũ pateret̃. Nõ enĩ vllo mõ ille iniu-
ſtus iudex ꝑſonã dei allegorice ſuſtinet: ſed tñ quãtũ de⁹
qui bon⁹ et iuſtus eſt curet deprecãtes ſe: hinc cõijci de⁹
voluit/q̃ nec iniuſtus hõ eos qui illũ aſſiduis p̃cib⁹ tun-
Tex. dunt: vel propter tediũ deuitãdũ põt contẽnere. ¶ Noli-
te ergo inq̃t ſoliciti eſſe dicẽtes: q̃d edemus/aut q̃d bibe
mus/aut quo veſtiemur? Hec enĩ omnia gẽtes inq̃runt.
Scit enĩ pater veſter/q: horũ omniũ indigetis. Querite
primũ regnũ dei ⁊ iuſtitiã eius: et hec oïa apponent̃ vo-
bis. Hic manifeſtiſſime oſtẽdit: nõ hec eſſe appetẽda tãq̃
talia nr̃a bona: vt ꝓpter ipa debeam⁹ benefacere/ſi quid
faciamus: ſꝫ tñ eſſe neceſſaria. Quid enim intereſſit inter
bonũ qḋ appetẽdũ eſt: ⁊ neceſſariũ qḋ ſumẽdum eſt: hac
Tex. ſnia declarauit/cũ ait. ¶ Querite primum regnũ dei et
iuſtitiã ei⁹: ⁊ hec oïa apponẽtur vobis. Regnũ ergo ⁊ iu
ſtitia dei bonũ noſtrũ eſt: ⁊ hoc appetẽdũ/et ibi finis con
ſtituẽdus: ꝓpter qḋ oïa faciam⁹ q̃cũq̃ facim⁹. Sed q: in
hac vita militam⁹/vt ad illud regnũ peruenire poſſimus
que vita ſine his neceſſarijs agi nõ põt: apponentur hec
vobis inquit: ſed vos regnũ dei ⁊ iuſtitiã primũ querite.
Cũ enĩ dixit illud primũ: ſignificauit q: hoc poſteri⁹ q̃ren
dũ eſt: nõ tpe ſꝫ dignitate. Illud tãq̃ bonũ noſtrum: hoc
tãq̃ neceſſariũ noſtrũ: neceſſariũ autẽ ꝓpter illud bonũ:

Neq̃ enĩ (verbi grã) ideo debemus euãgelizare vt man-
ducemus: ſed ideo mãducare vt euãgelizem⁹. Nã ſi pro-
pterea euãgelizem⁹ vt mãducem⁹: vilius habem⁹ euan-
geliũ q̃ cibũ: ⁊ erit iã bonũ noſtrũ in mãducãdo: neceſſa-
riũ autẽ in euãgelizando. Qḋ etiã apl's ꝓhibet cũ dicit j. Co. ix.
licere ſibi q̃dẽ ⁊ permiſſum eſſe a dño: vt q̃ euangeliũ an
nuntiãt/de euãgelio viuant. i. de euãgelio habeant/ea q̃
huic vite ſunt neceſſaria: ſed tñ ſe nõ eſſe abuſum hac po-
teſtate. Erant enĩ multi q̃ occaſionẽ hr̃e cupiebãt acqui-
rendi et viuendi ſcḋm euãgeliũ: q̃bus eã volẽs apl's am-
putare manib⁹ ſuis victũ ſuũ tolerauit. De his enĩ alio lo ij. Co. xj.
co dicit vt amputẽ occaſionẽ: q̃q̃ etiã ſicut ceteri apl'i ꝑ-
miſſo dñi de euãgelio viueret: et nõ in victu finẽ cõſtitue
ret euãgelizandi: ſed magis ipſius victus ſui finẽ in euã-
gelio collocaret. i. vt ſuperi⁹ dixi: nõ ideo euãgelizaret vt
perueniret ad cibũ: ⁊ ſi qua ſunt talia neceſſaria: ſed ideo
iſta ſumeret vt illud impleret: ne nõ volẽs/ſꝫ neceſſitate
euangelizaret. Hoc enĩ improbat cũ dicit. Neſcitis quo- j. Co. ix.
niã qui in tẽplo operant̃/q̃ de tẽplo ſunt edunt: et q̃ alta-
rio deſeruiunt/altario cõparticipant̃? Sic et dñs ordina-
uit his q̃ euãgeliũ annũtiant/de euãgelio viuere: ego au
tem nullo horũ vſus ſum. Hinc oſtẽdit permiſſum eſſe/nõ
iuſſum/alioquin ꝯtra p̃ceptũ dñi feciſſe tenebit̃. Deinde
ſequitur ⁊ dicit. Nõ autẽ ſcripſi hec vt ita fiant in me. Bo Ibidem
nũ eſt mihi magis mori/q̃ vt gloriã meã quiſq̃ inanem
faciat. Hoc dixit: q: iam ſtatuerat ꝓpter quoſdã occaſio-
nem q̃rẽtes/manib⁹ ſuis victũ tranſigere. Si enĩ euãge- Ibidem
lizauero (inquit) nõ eſt mihi gloria. id eſt ſi euãgelizaue-
ro vt ita faciãt in me. i. ſi ꝓpterea euãgelizauero vt ad il-
la perueniam: ⁊ finẽ euãgelij in cibo et potu ⁊ veſtitu col
locauero. Sed q̃re non eſt ei gloria? Neceſſitas enĩ mihi
(inquit) incũbit. i. vt ideo euãgelizem: q: vñ viuã nõ ha-
beo: aut vt acquirã tẽporalẽ fructũ de p̃dicatiõe eternoꝝ.
Sic enĩ iam neceſſitas erit in euãgelio/nõ volũtas. Ue
enĩ mihi erit (inquit) ſi nõ euãgelizauero. Sꝫ quõ dꝫ euã
gelizare? Scilꝫ vt in ipſo euãgelio/et in regno dei ponat
mercedem. Ita enĩ põt nõ coactus euangelizare/ſed vo-
lens. Si enĩ volẽs (inquit) hoc facio/mercedẽ habeo: ſi
autẽ inuitus/diſpẽſatio mihi credita eſt: id eſt: ſi coactus
inopia earũ rerũ que tẽporali vite ſunt neceſſaria/p̃dico
euãgeliũ/alij ꝑ me habebũt mercedẽ euãgelij/q̃ euãge-
liũ ipm me predicante diligũt: ego autẽ nõ habeo/q: nõ
ipm euãgeliũ diligo: ſed ei⁹ p̃ciũ in illis tpalib⁹ cõſtitutũ
qḋ nefas eſt fieri: vt non tãq̃ fili⁹ miniſtret q̃ſq̃ euãgeliũ
ſed tãq̃ ſeru⁹ cui diſpẽſatio credita eſt: vt tanq̃ alienum
eroget/nihil inde ipe capiat pter cibaria q̃ nõ de ꝑticipa-
tione regni/ſed ad ſuſtẽtaculũ miſere ſeruitutis dãtur ex
trinſecus: q̃q̃ ⁊ alio loco diſpẽſatorẽ ſe dicat. Põt enĩ et j. Co. iiij
ſeru⁹ in filioꝝ nũerũ adoptat⁹/eã rẽ in q̃ coheredis ſortẽ
meruit/fideliter diſpẽſare ꝑticipibus ſuis. Sed nunc vbi
ait: ſi autẽ diſpẽſatio mihi credita eſt: talem diſpenſatorẽ
intelligi voluit/qui alienũ diſpenſat vnde ipſe nihil acci-
piat. Ergo quecũq̃ res propter aliud aliquid querit̃: ſi-
ne dubio inferior eſt q̃ id propter quod queritur: et ideo
illud primum eſt propter quod iſtam rem queris: nõ iſta
res quam propter illud queris. Quapropter ſi euange-
lium et regnum dei propter cibum querimus: priorem fa
cimus cibum/et poſterius regnũ dei: ita vt ſi nõ ſit cibus
non queram⁹ regnũ dei. Hoc eſt ergo primũ querere ci-
bum: ⁊ deinde regnũ dei id eſt: hoc priori loco ponere/il-
lud poſteriori. Si autẽ ideo querim⁹ cibũ vt habeamus
regnũ dei/faciam⁹ qḋ dictũ eſt. Querite primũ regnum
dei ⁊ iuſtitiã ei⁹: ⁊ hec oïa apponẽtur vobis. Querẽtib⁹
enĩ primũ regnũ ⁊ iuſtitiã dei. i. hoc p̃ponẽtib⁹ ceteris re-
bus: vt ꝓpter hoc cetera queram⁹/non debet ſubeſſe ſoli
citudo: ne illa deſint que huic vite ꝓpter regnũ dei ſunt
neceſſaria. Dixit enim ſuperius. Scit enim pater veſter
quia horum omnium indigetis. Et ideo cum dixiſſet.
Querite primum regnum dei et iuſtitiam eius non di-
xit. Deinde ergo iſta querite/q̃uis ſunt neceſſaria: ſꝫ ait;

Hec omnia apponentur vobis:id eſt:conſequēter/ſi illa queratis ſine vllo veſtro impedimēto. Et cum iſta q̄ritis/illinc auertamini:aut ne duos fines cōſtituatis:vt ⁊ regnū dei ꝑpter ſe appetatis ⁊ iſta neceſſaria:ſʒ hec poti⁹ ꝑpter illud vobis nō deerūt:q: non poteſtis duob⁹ dñis ſeruire. Duob⁹ autē dñis ſeruire conat̃:qui ⁊ regnū dei ꝓ magno bono appetit/⁊ hec tp̄alia. Non pōt aūt ſimplicē hr̄e oculū/⁊ vni dño deo ſeruire:niſi quecūq̨ cetera ſi ſunt neceſſaria/ꝑpter h̄ vnū aſſumat:ideſt ꝑpter regnū dei. Sicut aūt militantes accipiūt annonā ⁊ ſtipendiū:ſic oēs euangelizātes accipiūt victum ⁊ tegumentū. Sed ſicut nō omnes ꝑpter ſalutē reipublice militant/ſed ꝑpter illa q̄ accipiūt:ſic non oēs propter ſalutē eccleſie miniſtrāt deo:ſed propter hec tp̄alia que tāq̄ annonam ⁊ ſtipendia conſequunt̃:aut ⁊ ꝑpter hoc ⁊ ꝑpter illud. Sed ſupra iā dictū eſt:nō poteſtis duobus dñis ſeruire. Ergo ſimplici corde tantūmodo ꝑpter regnū dei debemus operari bonū ad oēs:non aūt in hac operatione/vel ſolā/vel cū regno dei mercedē temporaliū cogitare. Quoꝝ oīm temporaliū nomine/craſtinum poſuit dicēs. Nolite ergo ſoliciti eſſe de craſtino. Non em̄ dicitur craſtinus dies/niſi in tēpore vbi preterito ſuccedit futurum. Ergo cum aliq̄d boni operamur:nō temporalia ſed eterna cogitemus. Tūc erit illud bonum ⁊ perfectum opus. Tu autem.

¶ De eadē dominica. Matthei.VI.

¶ In illo tempore:Dixit Jeſus diſcipulis ſuis. Nemo poteſt duob⁹ dominis ſeruire. Et reliqua

Homilia Herici de eadem lectione.

Dominus ad hoc homo factus eſt:vt nos de poteſtate tenebrarum eriperet:atq̨ regnū deo patri nos faceret. Ait em̄ ipſe in quodā euangelij loco parabolice loquens. Lu.xix. Homo quidā nobilis abijt in regionē longinquā accipere ſibi regnū. Quib⁹ verbis nullū alium q̄ ſeipſum intelligi voluit:qui ad hoc de celeſtibus in hanc erumnarum ac mortis regionē venire dignat⁹ eſt:vt imperiū diaboli qđ federe quodā peti mortiſq̨ eterne pacto perſuaſerat/diſſiparet:⁊ regnū ſuū iuſtitie ac manſuetudinis legib⁹ exaltaret. Cū ergo iā multi a regno diaboli deficerent:⁊ edictis celeſtibus parētes fidei prompta deuotione ſubirent hac orōne eos rex ille victorioſiſſim⁹ alloquit̃. Tex. ¶ Nemo pōt duob⁹ dñis ſeruire. Acſi alijs v̄bis ad ſp̄ualis militie diſciplinam exhortans dicat. Si perfecte mei imperij ius eligitis oportet vt ꝓ omnia prioris dñi ſeruitiū abnuatis. Neq̨ em̄ ſimul vtriſq̨ obtēperari pōt/cū cōtraria ſibi ſint q̄ ego et q̄ ille precipim⁹. Ego deniq̨ q̄ ſcitatis ⁊ q̄ honeſtatis ſunt iubeo impleri:ille turpia omnia atq̨ honeſtati repugnantia p̄cepit exerceri. Ego virtutem armis meū militem pro manſuetudine humilitateq̨ ſeruāda alacriter excipere: ille cogit ſuos pro ſuperbia mortem inſontibus erogare. Quomodo ḡ pōt ambob⁹ par exhiberi famulatus:quoꝝ diſpar eſt dñatus? Hec v̄ba redemptoris noſtri ad curas iſtius ſeculi euitādas nos inſtruunt:vt et contemnere tp̄alia/⁊ celeſtia ſtudeam⁹ ſemper appetere exhortātur. Nemo inq̄t pōt duob⁹ dñis ſeruire. Que ſnīa iuxta literā apertiſſime etiā non expoſita claret:q: nemo ſcʒ duob⁹ dñis carnalib⁹ ita pōt ſeruire:vt ambob⁹ equaliter placeat: vtriſq̨ equalr̄ obſequat̃. Vñ ſequit̃. Tex. ¶ Aut enim vnū odio habebit:⁊ alterū diliget:aut vnū ſuſtinebit/⁊ alterū contēnet. Sp̄uali vero intellectu qui ſint iſti duo dñi/ſubſequenter oſtendit/cū ſubdit. Tex. ¶ Non poteſtis deo ſeruire ⁊ mām̄one.i.chriſto ⁊ diabolo. Que enim participatio chriſto ⁊ diabolo:aut q̄ luci ad tenebras? Adhuc v̄o de duob⁹ dñis ſequitur. Tex. ¶ Aut em̄ vnū odio habebit ⁊ alteꝝ diliget:aut vnū ſuſtinebit/⁊ alteꝝ contemnet. Unum odio habebit/ſcʒ diabolum:qui odio habēdus eſt non per hoc q̄ ſubſtantia/ſed per hoc q̄ malus eſt oderit ⁊ alterum diliget.i.chriſtum:qui velut manſuetus dñs ſolūmodo ex affectu p̄cipit amari. Diligēs inquiens dñm deū tuū ex toto corde tuo:⁊ ex tota aīa tua/⁊ ex tota v̄tute tua. Mat. xxij. Aut vnū ſuſtinebit.i.diabolū tāq̄ durū ⁊ immitem dñm. Ipſe em̄ duriſſimis imperijs amatores ſeculi quatit ⁊ poſtq̄ ſemel hominū dñari potuerit:etiā nolētem inultūq̨ ad male agēdū compellit:nec ſine grauiſſimis laboribus imperata peragūt. Frequēter em̄ exilia/naufragia vel rei familiaris dāna/ipſam poſtremo mortē hoīm gratia perferūt. De talib⁹ ſcriptura dicit. Ut male agerent laborauerunt. Hie.ix. Hunc ḡ talem dñm ſuſtinent poti⁹ inuiti q̄ ſeruiunt ſubditi:q: poſtq̄ ſemel ei⁹ ſuper ſe dominiū ſponte ſuſceperint:nunq̄ de cetero ſuis virib⁹/niſi ſola dei validiſſima manu eripi poſſunt. Et alterū inquit contēnet hoc eſt deū. Et notanda ꝓprietas verborū dñi:cum enim premiſiſſet dicens. Aut vnum odio habebit ⁊ alterum diliget:nō eſt ſubſecutus econtrario vt diceret. Aut vnū diliget.i.diabolum/⁊ alterū odio habebit.i.deum:q: nulli⁹ conſcientia quantūuis peruerſiſſima ad hoc pōt erumpere:vt dicat ſe deum odio habere/aut diabolū diligere. Cōtēnet vero.i.non timebit. Contēnitur em̄ deus ab illis/q̄ peccantes de impunitate ſcelerū blandiuntur/putantes aut neſcire ſua ſcelera deū/aut viſa ſtatim indulgere:qui neſciunt q̄ diſſimilanda eos diuina bonitas ad penitentiam ꝓuocet/dicente apoſtolo. An neſcis q: patiētia dei ad penitentiam te adducit? Rom. ij. Tu autem ſm̄ duritiā tuam ⁊ cor impenitēs/theſaurizas tibi irā in die ire:⁊ reuelatiōis iuſti iudicij dei. Aliter. Cōuenienter aūt addidit:aut vnū ſuſtinēdū/hoc eſt diabolū:aut alterū contēnēdū/vcʒ deū Contēnit em̄ deuʒ/ſed tn̄ nō odit q̄ſquis precepta illius cōtradicēdo deſpicit. Suſtinet v̄o diabolū/tāq̄ ſi q̄s durū ⁊ crudelē habeat dñm/ſed tn̄ non diligit:quicūq̨ ꝑ cupiditatē diuitiarū illi ſe ſubdit:q̄ princeps hui⁹ mundi habetur dño dicēte. Uenit p̄nceps mūdi hui⁹:⁊ in me nō hʒ q̄cq̄. Jo. xiiij. Sed licet illū ſuſtineat tāq̄ crudelē dñm/nō tn̄ diligit. Uerbi gr̄a. Si q̄s in maiori aliq̄ domo/ancille cuiuſlibet hoīs potētis copulat̃:etiā ſi non diligat eū cui⁹ ancillā diligit:ꝑpter vim tn̄ ſue cupidinis durā ſuſtinet ſeruitutem/ſubijciēdo ſe illi/cui⁹ ancillā ſibi cōiunctā diligit:ſic ⁊ hō diligens diuitias/ſeruus diaboli eſt:q̄ caput ⁊ p̄nceps eſt amatoꝝ mūdi. Diuitias em̄ poſſidere indifferēs opus eſt. Nā nec diuiti obſunt opes ſi eis bene vtat̃:nec pauperem egeſtas cōmēdabiliorē facit/ſi inter ſordes ⁊ inopiā peccata nō caueat. Nō poteſtis deo ſeruire ⁊ mammone. Mām̄ona apud hebreos vel ſyros/diuitie interpretātur latine:punice aūt mām̄on lucrum dicit̃:vtrūq̨ autem ad vnū finem reſpicit. Et recte auaritiā ſpecialiter poſuit:vt oſtenderet manifeſte diuitiarū ſeruos/diaboli quoq̨ ſeruos exiſtere. Nam ⁊ apoſtolus auaritiā idolorū ſeruitutem vocare nō dubitauit dicēs. Et auaritiam que eſt idolorum ſeruitus. Col. iij. Quo loco ſolerter notandū/q: non dicit̃ non poteſtis deo ſeruire ⁊ diuitias poſſidere:ſed non poteſtis deo ſeruire et mām̄one.i.diuitijs. Multos em̄ ſanctorum patrū legimus tēporaliter ⁊ diuitias habuiſſe:et nihilominus deo deſeruiſſe. Abraam nāq̨ ditiſſimus fuit Ge. xiiij. qui cū trecentis decem ⁊ octo vernaculis/reges q̄nq̨ bellica expeditione ſuperauit:⁊ Loth fratrē ſuū a captiuitate exemit. Job quoq̨ ille maximū exemplum patiētie/inter omnes orientales diuitijs affluxiſſe/ſcripture teſtimonio declarat̃. Job. j. Quid de ſāctiſſimo Dauid dicem⁹:cui ⁊ diuitiarū copia:⁊ imperij magnificētia ſuppeditabat:eiq̨ a ſubiectis per circuitum nationib⁹ munera deferebant̃? Sed iſti q̄uis habuerunt diuitias:nō ſeruierunt diuitijs ſed deo:quia nequaq̄ ſpem ſuaʒ diuitijs commiſerūt:nec cuſtodierunt eas vt ſerui/ſed ingenue diſpenſauerunt vt dñi:tenentes eas in vſu non in deſiderio:⁊ tāq̄ ex latere ſibi datas vtiliter diſponentes. Hinc beatus Dauid q̄n in ſolio regni conſtitutus: q̄ nihil in diuitijs fallacibus fideret/oſtendebat dicens. Egenus ſum et pauper: ſicut omnes patres mei. Ps. xviij. Diuites etiam vel qui erant/vel qui eſſe poterant alloquens dicebat. Ps. lxj. Diuitie ſi affluant/noli

Digitized by Google

re cor apponere. Quiſquis ḡ cuſtodit diuitias vt ſeruus
⁊ nõ diſtribuerit vt dñs, ſeruus eſt diuitiarũ: ⁊ ſeruiendo
diuitijs/ſeruire cõpellit᷑ diabolo: q: cupiditati diuitiarum
implicat᷒ diabolo ſe ſubdit: q̄ merito ſue prauitatis terre/
nis reb᷒ prepoſitus eſt: ⁊ a dño princeps huius ſeculi appel
lat᷑. Quapropter audiãt iſta diuites: ⁊ eligãt magis chri/
Doctrina ſti eſſe ſerui q̄ mãcipia diuitiarũ. Diſcãt nõ innitendũ pre/
pro diui/ ſentibus/ſed ſpem omnẽ inſerendã perẽnibus: ſolũq; ad
tibus. hoc velle habere diuitias: vt ſit vnde pauperũ indigẽtia
Tex. expleri/vnde ſua poſſint pctã redimi. ¶ Ideo dico vobis
ne ſoliciti ſitis aĩe veſtre q̄d manducetis: neq; corpori ve/
ſtro q̄d induamini. Tãq̄ dicat. Quia deo ſimul ⁊ cupidi/
tatibus mũdi ſeruire nõ poteſtis: q: in incerto diuitiarũ
cõfidere nõ debetis: ideo dico vobis ne ſoliciti ſitis in ag/
gregandis diuitijs: q̄bus mẽs implicita alienet᷑ ab amo/
re ſui creatoris. Queri vero poterit: vtrũ cib᷒ iſte corpore᷒
ad aiam/an ad corp᷒ ptineat: cũ cõſtat aiam incorporeã/
Joã. xij. cibũ vero eſſe corporeũ. Sed aie noie in ſcriptura ſacra vi/
Act. xx. ta preſens ſignari ſolet: iuxta q̄d dñs alibi ait. Qui amat
aiam ſuã: hoc eſt vitã ſuã/perdet eã. Et apl's Paul᷒. Non
facio inq̄t aiam meã precioſiorẽ q̄ me. Ergo ⁊ hic aia hoc
ſenſu accipiẽda eſt: vt per aiam pñs vita intelligat᷑: que
alimentis retinet᷑ ⁊ veſtib᷒. Cuius vinculũ/atq; concilia
tio quedã eſt cibus iſte corporeus: in cui᷒ cauſa labor exer
cendus eſt ad eã ſuſtentandã: ſolicitudo aũt tollenda: vt
j. Ti. vj. habentes victũ ⁊ veſtitũ his cõtenti ſimus. Siue aia pro
ipſo corpore quo cõtinet᷑ eſt poſita/a parte vꝫ totũ: ſicut
Ge. xlvj. legimus Jacob deſcendiſſe in Egyptũ in aiabus ſeptua/
ginta: cum aias non abſq; corporib᷒ deſcendiſſe manife/
ſtum ſit. Ceterũ de ſpirituali cibo ac veſtimẽto valde nos
oportet eſſe ſolicitos. Adhuc tñ ipſa verba dñi pondera/
tius perpendenda ſunt. Non eñ ait: ne curatis q̄d mãdu/
cetis/aut quo induamini: ſed ne ſoliciti ſitis: ac propterea
non labor/ſed ſolicitudo prohibita eſt. Sed cum primo
homini dictũ ſit. In ſudore vultus tui veſceris pane tuo:
quid eſt quod diſcipulis/immo cunctis dicbus precipit
ne ſoliciti ſint/quid mãducare vel bibere vel induere de/
beant: Nũq̄d phibet hoiem laborare: q̄ pri᷒ iuſſit in ſudo
re vultus panẽ comedere: Nequaq̄. Cui etiã ad hoc exercẽ
di ruris ⁊ pſcindendi agri peritia data eſt: vt labore ppo
aleret᷑ ⁊ veſtiretur. Sed in his pceptis dñicis illa differẽ/
tia attendenda eſt: vt ea q̄ ad cibum vel indumentũ cor/
Differen poris ſunt neceſſaria/vnuſq̄ſq; ſtudeat pcurare: deficien/
tia prece tib᷒ his q̄ naturalis fragilitas expetit: vtpote ſine q̄b᷒ nõ
ptorum. valet ſubſiſtere/etiã ipſa vita gemino adiutorio priuata
deficiat. Solicitudinẽ aũt in his adhibere vetat/q̄d intel
ligit᷑ cura ſuperflua. Vñ pulchre hanc veteres ita diffinie
rũt: vt dicerẽt ſolicitudinẽ eſſe egritudinẽ animi cũ immo
derata cogitatiõe. Ergo ſolicitudo q̄ſi res ſupflua ⁊ pl᷒
iuſto anxia tollit᷑: labor vero q̄ſi res neceſſaria exerceri per/
mittit᷑. Intãtum deniq; laboris vſus minime prohibetur
vt pſalmiſta btm dicat q̄ ſuis laborib᷒ paſcit᷑: ⁊ apl's labo/
randũ manib᷒ quod bonum eſt dicit: vt q̄s habeat vñ tri
Eph. iiij. buat neceſſitatem patientibus. Quapropter labor exer/
cẽdus eſt/vt neceſſitas eluctet᷑: ſolicitudo tollẽda qua nõ
Tex. neceſſitati/ſed cupiditati cõſulit᷑. ¶ Nõne aia plus eſt q̄
eſca: ⁊ corp᷒ plus q̄ veſtimẽtum: Ex his duab᷒ ſubſtãtijs
cõſtat hõ/aia vꝫ ⁊ corpore. Oẽ q̄d appetim᷒: aut propter
ſe/aut pter aliud appetim᷒. Propter ſe eñ ſapiẽtia que
de᷒ eſt/appetẽda eſt: pter aliud vero ſi q̄s (vbi gr̃a) ẽpla
ſtra hr̃e cupiat: nõ vt emplaſtra poſſideat/ſꝫ vt eo ſanitas
corporis prouideat᷑. Nemo vero dubitat maius eſſe illud q̄d
pter ſe/q̄ illud q̄d pter aliud querit᷑. Dat᷑ ḡ hic intelli/
gi animã plus eſſe q̄ eſcã: q: ad hoc eſca reqrit᷑/vt vita pre
ſens illa ſuſtentet᷑. Corp᷒ q; plus q̄ veſtimentũ: q̄d idcir/
co querit᷑: vt nuditas illo tegat᷑. Admonet ḡ nos dñs hac
ſnia/vt meminerim᷒ nos multo ampli᷒ nobis deũ dediſſe
in eo/q̄ nos cũ non eſſemus/cõpoſuit ex aia ⁊ corpore: q̄
ſit alimẽtũ: vt ſit ſenſus. Quia maiora nobis pſtitit. i. cor/
pus ⁊ aiam: pſtabit vtiq; minora/victum vꝫ et veſtitum.

Quare ḡ de minorib᷒ ſoliciti ſum᷒/q̄ maiora pcepimus.
¶ Reſpicite volatilia celi: q̄m nõ ſerunt neq; metũt: neq; Tex.
cõgregant in horrea: ⁊ pr̃ veſter celeſtis paſcit illa. Vola/
tilia celi/aues p hũc aerẽ diſcurſantes appellat. Quicq̄d
celo vicini᷒ eſt/celũ in ſcripturis nũcupare conſueuit. Du
cit nos dñs ad cõſiderãda maiora opera: q̄ten᷒ ex reb᷒ mi
norib᷒/maiora nobis facili᷒ pſuaderi poſſint. Nulli enim
dubiũ eſt q̄ hõ maius ſit/q̄ aliq̄d volatile. Hõ ad dei ima
ginem ⁊ ſimilitudinẽ factus eſt: volatile vero eſt quedam
creatura: ſed tamen irrationabilis: ⁊ cũ moritur/corpore
⁊ anima morit᷑/homo vero q̄uis moriatur corpe/aia ta/
men viuit deo. Ait ḡ. Reſpicite. i. conſiderate volatilia ce
li: quoniã nõ ſerunt. i. nõ ſeminãt: neq; metunt: hoc eſt/nõ
colligũt: neq; cõgregãt in horrea/vꝫ in granaria: ⁊ pater
veſter celeſtis paſcit illa. i. nutu dei alunt᷑. Si ergo volati/
lia quorũ mortalis eſt aia prouidentia dei creatoris alunt᷑
multo magis homĩes quib᷒ eternitas repromittit᷑ illius Allego/
munificentia gubernant᷑. Quidã plus appetentes ſape/ ria repro
re q̄ oportet/voluerũt hunc locum allegorica interpreta batur.
tione diſcutere: dicentes p volatilia celi angelos deſigna
ri: qui abſq; vlla cura viuẽtes/ppetua ſecuritate ⁊ quiete
potiunt᷑: nõ attendẽtes q̄d ſequit᷑. ¶ Nonne vos magis Tex.
pluris eſtis illis: Si ḡ his volatilib᷒ quibus nulla colẽdi
terras induſtria: null᷒ de ſegetũ fecũditate prouẽtus eſt:
indeficiẽtẽ diuina puidentia ſuggerit alimoniã: turpe eſt
hoies cauſa ſolicitudinis fatigari/q̄bus ⁊ elemẽtorũ tẽpe
ries/⁊ terre fecũditas famulat᷑. Et merito taliũ impudẽ
tia exẽplo irrationabiliũ auiũ coercet᷑: q: aues nil ſibi ſpe
ciale vẽdicant/neſciunt alijs inuidere: hi vero ppria defen
dũt/q̄ cõia amiſerũt. Ad ſuã proinde intuẽdã dignitatem
ad conſiderandã originẽ reuocant᷑ cũ ſubditur. ¶ Nõne Tex.
vos magis pluris eſtis illis: Nõ dicit plures eſtis: q: plu/
res ad numerũ ptinet/ſed pluris ad dignitatẽ reſpiciẽs. i.
cariores precij eſtis vos: ⁊ plus q̄ illa valetis. Illa eñ irra
tionabilia ſunt nullo ſe intellectu regẽtia: q̄ cũ moriũtur/
corpore intereũt ⁊ aia: vos aũt ad imaginẽ dei conditi: et
ad eternitatẽ pdeſtinati/ac ſublimius in rerũ natura cõ/
poſiti eſtis. Debetis ḡ quid ſitis recolere: ne dũ nimis ter
renis dediti eſtis/in terrena ⁊ infima decidatis. ¶ Quis Tex.
aũt veſtrũ cogitans/põt adijcere ad ſtaturã ſuam cubitũ
vnũ: Ut facilius pſuaderet nobis poſſibilia ſine ſolicitu/
dine/dedit etiã de impoſſibilib᷒ exẽplũ. Quis in quiẽs ve
ſtrũ cogitãs: poteſt adijcere ad ſtaturã ſuã cubitum vnũ:
Quaſi dicat. Si eſt aliq̄s veſtrũ q̄ ad ſtaturã ſuã vnũ cu/
bitũ adijcere poſſit: vt vel lõgior vel latior videat᷑: cogitet
⁊ elaboret q̄ eiuſmodi eſt/quatr̃ illud veſtiat ⁊ paſcat q̄d
ipſe ſibi adiecit. Ceterũ q̄d de᷒ creauit: etiã ſine vr̃a ſolici/
tudine veſtire ac paſcere pcurauit. Nũc ḡ q: neq; q̄d deo
minimũ eſt implere poteſtis: illi᷒ puidẽtie curã tegendi ⁊
alẽdi corpis relinq̄te/q̄ fecit vt ad ſtaturã veſtrum corpus
pduceret. Sed q: de alimẽtis datũ fuerat documẽtum ex
cõparatiõe volatiliũ celi: dandũ etiã erat ⁊ de veſtimẽtis
exẽplũ collatione liliorũ agri. Vñ ⁊ ſequit᷑. ¶ Et de veſti/ Tex.
mẽtis q̄d ſoliciti eſtis: Cõſiderate lilia agri quõ creſcunt.
Nõ laborãt in creſcẽdo: neq; nent. i. nõ filant/vt ſuo labo/ Morale
re operiant᷑. Quo morali precepto ſuademur: q: ſi etiam documẽ
ea que ſunt ſenſu ⁊ ratione carentia/ſic dei prouidẽtia ve tum.
ſtiunt᷑: vt nullo vel vſu ad gratiam egeant/vel ad ornatũ
multo magis credas rõnabileꝫ hoiem ſi oẽm ſui ſpem in
deo collocet/nunq̄ poſſe egere/eo q̄d preſumpſerit de fa
uore diuino. Notãdũ vero q̄ lilia agri pro oib᷒ herbis agri
dñs poſuit: que nõ laborant in creſcendo/neq; nent. i. fila
non contorquent: vt pulchra ſibi indumenta coaptẽt. De
quibus ſequit᷑. ¶ Dico aũt vobis q̄m nec Salomon in oĩ Tex.
gloria ſua coopertus eſt: ſicut vnũ ex iſtis. Speciali nota
pro generali vſus eſt: quod in ſequentibus aperitur: vbi
fenum agri euidentiſſime ponit᷑. Nec illud omittendum
quod quidam doctorũ aſſerũt: nos hic angelorũ exemplo
eſſe premonitos. Dicũt eñ nõ otioſe accipiẽdũ q̄ flos ho
mini: vel certe pl᷒ q̄ homini i Salomone cõfert᷑: q̄ pro ſui

Digitized by Google

excellētia plus aliqͥd fuit ꝙ hō:adeo vt templū deo cōde⸗
ret:⁊ verū Salomonē/hoc eſt chriſtū myſterio figuraret.
Ergo ꝑ lilia/angelorū celeſtiū expreſſa eſt glia:quorū ⁊ cla
ritate ornamur/⁊ odore ſctitatis delectamur. Hec ğ lilia/
Anago⸗ angelica ſcʒ illa agmina/nulla ſolicitudine prepediunť:
gica ex⸗ nullo laboris vſu exercenť:ſed diuine libertatis gratiā/et
poſitio. celeſtis ſeruant dona nature. Addēdū etiam ꝙ lilia nullū
requirunt cultū:nec erga generationē huius floris/ſicut
erga prouentū fructuum ceterorū. Redeat actus in orbē
ſollicit⁹ labor agricolis. Et licet dimiſſo flore/id quod ex⸗
trinſecus eſt videať areſcere/interi⁹ tamen radicis virtu
te alitur:⁊ mox verni tpis prouocata blādiţijs/floris ſui
honore veſtiť. Sic ⁊ angelice dignitates ex ea quam ade
pte ſunt originis ſue ſorte/vt ſint ſemꝑ accipiūt. His ergo
floribus Salomon ꝙꝙ magno decore circūdar⁹ cōponi
non pōt:qꝛ licet infirmitatē nature corporee virtute quaſ⸗
dam mentis ⁊ operū gloria exornaret:nullaten⁹ angeli⸗
ce potuit cōparari celſitudini:q̄ hūane fragilitatis expſ⸗
incorrupte bonitatis ornatū ſeruaret. Hāc immortalita⸗
Mat. tis pulchritudinē:hūc incorruptibilē habitum/in reſurre
xxij. ctione ſe dn̄s electis daturū repromittit dicēs:Erūt ſicut
Tex. angeli dei in celo. ¶ Dico aūt vobis qm̄ nec Salomō in
omni gloria ſua coopert⁹ eſt/ſicut vnū ex iſtis. Inter oēs
reges Iſraelitarum Salomonē ditiſſimū fuiſſe regū nar
rat hiſtoria. Qui iter reliquas dignitatū diuitias pcipue
decore veſtiū/ac diuerſitate cū ꝑcioſitate pollebat:adeo
vt ſingula miniſtrātiū officia/cū oīb⁹ ſibi ſubiectī/ꝓprijs
ac ſingularib⁹ vterenť indumētis. Vn̄ ⁊ de regina Saba
iij.Re.x. q̄ a finib⁹ terre venerat audire ſapientiā eius legiť. Cū vi
dēs ordinē miniſtrorū:⁊ veſtes q̄b⁹ in miniſterio vtebanť
nō habebat vltra ſpm̄. Sed ꝙuis tāto honore ac ſplendo
re veſtiū fuerit decorat⁹:nō ē tn̄ tāta pulchritudine coop⸗
tus/ſicut vnū ex iſtis/ſubaudiť lilijs. Et reuera q̄ textura
aut pictura textriū mulierū/valet florū pulchritudini coe⸗
q̄ri? Quid em̄ ſic ruber vt roſa? Quid ita cādet vt lilium?
Iā ṽo viole colorē pulcherrimū/nulla purpura ſuperare
nulla valet tinctura ſuꝑgredi. Nō aūt ait:nec Salomon
ī oī glia ſua coopt⁹ eſt/ſicut vnū ex iſtis. In oī glia dicit.i.
in magnitudine regni:in deliciarū pulchritudine:velut di
ximus in diſtinctione ⁊ varietate veſtiū. Cur aūt hanc de
Tex. delicijs ſilitudinē premiſerit/ſubdēdo manifeſtat. ¶ Si
aūt fenū agri qđ hodie eſt ⁊ cras in clibanū ignis mittiť/
deus ſic veſtit:quāto magis vos minime fidei. Fenū agri
idē appellat/quod ⁊ ſuperi⁹ lilia agri:oēs ſcʒ herbas pul
chris colorib⁹ decoratas. Hoc autē aduerbiū qđ eſt/cras/
nō ſꝑ ꝓ ſuccedēti die/ſed aliqn̄ etiā pro futuro tpe in ſcri⸗
pturiſ poni ſolet:iuxta illud qđ Samuel a phitoniſſa exci⸗
I.Regū tatus Sauli ait. Cras tu ⁊ filij tui mecū eritis. Et Iacob
xxviij. Exaudiet inq̄t me cras iuſtitia mea. Sic ğ ⁊ hic qđ dicit:
Ge.xxx. cras in clibanū mittiť/de futuro tpe itelligi dʒ. Et eſt ſen⸗
ſus. Si de⁹ ea q̄ cito decidūt ⁊ marceſcūt/fenū vʒ qđ ho⸗
die eſt in ſua viriditate:⁊ cras in ignē mittiť/tanto decore
circūdat:quāto impēſiore diligētia ea q̄ vobis neceſſaria
ſunt prouidebit:q̄ ad eternā hereditatem preparati eſtis
Quod qꝛ nō (vt oportet) creditis/ſed adhuc ambigitis:
idcirco minime fidei eſtis. Minimos autē fide appellat
Lu.xvij. aplos:qui necdū fidei pfecte culmē ſubierāt. Vnde ⁊ dn̄o
Tex. dicebāt. Auge nobis fidē. ¶ Nolite ğ ſoliciti eſſe dicētes
q̄d mādu cabimus/aut q̄d bibemus:aut quo operiemur
Notandū ꝙ nō ait:nolite querere/vel ſoliciti eſſe de cibo
aut potu:ſed q̄d inq̄t māducetis aut bibatis. Vbi illi ꝓpe
Doctrīa notanť:qui in cōgregationib⁹ cōſtituti/ſpreta cōmuniōe
religioſo aliorū qui ſub vno ꝑpoſito gñaliter alunť/aut veſtiuntur
rum. lautiora vel auſteriora pre ceteris cū quibus habitant ali
menta/ſiue indumenta requirunt:vt per hoc vel potētio
res ceteris/vel fortiores eſtimentur. Vtrumqꝫ ſane repre
henſibile/vtrumqꝫ notabile:quia ⁊ de nimis ſuperbo am
bitu elatio gignitur:⁊ de nimis abiecto ⁊ incultu veſtitu
quaſi ex religioſa ſpecie/laus ⁊ appetendi fauoris mate⸗
ries miniſtrať. Inter vtrūqꝫ proinde regia via gradien⸗
dū:vt ne veſtis precioſa deſignet altū:ne vilis notet plus
iuſto religioſum. Quibus ṽo cibi ⁊ veſtit⁹ ſolicitudo cō⸗
ueniat/intimať cū ſubinferť. ¶ Hec em̄ oīa gētes inqui⸗ Tex.
runt. Exceptis paucis iudeis qui legem habentes deum
celi venerabanť/relique per vniuerſum orbem nationes
idolis ſeruiētes/gentes appellabātur. De quibus hic lo⸗
quens dominus dicit. Hec omnia gentes inquirunt. Illi
ſcilicet deum ignorant qui neſciunt alia cogitare ꝙ terre⸗
na:quorum eſt proprie mundanis angi curis:quib⁹ nulla
futurorum ſpes eſt:nullus laborum reſpectus/ſed tātum
preſentibus delectantur. Comparati enim ſunt iumētis
inſipientibus:⁊ ſimiles facti ſunt illis. Vos autem aliter
inſtituti:⁊ ad celeſtem cōpoſiti dignitatē/de ſpiritualibus
⁊ perpetuis cogitate. Nec timendū qꝛ iſta agentib⁹ tem⸗
poraliū deſit vſus bonorū:nec de dei potentia diffidēdum
qui ⁊ melius ꝙ noſipſi nouit quid indigeamus:⁊ multo
ſalubrius nobis ꝓſpicit/ꝙ noſipſi prouidere ſciam⁹. Vn⸗
de ⁊ ſubditur. ¶ Scit enim pater veſter:qꝛ his omnibus Tex.
indigetis. Hinc quidam ſuperflue dogmatizantes obij⸗
ciunt. Si deus aiunt anteꝙ petamus ſcit quibus indige
mus:quid neceſſe eſt vt eū pro noſtris neceſſitatib⁹ exore
mus? Ergo fruſtra ſcienti loquimur. Quib⁹ reſpondēdū
eſt:quia non ſum⁹ narratores/ſed poti⁹ rogatores. Aliud
eſt enim neſcienti narrare:aliud ſcientem humiliter expo⸗
rare. Vult ergo ſe peti a nobis:qui etiam nouit ea que pe
tere debemus:vt noſtra petitio premiū cōſequať. Quid
vero nobis precipuo mentis appetitu/ſummoqꝫ ſtudio
ſit requirendum/ſubiecta ſentētia perdocemur. ¶ Que Tex.
rite autem primū regnū dei ⁊ iuſtitiam eius. Primū non
ponitur hoc loco pro numero/ſed potius pro quantitate
Primum:id eſt ante omnia ⁊ ſuper omnia querite regnū Regni
dei. Regnum autem dei in ſacris ſcripturis quatuor mo⸗ dei acce⸗
dis accipitur. Aliquando em̄ ſignificat ꝑſentem eccłiam ptio qua
vt illud. Omnis ſcriba doctus in regno celorum:hoc eſt druplex.
in preſenti eccleſia/ſimilis eſt homini patrifamilias:qui
profert de theſauro ſuo noua ⁊ vetera. Aliquando ſanctā
ſcripturam:vt illud. Auferetur a vobis regnum dei:id eſt Mat.
intelligentia diuinarum ſcripturarum. Aliquando cele⸗ xxi.
ſtem patriā:vt Ioannes dicit. Penitentiam agite/appro Mat. iij
pinquabit em̄ regnū celorū. Aliquādo ṽo ſignificat ipm
dn̄m Ieſum chriſtū:ſicut ipſe loquitur ad iudeos. Regnū Lu.xvij.
dei intra vos eſt.i.chriſtus per humanitatem inter hoīes
habitat. Et ſicut in preſenti lectione dicit. Querite ꝓmū
regnū dei ⁊ iuſtitiā eius:ſiue regnū ſuꝑne illius ciuitatis
gaudia nuncupat:vbi ſumma pax/veraqꝫ tranquillitas:
vbi fructus certaminū/⁊ laborum premia ſanctis deben
tur. Hoc regnum dei vite noſtre ſtipendijs queram⁹:ad
illud cōtinue ſuſpiremus:⁊ pro eius perceptiōe quelibet
dura ⁊ aſpera libentiſſime perferamus. Queram⁹ ⁊ iuſti
tiam eius. Iuſtitia em̄ regni dei/impletio eſt mandatorū
dei. Iuſtitia regni dei:eſt oīa caduca ⁊ tranſitoria ſperne
re:iacturam rerum preſentiū lucra ſequentium reputare
Ille nimirū iuſtitiā dei querit:qui bona opera exercens
dictis et preceptis illius in oībus obtemperat. Ita ergo
nobis regnū dei ⁊ iuſtitiā eius requirentibus:illa q̄dem
ſumma ⁊ vera bona dabunť:hec ṽo quaſi minima adij⸗
cientur. Que licet in preſenti bona videanť media ſunt:⁊
ad illa vera bona ſi cōparenť/iam nec bona dicenda ſunť
Dantur ergo ſanctis in ꝑſenti adhuc peregrinatione de⸗
ſudantibus:vt his quaſi quodā viatico releuati/ad ea q̄
in patria ſunt percepturi bona ꝑueniant. Debet em̄ in vſu
haberi temporalitas/in voto eternitas. Nec ſi aſſint bo⸗
na preſentia his eſt animus occupandus:ne nimis inge⸗
ſta onerent:⁊ quaſi ne ad patriā ꝑueniať quodā ponde⸗
re mentem grauent. Sic ergo parce ⁊ honeſte bonis pre
ſentibus vti debem⁹:quatenus ex curſis longeui huius
exilij ſpatijs/ſempiternis ꝑfrui valeamus. Alr. ¶ Et hec Tex.
omnia adijcientur vobis. Quia adhuc in hac vita manē
tes/abſqꝫ alimētis ⁊ indumētis illā tranſire nō poſſum⁹:
cum premiſiſſet. Primū querite regnū dei ⁊ iuſtitiā eius:

Digitized by Google

ſtatim addit. Et hec omnia (ſubaudiendū bona tempo-
ralia) adijcientur vobis. Ubi notandum ꝙ ideo iubetur
maiora queri .i. regnū dei et iuſtitia ei⁹: vt minora poſſint
conſequi .i. bona vite preſentis. De quib⁹ non dixit dabun
tur / ſed adijcientur: tanq̄ videlicet neceſſaria quibus non
fruamur / ſed quaſi in itinere poſiti vtamur.

¶ Dominica .XVI. Luce .VII.

¶ In illo tēpore: Ibat Jeſus in ciuitatem q̄ vo-
catur Naim: ⁊ ibant cum illo diſcipuli eius ⁊ tur-
ba copioſa. Et reliqua. Homilia btī Ambroſij.

HIc locus vtrimq; re-
dundat ad gratiam: vt ⁊ cito flecti diuinam mi
ſericordiā matris vidue lamētatione credam⁹:
ei⁹ pcipue que vnici filij / vel labore vel morte frāgat̄: cui
tamen vidue grauitatis meritū / exequiarū turba cōciliet
et hanc viduā populorū turba ſeptā / plus videri eſſe q̄ fe
minā: que reſurrectionē vnici adoleſcētis filij / ſuis lachry
mis meruerit impetrare: eo ꝙ ſancta eccl̄ia populum iu
niorē a pōpa funeris / atq; a ſupremis ſepulcri / ſuarum re
uocet ad vitā contēplatione lachrymarū. Que flere ꝓhi
betur eū cui reſurrectio debebat̄: qui quidē mortuus in
Quatuor elemēta in corpore. — loculo materialib⁹ quatuor ad ſepulcrū ferebat̄ elemētis
ſed ſpem reſurgendi habebat: q: ferebatur in ligno. Quod
ſi nobis ante non proderat: tamen poſteaq̄ Jeſus id teti
git / proficere cepit ad vitā: vt eſſet indicio ſalutem popu-
lo p crucis patibulum refundendā. Audito igitur dei ver
bo ſteterunt acerbi illi⁹ funeris portitores: qui corp⁹ hu-
manū letali fluxu nature materialis vrgebāt. Quid em̄
aliud / niſi in quodā feretro: hoc eſt ſupremi funeris inſtru-
mēto iacemus exanimes: cū vel ignis immodice cupidi-
tatis exeſtuat: vel frigidus humor exūdat: vel pigra qdā
corporis habitudine vigor hebetat̄ animorū: vel cōcreta
noſter ſpūs labe / pure lucis vacuus alit mentem. Hi ſunt
noſtri funeris portitores. Sed q̄uis ſuprema mortis ſpē
vite oīs aboleuerint: ⁊ tumulo ꝓxima corpora iaceāt de-
functorū: verbo tamē dei iā moritura reſurgūt cadauera:
vox redit: reddit̄ filius matri: reuocat̄ a tumulo / eripitur
a ſepulcro. Quis iſte eſt tumul⁹ tu⁹ / niſi mali mores? Tu
mulus tuus pfidia eſt: ſepulcrū tuum guttur eſt. Sepul-
Pſ. v. — crū em̄ patēs eſt guttur eorū: vn̄ verba mortua ꝓferūtur
Ab hoc ſepulcro te liberat chriſtus: ab hoc tumulo reſur-
ges / ſi audias dei verbū. Et ſi graue eſt peccm̄ qđ peniten
tie tue lachrymis ipſe lauare nō poſſis: fleat pro te mater
eccleſia: q̄ pro ſingulis tanq̄ pro vnicis filijs vidua mater
interuenit. Cōpatitur em̄ quodā ſpūali dolore nature: cū
ſuos liberos letalib⁹ vitijs ad mortē cernit vrgeri. Uiſce-
ad phil. j — ra ſumus de viſcerib⁹ eius. Sunt em̄ ⁊ ſpūalia viſcera q̄
Eph. v. — bꝫ Paulus dicēs. Ita frater ego te fruar in dn̄o: refice vi-
ſcera mea in chriſto. Nos ergo viſcera eccleſie ſumus: qm̄
membra ſumus corporis eius / de carne eius ⁊ de oſſibus
eius. Dolet ergo pia mater. Aſſiſtat turba: nō ſolū turba /
ſed etiā multa: cōpatiatur bone parenti. Iā reſurgens in
funere / iā liberaberis a ſepulcro. Stabunt illi miniſtri tui
funeris: incipies vitalia loqui: timebūt oēs. Unius enim
exemplo plurimi corrigūtur: laudabunt etiam deum: qui
tanta nobis remedia vitande mortis indulſerit.

¶ De eadē dominica. Luce .VII.

¶ In illo tempore: Ibat Jeſus in ciuitatē que
vocatur Naim: et ibant cum illo diſcipuli eius: et
turba copioſa. Et reliq̄. Homilia Bede pꝛ̄ſbyteri

SErmo euangelic⁹ qui
precedit narrat qualiter dn̄s Centurionis pue-
rum obtentu ei⁹ magne fidei ſanauerit: ⁊ quo-
modo ipſius Cēturionis: immo in eū omniū gētiū extu-
lerit fidē. Illo igitur digeſto miraculo ſequitur euange
liſta: q: poſt hec ibat in ciuitatē que vocat̄ Naim. De mi-
raculo ꝓperatur ad miraculū: ⁊ quodā ꝓfectu virtutis /
de ſanatione paralytici venit̄ ad reſuſcitationē defuncti
Brō nāq; Hieronymo dicēte didicim⁹: q: Naim ciuitas
eſt Galilee prouincie iudeorū / duob⁹ miliaribus diſtans
a monte Thabor: in quo monte dn̄s docuit octo beatitu-
dines: ⁊ omnia pene mādata noui teſtamēti. Interptat̄
vero Naim fluctus vel cōmotio. Cuius porte appropin-
quās dn̄s / obuium habuit corpus defuncti: qđ ad tumu-
landū extra ciuitatē efferebat̄. In qua ciuitate ferūt chro
nographi eſſe eccleſiā / que quondā fuerat domus vidue
cuius dn̄s legitur hic filiū ſuſcitaſſe. Ibat ḡ dn̄s virtutis
euentu copiā prebitur⁹: ibant cū illo diſcipuli: illi vꝫ fide-
liſſimi comites itinerū / cōparticipes laborū: cuius preſen
tia paſcebant̄ / predicatione inſtruebantur / miraculis fir-
mabant̄. Naim aūt ciuitas q̄ vt diximus in noſtra lingua
dr̄ fluctus ſiue cōmotio: hūc ſpiritualiter ſignificat mun-
dū: qui tranquillitate amiſſa / ſp eſt in fluctuationibus ac
cōmotionibus: ⁊ nūq̄ in eodē ſtatu permanens. Unde ⁊
per Pſal. dictū eſt. Cōmouiſti dn̄e terram / ⁊ conturbaſti — Pſ. lix.
eam ⁊c. Ergo quaſi Naim dn̄s appropinquauit: qn̄ nr̄e
fragilitatis humanitate ſuſcepta / viſibilis mundo appa
rere dignatus eſt. ¶ Cū autem appropinquaret porte ci — Tex.
uitatis: ecce defunct⁹ efferebat̄ / filius vnicus matris ſue.
Et hec vidua erat: ⁊ turba ciuitatis multa cū illa. Nō ſim
plex hanc mulierē doloris anxietas ſtimulabat. Uidua
erat: filij ſolatio deſtituta fuerat: cui⁹ vtcūq; mortē leui⁹
tolceraſſet: ſi nō vnic⁹ fuiſſet / ſi alter q̄ parētis dolorē leni-
ret / ſupfuiſſet. Uerū hic illa btā erat / ꝙ chriſti pietate mox
eū receptura erat: quē ſortis hūane inclemētia amiſerat.
Nec illud ſine diuina ꝓuidētia geſtū eſt: vt ⁊ cū dn̄o ⁊ cū
hac muliere multa turba eēt: q̄ gerēdi miraculi / multi fie-
rēt teſtes: multi etiā diuie potētie laudatores. Quare autē
multa turba iret cū dn̄o / Joānes euāgeliſta manifeſtat — Joā. vj.
cū dicit: q: videbāt ſigna q̄ faciebat. Quia em̄ dn̄s q̄cūq;
ibat miracula faciebat .i. euāgeliū ꝑdicādo ꝟba ſalutis an-
nūtiabat: idcirco ibāt cū eo diſcipuli ei⁹ adherētes ei: ibat
⁊ turba copioſa. Hec aūt virt⁹ a ſaluatore mirabilr̄ patra
ta / iuxta hiſtoriā aptiſſima eſt. Ceterū ſpūaliter intellecta
nō modicā edificationē audiētiū mētibus ſubminiſtrat.
Defunct⁹ em̄ iſte iuxta ſpūalē vel moralē intelligētiā: q̄ ex — Moralis expoſitio.
tra portā ſue ciuitatis multis intuētib⁹ eſt portat⁹: ſignificat
hoīem pctīs mortuū: ⁊ letifero criminū funere ſoporatū.
Qui cū in aīa mortu⁹ exiſtat: ipſam tn̄ aīe ſue mortē nō iā
occultis cogitationū latebris cōtegit: ſꝫ ſic ꝑ oſtia ciuitatis:
ita ꝑ indiciū praue collocutionis vel male opationis / ſuā
peſſimā vitā malo exēplo ad multorum notitiā pducit: iā
pctā ſua erubeſcēdo nō abſcōdit: ſꝫ audacior i malū fact⁹
ea imitāda alijs ꝓponit. De talib⁹ ꝓpħa dicit. Pctm̄ ſuuꝫ — Eſa. iij.
q̄ſi ſodoma ꝑdicauerūt: nec abſcōderūt. Et rurſuꝫ ad pec
catricē animā. Frōs (inq̄t) meretricis facta eſt tibi: noluiſ — Hie. iij.
ti erubeſcere. Per portam ꝟo ciuitatis q̄ defunct⁹ effere
bat̄: vn⁹ de q̄nq; ſenſib⁹ itelligit̄ corꝑis. Quinq; em̄ ſunt
notiſſimi corꝑis ſenſus: locis ſibi cōuenietib⁹ a natura cō
poſiti: vꝫ viſus / audit⁹ / guſtus / odorat⁹ / ⁊ tact⁹. Ciuitas
em̄ vniuſcuiuſq; aīe corp⁹ eſt ei⁹: in q̄ tanq̄ in ciuitate clau
ſa inhabitat. Per hui⁹ ciuitatis portas mortu⁹ effert̄: cū q̄s
ꝑ aliquē corꝑis ſenſum male volūtatis indiciū oſtendēs:
mortuū ſe in aīa eſſe declarat. Qui em̄ (ꝟbi grā) mulierē
ad cōcupiſcēdā eā viderit: q̄ ſublimes oculos ⁊ i fines ter
re porrectos habuerit: iſte ꝑ oclo₄ ſuo₄ portas ſigna ſue
mortis emittit. Dū q̄libet aurē ſuā aperit ad ꝟba otioſa: ⁊
ad cātica turpia vel luxurioſa: ſiue ſuſcipiēda detractiōis
ꝟba: hic talis aures ſuas efficit portas mortis aīe ſue. Qui
odorib⁹ meretricijs ⁊ ꝑegrini muris pellicula illect⁹ poſt
odorē vnguētorū dei currere negligit: hic ꝑ nariū ianuam
extrahit̄ mortu⁹. Qui ꝟo os ad ꝓferēdas in deū blaſphe
mias: ⁊ diſſeminādas iter fratres diſcordias aperit: cui⁹
os loquitur vanitatem: qui non ſolum otioſis / ſed ⁊ noci
uis ſermonibus linguā accōmodat: nil aliud iſte niſi mor

Digitized by Google

tem ſue aie foris p oſtiū oris elatus prodit. Hinc ⁊ ꝓphe
ta/q hi noſtre ciuitatis aditus incaute pateant/deflet di
Hiere.ix. cēs. Intrauit mors p feneſtras nr̄as: ingreſſa eſt domos
Tren.iij. noſtras. Rurſumq ꝓpheta. Ocul⁹ inqt meus depreda
tus eſt aiam meā. Quēadmodū em̄ ſi hoſtis p feneſtras
intra vrbē iacula intorqueat/int⁹ clauſus ſauciat et occi
dit: ita malignus ſpūs cū per aliquē de qnq ſenſibus te
lū tentationis in mētem adegerit: mox animā a ſuo ſtatu
deijcit/ac peſtifera interemptione perimit. Qui aie pene
tralia irrūpere querēs/figuris ſe accommodat: pmiſcet ſe
ſonis/odorib⁹ ſe ingerit/inſerit ſaporibus: ſicq dū minus
vigilāter cauet/morti (q̄ ſecus delectationem poſita eſt)
aditū pandit. Proinde diuina ꝓuidentia a nobis eſt hu
militer implorāda: vt cūctas noſtre ciuitatꝫ portas cuſto
diat: q̄s ne ſeuiēs inimicus obſideat/ipſe eas contra ma
chinas illi⁹ miſericorditer claudat: ⁊ in portis nr̄is laudē
ſuam iugiter annūtiari pmittat. Non aūt trāſeūter eſt in
tuendū: q iuuenis hic defunct⁹/filius vnicus mr̄is vidue
fuiſſe perhibet. Licet em̄ ecclia q̄ eſt mater cūctorū credē
Eccleſie tiū/ex multis ſit collecta pſonis: rectiſſime quiq fideliū
vnitas qui fidei chriſtiane charactere attitulāt/filij ſunt vni⁹ ma
oratur. tris eccleſie (dico) catholice. Quib⁹ licet etates diuerſe/
diuerſiq ſunt ſexus: vnum tamē in chriſto gratia regene
rationis efficiuntur/cū fiunt per adoptionē fratres vnici
filij. Sed ⁊ vnuſquiſq fidelis cū rudimētis imbuit/fidei
filius eſt: cū vero alios educat/mater. Sic Paulus apo
Gal.iiij. ſtolus materno affectu Corinthijs loquebat. Filioli mei
quos iterū parturio/donec formetur chriſtus in vobis.
Tex. ¶ Quā cū vidiſſet dn̄s miſericordia motus ſuper eam/
dixit. Noli flere. Quia due erant in chriſto ſubſtantie/dei
vꝫ ⁊ hominis: idcirco pulchre euāgeliſta primo dominū
tāq̄ verum hominē/miſericordia motū fuiſſe demōſtrat:
ac deinde tāq̄ verum deum cōmemorat mortuū ſuſcitaſ
ſe: vt ⁊ in compaſſione qua vidue miſertus eſt exemplum
nobis imitande pietatis tribueret: ⁊ in effectu miraculi/
potentiam diuinitatēq illius qua etiā mortuū ſuſcitauit
admirandā/predicandāq proponeret. Noli inquit flere.
Tāq̄ diceret. Noli velut mortuū flere/quem protinus vi
Tex. debis a morte reſurgere. ¶ Et acceſſit ⁊ tetigit loculum
hoc eſt feretrū in quo mortu⁹ ferebat: qd̄ a ferēdo nomē
accepit. Tactu loculi in quo exanimis geſtabat/euidens
ſue dignationis dedit indiciū. Et qdem cū poſſet ſolo ver
bo eū vite reſtituere: maluit primo feretrū tāgere: vt per
hoc ⁊ ſignū clemētie ſue daret: ⁊ matris vidue delectū me
Tex. rore animū erigeret. ¶ Hi aūt qui portabāt ſteterunt: vir
tutis effectū mirabilem ſuſtinētes. Cū vidiſſent em̄ dn̄m
appropinquantē/qui mortuū ferebāt ſteterūt/cupientes
miam illius in reſurrectione mortui cernere. Sed hec cū
ad literā per ſe ſatis emineant: ſupereſt vt qd myſterij cō
tineant indagemus. Neq em̄ a ſacramēto pſona hui⁹ vi
Vidue due pōt eſſe otioſa: q̄ ⁊ grauitatis honeſtate ⁊ cōtinentie
ſignifica merito: necnō ⁊ exequiarū frequētia cōmēdata/reſuſcita
tio pul tionem vnici filij a dn̄o meruit obtinere. Significat vtiq
chra. ſanctā eccleſiā matrē oim recte credētiū: q̄ verbo dei feta
ſpūales illi quotidie filios p lauacrū diuini fontis parere
nō deſinit. Bene ergo vidua hec mulier fuiſſe d̄r. Vidua q̄ſi
a viro diuiſa dicta: qr iduare greci dicūt diuidere. Et ſctā
mater nr̄a vidua eſt: qr virū ſuū chriſtū in carne pſentē nō
videt. Poſtq̄ ei chriſt⁹ vir illi⁹ q̄ ⁊ redēptor ei⁹ eſt/p aſſum
ptionē hūanitatis abijt in celuꝫ: ſancta ecclia tāq̄ vidua
remāſit in terris. Vn̄ Salomon q̄ſi in pſona mulierꝫ adul
tere: hoc eſt/hereticorū eccl'ie de chriſti abſentia ſibi blan
Pro. vij. dientis dicit. Nō eſt vir in domo ſua: abijt viā lōginquā:
ſacculū pecunie ſecū tulit: i die plene lune reuerſur⁹ eſt in
domū ſuā. Cui⁹ ſententie talis eſt ſēſus. Nō eſt vir in domo
ſua: hoc eſt/p humanitatē nō eſt chriſtus in eccleſia. Abijt
viā longinquā: qr ſurgēs a mortuis/celorꝫ ſublimia lōge
ab hac luce ⁊ habitatione/vaſti aeris interiectu diſtātia
penetrauit. Sacculū pecunie ſecū tulit: hoc eſt/carnē ſuā
i theſauro diuinitatis ſup celos exaltatā/in patris dextera
collocauit. In die plene lune reuerſurus eſt domū ſuaꝫ: qꝛ
impleto numero electorꝫ in ecclia/in fine mūdi reditur⁹
eſt ad iudiciū: vt aſſumat ſibi ſpōſam ſuā eccleſiā. Per lo
culū ergo in quo defuncti cadauer baiulabat: cōſciētiā ho
minis pctōris accipim⁹: in qua iā deſperando ſopit⁹ male
quieſcebat. Baiuli aūt qui exanimē in feretro: hoc eſt/ſu
premo funeris inſtrumēto ad ſepeliendū ferebāt: vel im
mūda deſideria q̄ hoiem ad interitū pertrahūt/accipiun Locul⁹
tur: vel colloquia mala ſociorꝫ male decipiētiū. Qui dum quid in
blādis lenocinijs animā in ſecuritatē mittūt: ⁊ male agē telligat.
tibus fauēt: ac p hoc ad peiora prōptiores efficiunt/quo
dāmodo eos ſuperiecta humo operiūt: ⁊ ne reſpirare va
leāt/facto deſup telluris aggeſtu obruunt. De talib⁹ dn̄s
dicit. Sine mortuos ſepelire mortuos ſuos. Mortui nāq Luce.ix.
mortuos ſepeliunt: dū pctōres peccatorib⁹ adulant. Dn̄o
ergo loculū funeris tangēte/baiuli ſubſiſtūt: qr dum dn̄s
cor hois pctōris per internā inſpirationē cōpungit: carna
lia ⁊ immūda deſideria atq mala colloquia decipientiū
ſociorum continuo conquieſcunt: ſicq in ſemetipſos con
uerſi dominum ad vitam vocantem audiunt: vocantiq
dignis conuerſationis ſue operibus reſpondent. Quidā
magiſtrorum per loculum/lignū primarie preuaricatio
nis intelligunt: in quo omnes ſub conditione reat⁹ illius
mortui portabamur a quatuor vectibus: que materialia
quatuor ſignificant elementa. Quaſi his quatuor vecti
bus ad interitum raptabamur: cum vel cupiditatū noxio
feruore exeſtuarem⁹: vel frigidus luxurie humor inunda
ret: vel pigra hebetudo corporis vigorē obtunderet ani
morum: ſeu cum concreta noſter ſpiritus labe vacuam ve
re lucis aleret mentē. Verū dn̄o loculū tangente/acerbi
huius funeris portatores gradū cōtinuerūt: qr dn̄o mor
talia tāgenti: ⁊ in ſimilitudine peccati apparēte: nos q̄ iā tu
mulo ꝓpmi eram⁹/curſu his portatorib⁹ īterdicto reſur
gere ꝓmeruimus. Tumulus em̄ noſter mali mores erāt:
tumul⁹ noſter pfidia erat. Guttur noſtrū/ſepulcrū erat:
iuxta qd̄ pſalmiſta de reprobis dicit. Sepulcrū patēs eſt
guttur eorū. Ab hoc ſepulcro tactu chriſti ⁊ auditu vocis
ipſi⁹ liberati ſum⁹. Quid em̄ illi eſt tāgere: niſi miſerādo
ſubuenire? Quid nobis vocē ei⁹ audire/niſi p̄cepta illius
alacriter implere? ¶ Et ait. Adoleſcens tibi dico/ſurge. Tex.
Mortuus qdē erat ille: ſed qr dn̄o oia viuunt/mortuo ve
lut viuo loqbat dicēs. Tibi dico ſurge. Inter dictum ⁊ fa
ctū dn̄i nulla diſtātia eſt. Ipſe em̄ dixit ⁊ facta ſunt: ipſe mā
dauit ⁊ creata ſunt. Et oia q̄cūq voluit fecit: in celo et in
terra. Audita ḡ voce dn̄i reſedit qui erat mortuus ⁊ cepit
loqui. Poſt reſuſcitationē ſuā mortu⁹ loqui cepit: vt vide
licet p hoc vera reſuſcitatio illi⁹ monſtraret: quaten⁹ non
phātaſma/ſed veritas crederet. ¶ Et dedit illū mr̄i ſue.
Reſuſcitato mortuo ⁊ pfecte ſanitati reſtituto/dedit illū Tropo
dn̄s matri ſue. Spūaliter ergo mortu⁹ reſidet/cū per inter logia vti
nā cōpunctionē a morte aie pctō: ad vitā reſurgit: et poſt lis.
letiferū pcti ſomnū ad bona opa ſe erigit. Incipit loqui:
cū fidem ſancte trinitatis cōfitendo/indicia ſue vite alijs
pandit: vel cū verbo exhortationis/atq exēplo ſue cōuer
ſationis alios ad penitentiā inuitat. Reddit matri: cum
per ſacerdotale miniſteriū cōmunioni reformat eccleſie.
¶ Accepit aūt oēs timor: ⁊ magnificabant deū. Nouum Tex.
⁊ ſeculis antea inauditū miraculū. Iuſte magnus intuē
tium ſubſecut⁹ eſt ſtupor: ita vt laudes dei prius ora tacē
tia repente laxarēt. Quo loco/morale aliqd datur aduer
tere. Sicut em̄ reſuſcitatio corpalis q̄ viſibiliter in corpo
re facta eſt/ꝓuocauit hoies vt exterius admirarent: ita ⁊
reſuſcitatio ſpūalis que quotidie in aiabus fidelium fit/
admonet nos: vt ⁊ interius a morte anime reſurgere ſtu
deam⁹. Quanto em̄ periculoſior/ac deſperatior eſt mors
anime ad vitam redeūtis: tanto plures illius corrigūtur
exemplo ⁊ ad vitam reuocantur. De gradu em̄ ſublimio
re deterius labitur: quo vero lapſus fuerit grauior/eo fit
ſubleuātis clementia gratior: ſicq dum is q̄ deterius rue
rat erigit/plurib⁹ inde ſpes ſalutis generatur. Cōſidere

Digitized by Google

mus nāq; beatū Dauid ⁊ Petrū: quoꝝ alter cū eſſet rex
ij.reg.xi. ⁊ ꝓpheta in tantā perditionis deſcēdit foueā: vt adulte-
riū ſimul ⁊ homicidiū perpetraret: alter de gradu apoſto
Mat. lici culminis ad precipitiū actus eſt trine negatiōis. Qui
xxvi. dū penitētes a morte aīe cito ſurrexerūt/ multi penitētes
ſalutem meruerunt. Qui quo maioris honoris ⁊ altioris
gradus fuerūt/ eo periculoſi⁹ ceciderūt: ⁊ quo grauior ca
ſus illoꝝ fuit: eo pietas dñi erigētis gratior in eis emicuit
Quo vero amplior dñi pietas in eis apparuit: eo firmior
Tex. ſpes ſalutis cūctis ad penitētiā venientib⁹ creuit. ¶ Qꝛ
ꝓpheta magn⁹ ſurrexit in nobis. Simplices turbe igno-
Vulgi rātes legē ⁊ ꝓphetas/ aduētum filij dei iudeis repromit
de chri- tētes/ cū viderēt deū hoīem inter hoīes corporaliter con-
ſto opi- uerſantē: ⁊ ex virtute diuine potētie mirabilia opa facien
nio. tem/ putabāt eū vnū eſſe ex ꝓphetis: q̄ in populo Iſraeli-
tico mirabilia facere ſoliti erāt: ⁊ ideo errore decepti cla-
mabāt dicētes. Quia ꝓpheta magn⁹ ſurrexit in nobis.
Magnū ꝓphetā non aūt deū/ aut dei filiū appellabāt: qꝛ
adhuc nubilo ignorātie cecati erāt: ac ꝓpterea in precedē
tib⁹ ſignāter tales turbatū ſunt vocabulo nūcupati. Tur
be eñ erant: qꝛ necdū cū aplīs diuinitatis ipſi⁹ intima pe
netrauerāt. Sed q̄uis cū quadā animi deuotiōe errarēt
iſte turbe: nō in toto tñ errabant. In hoc enim errabāt ꝙ
eū purū hoiem tantum eſſe putabāt: in hoc aūt nequaꝙ
errabāt/ ꝙ eū prophetam eſſe dicebant. Ipſe enim verus
erat propheta: quia q̄ ventura erant veriſſima aſſertione
predicabat. Nam et ipſe dominus prophetam ſe teſtatur
Lu. xiij. eſſe cum dicit. Non capit prophetam perire extra Hieru-
Mat. ſalem. Et alibi. Non eſt inquit propheta ſine honore/ niſi
xiij. in patria ſua. Propheta ergo erat: cū dominus eſſet pro-
phetarū/ ſicut rex regū ⁊ dominus dominantiū. Addunt
Tex. etiam. ¶ Quia dñs viſitauit plebē ſuam. Per iſtum vcʒ
qui talia miracula operaꝛ: viſitauit deus pater plebē ſuā
mittendo verbum ſuum incarnatum in mūdū: quod pia
ſubuentione illam redimeret: ⁊ a lōga infirmitate immo
a morte qua diutius torpebat liberaret. Nec ſolū tūc ple-
bem ſuā viſitauit: ſed etiā quotidie fideles ſuos viſitat ꝑ
euangeliū ſuum/ ꝑ dicta prophetarū/ atq; exempla prece
dentiū patrū. Viſitat etiā dñs plebē ſuam: cum vnicuiq;
electorū per adminiſtrationē ſancti ſpiritus: vel terrorem
eterni ſupplicij: vel dulcedinē celeſtis patrie intrinſecus
demonſtrat: ⁊ quēadmodū a morte aīe reſurgere valeat/
occulta inſpiratione edocet. Siue aliter. Viſitat ⁊ quoti
viſitatio die plebē ſuā: eam quā preſciuit ⁊ preordinauit conformē
dei expo fieri imaginis filij ſui: cū per internā verbi ſui inſpiratio-
nitur. nē/ ad amorē inuiſibiliū excitat: eorūq; mentibus ingerit
quāta ſint q̄ eis i celo ꝓmiſſa ſunt gaudia. Incolumitas
ſine debilitate: ſalus ſine dolore/ vita ſine morte/ facilitas
ſine impedimēto/ ſecuritas ſine faſtidio: vbi electoꝝ oīm
ſocietas ſancta: ſolēnitas certa/ requies ſecura/ pax vera/ vi
ta ꝑpetua. Agamus ḡ gratias deo patri creatori noſtro:
qui priorib⁹ noſtris patrib⁹ merito ſue iniq̄tatis in infide
litate relictis: nouiſſimis hui⁹ ſeculi tꝑibus ſuꝑ nos miſe
ricordiā ſuā cōfirmauit/ mittendo filiū ſuum ad redimen
dū gen⁹ humanū. Agam⁹ etiā gr̄as filio eius dño nr̄o Ie
ſu chriſto: q̄ ꝑ aſſumptā humanitatē ad nos venire digna
tus eſt: ⁊ preceptis ſuoꝝ mādatoꝝ obtēperātib⁹/ celeſtem
beatitudinē repromittere. Ad quā vt ꝑuenire q̄ncq;/ et cuʒ
ipſo feliciter viuere mereamur/ adiuuet ipſe qui ⁊ preſen
tia ſue incarnatiōis nos viſitauit: ⁊ ſanguine ſue paſſiōis
miſericorditer redemit. Interea collatis quatuor euāge-
liſtarū narrationib⁹: tres mortuos inuenim⁹ a dño ſuſci-
tatos: q̄uis plures eū reſuſcitaſſe dubiū nō ſit/ lʒ ſcriptuʒ
nō legaꝛ. Multi ḡ ſine dubio ſunt corꝑaliter a dño ſuſci-
tati. Dicit beatus Aug. Sed nō fruſtra tres cōmemorati:
filia ſcʒ archiſynagogi adhuc intra domū mortua iacens
⁊ iuuenis iſte extra portā ciuitatis delat⁹: ⁊ Lazar⁹ qua-
triduanus iā fetens. Qui tres mortui ſignificant tria ge
nera hoīm peccatoꝝ: quos hodieq; in ſacra ecclīa a mor-
te aīe ſuſcitat chriſt⁹. Sed videam⁹ q̄ ſunt iſta genera mor
tuoꝝ. Sunt nāq; nōnulli qui male cogitationi cōſentiūt:
⁊ pctm̄ quidē intus in corde habēt: in facto tñ nōdū oſtē-
dunt. Sed vt ſaluator huiuſcemodi in ſe viuificari poſſe
ſignificaret: ſuſcitauit archiſynagogi filiā adhuc intra do-
mū iacentē: quaſi nequitiā delicti in ſecreto cordis latētē
Alij ꝑuerſe cogitationi inherētes/ poſt cōſenſum peccati
labunꝛ in factū: tāq̄ extra ferētes mortuū: vt qđ latebat
in ſecreto/ iā appareat in publico. Sed ne iſti quoq; ſi pe
niteant ſint deſperandi/ ꝙ in dño non poſſunt viuificari: Si
dñs iuuenem extra portā ciuitatis delatum ſuſcitauit/ et riō
matri reddidit: qꝛ animā a peccato reſurgere faciēs/ vni- ſti
tati ſancte eccleſie reſtituit. Quidā vero non ſolū cogitā-
do vel faciēdo illicita peccant: ſed ipſa etiā conſuetudine
peccādi/ ſe quaſi ſepeliendo obruunt. Sed vt etiā talibus
ſpes venie nō deeſſet: ſi tñ adſint cogitationes ſolicite: q̄
ſuꝑ eoꝝ ſalute chriſto inuigilent/ tāq̄ deuote ſorores: ſuſci
tauit Lazarū quatuor iam dies in monumento habentē
Simul etiā vt oſtēderet dñs leuiora peccata que in corde
⁊ cogitatione ſunt/ leuioris penitētie remedio poſſe cura
ri: puellā in conclaui iacentem/ breui ac facillima iuſſione
euocat/ dicens. Puella ſurge: quā ⁊ propter facilitatē re- Lu. viij.
ſurgēdi/ iam mortuā fuiſſe negauerat. Vt aūt demonſtra
ret grauiora peccata: q̄ abſq; verecūdia alijs imitāda pro
ponunꝛ: vel qb⁹ longa cōſuetudine peccatoꝝ ne ſurgere
valeat deprimiꝛ/ ampliori remedio penitentie indigere:
elato foras iuueni/ plurib⁹ verbis vt reſurgere valeat di-
cit. Adoleſcēs tibi dico ſurge. Lazarū vero reſuſcitatur⁹/ Lu. vij.
clauſtra monumenti refelli precepit: fremuit ſpū: rurſum
fremuit/ lachrymat⁹ ē/ ac voce magna clamauit. Lazare Joan. xi.
veni foras. Quartus ꝟo mortuus dño a diſcipulis nūtia Mat.
tur: ſed hūc non reſuſcitauit: qꝛ defuerunt viui qui ꝓ eius viij.
vita dñm precarenꝛ. Qui mortu⁹ eos ſignificat/ de q̄bus
Ioānes ait. Eſt pctm̄ ad mortē: nō pro illo dico vt roget i. Joā. v.
quis. Peccatū enim ad mortē/ eſt in peccato vſq; ad mor
tem perſeuerare. Quicūq; ergo in aliqua ex ſupradictis
tribus mortibus anime ſe iacere cognouerit: peniteat ne
ceſſe eſt factorum: ⁊ fidelium preces ſibi coniungēs/ diui-
nam iugiter precetur clemētiam: vt celeriter ad vitam re
ſurgere mereatur eternam. Tu autem.

¶ Dominica. XVII. Luce. XIIII.

¶ In illo tempore: Cum intraret Jeſus in do-
mum cuiuſdā principis phariſeoꝝ ſabbato man
ducare panem: et ipſi obſeruabant eum. Et ecce
homo quidā hydropicus erat ante illum. Et reli
qua. Homilia venerabilis Bede preſbyteri.

Hydropis morbus ab
aquoſo humore vocabulū trahit. Grece eñ hy-
dor aqua vocaꝛ. Eſt autē humor ſubcutane⁹ de
vitio veſice natus/ cum inflatione turgente et anhelitu
fetido. Propriūq; eſt hydropici: quāto magis abūdat hu
more inordinato: tanto ampli⁹ ſitire. Et ideo recte cōpa
ratur ei quē fluxus carnaliū voluptatū exuberās aggra-
uat. Cōparaꝛ diuiti auaro: qui quanto eſt copioſior diui-
tijs q̄bus non bene vtiꝛ: tanto ardentius talia cōcupiſcit
¶ Et reſpōdens Jeſus dixit ad legiſperitos ⁊ phariſeos Tex.
Licet ſabbato curare? At illi tacuerunt. Quod dr̄ reſpon
diſſe Jeſus/ ad hoc reſpicit quod premiſſum eſt: ⁊ ipſi ob
ſeruabant eū. Dñs eñ nouit cogitationes hoīm. Sʒ me-
rito interrogati tacent/ q̄ cōtra ſe dictū quicquid dixerint
vident. Nā ſi licet ſabbato curare: quare ſaluatorē an cu-
ret obſeruant? Si nō licet: q̄re ipſi ſabbato pecora curāt? Alluſio
¶ Ipſe ꝟo apprehēſum ſanauit ac dimiſit. Prouida diſpē- miraculi
ſatiōe dñs ante legiſꝑitos ⁊ phariſeos hydropicū curat: ⁊ doctri-
⁊ mox cōtra auaritiā diſputat: vt vcʒ per huius corporis ne.
egritudinem/ in illis exprimeretur egritudo cordis: de
niq; poſt multa diſputationis eius hortamenta/ ſubiun Lu. xvi.
ctum eſt. Audiebant autem hec phariſei qui erant aua

ri/ et

Digitized by Google

ri/⁊ deridebāt eū. Hydropicus quippe quo amplius bi/
berit/amplius ſitit. Et oīs auarus ſitim multiplicat:q̄ cū
ea que appetit adeptus fuerit/ad appetēda alia ampli⁹
Tex. anhelat. ¶ Et reſpōdēs ad illos dixit. Cui⁹ veſtrū aſin⁹
aut bos in puteū cadet:et nō cōtinuo extrahet illum die
ſabbati? Sic obſeruatores ſuos phariſeos conuincit: vt
eoſdē etiā auaritie cōdemnet. Si vos inquit in ſabbato
bouē aut aſinum aut aliud quodlibet aīal in puteū deci/
dens eripere feſtinatis nō aīali/ſed veſtre auaritie cōſu/
lentes:quāto magis ego hoīem q̄ multo melior eſt peco
re liberare debeo? Conuenienter ꝗ hydropicum aīali qd̄ in
.iiij. puteū decidit cōparauit:hūore em̄ laborabat. Sicut illā
mulierē:quā decē et octo annis alligatā dixerat:⁊ ab eā/
dem alligatiōe ſoluebat:cōparauit iumēto qd̄ ſoluit/vt
ad aquā ducat. Et bn̄ vtroq̄ loco bouē poſuit et aſinum:
q: ſiue ſapiētes q̄ſq̄ ⁊ hebetes:ſiue vt ſupra dictū eſt vtrū
q̄ ppl̄m eos ſignificare ſentiam⁹:eū videlꝫ cui⁹ ceruicem
iugū legis attriuit:atq̄ eū quē q̄libet ſeductor reperit q̄ſi
brutū aīal atq̄ nulla rōne renitēs/q̄ voluit errore ſubtra/
xit:oēs ſaluator aduenīēs ſathane vinculis aſtrictos:oēs
in vno cōcupiſcētie puteo dimerſos inuenit. Nō em̄ eſt di
Ro.iij. ſtinctio. Oēs em̄ peccauerūt ⁊ egent glīa dei: iuſtificati
gratis ꝑ gratiā ipi⁹/per redēptionē q̄ eſt in chriſto Jeſu.
Tex. ¶ Dicebat aūt ⁊ ad inuitatos parabolā:intēdēs quō pri
mos accubit⁹ eligerēt dicēs ad illos. Cū inuitat⁹ fueris
ad nuptias/nō diſcūbas in primo loco. Apta q̄dē ad lite/
rā eſt hec admonitio ſaluatoris:docēs hūilitatē nō ſolū
apud deū/ſꝫ etiā apud hoīes eſſe laudabilē. Sꝫ q̄m hanc
euāgeliſta nō fruſtra parabolā vocat:breuiter intuēdum
q̄d etiā myſtice ſignet. Nuptias appellari chriſti ⁊ eccl̄ie
Mar.ij. cōiūctionē multis locis apparet:e qb⁹ vnū eſt. Nunquid
Matt. poſſūt filij nuptiarū q̄diu ſpōſ⁹ cū illis eſt ieiunare. Aliud
xxij. Sīle factū eſt regnū celoꝝ homini regi:q̄ fecit nuptias fi
lio ſuo:⁊ miſit ſeruos ſuos vocare inuitatos ad nuptias
Has ergo nuptias q̄ſquis inuitat⁹ adierit.i.eccl̄ie mem/
bris ſe fidei grā cōiūxerit:nō diſcūbat in primo loco: hoc
eſt nō ſe de meritis gloriādo:q̄ſi ceteris ſublimior extol/
Matt. lat:⁊ q̄dē ſtudeat iuxta alteri⁹ loci parabolā veſte nuptia
xxij. li veſtit⁹:hoc eſt v̄tutū fulgore coruſc⁹ apparere ſꝫ ip̄aruꝫ
Tex. habitū v̄tutū loco deuote hūilitatis adornet. ¶ Ne for/
te honoratior te ſit inuitat⁹ ab eo:⁊ veniēs is q̄ te ⁊ illuꝫ
vocauit dicat tibi:da huic locū:et tūc incipias cū rubore
nouiſſimū locū tenere. Honoratiori poſt inuitato locum
dat ille:q̄ de lōge ſue cōuerſatiōis cōſidētia ſecurior ſcrūs
cita illoꝝ q̄ ſe in chriſto ſecuti ſunt agilitate preit. Et cū ru
bore nouiſſimū locū tenet:q̄n de alijs meliora cognoſcēs
quicq̄d de ſua oꝑatiōe celſum ſentiebat humiliat dicens
ſibi cū ꝓpha. Egēs ſum ego:⁊ in laborib⁹ a iuuētute mea
Tex. exaltat⁹ aūt hūiliat⁹ ſum ⁊ cōfuſus. ¶ Sꝫ cū vocat⁹ fue/
Eccl̄i.iij ris:vade ⁊ recūbe in nouiſſimo loco. Quanto magn⁹ es
inq̄t:hūilia te in oībus. Et pſalmiſta gl̄iat. Humiliat⁹ ſū
vſq̄quaq̄ dn̄e:viuifica me ſ̄m v̄bū tuū. Manifeſte ſigni
ficans:ita ſe a dn̄o poſſe viuificari/ſi de ſuis ip̄e virtutib⁹
Tex. humilia ſentiret. ¶ Ut cū venerit q̄ te inuitauit/dicat ti/
bi. Amice aſcende ſuperi⁹. Veniēs dn̄s quē humilē inue/
Matt. nerit:amici noīe brificans/ſuperi⁹ aſcēdere p̄cipiet. Qui
xviij. cūq̄ em̄ humiliauerit ſe ſicut puulus:hic eſt maior in re/
Tex. gno celoꝝ. ¶ Tūc erit tibi gl̄ia corā ſimul diſcūbētibus
Prou.xx Pulchre dicit:tūc erit tibi gl̄ia:ne nūc q̄rere incipias: qd̄
tibi ſeruat i fine:q: ſicut Salomō ait. Hereditas ad quā
feſtinat in p̄ncipio:in nouiſſimis bn̄dictione carebit. Po
teſt aūt ⁊ in hac vita intelligi:q̄ in nouiſſimo loco recum
bēs inuenit/dn̄o veniēte ſublimat:q: quotidie dn̄s ſuas
nuptias intrat:quotidie mores/ſedes/habit⁹ conuiuan
tium dijudicat:et ſuperbos deſpiciens/humilibus ſepe
tanta ſui ſpiritus munera preſtat:vt eos merito ſimul diſ
cumbentiū:hoc eſt in fide quieſcentium cetus vnanima
admiratiōe glorificet:ſtupenſq̄ in auctoris ſui laudatio
nem ꝓſiliat dicēs. Mihi aūt nimis honorificati ſūt ami/
Tex. ci tui de⁹:nimis cōfortat⁹ eſt principat⁹ eorum. ¶ Quia

omnis q̄ ſe exaltat humiliabit:⁊ q̄ ſe humiliat exaltabit.
Et ex hac cōcluſione manifeſte claret precedentē dn̄i ſer/
monē typice intelligendū. Neq̄ em̄ mox oīs q̄ ſe coram
hoībus exaltat humiliabit:aut q̄ ſe in cōſpectu hominū
humiliat/exaltabit ab eis. Sed ecōtrario nōnūq̄ qui ſe
vel in apice dignitatis/vel in alia qualibet acq̄rēda gl̄ia
ſubleuat/vſq̄ in finē exaltari nō ceſſat. Silr ⁊ humilis q̄/
libet ac verecūdus:in ſua qua contentus eſt vſq̄ ad vite
terminū mediocritate pſeuerat. Et ideo iuxta veritatis
ſniam:omnis qui ſe incaute de meritis alleuat/hūiliabit
a dn̄o:⁊ qui ꝓuide ſe de benefactis humiliat/exaltabitur
ab eo. In eūdem ꝓculdubio ſenſum premiſſus ſermo re/
dēptoris quo primos in nuptijs accubitus queri vetat/
cōgruit. ¶ Dicebat aūt ⁊ ei q̄ ſe inuitauerat. Cū facis prā Tex.
diū aut cenā/noli vocare amicos tuos/neq̄ cognatos/
neq̄ fratres tuos/neq̄ vicinos diuites. Fratres/amicos Moni/
et diuites alterutrū cōuiuia celebrare/nō quaſi ſcel⁹ in/ tio ſalu/
terdicit:ſꝫ ſicut cetera neceſſitatis hūane cōmercia:vbi ⁊ bris.
pctōres pctōrib⁹ fenerātur/vt recipiāt equalia/ad ꝓme/
rēda vite celeſtis premia nil valere oſtēdit. Deniq̄ ſubiū
git. ¶ Ne forte ⁊ ipſi te reinuitent/⁊ fiat tibi retributio. Tex.
Nō ait:⁊ fiat tibi pctm̄/ſꝫ fiat inq̄t tibi retributio. Cui ſi/
mile eſt qd̄ alibi dicit. Et ſi bene feceritis his q̄ vobis be/ Luc.vj.
nefaciūt:q̄ vobis eſt grā? Neq̄ hic dicit/pctm̄ eſt vobis:
ſꝫ q̄ vobis eſt grā? Siq̄dē ⁊ pctōres hoc faciūt:q̄uis ſunt
quedā mutua fratrū/amicoꝝ/cognatoꝝ/vicinoꝝq̄ diui
tū cōuiuia:q̄ nō ſolū in preſenti retributionē/ſed ⁊ dāna/
tionē p̄cipiūt in futuro. Deniq̄ ab apl̄o inter oꝑa tenebra
rū annumerant. Sic vt in die inq̄t honeſte ambulemus/ Ro.xiij
nō in comeſſationib⁹ ⁊ ebrietatib⁹. Comeſſationes quip
pe ſunt luxurioſa cōuiuia:q̄ aut collatione oīm celebrant
aut vicib⁹ ſolēt a cōtubernalib⁹ exhiberi:vt neminem pu
deat inhoneſte aliq̄d dicere aut facere:q: ad hoc cōueni/
tur/vt feda illic copia cōgerat vini:⁊ incitet libidinis di
uerſa voluptas. ¶ Sed cū facis conuiuiū/voca paupe/ Tex.
res/debiles/claudos/cecos/⁊ beat⁹ eris:q: nō habēt re/
tribuere tibi:retribuet em̄ tibi in reſurrectiōe iuſtoꝝ. In
reſurrectiōe iuſtoꝝ dicit:q: etſi oēs reſurgāt: eoꝝ t̄m non
immerito q̄ſi ꝓpria cognominat:q̄ in hac ſe beatos non
dubitāt eſſe futuros. Ergo q̄ pauperes ad cōuiuiū vocat
in futuro p̄miū accipiet. Qui amicos frēs ⁊ diuites vo/
cat/recipiet mercedē ſuā. Sꝫ etſi hoc ꝓpter deū facit/in
exēplo bti Job ſicut cetera fraterne dilectiōis officia/ip̄e
q̄ iuſſit remunerat. Qui guloſos ac luxurioſos ꝓpter la/
ſciuiā inuitat:pena in futuro plectet eterna. ¶ Hec cum Tex.
audiſſet quidā de ſimul diſcūbētib⁹ dixit ei. Beat⁹ q̄ mā/
ducabit panē in regno dei. Panis q̄ manducat in regno Error
dei: nō iuxta Cherintū corporalis intelligēdus eſt cibus: cherinti
ſed ille vtiq̄ q̄ ait. Ego ſum panis viuus q̄ de celo deſcen/ refutat.
di. Si q̄s manducauerit et hoc pane/viuet in eternū.i.ſi
quis mee incarnatiōis ſacramēto pfecte incorporatus/
mee diuine maieſtatis viſiōe frui meruerit:hic perpetua
vite immortalis beatitudine gaudebit. Tu autem.

¶ De eadem dn̄ica: Luce.XIIII.

¶ In illo tempore: Cum intraret Jeſus in do/
mum cuiuſdam principis Phariſeorum. Et re/
liqua. Homilia Bede.

ETernus atq̄ inuiſibi
lis rerū conditor:humanū genus qd̄ ꝑ lōga ſe/
culi trāſeūtis ſpatia mortis ꝑpetue legib⁹ aſtri
ctū erat ſaluare diſponēs:nouiſſimis tꝑib⁹ hō fieri digna
tus eſt/mirabili ordine/mirabili prorſus ⁊ natiuitate: vt
hoīes quos iuſtitia cēſente dānauerat/clemētia dictante
redimeret. Et vt maiorē circa nos ſue pietatis allegaret
inſtātiā:nō ſolū hō:verūetiā pauꝑ ⁊ hūilis hō fact⁹ eſt:vt
nr̄e cōdeſcēdendo pauꝑtati/ſuarū nos diuitiarū partici/
pes eſſe donaret. Deniq̄ intātū pauꝑ ꝓ nobis fact⁹ eſt:vt
ne tuguriū quidē ad ſubeūdū h̄ret:iuxta qd̄ ipſe alibi ait:

Digitized by Google

Luce.ix. Vulpes foueas hñt/ ⁊ volucres celi nidos: fili⁹ aũt hoīs
nō hʒ vbi caput ſuũ reclinet. Hac de cā dignabaꝛ hoīʒ ad/
ire cōuiuia: non quo affectaret epulas mortali manu ap/
paratas: ſʒ quo ſalutē doceret fidēꝗ req̄reret. Ad hoc ſe/
ſe feſtis hoīm facile vocat⁹ impertiebat: vt ⁊ cōuiuas mi
raculis illuſtraret: ⁊ familie q̄ intra dn̄oꝝ edes ſeruitio
occupate erant: nec liberā accedēdi ad eũ copiā habebāt
per hanc occaſionē verbũ ſalutis audirent/ ⁊ auctorē ſue
ſaluatiōis agnoſcerēt. Nullā eñ cōditionē ſpreuit: aut a
ſua mia indignā ducit: q2 miſereꝛ oīm: ⁊ nihil odit eoꝝ q̄
Exordiũ aliud in euangelium. fecit: ſiliterꝗ de oīb⁹ illi cura eſt. Itē aliud exordiũ. Adi/
bat dn̄s carnalia hoīm cōuiuia: nō tā vt exteriorib⁹ mini
ſtrātiũ epulis veſcereꝛ: ꝙ̄ vt ipſe q̄ eſt panis de celo deſcē/
dens/ auditorib⁹ ſuis dapes ſupni cōuiuij erogaret. Qđ
inde verũ eſſe ꝓbatur q2 vbicũꝗ pranſurus reſedit: aut do
cuit aliq̄d/ aut ſigna patrauit. Qđ factũ in hoc cōſtat cō/
uiuio de quo preſens lectio texiꝛ: in quo ⁊ miraculũ ꝑpe/
trauit/ ⁊ ꝑdicationē exhibuit. Agebat etiā hoc clemētiſſi/
mo pietatis affectu: vt familia q̄ ſeruitute dn̄oꝝ ſemꝑ oc/
cupata/ libere ad illũ vbicũꝗ eſſet cōfluere neq̄bat: ipſo
ad habitacula dn̄oꝝ dignāter veniēte: in ꝑ̄ſentia illi⁹ cōi/
ter frui et doctrinis refici/ et miraculis poſſent letificari.
Simul etiā noui teſtamēti futuris ꝑ̄dicatorib⁹ auctoritatem
preferebat: quaten⁹ v̄bũ ſalutis dn̄is ⁊ ſubiectis: libe
ris ⁊ ſeruis: ſuperiorib⁹ ⁊ inferiorib⁹/ oībus abſꝗ differen
tia ꝑſonarũ impēdirēt: ⁊ ab his quib⁹ verbũ vite nũtiabāt:
humanitatis obſequia nō refugerēt exhiberi ſibi digno
cōmercio: vt quib⁹ ſpũalia ſeminant/ eoꝝ carnalia metāt
j. Cor. ix. Ut ergo dn̄s ſue diſpēſationis impleret officiũ/ intrauit
in domũ principis phariſeoꝝ mādicare panē. Dies ſab/
bati ſacerrim⁹ ⁊ ritu veteri celeberrim⁹ habebaꝛ: in quo
ab oī ope ceſſantes/ meditationib⁹ ⁊ conuiuijs indulge/
bant. Cui⁹ obſeruationē mos chriſtian⁹ ad diē dn̄icũ cō/
petentius trāſtulit/ ob reuerētiā dn̄ice reſurrectiōis. Qđ
Tex. aũt vocato ad principis cōuiuiũ dn̄o diciꝛ. Et ipſe ob/
ſeruabāt eũ: de ſcribis et phariſeis ſubintelligendũ eſt: q̄
ad hoc aderāt: vt eũ poti⁹ potuiſſent repꝛhendere duplici
videlʒ malignitate. Ut ſiue curaret hydropicũ/ dānarēt
illũ quaſi legis cōtēptorē ⁊ ſabbati violatorē: ſiue nō cura
ret/ arguerēt eum impietatis vel impoſſibilitatis. Sicut
eñ boni dn̄ʒ ſeq̄bāꝛ/ vt ei⁹ ꝑ̄dicationē audirēt ⁊ miracl'a
viderēt: ſic ecōtrario ſcribe ⁊ phariſei aderāt: vt eũ i ſuis
actib⁹ potuiſſent calũniari. Obſeruare dicim⁹ honeſte et
vigilāter cuſtodire. Obſeruabāt ergo eũ: hoc eſt ꝙ calli/
Tex. de repꝛhēſioni ei⁹ intēdebāt. Quare v̄o eũ obſeruarēt/ ex
eo qđ ſequiꝛ aiaduerti pōt. Et ecce inq̄t homo hydro
picus erat ante illũ. Quia eñ ſabbatũ erat/ cōſiderabat
Joā. ix. vtrũ languidũ eo die curaret nec ne: Et ſi q̄dē curaret/ di
cturi erāt. Nō eſt hic homo a deo/ q̄ ſabbatũ nō cuſtodit.
Si v̄o eũ curare nollet: infamarēt eũ impoſſibilitate. Ec
ce (inquit euāgeliſta) homo hydropicus erat ante illum
Veternũ hydropis eſt. Hydropis morbus: quē latini veternũ nũcupant/ ab aq̄
trahit originē noīs: q2 grece hydor aqua diciꝛ. Eſt v̄o in/
tercutaneus morb⁹ ex interruptiōe veſice nat⁹/ tumorē
ventris ⁊ anhelitus fetorē faciēs. Habetꝗ hoc ꝓpꝛium
Tex. vt quo amplius biberit/ eo magis noxiam in ſe ſitim exci
tet. Et rñdens dixit ad illos. Si licet ſabbato curare.
At illi tacuerũt. Ipſe v̄o apprehēſum egrũ ſanauit eum/
ac dimiſit. Qđ rñdiſſe diciꝛ ad eos q̄ nihil dixerant: ad il/
lud reſpicit qđ premiſſum eſt: ⁊ ipi obſeruabat eum. Qui
eñ nō min⁹ cogitat⁹ ꝙ̄ opa intueꝛ: nō immerito ſic ad co
gitata quaſi ad dicta vel facta rñdit. Interrogantur nō
quo eoꝝ dn̄s ſpectaret ſniam: ſed vt ex ſua meli⁹ reſpōſio
ne vel taciturnitate cōfutenꝛ. Vñ ⁊ illi vndiꝗ cōcluſos ſe
aſpiciētes/ merito interrogati tacuerũt. Quicq̄d eñ di/
xiſſēt/ ꝯtra ſe dictũ videbāt. Si dicerēt licet: audituri erāt
quare ergo me obſeruatis? Si aũt dicerēt/ nō licet: nec ſic
euadere poterāt. Nā diceret illis dn̄s: qđ ⁊ ſubinde eos ob
iecit. Quare vos veſtra pecora curatis ſabbato? Sua er/
go eos cōſciētia repcuſſos ⁊ tacētes inſpiciens: apprehen

ſum egrũ ſanauit ac dimiſit. Ideo ſanauit dn̄s hydropi/
cũ ante preſentiā ſcribarũ ac phariſeoꝝ: vt oſtēderet eis/
q2 ſicut ille ſanatus eſt corpore: ita illi ſi in eũ credere vel/
lent/ in aīa ſanari potuiſſent. Prudēti ſane diſpenſatione
dn̄s ante legiſperitos et phariſeos hydropicum curat/
et mox cōtra auaritiā diſputat: vt per illā egritudinē quā
ille patiebatur in corpore: deſignaret illoꝝ infirmitatem Allegoria in iudeos.
qua tabeſcebāt in mente. Myſtice vero hydropicus iſte
ipm iudeoꝝ ſignificat populũ: q̄ peſſimo quodā veterno Nume. xxiiij. et xxv.
auaritie ⁊ libidinis ꝑ̄grauat⁹ erat. Nihil eñ auari⁹ gen
te iudeoꝝ erat: nihil ad libidinē ꝓni⁹. Hoc morbo aſſue/
tos eos Balaā hariol⁹ ꝑ̄cognouerat: qñ Balach hmōi
cōſiliũ dederat: vt eos ꝑ mulierũ pulchritudinē idolatrie Eze.
ꝓſtituerent. Qđ vere de ſpirituali dicim⁹ fornicatiōe: cui
adeo eadē plebs inſeruiuit: vt meretricis ꝓcacis et adul
tere noīe mulieris ꝑ ꝓphetā appelleꝛ. Hydropicus vero
qui ſanaꝛ/ ſynagogā prefigurat. In qua pars illi⁹ popu/
li fide a noxio auaritie et libidinis humore liberata eſt:
adeo vt poſt chriſti aſcēſionē/ quotquot ex eis domorum Act. iiij.
vel agrorũ poſſeſſores erāt vēdētes q̄ habere poterāt/ p̄/
ciũ ante pedes aploꝝ deferrēt: et cauſa amoris ei⁹ vxori/
bus et oībus ſeculi affectibus renũtiarent. Sʒ et morali
ter: hydropicus iſte quēlibʒ deſignat auarũ vel luxurio/
ſum. Sicut hydropici ſitis eſt iexplebilis: ita auar⁹ quā/
dam ſitim multiplicat: q̄ cũ ampliora acq̄ſierit/ eo plura
per fas ⁊ nefas acq̄rere laborat. Vñ Salomō ait. Auar⁹ Eccle. v.
nō impleꝛ pecunia. Quia ſitis ei⁹ nec inopia minuiꝛ/ et
nec copia expleꝛ: illa ſuꝑ hoc ꝯcordāte ſnia q̄ diciꝛ. Semꝑ
auar⁹ eget. Pari mō luxurioſ⁹ q̄ſꝗ quo magis volupta/
tē carnis expleuerit/ eo ad peiora ꝑpetrāda accēdiꝛ: ſicꝗ
ſit vt vnde ad horā libidinis incētiuũ extinguiꝛ inde mox
deteri⁹ inflāmeꝛ. Diximus eñ morbo hydropico auaritiā
ſignificari: ꝙ ſicut ille aquā/ ita iſte ſitit pecuniā. Quo vi
tio phariſeos laboraſſe euāgeliſta manifeſtat: cũ poſt nō Lu. xvi.
nullas parabolas ſubdit. Audiebāt eñ hec phariſei qui Tex.
erāt auari: ⁊ deridebāt illũ. Et rñdēs dixit ad illos. Cũ
nulli⁹ interrogatio ꝑ̄ceſſerit: q̄d ſibi vult ꝙ tā ſepe reſpō/
diſſe dꝛ ad legiſperitos ⁊ phariſeos. Sʒ hec locutio in ſa/
cris voluminib⁹ habeꝛ vſitata. Solet eñ ſcriptura nul/
lo interrogāte/ hoc mō reſpōdētis voce ꝓferre ſententias.
Vñ eſt illud qđ alibi i euāgelio legim⁹. In illo tpe: rñdēs Mat. xi.
Jeſus dixit. Cōfiteor tibi pater dn̄e celi et terre. Et certe
illo in loco nulla vel patris vel alicui⁹ interrogatio ꝑ̄ceſ/
ſerat: vt eũ rñdiſſe ſctā illa auctoritas teſtareꝛ. Hinc eſt
etiā ꝙ ſctis mulierib⁹ ad ſepulchrũ dn̄i ſlētib⁹/ nihilꝗ in/
terrogātib⁹ de angelo q̄ perennē chriſti reſurrectionē nũ
tiare venerat dꝛ. Rñdēs aũt angel⁹ dixit mulierib⁹. Noli/ Matt. xxviij.
te timere. Sanato v̄o ac dimiſſo hydropico: inuehiꝛ mox
ad auaritiā calũniatoꝝ ſuoꝝ. Nā ſequitur. Et ait illis. Tex.
Cui⁹ veſtrũ aſin⁹ aut bos in puteũ cadit: ⁊ nō cōtinuo ex
trahet illũ die ſabbati. His v̄bis ſic dn̄s ſibi calũniātibus
coarguit: vt eos auaritie ſtudere cōuincat. Ac ſi alijs ver
bis loq̄reꝛ. Si vos inquiens vr̄a aialia in die ſcificato/ ſi
forte in puteũ caſu ceciderint eripere feſtinatis etiā cum
labore: nō ipſis aialib⁹ ſed auaritie vr̄e operā dātes: qua/
re me repꝛhēditis/ cur hoiem ad imaginē dei cōditũ mul/
toꝗ aiali ꝑ̄ſtantiorē in die ſabbati curē? Et pulchra rōne Cōparatio pulchra.
hydropicũ aiali in puteũ decidenti cōparat: q2 aial in pu
teum labēs aque humore laborat: quēadmodũ humore
grauaꝛ hydropic⁹. Sicut ⁊ in alio loco mulierē curuam/
quā decē ⁊ octo annis alligauerat ſathanas/ iumēto cō/ Lu. xiij.
parauit: qđ ſoluiꝛ vt aquatũ ducaꝛ. Verũ in apertiſſimis
hiſtorie v̄bis/ intima redolet ſuauitas allegorie. Nā ꝑ bo
uē ⁊ aſinũ vterꝗ ppl's/ iudeoꝝ vʒ ⁊ gētiũ intelligiꝛ. Per
bouē quidē: cuius ceruix iugo teritur: cuiuſꝗ labore pro/
ſciſſa terra verſaꝛ Judaicus cōuenientiſſime accipit po/
pulus: qui legis iugũ duriſſimũ traxerat: cuius ſuꝑbiā le
gis pondus premebat: quiq̄ ob terrenā felicitatē ⁊ rerũ
labentiũ copiā deo ſeruiebat. Graue eñ iugũ iudeis fuit
circũciſionē ſufferre feſtiuitates tabernaculoꝝ ſub dio/

Digitized by Google

hoc eſt ſub aſperitate imbriũ atq; caloris ſolis celebrare: otium ſabbatorũ ſeu feſtiuitatẽ cuſtodire: ꝛ cetera legis onera grauiſſima: in quibꝰ retro cũctis tpibꝰ iam ſeruierunt obſeruare. Per aſinũ vero aial nimis irrationale: et pre ceteris animãtibꝰ magis oneriferũ / gẽtilis ppl's figuratur: q peccatorũ põdere ꝛ male inſite ſibi cõſuetudinis mole prepediti nequaq; reſpirare aut imponẽtibus reſiſtere valebãt: ad ſimulacra muta prout ducebanẽ incedentes. Poſſunt q; hec aialia duo hoim genera deſignare. Bos em̃ qui pꝛouẽtui frugũ inſudat / ſapiẽtes exprimit. Aſinꝰ vero ignobile aial ꝛ inſipidũ: ſtultos quoſq; ꝛ vbi rõne carentes p typũ oſtẽdit. Recte igiẽ dñs in vtroq; loco bouẽ et aſinũ in puteũ labẽtes / vel a pſepio ſolutos / ſub ſignificatione iudaici populi atq; gẽtilis poſuit: q: adueniẽs ipſe mediator dei ꝛ hoim in hũc mundũ: oẽs ſiue iudeos ſiue gẽtiles / ſeu ſapiẽtes ſiue hebetes: duriſſimis pctõrum vinculis irretitos inuenit: atq; in imo voluptatis et cõcupiſcentie carnalis / tãq; in pꝛfunditate putei dimerſos reperit. Scriptũ nãq; eſt. Vinculis pctõꝝ ſuoꝝ vnuſqſq; cõſtringiẽ. Et aplus. Oẽs peccauerũt ꝛ egẽt glia dei. Apte vero de inſultatoribꝰ dñi ſequiẽ. ❡ Quia nõ poterãt ad hec rñdere illi. Splẽdidiſſima nãq; luce veritatis euaneſcere videbãt oẽs tenebras falſitatis. Verũ dñs cũ videret eos rñdere nõ poſſe: ꝛ tñ a malitia ꝛ inuidia nolle ceſſare: ad eoꝝ q inuitati erãt exhortationẽ / q forſitan ex cius predicatione pꝛficere poterãt / ſermonẽ cõuertit. Intẽdebat enim non pꝛbo eos ſtudio primos accubitꝰ affectare.

Prou. v.
Tex.

Tex.

❡ Dicebat aũt ꝛ ad inuitatos parabolã / intendens quõ primos accubitꝰ eligerẽt dicẽs ad eos. Cũ vocatꝰ fueris ad nuptias / non diſcũbas in primo loco. Hec admonitio ſaluatoris ad literã vtiliter intellecta / ſalutiferũ cunctis documẽtũ exhibet: humilitatẽ pcipue cõmẽdans: ꝛ nõ ſolũ apud deũ: verũetiã apud hoies laudabilẽ eſſe declarat. Sed nõ ab re / q; ſanctus euãgeliſta hãc euãgelicã lectionem / parabolã voluit nũcupare. Parabola em̃ grece / latine ſimilitudo diciẽ. In ſimilitudine vo aliud eſt qđ pretenditur p figurã: aliud qđ innuiẽ p veritatẽ. Q2 per nuptias cõiũctio chriſti eccleſieq; ſigneẽ pluribꝰ ex locis ſcti euangelij cõijci datur. Ait em̃. Nũquid poſſunt filij nuptiarum ieiunare q̃diu cũ illis eſt ſponſus. Alibi q; parabolice loquẽs. Simile eſt inquit regnũ celoꝝ homini regi q fecit nuptias filio ſuo. Deus em̃ pater filio ſuo nuptias fecit: quãdo p incarnatiõis myſteriũ ſanctã ei eccleſiã fidei et dilectiõis dote cõiunxit. In nuptijs nãq; ſpõſus ſpõſe cõiungiẽ / vt filij pꝛcreari poſſint. Ita vnigenitus dei filius ſponſam ſibi de gẽtibꝰ ſanctã eccleſiã cõiunxit: ꝛ multos filios ſibi ſpũales p adoptionẽ effecit. Cuiꝰ ſponſi thalamus vterꝰ vginis Marie fuit: in quo diuinitatẽ ſuã hũanitati noſtre / p ſuã incarnationem dignãter ſociauit. Ad has nuptias oẽs inuitati ſumꝰ: q̃cumq; chriſtianitatis titulo inſignimur: quicũq; crucis ſtigmate premunimur. Quiſquis ergo has nuptias vocatꝰ adierit: hoc eſt: q̃cũq; p gratiã fidei eccl'ie mẽbris ſe cõiũxerit: nõ diſcũbat in primo loco / hoc eſt de ſuis meritis gloriãdo / quaſi de ſingulari priuilegio meritoꝝ ceteris preferatẽ: ſed ſemp hũilia de ſe ſentire ſtudeat. ❡ Neſcit em̃ ſi forte honoratior ab illo ſit inuitatꝰ / cui locũ dare cogaẽ. Honoratiori poſt ſe inuitato locũ dat ille: q ſecurus de cõfidẽtia priſtine ſue cõuerſatiõis / videt ſe preiri in bono opere cita agilitate ab illis q poſt ſe vocati ſunt. Verbi gr̃a. Qui ab ipſis etatis tenere incremẽtis ad diuinũ ſeruitiũ cõuertiẽ: plerũq; illum in bonis opibꝰ precedũt / qui nouiter de ſeculi etatibus reuertẽtes / in ſanctis actionibꝰ fortes inueniuntur. Hi ergo ꝛ poſt inuitanẽ ꝛ primi accumbũt: q: etſi ad religionis exercitiũ ſero veniũt: fortiꝰ tñ ſe iuſtitie ꝛ ſanctitatis lãce edocẽt: et qđ minꝰ habẽt ex parte / ex ſtudij viuacitate cõpẽſant. Et cũ rubore nouiſſimũ locũ tenere incipit cũ de alijs q̃ de ſe meliora cognoſcẽs: quicq̃d prius in ſua actione magnũ putabat / ex cõparatiõe alieni meriti infirmũ humilimũq; iudicat / cũ pꝛpheta dicẽte. Paup ſum ego / et in laboribꝰ a iuuẽtute mea: exaltatꝰ aũt humiliatus ſum et cõfuſus. Quid vero nobis agẽdũ ſit: qualiter in eccl'ia cõuerſandũ ſit: preceptor diſcipline celeſtis morẽ aperire curauit: cũ inquiens vocatꝰ fueris ad nuptias. i. cũ veneris in ſocietatẽ ſancte eccl'ie: recũbe in nouiſſimo loco. i. hũilia de te ſentire cura / iuxta qđ ſcriptũ eſt. Quãto magnꝰ es / humilia te in oibꝰ. Et noli de tuis gloriari virtutibꝰ: ſed oẽs tibi eſtima ſuperiores: minimũ te oim inferiorẽ cũctis deputa. Tãto em̃ eris in dei oculis precioſior: quãto fueris in tuis oculis deſpectior: quãtoq; ãpliꝰ tibi vilueris / tãto magis deo placebis. ❡ Vt cũ venerit qui te inuitauit dicat tibi. Amice aſcẽde ſuperiꝰ. Quam ſniam etiã in preſenti conſtat impleri. Quotidie em̃ dñs nuptiarũ nuptias eccl'ie ingrediẽ: habitus / cõceſſus / moreſq; dijudicat cõuiuãtiũ: ꝛ eũ quẽ in humilitate inuenit fundatũ amici noie ſublimatũ beatificat / dicẽs illi. Amice aſcende ſuperius. Et quẽ locus videbaẽ hre inferiorẽ / ad ſummã eccl'iaſtici culminis pꝛmouet dignitatem: vt ſimul diſcũbẽtes / hoc eſt in fide quieſcẽtes / magna hũc admiratione glorificẽt: ꝛ ſtupẽtes cũ pſalmiſta dicãt. Mihi aũt nimis honorati ſunt amici tui deꝰ. Veniẽs ergo dñs Jeſus chriſtus ad iudiciũ quẽcũq; humilẽ inuenerit / glorificabit ꝛ exaltabit: atq; ad ſuperiora aſcẽdere precipiet q: ſ. illos ſublimabit in eterna beatitudine: quos in hac vita de ſuis virtutibꝰ hũilia ſentire perſpexit. Juxta quod apl's Petrꝰ ſuos auditores exhortatur dicẽs. Humiliamini ſub potenti manu dei: vt vos exaltet in die viſitationis. Vñ ꝛ bene ſubdiẽ. ❡ Tũc erit tibi glia corã ſimul diſcũbẽtibꝰ. Tũc. i. in fine mũdi erit tibi glia. Verũ q: nõ de preſenti / ſz de futuro dx (tũc erit) ad illã que in fine mũdi oibus dabiẽ electis btitudinẽ referendũ eſt: qñ eũ quiſq; videbit ſicuti eſt. Bene aũt diciẽ tunc: ne videlz ſi q̃d boni agimꝰ / laudẽ ab hoibus in pſenti requiramꝰ: ſed tunc. i. in futura vita a deo remunerationẽ expectemꝰ. Scriptũ nãq; eſt. Hereditas ad quã feſtinaẽ in principio / in nouiſſimo bñdictiõe carebit. Quiſq̃s em̃ glia vite pſentis fuerit delectatꝰ: et ſummã glie q in futurũ debeẽ in preſenti poſſidere deſiderauerit: ille abſq; dubio eterna beatitudine carebit: q electis ad ſupernã patriã tẽdentibꝰ reſeruatur. Que ſnia euãgelica põt ꝛ in hac vita iuxta literã veraciter intelligi. Qui em̃ in nouiſſimo loco recũbens inueniẽ / veniẽte patrefamilias altius ſublimatur: quia quotidie dñs in cõſortio electoꝝ ſpũaliter atq; inuiſibiliter veniẽs / ſuas nuptias intrat: q: quotidie vt diximꝰ / habitus moreſq; fideliũ conſiderat: et ſupbis reſiſtens eos quos humiles inuenit / ſepe alijs prefert: ac tãtis muneribus ſpecialiũ donoꝝ glorificat: vt tales illi q ſimul diſcũbũt: hoc eſt q in eadẽ fide quieſcũt: cõcordi admiratione efferãt: pꝛclamãtes cũ pſalmiſta. Beati quos elegiſti et aſſumpſiſti dñe ꝛc. ❡ Quia ois qui ſe exaltat / humiliabiẽ: ꝛ qui ſe humiliat / exaltabitur. Hec ſubiecta cõcluſio euãgelice lectionis docet precedentẽ quoq; parabolam myſtice debere intelligi. Patet em̃ q nõ ois qui ſe coram hoibꝰ exaltat / mox in hac vita humiliaẽ: aut q ſe in cõſpectu hoim humiliat / exaltaẽ: cũ cõtrariũ nõnũq̃ cõtingere ſoleat: vt is q in aliquo dignitatis apice ſublimari incipit: vſq; ad finẽ vite exaltari nõ deſinat. Et rurſum is qui humilis ac verecũdus eſſe inchoat / in ipſa ſua mediocritate vſq; in terminũ vite perduret. Ergo q: deus falli nõ põt cuius verba ſunt iſta: ꝛ ſi hoc in pſenti vita nõ implerur: reſtat vt in futuro ſine dubio impleaẽ. Tũc ſcz qñ impij ꝛ ſupbi humiliabũtur cũ diabolo in inferno: audiẽtes a dño / ite in ignẽ eternũ: iuſti aũt ꝛ humiles exaltabunẽ a dño: pcipiẽtes ab eo vocẽ optabilem: venite benedicti patris mei / percipite regnũ quod vobis paratum eſt ab origine mundi. Quã et vt audire mereamur / ipſe nobis largiri dignetur: qui cum patre ꝛ ſpirituſancto viuit et regnat deus: per omnia ſecula ſeculorum. Amen.

Duplex ſenſꝰ verborũ chriſti.
Mar. ij.
Matt. xxij.
Tex.
Eccli. iij
Tex.
Ingreſſus myſticꝰ dñi ad nuptias.
j. Pe. v.
Tex.
Prou. xx
Tex.
Verba chriſti falli non poſſunt.
Matt. xxv.

❡ Feria. IIII. q̃tuor tẽpoꝝ. Mar. IX.

Luce. ix. Uulpes foueas hn̄t/ ⁊ volucres celi nidos: fili⁹ aūt hoīs
nō hʒ vbi caput ſuū reclinet. Hac de cā dignabat̄ hoīs ad-
ire cōuiuia: non quo affectaret epulas mortali manu ap-
paratas: ſʒ quo ſalutē doceret fidē qꝫ reqreret. Ad hoc ſe-
ſe feſtis hoīm facile vocat⁹ impertiebat: vt ⁊ cōuiuas mi-
raculis illuſtraret: ⁊ familie q̄ intra dn̄oꝝ edes ſeruitio
occupate erant: nec liberā accedēdi ad eū copiā habebāt
per hanc occaſionē verbū ſalutis audirent/ ⁊ auctorē ſue
ſaluatiōis agnoſcerēt. Nullā em̄ cōditionē ſpreuit: aut a
ſua mīa indignā ducit: q: miſeret̄ oīm: ⁊ nihil odit eoꝝ q̄
Exordiū aliud in euangelium. fecit: ſiliter qꝫ de oīb⁹ illi cura eſt. Itē aliud exordiū. Adi-
bat dn̄s carnalia hoīm cōuiuia: nō tā vt exteriorib⁹ mini-
ſtrātiū epulis veſceret̄: ꝙ vt ipſe q̄ eſt panis de celo deſcē-
dens/ auditorib⁹ ſuis dapes ſupni cōuiuij erogaret. Qđ
inde verū eſſe ꝓbatur q: vbicūqꝫ pranſurus reſedit: aut do-
cuit aliqd/ aut ſigna patrauit. Qđ factū in hoc cōſtat cō-
uiuio de quo preſens lectio texit: in quo ⁊ miraculū ꝑpe-
trauit/ ⁊ ꝑdicationē exhibuit. Agebat etiā hoc clemētiſſi-
mo pietatis affectu: vt familia q̄ ſeruitute dn̄oꝝ ſemꝑ oc-
cupata/ libere ad illū vbicūqꝫ eſſet cōfluere neqbat: ipſo
ad habitacula dn̄oꝝ dignāter veniēte: in ꝑſentia illi⁹ cōi-
ter frui et doctrinis refici/ et miraculis poſſent letificari.
Simul etiā noui teſtamēti futuris ꝑdicatorib⁹ auctorita-
tem preferebat: quaten⁹ v̄bū ſalutis dn̄is ⁊ ſubiectis: libe-
ris ⁊ ſeruis: ſuperiorib⁹ ⁊ inferiorib⁹/ oībus abſqꝫ differen-
tia ꝑſonarū imptirēt: ⁊ ab his quib⁹ verbū vite nūtiabāt:
humanitatis obſequia nō refugerēt exhiberi ſibi digno
cōmercio: vt quib⁹ ſpūalia ſeminant/ eoꝝ carnalia metāt.
j. Cor. ix. Ut ergo dn̄s ſue diſpēſationis impleret officiū/ intrauit
in domū principis phariſeoꝝ mādūcare panē. Dies ſab-
bati ſacerrim⁹ ⁊ ritu veteri celeberrim⁹ habebat̄: in quo
ab oī ope ceſſantes/ meditationib⁹ ⁊ conuiuijs indulge-
bant. Cui⁹ obſeruationē mos chriſtian⁹ ad diē dn̄icū cō-
petentius trāſtulit/ ob reuerētiā dn̄ice reſurrectiōis. Qđ
Tex. aūt vocato ad principis cōuiuiū dn̄o dicit̄. ¶ Et ipſe ob-
ſeruabāt eū: de ſcribis et phariſeis ſubintelligendū eſt: q̄
ad hoc aderāt: vt eū poti⁹ potuiſſent rephendere duplici
videlʒ malignitate. Ut ſiue curaret hydropicū/ dānarēt
illū quaſi legis cōtēptorē ⁊ ſabbati violatorē: ſiue nō cura-
ret/ arguerēt eum impietatis vel impoſſibilitatis. Sicut
em̄ boni dn̄ʒ ſeqbāt̄/ vt ei⁹ ꝑdicationē audirēt ⁊ miracl'a
viderēt: ſic ecōtrario ſcribe ⁊ phariſei aderāt: vt eū i ſuis
actib⁹ potuiſſent calūniari. Obſeruare dicim⁹ honeſte ⁊
vigilāter cuſtodire. Obſeruabāt ergo eū: hoc eſt ꝙ calli-
de rephēſioni ei⁹ intēdebāt. Quare v̄o eū obſeruarēt/ ex
Tex. eo qđ ſequit̄ aīaduerti pōt. ¶ Et ecce inqt homo hydro-
picus erat ante illū. Quia em̄ ſabbatū erat/ cōſiderabat
vtrū languidū eo die curaret nec ne: Et ſi qdē curaret/ di-
Joā. ix. cturi erāt. Nō eſt hic homo a deo/ q̄ ſabbatū nō cuſtodit.
Si v̄o eū curare nollet: infamarēt eū impoſſibilitate. Ec-
ce (inquit euāgeliſta) homo hydropicus erat ante illum.
Veter-nū hy-dropiſis eſt. Hydropis morbus: quē latini veternū nūcupant/ ab aq̄
trahit originē nois: q: grece hydor aqua dicit̄. Eſt v̄o in-
tercutaneus morb⁹ ex interruptiōe veſice nat⁹/ tumorē
ventris ⁊ anhelitus fetorē faciēs. Habet qꝫ hoc ꝓprium
Tex. vt quo amplius biberit/ eo magis noxiam in ſe ſitim exci-
tet. ¶ Et rn̄dens dixit ad illos. Si licet ſabbato curare.
At illi tacuerūt. Ipſe v̄o apprehēſum egrū ſanauit eum/
ac dimiſit. Qđ rn̄diſſe dicit̄ ad eos q̄ nihil dixerant: ad il-
lud reſpicit qđ premiſſum eſt: ⁊ ipi obſeruabat eum. Qui
em̄ nō min⁹ cogitat⁹ ꝙ opa intuet̄: nō immerito ſic ad co-
gitata quaſi ad dicta vel facta rn̄dit. Interrogantur nō
quo eoꝝ dn̄s ſpectaret ſniam: ſed vt ex ſua meli⁹ reſpōſio-
ne vel taciturnitate cōfutent̄. Vn̄ ⁊ illi vndiqꝫ cōcluſos ſe
aſpiciētes/ merito interrogati tacuerūt. Quicqd em̄ di-
xiſſēt/ cōtra ſe dictū videbāt. Si dicerēt licet: audituri erāt
quare ergo me obſeruatis? Si aūt dicerēt/ nō licet: nec ſic
euadere poterāt. Nā diceret illis dn̄s: qđ ⁊ ſubide eos ob-
iecit. Quare vos veſtra pecora curatis ſabbato? Sua er-
go eos cōſciētia repulſos ⁊ tacētes inſpiciens: apprehen-
ſum egrū ſanauit ac dimiſit. Ideo ſanauit dn̄s hydropi-
cū ante preſentiā ſcribarū ac phariſeoꝝ: vt oſtēderet eis/
q: ſicut ille ſanatus eſt corpore: ita illi ſi in eū credere vel-
lent/ in aīa ſanari potuiſſent. Prudēti ſane diſpenſatione
dn̄s ante legiſperitos et phariſeos hydropicum curat/
et mox cōtra auaritiā diſputat: vt per illā egritudinē quā
Allego-ria in iu-deos. ille patiebatur in corpore: deſignaret illoꝝ infirmitatem
qua tabeſcebāt in mente. Myſtice vero hydropicus iſte
ipm iudeoꝝ ſignificat populū: q̄ peſſimo quodā veterno
Nume. xxiiii. et xx. Eze. auaritie ⁊ libidinis ꝑgrauat⁹ erat. Nihil em̄ auari⁹ gen-
te iudeoꝝ erat: nihil ad libidinē ꝓni⁹. Hoc morbo aſſue-
tos eos Balaā hariol⁹ ꝑcognouerat: qn̄ Balach hmōi
cōſiliū dederat: vt eos ꝑ mulierū pulchritudinē idolatrie
ꝓſtitueret. Qđ vere de ſpirituali dicim⁹ fornicatiōe: cui
adeo eadē plebs inſeruiuit: vt meretricis ꝓcacis et adul-
tere noīe mulieris ꝑ ꝓphetā appellet̄. Hydropicus vero
qui ſanat̄/ ſynagogā prefigurat. In qua pars illi⁹ popu-
li fide a noxio auaritie et libidinis humore liberata eſt:
Act. iiij. adeo vt poſt chriſti aſcēſionē/ quotquot ex eis domorum
vel agrorū poſſeſſores erāt vēdētes q̄ habere poterāt/ ꝓ-
ciū ante pedes apl'orū deferrēt: et cauſa amoris ei⁹ vxori-
bus et oībus ſeculi affectibus renūtiarent. Sʒ et morali-
ter: hydropicus iſte quēlibʒ deſignat auarū vel luxurio-
ſum. Sicut hydropici ſitis eſt inexplebilis: ita auar⁹ quā-
dam ſitim multiplicat: q̄ cū ampliora acqſierit/ eo plura
Eccē. v. per fas ⁊ nefas acqrere laborat. Vn̄ Salomō ait. Auar⁹
nō implet̄ pecunia. Quia ſitis ei⁹ nec inopia minuit̄/ et
nec copia explet̄: illa ſuꝑ hoc ꝯcordāte ſnia q̄ dicit̄. Semꝑ
auar⁹ eget. Pari mō luxurioſ⁹ qſqꝫ quo magis volupta-
tē carnis expleuerit/ eo ad peiora ꝑpetrāda accēdit̄: ſicqꝫ
ſit vt vnde ad horā libidinis incēdiū extiguit̄ inde mox
deteri⁹ inflāmet̄. Diximus em̄ morbo hydropico auaritiā
ſignificari: ꝙ ſicut ille aquā/ ita iſte ſitit pecuniā. Quo vi-
Lu. xvi. tio phariſeos laboraſſe euāgeliſta manifeſtat: cū poſt nō-
Tex. nullas parabolas ſubdit. Audiebāt em̄ hec phariſei qui
erāt auari: ⁊ deridebāt illū. ¶ Et rn̄dēs dixit ad illos. Cū
nulli⁹ interrogatio ꝑceſſerit: qd ſibi vult ꝙ tā ſepe reſpō-
diſſe dr̄ ad legiſperitos ⁊ phariſeos. Sʒ hec locutio in ſa-
cris voluminib⁹ habet̄ vſitata. Solet em̄ ſcriptura nul-
Mat. xi. lo interrogāte/ hoc mō reſpōdētis voce ꝓferre ſentētias.
Vn̄ eſt illud qđ alibi i euāgelio legim⁹. In illo tpe: rn̄dēs
Jeſus dixit. Cōfiteor tibi pater dn̄e celi et terre. Et certe
illo in loco nulla vel patris vel alicui⁹ interrogatio ꝑceſ-
ſerat: vt eū rn̄diſſe ſcrā illa auctoritas teſtaret̄. Hinc eſt
etiā ꝙ ſcris mulierib⁹ ad ſepulchrū dn̄i ſlētib⁹/ nihilqꝫ in-
terrogātib⁹ de angelo q̄ perennē chriſti reſurrectionē nū-
Matt. xxviij. tia reuenerat dr̄. Rn̄dēs aūt angel⁹ dixit mulierib⁹. Noli-
te timere. Sanato v̄o ac dimiſſo hydropico: inueht̄ mox
Tex. ad auaritiā calūniatoꝝ ſuoꝝ. Nā ſequitur. ¶ Et ait illis.
Cui⁹ veſtrū aſin⁹ aut bos in puteū cadit: ⁊ nō cōtinuo ex-
trahet illū die ſabbati. His v̄bis ſic dn̄s ſibi calūniātibus
coarguit: vt eos auaritie ſtudere cōuincat. Ac ſi alijs ver-
bis loqret̄. Si vos inquiens vr̄a aīalia in die ſcrificato/ ſi
forte in puteū caſu ceciderint eripere feſtinatis etiā cum
labore: nō ipſis aīalib⁹ ſed auaritie vr̄e operā dātes: qua-
re me rephēditis/ cur hoīem ad imaginē dei cōditū mul-
Cōpara-tio pul-chra. toqꝫ aīali ꝓſtantiorē in die ſabbati curē? Et pulchra rōne
hydropicū aīali in puteū decidenti cōparat: q: aīal in pu-
teum labēs aque humore laborat: quēadmodū humore
grauat̄ hydropic⁹. Sicut ⁊ in alio loco mulierē curuam/
Lu. xiij. quā decē ⁊ octo annis alligauerat ſathanas/ iumēto cō-
parauit: qđ ſoluit̄ vt aquatū ducat̄. Verū in apertiſſimis
hiſtorie v̄bis/ intima redolet ſuauitas allegorie. Nā ꝑ bo-
uē ⁊ aſinū vterqꝫ ppl's/ iudeoꝝ vʒ ⁊ gētiū intelligit̄. Per
bouē quidē: cuius ceruix iugo teritur: cuiuſqꝫ labore pro-
ſciſſa terra verſat̄ Judaicus cōuenientiſſime accipit̄ po-
pulus: qui legis iugū duriſſimū traxerat: cuius ſupbiā le-
gis pondus premebat: quiqꝫ ob terrenā felicitatē ⁊ rerū
ſabeētiū copiā deo ſeruiebat. Graue em̄ iugū iudeis fuit
circūciſionē ſufferre feſtiuitates tabernaculoꝝ ſub dio-

Digitized by Google

hoc eſt ſub aſperitate imbrīū atqꝫ caloris ſolis celebrare:
otium ſabbatorū ſeu feſtiuitatē cuſtodire: ⁊ cetera legis
onera grauiſſima: in quibꝰ retro cūctis tpibꝰ iam ſeruie-
runt obſeruare. Per aſinū vero aial nimis irrationale: et
pre ceteris animātibꝰ magis oneriferū/ gētilis ppl's figu-
ratur: q̄ pctōꝝ pōdere ⁊ male inſite ſibi cōſuetudinis mo-
le prepediti nequaꝙ̄ reſpirare aut imponētibus reſiſtere
valebāt: ad ſimulacra muta prout ducebanꝭ incedentes.
Poſſunt qꝫ hec aialia duo hoim genera deſignare. Bos
em̄ qui ꝓuētui frugū inſudat/ ſapiētes exprimit. Aſinꝰ ve-
ro ignobile aial ⁊ inſipidū: ſtultos quoſqꝫ ⁊ ꝟbi rōne ca-
rentes ꝑ typū oſtēdit. Recte igiꝭ dn̄s in vtroqꝫ loco bouē
et aſinū in puteū labētes/ vel a p̄ſepio ſolutos/ ſub ſignifi-
catione iudaici populi atqꝫ gētilis poſuit: q2 aduenies ip-
ſe mediator dei ⁊ hoim in huc mundū: oēs ſiue iudeos ſi-
ue gētiles/ ſeu ſapiētes ſiue hebetes: duriſſimis pctōꝝ
vinculis irretitos inuenit: atqꝫ in imo voluptatis et cōcu-
piſcentie carnalis/ tāꝙ̄ in ꝓfunditate putei dimerſos re-
perit. Scriptū nāqꝫ eſt. Vinculis pctōꝝ ſuoꝝ vnuſquiſqꝫ cō-
Prouē. v. ſtringiꝭ. Et aplus. Oēs peccauerūt ⁊ egēt glīa dei. Apte
Tex. vero de inſultatoribꝰ dn̄i ſequiꝭ. ¶ Quia nō poterāt ad
hec r̄ndere illi. Splēdidiſſima nāqꝫ luce veritatis euane-
ſcere videbāt oēs tenebras falſitatis. Verū dn̄s cū vide-
ret eos r̄ndere nō poſſe: ⁊ tn̄ a malitia ⁊ inuidia nolle ceſ-
ſare: ad eoꝝ q̄ inuitati erāt exhortationē/ q̄ fortaſſis ex eiꝰ
predicatione ꝓficere poterāt/ ſermonē cōuertit. Intēde-
Tex. bat enim non ꝓbo eos ſtudio primos accubitꝰ affectare.
¶ Dicebat aūt ⁊ ad inuitatos parabolā/ intendens quō
Duplex primos accubitꝰ eligerēt dicēs ad eos. Cū vocatꝰ fueris
ſenſꝰ ver- ad nuptias/ non diſcūbas in primo loco. Hec admonitio
boꝝ chri- ſaluatoris ad literā vtiliter intellecta/ ſalutiferū cunctis
ſti. documētū exhibet: humilitatē p̄cipue cōmēdans: ⁊ nō ſo-
lū apud deū: verūetiā apud hoies laudabilē eſſe declarat.
Sed nō ab re/ qꝫ ſanctus euāgeliſta hāc euāgelicā lectio-
nem/ parabolā voluit nūcupare. Parabola em̄ grece/ la-
tine ſilitudo diciꝭ. In ſimilitudine ꝟo aliud eſt qd̄ pretē-
ditur ꝑ figurā: aliud qd̄ innuiꝭ ꝑ veritatē. Qr per nuptias
cōiūctio chriſti eccleſieqꝫ ſigneꝭ pluribꝰ ex locis ſcti euan-
Mar. ij. gelij cōijci datur. Ait em̄. Nūquid poſſunt filij nuptiaruꝫ
Matt. ieiunare qꝫdiu cū illis eſt ſponſus? Alibi qꝫ parabolice lo-
xxij. quēs. Simile eſt inquit regnū celoꝝ homini regi q̄ fecit
nuptias filio ſuo. Deus em̄ pater filio ſuo nuptias fecit:
quādo ꝑ incarnatiōis myſteriū ſanctā ei eccleſiā fidei et
dilectiōis dote cōiunxit. In nuptijs nāqꝫ ſpōſus ſpōſe cō-
iungiꝭ/ vt filij ꝓcreari poſſint. Ita vnigenitus dei filius
ſponſam ſibi de gētibꝰ ſanctā eccleſiā cōiunxit: ⁊ multos
filios ſibi ſpūales ꝑ adoptionē effecit. Cuiꝰ ſponſi thala-
mus vterꝰ ꝟginis Marie fuit: in quo diuinitatē ſuā hūa-
nitati noſtre/ ꝑ ſuā incarnationem dignāter ſociauit. Ad
has nuptias oēs inuitati ſumꝰ: q̄cumqꝫ chriſtianitatis ti-
tulo inſignimur: quicūqꝫ crucis ſtigmate premunimur.
Quiſquis ergo has nuptias vocatꝰ adierit: hoc eſt: q̄cū-
qꝫ ꝑ gratiā fidei eccl'ie mēbris ſe cōiūxerit: nō diſcūbat in
primo loco/ hoc eſt de ſuis meritis gloriādo/ quaſi de ſin-
gulari priuilegio meritoꝝ ceteris preferaꝭ: ſed ſemꝑ hūi-
Tex. lia de ſe ſentire ſtudeat. ¶ Neſcit em̄ ſi forte honoratior
ab illo ſit inuitatꝰ/ cui locū dare cogaꝭ. Honoratiori poſt
ſe inuitato locū dat ille: q̄ ſecurus de cōfidētia priſtine ſue
cōuerſatiōis/ videt ſe preiri in bono ope cita agilitate ab
illis q̄ poſt ſe vocati ſunt. Verbi grā. Qui ab ipſis etatis
tenere incremētis ad diuinū ſeruitiū cōuertiꝭ: plerūqꝫ il-
lum in bonis opibꝰ precedūt/ qui nouiter de ſeculi etati-
bus reuertētes/ in ſanctis actionibꝰ fortes inueniuntur.
Hi ergo ⁊ poſt inuitanꝭ ⁊ primi accumbūt: q2 etſi ad reli-
gionis exercitiū ſero veniūt: fortiꝰ tn̄ ſe iuſtitie ⁊ ſanctita-
tis lāce edocēt: et qd̄ minꝰ habēt ex parte/ ex ſtudij viuaci-
tate cōpēſant. Et cū rubore nouiſſimū locū tenere incipit
cū de alijs qꝫ de ſe meliora cognoſcēs: quicq̄d prius in ſua
actione magnū putabat/ ex cōparatiōe alieni meriti in-
firmū humilimūqꝫ iudicat/ cū ꝓpheta dicēte. Pauꝑ ſum
ego/ et in laboribꝰ a iuuētute mea: exaltatꝰ aūt humilia-
tus ſum et cōfuſus. Quid vero nobis agēdū ſit: qualiter
in eccl'ia cōuerſandū ſit: precepto: diſcipline celeſtis mox
aperire curauit: cū inquiens vocatꝰ fueris ad nuptias. i.
cū veneris in ſocietatē ſancte eccl'ie: recūbe in nouiſſimo
loco. i. hūilia de te ſentire cura/ iuxta qd̄ ſcriptū eſt. Quā- Eccli. iij
to magnꝰ es/ humilia te in oībꝰ. Et noli de tuis gloriari
virtutibꝰ: ſed oēs tibi eſtima ſupiores: minimū te oim in-
feriorē cūctis deputa. Tāto em̄ eris in dei oculis precio-
ſior: quāto fueris in tuis oculis deſpectior: quātoqꝫ āpliꝰ
tibi vilueris/ tāto magis deo placebis. ¶ Vt cū venerit Tex.
qui te inuitauit dicat tibi. Amice aſcēde ſuperiꝰ. Quam
ſniam etiā in preſenti conſtat impleri. Quotidie em̄ dn̄s
nuptiarū nuptias eccl'ie ingrediꝭ: habitus/ cōſeſſus/ mo-
reſqꝫ dijudicat cōuiuātiū: ⁊ eū quē in humilitate inuenit
fundatū amici noīe ſublimatū beatificat/ dicēs illi. Ami- Ingreſ-
ce aſcende ſuperius. Et quē locus videbaꝭ hr̄e inferior/ ſus my-
ad ſummā eccl'iaſtici culminis ꝓmouet dignitatem: vt ſi- ſticꝰ dn̄i
mul diſcūbētes/ hoc eſt in fide quieſcētes/ magna hūc ad- ad nu-
miratione glorificēt: ⁊ ſtupētes cū pſalmiſta dicāt. Mihi ptias.
aūt nimis honorati ſunt amici tui deꝰ. Veniēs ergo dn̄s
Jeſus chriſtus ad iudiciū quēcūqꝫ humilē inuenerit/ glo-
rificabit ⁊ exaltabit: atqꝫ ad ſuperiora aſcēdere precipiet
q2. i. illos ſublimabit in eterna beatitudine: quos in hac
vita de ſuis virtutibꝰ hūilia ſentire perſpexit. Iuxta quod
apl's Petrꝰ ſuos auditores exhortatur dicēs. Humilia-
mini ſub potenti manu dei: vt vos exaltet in die viſitatio- i. Pe. v.
nis. Vn̄ ⁊ bene ſubdiꝭ. ¶ Tūc erit tibi glīa corā ſimul di- Tex.
ſcūbētibꝰ. Tūc. i. in fine mūdi erit tibi glīa. Verū q2 nō de
preſenti/ ſꝫ de futuro d2 (tūc erit) ad illā que in fine mūdi
oībus dabiꝭ electis btītudinē referendū eſt: qn̄ eū quiſqꝫ
videbit ſicuti eſt. Bene aūt diciꝭ tunc: ne videlꝫ ſi q̄d bo-
ni agimꝰ/ laudē ab hoībus in p̄ſenti reqramꝰ: ſed tunc. i.
in futura vita a deo remunerationē expectemꝰ. Scriptū
nāqꝫ eſt. Hereditas ad quā feſtinaꝭ in principio/ in nouiſ-
ſimo bn̄dictiōe carebit. Quiſqs em̄ glīa vite p̄ſentis fue- Prou. xx
rit delectatꝰ: et ſummā glīe q̄ in futurū debeꝭ in preſenti
poſſidere deſiderauerit: ille abſqꝫ dubio eterna beatitu-
dine carebit: q̄ electis ad ſupernā patriā tēdentibꝰ reſer-
uatur. Que ſnia euāgelica pōt ⁊ in hac vita iuxta literā
veraciter intelligi. Qui em̄ in nouiſſimo loco recūbens
inueniꝭ/ veniēte patrefamilias altius ſublimatur: quia
quotidie dn̄s in cōſortio electoꝝ ſpūaliter atqꝫ inuiſibili-
ter veniēs/ ſuas nuptias intrat: q2 quotidie vt diximꝰ/ ha-
bitus moreſqꝫ fideliū conſiderat: et ſupbis reſiſtens eos
quos humiles inuenit/ ſepe alijs prefert: ac tātis muneri-
bus ſpecialiū donoꝝ glorificat: vt tales illi q̄ ſimul diſcū-
būt: hoc eſt q̄ in eadē fide quieſcūt: cōcordi admiratione
efferāt: ꝓclamātes cū pſalmiſta. Beati quos elegiſti et
aſſumpſiſti dn̄e ⁊c. ¶ Quia oīs qui ſe exaltat/ humilia- Tex.
biꝭ: ⁊ qui ſe humiliat/ exaltabitur. Hec ſubiecta cōcluſio
euāgelice lectionis docet precedentē quoqꝫ parabolam
myſtice debere intelligi. Patet em̄ qꝫ nō oīs qui ſe coram
hoībꝰ exaltat/ mox in hac vita humiliaꝭ: aut q̄ ſe in cōſpe-
ctu hoim humiliat/ exaltaꝭ: cū cōtrariū nōnūqꝫ cōtinge-
re ſoleat: vt is q̄ in aliquo dignitatis apice ſublimari inci-
pit: vſqꝫ ad finē vite exaltari nō deſinat. Et rurſum is qui
humilis ac verecūdus eſſe inchoat/ in ipſa ſua mediocri- Verba
tate vſqꝫ in terminū vite perduret. Ergo q2 deus falli nō chriſti
pōt cuius verba ſunt iſta: ⁊ ſi hoc in p̄ſenti vita nō imple- falli non
tur: reſtat vt in futuro ſiue dubio impleaꝭ. Tūc ſcꝫ qn̄ im- poſſunt.
pij ⁊ ſupbi humiliabūtur cū diabolo in inferno: audiētes
a dn̄o/ ite in ignē eternū: iuſti aūt ⁊ humiles exaltabunꝭ Matt.
a dn̄o: ꝑcipiētes abeo vocē optabilem: venite benedicti xxv.
patris mei/ percipite regnū quod vobis paratum eſt ab
origine mundi. Quā et vt audire mereamur/ ipſe nobis
largiri dignetur: qui cum patre ⁊ ſpirituſancto viuit et
regnat deus: per omnia ſecula ſeculorum. Amen.

¶ Feria. IIII. q̄tuor tēpoꝝ. Mar. IX.

te co: apponere. Quiſquis ḡ cuſtodit diuitias vt ſeruus ⁊ nõ diſtribuerit vt dñs, ſeruus eſt diuitiarũ: ⁊ ſeruiendo diuitijs, ſeruire cõpellit diabolo: q: cupiditati diuitiarum implicat⁹ diabolo ſe ſubdit: q̄ merito ſue prauitatis terrenis reb⁹ prepoſitus eſt: ⁊ a dño princeps hui⁹ ſeculi appellat. Quapropter audiãt iſta diuites: ⁊ eligãt magis chriſti eſſe ſerui q̄ mãcipia diuitiarũ. Diſcãt nõ innitendũ preſentibus, ſed ſpem omnẽ inſerendã perẽnibus: ſolũq; ad hoc velle habere diuitias: vt ſit vnde pauperũ indigẽtia expleri, vnde ſua poſſint pctã redimi. ¶ Ideo dico vobis ne ſoliciti ſitis aie veſtre q̄d manducetis: neq; corpori veſtro q̄d induamini. Tã q̄ dicat. Quia deo ſimul ⁊ cupiditatibus mũdi ſeruire nõ poteſtis: q: in incerto diuitiarũ cõfidere nõ debetis: ideo dico vobis ne ſoliciti ſitis in aggregandis diuitijs: q̄bus mẽs implicita alienat ab amore ſui creatoris. Queri vero poterit: vtrũ cib⁹ iſte corpore⁹ ad aiam, an ad corp⁹ ptineat: cũ cõſtat aiam incorporeã, cibũ vero eſſe corporeũ: Sed aie noie in ſcriptura ſacra vita preſens ſignari ſolet: iuxta q̄d dñs alibi ait. Qui amat aiam ſuã: hoc eſt vitã ſuã, perdet eã. Et aplš Paul⁹. Non facio inq̄t aiam meã precioſiorẽ q̄ me. Ergo ⁊ hic aia hoc ſenſu accipiẽda eſt: vt per aiam pñs vita intelligat: que alimentis retinet ⁊ veſtib⁹. Cuius vinculũ, atq; conciliatio quedã eſt cibus iſte corporeus: in cui⁹ cauſa labor exercendus eſt ad eã ſuſtentandã: ſolicitudo aũt tollenda: vt habentes victũ ⁊ veſtitũ his cõtenti ſimus. Siue aia pro ipſo corpore quo cõtinet eſt poſita, a parte vc; totũ: ſicut legimus Jacob deſcendiſſe in Egyptũ in aiabus ſeptuaginta: cum aias non abſq; corporib⁹ deſcendiſſe manifeſtum ſit. Ceterũ de ſpirituali cibo ac veſtimẽto valde nos oportet eſſe ſolicitos. Adhuc tñ ipſa verba dñi ponderatius perpendenda ſunt. Non eñ ait: ne gratis q̄d mãducetis, aut quo induamini: ſed ne ſoliciti ſitis: ac propterea non labor, ſed ſolicitudo prohibita eſt. Sed cum primo homini dictũ ſit. In ſudore vultus tui veſceris pane tuo: quid eſt quod diſcipulis, immo cunctis diebus precipit ne ſoliciti ſint, quid mãducare vel bibere vel induere debeant: Nũq̄d phibet hoiem laborare: q̄ pri⁹ iuſſit in ſudore vultus panẽ comedere: Nequaq̄. Cui etiã ad h̄ exercẽdi ruris ⁊ pſcindendi agri peritia data eſt: vt labore ppo aleret ⁊ veſtiretur. Sed in his pceptis dñicis illa differẽtia attendenda eſt: vt ea q̄ ad cibum vel indumentũ corporis ſunt neceſſaria, vnuſq̄ſq; ſtudeat pcurare: deficientib⁹ his q̄ naturalis fragilitas expetit: vtpote ſine q̄b⁹ nõ valet ſubſiſtere, etiã ipſa vita gemino adiutorio priuata deficiat. Solicitudinẽ aũt in his adhibere vetat, q̄d intelligit cura ſuperflua. Vñ pulchre hanc veteres ita diffinierũt: vt dicerẽt ſolicitudinẽ eſſe egritudinẽ animi cũ immoderata cogitatiõe. Ergo ſolicitudo q̄ſi res ſupflua ⁊ pl⁹ iuſto anxia tollit: labor vero q̄ſi res neceſſaria exerceri permittit. Intãtum deniq; laboris vſus minime prohibetur vt pſalmiſta btm̃ dicat q̄ ſuis laborib⁹ paſcit: ⁊ aplš laborandũ manib⁹ quod bonum eſt dicit: vt q̄s habeat vñ tribuat neceſſitatem patientibus. Quapropter labor exercẽdus eſt, vt neceſſitas eluctet: ſolicitudo tollẽda qua nõ neceſſitati, ſed cupiditati cõſulit. ¶ Nõne aia plus eſt q̄ eſca: ⁊ corp⁹ plus q̄ veſtimẽtum: Ex his duab⁹ ſubſtãtijs cõſtat hõ, aia vc; ⁊ corpore. Oẽ q̄d appetim⁹: aut propter ſe, aut pter aliud appetim⁹. Propter ſe eñ ſapiẽtia que de⁹ eſt, appetẽda eſt: pter aliud vero ſi q̄s (vbi grã) eplaſtra hr̃e cupiat: nõ vt emplaſtra poſſideat, ſ; vt eo ſanitas corpori prouideat. Nemo vero dubitat maius eſſe illud q̄d pter ſe, q̄ illud q̄d pter aliud querit. Dat ḡ hic intelligi animã plus eſſe q̄ eſcã: q: ad hoc eſca reqrit, vt vita preſens illa ſuſtentet. Corp⁹ q̄ plus q̄ veſtimentũ: q̄d idcirco querit: vt nuditas illo tegat. Admonet ḡ nos dñs hac ſnia, vt meminerim⁹ nos multo ampli⁹ nobis deũ dediſſe in eo, q̄ nos cũ non eſſemus, cõpoſuit ex aia ⁊ corpore: q̄ ſit alimẽtũ: vt ſit ſenſus. Quia maiora nobis pſtitit. i. corpus ⁊ aiam: pſtabit vtiq; minora, victum vc; et veſtitum.

Doctrina pro diuitibus.

Tex.

Joã. xij.

Act. xx.

j. Ti. vj.

Ge. xlvj.

Differentia precep torum.

Eph. iiij.

Tex.

Quare ḡ de minorib⁹ ſoliciti ſum⁹, q̄ maiora pcepimus. ¶ Reſpicite volatilia celi: q̄m nõ ſerunt neq; metũt: neq; cõgregant in horrea: ⁊ pr̃ veſter celeſtis paſcit illa. Volatilia celi, aues p hũc aerẽ diſcurſantes appellat. Quicq̄d celo vicini⁹ eſt, celũ in ſcripturis nũcupare conſueuit. Ducit nos dñs ad cõſiderãda maiora opera: q̄ten⁹ ex reb⁹ minorib⁹, maiora nobis facili⁹ pſuaderi poſſint. Nulli enim dubiũ eſt q̄ hõ maius ſit, q̄ aliq̄d volatile. Hõ ad dei imaginem ⁊ ſimilitudinẽ factus eſt: volatile vero eſt quedam creatura: ſed tamen irrationabilis: ⁊ cũ moritur, corpore ⁊ anima morit, homo vero q̄uis moriatur corpe, aia tamen viuit deo. Ait ḡ. Reſpicite. i. conſiderate volatilia celi: quoniã nõ ſerunt. i. nõ ſeminãt: neq; metunt: hoc eſt nõ colligũt: neq; cõgregãt in horrea, vc; in granaria: ⁊ pater veſter celeſtis paſcit illa. i. nutu dei alunt. Si ergo volatilia quoꝝ mortalis eſt aia prouidentia dei creatoris alunt multo magis homies quib⁹ eternitas repromittit illius munificentia gubernant. Quidã plus appetentes ſape re q̄ oportet, voluerũt hunc locum allegorica interpretatione diſcutere: dicentes p volatilia celi angelos deſignari: qui abſq; vlla cura viuẽtes, ppetua ſecuritate ⁊ quiete potiunt: nõ attendẽtes q̄d ſequit. ¶ Nonne vos magis pluris eſtis illis: Si ḡ his volatilib⁹ quibus nulla colẽdi terras induſtria: null⁹ de ſegetũ fecũditate prouẽtus eſt: indeficiẽtẽ diuina puidentia ſuggerit alimoniã: turpe eſt hoies cauſa ſolicitudinis fatigari, q̄bus ⁊ elemẽtoꝝ tẽperies, ⁊ terre fecũditas famulat. Et merito taliũ impudẽtia exẽplo irrationabiliũ auiũ coercet: q: aues nil ſibi ſpeciale vẽdicant, neſciunt alijs inuidere: hi vero ppria defendũt, q̄ cõia amiſerũt. Ad ſuã proinde intuẽdã dignitatem ad conſiderandã origĩnẽ reuocant cũ ſubditur. ¶ Nõne vos magis pluris eſtis illis: Nõ dicit plures eſtis: q: plures ad numerũ ptinet, ſed pluris ad dignitatẽ reſpiciẽs. i. carioris precij eſtis vos: ⁊ plus q̄ illa valetis. Illa eñ irrationabilia ſunt nullo ſe intellectu regẽtia: q̄ cũ moriũtur, corpore intereũt ⁊ aia: vos aũt ad imaginẽ dei conditi: et ad eternitatẽ pdeſtinati, ac ſublimius in rerũ natura cõpoſiti eſtis. Debetis ḡ quid ſitis recolere: ne dũ nimis terrenis dediti eſtis, in terrena ⁊ infima decidatis. ¶ Quis aũt veſtrũ cogitans, põt adijcere ad ſtaturã ſuam cubitũ vnũ: Vt facilius pſuaderet nobis poſſibilia ſine ſolicitudine, dedit etiã de impoſſibilib⁹ exẽplũ. Quis inquiẽs veſtrũ cogitãs: poteſt adijcere ad ſtaturã ſuã cubitum vnũ: Quaſi dicat. Si eſt aliq̄s veſtrũ q̄ ad ſtaturã ſuã vnũ cubitũ adijcere poſſit: vt vel lõgior vel latior videat: cogitet ⁊ elaboret q̄ eiuſmodi eſt, quali illud veſtiat ⁊ paſcat q̄d ipſe ſibi adiecit. Ceterũ q̄d de⁹ creauit: etiã ſine vr̃a ſolicitudine veſtire ac paſcere pcurauit. Nũc ḡ q: neq; q̄d deo minimũ eſt implere poteſtis: illi⁹ puidẽtie curã regendi ⁊ alẽdi corpis relinq̄te, q̄ fecit vt ad ſtaturã veſtrum corpus pduceret. Sed q: de alimẽtis datũ fuerat documẽtum ex cõparatiõe volatiliũ celi: dandũ etiã erat ⁊ de veſtimẽtis exẽplũ collatione liliorũ agri. Vñ ⁊ ſequit. ¶ Et de veſtimẽtis q̄d ſoliciti eſtis: Cõſiderate lilia agri quõ creſcunt. Nõ laborãt in creſcẽdo: neq; nent. i. nõ filant, vt ſuo labore operiant. Quo morali precepto ſuademur: q: ſi etiam ea que ſunt ſenſu ⁊ ratione carentia, ſic dei prouidẽtia veſtiunt: vt nullo vel vſu ad gratiam egeant, vel ad ornatũ multo magis credas rõnabile; hoiem ſi oẽm ſui ſpem in deo collocet, nunq̄ poſſe egere, eo q̄d preſumpſerit de fauore diuino. Notãdũ vero q̄ lilia agri pro oib⁹ herbis agri dñs poſuit: que nõ laborant in creſcendo, neq; nent. i. fila non contorquent: vt pulchra ſibi indumenta coaptẽt. De quibus ſequit. ¶ Dico aũt vobis q̄m nec Salomon in oi gloria ſua coopertus eſt: ſicut vnũ ex iſtis. Speciali nota pro generali vſus eſt: quod in ſequentibus aperitur: vbi fenum agri euidentiſſime ponit. Nec illud omittendum quod quidam doctoꝝ aſſerũt: nos hic angeloꝝ exemplo eſſe premonitos. Dicũt eñ nõ otioſe accipiẽdũ q̄ flos homini: vel certe pl⁹ q̄ homini i Salomone cõfert: q̄ pro ſui

Tex.

Allegoria.

Tex.

Tex.

Tex.

Tex.

Morale documẽtum.

Tex.

Digitized by Google

excellētia plus aliqͥd fuit ꝙ hō:adeo vt templū deo cōde‑
ret:⁊ verū Salomonē/hoc eſt chꝛiſtū myſterio figuraret.
Ergo ꝑ lilia/angeloꝝ celeſtiū expꝛeſſa eſt gl'ia:quoꝝ ⁊ cla
ritate oꝛnamur/⁊ odoꝛe ſctitatis delectamur. Hec ḡ lilia/
Anago‑ angelica ſcȝ illa agmina/nulla ſolicitudine pꝛepediunꝰ:
gica ex‑ nullo laboꝛis vſu exercenꝰ:ſed diuine libertatis gratiā/et
poſitio. celeſtis ſeruant dona nature. Addēdū etiam ꝙ lilia nullū
requirunt cultū:nec erga generationē huius floꝛis/ſicut
erga prouentū fructuum ceteroꝝ. Redeat actus in oꝛbē
ſollicitꝰ laboꝛ agricolis. Et licet dimiſſo floꝛe/id quod ex
trinſecus eſt videaꝰ areſcere/interiꝰ tamen radicis virtu
te alitur:⁊ moꝝ verni tp̄is prouocata blādities/floꝛis ſui
honoꝛe veſtiꝰ. Sic ⁊ angelice dignitates ex ea quam ade
pte ſunt originis ſue ſoꝛte/vt ſint ſemꝑ accipiūt. His ergo
floꝛibus Salomon ꝙꝙ magno decoꝛe circūdatꝰ cōponi
non pōt:qꝛ licet infirmitatē nature coꝛpoꝛee virtute quaſ‑
dam mentis ⁊ operū gloꝛia exoꝛnaret:nullatenꝰ angeli‑
ce potuit cōparari celſitudini:q̄ hūane fragilitatis expſ/
incoꝛrupte bonitatis oꝛnatū ſeruaret. Hac immoꝛtalita‑
Mat. xxij. tis pulchꝛitudinē:hūc incoꝛruptibilē habitum/in reſurre
ctione ſe dn̄s electis daturū repꝛomittit dicēs:Erūt ſicut
Tex. angeli dei in celo. ❡ Dico aūt vobis qm̄ nec Salomō in
omni gloꝛia ſua coopertꝰ eſt/ſicut vnū ex iſtis. Inter oēs
reges Iſraelitarum Salomonē ditiſſimū fuiſſe regū nar
rat hiſtoꝛia. Qui īter reliquas dignitatū diuitias pcipue
decoꝛe veſtiū/ac diuerſitate cū pcioſitate pollebat:adeo
vt ſingula miniſtrātiū officia/cū oibꝰ ſibi ſubiectꝭ ꝓpꝛijs
ac ſingularibꝰ vterenꝰ indumētis. Vn̄ ⁊ de regina Saba
iij.Re.x. q̄ a finibꝰ terre venerat audire ſapientiā eius legiꝰ. Q: vi
dēs oꝛdinē miniſtroꝝ:⁊ veſtes qbꝰ in miniſterio vtebanꝰ
nō habebat vltra ſpm̄. Sed ꝙuis tāto honoꝛe ac ſplendo
re veſtiū fuerit decoꝛatꝰ:nō ē tn̄ tāta pulchꝛitudine coop‑
tus/ſicut vnū ex iſtis/ſubaudiꝰ lilijs. Et reuera q̄ textura
aut pictura textriū mulieꝝ/valet floꝝ pulchꝛitudini coe‑
q̄ri? Quid em̄ ſic ruber vt roſa? Quid ita cādet vt lilium?
Iā vͦo viole coloꝛē pulcherrimū/nulla purpura ſuperare
nulla valet tinctura ſupgredi. Qd aūt ait:nec Salomon
ī oī gl'ia ſua coopꝰ eſt/ſicut vnū ex iſtis. In oī gl'ia dicit.i.
in magnitudine regni:in deliciaꝝ pulchꝛitudine:velvt di
ximus in diſtinctione ⁊ varietate veſtiū. Cur aūt hanc de
Tex. delicijs ſiſitudinē pꝛemiſerit/ſubdēdo manifeſtat. ❡ Si
aūt fenū agri qd hodie eſt ⁊ cras in clibanū ignis mittiꝰ/
deus ſic veſtit:quāto magis vos minime fidei. Fenū agri
idē appellat/quod ⁊ ſuperiꝰ lilia agri:oēs ſcȝ herbas pul
chꝛis coloꝛibꝰ decoꝛatas. Hoc autē aduerbiū qd eſt/cras/
nō ſꝑ ꝓ ſuccedēti die/ſed aliqñ etiā pꝛo futuro tp̄e in ſcri‑
pturꝭ poni ſolet:iuxta illud qd Samuel a phitoniſſa exci‑
j.Regū xxviij. tatus Sauli ait. Cras tu ⁊ filij tui mecū eritis. Et Iacob
Exaudiet inqͥt me cras iuſtitia mea. Sic ḡ ⁊ hic qd diciꝰ:
Ge.xxx. cras in clibanū mittiꝰ/de futuro tp̄e itelligi dȝ. Et eſt ſen‑
ſus. Si deꝰ ea q̄ cito decidūt ⁊ marceſcūt/fenū vȝ qd ho‑
die eſt in ſua viriditate:⁊ cras in ignē mittiꝰ/tanto decoꝛe
circūdat:quāto impēſioꝛe diligētia ea q̄ vobis neceſſaria
ſunt prouidebit:q̄ ad eternā hereditatem pꝛeparati eſtis
Quod qꝛ nō (vt opoꝛtet) creditis/ſed adhuc ambigitis:
idcirco minime fidei eſtis. Minimos autē fide appellat
Lu.xvij. aplos:qui necdū fidei pfecte culmē ſubierāt. Vnde ⁊ dn̄o
Tex. dicebāt. Auge nobis fidē. ❡ Nolite ḡ ſoliciti eſſe dicētes
qͥd māducabimus/aut qͥd bibemus:aut quo operiemur
Notandū ꝙ nō ait:nolite querere/vel ſoliciti eſſe de cibo
aut potu:ſed qͥd inqͥt māduceris aut bibaris. Vbi illi ꝓpe
Doctria religioſorum. notanꝰ:qui in cōgregationibꝰ cōſtituti/ſpꝛeta cōmunioē
alioꝝ qui ſub vno ꝑpoſito gn̄aliter alunꝰ/aut veſtiuntur
lautioꝛa vel auſterioꝛa pꝛe ceteris cū quibus habitant ali
menta/ſiue indumenta requirunt:vt per hoc vel potētio
res ceteris/vel foꝛtioꝛes eſtimentur. Vtrumq; ſane repꝛe
henſibile/vtrumq; notabile:quia ⁊ de nimis ſuperbo am
bitu elatio gignitur:⁊ de nimis abiecto ⁊ incultu veſtitu
quaſi ex religioſa ſpecie/laus ⁊ appetendi fauoꝛis mate‑
ries miniſtraꝰ. Inter vtrūq; pꝛoinde regia via gradien‑
dū:vt ne veſtis pꝛecioſa deſignet altū:ne vilis notet plus
iuſto religioſum. Quibus vͦo cibi ⁊ veſtitꝰ ſolicitudo cō‑
ueniat/intimaꝰ cū ſubinferꝰ. ❡ Hec em̄ oia gētes inqui‑ Tex.
runt. Exceptis paucis iudeis qui legem habentes deum
celi venerabanꝰ/relique per vniuerſum oꝛbem nationes
idolis ſeruiētes/gentes appellabātur. De quibus hic lo‑
quens dominus dicit. Hec omnia gentes inquirunt. Illi
ſcilicet deum ignoꝛant qui neſciunt alia cogitare ꝙ terre‑
na:quoꝛum eſt pꝛopꝛie mundanis angi curis:quibꝰ nulla
futuroꝛum ſpes eſt:nullus laboꝛum reſpectus/ſed tātum
pꝛeſentibus delectantur. Comparati enim ſunt iumētis
inſipientibus:⁊ ſimiles facti ſunt illis. Vos autem aliter
inſtituti:⁊ ad celeſtē cōpoſiti dignitatē/de ſpiritualibus
⁊ perpetuis cogitate. Nec timendū qꝛ iſta agentibꝰ tem‑
poꝛaliū deſit vſus bonoꝝ:nec de dei potentia diffidēdum
qui ⁊ melius ꝙ noſipſi nouit quid indigeamus:⁊ multo
ſalubꝛius nobis ꝓſpicit/ꝙ noſipſi prouidere ſciamꝰ. Vn‑
de ⁊ ſubditur. ❡ Scit enim pater veſter:qꝛ his omnibus Tex.
indigetis. Hinc quidam ſuperflue dogmatizantes obij‑
ciunt. Si deus aiunt anteꝙ petamus ſcit quibus indige
mus:quid neceſſe eſt vt eū pꝛo noſtris neceſſitatibꝰ exoꝛe
mus? Ergo fruſtra ſcienti loquimur. Quibꝰ reſpondēdū
eſt:quia non ſumꝰ narratoꝛes/ſed potiꝰ rogatoꝛes. Aliud
eſt enim neſcienti narrare:aliud ſcientem humiliter exo‑
rare. Vult ergo ſe peti a nobis:qui etiam nouit ea que pe
tere debemus:vt noſtra petitio pꝛemiū cōſequaꝰ. Quid
vero nobis pꝛecipuo mentis appetitu/ſummoq; ſtudio
ſit requirendum/ſubiecta ſententia perdocemur. ❡ Que Tex.
rite autem pꝛimū regnū dei ⁊ iuſtitiam eius. Pꝛimū non
ponitur hoc loco pꝛo numero/ſed potius pꝛo quantitate
Pꝛimum:id eſt ante omnia ⁊ ſuper omnia querite regnū Regni
dei. Regnum autem dei in ſacris ſcripturis quatuoꝛ mo‑ dei acce‑
dis accipitur. Aliquando em̄ ſignificat pſentem eccl'iam ptio qua
vt illud. Omnis ſcriba doctus in regno celoꝛum:hoc eſt druplex.
in pꝛeſenti eccleſia/ſimilis eſt homini patrifamilias:qui
pꝛofert de theſauro ſuo noua ⁊ vetera. Aliquando ſanctā
ſcripturam:vt illud. Auferetur a vobis regnum dei:id eſt Mat. xxi.
intelligentia diuinarum ſcripturarum. Aliquando cele‑
ſtem patriā:vt Ioannes dicit. Penitentiam agite/appꝛo Mat. iij
pinquabit em̄ regnū celoꝝ. Aliquādo vͦo ſignificat ipm
dn̄m Ieſum chꝛiſtū:ſicut ipſe loquitur ad iudeos. Regnū Lu.xvij.
dei intra vos eſt.i.chꝛiſtus per humanitatem inter hoīes
habitat. Et ſicut in pꝛeſenti lectione dicit. Querite pꝛimū
regnū dei ⁊ iuſtitiā eius:ſiue regnū ſupne illius ciuitatis
gaudia nuncupat:vbi ſumma pax/veraq; tranquillitas:
vbi fructus certaminū/⁊ laboꝛum pꝛemia ſanctis deben
tur. Hoc regnum dei vite noſtre ſtipendijs queramꝰ:ad
illud cōtinue ſuſpiremus:⁊ pꝛo eius perceptiōe quelibet
dura ⁊ aſpera libentiſſime perferamus. Queramꝰ ⁊ iuſti
tiam eius. Iuſtitia em̄ regni dei/impletio eſt mandatoꝛū
dei. Iuſtitia regni dei:eſt oia caduca ⁊ tranſitoꝛia ſperne
re:iacturam rerum pꝛeſentiū lucra ſequentium reputare
Ille nimirū iuſtitiā dei querit:qui bona opera exercens
dictis et pꝛeceptis illius in oibus obtemperat. Ita ergo
nobis regnū dei ⁊ iuſtitiā eius requirentibus:illa qͥdem
ſumma ⁊ vera bona dabunꝰ:hec vͦo quaſi minima adij‑
cientur. Que licet in pꝛeſenti bona videanꝰ media ſunt:⁊
ad illa vera bona ſi cōparenꝰ/iam nec bona dicenda ſunt
Dantur ergo ſanctis in pſenti adhuc peregrinatione de‑
ſudantibus:vt his quaſi quodā viatico releuati/ad ea q̄
in patria ſunt percepturi bona ꝑueniant. Debet em̄ in vſu
haberi tempoꝛalitas/in voto eternitas. Nec ſi aſſint bo‑
na pꝛeſentia his eſt animus occupandus:ne nimis inge‑
ſta onerent:⁊ quaſi ne ad patriā ꝑueniaꝰ quodā ponde‑
re mentem grauent. Sic ergo parce ⁊ honeſte bonis pꝛe
ſentibus vti debemꝰ:quatenus ex curſis longeui huius
exilij ſpatijs/ſempiternis pfrui valeamus. Alr. ❡ Et hec Tex.
omnia adijcientur vobis. Quia adhuc in hac vita manē
tes/abſq; alimētis ⁊ indumētis illā tranſire nō poſſumꝰ:
cum pꝛemiſiſſet. Pꝛimū querite regnū dei ⁊ iuſtitiā eius:

Digitized by Google

ſtatim addit. Et hec omnia (ſubaudiendū bona temporalia) adijcientur vobis. Ubi notandum ꝙ ideo iubētur maiora queri. i. regnū dei et iuſtitia ei⁹: vt minora poſſint conſequi. i. bona vite preſentis. De quib⁹ non dixit dabuntur/ſed adijcientur: tāꝙ videlicet neceſſaria quibus non fruamur/ſed quaſi in itinere poſiti vtamur.

¶ Dominica. XVI. Luce. VII.

¶ In illo tēpore: Ibat Jeſus in ciuitatem q̄ vocatur Naim: ⁊ ibant cum illo diſcipuli eius ⁊ turba copioſa. Et reliqua. Homilia btī Ambroſij.

Hic locus vtrimqʒ redundat ad gratiam: vt ⁊ cito flecti diuinam miſericordiā matris vidue lamētatione credam⁹: ei⁹ pcipue que vnici filij/vel labore vel morte frāgat: cui tamen vidue grauitatis meritū/exequiaꝝ turba cōciliet et hanc viduā populorū turba ſeptā/plus videri eſſe ꝙ feminā: que reſurrectionē vnici adoleſcētis filij/ſuis lachrymis meruerit impetrare: eo ꝙ ſancta eccl̄ia populum iuniorē a pōpa funeris/atꝙ a ſupremis ſepulcri/ſuarum reuocet ad vitā contēplatione lachrymarū. Que flere phibetur eū cui reſurrectio debebat: qui quidē mortuus in loculo materialib⁹ quatuor ad ſepulcrū ferebat elemētis ſed ſpem reſurgendi habebat: q: ferebatur in ligno. Quod ſi nobis ante non proderat: tamen poſteaꝙ Jeſus id tetigit/proficere cepit ad vitā: vt eſſet indicio ſalutem populo p crucis patibulum refundendā. Audito igitur dei verbo ſteterunt acerbi illi⁹ funeris portitores: qui corp⁹ humanū letali fluxu nature materialis vegebāt. Quid em̄ aliud/niſi in quodā feretro: hoc eſt ſupremi funeris inſtrumēto iacemus exanimes: cū vel ignis immodice cupiditatis exeſtuat: vel frigidus humor exūdat: vel pigra q̄dā corporis habitudine vigor hebetat animorū: vel cōcreta noſter ſpūs labe/pure lucis vacuus alit mentem Hi ſunt noſtri funeris portitores. Sed q̄uis ſuprema mortis ſpē vite oīs aboleuerint: ⁊ tumulo ꝓxima corpora iaceāt defuncto: tū verbo tamē dei iā moritura reſurgūt cadauera: vox redit: reddit filius matri: reuocat a tumulo/eripitur a ſepulcro. Quis iſte eſt tumul⁹ tu⁹/niſi mali mores? Tumulus tuus pfidia eſt: ſepulcrū tuum guttur eſt. Sepulcrū em̄ patēs eſt guttur eoꝝ: vñ verba mortua pferūtur Ab hoc ſepulcro te liberat chriſtus: ab hoc tumulo reſurges/ſi audias dei verbū. Et ſi graue eſt petm̄ qd̄ penitentie tue lachrymis ipſe lauare nō poſſis: fleat pro te mater eccleſia: q̄ pro ſingulis tāꝙ pro vnicis filijs vidua mater interuenit. Cōpatitur em̄ quodā ſpūali dolore nature: cū ſuos liberos letalib⁹ vitijs ad mortē cernit vrgeri. Uiſcera ſumus de viſcerib⁹ eius. Sunt em̄ ⁊ ſpūalia viſcera q̄ hʒ Paulus dicēs. Ita frater ego te fruar in dño: refice viſcera mea in chriſto. Nos ergo viſcera eccleſie ſumus: q̄m membra ſumus corporis eius/de carne eius ⁊ de oſſibus eius. Dolet ergo pia mater. Aſſiſtat turba: nō ſolū turba/ſed etiā multa: cōpatiatur bone parenti. Iā reſurgens in funere/iā liberaberis a ſepulcro. Stabunt illi miniſtri tui funeris: incipies vitalia loqui: timebūt oēs. Unius enim exemplo plurimi corrigūtur: laudabunt etiam deum: qui tanta nobis remedia vitande mortis indulſerit.

Quatuor elemēta in corpore.

Pſā. v.

ad phil. i Eph. v.

¶ De eadē dominica. Luce. VII.

¶ In illo tempore: Ibat Jeſus in ciuitatē que vocatur Naim: et ibant cum illo diſcipuli eius: et turba copioſa. Et reliq̄. Homilia Bede pſbyteri

Sermo euangelic⁹ qui precedit narrat qualiter dñs Centurionis puerum obtentu ei⁹ magne fidei ſanauerit: ⁊ quomodo ipſius Centurionis: immo in eū omniū gētiū extulerit fidē. Illo igitur digeſto miraculo ſequitur euangeliſta: q: poſt hec ibat in ciuitatē que vocat Naim. De miraculo ꝓperatur ad miraculū: ⁊ quodā ꝓfectu virtutis/de ſanatione paralytici venit ad reſuſcitationē defuncti. Btō nāꝙ Hieronymo dicēte didicim⁹: q: Naim ciuitas eſt Galilee prouincie iudeoꝝ/duob⁹ miliaribus diſtans a monte Thabor: in quo monte dñs docuit octo beatitudines: ⁊ omnia pene mādata noui teſtamēti. Interpretat vero Naim fluctus vel cōmotio. Cuius porte appropinquās dñs/obuium habuit corpus defuncti: qd̄ ad tumulandū extra ciuitatē efferebat. In qua ciuitate ferūt chronographi eſſe eccleſiā/que quondā fuerat domus vidue cuius dñs legitur hic filiū ſuſcitaſſe. Ibat ḡ dñs virtutis euentu copiā prebitur⁹: ibant cū illo diſcipuli: illi vcʒ fideliſſimi comites itinerū/cōparticipes laborū: cuius preſentia paſcebant/predicatione inſtruebantur/miraculis firmabant. Naim aūt ciuitas q̄ut diximus in noſtra lingua dr̄ fluctus ſiue cōmotio: hūc ſpiritualiter ſignificat mundū: qui tranquillitate amiſſa/ſp eſt in fluctuationibus ac cōmotionibus: ⁊ nūꝙ in eodē ſtatu permanens. Unde ⁊ per Pſal. dictū eſt. Cōmouiſti dñe terram/⁊ conturbaſti eam ⁊c. Pſā. lix. Ergo quaſi Naim dñs appropinquauit: qñ nr̄e fragilitatis humanitate ſuſcepta/viſibilis mundo apparere dignatus eſt. ¶ Cū autem appropinquaret porte ciuitatis: ecce defunct⁹ efferebat/filius vnicus matris ſue. Tex. Et hec vidua erat: ⁊ turba ciuitatis multa cū illa. Nō ſimplex hanc mulierē doloris anxietas ſtimulabat. Uidua erat: filij ſolatio deſtituta fuerat: cui⁹ vtcūꝙ mortē leui⁹ toleraſſet: ſi nō vnic⁹ fuiſſet/ſi alter q̄ parētis dolorē leniret/ſupfuiſſet. Ueꝝ hic illa btā erat/ꝙ chriſti pietate mortuū receptura erat: quē ſortis hūane inclemētia amiſerat. Nec illud ſine diuina ꝓuidētia geſtū eſt: vt ⁊ cū dño ⁊ cū hac muliere multa turba eēt: ꝙ gerēdi miraculi/multi fierēt teſtes: multi etiā diuine potētie laudatores. Quare autē multa turba ierit cū dño/Joānes euāgeliſta manifeſtat cū dicit: q: videbāt ſigna q̄ faciebat. Joā. vj. Quia em̄ dñs q̄cūꝙ ibat miracula faciebat. i. euāgeliū pdicādo verba ſalutis annūtiabat: idcirco ibāt cū eo diſcipuli ei⁹ adherētes ei: ibat ⁊ turba copioſa. Hec aūt virt⁹ a ſaluatore mirabilr patrata/iuxta hiſtoriā aptiſſima eſt. Ceterū ſpūaliter intellecta nō modicā edificationē audiētiū mētibus ſubminiſtrat. Defunct⁹ em̄ iſte iuxta ſpūalē vel moralē intelligētiā: q̄ extra portā ſue ciuitatis multis intuētib⁹ eſt portat⁹: ſignificat hoiem pctis mortuū: ⁊ letifero criminū funere ſoporatū. Moralis expoſitio. Qui cū in aīa mortu⁹ exiſtat: ipſam tñ aie ſue mortē nō iā occultis cogitationū latebris cōtegit: ſʒ ſic p oſtia ciuitatis: ita p indiciū praue collocutionis vel male operationis/ſuā peſſimā vitā malo exēplo ad multorum notitiā pducit: iā pctā ſua erubeſcēdo nō abſcōdit: ſʒ audacior: i malū fact⁹ ea imitāda alijs ꝓponit. De talib⁹ ꝓpha dicit. Pctm̄ ſuū ſicut ſodoma pdicauerūt: nec abſcōderūt. Eſa. iij. Et rurſuʒ ad peccatricē animā. Frōs (inq̄t) meretricis facta eſt tibi: noluiſti erubeſcere. Hie. iij. Per portam vero ciuitatis q̄ defunct⁹ efferebat: vn⁹ de q̄nꝙ ſenſib⁹ itelligit corporis. Quinꝙ em̄ ſunt notiſſimi corpis ſenſus: locis ſibi cōuenietib⁹ a natura cōpoſiti: vcʒ viſus/audit⁹/guſtus/odorat⁹/⁊ tact⁹. Ciuitas em̄ vniuſcuiuſꝙ aie corp⁹ eſt ei⁹: in q̄ tāꝙ in ciuitate clauſa inhabitat. Per hui⁹ ciuitatis portas mortu⁹ effert: cū q̄s p aliquē corpis ſenſum male volūtatis indiciū oſtendēs: mortuū ſe in aīa eſſe declarat. Qui em̄ (vbi gr̄a) mulierē ad cōcupiſcēdā eā viderit: q̄ ſublimes oculos ⁊ i fines terre porrectos habuerit: iſte p oculoꝝ ſuoꝝ portas ſigna ſue mortis emittit. Dū q̄libet aurē ſuā aperit ad verba otioſa: ⁊ ad cātica turpia vel luxurioſa: ſiue ſuſcipiēda detractiōis verba: hic talis aures ſuas efficit portas mortis aie ſue. Qui odorib⁹ meretricijs ⁊ pegrini muris pellicula illect⁹ poſt odorē vnguētoꝝ dei currere negligit: hic p nariū ianuam extrahit mortu⁹. Qui vero os ad ꝓferēdas in deū blaſphemias: ⁊ diſſeminādas iter fratres diſcordias aperit: cui⁹ os loquitur vanitatem: qui non ſolum otioſis/ſed ⁊ nocuis ſermonibus linguā accōmodat: nil aliud iſte niſi mor

Digitized by Google

tem ſue aie foris ꝑ oſtiũ oris elatus prodit. Hinc ⁊ ꝓphe-
ta/ q꜡ ubi noſtre ciuitatis aditus incaute pateant/ deflet di-
Hiere. ix. cēs. Intrauit mors ꝑ feneſtras nr̃as: ingreſſa eſt domos
Tren. iij. noſtras. Rurſumqꝫ ꝓpheta. Ocul⁹ inq̄t meus depreda-
tus eſt aiam meã. Queadmodũ eñ ſi hoſtis ꝑ feneſtras
intra vrbē iacula intorqueat/ int⁹ clauſus ſauciat et occi-
dit: ita malignus ſpũs cũ per aliquē de qnqꝫ ſenſibus te-
lũ temtationis in mētem adegerit: mox animã a ſuo ſtatu
deijcit/ ac peſtifera interemptione perimit. Qui aie pene-
tralia irrũpere querēs/ figuris ſe accommodat: ꝑmiſcet ſe
ſonis/ odorib⁹ ſe ingerit/ inſerit ſaporibus: ſicqꝫ dũ minus
vigilãter cauet/ morti (q̃ ſecus delectationem poſita eſt)
aditũ pandit. Proinde diuina ꝓuidentia a nobis eſt hu-
militer implorãda: vt cũctas noſtre ciuitatꝫ portas cuſto-
diat: q̄s ne ſeuiēs inimicus obſideat/ ipſe eas contra ma-
chinas illi⁹ miſericorditer claudat: ⁊ in portis nr̃is laudē
ſuam iugiter annũciari ꝑmittat. Non aũt trãſeũter eſt in-
tuendũ: q꜡ iuuenis hic defunct⁹/ filius vnicus mr̃is vidue
fuiſſe perhibet. Licet eñ eccl̃ia q̄ eſt mater cũctorũ credē-
Eccleſie tiũ/ ex multis ſit collecta ꝑſonis: rectiſſime quiqꝫ fideliũ
unitas qui fidei chriſtiane charactere attitulãt/ filij ſunt vni⁹ ma-
oratur. tris eccleſie (dico) catholice. Quib⁹ licet etates diuerſe/
diuerſiqꝫ ſunt ſexus: vnum tamē in chriſto gratia regene-
rationis efficiuntur/ cũ fiunt per adoptionē fratres vnici
filij. Sed ⁊ vnuſquiſqꝫ fidelis cũ rudimētis imbuit/ fidei
filius eſt: cũ vero alios educat/ mater. Sic Paulus apo-
Gal. iiij. ſtolus materno affectu Corinthijs loquebat. Filioli mei
quos iterũ parturio/ donec formetur chriſtus in vobis.
Tex. ¶ Quã cũ vidiſſet dñs miſericordia motus ſuper eam/
dixit. Noli flere. Quia due erant in chriſto ſubſtantie/ dei
vcꝫ ⁊ hominis: idcirco pulchre euãgeliſta primo dominũ
tãq̄ verum hominē/ miſericordia motũ fuiſſe demõſtrat:
ac deinde tãq̄ verum deum cõmemorat mortuũ ſuſcitaſ-
ſe: vt ⁊ in compaſſione qua vidue miſertus eſt exemplum
nobis imitande pietatis tribueret: ⁊ in effectu miraculi/
potentiam diuinitatẽqꝫ illius qua etiã mortuũ ſuſcitauit
admirandã/ predicandãqꝫ proponeret. Noli inquit flere.
Tãq̄ diceret. Noli velut mortuũ flere/ quem protinus vi-
Tex. debis a morte reſurgere. ¶ Et acceſſit ⁊ tetigit loculum
hoc eſt feretrũ in quo mortu⁹ ferebat: qđ a ferēdo nomē
accepit. Tactu loculi in quo exanimis geſtabat/ euidens
ſue dignationis dedit indiciũ. Et q̄dem cũ poſſet ſolo ver-
bo eũ vite reſtituere: maluit primo feretrũ tãgere: vt per
hoc ⁊ ſignũ clemētie ſue daret: ⁊ matris vidue deiectũ me-
Tex. rore animũ erigeret. ¶ Hi aũt qui portabãt ſteterunt: vir-
tutis effectũ mirabilem ſuſtinētes. Cũ vidiſſent eñ dñm
appropinquantē/ qui mortuũ ferebãt ſteterũt/ cupientes
miam illius in reſurrectione mortui cernere. Sed hec cũ
ad literã per ſe ſatis emineant: supereſt vt q̄d myſteriũ cõ-
tineant indagemus. Neqꝫ eñ a ſacramēto ꝑſona hui⁹ vi-
Vidue due põt eſſe ocioſa: q̃ ⁊ grauitatis honeſtate ⁊ cõtinentie
ſignifica merito: necnõ ⁊ exequiarũ frequētia cõmēdata/ reſuſcita-
tio pul- tionem vnici filij a dño meruit obtinere. Significat vtiqꝫ
chra. ſanctã eccleſiã matrē oim recte credētiũ: q̃ verbo dei ſeta
ſpũales illi quotidie filios ꝑ lauacrũ diuini fontis parere
nõ deſinit. Bene ergo vidua hec mulier fuiſſe dr̃. Vidua q̄ſi
a viro diuiſa dicta: q꜡ iduare greci dicũt diuidere. Et ſctã
mater nr̃a vidua eſt: q꜡ virũ ſuũ chriſtũ in carne pñtē nõ
videt. Poſtq̄ ei chriſt⁹ vir illi⁹ q̄ ⁊ redēptor ei⁹ eſt/ ꝑ aſſum-
ptionē hũanitatis abijt in celũ: ſancta eccl̃ia tãq̄ vidua
remãſit in terris. Vñ Salomon q̄ſi in ꝑſona mulierꝫ adul-
tere: hoc eſt/ hereticorũ eccl̃ie de chriſti abſentia ſibi blan-
Pro. vij. dientis dicit. Nõ eſt vir in domo ſua: abijt viã lõginquã:
ſacculũ pecunie ſecũ tulit: i die plene lune reuerſur⁹ eſt in
domũ ſuã. Cui⁹ ſentētie talis eſt ſēſus. Nõ eſt vir in domo
ſua: hoc eſt/ ꝑ humanitatē nõ eſt chriſtus in eccleſia. Abijt
viã longinquã: q꜡ ſurgēs a mortuis/ celorũ ſublimia lõge
ab hac luce ⁊ habitatione/ vaſti aeris interiectu diſtãtia
penetrauit. Sacculũ pecunie ſecũ tulit: hoc eſt/ carnē ſuã
ī theſauro diuinitatis ſup celos exaltatã/ in patris dextera

collocauit. In die plene lune reuerſurus eſt domũ ſuã: ſ.
impleto numero electorũ in eccl̃ia/ in fine mũdi reditur⁹
eſt ad iudiciũ: vt aſſumat ſibi ſpõſam ſuã eccleſiã. Per lo-
culũ ꝟo in quo defuncti cadauer baiulabat: cõſcientiã ho-
minis pctõris accipim⁹: in qua iã deſperando ſopit⁹ male
quieſcebat. Baiuli aũt qui exanimē in feretro: hoc eſt/ ſu-
premo funeris inſtrumēto ad ſepeliendũ ferebãt: vel im-
mũda deſideria q̄ hoiem ad interitũ pertrahũt/ accipiun- Locul⁹
tur: vel colloquia mala ſociorũ male decipiētiũ. Qui dum quid in-
blãdis lenocinijs animã in ſecuritatē mittũt: ⁊ male agē- telligat.
tibus fauēt: ac ꝑ hoc ad peiora prõptiores efficiunt/ quo-
dãmodo eos ſuperiecta humo operiũt: ⁊ ne reſpirare va-
leãt/ facto deſup telluris aggeſtu obruunt. De talib⁹ dñs
dicit. Sine mortuos ſepelire mortuos ſuos. Mortui nãqꝫ Luce. ix.
mortuos ſepeliunt: dũ pctõres peccatorib⁹ adulant. Dño
ergo loculũ funeris tangēte/ baiuli ſubſiſtũt: q꜡ dum dñs
cor hoĩs pctõris per internã inſpirationē cõpungit: carna-
lia ⁊ immũda deſideria atqꝫ mala colloquia decipientiũ
ſociorum continuo conquieſcunt: ſicqꝫ in ſemetipſos con-
uerſi dominum ad vitam vocantem audiunt: vocantiqꝫ
dignis conuerſationis ſue operibus reſpondent. Quidã
magiſtrorum per loculum/ lignũ primarie preuaricatio-
nis intelligunt: in quo omnes ſub conditione reat⁹ illius
mortui portabamur a quatuor vectibus: que materialia
quatuor ſignificant elementa. Quaſi his quatuor vecti-
bus ad interitum raptabamur: cum vel cupiditatũ noxio
feruore exeſtuarem⁹: vel frigidus luxurie humor inunda-
ret: vel pigra hebetudo corporis vigorē obtunderet ani-
morum: ſeu cum concreta noſter ſpiritus labe vacuam ve-
re lucis aleret mentē. Verũ dño loculũ tangente/ acerbi
huius funeris portatores gradũ cõtinuerũt: q꜡ dño mor-
talia tãgenti: ⁊ in ſimilitudine peccati apparēte: nos q̃ iã tu-
mulo ꝓximi eram⁹/ curſu his portatorib⁹ īterdicto reſur-
gere ꝓmeruimus. Tumulus eñ noſter mali mores erãt:
tumul⁹ noſter ꝑfidia erat. Guttur noſtrũ/ ſepulcrũ erat:
iuxta qđ pſalmiſta de reprobis dicit. Sepulcrũ patēs eſt
guttur eorũ. Ab hoc ſepulcro tactu chriſti ⁊ auditu vocis
ipſi⁹ liberati ſum⁹. Quid eñ illi eſt tãgere: niſi miſerãdo
ſubuenire? Quid nobis vocē ei⁹ audire/ niſi precepta illius
alacriter implere? ¶ Et ait. Adoleſcens tibi dico/ ſurge. Tex.
Mortuus q̄dē erat ille: ſed q꜡ dño oia viuunt/ mortuo ve-
lut viuo loq̄bat dicēs. Tibi dico ſurge. Inter dictum ⁊ fa-
ctũ dñi nulla diſtãtia eſt. Ipſe eñ dixit ⁊ facta ſunt: ipſe mã-
dauit ⁊ creata ſunt. Et oia q̄cũqꝫ voluit fecit: in celo et in
terra. Audita ꝗ̊ voce dñi reſedit qui erat mortuus ⁊ cepit
loqui. Poſt reſuſcitationē ſuã mortu⁹ loqui cepit: vt vide-
licet ꝑ hoc vera reſuſcitatio illi⁹ monſtraret: quaten⁹ non
phãtaſma/ ſed veritas crederet. ¶ Et dedit illũ mr̃i ſue.
Reſuſcitato mortuo ⁊ ꝑfecte ſanitati reſtituto/ dedit illũ
dñs matri ſue. Spũaliter ꝟo mortu⁹ reſidet/ cũ per inter- Tropo-
nã cõpunctionē a morte aie pctõr ad vitã reſurgit: et poſt logia vti-
letiferũ pcti ſomnũ ad bona opa ſe erigit. Incipit loqui: lis.
cũ fidem ſancte trinitatis cõfitendo/ indicia ſue vite alijs
pandit: vel cũ verbo exhortationis/ atqꝫ exēplo ſue cõuer-
ſationis alios ad penitentiã inuitat. Reddit matri: cum
per ſacerdotale miniſteriũ cõmunioni reformat eccleſie.
¶ Accepit aũt oẽs timor: ⁊ magnificabant deũ. Nouum Tex.
⁊ ſeculis antea inauditũ miraculũ. Juſte magnus intuē-
tium ſubſecut⁹ eſt ſtupor: ita vt laudes dei prius ora tacē-
tia repente laxarēt. Quo loco/ morale aliq̄d datur aduer-
tere. Sicut eñ reſuſcitatio corpalis q̄ viſibiliter in corpo-
re facta eſt/ ꝓuocauit hoies vt exterius admirarent: ita ⁊
reſuſcitatio ſpũalis que quotidie in aiabus fidelium fit/
admonet nos: vt ⁊ interius a morte anime reſurgere ſtu-
deam⁹. Quanto eñ periculoſior ac deſperatior eſt mors
anime ad vitam redeũtis: tanto plures illius corrigũtur
exemplo ⁊ ad vitam reuocantur. De gradu eñ ſublimio-
re deterius labitur: quo vero lapſus fuerit grauior eo ſit
ſubleuãtis clementia gratior: ſicqꝫ dum is q̄ deterius rue-
rat erigit/ pluribus inde ſpes ſalutis generatur. Cõſidere

Digitized by Google

mus nãqꝫ beatũ Dauid ⁊ Petrũ: quoꝝ alter cũ eſſet rex
ij.reg.xi. ⁊ ꝓpheta in tantã perditionis deſcẽdit foueã: vt adulte-
riũ ſimul ⁊ homicidiũ perpetraret: alter de gradu apoſto
Mat. lici culminis ad precipitiũ actus eſt trine negatiõis. Qui
xxvi. dũ penitẽtes a morte aie cito ſurrexerũt / multi penitẽtes
ſalutem meruerunt. Qui quo maioris honoris ⁊ altioris
gradus fuerũt / eo periculoſi⁹ ceciderũt: ⁊ quo grauior ca
ſus illoꝝ fuit: eo pietas dñi erigẽtis gratior in eis emicuit
Quo vero amplior dñi pietas in eis apparuit: eo firmior
Tex. ſpes ſalutis cũctis ad penitẽtiã venientib⁹ creuit. ¶ Qꝛ
ꝓpheta magn⁹ ſurrexit in nobis. Simplices turbe igno-
Vulgi rãtes legẽ ⁊ ꝓphetas / aductum filij dei iudeis repromit
de chri- tẽtes / cũ viderẽt deũ hoiem inter hoies corporaliter con-
ſto opi- uerſantẽ: ⁊ ex virtute diuine potẽtie mirabilia opa facien
nio. tem / putabãt eũ vnũ eſſe ex ꝓphetis: q̃ in populo Iſraeli-
tico mirabilia facere ſoliti erãt: ⁊ ideo errore decepti cla-
mabãt dicẽtes. Quia ꝓpheta magn⁹ ſurrexit in nobis.
Magnũ ꝓphetã non aũt deũ / aut dei filiũ appellabãt: qꝛ
adhuc nubilo ignorãtie cecati erãt: ac ꝓpterea in precedẽ
tib⁹ ſignãter tales turbarũ ſunt vocabulo nũcupati. Tur
be eñi erant: qꝛ necdũ cũ aplis diuinitatis ipſi⁹ intima pe
netrauerãt. Sed q̃uis cũ quadã animi deuotiõe errarẽt
iſte turbe: nõ in toto tñ errabant. In hoc enim errabãt qꝫ
eũ purũ hoiem tantum eſſe putabãt: in hoc aũt nequaqꝫ
errabãt / qꝫ eũ prophetam eſſe dicebant. Ipſe enim verus
erat propheta: quia q̃ ventura erant veriſſima aſſertione
predicabat. Nam et ipſe dominus prophetam ſe teſtatur
Lu. xiij. eſſe cum dicit. Non capit prophetam perire extra Hieru-
Mat. ſalem. Et alibi. Non eſt inquit propheta ſine honore / niſi
xiij. in patria ſua. Propheta ergo erat: cũ dominus eſſet pro-
phetarũ / ſicut rex regũ ⁊ dominus dominantiũ. Addunt
Tex. etiam. ¶ Quia dñs viſitauit plebẽ ſuam. Per iſtum vez
qui talia miracula operat̃: viſitauit deus pater plebẽ ſuã
mittendo verbum ſuum incarnatum in mũdũ: quod pia
ſubuentione illam redimeret: ⁊ a lõga infirmitate immo
a morte qua diutius torpebat liberaret. Nec ſolũ tũc ple-
bem ſuã viſitauit: ſed etiã quotidie fideles ſuos viſitat ꝑ
euangeliũ ſuum / ꝑ dicta prophetarũ / atqꝫ exempla prece
dentiũ patrũ. Viſitat etiã dñs plebẽ ſuam: cum vnicuiqꝫ
electorũ per adminiſtrationẽ ſancti ſpiritus: vel terrorem
eterni ſupplicij: vel dulcedinẽ celeſtis patrie intrinſecus
demonſtrat: ⁊ quẽadmodũ a morte aie reſurgere valeat /
occulta inſpiratione edocet. Siue aliter. Viſitat ⁊ quoti
viſitatio die plebẽ ſuã: eam quã preſciuit ⁊ preordinauit conformẽ
dei expo fieri imaginis filij ſui: cũ per internã verbi ſui inſpiratio-
nitur. nẽ / ad amorẽ inuiſibiliũ excitat: eorũqꝫ mentibus ingerit
quãta ſint q̃ eis i celo ꝓmiſſa ſunt gaudia. Incolumitas
ſine debilitate: ſalus ſine dolore / vita ſine morte / facilitas
ſine impedimẽto / ſecuritas ſine faſtidio: vbi electoꝝ oim
ſocietas ſancta: ſolẽnitas certa / requies ſecura / pax vera / vi
ta ꝑpetua. Agamus ẽ gratias deo patri creatori noſtro:
qui priorib⁹ noſtris patrib⁹ merito ſue iniq̃tatis in infide
litate relictis: nouiſſimis hui⁹ ſeculi tꝑibus ſuꝑ nos miſe
ricordiã ſuã cõfirmauit / mittendo filiũ ſuum ad redimen
dũ gen⁹ humanũ. Agam⁹ etiã grãs filio eius dño nr̃o Ie
ſu chriſto: q̃ ꝑ aſſumptã humanitatẽ ad nos venire digna
tus eſt: ⁊ preceptis ſuoꝝ mãdatoꝝ obtẽperãtib⁹ / celeſtem
beatitudinẽ repromittere. Ad quã vt ꝑuenire q̃ñqꝫ / et cuz
ipſo feliciter viuere mereamur / adiuuet ipſe qui ⁊ preſen
tia ſue incarnatiõis nos viſitauit: ⁊ ſanguine ſue paſſiõis
miſericorditer redemit. Interea collatis quatuor euãge-
liſtarũ narrationib⁹: tres mortuos inuenim⁹ a dño ſuſci-
tatos: q̃uis plures eũ reſuſcitaſſe dubiũ nõ ſit / lz ſcriptuz
nõ legat̃. Multi ẽ ſine dubio ſunt corpaliter a dño ſuſci-
tati. Dicit beatus Aug. Sed nõ fruſtra tres cõmemorati:
filia ſcz archiſynagogi adhuc intra domũ mortua iacens
⁊ iuuenis iſte extra portã ciuitatis delat⁹: ⁊ Lazar⁹ qua-
triduanus iã fetens. Qui tres mortui ſignificant tria ge
nera hoim peccatoꝝ: quos hodieqꝫ in ſcã eccliã a mor-
te aie ſuſcitat chriſt⁹. Sed videam⁹ q̃ ſunt iſta genera mor

tuoꝝ. Sunt nãqꝫ nõnulli qui male cogitationi cõſentiũt:
⁊ pctm̃ quidẽ intus in corde habẽt: in facto tñ nõdũ oſtẽ-
dunt. Sed vt ſaluator huiuſcemodi in ſe viuificari poſſe
ſignificaret: ſuſcitauit archiſynagogi filiã adhuc intra do-
mũ iacentẽ: quaſi nequitiã delicti in ſecreto cordis latẽtẽ
Alij ꝑuerſe cogitationi inherẽtes / poſt cõſenſum peccati
labunt̃ in factũ: tãqꝫ extra ferẽtes mortuũ: vt qđ latebat
in ſecreto / iã appareat in publico. Sed ne iſti quoqꝫ ſi pe
niteant ſint deſperandi / qꝫ in dño non poſſint viuificari: Si
dñs iuuenem extra portã ciuitatis delatum ſuſcitauit / et tiõ
matri reddidit: qꝛ animã a peccato reſurgere faciẽs / vni- ſti
tati ſancte eccleſie reſtituit. Quidã vero non ſolũ cogitã-
do vel faciẽdo illicita peccant: ſed ipſa etiã conſuetudine
peccãdi / ſe quaſi ſepeliendo obruunt. Sed vt etiã talibus
ſpes venie nõ deeſſet: ſi tñ adſint cogitationes ſolicite: q̃
ſuꝑ eoꝝ ſalute chriſto inuigilent / tãqꝫ deuote ſorores: ſuſci
tauit Lazarũ quatuor iam dies in monumento habentẽ
Simul etiã vt oſtẽderet dñs leuiora peccata que in corde
⁊ cogitatione ſunt / leuioris penitẽtie remedio poſſe cura
ri: puellã in conclaui iacentem / breui ac facillima iuſſione
euocat / dicens. Puella ſurge: quã ⁊ propter facilitatẽ re- Lu. viij.
ſurgẽdi / iam mortuã fuiſſe negauerat. Ut aũt demonſtra
ret grauiora peccata: q̃ abſqꝫ verecũdia alijs imitãda pro
ponunt̃: vel qb⁹ longa cõſuetudine peccatoꝝ ne ſurgere
valeat deprimit̃ / amplioꝛi remedio penitentie indigere:
elato foras iuueni / plurib⁹ verbis vt reſurgere valeat di-
cit. Adoleſcẽs tibi dico ſurge. Lazarũ vero reſuſcitatur⁹ / Lu. vij.
clauſtra monumenti refelli precepit: fremuit ſpũ: rurſum
fremuit / lachrymat⁹ ẽ / ac voce magna clamauit. Lazare Ioan. xi.
veni foras. Quartus vero mortuus dño a diſcipulis nũtia Mat.
tur: ſed hũc non reſuſcitauit: qꝛ defuerunt viui qui ꝓ eius viij.
vita dñm precarent̃. Qui mortu⁹ eos ſignificat / de q̃bus
Ioãnes ait. Eſt pctm̃ ad mortez: nõ pro illo dico vt roget i. Ioã. v.
quis. Peccatũ enim ad mortẽ / eſt in peccato vſqꝫ ad mor
tem perſeuerare. Quicũqꝫ ergo in aliqua ex ſupradictis
tribus mortibus anime ſe iacere cognouerit: peniteat ne
ceſſe eſt factorum: ⁊ fidelium preces ſibi coniungẽs / diui-
nam iugiter precetur clemẽtiam: vt celeriter ad vitam re
ſurgere mereatur eternam. Tu autem.

¶ Dominica. XVII. Luce. XIIII.

¶ In illo tempore: Cum intraret Ieſus in do-
mum cuiuſdã principis phariſeorũ ſabbato man
ducare panem: et ipſi obſeruabant eum. Et ecce
homo quidã hydropicus erat ante illum. Et reli
qua. Homilia venerabilis Bede preſbyteri.

Hydropis morbus ab
aquoſo humore vocabulũ trahit. Hydor enĩ hy-
dor aqua vocat̃. Eſt autẽ humor ſubcutane⁹ de
vitio veſice natus / cum inflatione turgente et anhelitu
fetido. Propriũqꝫ eſt hydropici: quãto magis abũdat hu
more inordinato: tanto ampli⁹ ſitire. Et ideo recte cõpa
ratur ei quẽ fluxus carnaliũ voluptatũ exuberãs aggra-
uat. Cõparat̃ diuiti auaro: qui quanto eſt copioſior diui-
tijs q̃bus non bene vtit̃: tanto ardentius talia cõcupiſcit
¶ Et reſpõdens Ieſus dixit ad legiſperitos ⁊ phariſeos Tex.
Licet ſabbato curare? At illi tacuerunt. Quod dr̃: reſpon
diſſe Ieſus / ad hoc reſpicit quod premiſſum eſt: ⁊ ipſi ob
ſeruabant eũ. Dñs enĩ nouit cogitationes hoim. Sz me-
rito interrogati tacent / q̃ cõtra ſe dictũ quicquid dixerint
vident. Nã ſi licet ſabbato curare: quare ſaluatorẽ an cu
ret obſeruant? Si nõ licet: q̃re ipſi ſabbato pecora curãt? Alluſio
¶ Ipſe vero apprehẽſum ſanauit ac dimiſit. Prouida diſpẽ- miraculi
ſatiõe dñs ante legiſꝑitos ⁊ phariſeos hydropicũ curat: ⁊ doctri-
⁊ mox cõtra auaritiã diſputat: vt vez per huius corporis ne.
egritudinem / in illis exprimeretur egritudo cordis: de
niqꝫ poſt multa diſputationis eius hortamenta / ſubiun Lu. xvi.
ctum eſt. Audiebant autem hec phariſei qui erant aua
ri / et

ri/⁊ deridebãt eũ. Hydropicus quippe quo amplius bi/
berit/amplius ſitit. Et oĩs auarus ſitim multiplicat: q̄ cũ
ea que appetit adeptus fuerit/ad appetẽda alia ampli⁹
Tex. anhelat. ❡ Et reſpõdẽs ad illos dixit. Cui⁹ veſtrũ aſin⁹
aut bos in puteũ cadet: et nõ cõtinuo extrahet illum die
ſabbati? Sic obſeruatores ſuos phariſeos conuincit: vt
eoſdẽ etiã auaritie cõdemnet. Si vos inquit in ſabbato
bouẽ aut aſinum aut aliud quodlibet aĩal in puteũ deci/
dens eripere feſtinatis nõ aĩali/ſed veſtre auaritie cõſu/
lentes: quãto magis ego hoĩem q̄ multo melior eſt peco
re liberare debeo? Cõuenienterq̧ hydropicum aĩali qđ in
xiij. puteũ decidit cõparauit: hũore em̃ laborabat. Sicut illã
mulierẽ: quã decẽ et octo annis alligatã dixerat: ⁊ ab ea/
dem alligatiõe ſoluebat: cõparauit iumẽto qđ ſoluit/vt
ad aquã ducat. Et bñ vtroq̧ loco bouẽ poſuit et aſinum:
q: ſiue ſapiẽtes q̄ſq̧ ⁊ hebetes: ſiue vt ſupra dictũ eſt vtrũ
q̧ ppłm eos ſignificare ſentiam⁹: eũ videlȝ cui⁹ ceruicem
iugũ legis attriuit: atq̧ eũ quẽ q̄libet ſeductor reperit q̄ſi
brutũ aĩal atq̧ nulla rõne renitẽs/q̄ voluit errore ſubera/
rit: oẽs ſaluator aduenĩẽs ſathane vinculis aſtrictos: oẽs
in vno cõcupiſcẽtie puteo dimerſos inuenit. Nõ em̃ eſt di
Ro.iij. ſtinctio. Oẽs em̃ peccauerũt ⁊ egent glĩa dei: iuſtificati
gratis ꝑ gratiã ipi⁹/per redẽptionẽ q̄ eſt in chriſto Jeſu.
Tex. ❡ Dicebat aũt ⁊ ad inuitatos parabolã: intẽdẽs quõ pri
mos accubit⁹ eligerẽt dicẽs ad illos. Cũ inuitat⁹ fueris
ad nuptias/nõ diſcũbas in primo loco. Apta q̄dẽ ad lite/
rã eſt hec admonitio ſaluatoris: docẽs hũilitatẽ nõ ſolũ
apud deũ/ſȝ etiã apud hoĩes eſſe laudabilẽ. Sȝ q̄m hanc
euãgeliſta nõ fruſtra parabolã vocat: breuiter intuẽdum
q̄d etiã myſtice ſignet. Nuptias appellari chriſti ⁊ eccl̃e
Mar.ij. cõiũctionẽ multis locis apparet: ex q̄b⁹ vnũ eſt. Nunquid
Matt. poſſũt filij nuptiarũ q̄diu ſpõſ⁹ cũ illis eſt ieiunare. Aliud
xxij. Simile factũ eſt regnũ celoꝝ homini regi: q̄ fecit nuptias fi
lio ſuo: ⁊ miſit ſeruos ſuos vocare inuitatos ad nuptias
Has ergo nuptias q̄ſquis inuitat⁹ adierit. i. eccl̃e mem/
bris ſe fidei gr̃a cõiũxerit: nõ diſcũbat in primo loco: hoc
eſt nõ ſe de meritis glorĩãdo: q̄ſi ceteris ſublimior extol/
Matt. lat: ⁊ q̄dẽ ſtudeat iuxta alteri⁹ loci parabolã veſte nuptia
xxij. li veſtit⁹: hoc eſt ꝟtutũ fulgore corruſc⁹ apparere ſȝ ip̃arũ
Tex. habitũ ꝟtutũ loco deuote hũilitatis adornet. ❡ Ne for/
te honoratior te ſit inuitat⁹ ab eo: ⁊ veniẽs is q̄ te ⁊ illũ
vocauit dicat tibi: da huic locũ: et tũc incipias cũ rubore
nouiſſimũ locũ tenere. Honoratiori poſt inuitato locum
dat ille: q̄ de lõge ſue cõuerſatiõis cõfidẽtia ſecurior: fetũs
cita illoꝝ q̄ ſe in chriſto ſecuti ſunt agilitate preit. Et cũ ru
bore nouiſſimũ locũ tenet: q̄n de alijs meliora cognoſcẽs
quicq̄d de ſua opatiõe celſum ſentiebat humiliat dicens
ſibi cũ ꝓpha. Egẽs ſum ego: ⁊ in laborib⁹ a iuuẽtute mea
Tex. exaltat⁹ aũt hũiliat⁹ ſum ⁊ cõfuſus. ❡ Sȝ cũ vocat⁹ fue/
Eccli.iij ris: vade ⁊ recũbe in nouiſſimo loco. Quanto magn⁹ es
inq̄t: hũilia te in oĩbus. Et pſalmiſta glĩat. Humiliat⁹ ſũ
vſq̧quaq̧ dñe: viuifica me ſm̃ ꝟbũ tuũ. Manifeſte ſigni
ficans: ita ſe a dño poſſe viuificari/ſi de ſuis ip̃e virtutib⁹
Tex. humilia ſentiret. ❡ Ut cũ venerit q̄ te inuitauit/dicat ti/
bi. Amice aſcende ſuperi⁹. Veniẽs dñs quẽ humilẽ inue/
Matt. nerit: amici noĩe bñficans/ſuperi⁹ aſcẽdere p̄cipiet. Qui
xviij. cũq̧ em̃ humiliauerit ſe ſicut puulus: hic eſt maior in re/
Tex. gno celoꝝ. ❡ Tũc erit tibi glĩa coram ſimul diſcũbẽtibus
Prouĩ.xx Pulchre dicit: tũc erit tibi glĩa: ne nũc q̄rere incipias: qđ
tibi ſeruat i fine: q: ſicut Salomõ ait. Hereditas ad quã
feſtinat in p̄ncipio: in nouiſſimis bñdictione carebit. Po
teſt aũt ⁊ in hac vita intelligi: q̄ in nouiſſimo loco recum
bẽs inuenit/dño veniẽte ſublimat: q: quotidie dñs ſuas
nuptias intrat: quotidie mores/ſedes/habit⁹ conuiuan
tium dijudicat: et ſuperbos deſpiciens/humilibus ſepe
tanta ſui ſpiritus munera preſtat: vt eos merito ſimul diſ
cumbentiũ: hoc eſt in fide quieſcentium cetus vnanima
admiratiõe glorificet: ſtupenſq̧ in auctoris ſui laudatio
nem ꝓſiliat dicẽs. Mihi aũt nimis honorificati ſũt ami/
Tex. ci tui de⁹: nimis cõfortat⁹ eſt principat⁹ eorum. ❡ Quia
omnis q̄ ſe exaltat humiliabit: ⁊ q̄ ſe humiliat exaltabit.
Et ex hac cõcluſione manifeſte claret precedentẽ dñi ſer/
monẽ typice intelligendũ. Neq̧ em̃ mox oĩs q̄ ſe coram
hoĩbus exaltat humiliabit: aut q̄ ſe in cõſpectu hominũ
humiliat/exaltabit ab eis. Sed ecõtrario nõnũq̄ qui ſe
vel in apice dignitatis/vel in alia qualibet acq̄rẽda glĩa
ſubleuat/vſq̧ in finẽ exaltari nõ ceſſat. Siſr ⁊ humilis q̄/
libet ac verecũdus: in ſua qua contentus eſt vſq̧ ad vite
terminũ mediocritate pſeuerat. Et ideo iuxta veritatis
ſniam: omnis qui ſe incaute de meritis alleuat/hũiliabit
a dño: ⁊ qui ꝓuide ſe de benefactis humiliat/exaltabitur
ab eo. In eũdem ꝓculdubio ſenſum premiſſus ſermo re/
dẽptoris quo primos in nuptijs accubitus queri vetat/
Tex. cõgruit. ❡ Dicebat aũt ⁊ ei q̄ ſe inuitauerat. Cũ facis prã
diũ aut cenã/noli vocare amicos tuos/neq̧ cognatos/
Moni/ neq̧ fratres tuos/neq̧ vicinos diuites. Fratres/amicos
tio ſalu/ et diuites alterutrũ cõuiuia celebrare/nõ quaſi ſcel⁹ in/
bris. terdicit: ſȝ ſicut cetera neceſſitatis hũane cõmercia: vbi ⁊
peccõres peccõrib⁹ fenerãtur/vt recipiãt equalia/ad ꝓme/
rẽda vite celeſtis premia nil valere oſtẽdit. Deniq̧ ſubiũ
Tex. git. ❡ Ne forte ⁊ ipſi te reinuitent/⁊ fiat tibi retributio.
Nõ ait: ⁊ fiat tibi pcm̃/ſȝ fiat inq̄t tibi retributio. Cui ſi/
Luc.vj. mile eſt qđ alibi dicit. Et ſi bene feceritis his q̄ vobis be/
nefaciũt: q̄ vobis eſt gr̃a? Neq̧ hic dicit/pcm̃ eſt vobis:
ſȝ q̄ vobis eſt gr̃a? Siq̄dẽ ⁊ peccõres hoc faciũt: q̄uis ſunt
quedã mutua fratrũ/amicoꝝ/cognatoꝝ/vicinorũq̧ diui
tũ cõuiuia: q̄ nõ ſolũ in preſenti retributionẽ/ſed ⁊ dãna/
tionẽ ꝑcipiũt in futuro. Deniq̧ ab apl̃o inter opa tenebra
Ro.xiij rũ annumerant. Sic vt in die inq̄t honeſte ambulemus/
nõ in comeſſationib⁹ ⁊ ebrietatib⁹. Comeſſationes quip
pe ſunt luxurioſa cõuiuia: q̄ aut collatione oĩm celebrant
aut vicib⁹ ſolẽt a cõtubernalib⁹ exhiberi: vt neminem pu
deat inhoneſte aliq̄d dicere aut facere: q: ad hoc cõueni/
tur/vt feda illic copia cõgerat vini: ⁊ incitet libidinis di
Tex. uerſa voluptas. ❡ Sed cũ facis conuiuiũ/voca paupe/
res/debiles/claudos/cecos/⁊ beat⁹ eris: q: nõ habẽt re/
tribuere tibi: retribuet em̃ tibi in reſurrectiõe iuſtoꝝ. In
reſurrectiõe iuſtoꝝ dicit: q: etſi oẽs reſurgãt: eoꝝ tñ non
immerito q̄ſi ꝓpria cognominat: q̄ in hac ſe beatos non
dubitãt eſſe futuros. Ergo q̄ pauperes ad cõuiuiũ vocat
in futuro p̄miũ accipiet. Qui amicos fr̃es ⁊ diuites vo/
cat/recipiet mercedẽ ſuã. Sȝ etſi hoc ꝓpter deũ facit/in
exẽplo bti Job ſicut cetera fraterne dilectiõis officia/ip̃e
q̄ iuſſit remunerat. Qui guloſos ac luxurioſos ꝓpter la/
Tex. ſciuiã inuitat: pena in futuro plectet eterna. ❡ Hec cum
audiſſet quidã de ſimul diſcũbẽtib⁹ dixit ei. Beat⁹ q̄ mã/
Error ducabit panẽ in regno dei. Panis q̄ manducat in regno
cherinti dei: nõ iuxta Cherintũ corporalis intelligẽdus eſt cibus:
refutat. ſed ille vtiq̧ q̄ ait. Ego ſum panis viuus q̄ de celo deſcen/
di. Si q̄s manducauerit ex hoc pane/viuet in eternũ. i. ſi
quis mee incarnatiõis ſacramẽto pfecte incorporatus/
mee diuine maieſtatis viſiõe frui meruerit: hic perpetua
vite immortalis beatitudine gaudebit. Tu autem.

❡ De eadem dñica. Luce.XIIII.

❡ In illo tempore: Cum intraret Jeſus in domum cuiuſdam principis Phariſeorum. Et reliqua. Homilia Herici.

Eternus atq̧ inuiſibi
lis rerũ conditor: humanũ genus qđ ꝑ lõga ſe/
culi trãſeũtis ſpatia mortis ꝑpetue legib⁹ aſtri
ctũ erat ſaluare diſponẽs: nouiſſimis tpib⁹ hõ fieri digna
tus eſt/mirabili ordine/mirabili prorſus ⁊ natiuitate: vt
hoĩes quos iuſtitia cẽſente dãnauerat/clemẽtia dictante
redimeret. Et vt maiorẽ circa nos ſue pietatis allegaret
inſtãtiã: nõ ſolũ hõ: verũetiã paup ⁊ hũilis hõ fact⁹ eſt: vt
nr̃e cõdeſcẽdendo pauptati/ſuarũ nos diuitiarũ partici/
pes eſſe donaret. Deniq̧ intãtũ paup ꝓ nobis fact⁹ eſt: vt
ne tuguriũ quidẽ ad ſubeũdũ hret: iuxta qđ ipſe alibi ait:

Digitized by Google

Luce.ix. Vulpes foueas hñt/ ⁊ volucres celi nidos: fili⁹ aũt hoīs
nõ hʒ vbi caput ſuũ reclinet. Hac de cã dignabať hoīʒ ad/
ire cõuiuia: non quo affectaret epulas mortali manu ap/
paratas: ſʒ quo ſalutē doceret fideq́ʒ reqreret. Ad hoc ſe/
ſe feſtis hoīm facile vocat⁹ impertiebat: vt ⁊ cõuiuas mi
raculis illuſtraret: ⁊ familie q̃ intra dñorũ edes ſeruitio
occupate erant: nec liberã accedēdi ad eũ copiã habebãt
per hanc occaſionē verbũ ſalutis audirent/ ⁊ auctorē ſue
ſaluatiõis agnoſcerēt. Nullã em̄ cõditionē ſpreuit: aut a
ſua miã indignã ducit: qr miſereť oīm: ⁊ nihil odit eoꝝ q̃
Exordiũ aliud in euangelium. fecit: ſiliterq́ʒ de oīb⁹ illi cura eſt. Itē aliud exordiũ. Adi/
bat dñs carnalia hoīm cõuiuia: nõ tã vt exteriorib⁹ mini
ſtrãtiũ epulis veſcereť: q̃ vt ipſe q̃ eſt panis de celo deſcē/
dens/ auditorib⁹ ſuis dapes ſupni cõuiuij erogaret. Qđ
inde verũ eſſe ꝓbatur qr vbicũq́ʒ pranſurus reſedit: aut do
cuit aliq̃d/ aut ſigna patrauit. Qđ factũ in hoc cõſtat cõ/
uiuio de quo preſens lectio refert: in quo ⁊ miraculũ ꝑpe/
trauit/ ⁊ ꝑdicationē exhibuit. Agebat etiã hoc clemētiſſi/
mo pietatis affectu: vt familia q̃ ſeruitute dñoꝝ ſemꝑ oc/
cupata/ libere ad illũ vbicũq́ʒ eſſet cõfluere neq̃bat: ipſo
ad habitacula dñoꝝ dignãter veniēte: in p̄ſentia illi⁹ cõi/
ter frui et doctrinis refici/ et miraculis poſſent letificari.
Simul etiã noui teſtamēti futuris ꝑdicatorib⁹ auctoritatem
preferebat: quaten⁹ vbũ ſalutis dñis ⁊ ſubiectis: libe
ris ⁊ ſeruis: ſuperiorib⁹ ⁊ inferiorib⁹/ oībus abſq́ʒ differen
tia ꝑſonarũ impēirēt: ⁊ ab his quib⁹ verbũ vite nũtiabãt:
humanitatis obſequia nõ refugerēt exhiberi ſibi digno
cõmercio: vt quib⁹ ſpũalia ſeminant/ eoꝝ carnalia metãt
j. Cor. ix. Ut ergo dñs ſue diſpēſationis impleret officiũ/ intrauit
in domũ principis phariſeoꝝ mãducare panē. Dies ſab/
bati ſacerrim⁹ ⁊ ritu veteri celeberrim⁹ habebať: in quo
ab oī ope ceſſantes/ meditationib⁹ ⁊ conuiuijs indulge/
bant. Cui⁹ obſeruationē mos chriſtian⁹ ad diē dñicũ cõ/
petentius trãſtulit/ ob reuerētiã dñice reſurrectiõis. Qđ
Tex. aũt vocato ad principis cõuiuiũ dño dicit. ¶ Et ipſe ob/
ſeruabãt eũ: de ſcribis et phariſeis ſubintelligendũ eſt: q̃
ad hoc aderãt: vt eũ poti⁹ potuiſſent repꝛehendere duplici
videlʒ malignitate. Ut ſiue curaret hydropicũ/ dãnarēt
illũ quaſi legis cõtēptorē ⁊ ſabbati violatorē: ſiue nõ cura
ret/ arguerēt eum impietatis vel impoſſibilitatis. Sicut
em̄ boni dñʒ ſeq̃bať/ vt ei⁹ ꝑdicationē audirēt ⁊ miracľa
viderēt: ſic ecõtrario ſcribe ⁊ phariſei aderãt: vt eũ i ſuis
actib⁹ potuiſſent calũniari. Obſeruare dicim⁹ honeſte ⁊
vigilãter cuſtodire. Obſeruabãt ergo eũ: hoc eſt q̃ calli/
de repꝛehēſioni ei⁹ intēdebãt. Quare vero eũ obſeruarēt/ ex
Tex. eo qđ ſequiť aiaduerti põt. ¶ Et ecce inq̃t homo hydro
picus erat ante illũ. Quia em̄ ſabbatũ erat/ cõſiderabat
vtrũ languidũ eo die curaret nec ne: Et ſi q̃dē curaret/ di
Joã. ix. cturi erãt. Nõ eſt hic homo a deo/ q̃ ſabbatũ nõ cuſtodit.
Si vero eũ curare nollet: infamarēt eũ impoſſibilitate. Ec
ce (inquit euãgeliſta) homo hydropicus erat ante illum
Veter/nũ hy/dropiſis eſt. Hydropis morbus: quē latini veternũ nũcupant/ ab aq̃
trahit originē noīs: qr grece hydor aqua dicit. Eſt vero in/
tercutaneus morb⁹ ex interruptiõe veſice nat⁹/ tumorē
ventris ⁊ anhelitus ferorē faciēs. Habetq́ʒ hoc ꝓprium
vt quo amplius biberit/ eo magis noxiam in ſe ſitim exci
Tex. tet. ¶ Et rñdens dixit ad illos. Si licet ſabbato curare.
At illi tacuerũt. Ipſe vero apprehēſum egrũ ſanauit eum/
ac dimiſit. Qđ rñdiſſe dicit ad eos q̃ nihil dixerant: ad il/
lud reſpicit qđ premiſſum eſt: ⁊ ipi obſeruabat eum. Qui
em̄ nõ min⁹ cogitat⁹ q̃ opa intueť: nõ immerito ſic ad co
gitata quaſi ad dicta vel facta rñdit. Interrogantur nõ
quo eoꝝ dñs ſpectaret ſñiam: ſed vt ex ſua meli⁹ reſpõſio
ne vel taciturnitate cõfutenť. Vñ ⁊ illi vndiq́ʒ cõcluſos ſe
aſpiciētes/ merito interrogati tacuerũt. Quicq̃d em̄ di/
xiſſet/ cõtra ſe dictũ videbãt. Si dicerēt licet: audituri erãt
quare ergo me obſeruatiſ: Si aũt dicerēt/ nõ licet: nec ſic
euadere poterãt. Nã diceret illis dñs: qđ ⁊ ſubide eos ob
iecit. Quare vos veſtra pecora curatis ſabbato: Sua er/
go eos cõſcientia repulſos ⁊ tacētes inſpiciens: apprehen

ſum egrũ ſanauit ac dimiſit. Ideo ſanauit dñs hydropi/
cũ ante preſentiã ſcribarũ ac phariſeoꝝ: vt oſtēderet eis/
qr ſicut ille ſanatus eſt corpore: ita illi ſi in eũ credere vel/
lent/ in aīa ſanari potuiſſent. Prudēti ſane diſpenſatione
dñs ante legiſperi[illegible] et phariſeos hydropicum curat/
et mox cõtra auaritiã diſputat: vt per illã egritudinē quã
ille patiebatur in corpore: deſignaret illoꝝ infirmitatem
Allegoria in iudeos. qua tabeſcebãt in mente. Myſtice vero hydropicus iſte
ipm iudeoꝝ ſignificat populũ: q̃ peſſimo quodã veterno
Nume. xxiiij. et xxv. auaritie ⁊ libidinis ꝑgrauat⁹ erat. Nihil em̄ auari⁹ gen
te iudeoꝝ erat: nihil ad libidinē ꝓni⁹. Hoc morbo aſſue/
tos eos Balaã hariol⁹ ꝑcognouerat: qñ Balach hmõi
Eze. cõſiliũ dederat: vt eos ꝑ mulierũ pulchritudinē idolatrie
ꝓſtitueret. Qđ vere de ſpirituali dicim⁹ fornicatiõe: cui
adeo eadē plebs inſeruiuit: vt meretricis ꝓcacis et adul
tere noīe mulieris ꝑ ꝓphetã appelleť. Hydropicus vero
qui ſanať/ ſynagogã prefigurat. In qua pars illi⁹ popu/
li fide a noxio auaritie et libidinis humore liberata eſt:
adeo vt poſt chriſti aſcēſionē/ quotquot ex eis domorum Act. iiij.
vel agrorũ poſſeſſores erãt vēdētes q̃ habere poterãt/ p̄/
ciũ ante pedes apľorũ deferrēt: et cauſa amoris ei⁹ vxori/
bus et oībus ſeculi affectibus renũtiarent. Sʒ et morali
ter: hydropicus iſte quēlibʒ deſignat auarũ vel luxurio/
ſum. Sicut hydropici ſitis eſt iexplebilis: ita auar⁹ quã/
dam ſitim multiplicat: q̃ cũ ampliora acq̃ſierit/ eo plura
per fas ⁊ nefas acq̃rere laborat. Vñ Salomõ ait. Auar⁹ Eccĩ. v.
nõ impleť pecunia. Quia ſitis ei⁹ nec inopia minuiť/ et
nec copia expleť: illa ſuꝑ hoc ꝯcordãte ſñia q̃ dicit. Semꝑ
auar⁹ eget. Pari mõ luxurioſ⁹ q̃ſq́ʒ quo magis volupta/
tē carnis expleuerit/ eo ad peiora ꝑpetrãda accēdiť: ſicq́ʒ
fit vt vnde ad horã libidinis incēdiũ extiguiť inde mox
deteri⁹ inflãmeť. Diximꝰ em̄ morbo hydropico auaritiã
ſignificari: q̃ ſicut ille aquã/ ita iſte ſitit pecuniã. Quo vi/
Lu. xvi. tio phariſeos laboraſſe euãgeliſta manifeſtat: cũ poſt nõ
Tex. nullas parabolas ſubdit. Audiebãt em̄ hec phariſei qui
erãt auari: ⁊ deridebãt illũ. ¶ Et rñdēs dixit ad illos. Cũ
nulli⁹ interrogatio ꝓceſſerit: q̃d ſibi vult q̃ tã ſepe reſpõ/
diſſe dr ad legiſperitos ⁊ phariſeos. Sʒ hec locutio in ſa/
cris voluminib⁹ habeť vſitata. Solet em̄ ſcriptura nul/
Mat. xi. lo interrogãte/ hoc mõ reſpõdētis voce ꝓferre ſentētiaʒ.
Vñ eſt illud qđ alibi i euãgelio legim⁹. In illo tpe: rñdēs
Jeſus dixit. Cõfiteor tibi pater dñe celi et terre. Et certe
illo in loco nulla vel patris vel alicui⁹ interrogatio ꝓceſ/
ſerat: vt eũ rñdiſſe ſctã illa auctoritas teſtareť. Hinc eſt
etiã q̃ ſctis mulierib⁹ ad ſepulchrũ dñi flētib⁹/ nihilq́ʒ in/
terrogãtib⁹ de angelo q̃ perennē chriſti reſurrectionē nũ
Matt. xxviij. tia reuenerat dr. Rñdēs aũt angel⁹ dixit mulierib⁹. Noli/
te timere. Sanato vero ac dimiſſo hydropico: inuehiť mox
Tex. ad auaritiã calũniatoꝝ ſuoꝝ. Nã ſequitur. ¶ Et ait illis.
Cui⁹ veſtrũ aſin⁹ aut bos in puteũ cadit: ⁊ nõ cõtinuo ex
trahet illũ die ſabbati. His vbis ſic dñs ſibi calũniãtibus
coarguit: vt eos auaritie ſtudere cõuincat. Ac ſi alijs ver
bis loq̃reť. Si vos inquiens vr̃a aīalia in die ſcrificato/ ſi
forte in puteũ caſu ceciderint eripere feſtinatis etiã cum
labore: nõ ipſis aīalib⁹ ſed auaritie vr̃e operã dãtes: qua/
re me repꝛehēditis/ cur hoīem ad imaginē dei cõditũ mul/
Cõparatio pulchra. toq́ʒ aīali p̄ſtantiorē in die ſabbati curē: Et pulchra rõne
hydropicũ aīali in puteũ decidenti cõparat: qr aīal in pu
teum labēs aque humore laborat: quēadmodũ humore
grauať hydropic⁹. Sicut ⁊ in alio loco mulierē curuam/
Lu. xiij. quã decē ⁊ octo annis alligauerat ſathanas/ iumēto cõ/
parauit: qđ ſoluiť vt aquatũ ducať. Verũ in apertiſſimis
hiſtorie vbis/ intima redolet ſuauitas allegorie. Nã ꝑ bo
uē ⁊ aſinũ vterq́ʒ ppl's/ iudeoꝝ vʒ ⁊ gētiũ intelligiť. Per
bouē quidē: cuius ceruix iugo teritur: cuiuſq́ʒ labore ex/
ſciſſa terra verſať Judaicus cõuenientiſſime accipit po/
pulus: qui legis iugũ duriſſimũ traxerat: cuius ſupbiã le
gis pondus premebat: quiq́ʒ ob terrenã felicitatē ⁊ rerũ
labēriũ copiã deo ſeruiebat. Graue em̄ iugũ iudeis fuit
circũciſionē ſufferre feſtiuitates tabernaculoꝝ ſub dio/

Digitized by Google

hoc eſt ſub aſperitate imbriū atqꝫ caloꝛis ſolis celebꝛare:
otium ſabbatoꝝ ſeu feſtiuitatē cuſtodire: ⁊ cetera legis
onera grauiſſima:in quibꝰ retro cūctis tꝑibꝰ iam ſeruie-
runt obſeruare. Per aſinū vero aial nimis irrationale:et
pꝛe ceteris animātibꝰ magis oneriferū/gētilis ppl's figu
ratur:q pctōꝝ pōdere ⁊ male inſite ſibi cōſuetudinis mo
le pꝛepediti nequaꝙ̄ reſpirare aut imponētibus reſiſtere
valebāt:ad ſimulacra muta pꝛout ducebant̄ incedentes
Poſſunt qꝫ hec aialia duo hoīm genera deſignare. Bos
em̄ qui ꝓuētui frugū inſudat/ſapiētes exꝑimit. Aſinꝰ ve
ro ignobile aial ⁊ inſipidū:ſtultos quoſqꝫ ⁊ ꝟbi rōne ca-
rentes ꝑ typū oſtēdit. Recte igit̄ dn̄s in vtroqꝫ loco bouē
et aſinū in puteū labētes/vel a pſepio ſolutos/ſub ſignifi
catione iudaici populi atqꝫ gētilis poſuit:q: aduenięs ip
ſe mediatoꝛ dei ⁊ hoīm in hūc mundū:oēs ſiue iudeos ſi
ue gētiles/ſeu ſapiētes ſiue hebetes:duriſſimis pctōꝛum
vinculis irretitos inuenit:atqꝫ in imo voluptatis et cōcu
piſcentie carnalis/tāꝙ̄ in ꝓfunditate putei dimerſos re-
perit. Scriptū nāqꝫ eſt. Vinculis pctōꝝ ſuoꝝ vnuſqſqꝫ cō
Pꝛoū.v. ſtringit̄. Et apl'us. Oēs peccauerūt ⁊ egēt gl'ia dei. Apte
Tex. vero de inſultatoꝛibꝰ dn̄i ſequit̄. ¶ Quia nō poterāt ad
hec rn̄dere illi. Splēdidiſſima nāqꝫ luce veritatis euane-
ſcere videbāt oēs tenebꝛas falſitatis. Verū dn̄s cū vide-
ret eos rn̄dere nō poſſe:⁊ tn̄ a malitia ⁊ inuidia nolle ceſ
ſare:ad eoꝝ q inuitati erāt exhoꝛtationē/q foꝛtaſſis ex eiꝰ
pꝛedicatione ꝓficere poterāt/ſermonē cōuertit. Intēde-
Tex. bat enim non ꝓbo eos ſtudio pꝛimos accubitꝰ affectare.
¶ Dicebat aūt ⁊ ad inuitatos parabolā/intendens quō
Duplex pꝛimos accubitꝰ eligerēt dicēs ad eos. Cū vocatꝰ fueris
ſenſꝰ ver ad nuptias/non diſcūbas in pꝛimo loco. Hec admonitio
boꝝ chꝛi ſaluatoꝛis ad literā vtiliter intellecta/ſaluti ferū cunctis
ſti. documētū exhibet:humilitatē pcipue cōmēdans:⁊ nō ſo
lū apud deū:verūetiā apud hoīes laudabilē eſſe declarat
Sed nō ab re/qꝫ ſanctus euāgeliſta hāc euāgelicā lectio-
nem/parabolā voluit nūcupare. Parabola em̄ grece/la
tine ſilitudo dicit̄. In ſimilitudine ꝟo aliud eſt qd̄ pꝛetē-
ditur ꝑ figurā:aliud qd̄ innuit̄ ꝑ veritatē. Qꝫ per nuptias
cōiūctio chꝛiſti eccleſieqꝫ ſignet̄ pluribꝰ ex locis ſcī euan
Mar.ij. gelij cōijci datur. Ait em̄. Nūquid poſſunt filij nuptiaruꝫ
Matt. ieiunare ꝙ̄diu cū illis eſt ſponſus? Alibi qꝫ parabolice lo-
xxij. quēs. Simile eſt inquit regnū celoꝝ homini regi q fecit
nuptias filio ſuo. Deus em̄ pater filio ſuo nuptias fecit:
quādo ꝑ incarnatiōis myſteriū ſanctā ei eccleſiā fidei et
dilectiōis dote cōiunxit. In nuptijs nāqꝫ ſpōſus ſpōſe cō-
iungit̄/vt filij ꝓcreari poſſint. Ita vnigenitus dei filius
ſponſam ſibi de gētibꝰ ſanctā eccleſiā cōiunxit: ⁊ multos
filios ſibi ſpūales ꝑ adoptionē effecit. Cuiꝰ ſponſi thala-
mus vterꝰ ꝟginis Marie fuit:in quo diuinitatē ſuā hūa
nitati noſtre/ꝑ ſuā incarnationem dignāter ſociauit. Ad
has nuptias oēs inuitati ſumꝰ:qcumqꝫ chꝛiſtianitatis ti
tulo inſignimur:quicūqꝫ crucis ſtigmate pꝛemunimur.
Quiſquis ergo has nuptias vocatꝰ adierit:hoc eſt:qcū-
qꝫ ꝑ gratiā fidei eccl'ie mēbꝛis ſe cōiūxerit:nō diſcūbat in
pꝛimo loco/hoc eſt de ſuis meritis gloꝛiādo/quaſi de ſin-
gulari pꝛiuilegio meritoꝝ ceteris pꝛeferat̄:ſed ſemꝑ hūi-
Tex. lia de ſe ſentire ſtudeat. ¶ Neſcit em̄ ſi foꝛte honoꝛatioꝛ
ab illo ſit inuitatꝰ/cui locū dare cogat̄. Honoꝛatioꝛi poſt
ſe inuitato locū dat ille:q ſecurus de cōſciētia pꝛiſtine ſue
cōuerſatiōis/videt ſe pceri in bono ope cita agilitate ab
illis q poſt ſe vocati ſunt. Verbi gr̄a. Qui ab ipſis etatis
tenere incremētis ad diuinū ſeruitiū cōuertit̄:pleruqꝫ il-
lum in bonis opibꝰ pꝛecedūt/qui nouiter de ſeculi etati-
bus reuertētes/in ſanctis actionibꝰ foꝛtes inueniuntur.
Hi ergo ⁊ poſt inuitant̄ ⁊ pꝛimi accumbūt:q: etſi ad reli
gionis exercitiū ſero veniūt:foꝛtiꝰ tn̄ ſe iuſtitie ⁊ ſanctita
tis lāce edocēt:et qd̄ minꝰ habēt ex parte/ex ſtudij viuaci
tate cōpēſant. Et cū ruboꝛe nouiſſimū locū tenere incipit
cū de alijs ꝙ̄ de ſe melioꝛa cognoſcēs:quicqd pꝛius in ſua
actione magnū putabat/ex cōparatiōe alieni meriti in-
firmū humilimūqꝫ iudicat/cū ꝓpheta dicēte. Pauꝑ ſum
ego/et in laboꝛibꝰ a iuuētute mea:exaltatꝰ aūt humilia-
tus ſum et cōfuſus. Quid vero nobis agēdū ſit:qualiter
in eccl'ia cōuerſandū ſit:pꝛecepto diſcipline celeſtis moꝛ
aperire curauit:cū inquiens vocatꝰ fueris ad nuptias.i.
cū veneris in ſocietatē ſancte eccl'ie:recūbe in nouiſſimo
loco.i.hūilia de te ſentire cura/iuxta qd̄ ſcriptū eſt. Quā- Eccl'i.iij
to magnꝰ es/humilia te in oībꝰ. Et noli de tuis gloꝛiari
virtutibꝰ:ſed oēs tibi eſtima ſuꝑioꝛes:minimū te oīm in-
ferioꝛē cūctis deputa. Tāto em̄ eris in dei oculis pꝛecio-
ſioꝛ:quāto fueris in tuis oculis deſpectioꝛ:quātoqꝫ āpliꝰ
tibi vilueris/tāto magis deo placebis. ¶ Vt cū venerit Tex.
qui te inuitauit dicat tibi. Amice aſcēde ſuperiꝰ. Quam
ſniam etiā in pꝛeſenti conſtat impleri. Quotidie em̄ dn̄s
nuptiarū nuptias eccl'ie ingredit̄:habitus/cōſeſſus/mo
reſqꝫ dijudicat cōuiuātiū:⁊ eū quē in humilitate inuenit
fundatū amici noīe ſublimatū beatificat/dicēs illi. Ami Ingreſ-
ce aſcende ſuperius. Et quē locus videbat̄ hr̄e inferioꝛ/ ſus my-
ad ſummā eccl'iaſtici culminis ꝓmouet dignitatem:vt ſi ſticꝰ dn̄i
mul diſcūbētes/hoc eſt in fide quieſcētes/magna hūc ad ad nu-
miratione gloꝛificēt:⁊ ſtupētes cū pſalmiſta dicāt. Mihi ptias.
aūt nimis honoꝛati ſunt amici tui deꝰ. Veniēs ergo dn̄s
Jeſus chꝛiſtus ad iudiciū quēcūqꝫ humilē inuenerit/glo
rificabit ⁊ exaltabit:atqꝫ ad ſuperioꝛa aſcēdere pꝛecipiet
q:.ſ.illos ſublimabit in eterna beatitudine: quos in hac
vita de ſuis virtutibꝰ hūilia ſentire perſpexit. Iuxta quod
apl's Petrꝰ ſuos auditoꝛes exhoꝛtatur dicēs. Humilia-
mini ſub potenti manu dei:vt vos exaltet in die viſitatio i.Pe.v.
nis. Vn̄ ⁊ bene ſubdit̄. ¶ Tūc erit tibi gl'ia coꝛā ſimul di Tex.
ſcūbētibꝰ. Tūc.i.in fine mūdi erit tibi gl'ia. Verū q: nō de
pꝛeſenti/ſꝫ de futuro dx (tūc erit) ad illā que in fine mūdi
oībus dabit̄ electis btitudinē referendū eſt:qn̄ eū quiſqꝫ
videbit ſicuti eſt. Bene aūt dicit̄ tunc:ne videlꝫ ſi qd bo-
ni agimꝰ/laudē ab hoībus in pſenti reqramꝰ:ſed tunc.i.
in futura vita a deo remunerationē expectemꝰ. Scriptū
nāqꝫ eſt. Hereditas ad quā feſtinat̄ in pꝛincipio/in nouiſ
ſimo bn̄dictiōe carebit. Quiſqs em̄ gl'ia vite pſentis fue Pꝛoū.xx
rit delectatꝰ: et ſummā gl'ie q in futurū debet̄ in pꝛeſenti
poſſidere deſiderauerit:ille abſqꝫ dubio eterna beatitu-
dine carebit:q electis ad ſupernā patriā tēdentibꝰ reſer-
uatur. Que ſnia euāgelica pōt ⁊ in hac vita iuxta literā
veraciter intelligi. Qui em̄ in nouiſſimo loco recūbens
inuenit̄/veniēte patrefamilias altius ſublimatur: quia
quotidie dn̄s in cōſoꝛtio electoꝝ ſpūaliter atqꝫ inuiſibili-
ter veniēs/ſuas nuptias intrat:q: quotidie vt diximꝰ/ha
bitus moꝛeſqꝫ fideliū conſiderat: et ſuꝑbis reſiſtens eos
quos humiles inuenit/ſepe alijs pꝛefert:ac tātis muneri
bus ſpecialiū donoꝝ gloꝛificat:vt tales illi q ſimul diſcū-
būt:hoc eſt q in eadē fide quieſcūt: cōcoꝛdi admiratione
efferāt:ꝓclamātes cū pſalmiſta. Beati quos elegiſti et
aſſumpſiſti dn̄e ⁊c. ¶ Quia ois qui ſe exaltat/humilia- Tex.
bit̄:⁊ qui ſe humiliat/exaltabitur. Hec ſubiecta cōcluſio
euāgelice lectionis docet pꝛecedentē quoqꝫ parabolam
myſtice debere intelligi. Pater em̄ qꝫ nō ois qui ſe coꝛam
hoībꝰ exaltat/moꝝ in hac vita humiliat̄:aut q ſe in cōſpe
ctu hoīm humiliat/exaltat̄: cū cōtrariū nōnūꝙ̄ cōtinge-
re ſoleat:vt is q in aliquo dignitatis apice ſublimari inci-
pit:vſqꝫ ad finē vite exaltari nō deſinat. Et rurſum is qui
humilis ac verecūdus eſſe inchoat/in ipſa ſua mediocri Verba
tate vſqꝫ in terminū vite perduret. Ergo q: deus falli nō chꝛiſti
pōt cuius verba ſunt iſta:⁊ ſi hoc in pſenti vita nō imple falli non
tur:reſtat vt in futuro ſine dubio impleat̄. Tūc ſcꝫ qn̄ im poſſunt.
pij ⁊ ſuꝑbi humiliabūtur cū diabolo in inferno:audiētes
a dn̄o/ite in ignē eternū:iuſti aūt ⁊ humiles exaltabunt̄ Matt.
a dn̄o:ꝑcipiētes ab eo vocē optabilem: venite benedicti xxv.
patris mei/percipite regnū quod vobis paratum eſt ab
oꝛigine mundi. Quā et vt audire mereamur/ipſe nobis
largiri dignetur: qui cum patre ⁊ ſpirituſancto viuit et
regnat deus:per omnia ſecula ſeculoꝛum. Amen.

¶ Feria.IIII.qtuoꝛ tēpoꝝ. Mar.IX.

Digitized by Google

¶ In illo tempoꝛe: Reſpondens vnus de turba
dixit ad Ieſum: Magiſter attuli filium meū ad
te habentem ſpiritum mutum. Et reliqua. Ho-
milia venerabilis Bede preſbyteri.

NArratur in preceden
ti huius ſancti euāgelij capitulo: q2 veniēs ad
diſcipulos ſuos dn̄s: vidit turbā multā circa
eos ⁊ ſcribas cōquirētes cū illis. Et cōfeſtim oīs ppl's vi
dens eū/ſtupefact⁹ eſt ⁊ expauerūt: ⁊ occurrētes ſaluta-
bāt eū. Notāda eſt in oībus locis diſtātia mētis ſcribarū
et turbe. Erat aūt cū diſcipulis turba: erāt ⁊ ſcribe. Sed
adueniēte dn̄o: mox oīs turba ſtupefacta expauit: cūq ſa
lutans occurrit: ſcribe nihil deuotiōis/fidei/humilitatis
et reuerētie ei exhibuiſſe narrātur. Quid aūt cū diſcipu-
lis turbe ſiue ſcribe cōquirerent euāgeliſta nō dicit. Po-
teſt vero (niſi fallo2) apte intelligi de hoc q̄ſtionē fuiſſe
motā: quare ipſi cū eſſent diſcipuli ſaluatoris/ſaluare de-
moniacū qui in medio erat poſitus nō poſſent. Qḋ ex ſe
quētib⁹ euāgelij verbis pōt cōijci dū dr̄. Et interrogauit
Tex. eos. Quid inter vos cōquiritis? Statimq ſubinfert euā
geliſta hoc qḋ mō lectū eſt. ¶ Et rn̄dēs vn⁹ de turba di-
xit. Magiſter attuli filiū meū ad te/habētē ſpm̄ mutū: q̄
vbicūq eū apphēderit allidit eū: ⁊ ſpumat ⁊ ſtridet dēti-
bus ⁊ areſcit: ⁊ dixi diſcipulis tuis/vt eijcerēt illū ⁊ nō po
Loca cō tuerūt. Notādū aūt q ſemꝑ loca reb⁹ cōgruūt. In more
gruūt re dn̄s orat/trāſfo2mat: diſcipulis arcana ſue maieſtatꝭ ape
bus. rit: in inferioꝛa deſcēdēs/turbe occurſu excipit/miſeroꝝ
fletu pulſatur. Surſum diſcipulis myſteria regni reſerat
deoꝛſum turbis pctā infidelitatis exprobat. Surſum pa-
tris vocē his q̄ ſeq̄ poterāt pādit: deoꝛſū ſpūs malos ab
his q̄ vexabant expellit. Qui etiā nūc ꝓ qualitate meri-
toꝝ alijs aſcēdere: alijs vo nō deſiſtit deſcēdere. Nā car
nales adhuc ⁊ inſipiētes q̄ſi ima petētes/cōfoꝛtat/docet/ca
ſtigat: ꝑfectos aūt quoꝝ cōuerſatio in celis eſt ſublimis/
extollēdo gloꝛificat/liberi⁹ de eternis inſtruit: ⁊ ſepe ea q̄
a turbis ipediūtur ne audiri quidē valeāt docet. Demo-
niacū hūc quē deſcēdēs de more dn̄s ſanauit: Marc⁹ ſur
Matt. dū mutūq deſcribit: Matthe⁹ vo lunaticū fuiſſe cōme-
xvij. moꝛat. Significat aūt eos de q̄bus ſcriptū eſt. Stult⁹ ſi-
Eccli cut luna mutat. Qui nūq̄ in eodē ſtatu ꝑmanētes: nunc
xxvij. ad illa vitia mutari creſcūt atq decreſcūt: q̄ muti ſunt nō
cōfitēdo fidē/ſurdi nec ipm aliq̄ten⁹ vitatis audiēdo ſer
monē. Spumāt aūt/cū ſtultitia tabeſcūt. Stultoꝝ nāq ⁊
lāguētiū atq hebetū eſt ſpumas ſaliuarū ex oꝛe dimitte
re. Stridēt dētib⁹/cū iracūdie furoꝛe flāmeſcūt. Areſcūt
cū otio toꝛpētē lāgueſcūt: ⁊ nulla virtutis induſtria con
Tex. foꝛtati/eneruiter viuūt. Qḋ aūt ait. ¶ Et dixi diſcipulis
tuis vt eijcerēt illū/⁊ nō potuerūt/latēter accuſat apl'os:
cū ipoſſibilitas curādi interdū nō ad imbecillitatē curā-
Mar. ix. tiū/ſ3 ad eoꝝ q̄ curādi ſunt fidē referat/dicēte dn̄o. Fiat
Tex. tibi ſm̄ fidē tuā. ¶ Qui rn̄dēs eis dixit. O gn̄atio incre-
dula q̄diu apud vos ero: q̄diu vos patiar? Nō q̄ tedio ſu
Eſa. liij. peratus ſit/māſuet⁹ ac mitis: q̄ nō aperuit ſicut agn⁹ co
rā tōdēte os ſuū: nec vba furoꝛis erupit: ſ3 quo in ſilitudi
nē medici ſi egrotū videat cōtra ꝓcepta ſua gerere dicat.
Vſq quo accedā domū tuā: quouſq artis ꝑdā induſtriā:
me aliud iubētē/⁊ te aliud ꝑpetrāte? Intātū aūt nō eſt
iratus homini/ſed vitio: ⁊ per vnū hoīem iudeos arguit
Tex. infidelitatis/vt ſtatim intulerit. ¶ Afferte ad me illū in-
quit. Et attulerūt eū. Et cū vidiſſet illū ſtatim ſpūs cōtur
bauit illū: ⁊ eliſus in terrā/volutabat ſpumās. Allatum
dn̄o puerū/ſpūs conturbat ⁊ elidit: q2 ſepe dū cōuerti ad
deū poſt pctā conamur/maioꝛib⁹ nouiſq antiqui hoſtis
Aſt⁹ ad- pulſamur inſidijs. Qḋ ob id vtiq callid⁹ facit aduerſari⁹
uerſarij vt vel odiū vtutꝭ incutiat/vel expulſiōis ſue vindicet iniu
noſtri. riā. Hinc eſt eīn vt de ſpē trāſeam⁹ ad gen⁹/q eccl'ie ſctē
ꝓmoꝛdijs tot grauiſſima iferebat certamina ꝑſecutionū
quot in ſuo regno dolebat ſubito aīarū illata fuiſſe diſpē
dia. ¶ Et interrogauit patrē ei⁹. Quātū tpīs eſt ex quo Tex.
hoc ei accidit? At ille ait. Ab infantia: ⁊ frequēter eū et in
ignē ⁊ in aquas miſit/vt eū ꝑderet. Erubeſcat Julian⁹ q̄
dicere audet. Oēs hoīes abſq vllo pctī cōtagio naſci in
carne tāq̄ innocētes ꝑ oīa q̄ fuit adā qn̄ creat⁹ eſt. Quid
eīn habuit iſte puer vt ab infantia demonio vexaret acer Juliani
biſſimo: ſi nō vllo oꝛiginalis pctī vinculo tenebat: quē cō erroꝛ eli-
ſtat nullū adhuc ꝓpꝛiū potuiſſe hr̄e pctm̄? Confiteat ca- ditur.
tholic⁹: q nemo immunis a noxia ꝓme ꝑuaricatiōis na-
ſcit: ⁊ inocet gr̄am dei q̄ liberet de coꝛpe moꝛtis ꝑ Ieſum
chꝛiſtū dn̄m nr̄m. Intelligat ſcriba doct⁹ in regno celoꝝ
in hoc demoniaco a dn̄o curato/ſaluationē oīm fideliū
eſſe deſignatā: q̄ oꝛiginalis culpe reatu aſtricti veniūt in
mūdū: nec niſi vni⁹ redēptoꝛis Ieſu chꝛiſti fide ſūt ⁊ gr̄a
ſaluādi. Qḋ aūt dictū eſt. ¶ Et frequēter eū ⁊ i ignē ⁊ in Tex.
aquas miſit: maxima hūane vecoꝛdie facinoꝛa deſignat.
Ignis nāq ardoꝛ: ad feruoꝛē iracūdie referēd⁹ eſt: aqua
ad voluptates carnis: q̄ diſſoluere mētē ꝑ delicias ſolēt.
Vel certe in ignē fert demoniac⁹/quo adulterātiū coꝛda
ſuccēſa ſūt: ⁊ i aq̄s q̄ ſolēt extinguere charitatē. ¶ S3 ſi q̄d Tex.
potes/adiuua nos/miſert⁹ nr̄i. Jeſ⁹ aūt ait illi. Si potes
credere oīa poſſibilia credēti? Aptū dn̄s rn̄ſū reddit petē
ti. Ipe eīn ait. Si q̄d potes adiuua nos. Et dn̄s/ſi potes
inq̄t credere/poſſū vos miſert⁹ adiuuare. Quia fides nō
ficta oīa q̄ ſalubꝛiter petit/impetrare meret. Cui cōtra le Matt.
pꝛoſus q̄ fidel'r clamabat. Dn̄e ſi vis potes me mundare: viij.
cōgruū fidei ſue accepit reſpōſū: volo mūdare. ¶ Et cō- Tex.
tinuo exclamās pater pueri cū lachrymis aiebat. Credo
dn̄e/adiuua incredulitatē meā. Nemo repēte fit ſumm⁹:
ſ3 in bona cōuerſatiōe a minimis q̄ſq inchoat/vt ad ma-
gna ꝑueniat. Alia nāq ſūt vtutis exoꝛdia: aliud ꝓfectus
aliud ꝑfectio. Si eīn ⁊ ipa fides ad ꝑfectionē ſuā nō q̄buſ
dā gradib⁹ duceret: iſte interrogat⁹ an crederet: nō rn̄de
ret/credo dn̄e: adiuua icredulitatē meā. Si eīn credebat
cur icredulitatē dicebat? Si vo icredulitatē ſe hr̄e noue-
rat/quō credebat? S3 q2 ꝑ occultā inſpirationē gr̄e meri-
toꝝ ſuoꝝ gradib⁹ fides creſcit. Vno eodēq tpe: is q̄ nec-
dū ꝑfecte crediderat/ſimul ⁊ credebat/⁊ incredul⁹ erat.
¶ Et cū videret ieſus cōcurrētē turbā: cōminat⁹ eſt ſpūi Tex.
immūdo/dicēs illi. Surde ⁊ mute ſpūs/ego ꝓcipio tibi/
exi ab eo/⁊ ampli⁹ nō introeas in eū. Cōminatio dn̄i/di-
uini eſt vt⁹ imperij. Nō aūt puero q̄ vim patiebat/ſ3 de-
moni q̄ inferebat cōminat⁹ eſt: q2 q̄ peccātē emēdare deſi
derat: vitiū vtiq increpādo ⁊ exercēdo d3 exterminare/
ſ3 hoīem amādo refouere. Bene aūt dn̄s q̄ ſpm̄ immūdū Commi
pellit ab hoīe/ſimul ne ampli⁹ in eū ingrediat imperat: natio
q2 ille veraciter a demoniaca dn̄atiōe liberat: q̄ ad pctā a dn̄i q̄ ſit.
q̄b⁹ ſemel penitēdo mūdat⁹ eſt vitat male viuēdo reuer-
ti. ¶ Et clamās ⁊ multū diſcerpēs eū/exijt ab eo. Exitu- Tex.
rus ab hoīe ſpūs immūd⁹ diſcerpit eū/ac furēti clamoꝛe
terruit intuētes: q2 plerūq diabol⁹ dū de coꝛde expellit:
acrioꝛes in eo tētatiōes generat q̄ pri⁹ excitauerat quā-
do hoc quiet⁹ poſſidebat. ¶ Et fact⁹ eſt ſicut moꝛtu⁹: ita Tex.
vt multi dicerēt/q2 moꝛtu⁹ eſt. Ieſus aūt tenēs manū ei⁹
eleuauit eū ⁊ ſurrexit. Quē hoſtis impi⁹ iā fugere cōpul-
ſus ſtrauit/ac moꝛtuo ſilē reddidit hunc pius ſaluatoꝛ
miti ſue dextere tactu leuauit. Qui ſicut verū ſe eſſe deū
potētia ſaluādi docuit: ita etiā verā ſe carnis habuiſſe na
turā/moꝛe tact⁹ hūani declarauit. Negāt nāq manes in
ſani veraciter eū carne fuiſſe indutū: ſ3 ipſe cū tot lāguē-
tes ſuo tactu erexit: mūdauit/illumiauit: hereſim illius ⁊ Tex.
anteq̄ nata eſſet dānauit. ¶ Et cū itroiſſet domū diſcipu
li ei⁹ ſecreto interrogabāt eū. Quare nos nō potuim⁹ eij
cere eū? Et dixit eis. Hoc gen⁹ in nullo pōt exire/niſi in ie
iunio et oꝛōne. Dū docet apl'os quō demō nequiſſim⁹ de
beat expelli/oēs inſtituit ad vitā: vt ſc3 nouerim⁹ grauio-
ra q̄q vel immūdoꝝ ſpirituū vel hoīm tētamenta/ieiu-
nijs et oꝛōnib⁹ eſſe ſuperāda: ira q̄q dn̄i cū in vltionē nr̄oꝝ
ſcelerū fuerit accēſa/hoc remedio ſingulari poſſe placari
Ieiuniū autē generale eſt/non ſolū ab eſcis: ſ3 a cunctis

Digitized by Google

illicebris abſtinere carnalib⁹: imo ab oib⁹ vitioꝝ cōtine-
re paſſiōib⁹. Sic ⁊ orō gn̄alis nō in ꝟbis ſolū eſt: qb⁹ diui
nā clemētiā inuocam⁹: verū etiā in oib⁹ q̄ in obſequiū no
ſtri cōditoris fidei deuotiōe gerim⁹: teſtāte aplō qui ait.
1. Theſ. v. Semꝑ gaudete/ſine itermiſſiōe orate. Quō em̄ q̄s oib⁹
horis atq; momētis ſine intermiſſione deū pōt inuocare
ſermonib⁹: Sed tūc ſine intermiſſione oramus: cū ea ſo-
la opa gerim⁹: q̄ nos pietati nr̄i cōmēdet auctoris. Quo
nimirū ieiunio ⁊ qua oratione/iuuante dn̄o cūctas anti
qui hoſtis debellabimus ac pulſabim⁹ inſidias. Tu aūt.

¶ Feria. VI. quatuor tēpoꝝ. Lu. VII.

¶ In illo tēpore: Rogabat Jeſum quidā Pha
riſeus vt manducaret cum illo. Et ingreſſus do-
mum Phariſei diſcubuit. Et reliqua. Homilia
beati Ambroſij epiſcopi.

Hoc loco pleriq; videntur pati ſcrupulū ⁊ ſerere q̄ſtiones: vtrū nā vi
deant̄ euangeliſte duo diſcordaſſe de fide: an
vero aliquē in dictoꝝ diuerſitate/diuerſitatē ſignare vo-
Matt. xxvi. luiſſe myſterij. Habes em̄ in euāgelio ſm̄ Mattheū: q:
Jeſus cū veniſſet in Bethaniā in domū Simonis lepro
ſi: acceſſit ad eū mulier habēs alabaſtrū vnguēti ꝑcioſi:
et recūbēte illo fudit ſuꝑ caput eius. Deniq; iſtic phariſe⁹
intra ſe dicit: q̄ ſi eſſet ꝓpheta/ſciret peccatricē: ⁊ vnguē
tū ei⁹ vitare deberet: illic vnguēto effuſo diſcipuli cōque
runt̄. Vtrūq; igit̄ explicādū eſt: ſꝫ ante qd̄ ſcriptoꝝ ordie
pri⁹ eſt/porē q̄ ordinē iterꝑtatiōis accipiat. Venit ḡ dn̄s
Jeſus in domū Simōis leproſi. Apparet oeconomia q̄
leproſū nō refugit/nō vitat imūdū: vt maculas hūani cor
poris poſſit abolere. Dom⁹ aūt leproſi erat in Bethania
q̄ ꝑ iterꝑtationē dom⁹ obediētie dr̄. Ois igit̄ loc⁹ Betha
nia: portio aūt toti⁹ loci dom⁹ Simonis. Nōne tibi videt̄
Bethania mūd⁹ hic eſſe: in quo ſeruitij obediētis debe-
mus obſeqū: dom⁹ aūt Simonis leproſi terra eſſe q̄ mū-
di portio eſt: Pūceps aūt ſecli hui⁹ q̄dā leproſ⁹ eſt Simō
Ergo dn̄s Jeſ⁹ chriſt⁹ ex illis ſuꝑioꝝ⁹ locis venit in hūc
mūdū ⁊ deſcēdit in terrā. Nō erāt in hoc mūdo/ſꝫ obediē
Jo. xvij. te pietate miſſ⁹ eſt in hūc mūdū. Ipſe dicit. Sicut me mi-
ſiſti in mūdū. Audiuit ḡ mulier iſta veniſſe chriſtū in do-
mū Simonis. Neq; em̄ ſanari potuiſſet hec mulier/niſi
chriſt⁹ veniſſet in terrā. Et fortaſſe id̄ etiā ipa igredit̄ do-
mū Simōis q̄ ſpeciē hēbat cuiuſdā ſuꝑiorꝫ aīe ſ. vl' eccl'ie
q̄ deſcēdit in terrā: vt bono odore ſibi ppl'm cōgregaret.
Hāc ḡ mulierē iducit Matthe⁹ ſupra caput chriſti effun
Opinio ambroſij de magdalena. dētē vnguētū: ⁊ ideo fortaſſe noluit dicere peccatricē. Nā
peccatrix ſm̄ Lucā ſupra pedes chriſti effudit vnguētū.
Pōt ḡ nō eadē eſſe/ne ſibi ꝯtrariū euāgeliſte dixiſſe videat̄.
Pōt etiā q̄ſtio meriti ⁊ tp̄is diuerſitate diſſolui/vt adhuc
illa peccatrix ſit/iā iſta ꝑfectior. Et ſi em̄ ꝑſonā nō mutat
eccl'ia vel aīa: tn̄ mutat ꝓfectū. Itaq; ſi cōſtituas aīam fi
deliter approꝑinquātē deo: nō pcīs turpib⁹ ⁊ obſcenis/
ſꝫ pie ſeruiētē dei ꝟbo: habētē imaculate fiduciā caſtitatꝫ
aduertis q̄ ad ipm̄ chriſti aſcēdit caput. Caput aūt chri-
ij. Co. ij. ſti de⁹ eſt: ⁊ odorē meritoꝝ ſuoꝝ ſpargit. Chriſti em̄ bon⁹
odor ſum⁹ deo. Deū q̄ppe honorat/bonū fragrās odorē
vita iuſtoꝝ. Sꝫ ſi hec itelligas videbis hāc feminā: vide-
bis plane beatā (vbicūq; fuerit ꝑdicatū h̄ euāgeliū) no-
minari: nec ei⁹ vnq̄ exoleſcere mēoriā eo q̄ ſupra caput
chriſti bonoꝝ fragrātiā morū/iuſtorūq; factoꝝ effudit vn
guētū. Qui accedit ad caput neſcit extolli: ſicut fruſtra
inflat⁹ mēte carnis ſue ⁊ nō tenēs caput. Sꝫ q̄ caput nō te
net chriſti vel pedes teneat: q: corp⁹ vnū copulatū ⁊ ſub-
miniſtratū creſcit i augmētū dei. Altera eſt illa vel ꝑſona
altera vel ꝓfectu: q̄ ꝓpinq̄ nobis eſt. Nōdū ei pcīs nr̄is
renūtiauim⁹. Vbi ſūt nr̄e lachryme: vbi gemit⁹/vbi flet⁹?
Venite adorem⁹ ⁊ ꝓcidam⁹ an dn̄m q̄ fecit nos: vt ſaltē
ad pedes Jeſu vēire poſſim⁹. Nōdū ei poſſum⁹: q: pctō:

ad pedes iuſt⁹ ad caput. Hꝫ tn̄ q̄ peccauit vnguētū. Defer
mihi et tu poſt pctā pn̄iaꝫ. Quocūq; vel in domū indigni
vel in domū phariſei/audieris iuſtū veniſſe: cōtēde/ꝑripe
re hoſpitis grām/ꝑripere regnū celoꝝ. A dieb⁹ aūt Joan Mat. xi.
nis baptiſte regnū celoꝝ cogit̄/⁊ cogētes diripiūt illud.
Vbicūq; audieris chriſti nomē: occurre: in cuiuſcūq; inte
riori domo Jeſū intraſſe cognoueris/⁊ ipē feſtina. Cū re
pereris ſapiētiā: cū repereris prudētiā atq; iuſtitiā in ali-
cuius penetralib⁹ recūbētē/accurre ad pedes/hoc eſt vel
in extrema parte q̄re ſapiētiā. Noli faſtidire pedes. Fim-
briā illa tetigit ⁊ ſanata eſt. Lachrymis confitere delicta
Dicat de te q̄ iuſtitia illa celeſtis. Lachrymis ſuis riga- Tropologia verborum.
uit pedes meos: ⁊ capillis ſuis terſit. Et fortaſſis ideo nō
lauit pedes ſuos chriſt⁹: vt eos lachrymis nos lauarem⁹
Et bone lachryme: in q̄b⁹ nō ſolū poſſum⁹ noſtrū lauare
delictū/ſꝫ etiā ꝟbi celeſtis rigare veſtigiū: vt ei⁹ in nobis
greſſ⁹ exuberēt. Bone lachryme in q̄b⁹ nō ſolū redēptio
pctōꝝ/ſꝫ etiā iuſtoꝝ refectio eſt. Juſti em̄ vox eſt. Fuerūt Pſ. xli.
mihi lachryme mee panes ⁊c. Et ſi ad caput chriſti acce-
dere nō potes: tāgat pedib⁹ ſuis caput tuū chriſt⁹: ⁊ fim-
bria ei⁹ curat/⁊ pedes curāt. Expāde capillos/ſterne an-
te eū oēs tui corꝑis dignitates. Nō mediocres capilli ſūt
qui poſſunt pedes tergere chriſti. Teſtat̄ hoc ille: q̄ q̄ diu
capillos habuit/vinci nequiuit. Deniq; ⁊ mulierē decal-
uatā orare nō decet. Et habeat plene capillos: q̄b⁹ chriſti
circūuoluat veſtigia: q̄b⁹ ſue criniculis pulchritudinis et
decoris ſapiētie pedes tergat: vt extremo ſaltē diuine ro-
re ꝟtutis humeſcāt. Figat iuſtitie pedib⁹ oſcula ſua. Nō
mediocris meriti hec eſt/de q̄ pōt dicere ſapiētia. ¶ Ex q̄ Tex.
intraui nō ceſſauit oſculari pedes meos: vt aliud niſi ſa-
pientiā loqui neſciat: vt aliud niſi iuſtitiā diligere neſciat
vt aliud niſi caſtitatem libare neſciat: vt aliud niſi pudici
tiam oſculari neſciat. Oſculū em̄ mutui amoris indiciuꝫ
eſt: oſculū pign⁹ eſt charitatis. Beat⁹ q̄ pōt ⁊ oleo vnge-
re pedes chriſti. Deniq; adhuc Simō oleo nō vnxerat/ſꝫ
beatior: q̄ vngit vnguento. Multoꝝ em̄ floꝝ in vnū col
lecta gratia ſpargit odorꝫ varias ſuauitates. Et fortaſ-
ſis iſtud vnguētū non poſſit alius/niſi eccl'ia ſola deferre
que diuerſi ſpiraminis innumerabiles habet flores: que
merito ſpeciē accipit peccatricis: q: chriſt⁹ quoq; formam
pctōris accepit. Et ideo nemo pōt tantū diligere: quātū Joā. xxi.
illa q̄ in plurib⁹ diligit. Nec petr⁹ ipē q̄ dixit. Dn̄e tu noſti
q: amo te. Nec petr⁹ q̄ ipē doluit: q: iterrogat⁹ eſt. Amas
me. Qd̄ em̄ manifeſtū erat: nolebat quaſi incognitū q̄ri.
Ergo nec Petr⁹ ipē q: eccleſiā dei dilexit in Petro: nec
ipſe Paulus: q: Paul⁹ q̄ ei⁹ eſt portio. Et tu plurimū di-
lige: vt ⁊ tibi remittat̄ plurimū. Multū peccauit Paul⁹
qui etiā ꝑſecutor fuit: ſed multū dilexit: q̄ vſq; ad martyriū
perſeuerauit. Remiſſa ſunt ei pctā multa: q: ⁊ ipſe multū
dilexit: q̄ ſanguine ꝓprio ꝓ dei noīe non pepercit. Video Myſterium allegorie.
oeconomiā. In domo phariſei peccatrix gl'ificat̄: in domo
legis et ꝓphetie nō phariſeus/ſed eccl'ia iuſtificat̄. Pha-
riſeus em̄ non credidit/iſta credebat. Deniq; ille dicebat.
¶ Si eſſet ꝓpheta/ſciret vtiq; q̄ ⁊ qualis eſt mulier que Tex.
tangit eū. Dom⁹ aūt legis Judea: q̄ nō in lapidib⁹ ſcribi
tur/ſed in tabulis cordis. In hac iuſtificat̄ eccl'ia/iā lege
maior. Lex em̄ pctōꝝ neſcit remiſſionē: lex myſteriū non
habet/quo occulta mūdant̄: ⁊ ideo quod in lege minus
eſt/cōſumatur in euāgelio. ¶ Duo (inq̄t) debitores erāt Tex.
cuidā feneratori: vn⁹ debebat denarios quingētos/ali⁹
quinquaginta. Qui ſunt iſti debitores duo/niſi ppl'i duo
vnus ex iudeis/alter ex gētib⁹/feneratori illi theſaurice-
leſtis obnoxij. Vnus (inq̄t) debebat denarios quingen-
tos: alius quinquaginta. Nō mediocris eſt iſte denari⁹:
in quo regis imago format̄: qui triūphū habet imꝑato-
ris expreſſum. Nō materialē feneratori huic debem⁹ pe-
cuniā/ſed meritoꝝ examina era virtutū: quarū meritum
grauitatis pondere/iuſtitie ſpecie/ſono cōfeſſionis expē
ditur. Ve mihi ſi non habuero qd̄ accipiā aut q: difficile
quiſq̄ eſt q̄ feneratori huic integrū debitū poſſit exolue-

Digitized by Google

re: ve mihi ſi nõ petiero/cõcede mihi debitũ. Nõ eñ nos
ita dñs orare docuiſſet: vt peteremus nobis dimitti debi
ta noſtra: niſi ſciret difficile aliquos forte idoneos debi/
Mat. vi tores. Sed q̄s eſt pp̄ls iſte q̄ amplius debet/niſi nos qui/
bus ampli⁹ creditũ eſt: Illis credita ſunt eloquia dei: no
bis credit̃ virginis partus. Habes talentũ virginis par/
tũ. Habes fidei cẽteſimũ fructũ. Credit⁹ eſt ⁊ Emanuel
nobiſcũ de⁹: credita dñi crux: mors/reſurrectio. Et ſi chri
ſtus ꝓ oĩbus paſſus eſt: ꝓ nobis tamẽ ſpecialiter paſſus
eſt: q: pro eccleſia paſſus eſt. Itaq; non eſt dubiũ/q plus
debeat qui plus accepit. Et ſm hoĩem plus fortaſſe offẽ/
dit qui plus debuerit: ſed per miſericordiã dei cauſa mu/
tatur/vt amplius diligat qui amplius debuit: ſi tamen
gratiã cõſequat̃. Gratiã eñ et qui reddit habet: ⁊ qui ha
bet in eoipſo qđ habet ſoluit. Nã et reddẽdo habet̃ ⁊ ha/
bendo redditur. Et ideo q̃m nihil eſt qđ deo digne refer
Ingrati re poſſim⁹. Quid eñ referam⁹ pro ſuſcepte carnis iniu/
tudo no ria? Quid pro verberib⁹/q̄d pro cruce/obitu/ſepultura?
ſtra er/ ve mihi ſi nõ dilexero. Audeo dicere: non reddidit Petr⁹
ga chri/ et ideo plus dilexit. Nõ reddidit Paulus. Reddidit qui/
ſtum. dẽ mortẽ pro morte/ſed alia nõ reddidit: q: multa debe/
bat. Audi ipſum dicẽtẽ: q: nõ reddidit. Quis prior dedit
Rom. xi illi: ⁊ retribuet̃ ei? Reddamus licet crucẽ pro cruce/fun⁹
pro funere: nũquid reddimus qđ ex ipſo ⁊ per ipm̃ et in
ipſo habemus oĩa? Reddamus ergo amorem ꝓ debito:
charitatẽ ꝓ munere: gratiã pro ſanguinis precio. Plus
enim diligit cui donat̃ amplius. Sed revertamur ad illã
ſuperiorẽ lectionẽ: cuius cõſiliũ adhuc nec apl̃i itelligũt
Ibidem qđ erat abſcõditũ a ſeculis in deo. Quis enim cognouit
ſenſum dñi? Cõquirebant̃ ergo diſcipuli: q: mulier ſuper
Matt. caput effudit vnguẽtũ/⁊ querebant̃ dicẽtes. Quare hoc
xxvi. ſic periit? Potuit venundari precio ⁊ dari pauperibus.
Quid vtiq; in eorũ ſermonib⁹ diſplicuerit: nõ potes depre
hẽdere/niſi myſteriũ intelligas. Luxurioſi eñ hoĩs vel
potius nõ hominis eſt olere vnguẽtũ. Certe ⁊ ipſi q̄ olẽt
vngere ſe nõ perfundere ſolent. Quid diſplicet: q: dictuꝫ
eſt: potuit hoc venũdari precio/⁊ dari pauperibus. Cer/
te et ipſe ſupra dixerat. Quicquid vni minimoꝝ horũ fe/
ceritis/mihi feciſtis. Sed ipſe mortẽ ſuã pro pauperibus
offerebat. Nõ eſt igitur ſimplex figura: ⁊ ideo reſpondit
Matt. illis dei verbũ. Quid moleſti eſtis mulieri? Semper pau
xxvi. peres habetis vobiſcũ: me aũt nõ ſemp. Semper ergo te/
cũ pauperes habes: ⁊ ideo bene fac. Nõ igit̃ differre de/
bes pauperẽ: q: tecũ ſemp eſt: cũ tibi ꝓpheta dicat. Ne di/
Prou. iii xeris pauperi/cras dabo. Sꝫ ille de ſola miſericordia eſt
locutus: hic autẽ miſericordie fidẽ pretulit: que tunc ha/
bet meritum/ſi fide precedente conferatur. Mittens eñ
hoc vnguentũ in corpus meũ ad ſepeliendũ me fecit. Nõ
ergo vnguentũ dñs/ſed charitatẽ dilexit/fidem ſuſcepit/
humilitatẽ probauit. Et tu ſi deſideras gratiã: charitatẽ
auge: mitte in corpus Ieſu fidem reſurrectionis/odorẽ
eccleſie/cõmunis charitatis vnguentũ: ⁊ ita ꝓgrediens
Myſte/ pauperi dabis. Plus tibi pecunia illa ꝓderit: ſi non tãq̄
riũ inue affluentẽ tribuas/ſed tãq̄ ꝓfuturã chriſti noĩe largiaris:
ſtigatur. ſi ita eã cõferas pauperi/vt deferas chriſto. Nõ ergo iux/
ta literã tm̃mõ accipias ſuffuſum capiti vnguentũ: lite/
ra enim occidit: ſed ſm ſpiritũ: q: ſpũs vita eſt. Qđ ergo
ii. Co. iii iſtius mulieris vnguentũ eſt? Quis hoc audire poteſt?
Qui tales aures habet: vt dicẽte Ieſu verbũ qđ accepit
a patre: immo q: ipſe verbũ eſt/poſſit tantã altitudinẽ ca
pere myſterij. Et diſcipuli ex parte intelligũt: ⁊ ſi nõ totũ
intelligũt. Unde et quidã putãt dixiſſe diſcipulos: vnguẽ
ti precio emi fidẽ gentiũ debuiſſe: que ſanguinis domini
ci tantũ precio debebatur: qđ videtur veriſimile. Deniq;
Io. xii. Ioãnes euãgeliſta inducit ſermone Iude ſcarioth/eſti/
matũ trecẽtis denarijs illud vnguentũ/ſicut habes. Po
tuit eñ venũdari trecẽtis denarijs: ⁊ dari pauperib⁹. Tre/
centoꝝ aũt era crucis inſigne declarãt. Sed dñs nõ per/
functoriam myſterij preſcientiam querit/ſed conſepeliri
in ſe fidem credentium mauult. Id tamen de ceteroꝝ

apoſtoloꝝ vocibus intelligim⁹. Iudas aũt cõdẽnat̃ aua
ritie/qui pecuniã dominice pretulit ſepulture: qui etiã ſi
de paſſione ſenſit/errauit tñ chara auctione. Uili ſe vult
eſtimari chriſtus: vt ab oĩbus emat̃/ne q̄s pauper deter
reat̃. Gratis accepiſtis/gratis date. Pecuniã eñ nõ q̄rit
diuitiarũ altitudo/ſed gratiam. Ipſe nos precioſo ſanguine
emit/nõ vendidit. De quo plenius diceremus niſi a nobis/
ipſis tractatũ alibi recordaremur. Ergo ſm dicta dei: in
quo ſunt theſauri ſapientie ⁊ ſciẽtie abſconditi: quos ne/
mo potuit ꝓuidere/operari me oportet in ſepulturã ei⁹/
vt caro eius requieuiſſe/nõ corruptionem vidiſſe credat̃
Et mors corporis ei⁹: ita domũ noſtrã odore ſui cõpleat:
vt credam⁹ q: in manus patris cõmẽdauit ſpiritũ ſuum
et a morte ſequeſtrata diuinitas/corporaliũ nõ ſubijt cõ/
ſortiũ paſſionũ. Intelligite quẽadmodũ corpus filij vn/
guentatũ oleat. Corpus illud eſt/qđ erutũ eſt: non quod Corpus
amiſſum eſt. Corpus eius traditiones ſunt ſcripturarũ: Chriſti
corpus eius eccl̃ia eſt. Corporis ei⁹ odor ſum⁹: ⁊ ideo de/ myſticũ.
cet vt mortẽ corporis eius ornemus. Et ſi noſtros illa nõ
req̄rat ornatus/ſed requirũt pauperes. Ornabo corpus
eius ſi fiam ſermonũ eius predicator: ⁊ poſſim gentibus
aperire myſteriũ crucis. Ornauit ille q̄ dixit: q: ꝑdicam⁹ i. Cor. i.
chriſtũ crucifixũ: iudeis quidẽ ſcãdalũ/gentib⁹ aũt ſtulti
tiã: ipſis vero iudeis vocatis/atq; grecis chriſtũ dei virtu
tẽ ⁊ dei ſapiẽtiã. Ornat̃ crux: cũ id quod per imperitiam
ſtultũ putat̃: per euangeliũ ſapiẽtius eſtimat̃: vt poſſim⁹
docere/quẽadmodũ virtus aduerſaria per crucẽ dñi de/
ſtruat̃. Miſſi in dñi corpus vnguẽtũ/ſpirare incipit quod
mortuũ putabatur. Ideo vnuſq̄ſq; adoriat̃ emere labo/
re ſuo/niſuq; virtutũ alabaſtrũ vnguẽti: nõ vile aliquid
atq; cõmune: ſed p̄cioſum alabaſtrũ vnguẽti ⁊ vnguẽtũ
piſticũ. Si eñ quis fidei cõgreget flores: ⁊ predicet chri/
ſtũ Ieſum crucifixũ in oẽm eccl̃iam: q̄ chriſti corp⁹ eſt/mũ
do mortua: requieſcẽs deo/fidei ſue trãſfundit vnguẽtũ.
Olere incipit tota domus dñi paſſionẽ: olere icipit mor/
tẽ/olere incipit reſurrectionẽ: vt poſſit vnuſquiſq; ex hoc
ſacre plebis numero dicere. Mihi aũt abſit gloriari/niſi Gal. vi.
in cruce dñi noſtri Ieſu chriſti. Spirat odor/olet vnguẽ/
tũ in corpore: ſi quis poſſit atq; vtinã ego poſſim cõfiden
ter loqui: mihi aũt mũdus crucifixus eſt. Nõ amãti diui/
tias: non amanti honores ſeculi: nõ amanti q̄ ſua ſunt/ſꝫ
que Ieſu chriſti. Nõ amanti que vident̃: ſed que nõ vidẽ Gloria/
tur. Nõ cupido vite: ſꝫ qui et feſtinat diſſolui: ⁊ cũ chriſto tio cruci
eſſe/crucifixus eſt mundus. Hoc eſt enim crucem tollere tractat̃.
et ſequi chriſtũ: vt ⁊ nos cõmoriamur ⁊ ſepeliamur cũ eo
vt vnguẽtũ qđ iſta mulier in ſepulturã eius miſit/olere
poſſim⁹. Non mediocre iſtud vnguẽtũ eſt: qđ chriſti lõge
lateq; diffundit̃ nomẽ. Unde etiã ꝓphetice dictũ eſt. Un Can. i.
guentũ exinanitũ eſt nomẽ tuũ. Ideo exinanitũ/vt ma/
ior e fides odore fragraret. Ex hac ergo muliere intelligi
mus illud apl̃icũ quid ſit. Superabũdauit peccatũ/vt ſu/ Rom. v.
perabũdet gratia. Nã ſi in iſta muliere nõ ſuperabũdaſſet
pctm̃: nõ ſuperabũdaſſet grã. Agnouit eñ pctm̃/⁊ detulit
gratiã. Et io lex neceſſaria: p legẽ ei pctm̃ agnoui. Si lex
nõ fuiſſet/peccatũ lateret. Agnoſcẽdo pctm̃/veniã peto.
Per legẽ ergo genera peccatoꝝ: preuaricationis quoq;
crimen agnoſco: curro ad penitẽtiam/gratiam cõſequor.
Lex ergo auctor eſt boni: que mittit ad gratiam.

¶ Sabbato q̃tuor tẽporũ. Lu. XIII.

¶ In illo tẽpore: Dicebat Ieſus turbis ſimilitudi
nem hãc. Arborẽ fici habebat quidã plantatã in
vinea ſua: et venit querens fructũ in illa et nõ in/
uenit. Et reliqua. Homi. beati Gregorij pape.

DOminus ac redem/
ptor noſter ꝑ euangeliũ ſuũ aliq̃n verbis/ali/
q̃n reb⁹ loquit̃: aliquando aliud verbis atq;
aliud reb⁹: aliq̃n aũt hoc verbis quod re/
bus. Duas etenim res fratres audiſtis: ficulneam infru/

Digitized by Google

ctuoſam/⁊ mulierē curuā:⁊ vtriꝙ̄ rei eſt pietas impenſa.
Illud aūt dixit ꝑ ſimilitudinē: iſtud egit ꝑ exhibitionem.
Sed h̄ ſignificat ficulnea infructuoſa/qḋ mulier inclina-
ta:⁊ h̄ ficulnea reſeruata qḋ mulier erecta. Dñs vinee ter
tio venit ad ficulneā ⁊ fructū minime inuenit:⁊ mulier q̄
erecta eſt decē ⁊ octo annis fuerat curua: h̄ autem decē ⁊
octo annoꝝ numero ſignat̄/qḋ tertio dñs vinee ad infru
ctuoſam ficulneā veniſſe ꝑhibet̄. Oꝛ igit̄ p̄mittendo ſum
matim tota ꝯſtrinximus: iam ꝑ lectionis ordinē ſingula
Lec. diſſeramꝰ. ¶ Arboꝛē fici habebat quidā plātatā in vinea
⁊ venit querēs fructū in illa/⁊ nō inuenit. Quid arboꝛ fi-
ci/niſi humanā naturā ſignificādo denūtiat? Et qḋ muli-
er inclinata/niſi eādē humanā naturā ſignificat? Que ⁊
bene plātata eſt ſicut ficus:⁊ bene creata eſt ſicut mulier.
Sed in culpam ꝓpꝛia ſpōte lapſa: neꝙ̄ fructū ſeruat ope-
rationis/neꝙ̄ ſtatū rectitudinis. Ad pctm̄ quippe ex volū
tate coꝛruens: q2 fructū obedientie ferre noluit/ſtatū re-
ctitudinis amiſit. Que ad dei ſimilitudinē cōdita duꝫ in
ſua dignitate nō ꝑſtitit: qḋ plātata vł creata fuerat/ſerua
re cōtēpſit. Tertio dñs vinee ad ficulneā venit: q2 naturā
humani generis ante legē/ſub lege/ſub grā: expectando
Lec. admonēdo/viſitando requiſiuit. ¶ Dixit aūt dñs ad cul
toꝛē vinee. Ecce anni tres ſunt ex q̄ venio querēs fructuꝫ
in ficulnea hac ⁊ nō iuenio. Uenit ante legē: q2 ꝑ natura-
lē itellectū q̄d vnuſquiſꝙ̄ exēplo ſui: qualiter erga ꝓximū
Allego- agere debuiſſet innotuit. Uenit in lege: q2 p̄cipiendo do-
ria triū cuit. Uenit poſt legē per gratiā: q2 pietatis ſue pꝛeſentiaꝫ
annoꝝ. exhibendo monſtrauit. Sed tñ in tribꝰ annis fructum ſe
non inueniſſe conquerit̄: q2 quoꝛūdā prauoꝝ mentes: nec
inſpirata lex naturalis coꝛrigit/nec p̄cepta erudiunt/nec
incarnationis eius miracula cōuertunt. Quid vero ꝑ cul-
toꝛem vinee/niſi ꝓpoſitoꝛū oꝛdo exp̄mit̄? Qui dū p̄ſunt
eccleſie/nimirū dñice vinee curam gerūt. Huiꝰ eñ vinee
pꝛimus cultoꝛ Petrꝰ apoſtolus extitit. Hūc nos indigni
ſequimur: inquantū ꝓ eruditione veſtra/docēdo/depꝛecan
do/increpādo laboꝛamꝰ. Sed cū magno iā timoꝛe audiē
Lec. dū eſt/qḋ cultoꝛi vinee de infructuoſa arboꝛe dr̄. ¶ Suc-
cide eā: vt q̄d etiā terrā occupat? Unuſquiſꝙ̄ iuxta modū
ſuū inquātū locū vite pꝛeſentis tenet: ſi fructū bone ope-
rationis non exhibet/velut infructuoſa arboꝛ terrā occu
pat: q2 in eo loco in q̄ ipſe eſt/⁊ aliis operādi occaſionē ne
gat. Sed in h̄ ſeculo potēs q̄libet: ſi fructū nō habet bone
operatiōis/etiā impedimentū pꝛeſtat ceteris: q2 quicūꝙ̄
ſub ipſo ſunt/exemplo prauitatis illius quaſi vmbꝛa ꝑuer
ſitatis eius p̄munt̄. Stat deſup arboꝛ infructuoſa:⁊ ſub-
ter terra ſterilis iacet. Infructuoſe arboꝛis deſup vmbꝛa
denſat̄:⁊ ſolis radius ad terrā deſcēdere nequaq̄ permit
titur: q2 dum ſubiecti q̄libet patroni ꝑuerſi ꝑuerſa exēpla
conſpiciunt: ipſi q̄ꝫ infructuoſi remanentes/veritatis lu-
mine pꝛiuant̄:⁊ pꝛeſſi vmbꝛa/caloꝛes ſolis nō accipiūt: q2
inde remanent adeo frigidi vnde in hoc ſeculo male ꝓte-
gūtur. Sed de h̄ ꝑuerſo quolibet ⁊ potēte/pene iam req̄ſi
tio deo nō eſt. Poſtq̄ eñ ſe ꝑdidit: querēdū ſolūmodo eſt
cur et alias p̄mat. Unī bene eiuſdē vinee dñs dicit. Ut q̄d
etiā terrā occupat? Terrā quippe occupat: q̄ mentes alie
nas grauat. Terrā occupat: q̄ locū quē occupat in bonis
operibꝰ non exercet. Sed tñ noſtrū eſt ꝓ talibus depꝛecari
Lec. nam cultoꝛ vinee/q̄d dicat audiamꝰ. ¶ Dñe dimitte illā ⁊
hoc anno: vſꝙ̄ dū fodiā circa illā. Quid eſt circa ficulneā
fodere/niſi infructuoſas mētes increpare? Ois q̄ppe foſ
ſa in imo eſt. Et nimirū increpatio dū mentem ſibi demō
ſtrat/humiliat. Quoties ḡ de pctō ſuo aliquē coꝛripimꝰ:
q̄ſi ex culture debito circa infructuoſaꝫ arboꝛem fodimꝰ
Poſt foſſionē vero q̄d dicat̄ audiamus. ¶ Et mittā cophi
nū ſtercoꝛis. Quid eſt cophinꝰ ſtercoꝛꝫ/niſi memoꝛia pec
catoꝝ? Pctā etenī carnis ſtercoꝛa vocant̄. Unꝫ ꝑ ꝓphetā
Johel. i. dr̄. Cōputruerūt iumēta in ſtercoꝛe ſuo. Iumenta quippe
in ſtercoꝛe ſuo cōputreſcere: eſt carnales quoſꝙ̄ in fetoꝛe
luxurie vitā finire. Nos itaꝙ̄ quoties carnalem mētē de
ſuis pctis increpamus: quoties ad eiꝰ memoꝛiā vitia an-
teacta reducimus: quaſi infructuoſe arboꝛi cophinū ſter
coꝛis verſamus: vt maloꝝ q̄ egit memoꝛiā recolat:⁊ ad cō
punctionis grām quaſi de fetoꝛe pingueſcat. Mittitur ḡ
cophinꝰ ſtercoꝛis ad radicē arboꝛis: q̄ñ prauitatis ſue cō-
ſcientia tangit̄ memoꝛia cogitationis. Cūꝙ̄ ſe ꝑ peniten-
tiā ad lamēta mens excitat: cūꝙ̄ ad bone operatiōis gra
tiā refoꝛmat: q̄ſi per tactū ſtercoꝛis redit ad fecunditateꝫ
operis radix coꝛdis. Plangit qḋ feciſſe ſe meminit. Diſpli
cet ſibi qualē fuiſſe ſe recolit: intentionē contra ſe dirigit:
atꝙ̄ ad melioꝛa animū accēdit. Ex fetoꝛe igit̄ ad fructum
reuiuiſcit arboꝛ: q2 de conſideratione peccati ad bona ſe
opera reſuſcitat animꝰ. Et ſunt pleriꝙ̄ qui increpationeꝫ
audiunt:⁊ tamen ad penitentiā redire contēnūt:⁊ infru-
ctuoſi deo in hoc ſeculo virides ſtant. Sed audiamus q̄d
ficulnee cultoꝛ adiūgat. ¶ Siquidē fecerit fructū/ſin au- Tex.
tem in futurū/ſuccides eā: q2 ꝑfecto qui hic non vult ad
fecunditatē pingueſcere ꝑ increpationē: illic cadit vñ iaꝫ
ꝑ penitentiā ſurgere non valet:⁊ in futuro ſuccidet̄: q̄uis
hic ſine fructu viridis ſtare videat̄. ¶ Erat aūt docēs in Tex.
ſynagoga eoꝝ ſabbatis. Et ecce mulier q̄ habebat ſpiritū
infirmitatis annis decē ⁊ octo. Pauloante iā diximus q2 Alluſio
hoc trinus aduentꝰ dñi ad infructuoſam ficulneā: qḋ de- miracu-
cem ⁊ octo annoꝝ numerꝰ ad curuatā mulierem ſignat. loꝝ chri
Sexto eñ die hō factꝰ eſt/atꝙ̄ eodem ſexto die opera dei ſti.
cuncta ꝑfecta ſunt. Senarius eñ numerꝰ in trigonū du-
ctus/decē ⁊ octo facit: q2 ḡ homo q̄ ſexto die factus eſt ꝑ-
fecta opera habere noluit: ſed ante legē ſub lege/atꝙ̄ ex-
oꝛdio inchoantis grē infirmꝰ extitit: decem ⁊ octo annis
mulier curua fuit. ¶ Erat iclinata/nec oīno poterat ſur- Tex.
ſum reſpicere. Ois pctōꝛ terrena cogitans/celeſtia nō re
quirens/ſurſum reſpicere nō valet: q2 dū deſideria inferio
ra ſequitur a mentis ſue rectitudine curuatur:⁊ hoc ſp vi
det qḋ ſine ceſſatione cogitat. Ad coꝛda veſtra frēs chariſ
ſimi redite: quid hoꝛis oībus in cogitationibꝰ veſtris vol-
uatis aſpicite. Alius de honoꝛibꝰ/alius de pecuniis/aliꝰ
de pꝛedioꝛum ambitu cogitat. Cuncta hec in imo ſunt:⁊
q̄ñ mens in talibus implicat̄/a ſtatu ſue rectitudinis fle-
ctitur:⁊ q2 ad celeſte deſideriū non aſſurgit: q̄ſi mulier in
clinata ſurſum reſpicere nequaq̄ pōt. ¶ Hanc cū videret
Ieſus vocauit ad ſe/⁊ ait illi. Mulier dimiſſa es ab infir- Tex.
mitate tua. Et ipoſuit illi manū/⁊ cōfeſtim erecta eſt. Uo
cauit ⁊ erexit: q2 illuminauit ipſam mulierē ⁊ adiuuit. Uo
cat/ſed nō erigit: q̄ñ quidē ꝑ eius grām illuminamur/ſed
exigentibus noſtris meritis adiuuari nō poſſumus. Ple
rūꝙ̄ eñ videmꝰ q̄ agenda ſunt/ſed opere nō implemus:
nitimur ⁊ infirmamur: mentis iudiciū rectitudinē cōſpi-
cit/ſed ad hanc operis foꝛtitudo ſuccūbit: que nimirū iā
de pena pcti eſt: vt ex dono quidē poſſit bonū cōſpici/ſed
tñ ab eo qḋ aſpicitur cōtingat ꝑ meritum repelli. Aſſtata
etenī culpa obligat mētem: vt nequaq̄ ſurgere poſſit ad
rectitudinem. Conatur ⁊ labitur: q2 vbi ſponte diu ꝑſtitit
ibi et cū noluerit coacta cadit. Bene de hac nr̄a incurua-
tione/ex typo humani gñis ꝑ Pſalmiſtā dr̄. Incuruatus ps̄. cxviij
ſum et humiliatus ſum vſꝙ̄quaꝙ̄. Cōtemplat̄ quippe q2
ad ſupnā lucē intuēdā hō conditꝰ fuerat: ſed pctis exigen
tibus foꝛas miſſus/mētis ſue tenebꝛas ſecū poꝛtat: ſupna
nō appetit/infimis intendit: celeſtia nequaq̄ deſiderat/
terrena ſemp in aio verſat:⁊ hoc qḋ de ſuo genere doluit/ Incur-
in ſeipſo exclamauit dicēs. Incuruatꝰ ſum ⁊ humiliatꝰ ſū uamur a
vſꝙ̄quaꝙ̄. Contemplationē nāꝙ̄ celeſtiū perdens: ſi ſola ſupnis.
carnis neceſſaria homo cogitaret/incuruatꝰ ⁊ humiliatꝰ
eſſet: ſed tamen vſꝙ̄quaꝙ̄ non eſſet. Quē ḡ a ſupernis co
gitationibꝰ nō ſolum neceſſitas deiicit/ſed etiā voluptas
illicita ſternit: nō ſolum incuruatꝰ/ſed vſꝙ̄quaꝙ̄ incurua
tus eſt. Hinc alius ꝓpheta de immundis ſpiritibus dicit. Eſa. li.
Qui dixerūt anime tue/incuruare vt trāſeamus. Recta
q̄ppe ſtat anima cuꝫ ſupna deſiderat: et nequaq̄ flectitur
ad ima. Sed maligni ſpiritus cum hāc in ſua rectitudine
ſtare conſpiciūt/ꝑ eam trāſire nō poſſunt. Tranſire nāꝙ̄
eoꝛum eſt immūda illa deſideria ſpargere. Dicūt ergo in-

curuare vt tranſeamus: quia ſi ipſa ſe ad ima appetēda
nō deijcit/cōtra hanc eoꝝ peruerſitas nullarenꝰ conuale
ſcit: ⁊ tranſire ꝑ eam nequeunt/quā contra ſe rigidā in ſu
perna intentione primeſcūt. Nos ǵ fratres chariſſimi viā
malignis in nobis ſpiritibꝰ damus: cū terrena cōcupiſci
mus/cū ad tēpoꝛalia appetēda curuamur. Pudeat ergo
terrena concupiſcere/⁊ doꝛſa mentiū aſcendentibꝰ aduer
ſarijs pꝛebere. Terrā ſemper intuetur q̇ curuus eſt: ⁊ quo
pꝛemio ſit redemptꝰ non meminit: quia ima q̄rit. Hinc ꝑ
Leui. xx. Moyſen dr̄. Ut qui gibbo pꝛemitur/nequaq̄ ad ſacerdo
tiū pꝛomoueatᷣ. Et q̄ꝗ chꝛiſti ſanguine redēpti ſumꝰ mē
bꝛa eiuſdē ſummi ſacerdotꝭ efficimur. Un̄ nobis ꝑ Petrū
i. Pe. ij. dicitᷣ. Uos aūt genꝰ electū: regale ſacerdotiū. Sed q̇ gib
bum tolerat/ima ſemꝑ intuetᷣ: a ſacerdotio ǵ repellitᷣ: q2
q̇ſq̇s ſolis terrenis intētꝰ eſt/ipſe ſibi teſtis eſt/ꝙ mēbꝛum
Leui. xi. ſummi ſacerdotꝭ nō eſt. Hinc rurſus piſces q̇ penulas nō
habent/ab eſu fidelis ppl̄i ꝓhibentᷣ. Piſces quippe q̇ pē
nulas habēt/dare etiā ſaltꝰ ſuꝑ aquas ſolēt. Quid ǵ pēna
tis piſcibꝰ niſi electoꝝ aie figurantᷣ? Que ꝑfecto ſole in ce
leſtis eccleſie coꝛpꝰ trāſeūt: q̇ mō virtutū pēnulis fulte/ſal
tus dare ꝑ celeſte deſideriū ſciūt: vt ſupna ꝑ cōtemplatio
nē appetant/q̄uis in ſe iterū ex moꝛtali carne relabātur.
Epilogꝰ doctrinalis. Si ǵ iā bona patrie celeſtis agnouimꝰ: diſpliceat nobis
fr̄es chariſſimi ꝙ curui ſumꝰ. Ponatᷣ ante oculos mulier
curua/⁊ arboꝛ infructuoſa. Reminiſcamur maloꝝ que fe
cimus: mittamꝰ ad radicē coꝛdis cophinū ſtercoꝛis: vt tūc
in retributionis fructu pingueſcat/qđ nobis hic ꝑ pniam
fetebat. Et ſi virtutū ſumma opari nō poſſumꝰ: ipo deus
noſtro gaudet lamēto: ex ipſa ei iuſtitie inchoatiōe place
bimꝰ/qui iniuſta que fecimꝰ punimꝰ. Nec moꝛa erit in fle
tibꝰ: q2 tergūt citius trāſeuntes lachꝛymas gaudia māſu
ra: ꝑ dn̄m noſtrū Jeſum chꝛiſtū: q̇ viuit ⁊ regnat cū p̄re in
vnitate ſpūſſancti deus ꝑ oia ſecula ſeculoꝛum. Amen.

Dn̄ica. XVIII. Matthei. XXII.

In illo tempoꝛe: Acceſſerunt ad Jeſum phari
ſei: ⁊ interrogauit eum vnus ex his legiſdoctoꝛ tē
tās eū. Magiſter quod eſt mādatū magnū in le
ge? Et reliqua. Homilia beati Joannis epiſcopi

Frequēter iudei diuer
ſis interrogationibꝰ chꝛiſtū tentantes: ſibi q̇dē
acquiſierunt interitū/nobis autē ꝓuiderūt ſa
lutē. Nā verba chꝛiſti ꝓfecerunt illis ad cōfuſionē/nobis
autē ad edificationē: qm̄ reſponſis eius vincebantᷣ/⁊ nō
placabantᷣ. Nā malitia frequēter quidē vincitᷣ/nūq̄ autē
placatᷣ. Phariſei ſunt oēs q̇ contra veritatē contendūt: q̇
nō veritatē defendere cupientes certāt/ſed ſubuertere fe
ſtinant. Qui enim pꝛo veritate contendit/cognita veri
tate conſentit veritati. Qui aūt cōtra veritatē non cōſen
tit veritati: manifeſtū eſt qm̄ ꝑus non ꝓ veritate/ſed con
tra veri partem certabat. Audi igitᷣ hō fidelis q̇ cōtra he
reticū libenter cōtendis. Si phariſei placati ſunt: ⁊ tu cer
Quō diſſerendū cū hereticis. tando cōtra hereticū potes eū placare cū viceris. Si aūt
phariſei victi quidē ſunt/placati aūt nō ſunt: quō tu pote
ris eos placare cū viceris? Nunq̇d chꝛiſto foꝛtioꝛ es: vt q̇s
ille nō placauit tu places? Debuerūt q̇dē timere ſaduceo
rū exēplū: vt ne ſiſr interrogantes cōfundantᷣ: ſed ardēs
malitia dū ſe ſatiare feſtinat/nō aſpicit exituꝫ rei: vt tātū
modo alteri noceat/nec ſibi parcēs. Si neminē antevicif
ſent: foꝛſitā iuſta rōne ſe ſperarēt/poſſe eū vincere a q̇ nul
lus eſt victus. Nūc aūt viderēs: qm̄ quotq̄t eū interroga
re auſi ſunt/oēs victi receſſerūt: q̇d eſtimādi ſunt iſti? Nū
quid foꝛtioꝛes q̄ ceteri/q̇ victis oibus vincere poſſint? Sꝫ
impꝛudētioꝛes/q̄ oēs q̇ cōfuſis oibus ante ſe/ſiſr erube
Tex. ſcere nō timuerūt. Cōuenerūt in vnū: ⁊ īterrogauit eū
vnꝰ legiſdoctoꝛ. Cōuenerūt vt multitudine vincerēt/quē
rōne ſuꝑare non poterant. A veritate nudos ſe eſſe ꝓfeſſi
ſunt/q̇ multitudine ſe armauerūt. Dicebāt enim apud ſe:

Unus loquatur ꝓ omnibꝰ: ⁊ oēs loquamur ꝑ vnū: vt ſi q̇
dem vicerit/oēs videamur victoꝛes: ſi aūt victꝰ fuerit vel
ſolus videatᷣ confuſus. O phariſei qui oia propter hoies
cogitatis ⁊ facitis. Pꝛimū quidē venientes cum vno/vincē
di eſtis ꝑ vnū: tamen putatis q2 vno victo/homines non
intelligant oēs vos eſſe victos. Nunq̇d cōſcientie vr̄e non
ſentiant ſe eſſe cōfuſas? Leuis eſt em̄ cōſolatio/q̇ in ſeipſo
confuſus eſt ꝙ ab alijs ignoꝛatᷣ. Magiſter/qđ eſt mā Tex.
datū magnū in lege? Magiſtrū vocat/cuiꝰ nō vult eſſe di
ſcipulus. Simpliciſſimꝰ interrogatoꝛ ⁊ maligniſſimꝰ inſi
diatoꝛ de magno mandato interrogat/q̇ nec minimū ob
ſeruat. Ille em̄ debet interrogare de maioꝛe iuſtitia/q̇ iā
minoꝛem impleuit. Dn̄s autē ſic eū repꝛehendit/vt interro
gationis eius fictā cōſcientiā/ſtatim pꝛimo reſpōſo ꝑcurteret
dicens. Diliges dn̄m deū tuuꝫ in toto coꝛde tuo. i. nō ſi Tex.
cut tu q̇ deuotionē oſtēdis in oꝛe/et fraudē meditaris in
coꝛde. Magnū aūt ⁊ minimū mādatū dicimꝰ: quātū ad
dignitatē mandatoꝝ/nō quātū ad vtilitatē. Alioq̇n vtili
tas oim mādatoꝝ vna eſt: ⁊ oia mādata q̄ videntᷣ eſſe mā Excellētia mandatoꝛum exponitᷣ
datū/ita ſibi coherēt/vt alterū ſine altero eſſe non poſſit.
Utputa ſi iterroget te aliq̇s ī edificatiōe domoꝝ: q̄ pars
eſt melioꝛ: dicis fundamentū. Sꝫ quēadmodū edificatio
nō pōt eſſe niſi fuerit fundamētū: ita nec fundamētū pōt
eſſe/niſi edificatio fuerit ſubſecuta. Nec dr̄ fundamētum
niſi ſit edificatio cuiꝰ fūdamētū dicatᷣ. Ergo fundamētū
edificatione dignīꝰ eſt/nō vtilīꝰ. Sic ⁊ caput dignīꝰ eſt q̄
mēbꝛa: tn̄ nec mēbꝛa ſine capite nec caput ſine mēbꝛꝭ. Sic
dignioꝛes ſunt ſacerdotes q̄ ppl̄s/nō tn̄ vtilioꝛes: q2 nec
ppl̄s ſine ſacerdotibꝰ/nec ſacerdotes ſine ppl̄o eē poſſūt.
Ita ⁊ dignius eſt hoc mandatū: diliges dn̄m deuꝫ tuū ex
toto coꝛde tuo/q̄ illud: nō cōcupiſces/nō occides/tn̄ vti
litas vna eſt. Nā q̇ diligit deū ille nō occidit aut cōcupiſcit
q̇ aūt occidit aut cōcupiſcit/nō diligit dn̄m deū ſuū. Eſſe
aūt minoꝛa mādata/dn̄s manifeſtat. Si q̇s vnū ex mini
mis iſtis mādatis ſoluerit: ⁊ docuerit ſic hoies/minimus
vocabitᷣ in regno celoꝝ. Diliges iḡr/nō timebꝭ: q2 diligere
maiꝰ eſt q̄ timere. Minoꝛatio em̄ culture dei hꝫ timoꝛem
ꝑfectio aūt dilectiōeꝫ dicēte ioāne. Perfecta aūt dilectio i. Jo. iiij.
foꝛas mittit timoꝛē. Donec em̄ hō timet deū/nō eū diligit
Cum aūt diligere ceperit/iam non cū tm̄modo timet/ſꝫ
etiā amplīꝰ diligit. Timere em̄ ſeruoꝝ eſt: diligere filioꝝ.
Timoꝛ ſub neceſſitate eſt: dilectio in libertate. Qui in ti
moꝛe ſeruit deo/penā q̇dē euadit: mercedē aūt iuſtitie nō
hꝫ: q2 inuitus facit bonū ꝓpter timoꝛē. Nō vult ǵ deus vt
timeatᷣ ab hoibꝰ q̄ſi dn̄s: ſed vt diligatᷣ q̄ſi pr̄/q̇ adoptiōis
ſpm̄ donauit hoibus. Nam ſi cōſideremꝰ ab initio creati
hois cauſam: intelligimꝰ q2 deꝰ ſe magis patrē voluit eſſe
hoim q̄ dn̄m. Nō em̄ dixit: tm̄modo faciam hoiem. Sed Gen. i.
faciamus hoiem ſm̄ imaginē noſtram. Simulare aūt cō
uenit filijs ad patres ſuos: non etiā ſeruis ad dn̄os ſuos.
Quid eſt diligere deū ex toto coꝛde/niſi vt coꝛ tuū non ſit
inclinatū ad vllius rei dilectionem amplīꝰ q̄ dei: nec dele
cteris quaſi ſpecie mūdi amplius q̄ dei: nō in honoꝛibus:
non in auro vel argento: nō in poſſeſſionibus aut vineis:
nō in aialibus aut mancipijs: nō in oꝛnamentis aut veſti
bus: nō in filijs aut parētibus aut amicis: ſed hec omnia
exiſtimes tibi eſſe in deo vt pꝛe his omnibus ames deum.
Si aūt in aliquo hoꝝ amoꝛ coꝛdis tui fuerit occupatꝰ: iā
ex toto coꝛde nō amas deū. Pꝛo quāta em̄ parte coꝛ tuuꝫ
fuerit ad aliquā rem/pꝛo tanta parte minꝰ eſt ad deū. Ec Doctrina coniugalis.
ce ſi vir habeat vxoꝛem: quō cognoſcitur vxoꝛis plena dile
ctio? Uxoꝛ neminē debet ſapientioꝛem putare q̄ virū ſuū:
⁊ ſi ſit alter ſapientioꝛ/tn̄ illa ſapientioꝛem eſſe alteruꝫ in
telligere nō debet. Uxoꝛ neminē foꝛtioꝛem debet putare
q̄ virum ſuum: et ſi ſit alter foꝛtioꝛ/tamen illa intelligere
non debet alterum foꝛtioꝛem. Uxoꝛ neminē debet foꝛmo
ſioꝛem putare q̄ virū ſuum: ⁊ ſi ſit alter foꝛmoſioꝛ/tamen
corā oculis eius alter foꝛmoſioꝛ nō debet apparere. Per
fectū em̄ odiū ⁊ ꝑfectꝰ amoꝛ verū iudicium nō cognoſcit
vtputa ſi ꝑfecte odias aliquem: qualiacūq̧ fuerint apud

Digitized by Google

illū oīa tibi diſplicēt/ſiue q̄ agit:⁊ ſi ſint bona tñ tibi mala
videntur. Sic ⁊ ſi perfecte aliquē amas:q̄cūq; ſunt apud
eū tibi placēt/ſiue que loquit̄/ſiue q̄ agit:⁊ ſi mala ſunt
tamen tibi bona videntur. Ergo ⁊ vxor ſi videns aliquē
dixerit q̄ ſapiens vir/vtinā vir meus talis eſſet:iam amor
eius minus habet aliquid de perfecto amore. Si videns
aliquem dixerit:q̄ formoſus homo/vtinā vir meus talis
eſſet:iam amor ei⁹ minus habet aliquid de pfecto amore.
Et pro quanta parte amplius aliquid laudauerit in alte
ro viro q̄ in ſuo:tāto dilectio minor eſt ad virum ſuū. Sic
ḡ ⁊ aīa/oīs chriſtiana:que ſponſa eſt chriſti/ita debet intel
ligere deum: vt nihil ſit in mūdo qđ amplius amet q̄ eū.
Pro quanta eñ parte plus aliquid amauerit/pro tanta
Amor dei diſtinguitur. parte min⁹ amat deū: q̄d eſt in tota anima diligere deū?
Id eſt certiſſimū animū habere in veritate:⁊ firmū eſſe
in fide. Alius eſt eñ amor cordis:⁊ alius eſt amor anime.
Amor cordis quodāmodo carnalis eſt:vt etiā carnaliter
deū amemus:quod facere nō poſſumus niſi receſſerim⁹
ab amore mūdialiū rerum. Sicut eñ caſta mulier:q̄ virū
ſuū amat nullū aliū amat:ſi autē alterū amauerit/iā non
amat virū ſuū:ita ⁊ hō ſi deū amat/mundū nō amat:ſi au
tē mundū amauerit/iam deū ex toto corde nō amat. Er-
go cordis amor nō itelligit̄ in corde/ſed ſentitur: q: quo-
dāmodo carnalis eſt. Amor aūt anime non ſentit̄ in cor-
de/ſed intelligit̄: q: amor anime indiciū eſt/puta q̄ didi-
ciſti vnū deū ex quo oīa:⁊ vnū deū p quē oīa. Si iterū itel
lectus tuus alicui⁹ doctrine ſeductiōe pcuſſus/ceperit du
bitare de ſubſtātia dei/in tota aīa nō diligis deū. Iterū q̄
putat icātatiōes aliq̄d poſſe:aut auguria aliq̄d intellige
re:aut diuinatiōes aliq̄d nūtiare:ille nō ī tota aīa diligit
deū. Qui oē bonū credit apud deū/⁊ oīa bona credit eſſe
deū:extra deū nō credit eſſe bonū:q̄ oēm virtutē ⁊ omnē
ſapiētiā credit eſſe deū:extra deū neq; ſapiētiā aliquā eſſe
credidit/neq; virtutē:q̄ credit deum oīa facere/⁊ ſine deo
nihil poſſe fieri:ille tota mente diligit deū. Quid eſt in to
ta mente diligere deū? Id eſt vt oēs ſenſus tui q̄ ptinent
ad mentē deo vacent. Cui⁹ intellect⁹ deo miniſtrat:cuius
ſapiētia circa deū eſt:cui⁹ cogitatio ea q̄ dei ſunt tractat:
cui⁹ memoria q̄ bona ſunt recordat̄ tota mēte diligit deū
i.co.xiiij. ſicut ait apl's. Pſallā ſpū/pſallā mēte. Cui⁹ aūt aut intelle
ct⁹ q̄ dei ſunt nō itelligit:aut nō ſm deū ſapit:aut ſciētia il
li⁹ vana eſt ⁊ ſecularis:aut recordatio illi⁹ nō eſt bona:aut
cogitatio diſplicens deo/ille non tota mēte diligit deum.
Tex. ¶ Hoc eſt primū ⁊ maximū mandatū. Secūm autē eſt ſi-
mile huic. Diliges pximū tuū ſicut teipm. Videt̄ chriſtus
nō ad interrogata rñdere. Ille eñ interrogat qđ eſt man
Intellectus ſubtilior. datū magnū:puta dixit:diliges dñm:ſi voluit ⁊ alterū mā
datū introducere:debuit minimū dicere nō ſcđm:ſecūdū
autē primū reſpicit. Sed vide quid voluit oſtendere. Dili
ges dñm:⁊ primū ⁊ magnū eſt:diliges pximū/magnum
quidē eſt/primū autē nō eſt:⁊ ideo dixit/ſimile eſt. Conſi
dera ḡ myſteriū. Quis eſt prim⁹ noſter? Chriſtus:q̄ ſuſci
piēs carnē noſtrā fact⁹ eſt primus nobis:ſicut in parabo
la illa chriſt⁹ oñdit cū dixiſſet phariſe⁹. Et q̄s ē me⁹ prim⁹
Luce. x. introduxit hoīem a latronib⁹ vulneratū:⁊ a ſacerdote de
ſpectū:a Samaritano aūt receptū/q̄ eſt ipſe chriſt⁹. Ergo
primū mandatū eſt ⁊ magnū/deū patrē diligere.i.cogno
Jo.iij. ſcere. Ergo fili⁹ dei magn⁹ ſicut pater. Quicq̄d eñ pater
pōt:⁊ fili⁹ pōt. Pater eñ diligit filiū:⁊ oīa dedit in manu
eius. Sed q: oīa filius a pr̄e dāte pōt ſicut pr̄: ideo pater
magn⁹ de⁹ ⁊ primus:fili⁹ aūt magnus de⁹ quidē:non tñ
Titū. ij. primus/ſicut ait apl's. Expectātes aduētū magni dei ⁊ ſal
uatoris noſtri Jeſu chriſti. Ut aūt ſimpliciter itelligam⁹
pximū noſtrū oēm hoīem eſſe fidelē:q̄ hominē amat fide
lem ſimile eſt ſicut q̄ deū amat:q: imago dei eſt hō. Sicut
rex in ſua imagine honorat̄ vel cōtēnitur:ſic ⁊ deus in ho
mine/vel diligit̄/vel odit̄. Nō pōt hoīem odire qui deum
amat:nec pōt deum amare q̄ hominē odit:ſicut ait Joan
i.Joā.iiij. nes apl's. Qui dicit ſe diligere deū ⁊ nō diligit fratrē ſuū
mentit̄. Si eñ fratrē quē vides nō diligis:deū quē nō vi-
des quō potes diligere? Quis honorat regem:⁊ cōtēnit
ei⁹ imaginē? Aut q̄s honorat imaginē:⁊ auctorē cōtēnit
imaginis? Aut ita. Qm̄ phariſei ſciebāt q̄dē qđ eſſet mā-
datū magnū in lege/⁊ tentantes interrogabāt:volēs eis
oſtendere:q: nō ſufficiebat eis ſoli⁹ dei patris agnitio ad
ſalutē:non ſolū dixit. Diliges dominū deū tuū in toto cor
de tuo:⁊ in tota aīa tua:ſed addidit. Diliges pximū tuū
ſicut teipſum/q̄ erat ipſe. Alioquin ſi ad ſolā interrogatio
nem eorū reſpōdiſſet/ſufficeret dicere. Diliges dñm deum
tuum:⁊ nō adderet: pximū tuum ſicut teipm:ſm quod ⁊
alibi dicit. Hec eſt vita eterna:vt cognoſcant te ſolū verū Jo. xvij
deū/⁊ quem miſiſti Jeſum chriſtū. Et vide q: nō dixit. Co
gnoſces dñm deū tuū/ſed diliges:qm̄ cognoſcere verum
deū/pene ppriū eſt humane nature: diligere aūt eū/reli-
gioſi cordis ē ⁊ recti. Et q̄cūq; dilexerit deū ex toto corde:
nō eſt poſſibile vt nō pueniat ad filij ei⁹ agnitionē i. pxi-
mi. Ipſa eñ dilectio dei q̄ in eo habet̄/illuminās cū pſtat Oia mā
ei ducatū vt poſt patrē cognoſcat ⁊ filiū. ¶ In his duob⁹ data re-
mādatis/lex pendet ⁊ pphete. Qui proximum ſuum di- ducūtur
ligit nec occidit nec mentit̄ illi quē diligit:nec falſum teſti- ad vnū.
moniū dicit de eo quē diligit/nec mulierē illi⁹ inuadit. Si
cut odiū oē malū ſuggerit:ſic dilectio oē bonū. Unde ait
apl's. Eſt fides q̄ per dilectionem operat̄. Aut ita. Qm̄ de Gal.v.
patre ⁊ filio oīs prophetarū ⁊ legis predicatio exiſtebat:
per quos pphetas agnoſcens quis pximū ſuum/hoc eſt
filium dei/ad primū ⁊ magnū mādatū pueniebat:vt dili-
geret dñm deum/melius cognoſcens eū p ſeipm. ¶ Con Tex.
gregatis aūt phariſeis/iterrogauit eos Jeſus. Quid vo
bis videt̄ de chriſto/cui⁹ fili⁹ eſt? Rñderunt Dauid. Et di
xit eis. Quomodo ḡ Dauid in ſpū vocat eū dñm/ſi filius
eius eſt? Iudei eſtimātes hoīem chriſtū tētabāt. Nec eñ
tentaſſent eū/ſi eū dei filiū crediſſent. Volens ergo eis
chriſt⁹ oſtēdere: q: cognoſcebat fallaciā cordis eorū:⁊ q:
nō erat hō q̄ tentabat̄/ſed de⁹ quē nemo pōt tentare:nec
dicere poterat manifeſte veritatē de ſe nec tacere. Dicere
eñ nō poterat:ne malorū occaſionē blaſphemi inuenien-
tes iudei amplius inſanirēt. Tacere aūt non poterat ve-
ritatem/q: ad hoc venerat vt veritatē annuntiaret. Ideo
talem interrogationē eis ppoſuit:vt eo tacēte/ipſa inter
rogatio ei⁹ oſtēderet eis. Nunq̄d poterat dñs ei⁹ eſſe qui
ex eo fuerat naſciturus? Puta autē hāc interrogationē
non ſolū cōtra phariſeos/ſed etiā cōtra hereticos poſuit.
Nā ſm carnē vere fili⁹ erat Dauid:dñs aūt ſm diuinita-
tē. Si ḡ chriſt⁹ ſm carnē dicit̄ chriſt⁹:aut ſm carnē iuſſus
eſt ſedere ad dexterā patris:ſicut heretici putāt/ex equa
litate mendaciū cōponere feſtināres:nūq̄ chriſt⁹ Dauid
filiū eſſe ſe denegaſſet. Nā nobis filius pōt eſſe q̄ poſt nos Chriſti
futurus eſt:dominus autē eſſe nō poteſt/niſi qui aut no- duplex
biſcum aut ante nos eſt. Chriſtus autem ſm carnem poſt natura
Dauid eſt:ſm diuinitatem autē ante Dauid. Ergo illum oſtēdit̄.
ſignificabat dominū ſuū:illum ſignificabat iubendū ſe-
dere:qui iam tunc erat:ideſt vnigenitus deus. ¶ Et ne- Tex.
mo poterat ei reſpondere verbum/neq; auſus eſt quiſq̄
ex illa die eum amplius interrogare. Confuſio multorū
fuerat diſciplina cunctorum. Nam ⁊ ſi credim⁹/q̄ omnia
ſibi ſcđm pvidētiā dei agebātur:intelligimus:quoniam
non illis deſinentibus interrogare chriſtus deſijt docere
ſed q: chriſt⁹ deſierat/eos iam vlteri⁹ nō auſos eſſe inter
rogare. Nā q̄ mari terminū poſuit: ipſe audacie diaboli
aduerſum ſe agentis/qñ voluerit tunc finem ponit.

¶ Dñica decimanona. Matthei. IX.

¶ In illo tpe. Aſcendens Jeſus in nauiculam
tranſfretauit:et venit in ciuitatem ſuam. Et reli
qua. Homilia beati Hieronymi.

Chriſtū in hūanis acti
b⁹ diuina geſſiſſe myſteria:⁊ ī reb⁹ viſibilib⁹ iui
ſibilia exercuiſſe negotia/lectio hodierna mō-
ſtrauit. Aſcēdit iḡt ī nauiculā ⁊ trāſfretauit:⁊ venit ī ciui Tex.

Digitized by Google

Exodi xiiij. tatem suā. Nōne hic est q̄ fugatis fluctibus maris pfun/da nudauit: vt Israeliticus pp̄ls inter stupētes vndas sicco vestigio/velut montiū concaua trāsiret. Nōne ipse est

Jo.xxi. q̄ Petri pedib⁹ marinos vertices inclinauit: vt tūc liquidū humanis gressib⁹ solidū pberet obsequium. Et qd est qḋ ipse sibi maris sic denegat seruitutē: vt breuissimi lac⁹ transitū sub mercede nautica trāsfretaret: Ascēdit inquit in nauiculā ⁊ trāsfretauit. Et inq̄t nimirū fres: Christus venit suscipere infirmitates nostras: ⁊ sua nobis cōferre medicamēta sanitatis: q: medicus q̄ nō fert infirmitates curare nescit: ⁊ q̄ nō fuerit cū infirmo infirmat⁹/infirmo

Necessitates quare a christo assumpte. nō pōt cōferre sanitatē. Christ⁹ ḡ si in suis mansisset virtutibus cōe cū hoībus nihil haberet: ⁊ nisi impleσset carnis ordinē/carnis i illo esset ociosa susceptio. Sustinuit ergo has necessitates: vt homo ver⁹ humanis necessitatibus pbaret. Ascēdit in nauiculā. Christus nauim seculi fluct⁹ semp mitigās ascēdit: vt credētes in se ad celestē patriam trāquilla nauigatiōe pducat ⁊ municipes faciat quos humanitatis sue fecit consortes esse. Nō ḡ christ⁹ indiget naui: sed nauis indiget christo. Quia sine celesti gubernatore nauis ecclesie per mundanum pelagus/p tanta ⁊ talia discrimina/ad celestē portum nō valet puenire. Hec diximus fratres quantū ad intelligentiam spiritualē: verum

Tex. ipsius historie ordinē prosequamur. ¶ Ascendēs inq̄t Jesus in nauiculā trāsfretauit: ⁊ venit in ciuitatē suā. Creator rerū orbis dn̄s: posteaq̄ se ꝑter nos nostra angustauit in carne/cepit habere humanā patriā: cepit ciuitatis iudaice esse ciuis: parentes cepit habere/parentū omniū esse parēs: vt inuitaret amor/attraheret charitas/vinceret affectio/suaderet humanitas: quos fugarat dn̄atio/met⁹ disperserat: ⁊ fecerat vis ptātis exteros. Venit in ci/

Tex. uitatē suā. ¶ Et obtulerūt ei paralyticū iacētē in lectulo Et vidēs inq̄t Jesus fidē illoꝝ dixit paralytico. Cōfide fili/remittunt̄ tibi pctā tua. Audit veniā ⁊ tacet paralytic⁹ nec vllā r̄ndet grām: q: pl⁹ corpis q̄ aīe tendebat ad curā ⁊ tpales erūnas resolui corporis sic deflebat/vt eternas penas resolutionis aīe nō defleret: gratiorē sibi psentē vitā iudicās q̄ futurā. Merito christ⁹ offerētiū fidē respicit ⁊ vecordiā sic iacētis respicit/vt fidei aliene suffragio paralytici aīa añ curaret̄ q̄ corp⁹. Respiciēs iq̄t fidē illoꝝ. Cernitis in hoc loco fres dn̄m nō q̄rere: insipiētiū volūtates nō expectare: ignorātiū fidē: nō ifirmi stulta desideria pscrutari/sed alteri⁹ fidei subuenire. Et reuera fres q̄si medicus languentiū aut q̄rit/aut respicit volūtates: cum sp̄ cōtraria desideret ⁊ req̄rat egrot⁹. Hinc est q̄ nūc ferrū/nūc ignē/nūc amara pocula ingerit: ⁊ apponit inuitis/vt curā sani sentiāt/quā sentire nō poterāt egrotantes. Et si hō iiurias despicit/maledicta cōtēnit: vt sauciatis manib⁹ spōte vitā cōferat ⁊ salutē: quātomagis christ⁹ medic⁹ bonitate diuina/morbis saucios pctōꝝ: ⁊ phrenesi criminū laborātes/ad salutē etiā iuitos attrahit ⁊ nolētes. O si velimus fres: o si velim⁹ mētis nr̄e oēs paralyses sp̄ videre: ⁊ animā nostrā virtutib⁹ destitutā/iacere in vitioꝝ strati/

Remittere pctā est deitatis insigne. bus cernerem⁹: luceret nobis quēadmodū christ⁹: q̄ nr̄as quotidie noxias despicit volūtates: ⁊ ad salutaria nos remedia ptrahit/vt purget iuitos. Fili inq̄t/remittunt̄ tibi pctā tua. Hec dicēs deū se volebat itelligi: q̄ p hoīem oculis adhuc latebat humanis. Virtutib⁹ etem ⁊ signis comparabat̄ pphetis: q: p ipm fecerāt ⁊ ipsi virtutes. Pctis autē dare veniā/q: penes hoīem nō est: ⁊ est singulare deitatis insigne: deū illū pectoribus inserebat humanis. Probat h̄ pharisaicus liuor: nā cū dixisset/remittunt̄ tibi pctā

Tex. tua: r̄nderunt pharisei. ¶ Hic blasphemat. Quis eñ pōt pctā dimittere/nisi sol⁹ deus? Pharisee q̄ sciēdo nescis/cōfitēdo negas/cū testaris impugnas. Si de⁹ est q̄ remittit pctā: cur tibi christ⁹ de⁹ nō est: q̄ in vno indulgētie sue mu/

Joā.i. nere/toti⁹ mundi pbat̄ abstulisse pctā. Ecce inq̄t agnus dei: ecce q̄ tollit pctā mundi. Vt aūt possis maiora capere diuinitatis eius insignia: audi eū pectoris tui penetrasse secretū. Aspice eū ad cogitationū tuaꝝ latebras puenisse intellige eum cordis tui nudare cōsiliū. ¶ Et cū vidisset Tex.

iq̄t Jesus cogitatiōes eoꝝ dixit. Quid cogitatis mala in cordib⁹ vestris: Quid est facili⁹ dicere/remittūt̄ tibi pctā tua q̄ dicere/surge ⁊ ambula: Vt sciatis aūt q: fili⁹ hoīs ptātem h̄z dimittēdi pctā: dixit paralytico. Surge tolle lectū tuū: ⁊ vade in domū tuā. Et surrexit ⁊ abijt in domum suā. Scrutator aīoꝝ puenit mētiū magna cōsilia: ⁊ deitatis sue potētiā opis attestatiōe mōstrauit: dū dissipati corporis mēbra cōponit/neruos stringit/iūgit ossa/cōplet viscera/firmat artus: regressus ad cursus suscitat inuiuo cadauere iā sepultos. Tolle lectū tuū: h̄ est/porta portantē oneris muta vices: vt qḋ fuit ifirmitatis testimoniū/sit pbatio sanitatis: vt lect⁹ doloris tui/sit mee curatiōis idiciū vt recepte fortitudinis magnitudinē pōderis asserat magnitudo. Vade (inq̄t) in domū tuā/ne christiana fide curatus in vijs iudaice pfidie iam morieris. Tu autem.

¶ De eadem dn̄ica: Matthei. IX.

¶ In illo tempore: Ascendens Jesus in nauiculam transfretauit: et venit in ciuitatem suam. Et reliqua. Homilia eiusdem lectionis.

Creator rerum dn̄s Jesus/postq̄ se ꝑter nos nr̄a angustauit in carne: cepit habere patriā/cepit esse ciuis iudaice ciuitatis: vt eos de quib⁹ hūanitatē assumpserat/ad credendum sibi inuitaret: amore ⁊ charitate suaderet/⁊ affectuosa humanitate attraheret. Loquens ḡ sanctus euāgelista Mattheus de domino Jesu dicit. ¶ Quia ascen/ Tex.

dens in nauim transfretauit/hoc est trans fretum abijt. Fretum dicitur angustū mare/a feruore scʒ ⁊ ebullitione q̄m mare ibi ampli⁹ feruet vbi angustius habetur. Fretū autem hoc loco mare Galilee debem⁹ intelligere: quod dn̄s frequēter trāsnauigabat: vt multitudinē incolarum circūquaq̄ habitantiū/sua assidua pdicatione ad salutē iuitaret. Ciuitas aūt dn̄i s̄m carnē nazareth fuisse d: cōceptione pariter ⁊ nutrimēto eius decorata. Questio sane inter Marcū ⁊ Mattheū oborit̄. Q: Marc⁹ dicit h̄ ipm Mar.ij.

miraculū paralytici in Capharnaū factū. Mattheus ho ita narrat: q̄si veniēte dn̄o i ciuitatē suā quā Nazareth diximus/obtulerūt ei paralyticū: quē curauit. Que questio difficili⁹ solueret̄ si Matthe⁹ i h̄ loco etiā Nazareth noiaret. Sʒ q: Nazareth ⁊ Capharnaū ciuitates vtreq̄ i Galilea puincia habēt: veniēs dn̄s i Galileā/rectissime i ciuitatē suā venisse d: i quācūq̄ oppido Galilee fuisset. Nā ⁊ ipa Questio euāgelica soluitur.

Galilea: tota vcʒ puincia pōt dici ciuitas christi. Siq̄de ⁊ illud regnū iudeoꝝ numerosis ciuitatib⁹ quōdā amplissimū/vna dom⁹ isrl̄ d: nedū etiā vna ciuitas dicat̄. Et hoc qd necesse est longius ptrahere: Ipa etiā christi ecclia q̄ p totū orbē diffusa est ciuitas appellat̄. Dicit eñ ps̄ Gloriosa dicta sunt de te ciuitas dei. Cum ḡ dn̄s hoc signū (sicut Marc⁹ dicit) i Capharnaū fecit: nō ē dubiū q̄ i sua ciuitate h̄ fecerit. Presertim q: ⁊ ipa Capharnaū in Galilea q̄ erat puincia dn̄i ita excellebat: vt tāq̄ metropolis haberet̄. Alio q̄ modo hec q̄stio a doctorib⁹ soluit̄: vt qḋ dicit Matthe⁹ euāgelista trāsfretasse dn̄m/⁊ venisse in ciuitatē suā/ptermiserit qd ibi fecerit dn̄s: ⁊ trāsierit ad sequēs miraculū/qḋ factū est de paralytico i Capharnaū. Marcus eñ totū ex ordine quō gestū sit narrat. Vel certe ideo Capharnaū ciuitas dn̄i d: q: in ea vel in finib⁹ eius assidue pdicauerit: ⁊ maxima miracula opatus sit: sicut ipse Mat.xi.

dn̄s alibi p semetipm illi iproperās dicit. Ve tibi Capharnaū: q̄ vsq̄ ad celū exaltata es/clarificatiōe .s. miraculoꝝ meoꝝ: vsq̄ in infernū detraheris. Q: si in Tyro ⁊ Sidone facta fuissent q̄ in te facta sunt: olim in cinere ⁊ cilicio pe/ Tex.

nitētiā agerēt. ¶ Et ecce offerebāt ei paralyticū iacētem in lecto. Paralysim greci dicūt dissolutionē mēbrorū: qui morb⁹ partem corporis quā occupauerit/officijs vniuersis funditus destituit; plerūq̄ vero ⁊ totū corpus inua/

Digitized by Google

Tex. dit. ¶ Et vidēs Jesus fidē illoꝝ dixit paralytico. Cōfide fili, dimittunt̄ tibi pctā tua. Hec dicēs deū se volebat itelligi: q: adhuc ꝑ humanitatē latebat hoīes: vt vꝫ per hoc ꝙ pctā dimittere poterat: qđ solūmō dei esse cōstat ⁊ non hoīs, ad credulitatē fidei accedere nō dubitarēt. Jntuendū aūt quātū impetrare valeat fides vniuscuiusꝗ ꝓpria: ſi tātū aliena valuit, vt ſuo interuētu alteri salutē mētis ⁊ corꝑis subito ꝓmereri potuerit. Nō eī̄ ait euāgelista dñs vidiſſe fidē illius q̄ portabat̄: ſed eoꝝ potiꝰ q̄ hunc offerebant. Qua in re magna quidē ⁊ vtilis nobis cōmēdatur humilitas vt veraciter credamꝰ ꝑ eoꝝ q̄ deo accepti ſunt interceſſionē adiuuari eos, q̄ aut minꝰ digni ſunt ꝑ ſe exaudiri: aut etiā ꝓpe infirmitatē cōſciē bonoꝝ hoīm ſe interceſſioni cōmēdāt: vt eoꝝ opere et tꝑale ⁊ ſpūale a deo auxiliū cōſequatur. Cōfide inquit dñs fili. Miranda eſt humilis in redēptore noſtro dignatio: q̄ hoīeꝫ inualidū ⁊ in toto corpore tabefactū filium vocare dignat̄: quē ſcribe ⁊ phariſei nec dignabātur attingere. Qđ ſi ad opꝰ diuinū qđ in hoīe gerebat̄ attēdimꝰ: merito filiū vocat quem a pctis abſoluit. Jn hoc etiā ꝙ curaturus a ſua infirmitate hoīe, ꝓus pctā illi dimittit q̄bus eādē infirmitatē cōtraxit: ⁊ poſtea eū ſanitate reſtituit: oſtēdit eū ob meritū culparū dānatum fuiſſe debilitate mēbroꝝ: nec aliter poſſe euadere egritudinē corporis: niſi ꝓus liberaret̄ ab infirmitate incōmoda cordis. Dimittunt̄ inquit tibi pctā. Audiēs paralyticus veniā delictoꝝ ſibi a dño repromitti: nō aliquid chriſto reſpondet: nec gratiā vel laudē illi rependit: q: ſcꝫ plus corporis ꝙ aīe deſiderabat ſalutē: ⁊ gratiorē ſibi pſentē vitā iudicabat ꝙ futurā. Sed chriſtus nō vecordiā iacentis reſpicit: immo fidē offerentiū intendēs ingrato peccata dimittit. Et q: ſemꝑ virtutibus inuidia

Tex. comes eſt: audiamꝰ qđ ſequit̄. ¶ Hic blaſphemat. Nō voce oīs hoc dixerunt: ſed in ſecreto cordis. Qđ manifeſtat euangeliſta cū dicit. Et cum vidiſſet Jeſus cogitationes eoꝝ dixit. Ut qđ cogitatis mala in cordibꝰ veſtris? Quid autem vocaret blaſphemiā, Marcus manifeſtius expo-

Mar. ii. nit, dicens. Et cogitabāt inquit quidā de ſcribis in cordibus ſuis dicentes. Quis poteſt peccata dimittere, niſi ſolus deus? Legerant ſiquidē ſcriptum in ꝓpheta, dicēte dño. Ego ſum qui deleo iniq̄tates tuas. Et iam indigna-

Eſa. xliij bantur ꝙ chriſtus quē purū hominē exiſtimabant: paralytico pctōꝝ veniā ꝓmiſiſſet tāꝙ deus. Quis ḡ neſciētes verū dicunt ſcribe ⁊ phariſei: q: nemo poterat pctā dimittere, niſi ſolus deus: qui ꝑ eos quoꝗ dimittit q̄bus poteſtatem dimittendi tribuit. Et ideo chriſtꝰ verus deus eſſe

Tex. ꝓbatur: q: pctā q̄bus vult dimittere valet. ¶ Et cū vidiſſet Jeſus cogitatiōes eoꝝ. Scrutator animoꝝ deꝰ preueniens mentiū mala cōſilia, oſtēdit ſcribis ⁊ blaſphemantibꝰ ſe deū eſſe: qui pōt etiā occulta cordis eoꝝ euidenter agnoſcere: ⁊ quaſi tacens loquit̄. Ut cognoſcatis me ve-

Inſigne deitatis chriſti. racīter deū eſſe: manifeſtū vobis fit latebras etiaꝫ cogitationū veſtrarū me apertiſſime cognoſcere. Ea ergo ptāte deitatis qua cogitatiōes veſtras intueri valeo, cognoſcite etiā hoībꝰ pctā me poſſe dimittere. ¶ Quid eſt faciliꝰ

Tex. dicere: dimittuntur tibi pctā, an dicere: ſurge et ambula? Utrū paralytico pctā fuerint dimiſſa, ſolꝰ chriſtꝰ nouerat qui dimittebat. Surgētē aūt ⁊ ambulantē illū, oēs q̄ aſſiſtebant viſu approbare poterant. Et ideo dñs carnale ſignū ſanitatis extrinſecꝰ operatꝰ eſt: vt ſpūale ſignū ꝺ eſt veniā pctōꝝ intrinſecus ꝓbaret̄ feciſſe. ¶ Ut ſciatꝭ autem

Tex. q: filius hoīs hꝫ ptātem in terra dimittendi pctā: tunc ait paralytico. Surge. Patet q: ⁊ ſi deus eſt: q̄ quātum diſtat occaſus ab oriente, longe fecit a nobis iniq̄tates noſtras ⁊ filius hoīs habet ptātem dimittendi pctā: ḡ idē ipſe eſt chriſtꝰ ⁊ deus ⁊ filius hoīs. Deus qui ꝑ diuinitatē pctā dimittit. Filius hoīs qui ꝑ humanitatē pro pctōribus mori potuit. Et aūt dicit, tūc ait paralytico, verba ſunt euāge-

Tex. liſte. ¶ Tolle ait lectū tuū: hoc eſt porta portantē te: vt qđ

Tex. fuit teſtimoniū infirmitatis, ſit ꝓbatio ſanitatꝭ. ¶ Et ſurrexit ⁊ abijt in domū ſuā. Jnter dictū dñi ⁊ factū nulla diſtantia eſt. Jpſe eī̄ dixit ⁊ facta ſunt: ipſe mādauit ⁊ creata ſunt. Et oīa quecūꝗ voluit fecit. Jnter dicere autē noſtrū ⁊ facere, plurima diſtantia eſt: q: facile q̄dem loq̄ poſſumus, ſed cū labore operamur. Chriſti vero dictum mox opera comitant̄: q̄m ipe dixit ⁊ facta ſūt. Ait ergo: Quid eſt facilius dicere, dimittūtur tibi pctā tua, an dicere: ſurge ⁊ ambula? Ac ſi dicat. Sicut facile eſt mihi dicere paralytico ſurge, ⁊ cōtinuo ſurgit: ſic facile eſt dicere, dimittūtur tibi pctā: ⁊ cōtinuo dimittūtur. Uidētes turbe. i. populi ſignū qđ fecerat, timuerūt deū: ⁊ glorificauerūt eū qui dedit ptātē talē hoībus. i. vt hō inter hoīes poſitus poſſet ſanitatē cuicūꝗ vellet tribuere. Cōfutatis igi ur illis qui dñm blaſphemie arguebāt, merito ſtupētes turbe, in laudē creatoris ꝓſiliunt. Ad cuiꝰ imperiū nulla interueniēte mora: feſtina ſalus totū hoīem repente poſſedit. Et curatione aūt iſtius paralytici: datur nobis intelligi pleraſꝗ

Nota liis doctrina elicit̄ incōmoditates hoībꝰ ꝓpter pctā cōtingere. Quinꝗ ſiquidem differentie cauſaꝝ tradunt̄: ꝑ q̄bus corporibꝰ humanis tꝑales moleſtie diuinitus iferūtur. Aut eī̄ ad augēda merita ꝑ patientiā electi infirmitate corporis grauantur: vt beato Job ⁊ Tobie contigit. Aut ad cuſtodiā virtutū ne ſuꝑbia tentante deficiant̄: ſicut apło Paulo datꝰ eſt

ij. Co. xij ſtimulꝰ carnis: ne magnitudine reuelationū extolleret̄. Aut ad intelligenda ⁊ corrigēda pctā: ſicut Maria ſoror

Nūe. xij Aaron ꝓpter temeritatis verba lepra pcuſſa eſt: ſicut etiā paralyticus de quo agimus: qui vt potuiſſet curari, ꝓmū remiſſione pctōꝝ indiguit. Aut ad gloriā dei: ſicut infirmi-

Joan. xj. tas Lazari non ad mortē: ſꝫ ꝓ glīa dei fuit. Aut ad inchoationem eterne dānatiōis: qđ ꝓprie reproboꝝ eſt: ſicut Antiochus ⁊ Herodes: qui qđ in gehēna paſſuri erant, pſenti miſeria cūctis oſtēdebāt: q̄bus illud cōuenit ꝓpheticū

Hiere. xvij. Et duplici cōtritiōe contere eos. Un̄ q̄m qua cā flagellemur ſcire nō poſſumꝰ: neceſſe eſt vt in oībus aduerſis q̄ temporaliter patimur, humiliter dño grās agamꝰ. Et qcq̄d nos peccaſſe dephēderimꝰ, humili ſatiſfactiōe purgemꝰ vt q̄ꝗ de attributis diuine pietatis bñficijs, pfecte gratulemur. Hec curatio paralytici a ſaluatore mirabiliter patrata: iuxta lrām manifeſta eſt. Sꝫ q: i hūanis actibꝰ chriſti diuina ſemper latent myſteria: conſiderandum quid tranſfretatio dñi in ſuam ciuitatem allegorice ſignificet. Ait enim euangeliſta. Aſcendens Jeſus in nauiculā trāſ-

Mat. ix fretauit: ⁊ venit in ciuitatem ſuā. Superiꝰ ſanctus Mattheus narrauit: q: dñs poſtꝙ in mari dormiuit: atꝗ excitatus tēpeſtates ſedauit: venit in regionē Geraſenorum vbi hominē curauit: quē legio demonū inuaſerat: moxꝗ ſicut preſens lectio narrat adiungit: q: aſcēſa naui trāſfretauit, ⁊ venit in ciuitatē ſuā. Allegorice per nauiculā quā

Allegorie pulchre tractantur. dñs aſcendit ſignificat̄ crux dñice paſſionis in quam dñs ipſe aſcendit, vel ipm̄ corpꝰ dominicū quod in ea pepēdit Uel ſpecialiter anima vniuſcuiuſꝗ fidelis: ſiue generaliter vniuerſa ſancta eccleſia. Per mare autem qđ dñs trāſfretauit, deſignatur preſens ſeculum: qđ frequentiſſimis tribulationū anguſtijs quaſi quibuſdā pcellis cōmouet̄ Per Nazareth vero ciuitatem: in qua dñs conceptus et nutritus fuit: que interpretatur flos ſiue cuſtodia: nō immerito deſignatur ſancta eccleſia, hoc eſt multitudo electoꝝ: que ne florem fidei aut boni operis fructū amittat: grā dei mūdat̄ a ſordibꝰ vitioꝝ, ⁊ cuſtodit̄ ab incurſu inſidiantium demonū. Qr ergo dñs poſtꝙ in mari dormiuit regionē Geraſenoꝝ adijt: atꝗ inde reuertens, in patriā ſuam remeauit: ſignificat: quia reſurgēs a ſomno mortis ad populum gentiū, ab incurſu demonū curandū ꝑ apoſtolos tranſiuit. Sed cum intrauerit plenitudo gentium mox ad ciues ſuos iudeos per illius temporum pdicatores reuertetur. Jbi curauit paralyticū populū. ſ. iudeoꝝ a peccatis, tam originalibus ꝙ actualibus: emundando omnes qui preordinati ſunt ad vitam eternā. Jterū alio modo. Aſcendēs dominꝰ in nauim tranſfretauit: ⁊ venit in ciuitatem ſuam. Qui aſcendēs in cruceꝫ: que deſignat̄ per nauim: poſt deuictos ⁊ calcatos fluctus perturbatio-

Digitized by Google

nū iſtius ſeculi venit in ciuitatē ſuā3.i.eccliam/q̄ teſtante pſal. ciuitas dei vocatur. Glorioſa inq̄t dicta ſunt de te ci uitas dei. In q̄ loco noīe ciuitatꝭ ecclia: hoc eſt multitudo ſignificaꝭ electoꝝ. Tūc aūt dn̄s in ciuitatē ſuā.i. eccliā3 ve nit: cū ꝑ pdicationē apſoꝝ in cordib⁹ electoꝝ aſcēdit. Cu3 em̄ ſancti apl̄i auditores ſuos ad hāc fidē ſua pdicatione pducebāt/vt crederēt diuinitatē filij dei in vtero virginis hūane infirmitati ſociatā: ⁊ in eadē carne natū: crucifixū atq̄ ſepultū/⁊ tertia die reſurrexiſſe: ac idē corp⁹ ad celu3 aſſumpſiſſe: ⁊ in eo ad dexterā patris in celeſtibus cōſede re: atq̄ in eo rediturū in fine ſeculi ad iudicādos viuos ⁊ mortuos. Itē chriſt⁹ in ſancta eccleſia/ꝟ eſt in cordib⁹ cre dentiū ꝑ fidē aſcendit. ¶ Et ecce offerebāt ei paralyticū Tex.

Paralyticus iſte in loco iacēs: moraliter ſignificat aīam infelicem: q̄ in delectatione pcti tāq̄ in lecto quodā miſe rabiliter requieſcit. Cui⁹ paralytici curatio deſignat cura tionē ac reparationē eiuſdē languētis aīe: q̄ poſt lōgū er rorē carnalis voluptatis/ad creatorem ſuū reuerti deſide rat. Sed ⁊ aīa vt ſaluari queat: pprijs indiget portatori bus/hoc eſt bonis doctorib⁹/q̄ ſua doctrina ſpem ſalutis ei ſubminiſtrēt: ⁊ ſua ſcitate opē interceſſionis corā dn̄o impendāt. Qui bn̄ vt Marcus oſtēdit q̄tuor: fuiſſe repe riūtur: ꝑpter quatuor vo3 libros euangelioꝝ: q̄bus cōſtat fundamentū totius doctrine: ſiue propter quatuor p̄inci pales virtutes/q̄bus ſanitas vniuſcuiuſq̄ cōſtat aīe: p̄u dentiā. ſ. fortitudinē/tēperantiā atq̄ iuſtitiā: q̄ ab alijs no minanꝭ ſobrietas/ſapietia/fortitudo/atq̄ iuſtitia: q̄b⁹ vti lius nihil eſt in vita humana. Quecūq̄ em̄ aīa doctrina quatuor euāgelioꝝ fuerit imbuta: ⁊ his q̄tuor virtutibus ſuffulta/merebiꝭ a dn̄o integrā ſanitatē recipere adeo vt ſurgat/lectū ſuū tollat/⁊ ad domū redeat. Unde ⁊ ſubdi tur. ¶ Surge tolle lectū tuū: ⁊ vade in domū tuā. Per le ctū deſignaꝭ corp⁹ cuiuſlibet hominis. Sic em̄ aīa in cor pore queadmodū in ſtratu ſuo requieſcit. Uel certe ꝑ le ctū proximus noſter intelligiꝭ: ad que3 tēpore tribulatio nis ⁊ anguſtie tāq̄ ad repēſandū ſecuri recurrim⁹. ¶ Et ſurrexit et abijt in domum ſuam magnificans deum. Fe cit dn̄s ſignum hoc tūc in paralytico corporaliter: facit et hoc quotidie in ſancta eccleſia ſpiritualiter. Sicut enim p̄cepit paralytico vt ſurgeret/⁊ portaret lectū ſuu3 a quo portat⁹ fuerat: ita quotidie nobis in vitijs carnalib⁹ tāq̄ delectabiliter in lecto iacentib⁹ iubet diuinitus vt ſurga mus. Et poſtq̄ a pctis ſurreximus: imperat vt infirmita tes q̄ alioꝝ: ſiue corporum ſiue morum portare curemus queadmodū ⁊ nos tempore noſtre infirmitatis a fratri bus portati ſumus. Et qm̄ per lectū carnē etiā ſignificari diximus: imperat etiā ſurgentib⁹ vt lectulū noſtrum porte mus: hoc eſt vt carnē noſtrā q̄ nos portauit ad vitia/nos reportare ſtudeamus ad virtutē continentie: vt que nos leta traxit ad culpā/afflicta reducat ad veniam. Imperat autem hoc nobis dn̄s quotidie per ſemetipſum: hoc eſt ꝑ annūtiationē euāgelij: ꝑ dicta ꝑphetarū: ⁊ ꝑ varia ad di uerſa ſanctorū exempla. Ait ḡ dn̄s paralytico. Surge tol le lectū tuū. Ac ſi aīe dicat in pctis iacēti. Surge de vitijs ſc3 carnis ad virtutes ſpūales: ⁊ porta lectū tuum/hoc eſt carnē corporis tui: q̄ te portauit ad pctm̄ ⁊ culpā/reporta ad veniā. Uel porta lectū tuū.i. fratrē tuū/a quo ⁊ tu por tatus es: ⁊ vade in domū tuā.i. q̄ ꝑ diuerſa vitioꝝ flagitia oberraſti reuertere ad cuſtodiā tui. Domū quippe redire eſt vnūquēq̄ errantē ad cuſtodiā ſui reuerti: ⁊ ſemetipm̄ in mandatis ſui creatoris cōſtringere: vt tot⁹ hō/interior vc3 ⁊ exterior deo poſſit placere. Domus etiā noſtra intel ligitur paradiſus: a quo q: per incōtinētiā cecidimus/ne ceſſe eſt vt ꝑ cōtinentiā redeam⁹. Sed dū talis aīa q̄ pctis lāguerat/recurrit ad veniā: fit plerūq̄ vt ꝟ multi vidētes in die laude exardeſcāt. Uñ ⁊ ꝟ ſubdiꝭ. ¶ Quia vidētes turbe timuerūt ⁊ glorificauerūt deū/q̄ dedit p̄tātem talē hoībus. Hoībus dicit vel paralytico. ſ. q̄ debilitate corpo ris cōfectus/ad iuſſionē chriſti ſtatim reſurgere potuit et lectū portare: vl' poti⁹ dn̄o nr̄o Jeſu chriſto/q̄ ſolo ſermōe ſanitatē aīe ſimul ⁊ corpis homini mēbris diſſoluto reſti tuere valuit. Simili mō ⁊ in aīa hoīs languētis ſpūaliter fit. Nam dū is q̄ diutius iacuerat ad veniā recurrere con ſpicit: multi infideliū glorificant deū: qui dat p̄tātem talē hoibus: vt poſt lōgā vitioꝝ calamitatē/reſurgere valeāt ad ſalutē aīarū. Nā quādocūq̄ ſanitas: ſiue in corpore ſi ue in anima accidit/ab ipſo tribuitur. Unde ⁊ ipſe Jeſus qui ⁊ ſaluator vocatur: quoniam ipſe ſaluum facit popu lum ſuum a peccatis eoꝝ. Qui viuit ⁊ regnat cum patre ⁊ ſpirituſancto/per omnia ſecula ſeculorum. Amen. Mat. j.

Margin notes: Tex. — Paralyſis ſpiritualiſque fit. — Mar. ij. — Tex. — Tex. — Bonoꝝ eſt malos ſuſtinere. — Tex.

¶ Dn̄ica viceſima — Mat. XXII.

¶ In illo tempore: Dicebat Jeſus turbis para bolam hanc. Simile factum eſt regnu3 celorum homini regi: q̄ fecit nuptias filio ſuo. Et reliqua.

Homilia venerabilis Bede: ſm̄ aliquos Grego.

Textum lectionis euā gelice fratres chariſſimi volo ſi poſſu3 ſub breui tate tranſcurrere/vt in fine ei⁹ valeā ad loquendum lar gius vacare. Sed querendū prius eſt: an hec apud Mat theum ipſa ſit lectio: que apud Lucā ſub appellatione ce ne deſcribitur. Et quidē ſunt nonnulla q̄ ſibi diſſona eſſe videntur: q: hic prandium/illic cena memoraꝭ: hic qui ad nuptias non dignis veſtib⁹ intrauit repulſus eſt: illic nul lus qui intraſſe dicitur repulſus eſſe phibeꝭ. Qua ex re recte colligiꝭ/q ⁊ hic per nuptias preſens eccleſia: ⁊ illic ꝑ cenam eternū ⁊ vltimū conuiuiū deſignaꝭ: q: ⁊ hanc nō nulli exituri intrant: ⁊ ad illam quiſquis ſemel intrauerit vlterius nō exibit. At ſi quis forte cōtēdat hanc eandem eſſe lectionem: ego meli⁹ puto (ſalua fide) alieno intelle ctui cedere/q̄ cōtētionib⁹ deſeruire: qm̄ ⁊ itelligi cōgrue forſitan pōt: q: de piecto eo qui cū nuptiali veſte nō vene rat: qḋ Lucas tacuit/Matthe⁹ dixit. Qḋ vo ꝑ illū cena ꝑ hūc autē prādiū d̄r: nequaq̄ vel hoc noſtre intelligentie obſiſtit: q: cū ad horā nonā apud antiquos quotidie prā diū fieret: ipm̄ q̄ prādiū cena vocaꝭ. Sepe aūt iā memini q̄ plerūq̄ in ſancto euāgelio regnū celoꝝ p̄ſens ecclia no minaꝭ. Cōgregatio quippe iuſtoꝝ regnū celoꝝ d̄r. Quia em̄ ꝑ ꝑpham dicit dn̄s. Celū mihi ſedes eſt. Et Salomō ait. Aīa iuſti ſedes ſapiētie. Paul⁹ etiā dicit: chriſtū dei vir tutē ⁊ dei ſapiētiā. Liquide colligere debem⁹: q: ſi chriſt⁹ dei ſapiētia/aīa aūt iuſti ſedes ſapiētie: dum celū d̄r ſedes dei: celū ḡ eſt aīa iuſti. Hinc per pſ. de ſctis pdicatoribus d̄r. Celi enarrāt gl'iam dei. Regnū ḡ celoꝝ eſt ecclia iuſto rum: q: dum eoꝝ corda in terra nil ambiūt: per hoc q̄ ad ſuperna ſuſpirant/iam in eis dn̄s q̄ſi in celeſtibus regnat dicaꝭ ḡ. ¶ Simile eſt regnum celoꝝ homini regi/q̄ fecit nuptias filio ſuo. Jam intelligit charitas veſtra quis eſt iſte rex regis filij pater: ille nimirū cui pſ. ait. De⁹ iudiciū tuū regi da/⁊ iuſtitiā tuā filio regis. Qui fecit nuptias fi lio ſuo. Tūc em̄ deus pater deo filio ſuo nuptias fecit: qñ hunc in vtero virginis humane nature cōiunxit: qñ deu3 ante ſecula voluit fieri hominē in fine ſeculoꝝ. Sed q: ex duabus pſonis fieri ſolet iſta nuptialis cōiunctio: abſit ꝟ ab intellectibus noſtris vt pſonā dei ⁊ hoīs redemptoris nr̄i Jeſu chriſti ex duab⁹ pſonis credam⁹ vnitam. Ex dua bus quippe atq̄ in duab⁹ hūc naturis exiſtere dicim⁹: ſed ex duabus perſonis cōpoſitum credi/vt nefas vitamus. Aptius igiꝭ atq̄ ſecurius dici pōt: q: in hoc pater regi fi lio nuptias fecit: quo ei ꝑ incarnationis myſteriū ſancta3 eccliam ſociauit. Uter⁹ aūt genitricis virginis hui⁹ ſpōſi thalamus fuit. Unde ⁊ Pſ. dicit. In ſole poſuit taberna culum ſuū: ⁊ ipſe tāq̄ ſponſus procedens de thalamo ſuo Tāq̄ ſponſus quippe de thalamo ſuo ꝑceſſit: q̄ ad cōiun gendā ſibi eccliam incarnat⁹ de⁹/de incorrupto vtero vir ginis exiuit. Miſit ḡ ſeruos ſuos vt ad iſtas nuptias ami cos inuitarent. Miſit ſemel/miſit iterū: q: incarnationis dn̄ice pdicatores: ⁊ prius ꝑphetas: ex poſtmodum apl̄os miſit.

Margin notes: Lu. xiiij. — Eſa. lxvj. — Sap. vij. — j. Cor. j. — Tex. — Nuptie allegorice exponuntur.

Digitized by Google

miſit. Bis itaq; ſeruos ad inuitandū miſit: q: incarnatio
nē vnigeniti/ τ p ,pphetas dixit futurā/ τ p aplos nuntia/
Tex. uit factā. Sed q: hi q̄ prius inuitati ſunt/ ad nuptiarū cō/
uiuiū noluerūt venire: in ſcda inuitatione iam dr. ¶ Ec/
ce prādiū meū paraui: tauri mei τ altilia mea occiſa ſunt
et oīa parata. Quid in tauris τ altilibus fratres chariſſi
mi: niſi noui τ veteris teſtamēti pr̄es accipimus? Quia
eñ vulgo loquor: etiā ipſa me neceſſe eſt ꝟba euāgelice
Leui. xix. lectiōis explanare. Altilia eñ ſaginata dicim⁹ ab eo q̄d
eſt alere: altilia quaſi alitilia vocam⁹. Cū ꝟo in lege ſcri/
ptū ſit. Diliges amicū tuū τ odio habebis inimicū tuū. Ac
cepta tūc iuſtis licentia fuerat: vt dei ſuoſq; aduerſarios
quāta poſſent virtute cōprimerēt: eoſq; iure gladij ferirēt
Lu. vi. Qd in nouo ,pculdubio teſtamēto cōpeſcit: cū p ſemetip
ſam veritas pdicat dicēs. Diligite inimicos veſtros: bñfa
cite his q̄ oderūt vos. Quid ergo p tauros niſi pr̄es teſta/
menti veteris ſignificant? Nā cū ex pmiſſiōe legis accepe
rāt: q̄teni⁹ aduerſarios ſuos odij retributiōe pcuterēt (vt
Cōparatio patrū vtriuſq; teſtamēti. ita dicā) quid aliud q̄ tauri erāt/ q̄ inimicos ſuos ꝟtutis
corporee cornu feriebāt? Quid ꝟo p altilia/ niſi pr̄es no/
ui teſtamēti figurant? Qui dū grām pinguedinis inter/
ne pcipiūt: eternis deſiderijs innitētes/ ad ſublimia cōte/
platiōis ſue pēna ſubleuātur. In imo quippe cogitatio/
nē ponere q̄d eſt aliud q̄ q̄dā ariditas mētis? Qui autē
intellectu celeſtiū iā p ſcā deſideria de ſupnis delectatio
nis intime cibo paſcunt: q̄ſi largiori alimēto pingueſcūt
Hac eñ pinguedine ſaginari ps. cōcupierat/ cū dicebat.
Sicut adipe τ pinguedine repleat aīa mea. Quia ergo
pdicatores dñice incarnatiōis miſſi/ pſecutionē ab ifide
lib⁹/ τ prius ,pphete/ et poſtmodū ſcti apli ptulerūt: inui/
tati vt venirēt nolētib⁹ dr: Tauri mei τ altilia occiſa ſūt/
et oīa parata. Ac ſi aperti⁹ dicat. Patrū pcedētiū mores
aſpicite: τ remedia vite vr̄e cogitate. Notādū ꝟo q̄ p̄ori
inuitatiōe nil de tauris et altilib⁹ dicitur. In ſecunda au
tē iam tauri et altilia mactata eſſe memorant: q: op̄s de⁹
cū ꝟba ei⁹ audire nolumus/ adiūgit exēpla: vt oē q̄d im/
Tex. poſſibile credim⁹: tanto nobis ad ſperandū fiat facilius:
quāto p hoc trāſiſſe iam τ alios audim⁹. Sequit. ¶ Illi
autē neglexerūt τ abierūt: alius in villā ſuā/ alius ꝟo in
negotiationē ſuā. In villā ire/ eſt labori terreno immode
ratius incūbere. In negotiationē ꝟo ire/ eſt actionū ſecu
lariū lucris inhiare. Quia eñ alius intent⁹ labori terre/
no/ alius mūdi hui⁹ actionib⁹ deditus: myſteriū dñice in
carnatiōis pēſare/ τ ſcdm illud viuere diſſimulat: q̄ſi ad
villā vel negotiū pgēs/ venire ad nuptias regis recuſat.
Tex. Et plerūq; q̄d eſt grani⁹: nōnulli vocātis grām/ nō ſolum
reſpuūt: ſz pſequūtur. Vn̄ τ ſubdit. ¶ Reliqui ꝟo tenue/
rūt ſeruos ei⁹/ τ cōtumelijs affectos occiderūt. Sed rex
iſta cognoſcēs/ miſſis exercitib⁹ pdidit homicidas illos:
τ ciuitatē illor̄ ſuccēdit. Homicidas pdidit: q: pſequētes
interimit. Ciuitatē eor̄ igni ſuccēdit: q: illorū nō ſolū aīe
ſed caro q̄z in qua habitauerāt/ eterna gehēne flāma cru
ciatur. Miſſis exercitib⁹ extinxiſſe homicidas dr: q: in ho
minib⁹ oē iudiciū p angelos exhibet. Quid nāq; ſunt illa
angelor̄ agmina/ niſi exercit⁹ regis noſtri? Vn̄ τ idē rex
dñs ſabaoth dicitur. Sabaoth quippe exercituū interp̄/
Memoria martyrū celebris. tatur. Ad perdēdos ergo aduerſarios ſuos exercit⁹ mit/
tit/ nimirū q: dñs vindictā per angelos exercet. Cui⁹ vin
dicte potētiā tūc pr̄es noſtri audiebāt: nos aūt iam cerni
mus. Ubi ſunt eñ ſupbi illi martyrū pſecutores? Ubi illi q̄
cōtra cōditorē ſuū ceruicē cordis erexerant: τ de hui⁹ mū
di gloria mortifera tumebāt? Ecce iam mors martyrum
floret in fide viuētiū: τ hi qui contra illos de crudelitate
ſua gloriati ſunt: nequaq̄ ad memoriā noſtrā veniūt/ vel
in numero mortuorū ſunt. Rebus ergo cognoſcim⁹/ q̄d
in parabolis audimus. Sed is q̄ inuitantē ſe cōtēni cons/
picit: regis filij ſui nuptias vacuas nō habebit. Ad alios
mittit: q: etſi apud aliquos laborat verbum dei: q̄nq; tñ
ſermo dei inuenturus eſt vbi requieſcat. Unde et ſubdit.
Tex. ¶ Tūc ait ſeruis ſuis. Nuptie quidē parate ſunt ſed qui
inuitati erāt nō fuerūt digni. Ite ergo ad exitus viarū: et
quoſcūq; inueneritis vocate ad nuptias. Si in ſcriptura
ſacra vias actiones accipim⁹/ exit⁹ viarū intelligim⁹ de/
fect⁹ actionū: q: illi plerūq; facile ad deū veniūt: quos in
terrenis actiōib⁹ pſpera nulla comitant. Sequit. ¶ Et Tex.
egreſſi ſerui ei⁹ in vias cōgregauerūt oēs quos iuenerūt
bonos τ malos: τ iplete ſūt nuptie diſcūbētiū. Ecce iā ip/
ſa q̄litate cōuiuātiū apte oſtēdit: q: p has regis nuptias
preſens eccleſia deſignat: in qua cū bonis τ malis cōue/
niūt. Permixta quippe eſt diuerſitate filior̄: q: ſic oēs ad
fidē generat/ vt tñ oēs p imitationē vite ad libertatē ſpi/
ritualis grē culpis exigētib⁹ non pducat. Quouſq; nāq;
hic viuimus/ neceſſe eſt vt viā p̄ſentis ſeculi pmixti pga/
mus: tūc aūt deſcernimur cū puenim⁹. Boni eñ ſoli nuſ/ Mūd⁹
q̄ ſūt niſi in celo: τ mali ſoli nuſq̄ ſūt niſi in inferno. Hec bona ac
aūt vita q̄ inter celū τ infernū ſita eſt/ ſicut in medio ſub/ mala
ſiſtit: ita vtrarūq; partiū ciues cōiter recipit: q̄s tñ ſcā ec mixta h̄z
cleſia τ nūc indiſcrete ſuſcipit: τ poſtmodū in egreſſione
diſcernet. Si ḡ boni eſtis/ q̄diu in hac vita ſubſiſtitis/ eq
nimiter tolerate malos. Nā quiſq̄s malos nō tolerat/ ipe
ſibi p intolerātiā ſuā teſtis eſt/ q: bon⁹ nō eſt. Abel eñ eſ/
ſe renuit/ quē Cain malitia nō exercet. Sic i tritura aree
grana ſub paleis pmūtur: ſic flores inter ſpinas oriūtur:
τ roſa q̄ redolet/ creſcit cū ſpina q̄ pūgit. Duos quippe fi/
lios habuit pm⁹ hō: vn⁹ hor̄ elect⁹ eſt/ alter reprob⁹ fuit.
Tres filios Noe arca cōtinuit: ſz ex his duo electi/ τ vn⁹
reprob⁹ fuit. Duos filios habuit Abraā: ſz vn⁹ elect⁹/ τ al
ter reprob⁹ fuit. Duos Iſaac filios habuit: ſed vn⁹ elect⁹
eſt/ τ alter reprobat⁹. Duodecim filios habuit Jacob: ſed
ex his vn⁹ p innocētiā vēdit⁹ eſt: alij ꝟo p malitiā vēdito/
res fratris fuerūt. Duodecim apli ſunt electi: ſed vnus in
his admixtus eſt q̄ pbaret: vndecim q̄ pbarent. Septē
ſunt diacones ab aplis ordinati: ſed ſex in fide recta pma
nētib⁹ vn⁹ extitit auctor erroris. In hac ergo eccleſia nec
mali eſſe ſine bonis/ nec boni ſine malis eſſe poſſunt. An/
teacta itaq; tpa fr̄es chariſſimi ad mentē reducite: τ vos
ad malor̄ tolerātiā roborate. Si eñ filij elector̄ ſumus:
reſtat neceſſe eſt vt p eor̄ exēpla gradiamur. Bonus eñ
non fuit/ q̄ malos tolerare recuſauit. Hinc nāq; eſt q̄d de
ſeipſo btūs Job aſſerit/ dicēs. Frater fui draconū τ ſoci⁹ Job. xxx.
ſtruthionū. Hinc p ſalomonē ſpōſe voce ſcē ecclie dr. Si
cut liliū inter ſpinas: ſic amica mea inter filias. Hinc ad Cañ. ij.
Ezechielē dñs dicit. Fili hois/ increduli τ ſubuerſores ſūt Eze. ij.
tecū: τ cū ſcorpionib⁹ habitas. Hinc petr⁹ beati Loth vi
tā glorificat: dicēs. Et iuſtū loth oppſſum a nefandor̄ in
iuſta cōuerſatiōe eruit. Aſpectu eñ τ auditu iuſtus erat:
habitās apud eos q̄ de die in diem aīam iuſtā iniq̄s operi
bus cruciābāt. Hinc paul⁹ diſcipulor̄ vitā τ laudat τ ro/
borat dicēs. In medio nationis praue τ puerſe: inter q̄s
lucetis ſicut luminaria i mūdo/ ꝟbū vite cōtinētes. Hinc
Joannes Pergami ecclie teſtat dicēs. Scio vbi habitas
vbi eſt ſedes ſathane: τ tenes nomē meū: et nō negaſti fi
dē meā. Ecce fr̄es chariſſimi: pene oīa pcurrēdo cognoſci
mus: q: bon⁹ nō fuit quē malor̄ prauitas nō pbauit. Ut Eccleſia
eñ ita loquar/ ferrū aīe noſtre nequaq̄ pducit ad ſubli/ arce
mitatē acuminis: ſi hoc nō eraſerit aliene lima prauitat. Noe cō/
Terrere aūt nos nō dz q̄ in ecclia τ multi mali/ τ pauci parat.
ſunt boni: q: arca in vndis diluuij/ q̄ hui⁹ ecclie typū geſ/
ſit: τ ampla in inferiorib⁹/ anguſta in ſupiorib⁹ fuit: q̄ in
ſummitate etiā ſua ad vni⁹ mēſurā cubiti excreuit. Infe/
rius quippe beſtias/ q̄drupedia/ atq; reptilia: ſuperi⁹ ꝟo
aues τ hoīes habuiſſe credēda eſt. Ubi lata extitit/ vbi be
ſtias habuit: ibi anguſta/ vbi hoīes ſeruauit. Quia nimi/
rū ſcā ecclia in carnalib⁹ ampla eſt: in ſpūalib⁹ anguſta.
Ubi eñ beſtiales hoīz mores tolerat/ illic lati⁹ ſinū laxat
Ubi autē eos hz q̄ ſpūali rōne ſuffulti ſūt: illic q̄dē ad ſū/
mū ducit: ſz tñ q: pauci ſunt/ anguſtat. Lata quippe via Mat. vij.
eſt q̄ ducit ad pditionē: τ multi ſunt q̄ vadūt p eā: et angu
ſta porta eſt q̄ ducit ad vitam: et pauci ſunt q̄ inueniunt
eam. Eo aūt vſq; arca anguſtat in ſummis/ quouſq; ad

Digitized by Google

mēſurā vnius cubiti ꝑducatur q: in ſancta eccl̃ia quāto
ſanctiores quiſq; ſunt/tāto pauciores. Que in ſummo ad
illū̃ ꝑducit̃ q̃ ſolus hō in hoībus: ⁊ ſine alteri⁹ cōparatio
Pſ. c j. ne nat⁹ eſt ſcrū̃s: qui iuxta pſ̄. vocē Fact⁹ eſt ſicut paſſer
vnicus in edificio. Tāto ergo magis in alio tolerādi ſūt:
quāto ampli⁹ abū̃dāt: q: et in aree tritura pauca ſūt gra
na q̃ ſeruant̃ horreis: ⁊ grādes aceruí palearū̃ q̃ ignibus
cōburūtur. Sed iā q: largiēte dn̄o nuptiarū̃ domū. i. ſan
ctā eccl̃iā intraſtis: ſolerter fr̄es aſpicite: ne aliq̄d de mē
tis noſtre habitu rex ingrediens reprehendat. Cū magno
Tex. enim cordis timore penſandū̄ eſt qd̄ ꝓtin⁹ ſubdit̃. ¶ In
trauit aūt rex vt videret diſcū̄bentes: ⁊ vidit ibi hominē
nō veſtitū̄ veſte nuptiali. Quid fratres chariſſimi expri
mi per nuptialē veſtē putam⁹: Si enim veſtē nuptialem
baptiſma vel fidē dicimus: q̄s ſine baptiſmate ⁊ fide has
intrauit? Eo em̄ ipſo foris eſt quo necdū̄ credidit. Quid
ergo debemus intelligere ꝑ nuptialē veſtē/ niſi charitatē
Chari Intrat em̄ ad nuptias/ ſed cū̄ nuptiali veſte nō intrat: q̃
tas eſt in ſc̄tā eccl̃ia aſſiſtens fidē h̄z/ ſed charitatē nō habet. Re
veſtis cte em̄ charitas nuptialis veſtis vocat̃: q: hāc in ſe cōdi
nuptia to: noſter habuit/ dū̄ ad ſociāde ſibi eccl̃e nuptias venit
lis. Sola quippe dilectione dei actū̄ eſt: vt eius vnigenitus
mētes ſibi electoꝝ hoīm vniret. Vñ et Joānes dicit. Sic
Joā. iij. enim dilexit deus mūdū̄: vt filiū̄ ſuū̄ vnigenitū̄ daret pro
nobis. Qui ergo per charitatē venit ad hoīes: eandē cha
ritatē innotuit eſſe veſtē nuptialē. Oīs ergo noſtrū̄ q̃ in
eccl̃ia poſitus deo credidit: iam ad nuptias intrauit: ſed
cū̄ nuptiali veſte nō intrat/ ſi charitatis gratiā nō cuſto
dit. Et certe fratres ſi q̄s ad carnales nuptias eſſet inui
tatus/ veſtē mutaret: ⁊ cōgaudere ſe ſpōſo ⁊ ſpōſe ex ipſo
ſui habit⁹ decore oſtenderet: inter gaudētes ⁊ feſta celebrā
tes/ deſpectis veſtibus apparere erubeſceret. Nos ad dei
nuptias venimus/ ⁊ cordis veſtē mutare diſſimulamus.
Cōgaudēt angeli/ cū̄ ad celū̄ aſſumimur electi. Qua er
go mēte hec ſpiritualia feſta cōſpicim⁹: q̃ nuptialē veſtē
idest charitatē q̃ ſola nos ſpecioſos exhibeat/ non habe
mus? Sciēdū̄ vero eſt: q: ſicut in duob⁹ lignis/ ſuperiori vi
delicet ⁊ inferiori veſtis texit̃: ita in duob⁹ p̄ceptis chari
Matt. tas habet̃: in dilectiōe. ſ. dei ⁊ ꝓximi. Scriptū̄ quippe eſt.
xxij. Diliges dn̄m deū̄ tuū̄ ex toto corde tuo: ⁊ ex tota aīa tua
et ex tota virtute tua: ⁊ diliges ꝓximū̄ tuū̄ ſicut teipſum.
Qua in re notādū̄ eſt: q: in dilectiōe ꝓximi mēſura ponit̃
amoris/ cū̄ d̄r: diliges ꝓximū̄ tuū̄ ſicut teipm̄. Dei aūt dile
ctio nulla mēſura cōſtringit̃/ cū̄ d̄r. Diliges dn̄m deū̄ tuū̄
ex toto corde tuo: ⁊ ex tota aīa tua: ⁊ ex tota virtute tua.
Nō em̄ iubet̃ q̄ſq; quātū̄ diligat/ ſ; ex quāto: cū̄ d̄r/ ex to
to. Q: ille veraciter deū̄ diligit/ q̃ ſibi de ſe nihil relinquit
Duo cha Duo ergo neceſſe vt charitatis p̄cepta cuſtodiat: q̄ſquis
ritatis p̄ in nuptijs veſtē nuptialē curat. Hinc eſt em̄ qd̄ apd̄ Eze
cepta. chiele ꝓphetā porte ipſius ciuitatis cōſtitute in mōte/ ve
ſtibulū̄ duob⁹ cubitis mēſurat̃: q: nimirū̄ acceſſus nobis
celeſtis ciuitatis nō pandit̃/ ſi in hac eccl̃ia q̃ ꝓ eo ꝙ ad
huc foris eſt veſtibulū̄ d̄r/ dei ⁊ ꝓximi dilectio nō tenetur.
Hinc eſt ꝙ cortinis tabernaculi intexi/ coccus bis tinct⁹
iubet̃. Vos eſtis fr̄es: vos eſtis cortine tabernaculi: q̃ per
fidē in veſtris cordib⁹ ſecreta celeſtia velatis. Sed corti
nis tabernaculi bis tinct⁹ coccus d̄z ineſſe. Coccus q̄ppe
ignis ſpeciē tenet. Quid vero eſt charitas/ niſi ignis? Sed
iſta charitas bis tincta d̄r/ vt tingat̃ ꝑ amorē dei: tingat̃ ⁊
ꝑ amorē ꝓximi. Qui em̄ ſic amat deū̄/ vt ꝑ cōtēplationē
illius negligat ꝓximū̄: coccus q̄dē eſt/ ſ; nō bis tinct⁹ eſt.
Rurſus q̃ ſic amat ꝓximū̄: vt tn̄ cōtēplationē dei ꝑ eius
amorē relinquat/ coccus eſt: ſ; nō bis tinct⁹ eſt. Vt ergo
charitas vr̄a bis tinct⁹ coccus eſſe valeat: ⁊ ad amorē dei
ſe ad amorē ꝓximi accēdat: q̄tenus nec ex cōpaſſiōe ꝓxi
mi cōtēplationē relinquat dei: nec plus q̄ d̄z inherēs con
tēplationi dei cōpaſſionē abijciat ꝓximi. Oīs itaq; hō in
ter hoīes viuens/ ſic ad deū̄ anhelet quē deſiderat: vt ta
mē hūc nō deſerat cū̄ quo currebat: ⁊ ſic huic adiutoriū̄
ferat/ vt ab illo nullatenus torpeat/ ad quem feſtinabat.

Sciēdū̄ quoq; eſt ꝙ ipſa dilectio ꝓximi in duob⁹ p̄ceptis
ſubdiuidit̃/ cū̄ q̄dā ſapiēs dicat. Qd̄ qd̄ tibi odis fieri: vi
de ne ip̄e alteri facias. Et ꝑ ſemetipſam veritas p̄dicat di
cēs. Que vultis vt faciāt vobis hoīes bona/ ⁊ vos eadē Matt.
facite illis. Si em̄ ⁊ qd̄ impēdi nobis recte volum⁹/ alijs vij.
impartimur: ⁊ qd̄ nobis fieri nolum⁹/ hoc alijs facere ipſi
deuitam⁹: charitatis iura illeſa ſeruabim⁹. Sed nemo cū̄
quēpiā diligit/ h̄re ſe ꝓtin⁹ charitatē putet: niſi pri⁹ ip̄am
vim ſue dilectiōis examinet. Nā ſi q̄s quēlibet amat: ſed
ꝓpter deū̄ nō amat: charitatē nō h̄z/ ſ; h̄re ſe putat. Cha
ritas aūt vera eſt/ cū̄ ⁊ in deo diligit̃ amic⁹: ⁊ ꝓpter deū
diligit̃ inimic⁹. Ille em̄ ꝓpter deū̄ diligit eos q̄s diligit: q̃
iā ⁊ eos diligere a q̄b⁹ nō diligit̃ ſcit. Probari enim chari
tas ꝑ ſolā odij aduerſitatē ſolet. Vñ ⁊ ꝑ ſemetip̄m dn̄s di
cit. Diligite inimicos vr̄os: bn̄facite his q̃ oderūt vos. Il Luc. vj.
le ergo ſecur⁹ amat: q̃ ꝓpter deū̄ ⁊ illū̄ amat a quo ſe in
telligit nō amari. Magna ſunt hec: alta ſunt hec: ⁊ mul
tis ad exhibēdū̄ difficilia: ſed tn̄ iſta eſt veſtis nuptialis.
Quiſq̄s aūt hāc recū̄bens in nuptijs nō h̄z: iā ſolicitus
metuat ingrediēte rege q̄n mittat̃ foras. Ecce em̄ dicit̃.
¶ Intrauit aūt rex ad nuptias vt videret diſcū̄bētes: et Tex.
vidit ibi hoīem nō veſtitū̄ veſte nuptiali. Nos ſum⁹ fr̄es
qui in nuptijs verbi dei diſcū̄bim⁹: q̃ iā fidē in eccl̃ia habe
mus: q̃ ſcripture ſacre epulis paſcimur: q̃ coniūctā deo ec
cleſiā eſſe gaudem⁹. Cōſiderate ergo rogo/ ſi cū̄ nuptia
li veſte ad has nuptias veniſtis: cogitatiōes vr̄as ſolicita
inq̄ſitiōe diſcutite: de reb⁹ ſingulis corda veſtra trutina
te/ ſi iā cōtra nullū̄ odiū̄ habetis: ſi cōtra felicitatē alienā
nulla vos inuidie face ſuccēditis: ſi ꝑ occultā malitiā ne
mini nocere feſtinatis. Ecce rex ad nuptias ingredit̃: et
cordis noſtri habitū̄ cōtēplat̃ atq; ei quē charitate veſti
tū̄ nō inuenit/ ꝓtinus irat⁹ dicit. ¶ Amice quō huc intra Tex.
ſti nō habēs veſtē nuptialē? Mirandū̄ valde eſt fr̄es cha
riſſimi/ ꝙ hūc ⁊ amicū̄ vocat et reprobat. Ac ſi aperti⁹ di
cat: amice ⁊ nō amice. Amice ꝑ fidē: ⁊ nō amice ꝑ opera
tionē. ¶ At ille obmutuit. Quia qd̄ dici ſine gemitu nō Tex.
pōt: in illa diſtrictione vltime increpatiōis oīe argumē
tū̄ ceſſat excuſationis. Quippe q: ille foris increpat: qui
teſtis cōſciētie int⁹ aīam accuſat. Sed inter hec ſciēdum Amicus
eſt: q: q̄ſq̄s hāc virtutis h̄z veſtē: ſed tn̄ adhuc ꝑfecte non fict⁹ q̄s
habet/ ad pn̄ regis ingreſſum deſperare de venia nō d̄z: dicatur.
q: ipſe quoq; ſpem nobis per pſ̄. tribuēs dicit. Imꝑfectū̄
meū̄ viderūt oculi tui ⁊ in libro tuo oēs ſcribētur. S; q:
pauca hec in cōſolatione herētib⁹ ⁊ infirmātibus dixim⁹
nunc ad eū̄ qui hanc oīmodo nō habet verba vertamus
Sequit̃. ¶ Tūc rex dixit miniſtris. Ligatis pedib⁹ ⁊ ma Tex.
nib⁹/ mittite eū̄ in tenebras exteriores: ibi erit flet⁹ ⁊ ſtri
dor dentiū̄. Ligant̃ tūc pedes ⁊ manus ꝑ diſtrictionē ſen
tentie: qui modo a prauis operib⁹ ligari noluerūt ꝑ me
lioratiōnem vite. Vel certe tunc ligat pena: quos modo
a bonis operibus ligauit culpa. Pedes enim qui viſita
re egrum negligūt: ⁊ manus que nihil indigentibus tri
buunt/ a bono opere iam ex voluntate ligate ſunt. Que
enim nūc ſponte ligantur in vitio/ tunc in ſupplicio ligā
tur inuite. Bene autē dicitur/ ꝙ in exteriores tenebras
proijciatur. Interiores quippe tenebras dicimus cecita
tem cordis. Exteriores vero tenebras eternā noctē dāna
tionis. Tūc ergo dānatus q̄ſq; nō in interiores/ ſ; in exte
riores tenebras mittitur: q: illic inuitus ꝓijcitur in noctē
dānatiōis: qui ſpōte cecidit in cecitatem cordis. Ibi fle
tus quoq; ⁊ ſtridor dentiū̄ eſſe perhibet̃: vt illic dētes ſtri
deant/ qui hic de edacitate gaudebant: illic oculi defleāt
qui hic per illicitas cōcupiſcentias verſabātur: quaten⁹
ſingula queq; mēbra ſupplicio ſubiaceant: que hic ſingu
lis quibuſq; vitijs ſubiecta ſeruiebant. Sed repulſo vno
in quo videlicet omne maloꝝ corpus exprimitur: gene
ralis protinus ſententia ſubinfertur/ que dicit̃. ¶ Mul Tex.
ti autem ſunt vocati: pauci vero electi. Tremēdū̄ eſt val
de fratres chariſſimi quod audiuimus. Ecce nos oēs iā
vocati per fidē/ ad celeſtis regis nuptias venim⁹: incar

Digitized by Google

natiõis eius myſteriũ ⁊ credim⁹ ⁊ cõfitemur: diuini verbi epulas ſumimus. Sed futuro die iudicij rex intratur⁹ eſt q: vocati ſumus nouimus: ſi ſimus electi neſcim⁹. Tãto igiť neceſſe eſt vt vnuſq̃ſq; nr̃m in humilitate ſe depꝛimat/ quãto ſi ſit electus ignoꝛat. Nõnulli eñ bona nec incipiũt: nõnulli ꝟo in bonis q̃ inceperũt minime perſiſtunt. Alter pene totã vitã ducere in pꝛauitate cõſpicitur ſed iuxta finẽ vite a pꝛauitate ſua per diſtricte penitentie lamẽta reuocať. Alter electã videť vitã ducere: ⁊ tñ hunc cõtingit ad erroꝛis nequitiã iuxta finem vite declinare. Alius bonũ bene inchoat/ melius cõſummat. Ali⁹ in malis actib⁹ a pꝛimeua etate ſe exercet: ⁊ in eiſdẽ opib⁹ ſemper ſeipſo deterioꝛ cõſummať. Tãto ergo vnuſq̃ſq; ſibi ſolicite metuat quãto ignoꝛat qđ reſtat. Quia qđ ſepe dicẽdũ eſt ⁊ ſine obliuione retinendũ: multi ſunt vocati/ pauci ꝟo electi. Sed q: nõnũq̃ mẽtes audientiũ plus exẽpla fideliũ q̃ docẽtiũ ꝟba cõuertũt: volo vobis aliq̃d e ꝓximo dicere: qđ coꝛda vr̃a tãto foꝛmidoloſius audiãt: quãto eis hoc de ꝓpinquo ſonat. Neq; eñ res lõge ante geſtas dicim⁹: ſed eas de q̃bus teſtes exiſtũt/ eiſq; interfuiſſe ſe referũt memoꝛam⁹. Tres pater me⁹ ſoꝛoꝛes habuit: q̃ cũcte tres ſacre virgines fuerũt. Quarũ vna Tarſilla/ alia Goꝛdiana/ alia Emiliana dicebať. Uno oẽs ardoꝛe cõuerſe: vno eodẽq; t̃pe ſacrate. Sub diſtrictiõe regulari degẽtes: in domo ꝓpꝛia ſocialẽ vitã ducebãt. Cũq; eſſent diutius in eadẽ cõuerſatione: ceperũt quotidianis incremẽtis in amoꝛẽ cõditoꝛis ſui Tarſilla ⁊ Emiliana ſuccreſcere: ⁊ cũ ſolo hic eſſent coꝛpe/ q̃tidie aĩo ad eterna tranſire: at cõtra Goꝛdiane anim⁹ cepit a caloꝛe amoꝛis intimi ꝑ quotidiana detrimẽta tepeſcere: ⁊ pauliſper ad huius ſeculi amoꝛẽ redire. Crebꝛo aũt Tarſilla dicere Emiliane ſoꝛoꝛi ſue cum magno gemitu ſolebat. Uideo Goꝛdianã ſoꝛoꝛẽ noſtrã de nr̃a ſoꝛte nõ eſſe: ꝑpendo eñ q: foris defluit: ⁊ coꝛ ad qđ ꝓpoſuit nõ cuſtodit. Quã curabãt blanda quotidie redargutione coꝛripere/ atq; a leuitate moꝝ ad grauitatẽ ſui habit⁹ refoꝛmare: q̃ quidẽ reſumebat vultũ ſubito grauitatis inter ꝟba coꝛreptionis. Sed cũ eiuſdẽ coꝛreptionis hoꝛa trãſiſſet/ trãſibat ꝓtinus ⁊ ſuperducta grauitas honeſtatis: moxq; ad leuia ꝟba redibat. Puellarũ gaudebat ſocietate laicarũ: eiq; ꝑſona valde oneroſa erat q̃cũq; huic mũdo dedita nõ erat. Quadã ꝟo nocte huic Tarſille amice mee q̃ inter ſoꝛoꝛes ſuas virtute cõtinue oꝛonis: afflictionis ſtudioſe/ abſtinentie ſingularis/ grauitate vite venerabilis in honoꝛe ⁊ culmine ſanctitatis excreuerat (ſicut ipſa narrauit) per viſionẽ atauus meus felix hui⁹ Romane eccl̃ie antiſtes apparuit: eiq; mãſionẽ perpetue claritatis oñdit/ dicẽs. Ueni q: in hac te lucis mãſione ſuſcipio. Que ſubſequẽte mox febꝛe coꝛrepta/ ad diẽ peruenit extremũ. Et ſicut nobilibus feminis viriſq; moꝛiẽtib⁹ multi cõueniũt qui eoꝛum ꝓximos cõſoleñť: eadẽ hoꝛa ei⁹ exit⁹ multi viri ac femine lectulũ eius circũſteterũt: inter quas quoq; mater mea affuit. Tum ſubito illa rurſum reſpiciẽs Jeſum venientẽ vidit: cũ magna aĩaduerſione cepit circũſtantib⁹ clamare/ dicẽs. Recedite/ recedite Jeſus venit. Cũq; in eũ intẽderet quẽ videbat: ſctã illa aĩa carne ſoluta eſt: tãtaq; ſubito fragrãtia miri odoꝛis aſperſa eſt/ vt ipſa q̃ ſuauitas cũctis oſtẽderet illic auctoꝛẽ ſuauitatis veniſſe. Cũq; coꝛpus eius ex moꝛe moꝛtuoꝝ ad lauãdũ eſſet nudatũ: lõge oꝛonis vſu in cubitis ei⁹ ⁊ genub⁹ cameloꝝ moꝛe inuẽta eſt obdurata cutis excreuiſſe: ⁊ q̃d viuẽs eius ſpũs ſemꝑ egerit/ caro moꝛtua teſtabať. Hec aũt geſta ſunt ante dominici natalis diem. Quo trãſacto mox Emiliane ſoꝛoꝛi ſue ꝑ viſitationẽ nocturne viſionis apparuit/ dicẽs. Ueni. Et q: natalẽ dñi ſine te feci: ſanctã Theophaniã iã tecũ faciã. Cui illa ꝓtin⁹ de ſoꝛoꝛis ſue Goꝛdiane ſalute ſolicita r̃ndit. Et ſi ſola venio: ſoꝛoꝛẽ noſtram Goꝛdianã cui dimitto? Cui ſicut aſſerebat triſtis vultu iterum dixit. Ueni. Goꝛdiana etenĩ ſoꝛoꝛ noſtra inter laicas deputata eſt. Quã viſionem mox moleſtia coꝛpoꝛis eſt ſecuta: atq; ita vt dictũ fuerat ante dñici apparitionis diẽ/ eadem moleſtia ingrauaſcente defuncta eſt.

Tres ſoꝛoꝛes gregoꝛij

Goꝛdiana aũt mox vt ſolã remanſiſſe ſe reperit/ eius pꝛauitas excreuit: ⁊ qđ pꝛius latuit in deſiderio cogitationis: hoc poſt effectum pꝛaue actionis excreuit. Nã oblita dñici timoꝛis oblita pudoꝛis et reuerentie/ oblita cõſecrationis cõductoꝛẽ agroꝝ ſuoꝝ/ poſtmodũ maritũ duxit. Ecce oẽs tres vno pꝛius ardoꝛe cõuerſe ſunt: ſed nõ in vno eodẽq; ſtudio permanſerunt. Quia iuxta dñicam vocẽ/ multi ſunt vocati pauci vero electi. Hec ergo dixi: ne q̃s in bono iã ope poſit⁹ ſibi vires boni operis tribuat: ne quis de ꝓpꝛia actione cõfidat. Quia ⁊ ſi iam nouit hodie qualis ſit: adhuc cras qualis futurus ſit neſcit. Nemo ergo de ſuis iã operibus ſecurus gaudeat: q̃ñ adhuc in huius vite incertitudine q̃ ſe finis ſequať ignoꝛat. Sed q: rem retuli q̃ vos ex diuina diſtrictione perterruit: aliud adhuc e vicino refero: qđ ex diuina mĩa perterrita coꝛda veſtra conſoleť. Quod tñ in ſermone alio iam dixiſſe me memini: ſed vos nequaq̃ affuiſtis.

Alterius exẽpli recitatio.

Ante bieñiũ frater q̃dã in monaſteriũ meum (qđ iuxta beatoꝝ martyꝝ Joãnis et Pauli eccleſiã ſitũ eſt) gratia cõuerſionis venit. Qui diu regulariter ꝓtractus q̃ñq; ſuſcept⁹ eſt. Quẽ frater ſuus ad monaſteriũ/ nõ conuerſionis ſtudio/ ſed amoꝛe carnali ſecutus eſt. Is autẽ qui ad cõuerſionẽ venerat/ valde fratribus placebat. At cõtra frater illius lõge a vita eius ac moꝛib⁹ diſcrepabat viuebat tñ in monaſterio neceſſitate potius q̃ volũtate. Et cũ in cũctis actibus ꝑuerſus exiſteret: ꝓ fratre ſuo ab omnib⁹ equanimiter tolerabať. Erat enim leuis eloq̃o pꝛauus actione/ cultus veſtibus/ moꝛib⁹ incultus. Ferre vero nõ poterat/ ſi quiſq̃ illi de ſancti habitus cõuerſatione loquereť. Facta aũt fuerat vita illius cũctis fratribus viſu grauis: ſed tñ vt dictũ eſt ꝓ fratris ſui gratia erat cũctis tolerabilis. Aſpernabať valde ſi q̃s ſibi aliq̃d de pꝛauitatis ſue coꝛreptione loquereť: bona nõ ſolũ facere: ſed etiã audire nõ poterat. Nũq̃ ſe ad ſancte conuerſationis habitũ venire/ iurãdo/ iraſcẽdo/ deridẽdo/ teſtabať. In hac aũt peſtilẽtia (que nuper hui⁹ vꝛbis populũ magna ex parte conſumpſit) ꝑcuſſus in inguine eſt/ perductus ad moꝛtẽ. Cũq; extremũ ſpiritũ ageret/ cõuenerunt fratres: vt egreſſum illius oꝛando ꝓtegerent. Jam coꝛpus eius ab extrema fuerat parte p̃moꝛtuũ. In ſolo tñmodo pectoꝛe vitalis adhuc caloꝛ anhelabat. Cuncti autẽ fratres tãto ꝓ eo ceperũt enixius oꝛare: quãto eũ iam videbant ſub celeritate diſcedere. Tũc repẽte cepit eiſdẽ fratribus aſſiſtẽtibus anniſu quo poterat clamare: et oꝛones eoꝝ interrũpere dicẽs. Recedite/ ecce dꝛaconi ad deuoꝛandũ datus ſum: qui ꝓpter veſtrã p̃ſentiam deuoꝛare me nõ põt: caput meũ iã in oꝛe ſuo abſoꝛbuit: date locum vt me amplius nõ cruciet/ ſed faciat qđ facturus eſt. Si eñ ad deuoꝛandũ dat⁹ ſum: quare ꝓpter vos moꝛa ſpatioꝛ? Tũc fratres ceperunt dicere. Quid eſt qđ loqueris frater/ ſignũ ſancte crucis impꝛime. Reſpondebat ille vt poterat/ dicẽs. Uolo me ſignare: ſed nõ poſſum q: a dꝛacone p̃moꝛ. Cũq; h̃ fratres audirẽt/ ꝓſtrati in terra cũ lachꝛymis ceperũt ꝓ ereptione illius vehementius oꝛare: et ecce ſubito cepit melioꝛat⁹ eger quibus valebat vocibus exultare/ dicẽs. Gr̃as deo: ecce dꝛaco qui me ad deuoꝛandũ acceperat/ fugit oꝛonibus vr̃is: expulſus eſt/ ſtare non potuit. Pꝛo pc̃is meis modo intercedite: q: conuerti parat⁹ ſum: ⁊ ſecularẽ vitã fundit⁹ relinq̃re. Homo ĝ ſicut iam dictũ eſt ab extrema coꝛpis fuerat parte p̃moꝛtuus/ reſeruat⁹ ad vitã/ toto ad deũ coꝛde conuerſus eſt: lõgis ⁊ cõtinuis i cõuerſatiõe eadẽ flagellis erudit⁹: atq; ante paucos dies excreſcẽte coꝛpis moleſtia defunctus.

Frater deſperãs reſipiſcit

Qui iã dꝛaconẽ moꝛiẽs nõ vidit: q: illũ per coꝛdis imutationẽ vicit. Ecce fratres chariſſimi Goꝛdiana quã ſupi⁹ dixi a ſanctimonialis habit⁹ excellẽtia coꝛruit ad penã: et frater hic de quo narraui iſta/ ab ipſo moꝛtis articulo rediit ad eternam vitã. Nemo igiť ſcit q̃ de ſe in occultis dei iudicijs agať: q: multi ſunt vocati/ pauci ꝟo electi. Quia

ergo nulli de ſe certū eſt electū ſe eſſe:reſtat vt oēs trepident:oēs de ſua actione formidēt/oēs in ſola diuina miſericordia gaudeāt:nullus de ſuis viribus pſumat. Eſt qui perficiat fiduciā veſtrā:ille ſcilicet qui in ſe dignatus eſt aſſumere carnem noſtram:qui viuit et reg.ẋc.

¶ Dñica vigeſimaprima. Jo.IIII.

¶ In illo tempore: Erat quidā regulus cuius filius infirmabatur Capharnaū. Hic cum audiſſet: quia Jeſus veniret a Judea in Galileā abijt ad eum:et rogabat eum vt deſcēderet et ſanaret filium eius. Et reliqua. Homilia beati Gregorij.

Lectio ſancti euāgelij quā modo fratres audiſtis expoſitiōe nō indiget. Sed ne hāc taciti pteriſſe videamur exhortādo potius ꝙ exponēdo/in ea aliquid loquamur. Hoc aūt ſolūmodo de expoſitione video requirendum/cur is qui ad ſalutē filio petēdam venerat audiuit. Niſi ſigna ⁊ prodigia videritis nō creditis. Qui enim ſalutē filio querebat pculdubio credebat. Nec eīm ab eo quereret ſalutē/quē non crederet ſaluatorem. Quare ergo dicitur/niſi ſigna ⁊ prodigia videritis/nō creditis: q̄ ante credidit ꝙ ſignum videret? Sed memētote q̄d petijt/⁊ aperte cognoſcetis/q: in fide dubitauit.
Reguli fides puſilla.
Popoſcit nāq; vt deſcēderet/⁊ ſanaret filiū eius. Corporalē ergo dñi preſentiā querebat:q̄ per ſpm̄ nuſꝙ deerat. Minus itaq; in illū credidit:quē nō putauit ſalutē poſſe dare/niſi pſens eſſet et corpore. Si eīm pfecte crediſſet/pculdubio ſciret/q: nō eſſet locus vbi nō eſſet deus. Ex parte ergo magna diffiſus eſt:q̄ virtutē nō dedit maieſtati/ſed preſentie corporali. Et ſalutē filio petijt: et tñ in fide dubitauit: q: eū ad quē nō venerat:et potētē ad curādū credidit:et tñ morienti filio eſſe abſentē putauit. Sed dñs q̄ rogat vt vadat:q: nō deſit vbi inuitat indicat:ſolo iuſſu ſalutē reddidit:q̄ volūtate oia creauit. Qua in re hoc eſt nobis ſolerter intuēdū:ꝙ ſicut euāgeliſta alio teſtāte didicimus
Matt. viij.
Centurio venit ad dñm/dicēs. Dñe puer meꝰ iacet paralyticus in domo ⁊ male torquet. Cui Jeſus ptinꝰ rndit. Veniā ⁊ curabo eū. Quid eſt qđ regulꝰ rogat vt ad eius filiū veniat:et tñ ire corpaliter recuſat? Ad ſeruū aūt Centurionis nō inuitat:⁊ tñ corporalr ſe ire pollicet. Reguli filio p corporalē pſentiā nō dignat adeſſe:Cēturiōis ſeruo non dedignat occurrere. Quid eſt hoc/niſi ꝙ ſupbia nr̄a retūdit:q̄ in hoibꝰ non naturā qua ad imaginē facti ſunt:ſed honores ⁊ diuitias veneramur. Cūq; pēſamus que circa eos ſunt/negligimꝰ pēſare ipſos: eo ꝙ pfecto interiora minime pūidemus:dū ea cōſideramꝰ q̄ in corporalibꝰ deſpecta ſunt/negligimꝰ pēſare qđ ſunt. Redēptor noſter vt oñderet:q: q̄ alta ſunt hoim/ſctis deſpicienda ſunt. Et q̄ deſpecta ſunt hoim/ſctis deſpiciēda nō ſunt:ad filiū reguli ire noluit:ad ſeruū Cēturiōis ire paratus fuit. Increpata eſt ergo ſupbia nr̄a:q̄ neſcit pēſare hoies pter hoies:ſola (vt diximꝰ) que circūſtāt hoibus penſat. Naturā nō aſpicit:honorē dei in hoibus nō agnoſcit. Ecce ire nō vult filiꝰ dei ad filiū reguli:⁊ tñ venire paratꝰ eſt ad ſalutē ſerui.
Chriſti pia dignatio.
Certe ſi nos cuiuſpiā ſeruꝰ rogaret vt ad eū ire deberemus: ptinus nobis nr̄a ſupbia in cogitatione tacite rn̄deret/dicēs. Nō eas:q: temetipſum degeneras. Honor tuus deſpicit/locꝰ tuus vileſcit. Ecce de celo venit/q̄ ſeruo occurrere in terra nō deſpicit: et tñ humiliari in terra cōtēnimꝰ q̄ de terra ſumꝰ. Quid vero apud deū vilius/q̄d eſſe deſpectius pōt/ꝙ ſeruare honore apud hoies/et interni teſtis oculos nō timere.
Lu. xvj.
Unde ipe dñs ad phariſeos dicit. Uos eſtis qui iuſtificatis vos corā hoibꝰ:deꝰ autē nouit corda vr̄a:q: qđ hoibus altum eſt/abominabile eſt apđ deū. Notate fratres/notate qđ dicit. Si eīm qđ hoibꝰ altū eſt/abominabile eſt apđ deū: cogitatio cordis noſtri tāto apud deū in imo eſt:quanto hoibus in alto. Et humilitas cordis nr̄i tāto apud deum in alto eſt/quāto hoibꝰ in imo. Deſpiciamꝰ ergo ſi q̄d boni gerimꝰ:nulla nos inſ et nr̄a operatio:nō rerū abūdātia:non gloria extollat. Si q̄buſlibet bonis affluētibꝰ intus intumeſcimꝰ/deo deſpecti ſumus. Quo cōtra pš. de humilibꝰ dicit. Pſal. cxiiij.
Cuſtodiēs paruulos dñs. Qui q: paruulos humiles appellat/poſtꝙ ſniam ptulit cōſiliū ſubiungit:nā quaſi q̄rerem q̄d ipſe ad hec faceret adiūxit. Humiliatus ſum ⁊ liberauit me. Hec ergo cogitate fratres hec tota intētione pēſate. Nolite in pⁱmis veſtris mūdi huius bona venerari. Hoc pter deū honorate in hoibꝰ q̄bus tñ cōmiſſi non eſtis:ꝙ facti ſunt ad imaginē dei:qđ tūc pⁱmis vere ſeruatis/ſi apud voſmetipſos priꝰ in corde nō intumeſcitis. Nā qui ſe adhuc p rebꝰ trāſitorijs extollit:neſcit in pⁱmo venerari qđ maneat. Nolite ergo
Exhortatio ⁊ deſideriuz patrie.
in voſmetipſis pēſare qđ habetis/ſed qđ eſtis. Ecce mundus qui diligit vadit. Sancti iſti ad quoꝝ tūbā conſiſtimus:florētē mūdū mētis deſpectu calcauerūt. Erat vita lōga/ſalus cōtinua/opulētia in rebus/fecūditas in ppagine/trāquillitas in diuturna pace:⁊ tñ cū in ſeipſo floreret/iam in eoꝝ cordibꝰ mūdus aruerat. Ecce iā in ſeipſo mūdus aruit:⁊ adhuc in noſtris cordibus floret. Ubiq; mors/vbiq; luctus/vbiq; deſolatio. Undiq; percutimur vndiq; amaritudinibꝰ replemur:et tñ ceca mente carnalis cōcupiſcētie ipſas amaritudines amamꝰ:fugientē ſequimur/labēti inheremꝰ. Et q̄ labētē retinere nō poſſumus:cū ipſo labimur quē cadētē tenemꝰ. Aliqñ nos mūdus delectatiōe ſua retraxit a deo: nūc tātis plagiſ plenꝰ eſt:vt ipe iā nos mūdꝰ pturbatiōe ſua iuittet ad deū. Pēſate ergo ꝙ nulla ſunt que tpaliter currunt. Finis tpaliū oſtēdit ꝙ nihil ſit qđ trāſire potuit. Caſus rerū indicat: q: res trāſiens/et tūc prope nihil fuit cū ſtare videretur. Hec fratres chariſſimi ſolicita cōſideratione penſate: in eternitatis amore cor figite:vt duz terrena culmina adipiſci contēnitis/perueniatis ad gloriam quam per fidez tenetis:per Jeſum chriſtum ẋc.

¶ De eadem dñica. Joan.IIII.

¶ In illo tempore:Erat quidam regulus:cuius filius infirmabatur Capharnaū. Et reliqua. Homilia Herici.

Diuina iudicia quam ſint incōprehēſibilia/ꝙq; inſcrutabilia:quātūq; ab hūanis iudicijs lōge diſtātia:tū in oibus diuine ſcripture locis:tū vel maxime in preſenti ſcti euangelij lectione valemus aduertere. Ecce enim ſicut ſubſequens ſermo huius lectionis indicat:rogatus dñs et rex deprecatꝰ/vt ad reguli filiū pergeret inuiſendū/ire noluit: cū tñ alibi ad Cēturiōis ſeruū etiā illo renitēte/⁊ idignū ſe reclamāte/vēturū ſe pmittere dignatꝰ ſit. Quis autē ignorat regulū maioris eſſe ptātis/ꝙ cēturionē. Sz apđ oipotētē deū (cuius iudicia aliqñ occulta ſunt:ſemp aūt vera) plus fides Cēturionis valuit/ꝙ purpura reguli. Sic quōdā Dauid puer maioribꝰ:⁊ quātū ad hoim iudicia ptinet/prudētioribꝰ fratribus reprobatis/ad regnuz eligit:et in fine ſeculi nō oratores ⁊ nobiles: ſed piſcatores ignobiles a dño ad aplatum vocant. Hāc diuinoꝝ iudicioꝝ ſubtilitatē pſalmiſta cōſiderās aiebat. Judicia Pſal. xviij.
tua dñe abyſſus multa. Et iterū. Judicia dñi vera iuſtificata in ſemetipſa. Et Eſaias de chriſto pcinit. Nō ſm vi- Eſa. xi.
ſionē oculoꝝ iudicabit:neq; ſz auditū auriū arguet. Sz hec ſuo in loco meliꝰ videbunt/q̄ nos breuiter prelibaſſe nō pigeat:nūc ad exponēdū ſcti euāgelij lectionē accedamus. ¶ Erat q̄dā regulus/cuiꝰ filiꝰ īfirmabat Caphar- Text.
naū. Regulꝰ p diminutionē noīs/qđ eſt rex: dr̄ paruꝰ rex:nec magna ptāte ſublimis. Qđ nomē bene iſti congruit/q̄ filio ſalutē popoſcit:q: videlicet nō plenā/ſed diminutā fidez habuiſſe pbat. Capharnaū aūt ciuitas eſt Galilee puincie:in qua dñs multa mirabilia oſtendit:

Digitized by Google

in qua etiã infirmꝰ iacebat iſtiꝰ reguli filiꝰ. Hic ergo au-
diẽs dñm aduenire a Judea in Galileã: vbi nuꝑ aquã in
vinũ conuerterat/abijt ad eũ rogaturꝰ ꝓ ſanitate filij mo
rientis. Cũ vis eñ oĩs terra duodecim tribuũ in qua Ju-
dei habitabãt/Judea generaliter appellaret: ꝑcipue tñ
ac ſingulariter illa pars regni iudeoꝝ in qua due tribus
cõſiſtebãt: Jude.ſ. ꝛ Beniamin/Judea vocaẽ. A qua par
Tex. te veniẽte dño/acceſſit ad eũ iſte regulꝰ/rogãs vt deſcen
Tex. deret ꝛ ſanaret filiũ eius. Quare? ¶ Incipiebat eñ mo
ri.i.vrgebat eũ vicina mors. ¶ Dicit ergo Jeſus ad eũ.
Niſi ſigna ꝛ ꝓdigia videritis/nõ creditis. Signa dicunẽ
eo ꝙ ſignificẽt aliqd: ꝓdigia vo q̃ſi porrodicia: eo ꝙ por-
ro.i.lõge ꝓtẽdãt aliqd. Cõſtat ꝑfecto Judeos q̃ſi ex na-
tura inſitã hãc cõſuetudinẽ habuiſſe: vt qbuſcũqꝫ rebus
licet diuinis/fidẽ nõ niſi ꝑ ſigna cõmodarent. Vñ ꝛ apl's
j.Cor.j. Paulꝰ dicit. Judei ſigna petũt. Sꝫ qrẽdũ videẽ: cur dñs
huic regulo dicat: niſi ſigna ꝛ ꝓdigia videritis/nõ credi
tis: cũ ille ante crediderit ꝙ̃ ſignũ videret? Quõ nõ cre-
deret q̃ ſalutẽ filio popoſcit? Sed ſi attendimꝰ qd petijt/
aperte cognoſcimꝰ: q: nõ plene fidei fuit. Popoſcit nãqꝫ
dñm vt ſanaret filiũ eius ꝛ ſic ꝑſentiã corporalẽ expetijt:
quaſi ſalutẽ in filio operari non poſſet niſi ꝑſens corpore
fuiſſet. Qui ſi ꝑfecte crediidiſſet: ꝓculdubio ſciret nõ eſſe
locũ vbi nõ eſſet deꝰ. Arguit itaqꝫ hoiem in fide torpẽtẽ:
et tẽtare cupiẽtẽ in ſanitate filij ſui qs eẽt: aut quãtu poſ-
Tex. ſet. ¶ Dicit ad eũ regulꝰ. Dñe/deſcẽde priuſq̃ moriaẽ fi-
lius meꝰ. Vrgebat eũ infirmitas filij: ꝛ ideo in ꝓcibꝰ ꝑſe-
Tex. uerãs poſtulat illi ſalutẽ. ¶ Dicit ei Jeſus. Vade/filius
Matt. tuꝰ viuit. Sicut alio euãgelio narrãte didicimꝰ: Cẽturio
viij. ad dñm venit dicẽs. Dñe puer meꝰ iacet paralyticꝰ in do
mo ꝛ male torqtur. Cui rñdit dñs. Ego veniã ꝛ curabo
eũ. Cẽturio eſt q̃ cẽtũ militibꝰ ꝑeſt. Cũ ergo maiorꝫ digni
tatis ſit regulꝰ q̃ Cẽturio: vigilãter intuendũ eſt/cur ad
filiũ reguli rogatꝰ corꝑalr ire recuſat: ad ſeruũ vo Cẽtu-
Cõpara rionis etiã nõ rogatꝰ ſe ꝑgere pollicetur. Filio reguli nõ
tio regu dignatur adeſſe/ſeruo Cẽturionis nõ dedignaẽ occurre
li ꝛ Cen re Sꝫ in hoc facto ſola humilitate q̃ nobis in redẽptore
turionis noſtro imitãda ꝓponiẽ/ſuꝑbia nr̃a ſemꝑ retũdiẽ: q̃ in ho
minibꝰ nõ naturã qua ad imaginẽ dei facti ſunt/ſed ho-
nores ꝛ diuitias veneramur. Vt eñ oñderet redẽptor no
ſter: q: q̃ alta ſũt hoibꝰ/hoc eſt dilectoribꝰ huiꝰ ſeculi/ele-
ctis deſpiciẽda ſunt: ꝛ q̃ deſpecta hoibus videnẽ/ſanctis
deſpiciẽda nõ ſunt: ad filiũ reguli noluit ire/ad ſeruũ ve-
Tex. ro Cẽturiõis paratꝰ fuit ire. ¶ Credidit hõ ſermoni quẽ
dixit ei Jeſꝰ: ꝛ ibat. Ex hoc iã apparet quãtũ ꝓfecerit iſte
ex increpatiõe ſaluatoris. Quia eñ dñs dixerat ei. Niſi
ſigna ꝛ ꝓdigia videritis nõ creditis: ſtatim vt audiuit a
Tex. dño: vade/filiꝰ tuus viuit: cõtinuo credẽs ibat. ¶ Jã aũt
eo deſcendẽte/ſerui ei occurrerũt ꝛ nũtiauerũt dicentes
q: filius eius viueret. Interrogauit ergo horã ab eis in
qua meliꝰ habuerat. Et dixerũt ei q: heri hora ſeptima re
liqt eũ febris. Nõ eſt vacuũ a magno myſterio: ꝙ filiũ re
guli euãgeliſta narrat ſeptima hora ab infirmitate dimiſ
ſum. Nõ ſolũ eñ miracula chriſti q̃ corporaliter geſſit/mi
racula nobis exiſtũt ſed etiã in ipſis operibꝰ ſuis/ſecreta
ſunt myſteria cõſiderãda. Septenariꝰ numerꝰ ſacratus
eſt donis ſpiritusſancti: qm̃ oĩa dona ſpũalia q̃ a deo cun
ctis fidelibꝰ largiũtur/eodẽ ſeptenario numero cõprehẽ
duntur. Septẽ eñ ſunt virtutes ſpiritualiũ donoꝝ: qbus
et ſtatus hoim in preſenti vita decẽtiſſime ornaẽ: ſapiẽtia
videlicet/intellectus/cõſiliũ/ꝛ fortitudo/ſciẽtia/ pietas/
ac timor dñi. Sine grã eñ dei nec ſapiẽs qs eſſet põt/nec
intelligẽs/nec cõſiliarius/nec fortis/nec eruditꝰ/nec piꝰ
nec plenꝰ timore dñi. Que dona: quia nõ aliter ꝙ̃ gratia
ſpiritusſancti homini tribuũtur/merito etiã ipſe ſpiritus-
ſanctus/qui nihil aliud eſt ꝙ̃ verus deus eiſdẽ nominibꝰ
nũcupaẽ. Sicut eñ filiꝰ a pr̃e ꝓcedẽs vocatur leo ꝓpter
fortitudinem: ouis ꝓpter innocẽtiã: oſtium q: per ipſum
introimus ad patrem: lux quia illuminat omnem homi
nem: vocatur et veritas/atqꝫ reſurrectio: multiſqꝫ alijs

noibus ſcdm quaſdã ꝓprietates: ita quoqꝫ ſpũſſanctꝰ ꝓ-
cedẽs a patre ſimul ꝛ filio/his ſeptẽ noibus ꝓprie appel
latur: ſapiẽtia ſcꝫ intellectꝰ cõſiliũ/fortitudo/ſcientia/pie
tas/ac timor. Vñ ꝛ ſeptiformis gratie diciẽ/ꝓpter myſte
rium ſeptenarij numeri: in quo ſumma ꝑfectio intelligiẽ.
Eſt eñ cõpoſitꝰ ex ternario ꝛ quaternario. Habet nãqꝫ
in ternario ſignificationem ſcẽ trinitatis: in quaterna-
rio euãgelij. Siue eñ tres ꝑ quattuor/aut quattuor ꝑ tres
multiplicenẽ/ad duodenariũ numerũ cõſurgit: quẽ etiã
cõſtat eſſe ꝑfectiſſimũ: q: myſteriũ ſcẽ trinitatis/ꝛ doctri
na euãgelij ꝑ duodecim aplos in quattuor mũdi partes:
oriẽtẽ videlicet ꝛ occidẽtẽ/ſeptẽtrionẽ ac meridiẽ deriua
ta eſt. Sunt quoqꝫ quattuor mũdi elemẽta: et quattuor or
bis (vt dictũ eſt) climata/totidẽqꝫ anni tpa: quattuor etiã
quibꝰ eccleſia ſubſiſtit habenẽ euãgelia. Poſſumꝰ quoqꝫ
ternarium numerũ/ad interiorẽ nr̃m referre hoiem/hoc
eſt ad aiam q̃ triplicis eſt nature. Eſt eñ iraſcibilis cõcu- Septe-
piſcibilis: ꝛ rationalis. In vnaquaqꝫ etiam rationali ani narij nu
ma tria inſunt: memoria/ingeniũ/ꝛ intellectꝰ. Spiritum meri ra-
quoqꝫ ſanctũ ſuper dñm corporaliter reqeturũ/Eſaias ꝓ tio my-
pheta cũ de chriſto ꝓphetaret ꝓdixit. Egrediẽ virga de ſtica.
radice Jeſſe: dñs videlicet Jeſus de ſtirpe Dauid: ꝛ reqe-
ſcet ſuꝑ eũ ſpiritus dñi/ſpũs ſapiẽtie ꝛ intellectꝰ/ſpũs cõ- Eſa.xj.
ſilij ꝛ fortitudinis/ſpũs ſciẽtie ꝛ pietatis: ꝛ replebit eũ ſpi
ritus timoris dñi. Ipſe eñ ſpũs reqeuit ſuꝑ dñm Jeſum
chriſtũ: q: in eius corpore oĩs plenitudo diuinitatis ple-
niſſime habitauit: nequaq̃ ꝑ partes/vt in ceteris ſanctis
quibꝰ alijs datur ſermo ſapiẽtie/alijs ſermo ſciẽtie/alijs
gratia virtutũ: ꝛ ceteris qbus vnicuiqꝫ daẽ ſm mẽſurã ſi
dei: ſed plenarie reqeuit ſuꝑ eũ/ꝑpetua manſit habitatiõe
Quia igiẽ per ſeptenariũ numerũ ipſe ſpũſſanctus deſi-
gnaẽ: a quo et per quẽ oĩs ſanitas/oĩs fortitudo/atqꝫ vni
uerſa dona ſpũalia cũctis fidelibꝰ largiunẽ: recte ſeptima
hora dici filiꝰ reguli ſanitati redditꝰ ab euãgeliſta referẽ
quia qcũqꝫ ſanitas/ſiue in corpore/ſiue in anima daẽ/eo-
dem ſpiritu largiente tribuiẽ: q̃ per eũdẽ ſeptenarium nu
merũ deſignatur. Bene ergo ſeptima hora filiꝰ reguli ſa
natus eſt: q: tũc ꝑfectã ſanitatẽ totꝰ hõ cõſeqtur/cũ crea-
tura creatorẽ ſuũ agnouerit: eiqꝫ ſe digna humilitate/ac
ſeruitute ſubdiderit. Hic eñ eſt ordo rectiſſimꝰ vt anima
deo/corpꝰ vero ſpiritui mãcipeẽ. Iſdẽ quoqꝫ ſeptenarius
numerꝰ donis ſeptiformis ſpũs ſacratꝰ eſt: in quo/ꝛ per
quẽ vera hec ſanitas/ꝛ remiſſio oĩm peccatorũ tribuitur.
¶ Cognouit ergo pater: q: in illa hora erat in qua dixit Tex.
ei Jeſus: filius tuus viuit: ꝛ credidit ipſe ꝛ domꝰ eius to-
ta. In hoc eodẽ euãgeliſta paulo ſuperius legimus ꝙ ꝓ-
dicãte dño in Samaria ad vocẽ mulieris dicẽtis. Veni-
te ꝛ videte hoiem q̃ mihi omnia dixit quecũqꝫ feci: pluri- Jo.iiij.
mi Samaritanoꝝ abſqꝫ vllius ſigni viſione ſolo ſermone
in illum crediderunt. Ad iſtud autem tam magnũ mira-
culum in Judea patratũ/ſolus regulus cũ domo ſua cre Allegori
didit. Et hoc eſt quod dñs ſupra dixerat. Niſi ſigna ꝛ ꝓdi ca expo-
gia videritis nõ creditis. In quo etiã facto prefiguraba- ſitio.
tur: ꝙ paucitas iudeoꝝ eſſet in deo credituru: ꝛ multitu-
do gentium ad fidem ventura. Judei nẽpe ipſum filium
dei ſigna faciẽtẽ viderũt/apoſtolos illius ꝓdicatores et
magiſtros habuerũt: et tamen pauci ex eis fidei iugo col
la ſubmiſerunt/ceteris in infidelitate perſiſtentibꝰ. Pro-
inde illis tormẽtis perpetuis ad infidelitatẽ cõdẽnatis:
nobis ſi quid fide credimus operibus exornemus/eter-
na beatitudo repromittiẽ/dicẽte nobis ſaluatore. Bea
ti qui non viderunt et crediderunt. Perfecta namqꝫ Ju- Joã.xx.
deorum conuerſio circa finem ſeculi implenda eſt: quan
do ad predicationem Helie ꝛ Enoch conuertentur cor-
da patrum in filios: ꝛ corda filiorum ad patres eorum: ꝛ
adimplebitur quod ait apoſtolus. Cum plenitudo gen- Rom.xj
tium intrauerit: tunc omnis Iſrael ſaluꝰ erit. Et Eſaias.
Si fuerit numerus filiorum Iſrael quaſi arena maris/re Eſa.x.
liquie ſalue fient. Et iterum. In veritate conuertentur
in chriſto Jeſu. Amen.

¶ Dñica.XXII. Matthei.XVIII.

¶ In illo tempore: Dixit Jeſus diſcipulis ſuis ſimilitudinem hanc. Simile factum eſt regnum celorum homini regi: qui voluit rationem ponere cũ ſeruis ſuis. Et reliq̃. Homilia btí Aug.

HEſterna die ſanctum euãgeliũ monuit nos / nõ negligere peccata noſtra: ſed ſi peccauerit in te frater tu⁹: corripe eũ inter te ⁊ ipm ſolũ. Si te audierit / lucrat⁹ es fratrẽ tuũ. Si aũt cõtẽpſerit / adhibe tecum duos vel tres: vt in ore duorũ vel triũ teſtiũ ſtet omne verbũ. Si aũt ⁊ ipſos cõtempſerit / dic eccle. Q̃d ſi eccliam cõtẽpſerit: ſit tibi ſicut ethnicus et publicanus. Hodierna etiã die ad ipſam rem ptinet caplm qd ſequitur: qd mõ cũ legeret audiuimus. Cũ em̃ dixiſſet hoc dñs Jeſus Petro: ſubiecit ⁊ interrogauit magiſtrũ quoties ignoſceret fratri q̃ in illum peccaſſet: ⁊ q̃ſiuit vtrũ ſufficeret ſepties. Rñdit illi dñs.
Tex. Nõ ſolũ ſepties / ſed etiã ſeptuagieſſepties. Deinde narrauit ſilitudinẽ valde terribilẽ. ¶ Quia ſimile eſt regnum celoꝝ hoĩ patrifamilias: q̃ poſuit rationẽ cũ ſeruis ſuis: in quib⁹ inuenit debitorẽ decẽ miliũ talẽtoꝝ. Et cũ iuſſiſſet vt oĩa q̃ habebat: ⁊ oĩs eius familia / ⁊ ipſe venũdaret: et debitũ ſolueret: aduolut⁹ pedib⁹ dñi ſui: rogabat em̃
Tex. dilationẽ: ⁊ meruit remiſſionẽ. ¶ Miſertus eſt em̃ eius dñs (ſicut audiuim⁹) et oẽ debitũ dimiſit illi. At ille debito liber / ſed iniq̃tatis ſeruus / poſtea q̃ egreſſus eſt a facie dñi ſui: inuenit etiã ipſe debitorẽ ſuũ q̃ debebat / non decẽ milia talẽtoꝝ / quãtũ ipſi⁹ debitũ fuit: ſed cẽtũ denarios. ¶ Cepit eũ ſuffocans trahere ⁊ dicere. Redde qd
Miſera- debes. At ille rogabat cõſeruũ ſuũ / ſicut ⁊ ipẽ rogauerat
tiõis di- dñm: ſed talẽ nõ iſte inuenit cõſeruũ qualẽ ille dñm. Non
uine ex- ſolũ remittere illi debitũ noluit / ſed nec dilationẽ dedit:
ceſſus. contortũ rapiebat ad ſolutionẽ / iam debito dñico liber. Diſplicuit cõſeruis: ⁊ renũtiauerũt dño ſuo q̃d factũ eſſet.
Tex. Et dñs fecit adeſſe ſeruũ: ⁊ dixit ei. ¶ Serue nequã: cuꝫ mihi tãta deberes / miſertus tui oĩa dimiſi tibi: nũ ergo oportuit et te miſereri cõſerui tui: ſicut et ego tui miſert⁹ ſum? Et iuſſit oĩa q̃ illi dimiſerat / exigi cuꝫ tortura. Ergo hãc ſimilitudinẽ ad noſtrã iſtructionẽ ꝓpoſuit: ⁊ admo-
Tex. nẽdo nos perire noluit. ¶ Sic inq̃t ⁊ vobis faciet pr̃ veſter celeſtis: ſi nõ remiſeritis vnuſq̃ſq; veſtrũ fratrib⁹ vr̃is ex corde veſtro. Ecce frẽs res in aꝑto eſt: admonitio vtilis / ac valde ſalubris obediẽtia debet: vt qd iuſſuꝫ eſt impleat / ⁊ debitorẽ habet fratrẽ ſuũ. Quis eſt em̃ q̃ non ſit debitor dei? Quia oĩs hõ ⁊ debitor eſt dei / niſi in quo nullũ potes inuenire pctm̃. Quis eſt aũt q̃ nõ habeat debitorẽ fratrẽ / niſi in quẽ nemo peccauit. Putaſne q̃ſq̃ in genere humano reperiri poteſt: q̃ nõ ⁊ ipſe aliquo pctõ obſtrictus ſit: ⁊ fratri ſuo debitor? Eſt ergo oĩs hõ debitor / habẽs ⁊ ipſe debitorẽ. Ideo dñs iuſt⁹ cõſtituit tibi regu-
Luc. vi. lã in debitore tuo / quod faciet ⁊ ipẽ cũ ſuo. Duo em̃ ſunt opera mĩe q̃ nos liberãt: q̃ breuiter ipẽ dñs poſuit in euãgelio. Dimittite ⁊ dimittet vobis: date ⁊ dabit vobis. Dimittite ⁊ dimittet vobis / ad ignoſcẽdũ ptinet. Date ⁊ dabit vobis: ad p̃ſtandũ beneficiũ ptinet. Q̃d ait de ignoſcendo: ⁊ tu vis tibi ignoſci cũ peccas: ⁊ habes alium cui poſſis ignoſcere. Rurſus quod pertinet ad tribuendum beneficium / petit ⁊ mendicus: ⁊ tu es dei mẽdicus. Omnes enim quãdo oram⁹ / mẽdici dei ſum⁹: ante ianuam regni patriſfamilias ſtamus: immo etiã ꝓſternimur ſupplices / ingemiſcim⁹ aliq̃d volẽtes accipere: ⁊ ipm aliq̃d ipẽ eſt de⁹. Quid a te mẽdic⁹ petit? Panẽ. Et tu q̃d petis
Joã. vi. a deo? Niſi chriſtũ q̃ dicit. Ego ſum panis viuus q̃ de celo deſcẽdi. Ignoſci vobis vultis: ignoſcite. Remittite et remittet vobis. Accipere vultis: date ⁊ dabit vobis. Sꝫ q̃d in hac aperta p̃ceptiõe mouere poſſit audite. Ubi venia petit ⁊ ab ignoſcẽte debet. In remiſſione hoc põt moue-

re: qd ⁊ Petrũ mouit. Quoties inq̃t debeo ignoſcere / ſuf- Matt.
ficit vſq; ſepties? Nõ ſufficit ait dñs. Non dic ſepties / ſed xviij.
ſeptuagieſſepties. Iã tu enumera q̃ties in te peccauerit frater tu⁹: ſi potueris ꝑuenire vſq; ad ſeptuageſimam et octauã culpã vt trãſeas ſeptuagies / tũc molire vindictã. Ita ne verũ eſt qd dicit? Et vere ita ſe habet res: vt ſi peccauerit ſeptuagieſſepties / ignoſcas. Si autẽ peccauerit ſeptuagieſocties: iã liceat tibi nõ ignoſcere. Audeo dicere / vt ſi peccauerit ſepties / octies ignoſcas: ſi aũt peccauerit vt dixi ſeptuagieſocties / ignoſce ⁊ ſi cẽties peccauerit / ignoſce. Et q̃d dicã? Quoties / toties. Oĩno q̃ties peccauerit / ignoſce. Ergo ego auſus ſum ſupgredi modum dñi mei. Ille in ſeptuageſimo ⁊ ſeptimo numero ignoſcẽdi limitẽ fecit: hũc ergo limitẽ trãſilire p̃ſumã? Non eſt verũ: nõ auſus ſum plus aliq̃d. Ipſum dñm meũ audiui loquẽtẽ in aplo ſuo: vbi mod⁹ ⁊ numer⁹ p̃fix⁹ nõ eſt. Ait
em̃. Donãtes vobiſmetipſis ſi q̃s aduerſus aliquẽ habet Col. iij.
q̃relã: ſicut de⁹ in chriſto donauit vobis. Audiſtis formã. Si ſeptuagieſſepties pctã tibi donauit chriſt⁹: ſi huc uſq;
ignouit / ⁊ vltra negabit. Pone ⁊ tu limitẽ: ⁊ noli vlteri⁹ Subti-
ignoſcere. Si aũt chriſt⁹ milia pctõꝝ inuenit / ⁊ tñ oĩa do- lis diſcuſ-
nauit: noli ſubducere miſericordiã / ſꝫ poſce illius numeri ſio ꝟbo-
ſolutionẽ. Nõ em̃ ſine cã dñs ſeptuagieſſepties dixit: cuꝫ rum.
oĩno nulla ſit culpa / quã nõ debeas ignoſcere. Ecce ille ipſe ſeru⁹ de q̃ nobis ſermo eſt / decẽ miliũ talentoꝝ dño ſuo inuẽt⁹ eſt debitor. Decẽ ꝟo milia talẽtoꝝ vt parũ ſit / decẽ milia peccatoꝝ ſunt. Nolo em̃ dicere vnũ talẽtũ / qd oĩa pctã cõcludat. Seru⁹ aũt ille quãtũ ei debebat? Cẽtũ denarios debebat. Iã plus eſt q̃ ſeptuagieſſepties: ⁊ tñ irat⁹ eſt dñs / q: nõ ei dimiſit. Nõ ſolũ em̃ cẽtũ plus ſũt q̃ ſeptuagintaſeptẽ: ſꝫ cẽtũ denarij forte mille aſſes ſunt. Sꝫ q̃d ad decẽ milia talentoꝝ? Ac ꝑ hoc oẽs culpas q̃ in nos cõmittũtur / parati ſim⁹ ignoſcere / ſi nobis deſideramus ignoſci. Si em̃ cõſiderem⁹ pctã nr̃a: ⁊ nũerem⁹ q̃d facto q̃d oculo / q̃d aure q̃d cogitatiõe / q̃d inumerabilib⁹ motib⁹ neſcio vtrũ dormiam⁹ ſine talẽto. Ergo q̃tidie petim⁹ quotidie diuinas aures orãdo pulſam⁹: q̃tidie nos ꝓſter-
nimus ⁊ dicim⁹. Dimitte nobis debita nr̃a / ſicut ⁊ nos di- Mat. vi.
mittim⁹ debitorib⁹ noſtris. Que debita nr̃a? Omnia / an aliquã partẽ? Rñdebis oĩa. Sic ergo ⁊ tu debitori tuo. Hanc ergo regulã ponis: hãc cõditionẽ loq̃ris: hoc pacto ⁊ placito qñ oras cõmemoras vt dicas. Dimittite nobis debita nr̃a: ſicut ⁊ nos dimittim⁹ debitorib⁹ noſtris. Quid ſibi vult ſeptuagieſſepties? Audite frẽs magnum myſteriũ: ⁊ mirabile ſacramẽtũ. Qñ dñs baptizatus eſt / Lucas euãgeliſta ſcrũs ibi cõmemorauit gñatiões eius quo ordine / q̃ ſerie / q̃ ſchemate ad illã gñationẽ vẽtũ fuerit qua nat⁹ eſt chriſt⁹. Matthe⁹ cepit ab Abrahã ⁊ venit ad Joſeph diſcẽdẽdo: Lucas aũt aſcendendo cepit nu-
merare. Quare iſte diſcẽdẽdo ille aſcẽdendo? Qr Mat- magnũ
theus gñationẽ chriſti cõmẽdabat qua deſcẽdit ad nos: myſteriũ
ideo quãdo nat⁹ eſt chriſt⁹ / cepit numerare deſcendẽdo. pandit.
Lucas autẽ q: tũc cepit numerare qñ baptizat⁹ eſt chriſtus: vbi eſt initiũ aſcẽſionis. Iſte aſcẽdẽdo numerare cepit: numerãdo aũt cõplenit generationes ſeptuaginta ⁊ ſeptẽ. A quo numerabat intẽdite: a quo exorſus eſt numerare vſq; ad ipm Adã qui primus peccauit: ⁊ nos cũ peccati obligatione gñauit enumerant generatiões ſeptuagintaſeptẽ: hoc eſt a chriſto vſq; ad Adã / quas dixim⁹ ſeptuagintaſeptẽ: ⁊ ab Adã vſq; ad chriſtũ ſeptuagintaſeptem. Si ergo nulla generatio pretermiſſa eſt: nulla culpa preteritur vbi non debeat ignoſci. Nam ideo ipſi⁹ ſeptuagintaſeptem generatiões enumerate ſunt: quẽ numerũ dñs in peccatorum remiſſionem cõmẽdabat: qm̃ a baptiſmo cepit numerare / vbi oĩa peccata ſoluũtur. Et in hoc fratres adhuc accipite ſacramentum maius. In ſeptuageſimo ⁊ ſeptimo numero / myſterium eſt remiſſionis peccatorum. Tot generationes inueniũtur a chriſto vſq; ad Adam. Deinde paulo diligentius interroga ipſius numeri ſecretum / latebraſq; eius inquire pulſa di-

Digitized by Google

ligentius vt aperiat̃ tibi. Juſtitia legis dei conſtat verũ
eſſe:nã lex in decẽ pceptis commẽdat̃. Jdeo ille debebat
decẽ milia talẽtoꝝ. Jpſe eſt ille memorabilis decalogus/
digito dei traditꝰ pplo p Moyſen famulũ dei. Debebat ergo
ille decẽ milia talentoꝝ:oĩa peccata ſignificat/ ꝓpter nu
merũ legis. Debebat ⁊ ille centũ denarios nõ minus ab
eodẽ numero. Nã ⁊ cẽties centũ/ ſiũt decẽ milia:et decies
deni/ ſiunt centũ. Et ille decẽ milia: ⁊ ille decies denos. A
legitimo numero nõ receſſũ eſt. Jn quo vtroꝗ inuenies
vtraꝗ peccata:vterꝗ debitor:et vterꝗ venie deplorator
⁊ imperrator. Sed ille ſeruꝰ malꝰ/ ſeruꝰ iniquus/ ingratus
noluit rependere qđ accepit/noluit pſtare qđ illi indigno
pſtitũ fuit. Videte ergo fratres. Quiſqꝫ incipit a baptiſmo
liber erit/dimiſſa ſunt ei decẽ milia talentoꝝ. Et cũ exie
rit/inuenire habet conſeruũ ſuũ debitorẽ. Obſeruet ergo
ipſum peccatũ:q: numerꝰ vndenarius tranſgreſſio legis
eſt. Lex enĩ denarius/peccatũ vndenarius. Lex enĩ p de
Taber- cẽ/peccatũ p vndecim. Quare peccatũ p vndecim? Quia
naculi tráſgreſſio denarij eſt:vt eas ad vndenariũ. Jn lege aũt
ſtructu- modus fixus eſt:tráſgeſſio aũt pctĩ. Jam vbi tráſgrede
ra plena ris denariũ/ad vndenariũ venis. Jdeo magnũ myſteriũ
ſecretis. figuratũ eſt/qñ iuſſum eſt tabernaculũ fabricari. Multa
ibi numeroſa dicta ſunt in magno ſacramẽto. Jnter cete
ra vela cilicina iuſſa ſunt fieri:nõ decem/ſed vndecim: q:
per ciliciũ oſtẽdit̃ cõfeſſio peccatoꝝ. Quid aũt amplius
queris? Vis noſſe oĩa peccata contineri numero iſto ſe
ptuageſimoſeptimo? Septuplũ ſolet ꝓ toto computari:
qm̃ ſeptẽ diebꝰ voluitur tẽpus:⁊ finito ſeptenario rurſus
ad caput redit̃/vt eadem forma voluat̃. Per hmõi forme
reuolutiõis ſecula tranſeũt:a ſeptenario tñ numero non
recedit̃. Oia enĩ pctã dixit qñ ſeptuagieſſepties dixit: q:
illos vndecim ſi ducas ſepties ſiũt ſeptuagieſſepties. Oia
ergo pctã dimitti voluit:q: ea ſeptuageſimoſeptimo nu
mero prefignauit. Nemo cõtra ſe teneat non ignoſcendo
Luce. vj nec cõtra illũ teneat̃ qñ orat. Dicit enĩ deus. Dimitte ⁊ di
mittet̃ tibi. Sꝫ ego prior dimiſi/ dimitte poſtea. Nã ſi nõ
dimiſeris reuocabo te:⁊ qcqd tibi dimiſeram/replicabo
tibi. Nõ enĩ mentit̃ veritas:nec fallit/aut fallit̃ chriſtus/
q ſubiecit dicẽs. Sic ⁊ vobis faciet pr̃ veſter q in celis eſt.
Jnuenis patrẽ:imitare patrẽ. Si enĩ imitari nõ vis/exhe
reditari diſponis. Faciet ergo iſta inqt vobis pr̃ veſter cele
ſtis/ſi nõ remiſeritis vnuſqſqꝫ fratribꝰ veſtris ex cordibus
vr̃is. Ne dicas in lingua ignoſco:⁊ corde differas. Suppli
ciũ enĩ tibi oñdit deꝰ minãdo vindictã. Nouit deus/niſi
dicas:vocẽ tuã hõ audiuit:cõſcientiã tuã deꝰ inſpicit. Si
dicis dimitto/dimitte. Melior es cũ clamas ore/⁊ dimit
tis in corde/ꝗ blãdꝰ ore/crudelis in corde. Jã ergo obſecrãt
pueri indiſciplinati/⁊ nolũt vapulari:q ſic preſcribunt no
bis qñ volumus dare diſciplinã. Peccaui/ ignoſce mihi.
Ecce ignoui. Et iterum peccat. Jgnoſce/ignoui. Peccat
tertio/ignoſco. Tertio ignoui:iam quarto vapulet. Et il
le. Nũquid ſeptuagieſſepties te fatigaui? Si hac preſcri
ptiõe ſeueritas diſcipline dormiat:repſſa diſciplina ſeuit
Corre- impunita neqtia. Quid ergo faciẽdũ eſt? Corripiamꝰ vbis ⁊
ptio ſit ſi opus eſt ⁊ verberibus:ſed delictũ dimittamꝰ/culpã de
remiſſi- corde abijciamꝰ. Jdeo enĩ dñs ſubdidit: de cordibꝰ vr̃is:
ua. vt ſi p charitatẽ imponit̃ diſciplina de corde lenitas nõ re
cedat. Quid enĩ tã piũ/ꝗ medicus ferẽs ferramentum?
Plorat ſecãdus ⁊ ſecat̃:plorat vrendus ⁊ urit̃. Non eſt illa
crudelitas? Abſit vt ſeuitia medici dicat̃. Seuit in vulnꝰ
vt ſanet̃ hõ:q: niſi vulnus palpet̃/hõ pdit̃. Sic ergo iſta mo
nuerim fr̃es mei:vt fr̃es nr̃os q peccauerũt oĩmodo dili
gamus:de corde nr̃o charitatẽ in eos nõ dimittamus: et
diſciplinã cũ opꝰ eſt/demꝰ:ne p ſolutionẽ diſcipline cre
ſcat neqtia ⁊ incipiamꝰ ꝓpter deũ accuſari:q: recitatũ eſt
j. Tim. v. nob. Peccãtes corã oĩbꝰ corripe:vt ceteri timorẽ habeãt.
Certe ſcit qs qđ ſolũ verum eſt:diſtinguit tẽpora ⁊ ſoluit
queſtionẽ. Verũ ſi pctĩ in ſecreto eſt/in ſecreto corripe.
Si peccat publice ⁊ aperte/publice corripe:vt ille emen
detur/vt ceteri timeant ⁊c.

Redire dimiſſa pctã

Rvbi fraterna charitas non eſt dñs docet de illo Locꝰ fa-
ſeruo:quẽ cũ inueniſſet debitorẽ decem milium moſus p
talẽtoꝝ/deprecãti aũt oĩa dimiſit. Jlle autẽ ſui conſerui q pdicato-
ei debebat centũ denarios:cũ miſertus non fuiſſet/iuſſit ribus.
eũ dñs reddere q ei dimiſerat. Tẽpus ergo quo accipit̃ indul
gentia p baptiſmũ:tãꝗ tempꝰ eſt reddẽde ratiõis/vt oĩa
debita que inuẽta fuerint dimittãt̃. Nõ tñ ille ſeruꝰ poſt
ea dedit cõſeruo ſuo mutuatã pecuniã quã ille nõ poſſet
reddere:nõ ei miſertꝰ eſt/ſed etiã ei debebat:⁊ ſic ceſſerat
vt ei dimitteret dñs. Hoc indicãt verba conſerui dicentis.
Patientiã habe in me:⁊ oĩa reddã tibi. Alioquin diceret:
iã in hoc dimiſeras/cur iterum repetis? Hoc ⁊ ipſius dñi
verba manifeſtiꝰ aperiũt. Ait enĩ. Egreſſus aũt ſeruꝰ ille
inuenit vnũ de cõſeruis ſuis/q debebat ei cẽtũ denarios.
Nõ dixit:cui debitũ iã cẽtũ denarioꝝ dimiſerat. Si enĩ di
miſerat/nõ ei debebat. Quia ergo dixit/debebat ei:manife
ſtũ eſt/q: nõ dimiſerat. Et meliꝰ qdã fuerat:atqꝫ h potius
cõgruebat tãto debitori reddenti rõnẽ/⁊ expectãti miſeri
cordiã dñi ſui:vt prius ipſe cõſeruo dimitteret/qđ ei debe
bat:⁊ ſic ad rõnẽ reddẽdã/vbi miam dñi implẽda erat ac
cederet. Nec tñ illud qđ nõdũ cõſeruo dimiſerat impedi
uit dñm eiꝰ/quo minꝰ in tẽpore illo accipiẽde rõnis dimit
teret ei oĩa q debebat. Sꝫ qđ ꝓfuit qñquidẽ in caput eiꝰ
ꝓpter odioꝝ pſeuerãtiã/rurſus omnia cõtinuo replicata
ſunt? Sic nõ impedimur a baptiſmi grã/q minꝰ oĩa pctã
dimittãt:etiã ſi odiũ fraternũ in eiꝰ cui dimittunt̃ aĩo pſe
uerat. Soluit̃ enĩ heſternꝰ dies:⁊ qcqd ſupeſt ſoluit̃/etiã
ipſa hora momẽtũqꝫ ante ⁊ in baptiſmo. Deinceps autẽ
reus incipit cõtinuo:nec ſolũ cõſequentiũ/ſed etiã preteri
toꝝ dierũ/horarũ/momentorum/redeũtibus oĩbus que
dimiſſa ſunt. Et ſepe iſta contingunt in eccleſia.

¶ De eadem dñica. Matthei. XVIII.

¶ Jn illo tẽpore: Dixit Jeſus diſcipulis ſuis pa
rabolam hanc. Simile eſt regnum celorum homi
ni regi: qui voluit rationem ponere cum ſeruis
ſuis. Et reliqua. Homilia.

Saluator noſter dile

Sctiſſimi cũ hoĩbꝰ cõuerſationẽ habẽs nõ ſolum
pctã vitare nos docuit:ſꝫ ⁊ qliter a reatu pctõꝝ
abſolui poſſemus/pio ⁊ qdã ſalubri cõſilio nos inſtruere
curauit. Eſt aũt cõſiliũ eius hmõi:vt ſi volumꝰ a debitis
pctõꝝ nr̃oꝝ corã deo abſolui:nos qꝫ offenſores nr̃os a cul
pis qbꝰ erga nos rei tenent̃ abſoluamꝰ. Ad h aũt nõ ſolũ
freqnti nr̃oꝝ exhortatiõe/ſꝫ ⁊ opis executiõe nos iuitare
dignatꝰ ẽ. Verboꝝ exhortatiõe cũ ait. Dimittite:⁊ dimitte Luce. vj.
mini. Et rurſũ. Cũ ſtabitis ad orãdũ/dimittite ſi qđ habetis Mar. xj
aduerſũ aliquẽ. Et iterũ. Si dimiſeritis hoĩbꝰ pctã eoꝝ/di Mat. vj
mittet ⁊ vob pr̃ veſter celeſtis pctã vr̃a. Et cũ interroga
ret̃ a Petro:num vſqꝫ ſepties dimittẽdũ eẽt fr̃i ait. Nõ di
co tibi ſepties/ſꝫ vſqꝫ ſeptuagieſſepties. Operis qꝫ execu Mat. xviij.
tione grãde ac memorabile huiꝰ rei nobis reliqt exẽplũ.
Quid ei ait:cũ a crucifixoribꝰ ſuis myrrha potaret̃ ⁊ felle
⁊ ſubleuaret̃ in crucẽ? Pr̃ dimitte illis:q: neſciũt quid fa Domus Jeſu aqui
ciũt. Jta fr̃es dñs Jeſꝰ chriſtꝰ factꝰ eſt nobis/ſicut aqla pro la.
uocãs ad volãdũ pullos ſuos:et ſup eos volitãs. Parum
illi viſum eſt ſolis vbis nos ꝓuocaſſe ad volãdum/vſqꝫ ad
eã pfectionẽ q diligunt̃ inimici:⁊ ignoſcit̃ debitoribꝰ/niſi
⁊ i ſeipo eiuſdẽ rei nob exẽplũ oñdiſſet:et qñ qdã ſublimi
volatu ſuo ad imitãdũ ſe nos iuitaſſet. Certe hoĩ ſenſato
⁊ lapideũ cor nõ habẽti/ſolũ h ſufficere debebat exemplũ
⁊ ſi oĩs illa vboꝝ exhortatio pmiſſa nõ fuiſſet. Et vbis qui
dẽ aliqñ planis et manifeſtis ad hãc pfectionẽ nos iuitat:
ſicut i pmiſſis patet exẽplis. Aliqñ vbo ⁊ parabolicis:ſicut
in euãgelio qđ p manibꝰ nũc habemꝰ. Dicit ei. ¶ Sĩle eſt Tex.
regnũ celoꝝ ⁊c. Qui ſũt celi:⁊ qđ eſt regnũ celoꝝ qđ aſſi
mulatũ eſt hoĩ regi? Si vt ait ſcptura. Aia iuſti ſedes eſt

Digitized by Google

dei:cōſequēs eſt vt aīe ſctōꝝ celi ſunt. Sꝫ ꝛ angelici ſpirit⁹ celi dicunť:quos ad laudem dei inuitat pš. dicēs. Lauda te eū celi celoꝝ. Regnū celoꝝ.i.btōꝝ oīm q̄d eſt niſi vita

Jo. xiiij. eterna? Uita aūt eterna chriſt⁹ eſt q̄ ait. Ego ſum via/veritas/ꝛ vita. Ipſe vtiq̄ terra viuentiū/hereditas ſanctorū. Ipſe paradiſus voluptatis/loc⁹ ſpacioſus in quo ſtatuiť pes fideliū. Ipſe ꝛ rex ꝛ regnū ſctōꝝ:in quo/cū q̄ ꝛ p quē regnāt oēs electi. Regnū itaq̄ celoꝝ chriſt⁹ eſt. Bn aūt hoc regnū celoꝝ cōparať homini regi: q̄ miſericors eſſe ꝓhibetur debitorē abſoluēdo:ꝛ iuſt⁹ ingratū puniendo:quoniā ꝛ chriſt⁹ hō ꝛ rex regū/ꝛ multū miſericors miſericordiā querentibus/et iudex durus ingratis. ℂ Qui

Trib⁹ ſeruis ratio reddēda voluit rationē ponere cū ſeruis ſuis. Tres ſūt ſerui regis nři:cū quib⁹ rationeꝫ ponere hꝫ de debitis ſuis. Un⁹ eſt q̄ nūq̄ a debito abſolui vel poſtulat/vel mereť. Alter q̄ ad tempus quidē abſoluiť/ſed ingrat⁹ efficiť. Terti⁹ q̄ ꝛ abſoluiť:ꝛ gratus ꝑmanet. Seruus q̄ nūq̄ a debito abſoluitur/vniuerſus infideliū eſt ppl's:q̄ ineſtimabili debito corā creatore ſuo cōſtrictus/abſolutionē nec vnq̄ meretur/nec vnq̄ inuenit:iāq̄ a deo iudicat⁹ eſt. Duo reliqui ſerui duo genera hominū ſunt ad fidē eccleſie venientū. Nā cū electi ꝛ reprobi quotidie ſacramēta eccleſiaſtica ſuſcipiūt ſimul cū illis in eccleſie gremio nutriunť:ſed aduerſarij illis ꝛ dolorib⁹ multis eos afficere nō deſinunt:ꝛ coarctat Eſau Jacob in viſcerib⁹ mřis. Sunt ergo in eccľia ſerui duo/bonus ꝛ malus/elect⁹ ꝛ reprob⁹. Nā tertius ille de q̄ diximus foris eſt. Et oēs quidē ſerui ſunt ſummi regis: q̄ ad ſibi ſeruiendū/ſeq̄ laudādū oēs ad imaginē ſuā cōdidit:ſed a ſeruitio eius duo recedunt/vnus aūt permanet Sed q̄d eſt debitū q̄d debent ſinguli dño ſuo? Debiti noīe peccatū in ſcripturis appellari ex hoc ꝑpendim⁹:q̄ dū do

Mat. vj. cuiſſet ſaluator: ſic nobis orandū eſſe Dimitte nobis debita nřa:ſicut ꝛ nos dimittimus debitorib⁹ noſtris. Statim poſt pauca ſubiecit. Si eñ nō dimiſeritis hoīb⁹ pctā eorū nec pater veſter celeſtis dimittet vobis pctā veſtra. Hoc aūt debito oīs hō obligatus eſt deo. Oēs eñ in pctis cōcipimur:ꝛ in pctis naſcimur:ꝛ in pctis oī tpe viuim⁹. Ponit aūt rōnē cū ſuis ſuis dñs:qñ ꝑ ora ꝑdicatoꝝ/ſiue etiā ꝑ occultā inſpirationē culpas quorūlibet delinq̄ntiū redarguit:ꝛ ſatiſfactionem de pctis exigit. Audit ſeruus ille infidelis/contemnit/induraſ ad increpationē:veniā nec querit nec inuenit/ſed damnaſ in infidelitate ſua. Audit ſeru⁹ elect⁹/cōpungiť/ſatiſfacit/de pctis abſoluiť/ꝛ ꝑmanet gratus:q: ꝛ delinquentib⁹ in ſe cōſeruis ſuis/libenter ignoſcit. Quid aūt agat ille ſeruus reprob⁹:q̄ q̄dē cū electis ad tp̄s in eccľia cōſeruaſ/audiam⁹ ex verbis euāgelice

Tex. lectionis:is eñ eſt de q̄ dr̄. ℂ Oblat⁹ eſt vn⁹ q̄ debebat decem milia talēta. Debitor plurimū talentorum eſt homo multoꝝ criminaliū pctōꝝ reus:q̄lia ſunt/adulterium/homicidiū/ſacrilegiū/furtū/ꝑiuriū/rapina/aut etiā infidelitas:ꝛ ſimilia. Talēti noīe aūt apte deſignaſ q̄ hmōi ſunt ꝑ eo q̄ hec grauiſſima ſunt:ſicut hoc gen⁹ pōderis inter cetera pōdera q̄ certis nuncupationib⁹ diſtinguunť gra

Zaca. v. uiſſimū eſt. Un̄ ꝛ in Zacharia ꝓpheta talēti noīe īpietas deſignaſ cū dr̄. Et vidi:ꝛ ecce talentū plūbi portabatur:ꝛ ꝓiecit illud in medio amphore/ꝛ dixit. Hec eſt impietas. Sicut aūt talēti diuerſe ſunt ſpecies:ita ꝛ ipa criminalia inter ſe differentia ſunt. Et reuera fortaſſe:q: noīe talenti peccata grauiſſima intelligi voluit:nō adiecit vt diceret/talēta auri aut argēti:q: noīa hec ꝑcioſarū rerū ſignificatiua ſunt:vtpote virtutū atq̄ ſciētie/ſed ſimpliciter dixit/

millenarij ſignificatio. decē talēta. Mille do talēta debere dicatur: q̄ quodlibet grāde pctm̄ toties iterauerit/vt etiā in cōſuetudinē duxerit. Apte eñ ꝑ millenariū q̄ quart⁹ eſt in ordīe eoꝝ numeroꝝ a q̄b⁹ incho aſ numerādi ꝓgreſſio/cōſuetudo pcti intelligi pōt:q̄ ꝛ ipa in ꝓgreſſu pctōꝝ quartū obtinet locū. Sicut eñ ab vnitate vſq̄ ad decē ꝑ adiectionē vnitatū:ꝛ a decē vſq̄ ad cētū ꝑ adiectionē denarioꝝ:et cētū vſq̄ ad mille ꝑ adiectionē cētenarioꝝ numerādo ꝓgredimur:ſic a delectatiōe pcti q̄ ꝑma eſt vſq̄ ad cōſenſum: a conſenſu vſq̄ ad actū:ab actu vſq̄ ad cōſuetudinē ꝓgreſſio fit. Decies aūt mille talēta debet:q̄ cūcta decalogi mādata iniq̄ cōſuetudine violauit:iāq̄ oīs iuſtitie cōtemptor effectus eſt. Sicut eñ poſt mille q̄ntus inter limites numeroꝝ eſt decē milia:ita poſt peccādi conſuetudinē q̄ntū obtinet locū cōtempt⁹:iuxta illud q̄d alibi dr̄. Impi⁹ cum venerit in

Prouer. xviij. ꝓfundū vitioꝝ cōtemnit. Q̄d ſi cui oneroſa eſt expoſitio hec:dicat ſimpl'r decē milia talēta debere eū:q̄ multa criminalia pctā cōmiſit:ſicq̄ vt fieri ſolet/numer⁹ finit⁹ pro

Tex. infinito poſit⁹. Sequiť. ℂ Cū aūt nō haberet vnde redderet:iuſſit eū dñs ſuus venū dari ꝛc. Peccator cū arguiť a dño ꝑ os miniſtri ſui/ſiue ꝑ ꝑpriā cōſciētiā:nō habet vñ reddat debitū dū adhuc ad correptionē cor obdurat:dū nec timore concutiť/nec ſalubri dolore cōpungiť/neq̄ ad lachrymas vſq̄ ſuccendiť. Jubet ḡ dñs miniſtris ſuis venūdari eū q̄ eiuſmodi eſt/cū vxore/ꝛ filijs/vt debitū poſſit exolui. Juxta eñ loquēdi modū quo viuificare dicuntur aīas q̄ viuere eas ꝓnuntiāt:ꝛ mortificare q̄ mortuas eſſe teſtanť. Etiā venūdare peccatorē nō incongrue dici poſſunt miniſtri dñi:q̄ eū poſt ſimplicē ꝛ blādā admonitionē

Monetā diaboli que. aſpera inuectiōe minis gehēne perterrēt/atq̄ in poteſtatez ſathane venundatū eſſe ꝓnuntiāt. Moneta q̄ppe diaboli pctm̄ eſt:ꝑ cui⁹ breui delectamēto in man⁹ illi⁹ ſe tradit hō cū peccat. Un̄ in ꝑſona peccatoris apľus loquens ait. Ego aūt carnalis venundat⁹ ſum ſub pctō. Et ꝑ ꝓphetā peccatorib⁹ dr̄. Gratis venūdati eſtis. Atq̄ gratis:quia pctm̄ pro quo ſe vendit hō nulli⁹ eſt pcij/ꝛ nihil eſt:ꝛ nihil ſiūt hoīes cū peccāt. Uxorē q̄ pctōris vna cū filijs venūdari eſt cōcupiſcētiā ei⁹ ꝑauā/atq̄ opera iniquitatis q̄ ex ipſa ꝓpagata ſunt ꝑ eternis cruciatib⁹ venūdata/firmis aſſertionib⁹ cōꝓbare. Aliū q̄ venūdatiōis modū in hoc loco poſſumus intueri. Jubet eccleſiaſtica regula eos q̄ manifeſtis criminib⁹ detineń/ꝛ correctionē nō recipiūt:per excōmunicationis ſentētiā a cōione eccleſie alienos fieri:ꝛ ſic ſathane tradi:vt ſpūs ſalu⁹ fiat ꝑ penitentiā. Nūquid eñ nō bona vēditio q̄dā eſt:cū tradim⁹ ſathane peccatorē/vt recipiam⁹ iuſtū penitentē? Sic vēdidit apoſtolus fornicatorē/de quo ad Corinthios loquiť dicēs. Ego quidē abſens corpe/ꝑſens autē ſpū iā iudicaui vt preſens

j. Cor. v eū qui ſic operat⁹ eſt in noīe dñi nři Jeſu chriſti/tradere hmōi ſathane in interitū carnis:vt ſpūs ſaluus fiat in die dñi nři Jeſu chriſti Sed quaſi aliū virū ꝑ eo recipit quaſi

ij. Cor. ij. do emēdatū cōioni eccľie admiſit/ſcribēs ꝑ eo Corinthijs vt conſolarentur eum:ꝛ confirmarent illum in charitate Uxorē quoq̄ obſtinati peccatoris vēdere iubemur:q: nō ſolū ſm ſpūalem ſed ꝛ ſm carnalē cōionē a nobis alienādus eſt:vt ꝛ totus ſathane dedit⁹ appareat:vꝫ ſpiritu et carne:vxoris q̄ppe noīe caro ſolet intelligi. Hic apľs ait: Si is q̄ noīaſ frater eſt auarus:aut fornicator/aut idolis ſeruiēs/aut maledic⁹:aut ebrioſus/aut rapax/cū eiuſmōi nec cibū ſumere. Nōne ḡ bene vxorē impij vēdūt nōnulli prelatoꝝ:qui eiſdē quos ſpirituali cōmunione priuauerunt/vel ab alijs priuatos cognouerūt/aliciuius familia

Moralis expoſitio. ritatis cauſa/carnaliter cōmunicare nō formidāt. Filios ſimiliter vendere:eſt eos qui cōſentiunt vel cōmunicant excōmunicatis/eadē ferire ſentētia. Horrēdus eſt vterq̄ modus vēditionis:ꝛ nōnunq̄ duriſſima corda etiam reproborum nō mediocriter cōturbat:ita vt iniquitate ſua ad tempus dimiſſa/cū lachrymis humilienť coram miniſtris dñi:ꝛ ſatiſfactionē quantūlibet aſperā exhibiāt: q̄d eſt ꝓcedere ante dñm:de qualiū numero eſt ſeru⁹ hic/de

Tex. quo diciť. ℂ Procidens aūt ſeruus ille:rogabat eum dicens. Patiētiā habe in me. Ac ſi diceret. Dñe ne in furore tuo arguas me:neq̄ ī ira tua corripias me. ℂ Et oīa red

Tex. dā tibi. Q̄d eſt dicere. Lauabo ꝑ ſingulas noctes lectum meū:hoc eſt ꝑ ſingula peccata q̄bus irā merui/cōſciētiā

Tex. meā emundare ſtudebo. Sequiť. ℂ Miſertus autē dñs ſerui illius/dimiſit eū/ac oē debitum dimiſit illi. Miſerationes dñi ſup oīa opera eius:q: nō ſolū electis/ſed et reprobis qui ad tp̄s credunt/ſiue ad tp̄s fructuꝫ pnie exer

Digitized by Google

tẽt:ꝑ baptiſmũ aut penitẽtiá pctá dimitti:ſicut ꝑ ꝓphetá
Ezech. ꝓmittit dicẽs. Si dixero ipſo morte morieris:⁊ cõuerſus
xxxiij. egerit penitẽtiá a pctõ ſuo/feceritq̨ iudiciũ ⁊ iuſtitiá:oía
Tex. pctá eiꝰ q̃ peccauit nõ iputabunt̃ ei. ¶ Egreſſus autẽ ſer
uus ille/inuenit vnũ ex cõſeruis ſuis:q̃ debebat ei cẽtum
denarios. Oẽ debitũ qđ hõ homini obligari põt/parui
põderis eſt reſpectu eiꝰ q̃ erga deũ reus tenet̃/ac ſi decẽ
Tex. millibꝰ talẽtoꝝ centũ denarij cõparent̃. ¶ Et tenẽs ſuffo
cabat eũ dicẽs. Redde qđ debes. Et ꝓcidens ſeruus ille
rogabat eũ dicẽs. Patiẽtiá habe in me:et oía reddá tibi.
Ille aũt noluit/ſ; abiens miſit eũ in carcerẽ/quſq̨ redde
ret vniuerſum debitũ. In verbo ſuffocãdi/ſupba ⁊ tyran
nica debiti exactio notat̃:que fit cũ vel per vim/vl' ꝑ aſpe
ras obiurgationes debito: ita opp:imit̃/⁊ q̃ſi ſtrangulat̃
vtvix reſpondendi aut excuſandi facultatẽ poſſit hr̃e. In
carcerẽ͂vo mittit̃/dũ coram iudice ſtatuit̃/ac per diſtrictá
iuſtitiá vndiq̨ coarctat̃:vt nullus euadẽdi locꝰ relinqua
Tex. tur. ¶ Uidẽtes aũt cõſerui eius q̃ fiebant ⁊c. Cõſerui no
ſtri q̃ cõtriſtant̃ ſup iniq̃tate noſtra/⁊ dño eam annũtiát:
iuſti viri ſunt:q̃ zelo iuſtitie accenſi/dũ enormitates nr̃as
corrigere nõ valent/ad deũ ſuſpirát:⁊ correctionẽ noſtrá
illi cõmittũt. Sed ⁊ angeli dei conſerui noſtri dicunt̃:qui
ſemꝑ vident faciẽ patris:⁊ oía noſtra intuentes/in cõſpe
Tex. ctu dei ſingula annũtiát. ¶ Tũc vocauit eũ dñs ſuus ⁊c.
Seruus nequá de ingratitudine iudicãdus a dño vocat̃
⁊ tortoribus tradit̃/cũ de hac vita per mortẽ rapit̃:⁊ pote
Tex. ſtati peſſimorũ ſpirituũ torquẽdus ſubijcit̃. ¶ Tradidit
inq̃t eũ tortoribꝰ quouſq̨ redderet vniuerſum debitum.
Sic ⁊ pr̃ meꝰ celeſtis faciet vobis:ſi non remiſeritis vnuſ
q̃ſq̨ fratri ſuo de cordibꝰ vr̃is. Formidãda nimiũ/⁊ horro
re plena ſnĩa in hoc loco fratres nobis intimat̃: vc; ꝙ ſi
immiſericordes extiterimus erga debitores nr̃os:non ſo
lũ ea pctá q̃ poſt remiſſionẽ cõmiſimus:ſed ⁊ ea q̃ vel per
Doctria baptiſmũ/ſiue per penitẽtiá nobis dimiſſa ſunt in nobis
patrum eſſe puniẽda. Unĩ quidá ex patribus ait. Qui diuini obli
antiquo tus beneficij/ſuas vult vindicare iniurias:non ſolũ de fu
rum. turis pctis veniá nõ meret̃/ſed etiá preterita q̃ ſibi dimiſ
ſa credebat ad vindictá replicabuntur. Idem rurſus ait.
Peccatũ qđ ex Adá trahit̃/tẽporaliter reddit̃:q: oẽs pro
pter hoc moriunt̃:nõ autẽ in eternũ eis q̃ per gratiá rena
ſcunt̃/ſi i ea ꝑmáſerint. Itẽ aliꝰ. Ex dictis euágelij cõſtat
q: ſi q̃d i nos delinquit̃ ex corde nõ dimittimꝰ:⁊ illud rur
ſus exigit̃/qđ iá per pniam dimiſſum gaudebamꝰ. Aliꝰ q̨
eadẽ affirmat dicẽs. Cõſiderãdum eſt ꝙ dicit vniuerſum
debitũ:q: non ſolũ pctá q̃ poſt baptiſmũ gerit hõ/reputa
bunt̃ ei ad pená:ſed etiá originalia pctá que in baptiſmo
ei dimiſſa ſunt. Itẽ ex verbis ꝓphete eadẽ ſnĩa cõfirmat̃
Ezech. cũ dr̃. Si auerterit ſe iuſtꝰ a iuſtitia ſua:⁊ fecerit iniq̃tatẽ
xviij. ſcḋm oẽs abominationes q̃s operari ſolet impiꝰ/nunq̃d vi
uet? Oẽs iuſtitie eiꝰ q̃s fecerat nõ recordabunt̃. Si enim
oẽs iuſtitie quas fecit in obliuionẽ ducuntur:g̃ ⁊ penitẽ
tia quá pro peccatis exhibuit/in nihilũ reputáda eſt. Re
ſtat igitur ad pená reuocari pctá/pro quibꝰ penitẽtia ex
hibita fuerat:cũ nihil iá ſit qđ illa excuſet. Sed forte q̃rit
aliquis:quõ peccatũ qđ imputat̃ peccatori ad penam/re
miſſum fuit ei in baptiſmo ad penitẽtiá? Ad qđ dicimus:
q̃m eo tp̃e in tali ſtatu ꝑ gratiá dñi conſtitutꝰ fuerat:in q̃
ſi ꝑmanſiſſet/nequaq̃ ei preterita pctá nocitura fuiſſent
quod vtiq̨ fuit a pctis eſſe ſolutum. Quid g̃ fratres dice
mus ad hoc? Horrenda plane ⁊ ſupra modũ timenda eſt
ſententia quá audiſtis. Quid obſecro proderit nobis ba
ptizatas eſſe aías nr̃as:ſepiꝰ afflixiſſe ieiunijs/vigilijs/et
ceteris operibꝰ penitẽtie? Elecmoſynas q̨ pauperibꝰ di
ſtribuiſſe/vt remiſſionẽ acciperemꝰ peccatoꝝ: ſi peccata
noſtra q̃ his remedijs iá nobis a deo dimiſſa ſunt/iterum
prauitate noſtra aduerſus noſmetipſos ſuſcitamꝰ. Quid
ꝓdeſt vulnerato plagá ſanaſſe:ſi ꝓpriá negligentia cica
tricẽ corrũpat/ac denuo vulnus aperiat? Plane iuxta ſer
monẽ dñi ⁊ patrũ aſſertiones/vulnera nr̃a a celeſti medi
co iá ſanata:vc; peccata iam nobis dimiſſa/in noſtrá ꝑni
ciẽ ſuſcitamus:ita vt in futuro examine ſingula cruciatũ
ſuũ nobis inferát:ſi odiũ erga debitores noſtros gerimꝰ:
ſi veniá delictoꝝ poſtulátibus/obſtinate ⁊ immiſericordi
ter denegamꝰ. Illud q̨ attendendũ ꝙ nõ ſimplr̃ ait:ſi nõ
dimiſeritis/ſed ſi nõ dimiſeritis inquit in cordibꝰ veſtris.
Hoc q̃ppe additamẽto ſimulatá recõciliationẽ excluſit:
q̃ fit cũ q̃s importunitate rogátiũ euictꝰ/odio in corde re
tẽto:pacẽ cũ inimico ſimulat/opportunũ tp̃s vindicte ex
pectat. Reſtat g̃ chariſſimi vt grãde illud remediũ pctoꝝ Grande remediũ pctõrum.
qđ tanta diligẽtia ſepius a ſaluatore nobis cõmẽdatum
eſt:⁊ ſine quo infructuoſum nobis eſt q̃cq̃d ꝓ obtinenda
corá deo venia delictoꝝ agimus/ſolerter ſeruare curemꝰ.
Supportemus cũ omni máſuetudine iniurias proximo
rum:ſimus ad ignoſcendũ debitoribus manſueti:ad mi
ſerendũ miſericordiam querẽtibus parati:vt ⁊ nos in cõ
ſpectu diſtricti iudicis noſtri/miam inuenire poſſimus
preſtante dño noſtro Ieſu chriſto:qui cum patre ⁊c.

¶ Dñica.XXIII. Matthei.XXII.

¶ In illo tempore: Abeuntes phariſei cõſilium
inierunt vt caperent Ieſum in ſermone. Et reli
qua. Homilia beati Ioannis Chriſoſtomi.

Omnis malitia cõfun
ditur quidẽ aliquoties ratione veritatis:conuin
gitur aũt nũq̨/maxime eorũ qui propoſito ma
lo/⁊ non ignorantia peccant. Sacerdotes poſtq̨ terrere
dñm nõ potuerunt dicentes. In qua poteſtate facis hec?
Poſtq̨ parabolarũ rõne cõſtructi ſuo iudicio ipſi ſe reos Mat.
fecerũt dicẽtes. Malos male ꝑdet. Nemine cõtra eos dá xxi.
te teſtimoniũ/niſi conſciẽtia ſola:nunq̃d cõpunxit eos ti
mor pctĩ? Nunq̃d cõpeſcuit eos vel conſideratio liberta
tis? Sed q̃d? ¶ Abierũt ⁊ cõſiliũ acceperũt:vt eũ caperẽt Tex.
in ſermõe. Queadmodũ ſi aliq̃s claudere voluerit aque
currentis meatum: ſi hic excluſa fuerit aque violentia
aliũde ſibi ſemitá rũpit. Sic eoꝝ malignitas ex vna parte
cõfuſa/aliũ ſibi aditũ adinuenit. Sicut enĩ nõ põt fieri vt
ligna mittẽdo extinguas incẽdiũ:ſic nõ põt fieri vt rõnẽ
dicẽdo places hoiem malũ. Sicut ignis quanto ampliꝰ li
gna ſuſcepit/in maiorẽ flammá erigit̃:ſic aía mala quáto
magis ṽitatẽ audierit:eo ampliꝰ in malitiá excitat̃. Abie
rũt g̃ ⁊ cõſiliũ acceperũt. Quo abierũt? ad Herodianos.
Ná ex eo ꝙ nõ dicit/cõſiliati ſũt/ſ; cõſiliũ acceperũt:et ex
q̃ pariter cũ Herodianis venerũt:apparet q: cũ illis eiuſ
modi circũuentiõis cõſiliũ tractauerũt. Hõ colonꝰ cuius
terrá poſſidet/illiꝰ auxilio opꝰ habet. Qui iuſtitiá tenet
nulliꝰ patrocinio ĩdiget niſi dei. Qui in diaboli iĩq̃tatibꝰ
ambulat/diaboli adiutoriũ neceſſariũ h;. Colonꝰ enĩ dei
diaboli auxiliũ nõ req̃rit. Colonꝰ aũt diaboli/auxiliũ dei
et ſi q̃rat/nõ inueniet. Uidiſti aliq̃ſ euntẽ ad furtũ deum
orare/vt bene ꝓſperet̃ in furto? Aut qui vadit ad fornica
tionẽ/nunq̃d ſignũ crucis ſibi ponit in frõte:vt nõ cõpre
hendat̃ in crimine? Nõ ſi fecerit:nõ ſolũ nõ adiuuat̃/ſed Notádũ
adhuc ampliꝰ tradit̃:q: neſcit iuſtitia dei patrociniũ dare dictum
criminibꝰ. Sic ⁊ iſti expugnare chriſtũ cupiẽtes:cõueniẽ Chryſo
ter nõ ad ſeruos dei viros religioſos/ſed ad gẽtiles ſe cõ ſtomi.
tulerũt.i. ad Herodianos. Quale cõſiliũ/tales et cõſilia
tores. Quis aũt dare poterat conſiliũ cõtra chriſtum niſi
diabolus:q̃ erat aduerſariꝰ chriſti? Cõcitabát enĩ apud ſe
ſacerdotes. Si nos ſoli eũtes interrogauerimꝰ chriſtum:
q̨uis dixerit/q: nõ licet Ceſari dare tributũ:tñ nemo no
bis credit dicẽtibꝰ cõtra eũ:iá enĩ oẽs ſciũt q: inimici eiꝰ ſu
mus. Inimicoꝝ aũt teſtimoniũ in iudicio/et ſi verũ fue
rit/q̃ſi ſuſpectũ reprobat̃. S; nec ꝑ ſeipſos chriſtũ interro
gare volebant:q: in magna ſuſpicione inimicitie fuerant
apud chriſtum:ne forte quaſi ſuſpecti circũuenire eũ non
poſſent. Ná inimicus manifeſtus melior eſt/q̨ amicꝰ ſi
ctus. Ille dum timet̃/facile vitat̃:iſte dum nõ cognoſcit̃
preualet. Miſerũt ergo diſcipulos ſuos quaſi adhuc mi
nus cognitos et minus ſuſpectus; vt aut abſconſe facile

deciperent eū: aut dep̄ꝛehenſi minus erubeſcerent apud
eū. Nā cōſilio malo dep̄ꝛehēſo/tāto minoꝛ naſcit̃ cōfuſio:
quāto fuerit pſona deterioꝛ. Sꝫ diſcipuli illi magr̄is ſuis
etate minoꝛes erāt malitia aūt pares. Nā pulli ſerpentiū
ſtatura breuioꝛes ſunt: veneno autē eq̄les. Catuli lupoꝛū
adhuc teneri cōſtituti: ⁊ ſi venationē attingere nō pñt: tā
Tex. tē ſanguine gaudēt/⁊ moꝛſibꝰ ludūt. ¶ Magiſter ſcimꝰ
q: verax es: ⁊ viā dei in ꝟitate doces. Magiſtrū eū vocāt
⁊ veracē magiſtrū: vt q̄ſi honoꝛatꝰ ⁊ laudatꝰ myſteriū ſui
coꝛdis ſimplr̄ eis aperiat: tāq̄ volens eos hr̄e diſcipulos
Hypo- Hec eſt em̄ hypocritarū p̄ma potētia/ſimulatio ⁊ lauda
critarū tio. Laudāt em̄ quos pdere volunt: vt p delectationē lau
fraus no dis paulatim coꝛda hoīm ad ſimplicitatē benigne cōfeſ-
tatur. ſionis inclinēt: veluti ſi q̄s taurū validū quē viribꝰ nō pōt
ſubiugare: vinculo flectere: mollibꝰ manibꝰ nodoſam eiꝰ
fricat ceruicē: vt quē ꝟtute tenere nō potuit p blādimētū
cōpꝛehēdat. Sic ⁊ iſti catenā ſubdole laudis poꝛtātes in
oꝛe: ⁊ gladiū malitie abſcōdētes in coꝛde: taurū eccl̄iaſti-
ci gregis dolo laudis cōpꝛehēdere feſtinabāt. De q̄ tauro
pphetabat Jacob: iā tūc increpabat Leui filiū ſuū: q: de
Ge. xlix. Leui naſcituri ſacerdotes/interfecturi erant chꝛiſtū. Sy
meon ⁊ Leui fr̄es cōſumauerūt iniq̄tates ſuas. Jn cogi-
tatiōes eoꝝ nō veniat aīa mea: ⁊ in cōſilio eoꝝ nō cadāt
ꝓcoꝛdia mea: q: in ira occiderūt virū/et in furoꝛe ſuo ſub-
Ps. liiij. neruauerūt taurū. De talibꝰ dicit ꝓpha. Molliti ſunt ſer
Tex. mones eoꝝ ſup oleū ⁊ ipſi ſunt iacula. ¶ Quid tibi vide
tur? Licet cēſum dari Ceſari/an nō? Non eſt iuſtū: vt ſerui
ſummi regis terrenis regibꝰ ſeruiamꝰ. Si em̄ indignum
eſt vt duobꝰ regibꝰ hō alteriꝰ alteri obſequat̃/⁊ iniuriaꝫ
faciat ſuo ſi ſubiaceat alieno: quanto magis indigniꝰ eſt/
vt cultoꝛes dei humanarū poteſtatū grauamina cogno-
Tex. ſcamꝰ. ¶ Cognita aūt nequitia eoꝝ. Jeſus nō ſm̄ ſermo
nes eoꝝ pacificos blāde reſpōdit/ſed ſm̄ cōſcientiā eoꝝꝫ
crudelē ⁊ aſperā dixit: q: deꝰ plerūq̄ ad aīam loquit̃ non
Tex. ad coꝛpꝰ: volūtatibꝰ r̄ndet/nō ꝟbis. ¶ Hypocrite q̄d me
tētatis? Oſtēdite mihi numiſma cēſus. At illi obtulerunt
ei denariū. Dicit eis. Hypocrite: vt qđ ab eo audierunt in
aure/apud ſeipſos inueniāt in coꝛde: vt cōſiderātes eum
humanoꝝ coꝛdiū cognitoꝛē: q̄d facere cogitabāt pficere
non auderent. Uide ḡ q̄m phariſei blādiebant̃ vt pderēt.
Jeſus autē confundebat vt ſaluaret: q: vtilioꝛ eſt homini
Tex. deꝰ iratꝰ q̄ hō pꝛopitiꝰ. ¶ Et ait eis. Cuiꝰ eſt imago hec
⁊ ſuperſcriptio? Dicūt ei Ceſaris. Tunc dicit eis. Reddi-
te ḡ q̄ ſunt Ceſaris Ceſari: ⁊ q̄ ſunt dei deo. Jmago dei nō
eſt i auro depicta/ſꝫ in hoībꝰ figurata. Numiſma Ceſaris
aurū eſt: numiſma dei hō. Jn ſolidis Ceſar videt̃: in hoībꝰ
deꝰ agnoſcit̃. Jdeo diuitias veſtras Ceſari date: deo aūt
cōſciētie veſtre ſolā innocentiā reſeruate: vbi deus videt.
Ceſaris em̄ imaginē manꝰ artificis ſculpſit: ⁊ incoꝛrupti
Decē ſen bilibꝰ lr̄is annotauit. Dei aūt imaginē hoīem diuina ma
ſus i ho- nus/decē viuis apicibus demōſtrauit. Quibus? Quinq̄
mine. ſenſibꝰ carnalibꝰ/⁊ q̄nq̄ ſenſibꝰ ſpūalibus: p quos conſide
ramꝰ ⁊ appꝛehēdimꝰ q̄ ſunt vtilia ſicut deus. Tu autem.

¶ De eadem dñica. Matthei. XXII.

¶ Jn illo tempoꝛe: Abeuntes phariſei cōſilium
inierunt vt caperent Jeſum in ſermone. Et reli-
qua. Homilia Herici.

LUca referente euan-
geliſta manifeſtum eſt: q: ipſo ſaluatoꝛe nato
ſub Ceſare Auguſto: i toto oꝛbe celebꝛata eſt
deſcriptio: ⁊ inter oēs natiōes totiꝰ oꝛbis q̄ Romano im-
perio ſubiecte erant: Judea q̄ꝫ eiꝰ ſtipēdiaria fc̄tā fuerat.
Quā ob cauſaꝫ magna ſeditio tūc t̄pis in pplo feruebat.
Quidā em̄ dignū eſſe iudicabāt: vt q: Romani ꝓ ſecuri-
tate ⁊ q̄ete oīm aſſidue militabāt/cēſum eis deberēt pſol-
uere. At ꝯtra phariſei q̄ ſibi de falſa iuſtitia applaudebāt
nitebant̃ aſſerere q̄ populꝰ dei q̄ decimas ſolueret/p̄miti
ua daret/⁊ cetera legis decreta obſeruaret/non deberet
humanis legibꝰ ſubdi. Que ſeditio tantū conualuit: vt
dn̄i paſſionē in hac ipſa ꝑtinacia ⁊ rebellione iudei pdurā-
tes/romanis ſub hac occaſione in vindictā necis ſaluato
ris viuentibꝰ/amitterēt locū/gentē/⁊ regnū: vitā etiam
pꝛeſentē perderēt/ac futurā dic: maluerūt hec oīa cecan-
te auaritia ppeti: q̄ tributa romane militie pdere. Q: ḡ
pꝛincipes ſacerdotū timoꝛe populi dn̄m cōpꝛehēdere nō
poterant/ſaltē vt in ſermone eum caperent laboꝛabant.
¶ Abierūt ḡ phariſei: ⁊ cōſiliū acceperūt. Quo abierūt? Tex.
Utiq̄ ad Herodianos q̄ erāt milites Herodis ac i exigē
dis tributis p̄poſiti. Nā Ceſar Auguſtꝰ Herodē filiū an-
tipatri alienigenā: ⁊ pſelitū regē iudeis cōſtituerat: q̄ tri-
butis p̄eſſet/⁊ Romano pareret impio. Ergo ex eo q̄ nō
dicit euāgeliſta cōſiliati ſūt/ſꝫ cōſiliū acceperūt: ⁊ ex eo q̄
dicit/cū Herodianis pariter cōuenerīt: apparet q: cū illis
huiuſcemodi circūuētiōis cōſiliū tractauerīt. Cogitabāt
em̄ apud ſe ſacerdotes dicētes. Si nos ſoli eūtes interro-
gauerimꝰ chꝛiſtū: q̄uis dixerit q: nō lꝫ Ceſari dare tribu
tū: tn̄ talia dicētibꝰ nobꝫ cōtra eū nemo credet: q: oēs iam
ſciūt q̄ īimici eiꝰ ſumꝰ. Jnimicoꝝ aūt teſtioniū in iudicio
etſi verū ſit: tn̄ q̄ſi ſuſpectū repꝛobat̃. Per ſeipſos ḡ Jeſuꝫ
chꝛiſtū interrogare nolebāt: q: i magna ſuſpiciōe inimici-
tie iā erāt apđ chꝛiſtū: ne foꝛte q̄ſi ſuſpecti circūuenire eū
Tex. nō poſſent. ¶ Et mittūt ei diſcipulos ſuos. Qui ſe iuſtos
ſimulātes/ſaltē in ſermone eū caperēt: ⁊ ſic poteſtati pſi-
dis traderēt: vt veluti ipſi a moꝛte eiꝰ immunes eſſe vide-
rent̃. Mittūt ḡ diſcipulos ſuos ad illū q̄ſi adhuc minime
ſuſpectos: vt aut facile eū deciperēt: aut ſi vincerēt̃ (ſic̄ et
cōtigit) illi q̄ eos miſerāt minꝰ erubeſcerēt. Nā cōſilio ma
lo dep̄hēſo/tāto minoꝛ naſcit̃ cōfuſio: quāto fuerit pſona
deterioꝛ. Mittunt igit̃ phariſei diſcipulos ſuos cū Hero-
dianis militibꝰ Herodꝫ: ſeu q̄s illudētes phariſei (q: Ro-
manis tributa ſoluebāt) Herodianos vocabāt: ⁊ nō diui Herodi-
no cultui deditos. Quidā latinoꝝ ridicule Herodianos ani q̄ di-
putāt q̄ Herodē chꝛiſtū crederēt: qđ nuſq̄ oīno legimus. cantur.
Herodianos itaq̄ vt diximꝰ milites Herodis appellat: q̄
in exigēdis tributꝫ erāt p̄poſiti. Dicūt ḡ. ¶ Magr̄ ſcimꝰ Tex.
q: verax es. Magiſtrū ⁊ veracē vocāt: vt q̄ſi hō eoꝝ adu-
latiōe delectatꝰ/ſecretū ſui coꝛdis eis ſimplr̄ aperiat. Sci
mus inquiūt q: verax es: ⁊ viā dei .i. legē dei/in ꝟitate do
ces: ⁊ nō eſt tibi cura de aliq̄ .i. in ꝓferēda ꝟitate/nulliꝰ vł
amicitiā vel īimicitiā curas. Quare h̄ dixerūt/manifeſtāt
Tex. cū ſubdūt. ¶ Nō em̄ reſpicis pſonā hominū .i. nec ꝓpter
pauperē/nec ꝓpter diuitē ꝟitate relicta mēdaciū loq̄ris.
Tex. ¶ Dic ḡ nobis quid tibi videt̃? Licet cēſum dare/an nō?
Tāq̄ dicerēt. Nos ſerui ſumꝰ ſummi regis: legē ab eo ac-
cepimꝰ/decimas/p̄mitias/oblationes/ac victimas/iuxta
legis mādata ipſi offerimꝰ: ⁊ iō iniuſtū eſt vt terrenis regi-
bus ſeruiamꝰ. Hoc aūt blāda ⁊ fraudulēta interrogatiōe
dicētes/ad h̄ illū pducere laboꝛabāt: vt magis deū q̄ Ce-
ſarē timēs/diceret nō romāis debere tributa ſolui: q̄ten̄ꝰ
h̄ audiētes herodiani .i. miniſtri p̄ſidis q̄ pſentes erāt/te-
nerēt eū q̄ſi ſeditiōis p̄ncipē cōtra iudeos. Si ꝟo diceret
tributū eſſe reddēdū: tāq̄ deſtructoꝛē legis illū calūniarē
Tex. tur. ¶ Cognita aūt Jeſꝰ neq̄tia illoꝝ/h̄ eſt/cōſiderās do- Tex.
Tex. lū ⁊ fraudes eoꝝ/dixit. ¶ Quid me tētatis hypocrite? At-
tēdendū q: non ſm̄ ſermones eoꝝ fictos blāde r̄ndit: ſed
iuxta cōſcientiā eoꝝ crudelē aſpera obiecit/cogitatiōibꝰ
illoꝝ nō ꝟbis r̄ndēs. Pꝛīa etem virtꝰ eſt reſpōdētis inter-
rogantiū ꝟba cognoſcere: et nō diſcipulos/ſed tētatoꝛes
vocare. Hypocrita ḡ vocat̃: q̄ aliud eſt et aliud ſimulat .i.
aliud ope agit: ⁊ aliud voce pꝛetēdit. Hypocritas aūt id-
circo eos nuncupat: vt audiētes ex oꝛe eius q̄ ipſi cogita-
bāt in coꝛde/cōſiderarent deum humanoꝝ coꝛdiū cogni
toꝛē tāq̄ oīpotentem deū: ⁊ qđ facere in illum cogitabāt/
perficere nō auderent. Hypocrite autem ſubaurati dicū-
tur. Hypo enim grece ſub/chꝛyſis aurū dicitur. Merito
ergo tentatoꝛes ſuos hypocritas nuncupat: qui aliud ni-
tebantur opere: aliud ſimulabant voce. ¶ Oſtēdite mi- Tex.
hi numiſma cenſus. Sapientia ſemper egit ſapienter: vt

Digitized by Google

ſuos tentatores ꝓpriis illoꝝ ſermonibꝰ vinceret. Oſtēdi
te inquit mihi numiſma.i.inſcriptionē denarij:vel vt alij
dicūt monetā. Dictū aūt eſt numiſma a nomine qḋ inſcri-
bebaṫ denario. Eſt aūt denariꝰ genus numi quod pro de
cē numis iputabaṫ:⁊ habebat nomē ⁊ imaginē Ceſaris.
Tex. ¶ Et ait illis. Cuius eſt imago hec ⁊ ſupſcriptio? Ex h̄ lo
co cōijcere poſſunt veritatē q̄ dicūt dn̄m Ieſum chriſtum
cauſa ignorantie aliqñ interrogaſſe iudeos:⁊ nō potius
cauſa diſpenſatiōis. Interrogat em̄ cuiꝰ ſit imago numi
⁊ ſupſcriptio eiꝰ:nō quo ipe neſciat:qḋ oēs ſcire poterant
q̄ videbāt denariū:ſed ideo vt ad ſermonē coꝝ competen
Tex. ter reſpondere valeat. ¶ Dicunt ei Ceſaris. In hoc loco
Ceſar nō Auguſtus Octouianꝰ intelligēdus eſt/ſed Ty
berius priuignꝰ eius:q̄ ſucceſſerat in imperio:ſub quo et
paſſus eſt dn̄s. Sciendū vero eſt/oēs reges Romanoꝝ
Ceſares eſſe appellatos a p̄mo Caio Iulio Ceſare. Qui
ideo ſic appellatꝰ eſt: ꝙ vel a ceſo vtero mr̄is in lucē eru-
Tex. perit vel ꝙ cuꝫ ceſarie capilloꝝ fuerit natꝰ. ¶ Tūc ait eis
Reddite ḡ q̄ ſunt Ceſaris Ceſari:⁊ q̄ ſunt dei deo. Reddi
te Ceſari q̄ eius ſunt.i.numū/tributum ⁊ pecuniā:⁊ que
dei ſunt/deo.i.decimas ⁊ primitias:⁊ cetera donaria/q̄ le
gis decreto mandanṫ. Qḋ dn̄s faciendū precepit:ipſe ꝙ̄
opere impleuit. Nā cū veniſſet Capharnaū/acceſſerūt q̄
didrachma accipiebāt ad Petrū ⁊ dixerūt. Magiſter ve
Mat. xvij. ſter nō ſoluit didrachma. At ille ait. Etiā. Et cū introiſſet
Petrus domū:preuenit eū Ieſus dicēs. Quid tibi videṫ
Simon? Reges terre a quibꝰ accipiūt tributum vel cen-
ſum: a filijs ſuis/an ab alienis? At ille ait. Ab alienis. Di-
Exēpluꝫ chriſti notandum. xit illi Ieſus. Ergo liberi ſunt filij? Ac ſi diceret. Si filij re
gum liberi ſunt a tributo:ego q̄ ſum filiꝰ regis eterni atq̄
de ſtirpe regis terreni generatꝰ/a tributo liber eſſe debe-
rem. Vt aūt non ſcādalizemus eos:vade ad mare ⁊ mit-
te hamū:et euꝫ piſcē q̄ primus aſcēderit tolle:⁊ aperto ore
eius inuenies ſtaterē:illū ſumens/da eis pro me et pro te.
In quo loco dicit beatꝰ Hieronymꝰ ignorare ſe qḋ potiſ-
ſimū mirandū ſit:vtrū preſciētia ſaluatoris/an magnitu-
do eiꝰ virtutis. Preſcientia quidē ꝙ nouerit piſcē h̄re ſtate
rē in ore:⁊ ꝙ primū ipſe capiēdus eſſet. Magnitudo autē
virtutis/ſi ad verbū illius ſtatim ſtater in ore piſcis creatꝰ
eſt:⁊ qḋ futurū erat loquēdo fecerit. Ergo vt ante dictuꝫ
eſt:dn̄s noſter ⁊ ſm̄ carnē ⁊ ſm̄ ſpm̄ filiꝰ regis erat vel ex
Dauid ſtirpe generatꝰ/vel oipotētis verbū patri. Tributa
quaſi regis filiꝰ nō debebat:ſꝫ q̄ humilitate carnis aſſum
pſerat/debuit adimplere oēꝫ iuſtitiā. Noſq̄ infelices qui
chriſti cēſemur noie:⁊ nihil dignū facimꝰ tāta maieſtate.
Ille pro nobis ⁊ crucē ſuſtinuit tributa nō reddimꝰ:⁊ ḡſi
filij regū vectigalibꝰ imunes ſumꝰ. Deo etiā reddidit dn̄s
Ieſus q̄ dei ſunt:qm̄ in oībꝰ opibꝰ ſuis volūtatē pr̄is ad-
Io.vi. impleuit iuxta qḋ ipſe loquiṫ. Nō veni facere voluntateꝫ
meā/ſed volūtatē eius q̄ miſit me patris. Spūaliter ſicut
Ceſar exigit denariū a ſuis ſubiectis:in q̄ imago eiꝰ exp̄ri
tur:ita deꝰ requiret a nobis aiam lumine vultus ſui inſi-
Pſ.iiij. gnitā. Vñ pſ.ait. Signatū eſt ſup nos lumē vultꝰ tui dn̄e.
Queadmodū em̄ denariꝰ inſigniṫ regis imagine:ita aia
nr̄a diuini luminis illuſtraṫ claritate. Hō nāq̄ ad imagi-
nē ⁊ ſilitudinē dei cōditus eſt:non in corpore:ſed in ſpū.i.
Eph.iiij. aia. Qḋ Paulꝰ apl̄s manifeſtat cū dicit. Renouamini ſpi
ritu mētis vr̄e:⁊ induite nouū hoiem/q̄ ſm̄ deū creatꝰ eſt
in iuſtitia ⁊ ſanctitate veritatis. Quibꝰ modis nō in corpe
ſed in ſpū ad imaginē ⁊ ſimilitudinē dei homo creatꝰ eſſe
oſtēdiṫ. Creatꝰ eſt ergo ad imaginē ⁊ ſilitudinē dei in aia
vt ſicut eſt deꝰ ſctūs iuſtꝰ/⁊ verus/diſcernitq̄ inter bonū
⁊ malū:et ipſe homo ſanctus/iuſtus/veruſq̄ manens di-
ſcretionē eq̄ boni mali ve retinet. Ad ſilitudinē nihilomi-
nus dei factꝰ eſt:vt ſicut eſt deus ꝑpetuus ⁊ imortalis:ita
eſſet etiā hō (niſi peccaſſet) imortalis atq̄ eternꝰ. Taliter
ḡ vt diximus ad ſilitudinē et imaginē dei eſt hō cōditus:
nō in corpore/ſed in ſpū:ea diſtinctione ſeruata vt imago
accipiṫ in ſctitate/ſilitudo aūt i eternitate. Studeamꝰ er
go renouari ſpū mentis nr̄e:⁊ induere nouū hoiem q̄ ſm̄
deū creatus eſt:vt mereamur ei reddere denariū ſuū hoc
eſt vitā noſtrā ſctā ⁊ īmaculatā. Alr. Phariſeos ⁊ Hero-
dianos:qui ad tentādū dn̄m ſunt miſſi/diuerſe cōſtat fuiſ
ſe volūtatis. Alij em̄ nil reddere Ceſari:alij vero tātū Ce
ſari oīa cenſebāt eſſe reddenda. Proinde duo iſti ordines
tentatorū/duo ſignificāt genera hereticorū:quoꝝ alterū Duo genera hereticorū.
docet tantummodo corpori obſequendū:⁊ Ceſari id eſt
ventri:qui ⁊ in libro beati Iob exactor vocaṫ/ſolūmodo Iob. xxxix.
militandū. Alterū vero genꝰ hereticoꝝ ſuadet corporis
curā penitꝰ omittēdā:⁊ aīe tantūmō ꝓfectibꝰ inuigilādū
nōnūq̄ etiā ipſi corpori cā aīe ꝑniciē inferendā. Sed dn̄s
vtrūq̄ abnuēs/regia via docet eſſe gradiendū:⁊ corpori
quidē ſubſidiū nō negandū:aīe vero ꝓfectui pro vtilitate
⁊ tpe inſinuat inſiſtendū/diſcretione in oībus cōſeruata
quatenꝰ ⁊ corpus ſubiacere valeat:⁊ animꝰ inedia corpo
ris nō tabeſcat. Itē alio ſenſu Ceſarē intellige diabolū: q̄
ſemel in paradiſo homini vilē perſuaſionis numū contu
lit:⁊ quotidie ab eo huius debiti reatuꝫ querit. Cui tunc
nō ſicut ille expetit/ſed ſicut vtilitas noſtra poſcit cēſum
reddimꝰ:cū peruerſa agere deſpicimus cū peccatū qḋ eo
ſuadente cōtraximus/digna penitētie ſatiſfactione pur-
gamus:cū vitia deſerimꝰ/eiſq̄ cū ſuo auctore abrenūtia-
mus:vt tali tributo reddito/liberi ac ſecuri deinceps vi-
uamꝰ. Sed poſtq̄ ita diabolo qḋ ab illo accepimꝰ reddi-
mus/neceſſe eſt vt deo oipotēti qḋ ab illo ſumpſimꝰ:inte
meratū reſtituamꝰ/aiam vꝫ noſtrā lumine vultus eius
inſignitā ⁊ imaculatā/actionibꝰ adornatā. Moneta em̄
dei ſumus:a theſauro eius decidimꝰ:errore detritū eſt qḋ
in nobis fuerat impreſſum. Quocirca ſolerter eſt ſtuden
dum vt imaginem dei quā peccando in nobis corrupimꝰ
penitendo ⁊ digne viuendo reparare ſatagamꝰ. Ipſo ad
iuuante qui viuit ⁊ regnat ⁊c.

¶ Dn̄ica. XXIIII. Luce. VIII.

¶ In illo tempore. Loquente Ieſu ad turbas. Ecce princeps vnus acceſſit et adorauit eum dicens. Domine filia mea defuncta eſt: ſed veni et impone manum ſuper eam et viuet. Et reliqua.

Homilia beati Ambroſij.

Reliquerat in Geraſe-
nis ſynagogā chriſtꝰ:⁊ quem ſui nō receperant
excepimꝰ alieni/excepimꝰ quem expectabamꝰ.
Nec nobis ergo a quibꝰ expectabaṫ diu abfuit/nec ad il-
los ſi rogareṫ faſtidit redire. Vir em̄ iſte princeps ſynago-
ge cui filia erat vnica:ꝓ ſynagoge penūris remedio ꝑcaba
tur:q̄ vigebaṫ in morte q̄ deſerebaṫ a chriſto. Que ſyna-
goge putamꝰ principē eſſe niſi legē? Cuiꝰ cōtēplatiōe dn̄s
ſynagogā nō penitꝰ dereliq̄t:cū medicinā ſalutis credēti
bus reſeruauit. Ad hāc ḡ principis filiā dū ꝓperat dei ver
bū:vt ſaluos faceret filios iſrael:ſctā eccl'ia ex gentibꝰ con
gregata:que inferioꝝ lapſu criminū deperibat/paratam
alijs fide preripuit ſanitatem. Moraliter hunc locum ſa-
tis putamꝰ expreſſum:⁊ ideo nō illa que dicta ſunt recēſe
mus:ſed myſtica breui volumꝰ ſermone perſtringere. An
non ita factum eſt:vt dei verbum cum veniſſet ad iudeos
aſciſſeretur a gentibus:⁊ prius ab illis qui in lege nō cre-
diderant in gratia crederetur? Nam ſicut illa que in me- Allegoria notabilis.
dicos erogauerat oēm ſubſtātiā ſuā:ita etiā cōgregatio-
gentiū amiſerat oīa bona nature:⁊ patrimoniū vitale ꝑ-
degerat:facta verecūdia religioſa/fide promptior/pudore
cūctatior. Hoc eſt em̄ pudoris ⁊ fidei agnoſcere īfirmitatē
nō deſperare veniā. Verecūda ḡ fimbriā tetigit/fidelis ac
ceſſit/religioſa credidit/ſapiens ſanatā ſe eſſe cognouit.
Sic ſctā plebs gētiū q̄ deū credidit:pctm̄ erubuit vt deſe-
reret:fidē detulit/vt crederet:deuotionē exhibuit/vt ro-
garet:ſapiētiā induit/vt ſanitatē ſuā ⁊ ipſa ſentiret:fidu-
tiam ſumpſit/vt fatereṫ ꝙ preripuiſſet alienū. Cur aūt re
tro tangitur chriſtus? Quia ſcriptuꝫ eſt. Poſt dn̄m deum

Digitized by Google

tuũ ambulabis. Quid etiã ſibi vult/ ꝙ ⁊ principis filia an
noꝝ duodecim moꝛiebat̃: ⁊ mulier iſta ab annis duode⸗
cim fluxu ſanguinis laboꝛabat: niſi vt intelligat̃/ q: q̃diu
ſynagoga viguit/ laboꝛauit eccleſia: Defect⁹ illi⁹ hui⁹ eſt
virtus: q: illoꝝ delictũ ſalus gentib⁹: ⁊ cõſummatio illius
Ro. xi. huius exoꝛdiũ. Non nature exoꝛdium/ ſed ſalutis: q: ceci⸗
tas ex parte in Iſrael cõtigit: donec plenitudo gẽtiũ intra
ret. Non igitur tp̃e/ ſed ſpecie ſanitatis antiquioꝛ ſynago
ga ꝙ eccleſia. Quia q̃diu illa credebat: iſta nõ credidit:
⁊ per varias coꝛpoꝛis atqꝫ aĩe paſſiones/ immedicabili re
medio egra languebat. Audiuit egrotare pp̃lm iudeoꝛũ
ſperare cepit ſalutis ſue remediũ. Tẽpus veniſſe cogno⸗
uit: quo medic⁹ adeſſet e celo. Surrexit vt occurreret ver
Fidei ta bo: vidit q: compꝛimebat̃ a turbis. Nõ eñ credunt q̃ cõ⸗
ctus ex⸗ pꝛimunt/ credũt q̃ tangunt. Fide tangit̃ chꝛiſt⁹/ fide chꝛi⸗
ponit̃ al⸗ ſtus videtur. Non coꝛpoꝛe tangit̃/ non oculis cõpꝛehẽdit̃
legoꝛice. Neqꝫ eñ videt q̃ videns nõ videt: neqꝫ audit qui ea q̃ au
dit non intelligit: neqꝫ tangit qui fideliter non tãgit. De⸗
Tex. niqꝫ vt fidem tangentis expꝛimeret ait. ¶ Tetigit me ali
quis: Nam ⁊ ego cognoui virtutẽ de me exiſſe. Quod eſt
euidentis indicij: q: non intra paſſibilitatẽ cõditiõis hu⸗
mane: atqꝫ intra coꝛpoꝛis clauſtrũ incluſa ſapientia diui⸗
nitatis coarctata eſt: nõ capit̃ anguſtijs: coꝛpalib⁹ nõ re⸗
netur: ſed vltra fines noſtre mediocritatis virt⁹ exundat
eterna. Non eñ humana ope plebs gentiũ liberat̃: ſ; dei
munus eſt cõgregatio nationũ: qui etiã breui fide miſeri
coꝛdiã inclinat eternã. Nã ſi conſideremus quanta ſit fi⸗
des noſtra: et intelligam⁹ quantus ſit dei fili⁹: videm⁹ q:
cõparatione eius fimbꝛiã tantũmodo tangimus. Supe⸗
rioꝛẽ vero veſtimenti ei⁹ partem nequim⁹ attingere. Si
igitur ⁊ nos curari volum⁹: fimbꝛiã chꝛiſti fide tãgamus
Non latet eũ quicũqꝫ fimbꝛiã tetigerit: qui tetigerit auer
ſum. Neqꝫ eñ deus indiget oculis vt videat/ neqꝫ coꝛpo⸗
raliter ſentit: ſ; in ſe habet cognitionẽ oĩm. Beatus ergo
qui vel extremã partẽ vbi contigerit. Nam totũ põt quis
cõpꝛehendere: Uerũ vt ad illã que adhuc egra eſt reuer⸗
tamur: ne ꝑ noſtrã moꝛã dum diu chꝛiſti moꝛamur ingreſ
Tex. ſum/ moꝛtua eſſe credatur. ¶ Uenerũt ergo ſerui dicen⸗
tes pꝛincipi. Noli vexare illum: filia tua moꝛtua eſt. Et pꝛi
mũ illud cõſiderem⁹: ꝙ ſuſcitatur⁹ moꝛtuã ad faciendam
fidem emoꝛrouſam ante curauit. Et vt ſcias (exẽpli gra⸗
tia) ſteti ſſe ſanguinis fluxũ: dum ad illam petit/ iſta cura⸗
tur. Sic ⁊ reſurrectio tempoꝛalis in dñi paſſione celebꝛa⸗
tur: vt ꝑpetua illa credat̃. Sic ⁊ paritura ſterilis indicat̃:
vt conceptura virgo credat̃. Deniqꝫ audiuit pariturã Eli
zabeth Maria: nec de ſua gñatione dubitauit. Uenerũt
(inquit) ſerui dicẽtes pꝛincipi. Noli vexare illũ. Adhuc et
hi increduli ad reſurrectionẽ ſunt: quã Ieſus in lege p̄di
xit: in euangelio cõpleuit. Ita cũ veniſſet in domũ/ pau⸗
cos future reſurrectiõis arbitros aſciuit: nõ eñ a multis
Tex. cõtinuo eſt credita reſurrectio. Deniqꝫ dicẽte dño. ¶ Nõ
eſt moꝛtua puella/ ſed doꝛmit: ⁊ deridebãt inq̇t eũ. Qui⸗
cũqꝫ eñ nõ credũt/ irrident. Fleãt igitur moꝛtuos ſuos q̃
Mors putant moꝛtuos: v[...]i reſurrectiõis fides eſt: nõ moꝛtis ſpe
chꝛiſtia⸗ cies/ ſed quietis eſt. Nec illud abhoꝛret Mattheus: qđ di
nis req⸗ cit tibicines fuiſſe in domo pꝛincipis/ ⁊ turbã tumultuan
es eſt. tẽ: vel q: moꝛe veteri tibicines ad incẽdẽdos excitãdoſqꝫ
luct⁹ ferebant̃ adhiberi: vel q: ꝑ legis ⁊ litere cantilenã/
Tex. exultationẽ ſynagoga nõ poterat capere ſpiritalẽ. ¶ Te
nens ḡ Ieſus manũ puelle ſanauit eã: ⁊ iuſſit dari ei mã⸗
ducare. Qđ eſt teſtimoniũ vite: vt nõ phãtaſma/ ſed veri
tas crederet̃. Beat⁹ ille cui manũ ſapientia tenet. Utinã
meos q̃ꝫ teneat act⁹: teneat manũ iuſtitia: teneat dei ver⸗
bũ: inducat in penetralia ſua: ſpm̃ auertat erroꝛis: cõuer⸗
tat ſalutꝫ: dari mihi iubeat mãducare. Panis eñ celeſtis
eſt dei verbũ. Inde ⁊ illa ſapiẽtia q̃ diuini coꝛpoꝛis et ſan⸗
guinis ſacroſancta altaria repleuit alimẽtis: venite inq̇t
Pꝛouẽ. ix. ⁊ edite panes meos: ⁊ bibite vinũ qđ miſcui vobis. Que
tamen tante diuerſitatis eſt cauſa: ſupꝛa/ publice vidue fi
lius ſuſcitat̃: hic remouent̃ plures arbitri. Sed puto ꝙ in
eo ꝙ pietas ibi dñi declaretur: q: vidua mater vnici non
patiebat̃ moꝛas: et ideo ne amplius afficeret̃/ maturitas
additur. Eſt etiã foꝛma ſapientie in vidue filio/ cito eccle
ſiam crediturã: in archiſynagogi filia/ credituros quidẽ
iudeos ſed ex pluribus paucioꝛes. Tu autem.

¶ De eadem dñica. Luce. VIII.

¶ In illo tempoꝛe: Loquẽte Ieſu ad turbas: ec⸗
ce pꝛinceps vnus acceſſit: ⁊ adoꝛauit eum dicens
Et reliqua. Homilia venera. Bede pꝛeſbyteri.

Ecce vir venit cui no⸗
men erat Iairus: ⁊ ipſe pꝛinceps ſynagoge erat
Pꝛioꝛi lectioni quam de abiectione ſynagoge
fideqꝫ eccleſie: atqꝫ iterum inſtauratione ſynagoge ſum⁹
interpꝛetati: conſequẽter archiſynagogi filia moꝛiẽs ſub⸗
iũgitur. Quã dum ſuſcitare properat dñs: pꝛeoccupatus
emoꝛrouſa mulier pꝛeripit ſalutẽ: fitqꝫ vt poſt veniẽs poꝛ
ſalute potiatur. Ethiopia eñ pꝛeueniet manus eius deo:
⁊ cum intrauerit plenitudo gentiũ/ tunc oĩs iſrael ſaluus
fiet. Pꝛinceps itaqꝫ ſynagoge nullus meli⁹ ꝙ ipſe Moy⸗ Allego
ſes intelligitur. Unde bene Iairus. i. illuminans ſiue illu ria pul⸗
minatus vocatur: q: qui accipit ꝟba vite illuminat: ⁊ ipſe chꝛa.
a ſpirituſancto quo vitalia monita ſcribere vl' docere poſ
ſit illuminatur. ¶ Et cecidit ad pedes Ieſu/ rogans eũ
vt intraret in domũ eius. Si caput chꝛiſti deus: pedes ei⁹
conſequẽter incarnatio qua terrã noſtre moꝛtalitatis te⸗
tigit accipiendi ſunt. Cecidit igit̃ archiſynagogus ad pe
des Ieſu: q: legiſlatoꝛ cum tota patrũ pꝛogenie chꝛiſtum
in carne apparentẽ/ longe ſibi dignitatis gloꝛia pꝛeferen
dum eſſe cognouit: illud apoſtoli ſedula deuotione pꝛe⸗ i. Coꝛ. i.
ſtans: q: quod infirmũ eſt dei/ foꝛtius eſt hoĩbus. Roga⸗
uit eũ intrare in domũ ei⁹: q: continuis gaudioꝝ votis
eius videre deſiderabat aduentũ. Anima autẽ mea inq̇t
exultauit in dño: et delectabitur ſuper Ieſu ei⁹. Oĩa oſſa
mea dicent: dñe quis ſimilis tibi: Et hoc eſt ad pedes Ie
ſu cadere: eũ ſuꝑ oĩs ſingulariter magnũ pia fide fateri.
¶ Quia filia vnica erat ei/ fere annoꝝ duodecim: et hec Tex.
moꝛiebatur. Ipſa ſynagoga q̃ ſola legali inſtitutione cõ⸗
poſita/ q̃ſi vnica Moyſi nata erat: quaſi duodecimo eta⸗
tis anno/ hoc eſt tempoꝛe pubertatis appꝛopinquãte mo
riebatur: q: nobiliter a ꝓphetis educata: poſtꝙ̃ ad intelli
gibiles annos peruenerat: poſtꝙ̃ ſpirituales deo fructus
gignere debebat: ſubito erroꝝ languoꝛe cõſternata/ ſpiri⸗
tuales vias ingredi deſperabiliter omiſit: ⁊ ſi nõ a chꝛiſto
ſuccurreret̃/ hoꝛrẽdã ſuper oĩa coꝛruiſſet in moꝛtẽ. ¶ Et Tex.
factum eſt dũ iret a turba cõpꝛimebat̃. Ad puellã pergẽs
ſanandã dñs a turba compꝛimitur: q: genti Iudee ſaluta
ria monita pꝛebens quibus egrã vitijs eius conſciẽtiam
erigeret: noxia carnaliũ populoꝝ eſt conſuetudine gra⸗
uatus. ¶ Et mulier q̇dam erat in fluxu ſanguinis ab an Tex.
nis duodecim. Mulier ſanguine fluens ſed a dño curata
eccleſia eſt ex gentibus congregata: que ingenti carna⸗
lium delectationũ polluta fluxit: atqꝫ a cetu iam fuerat
ſegregata fidelium. Sed dum verbũ dei iudeã ſaluare de
cerneret: paratã iam pꝛomiſſamqꝫ alijs pꝛeripuit ſpe cer⸗ Inſinu⸗
ta ſalutem. Notandũqꝫ ꝙ ⁊ archiſynagogi duodenis ſit atur my
filia: ⁊ mulier hec ab annis duodecim ſanguine fluxerit: ſterium.
hoc eſt eodẽ q̃ ⁊ nata ſit tp̃e illa ceperit infirmari: vna eñ
pene eademqꝫ ſeculi hui⁹ etate et ſynagoga in patriarchis
naſci/ ⁊ gẽtiliũ natio ꝑ oꝛbem cepit idolatrie ſanie fedari.
Nã ⁊ gemini fluxus ſanguinis: h eſt ⁊ ſuꝑ idolatrie ſupſti
tione/ ⁊ ſuꝑ his q̃ carnis ac ſanguinis oblectatione pollu i. re. xvij.
untur/ poteſt intelligi. Uñ pulchꝛe ſacra refert hiſtoꝛia: tẽ
poꝛe quo Dauid adhuc puer Goliat gigãtẽ ſtrauit/ Phi
liſtijm in finib⁹ domim: id eſt ſanguinũ fuiſſe caſtrameta
tos: quia videlicet dominus ad debellandum mũdi pꝛin
cipem humilis apparens/ nullo modo operib⁹ infructuo
ſis: ſed ⁊ religioni ſpurciſſime deditos gentiliũ populos
inuenit. Ergo q̃diu ſynagoga viguit/ laboꝛauit eccleſia.

Defectus

Digitized by Google

Defectus illius/ huius virtus eſt: q2 illoꝝ delicto ſalus fa
Tex. cta eſt gētibus. ¶ Que in medicos erogauerat oēm ſub
ſtantiā ſuā: nec ab vllo potuit curari. Medicos ſiue fal
ſos theologos ſiue philoſophos legūq; doctores ſecula
riū: q̄ multa de virtutibus vitiiſq; ſubtiliſſime diſſerētes/
Falſorū vtilia ſe viuēdi credēdiq; inſtituta mortalib9 dare pmit
preceptoꝝ tebāt: ſeu certe ipſos ſpūs immūdos ſignificat: q̄ velut cō
doctrina ſulendo ſe iam pro deo colēdos ingerebāt. Quib9 viciſ
notatur. ſim audiēdis: gētilitas quāto magis naturalis induſtrie
vires expēderet: tanto min9 potuit ab iniqtatis ſue ſorde
Mar. v. curari. Uñ Marcus bene de hac muliere ſcribēs ait. Et
fuerat multa ꝑpeſſa a cōplurib9 medicis: ꝛ erogauerat
oīa ſua/ nec q̄cq; ꝓfecerat/ ſʒ magis deteri9 habebat. Sʒ
hec vbi ppl'm iudeoꝝ egrotare/ verūq; de celo cognouit
adeſſe medicū: cepit ꝛ ipſa languoris ſui ſperare pariter
Tex. et queritare remediū. ¶ Acceſſit retro et tetigit fimbriā
veſtimēti eius/ ꝛ cōfeſtim fluxus ſtetit ſanguinis ei9. Ac
cedit ꝛ dñm tāgit eccleſia: que ei per fidei veritatē appro
Joh. xij. pinquat. Accedit aūt retro: ſiue iuxta id qđ ipſe ait. Si q̄s
mihi miniſtrat/ me ſequat. Et alibi pcipit. Poſt dñʒ deū
tuū ambulabis. Siue quia pñtem in carne dñm non vi
dens/ peractis tēporalis diſpēſationis ſacramentis: eius
iam per fidem cepit veſtigia ſubſequi. Tāgit aūt fimbriā
veſtimēti eius/ ꝛ vndam reſtringit ſanguinis: q2 beatus
et vere mūdatus/ qui vel extremā verbi fidei manu con
tigerit. Nam rarus valde: qui eius vel in pectore recūbe
re/ vel caput mereat piſtico nardo perūgere: cū ꝛ ille ma
gnus fuerit: qui ſe indignū dicebat eius calciamēta por
tare: magna ꝛ illa que vngere pedes eius/ ꝛ capillis ſuis
Tex. tergere ꝓmeruit. ¶ Et ait Jeſus. Quis eſt qui me teti
git. Nō vt ipſe que neſciat doceat: ſed vt virtus fidei quā
nouerat immo quā ipſe dederat/ in muliere declaret in
Tex. terrogat. ¶ Negātibus aūt omnibus/ dixit Petr9/ et q̄
cū illo erāt. Preceptor/ turbe te cōprimūt ꝛ affligūt: ꝛ tu
dicis/ quis me tetigit? Queʒ turbe cōminantes paſſim
cōprimunt: vna credula mulier tangit dñm: quia qui di
uerſis inordinate glomerantiū hereſibus affligitur: ſolo
catholice eccleſie fideliter corde queritat. Nam ſicut q̄
dam videntes nō vident audientes nō audiūt: ita etiam
tangentes non tangunt: quia non fideliter chriſtum tan
Joh. xx. gunt. Unde cuidam amanti quidem/ ſed nōdum plene
credenti dicit. Noli me tangere: nondū enim aſcendi ad
patrem meū: aperte docens: q̄d ſit eum veraciter tange
Tex. re: patri ſcilicet equalem credere. ¶ Et dixit Jeſus: teti
git me aliquis. Nam ego noui virtutē de me exiſſe. Di
Pelagij cat Pelagius ſi placet/ ſe ſuo conamine ſaluari. Dicam9
error no autem nos: q2 vna ſalus hominis: in deo faciem9 virtutē
tatur. Nā et ipſe virtutē (que propitiatur omnib9 iniquitatib9
noſtris: et ſanat omnes languores noſtros) nō de nobiſ
ipſis/ ſed de ſe nouit exire. Nō ergo latet eū qui fimbrias
tetigerit: idest quis incarnatiōis myſteria/ donec ad ma
iora capienda perueniat/ perfecte amando crediderit.
Tex. ¶ At ipſe dixit illi. Filia fides tua te ſaluā fecit. Nec dixit
fides tua te ſaluā factura eſt: ſʒ ſaluā fecit. Jn eo enim q̄
Tex. credidiſti/ iā ſalua facta es/ ¶ Adhuc illo loquēte venit
quidam ad principē ſynagoge dicens ei: quia mortua eſt
filia tua/ noli vexare illum. Saluata a profluuio ſangui
nis mulier/ mox filia principis mortua nuntiatur: quia
dum eccleſia a vitiorum labe mundata: et ob fidei meri
tum filia eſt cognominata: cōtinuo ſynagoga perfidie ſi
mul inuidieq; leto ſoluta eſt. Perfidie quidem: quia in
chriſto credere noluit: inuidie vero quia eccleſiam credi
diſſe doluit. Scriptum eſt enim in actibus apoſtolorum
Act. xiij. Sequenti autem ſabbato/ pene vniuerſa ciuitas conue
nit audire verbum dñi. Uidētes autē turbas Judei/ re
pleti ſunt zelo: ꝛ cōtradicebant his que a Paulo dicebā
tur: maledicentes viam dñi coram multitudine. Noli ve
xare illum/ ꝓ eos hodieq; dicitur: quia adeo deſtitutum
ſynagoge ſtatū vidēt: vt reſtaurari poſſe nō credāt: ideo
pro reſuſcitatione illius ſupplicādum eſſe nō eſtiment:

ſed q̄ impoſſibilia ſunt apud hoīes: poſſibilia ſunt apud
deū. Uñ ſeqtur. ¶ Jeſus autē audito hoc verbo: reſpon
dit patri puelle. Noli timere/ crede tantum/ et ſalua erit.
Pater puelle/ cetus doctoꝝ legis accipit/ de quo dñs ait
Super cathedra Moyſi ſederūt ſcribe ꝛ phariſei. Qui ſi Mat.
credere ipſe voluerit: etiā ſubiecta ei ſynagoga ſalua erit. xxiij.
¶ Et cū perueniſſet domū: non pmiſit ſecū quēq; introire: Tex.
niſi Petrū ꝛ Jacobum et Joānē: ꝛ patrē ꝛ matrē puelle.
Supra publice vidue fili9 ſuſcitat: hic remouent plures
arbitri. Puto q̄ ꝙ in eo quoq; pietas ibi declaret: quia vi
dua mater vnici nō patiebat moras: ꝛ ideo ne ampli9 af
ficeret/ maturitas addit. Eſt etiā forma ſapiētie in vidue
filio cito eccliam crediturā: in archiſynagogi filia/ credi
turos q̄dē iudeos/ ſʒ e plurib9 pauciores. ¶ Flebant aūt Tex.
oēs/ ꝛ plangebāt illā. Nunq̄d poſſunt inqt filij ſpōſi luge Mat. ix.
re q̄diu cū illis eſt ſpōſus? Ueniēt autē dies cū auferetur
ab eis ſpōſus: ꝛ tūc ieiunabūt. Jgit ſynagoga q2 ſpōſi le
titiam qua viuere poſſet amiſit: q̄ſi inter plangētes mor
tua tacēs/ ne hoc quidē ipm quare plangatur intelligit.
¶ At ille dixit. Nolite flere: nō eſt mortua ſed dormit. Ho Tex.
minibus mortua erat/ q̄ ſuſcitare nequerant: deo dormie
bat/ in cuius ditione ꝛ aīa recepta viuebat: ꝛ caro reſuſci
tanda quieſcebat. Uñ mos chriſtian9 obtinuit: vt mortui
q̄ reſurrecturi eſſe nō dubitant/ dormiētes vocētur: ſicut
apoſtolus. Nolumus vos inquit ignorare de dormienti Mos chri
bus: vt non contriſtemini ſicut ꝛ ceteri qui ſpem non ha ſtian9 cō
bent. Sed et in parte allegorie cū anima que peccauerit mendat
ipſa moriatur: tamē ea que reſuſcitari a chriſto meruerit/
nobis quidēʒ mortua fuiſſe ſed ei obdormiſſe dici poteſt.
¶ Et deridebāt eū ſcientes q2 mortua eſſet. Quia verbū Tex.
reſuſcitantis deridere magis q̄ credere malebāt: quia fo
ras excludunt indigni: q̄ miraculum reſurgētis viderēt.
¶ Jpſe aūt tenens manū eius/ clamauit dicens. Puella Tex.
ſurge. Jn Marco ſcriptū eſt. Ait illi tabitacumi: qđ eſt in Mar. v.
terpretatū. Puella (tibi dico) ſurge: ꝛ confeſtim ſurrexit.
Ubi diligēs lector inqrat/ q̄re verax euāgeliſta dictum ſal
uatoris exponens interpoſuerit de ſuo/ tibi dico: cū in ſy
ro ſermone qđ poſuit/ nō plus ſit dictum q̄ puella ſurge.
Tenēs ergo manū puelle Jeſus ſuſcitauit eā: q2 niſi pus
mūdate fuerint man9 iudeorū: q̄ ſanguine plene ſūt/ ſyn
agoga eorū mortua non cōſurgit. ¶ Et reuerſus eſt ſpiri Tex.
tus ei9 ꝛ ſurrexit cōtinuo. Marcus ita dicit. Et cōfeſtim Mar. v.
ſurrexit puella ꝛ ambulauit: ſpūaliter inſinuās/ q2 q̄ſquis
a morte aīe chriſto manum ſibi cōfortāte reſipiſcit: nullo
mō a ſordib9 exurgere vitiorū/ ſʒ ꝛ in bonis cōtinuo profi
cere debet operibus. ¶ Et iuſſit illi dare manducare. Ad Tex.
teſtimoniū q̄dem vite reſuſcitatā manducare precepit: vt
non phātaſma ſed veritas crederetur. Sed ſi quis a ſpiri
tuali morte ſurrexerit/ celeſti neceſſe eſt mox pane ſatiari:
ꝛ diuini ſcilicet verbi/ et ſacroſancti altaris particeps effe
ctus. Nā iuxta moralē intellectum/ tres illi mortui quos
ſaluator in corporib9 ſuſcitauit: tria genera reſurrectiōis
animarū ſignificāt. Siquidē nōnulli cōſenſum male dele Delecta
ctationi prebendo/ latente tātū cogitatione peccati mor tio cogi
tē ſibi conſciſcūt: ſed tales ſe ſignificans viuificare ſalua tationis
tor/ ſuſcitauit filiā archiſynagogi/ nondū foras elatā/ ſʒ in dānoſa
domo mortuam: quaſi vitium ſecretū in corde. Alij ſolūʒ eſt.
noxie delectationi cōſentiendo/ ſed ꝛ ipſum malum quo
delectantur agendo/ mortuum ſuum quaſi extra portas
efferunt: et hos ſi peniteant reſuſcitare demonſtrans: ſu
ſcitauit filium vidue iuuenem extra portam ciuitatis ela
tum: ꝛ reddidit matri ſue: q2 reſipiſcentem a peccati tene
bris animā/ vnitati reſtituit eccle: ſicut ꝛ ſupra docuim9.
Quidā vero non ſolū cogitando vel faciendo illicita: ſed
ꝛ ipſa peccandi cōſuetudine ſe q̄ſi ſepeliendo corrūpunt.
Uerū nec ad hos erigendos minor ſit virt9 ꝛ gratia ſal
uatoris: ſi tamē aſſint cogitationes ſolicite/ q̄ ſuper eorūʒ
ſalute velut deuote chriſto ſorores inuigilent. Nā ad hoc
intimādū reſuſcitauit Lazarū/ quatuor dies iam in mo
numēto habentē: ꝛ ſorore atteſtāte iam fetētē: q2 peſſima

ꝛ

Digitized by Google

noxios actus ſolet fama comitari. Notandū aūt ꝙ quā-
to grauior anime mors ingruerit/tāto acrior neceſſe eſt
vt reſurgere mereatur penitentis feruor inſiſtat. Quod oc-
Lu. viij. culte volens oſtendere dñs: iacētē in cōclaui mortuā/mo
deſta leniqꝫ voce reſuſcitat dicens. Puella ſurge: quā et
ob facilitatē reſuſcitandi iam mortuā fuiſſe negauerat.
Delatū aūt foras iuuenē/ plurib⁹ vt reminiſcere debeat
Luc. vij. dicēs corroborabat cū ait. Iuuenis tibi dico ſurge. Qua-
triduanus vero mortuus: vt lōge premētis ſepulchri clau-
ſtra deponere poſſet. fremuit ſpū Ieſus turbauit ſeipm:
Ioā. xj. lachrymas fudit: rurſum fremuit/ac voce magna clama
uit. Lazare veni foras: ⁊ ſic tādē q̄ erat deſperat⁹/ diſcuſ-
ſo tenebrarū pondere vita luciqꝫ redditur. Sed ⁊ hoc no
tandū: q: publica noxa/publico eget remedio: leuia aūt
peccata/leuiori ⁊ ſecreta queūt penitentia deleri: puella
in domo iacens/paucis arbitris exurgit: eiſdēqꝫ ne mira
Tex. culū vulgarent/indicitur. ❡ Et obſtupuerūt (inq̄t) pa-
rentes eius: quibus precepit ne alicui dicerēt quod fa-
Dñs q̄re quartuꝫ mortuuꝫ nō ſuſcitauit. ctum fuerat. Iuuenis extra portā/ turba multa comitā-
te atqꝫ intuēte ſuſcitatur: Lazarus de monumēto voca-
tus intantū populus innotuit/ vt ob eorū qui videre te-
ſtimoniū/plurime dño turbe cum palmis occurrerent: ⁊
multi propter illum abirēt ex iudeis: ⁊ crediderūt in Ie-
ſum. Quartū vero mortuū dñs nūtiante diſcipulo agno
ſcit: ſed quia qui pro eius ereptione dñm precarētur viui
Luce. ix. defuerant. Dimittite inquit vt mortui ſepeliāt mortuos
ſuos: ideſt mali malos/noxijs laudibus grauent: ⁊ quia
nō adeſt iuſtus qui corripiat in miſericordia/oleum pec-
catoris impinguet caput.

❡ Dñica. XXV. Ioan. VI.

❡ In illo tempore: Cum ſubleuaſſet oculos Ie
ſus: et vidiſſet quia multitudo maxima venit ad
eum: dicit ad Philippū. Unde ememus panes
vt manducent hi. Et reli. Homilia beati Augu.

Miracula que fecit do
minus noſter Ieſus chriſt⁹ ſunt quidē diuina
opera: ⁊ ad intelligēdū deū de viſibilibus ad-
monēt hūana mētē. Quia eñ ille nō eſt talis ſubſtātia q̄
videri oculis poſſit: et miracula eius quib⁹ totū mundū
regit/vniuerſamqꝫ creaturā adminiſtrat/ aſſiduitate vi-
luerūt: ita vt pene nemo dignet̃ attendere opera dei mi-
ra ⁊ ſtupēda in quolibet ſeminis grano: ſm ipſam ſuam
miſericordiā ſeruauit ſibi quedā: que faceret opportuno
tēpore preter vſitatū ordinē curſumqꝫ nature: non vt ma-
iora: ſed inſolita vidēdo ſtuperent/ qbus quotidiana vi-
Uileſcūt hoi miracula q̄tidiana. luerāt. Maius eñ miraculū eſt gubernatio totius mun
di: ꝙ ſaturatio quinqꝫ milia hominū de quinqꝫ panibus
et tamē hec nemo miratur. Illud mirant̃ hoies: non q:
maius eſt/ſed quia rarū eſt. Quis eñ ⁊ nunc paſcit vni-
uerſum mūdū: niſi ille q̄ de paucis granis ſegetes creat?
Fecit ergo quō de⁹. Unde eñ multiplicat de paucis gra
nis ſegetes: inde in manibus ſuis multiplicauit quinqꝫ
panes. Poteſtas eñ erat in manib⁹ chriſti: panes autē
illi quinqꝫ quaſi ſemina erāt: nō quidē terre mādata/ſed
ab eo q̄ terrā fecit multiplicata. Hoc ergo admotum eſt
ſenſibus quo erigeret̃ mens: ⁊ exhibitum oculis vbi ex-
erceretur intellectus: vt inuiſibilē deū per viſibilia ope-
ra miraremur: ⁊ erecti ad fidē ⁊ purgati ꝑ fidē: etiā ipm
inuiſibiliter videre cuperem⁹: quem de rebus viſibilib⁹
inuiſibiliter noſceremus. Nec tamen ſufficit hec intueri
in miraculis chriſti. Interrogemus ipa miracula q̄d no-
bis loquātur de chriſto: Habēt eñ ſi intelligant̃ linguā
ſuam. Nam q: ipſe chriſtus verbū dei eſt: etiā factum ver-
bi verbū nobis eſt. Hoc ergo miraculū ſicut audiuimus
ꝙ magnum ſit/queramus etiam ꝙ ꝓfundū ſit. Non tan
tū eius ſuperficie delectemur: ſed etiā altitudinē perſcru
temur. Habet eñ aliquid intus hoc qđ miramur foris
Uidim⁹/expectauim⁹/magnū quiddā/p̄clarū q̄ddā et
omnino diuinū qđ fieri niſi a dño nō poſſit: laudauimus
de facto factorē. Sed quēadmodū ſi literas pulchras ali
cubi inſpiceremus: nō nobis ſufficeret laudare ſcriptoris
articulū: quō eas pariles/equales/ decoraſqꝫ fecerit: niſi
etiā legerem⁹ q̄d nobis ꝑ illas indicauerit: ita factū hoc
q̄ tātū aſpicit delectat̃ pulchritudine facti/vt admiretur
artificē. Qui aūt intelligit/quaſi legit. Aliter eñ videtur
pictura/aliter videnť litere. Picturā cū videris/hoc eſt
totū vidiſſe/laudaſſe: lrās cū videris: nō eſt hoc totū/qm̄
cōmoueris ⁊ legere. Etenī dicis cū videris lrās / ſi forte
nō eas noſti legere. Quid putam⁹ eſſe qđ hic ſcriptū eſt?
Interrogas q̄d ſit/cū iā videas aliq̄d. Aliud tibi demon
ſtraturus eſt/a quo q̄ris agnoſcere qđ vidiſti. Alios ille
oculos habet/alios tu. Nonne ſimiliter apices videris?
Sꝫ nō ſimiliter ſigna cognoſceris. Tu ergo vides ⁊ lau-
das ille videt ⁊ laudat/legit ⁊ intelligit. Quia ergo vidi Uiſa ex verbis eruitur.
mus: quia laudauim⁹: legamus ⁊ intelligamus. Dñs in
mōte. Multomagis intelligam⁹/q: dñs in mōte/ verbū
in alto. Proinde nō quaſi humiliter iacet qđ in mōte fa-
ctū eſt: nec trāſeūter pretereūdū/ſed ſuſpiciēdū. Turbas vi
dit/eſurientes agnouit / miſericorditer pauit: nō ſolū pro
bonitate: verūetiā ꝓ poteſtate. Quid eñ ſola ꝓdeſſet bo
nitas: vbi nō erat panis vnde turba eſuriēs paſceret̃? Ni
ſi bonitati adeſſet poteſtas: ieiuna illa turba remaneret
et eſuriens. Deniqꝫ ⁊ diſcipuli q̄ erāt cū dño in fame: ⁊ ipi
turbas volebāt paſcere vt nō remanerēt inanes: ſꝫ vñ pa
ſcerēt nō habebāt. Interrogauit dñs vnde emerent̃ pa- Tex.
nes ad turbas paſcēdas? Et ait ſcriptura. ❡ Hoc aūt di
cebat tētans eū: diſcipulū ſcꝫ Philippū quē interrogaue Tex.
rat. ❡ Ipſe eñ ſciebat q̄d eſſet factur⁹. Cur ergo de bo-
no tētabat/niſi quo ignorātiā diſcipuli demōſtrabat: et
forte in demōſtratione ignorātie diſcipuli aliq̄d ſignifica
uit? Apparebit ergo cū ipſum ſacramētū de quinqꝫ pani-
bus nobis ceperit loq̄: ⁊ q̄d ſignificet indicare. Ibi eñ vi-
debim⁹ q̄re dñs in hoc facto ignorātiā diſcipuli voluit in
terrogādo qđ ſciebat oſtēdere. Nā interrogam⁹ aliq̄n qđ
neſcim⁹/audire volētes vt diſcam⁹. Aliq̄n interrogam⁹
qđ ſcim⁹/ſcire volētes vtrū ⁊ ille ſciat quē interrogam⁹.
Utrūqꝫ hoc nouerat dñs. Et qđ interrogabat ſciebat: et
quid eſſet factur⁹ ipſe nouerat: ⁊ hoc neſcire Philippū
ſciebat ſimiliter. Quare itaqꝫ interrogabat: niſi q: illius
ignorātiā demōſtrabat? Et hoc q̄re fecerit/vt dixi poſtea
intelligem⁹. ❡ Andreas ait. Eſt hic puer q̄dā: q̄ habet Tex.
quinqꝫ panes ⁊ duos piſces. Sed hec q̄d ſunt inter tan-
tos? Cū dixiſſet Philipp⁹ īterrogat⁹: ducētorū denariorū
panes nō ſufficere/qb⁹ tāta illa turba reficeret̃: erat ibi q̄
dam puer portās q̄nqꝫ panes hordeaceos ⁊ duos piſces.
❡ Et ait Ieſ⁹. Facite hoies diſcūbere. Erat aūt ibi mul- Tex.
tū fenum: ⁊ diſcubuerūt fere quinqꝫ millia hoim. Accepit
autē dñs Ieſus panes: gratias egit/iuſſit frangi: fracti
ſunt panes/poſiti ante diſcūbētes/nō iam quinqꝫ panes
ſed qđ adiecerat q̄ creauerat qđ auctū erat. Et de piſcib⁹
quantū ſufficiebat. Parū eſt turbā illam fuiſſe ſatiatam:
etiā fragmēta reſederūt: ⁊ etiam ipſa colligi iuſſa ſunt ne
perirēt. ❡ Et impleuerūt duodecim cophinos fragmen Tex.
torū. Breuiter vt curram⁹: per quinqꝫ panes intelligunt̃
quinqꝫ libri Moyſi. Merito nō triticei ſed hordeacei: q:
ad vet⁹ teſtamētū ptinēt. Noſtis aūt hordeū ita creatum
vt ad medullā eius vix ꝑueniat̃: veſtit̃ eñ eadē medulla
tegmine palee: ⁊ ipſa palea tenax et inherēs vt cū labore Cōparatio pulchra.
exuat̃. Talis eſt lrā veteris teſtamēti: veſtita tegminib⁹
carnaliū ſacramentorū. Sed ſi ad eius medullā ꝑueniat̃/
paſcit ⁊ ſatiat. Ferebat ergo quidā puer quinqꝫ panes ⁊
duos piſces. Si queram⁹ quis fuerit puer iſte: forte ppl's
Iſrael erat: q̄ ſenſu puerili portabat/nec mādųcabat. Il-
la eñ q̄ portabat/clauſa onerabāt: ⁊ apta paſcebāt. Duo
aūt piſces videnť nobis ſignificare illas duas in veteri
teſtamēto ſublimes ꝑſonas/q̄ vngebant̃ ad populū ſan-
ctificandum ⁊ regendum/ſacerdotes ⁊ reges. Et ipſe in

Digitized by Google

myſterio venit aliqñ:ꝗ ꝑ illos ſignificabat. Venit aliqñ/
ꝗ ꝑ medullā hoꝛdei oſtendebat:ꝑ paleā ꝟo hoꝛdei occul/
tabat:venit ipſe vn⁹ vtrāq; ꝑſonā in ſe poꝛtās/ſacerdotis
Chriſt⁹ et regis:Sacerdotis ꝑ victimā quā ſeipſum obtulit ꝓ no
rex ⁊ ſa/ bis deo:Regis:q: regimur ab eo:⁊ aperiūt ꝗ clauſa poꝛ/
cerdos. tabant.Gr̄as illi.Impleuit ꝑ ſe qđ ꝑ vet⁹ teſtamētū pro/
mittebatur.Et fracti ſunt panes:frāgendo multiplicati
ſunt.Nihil veri⁹.Quinq; eñ libꝛi Moyſi ꝙ multos li/
bꝛos cū exponunt/tāꝙ frāgendo.i.diſſerēdo fecerūt. Sꝫ
q: in illo hoꝛdeo/ignoꝛātia pꝛimi ppl̄i tegebat:de ꝗ pmo
i.Co.iij. populo dictū eſt.Qñdiu legit Moyſes/velamē ſupꝛa coꝛ
da eoꝝ poſitū eſt:nōdū eñ velamen ablatū erat:q: non/
dū venerat chꝛiſt⁹:nōdū velū tēpli fuerat illo in cruce pē
dente cōſciſſum.Quia ergo ignoꝛātia populi erat in le/
ge:propterea tentatio illa dñi/ignoꝛantiā diſcipuli demō
ſtrabat.Nihil erga vacat.Oīa eminēt:ſed intellectoꝛem
requirūt.Nā ⁊ ipſe numer⁹ paſti populi:ppl̄m ſignifica/
bat ſub lege ꝯſtitutū.Cur eñ quinq; milia erāt:niſi quia
ſub lege erant:que lex quinq; libꝛis Moyſi explicatur?
Unde de quinq; illis poꝛticibus languidi ꝓdebant non
ſanabant.Ille enim ibi curauit languidū qui et hic tur/
bas de quinq; panibus pauit.Nā ⁊ ſuper fenum diſcūbe
bāt.Carnaliter ergo ſapiebāt/⁊ in carnalib⁹ quieſcebāt.
Eſa.xl. Omnis eñ caro fenū.Que ſunt aūt illa fragmēta/niſi
que populus nō potuit māducare?Intelliguntur ergo q̄/
dam ſecretioꝛa intelligētie:que multitudo nō pōt capere
Quid ergo reſtat/niſi vt ſecretioꝛa intelligētie que non
poteſt capere multitudo/illis credant qui idonei ſunt et
alios docere/ſicut erāt apl̄i.Vñ duodecim cophini im/
pleti ſunt.Factū eſt hoc et mirabiliter/q: magnū:factū
eſt et vtiliter/q: ſpūaliter factū eſt.Qui tūc viderūt admi
rati ſunt:nos eñ nūc miramur cū audim⁹:factū eſt autē
vt illi viderent/ſcriptū eſt aūt vt nos audiremus.Quod
Joh.xx. in illis oculi valuerūt/hoc in nobis fides.Cernim⁹ ꝗppe
animo qđ oculis nō potuim⁹:et plati illis ſumus:qm̄ de
nobis dictū eſt.Beati ꝗ nō vidēt ⁊ credūt.Addo aūt/q:
foꝛte ⁊ intelleximus qđ illa turba nō intellexerit:⁊ vere
nos paſti ſum⁹/ꝗ ad medullā hoꝛdei ꝑuenire potuimus.
Tex. Deniq; hoīes illi qui viderūt hoc/quid putauerūt?¶ Il/
li inquit hoīes cū vidiſſent quod fecerat ſignū:dicebant
q: hic eſt vere propheta.Foꝛte adhuc ideo ꝓphetā chꝛi/
ſtum putabāt:q: ſuper fenū diſcūbebāt.Erat aūt ille dñs
pꝛophetarū:impletoꝛ ꝓphetarū:ſanctificatoꝛ ꝓphetarū/
Deute. ſed et ꝓpheta.Nā et Moyſi dictū eſt.Suſcitabo eis ꝓ/
xviij. phetam ſimilē tui.Similem ſm carnem/non ſm maie/
ſtatem.Et de ipſo chꝛiſto illam domini ꝓmiſſionē habe/
re intellectum:aperte in actibus apl̄oꝝ exponitur ⁊ legi
tur.Et ipe dñs de ſe ait.Nō eſt propheta ſine honoꝛe niſi
Chriſt⁹ in patria ſua.Pꝛopheta dñs:et verbū dei dñs:et nullus
ꝓpheta pꝛopheta ſine verbo dei pꝛophetat.Cum prophetis ver/
dicitur. bum dei/⁊ pꝛopheta verbū dei.Meruerūt pꝛioꝛa tēpoꝛa
pꝛophetas afflatos et impletos verbo dei.Meruimus
nos pꝛophetā ipſum verbū dei.Sic aūt ꝓpheta chꝛiſtus
dñs pꝛophetarū:ſicut angelus chꝛiſtus dñs angeloꝛum.
Nam et ipſe dictus eſt magni cōſilij angelus.Verūtamē
Eſa.ix. alibi quid dicit ꝓpheta?Quia non legatus neq; angel⁹:
ſꝫ ipſe veniēs ſaluos faciet eos.i.ad ſaluos faciēdos eos
nō mittet legatū:nō mittet angelū/ſed veniet ipſe.Quis
veniet?Ipſe angelus.Certe non per angelū:niſi quia ſic
iſte angelus/vt etiā dñs ſit angeloꝝ.Etenim angeli nun
tij ſunt latine.Si chꝛiſtus nihil annūtiaret/angelus non
diceretur.Chꝛiſtus ſi nihil pꝛophetaret/ꝓpheta nō dice/
retur.Exhoꝛtatus eſt nos ad fidem:⁊ ad capeſcendā vitā
eternā.Aliquid p̄ſens annūtiauit/aliqđ futurū pꝛedixit.
Ex eo ꝙ pꝛeſens annūtiauit/angel⁹ erat.Ex eo qđ futu/
rum pꝛedixit/ꝓpheta erat.Ex eo ꝙ verbum dei caro fa/
ctum eſt:et angeloꝛum et prophetarū dñs eſt.Tu autem.

¶ In dedicatione eccl̄ie vel altaris:Ser. bt̄i Auguſtini.

Quotieſcunq; fratres

charissimi altaris vel tēpli feſtiuitatē colimus:
ſi fideliter ⁊ diligēter attēdim⁹/ac ſcīe ⁊ iuſte
viuim⁹:ꝗcꝗd in tēplis manufactis agit:totū in nobis ſpi/
rituali edificatione cōplet.Nō eñ mētitus eſt ille ꝗ dixit i.Coꝛ.iij.
Tēplū dei ſanctū eſt/qđ eſtis vos.Et iterū.Neſcitis:quia i.Coꝛ.vi.
mēbꝛa veſtra tēplū ſunt ſpūſſancti?Quibus meritis niſi
per gratiā dei meruimus fieri tēplū dei?Quātum poſſu
mus cū ipſius adiutoꝛio laboꝛemus:ne deus noſter in tē
plo ſuo/hoc eſt in nobiſipſis inueniat/qđ oculos ſue ma Homo
ieſtatis offendat:ſꝫ habitaculū coꝛdis noſtri euacuetur dei tēplū
vitijs/⁊ virtutib⁹ repleat.Claudat diabolo/⁊ aperiatur eſſe pro/
chꝛiſto.Et ita laboꝛemus/vt nobis bonoꝝ opeꝝ clauib⁹ batur.
ianuā celeſtis regni apire poſſim⁹.Sicut eñ malis ope/
ribus:quaſi ꝗbuſdam ſeris ac vectib⁹/vite nobis ianua
clauditur:ita abſq; dubio bonis operib⁹ aperit.Et ideo
fratres charissimi/vnuſꝗſq; cōſideret cōſciētiam ſuam:⁊
qñ ſe aliquo crimine vulneratū eſſe cognouerit/pꝛi⁹ oꝛa/
tionibus et ieiunijs vel eleemoſynis ſtudeat mūdare cō
ſcientiā ſuā:⁊ ſic euchariſtiā preſumat accipere.Si enim
agnoſcens reatū ſuū ipſe ſe a diuino altari ſubduxerit:ci
to ad indulgentiā diuine miſericoꝛdie ꝑueniet:q: ſicut ꝗ Lu.xviij
ſe exaltat humiliabit:ita ecōtrario/ꝗ ſe humiliat exalta/
bit.Qui eñ ſicut dixi:agnoſcēs reatū ſuū ipſe ſe humili/
ter ab altari eccleſie ꝓ emēdatione vite remouere volue
rit:ab eterno illo ⁊ celeſti cōuiuio excōicari penitus non
timebit.Rogo vos fratres diligēter attēdite.Si ad mē/
ſam cuiuſcūq; potētis hominis nemo p̄ſumit cū veſtib⁹
conſciſſis ⁊ inquinatis accedere:quāto magis a cōuiuio
eterni regis/ideſt ab altari dñi/debet ſe vnuſꝗſq; inuidie
vel odij veneno ꝑcuſſus/iracūdie furoꝛe replet⁹/cū reue
rentia ⁊ humilitate ſubtrahere:ꝓpter illud qđ ſcriptum
eſt.Vade pꝛius recōciliari fratri tuo/⁊ tūc veniens offe/ Mat.v.
res mun⁹ tuū.Et iterū.Amice/quō huc intraſti non ha/ Matt.
bens veſtē nuptialē?Hoc eñ habet textus euāgelice le/ xxij.
ctionis/ꝙ quidā fecerit nuptias filio ſuo:⁊ intrauit vt vi
deret ſimul recūbētes:⁊ videns ibi hominē nō veſtitum
veſte nuptiali/dixit ad eū.Amice/quomodo huc intraſti
non habēs veſtem nuptialē?Et illo obmuteſcente/dixit
miniſtris.Ligate illi manus ⁊ pedes/⁊ ꝓijcite eū in tene
bꝛas exterioꝛes:ibi erit fletus ⁊ ſtridoꝛ dentiū.Ecce qua/
lem ſententiā merebit audire qui ad cōuiuiū nuptiale/
ideſt ad altare dñi/aut ebꝛioſus/aut adulter/aut odium
in coꝛde retinēs/p̄ſumit accedere.Auertat hoc dñs a no/ Doctrīa
bis fratres charissimi:⁊ cōcedat vt mala iſta/aut nūꝙ vel moꝛalis
ſim⁹ admittere/aut ſi admiſſa fuerint ſine vlla moꝛa/pe/
nitētia vel pace ſtudeam⁹ ſanare:⁊ largioꝛib⁹ eleemoſy
nis feſtinem⁹ abluere:ne foꝛte ſi cū peccatoꝝ vulneribus
añ tribunal eterni iudicis venerim⁹:ab illa eterna eccl̄ia
et ab illa celeſti Hieruſalē/ꝑpetua excōicatiōe ſeparemur.
Hec ergo cogitātes frēs charissimi:tā caſti ⁊ tā ſobꝛij et
tā pacifici ad iſtud altare deo auxiliāte ſtudeam⁹ accede
re:vt ab illo eterno altari non mereamur excludi.Qui
enim ad iſtud altare caſto coꝛpoꝛe et mundo coꝛde/cum
ſecura ⁊ munda conſciētia venerit:ad illud altare quod
in celis eſt/felici tranſmigratione perueniet.Tu autem.

¶ Item alius ſermo.

Ecce feſta eccleſie co/

lūt:ꝗ ſe eccl̄ie filios eſſe cognoſcūt.Hec eñ om
niū credētiū mater eſt ꝗ natos ad moꝛtē rege/
nerat ad ſalutē.Hec eſt poſt ſynagogā ꝗdē vocata:ſꝫ an/
te ſynagogā ꝓmiſſa.Hec eñ iā in pꝛimo hoīe p̄figurata
eſt.Nā ſicut ex Ade latere fabꝛicata eſt Eua:ita ex chꝛiſti Geñ.ij.
coꝛpoꝛe ⁊ vulnere/redēpta creuit eccl̄ia.Hec intra arcā
diluuio exundāte ſeruata:crucis beneficiū ⁊ baptiſmatis Geñ.vij
myſteriū p̄ſignauit.Hāc Sara ſterilis ⁊ deſperata in ſe/ Geñ.xxi
nectute:vnico pignoꝛe fecūdata p̄einuit.Eccl̄ia eñ vni/

chi/ideſt dilectiſſimū deo populū:ſeculo ſeneſcēte p̄oge-
nuit. Hec eſt regina illa de qua ad dn̄m dicit. Aſtitit regi
na a dextris tuis in veſtitu deaurato/circūamicta varie-
tate.i.diuerſarū circūdata p̄cioſo decore virtutū. Hec eſt
illa regina q̄ venit a fin̄bꝰ Ethiopie audire ſapiētiā Sa-
lomonis. Sed hec non tā ex vna regione q̄ ex vniuerſis
mūdi partibꝰ reges paritura cōuenit. Sic etiā euāgeli-
ſta cōmemorat. Regina auſtri venit a finibꝰ terre/audi-
re ſapiētiā Salomonis. Venit eccl'ia ad redēptorē ⁊ eru
ditorē ſuū:vt de ſtultitia erroris/doctrinā p̄ciperet vita-
tis. De qua pleniꝰ ſicut audiuimus/regū ſcribit hiſtoria/
iij. Re.x. ita dicēs. Et ingreſſa regina Hierl'm cū multo comitatu
⁊ diuitijs/cū camelis portātibꝰ aromata:⁊ aurū infinitū
nimis/⁊ gēmas precioſas:venit ad Salomonē:⁊ locuta
eſt ei vniuerſa q̄ habebat in corde ſuo. Ergo in figura re-
gine huiꝰ/eccl'ia venit ex gētibꝰ ⁊ a finibꝰ terre:imponēs
cupiditatibꝰ finē/vitijſq̄ terrenis/vt audiret ſapiētiam
Eph.ij. Salomonis.i.veri pacifici dn̄i noſtri Jeſu chriſti:q̄ fecit
vtraq̄ vnū/ſoluēs inimicitias inter deū ⁊ hoīez in carne
ſua. Venit poſt veteres ⁊ p̄phanas ſupſtitiones/audire
et diſcere de fidei illuminatione/⁊ iudicio futuro:de ani
iij. Re.x. me immortalitate/de ſpe reſurrectionis ⁊ gl'ia. Venit er
go in hierl'm cū multo comitatu.i.nō iā cū vna tātū gēte
Eccl'ia iudeorū:ſicut priꝰ ſynagoga ſolos habuit hebreos:ſed to
cōparat tius mūdi gētibꝰ diuerſiſq̄ nationibꝰ. Venit ergo exhi-
regine bens munera digna chriſto:aurū ⁊ gēmas p̄cioſas:⁊ hoc
Saba. camelis portātibꝰ:ideſt ex gētili pp'lo venientibꝰ:q̄ priꝰ
fuerant vitiorū feditate diſtorti:⁊ malorū onere curui/ac
prauitate peccatorū deformes. Cū his taꝯ muneribꝰ/re-
gina hec ingredit ad pacificū regē chriſtū:exhibēs ſecū fi
dei aurū:puritatis incēſa p̄cioſa/ſplēdoreſq̄ gēmarū:mo
rū ſcꝫ inſignia ⁊ ornamēta virtutum. Et locuta eſt ei vni
uerſa q̄ habebat in corde ſuo.i.aperuit ei cor ſuū:manife-
ſtauit ei occulta cōſciētie ſue/in cōfeſſione ⁊ penitudine
p̄cedētiū delictorū. Videamꝰ q̄d agat hec regina. Vidēs
inquā regina Saba oēm ſapiētiā Salomonis:⁊ domuꝫ
quā edificauerat:⁊ cibos mēſe ſue:⁊ holocauſta q̄ offere
bat in domo dn̄i:nō habebat vltra ſpm̄. Quid erat rōnis
vt p̄potēs regina/domꝰ expēſas/⁊ cibos regios tātope-
re miraret: Ergo hoc loco aliq̄ maiora nos oportet inq̄-
rere. Vidit ergo eccl'ia ex gētibꝰ cōgregata ſapiam chri-
ſti.i.poſt carnalia inſtituta gētiliū:poſt humanā ⁊ anima
lem doctrinā philoſophorū:accepit intellectū ſalutis:⁊ vi
te inſpexit ſpūaliū mēbra bonorū:agnouit verū fabricato
rem celi ⁊ terre:⁊ potētiſſimū humani gn̄is cōditorē:de
Sap. xi. cuius ſapiētia dr̄. Oia in mēſura ⁊ pōdere ⁊ numero cō-
ſtituiſti. Vidit ⁊ domū quā edificauerat.i.incarnationē
Col. ij. hoīs aſſumpti:in quo habitat oīs plenitudo diuinitatis
corporaliter. Vidit ⁊ cibos mēſe Salomonis.i.illos de q̄
Joā. iiij. bus dn̄s dicebat. Meus eſt cibꝰ/vt faciā voluntatē eius
qui miſit me patris. Cibꝰ em̄ chriſti/ſalus noſtra eſt. Re-
ficit celeſtibꝰ cibis/pfectibꝰ nr̄is. Cibꝰ eius ſumꝰ:dū acq̄
ſiti eccl'ie in mēbra eius corpuſq̄ trāſimꝰ:vel cibꝰ eius al-
taris ſacramēta celeſtia ſunt/de q̄bus dr̄. Panē celi dedit
eis:panē angelorū māducauit homo. Vidit ⁊ holocauſta
eius:orationum ſine dubio ſupplicationūq̄ myſteria:et
obſtupuit vbi vidit ineſtimabiles dn̄i ſui diuitias/dixitq̄
iij. Re.x. ad regē. Verus eſt ſermo quē audierā in terra mea ſuper
ſermonibꝰ tuis ⁊ ſuper ſapiētia tua:⁊ nō credebā narran
Ascēlū tibus/donec ipſa veni ⁊ vidi oculis meis:⁊ p̄baui q̄ me-
intrātis dia pars nūciata mihi nō fuiſſet. Maiora ſunt ſapientia
cōfeſſio. tua ⁊ opera/q̄ rumor q̄ audiui. Cū ergo p̄uenerit regi-
na hec:ſiue eccleſia ſiue queq̄ anima ſancta in eternam
Hieruſalē/ideſt viſionē pacis:⁊ ingreſſa beatā requiē ⁊
gloriā promiſſorū celeſtiū fuerit:multo plura ⁊ magnifi-
centiora perſpiciet:q̄ ei ſunt p̄ ſacra eloquia p̄phetarum
atq̄ apoſtolorū nūciata:dum adhuc in terra ſua/ideſt in
corpore ſuo cōmoraret. Nūc em̄ taꝯ in ſpeculo ⁊ in eni-
gmate:tūc aūt oculis ſuis videbit.i.facie ad facieꝫ illud/
de q̄ ſcriptū eſt. Q: oculꝰ nō vidit/nec auris audiuit/nec
in cor hominis aſcēdit. Et reuera id quod parat deꝰ dili-
gentibus ſe:fide hic nō cōprehendit/ſpe nō attingit/cha
ritate nō capit/deſideria et vota tranſgreditur. Acquiri
pōt/eſtimari nō poteſt. Habebit de perceptione fructuꝫ:
non habebit de ſatietate faſtidiū. Vn̄ ſcā eccl'ia ſiue q̄q̄
fidelis anima/inter ſtupendas remuneratoris ſui conſti
tuta diuitias:ineffabilibꝰ regine huius verbis vti ad deū
poterit/dicēs. Verus eſt ſermo quē audiui ſuper ſermo- iij. Re.x
nibus tuis:et maiora ſunt opera tua q̄ rumor quē audi-
ui in terra mea.i.in corpore meo/dn̄e Jeſu chriſte:qui vi-
uis et regnas deus in ſecula ſeculorum. Amen.

¶ In dedicatione altarium. Luc. VI.

¶ In illo tempore: Dixit Jeſus diſcipulis ſuis:
Nō eſt arbor bona que facit fructus malos:neq̄
arbor mala faciens fructum bonum. Et reliqua.
Homilia venerabilis Bede preſbyteri.

Via propitia diuini-
tate fratres chariſſimi ſolēnia dedicationis ec-
cleſie celebramꝰ:debemꝰ ipſi cōgruere ſolēni-
tati quā colimꝰ:vt ſicut ornatis ſtudioſius eiuſdē eccle-
ſie parietibꝰ pluribus accenſis luminaribꝰ/amplifica-
to numero lectionū/addita pſalmorū melodia:letis no-
ctem vigilijs ex more tranſegimꝰ:ita etiā penetralia cor-
diū noſtrorū ſemp̄ neceſſarijs bonorū operū decorēmꝰ or-
natibus. Semp̄ in nobis flāma diuine pariter ⁊ fraterne
charitatis augeſcat:ſemp̄ in ſanctuario pectoris noſtri/
celeſtiū memoria p̄ceptorū:⁊ angelice modulationis dul
cedo ſancta reſonet. Hi ſunt enim fructꝰ bone arboris:
hic boni theſaurꝰ cordis:hec fundamēta ſapiētis archite
cti:q̄ nobis hodierna ſancti euāgelij lectio cōmēdat:nos
nō formā ſolūmodo/ſed virtutem potiꝰ habere pietatis. Taber-
Quod etiā myſtica veteris inſtrumēti nobis hiſtoria di- naculi ⁊
ligenter inſinuat:q̄ vel Moyſes tabernaculū/vel tēplū tēpli ſi-
dn̄o Salomon in ſcē eccl'ie typū condidit. Vtraq̄ enim gnifica-
domꝰ firmiter fundata eſſe referē:tabernaculū quidē:q̄ tio.
cōpactos de tabulis habebat parietes ſup̄ baſes argen-
teas:tēplū aūt ſup̄ lapides quadros ſuppoſitos. Ligna
quoq̄ erant imputribilia/e quibꝰ ⁊ tabernaculū oē ſa
crū:⁊ tēplū intus ornatū/ac deſuper tectū fulgebat. Au-
rū etiā de theſauro bono/optimū p̄ferebat:de quo ⁊ ta-
bernaculi parietes intus ⁊ foris veſtiri:⁊ tēpli non tantū
parietes/verūetiā laq̄aria/trabes/oſtia/poſtes/⁊ paui-
menta erant cooperta. Sed ⁊ vaſa vel vtenſilia domus
vtriuſq̄ cuncta pene aurea:neq̄ hec niſi de auro puriſſi-
mo fieri licebat. Fructus etiā arborū q̄ in domū dn̄i offe-
rebant:puriſſimi ⁊ exq̄ſiti eſſe iubebant:hoc eſt vitis/oli
ue/thuris/vel ſtactis ⁊ ceterarū hmōi. Que vtiq̄ cūcta ſpi
ritualiter intellecta/verā noſtre fidei ⁊ operationis ſyn-
ceritatē denūciant. Domus naq̄ vtraq̄ vt diximus/vni-
uerſalis eccl'ie figuram premōſtrat. Neq̄ incōgruū quis
arbitret/q̄ due ſunt domus dn̄i in myſterio facte:cū vnā
chriſti domū eſſe eccleſiā nullus fidelis ambigat. Due er-
enim ſunt cōdite domus/ob ſignificationē vtriuſq̄ pp'li
in eandē fidē venturi:iudei ſcꝫ ⁊ gentilis. Unde bene ta-
bernaculū ſola plebs hebrea condidit in eremo:templi
autem ſtructurā/proſeleti/ideſt aduene de gētibꝰ/quot-
quot in pp'lo iſrael tūc inueniri poterāt/deuota fide com
pleuerūt. Sed ⁊ rex potētiſſimꝰ Tyri cōductus a Salo-
mone cōmodatis artificibꝰ ⁊ lignis gratantiſſime iuuit:
q: nimirū ante incarnationeꝫ dn̄icā/notus tantū in Ju- Ps. lxx
dea erat deꝰ. At poſtq̄ ille in ea qua natꝰ ⁊ paſſus eſt car
ne/reſuſcitatꝰ a mortuis:⁊ exaltatꝰ eſt ſup̄ celos deꝰ:cōti
nuo ſup̄ oēm terrā nois eius gl'ia refulſit:orbiſq̄ vniuer-
ſus ad edificationē domꝰ illiꝰ/accepta ab eo p̄miſſiōe bo
norū celeſtiū/gaudēs accurrit. Quid ḡ ipſe cōditor et re
dēptor noſter/de conſtructione ſue domꝰ que nos ſumꝰ/
in ea q̄ nobis modo recitata eſt lectiōe ſcti euāgelij dicat

Digitized by Google

Tex. audiamus. ¶ Nō est arbor bona q̄ facit fructus malos: neq̄ arbor mala faciēs fructū bonū. Bonas ergo arbores et bonos harū fruct' in constructionē sui tēpli rex sapiēs querit. At ꝯ male arboris q̄s sit finis: idē alibi do-
Mat.iij cet/dicēs. Omnis arbor q̄ nō facit fructū bonū/excidet et in ignem mittet. Arbores nāq̄ hoies: fructus aūt dicit opera ipsorū. Vultis etem nosse q̄ sint arbores male/qui
Gal.v. mali fructus? Apl's docet/dicēs. Manifesta aūt sunt opera carnis: que sunt fornicatio/immūditia/luxuria/idolorum seruitus/veneficia/inimicitie/cōtētiones/emulationes/ire/rixe/dissentiones/hereses/inuidie/homicidia/ebrietates/comessatiōes/et his similia. Vulti audire an arbores q̄ tales fructus faciūt/ad eterni regis tēplū celeste pertineāt? Subiūgit apl's dicēs. Que predico vobis sicut pdixi: q̄m qui talia agūt/regnū dei nō cōsequentur. Bone quoq̄ arboris fructus/subsequēter enumerat dicens. Fruct' aūt spūs est charitas/gaudiū/pax/patiētia/bonitas/benignitas/fides/māsuetudo/cōtinētia: de qui-
Eph.v. bus et alias admonēs ait. Ut filij lucis ambulate. Fruct' em̄ lucis est/in omi bonitate et iustitia et ꝟitate. Qui nimirū fructus cū arboribus e quib' p̄codeūt: et hic ad domū fidei/et illic ad habitationē superne beatitudinis veraciter pertinēt. Audiam' deniq̄ arborē bonā/de bonorū fructuū ꝓuentu letantē. Ego aūt sicut oliua fructifera in domo dei/speraui in misericordia dei mei in eternū et in seculū seculi. Fructus q̄ppe oliue/lucidū est op' misericordie: et ideo iure in misericordia dei sperat in tēplo eternitatis/q̄ in domo dei p̄senti misericordie gr̄a resplēdet. Iure se talis ad tēplū magni regis ptinere cōfidens alibi dicit. Et misericordia tua subsequet me/oībus diebus vite mee: vt inhabitē in domo dn̄i in lōgitudine dierū. At cōtra: mala arbor videam' quales fruct' ferat: et tales ferre ipsi vitem'. Dicit ꝓpheta Hieremias. Male-
Hie.xvij dictus hō q̄ cōfidit in hoīe: et ponit carnē brachiū suū: et a dn̄o recedit cor ei': erit em̄ q̄si mirice in deserto. Mirica nāq̄ est infructuosa arbor: et humilis/gustu nimis amara/omniq̄ humana cultura prorsus indigna: ac ꝓpterea
Petrōs cōparatur mirice. fructificās in desertis. Cui merito cōparat is q̄ in diuino timore et amore recedēs/ab hoibus regnum vel diuitias sperat. Qui quātū a decore dom' dei sit extorris iudicandus/ꝓpheta subdendo manifestat. Et nō videbit cū venerit bonū: ſ3 habitabit in deserto in siccitate/in terra salsuginis et inhabitabili. Nemo ergo sibi fratres mei in occulto male viuēs/de fauore vulgi quasi bon' sit blādiat: q: etsi folia verboꝝ perpulchra/et florē fame gignit odoriferū/nō est arbor bona que facit fruct' malos. Nemo q̄ cū recto corde bona q̄ valet operat de sua salute despe-
Tex. ret: q: nō est arbor mala q̄ facit fructū bonū. ¶ Unaq̄q̄ em̄ arbor de fructu suo cognoscit. Hec cognitio de apertis solūmodo vitijs siue virtutib' accipiēda est: qualia superi' ex apostoli sentētia cōmemorauim'. Nāq̄ sunt nōnulla q̄ quo animo gerant/ignorat a ꝓximis: vnde et in vtraq̄ partē possunt interpretari. Sed ambigua q̄q̄ iusti'
i.Co.iiij ab his q̄ diligunt interpretantur in bonū: vt impleatur
Tex. illud apostoli. Nolite ante tēpus iudicare. ¶ Neq̄ enim de spinis colligūt ficus: neq̄ de rubo vindemiant vuam. Spine et rubus plene aculeis arbores/illorū corda designant: qui vel luxurie/inuidie/cōcupiscētie stimulis ipsi fedant: vel certe iracūdie/detractionis/odij/superbie et amaritudinis/asperitatibus/insuaues ꝓximis: et q̄si intractabiles existūt. Ficus aūt dulcē regni celestis memoriā: vua flagrantiā dn̄ice dilectionis significat. Nō ergo de spinis colligunt ficus: neq̄ de rubo vindemiāt vuam: quia quicūq̄ adhuc vitiorū aculeis sordent/exempla vel
Tex. doctrinam virtutū ministrare proximis nequaq̄ digne p̄ualēt. ¶ Bonus hō de bono thesauro cordis sui profert bonū: et malus homo de malo thesauro cordis sui p̄fert malū. Thesaurus cordis/intentio est cogitatiōis: ex qua prouentū operis internus arbiter iudicat. Unde fit plerūq̄: vt minora bona nōnulli maiori celestis gr̄e mercede operent: vez ꝓpter intētionē cordis: qua maiora voluerant patrare bona si possent: et alij maiora virtutum opera ostētantes/ob incuriā cordis tepidi: minora a dn̄o
Luc.xxi p̄mia sortiant. Deniq̄ op' vidue q̄ duos numos detulit ad tēplū: innumeris diuitū denarijs ab interno cordium
Tex. scrutatore p̄fert. ¶ Ex abūdātia em̄ cordis os loquitur. Humanū q̄ppe iudiciū sepe fallit: q: cor ꝓximi nescit/nisi ex ore et opere pēsaret: dn̄s aūt ipm opus et sermones ex cordis radice perpēdit. Illius ergo ex abūdantia cordis os loquit: q̄ ex qua intētione ꝓnant verba nō ignorat. Qō etiā subsequēter astruit/manifeste ostēdens: q: locutio bona absq̄ operū attestatione nil oīno ꝓsit. ¶ Quid
Tex. aūt vocatis me dn̄e dn̄e: et nō facitis q̄ dico? Dn̄m namq̄ vocare boni donū thesauri: bone videt esse fructus arbo-
Vana petōis oro q̄ sit ris. Omnis em̄ quicūq̄ inuocauerit nomē dn̄i salu' erit. Sed si is q̄ inuocat nomē dn̄i/p̄ceptis dn̄i puerse viuēdo repugnat: pfecto patet: q: de bono cordis thesauro plasū non fuit bonū q̄d lingua sonuit: nec talē fructū cofessionis fici radix/sed spine: hoc est: horrida vitijs: et nō multitudine dn̄ice dulcedinis onusta ꝯsciētia ꝓcreauit. Que aūt sit vera fructuum bonoꝝ maloꝝq̄ discretio: dn̄s sub
Tex. alia figura subdendo designat. ¶ Omnis q̄ venit ad me et audit sermones meos et facit eos: ostendā vobis cui similis sit. Silis est hoi edificāti domū. Homo aūt hic domū edificās: ipse est mediator dei et hoim/hō christus Iesus: q̄ dilectā sibi domū/sanctā vez ecclām: in qua perpe-
Tex. tuo maneret/edificare et cōsecrare dignat' est. ¶ Qui fodit in altū et posuit fundamētum supra petrā: q: in corde suorū fideliū/q̄cq̄d terrene intētionis inuenit/funditus extirpare studuit: quaten' eiect' prisce ꝯsuetudinis rudetibus ac cogitationib' superfluis: stabilē in eis ipse et incōcussam possit hr̄e mānsionē. Ipse est em̄ petra/supra quas huiuscemodi dom' fundamēta collocauit. Nam sicut in domo edificāda nil petre cui fundamentū imponat anteferk: ita sancta ecclesia petrā suā videlicet christum/imo habet in corde recōditā: neq̄ aliq̄d fidei illius ac dilectionis p̄ponit: adeovt ꝓ hac etiā mortē pati nō dubitet. Cui nimirū petre princeps eccl'e: q: firmissime inhesit/ab ea
Matt. xvi. nomē accepit q̄n audiuit. Tu es Petrus: et sup hanc pe-
Tex. trā edificabo ecclesiā meā. ¶ Inūdatione aūt facta: illisum est flumē domui illi: et nō potuit eā mouere: fundata em̄ erat supra petrā. Patet expositio: q: pulsata est sepe pressuris eccl'ia/nec deiecta. Quod si qui credentiū maleuicti cesserūt/ad hāc vtiq̄ domū nō ptinebāt: q: si supra petrā fidei/et nō poti' sup arenā pfidie vel leuitatis fundati cōsisterēt: labefactari nūq̄ prorsus valerēt. Notādū
Ecclesia trib' modis ipugnatur. aūt/q̄ hec inūdatio tētationū/trib' modis ecclesiā impugnat. Nā vel a sua cōcupiscētia tētat quisq̄ abstract' et illect': vel falsoꝝ fratrū improbitate fatigat: vel apertioribus externorū appetitur insidijs. Que vez tētamēta dn̄s alibi portas inferi nūcupat: et merito: q: nimirū si vicerint/in eternū trahūt interitū. Et sup hāc petrā (inq̄t)
Matt. xvi. edificabo ecclesiā meam: et porte inferi nō p̄ualebūt aduersus eam. Et si ergo pulsant/nō t̄n deijciūt ecclesiā christi porte diaboli: etsi irruit tētatio pfidie: nō subruit domū fidei. Que enim adiutori suo veraciter dicere pōt. Dum anxiaret cor meum: in petra exaltasti me. Nō debellatur ab extraneis: quia rabiē persequētiū infideliū/cū corona martyrij patiēdo superat. Nō corrūpit a falsis fratribus: quia et hereticoꝝ dogmata recte credēdo refutat: et vitiosa quorūdam catholicorū exēpla/sobrie et iuste et pie viuēdo deuitat. Non obcecat fumo ꝓprie cupiditatis: q: feruet interius solo ardore dn̄ice charitatis. Huic aūt homini.i. redēptori nr̄o/q̄ ecclīam sibi vniuersalem inuincibili mētis fortitudine copulauit ꝓ modo suo quiq̄ similantur electi: q̄n q̄d ipse in tota eccl'ia generaliter facit/hoc illi in suis singuli cordib' agere specialiter curāt. Nā q̄si in altū fodiēdo suā vigilāter cōsciētiā discutiūt: ne q̄d in ea sordidū lateat solerter inquirūt: cūctas a fundo cordis superuacuorum cogitatuū latebras manu sedule discre-

tionis exhauriūt:quten⁹ in se firmā quietēq; fidem/petre illi fortiſſime/hoc eſt chriſto ꝑparent:ſicq; vt ꝑ eius pñen tiā inſuperabiles/inter ſeculi terrētia aduerſa: ⁊ ꝓſpera blādientis ꝑdurent. Hec adiuuante dño fratres chariſſi mi de euāgelice lectionis expoſitiōe trāſcurrim⁹/ſꝫ vide tur cōgruū ſolēnitati quā colim⁹/de edificatiōe tēpli ali qua cōmemorare: ⁊ ꝙ decēter ornat⁹ illi⁹ eccl'ie ſignifica
iij. Re. v
tioni cōueniat indagare. Narrat ergo ſacra ſcriptura: q: ꝓcepit Salomon vt tollerēt lapides grādes/lapides ꝓ cioſos in fundamentum tēpli/⁊ quadrarēt eos. Lapides aūt grādes et ꝓcioſi ꝗ in fundamēto locati/totū on⁹ tē
Doctores ſūt tē pli lapi des.
pli ſibi ſupimpoſitū portant/eximios ſctē eccl'ie doctores inſinuāt: grādes nimirū excellētia meritoꝝ/ꝓcioſos clari tate ſignoꝝ:ꝗ ab ipſo dño verbū audientes/totā eccleſie creſcētis fabricā ſua ꝑdicatione genuerūt. Nā em̄ in ſcri pturis fundamēta plurali numero dicunt: vel ꝑdicato res ſctōs:vel firmas iuſtoꝝ cogitatiōes ſignificant. Un de eſt illud pſalmiſte. Fundamēta ei⁹ in mōtib⁹ ſanctis.
Ps. lxxxvi.
At cū ſingulari numero fundamētū ponit:ipm ſepi⁹ au
j. Co. iij.
ctorē bonoꝝ oim indicat:de quo ap'ls ait. Fundamentū em̄ aliud nemo pōt ponere pter id qđ poſitū eſt quod eſt
Eph. ij.
chriſt⁹ Jeſus. Et de quo rurſus ad Epheſios. Sed eſtis (inquit) ciues ſanctoꝝ ⁊ domeſtici dei/ſupedificati ſup fundamētū apl'oꝝ ⁊ ꝓpheraꝝ. In hoc ergo fundamento lapides grādes ⁊ ꝓcioſi ꝗ tēplū oīne geſtarēt ſunt poſiti q: per ipm ad ꝓpagandā toto orbe ecclīam: ⁊ pri⁹ patri arche ⁊ ꝓphete:⁊ poſtmodū ſunt ap'li inſtructi:ꝗ quo ar ctius amori eius inherebāt/eo fortius ſecratores ſuos in edificio celeſti ſuſtētabant. Quos vꝫ lapides quadrare ꝓcepit:vt magiſtros eccl'ie cōpoſitos morib⁹ ⁊ immobi les aīo eſſe debere ſignaret. Sicut ei quadratū quacūq; vertit parte ſtat:ita nimirū vita ꝑfectoꝝ/ꝗ ad veritatis lineā ſollicite directa eſt:nullis tētationū impulſib⁹ a ſuo nouit ſtabilitate deiici. Erat aūt tēplum de marmore pa rio(ꝗ eſt lapis albus)extructū:vt cādorē eccleſiaſtice ca
Can. ij.
iij. re. vj.
ſtitatis exprimeret/de quo in amoris cantico dñs ait. Si cut liliū inter ſpinas:ſic amica mea inter filias. Habebat ſexaginta cubitos in lōgitudine:⁊ viginti cubitos in lati tudine:⁊ triginta cubitos in altitudine. Lōgitudo ergo tēpli/fidē ſancte eccl'ie deſignat:per quā lōganimiter in ter opera ſua bona/prauoꝝ aduerſa tolerat. Latitudo charitatē/qua ipſa intus ꝑ viſcera pietatꝭ ſpatiat. Altitu do ſpem:qua ꝓpter bona que ꝑ charitatē operatur/cele ſtis vite premia expectat. Et bene lōgitudo ſexaginta eſt cubitorū. Senario em̄ numero/bonorū operū ſolet ꝑfe ctio deſignari. Quia et dñs mūdi ornatū ſex dieb⁹ ꝑfecit et ſex ſunt hui⁹ ſeculi etates:in quib⁹ ſctā eccleſia ꝑ eter na requie piis actib⁹ inſtat. Bene viginti ſunt cubiti lati tudinis: q: geminū eſt ꝓceptū charitatꝭ qua eccl'ia in tri bulatione dilatat:qm̄ ꝑfect⁹ q̄ſq; ⁊ cōditorē ex toto corde tota anima:tota virtute:⁊ ꝓximū tāq̄ ſeipm diligere ꝓ bat. Bene triginta in altitudine ſūt cubiti:q: ois electo rū ſpes ad viſionē ſancte trinitatis/quārū valet ſe exercē do/⁊ purificādo ꝓparat. Sex igit ad fidei lōganimitatē tria ad celſitudinē ſpei/duo ꝑtinēt ad latitudinē amoris: quibus trib⁹ virtutū inſignib⁹/totū ſctē ecc'lie ſtatū con ſtat ꝑfrui. Qđ aūt ꝑ denariū ꝗ ꝑfect⁹ eſt numer⁹/ſingula
Allegoria pul cherrima.
hec multiplicant:multiplex eiuſdē ꝑfectiōis augmētū fi gurare denūtiat. Notandū ſane ꝙ triginta cubiti altitu dinis/nō vſq; ad ſupremū tēpli faſtigiū/ſꝫ vſq; ad laq̄aria pertingebāt:deinde ad laq̄aria mediū cenaculi/aliȷ trigin ta cubiti altitudinis aſſurgebāt. Porro tertiū cenaculū qđ ſuperat/ſexaginta habebat cubitos in altitudine:ac ſic ois altitudo dom⁹ in cētū viginti erat cubitos extēta. Prima igit dom⁹/triginta cubitꝭ in altitudine ſurgit:q: preſens eccl'ia ad vidēdā ſpeciē ſctē trinitatis/tota inten tione ſuſpēdit. Superior dom⁹ triginta eque cubitis ſe in altū attollit:q: ſolute corporib⁹ aie ꝑfectoꝝ/vſq; ad diem vniuerſalis iudicij:eiuſdē beate ⁊ indiuidue trinitatis ꝓ ſenti viſiōe fruūtur. Suprema domus bis trecenis alta

eſt cubitis:q: reſuſcitati a mortuis oēs electi/in contem platione eiuſdē ſui cōditoris:ꝗ in trib⁹ ꝑſonis vn⁹ eſt de⁹ eterna ſpūs ſimul ⁊ carnis immortalitate gaudebūt. Fa ctus eſt aūt medi⁹ paries in tēplo de tabulatis cedrinis/ viginti cubitoꝝ altitudnis:ꝗ diuideret oraculū. i. ſanctū ſā ctorū a priore parte tēpli:habebatq; oraculū viginti cubi tos longitudinis/⁊ viginti cubitos altitudinis. Porro ipſum tēplū ꝓ foribus oraculi q̄draginta cubitoꝝ erat:in quo erant mēſe ⁊ candelabra de auro/ſꝫ ⁊ altare aureū prope oſtiū tabernaculi:quaten⁹ incēſo in eo thymiama te/vapor fumi aſcēdēs operiret oraculū vbi erat arca te ſtamēti/ſup que erāt cherubin glorie obūbrātia ꝓpitiato riū. Prior ergo dom⁹ preſentis eccleſie ſtatū:interior vite celeſtis ingreſſum deſignat. Unde recte in priori mēſa ⁊ cā delabra ſunt facta:q: nimirū in hac vita lumine ſancta ꝝ ſcripturarū:⁊ ſacramētoꝝ celeſtiū refectione opus habe mus:in futuro aūt talib⁹ nō egemus ſubſidijs:vbi iuxta pſalmiſte vocē. Quicūq; apparuerint cū iuſtitia:ſatiabū
Ps. xvi.
tur manifeſtata gloria chriſti. In hac quoq; vita corda iuſtoꝝ:quaſi altare incenſi aureū ſplendida fulgēt ꝑ im mundiciā ſanctitatis:aromatibus referta deſideriorum ſpiritualiū:incendio flagrant amoris cōtinui: ⁊ quaſi in proximo celeſtis introitus poſita/ſuauiſſimū ſue oratio nis vaporē iuxta ſctā ſanctoꝝ ſuperna emittunt:vbi chri ſtus eſt in dextera dei ſedēs. Quē aptiſſime arca teſtamē ti que erat intra velū deſignat:in qua vrna erat aurea ha bens māna/⁊ virga Aaron que frōduerat ⁊ tabule teſta
Arce ſi gnifica tio my ſtica.
mēti. Ipſa nāq; arca naturā humanitatis eius:vrna mā ne plenitudine diuinitatis:virga Aaron potētiā ſacerdo tij eius inuiolabilē:tabule teſtamēti deſignāt:q: ipſe legē dedit:quiq; etiā benedictionē hiſ ꝗ legē faciūt dabit. Be ne aūt tēplū p̄e forib⁹ oraculi quadraginta cubitorum erat lōgitudinis:qm̄ in hac adhuc vita/ieiunijs ⁊ cōtinē tia nos caſtigari oportet:vt ad ſempiterne dulcedinis ſa tietatē ꝑuenire mereamur. Nāq; hoc numero caſtigatio nem vite preſentis ſignificare intelligit/ois qui quadra genariū Moyſi vel Helie/vel ipſi⁹ dñi ieiuniū recte in telligere nouit. Bene ipſum oraculū in quo arca per che rubin glorie tegebat viginti cubitos longitudinis/lati tudinis ⁊ altitudinis habebat:qui numer⁹ ꝑfectionem (vt diximus)gemine dilectiōis inſinuat:q: qcqđ in hac peregrinatione ꝓ deo gerit/totū hoc in illa manſione pa trie perēnis:vbi magnificētia eius cōtinua beatoꝝ ſpiri tuū laudatione ſuſtollitur/in ſola dilectionis amplitudi ne perficit. Erat et portic⁹ ante tēplū viginti cubitorum lōgitudinis iuxta menſurā latitudinis tēpli:⁊ decē cubi torū latitudinis/habēs oſtiū cōtra oſtiū tēpli ab oriēte. Que vꝫ porticus/illam ſancte eccleſie plebē deſignat:ꝗ dñice incarnationis tempora preceſſit.nec tñ ab eiuſdem incarnationis fide vacua remanſit. Hoc eſt enim oſtiuꝫ porticus contra oſtiū tēpli eſſe ad ortū ſolis/fidē ꝑpl'i po ris de chriſto/eandē eſſe que ſequētis:eodēq; gratie orie tis lumine/cūctoꝝ fideliū corda illuſtrari. Unde bene in ea dē porticu due colūne erecte/maximi ⁊ mirādi operis cir ca oſtium tēpli narrant eſſe ſtatute:⁊ his capitella quaſi opere liliȷ ſupimpoſita. Colūne em̄ ſtant ante oſtiū tem pli:ꝗ aduentu redēptoris nři(ꝗ ait:ego ſum oſtiū:ꝑ me ſi
Joan. x.
ꝗs introierit ſaluabit)ꝓceſſerūt doctores egregij de qui bus dicit ap'ls. Jacob⁹ ⁊ Cephas ⁊ Joānes:ꝗ videbant
Gal. ij.
colūne eſſe/ꝗ eidē aduētui ei⁹ teſtimoniū ꝑhiberēt. Una em̄ a dextris oſtij:alia ſtabat a ſiniſtris:q: ⁊ ꝑplo iſrael ꝗ tūc diuina fide ⁊ charitate calebat/incarnationē ſui redē ptoris futurā ꝓcinebāt:⁊ nō minus gētibus ꝗ adhuc q̄ſi ad aq̄lonē poſite:ꝑſidie frigore torpebāt:eiuſdē redēpto ris ingreſſum predicabāt eſſe pandendū. Qđ vo capitel la colūnarū quaſi opera liliȷ fabricata erāt: ſignificat q: tota ꝑdicationis eorū ſumma:de claritate ꝑpetue beati tudinis inſonuit:eiuſq; vidēdā gl'iam ſuis auditorib⁹ ꝓ miſit:ꝗ etern⁹ ante ſecula de⁹ exiſtēs/hō fact⁹ eſt in fine ſeculorū:vt quaſi flos liliȷ interius colorē aureum extē

Digitized by Google

rius haberet cādidū. Quid nāqꝫ auri rubor in cādore ni-
ſi fulgor eſt diuinitatis in hoīe: Quē vcꝫ hoīem ⁊ pꝰ vir-
tutibꝰ clarū oſtēdit: ⁊ poſt mortem niueo incorruptionis
ſplendore veſtiuit. Hec nos fratres chariſſimi in ꝑſentis
feſti noſtri gaudiuꝫ de ſtructura tēpli pauca ex pluribus
fraternitati vr̄e exposuiſſe libuit: qtenꝰ et miranda terre-
ſtris domꝰ dn̄i fabrica delectaret auditū: et hec ſpirituali-
ter intellecta mētes nr̄as ardētiꝰ ad amorē ſupne habita-
tionis erigeret. Diligamꝰ igit̄ fr̄es mei toto corde decorē
domꝰ eterne: quā ex deo habemꝰ in celis: ⁊ de loco taber-
naculi glr̄ie eiꝰ ſedulo cogitare / ac nos alterutrū admone-
re curemꝰ. Unū aū oia petamꝰ ab eo: ⁊ h̄ infatigabili intē-
tione qram̄ꝰ: vt inhabitare mereamur in domo eiꝰ oībus
diebꝰ vite nr̄e / hoc eſt ꝑenni vita / ac luce felices. Nō autē
ſpernit / neqꝫ deſpicit ꝓces pauperum / qn̄ h̄ qđ diligit ipſi
ꝓcamur: ſꝫ clemēter exaudiēs / donabit nos videre bona
ſua i terra viuētiū / chriſtꝰ Jeſꝰ dn̄s nr̄: q viuit ⁊ regnat ⁊c.

¶ In dedicatione eccleſie Sermo venerabilis Bede.

Ibet fratres chariſſi-
mi / de encenioꝝ ſolēnitate quā ⁊ olim Hieroſo-
limite: ⁊ nos hodie celebramus fraternitati vr̄e
latiꝰ diſſerere. Hoc aūt in primis notādū eſt ꝙ encenia q
in lectione euāgelica facta cognouimꝰ: non ad primā tē-
pli dedicationē / ſed ad vltimā ptinēt: qđ ex eo facile colli-
gitur / q: hyeme facta referunt̄. Prima ſiquidē eiꝰ dedica-
tio a Salomone tp̄e Autūni media a Zorobabel et Jeſu
ſacerdote tēpore Ueris vltima Juda Machabeo tēpore
hyemis facta eſt: qn̄ ſpecialiter cōſtitutū eſſe legit̄: vt ea-
dē dedicatio ꝑ oēs annos in memoriaꝫ ſolēnis reuocaret̄
officij: iuxta qđ ad tempꝰ vſqꝫ dn̄ice incarnationis obſer-
uatū fuiſſe cognouimꝰ. Hec autē fuit cauſa ſecunde ⁊ ter-
tie dedicationis: q: Salomon quidē templi opus qđ dn̄o
deo cōdidit / ſeptē annis ꝑfecit: octauo autē anno / hoc eſt
decima die menſis ſeptimi: q nobis October appellat̄ in
magna regni gloria dedicauit. Que vcꝫ dies: ⁊ antea per
legem erat ſtatuta ſolēnis: ita vt in ea tabernaculū omne
per ſingulos annos / maioribus hoſtijs expiari deberet.
Deniqꝫ Zacharias pater beati Joānis baptiſte eiſdē ex-
piationibꝰ ad altare deſeruiens / aduenīēte angelo / de do-
minice myſterio natiuitatis gaudioqꝫ hūane ſaluatiōis
inſtruit̄. Sꝫ hoc tēplū poſt annos qdringētos triginta in-
cēderūt Chaldei: ⁊ Hieroſolymorū vrbe deſtructa / popu-
lum Jſrl̄ in Babyloniā adduxerūt captiuū. Qui poſt an-
nos ſeptuaginta regnātibꝰ Perſis patriā remiſſꝰ / rurſuſqꝫ
edificatū eſt tēplū ꝑ annos qdragintaſex: ⁊ tertia die mē-
ſis duodecimi quē nos vocamꝰ Martiū / opꝰ ad finē vſqꝫ
ꝑductū. Cui vcꝫ tūc operi ꝑfuerūt duces plebis ſtrenuiſ-
ſimi (vt diximus) Zorobabel de regio gn̄e: ⁊ Jeſus ſacer-
dos magnꝰ: ſꝫ ⁊ ꝓphete Aggeꝰ ⁊ Zacharias adiuuātes
eos / atqꝫ aduerſus inſidias hoſtiū impediētiū opus / cor
populi corroborātes. Inde poſt annos fere trecentos et
quinqginta ſex / rex nefādiſſimus grecoꝝ Antiochꝰ / frau-
de capta Hieruſalm tēplū idē ſordibꝰ idoloꝝ prophanauit au-
ferens inde ⁊ cōfringens altare dn̄i aureū / menſam ꝓpo-
ſitiōis / cādelabrū luminis / ⁊ cetera vaſa tēpli aurea / q in-
uenire potuit: ſꝫ ⁊ in tēplo Iouis ſimulacrū ſtatuēs popu-
lūqꝫ tormētis ad ſacrificādū idolis cogēs. Qua ꝑſecutio-
ne multi de ꝑpl̄o / ꝓ diuine legis cuſtodia trucidati ſunt:
Inter qs ⁊ mr̄ illa ſeptē filioꝝ merito famoſa / nobiliſſimā
ꝓ dn̄o cū ſobole martyrij coronā meruit. Sꝫ Judas Ma-
chabeꝰ: cū eſſet de genere ſacerdotali collecto exercitu iu-
ſtorū / aduerſus Antiochi duces arma arripiēs / eoſqꝫ de
Judea expellēs / ꝑſecutioni ſeuiſſime finē impoſuit: ac tēplū
ad idoloꝝ imaginibꝰ emūdās / noua rurſꝰ altaria / ⁊ cete-
ra vaſa vel ornamēta faciēs / atqꝫ in tēplo reponēs / dedica-
uit ea ſimul cū templo qđ purificauit: ⁊ renouauit viceſi-
maquinta die mēſis noni: q apud nos appellat̄ December: ⁊
ad hyemē pertinere nulli dubiū cōſtat: ſtatuitqꝫ decretuꝫ
vt diximꝰ ānis oībꝰ diē encenioꝝ. i. innouatiōis / ac dedica-
tiōis tēpli / feſta deuotiōe celebrari. Que ꝑfecto oia ſicut
apl̄s docet in figura facta ſunt nr̄i: ⁊ ꝓpter nos vtiqꝫ ſcri-
pta / ideoqꝫ nob ſolertiꝰ ſpūali rōne diſcutiēda. Salomon
qppe rex: q interp̄tat̄ pacificꝰ: ipm redēptorē nr̄m typice
deſignat: de q Eſaias ait. Multiplicabit̄ eiꝰ imperiū ⁊ pa-
cis nō erit finis. Tēplū qđ edificauit / catholica eiꝰ eccl̄ia
eſt: quā de vniuerſis ꝑ orbē credētibꝰ / qſi de viuis lapidi-
bus iūnā ſue fidei ⁊ charitatꝭ cōpagē aggregat. Qđ autē
ſeptē annis edificatū eſt tēplū: ſignificat: q: ꝑ totū huiꝰ ſe-
culi tp̄s qđ ſeptē diebꝰ euoluit̄ / ſctē ſtructura eccl̄ie creſce-
re nūqꝫ deſinit. Qđ autē anno octauo dedicatū eſt: ⁊ cele-
berrima illa / ac maxima ſolēnitas / a Salomone rege cū-
ctis filijs Jſrl̄ tp̄e cōplete dedicationis exhibita: inſinuat
opꝰ iuſtitie: q: ꝑfecto in fine mūdi numero electoꝝ diu de-
ſiderate immortalitatꝭ eſt futura feſtiuitas: ⁊ pacto vniuer-
ſalis reſurrectiōis miraclo / morꝫ oēs q ad pacifici regꝭ veri
ſ. Salomonis regnū ꝑtinēt / eterna cū eo gaudia ꝑn̄e cele-
ſtia intrabūt. Nā q: dn̄s nr̄ octaua die. i. poſt ſeptimā ſabbati
reſuſcitari a morte voluit: recte numerꝰ octonariꝰ nr̄e qꝫ
reſurrectiōis feſta vētura deſignat. Qđ tēplū ab hoſtibꝰ
incēſum rurſum dn̄o miserāte cōſtruit̄: qđ ab idolatris co-
inqnatū / denuo ſupne pietatꝭ auxilio mūdat̄ varios ſan-
cte eccl̄ie inſinuat euētꝰ: q nūc infideliū ꝑſecutiōe ꝑmitur
nūc a ꝑſecutiōe reddita liberior / trāqlla dn̄o ſeruiture fa-
mulat̄. Nūc in qbuſdā ſui mēbris hoſtis antiq periclitat̄
inſidijs: nūc inſtāte ſolertia doctorū fideles qs ad hoſtē ꝑ-
dere videbat̄ / ꝑ pniam iā caſtigatos recipit. Qđ hoc tēplū
ſecūdo qdraginta ⁊ ſex annis edificatū eſt: ad ſignificatio- Joan. ij.
nem dn̄ici corporis / qđ de virgine aſſumpſit ſpāliter reſpicit
de q ipſe iudeis. Soluite inqt tēplū hoc: ⁊ in tribꝰ diebꝰ ex-
citabo illud: q: vcꝫ ſolutū paſſiōe corpus ſuū / ipſa die ter-
tia reſuſcitauit ad vitā. Ferūt ſiquidē / q: ipſum corpꝰ ho-
minis qdrageſimoſexto die poſt cōceptiōis initiū / in mē-
broꝝ diſtinctiōe formet̄: atqꝫ ideo nō caſu geſtū qđ diuini-
tus ꝓcuratū eſt: vt eo annorū numero tēplū edificaret̄ / q
dierꝫ numero / corpꝰ dn̄icū ꝑ qđ tēplū figurabat̄ / in vtero
virginali ꝑfici oportebat. Qđ aūt encenia ꝑ oēs annos ce-
lebrari ſācitū eſt: h̄ ꝑfecto nos admonet / vt memoriā dn̄i
reſurrectiōis quā iā factā credimꝰ: ⁊ nr̄e quā futurā ſpera-
mus / ſp aio retineamꝰ: taliterqꝫ nos agamꝰ vt nō ad iudi-
ciū / ſꝫ ſicut dn̄s his q bona egerint ꝓmiſit / reſurgere me-
reamur ad vitā. Nec ſine diſcuſſiōe ptereundū eſt: ꝙ dedi-
cās tēplū Salomō vbi cōpleuit ꝓces / ignis deſcēdit de ce-
lo ⁊ deuorauit holocauſta ⁊ victimas. Holocauſta nāqꝫ ⁊ ij. par. vij
victime veri Salomonis nos ſumꝰ: holocauſta ⁊ victime j. Pe. iij.
ſummi regis oēs electi eiꝰ ſūt. De qbꝰ ait apl̄s Petrꝰ. Qr
⁊ chriſtꝰ ſemel ꝓ pctīs nr̄is mortuꝰ eſt / iuſtꝰ ꝓ iniuſtis: vt nos
offerret deo: mortificatos qdē carne / viuificatos autē ſpi-
ritu. Ignis aūt celeſtꝭ / feruorē eximie dilectiōis q ſupni ci-
ues ꝑrie / ⁊ in ſua alterutrū btitudine / ⁊ in ſui cōditoris cō-
ſpecta claritate / ſemꝑ ardere letant̄: ſignat. Hic eſt em̄ ꝙ
qdā celeſtiū virtutū agmina: q ex ſingulari ꝓpinqtate cō-
ditoris ſui / incōparabili ardent amore / ſpeciali noie ſera-
phin. i. ardētes vl̄ incēdētes vocant̄. Cōpleta ḡ dedicatio-
ne tēpli / ignis e celo deſcēdēs / oblatas dn̄o hoſtias deuo-
rat: q: expleto tp̄e nr̄e reſurrectiōis: cū introierint i gaudiū
dn̄i ſui fideles ſerui flagrātia veri amoris q nūc angelice
virtutes inflāmant̄ / eoꝝ qꝫ mētes viſa ſpecie ſui redēpto-
ris abſorbet: q qdē face dilectiōis etiā nunc plurimos ele-
ctorum / in ſuperna illa ciuitate plene abſorptos eſſe non
dubiū eſt. Sed tūc nimirū / hoc multo ꝑfectiꝰ adimplebit̄
cū recepta ſua carne immortali: receptis in eādē btitudineꝫ
cōſeruis ſuis et fratribꝰ cūctis: qs adhuc in terris certare
conſpiciunt / nō habebunt vltra quo intuitū cogitationis
ſue foras vel ad modicum mittant: habētes ſecum intus
deum / de cuius viſione ſempiterna gaudeant: habētes ⁊
proximos: quoꝝ felicitate ſempiterna congaudeant: vbi

Marginal notes: Ratio dedicationis templi. — j. Cor. x — Eſaie. ix — Octonarij numeri rō. — Anagogica expoſitio.

illud primū mādatū et ad primū dñi ad integrū pficiet: ad cui⁹ pfectionē in hac vita iusti pro suis quiqꝫ virib⁹ ac
Mat. xxij. cingunt. Diliges dñm deū tuū ex toto corde tuo: ꝛ ex tota aīa tua: ꝛ ex tota mente tua: ꝛ diliges primū tuū sicut teipm: q: quo vicinius pſentē dei vultū cernūt: eo ſe ardē tius ei⁹ dilectioni totos impendunt / quos primos suos oēs eſſe electos / ac deo dilectos agnoſcūt: quo corda illorū nō min⁹ ꝙ ſuo ſyncero amore referta pſpiciūt: eo illos ipſi nō min⁹ ꝙ ſeipſos amare delectant. Sꝫ ꝛ hoc notādū q: expoſita dedicatiōe / ac feſtiuitate ſubſecuta ita ſcriptu
i. Re. viij ra cōcluſit. Et dimiſit Salomō pplos: q̄ bñdicētes regi / pfecti ſunt in tabernacula ſua / letātes ꝛ alacri corde ſup oib⁹ bonis q̄ fecerat dñs Dauid ſeruo ſuo / ꝛ iſrl' pplo ſuo dimittet eū peracto reſurrectionis munere dñs electos ſuos in eterna tabernacula letātes: nō eos vtiqꝫ vlterius a ſua pſentia remouēs / ſed a diſcrimine iudicij qd in aere
i. Theſſ. iiij. futurū / apło docente nouim⁹ ad habitationē patrie celeſtis immittens: vt pro ſuis quiſqꝫ meritis pmiſſam regni ſedem percipiat. Qd eñ h ppli in ſua tabernacula profecti eſſe dicuntur / hoc eſt pfecto qd in euangelio dñs ait.
Jo. xiiij. Multe manſiones in domo patris mei ſunt. Bene autē d: q: benedicentes regi pfecti ſunt in tabernacula ſua: q:
Actio optima beatorū hec eſt nimirū ſola actio quietiſſima / ac feliciſſima ciuiū ſupernorꝫ hymnos gratiarum ſuo dicere conditori. Hinc eñ ſcriptū eſt. Beati qui habitant in domo tua dñe: in ſeculum ſeculi laudabūt te. Hinc idē propheta vltimos ſeptem pſalmos in laudis diuine ſuauitate cōpleuit. Porro octauū ante finē pſalterij / de victoria pugne qua gigātem ſtrauerat (dñm benedicendo) cōfecit / vbi aperte dicit: q: oēs qui hic maligni hoſtis certamina ſuſceperant: illic in requie vera laudē ſui redēptoris ꝛ adiutoris decantant. Benedicētes inquit regi: profecti ſunt in tabernacula ſua / letātes ꝛ alacri corde ſup oibus bonis que fecerat dñs Dauid ſeruo ſuo: ꝛ Iſrael populo ſuo. Letātes ꝙppe iuſti ſuper bonis que a dño accipiunt / tabernacula introeunt celeſtiū manſionū: q: ꝙuis graues hui⁹ ſeculi / ꝙuis longi fuerint labores: breue nimirū videt ꝛ leue totū / qcquid eterna beatitudine finitur. Unde oportet chariſſimi: vt in edificatione dom⁹ dei / vnuſquiſqꝫ noſtrū exhortando / obſecrando / increpando / ipe pñs actibus deſudādo / quantū valet inſiſtat: ne ſi quēpiā rex celeſtis nūc deſidem in ope ſui tēpli cōſpexerit: hūc in tēpore future dedicationis / magne ſue ſolēnitatis reddat exortē. Satagamus mutuo charitatis auxilio: vt oēs nos alacri corde et indefeſſos in operibus q̄ ipſe pcepit inueniēs: oēs ad premia que promiſit ppetue ſue viſionis introducat / Jeſus chriſtus dñs noſter: qui viuit ꝛ regnat de⁹ cū patre in vnitate ſpiritusſancti / per omnia ſecula ſeculorum. Amen.

¶ De eodem feſto. Joannis. X.

¶ In illo tempore: Facta ſunt encenia in Hieroſolymis: ꝛ hyems erat: ꝛ ambulabat Jeſus in templo: ꝛ i portico Salomonis. Et reliqua. Homilia venerabilis Bede preſbyteri.

Audiuimus ex lectione euangelica fratres chariſſimi: q: facta ſunt encenia in Hieroſolymis. Encenia autem vocabant ſolēnia dedicationis tēpli: que populus dei ex antiqua patrū traditione p annos ſingulos celebrare con-
encenia tranſierūt in dedicationem. ſueuerat. Quorū veſtigia nos hodie iuxta morē chriſtiani orbis ſequentes / annuam dedicationis eccleſie noſtre diem / diuinis laudibus ꝛ vigilijs ſtuduimus agere ſolēnem. Et hāc nos feſtiuitatē eo maiore deuotione celebrare oportet: quo eā redēptori nřo gratiſſimā eſſe cognouimus: adeo vt in illa ipſe templū ingredi: ꝛ ſermonē facere ad populum / ac diuinitatis ſue ſacramenta pādere di-
Tex. gnat⁹ ſit. ¶ Facta ſunt inquit encenia in Hieroſolymis: ꝛ hyems erat: et ābulabat Jeſus in tēplo in portico Sa-

lomonis. Si ergo voluit in tēplo ambulare: in quo carꝫ ſanguis brutorꝫ animaliū offerebat: multomagis noſtrā orationis domū vbi carnis ipſius / ac ſanguinis ſacramēta celebrātur / viſitare gaudebit. Si pambulare nō deſpexit porticū: in qua rex quondā mortalis / ac terrenus (ꝙuis potentiſſim⁹ ꝛ ſapientiſſim⁹) ad orandū ſtare ſolebat: quātomagis penetralia cordiū noſtrorꝫ inuiſere atqꝫ illuſtrare deſiderat: ſi tñ ea porticū eſſe Salomonis / hoc eſt ſi ea timorē ſuū / qd eſt initiū ſapiētie / habere perſpexerit. Neqꝫ eñ putandū eſt: q: dom⁹ ſolūmō ad quā ad orādum vel ad myſteria celebrāda cōuenim⁹ / templū ſit dñi ꝛ non ipſi qui in noīe dñi cōuenim⁹ / multo ampli⁹ tēplū eiuſqꝫ appellemur ꝛ ſimus: cū maniſeſte dicat apłs. Uos
eñ eſtis templū dei viui: ſicut dicit deus. Inhabitabo in eis: ꝛ inter illos ambulabo. Si ergo templū dei ſum⁹ / curemus ſolerter / ꝛ bonis actib⁹ ſatagamus: vt in eodē ſuo tēplo / ſepius ipſe ꝛ venire ꝛ manſionē facere digneꝫ. Caueam⁹ hyemis exemplū / ne videlicet corda nřa dñs aduenienis / a charitatis ardore torpētia reperiat: ideo ea citi⁹ aduerſarius relinquat. Quid eñ prinuit ad euangeliſtā hyemis tēpus cōmemorare: niſi q: duritiā perfidie iudeorum / per aſperitatē aurarū voluit deſignare brumalium ꝛ q: plurimis eorꝫ quos tunc in tēplo inuenit / cōgruebat ſermo quē dixit. Quoniā abundauit iniqtas: refrigeſcet charitas multorū. Sicut etiā ſubſequēter aperte denuntiat dicēs. ¶ Circūdederūt ḡ eū iudei ꝛ dicebant. Quouſqꝫ animā noſtrā tollis: Si tu es chriſt⁹ dic nobis palā. Nō eñ hec veritatē fidei qrendo: ſꝫ illi quē interrogabāt inſidiādo / et calūniā ſtruēdo dicebāt. Chriſtū nāqꝫ quē fides orthodoxa verū deū / verꝫ cōfiteꝫ ꝛ hoiem: illi purum tantūmō hoiem futurū / nō autē ꝛ deū eſſe credebāt: memores vtꝫ q: de humanitate illi⁹. Jurauit dñs Dauid: de fructu vētris ei⁹ ſedere ſup ſedē ſuam: ſed obliti ꝙ ipſe de diuinitate ſua p eūdē Dauid cecinit dicens. Dñs dixit ad me: fili⁹ me⁹ es tu. Credebāt ḡ chriſtū de ſtirpe Dauid naſciturū: ꝛ regē ceteris oib⁹ excellentiorē eſſe vēturū. Qua etiā demētia poſteri eorꝫ vſqꝫ in pſens tēp⁹: et donec ante chriſtū p chriſto ſuſcipiāt / errare nō ceſſāt. Et ſi ſe dñs Jeſus chriſtū eē rñderet / cogitabāt eū tradere poteſtati pſidis puniendū: qſi cōtra Auguſtū repugnans / illicitū ſibi vſurparet imperiū. Sꝫ ipſe nře ſaluti cōſulens / pp̄ter q̄s hec ſcribēda erāt / ita reſpōſum tēperauit ſuū: vt ꝛ calūnia torū ora cōcluderet: ꝛ q: chriſt⁹ eſt fidelib⁹ apta voce pderet. Illi eñ de hoie chriſto qrebāt: ipe aūt diuinitatis ſue qua eqlis eſt patri / palā myſteria narrat. Circūdemus ḡ ꝛ nos eū chariſſimi: nō ſicut iudei inſidijs appetēdo / ſꝫ vt fideliſſima dom⁹ ei⁹ / placidā illi in nobis ſedē parādo: de qbus merito dicaꝫ. Sanctificauit tabernaculū ſuū altiſſimus: de⁹ in medio ei⁹ nō cōmouebiꝫ. Petam⁹ eū: nō vt illi veſaniēdo / quouſqꝫ aiam nřam tollis: ſi tu es chriſt⁹ dic nobis palā. Quid eñ veſani⁹ ꝙ vt magiſtrum veritatis iō ſibi animā tollere qrerēt: q: nō eis incredulis ꝛ cōtradicentibus aperte ſue maieſtatis arcana reſerauit: ſed vt ſcriptura admonet ſentiēdo de illo / in bonitate ꝛ ſimplicitate cordis qrēdo illū: qm̄ inueniꝫ ab his q̄ nō tentāt illū: apparet aūt eis q̄ ſidē habent in illū. Dicam⁹ ei ſupplices q: tu es chriſt⁹. Te filiū vnigenitū dei / pří ꝛ ſpiriuſctō coeternū eſſe ꝛ cōſubſtātialē diuinitate / nře ſubſtātie participem: ex tpe factū eſſe cognouim⁹. Da vt qd interim pia ſide veneramur plena in futuro viſiōe ſpeculemur. Hec eſt etēm vnica aie nře ſal⁹ ꝛ vita / tuū ppetuū vultū: tuam cernere lucē. Nec dubitandū: q: rogātes exaudiet nos / qſi ꝙ ipſe pcepit rogam⁹: qd dare ipſe deſiderat intēta mēte poſcim⁹. Quō eñ pie ſupplicātib⁹ famulis negare credēd⁹ eſt bona: q̄ etiā rebellib⁹ vltra quā petebāt aperire nō renuit. Qui cū illū an hō chriſt⁹ eēt iterrogarēt: ipſe nō hominē tāntū / ſed etiā deū chriſtum ꝛ dei filiū ſe eſſe nō tacuit
¶ Reſpōdit eñ eis dicēs. Loquor vobis ꝛ non creditis. Tex.
Opera que ego facio in nomine patris mei / hec teſtimonium perhibent de me: ſed vos non creditis: quia non

Marginal notes (right column): ij. Co. vj. — Allegoria pulchra. — Oro pia ad Jeſū.

Digitized by Google

eſtis ex ouibꝰ meis. Qui ergo ſe in noīe pr̄is opa ſua face
re teſtaꝛ/ pfecto q: filiꝰ dei ſit credēdus inſinuat. Sed illi
duplici reatu teneꝛ obnoxij: q̄ nec verbis q̄ locutus eſt/
nec factis q̄bus veritatē verboꝝ aſtruebat/ ad fidē pote
runt inuitari: meritoq̄ꝫ ex ouibꝰ eius nō eſſe dicunꝛ: q: non
ouina ſimplicitate paſtorē bonū ſeq̄: ſed ferina potius ra
bie ſatagebant perſeq̄. Verū q: ſunt nōnulli q̄ fidē xp̄o tene
nus ſeruāt: ⁊ habitu ouium beluina corda p̄texunt: ſubſe
quenter ipſe paſtor q̄ ouiū ſuaꝝ vita/ q̄ ſit merces edocet.
Tex. ¶ Oues mee vocē meā audiūt: ⁊ ego agnoſco eas/ ⁊ ſe
quunꝛ me: ⁊ ego vitā eternā do eis ⁊ nō peribūt i eternū.
Quicūq̄ꝫ ergo in eternū declinare interitū/ ac vitā deſide
rat videre ꝑpetuā: vocē chriſti neceſſe eſt/ nō ſolū audien
do ⁊ credēdo/ ſed et bn̄ viuēdo ſequatur. Qꝫ aūt ſe oues
ſuas cognoſcere dicit: eligere vtiq̄ꝫ ad regnū celeſte p̄de
Pro. iiij. ſtinare ſignificat. Vn̄ Salomō ait. Vias q̄ a dextris ſunt
j.co.xiiij. nouit dn̄s. Et ecōtrario de reprobis apl's. Qui aūt igno
rat (inq̄t) ignorabiꝛ. Pulchre aūt de his q̄ audirent vocē
eius ⁊ ſeq̄renꝛ/ ait. Et ego vitā eternā do eis ⁊ nō peribūt
in eternū. Viſi ſunt nāq̄ꝫ martyres oculis inſipiētiū mori
viſi ſunt perire cū mortalē vitā diuerſis penarū generibꝰ
ſubacti amitterēt: ſed nō peribāt in eternū. Nō videbant
mortē in eternum: q̄ mox ſoluti carcere carnis/ debita ſuo
certamini p̄mia ſortiunꝛ. De q̄bus adhuc aperte ſubdiꝛ.
Tex. ¶ Nō rapiet eas quiſq̄ꝫ de manu mea. Nitebanꝛ q̄ppe ꝑ
ſecutores ipſi rapere pios chriſti/ cōfeſſores de manu eiꝰ:
q̄n vel eos ad negādā fidē tormētis cogebāt/ vt aīas eoꝝ
alienas redderēt a chriſto: vel a mortētibꝰ victi nihilomi
nus exaīa eoꝝ corpora/ aut in aq̄s diſſoluēda/ aut in ignē
cōburēda iactabāt: vt quaſi chriſto reſuſcitādi ea faculta
tē tollerēt. Sed nemo rapiebat eas de manu eiꝰ cui ſicut
Mat.xj. ipſe alibi ait. Oīa tradita ſunt mihi a pr̄e: q: et certantes
vt vincant/ adiuuat: ⁊ victores vt perpetuo regnent coro
nat: ⁊ eiſdē etiā carnē in qua certauerūt/ immortalē ſuo
tempore reddet. Quibus verbis eoꝝ ꝙ temeritatē/ qui
ſibi laqueos mortis parabant/ redarguit: manifeſte inſi
nuans: q: ſtultiſſime de eius perditione dolis agerēt/ qui
vitā dare poſſet immortalē: cui nemo raperet aliquē de
his q̄s ſuos eſſe ante ſecula prenoſſet. Sed ne hec loquē
do ſuā videreꝛ gloriā querere/ totā ſuā potētiam ad pr̄is
Tex. gloriā refert cū ſubiungit. ¶ Pater meꝰ quod dedit mi
hi maius oībus eſt. Maiꝰ autē omnibꝰ quod mediatori
dei ⁊ hoīm homini Jeſu chriſto pr̄ dedit: hoc eſt/ vt ſit vni
genitꝰ dei filiꝰ in nullo gignēti/ vel natura diſſimilis: vel
virtute inferior: vel tēpore poſterior. Quā vꝫ equalitatē
ipſe dn̄s in diuinitate habuit priꝰ ꝙ mundus eſſet apud
Tex. patrē: nec in hūanitate ex tp̄e incarnatiōis accepit. ¶ Et
nemo pōt rapere de manu pr̄is mei. Sup̄a de ouibꝰ ſuis
dicit. Nō rapiet eas quiſq̄ꝫ de manu mea. Et nūc ſubiūgit
Et nemo pōt rapere de manu pr̄is mei. Aperte dās intel
ligi vnā atq̄ꝫ indiſſimilē eſſe manū: hoc eſt/ virtutē ſuā et
pr̄is: atq̄ꝫ iō chriſtū ſe fore credēdū: q̄ nō ſicut ceteri ſcifi
catus ꝑ gratiā ex tēpore: ſꝫ verꝰ ſemꝑ extiterit dei filiꝰ. Qꝺ
Tex. etiā ſequēti ſnīa luce clariꝰ aperit/ dicēs. ¶ Ego ⁊ pr̄ vnū
ſumꝰ. Vnū inq̄t ſumꝰ: vna nobꝭ ſubſtātia/ vna diuinitas/
vna eternitas/ pfecta eq̄litas/ diſſimilitudo nulla. Quibꝰ
pfecto verbis/ nō p̄ſentē ſolūmō iudeoꝝ queſtionē: q: an
ipſe eēt chriſtꝰ interrogabāt explicauit: ſꝫ etiā hereticoꝝ ꝑ
fidiam: quā futurā p̄uidit quantū ſit execrāda mōſtrauit
Fotinꝰ eñ dicit. Chriſtꝰ hō eſt tantū/ deꝰ nō eſt. At cū ipſe
dicat. Ego ⁊ pr̄ vnū ſumꝰ/ manifeſte patet: q: vnū cū deo
patri ſubſtātialiter hō purꝰ eſſe nō pōt. Et q: chriſtꝰ idē ꝙ
pr̄ eſt: cauēda eſt hereſis Fotini q̄ hūc credi deū p̄hibet.
Arriꝰ aūt: chriſtꝰ inq̄t factꝰ a deo: nō ex deo natꝰ eſt/ ⁊ ideo
minor pr̄e credēdus eſt. Cui cōtradicēs ipſe. Ego inq̄t et
pater vnū ſumꝰ. Quis eñ nō facile viderit q: nulla crea
tura vnū cū illo q̄ oīa creauit naturaliter exiſtere poſſit?
Et q: naturaliter chriſtꝰ vnū cū pr̄e eſt: dānāda eſt Arrij
peruicacia: q̄ illū creaturā affirmat. Porro Sabelliꝰ. Nō
ſunt inq̄t due perſone patris ⁊ filij confitende: ſed ipſe pa
ter q̄n vult pater eſt: quādo vult filiꝰ eſt: quādo vult ſpiri
tuſſanctus eſt: ipſe tñ vnꝰ eſt. Quē (memorata ſentētia)
filius ipſe condēnat. Cōſtat eñ q: ego ⁊ pater/ de vna ꝑ
ſona dici nō potuit: ſumus/ de vno dici nō cōgruit. Qua
propter etiā Sabellij errore cū ceterꝭ abiecto ſequēda no
bis eſt apoſtolica bt̄i Petri fides: qua dn̄m cōfeſſus ait.
Tu es chriſtus filius dei viui. Hec de lectione euangelica Mat.
prout dn̄s donauit explanādo trāſcurrimus: ſed libet ad xvj.
huc de enceniorū ſolēnitate: quā ⁊ tunc Hieroſolymite ⁊
nos hodie celebramꝰ fraternitati veſtre latius differere.
Hoc autē in p̄mis notandū eſt: ꝙ encenia q̄ in lectione
euangelica facta cognouimꝰ: nō ad p̄mā dedicationem
templi/ ſed ad vltimā pertinent: qꝺ ex eo facile colligiꝛ: q:
hyeme facta referunꝛ. Prima ſiq̄dē eiꝰ dedicatio a Salo Triplex
mone tēpore autūni: media a Zorobabel et a Jeſu ſacer tēpli de
dote tp̄e veris: vltima a Juda Machabeo tp̄e hyemis dicatio.
eſt facta: quādo ſpecialiter cōſtitutū eſſe legiꝛ/ vt eadē de
dicatio per oēs annos in memoriā ſolēnibꝰ reuocaretur
officijs: iuxta qꝺ ad tēpus dominice incarnationis obſer
uatum fuiſſe modo cū legereꝛ euangeliū audiuimꝰ. Hec
aūt fuit cauſa ſecūde ⁊ tertie dedicationis: q: Salomon
quidē tēpli opus qꝺ dn̄o deo cōdidit/ ſeptē annis pfecit:
octauo autē anno hoc eſt decima die menſis ſeptimi: qui
a nobis October appellaꝛ i magna regni gloria dedica
uit. Que videlicet dies: ⁊ antea per legem erat ſtatuta ſo
lemnis: ita vt in ea tabernaculum oē per ſingulos annos
maioribus hoſtijs expiari deberet. Deniq̄ꝫ Zacharias pr̄ Luce.j.
beati Joannis baptiſte: eiſdem expiationibus ad altare
deſeruiens/ aduenīente angelo de dn̄ice myſterio natiui
tatis/ gaudioq̄ꝫ humane ſaluationis inſtruiꝛ. Sed tēplū
hoc poſt annos quadringentos triginta incēderūt Chal
dei: ⁊ Hieroſolymorū vrbe deſtructa/ populū Iſrael in
Babyloniam adduxerunt captiuum. Qui poſt annos ſe
ptuaginta regnātibus Perſis patriā remiſſus/ rurſuſq̄ꝫ
edificatū eſt templum per annos quadragintaſex: ⁊ ter
tia die menſis duodecimi quē nos vocamꝰ Martiū/ opꝰ
ad finem vſq̄ꝫ perductū. Cui vꝫ tunc operi prefuerūt du
ces plebis ſtrenuiſſimi (vt diximus) Zorobabel de regio
genere/ ⁊ Jeſus ſacerdos magnꝰ: ſed et ꝓphete/ Aggeꝰ
⁊ Zacharias adiuuātes eos atq̄ꝫ aduerſus iſidias hoſti
um impedientium opus/ cor populi corroborātes. Inde
poſt annos fere trecētos ⁊ quiquagintaſex: rex nefandiſ Antio
ſimꝰ Grecorū Antiochꝰ/ fraude capta Hierlm templū chꝰ tēpli
idē ſordibus idoloꝝ prophanauit: auferens inde ⁊ cōfrin propha
gens altare dn̄i aureū: menſam ꝓpoſitionis/ candelabrū nator.
luminis: ⁊ cetera vaſa tēpli aurea que inuenire potuit: ſꝫ
⁊ in templo Jouis ſimulacrū ſtatuens: populūq̄ꝫ tormē
tis ad ſacrificandū idolis cogēs. Qua perſecutione mul
ti de populo/ pro diuine legis cuſtodia trucidati ſunt: iter
quos ⁊ mater illa ſeptē filioꝝ merito famoſa/ nobiliſſimā
pro dn̄o cū ſobole martyrij coronā meruit. Sꝫ Judas ma
chabeꝰ cum eſſet de genere ſacerdotali/ collecto exercitu
iuſtoꝝ/ aduerſus Antiochi duces arma arripiēs: eoſq̄ꝫ de
Judea expellēs/ pſecutioni ſeuiſſime finē impoſuit: ac tē
plū idolorū imaginibus emundans/ noua rurſus altaria
⁊ cetera vaſa vel ornamenta faciens: atq̄ꝫ in templo repo
nēs: dedicauit ea ſimul cū tēplo quod purificauit ⁊ reno
uauit viceſimaquinta die mēſis noni: q̄ apud nos appel
latur Decēber: ⁊ ad hyemē ꝑtinere nulli dubiū cōſtat: ſta
tuitq̄ꝫ decretū (vt diximꝰ) annis oībus diē encenioꝝ. i.
innouationis ac dedicationis tēpli feſta deuotione cele
brari. Que pfecto oia (ſicut apoſtolꝰ docet) in figura fa j.Cor.x.
cta ſunt nr̄i: ⁊ ꝓpter nos vtiq̄ꝫ ſcripta: ideoq̄ꝫ nobꝭ ſolertiꝰ
ſpiritali rōne diſcutiēda. Salomon q̄ppe rex/ q̄ interp̄taꝛ
pacificꝰ: ipſum redēptorē noſtrū typice deſignat/ de quo
Eſaias ait. Multiplicabiꝛ eius imperiū ⁊ pacis non erit Eſa.ix.
finis. Tēplū qꝺ edificauit/ catholica eiꝰ eccl'ia eſt: quā de
vniuerſis p orbē credētibꝰ/ quaſi de viuis lapidibꝰ in vnā
ſue fidei ⁊ charitatis cōpage aggregat. Qꝺ autē ſeptem
annis edificatū eſt templū: ſignificat/ q: ꝑ totū huiꝰ ſecu

lit tẽpus qđ ſeptẽ diebꝰ euoluit/ſancte ſtructura ecclie cre
ſcere nūq̄ deſinit. Qđ autẽ anno octauo dedicatū eſt: et
celeberrima illa ac maxima ſolẽnitas a Salomone rege
cūctis filijs Iſrael tpe cōplere dedicationis exhibita: inſi/
nuat opus iuſtitie: q: pfecto in fine mūdi numero electo/
rum diu deſiderate/imoꝛtalitatis eſt futura feſtiuitas: et
peracto vniuerſalis reſurrectionis miraculo: mox oēs q̄
ad pacifici regis veri. ſ. Salomonis regnū ptinẽt/eterna
cū eo gaudia patrie celeſtis intrabunt. Tu autem dñe.

¶ In dedicatiōe eccleſie. Luce. XIX.

¶ In illo tempoꝛe: Ingreſſus Ieſus perambu/
labat Hiericho. Et ecce vir nomine zacheꝰ: ⁊ hic
erat princeps publicanoꝛū: et ipſe diues. Et reli/
qua. Homilia venerabilis Bede preſbyteri.

Lu. xviij. **Que impoſſibilia ſunt**
apud homines/poſſibilia ſunt apud deū. Ecce
em camelus depoſita gibbi ſarcina/p foꝛamen
acus tranſit: hoc eſt/diues ⁊ publicanus relicto onere di
uitiarum/cōtempto cenſu fraudiū/anguſtam poꝛtam ar
ctā q̄ viam que ad vitam ducit/aſcendit. Qui mira deuo
tione fidei ad vidēdum ſaluatoꝛem qđ natura minus ha/
buerat aſcenſu ſuppleт arboꝛis: atq̄ ideo iuſte q̄uis roga
re non audebat: benedictionẽ dñice ſuſceptiōis quā deſi/
Allegoꝛica expoſitio. derabat/accepit. Myſtice aūt Zacheus q̄ interpꝛetatur
iuſtificatꝰ/credentẽ ex gentibꝰ ppłm ſignificat: q̄ quanto
curis ſecularibꝰ occupatioꝛ: tāto flagitijs deprimentibus
erat factꝰ humilioꝛ. Sed ablutus eſt: ſed ſanctificatus in
noīe dñi noſtri Ieſu chꝛiſti: ⁊ in ſpiritu dei noſtri. Qui in/
trātem Hiericho ſaluatoꝛẽ videre q̄rebat/ſed pre turba
non poterat: quia gratie fidei quā mundo ſaluatoꝛ attu/
lit participare cupiebat: ſed inolita vitioꝛum conſuetudo
ne ad votum pueniret obſtiterat. Eadem nāq̄ turba no/
xie conſuetudinis q̄ ſupꝛa cecū clamantẽ ne lumẽ peteret
increpabat: etiā ſuſcipientẽ publicanū/ne Ieſum videat
tardat. Sed ſicut cecꝰ turbarum voces magis ac magis
clamādo deuicit: ita puſillꝰ neceſſe eſt turbe nocentis ob/
ſtaculū altioꝛa petēdo tranſcendat: terrena relinquat/ar/
boꝛẽ crucis aſcēdat. Sycomoꝛus nāq̄ que eſt arboꝛ: folijs
moꝛo ſimilis/ſed altitudine pſtans: vñ et a latinis celſa
nuncupatur/ficus fatua dicitur. Et eadẽ dñica crux cre/
dentes alit vt ficus: ab incredulis irridet vt fatua. Nos
I. Coꝛ. I. em p̄dicamꝰ ait apl's chꝛiſtū crucifixū: iudeis q̄dẽ ſcādalū
gentibꝰ aūt ſtultitiā: ipſis ṽo vocatis iudeis atq̄ gẽtibꝰ
chꝛiſtū dei ṽturẽ ⁊ dei ſapientiā. Quā videlicet arboꝛẽ pu
ſillus Zacheꝰ q̄ exaltari poſſit aſcēdit: dū q̄libet ⁊ ppꝛie cō
ſcius infirmitatis/cōfides in dño pꝛoclamat. Mihi autẽ
Gal. vi. abſit gloꝛiari/niſi in cruce dñi nr̄i Ieſu chꝛiſti. Aſcēſa autẽ
ſycomoꝛo trāſeuntẽ ꝓpe dñm cernit: q: p hāc laudabilem
fatuitatẽ: etſi necdū vt eſt ſolide/iā tñ raptim ⁊ q̄ſi in trāſ
Tex. itu/luci ſapiẽtie celeſtis intẽdit. ¶ Et cū veniſſet ad locū
ſuſpiciēs Ieſꝰ vidit illū. Perābulās Hiericho ſaluatoꝛ ve
nit ad locū vbi p̄currēs Zacheꝰ ſycomoꝛ cōſcenderat: q:
miſſis p mundū ſui verbi p̄conibꝰ: in q̄bꝰ nimirū ipſe ⁊ lo/
q̄bat ⁊ ibat/venit ad populū nationū: q̄ paſſionis eiꝰ fide
iam ſublimis exiſtẽs: etiā diuinitatis eiꝰ ardebat cognita
Uidere quomodo deꝰ dicatur. facie beari. Suſpiciēs vidit illū: q: p grāz fidei a terrenis
cupiditatibꝰ eleuatū/turbiſq̄ infidelibꝰ p̄eminẽtẽ elegit.
Uidere em dei/diligere vł amare eſt. Vñ eſt illud. Oculi
dñi ſup iuſtos. Nā ⁊ nos q̄ amamꝰ videre delectamur: ab
his q̄ execramur ātuitū feſtinamꝰ auertere. Uidit ḡ Ieſꝰ
videntẽ ſe: q: elegit eligentẽ ſe/⁊ amauit amantẽ ſe. Hūc
ſane oꝛdinẽ ꝓficiēdi/hoc eſt p fidẽ dñice incarnatiōis ad
cognitionẽ diuinitatꝭ puenīedi: q̄ſi p ſycomoꝝ Ieſu faciẽ
I. Coꝛ. ij. ſpeculādi doctoꝛ egregiꝰ oñdit cū ait. Nō em iudicaui me
aliq̄d ſcire inter vos/niſi chꝛiſtū Ieſū: ⁊ illū crucifixū. Itẽq̄
Heb. v. alijs expꝛobꝛās. Facti eſtꝭ inq̄t q̄bꝰ lacte opꝰ ſit/nō ſolido
cibo: lac infirme tẽperarie diſpēſatiōis ſolidū cibū ardua
ꝓpetue maieſtatꝭ appellās. ¶ Et dixit ad eū. Zachee fe/ Tex.
ſtinās deſcēde: q: hodie in domo tua opoꝛtet me manere.
Et feſtinās deſcēdit: ⁊ excepit illū gaudēs. Manebat ali/
quādo dñs in domo pꝛincipis phariſeoꝝ/hoc eſt iudeoꝝ/
in ſynagoga docebat: ſꝫ q: nō baptizatū ante pꝛādiū ſab/
bato curantẽ: publicanos ⁊ pctoꝛes recipientẽ/cōtra aua
ritiā diſputantẽ: ⁊ cetera digna deo gerentẽ lingua vene/
nata carpebant/pertēſus eoꝝ facinoꝛa diſceſſit ⁊ aufugit
dicens. Relinq̄tur vobis domꝰ vr̄a deſerta. Hodie autẽ Mat.
in domo puſilli Zachei opoꝛtet illū manere/hoc eſt no/ xxiij.
ue legis grā coꝛuſcāte/in humili credētiū nationū coꝛde
quieſcere. Quod aūt deſcēdere de ſycomoꝛo Zacheus: ⁊
ſic in domo ſua chꝛiſto manſionẽ pꝛeparare iubet/hoc eſt
quod apoſtolus ait. Quia etſi cognouimꝰ ſm carnẽ chꝛi
ſtū/ſed iā nunc nouimꝰ. Et ſi moꝛtuus eſt ex infirmitate/
ſed viuit ex virtute dei. ¶ Et cū viderent/oēs murmura/
bant/dicētes q̄ ad hoiem peccatoꝛẽ diuertiſſet. Manife/
ſtū eſt iudeos ſemper gentium odiſſe ſalutē. Scriptū eſt
em. Sequēti vero ſabbato pene vniuerſa ciuitas cōuenit Act. xiij.
audire verbū dñi. Uidētes aūt turbas iudei/repleti ſunt
zelo: ⁊ contradicebāt his que a Paulo dicebant blaſphe
mantes. Et alibi fideles etiā fratres aduerſus apoſtolo/ Iudeoꝝ
rū pꝛincipẽ diſceptabāt dicētes. Quare introiſti ad viros malitia.
pꝛeputiū habentes/⁊ manducaſti cū illis? ¶ Stans autẽ Tex.
Zacheus dixit ad dñm. Ecce dimidiū bonoꝝ meoꝛū dñe
do pauperibus: ⁊ ſi quid aliquẽ defraudaui/reddo q̄dru
plū. Alijs calūniantibus hoiem peccatoꝛẽ: ipſe Zacheus
ſtans. i. in ea quā ceperat fidei veritate perſiſtẽs: non ſolū
ex peccatoꝛe cōuerſum/ſed etiā inter perfectos ꝓbat eſſe
cōuerſatū: dicente em dño. Si vis perfectꝰ eſſe/vade ⁊ vẽ mat. xix.
de oia q̄ habes/⁊ da pauperibꝰ. Quiſquis ante cōuerſio
nem innocenter vixit/oia cōuerſus poteſt dare pauperi/
bus: at qui aliqua fraude ſuſtulit: p̄mo hec iuxta legẽ red
dere/deinde qđ ſibi remāſerit debet dare pauperibus: ac
ſic ⁊ ipſe q: nihil ſibi retinet/oia ſua diſpgit et dat paupe/
ribus: iuſtitia eiꝰ manet in ſeculū ſeculi. Et hec eſt ſapiens
illa ſtultitia quā de ſycomoꝛo publicanus q̄ſi fructuꝫ vite
legerat: rapta vcꝫ reddere/ꝓpꝛia relinquere/viſibilia cō/
tẽnere ꝓ inuiſibilibꝰ: etiā moꝛi deſiderare/ſeipſum abne/
gare: ⁊ eiꝰ q̄ necdū videat dñi veſtigia ſequi cōcupiſcere.
¶ Ait Ieſus ad eū. Quia hodie ſalꝰ domui huic fctā eſt: Tex.
eo q̄ ⁊ ipſe filiꝰ ſit Abꝛae. Filius Abꝛae dicit Zacheꝰ: non
q: de eiꝰ ſtirpe generatꝰ/ſed q: eiꝰ fidẽ eſt imitatꝰ. Ut ſicut Abꝛae fi
Abꝛaā terrā/cognationẽ/domūq̄ paternā ob ſpem futu/ liꝰ quis
re hereditatis dño iubẽte deſeruit: ita ⁊ ille q̄ theſaurum dicatur.
in celis acq̄reret/bona ſua pauperibꝰ partienda reliquit.
Et pulchꝛe dicit/⁊ ipſe: vt nō ſolū eos q̄ iuſte perſeuerant
ſed ⁊ eos q̄ ab iniuſtitia reſipiſcunt/ad filios ꝓmiſſionis
pertinere declaret. Aliter. Salꝰ q̄ olim iudeoꝝ domū im/
plebat/hodie populo nationū illuxit: ⁊ q̄ ⁊ ipſe populus
filiꝰ ſit Abꝛae credēdo in eū: de quo dicit apoſtolꝰ. Si aūt Gal. iij.
vos chꝛiſti: ḡ Abꝛae ſemen eſtis. Et ſicut alibi dicit/q̄ ipſe Ro. iiij.
Abꝛaā ſit pr̄ circūciſionis: non his tantū q̄ ſunt ex circūci
ſione/ſed ⁊ his q̄ ſectant veſtigia: q̄ eſt in pꝛeputio fidei pa/
tris noſtri Abꝛae. Uenit em filius hoīs querere ⁊ ſaluum
facere qđ perierat: hoc eſt qđ alibi dicit. Non veni vocare Mat. ix.
iuſtos/ſed peccatoꝛes. Pius ſane magiſter: q̄ murmuran
tibus turbis ſua myſteria non dedignat exponere: adeo
ſcꝫ peccatoꝛū penitētiā nō eſſe reſpuendā: vt ipſe dei filius
ob hanc maxime querendā ſit deſtinatꝰ ad terras. Qui
vt pietatis ſue nobis diſpenſationem inculcet/ſepiſſime
ſe filium hominis appellat/commendans ſolicite nobis
quod factus eſt benigne pꝛo nobis. Tu autem.

¶ Homiliarum de tempoꝛe finis.

¶ Regeſtum huius partis.

a. b. c. d. e. f. g. h. i. k. l. m. n. o. p. q. r. s. t.
v. x. y. z. ⁊. Omnes ſunt terni.

Digitized by Google

Index homiliarum per oꝛdinem alphabeti.

¶ Homiliarum et ſermonū ſanctoꝛum patrum: tam dominicalium: q̄ alioꝛum dierum per oꝛdinem alphabeti annotatio.

A

Aduentus dominica pꝛima. fo.ij.
Aduentus ſecunda dominica. fo.iij.
Aduentus tertia dominica. fo.iiij.
Aduentus quarta dominica. fo.ix.ꝛ.x.
Aſcenſionis feſto. fo.lxxxvij.
Alcuinus de trinitate. fo.xcix.
Altaris dedicatione. fo.cxl.

C

Circumciſionis. fo.xxv.
Cinerum. fo.xxxix.
Cena domini. fo.lxix.
Cantate/dominica. fo.lxxxiij.

D

Dominica pꝛima in aduentu. fo.ij.
Dominica ſecunda in aduentu. fo.iij.
Dominica tertia in aduentu. fo.iiij.
Dominica quarta in aduentu. fo.ix.ꝛ.x.
Dominica ante natale. fo.x.ꝛ.xj.
Dominica infra octa.natiuitatis. fo.xxiiij.
Dn̄ica infra octa.epiphanie. fo.xxviij.
Dn̄ica pꝛima poſt epipha.dn̄i. fo.xxx.
Dn̄ica ſecunda poſt epiphaniam. fo.xxxj.
Dominica tertia. fo.xxxij.
Dominica quarta. fo.xxxiiij.
Dominica quinta. fo.xxxv.
Dominica in ſeptuageſima. fo.xxxvj.
Dominica in ſexageſima. fo.xxxvij.
Dominica in quinquageſima. fo.xxxviij.
Dn̄ica pꝛima in quadrageſima. fo.xlij.
Dn̄ica ſecūda in quadrageſima. fo.xlvij.
Dn̄ica tertia in quadrageſima. fo.lij.
Dn̄ica in medio quadrageſime. fo.lvij.
Dominica in paſſione. fo.lxiij.
Dominica iudica/que eadem eſt. fo.eo.
Dominica palmarum. fo.lxvj.
Dominica feſto paſce. fo.lxxiij.
Dn̄ica i octaua paſce: vel quaſi mō. fo.lxxx.
Dominica/miſericoꝛdia domini. fo.lxxxij.
Dominica tertia/iubilate. fo.lxxxij.
Dominica quarta/cantate. fo.lxxxiij.
Dominica quinta/vocem. fo.lxxxiiij.
Dominica poſt aſcenſionem. fo.lxxxviij.
Dominica pꝛima poſt oct.pen. fo.cvij.
Dominica ſecūda poſt octa.pente. fo.cix.
Dominica tertia poſt octa.pente. fo.cx.
Dominica quarta poſt octa.pēte. fo.cxij.
Dominica quinta poſt octa.pente.fo. cxiij.
Dominica ſexta poſt octa.pēte. fo.cxiiij.
Dn̄ica ſeptima poſt octa.pente. fo.cxiiij.
Dominica octaua poſt octa.pente. fo.cxv.
Dominica nona poſt octa.pente. fo.cxv.
Dominica decima poſt octa.pēte. fo.cxvj.
Dn̄ica vndecima poſt octa.pēte. fo.cxvij.
Dn̄ica.xij.poſt octa.pēte. fo.cxviij.ꝛ.cxix.
Dn̄ica decimatertia poſt oct.pēte. fo.cxix.
Dn̄ica decimaquarta poſt oct.pēte.fo.cxxj.
Dn̄ica decimaquinta poſt oct.pen.fo.cxxiij.
Dn̄ica decimaſexta poſt oct.pen. fo.cxxv.
Dn̄ica decimaſeptima poſt oc.pē. fo.cxxvj.
Dn̄ica decima octaua poſt oct.pen.fo.cxxx.
Dn̄ica decimanona poſt oct.pen. fo.cxxxj.
Dn̄ica vigeſima poſt octa.pente. fo.cxxxij.
Dn̄ica vigeſimapꝛīa poſt oc.pen.fo.cxxxiiij.
Dn̄ica vigeſimaſecūda poſt oc.pē.fo.cxxxv.
Dn̄ica vigeſimatertia poſt oc.pē. f.cxxxvij.
Dn̄ica vigeſimaq̄rta poſt oc.pē. fo.cxxxviij.
Dn̄ica vigeſimaquīta poſt oc.pē. fo.cxxxix.

E

Epiphania domini. fo.xxvij.
Epiphanie octa. fo.xxviij.
Eccleſie dedicatione. fo.cxlij.

F

Feria.iiij.q̄tuoꝛ tēpoꝝ in aduē. fo.iiij.ꝛ.v.
Feria.vj.quatuoꝛ tempoꝛū. fo.vj.
Feria.v.poſt cinerum. fo.xl.
Feria.vj.poſt cinerum. fo.xl.
Feria.ij.poſt inuocauit. fo.xlij.ꝛ.xliij.
Feria tertia poſt inuocauit. fo.xliij.
Feria.iiij.poſt inuocauit. fo.xliiij.
Feria.v.poſt inuocauit. fo.xlv.
Feria.vj.poſt inuocauit. fo.xlvj.
Feria.ij.poſt reminiſcere. fo.xlviij.
Feria.iij.poſt reminiſcere. fo.xlix.
Feria.iiij.poſt reminiſcere. fo.xlix.
Feria.v.poſt reminiſcere. fo.l.
Feria.vj.poſt reminiſcere. fo.l.
Feria.ij.poſt oculi. fo.liij.
Feria.iij.poſt oculi. fo.liiij.
Feria.iiij.poſt oculi. fo.liiij.
Feria.v.poſt oculi. fo.lv.
Feria.vj.poſt oculi. fo.lv.
Feria.ij.poſt letare. fo.lviij.
Feria.iij.poſt letare. fo.lix.
Feria.iiij.poſt letare. fo.lx.
Feria.v.poſt letare. fo.lxj.
Feria.vj.poſt letare. fo.lxj.
Feria.ij.poſt dn̄icam paſſionis. fo.lxiiij.
Feria.iij.poſt dn̄icam paſſionis. fo.lxiiij.
Feria.iiij.poſt dn̄icā paſſionis. fo.lxv.
Feria.v.poſt dn̄icam paſſionis. fo.lxvj.
Feria.vj.poſt dn̄icam paſſionis. fo.lxvj.
Feria.ij.palmarū. fo.lxvij.ꝛ.lxviij.
Feria.iij.palmarum. fo.lxviij.
Feria.iiij.palmarū. fo.lxviij.ꝛ.lxix.
In cena domini. fo.lxix.
Paraſceue. fo.lxx.
Feria.ij.paſce. fo.lxxiiij.
Feria.iij.paſce. fo.lxxiiij.ꝛ.lxxv.
Feria.iiij.paſce. fo.lxxvj.
Feria.v.paſce. fo.lxxvij.
Feria.vj.paſce. fo.lxxviij.
Feria.ij pentecoſtes. fol.xcij.
Feria.iij.pentecoſtes. fo.xciij.
Feria.iiij.pentecoſtes. fo.xciiij.
Feria.v.pentecoſtes. fo.xcv.
Feria.vj.pentecoſtes. fo.xcvj.
Feria.iiij.quatuoꝛ tempoꝛū. fo.cxxviij.
Feria.vj.quatuoꝛ tempoꝛum. fo.cxxix.

I

Joannis apli ꝛ euangeliſte. fo.xx.
Innocentum. fo.xxij.
Inuocauit. fo.xlij.
Iudica. fo.lxiij.
Iubilate/dominica. fo.lxxxij.
In dedicatione eccleſie vel alta. fo.cxl.
In dedicatione altarium. fo.cxl.
In dedicatione eccleſie. fo.cxlij.

L

Letare. fo.lvij.
Letania minoꝛ. fo.lxxxvij.

M

Marie ꝯmemoꝛatio.Extollēs vocē.fo.liij.
Miſericoꝛdia domini. fo.lxxxij.

N

Natiuitatis domini in nocte. fo.xij.
Natiuitatis dn̄i in die. fo.xiiij.

O

Octaua epiphanie. fo.xxix.
Oculi. fo.lij.
Octaua paſce. fo.lxxx.
Octaua pentecoſtes. fo.xcviij.

P

Palmarum. fo.lxvj.
Paraſceues. fo.lxx.
Paſce feſto. fo.lxxiij.
Paſce octaua. fo.lxxx.
Pentecoſtes feſto. fo.xcj.

Q

Quatuoꝛ tēpoꝝ in aduē.fer.iiij.fol.iiij.ꝛ.v.
Quatuoꝛ tēpoꝝ in aduē.feria.vj. fo.vj.
Quatuoꝛ tēpoꝝ in aduē.ſabbato. fo.vij.
Quatuoꝛ tpm pēte.ſabbo. fo.cxxix.ꝛ.cxxx.

R

Reminiſcere. fo.xlvij.

S

Stephani pꝛotomartyꝛis. fo.xvij.
Sabba.q̄tuoꝛ tēpoꝝ in aduen. fo.vij.
Sabbato poſt cinerum. fo.xlj.
Sabbato poſt inuocauit. fo.xlvj.ꝛ.xlvij.
Sabbato poſt reminiſcere. fo.lj.
Sabbato poſt oculi. fo.lvj.
Sabbato poſt letare. fo.lxij.
Sabbato ante palmarum. fo.lxvj.
Sabbato in vigilia paſce. fo.lxxj.
Sabbato poſt paſce. fo.lxxix.
Sabbato poſt pente. fo.xcvij.
Sabbo q̄tuoꝛ tēpoꝝ pēte. fo.cxxix.ꝛ.cxxx.

T

Trinitatis feſto. fo.ciiij.ꝛ.cvj.
Thome feſto. fo.lxxx.

V

Vigilia natiuitatis domini. fo.xj.
Vigilia epiphanie. fo.xxvij.
Vigilia palmarum. fo.lxvj.
Vigilia paſce. fo.lxxj.
Vocem/dominica. fo.lxxxiiij.
Vigilia aſcenſionis. fo.lxxxvj.
Vigilia pentecoſtes. fo.lxxxix.

¶ Finis.

Digitized by Google

Digitized by Google

Homilie Preclarorū

doctorū in euangelia feſtiua: vna cum ſermonibus exquiſitiſſimis in ſanctorū p̄conia a ſolertiſſimo doctore Alchuino Diui Caroli magni Aſecretis: eiuſdē Imperatoris ſemper Auguſti iuſſu in vnū ſtudioſe aceruate volumen: nouiſſime adamuſſim recognite: inſignibuſqꝫ ſentētijs ⁊ ſacre ſcripture teſtimonijs marginatim ⁊ innumerato illuſtrate.

Digitized by Google

Digitized by Google

¶ Homilie et ſermones de Sanctis.
In vigilia ſancti Andree Apoſtoli.
Joannis primo.

¶ In illo tempoꝛe: Stabat Joannes et ex diſci-
pulis eius duo. Et reſpiciens Jeſum ambulantē
dicit: Ecce agnus dei. Et audierūt eum duo diſci
puli loquentē: et ſecuti ſunt Jeſum. Et reliqua.
Homilia venerabilis Bede preſbyteri.

Tanta ac talis
eſt diuine ſcripture ſublimitas:
vt nō ſolum verba que a ſanctis
vel ab ipſo dn̄o dicta referuntur
ſed etiā circūſtantia rerum que
ſimpliciter poſita videtur/ ſpiri-
talibus ſit plena myſterijs. Ecce
Tex. enim narrāte euāgeliſta fratres
chariſſimi audiuimus. ¶ Quia
ſtabat Joānes ⁊ ex diſcipulis eius duo: ⁊ reſpiciēs Jeſuꝫ
ambulantē dicit. Ecce agnus dei: ſtatimqꝫ cognouimus:
immo iam notū ad memoꝛiā reuocamus: quare Jeſum
pꝛecurſoꝛ ſuus agnum dei vocauerit/ quia videlicet eum
pꝛe ceteris moꝛtalibus ſingulariter innocentem/ hoc eſt
ab omni peccato mūdum nouit: quia nos ſanguine ſuo
redēpturum: quia dona ſui velleris ſponte largiturū: ex
quo veſtē nobis nuptialē facere poſſimus: id eſt exempla
viuēdi nobis relicturū pꝛeuidit: quibus in dilectione ca-
leſieri deberemus. Hoc eſt ergo teſtimoniū pꝛecurſoꝛis
dn̄i: qꝺ ſicut facile patet/ fidelibus citū amoꝛis intimi fo
mitē/ audiētiū coꝛdibus infundit. Sed nō eſt putādum:
quia ſine certi ratione myſterij hoc relaturus euāgeliſta
pꝛemiſerit: ſtetiſſe Joannē cū diſcipulis/ Jeſum vero am
bulaſſe/ ⁊ illo vtriqꝫ ambulaſſe/ vbi ſequētibus ſe diſcipu-
lis Joānis manſionē in qua habitaret oſtēderet: ceteraqꝫ
Eruitur huiuſmodi que ſequētia lectionis euāgelice cōmemoꝛāt
myſteriū ſi enucleatius diſcutiātur/ inuenimus celeſtibꝰ redūda-
ex verbis. re myſterijs. ¶ Stabat enī Joānes ⁊ reſpexit Jeſum: qꝛ
in magno iam culmine perfectionis animi greſſum fixe-
rat: vnde iure celſitudinē diuine maieſtatis mereref in-
tueri. Stabat: quia illā virtutū arcem conſcēderat: a qua
nullis tētationū poſſet impꝛobitatibus deijci. Stabāt cū
illo et diſcipuli: quia magiſteriū eius coꝛde ſequebantur
immobili. Et reſpiciēs inquit Jeſum ambulantem dicit.
Ecce agnus dei. Ambulatio Jeſu/ diſpēſationē incarna-
tionis qua ad nos venire/ ac nobis exēpla viuēdi pꝛebe-
re dignatus eſt inſinuat: ſicut manſio eius eternitatē diui
nitatis/ in qua ſemꝑ eſt patri equalis aptiſſime deſignat
Reſpiciēs ergo Jeſum ambulantē Joannes dicit. Ecce
agnus dei: quia vidēs eū inter homines cōuerſantē: pꝛo-
fectūqꝫ illis vite celeſtis ⁊ factis demōſtrantē et verbis:
aperte pꝛonūtiabat: qꝛ nō ipſe vt putabāt: ſed ille eſſet qui
ad redēptionē generis humani a deo patre miſſus eſſet
in mūdū: ille qui foꝛmā innocētie ⁊ patiētie in ſe creden-
tibus eſſet daturus: de quo in carne vēturo pꝛecinēs pro
Eſa. liij. pheta dicebat. Sicut ouis ad occiſionē ducetur: et ſicut
Ibidem agnus coꝛā tondente ſe ſine voce/ ſic obmuteſcet. Et ite-
rū. Ipſe autē vulneratus eſt pꝛopter peccata noſtra: ⁊ li-
Tex. uoꝛe eius ſanati ſumus. ¶ Et audierūt eū duo diſcipuli
loquētē: ⁊ ſecuti ſunt Jeſum. Teſtimoniū perhibēte Joā
ne/ quia Jeſus eſſet agnus dei: ſecuti ſunt illū duo diſci-
puli: magis deſiderantes ab ipſo Jeſu ꝙ̄ a pꝛecurſoꝛe il-
lius verbū gratie ꝑcipere: quo ⁊ ipſi mererētur in agno-
rū dei ſoꝛte cōputari. Bene autē duo diſcipuli ſunt inuē-
ti/ qui dn̄m pꝛimi ſequerent̄: vt etiā myſtice deſignarent/
omnes qui illū perfecte ſequerētur/ gemina dilectiōe de
uotos eſſe debere: hoc eſt ⁊ eiuſdē ſui redemptoꝛis/ ⁊ fra
Tex. trū ſimul amoꝛe flagrātes. ¶ Cōuerſus aūt Jeſus et vi-
dēs eos ſequētes ſe dicit eis. Quid queritis? Nō potuit
ignoꝛare dn̄s qꝺ ſequētes ſe diſcipuli Joānis quererent
ſed in eo ꝙ ad illos ſequētes conuertit̄: ꝙ ipſe pꝛioꝛ quid
quererēt interrogat: qꝺ dat eis fiduciā queqꝫ vellēt rogā
di manifeſte innotuit/ quātū bonis noſtris ſtudijs dele-
ctetur: ꝙ̄ libēter iter veritatis inchoātibus/ ipſe auxiliuꝫ
laturus occurrat. ¶ Qui dixerūt ei. Rabbi qꝺ dicitur in Tex.
terpꝛetatū/ magiſter: vbi habitas? Nolebāt trāſitoꝛie ma
giſterio veritatis perfrui: ſed manſionē potius in qua ha-
bitaret inquirebāt: quatenꝰ ⁊ nūc liberius in ſecreto ver-
bis illius imbui: ⁊ exinde ſepiꝰ eū poſſent viſitare pleniꝰ
inſtruēdi. Unde ⁊ ipſe qꝛ illos bene petētes/ q̄rētes/ pul-
ſātes vidit: libēs eis ſecretariū ſui reſerauit arcani: eoſqꝫ
introducēs veritatis euāgelice rudimētis/ que deſidera
bāt illuſtrauit. Nā ſequit̄. ¶ Dicit eis. Uenite ⁊ videte.
Altioꝛ Statimqꝫ ſubiūgitur. Uenerūt ⁊ viderūt vbi maneret: ⁊
ſenſus ex apud eū manſerūt die illo. Qꝺ ſi altioꝛe ſenſu libet inſpice
plicatur. re/ quid nobis agendū inſinuēt diſcipuli in eo/ ꝙ ad Je-
ſum q̄dē ambulātē venerūt/ ſed locū cōtinuo vbi habita
ret inq̄rebāt: admonēt vtriqꝫ nos vt quoties incarnatiōis
eius trāſitū ad mētē reducimus: ſolicito ſemper eū coꝛde
rogemus: vt habitationē nobis eterne ſue manſionis que
eſt apud patrē oſtēdere digneē: dicētes cū Moyſe. Dn̄e Exod.
oſtēde nobis gl̄iam tuā. Quod aūt ipſe diſcipulos veni- xxxiij.
re ⁊ vbi maneret videre ꝑcepit: virtutū pꝛofecto ſtudiū/
quibꝰ ad eterna gaudia ꝑueniamus ſubeūdū nobis oſtē
dit. Uenire etenī poſt Jeſum eſt: vt manſionē eius videre
poſſimus: bonis operibus q̄ ipſe pꝛemōſtrauit inſiſtere:
hoꝛūqꝫ quotidianis pꝛofectibus ad celſitudinē diuine vi
ſionis attingere. ¶ Uenerūt inquit ⁊ viderūt vbi mane Tex.
ret: ⁊ apud eū manſerūt die illa: hoꝛa autē erat quaſi deci-
ma. Quia lex in decē pꝛeceptis data eſt: ſolet in denario
numero perfectio legis indicari. Bene ergo decima ho
ra venerūt diſcipuli vt manſionē Jeſu viderēt: qꝛ nimiruꝫ
neceſſe eſt/ vt q̄ deū videre deſiderat: dei ſe mādatis hu-
militer ſubdat: quiqꝫ luce diuine cōtēplationis poſtmo-
dū frui appetit: pꝛius adiuuāte dn̄o decalogū ꝑ opera lu
cis/ quaſi decē hoꝛas diei ſole illuſtrāte cōpleat. Et illi q̄-
dē die illo manētes apud dn̄m/ feliciſſima veritatis ſpe-
culatione veſperā expectabāt. At vero omnes electi poſt
operū bonoꝛū perfectionē: poſt impleta legis dei ꝑcepta
perpetuū ⁊ nulli fini obnoxiū diē ſunt cū illo acturi: quē
videre deſiderās pꝛopheta decantabat. Quia melioꝛ eſt
dies vna in atrijs tuis ſuper milia. ¶ Erat aūt Andreas Tex.
frater Simonis Petri vnꝰ ex duobꝰ/ qui audierāt a Joā
ne/ ⁊ ſecuti fuerāt eū: ⁊ inuenit pꝛimū fratrē ſuū Simo-
nē/ et dicit ei. Inuenimꝰ meſſiā/ qꝺ eſt interpꝛetatū chꝛi-
ſtus: ⁊ adduxit eū ad Jeſum. Andreas dn̄m quē inuenit
etiā fratri Simoni ſequēdum euāgelizat: qꝛ hoc eſt vere
dn̄m inuenire/ vera illius dilectione feruere: fraterneqꝫ
ſalutis curā gerere. Ille enim perfecte cōditoꝛis ſui duca
tū ſequitur: qui etiā pꝛoximi quātū valet habere comita
tū nititur. Inuenimus inquit meſſiā/ quod eſt interpꝛe- Chꝛiſtꝰ ⁊
tatū chꝛiſtus. Meſſias idē eſt qꝺ chꝛiſtus. Sed Meſſias meſſias
hebꝛeo ſermone/ chꝛiſtus dicit̄ greco: latine autē vnctus idē ſigni
interꝑtat̄. Unde et chꝛiſma grece/ latine vnctio dicitur. ficant.
Chꝛiſtꝰ aūt/ ideſt vnctꝰ appellat̄ dn̄s: qꝛ ſicut Petrꝰ ait:
vnxit eū deus ſpirituſancto ⁊ virtute. Unde etiā Pſalmi
ſta in eiꝰ laudē loquit̄. Unxit te deꝰ deꝰ tuus oleo letitie
pꝛe conſoꝛtibus tuis. Cōſoꝛtes autē eius nos vocat/ qui
ad accipiēdā ſpūſſcti gratiā in baptiſmo/ etiā chꝛiſmate
viſibili ꝑungimur: ⁊ a chꝛiſti noīe chꝛiſtiani vocamur. Sꝫ
ille pꝛe cōſoꝛtibꝰ vnctus eſt: cui ſicut Joānes baptiſta te-
ſtat̄. Nō ad mēſuraꝫ dat deus ſpiritū: ſed omnia dedit in Joan. iij
manu eius. Nā de conſoꝛtibꝰ eiuſdē vnctionis dicit apo
ſtolus. Unicuiqꝫ aūt noſtrū data eſt gratia/ ſm mēſuram Eph. iiij
donationis chꝛiſti. Uocabātur vero chꝛiſti: ⁊ ſacerdotes
et reges in lege: in figurā nimirū eiuſdē regis ⁊ pōtificis
magni dn̄i ac ſaluatoꝛis: in cuius typo etiam materiali
liniebantur oleo. Nō ſolum autem illi: ſed et noſtri tpis

fideles/vt a chriſto chriſtiani:ita etiã ab ipſa ſacri chriſma
tis vnctione:⁊ ab ipſa ſpũſſancti gratia qua conſecrant/
chriſti recte nũcupantur/propheta teſte/qui ait. Exiſti in
ſalutem populi tui:vt ſaluos facias chriſtos tuos. Exijt
quippe in ſalutẽ populi ſui:vt ſalu⁹ faciat chriſtos ſuos:
qui propter nos homines:et propter noſtrã ſalutẽ deſcẽ
dit de celis. Et incarnatus eſt:vt ſpirituali gratia perun
Tex. ctos ac ſanatos/ſui ſancti nominis donaret eſſe partici/
pes. Sequitur. ¶ Intuitus autẽ eũ Ieſus/dixit. Tu es
Simon filius Ioãna. Intuitus eſt Simonẽ Ieſus:non
exterioꝛib⁹ ſolũ oculis/ſed ⁊ interioꝛi diuinitatis intuitu
Iuxta illud beati Samuelis. Homo videt in facie:deus
autẽ intuet coꝛ. Uidit coꝛdis eius ſimplicitatẽ:vidit ani/
mi ſublimitatẽ/cuius merito cũctꝭ eſſet preferẽdus eccle
ſie. Uidit qꝛ vocãte Andrea/feruẽti ad ſe amoꝛe peruola
uerit:ideoq̃ venientẽ moꝛ familiari affat eloquio:tu es
inquiens Simon filius Ioãna. Nec magnũ eſt dño vo/
cabulũ cuiuſlibet hominis vel patris eius dicere:q̃ om/
niũ ſanctoꝛũ noĩa ſcripta tenet in celo: ſed poſiturus di/
Simon ſcipulo nomẽ:meriti ſublimioꝛis ditatur⁹ vocabulo:quo
bariona totius eccleſie p̄ſuli cõgrueret:primo voluit oſtendere
hoc eſt fi quia qđ a parẽtibus acceperat nomẽ:etiã ipſum ſignifi/
li⁹ Ioã/ catione virtutis nõ careret. Simon ergo obediẽs Ioan
na. na dicitur dñi gratia. Tu es Simon filius Ioãna: tu es
obediens filius gratie dei. Et merito ille obediẽtis noĩe
cenſetur:qui ⁊ prius inuitãte Andrea/ moꝛ dñm videre
curauit:⁊ poſtmodũ cũ ipſe dñs eũ ad diſcipulatũ voca/
ret:ſtatim cũ eodẽ Andrea quẽ pariter vocauit/relictis
retibus quoꝛũ vſu viuebat:eũ ſequi nõ diſtulit. Unde et
Andree quoq̃ nomẽ/verã mẽtis eius imaginem p̄fert.
Andreas nãq̃ grece/latine dicitur virilis. Et illi libẽter
dñm vel ad predicationẽ Ioãnis:vel ad ipſius dñi iuſſio
nẽ ſequẽdo:ad eoꝛũ ſe ſoꝛtẽ pertinere docent:qui tẽpora/
lia que poſſidẽt/foꝛtiter eternoꝛum amoꝛe cõtẽnũt. Qui
Ps. xxvi credẽtes videre bona dñi in terra viuẽtiũ/donec hec pci
piant expectare dñm cũ Pſalmiſta et viriliter agere: ac
coꝛ ſuũ cõfoꝛtare cõtẽdũt. Quod aũt Simon filius fuit
Ioãna/ideſt gratie dei/aperte demonſtrat:quia quicq̃d
deuote obeditionis dño impẽdit:q̃cq̃d merito obedien/
tie premij perẽnis a dño recepit totũ hoc nimirũ p̄ueni/
ẽte ſe gratia ſuperne pietatis vt habere poſſet accepit.
Ecce audiſtis fratres chariſſimi:quare primus apoſto/
loꝛũ prius Simon dictus:quo myſterio filius ſit Ioãna:
reſtat pſcrutari quid arcani cõtineat nomẽ quo eum de/
Tex. nuo ſaluatoꝛ appellauit. ¶ Tu inquit vocaberis cephas
quod interpretatur Petrus. Neq̃ vero Petri vocabulo
quaſi hebꝛeo vel ſyro aliã interpretationẽ querere opoꝛ/
tet:ſed pro certo noſſe:quia idẽ grece et latine Petr⁹/qđ
ſyriace cephas ſignificat:⁊ in vtraq̃ lingua a petra deri
uatũ eſt. Uocatur autẽ Petrus ob firmitatẽ fidei:vocat
Petrus ob inuincibile robur mẽtis:vocat Petrus:quia
i. Coꝛ. x. illi ſolidiſſime Petre de qua apoſtolus ait. Petra autem
erat chriſtus/vnica deuotione adheſit. Hinc eſt enim/q̃
eadẽ petra vz chriſtus:cũ interrogaret diſcipulos ſuos
Matt. quẽ eũ dicerent eſſe/ac Petrus reſpõderet dicẽs. Tu es
xvi. chriſtus fili⁹ dei viui:cõtinuo purã eius cõfeſſionẽ iuxta
vtriuſq̃ nominis ſignificãtiã/ digna remuneratione do
nauit:ſed et ipſa Petri appellatio quid in ſe ſacramenti
geſtaret aperuit. Primo nãq̃ ait de Simone: Beat⁹ es
Simon bariona:quia caro ⁊ ſanguis nõ reuelauit tibi:
ſed pater meus qui in celis eſt. Ac deinde ſubiũxit de Pe
tro. Et ego dico tibi/quia tu es Petrus et ſuper hãc pe/
trã edificabo eccleſiã meã. Tu es inquit Petrus/⁊ ſuper
hãc petrã edificabo eccleſiã meã. Tu es Petrus et ſuper
hãc petrã/a qua tu nomẽ accepiſti:hoc eſt ſup meipſum/
Petrus edificabo eccleſiã meã. Super hanc fidei perfectionem
vñ ſit no quã tu cõfeſſus es/edificabo eccleſiã meã:a cui⁹ ſocietate
minat⁹. cõfeſſionis quiſq̃ deuiauerit:q̃uis ſibi pugnã videatur
agere/ad edificiũ eccleſie mee non pertinet. Petrus igi
tur a firma petra videlicet chriſto:quẽ ardenter amauit
nomen accepit. Chriſtus etenim vocat petra:quia inex/
pugnabile ad ſe confugiẽtibus p̄ſidiũ tribuit: qm̃ ſpe/
rãtes in ſe ab antiqui hoſtis inſidijs/ munitos reddit et
tutos. Nec p̄tereũdũ eſt/q̃ ob hoc quoq̃ dñs petra vo
catur:quia ſpiritualiũ nobis chariſmatum fluenta mini
ſtrat:quia ſacroſancta nos ſui ſanguinis cõmunione pu
rificat. Quod facilius intelligitur:⁊ iucũdius foꝛte reti/
nebit/ſi ad memoꝛiã reuocet:que ſit iuxta hiſtoꝛiã petra i. Coꝛ. x.
de qua apl's myſtice/quia chriſtũ ſignificat exponit. Li/ Exo. xvi
berat⁹ nãq̃ de egyptia ſeruitute populus: per mare ru/
brũ venit in deſertũ:in quo per annos quadraginta do/
nec ad terrã repromiſſiõis veniret iter agebat. Qui quo
dã tpe fame ac ſiti fatigat⁹ in eremo/clamauit ad Moy
ſen. At dñs oꝛãte Moyſe ſicut ſcriptũ eſt. Pluit illis mã/ Ibidem
na:ad mãducandũ panẽ celi dedit eis. Rurſus quoq̃ p̄/
cepit Moyſi/vt percuteret virga petrã. Quod dũ face/
ret:exijt aqua et bibit populus. Unde dicitur in pſalmo.
Qm̃ percuſſit petrã/et fluxerũt aque. Nos ergo fratres
chariſſimi/nos ſumus populus dei:qui egyptie ſeruitu/
tis iugũ per mare rubꝛũ liberari euaſimus:quia p aquã
baptiſmi remiſſionẽ peccatoꝝ que nos p̄mebant acce/
pimus:nos qui inter erũnas vite p̄ſentis quaſi in ſicci
tate eremi:p̄omiſſum nobis patrie celeſtis expectamus
ingreſſum. In quo vz eremo ſiti periclitamur ⁊ fame ſpi
rituali deficimus:ſi nõ redẽptoꝛis noſtri nos dona cõfir/
ment:ſi nõ incarnationis eius ſacramẽta refouẽt. Ipſe
eſt enim mãna que nos victu celeſti/ ne in huius ſeculi
itinere deficiamus recreat:ipſa petra que ſpũalibus nos
donis inebꝛiat:que ligno crucis percuſſa/poculũ nobis
vite ſuo de latere manauit. Unde dicit in euãgelio. Ego Ioã. vi.
ſum panis vite. Qui venit ad me/nõ eſuriet:⁊ qui credit
in me/nõ ſitiet vnq̃. Et cõgruẽti ſatis figurarũ oꝛdine/
primo populus per mare ſaluatus eſt/ac ſic ad cibũ mã/
ne/atq̃ ad petrã myſtice pot⁹ peruenit:quia primũ qui/
dẽ aqua nos regenerationis abluit:ac deinde ad partici
pationẽ ſacri altaris/vbi redemptoꝛis noſtri carni ac ſan
guini cõmunicemus tranſmittit. Hec de myſterio petre Ratio
ſpũalis(a qua ⁊ primus paſtoꝛ ecclie nomẽ accepit: ⁊ in dat p̄dic
qua totius ſancte eccleſie fabrica immobilis ⁊ incõcuſſa torum.
perſiſtit:⁊ per quã ipſa eccleſia naſcitur ⁊ nutrit)latius
exponẽdo dicere libuit:quia ſolẽt arctius multo ⁊ aliq̃n
dulcius inherere coꝛdib⁹ audientiũ/ea que figurarum
antiquitate p̄miſſa/ſic demũ noua ſpũaliter explanatio
ne dilucidantur:q̃ que ſine vllis figurarum exẽplis/ſim
plici tãtũ narratione credenda vel agẽda monẽtur. Cu/
remus aũt fratres chariſſimi:vt hui⁹ petre p̄ſidio ſem/
per adherentes:nulla labentiũ rerũ cõtrarietate terre/
na:nulla blãdiente ſerenitate/ad fidei firmitatẽ diuella
mur. Neglectis delicijs tempoꝛalibus/ſola nos in p̄ſen
ti redẽptoꝛis noſtri bona celeſtia delectẽt:ſola inter erũ/
nas ſeculi ſpes viſionis illius cõſolet. Recolamus ſedu/
li egregiũ Dauid pphete ⁊ regis exẽplũ:qui cũ in tantis
regni affluẽtijs ac diuitijs nullũ anime ſue ſolatiũ poſſz
inuenire:tãdẽ ad ſuperna deſideria erecto mẽtis intuitu
memoꝛ fuit dei ⁊ delectatus eſt. Utq̃ ad eãdẽ eius viſio
nẽ peruenire mereamur:obſtacula vitioꝝ que hanc im/
pedire ſolent/ſatagamus a noſtro et coꝛpoꝛe ⁊ mẽte ex/
cludere. Neq̃ enim ad eũ niſi rectis operũ greſſibus per
uenitur:neq̃ facies eius mũda/niſi a mũdis coꝛde vide
tur. Beati aũt mũdo coꝛde:qm̃ ipſi deũ videbũt. Quod Mat. v.
ipſe nobis p̄ſtare dignet/qui hoc promittere dignatur
Ieſus chriſtus deus et dñs noſter:qui viuit et regnat cũ
patre in vnitate ſpũſſancti/per oĩa ſecula ſeculoꝝ. Amẽ.

¶ In die ſancti Andree. Mat. IIII.

¶ In illo tempoꝛe: Ambulãs Ieſus iuxta mare
Galilee: vidit duos fratres: Simonẽ qui vocat
Petrus:et Andreã fratrẽ eius mittentes rete in
mare. Et reliqua. Homilia beati Gregoꝛij pape.

Audiſtis fratres chariſſimi: q: ad vnius iuſſionis vocē Petr⁹ ⁊ Andreas relictis retib⁹ ſecuti ſunt redēptorē. Nulla ẜ adhuc cū facere miracula viderant: nihil ab eo de p̄mio eterne retributionis audierāt: ⁊ tñ ad vnū dñi p̄ceptū hoc qđ poſſidere videbāt obliti ſunt. Quāta nos eius miracula videm⁹: quot flagellis affligimur: quātis minarū aſperitatib⁹ deterremur: ⁊ tñ ſequi vocantē contēnim⁹. In celo iam ſedet q̄ de cōuerſione nos admonet Iam iugo fidei colla gentiū ſubdidit: iā mūdi glīaꝫ ſtrauit: iā ruinis eius crebreſcētibus diſtricti iudicij ſui diem propinquātē denūtiat: ⁊ tñ ſuperba mēs noſtra nō vult hoc ſpōte deſerere qđ quotidie perdit inuita. Quid ergo fratres chariſſimi: quid in eius iudicio dicturi ſumus qui ab amore p̄ſentis ſeculi nec p̄ceptis flectimur nec verberib⁹ emēdamur? Sed fortaſſe aliqs tacitis ſibi cogitationib⁹ dicat. Ad vocē dñicā vterq3 iſte piſcator quid aut quātū dimiſit qui pene nihil habuit? Sed in hac re fratres chariſſimi affectū debem⁹ pēſare potius q̄ cēſuꝫ. Multū reliquit qui ſibi nihil retinuit: multū reliq̄t qui quātūlibet parū totū deſeruit. Certe nos ⁊ habita cum amore poſſidemus: ⁊ ea que minime habemus ex deſiderio querim⁹. Multū ergo Petr⁹ ⁊ Andreas dimiſit qñ vterq3 etiā deſideria habēdi dereliq̄t. Multuꝫ dimiſit: q̄ cū re poſſeſſa etiā ↄcupiſcētijs renūtiauit. A ſequētibus ergo tanta dimiſſa ſunt quāta a nō ſequētibus ↄcupiſci potuerūt. Nemo igit̃ etiā cū quoſdā cōſpicit multa reliq̄ſſe apud ſemetipm̄ dicat. Imitari mūdi huius cōtemptores volo: ſed quod relinquā non habeo. Multum fratres relinquit: ſi deſiderijs terrenis renūtiatis. Exteriora eñ noſtra dño quālibet parua ſufficiunt. Cor naq3 et nō ſubſtantiā penſat: nec perpendit quātū in eius ſacrificio: ſed ex quāto proferatur. Nā ſi exteriorē ſubſtantiam perpendam⁹: ecce ſancti negotiatores noſtri perpetuam angelorū vitam datis retibus ⁊ naui mercati ſunt. Eſtimationē q̄ppe preciū non habet: ſed tñ regnū dei tantum valet quātū habes. Valuit naq3 Zacheo dimidiū ſubſtātie: q̄ dimidiū aliud ad hoc iniuſte qđ abſtulit: reſtituendū in quadruplū reſeruauit. Valuit Petro ⁊ Andree dimiſſis retib⁹ et naui. Valuit et vidue duobus minutis. Valuit alteri calicē aque frigide. Regnū itaq3 dei vt diximus tanti valet quātum habes. Pēſate igitur fratres quid vilius cū emitur: quid carius cū poſſidet̃? Sed fortaſſe ne calix aque frigide ſuppetit: qui indigenti p̄beat̃ Etiā nobis ſecuritatē tūc p̄mittit ſermo diuinus. Redēptore etenī nato celi ciues oſtenſi ſunt qui clamarēt. Gloria in excelſis deo: et in terra pax hoībus bone volūtatis. Ante dei naq3 oculos nūq̄ eſt vacua manus a munere: ſi arca cordis repleta eſt bona volūtate. Hinc etenī Pſalmiſta dicit. In me ſunt deus vota tua: que reddam laudationes tibi. Ac ſi aperte dicat. Et ſi exterius offerēda munera nō habeo: intra memetipſum tamē inuenio quod in ara tue laudis impono: q: qui noſtra datione nō paſceris: oblatione cordis meli⁹ placaris. Nihil ẜ offertur deo ditius bona volūtate. Voluntas aūt bona eſt: ſic aduerſa alterius ſicut noſtra pertimeſcere: ſic de proſperitate proximi ſicut de noſtro profectu gratulari: aliena dāna noſtra credere: aliena lucra noſtra putare: amicū non propter mūdū ſed propter deū diligere: inimicū etiā tolerare amando: nulli qđ pati non vis facere: nulli qđ tibi iuſte impendi deſideras negare: neceſſitati proximi non ſolū iuxta vires cōcurrere: ſed prodeſſe etiam vltra vires velle. Quid ergo iſto holocauſto locupleti⁹: qñ per hoc qđ deo immolat in ara cordis anima ſemetipſaꝫ mactat? Sed hoc bone volūtatis ſacrificiū deo nūq̄ plene perſoluitur niſi mūdi huius cupiditas perfecte deſerat̃. Nam quicq̄d in eo concupiſcim⁹ hoc p̄culdubio p̄ximis inuidem⁹. Videt̃ eñ q: nobis hoc deſit qđ alter aſſequitur. Et quia ſemp̄ inuidia a bona volūtate diſcordat: mox vt hec mētē ceperit illa diſcedit. Vñ p̄dicatores ſcti vt poſſent p̄rimos perfecte diligere ſtuduerūt in hoc ſeculo nihil amare nil vnq̄ appetere: nil vel cū appetitu poſſidere. Quos bene intuens Eſaias ait. Qui ſunt iſti q̄ vt nubes volant: et quaſi colūbe ad feneſtras ſuas? Vidit q̄ppe eos terrena deſpicere: mēte eos celeſtib⁹ p̄pinquare verbis pluere: miraculis coruſcare: ⁊ quos a terrenis cōtagijs ſancta predicatio et ſublimis vita ſuſpēderat: hos volātes pariter et nubes appellat. Feneſtre aūt noſtre noſtri ſunt oculi: q: per ipſos anima p̄ſpicit qđ exterius cōcupiſcit. Colūba ẜ ſimplex eſt animal: atq3 a malitia fellis aliena. Quaſi colūbe ergo ad feneſtras ſuas ſunt qui nihil in hoc mūdo concupiſcūt: q̄ omnia ſimplr̄ aſpiciunt: ⁊ in his que vident rapacitatis ſtudio nō trahunt̃ At contra miluus ⁊ nō colūba ad feneſtras ſuas eſt: qui ad ea q̄ oculis cōſiderat rapine deſiderio anhelat. Qui ergo fratres chariſſimi beati Andree apoſtoli natalitia celebramus debem⁹ imitari qđ colimus. Oſtendat noſtre obſequiū deuotionis immutate ſolēnitas mētis. Deſpiciam⁹ que terrena ſunt: relictis tēporalib⁹ mercemur eterna. Si aūt necdū poſſum⁹ relinq̄re p̄pria ſaltē nō cōcupiſcam⁹ aliena. Si necdū mens nr̄a accēdit̃ igne charitatis in ambitione ſua habeat frenū timoris: vt p̄fect⁹ ſui paſſibus vegetata: dū ab alienorū appetitu cōpeſcit̃ quādoq3 ad p̄pria contēnenda perducatur. Tu autē.

Doctrina cōſolatoria.

Luc. xix. — Mar. xij — Mat. x. — Luc. ij. — Eſa. lx. — Morale documētum.

¶ De eodem feſto: Ser. beati Augu.

Mirum quibuſdam videtur chariſſimi cū audiūt dñm dicentē. Venite ad me omnes qui laboratis et onerati eſtis et ego reficiā vos tollite iugū meū ſup vos: ⁊ diſcite quia mitis ſum et humilis corde: ⁊ inuenietis requiē animabus veſtris: iugū eñ meū ſuaue eſt: ⁊ onus meū leue eſt Et cōſiderant eos q̄ iugū ipſum intrepida ceruice ſubierūt: et illā ſarcinā manſuetiſſimis humeris acceperūt tātis agitari ⁊ exerceri difficultatib⁹ huius ſeculi: vt non a laborib⁹ ad quietē: ſed a quiete ad laborē vocati videantur: cū et aplš dicat. Oēs qui volūt in chriſto pie viuere perſecutionē patient̃. Ait ergo aliq̄s. Quō iugū leue eſt et ſarcina leuis? Quādoquidē iugū illud et ſarcinā ferre nihil aliud eſt q̄ pie viuere in chriſto? Et quō dr̄. Venite ad me oēs q̄ laboratis ⁊ onerati eſtis ⁊ ego vos reficiā. Ac non potius dr̄. Venite q̄ vacatis vt laboretis. Nā ⁊ vacātes inuenit quos cōduxit in vineā vt ferrent eſtū diei. Et ſub illo iugo leui et ſarcina leui audiam⁹ aplm̄ dicere. In oibus cōmēdātes noſmetipſos tāq̄ dei miniſtros in multa patiētia in tribulationibus in neceſſitatib⁹ in anguſtijs in plagis et ceterī. Et alio loco in eadē eplā. A iudeis quinq̄es quadragenas vna min⁹ accepi. Ter virgis ceſus ſum: ſemel lapidatus ſum: ter naufr̄agiū feci: nocte ⁊ die in p̄fundo maris fui. Et cetera que numerari pericula poſſunt: ſed tolerari niſi ſpūſctō iuuāte non poſſunt. Omia ergo illa q̄ cōmemorauit grauia ⁊ aſpera: frequētius ⁊ abūdantius ſuſtinebat. Sed p̄fecto aderat ei ſpūſſctūs: q̄ in exterioris hoīs corruptiōe interiorē renouaret de die in diē: ⁊ guſtata requie ſpūali: in affluētia deliciarū dei: in ſpe future btitudinis oīa p̄ſentia deliniret aſpera: ⁊ oia grauia releuaret. Ecce q̄ ſuaue iuguꝫ chriſti portabat ⁊ q̄ leuē ſarcinā: vt oia illa q̄ ſuperi⁹ enumerata dura ⁊ immania hoīs audit⁹ horreſcit leuē tribulationē diceret: intuens interiorib⁹ ⁊ fidelib⁹ oculis: quāto precio tēporaliū emēda eſſet futura vita. Nō pati eternos labores implorꝫ: ⁊ ſine vlla ſolicitudine p̄frui eterna felicitate iuſtorꝫ. Secari ⁊ vri ſe hoīes patiunt̃ vt dolores nō eterni: ſed aliquāto diuturnioris vlceris acriorū dolorū p̄cio redimant̃. Pro lāguida ⁊ incerta vacatiōe breuiſſime atq3 vltime vite: immaniſſimis bellis miles atteritur: plurib⁹ fortaſſe annis in laborib⁹ inq̄etus q̄ in otio quieturus. Quib⁹ tēpeſtatib⁹ ⁊ p̄cellis: q̄ horribili et tremē

Mat. xj — ij. Ti. iij. — ij. Co. vj — ij. Co. xj — ij. Co. iiij — Iugum chriſti leuiſſimū.

Digitized by Google

de ſeuitie terre ⁊ maris imponūt ſe mercatores: vt diui-
tias vētoſas acquirāt: maiorib⁹ ꝙ qb⁹ acqſite ſunt peri-
culis ⁊ tēpeſtatibus plenas. Quos eſtus q̄ frigora/ q̄ pe-
ricula: ab aquis/ a foſſis a precipitijs/ a fluminibus/ a fe-
ris perferūt venatores: quē laborē eſuriēdi ⁊ ſitiendi: quā-
tas viliſſimi ⁊ ſordidiſſimi cibi ⁊ pot⁹ anguſtias/ vt beſtiā
capiant. Et interdū nec ipſius beſtie carne ꝓpter quam
hec tāta ſuſtinent epulis ſaturanť: ꝙ ꝙ ⁊ ſi aper ceruuſq̧
capiatur: magis fit ſuaue venātis aio q: captus eſt ꝙ co
Impor-tun⁹ ho-minū la-bor ar-guitur. edētis palato qui coctus eſt. Quantis cruciatib⁹ prope
quotidianarū plagarū tenera puerorū etas ſubdiť: quā-
tis etiā in ſcholis vigiliarū ⁊ abſtinētie moleſtijs exerce
mur: nō ꝓpter diſcendā ſapiētiā/ ſʒ ꝓpter opes honoreſq̧
vanitatis: vt numeros ⁊ lr̄as ⁊ diſertas fallacias eloq̄ di
ſcant. Sed in his oībus q̄ hec nō amāt/ eadē grauia pa-
tiuntť. Qui vero amāt: eade q̄dem/ ſʒ nō grauia pati viden
tur. Om̄ia em̄ ſeua ⁊ immania: prorſus facilia ⁊ ꝓpe nul
la efficit amor. Quāto ergo certi⁹ ⁊ facilius ad verā bea
titudinē charitas facit: qḋ ad miſeriā quātū potuit cupi-
ditas fecit. Et facile tolerať q̄libet aduerſitas tp̄alis/ vt
Ro. viij. eterna pena viteť/ eterna reqes cōpareť. Nō immerito il
le vas electiōis cū ingēti letitia dixit. Non ſunt condigne
paſſiōes hui⁹ tp̄is ad futurā gl̄iam q̄ reuelabiť in nobis.
Ecce vnde iugū illud ſuaue eſt ⁊ ſarcina leuis. Et ſi an-
guſta eſt via paucis eligentib⁹/ facilis tn̄ oībus diligenti
Pſ. xvi. bus. Dicit pſ. Propter vba labiorū tuorū/ ego cuſtodiui
vias duras. Sed q̄ dure ſunt laborātibus: eedē ipſis mi-
ij. Cor. iiij. teſcunt amātib⁹. Propter qḋ ita diuine pietatis diſpenſa
tione actū eſt: vt interior hō q̄ renouať de die i diē/ nō ad
huc ſub lege poſit⁹: ſed iā ſub grā exonerat⁹ ſarcinis innu-
merabiliū obſeruationū: qḋ erat reuera graue iugū/ ſed
dure ceruici cōuenienter impoſitū/ facilitatē ſimplicis fi
dei ⁊ bone ſpei ⁊ ſctē charitatis: q̄cq̄d moleſtiarū exteriori
hoi forinſec⁹ intuliſſet: ille princeps q̄ miſſus eſt foras in-
teriori gaudio leue fieret. Nihil ei tā facile eſt bone volū
tati: ꝙ ipſa ſibi. Et hec ſufficit deo. Quātumlibet ergo ſe-
uiat iſte mūdus: veriſſime angeli nato in carne dn̄o cla-
Lu. ij. mauerūt. Gloria in excelſis deo: ⁊ in terra pax hoīb⁹ bo-
ne voluntatis: q: q̄ natus erat/ ſuaue iugū eius eſt ⁊ ſarci
j. Cor. x. na leuis: ⁊ ſicut dicit apl̄s. Fidelis de⁹ qui nos non ſinit
tentari ſupra id quod poſſumus ferre: ſed facit cum tēta-
tione etiam exitum vt poſſimus ſuſtinere. Amen.

¶ In octaua ſcti Andree. Mat. IIII.

¶ In illo tempore: Ambulans Jeſus iuxta ma-
re Galilee: vidit duos fratres: Simonē qui voca
tur Petrus: et Andream fratrem ei⁹: mittētes
rete in mare. Et reliqua. Homi. lectionis eiuſdē.

CUnctis notiſſimuz
eſt ꝙ mare Galilee ꝓpter diuerſa loca ſibi
adiacētia diuerſis etiā appellationib⁹ nun
cupatur. Hoc ergo mare ſiue ſtagnū: quia
delectabiles aquas habebat ad bibēdū: ⁊ copia piſciū re
dundabat: ideo multitudinē incolarum circa ſe contine-
bat. Qḋ dominus idcirco frequēter trāſnauigabat ſicut
in euāgelio legim⁹: vt ꝑplis circūiacentib⁹ miracula ſua
oſtēderet: atq̧ verbo ſue p̄dicationis eos ad viaʒ ſalutis
inuitaret. Secus hoc mare ergo redemptor nr̄ ambulās
vidit duos fratres piſcatores mittētes retia in mare. Sʒ
merito q̄ritur cur ad noui teſtamēti grām in mundo pre-
dicādā nō filij regū: nō ſcribe primo vocanť/ ſed piſcato-
Euāgeli-ca q̄ſtio ſoluitur. res eligūtur. Nimirū ideo: q: q̄ infirma ſunt apud hoīes
fortia ſunt apud deū. Piſcatores em̄ vocanť ⁊ non nobi-
les: ne potētes ſeculi iſtius ſupbirēt ⁊ dicerēt: q: chriſt⁹ fi-
dem ſuam nō niſi p illos inducere mūdo potuerit. Illite-
rati ad p̄dicandū mittunť: vt materia ſupbiendi hui⁹ ſe-
culi ſapientib⁹ amputeť: dū vidēt euāgeliū nō p eloquen
tes: ſʒ p ſimplices p̄dicatores vſq̧ ad fines terre dilatatū.

Hine aūt ideo vocanť: q: geminā dilectionē p̄dicaturi/
geminū etiā teſtamētū mūdo erāt tradituri. Sp̄ualr̄ vo
ꝙ ābulās dn̄s ſec⁹ mare Galilee/ vidit Petrū ⁊ Andreā
retia mittētes: ſignificat/ q: incarnat⁹ dei fili⁹ i mari iſti⁹
mūdi/ ſp̄uales piſcatores vidit: quos ante mūdi cōſtitu-
tionē/ ad opus p̄dicatiōis aptos eſſe p̄ſciuit. ¶ Et ait il- Tex.
lis. Venite poſt me ⁊ faciā vos fieri piſcatores hoim. Cō
grue piſcatores piſciū/ p̄mittunť eē futuri piſcatores ho-
minū: vt artis ſimilitudine delectati/ diſcipulatui ſaluato-
ris liberi⁹ colla ſubmitterēt. ¶ At illi relictis retib⁹ ſecu- Tex.
ti ſunt eū. Forſitā dicat aliq̄s: q̄d vel quātū iſti dimiſerūt
qui pene nihil habuerūt? Sʒ penſandū eſt ꝙ multū reliq̄-
rūt: q̄ volūtatē habēdi deſeruerūt. Multū dimiſerūt: qui
oia q̄ habebāt vel habere poterāt/ aut cōcupiſcere dimi-
ſerunt. Si em̄ habuiſſent magnas diuitias: et latas poſ-
ſeſſiones iſti⁹ ſeculi: oia p chriſti amore reliquiſſent: ſicut
nauim ⁊ retia reliq̄rūt. Tāta em̄ ab aplis dn̄m ſeq̄ntibus
dimiſſa ſunt: quāta a nō ſequētib⁹ cōcupiſci potuerūt. Af
fect⁹ ergo illorū magis penſand⁹ eſt ꝙ ſubſtātia. Arguit Error
ſane porphiri⁹ ⁊ iulian⁹ auguſt⁹/ atq̧ apoſtata: vel impe- porphi-
ritiā hiſtorice mētis: vel ſtultitiā aploꝝ q̄ ad primā iuſſio rij ac Iu
nis vocē ſecuti ſunt ſaluatorē: tamꝙ hoiem irrationabili liani.
ter vocantē: cū ſcriptū ſit. Ne ſis facilis ad credēdū. Sed
ſi dn̄s hmōi creaturas cōdidit: q̄ alias ad ſe attrahere p̄-
ualeant creaturas. Verbi gratia: ſicut in magnete et ſuc
cinis cernimus: q̄bus tanta vis ineſſe dinoſciť atq̧ potē-
tia: vt ferrū vl̄ ſtipulā ad ſe attrahāt/ ⁊ ibi cohërere faciāt
multo magis ipſe omniū creaturarū cōditor/ ad ſe ſequē-
dū attrahere poterat quos volebat. Vt em̄ beato Hiero
nymo referēte cōpertū habeť/ tātus ſplēdor ⁊ maieſtas
occulte diuinitatis in hūana facie chriſti relucebat: vt ex
primo ſuo aſpectu ad ſe venientes faciliime attraheret.
¶ Et ꝓcedēs inde vidit alios duos fratres: ⁊ ecce ſecuti Tex.
ſunt eū. Hos aplos vidit dn̄s quēadmodū ⁊ ſuperiores/
hoc eſt miſertus eſt eorū: videre em̄ illi⁹/ miſereri eſt. Vo-
cauit illos/ vocauit ⁊ iſtos. Illuminauit illos mente: illu
minauit iſtos corde. Dimiſerūt ⁊ iſti oia ſicut ⁊ illi. ¶ Se Tex.
cuti ſunt dn̄m quēadmodū ⁊ illi. Sed q̄ri pōt: quō primū
duos vocauerit/ Petrū ⁊ Andreā: ⁊ poſt paululuʒ alios
duos/ Jacobuʒ ⁊ Joannē: ſicut Mattheus ⁊ Marcus Mar. j.
narrāt: cū Lucas dicat Petri ſocios fuiſſe filios Zebedei
⁊ impletis nauiculis multitudine piſciū/ ad extrahenda
retia ab eodē Petro fuiſſe vocatos. Vbi etiaʒ cū dixiſſet Lu. v.
dn̄s Petro. Ex hoc iam eris hoies capiēs: ⁊ ibidē ſcribiť.
Ad terrā ſubductis nauibus dn̄m pariter eos fuiſſe ſecu-
tos. Sed intelligendū eſt hoc quidē primū factū eſſe qḋ
Lucas narrat: nec tūc eos dn̄m vocaſſe vt ſequerenť: ſed
tātū Petro predixiſſe ꝙ hoies eſſet capturos: ⁊ poſtea ſi-
cut Matthe⁹ deſcribit binos et binos eos vocaſſe vt ſe-
querenť. Sciendū p̄terea vt Joannes euāgeliſta refert
ꝙ Andreas adhuc diſcipulus Joannis baptiſte: ipſuʒ de Jo. j.
chriſto Joannē audiuit dicentē. Ecce agn⁹ dei. Qua illi-
co exhortat⁹ ſentētia/ volūtate propria ſimul cū alio Jo-
annis diſcipulo (cui⁹ nomē tacet ſcriptura) ſecut⁹ eſt do
minū: apḋ quē vt idē euangeliſta narrat vno manentes
die/ protin⁹ ad p̄dictū magrm ſuū/ videlʒ Joannē reuer-
tunť baptiſtā: eiuſq̧ magiſterio inſeruiūt: quouſq̧ idem
Andreas a dn̄o poſtmodū/ ſicut Matthe⁹ in hoc deſcri-
bit euāgelio/ ſimul cū Petro ad diſcipulatū vocatus eſt.
Et notādū ꝙ iſti diſcipuli dn̄m ſecuturi reliquiſſe dicunť
retia ⁊ p̄rem ſuū. Zebede⁹ nāq̧ interp̄tať fugitiuus: et ſi
gnificat ipm diabolū. Retia aūt implicamēta hui⁹ mun-
di ſignificāt. Quiſq̄s ergo dn̄ʒ fideliter ſeq̄ cupit neceſſe Allegori-
eſt vt primo ab impedimētis hūanarū rerū: a curis vcʒ vi ca expo-
te p̄ſentis pedē excutiat: ⁊ ſic diabolū tota vrtute fugere ſitio.
ſatagat. Allegorice q̄tuor diſcipuli a dn̄o de mari vocati
duos ſignificāt pplos de ſolicitudinib⁹ ⁊ inq̄ete hui⁹ ſecu
li/ ad ſoliditatē ſp̄ualis ſtudij p grām dei vocatos. Nam
Simō Petr⁹ q̄ interp̄tať obediēs/ ſiue agnoſcens: ⁊ Jaco-
bus q̄ ſupplātator dicť/ populū Judaicū ſignificāt: q̄ pri

Digitized by Google

ex per legiſlationem creatorē ſuū agnoſcens obedire pce
Exodi xxiiij. ptis eius promiſit dicēs per Moyſen. Omnia que locu-
tus eſt nobis dñs faciemus: et erimus obedientes. Qui
etiā gentilem populū ſupplantauit idola contēnendo: et
deū colendo. Andreas vero qui virilis dicitur: ⁊ Joānes
qui gratia dei interpretatur gentilē populum deſignant
qui poſtꝙ ad fidē venit/in preceptis dei viriliter ambula
re ſtuduit: ⁊ quicquid boni egit/nō ſuis meritis/ſed totū
Tropologica expoſitio. grē ſaluatoris attribuit. Moraliter ꝙ quatuor nomina
iſta/in ſe vnuſquiſꝙ fideliū valet recognoſcere: ſi illorum
interpretationes in quatuor principalibus virtutibus ſtu
duerit obſeruare. Eſt eñ vnuſquiſꝙ fidelis Simon Pe-
trus/cum per prudentiā agnoſcit ꝓpria peccata: ⁊ his de
letis/mandatis diuinis fortē exhibet obedientiā. Eſt An
dreas/cum viriliter per tēperantiam ſuſtinet tentatiōes
ſibi illatas. Jacobꝰ ꝙ nō indebite dicit: ſi per fortitudinē
vitia ſupplātare probat. Conuenienter etiā Joānes nomi
nari pōt: ſi per iuſtitiam mandata creatoris adimplens:
nil ſibi deputat/ſed cuncta bonoꝝ oim largitori aſſignat.
Quiſquis ergo ad patriā celeſtē venire deſiderat/ſtude-
at (neceſſe eſt) cū Simone Petro: q̄ interp̄tat agnoſcēs
ſiue obediēs/pceptis obedire diuinis: ⁊ propria recogno
Pſal. L. ſcere peccata: dicens cū propheta. Qm̄ iniquitatem meā
ego cognoſco. Curet etiā cum Andrea virili tētationibꝰ
diaboli viriliter reſiſtere: ⁊ cū Jacob ſupplantatore omni
fortitudine vitia ſupplantare. Satagat quoꝙ de bonis
ſuis actibus/bonorū oim largitori actiones gratiarū (cū
Joanne qui interpretatur gratia dei) rependere vt bonū
quod agit/nō ſibi/ſed deo per omnia deputās: ab ipo in
futuro remunerari mereatur: qui viuit ⁊ regnat deus in
ſecula ſeculorum amen. Tu autem domine.

De ſancto Nicolao: quere in cōi.

De cōceptione beate Marie: quere in natiuitate eiuſdem.

De ſancto Thoma apoſtolo: quere in communi.

De ſancto Antonio: quere in cōi.

In natali ſancte Agnetis: Sermo Maximi epiſcopi.

CUm in toto mundo
virgineꝰ flos Marie imarceſſibiles coronas
innectat: ⁊ ſceptrigerā pudoris aulā/imacula-
to cōſeruet affectu: eo vſꝙ integritas pſeuerauit ad palmā
vt in puellis tropheum ſanctitatis arriperet: et per veſti-
gia matris virginis/ad celeſtē thalamū perueniret. Hinc
eſt ꝙ anulo fidei/Agnes ſe aſſerit ſubarratam: et clamat
ſe amore ſponſi cōſtrictā. O ꝙ imitabile virginis/virgo
tu amoris tradidiſti exemplū: o ꝙ ſanctum peccatoribus
dandum virgineis tribuiſti reſponſum/contēnendo mū
di diuitias/execrando carnis concupiſcentias: et ſolam
chriſti pulchritudinem adamando. Accedite ad puellam
puelle: et diſcite in annis infantie: quales in pectore ſuo
circa amorem chriſti flammas accendit. Dicit ſe amatori
ſuo ſeruare fidem: et eius corpus concupiſcere ſolum qui
Doctrina virginū. pro amore hominum/mortis non recuſauit interitum. Di
ſcite virgines chriſti amorem in puella feruentē: ⁊ omnes
mundi diuitias velut ſtercora recuſantem. Ideo eñ ſan-
ctorum per literas traduntur exempla: vt vnuſquiſꝙ pro
qualitate ſexus ⁊ pro etate annorum/modum ſui propo-
ſiti teneat: ⁊ ſicut per virginem virgines: ita per coniugē
coniuges vincere ſeculum pro chriſti amore ſtudeant: ac
repugnatione animi/mundi dulcia recuſantes/⁊ eiꝰ am
plexātes auſtera: ad delectationes perpetuas/⁊ ad gau-
dia eterna pertingant. Hec dicentes: non vituperamꝰ cō
iugum caſta cōmercia/ſed virginū perſeuerantiā adorna
mus. Nō enim virginitas malis rebus ſuperponēda eſt
ſed eſt rebus optimis preferenda. Que eñ mundis mū-
dior: ⁊ ſanctis eſt ſanctior: non indiget malarū rerum vi-
tuperatione laudari. Sequantur itaꝙ ſancta coniugia/
patriarcharum coniuges: in religione poſite/ac diuinis
literis informate. Saram/Rebeccam/Rachelem/Annā
Suſannā/Sephoram imitentur vxores. Chriſti vero vir
gines/ſolā virginem matrē luminis ſubſequantur. Huiꝰ Agnes diue virginis pediſſequa.
pediſſequa Agnes beatiſſima magnū de ſe pudicitie ex-
citauit exemplū cum virginitatē pretulit vite: oēmꝙ a ſe
amorē ſceleſtū expellens: trophēū crucis chriſti arripuit: ⁊
tam contra libidines ꝙ etiā contra ſupplicia vniuerſa/fi-
de potiꝰ armata ꝙ ferro fortiter dimicauit ⁊ vicit. Deſpi-
cit deniꝙ blandientē/⁊ renuit minantē: incendiū inten-
dit ⁊ ridet. Neſcit amare aliquid quod tranſit: ⁊ dum ni-
mis virginitatē diligit/nec ludibria/nec flāmas/nec ſup-
plicia/nec carnifices metuit: poſtremo nec gladiū furen-
tis percuſſoris expauit. Cōpellitur virgo ornamenta ſu-
ſcipere corporis/ſed renuit: qm̄ iam ſuſceperat ornamēta
mentis. Et q: non de elegantia corporis humani placere
ſtudebat: q: timebat de feditate anime dño diſplicere: da
bat intus per fidē ſue menti candorem/pulchritudinē ex-
colebat anime: ⁊ quantū ſciebat vt aiam ſuā pulchrā face
ret: tantū in ſua aia erubeſcebat ſe eſſe formoſam: tāto ſtu
dens diſplicere carnalibus in carnis aſpectu: quāto inſiſ
tit chriſto ⁊ eiꝰ angelis cōplacere. Turbat iuuenis a puel
la cōtemptus: ⁊ ſe muneribus cōplacere poſſe exiſtimās:
aurū gēmas cōgeminans: veſtes/predia precioſa conne
ctit. Sed q: chriſti charitas pecuniarū nō habet precium
virginitas ſacratiſſima in ſuo gradu vſꝙ in ſanguinis ef-
fuſionē permāſit: qm̄ ſuo illā ſanguine ſubarrauerat chri
ſtus. Ad cōcupiſcentē igitur reuertitur cenſus: ⁊ incōcuſ-
ſa virginitas chriſto ſemel oblata pdurat. Diſcite virgines
chriſti normā puellaris exēpli: ⁊ oblata ſub ſpecie pietatꝭ
virorū munuſcula/tota intētione reſpuite: ⁊ quaſi rabidi
carnis morſus omni cū gaudio recuſate. A quo non rece-
peris quo timeas deū: non accipias quo diligas mundū.
Accipe virgo/ſed qđ amori eterno pficiat. Quotieſcūꝙ
ab homine conſecuta fueris cenſum accipe vt te chriſti co
gnoſcas ſponſam. Videt ille intus in mente quid facias:
⁊ ꝙ experenter eius virgines comiteris attendit. Videte
ergo quomodo Agnes ſequitur Mariam per opprobria
Nullum potuit penitus formidare ſupplicium cui etiam
lupanar turpitudinis locꝰ efficit oratiōis: ⁊ vbi ei diabo-
lus corruptionis pparauerat ignominiā: illic eā percipe-
re fecit dñs coronā ſue virginitatis ⁊ palmā: hoc eſt i ſuis
ſedibus hoſtes vincere: captiuā ductā virginē/ad pene-
tralia regis libidinū: ipſum regē a virgine quā captiuaue
rat victū ⁊ victū cū vgis triūpho exire. Nā q̄ tenuerat tētꝰ
eſt: q̄ traxerat tractꝰ eſt: q̄ occidere ſe putabat/occiſus eſt.
Deniꝙ vt pbemꝰ diabolū a virgine iſta tūc fuiſſe victum Victoria virginis ſāctiſſime.
illiꝰ iuuenis factū ad aim reuocemꝰ quē contra Agnetis
infantiā ſic armauerat inimicꝰ: vt nudā faceret/trahi per
vulgus ad lupanar ſub voce pconāris ducis/pplm ad li-
bidinem inuitātis. Hūc ergo ducē fuiſſe diaboli nemo q̄
dubitet: ⁊ victo duce/populū ſuperatū eſſe oibus notum
eſt: ſuperatis autē cū duce ſuo populis/tyrannū teneri ca
ptiuum oibus patet. Cōſtat ergo diabolū ſuperatū: quo-
ties cōtra virginē arma arripuit. Nā expoliata virgo te-
gitur crinibus: et nudata ab hoibus malis/veſtit ab an-
gelis bonis: ⁊ dānata i pſtibulo turpitudinis/in gremio
apparuit caſtitatis. Efficit oratoriū angelorū: locꝰ q̄ per-
ditarū fuerat aiarū: ⁊ vbi ſemper naufragauerat caſtitas
illic eſt coronata virginitas. Deniꝙ populos q̄s preco ad
libidinē inuitauerat/virgo ad caſtitatē obtinuit: ⁊ q̄s ad
eam diabolus inquinatos induxit: illa a ſe mundus eie-
cit. Oēs nāꝙ ſigillatim ingreſſi: vnus alteriꝰ ſuſtinebat
ingreſſum. Quē egreſſum dū non crederet mundū/ſe ex
hibebat immundum. Sed ingreſſus ad libidinē: ad ado

Digitized by Google

randum dominū meritis virginis tenebaꝛ:⁊ exibat inde
dei ſeruus qui ſeruus diaboli intus fuerat ingreſſus:⁊ to
ti facti ſunt chriſti cultores:quos diabolus virginis ſe pu
tauerat inueniſſe corruptores. Remanſit igitur iuuenis
qui auctor huius extiterat probationis: q̇ ſe putabat de-
fenſorem virginis ſuperare. Hic dū ſplēdori celeſti nō ceſ-
ſit dans honorē:vitā quam habere videbaꝛ amiſit:⁊ mor
tem quā querebat inuenit. Ridētibꝰ lachryme ſuccedūt
⁊ inſultantibꝰ finē lamētationes imponūt. Attendit vir-
go lugentē iudicem:⁊ quē minantem ante cōtempſerat
nūc deprecantē exaudit. Illico igitur vt cepit orare ꝓ mor
tuo et a mortuis excitat ſaluū q̄ morti fuerat deputatus
⁊ ad gaudiū euocat/qui fuerat precipitatꝰ ad luctū. Nā q̄
ſuceſſus fuerat mortuꝰ/exurgit caſtꝰ:et fit predicator ca-
ſtimonie qui perſecutor extiterat caſtitatis. Ad hec ſacri-
legi conturbanꝛ in tēplis:⁊ chriſtū hec mirabilia facientē
cōtremiſcunt. Excitant ſeditiones ignobiles vulgi vt ra-
tio que ſuadebat finē/ſeditionū clamoribus pulſa locum
in mentibꝰ hominū inuenire non poſſet. Pater vero ſuſci
tato filio triſtis abſceſſit:⁊ vt legiꝛ turbis furentibus vi-
cariū dereliquit. Virgineo itaq̨ corpori ſtridētes preparan-
Laus eximia virginitatis. rātur flāme:ſed corpus qđ incēdia libidinū ſuperauerat.
refrigeriū in medijs flāmis inuenit. Et q̄ ad hoc focos in
greſſa fuerat vt arderet:cepit ꝑ ſanctā virginitatē algere
vt diſceret virginitas ſibi flāmas et incēdia penitꝰ dñari
nō poſſe. Nec illos perijſſe eſtimes quos ꝓ noīe chriſti cō
Dan. xiij ſumpſit incēdiū. Nāq̨ cū legis Heliā ignibus raptum:et
tres pueros in medijs flāmis nulla ratione conſumptos
aut dū Laurētiū in craticula aſſatū recolis:atq̨ Agnetē
ſicut te clā flāmarum globos euaſiſſe cognoſcis nullū in
his ſuſpiceris varietatē fidei tunc fuiſſe. Una etenī fides
ſanctos dei in paſſione exercuit:⁊ diuerſo genere gloriaꝝ
reddidit vtroſq̨ victores. Nā q̄ cōſumptus eſt/martyr ex-
ultat:⁊ q̄ euaſit/victor exultat. Et Eſaias ſectꝰ martyrem
ſe fecit:⁊ Daniel leonū rabiē/morſuſq̨ cōtēnēs:probatiſſi
mū dei cōfeſſorē expſſit. Quo facto vtroſq̨ chriſtꝰ diabo
li oſtēdit eſſe victores. Unꝰ enī moriꝛ ⁊ triūphat/aliꝰ eua
dit ⁊ regnat. Ueni iā virgo ad thalamū quem q̄ſiſti:⁊ pro
amore ſpōſi gladiū percuſſoris admitte:vt ſpōſam te vir-
ginitas imaculata cōprobet chriſti:et martyrē cōfeſſio ꝓ-
bata conſignet. Felix caterua virginum:q̄bus ſtudiū eſt
tue ſequi cōfeſſionis veſtigia. Habebūt enī tecū coronas
in celo: q̄ tecū ſuperauerūt īimicū in mūdo. Nā ſicut tibi
veſtigia Marie ꝓſequēti participatio eterne remunera
tionis apparuit:ita eis te imitātibus eterna credimꝰ gau
dia nō negāda. Itaq̨ o ſplēdida chriſto/et pulchra dei fi-
lio:⁊ oībꝰ angelis ⁊ archāgelis grata:vt nr̄i meminiſſe di
gneris/q̄bus poſſumus p̄cibus exoramꝰ:vt nobis ille tri
buat peccatorū indulgentiā:qui tibi tuorū omniū laborū
tradidit palmam:qui regnat cum patre ⁊c.

¶ In conuerſione ſancti Pauli: Sermo beati Auguſtini.

Hodie dilectiſſimi no-
bis lectio de actibꝰ apoſtolorum hec ꝓnuntiat
vbi apoſtolus Paulus ex ꝑſecutore chriſtiano-
rum/annuntiator factus eſt chriſti. Proſtrauit enī eum
chriſtus:percutiens ⁊ ſanans:occidēs ⁊ viuificans. Occi
ſus eſt agnus a lupis:chriſtus a iudeis/ſed faciēs agnos
de lupis. Ita enī ⁊ in preclara prophetia:cū Iacob patri-
archa benediceret filijs ſuis/preſentia tangēs/futura ꝓ-
Phil. iij. ſpiciens:predictū erat qđ in Paulo contigit. Erat autem
Ge. xlix. Paulus ſicut ipſe teſtaꝛ de tribu Beniamin. Cū aūt Ia-
cob benedicēs filios ſuos/veniſſet ad benedicendū Bē-
iamin/ait de illo. Beniamin lupꝰ rapax. Quid ergo? Lu
pus rapax ſemꝑ eſt? Abſit. Sꝫ qđ? Mane rapiet predā ad
veſperā diuidet eſcas. Hoc in apoſtolo Paulo impletum
eſt:q: ⁊ de illo dictū erat. Iam ſi placet audiamus illum
mane predam rapientem/ad veſperā eſcas diuidentem.
Mane ⁊ veſpere poſitū eſt pro eo/ac ſi diceret. Prius ra-
piet:⁊ poſtea diuidet eſcas. Quid rapiet? Predaꝫ. Et q̇d
diuidet? Eſcas. Attēdite raptorē. Saulꝰ inq̄t acceptis epi Actu. ix.
ſtolis a principibꝰ ſacerdotuꝫ ibat. Et quo ibat? Scilicet
vbicūq̨ inueniret chriſticolas/ad ſacerdotes attraheret Act. vij.
⁊ adduceret vtiq̨ puniēdos. Ibat inq̄t. Et quo ibat? Spi-
rās ⁊ anhelans cedes/hoc eſt mane rapiēs. Nā ⁊ q̄n lapi-
datus eſt beatꝰ Stephanꝰ primꝰ martyr ꝓ noīe chriſti:ex
eis vnꝰ erat ⁊ Saulꝰ:ſic aderat lapidātibꝰ vt nō ei ſuffice
ret ſi tātū ſuis manibus lapidaret. Ut enī eſſet in omniū
lapidantium manibus:ipſe oīm veſtimenta ſeruauit ma-
gis ſeuiens oēs adiuuādo ꝙ ſuis manibꝰ lapidādo. Au-
diuimus mane rapiet predā:videamꝰ qualiter ad veſpe-
ram diuidit eſcas. Uoce chriſti de celo ꝓſtratꝰ ⁊ accipiēs
deſuper interdictū iam ſeuiendi:cecidit in faciem ſuam
Saulꝰ proſternēdus/Paulꝰ poſtea erigēdus/prius ꝑcu-
tiēdus/poſtea ſanādꝰ. Nō enī i illo poſtea chriſtꝰ viueret
niſi occideret in eo ꝙ prius male ā viriſſet. Quid ergo
ꝓſtratꝰ audiuit? Saule Saule q̇d me ꝑſeq̄ris? Durū eſt ti Act. ix.
bi contra ſtimulū calcitrare. Quis erat q̇ loq̄batur? Chri
ſtus. Unde loquebatur? De celo. Ubi loquebaꝛ? In terra
Et cui loquebaꝛ? Saulo. Quid loquebaꝛ? Quid me ꝑſe Uox chriſti paſſi-
queris ait. Quis eū tangebat? Aliq̇s. Ut oſtenderet ſe in
celo pati quod mēbra patiebantur in terra ait. Quid me ma.
perſequeris? Ille caput:⁊ nos mēbra. Quicq̇d mēbra pa
tiūtur/caput pro mēbris clamat. Si tibi aliq̇s forte pedē
calcaret aut manū/ſiue latus foderet: caput pro mēbris
clamaret/calcas me. Et Saulꝰ ad dñm. Quis es dñe? Et
vox deſuper. Ego ſum Ieſus Nazarenꝰ quem tu perſeq̄-
ris. Mēbris adhuc in terra poſitis/caput in celo clamat.
Et nō dicebat:quid perſeq̄ris fideles meos/ſed quid me
perſequeris? Et ille. Quid iubes me facere? Iā parat ſe
ad obediendū q̇ prius ſeuiebat ad perſequendū. Iam for
matur ex ꝑſecutore predicator:ex lupo ouis/ex hoſte mi-
les. Audiat quid facere debeat cecꝰ ſane factꝰ:vt interio-
ri luce fulgeret cor eius. Exterior lux ad tēpus ſubtracta
eſt perſecutori:vt redderet interior predicatori. Eo tn̄ tē-
pore quo cetera non videbat:chriſtum videbat. Ita ⁊ ipſa
eius cecitas informabat ſuo myſterio fidem credentium
ꝙ qui credit in chriſto ipſum intueri debet. Cetera creatu
ra vileſcat:vt creator in corde dulceſcat. Uideamus ergo
Adductus eſt ad Ananiam:⁊ Ananias interpretaꝛ ouis.
Ecce lupus rapax adducitur ad ouem ſequendam/non
rapiendam. Sed ne repente ouis expaueſceret lupū:ipſe
paſtor de celo qui omnia hec faciebat nuntiauit lupū vē-
turum oui/ſed non ſeuiturum:et tam immanis fama lu-
pum illum precefferat:vt non poſſet ouis audito nomine
eius non perturbari. Nam cum dominus Ieſus eidem Act. ix.
Ananie nuntiaſſet iam veniſſe Saulum vt crederet ad
eum Ananias ire ſe deberet:ait Ananias. Domine audiui
de viro hoc ꝙ multa mala in ſanctis tuis operatus eſt in
Hieruſalem. Et nunc literas accepit a principibus ſacer-
dotum: vt vbicūq̨ inueniret tui nominis ſectatores per-
traheret. Dominus autem ad illum. Sine/ego oſtendam
illi quāta illum oporteat pati pro nomine meo. Magna Saulus lupo cō-
res geritur. Lupo ſeuitia interdicitur/lupus ad ouem ca paratur.
ptiuus ducitur. Tanta autem erat fama lupi raptoris:vt
eius nomine audito/timeret ouis etiam ſub manu paſto
ris. Confortatur ne iam putet ſeuientem:ne timeat timē
tem. Ab agno pro ouibus mortuo/fit ouis ſecura de lupo
Ergo inquit illi oſtendam:que illum oporteat pati ꝓ no
mine meo. Ubi terror? Ubi Saulus? Qui faciebat contra
chriſti nomen:iam patitur pro chriſti nomine. O ſeuitia
o miſericordia. Uides illum parare ferrum:ſecaturus eſt
non perempturus: curaturus/non occiſurus. Chriſtus
dicebat. Ego oſtendam illi quanta oporteat eum pati
pro nomine meo. Sed quomodo in fine patitur omnia
pro nomine eius/ſuimetipſius verbis audite. Non ſunt
condigne paſſiones huius temporis/ad ſuperuentu-

ram gloriã q̃ reuelabit in nobis. Ac ſi dicat. Seuiat mun
dus/fremat mũdus/cõcrepet mũd⁹ linguis/coruſcet ar/
mis: quicq̃d põt faciat: ad id qđ ꝑcepturi ſum⁹ nulla quã/
titate coeq̃ri põt. Magna ſunt q̃ expectabat: idcirco pro
his acq̃rẽdis/cũcta pati equanimiter tolerabat. Nam et
quiſq; operari⁹ deficeret in via/niſi attẽderet q̃d acceptu
rus eſſet i patria. Iſta cogitãtes nõ deſperem⁹ fratres: q:
⁊ ſi peccatores ſum⁹/magnũ medicũ habem⁹. Ipm audi
Mat.ix. te. Nõ veni inq̃t vocare iuſtos/ſed pctõres ad penitentiã.
j.Tim.j. Hoc ipſe apl's cõmemorat in epiſtolis ſuis. Dicit em̃ ad
hoc ſibi oim peccatorũ ſuorũ veniã datã: vt nemo deſpice
ret de ſe q̃ fuerit magnis peccatꝭ inuolut⁹/⁊ multis ſcele/
ribus irretit⁹: q̃ſi nõ ſit veniã acceptur⁹ ſi cõuerſus fuerit
ad eũ: q̃ pendens in cruce pro perſecutorib⁹ orauit dicẽs.
Lu.xxiij Pater ignoſce illis: q: neſciũt quid faciũt. Gratia em̃ dei
efficimur ſalui a peccatis noſtris in q̃bus egrotam⁹/lar/
giente ipſo domino noſtro: qui viuit ⁊ regnat ⁊c.

¶ De eodem feſto. Matthei. XIX.

¶ In illo tẽpore: Reſpõdens Simon Petrus
dixit ad Jeſum. Ecce nos reliquimus omnia et
ſecuti ſumus te. Quid ergo erit nobis. Et reliq̃.
Homilia beati Hieronymi.

TUnc reſpondens Si/
Tex. mon Petrus dixit. ¶ Ecce nos reliquim⁹ oia
⁊ ſecuti ſum⁹ te: q̃d ergo erit nobis? Grandis fiducia. Pe
trus piſcator erat: diues non fuerat: cibos manu et arte
querebat: et tamen loquit̃ confidenter/reliquimus oia.
Omnia relinquit qui voluntatẽ habendi deſeruit. Et em̃
q: nõ ſufficit tantũ relinquere/iungit qđ perfectũ eſt: ⁊ ſe
cuti ſumus te. Fecim⁹ quod iuſſiſti. Quid ergo dabis no
Tex. bis p̃mij? ¶ Jeſus autẽ dixit eis. Amẽ dico vobis: ꝙ vos
qui ſecuti eſtis me: in regeneratiõe cũ ſederit filius hois
in ſede maieſtatis ſue: ſedebitꝭ ⁊ vos ſuꝑ ſedes duodecim
Uerba iudicantes duodecim tribus Iſrael. Non dixit qui reliq̃/
chriſti ſtis oia: hoc em̃ ⁊ Socrates fecit philoſoph⁹: et multi alij
notãda. qui diuitias contẽpſerũt/ſed qui ſecuti eſtis me: qđ ꝓpriũ
apoſtolorũ eſt/atq; credentiũ. In regeneratione cum ſe/
derit filius hois in ſede maieſtatis ſue: q̃n ex mortuis de
corruptiõe reſurgẽt incorrupti. Sedebitis ⁊ vos in ſolijs
iudicantiũ cõdẽnãtes duodecim tribus Iſrael: q: vobis
Tex. credẽtibus/illi credere noluerũt. ¶ Et ois q̃ reliq̃rit do/
mũ vel fratres/aut ſorores/aut patrẽ/aut matrẽ/aut vxo
res/aut filios/aut agros ꝓpter nomẽ meũ/cẽtuplũ acci/
piet/⁊ vitã eternã poſſidebit. Multi aũt erũt p̃mi nouiſ/
ſimi/⁊ nouiſſimi p̃imi. Loc⁹ iſte cũ illa ſñia cõgruit: i qua
Mat.x. ſaluator loq̃tur. Nõ veni pacẽ mittere/ſꝫ gladiũ. Ueni em̃
hoiem ſeparare a pr̃e ſuo: ⁊ matrẽ a filia: ⁊ nurũ a ſocru: ⁊
inimici hois domeſtici ei⁹. Qui ḡ ꝓpter fidẽ chriſti ⁊ pre/
dicationẽ euangelij/oẽs affect⁹ cõtẽpſerint/atq; diuitias
⁊ ſeculi voluptates: illi cẽtuplũ accipiẽt/et vitã eternam
poſſidebũt. Ex occaſione hui⁹ ſententie: q̃dã introducũt
mille annos poſt reſurrectionẽ/dicẽtes: nobis tũc centu/
plum oim rerũ q̃s diuiſim⁹/⁊ vitã eſſe reddendã: non in/
telligẽtes/ꝙ ſi in ceteris digna ſit repromiſſio: in vxorib⁹
appareat turpitudo: vt is q̃ vnã pro dño dimiſerit/centũ
recipiat in futuro. Sẽſus ergo iſte eſt. Qui carnalia ꝑ ſal
uatore dimiſerit/ſpũalia recipiet: q̃ cõparatione et meri/
to ſui ita erũt: q̃ſi paruo numero cẽtenari⁹ numer⁹ cõpa
j.Cor.vj. retur. Uñ dicit ⁊ apl's: q̃ vnã tãtũ domũ/⁊ vnius ꝓuincie
paruos agros dimiſerat. Quaſi nihil habẽtes ⁊ oia poſ/
Tex. ſidentes. ¶ Amẽ inq̃t dico vobis: ꝙ vos q̃ ſecuti eſtis me
in regeneratione cum ſederit fili⁹ hois in ſede maieſtatis
ſue: ſedebitis ⁊ vos ſuꝑ ſedes duodecim iudicãtes duode
cim tribus Iſrael. Hic diſcim⁹ cũ ſuis diſcipulis iudicatu
Luce.xi. rũ Jeſum. Uñ ⁊ alibi iudeis dixit. Si ego in Beelzebub
Mat.xij eijcio demonia: filij veſtri in q̃ eijciunt? Ideo ipſi iudices
veſtri erũt. Nec q̃m ſuꝑ duodecim ſedes ſeſſuros eſſe ait/

duodecim ſolos homĩes cũ illo iudicaturos putare debe
mus. Duodenario q̃ppe numero vniuerſa ſignificata eſt Duode
iudicantiũ multitudo/ꝓpter duas partes numeri ſepte/ cim ſe/
narij: q̃ ſignificat̃ plerũq; vniuerſitas. Que due partes. i. des quo
tria ⁊ q̃tuor: altera per alterã multiplicate: duodecim fa/ modo in
ciunt. Nã ⁊ q̃tuor ter/⁊ tria quater duodecim ſunt: et ſi q̃ telligen/
alia hui⁹ duodenarij numeri q̃ ad hoc valeat rõ reperit̃. de.
Alioquin q̃m i locũ Jude traditoris aplm Matthiã legi
mus ordinatũ/apl's Paul⁹ q̃ plus oibus illis laborauit/ j.Co.xv.
vbi ad iudicandũ ſedeat nõ habebit. Qui ꝑfecto cũ alijs
ſctis ad numerũ iudicũ ſe ꝑtinere demõſtrat/cũ dicit. Ne/ j.Cor.vj.
ſcitis q: angelos iudicabim⁹. De ipis q̃ iudicãdis: in hoc
numero duodenario ſimilis cauſa eſt. Nõ em̃ q: dictũ eſt
iudicãtes duodecim trib⁹ Iſrael: trib⁹ Leui q̃ tertiadeci/
ma eſt/ab eis iudicãda nõ erit: aut illũ ſolũ populum/nõ
etiã gẽtes ceteras iudicabunt. Qđ aũt ait. In regenera/
tione ꝓculdubio mortuoꝝ reſurrectionẽ noie voluit rege
nerationis intelligi. Sic em̃ caro nr̃a regñabit̃ ꝑ incorru
ptionẽ: queãdmodũ eſt aia nr̃a regenerata per fidem.

¶ In purificatione ſancte Marie:

Sermo beati Auguſtini.

HOdiernus dies fra/
tres chariſſimi magnũ nobis cõtulit gaudiũ
in q̃ chriſtus infans in tẽplo eſt preſentatus.
Exultent virgines/virgo peperit chriſtũ. Ni/
hil in ea quod vouerũt putent exterminatũ/mãſit virgo
poſt partũ. Exultẽt vidue: infantẽ chriſtũ vidua Anna co Luce. ij
gnouit. Exultent coniugate: naſciturũ chriſtũ dñm/Eliza Luce. j.
beth nupta ꝓphetauit. Null⁹ grad⁹ p̃termiſſus eſt/de q̃
non haberet teſtimoniũ ſalus oim. Nũq̃d em̃ ſole virgi/
nes ad celorũ regna perueniũt? Perueniũt ⁊ vidue. Ma
gni meriti fuit illa vidua ſancta Anna. A virginitate em̃
ſua ſeptẽ annis vixerat cum viro ſuo. Quo defuncto: vſq;
ad ſenilẽ etatẽ ꝑuenerat ſenectute ſctã. Octoginta nãq;
gerẽs annos/infantiũ expectabat ſaluatoris: vt paruum
videret annoſa/paruũ cognoſceret anicula: intrantẽ in
mundũ ſaluatorẽ videret itura. Et in maſculino ſexu tria
ipſa genera commendata ſunt. Ipſe dñs chriſtus natus
puer eſt in tẽplo preſentat⁹/exultent pueri/cõtinẽtiã vo/
uẽtes puero. Ipſe vero integritatẽ pueritie cõſecrauit: q̃
ſue matri fecũditatẽ attulit/virginitatẽ non abſtulit. Sy
meon ille ſenex diu vixerat cui⁹ etas cõparata eſt Anne: ⁊ Luce. ij.
audierat reſpõſum ꝙ non eſſet viſur⁹ mortẽ/niſi prius vi
deret chriſtũ dñi. Intelligite fratres quãtũ deſideriũ ha/
bebant antiq̃ ſancti vidẽdi chriſtũ. Sciebãt ipm eſſe ventu
rũ: ⁊ oẽs q̃ pie viuebãt/dicebãt. O ſi hic me inueniat illa
natiuitas. O ſi qđ credo in ſcripturis dei videam oculis Deſideri
meis. Et vt noueritis quãtũ deſideriũ habebant ſancti q̃ um pa/
nouerant de ſcripturis virginẽ pariturã: ſicut audiſtis cũ trum ex/
Eſaias legeret̃. Ecce virgo in vtero cõcipiet ⁊ pariet filiũ p̃imit̃.
⁊ vocabit̃ nomẽ eius Emanuel. Emanuel q̃d ſit/euange
liũ nobis aperuit dicẽs. Qđ interpretat̃ nobiſcũ de⁹. Nõ
tibi ḡ ſit incredibile q̃cũq; infidelis aia: nõ tibi videat̃ im
poſſibile: vt ꝟgo pareret/⁊ virgo pariens ꝑmaneret. In/
tellige natũ deũ: ⁊ nõ miraberis virginis partũ. Ut ḡ no/
ueritis antiquos sctõs: ⁊ iuſtos deſideraſſe videre qđ cõ/
ceſſuꝫ eſt huic ſeni Symeoni: dñs nr̃ Jeſus chriſt⁹ ad diſci
pulos loquẽs ait. Multi iuſti ⁊ ꝓphete voluerũt videre mat.xiij.
q̃ vos videtis/⁊ non viderũt: ⁊ audire q̃ vos auditis/et
nõ audierũt. Multũ ſenex iſte Symeon fuit: ad audiẽdũ
ſerus: ſed ad videndũ matur⁹. Nõ expectauit vt chriſtum
audiret loquẽtẽ: q̃m vidit ifantẽ. Et hoc illi tãtũ cõceſſuꝫ
erat iã decrepito: q̃ſi deſiderãti ⁊ ſuſpirãti/⁊ dicẽti q̃tidie
in orõnibus ſuis. Qñ veniet? Qñ naſcet̃? Putas videbo?
Putas durabo? Putas me hic inueniat illa natiuitas?
Putas iſti oculi videbunt/per quem cordis oculi reue/
labuntur? Dicebat iſta in orationibus ſuis: et pro deſi/

Digitized by Google

Luce. ij. derio ſuo accepit reſpõſum: ꝙ nõ guſtaret mortē niſi prꝰ
videret chriſtũ dñi. Geſtabat eũ Maria mater eiꝰ infan
tem: vidit ille ⁊ agnouit. Ubi nouerat qđ agnouit? Intꝰ
eſt reuelatus qui foris eſt natus: vidit ⁊ agnouit. Agno-
uit Symeon infantē iacentē: ⁊ occiderũt iudei iuuenem
miracula facientē. Cum ḡ cognouiſſet / accepit eum in vl
nas ſuas: hoc eſt / in brachia ſua: ⁊ amplexus eſt eum: por-
Sap. viij. tabat a quo portabatur. Ipſe eſt eñ chriſtus ſapientia
dei: attingēs a fine vſq; ad finē fortiter: ⁊ diſponēs omnia
ſuauiter. Quãtus ibi erat: ⁊ ꝙ̃ magnus / ⁊ ꝙ̃ paruus fue
rat factꝰ. Paruus factꝰ / paruos querebat. Quid eſt par-
uos querebat? Nõ ſuperbos ⁊ elatos / ſed humiles et mi-
tes querebat. In preſepe dignatꝰ eſt poni: vt eſſet pioꝝ
cibaria iumētorum. Accepit ḡ eum Symeon in brachia
Luce. ij. ſua / ⁊ dixit. Nunc dimittis dñe ſeruum tuum in pace. Di-
mittis in pace: q: video pacē. Quare ḡ dimittis in pace?
Quia viderũt oculi mei ſalutare tuũ. Salutare dei / chri-
ſtus dñs. Annũtiate diē ex die / ſalutare eiꝰ. Habetis ergo
pueri / puerũ chriſtũ: ſancti ſenes / ſenē Symeonē. Si autē
q̃ritis: vt de cõiugatis aliq̃s vir teſtimoniũ dño ꝑhibeat /
Chriſti exemplũ ꝓponiẜ. Zachariã cõſiderate. Nemo ḡ querat aliud fratres mei
chriſtiani: fideles: aut virgo / aut vidua aut cõiugata / aut
vir / aut cõtinens / aut vxoratꝰ / quicq̃d plus eſſe quiſq; vo
luerit: nõ inueniet qđ ad chriſtũ ꝑtineat. Sed nũq̃d ſicut
natꝰ eſt chriſtꝰ ſic remãſit? Creuit: ad iuuētutē ꝑuenit: ſed
in ſenectutē nõ declinauit. Creſcat ergo fides tua: robur
inueniat: ad ſenectutē ꝑueniſſe neſciat. Sic ꝑtinebis ad
chriſtũ filiũ dei in principio verbũ: verbũ apud deũ: verbũ
deũ: ſed verbũ caro factum / vt habitaret in nobis. Maie-
ſtas ibi latebat vbi infirmitas apparebat. Symeon in ma
nus ſuas infirmitatē accepit / ſed maieſtatē intꝰ agnouit.
Nemo cõtēnat chriſtũ natũ: ⁊ infantē in tēplo preſentatũ
ſi vult eſſe renatꝰ. Ad illũ ꝑtinuit ꝓpter nos naſci ad nos
ꝑtineat in illo renaſci / q̃ venit i hũc mũdũ pctõres ſaluos
facere / de quo Joãnes in euãgelio dicit. Hic eſt agnꝰ dei
Joan. j. hic eſt qui tollit peccata mũdi Jeſus chriſtus dominꝰ no
ſter / qui viuit ⁊ regnat in ſecula ſeculorum. Amen.

¶ De eodem feſto. Luce. II.

¶ In illo tēpore: Poſtq̃ impleti ſunt dies pur-
gationis Marie ſm legem Moyſi: tulerunt Je
ſum in Hieruſalem vt ſiſterent eũ domino: ſicut
ſcriptum eſt in lege domini: quia omne maſculi-
num adaperiens vuluã: ſanctum domino vocabi
tur. Et reliqua. Homilia venerabilis Bede.

S Olennitatē nobis ho
dierne celebritatis quam quadrageſimo dñice
natiuitatis die debitis veneramur officijs: ma-
xime eiuſdem dñi ſaluatoris nři / ſimul ⁊ intemerate vir-
ginis genitricis eius humilitate dedicatã ſacra euange-
lij lectio deſignat: exponēs eos qui legi nihil debebãt im
plendis ſe legalibus per oĩa ſubdidiſſe decretis: ſicut mo
Tex. do cum legeretur audiuimꝰ. ¶ Poſtq̃ impleti ſunt dies
purgationis eiꝰ videlicet matris illius / ſm legē Moyſi:
tulerunt illum in Hieruſalē / vt ſiſterent eũ dño ſicut ſcri-
Exodi xxxiij. ptum eſt in lege dñi. Quia omne maſculinũ adaperiens
vuluã / ſanctum dño vocabitur. Precepit nãq; lex vt mu-
Leui. xij lier que ſuſcepto ſemine peperiſſet filiũ / immunda eſſet
ſeptē diebus: ⁊ in die octaua circũcideret infantulum no
menq; aptaret: deinde etiã alios triginta tres dies ab in-
greſſu templi ac viri thoro abſtineret / donec q̃drageſimo
natiuitatis die filiũ cũ hoſtijs ad tēplũ dñi deferret: ꝓmo
genitum autē oĩs maſculini ſexꝰ / ſanctũ dño vocari: atq;
ideo mũda queq; offerri deo: immunda autē mũdis muta-
ri vel occidi: ⁊ oē primogenitũ quinq; ſiclis argēti debere
redimi. Si autē feminã peperiſſet mulier / imũda fieri iuſ
ſa eſt q̃tuordecim diebus: et ſexaginta ſex alijs diebꝰ a tē-
pli ingreſſu ſuſpēdi: donec octogeſimo natiuitatis die / q̃
dies purgationis eiꝰ vocabaẜ / illo ſe ſuãq; ſobolē hoſtijs
ſanctificatura veniret: ac ſic demũ ad thoꝝ viri / libera re-
dire deberet. Intueamur fratres chariſſimi diligētiꝰ ver
ba legis q̃ propoſuimus: ⁊ videbimus apertiſſime ꝙ̃ bea
tiſſima dei genitrix ⁊ ꝑpetua virgo Maria ſimul cũ filio
quem genuit / ab omni fuerit legis ſubiectiõe liberrima.
Cũ eñ dicat lex: mulierē q̃ ſuſcepto ſemine peperiſſet / im
mũdã decerni: et ꝑ lõga tp̃a ſimul cũ prole quã genuiſſet
oblatis victimis debere mũdari: patet ꝑfecto / q: illã que
ſine virilis ſuſceptiõe ſeminis virgo peperit: vna cũ filio
q̃ natꝰ eſt ei neq; imundã deſcribat: neq; ꝑ hoſtias ſalutA
res doceat eſſe mundanda. Sed ſicut dñs ac ſaluator no
ſter qui diuinitatem legis dedit / apparens in hominē fie Gal. iiij.
ri voluit ſub lege: vt eos qui ſub lege erant / redimeret: vt
adoptionem filioꝝ reciperemus. Ita etiã beata genitrix
illiꝰ q̃ ſingulari ꝓuilegio ſupra legē fuit: ꝓ oſtendendo tñ
humilitatis exēplo legalibꝰ ſubdi nõ refugit inſtitutis: iu
xta illud viri ſapiētis. Quãto magnꝰ es / humilia te in oĩ- Eccli. iij.
bus. Et vt daret (inq̃t) hoſtiã ſm qđ dictũ eſt in lege dñi / Leui. xij
par turturũ ⁊ duos pullos colũbarũ. Hoſtia hec paupeꝝ
erat. Precepit q̃ppe dñs in lege: vt q̃ poſſet / agnũ ꝓ filio
vel filia ſimul ⁊ turturē ſiue colũbã offerret: q̃ vero nõ ſuf
ficeret ad offerendũ agnũ / duos iã turtures vel duos co- Chriſti
lumbe pullos offerret. Ergo dñs noſter ꝑ oĩa memor ſa- pauper
lutis: nõ ſolũ hõ fieri cũ deꝰ eſſet / ſed etiã cum diues eſſet oblatio.
pauper fieri dignatꝰ eſt pro nobis: vt nos ſua paupertate ⁊
hũanitate diuitiarũ ⁊ diuinitatis ſue donaret eſſe partici
pes. Sꝫ libet pauliſper intueri / cur he maxime volucres
in hoſtiã dñi iubenẜ offerri: nã ⁊ Abraã patriarcha tanto
ante legē tp̃e / has in holocauſtũ dñi legiẜ obtuliſſe: et in
pleriſq; legis cerimonijs / q̃ mũdandus eſſet ꝑ has iube-
batur mundari. Colũba ḡ ſimplicitatē / turtur indicat ca
ſtitatē: q: ⁊ columba ſimplicitatis ⁊ caſtitatis amator eſt
turtur: ita vt ſi cõiugem caſu ꝑdiderit / nõ aliã q̃rere curet
Uñ et i laudibꝰ eccłie loquiẜ dñs. Pulchre ſunt gene tue Cant. j.
ſicut turturis. Et iterũ. Ecce tu pulchra es amica mea: ec Ibidem
ce tu pulchra oculi tui colũbaꝝ. Genas quippe vt turtur
is hꝫ: q̃ ab oĩ ipudicitie peſte / caſtũ ſe cuſtodit ⁊ imunem.
Oculos habet colũbarũ: q̃ nulli nocere deſiderãs / etiam
inimicos ſimplici amore cõtueẜ. Sꝫ vtraq; auis memora
ta: q: gemitũ pro cantu edere ſolet / ſanctoꝝ in hoc ſeculo
deſignat ploratũ: de q̃ dñs memorat dicēs. Amē amē dico Joã. xvj.
vobis: q: plorabitis ⁊ flebitis vos / mundus autē gaude-
bit: vos autē cõtriſtabimini / ſꝫ triſtitia vřa verteẜ in gau-
dium. Et rurſum. Bti lugētes: q̃m ipſi cõſolabũtur. Me- Mat. v.
rito ergo turtur ⁊ colũba dño offerunẜ in hoſtiã: q: nimi
rum ſimplex et pudica fideliũ cõuerſatio gratũ eſt illi ſa-
crificiũ iuſtitie: quia q̃ laborat in gemitu ſuo: q̃ lachrymis
ſtratũ ſuũ ſingulas ꝑ noctes abluit / acceptiſſimã profus Pš. vj.
deo victimã mactat. Cũ vero vtraq; auis: iſta ꝓpter con-
ſuetudinē gemēdi ꝑſentes ſctõꝝ luctꝰ deſignet: in hoc tñ
differunt ꝙ iſte turtur ſoliuagus / colũba autē gregatim
gemere cõſueuit: et ob id iſte ſecretas orationum lachry-
mas / illa publicos eccłie cõuētus inſinuat. Bñ aũt puer
Jeſus primo circũcidiẜ / ac ſic interpoſitis diebꝰ Hieroſo
lymã cũ hoſtia deferẜ: q: ⁊ ipe iã iuuenis / prius oĩs carnis
corruptionē moriēdo aut reſurgēdo calcauit / ac deinde
interpoſitis diebus cum ipa carne iam immortali: quam
pro noſtra ſalute hoſtiam deo fecerat ad gaudia ſuperne
ciuitatis aſcēdit. Et vnuſquiſq; noſtrum / prius aqua ba-
ptiſmi a peccatis omnibus quaſi vera circũciſiõe purga
tur: ac ſic proficiente gratia: noue lucis / ad altare ſanctuꝫ
ſalutari hoſtia dominici corporis ⁊ ſanguinis conſecran-
dus ingreditur. Nam ⁊ ipſa ſingulariter ſimplex ⁊ caſta
noſtri ſaluatoris humanitas: que oblata eſt patri pro no
bis: non incongrue per immolationem columbe ſiue tur
turis poteſt figuraliter exprimi. Sed ⁊ omnis in fine mũ
di eccleſia: primo communi reſurrectione cunctam terre-
ne labem mortalitatis ⁊ corruptionis exuet: ac deinceps
in regnum celeſtis Hieruſalem bonorũ victimis operum

Digitized by Google

domino cōmēdata trāſferetur. Quod autem Symeon
⁊ Anna prouecte videlicet etatis vir et femina/deuotis
confeſſionum officijs dominū (quem corpore paruū vi-
dent/ſed magnū diuinitate intelligunt) excipiunt: illam
profecto populi iudeorum ſynagogā figurate denuntiāt
que longa incarnationis eius expectatione fatigata/pro-
priis illum mox vt aduenit: ⁊ piarum vlnis actionum ⁊ fi-
dei non ficte vocibus/exaltare ac magnificare ſtuduit/
clamans ⁊ dicēs illi. Dirige me in veritate tua ⁊ doce me:
quia tu es deus ſaluator meus: ⁊ te ſuſtinui tota die. Sed
⁊ hoc dicendum: q: merito vterq ſexus ei gratulabūdus
occurrerit: qui vtriuſq redēptor apparebat. Magno ſa-
ne metu fratres chariſſimi audienda ſunt verba: quibus
Luce. ij. idē Symeon de dn̄o ꝓphetans/matrē eius alloquit. Ec
ce poſitus eſt hic in ruinā ⁊ reſurrectionē multoꝝ in Iſrl':
⁊ in ſignū cui cōtradicet. Et tuā ipſi' aiam ptrāſibit gla-
dius: vt reuelētur ex multis cordibus cogitationes. De ſi
j. Co. xv. derāter nāq multū auditur: q poſitus ē: dn̄s in reſurre-
ctionē multoꝝ: q: ſicut in Adā oēs moriūt: ita ⁊ in chriſto
Jo. xi. oēs viuificabuntur: q: ipſe dicit. Ego ſum reſurrectio ⁊ vi-
ta: q credit in me/etiam ſi mortuus fuerit viuet. Et ois q
viuit ⁊ credit in me: nō morietur in eternū. Sed nō min'
terribiliter ſonat qđ premittitur. Ecce poſit' eſt hic in rui
nā. Infelix nāq eſt q agnita reſurrectionis gloria deteri'
cadit: q viſa luce veritatis grauioribus peccatoꝝ nebulis
obcecatur. Unde curādū eſt nobis ſummopere: vt recta
que cognouim' operādo ſemp exercere meminerim': ne
ij. Pe. ij. de nobis dicat illud apl'i Petri. Quia melius erat eis viā
veritatis nō agnoſcere: q poſt agnitionē retrorſuz reuer-
Tex. ti ab eo qđ traditū eſt illis: hoc eſt ſancto mandato. ¶ Et
in ſignū inquit cui contradicet. Signo dn̄ice crucis/ſepe
multi iudeoꝝ exterius: multi cōtradicere gētilium: multi
qđ eſt graui' falſi fratres/hoc interius profeſſionis ſupfi
Tex. cie ſequūtur: ſed veritate praue actionis nimiū pſequunt
dicentes ſe noſſe deum: factis aūt negantes. ¶ Et tuam
ipſius aiam ptranſibit gladius. Gladium appellat dn̄ice
Gladi' paſſiōis effectū ⁊ mortis in cruce: q Marie aiam ptranſ-
Marie iuit: q: non ſine acerbo dolore potuit crucifixum morien-
expoſit. tēq videre: quē licet reſurrecturū a morte quaſi deū nul-
latenus ambigebat: quaſi ſua tn̄ e carne procreatū mori
Tex. pauida dolebat. ¶ Ut reuelentur ex multis cordibus co-
gitationes. Ante incarnationē dn̄icam velate erant cogi
tationes multoꝝ: nec late patebat quis eternoꝝ amore
flagraret: quis celicis bonis tēporalia mente pferret: ſed
nato celi rege in terra cōfeſtim pi' quiſq gaudebat. He-
Mat. ij. rodes aūt turbat' eſt: et ois Hieroſolyma cū illo. Predi-
cante ⁊ miracula faciente: oēs turbe timebāt ⁊ glorifica-
bant deū Iſrael. Phariſei aūt ⁊ ſcribe dicta ac facta eius
ſalutaria/rapido ore carpebant. Paſſo in cruce: impij leti
tia ſtulta/pij triſtitia iuſta replebantur: ſed reſurgente a
mortuis/⁊ aſcendente in celū: hoꝝ letitia merore: illorum
eſt meſtitia gaudio mutata perenni. Sicq iuxta prophe-
tiā beati Symeonis apparēte in carne dn̄o: reuelate ſunt
ex multis cordibus cogitationes. Nō hec aūt diſpariū re
uelatio cogitationū tūc ſolū facta in Judea: ſed nūc etiā
apud nos credenda eſt actitari. Et nūc em̄ dn̄o apparen-
te: reuelantur ex multis cordib' cogitationes: cū lecto vel
pdicato vbo ſalutis: alij audientiū libēter auſcultāt. gau
dētes pficere actu que auditu didicerint: alij faſtidiētes
que audiūt: nō hec agendo patrare/ſed potius inſultādo
nituntur contraire. Unde opꝫ fratres: vt quoties verbuꝫ
doctrine celeſtis/aliqd cōtrariū a duris auditoribus pati
ſenſerim': imitemur triſtitiā cordis eoꝝ/q paſſum in car
ne dei vbū/digno dolore cōpaſſiōis ſuſtinebāt. Quoties
vero idem verbū in auditoriū fideliū mētes p dilectionē
reſurgere: atq ad gloriā cōditoris noſtri p bona opera p
ficere viderim': gaudeam' cū eis q chriſtū reſurrexiſſe a
mortuis: atq ad celos aſcēdere votis aſpexere felicibus.
Sane qm̄ caſtas ſimplices ⁊ gemebūdas aues dn̄o offer
ri cognouimus: qbus noſtra ſobrietas/ſimplicitas/⁊ cō-
pūctio cordis/auctori nro ſemp offerēda ſignat: oporter
intueri diligētius: quia nō fruſtra duo turtures aut duo
pulli colūbe: ⁊ vnus ex his pro pctō/alter in holocauſtuꝫ
offerre deberi pcipitur. Duo ſunt nāq genera cōpūctio- Duo ge-
nis: qbus ſemetipſos dn̄o fideles in ara cordis immolāt: nera cō-
q: nimirū ſicut ex patrū dictis accipimus/deū ſitiens aia pūctiōis
prius timore cōpungitur/poſtea amore. Prius em̄ ſeſe in
lachrymis afficit: q: dū maloꝝ ſuoꝝ recolit: p his perpe-
ti ſupplicia eterna ptimeſcit: qđ eſt vnū turturē ſiue pul-
lū colūbe pro peccato offerre. At dum longa meroris an
xietate fuerit fortitudo conſumpta: quedam iā de pſum-
ptione venie ſecuritas naſcitur: ⁊ in amorē celeſtiuꝫ gau
dioꝝ animus inflāmatur. Et qui pri' flebat/ne duceret
ad ſuppliciū: poſtmodū flere amariſſime icipit/q: differt
a regno: qđ eſt de altero turture ſiue pullo colūbe holo-
cauſtū facere. Holocauſtū nāq totū incenſum d:. Et ho-
locauſtū ſeipſe dn̄o facit: qui ſpretis oibus terrenis: ſolo
ſuperne beatitudinis deſiderio eſtuare ſolaꝫ hāc p luctū
ac lachrymas querere dulce hꝫ. Cōtemplatur etem mēs
qui ſint illi angeloꝝ chori: que ipſa ſocietas beatoꝝ ſpiri-
tuū: que maieſtatis eterne viſionis dei: ⁊ amplius plāgit
q: a bonis perennibus deeſt: quā flebat prius cum mala
eterna metuebat. Utrāq aūt noſtre cōpunctionis gratā
ter hoſtiā accipe dignet: q: pro pctō lugētibus atq affli-
ctis clemēter errata dimittit: ⁊ p ingreſſu vite celeſtis to
ta mentis intentione feruentes/eterne ſue viſionis luce
reficit/Jeſus chriſtus dn̄s noſter: qui viuit ⁊c.

¶ In cathedra beati Petri.

Inſtitutio feſtiuitatis
hodierne a ſenioꝛib' noſtris cathedre nomen
accepit: ideo q primu' apl'oꝝ Petr' hodie epi-
ſcopatus cathedrā recepiſſe referat. Recte ergo eccleſie
per orbē ſedis illius natalē colūt: quā apl's pro earū ſalu-
te ſuſcepit/dicente dn̄o. Tu es Petrus/⁊ ſup hanc petraꝫ Mat. xvi.
edificabo eccleſiā meā. Sup hāc inquit petrā. i. ſup dn̄m
ſaluatorē: qui fideli cōfeſſori ſuo participiū ſui nois dona
uit. ¶ Et porte iferi nō pualebūt aduerſus eā. Porte in- Tex.
feri: tormēta ⁊ blādimenta ſunt pſecutoꝝ: que a ſtabilita
te fidei aliquos deterrendo/introitū eterne mortis ape-
riūt. Multe itaq ſunt porte inferi: ſed harū nulla eccl'ie
que ſupra petrā fundata eſt preualet. Merito itaq cun-
ctis eccleſijs honorādus: qui caput eccleſie/⁊ qui firmiſ-
ſime petre ſoliditatē ſecutus: inimicos chriſti auctorita-
te ſcriſpūs cōfudit: ⁊ infatigate patiētie fortitudine triū-
phauit: nec inferni (vt dictū eſt) porta aduerſus eū pua- Petri cō-
luit: q ſibi porte eternalis ingreſſu/regē glorie cōfeſſus feſſio
aperuit. Aut quō ei nō pateret porta illa vitalis: qui ple- lauda-
nitudine ſanctiſpūs repletus: in patre filioq dei inſcru- bilis.
tabile vnice maieſtatis aſſeruit ſacramētū: edocēs ⁊ oſtē
dens q eſſet in vno eodēq filio dei: ⁊ ſuſcepte carnis ra-
tio: ⁊ naturalis priuilegiū deitatis. Audierat pfecto ſalua
torē ipm dixiſſe. Ego ⁊ pater vnū ſum'. Et qui me videt/ Jo. x.
videt ⁊ patrē meū. Hec illū cōfeſſio: ⁊ honorabilē terris Jo. xiiij.
et celo reddidit glorioſuꝫ. Petrū itaq (vt diximꝰ) funda
mētū eccleſie noiauit dn̄s: ⁊ ideo digne hoc fundamētū Matt.
generalis eccl'ia colit: ſupra qđ edificij ſui celſitudo con- xvi.
ſurgit. Uñ cōuenienter pſalm' dicit. Exaltēt eū in eccleſia
plebis: ⁊ in cathedra ſenioꝝ laudēt eū. Dignū ergo eſt: vt
fundamentū hoc in eccl'ia honoret/p qđ ad celū conſcē-
ditur. Qđ naturalis ergo cathedre hodie colitur: ſacer-
dotale officiū honorat. Que etiam tanto neceſſe eſt pl'
habeat in eccleſia dignitatis: quāto ſacerdotale officiuꝫ
plus honoris. Dies ergo hec a nobis fratres chariſſimi
merito honorat: q: dū natalē cathedre colim': epiſcopa-
tū eſſe Petri apl'i veneramur. Tamē cū frequēter intra
qdrageſime dies euenerit: facere eā nobis dꝫ ſcrōꝝ dieꝝ
reuerētia gratiorē. Et bene natalem cathedre inter ipſa
ieiunioꝝ initia nobis de' preſtitit: vt dies q erat prius in-

Digitized by Google

reperītrie/nūc ſit ſobrietatis:q̄ erat gule/ſit abſtinentie:q̄
erat peti/ſit ſanctitatis. Huius aūt ſolēnē religio/ſic ec-
cleſijs introducta eſt. Cū em̄ ptranſiret apl̄s diſſeminās
verbū vite ⁊ iaciēs fundamētum eccleſie:cū appropinq̄-
ret Antiochiā/cepit p Nicetā ⁊ Aq̄lā toti ciuitas audi-
re/q̄ Petrus adueīraret. Oīs aūt ppl̄s Antiochie ciuita-
tis audiētes Petrū aduenire Antiochiā:occurrerūt ei:⁊
pene oēs maiores natu ac nobiles cineres ſparſerunt in
capite:cilicio induti ſunt/nudis pedib⁹ pniam agentes/
q̄ cōtra pdicationē ei⁹ cū Simone mago cōſenſiſſent.
Hec ⁊ his ſimilia pſequētes/offerūt ei vexatos languo-
ribus ⁊ fatigatos demonijs:paralyticos quoq̄ ⁊ diuer-
ſa pericula patiētes:⁊ erat infinita multitudo ſimul lan-
guētiū. Quos vidēs Petr⁹/nō ſolū pniam agere/de his
q̄ de deo male ſenſiſſent p Simonē:verūetiā tā integraʒ
fidē exhibere deo:vt oēs diuerſas egritudines patiētes
crederent p eū poſſe ſaluari:expandit man⁹ ſuās ad celū
et cū lachrymis orationē effundēs/gratiaſq̄ referēs deo
dicebat. Benedico te pater pdicande:q̄ oē verbū ⁊ pmiſ-
ſum filij tui adimplere dignaris:vt cognoſcat oīs creatu-
ra:q: tu ſolus es de⁹ in celo ⁊ in terra. Hec ⁊ his ſimilia
Ingenua Petri preſtatio. dicēs/aſcēdit in eminētiori loco:⁊ iuſſit ante ſe poni om-
niū egrotātiū multitudinē:quos oēs hac voce alloquit.
Similē vobis hoiem me eſſe vidētes:nolite putare q̄ a
me poſſitis recuperare ſalutē:ſed p eū q̄ de celo deſcēdēs
oſtēdit ſibi credentib⁹ integrā aie ⁊ corporis medicinam
Vn̄ veſtra fides teſtē habeat hunc oēm ppl̄m:q: ex toto
corde creditis in dn̄m Jeſum chriſtū:vt ſciāt etiā ſeipſos
ab ipſo poſſe ſaluari. Cūq̄ oīs multitudo infirmantium
vna voce clamaret hūc verū deū quē Petrus annūciat:
ſubito immēſum lumē grē dei in medio plebis apparuit:
et ceperūt paralytici currere ad pedes Petri ſani:ceci re-
cepto viſu clamare:claudi reſtaurato greſſu gratias age-
re:languētes recepta ſanitate gaudere:nōnulli etiā ſolo
flatu viuētes/iā ſine ſenſu ⁊ ſine voce recuperati ſunt:om-
nes q̄ lunatici ⁊ demonijs pleni liberati ſunt. Tātā itaq̄
ſpūſſctūs in illa die grē ſue virtutē oſtēdit:vt oēs a mini-
mo vſq̄ ad maximū vna voce cōfiterent deū. Et intra ſe-
ptē dies plus q̄ decē milia hoim credētes deo baptizati
ſunt/⁊ ſanctificatione cōſecrati:ita vt oi auiditatis deſi-
derio. Theophilus qui erat cūctis potētibus in ciuitate
ſublimior:dom⁹ ſue ingentē baſilicā eccl̄ie noie cōſecra-
ret. In qua baſilica Petro apl̄o ab oi ppl̄o cōſtituta eſt
cathedra:⁊ oīs multitudo q̄tidie ad audiēdū verbū illuc
cōueniens:credebat ſane doctrine:q̄ oim eſt efficacia ſa-
nitatū. Tūc accedens Fauſtinus:pcidit ad pedes Petri
dicēs. Semina verbi tui que ager mētis mee accepit:iaʒ
nata ſunt/atq̄ ad fecūdā maturitatē pueċta:repone me
in horreo dn̄ico/faciens me mēſe diuine participē. Tunc
Petrus cū omni alacritate apprehendēs manū eius:tra-
didit eū Clementi ⁊ fratrib⁹ ſuis/dicēs. Sicut pri filios
Fauſtinus baptizatur restituit de⁹:ita te patrē filij reſtituūt deo. Indixit aūt ie-
iuniū omni plebi:et veniēte die dn̄ica baptizauit eū:atq̄
in medio ppl̄i ex cōuerſione eius ſumēs materiā:omnes
cauſas ei⁹ expoſuit:ita vt oīs ciuitas q̄ſi angelū aſpice-
ret:⁊ nō minorē ei gratiā q̄ apl̄o exhiberet. Poſtera aūt
die/Petrus ppl̄z cōuenire iubet:⁊ vno ex his q̄ cū ſeque-
bant ordinato ep̄o:alijs etiā pſbyteris baptizatiſ q̄ pluri-
mis/⁊ oib⁹ q̄ erāt vexati demonib⁹/vel lāguorib⁹ ſanita-
ti redditis:demorat⁹ eſt ibi aliud triduū:cūctiſq̄ rite cō-
poſitis/⁊ eccl̄iam chriſti cōſtituēs:⁊ vale dicēs eis Laudi-
ciā pficiſcit multū deſiderabilis. Poſt hec aūt Petr⁹ Ro-
mā veniēs:multas turbas ppl̄oʒ ad fidē dn̄i nr̄i Jeſu chri-
ſti ſua pdicatiōe pueriit:cui ē glia ⁊ honor i ſcl̄a ſeculoꝝ.

¶ De eodem feſto. Matthei. XVI.

¶ In illo tempore:Uenit Jeſus in partes Ceſa-
ree Philippi:et interrogabat diſcipulos ſuos:di-
cens. Quem dicunt homines eſſe filiū hois? Et
reliqua. Homilia venerabilis Bede preſbyteri.

Lectio ſancti euange-

lij quam modo fratres audiſtis:tanto inten-
tius cogitanda/ac ſine obliuione eſt iugiter
retinēda:quāto conſtat/q: magnā nobis fidei perfectio-
nem cōmendat:magnuʒ eiuſdem pfecte fidei contra oia
tentamenta robur eque demonſtrat. Si em̄ ſcire volum⁹
quomodo in chriſtū credi oporteat:quid lucidius eo q̄d Matt. xvj.
ait ad eū Petr⁹. Tu es chriſtus filius dei viui? Rurſus ſi
audire delectat quātum hec fides valeat:quid aperti⁹ eo
q̄d ait dn̄s de eccl̄ia que ſup eum edificāda erat. Et porte
inferi nō pualebūt aduerſus eum? Sed hec ſuis in locis
plenius exponentur. Nunc autem reuertentes ad expla-
nādam in ordine lectionum dominicam:primo videam⁹
de loco in quo habita memoratur. ¶ Uenit inq̄t Jeſus Tex.
in partes Ceſaree Philippi. Philipp⁹ vt Lucas teſtatur Luc. iij.
erat tetrarcha Jturee et Traconitidis regiōis. Hic ergo
ſtatuens ciuitatem in loco vbi Jordanis ad radices orit
Libani mōtis:et eſt terminus Judee contra Septētrio-
nem:appellauit eaʒ Ceſaream Philippi:in memoriā vi-
delicet ſui nominis:pariterq̄ honorē Tyberij ceſaris ſub
quo ipſe regnabat. In cuius partes veniens Jeſus inter-
rogabat diſcipulos ſuos/dicēs. ¶ Quē dicunt hoies eſſe Tex.
filium hominis? Non autem quaſi neſciens ſententiā de
ſe vel diſcipulorum vel extraneorum inquirit:ſed ideo di-
ſcipulos quid de ſe ſentiant interrogat:vt confeſſionē re-
cte fidei illorū digna mercede remuneret. Nam ſicut in-
terrogatis generaliter omnibus/Petrus reſpondit vn⁹
pro omnibus:ita q̄ Petro dominus reſpondit/in Petro Confeſſio vulgaris de chriſto.
omnibus reſpondit. Jdeo quid alij de ſe ſentiāt inquirit:
vt expoſitis primo ſententijs errantiū:diſcipuli probaren-
tur veritatem ſue confeſſionis:non de opinione vulgata
ſed de ipſo percepiſſe dominice reuelatiōis arcano. Quē
inquit dicunt homines eſſe filium hominis? Pulchre ho-
mines appellat eos qui de filio hominis tantū loqui no-
uerant:quia diuinitatis eius arcana neſciebant. Nā qui
diuinitatis eius myſteria capere norunt merito ſupra ho-
mines eſſe dicuntur/apoſtolo atteſtante qui ait. Quod i. Cor. ij.
oculus non vidit/nec auris audiuit/nec in cor hominis
aſcendit:que preparauit deus diligentibus ſe. Qui cum
hec de hominibus:hoc eſt humana ſolum ſapientib⁹ cor-
de/aure/⁊ oculo premitteret:mox de ſe ac de ſuis ſimilib⁹
que generalem humanitatis ſententiam tranſcēderat
adiecit. Nobis autem reuelauit deus per ſpiritum ſuum Ibidem
Cui ſimile eſt:quod hic domin⁹ cū interrogaſſet diſcipu-
los quem eum dicerēt homines eſſe:⁊ illi diuerſas diuer-
ſoꝝ opiniones pꝓpoſuiſſent/dicit illis. ¶ Uos autem queʒ Tex.
me eſſe dicitis? Quaſi ab hominū gnalitate illos ſeque-
ſtrans:deos ac dei filios p adoptionē factos inſinuans:
iuxta illud pſalmiſte. Ego dixi dij eſtis/et filij excelſi oēs.
¶ Reſpondens Simon Petr⁹ dixit. Tu es chriſtus fili⁹ Tex.
dei viui. Deum viuum appellat ad diſtinctionē falſorum
deorum:quos vario deluſa errore gentilitas/vel de mor-
tuis ſibi hominib⁹ inſtituit/vel maiore dementia de inſen-
ſibili materia quos adoraret creauit:de qualibus canit
in pſ. Simulacra gentium argentum ⁊ aurum/opa ma-
nuū hominū. Os habent ⁊ nō loquētur ⁊c. Notet auteʒ
dilectio veſtra q̄ mirāda diſtinctione ſit factum:vt cū de
vtraq̄ eiuſdem domini ⁊ ſaluatoris noſtri natura/ab ipſo
domino ⁊ a fideli eius diſcipulo eſſet proferenda ſenten-
tia:dominus ipſe humilitatē aſſumpte humanitatis pro-
fiteatur:diſcipulus excellentiam diuine eternitatis oſten-
tet. Dn̄s de ſe quod minus eſt:diſcipulus de dn̄o intimat
quod maius eſt. Domin⁹ de ſe quod factus eſt pꝑter nos
diſcipulus declarat de dn̄o/quia ipſe eſt qui fecit nos. Sic
et in euangelio dominus multo crebrius ſe filium homi-
nis q̄ filiū dei appellare conſueuit:vt nos admoneat ei⁹
diſpenſationis quaʒ pro nobis ſuſcepit. Sed nos neceſſe
eſſe tanto humilius diuinitatis eius alta venerari:quāto
illum

Digitized by Google

filiū meminimus ꝓ noſtra exaltatione ad humanitatis
infima deſcēdiſſe. Si em̄ inter ſacramēta incarnationis
eius/quibꝰ redēpti ſumꝰ/potētiam diuinitatis qua crea
ti ſumus pia ſemꝑ mente recolimꝰ: ſic vt ipſi qꝫ cū Petro
ſupne btitudinis mercede donemur. Nā cōfitēte illo chri
Tex. ſtū filiū dei viui/videamꝰ q̄d ſequit̄. ¶ Reſpōdens autē
Jeſus dixit. Beatus es Simon bariona. Cōſtat ergo: q:
poſt verā chriſti cōfeſſionē/vera btitudinis ꝑmia reſtant
Sed intueamur intenti: quale quātūue ſit nomen illud
quo ꝑfectū ſui nois confeſſorē glorificat: vt huiꝰ etiā nos
veraciter eū cōfitēdo/mereamur eſſe cōſortes. ¶ Beatꝰ
Bariona inquit es Simon bariona. Bariona ſyriace: latine dicit̄
filius filius colūbe. Filius aūt colūbe recte vocat̄ apl's Petrꝰ
Joānis. quia vez colūba multū ſimplex eſt animal: ⁊ ipſe prudēti
ac pia ſimplicitate dn̄m ſequebat̄: memor illius precepti:
q̄d cū ſuis cōdiſcipulis ab eodē magiſtro ſimplicitatis ac
Mat. x. veritatis accepit. Eſtote prudentes ſicut ſerpētes: ⁊ ſim
plices ſicut colūbe. Uel certe q: ſpūſſctūs ſuꝑ dn̄m in co
lūbe ſpecie deſcendit: recte filius colūbe nūcupat̄: q̄ ſpiri
tuali gratia plenus extitiſſe monſtrat̄. Et iuſta laude di
lectorē cōfeſſorēqꝫ ſuū dn̄s remunerat: cū eum ſanctiſpiri
tus filiū eſſe teſtatur: a quo ipſe filius dei viui aſſeuerat̄
q̄uis hoc ipm̄ multū diſſimiliter fieri nullus fideliū dubi
tat. Jeſus em̄ chriſtꝰ filius dei ꝑ naturā: Petrꝰ ſicut ⁊ ce
teri electi filius eſt ſanctiſpūs per gratiā. Chriſtus filius
dei viui: q: de ipſo natus eſt: Petrus filiꝰ ſpūſſancti: quia
Prouer. de ipſo renatus eſt. Chriſtꝰ filius dei ante tp̄a: ipſe eſt em̄
viij. dei virtus ⁊ dei ſapientia q̄ dicit. Dn̄s poſſedit me ab ini
tio viarū ſuarū anteq̄ quicq̄ faceret a principio. Petrus
filius ſpūſſancti ex eo tp̄e quo ab ipſo illuminatꝰ/ gratiā
diuine cognitionis accepit. Et q: vna volūtas: eadem eſt
operatio ſancte trinitatis/recte cū dixiſſet. Beatꝰ es Si
mon bariona. i. filius gratie ſpiritualis ꝓtinus adiunxit.
Tex. ¶ Quia caro ⁊ ſanguis nō reuelauit tibi: ſed pater meꝰ
qui in celis eſt. Pater quippe filio colūbe reuelauit: quia
vna eſt gratia patris ⁊ ſpūſſancti: eadē quoqꝫ ⁊ filij: q̄d fa
cillimis ſacre ſcripture ꝓbabitur exēplis. Dicit nāqꝫ de pa
Gal. iiij. tre apl's. Miſit deꝰ ſpiritum filij ſui in corda noſtra Dicit
Joā. xv. ipſe filius de ſpirituſancto. Cum aūt venerit paracletus
i. Co. xij. quē ego mittā vobis a patre. Dicit de ſpūſancto apoſtolꝰ
Hec aūt oia operat̄ vnus atqꝫ idē ſpūs: diuidens ſingu
lis prout vult. Pater ergo miſit ſpiritū: ſpūs ipſe vbi vult
ſpirat: q: profecto vt diximꝰ/vna eſt volūtas ⁊ operatio
patris ⁊ filij et ſpūſſancti. Et ꝓpterea cōuenienter dicit̄:
q: pater qui in celis eſt reuelauerit filio colūbe myſteriū
fidei: q̄d ei caro ⁊ ſanguis reuelare nequibat. Caro autē
Cōfeſſio et ſanguis recte intelligūtur hoies/ſapientia carnis in
petri lau flati/colūbine ſimplicitatis neſcij: ideoqꝫ a ſapiētia ſpūs
datur. oīmodis auerſi. De quibus. ſ. dictum eſt: q: chriſtū nō in
telligētes: alij Joānē baptiſtā: alij aūt Heliā: alij vo Hie
remiā: aut vnū ⁊ prophetis eſſe dicerēt. De quibus dicit
Tex. apl's. Carnalis aūt homo nō percipit ea que ſunt ſpiritꝰ
dei. Sequitur. ¶ Et ego dico tibi: q: tu es Petrus: ⁊ ſuꝑ
hanc petrā edificabo eccleſiā meā. Petrus qui Simon
antea dicebatur: ob fortitudinē fidei ⁊ cōfeſſionis ſue cō
ſtantiam: a dn̄o Petri nomen accepit: q: vez illi firma ac
tenaci mente adheſit: de qua ſcriptū eſt. Petra aūt erat
chriſtus. Et ſuꝑ hanc petram. i. dn̄m ſaluatorem/qui fide
li ſuo cognitori/amatori/cōfeſſori/participiū ſui nois do
nauit: vt vez a petra Petrus vocaretur: ſupra quam edi
ficatur eccleſia: q: non niſi per fidem ⁊ dilectionē chriſti:
ꝑ ſuſceptionē ſacramētoꝝ chriſti: ad ſortē electoꝝ ad eter
i. Co. iij. nā pertingit̄ vitam: aplo atteſtante qui ait. Fundamen
Tex. tū enim aliud nemo pōt ponere/preter id quod poſitum
eſt: q̄d eſt chriſtus Jeſus. ¶ Et porte inferi non preuale
būt aduerſus eam. Porte inferi doctrine ſunt nequam: q̄
ſeducendo imprudētes ad inferos trahūt. Porte quoqꝫ
inferi: ⁊ tormenta ⁊ blādimenta ſunt perſecutorum: que
infirmos quoſqꝫ deterrendo vel emolliendo a ſtabilita
te fidei: introitū eis eterne mortis aperiūt. Sed ⁊ praua

infidelium opera/ineptaqꝫ colloquia portentaqꝫ ſunt in
feri: in quātū ſuis vel fautoribꝰ vel ſequacibus/iter perdi
tionis oſtendūt. Nam ⁊ fides ſi non habeat opera/mor
tua eſt in ſemetipſa. Et corrūpūt bonos mores colloquia
mala. Multe itaqꝫ ſunt porte inferi: ſꝫ harū nulla eccle Porte
que ſupra petrā fundata eſt preualet: q: qui fidem chriſti inferorū
intimo cordis amore ꝑceperit: omne quicq̄d exterius pe que dicā
riculi tentantis ingruerit/facillime contēnit. At quicūqꝫ tur.
credentiū fidē vel opere vel negatione deprauatus ꝑdi
derit: nō hic ſuper petrā dn̄o cooperante domū ſue ꝓfeſ
ſionis edificaſſe: ſed iuxta alteriꝰ loci parabolā ſuper are
nam ſine fundamento poſuiſſe credēdus eſt: hoc eſt nō
ſimplici ac vera intētione chriſtū ſequi: ſed terrenā quāli
bet fragileqꝫ ob cauſam habitum pretendiſſe chriſtiani.
Seq̄tur. ¶ Et tibi dabo claues regni celoꝝ. Qui regem Tex.
celorū maiori pre ceteris deuotione confeſſus eſt: merito
pre ceteris ipſe collatis clauibus regni celeſtis donatus
eſt: vt cōſtaret oibus: q: abſqꝫ ea cōfeſſione ⁊ fide regnū
celoꝝ nullus poſſet intrare. Claues aūt regni celorum
ipſam diſcernendi ſciētiam potentiāqꝫ nominat: qua di
gnos recipere in regnum: indignos ſecludere deberet a
regno. Unde manifeſte ſubiungit. ¶ Et quodcūqꝫ liga Tex.
ueris ſuꝑ terrā/erit ligatū ⁊ in celis: ⁊ q̄dcūqꝫ ſolueris ſu
per terrā/erit ſolutū ⁊ in celis. Que ſoluēdi atqꝫ ligandi
poteſtas q̄uis ſoli Petro videat̄ a dn̄o data: abſqꝫ vlla ta
men dubietate noſcendū eſt: q: et ceteris apoſtolis dat̄:
ipſo teſte qui poſt reſurrectionē paſſioniſqꝫ triūphū ap
parens eis/inſufflauit et dixit eis. Accipite ſpiritūſanctū Joā. xx.
quorū remiſeritis peccata/remittūtur eis: ⁊ quorum reti
nueritis retēta ſunt. Necnon etiam nunc in epiſcopis ac
presbyteris omni eccleſie officium idē cōmittitur: vt vez
agnitis peccantiū cauſis: q̄ſcūqꝫ humiles ac vere penitē
tes aſpexerit: hos iam timore perpetue mortis abſoluat.
Quos vero in peccatis q̄ egerint perſiſtere cognouerit
illos perēnibus ſupplicijs obligandos inſinuet. Unde
alias dn̄s de correpto ſemel ⁊ iterū/⁊ tertio: ſed non peni
tente fratre precipit dicens. Si aūt eccleſiā nō audierit: Matt.
ſit tibi ſicut ethnicus ⁊ publicanus. Et ne leue quiſq̄ pu xviij.
taret eccleſie iudicio cōdēnari/ mox terribiliter adiūxit.
Amen dico vobis: quecūqꝫ ligaueritis ſuꝑ terrā/erūt li
gata et in celo: ⁊ quecūqꝫ ſolueritis ſuper terrā/erunt ſo
luta et in celo. Omni ergo electoꝝ eccleſie/iuxta moduꝫ
culparū vel penitētie/ligandi ac ſoluendi datur auctori
tas. Sed ideo beatus Petrus qui chriſtū vera fide con
feſſus/vero eſt amore ſecutꝰ/ ſpecialiter claues regni ce
lorū ⁊ principatū iudiciarie poteſtatis accepit: vt omnes
per orbem credentes intelligant: q: quicūqꝫ ab vnitate fi
dei vel ſocietatis illius quolibet modo ſemetipſos ſegre
gant: tales nec vinculis peccatoꝝ ſolui: nec ianuā poſſint
regni celeſtis ingredi. Unde nos neceſſe eſt tota intētio Moruꝫ
ne fratres chariſſimi: et fidei quā docuit ſacramēta diſce conſtitu
re: ⁊ cōgruentia fidei opera demōſtrare. Neceſſe eſt oīni tio colli
vigilātia multiplices ſubtileſqꝫ portarū inferi cauere in git̄ ex di
ſidias: quatenus iuxta pſalmiſte vocem: de his adiuuan ctis.
te dn̄o eripi: atqꝫ ad annūtiādas eius laudes / portas fi
lie ſion: hoc eſt gaudia ſuperne ciuitatis mereamur in
trare. Nec ſufficere nobis ad ſalutē arbitremur ſi turbis
negligentiū vel quorūlibet indoctoꝝ fide vel actibꝰ ad
equemur: quibus in literis ſacris vnica eſt credēdi pari
ter et viuendi regula preſcripta: ſed quotieſcumqꝫ nobis
errantiū ingerunt̄ exempla: nos cōfeſtim auertētes ocu
los mētis noſtre ne videant vanitatem: magis quid veri
tas ipſa decernit ſedulo corde ſcrutemur: ſequētes exem
plū beati Petri: qui ſpretis errantiū ſectis: vere fidei ar
canū quod cognouerat indubia oris confeſſione protu
lit: inſeparabilis cordis cura ſeruauit. Naꝫ de fiducia cō
feſſionis hoc loco cognouimus: de virtute autē vnice in
chriſtū dilectiōis ipſe alibi teſtatur. Qui cum diſcederēt
ab eo quidam diſcipulorum eius: diceretqꝫ ille ad duode
cim. Nūquid ⁊ vos vultis abire? Reſpondit ei Petrus/ Joā. vi.

Digitized by Google

dicens. Dñe: ad quem ibimus? Verba vite eterne habes
et nos cognouim⁹ ⁊ credim⁹/ q: tu es chriſtus filius dei
viui. Huius ergo fratres mei pro modulo noſtro exẽplũ
ſi imitari ſatagimus: ⁊ nos cũ illo beati ⁊ appellari ⁊ eſſe
Exẽpluꝫ valebimus: nobis quoqꝫ Simonis / hoc eſt obedientis
Petri p chriſto nomẽ congruet: nos propter ſimplicitatẽ fidei nõ
ponitur. ficte acceptáqꝫ a dño gratiá virtutũ/ filij colũbe vocabi
mur cõgaudenſqꝫ ipſe ſpũalibus anime noſtre ꝓfectib⁹
Cañ. iiij. dicet. Q pulchra es amica mea q̃ pulchra es: oculi tui co
lũbarũ. Sicqꝫ fit vt nobis ſupra petram fidei: aurum/ ar
gentum/ lapides precioſos: hoc eſt perfecta virtutũ ope
ra cõſtruẽtibus: nil tribulationũ ignis detrimẽti afferat:
nulli tẽtationũ turbines preualeant: quin potius aduer
ſitatibus probati/ accipiam⁹ coronã vite: quã ipſe nobis
ante ꝓmiſit. Qui viuit et regnat deus cum patre in vni
tate ſpiritusſancti: per omnia ſecula ſeculorum. Amen.

¶ In annũtiatione beate Marie vel potius in aduentu domini; Sermo beati Auguſtini.

VOs inquã cõuenio o
Iudei: qui vſqꝫ in hodiernũ diẽ negaſtis filiuꝫ
dei. Nõne vox veſtra eſt illa quãdo cũ vidiſtis
Joan. x. miracula facientem: atqꝫ tentantes dicebatis. Quouſqꝫ
animas noſtras ſuſpendis? Si tu es chriſt⁹/ dic nobis pa
lam. Ille aũt vos ad cõſideratiõnẽ miraculoꝝ mittebat
dicens. Opera que ego facio/ ipſa teſtimoniũ perhibent
de me: vt chriſto teſtimoniũ dicerẽt/ non verba ſed facta.
Vos aũt non agnoſcentes ſaluatorem qui operabatur
ſalutem in medio terre veſtre: adijcientes in malo aiſtis.
Jo. viij. Tu de teipſo teſtimoniũ dicis: teſtimoniũ tuũ nõ eſt verũ
Sed ad hec ille quid vobis reſpõderit aduertere noluiſ
Deuter. tis. Nõne ſcriptũ eſt in lege veſtra/ q duorum hoim teſti
xvij. moniũ verũ ſit? Preuaricatores legis/ intendite legem.
Teſtimoniũ queritis de chriſto. In lege veſtra ſcriptum
eſt: q duorũ hoim teſtimoniũ verum ſit? Procedant ex le
ge nõ tãtũ duo: ſꝫ etiá plures teſtes chriſti: ⁊ cõuincãt au
Eſa. vij. ditores legis/ nec factores. Dic Eſaia teſtimoniũ chriſto.
Ecce virgo inquit in vtero cõcipiet ⁊ pariet filiũ: ⁊ voca
bitur nomẽ eius Emanuel: quod interp̃tat̃ nobiſcũ de⁹.
Baruch Accedat ⁊ ali⁹ teſtis. Dic ⁊ tu Hieremia teſtimoniuꝫ de
iij. chriſto. Hic eſt inquit deus noſter: ⁊ nõ eſtimabit̃ alius
abſqꝫ illo: qui inuenit oẽm viam ſcientie: ⁊ dedit eá Ia
cob puero ſuo: ⁊ iſrael dilecto ſuo. Poſt hec viſus eſt in
terris: ⁊ cum hoibus cõuerſatus eſt. Ecce duo teſtes ido
nei ex lege veſtra: ex quorum teſtimonio non ſunt cõpun
cta corda veſtra. Sed alij atqꝫ alij ex lege chriſti teſtes in
troducant̃: vt frontes duriſſime inimicoꝝ conterant̃. Ve
niat ⁊ ille Daniel ſanctus: iuuenis quidẽ etate: ſenior ſo
ſcientia ac mãſuetudine: cõuincat oẽs falſos teſtes: ſicut
Dañ. ix. conuicit ſeniores impudicos: ita ſuo teſtimonio chriſti cõ
terat inimicos. Dic ſancte Daniel: dic de chriſto qđ noſti.
Cũ venerit inquit ſanctusſanctoꝝ ceſſabit vnctio. Qua
re illo preſente cui inſultãtes dicebatis. Tu de te teſtimo
niũ dicis: teſtimoniũ tuũ nõ eſt verũ: ceſſauit vnctio ve
ſtra niſi q: ipſe eſt qui venerat ſanctusſanctoꝝ? Si (vt vos
dicitis) nõdũ venit: ſed expectat̃ vt veniat ſanctusſancto
Chriſt⁹ rũ demõſtrare vnctionẽ. Si aũt (qđ verũ eſt) ceſſauit vn
lapis ab ctio veſtra/ agnoſcite veniſſe ſanctũſanctoꝝ. Ipſe eſt em̃
ſciſus de et lapis ille abſciſus de mõte ſine mõte ſine manib⁹ con
monte. ſcidentiũ. i. chriſtus natus de virgine ſine manibus cõple
ctẽrium qui tantũ creuit vt mons magnus fieret ⁊ imple
ret vniuerſam faciẽ terre. De quo monte dicit propheta.
Eſa. ij. Venite aſcendamus in mõtẽ dñi. Et de quo dicit Dauid.
Mons dei mons vberrim⁹: vt qđ ſuſpicamini mõtes in
caſeatos: mõtẽ in quo placuit deo habitare in ipſo? Cum
Matt. em̃ ipſe dñs chriſtus diſcipulos ſuos interrogaret/ quem
xvj. dicerẽt hoies eſſe filiũ hois: reſpõderũt alij Heliam/ alij

Hieremiá aut vnũ ex ꝓphetis. Et ille. Vt qđ ſuſpicami
ni montes incaſeatos: mõtẽ in quo placuit deo habitare
in eo. Hunc cognouit Petrus dicens. Tu es chriſtus fi Matt.
lius dei viui. Agnouit mõtẽ/ ⁊ aſcendit in mõtẽ: teſtimo xvj.
niũ dixit veritati: ⁊ dilect⁹ eſt a veritate. Supra petrá funda
tus eſt Petrus: vt morẽ ſuſciperet illũ amando/ quẽ ter
negauerat timẽdo. Dic et tu Moyſes legiſlator/ dux po
puli Iſrael teſtimoniũ de chriſto. Prophetá vobis ſuſci Deuter.
tabit dñs de fratrib⁹ veſtris. Omnis aia que nõ audie xviij.
rit ꝓphetá illũ/ exterminabit̃ de pplo ſuo. Prophetá aũt
dictũ chriſtũ/ ipm audi in euãgelio. Non eſt (inqt) ꝓphe Matt.
ta ſine honore: niſi in patria ſua. Accedit aũt Dauid ſan xiij.
ctus/ teſtis fidelis: ex cuius ſemine ꝓceſſit: ipe cui lex ⁊ ꝓ
phete teſtimoniũ dicũt/ dicat ⁊ ipe de chriſto. Adorabũt
(inqt) eum omnes reges terre: oẽs gentes ſeruient illi.
Cui ſeruient? Dic cui ſeruient? Vis audire cui ſeruient?
Dixit dñs dño meo: ſede a dextris meis. Donec ponã ini
micos tuos ſcabellũ pedũ tuoꝝ. Expreſſus atqꝫ noiatum.
Quare (inquit) tumultuate ſunt gentes: ⁊ ppli medita
ti ſunt inania? Aſtiterũt reges terre ⁊ pũcipes conuene
rũt in vnũ aduerſus dñm/ ⁊ aduerſus chriſtũ eius. Acce
dat ⁊ ali⁹ teſtis. Dic ⁊ tu Abachuc ꝓpha teſtimoniũ de Aba. iij.
chriſto. Dñe (inqt) audiui auditũ tuũ ⁊ timui: cõſideraui
opa tua ⁊ expaui. Que opa dei iſte mirat⁹ expauit? Nun
qđ fabricá mũdi iſte mirat⁹ expauit? Abſit. Sed audi qđ
expauit? In mediũ (inqt) duũ aialiũ cognoſceris. Opa
tua deus: verbũ caro factu eſt. In medio duũ aialium co
gnoſceris: q quouſqꝫ deſcẽdiſti/ expaueſcere me feciſti: q:
verbũ p qđ facta ſũt oia in pſepio iacuiſti. Agnouit bos Eſa. i.
poſſeſſorẽ ſuũ: ⁊ aſinus preſepe dñi ſui. In medio duũ ani
maliũ cognoſceris. Quid eſt in medio duũ aialiũ cogno
ſceris: niſi aut in medio duorũ teſtamẽtoꝝ: aut in medio Lu. xxiij.
duorũ latronũ: aut in medio Moyſi ⁊ Helie/ cũ eo in mõ Matt.
te ſermocinantiũ? Ambulauit (inqt) verbũ: ⁊ exiuit in cã xvij.
pis. Verbum caro factũ eſt: ⁊ habitauit in nobis. Hoc et Joan. i.
Hieremias ait. Poſt hec in terris viſus eſt: et cũ hoibus Baꝛ. iij.
cõuerſatus eſt. Ecce quẽadmodũ ſibi cõueniũt teſtes ve
ritatis: ecce quẽadmodũ conuincũt filios falſitatis. Suf
ficiunt vobis iſta o iudei: an adhuc ad veſtrá cõfuſioneꝫ
ex lege/ ⁊ ex gẽte veſtra alios introducemus teſtes: vt illi
teſtimoniũ perhibeant/ cui pdita mente inſultantes dice
batis. Tu teſtimoniũ de teipſo phibes: teſtimoniũ tuum Jo. viij.
nõ eſt verũ. Qđ ſi velim ex lege et ꝓphetis oia q̃ de chri
ſto dicta ſunt colligere/ facilius me tẽpus q̃ copia deſerit
Verũtamen ſenẽ illũ ex gente veſtra natuꝫ: ſed in errore
veſtro nõ relictũ/ Simeonẽ ſanctũ introducam: qui me
ruit teneri decrepitus in hac luce: quouſqꝫ videret veraꝫ
lucẽ: quẽ quidẽ iam etas cõpellebat ire: ſed expectabat ſu Luce. ij.
ſcipere quẽ ſciebat venire. Cũ iſte ſenex admonitus eſſet
a ſpũſancto/ q nõ ante morerẽt q̃ videret chriſtũ dei na
tũ. Quẽ cognoſcens perrexit in templũ. Vbi vero cũ por
tari matris manibus vidit: ⁊ diuiná infantiá pia ſenect⁹
agnouit: tulit infantem in manibus ſuis. Ille quidẽ chri
ſtũ ferebat: ſed chriſtus ſenẽ regebat. Regebat qui porta
batur: ne ille aute promiſſum a corpore ſolueret̃. Quid
tamen dixerit: quẽ th̃ cõfeſſus fuerit/ aduertite inimici
nõ chriſti ſed veſtri. Benedicẽs deũ exclamauit ſenex iſte
et dixit. ¶ Nunc dimittis dñe ſeruũ tuũ in pace: q: vide Lex.
rũt oculi mei ſalutare tuũ. Illi etiá parẽtes Joánis Za
charias et Elizabeth iuuenes ſteriles/ in ſenectute fecũ
di: dicãt etiá ipſi teſtimoniũ de chriſto: dicãt de chriſto qđ
ſentiãt: ⁊ teſtẽ idoneũ chriſto nutriãt. Aiũt em̃ ſuo paruu
lo nato. Tu puer ꝓpha altiſſimi vocaberis: pibis em̃ an Luce. i.
te faciẽ dñi parare vias eius. Ipſiqꝫ matri ⁊ virgini. Eli
zabeth ait. ¶ Vñ mihi hoc: vt veniat mr̃ dñi mei ad me? Lex.
Ecce em̃ vt facta eſt vox ſalutationis tue in aurib⁹ meis:
exultauit in gaudio infans in vtero meo. Intelligẽs em̃
Joánes matrẽ dñi ſui veniſſe ad ſuá matrẽ: iter ipſas an
guſtias vteri adhuc poſit⁹: motu ſalutauit quẽ voce non
poterat. Qui poſtea ipſe Joánes precurſor ⁊ amicus hu

Digitized by Google

milis ⁊ fideliſſimus ſeruꝰ/teſtis idoneus factꝰ: tãto ma-
loꝛ in natis mulierũ: quanto eſtimabaꝛ eſſe qđ non erat.
Chꝛiſtũ eñ eũ iudei eſſe credebãt. ſed ille ſe non eſſe cla-
Luce.iij mabat/dicens. Quẽ me eſſe ſuſpicamini nõ ſum ego: ſed
ecce venit poſt me: cuius pedibꝰ nõ ſum dignus ſoluere
coꝛrigiã calciamẽti eiꝰ. O fidelis teſtis ⁊ amice veri ſpõ-
ſi: quãto te humiliaſſes: ſi ad coꝛrigiã calciamẽti eius ſol-
uendã dignũ te eſſe dixiſſes. Sed dũ hoc te non dicis di-
gnum: iudeis falſis teſtibus contradicis. Et hec ante di-
cta ſunt ꝙ chꝛiſtũ videres: qui cũ ad te venit excelſus: hu-
milis implẽde diſpẽſationis ſue gratia vt a te baptizare-
tur: qui nullũ habebat oĩno peccatũ: q̇d reſpõderis/quẽ
cognoueris/quale teſtimoniũ protuleris: audiant inimi-
Joã.i. ci qui audire nolunt. Ecce inquit agnus dei: ecce qui tol-
Mat.iij lit peccata mũdi. Et adiecit. Tu ad me venis baptizari?
Ego a te debeo baptizari. Agnouit ſeruꝰ dñm: agnouit
vinculis oꝛiginalis peccati obligatꝰ/ab omni nexu peti
liberũ: agnouit preco iudicẽ/agnouit creatura creatoꝛẽ
agnouit paranymphus ſponſum. Nã ⁊ hec vox Joãnis
Joã.iij. eſt. Qui habet ſponſam ſpõſus eſt. Amicus aũt ſpõſi ſtat
et audit eum: ⁊ gaudio gaudet ꝓpter vocẽ ſponſi. Suffi-
ciunt vobis iſta o iudei: ſufficiũt vobis tanti teſtes ⁊ teſti-
monia ex lege veſtra/ex gente veſtra an adhuc impudẽ-
tia nimia audebitis dicere: ꝙ alterius gentis vel natiõis
hoĩes: chꝛiſto debẽt teſtimoniũ perhibere? Sed ſi hoc di-
citis: reſpondet quidẽ ille vobis. Non ſum miſſus niſi ad
oues que perierũt domꝰ iſrael. Sed ſicut vos in actibus
Mat.xv apłoꝝ increpat Paulꝰ. Vobis inquit pꝛimũ opoꝛtuerat
Act.xiij. annũtiare verbum dei: ſed q: expuliſtis illud: nec vos di-
gnos vite eterne iudicaſtis: ecce inquit cõuertimus nos
ad gentes. Demõſtremus et iam nos ex gentibꝰ teſtimo-
niũ chꝛiſto fuiſſe ꝓlatũ: qm̃ veritas nõ tacuit/clamando
etiã per linguas inimicoꝝ ſuoꝝ. Nõne qñ ille poeta fa-
Vergil. cũdiſſimus inter ſua carmina (Jam noua ꝓgenies celo
in buco. demittiꝛ alto) dicebat: chꝛiſto teſtimonium perhibebat?
eglo. iiij In dubium hoc veniat niſi alios ex gẽtibus idoneos te-
ſtes pluraq; dicentes/in mediũ introducam. Jllum regẽ
qui veſtram ſuperbiã captiuãda ꝑdomuit: Nabuchodo-
noſoꝛ: regẽ ſcʒ Babylonis nõ pretermittã. Dic Nabucho-
donoſoꝛ: q̇d in foꝛnace quo tres viros iuſtos iniuſte im-
miſeras: dic quid tibi fuerit reuelatũ? Nõne inq̃t tres vi-
Dan.iij. ros miſimꝰ in foꝛnacẽ ligatos? Et aiunt ei. Vere rex. Ec-
ce inquit ego video quatuoꝛ viros ſolutos deãbulantes
in medio ignis: et coꝛruptio nulla eſt in eis: ⁊ aſpectꝰ q̃rti
ſimilis eſt filio dei. O alienigena vnde tibi hoc? Quis ti-
bi annũtiauit filium dei? Que lex: quis ꝓpheta annũtia-
uit tibi filium dei? Nondum quidem mũdo naſcitur: ⁊ ſi-
militudo naſcentis a te cognoſcitur. Vñ tibi hoc? Quis
tibi iſtud annũtiauit: niſi q: ſic te ignis diuinus intus il-
luminauit: vt cum illic apud te captiui tenerẽtur inimici
iudei: ſic diceres teſtimonium filio dei? Sed quia in oꝛe
duoꝝ vel triũ teſtiũ ſtat omne verbum ſicut ipſe dñs ve-
Deuter. ſtram cõtumaciã cõfutans. Jn lege inquit veſtra ſcriptũ
xvij. eſt ꝙ duoꝝ hominũ teſtimoniũ verũ ſit: ⁊ iam ex genti-
Joã.viij bus tertius teſtis introducaꝛ: vt ei teſtimoniũ veritatis
ex omni parte roboꝛetur. Credo iam vos o inimici iudei
tantis teſtibus ita obꝛutos/cõfutatoſq; eſſe ipſa veritate
vt nihil vltra repugnare/nihil querere debeatis. Tu aũt.

Item ſermo de eodem feſto. Vel de natiuitate Marie.

Adeſt nobis dilectiſſi-
mi optatus dies beate ac venerabilis ſemper
virginis Marie. Jdeo cum ſumma exultatio-
ne gaudeat terra nr̃a/tãte virginis illuſtrata die ſolẽni.
Hec eſt eñ flos cãpi de qua oꝛtum eſt pꝛecioſum lilium
cõualliũ: per cuius partũ mutaꝛ natura ꝓtoplaſtoꝛum/
deleꝛ ⁊ culpa. Preciſum eſt in ea illđ Eue īfelicitatis elo-
Gen.iij. giũ/quo dicit. Jn doloꝛe paries filios tuos: q: iſta in leti-
tia dñm peperit. Eua eñ luxit/iſta exultauit. Eua lachꝛy-
mas/Maria gaudiũ in ventre poꝛtauit. Quia illa pecto-
rem/iſta edidit innocentem. Virgo quippe genuit: quia
virgo cõcepit. Jnuiolata peperit: q: in cõceptu libido nõ
fuit. Vtrobiq; miraculũ: ⁊ ſine coꝛruptione grauida: ⁊ in
partu virgo puerpera. Deſcẽdit angelus de celo miſſus a
patre deo in nr̃e redẽptionis exoꝛdiũ ad beatã ſalutando
Mariã. Aue ait gratia plena dñs tecũ. Jmpleta eſt er- Tex.
go gratia: et Eue euacuata eſt culpa. Maledictio Eue
in benedictionẽ mutaꝛ Marie. Aue grã plena dñs tecũ.
Tecũ dñs in coꝛde/tecũ in ventre: tecũ in vtero/tecum in
auxilio. Gratulare beata virgo: chꝛiſtus rex e celo ſuo in- Marie
carnaꝛ in vtero tuo: ex ſinu patris in vterũ dignaꝛ deſcen- et Eue
dere matris. Benedicta tu inquit in mulieribꝰ: que vi- collatio.
tã et viris ⁊ mulieribꝰ peperiſti. Mater generis nr̃i pe-
nam intulit mũdo: genitrix dñi noſtri ſalutem attulit mũ-
do. Auctrix peccati Eua/auctrix meriti Maria. Eua oc-
cidendo obfuit: Maria viuificando pꝛofuit. Jlla ꝑcuſſit
iſta ſanauit. Pꝛo inobedientia eñ obediẽtia cõmutatur
fides pꝛo ꝑfidia cõpenſaꝛ. Leta igitur Maria geſtat in-
fantem: exultans amplexaꝛ filiũ: poꝛtat a quo poꝛtabaꝛ.
Nec foꝛtuitu (vt fingũt Sabelliani) recepit filiũ: ſʒ decur-
ſis nouẽ mẽſibꝰ peperit chꝛiſtũ. Plaudat nũc ergo Ma-
ria: et inter veloces articulos tympana puerpere cõcre-
pent. Concinant letantes choꝛi: ⁊ alternantibꝰ modulis
dulciſona carmina miſceanꝛ. Audite ergo/quẽadmodũ
tympaniſtria noſtra cantauerit. Ait eñ. Magnificat Tex.
aĩa mea dñʒ. Et exultauit ſpũs meꝰ/in deo ſalutari meo.
Quia reſpexit humilitatẽ ancille ſue: ecce eñ ex hoc bea-
tam me dicent oẽs generationes. Quia fecit mihi magna
qui potens eſt ⁊c. Cauſam igitur inualeſcẽtis errati/mi-
raculũ noui partus euicit: ⁊ Eue planctũ Marie cãtꝰ ex-
cluſit. Deniq; poſt illius benedicibile angeli pꝛeſagiũ: dũ
tacita ſecũ virgo mentis altercatiõe cõfligit: qualis eſſet
illa ſalutatio: nũtius interim celeſtis exequitur. Ne ti- Tex.
meas: inueniſti gratiã apud dñm. Ecce cõcipies in vtero
et paries filium: ⁊ vocabis nomen eius Jeſum. Et illa.
Quõ inquit fiet iſtud qm̃ virũ nõ cognoſco? Et ange- Tex.
lus ad eam. Spũſſanctus ſuperueniet in te: et virtus altiſ-
ſimi obũbꝛabit tibi. Jdeoq; ⁊ qđ naſceꝛ ex te ſanctũ/vo-
cabitur filius dei. Jam audiſti quõ fiet hoc/reſpõde nũc
ꝟbũ. Vltã quid tricas mũdo? Audiſti quõ fiet hoc: quia
ſpũſſanctus ſuperueniet in te: vt prolem gignas ⁊ virgi-
nitatem nõ perdas/filium pꝛoferas: ⁊ poſt partũ incoꝛru-
pta permaneas. O beata Maria: ſeculũ omne captiuum
tuum depꝛecaꝛ aſſenſum: te apud deũ mundus ſue fidei
obſidem fecit. Noli moꝛari virgo nũtiũ feſtinãtẽ. Rñde
verbũ et ſuſcipe filiũ: da fidẽ ⁊ ſenti virtutẽ. Ecce inq̃t Tex.
ancilla dñi: fiat mihi ſm verbũ tuũ. Nec moꝛa/reuertitur
nũtius: et virginalẽ thalamũ ingrediꝛ chꝛiſtus. Efficitur
ſubito pꝛegnans beata dei genitrix: ⁊ cũcta per ſecula ꝑ-
dicaꝛ felix. Cõcepit mox ad credulitatẽ verbi/virilis igna-
ra cõſoꝛtij. Jmpleꝛ vterꝰ nullo humano pollutus ample-
xu: erat itaq; virgo cũ cõcepit/virgo grauida: virgo ex-
tat cũ parit: ⁊ virgo poſt partũ. Preclara ergo virginitas Precõ-
et gloꝛioſa fecũditas. Exultat Maria et matrẽ ſe leta mi- niũ puri
raꝛ: et de ſpũſctõ ſe ꝓtuliſſe gaudet: nec q: peperit inuu- cõceptꝰ.
pta terreꝛ: ſed q: genuerit cũ exultatione miratur. Gau-
deamus ergo ⁊ nos fratres in die tante virginis: q̄ dum
deſponſareꝛ fabꝛo: celi nupſit architecto. Promittiꝛ eñ
ei filius per viſitationẽ ſcriſpũs. Hec illa audiens gau-
det: cupitq; effici mater. Quid ḡ mirũ ſi ſine coꝛruptio-
ne naſciꝛ/qui de ſcrificatione cõcipiꝛ? Nõ eñ decebat: vt
ille qui nobis afferebat ſalutẽ/matri preriperet integri-
tatis dignitatẽ. Nã qui terra mari celoq; nõ capiꝛ: intra
vniꝰ coꝛpuſculi mẽbꝛa ſuſcipiꝛ. Hec eſt illa nouitas/Hie- Hie.xxxi
remie ꝓphete vaticinio ꝑnũtiata. Faciet inquit dñs no-
uũ ſup terrã: femina circũdabit virũ. O femina ſup femi-
nas bñdicta: q̄ virũ oĩno nõ nouit: ⁊ virũ ſuo vtero circũ-
dedit. Circũdat virũ Maria angelo fidẽ dando: q: Eua

Digitized by Google

Gen.iij. perdidit virū ſerpēti cōſentiēdo. Salutat angelus puel-
lā viri ſalutationis ignarā: terret virgo nouitate verboꝝ
Tex. Ad quā angel⁹ vt ſuperi⁹ pretulim⁹ dixit. ¶ Ne timeas
Maria: inueniſti em̄ gratiā apud dn̄m. Ne inqͣt a cōſpe-
ctu meo terrearis mater dn̄i mei: ecce conceptionis tue
miniſter adueni: nō vt virginitatem amitteres interueni.
Ipſe me miſit ad te: q̄ eſt naſciturus ex te. Cōcipies em̄ ⁊
paries filiū: nō cuiuſlibet meriti hoiem/ ſed totius ſeculi
Eſa.vij. ſaluatorē. Recole Maria in libro Eſaie ꝓphete/ virginē
Mat.j. quā parituram legiſti: ⁊ gaude atq̄ exulta: q: tu eſſe merui
ſti. Tu ibi ꝑfigurata es virgo. Tu ecce concipies in vtero/
nō de viro: ſed de ſpū ſctō: ⁊ grauida eris ⁊ incorrupta ꝑ-
manebis. Paries quidē filiū: ⁊ virginitatis nō patieris
detrimētū efficieris grauida ⁊ eris mater ſemꝑ intacta:
ſenties pōdera ventris: ⁊ pudorem nō perdes caſtitatis.
Intumeſcēt vbera tua: ⁊ intacta erunt genitalia tua. At
Tex. illa dixit. ¶ Ecce ancilla dn̄i: fiat mihi ſm̄ verbū tuū. O
felix obediētia: o inſignis gr̄a: q̄ dū fidē dedit humiliter/
celi in ſe opificē corporauit. Impleuit in ea dn̄s/ qđ dudū
Oſee.vj predixerat. Obediētiā inqͣt malo q̄ ſacrificiū: ⁊ ſciētiam
dei plus q̄ holocauſta. Hec fuit vera obediētia/ oīq̄ ſa-
crificio gratior: hec volūtas cūctis hoſtijs acceptior: hinc
ꝓmeruit gr̄iam: quā ipē poſt mūdum auxit. Ecce ait. Ex
Oratio ad virginē christiferam hoc beatā me dicēt oēs gn̄ationes. O beata Maria q̄s
tibi digne valeat iura gratiarū/ ac laudū preconia repen
dere: q̄ ſingulari tuo aſſenſu: mundo ſuccurriſti perdito?
Quas tibi laudes fragilitas humani generis ꝑſoluet: q̄
ſola tuo cōmercio recuperādi aditū iuenit? Accipe itaq̄
quaſcūq̄ exiles: quaſcūq̄ meritis tuis impares gratiarū
actiones: ⁊ cū ſuſceperis vota/ culpas nr̄as orādo excuſa
Admitte noſtras preces intra ſacrariū exauditionis: ⁊ re-
porta nobis antidotū recōciliationis. Sit per te excuſa-
bile qđ ꝑ te ingerim⁹: fiat iperrabile qđ fida mente poſci
mus. Accipe qđ offerim⁹: redona qđ rogam⁹: excuſa qđ
timem⁹: q: tu es ſpes vnica peccatoꝝ: ꝑ te ſperam⁹ veniā
delictoꝝ. Et in te beatiſſima nr̄oꝝ eſt expectatio p̄mioꝝ.
Sancta Maria ſuccurre miſeris: iuua puſillanimes/ re-
foue flebiles. Ora ꝓ ꝓplo/ interueni ꝑ clero/ intercede ꝑ
deuoto femineo ſexu. Sentiant oēs tuū iuuamen: q̄cūq̄
celebrant tuā cōmemorationem. Aſſiſte parata votis po
ſcentiū et repēde oibus optatū effectū. Sint tibi ſtudia
aſſidue orare pro ꝓplo dei: q̄ meruiſti benedicta redēpto
rē ferre mūdi: qui viuit et regnat in ſecula ſeculoꝝ. Amē.

¶ Lectio ſancti euangelij Secundum Lucam. I.

¶ In illo tp̄e: Miſſus eſt angel⁹ Gabriel a deo
in ciuitatē Galilee cui nomē Nazareth: ad virgi
nem deſponſatam viro cui nomen erat Ioſeph
de domo Dauid: et nomen virginis Maria. Et
reliqua. Homilia Ambroſij.

PAtent quidē diuina
myſteria: nec facile iuxta ꝓpheticū dictū q̄ſq̄
hoim pōt ſcire cōſiliū dei ſ͞zm ex ceteris factis
atq̄ p̄ceptis ſaluatoris poſſum⁹ intelligere: ⁊ hoc ꝓpen-
ſionis cōſilij fuiſſe: q ea potiſſimū eſt electa vt deū pare-
ret: q̄ erat deſpōſata viro. Cur aūt nō anteq̄ deſpōſaret
impleta eſt. Fortaſſe ne diceret q ꝯcepit ex adulterio. Et
bene vtrūq̄ poſuit ſcriptura: vt ⁊ deſpōſata eſſet ⁊ virgo.
Virgo cur deſpōſata. Virgo/ vt expers virilis cōſortij eſſe videret. Deſpōſata:
ne temerate virginitatis adureret infamia: cui grauis al-
uus corruptele videret iſigne ꝑferre. Maluit aūt dn̄s ali
quos de ſuo ortu q̄ de mr̄is pudore dubitare. Sciebat e
tenerā eſſe virginis verecūdiā: ⁊ lubricā famā pudoris: nec
putauit ortꝰ ſui fidē/ mr̄is iiurijs aſtruēdā. Seruat itaq̄
ſctē Marie ſicut pudore itegra: ita opinione iuiolabilis
virginitas. Opz em̄ ſctōs ⁊ ab eis teſtimoniū hr̄e q̄ foris
ſunt. Nec decuit ſiniſtra virginib⁹ opinione viuētib⁹ vela

mē excuſationis relinqui q infamata mater q̄ dn̄i vide-
retur. Quid aūt iudeis: qđ Herodi poſſet aſcribi/ ſi natū
videret ex adulterio ꝑſecuti? Quēadmodū aūt ipſe dice
ret. Nō veni ſoluere legē/ ſed adimplere: ſi videret cepiſ-
ſe a legis iniuria: cū part⁹ innupte lege dānet? Quinetiā Mat.v.
locupletior teſtis pudoris marit⁹ adhibet: q̄ poſſet ⁊ do-
lere iiuriā: ⁊ vindicare opprobriū/ ſi nō agnoſceret ſacrm̄
Quid q etiā fides Marie verbis maior aſciſcit: ⁊ mēdacij
cauſa remouet. Videret em̄ culpā obūbrare voluiſſe mē
dacio innupta pregnans. Cauſam aūt mētiendi in deſpō
ſata habuit/ deſpōſata nō habuit: cū cōiugij premium et
gr̄a nuptiarū/ partus ſit feminarū. Nō mediocris quoq̄ Ars arte deluditur.
cauſa eſt. vt virginitas Marie falleret principē mūdi: q̄
cū deſpōſatā viro cerneret/ partū nō potuit habere ſuſpe
ctū. Fallēdi ait principē mūdū fuiſſe cōſiliū/ ipſi⁹ dn̄i verba
declarāt: cū apl̄i iubent tacere de chriſto: cū ſanari ꝓhibē
tur gloriari de remedio: cū demones precipiunt ſilere de
dei filio. Fallēdi vt dixi principē mūdi fuiſſe conſiliū/ etiā
apl̄s declarauit dicēs. Sed loq̄mur dei ſapiētiā in myſte
rio abſconditā: quā nemo principū hui⁹ ſeculi cognouit.
Si em̄ cognouiſſent nūq̄ dn̄m gl̄ie crucifixiſſent: hoc eſt
nūq̄ me dn̄i morte redimi feciſſet. Fefellit ergo ꝓ nobis
fefellit vt vinceremus. Fefellit diabolū cū temtaret: cum
rogaret/ cū dei filius diceret: vt nuſq̄ diuinitatē ꝓpriam
fateret: ſed tn̄ magis fefellit principem ſeculi. Diabolus
em̄ ⁊ ſi aliq̄n dubitauit cū diceret. Si fili⁹ dei es mitte te mat.iiij.
deorſum: tn̄ vel ſero cognouit ⁊ diſceſſit ab eo. Cognoue
rūt et demones q̄ dicebāt. Nouim⁹ te q: tu es Ieſus fili⁹
dei: qđ veniſti ante tp̄s torquere nos? Et ideo veniſſe co-
gnouerūt: q: precognitū habebāt eſſe vēturū. Principes
aūt ſeculi nō cognouiſſe: quo maiore poſſum⁹ q̄ apoſto-
lice ſnie ꝓbare documēto. Si em̄ cognouiſſent/ nūq̄ do
minū maieſtatis crucifixiſſent. Demonū em̄ malitia: faci
le etiā occulta deprehendit. At hō qui ſecularibus vani-
tatib⁹ occupant/ ſcire diuina non poſſunt. Bene aūt ſibi
diuiſerūt euāgeliſte/ vt ſctūs Mattheus Ioſeph ab an-
gelo moneri induceret ne dimitteret Mariā. Lucas il-
lic euangeliſta teſtimoniū ferret/ q nō cognouiſſet: hoc
ipſa Maria fatet cū dicit angelo. Quō fiet iſtud qm̄ vi-
rū nō cognoſco? Sed ⁊ ipē ſctūs Lucas virginē declara
uit dicens. Et nomē virginis Maria. Et ꝓpha edocuit Eſa.vij.
q̄ ait. Ecce virgo in vtero cōcipiet. Et Ioſeph deſignat ⁊
qui qm̄ pregnātē videbat quā non cognouerat/ dimitte-
re geſtiebat. Et dn̄s in cruce poſitus/ manifeſtauit cū di
cit matri. Mulier ecce filius tuus. Deinde diſcipulo ait.
Ecce mater tua. Etiā vtrūq̄ teſtatus eſt/ diſcipulus ⁊ ma
ter: q: ex illa hora accepit eam diſcipulus in ſuā. Vtiq̄ ſi
cōueniſſent/ nūq̄ virū ꝓpriū reliquiſſet: nec vir eam iuſt⁹
a ſe diſcedere paſſus eſſet? Quō aūt dn̄s diuortiū p̄cepiſ-
ſet/ cū ipſius ſit ſn̄ia. Quia nemo dimittere debet vxorē/
excepta cā fornicationis. Pulchre aūt docuit ſctūs Mat Doctrina cōiugalis.
theus qđ facere debeat iuſt⁹/ qui probrū cōiugis deprehē-
derit: vt incruentū ab homicidio/ caſtū ab adulterio pre-
ſtare ſe debeat. Qui em̄ coniūgit meretrici/ vnū corpus
eſt. Ergo vbiq̄ in Ioſeph iuſti gratia ⁊ ꝑſona ſeruat/ vt
teſtis ornetur. Os em̄ iuſti mēdaciū neſcit: ⁊ lingua eius
loquet iudiciū. Iudiciū eius loquit veritatē. Nec te mo-
ueat q frequenter ſcriptura cōiugem dicit. Non em̄ vir-
ginitatis ereptio/ ſed cōiugij teſtificatio/ nuptiarū cele-
bratio declarat. Deniq̄ quā nō accepit/ nemo dimittit: et
ideo qui nolebat dimittere/ fatebat acceptā. Simul etiā
mouere nō debet qđ ait euāgeliſta. Et nō cognouit eam Mat.i.
donec peperit filiū. Illud em̄ velut idioma ſcripture eſt/ ſi Eſa.xlv.
cut habes alibi. Et donec ſeneſcaris/ ego ſuꝫ. Nūqđ poſt
illoꝝ ſenectutē deus eſſe deſiuit? Et in pſ. Dixit dn̄s dn̄o
meo: ſede a dextris meis. Donec ponā inimicos tuos: ſca
bellum pedū tuorū. Nūquid poſtea nō ſedebit? Vel qm̄
qui cauſam agit/ ſatis putat qđ cauſe eſt dicere: ac redū
dantiā nō requirit? Satis em̄ eſt ei vt cauſam ſuſceptam
aſtruat incidentē differat. Et ideo q̄ incarnationis inco-

Digitized by Google

ruptū ſuſceperat pꝛobare myſteriū: nō putauit veri⁹ ꝓſe
quēdū virginitatis Marie teſtimoniū: ne defenſoꝛ ma-
gis virginis ꝙ̄ aſſertoꝛ myſterij crederet. Certe qm̄ iuſtū
docuit Ioſeph/ ſatis declarauit ꝙ ſcti ſpūs templū/ matrē
dn̄i vterū myſterij violare nō potuit. Didicim⁹ ſeriē ꝟita-
tis: didicim⁹ ɔſiliū/ diſcam⁹ ⁊ myſteriū. Vere deſpōſata
ſed virgo: q: eccl'ie eſt typus: q̄ eſt immaculata/ ſꝫ nupta.
Cōcepit nos virgo de ſpiritu: parit nos virgo ſine gemi-
tu. Et ideo foꝛtaſſe ſancta Maria alij nupta: ab alio re-
pleta: q: et ſingule eccl'ie ſpiritu quidē replenť ⁊ gratia:
Tex. vngūtur tn̄ ad tp̄alis ſpeciem ſacerdotis. ¶ Et ingreſſus
angelus ad eā dixit. Aue gratia plena dn̄s tecū: benedi-
cta tu inter mulieres. Iſta aūt vt vidit eū/ mota eſt in intro-
tu eius. Diſce virginē moꝛib⁹: diſce virginē verecūdia: di-
ſce virginē oꝛaculo: diſce myſterio. Trepidare virginū eſt
et ad oēs viri ingreſſus pauere: oēs viri affat⁹ vereri. Di-
ſcāt mulieres ꝓpoſitū pudoꝛis imitari. Solā in penetra-
libus quā nemo viroꝝ videret/ ſolus angelus reperit: ſo-
lam ſine comite/ ſolā ſine teſte. Ne quo degeneri depꝛa-
uaret affatu/ ab angelo ſalutať. Diſce virgo/ verboꝝ vitare
Tex. laſciuiā. Maria etiā ſalutationē angeli verebať. ¶ Erat
tamen (inq̄t) cogitās qualis eſſet iſta ſalutatio. Et ideo
cum verecundia/ q: pauebat: cū pꝛudētia/ q: bn̄dictionis
nouā foꝛmulā mirabať/ q̄ nuſꝙ̄ lecta eſt/ nuſꝙ̄ antea cō-
perta. Soli Marie hec ſalutatio ſeruabať. Bene em̄ ſo-
Tex. la plena gr̄a dicit: q̄ ſola gratiā quā nulla alia meruerat
cōſecuta eſt/ vt gratie repleret auctoꝛe. ¶ Et ait angel⁹
dn̄i. Ne timeas Maria: inueniſti gratiā apud deū. Ecce
cōcipies in vtero ⁊ paries filiū: ⁊ vocabis nomē eius Ie-
ſum. Hic erit magnus. Erubeſcebat ergo Maria: erube-
ſcebat etiā Elizabeth. Et ideo cognoſcam⁹ q̄d interſit in-
ter mulieris ⁊ virginis verecūdiā. Illa de cauſa erubeſce-
bat: hec ꝓ verecūdiā. In muliere modus pudoꝛis adhibe-
Tex. tur: in virgine pudoꝛis augeť gr̄a. ¶ Hic erit magnus ⁊
Luce. i. filius altiſſimi vocabiť. Dictū eſt quidē etiā de Ioāne ab
angelo: q: erit magn⁹ ſed ille quaſi homo magn⁹: hic q̄ſi
deus magnus. Magnus em̄ dn̄s ⁊ laudabilis nimis: et
magnitudinis eius nō eſt finis. Et vere ille magn⁹: quia
maioꝛ inter natos mulierū. Pꝛopheta maioꝛ Ioāne ne-
mo eſt. Habet tamen maioꝛem: q: qui minoꝛ eſt in regno
Mat. xi. dei/ maioꝛ eſt illo. Magn⁹ aūt Ioānes: ſed coꝛā dn̄o mi-
noꝛ. Et magnus Ioānes vinū et ſicerā non bibit: hic cū
publicanis et peccatoꝛib⁹ mādūcat ⁊ bibit. Iſte abſtinē-
tia meritū colligit/ cui potētia nulla nature eſt: chꝛiſt⁹ au-
tē cui naturaliter ſuppetebat delicta donare: cur eos de-
clinaret/ quos abſtinētib⁹ poterat pꝛeſtare melioꝛes? Si-
mul myſtice non dedignať eoꝝ cōuiuiū/ quib⁹ daturus
eſt ſacramētū. Hic ergo manducat: ille ieiunat. Vtriuſꝙ
ppl'i typus: in illo ieiunat: in hoc paſciť. Sed ieiunauit ⁊
chꝛiſtus: ne pꝛeceptū declinares: manducauit cū pctōꝛi-
bus: vt gratiā cerneres: agnoſceres poteſtatē. Magnus
ergo et Ioānes. Sed huius magnitudo habet pꝛincipiū
habet finē: dn̄s aūt Ieſus: idē eſt finis atꝙ pꝛincipiū: idē
pꝛimus et nouiſſimus. Nihil ante pꝛimū: nihil vltra nouiſ-
ſimū. Neꝙ te generationis humane cōſuetudo ad vitiū
trahat: vt putes nō pꝛimū eſſe/ q: filius eſt. Sequere ſcri-
i. Ti. vi. pturas: vt errare nō poſſis. Pꝛim⁹ filius diciť. Lectū eſt
etiā: q: et ſolus pater qui ſolus habet immoꝛtalitatē: ⁊ lu-
cem habitat inacceſſibilem/ ſicut legiſti: ⁊ immoꝛtali ſoli
deo. Sꝫ neꝙ pꝛimus ante patrē/ neꝙ ſolus ſine filio. Si
alterū neges/ alterū deſtruis. Vtrūꝙ ſequere: ⁊ vtrumꝙ
Apoc. i. cōfirmas. Nō dixit: ego pꝛioꝛ et ego poſterioꝛ: ſed ego pꝛi-
mus et ego nouiſſim⁹. Pꝛim⁹ eſt filius/ ⁊ ego coeternus
habet em̄ patrē cū quo ſit etern⁹. Audeo dicere: pꝛim⁹ eſt
filius/ ſed ſol⁹ nō eſt. Et bene dico ⁊ religioſe dico. Quid
erigitis ad impietatē heretici aures? Laqueos quos tē-
diſtis/ incidiſtis. Pꝛimus eſt filius/ ⁊ ſolus non eſt. Pꝛim⁹
q: cū patre ſemꝑ eſt. Solus nō eſt: q: ſine patre nunꝙ̄ eſt
Nō ego hoc dico/ ſed ipſe dixit. Et non ſum ſolus: q: pa-
ter mecū eſt. Solus pater: q: vnus de⁹ eſt. Solus pater

q: vna diuinitas patris et filij ⁊ ſpūſſancti. Et qđ vnū eſt
ſolū eſt. Solus pater/ ſolus vnigenitus/ ſolus ⁊ ſpūſſan-
ctus. Neꝙ em̄ qui filius ⁊ pater: aut qui pater ⁊ fili⁹/ aut
qui ſpūſſanctus et filius. Alius pater/ alius filius/ alius Io. xiiij.
ſpiritusſanct⁹. Legimus em̄. Rogabo patrē et alium pa-
racletum dabit vobis. Solus pater/ q: vnus deus ex quo
oīa. Solus filius/ q: vn⁹ deus ꝑ quē oīa. Solū diuinitas
facit. Generatio et patrē teſtificať ⁊ filiū: vt nuſꝙ̄ filius
ſine patre: aut pater videať eſſe ſine filio. Ergo nec ſol⁹:
q: nō ſolus immoꝛtalis: nō ſolus lucē habitat inacceſſibi-
lē: q: deū nemo vidit vnꝙ̄: niſi vnigenit⁹ filius q̄ eſt in ſi- i. Io. iiij.
nu patris: qui ſedet ad dexterā patris. Et huic quidā au-
dent dicere inacceſſibilē lucē eſſe quā habitat pater. Nū-
q̄d lux melioꝛ patre? Que aūt lux inacceſſibilis ei cui nō
eſt inacceſſibilis pater? Et ipſe lux vera et genitoꝛ lucis
eterne de qua dictū eſt. Erat lux vera que illuminat om- Ioan. i.
nē hoīem venientē in hunc mūdum. Vide ne ipſa ſit inac-
ceſſibilis: quā habitat pater/ habitat et filius: q: pater in
filio et filius in patre. Bene ergo magnus: late em̄ fun-
ditur dei virtus late celeſtis ſubſtantie magnitudo poꝛri-
rigiť. Nihil pꝛeſcriptū/ nihil circūſcriptū/ nihil dimenſum Virtus
nihil emenſum trinitas habet. Nō loco claudiť/ nō opi- dei ma-
nione cōpꝛehendiť: nō eſtimatione cōcludiť/ nō etate va- gnā.
riať. Dedit quidem dn̄s Ieſus hoībus magnitudinē. In
oēm terrā exiuit ſonus eoꝝ: ⁊ in fines oꝛbis terre verba
eoꝛū: non in fines tamen mūdi/ nō in fines celi/ non vltra
celos. At vero in dn̄o Ieſu oīa condita ſunt in celo et in
terra: viſibilia et inuiſibilia: ⁊ ipſe eſt ante oēs/ ⁊ oīa in
ipſo cōſtant. Celū aſpice/ Ieſus illic eſt: terrā intuere/ Ie-
ſus adeſt. Aſcende verbo in celū/ deſcende verbo in infer-
num/ Ieſus adeſt. Etenim ſi aſcenderis in celum/ Ieſus
illic eſt/ ⁊ ſi deſcēderis in infernū adeſt. Hodie cū loquoꝛ
mecū eſt intra hūc punctū/ intra hoc momētū: ⁊ ſi in har- i. Co. xij
menia nunc loquiť chꝛiſtian⁹/ Ieſus adeſt. Nemo em̄ di-
cit dn̄s Ieſus/ niſi in ſpūſctō. Abyſſos opinione ſi pene-
tres/ illic q̄ꝫ Ieſum videbis opari. Scriptū eſt em̄. Ne di- Pꝛouer.
xeris in coꝛde tuo q̄s aſcēdet in celū. i. chꝛiſtum deducere xxx.
aut quis deſcēdit in abyſſū/ hoc eſt chꝛiſtū ex moꝛtuis re-
ducere. Vbi ergo nō eſt: qui celeſtia inferna ⁊ terrena cō-
pleuit? Bene ergo magnus: cuius virt⁹ mundū repleuit
qui vbiꝙ eſt ⁊ erit ſemꝑ: q: regni eius nō erit finis. ¶ Di- Tex.
xit ergo Maria ad angelū. Quō fiet iſtud: qm̄ virū non
cognoſco? Videtur hic nō credidiſſe Maria/ niſi diligen-
ter aduertas. Neꝙ em̄ fas eſt vt electa ad generādū dei
filiū vnigenitū fuiſſe videať incredula. Quo aūt modo
fieri poſſet/ licet ſalua pꝛogatiua ſit m̄ris/ cui ꝑfecto fuit
ampli⁹ deferēdū: ſed vt pꝛogatiua maioꝛ: maioꝛ etiam fi-
des ei debuit reſeruari: quo ergo nō fieri poſſet/ vt Za-
charias qui nō crediderat/ ſilētio cōdēnaret. Maria er-
go ſi nō credidiſſet/ ſancti ſpūs infuſione exaltaret. Sed
neꝙ nō credere Maria: neꝙ tam temere debuit vſurpa-
re: nō credere angelo: ⁊ vſurpare diuina. Neꝙ em̄ facile Pꝛudēs
erat ſcire myſteriū abſconditū a ſeculis in deo: qđ nec ſu- rn̄ſio vir-
perioꝛes poteſtates ſcire potuerūt. Et tamē fidē non renuit: ginis.
nō officiū refutauit: ſed accōmodauit affectū/ ſpopondit
obſequiū. Etem̄ cū dixit. Quō fiet iſtud: nō de effectu du-
bitauit/ ſed qualitatē ipſius queſiuit effectus. Quāto tē-
peratioꝛ iſta reſponſio ꝙ̄ verba ſunt ſacerdotis? Hec ait.
Quō fiet iſtud? Ille reſpōdit. Vnde hoc ſciā? Hec etiam de
negotio tractat: ille adhuc de nūtio dubitat. Negat ille
ſe credere: qui negat ſcire/ ⁊ quaſi fidei adhuc aliū que-
rit auctoꝛē. Iſta ſe facere pꝛofiteť: nec dubitat eſſe facien-
dū qđ quō fieri poſſit inq̄rit. Sic em̄ habes. ¶ Quome- Tex.
do fiet iſtud quoniā virū nō cognoſco? Incredibilis ⁊ in-
audita generatio/ ante audire debuit vt crederetur. Vir-
ginē parere diuini eſt ſignū myſterij nō humani. Deniꝙ
accipe inquit tibi ſignū. Ecce virgo in vtero cōcipiet et Eſa. vij.
pariet filiū. Legerat hoc Maria: ⁊ ideo credidit futurū
ſed quō fieret ante nō legerat. Non em̄ quēadmodū fie-
ret vel ꝓphete tāto fuerat reuelatū. Tantū em̄ mandati

Digitized by Google

myſteriū non hoīs fuit/ſed angeli ore p͛omendū. Hodie
Tex. primū auditur. ¶ Spiritusſanctus ſuperueniet in te: et
auditur et creditur. Deniq̄: ecce inq̄t ancilla dn̄i: fiat mi/
hi ſm verbū tuum. Uide humilitatem: vide deuotionē:
ancillā ſe dicit dn̄i: que mater eligitur/nec repētino exal/
tata promiſſo eſt. Simul ancillā dicendo: nullam ſibi p͛ro
gatiuā tante gratie vendicauit: q̄ faceret quod iubetur.
Matrem eīn humilēq̄ paritura/humilitatem debuit etiā
ipſa preferre. Ecce ancilla dn̄i: contingat mihi ſm verbū
tuū. Habes obſequium: vides votū. Ecce ancilla dn̄i: ap
paratus officij eſt: cōtingat mihi ſm verbū tuū/cōcept⁹
eſt voti. Merito ergo etiā de impari conceptione credidit
Uerū Maria. Quid enim tā impar q̄ ſpiritusſanctus ⁊ corp⁹?
part⁹ et Quid tam inauditū q̄ virgo p͛egnans contra legē/con
poſitio. tra conſuetudinem/contra pudorem / cuius carior cura
eſt virgini? Zacharias aūt nō de impari conditione: ſed
de ſenili etate nō credidit. Nam cōditio cōgruebat. Ex vi
ro ⁊ femina ſolēnis eſt partus: nec incredibile debet vi/
deri vbi natura cōcordat. Cum eīn etas nature ſit: nō na
tura etatis/fit plerūq̄ vt etas impediat naturā. Non eſt
tamen irrationabile vt minor cedat cauſa maiori: ⁊ portior
prerogatiua nature/vſum inferioris excludat etatis. Huc
Gen. xxi accedat q̄ Abraā ⁊ Sara filiū in ſenectute ſuſceperant: ⁊
Joſeph filius ſenectutis eſt. Nō ſi q̄ riſit Sara rep͛hen/
ditur iuſtius Zacharias condēnat: qui nec oraculo cre/
didit/nec exēplo. Maria aūt cū dicit: Quō fiet iſtud/q̄m
virū nō cognoui: nō videt dubitaſſe de facto: ſed de facti
qualitate queſiſſe. Liquet eīn q̄ faciēdū eſſe crediderat
que quomō fieret interrogauit. Unde et meruit audire.
Tex. ¶ Beata que credidiſti. Et vere beata: que ſacerdote p͛/
ſtantior. Cum ſacerdos negaſſet: virgo correxit errorem
Nec mirū ſi dn̄s redēpturus mūdū/operationē ſuā in/
choauit tunc a Maria: vt per quam ſalus oībus paraba
Notula tur/eadē prima fructū ſalutis hauriret ex pignore. Et be
pulchra. ne queſiuit quomodo fieret. Legerat eīn q̄ virgo conci
peret: ſed non legerat quēadmodū virgo generaret. Le/
Eſa. vij. gerat vt dixit. Ecce virgo in vtero accipiet: quō aūt acci/
peret: in euangelio primum angelus eſt locut⁹. Tu autē.

¶ In feſto Philippi et Jacobi. Joannis. XIIII.

¶ In illo tp̄e: Dixit Jeſus diſcipulis ſuis. Non
turbetur cor veſtrū. Creditis in deū: et in me cre/
dite. In domo patris mei māſiones multe ſunt.
Si quo minus dixiſſem vobis q̄ vado parare lo
cum. Et ſi abiero ⁊ p͛eparauero vobis locū: ite/
rum venio et accipiā vos ad meipſum: vt vbi ſum
ego: et vos ſitis. Et reliqua. Homi. beati Augu.

Erigēda eſt nobis fra/
tres ad deū maior intentio: vt verba ſancti euā/
Tex. gelij que modo in noſtris auribus ſonuerunt:
vtcūq̄ mente capere poſſimus. Ait eīn dn̄s. ¶ Non tur/
betur cor veſtrū: creditis in deū/⁊ in me credite. Ne ergo
mortem tāq̄ hoīes timerent: ⁊ ideo turbarent̄: cōſolatur
eos etiam ſe deum eſſe cōteſtans. Creditis (inq̄t) in deū/
et in me credite. Conſequens eſt enim: vt ſi in deū credi/
tis/⁊ in me credere debeatis: quod non eſſet conſequēs/
ſi chriſtus non eſſet deus. Sed quid eſt quod ſequitur.
Tex. ¶ In domo patris mei manſiones multe ſunt: niſi quia
et ſibi metuebāt: vnde audire debuerūt. Non turbet̄ cor
veſtrum. Quis enim eorū non metueret / cum Petro di
Luc. xxij ctū eſſet fidentiori atq̄ p͛ōptiori. Non cātabit gallus/do
nec ter me neges. Tāq̄ ergo eſſent ab illo perituri/meri/
Tex. to turbabant̄. Sed cum audiūt. ¶ In domo patris mei
manſiones multe ſunt. Si quo minus dixiſſem vobis: q̄
vado parare vobis locū: a perturbatione recreant̄: certi
ac fidētes poſt pericula tētationū/ſe apud deū cum chri/
ſto eſſe manſuros: q̄ etſi alius eſt alio fortior: ali⁹ alio ſa/
pientior: alius alio iuſtior: alius alio ſanctior: in domo pa/
tris mei manſiones multe ſunt. Nullus eorū alienabitur
ab illa domo vbi māſionē p͛ ſuo quiſq̄ accepturus eſt me
rito. Denarius quidem ille equalis eſt oībus: quē pater/
familias eis qui operati ſunt in vinea/iubet dari oībus Mat. xx
non in eo diſcernens qui minus et qui amplius labora/
runt. Quo vtiq̄ denario vita ſignificatur eterna: vbi ne
mo amplius viuit alio: q̄ viuendi nō eſt diuerſa in eter/
nitate menſura: ſed multe manſiones diuerſas meritorū
in vna vita eterna ſignificant dignitates. Alia enim glo j. Co. xv
ria ſolis: alia eīn gloria lune/alia gloria ſtellarū. Stella
enim a ſtella differt in claritate: ſic et reſurrectio mortuo
rū. Tāq̄ ſtelle/ſancti diuerſas manſiones diuerſe clarita
tis/tāq̄ in celo ſortiūtur in regno: ſed propter vnū dena/
rium nullus ſeparat̄ a regno: atq̄ ita deus erit omnia in
omnibus: vt quoniā deus charitas eſt/per charitatē fiat
vt quod habent ſinguli/cōmune ſit oībus. Sic eīn quiſq̄ j. Jo. iiij.
etiā ipſe habet/cū amat in altero quod ipſe non h̄z. Non
erit itaq̄ aliqua inuidia imparis charitatis: q̄ regnabit
in omnibus vna charitas. Proinde reſpuendi ſunt a cor/ Error
de chriſtiano: qui putant ideo dictum eſſe multas man/ pran⁹ re
ſiones: q̄ extra regnū celorū erit aliq̄d vbi beati maneāt ſuditur.
innocentes/qui ſine baptiſmo ex hac vita emigrarūt: q̄
ſine illo in regnū celorū intrare non potuerūt. Hoc ergo
fides non eſt fides: q̄m non eſt vera et catholica fides.
¶ Et ſi abiero (inq̄t) et preparauero vobis locū: iterum Tex.
veniam ⁊ accipiā vos ad meipſum: vt vbi ſum ego/⁊ vos
ſitis. Quō vadit ⁊ parat locū/ſi iam māſiōes multe ſūt.
Si quo minus dixiſſem: vado parare. Aut ſi adhuc parā
dus eſt/cur non merito dixiſſet: vado parare? An iſte mā
ſiones/⁊ ſunt et parande ſunt? Si quo minus eīn eſſent/
dixiſſet: vado parare. Et tamen q̄ ita ſunt vt parāde ſint
non eas vadit parare ſicut ſunt: ſ; ſi abierit et parauerit
ſicut future ſunt/iterū veniens accipiet eos ad ſeipſum:
vt vbi eſt ipſe/ſint etiam et ipſi. Quomodo ergo manſio
nes in domo patris non alie/ſed ipſe: ⁊ ſine dubio iā ſunt
ſicut parande non ſunt: ⁊ nondū ſunt ſicut parande ſunt
Quomodo putamus/niſi etiam quō propheta predicat
deum: quia fecit que futura ſunt. Nō enim ait que factu/
rus eſt/que factura ſunt: ſed qui fecit que factura ſunt.
Ergo et fecit ea: et facturus eſt ea. Nā neq̄ facta ſunt ſi
ipſe non fecit: neq̄ futura ſunt ſi ipſe non fecerit. Fecit er
go ea predeſtinando/facturus eſt operando. Sicut diſci
pulos quādo elegerit ſatis indicat euāgeliū: tūc vtiq̄ q̄n
eos vocauit: ⁊ tn̄ ait ap̄ls. Elegit nos ante cōſtitutionē Eph. j.
mundi predeſtinādo vtiq̄/non vocādo. Quos aūt pre/ Ro. viij.
deſtinauit illos ⁊ vocauit. Elegit predeſtinando ante cō
ſtitutionem mundi elegit vocando ante cōſummationē
Sic et māſiones p͛parauit ⁊ preparat: nec alias/ſ; quas
preparauit has preparat: q̄ fecit q̄ futura ſunt: quas p͛pa/
rauit predeſtinando/preparat operādo. Jam ergo ſunt
in predeſtinatione. Si quo minus dixiſſet/ibo ⁊ parabo:
ideſt predeſtinabo. Sed q̄ non ſunt in operatiōe. ¶ Et
ſi abiero inq̄t et p͛parauero vobis locū: iterū venio ⁊ ac/ Māſio
cipiā vos ad meipm. Parat aūt quodāmō māſiōes/mā/ dei q̄ ſit.
ſionibus parādo māſores: q̄ppe cū dixerit. In domo pa/
tris mei māſiones multe ſunt: q̄d putabim⁹ eſſe domum
dei/niſi templū dei? Quid aūt ſit/interroget̄ ap̄ls: et re/
ſpondeat. Templū dei ſanctum eſt quod eſtis vos. Hoc
eſt etiam regnū qō filius traditurus eſt patri: vnde etiā j. Co. xv
apoſtolus. Initiū chriſtus/deinde qui ſunt chriſti in pre/
ſentia eius: deinde finis cum tradiderit regnū deo ⁊ pa/
tri/ideſt quos redemit ſanguine ſuo/tradiderit etiā con
templando patri ſuo. Hec ergo domus dei/hoc templū
dei: hoc regnum dei adhuc edificatur/adhuc fabricatur
adhuc paratur: in illo erunt manſiones ſicut eas adhuc
parat dn̄s: in illo iam ſunt ſicut predeſtinauit iam domi/
nus. Sed q̄d eſt qō vt p͛pararet abijt/cū p͛fecto nos ip̄os
prepararet: quod non faciet ſi reliquerit. Agnoſco domine

Digitized by Google

vt poſſum. Nimirū illud ſignificās: q2 vt parentur iſte manſiones viuere debet iuſt⁹ ex fide. Qui em̄ a dn̄o pegrinat opus habet ex fide viuere: q2 per hāc ad ſpeciē cōtemplandam paratur. *Mat. v.* Beati em̄ mundo corde: quoniā ipſi deum *Act. xv.* videbunt. Et fide mundat corda eo2. Illud in euāgelio: hoc in actib⁹ apoſtolo2ū legitur. Fides autem (qua eo2ū qui deum viſuri ſunt: q̄diu peregrinant corda mundantur) qd non videt credit. Nam ſi vides/ non eſt fides. Credenti colligitur meritū/ videnti reddit premiū. Eat ergo domin⁹ et parat locum: eat ne videatur: lateat vt credatur. Tunc em̄ locus paratur/ ſi ex fide viuatur. Creditus deſideretur/ vt deſiderat⁹ habeatur. Deſideriū dilectiōis preparatio eſt manſionis. Nunc eſt dilectiſſimi: vt quātū valemus intelligamus de verbis dn̄i poſterioribus prio2a: ⁊ de cōſequentibus precedentia: in eo q2 audiſtis apoſtolo *Celeſtis manſio quomō paratur.* Thome interroganti eſſe reſponſum. Dixerat em̄ dn̄s cū de manſionibus loqueretur: quas ⁊ dixit eſſe in domo pr̄is ſui: ⁊ ire ſe vt prepararet eas: vbi intelleximus ⁊ eſſe iā manſiones ipſas in pdeſtinatione: ⁊ preparari eas/ cū eorum qui ibi māſuri ſunt/ per fidem corda mundantur: quoniā ipſa dei domus ipſi ſunt. Et quid eſt aliud manere in domo dei q̄ eſſe in populo dei: cum ipſe populus eſt in deo ⁊ deus in eo. Hoc vt prepararet dn̄s abijt: vt credēdo in eum qui nō videtur: ea q̄ in ſpem ſemp futura eſt/ nūc per fidē manſio prepareretur. Propterea ergo dixerat. Et ſi abiero ⁊ preparauero vobis locū/ iterum venio et accipiam vos ad meipſum: vt vbi ego ſum/ ⁊ vos ſitis: et quo ego vado *Tex.* ſcitis/ ⁊ viam ſcitis. Ad hec dicit ei Thomas. ¶ Domine/ neſcimus quo vadis: et quomodo poſſumus viam ſcire? Utrūq3 illos dn̄s dixerat ſcire: vtrūq3 dicit iſte neſcire: ⁊ locū quo itur/ ⁊ viam qua itur. Sed neſcit ille mentiri: g̃ iſti ſciebant: ⁊ ſe ſcire neſciebāt. Conuincat eos iā ſcire/ quod *Tex.* ſe putant adhuc vſq3 neſcire. ¶ Dicit eis Jeſus. Ego ſum via veritas ⁊ vita. Quid eſt fratres? Ecce audiuim⁹ diſcipulum interrogantē/ audiuim⁹ ⁊ magiſtrū docentē: ⁊ nōdum capimus etiā poſt vocē ſonantem/ ſententiā latitantem. Sed quid nō poſſumus capere? Nūquid poterāt ei dicere apl̄i eius cū quibus loquebat: neſcimus te? Proinde ſi eū ſciebāt: ⁊ via ipſe eſt/ viā ſciebant. Si eū ſciebāt: et veritas ipſe eſt/ veritatē ſciebant. Si eum ſciebant: ⁊ vita ipſe eſt/ vitam ſciebant. Ecce ſcire conuicti ſunt qd ſe ſcire neſciebant. Quid g̃ ⁊ nos in iſto ſermone non cepimus? Quid putatis fratres mei/ niſi q2 dixit: et quo ego vado ſcitis: ⁊ viā ſcitis. Ecce cognouimus q2 ſciebant viam: q2 ſciebant ipſum q̄ eſt via. Sed via eſt qua itur: nūquid via eſt ⁊ quo itur? Utrūq3 aūt illos dixerat ſcire ⁊ quo vadit ⁊ viā. Opus g̃ erat vt diceret ego ſum via: vt oſtēderet eis: quia cū ſciret viam ſcire: quā putauerāt ſe neſcire. Quid *Chriſt⁹ via veritas vita.* aūt opus erat vt diceret. Ego ſum via veritas et vita: cū3 via cognita q̄ iret: reſtaret noſſe quo iret: niſi q2 ibat ad veritatem: ibat ad vitā? Ibat aūt ad ſeipſum/ p ſeipm̄. Et nos quo imus/ niſi ad ipſum? Ipſe g̃ ad ſeipſum/ p ſeipm̄: nos ad ipſum/ p ipſum: immo ābo ad patrem: ⁊ ipe ⁊ nos. *Joh. xvi.* Nam ⁊ de ſeipſo alibi dicit. Ad patrē vado. Et hoc loco propter nos: nemo inquit venit ad patrē/ niſi per me. Ac per hoc ⁊ ipſe per ſeipſum/ ⁊ ad ſeipſum ad patrem: ⁊ nos per ipſum: ⁊ ad ipſum ⁊ ad patrē. *Tex.* ¶ Si cognouiſſetis me inquit: ⁊ patrē meū vtiq3 cognouiſſetis. Hoc eſt qd ait. Nemo venit ad patrē/ niſi p me: deinde ſubiūgit. *Tex.* ¶ Et amodo cognoſcetis eū: et vidiſtis eum. Sed Philippus vnus ex apl̄is quid audierit nō intelligēs. *Tex.* ¶ Dn̄e inquit oſtende nobis prēm: ⁊ ſufficit nobis. Cui dn̄s. Tanto inquit tēpore vobiſcū ſum: ⁊ nō me cognouiſtis? Philippe q̄ videt me/ videt ⁊ patrem. Ecce increpat q2 tanto tēpore cū ipſis erat ⁊ nō cognoſcebatur. Nōne ipe dixerat: ⁊ quo ego vado ſcitis ⁊ viam ſcitis: ⁊ ſe neſcire dicēres/ hoc eos ſcire cōuicerat/ addendo atq3 dicendo. Ego ſum via veritas ⁊ vita? Quomodo nūc dicit: tāto tēpore vobiſcum ſum: ⁊ nō cognouiſtis me: cū profecto ⁊ quo iret ⁊ viam ſcirent/ nō ob aliud niſi q2 ipſum vtiq3 ſcirent? Sed facile iſta ſoluit

queſtio: ſi dicamus q2 eū aliqui eo2ū ſciebāt/ aliqui neſciebant: atq3 in his qui neſciebāt Philippus erat: et qd ait. Et quo ego vado ſcitis ⁊ viam ſcitis: illis dixiſſe intelligatur q̄ ſciebant: nō Philippo cui dictū eſt. Tāto tēpore vobiſcum ſum: ⁊ nō cognouiſtis me Philippe. His g̃ q̄ filiū iam nouerāt etiā illud de patre dictū eſt: ⁊ amodo cognoſcetis eū: ⁊ vidiſtis eū. Dictū eſt em̄ ppter oīmodam ſimilitudinem que illi cum patre eſt: ⁊ ideo amodo diceretur noſſe patrē: q2 nouerant ſimilem filiū. Ergo iam ſciebant filium: ⁊ ſi nō oēs/ certe q̄dam eo2 q̄bus dī. Et quo vado ſcitis/ ⁊ viam ſcitis. Ipſe em̄ eſt via/ ſed patrē neſciebant. Ideo audiūt. Si cognouiſſetis me/ ⁊ patrē meū cognouiſſetis: p me vtiq3 illū: ali⁹ em̄ ego ſum/ alius ille. S3 ne putarent diſſimilem: ⁊ amodo cognouiſſetis eū inq̄t: ⁊ vidiſtis eū. Uiderunt em̄ ſimillimū eius filiū: ſed admonendi fuerant talē etiā eſſe patrē equalis eſt filius quē videbāt. Et ad hoc valet qd poſtea dicit Philippo. Qui me videt/ videt ⁊ patrē: nō q2 ipſe ſit pater ⁊ fili⁹ (qd in Sabellianis qui vocant etiā patripaſſiani catholica fides damnat) ſed q2 tam ſimiles ſint pater ⁊ filius: vt qui vnū3 nouerit/ ambos nouerit. *Sabelliani ſunt patripaſſiani.* Solemus em̄ de ſimilibus duob⁹ ita loqui/ eis qui vnū illo2ū vident et qualis ſit alius volunt noſſe: vt dicamus. Uidiſtis illu3/ iſtum vidiſtis. Sic ergo dictum eſt. Qui videt me/ videt ⁊ patrē: nō q2 ipſe ſit pr̄ q̄ filius: ſed q2 ad patris ſimilitudinē in nullo prorſus diſcreperet filius. Ideo magiſter diſcipulū arguebat: qm̄ cor poſtulantis videbat: tāq̄ enim melior eſſet pater q̄ fili⁹/ ſic Philippus patrē noſſe cupiebat: ⁊ ideo nec filiū ſciebat/ quo melius aliquid eſſe credebat. Ad ſenſum hūc corrigendum dictū eſt. ¶ Qui videt me videt et patrē. Quomodo tu dicis: oſtende nobis patrē? Uideo quomodo tu dicas. *Tex.* Non alteru3 queris videre ſimilē ſed illū putas eſſe meliorē. ¶ Non credis q2 ego in patre: et pater in me eſt? *Tex.* Cur in ſimilibus diſtātiā cupis cernere? Cur inſeparabiles/ ſeparari deſideras noſſe? Deinde nō ad ſolu3 Philippum/ ſed et alios pluraliter loquitur. ¶ Uerba q̄ ego loquor vobis/ a meipſo non loquor: pater autem in me manens ipſe facit opa. *Tex.* Ergo et verba opera ſunt? Plane eſt ita. Nam profecto qui proximū loquēdo edificat/ bonum opus opat. Sed qd eſt/ a meipſo nō loquor/ niſi a memet ipſo nō ſum q̄ loquor: ei q̄ppe tribuit qui facit/ de quo eſt ipſe qui facit. Pater em̄ deus nō eſt de aliquo: filius autē deus eſt q̄dem patri equalis/ ſed de patre deo. Ideo ille deus/ ſ3 nō de deo: ⁊ lumē/ ſed nō de lumine: iſte vero de⁹ de deo/ lumen de lumine. Uerū ſit equalis alter alteri: vt tū alter ab altero: ideo nō loquit a ſemetipſo/ q2 non eſt a ſeipſo: iō pater in illo manens facit opa ipſa: q2 per quē et cum quo facit nō eſt niſi ab ipſo. Deinde adiungit ⁊ dicit. ¶ Non creditis/ q2 ego in patre ⁊ pater in me eſt? Alioqn *Tex.* propter opera ipſa credite. Antea ſolus Philippus arguebatur: nunc aūt non eū ibi ſolū fuiſſe qui eſſet arguēdus oſtēditur. Propter opera inquit ipſa credite: quia ego in patre ⁊ pater in me eſt. *Opera chriſti ſūt deitatis ſigna.* Neq3 em̄ ſi ſeparati eſſemus: inſeparabiliter operari vlla rōne poſſemus. Sed quid eſt qd ſequitur. ¶ Amen amē dico vobis: q̄ credit in me/ opera que ego facio ⁊ ipſe faciet: ⁊ maiora ho2ū faciet: quia ego ad patrē vado: ⁊ quodcūq3 petieritis in noīe meo hoc faciam. Ergo ⁊ illa maiora opera ſeipſum facturū eſſe pmiſit. Non ſe extollat ſeruus ſup dn̄m/ nec diſcipulus ſupra *Mat. x.* magiſtrū. Maiora q̄ ipſe fecit dixit eſſe facturos: ſ3 in eis vel per eos ſe faciēte: non ipſis tāq̄ ſemetipſis. Et quippe cantatur: Diligam te dn̄e fortitudo mea. *Ps. xvij.* Sed q̄ ſunt tandē iſta maiora? An forte q2 egros ipſis tranſeuntib⁹/ etiā3 eo2 vmbra ſanabat? Maius eſt em̄: vt ſanet vmbra q̄ ſimbria. Illud per ſe: hoc p ipſos: ſed vtrūq3 p ſe. Uerūtamen qn̄ iſta dicebat: verbo2ū ſuorum opera cōmendabat. Sic em̄ dixerat. ¶ Uerba que ego loquor vobis a meipſo nō *Tex.* loquor: pater autē in me manēs/ facit opa ipa. Que opera tunc dicebat/ niſi verba que loquebatur? Audiebant ⁊ credebant illi: et eorundem verbo2um fructus erat fides

Digitized by Google

illoꝝ. Verũtamen euãgelizantibus diſcipulis: nõ tã pau-
ci q̃ illi erant / ſed gẽtes etiã crediderũt. Hec ſunt ſine du-
bitatione maioꝛa. Nec tñ ait. Maioꝛa hoꝝ facietis: vt ſo-
los apoſtolos eos putaremus eẽ facturos: ſed qui credit
in me (inquit) opera que ego facio / ⁊ ipẽ faciet: ⁊ maioꝛa
hoꝝ faciet. Ita ne quicũq; credit in chꝛiſtũ / facit q̃ chꝛiſt⁹
vel maioꝛa q̃ chꝛiſt⁹? Si ḡ q̃ credit / faciet: nõ credit vtiq; q̃
nõ faciet: ſicuti eſt illud. Qui diligit me / mãdata mea cu-
ſtodit: vnde ꝑfecto q̃ nõ cuſtodit / nõ diligit. Quid eſt hoc
fratres? Nũquid inter credẽtes in chꝛiſtũ nõ eſt cõputan-
dus / q̃ nõ fecerit maioꝛa q̃ chꝛiſt⁹? Nudũ eſt: abſurduz eſt
ferri nõ poteſt: nõ toleratur niſi intelligat̃. Apoſtolum er-
Ro.iiij. go audiamus. Credẽti (inquit) in eum qui iuſtificat im-
pium / deputat̃ fides ei⁹ ad iuſtitiã. In hoc opere facim⁹
opa chꝛiſti: q: ⁊ ipm̃ credere in chꝛiſto / op⁹ eſt chꝛiſti. Hoc
operat̃ in nobis: nõ vtiq; ſine nobis. Audi ḡ iam ⁊ intelli-
ge. Qui credit in me / opera que ego facio et ipſe faciet.
Juſtifi- Pri⁹ ego facio / deinde ipſe faciet: q: facio vt faciat. Que
catio im- opera / niſi vt ex impio iuſtus fiat? Et maioꝛa hoꝝ faciet.
pij ẽ ma- Quoꝝ obſecro? Nunq̃d nõ operũ chꝛiſti maioꝛa faciet q̃
ximũ dei cum timoꝛe ⁊ tremoꝛe ſuã ipſius ſalutẽ operatur: qḋ vtiq;
opus. in illo ⁊ ſine illo chꝛiſt⁹ operatur? Pꝛoꝛſus maius hoc eſſe
dixerim q̃ eſt celũ ⁊ terra: ⁊ quecũq; cernũtur in celo ⁊ in
terra. Et celum eñ ⁊ terra tranſibit: pꝛedeſtinatoꝛũ autez
id eſt eoꝝ quos pꝛeſcit / ſalus et iuſtificatio ꝑmanebit. In
illis tantũ opera dei: in his autẽ eſt etiaz imago dei. Sed
in celo ſedens: dominationes / pꝛincipatus / poteſtates / ar-
changeli / angeli / opa ſunt chꝛiſti. Nũquid his operibus
maioꝛa faciet: q̃ operante in ſe chꝛiſto / cooperatur eternã
ſalutẽ ac iuſtificationẽ ſuam? Non hic audeo pꝛecipitare
ſententiã intelligat qui põt. Judicet q̃ poteſt: vtrũ maius
ſit iuſtos creare / q̃ impios iuſtificare. Certe eñ ſi equa-
lis vtrũq; potentie / hoc maioꝛis eſt miſericoꝛdie. Hoc eñ
magnũ pietatis ſacramentũ qḋ manifeſtatũ eſt in carne
iuſtificatum in ſpiritu: apparuit angelis: pꝛedicatũ eſt in
gentibus: creditũ eſt in mũdo: aſſumptũ eſt in gloꝛia. Re-
Tex. ſtat inquirere quõ accipiendũ ſit. ¶ Quodcũq; petieri-
tis patrẽ meuz in noĩe meo hoc faciã. Magnã ſpem dñs
ꝓmiſit ſuis oꝛantib⁹ dicẽs. Quia ego ad patrem vado et
quodcũq; petieritis patrẽ in nomine meo / hoc faciã. Sic
ergo perrexit ad patrẽ: vt non relinq̃ret indigentes / ſz ex-
audiret petentes. Sed quid eſt / quodcũq; petieritis: cuz
videamus plerũq; fideles eius petere / ⁊ nõ accipere? An
foꝛte ꝓpterea / q: male petũt? Qñ eñ nos delectãt mala ⁊
nõ delectãt bona rogare debem⁹ poti⁹ deũ vt delectẽt bo-
na q̃ vt cõcedãt̃ mala. Quõ ḡ itelligẽdũ eſt: quodcũq; pe-
tieritis hoc faciã: ſi deus aliqua petentibus fidelib⁹ etiaz
cõſulẽdo nõ facit? An foꝛte ſolis aplis dictũ debemus ac-
cipere? Abſit. Nũquid eñ in eũ ſoli apli crediderunt? Ad
Nomis eos itaq; loquebatur dicendo. Qui credit in me: in q̃bus
chꝛiſti vir- eo donante etiam nos ſumus: qui vtiq; nõ quodcũq; pe-
tus. tierimus / accipimus. Ipſos quoq; beatiſſimos ſi cogite-
mus aplos: inuenim⁹ eum qui plus oĩbus laboꝛauit (nõ
aũt ipſe / ſed gratia dei cum illo) ter dñm rogaſſe: vt ab eo
diſcederet angelus ſathane / nec tñ qḋ rogauerat accepiſ-
ſe. Euigila hõ fidelis: ⁊ vigilanter audi qḋ illic poſitũ eſt /
in noĩe meo. Ipẽ eñ: quodcũq; / nõ ait vtcũq; / ſed in noĩe
meo. Quis ꝓmiſit ḡ tam magnuz beneficiũ? Qui vocat̃
chꝛiſt⁹ Jeſus. Chꝛiſt⁹ ſignificat regẽ: Jeſus ſignificat ſal-
uatoꝛẽ. Nõ itaq; ſaluos nos faciet q̃cũq; rex / ſed rex ſalua-
toꝛ. Ac ꝑ hoc quodcũq; petim⁹ aduerſus vtilitatẽ ſalutis:
nõ petim⁹ in noĩe ſaluatoꝛis. Et tñ ipẽ ſaluatoꝛ eſt: non ſo-
lũ qñ facit qḋ petimus / verũetiam qñ nõ facit: qm̃ qḋ vi-
det peti cõtra ſalutẽ nõ faciendo potius ſe exhibet ſalua-
toꝛẽ. Quapꝛopter qñ volum⁹ vt faciat quodcũq; petim⁹
nõ vtcũq; / ſed in noĩe eius petamus: hoc eſt in noĩe ſalua-
toꝛis petamus. Nõ ḡ cõtra ſalutẽ noſtrã petamus. Qḋ ſi
fecerit: nõ vt ſaluatoꝛ facit: qḋ eſt nomẽ eius fidelib⁹ eius.
Eſt quippe impijs ⁊ dãnatoꝛ: q̃ dignat̃ fidelibus eſſe ſal-
uatoꝛ. Qui ḡ credit in eum: quodcũq; petierit in eo noĩe
qḋ eſt illis qui credunt in eũ / hoc facit: qm̃ hoc ſicut ſalua-
toꝛ facit. Si aũt q̃ in eũ credit / aliq̃d ꝑ ignoꝛantiã cõtra ſa-
lutem ſuã petit: nõ in noĩe ſaluatoꝛis petit / q: ſaluatoꝛ ei⁹
nõ erit: ſi (qḋ eius ſalutẽ impedit) fecerit. Unde tũc expe-
dit potius vt nõ faciat / ꝓpter qḋ inuocat̃. Pꝛopterea nõ
ſolum ſaluatoꝛ ſed etiã magiſter bon⁹ vt faciat quodcũq;
petierimus: in ipa oꝛatione quã nobis dedit / docuit quid
peram⁹: vt etiã ſic intelligam⁹ / nõ petere nos in noĩe ma-
giſtri / qḋ petim⁹ p̃ter regulã ipſius magiſterij. Sane q̃dã
q̃uis in noĩe eius petim⁹. i. ſm̃ ſaluatoꝛẽ et ſm̃ magiſtruz
petamus: non tunc qḋ petim⁹ facit / ſed tñ facit. Neq; eñ
quia ⁊ illud petimus vt veniat regnũ tuum / ꝓpterea nõ
facit qḋ petimus: q: nõ ſtatim cũ illo in eternitate regna-
mus. Differtur eñ qḋ petim⁹ / nõ negatur. Uerumtamẽ
oꝛantes tanq̃ ſeminantes / nõ deficiamus: tpe enim ꝓpꝛio
metemus. Et ſimul petam⁹ qñ bene petim⁹: vt nõ faciat
quod non bene petimus: quia ⁊ ad hoc pertinet quod in
eadem oꝛatione dominica dicimus. Ne nos inferas in tẽ-
tationem. Neq; enim parua eſt tentatio: ſi contra tuã ſit Mat. vj.
cauſam tua poſtulatio.

¶ Inuentionis ſctẽ crucis. Joã. III.

¶ In illo tempoꝛe: Erat homo ex phariſeis Ni-
codemus nomine: pꝛinceps iudeoꝛuz. Hic venit
ad Jeſum nocte ⁊ dicit ei. Rabbi: ſcimus quia a
deo veniſti magiſter. Et reliq̃. Homilia bti Aug.

Nicodem⁹ ex his erat
qui crediderant in nomine Jeſu: videntes ſi-
gna et pꝛodigia que faciebat. Superius enim Joã. ij.
euangeliſta hoc dixerat. Cum eſſet Jeſus Hieroſolymis
in paſca in die feſto: multi crediderunt in noĩe eius. Qua-
re crediderunt? Sequitur ⁊ dicit. Uidentes ſigna que fa-
ciebat. Et de Nicodemo quid dicit? ¶ Erat hõ ex phari- Tex.
ſeis Nicodemus nomine / pꝛinceps iudeoꝛum: hic venit
ad eum nocte ⁊ ait. Rabbi: ſcimus q: a deo veniſti magi-
ſter. Et iſte ergo crediderat in noĩe ei⁹. Et ipſe vñ credide-
rat? Sequitur ⁊ dicit. ¶ Nemo eñ poteſt hec ſigna face- Tex.
re q̃ tu facis / niſi fuerit de⁹ cum eo. Si ḡ iſte Nicodemus
de illis multis erat q̃ crediderant in nomine eius: iam in
iſto Nicodemo attendam⁹ quare ſe Jeſus non credebat
eis. ¶ Reſpondit Jeſus ⁊ dixit ei. Amen amen dico tibi: Tex.
niſi quis renat⁹ fuerit denuo: nõ poteſt videre regnũ dei.
Ipſis ḡ ſe credit Jeſus / q̃ nati fuerint denuo. Ecce illi cre- Catecu-
diderant in eum ⁊ Jeſus non ſe credebat eis. Tales ſunt mini de-
oẽs catecumini. Ipſi iã credunt in noĩe chꝛiſti: ſed Jeſus ſcribunt̃
non ſe credit eis. Intendat ⁊ intelligat charitas vr̃a. Si
dixerimus catecumino. Credis in chꝛiſtũ: rñdet credo / ⁊
ſignat ſe. Jam crucẽ chꝛiſti poꝛtat in fronte ⁊ nõ erubeſcit
de cruce dñi ſui. Ecce credidit i noĩe ei⁹. Interrogem⁹ eũ.
Manducas carnẽ filij hoĩs: ⁊ bibis ſanguinẽ filij hominis?
Neſcit q̃d dicim⁹: q: Jeſus non ſe credit ei. Cũ ḡ ex illo nu-
mero eſſet Nicodemus: venit ad Jeſum / ſed nocte venit.
Et foꝛte hoc ad rẽ pertinet. Ad dñm venit / ⁊ nocte venit:
ad lucẽ venit / ⁊ in tenebꝛis venit. Renati autez ex aqua ⁊
ſpiritu ſancto quid audiũt ab aplo? Fuiſtis eñ aliquãdo Eph. v.
tenebꝛe / nũc aũt lux in dño: ⁊ filij lucis ambulate. Et itez. j. Theſ. v.
Nos q̃ dei ſumus / ſobꝛij ſimus. Qui ergo renati ſunt / no-
ctis fuerunt / et diei ſunt: tenebꝛe fuerunt et lumen ſunt.
Jam credit ſe Jeſus illis: et non nocte veniunt ad Je-
ſum ſicut Nicodemus: nõ in tenebꝛis querunt diem. Ta-
les eñ iam pꝛofitentur eũ. Accedit ad illos Jeſus: facit in
illis ſalutem: q: ipſe dixit. Niſi quis mãducauerit carnem Joã. vj.
meã: ⁊ biberit ſanguinẽ meũ: nõ habebit vitam in ſe. Et
q̃ ſignũ crucis habẽt in frõte catecumini: iã de domo ma-
gna ſunt / ſed fiant ex ſeruis filij. Nõ eñ nihil ſunt: q: iã ad
domũ magnã ptinent. Quãdo aũt mãna mãducabat po-
pul⁹ Iſrael? Cum trãſiſſet mare rubꝛũ. Mare aũt rubꝛũ
q̃d ſignificet audi apoſtolum. Nolo eñ vos ignoꝛare fra- j. Coꝛ. x.

Digitized by Google

tres:qm̄ patres noſtri oēs ſub nube fuerunt:et oēs mare
tranſierūt:vt q̄d trāſierūt mare:quaſi cām q̄reres ab illo
ſecutus ait.Et oēs ꝑ Moyſen baptizati ſunt in nube ⁊ in
mari.Si ḡ figura maris tantū valuit:ſpēs baptiſmi quā-
tum valebit?Si qd̄ geſtū eſt in figura/traiectuꝫ ppl'm ad
māna ꝑduxit:q̄d exhibebit chriſt⁹ in ỽitate baptiſmi ſui/
traiecto ꝑ eum pplo ſuo?Per baptiſmū traijcit oēs credē
tes/occiſis omnibus peccatis/tāq̄ hoſtibus conſequēti-
bus ſicut in illo mari oēs Egyptij perierūt.Quo traijcit
fratres mei:quo traijcit ꝑ baptiſmū Jeſus:cuius figuraꝫ
tūc gerebat Moyſes:q̄ ꝑ mare traijciebat?Quo traijcie-
Joan. vi bat?Ad manna.Quid eſt māna?Ego ſum inq̄t panis vi-
uus/qui de celo deſcēdi.Manna accipiūt fideles/iā tra-
iecti ꝑ mare rubrū.Quare ꝑ rubrū mare?Jam mare:q̄re
rubrū?Significabat mare illud rubrū/baptiſmuꝫ chriſti.
Vn̄ rub⁹ baptiſm⁹ chriſti:niſi ſanguine chriſti cōſecratus.
Māna Quo ḡ ꝑducit credētes et baptizatos?Ad manna.Ecce
celeſte dico māna.Notū eſt quid acceperint iudei/populus ille
exponit. Jſrael:notū eſt quid eis pluiſſet de⁹ de celo:⁊ neſciunt ca
tecumini:q̄d accipiūt de menſa chriſti.Erubeſcāt ergo q:
neſciūt:tranſeāt per mare rubrū:māducēt manna:vt quō
crediderūt in noīe Jeſu:ſic ſe illis credat Jeſus.Jdeo in-
tendite fratres:q̄d reſpondeat iſte qui nocte venit ad Je
ſum.Quāuis ad Jeſum venerit:tn̄ q: nocte venit:adhuc
de tenebris carnis ſue loquit̄.Nō intelligit qd̄ audit a do
mino:nō intelligit qd̄ audit a luce:q̄ illuminat oēm hoīeꝫ
Joan.i. venientē in hunc mundū.Jam ei dn̄s dixit/niſi q̄s renat⁹
Tex. fuerit denuo/nō videbit regnū dei.¶ Dicit ad eum Nico
demus.Quomodo pōt homo naſci cū ſit ſenex?Spirit⁹
ei loquit̄:⁊ ille carnē ſapit.Carnē ſuam ſapit:q: carnē chri
ſti nondū ſapit.Cū em̄ dixiſſet dn̄s Jeſus:niſi quis mādu
cauerit carnē meā ⁊ biberit ſanguinē meū:nō habebit in
Joā. vi. ſe vitam.Scandalizati ſunt quidā qui eū ſequebant̄:⁊ di
xerunt ad ſemetipſos.Durus eſt hic ſermo:quis pōt eum
audire?Putabant em̄ hoc dicere Jeſum/q eū poſſent cō
ciſum ſicut agnū coq̄re/⁊ māducare.Abhorrentes a ver-
bis eius receſſerūt ⁊ ampli⁹ eum ſecuti nō ſunt.Sic euā-
geliſta loquitur.Et dn̄s ipſe remanſit cū.xij.Et illi ad eū
Joā.vi. Dn̄e/ecce illi dimiſerunt te.Et ille.Nunquid ⁊ vos vultis
abire?Oſtendere volens/q: ipſe illis erat neceſſarius:nō
illi chriſto erant neceſſarij:ne quis terreat chriſtū quādo
dicitur vt ſit chriſtianus:quaſi beatior erit chriſt⁹ ſi tu fue
ris chriſtianus.Bonum eſt tibi vt ſis chriſtian⁹.Naꝫ ſi nō
fueris/malū chriſto nō erit.Audi vocē Pſal.Dixi dn̄o de⁹
meus es tu:qm̄ bonorū meoꝝ non eges.Jdeo de⁹ meus
es tu:qm̄ non meoꝝ eges bonoꝝ.Si fueris ſine deo mi-
nor eris:ſi fueris cū deo/maior de⁹ non erit.Nō ex te ma-
ior ille/ſed tu ſine illo minor.Creſce ḡ in illo.Noli te ſub-
trahere:vt quaſi ille deficiat ſi receſſeris.Reficieris ſi ac-
ceſſeris:deficies ſi receſſeris.Jnteger manet te acceden-
te:integer manet te cadente.Cū ḡ dixiſſet diſcipulus.Nū
quid et vos vultis abire:reſpōdit Petrus petra illa voce
oīm.Dn̄e/ad quē ibimus?Verba vite eterne habes.Be-
ne ſapuit in ore ipſius caro dn̄i.Dn̄s aūt expoſuit eis/⁊ di
xit.Spūs eſt qui viuificat:caro nō ꝓdeſt quicq̄.Cum di-
xiſſet/niſi quis māducauerit carnē meā ⁊ biberit ſangui-
nem meū:nō habebit in ſe vitā:ne carnaliter intelligerēt:
ſpūs eſt inq̄t qui viuificat:caro aūt nihil ꝓdeſt.Verba q̄
locutus ſum vobis:ſpūs eſt ⁊ vita.Hunc ſpiritū ⁊ hāc vi-
tam nō ſapiebat iſte Nicodem⁹:qui nocte venerat ad Je
ſum.Ait ei Jeſus.Niſi quis renat⁹ fuerit denuo/nō vide-
bit regnū dei.Et ille carnē ſuā ſapiēs:in cuius ore nōdum
ſapiebat caro chriſti:quō inquit pōt hō naſci cū ſit ſenex?
Tex. ¶ Nunq̄d pōt in ventrē matris ſue iterū introire ⁊ naſci?
Nō nouerat iſte/niſi vnā natiuitatē ex Adā ⁊ Eua:ex deo
⁊ eccl'ia nondū nouerat.Non nouerat niſi eos parētes q̄
generant ad mortē:nōdum nouerat eos parētes q̄ gene-
rant ad vitā.Nō nouerat niſi eos parentes q̄ generāt ſuc
ceſſuros:nondū nouerat eos qui ſemꝑ viuētes generant
ꝑmanſuros.Cum ḡ ſint due natiuitates/ille vnam intelli
gebat.Vna eſt de terra/alia de celo.Vna ē de carne/alia
de ſpiritu.Vna eſt de mortalitate/alia de eternitate.Vna
eſt de maſculo ⁊ femina/alia de deo ⁊ eccleſia.Sꝫ ipē due
ſingule ſunt:nec illa pōt repeti nec iſta.Recte itellexit Ni
codem⁹ natiuitatē carnis.Sed ⁊ tu intelligito natiuita-
tem ſpūs:quō intellexit Nicodemus natiuitatem carnis?
Quid Nicodem⁹ intellexit?Nūquid poteſt hō denuo in
ventrē matris ſue intrare ⁊ naſci?Sic quicūq; dixerit tibi
vt ſpūaliter iterū naſcaris:rn̄de quod dixit Nicodemus.
Nūquid poteſt homo iterū in ventrē matris ſue intrare
⁊ naſci?Jā natus ſum de Adam:nō me poteſt iterum ge-
nerare Adam.Jā natus ſum de chriſto:non me pōt iterū
generare chriſtus?Quomodo vterus non pōt repeti:ſic Hereſis
nec baptiſm⁹.Qui naſcit̄ de eccl'ia catholica:tāq̄ de Sa- ilque ta-
ra naſcit̄/de libera naſcit̄.Qui naſcit̄ de hereſi tāq̄ de an- ratio.
cilla naſcit̄ ſꝫ ex ſemīe Abrae.Aduertat charitas veſtra
magnū ſacrm̄.Teſtatur deus ⁊ dicit.Ego ſum de⁹ Abraā
⁊ deus Jſaac/⁊ deus Jacob.Jn iſtis tribus inuenim⁹ pa Exo:iij.
rere liberas/parere ⁊ ancillas.Jnuenimus ibi ⁊ partus
ancillarum:inuenimus ibi et partus liberarum.Jntelli-
gimus aūt rem mirā in iſtis partub⁹.i.in iſtis fetibus:in
his generationib⁹ liberarum ⁊ ancillaꝝ:quatuor ſcꝫ gn̄a
hominū:in quib⁹ quatuor generib⁹ complet̄ figura toti⁹
populi futuri chriſtiani:vt non ſit mirū quod in iſtis trib⁹
dictū eſt:ego ſum de⁹ Abraā/⁊ deus Jſaac/⁊ deus Jacob
Jn oībus em̄ chriſtianis fratres intendite:aut per malos
naſcunt̄ boni:aut ꝑ bonos naſcunt̄ mali:aut per bonos
boni:aut ꝑ malos mali.Ampli⁹ iſtis quatuor generibus
nō poteſtis inuenire.Que iterū reperā/aduertite:retine
te:excutite corda vr̄a:nolite pigri eſſe.Capite/ne capiami
ni:quomodo quatuor ſunt genera oīm chriſtianoꝝ:aut ꝑ
bonos naſcunt̄ boni:aut ꝑ malos naſcunt̄ mali:aut ꝑ bo
nos mali:aut ꝑ malos boni.Puto q: planum eſt.Per bo
nos boni:ſi ⁊ q̄ baptizāt/boni ſunt:⁊ q̄ baptizantur/recte
credūt:⁊ in mēbris chriſti recte numerāt̄.Per malos ma- Quatu-
li:ſi ⁊ q̄ baptizāt/mali ſunt:⁊ q̄ baptizant̄/duplici corde ac or gene-
cedunt ad deū/⁊ nō tenētes mores quos audiūt in eccle- ra chriſti
ſia:vt non ibi ſint palee/ſed frumentū.Qui em̄ multi ſunt/ anoꝝ.
nouit charitas veſtra.Per malos boni/ſi aliq̄n baptizat
adulter:⁊ qui baptizat̄/iuſtificat̄.Per bonos mali:aliq̄n
qui baptizant/ſancti ſunt:⁊ q̄ baptizātur/tenere vias dn̄i
nolunt.Puto fratres notū eſſe in eccleſia:⁊ quotidianis
exemplis manifeſtari ea que dicimus.Sed in prioribus no
ſtris patrib⁹ ea cōſiderem⁹:q: habuerūt et illi iſta quatu-
or gn̄a.Per bonos boni Ananias Paulum baptizauit.
Quid ꝑ malos mali?Dicit apl's:quoſdā p̄dicatores euan Act.ix.
gelij quos dicit nō caſte annūtiare ſolere euāgeliū:quos
tolerat i ſocietate chriſtiana/⁊ dicit?Quid em̄?dū oī mo- Phil.i.
do ſiue ꝑ occaſionē ſiue ꝑ veritatē chriſt⁹ annūciet̄:et in
hoc gaudeo.Nūq̄d maliuol⁹ erat:⁊ de alieno malo gau-
debat?Sed q: ⁊ per malos veruꝫ p̄dicabatur:et ꝑ maloꝝ
ora chriſtus annuntiabat̄:ſi quos iſti ſui ſimiles baptiza
bāt:mali malos baptizabant.Si quos iſti baptizabāt de
qualibus dn̄s dicit.Que dicunt facite:que autēꝫ faciunt
facere nolite:mali bonos baptizant.Boni malos bapti- Mat.
zant:quō a Philippo ſctō Simon Mag⁹ baptizatus eſt xxiij.
Nota ergo iſta ſūt quatuor genera fratres mei.Ecce ite- Act.viij.
rum ea repeto.Tenete illa:numerate illa:aduertite illa.
Cauete que mala ſunt:tenete que bona ſunt.Per bonos
boni naſcunt̄/cuꝫ ꝑ ſanctos ſancti baptizant̄.Per malos
mali:cū ⁊ q̄ baptizant ⁊ q̄ baptizantur/inique ⁊ impie vi
uunt.Per malos boni/cū mali ſunt q̄ baptizant:⁊ boni q̄
baptizāt̄.Per bonos mali/cū boni ſunt q̄ baptizāt:⁊ ma-
li q̄ baptizant̄.Regeneratio ſpūalis vna eſt/ſicut gn̄atio
carnalis vna eſt.Et qd̄ Nicodem⁹ dn̄o ait/verū dixit:q: nō
pōt hō cū ſit ſenex redire rurſus in vterū matris ſue ⁊ na-
ſci.Jlle q̄dē dixit:q: hō cū ſit ſenex hoc non pōt:q̄ſi etſi in-
fans eſſet/poſſet.Omino em̄ non poteſt:ſiue recens abvte
ro/ſiue ānoſa iā etate/redire rurſus in materna viſcera/⁊
naſci.Sed ſicut ad natiuitatē carnalem valēt muliebria

Digitized by Google

viſcera ad ſemel pariendū:ſic ad natiuitatē ſpūalē valent
viſcera eccl'ie/vt ſemel quiſq₃ baptizet̄. Propterea ne q̄s for
te dicat:ſ₃ iſte in hereſi nat⁹ eſt:⁊ iſte in ſchiſmate nat⁹ eſt
amputata ſunt oīa ſi meminiſtis q̄ vobis diſputata ſunt
de trib⁹ prīibus nr̄is: quoꝝ deus dici voluit:nō q: ſoli erāt
Tex. ſed q: in ſolis expleta eſt integritas ſignificādi ppl̄i futu/
ri. Dicit dn̄s Nicodemo ⁊ exponit ei. ¶ Amē amē dico ti
bi/niſi q̄s renat⁹ fuerit ex aq ⁊ ſpūſctō: nō pōt introire in
regnū dei. Tu inq̄t carnalē generationē intelligis cu₃ di/
cis:nūquid pōt hō redire in viſcera matris ſue? Ex aqua ⁊
ſpūſctō opꝫ vt naſcat̄/ ppter regnū dei. Si ppter heredita
tem pr̄is hoīs tpalem naſcit̄/naſcat̄ ex viſceribus matris
Duplex carnalis: ppter hereditatē pr̄is dei ſempiternā/naſcat̄ ex
natiui/ viſcerib⁹ eccl'ie. Generat p vxorē pater filiū moritur⁹ ſuc/
tas de/ ceſſurū:generat de⁹ de eccl'ia filios nō ſucceſſuros/ſ₃ ſecū
claraſ. māſuros. Et ſequit̄. ¶ Qđ natū eſt de carne/caro eſt: et
quod natū eſt de ſpiritu ſpūs eſt. Spiritaliter ḡ naſcimur
⁊ in ſpiritu naſcimur verbo ⁊ ſacramento:adeſt ſpirit⁹ vt
Tex. naſcamur. Spirit⁹ inuiſibiliter adeſt vn̄ naſceris: q: et tu
inuiſibiliter naſceris. Sequit̄ em̄ et dicit. ¶ Nō mireris:
quia dixi tibi oportet vos naſci denuo. Spiritus vbi vult
ſpirat/⁊ vocē ei⁹ audis:ſed neſcis vn̄ veniat/aut q̄ vadat.
Nemo videt ſpiritū:⁊ quō audim⁹ vocē ſpūs? Sonat pſal
mus/vox eſt ſpūs:ſonat ppheta/vox eſt ſpūs:ſonat ſermo
diuin⁹/vox eſt ſpūs. Vocem ei⁹ audis:⁊ neſcis vn̄ veniat
⁊ quo vadat. S₃ ſi naſcaris ⁊ de ſpū:hoc eris vt ille:q̄ non
Tex. eſt natus adhuc de ſpiritu:neſciat de te vn̄ venias/⁊ quo
eas. Hoc em̄ ſecut⁹ ait. ¶ Sic eſt oīs qui natus eſt ex ſpū.
Rn̄dit Nicodemus/⁊ dixit ei. Quō poſſunt hec fieri? Et
reuera carnaliter itelligebat. In illo fiebat quod dixerat
Tex. dominus. Vocē ſpiritus audiebat:⁊ neſciebat vnde vene
rat:⁊ quo ibat. ¶ Rn̄dit Jeſus ⁊ dixit ei. Tu es magr̄ in
Iſrael ⁊ hec ignoras? O fratres/q̄d putamus dn̄m huic
magiſtro iudeoꝝ q̄ſi inſultare voluiſſe? Nouerat dn̄s q̄d
agebat volebat illū naſci ex ſpū. Nemo ex ſpū naſcit̄/niſi
humilis fuerit:q: ipſa hūilitas facit nos naſci de ſpū: q̄m
ppe eſt dn̄s obtritiſ corde. Ille magiſterio inflat⁹ erat:⁊ ali
cuius momēti ſibi eſſe videbat̄:q: doctor erat iudeorum.
Deponit ei ſupbiā/vt poſſet naſci de ſpiritu. Inſultat q̄ſi
indocto:non q: ſuperior videri vult dn̄s. Quid magnū/
deus ad hominē/veritas ad mendaciū? Maior chriſtus
quā Nicodem⁹ dici debet/dici pōt cogitandus eſt. Si di/
ceretur maior chriſt⁹ q̄ angeli/ridendū erat. Incompara
biliter em̄ maior creator oī creatura:p quem facta eſt oīs
creatura. Sed exagitat ſupbiam hoīs. Tu es magiſter in
Iſrael/⁊ hec ignoras? Tāq̄ dicēs/ecce nihil noſti princeps
Phi.ij. ſuperbe:naſcere ex ſpiritu. Si em̄ natus fueris ex ſpiritu/
vias dei tenebis/vt humilitatē chriſti ſequaris. Sic em̄
altus eſt ſup oēs angelos:qui cū in forma dei eſſet:nō ra/
pinā arbitrat⁹ eſt eſſe equalis deo:ſed ſemetipſum exina/
niuit formā ſerui accipiēs:in ſimilitudinē hoīs fact⁹:⁊ ha
Chriſti bitu inuentus vt hō:humiliauit ſemetipm̄/factus obedi/
pia con/ ens vſq₃ ad mortē. Et ne tibi mortis genus aliqđ placeat
deſcēſio. mortē aūt crucis. Pendebat ⁊ inſultabat̄ ei. De cruce de/
ſcendere poterat:ſed differebat/vt de ſepulcro reſurgeret
Pertulit ſupbos ſeruos dn̄s:medicus egrotos. Si hoc il
le:q̄d illi quos oportet naſci ex ſpiritu? Si hoc ille ver⁹ ma
giſter in celo:nō hoīm tantū/ſed ⁊ angeloꝝ? Si em̄ docti
Joan.j. ſunt angeli/v̄bo dei docti ſunt. Si v̄bo dei docti ſunt: q̄ri/
te vn̄ docti ſunt/⁊ inuenietis. In principio erat verbu₃:et
verbū erat apud deū/⁊ de⁹ erat verbū. Tollat̄ hoī ceruix
Mat.xj. ſed aſpera ⁊ dura:vt ſit leuis ceruix ad portandū iugū do
Tex. mini/de q̄ d̄. Iugu₃ meū leue eſt:⁊ ſarcina mea leuis. Et
ſequit̄. ¶ Si terrena dixi vobis ⁊ nō credidis:quō ſi dixe
ro vobis celeſtia credetiſ? Que terrena dixit fr̄es? Niſi q̄s
renat⁹ fuerit denuo:terrenū eſt. Spūs vbi vult ſpirat: et
vocē ei⁹ audis:⁊ neſcis vnde veniat/aut quo eat:terrenū
eſt. Si em̄ de iſto vento diceret/ſicut nōnulli intellexerūt
cū q̄reret̄ ab eis/q̄d terrenu₃ dixerit dn̄s cū ait:ſi terrena
dixi vobis ⁊ nō creditis:quō ſi celeſtia dixero credetiſ? Cū

ergo quereret̄ a q̄buſdā/q̄d terrenū dixerit dn̄s:anguſti/
as paſſi dixerūt. Quod ait:ſpūs vbi vult ſpirat ⁊ vocē ei⁹
audis ⁊ nō ſcis vnde veniat et quo eat: de vēto iſto dixit.
Quid em̄ nominauit terrenū? Loquebat̄ de generatiōe
ſpiritali/ſecutus ait. Sic ⁊ oīs qui nat⁹ eſt ex ſpiritu. Dein
de fratres:q̄s noſtrū non videat (verbi gratia) auſtrum
euntē a meridie ad aquilonē:aut aliū ventū venientē ab
oriente ad occidentē. Quomodo ḡ neſcim⁹/vnde veniat
⁊ quo eat? Quid ḡ dixit terrenū/quod nō credebant ho/
mines? An illud qđ de templo reſuſcitādo dixerat? Corp⁹
em̄ ſuum de terra acceperat:⁊ ipſa₃ terrā parabat ſuſcita
re:nō ei creditū eſt terrā ſuſcitaturo. Si terrena inq̄t dixi
vobis ⁊ nō creditis/quomodo ſi dixero vobis celeſtia cre
detis:hoc eſt/ſi nō creditis q: tēplū poſſum ſuſcitare deie
ctum a vobis:quomodo credetis/q: per ſpm̄ poſſint ho/
mines regenerari? Et ſequit̄. ¶ Nemo aſcēdit in celū/ni/ Tex.
ſi q̄ de celo deſcēdit/fili⁹ hoīs q̄ eſt in celo. Ecce hic erat:et
in celo erat. Hic erat carne/in celo erat diuinitate:immo
vbiq₃ diuinitate:nat⁹ de mr̄e/nō recedēs de pr̄e. Due nati Duplex
uitates chriſti intelligūt̄. Vna diuina altera hūana. Vna chriſti
p quā efficeremur/altera p quā reficeremur:ambe mira/ natiui/
biles. Illa ſine matre:iſta ſine pr̄e. Sed q: de Adā corpus tas.
acceperat/q: Maria de Adā:ipſumq₃ corp⁹ ſuſcitaturus
erat. Terrenū quiddā dixerat. Soluite tēplū h̄:⁊ in trib⁹ Joan. ij.
dieb⁹ ſuſcitabo illud. Celeſte aūt q̄ddā dixit:niſi q̄s rena/
tus fuerit ex aq̄ ⁊ ſpū:nō videbit regnū dei. Eya fr̄es. De⁹
voluit eſſe filius hoīs:homīes voluit eſſe filios dei. Ipſe
deſcēdit ppter nos:nos aſcēdamus ppter ipſum. Solus
em̄ deſcēdit ⁊ aſcēdit:q̄ hoc ait. Nemo aſcēdit in celū/niſi
q̄ de celo deſcendit. Non ḡ aſcenſuri ſunt in celū/quos fa/
cit filios dei? Aſcēſuri plane. Hec em̄ nobis promiſſio eſt.
Erūt equales angelis dei. Quō ḡ nemo aſcēdit/niſi qui Mat.
deſcēdit? Quia vnus deſcēdit/vnus aſcēdit. Quid de ce/ xxij.
teris intelligendū/niſi q: mēbra eius erūt/vt vnus aſcen/
dat? Propterea ſequit̄. ¶ Nemo aſcendit in celū/niſi qui Tex.
de celo deſcendit:filius hoīs q̄ eſt in celo. Mira res: q: et
hic erat ⁊ in celo:tales fecit diſcipulos ſuos. Paulū apl'm
audi dicentē. Noſtra aūt cōuerſatio in celis eſt. Si homo Phi. iij.
Paul⁹ apl's ambulabat carne in terra/⁊ cōuerſabat̄ in ce
lo:deus celi ⁊ terre nō poterat eſſe in celo ⁊ in terra? Si ḡ
nemo niſi ille deſcendit ⁊ aſcendit:q̄ ſpes erat ceteris? Ea
ſpes eſt ceteris:q: ille ppterea deſcendit ⁊ aſcendit: vt in
illo ⁊ cū illo vnū eſſent/q̄ p illū aſcenſuri eſſent. Non dicit: Gal. iij.
⁊ ſeminibus (ait apl's) quaſi in multis/ſed tāq̄ in vno:et
ſemini tuo q̄ eſt chriſt⁹. Et fidelib⁹ ait. Vos aūt chriſti. Si
aūt chriſti:ergo Abrae ſemen eſtis. Quod dixit vnū: hoc
dixit oēs nos eſſe. Ideo in pſalmis aliquādo plures can/
tant:vt oſtendatur quia de pluribus fit vnus:aliq̄n vnus
cantat: vt oſtendatur quid fiat de pluribus. Propterea
vnus ſanabatur in illa piſcina:⁊ quiſquis alius deſcende
bat/nō ſanabatur. Ergo iſte vnus cōmēdat vnitatē eccle
ſie. Ve illis qui oderūt vnitatē eccl'ie:⁊ partes ſibi faciūt
in hoībus. Audiāt illū:qui volebat eos facere vnū in vno Vnita/
Ad vnū audiant illū dicentē. Nolite vos facere multos. tis com/
Ego plantaui: Apollo rigauit: ſed de⁹ incremētū dedit. mēdatio
Sed neq₃ qui plantat eſt aliq̄d/neq₃ qui rigat:ſed q̄ incre
mentū dat de⁹. Illi dicebāt. Ego ſum Pauli/ego Apollo
ego vero Cephe. Et ille. Diuiſus eſt chriſt⁹? In vno eſto/
te/vnum eſtote:vnus eſtote. Nemo aſcendit in celū: niſi
qui de celo deſcendit. Ecce volum⁹ eſſe tui/dicebāt Pau
lo. Et ille. Nolo ſitis Pauli:ſ₃ eius eſtote cuius eſt vobiſ/
cum et Paulus. Deſcēdit em̄ ⁊ mortu⁹ eſt:⁊ ipſa morte li/
berauit nos a morte. Morte occiſus/mortem occidit. Et Sap. j.
noſtis fratres:quia mors illa per diaboli inuidiam intra/
uit in hunc mundum. Deus autem mortem non fecit ſcri
ptura loquitur:nec letatur in perditione viuoꝝ. Creauit
em̄ vt eſſent omnia. Sed q̄d ibi ait? Inuidia em̄ diaboli
mors intrauit in orbem terrarum. Ad mortem a diabolo Sap. ij.
ppinatā/nō veniret homo vi adductus. Non enim cogē
di potentiā diabolus habebat:ſed perſuadendi verſutiā.

Digitized by Google

Nisi cōsentires:nihil inuenerat diabolus. Cōsensio tua o homo te ꝑduxit ad mortē. A mortali mortales nati: et ex immortalib⁹ mortales facti. Ab Adā oēs hoies mortales Jesus aūt filius dei verbū dei:ꝑ qđ facta sunt oia:vnicus

Joan.i. equalis pri/mortalis fact⁹ est. Quia verbū caro factū est ꝛ habitauit in nobis. Si ꝭ mortē suscepit/ꝛ mortē suspendit in cruce:ꝛ de ipsa morte liberantur mortales. Qđ in figura factuꝫ est apud antiquos/cōmemorauit illud dn̄s.

Tex. ¶ Et sicut inquit Moyses exaltauit serpentē in eremo: ita exaltari oportet filiū hoīs:vt oīs q̄ credit in eū nō pereat:sed habeat vitā eternā. Magnū sacramentū:ꝛ qui legerūt nouerūt. Deinde audiūt vel qui nō legerūt:vel qui

Nūe.xxi. forte lectū vel auditū obliti sunt. Prosternebaꝫ in eremo populus Israel morsib⁹ serpentū:fiebat strages magna multarū mortiū. Plaga eīn dei erat corripientis ꝛ flagellantis/vt erudiret. Demonstratū est ibi magnū sacramētuꝫ rei future. Ipse dn̄s testatur in hac lectione: vt nemo posset aliud interptari:ꝙ ꝙ ipsa veritas de se indicat. Dictum est eīn ad Moysen a dn̄o:vt faceret eneū serpētem: ꝛ exaltaret in eremo in ligno:ꝛ admoneret ppl̄m Israel vt quisquis morsus esset a serpēte:illum serpentē exaltatum

Serpēt eneī significatio. in ligno attēderet. Factū est:mordebanꝫ homines:intuebantur:ꝛ sanabanꝫ. Quid sunt serpentes mordētes? Peccata de mortalitate carnis. Quis est serpens exaltatus? Mors dn̄i in cruce. Quia eīn a serpente mors:ꝑ serpētis effigiem figurata est mors. Mors serpentū legalis:mors dn̄i vitalis. Attenditur serpens / vt nihil valeat serpens. Quid est hoc? Attendiꝫ mors/vt nihil valeat mors. Sed cuius mors? Mors vite/si dici pōt mors vite:immo q: dici potest/mirabiliter diciꝫ. Sed nūquid non erit dicendū qđ fuit faciēdū? Ego dubitē dicere/qđ dn̄s ꝓ me dignat⁹ est facere? Nonne vita christus? Et tamen in cruce christus Nonne vita christus? Et tamen mortuus est christ⁹. Sed ꝛ morte christi/mors mortua est:quia vita mortua occidit morteꝫ. Plenitudo vite deglutiuit mortem. Absorpta est mors in christi corpe. Sic ꝛ nos dicem⁹ in resurrectiōe:q̄n

i.Co.xv. iā triūphātes cātabimus. Ubi mors est cōtentio tua:vbi est mors aculeus tuus? Interim modo fratres vt a peccato sanemur:christū crucifixū intueamur. Qr sicut Moyses inq̄t exaltauit serpentē in eremo:sic exaltari opꝫ filiuꝫ hoīs:vt oīs qui credit in eū nō pereat / sed habeat vitam eternā. Quō qui intuebanꝫ illū serpentem nō peribent morsib⁹ serpentū:sic q̄ intuenꝫ fide mortē christi/sanātur a morsib⁹ pctōꝝ. Sed illi sanabanꝫ a morte ad vitā tpalē h̄ aūt ait:vt habeāt vitā eternā. Hoc eīn interest:iter figuratā imaginē/ꝛ rē ipsam. Figura pstabat vitā temporalē: res ipsa cui⁹ illa figura erat/prestat eternam. Tu aūt dn̄e.

¶ De eodem festo. Matthei.XIX.

¶ In illo tempore: Accesserunt ad Jesum pharisei tentātes eū ꝛ dicētes. Si licet homini dimittere vxorem suam quacūqꝫ ex causa. Et reliqua.

Homilia beati Joannis Chrysostomi.

Iustus dn̄s omnium: qui sic diligit alios/vt alios nō cōtemnat. Nam sicut oēs illi debent gloriam quasi dn̄o: sic ille debet omnibus misericordiā quasi seruis. Nam si semper eum vnus teneat locus:iā non est possessor oīm hominū sed possessor aliquoꝝ. Reliq̄t Judeā:et venit in fines Judee/scꝫ Galileā patriā suam:de qua fuerat natus. Quasi sol altius ascendens:reliquit orientē/et venit in Judeā quasi ad occasum:vbi fuerat obiturus:in pace passionis occūbens:iterum nobis aliū diem nouiorem sue resurre/

ii.Co.v. ctionis ostendere volēs/vt dicamus cū apostolo. Uetera transierunt:ecce facta sunt oia noua. Et secute sunt eum turbe multe:q̄si testimonia salutaris doctrine eius:quasi oues pastorem in manu ipsius genite ꝛ nutrite. Producebant eū quasi paruuli filij patrē peregre/longeqꝫ pficiscētem. Et qđ pater pficiscēs? Bona pignora charitatis eis reliquit pro exilibus remedia sanitatū. Et sanauit eos ibi. Apparet q: parati erant populi sequi eū etiā in fines Judee. Sꝫ ne quis existimet iudeoꝝ: sicut erāt detractores ꝙ ad cōmendationē opinionis:ꝛ ad testimonia virtutuꝫ suarū/iactantie causa trahat secū multitudinē infirmorū ideo sanauit eos ꝛ dimisit:maxime cū sufficerēt/ꝛ ipsi ad gloriā ꝛ hoībus ad salutem:testimonia in suo loco nascētia. ¶ Et accesserūt ad eum pharisei tentantes eū ꝛ dixe/ Tex.

runt. Si licet homini vxorem suā quacūqꝫ ex causa dimittere. Uiro casto q̄liscūqꝫ vxor bona videꝫ:q: pfecta charitas vitia nō sentit. Qui diligit vxorē/de soluēdo matrimonio legis ꝑcepta necessaria nō habet:vbi autē de matrimonio soluendo lex requiriꝫ:illic iam odiū demonstraꝫ. Ubi odium inuenitur:illic iam fornicatio esse cognosciꝫ. Queadmodū si videas hominē assidue amicitias medi/ Morale exemplū

coꝝ colentem:ex ipsa re statim intelligis/q: infirmus est: sic ꝛ cum videris siue virū siue mulierem de dimittendis vxoribus aut viris/legem interrogantes:cognosce q: vir iste lasciu⁹ est:ꝛ mulier illa meretrix est. Sic ꝛ iudei hoīes fornicari ꝛ cōtaminati:q̄ habentes vxores/habere nō videbanꝫ:q: vxor illis nō erat q̄si iocūda possessio castitatis sed quasi desertū exilium libidinis illic relegate. Nam in matrimonio mox castitas delectat:libido autē quasi vinculo cōiugij colligata torqueꝫ. Et nō fit nouū qđ dicim⁹: q: castitas in matrimonio delectat. Nam prim⁹ gradus est castitatis syncera virginitas:secūdus aūt fidele cōiugium. Ergo species secunda virginitatis/est matrimonij casta dilectio. Adierūt ergo Jesum tentātes:vt viderēt si volūtatis eoꝝ amicus esset/an castitatis patronus:vt siquidē diceret q: licet dimittere/laudarēt eū:si aūt nō/cōtradicerēt ei:ꝛ hoc est ꝑprie tentare. Qui aūt vera interrogat:qcqđ audierit cōquiescit. ¶ Si licet homini dimit Tex.

tere vxorem suā quacūqꝫ ex causa? O effrenata lasciuia. Sciebant nāqꝫ q: nullā causam idoneā habebāt circa dimittendas vxores suas:ꝑpter solam turpitudinem alias atqꝫ alias sibi cōiungebant. Ideo timuerūt interrogare ex q̄bus causis:ne seipsos infra angustias certarū causarum cōstringerent:sed interrogauerūt si ex causis omnibus liceret:scientes q: modum nescit libido:sed quāto exercetur/tanto magis accenditur:nō leuiter nec infra terminos vnius coniugij se capit libido. ¶ Ille rn̄dens ait eis. Tex.

Nō legistis: q: q̄ fecit hoiem ab initio/masculū ꝛ feminā fecit eos? Dicēs nō legistis.i.legistis quidē/sed noluistis facere quod legistis: cōsciētiam illoꝝ ad testimoniū prouocat:vt ostendat eis quoniā ideo interrogant/ne firmiter discant qđ dubitant:sed vt excusabiliter faciant quod inexcusabiliter peccāt. Masculū ꝛ feminā:nō masculū et multas feminas / vt vni masculo liceat multas feminas possidere:neqꝫ masculos ꝛ feminam/vt vni femine liceat multos viros excipere:sed masculum ꝛ feminā/vt vna femina nullum masculū putat esse in seculo nisi vnū:ꝛ vn⁹ masculus nullam putat feminam esse in seculo ꝑter vnā. Non enim duas aut tres costas dn̄s tulit de latere viri:et duas aut tres fecit mulieres. Cū ꝭ secūda aut tertia vxor

steterit ante faciē tuam:sicut tūc Eua ante Adā/quomo Institutiōis humane sacramētū

do illi dicet: hoc nūc os de ossibus meis? Nā si vera costa est illa mulier: tamen nō tua. Si ergo nō illi dixeris/non illam cōfirmes esse tuā:si autē dixeris/mentiris. Si ergo ad hoc deus masculum ꝛ feminam ex vno creauit vt sint in vnum:quare ergo ꝛ de cetero vir ꝛ mulier non ex vno vtero nascūtur sicut volatilia quedam? Quia de⁹ masculum quidā ꝛ feminā creauit ꝑpter necessitateꝫ filioꝝ generandoꝝ:tamen semꝑ castitatis fuit amator ꝛ cōtinētie auctor. Ideo illum typum nō seruauit in oībus:vt siquidem vult homo nubere fm̄ primā dispositionem creationis humane:intelligat quid est vir ꝛ vxor. Si autē noluerit nubere:nō habeat necessitatem nubendi ꝑpter cōiunctionem natiuitatis:ne forte videaꝫ per suam continētiā alteram perdere que volebat esse in cōtinētia:quomō di/

Digitized by Google

cimus poſt cõiuncto matrimonio: ne alter altero nolẽte
Tex. ſeparet. ¶ Propter hoc relinquet hõ patrẽ ⁊ matrẽ ſuã.
Propter quid? Quia ex viro eſt vxor: ⁊ ex vna carne ſunt
ambo. Ergo nũc maior charitas dʒ eſſe inter fratres ⁊ ſo
rores: q: iſti quidẽ ex eiſdem parentibus exeũt: iſti aũt ex
diuerſis. Sed hoc magnũ eſt nimis: q: fortior eſt dei cõſti
tutio ꝙ virtus nature. Nõ em̃ pcepta dei nature ſunt ſub
iecta: ſʒ natura pceptis obtemperat. Deinde fratres licet
ex vno naſcãtur: tñ ideo naſcũtur, vt diuerſas vias perant
Uir aũt ⁊ vxor: licet ex diuerſis: tñ ideo naſcũtur, vt i vnũ
cõueniant. Ergo hi q̃uis nõ ex vno ad hoc creati ſunt, vt
ſint vnũ. Uides ergo: q: non ſeipſum ſequit ordo nature,
ſed ordinationẽ dei. Ex reipſo conſidera. Quod em̃ eſt in
Amor cõ herbis aut in arboribus humor: hoc eſt in hoibus amor.
paratur Sicut herbe ex humore naſcũt ⁊ creſcũt: ſic hoies p amo
humori. rem incipiũt ⁊ augent. Humor quidẽ de radicibus aſcen
dit in herbam: de herba aũt nõ reuertitur ad radices, ſed
ſurſum trãſmittit in ſemẽ: ſic ⁊ charitas de parentibꝰ aſcẽ
dit ad filios: de filijs aũt non reuertit ad parentes. Ideo
parentes quidẽ filios diligunt, ſed nõ diligunt a filijs: q:
ſicut herba nõ deorſum, ſed ſurſum ad ſemẽ trãſmittit hu
morẽ: ſic ⁊ hõ nõ ad parentes, ſed ad procreandos filios
Tex. tranſmittit affectũ. ¶ Et erũt duo in carne vna. Sicut q̃
ſpũaliter ſe diligunt, multoꝝ aie quaſi vna aia dicunt eſſe
dicente ſcriptura. Oim credentiũ erat corvnũ ⁊ aia vna:
Actu. iiij. ſic vir ⁊ vxor: q: carnalr ſe diligũt, vna caro dicunt. ¶ Di
Tex. cũt illi. Quid ḡ Moyſes pcepit dare libellũ repudij? Diſ
plicet peccãtibus doctrina iuſtitie: grauis eſt fornicarijs
interpretatio caſtitatis. Sed cõtra rõnẽ qd̃ eſt responde
re nõ poſſunt: veritati tñ credere nõ acquieſcũt. Quid ḡ?
cõferũt ſe ad patrociniũ viri ſctiſſimi Moyſi cuiꝰ pſonã ve
rebãtur oẽs ⁊ timebãt. Ut doctrinã chriſti quã rõne vince
re nõ poterãt, p auctoritatẽ lepidioris pſone deſtruerent:
vt dũ Moyſes irrephenſibilis repchendi timetur, veri
tatis interptatio taceatur: ſicut ſolẽt hoies facere, malã
cauſam habentes. Confugiũt ad potentes viros: vt etſi
iuſtitia nõ põt, vincat pſona. Tamꝙ ſi ita inuidioſe reſpõ
deat. Quid ḡ Moyſes precepit in lege: q fuit q̃ſi viſibilis
lingua inuiſibilis dei: q incorruptibilẽ gl̃iam corruptibi
libus oculis vidit: ⁊ teſtimoniũ deitatis i vultu ſuſcipiẽs
portauit ad ppl̃m? Tu aũt hõ viliſſimus, fabri lignarij fi
lius: quõ deſtrues q̃ ille cõſtituit? Si filius dei es: ſicut di
cis: quare cõfundis miniſtrũ tuũ? Si hõ es ſimilis noſtri:
quõ reprehendis tuũ auctorẽ? Si malũ eſt, quare pcepit?
Tex. Si bonũ eſt, quare deſtruit? ¶ Tũc ait Jeſus. Moyſes
ppter duritiam cordis veſtri pmiſit vobis dimittere vxo
res veſtras. Frequẽter vobis Moyſes ppter duritiam ve
ſtram iniuſtitiã quaſi iuſtitiã precepit in eremo deo hoſti
as offerre. Et quõ dicit p pphetã? Non accipiã de domo
tua vitulos: neqꝫ de gregibus tuis hircos. Sed q: patres
veſtri egreſſi erant de Egypto corpore tñ, nõ aio: nã totã
Egyptũ ſecũ in moribꝰ baiulabãt. Uidit itaqꝫ eos Moy
ſes ppter delectationem carnalẽ circa ſtudia ſacrificiorũ
eſſe inclinatos: ſi mandaſſet eis recedere a ſacrificijs, nõ
fuerat audiendus: q: annoſa paſſio medicamẽto momẽ
Duritia taneo nõ curatur. Juſſit eos ſacrificare quidẽ: ſed nõ iam
iudeorũ demonibus ſicut in Egypto, ſʒ deo viuo. Dimidiũ mali p
notatur. miſit, ne totũ pderet bonum. Hac rõne pmiſit vos dare li
bellum repudij: q: melius iudicauit pmittẽre lege matri
monia ſolui ꝙ odio cõpellente homicidiũ fieri. Permiſit
vobis mala facere, ne faceretis peiora. Ergo vobis h̃ p
mittendo, non vobis dei iuſtitiã demonſtrauit, ſed a pec
cato abſtulit culpam peccãdi: vt quaſi ſm legẽ agentibꝰ,
vobis pctm̃ veſtrũ nõ videat eẽ pctm̃: vtpote ſicut habẽs
ſeruum q furatur ⁊ inebriat ſe: cõſiderãs dñs: q: ſi vtrũqꝫ
ſimul mãdauerit obſeruare nihil pficit mandat illi vt bi
bat qdẽ quãtũ vult, ſed publice bibat: vt hoc idẽ qd̃ bibat
ſit ſm modum bonũ: vt paulatim diſcat obedire pceptis
Sic pmiſſum eſt ⁊ repudiũ: malũ quidẽ, ſed licitũ. Hac ra
tione ⁊ apoſtoli preceperunt ſecũdas adire nuptias pro

pter incontinentiam hominuʒ. Nam ſecundam quidem
accipere, ſm preceptũ apoſtoli eſt: ſm veritatis autem ra
tionem vere fornicatio eſt. Si ſecundũ pmittente deo pu
blice ⁊ licẽter cõmittitur, ſi honeſta fornicatio. Propter
ea bene dixit: q: Moyſes hoc permiſit, nõ pcepit. Aliud
eſt enim precipere: aliud pmittere. Quod em̃ precipimꝰ
ſp erit: qd̃ autẽ permittimus, nolẽtes pmittimꝰ: q: malas
hominũ voluntates ad plenũ prohibere non poſſumus.
¶ Amen amen dico vobis: quicũqꝫ dimiſerit vxorem ſuã Tex.
excepta cauſa fornicatiõis, mechatur. His res per quas
cauſas naſcitur, p ipſas abſoluit. Matrimoniũ em̃ nõ fa
cit coitus ſed voluntas: ⁊ ideo non illud ſoluit ſeparatio
corporis: ſed ſeparatio voluntatis. Ideo qui dimittit con
iugem ſuam ⁊ aliam nõ accipit, adhuc maritus eſt. Nam
corpore iam ſeparatus eſt: tamẽ adhuc voluntate cõiun
ctus eſt. Cũ ḡ alterã acceperit: tunc plene dimittit. Nõ ḡ
qui dimittit mechat, ſed q alterã ducit. Sicut autẽ crude
lis eſt et iniquus q caſtã dimittit: ſic fatuus eſt ⁊ iniuſtus
qui retinet meretricẽ. Nam patronus turpitudinis eius
eſt, qui crimen celat vxoris. Imitatores ergo debemꝰ eſſe Libellꝰ
dei: vt ſicut ille agit cum eccleſia: ſic nos agamus cum cõ repudij
iuge. Ille em̃ nunꝙ delinquit populum, niſi ad gentili diſcutit.
tatem vel ad hereſim voluntate tranſierit. Alĩs autẽ pec
cantem caſtigat quidem: tamen miſereri nõ ceſſat, dicẽte
ppheta. Si dereliquerint filij eius legeʒ meam: viſitabo
in virga iniquitatis eoꝝ: miſericordiã autem meã non di
ſpergam ab eis. Sic ⁊ vir meretricem quidẽ dimittat: alĩs
autem male moratã caſtiget ⁊ teneat. Quomodo? Tribꝰ
modis. Primũ docendo ſm deum. Si autem timoreʒ dei
nõ ſentit: improperãdo vt vel homines erubeſcat. Si nec
pudorem ſentit frequenter confuſa: faciat illi quod prece
pit Salomon: duram baculo percute. Ergo primũ admo
ne: quia multum proficit doctrina iuſtitie. Deinde cõfun
de: quia frequenter ⁊ pudor frenum eſt vitiorum. Tertio
iuſtum eſt vt caſtigetur: quaſi ancilla que erubeſcere ne
ſcit vt libera. Moraliter. De Galilea turbe in myſterium
gentium ſecute ſunt dominum in fines Judee, ibiqꝫ cu
rate ſunt. Juſteqꝫ in fines tranſierunt Judee: nec em̃ po
tuiſſent curari, niſi relictis finibus ſuis, in fines trãſiſſent
Judee: ſicut ſcriptũ eſt in Eſaia ppha. Et veniẽt oẽs gen
tes et dicent: venite aſcẽdamus ad montẽ dñi: ⁊ in domũ Eſaie. ij.
dei Jacob: ⁊ annũtiabit nobis viã ſuã: et ambulabimꝰ in
ea. Et curate ſunt gẽtes in finibus iudeoꝝ, ad cõfuſionẽ
ipſoꝝ: q: gentes qdẽ ⁊ in aliena ſecute ſunt chriſtũ. Judei
aũt in ſuis finibus conſtitutũ cõtẽpſerunt ⁊ repulerunt: ⁊
in fornicationibus ſuis corporalibus, fornicationẽ ſuã cõ
feſſi ſunt ſpũalem, dicentes. Si licet viro dimittere vxorẽ
ſuã quacũqꝫ de cauſa: q: nõ animo põt eſſe caſtus, qui cor
pore eſt laſciuus. Hoc eſt: nõ poteſt deo eſſe fidelis: q vxo
ri ſue pfidus eſt. Sicut nec ex diuerſo cõſcientiã ſeruat: q
deo fidẽ nõ ſeruat. Sed altera alteriꝰ fornicationis eſt ac
cuſatrix. Nam ⁊ ſi interim non puaricatur laſciuus: tñ iã
in eo ſtatutus eſt vt puaricaret, ſi corruptio pſuaſiõis ac
ceſſerit. Et illi quidẽ ſm carnem interrogabant: que pati
merebant ſm ſpiritum: ſi licet dimittere vxorem quacũqꝫ
ex cauſa. Chriſtus aũt eis reſpõdit quod facere eos dece
bat dicẽs. ¶ Quicũqꝫ dimiſerit vxorẽ ſuã: niſi ob cãm for
nicatiõis ⁊ aliaʒ duxerit, mechatur. Sicut em̃ vxorẽ quo Tex.
cũqꝫ modo contra voluntatem viri agentem dignũ eſt re
pellere: nõ autem iuſtum eſt quãtum ad grauitatem viri
niſi ob cauſam fornicatiõis: ſic et eccleſia quocũqꝫ modo
cõtra volũtatẽ egerit chriſti abijci digna eſt. Nõ aũt abij Allego
citur ppter lõganimitatẽ chriſti, niſi ſola cã trãſgreſſiõis. ria elicit
Sicut em̃ chriſtꝰ ſi dimiſiſſet priꝰ eccleſiã iudeoꝝ, non eis
ſubminiſtrans per ſcripturas notitiã diuinitatis ſue: ipſe
feciſſet eam adulterari cũ dijs extraneis: quoniã natura
rationabilis ⁊ ſubdita deo ⁊ a deo creata, ſine deo nõ põt
eſſe: ſic chriſto conſcientiã ſue diuinitatis ſubminiſtrãte:
quoniã ſynagoga tranſibat ad idola, inexcuſabilis adul
tera eſt reperta. Propter qd̃ repulit eã chriſtꝰ: nõ repulit
eam

eam quacūq; ex cauſa:ſed ꝓpter fornicatiōis ipſius cau/
ſam:q2 nō ſolum relicto chriſto diabolo ſe coniunxit: ſed
etiā interfecit/pro quo mori debuerat. Ab initio eñ de⁹
genuit chriſtū:deinde creauit hoiem rationabilē naturā
angelorū et animarū:q̄ſi cōiugē potentē ſuſcipere verbuʒ
Tex. ipſi⁹. Ideo clamat. ❡ Qđ deus cōiūxit/hō non ſeparet.
Et multis quidē modis hō ſeparat/qđ de⁹ cōiūxit. Oñ
eñ qs aut dicit aut facit aliqd ꝑ qđ ſcādalizati hoies rece
dūt a chriſto hō ſeparat qđ deus coiūxit. Sʒ etſi null⁹ al/
ter hoc faciat ipe aūt ſe hō peccās a deo ꝑcidat/repellēs
ſpm̄ eius a ſe:hō videt̄ ſeparaſſe qđ deus cōiūxit. Dicūt ei
Tex. diſcipuli. ❡ Si ita cauſa eſt viro cū vxore:nō expedit nu/
bere. Audientes et apl̄i cogitabant apud ſe:mulier bona
Eccl̄s.vij difficile inuenit̄/proteſtāte Salomone. In mille quideʒ
vnū virū inueni:mulierē aūt in his oib⁹ nō inueni. Quid
eſt aūt aliud mulier niſi amicitie inimica: ineffugabilis
Encomiū mulierū inſigne. pena/neceſſariū malū/naturalis tentatio/deſiderabilis
calamitas/domeſticū periculū/delectabile detrimentū/
mali naturali/boni decore depicta: Ergo ſi dimittere illā
peccatum eſt:tenere vero illā tormentum eſt: neceſſe eſt
vt aut dimittētes adulteriū faciamus: aut tenētes quo/
tidianas pugnas et amaritudines habeam⁹. Ideo reſpō
derunt. Si ita cauſa eſt viro cum vxore/nō expedit nube
re. Tunc dñs nō dixit:q2 expedit:ſed magis cōſenſit/quia
Tex. non expedit:ſed infirmitatē carnis aſpiciens dixit. ❡ Nō
omnes capiunt verbū iſtud ſed quibus datū eſt. Nō dixit
non omnes poſſunt/ſed nō omnes capiūt:ideſt oēs cape
re poſſunt/non tñ capere volunt. Palma propoſita eſt.
Qui cōcupiſcit gloriā/nō cogitat de labore. Nemo vince
ret/ſi omnes periculū pugne timerēt. Ex eo ꝙ quidā nō
poſſunt/et a propoſito cōtinētie cadūt: nō debemus cir/
ca virtutē caſtitatis fieri pigriores. Si eñ qdā in pugna
cadentes nō examinant ceteros:ſed dicūt illis/ſi datum
fuiſſet:rem non applicant pugne/ſed homini: quāto ma
gis nos cadētes negligentie imputare debemus/nō diffi
cultati virginitatis. Qđ aūt dicit:qbus datū eſt:nō hoc
ſignificat:qm̄ quibuſdā dat̄/quibuſdā non dat̄:ſed illud
oſtendit:q2 niſi auxiliū gratie acceperim⁹/nihil ex nobis
valeamus. Quoniā autē volētibus gratia non denegat̄
Matt.vij. in euāgelio dñs dicit. Petite et dabit̄ vobis:querite et in/
uenietis:pulſate et aperiet̄ vobis. Oīs enim q petit acci
pit et qui querit/inuenit:et pulſanti aperietur. Debet au
tem volūtas precedere:et ſic ſequitur gratia. Nā neq; gra
tia ſine voluntate aliqd operat̄:nec volūtas qd ſine gra
tia poteſt. Nam et terra non germinat/ niſi pluuiam ſuſ/
ceperit:nec pluuia fructificat ſine terra. Tu autem.

❡ De ſanctis infra paſca et pente coſtes. Joannis.XV.

❡ In illo tempore. Dixit Jeſus diſcipulis ſuis.
Ego ſum vitis vera: et pater meus agricola eſt.
Omnem palmitem in me non ferētem fructum
tollet eum. Et reliqua. Homilia beati Augu.

Iſte locus euangeli/
cus fratres:vbi ſe dñs noiat vitē/et diſcipulos
ſuos palmites:ſm hoc dicit/ꝙ eſt caput eccl̄ie
noſq; mēbra eius/mediator dei et hoim hō chriſt⁹ Jeſus.
Unius qppe nature ſunt/vitis et palmites. Propter qđ
cum eſſet deus/cuius nature nō ſum⁹/factus eſt homo:
vt in illo eſſet vitis humane nature: cuius et nos hoies
palmites eſſe poſſem⁹. Quid eſt ergo:ego ſum vitis ve/
ra: Nūquid vt adderet vera/hoc ad eam retulit/vñ iſta
ſimilitudo tracta eſt: Sic eñ dicitur vitis per ſimilitudi/
nem/non per proprietatem:quēadmodum dicitur ouis/
agnus/leo/petra/lapis angularis et cetera huiuſmodi:q̄
magis ipſa ſunt vera/ex quibus ducuntur iſte ſimilitu/
dines/non proprietates. Sed cum dicit/ego ſum vitis ve
ra:ab illa vtiq; ſe diſcernit cui dicitur. Quō cōuerſa es in
amaritudinē vitis aliene: Nā quo pacto eſt vitis vera:q̄ Hier.ij.
expectata eſt vt faceret vuā fecit aūt ſpinas: ❡ Ego ſum Tex.
inquit vitis vera:et pater me⁹ agricola eſt. Oēm palmi/
tē in me nō ferentē fructum/tollet eū:et oēm q fert fructū
purgabit eū/vt fructū plus afferat. Nunquid vnum ſunt Jo.xiiij.
agricola et vitis: Scđm hoc ergo chriſtus vitis/ſcđm qđ
ait:pr̄ maior me eſt. Scđm id aūt qđ ait/ego et pater vnū Joan.x.
ſumus:et ipſe agricola eſt. Nec tales quales ſunt/qui ex/
trinſecus operādo exhibēt miniſteriū ſed talis vt det etiā
intrinſec⁹ incrementū. Nā neq; qui plātat eſt aliqd:neq; j.Co.iij.
qui rigat:ſed q incrementū dat deus. Sed vtiq; deus eſt
chriſtus:quia deus erat verbū. Unde ipſe et pater vnum
ſunt. Et ſi verbū caro factū eſt qđ nō erat/manet qđ erat.
Deniq; cū de patre tāq̄ de agricola dixiſſet/ꝙ infructuo
ſos palmites tollat:fructuoſos aūt purget/vt fructū pl⁹
afferāt:cōtinuo etiā ſeipſum mūdatorē palmitū oñdēs.
❡ Jam vos inquit mūdi eſtis:ꝓpter ſermonē quē locu/ Tex.
tus ſum vobis. Ecce et ipſe mundator eſt palmitū:qđ eſt
agricole/nō vitis officiū:qui etiam palmites operarios
ſuos facit. Nā etſi nō dant incrementū: impendūt tamē
aliquod adiumentū. Sed non de ſuo. Quia ſine me inqt
nihil poteſtis facere. Audi etiā ipſos confitentes. Quid
aūt eſt Apollo: Quid aūt Paulus: Miniſtri chriſti per
quos crediditis:et vnicuiq; ſicut dñs dedit. Ego plātaui
apollo rigauit. Et hoc ergo ſicut vnicuiq; dñs dedit. Nō
itaq; de ſuo. Jam vō quod ſequit̄: ſed deus incrementuʒ
dedit:nō per illos/ſed per ſemetipſum facit. Excedit hoc
humanā humanitatē:excedit angelicā ſublimitateʒ nec
omnino pertinet/niſi ad agricolā trinitatē. Jā vos mūdi
eſtis:mūdi ſcʒ atq; mundandi. Neq; eñ niſi mūdi eſſent
fructū ferre potuiſſent:et tñ omne quod fert fructū pur/
gat agricola/vt fructū plus afferat. Fert fructū:q2 mun/
dus eſt atq; vt plus afferat/purgatur adhuc. Quis eñ
eſt in hac vita ſic mūdus:vt non ſit magis magiſq; mun
dandus: Ubi ſi dixerimus:q2 peccatū non habem⁹ noſ/ j.Joā.j.
metipſos ſeducimus:et veritas in nobis non eſt. Si autē
confeſſi fuerimus peccata noſtra:fidelis eſt et iuſtus qui
dimittet nobis peccata:et mūdet nos ab omni iniquita/
te. Mundet itaq; mūdus/hoc eſt fructuoſos:vt tāto ſint
fructuoſiores/quāto fuerint mundiores. Jam vos mun
di eſtis/ꝓpter verbum quod locutus ſum vobis. Quare
non ait/mūdi eſtis ꝓpter baptiſmū quo abluti eſtis: ſed
ait/ꝓpter verbum qđ locutus ſum vobis/niſi q2 in aqua
verbū mūdat: Detrahe verbū et quid eſt aqua/niſi aqua Ex vbis ꝓuenit virt⁹ ſacramētiſ.
Accedit verbū ad elementū et fit ſacramentū:etiā ipſum
tāq̄ viſibile verbum. Nam et hoc vtiq; dixerat/qñ pedes
diſcipulis lauit. Qui locut⁹ eſt non indiget niſi vt pedes
lauet/ſed eſt mūdus totus. Unde iſta tanta virtus aque
vt corpus tangat/et cor abluat/niſi faciente verbo:nō q2
dicitur/ſed q2 creditur. Nā et in ipſo verbo aliud eſt ſon⁹
trāſiens:aliud virtus manens. Hoc eſt verbū fidei quod
predicamus ait apoſtolus. Quia ſi cōfeſſus fueris in ore Rom̄.x.
tuo/quia dñs eſt Jeſus:et credideris in corde tuo/ q2 de⁹
ſuſcitauit illū a mortuis/ſaluus eris. Corde eñ creditur
ad iuſtitiā:ore aūt cōfeſſio fit ad ſalutē. Unde et in actib⁹ Act.xv.
apl̄orum legim⁹. Fide mundans corda eorum. Et in epi/ j.Pe.iij.
ſtola ſua beat⁹ Petr⁹. Sic et vos inqt ſaluos facit bapti/
ma/nō carnis depoſitio ſordiū/ſed conſciētie bone inter/
rogatio. Hoc eſt verbū fidei qđ predicamus:quo ſine du
bio vt mundare poſſit/cōſecratur et baptiſmus. Chriſt⁹
quippe nobiſcū vitis cū patre agricola:dilexit eccleſiā:et
ſeipſum tradidit pro ea. Lege apoſtolū:et vide quid adiū
gat. Ut eā ſanctificaret inqt:mundans eam lauacro aq̄ Eph.v.
in verbo. Mūdatio igitur nequaq̄ fluxu et labili tribue/
retur elemento/niſi adderetur in verbo. Hoc verbum fi
dei tantū valet in eccleſia dei:vt per ipſum credentem/of
ferentem/benedicentem/tingentē:etiā tantillum mūdet
infantem:q̄uis nondū valentē corde credere ad iuſtitiā:
et ore confiteri ad ſalutem. Totum hoc fit per verbum:
de quo dñs ait. ❡ Jam vos mundi eſtis propter verbuʒ Tex.

T

Digitized by Google

quod locutus ſum vobis. Manete inquit in me: ⁊ ego in
vobis. Nõ eo mõ illi in ipo/ſicut ipe in illis. Utrūq; enim
ꝓdeſt: nõ ipſi/ſed illis. Ita ſunt q̄ppe in vite palmites: vt
viti nõ cõferāt: ſed inde accipiāt vt viuāt. Ita vero vitis
eſt in palmitibus: vt vitale alimentū ſubminiſtret eis nõ
ſumat ab eis. Ac per hoc et manētē in ſe habere chriſtum
⁊ manere in chriſto: diſcipulis ꝓdeſt vtrūq;/non chriſto.
Nā p̄ciſo palmite/pōt de viua radice ali⁹ pullulare. Qui
aūt preciſus eſt/ſine radice nõ pōt viuere. Deniq; adiun-
Tex. git et dicit. ¶ Sicut palmes non pōt ferre fructū a ſeipō
niſi māſerit in vite: ſic nec vos/niſi in me māſeritis. Ma-
gna gratie cõmēdatio fratres mei. Corda inſtruit humi
Rom. x. liū ora obſtruit ſuperborū. Ecce cui ſi audent reſpõdeāt:
q̄ ignorātes dei iuſticiā: ⁊ ſuā volētes cõſtituere/iuſticie
ij. Ti. iij. dei nõ ſunt ſubiecti. Ecce cui reſpõdeant ſibi placentes: ⁊
ad bona opa faciēda/deū ſibi neceſſariū nõ putātes. Nõ-
ne huic reſiſtūt veritati/hoies mēte corrupti reprobi cir-
ca fidē: q̄ reſpõdēt ⁊ loquūtur iniq̄tatē dicētes. A deo ha
bemus qd̄ hoies ſumus a nobiſmetipſis qd̄ iuſti ſumus?
Quid dicitis qd̄ voſipſos decipitis: nõ aſſertores/ſʒ p̄ci-
Liberi pitatores liberi arbitrij: ex alto elatiõis ꝑ inania preſum-
arbitrij ptionis/in ꝓfunda ſubmerſi? Nēpe vox veſtra eſt/q̄ hõ
bon⁹ vſ⁹ ex ſemetipſo facit iuſticiā. Hoc eſt altū elationis veſtre/ſʒ
veritas cõtradicit ⁊ dicit. Palmes nõ pōt ferre fructuʒ a
ſemetipſo/niſi māſerit in vite. Ite nūc per abrupta et nõ
habētes vbi ſigamini/ventoſa loq̄citate iactamini. Hec
ſunt inania p̄ſumptionis veſtre. Sed q̄d vos ſequat̃ vi-
dete: ⁊ ſi eſt in vobis vllus ſenſus horrere. Qui eñ a ſe-
metipſo ſe fructū exiſtimat ferre/in vite nõ eſt. Qui in vi-
te nõ eſt: in chriſto nõ eſt. Qui in chriſto nõ eſt/chriſtian⁹
nõ eſt. Hec ſunt profunda ſubmerſionis vr̄e. Etiam atq;
Tex. etiā cõſiderate q̄d adhuc veritas adiūgat et dicat. ¶ Ego
ſum inquit vitis vos palmites. Qui manet in me et ego
Jacob. j. in eo/hic fert fructū multū q: ſine me nihil poteſtis face
re. Ne quiſq̄ putaret ſaltē aliquē fructū paruū poſſe a ſe-
metipſo palmitē ferre: cū dixiſſet: hic fert fructū multum
nõ ait: q: ſine me parū poteſtis facere: ſed nihil poteſtis
facere. Siue ḡ parū/ſiue multū: ſine illo fieri nõ pōt: ſine
quo nihil fieri pōt. Quia ⁊ ſi parū attulerit palmes/eū
purgat agricola/vt plus afferat. Tñ niſi in vite ꝑmāſerit
et vixerit de radice: quātūlibet paruū fructū a ſemetipā
nõ pōt ferre. Quāuis aūt chriſtus vitis nõ eſſet/niſi hõ
Gratia eſſet: tamē iſtā gratiā palmitibus nõ preberet/niſi etiam
a chriſto deus eſſet. Uerū quia ita ſine gratia non poteſt viui: vt
deo. mors in poteſtate ſit liberi arbitrij. ¶ Si q̄s inq̄t in me
non māſerit/mittet̃ foras vt palmes ⁊ areſcet: ⁊ colligēt
eū/et in ignē mittent ⁊ ardet. Ligna itaq; vitis tāto ſunt
cõtēptibiliora ſi in vite nõ manſerint/quāto glorioſiora ſi
Eze. xv. māſerint. Deniq; ſicut de his etiā per Ezechielē prophe-
tā dñs dicit: preciſa nullis agricolarū vſibus proſunt: nul
lis fabrilib⁹ operib⁹ deputant̃. Unū e duob⁹ palmiti con
gruit: aut vitis aut ignis. Si in vite non eſt: in igne erit.
Tex. Ut ergo in igne nõ ſit: in vite ſit. ¶ Si māſeritis in me in
quit: et verba mea in vobis māſerint: qd̄cūq; volueritis
petetis/et fiet vobis. Manēdo quippe in chriſto q̄d vel-
le poſſūt/niſi qd̄ cõuenit chriſto? Quid velle poſſunt ma
nēdo in ſaluatore/niſi qd̄ nõ alienū eſt a ſalute? Aliud q̄p
pe volum⁹ q: ſumus in chriſto: ⁊ aliud volumus q: ſum⁹
adhuc in hoc ſeculo. De manſione nāq; huius ſeculi nobis
aliq̄ñ ſubrepit: vt hoc petam⁹ qd̄ nobis non expedire ne-
ſcimus. Sed abſit vt fiat nobis ſi maneam⁹ in chriſto: q̄
non facit qd̄ petim⁹/niſi qd̄ expedit nobis. Manētes er
go in eo/cū verba eius in nobis manēt quodcūq; volue
rim⁹ petim⁹/et fiet nobis: q: ſi petim⁹ ⁊ nõ fiet nõ hoc pe
timus qd̄ habet manſio in eo: nec qd̄ hn̄t verba eius que
manēt in nobis: ſed quod habet cupiditas ⁊ infirmitas
carnis: q̄ non eſt in eo: ⁊ in quā nõ manent verba ei⁹. Nā
vt q; ad verba ei⁹ pertinet oratio illa quā docuit: vbi dici
Mat. vj mus. Pater noſter qui es in celis. Ab hui⁹ orationis ver
bis ⁊ ſenſibus nõ recedamus petitionib⁹ noſtris: ⁊ q̄cq̄d
petierimus/fiet nobis. Tunc enim dicēda ſunt verba ei⁹
in nobis manere: qñ facim⁹ q̄ p̄cepit: ⁊ diligimus q̄ ꝓmi
ſit. Quando autē verba eius manent in memoria/nec
inueniūtur in vita: nõ cõputatur palmes in vite: q: vitaʒ
non extrahit ex radice. Ad hāc differētiam valet qd̄ ſcri-
ptum eſt. Memoria retinētibus mādata eius/vt faciāt
ea. Multi eñ memoria retinēt vt contēnant: vel etiā de- Pſ. cij.
rident/vt oppugnant ea. In his verba chriſti nõ manēt
q: tāgūt quodāmodo/nõ coherent. Et ideo nõ illis erūt
in beneficium/ſed in teſtimonium. Et q: ſic inſunt eis/vt
non maneant in eis: ad hoc tenentur ab eis/vt iudicent̃
ex eis. Tu autem domine.

¶ In vigilia Joannis baptiſte. Luce. I.

¶ Fuit in diebus Herodis regis Judee ſacer
dos quidam noie zacharias: de vice abia: ⁊ vxor
illi de filiabus Aaron: et nomen eius Elizabeth.
Et reliqua. Homilia venerabilis Bede.

Enturus in carne do
minus ⁊ redēptor nr̄/multos diſpēſationis ſue
teſtes p̄miſit ⁊ nūtios q̄ diuerſis tpibus/diuer
ſis Iſraelitice plebis parētib⁹ orti: nõ diuerſa fide/ſʒ vno
eodēq; per oia ſenſu/eiuſdē incarnationis myſteriū pro
phetando percurrerent. Horū vltim⁹ ⁊ quaſi limes q̄dā
legis et euāgelij/figure ⁊ veritatis Joānes apparuit/dño
atteſtāte q̄ ait. Lex ⁊ ꝓphete vſq; ad Joānē: ex eo regnū
dei euangelizatur. Unde etiā pluſq̄ propheta dictus eſt: Mat. xi
quia quē ceteri a lõge prophetando ſolū predixerant ille
et primo venturū prophetando ſignauit: ⁊ mox venientē
oſtendendo monſtrauit. Qui certe gratia diſpenſatiõis
non ſolū iuſtis/ſed et de põtificali ſtirpe ortis parētibus
natus aſſeritur. ¶ Fuit eñ ſacerdos (ſicut ex lectiõe euā Tex.
gelica audiuimus) noie Zacharias/de vice abia: et vxor
illi de filiabus Aaron: ⁊ nomē eius Elizabeth. Erant au
tem iuſti ambo ante dñm. Juſtis q̄ppe parentib⁹ erat ge Juſticia
nitus: vt eo cõfidentius iuſticie precepta populis daret: parentū
quo hec ipſe nõ quaſi nouitia didiciſſet: ſed velut heredi Joānis.
tario iure a progenitoribus accepta ſeruaret. De ſacerdo
tali ꝓſapia ortus eſt: vt eo potentius imitationem ſacer
dotij preconaretur quo ipſum ad ſacerdotale genus ꝑti
nere clareſceret. Redēptor etenim noſter in carne appa-
rens: ſicut rex nobis fieri dignatus eſt regnum celeſte tri
buēdo: ita etiā pontifex factus eſt/ſemetipm̄ ꝓ nobis of
ferendo deo hoſtiam in odorē ſuauitatis. Un̄ ſcriptū eſt Pſ. cix.
Jurauit dñs et non penitebit eū: tu es ſacerdos ineter-
num ſm̄ ordinē Melchiſedech. Melchiſedech quippe
(vt legimus) ſacerdos dei ſummi/longe legalis ſacerdo
tij tempora preceſſit/offerens deo panē et vinū. Et ideo
redēptor noſter ſacerdos eſſe dicitur ſm̄ ordinē Melchi
ſedech: quia ablatis victimis legalibus/idem ſacrificij
genus in myſterium ſui corporis et ſanguinis/in nouo
teſtamento offerendū inſtituit. Quis ergo congruētius
tranſlationē legalis/⁊ ſubſtitutionē euāgelici ſacerdotij
q̄ ſummi iuxta legē ſacerdotis filius ꝓphetaret? Qui cū
et ipe ſumm⁹ ſacerdos ſm̄ legē exiſtere poſſe videret̃: ma
luit docēte intrinſec⁹ incõmutabili rõne veritatis: noui ſa-
cerdotis preco q̄ ſucceſſor ⁊ heres exiſtere veteris. Ma
luit doct⁹ in ſpiritu vocari in deſertū populis noui teſta-
menti ſacramēta p̄dicare q̄ ad ſe venientibus in tēplum
glorioſiſſimo illo tūc tpis ſacerdotij veteris officio peſſe.
Pretulit longā ſolitudinis ſitim ⁊ eſuriē: cõtinuis hoſtia
rum ſolēnijs/pilis camelorū ⁊ cinctui zone pellicee: auro
textas pontificum poſtpoſuit ſtolas. Ut quid eñ hec fra
tres mei: niſi vt is q̄ merito iuſticie pfectiori auctoritatē
ſibi p̄dicādi aſciuerat: ipe etiam neglecto ordine paterni
põtificat⁹ oñderet: q: nõ dubie melioris põtificat⁹ preco
et p̄curſor exiſteret? Si vo fraternitatē veſtrā audire de-

Digitized by Google

lectat:q̃s fit abia/de cuius vico Zacharias gen⁹ duxiſſe
perhibet̃.Hic tꝑibus Dauid regis:ſumm⁹ erat ſacerdos
Siquidē iubēte dn̄o ꝑ Moyſen p̄mo vn⁹ in lege pōti-
fex Aaron eſt cōſtitut⁹:poſt cui⁹ mortē Eleazar fili⁹ eius
ſacerdotiū ſuſcepit.Et hoc ꝙ mortuo: Phinees fili⁹ ei⁹
ſacerdotij ſucceſſor extitit:⁊ ſic vſq̧ ad tp̄a Dauid per an-
nos circiter q̄dringētos ſeptuaginta: vn⁹ poſt vnū extite
re pōtificat⁹ heredes.At vero Dauid cū magno feruens
ſtudio religionis tēplū dn̄o cōdere deſideraſſet:dn̄s aūt
magis hoc ꝑ filiū ei⁹ Salomonē vellet ipleri/nihilomi-
nus ip̄e Dauid oīa q̄ ad futurā eiuſdē tēpli cōſtructionē
Diuini cult⁹ amplia-tio. vel reuerētiā ptinerēt/ſolicite p̄parare curauit.Vn̄ etiā
cātores ſtatuit:q̄ tp̄e ſacrificij q̄tidie pſalmos cū melodia
reſonarēt:atq̧ aīos ppl̄i circūſtātis/ad memoriā amorēq̧
celeſtiū nō ſolū ſublimitate v̄boꝝ q̄ dicebant̃/ſꝫ etiā ſua-
uitate ſonoꝝ qua dicebātur erigeret. Volēſq̧ vt creſcēte
cultu ⁊ magnificētia tēpli/dec⁹ ꝙ miniſterij illi⁹ ⁊ mini-
ſtrātiū creſceret cet⁹:cōuocauit oēm ꝓgeniē filioꝝ Aarō:
et eos vꝫ qui de Eleazar:⁊ illos q̄ de Ithamar ſtirpe de
ſcenderāt: diuiſitq̧ hos in partes viginti quatuor/ac de
his ſingulis ſingulos pōtifices eligēs:ceteros q̄ in parti
bus erant/ſacerdotij minoris : q̄ nūc p̄sbyterat⁹ vocat̃
officio fungi p̄cepit:ea vꝫ prouiſione:vt dū quilibet pon
tificū vita decederet:q̄cūq̧ in eius parte optim⁹ putare-
tur/ei in pōtificatu ſuccederet.Quas vꝫ partes taliter
ordinauit:vt ſinguli pontifices cū ſubiectis ſibi ſacerdo-
tibus per octonos dies/hoc eſt a ſabbato vſq̧ ad ſabba-
tū miniſtrarēt.Et cū oēs gradu ſacerdotali eſſent equa-
les:vn⁹ tn̄ in eis qui dignior videret̃:ſpeciali reuerentia
ac poteſtate p̄eminens/ſummi ſacerdotis nomen habe-
ret.Qui aūt ordo partiū earūdem ſeruari deberet/miſſa
corā Dauid rege ⁊ principibus familiarū ſacerdotalium
et leuitarū ſorte querebatur.In quarū diſtributione ſor-
tium abia de cuius vico et genere Zacharias ort̃/octa-
uo loco poſit⁹ inuenit̃.Et recte p̄co noui teſtamēti (in
quo gloria reſurrectionis mundo declaratur) loco octa-
ue ſortis naſcitur:q: ⁊ dn̄s noſter vna ſabbati q̄ eſt a die
cōditionis octaua/reſurrexit a mortuis : ⁊ nobis poſt ſex
huius ſeculi etates:ac ſeptimā q̄etis aīarū:q̄ eſt in alia vi
ta/octaua iā etas ꝑpetue reſurrectionis in fine ꝓmittit̃.
Tex. ❡ Erant aūt iuſti ambo ante deū/incedētes in om̄ibus
mādatis ⁊ iuſtificationibus dn̄i ſine querela.Sepe con-
tingit vt hi qui iam perfecti hoīm eſtimatione iudicātur
adhuc in oculis interni arbitri min⁹ aliq̄d perfectionis
habeant.Et rurſus euenire ſolet:vt nōnulli quibuſdam
virtutū operib⁹ immoderatius ſtudēdo:dū ſine ſcientia
deo placere appetūt/proximorū oculos offendāt.A qua
vtraq̧ reprehēſione parētes beati Joānis immunes eſſe
declarant̃.De q̄bus cū dictū eſſet.Erant aūt iuſti ambo:
cōtinuo ſubnectit̃/ante deū.Et cū adiūctū eſſet/inceden
tes in oībus mandatis ⁊ iuſtificationibus dn̄i:mox infer
tur/ſine querela.Ac ſi aperte dicat̃.Adeo ſe in actib⁹/pa
riter ⁊ in cogitationibus ſuis circūſpecte agebāt:vt et di
uinis obtutibus in occulto:⁊ humano foris iudicio pla-
ij.co.viij cerent:iuxta illud apl̄i.Prouidem⁹ eīm bona:nō ſolū co-
Tex. rā deo/ſed etiā corā hoībus. ❡ Et nō erat illis fili⁹:eo ꝙ
eſſet Elizabeth ſterilis:⁊ ambo ꝓceſſiſſent in dieb⁹ ſuis.
Diuinitus eſt ꝓcuratū:vt ſterili matre et vtroq̧ parente
ꝓuectioris etatis Joānes naſceret̃:quaten⁹ etiā ip̄e ort⁹
eius miraculo pateſceret/virū magne virtutis futurum
eſſe q̄ naſcebat̃:vbi deſinēte oī laſciuia concupiſcētie car-
nalis cōſtaret:q: nulla in cōparatione cauſa voluptatis/
ſed ſola cogitata ſit ſpūalis gr̄a ꝓlis.Sic Iſaac fili⁹ pro-
Gen.xxj miſſionis q̄ in figurā redēptoris nr̄i/fact⁹ eſt obediēs p̄ri
vſq̧ ad mortē de veteranis parētib⁹ ⁊ ſterili diu matre na
tus eſt.Sic Jacob ⁊ Joſeph patriarche:ſic Sāſon fortiſ-
ſimus ducū:⁊ ꝓphetarū exími⁹ Samuel:ſteriles diu cor-
pore/ſꝫ fecūdas ſemꝑ virtutib⁹ habuere genitrices:vt mi
raculo natiuitatis natoꝝ dignitas noſceret̃: ⁊ ꝓbarētur
ſublimes in vita futuri:q̄ in ipſo vite exortu/cōditiōis hu

mane iura tranſcenderent.Quod vero ſequit̃. ❡ Factū Tex.
eſt aūt cū ſacerdotio fungeret̃ Zacharias:in ordine vicis
ſue ante deū:ſm̄ cōſuetudinē ſacerdotij ſorte exijt : vt in-
cēſum poneret:ingreſſus in tēplū dn̄i.Claret q̄dē oībus:
q: iam redeūte ex ordine ſeptimana vicis ſue:q̄ ei de vico
abia cōtigerat:templum miniſtraturus intrauit. Sed for-
te aliq̄bus obſcurū eſt:q: ſcriptura tacere videt̃/quo hec
ſint anni tp̄e geſta.Quib⁹ intimādū:q: nec hoc ſcriptura
p̄termiſit/ſed ex eo ꝙ addidit latēter innuit. ❡ Et om̄is Tex.
inq̄ens multitudo ppl̄i/erat orans foris hora incēſi.Vna
etenim tm̄mō per annū ſolennitas erat:in qua pontifice
adorandū ſanctaſanctoꝝ intrāte/nullū prorſus hoīm in-
tra fores tēpli remanere liceret/ſed oēs tp̄e oblatiōis ex-
terius iuberent̃ orare.Hec aūt erat ſtatuta ſolēnitas/ſe-
Rit⁹ feſti expiationis. primo paſce mēſe/decima die mēſis:q̄ dies ꝓpitiationis
ſiue expiationis vocabatur:q: videlicet oblatio in altari
holocauſti victimis/ſanguis in ſanctaſanctoꝝ ad expiā-
dum inferebat̃. Nec ſolū ſanguis ibi aſpergebat̃/ſed et
thymiama adolebat̃:qd̄ in preſenti lectione Zacharias
feciſſe memorat̃.Dicit ergo de hac ſolēnitate dn̄s Moy-
ſi.Mēſe ſeptimo:decima die mēſis:affligetis aīas vr̄as/ Leu.xvj
nullūq̧ facietis opus.Expiabat aūt ſanctuariū pōtifex:
et tabernaculū teſtimonij atq̧ altare/ſacerdotes quoq̧
et vniuerſū populū:eritq̧ hoc vobis legitimū ſempiter-
nū:vt oretis ꝓ filijs Iſrael/et pro cūctis peccatis eorum
ſemel in anno.Et paulo ſuperius:cū ritū eiuſdē expiatio
nis doceret:ait inter alia.Null⁹ hoīm ſit in tabernaculo
qn̄ pōtifex ingredit̃ ſanctuariū:vt roget ꝓ ſe ⁊ pro domo
ſua/et pro vniuerſo cetu iſrael/donec egrediat̃.Longū
eſt de ſingulis hui⁹ diei cerimonijs ſcripture teſtimonia
ponere:longius multo ſingula ſufficienter quō nunc in
eccleſia ſpiritualiter agant̃ exponere.Vnde hoc maxi-
me libet veſtre fraternitatis auribus intimare ꝙ conue-
niēter electū ſit tp̄s:in quo precurſoris dn̄i natiuitas/et
virtus futura nūtiaret̃.Septim⁹ q̄ppe mēſis et decima
huius dies/ſacratiſſimo huic oraculo dedicat̃:q: nimirū
ille naſcitur⁹ p̄dicabat̃:q̄ cōſummationē obſeruantie le-
galis et euāgelice gr̄e predicaret initium: q: ortus mon-
ſtrabatur illius q̄ prim⁹ oīm ⁊ venire et iā adeſſe oſtēde-
ret dn̄m ſaluatorē:de quo ſcriptū eſt.Finis eīm legis chri- Rom.x.
ſtus ad iuſtitiā omni credēti.Nā ⁊ ſeptenario ꝓpter ſab
batū:⁊ denario numero ꝓpter decalogū/legis adimple
tio recte figurat̃.Dies hec ꝓpitiationis erat et expiatio-
nis:in qua ppl̄s oīs ab operib⁹ vacare et ꝑ orationes/atq̧
abſtinētiā affligi ⁊ caſtigari precept⁹ eſt.Qd̄ beati Joā-
nis ⁊ vite ⁊ p̄dicationi multū cōgruit:q̄ et ipſe a munda
nis vacās operib⁹:celeſtib⁹ ſolū ſtudijs/ac deſiderijs ani
mū dabat:⁊ cōuenientes ad ſe turbas a malis opibus ab
ſtinere/ac ꝑ penitētiā fideq̧ expiari:⁊ chriſto cōſecrari do
cebat:q: iā tp̄s diuine ꝓpitiatiōis inſtaret:in quo cūctis
pie querētib⁹ regni celeſtis pateret ingreſſus.Qd̄ autē Allegorica expoſitio.
hac die pōtifex ſanctuariū ⁊ tabernaculū teſtimonij atq̧
altare/ſacerdotes ꝙ et vniuerſum ppl̄m expiare iuſſus
eſt:Joānes ipſe q̄s ſit iſte pōtifex/vel q̄ hec expiatio ma-
nifeſtat:cū illo veniēte ad baptiſmū ſuū loq̄tur dicēs.Ec- Joā.i.
ce agnus dei:ecce q̄ tollit pctā mundi.Que vꝫ expiatio
ſemel in anno ſtatuta eſt:q: ſicut apl̄s ait.Chriſtus ſemel Heb.ix.
oblatus eſt/ad multorum exhauriēda peccata.Secūdo
ſine peccato apparebit expectantibus ſe in ſalutē.Qd̄
autē pōtifice ad rogandū ingrediēte ſanctuariū neminē
hoīm in tabernaculo eſſe licebat/donec exiret:infirmita
tē ſancte eccleſie deſignat q̄ pro fide eius pati necdū erat
idonea.Quod in ipſis patefactū eſt apl̄is:qui inchoata
eadē paſſione illius/oēs relicto eo fugierūt.Egrediebā
tur aūt expleta expiatione pōtifex:vt ⁊ alijs tabernaculū
intrādi facultas daret̃ : q: ꝑfecto ſue ſacrificio paſſionis
apparuit diſcipulis chriſt⁹:⁊ data ſpūſſancti gratia ad of
ferēdas deo hoſtias:nō ſolū deuoti opis ⁊ orationis/ſꝫ ⁊
proprij ſanguinis eorū ꝙ corda roborauit.Hec de obſer-
uātia feſtiuitatis legalis lati⁹ expoſuim⁹: vt agnoſceret

Digitized by Google

myſteriū non hoīs fuit/ſed angeli ore promendū. Hodie
Tex. primū auditur. ¶ Spiritusſanctus ſuperueniet in te: et
auditur et creditur. Deniq̄: ecce inq̄t ancilla dñi: fiat mi/
hi ſm verbū tuum. Vide humilitatem: vide deuotionē:
ancillā ſe dicit dñi: que mater eligitur/nec repētino exal/
tata promiſſo eſt. Simul ancillā dicendo: nullam ſibi pro
gatiuā tante gratie vendicauit: q̄ faceret quod iubetur.
Mitem em̄ humileq̄ paritura/humilitatem debuit etiā
ipſa preferre. Ecce ancilla dñi: contingat mihi ſm verbū
tuū. Habes obſequium: vides votū. Ecce ancilla dñi: ap
paratus officij eſt: cōtingat mihi ſm verbū tuū/ cōcept⁹
eſt voti. Merito ergo etiā de impari conceptione credidit
Marię partus expoſitio. Maria. Quid enim tā impar q̄ ſpiritusſanctus & corp⁹:
Quid tam inauditū q̄ virgo pregnans contra legē/con
tra conſuetudinem/contra pudorem / cuius carior cura
eſt virgini: Zacharias aūt nō de impari conditione: ſed
de ſenili etate nō credidit. Nam cōditio cōgruebat. Ex vi
ro & femina ſolēnis eſt partus: nec incredibile debet vi/
deri vbi natura cōcordat. Cum em̄ etas nature ſit: nō na
tura etatis/ſit plerūq̄ vt etas impediat naturā. Non eſt
tamen irratiōabile vt minor cedat cauſa maiori: & potior
prerogatiua nature/vſū inferioris excludat etatis. Huc
Gen. xxi accedat q̄ Abraā & Sara filiū in ſenectute ſuſceperant: &
Joſeph filius ſenectutis eſt. Nō ſi q: riſit Sara reprehē/
ditur iuſtius Zacharias condēnat̄: qui nec oraculo cre/
didit/nec exēplo. Maria aūt cū dicit: Quō fiet iſtud/qm̄
virū nō cognoui: nō videt̄ dubitaſſe de facto: ſed de facti
qualitate queſiſſe. Liquet em̄ q: faciēdū eſſe crediderat
que quomō fieret interrogauit. Unde et meruit audire.
Tex. ¶ Beata que credidiſti. Et vere beata: que ſacerdote p̄/
ſtantior. Cum ſacerdos negaſſet: virgo correxit errorem
Nec mirū ſi dñs redēpturus mūdū/ operationē ſuā in/
choauit tunc a Maria: vt per quam ſalus oībus paraba
Notula pulchra. tur/eadē prima fructū ſalutis hauriret ex pignore. Et be
ne queſiuit quomodo fieret. Legerat em̄ q: virgo conci
peret: ſed non legerat quēadmodū virgo generaret. Le/
Eſa. vij. gerat vt dixit. Ecce virgo in vtero accipiet: quō aūt acci/
peret: in euangelio primum angelus eſt locut⁹. Tu autē.

¶ In feſto Philippi et Jacobi. Joannis. XIIII.

¶ In illo tpe: Dixit Jeſus diſcipulis ſuis. Non
turbetur cor veſtrū. Creditis in deū: et in me cre/
dite. In domo patris mei māſiones multe ſunt.
Si quo minus dixiſſem vobis q: vado parare lo
cum. Et ſi abiero & preparauero vobis locū: ite/
rum venio et accipiā vos ad meipſum: vt vbi ſum
ego: et vos ſitis. Et reliqua. Homi. beati Augu.

Erigēda eſt nobis fra/
tres ad deū maior intentio: vt verba ſancti euā/
Tex. gelij que modo in noſtris auribus ſonuerunt:
vtcūq̄ mente capere poſſimus. Ait em̄ dñs. ¶ Non tur/
betur cor veſtrū: creditis in deū/& in me credite. Ne ergo
mortem tāq̄ hoīes timerent: & ideo turbarent̄: cōſolatur
eos etiam ſe deum eſſe cōteſtans. Creditis (inq̄t) in deū/
et in me credite. Conſequens eſt enim: vt ſi in deū credi/
tis/& in me credere debeatis: quod non eſſet conſequēs/
ſi chriſtus non eſſet deus. Sed quid eſt quod ſequitur.
Tex. ¶ In domo patris mei manſiones multe ſunt: niſi quia
et ſibi metuebāt: vnde audire debuerūt. Non turbet̄ cor
veſtrum. Quis enim eorū non metueret / cum Petro di
Luc. xxij ctū eſſet fidentiori atq̄ promptiori. Non cātabit gallus/do
nec ter me neges. Tāq̄ ergo eſſent ab illo perituri/meri/
Tex. to turbabant̄. Sed cum audiūt. ¶ In domo patris mei
manſiones multe ſunt. Si quo minus dixiſſem vobis: q:
vado parare vobis locū: a perturbatione recreant̄: certi
ac fidētes poſt pericula tētationū/ſe apud deū cum chri/
ſto eſſe manſuros: q: etſi alius eſt alio fortior: ali⁹ alio ſa/
pientior: alius alio iuſtior: alius alio ſanctior: in domo pa/
tris mei manſiones multe ſunt. Nullus eorū alienabitur
ab illa domo vbi māſionē p ſuo quiſq̄ accepturus eſt me
rito. Denarius quidem ille equalis eſt oībus: quē pater/
familias eis qui operati ſunt in vinea/iubet dari oībus Mat. xx
non in eo diſcernens qui minus et qui amplius labora/
runt. Quo vtiq̄ denario vita ſignificatur eterna: vbi ne
mo amplius viuit alio: q: viuendi nō eſt diuerſa in eter/
nitate menſura: ſed multe manſiones diuerſas meritorū
in vna vita eterna ſignificant dignitates. Alia enim glo j. Co. xv
ria ſolis: alia em̄ gloria lune/alia gloria ſtellarū. Stella
enim a ſtella differt in claritate: ſic et reſurrectio mortuo
rū. Tāq̄ ſtelle/ſancti diuerſas manſiones diuerſe clarita
tis/tāq̄ in celo ſortiūtur in regno: ſed propter vnū dena/
rium nullus ſeparat̄ a regno: atq̄ ita deus erit omnia in
omnibus: vt quoniā deus charitas eſt/per charitatē fiat
vt quod habent ſinguli/cōmune ſit oībus. Sic em̄ quiſq̄ j. Jo. iiij.
etiā ipſe habet/cū amat in altero quod ipſe non hȝ. Non
erit itaq̄ aliqua inuidia imparis charitatis: q: regnabit
in omnibus vna charitas. Proinde reſpuendi ſunt a cor/ Error prau⁹ retūditur.
de chriſtiano: qui putant ideo dictum eſſe multas man/
ſiones: q: extra regnū celorū erit aliq̄d vbi beati maneāt
innocentes/qui ſine baptiſmo ex hac vita emigrarūt: q:
ſine illo in regnū celorū intrare non potuerūt. Hoc ergo
fides non eſt fides: qm̄ non eſt vera et catholica fides.
¶ Et ſi abiero (inq̄t) et preparauero vobis locū: iterum Tex.
veniam & accipiā vos ad meipſum: vt vbi ſum ego/& vos
ſitis. Quō vadit & parat locū/ſi iam māſiōes multe ſūt.
Si quo minus dixiſſem: vado parare. Aut ſi adhuc parā
dus eſt/cur non merito dixiſſet: vado parare: An iſte mā
ſiones/& ſunt et parande ſunt: Si quo minus em̄ eſſent/
dixiſſet: vado parare. Et tamen q: ita ſunt vt parāde ſint
non eas vadit parare ſicut ſunt: ſȝ ſi abierit et parauerit
ſicut future ſunt/iterū veniens accipiet eos ad ſeipſum:
vt vbi eſt ipſe/ſint etiam et ipſi. Quomodo ergo manſio
nes in domo patris non alie/ſed ipſe: & ſine dubio iā ſunt
ſicut parande non ſunt: & nondū ſunt ſicut parande ſunt
Quomodo putamus/niſi etiam quō propheta predicat
deum: quia fecit que futura ſunt. Nō enim ait que factu/
rus eſt/que factura ſunt: ſed qui fecit que factura ſunt.
Ergo et fecit ea: et facturus eſt ea. Nā neq̄ facta ſunt ſi
ipſe non fecit: neq̄ futura ſunt ſi ipſe non fecerit. Fecit er
go ea predeſtinando/facturus eſt operando. Sicut diſci
pulos quādo elegerit ſatis indicat euāgeliū: tūc vtiq̄ qn̄
cos vocauit: & tn̄ ait aplūs. Elegit nos ante cōſtitutionē Eph. i.
mundi predeſtinādo vtiq̄/non vocādo. Quos aūt pre/ Ro. viij.
deſtinauit illos & vocauit. Elegit predeſtinando ante cō
ſtitutionem mundi elegit vocando ante cōſummationē
Sic et māſiones p̄parauit & preparat: nec alias/ ſȝ quas
preparauit has preparat: q̄ fecit q̄ futura ſunt: quas p̄pa/
rauit predeſtinando/preparat operādo. Jam ergo ſunt
in predeſtinatione. Si quo minus dixiſſet/ibo & parabo:
ideſt predeſtinabo. Sed q: non ſunt in operatiōe. ¶ Et
ſi abiero inq̄t et p̄parauero vobis locū: iterū venio & ac/ Manſio dei q̄ ſit.
cipiā vos ad meipm. Parat aūt quodāmō māſiōes/mā/
ſionibus parādo māſores: q̄ppe cū dixerit. In domo pa/
tris mei māſiones multe ſunt: q̄d putabim⁹ eſſe domum
dei/niſi templū dei: Quid aūt ſit/ interroget̄ aplūs: et re/
ſpondeat. Templū dei ſanctum eſt quod eſtis vos. Hoc
eſt etiam regnū q̄ filius traditurus eſt patri: vnde etiā j. Co. xv.
apoſtolus. Initiū chriſtus/deinde qui ſunt chriſti in pre/
ſentia eius: deinde finis cum tradiderit regnū deo & pa/
tri/ideſt quos redemit ſanguine ſuo/tradiderit etiā con
templando patri ſuo. Hec ergo domus dei/hoc templū
dei: hoc regnum dei adhuc edificatur/adhuc fabricatur
adhuc paratur: in illo erunt manſiones ſicut eas adhuc
parat dñs: in illo iam ſunt ſicut predeſtinauit iam domi/
nus. Sed q̄d eſt q̄ vt p̄pararet abijt/cū pfecto nos ipos
prepararet: quod non faciet ſi reliquerit. Agnoſco domine

Digitized by Google

vt poſſum. Nimirũ illud ſignificas:q:vt parentur iſte mã
ſiones viuere debet iuſt⁹ ex fide. Qui em̃ a dño pegrinaẽ
opus habet ex fide viuere:q: per hãc ad ſpeciẽ cõtemplan
Mat.v. dam paratur. Beati em̃ mundo corde:quoniã ipſi deum
Act.xv. videbunt. Et fide mundat corda eoꝝ. Illud in euãgelio:
hoc in actib⁹ apoſtoloꝝ legitur. Fides autem (qua eorũ
qui deum viſuri ſunt:q̃diu peregrinanẽ corda mundan/
tur) qð non videt credit. Nam ſi vides/non eſt fides. Cre
denti colligitur meritũ/videnti reddiẽ premiũ. Eat ergo
domin⁹ et parat locum:eat ne videatur:lateat vt credatur
Tunc em̃ locus paratur/ſi ex fide viuatur. Creditus deſi
deretur/vt deſiderat⁹ habeatur. Deſideriũ dilectiõis pre/
paratio eſt manſionis. Nunc eſt dilectiſſimi:vt quãtũ va
lemus intelligamus de verbis dñi poſterioribus priora:⁊
de cõſequentibus precedentia:in eo ꝙ audiſtis apoſtolo
Celeſtis manſio quomõ paratur. Thome interroganti eſſe reſponſum. Dixerat em̃ dñs cũ
de mãſionibus loqueretur:quas ⁊ dixit eſſe in domo pr̃is
ſui:⁊ ire ſe vt prepararet eas:vbi intelleximus ⁊ eſſe iã man
ſiones ipſas in pdeſtinatione:⁊ preparari eas/cũ eorum
qui ibi mãſuri ſunt/per fidem corda mundantur:quoniã
ipſa dei domus ipſi ſunt. Et quid eſt aliud manere in do/
mo dei q̃ eſſe in populo dei:cum ipſe populus eſt in deo ⁊
deus in eo? Hoc vt prepararet dñs abijt:vt credẽdo in eum
qui nõ videtur:ea q in ſpem ſemp futura eſt/nũc per fidez
manſio preparetur. Propterea ergo dixerat. Et ſi abiero
⁊ preparauero vobis locũ/iterum venio et accipiam vos
ad meipſum:vt vbi ego ſum/⁊ vos ſitis:et quo ego vado
Tex. ſcitis/⁊ viam ſcitis. Ad hec dicit ei Thomas. ¶ Domine/
neſcimus quo vadis:et quomodo poſſumus viam ſcire?
Vtrũq; illos dñs dixerat ſcire:vtrũq; dixit iſte neſcire:⁊ lo
cũ quo itur/⁊ viam qua itur. Sed neſcit ille mentiri:ḡ iſti
ſciebant:⁊ ſe ſcire neſciebãt. Conuincat eos iã ſcire/quod
Tex. ſe putant adhuc vſq; neſcire. ¶ Dicit eis Jeſus. Ego ſum
via veritas ⁊ vita. Quid eſt fratres? Ecce audiuim⁹ diſci/
pulum interrogantẽ/audiuim⁹ ⁊ magiſtrũ docentẽ:⁊ nõ
dum capimus etiã poſt vocẽ ſonantem/ſententiã latitan/
tem. Sed quid nõ poſſumus capere? Nũquid poterãt ei
dicere apl̃i eius cũ quibus loquebaẽ:neſcimus te? Proin
de ſi eũ ſciebãt:⁊ via ipſe eſt/viã ſciebant. Si eũ ſciebãt:et
veritas ipſe eſt/veritatẽ ſciebant. Si eum ſciebant:⁊ vita
ipſe eſt/vitam ſciebant. Ecce ſcire conuicti ſunt qð ſe ſcire
neſciebant. Quid ḡ ⁊ nos in iſto ſermone non cepimus?
Quid putatis fratres mei/niſi q: dixit: et quo ego vado
ſcitis:⁊ viã ſcitis. Ecce cognouimus ꝙ ſciebant viam: q:
ſciebant ipſum q̇ eſt via. Sed via eſt qua itur:nũquid via
eſt ⁊ quo itur? Vtrũq; aũt illos dixerat ſcire ⁊ quo vadit ⁊
viã. Opus ḡ erat vt diceret ego ſum via:vt oſtẽderet eis:
quia cũ ſciret viam ſcire:quã putauerãt ſe neſcire. Quid
Chriſt⁹ via veri/tas vita. aũt opus erat vt diceret. Ego ſum via veritas et vita:cuz
via cognita q̃ iret: reſtaret noſſe quo iret: niſi q: ibat ad
veritatem:ibat ad vitã? Ibat aũt ad ſeipſum ꝑ ſeipm̃. Et
nos quo imus/niſi ad ipſum? Ipſe ḡ ad ſeipſum ꝑ ſeipm̃:
nos ad ipſum/ꝑ ipſum:immo ꝟo ad patrem:⁊ ip̃e ⁊ nos.
Joã.xvi. Nam ⁊ de ſeipſo alibi dicit. Ad patrẽ vado. Et hoc loco ꝓ
pter nos:nemo inquit venit ad patrẽ/niſi per me. Ac per
hoc ⁊ ipſe per ſeipſum/⁊ ad ſeipſum ad patrem:⁊ nos per
Tex. ipſum:⁊ ad ipſum ⁊ ad patrẽ. ¶ Si cognouiſſetis me in/
quit:⁊ patrẽ meũ vtiq; cognouiſſetis. Hoc eſt qð ait. Ne/
Tex. mo venit ad patrẽ/niſi ꝑ me:deinde ſubiũgit. ¶ Et amo/
do cognoſcetis eũ:et vidiſtis eum. Sed Philippus vnus
Tex. ex apl̃is quid audierit nõ intelligẽs. ¶ Dñe inquit oſten/
de nobis pr̃em:⁊ ſufficit nobis. Cui dñs. Tanto inquit tẽ
pore vobiſcũ ſum:⁊ nõ me cognouiſtis? Philippe q̇ videt
me/videt ⁊ patrem. Ecce increpat ꝙ tanto tẽpore cũ ip̃is
erat ⁊ nõ cognoſcebatur. Nõne ip̃e dixerat:⁊ quo ego va
do ſcitis ⁊ viam ſcitis:⁊ ſe neſcire dicẽtes/hoc eos ſcire cõ
uicerat/addendo atq; dicendo. Ego ſum via veritas ⁊ vi
ta? Quomodo nũc dicit:tãto tẽpore vobiſcum ſum:⁊ nõ
cognouiſtis me:cũ profecto ⁊ quo iret ⁊ viam ſcirent/nõ
ob aliud niſi ꝙ ipſum vtiq; ſcirent? Sed facile iſta ſoluiẽ
queſtio:ſi dicamus ꝙ eũ aliqui eorũ ſciebãt/aliqui neſcie/
bant:atq; in his qui neſciebãt Philippus erat: et qð ait.
Et quo ego vado ſcitis ⁊ viam ſcitis:illis dixiſſe intelliga
tur q̇ ſciebant:nõ Philippo cui dictũ eſt. Tãto tẽpore vo/
biſcum ſum:⁊ nõ cognouiſtis me Philippe. His ḡ q̇ filiũ
iam nouerãt etiã illud de patre dictũ eſt:⁊ amodo cogno
ſcetis eũ:⁊ vidiſtis eũ. Dictũ eſt em̃ ꝓpter oĩmodam ſimi/
litudinem que illi cum patre eſt:⁊ ideo amodo dicerẽtur
noſſe patrẽ:q: nouerant ſimilem filiũ. Ergo iam ſciebant
filium:⁊ ſi nõ oẽs/certe q̇dam eoꝝ q̇bus dr̃. Et quo vado
ſcitis/⁊ viam ſcitis. Ipſe em̃ eſt via/ſed patrẽ neſciebant.
Ideo audiũt. Si cognouiſſetis me/⁊ patrẽ meũ cogno/
uiſſetis:ꝑ me vtiq; illũ:ali⁹ em̃ ego ſum/alius ille. Sȝ ne
putarent diſſimilem:⁊ amodo cognouiſſetis eũ inq̇t:⁊ vi
diſtis eũ. Viderunt em̃ ſimillimũ eius filiũ:ſed admonen
di fuerant talẽ etiã eſſe patrẽ equalis eſt filius quẽ vide/
bãt. Et ad hoc valet qð poſtea diciẽ Philippo. Qui me vi
det/videt ⁊ patrẽ:nõ ꝙ ipſe ſit pater ⁊ fili⁹ (qð in Sabel/ Sabelli/ani ſunt patripaſ/ſiani.
lianis qui vocanẽ etiã patripaſſiani catholica fides dam
nat) ſed ꝙ tam ſimiles ſint pater ⁊ filius:vt qui vnuz no/
rit/ambos nouerit. Solemus em̃ de ſimilibus duob⁹ ita
loqui/eis qui vnũ illoꝝ vident et qualis ſit alius volunt
noſſe:vt dicamus. Vidiſtis illuz/iſtum vidiſtis. Sic ergo
dictum eſt. Qui videt me/videt ⁊ patrẽ:nõ q: ipſe ſit pr̃ q̇
filius:ſed ꝙ ad patris ſimilitudinẽ in nullo prorſus diſcre
pet filius. Ideo magiſter diſcipulũ arguebat:qm̃ cor po/
ſtulantis videbat: tãq̃ enim melior eſſet pater q̃ fili⁹/ſic
Philippus patrẽ noſſe cupiebat:⁊ ideo nec filiũ ſciebat/
quo melius aliquid eſſe credebat. Ad ſenſum hũc corrigẽ
dum dictũ eſt. ¶ Qui videt me videt et patrẽ. Quomo/
do tu dicis:oſtende nobis patrẽ? Video quomodo tu di/ Tex.
cas. Non alteruz queris videre ſimilẽ ſed illũ putas eſſe
meliorẽ. ¶ Non credis q: ego in patre:et pater in me eſt? Tex.
Cur in ſimilibus diſtãtiã cupis cernere? Cur inſeparabi/
les/ſeparari deſideras noſſe? Deinde nõ ad ſoluz Philip/
pum/ſed et alios pluraliter loquitur. ¶ Verba q̇ ego lo/ Tex.
quor vobis/a meipſo non loquor:pater autem in me ma/
nens ipſe facit opa. Ergo et verba opera ſunt? Plane eſt
ita. Nam profecto qui proximũ loquẽdo edificat/bonum
opus opaẽ. Sed q̇d eſt/a meipſo nõ loquor/niſi a memet
ipſo nõ ſum q̇ loquor:ei q̇ppe tribuit qui facit/de quo eſt
ipſe qui facit. Pater em̃ deus nõ eſt de aliquo:filius autẽ
deus eſt q̇dem patri equalis/ſed de patre deo. Ideo ille
deus/ſȝ nõ de deo:⁊ lumẽ/ſed nõ de lumine:iſte vero de⁹
de deo/lumen de lumine. Verũ ſit equalis alter alteri:vt
tñ alter ab altero:ideo nõ loquiẽ a ſemetipſo/q: non eſt a
ſeipſo:iõ pater in illo manens facit opa ipſa:q: per quẽ et
cum quo facit nõ eſt niſi ab ipſo. Deinde adiungit ⁊ dicit.
¶ Non creditis/q: ego in patre ⁊ pater in me eſt? Alioq̇n Tex.
ꝓpter opera ipſa credite. Antea ſolus Philippus argue/
batur:nunc aũt non eũ ibi ſolũ fuiſſe qui eſſet arguẽdus
oſtẽditur. Propter opera inquit ipſa credite:quia ego in Opera chriſti ſũt deitatis ſigna.
patre ⁊ pater in me eſt. Neq; em̃ ſi ſeparari eſſemus:inſe/
parabiliter operari vlla rõne poſſemus. Sed quid eſt qð
ſequitur. ¶ Amen amẽ dico vobis: q̇ credit in me/opera
que ego facio ⁊ ipſe faciet:⁊ maiora horũ faciet:quia ego
ad patrẽ vado:⁊ quodcũq; petieritis in noĩe meo hoc fa
ciam. Ergo ⁊ illa maiora opera/ſeipſum facturũ eſſe pmi
ſit. Non ſe extollat ſeruus ſup dñm/nec diſcipulus ſupra Mat.x.
magiſtrũ. Maiora q̃ ipſe fecit dixit eſſe facturos:ſȝ in eis
vel per eos ſe facientẽ:non ip̃is tãq̃ ſemetipſis. Ei quippe
cantatur? Diligam te dñe fortitudo mea. Sed q̇ ſunt tan/ Ps.xvij.
dẽ iſta maiora? An forte ꝙ egros ipſis tranſeuntib⁹/etiaȝ
coꝝ vmbra ſanabat? Maius eſt em̃:vt ſanet vmbra q̃ fim
bria. Illud per ſe:hoc ꝑ ipſos: ſed vtrũq; ꝑ ſe. Verũtamen
qñ iſta dicebat:verborũ ſuorum opera cõmendabat. Sic
em̃ dixerat. ¶ Verba que ego loquor vobis a meipſo nõ Tex.
loquor:pater autẽ in me manẽs/facit opa ip̃a. Que ope/
ra tunc dicebat/niſi verba que loquebatur? Audiebant ⁊
credebant illi:et eorundem verborum fructus erat fides

Digitized by Google

illoꝝ. Verūtamen euāgelizantibus diſcipulis: nō tā pauci ꝙ illi erant/ ſed gētes etiā crediderūt. Hec ſunt ſine dubitatione maiora. Nec tñ ait. Maiora hoꝝ facietis: vt ſolos apoſtolos eos putaremus eē facturos: ſed qui credit in me (inquit) opera que ego facio/ ꝛ ipſe faciet: ꝛ maiora hoꝝ faciet. Ita ne quicūꝙ credit in chriſtū/ facit q̄ chriſt⁹ vel maiora ꝙ chriſt⁹? Si ḡ q̄ credit/ faciet: nō credit vtiꝙ q̄ nō faciet: ſicuti eſt illud. Qui diligit me/ mādata mea cuſtodit: vnde pfecto q̄ nō cuſtodit/ nō diligit. Quid eſt hoc fratres? Nūquid inter credētes in chriſtū nō eſt cōputandus/ q̄ nō fecerit maiora ꝙ chriſt⁹? Nudū eſt: abſurduꝫ eſt ferri nō poteſt: nō toleratur niſi intelligaꝛ. Apoſtolum ergo audiamus. Credēti (inquit) in eum qui iuſtificat impium/ deputaꝛ fides ei⁹ ad iuſtitiā. In hoc opere facim⁹ opa chriſti: q: ꝛ ipm credere in chriſto/ op⁹ eſt chriſti. Hoc operaꝛ in nobis: nō vtiꝙ ſine nobis. Audi ḡ iam ꝛ intellige. Qui credit in me / opera que ego facio et ipſe faciet. Pri⁹ ego facio/ deinde ipſe faciet: q: facio vt faciat. Que opera/ niſi vt ex impio iuſtus fiat? Et maiora hoꝝ faciet. Quoꝝ obſecro? Nunqd nō operū chriſti maiora faciet q̄ cum timore ꝛ tremore ſuā ipſius ſalutē operatur: qͦ vtiꝙ in illo ꝛ ſine illo chriſt⁹ operatur? Prorſus maius hoc eſſe dixerim ꝙ eſt celū ꝛ terra: ꝛ quecūꝙ cernūtur in celo ꝛ in terra. Et celum eñ ꝛ terra tranſibit: predeſtinatorū autēꝫ id eſt eoꝝ quos preſcit/ ſalus et iuſtificatio pmanebit. In illis tantū opera dei: in his autē eſt etiaꝫ imago dei. Sed in celo ſedens: dominationes/ pncipatus/ poteſtates/ archangeli/ angeli / opa ſunt chriſti. Nūquid his operibus maiora faciet: q̄ operante in ſe chriſto/ cooperatur eternā ſalutē ac iuſtificationē ſuam? Non hic audeo precipitare ſententiā intelligat qui pōt. Iudicet q̄ poteſt: vtrū maius ſit iuſtos creare/ ꝙ impios iuſtificare. Certe eñ ſi equalis vtrūꝙ potentie/ hoc maioris eſt miſericordie. Hoc eñ magnū pietatis ſacramentū qͦ manifeſtatū eſt in carne iuſtificatum in ſpiritu: apparuit angelis: predicatū eſt in gentibus: creditū eſt in mūdo: aſſumptū eſt in gloria. Reſtat inquirere quō accipiendū ſit. ¶ Quodcūꝙ petieritis patrē meuꝫ in noie meo hoc faciā. Magnā ſpem dñs pmiſit ſuis orantib⁹ dicēs. Quia ego ad patrem vado et quodcūꝙ petieritis patrē in nomine meo/ hoc faciā. Sic ergo perrexit ad patrē: vt non relinq̄ret indigentes/ ſꝫ exaudiret petentes. Sed quid eſt/ quodcūꝙ petieritis: cuꝫ videamus pleruꝙ fideles eius petere/ ꝛ nō accipere? An forte ppterea/ q: male petūt? Qñ eñ nos delectāt mala ꝛ nō delectāt bona rogare debem⁹ poti⁹ deū vt delectēt bona ꝙ vt cōcedāꝛ mala. Quō ḡ itelligēdū eſt: quodcūꝙ petieritis hoc faciā: ſi deus aliqua petentibus fidelib⁹ etiaꝫ cōſulēdo nō facit? An forte ſolis apl'is dictū debemus accipere? Abſit. Nūquid eñ in eū ſoli apl'i crediderunt? Ad eos itaꝙ loquebatur dicendo Qui credit in me: in q̄bus eo donante etiam nos ſumus: qui vtiꝙ nō quodcūꝙ petierimus/ accipimus. Ipſos quoꝙ beatiſſimos ſi cogitemus apl'os: inuenim⁹ eum qui plus oībus laborauit (nō aūt ipſe/ ſed gratia dei cum illo) ter dñm rogaſſe: vt ab eo diſcederet angelus ſathane/ nec tñ qͦ rogauerat accepiſſe. Euigila hō fidelis: ꝛ vigilanter audi qͦ illic poſitū eſt/ in noie meo. Ipꝫ eñ: quodcūꝙ/ nō ait vtcūꝙ/ ſed in noie meo. Quis pmiſit ḡ tam magnuꝫ beneficiū? Qui vocaꝛ chriſt⁹ Ieſus. Chriſt⁹ ſignificat regē: Ieſus ſignificat ſaluatorē. Nō itaꝙ ſaluos nos faciet q̄cūꝙ rex/ ſed rex ſaluator. Ac p hoc quodcūꝙ petim⁹ aduerſus vtilitatē ſalutis: nō petim⁹ in noie ſaluatoris. Et tñ ipſe ſaluator eſt: non ſolū qñ facit qͦ petimus/ verūetiam qñ nō facit: qñ qͦ videt peti cōtra ſalutē/ nō faciendo potius ſe exhibet ſaluatorē. Quapropter qñ volum⁹ vt faciat quodcūꝙ petim⁹ nō vtcūꝙ/ ſed in noie eius petamus: hoc eſt in noie ſaluatoris petamus. Nō ḡ cōtra ſalutē noſtrā petamus. Qͦ ſi fecerit: nō vt ſaluator facit: qͦ eſt nomē eius fidelib⁹ eius Eſt quippe impijs ꝛ dānatoꝝ: q̄ dignaꝛ fidelibus eſſe ſaluator. Qui ḡ credit in eum: quodcūꝙ petierit in eo noie qͦ eſt illis qui credunt in eū/ hoc facit: qm̄ hoc ſicut ſaluator facit. Si aūt q̄ in eū credit/ aliqd p ignorantiā cōtra ſalutem ſuā petit: nō in noie ſaluatoris petit/ q: ſaluator ei⁹ nō erit/ ſi (qͦ eius ſalutē impedit) fecerit. Vnde tūc expedit potius vt nō faciat/ ppter qͦ inuocaꝛ. Propterea nō ſolum ſaluator ſed etiā magiſter bon⁹ vt faciat quodcūꝙ petierimus: in ipſa oratione quā nobis dedit/ docuit quid petam⁹: vt etiā ſic intelligam⁹/ nō petere nos in noie magiſtri/ qͦ petim⁹ pter regulā ipſius magiſterij. Sane q̄dā q̄uis in noie eius petim⁹. i. ſm ſaluatorē et ſm magiſtruꝫ petamus: non tunc qͦ petim⁹ facit/ ſed tñ facit. Neꝙ eñ quia ꝛ illud petimus vt veniat regnū tuum/ pptera nō facit qͦ petimus: q: nō ſtatim cū illo in eternitate regnamus. Differtur eñ qͦ petim⁹/ nō negatur. Verumtamē orantes tāꝙ ſeminantes/ nō deficiamus: tpe enim ppio metemus. Et ſimul petam⁹ qñ bene petim⁹: vt nō faciat quod non bene petimus: quia ꝛ ad hoc pertinet quod in eadem oratione dominica dicimus. Ne nos inferas in tētationem. Neꝙ enim parua eſt tentatio: ſi contra tuā ſit cauſam tua poſtulatio.

¶ Inuentionis ſctē crucis. Joā. III.

¶ In illo tempore: Erat homo ex phariſeis Nicodemus nomine: princeps iudeoꝛuꝫ. Hic venit ad Ieſum nocte ꝛ dicit ei. Rabbi: ſcimus quia a deo veniſti magiſter. Et reliq̄. Homilia btī Aug.

Nicodem⁹ ex his erat qui crediderant in nomine Ieſu: videntes ſigna et prodigia que faciebat. Superius enim euangeliſta hoc dixerat. Cum eſſet Ieſus Hieroſolymis in paſca in die feſto: multi crediderunt in noie eius. Quare crediderunt? Sequitur ꝛ dicit. Videntes ſigna que faciebat. Et de Nicodemo quid dicit? ¶ Erat hō ex phariſeis Nicodemus nomine/ princeps iudeorum: hic venit ad eum nocte ꝛ ait. Rabbi: ſcimus q: a deo veniſti magiſter. Et iſte ergo crediderat in noie ei⁹. Et ipſe vñ crediderat? Sequitur ꝛ dicit. ¶ Nemo eñ poteſt hec ſigna facere q̄ tu facis/ niſi fuerit de⁹ cum eo. Si ḡ iſte Nicodemus de illis multis erat q̄ crediderant in nomine eius: iam in iſto Nicodemo attendam⁹ quare ſe Ieſus non credebat eis. ¶ Reſpondit Ieſus ꝛ dixit ei. Amen amen dico tibi: niſi quis renat⁹ fuerit denuo: nō poteſt videre regnū dei Ipſis ḡ ſe credit Ieſus/ q̄ nati fuerint denuo. Ecce illi crediderant in eum ꝛ Ieſus non ſe credebat eis. Tales ſunt oēs catecumini. Ipſi iā credunt in noie chriſti: ſed Ieſus non ſe credit eis. Intendat ꝛ intelligat charitas vr̄a. Si dixerimus catecumino. Credis in chriſtū: rn̄det credo/ ꝛ ſignat ſe. Iam crucē chriſti portat in fronte ꝛ nō erubeſcit de cruce dn̄i ſui. Ecce credidit i noie ei⁹. Interrogem⁹ eū Manducas carnē filij hoīs: ꝛ bibis ſanguinē filij hominis Neſcit qd dicim⁹: q: Ieſus non ſe credit ei. Cū ḡ ex illo numero eſſet Nicodemus: venit ad Ieſum/ ſed nocte venit. Et forte hoc ad rē pertinet. Ad dn̄m venit/ ꝛ nocte venit: ad lucē venit/ ꝛ in tenebris venit. Renati autēꝫ ex aqua ꝛ ſpirituſancto quid audiūt ab apl'o? Fuiſtis eñ aliquādo tenebre/ nūc aūt lux in dn̄o: ꝛ filij lucis ambulate. Et iterū Nos q̄ dei ſumus/ ſobrij ſimus. Qui ergo renati ſunt/ noctis fuerunt/ et diei ſunt: tenebre fuerunt et lumen ſunt. Iam credit ſe Ieſus illis: et non nocte veniunt ad Ieſum ſicut Nicodemus: nō in tenebris querunt diem. Tales eñ iam profitentur eū. Accedit ad illos Ieſus: facit in illis ſalutem: q: ipſe dixit. Niſi quis mādūcauerit carnem meā: ꝛ biberit ſanguinē meū: nō habebit vitam in ſe. Et ꝙ ſignū crucis habēt in frōte catecumini: iā de domo magna ſunt/ ſed fiant ex ſeruis filij. Nō eñ nihil ſunt: q: iā ad domū magnā ptinent. Quādo aūt māna mādūcabat popul⁹ Iſrael: Cum trāſiſſet mare rubrū. Mare aūt rubrū qd ſignificet audi apoſtolum. Nolo eñ vos ignorare fra

Margin notes (left): Ro.iiij. — Iuſtificatio impij ē maximū dei opus. — Tex. — Nomis chriſti virtus.
Margin notes (right): Mat.vj — Joā.ij. — Tex. — Tex. — Tex. — Catecumini deſcribunt — Eph.v. — j.Theſ.v — Joā.vj. — j.Cor.x.

Digitized by Google

tres:qm̄ patres noſtri oēs ſub nube fuerunt:et oēs mare
tranſierūt:vt q̄d trāſierūt mare:quaſi cām q̄reres ab illo
ſecutus ait.Et oēs ꝑ Moyſen baptizati ſunt in nube ⁊ in
mari.Si ḡ figura maris tantū valuit:ſpēs baptiſmi quā-
tum valebit?Si qđ geſtū eſt in figura/traiectuȝ pplm̄ ad
māna ꝑduxit:q̄d exhibebit chriſt⁹ in ỽitate baptiſmi ſui/
traiecto ꝑ eum pp̄lo ſuo?Per baptiſmū traijcit oēs credē
tes/occiſis omnibus peccatis/tāq̄ hoſtibus conſequēti-
bus ſicut in illo mari oēs Egyptij perierūt.Quo traijcit
fratres mei:quo traijcit ꝑ baptiſmū Jeſus:cuius figuraȝ
tūc gerebat Moyſes:q̄ ꝑ mare traijciebat?Quo traijcie-
Joan.vj. bat?Ad manna.Quid eſt māna?Ego ſum inq̄t panis vi-
uus/qui de celo deſcēdi.Manna accipiūt fideles/iā tra-
iecti ꝑ mare rubrū.Quare ꝑ rubrū mare?Jam mare:q̄re
rubrū?Significabat mare illud rubrū/baptiſmuȝ chriſti.
Vñ rub⁹ baptiſm⁹ chriſti:niſi ſanguine chriſti cōſecratus.
Māna Quo ḡ ꝑducit credētes et baptizatos?Ad manna.Ecce
celeſte dico māna.Notū eſt quid acceperint iudei/populus ille
exponit. Jſrael:notū eſt quid eis pluiſſet de⁹ de celo:⁊ neſciunt ca
tecumini:q̄d accipiūt de menſa chriſti.Erubeſcāt ergo q̄
neſciūt:tranſeāt per mare rubrū:māducēt manna:vt quō
crediderūt in noīe Jeſu:ſic ſe illis credat Jeſus.Jdeo in-
tendite fratres:q̄d reſpondeat iſte qui nocte venit ad Je
ſum.Quāuis ad Jeſum venerit:tñ q̄ nocte venit:adhuc
de tenebris carnis ſue loquit̄.Nō intelligit qđ audit a do
mino:nō intelligit qđ audit a luce:q̄ illuminat oēm hoīeȝ
Joan.j. venientē in hunc mundū.Jam ei dñs dixit/niſi q̄s renat⁹
Tex. fuerit denuo/nō videbit regnū dei.¶ Dicit ad eum Nico
demus.Quomodo pōt homo naſci cū ſit ſenex?Spirit⁹
ei loquit̄:⁊ ille carnē ſapit.Carnē ſuam ſapit:q̄ carnē chri
ſti nondū ſapit.Cū em̄ dixiſſet dñs Jeſus:niſi quis mādu
cauerit carnē meā ⁊ biberit ſanguinē meū:nō habebit in
Jo.vj. ſe vitam.Scandalizati ſunt quidā qui cū ſequebant̄:⁊ di
xerunt ad ſemetipſos.Durus eſt hic ſermo:quis pōt eum
audire?Putabant em̄ hoc dicere Jeſum/ꝙ cū poſſent cō
ciſum ſicut agnū coq̄re/⁊ māducare.Abhorrentes a ver-
bis eius receſſerūt ⁊ ampli⁹ cum ſecuti nō ſunt.Sic euā-
geliſta loquitur.Et dñs ipſe remanſit cū.xij.Et illi ad eū
Jo.vj. Dñe/ecce illi dimiſerunt te.Et ille.Nunquid ⁊ vos vultis
abire?Oſtendere volens/q̄ ipſe illis erat neceſſarius:nō
illi chriſto erant neceſſarij:ne quis terreat chriſtū quādo
dicitur vt ſit chriſtianus:quaſi beatior erit chriſt⁹ ſi tu fue
ris chriſtianus.Bonum eſt tibi vt ſis chriſtian⁹.Naȝ ſi nō
fueris/malū chriſto nō erit.Audi vocē Pſal.Dixi dño de⁹
meus es tu:qm̄ bonorū meoꝝ non eges.Jdeo de⁹ meus
es tu:qm̄ non meoꝝ eges bonoꝝ.Si fueris ſine deo mi-
nor eris:ſi fueris cū deo/maior de⁹ non erit.Nō ex te ma-
ior ille/ſed tu ſine illo minor.Creſce ḡ in illo.Noli te ſub-
trahere:vt quaſi ille deficiat ſi receſſeris.Reficieris ſi ac-
ceſſeris:deficies ſi receſſeris.Jnteger manet te acceden-
te:integer manet te cadente.Cū ḡ dixiſſet diſcipulus.Nū
quid et vos vultis abire:reſpōdit Petrus petra illa voce
oīm.Dñe/ad quē ibimus?Verba vite eterne habes.Be-
ne ſapuit in ore ipſius caro dñi.Dñs aūt expoſuit eis/⁊ di
xit.Spūs eſt qui viuificat:caro nō ꝓdeſt quicq̄.Cum di-
xiſſet/niſi quis māducauerit carnē meā ⁊ biberit ſangui-
nem meū:nō habebit in ſe vitā:ne carnaliter intelligerēt:
ſpūs eſt inq̄t qui viuificat:caro aūt nihil ꝓdeſt.Verba q̄
locutus ſum vobis:ſpūs eſt ⁊ vita.Hunc ſpiritū ⁊ hāc vi-
tam nō ſapiebat iſte Nicodem⁹:qui nocte venerat ad Je
ſum.Ait ei Jeſus.Niſi quis renat⁹ fuerit denuo/nō vide-
bit regnū dei.Et ille carnē ſuā ſapiēs:in cuius ore nōdum
ſapiebat caro chriſti:quō inquit pōt hō naſci cū ſit ſenex?
Tex. ¶ Nunq̄d pōt in ventrē matris ſue iterū introire ⁊ naſci?
Nō nouerat iſte/niſi vnā natiuitatē ex Adā ⁊ Eua:ex deo
⁊ eccl'ia nondū nouerat.Non nouerat niſi eos parētes q̄
generant ad mortē:nōdum nouerat eos parētes q̄ gene-
rant ad vitā.Nō nouerat niſi eos parentes q̄ generāt ſuc
ceſſuros:nondū nouerat eos qui ſemꝑ viuētes generant
ꝑmanſuros.Cum ḡ ſint due natiuitates/ille vnam intelli

gebat.Vna eſt de terra/alia de celo.Vna ē de carne/alia
de ſpiritu.Vna eſt de mortalitate/alia de eternitate.Vna
eſt de maſculo ⁊ femina/alia de deo ⁊ eccleſia.Sȝ ipē due
ſingule ſunt:nec illa pōt repeti nec iſta.Recte itellexit Ni
codem⁹ natiuitatē carnis.Sed ⁊ tu intelligito natiuita-
tem ſpūs:quō intellexit Nicodemus natiuitatem carnis?
Quid Nicodem⁹ intellexit?Nūquid poteſt hō denuo in
ventrē matris ſue intrare ⁊ naſci?Sic quicūq̄ dixerit tibi
vt ſpūaliter iterū naſcaris:rñde quod dixit Nicodemus.
Nūquid poteſt homo iterū in ventrē matris ſue intrare
⁊ naſci?Jā natus ſum de Adam:nō me poteſt iterum ge-
nerare Adam.Jā natus ſum de chriſto:non me pōt iterū
generare chriſtus?Quomodo vterus non pōt repeti:ſic Hereſis
nec baptiſm⁹.Qui naſcit̄ de eccl'ia catholica:tāq̄ de Sa- ſique ta-
ra naſcit̄/de libera naſcit̄.Qui naſcit̄ de hereſi tāq̄ de an- xatio.
cilla naſcit̄ ſȝ ex ſemie Abrae.Aiaduertat charitas veſtra
magnū ſacrm̄.Teſtatur deus ⁊ dicit.Ego ſum de⁹ Abraā
⁊ deus Jſaac/⁊ deus Jacob.Jn iſtis tribus inuenim⁹ pa Exo.iij.
rere liberas/parere ⁊ ancillas.Jnuenimus ibi ⁊ partus
ancillarum:inuenimus ibi et partus liberarum.Jntelli-
gimus aūt rem mirā in iſtis partub⁹.i.in iſtis fetibus:in
his generationib⁹ liberarum ⁊ ancillaꝝ:quatuor ſcȝ gñā
hominū:in quib⁹ quatuor generib⁹ complect̄ figura toti⁹
populi futuri chriſtiani:vt non ſit mirū quod in iſtis trib⁹
dictū eſt:ego ſum de⁹ Abraā/⁊ deus Jſaac/⁊ deus Jacob
Jn oībus em̄ chriſtianis fratres intendite:aut per malos
naſcunt̄ boni:aut ꝑ bonos naſcunt̄ mali:aut per bonos
boni:aut ꝑ malos mali.Ampli⁹ iſtis quatuor generibus
nō poteſtis inuenire.Que iterū reperā/aduertite:retine
te:excutite corda veſtra:nolite pigri eſſe.Capite/ne capiami
ni:quomodo quatuor ſunt genera oīm chriſtianoꝝ:aut ꝑ
bonos naſcunt̄ boni:aut ꝑ malos naſcunt̄ mali:aut ꝑ bo
nos mali:aut ꝑ malos boni.Puto q̄ planum eſt.Per bo
nos boni:ſi ⁊ q̄ baptizāt/boni ſunt:⁊ q̄ baptizantur/recte
credūt:⁊ in mēbris chriſti recte numerāt̄.Per malos ma-
li:ſi ⁊ q̄ baptizāt/mali ſunt:⁊ q̄ baptizant̄/duplici corde ac Quatu-
cedunt ad deū/⁊ nō tenētes mores quos audiūt in eccle- or gene-
ſia:vt non ibi ſint palee/ſed frumentū.Et em̄ multi ſunt/ ra chriſti
nouit charitas veſtra.Per malos boni/ſi aliq̄ſ baptizat anoꝝ.
adulter:⁊ qui baptizat̄/iuſtificat̄.Per bonos mali:aliq̄ſ
qui baptizant/ſancti ſunt:⁊ q̄ baptizātur/tenere vias dñi
nolunt.Puto fratres notū eſſe in eccleſia:⁊ quotidianis
exemplis manifeſtari ea que dicimus.Sed in prioribus no
ſtris patrib⁹ ea cōſiderem⁹:q̄ habuerūt et illi iſta quatu-
or gñā.Per bonos boni Ananias Paulum baptizauit.
Quid ꝑ malos mali?Dicit apl's:quoſdā ꝑdicatores euan Act.ix.
gelij quos dicit nō caſte annūtiare ſolere euāgeliū:quos
tolerat i ſocietate chriſtiana/⁊ dicit?Quid em̄:dū oī mo- Phil.j.
do ſiue ꝑ occaſionē ſiue ꝑ veritatē chriſt⁹ annūciet̄:et in
hoc gaudeo.Nūq̄d maliuol⁹ erat:⁊ de alieno malo gau-
debat?Sed q̄ ⁊ per malos veruȝ ꝑ̄dicabatur:et ꝑ maloꝝ
ora chriſtus annuntiabat̄:ſi quos iſti ſui ſimiles baptiza
bāt:mali malos baptizabant.Si quos iſti baptizabāt de
qualibus dñs dicit.Que dicunt facite:que auteȝ faciunt
facere nolite:mali bonos baptizant.Boni malos bapti- Mat.
zant:quō a Philippo ſctō Simon Mag⁹ baptizatus eſt xxiij.
Nota ergo iſta ſūt quatuor genera fratres mei.Ecce ite- Act.viij.
rum ea repeto.Tenete illa:numerate illa:aduertite illa.
Cauete que mala ſunt:tenete que bona ſunt.Per bonos
boni naſcunt̄/cuȝ ꝑ ſanctos ſancti baptizant̄.Per malos
mali:cū ⁊ q̄ baptizant ⁊ q̄ baptizantur/inique ⁊ impie vi
uunt.Per malos boni/cū mali ſunt q̄ baptizant:⁊ boni q̄
baptizāt̄.Per bonos mali/cū boni ſunt q̄ baptizāt:⁊ ma-
li q̄ baptizant̄.Regeneratio ſpūalis vna eſt/ſicut gñatio
carnalis vna eſt.Et qđ Nicodem⁹ dño ait/verū dixit:q̄ nō
pōt hō cū ſit ſenex redire rurſus in vterū matris ſue ⁊ na-
ſci.Jlle q̄dē dixit:q̄ hō cū ſit ſenex hoc non pōt:q̄ſi etſi in-
fans eſſet/poſſet.Omino em̄ non poteſt:ſiue recens ab vte
ro/ſiue ānoſa iā etate/redire rurſus in materna viſcera/⁊
naſci.Sed ſicut ad natiuitatē carnalem valēt muliebria

Digitized by Google

viſcera ad ſemel pariendū:ſic ad natiuitatē ſpūalē valent
viſcera eccl'ie/vt ſemel quiſq; baptizet̄. Propterea ne quis for
te dicat:ſ; iſte in hereſi nat⁹ eſt:⁊ iſte in ſchiſmate nat⁹ eſt
amputata ſunt oīa ſi meminiſtis q̄ vobis diſputata ſunt
de trib⁹ pr̄ibus nr̄is: quoꝝ deus dici voluit:nō q: ſoli erāt
Tex. ſed q: in ſolis expleta eſt integritas ſignificādi ppl'i futu-
ri. Dicit dn̄s Nicodemo ⁊ exponit ei. ¶ Amē amē dico ti
bi/niſi quis renat⁹ fuerit ex aq ⁊ ſpūſctō: nō pōt introire in
regnū dei. Tu inq̄t carnalē generationē intelligis cuꝫ di-
cis:nūquid pōt hō redire in viſcera matris ſue? Ex aqua ⁊
ſpūſctō oportet naſcat̄/ꝓpter regnū dei. Si ꝓpter heredita
tem pr̄is hoīs tp̄alem naſcit̄/naſcat̄ ex viſceribus matris
carnalis: ꝓpter hereditatē pr̄is dei ſempiternā/naſcat̄ ex
Duplex natiui- viſcerib⁹ eccl'ie. Generat ꝑ vxorē pater filiū moriturus ſuc-
tas de- ceſſurū:generat de⁹ de eccl'ia filios nō ſucceſſuros/ſ; ſecū
claraṫ. manſuros. Et ſequit̄. ¶ Qd' natū eſt de carne/caro eſt: et
quod natū eſt de ſpiritu ſpūs eſt. Spiritaliter ḡ naſcimur
⁊ in ſpiritu naſcimur verbo ⁊ ſacramento:adeſt ſpirit⁹ vt
Tex. naſcamur. Spirit⁹ inuiſibiliter adeſt vn̄ naſceris: q: et tu
inuiſibiliter naſceris. Sequit̄ em̄ et dicit. ¶ Nō mireris:
quia dixi tibi oportet vos naſci denuo. Spiritus vbi vult
ſpirat/⁊ vocē ei⁹ audis:ſed neſcis vn̄ veniat/aut q̄ vadat.
Nemo videt ſpiritū:⁊ quō audim⁹ vocē ſpūs? Sonat pſal
mus/vox eſt ſpūs:ſonat ꝓpheta/vox eſt ſpūs:ſonat ſermo
diuin⁹/vox eſt ſpūs. Vocem ei⁹ audis:⁊ neſcis vn̄ veniat
⁊ quo vadat. Sꝫ ſi naſcaris ⁊ de ſpū:hoc eris vt ille:q̄ non
Tex. eſt natus adhuc de ſpiritu:neſciat de te vn̄ venias/⁊ quo
eas. Hoc em̄ ſecut⁹ ait. ¶ Sic eſt oīs qui natus eſt ex ſpū.
Rn̄dit Nicodemus/⁊ dixit ei. Quō poſſunt hec fieri? Et
reuera carnaliter itelligebat. In illo fiebat quod dixerat
Tex. dominus. Vocē ſpiritus audiebat:⁊ neſciebat vnde vene
rat:⁊ quo ibat. ¶ Rn̄dit Jeſus ⁊ dixit ei. Tu es magr̄ in
Iſrael ⁊ hec ignoras? O fratres/qd' putamus dn̄m huic
magiſtro iudeoꝝ q̄ſi inſultare voluiſſe? Nouerat dn̄s qd'
agebat volebat illū naſci ex ſpū. Nemo ex ſpū naſcit̄/niſi
humilis fuerit:q: ipſa hūilitas facit nos naſci de ſpū: q̄ſi
ꝓpe eſt dn̄s obtritis corde. Ille magiſterio inflat⁹ erat:⁊ ali
cuius momēti ſibi eſſe videbat̄:q: doctor erat iudeorum.
Deponit ei ſupbiā/vt poſſet naſci de ſpiritu. Inſultat q̄ſi
indocto:non q: ſuperior videri vult dn̄s. Quid magnū/
deus ad hominē/veritas ad mendaciū? Maior chriſtus
quā Nicodem⁹ dici debet/dici pōt cogitandus eſt. Si di-
ceretur maior chriſt⁹ q̄ angeli/ridendū erat. Incompara
biliter em̄ maior creator oī creatura:ꝑ quem facta eſt oīs
creatura. Sed exagitat ſupbiam hoīu. Tu es magiſter in
Iſrael/⁊ hec ignoras? Tāq̄ dicēs/ecce nihil noſti princeps
Phi.ij. ſuperbe:naſcere ex ſpiritu. Si em̄ natus fueris ex ſpiritu/
vias dei tenebis/vt humilitatē chriſti ſequaris. Sic em̄
altus eſt ſup oēs angelos:qui cū in forma dei eſſet:nō ra-
pinā arbitrat⁹ eſt eſſe equalis deo:ſed ſemetipſum exina-
niuit formā ſerui accipiēs:in ſimilitudinē hoīꝫ fact⁹:⁊ ha
Chriſti bitu inuentus vt hō:humiliauit ſemetip̄m/factus obedi-
pia con- ens vſq; ad mortē. Et ne tibi mortis genus aliqd' placeat
deſcēſio. mortē aūt crucis. Pendebat ⁊ inſultabat̄ ei. De cruce de-
ſcendere poterat:ſed differebat/vt de ſepulcro reſurgeret
Pertulit ſupbos ſeruos dn̄s:medicus egrotos. Si hoc il
le:qd' illi quos oportet naſci ex ſpiritu? Si hoc ille ver⁹ ma
giſter in celo:nō hoīu tantū/ſed ⁊ angeloꝝ? Si em̄ docti
ſunt angeli/ꝟbo dei docti ſunt. Si ꝟbo dei docti ſunt: q̄ri-
Joan.j. te vn̄ docti ſunt/⁊ inuenietis. In principio erat verbuꝫ:et
verbū erat apud deū/⁊ de⁹ erat verbū. Tollat̄ hoī ceruix
Mat.xj. ſed aſpera ⁊ dura:vt ſit leuis ceruix ad portandū iugū do
Tex. mini/de q̄ d̄r. Iuguꝫ meū leue eſt:⁊ ſarcina mea leuis. Et
ſequit̄. ¶ Si terrena dixi vobis ⁊ nō credidis:quō ſi dixe
ro vobis celeſtia credetis? Que terrena dixit fr̄es? Niſi quis
renat⁹ fuerit denuo:terrenū eſt. Spūs vbi vult ſpirat: et
vocē ei⁹ audis:⁊ neſcis vnde veniat/aut quo eat:terrenū
eſt. Si em̄ de iſto vento diceret/ſicut nōnulli intellexerūt
cū q̄reret̄ ab eis/qd' terrenuꝫ dixerit dn̄s cū ait:ſi terrena
dixi vobis ⁊ nō creditis:quō ſi celeſtia dixero credetis? Cū

ergo quereret̄ a q̄buſdā/qd' terrenū dixerit dn̄s:anguſti-
as paſſi dixerūt. Quod ait:ſpūs vbi vult ſpirat ⁊ vocē ei⁹
audis ⁊ nō ſcis vnde veniat et quo eat: de vēto iſto dixit.
Quid em̄ nominauit terrenū? Loquebat̄ de generatiōe
ſpiritali/ſecutus ait. Sic ⁊ oīs qui nat⁹ eſt ex ſpiritu. Dein
de fratres:quis noſtrū non videat (verbi gratia) auſtrum
euntē a meridie ad aquilonē:aut aliū ventū venientē ab
oriente ad occidentē. Quomodo ḡ neſcim⁹/vnde veniat
⁊ quo eat? Quid ḡ dixit terrenū/quod nō credebant ho-
mines? An illud qd' de templo reſuſcitādo dixerat? Corp⁹
em̄ ſuum de terra acceperat:⁊ ipſaꝫ terrā parabat ſuſcita
re:nō ei creditū eſt terrā ſuſcitaturo. Si terrena inq̄t dixi
vobis ⁊ nō creditis/quomodo ſi dixero vobis celeſtia cre
detis:hoc eſt/ſi nō creditis q: tēplū poſſum ſuſcitare deie
ctum a vobis:quomodo credetis/q: per ſpm̄ poſſint ho-
mines regenerari? Et ſequit̄. ¶ Nemo aſcēdit in celū/ni- Tex.
ſi q̄ de celo deſcēdit/fili⁹ hoīs q̄ eſt in celo. Ecce hic erat:et
in celo erat. Hic erat carne/in celo erat diuinitate:immo
vbiq; diuinitate:nat⁹ de mr̄e/nō recedēs de pr̄e. Due nati Duplex
uitates chriſti intelligūt̄. Una diuina altera hūana. Una chriſti
ꝑ quā efficeremur/altera ꝑ quā reficeremur:ambe mira- natiui-
biles. Illa ſine matre:iſta ſine pr̄e. Sed q: de Adā corpus tas.
acceperat/q: Maria de Adā:ipſumq; corp⁹ ſuſcitaturus
erat. Terrenū quiddā dixerat. Soluite tēplū h̄:⁊ in trib⁹ Joan.ij.
dieb⁹ ſuſcitabo illud. Celeſte aūt q̄ddā dixit:niſi quis rena-
tus fuerit ex aq̄ ⁊ ſpū:nō videbit regnū dei. Eya fr̄es. De⁹
voluit eſſe filius hoīs:homīes voluit eſſe filios dei. Ipſe
deſcēdit ꝓpter nos:nos aſcēdamus ꝓpter ipſum. Solus
em̄ deſcēdit ⁊ aſcēdit:q̄ hoc ait. Nemo aſcēdit in celū/niſi
q̄ de celo deſcendit. Non ḡ aſcenſuri ſunt in celū/quos fa-
cit filios dei? Aſcēſuri plane. Hec em̄ nobis promiſſio eſt.
Erūt equales angelis dei. Quō ḡ nemo aſcēdit/niſi qui Mat.
deſcēdit? Quia vnus deſcēdit/vnus aſcēdit. Quid de ce- xxij.
teris intelligendū/niſi q: mēbra eius erūt/vt vnus aſcen-
dat? Propterea ſequit̄. ¶ Nemo aſcendit in celū/niſi qui Tex.
de celo deſcendit:filius hoīs q̄ eſt in celo. Mira res: q: et
hic erat ⁊ in celo:tales fecit diſcipulos ſuos. Paulū apl'm
audi dicentē. Noſtra aūt cōuerſatio in celis eſt. Si homo Phi.iij.
Paul⁹ apl's ambulabat carne in terra/⁊ cōuerſabat̄ in ce
lo:deus celi ⁊ terre nō poterat eſſe in celo ⁊ in terra? Si ḡ
nemo niſi ille deſcendit ⁊ aſcendit:q̄ ſpes erat ceteris? Ea
ſpes eſt ceteris:q: ille ꝓpterea deſcendit ⁊ aſcendit: vt in
illo ⁊ cū illo vnū eſſent/q̄ ꝑ illū aſcenſuri eſſent. Non dicit: Gal.iij.
⁊ ſeminibus (ait apl's) quaſi in multis/ſed tāq̄ in vno:et
ſemini tuo q̄ eſt chriſt⁹. Et fidelib⁹ ait. Vos aūt chriſti. Si
aūt chriſti:ergo Abrae ſemen eſtis. Quod dixit vnū: hoc
dixit oēs nos eſſe. Ideo in pſalmis aliquādo plures can-
tant:vt oſtendatur quia de pluribus fit vnus:aliqñ vnus
cantat: vt oſtendatur quid fiat de pluribus. Propterea
vnus ſanabatur in illa piſcina:⁊ quiſquis alius deſcende
bat/nō ſanabatur. Ergo iſte vnus cōmēdat vnitatē eccle
ſie. Ue illis qui oderūt vnitatē eccl'ie:⁊ partes ſibi faciūt
in hoībus. Audiāt illū:qui volebat eos facere vnū in vno Unita-
Ad vnū audiant illū dicentē. Nolite vos facere multos. tis com-
Ego plantaui:Apollo rigauit:ſed de⁹ incremētū dedit. mēdatio
Sed neq; qui plantat eſt aliqd'/neq; qui rigat:ſed q̄ incre
mentū dat de⁹. Illi dicebāt. Ego ſum Pauli/ego Apollo
ego vero Cephe. Et ille. Diuiſus eſt chriſt⁹? In vno eſto-
te/vnum eſtote:vnus eſtote. Nemo aſcendit in celū: niſi
qui de celo deſcendit. Ecce volum⁹ eſſe tui/dicebāt Pau
lo. Et ille. Nolo ſitis Pauli:ſꝫ eius eſtote cuius eſt vobiſ
cum et Paulus. Deſcēdit em̄ ⁊ mortu⁹ eſt:⁊ ipſa morte li-
berauit nos a morte. Morte occiſus/mortem occidit. Et Sap.j.
noſtis fratres:quia mors illa per diaboli inuidiam intra-
uit in hunc mundum. Deus autem mortem non fecit ſcri
ptura loquitur:nec letatur in perditione viuoꝝ. Creauit
em̄ vt eſſent omnia. Sed qd' ibi ait? Inuidia em̄ diaboli
mors intrauit in orbem terrarum. Ad mortem a diabolo Sap.ij.
ꝓpinatā/nō veniret homo vi adductus. Non enim cogē
di potentiā diabolus habebat:ſed perſuadendi verſutiā.

Digitized by Google

Niſi cōſentires: nihil inuexerat diabolus. Cōſenſio tua o
homo te ꝑduxit ad mortē. A mortali mortales nati: et ex
immortalibꝰ mortales facti. Ab Adā oēs hoies mortales
Jeſus aūt filius dei verbū dei: ꝑ qḋ facta ſunt oia: vnicus
Joan. j. equalis prī/ mortalis factꝰ eſt. Quia verbū caro factū eſt
⁊ habitauit in nobis. Si ġ mortē ſuſcepit/ ⁊ mortē ſuſpen-
dit in cruce: ⁊ de ipſa morte liberantur mortales. Qḋ in fi-
gura factuꝫ eſt apud antiquos/ cōmemorauit illud dn̄s.
Tex. ¶ Et ſicut inquit Moyſes exaltauit ſerpentē in eremo:
ita exaltari oportet filiū hoīs: vt oīs q̇ credit in eū nō per-
eat: ſed habeat vitā eternā. Magnū ſacramentū: ⁊ qui le-
gerūt nouerūt. Deinde audiūt vel qui nō legerūt: vel qui
Nūe. xxj. forte lectū vel auditū obliti ſunt. Proſternebatᷣ in eremo
populus Iſrael morſibꝰ ſerpentū: fiebat ſtrages magna
multarū mortiū. Plaga em̄ dei erat corripientis ⁊ flagel-
lantis/ vt erudiret. Demonſtratū eſt ibi magnū ſacramē-
tuꝫ rei future. Ipſe dn̄s teſtatur in hac lectione: vt nemo
poſſet aliud interp̄tari: q̄ ꝙ ipſa veritas de ſe indicat. Di-
ctum eſt em̄ ad Moyſen a dn̄o: vt faceret eneū ſerpētem:
⁊ exaltaret in eremo in ligno: ⁊ admoneret ppl'm Iſrael vt
quiſquis morſus eſſet a ſerpēte: illum ſerpentē exaltatum
Serpētꝫ in ligno attēderet. Factū eſt: mordebantᷣ homines: intue-
enei ſi- bantur: ⁊ ſanabantᷣ. Quid ſunt ſerpentes mordētes? Pec-
gnifica- cata de mortalitate carnis. Quis eſt ſerpens exaltatus?
tio. Mors dn̄i in cruce. Quia em̄ a ſerpente mors: ꝑ ſerpētis
effigiem figurata eſt mors. Mors ſerpentū legalis: mors
dn̄i vitalis. Attenditur ſerpens/ vt nihil valeat ſerpens.
Quid eſt hoc? Attenditᷣ mors/ vt nihil valeat mors. Sed
cuius mors? Mors vite/ ſi dici pōt mors vite: immo q: di-
ci poteſt/ mirabiliter dicitᷣ. Sed nūquid non erit dicendū
qḋ fuit faciēdū? Ego dubitē dicere/ qḋ dn̄s ꝓ me dignatꝰ
eſt facere? Nōne vita chriſtus? Et tamen in cruce chriſtus
Nonne vita chriſtus? Et tamen mortuus eſt chriſtꝰ. Sed
⁊ morte chriſti/ mors mortua eſt: quia vita mortua occidit
morteꝫ. Plenitudo vite degluciuit mortem. Abſorpta eſt
mors in chriſti corꝑe. Sic ⁊ nos dicemꝰ in reſurrectiōe: q̄ſi
j. Co. xv. iā triūphātes cātabimus. Ubi mors eſt cōtentio tua? vbi
eſt mors aculeus tuus? Interim modo fratres vt a pecca-
to ſanemur: chriſtū crucifixū intueamur. Q: ſicut Moy-
ſes inq̄t exaltauit ſerpentē in eremo: ſic exaltari opꝫ filiuꝫ
hoīs: vt oīs qui credit in eū nō pereat/ ſed habeat vitam
eternā. Quō qui intuebantᷣ illū ſerpentem nō peribant
morſibꝰ ſerpentū: ſic q̇ intuentᷣ fide mortē chriſti/ ſanātur
a morſibꝰ pctōꝝ. Sed illi ſanabantᷣ a morte ad vitā tpalē
h aūt ait: vt habeāt vitā eternā. Hoc em̄ intereſt: iter figu-
ratā imaginē/ ⁊ rē ipſam. Figura p̄ſtabat vitā temporalē:
res ipſa cuiꝰ illa figura erat/ preſtat eternam. Tu aūt dn̄e.

¶ De eodem feſto. Matthei. XIX.

¶ In illo tempore: Acceſſerunt ad Jeſum pha-
riſei tentātes eū ⁊ dicētes. Si licet homini dimit-
tere vxorem ſuam quacūꝗ ex cauſa. Et reliqua.
Homilia beati Joannis Chryſoſtomi.

IUſtus dn̄s omnium:
qui ſic diligit alios/ vt alios nō contēnat. Nam
ſicut oēs illi debent gloriam quaſi dn̄o: ſic ille
debet omnibus miſericordiā quaſi ſeruis. Nam ſi ſemper
eum vnus teneat locus: iā non eſt poſſeſſor oīm hominū
ſed poſſeſſor aliquoꝝ. Reliq̄t Judeā: et venit in fines Ju-
dee/ ſcꝫ Galileā patriā ſuam: de qua fuerat natus. Qua-
ſi ſol altius aſcendens: reliquit orientē/ et venit in Judeā
quaſi ad occaſum: vbi fuerat obiturus: in pace paſſionis
occūbens: iterum nobis aliū diem nouiorem ſue reſurre-
ij. Co. v. ctionis oſtendere volēs/ vt dicamus cū apoſtolo. Uetera
tranſierunt: ecce facta ſunt oia noua. Et ſecute ſunt eum
turbe multe: q̄ſi teſtimonia ſalutaris doctrine eius: quaſi
oues paſtorem in manu ipſius genite ⁊ nutrite. Produce-
bant eū quaſi paruuli filij patrē peregre/ longeꝗ ꝓficiſcē-
tem. Et q̇d pater ꝓficiſcēs? Bona pignora charitatis eis
reliquit pro exilibus remedia ſanitatū. Et ſanauit eos ibi
Apparet q: parati erant populi ſequi eū etiā in fines Ju-
dee. Sꝫ ne quis exiſtimet iudeoꝝ: ſicut erāt detractores
ꝙ ad cōmendationē opinionis: ⁊ ad teſtimonia virtutuꝫ
ſuarū/ iactantie cauſa trahat ſecū multitudinē infirmorū
ideo ſanauit eos ⁊ dimiſit: maxime cū ſufficerēt/ ⁊ ipſi ad
gloriā ⁊ hoibus ad ſalutem: teſtimonia in ſuo loco naſcē-
tia. ¶ Et acceſſerūt ad eum phariſei tentantes eū ⁊ dixe- Tex.
runt. Si licet homini vxorem ſuā quacūꝗ ex cauſa dimit-
tere. Uiro caſto q̄liſcūꝗ vxor bona videtᷣ: q: ꝑfecta chari-
tas vitia nō ſentit. Qui diligit vxorē/ de ſoluēdo matrimo-
nio legis p̄cepta neceſſaria nō habet: vbi auteꝫ de matri-
monio ſoluendo lex requiritᷣ: illic iam odiū demonſtratᷣ.
Ubi odium inuenitur: illic iam fornicatio eſſe cognoſcitᷣ.
Quēadmodū ſi videas hominē aſſidue amicitias medi- Morale
coꝝ colentem: ex ipſa re ſtatim intelligis/ q: infirmus eſt: exemplū
ſic ⁊ cum videris ſiue virū ſiue mulierem de dimittendis
vxoribus aut viris/ legem interrogantes: cognoſce q: vir
iſte laſciuꝰ eſt: ⁊ mulier illa meretrix eſt. Sic ⁊ iudei hoīes
fornicari ⁊ cōtaminati: q̇ habentes vxores/ habere nō vi-
debantᷣ: q: vxor illis nō erat q̄ſi iocūda poſſeſſio caſtitatis
ſed quaſi deſertū exilium libidinis illic relegate. Nam in
matrimonio mox caſtitas delectat: libido autē quaſi vin-
culo cōiugij colligata torquetᷣ. Et nō fit nouū qḋ dicimꝰ:
q: caſtitas in matrimonio delectat. Nam p̄imꝰ gradus
eſt caſtitatis ſyncera virginitas: ſecūdus aūt fidele cōiu-
gium. Ergo ſpecies ſecunda virginitatis/ eſt matrimonij
caſta dilectio. Adierūt ergo Jeſum tentātes: vt viderēt ſi
volūtatis coꝝ amicus eſſet/ an caſtitatis patronus: vt ſi-
quidē diceret q: licet dimittere/ laudarēt eū: ſi aūt nō/ cō-
tradicerēt ei: ⁊ hoc eſt ꝓprie tentare. Qui aūt vera inter-
Tex. rogat: q̇cq̇d audierit cōquieſcit. ¶ Si licet homini dimit-
tere vxorem ſuā quacūꝗ ex cauſa? O effrenata laſciuia.
Sciebant nāꝗ q: nullā cauſam idoneā habebāt circa di-
mittendas vxores ſuas: ꝓpter ſolam turpitudinem alias
atꝗ alias ſibi cōiungebant. Ideo timuerūt interrogare
ex q̇bus cauſis: ne ſeipſos infra anguſtias certarū cauſa-
rum cōſtringerent: ſed interrogauerūt ſi ex cauſis omni-
bus licet: ſcientes q: modum neſcit libido: ſed quāto exer-
cetur/ tanto magis accenditur: nō leuiter nec infra termi-
Tex. nos vnius coniugij ſe capit libido. ¶ Ille reſpondens ait eis.
Nō legiſtis: q: q̇ fecit hoiem ab initio/ maſculū ⁊ feminā
fecit eos? Dicēs nō legiſtis. i. legiſtis quidē/ ſed noluiſtis
facere quod legiſtis: cōſciētiam illoꝝ ad teſtimoniū pro-
uocat: vt oſtendat eis quoniā ideo interrogant/ ne firmi-
ter diſcant qḋ dubitant: ſed vt excuſabiliter faciant quod
inexcuſabiliter peccāt. Maſculū ⁊ feminā: nō maſculū et
multas feminas/ vt vni maſculo liceat multas feminas
poſſidere: neꝗ maſculos ⁊ feminam/ vt vni femine liceat
multos viros excipere: ſed maſculum ⁊ feminā/ vt vna fe-
mina nullum maſculū putat eſſe in ſeculo niſi vnū: ⁊ vnꝰ
maſculus nullam putat feminam eſſe in ſeculo p̄ter vnā.
Non enim duas aut tres coſtas dn̄s tulit de latere viri: et
duas aut tres fecit mulieres. Cū ġ ſecūda aut tertia vxor Inſtitu-
ſteterit ante faciē tuam: ſicut tūc Eua ante Adā/ quomo- tiōis hu-
do illi dicet: hoc nūc os de oſſibus meis? Nā ſi vera coſta mane ſa-
eſt illa mulier: tamen nō tua. Si ergo nō illi dixeris/ non cramētū
illam cōfirmes eſſe tuā: ſi autē dixeris/ mentiris. Si ergo
ad hoc deus maſculum ⁊ feminam ex vno creauit vt ſint
in vnum: quare ergo ⁊ de cetero vir ⁊ mulier non ex vno
vtero naſcūtur ſicut volatilia quedam? Quia deꝰ maſcu-
lum quidā ⁊ feminā creauit ꝓpter neceſſitateꝫ filioꝝ ge-
nerandoꝝ: tamen ſemꝑ caſtitatis fuit amator ⁊ cōtinētie
auctor. Ideo illum typum nō ſeruauit in oibus: vt ſiqui-
dem vult homo nubere ſm̄ primā diſpoſitionem creatio-
nis humane: intelligat quid eſt vir ⁊ vxor. Si autē nolue-
rit nubere: nō habeat neceſſitatem nubendi ꝓpter cōiun-
ctionem natiuitatis: ne forte videatᷣ per ſuam continētiā
alteram perdere que volebat eſſe in cōtinētia: quomō di-

Digitized by Google

cimus poſt cōiuncto matrimonio: ne alter altero nolēte
Tex. ſeparet. ¶ Propter hoc relinquet hō patrē ꝛ matrē ſuā.
Propter quid? Quia ex viro eſt vxor: ꝛ ex vna carne ſunt
ambo. Ergo nūc maior charitas dꝫ eſſe inter fratres ꝛ ſo
rores: q: iſti quidē ex eiſdem parentibus exeūt: iſti aūt ex
diuerſis. Sed hoc magnū eſt nimis: q: fortior eſt dei cōſti
tutio ꝙ virtus nature. Nō eñ pcepta dei nature ſunt ſub
iecta: ſꝫ natura pceptis obtemperat. Deinde fratres licet
ex vno naſcātur: tñ ideo naſcūtur / vt diuerſas vias petant
Uir aūt ꝛ vxor: licet ex diuerſis: tñ ideo naſcūtur / vt i vnū
cōueniant. Ergo hi q̄uis nō ex vno ad hoc creati ſunt / vt
ſint vnū. Uides ergo: q: non ſeipſum ſequit̄ ordo nature /
ſed ordinationē dei. Ex reipſo conſidera. Quod eñ eſt in
Amor cō herbis aut in arboribus humor: hoc eſt in hoibus amor.
paratur Sicut herbe ex humore naſcūt̄ ꝛ creſcūt: ſic hoies ꝑ amo
humori. rem incipiūt ꝛ augent̄. Humor quidē de radicibus aſcen
dit in herbam: de herba aūt nō reuertitur ad radices / ſed
ſurſum trāſmittit in ſemē: ſic ꝛ charitas de parentib⁹ aſcē
dit ad filios: de filijs aūt non reuertit̄ ad parentes. Ideo
parentes quidē filios diligunt / ſed nō diligunt̄ a filijs: q:
ſicut herba nō deorſum / ſed ſurſum ad ſemē trāſmittit hu
morē: ſic ꝛ hō nō ad parentes / ſed ad procreandos filios
Tex. tranſmittit affectū. ¶ Et erūt duo in carne vna. Sicut q̄
ſpūaliter ſe diligunt / multoꝝ aie quaſi vna aia dicunt̄ eſſe
dicente ſcriptura. Oim credentiū erat corvnū ꝛ aia vna:
Actu. iiij. ſic vir ꝛ vxor: q: carnalr̄ ſe diligūt / vna caro dicunt̄. ¶ Di
Tex. cūt illi. Quid ḡ Moyſes pcepit dare libellū repudij? Diſ
plicet peccātibus doctrina iuſtitie: grauis eſt fornicarijs
interpretatio caſtitatis. Sed cōtra rōnē qd̄ eſt reſponde
re nō poſſunt: veritati tñ credere nō acquieſcūt. Quid ḡ?
cōferūt ſe ad patrociniū viri ſctiſſimi Moyſi cui⁹ pſonā ve
rebātur oēs ꝛ timebāt. Ut doctrinā chriſti quā rōne vince
re nō poterāt / ꝑ auctoritatē lepidioris pſone deſtruerent:
vt dū Moyſes irrephenſibilis reprehendi timetur / veri
tatis interpretatio taceatur: ſicut ſolēt hoies facere / malā
cauſam habentes. Confugiūt ad potentes viros: vt etſi
iuſtitia nō pōt / vincat pſona. Tamꝙ ſi ita inuidioſe reſpō
deat. Quid ḡ Moyſes precepit in lege: q fuit q̄ſi viſibilis
lingua inuiſibilis dei: q incorruptibilē gl̄iam corruptibi
libus oculis vidit: ꝛ teſtimoniū deitatis i vultu ſuſcipiēs
portauit ad ppl̄m? Tu aūt hō viliſſimus / fabri lignarij fi
lius: quō deſtrues q̄ ille cōſtituit? Si filius dei es: ſicut di
cis: quare cōfundis miniſtrū tuū? Si hō es ſimilis noſtri:
quō reprehendis tuū auctorē? Si malū eſt / quare pcepit?
Tex. Si bonū eſt / quare deſtruit̄? ¶ Tūc ait Jeſus. Moyſes
ppter duritiam cordis veſtri ꝑmiſit vobis dimittere vxo
res veſtras. Frequēter vobis Moyſes ppter duritiam ve
ſtram iniuſtitiā quaſi iuſtitiā precepit in eremo deo hoſti
as offerre. Et quō dicit ꝑ pphetā? Non accipiā de domo
tua vitulos: neqꝫ de gregibus tuis hircos. Sed q: patres
veſtri egreſſi erant de Egypto corpore tñ / nō aiorā totā
Egyptū ſecū in morib⁹ baiulabāt. Uidit itaqꝫ eos Moy
ſes ppter delectationem carnalē circa ſtudia ſacrificiorū
eſſe inclinatos: ſi mandaſſet eis recedere a ſacrificijs / nō
fuerat audiendus: q: annoſa paſſio medicamēto momē
Duritia tanco nō curatur. Juſſit eos ſacrificare quidē: ſed nō iam
iudeorū demonibus ſicut in Egypto / ſꝫ deo viuo. Dimidiū mali ꝑ
notatur. miſit / ne totū pderet bonum. Hac rōne ꝑmiſit vos dare li
bellum repudij: q: melius iudicauit ꝑmittēre lege matri
monia ſolui ꝙ odio cōpellente homicidiū fieri. Permiſit
vobis mala facere / ne faceretis peiora. Ergo vobis ꝫ ꝑ
mittendo / non vobis dei iuſtitiā demonſtrauit / ſed a pec
cato abſtulit culpam peccādi: vt quaſi ſm legē agentib⁹ /
vobis pctm̄ veſtrū nō videat̄ eē pctm̄: vtpote ſicut habēs
ſeruum q ſuratur ꝛ inebriat ſe: cōſiderās dñs: q: ſi vtrūqꝫ
ſimul mādauerit obſeruare nihil pficit mandat illi vt bi
bat qdē quātū vult / ſed publice bibat: vt hoc idē qd̄ bibat
ſit ſm modum bonū: vt paulatim diſcat obedire pceptis
Sic ꝑmiſſum eſt ꝛ repudiū: malū quidē / ſed licitū. Hac ra
tione ꝛ apoſtoli preceperunt ſecūdas adire nuptias pro
pter incontinentiam hominuꝫ. Nam ſecundam quidem
accipere / ſm preceptū apoſtoli eſt: ſm veritatis autem ra
tionem vere fornicatio eſt. Si ſecundū ꝑmittente deo pu
blice ꝛ licēter cōmittitur / ſi honeſta fornicatio. Propter
ea bene dixit: q: Moyſes hoc permiſit / nō pcepit. Aliud
eſt enim precipere: aliud ꝑmittere. Quod eñ precipim⁹
ſp erit: qd̄ autē permittimus / nolētes ꝑmittim⁹: q: malas
hominū voluntates ad plenū prohibere non poſſumus.
¶ Amen amen dico vobis: quicūqꝫ dimiſerit vxorem ſuā Tex.
excepta cauſa fornicatiōis / mechatur. Ois res per quas
cauſas naſcitur / ꝑ ipſas abſoluit̄. Matrimoniū eñ nō fa
cit coitus ſed voluntas: ꝛ ideo non illud ſoluit ſeparatio
corporis: ſed ſeparatio voluntatis. Ideo qui dimittit con
iugem ſuam ꝛ aliam nō accipit / adhuc maritus eſt. Nam
corpore iam ſeparatus eſt: tamē adhuc voluntate cōiun
ctus eſt. Cū ḡ alterā acceperit: tunc plene dimittit. Nō ḡ
qui dimittit mechat̄ / ſed q alterā ducit. Sicut autē crude
lis eſt et iniquus q caſtā dimittit: ſic fatuus eſt ꝛ iniuſtus
qui retinet meretricē. Nam patronus turpitudinis eius
eſt / qui crimen celat vxoris. Imitatores ergo debem⁹ eſſe Libell⁹
dei: vt ſicut ille agit cum eccleſia: ſic nos agamus cum cō repudij
iuge. Ille eñ nunqꝫ delinquit populum / niſi ad gentili diſcutit̄.
tatem vel ad hereſim voluntate tranſierit. Alſs autē pec
cantem caſtigat quidem: tamen miſereri nō ceſſat / dicēte
ppheta. Si dereliquerint filij eius legeꝫ meam: viſitabo
in virga iniquitatis eoꝝ: miſericordiā autem meā non di
ſpergam ab eis. Sic ꝛ vir meretricem quidē dimittat: alſs
autem male moratā caſtiget ꝛ teneat. Quomodo? Trib⁹
modis. Primū docendo ſm deum. Si autem timoreꝫ dei
nō ſentit: improperādo vt vel homines erubeſcat. Si nec
pudorem ſentit frequenter confuſa: faciat illi quod prece
pit Salomon: duram baculo percute. Ergo primū admo
ne: quia multum proficit doctrina iuſtitie. Deinde cōfun
de: quia frequenter ꝛ pudor frenum eſt vitiorum. Tertio
iuſtum eſt vt caſtigetur: quaſi ancilla que erubeſcere ne
ſcit vt libera. Moraliter. De Galilea turbe in myſterium
gentium ſecute ſunt dominum in fines Judee / ibiqꝫ cu
rate ſunt. Juſteqꝫ in fines tranſierunt Judee: nec eñ po
tuiſſent curari / niſi relictis finibus ſuis / in fines trāſiſſent
Judee: ſicut ſcriptū eſt in Eſaia ppha. Et venient oēs gen
tes et dicent: venite aſcēdamus ad montē dñi: ꝛ in domū Eſaie. ij.
dei Jacob: ꝛ annūtiabit nobis viā ſuā: et ambulabim⁹ in
ea. Et curate ſunt gētes in finibus iudeoꝝ / ad cōfuſionē
ipſoꝝ: q: gentes qdē ꝛ in aliena ſecute ſunt chriſtū. Judei
aūt in ſuis finibus conſtitutū cōtēpſerunt ꝛ repulerunt: ꝛ
in fornicationibus ſuis corporalibus / fornicationē ſuā cō
feſſi ſunt ſpūalem / dicentes. Si licet viro dimittere vxorē
ſuā quacūqꝫ de cauſa: q: nō animo pōt eſſe caſtus / qui cor
pore eſt laſciuus. Hoc eſt: nō poteſt deo eſſe fidelis: q vxo
ri ſue pfidus eſt. Sicut nec ex diuerſo cōſcientiā ſeruat: q
deo fidē nō ſeruat. Sed altera alteri⁹ fornicationis eſt ac
cuſatrix. Nam ꝛ ſi interim non preuaricatur laſciuus: tñ iā
in eo ſtatutus eſt vt preuaricaret̄ / ſi corruptio pſuaſiōis ac
ceſſerit. Et illi quidē ſm carnem interrogabant: que pati
merebant̄ ſm ſpiritum: ſi licet dimittere vxorem quacūqꝫ
ex cauſa. Chriſtus aūt eis reſpōdit quod facere eos dece
bat dicēs. ¶ Quicūqꝫ dimiſerit vxorē ſuā: niſi ob cām for
nicatiōis ꝛ aliaꝫ duxerit / mechatur. Sicut eñ vxorē quo Tex.
cūqꝫ modo contra voluntatem viri agentem dignū eſt re
pellere: nō autem iuſtum eſt quātum ad grauitatem viri
niſi ob cauſam fornicatiōis: ſic et eccleſia quocūqꝫ modo
cōtra volūtatē egerit chriſti abijci digna eſt. Nō aūt abij
citur ppter lōganimitatē chriſti / niſi ſola cā trāſgreſſiōis. Allego
Sicut eñ chriſt⁹ ſi dimiſiſſet pri⁹ eccleſiā iudeoꝝ / non eis ria elicit̄
ſubminiſtrans per ſcripturas notitiā diuinitatis ſue: ipſe
feciſſet eam adulterari cū dijs extraneis: quoniā natura
rationabilis ꝛ ſubdita deo ꝛ a deo creata / ſine deo nō pōt
eſſe: ſic chriſto conſcientiā ſue diuinitatis ſubminiſtrāte:
quoniā ſynagoga tranſibat ad idola / inexcuſabilis adul
tera eſt reperta. Propter qd̄ repulit eā chriſt⁹: nō repulit
eam

Digitized by Google

eam quacū ex cauſa: ſed ꝓpter fornicatiõis ipſius cau-
ſam: q: nõ ſolum relicto chriſto diabolo ſe coniunxit: ſed
etiā interfecit/ pro quo mori debuerat. Ab initio enī de⁹
genuit chriſtū: deinde creauit hoīem rationabilē naturā
angelorū ⁊ animarū: q̄ſi cõiugē potentē ſuſcipere verbū
Tex. ipſi⁹. Ideo clamat. ¶ Qđ deus cõiūxit/ hõ non ſeparet.
Et multis quidē modis hõ ſeparat/ qđ de⁹ cõiūxit. Om̄
enī q̄s aut dicit aut facit aliq̄d ꝑ qđ ſcādalizati hoīes rece
dūt a chriſto hõ ſeparat qđ deus coiūxit. Sꝫ etſi null⁹ al-
ter hoc faciat ipe aūt ſe hõ peccās a deo ꝑcidat/ repellēs
ſpm̄ eius a ſe: hõ videt̃ ſeparaſſe qđ deus cõiūxit. Dicūt ei
Tex. diſcipuli. ¶ Si ita cauſa eſt viro cū vxore: nõ expedit nu-
bere. Audientes ⁊ apl̄i cogitabant apud ſe: mulier bona
Eccs. vij difficile inuenit̃/ proteſtāte Salomone. In mille quidē
vnū virū inueni: mulierē aūt in his oīb⁹ nõ inueni. Quid
eſt aūt aliud mulier niſi amicitie inimica: ineffugabilis
Enco- pena/ neceſſariū malū/ naturalis tentatio/ deſiderabilis
miū mu calamitas/ domeſticū periculū/ delectabile detrimentū/
lierū in- mali naturali/ boni decore depicta. Ergo ſi dimittere illā
ſigne. peccatum eſt: tenere vero illā tormentum eſt: neceſſe eſt
vt aut dimittētes adulteriū faciamus: aut tenētes quo-
tidianas pugnas ⁊ amaritudines habeam⁹. Ideo reſpõ
derunt. Si ita cauſa eſt viro cum vxore/ nõ expedit nube
re. Tunc dñs nõ dixit: q: expedit: ſed magis cõſenſit/ quia
Tex. non expedit: ſed infirmitatē carnis aſpiciens dixit. ¶ Nõ
omnes capiunt verbū iſtud ſed quibus datū eſt. Nõ dixit
non omnes poſſunt/ ſed nõ omnes capiūt: ideſt oēs cape
re poſſunt/ non tñ capere volunt. Palma propoſita eſt.
Qui cõcupiſcit gloriā/ nõ cogitat de labore. Nemo vince
ret/ ſi omnes periculū pugne timerēt. Ex eo ꝙ quidā nõ
poſſunt/ ⁊ a propoſito cõtinētie cadūt: nõ debemus cir-
ca virtutē caſtitatis fieri pigriores. Si enī q̄dā in pugna
cadentes nõ examinant ceteros: ſed dicūt illis/ ſi datum
fuiſſet: rem non applicant pugne/ ſed homini: quāto ma
gis nos cadētes negligentie imputare debemus/ nõ dif-
ficultati virginitatis. Qđ aūt dicit: q̄bus datū eſt: nõ hoc
ſignificat: qm̄ quibuſdā dat̃/ quibuſdā non dat̃: ſed illud
oſtendit: q: niſi auxiliū gratie acceperim⁹/ nihil ex nobis
valeamus. Quoniā autē volētibus gratia non denegat̃
Matt. in euāgelio dñs dicit. Petite ⁊ dabit̃ vobis: querite ⁊ in-
vij. uenietis: pulſate et aperiet̃ vobis. Ois enim q̄ petit acci
pit et qui querit/ inuenit: ⁊ pulſanti aperietur. Debet au
tem volūtas precedere: ⁊ ſic ſequitur gratia. Nā neq̄ gra
tia ſine voluntate aliq̄d operat̃: nec volūtas q̄d ſine gra
tia poteſt. Nam et terra non germinat/ niſi pluuiam ſu-
ſceperit: nec pluuia fructificat ſine terra. Tu autem.

¶ De ſanctis infra paſca et pentecoſtes. Joannis. XV.

¶ In illo tempore. Dixit Jeſus diſcipulis ſuis. Ego ſum vitis vera: et pater meus agricola eſt. Omnem palmitem in me non ferētem fructum tollet eum. Et reliqua. Homilia beati Augu.

Iſte locus euangeli-
cus fratres: vbi ſe dñs noiat vitē/ ⁊ diſcipulos
ſuos palmites: ſcḋm hoc dicit/ ꝙ eſt caput eccl̄ie
noſq̄ mēbra eius/ mediator dei ⁊ hoīm hõ chriſt⁹ Jeſus.
Unius q̄ppe nature ſunt/ vitis et palmites. Propter qđ
cum eſſet deus/ cuius nature nõ ſum⁹/ factus eſt homo:
vt in illo eſſet vitis humane nature: cuius et nos hoīes
palmites eſſe poſſem⁹. Quid eſt ergo: ego ſum vitis ve-
ra? Nūquid vt adderet vera/ hoc ad eam retulit/ vñ iſta
ſimilitudo tracta eſt? Sic enī dicitur vitis per ſimilitudi-
nem/ non per proprietatem: quēadmodum dicitur ouis/
agnus/ leo/ petra/ lapis angularis ⁊ cetera huiuſmodi: q̄
magis ipſa ſunt vera/ ex quibus ducuntur iſte ſimilitu-
dines/ non proprietates. Sed cum dicit/ ego ſum vitis ve
ra: ab illa vtiq̄ ſe diſcernit cui dicitur. Quõ cõuerſa es in
amaritudinē vitis aliene? Nā quo pacto eſt vitis vera: q̄ Hier. ij.
expectata eſt vt faceret vuā fecit aūt ſpinas? ¶ Ego ſum Tex.
inquit vitis vera: et pater me⁹ agricola eſt. Oēm palmi-
tē in me nõ ferentē fructum/ tollet eū: ⁊ oēm q̄ fert fructū
purgabit eū/ vt fructū plus afferat. Nunquid vnum ſunt Jo. xiiij.
agricola et vitis? Scḋm hoc ergo chriſtus vitis/ ſcḋm qđ
ait: pr̄ maior me eſt. Scḋm id aūt qđ ait/ ego et pater vnū Joan. x.
ſumus: et ipſe agricola eſt. Nec tales quales ſunt/ qui ex-
trinſecus operādo exhibēt miniſteriū ſed talis vt det etiā
intrinſec⁹ incrementū. Nā neq̄ qui plātat eſt aliq̄d: neq̄ j. Co. iij.
qui rigat: ſed q̄ incrementū dat deus. Sed vtiq̄ deus eſt
chriſtus: quia deus erat verbū. Unde ipſe et pater vnum
ſunt. Et ſi verbū caro factū eſt qđ nõ erat/ manet qđ erat.
Deniq̄ cū de patre tāq̄ de agricola dixiſſet/ ꝙ infructuo
ſos palmites tollat: fructuoſos aūt purget/ vt fructū pl⁹
afferāt: cõtinuo etiā ſeipſum mūdatorē palmitū oñdēs.
¶ Jam vos inquit mūdi eſtis: ꝓpter ſermonē quē locu- Tex.
tus ſum vobis. Ecce et ipſe mundator eſt palmitū: qđ eſt
agricole/ nõ vitis officiū: qui etiam palmites operarios
ſuos facit. Nā etſi nõ dant incrementū: impendūt tamē
aliquod adiumentū. Sed non de ſuo. Quia ſine me inq̄t
nihil poteſtis facere. Audi etiā ipſos confitentes. Quid
aūt eſt Apollo? Quid aūt Paulus? Miniſtri chriſti per
quos crediditis: ⁊ vnicuiq̄ ſicut dñs dedit. Ego plātaui
apollo rigauit. Et hoc ergo ſicut vnicuiq̄ dñs dedit. Nõ
itaq̄ de ſuo. Jam vero quod ſequit̃: ſed deus incrementū
dedit: nõ per illos/ ſed per ſemetipſum facit. Excedit hoc
humanā humanitatē: excedit angelicā ſublimitatē nec
omnino pertinet/ niſi ad agricolā trinitatē. Jā vos mūdi
eſtis: mūdi ſcꝫ atq̄ mundandi. Neq̄ enī niſi mūdi eſſent
fructū ferre potuiſſent: ⁊ tñ omne quod fert fructū pur-
gat agricola/ vt fructū plus afferat. Fert fructū: q: mun-
dus eſt atq̄ vt plus afferat/ purgatur adhuc. Quis enī
eſt in hac vita ſic mūdus: vt non ſit magis magiſq̄ mun
dandus? Ubi ſi dixerimus: q: peccatū non habem⁹ noſ- j. Joā. j.
metipſos ſeducimus: ⁊ veritas in nobis non eſt. Si autē
confeſſi fuerimus peccata noſtra: fidelis eſt ⁊ iuſtus qui
dimittet nobis peccata: ⁊ mūdet nos ab omni iniquita-
te. Mundet itaq̄ mūdus/ hoc eſt fructuoſos: vt tāto ſint
fructuoſiores/ quāto fuerint mundiores. Jam vos mun
di eſtis/ ꝓpter verbum quod locutus ſum vobis. Quare
non ait/ mūdi eſtis ꝓpter baptiſmū quo abluti eſtis: ſed
ait/ ꝓpter verbum qđ locutus ſum vobis/ niſi q: in aqua
verbū mūdat? Detrahe verbū et quid eſt aqua/ niſi aqua Ex vbis
Accedit verbū ad elementū ⁊ fit ſacramentū: etiā ipſum ꝓuenit
tāq̄ viſibile verbum. Nam et hoc vtiq̄ dixerat/ q̄n pedes virt⁹ ſa-
diſcipulis lauit. Qui locut⁹ eſt non indiget niſi vt pedes cramētī.
lauet/ ſed eſt mūdus totus. Unde iſta tanta virtus aque
vt corpus tangat/ et cor abluat/ niſi faciente verbo: nõ q:
dicitur/ ſed q: creditur. Nā et in ipſo verbo aliud eſt ſon⁹
trāſiens: aliud virtus manens. Hoc eſt verbū fidei quod
predicamus ait apoſtolus. Quia ſi cõfeſſus fueris in ore Rom. x.
tuo/ quia dñs eſt Jeſus: ⁊ credideris in corde tuo/ q: de⁹
ſuſcitauit illū a mortuis/ ſaluus eris. Corde enī creditur
ad iuſtitiā: ore aūt cõfeſſio fit ad ſalutē. Unde et in actib⁹ Act. xv.
apl̄orum legim⁹. Fide mundans corda eorum. Et in epi- j. Pe. iij.
ſtola ſua beat⁹ Petr⁹. Sic et vos inq̄t ſaluos facit bapti-
ſma/ nõ carnis depoſitio ſordiū/ ſed conſciētie bone inter-
rogatio. Hoc eſt verbū fidei qđ predicamus: quo ſine du
bio vt mundare poſſit/ cõſecratur et baptiſmus. Chriſt⁹
quippe nobiſcū vitis cū patre agricola: dilexit eccleſiā: ⁊
ſeipſum tradidit pro ea. Lege apoſtolū: ⁊ vide quid adiū Eph. v.
gat. Ut eā ſanctificaret inq̄t: mundans eam lauacro aq̄
in verbo. Mūdatio igitur nequaq̄ fluxu ⁊ labili tribue-
retur elemento/ niſi adderetur in verbo. Hoc verbum fi
dei tantū valet in eccleſia dei: vt per ipſum credentem/ of
ferentem/ benedicentem/ tingentē: etiā tantillum mūdet
infantem: q̄uis nondū valentē corde credere ad iuſtitiā:
et ore confiteri ad ſalutem. Totum hoc fit per verbum:
Tex. de quo dñs ait. ¶ Jam vos mundi eſtis propter verbū

E

quod locutus ſum vobis. Manete inquit in me: ⁊ ego in
vobis. Nō eo mō illi in ipſo/ ſicut ipſe in illis. Utrūqꝫ enim
ꝓdeſt: nō ipſi/ ſed illis. Ita ſunt q̄ppe in vite palmites: vt
viti nō cōferāt: ſed inde accipiāt vt viuāt. Ita vero vitis
eſt in palmitibus: vt vitale alimentū ſubminiſtret eis nō
ſumat ab eis. Ac per hoc et manētē in ſe habere chriſtum
⁊ manere in chriſto: diſcipulis ꝓdeſt vtrūqꝫ/ non chriſto.
Nā p̄ciſo palmite/ pōt de viua radice ali⁹ pullulare. Qui
aūt preciſus eſt/ ſine radice nō pōt viuere. Deniqꝫ adiun-
Tex. git et dicit. ¶ Sicut palmes non pōt ferre fructū a ſeipſo
niſi māſerit in vite: ſic nec vos/ niſi in me māſeritis. Ma-
gna gratie cōmēdatio fratres mei. Corda inſtruit humi-
Rom. x. liū ora obſtruit ſuperborū. Ecce cui ſi audent reſpōdeāt:
q̄ ignorātes dei iuſtitiā: ⁊ ſuā volētes cōſtituere/ iuſtitie
ij. Ti. iij. dei nō ſunt ſubiecti. Ecce cui reſpōdeant ſibi placentes: ⁊
ad bona opa faciēda/ deū ſibi neceſſariū nō putātes. Nō-
ne huic reſiſtūt veritati/ hoies mēte corrupti reprobi cir-
ca fidē: q̄ reſpōdēt ⁊ loquūtur iniq̄tatē dicētes. A deo ha-
bemus qđ hoies ſumus a nobiſmetipſis qđ iuſti ſumus?
Quid dicitis qđ voſipſos decipitis: nō aſſertores/ ſꝫ p̄ci-
Liberi pitatores liberi arbitrij: ex alto elatiōis ꝑ inania preſum-
arbitrij ptionis/ in ꝓfunda ſubmerſi? Nēpe vox veſtra eſt/ qꝫ hō
bon⁹ vſ⁹ ex ſemetipſo facit iuſtitiā. Hoc eſt altū elationis veſtre/ ſꝫ
veritas cōtradicit ⁊ dicit. Palmes nō pōt ferre fructū a
ſemetipſo/ niſi māſerit in vite. Ite nūc per abrupta et nō
habētes vbi ſigamini/ ventoſa loq̄citate iactamini. Hec
ſunt inania p̄ſumptionis veſtre. Sed q̄d vos ſequat vi-
dete: ⁊ ſi eſt in vobis vllus ſenſus horrete. Qui em̄ a ſe-
metipſo ſe fructū exiſtimat ferre/ in vite nō eſt. Qui in vi-
te nō eſt: in chriſto nō eſt. Qui in chriſto nō eſt/ chriſtian⁹
nō eſt. Hec ſunt profunda ſubmerſionis vr̄e. Etiam atqꝫ
Tex. etiā cōſiderate q̄d adhuc ꝟitas adiūgat et dicat. ¶ Ego
ſum inquit vitis vos palmites. Qui manet in me et ego
Jacob. j. in eo/ hic fert fructū multū q: ſine me nihil poteſtis face-
re. Ne quiſq̄ putaret ſaltē aliquē fructū paruū poſſe a ſe-
metipſo palmitē ferre: cū dixiſſet: hic fert fructū multum
nō ait: q: ſine me parū poteſtis facere: ſed nihil poteſtis
facere. Siue ḡ parū/ ſiue multū: ſine illo fieri nō pōt: ſine
quo nihil fieri pōt. Quia ⁊ ſi parū attulerit palmes/ eū
purgat agricola/ vt plus afferat. Tñ niſi in vite ꝑmāſerit
et vixerit de radice: quātūlibet paruū fructū a ſemetipſa
nō pōt ferre. Quāuis aūt chriſtus vitis nō eſſet/ niſi hō
Gratia eſſet: tamē iſtā gratiā palmitibus nō preberet/ niſi etiam
a chriſto deus eſſet. Uerū quia ita ſine gratia non poteſt viui: vt
deo. mors in poteſtate ſit liberi arbitrij. ¶ Si q̄s inq̄t in me
non māſerit/ mittet foras vt palmes ⁊ areſcet: ⁊ colligēt
eū/ et in ignē mittent ⁊ ardet. Ligna itaqꝫ vitis tāto ſunt
cōtēptibiliora ſi in vite nō manſerint/ quāto glorioſiora ſi
Eze. xv. māſerint. Deniqꝫ ſicut de his etiā per Ezechielē prophe-
tā dn̄s dicit: preciſa nullis agricolarū vſibus proſunt: nul-
lis fabrilib⁹ operib⁹ deputant. Unū e duob⁹ palmiti con-
gruit: aut vitis aut ignis. Si in vite non eſt: in igne erit.
Tex. Ut ergo in igne nō ſit: in vite ſit. ¶ Si māſeritis in me in-
quit: et verba mea in vobis māſerint: qđcūqꝫ volueritis
petetis/ et fiet vobis. Manēdo quippe in chriſto q̄d vel-
le poſſūt/ niſi qđ cōuenit chriſto? Quid velle poſſunt ma-
nēdo in ſaluatore/ niſi qđ nō alienū eſt a ſalute? Aliud q̄p-
pe volum⁹ q: ſumus in chriſto: ⁊ aliud volumus q: ſum⁹
adhuc in hoc ſeculo. De māſione naqꝫ huius ſeculi nobis
aliq̄ſi ſubrepit: vt hoc petam⁹ qđ nobis non expedire ne-
ſcimus. Sed abſit vt fiat nobis ſi maneam⁹ in chriſto: q̄
non facit qđ petim⁹/ niſi qđ expedit nobis. Manētes er-
go in eo/ cū verba eius in nobis manēt quodcūqꝫ volue-
rim⁹ petim⁹/ et fiet nobis: q: ſi petim⁹ ⁊ nō fiet nō hoc pe-
timus qđ habet māſio in eo: nec qđ hn̄t verba eius que
manēt in nobis: ſed quod habet cupiditas ⁊ infirmitas
carnis: q̄ non eſt in eo: ⁊ in quā nō manent verba ei⁹. Nā
vt qꝫ ad verba ei⁹ pertinet oratio illa quā docuit: vbi dici-
Mat. vj mus. Pater noſter qui es in celis. Ab hui⁹ orationis ver-
bis ⁊ ſenſibus nō recedamus petitionib⁹ noſtris: ⁊ q̄cq̄d
petierimus/ fiet nobis. Tunc enim dicēda ſunt verba ei⁹
in nobis manere: qn̄ facim⁹ q̄ p̄cepit: ⁊ diligimus q̄ ꝓmi-
ſit. Quando autē verba eius manent in memoria/ nec
inueniūtur in vita: nō cōputatur palmes in vite: q: vitā
non extrahit ex radice. Ad hāc differētiam valet qđ ſcri-
ptum eſt. Memoria retinētibus mādata eius/ vt faciāt
ea. Multi em̄ memoria retinēt vt contēnant: vel etiā de- Pſ. cj.
rident/ vt oppugnant ea. In his verba chriſti nō manēt
q: tāgūt quodāmodo/ nō coherent. Et ideo nō illis erūt
in beneficium/ ſed in teſtimonium. Et q: ſic inſunt eis/ vt
non maneant in eis: ad hoc tenentur ab eis/ vt iudicent
ex eis. Tu autem domine.

¶ In vigilia Joannis baptiſte. Luce. I.

¶ Fuit in diebus Herodis regis Judee ſacer-
dos quidam noie zacharias: de vice abia: ⁊ vxor
illi de filiabus Aaron: et nomen eius Elizabeth.
Et reliqua. Homilia venerabilis Bede.

Uenturus in carne do-
minus ⁊ redēptor nr̄/ multos diſpēſationis ſue
teſtes p̄miſit ⁊ nūtios q̄ diuerſis tēpibus/ diuer-
ſis Iſraelitice plebis parētib⁹ orti: nō diuerſa fide/ ſꝫ vno
eodēqꝫ per oia ſenſu/ eiuſdē incarnationis myſteriū pro-
phetando percurrerent. Horū vltim⁹ ⁊ quaſi limes q̄dā
legis et euāgelij/ figure ⁊ ꝟitatis Joānes apparuit/ dn̄o
atteſtāte q̄ ait. Lex ⁊ ꝓphete vſqꝫ ad Joānē: ex eo regnū Mat. xj
dei euangelizatur. Unde etiā pluſq̄ propheta dictus eſt:
quia quē ceteri a lōge prophetando ſolū predixerant ille
et primo venturū prophetando ſignauit: ⁊ mox veniētē
oſtendendo monſtrauit. Qui certe gratia diſpenſatiōis
non ſolū iuſtis/ ſed et de pōtificali ſtirpe ortis parētibus
natus aſſeritur. ¶ Fuit em̄ ſacerdos (ſicut ex lectiōe euā- Tex.
gelica audiuimus) noie Zacharias/ de vice abia: et vxor
illi de filiabus Aaron: ⁊ nomē eius Elizabeth. Erant au-
tem iuſti ambo ante dn̄m. Iuſtis q̄ppe parentib⁹ erat ge- Iuſtitia
nitus: vt eo cōfidentius iuſtitie precepta populis daret: parentū
quo hec ipſe nō quaſi nouitia didiciſſet: ſed velut heredi- Joānis.
tario iure a progenitoribus accepta ſeruaret. De ſacerdo-
tali ꝓſapia ortus eſt: vt eo potentius imitationem ſacer-
dotij preconaretur quo ipſum ad ſacerdotale genus ꝑti-
nere clareſceret. Redēptor etenim noſter in carne appa-
rens: ſicut rex nobis fieri dignatus eſt regnum celeſte tri-
buēdo: ita etiā pontifex factus eſt/ ſemetipm̄ ꝓ nobis of-
ferendo deo hoſtiam in odorē ſuauitatis. Un̄ ſcriptū eſt Pſ. cix.
Jurauit dn̄s et non penitebit eū: tu es ſacerdos in eter-
num ſm̄ ordinē Melchiſedech. Melchiſedech quippe
(vt legimus) ſacerdos dei ſummi/ longe legalis ſacerdo-
tij tempora preceſſit/ offerens deo panē et vinū. Et ideo
redēptor noſter ſacerdos eſſe dicitur ſm̄ ordinē Melchi-
ſedech: quia ablatis victimis legalibus/ idem ſacrificij
genus in myſterium ſui corporis et ſanguinis/ in nouo
teſtamento offerendū inſtituit. Quis ergo congruētius
tranſlationē legalis/ ⁊ ſubſtitutionē euāgelici ſacerdotij
q̄ ſummi iuxta legē ſacerdotis filius ꝓpheraret? Qui cū
et ipſe ſumm⁹ ſacerdos ſm̄ legē exiſtere poſſe videret: ma-
luit docēre intrinſec⁹ incōmutabili rōne ꝟitatis: noui ſa-
cerdotis preco q̄ ſucceſſor ⁊ heres exiſtere veteris. Ma-
luit doct⁹ in ſpiritu vocari in deſertū populis noui teſta-
menti ſacramēta p̄dicare q̄ ad ſe venientibus in tēplum
glorioſiſſimo illo tūc tēpis ſacerdotij veteris officio peſſe.
Pretulit longā ſolitudinis ſitim ⁊ eſuriē: cōtinuis hoſtia-
rum ſolēnijs/ pilis cameloꝝ ⁊ cinctui zone pellicee: auro
textas pontificum poſtpoſuit ſtolas. Ut quid em̄ hec fra-
tres mei: niſi vt is q̄ merito iuſtitie ꝑfectiori auctoritatē
ſibi p̄dicādi aſciuerat: ipſe etiam neglecto ordine paterni
pōtificat⁹ oſtēderet: q: nō dubie melioris pōtificat⁹ preco
et p̄curſor exiſteret? Si ꝟo fraternitatē veſtrā audire de-

Digitized by Google

lectar:q̄s ſit abia/de cuius vico Zacharias gen⁹ duxiſſe
perhibetᷣ.Hic tp̄ibus Dauid regis:ſumm⁹ erat ſacerdos
Siquidē iubēte dn̄o p̄ Moyſen p̄rimo vn⁹ in lege pōti/
fex Aaron eſt cōſtitut⁹:poſt cui⁹ mortē Eleazar fili⁹ eius
ſacerdotiū ſuſcepit.Et hoc q̄ꝫ mortuo: Phinees fili⁹ ei⁹
ſacerdotij ſucceſſor extitit:⁊ ſicvſqꝫ ad tp̄a Dauid per an/
nos circiter q̄dringētos ſeptuagita: vn⁹ poſt vnū extite
re pōtificat⁹ heredes.At vero Dauid cū magno feruens
ſtudio religionis tēplū dn̄o cōdere deſideraſſet:dn̄s aūt
magis hoc p̄ filiū ei⁹ Salomonē vellet ipleri/nihilomi/
nus ip̄e Dauid oīa q̄ ad futurā eiuſdē tēpli cōſtructionē
Diuini cult⁹ am vel reuerētiā ptineret/ſolicite p̄parare curauit.Vn̄ etiā
pliatio. cātores ſtatuit:q̄ tp̄e ſacrificij q̄tidie pſalmos cū melodia
reſonarēt:atqꝫ aīos ppl̄i circūſtātiū/ad memoriā amoremqꝫ
celeſtiū nō ſolū ſublimitate v̄boꝝ q̄ dicebantᷣ/ſꝫ etiā ſua/
uitate ſonoꝝ qua dicebātur erigeret. Voleſqꝫ vt creſcēte
cultu ⁊ magnificētia tēpli/dec⁹ q̄ꝫ miniſterij illi⁹ ⁊ mini/
ſtrātiū creſceret cet⁹:cōuocauit oēm p̄geniē filioꝝ Aarō:
et eos vꝫ qui de Eleazar:⁊ illos q̄ de Jthamar ſtirpe de
ſcenderāt: diuiſitqꝫ hos in partes vigintiquatuor/ac de
his ſingulis ſingulos pōtifices eligēs:ceteros q̄ in parti
bus erant/ſacerdotij minoris: q̄ nūc p̄ſbyterat⁹ vocatᷣ
officio fungi p̄cepit:ea vꝫ prouiſione:vt dū quilibet pon
tificū vita decederet:q̄cūqꝫ in eius parte optim⁹ putare/
tur/ei in pōtificatu ſuccederet.Quas vꝫ partes taliter
ordinauit:vt ſinguli pontifices cū ſubiectis ſibi ſacerdo/
tibus per octonos dies/hoc eſt a ſabbato vſqꝫ ad ſabba/
tū miniſtrarēt.Et cū oēs gradu ſacerdotali eſſent equa/
les:vn⁹ tn̄ in eis qui dignior videretᷣ:ſpeciali reuerentia
ac poteſtate p̄eminens/ſummi ſacerdotis nomen habe/
ret.Qui aūt ordo partiū earūdem ſeruari deberet/miſſa
corā Dauid rege ⁊ principibus familiarū ſacerdotalium
et leuitarū ſorte querebatur. Jn quarū diſtributione ſor
tium abia de cuius vico et genere Zacharias ortᷣ/octa/
uo loco poſit⁹ inuenitᷣ.Et recte p̄eco noui teſtamēti(in
quo gloria reſurrectionis mundo declaratur)loco octa/
ue ſortis naſcitur:q: ⁊ dn̄s noſter vna ſabbati q̄ eſt a die
cōditionis octaua/reſurrexit a mortuis: ⁊ nobis poſt ſex
huius ſeculi etates:ac ſeptimā q̄etis aīarū:q̄ eſt in alia vi
ta/octaua iā etas p̄petue reſurrectionis in fine p̄mittitᷣ.
Tex. ¶ Erant aūt iuſti ambo ante deū/incedētes in oīmibus
mādatis ⁊ iuſtificationibus dn̄i ſine querela.Sepe con/
tingit vt hi qui iam perfecti hoīm eſtimatione iudicātur
adhuc in oculis interni arbitri min⁹ aliq̄d perfectionis
habeant.Et rurſus euenire ſolet:vt nōnulli quibuſdam
virtutū operib⁹ immoderatius ſtudēdo:dū ſine ſcientia
deo placere appetūt/proximorū oculos offendāt.A qua
vtraqꝫ reprehēſione parētes beati Joānis immunes eſſe
declarantᷣ.De q̄bus cū dictū eſſet.Erant aūt iuſti ambo:
cōtinuo ſubnectitᷣ/ante deū.Et cū adiūctū eſſet/inceden
tes in oībus mandatis ⁊ iuſtificationibus dn̄i:mox infer
tur/ſine querela.Ac ſi aperte dicatᷣ.Adeo ſe in actib⁹/pa
riter ⁊ in cogitationibus ſuis circūſpecte agebāt:vt et di
uinis obtutibus in occulto:⁊ humano foris iudicio pla/
ij.co.viij ceerent:iuxta illud ap̄li.Prouidem⁹ eīm bona:nō ſolū co/
Tex. rā deo/ſed etiā corā hoībus. ¶ Et nō erat illis fili⁹:eo q̄
eſſet Elizabeth ſterilis:⁊ ambo p̄ceſſiſſent in dieb⁹ ſuis.
Diuinitus eſt p̄curatū:vt ſterili matre et vtroqꝫ parente
p̄uectioris etatis Joānes naſceretᷣ:quaten⁹ etiā ip̄e ort⁹
eius miraculo pateſceret/virū magne virtutis futurum
eſſe q̄ naſcebatᷣ:vbi deſinēte oī laſciuia concupiſcētie car/
nalis cōſtaret:q: nulla in cōparatione cauſa voluptatis/
ſed ſola cogitata ſit ſpūalis gr̄a p̄lis.Sic Jſaac fili⁹ pro/
Gen.xxj miſſionis q̄ in figurā redēptoris nr̄i/fact⁹ eſt obediēs p̄ri
vſqꝫ ad mortē deueteranis parētib⁹ ⁊ ſterili diu matre na
tus eſt. Sic Jacob ⁊ Joſeph patriarche:ſic Sāſon fortiſ/
ſimus ducū:⁊ p̄phetarū eximi⁹ Samuel:ſteriles diu cor/
pore/ſꝫ fecūdas ſemꝑ virtutib⁹ habuere genitrices:vt mi
raculo natiuitatis natoꝝ dignitas noſceretᷣ: ⁊ p̄barētur
ſublimes in vita futuri:q̄ in ipſo vite exortu/cōditiōis hu
mane iura tranſcenderent.Quod vero ſequitᷣ. ¶ Factū Tex.
eſt aūt cū ſacerdotio fungeretᷣ Zacharias:in ordine vicis
ſue ante deū:ſm̄ cōſuetudinē ſacerdotij ſorte exijt: vt in/
cēſum poneret:ingreſſus in tēplū dn̄i.Claret q̄dē oībus:
q: iam redeūte ex ordine ſeptimana vicis ſue:q̄ ei de vico
abia cōtigerat:tēplum miniſtraturus intrauit. Sed for/
te aliq̄bus obſcurū eſt:q: ſcriptura tacere videtᷣ/quo hec
ſint anni tp̄e geſta.Quib⁹ intimādū:q: nec hoc ſcriptura
p̄termiſit/ſed ex eo q̄ addidit latēter innuit. ¶ Et oīs Tex.
ingens multitudo ppl̄i/erat orans foris hora incēſi.Vna
etenim tm̄modō per annū ſolennitas erat:in qua pontifice
adorandū ſanctaſanctoꝝ intrāte/nullū prorſus hoīm in/
tra fores tēpli remanere liceret/ſed oēs tp̄e oblatiōis ex/
terius iuberentᷣ orare.Hec aūt erat ſtatuta ſolēnitas/ſe/
Rit⁹ fe primo paſce mēſe/decima die mēſis:q̄ dies p̄pitiationis
ſti expia ſiue expiationis vocabatur:q: videlicet oblatis in altari
tionis. holocauſti victimis/ſanguis in ſanctaſanctoꝝ ad expiā/
dum inferebatᷣ. Nec ſolū ſanguis ibi aſpergebatᷣ/ſed et
thymiama adolebatᷣ:qd̄ in p̄ſenti lectione Zacharias
feciſſe memoratᷣ.Dicit ergo de hac ſolēnitate dn̄s Moy/
ſi. Mēſe ſeptimo:decima die mēſis:affligetis aīas vr̄as/ Leu.xvi
nullūqꝫ facietis opus.Expiabat aūt ſanctuariū pōtifex:
et tabernaculū teſtimonij atqꝫ altare/ſacerdotes quoqꝫ
et vniuerſū populū:eritqꝫ hoc vobis legitimū ſempiter/
nū:vt oretis p̄ filijs Jſrael/et pro cūctis peccatis eorum
ſemel in anno.Et paulo ſuperius:cū ritū eiuſdē expiatio
nis doceret:ait inter alia. Null⁹ hoīm ſit in tabernaculo
q̄n pōtifex ingreditᷣ ſanctuariū:vt roget p̄ ſe ⁊ pro domo
ſua/et pro vniuerſo cetu iſrael/donec egrediatᷣ. Longū
eſt de ſingulis hui⁹ diei cerimonijs ſcripture teſtimonia
ponere:longius multo ſingula ſufficienter quō nunc in
eccleſia ſpiritualiter agantᷣ exponere. Vnde hoc maxi/
me libet veſtre fraternitatis auribus intimare q̄ conue/
niēter electū ſit tp̄s:in quo precurſoris dn̄i natiuitas/et
virtus futura nūtiaretᷣ.Septim⁹ q̄ppe mēſis et decima
huius dies/ſacratiſſimo huic oraculo dedicatᷣ:q: nimirū
ille naſcitur⁹ p̄dicabatᷣ:q̄ cōſummationē obſeruantie le/
galis et euāgelice gr̄e predicaret initium: q: ortus mon/
ſtrabatur illius q̄ prim⁹ oīm ⁊ venire et iā adeſſe oſtēde/
ret dn̄m ſaluatorē:de quo ſcriptū eſt.Finis eīm legis chri/ Rom.x.
ſtus ad iuſtitiā omni credēti. Nā ⁊ ſeptenario p̄pter ſab
batū:⁊ denario numero p̄pter decalogū/legis adimple
tio recte figuratᷣ.Dies hec p̄pitiationis erat et expiatio/
nis:in qua ppl̄s oīs ab operib⁹ vacare et p̄ oratioēs/atqꝫ
abſtinētiā affligi ⁊ caſtigari precept⁹ eſt.Qd̄ beati Joā/
nis ⁊ vite ⁊ p̄dicationi multū cōgruit:q̄ et ipſe a munda
nis vacās operib⁹:celeſtib⁹ ſolū ſtudijs/ac deſiderijs ani
mū dabat:⁊ cōuenientes ad ſe turbas a malis opibus ab
ſtinere/ac p̄ penitētiā fidēqꝫ expiari:⁊ chriſto cōſecrari do
cebat:q: iā tp̄s diuine p̄pitiatiōis inſtaret:in quo cūctis
pie querētib⁹ regni celeſtis pateret ingreſſus. Qd̄ autē Allegori
hac die pōtifex ſanctuariū ⁊ tabernaculū teſtimonij atqꝫ ca expo/
altare/ſacerdotes q̄ꝫ et vniuerſum ppl̄m expiare iuſſus ſitio.
eſt:Joānes ipſe q̄s ſit iſte pōtifex/vel q̄ hec expiatio ma/
nifeſtat:cū illo veniēte ad baptiſmū ſuū loq̄tur dicēs.Ec/ Joā.i.
ce agnus dei:ecce q̄ tollit pctā mundi.Que vꝫ expiatio
ſemel in anno ſtatuta eſt:q: ſicut ap̄ls ait.Chriſtus ſemel Heb.ix.
oblatus eſt/ad multorum exhauriēda peccata. Secūdo
ſine peccato apparebit expectantibus ſe in ſalutē.Qd̄
autē pōtifice ad rogandū ingrediēte ſanctuariū nemine
hoīm in tabernaculo eſſe licebat/donec exiret:infirmita
tē ſancte eccleſie deſignat q̄ pro fide eius pati necdū erat
idonea.Quod in ipſis patefactū eſt ap̄lis:qui inchoata
eadē paſſione illius/oēs relicto eo fugierūt. Egredieba
tur aūt expleta expiatione pōtifex:vt ⁊ alijs tabernaculū
intrādi facultas daretᷣ: q: p̄fecto ſue ſacrificio paſſionis
apparuit diſcipulis chriſt⁹:⁊ data ſpūſſancti gratia ad of
ferēdas deo hoſtias:nō ſolū deuoti opis ⁊ orationis/ſꝫ ⁊
proprij ſanguinis eorū q̄ꝫ corda roborauit.Hec de obſer/
uātia feſtiuitatis legalis lati⁹ expoſuim⁹: vt agnoſceret

charitas veſtra ꝙ cōgruēter in ea nocte gratie preconia
ſumpſere exordiū: in qua tā multiplr opus eiuſdē gratie
Tex. et totius mūdi redēptio ſignabatur. ¶ Apparuit autē
oranti Zacharie angelꝰ ſtans a dextris altaris incēſi.
Qui (notandū ꝙ nō ſolū virtute ſermonū quos ꝓtulit:
verūetiā ſtatu tp̄is ⁊ loci ſitu in q̄ apparuit) gratie quam
euāgelizare venerat teſtimoniū phiberet. Tēpore quip-
pe oblationis ſacerdotij apparuit: vt verū ſe eternūq; pō-
tificē, verā ꝓ mūdi ſalute hoſtiā venturā p̄dicare ſigna-
ret. Stabat iuxta altare incēſi: vt noui teſtamenti p̄conē
ſe veniſſe doceret. Duo nāq; altaria erant in tēplo: q̄ duo
Allego- teſtamēta ſignāt in eccleſia. Primū altare holocauſti ere
ria pul- coopertū: ⁊ ante fores tēpli, ad offerēdas victimas ⁊ ſa-
chra. crificia poſitū: quod carnales veteris teſtamēti cultores
ſignificat. Deinde altare incenſi auro tectū: ꝓpe oſtium
ſanctiſanctorū, ad adolēda thymiamata erat ſtatutum:
qd̄ interiorē perfectioremq; noui teſtamēti ⁊ cultoꝝ illius
gratiā deſignat. Stabat etiā a dextris eiuſdē altaris: vt
nō terrena ⁊ infima, ſꝫ gaudia celeſtis ⁊ ſempiterne bea-
titudinis: q̄ dexterā ſolēt figurari hoībus ſe mōſtrare ꝓ-
mitteret: illis maxime qui ꝑ cordis ſui mūditiā ipſi altare
aureū effici: q̄ prope ingreſſum regni celeſtis ſedula cogi-
tatione aſſiſtere q̄ aromata orationū per ignem amoris
deo incēdere: q̄ dicere poſſunt cū ꝓpheta. Dirigat̄ oratio
Ps. cxl. mea ſicut incēſum in cōſpectu tuo. Qd̄ aūt ait Zacharie
Tex. ¶ Qm̄ exaudita eſt dep̄catio tua: ⁊ vxor tua Eliſabeth
pariet tibi filiū. Nō eſt arbitrandū, ꝙ pōtifex q̄ pro ppl'o
oraturus intrauerat: mutato repēte aīo, pro priuatis ne-
gotijs ceperit rogare, maxime pro liberis: a quorū gene-
ratione tantū hō ſenex ac decrepitus ſpem auerterat: vt
neq; angelo ꝓmittēte crederet naſci ſicut filiū poſſe. Sꝫ
hoc certiſſime ſciēdū: q2 pro ppl'i ſaluatione rogabat: quē
et maximo pctōꝝ languore vexatū: et inſuꝑ alienigene
regis dn̄io preſſum nouerat. Vñ angelico oraculo ⁊ ſe ex-
auditum cognouit a dn̄o: et quo ordine ſalus quā quere-
bat eſſe aduētura didicit: q2 vꝫ naſceret̄ ſibi filiꝰ q̄ ꝓphe-
ta ⁊ doctor eximius exiſtens, eūdē ppl'm ad viā veritatis
ſpēq; ꝑtinerende ſalutis cōuerteret: ⁊ moꝫ ſequeret̄ ipſe
Tex. ſaluator: q̄ regni celeſtis gaudia preſtaret. ¶ Et vocabis
(inq̄t) nomē eius Ioānes: ⁊ erit tibi gaudiū ⁊ exultatio
et multi in natiuitate eius gaudebunt. Magne laudis
eſt ⁊ virtutis indiciū: quoties in ſcripturis hoībus a deo
nomē imponit̄ vel mutat̄. Bene aūt precurſor redēpto-
ris noſtri Ioānes vocari iubet̄. Ioānes q̄ppe dn̄i gratia
ſiue in quo eſt gratia dr̄: q2 et ip̄e ſpecialē pre ceteris ſcīs
eiuſdē precurſionis gratiā accepit: ⁊ inauditā catenꝰ mū-
Noīa ſā- do celeſtis ingreſſus, gratiā predicare aduenit. Qui er-
ctis ipo- go et gratia plenus extitit: et ceteris dei gratiā euāgeli-
ſita ab zauit recte preconiū gratie ipſo etiam ſuo noīe ſignauit.
angelis. Meritoq; in eius natiuitate multis exultandū predicit̄:
Tex. per quē ſue regenerationis mūdo auctor oſtēdit̄. ¶ Erit
eīm magnus corā dn̄o. Notandū ꝙ idē laudis p̄conium
Ioāni ab angelo, qd̄ ab euāgeliſta parentibus fert̄ illiꝰ.
Et illi eīm iuſti ante deū, et hic corā dn̄o magnus eſſe ꝑhi-
betur. Et magnꝰ aūt corā dn̄o fuerit: ipſe qui ſolꝰ virtu-
tē magnitudinis eius ⁊ donauit ⁊ nouit dn̄s, inſinuat di-
Mat. xi cens. Nō ſurrexit inter natos mulierū maior Ioāne ba-
ptiſta. Sed ⁊ angelꝰ multifariam eius corā dn̄o magni-
Tex. tudinē ſubſequēter expoſuit. ¶ Et vinū inq̄ens ⁊ ſicerā
non bibet: ⁊ ſpūſancto replebitur adhuc ex vtero matris
ſue: ⁊ multos filioꝝ iſrael cōuertet ad dn̄m deū ipſorum.
Siquidē in eo ꝙ illum a vino et ſicera. i. ab oī qd̄ inebria-
re pōt, cōtinētiā habiturū aſſeruit: patenter indicauit: q2
ab omnibꝰ vitijs ⁊ mūdi illecebris, q̄ ſtatū mentis ſolent
euertere futurus eſſet immunis. In eo aūt ꝙ illū adhuc
ex vtero matris ſpūſancto replēdū eſſe memorauit: pro-
fecto q2 natꝰ in mundū, cūctis virtutū fructibꝰ eſſet clari-
ficādus oſtendit. Quid eīm viuēti ⁊ cōuerſanti inter ho-
mines poterat deeſſe virtutis: q̄ etſi vt hō in iniq̄tatibus
cōceptꝰ eſt: cōtra morē tñ hūane cōditiōis: nō in delictis
cū p̄uaricationis, ſed in grā remiſſionis mater ſua pepe-
rit. Neq; eīm dubitandū eſt: q2 ſpūſſanctꝰ qui eū repleuit
etiā a peccatis oībus abſoluit. Cōſtat q̄ppe veridica pa-
trū ſnīa: q2 lege nō ſtringit̄ ſpūſſancti donū. Et ꝓpterea Actu. x.
qui Corneliū et domū eiꝰ ante perceptionē baptiſmi ſui
gratia cōſecrauit: ipſe vtiq; Ioānē nō ſolū ante circūci-
ſionē, ſed et ante natiuitatē eiuſdē gratie munere perfu-
dit: ita vt officiū ſue p̄curſionis dn̄o adhuc in vtero poſi-
tus q2 loquēdo nōdū poterat: iā gratulādo preberet: quē
ſicut ſequētia ſancti euāgelij teſtant̄. Intrante beata dei Luce. i.
genitrice ⁊ ſalutāte Eliſabeth: exultauit i gaudio infās
in vtero eius. Sed ⁊ in eo ꝙ illū multos filioꝝ iſrael, ad
dn̄m deū ipſoꝝ cōuerſurū aſſeuerat: manifeſte angelꝰ ꝙ
magnus corā dn̄o eſſet futurꝰ indicat: quē optimo gene-
re cōuerſandi, vitā pacturū eſſe declarat. Que eīm inter
hoīes ſublimior: ⁊ deo gratior eſſe cōuerſatio pōt ꝙ eoꝝ
q̄ ſe caſtigant a vitijs: q̄ virtutū ſtudijs animū ſubiugāt:
inſuper etiam alios quotidiano exercitio ad auctoris ſui
gratiā ſtudēt cōuertere: ⁊ crebra aīarū fideliū acq̄ſitione
gaudiū ſemꝑ patrie celeſtis augere. ¶ Et ipſe p̄cedet an-
te illū, in ſpū et virtute Helie. Ioānes in ſpū et virtute He- Ioānis
lie dn̄z precedere dicit̄: q2 ſicut Helias in magna virtute et Helie
ſpūs ſecundū eius aduentū p̄ueniet: ita Ioānes nō mino- cōpara-
re ſpūs potētia preditus, p̄uenit primū. Sicut ille p̄cur- tio.
ſor futurus eſt iudicis: ita iſte p̄curſor factꝰ eſt redēptoris
Nec ſolū aduētus ordine, ſed doctrine quoq; ſimilitudi-
ne Ioānes in ſpū ⁊ virtute Helie dn̄m p̄ceſſit. Nam ſicut
de Ioāne angelꝰ ſubiūgit. ¶ Vt cōuertat corda patrum Tex.
in filios: ⁊ incredulos ad prudētiā iuſtoꝝ: ita ⁊ dn̄s ꝑ pro-
phetā nō diſparē de Helie p̄dicatione ſnīam ꝓtulit dicēs Matt.
Ecce ego mittā vobis Heliā ꝓphetā anteq̄ veniat dies iiij.
dn̄i magnꝰ et horribilis: et cōuertet corda patrū ad filios
et cor filioꝝ ad patres eoꝝ. Vnū igitur atq; idē vtriuſq;
opus eſt: fidē ſcilicet atq; intellectū quē habuere patres
filioꝝ mētibꝰ p̄dicādo infundere. Nā patres ⁊ iuſti appel-
lant̄ veteres ſancti: de q̄bus ſaluator ait diſcipulis. Mul- Matt.
ti ꝓphete et iuſti cupierūt videre q̄ vos videtis: ⁊ nō vi- xiij.
derūt. Filij vero et increduli illius eui hoīes: quo vel He-
lias predicaturꝰ eſt, vel Ioānes p̄dicabat vocant̄. Con-
uertit aūt corda patrū in filios: q2 ſapiētiā quā habuerūt
patres chriſtū credētes, ac deſiderantes in carne venire:
trāſfudit in filios, docēdo eos credere ⁊ gaudere chriſtū
in carne veniſſe. Cōuertit incredulos ad prudentiā iuſto-
rū: q2 eos quos ſine fide chriſti inuenit, de operibꝰ legis
fruſtra gloriātes docuit credere in chriſtū eiuſq; ſe grē to-
ta intētione ſubmittere, ac p̄cedentiū iuſtoꝝ imitari pru-
dētiā: q̄ ⁊ legē ꝑficere diligētiſſime ſtudebāt: ⁊ nihilomi-
nus in grā dn̄i Ieſu: nō aūt in operū ſuoꝝ iuſtitia ſalutē
ſperare didicerāt. Hic nāq; vnꝰ ex eis dicit. Iuſtus autē Abac. ij.
ex fide viuit. Vñ et aperte ſubiūgit. ¶ Parare dn̄o plebē Tex.
ꝑfectā. Hec etenī pulcherrima ⁊ hice plebis ꝑfectio eſt:
quā ⁊ Ioānes ſuo tp̄e p̄dicādo parabat ⁊ nūc dn̄s ip̄e do-
nādo ꝑ orbē latiꝰ adimplet: cū nos euāgelicis verbis inſti-
tuti ⁊ imbuti myſterijs: eandē fidē, ac dilectionē hr̄e diſci-
mus: quā legalibꝰ p̄ceptis edocti p̄res habuiſſe ꝓbant̄.
Hoc ꝑfectiſſimū ſcīe eccl'ie decꝰ eſt: cū ad eadē q̄ illos in- Perfe-
traſſe cōſtat ſupne pacis gaudia ſuſpiramꝰ: atq; vt hec ēt ctio ple-
nos intrare mereamur, celeſtē in terra exercere vitā cōtē- bis q̄ ſit.
dimꝰ cū eoꝝ exēplo nulla q̄ facimꝰ, vel ꝑcipimꝰ bōa nr̄is
meritꝭ aſcribimꝰ: ſꝫ ad auctorē nr̄i ꝑ oīa grāꝫ reſpicimꝰ: de
q̄ illoꝝ q̄ teſtimonijs edocemur: q2 ip̄e eſt deus: ip̄e fecit
nos ⁊ nō ipſi nos: nō ſolū ſcꝫ vt hoīes ſimꝰ, verūetiā vt ſā-
cti ⁊ bti hoīes ſimꝰ. Cuiꝰ dona grē: ſi puro ſemꝑ ⁊ infati-
gabili corde ſectamur: ip̄e iuxta eorūdē patrū ꝓmiſſa, ꝓ-
pitiꝰ fit oībꝰ iniq̄tatibꝰ nr̄is: ip̄e ſatiat in bonis deſideriū
noſtrū ip̄e nō in opibꝰ iuſtitie, q̄ ex nobis hr̄e potuimus:
ſed in miſeratiōe ⁊ mīa quā ip̄e donauit, nos inuitā coro-
nat eternā: q̄ viuit ⁊ regnat cū p̄re in vnitate ſpūſſcti ⁊c.

¶ In natiuitate ſancti Ioannis ba-

ptiste. Sermo beati Augu. episcopi.

Dei hodierne solēnitas: solēnē desiderat tāta expectatione sermonē. Ergo adiuuāte dño: ministrabimus vobis qd dederit recolētes ꝛ aio tenētes nr̄i officiū seruitutis: vt loquamur nō tāq̄ magistri/ sed tāq̄ ministri: nō discipulis sed cōdiscipulis: q: nec seruis sed cōseruis. Magister aūt vn⁹ nobis: cuius schola in terra est: et cathedra in celo. Cui⁹ ꝑcursor Joānes est nat⁹: cuius natiuitatis dies hodiern⁹ tradit: hodie celebrat. Hoc maioꝝ traditione suscepimus: hoc ad posteros imitanda deuotione trāsmittim⁹. Joānis ergo nō euāgeliste/ sed baptiste natalē hodie celebram⁹. Qua prima reposita occurrit questio nō ꝑtereūda. Quare natalē quo est natus ex vtero Joānes pori⁹ celebram⁹ q̄ cuiuslibet apl̄i vel martyris/ vel ꝓphete/ vel patriarche: Si interrogemur: qd respondebimus: Quātū mihi videt: quātū mearū viriū mediocritati occurrit est cā hec. Discipuli dñi nati sunt: ꝛ ꝑ etatē accessū ad annos capaciores ꝑducti: in discipulatū assūpti sunt. Illoꝝ postea fides dño adhesit/ sed nulli⁹ illorū natiuitas dño militauit. Recordemur ꝛ ꝓphetas/ recolamus patriarchas: nati sunt hoies etatis accessu pleni spū scto: christū ꝓphetauerūt. Nati sūt vt postea ꝓpheta/ rēt. Joānis aūt dn̄z christū ipa natiuitas ꝓphetauit: quē conceptū ex vtero salutauit. Ista vt potuimus soluta q̄stione alterā aggrediamur/ pro viribus quas dederit dominus. Occurrit enim alia questio aliquāto vt mihi videtur obscurior: et ad perscrutandū laboriosior. In qua me multū adiuuabit vestra intētio: ꝛ pro mea exiguitate ad dñm deprecatio. Joānes iste tāta excellens grā: vt quēadmodū dictū est: dñm etiā ex vtero salutaret: nōdū loquēdo/ sed exultando: cuius gratia in deū iā tunc erat aperta qn̄ eius caro in carne erat exclusa. Hic ergo Joānes nō inuenit inter discipulos dñi/ sed inuenit pori⁹ discipulos habuisse cū dño. Quid est hoc: Quis est iste hō. Hō tantū. Quis hō tant⁹: quāt⁹ tant⁹ hō: Tn̄ non sequebatur inter discipulos dñm: ꝛ seq̄bātur eū discipuli. Absit vt dicā cōtra dñm/ sed tn̄ quasi extra dñm. Discipulos habebat christ⁹: discipulos habebat Joānes. Docebat christus/ docebat ꝛ Joānes. Quid iā dicā: Baptizabat Joānes: baptizabat christ⁹. Plus hic de baptismo dico: a Joāne baptizatus est christ⁹: Ubi sunt qui de ministerio baptismi/ arrogātia tumide animositatis inflant: Ubi sūt voces carētes hūilitate/ elate superbia: ego baptizo: ego baptizo: Quid dixisses/ si christū baptizare meruisses: Magna iā quātum aduertit scitas vestra/ apparere et eminere causa cepit: q̄ fuerat christ⁹ a pr̄e mittendus et Joānes a pr̄e ꝑmittēdus. Prior missus est Joānes/ sȝ sicut ab obsequētib⁹ antecedit iudex. Posterior hō creat⁹ est christ⁹/ sed Joāne creauit de⁹ christ⁹. Erat igit Joānes hō ꝑfect⁹ q̄dem: ꝛ cuius tāta gratia cōmēdata est vt ipe de illo dño diceret. In natis mulierū nemo exurrexit maior Joāne baptista. Iste ergo tā magn⁹: agnoscit dn̄z in paruo magnū: agnoscit hō eū q̄ venerat hō deus. Si em̄ in natis mulierū: hoc est in hoib⁹/ nemo exurrexit maior Joāne baptista/ quisq̄s Joāne plus est: nō tātum hō sed et de⁹ est. Debuit ergo tātus iste ꝛ discipulos ꝓpīos hēre: ꝛ cū discipulis suis magistrū oim̄ christū cognoscere. Qd em̄ est mai⁹ testimoniū ꝟitatis q̄ se humiliādo eum agnoscere/ cui emulādo potuit inuidere: Putari christ⁹ potuit ꝛ noluit: existimari christus potuit ꝛ noluit. Dixerūt hoies cū fallerent in eo. Num forte hic est christus: Rn̄dit ille qd nō erat: vt maneret qd erat. Inde quippe Adā lapsus perdidit qd erat: q: qd nō erat vsurpauit. Recolebat hoc iste magn⁹ sed in paruo christo minim⁹. Nouerat hoc recolebat hoc ꝛ tenebat: q: recipere qd ꝑdiderat cogitabat. Hō ergo iste vt dixi magnus Joānes: cui dñs tale ꝓhibuit testimoniū: quē sic ꝟitas cōmēdauit vt diceret. Inter natos mulierū nō surrexit maior Joanne baptista: potuit credi christ⁹: imo iā ab eis q̄ eius magnitudinis grā fallebāt credebat christ⁹: ꝛ in illo morirent/ nisi ab illo cōfitēte corrigerent. Rn̄dit ḡ putātib⁹ et ait. Nō sum ego christ⁹. Tāq̄ diceret. Certe in honorē meum ita fallimini ꝛ certe mihi putādo magnā additis laudē: sed debeo cognoscere/ vt vobis errātib⁹ ille possit ignoscere. Si em̄ qd nō erat fallaciter putaret: ab illo q̄ erat veraciter amputaret. Premissus est ergo Joānes: vt dn̄z humilē baptizaret. Baptizari em̄ dñs ꝓpter humilitatē voluit: nō ꝓpter iniq̄tatē. Dñs christ⁹ quare est baptizatus: Dñs christ⁹ dei fili⁹ vnigenit⁹/ quare est baptizatus: Inueni quare est nat⁹: ꝛ inuenies q̄re sit baptizat⁹. Ibi q̄ppe inuenies hūilitatis viā: quā pede superbo non capis. Quā nisi humili pede calcaueris/ ad celsitudinē quo ducit ꝑuenire nō poteris. Baptizat⁹ est ꝓpter te: q̄ descēdit ꝓpter te. Uide quātus fact⁹ sit tātillus. Qui cū in forma dei esset: nō rapinā arbitrat⁹ est esse equalis deo. Nō em̄ erat rapina/ sed erat nature eq̄litas filij cū pr̄e. Joānes si se christū putari vellet/ illi rapina esset. Non ergo rapinā arbitrat⁹ est esse equalis deo. Erat em̄ ꝛ sine rapina: erat coetern⁹: ab eterno nat⁹ erat. Tn̄ semetipsum exinaniuit formā serui accipiēs: hoc est formā. Qui cum in forma dei esset/ nō formā dei accepit sȝ cū in forma dei esset: semetipm̄ exinaniuit. Suscepit qd nō erat: ita vt nō ꝑderet qd erat. Manēs deus/ hoiem assumpsit. Formā serui accepit et fact⁹ de⁹ hō: a quo fact⁹ est hō. Uide ergo que maiestas/ q̄ potestas/ q̄ sublimitas/ q̄ cū patre equalitas Uenit ꝓpter nos ad indumētū forme: ꝛ intellige illam a magistro tāte hūilitatis viā: q̄m plus est q̄ voluit homo fieri q̄ q̄ voluit ab hoie baptizari. Baptizat ergo inquā Joānes christū: seru⁹ dñm: vox verbū. Memētote enim ego sum vox clamātis in deserto. Et memētote: q: verbū caro factū est ꝛ habitauit in nobis. Baptizat ergo inquā Joānes christū/ seruus dñm/ vox verbū/ creatura creatorē/ lucerna solē: sed solē q̄ fecit hūc solē: solē de quo dictū est. Orius est mihi sol iustitie: ꝛ sanitas in pēnis ei⁹. De quo impij sero penitētes/ in fine dicturi sūt. Quid nobis ꝓfuit superbia: aut qd diuitiarū iactātia contulit nobis: Trāsierūt illa oīa tāq̄ vmbra: et cū vmbris q̄ secuti sunt vmbras. Ergo inquiūt errauimus a via ꝟitatis: ꝛ iustitie lumen nō luxit nobis: ꝛ sol intelligētie nō est ortus nobis. Illis nō est ort⁹ christ⁹: a q̄b⁹ nō est agnit⁹ christ⁹. Sol ille iustitie/ sine nube/ sine nocte. Ipe nō orit malis/ non oritur impijs/ nō oritur infidelib⁹. Nā solē istū de celo corporeū: quotidie facit oriri super bonos ꝛ malos. Baptizauit ergo vt dixi creatura creatorē/ lucerna solē: et nō se extulit baptizato: sed subdidit baptizando.

Margin notes: Questio euāgelica explicatur. — Mat. xj. — Joānis scitas. — Luce. iij. — Mat. xj. — Joā. j. — Christ⁹ q̄re baptizat⁹. — Phil. ij. — Joā. j. — Ibidem — Mala. iiij. — Sap. v. — Mat. v.

¶ De eodem festo: Sermo beati Maximi episcopi.

Solennitatē nobis diuersoꝝ martyrū fratres charissimi: vite presentis occasus: ꝛ suscepta ab eis ꝓ christi noie passio cōsecrauit. Multimoda nāq̄ veterū relatione didicimus: nōnullos martyrū ꝓstratos gladio: igne alios concrematos: cōplures bestiarū dilaceratos dētib⁹. Innumeros etiā varijs tormētoꝝ cruciatibus affectos: spreta sui corporis morte/ christiane fide testimoniū reddidisse. Beatus ꝟo baptista Joānes: cui⁹ nūc festiuitate letamur/ celestia mūdo gaudia ſſerēs ab vtero hodie nat⁹ inuenit. Et illi q̄dē indubitata iā glīa regnāte/ confessi sunt dei filiū: hic aūt ꝛ nasciturū dñm ꝓphetalis spūs illuminatione preuidit/ ꝛ natū priuilegio gratie singularis ostendit. Intantū aūt specialis in eo ꝓfulsit electio: vt ante mereret annūtiare dñm q̄ nascēdi initiū/ vel linguā qua enūtiare posset acciperet. Deniq̄ Elizabeth illa vet⁹ mulier et noua mr̄ q̄ ante partū suū de futuri letabat filij officio veniēte ad se beata Maria in ipo salutatiōis occursu ait.

Margin notes: Joānes scitis preferτur. — Luce. j.

Digitized by Google

Ecce ex ꝗ facta eſt vox ſalutationis tue in aurib⁹ meis: exultauit in gaudio infans in vtero meo. Quid eſt hoc miracul: frēs: ꝗ tātoꝝ nouitas gaudioꝝ: vt habere ſe in vtero Elizabeth teſtaret̃ infantē: ꝗ necdū ſemetip̄m ſentiēs/ dn̄icū iā ſentiret aduētū? Vere hic oim̄ beatiſſimus paruuloꝝ: ꝗ intra viſcera adhuc materna cōcluſus/ adeſſe ſaluatorē mūdi q: necdū ſermone poterat/ prophetico gaudio reuelauit. Nullus ignorat fratres chariſſimi omnē paruulū materno ab vtero ꝓdeūtē/ inter ip̄a lucis exordia/ meſtis cōcrepare vagitib⁹: ſol⁹ baptiſta dn̄i vltra legē naſcentiū/ natiuitatē ſuā letitie exultatione ꝓuenit. Et quātū decuit fratres: vt de matre ſterili naſceret̃ ꝗ fecūditatē virginis reuelabat: quaten⁹ mirabilē partū/ mirabiliter nat⁹ oſtēderet. Illud etiā ꝙ ſtupēdū ꝙꝙ magnificū ꝙ Zacharias ſacerdos pr̄ futur⁹ ꝓphete: q: hoc ip̄ſuz qđ gerebat̃/ angelo loquēte nō credidit: vſum loquendi amiſit/ donec ꝓmiſſione cōpleta nat⁹ noui hois p̄co: paterne lingue vincula relaxaret. Os em̄ qđ angel⁹ clauſerat/ ꝓmiſſus ab angelo fili⁹ reſerauit. Nā cū de nūcupatione paruuli: cognatoꝝ/ vicinoꝝ ꝗꝙ heſitaret arbitriuz: ꝓp̄ieratē veri nois eius: quā angelo dictāte didicerat/ recepta ſubito p̄ſtini facultate ſermonis/ pr̄ mutus aperuit: vt cuius natiuitatē preceptione celeſti tacitus expe-

Mūd⁹ applauſit Joanni naſcēti. crabat/ nati vocabulū loq̄ret̃: ꝛ agnoſceret anxius ſenex per eū ſe ſibi redditū: quē de ſe non crediderat naſciturū: nec dubitaret vltra/ celitus illū vel ꝓmiſſū fuiſſe vel natū: cuius cauſa et amiſiſſe ſe ꝓbabat ꝛ recepiſſe ſermonē.

Quid hac frēs religione glorioſi⁹: qđ hac inſigni⁹ fide: in qua ſterilis cōcipit/ virgo parturit/ mutus loq̄tur: ꝛ in ſecreto maternoꝝ viſcerū/ paruuli toti⁹ mūdi gaudia futura p̄ludūt? Nec em̄ poterat veteri ſub lege ordinē ſuum mortalis ſeruare natura: qn̄ per nouā natiuitatis grām/ nouū ſaluti oim̄ myſteriū parabat̃. Hic ergo eſt Joānes

Eſa. xl. de ꝗ Eſaias ꝓphetauit dicēs. Vox clamantis in deſerto: parate viā dn̄i: rectas facite ſemitas dei nr̄i. Vox inq̄t clamātis ꝙ bene vox dr̄: ꝗ veniētē de celeſtib⁹ in carne hois vnigenitū dei pleno let⁹ ore clamabat. Recte vox dicitur cui⁹ intonāte p̄conio/ ſacramētū redēptiōis hūane/ ſurda dudū cepit audire mortalitas. Vt em̄ venerādus baptiſta muto pr̄i aperuit linguā: ita aures hoim̄ ſalutaris grē innouauit auditu. Clamabat aūt in deſerto: vbi p̄dicationē ei⁹/ nec inſolēs turba ꝑſtreperet/ nec infidelis rideret auditor: ſed hi tātū audire poſſent: ꝗ predicantem verba ſalutis cura tātū diuini cult⁹ expeterēt: et aduerterēt cū vera nuntiare de chriſto: ꝗ per aſſertionē iuſtitie vt illicitas Herodis nuptias icreparet: nec regē timuiſſet offēdere: nec ſqualorē carceris declinaſſet/ nec tyrānico gladio timuiſſet occidi. Audiamus adhuc paululū frēs:

Mar. i. qđ ad ꝑfectū oim̄ noſtrū ſaluatoris nūti⁹ p̄dicabat. Parate inq̄t viā dn̄o: rectas facite ſemitas dei noſtri. Vere dign⁹ beat⁹ Joānes cui⁹ ꝓphetica eſſet natiuitas: qui ꝛ illis de parētib⁹ quoꝝ eſſet deſperata poſteritas/ dei munere naſceret̃. Nā tāta auctoritate/ tātoꝙ docēdi pōdere in vocē ſcē p̄dicationis erupit: vt inſtātē dn̄i nūtiaret aduētū/ ꝛ in ſemitas rectas male viuētiū dirigeret prauita-

Joānes vie dn̄ice preparator. tē. Quid eſt em̄ dn̄o parare viā niſi aduētāti de celo iudici: purgato a vitijs pectore/ ſimplicis cordis habitaculuz p̄parare? Quid eſt rectas facite ſemitas dei: niſi vt tales actuū tuoꝝ tibi munias vias: q̄s ꝑambulare ꝓpiti⁹ veniēs ad te dn̄s delectet̃. Ille viā dn̄o ſuo parat: ꝗ luxuriātis carnis reſpuēs voluptates toto mētis ſue ſpū ſuſpenſus ad deū: vigore ſe caſtitatis accingit. Optimā parat dn̄o viā: ꝗ cogitatiōes ſuas auaritie fluctib⁹ eſtuātes: ſerene cōſciētie tranq̄llitate cōpeſcit. Viā dn̄o parat: ꝗ idolorū vana/ atꝙ oim̄ ſup̄ſtitionū figmēta cōculcās: vnum dei viui cultū ꝛ fidē ꝟitatꝭ inq̄rit. Quicūꝙ ꝟo voluptuoſis ſeculi hui⁹ lāguet illecebris: cupiditatib⁹ auaritie feruētis inſanit: inſanit in fraterna odia: feralis inuidie facib⁹ inardeſcit: atꝙ ad cōtumeliā dei oīpotētis ꝑ anfractas demonū ſemitas/ erratic⁹ viator incedit: non parat dn̄o viā/ ſed inimico miſer ſuo exitiabilē in ſemetipſo patefacit ingreſſum. Hi mores et vita hmōi/ ampla itinera et largiſſimas vias barbaris nationib⁹ in exitiū cōis ſalutis aperiūt. Hi mores plebē dei inimicis gentib⁹/ iugo miſere captiuitatis addicūt. Hi mores armatos diſſipāt ꝑplos: ꝛ munitas dirimūt ciuitates. Et qđ plura chariſſimi? Quicq̄d potētie: qcq̄d viriū videm⁹ in hoſtib⁹/ corruptiōe vite nr̄e/ nr̄aꝙ infidelitate nutrit̃. Et inde eſt ꝙ nihil fuſa ad deū ſupplicatione ꝓficim⁹: q: inceſſabiliter impijs/ prauiſꝙ deſiderijs inherētes viā deo nr̄o ſm̄ prophetica monita nō p̄param⁹. Propter qđ reuertētes ad breuiſſimi p̄cepta Joānis: parem⁹ dn̄o viā: rectas faciam⁹ ſemitas dei nr̄i: quaten⁹ vidēs in nobis dn̄s itinera boneuolūtatis/ ouiculas ſuas multis iā p̄iculis feſſas/ benigniſſimus paſtor inq̄rat: vt ſicut de baptiſte dn̄ici hodie natiuitate gaudem⁹: ita de dei noſtri recōciliatiōe letemur: cui eſt honor et gloria ꝛc.

¶ De eodem feſto. Luce. I.

¶ In illo tēpore. Elizabeth impletū eſt tēpus pariēdi et peperit filium. Et audierunt vicini et cognati eius: quia magnificauit dominus miſericordiā ſuā cū illa. Et reli. Homi. vene. Bede preſ.

Precurſoris dn̄i natiuitas: ſicut ſacratiſſima lectionis euāgelice ꝓdit hiſtoria multa miraculoꝝ ſublimitate refulget: q: nimirū decebat/ vt ille quo maior inter natos mulierū nemo ſurrexit/ maior ꝙ̄ ceteris ſcīs in ip̄o mox ortu virtutū iubare clareſceret. Senes ac diu infecūdi parētes dono nobiliſſime ꝓlis exultāt ip̄i pr̄i quē incredulitas mutū reddiderat: ad ſalutādū noue p̄conē grē os ꝛ lingua reſerat̃: nec ſolū facultas deū bn̄dicēdi reſtituit̃: ſꝫ de eo etiā ꝓphetādi virt⁹ auget̃. Excitati fama facti/ oēs vicini admiratiōe ac metu ꝑcellunt̃: oim̄ qui tūc audiere circūquaꝙ ad aduētū noui ꝓphete corda p̄parant̃. Vn̄

Natalis Joānis mūdo celebris. merito ſcā ꝑ orbē eccl̄ia: ꝗ tot beatoꝝ martyꝝ victorias ꝗ ingreſſuz regni celeſtis meruere frequētat: hui⁹ tm̄mō poſt dn̄i etiā natiuitatis diē celebrare cōſueuit. Qđ nullaten⁹ ſine euāgelica auctoritate in cōſuetudinē veniſſe credēdū eſt: ſed attēti⁹ aio recolēdū q: ſicut nato dn̄o paſtorib⁹ apparēs angelus ait. Ecce euāgelizo vobis gau-

Luce. ij. diū magnū qđ erit oī ꝑplo: q: nat⁹ eſt nobis hodie ſaluator/ ꝗ eſt chriſt⁹ dn̄s: ita etiā angel⁹ naſciturū Zacharie p̄-

Luce. i. dicās Joānē. Et erit inq̄t tibi gaudiū ꝛ exultatio: ꝛ multi in natiuitate ei⁹ gaudebūt: erit em̄ magn⁹ corā dn̄o. Iure igit̃ vtriuſꝙ natiuitas feſta deuotiōe celebrat̃: ſed illi⁹ tāꝙ̄ in chriſti dn̄i/ tāꝙ̄ in ſaluatoris mūdi/ tāꝙ̄ in filij dei oīpotētis: tāꝙ̄ in ſolis iuſtitie natiuitate/ oī ꝑplo gaudiū euāgelizat̃: in hui⁹ aūt tāꝙ̄ in p̄curſoris dn̄i/ in ſerui dei eximij/ in lucerne ardētis ꝛ lucētis exortu/ multi gauiſuri memorant̃. Iſte magn⁹ corā dn̄o eſſe narrat̃. De illo ꝓpha teſtat̃: qm̄ magn⁹ dn̄s ꝛ laudabilis nimis: ꝛ magnitudinis ei⁹ nō eſt finis. Iſte p̄ctōꝝ cōſortia declinās: ab oī qđ inebriare pōt abſtinebat: ille inter p̄ctōres conuerſat⁹/ p̄cti oīs imunis ꝑmāſit. Hic adhuc ex vtero matris ſpūſcti replet⁹ eſt. In illo habitat oīs plenitudo diuinitatis corp̄alr̄: ꝗ dono ſui ſpūs ſedē ſibi vteri ꝟginalis in ꝗ carnē ſuſcipet/ ip̄e cōſecrauit. Iſte multos filioꝝ iſrl̄ ad dn̄m ſuo tp̄e p̄dicādo cōuertit. Ille multos q̄tidie de vniuerſis ꝑ orbe natiōib⁹ ad ſuā fidē ꝛ charitatē interi⁹ illuſtrādo/ cōuertere nō deſiſtit. Hic in ſpū ꝛ ꝟtute Helie p̄ceſſit illū/ vt plebē ei⁹ aq̄ baptizās: ad ſuſcipiēdū eū vbi appareret doceret eſſe ꝑfectā. Huic ſucceſſit ille in ſpū ꝛ virtute dei pr̄is: vt plebē ſuā ſpūſcō ꝛ igni baptizans: ad vidēdā faciē patris ſui donaret eſſe perfectā. Joāne nato cōgratulabant̃ vicini ꝛ cognati genitrici illius: q: magnificauit dn̄s miſericordiā ſuā cū illa: dn̄o aūt nato congratulabant̃ eccl̄ie: q: venit tp̄s miſerendi eius: ſpūs an

Digitized by Google

gelici qui ſunt vicini eius ⁊ cognati: ciues vcꝫ eiuſdē pa/
trie celeſtis/⁊ ipſe expectat/qui ⁊ hymnū glorie deo canē
do: quid illa ꝑ orbē eſſet actura: priores ipſi de celis admo
nebant. Recte igit̄ natiuitas celebrat̄ illius: qui talis po/
tētia magnitudinis/dn̄icis ꝓpinq̄bat operibꝰ. Recte or/
tus illius ſolēnitas colitur: cuiꝰ tanta eſt vite ſublimitas
vt q̄cq̄d illo ſublimius eſt: hoc iā hois naturā tranſcēdere
dubiū nō eſt. Siquidē dn̄s cū maiorē eo neminē in natis
Mat.xi. mulierū eſſe dixiſſet: mox ſubdidit/dicēs. Qui aūt minor
eſt in regno celoꝝ/maior eſt illo: ſeipſum videlꝫ inſinuans
Myſte/ qui humana natiuitate poſterior Joanne: ſed celeſtis re/
riū aperi gni apice eſſet p̄ſtantior. Nec vacat a myſterio/ꝙ Joan/
tur. nis natiuitas cū dies decreſcere: dn̄i autē cū dies creſcere
inchoat facta memorat̄. Huiꝰ etenī ſecretū diſtantie reue
lat ipſe Joānes: q̄ cū pre magnitudine ꝟtutū chriſtus cre
deret̄ a turbis: dn̄s autē pre infirmitate carnis a q̄buſdaꝫ
nō chriſtꝰ/ſed eſſe ꝓpheta putaret̄: illū inq̄t oportet creſce
re/me autē minui. Creuit q̄ppe dn̄s: q꞉ ꝑ totū orbē fideli/
bus ꝙ chriſtꝰ eſſet qui ꝓpheta credebat̄ innotuit. Decre/
uit ac minoratus eſt Joānes: quia qui chriſtꝰ eſtimabat̄/
ꝙ non chriſtꝰ ip̄e/ſed preco chriſti eſſet/apparuit. Ideoq̄
iure nato Joanne/lux diurna minorari incipit: cuiꝰ fama
diuinitatis deſitura/⁊ baptiſmꝰ in breui finem erat acce/
pturus. Jure etiam naſcente dn̄o abbreuiata dies ad cre
mentum luminis redit: q꞉ ille nimirum apparuit: q̄ luceꝫ
ſue cognitionis quā prius ſola Judea: ⁊ hoc ex parte ha/
bebat cunctis gentibus aperiret ſue caloꝝ dilectionis in
totā mundi latitudinē diffunderet. Notandū aūt/ꝙ hec
eadē beati Joannis natiuitas: nōnullā habet ſiītudinē
aduētus dn̄i ⁊ gratie quā predicare veniebat. Nā et con/
gruū valde eſt/vt cui oēs prophete priores ⁊ patriarche/
vel naſcendo vel moriendo vel viuendo vel p̄dicando te
ſtimoniū p̄buerūt: hunc multo amplius p̄curſor ſuus: qui
plus q̄ ꝓpheta extitit: non tantū in vita ⁊ paſſione: ſed in
ipſa q̄ſ ſua natiuitate deſignet. Quid eſt enim ꝙ veteraꝰ/
nis parentibus natus eſt Joannes: niſi q꞉ illius mox ſe/
cutura natiuitas ſignabat̄/qui ſpiritualia noui teſtamē/
He. viij. ti ꝓferens arcana: carnalē legis et ſacerdotij veteris ob/
ſeruantiā/iam terminādā eſſe doceret: Qđ enī antiquat̄
⁊ ſeneſcit/ꝓpe interitū eſt. Quid eſt ꝙ muto patre princi
pe vcꝫ tunc ſacerdotū/ortus eſt p̄curſor dn̄i: niſi quia ipſo
apparente dn̄o/lingua iam ſacerdotij veteris magna ex
parte a doctrina ſenſus ſpūalis obmutuerat: ſolam litere
cuſtodiā curantibus ac docentibus ſcribis ⁊ legiſperitis
immo ⁊ ipſam literam pleriſq̄ in locis ꝑ ſuas traditiōes
corrumpētibus: iuxta qđ eis dn̄s in euāgelio ſepiꝰ impro/
perare ꝓbat̄. Et quid ꝙ diu ſterili genitrici naſcitur: niſi
q꞉ lex que auxilio ſacerdotalis officij ſpūalem deo ſobolē
gignere iuſſa eſt/neminē ad ꝑfectū adduxit: q꞉ nimirum
ſuis cultoribus/regni celeſtis ianuas aperire nō potuit.
Sꝫ factꝰ ſub lege auctor ipſe legis/ſterilitatis opprobriū
legi abſtulit: q̄ hanc ſpūaliter intelligendā monſtrauit: et
Tex. ſupne beatitudinis grām q̄ in euāgelio nūc aptiſſime lu/
cet: i eo iā olim p̄figuratā et q̄ſi cōceptā eſſe docuit. ¶ Et
factū eſt inq̄t in die octauo: venerūt circūcidere puerū: ⁊
Joanni vocabāt eū noie patris ſui Zachariā. Et r̄ndēs mater eiꝰ
nomē di dixit: Nequaq̄/ſed vocabit̄ Joannes. Joānes interp̄tat̄
uinitus gr̄a dn̄i: ſiue in quo eſt gratia. Quo noie ⁊ totā euāgeli/
inditum ce diſpēſatiōis grām quā p̄dicat: ⁊ ipſum ſpecialiter dn̄m
ſignat/per quē eadē gratia mūdo donata eſt. Qui ꝟo na
tū puerū: patris Zacharie noie magis q̄ Joannē vocan/
dū eſſe decernebant: eos ꝑfecto figurāt: q̄ dn̄o noua grē
munera declarante: ceperūt eū potius cōſueta ſacerdotij
veteris edicta p̄dicare. Vn̄ bn̄ Zacharias memor dn̄i in/
terpretat̄: q꞉ videlꝫ memoriā antique obſeruatiōis: que
vtiq̄ a dn̄o data eſt figurate denūtiat. Contendebāt ꝫ de
noie nati ꝓphete hi qui cōuenerāt: ⁊ Zachariā hūc voca
ri ſatagebāt. At cōtra mater verbis ⁊ pater ſcriptis: q꞉ Jo/
annes magis appellandus eſſet aſtruebāt: q꞉ fuerūt nō/
nulli celeſtiū ſacramentoꝝ minus periti: q̄ in primordijs
euangelij coruſcantis/carnalia adhuc legalis ſacerdotij
ſtatuta ſimul obſeruāda eſſe decernerēt. Quos pro certo
ipſa legis doctrina de ſuſcipienda gratia chriſti q̄ſi Eliza
beth de noie Joannis viua voce confirmat/dicendo per
legiſlatorem. Prophetā vobis ſuſcitabit dn̄s deus veſter Deute.
de fratribus veſtris: tanq̄ meipſum audietis iuxta om/ xviij.
nia que locutus fuerit vobis. Ipſum quoq̄ legale ſacer/
dotium tacitis cerimoniarum ſuarū typis q̄ſi mutis lite/
rarū figuris: Zacharias eidem gratie naſcenti teſtimo/
nium perhibet: q꞉ nihil prorſus in omnibus ſacerdotij ve/
teris obſeruationibus actum vel dictum credendum eſt.
qđ nō euangelij gratiam/ſi recte intelligatur expreſſerit.
Quod autem declarato poſtmodum et cōfirmato noie Allegori
Joannis/apertum eſt os Zacharie ⁊ prophetauit bene/ cus intel
dicens deum: patet vtiq̄/q꞉ manifeſtata per angelos gra lectus.
tia noui teſtamenti: multa etiam turba ſacerdotum obe/
diebat fidei/relicta taciturnitate nociua: ad confitenda
laudanda ⁊ predicanda ſui redemptoris dona/ſe deuote
ſubmittebat. Et quidem in die circūciſionis Joānis q̄ſi
⁊ nomen accepit. ¶ Factus eſt timor ſup oēs vicinos eo/ Tex.
rum: ⁊ ſuper omnia montana iudee diuulgabantur om/
nia verba hec. Porro in tp̄e dn̄ice reſurrectionis/vbi miſ/
ſo deſuper ſpū gloria nominis eius per aplos mundo in/
notuit: timor continuo ſaluberrimꝰ: nō ſolū iudeorū qui
erāt vicini/vel ſitu videlꝫ loci vel ſcientia legis ſed ⁊ exte
rarū vſq̄ ad fines terre gētiū corda cōcuſſit. Nec tm̄ mō/
tana cūcta Judee verū etiā oīa mūdani regni mūdaneq̄
ſapientie culmina: virtutis eius fama trāſcēdit: ita vt reli
cta vbiq̄ cultura ac vita priore: ad p̄cipiēda fidei illius ſa/
cramēta cōfluerent. Recte enī circūciſiōis dies/dn̄ice re/
ſurrectionis imaginē p̄fert: q꞉ ⁊ h̄ octaua die/hoc eſt poſt
ſabbatū facta eſt: ⁊ ſicut illa a reatu ꝑpetue mortis abſol/
uere ſolebat: ita iſta ꝑfectā vite immortalitatis nouitatē
⁊ in auctore nr̄o exhibuit: ⁊ in nobis ſperandā mōſtrauit.
Mꝫ ꝟo inter hec Zacharias implet̄ ſpūſctō: ac de redēpto
re nr̄o ſimul ⁊ nr̄a redēptiōe ꝓphetat: ſignificat myſtice/
q꞉ multi de ſtirpe ſacerdotali: q̄ a cōfeſſione chriſti diutiꝰ
ora cōtinuerāt: poſtmodū ꝑ ſuſceptionē fidei illiꝰ: ſpūſſcti
virtute replēdi/dono ꝓphetie ſublimādi/⁊ magiſterij pa
ſtoralis officio/ꝓplis eſſent p̄ferendi. Quis eadem acce
ptione ſpūs ⁊ ꝓphetia Zacharie: hoc q̄ cōuenienter figu/
rari credēdū eſt: q꞉ tūc iſtaret tēpꝰ quo fidelibꝰ panderet̄
oīs legalis ſacerdotij ritus: et cerimonias/ſpiritali intus
ſciētia/⁊ ꝓpheticis exuberare myſterijs: que mediatoris
dei ⁊ hoīm hoīs Jeſu chriſti/vel diſpēſatiōi tēporarie/vel
eterne diuinitati teſtimoniū ferrēt: iuxta qđ ipſe iudeorū
duritiā increpans dicit. Si crederetis Moyſi crederetis Jo.v.
vtiq̄ ⁊ mihi: de me etenī ille ſcripſit. Quid aūt ꝓphetans
⁊ bn̄dicēs deū/Zacharias dixerit audiamꝰ. ¶ Benedi/ Tex.
ctus dn̄s deꝰ Iſrael: q꞉ viſitauit et fecit redēptionē plebis
ſue. In q̄bꝰ ꝑfecto verbis notandū: q꞉ beatꝰ Zacharias
qđ inchoatū ⁊ prime futurum in ſpū p̄uiderat: ꝓphetico
more q̄ſi iā factū eſſet narrabat. Viſitauit enī nos appa/ Cantici
rēs in carne dn̄s/q̄ſi lōgiꝰ a ſe recedētes: q̄s i peccatis po Zacha/
ſitos/querere et iuſtificare curauit. Viſitauit q̄ſi medicꝰ rie expo/
egrotos: qui vt inueteratū ſupbie nr̄e languorē ſanaret/ ſitio bre/
nobis nouū ſue humilitatis exemplū adhibuit. Fecit re/ uis.
dēptionē plebis ſue: qui nos venundatos ſub peccato: et
antiq̄ hoſtis ſeruitio addictos: ſui ſanguinis dato precio
liberauit. Vn̄ benigne nos hortat̄ aplꝰ/dicēs. Empti enī j.Cor.vj
eſtis p̄cio magno: glorificate ⁊ portate deū in corpe veſtro
Plebis aūt ſue dicit: nō vtiq̄ quā veniens plebē ſuā repe/
rit: ſed quā viſitando ⁊ redimēdo ſuaꝫ fecit. Vultis etenī
audire fratres mei qualē inuenerit eā: qualē reddiderit:
Finis cātici huiꝰ: qđ ob notitiā ſimul ⁊ ꝑplexitatē ſui totū
charitati veſtre recēſere ⁊ explanare longū duximꝰ: apte
denuntiat dicens. ¶ Viſitauit nos oriens ex alto. Illumi/ Tex.
minare his q̄ in tenebris ⁊ in vmbra mortis ſedēt: ad diri/
gēdos pedes nr̄os in viam pacis. Inuenit ꝫ nos ſedētes
in tenebris ⁊ vmbra mortis: hoc eſt longa peccatorum et

ignorantie cecitate depreſſos:atq; hoſtis antiq̄ fraude de/
ceptos obſeſſoſq; erroꝛib⁹. Ipſe etem̄ recte moꝛs et men/
daciū:ſicut ecōtrario dñs virtus vocaꝛ et vita. Attulit aūt
nobis verā cognitiōis ſue lucē:excluſiſq; erroꝝ tenebris/
Dona certum nobis iter patrie celeſtis aperuit. Direxit greſſus
mūdo al operū noſtroꝝ:q̄ten⁹ ꝑ viā veritatis quā mōſtrauit ince
lata per dere:atq; ad manſionē ꝑpetue pacis poſſim⁹ intrare quā
chꝛiſtum ꝓmiſit. Hec igiꝛ dona fr̄es chariſſimi ſupne bonitatis: ꝟ
eternoꝝ donoꝝ ꝓmiſſa habētes:bn̄dicam⁹ et nos dñm
in oī tpe:q: viſitauit ⁊ fecit redēptionē plebis ſue. Semꝑ
laus eius in oꝛe nr̄o verſeꝛ:ſemꝑ eius ⁊ memoꝛiā retinea
mus:⁊ inuicē annūtiem⁹ ꝟtutes eius: q̄ de tenebris nos
vocauit in admirabile lumē ſuū. Eius cōtinue flagitem⁹
auxiliū:vt lucē ſcientie quā cōtulit in nobis ipſe cōſeruet:
atq; ad ꝑfectū vſq; diē ꝑducat. Et vt digni ſim⁹ exaudiri
Ro. xiij. p̄cantes:abijciam⁹ ipſi opera tenebraꝝ ⁊ induamus nos
arma lucis. Sic etem̄ ſupplicātes cōcite q̄ deſiderau⁹ ac
cipiemus:q: nimirū verba deuote oꝛatiōis/adiuuat ma/
nus pie operatiōis. Et q: beati p̄curſoꝛis hodie natalitia
celebꝛamus:opoꝛtet vt quē ſalutis eterne preconē ſuſcepi
mus:hunc etiā nr̄e oꝛatiōis adiutoꝛē queram⁹. Ipſumq;
intercedēdo rogem⁹ impetrare:vt ad eā cui teſtimoniū
perhibuit lucē/vitā et veritatē peruenire mereamur Je/
ſum chꝛiſtū dominum noſtrum:qui viuit ⁊c.

¶ In vigilia apoſtoloꝛum Petri et Pauli. Joannis vltimo.

¶ In illo tpe: Dixit Jeſus Petro. Simon Joā
nis diligis me plus his. Dicit ei. Etiam domine
tu ſcis quia amo te. Et reliqua. Homilia venera/
bilis Bede preſbyteri.

VIrtutem nobis pfe/
cte dilectionis/preſens ſancti euangelij lectio
cōmēdat. Perfecta etem̄ dilectio eſt:qua deū
ex toto coꝛde/tota aīa/tota virtute: ꝓximū autē tāq̄ noſ/
metipſos diligere iubemur. Et neutra harū dilectio ſine
altera valet eſſe perfecta:q: nec de⁹ vere ſine ꝓximo: nec
ſine deo vere pōt ꝓximus amari. Vñ dñs toties iterroga
to Petro an ſe diligeret:⁊ illo reſpōdēte ꝙ eū ipſo reſtāte
diligeret adiūgebat per ſingula ita cōcludēs:paſce oues
meas/ſiue agnos meos. Ac ſi apte diceret. Hec ſola ⁊ ve/
ra eſt pꝛobatio integri in deum amoꝛis:ſi erga fratres ſtu
duerimus curā ſoliciti exercere laboꝛis. Nam quicūq; fra
tri opus pietatis quod valeat impendere negligit:min⁹
iuſto ſe conditoꝛē diligere oſtendit:cuius mādatum in ſu
ſtentanda pꝛoximi neceſſitate cōtemnit. Que ꝑfecto cha
ritas/quoniā ſine diuine gratia inſpiratiōis minime poſ/
ſit impleri tacite quodāmodo dñs inſinuat:qui Petrum
de illa interrogans/Simonē eū Joānis qḋ nuſq; al's co/
Tropo/ gnominat. Simon inquit Joannis diligis me plus his?
logic⁹ in Vbi q̄uis ſimpliciter mentio facta terreni parentis eius
tellect⁹. poſſit intelligi:nō tñ ab re eſt/ſi q̄s noīe Joānis donū ſu/
perne generationis myſtice indicatū velit accipe:de quo
j. Jo. iiij. apl's Joānes admonēdo teſtaꝛ. Chariſſimi diligam⁹ in/
uicē:qm̄ charitas ex deo eſt:⁊ oīs q̄ diligit/ex deo nat⁹ eſt
⁊ cognoſcit deū. Simon nāq; obediēs: Joannes diciꝛ dei
gratia. Et ꝓpterea recte pꝛim⁹ apl'oꝝ cum de amoꝛe ſuo
requiriꝛ:Simon Joānis.i. obediens dei gratie vocatur:
vt liq̄do cunctis oſtendaꝛ hoc/ꝙ maioꝛe pre ceteris obe/
dientia dñi iuſſis obſequiꝛ:ꝙ ardētioꝛi illū charitate am/
plectiꝛ/nō humani meriti ſed muneris eſſe diuini. Vñ et
Rom. v. apl's Paul⁹ eadē gr̄a cōfoꝛtatus aiebat. Quia charitas
dei diffuſa eſt in coꝛdib⁹ noſtris/ꝑ ſpm̄ ſanctum qui datus
eſt nobis. Qui ergo ceteris flagrātib⁹ dñm amare ꝓbaꝛ:
filius Joannis cognominaꝛ:q: nimirū virt⁹ eiuſdē amo/
ris nō niſi ꝑ gratiā ſpūs percipiꝛ. Qui tñ ipe(notādū)ꝙ
caute ⁊ circūſpecte teſtimoniū reddat ſuo amatoꝛi/cum
dño ſciſcitāte an ſe plus alijs diligeret: nō eſt auſus rñde/
re:tu ſcis q: amo te plus his:ſed temperata ac ſimplici vo
ce:etiā inquit dñe tu ſcis q: amo te. Nō eſt aperte dicere:
Scio q̄dē q: ipe te/vt tu meli⁹ noſti/integro coꝛde diligo
quātū ꝟo te alij diligāt:mihi q̄dē ignotū/ſed tibi oīa ſunt
nota. Cuius cautela reſponſionis/nr̄e pꝛofecto eſt inſtru
ctio locutionis ſimul ⁊ cogitationis:vt vcꝫ eius exemplo
diſcam⁹ min⁹ de nr̄e conſcientie puritate p̄ſumere:min⁹
temere de fraterne cōſcientie occultis iudicare:in dubijs
maxime rebus:⁊ que qua intentione vel neceſſitate gerā
tur inſpicere nequim⁹. Nam de apertis fratrū errātibus
non ſolū poteſtatē:ſed ⁊ peceptū iudicandi vt corrigaꝛ
habemus/dicente dño. Si peccauerit frater tuus/increꝑ/ Lu. xvij.
pa illū:⁊ ſi penitētiā egerit/dimitte illi. Ambigua autem
eoꝝ geſta:⁊ que in quālibet partem interpꝛetari poſſunt
diuino poti⁹ examini reſeruare iubemur. Dicit nāq; apl's
Nolite ante tēpus iudicare/quoadusq; veniat dñs:qui ⁊ j. Co. iiij.
illuminabit abſcōdita tenebrarū:⁊ manifeſtabit conſilia
coꝛdiū. Siquidē ⁊ ipſe Petrus idcirco ſe in hac dominica
interrogatione cauti⁹ reſpondendo cohibebat:q: memi/
nerat ſe pꝛidē imminēte eius paſſione plus ſibi conſtātie
tribuiſſe ꝙ haberet:reſpondendo vcꝫ ſe eſſe paratū/et in
carcerē ⁊ in moꝛtem ire cū illo:qui necdū erat idoneus in
ſtante periculo ſaltē confiteri/q: noſſet illuꝫ:vel q: fuiſſet
aliquādo cū illo. Inſtructus ergo periculo pꝛioꝛe: cauti⁹
loqui cū dño quem bene didicerat humane cōſcientie ſta
tum melius noſſe:ꝙ ipſa ſe conſcientia vllaten⁹ noſſe ſuf/
ficeret:de fraterni quidem coꝛdis occultis nil pꝛoꝛſus au/
det definire:de ſui autē amoꝛis integritate:non ſuimet ſo
lius/ſed ⁊ ipſius qui interrogabat dñi teſtimoniū pādit.
Etiā inquiēs dñe:tu ſcis q: amo te. O ꝙ felix ⁊ pura con
ſciētia:que cōditoꝛi ſuo cuius nuda oculus ⁊ aperta oīa
nouit/dicere non metuit:dñe tu ſcis q: amo te. O caſta Caſto
⁊ ſancta anima:que ⁊ ſuā cogitationē dño patere non du aie mu
bitat:⁊ ſi nil aliud ꝙ ea que dñs appꝛobat/cogitare non nus.
ignoꝛat. Unde bene in Apocalypſi:ſanctoꝛuꝫ coꝛda phia/ Apoc. v.
lis aureis comparanꝛ/dicēte Joāne. Et habebāt ſinguli
citharas ⁊ phialas aureas plenas odoꝛamentoꝝ:q̄ ſunt
oꝛationes ſanctoꝝ. Citharas quippe aureas habent ele/
cti:quia oīs eoꝛum ſermo:omne quod de illoꝝ actib⁹ ad
notitiam ꝓximoꝛum fama vulgante ꝑſonuerit:pure dile
ctionis luce rutilū apparet. Phialas q̄ habent aureas:q̄
ſunt vaſa patula/amplitudine diffuſa:quia coꝛda ſua quo
verius ſolo eius dilectionis ſentiūt igne ſplendeſcere:eo
latius hec diuinis gaudent pādere conſpectib⁹. Vñ recte
ſubiungiꝛ. Plenas odoꝛamētoꝝ/que ſunt oꝛatiōes ſan/
ctoꝛum. Phiale nāq; auree odoꝛamentoꝛuꝫ plenitudine
redūdant:cum fulgida charitate iuſtoꝝ p̄coꝛdia:virtutū
quoq; ſpiritualiū opinione pꝛoximis innoteſcūt. Et pul/
chꝛe ipſe qui hec videbat Joānes interp̄tando ſubdidit:
que ſunt oꝛationes ſanctoꝝ. Odoꝛamenta etem̄ phiala
rum ſunt oꝛationes ſanctoꝝ:quia quicq̄d boni operanꝛ
aut dicunt/qui ſimplici intentione deo deſeruiūt:totū ꝓ/
fecto hac vice pꝛo eis oꝛationis adimplet:q̄ſi deuotioneꝫ
mētis eoꝛum diuinis commēdat aſpectibus. Neq; aliter
ꝟo apoſtolicū illud peceptū quo ait. Sine intermiſſione
oꝛate/perficere valemus:niſi oēs actus/ſermones/cogi/
tatus:ipſa etiā ſilētia noſtra: ita dño donāte dirigamus/
vt ſingula hec cū timoꝛis illius reſpectu temperenꝛ:cun/
cta ꝑpetue noſtre ſaluti pꝛoficua reddanꝛ. Pꝛouida autē
pietate dñs tertio Petrū an ſe diligat interrogat: vt ipſa
trina cōfeſſione/vincula q̄ illū ter negādo ligauerāt ab/
ſoluat:et quoties territus eius paſſiōe quod eum noſſet
negauerat:toties eius reſurrectione recreat⁹/ꝙ illum to
to amet coꝛde teſteꝛ. Pꝛouida diſpēſatiōe tertio cōfitenti
amoꝛē/tertio eque paſcēdas ſuas oues cōmēdat:q: dice/
bat vt quoties in paſtoꝛis fide titubauerat:toties cuꝫ re/
nouata fide paſtoꝛis mēbꝛa quoq; eiuſdē paſtoꝛis iubea/
tur curare. Nō em̄ ꝟ dicit ei:paſce oues meas/ꝟ eſt vtiq;
qḋ ei ante paſſionē aperti⁹ dixerat. Ego aūt rogaui ꝓ te/ Lu. xxij.
vt nō deficiat fides tua:⁊ tu aliquādo conuerſus confir/

Digitized by Google

ma fratres tuos. Paſcere q̄ oues chriſti: eſt credẽtes chriſto ne a fide deficiãt cõfirmare: et vt ĩ fide magis magiſq̄ pficiãt inſtãter operã dare. Quãuis ſolertius intuendũ q̄ eadẽ paſtio gregis dñici nõ vniformi/ſed multimoda eſt ſolicitudine gerẽda. Nã et terrena ſubſidia neceſſe eſt/ vt ſubditis rector ne deſint diligẽter puideat: et exempla virtutis ſimul cũ vbo pdicationis eiſdẽ ſolicit9 impẽdat: et ſi quos aut ſpiritualib9 aut etiã cõmunibus eoꝝ cõmodis aduerſantes depꝛehenderit: horum violentie quãtũ valet obſiſtat: ipſos q̄ cũ errauerint ſubiectos/iuxta pſalmiſte vocẽ: corripiat iuſtus in miſericordia et increpet: neq̄ oleo noxie cõſenſionis eorũ corda demulceat. Et hoc em̃ ad pr̃ paſtoris officiũ pertinet. Nã qui ſubditorum errata corrigere: et vulnera in eis peccatorũ inquantum ſufficit curare neglexerit: inter paſtores ouiũ chriſti qua fronte ſe annumerare preſumit? Sed et hoc paſtori eſt fixo corde tenendum: vt eos quibus preeſt/non quaſi ſuos proprios: ſed vt dñi ſui gregem tractare meminerit: iuxta illud qđ

Tex. Petro dicitur. ¶ Si diligis me paſce oues meas. Meas inquit nõ tuas. Meas tibi oues cõmẽdatas ſcito: et has quaſi meas regere/ſi me perfecte amas recole: vt meam vz in eis gloriam meũ dominium/mea lucra nõ tua propria queras. Sunt em̃ qui oues chriſti/non amore chriſti ſed ſue vel glorie/vel dominationis/vel queſt9 gr̃a paſcũt. Quorũ multitudinẽ dolens apoſtolus Paulus ait

Phil.ij. Philippenſibus. Spero autẽ in dño Ieſu Timotheũ me cito mittere ad vos: neminẽ em̃ habeo tã vnanimẽ: q̃ ſyncera affectione p vobis ſolicit9 ſit. Oẽs em̃ q̃ ſua ſunt querũt:

Ioan.x. nõ q̃ Ieſu chriſti. Vñ dñs in euãgelio: tales nõ paſtores ſꝫ mercenarios poti9 vocat/dicẽs. Quia lupo veniẽte mercenarius fugit: q: mercenarius eſt et non ptinet ad eũ de ouib9. Veri aũt paſtoris et cui ſyncera eſt cura de ouibus/ euidens ac ſpeciale indiciũ eſt: cũ q̃ſq̃ non ſolũ cõmodis oĩbus vite temporalis carere: ſed ipſam q̄ vitam p grege chriſti ponere in pmptu habet. Vñ nũc ipſe poſtq̄ paſcendas oues ſuas Petro/hoc eſt plebes docẽdas gubernan

Tex. daſq̄ cõmiſit: ſubſequẽter addidit dicẽs. ¶ Amẽ amẽ dico tibi cũ eſſes iunior cingebas te et ambulabas quo volebas: cũ aũt ſenueris/extendes manus tuas et alius te cin

epitome paſſiõis Petri. get et ducet quo nõ vis. In extenſione etem̃ manuũ poſitionẽ mẽbrorũ eius qua cruci erat aptãdus inſinuat. In cinctione alteri9: impoſitionẽ vinculorũ q̃bus a pſecutore arcendus erat exprimit. In ductu quo nollet: ipſam mortis ac paſſiõis acerbitatẽ indicat: quã corporalis ei9 infirmitas horrebat: cui9 animi firmitas ſpũalis etiã aduerſa pro dño letabatr cũcta ſufferre. Neq̄ em̃ volũtatẽ ſuã: ſed voluntatẽ querebat eius/q̃ miſit eũ chriſti. Premiſſa igitur ouiũ ſuarũ paſtura: adiũgit mox eidẽ primo paſtoꝝ etiã paſſionis ſue triũphũ: extẽdẽs inquiens man9 tuas: et ali9 te cinget et ducet quo nõ vis. Ac ſi patẽter dicat. Quanta me charitate diligas/hinc liq̃do pbabis/cũ pro paruulorũ meoꝝ vita vſq̄ ad mortẽ certãdo peueneris: et vt illi in corpe poſſint pariter et mẽte ſaluari: ipſe tormẽta corporis oĩa q̃ aduerſariũ infligere libet/forti mentis cõſtãtia toleraueris. Qđ ipſe q̄ euãgeliſta ſubſequẽter inſinuat/cum

Tex. ait. ¶ Hoc aũt dixit ſignificãs q̃ morte clarificatur9 eſſet deũ. Clarificauit q̃ppe Petr9 morte ſua deũ: qñ hoc indicio cũctis quantũ deus eſſet colendus amãduſq̄ mõſtrauit: dũ ipſa data optione mallet crucis ſubire tormẽtũ: q̄ a celeſtis verbi pdicatione ceſſare. Qui (notãdũ q̄ nõ ſolũ morte: ſꝫ et vita ſua et paſſionib9 q̃ mortẽ pceſſerãt) deum clarificauit. Clarificauit nãq̄ vita deũ: q̃ p oĩa q̃ geſſit nõ ſuã pp̃iã: ſed conditoris ſui voluntatẽ laudẽq̄ querebat. Clarificauit et paſſiõib9: quẽ a ppoſitis ſupni amoris obſequijs/nulla pſequẽtiũ valuit reuocare preſſura. Verum q: cũ memoriã btĩ Petri/etiã coapoſtoli ei9 Pauli hodie natalitia celebram9: videam9 fr̃es chariſſimi: vtrũ et ipſe vel vita vel paſſionib9 vel morte clarificauerit deũ. Clarificauit vtiq̄ et ipſe. Teſtatr em̃ Lucas euãgeliſta: q̃ librũ actuũ apoſtolorũ maxima ex parte agones ipſius et labores pro chriſto deſcribẽdo cõpleuit: teſtatr hoc et ipſe q̃ op9 ſcriptorũ ſuorũ qđ q̃tuordecim epl̃is cõcludit: ſolo (vt ita dixerim) chriſti odore reſperſit. Quicq̃d enim ibi legeris: aut fidei arcana reuelat: aut bonoꝝ operũ fruct9 oſtẽdit: aut celeſtis regni gaudia pmittit: aut q̃d ipſe tribulationũ hec pdicãs ſuſtinuerit pandit: aut q̃d inter tribulationes diuine cõſolationis acceperit/refert: aut generali exhortatiõe q̄ oĩb9 q̃ pie volũt viuere in chriſto pſecutiões deeſſe nõ poſſint/inſinuat. Teſtatr quãtũ vita ſua deũ clarificauerit: cũ in vinculis poſit9 et appropinquãs paſſioni

ij.Ti.iiij. Timotheo p eplam exẽplũ ſui operis pponit/dicẽs. Bonũ certamẽ certaui/curſũ cõſummaui/fidẽ ſeruaui. Mõſtrauit quali morte clarificatur9 eſſet deũ cũ pmiſit. Ego em̃ iã immolor: et tps reſolutionis mee inſtat. O q̄ pcioſa in cõſpectu dñi mors ſcti illi9: q̃ apertiſſime nouerat: q̃ libera voce pdixerat ſe occidi p dño/nõ aliud eſſe q̄ gratiſſimã deo/mũdiſſimãq̄ hoſtiã offerri. Clarificauit ergo et

Pauli glorioſa pfeſſio. Paulus deũ: clarificauerunt et ceteri apl̃i: q: et puro corde chriſtũ diligebãt: ipſi ſyncera intẽtione oues chriſti curabãt. Qđ ei Petro dictũ eſt: paſce oues meas/oĩbus vtiq̄ dictũ eſt. Hoc nãq̄ erãt ceteri apl̃i qđ fuit Petr9: ſꝫ primatus Petro datr/vt vnitas eccl̃ie cõmẽdet. Paſtores ſunt oẽs: ſꝫ grex vn9 oſtendit: q: et ab apl̃is oĩb9 tũc vnanima cõſenſione paſcebatr: et deinceps a ſucceſſorib9 eorũ cõmuni cura paſcit: quorũ plurimi cõditorẽ ſuũ morte: oẽs aũt vita ſua clarificare pbant. Nõ ſolũ maxima illa eccl̃ie luminaria: ſed reliq̃ electoꝝ turba/vel viuẽdo vel moriẽdo/ deum ſuo quiſq̄ tpe clarificat. Quoꝝ veſtigia nos q̄ fr̃es mei nr̃o tpe ſequi oportet: et vite vz noſtre ordinẽ/ad exẽpla bonorum dirigẽdo: et in propoſita vite rectitudine ad mortẽ vſq̄ pſiſtendo: vt ſocij cõuerſationis eorũ exiſtentes/ſocij etiã remunerationis mereamur effici. Hoc autẽ ita pficiemus: ſi iuxta hui9 ſacratiſſime lectionis tenorẽ: et redẽptorẽ noſtrũ debito affectu cõplectimur/et erga primorũ ſalutẽ fraterna ſolicitudine vigilem9: ipſo opitulãte qui hec et nos facere iubet: et ſic facta remunerare pollicetur/chriſto Ieſu dño noſtro: qui viuit et regnat etc.

¶ In die apoſtolorum Petri et Pauli. Sermo beati Leonis pape.

Omnium quidem ſolẽnitatũ ſanctarũ dilectiſſimi totus mundus eſt particeps: et vnius fidei pietas exigit/vt q̃cq̃d p ſalute vniuerſorũ geſtũ recolit/cõib9 vbiq̄ gaudijs celebret. Verũtamẽ hodierna feſtiuitas pter illã reuerẽtiã quã toto terrarũ orbe pmeruit: ſpeciali et ppria noſtre vrbis exultatiõe venerãda eſt: vt ibi pcipuorũ aploꝝ glorificatus eſt exitus/ibi in die martyrij eorũ ſit letitie principatus. Iſti enim ſunt viri p quos tibi euãgeliũ chriſti Roma reſplẽduit: et que eras magiſtra erroris/facta es diſcipulina veritatis. Iſti ſunt ſancti patres tui veriq̄ paſtores: qui te

panegyricus ſermo de apoſtolis. regnis celeſtib9 inſerendã multo meli9/multoq̄ felicius cõdiderũt: q̄ illi quorũ prima ſtudio meniũ tuorũ fundamẽta locata ſunt: e qb9 is qui tibi nomẽ dedit/fraterna te cede fedauit. Iſti ſunt q̃ te ad hãc gloriã puexerũt: vt ſis gens ſancta/pp̃ls elect9/ciuitas ſacerdotalis et regia: per ſacrã beati Petri ſedẽ caput orbis effecta lati9 pſideres religione diuina/q̄ dominatiõe terrena. Quis em̃ multis aucta victorijs/ius imperij tui terra/mariq̄ ptuleris: min9 tñ eſt q̄ tibi bellic9 labor ſubdidit/q̄ q̄ pax chriſtiana ſubiecit. Deus nãq̄ bon9/iuſtus/omnipotẽs: q̃ miſericordiam ſuam humano generi nũq̄ negauit: omneſq̄ in cõmune mortales ad cognitionẽ ſui abũdãtiſſimis ſemp bñficijs erudiuit: volũtariã errantiũ cecitatẽ/et pcliuẽ in deterius neq̃tiã/ſecretiori cõſilio et altiori pietate miſeratus eſt: mittẽdo verbũ ſuũ eq̃le ſibi atq̄ coeternũ. Q: caro factũ: ita diuinã naturã nature vniuit hũane: vt illi9 ad infima iclinatio/noſtra fieret ad ſumma puectio. Vt aũt huius inenarrabilis gratie p totũ mũdũ diffunderet effe

Digitized by Google

ctus/Romanū regnū diuina ꝓuidētia ꝑparauit:cui⁹ ad
eos limites incremēta ꝑducta ſunt/q̄bus cūctarū vndiqꝫ
gentiū vicina ⁊ contigua eſſet vniuerſitas. Diſpoſito em̄
diuinit⁹ operi maxime cōgruebat/vt multa regna vno cō-
federarent imperio:⁊ cito peruios haberet ppłos predi-
catio generalis/quos vni⁹ teneret regimē ciuitatis. Hec
aūt ciuitas ignorās ſue ꝓuectionis auctorē:cū pene oīb⁹
dominaret gentib⁹/oīm gentiū ſeruiebat erroꝛib⁹:⁊ ma-
Mūd⁹ gnā ſibi videbat ſuſcepiſſe religionem:q: nullā reſpuerat
diſtribu- falſitatē. Vn̄ quanto erat per diabolū tenacius alligata/
tus apo- tanto per chꝛiſtū eſt mirabilius abſoluta. Nā cum duode-
ſtolis. cim apoſtoli per ſpiritumſanctū oīm locutione linguarū
imbuēdū euāgelio mundū diſtributis ſibi terrarū parti-
bus ſuſcepiſſent:beatiſſim⁹ Petrus princeps apoſtoli or-
dinis/ad arcē Romani deſtinat imperij:vt lux veritatis
que in oīm gentiū reuelabat ſalutem efficacius ſe ab ipō
capite per totū mundi coꝛpus effunderet. Cuius autē na-
tionis homines in hac tunc vꝛbe non eſſent:aut que vſqꝫ
gētes ignorarēt quod Roma didiciſſet? Hic collucrātes
philoſophie opiniones:hic diſſoluende erant terrene ſa-
pientie vanitates. Hic confutandus demonū cultus:hic
omniū ſacrificioꝛum impietas deſtruēda:vbi diligentiſſi-
ma habebat ſupſtitiōe collectū/quicquid vſqꝫ fuerat va-
nis erroꝛibus inſtitutū. Ad hanc ergo vꝛbē tu beatiſſime
Petre apoſtole venire nō metuis:⁊ cōſoꝛte glīe tue Pau-
lo aplō aliarū adhuc eccleſiarū oꝛdinationib⁹ occupato/
ſyluam iſtam/frementiū beſtiarū/⁊ turbulētiſſime ꝓfun-
ditatis oceanū/cōſtantioꝛ qꝫ cū ſup mare gradereris/in-
grederis. Nec mūdi dominā times Romā/q̄ in Cayphe
domo expaueras ſacerdotis ancillā. Nunq̄d aut iudicio
Pilati:aut ſeuicia iudeoꝛū minoꝛ eſt:vel in Claudio pote-
ſtas/vel in Nerone crudelitas? Vincebat ergo materiaꝫ
foꝛmidinis vis amoꝛis. Nec eſtimabas terroꝛi cedendū:
dum hoꝛū ſaluti cōſulis/quos ſuſceperas diligēdos. Hūc
aūt intrepide charitatis affectū/iam tūc ꝑfecto concepe-
ras:qn̄ ꝓfeſſio tui amoꝛis in dn̄m trine interrogationis
eſt ſolidata myſterio. Nec aliud ab hac mētis tue intētio-
ne queſitū eſt:qꝫ vt paſcēdis eius quē diligeres ouibus:
cibum quo ipſe eras opimatus impenderes. Augebāt qꝫ
fiduciā tuā tot ſigna miraculoꝛū/tot dona chariſmatum
atqꝫ experimēta virtutū. Iā populos qui ex circūciſione
crediderāt erudieras:iā Antiochenā eccleſiaꝫ vbi primū
chꝛiſtiani nominis dignitas eſt oꝛta fundaueras. Iā Pō-
Cothur- tū Galaciā Capadociā Aſiā/atqꝫ Bithiniā legibus euā-
nus lau- gelice ꝑdicationis impleueras:nec vt dubius de ꝓuentu
dis apo- opis/aut de ſpatio tue ignar⁹ etatis:tropheū crucis chꝛi-
ſtolice. ſti romanis arcib⁹ inferabas:quo te diuinis ꝑoꝛdinatio-
nibus anteibāt/⁊ honoꝛ poteſtatis/et gloꝛia paſſiōis. Ad
quē beatus coapoſtolus tuus vas electionis:et ſpecialis
magiſter gētiū Paulus occurrens:eodē tibi cōſociat⁹ eſt
animo:quo oīs innocentia ⁊ oīs pudoꝛ oīſqꝫ libertas ſub
Neronis laboꝛabat imperio. Cui⁹ furoꝛ ꝑ oīm vitioꝛū in-
flammatus exceſſum:in hūc cū vſqꝫ torrentē ſue ꝑcipita-
uit inſanie/vt primus nomini chꝛiſtiano atrocitatē gene-
ralis ꝑſecutionis inferret:quaſi ꝑ ſanctoꝛuꝫ neces gratia
dei poſſit extingui:cuius hocipſum erat maximū lucrum
vt contemptus vite huius occidue/ꝑceptio fieret felicita-
tis eterne. Precioſa eſt ergo in conſpectu dn̄i moꝛs ſctōꝛū
eius:nec vllo crudelitatis genere deſtrui pōt ſacramēto
crucis chꝛiſti fundata religio. Nō minuit ꝑſecutionib⁹ ec-
cleſia ſꝫ augeт:⁊ ſemꝑ dn̄icus ager ſegete ditioꝛe veſtitur
dū grana q̄ ſingula cadūt multiplicata naſcunt. Vn̄ duo
iſta ꝑclara diuini ſeminis germina:in quātā ſobolē pullu-
larint/beatoꝛū martyrū milia ꝓteſtant:que apoſtolicoꝝ
emula triūphoꝝ/vꝛbē nr̄am purpuratis lateqꝫ rutilātib⁹
ppłis ambierūt:⁊ q̄ſi ex multarū honoꝛe gemmaꝝ/cōſer-
to vno diademate coꝛonarūt. De quo ꝑſidio dilectiſſimi/
diuinitus nobis ad exēplū patiētie et cōfirmationē fidei
ꝑparato:vniuerſaliter quidē in omniū ſanctoꝝ cōmemo-
ratione letandū eſt:ſed in hoꝛū excellentia patrū merito
eſt exultātius gloꝛiandū:quos grā dei in tantam apicem
inter oīa eccłie membra ꝓuexit:vt eos in coꝛꝑe cui caput
chꝛiſt⁹ eſt/q̄ſi geminū cōſtitueret lumē oculoꝝ. De quoꝝ
meritis atqꝫ virtutib⁹ q̄ oēm loquēdi ſuperāt facultatē:ni-
hil diuerſum/nihil debem⁹ ſentire diſcretū:q: illos et ele-
ctio pares:⁊ laboꝛ ſimiles:⁊ finis fecit eq̄les. Tu autem.

¶ De eodem feſto. Sermo beati Maximi epiſcopi.

BEatiſſimoꝛū apoſto-
loꝛū Petri ⁊ Pauli iſeparabilē fidē paſſionēqꝫ
germanā/omi nos deuotione fratres neceſſe
eſt celebꝛare:q: ⁊ laudabilis eos vita ad glīoſiſſimū ꝑdu-
xit occaſum:et mirificus obitus ꝑpetuā trāſmiſit ad vitā.
Et licet in Petro fides emineat:in Paulo doctrina ꝑcel-
lat:⁊ magiſterium tn̄ Pauli fidei plenitudo eſt:⁊ creduli- Cōpara-
tas Petri doctrine eſt fundamētū. Quos tanta electiōis tio apo-
celeſtis dignatio viſitauit:vt hic fieret de piſcatoꝛe doctoꝛ ſtoloꝝ.
ille de perſecutoꝛe defenſoꝛ. Sed in hoc oīpotentis dei at-
tollēda maieſtas eſt:q: inſpiratione mirabili docēdi gra-
tiam tribuit imperito:⁊ inimicū fecit amare qđ oderat/⁊
fidem quā impugnabat aſſerere. Illius piſcationē nō ab-
ſtulit ſed mutauit:huius cecauit oculos vt purgatioꝛe re-
cepto lumine:clariſſime mētis acie vltra humanū videre
poſſet aſpectum. Quanti ergo meriti apud dominū ſuū
Petrus erat:vt ei poſt nauicule parue remigiū toti⁹ eccle-
ſie gubernacula traderentur? Aut quantū in apoſtolat⁹
ſui miniſterio cōplacuiſſe chꝛiſto credim⁹ Paulum/q̄ tan-
tum placere potuit perſecutoꝛ? Placuit em̄:q: non iniqui
pectoꝛis ſtudio/ſed ſimplicis ignoꝛantie incauta deuotio-
ne certabat. Deniqꝫ vt primū ſenſib⁹ eius ſpirit⁹ veritatis
īfuſus eſt:oſtēdit cōtinuo nō ſe chꝛiſti ſeuiſſe odio/ſꝫ amo-
re paterne legis innocenter erraſſe. De quo q̄d ego potiſ-
ſimū dicam/cum ipē fideliſſimus ſibi ſit teſtis:qui cū nec
ſuas vellet iactare laudes ⁊ chꝛiſti annūtiare cuperet ma-
ieſtatem:verecundi⁹ quod in ſe geſtū eſt/confitet. Etem̄
velut de altero quodā. Scio (inq̄t) hominē in chꝛiſto Ie-
ſu raptum vſqꝫ ad tertiū celum:raptum in paradiſum:et ij. Co. xij.
audiuit arcana verba q̄ non licet homini loq̄. Quid hoc
aplō magnificētius:cui in medio moꝛtaliū cōſtituto:⁊ ſu-
pꝛa celos ire datū ⁊ ad terras ire cōceſſum eſt? Quid hoc
beatius viro/q̄ inter ſecreta paradiſi ediſcere meruit:qđ
nec lingua hoīs loqui potuit/nec quiſqꝫ mereat audire?
Et cū tante ſint ſublimitatis ea q̄ docuit/vt cōpꝛehēdere
ea mēs hūana nō poſſit:q̄nte illud putamus eſſe glīe/qđ
ꝓdere ſibi aſſerit nō licere? Quid etiā de Petro referam:
cui⁹ tanta a deo appꝛobata iuſtitia/tātaqꝫ ei ptās attribu- argumē-
ta eſt iudicādi:vt in arbitrio ei⁹ poneret celeſte iudiciuꝫ? ta digni-
Perſpicite ꝗ̄ fr̄es ⁊ eſtimate:quāto nobis ſit Petr⁹ aplīs tatis apo-
honoꝛe reuerēdus:cui⁹ ſniam in terris ꝓlatā/ſempiterni ſtolice.
iudicis eq̄tas nō repellit. Et iō diligēter attēdite q̄ ſit ei⁹
glīe magnitudo:cui dū claues regni ꝯmittunt eterni/ce-
lū illi claudere et aperire ꝓmiſſum eſt. Hoꝛū itaqꝫ chariſſi-
mi ꝑ vniuerſum mūdū venerāda hodie ſolēnitas celebꝛa-
tur:hodie hoꝛum cōcurſu letiſſimo excolit Roma marty-
riū:⁊ quoꝛū dudū impia ꝑſecuta eſt ſanguinē/eoꝛū nunc
peculiari deuota patrocinio gloꝛiatur. Tu autem.

¶ De eodem feſto. Mat. XVI.

¶ In illo tempoꝛe:Venit Ieſus in partes Ceſa-
ree Philippi:⁊ interrogabat diſcipulos ſuos di-
cēs. Quem dicūt homines eſſe filium hominis?
Et reliqua. Homilia Herici.

HErodes maioꝛ ſub
q̄ dn̄s natus eſt/q̄tuoꝛ tradit filios habuiſſe:
Philippū veꝫ q̄ hic ꝯmemoꝛat:q̄qꝫ (vt Lucas Lu. iij.
narrat) fuit tetrarcha ituree ⁊ tracōitidis regiōis:arche

laum quoq; ⁊ Lyſania/ſz ⁊ Herodē ſub q̄ paſſus eſt dñs. Philipp⁹ q̄ iſte princeps vt p̄mōſtratū eſt/q̄rte partis re gni iudeoꝝ/in honoꝛe Tyberij ceſaris ciuitatē ſtatuit ad radices Libani montis: vbi Jordanis in duob⁹ fontibus exoritur: quā ceſareā Philippi in memoriā ſui noīs pari terq; in honoꝛe Tyberij ceſaris appellari conſtituit: que poſtea priſtino ſuo amiſſo vocabulo Paneas dicta eſt: in qua etiā ciuitate tradunt antiq̄ regib⁹ quondā tributa conſueuiſſe pſolui. Hoc aūt fecit fauoꝛe huius ceſaris ad imitationē ſui patris Herodis: q̄ ex nomine ceſaris ciui tatē ceſareā nūcupauit: que antea turris ſtratonis voca batur: qui etiā trans Joꝛdanē Illiadē vrbē/in monumen tū filie ipſi⁹ ceſaris cōdidiſſe in hiſtoꝛijs inuenit. Ueniēs quoq; dñs in partes ceſaree Philippi: diſcipulos cuius apud homines opinionis haberet/inq̄rebat. Et pulchꝛe ſatis hoc q̄ maxime his in partibus agere voluit: vt vbi quondā rex terren⁹ cenſum tributariū exigere ſolit⁹ erat a ſibi ſubditis: ibi veniēs rex celeſtis reciperet cenſuz fidei a ſuis diſcipulis. Ubi ſancte ſue eccleſie rectoꝛib⁹ exempli noꝛmā pꝛeſignauit: qui vicem chꝛiſti in adminiſtrādis ge runt negotijs: quo ipſi quoq; ab his quos fidei ⁊ conuer ſationis merito pbato familiarius ceteris colūt: cui⁹ fa me apud ſubiectos ſint percūctent. Et ſiquidē dignos ſe laudibus fame eſſe depꝛehenderint: dei totū gratie depu tent: tales eſſe quales fama vulgauit inſudēt. Si vero ſe cus q̄ decet ferri de ſe teſtimoniū ſenſerint: ſic illud in ſe ipſis coꝛrigere tāq; pie ⁊ iuxta quod ſacer pꝛecellentie oꝛ do poſtulat viuere ſtudeant: vt tantus in eis ſanctitatis ſplendoꝛ eluceat: qui omnē maliloqui oꝛis nebulā tergat famāq; de ſe mentiri phibeat. Ait em̄. ¶ Quē dicūt ho mines eſſe filiū hoīs: Nō hec quaſi inſciens pcunctatur: tāq; ignoꝛare potuerit q̄d de ſe hoīes ſentirent: ſed vt con feſſionē recte fidei illoꝝ digna mercede remuneraret: et populū traditiōib⁹ falſis ſcribarū et phariſeoꝝ coꝛruptū/ ab erroꝛe liberaret. Scribe nāq; ⁊ phariſei qui in populo iudeoꝝ honoꝛe ac ſapientia eminebāt: vidētes ſe a pplo deſeri: ⁊ dñm Jeſum chꝛiſtū ſequi/ppter vite ſanctitatē ac pꝛedicationē ſalutiferā: atq; miraculoꝝ ſigna que ab eo aſſidue fieri cernebāt: zelo ducti inuidebant ei. Et licet le ge ⁊ pphetis pꝛe ceteris edocti chꝛiſtū illū eſſe ſcirent: ti mentes tamē gloꝛiā humanā perdere ſi popul⁹ doctrinā eoꝝ deſereret: ⁊ dñi pꝛecepta ſequeretur: laboꝛabāt qui bus modis poterant coꝛda populoꝝ ſubuertere/ne chꝛi ſtum illū crederent: qui in lege et pphetis patribus eoꝝ fuerat repꝛomiſſus. Unde ⁊ iudei vſq; hodie eſtimāt do minū Jeſum chꝛiſtū/necdū in hunc mundum veniſſe: ſed adhuc venturū eſſe. Cernēs ergo dñs ſcribarū ⁊ phariſeo rum traditionibus plebē coꝛruptam: ⁊ ſe non chꝛiſtū eſti mari a populo: ſed poti⁹ Joannē aut Heliam/aut Hiere miam: voluit eos ab hoc erroꝛe liberare: ⁊ idcirco interro gans requirit/quid alij de ſe ſentiant: vt expoſitis diuer ſis opinantiū erroꝛibus: pꝛobarentur diſcipuli nō de opi nione vulgari percepiſſe veritatē ſue cōfeſſionis: ſed po tius reuelatione diuine inſpirationis. Ait nāq;. ¶ Quez dicūt homines eſſe filiū hominis: Tāq; dicat. De qui fi lius hominis dico: / hoc eſt filius Marie: quē dicunt ho mines eſſe: Nec ait. Quem me dicūt homines eſſe/ſed fi lium hominis: ne iactanter vulgarē ſententiā de ſe requi rere videretur. Filiū aūt hominis ſepius q̄ filiū dei ſe cō ſueuit appellare: vt nos de diſpenſatiōe hūanitatis quaz pꝛo nobis aſſumpſit admoneat. Ubicūq; aūt in veteri te ſtamento filius hominis ſcriptū eſt: beat⁹ Hieronymus in Hebꝛeo filiū Adā haberi teſtat. Nam et Adam homo interpꝛetat. Et pulchꝛe homines appellat eos / qui de fi lio hominis tantū loqui nouerant / hoc eſt de filū huma nitate: quā oculis cernebant: ⁊ deitatis illius arcana ne ſciebant. Homines nāq; erant. i. humana tantuz de eo ſa piebāt. Qui vo de filio dei iā loqui didicerūt: nō iam ho mines ſed dij appellari merent: quales erant ſancti apo ſtoli: qui iam ſpūſancti magiſterio edocti; nō ſolū filium hominis chꝛiſtū: veruetiā cōſubſtantialē dei patris filiūz illum eſſe intelligere meruerūt. Unde et pꝛemiſſis varijs hominū opinionibus/ilico apoſtolos quē ſe eſſe dicerent ſciſcitat: per hoc eos a ceteroꝛū hoīm generalitate diſcer nens: atq; ſingularis pꝛiuilegio ſcientie ſupꝛa humanā de monſtrans eſſe naturam. Quā foꝛmā interrogationis etiam doctoꝛes eccleſie obſeruare opoꝛtet. Nā ⁊ ipſi per quirere debent a ſuis ſubiectis de fama ſui nominis: qua lis apud vulgares ⁊ extrinſecus habeatur: vt ſm q̄d de ſe audierint/pꝛopꝛios moꝛes coꝛrigere: ⁊ ſeipſos modeſtius cunctis ſtudeant confoꝛmare. ¶ At illi dixerūt. Alij Joā nem baptiſtam: alij autē Heliam: alij vero Hieremiā: aut vnum ex pꝛophetis. Neceſſarium nō eſt hic cauſas erroꝝ vulgarium inquirere: cur ſcilicet chꝛiſtū alij Heliam: alij Joannem: alij putauerunt Hieremiā: cuz ſic infideles in Helia ⁊ in Hieremia errare potuerint: quomodo Hero des in Joanne errauit dicens. Quē ego decollaui Joan nem: ipſe ſurrexit a moꝛtuis: ⁊ ideo virtutes operantur in eo. Sicut em̄ Herodes chꝛiſtum miracula facientē/Joā nem quem ipſe decollauerat eſſe arbitratus eſt: ſic nimi rum vulgus indoctū eūdez chꝛiſtū Heliam vel Hieremiā eſſe putauit: quoꝛum alter rapt⁹ in celum legitur: alteri⁹ vo moꝛs in ſcriptura canonica aperte memoꝛat. Sed q̄ri pōt quare dñs Jeſus chꝛiſt⁹ ab Herode/vel a pplo Joan nes ſit eſtimatus: cū Joannes nullis miraculoꝛū clarue rit ſignis: chꝛiſtus autē maxima / ac pcipua patrauerit ſi gna: Lepꝛoſos nāq; mūdabat: cecos illuminabat: demo nes ab obſeſſis coꝛpoꝛibus eliminabat: claudis ⁊ paraly ticis greſſum reddebat: moꝛtuos ſuſcitabat: quod Joan nē nūq; feciſſe cognouimus. Ad hoc dicēdū ideo ab He rode/ſiue a populo chꝛiſtū Joannē eſtimari potuiſſe: qui poſt reſurrectionem a moꝛtuis miracula facere potuerit/ quod ante nō fecerat: qm̄ eandē quā ⁊ nos de reſurrectio ne moꝛtuoꝛū habebant fidē: credentes vcz opera moꝛtuo rum/poſt reſurrectionē maioꝛis dignitatis ⁊ gloꝛie futu ra eſſe q̄ pꝛius. Hieremias autem non immerito chꝛiſtus opinari potuit: pter nimiā ſanctitatē qua in populo ex cellebat: (ſicut in Hieremia legit) q̄ in vtero matris ſctifi catus ſuis tēpoꝛibus clarus emicuit. Helias vero idcirco credi poterat dñs: q̄ illū ante ſaluatoꝛis aduentū ſciebāt eſſe venturū: dicēte Malachia. Ecce ego mittā vobis He liam Teſbytē anteq; veniat dies dñi magn⁹/⁊ hoꝛribilis: vt conuertat coꝛda patrū in filios: et coꝛ filioꝝ ad patres eoꝝ. ¶ Dicit ei Jeſus. Uos aūt quē me eſſe dicitis: Qua ſi ab hominū generalitate ſequeſtrās deos ac dei filios p adoptionē factos inſinuat: iuxta illud pſalmiſte. Ego di xi dij eſtis: ⁊ filij excelſi oēs. Ac ſi diceret. Illis q̄ homines ſunt diuerſa eſtimātib⁹: vos q̄ dij eſtis ⁊ p adoptionē iam filij dei effecti quē me eſſe dicitis. At vo Petr⁹ fide arden tioꝛ pꝛe ceteris amoꝛe cōfeſſionis pꝛōptioꝛ/ex voce cūcto rū reſpondit. ¶ Tu es chꝛiſtus filius dei viui. Omnibus generaliter apoſtolis interrogatis/beat⁹ Petrus cūcto rū in ſe perſonas aſſumens: ex abundanti ſenſu reſpōdit. Tu es chꝛiſtus filius dei viui. Et reuera ita expediebat: vt ille qui futurus erat vertex eccleſie/oꝛe loqueret toti⁹ eccleſie. Filium autē dei viui dixit/ad diſtinctionē falſoꝝ deoꝛū: quos erronea gentilitas ſibimet ad colendum vel ex moꝛtuis hominibus inſtituit / vel ex rebus inſenſibili bus quos adoꝛaret creauit. De q̄bus ſcriptū eſt. Simula cra gentiū argentuz ⁊ aurū: opera manuū hoīm. Et hac breui ſnīa/oīa que de chꝛiſto diffuſis ſermonū excurſibus dici poſſunt decētiſſime cōpꝛehendit: ſimulq; hūanā laſci uiā: q̄ ſecretoꝛū inueſtigandoꝛū audax eſt exercuit. Qua re em̄ nos de chꝛiſto quō ex dei patris ſubſtātia natus ſit/ cū gignens ſine eo qui genitus eſt nūq; fuerit: vl quō de matris vginis vtero homo fact⁹ exierit: ⁊ matrē integrā intemeratāq; reliquerit: quare hec ⁊ id generis plura de chꝛiſto q̄ram⁹/cū beato Petro tantū credere ſuffecerit: q̄ ipſe eſſet chꝛiſtus filius dei viui: Nā ⁊ beatus Paulus nil aliud ſe ſcire indicauit/niſi chꝛiſtū Jeſum ⁊ hūc crucifixū

Allegoria pulchra.

Tex.

Tex.

Jeſus q̄re ſe vocat filiūz hoīs.

Tex.

Mar. vj

queſtio euāgelica explicatur.

Hiere. j

Mala. iiij.

Tex.

Tex.

Alta Petri d̄ chꝛiſto cōfeſſio.

j. Co. ij

Fidei igit̃ chriſtiane finis/in confeſſione cõſtitutꝰ eſt chri
ſti filij dei. Nõ quidẽ licet ſcire quõ ſit genitꝰ: licet tamen
credere q: ſit genitꝰ. Sed ⁊ hoc intuendũ: q: chriſtꝰ de fi
lio hoïs interrogauit: Petrꝰ ꝟo de filio dei rñdit. Opor
tet em̃ tanto magis diuinitatẽ illiꝰ venerari a nobis: quã
to ipſe humiliatꝰ ſe ſubmiſit ꝓ nobis. Iã ꝟo audiendum
Tex. quali chriſtus laudatorẽ cõfeſſorẽq; ſuũ p̄conio ꝓſequit̃.
¶ Beatꝰ es inqͭt Simon Bariona: q: caro ⁊ ſanguis nõ
Bariona qd hebreis ſignificet. reuelauit tibi/ſed pater meꝰ q̃ in celis eſt. Bariona ſyria
ce: latine dicit̃ filius colũbe. Iure aũt beatꝰ Petrꝰ apl'us
filius columbe vocat̃: q: prudẽti/ac pia ſimplicitate dño
adherebat. Nã et colũba ſimpliciſſimũ/atq; innocentiſſi
mũ aïal eſt: et p̄ ceteris auibꝰ ſimplicitate gaudet. Qđ ſi
altius capere volumꝰ: ꝑ columbã in cuiꝰ ſpecie ſpũſſctũs
ſuꝑ dñm baptizatũ apparuit: eiuſdẽ ſpũſſancti gr̃a figura
tur. Merito ğ dñs Petrũ filiũ colũbe nominauit: quem
ſpiritualiũ donorũ gr̃a ipẽ repleuerat: quo docẽre interiꝰ
didicerat/quod foris tã idonee ꝓferebat. Nõnulli ſimpli
citer arbitrantur: ꝙ idẽ Petrus patrẽ habuerit nomine
Ioan. xx. Ioannem: iuxta qđ alibi a dño interrogat̃. Simon Ioã
nis diligis me. Volũtq; vt ꝓ Barioanna qđ eſt filio Ioã
nis/vitio ſcriptorũ Bariona ſcriptũ ſit vna ſyllaba dẽpta
de medio. Interp̄tatur aũt Ioanna gr̃a dei. Vtrũq; autẽ
nomen ita myſtice valet intelligi: vt Petrus dicat̃ filius
colũbe. i. ſpiritusſancti: ⁊ filiꝰ Ioannis. i. gratia dei: ꝑ que
dona ſpiritualia figurant̃. Et notandũ ꝙ cõuenientiſſima
facta eſt laudis retributio. Beatꝰ em̃ Petrus dñm filiu
dei eſſe dicebat: chriſtus em̃ filium ſpiritusſancti cõſequẽ
ter appellat: ğ dum beatꝰ Petrus ſpiritusſancti filiꝰ dicit̃
Ioã. iiij. dei profecto filius eſſe cõfirmat̃. Deus em̃ ſpiritus eſt. Sꝫ
longe aliter/multũq; diſtincte/chriſtus dei filiꝰ: aliter bea
tus Petrus. Quod em̃ ille habet per naturã: hoc accepit
iſte per gratiã. Et qđ illi eſt ſemper eſſentialiter proprium
iſti fuit tẽporaliter dono accidenti collatũ. Quod vero di
cit caro ⁊ ſanguis non reuelabit tibi: carnis et ſanguinis
nomine/carnalẽ ſcribarũ ⁊ phariſeorꝫ traditionẽ ⁊ doctri
nam accipere debemꝰ. Caro em̃ ⁊ ſanguis recte intelligũ
tur homines ſapiẽtia carnali inflati/colũbine ſimplicita
tis neſcij. Caro autem ⁊ ſanguis/varia in ſanctis ſcriptu
Gen. ij. ris ſignificatione ponunt̃. Aliqñ em̃ caro ꝓ ipſius natu
re ſubſtantia ponit̃: vt in Geneſi. Hoc nunc os ex oſſibus
meis: ⁊ caro de carne mea. Nõnũꝙ carnis appellatione
ſynecdochecos totꝰ homo ſignat̃: ſicut de chriſto ꝑ Ioan
Ioan. j. nem dicit̃. Verbũ caro factũ eſt. Qđ eſt apte dicere: deus
hõ factꝰ eſt. Caro etiã et ſanguis ꝓ corruptiõe poni ſolẽt
apl'o dicente. Caro et ſanguis regnũ dei nõ poſſidebunt
Plerũq; etiã carnis et ſanguinis noïe/carnalis ⁊ ſpũalis
intellectꝰ ſubtilitate groſſeſcẽs doctrina accipit̃/Paulo
de ſeipſo dicẽte. Cõtinuo non acquieui carni et ſanguini.
Carnis ⁊ ſanguinis i ſcriptura acceptio. Quo ſenſu in hoc loco accipienda eſt caro carnalis vcꝫ ⁊
quantũ ad deũ ſtulta carnaliũ ſapiẽtia: q̃ quanto ſe latiꝰ
ad inueſtigãda terrena ⁊ trãſitoria diffundit: tanto minꝰ
ad intellectualis ⁊ vere philoſophie aditũ iã ꝑuenit. Nõ
ğ caro ⁊ ſanguis illi reuelauit: q: non mũdana ſapiẽtia ꝙ
chriſtꝰ filius dei eſſet accepit: ſed deo pr̃i q̃ ſolus nouit fi
liũ inſpirante didicit. Siue etiã caro et ſanguis (vt p̄miſ
ſum eſt) appellant̃ hoïes carnaliter de chriſto ſapientes ⁊
colũbinã ſimplicitatẽ nõ habẽtes: atq; ideo gr̃a ſcti ſpũs
indigni: q̃les illi fuere/quorũ ſuperius de chriſto opinio
nes euãgeliſta retexit: de q̃libꝰ ꝑ apl'm dr̃. Aïalis hõ nõ ꝑ
cipit ea que ſunt ſpũs dei: ſed pr̃ meꝰ q̃ in celis eſt. Cũ oïa
dona ſpiritualia que a dño fidelibꝰ tribuunt̃: a ſpũſancto
j. cor. xij. largiri certiſſimũ ſit/dicẽte apl'o. Alij dat̃ ꝑ ſpm̃ ſermo ſa
pientie ⁊c. vſq; quo dr̃: diuidens ſingulis prout vult: quõ
dñs Ieſus chriſtꝰ a patre dicit reuelatũ fuiſſe beato Pe
tro ſacrm̃ fidei: Sed ſciendũ: q: ſicut vna eſt ſubſtãtia pa
tris ⁊ filij et ſpũſſcti: ita eſt in eis ⁊ vna operatio atq; volũ
tas: ac ꝑ hoc cõuenienter dr̃: q: pr̃ q̃ in celis eſt/reuelaue
rit Petro myſterium fidei: qđ caro ⁊ ſanguis reuelare ne
Tex. quibat. ¶ Et ego dico tibi: q: tu es Petrꝰ. Ordo ꝟborũ
eſt. Quia tu dixiſti mihi: tu es chriſtꝰ filius dei viui: ⁊ ego
dico tibi nõ ſermone caſſo ⁊ nullũ habẽre opus: ſed dico
tibi veraciter: q: tu es Petrꝰ. Nõ nũc primũ accepiſſe Pe
trũ hoc nomẽ credẽdũ eſt: ſed potius tunc qñ initio dñice
p̄dicationis (ſicut Ioãnes teſtat̃) ꝑ Andreã ad dñm ad
ductꝰ/in magne fidei ſue p̄ſagiũ audiuit ab eo: tu es Si Petri vocatio.
mon filius Ioãna: tu vocaberis Cephas/qđ interp̄tatur
Petrꝰ: vt hoc noïe mõ appellauerit dicẽs. Tu es Petrus
nõ em̃ ait: tu vocaberis Petrꝰ/ſed tu es Petrꝰ/qđ dictuꝫ
fuerat antea. Sicut aũt chriſtus dedit apl'is nomẽ vt lux
vel ſal terre vocarent̃: ita huic egregio cõfeſſori ſuo/q̃ Si
mon. i. obediẽs antea vocabat̃: ob robur inuicte fidei Pe
tri nomẽ indidit: q: vcꝫ illi tenaci mẽte inheſit/de quo ſcri
ptum eſt. Petra aũt erat chriſtꝰ. Petra autem nõ ꝑ eſſen j. Cor. x.
tiam/ſed ꝑ ſignificationẽ. Quẽadmoduꝫ em̃ leo propter
fortitudinẽ: vel agnꝰ propter innocẽtiã: ſic etiã petra dici
tur ꝓpter firmitatẽ: q: ſperantibus in ſe turris eſt fortitu
dinis a facie inimici: de quo Pſalmiſta. Dñs (inqͭt) firma
mentum meũ ⁊ refugiũ meũ et liberator meꝰ. Et ſuꝑ hãc
petram. i. ſuper me quẽ ore tuo confeſſus es dicens: tu es
chriſtus filius dei viui. Ipſe eſt em̃ lapis ille precioſus in
fundamento eccleſie cõſtitutus/de quo Paulus. Funda
mentum (inquit) aliud nemo põt ponere preter id quod j. Co. iij.
poſitũ eſt/chriſtus Ieſus. Siue ſuper hãc petram/hoc eſt
ſuper hanc fidẽ qua me filiũ dei viui confeſſus es/edifica
bo eccleſiam meã. Super chriſtũ em̃ edificat: q̃ fidẽ illius
illibate cuſtodit. Suꝑ chriſtũ etiã edificat: q̃ per dilectio
nem dei ⁊ ꝓximi/⁊ per obſeruantiã mandatorũ dei ad ſor
tem electorum peruenire feſtinat. Meã vero addidit: ad
diſtinctionem eccleſie hereticorꝫ/de qua per Pſalmiſtã
dicitur. Odiui eccleſiã malignantiũ: de quibꝰ adhuc ſub
ditur. ¶ Et porte inferi nõ preualebunt aduerſus eã. Nõ Tex.
hoc dixit de conditione temporalis mortis: qua legimus
cũctos pene apl'os martyrio cõſummatos: ſed portas in
feri vitia atq; peccata vocat. Porte nãq; inferi/mortifera
hereticorũ dogmata ſunt: q̃bus imprudentes quoſq; illi
ciunt/⁊ ad ꝑpetue mortis damnationẽ pertrahũt. Porte
etiã mortis/ſunt ꝑſecutorũ callida blandimẽta/ſiue aſpe
ra crudelitatis intentamẽta: q̃bus vel perſuadendo/vel
terrores incutiẽdo: fideles a ſue rectitudinis ſtatu deijce
re: ⁊ eterne morti cupiũt obnoxios reddere. Sed ⁊ prauo
rum hominum opera/atq; inepta colloquia: que infideli
bus introitũ mortis aperiũt/porte ſunt vtiq; iferi/in quã
tũ auditoribꝰ vel ſequacibꝰ iter perditiõis oſtendũt. Sed
ex his vitiorũ portis nulla p̄ualet aduerſus eccl'iam/que Porte inferi q̃ dicantur.
ſupra petrã fundata eſt: q: quicũq; ſupra petrã q̃ chriſtus
eſt/per fidẽ ⁊ bonã operationẽ firmiter fundatus fuerit:
nullis tentationũ inſidijs a ſtatu recte fidei deijci: nullis
aduerſitatibus ad caſum impelli poterit. Qui vero tẽta
tioni ſuccumbit: hic nõ ſupra petrã ſolidã/ſed ſupra arenã
pendulã fidei domũ edificaſſe credẽdus eſt: quia nõ amo
re veritatis/ſed alicuiꝰ temporalis vtilitatis obtentu/fal
ſo nomen Chriſti aſſumpſit. ¶ Et tibi dabo claues regni Tex.
celorum. Claues regni celorꝫ/nõ debemus pueriliter opi
nari cuiuſcũq; eſſe materie: vtputa argẽti vel auri: ſꝫ per
claues ipſa diſcernẽdi ſententia potentiaq; deſignat̃: qua
dignos sciret in regnũ recipere: impios ꝟo a beatitudine
illius felicitatis excludere. Que claues idcirco beato Pe
tro apl'o: q̃ potiori cõfeſſione p̄ ceteris regẽ celorũ confeſ
ſus eſt/ſpecialiter ſunt collate: vt cõſtaret q: abſq; ea con
feſſione ⁊ fide qua ipſe chriſtũ declarauit/regnũ celorum
nullus poſſet intrare. ¶ Et quodcũq; ligaueris ſuꝑ ter Tex.
ram/erit ligatũ ⁊ in celis/⁊ quodcũq; ſolueris ſuꝑ terraꝫ/
erit ſolutum ⁊ in celis. Hec ſoluẽdi atq; ligãdi poteſtas/
q̃uis ſoli Petro a dño collata eſſe videat̃: oïbꝰ quoq; ge
neraliter apl'is ſub eius ꝑſona collata eſt. Nam ⁊ poſt ſue
reſurrectionis nobilẽ triũphũ/apparẽs illis oïbꝰ aperte
dixit. Quorũ remiſeritis peccata/remittunt̃ eis: ⁊ quorũ Ioã. xx.
retinueritis/retenta ſunt. Nã ſicut interrogatis genera
liter oïbus: Petrꝰ rñdet ꝓ oïbꝰ: ita ⁊ qđ dñs Petro rñdit
in Petro

Digitized by Google

in Petro oibus reſpõdit. Quinetiã oib⁹ epis ac preſbyteris in eccña idẽ officiũ cõmittit: vt vez agnitis peccantiũ cauſis: iuxta modũ culparũ vel penitẽtie aliquãdi atq; ſoluẽdi exerceãt ptãtem: ita dũtaxat vt qđ etiã hoc tpe in nõnullis ſacerdotib⁹ inuenit: vt eos q inſontes vel innoxij ſunt dãnẽt: nec illos q dãnationẽ merent ſecuros tãq de ſolutione preſumãt reddere. *Abuſio ptãtis.* Sunt em quidã qui dum minus caute extraordinarie hac volunt vti poteſtate ſeipſos priuant cõfeſſionis munere: dum vez putant ſe poſſe ligare eos: qui ſcz in diuino conſpectu ſoluti ſunt: atq; eos ſoluere q apud iudiciũ dei ꝓprio reatu ligati tenent. Magna ergo vigilãtia magnoq; ſtudio ſcris eccñe paſtoribus hec iudiciaria ſeueritas eque librãda eſt: ⁊ illud ſemp ſuſpecte cogitãdũ: qđ de peruerſe cogitãtibus per prophetã dñs dicit. *Eze.xiij.* Mortificabãt aias q nõ moriũtur: et viuificabãt aias q nõ viuũt. Perſpecta igit cauſa pctĩ: qs viderũt digna cõpũctione errata delere: hos a vinculis eterne mortis pnũtiẽt abſolutos: quos vero ꝓbauerint ſegnes eſſe in pnia agẽda: nec ſolũ pctã nõ plãgere verũ in illis velle pmanere: illos debẽt dãnationis perpetuis ſupplicijs adiudicare: vt ſic apte dãnatiõis ex ꝓpria diſtrictione ſalubria pnie ⁊ humilitatis decreta cogantur ſubire. Deniq; btũs Petr⁹ vt dictũ eſt: qui chriſtũ vera fide cõfeſſus ⁊ inuicto eſt amore ſecutus: ſpãliter ⁊ claues regni celoꝝ ⁊ arcẽ iudiciarie ptãtis accepit: vt oẽs in chriſto credẽtes intelligãt: q quicũq; ab vnitate fidei vel ſocietatis illius quolibet ſe ſegregãt: tales nec vinculis peccatoꝝ abſolui nec regni celeſtis ianuã ingredi poſſunt. Cuius q feſtiuitatẽ annuo recurſu venerabilem: vtpote principis apoſtoloꝝ celebri frequẽtam⁹ officioꝝ obſequio eius inquãtũ poſſum⁹ exẽpla imitari ſatagam⁹: vbiq; ſuffragia poſcere: vt q ipſi ſctã eccña eſt ſpãliter commiſſa: nos qui eius mẽbra vltima ſum⁹ ſedulis patrocinijs adiuuare: ⁊ in regni celoꝝ gl'am pie interueniẽdo dignet inducere: pſtante dño Ieſu chriſto: cui laus ⁊ gl'a eſt cũ pre deo in vnitate ſpũſſancti p cũcta ſemp ſecula. Amen.

¶ In cõmemoratiõe Pauli: Sermo beati Ioãnis Chryſoſtomi.

Beatus Paul⁹ qui tãtam vim humane alacritatis oſtẽdit: vt ad celũ quoq; ipm valeat ſubuolare: ptermittens angelos ⁊ archãgelos aliaſq; virtutes: aliqñ quidẽ ſuo exẽplo chriſtianos fieri imitatores iubet dicendo. *j.Cor.xi.* Imitatores mei eſtote: ſicut ⁊ ego chriſti. Aliqñ de ſe reſipiſcẽs: ad ipſius nos dei imitationẽ hortat dicens. *Ephe.v.* Eſtote ergo imitatores dei ſicut filij chariſſimi. Iam ꝟo demõſtrans: q nihil ita hanc imitationẽ pariat q ſi ita viuat aliqs vt bonũ eius in cõmune ꝓficiat: atq; vniuerſis vtilior a pui deat: adiũxit. *Ibidem* Ambulate in charitate. Ideo cum dixiſſet. Imitatores mei eſtote: cõtinuo de charitate diſſeruit: q hec precipue virtus hoies deo ꝓximos facit. Quãte em cũq; ſint alie virtutes inferiorẽ locũ tenẽtes: cũcte erga hoim ſtudia verſant: vt eſt cõtra concupiſcentiã pugna: vt qđ aduerſus gulã geritur bellũ: vt in auaritie interitũ acies ordinata: vt cũ iracũdie furore cõflict⁹. Diligere vero nobis deoq; cõe eſt: ꝓpterea ⁊ deus imperabat. *Dei excellẽs dilectio erga nos.* Orate ꝓ pſequẽtib⁹ ⁊ calũniantib⁹ vos: vt ſitis filij patris veſtri q in celis eſt. Hoc ergo ⁊ Paulus cũctoꝝ intelligens caput bonoꝝ oi in ſe ſtudio exprimere curauit. Nemo em ita dilexit inimicos: nemo inſidiatoribus ſuis ita beneficus fuit: nullus pro afflictorib⁹ ſuis tãta ꝓpeſſus eſt. Nõ illa em q patiebat ſed nature copulã cogitabat: quãtoq; ampli⁹ efferebãtur inimici: tanto magis eoꝝ miſerebat inſaniã. Ut em aliqs indulgentiſſimus pater afficit erga filium phreneſi cõprehenſum: cuius quãto magis cõuitijs ictibuſq; pulſat: tanto eũ potius miſeret ac defleret: ita Paulus q de ipſa magnitudine paſſionũ eoꝝ a quibus affligebatur eſtimaret furorẽ maiora illius adhibebat fomẽta pietatis. Audi igit q cõpatiẽter ꝓ hijs mãſuete nobis ꝓ illis loquatur: q eũ quinqes verberauerant: q catenis onerauerãt: q vinculis ſepe cõſtrinxerant: q ipm eius ſitiebãt cruorẽ: quiq; illũ quotidie diſcerpere cupiebant. Teſtimoniũ inquit illis ego perhibeo q emulationem dei habent: ſed non ſcdm ſciẽtiã. *Rom.x.* Ruſus eos q ſe ſupra illos ſuperbius efferebant refrenans. Noli ait altuz ſapere ſed time. Si em de⁹ naturalib⁹ ramis nõ pepercit: ne forte nec tibi parcat. *Ro.xi.* Quia em cognouerat dñicã iam in illos ꝓceſſiſſe ſentẽtiã: quod vnũ ⁊ ſolũ in ſua erat ptãte preſtabat: ſepe lachrymabat: vehemẽter ꝓ illis dolebat: volẽtes eis inſultare ꝓhibebat: atq; inquãtũ poterat laborabat vmbrã eis aliquã excuſationis obtendere. Et q ꝓpter cõtumaciã eoꝝ atq; duritiã ꝑſuadere illis fidẽ ſermone nõ poterat ad orones cõuertebat aſſiduas. *Rom.x.* Fratres inqt volũtas quidẽ cordis mei: ⁊ obſecratio ad deum ſit pro illis in ſalutẽ. Spe quoq; illos meliore ſollicitat dicens. *Ro.xi.* Sine pnia em ſunt dona ⁊ vocatio dei: vt non pertinaci vſq; ad finẽ deſperatione moriant. Que vtiq; omnia ſunt amantis: ⁊ valde eoꝝ vtilitatibus puidẽtis: vt cũ dicit. *Eſa.lix.* Ueniet ex ſion q eripiat: ⁊ auertat impietates Iacob. Mordebat nãq; vehemẽter ac penit⁹ diſſecabatur cum eos pereũtes videret: ꝓpter qđ ⁊ multa ſolatia adhibebat dolori: aliqñ quidẽ dicens. Ueniet ex ſion qui eripiat ⁊ auertat impietatẽ Iacob: aliqñ ꝟo ⁊ iſti nõ crediderũt in illoꝝ miſericordiã vt ipſi miſericordiam conſequãtur. Putas aũt q erga ſolos iudeos talis extiterit: ad alios ꝟo vel domeſticos vel extraneos non ſe multo etiã prebuerit mitiorẽ: Audi ergo qđ ad Timotheũ ſit locutus: *ij.Ti.ij.* Seruũ inqt dñi nõ oportet litigare ſed mãſuetuz eſſe ad oẽs docibilẽ patientem: cũ modeſtia corripiẽtem eos qui reſiſtũt: ne quãdo det illis deus patiẽtiam ad cognoſcẽdam veritatẽ: ⁊ reſipiſcãt a diaboli laqueis a quo capti tenẽtur ad ipſius volũtatẽ. Uis aũt ꝓbare q modeſte etiaz cũ illis loquatur qui in pctis corruerũt: audi quid Corinthijs dixerit. *ij.Co.xij.* Timeo inqt ne cũ venero humiliet me de⁹ apud vos: ⁊ lugeam multos ex vobis qui ante peccauerũt: ⁊ nõ egerũt penitentiã ſuper immũditia et fornicatione: ⁊ impudicitia quã geſſerũt. Et ad Galathas. *Gal.iiij.* Filioli mei quos iterũ parturio donec formet chriſtus in vobis. Et in cauſa eius qui fuerat fornicat⁹ non min⁹ eo ipſo quoniã pro peccato ſuo lamentabatur dolet: proq; illo alios deprecatur dicens. *ij.Co.ij.* Confirmate in illo charitatẽ. Sed ⁊ quãdo ab eccleſia illum corpore ſeparabat: cũ multis hoc lachrymis gemituq; faciebat. Ex multa inquit tribulatione ⁊ anguſtia cordis ſcripſi vobis per multas lachrymas: nõ vt contriſtemini ſed vt ſciatis quã charitatẽ habeã abũdantius in vobis. Et rurſus. *j.Cor.ix.* Fact⁹ ſum iudeis tãq iudeus: hijs que ſub lege erãt quaſi ſub lege eſſem: fact⁹ ſum infirmis infirmus: oibus omnia factus ſum vt omnes facerez ſaluos. Uidiſti ne queſo animã terrenã ſuperãtẽ: Oẽm em prorſus hominẽ deo exhibere cupiebat: ⁊ omnes quãtum ad ipſum ſpectabat exhibuit. Quaſi enim vniuerſum mũdum ipſe genuiſſet: ſic perturbat ſic curabat ſic omnes in regnũ dei feſtinabat inducere docẽdo orando ꝓ ipſis cũ ipſis etiã ſupplicando: et terrendo demones ⁊ corruptores animarũ fugando: *Pauli zel⁹ pro aiarũ ſalute.* aliqñ epiſtolis aliqñ pſentia: nũc ſermone nunc rebus: per diſcipulos per ſemetipſum erigere labentes: ſtantes vero firmare: humi iacentes attollere: ſanare cõtritos torpentes oleo exhortationis animare: inimicis inſonare terribile: hoſtes minaciter intueri: more optimi cuiuſdã ducis ⁊ medici artis ſue inſtrumenta geſtantis: cum enim celſus in omniũ cõſiſteret arce virtutũ: omnẽ tñ flãmã pcipuo charitatis ardore vincebat. Ut em miſſum in ignẽ ferrũ totũ pfecto ignis efficit. Sic Paulus charitate ſucceſus tot⁹ fact⁹ eſt charitas: q quaſi cõis totius mũdi eſſet pr̃ ita amore hoim ipſos eoꝝ imitabat parentes: immo cũctos nõ carnales modo verũetiã ſpirituales patres ſolicitudine ac pietate ſuperabat: et pe

tunicas/⁊ ſoda/⁊ corpus/⁊ aiam ꝓ his quos diligebat im
pēdens ꝓpter hoc itaqꝫ charitatē etiā plenitudinē legis
vocabat: et vinculum perfectionis/⁊ oim bonoꝝ matrē:
[I.Tim.i.] et initiū finēqꝫ virtutū: ꝓpterea dicebat. Finis aūt ꝑcepti
[Ro.xiii.] eſt charitas de corde puro: ⁊ cōſcientia bona. Et rurſus.
Nō adulterabis: nō occides. Et ſi qd̄ eſt aliud mandatū
in hoc ꝟbo inſtauratur. Diliges ꝓximū tuū ſicut teipſuꝫ.
Quia igit̄ ⁊ initiū ⁊ finis ⁊ bona oīno vniuerſa dilectio
eſt: vel in ipa Paulū ſtudeamꝰ imitari: etem̄ hic illiꝰ ope
talis effectꝰ eſt. Nō em̄ mihi ꝓponas mortuos quos ſe-
plus ſuſcitauit: neqꝫ leproſos quos eadē virtute munda
[Charita-] uit: nihil a te hoꝝ reqrit deus. Poſſide charitatē Pauli:
[tis emi-] et ꝑfectā adipiſceris coronā. Cuius vero iſta ſententia eſt
[nentia.] Ipſius nutritoris vtiqꝫ charitas q̄ eam ⁊ mirabilibꝰ et
ſignis et alijs bonis mille prepoſuit. Quia enim ipſe eā
abūde ac vehementer impleuerat/idcirco etiam acrius
atqꝫ examinatius vim eius intelligit: ꝑ ipſam em̄ ille ad
tam celſum ꝑfectionis cacumen aſcendit. Nihilqꝫ eū ita
dignuꝫ deo vt virtus preſtitit charitatis: ⁊ ideo dicebat.
[I.Co.xii.] Imitamini dona meliora: ⁊ adhuc excelſiorē vobis viaꝫ
demōſtro: charitatē profecto optimā viam/planiſſimāqꝫ
pronuntians. In hac etiam nos iugiter ambulemus: vt
et Paulū: immo dn̄m Pauli videre mereamur: ⁊ incor-
ruptibilē conſequamur coronā: preſtante dn̄o noſtro Je-
ſu chriſto: cui gloria ⁊ imperiū in ſecula ſeculorū. Amen.

¶ De eodem feſto. Matthei. XIX.

¶ In illo tempore: Dixit Simon Petrus ad Jeſum. Ecce nos reliquimus omnia et ſecuti ſumus te: quid ergo erit nobis? Et reliqua. Homilia beati Joānis Chryſoſtomi.

Quoniā poſſibile fuit
deo ſaluare iudaicū ppl'm multas in lege diui-
tias poſſidentē/credentiū iudeoꝝ multitudo
teſtat̄/ſiue ꝑ ipſum chriſtū/ſiue ꝑ apl'os eius: vt bonita-
tis illiꝰ inueſtigabile pelagus/humana eſtimatio nō ap
[Matt.] prehendat/ſꝫ victa miretur: tn̄ qꝛ dixit dn̄s. Apud hoies
[xix.] impoſſibile hoc eſt quātū ad naturā: apud deū poſſibile
eſt: ecce ſubito excitat̄ Petrꝰ vnus ex ppl'o illo diuite et
difficili/ex ꝑſona credentiū iudeoꝝ: ⁊ clamat quaſi teſtis
potentie dei factꝰ ⁊ cōfirmās chriſti ꝓmiſſioneꝫ/et dicit.
[Tex.] ¶ Ecce nos reliqmꝰ oia ⁊ ſecuti ſumꝰ te: q̄d nobis erit?
Qm̄ aūt ⁊ ipſe Petrꝰ ⁊ oēs apl'i: ceteriqꝫ credētiū iudeo
rū/cōtra poſſibilitatē humanā ꝑ dei potētiā crediderūt
[Matt.] in chriſtū: ipſe teſtat̄ dicēs ad Petrū. Beatus es Simon
[xvi.] bariona: qꝛ caro ⁊ ſanguis nō reuelauit tibi/ſed pr̄ meus
qui in celis eſt. Sermo iſte cōuenit ad oēs: vt ſingulis q̄-
buſqꝫ dicat̄: qm̄ btūs es tu/qꝛ nō caro ⁊ ſanguis reuela-
[Tex.] uit tibi/ſꝫ pater meꝰ q̄ in celis eſt. ¶ Jeſus aūt dixit eis.
Amen dico vobis ꝙ vos q̄ ſecuti eſtis me: in regeneratio
ne cū ſederit filius hois in ſede maieſtatis ſue: ſedebitis
et vos ſup ſedes duodecim/iudicantes duodecim tribꝰ
Iſrael. Futurū aūt erat vt in die iudicij rn̄derent Judei
Dn̄e nō te cognouimꝰ filiū dei in corpore ꝯſtitutū. Quis
em̄ hoim videre poterat theſaurū in terra abſcōditū: ſo-
[Chriſtꝰ] lē nube celatū? Quis ſuſpicabat̄ ſtellā matutinā naſci ſu
[deꝰ ab-] per terrā? Quis putabat mulierē q̄ clauſit paradiſuꝫ vt
[ſcōditꝰ.] nemo in eū intraret: vt ipſa fieret pria porta paradiſi: vt
lux ꝑ illā ꝓcederet/ꝑ quā tenebre intrauerūt? Ergo in in-
iuriā veſtrā nō vos impulit cōtumacia cordis/ſꝫ decepit
cōſideratio carnis. Vos rn̄debitis eis. Et nos fuimꝰ ho-
mines ſicut vos/ſimilē habētes aiam/eādēqꝫ naturā car
nis. In vno viximꝰ mūdo: eiſdēqꝫ factiōibꝰ mūdialiū ſpi
rituū periclitātes/ipſis ꝓtectionibus dei adiuti. In hoc
aūt vos meliores fuiſtis nobis: qm̄ nos fuimꝰ hoies piſca
tores ⁊ ruſtici ⁊ obſcuri i plebe: vos aūt ſacerdotes ⁊ ſcri
be ⁊ principes ppl'i. Nos illū cognoſcere potuimꝰ hoies
piſcatores ⁊ ruſtici: ⁊ vos eū cognoſcere nō potuiſtis ſa-
cerdotes ⁊ ſcribe: q̄ habebatis pre oculis vr̄is ſcripturas
quaſi lāpades ſciētie? Nos anteq̄ mirabilia eius videre-
mus intelleximꝰ eū: vos aūt vel poſt teſtimonia tantarū
virtutū intelligere nō poteratis? Quō potuit fieri vt pe-
ne tota gens ignoraret: queꝫ duodecim cognouerunt?
Eſto. Qr nō credidiſtis ei: neſciētes eū filiū dei: qua cau
ſa interfeciſtis eū/nullā culpā inuenientes in eo? Sed in
nobis bona volūtas facta eſt/q̄ſi lucerna ruſticitatis no
ſtre: in vobis aūt malitia facta eſt/quaſi caligo ſciētie ve
ſtre. Adhuc aūt audeo ⁊ ſubtiliorē introducere ſenſū ma
gis/alteriꝰ cuiuſdē viri ſapiētis referre. Exponit em̄: qm̄
ſicut iudeoꝝ ppl's in duodecim tribus fuit diuiſus: ſic et [Subti-]
vniuerſus ppl's chriſtianꝰ diuiſus eſt in duodecim tribꝰ: [lior ſen-]
ſm̄ quaſdā ꝓprietates aiarū/⁊ diuerſitates cordiū: quas [ſus.]
ſolus deus cognoſcere ⁊ diſcernere pōt. Vt quedaꝫ ani-
me ſunt de tribu Ruben: q̄dā aūt de tribu Symeon/vel
Leui/vel Juda. Puto em̄ ſicut oēs ſancti quinqꝫ virgi-
nes prudētes eſſe dicunt̄ q̄uis ſint innumerabiles: pro-
pter q̄nqꝫ ſenſus ſpūales: ⁊ oēs peccatores q̄nqꝫ virgines fa
tue q̄uis ſint innumerabiles ꝓpter quinqꝫ ſenſus carna
les. Et ſicut oēs eccl'ie chriſti ſeptē dicunt̄ habere/q̄uis
multe ſint/ꝓpter ſeptē ſpūs: oēs em̄ ſancti in q̄bus pre ce
teris virtutibꝰ abūdantior eſt ſapiētie virtus/vna habet̄
eccl'ia. Itē in q̄bus pre ceteris virtutibus abūdantior eſt
intellectus/altera dicitur eccl'ia: ⁊ ſic ꝑ ſingulos tractās
inuenies eccl'ias ſeptē: ſimilr̄ ⁊ ꝓpter grās duodecim: q̄
in ꝑſona duodecim virginuꝫ exponit angelus in paſtore [Paſtor]
ſi cui tn̄ placet illa ſcriptura: oim nāqꝫ chriſtianoꝝ inue- [liber di-]
niunt̄ duodecim tribꝰ eſſe: vtpote oēs aie in q̄bꝰ ꝑcellit [citur.]
virtꝰ veritatis/vna eſt virtꝰ. Nec em̄ grē in oibus equalr̄
ſunt/ſed vnus q̄dē amplius ꝑcellit in iſta/alius aūt in il-
la. Oēs aūt chriſtiani in q̄bus habitat chriſtꝰ/ſedes ſunt
chriſti. Qd̄ ergo ait. ¶ In regnatione cū ſederit filiꝰ ho- [Tex.]
minis in ſede maieſtatis ſue: ⁊ vos ſedebitis ſup duode-
cim thronos. Promittit eis tp̄s chriſtianitatis futurum
poſt aſcēſionē ſuā: qn̄ oēs ſuſcipiēt verbū apl'oꝝ in ſe ſicut
ꝟbū chriſti. Illd̄ ei eſt tp̄s regnatiōis: qn̄ hoies regnati ꝑ
baptiſmū/facti ſunt ex filijs hoim filij dei. Illud eſt tēpꝰ
qn̄ ſedet chriſtꝰ in ſede maieſtatis ſue: ſicut teſtat̄ ꝓpha
de gētiū fide futura. Regnabit deꝰ ſup gētes: deꝰ ſedet
ſup ſedē ſctāꝫ ſuā. Quicūqꝫ ei chriſtū in ſe ſuſcipiūt credē
do/ſedes ſunt maieſtatis eiꝰ. Et vide qꝛ nō de tp̄e futuri
iudicij dicit/ſed de vocatiōe gētiū vniuerſarū. Nec em̄ di
xit: cū venerit filiꝰ hois ſedēs ſup ſedē maiſtatis ſue: ſꝫ ita
cū ſederit in ſede maieſtatis ſue. In ſede aūt maieſtatis
ſue ex eo cepit ſedere/ex quo gentes credere ceperunt in
eū. Ex quo ergo chriſtꝰ ſedit ſup ſedē maieſtatis ſue ex eo
et apl'i ſederunt ſup duodecim thronos. i. in oibꝰ chriſtia-
nis/ſm̄ diuerſitates aiarū quas ſupra tetigimꝰ. Omnis
chriſtianꝰ q̄ ſuſcipit verbū Petri/thronus fit Petri: ⁊ Pe-
trus ſedet in eo. Sic ⁊ oim apl'oꝝ doctrinā ſuſceperūt: et
tenēt in ſe hāc interpretationē de diuerſis tribubꝰ ppl'i chri
ſtiani. Et de ſeſſuris apl'is in ſedibꝰ cōmēdat ꝓpha dicēs
Hieruſalē q̄ edificat̄ vt ciuitas: cuiꝰ participatio eius in
idipſum. Illuc em̄ aſcēderūt tribꝰ/tribꝰ dn̄i teſtimoniuꝫ
iſrl': qꝛ illic ſederūt ſedes in iudicio. Si ergo hierl'm q̄ edi
ficat̄ vt ciuitas/eccl'ia ſine dubio/⁊ q̄ illic aſcēderūt/tribꝰ
chriſtianoꝝ ſunt: ſedes ⁊ tribus q̄ ſederunt illic/apl'i ſunt
Apl'i em̄ ſunt ſedes dei. Nec modica glīa eſt apl'oꝝ vt ſer
mones eorū ſedeāt in hoibus fidelibꝰ/ſicut chriſti ſermo
nes: ⁊ in ſermonibꝰ eoꝝ vita hoim cōſiſtat/ſicut in ſermo
nibꝰ chriſti. Sic ergo ſedētes apl'i in thronis chriſtianis/
in duodecim diſtincti ſm̄ differētias aiarū/iudicāt duo-
decim tribꝰ Iſrael. i. oēs Judeos. Qn̄ em̄ per verbū apo
ſtolorū iudicāt iudeos/ipſi apl'i iudicare eos vident̄. Sꝫ
videndū ſi omnes chriſtiani in perſona quideꝫ chriſti et
apoſtoloꝝ ſunt ſedes chriſti: q̄re oēs chriſtiani in ꝑſona
quidē chriſti/quaſi vna ſedes dicūtur? Nec em̄ dixit: cum
ſederit filius hois ſup ſedes ſuas/ſed ſuper ſedem ſuam.
In perſona aūt apoſtoloꝝ duodecim throni eſſe dicunt̄.

Digitized by Google

omnis populus chriſtianus. Uide ſi habet rationē iſta ſo
lutio. Quoniā oēs apli: oia quidē bona habuerunt: non
aūt oia ad pfectū: ſed vnuſquiſq̧ eoꝝ in aliquo bono pri
uato magis perfectio: fuit ꝙ alter: vtpote Petrus in fide
fortior ꝙ ceteri: Joānes in innocētia ſimplicior ꝙ ceteri.
Et ſicut ſolus diſcernere pōt chriſtus: q̄ aiarū differentias
nouit: ita Petrus requeſcit in fide: Joānes in innocentia:
et vniuſcuiuſq̧ apli illa virtus in thronis in q̄ perfectior
ceteris fuit. Chriſti aūt oēs virtutes quaſi vna eſt fides:
quia in omni virtute equaliter ille ſolus pfectus eſt. Nā
qm̄ de tribulatione in hoc mūdo aplis danda loquit̄ chri
ſt⁹: illud eſt teſtimoniū quod ſequit̄ hoc mō dicēs. ¶ Et Lcr.
omnis qui reliquerit hoc et hoc: cētuplū accipiet ⁊ vitam
eternā poſſidebit. i. nō ſolū vos ſʒ et oēs qui ſecuti me fue
rint ſicut vos. Si aūt omes in hoc ſeculo cētuplū recipi
unt: ſine dubio ⁊ aploꝝ etiā in hoc ſeculo merces futura
promittebat̄. Ait ergo dn̄s. ¶ Et ois q̄ reliquerit domū Lcr.
aut fratres/ aut ſorores/ aut patrē/ aut matrē/ aut vxorē/
aut filios/ aut agros/ ꝑpter nomē meū/ cētuplū accipiet
⁊ vitā eternā poſſidebit. Cū Petro interrogāte ex pſona
aploꝝ ceteroꝝq̧ fideliū iudeoꝝ/ quaſi priore oim: chriſt⁹
ita ꝓmiſit: nō ſoli Petro/ ſʒ aplis oib⁹: ne forte poſtmodū
legētes hoies hec chriſti ꝓmiſſa/ eſtimēt aplis tantū/ aut
ſolis iudeis eſſe ꝓmiſſa: vtiliter addidit dicēs. Et ois q̄ re
liquerit. i. ſiue iudeus/ ſiue gētilis. Et in alijs quidē euan
geliſtis/ ſm aliū expoſuim⁹ intellectū: hic aūt ſm ꝙ ado
leſcentē illū qui de vita eterna magiſtrū requiſiuit/ ꝓpo
ſuimus in myſterio iudaici populi eſſe: ⁊ ipʒ Petrū inter
rogantē in myſterio credentiū iudeoꝝ: interpretatio con
uenit: vt de gentib⁹ relinquentib⁹ oia que gentilia ſunt:
Allegoria pulchra. et ad chriſti fidē cōfugientib⁹ oia iſta tradam⁹: id eſt nō
ſolū omnis iudeus/ ſʒ etiā gētilis qui reliquerit patrem
ſuū diabolū/ ⁊ matrē ſuā ignorātiā: p quā aſſidue diabol⁹
ex ſemine interfecti. i. interdicti erroris generat filios: aut
fratres/ aut ſorores videlʒ eiuſdem erroris ſocios ſociaſq̧
aut ſi crediderit ille qui fuit ſacerdos reliquēs idolatriā
ipſaʒ ꝯiugē ſuā: p quā quotidie filios generabat et filias:
et ipa pariter cū matre eoꝝ relinquēs: aut ſi alicui⁹ ꝓfeſ
ſionis magiſter relinquēs ipſam ꝓfeſſionē/ q̄ſi agrū ferti
lē credat i chriſtū: aut dignitatē ſecularē quaſi domū opti
me ſe obūbrantē deſpiciat ꝓpter fidē. Sed ſm traditionē
ſimplicē cōuenit intellect⁹: vt cū q̄s intellexerit quocūq̧
modo filiū dei eſſe chriſtū: nō ꝓpter affect⁹ parentū ſuoꝝ
aut frm̄/ aut filioꝝ/ aut facultatū relinq̄t chriſtū manens
in pfidia ſua priore: ſed ꝓpter fidē chriſti deſpiciat oia illa
⁊ ſequat̄ veſtigia chriſti. Sed hoc videam⁹ qui reliquerit
oia: cētuplū in hoc ſeculo quō recipere pōt: Hec aūt diffi
cultas cōtigit: q: in hoc ſeculo recepturos dicit alter euā
geliſta: alioq̄n in hoc ſeculo difficile nō eſt. Ergo ſm ſanā
doctrinā ita nos cōuenit intelligere q̄ḋ dicit: cētuplū reci
piet: nō vt ipſam rē quā dimittit cētuplū recipiat: nec em̄
poſſibile eſt vt qui patrē aut matrē reliquit/ centū patres
aut matres recipiat: ſʒ ita tantā glīaʒ/ tantā grām/ tantā
beatitudinē ꝯſequat̄: vt cētuplū valeat illi ꝙ res fuit quā
dimiſit. Ecce reliq̄t patrē: ⁊ elegit ſibi patrē deū. Nonne
plus centuplū ei conſtabit/ ꝙ pater carnalis: vt illi obſe
quat̄ diebus ac noctib⁹/ illius faciat voluntatē: illius he
reditatē expectet: q̄ poſtꝙ̄ ſubſtantiā tradidit ſuis/ nunꝙ̄
moritur: nec relinquit orphanos filios ſuos: ſʒ ⁊ filij quaſi
pfecti viri poſſidēt diuitias ei⁹: et pater ſemp illos ſic tue
tur/ ſic ꝓtegit quaſi ſemp infantes. Qui matreʒ reliquit
vt diligat matrē eccleſiā: nōne plus eſt ei cētuplum ꝙ̄ ma
ter carnalis: Illa em̄ carnē eius peperit corporalē: hec au
tē aiam eius regenerauit eternam. Qualis caro: talis et
mater carnalis. Cū em̄ mortua fuerit caro: perit genera
tio carnis ⁊ ſoluit̄ gn̄atiōis affectus. Ex illo em̄ nec ille il
li filius/ nec illa illi mater: q: aia nec generat/ nec gn̄atur
et nullū cognoſcit patrē/ niſi eū cui⁹ volūtate creata eſt.
Nullam cognoſcit matrē/ niſi ecclīam q̄ illam generauit
in fide: q̄ dedit ei mādata diuina ex duobus teſtamentis
quaſi eſcaʒ ſalutarē dulciſſimi lactis ex duab⁹ mamillis:
que illi aqua ⁊ ſpū rexuit tunicā immortalē q̄ ad pfectuʒ
ſanctitatis adduxit: vt digni fuerint pr̄is ſui ſubſtantiaʒ
poſſidere. Qui reliquerit fratrē vt habeat chriſtū fratrē:
nōne melius eſt ei ꝙ centū fratres: Qui fratrib⁹ ſuis nō
inuidet: q̄ ſup hereditatē nō certat: q̄ ꝓpter lucrū nō ru
pit fraternitatis affectū: qui nō ſolū oia ſua/ ſed etiā ſeipſ̄
dare parat⁹ eſt: qui cū oia dederit/ nihil ei minuit̄. Nam
humana ſubſtātia ſemp paup eſt: ⁊ quātūuis hō habue
rit/ nihil ſe putat hr̄e. Illa aūt ſubſtātia ſola eſt q̄ omniū
deſideriū ſatiat: ⁊ adhuc ſupabūdat. Qui reliquerit ſoro
res: ſtatim eū recipiunt gr̄e dei quaſi chariſſime ſorores.
Non vlla ſoror ſic dulciter cōplectit̄ fratrē ſuū: quō gra
tie dei cōplectūtur aiam ſanctā. Nam quoties gr̄e dei in
ſenſibus noſtris herent ⁊ delectāt nos: toties aias nr̄as
cōplecti ⁊ oſculari vident̄. Si filios dimiſerit/ ꝓuidet ei
de⁹ filios ſpūales: quos doceat quos erudiat: q̄b⁹ dicat
aplica voce. Nā in chriſto Jeſu p euāgeliū ego vos genui j.Co.iiij
qui patris mortē nō expectēt. Nā filij carnales: ſi modicū
fuerit pater eoꝝ ſenex/ tediant̄ de vita ipſius/ deſiderant Differentia filioꝝ carnaliū ⁊ ſpūaliū
eū mori: ⁊ ſi cito mortu⁹ nō fuerit: cōtēnunt eū quaſi deli
rū. Filij aūt ſpūales: quāto pfectiores fuerint in fide/ tā
to amplius diligūt ſuū doctorē. Si dimittit ſubſtantiam
ab omnibus diligitur/ ab oibus honorat̄: a q̄buſdā autē
et timet̄. Nā ipſe deus cui ſe tradit/ dat ei gratiā corā ho
minibus. Nōne melius eſt ei hoc ꝙ vniuerſa terra: Aut
que ſubſtātiā tantā glīam preſtat homini ſuper terram:
quātā opinio ſanctitatis: Adhuc ꝓ terrena ſubſtātia da
tur illis ſubſtantia ſpūalis: quā iunior filius accepit a pa
tre ſuo: ⁊ cōſumpſit viuēdo luxurioſe. i. ſapiētiā/ ſciētiam:
ceteraſq̧ virtutes innumerabiles: quas cōſequūtur qui
relictiſ facultatib⁹ mūdialib⁹ ſe deo tradiderint. Tu aūt.

¶ De eodem feſto: Sermo beati Maximi epiſcopi.

Um oēs beati apo
ſtoli parē grām apd̄ dn̄m ſctitatis obtineāt:
neſcio quo tn̄ pacto Petrus ⁊ Paulus vidē
tur pre ceteris peculiari quadā in ſaluatore
fidei virtute p̄cellere. Qḋ quidē ex ipſi⁹ dn̄i iudicio poſ
ſum⁹ approbare. Nā Petro ſicut bono diſpēſatori claues
regni celeſtis dedit: Paulo tāꝙ̄ idoneo doctori magiſte
riū eccl̄iaſtice inſtitutionis iniūxit: ſcʒ vt q̄s iſte erudierit
ad ſalutē/ ille ſuſcipiat ad quietē: vt quoꝝ corda Paulus
patefecerit doctrina verboꝝ/ eoꝝ aiabus Petr⁹ aperiat
regna celoꝝ. Clauem em̄ quodāmodo a chriſto ſciētie et
Paulus accepit. Clauis dicēda eſt: qua ad fidē pectorū
dura reſerant̄/ mētiū ſecreta pādunt̄: ⁊ quicq̄d intrinſec⁹ Paulo data clauis ſcie.
clauſum tenet̄/ id palā rationabili manifeſtatione ꝓdu
citur. Clauis inquā eſt: q̄ ⁊ cōſciaʒ ad cōfeſſionē pctī ape
rit: ⁊ gratiā ad eternitatē myſterij ſalutaris includit. Am
bo igitur claues a dn̄o perceperūt: iſte ſcʒ ſcientie: et iſte
potētie. Diuitias immortalitatis iſte diſpēſat: ſciētie the
ſauros ille largitur. Sunt em̄ ſcientie theſauri ſicut ſcri
ptū eſt. In quo ſunt oēs theſauri ſapiētie ⁊ ſciētie abſcō Col.ij.
diti. Ergo beati Petr⁹ et Paulus eminēt inter vniuer
ſos apoſtolos: ⁊ peculiari quadā prerogatiua p̄cellunt.
Uerū inter ipſos: q̄s cui p̄ponat̄ incertū eſt. Puto enim
illos equales eſſe meritis: q̄ equales ſunt paſſiōe: ⁊ ſimi
li eos fidei deuotione vixiſſe: quos ſimul videm⁹ ad mar
tyriū gloriā perueniſſe. Nō enim ſiue cauſa factū putem⁹
ꝙ vna die/ vno in loco/ vni⁹ tyrāni tolerauere ſn̄iaʒ. Una
die paſſi ſunt: vt ad chriſtū pariter ꝑuenirēt. Uno in loco
ne alteri Roma deeſſet. Sub vno pſecutore: vt eq̄lis cru
delitas vtrūq̧ cōſtringeret. Dies ergo ꝓ merito: locus ꝓ
glīa: pſecutor decret⁹ eſt ꝓ virtute. Et in quo tandē loco
martyriū ꝑtulerūt: In vrbe Roma q̄ principatū ⁊ caput
obtinet nationū: ſcʒ vt vbi caput ſupſtitionis erat/ illic ca
put quieſceret ſanctitatis: ⁊ vbi gentiliū principes habi

Digitized by Google

tabant/illic eccleſiarū p̄ncipes morarent̄. Cuius autē
meriti ſunt beatiſſimi Petrus ⁊ Paulus: hinc poſſumꝰ
intelligere ꝙ cum dn̄s orientis regionē ꝓpria illuſtraue-
rit paſſione/occidentis plaga ne q̇d minus eſſet: vice ſui
Occi- apl̄orū ſanguine illuminare dignatꝰ eſt. Et licet illiꝰ paſ-
dēs apo ſio nobis ꝓficiat ad ſalutē: tn̄ etiā horū martyriū nobis
ſtolis cre contulit ad exēplū. Hodierna ergo die beati apl̄i ſangui
ditus. nē ꝓfuderūt. Sed videamꝰ cām quare iſta paſſi ſunt: ſcꝫ
ꝙ inter cetera mirabilia: etiā magū illū Simonē oratio-
nibus ſuis de aeris vacuo p̄cipiti ruina ꝓſtrauerint. Cū
enī idem Simon ſe chriſtū diceret: ⁊ tāꝗ filiū ad patrem
aſſereret volādo ſe poſſe cōſcendere: atqꝫ eleuatꝰ ſubito
magicis artibꝰ volare cepiſſet: tūc Petrus fixis genibus
p̄catꝰ eſt dn̄m: ⁊ p̄catiōe ſctā vicit magicā leuitatē. Prior
enī ad dn̄m aſcēdit orō ꝙ̄ volatꝰ: ⁊ ante puenit iuſta peti-
tio ꝙ̄ iniqua p̄ſumptio. Ante inquā Petrꝰ in terris poſi-
tus obtinuit qḋ petebat ꝙ̄ Simon puenit quo tende-
bat. Tūc igit̄ Petrꝰ velut vinctū illū de ſublimi aere de-
poſuit: et quodā precipitio in ſaxo elidens/eius crura cō-
fregit. Et hoc in opprobriū facti illiꝰ: vt q̇ paulo ante vo-
lare tentauerat/ſubito ambulare nō poſſet: ⁊ qui pēnas
aſſumpſerat: plātas amitteret. Sed ne forte hoc mirū vi-
deat̄: ꝙ magus iſte p̄ſente apl̄o ꝑ aerē aliquādiu volita-
uerit/hoc patiētia Petri fecit. Permiſit enī illū ſublimiꝰ
aſcendere/vt altius caderet. Voluit eū in excelſum leua-
ri ad cōſpectū omniū: vt ruētē illum de excelſo oculi oīm
paruipenderent. Hec igitur eſt iniq̇tatis elatio: vt in al-
tū ſe ferat/in ſublime ſe erigat. Sed ſctā oratio oēm ſup-
biam humiliat/vniuerſā deijcit vanitatem. Tu autem.

¶ De eodem feſto: Sermo beati Auguſtini.

Filioli mei audite nos
et liberate vos. Currite ꝓ vobis: vt nobis p̄ſte-
tis ⁊ vobis. Cōe erit gaudiū noſtrū: ſi vos vide
rimus induere chriſtū/iuuenes ⁊ virgines/ſenes cum iu
niorib⁹ ad gratiā feſtināntes. Mater nr̄a pariēdo non di-
ſcernit etates. Ipſa genuit Petrū ⁊ oēs apl̄os: ⁊ Paulū
pariebat: vt ex lupo fieret agnus. Tn̄ natus eſt Saulus:
creuit ⁊ factꝰ eſt magnꝰ. Baptizatꝰ eſt a matre: illumina-
tus eſt a deo p̄re: ⁊ cepit velle Petrū videre: ⁊ cū quere-
ret eū velle videre/magis eū Petrus cepit timere. Audi-
uit enī Petrus/q: q̄reret eū Saulus. Noli timere beate
Petre: q: nō Saulus q̄rit te vincere: ſed Paulus vas ele-
ctionis cupit te videre. O ſctē Petre benedic p̄rēm/⁊ ſu-
ſcipe fratrē: ⁊ habebis cū quo defendere poteris matrē.
O beate Petre: q: cōuerſus eſt Saulus miraris. Qua-
Apl̄orū lis es tu: erit ⁊ ipſe talis: ⁊ vnꝰ erit vobis natalis. Qui il-
fraterni lū fecit ex Saulo Paulū: ipſe te fecit ex Simone Petrū.
tas. Vnus vos honorauit/vnus vos coronabit. Mutauit ꝑ-
ſecutorē: immutauit et piſcatorē. Et ſi te priorē: tn̄ ambos
vno ditauit honore. Veni ſctē Paule: veni ſeq̄re Petrū/
ſed docētē nō fugientē. Fugiebat qn̄ te neſciebat. Nam
Actu.ix. iſte beatiſſimꝰ Paulꝰ/ſicut in lectione actuū apl̄orū cum
recitaret̄ audiuimꝰ/celeſti voce ꝓſtratꝰ eſt. Dū furit ad
caulam in lupina rabie: exoſum ſibi nomē innocētis agni
ꝑſequit̄. Dū querit diſcerpere aut vexare gregē audiuit
altiſonā vocē: Saule Saule q̇d me ꝑſequeris? Quid fru-
Act.vij. ſtra inſaniſti cōtra nomē meū: ⁊ occidiſti martyrē meū?
Actu.ix. Olim q̇dē debui ꝑdere te/ſꝫ Stephanꝰ meꝰ orauit ꝓ te.
Et ille. Quis es dn̄e? Et dn̄s ad illū. Ego ſum Jeſus na-
zarenus quē tu ꝑſeq̄ris. Caput de celo ꝓ mēbris clamat.
Inq̇etat̄ corpꝰ: ⁊ de celo itonat chriſtꝰ. Saule inq̇t Sau-
le: q̇d me ꝑſeq̄ris? Quid eſt qḋ rugiēte Saulo mugit arca-
nū: ⁊ ꝯ ſeuitiā Pauli militia cōq̄rit̄ celi: niſi vt q̇ nō credi-
derat reſurgēti: ſaltē crederet in celo reſidēti? Nā dr̄ Ana-
nie. Accede ad eū ⁊ ſigna eū charactere meo: multa enī pa-
tiet̄ ꝓ noīe meo. Et ille. Dn̄e audiui a multiſ de viro hoc quā-

ta mala fecerit ſctis tuis. At illi dn̄s. Vade: qm̄ vas ele-
ctiōis ē mihi. O btē Anania merito i timore trepidares
ſi forti manu nō eſſet cui militares. Ideo ꝓſternit̄ ſupbia
vt erigat̄ ſanctitas. Venit ḡ Ananias: baptizauit Saulū
⁊ fecit Paulū: baptizauit lupū ⁊ fecit agnū: ⁊ cepimꝰ hr̄e
p̄dicatorē quē habuimꝰ ꝑſecutorē. Deniqꝫ cepit p̄dicare
chriſtū cui antea reſiſtebat: poſtea paratꝰ pati ꝓ eo/ꝯ quē
antea pugnabat. Patit̄ Paulꝰ qḋ fecerat Saulꝰ. Saulꝰ
lapidauit: Paulꝰ lapidatꝰ eſt. Saulus chriſtianos plagis
affecit: Paulꝰ ꝓ chriſto q̇nquies q̄dragenas vna minꝰ ac- ij.Co.xi.
cepit. Saulꝰ ꝑſecutꝰ eſt eccl̄iā dei: Paulꝰ ſubmiſſꝰ eſt in
ſporta. Saulus vinxit: Paulꝰ vinctꝰ eſt. Et dū Saulꝰ ſeui-
ens q̄rit minuere numerū chriſtianorū: etiā ipſe acceſſit ad
numerū ꝯfeſſorū: et dū infert alijs necē/ſuſcepit ipſe pro eo
morte. Dū intrat lupꝰ rapax in ſtabula pecudis: ſubito fa-
ctꝰ eſt ⁊ ipſe ouis. Itaqꝫ q̇s iā deſp̄et de magnitudīe crimi-
nis aut de humilitate gn̄is? Nā beatiſſimū Petrū piſcato-
rē mō genibꝰ ꝓuolutis adorat gentiū multitudo creden-
tiū: ꝑ Jeſū chriſtū dn̄m noſtrum: qui viuit et regnat cū pa-
tre et ſpiritu ſancto deus/in ſecula ſeculorum. Amen.

¶ Sermo eiuſdem vnde ſupra.

Natū nobis omnibus
eſt fratres chariſſimi/⁊ vniuerſo mūdo notiſſi-
mum/ꝙ beatiſſimorū Petri ⁊ Pauli natalis ſit
hodie: nec aliquā partē orbis latere potuit tāta deuotio
Siquidē cū de eis dicat Dauid ꝓpheta. In oēm terram
exiuit ſonus eorū: ⁊ in fines orbis terre v̄ba eorū. In omī
terra mira Petri virtꝰ eſt: ⁊ in fines orbis terre epiſtole
Pauli penetrauerūt. Quis enī nō audiuit ꝙ p̄mꝰ apl̄s
Petrus ſedēti ad ſpecioſam portā tēpli claudo: ⁊ ex m̄ris
ſue vtero olim iā debili pedū reſtituerit firmitatē: vt qḋ
natura minus cōtulerat/apl̄ica gr̄a repararet? Cū enim
claudus ille ſtipē rogās/aliq̇d pecunie ſe ab apl̄is crede-
ret accepturū: ait illi apl̄s Petrꝰ. Argētū ⁊ aurū non ha-
beo: ſed qḋ habeo tibi do. In noīe Jeſu chriſti Nazareni Actu.iij.
ſurge ⁊ ambula. Beata plane largitas q̇ petēti argentū
q̇dē nō cōtulit: ſed cōtulit ſanitatē. Beata largitas/q̇ de
theſauris ſuis aurū nō ꝓtulit: ſed ꝓtulit medicinā. Bea-
tus et ille claudus q̇ dum ſtipē q̄rit pecunie: diuitias in-
columitatis accepit. Hoc enī ab apl̄is donū meruit: qḋ
nullis theſauris a medicis redimere potuiſſet. Primū Primū
ergo ſignū mirabile/qḋ btūs apoſtolꝰ Petrꝰ fecit: clau- Petri ſi-
do pedū veſtigia reſtituēdo diximꝰ. Audiſtis frequenter gnum.
ipm̄ Petrū a dn̄o petrā nūcupatū/ſicut ait. Tu es Petrꝰ
et ſuꝑ hāc petrā edificabo eccl̄iā meā. Si ḡ Petrꝰ petra Matt.
eſt ſupra quā edificat̄ eccl̄ia: recte p̄iꝰ pedes ſanat: vt ſi- xvi.
cut in eccl̄ia fidei fūdamētū ꝯtinet: ita ⁊ in hoīe mēbrorū
fūdamēta cōfirmet. Recte inquā pedes xp̄iano curat: vt
iā nō trepidꝰ q̇s nec imbecillis poſſit ſupra petrā eccl̄ie
ſtare/ſꝫ robuſtꝰ ⁊ fortis incedere. Vbi aūt Pauli v̄ba nō
legunt̄? Quis locus ea literis nō ſcribit: corde retinet/cō-
uerſatione cuſtodit? Qui Paulꝰ a dn̄o vas electionis eſt Act.ix.
noīatus. Bonū vas: in quo precioſa mādatorū chriſti dei
p̄cepta cōdunt̄. Bonū vas: de cuiꝰ plenitudine ſubſtātia
vite ꝑpl̄is ſemꝑ erogat̄ ⁊ plenū eſt. Optima apl̄orū noīa
petra ⁊ vas neceſſaria dn̄i ſaluatoris. Domꝰ enī petrarū
fortitudine cōſtruit̄: vtilitat e vaſis ornat̄. Petra ad firmi-
tatē ne labant̄ ſuſtētat ꝑpl̄os: vas ad cuſtodiā ne tentent̄
opit chriſtianos. Exitꝰ v̄o eorū de hoc ſeculo ꝙ̄ beatꝰ fue-
rit nemo q̇ ignoret. Nā p̄ma hec in illis beatitudo eſt/ꝙ
ambo vna die paſſi eſſe noſcunt̄: ſcꝫ vt quos vna fides ſer-
uitio deuixerat vna die martyrio coronaret. Deinde ipſa
paſſio licꝫ diuerſa i ſingulis fuerit tn̄ tota referta eſt gra-
tia ſanctitatis. Nā Petrꝰ crucē ſicut ſaluator in exitu ptu-
lit: ⁊ dn̄ice deuotionis ſimili morte diſcerptꝰ eſt: ſcꝫ vt quē
imitabat̄ fide/imitaret̄ ⁊ paſſione. De Pauli v̄o ceruice
cū eā ꝑſecutor gladio ꝑcuſſiſſet dr̄ fluxiſſe lactis magis vn-
da ꝙ̄ ſanguinis. Et mirū in modū ſanctū apl̄m baptiſmi

Digitized by Google

gr̄a: in ipſa nece fecit ſplēdidū potius ꝙ̄ cruentū. Que q̄ dē res in ſctō Paulo ſtupēda nō eſt. Quid enim mirū ſi
Co. xiij. abūdat lacte nutritor eccl̄ie/ ſicut ipſe ad Corinthios ait.
Exo. iij. Lac vobis potū dedi nō eſcā: Hec eſt plane repromiſſio nis illa terra: quā patrib⁹ noſtris ꝓmiſit deus/ dicēs. Da bo vobis terrā melle ⁊ lacte manētē. Nō eīn de hac terra locut⁹ eſt: q̄ manātib⁹ aq̄s cenū inuoluit lutūq; generiſcet
Laus ſed de illa terra Pauli ⁊ ſimiliū Pauli: q̄ ſuaue potū di
ep̄laꝝ ſtillat: Que eīn Pauli ep̄la nō melle dulcior/ nō lacte cā
Pauli. didior: Que ep̄le tā q̄ vbera ecclīaꝝ pp̄los enutriūt ad ſalutē. De ceruice ergo ap̄lī ꝓ ſanguine lac manauit. Le gim⁹ in ep̄la ipſius: q: caro ⁊ ſanguis regnū dei nō poſſi debūt. Iā igit̄ Paulus poſſidet regnū: q̄d caro ⁊ ſāguis nō pñt: q̄ impedire dicūtur regnaturū. Adhuc ergo Pau lus in terris poſit⁹: iā in regni celeſtis ſubſtantiā tranſfor mat̄. Ideo fr̄es chariſſimi quotieſcūq; martyꝝ memo riā celebram⁹: ꝑtermiſſis oībus ſeculi actib⁹ ſine aliqua dilatiōe cōcurrere debem⁹ ad domū dei reddere illis ho norificētiā: q̄ nobis ſalutē effuſiōe ſui ſanguinis peperē rūt: qui tā ſacratā hoſtiā ꝓ noſtra ꝓpitiatione dn̄o ſe ob tulerūt: ꝑſertim cū dicat ad ſanctos ſuos oīpotens deus.
Luce. x. Qui vos honorat/ me honorat: ⁊ q̄ vos ſpernit/ me ſper nit. Quiſq; ergo honorat martyres/ honorat chr̄iſtū: ⁊ q̄ ſpernit ſanctos/ ſpernit chriſtum. Tu autem.

¶ De eodem feſto: Sermo beati Maximi epiſcopi.

Glorioſiſſimos chri ſtiane fidei principes annuis ſolēnitatib⁹ ho norātes fr̄es chariſſimi/ ipm̄ dn̄m ad deū no ſtrū qui hui⁹ auctor eſt fidei/ debita religiōe veneramur. Apoſtoli nāq; latino ſermone dicunt̄ miſſi. Qui ḡ hono rant miſſos/ manifeſtū eſt eos honorare mittentē: qm̄ di gnitas q̄ defert̄ miniſtris/ illi ſine dubio cuius miniſtri
Luce. x. ſunt exhibet̄: vt ait ipſe ſaluator ad diſcipulos ſuos. Qui vos audit/ me audit: ⁊ q̄ vos recipit/ me recipit. Uere bt̄a apoſtoloꝝ merita: in q̄bus ſe chriſtus ⁊ recipi p̄dicat ⁊ audiri. Beati nihilominꝰ ⁊ illi: quorum deuotio delata ap̄lis recurrit in chr̄iſtū. Tenētes itaq; fratres tāte hui⁹ ꝓmiſſionis fidem: de ſupplicijs patrū noſtroꝝ pro chr̄iſti cōfeſſiōe ſuſceptis/ fidelib⁹ gaudijs exultem⁹: qm̄ qui de martyrū morte letant̄: martyres nō dubitāt cū chriſto re gnare poſt mortē. Nos ẏo ecclīaruȝ oīm reuerēdiſſimos p̄res (Petrū dico ⁊ Paulū) ꝑiſſimis ſtudijs honorem⁹: q̄bus chr̄iſti p̄ſtante gr̄a fact⁹ eſt hodie de morte natalis
Phil. i. quib⁹ finis vite viuēdi initiū dedit: q̄b⁹ (vt ait ap̄ls Pau lus) viuere chriſtus eſt ⁊ mori lucrū. Erat vtriq; eis chri ſtus viuere: q̄b⁹ vita nō erat ſine chriſto. Erat eis chr̄iſt⁹ viuere: q: totum chriſti ꝑficiebat eccl̄ijs ꝙ viuebāt. Erat eis ⁊ mori lucrū: q: tali hac morte/ vitā ſibi mercabantur eternā. Erat eis mori lucrū quoꝝ corruptiōi incorruptio ſuccedebat: ⁊ dāna p̄ſentiū tēpoꝝ lucra ꝑpetua ſeq̄bant̄. Sȝ iā neceſſarium chariſſimi reor: vt ꝓprias eoꝝ ſpāleſq; virtutes/ ꝓut ariditas lingue nr̄e ingenijq; tenuitas pa titur: imo vt miſericors deus annuit ploq̄mur. Hic itaq; ille eſt Petr⁹: q̄ cōfitēdo chr̄iſtū dn̄m viui dei eſſe filiū: va lidiſſima inuitaq; nobis credēdi fūdamēta cōſtituit. Nā
Matt. xvi. ꝑcūctāti dn̄o q̄s eſſe ab hoīb⁹ diceret̄/ rn̄dit. Tu es chr̄iſt⁹ fili⁹ dei viui. i. tu dn̄e de carne ꝟginis fact⁹ es chr̄iſt⁹: q̄ vi ui dei es fili⁹ ſempitern⁹. Tu dn̄e hoīb⁹ nat⁹ es hō: q̄ inco gitabili maieſtate de⁹ es apud deū. Tu es chr̄iſt⁹/ q̄ p re dēptione noſtra ad paſſionē veniēs/ impaſſibilis perma nes apud patrē. Quis ḡ vnq̄ intātū hoc incōprehēſe dei
Cōfeſſio tatis arcanū hūani ſenſus attollere potuiſſet obtutū: ni
Petri. ſi ab ore Petri ſalutaris hui⁹ fidei ꝟitas radiaſſet: Quis meritoꝝ ei⁹ gl̄iam q̄uis magno eq̄parare poſſit eloquio a quo nobis adorāde diuinitatꝭ fides ⁊ cepit et ꝑmanet. Quid tāto glorioſius viro: q̄ fidē ſecreti inſcrutabilis lo quēdo edidit: viuēdo docuit: patiēdo firmauit: Ut aūt cō

feſſionis hui⁹ quāta eſſet magnitudo ſaluator oſtēderet ait illi. Beat⁹ es ſimō bariona: q: caro ⁊ ſanguis nō reue lauit tibi: ſȝ p̄r meus q̄ in celis eſt. Tibi dabo claues regni celoꝝ. Quis ḡ chriſtū ꝑ carnē ⁊ in carne natū oīpotentis patris eſſe filiū ſentire potuiſſet: niſi ꝓpiti⁹ hoc ipſe p̄r per Petrū reuelaſſet e celo: Hec illi cōfeſſio dedit/ vt ante cla ues regni celeſtis acciperet: ꝙ celi ianuas irroiret. Sȝ ne qua vos fr̄es de creditis Petro clauib⁹ regni celeſtis mo re nr̄aꝝ clauiū cogitatio terrena ꝑmoueat: clauis eīn celi lingua Petri eſt: q̄ ſinguloꝝ merita cēſendo ap̄ls: vnicui q; regnū celoꝝ aut claudit aut apit. Non eſt ḡ clauis iſta mortalis artificis aptata manu: ſȝ data a chr̄iſto ap̄lis eſt poteſtas iudicādi. Deniq; ait eis. Quoꝝ remiſeritis pctā Joā. xx.
remiſſa erūt: ⁊ quoꝝ detinueritis/ detēta erūt. Hic eſt Pe trus quē chr̄iſti eſſe cōfidētiſſimū/ ſubiecta veſtigijs eius maria ꝓbauerunt. Nā a dn̄o ſuo nouos ſibi dari in flucti bus greſſus/ vt fidelis poſſit: ⁊ vt dilectus emeruit. Qui ob hoc ſolū trepidaſſe viſus eſt: vt fragilitas humana co Trepi
gnoſceret/ quāta eſſet inter dn̄m ſeruūq; diſtantia: dū ag datio pe
grauata pctīs caro mergit̄: ⁊ imaculata neſcit plāta deſi tri excu
dere. Simul ⁊ illud: ne dū ſup aquas ambulās Petr⁹ pe ſatur.
de intrepido perueniſſet ad chr̄iſtū: dn̄i forte ſui virtutibus equaret̄. Sed q̄d illū tātopere dicim⁹ trepidaſſe: cui pia trepidatio ſua maiorē ꝓfecit ad fidē: Ut eīn credidit Pe trus imperio dn̄i ſui poſſe ſe a fluctib⁹ ſuſtētari: ita nihilo minus dū mergit̄ credidit ipſius dn̄i ſui ſe virtute ſaluari dū. Uere beati Petri ⁊ dū trepidat mirabilis fides: quaȝ nec percūtis periculi potuit turbare formido. Clamādo eīn dū mergit̄: dn̄e libera me/ de ſe diffiſus eſt: nō de dn̄o Matt.
dubitauit. Ne q̄s ergo timorē hūc glorioſiſſimi Petri du xiiij.
cat in vitiū: q̄m timor iſte q̄uis primā eius turbauerit fi dē: cōfidentiā tn̄ in eo reparate credulitatis ornauit. Hic eſt Petrus cui chr̄iſt⁹ dn̄s cōionē ſui noīs libēter indulſit Ut eīn ſicut ap̄ls Paul⁹ edocuit: petra erat chr̄iſt⁹: ita per i. Co. x.
chr̄iſtū Petr⁹ fact⁹ eſt petra/ dicēte ei dn̄o. Tu es Petrus et ſup hāc petrā edificabo ecclīam meā. Nā ſicut in deſer Matt.
to dn̄ico/ ſitiēti pp̄lo aqua fluxit e petra: ita vniuerſo mū xvi.
do ꝑfidie ariditate laſſanti: de ore Petri fons ſalutifere Exodi
cōfeſſionis emerſit. Hic eſt Petrus cui chr̄iſt⁹ aſcēſurus xvij.
ad patrē/ paſcēdas ouiculas ſuas agnoſcq; commēdat: vt quos ille pietatis miſeratiōe redemerat: hic fidei ſue vir tute ſeruaret. Et recte ſane ei arbiter occultoꝝ dei filius/ paſcēdas oues ſuas tuendaſq; cōmiſit: cui nouerat in nu triēdo grege dn̄ico nec ſtudiū deeſſe nec fidē. Hic eſt Pe trus: q̄ dū ad crucē tāq; crucifixi diſcipulus duceret̄: ver ſo ſe poſcēs corpore crucifixi paſſionē nō renuit: ſed equa litate crucis dn̄ice declinauit: vt oſtēderet vniuerſis ad mirande ſe humilitatis virtutē/ nouiq; myſterij diſcipli nā ⁊ inter tormēta ſeruaſſe. Et ſecurus chariſſimi perre xit Petrus ad crucē: q̄ repulſo timore mortis/ moriēdi or dine tā acerba in paſſione q̄ſiuit. Quid etiā de glorioſiſſi mo referā Paulo: in quo dn̄s fidē noīs ſui/ dū ipſam fidē pſequeret̄ elegit: Qui dū (velut acerrim⁹ pſecutor) chri Paulus
ſtianā vaſtat ecclīaȝ: inimico adhuc eius in pectore/ ami q̄re cade
cū ſibi cor chriſtus inuenit: dūq; tpalia capit ad ſupplicia re ꝑmiſ
chriſtianos/ ipſe perpetuā capt⁹ ad gr̄am: fact⁹ eſt ſubito ſus.
paſtor ex lupo: ex predone cuſtos/ ex hoſte defenſor. Un de patuit nec Paulū maligne mētis ꝓpoſito plebē dn̄i/ cā pſecutū: nec chriſtū latuiſſe/ quē eligeret in paulo. Hic eſt Paul⁹/ qui chriſti vocib⁹ inclamat⁹ e celo: oculis in ſe iudaice infidelitatis obtuſis/ vidēdi aciē nō ꝑdidit ſȝ mu tauit. Amiſit oculos ⁊ recepit: vt vno eodēq; tpe/ ⁊ in pſe quētē cecitatis vindictā ꝓcederet: ⁊ vocātis dei gr̄a illu minaret electum. Ait nāq; illi de celo dn̄s: Saule Saule Act. ix.
q̄d me pſeq̄ris. i. cur me pſeq̄ris Paule: Que mea (odiuȝ erga me tuū excitauit) iniq̄tas: Nunq̄d q: illuminaui ce cos: q: ſanaui egros: q: fugaui demones: q: eſuriētes po pulos q̄nq; panib⁹ paui: An q: de tumulis mortuos ſuſci taui: An forte magis: q: fidelib⁹ meis regnū celeſte ꝓmi ſi: Sȝ ſi p̄ſtare me poſſe dubitas q̄ ꝓmitto: aſpice ſi tamē

Digitized by Google

potes vnde te vel qualis appello. Sed q̄re me perſeq̄ris Saule: aut q̄d me ꝑſequēdo ꝓficies? Nunq̄d aduerſus regnātē in celo, vllū tua ꝑſecutio habebit effectū? Nunq̄d nocere mihi q̄cq̄ poteris, quē nō potes intueri? Ego em̄ ſum Jeſus Nazarenꝰ quē tu ꝑſeq̄ris: q̄ terras celo: crucē regno: mortē ꝑpetuitate mutaui. De q̄bꝰ oībus nō te deſperare cūctari: ⁊ ereptꝰ tibi nūc ⁊ poſt paululū redditꝰ ſuadebit aſpectꝰ. At beatiſſimꝰ Paulꝰ repētina q̄dē cecitate coercitꝰ: intellecta maieſtate loquētis e celo: cōtinuo fidelis effectꝰ, ⁊ a ꝑſecutione deſtitit: ⁊ nouos ītuēdi chriſtū oculos acq̄ſiuit. Hic eſt Paulꝰ q̄ pro ſuarū remuneratiōe virtutū, vltra hūana merita tertiū raptꝰ ad celū, celeſtia ſecreta cognouit: vt eccl'iarū futurꝰ doctor inter angelos diſceret, q̄ꝺ īter hoīes ꝑdicaret. Aut q̄s ei impune vltra nō credat: q̄ de ſacramētis dn̄icis nō ſolū audita loquitur, ſꝫ ⁊ viſa teſtat̄. Quāta hoc ḡ fr̄es dei nr̄i actū eſt gr̄a: vt q̄ de celeſtibꝰ in apl'atū vocatꝰ eſt, apl'atus eiꝰ cōſecraret̄ in celo. Et poſt oīa: hic eſt Paulus qui ceruices ſuas q̄s aduerſus chriſti nomē ſupbus erexerat: ꝑfidorū cedēdas gladio humillimꝰ ꝓ chriſti honore ſubmiſit: nec piguit ꝓ illo mori: quē ſepe ꝓbauerat viuere et regnare poſt mortē. Atq̄ ita factū eſt: vt glorioſiſſimū Paulū qui in diuerſis gētibꝰ ꝓ fide chriſti multo certamine dimicādo innumera bella ꝑegerat: velut victorē mūdi Roma ſuſciperet ad triūphū. Hi ergo ſunt btiſſimi Petrꝰ ⁊ Paulus q̄ ſacrm̄ celeſtis regis vno ſpū̄ ꝑdicātes: ſub vniꝰ paſſiōe diei, doctrinā ſuā ꝓ ſanguine ⁊ morte fortiſſima cōſecrarūt. Qui etiā tāq̄ eccl'iarū oīm p̄ncipes facti, diſpēſatiōe celeſti Romā petētes: ſacratiſſima ſua corpa in illiꝰ vrbis arce recōdiderūt: q̄ totiꝰ orbis obtinuerat principatū: q̄tenus potētiā virtutis ſue chriſtus oſtēdens: vbi mūdus caput habebat imperij, ibi regni ſui p̄ncipes collocaret.

Paulus apl's cōſecratus in celo.

¶ In octaua apoſtolorum Petri et Pauli ſecundum Mattheū. XIIII.

¶ In illo tēpore: Juſſit Jeſus diſcipulos ſuos aſcendere in nauiculam et precedere eum trans fretum: donec dimitteret turbas. Et dimiſſa turba: aſcendit in montem ſolus orare. Et reliqua.

Homilia beati Auguſtini.

EUangeliū quod recētiſſime recitatū eſt a dn̄o chriſto: q̄ ſup aq̄s maris ambulauit: ⁊ de apl'o Petro q̄ ambulās timēdo titubauit: ⁊ diffidēdo merſus, cōfidēdo rurſꝰ emerſit: admonet nos intelligere mare p̄ſens ſeculū eſſe: Petrū ꝟo apl'm eccl'ie vnice typū. Ipſe em̄ Petrꝰ in apl'orum ordine p̄imꝰ: in chriſti amore p̄optiſſimꝰ, ſepe vnꝰ r̄ndet ꝓ oībꝰ. Ipſe deniq̄ dn̄o Jeſu chriſto req̄rēti: quēnā eū homines dicerēt eſſe: ⁊ opiniones varias hoīm diſcipulis reſpōdētibꝰ: rurſumq̄ dn̄o īterrogāte ⁊ dicēte: vos aūt quē me eſſe dicitis: r̄ndit Petrꝰ. Tu es chriſtus filiꝰ dei viui. Vnꝰ ꝓ multis dedit r̄nſum: vnitas in multis. Tūc ei dn̄s ait. Beatꝰ es Simon bariona: q2 caro ⁊ ſanguis nō reuelauit tibi: ſed p̄r meꝰ q̄ in celis eſt. Deīde addidit. Et ego dico tibi. Tāq̄ diceret. Q2 tu dixiſti mihi: tu es chriſtꝰ filiꝰ dei viui: ⁊ ego dico tibi, tu es Petrꝰ. Simon q̄ppe antea vocabat̄. Hoc aūt ei nomē vt Petrꝰ appellaret̄ a dn̄o impoſitū eſt: ⁊ hoc in figura, vt ſignificaret eccl'iam. Quia em̄ chriſtꝰ petra: Petrꝰ ppl's chriſtianꝰ. Petra em̄ principale nomē eſt: ideo Petrꝰ a petra, nō petra a Petro: quō nō a chriſtiano chriſtꝰ, ſꝫ a chriſto chriſtianꝰ vocat̄. Tu es ḡ inq̄t Petrꝰ: ⁊ ſup hāc petrā qua ꝯfeſſꝰ es: ſup hāc petrā quā cognouiſti, dicēs, tu es chriſtꝰ filiꝰ dei viui: edificabo eccl'iam meā. i. ſup meipſꝫ filiū dei viui, edificabo eccleſiam meā. Sup me edificabo te: nō me ſup te. Nā volētes hoīes edificari ſup hoīes dicebāt. Ego q̄dē ſū Pauli, ego autē apollo, ego ꝟo cephe: ipſe eſt Petrꝰ. Et alij q̄ nolebāt edificari ſup Petrū, ſꝫ ſup petrā: ego aūt ſū chriſti. Apl'us autē

Matt. xvi.

Petrus nomen mutatū.

i. Cor. i.

Paulꝰ: vbi cognouit ſe eligi ⁊ chriſtū cōtemni: diuiſus eſt inq̄t chriſtꝰ? Nunq̄d Paulꝰ ꝓ vobis crucifixꝰ eſt: aut in nomine Pauli baptizati eſtis? Quō nō in Pauli ſic nec in Petri, ſꝫ in noīe chriſti: vt Petrꝰ edificaret̄ ſup petrā, nō petra ſup Petrū. Idē ḡ petrꝰ a petra cognominatꝰ btūs eccl'ie figurā portās apl'atꝰ p̄ncipatū tenēs: cōtinuo poſt paululū iā audito q̄ beatꝰ eſſet: iā audito q̄ Petrꝰ eſſet: iā audito q̄ ſup petrā edificatꝰ eēt poſteaq̄ audiuit futurā dn̄i paſſionē: q̄ ꝑdixerat eā cito venturā diſcipl'is ſuis, diſplicuit ei: timuit ne ꝑderet moriētē quē cōfeſſꝰ fuerat vite fontē: turbat̄ dicēs. Abſit a te dn̄e inq̄t nō fiat iſtud: ꝓpitius eſto tibi deꝰ: nolo te mori. Petrus dicebat chriſto, nolo te mori: ſꝫ meliꝰ dicebat xp̄s: volo ꝓ te mori. Deniq̄ cōtinuo rep̄hendit quē paulo āte laudauerat: ⁊ quē beatū dixerat, ſathanā appellat. Redi inq̄t poſt me ſathana ſcādalū mihi es: nō em̄ ſapis q̄ dei ſunt, ſed q̄ hominum. Quid nos vult facere ex hoc q̄ ſumus q̄ ſic culpat: q2 homines ſumꝰ. Vultis ſcire q̄d nos velit facere? Audite pſalmū. Ego dixi dij eſtis, ⁊ filij excelſi oēs: ſꝫ hūana ſapiēdo vos aūt ſicut hoīes moriemini. Idē ipſe Petrꝰ paulo āte beatus, poſtea ſathanas. In momēto vno: infra pauca verba miraris differētiā noīm: differētias attēde cauſarū. Quid miraris: q2 paulo āte btūs, poſtea ſathanas? Attēde cām, q̄re btūs: q2 nō tibi reuelauit caro ⁊ ſanguis, ſed p̄r meus q̄ in celis eſt. Ideo btūs: q2 nō caro ⁊ ſanguis reuelauit. Si em̄ caro ⁊ ſanguis hoc tibi reuelaret de tuo: q2 nō caro ⁊ ſanguis tibi reuelauit, ſꝫ p̄r meus q̄ in celis eſt: de meo, nō de tuo. Quare de meo? Q2 oīa q̄ hꝫ pater, mea ſunt. Ecce audiſti cām q̄re btūs ⁊ q̄re Petrꝰ. Quare aūt illud q̄ꝺ horreſcimꝰ, ⁊ repetere nolumus? Quare: niſi q2 de tuo? Nō em̄ ſapis q̄ dei ſunt, ſed q̄ ſunt hominū. Hoc intuētes nos eccl'ie mēbrum, diſcernamꝰ q̄d de dei q̄d de noſtro. Tūc em̄ nō titubabimꝰ: tūc in petra fundabimur: fixi ⁊ ſtabiles erimꝰ aduerſus vētos, imbres, flumina, tētationes, vꝫ p̄ſentis ſeculi. Illū tn̄ videre Petrū: q̄ tūc erat figura nr̄a. Modo fidit, mō titubat, mō imortalē cōfitet̄, mō timet ne moriat̄. Proinde q2 eccl'ia chriſti hꝫ firmos: habet ⁊ infirmos: nec ſine firmis pōt eſſe: nec ſine infirmis. Vn̄ dicit apl's Paulus. Debemꝰ nos firmi infirmorū onera ſuſtinere. In eo q̄ dixit Petrꝰ: tu es chriſtus filius dei viui: firmos ſignificat. In eo aūt q̄ꝺ trepidat ⁊ titubat: ⁊ chriſtū pati nō vult mortē timēdo: vitā nō agnoſcēdo, infirmos eccl'ie ſignificat. In illo ḡ vno apl'o ideſt Petro in ordine apl'orū p̄imo ⁊ p̄cipuo: in quo figurabat̄ eccl'ia: vtrūq̄ genꝰ ſignificādū fuit. i. firmi ⁊ infirmi: q2 ſine vtroq̄ nō eſt eccl'ia. Hinc eſt ergo ⁊ q̄ꝺ mō lectū eſt. ¶ Dn̄e ſi tu es, iube me venire ad te ſup aq̄s. Si tu es iube me: nō em̄ poſſum hoc in me ſꝫ in te. Agnouit q̄d ſibi eſſet a ſe: q̄d ab illo cuiꝰ volūtate ſe credidit poſſe: q̄ꝺ nulla humana infirmitas poſſit. Ergo ſi tu es iube q2 cū iuſſeris fiet. Q̄ꝺ ego nō valeo p̄ſumēdo, tu potes iubēdo. Et dn̄s, veni inq̄t. Et ſine vlla dubitatiōe Petrꝰ ad verbū iubētis, ad p̄ſentiā ſuſtētantis, ad p̄ſentiā regētis: ſine vlla cūctatiōe deſiluit in aq̄s: ⁊ ambulare cepit. Potuit q̄ꝺ dn̄s: non in ſe, ſed in dn̄o. Fuiſtis enim aliq̄n tenebre: nūc aūt lux, ſed in dn̄o. Q̄ꝺ nemo pōt in Paulo: nemo in Petro, nemo in vllo alio apl'orum: hoc pōt in dn̄o. Ideo bn̄ Paulꝰ vtiliter ſe contēnēs illū cōmendās: nūq̄d Paulꝰ inq̄t ꝓ vobis crucifixꝰ eſt: aut in noīe Pauli baptizati eſtis? Nō ergo in me ſed mecū: nō ſub me, ſed ſub illo. Ergo ābulauit Petrus ſup aq̄s in iuſſu dn̄i: ſciēs hoc ſe a ſe habere nō poſſe. Fide valuit q̄ꝺ humana īfirmitas nō valeret. Hi ſunt em̄ firmi eccl'ie. Attēdite, audite, intelligite agite. Neq̄ agendū eſt cū firmis alibi vt ſint infirmi ſed agendū eſt cū īfirmis vt ſint firmi. Multos autē impedit a firmitate p̄ſumptio firmitatis. Nemo erit a deo firmus niſi q̄ ſe a ſeipſo ſentit infirmū. Pluuiā voluntariam ſegregans deus hereditati tue. Quid p̄ceditis qui q̄ꝺ dicturus ſum noſtis? Temperet̄ velocitas vt ſequat̄ tarditas. Hoc dixi, ⁊ hoc dico. Audite, capite, facite, ne

Matt. xvi.

Joā. xvi.

Ro. xv.

Matt. xvi.

Tex.

Eph. v.

i. Cor. i.

Pſal. lxvij.

mo a deo fit firm⁹ niſi q̄ ſe a ſeipſo ſentit infirmū. Pluuiā g̃ volūtariā: ſicut pſ. dicit, volūtariā: nō meritoꝝ nr̃oꝝ ſꝫ volūtariā. Pluuiā g̃ voluntariā ſegregās deus hereditati ſue etem̄ infirmata eſt: tu vero perfeciſti eā. Quia pluuiā voluntariā ſegregaſti non attendēs hominū merita: ſed tuā gratiā ⁊ miſericordiā. Infirmata eſt g̃ ipſa hereditas ⁊ agnouit ſe infirmā in ſe, vt firma eſſet in te. Nō firmaretur ſi non infirmaret̃, vt abs te in te perficeret̃. Uide huius infirmitatis portiūculā: Paulū vide infirmatū qui di- I.Co.xv. xit. Non ſum idone⁹ vocari apl̃s: q2 perſecut⁹ ſum eccl̃iā dei. Quare g̃ apoſtol⁹ es: Gratia dei ſum id qđ ſum. Non ſum idone⁹ ſed gratia dei ſum id qđ ſum. Infirmatus eſt Paulus: tu vero pfeciſti eū. Iā vo quia gratia dei eſt qđ eſt: vide qđ ſequat̃. Et gr̃a eius in me vacua non fuit, ſed plus illis oībus laboraui. Uide ne preſumptione perdas qđ infirmitate meruiſti. Bene hoc bene: nō ſum idoneus vocari apl̃s: gratia dei ſum id qđ ſum: ⁊ gr̃a eius in me vacua non fuit. Dia optime: ſed plus oībus illis laboraui. Quaſi tibi cepiſti tribuere qđ paulo ante deo dederas. Agnoſce ⁊ ſeqre. Non aūt ego, ſed gr̃a dei mecū. Bene in- ij.Co.xij. firme, firmiſſime eris exaltat⁹: q2 non es ingrat⁹. Tu es idē Paulus ipſe: in te paruus: in dño magn⁹. Tu es q̄ ter dñm rogaſti: vt ſtimul⁹ carnis angelus ſathane a quo colaphizabaris, auferret̃ a te. Quid tibi dictū eſt: Quid audiſti, quando hec petiſti: Sufficit tibi gr̃a mea: nā virtus in infirmitate pficit̃. Etem̄ infirmat⁹ eſt: tu vo perfeciſti Tex. eū. Sic ⁊ Petr⁹. ¶ Iube inqt me venire ad te ſup aquas. Homo audio: ſed nō hoīez rogo. Iubeat de⁹ hō vt poſſit Tex. quod nō poteſt hō. ¶ Ueni inqt. Et deſcēdens cepit ambulare ſuper aquas: et potuit Petr⁹ quia iuſſerat petra. Tex. Ecce quid Petr⁹ in dño. Quid in ſe: ¶ Uidēs ventū validū timuit. Et cū cepiſſet mergi exclamauit. Dñe pereo libera me. Preſumpſit de dño, potuit de dño: titubauit vt homo rediit ad dñm. Si dicebā, motus eſt pes meus: pſ. loquitur: ſancti Cātici vox eſt: ⁊ ſi agnoſcam⁹ ⁊ nr̃a immo ſi velimus ⁊ noſtra eſt. Si dicebam motus eſt pes meus. Quare mot⁹ niſi q2 meus: Et quid ſequit̃. Miſericordia tua dñe adiuuabit me. Non virtus mea: ſed miſericordia tua. Nūquid em̄ dñs deſeruit titubantem, quem audiuit inuocātē: Ubi eſt illud: qs inuocauit dñm: ⁊ deſert⁹ eſt ab Iohe.ij. eo: Ubi ⁊ illud. Et oīs q̄ inuocauerit nomē dñi ſalu⁹ erit: Cōtinuo porrigēs adiutoriū dextere ſue leuauit mergen- Tex. tem, increpauit diffidētē. ¶ Modice fidei: qre dubitaſti: De me pſumpſiſti: de me dubitaſti. Eya fr̃es ſermo claudendus eſt: attēdite ſeculū quaſi amare, vētus validus ⁊ magna tēpeſtas. Unicuiq3 ſua cupiditas, tempeſtas eſt. Amas deū, ambulas ſup mare: ſub pedib⁹ tuis eſt ſeculi timor. Amas ſeculum, abſorbet te: ⁊ amatores ſuos vorare nouit, nō portare. Sed cū fluctuat cupiditate cor tuū vt vincas tuā cupiditatē, inuoca chriſti diuinitatē. Putatis tūc eſſe vētū cōtrariū: qn̄ eſt hui⁹ ſcl̃i aduerſitas: Qn̄ ei bella, qn̄ peſtilētia, qn̄ fames, qn̄ tumult⁹, qn̄ cuiq3 hominū etiā ſingulo euenit priuata calamitas: tūc putat̃ vētus aduerſus: ibi putat̃ inuocādus de⁹: qn̄ autē temporali felicitate ſeculū arridet quaſi nō eſt vētus cōtrari⁹. Noli hinc interrogare tpis trāquillitatē: interroga ſed tuam cupiditatē. Uide ſi tranquillus es in te: vide ſi non te ſub- argumētum magne virtutis. uertit vētus interior: hoc vide. Magne virtutis eſt cū felicitate luctari ne illiciat, ne corrūpat, ne ipa ſubuertat felicitas. Magne iquā vtutis eſt cū felicitate luctari: magne felicitatis eſt a felicitate non vinci. Diſcite calcare ſeculū: memētote fidere in chriſto. Et ſi mot⁹ eſt pes tuus, ſi titubas, ſi aliq nō ſupas, ſi mergi incipis dic. Dñe pereo libera me. Dic dñe pereo: ne pereas. Sol⁹ em̄ a morte carnis liberat te: q̄ mortu⁹ eſt in carne p te. Cōuerſi ad dñm deū patrē oīpotētē: puro corde ei quātū pōt paruitas nr̃a maximas atq3 veras gr̃as agam⁹: pcātes toto aīo ſingularem māſuetudinē ei⁹ vt preces nr̃as in beneplacito ſuo exaudire dignet̃: inimicū q3 a nr̃is actib⁹ ⁊ cogitationib⁹ ſua virtute expellat: nobis multiplicet fidem, mētē gubernet, ſpirituales cogitationes cōcedat: ⁊ ad beatitudinem ſuam pducat: per Ieſum chriſtū filium ſuum dñm noſtrū qui cum deo viuit ⁊ regnat in vnitate ⁊c.

¶ In natali ſancte Felicitatis ſm Mattheum. XII.

¶ In illo tēpore: Loquente Ieſu ad turbas: ecce mater eius ⁊ fratres ſtabant foris querētes loqui ei. Et reliqua. Homilia beati Gregorij pape.

Sancti euāgelij fratres chariſſimi breuis eſt lectio recitata: ſed magnis myſterioꝝ põderib⁹ grauida. Ieſus etem̄ conditor ⁊ redēptor noſter, matrē ſe noſſe diſſimulat: ⁊ q̄ ei mater ſit, q̄ ppinqui: nō p cognationē carnis: ſꝫ p cōiūctionē ſpūs deſignat dicēs. ¶ Que eſt mr̃ mea et q̄ ſūt fr̃es mei: Tex. Quicūq3 fecerit volūtatē pr̄is mei q̄ in celis eſt: ipe meus frater ⁊ ſoror: ⁊ mater eſt. Quib⁹ nobis verbis quid aliud innuit: niſi q3 obſequētes iuſſionib⁹ ſuis, multos ex gētilitate colligit: ⁊ Iudeā ex cui⁹ carne genit⁹ eſt nō agnoſcit. Uñ ⁊ mr̃ ei⁹ cū quaſi nō agnoſcit̃, foris ſtare perhibet̃: q2 allegorie vez ſynagoga idcirco ab auctore ſuo nō recognoſcitur: q2 myſterium. legis obſeruationē tenens, ſpūalē intellectū pdidit: ⁊ ſeſe ob cuſtodiā litere foris fixit. Sed dū is qui volūtatem patris fecerit, ſoror ⁊ frater dñi dr̃: ꝓpter vtrūq3 ſexū q̄ ad fidē colligit̃, mirū nō eſt: mirādū vo valde eſt, quō etiā mater dicat̃. Fideles em̄ diſcipulos, fr̃es vocare dignat⁹ eſt dicēs. Ite nūciate fratrib⁹ meis. Qui g̃ frater dñi fieri ad fidē veniēdo potuit: qrēdū eſt, quō eſſe etiā mr̃ poſſit: Sꝫ Mat. xxviij. ſciēdū nobis eſt: q2 q̄ chriſti frater ⁊ ſoror eſt credendo, mr̃ efficit̃ predicādo. Quaſi em̄ parit dñm, q̄ eū cordi audientis infundit: et mr̄ ei⁹ efficit̃ predicādo, ſi p ei⁹ vocē amor dñi in pximi mēte generat̃. Ad quā rē nobis idonee cōfirmādā, adeſt btā Felicitas cui⁹ hodie feſta natalitia celebram⁹: q̄ credēdo extitit ancilla chriſti, pdicādo fctā eſt mr̄ chriſti. Septē qppe filios, ſicut i geſtis ei⁹ emēdatiorib⁹ legit̃, ſic poſt ſe timuit viuos in carne relinqre: ſicut carnales parētes ſolēt metuere ne mortuos pmittāt. In pſecutionis em̄ labore deprehenſa, filioꝝ corda in amore ſupne patrie pdicādo roborauit: ⁊ parturiuit ſpū quos carne pepererat vt pdicatiōe pareret deo, q̄s carne pepererat mūdo. Cōſiderate fr̃es chariſſimi in femineo corpe virile pect⁹. Ad mortē ſtetit iperterrita: amittere ſe in filijs lumē vitatis timuit ſi nō fuiſſet orbata. Nūquid g̃ hāc feminā martyrem dixerim: Certe dñs cum de Ioāne loqueret̃, dixit. Quid exiſtis i deſertū videre pphām: Utiq3 dico vobis ⁊ plus q̄ pphetā. Et Ioānes ipe reqſitus rñdit dicens. Nō Luc.vij. ſum ppha. Quia em̄ ſe pl⁹ q̄ pphetā nouerat, eſſe ſe prophetā negabat. Qui idcirco plus q̄ ppha dr̃: q2 pphe eſt officiū ventura prenūtiare, nō etiā oſtēdere. Ioānes vo plus q̄ ppha eſt: q2 quē vbo predixit, digito oſtendit. Nō ergo hanc feminā martyrē dixerim, ſed pluſq3 martyrem: que ſeptem pignorib⁹ ad regnū premiſſis, toties ante ſe mortuo ad penas prima venit, ſꝫ puenit octaua. Aſpexit mater ⁊ cruciata ⁊ imperterrita filioꝝ mortē, ſpei gaudiū tribuit: adhibuit dolorē nature. Timuit viuētib⁹, gauiſa eſt morietib⁹. Optauit nullū poſt ſe relinqre: ne q̄ quē ha- Matris mentale martyrium. beret ſupſtitem nō poſſet hr̃e conſortē. Nemo ergo ex vobis fratres chariſſimi exiſtimet, q3 ei⁹ cor morientib⁹ filijs etiā carnalis affectus minime pulſauerit. Neq3 em̄ filios quos carnē ſuā eſſe nouerat, ſine dolore poterat morientes videre: ſꝫ erat vis amoris interior, q̄ dolorem vinceret carnis. Uñ ⁊ paſſuro Petro dr̃. Cū ſenueris extēdes man⁹ tuas: ⁊ alius te cinget ⁊ ducet quo nō vis. Neq3 em̄ ſi ple- Ioā. xxi. niſſime Petr⁹ nollet, p chriſto pati potuiſſet: ſꝫ martyriū qđ p infirmitatē carnis noluit, pvirtutē ſpūs amauit. Qui dum per carnē ad penas trepidat, pſpm ad gl̃iā exultat actū eſt vt cruciatū martyrij nolendo voluiſſet: ſicut nos quoq3 cū gaudiū querim⁹ ſalutis, amarū poculū ſumim⁹

purgatiõis. Amaritudo quidẽ in poculo diſplicet: ſed re-
ſtituẽda p amaritudinẽ ſalus placet. Amauit ergo iuxta car-
nez Felicitas filios: ſz p amore celeſtis patrie mori etiam
voluit quos amauit. Ipſa eoꝝ vulnera accepit: ſz ipſa in
eiſdẽ ad regnũ preuenientib⁹ excreuit. Recte ergo hanc
feminã vltra martyrẽ dixerim: q2 τ toties in filijs eſt deſide-
rabiliter extincta: τ dũ multiplex martyriũ obtinuit / ipſa
q̃ martyrij palmã vicit. Fertur apud veteres mos fuiſſe:
vt quiſquis cõſul exiſteret / iuxta ordinẽ tẽporum honoris
ſui locũ teneret. At ſi q̃s poſterior ad cõſulatũ veniẽs: cõ-
ſul nõ ſemel / ſed bis forraſſe aut tertio fieret: etiã illos lau-
mos cõ- de τ honore trãſcẽderet q̃ nõ plus q̃ ſemel cõſules extitiſ-
ſulũ Ro- ſent. Vicit ergo beata Felicitas martyres q̃ tot ante ſe morẽ-
manoꝝ. tibus filijs p chriſto occubuit: q2 ad amorẽ illius ſola ſua
mors minime ſuffecit. Cõſiderem⁹ fratres hanc feminã:
cõſiderem⁹ τ nos qui mẽbris corporis viri ſum⁹: in ei⁹ cõ-
paratione q̃d eſtimabimur. Sepe nãq3 agẽda aliqua bo-
na proponim⁹: ſed ſi vn⁹ contra nos leuiſſimus ſermo ab
ore irridẽtis eruperit: ab intẽtione actionis noſtre fracti
ptin⁹ τ cõfuſi reſilim⁹. Ecce nos plerũq3 a bono ope ſola
v̾ba reuocãt: felicitatẽ v̾o a ſctã itẽtiõe frãgere nec tormẽ-
ta potuerũt. Nos in aura maledictiõis ipingim⁹: h̾ ad re-
gnũ etiã p ferrũ exijt nihilq3 q̃d obſiſteret eſtimauit. Nos
ad p̄cepta dñica largiri nr̃a ſaltẽ ſupflua nolum⁹: hec non
ſolũ deo ſuã ſubam cõtulit / ſz p illo etiã ppriã carnẽ dedit.
Nos cũ ex diuina iuſſiõe filios amittim⁹ ſine cõſolatione
lugem⁹: h̾ eos mortuos plãgeret ſi nõ obtuliſſet. Cũ ergo ad
illud terribile examẽ diſtrict⁹ iudex venerit: q̃d nos viri di-
cem⁹: cũ hui⁹ femine gl̃iam viderim⁹ de debilitate mẽtis
nr̃e? Que tũc viris erit excuſatio: qñ hec oñdet / q̃ cũ ſecu-
lo τ ſexũ vicit? Sequamur ergo fratres chariſſimi diſtrictã τ
aſperã redẽptoris viã. Vſu q̃ppe v̾tutũ ita iã plana facta
eſt: vt p eã feminis libeat ãbulare. Deſpiciam⁹ cũcta p̃ntia
nulla ſunt etẽm in hoc mũdo / q̃ trãſire nõ poſſint. Turpe
ſit diligere q̃d cõſtat citi⁹ pire. Nõ nos terrenaꝝ reꝝ amor
ſuperet / nõ ſupbia iflet / nõ ira dilaniet nõ luxuria polluat
nõ iuidia conſumat. Amore nr̃o fr̃es chariſſimi redẽptor
nr̃ occubuit τ nos amore ei⁹ diſcam⁹ vincere noſipos. Q̃d
ſi pfecte agim⁹ nõ ſolũ iminẽtes penas euadem⁹ / ſz cõi cũ
martyrib⁹ gl̃ia remunerabimur. Nã q̃uis occaſio pſecu-
tionis deſit: h3 tñ pax nr̃a martyriũ ſuũ: q2 τ ſi carnis colla
ferro nõ ſubdim⁹: ſpũali tñ gladio carnalia nr̃a deſideria
in mente trucidam⁹: ipo adiuuãte: qui viuit et regnat τc.

¶ In natali beate Marie Magdalene: Sermo beati Auguſtini.

QVod admonemur dñi eloquijs de diuinis lectiõib⁹: hinc credẽ-
tes deũ velle nos loq̃ / pferim⁹ charitati vr̃e
illo adiuuãte ſermonẽ de remiſſione pctõꝝ.
Euãgeliũ eñ cũ legeret / attẽtiſſime audiſtis: τ res geſta
narrata atq3 v̾ſata eſt añ oc̃los cordis veſtri. Vidiſtis eñ
nõ carne: ſz mẽte dñz Ieſũ chriſtũ i domo phariſei recũbẽ-
tẽ: τ ab illo inuitatũ nõ faſtidiẽtẽ. Vidiſtis etiã mulierẽ in
ciuitate famoſaz: male vtiq3 fame q̃ erat peccatrix: nõ iui-
tatã irrũpiſſe cõuiuio vbi ſu⁹ medic⁹ recũbebat: τ q̃ſiſſe pia
ipudẽtia ſanitatẽ: irruẽtẽ q̃ſi iportunã conuiuio / oppor-
tunã bñficio. Nouerat eñ q̃nto morbo laboraret: τ illũ ſanã-
do idoneũ eẽ ad quẽ venerat ſciebat. Acceſſit ergo nõ ad ca-
magda- put dñi / ſz ad pedes. Que diu male ãbulauerat / veſtigia
lene pia recta q̃rebat. Pri⁹ fudit lachrymas cordis: τ lauit dñi pe-
cõuerſio des obſeq̃o cõfeſſiõis. Capillis ſuis terſit / oſculata eſt / vn-
xit / tacita loq̃bat. Nõ ſermonẽ pmebat: ſz deuotionẽ oſtẽ-
debat. Qr ergo tetigit dñm rigãdo / tergẽdo / oſculãdo / inun-
gẽdo pedes ei⁹: phariſe⁹ q̃ iuitauerat dñm Ieſum chriſtũ
Eſa. lxv. q2 erat ex genere ſupboꝝ: de q̃b⁹ ppha Eſaias dicit. Qui
dicunt: elõgare a me: noli me tãgere q2 mũdus ſum: puta-
uit eñ neſciſſe dñm mulierez: h̾ apud ſe cogitabat: τ dice-
bat in corde ſuo. Hic ſi eſſet ppheta / ſciret q̃ mulier illi ac- Lu. vij.
ceſſit ad pedes. Ideo neſcire credidit: q2 ille nõ repulit / q2
accedentẽ nõ prohibuit: q2 tangi ſe a peccatrice permiſit.
Nã illũ neſciſſe vñ ſciebat? Quid eñ ſciebas o phariſee in-
uitator τ irriſor dñm neſciſſe q̃ fuerit illa mulier: niſi quia
pmiſſa eſt accedere: niſi q2 illo patiẽte oſculata eſt pedes
eius: niſi q2 terſit: niſi q2 vnxit? Hec eñ nõ debuit permitti
facere in pedib⁹ mũdis: mulier imũda? At illi⁹ ergo pha-
riſei pedes ſi talis mulier acceſſiſſet / dictur⁹ erat q̃d Eſa- Eſa. lxv.
ias de talib⁹ dicit. Recede a me: noli me tãgere: q̃m mun-
dus ſum. Acceſſit aũt ad dñm immunda: vt rediret mun-
da. Acceſſit egra: vt rediret ſana. Acceſſit confeſſa vt redi-
ret pfeſſa. Audiuit eñ dñs phariſeũ cogitantẽ. Iã hic in-
telligat phariſe⁹: ſi nõ poterat videre peccãtẽ qui potuit
audire cogitantẽ. Propoſuit ergo homini ſimilitudinem de
duob⁹ q̃ debebãt vni feneratori. Etiã ipz ſanare cupiebat
ne gratis apd eũ mãducaret. Ipm paſcẽtẽ eſuriebat: ipm
emẽdare: ipm mactare: ipm i ſuũ traijcere vẽtrẽ volebat:
ſicut illi mulieri Samaritane dixit. Sitio. Quid eſt ſitio? Jo. iiij.
Deſidero fidẽ tuã. Dicũt ergo v̾ba dñi i hac ſilitudine: τ agit̃
vtrũq3: vt τ iuitator ille ſanet̃ cũ ſuis cõdiſcũbẽtib⁹ / dñm
pariter vidẽtib⁹ τ ignorãtib⁹: τ vt illa mulier habeat fidu-
tiã ↄfeſſiõis ſue: nec pũgat̃ vlteri⁹ aculeis ↄſcie ſue. ¶ De- Tex.
bebat (inq̃t) vn⁹ q̃ngẽta denarios: ali⁹ q̃ngẽtos: τ dona-
uit ãbob⁹. Quis eũ pl⁹ dilexit? Rñdit cui ſilitudo ppoſi-
ta erat q̃d rñdere vtiq3 rõ cõpellebat. Credo dñe cui plus
dõauit. Et attẽdẽs mulierẽ dixit ad Simonẽ. Vides hãc
mulierẽ? Intraui i domũ tuã: aquã pedib⁹ meis nõ dedi-
ſti: hec lachrymis ſuis lauit mihi pedes: τ capillis ſuis ter-
ſit. Oſculũ mihi nõ dediſti: illa ex quo ingreſſa eſt / nec ceſ-
ſauit oſculari pedes meos τ vnxit vnguẽto. Ideo dico: di-
mittũt̃ ei pctã multa: q̃m dilexit multũ. Cui aũt modicũ
dimittit̃ modicũ diligit. Oritur q̃ſtio pfecto ſoluẽda / q̃ at- Que-
tẽtionẽ vr̃e charitatis deſiderat: ne forte ſufficere nõ poſſi- ſtio ven-
m⁹ v̾bis / ad totã ei⁹ obſcuritatẽ remouẽdã / τ dilucidãdã tilatur.
pre anguſtia tp̃is: maxime cũ caro iſta eſtib⁹ fatigata iã re-
creari deſideret τ debitũ ſuũ poſcẽs: atq3 aie auiditatẽ im-
pediẽs / oñdat q̃d dictũ eſt. Spũs prompt⁹ eſt: caro aũt infir- Mat.
ma. Metuẽdũ eſt τ valde metuẽdũ i his v̾bis dñi: nõ bñ xxvj.
intelligẽtib⁹ his q̃ cõcupiſcẽtijs ſuis carnalib⁹ fauẽt: τ ab
eis in libertatẽ educi pigreſcunt / ſurrepat illa ſententia q̃
predicãtib⁹ etiã apl̃is / nata eſt in linguis maledicorũ. Vn
dicit apl̃s. Et ſicut q̃dã dicũt nos dicere: faciam⁹ mala / vt Ro. iij.
veniãt bona. Dicit eñ aliq̃s. Si cui modicũ dimittit̃ / mo-
dicũ diligit: cui autẽ plus dimittitur / plus diligit: expedit
plus diligere q̃ minus diligere. Oportet vt multũ pecce-
mus: τ multũ debeam⁹ q̃d nobis dimitti cupiamus: vt di-
miſſorez magnoꝝ debitoꝝ amplius diligam⁹. Peccatrix
eñ illa mulier quanto plus debebat / tanto dimiſſorẽ de-
bitorũ ſuoꝝ amplius diligebat: dño ipſo dicente: dimittũ-
tur ei peccata multa: q̃m dilexit multũ. Quare aũt dilexit
multũ niſi q2 debebat multa? Deniq3 addidit et adiunxit.
Cui aũt modicũ dimittit̃ / modicũ diligit. Nonne expedit
(inquit) vt multũ mihi dimittat̃ q̃ min⁹ / vnde amplius
diligam deũ meũ? Videris certe pfunditatẽ queſtionis:
videris anguſtias tp̃is. Et hoc videris τ ſentitis / accipite
pauca. Si magnitudini queſtionis ſatis non fecero / inte-
rim preſentẽ recõdite ſermonem: in futuro tenete debito-
rem. Da nunc duos hoies: vt ſub exemplis euidentiorib⁹
quod propoſui cogiteris. Vnus eoꝝ peccatis plenus eſt:
diu peſſime vixit: alter eoꝝ pauca peccauit. Accedunt am-
bo ad gratiã / baptizant̃ ambo. Intrãt debitores / exeũt li-
beri. Plus donatũ eſt vni / min⁹ alteri. Interrogo quãtũ
quiſq3 diligat. Si iuenero pl⁹ diligere eũ cui plura dimiſ-
ſa pctã ſunt / q̃ illũ qui minima peccauit: vtilior eſt multa
iniq̃tas / ne eẽt tepida charitas. Interrogo aliũ quãtũ di-
ligat / iuenio min⁹. Nã ſi iuenero tantũ τ illũ diligere / quã-
tũ τ ille diligit cui mlt̃a donata ſũt / quõ rñdebo v̾bis dñi.
Quõ nõ verũ erit q̃d v̾itas dixit: cui modicũ dimittit̃ / mo-
dicũ diligit. Ecce ait aliq̃s. Mihi modicũ dimiſſũ eſt / nõ

Digitized by Google

multa peccaui: ⁊ tantū diligo quātū ille cui multa dimiſ-
ſa ſunt. Tu verū dicis/an chriſt⁹? Ad h tibi dimiſſū eſt mē-
daciū tuū: vt mēdacio dimiſſo crimē īponas? Si modicū
tibi dimiſſum eſt/modicum diligis. Si eīm modicū dimiſ-
ſum eſt/⁊ plurimū diligis/cōtradicis ei qui dixit: cui mo-
dicū dimittit̄ modicū diligit. Ille ḡ plus credo q̄ te plus
nouit. Parum tibi dimiſſum putas? prorſus parū diligis.
Quid ergo iq̄t facere debui? Multa mala cōmittere: vt
multa eſſent q̄ poſſet ille mihi dimittere: vt āplius poſſē
diligere? Anguſtat nos: ſed dñs qui hec verba ꝓpoſuit/ab
anguſtijs liberet me. Dictū eſt hoc propter phariſeū illū:
qui vel nulla vel pauca putabat ſe habere pctā. Non eīm
dñm inuitaret/niſi aliquātū diligeret. Sed q̄ parū erat/
nō oſculū dedit/non aquam ſaltē ad pedes: ⁊ ſi nō lachry-
mas: non illo obſequio ꝓſecutus eſt quo illa mulier que
nouerat quo ſanaret̄: et a quo ſanaret̄. O phariſee ideo
parū diligis: q: parū tibi dimitti ſuſpicaris. Nō q: parum
dimittit̄: ſed q: parum putas eſſe qd̄ dimittit̄. Quid ergo
inquit ille? Et ego qui homicidiū non feci/homicida de-
putandus ſum: aut iſta mihi dimittenda ſunt que non cō-
miſi? Et iterū conſtitue duos et loquamur ad eos. Venit
vnus ſupplex peccator/coopertus ſpinis tanq̄ ericius/⁊
nimis timidus tanq̄ lepus: ſed petra eſt refugiū ericijs ⁊
leporib⁹. Venit ergo ad petrā: inuenit refugiū/accepit au-
xiliū. Alius nō multa cōmiſit: qd ei faciem⁹ vt multū dili-
gat? Quid ꝑſuadebim⁹? Cōtra dñi v̄ba veniem⁹: cui mo-
dicū dimittit̄/modicū diligit? Iā vt video ſoluta eſt q̄ſtio.
Hic multa cōmiſit: ⁊ multoꝝ debitor fact⁹ eſt: ille guber-
nāte deo pauca cōmiſit. Cui deputat ille qd̄ dimiſit: huic
iſte deputat ille qd̄ nō cōmiſit. Adulter nō fuiſti in illa vi-
ta tua preterita plena ignorātia: nōdū illuminatus/non-
dū bonū malūq̄ diſcernens: nondū credens in illū qui te
Eſa. xlv. neſciētem regit. Hoc dicit tibi dñs deus tuus. Regebā te
mihi ſeruabā te mihi. Vt adulteriū nō cōmitteres/ſuaſor
defuit: ⁊ vt ſuaſor deeſſet ego feci. Loc⁹ et tp̄s defuit: ⁊ vt
hec deeſſent ego feci. Affuit ſuaſor: nō defuit locus: nō de-
Remiſ- fuit tp̄s: vt nō cōſentires/ego terrui. Agnoſce ergo grām
ſio pctō- eius cui debes: ⁊ qd̄ non admiſiſti. Mihi debet iſte qd̄ fa-
rū veſti- ctum eſt ⁊ dimiſſum eſt: mihi debes ⁊ tu qd̄ nō feciſti. Nul-
gatur. lum eīm eſt peccatū qd̄ fecit homo/qd̄ nō poſſit facere al-
ter homo/ſi deſit rector a quo factus eſt homo. Iam nūc
prout potuim⁹ queſtionē ꝓfundā in tantilla tp̄is breuita-
te ſoluimus: aut ſi nō ſoluim⁹ debitores vt dixi teneamur.
Illud potius breuiter videam⁹ de remiſſione peccatorū.
Homo putabat̄ chriſt⁹: et ab illo qui inuitauit ⁊ ab eis q̄
pariter diſcūbebant. Neſcio quid ⁊ illa peccatrix plus in
dño viderat. Nam quare fecit illa oīa/niſi vt ſibi dimitte-
rentur peccata? Nouerat ergo illū poſſe peccata dimitte-
re: illi aūt nouerant hoīem nō poſſe peccata dimittere: et
credendū eſt q̄ oēs. i. ⁊ illi diſcūbentes ⁊ illa mulier acce-
dens ad pedes dñi: oēs hi nouerant hoīem nō poſſe pec-
cata dimittere. Cū ḡ oēs hoc noſſent: illa q̄ credidit eum
peccata dimittere/pluſq̄ hoīem intellexit. Deniq̄ cū dixiſ-
ſet mulieri. Dimittūt̄ tibi pctā tua/cōtinuo ille. Quis eſt
iſte q̄ peccata dimittit? Quis eſt iſte quē iam mulier pec-
catrix cognouit? Tu recūbens quaſi ſanus medicū igno-
ras: q: maiore forſitan febre mētem ꝑdidiſti. Nam ⁊ phre-
neticus ridet: ⁊ ploratur tamē a ſanis. Illud bene noſtis
bene teneatis: tenete: q: homo non pōt peccata dimittere
Illa q̄ ſibi a chriſto pctā dimitti credit: chriſtū nō hoīem tā-
tū/ſ3 deū eſſe credidit. Quis iſte eſt inquiūt q̄ etiā pctā di-
mittit? Et dñs (quis eſt iſte dicentib⁹) nō dixit fili⁹ dei: ver-
bum dei: nō hoc dixit: ſed in eo q̄ putabāt aliquantū eos
manere ꝑmittens/ſoluit queſtionem ⁊ motus illoꝝ. Qui
eīm videbat diſcūbētes/audiebat cogitātes. Conuerſus
ad mulierē: fides tua iq̄t te ſaluā fecit. Iſti q̄ dicūt. Quis
eſt iſte qui etiā peccata dimittit: q̄ me putāt hoīem/hoīes
putent: fides tua te ſaluā fecit. Medicus bonus nō ſolū
egrotos preſentes ſanabat/ſed ⁊ futuros etiā ꝓuidebat.
Futuri erāt hoīes qui dicerēt. Ego peccata dimitto: ego
iuſtifico/ego ſāctifico/ego ſano quecūq̄ baptizo. Ex iſto
numero ⁊ iſti ſunt qui dicunt: noli me tangere. Uſq̄ adeo
ex ipo numero ſunt: vt nuper in collatione noſtra: qd̄ etiā
in geſtis ipſis loqui poterim⁹/cū eis a cognitore eſſet cō-
ſenſus oblatus vt ſederēt nobiſcū/reſpondendū putarēt.
Scriptū eſt nobis cū talib⁹ nō ſedere: ſc3 ne per contactū
ſubſelliorū/ad eos velut noſtra cōtagio perueniret. Uide
ſi nō eſt: noli me tāgere: q: mundus ſum. Alio aūt die vbi
opportunius erat: cōmemorauim⁹ eos huius miſerrime
vanitatis cū ageret̄ de eccīa: q: mali in ea nō cōtamināt
bonos: reſpōdimus eis: q: ideo ſedere nobiſcū noluerūt/
⁊ dixerūt ſe ſcriptura dei fuiſſe cōmonitos: q: ve3 ſcriptū
eſt. Nō ſedi in cōſilio vanitatis. Dixim⁹ ſi ideo ſedere no-
biſcū noluiſtis: q: ſcriptū eſt. Non ſedi in cōſilio vanitatis
quare nobiſcū ingreſſi eſtis/cū cōſequenter ſcriptum eſt.
Et cū iniqua gerentib⁹ nō introibo? Ergo in hoc q̄ dicūt
Noli me tāgere/q: mūdus ſum: ſimiles ſunt illi phariſeo
q̄ dominū inuitauerat: ⁊ ꝓpterea putabat cū neſciſſe mu-
lierē: q: non eā prohibuerat a cōtactu pedū ſuoꝝ. Sed in
eo melior phariſeus: q: cū putauerat hoīem chriſtū: non
credebat ab homine poſſe dimitti pctā. Melior ḡ iudeis
q̄ hereticis apparuit intellect⁹. Iudeis q: dixerunt: quis
eſt hic qui etiā pctā dimittit? Audet ſibi homo hoc vſurpa-
re? Quid cōtra hereticus? Ego dimitto: ego mundo: Hereti-
ego ſanctifico. Reſpōdeat illi: non ego/ſed chriſt⁹. O ho- cus reꝑ-
mo quando ego a iudeis putat⁹ ſum homo/dimiſſionē ditur.
peccatorū fidei dedi. Nō ego/ſed reſpōdet tibi chriſt⁹. O
heretice tu cū ſis homo dicis: veni mulier: ego te ſaluā fa-
ciā. Ego cū putarer hō dixi: vade mulier fides tua ſaluā
te fecit. Reſpondent neſciētes ſicut ait apoſtolus. Neq̄ q̄ j. Tim. j.
loquunt̄/neq̄ de quib⁹ affirmant: reſpōdent et dicūt. Si
non dimittūt hoīes pctā falſum eſt qd̄ ait chriſtus. Que Mat.
ſolueritis in terra: ſoluta erunt in celo. Neſcis quare hoc xviij.
dictū ſit: quō dictū ſit. Daturus erat dñs hoīb⁹ ſpiritūſan-
ctum: ⁊ ab ipſo ſpūſancto fidelibus ſuis dimitti peccata:
non meritis hoīm volebat intelligi dimitti pctā. Nā quid
eſt homo niſi eger ſanādus? Uis mihi eſſe medic⁹: mecū
quere medicū. Nā vt hoc euidenter oſtenderet dñs: a ſpi-
ritūſancto quē donauit fidelib⁹ ſuis dimitti pctā: nō meri-
tis hoīm: quodā loco ſic ait reſurgēs a mortuis. Accipite Ioā. xx.
ſpm̄ſanctū. Et cōtinuo ſubiecit. Si cui dimiſeritis pctā: di-
mittunt̄ ei/hoc eſt/ſpūs dimittit: nō vos. Spūs aūt deus Ioā. iiij.
eſt. Deus ergo dimittit: nō vos: ſed audi ſpm̄. Quid eſtis j. Cor. iij.
vos? Neſcitis q: templū dei eſtis: ⁊ ſpūs dei habitat in vo-
bis? Et iterū. Neſcitis q: corpora veſtra templum eſt ſpūſ j. Cor. vj.
ſancti quē habetis a deo? Deus ergo habitat in tēplo ſuo
hoc eſt in ſanctis: i. fidelib⁹ in eccīa ſua. Per eos dimittit
pctā: q: viua templa ſunt: ſed dimittere ꝑ hoīe3 pōt ⁊ pre-
ter hoīem. Neq̄ eīm min⁹ idone⁹ eſt ꝑ ſe dare/qui pōt per
hoīem dare. Per Ioānē quibuſdā dedit. Ipſi Ioāni per
quē dedit. Merito volens hoc deus oſtēdere: ⁊ huic veri-
tati teſtari. Cū quidā in Samaria euangelizati eſſent et Act. viij.
baptizati eſſent: ⁊ baptizati a Philippo ⁊ euāgeliſta vno
de ſeptē diaconis primit⁹ electis: nō acceperūt ſpiritūſctm̄
⁊ baptizati erant. Nūciatū eſt diſcipulus q̄ erāt Heroſo-
lymis: ⁊ venerūt ad Samariā/vt illi qui baptizati erāt ꝑ
impoſitionē manus eoꝝ acciperent ſpm̄ſanctū. Et ita fa-
ctum eſt. Venerūt ⁊ impoſuerunt eis manū/⁊ acceperūt
ſpm̄ſctm̄: q: tunc ſic dabat̄ ſpūſſanctus/vt etiam appare- Simo-
ret datus. Qui eīm eū accipiebāt linguis oīm gentiū lo- nie dete-
quebant̄: vt ſignificarent eccleſiā in gentib⁹ linguis oīb⁹ ſtatio.
locuturā. Acceperunt ergo ſpm̄ſanctū: ⁊ in eis euidenter
apparuit. Qd̄ cum vidiſſet Simon/putās hoc eſſe hoīm
voluit hoc eſſe et ſuū. Qd̄ hoīm putauit/ab hoīb⁹ emere
voluit. Quantā inq̄t vultis a me pecuniā ſumere: vt ꝑ im-
poſitionē manuū mearū det̄ ſpūſſctūs? Tūc eū deteſtans
Petr⁹ ait. Nō eſt tibi pars neq̄ ſors in hac fide. Donū dei
putas pecunia cōparādū? Pecunia tua tecū ſit in ꝑditio-
nē: ⁊ cetera q̄ ibi cōgruēter locut⁹ eſt. Quare aūt hoc ego
cōmemorare volui/intendat charitas veſtra. Oportebat

Digitized by Google

vt de⁹ prius oſtēderet ſe p hoīes opari:ſʒ deinde ne puta-
rēt hoīes qḋ putauit Simon hoīs eſſe illud ⁊ nō dei:ꝙꝙ
⁊ ipſi diſcipuli hoc nouerāt:nā cētū viginti hoīes collecti
erāt:qñ in eos p nullius man⁹ impoſitionē venit ſpūſſan-
ctus. Quis em̄ tūc eis manū impoſuerat ⁊ tn̄ venit ⁊ pri⁹
impleuit:poſt illud ſcandalū Simonis ḋd egit de⁹. Uide-
te doctorē:ſermonib⁹/ſed nō reb⁹. Idē ipe Philipp⁹ q̇ ba-
ptizauerat hoīes:⁊ nō in eos venerat ſpūſſctūs/niſi cū ve-
niſſent apli:⁊ eis man⁹ ipoſuiſſent:baptizauit eunuchuʒ
ideſt ſpadonē quēdā Cādacis regine:q̇ adorauerat in
Act. viij. Hieruſm. Rediēs inde legebat i curru ſuo Eſaiā pphetā
et nō intelligebat. Admonit⁹ Philipp⁹ acceſſit ad currū
expoſuit lectionē:inſtruxit fidē/euāgelizauit chriſtū. Cre-
didit eunuch⁹ i chriſtū. Et ait cū veniſſet ad quādā aquā
Ecce aqua:qs phibet me baptizari? Ait illi Philipp⁹. Si
credis in chriſtū? Reſpondit ille. Credo filiuʒ dei eſſe Ie-
ſum chriſtum? Cōtinuo deſcēdit cū illo in aquā. Impleto
baptiſmatis myſterio ⁊ ſacramēto/ne hoīm putaret do-
nū ſpiritusſancti nō expectatū eſt:ſicut tūc vt venirēt apo-
ſtoli/ſed cōtinuo venit ſpūſſanctus. Soluta eſt cogitatio
Simonis/ne in tali cogitatione haberet imitatores. De-
Aliud exemplum mirabilius. inde aliud mirabilius exemplū. Petrus venit ad Centu-
rionē Corneliū/ad hominē incircūciſum gētilē:cepit pre-
dicare chriſtū Ieſum et illi ⁊ eis q̇ cū eo erant. Adhuc lo-
quente Petro: nō dico manū nondū imponente ſed nō-
dum baptizante:cū dubitarent q̇ erant cū Petro/vtrum
incircūciſi baptizādi eſſent. (Natū quippe erat inter eos
qui crediderant:⁊ eos q̇ fideles ex gētib⁹ facti erāt ſcāda-
lum) iudei chriſtiani.i.ex iudeis chriſtiani:q: baptizaban-
tur incircūciſi vt hanc deus tolleret queſtionē:cū loq̄tur
petr⁹/venit ſpiritusſanctus:⁊ impleuit Corneliū:imple-
uit illos qui cum illo erant:⁊ ipa atteſtatione rei magne
quaſi clamatū eſt ad Petrū Quid de aqua dubitas? Iā
ego hic ſum. Secura ergo quelibet aīa/a multa nequitia
p dominicā gratiā liberanda/tāꝙ immunda pſtitutione
mundanda in eccleſia credat:accedat ad pedes dn̄i:q̄rat
veſtigia dn̄i:confiteat lachrymas fundēs:tergat capillis
pedes dn̄i/predicatores euāgelij: capilli mulieris/ſuper-
Exēpluʒ myſticū. flue poſſeſſiones. Tergat capillis/tergat proſus/operet
miſericordiā:⁊ cū terſerit oſculet:accipiet pacē vt habeat
charitatem. Acceſſit ad talem:baptizata eſt a tali qualis
j. Cor. xj. erat Paulus apl's:audiat ab illo. Imitatores mei eſtote
ſicut ⁊ ego chriſti. Baptizata eſt aūt ab aliquo ſua querē-
Mat. xxiij. te:nō que Ieſu chriſti:audiat a dn̄o. Que dicunt facite:q̄
autē faciūt/facere nolite. Secura ſit ⁊ in illo/ſiue in bo-
Luc. vij. nū euāgeliſtā incurrat/ſiue in eū qui quod dicit nō facit.
A dn̄o em̄ ſecura audiet. Uade mulier/fides tua ſaluam
te fecit. Tu autem.

¶ In eodem feſto. Luce. VII.

¶ In illo tēpore: Rogabat Ieſum quidā pha-
riſeus vt manducaret cū illo. Et ingreſſus domū
phariſei diſcubuit. Et reliqua. Homilia bti Gre-
gorij pape.

COgitāti mihi de Ma-
rie penitētia: flere magis libet ꝙ aliquid dice-
re: cui⁹ em̄ vel ſaxeū pect⁹ ille huius lachryme
peccatricis ad exemplū penitendi nō emolliāt? Conſide-
rauit nāq̄ ḋd fecit:⁊ noluit moderari ḋd faceret. Sup cō-
uiuātes ingreſſa eſt/nō iuſſa venit:⁊ inter epulas lachry-
mas obtulit. Diſcite q̇ dolore ardet:q̄ flere ⁊ inter epulas
nō erubeſcit. Hāc vero quā Lucas peccatricē mulierē. Ioā-
Ioā. xij. Marci xvj. nes Mariā noiat: illā eē Mariā credim⁹/de qua Mar-
cus demonia eiecta fuiſſe teſtat. Et ḋd p ſeptē demonia
niſi vniuerſa vitia deſignant? Q: em̄ ſeptē dieb⁹ oē tps cō-
prehēdit: recte ſeptenario numero vniuerſitas deſignat.
Septē ḋ demonia Maria habuit:q̇ vniuerſis vitijs ple-
na fuit. Sed ecce q: turpitudinis ſue maculas aſpexit/la-
uanda ad fontē miſericordie cucurrit:cōuiuantes nō eru-
beſcit. Nā q: ſemetipſam grauiter erubeſcebat int⁹/nihil
eſſe credidit qḋ verecūdaret foris. Quid igitur miramur
fratres? Mariā venientē/an dn̄m ſuſcipientē? Suſcipien-
tem dicā:an trahentē? Dicā melius trahentē ⁊ ſuſcipientē
q: nimirū ipſe eā per miſericordiā traxit intus qui p man-
ſuetudinē ſuſcepit foris. Sed iam textuʒ ſancti euangelij
pcurrentes ipm ꝙ ordinē quo venerit ſananda videam⁹.
¶ Attulit alabaſtrū vnguenti ⁊ ſtans retro ſecus pedes Tex.
Ieſu:lachrymis cepit rigare pedes ei⁹/ac capillis capitis
ſui tergebat:⁊ oſculabat pedes ei⁹:⁊ vnguento vngebat.
Liquet fratres ꝙ illicitis actib⁹ prius mulier intenta/vn-
guentū ſibi p odore ſue carnis adhibuit. Qḋ ergo turpi-
ter ſibi exhibuerat/h iā deo laudabiliter offerebat. Ocu-
lis terrena cōcupierat:ſʒ hos iam p pniam cōterēs flebat Eximia
Capillos ad cōpoſitionē vultus exhibuerat:ſʒ iam capil- peniten-
lis lachrymas tergebat. Ore ſupba dixerat:ſed pedes dn̄i tie for⁹.
oſculās hoc in redēptoris ſui veſtigia figebat. Quot ḡ in ſe
habuit oblectamēta:tot de ſe inuenit holocauſta. Cōuer-
tit ad virtutū numerū/numerū criminū:vt totū deo ſerui-
ret in pnia q̇cq̇d ex ſe deū cōtempſerat in culpa. Sed hoc
phariſeus intuens:deſpicit ⁊ nō ſolū venientē mulierem
peccatricē/ſʒ etiā ſuſcipientē dn̄m repḣēdit:dicēs intra ſe.
¶ Hic ſi eſſet ppha/ſciret vtiq̄ q̄ et qualis eſſet mulier q̄ Tex.
tangit eū:q: peccatrix eſt. Ecce phariſeus veraciter apud
ſe ſupbus ⁊ fallaciter iuſtus egrā reprehēdit de egritudi-
ne:medicū de ſubuentione:qui ipſe ꝙ de elationis vulne-
re egrotabat ⁊ ignorabat. Inter duos em̄ egros medic⁹
aderat:ſed vn⁹ eger in febre ſenſum integrum tenebat:al-
ter vo i febre carnis/ſenſum pdidit mētis. Illa flebat qḋ
fecerat:phariſeus aūt falſa iuſtitia elatus vim ſue inualī-
tudinis exaggerabat. In egritudine ergo ⁊ ſenſū pdide-
rat:qui hoc ipm ꝙ qḋ a ſalute longe eſſet ignorabat. Sed
inter hec nos gemitus cogit quoſdā nr̄i ordinis viros in-
tueri:qui ſacerdotali officio pditi:ſi ḋd fortaſſe iuſti exte-
rius vel tenuiter egerint/ptin⁹ ſubiectos deſpiciūt:⁊ pec-
catores quoſq̄ in plebe poſitos dedignant: eiſq̄ cōpati
culpā ſuā cōfitentib⁹ nolūt:ac velut phariſei more/a pec-
catrice muliere tāgi deſpiciūt. Que profecto mulier ſi ad
phariſei pedes veniſſet/nimirū calcib⁹ repulſa recederet.
Inquinari em̄ ſe alieno pctō crediderat. Sed q: hūc vera
iuſtitia nō replebat/de alieno vulnere egrotabat. Un̄ ne-
ceſſe ſp eſt:vt cū pctōres quoſq̄ cōſpicimus:noſmetipſos
prius in illoꝝ calamitate defleam⁹:q: fortaſſe in ſilib⁹ aut
lapſi ſum⁹/aut labi poſſum⁹. Si lapſi nō ſum⁹:⁊ ſi cēſura
magiſterij debet ſp virtute diſcipline vitia pſequi:oportet Diſcreti-
tamē vt ſolicite diſcernam⁹:q: diſtrictionē debem⁹ vitijs: onis vir-
⁊ cōpaſſionem nature. Si em feriendus eſt pctōr: nutriē- tus.
dus eſt pxim⁹. Cū vo iam p penitentiam percutit ipe qḋ
fecit:iam pximus noſter nō eſt peccator:q: cū dei iuſtitiā
contra ſe dirigit/⁊ hoc ipſe punit quod iuſtitia diuina re-
prehendit. Sed iſte ſuperbus et arrogans qua ſententia
cōuincatur audiamus:de duob⁹ quippe debitoribus pa-
radigma opponit:quoꝝ vnus minus/alius amplius de-
bet. Utroq̄ debito dimiſſo quis amplius largitorē de-
biti diligat interrogat. Quibus verbis protinus ille re-
ſpondit. ¶ Ille plus diligit: cui plus dimittitur. Qua in Tex.
re notandū eſt: q: dum ſua ſententia phariſeus cōuincit:
quaſi phreneticus funē portat ex quo ligetur. Enumerā-
tur ei bona peccatricis mulieris/enumerātur mala falſi
iuſti:cum dicitur. ¶ Intraui in domū tuā/aquā pedib⁹ Tex.
meis nō dediſti. Hec aūt lachrymis rigauit pedes meos:
⁊ capillis ſuis terſit. Oſculum mihi nō dediſti:hec aūt ex
quo itraui:nō ceſſauit oſculari pedes meos. Oleo caput
meum nō vnxiſti:hec autem vnguēto vnxit pedes meos Tex.
Poſt enumerationē vo ſubinfert ſnia. ¶ Propter qḋ di-
co tibi:remittunt ei pctā multa:qm̄ dilexit multū. Quid
fratres mei eſſe dilectionē credim⁹/niſi ignē? Et quid cul-
pā/niſi rubiginem? Unde nunc dicit. Remittunt ei pctā
multa:q: dilexit multum. Ac ſi aperte diceretur. Incēdit

Digitized by Google

plene pctī rubiginē:q: ardet valde ꝑ amoris ignē. Tanto
nā́q; amplius pctī rubigo cōſumit̄/quāto pctoris cor ma/
gno charitatis igne cōcremat̄. Ecce ea q̄ ad medicum ve
nerat egra/ſanata eſt. Sed de ſalute ei⁹ alij egrotāt: nam
Lcꝫ. ſimul diſcūbentes cōqueſti ſunt intra ſe dicētes. ¶ Quis
eſt hic qui etiā pctā dimittit: Sed celeſtis medic⁹ egros
non deſpicit: quos etiā de medicamento fieri deteriores
videt. Eam quā ſanauerat/ꝑ pietatis ſententiā cōfirmat
Lcꝫ. dicēs. ¶ Fides tua te ſaluā fecit: vade i pace. Fides etem̄
ſaluā fecit: q: hoc qđ petijt/poſſe ſe accipere nō dubitauit
Sed ipſam q̄ꝫ ſpei certitudinē: iā ab illo acceperat/a quo
per ſpem etiā ſalutē querebat. In pace aūt ire precipitur
vt a veritatis itinere in vias ſcādali vlterius nō deriuet̄.
Luce. j. Vn̄ ⁊ ꝑ Zachariam đr: Ad dirigendos pedes nr̄os in viā
pacis. Tūc enim greſſus nr̄os in viam pacis dirigimus:
qn̄ per illud actionū iter ꝑgimus: in quo ab auctoris nr̄i
Allegori gr̄a non diſcordamus. Hec em̄ fratres chariſſimi hiſtori/
ca expo/ ca expoſitione trāſcurrim⁹: nunc ſi placet ea q̄ dicta ſunt
ſitio. myſtico intellectu diſſeram⁹. Quē nā́q; phariſeus de fal/
ſa iuſtitia preſumens/niſi Iudaicū pplm: quez peccatrix
mulier ad veſtigia dn̄i veniēs ⁊ plorās/niſi cōuerſam gē/
tilitatē deſignat: Que cū alabaſtro venit: vnguētū fudit:
retro ſec⁹ pedes ſtetit/lachrymis pedes rigauit/capillis
terſit: eoſdē q; quos infundebat ⁊ tergebat pedes oſcula
ri non deſtitit. Nos ergo: nos illa mulier expreſſit: ſi toto
corde ad dn̄m poſt pctā redeam⁹/ſi eius pnie luct⁹ imite
mur. Quid nā́q; vnguēto niſi odor bone opinionis expri
j. Cor. ij. mit̄. Unde et Pau. dicit. Chriſti bonus odor ſum⁹ deo in
omni loco. Si igit̄ recta opa agim⁹: quib⁹ opinionis bo/
ne eccleſiā reſpergam⁹/qđ in dn̄i corpe niſi vnguētū fun/
dim⁹? Sȝ ſec⁹ pedes Ieſu mulier ſtetit. Cōtra pedes em̄
dn̄i ſtetimus: cū in pctīs poſiti ei⁹ itinerib⁹ renitebamur.
Sed ſi ad verā pniam poſt pctā cōuertimur: iam retro ſe/
cus pedes ſtamus: q: eius veſtigia ſequimur quem impu
gnabamus. Lachrymis mulier pedes ei⁹ rigat. Qđ nos
quoq; veraciter agim⁹: ſi quibuſlibet vltimis mēbris dn̄i
per cōpaſſionis affectū inclinemur: ſi ſanctis ei⁹ in tribu/
latione cōpatimur: ſi eoꝝ triſtitiā noſtrā putamus. Capil
lis mulier pedes q̄s rigauerat terſit. Capilli quippe ſupͥ/
fluunt corpori. Et qđ abūdans terrena ſubſtantia/niſi ca
pilloꝝ ſpeciē tenet: Que dū ad vſum neceſſitatis ſupfluit
etiā abſciſſa nō ſentit. Capillis ergo pedes dn̄i tergimus
qn̄ ſanctis ei⁹ quib⁹ ex charitate cōpatimur/etiā ex his q̄
nobis ſupfluūt miſeremur: quaten⁹ ſic mēs ꝑ cōpaſſione
doleat: vt etiā larga man⁹ affectū doloris oſtēdat. Rigat
nā́q; lachrymis redēptoris pedes/ſed capillis ſuis nō ter
git: qui vtcū q; ꝓximorū dolori cōpatit̄/ſed tn̄ eis ex his q̄
ſibi ſupfluunt nō miſeretur. Plorat ⁊ nō tergit: qui verba
quidē doloris tribuit/ſed nō miniſtrādo q̄ deſunt vim do
loris minime abſcidit. Oſculat̄ mulier pedes q̄s tergit.
Qđ nos q̄ꝫ plene agim⁹ ſi ſtudioſe diligim⁹ quos ex largi
tate cōtinem⁹: ne grauis ſit nobis neceſſitas ꝓximi/ne ipſa
eius indigentia qua ſuſtentat̄ fiat oneroſa: ⁊ cū man⁹ ne
ceſſaria tribuit/anim⁹ a dilectiōe nō torpeſcat. Poteſt q̄ꝫ
per pedes ipm̄ myſteriū incarnatiōis eius intelligi: quo
Ioan. j. diuinitas terrā tetigit: q: carnez ſumpſit. Verbū em̄ caro
factum eſt: ⁊ habitauit in nobis. Oſculamur igitur redē
ptoris pedes: cū myſteriū incarnationis ei⁹ toto corde di
ligimus. Unguēto vngim⁹ pedes/cū ipſaȝ humanitatis
eius potētiā ſacri eloquij bona opiniōe pdicam⁹. Sed
hoc phariſeus videt ⁊ inuidet: q: cum iudaicus ppl's gen
tilitati dn̄m predicare conſpicit/ſua apud ſe malitia tabe
ſcit. Sed redemptor noſter facta ei⁹ mulieris quaſi genti
litatis bona enumerat: vt in quo malo iudaic⁹ populus
iaceat agnoſcat. Nam ſic phariſeus retundit̄ vt ꝑ eum ſi/
cut diximus ꝑfidus ille populus oſtendat̄. Intraui in do
mū tuā: aquā pedib⁹ meis nō dediſti: hec aūt lachrymis ri
gauit pedes meos. Aqua quippe extra nos eſt: lachryma
rum humor intra nos eſt: quia vez ille populus infidelis/
nec ea q̄ extra ſe erāt vnq̄ pro dn̄o tribuit: cōuerſa aūt gē/
tilitas/pro eo nō ſolum rerū ſubſtantiā dedit/ſed etiā ſan/
guinē fudit. Oſculū mihi non dediſti: hec autē ex quo in/
traui non ceſſauit oſculari pedes meos. Oſculū quidem
dilectionis eſt ſignū. Et infidelis ille populus dn̄o oſculū
nō dedit: q: ex charitate eum amare noluit/cui ex timore
ſeruiuit: vocata aūt gentilitas/redemptoris ſui veſtigia
oſculari nō ceſſat: q: in eius amore cōtinuo ſuſpirat. Vn̄ ⁊
voce ſponſe de eodem redemptore noſtro in Cāticis can/
ticorum dicitur. Oſculetur me oſculo oris ſui. Oſculū re/ Cant. j.
cte cōditoris ſui deſiderat: que ſi ei obſequi ꝑ amorem pa
rat. Oleo caput meū nō vnxiſti. Si pedes dn̄i myſterium
incarnationis ei⁹ accipim⁹: cōgrue ꝑ caput illius ipſa di/
uinitas deſignat̄. Vn̄ ⁊ ꝑ Paulū dicit̄. Caput chriſti de⁹. j. Cor. ij.
In deo quippe ⁊ nō in ſe quaſi in hoīe credere iudaicus
populus fatebat̄. Sed phariſeo dicit̄. Oleo caput meuȝ
nō vnxiſti: q: ipſam quoq; diuinitatis potentiā in qua ſe
iudaicus populus credere ſpopondit/digna laude predi
care neglexit. Hec aūt vnguēto vnxit pedes meos: quia
dum incarnatiōis eius myſteriū gentilitas credidit/ſum
ma laude eius ima pdicauit. Sed iam redēptor noſter
enumerata bona cōcludit cū per ſententiā ſubdidit. Pro
pter qđ dico tibi/remittūt̄ ei pctā multa: q: dilexit multū.
Ac ſi aperte dicat. Et ſi durū eſt valde qđ coquit̄: abūdat
tamē amoris ignis/quo etiā dura cōſumant̄. Libet inter magda/
hec cōſiderationē tante pietatis intueri peccatricis mu/ lena pe/
lieris opera/ſed penitētis: qua eſtimatione veritas apud nitentie,
ſe ſeruat: atque eius aduerſario ſub tāta diſtributione enu magi/
merat. Ad phariſei prandiuȝ dominus diſcumbebat/ſed ſtra.
apud penitentem mulierem mentis epulis delectabatur
Apud phariſeum veritas paſcebat̄ foris: apud peccatri/
cem mulierem/ſed tamen conuerſam paſcebatur intus.
Unde et ei ſancta eccleſia: quem ſub ſpecie hinuli ceruo/
rum querit in Cāticis cāticoruȝ dicit. Indica mihi quem Cant. j.
diligit anima mea: vbi paſcas/vbi cubes in meridie: Cer
uorū itaq; hinulus appellatus eſt dn̄s: iuxta aſſumptam
carnem antiquoꝝ patrū filius. Feruentior ſ͛o in meridie
eſtus ardeſcit: ⁊ vmbroſum locum hinulus querit quem
eſtus igne non afficit. In illis cordib⁹ dn̄s requieſcit/que
amor preſentis ſeculi nō incēdit: que carnis deſideria nō
exurunt: que incenſa ſuis anxietatib⁹ in huius mundi cō
cupiſcentia nō ardeſcūt. Vn̄ ⁊ Marie dicit̄. Spiritus ſan/ Luce. j.
ctus ſuperueniet in te: ⁊ virtus altiſſimi obumbrabit tibi
Umbroſa ergo loca/in meridie ad paſcendum hinulus
querit: q: talib⁹ mentib⁹ dn̄s paſcit̄/que ꝑ reſpectū gratie
tēporate/corporalib⁹ deſiderijs nō vrunt̄. Plus ergo pe/
nitēs mulier paſcebat intus/q̄ phariſeus dn̄m paſcebat̄
foris: qui ab eſtu carnaliuȝ quaſi hinulus redemptor no/
ſter: ad illius mentem fugerat/quā poſt vitioꝝ ignē pnie
vmbra temperabat. Penſem⁹ quante pietatis fuit: pecca
tricē mulierē nō ſolū ad ſe admittere/ſed etiā ei ad tangē
dum pedes prebere. Cōſiderem⁹ gratiā miſericordis dei:
⁊ dānemus multitudinē reatus nr̄i. Ecce peccatores vi/
det ⁊ ſuſtinet: ⁊ reſiſtētes tolerat: ⁊ tn̄ quotidie ꝑ euange
liū clementer vocat. Cōfeſſionē noſtrā ex toto corde deſi/
rat: ⁊ cuncta q̄ delinquim⁹ relaxat. Temperauit nobis di
ſtrictionē legis miſericordia redēptoris. In illa q̄ppe ſcri
ptum eſt. Si quis hoc vel illud fecerit/morte moriat̄. Si Clemen
quis hec vel illa fecerit/lapidib⁹ obruat̄. Apparuit cōdi/ tia chriſti
tor noſter in carne: cōfeſſioni peccatorū/nō penā ſed vitā
promittit. Mulierē ſua vulnera cōfitētem ſuſcipit/⁊ ſanā
dimittit. Inflexit ergo ad miſericordiā duritiam legis: q:
quos iuſte illa dānat/ipſe miſericorditer liberat. Unde be
ne q̄ꝫ in lege ſcriptū eſt. Quia man⁹ Moyſi erāt graues.
Sumentes igit̄ lapidē/poſuerūt ſubter in q̄ ſedit: Aaron Exodi
aūt ⁊ Hur ſuſtētabāt man⁹ ei⁹. Moyſes quippe ſedet in xvij.
lapide/cum lex requieuit in eccl'ia. Sed hec eadē lex ma/
nus graues habuit: q: peccātes quoſq; nō miſericorditer
ꝑtulit/ſed ſeuera diſtrictione ꝑcuſſit. Aaron ſ͛o mōs forti
tudinis/Hur aūt ignis interpretat̄. Quē itaq; iſte mons
fortitudinis ſignat: niſi redēptorē noſtrū/de quo ꝑ ꝓphe

Digitized by Google

Esa.ij. tã dicit. Erit in nouissimis dieb⁹ preparat⁹ mõs dom⁹ dñi
in vertice montiũ: Aut qs p igñe nisi spũssctũs figuratur
Lu.xij. de quo idem redẽptor dicit. Ignem veni mittere in terrã
Aaron ḡ ⁊ Hur/grauesmanꝰ Moysi sustinẽt: atq; sustẽ
tando leuiores reddũt: q: mediator dei ⁊ hoim cum igne
sanctispũs veniens/mandata legis grauia: q: dñm carna
liter tenerent portari nõ poterãt: tolerabiliora nobis per
spũalem intelligentiã ostendit. Quasi eñ manꝰ Moysi
leues reddidit: q: pondus mandator legis ad vtutẽ cõ
fessionis retorsit. Hanc nobis sequẽtis misericordie pmis
Eze.xviij. sionẽ innuit/cũ p pphetã dixit. Nolo mortem pctõris: sed
vt magis cõuertatur ⁊ viuat. Hinc iterũ sub Iudee specie
Hie.iij. vnicuiq; peccatrici anime dicit. Si dereliquerit vir vxorẽ
suã: ⁊ illa recedens duxerit virũ aliũ: nũquid reuertet ad
eum vltra? Nũquid nõ cõtaminata ⁊ polluta erit mulier
illa? Tu aũt fornicata es cũ amatorib⁹ multis: tñ reuerte
Paradi re ad me dicit dñs. Ecce paradigma turpis mulieris dedit
gma mu ostendit qd post turpitudinẽ recipi nõ possit. Sz hoc ipm
lieris la/ paradigma qd protulit p misericordiã vincit: cũ dicit for
sciue. nicantẽ mulierẽ nequaq; recipi posse: ⁊ tñ ipse fornicantẽ
aiam vt recipiat expectat. Pensate fratres põdus tante
pietatis: dicit qd fieri nõ põt/⁊ demonstrat q: hoc ipse fa
cere etiã cõtra morẽ potest. Ecce vocat/⁊ quos inquina
tos denũtiat: hos etiã amplecti querit/a quibus desertũ
esse se querit. Nemo ergo tante misericordie tps pdat: ne
mo oblata remedia diuine pietatis abijciat. Ecce supna
benignitas nos reuocat auersos: ⁊ nobis reuertẽtib⁹ sue
clementie sinũ aperit. Unusquisq; igit penset quo debito
cõstringit qñ illũ deus nec cõtemptus exasperat. Qui er
go pmanere noluit/redeat: q̃ stare cõtẽpsit/saltẽ post la
psum surgat. Quanto nos amore cõditor noster expectat
Hie. viij insinuat: cũ per pphetã dicit. Attendi ⁊ auscultaui: nemo
qd bonũ est loquit: non est qui recogitet in corde suo ⁊ di
cat quid feci? Certe nunq; cogitare mala debuim⁹: sed q:
recte cogitare noluim⁹ ecce adhuc sustinet vt recogitem⁹
Uidete tante pietatis sinũ/cõsiderate apertũ nobis gre
miũ misericordie. Quos male cogitantes pdit: bene reco
gitãtes querit. Ad vos igit fratres charissimi/ad vos ocu
los mẽtis reducite: ⁊ penitentẽ mulierẽ peccatricẽ/in exẽ
magda/ plũ vobis imitationis anteferte. Quecũq; vos in adole
lena no/ scentia: quecũq; in iuuentute deliquisse meministis desle
bis exẽ/ te: mor operũq; maculas tergite lachrymis. Amem⁹ iam
plo est. redemptoris nostri vestigia q̃ peccãdo cõtempsim⁹. Ecce
vt diximus ad recipiendos nos supne pietatis sinus ape
ritur/nec maculosa in nobis vita cõtemnitur. Per hoc qd
inquinationẽ nostrã phorrescim⁹/interne iaz mũditie cõ
cordam⁹. Reuertẽtes nos dñs clemẽter ãplectit: q: pctõr
vita ei esse indigna iam nõ põt q̃ fletib⁹ lauat in christo
Iesu dño nr̃o: qui viuit ⁊ regnat cũ patre deus in vnitate
spũssancti/per oĩa secula seculor. Amen.

In natali sancti Iacobi apostoli. Lectio sancti euãgelij fm Mat. XX.

In illo tempore. Accessit ad Iesum mater fi liorum zebedei cum filijs suis adorans et petens aliquid ab eo. Et reliqua. Homilia venerabilis Bede presbyteri.

Dominus Iesus chri stus cõditor ac redẽptor noster/vulnera sup bie nr̃e sanare desiderãs: ⁊ ipe cum in forma
Phil. ij. dei esset/forma hois assumpta/humiliauit semetipm fa
ct⁹ obediens vsq; ad mortẽ: ⁊ nos qs si culmẽvere sublimi
tatis cõscẽdere volum⁹/iter humilitatis arripere pmonet
nos si veram vitã videre cupimus ⁊ aduersa queq; psen
tis seculi: ⁊ ipam q; mortem patienter ferre precepit. Pro
misit nobis dona glorie/sed premisit certamina pugne.
Lu.vi. Dixit promittens. Erit merces vestra magna ⁊ eritis filij
altissimi: sed pdixit iubens. Diligite inimicos vestros: be
nefacite/mutuum date/nihil inde sperantes. Ita igitur
premia pollicetur electis: vt ⁊ digna premijs merita pre
monstret: sic vitam donat eternã/vt angustam portam ⁊
arctam viam/ad hãc perueniẽdã esse decernat. Unde ait Lu.xiij.
Contẽdite intrare per angustã portã. Contentione etenĩ
non parua opus est si quis ad alta velit ascẽdere. Nã cum
tanto sudore vertices montiũ subeamus: quantũ necesse
est conari vt cõuersationẽ in celis habere: ⁊ in monte san
cto dñi mereamur quiescere. Unde etiã in hodierna san
cti euangelij lectione: cũ filij Zebedei ab eo sedes regni
peterent: confestim illos ad bibendũ calicem suum: hoc
est ad imitandum passionis sue agonem reuocat: vt me
minissent/q: celestium summa petere/nõ nisi per abiecta
et aspera terrestriũ deberent. Accessit inqt ad eum ma Tex.
ter filiorũ Zebedei cum filijs suis: adorans ⁊ petẽs aliqd
ab eo. Qui dixit ei: quid vis? At illa. Dic vt sedeant hi duo
filij mei: vnus ad dexteram tuam: ⁊ vnus ad sinistram in
regno tuo. Nemo aũt estimet matrẽ hec pro filijs absq; ambitio
illorum consensu et voto petisse: sed poti⁹ intelligat/vna/ ceca no
nimi oim consilio eorum fuisse depositum: vt per matrẽ tatur.
quam maxime dilectam a domino nouerant/suum illi
desiderium patefacerent. Un hec referens euangelista
Marcus: tacito matris interuentu/discipulorum solum
modo quorum appetitum sciebat/facit mentionem. Et
accedunt inquit ad eum Iacobus ⁊ Ioannes filij Zebe
dei dicentes. Magister volumus vt qdcũq; petierimus Mat.x.
facias nobis. At ille dixit eis. Quid vultis vt faciam vo
bis? Et dixerunt. Da nobis vt vnus ad dexteram tuam: ⁊
alius ad sinistrã sedeamus in gloria tua. Ille autem tan
tum accedere ad dominum/⁊ eum rogare asserit: quorũ
voluntatem in rogando potiorem conspicit: et quorum
potratu matrem ad rogãdum nouit esse cõmonitã. Cre
dendũ est aũt: q illa maxime causa/vel mulierem matris
affectus/vel carnales adhuc discipulorũ animos ad hec
postulãda cõcitauerit: q: meminissent sermonis dñi quẽ
ait. Cum sederit filius hois in sede maiestatis sue/sedebi mat.xix.
tis ⁊ vos sup sedes duodecim/iudicãtes duodecim trib⁹
Israel: nossentq; inter discipulos speciali⁹ se a dño diligi
se speciali⁹ cũ beato Petro conscios sepe factos arcanor
que ignorent ceteri: qd sequens scĩ euangelij textus indi
cat. Hinc est eñ: q ipsis q; quõ Petro nouũ ab illo nomẽ
imponit: vt sicut ille qui prius Simõ dicebat/per fortitu
dinem ac stabilitatem fidei impugnabilis vocabulũ Pe
tri meruit: ita ⁊ isti Boanerges/hoc est filij tonitrui voca
rentur: q: videlz ⁊ vocem patris super dñm in mõte clari/ Mar.ix.
ficatũ/vna cũ Petro audirẽt: ⁊ plura alijs discipulis my
steriorũ secreta cognoscerẽt: quodq; ad rem plurimũ per
tinebat: se itegro corde dño ad herere: ⁊ maxima dilectio
ne sentiebant amplecti: ideoq; nõ discredebant fieri pos
se/vt circa eum vicinius ipsi in regno sederent: presertim
cum viderent Ioãnẽ pre singulari puritate mentis ⁊ cor
poris tanto amore habitũ: vt super pectus ipsius in cena
recũberet. Sed quid eis dignitatem sediũ querẽtib⁹/ipe
cognitor meritor/ac sediũ distributor: responderit audia
mus. Respõdẽs aũt Iesus dixit. Nescitis qd petatis. Tex.
Nesciebant eñ quid peterẽt: qui in regno celestis patrie
queq; ad sinistrã christi sessurũ esse putabãt: cũ illa discre/ Dextra
tione nouissimi examinis oẽs electi ad dexterã summi re Christi
gis/ac iudicis legant esse statuẽdi. Nihil quippe sinistrũ atq; sini
vita illa/nihil hz felicitas eterna reprobũ: nihil par sem/ stra.
piterna recipit caducũ. Sinistra aũt christi cũ i bono acci
pit pñs scẽ ecclie vita itelligit. Un scriptũ est. Lõgitudo Pro.iij.
dierũ in dextera ei⁹: i sinistra ei⁹ diuitie ⁊ glia. Lõgitudo
quippe dierũ in dextera redẽptoris nr̃i est: q: in illa supne
habitatiõis patria/electis oib⁹ lux indefectiua donat. In
sinistra vo illius diuitie ⁊ glia: q: ⁊ in hui⁹ exilio pegrina
tiõis/diuitijs ⁊ glia fidei/donec ad eterna pueniam⁹ refi
cimur. De qua vcz glia dicit apls. Et gliamur i spe glie fi Rom.v.
lior dei: nõ solũ aũt/sz ⁊ gliamur in tribulatiõib⁹. De qb⁹
iterũ diuitijs. Quia in oib⁹ inqt diuites facti estis in illo: i.Cor.i.
in omni

Digitized by Google

in omni vbo ⁊ omī ſciētia. Neſciebāt ꝗd peterēt: qui inſi
nuabāt hūano arbitrio ꝑeligi noſſe: qb⁹ quiſq; ſedib⁹ in fu
turo qua retributiōe donet. Et poti⁹ dñm pcabant: vt fi
duciā ⁊ gl'iam ſpei quā habebāt vſq; ad finē firmiter bo
no inherēdo pducerēt: ſciētes q̄ quicꝗd boni agerent/ipſe
que ſim/ ineſtimabili mercede remuneraret. Et ꝗdē laude digna
plicitas eſt pia ſimplicitas eoꝝ ꝗ fiducia deuote mentis ſedere in
laudāda regno circa dñm poſcebāt: ſʒ multo dignius laudabilis
erit prudens hūilitas eius ꝗ cōſciētia ꝓpie fragilitatis
ait. Elegi abiect⁹ eſſe in domo dei mei magis ꝗ̄ inhabi
tare in tabernaculis peccatoꝝ. Neſciebāt ꝗd peterēt: qui
ſublimitatē poti⁹ ꝑmioꝝ a dño ꝗ̄ operū pfectionē q̄rebāt
Sed celeſtis eos magiſter: ꝗd primo querēdū eſſet inſi
nuās: reuocat ad viā laboꝛis qua ad brauiū pertingere poſ
Tex. ſint retributiōis. ¶ Poteſtis inquit bibere calicē quem
ego bibiturus ſum? Calicē ſcʒ dicit amaritudinē paſſiōis
qui infideliū acerbitate crebꝛo iuſtis offert. Nā hūc quiſ
cūq; humiliter/patiēter/ac gaudēter p chꝛiſto ſuſceperit
merito cū illo ſublimiter regnabit: q: ergo filij Zebedei
cū illo ſedere deſiderabāt/admonet eos primo paſſiōis
ſue ſequi exēpla: ⁊ ita demū optare maieſtatis culmē ap
petere. Quē viuēdi oꝛdinē cūctis fidelib⁹ ſequēdū docet
Ro.vj. apl's dicēs. Si eñ cōplātati facti ſum⁹ ſimilitudini moꝛtis
Tex. eius: ſimul et ꝛ ⁊ reſurrectionis eius erimus. ¶ Dicunt
illi. Poſſumus. Et ente quidē deuotionēq; ſuā qualis in
pꝛeſenti erat ſimplr dño pandebāt/dū ſe calicē eius bibe
re poſſe teſtabant: q̄ tamē quāte infirmitatis adhuc eſ
ſent/poſtmodū patēter oſtēdebāt/dū adueniēte tpe quo
ipſe dñs eūdē calicē biberet: etiaʒ illi cū ceteris diſcipulis
eius relicto eo fugierūt. Sed nō dle met⁹ idē bibendi ca
licis eoꝝ coꝛda ꝑmebat: quin poti⁹ qui paſſuro dño fu
gierūt/eo reſurgēte otius redierūt: ⁊ qui paſſiōis turbi
ne terrente trepidauerunt/fulgente reſurrectionis eius
triūpho/cōfirmati ſunt: atq; accepta ſctīſpūs gr̄a/firmuʒ
de reliquo pectus ad bibendū dñi calicē tenebant: q: ad
patiendū/moꝛiēdūq; pꝛo illo iam inuincibiles eſſe cepe
rūt implera ſua paſſione qua dixit eos calicē ſuū eſſe bi
Tex. bituros. Nā ſequit. ¶ Calicē quidē meū bibetis: ſedere
aūt ad dexterā meā et ſiniſtrā/nō eſt meū dare vobis: ſed
quib⁹ paratū eſt a patre meo. Sedet ad dexterā ſaluato
ris/qui in ſuperna beatitudine/de pſenti eius viſione le
tatur. Sedet ad ſiniſtrā/qui in hac peregrinatiōe ſancte
eccleſie ſacerdotali regimine pꝛeſidet. Sed intuēdum ſo
lertius/quō ſe petentibus diſcipulis/dixerit verax magi
Mat.xj. ſter. Nō eſt meū dare vobis/ſed quib⁹ paratum eſt a pře
meo: cū alibi dixerit. Oīa mihi tradita ſunt a patre meo:
ideoq; cōſtet: q: oīa queciq; pr̄ dederit/vel parauerit do
na fidelibus/hec eadē vna cū filio vult parare/ſiue dare.
Nā et rurſum de pře dicit dñs. Quecūq; eñ ille fecerit:
Joan.v. hec ⁊ fili⁹ ſilr facit. Si ergo oīa q̄cūq; pr̄ fecerit/hec et fi
li⁹ ſilr facit: quō dicit fili⁹. Nō eſt meū dare vobis: ſʒ qb⁹
paratū eſt a pře meo/niſi q: idē filius ⁊ deus et homo eſt
Ideoq; per euāgeliū ſuū: aliqñ ex voce diuine maieſtatꝭ
Duplex qua equalis eſt patri: aliqñ ex voce loquit hūane aſſum
chꝛiſti lo ptionis qua equalis fact⁹ eſt nobis: in hac aūt lectiōe: q̄
cutio in humilitatis foꝛmā erat ꝑbitur⁹ hoib⁹/cūcta maxime ex
euāgelio aſſumpti hois natura loquit. Nā ⁊ in pūcipijs: vt mater
ad eū cū filijs petitura aduenit: q̄ſiuit ab ea ꝗd vellet/in
terrogās quaſi hō/q̄ſi neſcius occultoꝝ/q̄ſi ignar⁹ futu
roꝝ: qui in eternitate diuine potētie oīa nouit aūꝗ̄ fiāt.
Et q: illa in pcib⁹ humanitatis eius: poti⁹ ꝗ̄ diuinitatis
eius memoꝛiā ptulit/poſtulās ſedē filijs a dextris ei⁹ ⁊ ſi
niſtris qui in habitu coꝛpoꝛeo/dexterā habuit et ſiniſtrā:
ſed in diuina maieſtate/nulla eſt mēbꝛoꝝ cōpoſitione foꝛ
matus: cōſequēter ⁊ ipſe tacita impaſſibilis gl'ie deitatis
meoꝛiā paſſiōis quā hūanit⁹ erat ſuſceptur⁹ in mediū p
tulit: atq; hāc diſcipulis imitādā ꝓpoſuit: cū deuotā eoꝝ
Tex. ſpōſionē ſua etiā atteſtatione cōfirmaſſet dicēs. ¶ Cali
cē ꝗdē meū bibetis: ſedere aūt ad dexterā meā ⁊ ſiniſtraʒ:
nō eſt meū dare vobis: ſed qb⁹ paratū eſt a pře meo. Ac ſi

aperte diceret. Paſſionē ꝗdē quā ſm carnem ſubeo/vos
patiēdo eſtis ſecuturi: ſed nō eſt meū: ſm ipſam quam pa
tio: humane fragilitatis ſubſtantiā/donoꝝ celeſtium vo
bis munera dare: ꝗ dignis qbuſq; ad pcipiēdū ſunt a pa
tre parata/me pariter cū illo eadē in diuinitate parante
ac dāte: q: oīa q̄cūq; ille fecerit: hec ⁊ ipe per diuinitatem
ſilr facio. Quia vo idē filij Zebedei pꝛōptū gerebāt ani
mū ad bibēdū dñi calicē: cōſtat eos cū ceteris aplis digni
tatē ſediū accepiſſe: nō tñ ea diſtinctiōe ꝗ petebāt/vt vn⁹
a dextris illi⁹ in regno ei⁹/alter ſederet a ſiniſtris: ſʒ iuxta Chꝛiſti
qō ſupꝛa expoſuimus ambo pꝛius ad ſiniſtrā eius ad tps dextra
ambo nūc ad dexterā eius ſedere ꝑpetuo meruerūt. A ſi atq; ſini
niſtris ꝗppe chꝛiſti ſedebāt: cū regēdis in hac vita fideliū ſtra.
ꝓpꝛijs/aplico iure pſiderēt: illo nimirū in regno de ꝗ ipſe
ait. Regnū dei intra vos eſt. Sedēt a dextris eius nūc in Lu.xvij.
illa ꝗ moꝛtē neſcit: iudices mūdi cū illo/vtraq; hanc ſedes
illis ipſo filio cū patre parante. Neq; eñ largitio donoꝝ
in eis ſeparari pōt: in qb⁹ vnitas nature ſemp inſepara
bilis manet: eodē filio atteſtante ꝗ ait. Ego et pr̄ vnū ſu Joan.x.
mus. Neq; hoc ſine cōſideratiōe trāſeūdum: quō dixerit
dñs indifferēter: filios Zebedei calicē ſuū bibituros: cuʒ
nouerimus ex his vnū/Jacobū ſcʒ p effuſionē ſanguinis
vitā finiſſe: aliū vo.i. Joānē in pace eccl'ie quieuiſſe. Naʒ
de Jacobi martyꝛio Lucas apte teſtat: q: miſit Herodes
rex manus vt affligeret quoſdā de eccl'ia: occidit autem Act.xij.
Jacobū fratrē Joānis gladio. De cuius paſſione etiā hi
ſtoꝛia eccl'iaſtica/rem quandā dignā memoꝛia refert. Et
is inq̄t qui obtulerat Jacobū ad martyꝛiū: motus etiam
ipſe cōfeſſus eſt ſe chꝛiſtianū: ducti ſunt ambo pariter ad
ſuppliciū. Et dū ducerent: in via rogauit Jacobū dari ſi
bi remiſſionē. At ille paruper deliberās: pax tibi inquit: ⁊
oſculat⁹ eſt eū. Et ita ambo capite plexi ſunt. Poꝛro de
Joāne narrant hiſtoꝛie fideles: q: cū ſciret ſibi ſupueniſſe
diē receſſus ſui/cōuocatis diſciplis ſuis in Epheſo: p mul
ta ſignoꝝ experimēta ꝓmens chꝛiſtū deſcēderit in defoſ
ſum ſepulture ſue locū: ⁊ facta oꝛatione poſitus ſit ad pa
tres ſuos: tā extrane⁹ a doloꝛe moꝛtis ꝗ̄ a coꝛruptiōe car
nis inuenit alien⁹. Quō ergo calicē dñi bibere dictus eſt
de quo cōſtat: q: nequaꝗ̄ p moꝛtē paſſionis de coꝛpoꝛe ex
iuit: niſi q: duob⁹ modis idē calix bibit: vno vcʒ cū a pſe
cutoꝛe illata moꝛs patienter ſuſcipit: alio mō cū mens ad
paſſionē pꝛōpta habet/cū vita martyꝛio digna gerit. Nā
et Joānes ipe ꝗ̄ ſit parat⁹ ad potādū p dño moꝛtis cali
cē docuit: qñ cū ceteris aplis (ſicut in actib⁹ eoꝝ legim⁹)
carcerē ⁊ verbera gaudēti aīo tolerabat: qñ ꝓpter vbuʒ
dei ⁊ teſtimoniū Jeſu in Pathmos inſulā exilio relegat⁹
eſt: qñ ſicut hiſtoꝛia narrat eccl'iaſtica: a Domitiano pꝛin
cipe miſſus eſt in feruentis olei doliū: de quo tñ pꝛopitio
dño/tā ſoſpes ⁊ mūdus exijt ꝗ̄ fuerat mēte ⁊ vita caſtiſ
ſim⁹: ⁊ in exiliū ab eodē miſſus: ꝗ magis humano ſolatio
deſtitut⁹ eſſe videbat: eo amplioꝛi ſupernoꝝ ciuium me
ruit frequētia cōſolari. Vñ ipſe quoq; veraciter calicem
dñi cū fratre Jacobo ꝗ occiſus eſt gladio/bibiſſe intelli
git: q: ꝗ tāta p veritate ſuſtinuit ꝗ̄ pꝛōpt⁹ etiā ipſaʒ moꝛ
tē ſi offerret exciperet oſtēdit. Sed ⁊ nos fratres chariſſi Spūale
mi etiā ſi nil tale ꝑpetiamur: ſi nō vincula/nō verbera/nō martyꝛiū quō
carceres/nō ſupplicia coꝛpoꝛis alia: nō vllā hoim pſecu
tionē ꝓpter iuſtitiā toleremꝰ: calicē tñ ſaluatoꝛis accipe ſuſtinen
re ⁊ martyꝛij palmā obtinere valem⁹: ſi caſtigare coꝛpus dum.
nrm/⁊ ſeruituti ſubijcere curam⁹: ſi in ſpū hūilitatꝭ ⁊ aio
cōtrito/dño ſupplicare aſſueſcim⁹: ſi illatas a ꝓximo con
tumelias placida mēte ſuſcipe ſatagamus: ſi ⁊ eos ꝗ nos
odio habēt: ꝗ iniurias nobis inferūt/diligere his bñface
re: p hoꝛū vita ⁊ ſoſpitate gaudemus exoꝛare: ſi cū vtute
patiētie/donoꝝ ꝗ̄ operū fructib⁹ adoꝛnari cōtendimus:
Taliter eñ cōſeruātib⁹ nobis: ⁊ coꝛpa nr̄a iuxta apli vo Ro.xij.
cē hoſtiā viuētē: ſctām deo placētē exhibētib⁹: dño largiē
te dabit/vt cōi cū eis: ꝗ mēbꝛa ſua in moꝛtē/p chꝛiſto de
derūt gl'ia remuneremur: q: ſicut moꝛs illoꝝ/ſic ⁊ vita no
ſtra pcioſa ſit in cōſpectu dñi: diſruptiſq; vinculis carnis

E

Digitized by Google

et ipſa atria ſuperne ciuitatis intrare:atq; inter choros bea-
torum martyrum/vota gratiarū redēptori noſtro redde-
re merebimur:qui viuit et regnat ⁊c.

¶ Sermo in vinculis bti Petri apli.

Simon Joānis filius
Petrus a petra vocatꝰ:poſt piſces piſcator ho-
minū/eccłie fundamentū/cōfeſſor dei filij /pa-
ſtor ouilis dn̄ici:quōdā deſpectꝰ crucifer modo celoꝝ cla-
uiger/tres ꝑ anni circulum dies feſtiuos facit ⁊ celebres.
Primā cōſecrat Antiochia cathedra:ſecūdā paſſio crucis
glorioſa:tertia eſt hodierna que titulat ad vincula. De
hac a pleriſq; voluunt opiniones diuerſe:q̄s nō ex verita-
tis auctoritate/ſed ex dubietatis cōfingūt errore. Videt
eis hodierna ſolēnitas/in de venerationis exordiū accepiſ-
ſe:q in hac nocte ſctūs apls abſolutꝰ ſit carcerali cōpede.
Sed virati nō cōcordat ordo tēporꝝ:cū nō hodie/ſed azy-
moꝝ diebꝰ legat in carcerē miſſus:⁊ poſt paſca de manu
Herodis:⁊ de omī expectatione plebis iudeoꝝ liberatꝰ. — Varia opinio de petri vinculis
Qui credūt in Auguſto legitimū celebrari paſca:credāt
hodie Petrū euaſiſſe vincula. Et ſi volūt opponere quod
dicit paſca futurū aliq̄d ſignificare:quaſi a paſca vſq; ad
preſentē diē ſeruaret in carcere/occurrit eis ⁊ Herodis
ſeuitia:⁊ iudeoꝝ veſania:q̄ vix q̄no tētus eſt die/ſiuiſſent
apl̄m viuere:ſi paſcale feſtū nō timuiſſent violare. Sunt
et alij q̄ ſolutionē apoſtolicā minime credūt hodie factā
ſed ſtatutū eſſe a patribꝰ/vt hodierna die veneraretur a
fidelibꝰ:ſicut aploꝝ Simonis ⁊ Jude commemoratio/
quinto calēdas nouēbris agit:quoꝝ paſſio calēdas Julij
facta deſcribitur. Legimus etiā de alijs ſctis aliū diem cō-
memorationis:aliū de ſeculo migrationis:de q̄bus plu-
rima ſupperterent exēpla ſi faſtidiū nō generaret oratio
prolixa. Sed q̄d viſum fuerit patribus hec ita ordinaſſe:
nō eſt mō tp̄is per ſingula dicere/tātū ſub breuitate per-
ſtringā/quā hodierna feſtiuitas habuerit cauſam. Si le-
gentiū diſplicuerit iudicio:iuſte rep̄hendi de falſitate nō
timeo:quia nō quaſi alicuius auctoritatis publico mea:
ſed minꝰ capacibꝰ alioꝝ aperio clauſa. Auguſti mēſis ca-
lendas ante ſaluatoris aduētum celebrauit antiq̄tas:cu-
ius celebritatis principiū videt ſub breuitate pandendū.
Octauianꝰ Ceſar Auguſtꝰ romanis imperauit faſcibꝰ.
Cui cū rebellaret Egyptꝰ/bellū ſuſcepit cōtra fines eius
in quo Cleopatra in quā ceciderūt vltima regna Ptole-
meoꝝ/⁊ inceſtuoſum cum copijs ſuis cōtriuit Antoninū.
Cūq; victor potitꝰ Alexādria/victrices aquilas reportaſ-
ſet Rome:vt victorē decebat ab vtriuſq; ſexꝰ populo ſuſ-
ceptꝰ eſt honorifice. Et q̄ intātū opibꝰ Alexandrie/Ro-
manū cōmodū auxit/vt duplicia q̄ vſq; ad id fuerāt poſ-
ſeſſionū aliarūq; rerū p̄cia ſtatuerit:decretū eſt a primati-
bus ciuitatis/vt eius memoria victorie/ſingulis recolet
annis. Placuit igit cōſilio cōi/cōmemorationis in ſextili-
bus calēdis fieri:vt in ip̄o mēſe ageret dies victorie: qui
ab aucta republica ⁊ ceſare/Auguſtꝰ denoiaret vocabu-
lo. Ex hinc conſuetudo inoleuit/magna deliberatiōe pri- — Ratio feſti inſtituti.
matū:vt in gl̄iam tāti principis/ꝑ omē anniuerſariā Ro-
manꝰ pplꝰ cōueniret in vnū:⁊ ob Ceſareanas victorias
coronata ciuitas/ſextī mēſis initia plauſibꝰ ⁊ choreis ho-
noraret:⁊ nemo ex cōſuetū turba/in ſua remeaſſet:piꝰ
q̄ multiplicē panis ſcȝ et vini liquoris ſumptum libaſſet.
Sic ḡ huiꝰ obſeruantia diei:viceſimooctauo ante icarna-
tionē dn̄i cepit āno:et p̄ualuit apud gētiles ꝑ tp̄a quadri-
gento:ūſeptē annorum:vſq; in vltima chriſtiani principis
Adriani tēpora. Tūc apō paganos finē fecit:⁊ deinceps
ad chriſtianos trāſiuit. Trāſiuit ab infidelitate ad fidē:ab
ipietate ad pietatē:a gētiū p̄ncipe in chriſtianoꝝ p̄ncipē:
ab Auguſto ceſare i euāgelicū piſcatorē. Tūc ſolēnizabat
in tēplis idoloꝝ:nūc feſtiuat in eccłijs ſctoꝝ. Tūc exhibe-
bat demonibꝰ:nūc exhibet ei q̄ eſt deꝰ deoꝝ. Procedat di-
cere ſmo quō mutauit hanc chriſtiana religio. Arcadius
imperator Auguſtꝰ/magni Theodoſij filꝰ/poſt morē p̄ris
imperiū gubernauit q̄tuordeci annis. Hic ſublatꝰ de me-
dio regnū reliq̄t Theodoſio iuniori filio:q̄ vix etatis an-
nos cōtigerat octo. Cuius mr̄ Eudoxia/memorabilis vi-
te femina/virilē induēs animū/ſtrenue gubernauit ipe-
riū:⁊ facta filio virtutū diſciplina/docuit eū vite p̄ncip
bonitatis ſeq̄ veſtigia. De diuinis em̄ legibꝰ cū admone- — Theodoſij iunioris virtus.
bat:et ꝑfecte ſeipām cū ipſo erudiebat. Non regni faſti-
dijs eleuabat:ſed potiꝰ diuino timore ſuccēdebat. Ma-
gnitudo bn̄ficij auxit ei deſideriū bn̄faciēdi. Nō erubuit
purpurā inclinare:et pauperū debiliūq; curā agere. Nō
ſeruos/nō miniſtros ad infirmorū habitacula mittebat.
ſed ipſa per ſe veniens/q̄ neceſſaria erāt miniſtrabat. Ci-
bos ipſos parabat/panē frangebat/ epulas miniſtrabat
calices lauabat/potū porrigebat. Leua egrū ſuſtēbebat/
dextera manu cibabat. Alia etiā q̄ ſeruorū erant officia/
cōpleuit humilis regina cupiēs ab ipſo bn̄ miniſtrandi
gradū ꝓmereri:q̄ ſe in ſuis minimis ꝓfitet viſitari. Pro-
pterea ſolicitudinē gerebat maximā/ſacrilego gētiliū ri-
tu mūdare patriā:⁊ heretice paleas prauitatis/catholice
fidei excutere granis. Inter hec pietatis opa cōcepit aio
hieroſolymoꝝ viſitare loca:ſaluatoris veſtigia lachrymis
rigare:crucifixū in ſepulcro/nō iā cū mortuis q̄rere ſed vi-
uentē et in celis regnātē adorare. Effectū habuit affectꝰ
quē inſpirauit ſpūs ſctūs. Cū regio comitatu ꝓfecta:ſuſce-
pta eſt ab hieroſolymitis vt regina ⁊ dn̄a: magniſq; mu-
neribꝰ a pplo iudeoꝝ honorata. Interfuit dona ferētibꝰ
potioris munerꝭ vnꝰ/lȝ alioꝝ oblatis videret viliꝰ. Alij ar-
gētū ſepties purgatū:alij aurū igne ꝓbatū:alij lapidē p̄-
cioſum ⁊ multū:iſte argēto ⁊ auro lapideq; p̄cioſius ob-
tulit ferrū/illas.ſ.catenas q̄bus petrū in carcere vixit He-
rodis ſeritas:q̄ſq; ibi ſui in cōclaui diſſecit angelice viſi-
tationis claritas. Si cui videt incredibile/iudeos vincu-
la petri vel ꝓ honore ſeruaſſe/vel ꝓ honore dediſſe:quip-
pe q̄ eiꝰ ſctitati nō ceſſabāt detrahere:ſciat nihil impoſſi-
bile diuine voluntati:q̄ q̄diu voluit/talē margaritā apō
immūdos ſuos cōculcari ꝑmiſit donec reuelaret eā in tē-
pore quo fieret ornamētū eccłie. Voluit q̄ potuit ſui mili-
tis trophēū manifeſtare per iudeū Eudoxie/q̄ per eiuſ-
dē incredule gētis hoiem ſue crucis ſtigmata detexit He-
lene:vt cōtrariꝰ virati pplꝰs:tāto maiori ſue confuſionis
ſuffunderet rubore:quāto ꝑ ſeipſū crucifixi teſtes potio-
ris ꝯfiteret gl̄ie. Quis dubitet/Eudoxiā gaudio tripu-
diaſſe nō minori/cū agnouiſſet catenas petri: q̄ Helenā
cū diu deſideratā vidiſſet crucē dn̄i: Vtriuſq; inuentricis
potuit par eē gaudiū: vtriuſq; tn̄ theſauri nō audeo par
ꝓfiteri meritū. Quē inuenit Helena maioris eſt meriti:
quātū ad ꝑſonā imperatoꝝ/ad ꝑſonā dn̄i/ad ꝑſonā magri/
ad ꝑſonā ſponſi/ad ꝑſonā filij dei:quā Eudoxia repit eſt
minoris meriti quātū ad perſonā militis/ad ꝑſonā ſerui
ad ꝑſonā diſcipuli/ad ꝑſonā amici/ad ꝑſonā p̄tinet hois
filij. Vterq; tn̄ ſctūs/vterq; magnꝰ/vterq; nullis terrenis
diuitijs cōparādꝰ. Maior minorē ſctificauit:q̄ ꝑſona ꝑſo-
nā iuſtificauit:imperator militē/dn̄s ſeruū/magr diſcipulū
ſpōſꝰ amicū:dei filꝰ/hois filiū:chriſtꝰ iuſtificauit Petrū.
A chriſto Petrꝰ accepit/vn̄ catenā ſuā cōſecrauit: a ſeipo
chriſtꝰ habuit vn̄ crucē ſuā ſctificauit. Crux pena latronū — Crucis inuente honor.
facta eſt corona ſctoꝝ:cuiꝰ reprobatio mūdi/ſctā eſt gl̄ia
celi:crux mortꝭ ſuppliciū/facta eſt vite remediū. Propter
hoc libertatis p̄uilegiū/meritꝭ exuperat Petri vinculū:
⁊ q̄uis ſctā:q̄uis venerāda boni piſcatoris catena p̄cel-
lit:tn̄ clemētiſſimi ſaluatoris crux gl̄ioſa. Regia ꝓ opta-
ti muneris largitate potita/grates reddidit ei/a q̄ bona
ꝓcedūt cūcta:⁊ ꝓ q̄bꝰ venerat diſpoſitis ad mētē/feſtina
Romanā reuiſit arcē. Intulit latio vincula:q̄ ſoluūt pec-
catoꝝ ligamina:q̄ iā nō ligēt iuſtū ⁊ ſctm̄/ſȝ ab oi ipietate
ſoluāt ipiū. Felice ſilētio cōmiſit euētū/ dū i mediū ꝓferē-
di tp̄s occurreret aptū. Noluit famā rei ſubito intonare
auribꝰ vulgi:ne v̄ba q̄ ad horā ſine ope ſonarēt/hora trāſ-
euntē trāſirēt. Altiori ꝯſilio tractauit ſic inuētū theſaurū

Digitized by Google

roinanis cōmēdare:vt qđ viueret religio fidei chriſtiane
ꝑpetuū haberet in ſctā eccl'ia memoriale. Aſpirauit bone
volūtati celeſtis grā:vñ optātis aio bñ ꝯueniēs occurrit
cauſa. Vidēs igit̄ fideles infidelib⁹ i hoc gētilitatis con
ſentire ritu:vt ſingulis annis ob Ceſareane laudē victo-
rie ſextiles ſolēnizarēt calendas/copioſa toga/et plebis
apparatu/voluebat aio lactētē naſcētis eccl'ie infantiā
ſue ſupſtitioſi erroris cito maculari poſſe niſi diuine cle-
mentia bonitatis:tāte cladib⁹ peſtilētie curaret q̄tocius
finē imponere. Cogitauit regie maieſtatis auctoritate
in cultores vti:ſed curie ſniam et p̄imatū induſtriā/euer
tere nō erat ex facili. Durū erat a priſce ꝯſuetudinis intē
tione/ſenat⁹ decretū reuocare:maxime cū ꝑ tot chriſtia-
norū imperia principū vſq ad illud tp̄is/longa ſenuiſſet
Pia fe-ſti muta-tio. etate. Videbat̄ eñ eiuſdem fautorib⁹ obſeruātie/in hoc
cultu/nihil ſe cōtra chriſtiane religiōis ꝓpoſitū agere:cū
nec ſacra imponerēt aris/nec thura incēderēt diis:ſ; pu-
blice rei augmētū:ceſariani plauſus attollerent choreis.
Et ſi ſtudiū ſenatorii ordinis/in ſue priſ volūtatē inclinaſ
ſet:minoris man⁹ officii in ſeditionis ꝯtra tumultū valde
reſtitiſſet:q̄ppe qb⁹ eſſet cōtrariū exterminari annuū ſui
ocii cultū. Ideo erat (vt dixi) difficile apud ipſos antiq̄ta
tis ritū ſubuerſū ire:ſicut hodieq in chriſtiano orbe/plu
rimi vane ſupſtitiōis obſeruant̄ rit⁹:quorū memoria dele
ri pōt/aut vix aut nullaten⁹. Deo ergo amabilis regina:
egregiū reuocauit animū in id cōſiliū/neq̄q̄ in regine
maieſtatis honorē ſeditionē tumultuātiū excitari ppl'i: ne
in cōſultatores ſe verteret in pei⁹/dū videret̄ tractari duri⁹
Diſpoſuit hūilitatis p̄cib⁹ impetrare:qđ credebat mina-
rū terrorib⁹ ſine periculo extorq̄re nō poſſe. Prudētis ar
canū animi/romani ſedis patefecit p̄ſuli:q̄ eiuſdē iā exti
terat voti:ſ; rudi timebat eccl'ie/ſi iret cōtra torrentē bra-
chia tēdere. Fecit cū ad plebē ſue p̄cis oratorē:vt eadē q̄
caten⁹ obſeruātia cōſtarēt auguſti calēde/ſ; potioris p̄n
cipis titularent̄ ex noie. Sanior g̃ pars ppl'i aſſenſum pre
buit verbis ap'licis/qui ꝓ timuerūt cultū exterminari/ niſi
ſunt excitare ſeditionē vulgi. Vt aūt a priorib⁹ intellexere
nō de cult⁹ exterminatiōe/ſ; de nois mutatione petitio-
nē eſſe:tumultuātis turbe ceſſauit cōmotio: et cōi laude
approbata eſt potiorū nois iſcriptio. Tūc Eudoxia delati
ab hieroſolymis theſauri corā dedit cōfeſſionē:⁊ ingre-
diēs cū papa:de vinculis Petri ſermonē plenū deuotio-
Catena-rum cō-ſeſſio. nis ⁊ cōpūctionis verbū fecit ad plebē. Docuit in eis eſſe
medicinā ſalutarē/ad interioris ⁊ exterioris hois ſalutē
et per eū in cui⁹ ſacratiſſimo cōſecrata ſunt corpe/oiū pec
catorū abſolutionē ꝓmereri poſſe:q̄ multū eſt illi facile
quicq̄d voluerit ab illo impetrare:a quo h; in p̄ſēte aiaꝝ
nexus ſoluere atq ligare. Inſeruit etiā ſermoni mētionē
de illa catena quam tulit ap'ls ſub Neroniana cuſtodia
quā q̄ntus a beato Petro papat⁹ miniſter curationū lar
giē edocuit Alexāder:quāq in augmētū ſalutis ſue/reue
lauit Balbine Quirini filie. In cōcluſione aūt ſermonis
ex dei volūtate obtinuit hoc petitiōis:vt ſicut dixi/eadē
obſeruātia cōſtarēt auguſti mēſis calēde:ſ; p̄ncipis ap'lo
rū titularent̄ ex noie:⁊ eiuſdē celebritatis gaudia q̄ cate-
nus ceſaris victoria/deinceps Petri appellarent̄ vīcula.
Ad cui⁹ deliberatiōis decretū/ſine fine cōfirmādū:Augu
ſte ſumpt⁹ ⁊ pape ſupplemētū dño elimauerūt/⁊ chriſtia-
uerūt tēplū:in q̄ digne repoſita clemētiſſimi Petri vincu
la/indigētib⁹ plurima p̄ſtāt bñficia:ibiq ꝑpetui anathe-
matis ſnīa ꝑcuſſa eſt Ceſareani plauſus veſania:vt ap'li-
ce liberatiōis victoria/liberiorē regnaret ꝑ orbē memoria
Imaginauit etiā pōtifex ad impietatiſ ſilitudinē/hāc ple
tatis formā/ſicut Auguſticole panis ⁊ vini hodierna die
libauere ſumptū:ita chriſticolas dñici corpis ⁊ ſanguinis
guſtare ſacramētū:⁊ educti mortis ergaſtulo/ angelicū
ſeq̄rent̄ ducatū cū petro:q̄ nos petoꝝ abſolutos vinculis
introducat i ianuā regni celeſtis:vbi nos reficiat ſue aſpe-
ctus ſocietate:i quē deſiderāt āgeli ſemꝑ ꝓſpicere:cui pro
clamāt/ſctūs/ſctūs/ſctūs ſine intermiſſiōe laudātes vnū
verū deū in trinitate:qui viuit ⁊ regnat ſine ſine. Amē.

¶ Sermo beati Auguſtini epiſcopi de eodem feſto.

AVdiſtis fratres cha-
riſſimi/beatū Petrū in ſaluatoris paſſiōe ſuis
errorib⁹ ꝑfeciſſe:et poſtea q̄ negauit dominū
fuiſſe apud dñm meliorē. Felicior eñ poſtea fidē ſe perdi
diſſe defleuit:atq ideo maiorem grām reperit q̄ amiſit.
Tāq̄ eñ paſtor bon⁹ tuēdū gregē accepit:vt qui ſibi an-
te infirm⁹ fuerat/fieret oib⁹ firmamētū:⁊ q: ipſe interro
gatiōis tētatione negauerat/ceteros fidei ſtabilitate fū
daret. Deniq pro ſoliditate deuotiōis eccleſiarū petra dr̄ *Matt.*
ſicut ait dñs. Tu es Petr⁹/⁊ ſup hāc petrā edificabo ec- *xvi.*
cleſiā meā. Petra eñ dicit̄:eo q̄ p̄im⁹ in nationib⁹ fidei
fundamenta poſuerit:⁊ tāq̄ ſaxū immobile/toti⁹ operis
chriſtiani cōpagē molēq cōtineat. Petra g̃ pro deuotiōe
Petr⁹ dr̄:⁊ petra ꝑ virtute dñs nuncupat̄: ſicut ait ap'ls. *i. Cor. x.*
Bibebāt aūt de ſpūali ſequēte eos petra:petra autē erat
chriſt⁹. Recte cōſortiū meret̄ nois/qui cōſortiū meretur *Petri et*
et opis. In eadē eñ domo Petr⁹ fundamēta ponit. Pe *petre cō-*
trus plātat:dñs incremētat:dñs irriguum ſubminiſtrat. *paratio.*
Petr⁹ ergo tētationib⁹ ſuis ꝑficit/fletib⁹ gaudet/peri-
culis ſuis creſcit. Hic nāq in mare dū ſup vndas temera-
rius viator ingredit̄/mutat inceſſu/ſ; conualeſcit affectu:
piclitat̄ corpe/ſed deuotiōe nō labit̄:mergit̄ pedib⁹/ſed
chriſti dextera ſuſtētatur. Suſtētabat eñ fides/q̄ne vnda
mergebat:⁊ quē fluctuū ꝓcella turbabat/ſaluatoris dilē
ctio confirmabat. Ambulauit eñ in mari Petr⁹/ magis
dilectione q̄ pedib⁹. Nō eñ videbat vbi pedū veſtigiū fi
geret videbat aūt vbi figeret veſtigiū charitatis. In na-
ui eñ poſit⁹ cōſiderat dñm: ⁊ amore eius duct⁹ deſcēdit
in mare. Nec cogitat labētes aq̄s/nō fluēta currentia:et
chriſtū reſpicit:nō reſpicit elemētū. Credit fide etiā inter
vndas inuenit ſolidū veſtigiū. Iactet̄ licet fluctib⁹ mare
vētis pelagus turbet̄:nō tñ cōturbat̄ Petri ſemita/q̄ du
cit ad dñm. Ambulabat igit̄ ſup aq̄s Petr⁹:⁊ ſub pedib⁹
eius mollis vnda nō cedit. Legim⁹ in veteri teſtamēto fi- *Exo. xiiii.*
lios Iſrael ꝑ mare rubrū ſiccis itinerib⁹ ambulaſſe:et ad
ſecuritatē gradiētiū ne laberent̄ vnda/in ſoliditatē quā-
dā eā fuiſſe mutatā. Quāto hic meli⁹/vbi ambulāte Pe-
tro:nec mutat̄ vnda/nec labit̄:nec ſolidat̄ vnda/nec fu-
git. Melius inquā:vbi eadē vnda q̄ fluctuat ⁊ ſuſtentat.
Ibi idē gurges:q̄ mergit̄ ⁊ famulat̄. Illic vt portare t̄ ꝑ
mare ppl's Iſrael/meatū ſuū natura ꝑdiderat:hic porta
tur in aq̄s Petr⁹/curſū ſuū tñ fluēta nō ꝑdūt. Temerari⁹
ergo viator ap'ls noui itineris viā carpit:nō curuati gur
gitis molē aſcēdit:nō ſubſidētis ſin⁹ vnda deſcēdit:⁊ in-
ter marinos fluct⁹ aſcēſus illi itineris deſcēſuſq nō deeſt
Sz vbi turbat⁹ vētis exagitatuſq ꝓcellis incipit timere
qđ credit:ſtatim ei gurges ſubtrahit̄/vñ ſubducit̄. Mox
eñ deficiēte fide/deficit et ſemita. Tūc exclamās dñz Ie-
ſum ſaluū ſe fieri ꝓcat̄:quē apphēſa manu ſaluator libe-
rat:et obiurgat dicēs. ¶ Modice fidei:quare dubitaſti: *Tex.*
hoc eſt cur tā parue fidei es vt q̄ credēdo in mare ambu-
lare ceperas/nō id ꝑſeuerādo tranſires: Scriptū eſt enim. *Matt.*
Qui ꝑſeuerauerit vſq in finē hic ſalu⁹ erit. Sz dū cūcta- *xxiiii.*
ris ⁊ dubitas:iter qđ ingreſſus fueras ꝑdidiſti. Cur in-
quā tā modice fidei es:vt nō ea fide q̄ venire ceperas ꝑ-
uenires: Intelligo g̃ q: i mare credulitas te portabat:ꝑfi
dia ſubmergebat. Ideo ſctūs Petr⁹ dū fluctuat/dū mer
git̄/dū piclitat̄:ſic ꝑuenit ad dñm oñdens nobis/q̄ nō ni
ſi ꝑ pericula ꝑperet̄ ad chriſtum. Multi eñ diabolici flu
ctus ſunt in hoc mūdo tētationū/multa naufragia: a q̄-
bus ita liberari poſſum⁹/ſi clamātib⁹ manū ſuā ſaluator
extēderit. Nos ergo ad dñm clamare nō ceſſem⁹: ille au-
xiliū ſolitū nō negabit Ieſus chriſt⁹ dñs nr̄:qui cū p̄re et
ſpūſctō viuit et regnat in ſecula ſeculoꝝ. Amē. Tu autē.

Digitized by Google

❡ De ſancto Laurentio martyre: Sermo Leonis pape.

CUm omniū dilectiſſimi ſumma virtutū: ⁊ totius plenitudo iuſtitie de illo amore naſcatur quo deus primuſq diligitur in nullis profecto hic amor ſublimius excellere clariuſq fulgere quam in beatiſſimis martyribus inuenitur: qui a dño Jeſu chriſto pro omnibus hominibus mortuo: tanto ppinquiores ſunt imitatione charitatis quanto ſimilitudine paſſionis. Quãuis enim illi dilectioni qua dñs nos redemit: nulla cuiuſq benignitas poſſet equari: quia aliud eſt pro iuſto mori hominem ſua neceſſitate moriturum: aliud pro impijs occũbere a debito mortis alienũ: multũ tamen vniuerſis hominibus martyres cõtulerũt: quorum fortitudine ita eius largitor vſus eſt dñs: vt penã mortis ⁊ atrocitatem crucis nulli ſuorum vellet eſſe terribilem ſed feciſſet imitabilem. Si ergo nullus bonus ſibi ſoli eſt bonus: nec cuiq ſapienti ſibi tantũ eſt amica ſapiẽtia: ⁊ verarũ natura virtutũ eſt: vt multos a tenebroſo abducat errore quo earũ clarus eſt lumine: ad erudiẽdum dei populum nullorum eſt vtilior forma quam martyrij ſit eloquẽtia. Fit rõ facilis ad hortandũ efficax ad ſuadẽdũ: validiora tamen ſunt exempla quam verba: ⁊ plus eſt opere docere quam voce. In quo excellentiſſimo genere doctrine beatus martyr Laurẽtius: cuius paſſione dies hodiernus illuſtris eſt: ⁊ quam glorioſa polleat dignitate etiã perſecutores ipſius ſentire potuerũt: cũ illa mirabilis animi fortitudo de chriſti principaliter amore cõcepta: nõ ſolũ ipſa nõ cederet: ſed etiam alios exẽplo ſue tolerãtie roboraret. Cũ enim furor gẽtiliũ poteſtatum in electiſſima queq chriſti mẽbra ſeuiret: ac precipue eos qui ordinis erãt ſacerdotalis impeteret: in leuitã Laurẽtiũ: qui nõ ſolũ in miniſterio ſacramẽtorum ſed etiã diſpẽſatione eccleſiaſtice ſubſtãtie preminabat: impius perſecutor efferbuit: duplicẽ ſibi predã de vnius viri cõprehẽſione promittens. Quẽ ſi feciſſet ſacre pecunie traditorẽ faceret etiã vere religionis extorrẽ. Armatur itaq gemina face homo pecunie cupidus ⁊ veritatis inimicus: auaritia vt rapiat aurum impietate vt auferat chriſtũ. Poſtulat ſibi ab immaculato ſacrarij preſule opes eccleſiaſticas: quibus auidiſſimus inhiabat. Cui leuita caſtiſſimus: vbi eas repoſitas haberet oſtẽdẽs: innumeroſiſſimos ſanctorum pauperũ obtulit greges: in quorũ victu atq veſtitu manu miſſibiles cõdiderat facultates: que tãto integritatis erãt ſalue quãto ſanctius probantur expẽſe. Fremit preda fruſtratus: ⁊ in odiũ religionis que tales diuitiarũ vſum inſtituiſſet exardeſcẽs direptionẽ theſauri potioris aggreditur: vt apud quẽ nullã denariorum ſubſtãtiã reperiſſet: illud depoſitũ quo ſacratius erat diues auferret. Renũtiare chriſto Laurẽtiũ iubet: ⁊ ſolidiſſimã illam leuitici animi fortitudinem diris parat vrgere ſupplicijs. Quorum vbi prima nihil obtinẽt: vehemẽtiora ſuccedunt. Laceros artus ⁊ multa verberũ ſectione cõſciſſos: ſubiecto precepit igni torreri: vt per cratẽ ferreã que iam de feruore continuo vim in ſe haberet vrẽdi cõuerſorum alterna mutatione mẽbrorũ fieret cruciatus vehemẽtior ⁊ pena productior. Nihil obtines nihil proficis ſeua crudelitas. Subtrahitur tormẽtis materia mortalis: ⁊ Laurẽtio in celos abeũte tu deficis flãmis tuis. Superare charitatẽ chriſti flãma nõ potuit et ſegnior fuit ignis qui foris vſſit quam qui intus accẽdit. Seuiſti perſecutor in martyrem: ſeuiſti ⁊ auxiſti palmã dũ exaggeras penã. Nã quid nõ ad victorias gloriam ingeniũ tuũ reperit: quando cõmẽta tyrannidis tue in honorẽ trãſierũt triũphi etiã inter tormẽta ſupplicij. Gaudeamus ergo dilectiſſimi gaudio ſpũali: ⁊ de feliciſſimo inclyti viri fine gloriemur in dño qui eſt mirabilis in ſanctis ſuis: in quibus nobis ⁊ preſidiũ conſtituit ⁊ exẽplũ: atq ita per vniuerſum mũdum clarificauit gloriam ſuã: vt a ſolis ortu vſq ad occaſum leuitico numero: lumine coruſcãte fulgoris quam clarificata eſt Hieroſolyma Stephano: tã illuſtris fieret Roma Laurẽtio. Cuius oratu ⁊ patrocinio adiuuari nos ſine ceſſatione cõfidimus: vt quia omnes ſicut apl's ait. Quicunq in chriſto pie volũt viuere perſecutionẽ patiuntur corroboremur ſpũ charitatis: ⁊ ad ſuperãdas omnes tẽtationes cõſtãtia fidei ⁊ perſeuerantia muniamur per dñm noſtrũ Jeſum chriſtũ viuẽtẽ ⁊ regnãtẽ cũ patre et ſpũſancto in ſecula ſeculorũ. Amen. Tu autem.

Bonum eſt ſui diffuſiuum.

Charitas chriſti ſuperat penas.

2. thi. iij.

❡ Sermo beati Maximi epiſcopi de eodem feſto.

SAnctum eſt fratres ac deo placitũ: vt natalẽ beati Laurẽtij precipua deuotione veneremur: cũ radiãtibus flãmis victricem in hũc quo diẽ toto orbe chriſti coruſcat eccleſia. Qui cum in ſede glorioſiſſimi patriarche diaconatus fungeretur officio: puritate innocẽtie vite fortiſſimeq mortis triũpho apoſtolico ſe cõſortio copulauit. Nec immerito eũ apoſtolorum ſupparẽ predicamus: cui ⁊ caſtitas animi leuiticũ miniſteriũ dedit: ⁊ plenitudo fidei martyrij cõtulit dignitatẽ. Quẽ venerabilis Xyſtus romane vrbis antiſtes: cũ impietatẽ ſeuiẽtis mũdi per tormẽta ſuperaret: ⁊ regni celeſtis eſſet iã vicinus: videretq eũ paterna de morte triſtiſſimũ: ita illũ ſpũ preſciẽtie cõpellaſſe narratur. Noli fili meſtus eſſe poſt triduũ me ſequeris. Ex quo apparet chariſſimi beatũ Laurẽtiũ nõ de ſacerdotis ſui victoria habuiſſe triſtitiã ſed doluiſſe: quia nõ etiã ipſe mũdũ cũ ſuo pariter ſacerdote vincebat. Noli inquit fili meſtus eſſe: poſt triduũ me ſequeris: hoc eſt noli triſtis eſſe velut apud ſeculũ derelictus: nã nec te fides vitaq tua tali morte puabit. Nulla te de meo trãſitu quo ego gaudeo perturbet anxietas: quia mox ⁊ tu habiturus es de tua paſſione letitiã. Vere beati Laurẽtij gloria ſingularis que tãtũ de deo ſuo cõſecutus eſt gratie: vt ei martyr de martyrio prophetaret: quẽ pro ſuorum prerogatiua meritorum ante victoria letificauit quam pugna terreret. Ergo vt cõperit ore ſacerdotis ⁊ martyris ſe quoq omnimodis aſſumẽdũ: cõgregatis inopũ turbis eccleſiaſticũ cẽſum religioſa liberalitate diuiſit. O profundũ ſpũalis viri et quam celeſte cõſiliũ: vt egenis cõſuleret ⁊ multitudine conſumente que dederat inuenire nõ poſſet quod raperet perſecutor: illam nimirũ ſecutus ſententiam. Diſperſit dedit pauperibus: iuſtitia eius manet in eternũ. Hic fuit qui alimoniã pauperibus dedit. Juſtitie autẽ quod vt vir prudẽtiſſimus procurauit: ne ſanctorum ſubſtantiã auaris manibus ſacrilegus occuparet. Juſtitia inquit eius manet in eternũ. Quõ nõ hec eius iuſtitia manebit in eternũ: quã ⁊ ſanctõ impleuit ope ⁊ glorioſiſſimo martyrio cõſecrauit. Hoc itaq dolore furor gẽtilis accẽſus craticulã continuo parat ignitã: ſuper quã cremãdũ Laurẽtiũ per mẽbra diſtẽderet: vt indignationis ſue flãmas impijs ignibus vindicaret. Ardet profecto totis viſceribus fortiſſimus martyr ⁊ vritur: ſed regnũ celi promiſſaq dei fideli mẽte pertractãs refrigerio cõſciẽtie victricis exultat: nec penali flexus incendio eſt: cuius in pectore inſuperabili ſpiritus flãma feruebat. Aut nunquid cedere poterat momẽtanee corporis vſtiõe: cuius fides eternũ gehẽne extinguebat ardorẽ. Superatis itaq flãmarum miniſtris omne mundane inſanie refriguit incẽdiũ. Et hucuſq diabolica profecit intẽtio: vt ⁊ vir fidelis ad dñm ſuũ glorioſus aſcẽderet: ⁊ crudelitas perſequentium cum ſuis ignibus confuſa torpeſceret. Tu autem.

Laurẽtij gloria ſingularis.

Pſ. cxj.

❡ Lectio ſancti euãgelij ſecundum Joannẽ. XII. de eodẽ feſto.

❡ In illo tempore: Dixit Jeſus diſcipulis ſuis Amen amen dico vobis: niſi granum frumẽti cadens in terram mortuum fuerit: ipſum ſolum manet. Et reliqua. Homilia beati Auguſtini epiſcopi.

HUmilitatis magiſter eſt chriſtus qui humiliauit ſemetipſum factus obediẽs vſq ad mortẽ: mortẽ autem crucis. Non itaq amittit diuinitatem quando nos docet humilitatem. In illa patri eſt equalis: in hac nobis ſimilis. Per quod patri eſt equalis nos vt eſſemus creauit: per quod nobis eſt

filiis ne pirent⁹ redemit. Ecce ſicut in pcedētib⁹ loqꝛ euā geliū: iudei voluēt eū occidere/ gētiles videre. Ex occaſiōe igiꝛ gētiliū illoꝝ q̃ eū videre cupiebāt: annūtiat futuram plenitudinē gētiū: ⁊ pmittit iamiāq; adeſſe horā glificationis ſue: quā factā in celis gētes fuerāt credíture. Un̄ pdictū eſt. Exaltare ſup celos de⁹: ⁊ ſup oēm terrā gloria tua. Hec eſt gentiū plenitudo: de q̃ dicit apl's. Cecitas ex parte in Iſrael fctā eſt/ donec plenitudo gētiū itraret. Sꝫ altitudinē glificationis/ oportuit vt pcederet humilitas paſſiōis. Jō ſecut⁹ adiūxit b̄ qđ nō cū recitareꝛ audiſtis.

Ro. xi.

Tex. ¶ Amē amē dico vobis: niſi granū frumēti cadēs in terrā mortuū fuerit/ ipm ſolū manet. Si aūt mortuū fuerit: multū fructū affert. Se aūt ipm Jeſus dicebat. Ipſe erat granū mortificādū ⁊ multiplicādū. Mortificādū in infidelitate iudeoꝝ: multiplicādū in fide ppłoꝝ. Jā hoc exhortās ad paſſiōis ſue ſectāda veſtigia.

Tex. ¶ Qui amat inquit aiam ſuā pdet eā. Qđ duobus modis intelligi pōt. Qui amat pdet i. ſi amas pdes. Si cupis vitā tenere in chriſto noli mortē timere in chriſto. Jtē alio mō. Qui amat aiā ſuā pdet eā. Noli amare ne pdas. Noli amare in hac vita ne pdas in eterna vita. Hoc aūt qđ poſterius dixi: magis hr̄e videꝛ in euāgelic⁹ ſenſus. Seqꝛ em̄.

Tex. ¶ Et q̃ odit animā ſuā in hoc mūdo/ in vitā eternā cuſtodit eā. Ergo qđ ſupra dictū eſt: q̃ amat: ſubintelligiꝛ in b̄ mūdo: ipe vtiq; pdet. Qui aūt odit vtiq; in hoc mūdo/ in vitā eternā ipſe cuſtodit eā. Magna ⁊ mira ſnīa: queadmodū ſit hōis in aiam ſuā amor vt pereat/ odiū ne pereat. Si male amaueris/ tūc odiſti: ſi bn̄ oderis/ tunc amaſti. Felices q̃ oderūt cuſtodiēdo/ ne pdāt amādo. Sꝫ vide ne ſubrepat tibi vt teipm velis interimere: ſic intelligēdo q̃ debes odiſſe in hoc mūdo aiam tuā. Hinc em̄ qđe maligni atq; puerſi et in ſeipſis crudelioꝛes ⁊ ſceleratiores homicide ſlāmis ſe donāt/ aqs ſe pfocāt/ pcipitio collidūt ⁊ pereunt. Hoc chriſt⁹ nō docuit: imo etiā diabolo pcipitiū ſuggerēti reſpōdit. Redi retro ſathanas: ſcriptuꝫ eſt: nō tētabis dñm deū tuū. Petro aūt dixit: ſignificās q̃ morte clarificatur⁹ eſſet deū. Cū eſſes iunior: cingebas te: ⁊ ibas vbi volebas cū aūt ſenueris extēdes man⁹ tuas/ ⁊ alter te cinget ⁊ feret q̃ tu nō vis. Ubi ſatis expſſit nō a ſeipo: ſꝫ ab alio debere occidi: q̃ veſtigia ſeqtur chriſti. Cū ergo cauſe articul⁹ euenerit: vt hec ɔditio pponaꝛ: aut faciēdū eſſe ɔ̄ pceptū dei/ aut ex hac vita emigrādū: quoꝝ duoꝝ hō ſi cogaꝛ alterū eligere/ cōminātē mortē pſecutore: ibi eligat deo dilecto mori q̃ offenſo viuere: ibi oderit in hoc mūdo aiam ſuā: vt in vitā eternā cuſtodiat eam.

Cautela moralis.

Matt. iiii.

Joā. xxi.

Tex. ¶ Si q̃s mihi miniſtrat/ me ſequaꝛ. Quid eſt me ſeqtur niſi me imiteꝛ. Chriſtus em̄ p nobis paſſus eſt: ait apl's Petr⁹: relinquēs nobis exēplū vt ſeqmur veſtigia ei⁹. Ecce qđ dictū eſt: ſi q̃s mihi miniſtrat/ me ſequaꝛ. Quo fructu: q̃ mercede: q̃ premio:

i. Pe. ii.

Tex. ¶ Et vbi ſum inq̄ ego: illic et miniſter meus erit. Gratis ameꝛ/ vt opis q̃ miniſtraꝛ illi pciū ſit eſſe cū illo. Ubi em̄ bn̄ erit ſine illo: aut qn̄ eſſe male poterit cū illo: Audi euidēti⁹.

Tex. ¶ Si q̃s mihi miniſtrauerit: honorificabit eū pr̄ me⁹. Quo honore: niſi vt ſit cū filio ei⁹. Qđ em̄ ſuperi⁹ ait: vbi ego ſum/ illic ⁊ miniſter me⁹ erit: b̄ intelligiꝛ expoſuiſſe cū dicit: honorificabit eū pr̄ me⁹. Nā quem maiorē honorē accipe poterit adoptat⁹ q̃ vt ſit vbi eſt vnicus: nō equalis fact⁹ diuinitatis/ ſꝫ cōſociat⁹ eternitati: Quid eſt aūt miniſtrare chriſto/ cui opi merces tāta pponiꝛ: hec poti⁹ debem⁹ inq̄rere. Si em̄ hoc putauerimus eſſe chriſto miniſtrare: ea q̃ ſunt corpi neceſſaria pparare: aut cenāti cibū coq̄re/ vel mēſam apponere: vel poculuꝫ dare: potūq; miſcere: fecerūt b̄ illi q̃ potuerūt eū in corpe pſentē hr̄e: ſicut Martha ⁊ Maria qn̄ ⁊ Lazar⁹ vn⁹ erat ex diſcūbētib⁹. Sꝫ eo mō chriſto etiā Judas pditus miniſtrauit: nā ⁊ loculos ipe hēbat: ⁊ quis ex eis q̃ mittebanꝛ ſceleratiſſime furareꝛ/ p illū t̄n etiā neceſſaria parabanꝛ. Hic illō qđ cū ei diceret dñs. Qđ facis/ fac celeri⁹ arbitrati ſunt qdā/ q̃ eū iuſſerit ppter diē feſtū neceſſaria pparare: vel indigētib⁹ aliqđ dare. Nullo mō igiꝛ de huiuſcemodi miniſtris diceret dñs: vbi ſum ego/ ibi erit ⁊ miniſter me⁹/ ⁊ ſi q̃s mihi miniſtrauerit/ honorificabit illū pr̄ me⁹: qm̄ Judā talia miniſtrātē/ reprobatū poti⁹ q̄ honoratū videm⁹. Et qđ g̃ alibi q̄rim⁹/ qđ ſit miniſtrare chriſto: et nō poti⁹ in iſtis ipis verbis agnoſcim⁹. Cū em̄ dixit.

Jo. xii.

Tex. ¶ Si q̃s mihi miniſtrat/ me ſequaꝛ: b̄ itelligi voluit/ ac ſi diceret. Si q̃s me nō ſequiꝛ/ nō mihi miniſtrat. Miniſtrāt ergo Jeſu chriſto: q̃ nō ſua q̄rūt: ſꝫ q̃ Jeſu chriſti. Hoc eſt em̄ me ſequaꝛ: vias ābulet meas/ nō ſuas/ ſicut alibi ſcriptū eſt. Qui dicit ſe in chriſto manere: dꝫ ſicut ille ambulauit et ipe ambulare. Etiā ſi porrigit eſuriēti panē: de mia facere dꝫ/ nō de iactātia: nō aliud ibi q̄rere q̄ op⁹ bonū: neſciēte ſiniſtra/ qđ faciat dextera. i. vt alieneꝛ intētio cupiditatis/ ab ope charitatis. Qui ſic miniſtrat/ chriſto miniſtrat: recteq; illi dr̄. Cū vni ex minimis meis feciſtis/ mihi feciſtis. Nec ea tātū q̃ ad miam ptinēt tpalē/ ſꝫ oīa bona opa ppter chriſtū faciens: tūc em̄ bona erūt: qm̄ finis legis chriſt⁹ ad iuſtitiā oī credēti: miniſter eſt chriſti vſq; ad illud op⁹ magnū charitatꝭ: qđ eſt aiam ſuā p fratrib⁹ ponere. Hoc eſt em̄ ⁊ p chriſto ponere: q: ⁊ hoc ppter ſua mēbra dictur⁹ eſt. Cū p iſtis feciſti/ p me feciſti: de tali q̃ ppe ope etiā ſe miniſtrū facere et appellare dignatus eſt/ vbi ait. Sicut fili⁹ hōis nō venit miniſtrari/ ſꝫ miniſtrare: et aiam ſuā ponere p multꝭ. Hinc eſt g̃ vnuſq̃ſq; miniſter chriſti: vn̄ eſt ⁊ miniſter chriſt⁹. Sic miniſtrātē chriſto honorificabit pr̄ ei⁹ honore illo magno: vt ſit cū filio eius ⁊ nūq̄ deficiat felicitas ei⁹. Cū g̃ audiris ffres dñm dicētē. Ubi ego ſū illic ⁊ miniſter me⁹ erit: nolite tāꝛūmō bonos epos ⁊ clericos cogitare: etiā vos p modulo veſtro miniſtrate chriſto bn̄ viuēdo/ eleemoſynas faciēdo: nomē doctrināq; ei⁹ qb⁹ potueritis pdicādo: ⁊ vnuſq̃ſq; etiā pr̄ familias hoc noīe agnoſcat paternū affectuꝫ ſue familie ſe debere p chriſto ⁊ p vita eterna: ſuos oēs moneat doceat/ horteꝛ/ corripiat/ impēdat beneuolētiā: exerceat diſciplinā. Ita in domo ſua eccłaſticū ⁊ qdāmō epale implebit officiū: miniſtrādo chriſto/ vt in eternū ſit cū ipo. Naꝫ et illā maximā paſſionis miniſtrationē multi ex vr̄o numero miniſtrarūt. Multi nō epi/ neq; clerici/ iuuenes et virgines/ ſenes cū iunioꝛb⁹/ multi coniugati ⁊ cōiugate: multi patres matreſq; familias miniſtrātes chriſto/ etiā animas ſuas in eius martyrio poſuerūt: ⁊ honorificante patre coronas glorioſiſſimas receperunt. Tu autem.

Tex.

i. Joā. ii.

Matt. xxv.

Rom. x.

Mat. xx.

Quis chriſti miniſter

¶ In vigilia Aſſumptionis: Lectio ſancti euāgelij. Luc. I.

¶ Exurgēs Maria in dieb⁹ illis: abiit in montana cū feſtinatione in ciuitatem Jude: et intrauit in domum zacharie et ſalutauit Elizabeth. Et reliqua. Homilia beati Ambroſij epiſcopi.

Morale eſt omnibus vt qui fidē exigūt fidē aſtruat. Et idō angel⁹ cū abſcondita annūtiaret: vt fides aſtrueret/ exēplo ſenioris femine ſteriliſq; cōceptū vgini Marie nūtiauit vt poſſibile deo oē qđ ei placuerit aſſereret. Ubi audiuit hoc Maria: nō q̃ſi incredula de oraculo: nec q̃ſi incerta de nūtio: nec q̃ſi dubitās de exēplo: ſꝫ q̃ſi leta p voto/ religioſa p officio/ feſtina p gaudio/ in mōtana pꝛexit. Quo em̄ iā deo plena: niſi ad ſupiora cū feſtinatiōe cōſcēderet: Neſcit tarda molimina ſcīſpūs gr̄a. Diſcite ⁊ vos ſancte mulieres ſedulitatē: quā pgnātib⁹ debeatis exhibere cognatis. Maria q̃ ante ſola in intimis penetralib⁹ verſabaꝛ: nō a publico vginitatis pudore: nō a ſtudio aſperitas mōtiū: nō ab officio plixitas itineris retardauit. In mōtana vgo cū feſtiatiōe: vgo officii memor iniurie inemor/ affectu vgente nō ſexu/ relicta pꝛexit domo Diſcite vgines nō circūcurſare p alienas edes/ nō demorari i plateis/ nō aliq̃s in publico miſcere ſermones. Maria in domo ſera/ feſtina in publico/ manſit apđ cognatā ſuā trib⁹

Maria exēplo vginib⁹

Digitized by Google

mēſibꝰ. Etenī q̄ ꝓpter officiū venerat/inherebat officio. Māſit mēſibꝰ tribꝰ: nō qꝺ domꝰ eā delectaret aliena: ſed q: frequētius videri in publico diſplicebat. Didiciſtis virgines pudorē Marie/diſcite hūilitatē. Venit ꝓpinq̄ ad ꝓximā/iunior ad ſeniorē: nec ſolū venit/ſed etiā prior ſalutauit. Decet enī vt quāto caſtior: tāto hūilior ſit. Nouerit deferre ſeniorib⁹ honorē: ſit magr̄a hūilitatis: in q̄

Exēpla ſedulitatis Marie.

ꝓfeſſio eſt caſtitatis. Eſt cauſa pietatis: eſt etiam norma doctrine. Cōueniēdū eſt enī: q: ſuperior venit ad inferiorē/ vt inferior adiuueť: Maria ad Elizabeth/chriſtꝰ ad Joānē. Deniqꝫ etiā poſt vt ſanctificaret baptiſmū Joānis dominus venit ad baptiſmū. Cito quoqꝫ aduētus Marie:

Tex.

et p̄ſentie dn̄ice beneficia declaranť. ¶ Simul enī vt audiuit ſalutationē Marie Elizabeth/exultauit infans in vtero eius: ⁊ repleta eſt ſpūſancto. Vide diſtinctionē: ſingulorūqꝫ verbor̄ ꝓprietates. Vocē prior Elizabeth audiuit ſed Joānes prior gratiā ſenſit: Jlla nature ordine audiuit: iſte exultauit ratione myſterij. Jlla Marie/iſte dn̄i ſenſit aduētū. Femina mulieris/et pignꝰ pignoris. Jſte gratiā loquūtur: illi intꝰ operanť: pietatis myſteriū maternis adoriunť ꝓfectibꝰ: dupliciqꝫ miraculo ꝓphetant matres/ſpū paruulorū. Exultauit infans: repleta eſt mr̄. Nō prius mater repleta q̄ꝫ filius: ſed cū filiꝰ eſſet repletꝰ ſpūſancto repleuit ⁊ matrem. Exultauit Joānes: exultauit ⁊ Marie ſpūs: ⁊ exultante Joāne/repleť Elizabeth. Mariā tamē nō repleri ſpiritu: ſed ſpiritū eius exultaſſe cognoſcimus. Jncōprehēſibilis enim incōprehēſibiliter operabatur in matre: ⁊ illa poſt cōceptū repleť/iſta ante

Tex.

conceptū. ¶ Benedicta tu inter mulieres: ⁊ benedictus fructꝰ ventris tui. Et vnde hoc mihi: vt veniat mater dn̄i mei ad me? Nouit ſermonē ſuū ſpūſſanctus necvnq̄ꝫ obliuiſcitur: ⁊ ꝓphetia nō ſolū rerū cōpleť miraculis/ſed etiā proprietate verbor̄. Quis eſt vētris iſte fructꝰ/niſi ille de quo dictū eſt. Ecce hereditas dn̄i filij merces fructꝰ ventris. Hoc eſt hereditas dn̄i filij ſunt: q̄ merces ſunt: fructꝰ illius qui de ventre Marie ꝓceſſit. Jpſe fructus ventris

Eſa. xj.

eſt/flos radicis: de quo bene prophetauit Eſaias dicens. Exiet virga de radice Jeſſe: ⁊ flos de radice eius aſcēdet. Radix enī eſt familia iudeor̄: virga Maria: flos Marie chriſtus: qui veluti bone arboris fructus/ꝓ noſtre virtutis proceſſu nunc floret: nunc fructificat in nobis: nūc re-

Tex.

diuiua corporis reſurrectione reparať. ¶ Et vnde hoc mihi/vt veniat mater dn̄i mei ad me? Nō quaſi ignorās dicit. Scit enī eſſe ſanctiſpiritus gratiam et operationē: vt mater prophete a matre dn̄i/ad profectum ſui pignoris ſalutetur. Sed quaſi non humani hoc meriti/ſed diuine gratie munꝰ eſſe cognoſcat: ita dicit. Vnde hoc mihi: hoc eſt quātū bonū mihi accidit/vt mr̄ dn̄i mei veniat ad me: non cognoſco meum. Vnde hoc mihi? Qua iuſti-

Tex.

tia/quibus factis/pro quibꝰ meritis? Nō vſitata hec officia feminarum ſunt/vt veniat mater dn̄i mei ad me. Miraculū ſentio: cognoſco myſteriū mr̄ dn̄i verbo feta deo plena eſt. ¶ Ecce enim vt facta eſt vox ſalutationis tue in auribꝰ meis: exultauit in gaudio infans in vtero meo et benedicta que credidiſti. Vides nō dubitaſſe Mariā ſed credidiſſe: et ideo fructū fidei conſecutā. Beata (in-

Sctē fidei meritum.

quit) que credidiſti. Sed ⁊ vos beati/qui audiſtis et credidiſtis. Queců̄qꝫ enim crediderit anima: ⁊ concipit et generat dei verbū/⁊ opera eius agnoſcit. Sit in ſingulis Marie anima/vt magnificet dn̄m: ſit in ſingulis ſpiritꝰ Marie vt exultet in deo. Si ſm̄ carnē vna mater eſt chriſti: ſm̄ fidem tamen omniū fructus eſt chriſtus. Omnis enim anima accipit dei verbum: ſi tamen immaculata ⁊ immunis a vitijs ſit: ⁊ intemerato caſtimoniam pudore cuſtodiat. Queců̄qꝫ igitur talis eſſe potuerit anima: magnificat dominū: ſicut anima Marie magnificat dominum: et exultauit ſpiritus eius in deo ſalutari ſuo. Magnificatur enim dominus/ſicut ⁊ alibi legimus. Magni-

Pſal. xxxiij.

ficate dominum mecum: non quod domino aliquid humana voce poſſit adiungi: ſed q: magnificatur in nobis.

Jmago enī dei chriſtus eſt: ⁊ ideo ſi q̄d iuſtū religioſūqꝫ fecerit anima illa/imaginē dei ad cuius eſt ſimilitudinē creata magnificat. Et ideo dū magnificat eā/magnitudinis eius quaſi quadā participatione ſublimior ſit: vt illā imaginē ſplēdido bonor̄ colore factor̄: ⁊ quadā emulatione virtutis in ſe videať exprimere. Magnificat aūt anima Marie dn̄m: ⁊ exultauit ſpūs eiꝰ in deo: eo q̄ anima ⁊ ſpū patri filioqꝫ deuota: vnū deū ex quo oīa: et vnū dn̄m per quē omnia/pio veneretur affectu. Sed Marie quo perſona melior: eo ꝓphetia plenior. Nec otioſum videtur q̄ ⁊ ante Joānē Elizabeth ꝓphetat: ⁊ Maria ante dn̄i generationē. Serpūt enī iā rudimenta ſalutis hu- Exordia ſnie ſalutis.
mane. Nā ſicut malū a mulieribꝰ cepit: ita etiam bona a mulieribus inchoanť: vt femine quoqꝫ muliebria opera deponētes/infirmitati renūtiēt: ⁊ aīa que nō habet ſexū: vt Maria que neſcit errorē: religioſo imitetur ſtudio caſtitatē. Manſit aūt Maria cū illa menſibꝰ tribꝰ et reuerſa eſt in domū ſuā. Bene induciť ſancta Maria ⁊ exhibuiſſe officiū ⁊ myſticū numerū cuſtodiſſe. Non enī ſola familiaritatis eſt cauſa qꝺ diu māſit ſed etiā tanti vatis profectus. Nā ſi primo ingreſſu tātus ꝓfectus extitit/vt ad ſalutationē Marie exultaret infans in vtero: repleť ſpiritusancto mater infantis: quātū putamus vſu tanti tp̄is ſctē Marie addidiſſe p̄ſentiā. Manſit aūt Maria cū illa mēſibus tribꝰ. Augebať itaqꝫ ⁊ quaſi bonꝰ athleta exercebať in vtero matris ꝓpheta: ampliſſimo enī virtus eius certamini parabať. Deniqꝫ tādiu māſit Maria q̄ꝫdiu Elizabeth pariēdi tp̄s impleret. Qꝺ ſi diligēter aduertas: inuenies hoc nuſq̄ꝫ poſitū/niſi in gn̄atione iuſtorū. Deniqꝫ impleti ſunt dies vt pareret Maria: impletū eſt tp̄s vt pareret Elizabeth. Jmpletū eſt vite tp̄s: cū ſancti viri ex hoc vite curriculo demigrarēt. Plenitudinē iuſti vita habet inanes aūt ſunt dies impiorū. Tu aūt.

¶ Sermo beati Hieronymi de aſſumptione virginis glorioſe.

Cogitis me o Paula ⁊ Euſtochiū/immo charitas chriſti me cōpellit: q̄ vobis dudū tractatibꝰ loq̄ cōſueuerā/vt nouo loquēdi genere ſciris q̄ vobiſcū degūt virginibꝰ latino vtens eloq̄o/exhortatiōis grā/ſermonē faciā de aſſūptione btē ⁊ glorioſe ſemꝑ virginis Marie/more eorū q̄ declamatorie in eccleſijs ſolent loqui ad pplm̄: qꝺ vtiqꝫ genus docendi necdū attigerā. Sed q: negare nequeo: quicquid iniūgitis/nimia veſtra deuictꝰ dilectione experiar que hortamini/affectu infantiū more balbutientiū: q̄ q̄cūqꝫ audierint fari geſtiūt/cū necdū poſſint ad plenum verba formare: maxime q: ꝓpter ſimpliciores quaſqꝫ id me depromere cōpellitis: vt habeāt ſermone latino/qbꝰ ſe occupēt laudibꝰ eadē die: q̄buſue diuinis vacēt lectiōibus/p̄ſertim et eadē in multis feſtiuitatibꝰ multor̄ ſanctorū patrū ſtudia/miro cuderint eloq̄o: que de hac q̄dē vberius vbiqꝫ in ſcripturis diuinis p̄dicata legūť. Quid enim aliud ſonant euangelia/niſi naſcentē dn̄m ex Maria virgine: et oīa incremēta eius quouſqꝫ fuit in mundo dūtaxat/diuinis efferūt preconijs? Porro ab exordio ſancti euāgelij Gabrielē archāgelū colloquētē Marie audiſtis: ⁊ deinceps reliqua oīa pleniꝰ legiſtis. Ad p̄ſepe q̄ꝫ te o Paula teſte/nato puero/multitudinem angelor̄ inter Chriſto plenum euangelium.
crepūdia noui partꝰ: ⁊ q̄relas neſcij ploratꝰ/ꝓ feſcēninis glīa in excelſis deo: ⁊ in terra pax hoībꝰ bone volūtatis cātātē audiſti: ⁊ radiātē ſtellā vidiſti: paſtoribꝰ inſuꝑ euāgelizantibꝰ credidiſti. Magos p̄terea tria deferētes munera in viſione btis oculis cōſpexiſti: ipſa eadē munera bene intelligēdo/votis oībus ſide deo placita obtuliſti. Nā et cū eiſdē magis deū puerū in p̄ſepe adoraſti. Sꝫ forte conqueſta me delatorē qꝺ te ꝓdiderim clamabis. Ad qꝺ ego. Si celatū eſſe volebas teſte cōſciētia: mihi narrare ante preſepium/vbi plurimum lachrymata es non de

deres: quoniā vt verū fatear chriſti pconia: etiā ſi voluero adiuratꝰ/ neq̄ tuas laudes tacere oīno queo. Jdcirco tue te interrogent filie quas lacte nutris: tu ea meliꝰ reſerabis: que neſcio ſi per ſpeciē aliquā aut certe in ſpū vidiſti. Vñ vos o filie pulſate matrē precibꝰ/ pulſate ad oſtiū inuitantis amici ſi quomodo vobis tandē aperiant q̄ reſerata ſunt matri. Verūtamen de his q̄d plura dicā? Oia ſaluatoris geſta ꝛ beate Marie obſequia/ necnō ꝛ actus vite ex euangelio didiciſtis. Et nūc q̄d ſupereſt: vt ab aliquo doctoꝝ requiratis: De aſſumptione tñ eius qualiter aſſumpta eſt (q: veſtra id depoſcit intentio) p̄ſentia abſens ſcribere vobis curaui: q̄ abſentia p̄ſens deuotus obtuli: vt habeat ſanctū collegiū veſtrū in die tante ſolēnitatis munꝰ latini ſermonis/ in q̄ diſcat tenera infantia lactis experiri dulcedinē: ꝛ de exiguis eximia cogitare qualiter fauente deo p ſingulos annos tota hec dies expēdatur in laudē/ ꝛ cū gaudio celebret: ne forte ſi venerit vřis in manibus illud apocryphū de trāſitu eiuſdem virginis dubia pro certis recipiatis: quod multi latinoꝝ pietatis amore ſtudio legendi cariꝰ amplectunt: preſertim cum ex
Marie ſepulcrū. his nihil aliud experiri pōt pro certo/ niſi q̄ hodierna die glorioſa migrauit a corpore. Monſtrat autē ſepulcrū eiꝰ cernentibꝰ nobis vſq̄ ad preſens in vallis Joſaphat medio: que vallis eſt inter montē Sion ꝛ montem Oliueti poſita: quā ꝛ tu Paula oculis cōſpexiſti vbi in eiꝰ honore fabricata eſt eccleſia miro lapideo tabulatu: in qua ſepulta fuiſſe vt ſcire poteſtis ab oībus ibidē p̄dicat: ſed nūc vacuum eſſe cernētibꝰ oſtēdit. Hec idcirco dixerim: q: multi noſtrorū dubitant vtrū aſſumpta fuerit ſimul cū corpore/ an obierit relicto corpe. Quō aūt ꝛ q̄ tpe: aut a q̄bus pſonis ſanctiſſimū corpus inde ablatū fuerit vel vbi tranſpoſitū/ vtrū ve reſurrexerit neſcit: q̄uis nōnulli aſtruere velint eā iā reſuſcitatā: ꝛ btā cū chriſto immortalitate in celeſtibus veſtiri. Qd ꝛ de btō Joanne euāgeliſta eiꝰ miniſtro cui v̄gini a chriſto v̄go cōmiſſa eſt plurimi aſſeuerāt: q: in ſepulcro eiꝰ vt fert nō niſi māna inuenit/ quod ꝛ ſcaturire cernit. Verūtñ q̄d horū verius cēſeat ambigimꝰ: meliꝰ tñ deo totū cui nihil impoſſibile eſt cōmittimꝰ q̄ aliq̄d temere definire velimꝰ auctoritate nřa qd nō pbamꝰ: ſicuti et de his q̄z cū dn̄o teſte euangelio reſurrexiſſe credimꝰ/ ſed vtrū redierint in terre puluerē/ certe nō habemꝰ: niſi q̄ le-
Mat. xxvij. gimꝰ q: multa corpa ſctōꝝ q̄ dormierāt ſurrexerūt/ ac venerunt in ſanctā ciuitatē ſcz Hieruſalem: ꝛ apparuerūt multis. De quibꝰ profecto ſanctis nonnulli doctoꝝ ſenſerunt etiā et in ſuis reliq̄runt ſcriptis q̄ iā in illis ppetua ſit cōpleta reſurrectio. Fatent em̄ q̄ veri teſtes nō eſſent/ niſi ꝛ vera eſſet eorū reſurrectio. Vñ ꝛ beatꝰ Petrꝰ dixiſſe legit
Actu. ij. cū de Dauid loq̄ret in teſtimoniū. Et ſepulcrū inq̄t eius apud nos eſt: q̄ſi nō ſit auſus dicere q̄ ipſe aut corpꝰ eius apud nos eſt/ ſz tātū ſepulcrū q̄ conditꝰ fuerat. Hinc aiūt reſurrexiſſe ꝛ ipm cū ceteris ſctis: ꝛ ideo vacuū remāſiſſe mauſoleū/ vti nūc beate Marie cernit. Qd ſane factū: et de alijs q̄buſlibet locis ſcripturaꝝ affirmare conant q̄ hi iā cū chriſto regnent reſuſcitati in eterna ſocietate. Qd q: deo nihil eſt ipoſſibile: nec nos de btā Maria factum abnuimꝰ: q̄q̄ ppter cautelā ſalua fide pio magis deſiderio opinari oporteat q̄ inconſulte definire qd ſine piculo neſcitur. Vñ de his ex q̄bus certi ſumꝰ tantiſper loq̄mur/ ad exhortationē veſtrā q̄licūq̄ ſermone/ ad edificationē et laudē noīs dei: vt ꝛ religio cōſeruet p famulatu/ ꝛ deuotio augeat pro affectu: qm̄ hec eſt virgo ſola q̄ interemit
Actio virginis poſt aſcēſionem. vniuerſam hereticā prauitatē: ſola poſt deū q̄ nos confirmet in oī veritate/ ſuiſq̄ cōmendet meritis ꝛ orōibꝰ auxiliet: vt ipſi digni iueniamur in eiꝰ laudibus. Qd ſi querit poſt aſcēſionē dñi q̄d egerit: vnum pro certo eſt: q: virgo ſancta corpe ac mēte pmanſit. Quā ſane angelꝰ Gabriel ac ſi celeſtis paranymphus intactam cuſtodiuit: ꝛ Joannes apl's atq̄ euāgeliſta cui chriſtꝰ eā de cruce cōmiſit: virgo virginē ſeruauit: ſuiſq̄ ei deſeruiuit obſequijs: non q̄ eā eximius ille ſanctorū chorꝰ apoſtolorū deſeruerit: inter quos poſt reſurrectionē domini intrans ꝛ exiens familiarius contulit de chriſti incarnatione: tanto ſiquidem verius quanto ab initio plenꝰ per ſpiritūſanctū cūcta didicerat: ꝛ perſpexerat oculis vniuerſa: licet ꝛ apoſtoli oīa p eundē ſpiritūſanctū cognouerint: ꝛ in omnē edocti fuerint veritatē. Quā ſane beatā virginē: ꝛ ſi oēs venerati ſunt diſcipuli/ eiq̄ famulabant officio dilectionis: Joānes tñ ampliꝰ ac ſpecialiꝰ vſq̄ ad finem vite q̄ ſibi cōmiſſā accepit in ſuā quaſi matrē filius: cui benignꝰ magiſter de cruce. Mulier inq̄t filiꝰ tuus: ad diſcipulū autē: ecce mater tua: vt v̄go v̄gini coherere: ꝛ deſeruiret officioſiſſime cura adoptionis. Joā. xix. Nō enim pudiciſſima virginitas alicui diſcipuloꝝ rectius q̄ virgini cōmendat: vt eſſet adinuicē grata ſocietas ꝛ floridus aſpectꝰ: necnon ꝛ venuſtus conuerſandi vultus/ vernāſq̄ alternatim pudicitiarū ſplendore decoratus. Virtus virginitatis ꝛ fecūditatis. Una ſiquidē virtꝰ virginitatis in ābobus Sed altera pportio in Maria: altera quidē/ q: fecūdior: ſed ipſa: ipſa vero/ ſed altera: q: ꝛ ipſa eadēq̄ incorruptio: tamen fecunditas integritatis lōge glorioſior q̄ virginitas. Jdcirco ꝛ fecūditas in illa tota deifica eſt et virginitas alioq̄n nuſq̄ ſcḋm naturā naſcēdi virginitas vbi fecūditas p̄dicat: neq̄ fecūditas vbi virginitas integra conſeruatur: ideoq̄ totum ſuperexcellit de illa q̄ dicūtur: q: ſunt diuina atq̄ ineffabilia. Vñ virginitas ꝛ fecūditas pliis ſupeminēs nouitas eſt: q̄ q̄ humanū cernat ex carne qd naſcitur. Verūtñ ꝛ ſi magnificētior: multū v̄ginitas in Maria ppter gr̄e excellētiā vna tñ integritas carnis ꝛ vna v̄tꝰ que adinuicē quaſi cognata ſociat. Hinc q̄ Joannes q̄cquid eſt qd Maria genuit euāgelizando ſuo commēdat eloq̄o dicēs. Jn principio erat verbū: et verbū erat apud deū/ ꝛ deꝰ erat verbū. Joan. j. Hoc q̄ppe verbū qd erat in pncipio ꝛ apud deū erat/ ꝛ deus erat. ipſum genuit btā ꝛ glorioſa virgo Maria ex ſe carnē factū. Jdcirco ꝛ virginitas lōge ſacratior: ꝛ fecūditas (vt ita dicā) multo ineffabilior q̄ ſuo potuerit ille explicare eloq̄o. Verūtñ quāto v̄ginitas cognatior virginitati: tāto beatꝰ euāgeliſta ceteris excellentior: et vicinior verbo. Jdeo q̄cq̄d eſt quod virgo genuit: totū prout potuit hō p ſpm̄ſanctū nobis reſerauit manifeſtius ꝛ docuit. Ceterū ad exēplū humane vite cōuerſatio eiꝰ poſt aſcēſionē chriſti gnāliter cum aplis fuit q̄uſq̄ diſpgūt: ſicut Lucas meminit/ dicēs. Et regreſſi q̄dē a mōte Oliueti/ Hieroſolymā venerūt ꝛ aſcēderūt in cenaculū vbi manebāt Petrꝰ ꝛ Joānes/ Jacobꝰ ꝛ Andreas/ Philippꝰ ꝛ Thomas/ Barptolemeꝰ ꝛ Matthꝰ/ Jacobꝰ alphei ꝛ Simon zelotes/ et Judas Jacobi. Actu. j. Hi oēs (inquit) erant perſeuerantes vnanimiter in orōne cū mulieribꝰ ꝛ Maria matre Jeſu ꝛ fratribꝰ eiꝰ. Ecce Jeſu aſcēdēre cū quibꝰ virgo vacat in ſchola virtutū: ꝛ meditat in lege mādatoꝝ dei: vt ꝛ ipā ſit forma diſcipline chriſti/ ꝛ exēplū pfectiōis virginibꝰ. Cōuerſat autē cū teſtibꝰ ſctē reſurrectionis ꝛ ipſa teſtis cōuerſat cū ſenatoribꝰ celi infra curiā paradiſi/ ſub ſctiſpūs diſciplina ꝛ magiſterio diuine maieſtatis. Maria vacat in ſchola virtutū. Jnuenit prima inter pmos ſummi regis heroas ipſa coheres chrū vita nō erat iā de terris in q̄dꝰ chriſtꝰ p̄liabat ſz de celis. Hic aſcēdiſſe legūt i cenaculū q̄ paſca digniſſime celebrat. Jbi q̄ppe manebāt cū p̄re ꝛ m̄re Jeſu vnanimiter aſpirati i charitate: perſeuerantes in orōne/ donec īduerēt v̄tute ex alto. Ceperāt em̄ iā orare q̄ dudū cū dn̄o cōuerſantes v̄tutibꝰ ꝛ miraculis paſcebant. Et bn̄ perſeuerātes in orōne/ nihil heſitātes donec acciperent munera ſpūſſcti q̄ poſcebāt. Quos ꝛ vos o filie imitamini q̄ in ſchola chriſti pmanere vouiſtis: pſeuerate i orōibꝰ vnanimiter viuētes: q̄uſq̄ intrare poſſitis gaudia eterne vite/ quo beata virgo feliciter hodie introiuit: alternantibus hymnidicis angeloꝝ choris inter paſcua eterne viriditatis: vbi vna ſocietas oīm ſupernorū: vbi dulcis ſolēnitas angelorum: vbi poſt labores ꝛ erumnas ſeculi huius/ felix ꝛ ſuauis refectio animarum. Tu autem domine.

¶ Sermo de eodem feſto.

Hodie namq3 glorioſa ſemp virgo Maria celos aſcēdit. Rogo gaudere: q: vt ita fateor: ineffabiliter ſublimata/cum chriſto regnat in eternū. Regina mūdi hodie de terris et de pſenti ſeculo nequā eripiť. Iterū dico/gaudere: q: ſecura de ſua immarceſſibili gloria ad celi iā peruenit palatiū. Exultate (inquā) ac gaudete ⁊ leteť ois orbis: q: hodie nobis oib⁹ ei⁹ interuenientib⁹ meritis ſal⁹ aucta eſt. Uobis q̄ diligentib⁹ eā bono: et virt⁹/vna cū reliquis virginibus ſacris amplio: pſtatur ⁊ gr̄a. Idcirco dilectiſſimi letamini ⁊ laudate: q: ſi deū3 ore pphetico in ſanctis ſuis laudare iubemur: multomagis eū in hac celebritate beate virginis matris ei⁹ oportet cū hymnis ⁊ cāticis diligetius extollere ⁊ dignis deo iubere pconijs/⁊ myſticis honorare munerib⁹. Nulli dubiū quin totū ad gloriā laudis eius pertineat: q̄cquid digne genitrici ſue impenſum fuerit ac ſolēniter attributū. Ex quo timeo ſatis: ⁊ valde ptimeſco dū veſtris cupio parere pfectib⁹ ne forte ſicut improb⁹ ita ⁊ indign⁹ laudator inueniar: pfecto cū nec ſanctitas vel facundia ſuppetat/vt beatā ⁊ glorioſam virginem digne laudare queā: quoniā vt verū fatear q̄cqd humanis dici pōt verbis/min⁹ eſt a laude celli: q: diuinis eſt ⁊ angelicis excellētius pdicata et laudata preconijs. A pphetis quidē prenūtiata: a patriarchis figuris ⁊ enigmatib⁹ preſignata: ab euangeliſtis exhibita ⁊ monſtrata: ab angelo venerabiliter ⁊ officioſiſſime ſalutata. Preterea qualis ⁊ quanta eſſet: ab eodē diuinitus declaraf cū ait. Aue gratia plena dn̄s tecū: bn̄dicta tu in mulierib⁹. Talib⁹ nāq3 decebat vginē oppignerari munerib⁹ vt eſſet gratia plena: que dedit celis gloriā/terris deū/pacē q3 refudit: fides gentib⁹/finē vitijs: vite ordinē/morib⁹ diſciplinā. Et bene angelus ad virginē mittiť: q: ſemper eſt angelis cognata virginitas. Profecto in carne preter carnē viuere: nō terrena vita eſt/ſed celeſtis. Un̄ in carne angelicā gloriā acqrere maius eſt meritū q̄ habere. Eſſe em̄ angelum felicitatis eſt: eſſe vero virginē virtutis: dū hoc obtinere virib⁹ virgo nitiť cū gr̄a quod habet angelus a natura: vtrūq3 tn̄ ⁊ eſſe virginē vel angelū/diuini muneris eſt officiū nō humani. Aue inquit gratia plena. Et bene plena: q: ceteris per partes pſtaf. Marie vero ſimul ſe tota infudit plenitudo gratie. Hoc q̄ppe eſt q̄d Dauid canit. Deſcēdit ſicut pluuia in vellus. Uell⁹ itaq3 cū ſit de corpore/neſcit corporis paſſionē. Sic ⁊ ſcā virginitas cū ſit in carne/vitia carnis neſcit. Celeſtis plane imber in virgineū vellus placido ſe infudit elapſu: ⁊ tota diuinitatis vnda ſe cōtulit in carne: qn̄ verbū caro factū eſt: ac deinde p crucis patibulū expreſſum/terris oibus pluuiam ſalutis effudit: ⁊ ſtillicidia gratie hūanis pſtitit mētibus. Dn̄s tecū inqt Mira res. Etiā erat cū virgine q̄ ad virginē mittebat angelum: ⁊ pceſſit nuntiū ſuū de⁹ ſed a deo non receſſit. Nec teneri potuit locis q̄ oibus habetur in locis: et tot⁹ vbiq3 eſt/ſine quo nihil totū. Ergo verbū patris nunq̄ a patre diſcedēs: hō pro nobis fieri dignat⁹ eſt/ſecreto ſuo myſterio q̄ ipſe nouit. Qui qm̄ totū ſuſcepit q̄d eſt hois hō tot⁹ eſt: ⁊ totū retinēs q̄d dei eſt: oino aliud q̄ de⁹ q̄ nat⁹ eſt ex Maria eſſe nō potuit. Scit em̄ deus oia et pōt. Propterea q: ita eſt/ſciuit ſe ac potuit in vtero vginis ſine ſui corruptiōe miſceri atq3 vniri: vt vn⁹ eſſet chriſt⁹ de⁹ ⁊ hō/vna perſona/vnaq3 ſubſtātia. Ob q̄d dei genitrix electa ⁊ preelecta iure ab angelo gr̄a ſalutaf ⁊ predicaf plena. Uere plena per quā3 largo ſancti ſpus imbre ſuperfuſa eſt omnis creatura. Et ideo ſatis eā deuotiſſime primū angelus veneratur ⁊ ſalutat. Miraf itaq3 et ipſe qualis aut quātus ſit quā ſalutat. Nō em̄ ſimplex fateor/vel cōſueta fuit illa ſalutatio ſed oī admiratione digna. Siquidē venerationis fuit oblatio/oblatio muneris/famulat⁹ obſequij: q: ⁊ ſi in ſcīs patribus et pphetis gr̄a fuiſſe creditur: non tn̄ eaten⁹ plena. In Mariā vero toti⁹ gratie q̄ in chriſto eſt plenitudo venit: q̄q̄ aliter. Et ideo inqt benedicta tu inter mulieres. i. plus benedicta q̄ oēs mulieres. Ac p hoc quicq̄d maledictionis infuſum eſt p Euā/totum abſtulit bn̄dictio Marie. Inſup ⁊ gratiā3 refudit chriſti ort⁹: quā nō habuit prius ois mūdus. Igitur quod natura nō habuit/vſus neſciuit/ignorauit ratio/mēs nō cepit humāna pauet celū/ſtupet terra/creatura ois etiā celeſtis miraf. Hoc totū eſt quod per Gabrielē Marie diuinitus nūtiatur: ⁊ per chriſtum adimpletur. Qua de cauſa de tali/tantoq3 loqui me indignū fateor. Sed ⁊ puto q̄ nemo preſumat/niſi qui quāta ſint que pandunt penit⁹ ignorat. Tāetſi ad hec nemo idone⁹ inueniť: votis tn̄ oib⁹ ceſſare nō debet quilibet etiā peccator a laudib⁹ q̄uis explere non queat quod ſentiť. Un̄ ſermo diuin⁹ cū de peccatore ageret in pſalmo. Sacrificium inqt laudis honorificabit me protinus addidit: et illic iter quo oſtendā illi ſalutare dei. Ac ſi patenter dicat. Illic iter eſt laudis ad eternā laude3 ſine fine mēſurā/ſed nemo apprehēderet illud/niſi ego premonſtrauero. Propter ea chariſſimi q: iter ſalutis nr̄e in laudibus eſt ſaluatoris: hortor vos et cōmoneo in hac ſacra ſolēnitate genitricis dei Marie nollte ceſſare a laudibus. Quod ſi virgo es/gaude q̄ meruiſti ⁊ tu eſſe q̄d laudas: tantū cura vt ſis q̄ digne laudare poſſis. Quod ſi cōtinens ⁊ caſta es/venerare ⁊ lauda: q: nō aliūde conſtat vt poſſis eſſe caſta q̄ ex gr̄a chriſti que fuit pleniſſime in Maria quā laudas. Q̄d ſi coniugata es certe aut peccatrix nihilomin⁹ cōfitere ⁊ lauda: qm̄ inde miſericordia oibus pfluxit et gr̄a vt laudēt. Et q̄uis nō ſit ſpecioſa laus in ore peccatoris/noli ceſſare a laude: q: inde tibi pmittiť venia ⁊ oibus vt laudes. Alioqn niſi iuxta modulū ingenij noſtri deū laudare in ſcīs ſuis ſtudeam⁹: quō eū3 ſm q̄d canim⁹ iuxta multitudinē magnitudinis ei⁹ laudare poterim⁹: Omno pretermittēdū nō eſt q̄d impleturi ſum⁹ q̄ q̄nq3 dicitur. Beati q̄ habitant in domo tua dn̄e: in ſecula ſeculorū laudabūt te. Q̄d voce nō poſſum⁹/nec facūdia valemus/exequmur votis ⁊ medullis cordis: q: magn⁹ et bonus eſt: atq3 immēſus tātus ac talis/q̄ntū ⁊ q̄lē ipſe nouit: ore ⁊ ſpū cōfiteamur ad iuſtitiā ⁊ ſalutem. Hinc rogo oēs pariter feſtiuitatē glorioſe ſp vginis Marie deuotiſſime celebremus: q: hec eſt dies omni ſeculo venerāda: in q̄ meruit exaltari ſup choros angelorū: et peruenire vltra q̄ nr̄e humanitatis eſt natura. Ubi nō ſubſtātia tolliť/ſ3 glorie magnitudo mōſtraf: eleuaf in dexterā patris: vbi chriſtus p nobis introijt pōtifex factus in eternū ad celi palatiu3. Hec eſt inquā dies in q̄ vſq3 ad throni celſitudinē itemerata mater ⁊ vgo pceſſit: atq3 in regni ſolio ſublimata/poſt chriſtū glorioſa reſidet. Sic vtiq3 vbiq3 confidenter ſancta dei canit eccleſia q̄d de nullo alio ſanctorū fas eſt credere: vt vltra angelorū vel archāgelorū merita trāſcēderit: q: etſi ſiltudo repromittiť ſanctis/veritas tn̄ negaf. Hoc q̄ppe priuilegiū nō nature eſt/ſed gr̄e beate vginis Marie/de q̄ nat⁹ eſt ipſe de⁹ ⁊ hō. Idcirco et ipſa plus eſt meritis: ⁊ non natura q̄ vgo ⁊ hō. Un̄ ⁊ ſi cetere virgines imitanť illā/vſq3 ad cōceptū partus: ⁊ Gabrielis noue ſalutationis obſequiū: deinceps totū diuinū eſt q̄d operaf in ea/teſte angelo. Quia ſpūſctō ⁊ virtute altiſſimi obumbraf. Ante hoc ipſum ſane vter⁹ Marie vginis q̄uis mundus: q̄uis impollutus/et alienus a cōtagione peccati q̄uis ſanct⁹: tamen adhuc fragilitate hūanitatis induitur (vt ita dicā) ac ſi lana cādidiſſima/ſuiq3 coloris dealbata. Ad quā ſane cū acceſſit ſpiritusſanct⁹: quaſi ipſa eademq3 lana inficiť ſanguine conchilij vel muricis: vertitur in purpurā: verſa eſt ⁊ ipſa ſine coitu in matrē: vt nō ſit iā amodo q̄d fuerat/ſ3 purpura veriſſima ad indumētum/⁊ gloriā ſummi regis diuinit⁹ aptiſſime dedicata: vt nulli deinceps ea vti vſu femineo licuerit/niſi deo. Quippe vt ita loquar btā ⁊ glorioſa virgo Maria eo mō q̄uis budū incomparabilis eſſe vniuerſis q̄ ſub celo ſunt virginibus cōprobetur: vt decenter poſſit in ſe ſuſcipere diuinitatis admixtionē ſalua vtraq3 natura: tn̄ cū gr̄a repletur cū ſpūſancto perfunditur/cū virtute altiſſimi obumbraf

[Margin notes: virginis feſtiua aſſūptio — Luce. j. — Pruden ter intel lige. — Maria omnib⁹ eſt exem plo. — Luce. j. — Pulchra cōpara tio.]

Digitized by Google

ſit precioſior meritis/celſis ſublimior faſtigijs/pulchrior ſanctitate/glorioſior ſuorū p̄rogatiuis meritorum: ita vt nullis iā viribus ſit ipſa eadem̄ mācipāda niſi diuinis. Un o ſanctiſſime virgines ⁊ ſi imitari oportet tantā ac talē virginem: tamq̄ p̄clarā venerari multū cōuenit: ⁊ vltra angelicā quodāmodo dignitatē: quātum fas eſt cū gaudio laudibus digne efferri: q̄ vt dixim⁹ nō temere chriſti p̄ gratiā/ſuper choros angelorū exaltata deuotiſſime hodie predicatur: q: preceſſit eam dn̄s ⁊ ſaluator nr̄/ex ea vera ſide genit⁹ ad celeſtia vt pararet ei ſicut ipſe ſuis p̄miſit diſcipulis in ethereis manſionib⁹ locū. Hinc q̄ Dauid p̄pheta olim gratulabundus chriſto canit. A ſummo inquit ce
Ps. xviij. lo egreſſio eius ⁊ occurſus ei⁹ vſq̄ ad ſummū eius. Aſcendit ḡ eandē glīam reſumptur⁹: licet non amiſerat quam prius habuerat anteq̄ mūdus fieret. Aſcēdit ⁊ p̄parauit huic ſanctiſſime virgini locū immortalitatis vt cum eo regnare poſſit in perpetuū. Et hec eſt p̄ſentis huius diei feſtiuitas: in qua glorioſa et felix/ad ethereū peruenit thalamū. Que p̄fecto feſtiuitas ſicuti ⁊ virgo incōparabilis eſt ceteris virginib⁹: ita et incōparabilis oīm ſanctorū feſtiuitatibus: ⁊ admirāda etiā virtutib⁹ angelicis: propter qđ ex perſona supernorū ciuiū/in eius aſcēſione admirās
Can. iij. ſpiritusſanctus ait in Cāticis. Que eſt iſta q̄ aſcendit per deſertū ſicut virgula fumi ex aromatib⁹. Et bn̄ q̄ſi virgula fumi: q: gracilis ⁊ delicata: q: diuinis extenuata diſciplinis: etem cōcremata int⁹ i holocauſtū incēdio pij amoris ⁊ deſiderio charitatis. Ut virgula fumi ex aromatib⁹. Ni mirum q: multis repleta erat virtutū odoribus/manans ex ea fragrabat ſuauiſſim⁹ odor etiam ſpiritib⁹ angelicis Aſcendebat autē de deſerto p̄ſentis ſeculi virga de radice Ieſſe olim exorta: ſed mirabātur electorū aīe pre gaudio q̄nā eſſet q̄ etiā meritorū virtutibus angelorū vinceret di
Cāti. vi. gnitatē. De q̄ rurſus idē ſpūſſctūs i eiſdē Cāticis. Que eſt iſta q̄ aſcēdit inq̄t: q̄ſi auror a cōſurgens/pulchra vt luna/
Marie aſcēdentis glīa. electa vt ſol/terribilis vt caſtrorum acies ordinata: Admiratur autē ſpūſſctūs q̄ oēs de aſcenſu hui⁹ virginis admirantes facit: qđ q̄ſi noui diluculi aurora rutilans aſcenſu ſuo reſplendeat/multis freta ⁊ vallata ſctōrū agminibus. Un̄ dicit. Terribilis vt caſtrorū acies ordinata. Siq̄dē terribilis ſuis facta virtutib⁹ vt caſtrorū acies admodū ordinata/hincinde ſctōrū angelorū fulta p̄ſidijs. Pulchra (inquit) vt luna/imo pulchrior q̄ luna: q: iā ſine defectu ſui coruſcat celeſtibus illuſtrata fulgoribus: electa vt ſol fulgore virtutū: q: ipſe eā elegit ſol iuſtitie/vt naſceret ex ea. Ad cui⁹ p̄fecto ereq̄as quantū fas eſt credere/famulant angeli: ⁊ vniuerſe celorū congratulant curie. Nec mirum q: honor materni⁹ eſt ei⁹ q̄ eſt nat⁹ ex ea: que ois ordo celorum veneratur et adorat ſuper ſe eleuatum cum patre in ſede maieſtatis dn̄i. Legim⁹ ḡ q̄ ſepe ad funera/et ad ſepulturas quorūlibet ſctōrū angelos aduenīſſe: ⁊ ad exeq̄as eorū obſeq̄a p̄ſtitiſſe: necnō ⁊ aīas electorū vſq̄ ad celos cū hymnis ⁊ laudib⁹ detuliſſe: vbi ⁊ vtriuſq̄ ſex⁹ chori cōmemorant frequēter auditi/laudeſq̄ cecinīſſe: interea et qđ p̄ſpicaci⁹ eſt/multo nonnūq̄ lumine eoſdē reſplēduiſſe: inſup ⁊ adhuc viuētes in carne ibidem miri odoris fragrantiā diuti⁹ p̄ſenſiſſe. Et ſi ad recreādā ſpem dilectiſſime: et corroborādā fidē interdū aſſiſtētiū ſaluator noſter chriſt⁹ ob merita ſuorū ampli⁹ cōprobanda: talia ⁊ tāta dignat⁹ eſt exhibere p̄ ſuos celi miniſtros circa defunctos: quātomagī credēdū hodierna die militiā celorū cum ſuis agminib⁹ feſtiue obuiā veniſſe genitrici dei/eāq̄ igēti lumine circūfeciſſe: ⁊ vſq̄ ad thronum olim ſibi etiam ante mūdi cōſtitutionē paratū/cū laudib⁹ et cāticis ſpūalib⁹ p̄duxiſſe. Nulli dubiū oēm iā celeſtē hierlm̄ tunc exultaſſe ineffabili leticia/tunc iocūdatā ineſtimabili charitate: tūcq̄ cū oī gratulatioē iubilaſſe: qm̄ feſtiuitas hec q̄ nob hodie reuoluit/annua illis oībus facta eſt cōtinua. Nec imerito. Credit em̄ q̄ ſaluator oīm ipſe quātū dat intelligi p̄ ſe tot⁹ feſtiu⁹ occurrit: ⁊ cū gaudio eā ſecū in throno collocauit. Al's autē quō impleuiſſe credit: qđ in lege ipſe

p̄cepit. Honora (inq̄t) patrē tuū ⁊ matrē. Porro q̄ patrē Exo. xx.
honorauerit/ipſe ſibi teſtis eſt cū ad iudeos ait. Ego glo Jo. viij.
riam meā non q̄ro. Et q̄ q̄rat et iudicet: ſʒ ego honorifico Luce. ij.
patrē meū: ⁊ vos inhonoraſtis me. De matre vero euangeliſta cū rediret: veniēs ait Nazareth erat ſubdit⁹ illis: alia eſt natura qua de⁹ pater ſm̄ ſe honorat: alia qua idē parentibus ſubdit: in vtraq̄ tn̄ vn⁹ idēq̄ chriſt⁹ recte creditur: eo q̄ verbū caro factū eſt: ⁊ habitauit in nobis: vn⁹ Emanuel/qđ eſt nobiſcū de⁹. Hāc q̄ppe vnionē diuinita- Joan. j.
tis atq̄ hūilitatis icōfuſā/idiuiſāq̄ catholica fides ſeruat Quā ſane itelligēdo cognoſcat naturalis atq̄ ſm̄ ſubātiā cōuentio vnitatis: vt neq̄ cōuerſio in alterutrā duarū ſubſtantiarū partem recipiat neq̄ diuiſio. Sic nāq̄ credere honorare eſt matrē dn̄i: q̄ deū nobis genuit ⁊ hominem Maria vere laudis amatrix.
neq̄ ſine deo hoīem: neq̄ ſine hoīe deū: ſed deū ⁊ hominē vnū/⁊ verū Ieſum chriſtū. Alioquin dei genitrix dici non poſſet (qđ multi hereticorū negare conati ſunt) niſi deuʒ verū genuiſſet incarnatū: ⁊ p̄pterea in chriſto duas recte cōfitemur natiuitates: vnā vcʒ de patre ſine initio ⁊ ſine tēpore ſempiternā ⁊ coeternā deo patri: aliā de matre cū tēpore q̄ miſerationē induens ⁊ miſericordiā/ſpōtanea volūtate ad nos deſcendit nat⁹ homo de⁹: ac p̄ hoc iuxta veritatē ⁊ matris geſtat vtero/q̄ ſemper de⁹ agnoſcitur. Hinc etiā theotocon eā veraciter cōfitemur dei ſcʒ genitricē: necnō ⁊ chriſtotocon: non q̄ verbū carnem ſecū detulerit: neq̄ olim prefate carni copulatū ſit: ſed tunc quādo verbū caro factū eſt ex carne virginis: diuinitatis atq̄ humanitatis ſubſtantia in vtero ita confuſe vnit: vt vna perſona ſit de⁹ ⁊ homo chriſt⁹. Siquidē ex duabus naturis ſine confuſione alteri⁹ nō niſi vn⁹ inuenit Ieſus dn̄s manēs de⁹ in forma dei: q̄ ſemetipſum exinaniuit/formā Phil. ij.
ſerui accipiēs: manēs vn⁹ idēq̄ i forma ſerui quā ſuſcepit. Tot⁹ q̄ppe de⁹ in carne virginis de qua nat⁹ eſt ⁊ tot⁹ hōhincq̄ apoſtol⁹. In q̄ habitat inq̄t corporaliter oīs plenitudo diuinitatis. Quapropter o filie eſtote prudentes ſi- Col. ij.
cut ſerpentes ⁊ ſimplices ſicut colūbe: vt ex prudētia p̄fecte itelligētie anulū fidei vr̄e: ⁊ margaritā p̄ qua oia reliq̄ſtis itegrā/iuiolatāq̄ ſeruetis: ne dotē ſimul ⁊ arrhā ſpiritusſancti qđ abſit p̄datis. Diligenti⁹ itaq̄ p̄curate ſi quō ſimplicitas colūbe q̄ fuit i Maria illeſa/iuiolataq̄ cuſtodiat. De q̄ Salomon ait in Cāticis q̄ſi in ei⁹ laude. Ueni Can. ij.
iq̄t colūba mea: imaculata mea: iā eī hyems abijt ⁊ receſſit. Ac deinde inquit. Ueni de libano: veni coronaberis. Can. iiij.
Nec imerito igit venire de libano iubet: q: liban⁹ cādidatio interptat. Erat em̄ cādidata btā virgo Maria multis meritorū virtutib⁹/ac dealbata niue cādida ſpūſſcti muneri: ſimplicitatē colūbe in oīb⁹ repſentans: qm̄ q̄cq̄d in ea geſtū eſt/totū puritas ⁊ ſimplicitas: totum grā ⁊ veritas fuit: totū miſericordia ⁊ iuſtitia q̄ de celo p̄ſpexit: ⁊ iō immaculata/q: i nullo corrupta. Circūdedit em̄ virū in vtero: ſicut Hieremias ſctūs teſtat: ⁊ non aliūde accepit. Faciet inq̄t dn̄s nouū ſup terrā: ⁊ mulier circūdabit virū. Ue- Hiere. xxxi.
re nouū ⁊ oīm nouitatū supereminens nouitas virtutū q̄ de⁹ quē ferre nō pōt mūdus/neq̄ videre aliq̄s vt viuere poſſit: ſic ingreſſus eſt hoſpitiuʒ ventris vt corporis clauſtra neſciret: ſicq̄ geſtat⁹ vt tot⁹ de⁹ in eo eſſet: et ſic inde exiuit vt Ezechiel fatet porta oino clauſa. Un̄ canit in eiſ- Maria hort⁹ cōcluſus.
dē Cāticis de ea. Hort⁹ cōcluſus/fons ſignat⁹/emiſſiōes tue paradiſus. Uere hort⁹ deliciarū in q̄ conſita ſunt vniuerſa florum genera/⁊ odoramēta virtutū: ſicq̄ cōcluſus vt neſciat violari neq̄ corrumpi vllis inſidiarum fraudibus. Fōs igitur ſignatus ſigillo totius trinitatis ex quo fons vite manat: in cuius lumine omnes videmus lumē: quia iuxta Joannem. Ipſe eſt qui illuminat omnem hominem venientem in hunc mundum. Cuius profecto emiſſio vteri supernorum ciuium omnium eſt paradiſus De iſto namq̄ ventris agro/patriarcha Iſaac longe adorans aiebat. Ecce odor filij mei ſicut odor agri pleni: quem benedixit dominus. Quamuis putent parum in- Gene. xxvij.
telligētes q̄ priores ſancti minus de chriſto intellexerunt

Digitized by Google

myſteriū incarnationis:cū ⁊ ipſi eadē ſaluari ſint gr̄a. Uñ
cōſtat tp̄s nō p̄iudicaſſe ſacramētū vniti hoīs ac dei:ita vt
iā eſſet in illo ꝑ vnitatē ꝑſone ab initio ſeculi:q̄ necdū erat
nat⁹ de Maria ꝟgine:qđ multis ſcripturarū declarat̄ in
dictis. Uñ dn̄s ad iudeos. Anteq̄ Abraā fieret inq̄t ego
Jo. viij. ſum. Quib⁹ vtiq̄ verbis oſtēdit ſe q̄ loq̄bat̄ in eo ſꝑ fuiſſe
myſterio vnitatis:quā vt cōmendaret/ante Abraā inquit
ego ſum. Nā Abraam anteq̄ fieret humanitatis eſt breui
tas:ego autē ſum eternitas declaratur nature. In qua ni
mirum eternitate iā fuiſſe qui loquebatur ꝑ ſacramentū
ſue incarnationis inſinuat. Quod apoſtolus Judas vo
lens dilucidare aperti⁹. Jeſus inq̄t populū ex Egypto ſal
uans:ſecūdo eos qui nō crediderūt ꝑdidit. Et alibi Pau
Jude. j. lus. Neq̄ tēten⁹ chriſtuʒ ſicut quidam eoꝝ tentauerunt:
j. Coꝛ. x. nūq̄ iā eſſet Jeſus aut chriſt⁹ nat⁹ ex Maria ꝟgine:ſed q:
in illo vnico filio dei/iā vnitas ꝑſone cōmendat̄: q̄ occul
Ephe. j. ta erat in myſterio. Quod ⁊ alibi euidenter/q̄ elegit nos
inquit ante mūdi cōſtitutionē in ipſo:q: pꝛofecto quicq̄d
Jeſu deus fecit ab initio totū fecit per vnitatē ſacramenti. Et
eterni ideo iam Jeſus erat ī filio qui populū educebat et chriſt⁹
tas. in eo qui tentabat̄:quoniā ſꝑ ꝑ ſacramenti vnitatē in deo
fuiſſe nō dubitat̄. Alioquin niſi ita credideris:aut chriſt⁹
deus nō erit oīno:aut cōtra pꝛophetā deus recēs videbi
tur. Sed ne talib⁹ quatiamur calūnijs/ſcrutāde ſunt ſcri
pture in quib⁹ vnitas in chriſto cōmēdatur ꝑſone: quem
non p̄iudicat tēpus ne vn⁹ ſemper dicat̄. Hic ꝙ beat⁹ Pe
Act. xv. trus loquens de patrib⁹ ait. Per gratiā dn̄i nr̄i Jeſu chri
ſti credim⁹ ſaluari quēadmodū ⁊ illi. Neq̄ ⁊ illos dn̄s ſo
lus ducebat:⁊ nō erat cū eo de⁹ alien⁹. Uñ nec nobiſcum
de⁹ recēs:q: vn⁹ idēq̄ eſt q̄ eoꝝ ductoꝛ fuit:⁊ nr̄ ꝑ paſſionē
carnis ſue redemptoꝛ. Un⁹ ſiq̄dem ſua in carne:vnus in
in ſacramēto/atq̄ vn⁹ in ſpū:nec admittit rō:vt ali⁹ filius
hoīs/alius fili⁹ dei intelligat̄:q̄ nec tp̄e p̄ſcribit̄/nec paſ
ſione ſeparat̄:ſʒ tot⁹ de⁹ in chriſtū/⁊ chriſt⁹ in deū tranſiit
vt q̄cq̄d dei fili⁹ eſt chriſt⁹ dicat̄:⁊ q̄cq̄d in carne chriſt⁹ ꝑtu
lit id de⁹ ꝑtuliſſe recte credat̄. Alioq̄n ſi ad rōnē reſpicias
⁊ ad ſenſus humanos:nequaq̄ ita eaten⁹ potuerūt inter
ſe cōuenire deitas ⁊ hūana cōditio. Cōuenerūt in chriſto
Emanu ⁊ vn⁹ ex ambabus Emanuel. Rogo vos o virgines:rogo
elis my ⁊ vidue imitamini paulā matrē viduā exēplar cōtinētie ⁊
ſterium. caſtitatis:imitamini euſtochiū quā habetiſ vobiſcū virgi
nem ⁊ foꝛmā ꝑfecte integritatis. Qđ ſi min⁹ eſt in illis q̄
in matre dn̄i:imo q: eſt/habetis pꝛolē fecundā ⁊ virgineʒ
ꝑpetuā:q: ſicut in cōparatiōe dn̄i nemo bon⁹:ita in com
paratione matris dn̄i nulla inuenit̄ ꝑfecta:q̄uis virtutib⁹
eximia cōpꝛobet̄. Malui em̄ excipere ruboꝛeʒ pudoꝛis:q̄
nō exeq̄ iuſſionē vr̄am:quarū ꝑcib⁹ nōnunq̄ de⁹ nr̄ obedi
re videt̄:p̄ſertim cū habeatis vobiſcū q̄s imitari virtutis
eſt:cū q̄bus dicere poteſtis affectum a me potius q̄ magi
ſterium:quod ad laudem huius diei requiſiſtis.

¶ De eodem feſto. Lectio ſancti euan-gelij. Luce. X.

¶ In illo tempoꝛe: Intrauit Jeſus in quoddaʒ caſtellū:⁊ mulier quedam Martha nomine exce pit illum in domū ſuam. Et huic erat ſoroꝛ nomi ne Maria. Et reliqua. Homilia btī Auguſtini.

Verba domini noſtri Jeſu chriſti/q̄ hodie ex euangelio recitata ſunt
admonent nos eſſe vnū aliq̄d quo tendamus
quando in huius ſeculi multitudine laboꝛam⁹. Tēdim⁹
aūt adhuc peregrinātes nondū manentes: adhuc in via
nondū in patria:adhuc deſiderādo nondū fruendo:tñ tē
damus ⁊ ſine pigritia ⁊ ſine intermiſſione tendamus:vt
aliquādo peruenire mereamur. Martha et Maria due
ſoroꝛes erant:ambe non ſolum carne ſed etiam religione
germane. Ambe dn̄o coheſerūt:ambe dn̄o in carne p̄ſen
ti cōcoꝛditer ſeruierūt. Suſcepit eū Martha/ſicut ſolent
ſuſcipi peregrini:ſed tamē ſuſcepit famula dn̄m/egra ſal
uatoꝛē:creatura creatoꝛē. Suſcepit aūt ſpiritu paſcenda/
in carne paſcendū. Uoluit em̄ dn̄s foꝛmā ſerui accipere:⁊
accepta foꝛma ſerui/in illa paſci a ſeruis dignatione non
cōditione. Nā ⁊ iſta dignatio fuit ſe p̄bere paſcendū. Ha
bebat carnē in qua eſuriret quidē ⁊ ſitiret:ſed neſcitis q:
in eremo eſurienti angeli miniſtrabant? Ergo ꝙ paſci vo iij. Reg.
luit paſcenti p̄ſtitit. Quid aūt mirū:ſi et de ſancto Helia xvij.
p̄ſtitit vidue queʒ pri⁹ coꝛuo miniſtrāte paſcebat. Nūq̄d
paſcendo defecerat/qñ ad viduā mittebat? Nō paſcendo
defecerat/qñ ad viduā mittebat:ſed religioſam viduaʒ ꝑ
obſequiū exhibitū ſeruo ſuo bn̄dicere diſponebat. Sic ꝰ
ſuſceptus eſt dn̄s tāq̄ hoſpes q̄ in ſua ꝓpꝛia venit:⁊ ſui eū Joan. j.
non receperūt. Sed quotquot receperūt eū:dedit eis po
teſtatem filios dei fieri:adoptans ſeruos ⁊ fratres faciēs
redimens captiuos ⁊ coheredes faciēs. Ne quis tñ vr̄m
foꝛſitan dicat. O beati q̄ chriſtū ſuſcipere in domū ꝓpꝛiaʒ
meruerunt. Noli dolere/noli murmurare:q: tempoꝛibus Mat.
natus es:qñ iam dn̄m non vides in carne/non tibi abſtu xxv.
lit iſtā dignationē. Cū vni iq̄t ex minimis meis feciſtiſ mi
hi feciſtiſ. Hec de dn̄o paſcēdo paſcētē ſpū pauca ꝓ tp̄e dixe
rim⁹. Ueniam⁹ ad cauſam quā de vnitate ꝓpoſui. Mar
tha dn̄m paſcere diſponēs ⁊ p̄parās circa multū miniſte
riū occupabat̄:Maria ſoroꝛ ei⁹ paſci magis elegit a dn̄o
deſeruit quodāmodo ſoꝛoꝛē ſuā circa multū miniſterium
laboꝛantē:⁊ ſedet ipſa ad pedes dn̄i:⁊ vacās audiebat ver
bū eius. Auris fideliſſima audierat. Uacate ⁊ videte:qm̄
ego ſum de⁹. Illa turbabat̄:iſta epulabat̄. Illa multa diſ
ponebat:iſta vnū aſpiciebat. Utrūq̄ officiū bonuʒ ſed tñ
quod ſit meli⁹ quid nos dicam⁹? Habem⁹ quē interroge
mus patienter audiam⁹ quid ſit meli⁹. Jam cuʒ legeret̄
audiuim⁹:⁊ me cōmemoꝛāte iterū audiam⁹. Interpelle
bat Martha hoſpitē:ad iudiceʒ deponit poſtulationem Cōpara
piarū querelarū ꝙ eā ſoroꝛ deſeruerit:⁊ ſic laboꝛantem in tio dupli
miniſterio adiuuare neglexerit. Nō reſpondēte illa/ſʒ tñ cis vite.
p̄ſente iudicat dn̄s. Maria cauſam ſuā tāq̄ ocioſa iudi
ci maluit cōmittere nec in r̄ndēdo voluit laboꝛare. Si em̄
pararet reſpōdendi ſermonē:remitteret audiēdi intētio
nē. R̄ndit ꝰ dn̄s qui in verbo nō laboꝛabat:q: verbū erat
Quid ꝰ dixit? ¶ Martha martha. Repetitio noīs indi Lu.
cium eſt dilectionis:aut foꝛte mouende intētionis. Ut au
diret intenti⁹ bis vocata eſt. Martha Martha:audiuit
circa multos es occupata vnū autē opus eſt.i. vnū neceſ
ſariū eſt. Non vnū opus q̄ſi ſingulare op⁹:ſed op⁹ eſt/ex
pedit neceſſariū eſt. Quid vnū h̄ elegerat Maria? Unuʒ
cogitate fratres mei:et videte in ipſa multitudine ſi dele
ctat niſi vnum. Ecce deo pꝛopitio q̄ multi eſtis:quis vos
ferret/niſi vnū ſaperetis? Uñ in multis q̄es iſta? Da vnū
⁊ ꝓplus eſt:tolle vnū ⁊ turba eſt. Quid eſt em̄ turba/niſi
multitudo turbata? Sed audi apl̄m. Obſecro auteʒ vos
fr̄es. Multitudini dicebat:ſʒ oēs vnū facere volebat. Ob j. Coꝛ. j.
ſecro aūt vos fr̄es vt idipſʒ dicatiſ oēs/⁊ nō ſint ī vobis ſchiſ
mata. Sitis aūt ꝑfecti in eodē ſenſu:⁊ ī eadē ſciētia. Et in Phil. ij.
alio loco. Unanimes/vnū ſentientes:nihil ꝑ contentionē Jo. xvij.
neq̄ ꝑ inanē gloꝛiā. Et dn̄s ad patrē de ſuis. Ut ſint vnū:
ſicut ⁊ nos vnū ſum⁹. Et in actib⁹ apoſtoloꝝ. Multitu Act. iiij.
dinis aūt credētiū erat coꝛ vnū ⁊ aīa vna. Ergo magnifi
cate dn̄m mecū:⁊ exaltem⁹ nomē ei⁹ in vnū: q: vnum eſt
neceſſariū. Unū illud ſupnū:vnū vbi pr̄ ⁊ filius ⁊ ſpūſſan
ct⁹ ſunt vnū. Uidete cōmēdari vnitatē. Certe trinitas eſt
de⁹ nr̄. Pr̄ nō eſt fili⁹:fili⁹ nō eſt pr̄:ſpūſſctūs nec pr̄ eſt/nec
fili⁹/ſʒ aboꝝ ſpūs:⁊ tñ iſta tria nō tres dij:nō tres oīpotē
tes:ſʒ vn⁹ de⁹ oīpotēs. Ipſa trinitas vnus deus:q: vnum
eſt neceſſariū. Ad hoc vnuʒ non nos perducit/niſi multi
habeam⁹ coꝛ vnū. Bona ſunt miniſteria circa pauperes
⁊ maxime circa ſctōs dei ſeruitia debita:obſequia religio j. Coꝛ. ix.
ſa:redduntur em̄/nō dant̄:dicēte apl̄o. Si nos vobis ſpi
ritualia ſeminauim⁹:magnum eſt ſi carnalia veſtra meta
mus? Bona ſunt/exhoꝛtamur ad hec:⁊ in verbo domini Heb. xiij
edificamus vos. Nolite pigri eſſe ad ſuſcipiendos ſan

ctos. Aliquādo neſciētes ſuſcipiendo quos neſciūt/ange
los ſuſceperūt. Bona ſunt hec: meliꝰ eſt tñ qđ elegit Ma
ria. Illud em̄ hȝ ex neceſſitate occupationē: iſtud autē ex
charitate ſuauitatē. Vult hō occurrere qñ miniſtrat: ⁊ ali
quādo nō pōt. Queriť quod deeſt: parať quod adeſt: di
ſtendiť aīumꝰ. Nā ſi Martha ſola ſufficeret/adiutoriū ſo
roris non poſceret. Multa ſunt/diuerſa ſunt: q: carnalia
ſunt/tēporalia ſunt. Et ſi bona ſunt/tranſitoria ſunt. Ma
Tex. rie autē quid ait dñs. ¶ Meliorē partē elegit. Nō tu ma
lā/ſed illa meliorē. Audi vñ meliorē. Que non auferetur ab
ea. A te auferetur aliqñ onus neceſſitatis: eterna eſt dulce
Que do veritatis. Nō auferetur ab ea qđ elegit. Non auferetur/
pars ſit ſed tñ augebiť. In hac autē vita augeť: in alia vita pficie
optima. tur: nūq̄ auferetur. Certe tu Martha (pace tua dixerim)
in bono miniſterio bñdicta ꝓ iſto labore tuo mercedem
queris quietē: modo occupata es circa multū miniſterū.
Paſcere vis mortalia corpa licȝ ſctōꝝ: nūqđ cū veneris ad il
lā patriā inuenies peregrinū quē hoſpitio ſuſcipias? Inue
nies eſurientē/cui panē frangas. Sitiētē/cui potū porri
gas? Egrū/quem viſites? Litigantē/quē cōcordes? Mor
tuū/quē ſepelias? Oia iſta ibi nō erūt. Sed quid ibi erit?
Qđ Maria elegit. Ibi paſcimur nō paſcimꝰ. Ideo ĩ erit
plenū atq̄ perfectū quod hic elegit Maria. De illa mēſa
opulēta de vbo dñi micas colligebat. Nā vultis noſſe qđ
Luce. xij ibi erit? Dñs ipſe dicit de ſeruis ſuis. Amē amē dico vobis
q: faciet eos recūbere/⁊ trāſibit et miniſtrabit eis. Recū
bere quid eſt/niſi vacare. Recūbere q̄d eſt/niſi quieſcere?
Quid eſt: tranſibit ⁊ miniſtrabit eis? Priꝰ tranſibit: ⁊ ſic
Mat. miniſtrat. Sed vbi? In conuiuio ſupno: de quo dicit. Amē
viij. dico vobis: multi ab oriente ⁊ occidēte venient ⁊ recūbent
cū Abraā/Iſaac/⁊ Jacob in regno celorū. Ibi dñs paſcit
ſed prius hinc trāſit. Nā vt noueritis: paſca tranſitꝰ inter
pretatur. Venit dñs: fecit diuina/paſſus eſt hūana? Nūqđ
adhuc conſpuiť? Nūqđ adhuc expalmať? Nūquid adhuc
ſpinis coronať? Nūquid adhuc flagellať? Nūquid adhuc
crucifigiť? Nūquid adhuc lācea vulneratť? Tranſiuit. De
niq̄ ⁊ euāgeliū ſic loquiť quādo paſca fecit cū diſcipulis
Jo. xiij. ſuis. Quid dicit euāgeliſta. Cum autem veniſſet hora vt
Jeſus trāſiret ex hoc mundo ad patrē. Ergo ille trāſiuit
vt paſcat: nos ſequamur vt paſcamur. Tu autem.

¶ Item alia homilia de eadem lectio ne ſancti euangelij. Luce. X.

¶ In illo tempore: Intrauit Jeſus in quoddaȝ
caſtellū: ⁊ mulier Martha nomine excepit illum
in domū ſuā. Et reliq. Homilia btī Anſelmi epī.

In ſcriptura ſacra res
vna ⁊ eadē multoties inuenitur diuerſa ſigni
j. Pe. v. ficare: ſicut leo/hedꝰ/ignis et aqua/vel etiā ſol
⁊ alia multa. Eſt em̄ leo de tribu Juda: eſt leo q̄ circuīt q̄
rens quem deuoret. Eſt hedus emiſſariꝰ qui peccata no
ſtra portauit: eſt hedus a ſiniſtris qui dānatur. Eſt ignis
quē miſit dñs in terrā: ⁊ quē vult vt ardeat. Eſt ignis qui
ſuper impios cadit: vt nō videant ſolē. Eſt aqua cuius flu
mina fluunt de vētre credētis: eſt aqua cuiꝰ tēpeſtas non
nos demergit. Eſt ſol iuſtitie q̄ nos illuminet: eſt ſol qui
Mat. nos non vrat per diē. Licet ḡ caſtellū alīs malū ſignificet
xxj. vt illud de quo diciť. Ite in caſtellū/vbi ⁊ addiť qđ cōtra
vos eſt: plane manifeſtat q̄d ſignificet: tñ hic caſtellum in
qđ itrauit Jeſus/ſingularē ⁊ intemeratā virginē eiuſdeȝ
Jeſu genitricē (ſalua ſcripturarū regula ꝑ ſimilitudineȝ)
Caſtelli accipimꝰ. Caſtellū em̄ đ: q̄libet turris et murꝰ in circuitu
ſignifica eiꝰ. Que duo inuicē ſeſe defendūt: ita vt hoſtes ꝑ murum
tio. ab arce: ⁊ a muro ꝑ arcē arceanť. Huiuſmodi caſtello nō
incōgrue vgo Maria aſſimilať: quā vginitas mētꝭ ⁊ cor
poris q̄ſi murꝰ ita vndiq̄ vallauit: vt nullus vnq̄ libidini
eēt ad eā acceſſꝰ: nec ſenſꝰ eiꝰ aliq̄ corrūpereť illecebra. Et
q: vginitatē cū libido nō poſſit/ſolet ipugnare ſuperbia,
Et in eadē vgine turris hūilitatis: q̄ a muro vginitatis
oēm repellit ſupbiā. Et q: hūilitatē cuȝ ſupbia non poſſit/
ſolet ipugnare libido: murꝰ vginitatꝭ a turre hūilitatꝭ oēȝ
repellit libidinē. Itaq̄ hec duo murus vcȝ virginitatis: ⁊
turris hūilitatis ab altero muniunť: vt nūq̄ in humili vir
gine fuerit/nec ſupbia vginitatis/nec inq̄nata hūilitas:
ſed ſp in eadem ꝑmanſerit ⁊ hūilis vginitas/⁊ virginalis
hūilitas. Q̄uis aūt qđ đi ita verū ſit vt nihil verius fides
chriſtiana credere poſſit: ponamꝰ tñ aliq̄ de euāgelio vir
ginitatis ipiꝰ ⁊ hūilitatꝭ teſtimonia. Quippe cū ab ange
lo filiꝰ ei ꝓmitteretur rñdit. Quō fiet iſtud: qm̄ virū non co Lu. j.
gnoſco? Si cuilibet vgini deſpōſate in aīo ſuo diſponēte
nubere diceretur: filiū habebis: nō miraretur/neq̄ interroga
ret quō illud fieret: vtpote q̄ ſe deſpōſatā: ⁊ in ꝓximo nu Puritas
pturā ſciret/⁊ a viro fecūdari vſu ſperaret nature. Hec au virginis
tē nō immerito mirata eſt: ⁊ quō qđ ꝓmittebať fieret ſci probať.
ſcitata: qm̄ q̄uis deſpōſatā: tñ ſe nūq̄ nupturā/neq̄ viruȝ
cogniturā certiſſime ſciebat. Hoc de virginitate. De hūili
tate autē dicendū q̄ cū ab angelo ſalutareť/mr̄ dei elige
retur: quō fieret ſalua vginitate cui tātū timebat doceret
bñdicta ſup oēs mulieres p̄dicaretur: reſpondit. Ecce ancil
la dñi. Et in alio loco. Quia reſpexit humilitatem ancille
ſue. O ſublimis virgo mater dei. O humilis mater ancil
la dei. Quid ſublimiꝰ eſſe poſſet? Quid humiliꝰ de ſe ſen
tire poſſet? Sunt q̄ caſtellū hoc Magdalum eſſe arbitrā
tur/a quo Maria Magdalena cognominať. Qđ ſi verꝰ
eſt p̄dicte interpretationi famulať. Magdalus enim tur
ris đ: ⁊ humilitati cōparať. Hic vo non nominať/ſȝ tātū
quoddā diciť qđ indiſcuſſum p̄terire nō debemꝰ. Quod
dā. i. ſingulare caſtellū fuit virgo Maria. Q̄uis em̄ mul
te alie ⁊ murū virginitatis habeāt ⁊ turrim hūilitatis. i.
⁊ vgines ſint ⁊ hūiles: tñ ⁊ ſalua virginitate matres eſſe
non poſſunt/neq̄ filios generare: qđ iſta ſola fecit. Et iō
caſtellū hoc merito quoddā. i. ſingulare đ: q: iſta ſingula
riter ⁊ vgo ⁊ mr̄ fuit: qđ nulla alia potuit vel poterit. Ve
rū cōcedamꝰ aliquā poſſe ⁊ matrē eſſe ⁊ virginem: q̄uis
ſit impoſſibile: etiā ſic virgo Maria erit ſingularis: quia
vnicū dei filiū genuit: q̄ ſicut eſt vnicꝰ vnico patri: ita eſt
vnicꝰ vnice matri. Et ideo etiā ſi vgo pariat: nulla vel eū
dē vel aliū talē generabit. Eſt ḡ caſtellū quoddam: in qđ
intrauit Jeſus. Porta vo ꝑ quā intrauit fides eſt. Q: em̄
credidit: ꝑfecta ſunt ei a dño q̄ ab angelo dicta ſunt: ſicut
ait ad eā Elizabeth. Nec q: Jeſus intrauit in caſtellū hoc
violatum eſt. Jeſus em̄ ſaluat/nō violat: cōfracta ſolidat
nec confringit ſolida. Secundū nomē eius: ita ⁊ opꝰ eiꝰ.
¶ Et quedam mulier Martha noīe excepit illum in do Tex.
mū ſuā ⁊ huic erat ſoror noīe Maria. Due ſorores iſte ſic
ut ſancti p̄res nobis pleniſſime expoſuerunt: duas (in ec
cleſia ſancta) vitas deſignāt: Martha ſcȝ actiuā/Maria
cōtēplatiuā. Iſta laborat ad exhibēda idigēti oia hūani
tatis officia: illa vacat ⁊ videt qm̄ deꝰ eſt. Iſta circa exte Allego
riora occupať: illa interiora cōtēplať. Sicut autē mr̄ dei ria ſororꝝ
eſt ſingularis: ita ⁊ iſtarū effectꝰ vitarū: quarū iſte due ſo
rores typū tenēt in ea extitit ſingularis. Nūq̄ in aliq̄ per
ſona Martha ſic opata eſt: nūq̄ alīs ſic Maria contēpla
tioni vacauit: nūq̄ illa vel hec alīs qđ ſuū eſt ſic exhibuit.
Cū Marthā vel Mariā dico: eaꝝ ſignificata itelligo. Sȝ
iā videamꝰ actionē huiꝰ Marthe: deinde cōiiciamus cō
templationē huiꝰ Marie. Et vt planius id faciamꝰ: quid
alij ꝑ Marthā operanť: ⁊ q̄d iſta operata ſit cōferamus.
Alij quēlibet hoſpitē in domo ſuſcipiunt: iſta non quemli
bet/ſed proprium dei filium: q̄ non habet vbi caput recli
net: non in domo/ſed in vtero ſuſcepit. Alij nudum quēli
bet veſte mutabili atq̄ corruptibili vndelibet compoſita
operiunt: illa verbum dei in eadem virginea carne in vni
tate perſone aſſumpſit: que ſine fine incōmutabilis atq̄
incorruptibilis permanebit. Alij quēlibet eſurientem et
ſitientem cibo ⁊ potu exteriori reficiunt: iſta deū hominē
humanitus indigentē: nō ſolū exterioribus cibis vel po
tibus pauit: verumetiam vteri ſui lacte aluit. Et vt breuit Mat.
ter ſex illa miſericordie opa ꝑcurramꝰ: q̄ cum vni ex mini xxv.

mis eius ſiunt/deꝰ ſibi facta cõſiteť. Iſta nõ quelibet ex
minimis:ſed ſummũ dei filiũ hoſpitẽ ſuſcepit/nudum car
ne/vel etiã pãnis operuit:eſurientẽ pauit:ſitientem lacte
potauit:infirmũ ꝑ infantiã ⁊ etatẽ nõ ſolum viſitauit:ſed
etiã balneãdo/fouẽdo/liniẽdo/geſtãdo frequentauit:vt
Tex. merito de ea dicať. ¶ Martha autẽ ſatagebat circa fre
quens miniſteriũ. Cõprehẽſo ⁊ crucifixo quaſi in carce
Joã. xix. re poſito affuit:ſicut ſcriptũ eſt. Stabat aũt iuxta crucem
Jeſu mater eius. Inter hec autẽ turbabať ⁊ ſolicita erat
Mat. ij. cũ fugeret in Egyptũ a facie Herodis:qui ſuũ talẽ filiuz
adeo perſequebať:vt multos ſuſpecte etatis pueros occi
deret. Turbabať cũ iudeos inſidiantes ⁊ mortẽ ei infer
re molientes cognoſceret. Ad vltimũ turbata eſt valde/⁊
Luce. ij. iuxta Symeonis vocez. Suam ipſius aiam pertranſiuit
gladius:cũ videret ſuũ talem filiuz comprehendi/ligari/
flagellari/cõſpui/ſpinis coronari/derideri/colaphizari/
Marie crucifigi/mori/ſepeliri. Vñ bene ei congruit qđ dr. Mar
anima tha Martha ſolicita es ⁊ turbaris erga plurima. Nemo ve
erga mlta ro dubitet ꝙ beata virgo Maria filiũ ſuũ vellet liberari
turbata. de omni tribulatione:⁊ ſeipſam adiuuari in turbatione a
diuinitate:quã eidez filio ſciebat ineſſe ꝑ theoriã/que eſt
pars Marie. Hoc eſt quod Martha cõqueriť/ꝙ eam ſo
ror ſua reliqrit ſolã miniſtrare:⁊ eius auxilium in miniſte
rio flagitat. Hec de parte Marthe. Porro de parte Ma
rie que optima predicať:quanta vel qualis fuit in beata
Maria/quis digne loquať? Si talis eſt vt diximꝰ immo
qr melior eſt quã diximꝰ in beata Maria pars Marthe:
q quidem a dño non laudať:ſed tñ non vituperať:qualis
eſt pars quã optimã Maria elegit: q ſic laudať vt ab ea
Exclamatio. nõ auferri dicať? O ꝙ magna multitudo dulcedinis dei
fuit in beata virgine:qñ ſpiritusſanctꝰ in eam ſuꝑuenit:⁊
virtꝰ altiſſimi obũbrabit ei:⁊ de eodẽ ſpũſancto concepit
Quid de deo nõ ſapiebat:in qua ſapiẽtia dei latebat:⁊ in
cuius vtero ſibi corpꝰ aptabat? Chriſtus eſt/vt ait apſtus
j. Cor. j. dei virtꝰ ⁊ dei ſapientia. Et in eo ſunt oẽs theſauri ſapien
Colo. ij. tie ⁊ ſcientie abſcõditi. Chriſtꝰ aũt in Maria:ḡ dei virtus
⁊ dei ſapientia ⁊ oẽs theſauri ſapiẽtie et ſciẽtie in Maria
Hec nõ tãtũ ad pedes:ſed etiã ad caput dñi ſedẽs audie
bat verbũ ex ore eiꝰ. Hec cõſeruabat oia verba angelorũ
paſtorũ/magoꝝ/necnõ ipſiꝰ filij ſui:cõferẽs in corde ſuo.
Nemo vnꝗ ſicut iſta guſtauit ꝙ ſuauis eſt dñs. Inebria
batur ab vbertate domꝰ dei:⁊ torrẽte voluptatis eius po
tabať. Nec mirũ:qm̃ apud eã/imo intra eã erat fons vite
de q manabat tãta ꝑfectio vtriuſqꝫ vite. Circa plurima ve
ro vt Martha occupabať:cuiꝰ vnũ vt Maria delectabať
qr vnũ eſt neceſſariũ/plurima auferunť/vnũ manet. Sin
gulariter igiť partẽ Marthe ꝑegit: ſingulariter optimã
partẽ Marie elegit. Sꝫ pars Marthe ei auferť. Iã ei nõ
erit ſolicita vt miniſtret ei:ſicut puero cui oẽs angeloꝝ or
dines miniſtrãt ſicut dño. Iã nõ turbabiť fugiẽs in Egy
ptũ cũ eo a facie Herodis:qr ipſe aſcẽdit i celũ ⁊ Herodes
deſcẽdit ad ifernũ a facie eiꝰ. Iã non turbabiť erga pluri
ma q fecerũt filio ſuo iudei:qr oia ſubiecta ſunt ei. Iã filiꝰ
Marie a iudeis vel militibꝰ nõ flagellabiť nec occideť:qr
Romã. vj chriſtꝰ reſurgẽs a mortuis:iã nõ moriť/mors illi vltra non
dñabiť. Pars ḡ Marthe ei auferť/ſꝫ bono ſuo:pars vero
Beatitu Marie ei ꝑficiť q nõ auferet ab ea. Exaltata eſt enim ſuꝑ
do diue choros angeloꝝ. In bonis repletũ eſt deſideriũ ſuũ videt
virginis deũ facie ad faciẽ ſicuti eſt:gaudet cum filio in eternum.
Hec eſt pars optima que nõ auferetur ab ea:cuius ⁊ nos
participes ſimus meritis ⁊ precibꝰ eius:per Jeſum chri
ſtum dominũ noſtrum: qui viuit ⁊ regnat deus in ſecula
ſeculorum. Amen.

¶ In feſto ſancti Barptolemei apoſtoli. Luce. XXII.

¶ In illo tempore: Facta eſt contentio inter diſcipulos Jeſu: quis eorum videretur eſſe maior. Et reliq. Homilia venerabilis Bede preſbyteri.

SIcut boni eſſe moris
ſolet i ſcripturis/ſꝑ exẽpla patrũ ꝓcedẽtiũ i qbꝰ
ad meliora ꝓficiãt:qbꝰ agnitis de ſuis actibus
humiliter inqrere:ſic ecõtrario reprobi ſi qđ forte in elec
tis reprehẽſibile repererint:qſi ſuas ex eo neqtias obte
cturi:aut pro iuſto defenſuri libentiſſime ſolent amplecti.
Ideoqꝫ multo ardẽtiꝰ legũt:ꝙ facta eſt cõtentio inter di
ſcipulos chriſti/qs eorũ videreť eſſe maior:ꝙ ꝙ multitudi
nis credẽtiũ erat cor vnũ ⁊ aia vna. Multo recolũt tena
ciꝰ qđ factã eſt diſſentio inter Barnabã ⁊ Paulũ:ita vt di
ſcederẽt ab inuicẽ ꝙ ꝙ idẽ Paulꝰ ait. Cũ ſit eñi iter vos ze j. Cor. iij.
lus ⁊ cõtẽtio:nõne carnales eſtis:nõne hoies eſtis? Quaſi
nobis infirmitas ſctõꝝ imitãda ꝓponať:⁊ nõ illud potiꝰ
qr cõualuerũt de infirmitate:fortes facti ſunt i bello:hoc
maxime in loco vbi ⁊ ipſa cõtẽtionis eoꝝ cauſa eſt nobis
incognita. Neqꝫ eñi icredibile eſt:qr iuxta hoc qđ alibi ꝓ
cipitur. Cõtẽdite intrare ꝑ anguſtã portã:honore ſe iuicẽ Luc. xiij.
ꝓueniẽdo certauerint. Verũ qlibet ex cã cõtẽderint:nos
potiꝰ carnales adhuc diſcipuli qđ geſſerint:ſꝫ ſpũalis ma
giſter qđ iuſſerit/videamꝰ. ¶ Dixit autẽ eis. Reges gen Tex.
tium dñanť eoꝝ ⁊ q poteſtatẽ habẽt ſuꝑ eos bñfici vocantur
vos aũt non ſic:ſꝫ q maior eſt in vobis/fiat ſicut iunior:et
q ꝓceſſor eſt/ſicut miniſtrator. Certãtibꝰ de prioratu diſci
pulis:piꝰ magr̃ eos nõ inire cõtẽtionis arguit:ſꝫ formam
quã ſequanť hũilitas/modeſta ratione deſcribit. In q tñ
forma obtinẽda maiores ⁊ ꝓceſſores.i. doctores ecclie nõ
minima diſcretiõe opꝰ habẽt:ne vez regũ gentium inſtar
dominari ſubiectis:neqꝫ ab eis gaudeãt ſuꝑuacuis laudi
bus attolli:ſed ad exẽplũ regis eterni: quaſi iuniores eis Magi
quibꝰ regẽdis ꝑſunt efficianť ac miniſtri. Oꝫ nimiruz ne ſterium
ceſſe eſt/vt ſic bñ agentibꝰ ꝑ hũilitatẽ ſint ſocij:qtenꝰ con milita
tra delinquẽtiũ vitia ꝑ zelũ iuſtitie ſint erecti:vt et bonis tis chri
in nullo ſe ꝑferant. Et cũ prauorũ culpa exigit:poteſtatẽ priori ſti.
tatꝰ ſui potatꝰ agnoſcãt. Ne eñi ꝓſidẽtis animꝰ ad elatio
nem poteſtatis ſue delectatiõe rapiať/recte ꝑ quẽdã ſapiẽtez
dicit. Ducẽ te cõſtituerũt/noli extolli:ſꝫ eſto in illis quaſi
vnꝰ ex illis. Hinc etiã Petrꝰ ait. Nõ dñantes i clero:ſꝫ for j. Pe. v.
ma facti gregis. Et tñ nõnũꝗ grauiꝰ delinquiť:ſi inter ꝑ
uerſos plus eqlitas ꝙ diſciplina cuſtodiať. Quia eñi fal
ſa pietate ſuperatꝰ ferire Heli delinquẽtes filios noluit:
apud diſtrictũ iudicẽ ſemetipm cũ filijs crudeli dãnatiõe
ꝑcuſſit. Vñ neceſſe eſt vt rectorẽ ſubditis:⁊ matrẽ pietas
⁊ patrẽ exhibeat diſciplina:atqꝫ inter hec ſolicita circum
ſpectione ꝓuidẽdũ:ne aut diſtrictio rigida aut pietas ſit
remiſſa. ¶ Nã qs maior eſt q recũbit aut q miniſtrat? Nõ
ne q recũbit? Ego aũt in medio vr̃m ſum ſicut q miniſtrat Tex.
Ad ḣba exhortatiõis ſui met adiũgit exẽpla:que Joãnes
euãgeliſta pleniꝰ cõmemorãs inter cetera ſcribit. Si ergo
ego laui vr̃os pedes dñs ⁊ mgr̃:⁊ vos debetis alter alteriꝰ Jo. xiij.
lauare pedes: Quis etiã ḣbo miniſtrãdi poſſint oia q deꝰ
in carne geſſit itelligi. Nã ⁊ ipm ſui ſanguinis ſacrm in mi
niſtrãdo nobis ſe fundere ſignificat cũ dicit. Sicut filius
hois nõ venit miniſtrari/ſed miniſtrare:⁊ dare aiam ſuã Mat. xx.
redẽptionẽ ꝓ multis. Et h ꝗ maioribꝰ ecclie pcipuũ mini
ſtrãdi genꝰ oſtẽdẽs:vt non ſolũ miſericordes elemoſyne
doctrine ſalutaris ſpũalis exẽpli miniſteria fratribꝰ impẽ
damus:verũetiã ſicut ille ꝓ nobis aiam ſuã poſuit:ita et
nos ꝓ inuicẽ aias ponere diſcamꝰ. ¶ Vos autẽ eſtis q ꝑ Tex.
manſiſtis mecũ in tẽtationibus meis:⁊ ego diſpono vobis
ſicut diſpoſuit mihi pr̃ meꝰ regnũ. Nõ inchoatio patiẽtie
ſꝫ ꝑſeuerantia celeſtis regni glie donať. Oꝫ nimirũ ꝑſeue
rantia q alio noie cõſtãtia vocať:robur qddã ⁊ fortitudo
mẽtis:cũctarũqꝫ (vt ita dixerim) eſt colũna virtutũ. Que
cũ bñ ⁊ recta ⁊ firma cõſiſtit:nihil eſt certiꝰ/nihil tutiꝰ bo
nis moribꝰ. Qđ ſi aliq deficiať turbine:nõ ſolũ labiť/oia
eñi prorſus animi bona ſil corruũt. Sicut ḡ diſpoſuit filio
regnũ (quẽ factũ obediẽtẽ vſqꝫ ad mortẽ/mortẽ autẽ cru Phil. ij.
cis exaltauit:⁊ donauit ei nomẽ qđ eſt ſuꝑ oẽ nomẽ) ſic et
filiꝰ idẽ ꝑmanẽtes ſecum in tẽtationibus eternũ ducit ad
regnũ

Digitized by Google

Ro.vj. regnū. Si em̄ cõplantati facti ſumꝰ ſimilitudini mortis
eiꝰ ſil' ⁊ reſurrectiõis erimꝰ: a cuiꝰ ſublimitate ꝓmiſſi Ju
das infelix excipit᷑. Nã ⁊ anteq̄ hec dñs diceret exiſſe cre
dẽdus eſt: q̄ nõ mõ ꝑmanere cũ illo in tẽtationibꝰ ſpreuit
verũ ipſos tẽtationũ eiꝰ iuuit auctores. Excipiunt᷑ ⁊ illi
q̄ auditis incõprehenſibilibꝰ ſacramẽti v̄bis abierunt re
tro: ⁊ iã nõ cũ illo ambulabãt. Nõ em̄ recedẽtes a dño ni
Tex. ſi quotquot penitẽdo redierunt potuere ſaluari. ¶ Ut
edatis ⁊ bibatis ſup menſam meã in regno meo. Mẽſa
hec ꝓpoſita oibus ſctis ad fruendũ celeſtis eſt gl'ia vite:
Mat.v. cibus potuſq3 ille: de quo al's d'r. Bti q̄ eſuriũt ⁊ ſitiũt q̄m
ipi ſaturabunt᷑: fruẽdo ſc3 olim deſiderato ⁊ amato gau
Tex. dio veri et inconcuſſi boni. ¶ Et ſedeatis ſuper thronos
iudicãtes duodecim tribꝰ iſrael. Hec eſt illa quã pſalmꝰ
canit. Immutatio dextere excelſi. Ut qui nunc humiles
gaudẽt miniſtrare conſeruis: tunc ſuper dñi mẽſam ſub
limes vite perpetue dapibus alant᷑. Et qui hic in tenta
tionibꝰ iniuſte iudicati cũ dño permanent: illic cũ eo ſu
per tentatores ſuos iuſti iudices veniãt. Et quanto huic
mũdo magna hnmilitate deſpecti ſunt: tãto tũc acceptis
ſedibus maiorũ culmine poteſtatis excreſcant. Tu autẽ.

¶ In decollatione beati Joãnis baptiſte: Sermo beati Joannis Chryſoſtomi.

Heu me quid agã. Un
de ſermonis exordiũ faciã? Quid dicã vel q̄d
faciã? Nõ em̄ ego tãtũ in ſtuporẽ mẽtis tactꝰ
ſum ſolus: ſed ⁊ oẽs qui audierũt euãgelij vocẽ: et miran
tur mecũ/ vel Joãnis cõſtãtiã/ vel Herodis nequitiã/ vel
impiarũ mulierũ ferinã leuitatẽ. Quid enim audiuimꝰ?
Herodes inquit apprehẽſum Joãnẽ poſuit in cuſtodiã.
Quãobrẽ? Propter Herodiadẽ vxorẽ Philippi frĩs ſui.
Et reprehendã forſitã leuitatẽ Herodis: an furorẽ a mu
Mulierũ malitia. lieribus miſerrime inductum? Quid dicã? Quõ inquam
enarrẽ mulierũ illarũ crudelẽ malitiã? Et quidẽ ego exi
ſtimo nullã in hoc mũdo eſſe beſtiã cõparabilem mulieri
male. Sed nũc mihi de mala muliere ſermo eſt: nõ de bo
na ⁊ honeſta. Noui em̄ mltas honeſtas ⁊ ornatas: in om
ne opus bonũ promptas: quarũ me vitã cõmemorare opor
tet ad edificationẽ audiẽtiũ: ⁊ ad amorẽ bonorũ excitan
dum in mẽtibus ſingulorum. Nulla ergo in hoc mundo
beſtia ſimilis eſt mulieri male. Quid inter quadrupedia
animalia leone ſeuius? Sed nihil ad hanc. Aut in ſerpẽ
tibus quid dracone atrocius? Nec hoc quidẽ iuxta mulie
rẽ malã ⁊ litigioſam conferri poteſt. Nam ⁊ leo ⁊ draco
in malo inferiores ſunt. Atteſtat᷑ huic ſermoni meo ſapiẽ
Eccli. xxv. tiſſimus Salomon/ dicens. Cohabitare leoni ⁊ draconi
melius eſt q̄ cũ muliere mala ⁊ litigioſa. Et ne putes ꝓ
pheticũ hoc vane dixiſſe: ex his rebꝰ diſce manifeſtiꝰ. Da
nielẽ leones in lacu reueriti ſunt: iuſtũ illũ Naboth Jeza
bel interfecit. Cetꝰ Jonã in vẽtre cuſtodiuit. Dalila autẽ
Sãſonẽ circũuẽtũ illecebris virũ ſuũ/ nouacula raſo capi
te deformatũ/ alienigenis tradidit. Dracones ⁊ aſpides
et cornute beſtie Joãnẽ baptiſtã in deſerto viuẽtẽ ſubdi
ta feritate tremuerũt. Herodias v̄o eidẽ caput abſcidit:
et tãti viri mortẽ in p̄ciũ ſaltatiõis accepit. Heliã corui in
mõte pauerũt: ⁊ Jezabel eũ poſt illã reddite p ipm terris
pluuie grãm ꝑſequit᷑: vt penas mortis ei redderet: cuius
orationibꝰ depulſa generis humani fame: ⁊ ipa licet indi
gne viuebat. Quid em̄ dixit poſt illõ mirabile beneficiũ.
iij. Reg. xix. Si tu es Helias: ego ſũ Jezabel. Hec mihi faciã dij: ⁊ hec
apponãt/ niſi craſtina hac hora ponã aiam tuã ſicut aiaz
vniꝰ eorũ q̄ mortificati ſunt. Et timuit Helias: ⁊ abijt ꝑm
animũ ſuũ: ⁊ prexit in deſertũ/ viã quadraginta dierũ: et
cepit quaſi tediãs in defectiõe aie poſtulare vt moreret᷑:
et dixit. Dñe deꝰ ſufficit: iã accipe aiam meã: q: nõ ſu3 ego
melior ſup patres meos. Ue mihi. Quid adhuc dicam/ ſi
ille ꝓpheta timuit mulierẽ: q̄ totiꝰ mũdi ſtatũ/ et celi plu
uiã/ ⁊ agri ſpeciẽ lingue prãte portauerat: q̄ ignẽ de celo
deduxerat/ ⁊ p virtutẽ orõnis mortuos ſuſcitauerat: Hic
timuit mulierẽ: timuit inquã. Nulla em̄ malitia emulari
põt mulierẽ malã. Atteſtat᷑ iteru3 huic v̄bo meo ſapiens
Salomon. Q: nõ eſt caput ſuper caput ſerpẽtis: ⁊ nõ eſt
malitia ſup malitiã mulieris. O malũ ſũmũ et acutiſſimũ
diaboli telũ mulier. Mulier ab initio Adam in paradiſo
ꝓſtrauit: ⁊ de paradiſo exterminauit. Mulier mitiſſimũ Exclamatio ꝯ mulieres malas.
illũ Dauid in necem militis ſui innocẽtis Urie Ethei/ vt
epl'am dolo mãdaret armauit. Mulier ſapiẽtiſſimũ Sa
lomonẽ in p̄uaricationis ſacrilegiũ p̄cipitauit. Mulier
fortiſſimũ Sãſonẽ illuſum raſumq3 cecauit: vt ⁊ virtutu3
crinibꝰ ⁊ decore oculorũ expoliatꝰ/ ludibrio foret hoſtibꝰ:
quibꝰ fuerat ante terrori: ⁊ cũ his captiuꝰ moleret q̄bus
dñabat᷑ inuictꝰ. Mulier caſtiſſimũ illũ Joſeph vinculis
alligatũ detraxit in carcerẽ. Mulier illã totiꝰ mũdi lucer
nã Joãnẽ capite trũcauit. Et q̄d dicã de mulieribꝰ? Mu
lier angelos de celo depoſuit. Mulier cũcta oino ꝓſtra
uit ⁊ iugulauit/ oẽs interfecit/ oẽs elidit: repletos igno
minia ⁊ honore vacuos. Mulier em̄ ĩpudẽs nemini par
cit. Nõ leuitã honorat/ nõ ſacerdotẽ reueret᷑/ nõ ꝓphete
defert honorẽ. O malũ oĩ malo peiꝰ mulierẽ malã. Siue
illa paup ſit/ ſiue diues: duplex malũ eſt. Si habeat facul
tatẽ malitie ſue cooperãtẽ: malũ duplex/ intolerabilis vi
pera/ imedicabile venenũ. Scio em̄ ⁊ ego aſpides blãdi
mẽto ĩcãtationũ mitigari: ⁊ leones ⁊ tigrides ⁊ pardos
domita feritate mãſueſcere. Mulier mala ⁊ ſi iniuriã pa
tit᷑/ inſanit: ⁊ ſi honorẽ accipit extollit᷑. At ſi potẽtis alicu
ius vxor ſit: nõ ceſſat die ac nocte virũ ſuũ callide ſtimu
lare/ blãde/ nequiter/ ĩportune/ ⁊ violẽter: donec mẽtẽ eius
extrudat ĩpatiẽtia/ ⁊ ad ſui cõſenſum furoris exacuat: vt
ſibi ſilẽ faciat maritũ. Improbis male ſuadet cõſiliũ: ſi
cut Herodias fecit Herodi. Si v̄o pauperẽ virũ habeat
ipm q3 ad iracũdias ⁊ rixas ĩcitare nõ deſinit. Et ſi vidua
ſit: oẽs paſſim deſpicit: ⁊ ad oẽ mẽdaciũ ſpũ ſupbie inflat᷑.
Timore em̄ dei nõ refrenat liguã ſuã: nec futurũ iudiciũ
ꝓſpicit/ neq3 ad deũ intẽdit. Nõ amicitie iura ſeruare/ nõ
religionis fidẽ nouit vereri. Nihil ei eſt virũ ſuũ tradere
ad mortẽ. Deniq3 iuſtũ Job mulier ſua ad mortem trade Job. ij.
bat/ dicẽs. Dic verbũ in dñm ⁊ morere. O malignitas in
effabilis: o volũtas ipia. Nõ miſerta eſt viro ſuo cũ vide
ret oia mẽbra eiꝰ atq3 vitalia vlceribꝰ ignitis ardẽtia ⁊ to
tã carnẽ eiꝰ v̄mibꝰ inuolutã. Nõ inflexa eſt ad miſerico
diã: vidẽs eũ tot doloribꝰ volui: ⁊ duris cruciatibꝰ cõſtri
ctũ agone funereo dimicare: ⁊ vlulatu lachrymabili do
lores ſuos intẽtione laterũ tabidorũ expreſſis vocibꝰ deca
tare. Non mitigata eſt affectione mẽtis vxor: cũ illũ quẽ
regali quondã purpura amictũ viderat: nunc in aggere
ſtercoris nudato corpore iacentẽ videret. Nec recordata Crudelitas vxoris Job.
eſt priſtine cũ eo cõſuetudinis ſue: neq3 quãta p ipm gl'ia
et diuitijs ⁊ honoribꝰ floruiſſet: ſ3 oblita oim bonorũ/ au
ſculta quid ait. Dic v̄bũ in dñm ⁊ morere. O gr̃a coniu
galis: o ſermo magnis doloribꝰ leniẽdis accõmodatꝰ: o
charitatis vnanimis fides. Dic mihi mulier. Putaſne vnq̄
ſi te in ſili tribulatiõe poſitã vidiſſet: tale ad te verbũ po
tuiſſet emittere: ⁊ nõ orõnibꝰ ⁊ bñfactis paſſionẽ tuã abſ
terſiſſet? Et nõ ſufficiebat ſibi tã grauis paſſio/ niſi et tu
doloribꝰ ⁊ vulneribꝰ grauior accederes: q̄ ſempiternam
illi blaſphemie pctõ adduceres penã? An ignoras q̄ oẽ
pctm̄ ⁊ blaſphemie remittũt᷑ hoibꝰ: in ſpm̄ aũt ſctm̄ blaſ
phemãtibꝰ nõ remittet᷑/ neq3 in iſto ſeculo/ neq3 in futu
ro? Uis videre ⁊ aliã malitie huius parẽ? Da mihi Dalilã
Nã ⁊ ipſa fortiſſimũ Sãſonẽ virũ ſuũ nouacula raſum ⁊
victũ Allophilis hoſtibꝰ in p̄dã ⁊ ludibriũ tradidit. Illũ
cubilis ſui cõiugẽ cui molliſſime blãdiebatur/ cui ſimplr
adulabat᷑: quẽ ſeipa chariorẽ hr̃e eſtiabat᷑: quẽ heſterno
die vnanimis amplectabatur: hodie vt inimica decipit.
Quẽ paulo ãte callidis male blanda palpabat illecebris
vt diligẽs: hũc paulopoſt morti tradebat illudẽs. Et q̄d

Digitized by Google

dicim⁹: Quib⁹ odioꝝ cauſis diſplicuerat vxori: Forte nō erat ſpecioſus. Et q̄s eo pulchrior ſub illo tpe videbat̃: q̄ ſeptē crines vertice in ſeptifor mis gr̃e imagine ꝑferebat Anᷓ vo nō erat fortis: ⁊ cōtēptu ignauie ſpernebat̃: Et q̄s illo fortior: qui leoni terribili obuiāti ſibi obuiat: ſolus et inermis innexis ſibi manib⁹ ſtrāgulat: ⁊ vt ſcriptū eſt: ſicut hedū caprarū diſcerpſit: Et q̄ vna de vetuſtis oſſib⁹ aſini arēte maxilla Allophilos mille ꝓſtrauit. Sed p̄terea ſctūs erat: atq̄ intantū ſctūs: vt cū ſitiſſet poſt laborē pugne in loco ſicco: dep̄catus in defectu aīe ſue dn̄m/ ſtatim ex ipſa quā in manu tenebat maxilla erūpēre aqua biberit: atq̄ inde ſitis eſtū ex eodē mortui pecoris oſſe quo vicerat refect⁹ extinxerit. Et hūc talē ⁊ tātū virū ⁊ pulchritudine ⁊ virtute ⁊ ſctitate p̄ſtātē: ſua vxor ſicut inimicum decipiēs ⁊ alligās Allophilis tradidit. Unde aūt illa mulier illi tā viro forti p̄ualuit/ niſi ingenita illi ſimplicitate bonitatis et ſibi malitie calliditate: Nō ſolū em̄ curioſa/ ſʒ ⁊ ſubdola irrepſit in p̄cordia mariti: quē ſimplicibus ⁊ importunis obſecrationib⁹/ atq̄ illecebroſis blādicijs fatigatū/ arcano illo v̾tutis ſue myſterio ſpoliauit: atq̄ ita deraſis crinib⁹/ v̾tute nudatū fudit⁹ euertit: vt quē multa milia hoſtiū armata nō vicerāt: hūc vna muliercula ſine armis dolo male armata vicerit. Propter h̄ annūtiat tibi ꝓpħa. A coniuge tua cuſtodi te: ne manifeſtes ei co[r] tuū. Dic ꝰ mihi q̄ beſtia ꝯ maſculū ſuū talia aliq̄n meditata eſt: Que dracena vult cōiugē ſuū ꝑdere: vel q̄ leena

Dracena p̄ſtat male mulieri.

marē ſuū iugulādū tradidit: Uides ꝰ qđ p̄dixit ſapiētia: q̄m nō eſt caput ſup caput ſerpētis: ⁊ nō eſt malitia ſuper maliciā mulieris. Et ſemel oīno q̄ſq̄s hʒ mulierē malam: cognoſcat q̄ iā iniq̄tatū ſuarū mercedē portat. Nō caret teſtimonijs v̾itatis hic ſermo. Audi ſapiētē dicētē. Mala mulier ⁊ iniq̄ portio dabit̃ ꝓ opib⁹ malis. Sʒ hactenus mihi de muliere mala ſermo habitus hic habeat finem. Opʒ em̄ nūc viciſſim cōmemorare bonas: maxime propter eas q̄ aſſunt. Bone em̄ femine bonaꝝ v̾tutes ſicut ꝓprias intuent̃ ⁊ illaꝝ caſtos labores ſuas eſſe coronas exiſtimāt. Mulier bona ⁊ hoſpitalis btā ſunamitis: q̄ virū ſuū dep̄cata eſt māſionē Heliſeo edificare: vt p̄teriēs et diuertēs ad eos qđ facere cōſueuerat: ſecretū hēret refectiōis locū. Poſuit ei lectū (vt ſcriptura declarat) ⁊ lucernā ⁊ mēſam. Lectū vtiq̄ nō vacuū tegumētis: ſʒ habentē cōpetētia ſtrato indumēta: ⁊ lucernā nō in lucernario ligno/ ſed cū ſtupa ⁊ oleo habētē lumē: ⁊ mēſam nō ſine panib⁹/ ſʒ inſtructā cibis neceſſarijs. Quid aūt digne dicamus ⁊ de btā illa vidua q̄ ſuſcepit Heliā/ quā in nullo impediuit inopia rerū: diues aūt bona volūtate cui nō erat neq̄ frumētū neq̄ vinū neq̄ pulmētū/ neq̄ aliud q̄d terreſtris alimonie/ niſi paupratis exhauſto cōſolatio: Nō ager illi frugifer ſemē panis ꝓferebat: nō vineā ꝑ dulces fluētib⁹ venā racemis felicib⁹ afferebat. Nō ei vel in terre palmo loc⁹ ad arādū ſuberat: neq̄ vel cubiti ſpatiū ad viticule plātationē habebat: ſʒ ſemꝑ i tpe meſſis ꝓcedēs in cāpū: ⁊ lēto icuruata ꝑgreſſu/ rara ſegetis abſciſſe reliquias ſectabat̃: ⁊ reſiduas vel caducas ꝑgreſſis meſſoribus ſpicas/ breui gremio colligebat: in quo velut dimēſā et ſub eſtimatione numeratā pro anni ſpatio reponebat annonā. Ad hāc ergo miſſus a dn̄o venit Helias in tpe famis: q̄n fere tot⁹ orbis terrarū defectu pluuiarū ſiccat⁹ aruerat. Et inopia gignētiū tabefact⁹ aīantib⁹ victū negabat: q̄n celū eſtib⁹ ignitis inarſerat: ⁊ craſſus aer nebuloſis vaporib⁹ caligabat: ſʒ ſubductis imbrib⁹ nubila refrenata pēdebāt: q̄n nec herba/ nec flores/ nec vlla germina pullulabāt. Nō ſpicarū ariſtas roſſida aura recreabat

Uidue ſctē laus

q̄n flumina tenuata riuis alueis breues meat⁹ agebant: et fontiū vbera torridi ſolis diuturno ardore refrixerāt: ⁊ vſitatū amari ſalis tēperamētū nō influētib⁹ de incurſu fluminū ⁊ infuſione pluuiarū dulcib⁹ aq̄s maria deſtituta ꝑdiderāt. Tūc venit Helias ad illā inopē viduā: ⁊ q̄les amoris eſtus viduas etiam in tpe vbertatis pati. Noſtis em̄ ſolitas viduarū anguſtias: q̄ ꝑfecto ingraueſcunt/ ſi deſolatiōe puniunt̃ penurie. Et de⁹ diu⁹ltē miſit ꝓphetā q̄ etiā in tpe famis abūdaret panib⁹: ⁊ a mōte diſcedens venit ad iſtā pauperē. Quare autē vir ille q̄ v̾bo ignē de celo adduxerat/ panē ſibimet ipſi nō depoſuit: Nunquid nō poterat: Utiq̄ poterat. Sʒ iō nō fecit/ ne p̄parata ad bonū op⁹ vidua hoſpitalitatis mercede priuaret̃. Et propterea vt illū modicū pugillū farine ⁊ ſtillicidiū olei: benedictio dn̄i multiplicaret in ore ſuſcepti ꝓphe. Nō em̄ ꝓ ſua tātū rege miſſus eſt ꝓpħa: vt ab inope paſceret̃/ quātū vt egenū paſceret: ſʒ vt manifeſtaret occultū in corde illi⁹ bone volūtatis affectū. Hoc etiā facit ipe dn̄s: q̄ cū potēs ſit/ oēs q̄ ſūt in h̄ mūdo ꝑ ſemetipm̄ euidēter alere: cōtinet tn̄ manū ſuā ab impēdio miniſtrādi/ vt ad bonū ꝓ p̄ptas mētes in tpe neceſſitatis de fructib⁹ hūanitatis oñdat ⁊ aīarū affectiōes opeꝝ q̄litate diſcernat. Or ſi nō fuerint hui⁹ volūtatis aut dignitatis q̄ ſuſcipiāt ſctōs dei: tūc eos dn̄s aut ꝑ aues paſcit: ſicut Heliā in mōte ſecretū: aut ꝑ ꝓphetā aliūde trāſmiſſū/ ſicut Danielē in lacu leonū: aut ꝑ maritimū aīal/ ſicut Ionā ꝑ cetū: aut ipe per ſemetipm̄ de⁹ paſtor alimēta ſuppeditat/ ſicut patribus noſtris in deſerto. Cū em̄ non eſſent in ſolitudine q̄ ſuſciperēt filios Iſrael: de celo māna eſurietib⁹ miniſtrabat: et de petra aq̄ ſitietib⁹ diffluebat. Cū aūt in h̄ mūdo ſcti

Mixtio malorū cū bonis

ꝓpħis ꝑmixtim v̾ſant̃: tūc etſi videat eos pati tribulationē/ ferre ꝑmittit: vt det grāʒ eis q̄ circa eos voluerint operari hūanitatē: vt ſibi de p̄ſenti bñficio fructificēt eternā ſalutē. Abijt ꝰ Helias ad viduā illā: cui nihil in p̄ptuario erat niſi pugill⁹ farine: quē ipm̄ cū labore multo ſibi et filijs ſuis in ipo tpe aduenietis ꝓphe p̄parauerat: nihil reliquū hn̄s: ⁊ eo accepto moritura cū filijs. Et q̄d ait ad eā ꝓpħa: Accipe mihi modicuʒ aq̄ in vaſculū vt bibā.

iij. Reg. xvij.

At illa mox abeūte/ poſt ipſaʒ iterū clamauit. Accipe mihi ⁊ panē in manu tua. Illa ſimplr̄ qđ nō hēbat/ dixit: qđ aūt hēbat/ cōfeſſa eſt. Quid em̄ ait: Uiuit dn̄s: ſi eſt mihi in repoſito niſi h̄ modicū farine ⁊ exiguū olei. Ualde mirabile q̄ in tāta eſcarū penuria modicū ipʒ qđ ei reſiduū erat nō negauit. Quāti v̾o nūc q̄ aurū ⁊ argētū ſicut lutū hn̄t: cū rogant̃ vt idigētib⁹ opē p̄ſtēt: aut ad tp̄s cōmodēt renuūt/ ⁊ nō ſe hēre iurāt. Et ſi q̄n ꝑ multā obſecrationē flectāt̃ vt p̄ſtēt. ſcripturas ⁊ cautiōes ordināt: ⁊ ꝑiudicia q̄dā ferro validiora cōſcribūt: ⁊ illi⁹ mutuātis manū ꝑmū callidis ꝯſcriptiōib⁹ ligāt: iſup fideiuſſores ⁊ iteruētores fenoris cōmodati accipiūt. Illa aūt pauper nr̄a: ad vnā vocē qđ poſtulata eſt hēre ſeipaʒ nō negauit palmulā vnā farine. Et q̄d illi ꝓpħa r̄ndit: Feſtina inq̄t ⁊ fac ſubcineritiū panē in ꝑmis mihi: poſtea tibi facies ⁊ filijs tuis. Tētatio erat/ v̾bū ꝓphe/ ꝓbatio cordis/ examinatio volūtatis. Et erat ſicut i libra poſitū cor btē illi⁹ vidue: qđ i ꝓphetici ſermōis impio q̄ſi q̄ſtiōis tormēto iterrogabat̃: ⁊ anceps in vtrūq̄ pēdebat q̄ nā vigeret volūtatē: ſibi potius ⁊ filijs cōſuleret/ an magis ꝓphe obtēparet. Uerū illa elegit ꝓphe poti⁹ de iopie ſue reſiduo refectionē parare. Sciebat em̄ q̄m q̄ ꝓphetā ſuſcepit ī noīe ꝓphe mercedē ꝓphe accipiet ⁊ q̄ potauerit ſitiētē calice aq̄ frigide ī noīe diſcipli: nō ꝑdet mercedē ſuā.

Mat. x.

Quid ē aūt qđ ꝓpħa dixit feſtina. Nūq̄d tn̄ eſuriebat: vt idifferēter feſtiatiōe mulieris idigeret: Nō vtiq̄: ſʒ docere illā voluit/ p̄ꝓpto aīo eſſe ⁊ feruenti ⁊ hilari ad boni opis effectū: nō cū triſticia neq̄ tātū ex neceſſitate ꝑbērē. Hilarē ei datorē diligit de⁹. Feſtina inq̄t ⁊ fac p̄mū mihi: ſicut Abraā in āgeloꝝ aduētu feſtinauit ad oues: ⁊ vitulū inde ſūpſit. Et ſicut Sara ꝑꝑerauit ad panes ſubcinere faciēdos: vt acciper illū in celis abſcōditū panē. Feſtia ⁊ fac ſicut Abraā hoſtias deo: nō ꝑmū tibi ⁊ poſtea mihi: ſicut Cain ⁊ Ophni ⁊ Phinees filij Heli ſacerdotis: q̄ deſpiciebat honorē dei: ꝑmū ſibi ſacrificioꝝ p̄mitias eligētes ex oīb⁹ donis q̄ deo offerebāt.

ij. Cor. ix. Gen. xviij. i. Reg. ij.

Illa ꝰ vidua qđ iparū eſt ei a ꝓpħa/ feſtināter effecit ⁊ horreū ſuū celeriter ipleuit: ꝓuidēs locupletē eē fructū opantib⁹ ī deo repoſitū ꝓpħa v̾o p̄parationē vidue ſuſcepit/ guſtauit/ locut⁹ ē/ domū ei⁹ repleuit bōis. Nō deficiet

inq̄t faria hydrie ⁊ oleū de capſace/donec dedñs pluuiā
ſup terrā: ⁊ q̄reuſq̄ ad illō tp̄is finē bn̄dictiōis dedit. Ne/
ceſſario vtiq̄. Oportebat ei noua gr̄a ſicut pluuia ſupue
niēte i terrā veterē legē terminū accipe: ⁊ ꝯñs eſt opꝰ vbo
Sap.iij. Uides quō hoſpitalitatis mercedes bn̄dicta vidua cito
videmlauit. Bonoꝝ em̄ laboꝝ fructꝰ glīoſus eſt: ⁊ icōcuſ
Conclu/ſa radix prudētie. Audiſtis o mulieres et malaꝝ mulierū
ſio mora actꝰ ⁊ bonaꝝ v̄tutes. Illaꝝ ḡ facinora calcate: haꝝ vo exē
lis. pla ſectamini. Illas execramini: has vo imitamini vt cū
ſctārū feminarum curſum ⁊ veſtigia cōſecute fueritis: in
earū choris atq̄ cōſortio pari gr̄a ⁊ laude annumerami/
ni in chriſto Jeſu: cui glīa ⁊ iperiū in ſcl'a ſeculoꝝ. Amen.

¶ De eodem feſto. Matthei. XIIII.

¶ In illo tempore: Audiuit Herodes tetrarcha famam Jeſu: et ait pueris ſuis: Hic eſt Joannes baptiſta. Et reliqua. Homi. vene. Bede preſby.

Natalē fratres chariſ/
ſimi bti Joānis diē celebrātes: oportet vt nō ſo
lū cōſtātiā paſſionis illius pia deuotiōe recole/
re ſtudeamꝰ: ſʒ ⁊ eoꝝ a q̄bꝰ paſſus eſt maliciā: in armaver
tamꝰ ſalutis. Tūc em̄ ſcripturis ſctis vtiliter aīm impēdi
mus: cū nō ſolas in eis virtutes ac p̄mia iuſtoꝝ: veꝝetiā
vitia vindictāq̄ reproboꝝ ad incitamēta nobis bn̄ agē/
di ꝓponimꝰ. Hoc ſiq̄dē ⁊ ipſiꝰ dn̄i docemur exēplo: q̄ vt
hūane ſupbie ceruicē frāgat: ac ſublime nobis hūilitatis
iugū iponat: nō ſue tātū hūilitatis formā quā ſeq̄mur in/
Mat.xj. ſinuat/dicēs. Diſcite a me: q2 mitis ſum ⁊ hūilis corde: ſʒ
etiā angelice ſupbie deiectionē quā caueamꝰ ad memo/
Luce.x. riā nobis reuocat/dicens. Uidebā ſathanā quaſi fulgur
de celo cadētē: q̄tenꝰ nō ſolo nos ſue diuine bonitatis/ſʒ
Tex. et demoniace prauitatꝫ exēplo ad obſeruātiā ſume virtu
tis accēdat. ¶ Audiuit ḡ Herodes tetrarcha famā Je/
ſu/⁊ ait pueris ſuis. Hic eſt Joānes baptiſta: ipe ſurrexit
a mortuis: ⁊ iō v̄tutes opant̄ i illo. Qui bn̄ itellexit mor/
tuū poſſe hoīeʒ reſuſcitari ad vitā: bene de reſurrectiōis
glīa ſenſit: q̄ iuſtos poſt reſurrectionē maioris potētie ꝙ
mortalis fragilitas capit futuros eſſe ꝓſpexit: ſed miſere
deſipuit. Qui qō de hoīe puro ſpōte credere potuit h̄ de
deo ⁊ hoīe credere tot miraculis atteſtātibꝰ: tātis p̄dica/
toꝝ p̄conijs cōſonātibꝰ: nulla rōne cōſēſit. Quare h̄ fr̄es
chariſſimi: niſi vt nos apte itelligamꝰ: nō icredibile reſur
rectiōis miraculū: ſʒ prauoꝝ aīos a credēdi gr̄a pctīs ob/
ſtātibꝰ p̄datos eſſe/maioreſq̄ illi gr̄as ferāmꝰ/q̄ nr̄is cor
dibꝰ ab alto errorꝫ velamine lucē v̄itatꝫ apire dignatꝰ ē.
Luce.j. Herodes em̄ tenuit Joānē: ⁊ alligauit eū: ⁊ poſuit i car/
cerē ꝓpter Herodiadē vxorē fr̄is ſui. Dicebat em̄ illi Joā
nes. Nō lʒ tibi h̄re eā. Impletū videmꝰ de Joāne qō de il
lo angelꝰ Zacharie pűſq̄ naſceret̄ p̄dixit: q2 p̄cederet añ
dn̄m in ſpū ⁊ v̄tute Helie. Ambo nāq̄ ꝯtinēter viuētes:
ambo habitu iculti/ābo i ſolitudie degētes/ābo p̄cones
v̄itatis: ābo regis ⁊ regine pſecutionē ꝓpter iuſticiā ppeſ
ſi ſūt. Ille Achab ⁊ Jezabel: iſte Herodis ⁊ Herodiadis
Ille ne ab ipſis occideret̄/igneo curru ē raptꝰ i celū: iſte
ne ab ipſis vinceret̄ pfecto martyrij certamine ſpū celeſtia
regna petiuit: angeloꝝ vtiq̄ ſubuectꝰ auxilio: de q̄bꝰ ſcri
ptū eſt. Currꝰ dei decē milibꝰ mltiplex: milia letātiū: dn̄s
in illis. Et iterū. Qui facit āgelos ſuos ſpūs: ⁊ miniſtros
ſuos ignē v̄ētē. Sʒ q̄rit forte aliq̄s: q̄s ſit iſte herodes/q̄ſ/
ue frater eiꝰ: q̄ etiā Herodias de q̄bꝰ ſermo ē: Herodes
iſte q̄ ⁊ Joānē decollocauit ⁊ in paſſioneʒ redēptoris nr̄i
Pilato aſſenſuʒ p̄buit: filiꝰ eſt Herodis illiꝰ ſub quo dn̄s
queſtio natus eſt. Qui cū poſt natiuitatē dn̄icā pauco tp̄e regna/
euange/ret: ſicut euāgelica teſtat̄ hiſtoria: Archelaus eiꝰ filiꝰ ſuc/
lica. ceſſit in regnū. Quo cū vix decē annis potiret̄: accuſanti
bus iſolētiā eiꝰ Judeis pulſus eſt regno ab Auguſto/ac
ppetuo dānatꝰ exilio. Deinde Auguſtꝰ vt regni iudaici
minueret potētiā: diuiſa in q̄tuor partes ꝓuincia: q̄tuor
fratres Archelai eidē regē de pfecit q̄ ſinguli a p̄cipato
quarte partis greco ſermone ſunt tetrarche vocati. Et q̄
bus Philippꝰ Herodiadē filiā Arethe regis arabū acce
pit vxorē: quā idē Aretha poſtmodū ablatā ab eo: dedit
Herodi: eo ꝙ ipe eſſet maioris p̄tātis ⁊ fame: factūq̄ eſt
adulteriū publicū. Sicut pfidis cā eſt peñdi: ita fideliſſi/
mo p̄coni nr̄e redēptiōis materia triūphādi: q̄ ꝓhibēdo
regis iiuſti ſcelera: morte q̄dē iiuſta meruit plecti: ſʒ poſt
mortis iuſtū a rege iuſtitie/cui teſtimoniū ꝓhibebat: iu/
ſtā vite pennis coronā accepit. Dicebat ergo illi Joānes.
¶ Nō licet tibi h̄re eā. Et volēs inq̄t eū occidere: timuit Tex.
ppl'm: q2 ſicut ꝓphetā eū hēbāt. Nō ppl's tātū ſʒ ipe etiaʒ
Herodes Joānē ſicut ꝓphetā habebat: teſte euāgeliſta
Marco/q̄ ait. Herodes em̄ metuebat Joānē/ſciēs eū vi Mar.vj
rū iuſtū ⁊ ſctm̄/⁊ cuſtodiebat eū. Et audito eo multa fa/
ciebat: ⁊ libēter eū audiebat. Sʒ vicit amor mulierꝫ: eūq̄
in illū quē ſctm̄ eſſe nouerat ⁊ iuſtū/manꝰ mittere coegit
Qui q̄m voluit cohibere luxuriā: ad homicidij reatū p/ Mirum
lapſus eſt: minuſq̄ illi pctm̄ maioris erat cā pcti. Cui di/ dei iudi/
ſtricto dei iudicio ꝯtigit: vt ꝓpter appetitū adultere quā cium.
deteſtandā eſſe ſciebat: ſanguinē funderet ꝓphe quē deo
acceptū eſſe cognouerat. Hec nāq̄ eſt illa diuini diſpēſa/
tio examinis: de q̄ d̄r. Qui nocet noceat adhuc/⁊ q̄ in ſor
Apo.xxij dibꝰ eſt ſordeſcat adhuc. At ꝯ qō ſeq̄t̄ (⁊ ſctūs ſctificetur
adhuc) ad bti Joānis pſonā ꝯuenīēter aptat̄: q̄ ſctūs exi
ſtēs ſctificabat̄ adhuc: dū p officiū euāgelizādi ad marty
rij ꝑuenit palmā. Die aūt natalis Herodis ſaltauit filia
Herodiadis in medio triclinio/⁊ placuit Herodi. Un̄ cū
iuramento pollicitꝰ eſt ei dare: qōcūq̄ poſtulaſſet ab eo.
Tria pariter ipioꝝ ſcelera audiuimꝰ: celebrationē nata/
lis ifauſtā/ſaltationē puelle laſciuā/iuramētū regꝫ teme/
rariū. Quibꝰ ſingulis oportet nos ne talia geramꝰ iſtrui
Nō em̄ feſtis diē nr̄i natalis i memoriā reuocare: nō vllū
tp̄s illecebris indulgere carnalibꝰ: ſed diē potiꝰ exitꝰ nr̄i
debemꝰ lachrymis ⁊ p̄cibꝰ crebriſq̄ ꝯuenire ieiunijs. Hic Eccli.vij
etem̄ vir ſapiēs admonet dicēs. In oībꝰ opibꝰ tuis mēo/
rare nouiſſima tua: ⁊ ieternū nō peccabis. Sic nec mēbra j.Co.vj.
nr̄a q̄ iā dn̄o cōſecrata ſūt: luſibꝰ atq̄ ineptis dare mori/
bus decet. Dicit nāq̄ apl's. Neſcitis q̄m corpa vr̄a mēbra Rom.xj.
ſunt chriſti. Tollēs ḡ mēbra chriſti faciā mēbra meretricꝫ.
Abſit. Un̄ ⁊ alibi obſecrat p miam dei: vt exhibeamꝰ cor/
pora nr̄a hoſtiā viuētē/ſctām/deo placētē. Quātū vo te/
meritatē iurādi vitare debeamꝰ: ⁊ ipe in euāgelio dn̄s/⁊ Jaco.v.
Jacobꝰ in ep'la ſua docet/dicens. Ante oīa aūt fr̄es mei
nolite iurare: neq̄ p celū/neq̄ p terrā/neq̄ aliud q̄ocūq̄ Mat.v.
iuramētū. Sit aūt ſermo veſter/eſt eſt/nō nō: vt nō ſub iu
dicio decidatꝫ. Illo vʒ iudicio ſub q̄ occidit Herodes: vt
vel peierare vel ob piuriū cauēdū aliud neceſſe haberet
patrare flagitiū. At ſi aliq̄d incautiꝰ forte nos iuraſſe cō
tigerit: qō obſeruatū ſcʒ peiorē vertat in exitū: libere illō
cōſilio ſalubriori mutādū nouerimꝰ: ac magis inſtāte ne/
ceſſitate piurādū nobis: ꝙ ꝓ vitādo piurio in aliō crimē
grauius eſſe diuertēdū. Deniq̄ iurauit Dauid p dn̄m oc/
cidere ſe Nabal virū ſtultū ⁊ ipiū: atq̄ oīa q̄ ad illū ptinēt
demoliri: ſʒ ad p̄mā interceſſionē Abigail femine pruden
tis: mox remiſit minas/reuocauit enſem in vaginā: neq̄ Juramē
aliq̄d culpe ſe tali piurio cōtraxiſſe doluit. Jurauit Hero ti nefan/
des dare ſaltatrici qōcūq̄ poſtulaſſet ab eo: ⁊ ne piurus di corre/
diceret̄ a cōuiuis ipm cōuiuiū ſanguie polluit: dū ꝓphe/ ptio.
te mortē ſaltatiōis p̄miū fecit. Nō ſolū in iurādo: ſed in oī
qō agimꝰ: hec eſt moderatio ſolertiꝰ obſeruāda: vt ſi talē
forte lapſum verſuti hoſtis iciderimꝰ iſidijs: ex q̄ nō ſine
aliqua pcti ꝯtagione ſurgere poſſimꝰ: illū potiꝰ euadēdi
aditū petamꝰ: in quo minꝰ piculi nos ꝑpeſſuros eſſe cer/
nimꝰ: iuxta exēplū eoꝝ q̄ hoſtilibꝰ clauſi muris dū euade
re deſiderāt: ſed portarū acceſſum ſibi interdictū cōſide/
rāt: vbi neceſſe eſt deſiliēdi locū eligāt: vbi muro exiſtēte
breuiore minimū piculi cadētes incurrāt. Seq̄tur. ¶ At
illa p̄monita a m̄re ſua. Da mihi inquit hic in diſco caput
Joānis baptiſte. Et cōtriſtatꝰ eſt rex. Triſtitia regis non

abſolutio eſt:ſ3 cõfeſſio ſceleris. Hec etẽ eſt ſupni iuſti-
tia iudicij:vt plerũq3 reprobi agnoſcãt ſe ⁊ fateant errat-
ſe:certãq3 erroris ſui penitudinẽ gerant:nec tñ ab errore
q̄eſcãt:q̄tenꝰ eadẽ cõfeſſiõe ac pnia ↄ̄ ſe ipſi teſtimonium
dent. Et nõ neſcij delinquũt/dũ a pctõ qđ culpãt ꝓhibe-
re detrectãt:eoq3 iuſtiꝰ peãt/quo foueã pditiõis quã pui-
dere valuerãt declinare neglexerãt. Talis q̄ppe eſt triſti-
tia Herodis:q̄lis pnia Pharaonis ⁊ Jude. Quoꝝ q̄ſq3
facinora ſua poſtq̄ accuſante cõſcia inuitꝰ ꝓdidit vecors
augmẽtauit. Itaq3 eẽ Herodes caput Joãnis petitus:
triſtitiã q̄dẽ p̄tẽdebat in vultu q̄ ſe ipe dãnaret: oſtẽdẽdo
cũctis liq̄de:q3 inſontẽ ⁊ ſctm̃ nouerat quẽ eſſet neci da-
turꝰ. Verũ ſi diligẽtiꝰ cor nefandũ inſpiciãꝰ:letabat oc-
culte q̄ ea petebant q̄ ⁊ antea facere/ſi excuſabilr poſſet
diſponebat. Qui ſi caput Herodiadis peteret: nulli du-
biũ quin illi dare veraciter triſtis abnueret. Propter iura
mẽtũ aũt ⁊ eos q̄ pariter recũbebãt/iuſſit dari. Miſitq3 ⁊
decollauit Joãnẽ in carcere:⁊ allatũ eſt caput eiꝰ in diſco
Indignũ q̄dẽ natali ſuo rex ſpectaculũ p̄buit:q̄ conuoca-
tis ad epulas pricipibꝰ/tribunis/ac ducibꝰ gẽtis ſpectã-
Cruenti conuiuij deploratio. dũ in diſco caput occiſi ꝓtulit. Indigni eque cõuiue:an
potius inuitatori ſuo cõdigni? Et qbꝰ nullus inuẽtus eſt:
q̄ hoiem inter feſta: q̄ ab adulteris iuſtũ ad iudicẽ a reis
capite plecti vetaret:preſertim cũ rex aſſũpta ſpecie me-
ſtitie coactũ ſe hoc facere ꝓteſtaret:eſſetq3 opportunum
quo hortatu cõuiuãtiũ a pmiſſo ſcelere reuocari deberet
ſi nõ illũ hec induſtria p̄ſtruxiſſe cognoſcerent:imo ipſos
quoq3 par eiuſdẽ ſceleris amor irretiret. Sed dignam ſu-
perius aſpectibꝰ vtutẽ ſui certaminis btũs p̄curſor dñice
Sap.iij. natiuitatis p̄dicatiõis ⁊ mortis oſtẽdit:q̄ vt ſcriptura ait
Et ſi corã hoibus tormẽta paſſus eſt:ſpes illius imortali
tate plena eſt. Cuius diẽ natalis merito feſta celebritate
repetimꝰ:quẽ ipſe nobis ſolẽnẽ reddidit/quẽ ſanguinis
ſui roſeo fulgore decorauit. Merito memoriã illius cum
ſpũali gaudio veneramur:q̄ teſtimoniũ qđ dño ꝑhibuit/
martyrij ſignaculo cõcluſit. Neq3 eẽ dubitãdũ eſt: quia
btũs Joãnes ꝓ redẽptore nr̃i quẽ precurrebat teſtimo-
nio carcerẽ ⁊ vincula ſuſtinuit ꝓ ipo/⁊ aiam poſuit. Cui
nõ eſt dictũ a pſecutore vt chriſtũ negaret:ſed vt veritatẽ
reticeret:⁊ tñ pro chriſto occubuit. Quia eẽ chriſtus ipſe
Jo.xiiij. ait. Ego ſum veritas. Ideo vtiq3 ꝓ chriſto:q3 pro veritate
ſanguinẽ fudit. Et cui naſcituro/predicaturo/baptizatu-
ro:prius naſcẽdo/predicãdo/ac baptizãdo teſtimonium
perhibebat:hũc etiã paſſurũ prior ipſe patiẽdo ſignauit.
Quorũ tñ paſſiones diuerſo ordine cõſummari/certa ſu-
perne prouiſionis diſpẽſatione geſtũ eſt: vt vz redẽptor
noſter extra portã ciuitatis cũcto aſſiſtente populo ſuble-
uaretur in crucẽ. Precurſor vero eius collectis in domũ
cõuiuij magiſtratibus atq3 optimatibꝰ plebis:miſſo ta-
men ſpiculatore in abdito carceris capite trũcaretur. Et
Joã.iij. quidem cõgruum videbatur:vt myſteriũ dñice crucifixꝰ
crucis p̄figuraret Joãnes. Sed q3 idẽ Joãnes teſtimo-
nium dño perhibẽs/aiebat. Illũ oportet creſcere:me aũt
minui:hoc eſt/illũ quẽ ꝓpheram magnũ eſſe miramini:
chriſtũ dñm ac deũ verũ oportet intelligi:me autem quẽ
chriſtũ eſſe arbitramini/non chriſtũ:ſed eſſe ꝓpherã chri-
ſti patebit. Diſparẽ vtriuſq3 qualitatẽ/diſpar modus paſ-
ſionis inſinuat: nõ in carnificũ poteſtate cõſtiturꝰ/ſ3 ce-
leſti ratione prouiſus. Quia iterũ dicit idẽ Joãnes. Qui
eſt de terra/de terra eſt/⁊ de terra loq̄tur:qui aũt de celo
venit/ſup oẽs eſt. Prefatã minorationẽ eiꝰ q̄ de terra eſt
decollatio illa i carcere ⁊ in obſcuro patrata capitij abla-
Sacramẽtum chriſti crucifixi tio deſignat. Porro cremẽtũ eiꝰ qui de celo venit ⁊ ſupra
oẽs eſt:illa in cruce exaltatio que ſub dio ⁊ omni ſpectan-
te populo facta eſt/aperte denũtiat. Exaltatꝰ quippe in
cruce:caput erectũ ad celos tenuit/manus ſup terras ad
aquilonẽ tetẽdit ⁊ auſtrũ:vt ⁊ celi ſe eſſe dñm ⁊ vniuerſã
terram:omneſq3 poteſtates aereas ſue ditioni ſubditas:
ipſo etiam corporis ſitu figuraret. Infima crucis ipſius
terre abdita penetrabãt/vt inferoꝝ regnũ paſſiõe illius

trãſfixũ ac deſtructũ eſſe ſignaret. Regẽ hũc eẽ credẽdũ
ſcripto in cruce titulo adſtãtes Hebrei Greci ⁊ Romani
legebant/vt vz eius imperiũ appareret p oẽs gẽtes eſſe
dilatandũ. Que cũcta apl's breuiter vna ſnia cõplectitur
dicens. Factus eſt obediens vſq3 ad mortẽ:mortẽ aũt cru- Phil.ij.
cis:propter qđ et deus illũ exaltauit:et donauit illi nomẽ
qđ eſt ſup omne nomen:vt in nomine Jeſu oẽ genu fle-
ctatur/celeſtiũ/terreſtriũ/⁊ infernorũ:⁊ ois lingua confi-
teatur:q3 dñs Jeſus chriſtus in gl'ia eſt dei patris. Decol-
lato aũt Joanne ⁊ allato capite eiꝰ in diſco ſequit. ¶ Et Tex:
datũ eſt puelle: et detulit mri ſue. Et accedẽtes diſcipuli
eiꝰ: tulerũt corpꝰ eiꝰ et ſepelierũt illđ. Et h ad minoratio-
nẽ p̄curſoris ptinet:q̄ corpꝰ eiꝰ ſepulture abſq3 capite dat.
Nãq3 vt in eccleſiaſticis inuenimus hiſtorijs: corpꝰ eius
in ciuitate Samaria: q̄ nunc Sebaſte vocatur:caput au-
tem in Hieroſolymis humatum eſt. Decollatꝰ vero eſt in
caſtello quodam Arabie/quod Macherunta nominãt.
In quibus videlicet hiſtorijs hoc quoq3 reperimꝰ/q̄ ca-
put eius ſanctiſſimum longo poſt decollationẽ tẽpore ab
ipſo reuelatũ ſit duobus monachis orientalibus: q̄ ora-
tionis gratia venerãt Hieroſolymã:atq3 inde in Ediſſaz
Phenicie ciuitatis perlatũ/debito fideliũ ſit honore fre-
quentatũ. At vero oſſa eius tempore procedente/de Sa-
maria Hieroſolymã tranſlata:ac mox Alexãdriaz miſſa
nunc ibidem in eccleſia q̄ nois ipſius eſt honore cõſecra-
ta ſeruantur. Quod diuina ꝓuidẽtia cõſtat actũ:vt ſcili-
cet per plura loca deportatis beati martyris reliquijs/ Traſlatio reliquiarũ ſcti Johānis.
plura virtutũ ſigna fierent:pluresq3 per memoriã doctri-
ne ⁊ vite illius ad fidẽ ac dilectionẽ eius quem predica-
bat confluerent. Inter hec ſane cõſiderandũ eſt et atten-
tius memorie commendandum/quõ omnipotẽs deꝰ ele-
ctos/dilectoſq3 ſuos famulos quos ad vitã regnũq3 pre-
deſtinauit eternũ/intantũ in hac vita prauoꝝ patitur pſe-
cutione cõteri:tot ac tantis penarũ mortiũq3 generibus
conſumi:quatenꝰ perſpectis pfectoꝝ viroꝝ paſſionibus/
minus de his q̄ nobis forte aduerſa cõtigerint doleamꝰ:
ac potius diſcamus oẽ gaudiũ exiſtimare cũ in tẽtatio-
nes varias inciderimus/memoriaq3 retineamꝰ:q3 quem Hebr.xij. Jaco.ij.
diligit dñs caſtigat:flagellat autẽ omnẽ filium quẽ reci-
pit. Nam etſi principalis ſententia cõſtat:q3 in multis of-
fendimꝰ oẽs:quis tamẽ noſtrũ dicere audeat beatũ Jo-
annẽ in actu/vel dicto/vel habitu/vel victu peccaſſe? Cu-
ius auſteritatẽ indumenti:cuius parſimoniã alimẽti euã-
gelica laudat hiſtoria: cuius omne qđ loquitur: aut veri-
tati teſtimoniũ reddit/aut eos qui cõtradicũt redarguit:
cuius opera iuſtitie etiã qui non amabãt venerationi ha-
bebant? Quis in eius precordijs peccato poterat eſſe lo-
cus:quem et ante natiuitatem ſpũſſancti conſecrauit ad-
uentus? Quãdo ſaltem humane conuerſationis intuitu
valuit a virtutis via/vel ad modicũ deflecti:qui totaz ab
ineunte pueritia vitã ſolitarius peregit. Et tñ talis ac tã-
tus vir preſentis vite terminũ poſt longã vinculorũ affli-
ctionem ſanguinis effuſionẽ ſuſcepit. Ille qui libertatez
ſuperne pacis euangelizabat/ab impijs in vincula cõijci-
tur:clauditur obſcuritate carceris/qui venit teſtimoniũ
perhibere de lumine: quiq3 ab ipſa luce que chriſtus eſt
lucerna ardens et lucens appellari meruit:quo in natis
mulierum maior nemo eſt:qui ad petitionem mulierum
turpiſſimarum capite plectitur:et ipſe proprio cruore ba-
ptizatur. Cui redẽptorẽ mũdi baptizare:cui vocẽ patris
ſuper illũ audire/cui ſpũſſancti gratiã in eũ deſcẽdentis
videre donatum eſt. Sed nõ erat graue:imo leue ac deſi-
derabile erat talibus tormẽta pro veritate tẽporalia per-
peti:que ꝑpetuis nouerãt remunerãda gaudijs. Opta-
bilẽ habebant mortẽ:que nature neceſſitate ineuitabilis Phil.j.
imminebat/cõfeſſio chriſti noie cũ palma vite perennis
excipere. Vñ bene dicit apl's. Q3 vobis donatũ eſt a chri-
ſto:nõ ſolũ vt in eũ credatis/ſed etiã vt ꝓ illo patiamini.
Qui ideo donũ dicit eſſe chriſti:vt pro illo patiant electi
q3 ſicut idẽ dicit. Nõ ſunt cõdigne paſſiones huius tẽpo-

Digitized by Google

ris ad ſuperuẽturã gloꝛiã que reuelabit in nobis. Cum ergo tã eximios regni celeſtꝫ heredes tãta in huiꝰ exilio moꝛtalitatꝫ pati viderimꝰ: qd nobis inter hec fratres chariſſimi reſtat agẽdũ/ niſi vt tanto magis humiliemur in cõſpectu pij cõditoꝛis ⁊ redẽptoꝛis nr̃i: quãto nos paten-
1 Pe. v. ter aiaduertimus eos/ nec vite imitatione ſeq̃ poſſe/ nec moꝛtꝫ. Itaq̃ iuxta vocẽ p̄mi paſtoꝛis. Humiliemur ſub potenti manu dei: vt nos exaltet in tpe viſitationis. Humiliemur cum Joãne: ieiunemꝰ ⁊ obſecratiões faciamꝰ aſſiduas: exultemꝰ nimij coꝛã hoibus: exerceamur ⁊ deficiat pauliſper ſpũs noſter. Noſter vtiq̃ idẽ carnalis ⁊ ſuperbus q̃ ſolebat inflari: vt bone actionis ꝓfectibꝰ ante illũ creſcere: ⁊ cũ illo exaltari valeamus: q̃ de celo ad terras venire dignatꝰ eſt: vt nos q̃ de terra ſumꝰ ſubleuaret ad celos/ Jeſus chꝛiſtꝰ dñs noſter: q̃ viuit ⁊ regnat cũ patre in vnitate ſpũſſcti deꝰ: per oia ſecula ſeculoꝝ. Amen.

¶ In natiuitate btẽ Marie virginis.

Beatoꝛis matrẽ ois creatura magnificet eiꝰ glioſe maieſtati ſe inclinent celũ ⁊ terra ⁊ ois plenitudo eoꝝ. Exaltent matrẽ in eccl'ia filij: dicãtq̃ et q̃ redempti ſunt a dño. Mentẽ et oculos pariter cũ manibꝰ ad te regina mũdi attollimus: ⁊ coram tue celſitudinis glia genu flectimꝰ: ceruicẽ inclinamus/ ac plenas ſuſpirijs ad te p̄ces in celum trãſmittimus. Tu de altitudine celi beatos oculos tuos quibꝰ incõp̄hẽſibilẽ illã gliam lucis eterne cum deſiderio ſemꝑ intueris/ ad tuos ſupplices in hãc mũdi ſentinã de alto ꝓiectos inclinare nõ deſpicias. Ecce coꝛã tremẽdo iudice pctõꝛes aſſiſtimus/ cuius manus terribilis gladiũ ire ſue vibꝛat ſuper nos. Et q̃s auertet eã? Nemo dña tã idoneus vt gladio dñi manũ ꝓ nobis obijciat vt tu dei amãtiſſima: per quã p̄mũ in terris ſuſcepimus miam de manu dñi dei noſtri. Aperi itaq̃ tu mr̃ clemẽtie benigniſſimi coꝛdis tui ianuã/ ſuſpirioſis p̄catibꝰ filioꝝ
Supplicatio ad virginẽ. Adã: qui ex oibus finibus terre ad tue p̄tectionis vmbꝛaculũ cõfugimus a facie foꝛmidinis dñi. Ad te dña ſtillant oculi noſtri/ teq̃ cũ deuotionis clamoꝛe valido obſecramus: vt filij tui iram quã grauiter peccando ſuccẽdimus: erga nos mitiges: eiuſq̃ gratiã a qua ingrati excidimus/ nobis tua p̄ce cõcilies. Eius liuoꝛe ſanati ſumꝰ eius iterum medelã depoſcimꝰ: q2 putruerũt ⁊ coꝛrupte
Psal. xxxvij. ſũt cicatrices noſtre: ⁊ nõ eſt in nobis ſanitas. Attẽde domina et vide doloꝛes vulnerũ anime noſtre q2 tibi reuelauimus cauſam noſtrã cũ fiducia. Te enim ineſtimabilis benignitatꝫ feminã: ⁊ reuera matrẽ miſericoꝛdie eſſe cognouimus: ex eo q tu q̃ mũdũ hũc immũdũ ⁊ lubꝛicũ impolluto calle trãſiſti: ⁊ adhuc inter peccatoꝛes degẽs tanta ante deũ ſctitate claruiſti: vt ſola ſolio eterni regis app̄ximare merueris. Tu pctõꝛẽ quãtũlibet fetidũ nõ hoꝛres: nõ deſpicis: ſi ad te ſuſpirauerit/ tuũq̃ interuẽtũ penitẽti coꝛde flagitauerit. Tu illũ a deſperationis barathro pia manu retrahis: ſpei medicamẽ aſpiras ac toti mũdo deſpectũ materno affectu amplecteris/ foues nec deſeris: quouſq̃ hoꝛrẽdo iudici miſerũ recõcilies. Famoſuꝫ huius tue benignitatis teſtimoniũ eſt per te reſtauratꝰ gratie Theophilus. Nec mirũ o dña ſi tã copioſo miſericoꝛdie oleo tui coꝛdis ꝑfuſum eſt ſanctuariũ: cũ illud ineſtimabile opus miſericoꝛdie qd̃ p̄deſtinauit deus ante ſecula in redẽptionẽ noſtrã p̄mũ in te a mũdi artifice fabꝛicatũ ſit. Dñ em̃ cõplacuit gr̃e ſupne vt habitaret in nobis a quibus diu elongata fuerat: tu ſola digna inuenta es: vt in tua virginali aula rex regũ ⁊ dñs dñantiũ a regalibꝰ ſedibꝰ veniens: p̄mã ſibi mãſionẽ inter filios hominũ eligeret. Vere bñplacitũ erat deo habitare i te: qñ ex ipa illibate carnis tue ſubſtãtia quaſi de lignis libani ineffabili archytectura domũ ſibi edificauit dei ſapiẽtia. Suffulſit eã ſeptẽ colũnis argẽteis: reclinatoꝛiũ aureuꝫ in ea collocauit. Ibi ſũt ſeptẽ ſpũs dei: ⁊ hec eſt vnica illa in qua ſola q̃ſitã in oibꝰ requiẽ inuenit: atq̃ in eius ſinuꝫ oẽs theſauros ſuos abſq̃ menſura trãſfudit. Bene in te ſpũiſancto cõplacuit o Maria: cũ ad tam diuina myſteria vterũ tuũ conſecrare dignatus eſt. Ipſe eſt em̃ ignis cõſumens q̃ ſanctiſſimã aiam tuã in ſeipo inflãmauit/ ac ſplẽdoꝛe diuine maieſtatis impleuit: tuũq̃ vterũ ineffabili mõ imp̄gnauit: fecitq̃ vt deũ ⁊ hoiem clauſa cõciperes/ clauſa pareres: ⁊ poſt partũ v̾go ꝑmaneres. Jam ergo vterũ tuũ dña velut ſacratiſſimũ dei viui tẽplũ totus mũdus veneraꝛ: q2 in eo ſalus mũdi initiata eſt. Ibi decoꝛẽ indutus eſt dei filiꝰ/ ac p̄electe ſpõſe ſue eccl'ie foꝛmoſus in ſtola candida exultãter occurrit: deſideratum diu oſculũ poꝛrexit/ ac p̄oꝛdinatas a ſeculo nuptias virgo cũ virgine in virgine p̄libauit. Ibi p̄mũ ruptus eſt
paries inimicitiarũ: quẽ inter celũ ⁊ terrã ꝓtoplaſtoꝝ inobedientia cõſtruxerat. Ibi cõfederata ſunt terrenis celeſtia: ⁊ obuiauerũt ſibi in oſculo pacis miſericoꝛdia ⁊ veritas: qñ in vnã eãdẽq̃ ꝑſonã cõcurrerũt diuinitas ⁊ humanitas/ factũq̃ eſt nouũ illud ſuꝑ terrã: vt eſſet deꝰ homo/ et hõ deꝰ. Ibi magnꝰ Heliſeus in menſurã ſuſcitãdi pueruli ſeſe cõtraxit. Ibi antiquꝰ dierũ patriarcha ꝑelecto filio ſuo tunicã induit polymitã. Ibi rebecca futuroꝝ p̄ſcia magnificãdi filij manibꝰ pelliculas hedoꝝ circũdedit: ⁊ colli nuda ꝓtexit. Ibi em̃ cooperãte gr̃a ſpũſſcti filius a deo patre hereditãdus in oibꝰ gẽtibꝰ diuine maieſtatis potẽtiã ſimilitudine carnis pcti cooperuit: quaſi abſconditꝰ eſt vultꝰ eius/ vñ nec reputauimꝰ eũ. Ibi alti cõſilij ꝓuidentia ineſcatus eſt hamus: q̃ ad extrahẽdum ſerpẽtẽ antiquũ in hoc mare magnũ de celo traiectus eſt. Inde egreſſa eſt armilla aurea/ vnde ꝑfoꝛaret maxilla leuiathan: vt euomeret moꝛtuos nõ ſuos/ quos ab oꝛigine mũdi ſecure deglutiuerat. Hoꝛtꝰ delitiarũ nobis eſt tuꝰ ſacratiſſimꝰ vterus o Maria: q2 ex eo multiplices gaudij floꝛes colligimꝰ/ q̃ties mẽte recolimꝰ q̄ magna multitudo dulcedinis vniuerſo oꝛbi inde ꝓfluxerit. Hoꝛtus cõcluſus tu es ſctã dei genitrix ad quẽ defloꝛãdũ manus pctõꝛis nũq̃ introiuit. Tu ſanctoꝝ aureola aromatũ a celeſti cõfecta pigmẽtario/ virtutũ oim ſpecioſis floꝛibꝰ delectabiliter vernãs. Inter quoꝝ pulcherrimos triũ in te miramur excellẽtiã. Hi ſunt quoꝝ odoꝛe ſuauiſſimo totam domũ dei reples o Maria/ viola humilitatis/ liliũ caſtitatis/ roſa charitatꝫ. Merito de tali aureola flos ille ſpecioſus foꝛma p̄ floꝛibꝰ paradiſi egreſſus eſt: ſuꝑ quẽ requieuit ſpũs dñi. Et cui te aſſimilabimꝰ o mater pulchritudinis? Vere paradiſus dei tu es: q2 lignũ vite mũdo ꝓtuliſti: de quo q̃ mãducauerit viuet in eternũ. Fons vite qui ex oꝛe altiſſimi p̄odijt/ de medio ventris tui exiluit: atq̃ inde in quatuoꝛ capita ſeſe diſpertiẽs: ad irrigandã faciẽ arẽtis mũdi emanauit/ letificãs ciuitatẽ dei. Omnis em̃ q̃ biberit ex eo/ nõ ſitiet in eternũ. Et ecce pluſq̄ para- Exclamatio
diſus hic. De illiꝰ ei aqua ſi q̃s biberit/ ſitiet iterũ. O quã- laudatoria.
tũ mũdo cõtuliſti/ q̃ tã ſalubꝛis aq̃/ aqueductꝰ eſſe meruiſti. O lãpas luculẽtiſſima/ quãtos letificaſti/ qñ ſplẽdoꝛe glie dei illuſtrata/ deſideratũ illud lumẽ quo inuenta eſt dꝛachma decima/ ſedẽtibꝰ in tenebꝛis ⁊ vmbꝛa moꝛtis ꝓtuliſti. Te nimirũ ille diuini epithalamij p̄cẽtoꝛ a lõge
Can. vi. intuitꝰ eſt: cũ in admirationis vocẽ ita ꝓꝛupit/ dicẽs. Que eſt iſta q̃ ꝓgrediꝛ quaſi auroꝛa cõſurgẽs: pulchꝛa vt luna electa vt ſol: terribilis vt caſtroꝝ acies oꝛdinata? Sicut auroꝛa valde rutilans in mũdũ ꝓgreſſa es o Maria: qñ veri ſolis ſplẽdoꝛẽ tãte ſctitatꝫ iubar ꝑcurriſti: vt vere die ſalutis/ die ꝓpitiationis/ diẽ quã fecit dñs a tua claritate initiari dignũ fuerit. Felix auroꝛa/ felicis diei nũtia extitiſti. Talẽ auroꝛã talis dies: ⁊ talẽ diẽ/ talis auroꝛa decuit. Et recte q̃dẽ auroꝛe iplеſti officiũ. Ipſe em̃ ſol iuſtitie de te ꝓceſſurꝰ/ oꝛtũ ſuũ quadã matutina irradiatiõe p̄ueniẽs: in te lucis ſue radios copioſe trãſfudit: q̃bꝰ p̄rãtes tenebꝛarũ q̃s Eua induxerat/ in fugã cõuertiſti: atq̃ ita deſideratũ cũctis gẽtibꝰ ſolẽ mũdo inuexiſti. Tu pulchꝛa vt luna diceris: eiq̃ nõ immerito cõpararis. Ille em̃ aſtroꝝ oim

Digitized by Google

ſola ſoli ſimillima: τ cādore venuſta argēteo ceteris in ce-
lo premicat ſyderib⁹. Tu veri ſolis imago expreſſiſſima/ in-
ter milia aſtroꝝ deo aſſiſtentiū: virginali puritate in ce-
lis glīoſa pfulges. Illa trāſfuſo in ſe ſolari lumine noctē
illuminat. Tu virtutū a deo tibi inditarū/ magnificis exē-
plis ad imitationē tui nos prouocas: ſicq̧ noſtrā noctē il-
luminas. Qui eñ vias tuas inſectat⁹ fuerit: nō ambula-
bit in tenebꝛis/ ſed lumen vite inueniet. Tu ergo pulchra
es vt luna: imo τ pulchꝛioꝛ luna: q̄ tota pulchra es/ τ ma-
cula nō eſt in te/ neq̧ viciſſitudinis obūbꝛatio. Tu electa
vt ſol: ille inquā ſol ſolis cōditoꝛ. Ille eñ elect⁹ ex milib⁹
viroꝝ: tu electa ex milib⁹ feminarū. Ille elect⁹ ex oīb⁹ q̄
per illū ſunt: tu terribilis vt caſtroꝝ acies ordiata. Quid
eñ? An nō hoꝛruerūt principes tenebꝛarū: qñ viderūt p̄-
ter morē inſtructā oī armatura fortiū cōtra ſe pcedere
feminā? Feminā fortē τ ad bella doctiſſimā: cuius enſis
ſup femur ſuū ppter timoꝛes nocturnos. Et in circūitu
ei⁹ acies valida ſpūaliū virtutū/ ſuo ſeinuicē ordine tuē-
tiū: ſicq̄dē ordinatiōe pſeuerat dies. Sed τ innumerabilē
beatoꝝ ſpirituū militiā/ ad miniſteriū tāti principis dele-
gatā/ nullaten⁹ ambigim⁹: vtpote q̄ cuſtodirēt lectulum
Salomonis gratiſſimū/ ac puiderent ne īpparatū eter-
no regi hoſpitiū/ alien⁹ hoſpes inuaderet. Nimirū timoꝛ
et tremoꝛ venerūt ſup eos: ita vt dicerēt. Ecce pluſq̄ Eua
hec. Caſtra dei ſunt hec. Fugiam⁹ Iſraelē. Tu ergo bel-
latrix egregia: pꝛimo eñ q̄ pꝛim⁹ Euā ſupplantauit expu-
gnare viriliter aggreſſa es. Tu eñ ſpm̄ elationis ea virtute
hūilitatis cōploſiſti: quā in te reſpexit dn̄s: vt ipſi⁹ meri-
to ſupꝛa oēs choꝛos angeloꝝ te ſublimari dignā eſtima-
uerit. Nūq̄ eñ ſupꝛa oēs angelos gloꝛificata aſcēdiſſes/
niſi pꝛius infra oēs hoīes hūiliata deſcēdiſſes. Tu τ ardo-
rē vetite cōcupiſcētie virtute caſtitatis in tua virginea car-
ne catenus extinxiſti: vt is in cuius cōſpectu nec aſtra mū-
da ſūt/ tāte mūditie carnē tuā iudicauerit: vt etiā diuine
puritati eā agglutinare non deſpexerit. His ergo pꝛima-
rijs ducib⁹ tenebꝛarū a te foꝛtiter expugnatis: oīs ante
faciē tuā militia ſpūaliū neq̄tiarū in fugam cōuerſa eſt.
Glīoſa dicta ſunt de te genitrix dei: ſ3 adhuc loc⁹ eſt tue
laudationi: adhuc in tuis laudibus oīs lingua balbutit.
Nō eñ ſunt loquele neq̧ ſermones in oī natiōe q̄ ſub ce-
lo eſt: quib⁹ amplitudo glīe tue ad plenū valeat explica-
ri. O magna: o pia: o multum amabilis Maria. Tu nec
noīari quidē potes q̄n accēdas/ nec cogitari q̄n recrees
affect⁹ diligētiū te. Tu nūq̄ ſine dulcedine diuinit⁹ tibi
inſita/ pie memoꝛie poꝛtas ingrederis. Et nūc ſeq̄mur te
o dn̄a: ex totis pcoꝛdijs vociferātes ad te. Adiuua ībecil-
litatē noſtrā: aufer oppꝛobꝛiū nr̄m. Vides hāc tunicā pel-
liceā/ q̄ nos circūdedit/ tunica Eue parentis nr̄e? Hec eſt
quā olim ad nos trāſmiſit/ ac ſupueſtiuit carnē filioꝝ ſuo-
rū/ ſicut diploide cōfuſiōe ſua. De manu q̄ppe illi⁹ dupli-
cis mali ſeminū terra nr̄a ſuſcepit τ pcepit τ peperit no-
bis ſpinas τ tribulos iniq̄tatis in aīa/ calamitates in coꝛ-
poꝛe: τ p hec moꝛtē vtrobiq̧. O infelix hereditas: o dira
hūane carnis infirmitas/ vſq̧quo patiemur te? Multū
doꝛſa nr̄a incuruaſti: q̄ grauis es valde/ τ diu te poꝛtaui-
mus: multū nos minuiſti ab angelis: quos τ iumētis in-
ſipiētib⁹ cōparaſti. Nimis inualuiſti: q̄ nō niſi moꝛte filij
dei ſanari potuiſti. Nimis ſupꝛa nos te extuliſti: q̄ñ τ vſq̧
ad eū qui ſupꝛa oīa eſt incaute aſcēdiſti. Et q̄s nos libe-
rabit a coꝛruptela miſerrime hui⁹ pellicule? Gr̄a ſaluato-
ris nr̄i filij tui o Maria. Qui vt infirma nr̄a tolleret/ ſpō-
te infirmat⁹ eſt: τ vt moꝛs moꝛtis nr̄e ipſe fieret innocens
pro pctōꝛib⁹ moꝛtu⁹ eſt. Et q̄s tam idone⁹ vt pro nobis
loquat ad coꝛ Ieſu chꝛiſti dn̄i nr̄i/ ſicut tu felix Maria: q̄
in ſecretiſſimis amplexib⁹ amātiſſimi filij tui ſuauiter cu-
bas in meridie ſempiterno/ eiuſq̧ familiariſſimo collo-
quio/ cū plena coꝛdis letitia perfrueris? Loq̄re dn̄a: q̄ au-
dit fili⁹ tu⁹. Inuoca bonū nomē ei⁹ ſup nos: vt curemur
a lepꝛa carnis τ ſpūs. Exure virus hoc moꝛtiferū: q̄d de
pomi ſui reliq̄is Eua nobis ppinauit. Utinā poculū ſuū
ebꝛia illa aut totū ebibiſſet/ aut totū effudiſſet. Lecto: ſi-
te oē iugū nr̄m cōputreſcat a facie olei miſericoꝛdie dei.
Renouet vt aq̄le iuuētus nr̄a: vt noui noua voce nouū
cāticū nouis ciuib⁹ aggregati: illic vbi noua ſunt oīa iu-
bileū ſempiternū celebꝛātes: in cymbalis iubilatiōis con-
cinam⁹. Tollat craſſa hec nebula ab oclis nr̄is: vt reuela-
ta facie glīam dn̄i ſpeculātes/ in immēſum illud pelag⁹
diuini luminis abſoꝛbeamur a dn̄i ſpū/ ac deo nr̄o in vin-
culis charitatis aſtricti: vn⁹ cū ipo ſpūs efficiamur: pſtet
hoc nobis o Maria filius tuus dn̄s nr̄ Ieſus chꝛiſt⁹: cui
laus τ glīa τ gratiarū actio in ſempiterna ſecula. Amen.

¶ De eodem feſto. Matthei. I.

¶ Liber generationis Ieſu chꝛiſti filij Dauid:
filij Abꝛaā. Abꝛaā autē genuit Iſaac: Iſaac aūt
genuit Iacob. Et reli. Homil. vene. Bede pſby.

Liber gn̄ationis Ie-
ſu chꝛiſti. Scdm̄ hāc eñ chꝛiſt⁹ filius hoīs eſt:
q̄d ſe ipſe ſepiſſime appellat/ cōmēdās nobis
q̄d miſericoꝛditer dignat⁹ fit eſſe p nobis. Nā illa ſupna
et eterna gn̄atio ſcḋm quā fili⁹ dei vnigenit⁹ eſt ante om-
nē creaturā: q̄ oīa per ipm̄ facta ſunt: ita eſt ineffabilis
vt de illa dictū a pphēta Eſaia intelligat. Generationē
eius q̄s enarrabit? Ec̄q̄ τ de tpali eius natiuitate dictū
ſit: qua vbū caro factū eſt/ τ virgo ſpūſancto grauida filiū
peperit/ τ virgo pmāſit. ¶ Filij dauid/ filij Abꝛaā. Oꝛdo p̄-
poſterus/ ſ3 neceſſarie cōmutat⁹. Si eñ pꝛimū poſuiſſet
Abꝛaā τ poſtea Dauid: rurſus ei repetend⁹ fieret Abꝛaā:
vt gn̄atiōis ſeries retexeret. Ideo aūt ceteris p̄termiſſis
hoꝝ filiū nūcupauit: q̄ ad hos tātū facta eſt de chꝛiſto re-
pꝛomiſſio. Ad Abꝛaā. In ſemine inq̄t tuo benedicent om-
nes gentes terre. Ad Dauid vo ait. De fructu ventris tui
ponā ſup ſedē tuā. ¶ Abꝛaā aūt genuit Iſaac: Iſaac ge-
nuit Iacob. Exequitur ergo humanā generationē chꝛi-
ſti Matthe⁹/ ab ipſo pmiſſionis chꝛiſti exoꝛdio: hoc eſt
ab Abꝛaā genitoꝛes cōmemoꝛans: quos pducit ad Io-
ſeph virū Marie de qua natus eſt chꝛiſt⁹. Myſtice autē
quō de gētilitatis caligine quaſi de egyptiaca ſeruitute p
quadraginta duos viros demōſtrat: ac ſi p eiuſdē nume-
ri māſiōes ad virginē Mariā plenā ſcti ſpūs gurgite fluē-
tē/ ac ſi intelligibilē Ioꝛdane duce dn̄o Ieſu chꝛiſto velut
Ioſue filio. Nō ventū ſit: ipſumq̧ chꝛiſtū de Maria eſſe
natū teſtat: q̄ velut hamus in retis capite/ ſic in fine ge-
nealogie poſit⁹: τ in mare hui⁹ mūdi a patre miſſus/ toꝛ-
tuoſum ſerpentē adūcatū occiſus occidit/ atq̧ hūani ge-
neris moꝛtē moꝛtu⁹ moꝛtificauit. Et ideo velut fune du-
plicato: iterato vez vniuſcuiuſq̧ noīe in retis ſimilitudinē
genealogie oꝛdo cōtexit: donec ab huius pꝛincipio/ hoc
eſt ab Abꝛaā vſq̧ ad hamū id eſt ad chꝛiſtū adueniat: de
quo ad ſctm̄ Iob dr̄. Nunq̄d adūcabis Leuiathā hamo
tuo: aut armilla pfoꝛabis maxillā eius? In hamo ergo in-
carnatiōis Chꝛiſti iſte captus eſt: q̄ dū in illo appetit eſcā
coꝛpoꝛis/ trāſfixus eſt aculeo diuinitatis. ¶ Iudas autē
Phares τ Zarā de Thamar. Notādū q̄ in genealogia
ſaluatoꝛis nullā ſanctarū aſſumit mulierū/ ſed eas quas
ſcriptura repꝛhendit: vt q̄ ppter pctōꝛes venerat de pctōꝛi-
b⁹ naſcēs/ oīm pctā deleret. Uñ τ in ſequētib⁹ Raab me-
retrix: τ Ruth moabitidis ponit a Berſabee vxoꝛ Urie.
Ad interioꝛē vo intellectū in oīb⁹ iſtis q̄tuoꝛ vētura ad
dn̄m eccl̄ia de gētilitatis erroꝛe figurat: q̄ pꝛi⁹ aliena igno-
minijs plena τ ſterilis habebat: ſed ad chꝛiſtū vt legitima
cōiūcta eſt matrona: τ plures adoptiuos parit filios deo
q̄ ſynagoga: q̄ pꝛius vt ppꝛiū videbat habere dn̄z virum.
Thamar ergo interpꝛetatur amaritudo/ vel cōmutans/
ſiue palma. Et merito hec oīa pueniūt ſancte eccl̄ie que
amara pꝛius fuit in idolatria τ turbida cōuerſatione ſed
mō dulcis eſt p fletū cōpūctiōis τ ſtudiū pij laboꝛi. Hec cō-
mutās recte dr̄: q̄ ex peccatrice cōmutata eſt in iuſtā: τ ex
odioſa ī amarā. Que palme rite aſſimilat ppter certamē la-

Margin notes (left column): Angelica dei militia. — Deploratio miſerie humane.

Margin notes (right column): Eſa. liij. — Tex. — Gen. xxij. — Tex. — Allegoria pulcherrima. — Job. xl. — Tex.

Digitized by Google

dorum τ victorie premiũ. De illa quippe dñ p̄ pſalmiſtã dr̃. Iuſtus vt palma florebit: τ ſicut cedrus libani multiplicabitur. Raab ꝗ̃ latitudo/ vel fames/ ſeu impetus interpretaꝛ. Et quid in h̄ niſi ſancte eccleſie nobilitas p̄dica-
Eſa. liiij tur. Cui Eſaias dicit. Dilata locum tẽtoꝝ tuoꝝ: τ pelles tabernaculoꝝ tuoꝝ extẽde: ne parcas. Habet ḡ famẽ iſtã: nõ famẽ panis neq̧ ſitim aq̄/ ſed audiendi vbũ dei: et faciendi voluntatem eius. De quo quidẽ impetus ingreditur: q: velocitas p̄dicationis flãte ſpũſancto/ in totam mũdi latitudinẽ dirigiꝛ. Deniq̧ Ruth: ꝗ̃ vel vidẽs vel feſtinãs/ ſeu deficiẽs interpretaꝛ/ merito eccleſiã ſignificat ꝗ̃ in puritate cordis deũ cõtẽplaꝛ: τ ſm̃ pſalmiſtã/ feſtinat man⁹ eius dare deo. Hec definit. i. firmiter in fide et dilectione dei pſiſtere decernit. Berſabee vo ꝗ̃ interpretatur pute⁹ ſeptim⁹/ abũdantiã grẽ ſpũſcti in eccleſia fieri deſignat. Dono deniq̧ ſpũali: hoc eſt ſeptenario facta eſt eccleſia pute⁹ ſatietatis: q: fact⁹ eſt in ea fons aque ſa-
Tex. lientis in vitã eternã. ¶ Naaſon autẽ genuit Salomon. Ipſe eſt Naaſon princeps trib⁹ Iuda: ſicut legim⁹ in nu-
Tex. meris. ¶ Ieſſe aũt genuit Dauid regẽ. Regem dicit Dauid: non ꝙ ipſe ſolus in iſta genealogia regũ fuerit poſit⁹ cũ ab ipſo vſq̧ ad trãſmigrationẽ Babylonis ꝗ̃ ſcribũtur plures regnauerũt: ſed q: Dauid p̄im⁹ de domo Dauid
Tex. rex fuit: per quẽ ordo decurrit genealogie. ¶ Dauid autẽ rex genuit Salomonẽ ex ea ꝗ̃ fuit Vrie. Queriꝛ cum tres relique extranee mulieres noĩbus ꝓprijs ſint poſite cur Salomon nõ nominet Berſabee ſ3 hoc ſolũ dicit ꝙ vxor fuit Vrie. Ideo h̄ putaꝛ factũ: q: tres alie ſupradicte licet criminoſe fuerint/ in partub⁹ tñ filioꝝ per quos currit genealogia: nõ ſolũ nõ culpari/ ſ3 etiã laudari meruerunt. Hec vero adulterio et homicidio ꝑpetrato Dauid regi genuit filiũ/ intãtũ culpabili cõiugio: vt merito i ſal-
Allegorica expoſitio. uatoris genealogia non videaꝛ noiata. Nomẽ vo viri ei⁹ idest Vrie ꝗ̃ſi iuſti hoĩs poniꝛ: vt ex h̄ etiã ſceleris imanitas memoreꝛ/ dũ vxoris eã occiſus in memoriã reuocaꝛ. Myſtice aũt Dauid chriſtũ ſignificat: ꝗ̃ interpretaꝛ manu fortis et deſiderabilis. Et ꝗd forti⁹ leone: ꝗ̃ vicit de tribu Iuda radix Dauid: Quõ vo ſit deſiderabilis: ſcriptura
aggei. ij. oſtẽdit dicẽs. Ecce veniet deſiderat⁹ cũctis gẽtib⁹. Et Pe-
j. Pe. j. trus ait. In quẽ deſiderãt angeli pſpicere. Vrias vero ꝗ̃
Eſa. xiiij interpretaꝛ lux mea dei: ſignificat diabolũ: ꝗ̃ trãſfigurat ſe in angelũ lucis: audẽs deo dicere. Lux mea dei: τ ero ſi-
Tex. milis altiſſimo. ¶ Iorã aũt genuit Ioathan. In quarto regũ volumie: de Iorã Ochoziã fuiſſe legim⁹ gñatũ: quo mortuo/ Iozabeth filia regis Iorã ſoror Ochozie/ tulit Ioas filiũ fratris ſui: τ eũ internitioni ꝗ̃ exercebatur ad Athalia ſubtraxit. Cui ſucceſſit i regnũ fili⁹ ei⁹ Amaſias: poſt quẽ regnauit Azarias fili⁹ ei⁹. Cernis ꝙ ſm̃ fidẽ hiſtorie tres reges in medio fuerũt: ꝗs hic euãgeliũ p̄termiſit. Ioram aũt nõ genuit Oziã/ ſed Ochoziã: τ reliquos ꝗs enumerauim⁹. Verum q: euangeliſte ꝓpoſitum/ erat tres teſſeredecadas in diuerſo tẽporum ſtatu ponere: τ Iorã generi ſe miſcuerat impiiſſime Iezabel: idcirco vſq̧ ad tertiã gñationẽ ei⁹ memoria tolliꝛ/ ne in ſctẽ natiuitatis ordie poneret. Dictũ ꝗ̃ ita erat ꝑ ꝓphetã: nõ niſi quarta gñatione in throno regni Iſrl' queq̧ de domo Achab eſſe ſeſſurũ. Purgata igiꝛ labe familie gẽtilis tribuſq̧ p̄teritis/ iã regalis in quarta gñationũ cõſequentiũ origo
Tex. numeraꝛ. ¶ Et poſt tranſmigrationẽ Babylonis Ieconias genuit Salathiel. Si voluerim⁹ Ieconiã in fine p̄me teſſeredecadis ponere: in ſequenti nõ erũt q̃tuordecim/ ſed tredecim. Sciam⁹ ḡ Iechoniã p̄iorem ipm eſſe/ quẽ τ Ioakim: ſm̃ autẽ. i. Ioachin filiũ/ nõ patrẽ. Quoꝝ p̄ior p k et m ſequẽs p ch τ n ſcribiꝛ. Quoꝝ nomẽ ſcriptorũ vitio τ lõgitudine tẽpoꝝ apud Grecos latinoſq̧ cõfuſum eſt. Hec beat⁹ Hieronym⁹ hiſtoriã ſequẽs/ ita expoſuit. Nam τ ipſe Ieconias interpretaꝛ ꝑparatio dei. Sic ḡ iam nõ quadragintaduo/ quod faciũt ter q̃tuordecim ſ3 propter vnã bis numeratã: quadraginta generationes fiunt: ſi τ ipſum chriſtum annumeremus/ ꝗ̃ huic regẽde vite noſtre temporali atq̧ terrene tãꝗ̃ numero quadragenario regaliter p̄ſidet. Tu autem domine.

¶ In vigilia Matthei apſi. Luce. V.

¶ In illo tempore: Vidit Ieſus publicanũ nomine Leui ſedentẽ ad Teloneũ: τ ait illi. Seq̃re me. Et reliq̃. Homilia venera. Bede p̄ſbyteri.

Idem Leui qui τ Matthe⁹ eſt: ſed Lucas Marcuſq̧ ꝓpter verecundiã τ honorẽ euãgeliſte/ noluerũt nomẽ ponere vulgatũ. Ipſe aũt Matthe⁹ iuxta illud ꝗd ſcriptũ eſt. Iuſt⁹ accuſator ſui eſt: in p̄mordio ſermonis/ Mattheu3 ſe τ publicanũ noiat: vt oſtẽdat legentib⁹ nullũ debere pro. xviij
cõuerſum de ſalute diffidere: cũ ipſe de publicano in apoſtolũ/ de Telonario i euãgeliſtã ſit repẽte mutat⁹. ¶ Et Tex.
relictis oĩb⁹/ ſurgens ſecut⁹ eſt eũ. Intelligẽs Matthe⁹ ꝗd ſit veraciter dñ3 ſeq̄/ relictis oĩb⁹ ſequitꝛ. Sequi enim eſt imitari. Ideoq̧ vt pauperẽ nõ tã greſſu ꝙ̃ affectu cõſectari potuiſſet: reliq̃t ꝓpria ꝗ̃ rapere ſolebat aliena. Per- Forma
fectãq̧ nobis abrenũciationis ſeculi formã tribuens: nõ abrenũ-
ſolũ lucra reliq̃t vectigaliũ/ ſed τ periculũ cõtẽpſit/ quod ciatiõis
euenire poterat a principibus ſeculi: q: vectigaliũ rõnes ſeculi.
imperfectas atq̧ incõpoſitas reliquerit. Tãta eñ cupiditate ſequẽdi dñm duct⁹ eſt: vt in nullo p̄orſus huius vite reſpectũ vel cogitationẽ ſibimet reſeruauerit. Propter quod iuſta mercede/ dum humana ſedulus negotia deſerit/ dñicoꝝ fidelis diſpenſator meruit eſſe talẽtoꝝ. ¶ Et Tex.
fecit ei cõuiuiũ magnũ Leui i domo ſua. Qui domicilio chriſtũ recipit interno/ maximis delectationib⁹ exuberãtiũ paſciꝛ voluptatũ. Itaq̧ dñs libenter ingrediꝛ τ in ei⁹ ꝗ̃ crediderit/ recũbit affectu. Et hoc eſt bonoꝝ operũ ſpirituale cõuiuiũ: quo diues ꝑpl's eget/ paup̄ epulaꝛ. ¶ Et Tex.
erat turba multa publicanoꝝ τ alioꝝ ꝗ̃ cũ illis erãt diſcũbẽtes. Viderũt publicanũ a pctis ad meliora cõuerſũ locũ inueniſſe pniẽ: τ ob id etiã ipſi nõ deſperãt ſalutẽ. ¶ Et Tex.
murmurabãt phariſei τ ſcribe eoꝝ dicẽtes ad diſcipulos ei⁹. Quare cũ publicanis τ pctorib⁹ mãducatis τ bibitis? Cõuiuãtib⁹ cũ dño publicanis: phariſei murmurãtes de ieiunio gloriantur. Vbi p̄mo legis τ grã quanta ſit diſtãtia declaraꝛ: q: ꝗ̃ legẽ ſequunꝛ/ ieiune mẽtis famẽ patiũtur eternã. Qui vo verbũ in interiorib⁹ aĩe receperũt: alimẽtis celeſtis τ fõte vbertate recreati/ eſurire τ ſitire nõ poſſunt. Deinde retributiõis future ſpẽs p̄figuraꝛ: qñ epulãtib⁹ cũ chriſto electis/ pſidia ſupboꝝ ieiuna torq̃bit de ꝗb⁹ dr̃. Meretrices τ publicani p̄cedẽt vos i regnũ Mat.
dei. Qd ſi p Matthei electionẽ fides gẽtiũ ꝗ̃ p⁹ mũdi xxj.
lucris inhiabãt/ ſ3 nũc corpi chriſti ſedula deuotione reficiũtur/ expꝛimiꝛ: pfecto ſupcilium phariſeoꝝ iudeoꝝ inuidiã: ꝗ̃ de gẽtiũ ſalute torquent inſinuat. ¶ Et rñdẽs Ieſus dixit ad illos. Non egent ꝗ̃ ſani ſunt medico/ ſ3 ꝗ̃ male habent. Non veni vocare iuſtos/ ſed pctores in pniam. Tex.
Sugillat ſcribas τ phariſeos: qui iuſtos ſe putantes peccatoꝝ cõſortia declinabãt. Seipſum nãq̧ medicũ dicit: ꝗ̃ miro medicãdi genere vulnerat⁹ eſt propter iniquitates Eſa. liij
noſtras: τ liuore eius ſanati ſum⁹. Sanos autẽ et iuſtos appellat eos: ꝗ̃ ignorãtes dei iuſtitiã: τ ſuã volẽtes ſtatuere/ iuſtitie dei nõ ſunt ſubiecti: ꝗ̃ ex lege pſumẽtes/ euãgelij grãm nõ querunt. Porro male habentes τ pctores vo- Moralis expoſitio.
cat eos qui ſue fragilitatis cõſciẽtia deuicti/ nec p legẽ iuſtificare poſſe vidẽtes/ chriſti ſe grẽ penitẽdo ſubmittũt. Vbi ſimul oſtẽdiꝛ ꝗd nõ i pſtinis vitijs ꝑmanẽtes/ vt ſcribe τ phariſei murmurabãt: ſ3 pniam agẽtes publicani venerint ad Ieſum: τ ipſe ꝙ Ieſus cõuiuia peccatoꝝ τ occaſionẽ haberet docẽdi: τ ſpũales inuitatorib⁹ ſuis p̄beret cibos audire dignat⁹ ſit. Deniq̧ cũ frequẽter pgere ad cõuiuiũ deſcribaꝛ: nil referꝛ aliud/ niſi ꝗd ibi fecerit/ ꝗd docuerit: vt τ humilitas dñi eundo ad pctores: τ potẽtia doctrine ei⁹ in penitentiũ conuerſione mõſtretur. Tu autẽ.

Digitized by Google

¶ In die scti Matthei. Mat. II.

¶ In illo tempore: Cū transiret Jesus vidit hominem sedētem in Teloneo Mattheū nomine ꝛ ait illi. Sequere me. Et surgens secutus est eū. Et reliqua. Homilia venerabilis Bede.

Ro.iij. Legimus apostolo dicēte. Quia oēs peccauerūt ꝛ egēt gloria dei: iustificati gratis ꝑ gratiā illi⁹. Qui ꝛ iterū inestimabilē eiusdē gratie magnitudinē cōmendans ait. Ubi

Ro.v. aūt abūdauit peccatū / superabūdauit gratia: q: nimirū quanto grauiorē dñs in electis suis peccatorū languorē curauit / tanto ampliorē cunctis gratie medentis potentiā monstrauit. Unde et lectione euāgelica audiuimus: q: sedentē in Teloneo Mattheū / ac tēpalib⁹ curis intentū repēte misertus dñs vocauit: et de publicano iustum: de Telonario discipulū fecit: quē etiā ꝓficientib⁹ eiusdē gratie crementis: de cōmuni discipulorū numero ad apostolatus gradū promouit. Nec solū predicandi: verūetiā scribendi euangeliū illi ministeriū cōmisit: vt q̄ curā terrestriū omiserat / celestiū talētorū dispensatorē esse inciperet. Quod ob id vtiq; ꝓuidentia superna fieri disposuit: vt nullū enormitas suorū aut numerositas scelerū a sperāda venia reuocaret: cū hunc tātis mūdi nexibus absolutum tā celestē factū cōspiceret: vt cōmunicato cū angelicis spiritibus vocabulo / euāgelista nominaretur ꝛ esset. (Argumētum pietatis diuine.)

Tex. ¶ Uidit inqt Jesus hoiē sedētē in Teloneo Mattheū noie: ꝛ ait illi. Seqre me. Uidit aūt nō tā corporis intuitibus: q̄ interne miserationis aspectib⁹: qbus ꝛ Petrū negātē vt reatū suū cognoscere ac deflere posset respicere dignat⁹ est. Quib⁹ ꝑplm suū egyptia seruitute depssū vt

Exo.iij. eriperet / aspexit dicēs ad Moysen. Uidēs vidi afflictionē ꝑpli mei q̄ est i Egypto: ꝛ gemitū ei⁹ audiui: ꝛ descēdi liberare eū. Uidit ḡ hoiem ꝛ misert⁹ est ei: q̄ hūanis tātū studijs dedit⁹ / necdū angelico noie dign⁹ extiterat. Uidit sedētē i Teloneo: ꝑnaci vꝫ animo: tēporalib⁹ lucris inhiantē / Mattheū inqt noie. Matthe⁹ hebraice / latine dr donat⁹. Qd ꝑfecto nomē illi apte cōgruit: q̄ tm̄ gr̄e superne mun⁹ accepit. Nā pteteūdū est q: idē Matthe⁹ est dyonomos: nā ꝛ Leui vocabat. Qd etiā nomē eidē gr̄e q̄ donat⁹ est testimoniū perhibet. Interpratur eīn addit⁹ siue assumptus: significans q: assumpt⁹ est ꝑ electionē a dño: ꝛ addit⁹ ad numerū grad⁹ aplīci. Hoc aūt illū noie Marc⁹ ꝛ Lucas i hac lectiōe magis appellare voluerūt ne cōsortē opis euāgelici de prisca cōuersatione palā notabilē redderent. At vbi ad describendum duodecim aplorū catalogū puenerūt: tacito Leui vocabulo Mattheū illū apte nūcupauerūt. Prior ipse Matthe⁹: iuxta h̄ qd scriptū est: iustus prior accusator est sui: venit amicus eius ꝛ inuestigauit eum: vulgato se noie vocat / cū de Te-

Mat.x. loneo vocatū narrat. Sed et in catalogo aplorū cū additamēto se publicanū cognominat: Thomas inqt et Matthe⁹ publican⁹: quaten⁹ maiorē ꝑ h̄ publicanis et petōribus adipiscēde salutis fiduciā ꝑbeat. Quā docēdi for-

j.Ti.j. mulā Paul⁹ q̄ secut⁹ ait. Qr christ⁹ Jesus venit i hūc mūdū petōres saluos facere: quorū primus ego sum. Sꝫ ideo miam cōsecut⁹ sum: vt in me ꝑmo ostēderet christus Jesus oēm patiētiā / ad exēplū eorū q̄ credituri sunt illi in vitā eternā. Uidit ḡ Jesus publicanū. Et q: miserādo atq;

Joan.ij. eligendo vidit: ait illi. Sequere me. Sequere autē dixit imitare. Sequere dixit: nō tā incessu pedū: q̄ executione morū. Qui ei dicit se i christo manere / debet sicut ille ābulauit ꝛ ipse ambulare: qd est nō ambire terrena: nō caduca lucra sectari / fugere honores seculi / cōtēptū mūdi oēs ꝑ celesti gloria libēter āplecti: cūctis ꝓdesse / amare iniurias nulli inferre: ac sibi illatas patienter sufferre / ꝛ inferentibus a dño veniā postulare: nō vnq̄ suā / sed cōditoris semꝑ gl̄iam q̄rere: quotquot valet secū ad amorē supnorū erigere. Hec ꝛ hmōi gerere: christi est vestigia sequi.

¶ Et surgens inqt secut⁹ est eū. Nō eīn mirādū q: publican⁹ ad ꝑmā iubētis dñi vocē / terrena q̄ curabat lucra reliquerit: opibusq; neglectis illius comitatui: quē nil diuitiarū h̄re cernebat: adheserit. Ipse eīn dñs qui eū foris verbo vocauit: intus inuisibili instinctu vt sequeret edocuit / infundens menti illius lumē gr̄e spūalis qua intelligeret: q: qs tēpoalib⁹ euocabat in terris incorruptibiles in celis dare thesauros valeret. Surgēs inquit secut⁹ est eū. Surrexit vt sequeret: dimisit caduca q̄ gerebat vt cōsequeret eterna: ad que illū diuitias inuitabat: quale est illud Esaie. Surge q̄ dormis ꝛ exurge a mortuis: ꝛ illuminabit te christ⁹. (Tex.)

¶ Et factū est discūbēte eo in domo: ecce multi publicani ꝛ petōres venientes / discūbebāt cū Jesu ꝛ discipulis ei⁹. Unius publicani cōuersio: multis exemplū ꝛ pnie ꝛ indulgētie publicanis ac petōribus tribuit. Non eīn dubitandū q: publicani ac petores esse desierāt q̄ cū Jesu ꝛ discipulis eius discūbebāt: nec si in petis pseuerare decernerēt: ei q̄ sine petō est cōuesci auderēt. Publicani quippe vocant / vel q̄ publice scelerib⁹ fedant / vel publicis iplicant negocijs: q̄ sine petō aut vix aut nullatenus valent administrari. Et pulchro satis presagio qui apls ꝛ doctor gētiū erat futur⁹ in ꝑma sui cōuersiōe peccātiū post se gregē trahit ad salutē: officiūq; euangelizādi / qd ꝓficiente merito virtutū erat expletur⁹: a ꝑmis iā fidei sue rudimentis incipit. Neq; eīn solū qui fratrē verbo erudit / sed etiam qui exemplo ad meliora cōuertit ministerium gerit doctoris. Deniq; idē publicani non tunc solūmodo cū dño discūbebant: verū ꝛ deinceps abiectis secularibus negotijs / ad imitationē Matthei: illū sequi gaudebant: teste euāgelista Marco: q̄ ait. Multi publicani ꝛ petores discūbebant cū Jesu ꝛ discipulis ei⁹. Erāt eīn multi q̄ ꝛ sequebant eum. Notādū aūt q: Lucas hec referens dicit: quia domin⁹ in domo eiusdē Matthei cū publicanis discubuerit: ꝛ quia ipse cōuiuiū illi magnū parauerit. Qui qdē Matthe⁹ quantū ad generale iudiciū respicit congruā beneficijs celestibus vicē rependit: vt a quo perēnia bona sperabat / illi sua tēporalia cōmoderaret: eūq; corporalibus epulis reficeret: quo ipse donantē gustum spiritualis acceperat suauitatis. Porro si altiore intellectu que gesta sunt indagare cupim⁹: nō tātū in domo sua terrestri cōuiuiū dño corporale exhibuit / sed multo gratius illi cōuiuiū in domo pectoris sui per fidem ac dilectionem parauit: ipso attestante qui ait. Ecce ego sto ad ostium ꝛ pulso: si quis audierit vocem meā ꝛ aperuerit ianuam: intrabo ad illuꝫ et cenabo cum illo: ꝛ ipse mecum. Stat quippe domin⁹ ad ostium ꝛ pulsat: cuꝫ memoriā sue voluntatis / vel per os doctoris hominis / vel ꝑ suaꝫ intus inspirationem nostro cordi infundit. Audita autē voce eius / ianuam vt recipiatur aperiamus: quando illius / siue secretis siue apertis admonitionibus libenter assensum prebemus: et his perficiēdis que facienda cognouimus operam damus. Intrat ꝯ vt ꝛ ille nobiscum ꝛ nos cum illo cenemus: quia in cordib⁹ electorū ꝑ amoris sui gratiam inhabitat: vt ꝛ ea semper luce sue presentie reficiat: quatenus ad supna desideria magis magisq; proficiat: ꝛ studijs eorū celestibus quasi gratissimis dapibus ipse pascatur. Sequitur. (Tex. — Publicani q̄ dicti sunt. — Mar.ij. — Lu.v. — Apoc.iij.)

¶ Et videntes pharisei dicebant discipulis suis. Quare cum publicanis ꝛ peccatoribus māducat magister vester? Duplici errore tenebant pharisei / cum magistro veritatis de susceptiōe peccatorū detrahebāt: q: ꝛ se iustos arbitrabant q̄ superbie fastu a iustitia longe discesserant: ꝛ eos criminabantur iniustos qui resipiscēda a peccatis nō parū iam iustitie ꝓpinquabant. Inuidia nāq; fraterne salutis obcecati recolebant q: publican⁹ erat Matthe⁹: publicani ꝛ petores erāt multi alij q̄ cū dño discūbebāt: sed meminisse nolebāt: q: idē Matthe⁹ sicut Lucas scribit: relictis oibus q̄ gerebat secut⁹ est eū. Sed ꝛ alij publicani / ac peccatores eo aīo cū illo discumbebāt / q: illi deinceps adherere disponebant. (Tex. — Error duplex phariseorū.)

Digitized by Google

Errabãt ḡ phariſei:q̃ nec aliena nec ſua ſaltẽ corda noue
rant. Sed qui nouit occulta cordis:q̃ venit q̃rere ⁊ ſaluũ
facere qđ perierat:et eos quos iã penitentes ſuſceperat
amplius in fide cõfortat:⁊ eos quos adhuc ſuperbos to
lerat ⁊ impios:ad humilitatis grãm/ac pietatis ꝓuocat
Tex. Nam ſequit̃. ¶ Nõ eſt opus valentib⁹ medicus/ſed ma
le habentibus. In eo etenĩ ꝙ male habentib⁹ medicũ ſe
aduenisse teſtat̃:auget ſpẽ obtinẽde ſanitatis ⁊ vite eis/
qui de peccatorũ ſuoꝝ languore turbati:ſaluatoris/ac vi
uificatoris magiſteriũ iam ſequi ceperant. In eo autẽ ꝙ
valentib⁹ nõ opus eſſe medico dicit/illorũ temeritatẽ re/
darguit:qui de ſua iuſtitia p̃ſumentes/gratie celeſtis au
xiliũ q̃rere detractabãt. Quis nãq; iuſtus eſſe poterit:vt
diuina opitulatione nõ egeat:cũ ille quo in natis mulie/
rum maior nemo eſt de ſe Joãnes apertiſſime dicat. Nõ
Jo.iij. põt homo accipere a ſe quicq̃/niſi ei datũ fuerit de celo:
Tex. Dũ vero ſubiungit. ¶ Eũtes aũt diſcite:quid eſt miſeri/
cordiã volo ⁊ nõ ſacrificiũ:eiſdẽ phariſeis de falſa iuſtitia
tumẽtib⁹ etiã cõſiliũ correctionis oſtẽdit. Admonet nãq;
Miſeri/ eos:vt ꝑ opera miſericordie ſibimetipſis ſupne miſerico/
cordie die p̃ſidia cõquirãt:⁊ non cõtẽptis pauperuȝ neceſſitati/
cõmẽda bus/ꝑ oblationẽ ſe ſacrificiorũ dñm placare cõfidãt. Pro
tio. poſuit aũt eis teſtimoniũ de ꝓpheta:⁊ hoc illos eũtes di
ſcere iuſſit/eũtes vcȝ a temeritate ſtulte vituperatiõis ad
diligẽtiorẽ ſcripture ſancte meditationẽ:vt qui eum pec/
catores ſuſcipientẽ cõtra ſcripturarũ decreta facere calũ
niabant̃:ipſi potius intelligerent q̃ eſſent dei p̃cepta ne/
glexiſſe/vel agnita nõ feciſſe. Qui enĩ quotidianis in tẽ/
plo oblationib⁹ inſtãtes:nulla delinquẽtib⁹ compaſſiõe
miſerebãt̃:patet ꝑfecto:q: cõtra ſermonẽ ꝓpheticũ ſacri
ficiũ potius ꝙ miſericordiã q̃rebant. At vo dñs qui ſicut
Act.x. ſcriptũ eſt. Pertranſiuit benefaciendo ⁊ ſanãdo oẽs op/
preſſos a diabolo:⁊ quoties tẽpluȝ intrauit:magis inibi
languẽtes curare/erudire neſcios/cõtumaces redargue
re/vel etiã foras deturbare:ꝙ victimas ſtuduit offerre li
quet vtriq; qui voluntatis diuine:quã ꝓpheta monebat
iuſſa ꝑfecit/miſericordie ſcȝ op⁹ exequẽdo:⁊ nõ ſacrificiũ
celebrando. Qui etiã rep̃hẽſorib⁹ ſuis/quare cũ publica/
nis ⁊ pctõribus mãducaret/rationẽ reddere nõ deſpexit:
vt vel ſic eos a ſuꝑuacua murmuratione cohiberet/atq;
Tex. ad ſequẽda pietatis ſue dona ꝓuocaret. ¶ Nõ enĩ iquit
veni vocare iuſtos ſed pctõres. Idcirco igit̃ dñs peccato
rũ cõuiuia frequẽtabat:vt inſidiatores ſuos docẽdo cele
ſtes iuitaret ad epulas. Sed mouet forte aliquẽ quõ do/
min⁹ dixerit nõ ſe veniſſe ad iuſtos/ſed magis ad pecca/
tores vocãdos:cũ cunctis legẽtib⁹ cõſtet/ꝙ etiã illos q̃s
ſ̃m Moyſaice legis inſtituta iuſtos iuenit:ad euãgelice
ꝑfectiõis culmẽ plurimos vocauit. Si ei ſolos pctõres et
nõ etiã iuſtos vocaret:nequaq̃ Nathanael diſcipulatus
illi⁹ cõſors exiſteret:quẽ ad ſe p̃mo veniẽtẽ tãta laude di/
Joan.j. gnũ putauit vt diceret. Ecce vere Iſraelita in q̃ dol⁹ nõ eſt
Si nõ iuſtos vocaret:Petrũ ⁊ Andreã in apoſtolat⁹ ar/
ce nõ haberet:qui quãto amore iuſtitie flagrauerint/do/
cuerũt cũ ad teſtimoniũ p̃curſoris cõtinuo dñm videre ⁊
audire gauiſi ſunt. Quõ ḡ nõ venit vocare iuſtos/ſȝ pec
Luce.v. catores:niſi q: Lucas hec referẽs apertius dicit. Nõ ve/
ni vocare iuſtos ſed pctõres in pniam: Oẽs vero electos
ad regnũ celeſte dñs vocat:ſed illos ſolum ad pniam vo/
cat:quos grauiorib⁹ pctis inuolutos inuenit. Quos vo
iuſtitie operibus deditos repperit:nõ eos ad pniam p̃te/
rite cõuerſationis/ſed ad ꝑfectum magis vite ꝑfectionis
inuitat. Vocat pctõres:vt ꝑ pniam corrigãtur. Vocat iu
ſtos:vt magis magiſq; iuſtificẽtur. Cuius ⁊ ita recte poſ
ſit intelligi qđ ait. Nõ veni iuſtos vocare/ſed pctõres: q:
Jaco.iij nõ illos vocauerit qui ſuã iuſtitiã volẽtes cõſtituere/dei
iuſtitie nõ ſunt ſubiecti:ſed eos poti⁹ qui fragilitatis ſue
conſcij/nõ erubeſcũt ꝯfiteri:q: in multis offendim⁹ oẽs.
Si q̃s autẽ ⁊ de illis q̃ fallaciter ſunt iuſti correctos vocat
ad veniã:etiam in illis implebit̃ eius ſermo/q: non vene
rit vocare iuſtos/ſȝ pctõres.i.nõ elatos/ſed humiles:non

de ſua iuſtitia iflatos/ſcȝ ei q̃ iuſtificat impiũ deuota mẽ
te ſubſtratos. Nam ⁊ tales vbi cõuertunt̃/nequaq̃ ſe iu/
ſtos/ſȝ pctõres neceſſe eſt ſyncero corde teſtẽt̃. Libet aũt
meminiſſe frẽs chariſſimi ad q̃ntã dñs arcẽ iuſtitie Mat
theũ quẽ de publicanis actib⁹ elegit:vt ſpem remiſſiõis
pctõribus ampliaret aduexerit. Qualis nãq; ſit factus/
ipſe apłoꝝ numer⁹ cui inſert⁹ eſt docet. Docet ⁊ ipſa gẽs
ethiopũ:quã de finib⁹ terre vltimis ad ſctẽ eccłie ſocieta
tẽ p̄dicãdo cõuertit:ablutãq; fõte baptiſmatis/de fuſca
formoſam reddidit:q: vitioꝝ nigredinẽ exuit/ac virtutũ
decorauit ornatu. Docet etiã euãgeliũ ĩ q̃ ſcribẽdo noui
teſtamẽti cõſecrauit exordiũ:cui ſpãli p̃uilegio donatũ ẽ:
vt dñice incarnatiõis myſteria q̃ cũcti a ſeculo ꝓphete fu
tura p̃cinebãt:ipſe p̃m⁹ oĩȝ iã facta deſcripſerit/⁊ credẽti
b⁹ legẽda trãſmiſerit. Nõ videlȝ euãgeliũ ad edificãdã fi Allego/
dẽ eccłie p̃mitiue:q̃ ex hebreoꝝ maxie pp̃lo collecta ẽ/he ria Hebre/
breo ſermõe cõpoſuit. Dilatata aũt ꝑ orbẽ eccłia:⁊ grecis rum.
ac barbaris i eiuſdẽ fidei vnitatẽ cõfluentib⁹/curauerũt
p̃ſules fideliũ/vt idẽ etiã in grecũ latinũq; trãſferret elo/
quium quomodo etiã Marci/Luce ⁊ Joannis euange
liſte:q̃ deinceps greca lingua ediderũt/mox in latinum
tranſfudere ſermonẽ:quaten⁹ hec oẽs per orbẽ nationes
legere ⁊ intelligere poſſent. Teſtat̃ ⁊ Ezechiel propheta Eze.j.
quantũ idẽ Mattheus inter precipua ſancte eccleſie mẽ
bra effulſerit:dũ ſub figura quatuor animaliũ admirabi/
les oĩm euangeliſtarũ virtutes quas celeſti viſione didi/
cerat/pleniſſimo ſermone deſcribit. Sed ⁊ Joãnes apo/
ſtolus q̃ erat vn⁹ ex eis:et ipſe viſione doct⁹ ſpirituali in/
ter p̃ma eccleſie mẽbra ſacramẽta eorũdẽ euãgeliſtaꝝ fa/
cit mentionẽ. Tante quidẽ erãt dignitatis illi:q̃ redẽpto
ris noſtri facta ⁊ dicta ſcribẽdi memorie tradiderunt:vt
non ſolũ ꝓphetico/ſed ⁊ apoſtolico eſſent teſtimonio cõ
mendandi. Tante erant dignitatis:vt vtriuſq; teſtamẽti
ſcriptura eius merito teſtimoniũ daret:eorũq; gl̃iam ce/
li ciues non ante exortũ tãtũmodo eoꝝ:verũ etiam poſt
inchoatũ vel expletũ ſanctiſſimi munus operis homini/
bus ad memoriã referent:⁊ quanti apud deũ habeantur
oſtẽderẽt. Multa ergo de illis Ezechiel: multa eximius
ipſorũ cõmemorauit Joãnes. Sed nos in preſenti:q: ſer/
mo claudendus eſt/vnũ Joãnis teſtimoniũ cõmemora/
re ſufficiat. Et cũ darẽt inquit quatuor aĩalia/gloriam et Apoca.
honorẽ ⁊ benedictionẽ ſedenti ſuper thronũ/viuẽti in ſe/ iiij.
cula ſeculorũ:ꝓcidebant viginti quatuor ſeniores ante ſe
dentẽ in throno:⁊ adorabãt viuentẽ in ſecula ſeculorũ:et
mittebant coronas ſuas ante thronũ. Oportet namq; vt Euãge/
quoties regis eterni magnificentiam in ſanctis euange liſtarum
liſtarũ libris p̄dicari cognouerim⁹/procidam⁹ humiles laus.
ante illius miſericordiã ⁊ deuotis p̃cibus imploremus:⁊
quicquid boni operis habere poſſumus:non noſtris me
ritis hoc/ſed eius gratie ſemper tribuam⁹:qui ſedens in
throno patris vna cũ ſpirituſancto viuit ⁊ regnat ⁊c.

¶ Relatio de dedicatione baſilice Michaelis:et miraculis oſtenſis.

MEmoriã btĩ Michae/
lis archãgeli toto orbe venerãdã ipſius et ope/
re cõdita ⁊ cõſecrata noĩe demonſtrat eccłia: q̃
nõ metallorũ fulgore/ſȝ p̃uilegio cõmẽdata eſt ſignoruȝ.
Vili facta ſchemate/ſȝ celeſti p̄dita virtute:vtpote quam
fragilitatis hũane memor archãgel⁹ e celo veniẽs/ad ꝓ/
merẽdã ibi mortalib⁹ ſupnorũ ſocietatẽ/ꝓpria manu co/
dere dignat⁹ eſt. Vertice ſiquidẽ mõtis excelſi poſita/de
corpore eiuſdẽ ſaxi ſpelũce inſtar p̃cauata oſtẽdit̃. Eſt au
tẽ loc⁹ in Apulie finib⁹/vbi inter ſinũ Adriaticũ ⁊ mõteȝ
Garganũ ciuitas Sepõtĩ poſita eſt. Qui mõs ciuitatĩ a
menib⁹ ad duodeci millia peduȝ erect⁹:ĩ cacumine ſupre/
mo btĩ archãgeli quã p̃fat⁹ ſũ geſtat eccłiam. Hic mora
lib⁹ hoc mõ cognitã/libellus in eadẽ eccłia poſit⁹ idicat.
Erat in ea ciuitate vir prediues q̃dã Gargan⁹ noĩe/qui

Digitized by Google

ex euentu ſuo monti vocabulū indidit. Huius dū pecora
quoꝝ infinita multitudine pollebat/ paſſim ꝑ deuexi mō
tis latera paſcerent: cōtigit taurū armēti cōis gregis cō-
ſortia ſpernentē/ ꝑ monte ſingularē incedere ſolitū: ⁊ ad
extremū redeūtib⁹ peculijs domū nō eſſe reuerſuȝ. Quē
dñs collecta multitudine ſeruoꝝ ꝑ deuia queq̄ requirēs
inuenit tandē in vertice eiuſdē mōtis pre forib⁹ cuiuſdaȝ
aſſiſtere ſpelūce. Itaq̄ ira ꝓmotus/ cur ſoliuagus incede
ret: arrepto arcu appetijt illū ſagitta toxicata. Que velu
ti venti flamine retorta/ eum a quo iacta eſt mox reuerſa
ꝑcuſſit. Turbati ciues ⁊ ſtupefacti qualiter res fuerit ef-
fecta: non eñ accedere propius audebāt/ cōſulunt epm
quid facto opus ſit. Qui indicto ieiunio triduano/ a deo
monuit eſſe querendū. Quo pacto ſcrūs dñi archange-
lus epm ꝑ viſionē alloquitur dicēs. Iam bene feciſti qđ
homines latebat/ a deo querēdo myſterium: cauſam vtꝫ
hōis ſuo telo percuſſi: ſciatis hoc mea geſtum volūtate.
michae- Ego eñ ſum Michael archangel⁹ q̄ in cōſpectu dñi ſem
li loc⁹ ſa- per aſſiſto: locūq̄ hunc in terris incolere/ tutūq̄ ſeruare
cer in ter inſtituens/ hoc volui indicio probare oīm q̄ ibi gerūtur:
ris. ipſius q̄ꝫ loci me eſſe inſpectorē atq̄ cuſtodē. Hac reuela
tione cōperta cōſuetudinē fecerūt ciues hic dñm ꝑcibus
ſanctū depoſcere Michaelē. Duas quidē ianuas ibi cer-
nētes: quarū auſtralis/ q̄ ⁊ maior erat aliquot gradibus
in occaſum vergentib⁹ adiri poterat: ſed nec vltra criptā
intrare auſi/ pre forib⁹ quotidie orationi vacabāt. Inter
hec Neapolitani paganis adhuc ritib⁹ aberrātes/ Sepō
tinos ⁊ Beneuētanos/ q̄ centū quinquaginta miliarib⁹
a Sepōto diſtāt bello laceſſere tentāt. Qui antiſtitis ſui
monitis edocti triduo petūt inducias: vt triduano ieiu-
nio liceret quaſi fidele patrociniū ſancti Michaelis im-
plorare ⁊ preſidiū. Quo tpe pagani ludis ſcenicis/ falſo
rū inuitant auxilia deoꝝ. Ecce autē nocte ipſa q̄ belli an-
tecedebat diē: adeſt in viſione ſanct⁹ Michael antiſtiti/
preces dixit exauditas: victoriā ſpopondit affuturam: et
quarta diei hora bello ꝓmonet hoſtibus occurrendū. Le
ti ergo facti ⁊ de angelica certi victoria dñi coacti ſpiritu
obuiāt chriſtiani paganis. Atq̄ in primo belli apparatu
Margan⁹ immenſo tremore cōcutit/ fulgura crebra vo-
lant: ⁊ caligo tenebroſa totū montis cacumē obduxit/ im
Pſ. ciij. pleta ꝓphetia q̄ dñm laudans ait. Qui facit angelos ſu-
os ſpūs: ⁊ miniſtros ſuos flāmam ignis. Fugiūt pagani
partim ferro hoſtiuꝫ/ partim igniferis ipulſi ſagittis: ad
Neapolim vſq̄ ſequētib⁹/ atq̄ extrema queq̄ cedētibus
aduerſarijs/ menia tandē ſue vrbis moribūdi ſubintrant.
Qui aūt euaſere periculū/ cōperto ꝙ angel⁹ dei in adiu
toriū venerit chriſtianis: nā ⁊ ſexcētos ferme ſuoꝝ fulmi-
ne videbāt interēptos regi regū chriſto cōtinuo colla ſub-
mittētes armis induunt fidei. Cūq̄ domū reuerſi victo-
res/ vota dño grāꝝ ad tēplū referrēt archangeli: vident
mane iuxta ianuā ſeptētrionalē (quā prediximus inſtar poſte
rule puſille) quaſi hōis veſtigia marmori arcti⁹ impreſſa
agnoſcunt beatū Michaelē hꝫ pñtie ſue ſignū voluiſſe
monſtrare. Ubi poſtea culmen appoſitū ⁊ altare impoſi-
tū/ ipa eccľia ob ſigna veſtigiorū appodonia eſt vocata.
Multa dubitatio inter Sepōtinū ⁊ beneuētanū q̄d de lo-
co agerēt/ vtrū intrare ⁊ dedicare ibi debeāt ecclīam. Uñ
collatiōe facta/ ad meridiē loci illi⁹ bti Petri aploꝝ ꝓnci
pis noīe cōdūt ecclīam ⁊ dedicāt. In q̄ etiā btē ſemꝑ ꝟgi
nis Marie: ſanctiq̄ baptiſte Ioānis altaria ſtatuūt. Tā
Cōſulta- dē antiſtites ſalubri repto cōſilio Romanū epm quid de
tio apo- his agendū ſit ꝑ nūtios ſciſcitatur: qui tunc forte in mon
ſtolica. te Soracti q̄nq̄geſimo fere miliario a Romana vrbe di
ſtāte fuerāt: q̄ ē icole ſcti Syluestri cognomine vocāt: eo
ꝙ ipſe ibi quōdam exul orans ꝓ fidei ꝑſecutione delitue-
rat cū ſuis. Taliaq̄ mādata remittit. Si hōis eſt dilectiſ-
ſimi illā dedicare baſilicā: hoc maxime die q̄ victoria da-
ta eſt fieri oportet. Sin autē alr̄ ſctō ꝓuiſori loci placue-
rit/ eodē ꝑcipue die illi⁹ in hꝫ volūtas eſt requirēda. Hoc
ḡ tpe imminente agam⁹ ambo triduanū cuꝫ ciuib⁹ nr̄is

ieiuniū: ſanctā trinitateꝫ rogantes vt munera q̄ ſummo
ſue ſedis miniſtro conferre dignatus eſt: ad certum vſq̄
finem perducat. Factū eſt vt ſuggeſſerat antiſtes. Nocte
vero conſtituti ieiunij ſuprema: angelus dñi Michael
epiſcopo Sepontino ꝑ viſionē apparens. Nō eſt inquit
vobis opus hanc quā edificaui dedicare eccleſiam. Ipſe
eñ q̄ cōdidi/ etiā dedicaui. Uos tantū intrare/ et me aſſi-
ſtente patrono/ precib⁹ locum frequentate. Et te quideꝫ
ibi cras miſſam celebrante: populus iuxta morē cōmuni-
cet. Meū autem erit oſtēdere quomodo per memet lo-
cum ſacrauerim ipſum. Illi adueniunt mane cū oblatio-
nibus ⁊ magna inſtantia precū intrant regiā auſtralē: et
ecce longa porticus in aquilonē porrecta atq̄ illā attin-
gens poſterulā extra quā veſtigia marmori diximus im-
preſſa. Sed pri⁹ q̄ꝫ huc peruenias apparet ad orientē ba-
ſilica pregrandis qua per gradus aſcendit. Hec cuꝫ ipſa
porticu ſua quingētos fere hōies capere videbat: altare
venerandū rubroq̄ cōtectū palliolo: prope mediū parie-
tis meridiē oſtendens. Erat aūt ipſa dom⁹ anguloſa: nō
in more operis humani parietib⁹ erectis: ſed inſtar ſpelū
ce preruptis ⁊ ſepius eminentib⁹ aſperata ſcopulis: cul-
mine q̄ꝫ diuerſe altitudinis qđ hic vertice tangi alibi ma
nu vix poſſit attingi: credo docēte archangelo/ deū non
ornatum lapidū ſed cordis querere ⁊ diligere puritatem
Uertex ꝟo mōtis extrinſec⁹ partim cornea ſylua tegitur
partim virēti planicie dilatat. Miſſarū itaq̄ celebratiōe
cōpleta/ magno attoniti gaudio q̄q̄ redierūt i ſua. Eps
aūt delegato miniſtroꝝ cātoꝝ ſacerdotūq̄ officio ⁊ man
ſione cōſtructa: oēm ibidē quotidie pſalmoꝝ hymnoruꝫ
miſſarūq̄ curſū cōgruo ꝑcepit ordine celebrari. Null⁹ au
tē huc nocturno eſt tpe auſus ingredi: ſꝫ aurora trāſacta
matutinos ibi decātauit hymnos. Ex ipo autē ſaxo quo
ſacra tegit edes: ad aq̄lonē altaris dulcis ⁊ nimiū lucida
guttatim aqua dilabit/ quā incole ſtillam vocant. Ob hꝫ
⁊ vitreū vas eiuſdē receptui preparatū argentea pendet
catena ſuſpenſum: moriſq̄ eſt pp̄lo cōmunicato ſingulos
ad vaſculū aſcendere ꝑ gradus: donūq̄ celeſtis deguſta-
re liq̄ris. Nā ⁊ guſtu ſuauis/ ⁊ tactu ſalubris: deniq̄ non-
nulli poſt lōgas febriū flāmas hac hauſta ſtilla/ celeri cō-
feſtim refrigerio potiūtur ſalutis. Innumeris q̄ꝫ et alijs
modis ibi crebro ſanāt egroti: et mlta q̄ angelice tātū cō
gruūt potētī geri illic miracula cōprobāt: maxime tñ eiuſ-
dē die natalis cū ⁊ de ꝓuincijs circūpoſitis plus ſolito cō
flua turba recurrit ⁊ angelice virtutis maior quodāmodo
credit adeſſe frequētia: vt qđ ſpūaliter dixit apl̄s/ etiā cor
poraliter agi videat. Quia angeli ſūt adminiſtratorij ſpi Heb. j.
ritus in miniſteriū miſſi/ ꝓpter eos q̄ hereditatē capiunt
ſalutis: in chriſto Ieſu domino noſtro. Tu autem.

¶ De eodem feſto. Mat. XVIII.

¶ In illo tempore: Acceſſerunt diſcipuli ad Ie
ſum: dicētes. Quis putas maior eſt in regno celo
rum. Et aduocans Ieſus paruulum: ſtatuit eum
in medio eorū. Et reliqua. Homilia beati Ma-
ximi epiſcopi.

SI diligenter fratres
audiſtis euangelicā lectionem: intelligere pote
ſtis: quia miniſtris ac ſacerdotibus dei reueren
tia debeatur: vel quia ipſos clericos in inuicem humilita
te ſe oporteat preuenire. Ait eñ dñs: ꝑcūctātib⁹ diſcipulis
q̄s eoꝝ in regno celoꝝ maior eſſet futur⁹ ſtatuto corā om
nib⁹ paruulo. ¶ Quicūq̄ humiliauerit ſe ſicut puer iſte:
hic maior erit in regno celorum. Uñ intelligim⁹ ꝙ humi- Uia re-
litate ꝑuenit ad regnū/ ſimplicitate penetrat celū. Quiſ- gni cele-
quis ḡ cupit diuinitatis tenere faſtigia/ hūilitatis ima ſe ſtis.
ctet. Quicūq̄ vult fratrē ꝑuenire regnādo: ꝓ illū ꝑueni-
at obſequēdo ſicut ait apl̄s. Honore iuicē ꝑuenictes. Ui- Ro. xij.
cat cū officijs/ vt poſſit vincere ſanctitate. Si eñ te nō leſit

fratris obſequiū meretur vt diligas. Nō ſi forſitan leſit/
magis obſequiū meretur vt vincas. Hec eñ noſtre chri/
ſtianitatis ſumma eſt: vt amantib⁹ viciſſitudinē/ledenti/
bus patientiam rependam⁹. Qui ḡ fuerit patientior ad
iniuriā/potentior cōſtituet̄ in regno. Nō eñ ad imperiū
celorū peruenit̄ ſuperbia/diuitiȷ̄s/prefectura: ſed humi
Mat. vij. litate/pauperie lenitate. Arcta eñ ꝛ anguſta via eſt que
ducit ad regnū. Quis ḡ honorib⁹ inflatus fuerit: ꝛ auri
theſauris dilatatus/tāꝙ onuſtū animal ꝛ impeditū/per
anguſtū regni iter trāſire nō poterit. Simul etiā vt ſe exi
ſtimat ꝑueniſſe/ ſarcinā eius exigua porta non capiens/
repercuſſus limine retrorſum redire cogetur. Tā eñ an/
guſta eſt diuiti porta celeſtis: ꝙ eſt camelo acus foramē
mat. xix. exiguum. Unde ait dñs. Facilius eſt camelū per foramē
acus tranſire: ꝙ diuitē intrare in regnū celorum. Sicut
eñ camelum animal tortuoſum atꝙ deforme/exigua ca
uerna preterire nō patitur: ita diuitē auarū atꝙ menda/
cem/arcta celi ianua minime intrare ꝑmittit. Nam ideo
nudi i ſeculo naſcimur/nudi accedim⁹ ad lauacrū: vt nu/
di ꝙ ꝛ expediti ad celi ianuā ꝑperem⁹. Q₂ aūt incōgruū
ꝛ abſurdū eſt: vt quē nudū mater genuit/nudū ſuſcepit
eccleſia: diues intrare velit in celū? Propterea adoleſcen
ti illi diuiti qui ſibi iuſtus videbat̄ ꝛ ſanctus: ꝛ oīa māda
mat. xix. ta legis cōpleſſe in euāgelio a ſaluatore d̄r. Si vis ꝑfect⁹
eſſe: vade vēde oīa tua/et da pauperibus. Uſꝙ adeo eñ
nuda virtus apta celo eſt: vt ꝗuis iuſt⁹/ꝗuis ſanctus/au
rum vel diuitias poſſidēs nō poſſit eſſe perfectus. Talē
eñ voluit adoleſcentē illū dñs ad paradiſum redire: qua
lis Adam fuerat nōdum de paradiſi ſublimitate deiect⁹.
Nudus eñ Adā incola paradiſi fuit: deinde poſt pecca/
tum nuditatem ſuā videns/folijs pudenda cōtexit. Prius
eñ ꝙ peccaret/honeſtatis erat colore veſtitus: atꝙ ideo
nuditatē inhoneſtā nō natura inſtituit ſed delicti reatus
inuenit. Nam ꝛ ſancti angeli in ſplēdidiſſimo habitu cō/
Ade pri/ ſtituti: nūquid tunicis operiunt̄ ꝛ pallijs? Sed cū ſit in il
meua di lis natiuitatis ſue nuda ſubſtantia: veſtiri vident̄ eſſe ꝙ
gnitas. ſancti ſunt. Sic igitur ꝛ Adā cuſtodiēs honeſtatis ange/
lice dignitatem: erat quidē nudus mūdanis veſtibus: ſꝫ
immortalitatis erat ſplendore veſtitus. Nil prauū reſpicie/
bant oculi eius: nō cor ei⁹ turpe aliquod cogitabat. Erat
apud eū honeſtas mētis/nuditas ipſa veſtita. Sicut eñ
apud nequā hoīes turpis cogitatio ad cōcupiſcēdū veſti
bus nō arcetur: ita apud ſanctos viros honeſta ſimplici/
tas ad cōcupiſcēdū nuditate nō trahitur. Sed ſicut vitio
ſis ad corruptelā nuda ſunt oīa: ita religioſis ad caſtimo
niā aperta ſunt vniuerſa. Quid autē ait euāgelica lectio
Mat. xviij. Qui autē ſcandalizauerit vnū de puſillis iſtis qui in me
credunt: expedit ei vt ſuſpendatur mola aſinaria in collo
eius ꝛ demergat̄ in ꝑfundū maris. Puſillos hic nō eta/
1. co. xiiij. te pueros/ſed malitia paruulos dicit/ſicut apl's ait. Ma
litia paruuli eſtote: vt ſenſibus ꝑfecti ſitis. Qui ſunt iſti
niſi clerici idonei et monachi/religioſi vel laici? Quiſꝙ
igitur his irreuerens/aut cōtumelioſus extiterit/hac be
luina pena plectet̄: vt vniformi ſaxo religato illi ad collū
ꝑcipitet̄ in mare. Sed videamus quare ſcandalizantib⁹
chriſtianos iſta pena decreta ſit: aut q̇d ſibi velit iſta ſen/
tētia. Puto ei illā aliqđ myſteriū obtinere. Quaſi ꝓ nō
ſufficeret in mare homini demergendo ſaxū q̄lecūꝙ ma
gnū/ſꝫ mole aſinarie lapis ei religetur ad collū: ꝛ cū per/
ituro hoīe pereat res vſui neceſſaria. Sed puto hoc ma/
gis eſſe/qđ in ſcripturis/aſini figura ppl's gentiliū nūcu/
patur: qui clauſis oculis circa ignorantie molam erroris
ſui gyro ꝑtrahitur: ꝛ ſine vlla curſus directione veſtigijs
in ſe ſepe redeuntibus inuitis vſui laborat alieno. Nōne
eñ tibi videtur molā aſinariā voluere gentilis populus
ꝙdiu imperitie ſue labore verſatur? Nature quidē vincu
lis alligatur vt verbū dei molat/dñm celi querat: ſꝫ opre
mentis cecitate ſuffuſus vultū animi erigere ad deū: ocu
los cordis leuare nō poſſit ad celū. Sed qm̄ mola aſina/
ria ſaxū eſſe cōſtat videam⁹ ſi ꝛ paganorū talis eſt mola.
Talis eſt plane. Saxea eñ mola eſt paganorū Juppiter/
Herculeſꝙ lapide⁹: circa q̄s cecis oclis frequētis erroris
circūeunt. Cecos inquit dixerim eorū oculos: qui putant Idolorū
ſe videre qđ nō vidēt. Aſpiciētes eñ ſaxum/deū ſe videre refuta/
cōfidūt. Attamen q̇ molā voluit: cōſumendi aliquādo fi/ tio.
nem operis habet: eruendi ſpem gerit laboris. Cui vero
mola aſinaria ad colla ſuſpēditur: portat lapidē qui por/
tare debuerat iugum dñi. Aſinus ergo ad molā/cec⁹ ad
lapidem/gentilis ad ſaxum: qui adorat quē nō videt/nec
agnoſcit. Deus eñ nō in manu factis habitat: nec in me
tallo aut ſaxo cognoſcit̄. Hic ḡ gentilis ppl's cū perſecu
tionē chriſtiano intulerit: hac pena plectet̄: ac cū ſacrilega
ſua mola iudicādi ſeculi fructib⁹ demergat̄. Tu aūt dñe.

¶ Alia homilia ſuper eodem: de eodem feſto. Matthei. XVIII.

¶ In illo tempore: Acceſſerunt diſcipuli ad Je
ſum: dicentes. Quis putas maior eſt in regno ce
lorum? Et reliqua. Homilia Haymonis.

Voties legimus di
ſcipulos domini de ordine prioratus inter ſe cō
tendiſſe vel interrogaſſe: non liuori et inuidie
deputare debem⁹/ſed humane fragilitati ac infirmitati:
quippe q̇ rudes erant ac nouelli (q₂ audierant eum ſuā
reſurrectionē predicantē: ꝛ nondū ſpiritusſancti gr̄a illu/
minati: celeſte regnū perficere amare didicerāt: q₂ vt ait
euāgeliſta Joānes: nōdū erat ſpiritus dat⁹: q₂ Jeſus nō/
dū fuerat glorificat⁹) putabāt ꝙ ipſe reſurgēs a mortuis Jo. vij.
corporaliter regnū teneret: ꝛ ipſi honorib⁹ ſublimarētur.
Unde paſſionis illius tēpore/facta eſt cōtētio inter eos
quis eorū maior eſſet in regno celorū. Hac ſuſpicione ſedu
cta fuerat mater filiorū Zebedei qn̄ acceſſit ad dñm/dicēs
Dñe dic vt ſedeāt hi duo filij mei: vn⁹ ad dexteram tuam
ꝛ alius ad ſiniſtram tuā in regno tuo. Hinc Cleophas ꝛ Mat. xx.
alius diſcipulus quib⁹ cum dñs poſt reſurrectionē in ſpe
cie peregrini apparuiſſet/dicebāt. Nos aūt ſperabamus
ꝙ ipſe eſſet redemptur⁹ Jſrael. Et quidā diſcipulorū in/ Luce
terrogātes eū/dicebāt. Dñe ſi in tpe hoc reſtitues regnū xxiiij.
Jſrael. Occaſio aūt iterrogādi dñm q̄s illorū maior eſſet Act. j.
in regno celorū: fortaſſis ex ſuperiorib⁹ acciderat. Nā vt
ſupra euangeliſta retulit: acceſſerunt ad Petrum qui di/
drachma accipiebāt/ꝛ dixerūt ei. Magiſter veſter nō ſol
uit didrachma? Ait etiā. Et cū intraſſet domū ꝑuenit eū Mat.
Jeſus dicens. Quid tibi videtur Simon. Reges terre a xvij.
quibus ſuſcipiūt tributū vel cēſum: a filijs ſuis an ab alie
nis. Et ille dixit. Ab alienis. Dixit illi Jeſus. Ergo liberi
ſunt filij. Ne aūt ſcādalizemus eos: vade ad mare et mit/
te hamū: ꝛ eum piſcē qui prim⁹ aſcenderit tolle ꝛ aperto
eius ore inuenies ſtaterē: illū ſumens da eis pro me et te.
Quia ḡ alij diſcipuli viderāt Petrū in redditiōe cenſus
dño coequari: cōputātes eū illis oībus eſſe ꝑlatū: in illa
hora acceſſerūt ad Jeſum dicētes. ¶ Quis putas maior
eſt in regno celorū? Sed magr̄ humilitatis qui ait in euā/ Tex.
gelio. Diſcite a me: q₂ mitis ſum ꝛ humilis corde: et inue/
nietis requiē aīabus veſtris: vt oſtenderet regnū celorū/ Mat. xj.
nō ꝑ ſupbiā ſed ꝑ humilitatē eſſe querendum: illūꝙ fore
maiorē in eo q̇ ꝑpter deū ſe hūiliat. ¶ Aduocās paruulū
ſtatuit eū in medio eorū ꝛ dixit. Amen dico vobis: niſi cō/ Tex.
uerſi fueritis ꝛ efficiamini ſicut paruuli: nō intrabitis in
regnū celorū. Hō duob⁹ modis pōt intelligi. Poſſum⁹ ei
hic paruulū dñm Jeſum chriſtū accipe: q̇ cū ſit magn⁹ et Intelle/
laudabilis nimis: ꝛ magnitudinis ei⁹ nō eſt finis: vt nos ctus du/
excelſos faceret: paruul⁹ nat⁹ eſt nobis/ꝛ fili⁹ dat⁹ eſt no plex ver/
bis. Et eſt ſenſus. Niſi mei exēplo vos humiliaueritis: q̇ borum.
nō veni miniſtrari ſꝫ miniſtrare: ꝛ fact⁹ ſum i medio vr̄m Eſa. ix.
ſicut q̇ miniſtrat/ſꝫ nō q̇ vel q̄ſi recūbēs: regnū celorū qđ
humilib⁹ eſt ꝑparatū intrare non poteſtis. Si aūt ſimpl'r
quēlibet paruulū intelligam⁹: facile patet: q₂ nō ſolū ad

Digitized by Google

humilitatem/ſed etiã ad ſimplicitatẽ ſeruãdã hoc exem-
plo nos hortaꝛ. Ac ſi diceret. Sicut paruulus iſte cuiꝰ vo-
bis exemplũ ꝓpoſui: videns mulierẽ pulchrã non cõcu-
piſcit: nõ alienas diuitias appetit: leſus non reledit: non
aliud cogitat/aliud loquiꝛ: ⁊ iratus nõ ꝑpetuas tenet di-
ſcordias: ita ⁊ vos niſi talẽ habueritis innocentiã in men-
te qualẽ iſte habet in corpore: regnũ celorũ quod humili-
bus ⁊ ſimplicibus eſt ꝑparatũ intrare nequaq̃ poteſtis.
Cuius viã nemo ſuperbꝰ gradiꝛ: nemo tumidus incedit
q: ardua via eſt ⁊ anguſta q̃ ducit ad vitã: ⁊ pauci ſunt q̃
Tex. inueniunt eã. Cũ ergo ait. ¶ Niſi conuerſi fueritis ⁊ effi-
ciamini ſicut paruuli: non intrabitis in regnũ celorũ: tale
Paruuli eſt ac ſi dixiſſet. Iã ſi vos nõ delectat locus ſublimis/prius
euange- exerceat humiliatio vite innocẽtis: non q᷑ apl'os corpore
lici q̃ di- vellet eſſe paruulos: ſed vt innocentiã paruulorũ in mẽte
cantur. poſſiderẽt. Huiuſcemodi paruulos dñs ſuos volebat eſſe
diſcipulos/q̃ dicebat. Sinite paruulos venire ad me: ta-
liũ eſt em̃ regnũ celorꝫ. Et Paulus apoſtolꝰ taliũ innocẽ-
tiam paruulorũ ſuos volebat habere diſcipulos: quibꝰ ꝑ
j.co.xiiij. epiſtolã p̃cipiebat. Nolite pueri effici ſenſibꝰ/ſed malitia
paruuli eſtote: ſenſibꝰ autẽ perfecti ſitis. Talẽ ſe nouerat
rex ꝓpheticus q̃ in regali ſolio ſublimis: ſed mente humi-
lis dicebat. Cuſtodiẽs paruulos dñs: humiliatꝰ ſum et li-
berauit me. Et iterũ. Ludã ⁊ vilior ſiã plus q̃ factus ſum
ij.Re.vj. ⁊ ero humilis in oculis meis. Paruulꝰ em̃ eſt qui ſibi di-
ſplicet vt deo placeat: tãtoqꝫ ante deũ erit pulchrior: quan-
Tex. to apud ipꝫ erit humilior. Unde ⁊ ſubditur. ¶ Quicũqꝫ
ergo humiliauerit ſe ſicut paruulus iſte: hic maior eſt i re-
gno celorum. Habeamꝰ ǧ virtutẽ humilitatis/ſi volumꝰ
habere in regno celorũ locuꝫ celſitudinis: qm̃ ſicut ſalua-
Lu.xiiij. tor ait in euangelio. Ois qui ſe humiliat exaltabiꝛ: ⁊ q̃ ſe
exaltat/humiliabiꝛ. Un̄ et nos alibi ſcriptura admonet/
Eccli.iij. dicẽs. Quãto magnꝰ es humilia te in oibꝰ: ⁊ corã deo in-
j.Pe.v. uenies gratiã. Et iterũ. Humiliamini ſub potenti manu
dei: vt vos exaltet in tpe viſitationis. Et ne putares illuꝫ
eſſe cõtẽnẽdũ q̃ ꝑpter deũ hic ſe humiliat: cõgruã ſenten-
Tex. tiã adiunxit/dicẽs. ¶ Et qui ſuſceperit vnũ paruulũ talẽ
in noie meo/me ſuſcipit. Hoc eſt qd̕ dñs in futurũ ſe ꝓmi-
ſit dicturũ. Q̃diu feciſtis vni ex minimis meis/mihi feci-
Mat. ſtis. Et ſignãter ait. Qui ſuſceperit vnũ paruulũ taleꝫ in
xxv. noie meo me ſuſcipit. Cuius em̃ nõ ſit eligendũ cui iuxta
ſcripture vocẽ benefacere debeamus: illis tñ qui propter
deũ parui ⁊ humiles eſſe eligũt: in cuius vite moribꝰ chri-
ſtũ eſſe cognoſcimꝰ: ſpecialẽ beniuolẽtiã impẽdere debe-
Tob.iiij. mus. Unde cũ pius pater filiũ inſtrueret/ait. Panẽ tuuꝫ
⁊ vinũ tuũ ſup ſepulturã iuſti cõſtitue: ⁊ ne cõicaueris ex
ecc̃i.xxix. eo cuꝫ pctõribus. Et iterũ. Deſudet eleemoſyna in manu
Gal.vj. tua/donec inuenias iuſtũ cui tradas eã. Hinc ⁊ apl's ait.
Dum tẽpus habemus operemur bonũ ad oẽs: maxime
aũt ad domeſticos fidei. Qui em̃ bona tpalia illis impẽ-
dit in quorꝫ vita ⁊ moribꝰ chriſtũ habitare cognoſcit: ꝑfe-
cto illi tribuit pro cuiꝰ amore impendit. Unde bene dr̃: in
noie meo. Multi ei bona tpalia nõ i noie chriſti: ſꝫ vt lau-
Joã.xij. dẽ hoiꝫ captare poſſint tribuũt. De q̃bꝰ ſcriptũ eſt. Que-
Mat. ſierũt gl'iam hoim magis q̃ dei. Et dñs alibi. Oia ei ope-
xxiij. ra ſua faciũt vt videanꝛ ab hoibus. Et iterum. Amẽ dico
Mat.vj vobis: receperũt mercedem ſuã. Et ne ad ſuſcipiẽdos ho-
ſpites vel peregrinos pigri remaneremꝰ: ſeipm̃ in his ſu-
Tex. ſcipi ꝓmiſit/cum ait. ¶ Qui ſuſceperit vnũ paruulũ talẽ
in noie meo me ſuſcipit. Un̄ ⁊ ipe alibi dicit. Qui ſuſcipit
ꝓphetã in noie ꝓphete/mercedẽ ꝓphete accipiet: ⁊ q̃ ſu-
ſcipit iuſtũ in noie iuſti/mercedẽ iuſti accipiet. Et iteruꝫ.
Qui vos recipit/me recipit: ⁊ q̃ vos ſpernit/me ſpernit.
Sicut autẽ ſuſcipiẽtibꝰ merces ꝓmittiꝛ: ita duris ⁊ aua-
Tex. ris pena indiciꝛ/cũ ſubinferꝛ. ¶ Qui aũt ſcãdalizauerit
vnũ de puſillis iſtis qui in me credũt: expedit ei vt ſuſpẽ-
Graue datur mola aſinaria in collo eiꝰ/⁊ demergaꝛ in ꝓfundũ
pctm̃ maris. Ubi cõſiderãduꝫ eſt q̃ graue pctm̃ ſit ſcãdalizare
ſcãdali. fratrẽ: qñ etiã ſcandalizantibꝰ talis vindicta cõminatur.
Nõ aũt ait. Expedit ei vt ſuſpẽdaꝛ mola aſinaria in col-
lo eius/⁊ in ꝓfundo maris demergaꝛ: iuxta morẽ prouin-
cie loq̃ꝛ: vbi apud veteres iudeos capitalia crimina hoc
ſupplicio puniebanꝛ. Non ǧ arbitretur leue pctm̃ eſſe ſcã-
dalũ fratris/cum ſcandalizãtibus talis pena predicitur:
qm̃ ſicut alibi i euãgelio ait. Qui dixerit fratri ſuo fatue/
reus erit gehẽne ignis. Qd̕ ſe cauere oino apl's oſtendit Mat.v.
cũ ait. Melius em̃ mihi eſt nõ manducare carnẽ: neqꝫ bi- Ro.xiiij.
bere vinũ: neqꝫ aliq̃d in quo fratrẽ ſcãdalizẽ. A quo pctõ
etiã diſcipulos ſuos cõpeſcit dicẽs. Quare tu ſcãdalizas
fratrẽ tuũ: aut quare ſpernis illũ? Igiꝛ inquãtũ poſſumꝰ
iuxta apl'i admonitionẽ ſcãdalũ fratrũ vitare debemꝰ: ſi
aũt ꝓ veritate ſcandalũ oriaꝛ/magis veritas eligẽda eſt
q̃ ſcandalũ vitandũ. Uel certe ꝑ molam aſinariã q̃ pon-
dus habet/ſed nulluꝫ iter explicat: volubilis amor ſeculi
exprimitur. Cum ǧ ait. Expedit ei vt ſuſpendaꝛ mola aſi-
naria in collo eius: ⁊ demergaꝛ in ꝓfundũ maris: carna-
les quoſqꝫ ⁊ mũdi amatores/a regimine eccl'iaſtico ꝓhi-
bet: qm̃ melius eſt q̃ mũdi amator in ſeculo viuẽs carna-
liter ſe ſolũ perdat: q̃ in regimine eccleſiaſtico cõſtitutus Doctria
ſe ⁊ alios ꝑuerſe viuendo ad interitũ trahat: q: cuiꝰ vita pro eccle
deſpiciꝛ: reſtat vt eiꝰ p̃dicatio contẽnaꝛ: qm̃ dum infirmi ſiaſticis.
diſcipuli patroni ſequũtur exẽplũ: ⁊ ipſi pereũt ⁊ illorum
perditio in eiꝰ caput redũdat qui auctor eſt criminis. Si-
ue certe ꝑ molam aſinariã doctores intelliguntꝛ: q: ſicut
mola granũ tritici frãgiꝛ/vt medulla eius ad ſuſtẽtatio-
nẽ vel refectionẽ humane nature oſtẽdaꝛ: ita quoqꝫ ⁊ do-
ctores occultas ſententias ſcripture ſacre aperiẽtes/inte-
riorẽ ſenſum eorꝫ manifeſtant: vel vitam ſiue refectioneꝫ
animarũ ſanctarũ. ¶ Ue mũdo ab ſcandalis. Mundus Tex.
cui ve diciꝛ: nõ ille eſt quẽ venit filius hois q̃rere et ſalua-
re: ſed ille q̃ in maligno poſitꝰ eſt. i. mundi amatores: de q̃
dñs alibi ait. Pater iuſte/mũdꝰ te nõ cognouit. Qui em̃
mente ⁊ deſiderio ſeculũ incolunt/recte mũdus appellã-
tur: de q̃bus Joãnes ait. Mundus tranſibit: ⁊ cõcupiſcẽ- j.Joã.ij.
tia eius. Mũdi em̃ amatores dũ ꝑpter cupiditates ſecu-
li alios non metuũt ſcãdalizare: tñ ipſi ſcandalũ ſuſtinẽt:
aliquando autẽ corpore/ſemꝑ aũt mente. Et ideo ve illis
q: ducũt in bonis dies ſuos: ⁊ in puncto ad inferna deſcẽ-
dunt. Quibꝰ ꝑ Jacobũ dr̃. Qui voluerit eſſe amicꝰ huiꝰ Jaco.iiij
ſeculi/inimicꝰ dei cõſtituiꝛ: ad quos ꝑtinet q̃ adhuc ſub-
iungiꝛ. ¶ Neceſſe eſt em̃ vt veniant ſcandala: verũtñ ve
hoi ꝑ quẽ ſcãdalũ venit. Qd̕ aũt ait: neceſſe eſt: tale eſt ac
ſi diceret. Nõ põt eſſe vt ſcandala non veniant. Oportet j.Cor.xj.
enim ⁊ hereſes eſſe (ſicut ait apoſtolus) vt ꝓbati mani-
feſti ſiãt. Et alia ſcriptura. Uaſa figuli ꝓbat fornax: ⁊ ho- Eccli
mines iuſtos tentatio tribulationis. Pacis autẽ tempo- xxvij.
re non facile decerni põt quis bonꝰ maluſve ſit. Sed cũ
ſcanſtalizatorꝫ ſi aucrit ventus/faciles ⁊ tenues proiiciet
quaſi paleas ante faciem venti: grana vero cõgregabit
in horrea chriſti. Ue ǧ homini illi qui talem ſe exhibet: vt
malũ qd̕ venturũ eſt per eiꝰ miniſteriũ impleaꝛ: de q̃bus
dñs ait. Mittet filius hominis angelos ſuos et colligẽt Mat.
de regno eius oia ſcandala: et tradẽt ea in caminũ ignis xiij.
ardentis. Quod faciliꝰ intelligimus ſi vnũ ad mediũ de-
ducamus: Judam ſcilicet dñi proditorẽ: de quo ipſe tẽpo-
re paſſionis ſue ait. Filiꝰ hominis vadit ſicut ſcriptuꝫ eſt Mat.
de illo: ve homini illi per quẽ tradeꝛ. Neceſſe em̃ erat/vt xxvj.
filius dei pro nobis paſſionẽ ſuſtineret: ſed ve Judeo qui
noſtrum bonũ ſuuꝫ fecit malũ. Et ne aliquis ſub occaſio-
ne proximorũ vel amicorũ a via dei ſibi recedendũ puta-
ret: oẽm magiſter veritatis errorem tollit cum ſubiũgit.
¶ Si autem manꝰ tua vel pes tuus ſcãdalizet te: abſcin- Tex.
de eum et proiice abs te. Bonũ eſt tibi ad vitam ingredi
debilem vel claudũ: q̃ duas manus vel duos pedes ha-
bentem mitti in gehennã ignis. Et ſi oculus tuus ſcãda-
lizet te: erue illum ⁊ proiice abs te. Bonũ eſt tibi cuꝫ vno
oculo intrare ad vitam: q̃ duos oculos habentẽ mitti in
gehẽnam ignis. Juxta literã quantum abhorreat hoc fa-
cile patet. Sed cũ a litera excludimur: ſpiritualis ſenſus
eſt requirẽdus. Per hoc q̃ manus/pes/oculus/noſtris
neceſſitatibus

Digitized by Google

neceſſitatibus neceſſarioꝛa ſunt: ꝓpinquoꝝ ⁊ chariſſimo
rum affectus in hoc loco deſignatꝛ. Ac ſi diceret dñs. Si
ꝗs tibi fuerit ꝓcioſus vt oculꝰ: ꝓpinquꝰ vt pes: neceſſariꝰ
vt manꝰ: ⁊ a via dei te recedere pſuaſerit huiꝰ amoꝛē ab
ſcinde ⁊ abs te ꝓijce. Meliꝰ eſt te ſolū intrare ad vitā ꝙ
Marci viij. cū multa turba ꝓpinquoꝝ mitti in ignē eternū. Quid ꝓ
ficit hoī ſi totū lucretꝛ mūdū: anime aūt ſue detrimētū pa
tiatꝛ? Verbi grā. Blanditꝛ vxoꝛ/minatꝛ pr̄/pſuadet mr̄/la
chꝛymatur frater ⁊ ſoꝛoꝛ: tu aūt in via dñi ita firmus: ne
illos inutiliter amādo a dei amoꝛe recedas ſʒ iuxta illud
Matt. viij. quod alibi ait. Sine moꝛtuos/moꝛtuos ſuos ſepelire/tu
autē ſequere me. Neqꝫ hoc dicimꝰ/ꝙ parētibus ⁊ amicis
ingrati ⁊ inobedientes eſſe debeamꝰ: ſed qñ a via dei re
mouere voluerint: tūc eoꝝ amoꝛē abſcindamꝰ a nobis.
Ceteꝝ cū eos deū amare cognouerimus: duplr̄ a nobis
honoꝛandi ſunt. Pꝛimū/q: iuſti ſunt: deinde q: ꝓpinq̄:
dño dicēte in lege. Honoꝛa patrē tuū ⁊ matrē/vt bene ſit
tibi/⁊ lōgo viuas tpe. Hinc ⁊ apl's ait. Si ꝗs ſuoꝝ curam
nō hꝫ/⁊ maxime fideliū: fidē negauit ⁊ eſt infideli dete
rioꝛ. Quātā aūt ſollicitudinē ⁊ curā dñs de his habeat: q̄
Tex. totā ſpem in eo ponūt/manifeſtat cū ſubiūgit. ¶ Vide
te ne cōtēnatis vnū ex his puſillis. Qui em̄ puſilli ⁊ hu
miles in pꝛeſenti vita ꝓpter deū ſunt: nequaꝙ contēnēdi
ſunt. Puſilli nāqꝫ ſunt (vt diximꝰ) q̄ coꝛā oculis ſuis hu
Luc. xij. miles ſunt et deſpecti de ꝗbus ſaluatoꝛ ait in euangelio.
Nolite timere puſillus grex: q: cōplacuit prī veſtro dare
vobis regnū. Quiſꝗs ergo tales ſcādalizare nō metuit:
Zach. ij. offendit deū q̄ habitat in illis ſicut ipſe per ꝓpherā dicit.
j. Para. xvj. Qui tāgit vos: quaſi q̄ tangit pupillam oculi mei. Et ite
rū. Nolite tangere chꝛiſtos meos: ⁊ in ꝓphetis meis no
lite malignari. De ꝗbus valde dulce eſt qd̄ adhuc ſubin
fertꝛ/quare nō ſint cōtēnēdi. ¶ Dico em̄ vobis: q: angeli
Tex. eoꝝ in celis/ſemꝑ vidēt faciē prīs mei q̄ in celis eſt. In
Hic angelꝰ cuſtos datꝛ hoc loco diſcimꝰ: q: vnuſqͥſqꝫ fideliū angelū ob ſui cuſto
diā deputatū habet qui eum a tētationibꝰ defendit: ⁊ in
virtutibꝰ iuuat: ſicut apoſtolus in epiſtola ad Hebꝛeos
ait. Angeli ſunt adminiſtratoꝛij ſpūs in miniſteriū miſſi:
propter eos q̄ hereditatē capiūt ſalutis. Et pſalmiſta de
iuſto quolibet. Angelis ſuis mādauit de te/vt cuſtodiāt
te in oībus vijs tuis: ⁊ in manibus tollent te/ne forte of
fendas ad lapidē pedē tuū. Hinc de Petro in actibꝰ apo
ſtoloꝝ legimꝰ: q: cū ab angelo de carcere eductꝰ ianuaꝫ
pulſare cepiſſet: fideles q̄ cōuenerant dicebāt. Nō eſt Pe
trus ſed angelꝰ eius. Angeli ergo paruuloꝝ ſemꝑ vidēt
faciē prīs: q: ſi ꝓpter nos foꝛas exeūt: vt ab eius viſione
nūꝙ recedāt: ſicut ipſe angelus Raphael ad Tobiā ait.
Tob. xij. Ego ſū vnꝰ de ſeptē ſpiritibꝰ q̄ aſſiſtimꝰ ante deū. Et Da
Dan. vij. niel. Milia miliū miniſtrabāt ei: ⁊ decies cētena milia aſ
ſiſtebāt ei. Angeli em̄ q̄ cuſtodes ſunt vite nr̄e/oꝛōnes ⁊
opera noſtra deo nuntiare creduntur: ſicut angelus ait
Tob. xij. Tobie. Cum oꝛares ego obtuli oꝛationes tuas ante deū.
Dan. x. Et Daniel. Ex die qua poſuiſti coꝛ tuum ad intelligendū
vt te affligeres in conſpectu dei: exaudita ſunt verba tua
et ego veni pꝛopter ſermones tuos. Tu autem.

¶ Sermo in natali ſancti Luce euangeliſte.

CUm in diuinis atqꝫ ſacris voluminibus ſtudioſe lectitādo per
quirerē: ex qua oꝛtꝰ ꝓſapia/a ꝗbꝰ inſtructꝰ:
quoſqꝫ imitatꝰ ſit viros: ꝗbuſue in partibꝰ
beatiſſimꝰ Lucas euāgeliſta ſcripſerit atqꝫ docuerit: q̄ve
pauſauerit: eiuſqꝫ ſacrū depoꝛtatū fuerit cadauer loco: in
ſingulis ſingula reperi: ⁊ poſt pauca de pluribꝰ carpens:
ꝓut ſenſu capere potui ingenioli mei/partim ſtylo ꝓpꝛio ex
plicare conatꝰ ſum: partim aūt ſicut a ꝗbuſdā reperi ſcri
pta doctoꝛibꝰ enarrās: veſtre intētis charitatis auribꝰ no
ſter ſubſequēs ſermo declarabit. Igitꝛ glꝛioſiſſimꝰ apl's et
euāgeliſta Jeſu chꝛiſti Lucas: natiōe Syꝛus Antioche
ſis/arte medicꝰ: apoſtoloꝝ diſcipulꝰ: almificos eoꝝ actꝰ
pꝛout vidit/lucido diſertoqꝫ ſermone ꝓſecutus/in bꝛeui
libello ad chariſſimū ſcripſit Theophilū. Deinde Paulū
ſecutꝰ egregiū doctoꝛē gentiū vſqꝫ ad triūphū paſſionis
eius: quē cū apoſtolo Petro Rome excepit: indiuiduus
comes peregrinationis eius exiſtēs/vbiqꝫ cū eo perman
ſit. Cuius ꝓcipue peregrinationis ⁊ ſacre doctrine geſta
eoꝛūdē annectens apl'oꝝ um libello/ad laudē noīs ⁊ me
moꝛiā ipſoꝝ ⁊ vniuerſalis eccleſie ſtabilimentum texuit.
Dūqꝫ eūdē gloꝛioſiſſimū Paulū: idē venerabilis Lucas
ſequeretur in plurimis terre mariſqꝫ tribulationibus di
gne ab illo huiuſmodi teſtimonij elegantia meruit lau
dari. Sic em̄ Coꝛinthijs ſcribens ait de eo. Salutat vos Col. iiij.
Lucas medicꝰ chariſſimꝰ meus in dño. Et Timotheo il ij. Ti. iiij.
luſtri viro ſcribēs ait. Lucas ſolus mecū eſt. Et in alio lo
co epiſtole ſue ait de illo inter reliqua ſalutationis/eccle
ſie dei q̄ eſt Coꝛinthi: miſimus etiā fratrem noſtrū: cuius
laus eſt in euāgelio ꝑ oēs eccleſias. Nō ſolū aūt oꝛdinatꝰ
eſt ab eccleſijs ſed ⁊ comes peregrinationis noſtre. Ve
re em̄ (vt ita dicā) oīm oꝛe laudabilis eſt hic dñi euāgeli
ſta: q̄ meruit a tāto apl'o ⁊ doctoꝛe gentiū ꝓdicari. Lau
demꝰ ergo eū cū ipſo ⁊ nos pariter chariſſimi: ⁊ conſona
voce coꝛde et oꝛe extollamꝰ: ⁊ verū a deo miſſum medicū
aīarū ꝓdicemꝰ eū. Cuius oīa doctrine vba/nihil aliud re Lucas aīarum medicꝰ eſt.
ſonare videntꝛ/niſi aīe languentis medicinā. Pꝛopterea
nō imerito iſte tale ſoꝛtitus eſt nomē. Lucas quidē coli
ce: in noſtra aūt lingua interꝑtatur cōſurgēs ſiue eleuās.
Recte itaqꝫ cōſurgēs ſiue eleuās dicitꝛ: q̄ terrenis deſpe
ctis ſeſe ad celeſtia cōſurgēdo eleuauit: ⁊ toto mētis co
namine liber expeditusqꝫ eſt dñm ſecutꝰ. Vñ ⁊ eius ꝓdi
care euāgeliū adhuc in ergaſtulo coꝛpoꝛis retētus: ⁊ ſuis
ſequacibus ſcribere eſt dignꝰ habitꝰ: multoſqꝫ etiā verbo
ſue predicationis ad Jeſu chꝛiſti dñi ꝑduxit fidē. O Lu
ca ſanctiſſime euāgeliſta dñica atqꝫ veridica pſonās lōge
lateqꝫ verba: cuiꝰ fragoꝛ eolicis q̄dē pꝛimū intonās auri
bus: gyꝛat penetralia celoꝝ ad inſtar tonitrui: at demū vt
pſalmigraphus ait vates: nō ſolū occiduas vſqꝫ pꝛotēditꝛ
partes/vox oī ſuauitate melliflua: ſed ⁊ in oībus terre fi
nibꝰ pſonuit. O inſignis pꝛeconij ⁊ almitatis euāgelice
lucifer/ab oꝛiētalibus partibꝰ emittens nobis lumen fi
dei ⁊ celeſtis itineris patēter ſcādere volētibus callē de
mōſtrans. O aīe ſalubꝛe medicamētū beatiſſime Luca:
q̄ velut nardi piſtici ꝓcioſi vnguētū redolens: ⁊ interioꝛa
pectoꝛis noſtri arcana ꝑmulcens ad ſemꝑ manſura gau
dia: vbi nullus languoꝛ/nullus doloꝛ: nulluſqꝫ gemitꝰ in
uenitꝛ: voce inceſſabili nos inuitare omnimodo non deſi
ſtis. Recte em̄ hinc verſiculus poete cuiuſdā epigrāma
tis poteſt aptari. Viuere poſt obitū vatē vis noſſe viatoꝛ
Quod legis ecce loquoꝛ: vox tua nēpe mea eſt. Hic pꝛoſus
cū deſcripta eſſent euāgelia: per Mattheū quidē in Ju
dea: per Marcū vo in Italia: iſtigāte ſpūſancto/magis
auditu ꝙ iuſſu: i Achaie bithynieqꝫ partibꝰ hiſtoꝛice ſuū
cōpoſuit euāgeliū attico ſermone: ſicut ab his traditum
habuit q̄ ab initio viderūt: eiqꝫ magiſtri fuerūt ſermones
dei. Incipiēſqꝫ a ſacerdotū regūqꝫ tēpoꝛibꝰ in hūc videli
cet modū. Fuit in diebꝰ Herodis regis ſacerdos quidaꝫ Luce. j.
noīe Zacharias: eam hiſtoꝛiā plena digeſtione ꝓſequitꝛ.
Huius quoqꝫ ſtrenuiſſime euāgeliſte Luce libꝛū cū qua
tuoꝛ euangelioꝝ libꝛis intelligedū/arbitrati ſunt docto
res per vituli ſpeciē figurari. Vitulus deniqꝫ ſacerdota
lis eſt victima/q̄ in redēptoꝛis noſtri immolatione cōple
ta eſt: q̄ pro ſalute totius mūdi in patibulo crucis ſuſpen
ſus: ſemetipſum patri hoſtiā viuā exhibuit. De quo euan
gelista pulchꝛe Seduliꝰ pꝛeſbyter in paſcali deſcriptione Sedulij carmen de ſcō Luca.
carminis: heroico ꝑcurrēs carmine/ait. Jura ſacerdotis
Lucas tenet oꝛe viuēti. Et Paulinus Nolane ſedis ꝓſul
de iſto dñi venerabili viro bene ludens in verſibus ca
nit. Bis medicꝰ Lucas/pꝛius arte deinde loquela. Bis
medicus Lucas/vt quōdam coꝛpoꝛis egros Artus con
ſolidat/et nunc in mentibus egris. Cōpoſuit geminos

Digitized by Google

vite medicamina libros. Nā q̄d plura referā de tam veri
dico eximioq̄ʒ euāgeliſta: q̄ meruit a tantis ac talib⁹ lau
dari doctorib⁹: ſ. eſt Hieronymo: Ambroſio: aliiſq̄ʒ plu-
rimis q̄ muri ſunt eccleſiaꝝ ⁊ eloquētie fontes. Quid ue
digne reſonē ignoro: cū mihi ſi ferrea eſſet vox ⁊ oīm mē
broꝝ meoꝝ artus verterent̄ in linguas pleniter in eius
laude minime explere valerē q̄ meretur. Sed amore tan
ti viri duct⁹/ ⁊ nō preſumptionis temeritatem gerens hō
imperit⁹: ſed quondam fratrū vict⁹ precibus charitatis
hec veſtre dilectioni cōpulſus ſum exarare. Nunc aūt ea
que omiſimus pſequamur. Ecce em̄ vt noſtri oris ratio
roboret̄ eiuſdē inclēti doctoris Ambroſij exēpla/ noſtro
huic cōpēdioſe opuſculo annectem⁹. Sic em̄ dicit. San-
ctiſſimus vir Lucas velut quēdā hiſtoricū tenēs ordinē
plura nobis dn̄i miracula reuelauit: ita t̄n vt oīs ſapiētie
virtutes euāgelioꝝ ſuoꝝ cōplecteret̄ hiſtoria. Quid em̄
precellētius ad ſapiētiā naturalē ꝙ ꝙ ex ſpūſancto etiā
dn̄icam incarnationē extitiſſe reſerauit. Unde et Dauid
naturalē docens ſapientiā ait. Emitte ſpm̄ tuū ⁊ creabū
tur. Docet moralia in eodē euāgelij ſui libro: in illis bea-
titudinibus docēs mores: quēadmodū nō ferire nō re-
cutere verberantē: quēadmodū benefacere/ mutuū da-
re cū deſperatione mercedis: merces em̄ facilius ſequit̄
nō expectātē. Docuit etiā et rationabilia cū lego. Qui fi
delis eſt in minimo: et in maiori fidelis eſt. Quid adhuc
de naturalibus dicā: ꝙ docuit virtutes celoꝝ moueri: do
minū ſolū eſſe vnigenitū filiū dei: in cuius paſſione tene-
bre per diē facte ſunt: terra tremuit: ſol refugiēs/ radios
ſue claritatis abſtraxit. Ergo oēm mūdanā ſibi prudētiā
vēdicauit: ⁊ ſibi principatū ſapiētie vere poſſidet ſpūalis
preſertim tā audacius aliq̄d vſurpans ipſa fide nr̄a: ipm̄
myſteriū trinitatis in hac triplici ſapiētia eſſe poſuit: hoc
eſt naturali/ morali/ rōnali. Si credam⁹ illū naturaliter
patrē q̄ nobis genuit redēptorē: ⁊ illū moralē q̄ patri vſq̄ʒ
ad mortē ſm̄ hoiem obediēs nos redemit: ⁊ illū rationa-
lem q̄ rationē colēde diuinitatis: ⁊ vite regēde humanis
pectoribus infudit. Nulla ergo operationū diſtātia/ nul
la diſcretio eſt: vbi vel in patre vel in filio vel in ſpūſancto
nulla ſecūda plenitudo virtutis eſt. Nūc ad narrationis
ordinem redeamus. Oīs ait dn̄s/ q̄ petit accipit/ ⁊ q̄ q̄rit
inuenit et pulſanti aperiet̄. Aperi ergo nobis pulſantib⁹
dn̄e: q̄ tenes clauē ſciētie: vt aliq̄d adhuc cōgrue in laudē
tanti euangeliſte tui beati Luce/ ad edificationē audiē-
tiū dicere valeam⁹. Igit̄ vt idē dn̄i apl̄s in proemio euā-
gelij ſui teſtatur: plures fuerunt q̄ euāgelicā conati ſunt
ordinare narrationē rerū/ q̄ in nobis cōplete ſunt: ſicut
tradiderūt nobis vt ſuperius dixim⁹: q̄ ab initio viderūt
ſermonē filij dei: ⁊ miniſtrauerūt ei: et perſeuerātia vſq̄ʒ
ad preſens tp̄s monimēta declarāt: q̄ diuerſis auctorib⁹
edita/ diuerſarum hereſum fuerūt principia: vt eſt illud
qđ appellat̄ euāgelium iuxta Egyptios ſm̄ Thomā et
Matthiā ⁊ Bartholomeū: duodecim ꝙ apl̄os/ ac Baſili
dem atq̄ʒ Apellē. ⁊ ceteros q̄s enumerare longū eſt: dū
hoc tantū in preſentia neceſſe eſt dicere/ extitiſſe quoſdā
qui ſine ſpū ⁊ gratia dei conati ſunt ordinare: magis nar
rationē ꝙ hiſtorie texere veritatē. Quib⁹ iure illud ꝓphe
ticū cōgruit. Ue qui ꝓphetant in corde ſuo: q̄ ambulant
poſt ſpm̄ ſuū/ q̄ dicūt: Hec dicit dn̄s: ⁊ dn̄s nō miſit eos.
De quib⁹ ⁊ ſaluator in euāgelio dicit. Oēs qui ante me
venerūt: fures ⁊ latrones fuerūt. Qui venerūt dicit dn̄s
non q̄ miſſi ſunt. In veniētibus pſumptio temeritatis: in
miſſis obſequium ſeruitutis eſt. Eccl̄ia aūt que ſupra pe-
tram dn̄i eſt voce fundata quā adduxit rex in accubitū
ſuum: ⁊ ad quā per foramen deſcenſionis occulte manū
ſuam miſit/ ſimilis hinulo ſeruorum: quatuor fluminum
paradiſi inſtar: eructās de vno fonte q̄tuor euangelia/ ⁊
quatuor anulos: ⁊ angulos habet ꝑ quos q̄ſi arca teſta-
mēti dn̄i lignis imputribilib⁹ vehit̄. Hec eſt ⁊ illa in Za-
charia quadriga q̄ per orbē euecta/ iugo fidei colla cun-
ctarū gētiū ſubijcit. Quatuor preterea pulchra flumina
pulchre dicunt̄ de vno paradiſi procedere fonte: per que
quatuor euāgeliſtarū numerus demōſtratur: ⁊ quatuor
perfecte virtutes. i. prudētia/ tēperantia/ fortitudo/ atq̄ʒ
iuſtitia deſignant̄. Nā ſicut a quatuor ſaluberrimis lucu
lentiſq̄ʒ fluminibus dn̄i irrigat̄ paradiſus: ita et cor nr̄m
irrigat̄ a quatuor euāgeliſtarū inſtrumētis. Ex quo per-
lucido Jeſu chriſti dn̄i fonte/ ſanctus iſte velut Euphra-
tes pcedens: de quo nobis ſermo eſt/ apl̄s Lucas euan-
gelici diſputator libri cor noſtrū ſepius rigare ⁊ madefa-
cere nō ceſſat. Et vt Euphrates fertilis ſeu frugalitas et
vbertas nūcupatur: ita ⁊ iſte magne fertilitatis atq̄ʒ vber
tatis: ſeu euāgelij dogmate ſancte eccleſie toto terrarū
orbe diffuſe: augens verbo doctrine ſue/ fidei incremen-
tum: radio ſue claritatis velut iubar ab ethere veniēs: ac
multorū hoim pectora illuſtrās/ quotidie illuminare nō
deſinit: cū eius verba veluti bonū nūtiū in eccleſia legū-
tur. Euangeliū q̄ppe Attice: Romane bonū nūtiū dicit̄
ſeu noua annūtiatio. Nuntiat em̄ incarnationē ſanctāq̄ʒ
natiuitatē chriſti: paſſionē quoq̄ʒ ac reſurrectionē: necnō
et in celos aſcenſionē: vēturūq̄ʒ eū eſſe ad iudiciū cū gl̄ia
et regno. Hec ſunt q̄ppe ſeptē ſigilla q̄bus Joānes dicit Apoc. v.
librū eſſe ſignatū: quē nullus pōt aprire: neq̄ʒ in celo: neq̄ʒ
ſuper terrā/ neq̄ʒ ſub terra: ⁊ ſignacula eius ſoluere/ niſi
ſolūmodo leo de tribu Juda. i. chriſt⁹. Uel ideo euāgeliū
bonū dicit̄ nūtium: q2 annūtiat regnū poſt laborē/ vitam Euāgelij ratio que ſit.
poſt mortē. Recte ergo hoc ipſum euāgeliū: iſte euāgeli-
ſta Lucas ad eūdē vt prefati ſumus ſcripſit Theophilū:
ad quē ⁊ librū Actuū apoſtoloꝝ. i. ad dei dilectū. Ergo ⁊
tibi cōuenit ſemꝑ quiſq̄s es o hō: q2 ſi deum diligis ad te
ſcriptū eſt euāgeliū. Et ſi ad te ſcriptū eſt/ ſuſcipe precio-
ſiſſimū margaritarū munus euāgeliſte: pignus amici in
penetralibus animi diligenter obſerua. O quale mun⁹
vel quale pign⁹/ ſi cōſideres/ ſi attēdas/ ſi mēte ꝑtractes.
Que ſi bene ⁊ puigil obſeruaueris: ad ſemꝑ manſura gau
dia te felicē perducet: vbi ſociat⁹ angeloꝝ choris inceſſa-
biliter exultabis. Hic etiā beat⁹ Lucas examuſſim dicit̄
greco eloquio eruditus: cui extra ea q̄ euāgelice diſputa
tionis ordo depoſcit/ maximi neceſſitatis laboris fuit: vt
primū grecis fidelib⁹ incarnationē dn̄i noſtri Jeſu chri-
ſti fideli narratione oſtenderet ne vel iudaicis genealo-
gijs intenti/ ſolo legis deſiderio tenerent̄: vel hereticis fa
bulis et ſtultis ſollicitationib⁹ ſeducti/ excedēdo laberen
tur. Deinde velut celeſtis agricola ſemē doctrine ſue in-
numerabiliū mentibus hoim ſerens: ac vomere ſue inſi-
gnis lingue nūtiando exulcans ad creatoris ſui fidē con
uerteret. Duplicatis etem̄ talentis dn̄i ſui/ ⁊ cēteſimū ſe-
cū afferēs fructū: ad gēmea celi pallatia perhenniter regna
turus/ ardētis animi deſiderio ſatagens ꝓperauit. Nā
martyriū ſuo corpori aſſiduis lamētationibus crebriſq̄ʒ
vigilijs mēbra ſua macerās induxit. Hic em̄ ab ipo pueri-
tie ſue tp̄e caſtus oīno perſeuerās: neq̄ʒ vxorē/ neq̄ʒ filios
perhibet̄ habuiſſe. Ideoq̄ʒ nō immerito inter angelorum
agmina: ⁊ gl̄ioſum apoſtoloꝝ choꝝ: inter laudabilē pro-
phetarū numerū/ atq̄ʒ candentia lilia virginū: ⁊ immar-
ceſſibiles roſas martyꝝ et flores coruſcat: omniūq̄ʒ bea-
torum perfruitur conſortijs ſanctoꝝ. Tradūt etiā nōnul
li hunc euangeliſtā vnū eſſe ex illis duobus diſcipulis q̄-
bus in caſtellū Emaus euntibus dn̄s ſe ſociauit: atq̄ʒ in
peregrino habitu ſe oſtendēs: illis ſenſum aperuit: et in
fractione panis vt eū cognoſcerent mirabiliter patrauit.
Hic dū ſeptuageſimū etatis ſue haberet annū: obijt in
Bithynie partib⁹ quintodecimo calēdas nouēbris: ⁊ a
viris catholicis corpus ei⁹ humatū eſt. Cuius ſanctū ca-
dauer pluribus iā euolutis annoꝝ circulis: Cōſtantino
Auguſto regnante/ ad Conſtātinopolitanā vrbē cū glo
ria eſt trāſlatū ⁊ decēter locatū. Ubi quāta ⁊ qualia pro-
digiorum miracula ad nōis ſui laudē: per merita huius
glorioſiſſimi euāgeliſte Luce/ dn̄s Jeſus chriſtus freq̄nē
ter efficiat: quia ad notitiā noſtrā minime peruenerunt
omitto retexere. Hoc autē diuina prouidētia cōſtat actū

Teſtimoniū ſcti Ambroſij de euangelio ſancti Luce

Matt. vij.

Plures ſcripſere euangelia.

Eze. xiij.

Jo. x.

Digitized by Google

vt ſcilicet ꝑ plura depoꝛtatis loca huiꝰ Luce euãgeliſte
venerabilibꝰ reliq̄s/plura ṽtutū ſigna fierēt:pluresq̄ ꝑ
memoꝛiã doctrine et ṽtutis eius ad fidē/ac dilectionē
dñi nr̄i Jeſu chꝛiſti quē ꝑdicauit cōfluerent. Qui cū deo
pr̄e:ſcto q̄ ſpū viuēs regnat ꝑ immēſa ſcl'a ſeculoꝝ. Amē.

¶ De eodem feſto. Luce.X.

¶ In illo tempoꝛe: Deſignauit Jeſus et alios
ſeptuaginta duos:et miſit illos binos ante faciē
ſuam in omnem ciuitatem ⁊ locum quo erat ipſe
venturus. Et dicebat illis: Meſſis quidem mul-
ta:operarij vero pauci. Et reliqua. Homilia bea-
ti Gregoꝛij pape.

Dominus et ſaluatoꝛ
noſter fr̄es chariſſimi:aliqñ nos ſermōibꝰ/ali-
qñ operibꝰ admonet. Ipſa etenī facta eiꝰ p̄ce-
pta ſunt:q2 dū aliq̇d tacitꝰ facit/q̇d agere debeamꝰ inno
Apl'i q̄re teſcit. Ecce enī binos in ꝑdicatione diſcipulos mittit: q2
bini mit- enī duo p̄cepta charitatis/dei vʒ amoꝛ ⁊ ꝓximi: ⁊ mi-
tūtur. nus q̄ inter duos haberi charitas nō pōt:nemo etenim
ꝓpꝛie ad ſeipſuʒ habere charitatē dicit/ſed dilectio ſe ad
alterū tendit:vt eſſe charitas poſſit/binos ad ꝑdicandū
diſcipulos dñs mittit:quatenꝰ hoc nobis tacitus innuat
q2 q̇ charitatē erga alterū nō habet/ꝑdicationis officiuʒ
ſuſcipere nullatenꝰ debet. Bene aūt dicitur:q2 miſit eos
ante faciē ſuã in oēm ciuitatē ⁊ locū quo erat ipſe ventu-
rus. Pꝛedicatoꝛes enī ſuos dñs ſequit̄:q2 pꝛedicatio ꝑue
nit:et tūc ad mētis noſtre habitaculū dñs venit/qñ ṽba
exhoꝛtationis ꝑcurrūt:atq̄ per hec veritas in mēte ſuſci
Eſa.xl. pitur. Hinc nāq̄ eiſdē ꝑdicatoꝛibus Eſaias dicit. Para-
te viã dñi:rectas facite ſemitas dei nr̄i. Hinc illis pſalmi-
ſta ait. Iter facite ei qui aſcendit ſup occaſum. Sup occa
ſum nāq̄ dñs aſcēdit:q2 vnde in paſſione occubuit/inde
maioꝛē gloꝛiã ſuã reſurgēdo manifeſtauit. Sup occaſuʒ
videlicet aſcēdit:q2 moꝛtē quã pertulit reſurgēdo calca-
uit. Ei ergo q̇ aſcēdit ſup occaſum iter facimꝰ cū nos eiꝰ
gl'iam veſtris mētibꝰ pꝛedicamus:vt eas ⁊ ipſe poſt ve-
niens per amoꝛis ſui p̄ſentiã illuſtret. Miſſis aūt pꝛedica
Tex. toꝛibus quid dicat audiamꝰ. ¶ Meſſis quidem multa:
operarij aūt pauci. Rogate ergo dñm meſſis: vt mittat
operarios in meſſem ſuã. Ad meſſeʒ multã operarij pau
ci ſunt:quod ſine graui loqui meroꝛe nō poſſumus:quia
etſi ſunt q̇ bona audiant/deſunt q̇ dicāt. Ecce mūdus ſa-
cerdotibꝰ plenus eſt/ſed tñ in meſſe dei rarus valde inue
nitur operatoꝛ:q2 officiū quidē ſacerdotale ſuſcipimꝰ ſed
opus officij non implemus. Sed p̄ſate fratres mei/pen
Tex. ſate q̇d dicit̄. ¶ Rogate ergo dñm meſſis vt mittat ope-
rarios in meſſem ſuã. Vos pꝛo nobis petite:vt digna vo
bis operari valeamꝰ/ne ab exhoꝛtatione lingua toꝛpeat
ne poſtq̄ pꝛedicationis locū ſuſcipimus/apud iuſtum iu
dicem noſtra nos taciturnitas abducat. Sepe enim pꝛo
ſua nequitia pꝛedicantiū lingua reſtringit̄. Sepe ṽo ex
ſubiectoꝝ culpa agit̄ vt eis qui p̄ſunt ꝑdicationis ſermo
ſubtrahat̄. Ex ſua q̄ppe neq̄tia pꝛedicantis lingua reſtri-
gitur/ſicut pſalmiſta ait. Peccatoꝛi autē dixit deus:qua-
re tu enarras iuſtitias meas? Et rurſum ex vitio ſubiecto
Eze.iij. rū vox pꝛedicantiū ꝓhibet̄:ſicut ad Ezechielem dñs dicit.
Linguã tuã adherere faciã palato tuo:⁊ eris mutꝰ/nec
quaſi vir obiurgãs:q2 domꝰ exaſperãs eſt. Ac ſi aperte di
Pꝛedica cat. Idcirco tibi pꝛedicationis ſermo tollitur:q2 dū me in
tio q̄re ſuis actibus plebs exaſperat:nō eſt digna cui exhoꝛtatio
ſubtrahi veritatis fiat. Ex cuiꝰ ergo vitio ꝑdicatoꝛi ſermo ſubtra-
tur. hitur/nō facile agnoſcit̄:q2 ṽo paſtoꝛis taciturnitas ali-
qñ ſibi:ſemꝑ autē ſubiectis noceat/certiſſime ſcitur. Sʒ
Tex. vtinã ſi ad ꝑdicatiōis ṽtutē nō ſufficiamꝰ. loci nr̄i officiū
innocētia vite teneamꝰ. Nam ſubdit̄. ¶ Ecce ego mitto
vos ſicut agnos inter lupos. Multi enī cū regiminis cu
rã ſuſcipiūt:ad lacerãdos ſubditos inardeſcūt:terroꝛem
poteſtatis exhibēt:⁊ q̇bus ꝓdeſſe debuerāt/nocēt ⁊ quia
charitatis viſcera nō habent/dñi videri appetūt/p̄res ſe
eſſe minime recognoſcūt:humilitatis locū in elationē dña-
tionis immittūt:⁊ ſi qñ extrinſecꝰ blãdiunt̄/intrinſecꝰ ſe-
uiūt. De q̇bus al's ṽitas dicit. Veniūt ad vos in veſtimē- Mat.vij
tis ouiū/intrinſecꝰ aūt ſunt lupi rapaces. Cōtra q̇ oīa cō-
ſiderandū eſt nobis:q2 ſicut agni inter lupos mittimur:
vt ſenſum ſeruãtes innocētie/moꝛſum malitie nō habea-
mus. Qui enī locū ꝑdicatiōis ſuſcipit: mala inferre non
debet/ſʒ tolerare vt ex ipſa ſua mãſuetudine irã ſeuiētiū
mitiget:et peccatoꝛū vulnera in alijs ip̄e afflictionibus vul-
neratus ſanet. Quē ⁊ ſi qñ zelꝰ rectitudinis exigit/vt er
ga ſubiectos ſeuiat furoꝛ ip̄e de amoꝛe fit nō de crudelita
te:q̄tenꝰ ⁊ iura diſcipline foꝛis exhibeat:⁊ intꝰ p̄rna pie-
tate diligat q̇s foꝛis q̇ſi inſequēdo caſtigat. Mō tūc bene
rectoꝛ exhibet cū ſeip̄ʒ diligere ꝑ amoꝛē p̄uatū neſcit: cū
nulla q̇ mūdi ſunt appetit:cū terrene cupiditatꝭ oneribꝰ
nequaq̄ mentis colla ſupponit. Vñ et ſubdit̄. ¶ Nolite Tex.
poꝛtare ſacculū/neq̄ perã/neq̄ calciamēta: ⁊ nemineʒ ꝑ
viã ſalutaueritis. Pꝛedicatoꝛi enī tãta in deo debet eſſe fi Foꝛma
ducia/vt p̄ſentꝭ vite ſumptꝰ q̄uis nō ꝓuideat/tñ ſibi hos ꝑdicato
nō deeſſe certiſſime ſciat:ne dū mēs occupat̄ ad tpalia mi rū euan
nus alijs ꝓuideat eterna. Cui etiã per viã neminē ſaluta gelij.
re cōcedit̄:vt ſub quãta feſtinatiōe iter ꝑdicationis ꝑge-
re debeat oſtēdat̄. Que ſi q̇s ṽba ꝑ allegoꝛiã velit intelli
gi:in ſacculo pecunia clauſa/eſt ſapiētia occulta. Qui igi
tur ſapiētie verbū habet/ſed hoc erogare ꝓximo negli-
git:q̇ſi pecuniã in ſacculo ligatã tenet. Et ſcriptū eſt. Sa Eccli.xli
piētia abſcōdita/⁊ theſaurꝰ occultꝰ: q̇ vtilitas in vtriſq̄?
Quid ṽo ꝑ perã/niſi onera ſeculi:⁊ q̇d hoc loco ꝑ calcia-
mēta niſi moꝛtuoꝝ operū exēpla ſignant̄. Qui ergo offi
ciū pꝛedicationis ſuſcipit:dignū nō eſt vt onꝰ ſecularium
negotioꝛū poꝛtet:ne dū hoc eius colla depꝛimit/ad ꝑdicã
da celeſtia nō aſſurgat:nec debet ſtultoꝝ operū exempla
cōſpicere/ne ſua opa q̇ſi ex moꝛtuis pellibꝰ credat muni-
ri. Sūt etenī multi q̇ prauitatē ſuã ex alienis prauitatibꝰ
tuent̄. Quia enī alios talia feciſſe cōſiderãt/ſe hec face-
re licenter putant. Hi q̇d aliud faciūt/niſi pedes ſuos ex
moꝛtuoꝝ aīaliū munire pellibꝰ conant̄. Oīs enī q̇ ſalu
tat in via/ex occaſione ſalutat itineris:nō ex ſtudio optã
de eiuſdē ſalutis. Qui igitur nō amoꝛe eterne patrie/ſed
pꝛemioꝛū ambitu ſalutē audiētibus ꝑdicat/q̇ſi in itinere
ſalutat:q2 ex occaſione ⁊ nō ex intētione ſalutē audiētibꝰ
exoptat. Sequit̄. ¶ In quãcūq̄ domū intraueritis/pꝛi- Tex.
mū dicite. Pax huic domui. Et ſi ibi fuerit filiꝰ pacis/re-
quieſcet ſuꝑ euʒ pax vr̄a. Sin aūt ad vos reuertet̄/pax q̄
ab oꝛe pꝛedicatoꝛis offert̄:aut requieſcit in domo/ſi in ea fi
lius pacis fuerit:aut ad eundē ꝑdicatoꝛē reuertit̄:q2 aut
erit q̇ſq̄ ꝑdeſtinatus ad vitã/⁊ celeſte verbū ſequitur q̇d
audit/aut ſi nullus audire voluerit/ip̄e ꝑdicatoꝛ ſine fru
ctu nō erit:quia ad eum pax reuertet̄:qm̄ ei a dño pꝛo la-
boꝛe ſui operis recōpenſabit̄. Ecce aūt q̇ ſacculū ⁊ peram
poꝛtare ꝓhibuit ſumptus ⁊ alimēta ex eadē pꝛedicatiōe
cōcedit. Nã ſequitur. ¶ In eadē aūt domo manere/edē- Tex.
tes ⁊ bibētes que apud illos ſunt. Dignꝰ eſt enī operariꝰ
mercede ſua. Si pax noſtra recipit̄/dignū eſt vt in eadeʒ Neceſſa
domo maneamꝰ/edentes ⁊ bibētes que apud illos ſunt ria dãda
vt ab eis terrena ſtipendia cōſequamur/q̇bus pꝛemia vi ꝑdicato
te celeſtis offerimus. Vnde etiã Paulus hec ipſa pꝛo mi ribus.
nimo ſuſcipiēs. dicit. Si nos vobis ſpūalia ſeminauimꝰ
magnū eſt ſi veſtra carnalia metamus. Et notandū q̇d i.Coꝛ.ix.
ſubditur. ¶ Dignus eſt operarius mercede ſua: q2 iã de Tex.
mercede ſunt operis ipſa alimēta ſuſtētatiōis:vt hic mer
ces de laboꝛe ꝑdicationis inchoetur/q̇ illic de veritatis
viſione perficitur. Qua in re conſiderandū eſt:q̄ vni no
ſtro operi due mercedes debent̄:vna in via/altera in pa
tria: vna q̇ nos in laboꝛe ſuſtentat:alia q̇ nos in reſurre-
ctione remuneret. Merces itaq̄ q̇ in pꝛeſenti recipitur:
hoc in nobis debet agere/vt ad ſequētem mercedem ro-
buſtius reddatur. Verus ergo quiſq̄ ꝑdicatoꝛ non idco

Digitized by Google

predicare debet/vt in hoc tꝑe mercedē recipiat: ſed ideo
mercedē reciperet vt ꝑdicare ſubſiſtat. Quiſq; nāq; ideo
ꝑdicat vt hic vel laudis vel muneris mercedē recipiat/
eterna proculdubio mercede ſe priuat. Quiſq; vero per
ea q̄ dicit/ideo placere hoībus appetit: vt dū placet qḋ di
citur per eadē dicta nō ipſe/ſed dn̄s ametur: vel iccirco ter
rena ſtipēdia in ꝑdicatione cōſequitur/ne a ꝑdicatiōis vo
ce per indulgētiā laſſetur/huic ꝓculdubio ad recipiēdam
mercedē nihil obſtat in patria: q: ſumptus ſumpſit in via
Sed quid nos (qḋ tn̄ dicere ſine dolore nō poſſum) quid
nos paſtores agim⁹/q̄ et mercedē cōſeq̄imur: ⁊ tn̄ opera
rij nequaq̄ ſum⁹? Fruct⁹ q̄ppe ſctē eccl'ie in ſtipēdio quo
tidiano percipim⁹: ſed tn̄ pro eterna eccleſia minime in ꝑ
Notate
ꝑlati ec
cleſiaſti
ci.
dicatione laboram⁹. Penſemus cuius dānationis ſit ſi
ne labore hic percipere mercedē laboris. Ecce ex oblatio
ne fideliū viuim⁹: ſed nūquid pro aīab⁹ fidelium labora
mus? Illa in noſtrū ſtipendiū ſumimus/q̄ pro redimen
dis peccatis ſuis fideles obtulerūt: nec tn̄ contra pecca
ta eadē vel orationis ſtudio vel ꝑdicationis vt dignū eſt
inſudamus. Vix pro culpa ſua quēpiā aperta voce repre
hendimus: ⁊ adhuc (qḋ eſt grauī⁹) aliqn̄ ſi pſona in hoc
mūdo potēs ſit/eius forſitā vel errata laudantur: ne ſi ad
uerſetur per iracūdiā mun⁹ ſubtrahat qḋ impēdebat. Sed
Oſee.
iiij.
debemus ſine ceſſatione meminiſſe qḋ de q̄buſdā ſcriptū
eſt. Peccata populi mei comedēt. Cur aūt peccata ppl'i
comedere dicuntur: niſi q: pctā delinquentiū fouent/ne tē
poralia ſtipēdia amittāt? Sed ⁊ nos q̄ ex oblationib⁹ fi
deliū viuim⁹ quas illi ꝓ ſuis peccatis obtulerūt: ſi come
dimus ⁊ tacem⁹/eorū ꝓculdubio pctā māducam⁹. Pen
ſemus ergo cuius ſit apud deū criminis peccatorꝫ ꝑciū
Iob.
xxxi.
māducare: ⁊ nihil cōtra pctm̄ ꝑdicando agere. Audiam⁹
quid de talibus beati Iob voce dr̄. Si aduerſum me ter
ra mea clamat: ⁊ cū ipſa ſulci eius deflent: ſi fruct⁹ ei⁹ cō
edi abſq; pecunia. Terra etenī cōtra poſſeſſorē ſuum cla
mat: qn̄ contra paſtorē ſuū iuſte eccleſia murmurat. Cu
ius etiā ſulci deflent: ſi corda audiētiū q̄ a ꝑcedētib⁹ ſunt
patribus ꝑdicationis voce ⁊ iugo inuectionis exarata:
vident aliq̄d qḋ lugeāt de vita paſtoris. Cuius vꝫ terre
fruct⁹ poſſeſſor bon⁹ ſine pecunia nō māducat: q: diſcre
tus paſtor ꝓrogat talētū verbi/ne ad dānationē ſuā de ec
cleſia ſtipēdiū ſumat alimēti. Tūc enī de terra nr̄a cū pe
cunia fruct⁹ comedim⁹: qn̄ ſumētes eccl'iaſtica ſubſidia
in predicatione laboram⁹. Precones nāq; vēturi iudicis
ſumus. Quis ergo vēturū iudicem nūtiat ſi preco tacet?
Proinde conſiderandū nobis eſt: vt inquātū valet q̄ſq;/
inquātū ſufficit: ⁊ terrorē vēturi iudicij: et dulcedinē re
gni ſuſceptē eccl'ie inſinuare cōtēdat. Et q: vna eademq;
exhortationis voce nō ſufficit ſimul cunctos admonere:
debet ſingulos inquātū valet inſtruere: priuatis locutio
nibus edificare: exhortatione ſimplici fructū in filiorum
Mat. v.
ſuorꝫ cordib⁹ q̄rere. Debem⁹ nāq; penſare cōtinue quod
ap'lis dr̄: ⁊ per ap'los nobis. Vos eſtis ſal terre. Si igitur
ſal ſum⁹: cōdire mētes fideliū debem⁹. Vos igitur q̄ paſto
res eſtis: pēſate q: dei aīalia paſcitis. De quibus profecto
aīalibus deo per pſalmiſtam dicitur. Animalia tua habita
bunt in ea. Et ſepe videm⁹ ꝙ petra ſalis brutis aīalibus
anteponitur: vt ex eadē ſalis petra lābere debeāt ⁊ melio
rari. Quaſi ergo inter bruta aīalia petra ſalis/debet eſſe
ſacerdos in populis. Curare nāq; ſacerdotē neceſſe eſt: q̄
ſingulis dicat/vnūquēq; qualiter moneat: vt q̄ſq̄s ſacer
Predica
tor: quis
verus.
doti iūgitur: qſi ex ſalis tactu eterne vite ſapore cōdiatur.
Sal etenī terre nō ſum⁹ ſi corda audiētiū non condim⁹.
Quod profecto condimētum ille veraciter proximo im
pēdit: q̄ ꝑdicationis verbum nō ſubtrahit. Sed tūc vere
alijs recte ꝑdicam⁹: ſi dicta reb⁹ oſtēdim⁹: ſi noſipſi diui
no amore cōpūgimur: ⁊ humane vite q̄ ſine culpa tranſi
re nequaq̄ pōt/quotidianas maculas lachrymis laua
mus. Tūc aūt de nobis vere cōpungimur: ſi ſtudioſe pa
trū facta penſamus: vt ex cōſpectu illorꝫ gloria in noſtris
oculis/nr̄a nobis vitia ſordeſcāt. Tūc vere cōpungimur/
cū ꝑcepta dei ſtudioſe perſcrutamur: ⁊ per hec proficere
ipſi contēdim⁹: per q̄ iam ꝓfeciſſe nouim⁹ quos venera
mur. Hinc eſt enī qḋ de Moyſe ſcriptum eſt. Poſuit ⁊ la
Exodi.
xxxviij.
brū eneū in quo lauarentur Aaron ⁊ filij eius cū ingrede
rentur in ſanctaſanctorꝫ: qḋ fecit de ſpeculis mulierū: que
excubabāt in oſtio tabernacli. Labrū q̄ppe eneū Moy
ſes ponit in quo ſacerdotes lauari debeant: ⁊ ſanctaſan
ctorū ingredi: q: lex dei prius nos lauari per cōpūctionē
precepit: vt noſtra immūditia ad penetrādā ſecretorum
dei mūditiā nō ſit indigna. Qḋ bene labrum de ſpeculis
mulierū perhibet factū: q̄ ad tabernaculi oſtiū indeſinē
ter excubabāt. Specula q̄ppe mulierū ſunt ꝑcepta dei:
in quib⁹ ſe ſancte aīe ſemꝑ inſpiciūt: et ſi q̄ in eis ſunt fedi
tatis macule deprehendūt cogitationū vitia corrigunt:
et quaſi renitētes vult⁹ velut ex reddita imagine cōpo
nunt: q: dū ꝑceptis diuinis ſolerter intendūt: in eis ꝓcul
dubio/vel quid in ſe celeſti viro placeat/vel q̄d diſpliceat
cognoſcūt. Que q̄diu in hac vita ſunt: eternū taberna
culū ingredi nequaq̄ poſſunt. Sed tamen ad oſtium ta
bernaculi mulieres excubant: q: ſancte anime etiā cum
infirmitate adhuc carnis grauantur/amore tn̄ cōtinuo in
greſſum eterni introitus obſeruāt. Moyſes ergo labrꝫ
ſacerdotibus de ſpeculis mulierū fecit: q: lex dei lauacrū
cōpūctionis peccatorꝫ noſtrorꝫ maculis exhibet dum ea
per que ſctē aīe ſuꝑno ſpōſo placuerūt/intuēda nobis ce
leſtia precepta ꝑbet: q̄bus ſi diligenter intendim⁹/inter
ne noſtre imaginis maculas videm⁹: vidētes autē macu
las in penitentie dolore cōpūgimur: cōpuncti ꝓ quaſi
Obla
tiones
myſtice.
in labio de ſpeculis mulierū lauamur. Eſt aūt valde ne
ceſſariū: vt cū de nobis in cōpūctione afficimur: etiā com
miſſorū nobis vitā nobis celem⁹. Sic ergo nos amaritu
do cōpunctionis afficiat: vt tn̄ a proximorꝫ cuſtodia non
auertat. Quid enī ꝓdeſt ſi amātes noſmetipſos/relinq̄
mus proximos: vel quid rurſum prodeſt ſi amantes vel
zelantes proximos relinquimus noſmetipſos? In orna
mento quippe tabernaculi bis tinctus coccus offerri ꝑci
pitur: vt ante dei oculos charitas noſtra dei et ꝓximi amo
re coleretur. Ille aūt vere ſe diligit: q̄ pure diligit auctorē.
Tūc ergo coccus bis tingitur: qn̄ erga ſe ⁊ proximum ex
amore veritatis animus inflāmatur. Sed inter hec ſciē
dū eſt/vt ſic exerceatur zelus rectitudinis/ꝯtra praua acta
ꝓximorū: quaten⁹ in feruore diſtrictionis nullo modo re
linquatur virt⁹ māſuetudinis. Ira etenī ſacerdotis ne
quaq̄ debet eſſe ꝑceps et perturbata ſed magis ex conſi
lij grauitate mitigata. Exhortari igitur debemus quos
corrigim⁹: ⁊ corrigere q̄s hortam⁹: ne ſi ex vtroq; vnū de
fuerit/vel in feruore/vel in māſuetudine actio ſacerdota
lis nō ſit. Hinc nāq; eſt ꝙ in tēpli miniſterio in baſib⁹ tē
pli/ſculptorio opere/leones ⁊ boues ⁊ cherubin expreſſa
ſunt. Cherubin q̄ppe eſt plenitudo ſciētie. Sed q̄d eſt ꝙ
in baſib⁹ nec leones ſine bobus/nec boues ſine leonib⁹
ſiūt? Quid enī aliud ſignant baſes in tēplo/niſi ſacerdo
tes in eccleſia: q̄ dū ſolicitudinē regiminis tolerāt/quaſi
more baſiū ſuꝑimpoſitū on⁹ portāt. In baſib⁹ igitur chera
bin exprimūtur: q: decet nimirū vt ſacerdotū pectora ple
nitudine ſciē ſint referta. Per leones autē terror ſeueri
tatis: per boues vero patiētia māſuetudinis figuratur.
Itaq; in baſib⁹ nec leones ſine bob⁹/nec boues ſine leo
nib⁹ exprimuntur: q: ſemꝑ in ſacerdotali pectore cū terrore
ſeueritatis cuſtodiri debet virt⁹ māſuetudinis: vt et irā
māſuetudo cōdiat: ⁊ eandē māſuetudinē ne forte diſſolu
ta ſit/zelus diſtrictionis accēdat. Sed iſta cur loq̄mur: cū
adhuc pleroſq; grauari factis atrocibus videamus? Vo
bis enī ſacerdotib⁹ lugēs loquor: q: nōnullos veſtrū cū
ꝑmijs facere ordinationes agnouim⁹/ſpūalē gratiā ven
dere: ⁊ de alienis iniq̄tatib⁹ cū pctī dāno tꝑalia lucra cu
mulare. Cur ḡ ad memoriā vr̄am nō redit qḋ vox dn̄ica
Mat. x.
Matt.
xxi.
ꝑcipiens dicit. Gratis accepiſtis/gratis date. Cur nō aīs
mentis oculos reuocatis ꝙ templū redemptor noſter in
greſſus/cathedras vendentiū colūbas euertit et nūmu

Digitized by Google

lariorum effudit es? Qui nãqꝫ ſunt in tẽplo dei hodie ꝙ
colũbas vendũt/ niſi ꝙ in eccleſia preciũ de ĩpoſitiõe ma
nus accipiunt: ꝑ quã vcꝫ impoſitionẽ ſpũſſctũs celit⁹ da
tur? Colũba igit̃ vẽdit̃: q: man⁹ ĩpoſitio ꝑ quã ſpũſſctũs
accipit̃/ ad p̃ciũ p̃bet̃. Sꝫ redẽptor nr̃ cathedras venden
tiũ colũbas euertit: q: taliũ negotiatoꝝ deſtruit ſacerdo
tiũ. Hinc eſt em̃ ꝙ ſacri canones ſimonie cã hereſim dã-
nant: ⁊ eos ſacerdotio ꝑuari p̃cipiũt/ ꝙ de largiẽdis or-
dinibus preciũ querũt. Cathedra ergo vendentiũ colũ-
bas euertit̃: qñ hi ꝙ ſpũalẽ grãm venũdãt vel ante huma
nos vel ante dei oculos ſacerdotio ꝑuant̃. Et quidem
multa ſunt talia p̃poſitoꝝ mala: ꝙ hũanos mõ oculos la
tẽt: ⁊ plerũqꝫ ſe paſtores ſctõs hoies exhibẽt/ atqꝫ in oc-
cultis ſuis videri turpes añ interni arbitri oculos nõ eru
Ultimi iudicij cõmina-tio. beſcũt. Ueniet ꝓfecto ille dies: ⁊ nõ lõge eſt in ꝙ paſtorũ
paſtor appareat: ⁊ vniuſcuiuſqꝫ facta in publicũ deducat
et ꝙ mõ ſubditoꝝ culpã ꝑ p̃poſitos vlciſcit̃: tũc p̃poſitorũ
mala ꝑ ſemetipm̃ ſeuiẽs dãnat. Uñ et ingreſſus tẽplũ ꝑ
ſe q̃ſi flagellũ de funiculis fecit: ⁊ de domo dei prauos ne
gotiatores eijciẽs/ cathedras vẽdentiũ colũbas euertit:
q: ſubditoꝝ ꝗdẽ culpas ꝑ paſtores ꝑcutit/ ſꝫ paſtoꝝ vitia
ꝑ ſemetipm̃ ferit. Ecce mõ hoib⁹ negari põt qđ latenter
agit̃. Ille certe iudex vẽtur⁹ eſt: cui tacẽdo ꝗſqꝫ ſe nõ põt
celare: quẽ negãdo nõ põt fallere. Eſt aliud fr̃es charіſſi-
mi qđ me de vita paſtoꝝ vehemẽter affligit. ſꝫ ne cui iniu
rioſum videat̃ fortaſſe qđ aſſero/ me qꝫ pariter accuſo: q̃
uis barbarici timoris neceſſitate cõpulſus/ valde in his
inuitus taceo. Ad exteriora em̃ negotia dilapſi ſumus: ⁊
aliud ex honore ſuſcipim⁹/ atqꝫ aliud officio actiõis exhi
bem⁹. Miniſteriũ p̃dicatiõis relinꝗm⁹: ⁊ ad penã noſtrã
vt video epĩ vocamur ꝙ honoris nomẽ nõ ꝟtutẽ tenem⁹.
Relinquũt nãqꝫ deũ hi ꝙ nobis cõmiſſi ſunt/ ⁊ tacem⁹: in
prauis actib⁹ iacẽt/ ⁊ correctiõis man⁹ nõ tẽdim⁹: quoti-
die ꝑ multas neq̃tias peũt: ⁊ eos ad infernũ tẽdere negli
gẽter videm⁹. Sꝫ qñ nos vitã corrigere valem⁹ alienam
ꝙ negligim⁹ nr̃am? Curis em̃ ſecularib⁹ intẽti: tãto inſen
ſibiliores int⁹ efficimur: quãto ad ea ꝙ foris ſunt ſtudio-
ſiores videmur. Uſu ꝗppe cure terrene a celeſti deſiderio
anim⁹ obdureſcit: ⁊ dũ ipo ſuo vſu dur⁹ efficit̃: ꝑ actionẽ
Cañ. j. ſeculi ad ea ꝙ emolliri nõ valet/ ꝙ ꝑtinẽt ad charitatẽ dei.
Uñ bñ ſctã ecclia de mẽbris ſuis infirmãtib⁹ dicit. Poſue-
rũt me cuſtodẽ in vineis: et vineã meã nõ cuſtodiui. Ui-
nee ꝗppe noſtre actiones ſunt/ q̃s vſu quotidiani laboris
excolim⁹. Sed cuſtodes in vineis poſiti/ nr̃am vineã mi-
nime cuſtodim⁹: q: dũ extraneis actionib⁹ ĩplicamur/ mi
niſteriũ actionis nr̃e negligim⁹. Nullũ puto fr̃es chariſſi
mi ab alijs mai⁹ p̃iudiciũ q̃ qđ a ſacerdotib⁹ tolerat de⁹
qñ eos q̃s ad aliorũ correctionẽ poſuit/ dare de ſe exẽpla
prauitatis cernit: qñ ipſi peccam⁹ ꝙ cõpeſcere pctã debui
mus. Plerũqꝫ qđ eſt grauі⁹ ſacerdotes ꝙ ꝓpria dare de-
buerãt/ etiã aliena diripiũt. Plerũqꝫ ſi q̃s cõtinẽter viue-
Mali p̃lati arguũtur. re cõſpiciũt/ irridẽt. Cõſiderate rogo ꝗd de gregib⁹ agat̃
qñ lupi paſtores ſiũt. Hi em̃ cuſtodiã gregis ſuſcipiũt: ꝙ
inſidiari gregi dñico nõ metuũt/ cõtra q̃s dei greges cu
ſtodiri debuerũt. Nulla aiarũ lucra q̃rim⁹: ad nr̃a q̃tidie
ſtudia vacam⁹: terrena cũcupiſcim⁹/ hũanã glĩam intẽta
mẽte captam⁹. Et q: eo ipo ꝙ ceteris p̃lati ſum⁹/ ad agen
da q̃libet maiorẽ licentiã habem⁹: ſuſcepte benedictiõis
miniſteriũ vertim⁹ ad ambitionis argumẽtũ. Dei cauſas
relinꝗm⁹/ ad terrena negotia vacam⁹. Locũ ſanctitatis
Oſee iiij. accipim⁹: ⁊ terrenis actib⁹ ĩplicamur. Impletũ eſt in no
bis ꝓfecto qđ ſcriptũ eſt. Et erit ſicut ppl̃s: ſic ſacerdos.
Sacerdos em̃ nõ diſtat a ppl̃o: qñ nullo vite ſue merito
Treñ. iiij vulgi trãſcẽdit actionẽ. Imploremus Hieremie lachry-
mas/ cõſideret mortẽ nr̃am: ⁊ deplorãs dicat. Quomodo
obſcuratũ eſt aurũ: mutat⁹ eſt color optim⁹: diſꝑſi ſunt la
pides ſanctuarij in capite omniũ platearũ. Aurũ quippe
obſcuratũ eſt: q: ſacerdotũ vita quõdam per glĩam virtu
tũ clara: nũc per actiones infimas oſtendit̃ reproba. co-
lor optim⁹ eſt mutat⁹: q: ille ſctitatis habitus ꝑ terrena ⁊

abiecta opa ad ignominiam deſpectiõis venit. Lapides
vero ſanctuarij intrinſecus habebant̃/ nec ſumebant̃ in
ſummi ſacerdotis corpore/ niſi cũ ſanctaſanctorũ ingre-
diens in ſecreto ſui cõditoris apparebat. Nos ergo ſum⁹
fr̃es chariſſimi/ nos ſum⁹ lapides ſanctuarij ꝙ apparere
debem⁹ ſemꝑ in ſecreto dei: quos nũq̃ neceſſe eſt foris cõ
ſpici. i. nũq̃ in extraneis actib⁹ videri. Sed diſꝑſi ſunt la-
pides ſanctuarij in capite oĩm platearũ: q: hi ꝙ per vitã
et orõnẽ intus ſemꝑ eſſe debuerãt: ꝑ vitã reprobã foris va
cant. Ecce iã pene nulla eſt ſeculi actio: quã non ſacerdo
tes adminiſtrent. Dũ ergo in ſancto habitu cõſtituti exte
riora ſunt ꝙ exhibent q̃ſi ſanctuarij lapides foris iacent.
Quia em̃ greca voce platea a latitudine vocat̃: ſanctua
rij lapides in plateis ſunt: cum religioſi quiqꝫ lata mũdi
itinera ſectant̃. Nõ ſolũ in plateis/ ſꝫ ⁊ in capite platearũ
diſperſi ſunt: q: ⁊ ꝑ deſideriũ mũdi hui⁹ opa ꝑagũt: et tñ
de religioſo habitu/ culmẽ honoris q̃rũt. In capite ergo
platearũ diſperſi ſunt: q: ⁊ iacẽt ꝑ miniſteriũ opis: et ho-
norari volũt de imagine ſanctitatis. Quãto aũt mũdus Calamitates tẽ-porum.
gladio feriat̃ aſpicitis: ꝗbus quotidie ꝑcuſſionib⁹ inter-
cat ppl̃s videtis. Cuius hoc niſi nr̃o p̃cipue pctõ agitur?
Ecce depopulate vrbes euerſa ſũt caſtra ecclie: ac mona
ſteria deſtructa/ in ſolitudinẽ agri deducti ſunt. Sed nos
percũti populo/ auctores mortis extitimus/ cui eſſe de-
buimus duces ad vitã. Ex noſtro etem̃ peccato ppl̃i tur-
ba ꝓſtrata eſt: q: faciẽte noſtra negligẽtia ad vitã erudi-
ta non eſt. Quid aũt aias hoim/ niſi cibum dñi dixerim?
Que ad hoc ſunt condite: vt in eius corpore traijciant̃. i.
vt in eterne ecclie augmẽtũ tendãt. Sed huius cibi cõdi
mẽtũ nos eſſe debuim⁹. Sicut em̃ paulo ſuperius p̃fati
ſumus: miſſis predicatorib⁹ đr. Uos eſtis ſal terre. Si igi Mat. v.
tur cibus dei eſt populus: condimentum cibi ſacerdotes
eſſe debuerũt. Sed q: dũ nos ab orõnis ⁊ eruditiõis ſan
cte vſu ceſſamus/ ſal infatuatũ eſt/ quo cõdiri nõ valet ci
bus dei: atqꝫ idcirco ab auctore nõ ſumit̃: q: exigẽte fatui
tate noſtra minime cõdit̃. Penſem⁹ ergo ꝙ vnq̃ per lin- Luc. xix.
guã noſtrã cõuerſi: ꝙ de ꝑuerſo ope ſuo noſtra icrepatio-
ne correpti penitẽtiã egerũt? Quis luxuriã ex nr̃a erudi-
tione deſeruit? Quis auaritiã. Quis ſupbiã declinauit?
Pẽſemus qđ lucrũ facim⁹ deo. Nos talẽto accepto ab eo
ad negotiũ miſſi ſum⁹. Etem̃ dicit. Negotiamini dum ve
nio. Ecce iam venit: ecce de noſtro negotio lucrũ reꝗrit.
Quale em̃ animarũ lucrũ de nr̃a negotiatione monſtra
bim⁹? Quot ei⁹ cõſpectui aiarum manipulos de p̃dica-
tionis noſtre ſegete illaturi ſum⁹? Ponam⁹ ante oculos
noſtros illũ ante diſtrictiõis diẽ ꝙ iudex veniet: ⁊ rationẽ
cũ ſeruis ſuis ꝗbus talẽta credidit ponat. Ecce in maie-
ſtate terribili inter angelorũ atqꝫ archãgeloꝝ choros vi-
debitur: in illo tanto examine electoꝝ/ oim ⁊ reproborũ
multitudo deducit̃: ⁊ vnuſqſqꝫ ꝗd ſit operatus oſtẽditur
Ibi Petr⁹ cũ Iudea cõuerſa/ quã poſt ſe traxit appare- Futuri iudicij forma p̃fi-gitur.
bit. Ibi Paul⁹ cõuerſum (vt ita dixerim) mũdũ ducens
ibi Andreas poſt ſe Achaiã Ioãnes Aſiã: Thomas In-
diã in cõſpectu ſui iudicis cõuerſam ducit. Ibi oẽs dñici
gregis arietes cũ aiarũ lucris apparebũt: ꝙ ſctis ſuis p̃di
catiõib⁹/ deo poſt ſe ſubditũ gregẽ trahũt. Cũ igit̃ tot pa
ſtores cũ gregibus ſuis ante eterni paſtoris oculos vene
rint: ꝗd nos miſeri dicturi ſumus/ ꝙ ad dominũ noſtrum
poſt negotium vacui redimus: ꝙ paſtorũ nomen habui-
mus: et oues q̃s ex nutrimẽto noſtro debeamus oſtẽde-
re non habemus? Hic enim paſtores vocati ſumus: ⁊ ibi
gregẽ nõ ducim⁹. Sed nunꝗd ſi nos negligimus/ omni-
potẽs deus deſeret oues ſuas? Nullo modo. Nã ipſe eas
ſicut per ꝓphetã pollicitus eſt/ ꝑ ſemetipſum paſcit: om-
neſqꝫ quos p̃ordinauit ad vitã flagelloꝝ ſtimulis/ cõpun
ctionis ſpiritu erudit. Et per nos ꝗdẽ fideles ad ſcm̃ ba
ptiſma veniũt/ noſtris p̃cibus benedicunt̃: et per impoſi
tionẽ manuũ noſtrarũ a deo ſpiritũſanctũ accipiũt: atqꝫ
ipſi ad regnũ celeſte pertingũt: ⁊ ecce nos per negligen
tiam noſtrã deorſum tẽdimus. Ingrediunt̃ electi ſacer-

Digitized by Google

dotū manibꝰ expiati celeſtē patriam: ⁊ ſacerdotes ipſi ꝑ
vitā reprobā ad inferni ſupplicia feſtinant. Cui ergo rei/
cui ſimiles dixerim ſacerdotes malos: niſi aq̄ baptiſma/
tis q̄ peccata baptizatorū diluens/illos ad regnū celeſte
mittit: ⁊ ipſa in cloacas deſcendit: Timeamꝰ hec fr̄es: cō/
ueniat actioni nr̄e ipſum miniſteriū noſtrū. De peccatorꝝ
noſtrorꝝ quotidie relaxatione cogitemꝰ: ne vita nr̄a pctō
obligata remaneat: ꝑ quā oīpotens deꝰ q̄tidie alios ſol/
uit. Cōſideremꝰ ſine ceſſatione q̄d ſumꝰ: penſemꝰ nego/
tiū nr̄m: pēſemꝰ pōdus qḋ ſuſcepimꝰ: faciamꝰ nobiſcum
q̄tidie rōnes q̄s cū dn̄o iudice habebimꝰ. Et ſic debemꝰ
agere curā nr̄am/vt non negligamꝰ curā ꝓximi: vt q̇ſq̄s
ad nos iungiť/ex lingue nr̄e ſale cōdiať. Cū vacātē quē/
Monitiōes ſalutis. piam ⁊ lubricū videmꝰ: admonēdus eſt vt cōiugio frena
re ſtudeat iniq̄tatē ſuā: q̄tenꝰ ꝑ hoc qḋ licet/diſcat ſupera
re qḋ nō licet. Cū cōiugatū videmꝰ: admonendus eſt vt
ſic exerceat curā ſeculi/ne poſtponat amorem dei: ſic pla/
ceat volūtati cōiugis/vt nō diſpliceat cōditori. Cū cleri/
cū videmus/admonēdus eſt q̄tenus ſic viuat/vt exēplū
vite ſecularibus p̄beat: ne ſi q̄d in illo iuſte reprehendiť/
ex eiꝰ vitio ipſa religionis nr̄e eſtimatio graueť. Cū mo/
nachū videmus: admonendus eſt vt reuerentiā habitꝰ
ſui in actu/in locutione/in cogitatione ſua ſemꝑ circūſpi
ciat: ⁊ ea q̄ mūdi ſunt/ꝑfecte deſerat: ⁊ qḋ oſtēdit hūanis
oculis habitu/hoc ante dei oculos moribꝰ pretēdat. Iſte
itaq̄ q̄ iā ſcrūs eſt/admoneať vt creſcat: ille vero qui ad/
huc iniquꝰ eſt/admoneať vt ſe corrigat: quatenꝰ q̇ſquis
ſe ad ſacerdotē iunxerit/ſale ſermonis eiꝰ cōditꝰ recedat.
Hec fr̄es vobiſcū ſolicite cogitate: hec ⁊ ꝓximis vr̄is im/
pēdite oīpotēti deo fructū vos reddere de negotio quod
accepiſtis parare. Sed iſta q̄ dicimꝰ/meliꝰ apud vos orā
do q̄ꝫ loquēdo obtinebimꝰ. Oremꝰ. Deꝰ q̄ nos paſtores
in populo vocari voluiſti: preſta queſumus: vt qḋ hūano
ore dicimur/in tuis oculis eſſe valeamꝰ. Per dn̄m noſtrū
Ieſum chriſtum filium tuū: q̇ viuit et regnat deꝰ in vnita
te ſpiritusſancti/per omnia ſecula ſeculorum. Amen.

¶ In feſto vndecim milium virginū querere de virginibus.

¶ De ſancto Seuerino: querere in cōi.

¶ De feſto Simonis et Iude: querere de apoſtolis.

¶ In vigilia oīm ſctōrum. Luce. VI.

¶ In illo tempore: Eleuatis Ieſus oculis in di/
ſcipulos ſuos dicebat: Beati pauperes: quia ve/
ſtrum eſt regnum dei. Et reliqua. Homilia ve/
nerabilis Bede preſbyteri.

Etſi generaliter om/
nibus loquiť: ſpecialiꝰ tn̄ oculos ſaluator in di/
ſcipulos leuat: vt his q̄ verbū intēta cordis au
Mat. v. re percipiūt/latius ſaporis intimi lumē aperiat. Cui ſiſe
eſt qḋ Mattheꝰ ait. Et cū ſediſſet/acceſſerūt ad eū diſci/
puli eius et aperiēs os ſuū docebat eos dicēs. Bt̄i paupe
res ſpū. Nā quibꝰ os in mōte ſedēs aperit vt magna ſub/
Qui digni regno celeſti. limiter audiāt: in eos oculos ſtans in cāpo dirigit/vt au
dita patēter intelligāt. Bt̄i itaq̄ pauperes: nō vtiq̄ oēs,
ſ illi tn̄mō q̄ oē pſentis ſeculi/tāꝗ̄ alīū videaṫ/ꝓ nihilo
culmē ducūt. Qui merito regni celeſtis ꝓhibenť mune/
re digni: q; delectatione hūane ꝓbanť cupiditate nuda/
ti: qualē ſe rex Dauid pauperiem ſuſtinuiſſe declarās ait.
Ego vero egenꝰ ⁊ paupꝫ ſum. Et alibi nō mō terreſtria: ſꝫ
et ipſa ꝓ dn̄o ſupceleſtia paruipēdens/dicēſq̄. Quid em̄
mihi reſtat i celo: ⁊ a te q̄d volui ſup terrā. Mox vbi ſpei
ſixiſſet anchorā/ſubdēdo manifeſtat. Mihi aūt adhere/
re deo honū eſt: ponere in dn̄o deo ſpem meā. Alioq̄n nō/
nulli miſerrima cōditiōe paupꝫtatis: ⁊ hic ſeculi gaudijs
ob inopiā rerū: ⁊ ibi regno dei ob meritorꝝ neq̄tiā carent
¶ Bt̄i q̄ nūc eſuritis: q: ſaturabimini. Quid eſurire bt̄i Tex.
q̄d ſitire debeāt/Mattheus exponit vcꝫ iuſtitiā aptiſſi/
me inſtituens nūq̄ nos ſatis iuſtos eſtimare debere ſed
quotidianū iuſtitie ſemꝑ amare/imo ardere ꝓfectū. Cu
ius ꝑfectā ſaturitatē nō in hoc ſeculo/ſꝫ in futuro proue/
nire poſſe/ſupnorꝝ deſiderio Pſalmiſta flagrās oſtendit:
q̄ ait. Ego aūt cū iuſtitia apparebo in conſpectu tuo: ſa/
tiabor dū manifeſtabiť gloria tua. Poteſt et ſimplr̄ acci
pi. Bt̄i q̄ nūc eſuritis: q̄ caſtigatis corpus vr̄m ⁊ ſeruituti
ſubijcitis: q̄ in fame ⁊ ſiti verbo operā datis: q: celeſtium
tūc gaudiorꝝ habetis vbertate ꝑfrui. ¶ Bt̄i q̄ nūc fletis Tex.
q: ridebitis. Nō tēporaliū dāna cōmodorꝝ/ſed virtutū de
trimētum ſpūalium: q̄ flent eterna beatitudine cōſolabū
tur. Vbi nō nr̄a ſolū/ſed ⁊ ꝓximi iubemur cōmiſſa defle/
re. Quē ſi vt nos diligimꝰ/cōſequenter illius ⁊ profectu
gratulari/⁊ defectu neceſſe eſt tribulari: nec ſolum tribu
lari/verum ad lachrymas vſq̄ ſuccendi. Sic enim Sa/ Lugēdꝰ
muel ⁊ Dauid peccatum Saulis et interitū lugēt. Sic pctōr.
peccatricē dn̄s ipſe fleuit ſup ciuitatē: ⁊ meſtis cōpaſſꝰ ſo
roribꝰ Lazarū quē diuina erat maieſtate reſuſcitaturus
hūana priꝰ miſeratiōe deflebat/myſtice ſignificās eos q̄
pctī morte ſopiunť: vt reuiuiſcere queāt/a proximis eſſe
plāgēdos. Quod aūt nūc flentes riſuros eſſe ꝓmittit: nō
pueriliter accipiendū eſt: ſed ſcripture more riſus nomi
ne mētis exultatio ⁊ affectus q̄dā letior/intelligēdus eſt
eſſe deſignatus: ſicut Sara/Riſum inq̄t fecit mihi dn̄s. Geñ. xxi
Et in Iob dictū eſt. Os aūt veraciū replebiť riſu. Per q̄ Iob. viij
vt dixi noīa gaudiū aīe figurať interiꝰ. ¶ Bt̄i eritis cum Tex.
vos oderint hoīes: ⁊ cū ſeparauerint vos ⁊ exprobraue/
rint. Qui ꝓpter diuitias hereditatis chriſti in ſctis/ꝓpter
panē vite eterne ꝓpter ſpē celeſtiū gaudiorꝝ/fletꝰ/eſuriē/
paupꝫtatēq̄ pati deſiderat: bt̄us eſt. Multo aūt beatior: q̄
has inter aduerſa virtutes ſeruare nō trepidat: q: odiant licꝫ
hoīes corde nefādo/dilectū cor chriſto ledere neq̄unt: ſe/
parēt a ſynagoga/depellāt: chriſtꝰ inuenit ⁊ cōfirmat: ex/
probrēt nomē crucifixi: ipſe cōmortuos ſibi cōreſuſcitat ⁊ Tex.
cōſedere facit in celeſtibꝰ. ¶ Et eiecerint nomē veſtrum
tāq̄ malū ꝓpter filiū hoīs. Nomē veſtrū qḋ dicit: nomen
chriſtianorꝝ ſignificat: qḋ a gētilibꝰ iudeiſq̄ ſepiſſime quā
tū ad ipſos memorie abraſum ⁊ ab hoībꝰ eſt abiectū: nul
la exiſtēte iā cā odij/niſi ꝓpter filiū hoīs: q: vcꝫ nomē chri
ſti credētes ſuū voluerūt facere cognomē: atq̄ idō noīs ſu
mi ꝑſecutoreſq̄ hoīm nō immerito noīe notanť. Bt̄i inq̄t
eritis cū vos oderint hoīes. Docēs eos ab hoībꝰ inſectā
dos/ſed vltra hoīes eſſe beādos. ¶ Gaudete in illa die Tex.
et exultate ecce em̄ merces veſtra multa eſt in celo. Nō hoc
a q̄libet patiēte/ſꝫ ab eo q̄ ſupne tātū mercedis itnitu pa
tiť/ꝓceptū pōt impleri: vt ſcꝫ inter odia cordiū/iter ꝓbra
linguarū/inter ipſas ꝑſequētiū manꝰ: eq̄li imolectiori ad/ Act. v.
huc corde viueť. Nō ad hoc nr̄i ſiles valēt/ſꝫ eorꝝ eſt q̄ ibāt
gaudētes a cōſpectu cōcilij: q̄m digni habiti ſunt ꝓ nomi
ne Ieſu cōtumelliā pati. Qui ergo multa in terris ꝓ chri
ſto ſuſtinet aduerſa multa in celis a chriſto recipiet dona
Ceterū quāta ab Helia ꝓphorꝝ iacula falſi ſuſtinuere pro/ iij. Reg. xviij.
phete: q̄s deridēs aiebat. Clamate voce maiore: deꝰ em̄
Baal/et forſitā loquiť/aut in diuerſorio eſt/aut in itine/
re/aut certe dormit vt excitet. Quātā dedere ſtragem: q:
octingēti ſiľ ⁊ quinq̄gīta ſunt interēpti. Verꝫ q: Baal ⁊
nō chriſtꝰ in cā erat: nec irriſi gaudebāt: nec occiſi palmā
ſed penā meruere perēnē. Scd̄m hec em̄ faciebāt ꝓphe/
tis patres eorꝝ. Bene exēplo adhortatus eſt: q: vera dicē
tes ſolēt perſecutionē pati: nec tn̄ ideo ꝓphete antiqui ti
more perſecutionis a veritatis predicatione defecerunt
Notandum ſane: q: ſicut Mattheus per octo q̄s poſuit
btitudines: octauā ſpei noſtre ꝑfectionē q̄ reſurrectionis
gloria dedicatur inſinuat: ita Lucas ꝑ quatuor virtutes
amplectiť cardinales. Bt̄i em̄ pauperes q̄ ꝑ tēperantiā
a mundi refrenantur illecebris. Bt̄i eſurientes qui ſua cō

Digitized by Google

moniti fame eſurientibꝰ eſſe miſerendū: ⁊ ipſi ꝑ iuſticiam
miſerent̃ vbi valēt. Nā eleemoſynā q̄ chriſto nō nr̃a dona
musꝫ ſed ſua reddimꝰ: iuſticiā recte dici teſtat̃ pſ̄. qui ait.
Pſ̄. cxi. Diſperſit dedit pauperibꝰ: iuſticia eiꝰ manet in ſeculū ſe
culi. Juſticia em̄ eſt q̄ ſua cuiqꝫ tribuimꝰ: nemini q̄cq̄ de
bētes niſi vt inuicē diligamꝰ. Sūt q̄ ꝑ prudētiam inter bo
nos dinoſcēres ⁊ malū/ occidua ſpernere et ad eterna volunt
anhelare. Beati q̄ ꝑ fortitudinē fidei oīa valent moleſta
tolerare. Igit̃ q̄ necdū cōſummate virtutis arcē conſcen
dere valent: generalis interim ꝑfectionis ſunt btitudine
ꝑfouendi: q̄tenus a bonis paulatim ad meliora progreſſi
Cautio ꝑficien dum. dū cōſiſtēre in planicie dn̄o libēter auſcultāt: adhuc q̄ūqꝫ
in mōte ſedēte ſublimiter aſcēdāt. Nā quorū adhuc edo
mādis/ inſtruēdiſqꝫ cordibus inſiſtit: hos q̄ſi ſtās q̄ ſitus
laboratis eſt affat̃: quos ꝟo lōgo ſtudiȷ̄ ſpūalis exercitio
promptos iamiamqꝫ dociles inuenit: his libertate ac di
gnitate magiſtri: quaſi quietus ſaluator reſidēs myſtica
q̄qꝫ de ſupnis itimat. Que ſpūaliū differētia ꝑfectuū in
Iſraelitice plebis eſt habitu pulcherrimis expreſſa figu
ris vbi vulgus oē q̄buſlibet veſtibꝰ vtēs in quatuor angu
lis palliorū hyacinthinas ſibi fimbrias eſt facere p̄ceptū:
ſacerdotes quatuor hr̄e veſtes/ totidē myſticis coloribus
mira varietate diſtinctas: pontifices ⁊ ea q̄ ſacerdotes: ⁊
alia quatuor indumēti genera colorū quidē eorūdē/ ſed
ſublimioris gratia diuinitatis/ ⁊ auro interlucēte coruſca
⁊ patriarcharum/ atqꝫ ipſius dn̄i noīe redimita geſtare: q̄
per ſingula vel exponere/ vl' ſolum ꝓponere propꝛȷ̄ indu
ſtriȷ̄ ſpectat operis. Tu autem domine.

¶ Sermo in feſtiuitate oīm ſanctorū.

Hodie dilectiſſimi om
niū ſanctorū ſub vna ſolēnitate letitie celebra
mus feſtiuitatem: quos terra editos p̄cioſus
chriſti ſanguis gr̄uita pietate ad celeſtia euocauit. Quo
rum ſocietate celū exultat: quorū patrocinȷ̄s terra letat̃:
Quorum triūphis eccleſia ſancta coronat̃: quorum con
feſſio quāto in paſſione fortior: tāto eſt clarior: in honore
q: dum creuit pugna/ creuit ⁊ pugnantiū gloria/ ⁊ marty
rū triumphus multiplici paſſionū genere adornatur: q:
per grauiora tormenta/ grandiora fuere ⁊ p̄mia: dum ca
tholica mater eccl'ia ꝑ totū orbē lōge/ lateqꝫ diffuſa: ī ipo
capite ſuo chriſto Jeſu edocta/ cōtumelias/ crucē ⁊ mortē
nō timere/ magis magiſqꝫ roborata ſit nō reſiſtendo/ ſed
in ꝑferendo. Uniuerſos aūt quos carcer penalis incluſit
pari ⁊ ſimili colore virtutis ad gerendum certamē glorie
triūphalis inſpirauit. O vere beata mater eccleſia: quā
ſic honor diuine dignationis illuminat: quā vincentium
glorioſus martyrū ſanguis exornat: quā inuiolate confeſ
Gaudi um p̄ſ̄ie. ſionis candida induit virginitas. Floribꝰ eius nec roſe/
nec lilia deſunt. Certēt nūc chariſſimi ſinguli vtriuſqꝫ ho
noris ampliſſimas accipe dignitatis coronas: vel de vir
ginitate candidas/ vel de paſſione purpureas. In celeſti
bus caſtris pax ⁊ acies habent flores ſuos quibꝰ milites
chriſti coronant̃. Dei em̄ ineffabilis et immenſa bonitas
etiam hoc ꝓuidit: vt laborū quidē tēpus ⁊ agonis nō ex
tenderet: nec longū faceret aut eternū/ ſed breue: ⁊ vt ita
dicā momentaneū: vt in hac breui ⁊ exigua vita/ agones
eſſent ⁊ labores. In illa ꝟo q̄ eterna eſt corone et premia
meritoꝝ ſine fine durarēt: vt labores quidē cito finirētur
meritoꝝ ꝟo premia ſine fine manerēt: vt poſt mūdi huiꝰ
tenebras viſuri eſſent cādidiſſimā lucē: ⁊ accepturi maio
rē pro paſſionū cūctarū acerbitatibꝰ beatitudinē teſtāte
Ro. viȷ̄. hoc idē aplo q̄ ait. Nō ſunt condigne paſſiones huiꝰ tp̄is
ad ſuperuētura gloriā q̄ reuelabit̃ in nobis. O q̄ leto ſi
nu de p̄lio reuertentes/ ciuitas celeſtis excipit: de hoſte ꝓ
ſtrato triūphū ferentibꝰ occurrit. Cū triūphātibus viris
⁊ femine veniūt: q̄ cū ſc'lo ſexū quoqꝫ vicerūt: ⁊ geminata
gloria militie virgines cū pueris teneros annos ꝟtutibꝰ
trāſcendētes. Sed ⁊ cetera fideliū turba aule ꝑpetue re
giam intrant: qui ſynceritatē fidei incōcuſſis preceptorū
celeſtiū diſciplinis vnica pace obſeruarūt. Ergo nūc fr̄es
agite: aggrediamur iter vite: reuertamur ad ciuitatem ce
leſtem in qua ſcripti ſumꝰ ⁊ ciues decreti. Nō ſumꝰ hoſpi
tes ⁊ aduene/ ſed ſumꝰ ciues ſanctoꝝ ⁊ domeſtici dei. Hu
ius nobis vrbis ianuas/ aperiet fortitudo: et fiducia latū
prebebit ingreſſum. Cōſideremꝰ ergo inclytā vrbis illius fe
licitatē in quantū cōſiderare poſſibile eſt. Ut em̄ vere eſt/
cōprehendere nullꝰ ſermo ſufficiet. Dicit̃ de ea in quodā
loco ſic qꝫ aufugiet ibi dolor ⁊ triſticia ⁊ gemitus. Quid
hac vita beatiꝰ vbi non eſt paupertatis metꝰ: nō egritudi
nis imbecillitas: nemo ledit̃/ iraſcitur nemo/ inuidet ne
mo: cupiditas nulla exardeſcit/ nullū cibi deſideriū/ nul
lius honoris aut poteſtatis pulſat ambitio: nullꝰ ibi dia
boli metus/ īſidie demonū nulle terror gehēne ꝓcul. Ibi
mors neqꝫ corporis/ neqꝫ aīe erit: ſed immortalitatis mu
nere vita iocūda: nulla erit tūc diſcordia/ ſed cūcta conſo
na cuncta cōuenientia: q: erit oīm ſanctorū vna cōcordia.
Pax cuncta ⁊ letitia cōtinet: tranquilla ſunt oīa ⁊ quieta
atqꝫ iugis ſplēdor: nō iſte qui nūc eſt ſꝫ tāto clarior quāto Apo. xxi.
felicior: q: ciuitas (vt legit̃) illa nō egebit lumine ſolis et
lune/ ſed deus oīpotens illuminabit eā: et lucerna eiꝰ eſt
agnus vbi ſancti fulgebunt vt ſtelle/ in ꝑpetuas eternita Lucis eterne claritas.
tes: ⁊ ſicut ſplēdor firmamēti q̄ erudiūt multos. Quapro
pter nox ibi nulla/ nulle tenebre/ concurſus nubiū nullus
nec frigoris/ ſiue ardoris aſperitas vlla/ ſed talis erit q̄dā
rerū temperies: quā nec oculus vidit/ nec auris audiuit/
nec in cor hominis aſcendit: niſi illorū qui ea digne ꝑfrui
inueniuntur: quorū noīa ſcripta ſunt in libro vite: qui ⁊ la
uerunt ſtolas ſuas in ſanguine agni: ⁊ ſunt ante ſedē dei
⁊ ſeruiunt ei die ac nocte. Non eſt ſenectꝰ ibi nec ſenectu
tis miſeria/ dū omnes cōcurrūt in virū perfectū: ⁊ menſu
rā etatis plenitudinis chriſti. Uerū ſuper hec oīa eſt cōſo
ciari angelorū ⁊ archāgelorū cetibus: thronis etiā ⁊ domi
nationibus: principatibꝰ ⁊ poteſtatibus: oīmqꝫ celeſtium
ſupernarūqꝫ virtutū/ ſplēdidis ſideribꝰ micantia: patriar
charū fide fulgētia/ aploꝝ in duodecim tribubꝰ Iſrael or
bem iudicantia/ martyrū purpureis victorie coronis lucē
tia: virginūqꝫ choros candētia ſerta candētes inſpicere.
De rege autē q̄ horū agminū medius reſidet/ dicere vox
nulla ſufficiet. Effugit em̄ oēm ſermonē/ atqꝫ oēm ſenſuꝫ
humane mētis excedit decus illud/ illa pulchritudo/ illa
virtus/ illa gloria/ illa magnificētia/ illa maieſtas. Ultra
em̄ omnē ſanctorū eſt gloriā ipſius ineſtimabilē adipiſci
cōſpectū: ⁊ ſplendore maieſtatis eius irradiari. Si enim
quotidie oporteret nos tormēta ꝑferre: ⁊ ipſam gehennā
paruo tēpore tolerare/ vt chriſtū videre poſſemus in gl'ia
venientē: ⁊ ſanctorū eius numero ſociari: nō erat dignuꝫ
pati oē qd̄ meſtum eſt: vt tāte bonitatis glorie participes
haberemur. Que erit illa fr̄es chariſſimi iuſtorum gl'ia: q̄
magna ſanctorū letitia/ cum vnaqueqꝫ facies fulgebit vt
ſol: cū ordinibꝰ diſtinctis populū ſuū dn̄s in regno patris Ignita verba.
ſui ceperit recenſere: ⁊ meritis atqꝫ operibꝰ ſingulorū pre
mia reſtituere: ꝓ terrenis celeſtia/ ꝓ tēporalibꝰ ſempiter
na/ ꝓ modicis magna p̄ſtare: adducere ſanctos in viſiōe
paterne gl'ie: ⁊ facere in celeſtibꝰ cōſidere/ vt ſit deus oīa
in oībus: eternitatemqꝫ ſuis amatoribꝰ et immortalitatē
largiri/ ad quā eos ſanguinis ſui viuificatione reparauit
denuo ad paradiſum reducere: ⁊ regna celoꝝ in fide ⁊ ve
ritate ſue pollicitatiōis apire. Hec hereant firmiter ſenſi
bus veſtris: hec intelligant̃ plena fide: hec toto corde dili
gantur/ hec indeſinētiū operū magnanimitate acq̄rant̃.
Res poſita eſt in poteſtate faciētis: q: regnū celorū vim
patit̃. Res iſta o homo. i. regnū celorū aliud nō q̄rit p̄
ciū/ niſi teipſum. Tantū valet/ quantū es. Tu te da: ⁊ ha
bebis illam. Quid turbaris de precio? Chriſtus ſemetip
ſum dedit: vt acquireret te in regnū deo patri. Ita ⁊ tu te i. Co. xv.
ipſum da vt ſis regnū eiꝰ: ac nō regnet peccatū in morta Ro. vi.
li tuo corpore/ ſed ſpūs in acq̄ſitione vite. Ad hanc ergo
operū ſalutariū dilectiſſimi delectemur palmam: libēter

Digitized by Google

ac prompte certem⁹: omnes in agone iuſtitie deo et chri-
ſto expectāte curramus: ⁊ ꝙ ſeculo ⁊ mūdo maiores iam
eſſe cepimus/curſum noſtrū nulla ſeculi ⁊ mūdi cupidita
te retardemus: ſi ſic expeditos: ⁊ ſic celeres in hoc operis
agone currentes/dies nos vltimus inuenerit/nuſꝗ dn̄s
meriti ac pmij deerit remunerator. Qui coronā in pſecu-
tione purpureā ꝑ paſſione donabit: ipſe in pace viuenti-
bus ꝑ iuſtitie meritis dabit ⁊ candidā. Nā nec Abraā nec
Iſaac/nec Iacob occiſi ſunt: ⁊ tn̄ fidei ⁊ iuſtitie meritis ho
norati/inter patriarchas primi eſſe meruerūt. Ad quorū
cōgregat̄ cōuiuiū ꝗſꝗs fidelis ⁊ iuſtus ac laudabilis in-
uenit̄. Memores eſſe debemus: volūtatē nos nō noſtrā/
I. Ioā. ij. ſed dei facere debere: q2 ꝗ fecerit ei⁹ volūtatē manebit in
eternū. Quapropter chariſſimi mēte integra/fide firma
ꝟtute robuſta/charitate ꝑfecta/parati ad oēm volūtatē
dei ſimus: cōſeruātes fortiter mādata dn̄ica. In ſimplici
Conſer- tate ſeruate innocētiā: in charitate concordiā: modeſtiā3
uatio vir in humilitate: diligentiā in adminiſtratiōe: vigilantiā3 in
tutū do- adiuuādis laborātib⁹: miām in fouēdis pauperib⁹ inde-
cetur. feſſa veritate conſtantiā: in diſcipline ſeueritate cēſurā:
ne aliqđ exēplū bonorꝫ factorꝫ deſit in nobis. Hec ſūt em̄
veſtigia ꝙ nobis ſcti quiꝗ reuertētes in patriā reliqrunt:
vt illorꝫ ſemitis inherentes/ſequamur ⁊ gaudia. Patriā
quoꝗ nr̄am paradiſum cū illis cōputem⁹: parētes/pr̄iar
chas ⁊ ꝓphetas hr̄e iā cepim⁹. Cur nō ꝓperam⁹ et curri-
mus: vt ad patriā nr̄am venire/⁊ parentes ſalutare poſſi
mus? Magnus illic nos charorū numerus expectat pa-
rentū/fratrū/filiorū frequēs nos ⁊ copioſa turba deſide-
rat: iam de ſua incolumitate ſecura/adhuc de nr̄a ſalute
ſolicita. Ad eorꝫ fr̄es cōplexū ⁊ cōſpectū venire: quanta et
illis ⁊ nobis in cōe letitia eſt? qlis illis celeſtiū voluptas
cōuerſorū ſocietatē expectantiū: ꝙ ſumma ⁊ ꝑpetua exul
tatio? Illic apoſtolorꝫ glorioſus chorus: illic ꝓphetarum
exultantium numerus inſignis gaudet: illic ꝓplus innu
merabilis martyrum ob certaminum victoriam corona-
tus tripudiat: illic cōfeſſorum fortitudo letatur: illic etiā3
clariſſima virginum turba exultat. Sed ⁊ illorum remu-
neratio cenſet̄: qui ꝑcepta dn̄ica ſeruātes/ad celeſtes the
ſauros terrena patrimonia tranſtulerūt. Ad hos dilectiſ-
ſimi tota auiditate ꝓperem⁹: vt cū his cito eſſe et cito ad
chriſtū ꝑuenire nos contingat optemus: cūꝗ illius itine-
ris ducem habeamus ſalutis auctorē/lucis principē/leti
tie largitorem: qui viuit ⁊ regnat ⁊c.

¶ In die omnium ſanctorū Sermo.

LEgitur in eccleſiaſti-
cis hiſtorijs: ꝙ ſanct⁹ Bonifacius ꝗ quart⁹ a
beato Gregorio Romane vrbis epiſcopatū
tenebat ſuis precib⁹ a Phoca ceſare impetrarit: donari ec-
cleſie chriſti templū Rome quod ab antiquis Pantheon
antea vocabat̄: q2 hoc quaſi ſacrū omnium videbat̄ eſſe
deorū. In quo eliminata oī ſpurcitia/fecit eccleſiā ſancte
dei genitricis/atꝗ oīm ſanctorꝫ chriſti: vt memoria eorū
haberet̄ a fidelib⁹/excluſa demonū multitudine ⁊ plebs
vniuerſa in capite calēdarꝫ Nouēbriū ſicut in die natalis
dn̄i: ad eccleſiā in honorē oīm ſanctorꝫ conſecratā conue-
niret. Ibiꝗ miſſarū ſolēnitate a pſule ſedis apoſtolice ce
Origo lebrata: oībuſꝗ rite peractis vnuſꝗſꝗ in ſua cū gaudio re
feſtiuita mearet. Ex hac ꝗ cōſuetudine ſctē Romane eccleſie: cre-
tis. ſcente religione chriſtiana: decretū eſt vt in eccleſijs dei: ꝗ
per orbē terrarū longe lateꝗ cōſtruūtur: honor ⁊ memo-
moria oīm ſctōrꝫ in die ꝗ ꝑdixim⁹ haberet̄: vt ꝗcꝗd huma
na fragilitas ꝑ ignorantiā vel negligentiā/ſiue ꝑ occupa
tionē rei ſecularis in ſolēnitatib⁹ ſctōrꝫ minus plene pere
giſſet: in hac obſeruatiōe ſolueret̄: ꝗten⁹ eorꝫ patrocinijs
ꝓtecti ad ſupna celorꝫ gaudia ꝑuenire valeamus. Nūc ꝗ
fr̄es chariſſimi: in oīm primordijs ſctōrꝫ/nobiſcū deū lau-
dare: ꝗ cūctos cōdidit ſctōs: ꝑ quē oīa facta ſunt: ꝑ quem
oīa ſubſiſtūt elemēta: cui⁹ maieſtas nec icipit nec deſinit

in ſeculū: vt merito omne initiū ac finis creature noīet̄: vt
de eo per quēdē prudētē dictum eſt. Oīs ſapientia a dn̄o Eccli. I.
deo eſt: ⁊ cū illo fuit ſemper: ⁊ eſt ante euū. Altitudinē ce-
li ⁊ latitudinē terre ⁊ ꝓfundū abyſſi ꝗs dimēſus eſt? Are-
nā maris ⁊ pluuie guttas ⁊ dies ſeculi/ꝗs dinumerauit?
Ipſe ſolus inueſtigare/metiri/ac dinumerare hec omnia
pot: ꝗ celi ambitū ſua circūit ſapientia: ⁊ ꝓfundum abyſſi
ſua penetrat virtute. Et egregi⁹ ille verſificator dei ſapiē-
tiā oīa poſſe atꝗ noſſe cōſiderabat/dicens. Qui ſtellas
numeras: ꝗrū tu noīa ſol⁹ Signa/poteſtates/curſus/
loca/tempora noſti. Cuius principiū atꝗ virtutē apoſto-
lus ſpiritu ſancto ꝑuent⁹: ſupra modū eſſe inueſtigare hu Ro. xi.
manū cōmemorabat/dicēs. O altitudo diuitiarū ſapien
tie ⁊ ſcientie dei/ꝙ incōprehenſibilia ſunt iudicia eius: et
inueſtigabiles vie eius. Quis em̄ cognouit ſenſum dn̄i:
aut quis cōſiliari⁹ eius fuit: aut quis prior dedit illi et re-
tribuet̄ ei. Qm̄ ex ipſo ⁊ ꝑ ipſum ⁊ in ipſo ſunt oīa: ipſi ho
nor ⁊ gloria in ſecula ſeculorū. Qui ſupna celorum regna
ſpiritibus angelicis ad laudē ⁊ gloriā atꝗ honorē ſui no-
minis ac maieſtatis/imperpetuū miro ordine collocauit
de quib⁹ plura loqui pertimeſcim⁹: q2 ſoli deo ſcire eſt/quo-
modo vel quēadmodū eorꝫ nobis inuiſibilis abſꝗ conta
gione vel diminutione in ſua ſola conſiſtit puritate natu Nouē or-
ra. Nouē vero eſſe ordines angelorū ad dei iudicia ac my dines an
ſteria cōplēda teſtante ſacro eloquio cognouim⁹: quorū gelorū.
principat⁹ atꝗ poteſtates/ſubtiliter atꝗ mirabiliter dei
omnipotētis nutu diſtinguunt̄. Alij ex illis ad nos in mū
dū miſſi futura ꝑdicando ꝑueniūt: alij ad ea cōſtituti vt ꝑ
eos ſigna ⁊ miracula fiant: alijs ſubiectis angelorū ſpiri-
tibus preſunt/eiſꝗ ad iplēda diuina myſteria diſponēdo
principant̄. Alij mira potētia ceteris preeminent: ꝓ eo ꝙ
eis ad obediēdū alia angelorꝫ agmina ſubiecta ſunt: alij
tanta diuinitatis grā replent̄: vt in eis dn̄s ſedeat: et per
eos ſua iudicia decernat: alij tanto ꝑfectiore ſciētia pleni
ſunt/quanto claritatē dei vicini⁹ cōtemplant̄: alia ꝟo ita
ſunt deo cōiuncta angelorū agmina vt inter hec ac deum
oīno nulli alij interſint: ⁊ tanto magis ardēt amore quā-
to ſubtilius claritatē diuinitatis eius aſpiciūt. Talib⁹ vt
diximus a primordio de beatorū ſpirituū diſtinctionibus:
ſuperna celorū regna a deo cōditore imperpetuū mirabi-
liter collocata ſubſiſtūt. His oībus fratres chariſſimi/tā
decoris ac deo dilectis angelorū agminibus huius diei
ſolennitatem credimus eſſe conſecratam. Sed ecce dum
ſecreta celeſtiū ciuium rimamur/ſupra modū noſtre fra-
gilitatis digreſſi ſum⁹. Taceamus interim de ſecretis ce-
leſtibus: ſed et ante conditoris noſtri oculos tergamus
peccatorū maculas: vt ad eos de quibus loquimur/ꝑue-
nire valeamus. Ut hic tamen aliquid de hac eadem pul-
chra atꝗ decora feſtiuitate loqui incipiamus/ordo nos
cōpellit ſacratus: qui nō ſolum angelorū (vt ꝑdiximus)
ſpiritibus/verumetiā ſanctis omnibus qui in terra ſunt/
ab exordio mundi procreati honorabiliter dedicata cōſi-
ſtit. E quibus primi fuerūt patriarche/viri religioſi atꝗ Patriar
glorioſi in vita ſua/patres prophetarum et apoſtolorum charum
quorū memoria nō derelinquetur: ⁊ nomē eorū manet in laus.
eternū: quia deo digni inuenti ſunt: fide preclari: hoſpita-
litate precipui: aſtuti in ſenſu: ſapientes in opere: rebus ſe
cularibus locupletes: reparatores orbis atꝗ rectores: iu
ſtitia inſignes: longanimes in ſpe: obedientes in ꝑceptis
creduli in repromiſſionibus: ſuſceptores angelorum effe-
cti: facie ad faciem dominū videntes: in cōſilio prudētes:
in prelijs victorioſi: ſtatū mundi regentes: ſceptrū regni
mundani obtinentes. Quorꝫ imperij poſteri nō ceſſauit:
quoaduſꝗ chriſtus ex eorꝫ germine per vterū intacte vir
ginis (qui ſpes eſt omniū gentiū nat⁹ in mundo) appa-
ruit: ⁊ primatum totius orbis ac monarchiam regnando
ſibi vendicauit. Hos ſequitur electio ꝓphetarū cū ꝗbus
locutus eſt deus/⁊ oſtendit illis ſecreta ſua: vt ea que vē-
tura ſunt/ꝗſi pſentis ſpūſſancti gratia illuminati/agno-
ſcere atꝗ enuntiare poſſent: principes populorū ventura

Digitized by Google

pꝛedicando facti: alij in vtero/ alij in pueritia/ alij in iuuē
tute/ atq; alij in ſenectute/ cogniti deo ⁊ ſanctificati inuē-
ti ſunt. Fide pleni/ deuotione ſummi/ induſtria ſolertes/
excellēti ingenio ꝑditi/ in exercitatiōe diſcipline inſtructi
in ſctā meditatiōe aſſidui/ metuq; moꝛtis intrepidi. Ver-
berabāt tyꝛannos: ſacrilegos interfecerūt. Clauſerūt re-
frenatis imbꝛibus celū: iterū parcēdo aperuerunt. Pctā
ppl'i plangentes: eoꝝ ſe vltioni apponētes/ multis quoq;
miraculoꝝ ſignis effulſere. Dominū infirmitates cura-
Prophe bant: moꝛtuoꝝ coꝛpoꝛa reſuſcitabāt. Chꝛiſti vō ꝑ virginē
tarū pꝛe- natiuitatē ac paſſionē vel reſurrectionē/ ſiue aſcēſionē/ et
conium. ſpūſſancti aduentū/ vel futurū iudiciū edocti/ clara voce
ꝑdixere. Hos oēs ꝓculdubio venerāda hui⁹ diei feſtiuita
te/ nullo modo pꝛiuatos/ ſed cōſoꝛtes eſſe eā intuēdo ſpe-
ramus. Ut ḡ chariſſimi fr̄es antiquoꝝ memoꝛiā ꝓcedē-
tiū patrū ante legē ⁊ ſub lege ſcriptura cōmemoꝛat: ad h̄
tm̄modo ꝓferim⁹/ vt facili⁹ intelligere valeatis: q̄nta vel
qualis ſit hui⁹ ſacratiſſimi ꝑſentia diei: q̄ oīb⁹ q̄b⁹ loq̄mur
ſine fine cōſtat honeſta. Nūc ḡ reuertamur ad eos quos
vnda baptiſmatis ⁊ effuſio ſanguinis chꝛiſti ab erroꝛe pa
terni delicti: ac ſqualloꝛe vetuſte gētilitatis/ i nouo teſta
mento ꝑ gratiā ſpūſſancti abluendo purgauit: quoꝝ ocu
li beati: qui chꝛiſtum in carne viuentē videre meruerūt.
Hui⁹ tā clare viſiōis/ Joānes baptiſta/ q̄ eodē angelo q̄
chꝛiſtus denūtiāte cōcept⁹ eſt: in exoꝛdio ꝑdicatiōis atq;
Joā.j. baptiſmatis pꝛimatū tenebat: q̄ chꝛiſtū pctā mūdi tollen-
Mat.xj. tē vidēdo agnouit: atq; digito demōſtrauit: q̄ inter natos
Luce.j. mulieꝝ nō ſurrexit maioꝛ/ chꝛiſto atteſtāte: q̄ merito ꝑcur
ſoꝛ dn̄i/ ꝑco iudicis/ ꝓpheta altiſſimi nūcupat᷑: q̄m nōdū
edit⁹/ chꝛiſtū mūdo vēturū ꝓphetauit: ⁊ ad redēptionem
aiaꝝ ad inferos deſcendente glꝛioſa ꝑcurrit paſſiōe. Huic
athlete dei electoꝝ cōcoꝛdat duoden⁹ ap'loꝝ numer⁹: q̄s
chꝛiſt⁹ a pꝛimis miraculoꝝ virtutib⁹/ ad cōponēdū noue
fidei fundamentū: erigēdūq; adhuc tenere ſtatū eccleſie
ꝓuidentia diuina ex oīb⁹ q̄s capiebat mundus elegit: vt
in oēm terrā ſon⁹ eoꝝ ꝑdicatiōis exiret: et in fines oꝛbis
terre eoꝝ ꝓcederēt verba. Qui vere vinee. i. chꝛiſto tāq̄
palmites adherentes: quoꝝ fructus in ſempiternū ꝑma
Mat.v. nens/ nō marceſcet: q̄bus ipſe dn̄s locut⁹ eſt/ dicēs. Vos
eſtis lux mūdi: ⁊ nō pōt ciuitas abſcōdi ſup mōtē poſita:
neq; accendūt lucernā/ ⁊ ponunt eā ſub modio: ſed ſupꝛa
cādelabꝛū/ vt luceat oībus qui in domo ſunt. Sic luceat
lux veſtra coꝛā hoīb⁹/ vt videāt opera veſtra bona: ⁊ gloꝛi
Jo.xv. ficent patrē veſtrū qui in celis eſt. Et iterū. Jam non dicā
vos ſeruos: quia ſeruus neſcit q̄d faciat dn̄s eius: vos au
tē dixi amicos q꞉ oīa quecūq; audiui a patre meo nota fe
Mat. ci vobis. Et quodcūq; ligare voluiſſent ſup terrā/ ligatū
xviij. eſſe in celis: ⁊ quodcūq; ſoluerēt ſup terrā/ ſolutū eſſe in
Lu.xxij. celis pꝛomiſit. Et iterū. Cū veniſſet ad iudicādum ſeculū
eos ſup ſedes duodecim eſſe ſeſſuros/ ⁊ ſecū iudicaturos
oꝛbē terre ꝑdixerat. Talib⁹ vt credim⁹ patronis hec dies
ſubiecta declarat᷑. His ſubiectū eſt triūphale martyꝛū no
Apl'oꝝ mē: qui per diuerſa toꝛmētoꝝ genera/ chꝛiſti paſſionē nō
excellen- laſſeſcentibus ꝑcoꝛdioꝝ mentibus imitabant᷑: alij ferro
tia ⁊ mar peremptí: alij flāmis exuſti: alij flagris verberati: alij ve-
tyꝛum. tribus ꝑfoꝛati: alij patibulo cruciati: alij pelagi periculo:
alij viui decoꝛiati: alij vinculis mancipati: alij linguis pꝛi-
uati: alij lapidib⁹ obꝛuti: alij frigoꝛe afflicti: alij fame cru-
ciati: alij vero truncati manibus: ſiue ceteris ceſi mēbꝛis:
ſpectaculū cōtumelie in ꝑp'lis nudi ꝓpter nomen dn̄i poꝛ
tantes. Hi ſunt triumphatoꝛes ⁊ amici dei: qui contemnē
tes ſceleratoꝛū iuſſa pꝛincipum/ modo coꝛonantur: ⁊ acci
piunt palmas laboꝛum: q꞉ fundati erant ſupꝛa firmā pe-
trā. i. chꝛiſtū. De talibus huiuſmodi ap'ls mēte cōpunct⁹
ingemiſcēs ait. Sancti ludibꝛia et verbera experti: inſup
⁊ vincula/ ⁊ carceres: lapidati ſunt/ ſecti ſunt/ tēptati ſunt/
Heb.xj. in occiſiōe gladij moꝛtui ſunt. Circuierunt in melotis: in
pellibus capꝛinis: egentes/ anguſtiati/ afflicti: q̄b⁹ dign⁹
nō erat mūdus: ⁊ reliqua. Et beatus papa Gregoꝛius in
expoſitione cuiuſdā euangelij/ de iſtiuſmodi bellatoꝛib⁹

querimoniā faciendo: ecce inquit electi carnē domāt: ſpi-
ritū roboꝛant/ demonibus imperāt/ virtutib⁹ coruſcant:
ꝑſentia deſpiciunt: eternā patriā vocibus moꝛibuſq; ꝑdi-
cant: eā etiā moꝛiendo diligūt: atq; ad illā ꝑ toꝛmēta ptin-
gunt: occidi poſſunt/ ⁊ flecti nequeūt. Et ſi coꝛā hoīb⁹ toꝛ
menta paſſi ſunt: ſpes illoꝝ immoꝛtalitate plena eſt. In Sap.iij.
paucis vexati/ in multis bn̄ diſponent᷑: q̄m deus tentauit
eos ⁊ inuenit illos dignos ſe. Tāq̄ aurū in foꝛnace ꝓba-
uit illos: ⁊ q̄ſi holocauſti hoſtiā accepit eos. Nunc ḡ mar
tyꝛū chꝛiſti certamina atq; victoꝛias audiuimus eis nimi
rum hunc diem tantū credimus ſanctificatum/ quantū
in ſemetipſis vt ſanctificarent᷑ laboꝛare per toꝛmēta non
ceſſauere. Chꝛiſti vō ſacerdotib⁹ atq; doctoꝛibus ſiue cō- Confeſ-
feſſoꝛibus huius feſtiuitatē diei non ignotā eſſe credim⁹: ſoꝛū com
qui coꝛda fidelium ſpiritualiter quaſi imbꝛibus irrigant mēdatio
celeſtibus: vt feliciter ꝓferre immarceſſibilē bonoꝛū ope
rum poſſint fructū: qui talenta ſibi credita nō ſolū redde
re/ verūetiā cum vſura ſine fraude amplificare ꝓcurauē-
runt: quia bonū quod per gratiā ſpiritusſancti intelligen
do didicerāt: nō ſibimet tantūmodo ꝓfuturū/ ſed et alijs
ſubiectoꝛum mentibus: ſ'm ap'li ꝓceptū/ arguendo/ obſe- ij.Ti.iiij.
crando/ increpando/ curāq; faciendo/ inſerere nitebant᷑.
Quoꝝ mens lucidiſſima: manus vō plene ſunt mundi-
tia: eo ꝙ in mēſa altaris ſacroſancta chꝛiſti coꝛpoꝛis ⁊ ſan
guinis myſteria celebꝛantes: et in ſui coꝛdis penetralib⁹
hoſtiam viuam/ deoq; placentē. i. ſemetipſos ſine macula
atq; admixtione praui operis/ offerre non deſiſtant. Et li
cet ꝑſecutoꝝ non ſenſiſſent gladiū: tn̄ per vite meritū deo
digni martyꝛio nō ꝓuant᷑: q꞉ martyꝛiū nō ſola ſanguinis
effuſione/ ſed abſtinentia peccatoꝛū/ et exercitatione dei
pꝛeceptoꝛū perficit᷑. Beata dei genitrix ſemꝑ virgo Ma
ria templū dei/ ſacrariū ſpiritusſancti: virgo ante partum
virgo poſt partum: pꝛeſentis ſolēnitatis diei/ cum ſuis vir
ginibus expers nullo modo credenda eſt: que dei popu-
lum faciendo monebat ſpernere perituri luxus ſeculi: a
lenocinijs moꝛtalis nature declinare: carnis pudicitiā cū
v͛ginitatis honoꝛe intra coꝛdis hoſpitiū obſeruare: eāq; oīū
virtutū reginā/ fructū ſalutis ꝑpetue/ ſociā eſſe angeloꝛū
ſuis affirmabat exemplis: ita vt innumerabilis multitu-
do vtriuſq; ſexus eius ſequebatur veſtigia: vt relictis nu Virgi-
ptiarū copulationib⁹/ ſpꝛetaq; liberoꝛū ꝓpagine/ ſponſo nū digni
q̄ in celis eſt/ perenni mēte/ actu/ habitu/ et geſtu applicare tas.
maluerūt: oꝛationib⁹ inſtātes/ ieiunijs adherentes/ vigi-
lias ſacras adamātes/ elecmoſynas ſectantes/ in tribula
tione gaudētes/ paupes recreātes/ nudos veſtiētes/ in-
firmos viſitantes: in verbis calūnie vel cōtumelie patiē-
tes: in augmēto ſue ꝑfectiōis humiles/ ⁊ in damno rerū
tempoꝛalium deo gratias agentes. Hec oīa ⁊ his ſimilia
pꝛo deſiderio regni celeſtis ⁊ pꝛopter ſpem eterne retribu
tionis ardentiſſimo amoꝛe/ indeſinenter atq; libenter ſu-
ſtinebant: ⁊ ſic in charitate dei ac pꝛoximoꝛū amoꝛe perſe
uerantes: deo ſoli vitā finire gaudebāt. Sic et Anachoꝛi
tarum ſingulare pꝛopoſitū ab huius diei ſolēnitate nō ſe
paratum eſſe confidimus: qui per ſingula loca eremi: in
ſpelūcis ⁊ exiguis cellarū tugurijs vnici: modico cōtenti
pabulo demoꝛabant᷑: beſtijs ſociati: multis auibus ſubmi
niſtrati/ ciboꝛū ſpernentes delicias/ luxus ſeculi calcātes:
laudem tempoꝛalē non amantes/ viſum hominū fugien
tes/ angeloꝛū aſſueti loquelis/ pluribus virtutibus efful
ſere ſignis. Cecis viſum innouabāt/ claudis greſſum fir-
mabāt/ ſurdis auditū reſtituebāt/ ſuperantes demonia:
mancis man⁹ reſtituebāt/ moꝛtuos ſuſcitabāt. Veꝝ quia
his oībus non mediocriter: ſed ꝑfecte huius ſacratiſſime
atq; excellētiſſime diei ſolēnitas maxima conſtat honoꝛe:
nos ḡ fratres chariſſimi: tātoꝝ patrocinia interceſſoꝛum
de quibus locuti ſumus: tota mētis intentione q̄ramus
vt per tēpoꝛalia feſta que gerimus: eoꝝ meritis interce-
dētib⁹ ad eterna gaudia ꝑuenire valeam⁹. Tranſeūt cun
cta: que tēpoꝛaliter feſtiua celebꝛant᷑: curate q̄ his ſolēni-
tatibus intereſtis/ ne ab eterna ſolennitate ſeparemini.

Digitized by Google

Quid ꝓdeſt intereſſe feſtis hoīꝫ: ſi deeſſe cōtingat feſtis
angeloꝝ: Nolite ḡ penſare in vobis q̄ poſſideris trāſito
ria/ ſed cōſiderate q̄d eſtis. Ecce mundus q̄ diligit̄/ fugit.
Sancti iſti quoꝝ hodie cōmemoratiōnē facim⁹ florentē
mundū/ mētis deſpectu calcauerūt. Tūc em̄ erat vita lō
ga/ ſalus cōtinua/ opulētia in reb⁹/ fecūditas in ꝓpagine
tranquillitas in diuturna pace: et tm̄ cū in ſeipſo floreret
iā in eoꝝ cordib⁹ mūd⁹ aruerat: ecce iā in ſeipſo mūdus
[Mundi aduerſitates declarātur] aruit/ ⁊ adhuc in nr̄is cordib⁹ floret. Ubiq̄ eſt luct⁹: vbiq̄
deſolatio: vndiq̄ ꝑcutimur/ vndiq̄ amaritudinib⁹ reple
mur: ⁊ tū ceca mēte carnales cōcupiſcētias/ ipſas ei⁹ ama
ritudines amam⁹. Fugientē ſeq̄mur/ labēti inherem⁹: cū
ipſo labimur/ quē cadentē tenem⁹. Aliqn̄ nos mūdus re
traxit a deo: nūc tantis plagis plen⁹ eſt/ vt ipē iā nos mū
dus mittat ad deū. Pēſare ḡ: q: nulla ſunt q̄ tpaliter cur
rūt. Finis em̄ tēporaliū oſtendit: q: nihil eſt q̄d trāſire nō
pōt. Caſus rerū indicat: q: res tranſiens/ et tūc ꝓpe nihil
fuit cū ſtare videret̄. Hec igit̄ vobiſcū agite: ħ in mēte ſe
dula cogitatiōe ꝟſate: et ſi adhuc hic tenemur īfirmitate
corpis: tm̄ ad eos de q̄b⁹ loq̄mur toto corde tēdam⁹: vt cū
ipſis poſtmodum ad eterna ſecula peruenire mereamur
per cū qui viuit ⁊ regnat in ſecula ſeculorum. Amen.

¶ De eodem feſto. Matthei. V.

¶ In illo tempore: Uidens Jeſus turbas: aſcen
dit in mōtē. Et cum ſediſſet: acceſſerunt ad eum
diſcipuli eius. Et aperiens os ſuum docebat eos
dicens; Beati pauperes ſpiritu: qm̄ ipſorum eſt
regnum celoꝝ. Et reliqua. Homilia beati Leo
nis pape.

Ualis enim doctrina
ſit chriſti/ ſacre ipſi⁹ ſentētie ꝓteſtant̄: vt qui ad
eternā beatitudinē ꝑuenire deſiderāt: gradus
[Tex.] feliciſſime aſcēſionis agnoſcāt. ¶ Beati inq̄t pauperes
ſpiritu: qm̄ ipſoꝝ eſt regnū celoꝝ. De quib⁹ pauperibus
dn̄s loqueret̄ forte eſſet ambiguū: ſi dicens: beati paupe
res nihil adderet de intelligēda pauperū qualitate: ⁊ ſuf
ficere videret̄ ad ꝓmerendū regnū celoꝝ ea ſola inopia
quā multi ſub dura ⁊ graui neceſſitate patiunt̄. Sed cū
ait: beati pauperes ſpū: oſtendit eis regnū celoꝝ tribuen
dū: quos humilitas cōmēdat animoꝝ magis q̄ indigē
tia facultatū. Dubitari aūt nō pōt: q̄ humilitatis iſti⁹ bo
nū facilius pauperes q̄ diuites aſſequant̄: dū ⁊ illis in te
nuitate amica eſt māſuetudo: ⁊ iſtis i diuitijs familiaris
elatio. Uerūtamen ⁊ in pleriſq̄ diuitib⁹ inuenit̄ hic ani
mus: qui abundantia ſua nō ad tumorē ſupbie/ ſꝫ ad opa
benignitatis vtant̄: idq̄ pro lucris maximis numerēt: q̄d
ad redimendā miſeriā alieni laboris impēderint. Omni
generi atq̄ ordini hominū dat̄ in hac virtute cōſortiū: q:
poſſunt eſſe ꝓpoſito pares ⁊ impares cēſu: nec intereſt
quātū ſint in terrena facultate diſſimiles: q̄ in ſpūalibus
[Que paupertas ſit beata] bonis inueniūtur equales. Beata igit̄ illa paupertas q̄
rerum temporaliū amore non capitur/ nec mūdi opibus
augeri appetit/ ſed celeſtib⁹ bonis diteſcere concupiſcit.
Huius nobis magnanime paupertatis exēplū ꝑmi poſt
dn̄m apl̄i prebuerūt: qui oīa ſua ſine differētia relinquen
tes/ ad vocē celeſtis magiſtri/ a captura piſciū in piſcato
res hoim alacri conuerſione mutati ſunt: ⁊ multos ſui ſi
miles fidei ſue imitatiōe fecerunt: qn̄ in illis ꝑmitiuis ec
cleſie vnū cor oīm: ⁊ aīa erat vna credentium: q̄ vniuerſis
reb⁹ ſuis ⁊ poſſeſſionib⁹ diſtractis: ꝑ deuotiſſimā paupta
tē bonis ditabant̄ eternis: ⁊ ex apl̄ica ꝑdicatione gaude
bāt ſe nihil hr̄e de mūdo: ⁊ oīa habere cū chriſto. Hic bea
[Act. iij.] tus Petr⁹ apl̄s: cū aſcēdēs ad tēplū a claudo eleemoſyna
poſceret̄: argentū inq̄t ⁊ aurū nō eſt mihi: q̄d aūt habeo
hoc tibi do: in nomine Jeſu chriſti Nazareni ſurge et am
bula. Quid hac humilitate ſublimi⁹: q̄d hac paupertate lo
cupleti⁹: Nō hꝫ ꝑſidia pecunie/ ſed hꝫ dona nature. Quē
debilē edidit mater ex vtero/ ſaluū fecit Petr⁹ ex verbo:
⁊ qui imaginē ceſaris in numo nō dedit/ imaginem chri
ſti in hoīe reformauit. Hui⁹ aūt theſauri opib⁹ non ſolū
ille adiutus eſt cui greſſus reddit⁹ eſt: ſed etiā quinq̄ mi
lia viroꝝ qui tūc ad exhortationē apl̄i ob eiuſdē curatio
nis/ mirationiſq̄ miraculū crediderunt. Et ille pauper q̄
non habebat q̄d petēti daret: tantā dedit diuine grē lar
gitatē: vt quēadmodū vnū hominē reintegrauit in pedi
bus: ſic tot milia credentiū ſanaret in cordibus: faceretq̄
eos in chriſto alacres: q̄s in Judaica ꝑſidia iuenerat clau
dicantes. Poſt predicationē huius feliciſſime pauperta
tis/ addidit dn̄s dicēs. ¶ Beati mites: qm̄ ipſi heredita [Tex.]
te poſſidebunt terrā. Mitib⁹ ac manſuetis/ humilib⁹ ac
modeſtis: ⁊ ad oīm iniuriarū tolerātiā preparatis/ poſſi
denda terra ꝓmittit̄. Nec parua eſtimāda eſt hec aut vi
lis hereditas: tāq̄ a celeſti habitatiōe diſcreta ſit: cum re
gnū celoꝝ non alij intelligant̄ intrare. Terra ḡ promiſſa
mitib⁹ ⁊ in poſſeſſionē danda māſuetis/ caro ſanctoꝝ eſt:
que ob humilitatis meritū/ felici reſurrectiōe mutabit̄: ⁊
immortalitatis gloria veſtiet̄: in nullo iam ſpiritui futura
cōtraria: et cū voluntate animi ꝑfecte vnitatis habitura
cōſenſum. Tunc enim exterior homo interioris hoīs erit
quieta ⁊ intemerata poſſeſſio. Tūc mēs vidēdo deū intē
ta/ nullis corporee molis impediet̄ obſtaculis: nec iam di
ci neceſſe erit. Corp⁹ q̄d corrūpit̄ aggrauat aīam: ⁊ depri [Sap. ix.]
mit terrena inhabitatio ſenſum multa cogitantem: qm̄
habitatori ſuo nō reluctabit̄ terra: nec immoderatū aliq̄d
cōtra imperiū ſui rectoris audebit. Poſſidebunt em̄ illā
mites pace ꝑpetua: ⁊ nihil vnq̄ de eoꝝ iure minuet̄ cum
corruptibile ħ induerit incorruptionē/ ⁊ mortale ſumpſe
rit immortalitatē: vt periculū ꝟtat̄ in premiū: ⁊ quod fue
rit oneri ſit honori. Poſt hec dn̄s addidit/ et dicit. ¶ Bti [Tex.]
q̄ lugēt: qm̄ ipſi cōſolabunt̄. Luct⁹ hic dilectiſſimi/ cui cō
ſolatio eterna ꝓmittit̄/ nō eſt cū hui⁹ mundi afflictiōe cō
munis: nec beatū quēq̄ faciūt iſta lamēta: q̄ tot⁹ huma
ni generis deploratione fundunt̄. Alia eſt rō ſctōꝝ gemi
tuū/ alia beatarū cauſa lachrymarū. Religioſa triſtitia: [Religioſa triſtitia.]
aut alienū peccatū luget aut ꝓpriū: nec de ħ dolet q̄d di
uina iuſtitia agit̄: ſed de eo meret q̄d hūana iniq̄tate com
mittit̄. Ubi magis plāgēd⁹ eſt faciēs maligna q̄ patiēs:
q: iniuſtū malitia ſua demergit ad penā: iuſtū aūt tolerā
tia ducit ad gl̄iam. Deinde dn̄s ait. ¶ Beati q̄ eſuriūt et [Tex.]
ſitiūt iuſtitiā: qm̄ ipſi ſaturabunt̄. Nihil eſuries hec corpo
reū/ nihil expetit ſitis iſta terrenum: ſed iuſtitie bono deſi
derat ſaturari: ⁊ in oīm occultoꝝ introducta ſecretū/ ipſo
dn̄o optat impleri. Felix mēs q̄ hūc cōcupiſcit cibū: et ad
talē eſtuat potū: quē vtiq̄ nō expeteret/ ſi nihil de ei⁹ ſua
uitate guſtaſſet. Audiēdo aūt dicētem ſibi ꝓphetie ſpm̄.
Guſtate ⁊ videte qm̄ ſuauis eſt dn̄s: accepit quādā ſupne
dulcedinis portionē: ⁊ in amorē caſtiſſime volūtatis exar [Pſal. xxxiij.]
ſit: vt ſpretis oīb⁹ tpalib⁹/ ad edēdā bibēdāq̄ iuſtitiā toto
accenderet̄ affectu: ⁊ illi⁹ primi mādati apphēderet ꝟita
tē/ dicētis. Diliges dn̄m deū tuū ex toto corde tuo: ⁊ ex to
ta mēte tua: ⁊ ex tota ꝟtute tua: qm̄ nihil eſt aliud dilige [Mat. xxij.]
re deū q̄ amare iuſtitiā. Deniq̄ ſicut illic dilectiōi dei ꝓxi
mi cura ſubiūgit̄: ita et hic deſiderio iuſtitie virt⁹ mie co
pulat̄/ ⁊ dicit̄. ¶ Beati miſericordes: qm̄ ipſi miam cōſe [Tex.]
quēt̄. Agnoſce chriſtiāe dignitatē tue ſapie: ⁊ ad q̄liū diſci
plinarū artes atq̄ ꝑmia voceris itellige. Miſericordē te
eē vult/ iuſtū vult eē iuſtitia: vt in creatura ſua creator appa
reat: ⁊ in ſpeculo cordis hūani ꝑ lineas imitatiōis expſſa
dei imago reſplēdeat: ſecura eſto operātiū fides. Aderūt
tibi deſideria tua: et de his q̄ amas ſine fine potieris. Et
qm̄ tibi ꝑ eleemoſynā oīa mūda ſunt: ad eā q̄ btitudinē q̄
cōſequēter eſt ꝓmiſſa ꝑuenies/ dicēte dn̄o. ¶ Bti mūdo [Tex.]
corde: qm̄ ipſi deū videbūt. Magna felicitas dilectiſſimi
cui tātū ꝑmiū ꝑparat̄. Quid ḡ eſt hr̄e cor mūdū/ niſi eis q̄
ſupra dicte ſunt ſtudere ꝟtutib⁹: Uidere aūt deū quante
ſit btitudinis: q̄ mēs cōcipere/ q̄ lingua valeat explicare?
Et tm̄ hoc cōſequet̄ cū trāſformabit̄ hūana natura: vt nō

i.Co.xiij iam p ſpeculũ nec in enigmate:ſed facie ad faciẽ: ipſam
i.Cor.ij. quã nullus hoim videre potuit/ſicuti eſt/videat deitatẽ:
⁊ qđ oculus non vidit/nec auris audiuit/nec in cor hois
aſcendit/p ineffabile gaudiũ eterne cõtemplatiõis obti/
neat. Merito ħ beatitudo cordis pmittit puritati. Splẽ
dorem etẽm luminis veri/ſordida acies videre non pote
rit: ⁊ qđ erit iucũditas mẽtib⁹ nitidis/hoc erit pena ma/
culoſis. Declinent ğ terrenarũ caligines vanitatũ: ⁊ ab
omni ſqualore iniq̃tatis interiores oculi tergant: vt ſere
nus intuitus tãta viſione dei paſcat. Ad hoc em̃ pinerẽ/
Tex. dũ illud intelligim⁹ ptinere qđ ſequit. ¶ Beati pacifici:
qm̃ filij dei vocabũt. Btitudo iſta dilectiſſimi nõ cuiuſli/
bet cõſenſionis nec qualiſcũq concordie eſt: ſed illius de
Ro.v. qua dicit apl's. Pacẽ habere ad deũ: ⁊ de qua dicit pphe
Pſal. ta Dauid. Pax multa diligẽtibus nomẽ tuũ: ⁊ nõ eſt illis
cxviij. ſcandalũ. Hac pacẽ etiã arctiſſima amicitiarũ vincula: et
indiſcrete ſimilitudines animoꝝ nõ veraciter ſibi vendi/
cãt/ſi nõ cũ dei volũtate cõcordãt. Extra dignitatẽ pacis
ſunt improbarũ parilitates cupiditatũ: federa ſcelerũ/et
pacta vitioꝝ. Amor mũdi cũ dei amore nõ cõgruit: nec ad
ſocietatẽ filiorũ dei puenit/q̃ ſe a carnali generatione nõ
diuidit. Qui aũt ſemp mente cũ deo ſunt/ſoliciti ſeruare
vnitatẽ ſpũs in vinculo pacis: nũq̃ ab eterna lege diſſen
tiunt: fideli oſone dicẽtes. Fiat volũtas tua ſicut in celo
Mat.vj ⁊ in terra. Hi ſunt pacifici: hi bñ vnanimes ſancteq con/
cordes: vocãdi eterno noie filij dei/coheredes aũt chriſti
q: hoc merebit dilectio dei ⁊ pximi/vt nullas iã aduerſi/
tates ſentiat: nulla ſcãdala ptimeſcat: ſed finito oim tẽta/
tionũ certamine: in trãquilliſſima dei pace requieſcat: per
dñm noſtrũ Jeſum chriſtum: qui cum patre ⁊ ſpiritu ſan/
cto viuit ⁊ regnat in ſecula ſeculorum. Amen.

¶ In feſto ſancti Martini quere de confeſſoribus.

¶ De ſancta Catharina quere de virginibus.

¶ In die animarum.

¶ Sequitur ſermo beati Augu/ſtini epiſcopi de verbis apoſtoli: vt de dormientibus non contriſtemur.

i.theſ.iiij Admonet nos beatus apoſtolus/vt de dormientibus/hoc eſt de mor/
tuis chariſſimis nr̃is nõ cõtriſtemur: ſicut ⁊ ce
teri q̃ ſpẽ nõ habẽt: ſpẽ.ſ. reſurrectionis et incorruptionis
eterne. Nã iõ et dormiẽtes eos appellat veraciſſima ſcri/
pture cõſuetudo: vt cũ dormiẽtes audiuimus: euigilatu/
ros minime deſperem⁹. Vñ etiã cãtat in pſalmo. Nunq̇d
q̃ dormit non adijciet vt reſurgat? Eſt ğ de mortuis eis q̃
diligunt q̃dã triſtitia q̃dãmodo naturalis. Mortẽ q̇ppe
Mors horret/nõ opinio ſʒ natura. Nec hmõi mors accederet ni
ſomno cõ/ ſi ex pena quam pceſſerat culpa. Quapropter ſi aialia q̃
paratur ita creata ſunt/vt ſuo q tpe moriãt mortẽ fugiũt/diligũt
vitã: q̃nto magis hõ q̃ ſic fuerat creatus: vt ſi viuere ſine
pctõ voluiſſet/ſine termio viueret? Hinc itaq neceſſe eſt:
vt triſtes ſim⁹: qñ nos moriẽdo deſerũt q̃s amam⁹: q: ⁊ ſi
nouim⁹ eos/nõ i eternũ nos mãſuros: ſʒ aliquãtulũ prece
dere ſecuturos: tñ mors ipa quã natura refugit/cũ occu/
pat dilectũ/cõtriſtat i nobis ipſi⁹ dilectiõis affectũ: ideo
admonuit apl's nõ vt nõ cõtriſtemur: ſʒ non ſicut ceteri q̃
ſpẽ non habẽt. Cõtriſtamur ğ nos in nr̃oꝝ morib⁹ neceſ
ſitate amittẽdi/ſed cũ ſpe recipiẽdi. Inde angimur/hinc
cõſolamur. Inde ifirmitas afficit/hic fides reficit. Inde
dolet hũana cõditio/hic ſanat diuina pmiſſio. Proinde
põpa funeris/agmina exequiarũ/ſumptuoſa diligẽtia ſe
pulture monumẽtoꝝ opulẽta cõſtructio: viuorũ ſũt q̃lia/
cũq ſolatia/nõ adiutoria mortuoꝝ. Orationib⁹ ỽo ſãcte
eccl'ie: ⁊ ſacrificio ſalutari ⁊ elecmoſynis q̃ p eoꝝ ſpiritib⁹
erogãt: nõ eſt dubitãdũ mortuos adiuuari: vt cũ eis mi/
ſericordius agat a dño/q̃ corũ pctã meruerũt. Hoc em̃ a
patrib⁹ traditũ vniuerſa obſeruat eccl'ia: vt p eis q̇ in cor
poris ⁊ ſanguinis chriſti cõmunione defuncti ſunt: cũ ad
ipm ſacrificiũ loco ſuo cõmemorant orẽt: ac pro illis q id
offerri cõmemorẽt. Cũ ỽo eoꝝ cõmendãdoꝝ cauſa/opa
miſericordie celebrant: q̃s eis dubitet ſuffragari: p quib⁹ Suffra/
oſones deo nõ inaniter alligant? Nõ oino ambigẽdũ eſt gia pſũt
iſta pdeſſe defunctis/ſed talib⁹ q̇ ita vixerũt ante mortẽ: defũctis
vt poſſint eis hec vtilia eſſe poſt mortẽ. Nã q̇ ſine fide/q̃ p
dilectionẽ operatur: eiuſq ſacramẽtis de corporibus exie
rũt: fruſtra illis a ſuis hmõi pietatis officia impendũtur:
cuius dũ hic eſſent pignore caruerũt: vel nõ ſuſcipientes
vel in vacuũ ſuſcipiẽtes dei grãm: ⁊ ſibi nõ miam theſau/
rizantes ſed iram. Nõ ğ mortuis noua merita cõparãtur
cũ p eis boni aliq̇d operant ſui: ſʒ eoꝝ pcedẽtib⁹ cõſequẽ
tia iſta reddunt. Nõ ei dictũ eſt/niſi cũ hic viuerẽt/vt eos
hec aliq̇d adiuuarẽt: cũ hic viuere deſtitiſſent: et iõ iſtã fi/
niẽs quiſq vitã/niſi qđ meruit in ipſa/nõ poterit habere
poſt ipſam. Permittant ğ pia corda charoꝝ de ſuoꝝ mor/
tib⁹ cõtriſtari dolore ſanabili: ⁊ cõſolabiles lachrymas fũ
dãt cõditiõe mortali: q̃s cito reprimat fidei gaudiũ: qua
credunt fideles qñ moriunt paululũ a nobis abire et ad
meliora trãſire. Conſolent eos etiã fraterna obſeq̃a: ſiue
q̃ funerib⁹ exhibent/ſiue q̃ dolentib⁹ adhibent: ne ſit iſta
querela dicẽtiũ. Suſtinui q̇ ſimul cõtriſtaret et nõ fuit: et Pſal.
cõſolãtes ⁊ nõ inueni. Sit p virib⁹ cura ſepeliẽdi ⁊ ſepul lxviij.
cra cõſtruẽdi: q: ⁊ hec in ſcripturis ſctis inter bona opera
deputata ſunt. Nec ſolũ in corporib⁹ pr̃iarcharũ aliorũq Ge.xlix.
ſanctorũ: ⁊ hũanis cadauerib⁹ quorũcũq iacentiũ: verũ/ Joã.xix.
etiã in ipſi⁹ dñi corpe pdicati atq collaudati ſunt/qui iſta
fecerũt. Impleant hec homines erga ſuos/officia poſtre
mi muneris: ⁊ ſui humani lenimenta meroris. Verũ illa
que adiuuent ſpũs defunctorum/oblationes/orationes/
erogationes: multo p eis obſeruantius/inſtantius/abũ
dantius impendant: qui ſuos carne nõ ſpiritu mortuos:
non ſolum carnaliter/ſed etiam ſpiritualiter amant.

¶ Sermo beati Auguſtini epiſcopi de verbis apoſtoli: omnes nos manifeſtari oportet ante tribunal chriſti. ij.Co.v.

Omnium chriſtianorũ ſpes frẽs chariſſimi in futuꝝ tp̃s extẽdit: vt qđ
hic ſeruim⁹ deo/alibi nos ſeruiſſe letemur. Hic
em̃ poſita nobis ſunt certamina/ſʒ in futuro ſcl'o certami
nũ pmia reſeruata. Juſte ſiq̇dẽ ⁊ puide diuina ſapia ſepa
rauit tp̃s laboris ⁊ pmij. Hic ğ laboram⁹: ħ deo ſeruim⁹:
⁊ mãdata ei ſuam⁹ vt i futuro ſcl'o.i. i regno celoꝝ eterna
pmia capiam⁹. Scire ei debem⁹ frẽs dilectiſſimi q̇d nobis
diuina ſcptura cõmẽdat.i. futurũ eſſe iudiciũ dei: qđ poſt
reſurrectionẽ cõplebit mortuoꝝ. hoc ẽ qđ pcipue chriſtia/ Chriſtia
nos a gẽtili errore ſecernit: q: illi hãc tm̃ mo vitã ẽẽ credũt norum ⁊
⁊ iõ ſine deo ẽẽ/⁊ diuerſis pctis ⁊ criminib⁹ nõ metuũt iq̃ gentiliũ
nari. Nos ỽo ita i hac vita cõuerſemur/vt nos ad aliã p/ diſcretio
parem⁹: i q̃ ⁊ bonis bona: ⁊ malis mala retribuent: ſicut
dixit apl's. Oẽs nos manifeſtari oportet añ tribunal chri ij.Co.v.
ſti: vt recipiat vnuſq̇ſq prout geſſit/ſiue bona ſiue mala.
Sicut ħ mõ aſtam⁹ i eccl'ia ⁊ nos inuicẽ pſentes aſpicim⁹
ita etiã poſt reſurrectionẽ mortuoꝝ aſtituri ſum⁹ añ tribu
nal xp̃i. Hãc em̃ etiã aiam tũc habebim⁹ quã mõ habem⁹
⁊ in ħ ipõ q̃ nũc induimur ſum⁹ corpe reſuſcitãdi. Nõ em̃
ſic muta aialia facti ſum⁹: nõ ſicut eq̃ et boues/vt eterna
morte peream⁹: q: poſt q̃ ħ vixerim⁹ alibi iudicabimur: vt
aut p pctis penas: aut p bõis opib⁹ pmia cõſeq̃mur eter
na. Nemo ğ frẽs mei de reſurrectiõe deſperet: in qua chri
ſtianorũ ſpes tota cõſiſtit. Credite frẽs apl'o pdicanti/et

Digitized by Google

nihil de reſurrectione dubitantes/ad diē iudicij vos ꝑparate. An forte ſicut impij ⁊ increduli nō putatis fieri poſſe/vt a mortuis reſurgamus? Plane dicat hoc qui oīpotentē nō credit eſſe deū: qui hoc ꝓmittit futurū. Nos aūt qui ſcimus dei oīpotentis eſſe virtutē: q: ꝓmiſiſſe deū legimus/ꝙ reſurrectionē mortuorū faciat: nō poſſum⁹ de reſurrectione mortuorū dubitare: quam ſe facturum eſſe ꝓmittit qui ⁊ oīpotens eſt/et mētiri neſcit. Sed te appello quicūq; in fideli animo de reſurrectiōe dubitas/et putas nō poſſe mortuos reſuſcitari: quid eſt ampli⁹/ex nihilo hoīes facere vt viuant: an eos qui facti ſunt atq; vixerunt reparare poſt mortē? Vtiq; plus eſt facere qḋ nūq̄ fuit/ꝙ̄ reparare qḋ fuerit. Quomō ḡ impoſſibile dicis: vt de⁹ qui hominē formauit ex nihilo/reformet? Quō reſuſcitare nō pōt cōuerſos in puluerē: qui ſi ⁊ iam in nihilū redirem⁹ facere poterat vt eſſem⁹: ſicut ⁊ nos fecit eſſe cū antea nūq̄ fuiſſem⁹? Ita em̄ beat⁹ Paul⁹ ap̄lus dixit. Sed dicūt aliqui. Quō reſurgūt mortui? Quali aūt corpore venient? Inſipiens tu/qḋ ſeminas nō viuificat niſi prius moriat. Et qḋ ſeminas/nō corp⁹ qḋ futurum eſt ſeminas/ſed nudū granū: vtpote tritici aut alicuius ceterorū: deus autem dat illi corpus ſicut voluit: ⁊ vnicuiq; ſeminū propriū corpus. Noli ergo incredule homo/de reſurrectione dubitare/qui grana ſeminū mortua ⁊ putrefacta viuificat/per que in hoc ſeculo viuas: multomagis teipſum reſuſcitabit vt viuas in eternū. Qui illa reparat que tibi ſunt neceſſaria: quō teipſum nō reparat propter quē ⁊ alia reparare dignatus eſt? Itaq; ſi velim⁹ cōſiderare que in iſto ſeculo videmus: diuine adminiſtrationis opera ſigna ſunt futurorū. Tota ergo hui⁹ mūdi adminiſtratio/teſtimoniū eſt reſurrectionis future. Videm⁹ certe hyemis tēpore vel aduētu/arbores ſpoliari pomis/nudari folijs: ſed eas rurſus verno tp̄e ſpeciē reſurrectionis exprimere: que primo quidē incipiūt turgere in gemmis tunc ornari in floribus/veſtiri ⁊ folijs: ⁊ poſtmodū et pomis grauari. Interrogo te infidelis hō q̄ de reſurrectiōe dubitas: vbi ſunt iſta que tp̄e q̄ deus diſpoſuit ꝓducūtur? Dic mihi vbi latitant anteꝙ̄ ꝓducant: que nuſꝙ̄ q̇dē vident: ſed tm̄ deus qui oīpotens eſt/et ea ex nihilo condidit/ſecreta ſua virtute ꝓducit? Hinc iā ad cāpos et prata reſpicite: que eſtate tranſacta herbis ſuis ſpoliant ⁊ floribus: ⁊ nuda remanent ipa ſpatia terrarū: ſed iterū verni tempore reueſtiunt: ⁊ nouo vbiq; germine incipiēte letatur agricola. Terre herba q̄ ante vixit ⁊ morit/rurſum reuiuiſcit ex ſemine: ſic etiā ⁊ noſtrum corpus reuiuiſcit ex puluere. Sed dicis o homo incredule. Ideo credim⁹ futurū vt arbores ⁊ herbe ⁊ omnia reuiuiſcant: q: illa iā facta cognoſcimus. Vnde autē cognoſcere poſſum⁹: quia mortui reſurgunt: cū adhuc a mortuis nemo ſurrexerit. Quiſquis hoc dicis vel cogitas/audi patienter/⁊ intellige ſapienter. Ideo em̄ dn̄s noſter Ieſus chriſtus mori voluit ⁊ reſurgere: ne tu de reſurrectione dubitares. Tamen quomodo potes dubitare: q: non ſumus reſurrecturi a mortuis: cū hoc promittat deus qui neſcit aliquando mentiri: qui poteſt facere quicquid vult/q: omnipotens eſt: ⁊ implet omnia que ꝓmittit: quia verax eſt ⁊ mendaciū in eo nō eſt? Et dedit nobis pius ⁊ miſericors domin⁹ virtutis ſue pignus: ⁊ grandi teſtimonio ſpem nobis reſurrectionis oſtendit: q: vnigenitū filium ſuū pro nobis hominē factū ⁊ mortuū a mortuis ſuſcitauit. Ideo enim dn̄s noſter Ieſus chriſtus naſci ex homine. i. ex Maria virgine eſt dignatus: ⁊ a iudeis crucifigi et die tertia reſurgere: vt nos tali exēplo animati/reſurrectionē ex mortuis certiſſime crederem⁹: quā qui nō credit futurā: nec hoc q̇dē credit/ꝙ chriſt⁹ reſurrexit ex mortuis. Qui autē dn̄m Ieſum reſurrexiſſe a mortuis cōfitet: nec de ſua poterit dubitare. Abſtinete ergo vos ab omni opere malo/ab inimicitijs/ab ebrietate/a fornicatione/a furto/a periurio/a falſo teſtimonio/a detractione: quia hec oīa odit deus: ⁊ eos qui iſta faciūt puniet in futuro. Eſtote aūt benigni/miſericordes/inuicē honorē habentes: et ea ſemꝑ operantes que in ſanctis ſuis diligit deus: vt poſſitis cū ſanctis eius ad eternā ⁊ immortalē gloriam ꝑuenire: ⁊ viuere in ſecula ſeculorum. Amen.

Aſſertio reſurrectionis mortuorum.

Cōparatio pulchra.

Pignus ġnalis reſurrectionis.

¶ Incipit tractatus beati Auguſtini epiſcopi ſuper eo quod ſcriptum eſt in euangelio ſancti Ioannis. XI. Erat autē quidā languens Lazarus.

Inter omnia miracula que fecit dn̄s nr̄ Ieſus chriſt⁹/Lazari reſurrectio precipue predicat. Sꝫ ſi attēdam⁹ q̇s fecerit: delectari debem⁹ poti⁹ ꝙ̄ mirari. Ille ſuſcitauit hominē q̄ fecit hoīem. Ipſe eſt em̄ vnic⁹ prīs ꝑ quē ſicut noſtis facta ſunt oīa. Si ḡ ꝑ illū facta ſunt oīa: q̇d mirū eſt ſi reſurrexit vn⁹ ꝑ illū cū tot quotidie naſcunt ꝑ illū? Pl⁹ eſt hoīes creare ꝙ̄ reſuſcitare. Dignatus eſt tm̄ ⁊ creare ⁊ reſuſcitare: creare oēs/reſuſcitare q̇ſdam. Nam cū multa feciſſet dn̄s Ieſus: nō oīa ſcripta ſunt: ſicut idē ipſe ſanctus Ioannes euangeliſta teſtat: multa dn̄m Ieſum ⁊ dixiſſe ⁊ feciſſe que ſcripta nō ſunt. Electa ſunt aūt q̄ ſcriberentur que ſaluti credentiū ſufficere videbant. Audiſtis em̄: q: dn̄s Ieſus mortuū ſuſcitauit. Sufficit tibi vt ſcias: quia ſi vellet/oēs mortuos ſuſcitaret. Et h̄ quidē ſibi ad finē ſeculi reſeruauit. Nā quē audiſtis magno miraculo quatriduanū mortuū reſuſcitaſſe de ſepulcro: veniet hora (ſicut ipſe dixit) quando oēs qui ſunt in monumentis audient vocē eius ⁊ ꝓcedent. Reſuſcitauit putentē: ſed tm̄ in cadauere putēte: adhuc erat forma mēbrorum. Ille in nouiſſimo die ad vnā vocē/cineres eſt redacturus in carnē. Sꝫ oportebat vt modo aliqua faceret/q̇bus daris velut ſue virtutis indicijs credamus in eū: ⁊ ad illā reſurrectionē ꝑparemur/q̄ erit ad vitā nō ad iudiciū. Ita quippe ait. Veniet hora q̄n oēs q̄ in monumētis ſunt audient vocē eius: ⁊ ꝓcedēt qui bona fecerūt ad reſurrectionē vite: qui mala egerunt ad reſurrectionē iudicij. Tres autē mortuos a dn̄o reſuſcitatos in euāgelio legim⁹. Et forte nō fruſtra. Dn̄i quippe facta nō ſunt tantūmodo facta/ſꝫ ſigna. Si ergo ſigna ſunt/p̄ter id qḋ mira ſunt: aliq̇d ꝑfecto ſignificant. Quorū factorū ſignificationē inuenire aliquanto eſt operoſius/ꝙ̄ aut legere vel audire. Admirantes audiebam⁹ tāꝙ̄ magni miraculi ſpectacula ante oculos noſtros cōſtituta cum euāgelium legeret: quēadmodū reuixerit Lazarus. Si attēdam⁹: mirabiliora ſunt opera chriſti. Oīs q̄ credit reſurget. Si attēdam⁹ oēs et intelligam⁹/deteſtabiliores mortes: omnis q̄ peccat moritur: ſed mortē carnis oīs homo timet/mortem aīe pauci. Pro morte carnis que ſine dubio q̄nq; futura eſt: curāt oēs ne veniat. Inde eſt ꝙ laborāt. Laborat ne moriatur homo moritur⁹: et nō laborat ne peccet homo in eternū victurus. Et cū laborat ne moriat/ſine cauſa laborat. Id em̄ agit vt multū mors differat: nō vt euadat. Si autem peccare nolit/nō laborabit: ⁊ viuet in eternū. O ſi poſſemus excitare hoīes mortuos: et cū ipſis pariter excitari: vt tales eſſemus amatores vite ꝑmanentis: quales ſunt homines amatores vite fugiētis. Quid non facit hō ſub mortis periculo conſtitutus. Gladio impendēte ceruicibus/ꝑdiderūt hoīes q̇cq̇d ſibi vnde viuerēt reſeruabāt. Quis nō cōtinuo prodidit ne ꝑcuteret? Et poſt ꝑditionem fortaſſe ꝑcuſſus eſt. Quis nō vt viueret cōtinuo perdere voluit vn̄ viueret/eligēs vitā mēdicantē ꝙ̄ celerem mortē? Cui dictū eſt: nauiga ne moriaris: et diſtulit? Cui dictū eſt: labora ne moriaris: ⁊ piger fuit? Leuia de⁹ iubet/vt in eternū viuam⁹: ⁊ obedire negligim⁹. Nō tibi de⁹ dicit: ꝑde q̇cq̇d habes vt viuas exiguo tp̄e i labore ſollicit⁹ ſed da pauperi vn̄ habes vt viuas ſꝑ ſine labore ſecurus. Accuſant nos amatores vite tp̄alis: quā nec cum volunt nec quādiu volūt habēt: ⁊ nos inuicē nō accuſam⁹/tā pigri tam

Ioā. vlt.

Ioan. v.

Suſcitatio lazari fidē ꝯfirmat

Digitized by Google

gri taz tepidi ad capeſcēdū vitā eternā: quā ſi voluerim⁹ habebim⁹: cū habuerim⁹ nō amittem⁹. Hāc aūt mortem quā timemus/etiā ſi noluerim⁹ habebim⁹. Si ergo dñs magna ſua grā τ magna mia aīas ſuſcitat ne moriamur in eternū: bene intelligimus tres illos mortuos quos in corporib⁹ ſuſcitauit aliqđ ſignificare τ figurare de reſurrectiōib⁹ aīarū: q̃ fiūt p fidē. (Mar.v) Reſuſcitauit filiā archiſynagogi adhuc in domo iacentē. (Luc.vij.) Reſuſcitauit vnicū filiuz vidue extra portas ciuitatis elatū. (Joā.xj.) Reſuſcitauit Lazarum ſepultū quatriduanū. Intueat quiſq3 aīam ſuā: ſi peccat morit. Peccatum mors eſt aīe. Sed aliqñ in cogitatione peccatur: delectat quod malū eſt. Conſenſiſti/peccaſti. Cōſenſio illa occidit te. Sed int⁹ eſt mors: q: cogitatum malū nōdū proceſſit in factū. Talē aīam reſuſcitare ſe ſignans dñs: reſuſcitauit illā puellā que nōdum erat foris elata. (Peccati et mortis cōparatio.) Sed q: in domo mortua iacebat: quaſi peccatū latebat. Si aūt nō ſolū male delectationi cōſenſiſti/ſ3 etiaz ipſum malū feciſti: quaſi mortuū extra portā extuliſti: iaz foris es: τ mortu⁹ elat⁹ es: tñ τ ipm dñs reſuſcitauit τ reddidit vidue mr̃i ſue. Si peccaſti/peniteat te: τ reſuſcitat te dñs: τ reddet eccleſie matri tue. Tertius mortuus eſt Lazarus. Eſt genus mortis immane/q̃ mala cōſuetudo appellatur. Aliud eſt eñ peccare: aliud cōſuetudinē peccandi facere. Qui peccat τ cōtinuo corrigit/cito reuiuiſcit: q: nōdū eſt implicat⁹ conſuetudine/nō eſt ſepultus. Qui aūt peccare cōſueuit/ſepult⁹ eſt: τ bene de illo dicit fetet. Incipit eñ habere peſſimā famā tāq̃ odorē teterrimū. Tales ſunt oēs aſſueti ſcelerib⁹ perditis morib⁹. Dicis ei. Noli facere: qñ te audit/que3 terra ſic pmit: τ tabe corrūpit: τ mole cōſuetudinis pgrauat: nec ad ipm tñ reſuſcitādū minor fuit virt⁹ chriſti. Nouim⁹: vidim⁹: q̃tidie videm⁹ hoīes peſſima cōſuetudine pmutata: viuere melius q̃ viuūt q̄ reprehendebāt. Deteſtabaris hoīem. Ecce ipſa ſoror Lazari: ſi tñ ipſa eſt q̄ pedes dñi vnxit vnguēto et terſit capillis ſuis q̄s lauerat lachrymis/meli⁹ ſuſcitata eſt q̃ frater eius. De magna male conſuetudinis mole liberata eſt. (Luc.vij.) Erat eñ famoſa peccatrix/τ de illa dictū eſt. Dimittent ei peccata multa: qm dilexit multū. Videm⁹ multos: nouim⁹ multos: nemo deſperet: nemo de ſe pſumat. Et deſperare malū eſt/τ de ſe pſumere. Sic noli deſperare vt eligas/de quo debeas pſumere: ergo et Lazarū dñs ſuſcitauit. Audiſtis q̄lē/ideſt q̄d ſignificet Lazari reſurrectio. Legam⁹ itaq3 iā: τ qm multa in hac electiōe manifeſta ſunt/expoſitione in ſingulis nō q̃ram⁹ vt neceſſaria pertractem⁹. (Tex.) ¶ Erat aūt quidē languēs Lazar⁹ a Bethania de caſtello Marie τ Marthe. In ſuperiori lectione meminiſtis/q̃ dñs exiit de manib⁹ eoꝝ q̄ lapidare illū voluerāt: τ diſceſſit trās Jordanē vbi Joānes baptizabat. Ibi ḡ dño cōſtituto infirmabat in Bethania Lazar⁹: q̄d caſtellū erat ꝓximū Hieroſolymis. (Tex.) ¶ Maria aūt erat q̄ vnxit dñm vnguēto: τ extertit pedes ei⁹ capillis ſuis: cuius frater infirmabat Lazar⁹. Miſerūt ergo ſorores ei⁹ ad eū dicētes. Iā intelligim⁹ quo miſerūt vbi erat dñs: qm abſens erat trans Jordanē ſc3/miſerūt ad dñm nūtiantes q̃ egrotaret frater earū: vt ſi dignaretur/veniret/τ eū ab egritudine liberaret. (Amanti ſatis eſt nouiſſe.) Ille diſtulit ſanare/vt poſſet reſuſcitare. Quid ḡ nuntiauerūt ſorores eius. (Tex.) ¶ Dñe ecce quē amas/infirmat. Nō dixerūt/veni. Amāti eñ tm̄mō nūtiādū fuit. Nō auſe ſunt dicere: veni et ſana nō auſe ſunt dicere: ibi iube τ hoc fiet Cur eñ nō et iſte: ſi fides illi⁹ Cēturionis inde laudat. (Matt. viij.) Ait eñ. Non ſum dign⁹ vt intres ſub tectū meū: ſ3 tātū dic v̄bo τ ſanabit puer me⁹. Nihil horū iſte/ſ3 tm̄mō: dñe ecce quē amas infirmat. Sufficit eñ vt noueris dñe. Nō eñ amas τ deſeris. Dicit aliq̄s. Quō p Lazarū pctō: ſignificabat/et a dño ſic amabat. Audiat eū dicētē. (Mat.ix) Nō veni vocare iuſtos ſ3 pctōres. Si eñ pctōres de⁹ nō amaret/de celo ad terrā nō deſcēderet. (Tex.) ¶ Audiēs aūt Ieſ⁹/dixit eis. Infirmitas h̄ nō eſt ad mortē: ſ3 p glīa dei: vt glīficet fili⁹ dei. Talis glīficatio ipſius nō ipm auxit: ſed nobis ꝓfuit. Hoc autē ait. Nō eſt ad mortē: q: τ ipſa mors nō erat ad mortē: ſed potius ad miraculū: quo facto: crediderūt hoīes in chriſtū/vt vitarēt verā mortē. Sane videte queadmodū tāq̃ ex obliquo dñs deū ſe dixit ꝓpter quoſdā q̄ eū negāt filiū dei eſſe. Nā ſunt heretici q̄ hoc negāt: q̃ fili⁹ dei deus ſit. Ecce audiāt. Infirmitas hec inq̄t non eſt ad mortē: ſ3 pro glīa dei. Qua glīa? Cui dei? Audi q̄d ſequit. Ut glīficet filius dei. Infirmitas ergo hec nō eſt ad mortē/ſ3 p glīa dei. vt glorificet fili⁹ dei p illā. Per quā? Per illā infirmitatē. ¶ Diligebat autē Jeſus Marthā τ ſororē ei⁹ Mariā τ Lazarū. (Tex.) Ille lāguēs/ille triſtes/oēs dilecti: ſ3 diligebat eos/τ lāguētiū ſaluator: imnio etiā mortuorū ſuſcitator: et triſtiū cōſolator. ¶ Ut ergo audiuit q: infirmabat/tūc q̄dē mālit in eodē loco duob⁹ dieb⁹. (Tex.) Nūtiauerūt ḡ illi: τ manſit illic ille. Tādiu tps ductū eſt: quouſq3 quatriduū cōpleret. Nā fruſtra/niſi q: forte imo q: certe/τ ipſe numer⁹ dierū intimat aliq̄d ſacramentū. ¶ Deinde poſt hec dicit diſcipulis ſuis. (Tex.) Eam⁹ in Judeā iterū/vbi pene fuerat lapidat⁹. Qui ꝓpterea inde diſceſſiſſe videbatur ne lapidaret. Diſceſſit eñ vt hō: ſ3 in redeūdo quaſi oblitus infirmitatē oñdit poteſtatē. Eamus inq̄t in Judeam. Deniq3 hoc dicto/videte queadmodū diſcipli territi fuerint. Dicūt ei diſcipuli. ¶ Rabbi nūc q̃rebāt te lapidare iudei: τ iterū vadis illuc? (Tex.) Rñdit Jeſus. Nōne duodecim ſunt hore diei? Quid ſibi vult iſta rñſio? Illi dixerūt/modo te lapidare volebāt iudei: et iterū vadis illuc vt te lapident? Et dñs. Nōne duodecim ſunt hore diei? ¶ Si q̄s ambulauerit in die nō offendit: q: lucē hui⁹ mūdi videt. (Tex.) Si aūt ambulauerit in nocte offendit: q: lux nō eſt in eo. De die q̄dē locut⁹ eſt/ſ3 in nr̃a intelligētia q̃ſi adhuc nox eſt: inuocem⁹ diē vt expellat noctē/τ corlumine illuſtret. Quid eñ dñs dicere voluit? Quātū mihi videt/quātu3 ſublucet altitudo ꝓfūditaſq3 ſententie/redarguere voluit dubitationē illoꝝ τ infidelitatē. (Intellectus ſubtilis elicitur ex verbis.) Voluerunt eñ conſiliū dare dño/ne moreret: q̄ venerat mori/ne ipſi morerētur. Sic etiā quodā alio loco/Petrus ſctūs diligēs dñm ſed adhuc nō plene intelligēs cur veniſſet/timuit ne moreret: et vite diſplicuit/q̄d eſt ipſi dño. Nā cū indicaret diſcipulis q̃ eſſet Hieroſolymis a Judeis paſſur⁹/reſpondit Petrus iter ceteros/τ ait. (Matt. xvj.) Abſit a te dñe: ꝓpiti⁹ eſto tibi/non fiet iſtud. Et cōtinuo dñs. Redi poſt me ſathana: nō enim ſapis que dei ſunt/ſ3 q̄ hoim. Et pauloante cōfitens filiū dei/laudē meruerat. Audierat eñ: Beat⁹ es Simon bariona: q: nō tibi reuelauit caro τ ſanguis: ſed pater meus q̄ in celis eſt. Cui dixerat: beat⁹ es: illi dicit redi retro ſathanas: q: beatus a ſe nō erat. S3 vñ? Qr non tibi reuelauit caro τ ſanguis: ſed pater meus q̄ in celis eſt. Ecce vnde btūs es: nō de tuo/ſed de meo. Non q: pater ego: ſed q: oia q̄ habet pr̄ mea ſunt. Si beat⁹ eſt ille Petrus de ipſius dñi/ſathanas de cui⁹? (Jo.xvj.) Ibi dicit. Rationē q̄ppe reddidit btitudinis cum diceret. Nō caro et ſanguis tibi reuelauit hoc: ſ3 pater meus qui eſt in celis. Hec eſt cauſa btitudinis tue. Qđ h̄ dixit. Redi poſt me ſathanas: audi etiā hui⁹ rei cauſam. Nō enim ſapis q̄ dei ſunt/ſed q̄ ſunt hoīs. Nemo ḡ ſe palpet de ſuo: ſathanas eſt: de dei beat⁹ eſt. Quid eñ de ſuo/niſi de peccato ſuo? (j.Co.iiij) Tolle pctm̄ q̄d eſt tuū: iuſtitia (inquit) de meo eſt. Quid enim habes quod non accepiſti? Cum ergo vellent dare conſiliū homines deo/diſcipuli magiſtro/ſerui dño: egroti medico/corripuit eos τ ait. (Tex.) ¶ Nonne duodecim ſunt hore diei? Si q̄s ambulauerit in die nō offendit: me ſequimini/ſi nō vultis offendere. Nolite mihi conſiliū dare q̄s a me conſiliū oportet accipere. Quo ergo pertinet/nōne duodecim ſunt hore diei? Quia vt diē ſe eſſe oſtenderet/duodecim diſcipulos elegit. Si ego ſu3 (inquit) dies vos hore/nunq̄d hore diei cōſiliū dant? Hore diē ſequunt: nō dies horas. Si ergo illi hore/q̄d ibi Judas? Et ipſe inter duodeci horas. Si erat hora/lucebat: ſi lucebat/quō dies ad mortē tradebat? Si domin⁹ in hoc verbo non ipſum Judā/ſed ipſius ſucceſſorē preuidebat. Juda eñ cadēte (Act.j.)

M

Digitized by Google

ſucceſſit Matthias: ⁊ duodenariꝰ numerꝰ manſit. Nō er-
go fruſtra duodecim diſcipulos dñs elegit: niſi quia ipſe
ſpūalis eſt dies. Sequant̃ ḡ hore diē: ꝑdicēt hore diē/ hore
illuſtrent̃ a die: hore illuminēt̃ a die: ⁊ ꝑ horarū ꝑdicatio-
nē credat mūdꝰ in diē. Hoc ḡ ait de cōpēdio: ne ſeqmini/
Tex. ſi nō vultis offendere. Et poſt hoc dicit eis. ¶ Lazarus
amicꝰ noſter dormit: ſed vado vt ex ſomno excitē eū. Ve-
rū dixit ſororibꝰ mortuꝰ erat/ dño dormiebat: hoībꝰ mor-
tuus erat/ q̄ eū ſuſcitare nō poterāt. Nā dñs tāta eū facili
tate excitabat de ſepulcro: quāta tu nō excitas dormien-
tē de lecto. Ergo ſm potētiā ſuā dixit dormientē: q2 ⁊ aliȷ̄
mortui dicti ſunt in ſcripturis ſepe dormiētes/ ſicut apl̄s
I. Theſ. iiij. dicit. De dormiētibꝰ aūt nolo vos ignorare fratres: vt nō
cōtriſtemini ſicut ⁊ ceteri q̄ ſpem nō habēt. Ideo ⁊ ipſos
dormiētes appellauit: q2 reſurrecturos prenūtiauit. Dor
mit ergo oīs mortuꝰ ⁊ bonus ⁊ malus. S3 quō intereſt
in ipſis q̄ quotidie dormiūt ⁊ exurgūt: q̄d q̄ſq3 videat in
ſomnis. Aliȷ̄ ſentiūt leta ſomnia: aliȷ̄ torquētia: ita vt eui
gilās dormire timeat: ne ad ipa iterū redeat. Sic vnuſq̄ſ-
q3 hoīm cū cā ſua dormit: cū cauſa ſurgit: ⁊ intereſt quali
Mira exaggeratio verborum. cuſtodia q̄ſq3 recipiat̃ ad iudicē poſtea ꝑducēdꝰ. Nā ⁊ re
ceptiōes in cuſtodia ꝑ meritis cauſarū exhibent̃. Alios
iubētur cuſtodire lictores humano ⁊ miti officio atq3 ci-
uili: aliȷ̄ tradunt̃ optionibꝰ: aliȷ̄ mittunt̃ in carcerem: ⁊ in
carcere ipſo/ nō oēs/ ſed ꝑ meritis grauia eñ ſunt gene-
ra cauſarū: in ima carceris cōtrudent̃. Sicut ḡ diuerſe cu
ſtodie agentiū in officio: ſic diuerſa cuſtodia mortuorum
⁊ diuerſa merita reſurgētiū. Receptꝰ eſt pauper: receptꝰ
Lu. xvj. eſt et diues: ſed ille in ſinu Abrae/ ille vbi ſitiret/ ⁊ guttam
nō inueniret. Habēt ḡ oēs aīe: vt ex hac occaſiōe inſtruā
charitatē vr̄am: habēt oēs aīe cū de ſeculo exierint diuer
ſas receptiones ſuas. Habēt gaudiū boni: mali tormēta
ſed cū facta fuerit reſurrectio: ⁊ bonoꝝ ampliꝰ gaudium
erit: ⁊ maloꝝ tormēta grauiora: qñ cū corpore torq̄bunt̃.
Recepti ſunt in pace ſcti patriarche/ ꝓphete/ apl̄i/ marty
res/ boni fideles. Omēs tñ adhuc in fine accepturi ſunt
qd̄ ꝓmiſit deus. Promiſſa eſt eñ reſurrectio etiā carnis/
mortis cōſummatio/ vita eterna cū angelis. Hoc omnes
ſimul accepturi ſumꝰ. Nā requiē q̄ continuo poſt morte3
dat̃: ſi ea dignꝰ eſt accipit q̄ſq3 cū morit̃. Priores accepe-
rūt patriarche/ poſteriores ꝓphete/ recentes apl̄i/ multo
recentiores ſcti martyres: quotidie boni fideles/ ⁊ aliȷ̄ in
iſta reqe tādiu ſunt: aliȷ̄ nō tamdiu: aliȷ̄ annis paucioribꝰ
aliȷ̄ recēti tpe. Cū vo ab hoc ſomno euigilabūt/ ſimul oēs
qd̄ ꝓmiſſum eſt accepturi ſunt. Lazarꝰ amicꝰ nr̄ dormit
ſed vado vt a ſomno excitē eum. Dixerunt ergo diſcipuli
Tex. Quō itellexerūt: ſic reſponderūt. ¶ Dñe ſi dormit ſaluꝰ
erit. Solet eñ eſſe ſomnꝰ egrotātiū ſalutis indiciū. Dixe
rat aūt dñs de morte eius: illi aūt putauerūt q2 de dormi
tione ſomni diceret. Tūc ergo dixit eis Ieſus manifeſte.
Tex. Subobſcure eñ dixerat: dormit. Ait ḡ manifeſte. ¶ La-
zarꝰ mortuꝰ eſt: ⁊ gaudeo ꝓpter vos/ vt credatis: q2 nō erā
ibi. Et ſcio q2 mortuꝰ eſt ⁊ nō ibi erā. Eger eñ non mor-
tuus fuerat nūtiatꝰ. Sed q̄d lateret eū q̄ creauerat: ⁊ ad
cuius nutū aīa morientis exierat? Hoc eſt qd̄ ait. Gaudeo
Confirmatio fidei apl̄orum. ꝓpter vos vt credatis: q2 nō ibi erā/ vt iā inciperēt admira
ri: q2 dñs potuit dicere mortuū: qd̄ nec viderat/ nec audi-
erat. Ubi ſane meminiſſe debemꝰ: ꝙ adhuc ipſoꝝ diſcipu
lorū q̄ in eū iā crediderāt miraculis edificabat̃ fides nō
vt ea q̄ nō erat eē inciperet/ ſed vt ea q̄ iā eſſe cepat creſce
ret: q̄uis talibꝰ vbo vſus ſit quaſi tūc credere inciperēt. Nō
eñ ait. Gaudeo ꝓpter vos vt vr̄a fides augeat̃ ſiue fir-
met̃: ſed ait vt credatis: qd̄ intelligendū eſt vt ampliꝰ ro-
buſtiuſq3 credatis. Sed eamꝰ ad eū. dixit ergo Thomas
Tex. q̄ d̄r didymꝰ ad ꝯdiſcipulos. ¶ Eamꝰ ⁊ nos ⁊ moriamur
cū eo. Venit itaq3 Ieſus: ⁊ inuenit eū q̄tuor dies iā in mo
numēto habērē. De q̄tuor diebꝰ multa q̄dē dici poſſunt:
ſicut ſe hñt obſcura ſcripturarū: q̄ ꝓ diuerſitate intelligē
tiū multos ſenſus pariūt. Dicamꝰ ⁊ nos: q̄d nobis videa
tur ſignificare mortuꝰ q̄triduanꝰ. Quō ei in illo ceco in

telligimꝰ q̄dāmodo humanū genꝰ: ſic forte ⁊ in iſto mor-
tuo multos intellecturi ſumus. Diuerſis eñ modis/ vna
res ſignificari pōt. Hō q̄n naſcit̃/ iā cū morte naſcit̃: quia
de Adā pctm̄ trahit. Vn̄ dicit apl̄s. Per vnū hoīe3 pctm̄ Rom. v.
intrauit in mūdū ⁊ ꝑ pctm̄ mors: ⁊ ita in oēs hoīes ptrā-
ſiȷ̄t/ i quo oēs peccauerūt. Ecce habes vnū diē mortis quē
homo trahit de mortis ꝓpagine. Deinde creſcit: incipit ac
cedere ad rationales annos vt legē ſapiat naturalē: quā
oēs habēt in corde defixā. Qd̄ tibi fieri nō vis: aliȷ̄ ne fe- Tob. iiij.
ceris. Nūquid hoc de paganis dicit̃/ ⁊ nō in natura ipſa
quodāmō legit̃? Furtū nō vis pati/ facere noli. Et hanc
legē trāſgrediunt̃ hoīes. Ecce alter dies mortis. Data eſt
et iā lex diuinitus ꝑ famulū dei Moyſen. Dictu3 eſt illic. Exo. xx.
Nō occides: nō mechaberis: nō falſum teſtimoniū dices
honora patrē ⁊ matrē: nō cōcupiſces rem proximi tui. Ec
ce lex ſcripta eſt: ⁊ ipſa cōtēnit̃. Ecce tertius dies mortis.
Quid reſtat? Venitur ad euāgeliū. Predicat̃ regnū celo
rū: diffamatur vbiq3 chriſtus: minatur gehēna: vita ꝓmit
tit̃ eterna: ⁊ ipſa cōtēnit̃. Trāſgrediunt̃ hoīes euāgeliu3.
Ecce quartus dies mortis: merito iam putet. Nunquid
de talibus negāda eſt miſericordia? Abſit. Etiā ad tales
dñs excitandos nō dedignat̃ accedere. ¶ Multi autem Tex.
ex iudeis venerant ad Martham et Mariam: vt conſo
larētur eas de fratre ſuo Martha: ergo vt audiuit: quia
Ieſus venit/ occurrit illi: Maria autē domi ſedebat. Di-
xit ergo Martha ad Ieſū. Dñe ſi fuiſſes hic/ frater meꝰ
nō fuiſſet mortuꝰ. Sed ⁊ nūc ſcio: q2 q̄cūq3 popoſceris a
deo/ dabit tibi deꝰ. Nō dixit/ ſed modo rogo te/ vt reſuſci
tes fratrē meū. Vn̄ eñ ſciebat: ſi fratri eius reſurgere vti
le fuerit: hoc tātum dixit. Scio q2 potes: ſi vis/ facis: veru
enim facies/ iudiciȷ̄ tui eſt/ non preſumptionis mee. Sed
et nunc ſcio: q2 quecūq3 popoſceris a deo dabit tibi deꝰ.
Tex. ¶ Dixit illi Ieſus. Reſurget frater tuus. Hoc ambiguū
Tex. fuit: non enim ait: modo ſuſcitabo fratrē tuum/ ſed reſur
get frater tuꝰ. ¶ Dicit ei Martha. Scio q2 reſurget in re
Tex. ſurrectione in nouiſſimo die. De illa reſurrectiōe ſecura
ſum: de hac incerta ſum. Dicit ei Ieſus. ¶ Ego ſum reſur
rectio ⁊ vita. Dicis: reſurget frater meꝰ in nouiſſimo die
verū dicis. Sed per quē tunc reſurget/ poteſt ⁊ modo: q2
Tropologia pulchra. ego ſum inquit reſurrectio ⁊ vita. Audite fratres: audite
quid dicat. Certe tota expectatio erat circūſtantiū vt re
uiuiſceret Lazarus/ vnus mortuꝰ quatriduanus. Audia
mus ⁊ reſurgamus ꝙ multi ſunt in hoc populo q̄s ꝓmit
male cōſuetudinis moles. Forte audiūt me quidā: q̄bus
Ephe. v. dicit̃. Nolite inebriari vino/ in quo eſt omnis luxuria. Di
cunt/ non poſſumus. Forte audiunt me aliqui immundi
laſciuus et flagitioſus: quibꝰ dicit̃. Nolite hoc facere ne
Tex. pereatis. Et reſpōdēt. Non poſſumus tolli a conſuetudi-
ne noſtra. O dñe iſtos reſuſcita. ¶ Ego ſum inq̄t reſur-
rectio et vita. Ideo reſurrectio: quia et vita. Qui credit
in me etiā ſi mortuꝰ fuerit viuet. Et oīs qui viuit ⁊ credit
in me/ nō morief in eternū. Quid eſt hoc. Qui credit in
me/ etiā ſi mortuꝰ fuerit/ ſicut Lazarꝰ mortuus eſt viuet?
Quia non eſt deus mortuorum/ ſed viuorū. De olim mor
tuis patribꝰ: hoc eſt de Abrahā: de Iſaac/ ⁊ iacob: tale Iu
deis reſpōſum dedit. Ego ſum deꝰ Abrahā/ deus Iſaac/ et
deus Iacob: nō eſt deus mortuoꝝ/ ſed viuorum. Omnes
Matt. xxij. enim illi viuunt. Ergo crede: et ſi mortuus fueris viues.
Si autem nō credis: ⁊ cu3 viuis mortuus es. Probemus
⁊ hoc quia mortuꝰ es. Cuidā dominus differēti ſequi eū
⁊ dicenti: eam prius ſepelire patrē meum: ſine inquit mor
Matt. viij. tuos ſepelire mortuos ſuos: tu veni ſequere me. Erat ibi
mortuus ſepeliendus: erant ibi ⁊ mortui/ mortuum ſepul
turi. Ille mortuus in carne: illi in anima. Unde mors in
anima? Quia non eſt fides. Vn̄ mors in corpore? Quia non
Tex. eſt ibi anima. Ergo anime tue vita/ fides eſt. ¶ Qui cre-
dit in me inquit: etia3 ſi mortuus fuerit in carne/ viuet in
anima: donec reſurgat ⁊ caro nūq̄ poſtea moritura: hoc
eſt: qui credit in me licet moriatur viuet. Et omnis qui vi
uit in carne/ ⁊ credit in me: ⁊ ſi moriatur ad tempus pro-

Digitized by Google

pter mortem carnis non morietur in eternū/ ꝓpter vitā
ſpiritus:et immortalitatem reſurrectionis:hoc eſt quod
ait. Omnis q̇ viuit et credit in me:non morieꝛ in eternū.
Tex. ¶ Credis hoc? Ait illi. Utiq̄ domine: ego credidi quia
tu es chriſt⁹ filius dei viui q̇ in hūc mūdū veniſti. Quan
do hoc crediditi? Credidi quia tu es reſurrectio:credidi
quia tu es vita:credidi quia q̇ credit in te: ⁊ ſi moriatur
viuet:et qui viuit et credit in te/non morietur in eternuꝫ.
Tex. ¶ Et cum hec dixiſſet:abijt ⁊ vocauit Mariā ſororē ſuā
ſilentio dicens. Magiſter adeſt ⁊ vocat te. Aduertendū
eſt:queādmodū ſuppreſſam vocem ſilentiū nuncupauit
Nam quomodo ſiluit/que dixit:magiſter adeſt ⁊ vocat
te? Aduertēdum eſt:queādmodū euāgeliſta non dixerit
vbi vel qñ vel quō Mariā dñs vocauerit:vt hoc in ꝟbis
Marthe potius intelligeretur narrationis breuitate ſer
Tex. uata. ¶ Illa vt audiuit:ſurgit cito ⁊ venit ad eū. Nōdū
eñ venerat Jeſus in caſtellum/ſed erat adhuc in loco il
lo vbi occurrerat ei Martha. Judei igitur qui erant cuꝫ
illa in domo ⁊ conſolabanꝛ eam:cū vidiſſent Mariā q̄
cito ſurrexit et exijt/ſecuti ſunt eam dicentes. Quia va
dit ad monumentuꝫ vt ploret ibi. Quare hoc pertinuit
ad euangeliſtā narrare? Ut videamus que occaſio fece
rit vt plures ibi eſſent: quando Lazarus reſurrecturus
eſt. Putantes enim Judei propterea illā feſtinare:vt do
loris ſui ſolatiū lachrymis quereret ſecuti ſunt eam:vt tā
grande miraculū quatriduani mortui reſurgētis teſtes
Tex. plurimos inueniret. ¶ Maria autē cū veniſſet vbi erat
Jeſus:vidēs eū/cecidit ad pedes eius/et dixit ei. Domi
ne ſi fuiſſes hic frater me⁹ non eſſet mortuus: Jeſus aūt
vt vidit eū plorantē: et Judeos qui cū illa erant ploran
tes/fremuit ſpiritu:⁊ turbauit ſemetipm ⁊ dixit. Ubi po
ſuiſtis eū? Neſcio quid nobis inſinuauit fremēdo ſpiritu
et turbando ſeipſum. Quis enim eū poſſet/niſi ipſe ſeipꝫ
turbare? Itaq̄ fratres mei primo hic attendite poteſtatē
et ſic inquirite ſignificationē. Turbaris tu nolēs:turba
tus eſt chriſtus quia voluit. Eſuriuit Jeſus:verū eſt/ſed
quia voluit. Dormiuit Jeſus:verū eſt/ſꝫ quia voluit. Cō
Myſte- triſtatus eſt Jeſus:verum eſt/ſed quia voluit: Mortu⁹
riū expli- eſt Jeſus:verū eſt/ſed quia voluit. In illi⁹ poteſtate erat
catur. ſic vel ſic affici vel nō affici. Uerbū enim aīam ſuſcepit et
carnē/totius hois ſibi coaptans in perſone vnitate natu
rā. Nam et anima apꝉi verbo illuſtrata eſt:anima Petri
verbo illuſtrata eſt:anima Pauli et alioꝝ apoſtoloꝝ/ſan
ctoꝝ prophetarū verbo illuſtrate ſunt anime:ſed de nul
la dictū eſt:verbū caro factū eſt:de nulla dictū eſt:ego et
pater vnum ſumus. Anima chriſti ⁊ caro chriſti cū verbo
dei vna perſona eſt/vnus chriſtus eſt:ac per hoc vbi ſum
ma poteſtas eſt/ſm volūtatis nutū tractaꝛ infirmitas:
hoc eſt:turbauit ſemetipſum. Dixit poteſtateꝫ/attendite
ſignificationē magnus reus eſt quē mortis quatriduum
⁊ illa ſignificat ſepultura. Quid eſt ḡ ꝙ turbat ſemetipꝫ
chriſtus/niſi vt ſignificet tibi quomō turbari tu debeas
cū tanta mole peccati grauaris et premeris? Attendiſti
enim te:vidiſti te reū:cōputaſti tibi:illud feci/⁊ pepercit
mihi deus:illud cōmiſi/⁊ diſtulit me:euangeliū audiui/
et contēpſi. Baptizatus ſum:⁊ iterum ad eadē reuolut⁹
ſum. Quid facio:quo eo:vnde euado? Quādo iſta dicis
iam fremit chriſtus:q̄ fides fremit. In voce fremētis ap
paret ſpes reſurgētis:ſi ipſa fides eſt intus/ibi eſt chriſtus
Eph.iij. fremens. Si fides in nobis chriſtus in nobis. Quid eñ
aliud (ait apoſtolus) habitare chriſtū per fidē in cordib⁹
noſtris? Ergo fides tua de chriſto/chriſt⁹ eſt in corde tuo
Hinc eſt illud ꝙ dormiebat in naui:⁊ cū periclitarentur
diſcipuli iam imminēte naufragio acceſſerūt ad eū/⁊ ex
Matt. citauerunt eū. Surrexit chriſtus:imperauit ventis ⁊ flu
viij. ctibus:et facta eſt trāquillitas magna. Sic et tu:intrant
venti cor tuum:vtiq̄ nauigas/vbi hanc vitā tāq̄ procel
loſum et periculoſum pelagus tranſis:intrant venti:mo
uent fluctus:turbant nauim. Qui ſunt venti? Audiſti cō
uitium/iraſceris:cōuitiū ventus eſt:iracundia fluct⁹ eſt
Periclitaris:diſponis reſpondere:diſponis maledictum
pro maledicto reddere:iam nauis ꝓpinquat naufragio
Excita chriſtū dormientē:iam enim fluctuas. Sed mala
pro malis reddere preparas:q̄ chriſt⁹ dormit in naui: in
corde enim tuo ſomnus chriſti:obliuio fidei. Nam ſi exci
tes chriſtū:ideſt recolas fidem:quid tibi dicit tanq̄ vigi
lans chriſtus in corde tuo? Ego audiui/demoniū habes:
et ꝓ eis oraui. Audit dñs et patitur:audit ſeruus ⁊ indi
gnaꝛ. Sed vindicare vis. Quid eñ? Ego iā ſum vindica
tus/Cum tibi hec loquiꝛ fides tua:quaſi imperaꝛ vētis
et fluctibus/et fit tranquillitas magna. Quomō ergo
hoc eſt excitare chriſtuꝫ in naui/excitare fidē:ſic in corde
hois quē premit magna moles et cōſuetudo peccti/in cor
de hois trāſgreſſoris etiam ſancti euangelij contēptoris ⁊
penarum eternarū. Fremat chriſt⁹:increpet ſe hō. Audi Tropo
adhuc. Fleuit chriſt⁹/fleat ſe hō. Quare eñ fleuit chriſt⁹ logia vi-
niſi q̄ flere hoiem docuit? Quare fremuit ⁊ turbauit ſe- borum.
metipſum:niſi quia fides hois ſibi merito diſplicētis fre
mere quodāmodo debet in accuſatione maloꝝ operum
vt violētie penitendi/cedat cōſuetudo peccandi:et dixit.
¶ Ubi poſuiſtis eū? Sciſti q̄ mortuus ſit:⁊ vbi ſit ſepul
tus ignoras? Et iſta ſignificatio eſt:q̄ ſic perditum homi
nē quaſi neſcit de⁹. Nō auſus ſuꝫ dicere neſcit. Quid eñ Matt.
ille neſcit:ſed quaſi neſcit. Unde hoc ꝓbamus? Dñm au vij.
di dicturum in iudicio. Non noui vos: diſcedite a me.
Quid eſt/nō noui vos? Non vos video in luce mea:non
vos video in illa iuſtitia quā noui. Sic et hic tanq̄ neſciēs Gen.iij.
talem peccatorē dixit. Ubi poſuiſtis eū? Talis eſt vox dei Tex.
in paradiſo poſteaq̄ hō peccauit. Adā vbi es? ¶ Dicunt
ei. Dñe veni et vide. Quid eſt vide? Miſerere. Uidet eñ
dominus quando miſeretur:vnde illi dicitur. Uide hu
militatem meā ⁊ laborē meū:et dimitte vniuerſa pecca Tex.
ta mea. ¶ Et lachrymatus eſt Jeſus. Dixerunt ergo iu
dei. Ecce quomodo amabat eū. Quid eſt amabat eum? Mat.ix
Non veni vocare iuſtos/ſed peccatores in penitentiam. Tex.
¶ Quidam autem dixerunt ex ipſis. Non poterat hic q̇
aperuit oculos ceci facere vt hic non moreretur? Qui no
luit facere vt hic non moreꝛ:plus eſt ꝙ facturus eſt vt Tex.
mortuus ſuſcitetur. ¶ Jeſus ergo rurſum fremens in ſe
metipſo/venit ad monumētum. Fremet et in te/ſi diſpo
nis reuiuiſcere. Omni homini dicitur qui premitur peſ Tex.
ſima cōſuetudine. Uenit ad monumētū. ¶ Erat autem
ſpelunca/⁊ lapis ſuperpoſitus erat ei. Mortuus ſub la Exod.
pide reus ſub lege. Scitis q̄ lex que data eſt iudeis:in la xxxi.
pide/ſcripta eſt. Omnes aūt rei ſub lege ſunt:bene viuē j.Tim.j.
tes in lege ſunt. Juſto lex poſita non eſt. Quid eſt ergo
lapidem remouete? Gratiaꝫ predicate. Apl's enim Pau
lus miniſtrū ſe dicit noui teſtamēti:non litera/ſed ſpiritu
Nā litera occidit inq̄t:ſpūs aūt viuificat. Litera occidēs Tex.
quaſi lapis eſt premens. ¶ Remouete inquit lapidē:re
mouete legis pōdus/gratiā predicate. Si eñ data eſſet
lex que poſſet viuificare:omnino ex lege eſſet iuſtitia. Sꝫ
concludit oia ſcriptura ſub peccato:vt promiſſio ex fide
Jeſu chriſti daretur credentibus:ergo remouete lapidē.
¶ Dicit ei Martha ſoror eius q̇ mortuus fuerat. Dñe iā Tex.
fetet:quatriduanus eñ eſt. Dicit ei Jeſus. Nōne dixi ti
bi:qm̄ ſi credideris videbis gloriā dei? Quid eſt videbis
gloriā dei? Quia ⁊ putentem ⁊ quatriduanū reſuſcitat. Rom.iij
Omnes eñ peccauerūt ⁊ egēt gloria dei:et vbi abunda Rom.v.
uit peccatū/ſuperabūdauit gratia. ¶ Tulerūt ergo lapi Tex.
dem: Jeſus aūt eleuatis ſurſum oculis dixit. Pater gra
tias ago tibi:quoniam audiſti me:ego aūt ſciebā q̄ ſem
per me audis: ſed propter populum qui circūſtat dixi vt Doctri-
credant q̄ tu me miſiſti. Hec cum dixiſſet: voce magna na eliciꝛ
clamauit. Fremuit/lachrymauit/voce magna clamauit.
Q difficile ſurgit:quē moles male conſuetudinis ꝑmit.
Sed tamen ſurgit:occulta gratia intus viuificatur: ſur
git poſt vocē magnā. Quid eſt factū:voce magna clama
uit: Lazare veni foras:⁊ ſtatim ꝓdijt qui fuerat mortu⁹/
ligatus manus et pedes inſtitis: et facies illius ſudario

erat ligata. Quō ꝓceſſit ligatis pedib⁹ miraris: ⁊ nō mi-
raris quare ſurrexit quatriduan⁹? In vtroq; potētia dn̄i
erat/ nō vires mortui. Proceſſit et adhuc ligatus eſt/ ad-
huc inuolutus: tñ foras iā ꝓceſſit. Quid ſignificat? Cū
cōtēnis mortuus iaces: ⁊ ſi tanta quāta dixi contēnas/ ſe
pultus iaces: qd̄ confiteris/ procedis. Quid em̄ eſt ꝓce-
dere/ niſi ab occultis velut exeundo te manifeſtare? Sed
vt cōfitearis: de⁹ facit magna voce clamando .i. magna
gratia vocando. Ideo cū ꝓceſſiſſet mortu⁹ adhuc ligat⁹
confitens ⁊ adhuc re⁹: vt ſoluerenť pctā eius/ miniſtris
Tex. hoc dixit dn̄s. ¶ Soluite illū ⁊ ſinite abire. Quid eſt ſol-
Matt. uite et ſinite abire? Que ſolueritis in terra: erunt ſolu-
xviij. ta ⁊ in celo. ¶ Multi ergo ex iudeis q̄ venerūt ad Ma-
riā: ⁊ viderūt q̄ fecerat crediderūt in eū. Quidam aūt ex
ipſis abierūt ad Phariſeos: ⁊ dixerunt eis q̄ Jeſus fecit.
Nō oēs ex Judeis q̄ cōuenerāt ad Mariā crediderūt/ ſ3
tñ multi. Quidā ṽo ex eis/ ſiue ex Judeis q̄ cōuenerant
ſiue ex eis q̄ crediderāt: abierūt ad Phariſeos ⁊ dixerūt
eis q̄ fecit Jeſus: ſiue annūtiādo/ vt ⁊ ipſi crederent: ſiue
Tex. potius prodendo vt ſeuirent. Sed quolibet ⁊ a q̄buſlib3
ad Phariſeos iſta ꝑlata ſunt. ¶ Collegerūt pontifices ⁊
Phariſei cōciliū ⁊ dicebāt. Quid faciemus? Nec tñ dice
bant credam⁹. Plus em̄ ꝑditi hoīes cogitabāt quō neca
rēt et perderēt ꝙ quō ſibi cōſulerent ne perirēt: ⁊ tñ time
bāt ⁊ quaſi cōſulebāt. Dicebāt em̄: Quid faciem⁹: q: hic
Phari- hō multa ſigna facit. Si dimittim⁹ eū ſic/ oēs credent in
ſeoꝝ inſa- eū: ⁊ venient Romani/ ⁊ tollēt nr̄m locū ⁊ gentē. Tꝑalia
nia. perdere timuerunt: ⁊ vitā eternā nō cogitauerunt: ac ſic
vtrūq; amiſerūt. Nā ⁊ Romani poſt dn̄i paſſionē ⁊ glifi-
cationē tulerūt eis locū ⁊ gentē: expugnādo ⁊ trāſferen-
Matt. do: ⁊ illud eos ſequiť qd̄ eſt alibi dictū. Filij aūt regni hu
viij. ius ibunt in tenebras exteriores. Hoc aūt timuerūt/ ne ſi
oēs in chriſtū crederēt/ nemo remaneret q̄ aduerſus ro-
manos ciuitatē dei/ ⁊ tēpluq; defenderet: qm̄ contra ipm
templū ⁊ cōtra ſuas leges paternas/ doctrinā chriſti eſſe
Tex. ſentiebāt. ¶ Un⁹ aūt ex ipſis Cayphas/ cū eſſet pōtifex
anni illius dixit eis. Uos neſcitis quicq̄/ nec cogitatis:
qm̄ expedit vobis ꝙ vnus moriať hō pro pplo/ ⁊ nō tota
gens pereat. Hoc aūt a ſeipſo nō dixit/ ſed cū eſſet ponti-
fex anni illius prophetauit. Hic docemur etiā hoies ma-
los ꝑ ꝓphetie ſpiritū futura ꝓdicere. Qd̄ tñ euāgeliſta
diuino tribuit ſacramēto: q: pōtifex fuit .i. ſummus ſacer
dos. Pōt aūt moueri quō dicať pontifex anni illius: cū3
dn̄s vnū cōſtituerit ſacerdotē ſummū: cui mortuo vnus
ſuccederet. Sed intelligendū eſt per ambitiones/ ⁊ cōtē
tiones inter Judeos/ poſt ea conſtitutū vt plures eſſent
et per annos ſingulos vicib⁹ miniſtrarent. Nā ⁊ de Za-
charia hoc d̄. Factū eſt aūt cū ſacerdotio fungereť Za-
Luce. j. charias in ordine vicis ſue ante deū: ſm̄ conſuetudinem
ſacerdotij ſorte exijt vt incēſum poneret/ ingreſſus in tē-
plū dn̄i. Hic apparet plēs eos fuiſſe: ⁊ vices ſuas habuiſ
ſe. Nā incēſum nō licebat ponere/ niſi ſummo ſacerdoti:
et forte etiā vnū annū plēs adminiſtrabāt: q̄bus alio an-
no alij ſuccedebāt: ex q̄b⁹ ſorte exibat q̄s vt incēſu3 pone-
Tex. ret. Quid eſt ergo ꝙ ꝓphetauit Cayphas. ¶ Quia Je-
Mat. xv ſus moritur⁹ erat ꝓ gēte: ⁊ nō tātū ꝓ gēte/ ſ3 vt filios dei q̄
erāt diſperſi/ cōgregaret in vnū. Hoc euāgeliſta addidit
Nā Cayphas de ſola iudeoꝝ gēte ꝓphetauit: in q̄b⁹ erāt
oues/ de q̄b⁹ ait ipſe dn̄s. Nō ſum miſſus/ niſi ad oues q̄
perierūt dom⁹ iſrl̄. Sꝫ nouerat euāgeliſta eē alias oues
Joan. x. q̄ nō erāt de ouili: q̄s oportebat adduci: vt eſſet vnū oui
le ⁊ vn⁹ paſtor. Hec aūt ſm̄ ꝓdeſtinationē dicta ſunt. Nā
neq; oues ei⁹/ nec filij dei adhuc erāt/ q̄ necdū crediderāt
Tex. ¶ Ab illo q̄ die cogitauerūt vt interficerēt eū. Jeſus er-
go iā nō palā ambulabat apud Judeos: ſ3 abijt in regio-
Diſpēſa- nē iuxta deſertū in ciuitatē q̄ d̄: Effrē: ⁊ ibi morabať cum
tio Jeſu diſcipłis ſuis. Nō q: potētia ei⁹ defecerat: in q̄ vtiq; ſi vel-
let/ ⁊ palā cū Judeis cōuerſareť/ ⁊ nihil ei facerēt: ſed in
hoīs īfirmitate viuēdi exēplū diſcipłis dmōſtrabat. In q̄
apparet nō eſſe pctm̄: ſi fideles ei⁹ q̄ ſunt mēbra ei⁹/ ocu-
lis ꝑſequētiū ſe ſubtraherēt: et furorē ſceleratorum laten
do potius deuitarent ꝙ ſe offerendo magis accēderēt.

¶ Incipit cōmune ſanctoru3 de apo-ſtolis: Sermo Fulgentij epiſcopi.

Delectat tantorum
tractare margaritas ſanctoru3: delectat
gēmas intueri dulciū piſcatorū: nec mo-
dus in colore/ nec numer⁹ in virtute/ ſplē
dor varius ⁊ diuerſus ornat⁹. Hos lapi-
des ſi cecus aſpexit/ illuminatus effulſit. Si guſtauit lur
dus: verbo dn̄i claros ꝑcepit auditus. Si aſpexit hos la-
pides claudus: in porta ſpecioſa curſum recepit: ⁊ tēplu3
fortiter intrauit. Teſtis eſt Petrus ad thabitam qualis Act. ix.
ſit ſplendor harum magaritarū: quando tantus exulta-
uit numerus viduarū: ergo ⁊ nos ſinguli/ ſingulos con-
tēplemur. Quis eligens Petrū/ reſpuat Paulu3? Quis
querens Andream/ contemnat Jacobū et Joānem? Nul-
la eſt diuerſitas nominum: quia vna eſt diuerſitas gēma
rum: vnus natalis apoſtolorum/ vna eſt letitia populoꝝ
Remotū eſt omne naufragium: timor excluditur pirata Cōpara
rū: qui ab arce ſubueniunt dulciū piſcatorum. Tuta ſunt tio apo-
littora/ per apoſtolica retia. Petrus in capite ſcaphe cele ſtolorū.
ſtis triūphat in littore. Si Andreā contēpleris: vnus eſt
vterus/ vn⁹ viſus/ vn⁹ innocens captus. Per piſces piſca-
torum paupertas tollebatur: per animas in captura con
cluſas/ gratia demonſtratur: et regni celorum diuitie pu
blicantur. In ſcapha Petri quis numerat piſces? Quis
in euāgelio Pauli enumerat gentes? Diuerſa nomina: ⁊
vna captura. Ecce Jacobus et Joānes neglecto patre: Matt.
contēpta matre/ dimiſſa reti/ ſecuti ſunt pijſſimū redem- iiij.
ptorē. Fiat itaq; in ſolēnitate ſanctorū tam grande conui
uiū. Ecce Mattheus preparat prādiū: ⁊ chriſt⁹ prāſor in-
greditur cum multitudine peccatorū. Prāſor innocēs/
et rei conuiue. Unde cum conuiuij ſui ſocietate peccato
res faceret in ſuo ſacramēto gaudere: Judei dicebant.
Quomodo cum publicanis et peccatoribus manducat?
Nemo peccator ſecernitur/ nemo re⁹ auellitur. Omnes Mat. ix
hoſpites chriſti ſunt: cōe cōuiuiū eſt oībus. Preparat prā
diū gaudioꝝ ſolēnitas apłoꝝ. Juſt⁹ paſciť de grā: pctōr
reficiť de indulgētia ⁊ ſi murmurāt Judei/ ſed ditantur
rei facti ſecū. Paraſti in conſpectu meo menſam: aduer-
ſus eos qui tribulant me. Simon ille Chanane⁹ q̄ muta
uit nomē gentis: ⁊ inſeruit florē ſuū corona virtutis apta
tis manibus ſaluatoris/ fulget de iſta corona igneo vigo
re decoratus. Judas zelotes zelans dn̄o: nō comercium
querens chriſtū vendendo ꝓ illo zelabať/ nō de illo paſce
bať. Inuenim⁹ etenī ibi de iugato colore ſeparatū lapil- Judas
lum Judā dn̄i traditorē/ ſpecie cū cōmercio defedantem ⁊ Judas
O nomē ⁊ nomē. Ille dicebat. Zelās zelaui dn̄o omipo- cōparať
tēti. Et Judas ꝓditor/ pacta crudelia deducebat. Quid
vultis mihi dare ⁊ ego eū vobis tradā. Ille zelat⁹ eſt affe
ctu dn̄i: iſte excludiť dn̄ici nota cōuiuij. Sꝫ delectat ma-
gis pmū Petrū cernere piſcatorem: q: horreſcit nouiſſi
mū reſpicere traditorē. Excluſus eſt de corona: cōplenda
eſt ipſa corona. Qui elegit aſcēdit: q̄ tradidit male pepē-
dit. Quis ſuppleat numerū in iſta corona gēmarū? Pre-
poniť ſortis diuine iudiciū. Chriſtus Matthiā diligit de Act. j.
celo: q̄ duodecim ordinauit in cāpeſtri palatio. Aperiunť
ſancta ſanctoꝝ/ ꝓferť vrna aurea: vt vere de celeſti auro
decorata. O ſors bona: q̄ elegit diſcipulū/ vt itegra ꝑmā-
ſiſſet corona gēmarū: q: Judas ſolus pepēdit in laqueo.
Ecce duodecima vr̄is oculis fulget picta corona: de cui⁹
aſpectu vt vis afflata ſcintillis fulget cōgregatio veſtra.
Ubi eſt ille vas electionis? Claudat coronā pietatis ⁊ la
pidē euāgelij toto mūdo tonātis. Bon⁹ vltim⁹: quē ele-
git pm⁹ ſi nouiſſim⁹. Saul⁹ dur⁹: Paul⁹ fact⁹ eſt māſue-
tus: q̄b⁹ tornulis aurificis iſte eſt lapis aptat⁹? Teſtātur

Digitized by Google

fundamēta carceris nocte cōmota/ reoꝝ vincula ſoluta optioni data grā/ ⁊ apl'i ꝓbata corona. Pedes ei⁹ erāt in neruo/ ⁊ greſſ⁹ ei⁹ in celo: diſcebat ꝑ carcerꝭ tenebras cāticū nouū: vt vltio neruo chordarū tredecī cithare lectorū cātēt vobis leticiā ſēpiternā aplica corona ſctoꝝ. Tu aūt.

¶ In vigilia apoſtolorum. Jo. XV.

¶ In illo tempore: Dixit Jeſus diſcipulis ſuis: Ego ſum vitis vera: et pater meus agricola eſt. Et reliqua. Omelia beati Auguſtini epiſcopi.

Iſte locus euangelicus fratres/ vbi ſe dñs dicit vitē ⁊ diſciplos palmites: ſm hoc dicit qđ eſt caput eccl'ie/ noſq̄ mēbra ei⁹ mediator dei ⁊ hoīꝫ hō chriſt⁹ Jeſ⁹. Vni⁹ q̄ppe nature ſunt/ vitis ⁊ palmites. Propter qđ cū eſſet de⁹ cuius nature nō ſum⁹/ fact⁹ eſt hō: vt in illo eſſet vitis humana natura: cui⁹ ⁊ nos hoīes palmites eſſe poſſemus.

Metaphore de chriſto. Quid ergo eſt: ego ſum vitis vera? Nūquid vt adderet vera/ hoc ad eam retulit vñ iſta ſilitudo tracta eſt? Sic eñ đ: vitis ꝑ ſilitudinē nō ꝑ ꝓprietatē queadmodum đ: ouis/ agnus/ leo/ petra/ lapis angularis/ ⁊ cetera hmōi: q̄ magis ipſa ſunt vera ex qb⁹ ducuntur iſte ſilitudines/ nō ꝓprietates. Sed cū dicit. Ego ſum vitis vera: ab illa vtiq̄ ſe diſcernit cui đ: Quō cōuerſa es in amaritudinē vitis aliene. Nā quo pacto eſt vitis vera q̄ expectata eſt vt faceret vuā ⁊ fecit ſpinas?

Tex. ¶ Ego ſum inq̄t vitis vera et pater meus agricola eſt. Oēm palmitē in me nō ferentē fructū tollet eū: ⁊ oēm q̄ fert fructū/ purgabit eū vt fructū plus afferat. Nūquid vnū ſunt agricola ⁊ vitis? Scđm hoc ergo chriſt⁹ vitis ſm qđ ait. Pater maior me eſt ſm id aūt qđ ait. Ego ⁊ pr̄ vnū ſum⁹: ⁊ ipſe agricola eſt: nec talis q̄les ſunt q̄ extrinſecus operādo exhibēt miniſteriū

I.Co.iij. ſed talis vt det etiā intrinſec⁹ incremētū. Nā neq̄ q̄ plātat

Joā.j. eſt aliqđ neq̄ q̄ rigat/ ſed q̄ incremētū dat de⁹. Sed vtiq̄ de⁹ eſt chriſt⁹: q: de⁹ erat verbū: vnde ⁊ ipſe ⁊ pater vnuꝫ ſunt. Et ſi verbū caro factū eſt qđ nō erat/ manet qđ erat. Deniq̄ cū de patre tāq̄ de agricola dixiſſet q̄ infructuoſos palmites tollat: fructuoſos aūt purget: vt fructū pl⁹ afferāt: cōtinuo etiā ſeipm mūdatorē palmitū oſtēdens.

Tex. ¶ Jā vos inq̄t mūdi eſtis ꝓpter ſermonē quē locut⁹ ſuꝫ vobis. Ecce ⁊ ipſe mūdator eſt palmitū: qđ eſt agricole/ nō vitis officiuꝫ: qui etiā palmites operarios ſuos facit. Nā etſi non dant incremētū/ impendūt tñ aliquod adiu

I.Co.iij. mētū. Sed nō de ſuo. Quia ſine me (inq̄t) nihil poteſtis facere. Audi etiaꝫ ipſos cōfitētes. Quid aūt eſt Apollo? Quid aūt Paulus? Miniſtri ꝑ quos crediđiſtis: ⁊ vnicuiq̄ ſicut dñs dedit. Ego plātaui/ Apollo rigauit. Et h̄ ergo ſicut vnicuiq̄ dñs dedit. Nō itaq̄ de ſuo. Jā vō qđ ſequit̄. Sed de⁹ incremētū dedit: nō per illos/ ſed ꝑ ſeipm facit. Excedit hoc humanā humilitatē: excedit angelicā ſublimitatē: nec oīno ptinet/ niſi ad agricolā trinitatem. Jam vos mūdi eſtis: mūdi ſcꝫ atq̄ mūdandi. Neq̄ enim niſi mūdi eſſent/ fructū ferre potuiſſent: ⁊ tñ omne quod fert fructū purgat agricola/ vt fructū plus afferat. Fert fructū: q: mūdus eſt/ atq̄ vt plus afferat/ purgat̄ adhuc. Quis eñ eſt in hac vita ſic mūdus: vt nō ſit magis ma

I.Joā.j. giſq̄ mūdandus? Ubi ſi dixerim⁹ q: pctm̄ nō habemus: nosipſos ſeducim⁹ ⁊ veritas in nobis nō eſt. Si aūt cōfeſſi fuerim⁹ pctā noſtra: fidelis eſt ⁊ iuſt⁹ q̄ dimittat nobis pctā: ⁊ mūdet nos ab oī iniq̄tate. Mūdet itaq̄ mū

Sacramētoꝝ ratio. dos/ hoc eſt fructuoſos: vt tāto ſint fructuoſiores: quātō fuerint mūdiores. Jā vos mūdi eſtis ꝓpter verbū qđ locutus ſum vobis. Quare nō ait: mūdi eſtis ꝓpter baptiſmū quo abluti eſtis: ſꝫ ait: ꝓpter vbū qđ locut⁹ ſum vobis: niſi q: ⁊ in aqua vbū mūdat? Detrahe vbuꝫ: ⁊ qđ eſt aqua niſi aqua? Accedit vbū ad elemētū/ ⁊ fit ſacramentū: etiā ipm tāq̄ viſibile verbū. Nā hoc vtiq̄ dixerat qñ

Jo.xiij. pedes diſcipulis lauit. Qui lot⁹ eſt nō indiget niſi vt pedes lauet: ſed eſt mūdus tot⁹. Vñ iſta tanta virtus aque vt corpus tāgat ⁊ cor abluat/ niſi faciente vbo: nō q: dr̄/ ſed q: credit̄. Nā ⁊ in ipo vbo aliud eſt ſon⁹ trāſiēs: aliud virtus manēs. Hoc eſt verbū fidei qđ p̄dicam⁹ ait apl's. Quia ſi cōfeſſus fueris in ore tuo/ q: dñs eſt Jeſus: ⁊ cre Rom.x.
diđeris in corde tuo: q: de⁹ ſuſcitauit eū a mortuis/ ſalu⁹ eris. Corde eñ creditur ad iuſtitiā: ore aūt cōfeſſio fit ad ſalutē. Vñ ⁊ in actibus aploꝝ legit̄: Fide mūdans corda Act.xv.
eoꝝ. Et in epl'a ſua beat⁹ Petr⁹. Sic ⁊ vos inq̄t ſaluos j.Pe.iij.
facit baptiſma: nō carnis depoſitio ſordiū/ ſed cōſcientie bone interrogatio. Hoc eſt vbū fidei qđ predicam⁹: quo ſine dubio vt mūdare poſſit/ cōſecrat̄ ⁊ baptiſm⁹. Chriſt⁹ q̄ppe nobiſcū vitis/ cū patre agricola: dilexit eccleſiā: ⁊ ſeipſum tradidit pro ea. Lege apoſtolū et vide quid adiū Ephe.v.
gat. Ut eā ſctificaret inq̄t mūdās eā lauacro aque in verbo. Mundatio igit̄ nequaq̄ fluxu ⁊ labili tribueret̄ elemēto/ niſi adderet̄ in vbo. Hoc vbū fidei tātū valet in eccleſia dei: vt ꝑ ipm credentē/ offerētē/ bñdicentē/ tingētē etiā tātillū mūdet infantē: q̄uis nōdū valentē corde credere ad iuſtitiā/ ⁊ ore cōfiteri ad ſalutē. Totū hoc fit per verbū/ de quo dñs ait. ¶ Jā vos mūdi eſtis ꝓpter verbū Tex.
qđ locut⁹ ſum vobis. Manete inq̄t in me: ⁊ ego in vobis. Nō eo modo illi in ipo ſicut ipſe in illis: vtrūq̄ eñ ꝓdeſt: nō ipſi ſed illis. Ita ſunt q̄ppe in vite palmites: vt viti nō cōferāt/ ſed inde accipiāt vt viuāt. Ita vō vitis eſt in palmitib⁹: vt vitale alimētū ſubminiſtret eis/ non ſumat ab eis: ac ꝑ hoc ⁊ manētem in ſe habere chriſtū ⁊ manere in chriſto: diſcipulis ꝓdeſt vtrūq̄/ non chriſto. Nā p̄ciſo palmite pōt de viua radice ali⁹ pullulare: q̄ aūt p̄ciſus eſt/ ſine radice nō pōt viuere. Deniq̄ adiūgit ⁊ dicit. ¶ Sicut palmes nō pōt ferre fructū a ſemetipo/ niſi māſerit in vite: ſic nec vos/ niſi in me māſeritis. Magna grē cōmēdatio fratres mei. Corda inſtruit humiliū: ora obſtruit ſupboꝝ. Comendatio grē.
Ecce cui ſi audēt reſpōdeāt: q̄ ignorātes dei iuſtitiā et ſuā volētes cōſtituere/ iuſtitie dei nō ſunt ſubiecti. Ecce cui rñdeāt ſibi placētes: ⁊ ad bona opa faciēda/ deum Rom.x.
ſibi neceſſariū nō putātes. Nōne huic reſiſtunt veritati/ hoīes mēte corrupti/ reprobi circa fidē: q̄ reſpōdent ⁊ loquūtur iniquitatē dicētes. A deo habem⁹ q̄ hoīes ſum⁹: ij.Ti.iij.
a nobiſmetipſis aūt q̄ iuſti ſum⁹? Quid dicitis: qđ voſipſos decipitis: nō aſſertores/ ſꝫ p̄cipitatores liberi arbitrij ex alto elationis per inania p̄ſumptionis in profunda ſubmerſi? Nēpe vox veſtra eſt: qđ homo ex ſemetipſo facit iuſtitiā/ hoc eſt altū elationis veſtre. Sed veritas contradicit et dicit. Palmes nō pōt ferre a ſemetipo/ niſi māſerit in vite. Ite nūc per abrupta; ⁊ nō habētes vbi figamini/ ventoſa loquacitate iactamini. Hec ſunt inania p̄ſumptionis veſtre. Sed qđ vos ſequat̄ videte: ⁊ ſi eſt in vobis vll⁹ ſenſus/ horrete. Qui eñ a ſemetipo ſe fructū exiſtimat ferre/ in vite nō eſt. Qui in vite nō eſt/ in chriſto nō eſt. Qui eñ in chriſto nō eſt/ chriſtian⁹ nō eſt. Hec ſūt ꝓfunda ſubmerſionis veſtre. Etiā atq̄ etiam conſiderate: qđ adhuc veritas adiūgat ⁊ dicat. ¶ Ego ſum vitis/ Tex.
et vos palmites. Qui manet in me ⁊ ego in eo/ hic fert fructū multū: q: ſine me nihil poteſtis facere. Ne q̄ſq̄ putaret ſaltē aliquē fructū paruū poſſe a ſeipo palmitē ferre/ cū dixiſſet: hic fert fructū multū/ nō ait: q: ſine me parū poteſtis facere/ ſed nihil poteſtis facere. Siue ergo parū/ ſiue multū/ ſine illo fieri nō poteſt/ ſine quo nihil fieri pōt: q: etſi parū attulerit palmes/ eū purgat agricola vt plus afferat. Tamen niſi in vite māſerit ⁊ vixerit de radice/ quātūlibet fructū a ſemetipſo nō poteſt ferre. Quis aūt chriſtus vitis nō eſſet/ niſi homo eſſet: tamē iſtā gratiam palmitibus nō p̄beret/ niſi etiam de⁹ eſſet. Uerū q: ita ſine gratia nō pōt viui/ vt mors in poteſtate ſit libe
ri arbitrij. ¶ Si qs inq̄t in me non manſerit/ mittet̄ fo Tex.
ras ſicut palmes ⁊ areſcet: ⁊ colligent eum ⁊ in ignē mittent/ ⁊ ardet. Ligna itaq̄ vitis tāto ſunt contēptibiliora ſi in vite non manſerint: quanto glorioſiora ſi manſerint. Deniq̄ ſicut de his etiam per Ezechielem ꝓphetam do Ezec.xv.
minus dicit: p̄ciſa nullis agricolarum vſibus proſunt/

Digitized by Google

nullis ſabilibus operibus deputatur. Unum e duobus
palmiti cōgruit: aut vitis aut ignis. Si in vite non eſt/in
Tex. igne erit. Ut ergo in igne non ſit/in vite ſit. ¶ Si manſe
ritis in me (inquit) ⁊ verba mea in vobis manſerint: qđ/
cūq; volueritis petetis/⁊ fiet vobis. Manendo q̄ppe in
chriſto quid velle poſſunt/niſi qđ cōuenit chriſto? Quid
velle poſſunt manēdo in ſaluatore/niſi qđ non alienum
Concor eſt a ſalute? Aliud quippe volumus/q: ſumus in chriſto:
dia chri/ et aliud volumus/q: ſumus adhuc in hoc ſeculo. De mā/
ſti ⁊ ſan/ ſione nāq; huius ſeculi nobis aliquando ſurrepit: vt hoc
ctorum. petamus qđ nobis non expedire neſcimus. Sed abſit vt
fiat nobis ſi manem⁹ in chriſto: qui non facit qđ petim⁹/
niſi qđ expedit nobis. Manentes ergo in eo cum verba
eius in nobis manent: quodcūq; voluerimus/petim⁹ et
fiet nobis: q: ſi petimus ⁊ nō fiet: nō hoc petimus quod
habet manſio in eo: nec qđ habent verba eius que manēt
in nobis: ſed quod habet cupiditas ⁊ infirmitas carnis:
que nō eſt in eo: ⁊ in qua nō manēt verba eius. Nā vtiq;
ad verba eius pertinet oratio illa quā docuit vbi dicim⁹.
Mat. vi Pater noſter qui es in celis. Ab huius orationib⁹ verbis
et ſenſibus non recedamus petitionibus noſtris: ⁊ quic/
quid petierimus/fiet nobis. Tunc em̄ dicenda ſunt v̄ba
eius in nobis manere: qn̄ facimus q̄ p̄cepit: ⁊ diligimus
que p̄miſit. Quādo aūt verba eius manent in memoria
nec inueniunt̄ in vita: nō computat̄ palmes in vite: q: vi
tam nō attrahit ex radice. Ad hāc differentiā valet quod
Ps. cxi. ſcriptū eſt. Memoria retinētibus mādata eius vt faciāt
ea. Multi em̄ memoria retinēt vt cōtēnant: vel etiā deri/
deant ⁊ oppugnēt ea. In his verba chriſti nō manent: q:
tangūt/⁊ quodāmodo nō coherēt: ⁊ ideo nō erunt in be
neficium/ſed in teſtimonium. Et q: ſic inſunt eis/vt non
maneāt in eis: ad hoc tenētur ab eis/vt iudicent̄ ex eis.

¶ De apoſtolis. Matthei. X.

¶ In illo tempore: Miſit Ieſus duodecim di/
ſcipulos ſuos precipiens eis et dicens. In viam
gentium ne abieritis: et in ciuitates Samarita/
norum ne intraueritis: ſʒ potius ite ad oues que
perierunt domus Iſrael. Et reliqua. Homilia
beati Gregorii pape.

Um conſtet: q: redē/
ptor noſter in mūdo pro redēptione gentium
venit: cū Samaritanos quotidie ad fidē voca
ri cōſpicimus: q̄d eſt quod in predicatiōe diſcipulos mit/
Tex. tens dicit. ¶ In viam gentiū ne abieritis: ⁊ in ciuitates
Samaritanoꝝ ne intraueritis: ſed potius ite ad oues q̄
perierūt dom⁹ Iſrael: niſi hoc qđ ex facti fine colligim⁹
q: prius ſoli Iudee voluit/⁊ poſtmodū cunctis gētibus
predicari: vt dum illa conuerti vocata renueret: predica/
tores ſancti ⁊ ad vocationē gentium per ordinem veni/
rent: quatenus redēptoris noſtri predicatio a propiis re/
pulſa/gentiles populos quaſi extraneos q̄reret: ⁊ quod
Iudeis fiebat in teſtimoniū: hoc gētibus gratie eſſet in/
cremētū. Erāt etiā tunc q̄ de Iudea vocandi eſſent/⁊ de
Allego/ gentibus vocandi non eſſent. Nā in apoſtoloꝝ actib⁹ p̄/
ria pul/ dicante Petro legimus: ⁊ prius Hebreorum tria milia: ⁊
cherria. poſtmodū quinq; milia crediđiſſe. Et cū predicare apo/
ſtoli gētibus in Aſia voluiſſent: per ſpiritū prohibiti eſſe
memorant̄: ⁊ tamen ipſe ſpūs qui prius predicationē p̄/
hibuit: hanc Aſianoꝝ cordib⁹ poſtmodū infudit. Nā diu
eſt q̄ Aſia cūcta iam credidit. Idcirco ergo prius prohi/
buit qđ poſtmodū fecit: q: tūc in illa erant qui ſaluandi
nō erant: tunc in illa erāt/qui nec ad vitam reparari me/
rerētur: ſed tamen vtiliter eis predicationis officiū ſub/
trahitur: ne grauius de contēpta predicatione iudicari
mererētur. Subtili ergo occultoq; iudicio/a quorūdam
aurib⁹ predicatio ſancta ſubtrahitur: quia ſuſcitari p̄ gra
tiam nō merentur. Unde neceſſe eſt fratres chariſſimi/

vt in omne quod agimus/omnipotētis ſuper nos dñi cō
ſilia occulta timeam⁹: ne dū mens noſtra exterius fuſa a
ſua ſe volūtate non reuocat: intus cōtra eam iudex terri
biliter aduerſa diſponat. Quod bene Ps. intuens ait.
Uenite et videte opera dei q̄ terribilis in conſiliis ſuper Ps. lxv.
filios hoīm. Uidit nāq; q̄ alius miſericorditer vocatur:
alius iuſtitia exigente repellitur: et q: alia parcēdo/alia
iraſcēdo dñs diſponit: expauit qđ penetrare non potuit:
et quē nō ſolū inueſtigabilē/ſed etiā in q̄buſdā ſuis ſentē
tiis valde inflexibilē vidit/terribilē in conſiliis memora/
uit. Miſſis autē predicatorib⁹ q̄d precipiatur audiam⁹.
¶ Euntes predicate/dicētes: q: appropinquabit regnum Tex.
celoꝝ. Hoc iam fratres chariſſimi: etiam ſi euāgelium ta
ceat/mūdus clamat. Ruine nāq; illius voces eius ſunt.
Qui em̄ tot attrit⁹ perſecutiōib⁹ a glīa ſua cecidit: qua/
ſi iam nobis e vicino regnū aliud qđ ſequit̄ oſtēdit. Ipſis
iam ⁊ a quibus amatur/amarus eſt. Ipſe eius ruine pre
dicant/q̄ amādus non eſt. Si em̄ ruinā ſui domus quaſ/
ſata minaret̄: quiſq̄s in illa habitaret fugeret: ⁊ qui ſtan/
tē dilexerat: recedere quātocius cadēte feſtinaret. Si
igitur mūdus cadit/⁊ nos eū amando amplectimur/op
primi volumus potius q̄ habitare: q: nulla nos ratio a
ruina illius ſeparat/quos eius paſſiōib⁹ amor ligat. Fa/
cile ergo eſt nūc iam cū deſtructa oīa cernimus: animuʒ
noſtrū ab eius dilectione diſiūgere: ſed hoc in illo tp̄e dif
ficillimū fuit: qm̄ tunc predicare celoꝝ regnuʒ inuiſibile
mittebat̄: cū longe lateq; oēs cernerēt florere regnū ter/
rarū. Unde ⁊ adiūcta ſunt predicatorib⁹ ſanctis miracu/
la/vt fidem verbis daret virtus oſtenſa: ⁊ noua facerent
q̄ noua predicarent: ſicut in hac eadē lectione ſubiungit̄.
¶ Infirmos curate: mortuos ſuſcitate: leproſos mūdate Tex.
demones eiicite. Florente mūdo/creſcente humano ge/
nere diu in hac vita ſubſiſtente carne/exuberante rerum
opulētia: q̄s cū audiret eſſe vitā aliā crederet? Quis inui
ſibilia viſibilibus preferret? Sed ad ſalutem redeūtibus
infirmis: ad vitā reſurgētibus mortuis: carnis mūditiaʒ
recipiētibus leproſis: ereptis a iure immūdoꝝ ſpirituuʒ Ratio
demoniacis: tot viſibilib⁹ miraculis exactis/q̄s nō crede miracu/
ret qđ de inuiſibilib⁹ audiret. Ad hoc q̄ppe viſibilia mi/ lorum vi
racula coruſcant: vt corda vidētiū ad fidē inuiſibiliū per/ ſibilium
trahant: vt p̄ hoc qđ mirū foris agit̄: hoc qđ intus eſt/lō
ge mirabilius eſſe ſentiat̄. Unde nūc quoq; cum fideliuʒ
numeroſitas excreuit: intra ſanctā eccleſiā multi ſunt q̄
vitā virtutū tenēt/⁊ ſigna virtutū nō habēt: q: fruſtra mi
raculū foris oſtendit̄/ſi deeſt qđ intus operet̄. Nā iuxta
magiſtri gentium vocē. Lingue in ſignū ſunt: nō fideli/ j. co. xiiii.
bus/ſed infidelib⁹. Unde ⁊ idē inter predicationis verba
dormiētem cadentēq; de feneſtra Eutichum/a vita fun/ Act. xx.
ditus extinctum/coram cunctis infidelibus orando ſuſci Actuū
tauit. Mitilene adueniens et plenam infidelibus inſulā xxviii.
ſciens/patrē Publii dyſenteria/febribuſq; vexatum oran/
do ſaluauit. Peregrinationis ſue comitem/et ſancte pre
dicationis adiutorem Timotheū ex infirmitate ſtoma/
chi laceſſētem: non verbo curauit/ſed medicinali dicto
reparauit dicens. Modico vino vtere propter ſtomachū j. Timo. v.
et frequentes tuas infirmitates. Qui ergo infirmū infi/
delem vna prece ſaluat: cur ⁊ egrotum ſocium prece non
roborat? Quia nimirum ille foris per miraculum ſaluan
dus erat: qui viuus interius non erat: vt per hoc quod
exterior poteſtas oſtenderet/hunc ad vitam interior vir/
tus animaret. Egrotante autem ſocio fideli/exhibenda
foris ſigna non fuerant: qui ſalubriter intus viuebat. Sʒ
conceſſa poteſtate predicationis/conceſſis virtutum mi
raculis: quid redemptor noſter adiūgat/audiamus.
¶ Gratis accepiſtis/gratis date. Preſciebat nāq; non/ Tex.
nullos hoc ipſum donum ſancti ſpiritus in vſum nego/
tiationis inflectere: et miraculorum ſigna ad auaritie
obſequium declinare. Hinc eſt enim q̄ Simon magus Act. viii.
per impoſitionem manus edita miracula concupiſcens/
percipere donuʒ ſpiritus ſancti pecunia voluit: ſcilicet vt

Digitized by Google

deterius vēderet qđ male comparaſſet. Hinc de templo
Joan.ij. redempto: noſter flagello de reſticulis facto/turbas eie-
cit: cathedras vendentium columbas euertit. Colūbas
quippe vendere/eſt impoſitionē manus qua ſpiritꝰ acci-
pitur: nō ad vite meritum/ſed ad premiū dare. Sed ſunt
nōnulli qui quidē nummorum premia ex ordinatione nō
accipiūt: ⁊ tamē ſacros ordines ꝑ humana gratia largiū-
tur: atq; de largitate eadem laudis ſolūmodo retributio-
nem querūt. Hi nimirū qđ gratis acceptū eſt/gratis nō
tribuunt: q: de impenſo officio ſanctitatis/numū fauoris
expetunt. Unde bene cum iuſtū virū deſcriberet/prophe-
Eſaie ta ait. Qui excutit manꝰ ſuas ab omni munere. Neq; eīm
xxxiij. dicit: qui excutit manꝰ ſuas a munere/ſed adiunxit/ab oī:
quia aliud eſt munꝰ ab obſequio: aliud eſt munus a ma-
Munꝰ nu: aliud munus a lingua. Munus quippe ab obſequio
triplex eſt ſubiectio indebite impenſa: munꝰ a manu eſt pecunia
prohibe- munus a lingua fauor. Qui ergo ſacros ordines tribuit
tur. tunc ab omni munere manus excutit: quando in diuinis
non ſolum nullā pecuniam/ſed etiam humanam gratiā
nō querit. Sed vos fratres chariſſimi quos ſecularis ha-
bitus tenet: cum que ſunt veſtra cognoſcitis/mentis ocu-
los ad veſtra reuocate. Cuncta ergo vos viciſſim gratis
agite: nolite operis veſtri in hoc mundo retributionem
querere: quem cum tanta iam cernitis velocitate defeciſ-
ſe. Sicut mala acta abſcondi vultis ne alij videant. Ita ⁊
bona ne ad humanā laudē appareant cauete. Neq; ma-
la quoquo modo nec bona/pro tēporali retributione fa-
ciatis. Ipſum teſtem veſtri operis querite/quem iudi-
cē ſuſtinetis. Occulta nunc eſſe bona veſtra videat: vt ea
retributionis ſue tempore in publico oſtendat. Sicut car-
ni veſtre ne deficiat cibos quotidie prebetis: ſic mētis ve-
ſtre quotidiana alimenta bona ſint opera. Cibo corpus
paſcitur: pio opere ſpiritꝰ nutriatur. Quod moriture car-
ni tribuitis: victure imperpetuū anime non negetis. Si
quādo enim repentinus ignis habitaculū abſumit: quiſ-
quis eiꝰ poſſeſſor extiterit/rapit qđ valuerit ⁊ fugit. Lu-
crum deputat ſi qđ ſecum ex ignibus tollat. Ecce tribula-
tionū flamma mundū concremat: ⁊ cuncta que in eo ſpe-
cioſa videbātur/finis iam ꝓximus velut ignis deuaſtat.
Lucrum ergo fratres maximū credite: ſi vobiſcum aliqđ
Lucrū de illo rapiatis: ſi quid fugiētes tollitis: ſi hoc qđ perire
maximū remanendo poterat/ad retributionem perpetuā vobis
quale. largiendo ſeruatis. Terrena quippe omnia ſeruando to-
taliter amittimus: ſed bene largiendo ſeruamꝰ. Cū velo-
citate tēpora fugiunt: ad videndū ergo citius iudicē no-
ſtrū/q: cum magna importunitate compellimur: ei ex bo-
nis actibꝰ feſtināter preparemur: adiuuante dño noſtro
Jeſu chriſto: qui viuit ⁊ regnat cum patre in vnitate ⁊c.

De apoſtolis. Joannis. XV.

In illo tempore: Dixit Jeſus diſcipulis ſuis.
Hec mando vobis vt diligatis inuicem. Si mū-
dus vos odit: ſcitote q: me priorē vobis odio ha-
buit. Et reliq̄. Homilia btī Auguſtini epiſcopi.

In lectione euangeli-
ca que hanc antecedit dixerat dñs. Nō vos me
elegiſtis/ſed ego elegi vos ⁊ poſui vos vt eatis
Joā. xv. ⁊ fructū afferatis: ⁊ fructus veſter maneat: vt quodcūq;
petieritis patrē in noīe meo det vobis. De quibus verbis
iā nos qđ dedit dñs diſſeruiſſe meminiſtis. Hic autē dicit
in lectione quā mō cū recitaretur audiſtis: hec mādo vobis
vt diligatis inuicē. Ac per hoc intelligere debemꝰ: hunc
eſſe fructū noſtrum/de q̄ ait. Ego elegi vos vt eatis ⁊ fru-
ctum afferatis: ⁊ fructꝰ veſter maneat. Et qđ adiunxit: vt
quodcūq; bonū petieritis patrē in nomie meo det vobis
nūc vtiq; dabit nobis ſi diligamꝰ inuicem: cū ⁊ hoc ipſum
ipſe dederit nobis qui nos elegit non habentes fructum
quia nō cū nos elegeramꝰ: ⁊ poſuit nos vt fructū affera-
mus hoc eſt inuicē diligamꝰ. Quē fructū ſine illo habere
nō poſſumꝰ: ſicut palmites facere ſine vite nihil poſſunt.
Charitas ergo eſt fructus noſter/quam diffinit apoſtolꝰ j. Ti. j.
de corde puro ⁊ conſcientia bona ⁊ fide non ficta: hac di-
ligimꝰ inuicē/hac diligimus deū. Neq; eīm vera dilectio-
ne diligeremus inuicē/niſi diligentes deū. Diligit enim
vnuſquiſq; proximū ſuū tāq̄ ſeipſum ſi diligit deū. Nā ſi
deū nō diligit: nō diligit ſeipſū. In his eīm charitatis duobꝰ
preceptis: tota lex pendet ⁊ ꝓphete. Hic eſt fructꝰ noſter Mat.
De fructu itaq; nobis mandans. Hec quippe mādo vo- xxij.
bis vt diligatis inuicem. Unde ⁊ apoſtolus Paulus: cū Tex.
contra opera carnis cōmendare fructum ſpiritus vellet/
a capite hoc poſuit. Fructus inquit ſpiritus charitas eſt. Gal. v.
Ac deinde cetera tāq̄ ex iſto capite exorta vel religata cō-
texuit: q̄ ſunt gaudium/pax/longanimitas/benignitas/
bonitas/fides/manſuetudo/continētia/caſtitas. Quis
autem bene gaudet: qui bonum nō diligit vnde gaudet?
Quis pacem veram/niſi cū illo poteſt habere quem ve-
raciter diligit? Quis eſt longanimis in bono opere perſe- veraꝫ ſi-
ueranter manendo/niſi ferueat diligendo? Quis eſt be- gna vir-
nignus/niſi diligat cui opitulatur? Quis bonus/niſi di- tutum.
ligendo efficiatur? Quis ſalubriter fidelis/niſi ea fide q̄
per dilectionem operatur? Quis manſuetus vtiliter cui
dilectio non moderetur? Quis ab eo continet vnde tur-
patur/niſi diligat vnde honeſtatur? Merito itaq; magi-
ſter bonus dilectionem ſic ſepe cōmēdat: tanq̄ ſola pre-
cipienda ſit: ſine qua non poſſunt prodeſſe cetera bona:
⁊ que nō poteſt haberi ſine ceteris bonis: quibus homo
efficitur bonꝰ. Pro hac autē dilectione patienter debemꝰ
etiam odia mundi ſuſtinere. Neceſſe eſt enim vt nos ode-
rit: quos cernit nolle quod diligit. Sed plurimū nos de
ſeipſo dñs conſolatur: qui cū dixiſſet: hec mando vobis vt
diligatis inuicē: adiecit atq; ait. Si mundus vos odit Tex.
ſcitote q: me priorem vobis odio habuit. Cur ergo ſe mē-
brū ſuper verticem extollit? Recuſas eſſe in corpore/ſi nō
vis odium mundi ſuſtinere cum capite. Si de mūdo Tex.
inq̄t eſſetis mūdus qđ ſuum erat diligeret. Uniuerſe hoc
vtiq; dicit eccle: quā plerūq; etiā ipſiꝰ mundi noīe appel-
lat/ſicut eſt illud. Deus erat in chriſto/mūdū recōcilians ij. Co. v.
ſibi. Itēq; illud. Non venit filius hoīs vt iudicet mūdum Joā. iij.
ſed vt ſaluetur mūdus per ipſum. Totus ergo mūdus ec-
cleſia eſt: ⁊ totꝰ mūdus odit eccleſiā. Mūdus ḡ odit mū-
dum: inimicus recōciliatū/dānatꝰ ſaluatū: inquinatꝰ mū-
datum. Sed iſte mūdus quē deꝰ in chriſto recōciliat ſibi:
⁊ qui per chriſtū ſaluatur: ⁊ cui ꝑ chriſtū omne pctm̄ donatur
de mūdo electꝰ eſt inimico/dānato/cōtaminato. Ex ea-
dem quippe maſſa q̄ ſic tota in Adā periīt fiunt vaſa mi-
ſericordie: in q̄bus eſt mūdus pertinēs ad recōciliationē
quā mūdus odit/ex eadē maſſa/ꝑtinēs ad vaſa ire: q̄ ꝑfe-
cta ſunt ad perditionē. Denique cū dixiſſet dñs: ſi de mūdo
eſſetis: mūdus quod ſuū erat diligeret/cōtinuo ſubiecit.
Quia vero de mūdo nō eſtis: ſed ego elegi vos de mun- Tex.
do: ꝓpterea odit vos mūdus. Ergo ⁊ ipſi inde erāt: vñ vt
nō eſſent/electi ſunt inde: nō meritis ſuis quorum nulla pre-
ceſſerāt bona opera: nō natura q̄ tota fuerat ꝑ liberū ar-
bitriū in ipſa radice viciata: ſed gratuita/hoc eſt vera grā.
Qui eīm de mūdo mundū eligi fecit: qđ eligeret nō inue- Que-
nit. Si autē queratur quō ſe diligat mundus ꝑditionis qui iſtū pul-
odit mundū redēptionis: Diligit ſe falſa dilectione nō vera. chra.
ra: proinde falſo ſe diligit ⁊ vere odit. Qui eīm diligit ini-
quitatē/odit aīam ſuam. Sed diligere ſe dicitur: q̄ iniq̄tatē
qua iniquus eſt diligit: et rurſus odiſſe ſe dicitur qui quod
ei nocet diligit. Odit ergo in ſe naturam/diligit vitium.
Odit quod factus eſt per dei bonitatem: diligit quod in
eo factū eſt per liberam voluntatē. Unde nos quoq; illū
diligere ⁊ prohibemur ſi recte intelligimus et iubemur.
Prohibemur ſcilicet vbi nobis dicitur: nolite diligere mūdū:
iubemur autem vbi nobis dicitur: diligite inimicos vr̃os Joan. ij.
Ipſi ſunt eīm mūdꝰ q̄ nos odit. Ergo ꝓhibemur diligere Luce. vj.
in illo qđ ipſe diligit i ſeipſo: ⁊ iubemur diligere in illo/qđ

ipſe odit in ſeipſo: dei ſcʒ opificium: ⁊ diuerſas bonitatis
ſue conſolationes. Uitiū quippe in illo diligere prohibe-
mur/iubemurq̧ diligere naturā cū ipſe in ſe diligat vitiū
oderitq̧ naturā: vt nos eū ⁊ diligamꝰ ⁊ oderimꝰ recte/cū
Tex. ſeipſe diligat oderitq̧ peruerſe. ¶ Mementote ſermo-
nis mei quē ego dixi vobis: nō eſt ſeruus maioꝛ dn̄o ſuo.
Si me perſecuti ſunt: ⁊ vos perſequentur. Si ſermonem
meū ſeruauerūt/⁊ veſtrū ſeruabūt. Dicendo aūt: non eſt
ſeruus maioꝛ dn̄o ſuo/nōne euidēter oſtendit/quēadmo
dū intelligere debeamus quod ſuperius dixerat: iā non
dicā vos ſeruos? Ecce enim ſeruos eos dicit: nā quid eſt
aliud: nō eſt ſeruus maioꝛ dn̄o ſuo/niſi ſi me pſecuti ſunt
et vos perſequentur? Manifeſtū eſt igit̃ illū ſeruū qui non
Seruus quis ſit ſpiritua-liter. manet in domo in eternū: illū pertinentē ad timoꝛē: queʒ
foꝛas charitas mittit/eſſe intelligendū: vbi dictū eſt: iam
nō dicam vos ſeruos: hic autē vbi dicit̃: nō eſt ſeruus ma
ioꝛ dn̄o ſuo: ſi me pſecuti ſunt: ⁊ vos perſequētur: illum ſi-
gnificari ſeruū pertinētē ad timoꝛē caſtū: qui pmanet in
Mat. xxv. ſeculū ſeculi. Hic em̄ ſeruus eſt auditurꝰ. Euge ſerue bo-
ne intra in gaudiū dn̄i tui. ¶ Sed hec oia inquit facient
Tex. vobis ꝓpter nomē meū: q2 neſciunt euʒ q̄ me miſit. Que
oia facient niſi que dixit: odio habebūt ſcʒ ⁊ perſequētur
ſermonēq̧ contēnent? Nā ſi ſermonē nō ſeruarent eoꝝ:
nec tamē odiſſent eos/neq̧ perſequerent̃: vel etiā ſi odiſ-
ſent/nec t̄n perſequerent̃: non oia facerent. Hec aūt oia
faciēt vobis inquit ꝓpter nomē meū. Quid eſt aliud dice
re q̄ me in vobis odio habebūt: me in vobis perſequent̃
⁊ ſermonē veſtrum/q2 meus eſt: ideo non ſeruabūt. Hec
em̄ oia facient vobis ꝓpter nomē meū/non veſtrum/ſed
meū. Tanto igitur miſerioꝛes: q̄ propter hoc nomē iſta fa
ciūt: quanto beatioꝛes q̄ ꝓpter hoc nomen iſta patiūtur:
Mat. v. ſicut ipſe alio loco dicit. Beati qui perſecutionē patiunt̃
ꝓpter iuſtitiā: hoc eſt em̄ ꝓpter me/vel ꝓpter nomē meū
j. Coꝛ. j. Quia ſicut docet apl's: factꝰ eſt nobis ſapiētia a deo ⁊ ſan
ctificatio ⁊ redēptio: vt quēadmodū ſcriptū eſt. Qui glo
riatur in dn̄o gloꝛiet̃. Faciūt quippe iſta mali malis: ſʒ nō
ꝓpter iuſtitiā: ⁊ ideo miſeri vtrinq̧: ⁊ q̄ faciunt/⁊ qui pa
tiunt̃. Faciūt ⁊ boni malis: vbi et̄ſi faciūt iſti ꝓpter iuſti-
tiā/nō t̄n illi ꝓpter iuſtitiā patiunt̃. Sed queri pōt: ſi etiā
mali pſecutionē faciūt malis: ſicut impij reges ⁊ iudices:
cū eſſent pſecutoꝛes pioꝝ/vtiq̧ ⁊ homicidas ⁊ adulteros
⁊ quoſcūq̧ maleficos q̄s cōtra leges publicas feciſſe co-
gnoſcerēt puniebant: quō intelligendū eſt quod ait dn̄s.
Tex. ¶ Si de mūdo fuiſſetis: mūdus quod ſuuʒ eſt/diligeret.
Neq̧ em̄ q̄s punit mūdus/diligit: a quo videmꝰ ſupradi-
cta ſcelerū genera plerūq̧ puniri: niſi quia mūdus eſt in
eis/a q̄bꝰ talia ſcelera vel puniunt̃ vel patiunt̃: mūdus ⁊
in eis a q̄bꝰ talia ſcelera diligunt̃. Mundus itaq̧ ille qui
intelligit̃ in malis atq̧ impijs: ⁊ odit qđ ſuū eſt ex ea par
te hoim q̄ ſceleratis nocet: ⁊ diligit qđ ſuū eſt/ex ea parte
hoim qua eiſdē ipſis cōſceleratis fauet. Ergo hec oia fa-
cient vobis ꝓpter nomē meū: vel ita dictum eſt ꝓpter qđ
vos patimini: vel ita ꝓpter qđ ⁊ ipſi faciūt: q2 ⁊ hoc in vo
Tex. bis dn̄i perſequunt̃ oderūt. Et addidit. ¶ Quia neſciunt
eū q̄ me miſit. Hoc ſm eā ſciētiā dictū itelligēdū eſt: de q̄
Cōſum-mata ſci-entia. ⁊ alibi ſcriptū eſt. Scire aūt te ſenſus eſt cōſummatꝰ. Hac
quippe ſciētia qua ſciūt patrē a q̄ miſſus eſt chꝛiſtus: nul-
lo modo pſequunt̃ eos q̄s colligit chꝛiſtꝰ: q2 ⁊ ipi cum eis
Tex. colligūt̃ a chꝛiſto. ¶ Si nō veniſſem ⁊ locutꝰ eis fuiſſem
pct̄m nō haberēt. Superiꝰ dixerat dn̄s: ſi me pſecuti ſunt
⁊ vos pſequētur: ſi ſermonē meū ſeruauerūt et veſtrū ſer-
uabūt: ſed hec oia faciēt vobis ꝓpter nomē meū: quia ne
ſciunt eū qui me miſit. De q̄bꝰ autē hoc dixerit ſi q̄ramus
inuenimꝰ eū ad hec v̄ba veniſſe/ab eo qđ dixerat: ſi mun
dus vos odit: ſcitote quia me prioꝛeʒ vobis odio habuit.
Nūc vero qđ addidit: ſi nō veniſſem ⁊ locutꝰ fuiſſem eis.
peccatū non haberēt: iudeos oſtendit expꝛeſſius. De his
ergo ⁊ illa dicebat: nam hoc indicat verboꝛum ipſa con-
textio. Iudei ergo perſecuti ſunt chꝛiſtū: qđ euidētiſſime
indicat euangeliū: iudeis locutus eſt chꝛiſtꝰ/non alijs gē
tibus. In eis ergo voluit intelligi mūdū: q̄ odit chꝛiſtū et
diſcipulos eius: immo vero nō eos ſolos: ſed hos quoq̧
ad eundē mundū pertinere monſtrauit. Quid eſt ergo:
ſi nō veniſſem: ⁊ locutus eis fuiſſem peccatum non habe
rent? Nunquid ſine peccato erant iudei anteq̄ chꝛiſtꝰ ad
eos in carne veniſſet? Quis hoc vel ſtultiſſimus dixerit?
Sed magnū quoddā peccatū non omne peccatū/quaſi
ſub generali noīe vult intelligi. Hoc eſt em̄ peccatuʒ quo
tenentur cūcta peccata: quod vnuſquiſq̧ ſi non habeat
dimittunt̃ ei cuncta peccata. Hoc eſt autem: q2 non credi
derunt in chꝛiſtū/qui propterea venit/vt credatur in eū.
Hoc peccatū ſi nō veniſſet: non vtiq̧ haberēt. Aduentus
quippe eiꝰ quantū credētibꝰ ſalutaris/tantū non credēti
bus exitiabilis factus eſt: tanq̄ et ipſe caput et pꝛinceps
apoſtoloꝝ quod de ſe ipſi dixerūt extiterit: quibuſdā qui-
dem odoꝛ vite in vitā: quibuſdā vero odoꝛ moꝛtis in moꝛ- ij. Coꝛ. ij.
tem. Sed qđ adiungit atq̧ ait. ¶ Nūc aūt excuſationem Tex.
nō habēt de peccato ſuo: pōt mouere querētes/vtrum hi
ad q̄s nō venit chꝛiſtꝰ/nec locutus eſt eis: habeant excu-
ſationē de peccato ſuo. Si em̄ nō h̄nt/cur hic dictū eſt/ꝓ-
pterea iſtos nō habere: q2 venit ⁊ locutꝰ eſt eis? Si auteʒ
habēt: vtrū ad hoc habeant vt a penis alienent̃: an vt mi
tius puniātur? Ad hec inquiſita (pꝛo captu meo dn̄o do-
nante) reſpōdeo: habere illos excuſationē/non de omni
peccato ſuo/ſed de hoc pct̄ō quo in chꝛiſtū nō crediderūt Que-ſtio ſol-uitur.
ad quos nō venit et quibus nō eſt locutꝰ. Sed non in eo
ſunt numero hi ad q̄s in diſcipulis venit: ⁊ q̄bus per diſci
pulos eſt locutꝰ: qđ ⁊ nunc facit. Nam per eccleſiaʒ ſuam
venit ad gentes: ⁊ per eccleſiam ſuaʒ loquitur gentibus.
Ad hoc em̄ ꝑtinet qđ ait. Qui vos recipit/me recipit: et
qui vos ſpernit/me ſpernit. An vultis (inquit apoſtolus
Paulus) experimentum accipere/eius qui in me loquit̃
chꝛiſtus? Reſtat inquirere vtrum hi qui pꝛius q̄ chꝛiſtus
in eccleſiam veniret ad gentes: ⁊ pꝛius q̄ euangeliū eius
audirent: vite huius ſiue preuenti ſunt ſiue preueniūtur:
poſſunt habere hanc excuſationem? Poſſunt plane: ſed Roꝫ. ij.
nō ideo poſſunt effugere damnationē. Quicūq̧ em̄ ſine
lege peccauerunt/ſine lege ⁊ peribunt: ⁊ quicūq̧ in lege
peccauerūt/per legem iudicabunt̃. Tanta eſt autem ſup
plicioꝝ/quanta eſt diuerſitas peccatoꝝ. Que quomodo
ſe habeat/altius iudicat ſapientia diuina: q̄ coniectura
ſcrutatur aut effatur humana. Iſti certe ad quos venit ⁊
quibus locutus eſt chꝛiſtus: non habent de magno infi-
delitatis peccato illam excuſationem: qua poſſent dice-
re non vidimus/non audiuimus/ſiue non acceptaretur
excuſatio ab illo/cuius inſcrutabilia ſunt iudicia/ſiue ac
ceptaretur/et̄ſi non ab omni damnatione liberarentur/
certe vt aliquanto lenius damnaretur. ¶ Qui me odit Tex.
inquit: ⁊ patrem meum odit. Hic nobis foꝛtaſſe dicatur.
Quis poteſt odiſſe quem neſcit? Et vtiq̧ anteq̄ diceret:
ſi non veniſſem ⁊ locutus eis fuiſſem/peccatum non ha Tex.
berent/dixerat diſcipulis ſuis. ¶ Hec faciēt vobis: quia
neſciunt eum qui me miſit. Non itaq̧ diſſimulanda na-
ſcitur q̄ſtio: quomodo poſſint odiſſe quē neſciunt? Si em̄
deum non quod eſt ipſe: ſed neſcio quid aliud eum ſuſpi-
cantur aut credunt: ⁊ hoc oderunt: vtiq̧ non ipſum ode-
runt: ſed quod ſua mendaci ſuſpicione vel vana credulita
te concipiūt. Si autem quod eſt hoc de illo ſentiūt: quo-
modo eum neſcire dicuntur? Et de hominibus quidē fie
ri poteſt: vt eos ſepe quos nūq̄ vidimus diligamus: ac ꝑ
hoc nec illud ecōtrario impoſſibile eſt: vt eos quos nūq̄
vidimus oderimus. Fama quippe de aliquo ſermocinā-
te ſeu bene ſeu male: fit nō immerito: vt amemus vel ode
rimus ignotum. Sed ſi fama ſit verax: quomodo eſt de q̄
vera didicimus/dicendus ignotus? An quia eius faciem
non vidimus? Quam cum ⁊ ipſe non videat: nulli tamē
poteſt notioꝛ eſſe q̄ ſibi. Non igit̃ in eius facie coꝛpoꝛa-
li nobis intimatur cuiuſq̧ notitia. Sed tūc nobis ad co
gnitionem patet: q̄n eius moꝛes ⁊ vita non latent. Alio-
qn nec ſeipm̄ noſſe q̄ſq̄ pōt: q̄ videre faciē ſuā non poteſt.

Digitized by Google

Sed vtiq̄ tanto certius q̄ not⁹ eſt alijs ipſe ſe nouit: quā
to certius interiori cōſpectu pōt videre quod ſapit: vide/
re qđ cupit: videre qđ viuit. Que cū aperiunt̄ ⁊ nobis tūc
vere fit cognitus nobis. Proinde ſicut fieri pōt/ vt homo
bonus hoīem bonū oderit neſciēs: vel potius diligat ne/
ſciens: ipſum eñ diligit cum bonū diligit: q: id qđ eſt ille
hoc iſte diligit: oderit autē neſciēs nō ipſum: ſed qđ putat
eſſe ipm̄. Ita fieri pōt: vt etiā hō iniuſtus oderit hoīem
iuſtū: ⁊ dū eſtimat ſe ſui ſimilē iniuſtū diligere/ neſciens di
ligat iuſtum: ⁊ tñ dum eū credit iniuſtū/ diligat nō ipſum
ſed qđ putat eſſe ipm̄: queadmodū autē hoīem: ita ⁊ deū.
Deniq̄ ſi interrogarent̄ iudei: vtrū diligerēt deum: quid
ſe aliud q̄ diligere reſpōderēt? Nec ex aio mētientes/ ſed
errādo potius opinātes. Quō eñ diligerēt patrē verita/
tis qui haberent odio veritatē? Nolūt eñ facta ſua dāna
Iudeoꝝ ri: ⁊ hoc habet veritas/ vt talia facta dānentur. Tantum
reprehē/ ergo oderunt veritatem: quantum oderunt ſuas penas:
ſio. quas talibus irrogat veritas. Neſciūt aūt illam eſſe veri/
tatem: que tales quales ipi ſunt damnat. Oderunt ergo
quam neſciunt: ⁊ cum illā oderūt profecto ⁊ eū de quo na
ta eſt/ niſi odiſſe nō poſſunt. Ac per hoc q: veritatem qua
iudicante dānantur: de patre deo natam neſciunt: vtiq̄
etiā ipſum ⁊ neſciunt ⁊ oderūt. O miſeros homines/ qui
cum eſſe volunt mali: nolūt eſſe veritatem qua dānantur
mali. Nolunt eñ eam eſſe quod eſt: cū ſeipſos debeāt nol
le eſſe quod ſunt: vt ipſa manēte mutentur/ ne ipſa iudicā
Tex. te damnent̄. Deinde dñs addidit. ❡ Si opera nō feciſſē
in eis que nemo ali⁹ fecit peccatū non haberent. Pecca/
tum ſcilicet illud magnū/ de quo ⁊ ſuperius ait: ſi non ve/
niſſem ⁊ locutus eis fuiſſem/ peccatū non haberent: hoc
eſt peccatū quo in eum loquentē ⁊ operantem non credi
derūt. Neq̄ eñ nullū habebāt peccatū/ anteq̄ loqueret̄
eis ⁊ operaret̄ in eis: ſed hoc peccatū quo in eū non credi
derūt/ ideo ſic cōmemorat̄: quia ipſo peccato tenentur et
cetera. Hoc eñ ſi nō haberent/ ⁊ in eū crederent: dimitte
rentur ⁊ cetera. Sed quid eſt hoc quod cū dixiſſet: ſi opa
non feciſſem in eis/ mox addidit: q̄ nemo alius fecit? Nul
la quippe in operib⁹ chriſti vident̄ eſſe maiora q̄ ſuſcita/
tio mortuoꝝ: quod ſcim⁹ etiā antiquos feciſſe ꝓphetas.
Fecit enim hoc Helias: fecit Heliſe⁹: et cum in hac carne
viueret: et cum in ſuo monumēto ſepultus iaceret. Nam
quidam portantes mortuum: cum irruentibus hoſtibus
iiij. Reg. eo refugiſſent/ eūq̄ ibi poſuiſſent: cōtinuo reſurrexit. Fe/
xvij. cit tamen aliqua chriſtus que nemo alius fecit: q̄ ſcilicet
iiij. reg. quinq̄ milia hoim de quinq̄: ⁊ quatuor milia de ſeptem
iiij. panib⁹ pauit: q̄ ſuper aquas ambulauit/ et Petro vt hoc
iiij. Re/ faceret preſtitit: q̄ aquā mutauit in vinū: q̄ aperuit oc'os
gū. xiij. ceci nati: ⁊ alia multa que cōmemorare lōgū eſt. Sed re/
mat. xiiij ſpondetur nobis: ⁊ alios feciſſe q̄ ipſe nō fecit: et q̄ nemo
Mat. xv alius fecit. Quis eñ niſi Moyſes Egyptios plagis tot
mat. xiiij tātiſq̄ ꝑcuſſit: diuiſo mari rubro/ populū duxit: manna de
Ioan. ij. celo eſurientib⁹ impetrauit: aquā de petra ſitientib⁹ fudit?
Ioan. ix. Quis niſi Ieſu naue populo trāſituro Iordanis fluēta
Exo. vij. diuiſit: ⁊ currentē ſolē emiſſa ad dñm oratione frenauit ⁊ ſi/
exo. xiiij. xit? Quis p̄ter Samſonē ꝓpter ſuā ſitim maxilla mortui
Exo. xvi. aſini exudante ſatiatus eſt? Quis preter Heliam curru
exo. xvij. igneo in alta ſubuectus eſt? Quis preter Heliſeū quod
Ioſue. iiij pauloante memoraui: ſepulto ſuo cadauere/ cadauer al/
Ioſue. x. terius reddidit vite? Quis preter Danielē inter ora inclu
iudic. xv. ſorum ſecū leonū eſurientiū vixit innocuus? Quis p̄ter
iiij. re. ij. tres viros Ananiā/ Azariā/ Miſaelē/ in flāmis ardētib⁹
iiij. regū ⁊ non vrentib⁹ deambulauit illeſus? Pretereo cetera qm̄
xiij. hec ſatis arbitror eſſe quib⁹ demonſtret̄/ ⁊ alios ſanctos
Dañ. vi. quedā opera mirāda feciſſe: que nemo alius fecit. Sed q̄
Dañ. iij. tam multa vitia ⁊ malas valitudines vexationeſq̄ mor/
taliū tāta poteſtate ſanaret: nullus oino legit̄ antiquoꝝ.
Ut eñ taceant̄ q̄ iubēdo ſicut occurrebāt ſaluos ſingu/
Mar. i. los fecit: Marc⁹ euāgeliſta quodā loco ait. Veſpere aūt
facto cū occidiſſet ſol: afferebāt ad eū oēs male habētes
et demonia habentes: et erat ois ciuitas congregata ad
ianuam: ⁊ curauit multos qui vexabantur varijs lāguo/
ribus: et demonia multa ejciebat. Id autem cum comme/
moraſſet Mattheus: etiā teſtimonium ꝓpheticum addi
dit/ dicens. Ut adimpleret̄ quod dictum eſt ꝑ Eſaiā pro/ Mat.
phetam/ dicentem. Ipſe infirmitates noſtras recepit: et viij.
egrotationes portauit. Item in alio loco dicit Marcus. Eſa. liij.
Et quocūq̄ introibat in vicos/ vel in villas/ aut in ciui/ Mar. vi
tates: in plateis ponebant infirmos: ⁊ deprecabantur eū
vt vel fimbriā veſtimēti eius tangerent: ⁊ quotquot tan/
gebant eū/ ſalui fiebant. Hec nemo alius fecit in eis. Si
eñ intelligendū eſt quod ait in eis: nō inter eos vel corā
eis prorſus in eis/ q: ſanauit eos. Hec quippe intelligi vo
luit: que non ſolū facerent admirationem/ verūetiā ma/
nifeſtā conferrēt ſalutē: pro quibus bñficijs vtiq̄ amorē/
nō odiū retribuere debuerūt. Oia quidē ceteroꝝ mira/
cula ſuperat/ q̄ natus eſt de virgine/ matriſq̄ integritatē Miracu
ſolus potuit nec cōcept⁹ violare nec nat⁹: ſed hoc nec co/ lū Ieſu
rā eis factū eſt nec in eis. Ad cognoſcendā quippe huius maximū
miraculi veritatē: nec cōmuni cū eis aſpectu/ ſed diſcreto
ab eis diſcipulatu apoſtoli ꝑuenerūt. Iā vero illud quod
die tertia i carne in qua occiſus fuerat/ de ſepulcro ſe red
didit viuū: ⁊ nūq̄ deinde moritur⁹ cū illa aſcendit in celū
ſuperat etiā cūcta q̄ fecit. Sed neq̄ hoc factum eſt in Iu
deis neq̄ corā eis ⁊ nondū hoc fecerat qñ dicebat: ſi opa
nō feciſſem in eis q̄ nemo alius fecit. Nimirū ꝗ ſunt illa q̄
in eoꝝ valitudinib⁹ tāta miracula ſalutis oſtēdit: quāta
in illis antea nemo donauit. Hec eñ viderunt: et hoc eis
exprobrans adiungit ⁊ dixit. ❡ Nūc autē ⁊ viderūt ⁊ ode Tex.
runt ⁊ me ⁊ patrē meū. Sed vt impleatur ſermo qui in le
ge eorum ſcript⁹ eſt: q: odio habuerūt me gratis. Eoꝝ le
gem dicit non ab ipſis inuentā/ ſed ipſis datam: ſicut dici
mus. Panem noſtrū quotidianū: quē tamen a deo peti Mat. vi
mus/ addendo/ da nobis. Gratis autē odit q̄ nullum ex
odio cōmodū querit nec incōmodum fugit. Sic oderūt
deum impij: ſic diligunt iuſti. Hoc eſt gratis: vt alia p̄ter
illū non expectent bona: qm̄ ipſe erit in oibus oia: quiſq̄s
vero altius attēderit chriſtū dicentē: ſi opa non feciſſem
in eis q̄ nemo alius fecit: ſed hec ⁊ ſi pater aut ſpiritusſan
ctus fecit/ nemo ali⁹ fecit: q: totius trinitatis vna eſt ſub/
ſtantia inueniet ipſum feciſſe/ ſi qñ quiſpiā homo dei tale
aliquid fecit. Poteſt quippe ipſe cuncta ꝑ ſeipſum: nemo
autē pōt aliq̄d ſine ipſo. Chriſtus nāq̄ cū patre ⁊ ſpūſan/
cto nō tres dij: ſed vnus deus: de quo ſcriptū eſt. Benedi/
ctus dñs deus Iſrael/ qui facit mirabilia ſolus. Nemo ꝗ
ali⁹ fecit q̄cūq̄ in eis opa fecit: qm̄ q̄ſq̄s ali⁹ hō aliq̄d eoꝝ
fecit/ ipo faciente fecit: hec aūt ipe nō illis faciētib⁹ fecit.

❡ De apoſtolis. Ioannis. XV.

❡ In illo tempore: Dixit Ieſus diſcipulis ſuis.
Hoc eſt preceptū meum vt diligatis inuicē: ſicut
dilexi vos. Et reliq̄. Homilia btī Gregorij pape.

DUm cuncta ſacra elo
quia dñicis plena ſunt preceptis: q̄d eſt quod
de dilectione quaſi de ſingulari mādato dñs
dicit. ❡ Hoc eſt ꝓceptū meū vt diligatis inuicē: niſi quia
omne mandatū ex ſola dilectione eſt: ⁊ oia ꝓcepta vnum Tex.
ſunt? Quia q̄cq̄d ꝑcipit̄: in ſola charitate ſolidat̄. Ut eñ
multi arboris rami ex vna radice ꝓdeūt: ſic mlte v̄tutes
ex vna charitate generant̄. Nec hȝ aliq̄d viriditatis ram⁹
boni opis/ ſi non manet in radice charitatis. Precepta ꝗ
dñica: ⁊ multa ſunt ⁊ vnū. Multa ꝑ diuerſitatē opis: vnū
in radice dilectiōis. Qualiter aūt iſta dilectio tenēda ſit
ipſe inſinuat: q̄ in pleriſq̄ ſcripture ſue ſentētijs ⁊ amicos
iubet diligi in ſe/ ⁊ inimicos ꝓpter ſe. Ille enim veraciter Prece/
charitatē hȝ/ q̄ ⁊ amicū diligit in deo: ⁊ inimicū diligit pro/ pta dñi
pter deū. Nam ſunt nōnulli qui diligūt ꝓximos ſed per multa et
affectū cognatiōis ⁊ carnis: qb⁹ tñ in hac dilectiōe ſacra vnum.
eloq̄a nō contradicūt. Sed aliud eſt qđ ſponte impendit̄

Digitized by Google

nature:aliud qđ preceptis dñicis ex charitate debet obe
diētie. Hi nimirū ⁊ proximū diligūt:⁊ tñ illa ſublimia di
lectionis p̄mia nō aſſequunt:q: amorē ſuum nō ſpiritua
liter/ſed carnaliter impendūt. Proinde cū dñs diceret:h
eſt p̄ceptū meū/vt diligatis inuicē:protin⁹ addidit/ſicut
dilexi vos. Ac ſi aperte dicat. Ad hoc amate/ad qđ ama
ui vos. Qua in re fratres chariſſimi ſolerter intuēdum
eſt/ꝙ antiquus hoſtis dū mentes nr̄as ad rerū tp̄aliū di
lectionē trahit/infirmiorē contra nos ꝓximū excitat:qui
ea ipſa que diligim⁹ auferre moliat. Nec curat antiquus
hoſtis hec faciēs vt terrena tollat:ſed vt charitatē in no
bis feriat. Nā in odio repente exardeſcim⁹:et dū foris in
uicti eſſe cupimus/intus grauiter ferimur. Dū parua fo
ris defendim⁹/intus amittim⁹ maxima:q: dū rē diligim⁹
tēporalē/verā amittim⁹ dilectionē. Ois quippe q̄ noſtra
tollit inimic⁹ eſt. Sed ſi odio ceperim⁹ habere inimicum
intus eſt qđ perdim⁹. Cū ḡ aliqđ exterius a ꝓximo pati
mur:contra occultū raptorē interius vigilem⁹: qui nūq̄
melius vincit/niſi cū raptor exteri⁹ amatur. Una quippe
Proba- ⁊ ſumma eſt ꝓbatio charitatis:ſi ⁊ ipſe diligit qui aduer
tio ſum- ſatur. Hinc eſt ꝙ ipſa veritas ⁊ crucis patibulū ſuſtinet:⁊
me cha- tamen ipſis ſuis ꝑſecutorib⁹ affectū dilectionis impēdit/
ritatis. dicens. Pater ignoſce illis:q: neſciūt quid faciūt. Quid
ḡ mirū ſi inimicos diligāt diſcipuli dū viuunt:qñ ⁊ tūc ini
micos diligit magiſter cū occidit. Cui⁹ dilectiōis ſummā
Tex. exprimit cū ſubiūgit. ¶ Maiorē hac dilectione nemo hꝫ
q̄ vt aiam ſuam ponat q̄s pro amicis ſuis. Mori etiā pro
inimicis dñs venerat:⁊ tñ poſiturū ſe aiam pro amicis di
cebat:vt ꝑfecto nobis oſtenderet:q: dum diligēdo lucrū
de inimicis facere poſſumus/etiā ipſi amici ſunt q̄ perſe
quūtur. Sed ecce nos vſq; ad mortē nemo ꝑſequit. Un̄ ḡ
ꝓbare poſſum⁹/an diligim⁹ amicos? Sed eſt qđ in pace
ſancte eccleſie fieri debeat:vnde clareſcat:ſi perſecutionis
tp̄e mori ꝓ dilectiōe valeam⁹. Certe iſdem Joānes dicit.
j. Joā. iij Qui habuerit ſubſtantiā mūdi huius ⁊ viderit ꝓximum
ſuū neceſſitatē patientē:⁊ clauſerit viſcera ſua ab eo:quō
charitas dei manet in eo? Hinc etiā Joānes baptiſta ait.
Luce. iij Qui habet duas tunicas/det nō habēti. Qui ḡ tranq̄lli
tatis tp̄e non dat ꝓ deo tunicā ſuā:qñ in ꝑſecutionis tp̄e
daturus eſt aiam ſuā? Uirtus ergo charitatis vt inuicta
ſit in perturbatione/nutriatur per miam in tranquilli
tate:quatenus oipotenti deo primū diſcat ſua impēdere/
Tex. poſtea ſe. Seq̄t. ¶ Uos amici mei eſtis. O quāta eſt mia
conditoris noſtri. Serui digni non ſuimus/⁊ amici voca
mur. Quanta eſt dignitas hoīm/eſſe amicos dei. Sꝫ au
Tex. diſtis gloriā dignitatꝫ:audite ⁊ laborē certaminis. ¶ Si
feceritis q̄ ego precipio vobis. Amici mei eſtis/ſi ego que
p̄cipio facitis. Ac ſi aperte dicat. Gaudetis de culmine/
penſate quibus laboribus peruenit ad culmen. Certe dū
filij Zebedei interueniente matre quererent/vt vnus
a dextris dei:⁊ alius a ſiniſtris ſedere debuiſſent/audie
runt. Poteſtis bibere calicem quem ego bibiturus ſum?
Mat. xx Jam locum celſitudinis querebant: ad viam illos veri
tatis reuocat/per quam ad celſitudinem venirent. Ac ſi
Doctria dicatur. Jam vos delectat locus celſitudinis: ſed prius
moralis. via exerceat laboris. Per calicē pertingitur ad maieſtatē
Si mens veſtra appetit qđ demulcet:prius bibite qđ do
let. Sic ſic per amarū poculū cōfectionis ꝑuenit ad gau
Tex. diū ſalutis. ¶ Jam non dicam vos ſeruos:q: ſeru⁹ neſcit
quid faciat dñs eius. Uos autē dixi amicos meos:q: oia
que audiui a pr̄e meo/nota feci vobis. Que ſunt oia que
audiuit a patre ſuo:q̄ nota fieri voluit ſeruis ſuis/vt eos
efficeret amicos ſuos niſi gaudia interne charitatis/niſi
illa feſta superne patrie:que q; nr̄is quotidie mentibus ꝑ
aſpirationē ſui amoris imprimit? Dū em̄ audita ſupercele
ſtia amamus/amata iam nouimus:q: amor ipſe noticia
eſt. Oia ergo eis nota fecerat:quia a terrenis deſiderijs
immutati/amoris ſummi facib⁹ ardebant. Iſtos ꝓ ami
cos dei aſpexerat propheta cū dicebat. Mihi autē nimis
honorificati ſunt amici tui de⁹. Amicus em̄ quaſi animi

cuſtos vocatur. Quia igitur pſalmiſta proſpexit electos
dei a mūdi huius amore ſeparatos/cuſtodire in mādatis
celeſtibus voluntatē dei:miratus eſt amicos dei/dicens.
Mihi autē nimis honorati ſunt amici tui deus. Et tāq̄
ſi ab eo ꝓtinus cauſas honoris tanti nobis inſinuari q̄re
remus/ilico adiunxit. Nimis cōfortat⁹ eſt principat⁹ eoꝝ.
Ecce electi dei carnē domāt: ſpiritum roborant/demoni
bus imperāt/virtutibus coruſcant/preſentia deſpiciunt
eternā patriam cū voce ⁊ moribus predicant/etiam iam
moriendo diligunt: atq; ad illā per tormēta pertingunt.
Occidi poſſunt/⁊ flecti nequeunt. Nimis ergo conforta
tus eſt principatus eoꝝ. In iſta ipſa paſſione qua cecide Dei te-
runt in morte carnis/vide quantū fuerit culmen mentis. ſtes innu-
Unde hoc:niſi q: cōfortatus eſt principatus eorum. Sed meri.
ſic magni forſitan pauci ſunt:ſubiūxit. Dinumerabo eos:
⁊ ſuper arenā multiplicabuntur. Per totum mundū fra
tres aſpicite martyribus plenus eſt. Jā fere tot qui videa
mus non ſumus:quot veritatis teſtes habeam⁹. Deo er
go numerabiles:nobis ſuper arenā multiplicati ſunt:q̄
quanti ſint a nobis cōprehendi nō poſſunt. Sed q̄ſquis
ad hanc peruenit dignitatē vt amicus vocetur dei/ſeſe in
ſe conſpiciat:dona autem que percepit ſuper ſe:nihil ſuis
meritis tribuat:ne ad inimicitias erumpat. Un̄ ⁊ ſubdit Tex.
¶ Non vos me elegiſtis:ſed ego elegi vos:et poſui vos
vt eatis ⁊ fructum afferatis. Poſui ad gratiam: plātaui
vt eas volendo:fructū afferatis operando. Eatis em̄ vo
lendo dixi:quia velle aliquid facere:mente ire eſt. Qua Tex.
lem vero fructum afferre debeant ſubditur. ¶ Et fruct⁹
veſter maneat. Omne quod ſm̄ preſens ſeculū laboram⁹
vix vſq; ad mortē ſufficit. Mors nāq; interueniēs:fructū
noſtri laboris abſcidit. Quod vero pro vita eterna agit:
etiā poſt mortē ſeruat:⁊ tūc apparere incipit:cum laboꝝ
carnaliū fructus ceperit non videri. Ibi ergo illa retribu
tio inchoat:vbi iſta terminat. Quiſquis igitur iam eter
na cognouit:apud eius animū iā temporales fructus vi
leſcant. Tales fructus operemur:qui maneant:tales fru
ctus operemur:qui cū mors cūcta interemit:ipſi exordiū
a morte ſumant. Nam ꝙ a morte incipiant fructus dei te
ſtatur propheta q̄ ait. Cū dederit dilectis ſuis ſomnū/hec
eſt hereditas dñi. Omnis qui dormit in morte/perdit he
reditatem. Sed cū dederit dilectis ſuis ſomnū:hec eſt he
reditas dñi:quia electi dei poſtq̄ peruenerint ad mortē
tunc inuenient hereditatem. Sequitur. ¶ Ut quodcūq; Tex.
petieritis patrē meū in nomie meo det vobis. Ecce hic di
cit:quodcūq; petieritis patrē meū in nomine meo dabit
vobis. Rurſum alibi per eundem euangeliſtam dicit. Si Joā. xvj.
quicq̄ petieritis patrem in nomine meo dabit vobis:vſq;
modo nō petiſtis quicq̄ in nomine meo. Si omne qđ pe
timus in noie filij dat nobis pater:quid eſt qđ Paul⁹ ter
dñm rogauit/⁊ exaudiri nō meruit/ſed dictū eſt illi. Suf
ficit tibi gratia mea:nam virtus in infirmitate ꝑficit. Nū ij. Co. xij
quid ille tam egregius predicator/in filij noie non petijt?
Quare aūt non accepit qđ petijt? Quomodo ergo verū
eſt:quia quicq̄d petierim⁹ patrē in nomie filij/dat nobis
pater:ſi auferri a ſe angelū ſathane petijt apoſtol⁹ in no In noie
mine filij:⁊ tamen qđ petijt non accepit. Sed quia nomē Jeſu q̄-
filij Jeſus eſt: Jeſus autē ſaluator/vel etiā ſalutaris dicit. modo
Ille ergo in noie ſaluatoris petit:qui illud petit qđ ad ve petitur.
ram ſalutē pertinet. Nam ſi id qđ non expedit petitur nō
in nomine Jeſu petit pater. Un̄ ⁊ eiſdē apl̄is adhuc infir
mantibus dñs dicit. Uſq; modo nō petiſtis quicq̄ in no Joā. xvj.
mine meo. Ac ſi aperte dicat. Nō petiſtis in noie ſaluato
ris:q̄ neſcitis q̄rere eternā ſalutē. Hinc eſt ꝙ et Paulus
nō exauditur:q: ſi liberaret a tentatione/ei non ꝓdeſſet
ad ſalutē. Ecce videmus fratres chariſſimi:ꝙ multi ad ſo
lēnitatem martyris conueniſtis/genua flectitis/pectus
tūditis: voces oronis ac cōfeſſiōis emittitis:faciē lachry
mis rigatis. Sed penſate queſo petitiones vr̄as:videte ſi
i noie Jeſu petitꝭ.i.ſi gaudia ſalutꝭ eterne poſtulatis. In
domo ei Jeſu Jeſū nō q̄ritis: ſi i eternitatꝭ tēplo ipoꝛtune

Digitized by Google

ꝓ tempoꝛalibus exoꝛatis. Ecce alius in oꝛatione querit
vxoꝛē: alius petit villā: aliꝰ poſtulat veſtē: aliꝰ dari ſibi de-
precat̄ alimentū. Et quidē dū hec deſunt/ ab oīpotēti deo
petenda ſunt. Sed meminiſſe cōtinue debemꝰ: qd̄ ex mā-
Mat. vj. dato eiuſdē redēptoꝛis nr̄i accepimꝰ. Pꝛimū q̄rite regnū
dei ⁊ iuſtitiā eius: ⁊ hec oīa adijcientur vobis: ⁊ hec itaq̄
ab Jeſu petere nō eſt errare/ ſi nō nimie petāt̄. Sȝ adhuc
qd̄ eſt grauius: alius poſtulat moꝛtē inimici/ eūq̄ quē gla-
dio nō pōt pſequi/ pſequit̄ oꝛatione. Et viuit adhuc q̄ ma-
ledicit̄: ⁊ tn̄ is q̄ maledicit: iā de moꝛte illiꝰ reus tenetur.
Jubet autē deꝰ vt diligat̄ inimicꝰ: ⁊ tn̄ rogat̄ deꝰ vt occi-
dat inimicū. Quiſq̄s itaq̄ ſic oꝛat in ipſis ſuis ꝑcibꝰ con-
tra ꝯditoꝛē pugnat. Vn̄ ⁊ ſub Jude ſpecie d̄r: Fiat ōro eiꝰ
in peccatū. Oꝛatio quippe in pctm̄ eſt illa petere q̄ ꝓhi-
Mat. xj. bet ipſe q̄ petitur. Hinc veritas dicit. Cū ſtatis ad oꝛandū
remittite ſi q̄d habetis in coꝛdibꝰ veſtris. Quā virtutē re-
miſſionis apertiꝰ oſtendimꝰ: ſi vnū teſtimoniū veteris te-
ſtamēti pꝛoferamꝰ. Certe cū Judea cōditoꝛis ſui iuſtitiā
culpis exigentibꝰ offendiſſet/ ꝓphetā ſuū ab oꝛatiōe dn̄s
Hie. vij. ꝓhibet dicēs. Nō aſſumas laudē ⁊ ōronē ꝓ eis. Si Moy-
Hier. xv. ſes ⁊ Samuel ſteterint corā me: nō eſt aīa mea ad populū
iſtū. Quid eſt qd̄ intermiſſis/ relictiſq̄ tot patribus: ſoli
Moyſes ⁊ Samuel in mediū deducunt̄: quoꝝ mira ob-
tinendi virtus oſtendit̄/ dū nec ipſi intercedere poſſe dicū-
tur. Ac ſi aperte dicat. Nec illos ꝓ eis audio quos ꝓpter
magnū petitionis meritū minime contēno. Quid g̃ eſt
q̄ Moyſes ⁊ Samuel ceteris patribꝰ in poſtulatiōe ꝑfe-
runtur: niſi q̄ duo hi tātūmodo in cūcta teſtamēti veteris
ſerie/ etiā pro inimicis ſuis legunt̄ exoꝛaſſe. Vnꝰ a popu-
lo lapidibꝰ impetit̄: ⁊ tn̄ ꝓ lapidatoꝛibus ſuis depꝛecatur
j. Re. xij. Alter ex pꝛincipatu deijcit̄: ⁊ tn̄ petitus vt exoꝛaret fatet̄
dicēs. Abſit a me hoc peccatū in dn̄o: quo ceſſem oꝛare ꝓ
vobis. Si Moyſes ⁊ Samuel ſteterint coꝛam me: nō eſt
aīa mea ad populū iſtū. Ac ſi aperte dicat. Nec illos mō ꝓ
amicis audio/ q̄s magne virtutis merito oꝛare etiā ꝓ ini-
micis ſcio. Virtꝰ g̃ vere ōronis eſt celſitudo charitatꝭ. Et
tunc q̄ſq̄ qd̄ recte petit adipiſcit̄: cū eiꝰ animꝰ in petitiōe
nec inimici odio fuſcat̄. Sed plerūq̄ reluctantē animū
Deꝰ mē- vincimus: ⁊ ſi iā ꝓ inimicis oꝛamꝰ. Effundit ꝓ aduerſa-
tē iudi- rijs precē/ ſed vtinā coꝛ teneat amoꝛē. Nā ſepe et oꝛationē
cat. pro inimicis nr̄is impēdimus/ ſed hāc ex ꝑceptione potiꝰ
fundimꝰ q̄ ex charitate. Nā ⁊ vitā inimicoꝝ petimꝰ ⁊ ta-
men ne exaudiamur timemꝰ. Sed q: internꝰ iudex mētē
potiꝰ q̄ verba cōſiderat: ꝓ inimico nil poſtulat/ qui ꝓ eo
ex charitate nō oꝛat. Sed certe in nobis inimicꝰ grauiter
deliquit/ dāna intulit/ iuuantes leſit/ amantes pſecutꝰ eſt
Retinēda hec eſſent/ ſi remittēda nobis delicta nō eſſent
Aduocatꝰ etenī noſter precē nobis in cauſa nr̄a cōpoſuit
⁊ ipſe eiuſdē cauſe iudex eſt q̄ aduocatꝰ. Precī autē quā
Mat. vj. cōpoſuit/ cōditionē inſeruit dicēs. Dimitte nobis debita
nr̄a: ſicut ⁊ nos dimittimus debitoꝛibꝰ nr̄is. Quia g̃ ipſe
iudex venit q̄ aduocatus extitit: ipſe precē exaudit q̄ fecit
Aut ergo nō faciētes dicimꝰ: dimitte nobis debita noſtra
ſicut ⁊ nos dimittimꝰ debitoꝛibꝰ nr̄is: ⁊ noſmetipſos hoc
dicendo ampliꝰ ligamꝰ: aut foꝛtaſſe hāc cōditionē in oꝛa-
tione intermittimꝰ: ⁊ aduocatꝰ nr̄ precē quā cōpoſuit nō
recognoſcit: atq̄ apud ſe pꝛotinus dicit. Scio qd̄ monui:
nō eſt ipſa ōro quā feci. Quid g̃ nobis agendū eſt fratres
niſi vt ꝟe charitatis affectū impēdamꝰ fratribꝰ: Nulla in
coꝛde malitia remaneat. Cōſideret oīpotēs deꝰ erga ꝓxi-
Luce. vj. mū charitatē noſtrā: vt nr̄is iniq̄tatibꝰ impendat pietatē
ſuam. Memētote q̄ monemur. Dimittite ⁊ dimittet̄ vo-
bis. Ecce ⁊ debet̄ nobis ⁊ debemꝰ: dimittamꝰ g̃ qd̄ debe-
betur nobis/ vt dimittat̄ qd̄ debet̄ a nobis. Sed ad hec
mēs retinet̄: ⁊ vult implere qd̄ audit ⁊ reluctat̄. Ad mar-
tyꝛis tumbā cōſiſtimꝰ: qui ad celeſte regnū ex qua moꝛte
ꝑuenerit ſcimꝰ. Nos ſi ꝓ chꝛiſto coꝛpus nō ponimꝰ ſaltem
animū vincamꝰ. Placatur deꝰ iſto ſacrificio: appꝛobat in
iudicio pietatis ſue victoꝛiā pacis noſtre. Certamen enī
coꝛdis noſtri reſpicit: ⁊ qui poſt vincētes remunerat/ nūc
decertantes iuuat/ Jeſus chꝛiſtus dn̄s noſter: qui viuit ⁊
regnat deus in ſecula ſeculoꝛum. Amen.

¶ In natali vnius martyꝛis. Sermo.

Quia beati martyꝛis

natalis hodie illuxit dies: quē vobiſcū fratres
chariſſimi nos voluit dn̄s celebꝛare: aliquid do-
nāre illo de martyꝛum gloꝛia ⁊ patiētia diſſeramus. Glo-
ria quidē mundana ab his contēpta eſt: ⁊ ideo patientia
pꝛobata eſt. Nam gloꝛia eoꝛū abſcondita latebat in celis
q: patiētia eoꝝ exercebat̄ in terris. Qui nō exhoꝛret eoꝝ
patientiā: peruenit ad gloꝛiā. Miſeria putatur patibula
et aſpera in carne: q: reuera moleſtū eſt. Niſi eſſet oībus
moleſtū/ non eſſet martyꝛibus gloꝛioſum. Multis ergo
laſciuis ⁊ auaris martyꝛes ſancti inſanire viſi ſunt: quādo
pꝛo chꝛiſti noīe tanta patiebant̄. Etenī vt cū negarent vi- Conſtā-
gebant̄. Alij ergo virgis ⁊ flagellis diutiſſime ſunt verbe- tia mar-
rati: alij fuſtibus ⁊ plūbatis ceſi: alij membꝛis laniati: alij tyꝛum.
gladio occiſi: alij excoꝛiari: pice plūboq̄ liquato perfuſi:
alij ardoꝛe pꝛunarū excruciari: et alij flammis exuſti: alij
quidē in mare merſi: alij beſtijs deputati: alij carcerum
ſunt hoꝛroꝛe ⁊ fame necati. Quot enī genera penarū et
moꝛtiū hoſtis excogitare poterat/ tot martyꝛibꝰ ſine vlla
miſeratione infligebat. Sed ipſi licet in aperto hoꝛrida
paterentur: in occulta tamē ineffabiliter coꝛonabantur.
Multi q̄dē gloꝛiā terrenā q̄ſierūt: multi viri foꝛtes ꝓ pa-
tria ſanguinē fundendū eſſe duxerunt: nec fundere dubi-
tauerunt/ quo gloꝛiā poſt moꝛtem etiam apud poſteros
haberent: ſed que illoꝛū gloꝛia martyꝛibꝰ cōparat̄: Quid
potuit inuenire īperatoꝛ qd̄ potuit inuenire piſcatoꝛ: Im-
peratoꝛū conſulū ⁊ viroꝛum foꝛtiū qui oꝛbē armis domue-
runt ⁊ ſubiugauerunt/ ſepulcra ſunt Rome. Ad cuius ſe-
pulcrū intrare dignatꝰ eſt īꝑatoꝛ: Et tamen diadema-
te depoſito/ ad ſepulcrum ſuum oꝛantem ſuſcepit cum pi-
ſcatoꝛ. Ecce ſi terrena gloꝛia fuerat concupiſcenda marty-
ribus: nec ipſi fraudati ſunt qui honoꝛē tantū inter ange-
los queſierūt. Videmꝰ eoꝛū gloꝛias in terris/ ⁊ ſtupemꝰ.
Quid pateremur ſi ī celis viderēmꝰ: Quātꝰ nos ſtupoꝛ
admiratiōis appꝛehēderet/ ſi videremus martyꝛes inter
angelos gloꝛiātes: quoꝛum natalitia videmus populos
celebꝛantes: Sed nos volumus gaudere cum ſanctis et
tribulationem mūdi noluimus ſuſtinere cum illis. Qui
enim ſanctos martyꝛes/ vel inquantū potuerit noluerit
imitari: ad eoꝛum beatitudinē nō poterit peruenire. Sic
⁊ apoſtolus pꝛedicat dicēs. Si fuerimꝰ ſocij paſſionū: eri- ij. Coꝛ. j.
mus ⁊ conſolationū. Et dn̄s in euangelio. Si mundus Jo. xv.
inquit vos odit: ſcitote q: me pꝛioꝛem odio habuit. Recu-
ſat eſſe in coꝛpoꝛe qui odiū mundi nō vult ſuſtinere cū ca-
pite. Sed dicit aliquis. Et q̄s eſt qui poſſit beatoꝝ marty- Moni-
rum veſtigia ſequi: Huic g̃ reſpondeo: q: non ſolū marty- tio ad ſpi
res/ ſed etiam ipm dn̄m cū ipſius adiutoꝛio ſi volumꝰ poſ- rituale
ſumus imitari. Audi nō me/ ſed ipſū dn̄m generi huma- martyꝛi-
no clamantē ⁊ dicentē. Diſcite a me q: mitis ſum ⁊ humi- um.
lis coꝛde. Audi ⁊ beatū Petrū apoſtolū admonētē. Chꝛi-
ſtus inquit pꝛo nobis paſſus eſt: relinquens vobis exem- j. Pe. ij.
plū/ vt ſequamini veſtigia eius. Similiter Paulꝰ apoſto- Eph. v.
lus clamat. Imitatoꝛes dei eſtote ſicut filij chariſſimi.
Quid ad hec reſpōdebimꝰ fratres/ vel quā excuſationē
habere poterimꝰ: Si tibi aliquis dicat: virtutes quas fe-
cit dn̄s debeas imitari/ iuſta pōt eſſe excuſatio tua: q: vir-
tutes ⁊ mirabilia facere nō oībus datum eſt/ ſed cuſtodi-
re mādata dei oībꝰ nobis ꝑceptū eſt. Nā ⁊ ipſe dominus
noſter Jeſus chꝛiſtꝰ non dixit. Diſcite a me moꝛtuos ſuſci-
tare/ ſup aq̄s ſiccis pedibꝰ ambulare. Sȝ q̄d ait: Q: mitis
ſum ⁊ humilis coꝛde. Et iterū. Diligite inimicos vr̄os: bn̄fa- Mat. v.
cite his q̄ oderūt vos: vt ſitis filij pr̄is veſtri q̄ in celis eſt:
q̄ ſolē ſuū oꝛiri facit ſup bonos ⁊ malos. Et lȝ ſint alia mul-
ta bona remedia q̄bꝰ deum debeamus et beatos marty-
res imitari: iſta tn̄ duo ꝑcipua ſūt. i. vt mites ſimꝰ ⁊ humiles

Digitized by Google

co:de:⁊ inimicos nros toto co:de ⁊ totis viribꝰ diligamꝰ.
De diligendis inimicis fratres chariſſimi/nullus vnq̄ in
diuitate ſe poterit excuſare. Pōt mihi aliq̄s dicere: nō poſ/
ſum ieiunare:non poſſum res meas oēs pauperibus da
re ⁊ eccleſiis. Nūquid poteſt dicere:non poſſum diligere?
Sed dicit aliq̄s. Tanta mala inimicus meꝰ mihi fecit:et
eū nulla ratione poſſum diligere. Attēdis quid fecerit ti/
Conſciē bi homo:⁊ non attendis q̄d tu feceris deo. Si cōſcientiā
tie diſcuſ tuā diligenter diſcutis ⁊ inquiris:ſine vlla cōpenſatione
ſio. maio:a peccata cōmittis in deū/q̄ in te cōmiſerit homo.
Et quia fo:te vis vt tibi deus dignetur dimittere multū:
cur tu nō acquieſcis dimittere parum? Vos autē fratres
quia quotidie dicitis deo in o:atione:dimitte nobis debi
ta noſtra:ſicut ⁊ nos dimittimꝰ debito:ibꝰ nr̄is. Dimitti/
te ⁊ dimittētur vobis. Ipſa enim veritas clamat terribili
ter ⁊ dicit. Si vos non dimiſeritis hoībus peccata eo:um
nec pater veſter celeſtis dimittet vobis peccata vr̄a. Imi
Mat.vj temur ergo ſanctos marty:es in fide/in hūilitate/in mā/
ſuetudine/in patientia/in longanimitate/in dilectione ⁊
ſic poterimus ipſos marty:es apud dominum habere in/
terceſſo:es:ita vt peccata noſtra deleantur/⁊ p:emia no/
bis eterna conferantur:p:eſtante dn̄o noſtro qui viuit et
regnat in ſecula ſeculo:um. Amen.

¶ De vno marty:e. Matthei. X.

¶ In illo tempo:e. Dixit Jeſus diſcipulis ſuis.
Ecce ego mitto vos ſicut oues in medio lupo:ū.
Et reliq̄. Homilia beati Joannis Chryſoſtomi.

PEragrarunt a domi
no miſſi apoſtoli o:bem terrarum:⁊ infirmū
cū inueniētes/ad ſanitatē reduxerūt:⁊ in tri
bulatione ⁊ in ruina poſitū/ad ſtabilitatē reuocauerunt
Non ſcuta mouētes:non arcus tēdentes:nō ſagittas mit
tentes:nō pecuniā largientes:non eloquētia confidētes
ſed erāt nudi quidē ſeculo/ſed induti chriſto. Pauperes
ſed diuites:pecunia indigentes/ſed regnū celo:ū poſſidē
mat.viij. tes. Non humana ſolatia/habentes aūt dn̄m ſuum. Ego
inquit vobiſcū ſum oībus diebꝰ vſq̄ ad cōſummationem
ſeculi. Peragrarunt vniuerſum o:bē terrarū/oues ſimul
cum lupis. Quis vidit? Quis audiuit? Dicit. Mittā vos
vt oues in medio lupo:um? Quis vnq̄ paſto: oues mit/
tit in medio lupo:ū:ſed magis ſi videris lupos cōgregat
oues? At vero chriſtus cōtraria fecit. Oues ad lupos di/
rexit:⁊ vulnerate a beſtijs nō ſunt/ſꝫ magis lupi ad ouiū
manſuetudinem ſunt cōuerſi. Et vt ne dicerent illi:oues
ſumus ⁊ mittis nos in eſcā lupo:ū/timo:em illo:um vno
ſermone abſtulit. Non dixit ite:nec eñ eo:um virtute mit
Virtꝰ di tebat eos/ſed ecce ego mitto vos. Infirmi quidem vos:
uina cō/ ſed qui mittit potens eſt. Quis es tu? Ego ſum qui celuꝫ
mēdaẜ. extēdi:qui terrā fundaui:qui mare infrenaui: qui mo:tē
diſſolui:qui chirographū quod contra vos erat cruci affi
xi:qui veterem legē immutaui:qui vos ad p:iſtinam pa/
triam reuocaui:qui fo:tia diſſoluo/⁊ diſſoluta confo:to.
Tex. Quid mari fo:tiꝰ? Sed parua arena/intolerabileꝫ illius
impetum retūdit ⁊ continet. ¶ Ecce (inquit) ego mitto
vos qui mo:tis ⁊ vite habeo poteſtatē q̄ de celo deſcēdi.
Ecce ego mitto vos quaſi oues in medio lupo:ū. Tamq̄
murus quidē beſtie fiebā ouibꝰ:vt nec fuga cōſeruarent
ſalutē circūuallati vndiq̄. O virtꝰ mittentis in medio lu
po:ū oues. In circūitu lupi:⁊ mutati ſunt lupi/⁊ facti ſūt
oues. Nec enim natura/ſed volūtate lupi erāt. Ecce ego
Tex. mitto vos. Quid ḡ nobis p̄cipis? ¶ Eſtote p:udentes ſi
cut ſerpētes:⁊ ſimplices vt colūbe. Cauete autē ab hoībꝰ
tradēt eñ vos in cōcilijs ⁊c. Serpēs etſi milies vulneretẜ:
caput aūt ſuū ſaluet/totꝰ eſt ſanꝰ. Sic ⁊ tu ſi pecuniā ad/
uerſariꝰ tollere vult libēs cede. Et ſi oēs facultates aufer
re conatẜ/dimitte. Et ſi ipſum tp̄alē vitā tuā exto:queri cu
pit/ne reſiſtas. Tm̄modo fidei tue ſimplicitatem cuſtodi
Illa illeſa manēte/vniuerſa irruētia mala facillima erūt
Nudus exiſti de vētre matris tue:nudus ⁊ ibis. Sꝫ fo:ſi
tan in exiliū mitteris. Tu dicito. Dn̄i eſt terra ⁊ plenitudo Ps̄.xxiij
eius. Sed fo:ſitā mo:s occupabit. Nō eſt timēda/q: trāſi
tus eſt. Tm̄modo fidē ſerua:theſaurū indeficiētem/diui/
tias ſempiternas. Ho:uꝫ que dico/beati marty:es teſtes
ſunt:qui fidem nō perdiderūt:⁊ poſt exceſſum de co:po:e
fo:tio:es ſunt viuis. P:opterea (inquit) hō factus: p:o/
pterea carnē indui/vt o:bē vniuerſum ſaluarē. Multum
eñ deo chara eſt eccleſia:nō muris circūdata/ſed fide cir
cūſepta:p:opter ecclīam nāq̄ extenſum eſt celū:diffuſum
eſt mare:diſtentꝰ eſt aer:terra fundata eſt:paradiſus plā/
tatus:⁊ mirabilia multa facta ſunt. Pelagꝰ ſcindebatur
⁊ iterū conſuebatẜ. Petra findebatẜ:⁊ iteruꝫ iungebatur.
Manna pluebat de celo:⁊ tāq̄ p:uinoſa apponebatẜ mē/
ſa. P:opter eccleſiā p̄phete/p̄pter ecclīam apl̄i. Et quid
plura dicam? P:opter eccleſiā vnigenitꝰ filiꝰ dei homo fa
ctus eſt/ſicut dicit Paulꝰ. Qui p̄p:io filio ſuo nō peper/ Ro.viij.
cit/vt eccleſie medereẜ. Sanguinē filij fudit p̄pter eccle/
ſiā. Hic ſanguis irrigat eccleſiā. Et plātaria eiꝰ marceſce/
re nō poſſunt:nec amittūt folia arbuſta eiꝰ. Non ſubiacet
neceſſitati tēpo:is:nec eſt cōditioni obnoxia:vt per eſta/
tem coma folio:ū tegatur:hyeme autē amittat. Nō teneẜ
tempo:ū qualitate/ſed ſanctiſpūs eā gubernat gratia. Et
ideo nō ſeneſcit/nec cōtrahitur ⁊ multis īpugnationibus
nō opp:imiẜ. Quanti eñ ab initio impugnauerunt eccle
ſiam/cū fidei ſemina iacerenẜ:⁊ arma cōtra eam cōmota
ſunt? Sed quanto impugnabaẜ tanto clario: reddebaẜ.
Sed nunc quidē p̄pter dei gratiā ⁊ reges ⁊ duces ⁊ mili
tes/ac vniuerſus o:bis/fide repletus eſt. Nā in p:incipio
⁊ (vt ita dicam) in cunabulis eccleſie/reges fuere impij:
duces inſani:populꝰ ſeditiōi dedit. Edicta iudicū vndiq̄
dabantur:are incēdebanẜ demonibꝰ:fumus ⁊ odo: peſſi
mus ip̄m maculabat aerē. Terra coinquinabaẜ ſanguie
demōes debacchabanẜ/diabolus dominabatur. Pater
Eccleſie abdicabat filiū/filiꝰ inhono:abat patrē. Natura quidem
p:imiti/ ſcindebatur:ſꝫ pietas nō diuidebaẜ. Vbi ſunt nūc q̄ aude
ue perfe bant eccleſie cōtraire? Quando nouella erat in nullo po
ctio. tuit ledi:et nūc qn̄ vſq̄ ad celū peruenit/eſtimas eā poſſe
ſuperari? Et tūc quidē cū vndecim eſſent apoſtoli nullus
eos ſuperare potuit:ſed pauci hoīes totū ceperūt mūdū/
⁊ nunc quando terra ⁊ mare ⁊ o:bis terrarū/⁊ inhabita/
biles regiones/⁊ ciuitates ⁊ oēs fines terre pietate reple
ti ſunt/putas eā te poſſe tenere? Sed nō poteris. Chriſtꝰ
eñ p:opter eam paſſus eſt:po:te inferi nō p:eualebūt ad/
uerſus eā. Facilius celū exterminari pōt ⁊ terra perire/q̄
aliq̄d mali pati eccleſia. Quis eſt qui hec dicit? Ipſe chri/
ſtus loquiẜ. Celū ⁊ terra tranſibunt:verba aūt mea non Mat.
p:eteribunt? Bene. Verbuꝫ eñ dei ipſo celo validius eſt: xxiiij.
q: celū opus verbi eſt. Dixit quippe deꝰ. Fiat celū:⁊ verbū Gen.j.
in opus apparuit. Currebat natura/nemo impediebat:
q: nature dn̄s imperabat:q̄ facere ⁊ immutare pōt. Ego
eā edificaui:q̄ celū ſtatui. Sed p̄pter celum non fudi ſan
guinē:p:opter celū crucifixꝰ non ſum:nec p̄pter celū cele
ſte co:pꝰ accepi. Et q̄d dicā celi? Angelo:ū co:pꝰ nō aſſum
pſi:vt diſcas qm̄ celo ⁊ angelis ⁊ oī creatura/⁊ hono:abi
lio: ecclīa eſt. Ideo celū et terra trāſibūt:verba autē mea
nō p:eteribūt. Audit gētilis:audit iudeꝰ. Si hec inania ſunt
verba/redarguant. Si aūt veritas eſt q̄ dicta ſunt ado:ēt
virtutē dei/dicit chriſtus. Celū ⁊ terra trāſibūt/verba autē Mat.
mea non p:eteribūt. Faciliꝰ eſt celū p:eterire/⁊ terram de xxiiij.
uo:ari/q̄ verba mea excidere. Que aūt ſint verba addu/
camus in mediū/videamꝰ ne fo:te interceperint. Nō du/
bitabūdos/ſꝫ hereticos obcludo. Que ḡ ſunt v̄ba? Celū
⁊ terra trāſibūt:verba aūt mea nō p̄teribunt. Qui ſermo
nes? Que v̄ba? Tu es Petrꝰ ⁊ ſup hanc petrā edificabo Mat.
eccleſiā meā/⁊ po:te inferi nō p̄ualebūt aduerſus eā. Su xvj.
per hanc petrā/nō dixit ſuper Petrū. Nō eñ ſup hominē
ſed ſuper fidē edificauit ecclīam ſuā. Quid autem erat fi
des? Tu es chriſtꝰ filiꝰ dei viui. Petram vocauit eccleſiaꝫ
ſuſcipientē fluctus/⁊ non titubantē. Etenī eccleſia ſuſci/
pit quodāmodo

Digitized by Google

pit quodámodo tentationes: non tamen vincitur. Quid eſt ſupra petrā? Hoc eſt ſuper confeſſionem Petri/ſuper ſermones pietatis. Sed forſitan interrogabis: vtrū hec edificatio ſuſcipiat lapides: aut ligna/aut ferrū. Nō inquit. Nec enī eſt ſenſibilis edificatio. Quod ſi talis eſſet: diſſolueretur tempore. Confeſſionē autē pietatis: neq demones/neq vlla creatura vincere pōt. Teſtātur martyres/quorum latera radebantur/ſed fides non frangebatur. O noua rerum materies. Paries effoditur/et theſaurus non aufertur. Caro ſcinditur: et fides non rūpit. Talis quippe martyrum virtus. Etenī ſuper hanc petrā edificabo eccleſiam meā: et porte inferi non preualebunt aduerſus eam. Attendite diligentius verbo. Portas inferi/pericula vocat que mortem pariūt. Quid ergo? In inferno intrauit quiſq quando periclitatur? Etiam. Sicut enim porte introitus ciuitatum ſunt: ſic pericula introitus mortis ſunt. Et cur inquit: non prohibet tētationes? Ut oſtendat virtutē eius. Si nemo eam impugnare poſſet/dicere poterant. Quoniam ſi impugnaret: vtiq vinceretur. Propterea permitto eam impugnari: non vt imbecillitas repugnantium/ſed fides victorie imputet. Et porte inferi/non dixit: nō appropiabūt ei/ſed nō preualebunt aduerſus eā. Quid ergo? Impugnabitur quidem: non tamen vinci poterit. *Eccleſie firmitas* Tempeſtates ſuſcipit eccleſia/ſed non dimergitur. Jacula in eam mittuntur/ſed non perforatur. Machinamenta pparantur/ſed turbis non eliditur. Et quid dico eccleſiam? Unum ſermonē locutus eſt piſcator: et ſicut turris immobilis perſeuerat. Tu es inquit chriſtus filius dei viui. Quāti tyrāni verbum hoc delere conati ſunt/ſed non potuerūt. Supra petram enim fundatum erat. Conſiderat tyrānos/reges/diademata/gladios acutos/beſtiarum dentes mortem minātes/caminos/ſartagines ferreas/manus et vincos: et omnia machinamenta parata. *Matt. xvi.* Et pharetram quidē ſuam euacuauit diabolus/ſed nihil leſit eccleſiam. Porte enim inferi non preualebunt aduerſus eam. Teſtatur res ipſa: teſtatur eorum que fiunt aſtipulatio: quāti impugnarūt: et nemo preualuit. Et impugnatores quidē/taciturnitati et obliuioni ſunt dati: eccleſia aūt quotidie virtutibus augmētatur. Ubi nunc Claudi⁹? Ubi Nero? Ubi Tyberius? Nomina ſunt nuda: eorū aūt nemo/nec vlla eorum mētio. Et quia eccleſiam impugnarūt/de… et memoriā perdiderunt. Eccleſia autē clarior reſplēdet. Ubicūq ieris ad Indos/ad Mauros/ad Britānos/ad *Joan. i.* Hiſpanos: vſq ad vltimos terrarū fines inuenies. In principio erat verbū: et verbum erat apud deū/et deus erat verbum: et vniuerſa religione plena. Ante hoc enim vniuerſa erant impietate repleta. Nūc aūt nō ſolū ciuitates religione florent et fide chriſti/ſed etiam eremus in noīe *Mar. vi* dñi gloriatur. Antea nāq et regine in conuiuijs virorum exaltabant: ſicut filiam Herodiadis feciſſe legim⁹: nūc vero vix famula dignatur hoc facere. Antiquitus gētis *Propheni rit⁹ antiquorū.* Perſarum filij parētibus ſociabantur connubio: et ſoror fratri iungebatur impune: nunc vero virginitatem appetunt. Ante hoc autē erat quedam gens: que humanis veſcebatur carnibus: nunc ieiunijs reficiunt animā ſuā. Maſſagete et Derbices miſeros putant: qui egrotatiōe moriantur. Et parentes/cognatos/propinquos: cum ad ſenectutem venerint/iugulatos deuorāt/rectius eſſe dicentes/vt a ſe potius q̄ a vermibus conſumantur. Nunc vero poſt paſſionem chriſti et reſurrectionē eius abſtinētie et caſtitati deuote militāt chriſto: et prope omnes gētes parate ſunt pro noīe dñi fundere ſanguinē ſuū. Ante hoc impij et perſecutores erant reges/nūc vo ad celum proferunt pietatem: et ingredientes limina eccleſie deponunt coronā: et crucē chriſti in ſuis depingunt frontibus. Foris arma: hic myſteria. Foris ſcuta: hic ſacramentorū celebratio. Theodoſij filius et pater Theodoſij/religione ac pietate inſignes. Ideoq p his oibus gratias agamus dño: per chriſtum Jeſum dnm noſtrū: cui eſt gloria et poteſtas et ſpūſctō p immortalia ſecula ſeculo⁊. Amē.

¶ De vno martyre. Luce. XIIII.

¶ In illo tempore: Dixit Jeſus diſcipulis ſuis. Si quis venit ad me: et non odit patrem ſuum: et matrem et vxorem: et filios: et fratres et ſorores: adhuc autem et animam ſuam: non poteſt meus eſſe diſcipulus. Et reliqua. Homilia beati Gregorij pape.

SI conſideremus fratres chariſſimi: q̄ et quāta ſunt que nobis pmittūtur in celis/vileſcūt animo oia que habētur in terris. Terrena nāq ſubſtātia/ſupne felicitati cōparata: pondus eſt/non ſubſidiū. Temporalis vita eterne vite cōparata: mors eſt potius dicenda q̄ vita. Ipſe enim quotidianus defect⁹ corruptionis/quid aliud eſt q̄ quedā prolixitas mortis? Que aūt lingua dicere: vel qs intellectus capere ſufficit/illa ſuperne ciuitatis quāta ſint gaudia *Gaudiū patrie.* angelo⁊ choris intereſſe: cū beatiſſimis ſpiritib⁹ glorie conditoris aſſiſtere: pſentē dei vultū cernere: incircūſcriptum lumen videre: nullo mortis metu affici: incorruptionis perpetue munere letari? Sed ad hec audita inardeſcit animus: iāq illic cupit aſſiſtere/vbi ſe ſperat ſine fine gaudere. Sed ad magna pmia peruenire nō pōt niſi per magnos labores. Unde et Paulus egregi⁹ pdicator dicit. Nemo coronabit niſi qui legitime certauerit. *ij. Ti. ij.* Delectet ergo mētē magnitudo pmio⁊/ſed nō deterreat certamē laborum. Unde ad ſe venientibus veritas dicit.

¶ Si qs venit ad me/et nō odit patrē ſuū et matrē/et vxorem et filios/et fratres et ſorores: adhuc aūt et aiam ſuam *Tex.* non poteſt meus eſſe diſcipulus. Sed percunctari libet: quomodo parētes et carnaliter propinquos precipimur odiſſe: qui iubemur et inimicos diligere. Et certe de vxore veritas dicit. Qđ deus coniunxit/homo non ſeparet. *Matt. xix.* Et Paulus ait. Uiri diligite vxores veſtras: ſicut et chriſtum eccleſia. *Ephe. v.* Ecce diſcipulus vxorē diligendam pdicat/cum magiſter dicat. Qui vxorē non odit: non poteſt me⁹ eſſe diſcipulus. Nūquid aliud iudex nūtiat: aliud preco clamat? An ſimul et odiſſe poſſumus et diligere? Sed ſi vim precepti perpendimus/vtrūq agere per diſcretionem valemus: vt eos q̄ nobis carnis cognatione coniūcti ſunt: et quos proximos nouimus/diligamus: et quos aduerſarios in via dei patimur/odiendo et fugiendo neſciamus. Quaſi enim per odiū diligitur: q̄ carnaliter ſapiēs/dū praua nobis ingerit nō auditur. Ut aūt dñs demonſtraret hoc erga proximos odium: non affectiōe procedere/ſed de charitate: addit protinus dicens. Adhuc autem et animam ſuam. Odiſſe itaq precipimur proximos: odiſſe et animā noſtrā. Cōſtat ergo quia amādo debet odiſſe proximū: qui ſic eum odit ſicut ſemetipſum. *Amor ꝓximi qualis.* Tūc enī bene noſtrā animā odim⁹: cum eius carnalibus deſiderijs non acquieſcimus: cū eius appetitū frāgim⁹/eius voluptatib⁹ reluctamur. Que ergo cōtēpta ad meli⁹ ducitur/quaſi per odium amatur. Sic ſic nimirū exhibere proximis noſtris odij diſcretionē debemus: vt in eis diligamus qđ ſunt/et habeam⁹ odio q̄ in dei nobis itinere obſiſtūt. Certe dū Paul⁹ Hieroſolymā pgeret/pphta Agabus zonā illi⁹ apprehēdit/ſuiſq pedib⁹ alligauit dicēs. Uirū cuius hec zona eſt: ſic alligabūt Judei in Hieruſalē. *Act. xxi.* Sed is qui aiam ſuā pfecte oderat dicebat. *Act. xx.* Ego non ſolū alligari/ſed et mori in Hieruſalē paratus ſum p noīe dñi Jeſu: nec facio animā meā pcioſiorē q̄ me. Ecce quā amādo aiam ſuā oderat: imo odiēs amabat: quā cupiebat p Jeſu noīe morti tradere: vt hāc ad vitā de peccati morte ſuſcitaret. Ab hac ergo diſcretione odij noſtri trahamus formā ad odiū primi. Ametur ǭlibet in hoc mūdo aduerſarius: ſed in via dei contrarius non ametur/etiā ppinqu⁹. Quiſqs enī eterna cōcupiſcit: in ea quā aggre

dit cauſa dei extra patrẽ/extra matrẽ/extra vxorẽ/extra
filios/extra cognatos/extra ſemetipſũ fieri debet: vt eo
verius cognoſcat deũ/quo in eiꝰ cã neminẽ recognoſcit.
Multũ nãq; eſt: ꝙ carnales affectus intẽtionem mẽtis
diuerberant/eiuſq; aciem obſcurant. Quos tñ nequaꝗ̃
noxios patimur ſi eos ꝑmendo teneamus. Amãdi ergo
ſunt ꝓximi: impendenda charitas oĩbus/⁊ ꝓpinquis et
extraneis: nec tñ ꝑ eadẽ charitate a dei amore flectendũ
Scimus aũt q: cũ de terra Philiſtinoꝝ arca dñi ad terrã
Iſraelitarũ rediret/plauſtro ſuperimpoſita eſt: ⁊ vacce
plauſtro ſubiuncte ſunt: que fete fuiſſe memorãtur/qua-
I. Re. vi. rũ vitulos clauſerũt domi. Et ſcriptũ eſt. Ibãt aũt in dire
ctũ vacce: ꝑviam q̃ ducit Bethſamis. Uno itinere gradie
bantur/pergẽtes ⁊ mugientes: ⁊ nõ declinabãt neq; ad
dexterã/neq; ad ſiniſtrã. Quid igitur vacce/ niſi fideles
quoſq; in eccña deſignãt? Qui dũ ſacri eloquij ꝑcepta cõ
Tropo- ſiderant: quaſi ſupimpoſitã dñi arcam portant. De q̃bus
logica hoc etiã eſt notãdũ ꝙ fuiſſe fete memorantur: q: ſunt ple
expoſi- riq; q̃ in via dei intrinſecꝰ poſiti/foris carnalibus affecti
tio. bus ligant̃. Sed non declinant a recto itinere: q̃ arcã dei
portãt in mẽte. Ecce eñ vacce Bethſamis ꝑgunt. Beth
Malac. ſamis quippe domus ſolis dr̃. Et ꝓpheta ait. Uobis aũt
iiij. qui timetis dñm: orietur ſol iuſtitie. Si igitur ad eterni
ſolis habitationẽ tẽdimus: ꝑfecto dignũ eſt vt de dei iti-
nere/ꝓ carnalibꝰ affectibꝰ nõ declinemus. Tota eñ vir-
tute penſandũ eſt/ꝙ vacce dei plauſtro ſuppoſite pergũt
⁊ gemũt/dant ab intimis mugitus: ⁊ tñ de itinere nõ de-
flectunt greſſus. Sic nimirũ predicatores dei: ſic fideles
quiq; eſſe intra eccñam ſanctã debent: vt cõpatiãtur ꝓxi
mis per charitatẽ: ⁊ tamẽ de via dei nõ exorbitẽt ꝑ cõpaſ-
Tex. ſionẽ. Hocipſum ꝟo odiũ aĩe qualiter exhiberi debeat/
veritas ſubdendo manifeſtat dicens. ¶ Et qui nõ baiu-
lat crucẽ ſuam ⁊ venit poſt me: non poteſt meus eſſe di-
ſcipulus. Crux q̃ppe a cruciatu dr̃. Et duobus modis cru
cẽ dñi baiulamus: cum aut per abſtinẽtiam carnẽ affligi
mus: aut per cõpaſſionẽ ꝓximi neceſſitatẽ illius noſtraꝫ
putamus. Qui eñ dolorẽ exhibet in aliena neceſſitate/
crucẽ portat in mẽte. Sciẽdũ ꝟo ꝙ ſunt nõnulli q̃ carnis
abſtinentiam non pro deo/ſed pro inani gloria exhibẽt.
Et ſunt pleriq; q̃ per cõpaſſionẽ proximo nõ ſpiritualiter
ſed carnaliter impẽdũt: vt eis nõ ad virtutẽ/ſed quaſi mi
ſerando ad culpas faueant. Hi itaq; crucẽ quidẽ videnť
Tex. ferre/ſed dñm nõ ſequũtur. Unde recte eadẽ veritas di-
cit. ¶ Qui nõ baiulat crucem ſuam et venit poſt me: nõ
poteſt meus eſſe diſcipulus. Baiulare etenĩ crucẽ ⁊ poſt
dñm ire/eſt vel carnis abſtinentiam/vel cõpaſſionẽ pro-
ximo ſtudio interne intentionis exhibere. Nam quiſq̃s
hec pro tẽporali intentione exhibet: crucem quidem ba-
iulat/ſed ire poſt dñm recuſat. Quia ꝟo ſublimia ꝑcepta
Tex. data ſunt/protinus cõparatio edificande ſublimitatis ad-
iungitur cum dicit̃. ¶ Quis enim ex vobis volens tur-
rim edificare: non prius ſedens computant ſumptus/q̃
neceſſarij ſunt ſi habeat ad ꝑficiendũ: ne poſtea cum po-
ſuerit fundamentum: ⁊ non potuerit perficere/omnes q̃
viderint incipiant illudere ei dicentes. Quia hic homo
cepit edificare: ⁊ nõ potuit cõſummare? Oẽ quod agi-
mus: preuenire per ſtudiũ conſiderationis debemus. Ec
ce enim iuxta veritatis vocẽ: qui turrim edificat/priꝰ edi
ficij ſumptus parat. Si igitur humilitatis turrim edifi-
care cupimus: prius nos preparare cõtra aduerſa huius
Differẽ- ſeculi debemus. Hoc eñ inter terrenũ ⁊ celeſte edificium
tia terre diſtat: ꝙ terrenũ edificiũ expenſas colligẽdo conſtruitur
norũ et celeſte vero edificiũ expenſas diſpergendo conſummat̃.
celeſtiũ. Ad illud ſumptꝰ facimus/ſi non habita colligamus: ad
iſtud ſumptus facimus/ſi ⁊ habita relinquamus. Iſtos
Luce ſumptus diues ille habere nõ potuit: qui multas poſſeſ-
xviij. ſiones poſſidẽs/magiſtrũ requiſiuit dicẽs. Magiſter bo
ne: quid faciendo vitam eternã poſſidebo? Qui cũ prece
pta relinquendi oĩa audiſſet/triſtis abſceſſit: ⁊ inde eſt
anguſtatus in mente/vnde foris fuit latior in poſſeſſiõe.

Quia vero in hac vita amabat ſumptus celſitudinis/tẽ
dendo ad eternã patriam habere noluit ſumptus humi
litatis. Conſiderandũ ꝟo eſt ꝙ dr̃: omnes q̃ viderint inci
piant illudere ei. Quia iuxta Pauli vocẽ. Spectaculum I. Co. iiij.
facti ſumus mundo ⁊ angelis ⁊ hoĩbus. Et in omne qđ
agimus cõſiderare occultos noſtros aduerſarios debe-
mus: q̃ ſemꝑ noſtris operibꝰ inſiſtũt/ſemꝑ ex noſtro de-
fectu gratulantur. Qđ intuens ꝓpheta ait. Deus meus Pſal.
in te cõfido non erubeſcã: neq; irrideant me inimici mei. xxiiij.
In bonis enim operibꝰ intenti/niſi cõtra malignos ſpi-
ritus ſolicite vigilemꝰ: ipſos irriſores patimur/quos ad
malũ perſuaſores habemus. Sed q: de cõſtruendo edifi
cio cõparatio data eſt: nũc de minore ad maius ſimilitu-
do ſubditur: vt ex rebus minimis maiora penſent̃. Nam
ſequit̃. ¶ Aut quis rex iturꝰ cõmittere preliũ aduerſus Tex.
aliũ regẽ/non ſedens prius cogitat/ſi poſſit cũ decẽ mili-
bus occurrere ei: qui cũ viginti milibus venit ad ſe? Alio-
quin adhuc illo longe agente/legationẽ mittens/rogat
ea que pacis ſunt. Rex contra regem ex equo venit ad
preliũ: ⁊ tñ ſi ſe perpendit non poſſe ſufficere/legationeꝫ
mittit: ⁊ ea que pacis ſunt poſtulat. Quibus ergo lachry
mis nos ſperare veniam debemus: qui in illo tremendo
examine cũ rege noſtro ex equo ad iudiciũ nõ venimus:
quos nimirũ cõditiõis infirmitas ⁊ cauſa inferiores ex-
hibet? Sed fortaſſe iam mali operis culpas abſcidimus:
iam praua queq; exterius declinamus. Nũquid ad red-
dendã rationẽ cogitationis noſtre ſufficimus? Nã cum
viginti milibus venire dicitur is: cõtra quẽ minime ſuffi
cit iſte qui cũ decẽ milibus venit. Deceꝫ milia quippe ad
viginti milia/ſimplum ad duplũ ſunt. Nos aũt ſi multuꝫ
proficimꝰ vix exteriora noſtra opera in rectitudine ſerua
mus. Nã etſi iam luxuria carnis abſciſa eſt: tamẽ adhuc
a corde funditus abſciſa nõ eſt. Ille aũt q̃ iudicaturꝰ ve-
nit: exteriora ſimul ⁊ interiora iudicat: facta pariter ⁊ co
gitationes pẽſat. Cũ duplo ergo exercitu cõtra ſimplum
venit: qui nos vix in ſolo opere preparatos/ſimul de ope
re ⁊ cogitatiõe diſcutit. Quid igitur agendũ eſt fratres
chariſſimi/niſi vt dũ nos cũ ſimplo exercitu cõtra duplũ
illius ſufficere nõ poſſe cõſpicimus/dũ adhuc longe eſt/
legationẽ mittamus: rogemus ea que pacis ſunt? Lon-
ge eñ eſſe dicitur: qui adhuc preſens per iudiciũ nõ vide-
tur? Mittamus ad hunc legationẽ lachrymas nr̃as: mit
tamus miſericordie opera: mactemꝰ in ara eius hoſtias
placationis: cognoſcamus nos cũ eo in iudicio nõ poſſe
cõtendere. Penſemus virtutẽ eius fortitudinis/rogemꝰ
ea que pacis ſunt. Hec eſt noſtra legatio: que regẽ veniẽ
tem placat. Pẽſate fratres ꝗ̃ benignũ ſit ꝙ is q̃ ſuo ad-
uẽtu valet opprimere/tardat venire. Mittamus ad hũc
vt diximus legationẽ noſtrã flendo/tribuẽdo/ſacras ho
ſtias offerendo. Singulariter nãq; ad abſolutionem no
ſtram oblata cum lachrymis ⁊ benignitate mentis ſacri Ro. vi.
altaris hoſtia ſuffragat̃: q: is q̃ in ſe reſurgẽs a mortuis
iam non morit̃ adhuc ꝑ hãc in ſuo myſterio/ꝓ nobis ite-
rũ patitur. Nã quoties ei hoſtiã ſue paſſionis offerimus
toties nobis ad abſolutioneꝫ noſtrã/paſſionẽ illius re-
paramus. Multos vt arbitror veſtrũ fratres chariſſimi
cõtingit noſſe hoc/qđ volo ad memoriã veſtrã narrãdo Exẽpli
reuocare. Nõ lõge a noſtris ꝑt̃ tꝑibꝰ factũ ꝙ quidã ab narratio.
hoſtibus captus lõge traductꝰ eſt. Cũq; diu teneretur in
vinculis: cũ vxor ſua cũ ex eadẽ captiuitate nõ reciperet/
extinctum putauit. Pro quo iam velut mortuo/hoſtias
hebdomadibꝰ ſingulis curabat offerre. Cuiꝰ toties vin
cula ſoluebant̃ in captiuitate: q̃ties ab eius ꝯiuge hoſtie
fuiſſent oblate ꝓ aĩe eiꝰ abſolutiõe. Nã lõga poſt tꝑa re-
uerſus/admirans valde/indicauit vxori ſue ꝙ diebꝰ cer
tis/hebdomadis ſingulis/eiꝰ vincula ſoluebant̃. Quos
veꝫ dies eius vxor atq; horas diſcutiẽs: tũc eum recogno
uit abſolutũ/cũ ꝓ eo ſacrificiũ meminerat oblatũ. Hinc
ergo fratres chariſſimi: hinc certa cõſideratione colligi-
te/oblata a nobis hoſtia ſacra quantaꝫ in nobis ſoluere

Digitized by Google

valeat ligaturã cordiſ: ſi oblata ab altero potuit in altero ſoluere vincula corporis. Multi veſtrũ fratres chariſſimi Caſſiũ Narnieñ. vrbis epm nouerũt: cuiꝰ mos erat quotidianas hoſtias offerre deo: ita vt pene nullus dies vite abſcederet, quo nõ omnipotẽti deo hoſtiã placationis immolaret. Cui cũ ſacrificio valde etiã concordabat vita: nã cũcta que habebat in eleemoſynis tribuẽs: cum ad horã offerendi ſacrificij veniſſet: velut totus in lachrymis defluens, ſemetipm cũ magna cordis cõtritiõe mactabat. Cuiꝰ vitã ⁊ exitũ a quodã venerabilis vite diacono: qui ab eo fuerat nutritꝰ: referẽte cognoui. Aiebat eñi ꝙ quadã nocte eius preſbytero per viſum dñs aſtitit dicens. Vade et dic epo. Age qđ agis, operare quod operaris: nõ ceſſet pes tuus, nõ ceſſet manus tua: natali apoſtolo: ũ venies ad me, ⁊ retribuã tibi mercedẽ tuã. Surrexit pſbyter. Sed qꝛ e vicino aploꝝ natalitiꝰ dies imminebat: tam ꝓpinqui exitus diẽ epo nũtiare pertimuit. Alia nocte dñs rediit: eiuſq; inobedientiã vehemẽter increpauit, atq; eadẽ iuſſionis ſue verba repetiit. Tũc preſbyter ſurrexit vt pergeret, ſed rurſus infirmitas cordis impedimẽtũ facta eſt indicãde reuelationis: ⁊ ad admonitionẽ quoq; iterate iuſſiõis obdurauit pergere: ⁊ q̃ viderat manifeſtare neglexit. Sed qꝛ magnã mãſuetudinẽ cõtẽpte grẽ malo: ſolet ſeq̃ ira vindicte: viſione tertia dñs apparens, iã verbis addidit ꝟbera: ⁊ tã diſtricta cede mactatꝰ eſt: vt in eo duritiã cordis, emollirent vulnera corporis. Surrexit ergo eruditꝰ ex verbere, perrexit ad epm: eũq; iã ex more iuxta beati Iuuenalis martyris ſepulcruʒ ad offerendũ ſacrificiũ cõſiſtentẽ reperit: ſecretũ a circũſtantibus petiit ſeq; eius pedibꝰ ſtrauit. Cũq; eũ vbertim flẽtẽ epꝰ vix ad ſe leuare potuiſſet, lachrymarum cauſas cognoſcere ſtuduit. Ipſe vero relaturus ex ordine viſionem: prius veſtimẽto ex humeris deſoluto, detexit plagas corporis (vt ita dicã) teſtes ꝟitatis ⁊ culpe monſtrauit quãta aĩaduerſione diſtrictionis mẽbra illius accepta verbera liuore inflicto ſulcauerant. Que mox vt epꝰ vidit: exhorruit: ⁊ qs ſibi facere pſumpſiſſet, cũ magne obſtupefactionis vocibus inquiſiuit. At ille reſpondit: hec ſe pro ipſo fuiſſe perpeſſum. Excreuit cũ terrore admiratio. Sʒ nullas iã preſbyter inquiſitioni eius moras adijciens, ſecretũ reuelatiõis aperuit: eiq; iuſſiões dñicas, ꝓ ea q̃ audierat ꝟba narrauit dicẽs. Age qđ agis, opare qđ operaris nõ ceſſet manus tua, nõ ceſſet pes tuus: natali aploꝝ venies ad me, ⁊ retribuã tibi mercedẽ tuã. Quibꝰ auditis epꝰ in oratione ſe cũ magna cordis cõtritione pſtrauit. Et qui oblaturꝰ ſacrificiũ ad horã tertiã venerat: hoc pro extẽſe orõnis magnitudine, ad horã nonã vſq; protelauit: atq; ex ipo iaʒ die magis magiſq; exaucta ſunt lucra pietatis: factuſq; eſt tã fortis in opere ꝙ certus ex munere: quippe q̃ eũ cui ipſe debitor fuerat, ex ꝓmiſſione iã ceperat hr̃e debitorẽ. Huic aũt cõſuetudo fuerat, ſingulis annis natalitio aploꝝ die Romã venire: iſq; ex hac reuelatione ſuſpectꝰ, venire iuxta morẽ noluit. Eodẽ ergo tpe ſolicitus fuit: ſecũdo ꝙ anno vel tertio in mortis ſue expectatione ſuſpenſus, quarto quintoq; ⁊ ſexto ſimiliter. Qui deſperare iã de veritate reuelatiõis potuerat, ſi verbis fidẽ verbera nõ feciſſent. Cũ ecce anno ſeptimo vſq; ad expectate natalis ſacras vigilias incolumis peruenit, ſed lenis hũc in vigilijs dolor attigit: atq; ipſo die natalitio filijs ſuis ſe expectantibꝰ miſſarum ſolẽnia implere ſe poſſe recuſauit. Illi vero q̃ de eius erãt egreſſiõe pariter ſuſpecti, ſimul ad eũ oẽs venerũt: ſeſe vnanimiter aſtringẽtes: vt die eodẽ nequaq̃ acquieſcerent miſſarũ ſolẽnia celebrari: niſi ꝓ eis ad dñm idẽ ſuus antiſtes interceſſor accederet. Tunc ille cõpulſus in epi oratorio miſſas fecit et manu ſua corpꝰ dominicũ, paceq; omnibꝰ dedit. Qui cuncto miniſterio oblati ſacrificij peracto, ad lectulũ rediit: ibiq; iacẽs dũ ſacerdotes ſuos, ac miniſtros circũſtetiſſe ſe cerneret: quaſi vale vltimũ dicẽs, de ſeruãdo eos vinculo charitatis admonebat: ⁊ quãta debuiſſent concordia inter ſe vniri pdicabat: tũ ſubito inter ipſa ſancte exhortationis verba, voce terribili clamauit dicẽs: hora eſt. Moxq; aſſiſtentibus ipſe ſuis manibus linteũ dedit: qđ ex more moriẽtiũ ſibi cõtra faciẽ tenderet. Quo teſo emiſit ſpiritũ. Sicq; ſancta illa aĩa ad gaudia eterna perueniens, a carnis corruptione ſoluta eſt. Quẽ fratres chariſſimi: quẽ vir iſte in morte imitatꝰ eſt, niſi eũ quẽ in vita ſua fuerat cõtẽplatus? Dicẽs eñi hora eſt, de corpore exiit: quia et Ieſus peractis oĩbus cũ dixiſſet, cõſummatũ eſt Io. xix.
inclinato capite tradidit ſpiritũ. Qđ ergo dñs fecit ex poteſtate, hoc egit famulus ex vocatione. Ecce quotidiane hoſtie: illa cum eleemoſynis ⁊ lachrymis miſſa legatio, quãtã cũ rege veniẽte gratie pacẽ fecit. Relinquat ergo oĩa qui põt. Qui aũt oĩa relinq̃re nõ põt: cũ adhuc rex lõ Placandus deꝰ.
ge eſt, legationẽ mittat lachrymarũ: eleemoſynarum hoſtiarum munera offerat. Vult eñi placari p̃cibus qui ſcit quia nõ poſſit portari iratꝰ. Quod adhuc morã facit venire, legationẽ pacis ſuſtinet. Veniſſet iãiãq; ſi vellet: et cũctos aduerſarios ſuos trucidaſſet. Sed ⁊ ꝙ terribilis veniat indicat: ⁊ tñ ad veniẽdũ tardat, qꝛ nõ vult inuenire qđ puniat. Sed reatus nobis cõtẽptus noſtri denunciat dicens. ¶ Sic ergo oĩs ex vobis q̃ nõ renũtiat oĩbꝰ Luc.
que poſſidet, nõ poteſt meus eſſe diſcipulus: ⁊ tñ ſperande ſalutis remediũ concedit: quia q̃ per iram non poteſt ferre, per poſtulate pacis vult legationẽ placari. Lauate ergo fratres chariſſimi lachrymis maculas peccatorum eleemoſynis tergite: ſacris hoſtijs expiate. Nolite poſſidere per deſideriũ, que adhuc per vſum minime reliquiſtis. Spem in ſolo redẽptore figite: ad eternã patriã mẽte trãſite. Si enim nihil in hoc mũdo iam amando poſſidetis, etiam poſſidendo cuncta reliq̃ſtis: ipſe vobis gaudia deſiderata cõcedat, qui nobis eterne pacis remedia contulit: Ieſus chriſtus dominus noſter: qui viuit et regnat cum patre in vnitate ſpiritusſancti deus, per omnia ſecula ſeculorum. Amen.

¶ De vno martyre. Matthei. X.

¶ In illo tempore: Dixit Ieſus diſcipulis ſuis: Nolite arbitrari: quia venerim pacem mittere in terram. Non veni pacem mittere: ſed gladium. Et reliqua. Homilia beati Hilarij epiſcopi.

Que iſta diuiſio eſt.

Inter prima enim legis p̃cepta accepimꝰ. Honora patrẽ tuũ ⁊ matrẽ tuã. Et ipe dñs Exo. xx.
ait. Pacẽ meã do vobis: pacẽ relinquo vo Io. xiiij.
bis. Quid ſibi vult miſſus potiꝰ gladius in terrã: ⁊ ſeparatus a patre filius: ⁊ filia a matre: ⁊ nurus aduerſus ſocrũ: ⁊ hoĩs domeſtici eius inimici? Igitur exinde publica auctoritas ĩpietate ꝓferet: vbiq; odia, vbiq; bella, ⁊ gladius dñi inter patrẽ ⁊ filiũ: ⁊ inter filiã matrẽq; deſeuiet. Et in Luca quidẽ talis de hoc ſermo eſt. Erũt eñi ex hoc
quinq; in vna domo diuiſi: tres in duo, ⁊ duo ſup tres di Lu. xij.
uidẽtur. Nũquid in maiorẽ numerũ põt agnationis domeſtica familia diffundi? Aut preſcriptũ tẽporis continebat: vt ex hoc eſſent quinq; tãtũ in domo vna, ideoq; diuiſi? Ergo qui ſit gladiꝰ in terra: q̃ proprietas nominum: ⁊ in numero quinq; que ratio: ⁊ quo tres in duo: ⁊ duo ſuper tres diuidendi: ⁊ quatenus hoĩs domeſtici eius inimici contuẽdũ eſt. Singularũ quidẽ rerũ ⁊ vniuerſe queſtionis primũ natura eſt explicanda: nec minꝰ intelligentiaʒ noſtrã, ſenſus ⁊ ſuperior ⁊ conſequẽs adiuuabit. Gladiꝰ Gladiꝰ
celorũ oĩm telũ acutiſſimũ eſt: in quo ſit ius poteſtatis et ꝟbi dei.
iudicij ſeueritas: ⁊ animaduerſio peccatorum. Et huius quidẽ teli noĩe, nouã euãgelij predicationẽ appellatam frequens in ꝓphetis eſt auctoritas dei. Igit verbũ nũcupatũ meminerimꝰ in gladio: q̃ gladius miſſus in terrã eſt. i. p̃dicationẽ eius hoĩm corporibꝰ infuſam. Hoc igit quinq; habitantes in vna domo diuidit: ⁊ diuidit tres in duo, et

duo ſup tres. Sed tria tātū in hoīe reperimus: idest cor
pus et aiam ꝛ volūtatē. Nā vt corpori aīa data eſt: ita et
ptās vtriꝗ vtēdi ſe vt vellet/indulta eſt: atꝗ ob id lex eſt
Tria in prepoſita volūtati. Sed hoc in illis deprehendit/ꝗ primi
homine. a deo figurati ſunt: in ꝗbus cepte originis ortus effect⁹
eſt nō traductus aliūde/ſed ex pctō atꝗ infidelitate pri
mi parētis ſequētib⁹ gñationibus cepit eſſe corporis no
ſtri pater pctm̄: mater aīe infidelitas. Ab his em̄ ortū per
trāſgreſſionē primi parētis accepimus. Nā volūtas vni
cuiꝗ ſua adiacet. Ergo iā vnius domus quinꝗ ſunt/pa
ter corporis pctm̄: mater aīe infidelitas: ꝛ iucidēs volunta
tis arbitriū: qđ totū hoīem quodā cōiugij ſibi iure diſtin
guit. Huic infidelitas ſocrus eſt: nos ex ea natos atꝗ a
fide metuꝗ dei peregrinātes accipiēs: vt inter īfidelita
tē voluptatēꝗ poſſeſſor: ꝛ ignorantie dei/ꝛ in oī vitiorū
oblectatione detineat. Cū ergo innouamur baptiſmi la
uacro: p virtutē eius ab originis noſtre pctis/atꝗ aucto
ribus ſeparamur: reciſiꝗ quadā exactione gladij dei/ et
patris ꝛ matris affectionib⁹ diſſidemus: ꝛ veterē cū pec
catis atꝗ infidelitate ſua hoīem exuentes: ꝛ p ſpiritū aīa
et corpore innouati: neceſſe eſt ingeniti ꝛ vetuſti operis
cōſuetudinē oderim⁹. Et qꝛ corpus ipm̄ p fidē mortifica
tū/in naturā aīe/que ex afflatu dei venit ꝙuis idipꝫ ad
huc in materia ſua exter/euadat: qꝛ cōmunio ipſis inuicē
cōcilietur ex verbo: idcirco iā vnū atꝗ idē cū aīa velle ce
pit effici. ſ. vt illa eſt ſpūalis: ꝗbus libertas volūtatis a ſo
cru ſua. i. ab infidelitate diuiſa ius ſuū omne concedit: vt
qđ erat libertas voluntatis/deinceps aīe ſit ptās. Fitꝗ
grauis in domo vna diſſenſio: ꝛ domeſtica nouo homini
erūt inimica: quia ille per verbū dei diuiſus/ab illis ma
nere et interior et exterior/ideſt et corp⁹ ꝛ anima in ſpūs
nouitate gaudebit: ea ꝟo que ingenita ꝛ quadā ꝓſapie
antiquitate deducta/cōſiſtere in his ꝗbus oblectata ſūt
cōcupiſcūt: ꝛ origo carnis ꝛ origo aīe/ꝛ libertas poteſta
tis in duos diuidētur: aiam ſcꝫ ꝛ corpus hoīs noui: ꝗ vnū
atꝗ idē velle ceperūt: diuiſiꝗ tres duob⁹ ſubiacebūt in
dominatū eorū de ſpūs nouitate potiorib⁹. Et idcirco illi
ꝗ domeſticas nominū claritates dilectioni ei⁹ ꝑtulerint
futurorū indigni erūt hereditate. Pergit deinde eorum
preceptor et intelligentie decurſu. Nā poſtea ꝙ relinquē
Tex. da oīa que in ſeculo chariſſima ſunt imperauerat/adie
Gal.v. cit. ❡ Qui nō accipit crucē ſuā ꝛ ſequit me/nō eſt me di
gnus. Quia ꝗ chriſti ſūt: carnē ſuā crucifixerūt cū vitijs
et cōcupiſcentijs. Et indign⁹ eſt chriſto: qui nō crucē ſuā
in qua cōpatimur/cōmorimur/cōſepelimur/conreſurgi
mus accipiens/dn̄m ſit ſecutus: in hoc ſacramento fidei
Tex. ſpūs nouitate victurus. ❡ Qui inuenit aīam ſuā/ꝑdet
eam: et qui perdiderit animā ſuā ꝓpter me/inueniet eā:
verbi ſcꝫ poteſtate: ꝛ veterū diuiſione vitiorū: proficiet lu
Crux crū aīe in mortē: ꝛ dānū in ſalutē. Ergo ſuſcipienda mors
chriſti eſt in nouitate vite: et cruci dn̄i cōfigēda ſunt vitia: ꝛ ad
quō uerſus perſequētes cōtēptu preſentiū glorioſe cōfeſſiōis
tollit. retinēda libertas eſt: ꝛ dānoſum aīe lucrū refugiendum
ſcientes cuiꝙ ius in animā nō relinꝗ: ꝛ detrimēto breuis
Tex. vite ſemus immortalitatis acquiri. ❡ Qui recipit vos/
me recipit. Et qui me recipit/recipit eum qui me miſit.
Uniuerſis doctrine affectū ꝛ preceptorꝫ ſedulitatē impē
dit. Et qui periculū non recipiētium apl'os excuſſi pul
ueris teſtimonio denūtiaſſet: recipientium merita vltra
gratiā ſperati officij cōmēdat. Docet in ſe etiā mediato
ris officium: qui cū ſit receptus a nobis/atꝗ ille ꝑfect⁹
ex deo ſit: de⁹ p illū tranſfuſus in nos ſit: atꝗ ita ꝗ apl'os
recipit/chriſtū recipit: qui ꝟo chriſtū receperit/patrē deū
recipit: qꝛ nō aliud in apoſtolis recipit ꝙ qđ in chriſto eſt
neꝗ in chriſto aliud eſt ꝙ qđ in deo eſt: perꝗ hunc ordi
nē gratiarū: non aliud eſt apoſtolos recepiſſe ꝙ deū: qꝛ ꝛ
Tex. in illis chriſtus/ꝛ in chriſto deus habitat. ❡ Qui recipit
prophetā in noīe ꝓphete/mercedē ꝓphete accipiet. Qui
prophetā recipit/habitantē recipit in ꝓpheta: ſitꝗ ꝓphe
te mercede dignus/ ꝓphetā ꝓphete nomine recipiens.

Par quoꝗ recepiſſe iuſtū merces deputatur: ſitꝗ iuſtus
ex honore iuſtitie: ac ſic cōſummat iuſtitia ex fide: et mer
cedē acquirit officiū: plures cōſequēde eternitatis occa
ſiones deo largiente: quādo in recipiēdo iuſto ꝛ prophe
ta/ipſa reuerentia affectus/et iuſti honorē accipiat ꝛ ꝓ Tex.
phete. ❡ Et quicūꝗ potū dederit vni ex minimis meis
calicē aque frigide tātū in noīe diſcipuli: amē dico vobis
non perdet mercedē ſuā. Non inane eſſe bone cōſcientie
opus docuit: neꝗ ſpem fidei aliene infidelitatis crimi Pſeudo
ne laborare. Prouidens em̄ plures futuros tātū apoſto apoſtoli
latus noīe glorioſos/omni verbo vite ſue improbabiles
eoſꝗ diu fallere: diu mētiri: tn̄ obſequiū qđ ipſis ſub reli
gionis opinione delatū ſit/mercede operis ſui ſpeiꝗ nō
fraudat. Nam licet ipſi minimi eſſent. i. peccatorꝫ omniū
vltimi (minimū autem eſt/quo min⁹ nihil aliud eſt) nō
inania tamen in eos etiam leuia: que ſub frigide aque
nomine deſignat/officia eſſe decreuit. Non enim pecca
tis hominis ſed diſcipuli nomini honor preſtitus eſt: atꝗ
ita probitatem obſequentis fallentis de ſe probra non le
dunt: cū mercedem ſuam dantis fide/non aſſumētis mē
dacio conſequantur. Tu autem dn̄e.

❡ De vno martyre. Luce. IX.

❡ In illo tempore: Dixit Jeſus diſcipulis ſuis.
Si quis vult poſt me venire: abneget ſemetipm̄:
et tollat crucem ſuam ꝛ ſequatur me. Et reliqua.
Homilia beati Gregorij pape.

Uia dn̄s ac redēptor
noſter nouus hō venit in mūdū/noua ꝑcepta
edidit mundo. Uite em̄ noſtre veteri in vitijs
enutrite cōtrarietatē oppoſuit nouitatis ſue. Quid em̄
vet⁹/ quid carnalis hō nouerat/niſi ſua retinere: aliena
rapere ſi poſſet: cōcupiſcere ſi nō poſſet? Sed celeſtis me
dicus ſingulis ꝗbuſꝗ vitijs obuiantia adhibet medica
mēta. Nā ſicut arte medicine calida frigidis/frigida ca
lidis curantur: ita dn̄s noſter cōtraria oppoſuit medica
mēta pctis: vt lubricis cōtinētiā: tenacib⁹ largitatē: iracū
dis māſuetudinē: elatis preciperet humilitatē. Certe cū
ſe ſequētibus noua mādata ꝓponeret/dixit. Niſi ꝗs re Lu.xiiij.
nūtiauerit oib⁹ que poſſidet/nō pōt meus eſſe diſcipul⁹.
Ac ſi aperte dicat. Qui per vitā veterē aliena cōcupiſcitiſ
per noue cōuerſationis ſtudiū ꝛ veſtra largimini. Quid
in hac lectiōe dicat/audiamus. ❡ Qui vult poſt me ve Tex.
nire/abneget ſemetipm̄. Ibi đ: vt abnegem⁹ noſtra: hic
dicit/vt abnegemus nos. Et forſaſſe laborioſum non eſt
homini relinquere ſua/ſed valde laborioſum eſt relinꝗ
re ſemetipm̄. Minus enim eſt abnegare qđ habet: valde
em̄ multū eſt abnegare qđ eſt. At ſe aūt nobis veniētib⁹
dn̄s precipit/vt renūtiemus noſtris: quia quiꝗ ad fidei
agnitionē venimus: luctamē cōtra malignos ſpūs ſumi Abnega
mus. Nihil aūt maligni ſpūs in hoc mundo ꝓpriū poſſi tio mun
dent. Nudi ergo cū nudo luctari debem⁹. Nā ſi veſtitus di q̄lis.
quiſꝗ cū nudo luctat: citius ad terrā deijcit/qꝛ hꝫ vn̄ te
neatur. Quid em̄ ſunt terrena oīa/niſi ꝗdā corporis in
dumēta? Qui ergo cōtra diabolū ad certamē ꝓperat/ve
ſtimēta abijciat ne ſuccūbat. Nihil in hoc mūdo amādo
poſſideat: nullas rerū labētiū delectationes requirat: ne
vnde advotū regit/ad caſum inde teneat. Nec tn̄ ſufficit
noſtra relinꝗre/niſi relinquam⁹ ꝛ nos. Quid eſt qđ dici
mus/relinꝗmus ꝛ nos? Si em̄ noſmetipſos relinꝗmus: ꝗ
ibim⁹ extra nos? Uel ꝗs eſt ꝗ vadit ſi ſe deſerit? Sꝫ aliud
ſum⁹ p pctm̄ lapſi/aliud p naturā cōditi: aliud qđ fecim⁹
aliud qđ facti ſum⁹. Relinquamus noſmetipſos quales
peccādo nos fecimus: ꝛ maneam⁹ noſmetipſi q̄les p gra
tiā facti ſum⁹. Ecce em̄ ꝗ ſupbus fuit: ſi cōuerſus ad chri
ſtū humilis factus eſt/ſemetipm̄ reliquit. Si luxurioſus
quiſꝗ ad cōtinētiā vitā mutauit: abnegauit vtiꝗ qđ fuit
Si auarus ꝗſꝗ iā ambire deſijt: ꝛ largiri didicit ꝓpria/ꝗ

Digitized by Google

prius aliena rapiebat/ ꝓculdubio ſemetipm̄ reliqt. Ipſe quidē eſt ꝑ naturā: ſed nō eſt ipſe ꝑ maliciā. Hinc em̄ ſcri-
Prouer. xij. ptū eſt. Uerte impios ⁊ nō erūt. Couerſi nāq; impij non erūt: nō q: oino nō erūt in eſſentia/ ſed ſcʒ nō erūt in impietatis culpa. Tūc ergo noſmetipſos relinqm⁹: ⁊ tūc ipſos nos abnegam⁹ cū vitam⁹ qđ ꝑ vetuſtatē fuim⁹: ⁊ ad hoc nitimur qđ ꝑ nouitatē vocamur. Penſem⁹ quō ſe Paul⁹
Gal. ij. abnegauerat q dicebat. Uiuo aūt iam nō ego. Extinct⁹ nāq; fuerat ſeuus ille pſecutor: ⁊ viuere ceperat pius pdicator. Si em̄ ipe eſſet: pius ꝓfecto nō eſſet. Sed q ſe viuere denegat: dicat vnde eſt qđ ſancta v̄ba ꝑ doctrinā v̄itatis clamant? Protinus ſubdit. Uiuit v̄o in me chriſt⁹. Ac ſi aperte dicat. Ego quidē a memetipſo extinct⁹ ſum: q: carnaliter nō viuo: ſed tñ eſſentialiter mortu⁹ nō ſum: q:
Tex. in chriſto ſpūaliter viuo. Dicit ergo v̄itas. ¶ Si qs vult poſt me venire abneget ſemetipm̄: q: niſi qs a ſemetipſo deficiat ad eū q ſuper ipm̄ eſt nō appropinquat. Nec valet apprehendere qđ vltra ipʒ eſt/ ſi neſcierit mactare qđ eſt. Sic olerū plante tranſponūtur vt pficiāt: atq; (vt ita dixerim) eradicāt vt creſcāt. Sic rē ſemina in terre admixtione deficiūt: vt in reparatione ſui generis vberius aſſurgāt. Vñ em̄ videnť pdidiſſe qđ erāt: inde accipiunt hoc apparere qđ non erant. Sed iā q ſe a vitijs abnegat: ex q: iure ei virtutes ſunt in qbus creſcat. Nā cū dictum eſt. Qui vult poſt me venire: abneget ſemetipm̄/ ꝓtinus
Duplex crux chriſti. additur. ¶ Tollat crucē ſuā quotidie: ⁊ ſequať me. Duobus etem̄ modis crux tollif: cū aut ꝑ abſtinētiā afficitur corp⁹: aut ꝑ cōpaſſionē ꝓximi affligiť anim⁹. Penſemus qualiter vtroq; mō Paulus crucē ſuā tulerat/ q dicebat. Caſtigo corpus meū: ⁊ in ſeruitutē redigo: ne forte cum alijs pdicauit: ipe reprobus efficiar. Ecce in afflictiōe cor-
ij. Co. xj. poris audiuimus crucē carnis: audiam⁹ nūc in cōpaſſione ꝓximi crucē mētis: ait em̄ Quis infirmať ⁊ ego non infirmor? Quis ſcādalizať ⁊ ego nō vror? Perfect⁹ qppe predicator vt exēplū daret abſtinētie: crucem portabat in corpore. Et q: in ſe trahebat dāna īfirmitatis aliene/ crucē portabat in corde. Sed q: ipſis virtutib⁹ quedā vitia mixta ſunt: dicēdū nobis eſt qđ vitiū abſtinētiā carnis: et qđ obſideat cōpaſſionē mētis. E vicino nāq; abſtinentiā carnis nōnūq; vana gl̄ia obſidet: q: dū tenuitas in corpe dū pallor in vultu reſpicif: virtus patefacta laudať. Et tāto ſe celerius foras fundit: quāto ad humanos oculos ꝑ oſtenſum pallorem exit. Et plerūq; fit vt qđ cauſa dei agi creditur/ ꝓ ſolis humanis fauorib⁹ agať. Qđ bene Simon ille ſignificat: q inuētus in itinere/ crucē dñicam in angaria portat. Aliena quippe onera in angaria portantur: qñ ꝓ vanitatis ſtudiū aliqđ geritur. Qui ergo ꝑ Simonē deſignanť/ niſi abſtinētes ⁊ arrogātes: q per abſtinentiā carnē afficiūt/ ſed fructū abſtinētie intus nō reqrūt? Crucē ergo dñicā in angaria Simon portat: q: cum ad opus bonū ex bona volūtate nō ducif: rem iuſtitie ſi-
Tropologica expoſitio. ne fructu pctōr operať. Unde idē Simon crucē portat/ ſed nō moritur: q: abſtinētes ⁊ arrogātes ꝑ abſtinētiā qdē corpus afficiūt: ſed ꝑ deſideriū vane glorie mundo viuunt. Cōpaſſionē v̄o animi plerūq; latenter obſidet pietas falſa: vt hāc nōnūq; vſq; ad cōdeſcēdendū vitijs pertrahat: dū ad culpas quiſq; nō debeat cōpaſſionē exercere ſed ʒelū. Cōpaſſio qppe homini ⁊ rectitudo vitijs debetur: vt in vno eodēq; hoīe ⁊ diligam⁹ bonū qđ factum eſt: ⁊ perſequamur mala q fecit: ne dū culpas incaute re-
Tex. mittimus: nō iā ꝑ charitatē cōpati/ ſed ꝑ negligentiā condeſcēdiſſe videamur. Sequiť. ¶ Qui em̄ voluerit aiām ſuā ſaluā facere/ pdet eam: ⁊ q pdiderit aiām ſuā ꝓpter me/ ſaluā faciet illā. Sic d': fideli: q voluerit aiām ſuā ſaluā facere/ pdet eā: ⁊ q pdiderit aiām ſuā ꝓpter me/ ſaluā faciet eā. Ac ſi agricole dicať. Frumētū ſi ſeruas pdis/ ſi ſeminas renouas. Quis em̄ neſciat q frumentū cū in ſemine mittitur perit ab oculis/ in terra deficit? Sed vnde putreſcit in puluere: inde virideſcit in renouatiōe. Quia vero ſancta ecclia aliud tempus habet pſecutionis/ atq; aliud pacis: redēptor noſter ipa eius tēpora diſtinguit in ꝓceptis. Nā pſecutionis tpe ponenda eſt aiā: pacis autē tpe ea que amplius dñari poſſunt/ frangēda ſunt deſideria terrena. Unde et nūc dicitur. ¶ Quid em̄ pficit hoi- Tex.
ſi lucreť totū mūdū: ſe aūt perdat ⁊ detrimētū ſui faciat? Cur. pſecutio ab aduerſarijs deeſt: valde vigilanti⁹ cor cuſtodiendū eſt. Nā pacis tēpore/ q: licet viuere/ licet etiā ambire. Que ꝓfecto auaritia cōpeſcif: ſi ipſe ſtatus ambientis ſolicite cōſidereť. Nā cur inſter ad colligendum Doctrina ſalutaris.
quādo ſtare nō pōt ipſe q colligit? Curſum ergo ſuū qſq; conſideret: ⁊ cognoſcet ſibi poſſe ſufficere parua que habet. Sed fortaſſe metuit: ne in huius vite itinere ſumpt⁹ deſinit. Longa noſtra deſideria increpat via breuis. Incaſſum multa portantur: cum iuxta eſt quo pergiť. Plerūq; et auaritiam vincimus: ſed adhuc obſtat q vias rectitudinis minori teneamus cuſtodia perfectiōis. Nam ſepe labentia cuncta deſpicimus: ſed tamē adhuc humane verecundie vſu prepedimur: vt rectitudinē quā ſeruamus in mēte/ nōdū exprimere valeamus in voce. Et tanto dei faciem ad iuſtitie defenſionē negligimus quanto humanas facies cōtra iuſtitiā veremur. Sed huic quoq; vulneri congruū ſubiūgitur medicamentū/ cū dñs dicit. Tex.
¶ Qui me erubuerit et meos ſermones: hunc fili⁹ hoīs erubeſcet cū venerit in maieſtate ſua/ ⁊ patris ⁊ ſanctoꝝ angeloꝝ. Sed ecce nūc apud ſe hoīes dicūt. Nos iā dñm et ſermones eius nō erubeſcim⁹: q: eum aperta voce pſitemur. Quibus ego reſpondeo/ q in hac plebe chriſtiani ſunt nōnulli: qui chriſtū ideo cōfitentur: q: cūctos chriſtianos eſſe aſpiciunt. Nam ſi nomē chriſti in tanta gl̄ia non eſſet: tot pfeſſores chriſti ſancta eccleſia non haberet. Non ergo ad ꝓbationē fidei vox ſufficit pfeſſionis: quā defendit a verecūdia pfeſſio generalitatis. Eſt tamē vbi ſe quiſq; interroget: vt in cōfeſſione chriſti ſe veraciter pbet: ſi nō iā nomē eius erubeſcit: ſi plena virtute mētis humanū pudorē ſubdidit. Certe em̄ pſecutionis tēpore erubeſcere poterāt fideles/ ſubſtantijs nudari/ de dignitatib⁹ deijci/ verberib⁹ affligi. Pacis aūt tpe: q: hec a noſtris pſecutionib⁹ deſunt: eſt aliud vbi oſtendamur nobis. Ueremur ſepe a ꝓximis deſpici: dedignamur iniurias verbis tolerare. Si cōtingit iurgiū fortaſſe cū ꝓximo fieri: erubeſcim⁹ priores ſatiſfacere. Cor qppe carnale dū vite huius gloriā querit/ humilitatē reſpuit. Et plerūq; ipſe homo qui iraſcitur diſcordanti ſibi reconciliari appetit: ſed ire ad ſatiſfaciendum prior erubeſcit. Penſemus facta veritatis: vt videamus quo iaceāt noſtre prauitatis actionis. Si em̄ mēbra ſummi capitis ſum⁹: imitari eū cui cōnectimur debemus. Quid nāq; ad nr̄e eru- ij. Co. v.
ditiōis exēplum Paulus egregius predicator dicit? Pro chriſto legatione fungimur: tāq; deo exhortāte per nos: obſecram⁹ pro chriſto/ recōciliamini deo. Ecce inter nos et deum diſcordiam peccando fecimus: ⁊ tamen ad nos deus ſuos legatos prior miſit: vt nos ipſi qui peccauimus ad pacem dei rogati veniamus. Erubeſcat ergo humana ſuperbia: confundatur quiſq; ſi non afficiatur prior ꝑximo: quando poſt culpam noſtram vt ei reconciliari debeamus: et ipſe qui offenſus eſt/ legatis interuenientib⁹ obſecrat deus. Sequitur. ¶ Dico autē vobis: vere ſunt Regnum dei quō capitur.
aliqui hic ſtantes qui non guſtabūt mortē/ donec videāt regnum dei. Regnum dei fratres chariſſimi non ſemper in ſacro eloquio venturum regnū dicitur: ſed nōnūq; preſens eccleſia vocatur. Unde ſcriptum eſt. Mittet filius Matt. xiij.
hominis angelos ſuos: et colliget de regno eius omnia ſcandala. In illo quippe regno ſcandala non erunt: vbi profecto reprobi non admittunť. Quo videlicet exēplo colligitur/ q hoc loco regnum dei preſens eccleſia vocať. Et q: nōnulli ex diſcipulis vſq; adeo in corpe victuri erāt vt eccleſiam dei conſtructam proſpicerent: ⁊ contra hui⁹ mūdi gloriā erectā conſolatoria promiſſione nunc dicif.
¶ Sunt quidam de hic ſtantibus qui nō guſtabūt mor- Tex.
tem: donec videant regnū dei. Sed cum tanta dominus

Digitized by Google

ſubeunde mortis pcepta daret: qd neceſſarium fuit vt ad
hāc ſubito ꝓmiſſionē veniret. Qḋ ſi ſubtiliter perpēda-
mus: quāta diſpēſatione pietatis agaꝛ agnoſcimus. Di-
ſcipulis eīm rudibus/ etiā de pſenti vita aliqd ꝓmittendū
fuit: vt poſſent robuſtius in futuro ſolidari. Sic Iſraeli-
tico ppl'o ex Egypti terra liberādo/ rep:omiſſionis terra
ꝓmittitꝛ: et cū vocandus eſſet ad dona celeſtia/ terrenis
promiſſionib⁹ ſuadeꝛ. Cur hoc? Ut dū eſſet aliqd qḋ e vi-
cino pciperet: illud iā fideli⁹ crederet qḋ de lōginquo au-
dire potuiſſet. Carnalis etēm ppl's ſi parua nō acciperet
magna nō crederet. Oīpotens ergo de⁹ largiēdo terre-
na/ ſuadet ad celeſtia: vt percipiens qḋ videret/ ſperare
diſceret qḋ minime videbat: ⁊ tanto ſolidio: de inuiſibili-
bus fieret: quāto cū ad ſpei certitudinē viſibilia ꝓmiſſa
Pſā. cīiij. fulcirent. Ūn dr. Dedit eis regiones gētiū: ⁊ labo:es po-
puloꝝ poſſederūt: vt cuſtodiāt iuſtificatiōes eius/ ⁊ legē
eius reqrāt. Sic ergo hoc loco rudib⁹ diſcipulis veritas
loquēs/ vidēdū regnū celoꝝ p:omittit in terra: vt hoc ab
eis fidelibus in celo pſumaꝛ. Ex ipſo itaqꝫ regno qḋ iam
videm⁹ in mūdo ſublimatū: ſperemus regnū qḋ in celo
credim⁹ pcipiēdū. Nā ſunt nōnulli q chriſtianitatis noie
cenſenꝛ: ſed chriſtianitatis nō habēt fidē: ſola eſſe viſibi-
lia eſtimāt: inuiſibilia nō appetūt: q: nec eſſe ſuſpicantur
Ad ſanctoꝝ martyꝝ corpora cōſiſtim⁹ fratres mei: nūqd
iſti carnē ſuā in mortē darēt/ niſi eis certiſſime cōſtitiſſet
eſſe vitā ꝓ qua mori debuiſſent? Et ecce q ita crediderūt
Reliqe miraculis coruſcāt. Ad extincta nāqꝫ eoꝝ corpora viuen-
ſcrōꝝ bo- tes egri veniūt/ ⁊ ſanātur: periuri veniūt ⁊ demonio ve-
noiāde. xanꝛ: demoniaci veniūt ⁊ liberanꝛ. Quō ergo viuūt illic
vbi viuūt: ſi in tot miraculis viuunt hic vbi mortui ſunt?
Rē fratres dico breuē vbo ſed nō paruā merito: quā reli-
gioſis qbuſdā ſenio:ibus enarrātib⁹ agnoui. Gothoꝝ
tpe matrona quedā fuit valde religioſa: q ad hoꝝ mar-
tyꝛū eccſiam crebro veniebat. Quadā aūt die dū ex more
ad orandū veniſſet: egrediens duos ſtantes ſub pegrino
habitu monachos inuenit: peregrinos credidit: dari eis
aliqd elecmoſyne precepit: ſed prius ꝙ eius erogator eis
ad largiēdā elecmoſynā appropinquaſſet: aſtiterūt illi vi-
cinius et dixerūt. Tu nos modo viſitas: nos te in die iu-
dicij reqremꝰ: et qcqd poſſum⁹ pſtabim⁹ tibi. Quo dicto
ab eius oculis ablati ſunt. Territa illa ad orandū rediꝫ:
ſeſeqꝫ in lachrymis plixius effudit: et facta eſt poſt hoc tā-
to inſtantio: in prece: quāto certio: de ꝓmiſſione. Si aūt
Heb. xi. iuxta Pauli vocē: eſt fides ſperandarū ſubſtantia rerum
argumētū nō apparētiū: nequaꝙ iam dicim⁹ vt venturā
vitā credatis: q: ecce ipſi qui in illa viuūt: humanis obtu-
tibus viſibiliter p:eſentanꝛ. Quod eīm videri pōt: meli⁹
dicꝛ ſciri ꝙ credi. Uenturā ergo vitā nos dñs magis vo-
luit ſcire ꝙ credere: q eos quos inuiſibiliter recipit/ apḋ
ſe viuere nobis etiā viſibiliter oſtēdit. Hos ergo fratres
chariſſimi/ in cā veſtri examinis quā cū diſtricto iudice
habetis/ patronos facite: hos in die tanti terroris illius
defenſores adhibete. Certe ſi apud quēdā magnū iudi-
cem cauſa quelibet veſtra eſſet die craſtino vētilanda: to-
tus hodiernus dies in cogitatione duceretur: patronū
veſtra fraternitas quereret: magniſqꝫ pcibus ageret/ vt
apud tātū iudicē ſibi defenſor veniret. Ecce diſtrictus iu-
dex Ieſus ventur⁹ eſt: tāti illius angeloꝝ archāgeloꝝqꝫ
concilij terror adhibetur. In illo conuentu cauſa noſtra
diſcutitur: ⁊ tamen patronos modo nō querimus/ quos
tūc patronos habeam⁹. Aſſunt defenſores noſtri ſancti
martyres: rogari volunt/ atqꝫ (vt ita dixerim) querūt vt
queranꝛ. Hos ergo adiutores veſtre orationis qrite: hos
protectores veſtri reatus inuenite: q: ne punire peccato-
Cautio res debeat rogari: vult ⁊ ipſe qui iudicat. Unde ⁊ tā lon-
ſpūalis. go tempore cominatur iram: et tamen miſericorditer ex-
pectat. Sic autem nos miſericordia eius refoueat: ⁊ nul-
lo modo negligentes reddat: ſic pctā noſtra perturbent
vt mens in deſperationē non proruat. Quia ⁊ ſi pſumē-
tes metuimus/ et metuentes ſperamus: eternū regnum
citius adepturi ſumus: per eum qui viuit et regnat deus
per omnia ſecula ſeculorum. Amen.

De martyribus: Ser. Leonis pap.

Quotieſcūqꝫ fratres
charissimi ſanctoꝝ martyꝛū ſolēnia celebram⁹:
ita ipſis intercedētib⁹ expectem⁹ a dño cōſeq
tēporalia beneficia: vt ipſos martyres imitādo/ accipere
mereamur eterna. Ab eis eīm ſanctoꝝ martyꝛū in verita-
te feſtiuitatū gaudia celebranꝛ: q ipſoꝝ martyꝛū exēpla
ſequūtur. Solēnitates eīm martyꝛū/ exhortationes ſunt
martyriorum: vt imitari nō pigeat qḋ celebrare delectat.
Sed nos volum⁹ gaudere cū ſctis: ⁊ tribulationē mūdi
nolum⁹ ſuſtinere cū illis. Qui eīm ſanctos martyres vel
inquātū potuerit imitari noluerit: ad eoꝝ btitudinē nō
poterit puenire. Sic eīm apl's Paulus pdicat/ dicēs. Si ij. Cor. i.
fuerimus ſocij paſſionū/ erimus ⁊ conſolationū. Et dñs Io. xv.
in euāgelio. Si mundus vos odit: ſcitote q: me priorē vo-
bis odio habuit. Recuſat eſſe in corpore: q odiū mūdi nō
vult ſuſtinere cū capite. Sꝫ dicit aliquis. Et quis eſt qui
poſſit beatoꝝ martyꝝ veſtigia ſequi? Huic ego rñdeo: q:
nō ſolū martyres/ ſed ipm dñm cū ipſius adiutorio ſi vo-
lumus/ poſſum⁹ imitari. Audi nō me: ſed ipm dñm gene-
ri humano clamātē. Diſcite a me: q: mitis ſum ⁊ humilis
corde. Audi ⁊ beatū Petrū apl'm admonētē. Chriſtus ꝓ Mat. xi.
nobis paſſus eſt: relinquēs vobis exēplū/ vt ſeqmini ve- i. Pe. ij.
ſtigia eius. Ecce chriſt⁹ dicit/ diſcite a me: btūs Petr⁹ di-
cit/ vt ſequamini veſtigia eius. Similiter Paul⁹ apl's cla-
mat. Imitatores dei eſtote: ſicut filij chariſſimi. Quid Eph. v.
ad hec rñdebimus fratres: vel quā excuſationē hře pote-
rimus? Si tibi aliqs dicat: vt virtutes quas fecit dñs/ de-
beas imitari: iuſta pōt eſſe excuſatio tua quia virtutes ⁊
miracula facere nō oībus datū eſt. Iuſte ⁊ caſte viuere: ⁊
charitatē cū oībus cuſtodire ex adiutorio/ cunctis prece-
ptū eſt. Nā ⁊ ipſe dñs nō dixit: diſcite a me mortuos ſuſci-
tare: ſupra aqs ſiccis pedibus ambulare. Non hoc dicit.
Sed qd ait? Quia mitis ſum ⁊ humilis corde. Et iterum
Diligite inimicos veſtros: benefacite his q oderunt vos Mat. v.
atqꝫ orate ꝓ pſequētibus ⁊ calūniantib⁹ vos vt ſitis filij
patris veſtri qui in celis eſt: qui ſolē ſuū oriri facit ſup bo-
nos et malos. Et iterū. Eſtote ⁊ vos pfecti: ſicut ⁊ pater
veſter celeſtis pfectus eſt. Et licet ſint alia multa in qb⁹
debeam⁹ dñm ⁊ beatos martyres imitari: iſta tamē duo
precipua ſunt. i. vt mites ſimus ⁊ humiles corde: ⁊ inimi-
cos noſtros toto affectu diligamus. De diligendis inimi- Duo ex-
cis fratres chariſſimi/ null⁹ vnꝙ in veritate ſe poterit ex- pla ſctōꝝ
cuſare. Poteſt mihi aliqs dicere: nō poſſum ieiunare: nō
poſſum vigilare: nūquid poteſt dicere/ nō poſſum dilige-
re? Poteſt dicere nō poſſum res meas totas pauperibus
erogare/ ⁊ in monaſterio deo ſeruire: nunqd pōt dicere/
non poſſum diligere? Si dixeris: quia nō poſſum a vino
et a carnibus abſtinere/ credimus tibi. Si aūt dixeris/ ꝙ
nō poſſis in te peccantib⁹ indulgere: oīno nō credimus.
Et q: nulla nobis remanet excuſatio dū non de cellario/
ſed de corde iſtam elecmoſynā iubemur implere: vt ꝑ viā
vite ad eternā patriā mereamur puenire. Duobus enim
preceptis. i. diliges dñm deū tuū/ ⁊ diliges proximū: qua-
ſi duob⁹ ſpūalibus pedibus/ ſi per viā vere charitatis vo-
lumus currere: ad celeſtē poſſum⁹ patriā feliciter pringe-
re. Iſtis pedibus currebat Paulus apl's/ quādo dicebat
Ego igitur ſic curro/ nō quaſi in incertū. Qui ergo dile- i. Cor. ix.
xerit inimicos ſuos: illud in eo implerur qḋ dixit dñs: vi-
delicet. Ut ſitis filij patris veſtri/ q in celis eſt. Elige mo- Mat. v.
do quod tibi placuerit. Si inimicos dilexeris non ſoluꝫ
amicus: ſed etiā filius dei eſſe mereberis. Si vero inimi-
cos amare nolueris: ꝓpitium deū habere nō poteris: q:
ſcriptū eſt. Qui odit fratrē ſuū/ homicida eſt. Et iterum. i. Io. iij.
Qui odit fratrem ſuū/ in tenebris eſt: ⁊ in tenebris ambu- i. Io. ij.
lat: ⁊ neſcit quo eat: qm̄ tenebre obcecauerūt oculos ei⁹.

Digitized by Google

Et iterū alia ſcriptura eſt. Itinera eoꝝ qui iniuris retinēt dñs labefacit in mortē. Nūqd hec vba mea ſunt fratres chariſſimi? De catholicis libris ⁊ ſanctis libris ꝓferūtur. Ut ergo ne homicide ſim⁹: ne in tenebris remaneam⁹: ſtudeam⁹ nō ſolū amicos/ ſꝫ etiā inimicos diligere: vt pium ⁊ miſericordē dñm poſſim⁹ ſm cautionis ſue vinculū libe-
Mat. vi ra cōſciētia cōuenire. Ipſe em̄ dixit. Si dimiſeritis hoīb⁹ pctā eoꝝ: dimittet ⁊ vobis pater veſter celeſtis pctā veſtra. Si aūt nō dimiſeritis: nec pater veſter dimittet vobis peccata veſtra. Diligēter attēdite fratres: ⁊ ſcitote aliud eſſe in deū peccare/ aliud in hoīem. Quādo em̄ in nobis peccant hoīes: ſi penitentib⁹ veniā nō indulgem⁹ peccatū incurrim⁹. Quādo aliqs in deū peccauerit: ſi ſine grandi diſtrictione indulgere voluerim⁹ participes nos pctis eoꝝ efficimur. Dicit ergo dñs. Si dimiſeritis hoīb⁹ pctā eoꝝ: dimittet ⁊ vobis pr̄ veſter celeſtis pctā veſtra. Rogo fra-
Dulcedo dei exprimitur. tres: q̄d dulci⁹ dici pōt? In ptāte noſtra poſuit/ qualiter in die iudicij iudicemur. Nō dixit: vade in oriētē/ q̄re iuſtitiā: nauiga vſq̄ in occidentē/ vt accipias indulgentiā. Dimitte inimico tuo ⁊ dimittet̄ tibi: indulge/ et indulgebit̄ tibi: da/ ⁊ dabit̄ tibi. Nihil a te extra te q̄rit̄. Ad teipſ ⁊ ad conſcientiā tuā te de⁹ dirigit. In te em̄ poſuit qđ requirit. Nō itaq̄ medicamēta vulnerib⁹ tuis lōge habes inquirere. Peccatorū tuoꝝ indulgentiam ſi vis/ intus in cellario cordis tui poteris inuenire. Sed dicit aliqs. Tanta mala me inimic⁹ me⁹ cōpulit ſuſtinere: vt eū nulla rōne poſſuꝫ diligere. Attendis q̄d tibi fecerit homo: ⁊ non attēdis q̄d tu feceris deo. Si cōſciētiā tuā diligēter diſcutis et inquiris: ſine vlla cōpenſatione maiora tu cōmiſiſti in deū pctā q̄ in te cōmiſerit homo. Et qua fronte vis vt tibi deus dignetur dimittere multū: cū tu nō acq̄eſcis dimittere parū? Sꝫ ſi que hec ſupra dixim⁹ ſpūalia medicamēta: ſicut deo ꝓpitiante cōſueuiſtis libenter accipitis: ⁊ in armario ſancto cōſcientie veſtre recōditū diligētiſſime cuſtoditis: auxiliante dño: venena diaboli nō timebitis: ⁊ ꝑ odiū vel iracundiā: aut nūq̄ vobis amara vulnera ingerunt̄: aut ſi forte ſubrepſerint/ cito per charitatem priſtinam reuocantur. Preſtante domino noſtro Ieſu chriſto: cui eſt honor ⁊ gloria in ſecula ſeculorum. Amen.

De martyribus. Luce. VI.

In illo tempore: Deſcēdens Ieſus de mōte: ſtetit in loco campeſtri: ⁊ turba diſcipulorum ei⁹: ⁊ multitudo copioſa plebis. Et rel. Homil. Bay.

Non ſolum per myſterium incarnationis de celo in terrā deſcendens dñs Ieſus chriſtus/ humane infirmitati condeſcendere dignat⁹ eſt: ſed etiā in ſanctis ſuis ſermonib⁹ ad humanā ignorantiam inſtruendā/ ita doctrinā ſuam temperauit: vt nō ſolū ꝑfecti ſꝫ etiā min⁹ ꝑfecti cibū vite inuenire poſſent. Deniq̄ vt ſupra euangeliſta retulit: cum aſcendiſſet in montē/ ſecuti ſunt eū eius diſcipuli. Ubi cū perfectiora mandata quaſi capere valentib⁹ dediſſet: nolens propter eos ſimpliciores turbas relinquere: iterū deſcendens de monte ſtetit in loco campeſtri. In quo ſuo facto oſtendit in predicatione iuxta capacitatem auditorū tēperandum eſſe ſermonē doctoꝝ. Mons enim in hoc loco/ perfectiorē ſignificat doctrinam. Loca vero campeſtria/ humiliorē predicationem atq̄ cōmuniorē. Qui em̄
Mat. xiij. tales ſunt/ vt cū apoſtolis audire poſſunt. Uobis datum eſt noſſe myſterium regni dei: ſublimius inſtruendi ſunt. Qui vero propter mentis infirmitatem/ ad altiorem nō poſſunt aſcēdere doctrinam: minimis preceptis ſunt erudiendi: vt qui idonei nequaq̄ exiſtunt ad facienda bona
Mat. xix. ſaltem non ſint procliues ad perpetranda mala. Quod alibi dñs ſuo exemplo oſtendit ꝗdam querenti. Ma-
Luce xviij. giſter quid faciēdo vitam eternam poſſidebo? Quaſi in conuallibus moranti reſpondit. Mādata noſti: nō occides non mechaberis/ nō falſum teſtimoniū dices: nō cōcupiſces rem proximi tui: honora patrem ⁊ matrem. Sed reſpondente: hec omnia cuſtodiui a iuuentute mea: oſtēdit ei montem perfectioris doctrine/ dicens. Adhuc vnū tibi deeſt. Si vis perfectus eſſe: vade ⁊ vende oia que habes ⁊ da pauperibus: ⁊ habebis theſaurum in celo: ⁊ veni ſequere me. Sed q̄ hunc montem difficile q̄ ſeculi diuitijs onerati ſunt aſcendere poſſunt: ſubiunctum eſt ilico. Ille autem abijt triſtis: q̄ multas habebat poſſeſſiones. Huius q̄ exemplū Paulus apoſtolus ſecutus eſt: quādo cum diſcipulis montē aſcēderat/ quibus dicebat. Sapiē-
tiam loquimur inter ꝑfectos. Quaſi cū q̄buſdā inequali- i. Cor. ij.
bus morabat̄ quando dicebat. Ergo fratres nō potui vo- i. Co. iij.
bis loqui quaſi ſpūalibus/ ſed quaſi carnalibus: tāq̄ paruulis in chriſto lac vobis potū dedi/ non eſcā. Nō em̄ oēs oia capiūt: neq̄ em̄ oēs equaliter inſtruunt̄. Aliter quippe admonendi ſunt ſupbi/ aliter humiles: aliter caſti/ aliter adulteri: aliter ebrioſi/ aliter ſobrij: aliter viri/ aliter femine: aliter cōiugati: aliter virgines: aliter pij: aliter ipij: Admonitionis variū argumētū.
aliter cōtemptores mūdi: aliter amatores: aliter pacifici: aliter diſcordes: aliter ſua dantes: aliter aliena rapientes vt ⁊ iſti audiant de promiſſione eterne vite q̄ amēt: et illi de ſupplicio eterno q̄ timeant. Sepe etem̄ qđ vni morbo prodeſt/ alteri nocet. Et venenū cū ſit mors hoīs/ vita eſt ſerpētis: ⁊ leuis ſibulus equos mitigat/ catulos inſtigat. Iuxta hoc ergo exemplū doctores ſuā predicationem debent temperare: vt ⁊ ꝑfecti inueniant qđ ſemꝑ diſcant: infirmi talia audiant in quib⁹ nō refugiant. Qđ ſuo nobis exemplo beat⁹ patriarcha Iacob oſtēdit: qui cum oues auūculi ſui Laban paſceret: ⁊ varia queq̄ ꝓ mercede re-
cepturus eſſet/ tulit virgas populeas ⁊ amygdalinas: q̄s Ge. xxx.
ex parte decorticauit/ ⁊ ex parte cum corticib⁹ reliquit: poſuitq̄ eas in canalib⁹ tpe quo ducebant̄ ad aquandum oues: vt in earū aſpectu conciperent varios fetus. Iacob em̄ paſtor ouiū/ paſtores ſignificat aiaꝝ. Quoꝝ primo di-
ctū eſt. Si diligis me: paſce oues meas. Aqua aūt ſcriptu- Io. xxi.
rā ſanctā ſignificat/ iuxta illud Salomonis. Aqua ꝓfunda Prouer.
verba ex ore viri: ⁊ torrēs redūdans fons ſapiētie. Uirge xviij.
autem varie ſententie ſunt ſcripturarū. Ducunt̄ ad aquādum oues/ cū ad audiendū verbū dei conueniūt fideles. Cūq̄ ex eloquijs diuinis diuerſe ſentētie ad mediū ꝓferūtur: quaſi virge in canalib⁹ ponunt̄. Que ex parte decorticande ſunt: ⁊ ex parte cū corticib⁹ relinquēde. Quia (vt diximus) ꝑfectiores allegorico ſenſu inſtruēdi: ſimplices vo ⁊ minus intelligentes/ iuxta veritatē hiſtorie ſunt paſcendi. Unde ⁊ dñs cū diſcipulos in monte docuit: ⁊ turbas in cōuallib⁹ curare voluit: oſtēdit vt illi qui ex doctrina verboꝝ credere nō poterant: ſaltem ex virtutib⁹ miraculoꝝ crederent. Qđ vt diximus ſuo dñs exemplo decla-
rauit. Quādo deſcēdens de monte ſtetit in loco cāpe- Tex.
ſtri: ⁊ turba diſcipulorū eius/ ⁊ multitudo copioſa plebis ab oi Iudea ⁊ Hieruſalē: ⁊ maritima Tyri et Sydonis: q̄ venerant vt audirent eū. Maritima em̄ hic magni maris loca intelligere debemus: maxime cū Tyro ⁊ Sidone
que in ora de maris ſite ſunt memorātur. In quo loco co- Fama factoꝝ chriſti.
gnoſcim⁹/ quia virtutes eius non ſolum ad iudeorum regnum: ſed etiam ad vicinas ⁊ exteras regiones peruenerant: quando omnes cōcurrebant non ſolum vt audirēt verbum dei: ſed vt ſanarent̄ a languoribus ſuis. Unde et
ſubditur. Et omnis turba querebat eum tāgere: quia Tex.
virtus de illo exibat ⁊ ſanabat omnes. Multi enim eum
tangere cupiebant/ a quo omnis virtus ꝓcedit: ⁊ qui eſt Col. ij.
dei virtus ⁊ dei ſapientia: ⁊ in quo habitat oīs plenitudo diuinitatis corporaliter. Et ideo quia de illo omnis virt⁹ exibat: omnes volebant eum tangere. Nam ⁊ ſupra tangendo leproſum curauerat: et nunc omnis turba querebat eum tangere: vt intelligamus q̄ eius tactus ſanitas
eſt. Quod experta eſt illa mulier q̄ ſanguinis fluxū patie- Lu. viij.
bat̄ duodecim annis: ⁊ cū tetigiſſet fimbriā veſtimēti ei⁹ ſtatim ſanata eſt ab infirmitate ſua. Ad cui⁹ tactū virtus

Digitized by Google

de illo exibat intantum:vt quaſi neſcius dñs quereret/ q̇s
me tetigit?Et diſcipuli eius ad eum.Rabbi:turbe recom
primunt ⁊ affligunt:⁊ dicis q̇s me tetigit?Et ille.Tetigit
Chriſt⁹ me aliquis.Nam ego noui virtutem de me exiſſe.Spiri/
tangitur tualiter vero chriſtum tangit:qui cum verum deũ credit:
ſpiritua/ ⁊ recta fide confitetur.At vero pagani/iudei/et heretici
liter. chriſtum minime tangunt:q: cum verũ deũ credere con/
temnunt:⁊ fide recta hunc confiteri nolũt.Unde ⁊ Ma/
ria que dominũ reſurrexiſſe non credebat:ſed cũ mortuũ
inter mortuos querebat:volenti illum tangere dictũ eſt.
Joã xx. Noli me tangere: nondũ enim aſcendi ad patrẽ meũ.Ac
ſi diceretur.Quia manu fidei me tangere noluiſti:manu
corporis me tangere noli.Curatio vero demonũ/non ſo/
lum per eius preſentiã fiebat:ſed etiã inuocationẽ ipſius
nominis in ſui abſentia:ſicut diſcipuli quoq; dño gaudẽ/
Luce.x. tes dicũt.Dñe in tuo noĩe etiam demonia nobis ſubijciũ
Tex. tur.Sequitur.¶Et ipſe eleuatis oculis in diſcipulos di
cebat.Beati pauperes:q: veſtrũ eſt regnũ dei.Et ſi gene
raliter dñs oĩbus loquebat̃:ſpecialiter in diſcipulos ocu/
los leuauit:q̇s maiori gratia digniores fecit.Eleuatio
quippe oculoꝝ chriſti/ãplioris miſericordie munera ſigni
ficat.Et in diſcipulos oculos leuauit:quos ſpecialius vir
tutibus ditauit:iuxta q̇d alibi legim⁹.Quia cũ dixiſſet ei
quidã:ecce mater tua ⁊ fratres tui foris ſtant/querentes
loqui tecũ:ipſe eleuatis oculis in diſcipulos ſuos dicebat.
Mat.xij Ecce mater mea ⁊ fratres mei.Quid aũt eleuatis ocl'is
dicat audiam⁹.Beati pauperes:q: veſtrũ eſt regnũ dei.
Et que virtus talẽ inter reliquas btitudines tenere de/
bet principatũ/niſi ſpontanea pauptas?Ex ipſa eñ cete/
re virtutes exordiũ quoddã ⁊ originem ſumũt.Sicut de/
niq; ex vna radice arboris multi rami ⁊ folia ꝓdeũt:ſic ex
ſpõtanea paupertate multe virtutes generant̃.Qui eñ
ſpontaneã amat paupertatem:erit miſericors ꝑ largitatẽ
nõ tenax ꝑ auaritiã.Erit cõſequenter ⁊ mitis:q: diuitias
nõ querit ꝑ iactantiã/qui pauptatem diligit cũ humilita/
te.Erit eñ ⁊ pacificus:q: nõ erit occaſio rixãdi/vbi nõ eſt
volũtas acquirendi.Habebit etiã ⁊ cordis mũditiã:q: ſi/
cut illi qui diuitias diligunt/turbulenti ſunt animo:ita q̇
ſpontaneã pauptatẽ amãt/ſoliciti ſunt que dei ſunt quo
placeant deo.Sed illud diligenter cõſiderandum:q: illa
pauptas laudabilis eſt:q̇ aut habere nõ cupit:aut ſi forte
habet propter deum diſtribuẽda relinquit.Unde euãge/
liſta:vt hanc pauptatem ad beatitudinẽ ptinere oſtende
Mat.v. ret/cũ additamento ait.Beati pauperes ſpũ:qm̃ ipſorũ
eſt regnum celoꝝ.Alij eñ ſunt pauperes ſpũ ⁊ rebus:alij
nec rebus nec ſpiritu:alij rebus ⁊ nõ ſpiritu:alij ſpũ ⁊ non
Pauper rebus.Rebus ſunt pauperes ⁊ nõ ſpiritu:qui nihil habẽ/
tas va/ tes multa habere cõcupiſcũt.Spiritu ſunt paupes ⁊ non
ria. rebus/ſicut illi qui ſm apl'm.Tã q̃ nihil habentes et oĩa
ij.Co.vj. poſſidẽtes ſunt:quales fuerũt Abraã/Jacob et Dauid:q̇
regali ſolio ſublimatus erat:pauperem ſe oſtendit ſpũ di
cens.Ego aũt mendicus ſum ⁊ pauper.Et iterũ.Egens
ſum:⁊ in laborib⁹ a iuuentute mea.Nec rebus nec ſpiritu
ſunt pauperes diuites ſupbi:qui facultatib⁹ locupletati/
nihilomin⁹ mẽte ſunt turgidi.De quib⁹ dicit̃ in pſ.Ecce
ipſi peccõres ⁊ abũdãtes in ſeclo obtinuerũt diuitias.Re
bus ⁊ ſpũ ſunt pauperes ꝑfecti monachi:qui ꝓpter deum
oĩa relinquentes:nec corporis ꝓprij ptãtẽ in ſuo arbitrio
relinquũt:⁊ ideo quanto hic ꝓpter deũ pauperiores:tan
to in futuro vita ſunt ditiores:iuxta ꝓmiſſionem dñi dicẽ
Mat. tis.Omnis qui reliquerit domũ/agros/patrẽ ⁊ matrem
xix. fratres ⁊ ſorores/vxorẽ et filios ꝓpter me: centuplũ acci/
Tex. piet/⁊ vitã eternã poſſidebit.¶Beati qui nunc eſuritis
q: ſaturabimini.Quid eſurire vel ſitire debeãt q̇ ad bea/
titudinem peruenire deſiderãt/alius euangeliſta mani/
Mat.v. feſtius declarat dicens.Beati qui eſuriunt ⁊ ſitiunt iuſti
tiam:qm̃ ipſi ſaturabunt̃.Juſtitiã quippe eſurire ⁊ ſitire
eſt precepta dei libenter audire:⁊ libentius opere imple/
re.Tales eñ ſaturabũtur quãdo ad videndũ deũ/cuius
hic mandata cũ magna mentis eſurie ſuſceperunt perdu
centur:dicentes cum pſalmiſta.Ego autem in iuſtitia ap
parebo in conſpectu tuo:ſatiabor dum manifeſtabit̃ glo
ria tua.Unde Salomon ait.Diligite iuſtitiã qui iudica/ Sap.j.
tis terrã.¶Beati qui nunc fletis: q: ridebitis.Beati di/ Tex.
cuntur flentes:non illi qui flent propter temporalium dã
na cõmodorũ/propter amiſſionem charorũ:ſed qui flent
propter remiſſionẽ peccatorũ/vel pro expectatione regni
celorũ:qui veraciter cũ pſalmiſta dicere poſſunt.Deus vi/
tam meã annuntiaui tibi:poſuiſti lachrymas meas in cõ
ſpectu tuo.Et iterum.Fuerũt mihi lachryme mee panes
die ac nocte: dũ dicitur mihi quotidie vbi eſt deus tuus.
Tales enim ridebunt:quando implebit̃ illud quod dñs
ait.Nunc quidẽ triſtitiam habetis:iterum autem videbo Joã.xvj.
vos ⁊ gaudebit cor veſtrũ:⁊ gaudiũ veſtrũ nemo tollet a
vobis.Riſum autem hic non pueriliter accipere debem⁹
ſed mẽtis exultationem ⁊ gaudium.Unde ⁊ Sara ex re/
promiſſione prolis letabunda ait.Riſum mihi fecit deus Ge.xxi.
De quo per beatũ Job dicitur.Et os veracium implebitur Job.viij
riſu.De quo etiã riſu in laudibus eccleſie dicitur.Accinxit Pro.xxxi.
fortitudine lũbos ſuos:⁊ ridebit in die nouiſſimo.Quia
vero per humilitatis meritũ peruenitur ad martyrij pre/
mium:recte poſt alias beatitudines ſubinfert̃.¶Beati Tex.
eritis cũ vos oderint homines:⁊ cum ſeparauerint vos
et exprobrauerint:et eiecerint nomen veſtrũ tãq̃ malum
propter filiũ hominis.Ubi oſtẽditur q: perſecutio prauo
rum nõ eſt timẽda/ſed poti⁹ cum affuerit tolerãda:quia
ſicut dixit Jacob⁹ apoſtol⁹.Beatus vir q̇ ſuffert tẽtatio/ Jaco.j.
nem:quoniã cum probatus fuerit/accipiet coronam vite
quã repromiſit deus diligentib⁹ ſe.Uerũ ſubtilius diſcu/
tiendũ eſt:q: nõ nos ad noſtram ꝑſecutionem prauos ho
mines cõmouere debemus/ſed potius cum iuſtitia et re
ctitudine quantũ poſſum⁹ cum fuerint cõmoti mitigare.
Quod ſi quieſcere noluerint:magis ꝑſecutionem tolerã
dam q̃ iuſtitiã relinquendã.Qđ alius euangeliſta mani
feſtius declarat dicens.Beati qui ꝑſecutionem patiunt̃
propter iuſtitiam/qm̃ ipſorũ eſt regnum celoꝝ.Suſtinẽt Mat.v.
enim multas tribulatiões homicide/adulteri/fures/alie
narum rerum inuaſores.Nec tamen talis perſecutio ad
beatitudinem ꝑducit:que propter iuſtitiã ſuſtinetur.Un
de nos admonet beatus Petrus dicens.Nemo veſtrum
patiat̃ quaſi homicida: aut fur/aut adulter/aut rapax. j.Pe.iiij.
Si aũt vt chriſtianus nõ erubeſcat/ſed glorificet deum in j.Pe.iij.
iſto nomine.Et quis eſt qui vobis noceat/ſi boni emula/
tores fueritis?Sed et ſi quid patimini propter iuſtitiam
beati.Unde recte ſaluator concludit dicens.¶Gaudete
in illa die et exultate: ecce eñ merces veſtra multa eſt in Tex.
celo.Non eñ dolendum eſt in ꝑſecutionibus/ſed potius
gaudendũ:q: quanto hic quiſq; propter iuſtitiam durius
affligit̃:tanto dulcius in celo remunerabit̃.Unde Jaco/
bus admonet dicens.Omne gaudiũ exiſtimate fratres Jaco.j.
cum in tentationes varias incideritis:ſcientes q̃ proba/
tio fidei veſtre multo precioſior eſt auro q̇d per ignẽ pro/
batur.Et alia ſcriptura.Uaſa figuli probat fornax:⁊ ho/ Eccl.
mines iuſtos tẽtatio tribulationis.Hinc ⁊ ſaluator cum xxvij.
diſcipulos ad perſecutionem tolerandam hortaretur ſui
exemplum poſuit dicens.Si me ꝑſecuti ſunt/⁊ vos perſe Joã.xv.
quent̃:ſi ſermonem meũ ſeruauerũt/⁊ veſtrũ ſeruabunt.
Et iterum.Si de mũdo fuiſſetis:mundus q̇d ſuum erat
diligeret:quia vo de mũdo nõ eſtis:ſed ego elegi vos de
mundo/propterea odit vos mũdus.Quapropter ſtudea
mus iuxta dñi preceptum vel exemplũ/ſeculi huius cun/
ctas aduerſitates equanimiter ferre: ſcientes q: ſi electi
ſumus ab eo/nõ ad gaudia mundi/ſed ſicut ipſe miſſus
eſt a patre:quem pro humani generis redẽptione incar/
nari cõſtituit:ad paſſiones mittimur in mũdũ.Inter ſcã/
dala igitur ꝑſecutorum tolerantia ſit paſſionum/terrena
deſideria que ſeparant a deo fugiẽtes:vt celeſtia merea/
mur conſequi premia.Amen.

¶De martyribus. Luce.XXI.

Digitized by Google

¶ In illo tempoꝛe: Dixit Ieſus diſcipulis ſuis. Cum audieritis pꝛelia ⁊ ſeditiones: nolite terre-
ri. Opoꝛtet pꝛimũ hec fieri: ſed nõdum ſtatim fi-
nis. Tunc dicebat illis. Surget gẽs cõtra gentẽ
⁊ regnũ aduerſus regnũ: ⁊ terremotꝰ magni erũt
ꝑ loca: ⁊ peſtilentie ⁊ fames: terroꝛeſqꝫ de celo: et
ſigna magna erũt. Et reł. Homił. btí Gre. pape.

CUia longius ab vꝛbe
digreſſi ſumus: ne ad reuertendũ nos tardioꝛ
hoꝛa pꝛepediat/ neceſſe eſt vt expoſitionem ſan-
cti euangelij bꝛeuioꝛ ſermo trãſcurrat. Dominus ac redẽ-
ptoꝛ noſter perituri mundi pꝛecurrentia mala denuntiat
vt eo minus perturbent venientia quo fuerint pꝛeſcita.
Minus enim iacula feriunt que pꝛeuidentur. Et nos to-
lerabilius mala mundi ſuſcipimus: ſi contra hec per pꝛe-
Tex. ſcientie clypeum munimur. Ecce etenim dicit. ¶ Cum
audieritis pꝛelia ⁊ ſeditiones/ nolite terreri. Opoꝛtet pꝛi-
mum hec fieri/ ſed nondum ſtatim finis. Penſanda ſunt
verba redẽptoꝛis noſtri: per que nos aliud interius aliud
exterius paſſuros eſſe denũtiat. Bella quippe ad hoſtes
pertinent/ ſeditiones ad ciues. Ut ergo nos indicet inte-
rius exteriuſqꝫ turbari: aliud nos fatetur ab hoſtibꝰ aliud
a fratribus perpeti. Sed his malis pꝛeuenientibus: quia
Tex. nõ ſtatim finis ſequaꝛ / adiungit. ¶ Surget gens cõtra
gẽtem: ⁊ regnum aduerſus regnũ: et terremotus magni
erunt ꝑ loca: ⁊ peſtilentie ⁊ fames/ terroꝛeſqꝫ de celo: ⁊ ſi-
gna magna erũt. Uel ſicut in quibuſdã codicibꝰ inueniꝛ:
terroꝛeſqꝫ de celo ⁊ tempeſtates. Atqꝫ poſt ſubditur. Et ſi-
Signa ante iudicium. gna magna erũt. Ultima tribulatio multis tribulationi-
bus pꝛeueniꝛ: ⁊ per crebꝛa mala que pꝛeueniũt/ indicanꝛ
mala ꝑpetua q̃ ſubſequunꝛ. Et ideo poſt bella et ſeditio-
nes nõ ſtatim finis: q꞉ multa debent mala pꝛecurrere: vt
malũ valeant ſine fine nũtiare. Sed cũ tot ſigna ꝑturba-
tionis dicta ſint: opoꝛtet vt eoꝝ cõſiderationem bꝛeuiter
per ſingula ꝑſtringamus: q꞉ neceſſe eſt vt alia e celo/ alia
e terra / alia ab elementis/ alia ab hoĩbus patiamur. Ait
enĩ. Surget gens cõtra gentem: ecce perturbatio hoĩm.
Erunt terremotus magni per loca: ecce reſpectꝰ ire deſu-
per. Erunt peſtilẽtie: ecce inequalitas coꝛpoꝛum. Erit fa-
mes: ecce ſterilitas terre. Terroꝛeſqꝫ de celo ⁊ tẽpeſtates:
ecce inequalitas aeris. Quia ergo oĩa cõſummãda ſunt
ante cõſummationem oĩa perturbanꝛ: ⁊ qui in cũctis de-
linquimus/ in cũctis ferimur: vt impleaꝛ qḋ dicitur. Pu-
Sap. v. gnabit pꝛo eo oꝛbis terraꝝ cõtra inſenſatos. Oĩa namqꝫ
que ad vſum vite accepimꝰ: ad vſum conuertimus culpe.
Sed cuncta que ad vſum culpe inflexímꝰ ad vſum nobis
vertunꝛ vltionis. Tranquillitate quippe humane pacis
ad vſum vertimur vane ſecuritatis. Peregrinationẽ ter-
re/ pꝛo habitatione dilexĩmꝰ patrie. Salutẽ coꝛpoꝝ/ rede-
gimus in vſum vitioꝛũ. Ubertatis abundantiã: nõ ad ne-
ceſſitatem carnis/ ſed ad ꝑuerſitatem intoꝛſimꝰ volupta-
tis. Ipſa ſerena blandimenta aeris ad amoꝛem nobis ſer-
uire coegimus terrene delectationis. Iure igiꝛ reſtat: vt
ſimul nos oĩa feriant/ q̃ ſimul oĩa vitijs noſtris male ſub-
acta ſeruiebãt: vt quot pꝛius mũdo incolumes habuimꝰ
gaudia/ tot de ſeipſo poſtmodũ cogamur ſentire toꝛmen-
ta. Notandũ ꝟo qḋ diciꝛ: terroꝛeſqꝫ de celo et tẽpeſtates.
Cum tempeſtates hyemales venire ex oꝛdine tempoꝛuꝫ
ſoleãt: cur hoc loco tẽpeſtates venire in ꝑditionis ſigno
pꝛedicunꝛ: niſi ꝙ eas tempeſtates dñs venire denũtiat: q̃
nequaq̃ oꝛdineꝫ tempoꝛũ ſeruãt: que enĩ oꝛdinate veniũt
ſigna nõ ſunt. Sed tempeſtates in ſignũ ſunt: que ipſa qꝫ
tẽpoꝛũ ſtatuta cõfundũt. Qḋ nos qꝫ nuper experti ſumꝰ
qui eſtiuũ tempus oẽ conuerſum in pluuijs hyemalibus
vidimꝰ. Quia aũt cũcta hec nõ de iniuſtitia feriẽtis ſunt
ſed de merito mũdi patiẽtis/ facta pꝛauoꝝ hoĩm pꝛemit-
Tex. tunꝛ cũ diciꝛ. ¶ Sed ante hec oĩa ĩjcient vobis manus
ſuas: ⁊ perſequentur/ ⁊ tradent vos in ſynagogis/ ducen-
tes ad reges ⁊ pꝛeſides ꝑpter nomẽ meũ. Ac ſi aperte di-
cat. Pꝛius coꝛda hominũ/ ⁊ poſt elementa turbanꝛ: vt cũ
rerũ oꝛdo confundiꝛ/ ex qua iam retributione veniat de-
monſtreꝛ. Nã ꝙuis finis mundi ex ipſo ſui oꝛdine pẽdeat
ꝑuerſioꝛes tñ quoſqꝫ inueniẽs/ qui digne ruinis illius op-
pꝛimantur innoteſcit. Et ſubditur. ¶ Ducẽtes ad reges Tex.
⁊ pꝛeſides pꝛopter nomẽ meũ. Cõtingent hec vobis in te-
ſtimonium. In teſtimoniũ vꝫ quoꝛum: niſi eoꝛũ qui aut
perſequendo moꝛtes inferunt: aut videndo non mutanꝛ
Moꝛs quippe iuſtoꝛũ bonis in adiutoꝛiũ eſt/ malis in te-
ſtimoniũ: vt inde peruerſi ſine excuſatione pereant vnde Moꝛs iuſtoꝛũ bona.
electi exemplũ capiunt vt viuant. Sed auditis tot terro-
ribus/ turbari poterant infirmoꝛũ coꝛda/ atqꝫ ideo conſo-
latio adiungitur: cũ pꝛotinus ſubinfertur. ¶ Ponite er- Tex.
go in coꝛdibus veſtris non pꝛemeditari/ quẽadmodũ re-
ſpondeatis. Ego enĩ dabo vobis os ⁊ ſapientiã: cui nõ po-
terũt reſiſtere et contradicere oẽs aduerſarij veſtri. Ac ſi
aperte mẽbꝛis ſuis infirmãtibus dicat. Nolite terreri: no-
lite ꝑtimeſcere: vos ad certamen acceditis/ ſed ego ꝓlioꝛ.
Uos verba editis ſed ego ſum q̃ loquoꝛ. Sequiꝛ. ¶ Tra- Tex.
demini autẽ a parentibus ⁊ fratribus ⁊ cognatis ⁊ ami-
cis: ⁊ moꝛte afficient vos. Minoꝛẽ doloꝛẽ mala ingerũt/ q̃
ab extraneis inferunꝛ. Plus ꝟo in nobis ea toꝛmenta ſe-
uiunt: q̃ ab illis patimur/ de quoꝛũ mẽtibꝰ nõ pꝛeſumeba-
mus: q꞉ cũ dãno coꝛpis mala nos cruciant amiſſe charita-
tis. Hinc eſt enĩ qḋ de Iuda traditoꝛe ꝑ pſalmiſtã dñs di-
cit. Et quidem ſi inimicus meꝰ maledixiſſet mihi ſuppoꝛ- Ps. liiij.
taſſem vtiqꝫ. Et ſi is q̃ oderat me ſuꝑ me magna locutus
fuiſſet/ abſcõdiſſem me foꝛſitã ab eo. Tu ꝟo homo vnani-
mis: dux meus ⁊ notus meus: q̃ ſimul mecũ dulces capie-
bas cibos: in domo dei ãbulauimꝰ cũ cõſenſu. Et rurſum
Homo pacis mee in quo ſperaui: q̃ edebat panes meos Ps. xl.
ampliauit aduerſum me ſupplãtationẽ. Ac ſi de tradito-
re ſuo apertis vocibꝰ dicat. Trãſgreſſionẽ eiꝰ tãto grauiꝰ
pertuli: quãto hanc ab eo qui meus eſſe videbatur ſenſi.
Omnes igiꝛ electi: q꞉ ſummi capitis mẽbꝛa ſunt / caput
quoqꝫ ſuũ in paſſionibꝰ ſequunꝛ: vt ipſos quoſqꝫ aduerſa-
rios in ſua moꝛte ſentiãt/ de quoꝝ vita pꝛeſumebãt: ⁊ tan-
to eis creſcat merces opis: quãto in eis virtutis lucrũ ꝑfi-
cit ex aliene dãno charitatis. Sed q꞉ dura ſunt q̃ pꝛedicũ-
tur de afflictione moꝛtis: ꝑtinus cõſolatio ſubdiꝛ de gau-
dio reſurrectionis/ cũ diciꝛ. ¶ Capillus de capite veſtro Tex.
nõ peribit. Scimꝰ fratres: q꞉ caro inciſa dolet: capillꝰ inci-
ſus non dolet. Ait ergo martyribꝰ ſuis. Capillꝰ de capite
veſtro nõ peribit/ videlicet aperte dicens. Cur timetis ne
pereat qḋ inciſum dolet: qñ ⁊ illud in nobis perire nõ põt
qḋ inciſum nõ dolet. Sequiꝛ. ¶ In patiẽtia veſtra poſſi- Tex.
debitis aĩas veſtras. Idcirco poſſeſſio aĩe in ꝟtute patiẽ-
tie poniꝛ: q꞉ radix oĩm/ cuſtoſqꝫ virtutũ patientia eſt. Per
patientiã vero poſſidemus aĩas noſtras: q꞉ dũ nobiſipſis
dñari diſcimus/ hoc ipſum incipimꝰ poſſidere qḋ ſumus.
Patiẽtia ꝟo eſt aliena mala equanimiter perpeti: contra Patientie laus
eũ quoqꝫ q̃ mala irrogat/ nullo doloꝛe moꝛderi. Naꝫ qui
ſic ꝓximi mala poꝛtat vt tñ tacitus doleat/ ⁊ tp̃s digne re-
tributionis querat: patiẽtiã nõ exhibet/ ſed oſtẽdit. Scri-
ptum qꝑpe eſt. Charitas patiẽs eſt / benigna eſt. Patiẽs j. Co. xiij
nãqꝫ eſt vt aliena mala toleret. Benigna ꝟo eſt: vt ipſos
etiã quos poꝛtat amet. Hinc nãqꝫ ꝑ ſemetipſaꝫ veritas di-
cit. Diligite ĩimicos veſtros: bñfacite his q̃ oderũt vos: ⁊ Mat. v.
oꝛate ꝓ perſequẽtibus ⁊ calũniãtibus vos. Uirtus itaqꝫ
eſt coꝛã hoĩbꝰ aduerſarios tolerare/ ſed virtꝰ coꝛã deo di-
ligere: q꞉ hoc ſolũ deꝰ ſacrificiũ accipit: qḋ ante oculos eiꝰ
in altari boni operis flãma charitatis incẽdit. Sciendũ
ꝟo ꝙ plerũqꝫ ideo patientes videmur: q꞉ retribuere ma-
la nõ poſſumus. Sed qui idcirco malũ nõ retribuit: q꞉ ne-
quaq̃ valet: pꝛoculdubio patiens non eſt: quia patientia
nõ in oſtenſione inquiriꝛ ſed in coꝛde. Per impatiẽtie au-
tem vitium ipſa virtutum nutrix doctrina diſſipaꝛ. Scri- Pꝛo. xix
ptum nãqꝫ eſt. Doctrina viri per patientiã noſcitur. Tan

Digitized by Google

to ergo quiſq̧ minus oſtēditur doctus: quāto conuincit
minus patiens. Neq̧ enim poteſt veraciter bona docen
do impendere: ſi viuēdo neſciat equanimiter aliena ma-
Prouer. xvj. la tolerare. Quanto enim culmine virtus patientie pol-
leat ruſum Salomon indicat dicens. Melior eſt patiēs
viro forti: ⁊ qui dominat̄ animo ſuo / expugnatore vrbiū.
Minor eſt ergo victoria vrbes expugnare: q: extra ſunt
que vincuntur. Maius autem eſt quod per patientiam
vincitur: quia ipſe a ſe animus ſuperatur: et ſemetipſum
ſibimetipſi ſubijcit: quando eum patientia in humilita-
tis tolerantia ſternit. Sciendum vero eſt ꝙ plerūq̧ eue-
nire patiētibus ſolet: vt eo quidem tempore quo aduerſa
patiuntur / vel contumelias audiūt / nullo dolore pulſent̄
⁊ ſic patientiā exhibent / vt cuſtodire etiā cordis innocen
tiam curent. Sed cum poſt paululum hec ipſa que pertu-
lerint ad memoriam reuocant: igne vehementiſſimi do-
loris inſtigantur: argumenta vltionis inquirunt: ⁊ man-
Duplex bellum diaboli. ſuetudinem quam tolerantes habuerunt / in retractione
ſua ſemetipſos diiudicantes perdunt. Callidus nāq̧ ad-
uerſarius bellū contra duos mouet: vnū videlicet inflam
mans / vt cōtumelias prior inferat: alterū vero prouocās
vt cōtumelias leſus reddat. Sed q: iā eius victor extitit /
quē ad ꝓferendas cōtumelias cōmouit: contra illū acri⁹
dolet / quem ad reddēdas iniurias cōmouere nō potuit.
Unde fit vt tota ſe virtute cōtra eū erigat / quem cōtume
lias fortiter ꝑtuliſſe cōſiderat. Quem quia cōmouere in
ipſa iniuriarū iaculatiōe nō potuit: ab aperto certamine
interim recedēs / in ſecreta cogitatione deceptionis tēp⁹
inquirit. Et qui in publico bello perdidit / ad exhibendas
occulte inſidias exardeſcit. Quietis nāq̧ iam tēpore ad
victoris animū redit: ⁊ vel dāna rerū vel iniuriarū iacula
ad memoriam reducit. Cunctaq̧ que illata ſunt ſibi vehe
menter exaggerās / fuiſſe intolerabilia oſtēdit: ⁊ quieſcē-
tis animū tanto furore cōturbat: vt plerūq̧ vir patiēs illa
ſe equanimiter toleraſſe / etiā poſt victoriā captiu⁹ erube-
ſcat: ſeq̧ nō reddidiſſe cōtumelias doleat: ⁊ deteriora re-
pēdere ſi occaſio prebeatur / querat. Quib⁹ ergo iſti ſunt
ſimiles: niſi his q̄ per fortitudinē in campo victores ſunt:
ſed per negligentiā poſtmodū intra vrbis clauſtra capiū
tur? Quib⁹ iſti ſunt ſimiles: niſi his q̄s irruēs grauis lan
guor a vita nō ſubtrahit / ſ; leuiter veniēs recidiua febris
occidit? Ille ṽo veraciter patiētiā ſeruat: q̄ et ad tempus
aliena mala ſine dolore tolerat: ⁊ hec eadē retractās / ꝑtu
liſſe ſe talia exultat: ne bonū patientie quietis tp̄e pereat
qḋ in ꝑturbationib⁹ cuſtodit̄. Sed q: natalē martyris ho
dierna die colim⁹ fratres mei: nequaq̄ nos a virtute ei⁹
patiētie eſtimare extraneos debem⁹. Si ei adiuuāte nos
dn̄o virtutē patiētie ſeruare cōtendimus: ⁊ in pace eccl̄ie
viuimus: ⁊ tn̄ martyrij palmā tenemus. Duo quippe ſunt
martyrij gn̄a: vnū in publico / aliud in mēte ſimul ⁊ actio-
Spiritale martyrium. ne. Itaq̧ eſſe martyres poſſum⁹ etiā ſi nullo ferro ꝑcutiē
tium trucidemur. Mori quippe a ꝑſequente / martyriū in
aperto ope eſt: ferre ṽo contumelias / odiētē diligere / mar
tyriū eſt in occulta cogitatiōe. Nā q: duo ſunt martyrij ge
nera: vnū in occulto opere / aliud in publico: teſtat̄ ṽitas
Mat. xx. que Zebedei filios requirit dicēs. Poteſtis bibere calicē
quem ego bibiturus ſum? Cui cū protinus reſponderunt
poſſum⁹. Ilico dn̄s reſpondit dicēs. Calicem quidē meū
bibetis. Quid eīm ꝑ calicē / niſi dolorem paſſionis accipi-
Mat. xxvj. mus? De quo alio loco dicit. Pater / ſi fieri pōt / tranſeat a
me calix iſte. Et Zebedei filij i. Iacobus ⁊ Ioānes / non
vterq̧ ꝑ martyriū occubuit: ⁊ tn̄ ꝙ vterq̧ calicem biberet
audiuit. Ioānes nāq̧ nequaq̄ ꝑ martyriū vitā finiuit / ſ;
tamē martyr extitit: q: paſſione quā nō ſuſcepit in corpo-
re / ſeruauit in mēte. Et nos ergo hoc exemplo ſine ferro
martyres eſſe poſſum⁹ / ſi patientiā veraciter in aīo cuſto
diamus. Nō abre arbitror: fratres chariſſimi ſi vnū vobis
exemplū ſeruande patiētie ad edificationē loquar. Fuit
quidē dieb⁹ noſtris Stephan⁹ noīe: pater monaſterij in-
tra Reatine vrbis menia cōſtituti: vir valde ſanct⁹ / patiē-
tie virtute ſingularis. Et ſuperſunt multi qui illū noue-
runt: eiuſq̧ vel vitam vel obitum narrant. Erat autē hu-
ius lingua ruſtica ſed docta vita. Hic pro amore celeſtis
patrie cuncta deſpexerat / poſſidere aliquid in hoc mūdo
fugiebat. Tumultus deuitabat hominum: crebris ac pro
lixioribus orationibus intentus erat. Uirtus tamen pa-
tientie in eo vehementer excreuerat: ita vt ſibi amicum
crederet / qui ſibi moleſtie aliquid irrogaret. Reddebat
contumelijs gratias. Si quod in ipſa ſui inopia ei dānū
fuiſſet illatum: hoc maximū lucrum putabat. Oēs ſuos
aduerſarios / nihil aliud q̄ adiutores eſtimabat. Hūc cū
dies mortis eius egredi de corpore vrgeret: conuenerunt
multi / vt tam ſancte anime de hoc mundo recedenti / ſu-
as animas cōmendarent. Cūq̧ circa lectum illius hi qui
conuenerant omnes aſſiſterent: alij corporeis oculis in-
gredientes angelos viderunt / ſed dicere aliq̄d nullo mo
do potuerunt. Alij omnino nihil viderunt: ſed omnes q̄
aderant / ita vehementiſſimus timor perculſit: vt nullus
egrediente illa ſancta anima / illic ſtare potuiſſet. Et hi q̄
qui viderāt: ⁊ hi qui omnino nihil viderāt / vno omnes ti
more perculſi ⁊ territi fugerūt: nulluſq̧ illic aſſiſtere illo
moriente potuit. Penſate ergo fratres: omnipotēs deus
qualiter terreat quando diſtrictus iudex venturus eſt: ſi
ſic aſſiſtentes terruit quando gratus remunerans venit.
Aut qualiter timeri poteſt cum videri poterit ſi ſic mētes
preſentium ſtrauit / ⁊ quando videri nō potuit. Ecce fra-
tres chariſſimi ſeruata illa / ⁊ in eccleſiaſtica pace patien-
tia / ad quantum hunc retributionis culmē euexit. Quid
huic ſuus cōditor intus dedit: de quo nobis tantā gloriā
in die exitus eius et foris innotuit? Quibus hunc creda-
mus / niſi ſanctis martyribus ſociatū: quē atteſtātib⁹ cor-
poreis q̄z oculis a beatis ſpiritib⁹ cōſtat eſſe ſuſceptū? Nul
lo iſte gladio ꝑcuſſus occubuit: ⁊ tamen coronā patiētie
quā in mente tenuit / in egreſſione ꝑcepit. Probam⁹ quo-
tidie verū eſſe qḋ ante nos dictū eſt: q: ſancta eccleſia ele-
ctoꝝ floribus plena / habet in pace lilia / in bello roſas. Sciē
dum preterea eſt / ꝙ duob⁹ modis virt⁹ patiētie exerceri Duplex
ſolet. Alia nāq̧ ſunt q̄ a deo: alia q̄ ab antiquo aduerſario exercitiā
alia que a proximo ſuſtinem⁹. A proximo nāq̧ ꝑſecutiōes patiētie.
damna ⁊ cōtumelias: ab antiquo aduerſario tentamen-
ta: a deo autē flagella toleramus. Sed in oībus his trib⁹
modis: vigilāti oculo ſemetipſam debet mens circūſpice
re: ne cōtra mala proximi pertrahat̄ ad retributionē ma-
li: ne cōtra tentamenta aduerſarij ſeducat̄ ad delectatio-
nem vel cōſenſum delicti: ne cōtra flagella opificis ad ex-
ceſſum prouoat murmurationis. Perfecte eīm aduerſari⁹
vincit̄: quādo mens noſtra ⁊ inter tentamēta eius ad de
lectationē / atq̧ cōſenſum nō trahitur: ⁊ inter cōtumelias
ꝓximi cuſtodit̄ ab odio: ⁊ iter flagella dei cōpeſcit̄ a mur
muratione. Nec hec agentes / retribui nobis p̄ſentia bo-
na requiram⁹. Nam pro labore patientie / bona ſperāda
ſunt ſequentis vite: vt tunc premiū noſtri laboris incipiat
quādo oīs iam labor funditus ceſſat. Unde ⁊ per pſalmi-
ſtam dicitur. Nō in finem obliuio erit pauperis / patiētia
pauperū non peribit in finem. Quaſi eīm periſſe patien- Ps. ix.
tia pauperū cernitur: cū nil pro illa in hac vita humilib⁹
recompenſat̄. Sed patientia pauperū in finē nō perit: q:
tunc eius gloria percipit̄: cum ſimul oīa laborioſa termi-
nant̄. Seruate ergo fratres in mēte patiētiā / eāq̧ cū res
exigit exercere in operatione. Nullū veſtrū ad odiū proxi
mi cōtumelioſa verba cōmoueat: nulla periturarū rerū
dāna perturbent. Si eīm ſixa mente manſura dāna perti-
meſcitis: dāna rerum tranſeuntiū grauia nō putatis. Si
eterne retributionis gloriā cōcupiſcitis / de temporali in-
iuria nō doletis. Tolerate ergo aduerſarios veſtros: ſed
vt fratres diligite quos toleratis. Eterna premia pro dā-
nis temporalibus querite. Nec quiſq̄ veſtrum ſuis ſe viri
bus hanc implere poſſe confidat / ſed obtinere precibus:
vt ipſe hanc qui imperat preſtet. Et ſcimus quia perent-
tes libenter exaudiet: quādo hoc petitur largiri quod im

Digitized by Google

bet. Cũ cõtinue pulſat̃ in õce: cõcite opitulat̃ in tẽtatiõe
per dñm nr̃m Jeſum chriſtũ/ q̃ cũ eo viuit ꝛ regnat de⁹ in
vnitate ſpiritusſancti: per oia ſecula ſeculorum. Amen.

¶ De martyribus. Matthei. V.

¶ In illo tempore: Uidens Jeſus turbas aſcen
dit in montem. Et cum ſediſſet acceſſerunt ad eũ
diſcipuli eius. Et aperiens os ſuum docebat eos
dicens. Beati pauperes ſpũ. Et reliqua. Homi
lia beati Auguſtini epiſcopi.

Sermonẽ quẽ locutus
eſt dñs noſter Jeſus chriſt⁹ in mõte: ſicut in euã
gelio ſm Mattheũ legim⁹: ſi q̃s pie/ ſobrieq; cõ
ſiderat: puta ꝙ inueniat in eo quod ad mores optimos
pertinet/ perfectũ vite chriſtiane modũ. Quod polliceri
nõ temere audemus/ ſed ex ipſis eiuſdem domini verbis
cõijcimus. Nam ſic ipſe ſermo concludit̃: vt appareat in
mat. vij. eo precepta eſſe oia: q ad informandã vitã pertinent. Sic
enim dicit. Omnis g qui audit verba mea hec/ ꝛ facit ea
aſſimilabo eum viro ſapiẽti: qui edificauit domũ ſuã ſu
pra petram. Deſcendit pluuia/ venerũt flumina/ flauerũt
venti ꝛ offenderũt domũ illam/ ꝛ nõ cecidit: fundata eñ
erat ſupra petram. Et oĩs qui audit verba mea hec/ ꝛ nõ
facit ea: ſimilabo eũ viro ſtulto: qui edificauit domũ ſuaꝫ
ſup arenã. Deſcendit pluuia/ venerũt flumina/ flauerunt
vẽti: ꝛ offenderũt domũ illã ꝛ cecidit: ꝛ facta eſt ei⁹ ruina
magna. Cũ vero nõ dixit. Qui audit ṽba mea tãtũ/ ſꝫ ad
didit dicens. Qui audit verba mea hec: ſatis vt arbitror
ſignificauit hec ṽba q̃ in mõte locutus eſt/ tam ꝑfecte in
ſtruere vitã eoꝝ qui voluerint ſm ea viuere: vt merito cõ
parent̃ edificãti ſupra petrã. Hoc dixi vt appareat iſtum
ſermonẽ omnib⁹ preceptis quibus chriſtiana vita infor
matur eſſe ꝑfectũ: nam de hoc capitulo diligentius ſuo lo
co tractabit̃. Huius igitur ſermonis initium ſic aſſumit̃.
Tex. ¶ Cum vidiſſet Jeſus turbas multas aſcẽdit in montẽ.
Et cũ ſediſſet acceſſerũt ad eũ diſcipuli eius. Et aperiens
Mõtis os ſuũ docebat eos. Si querit̃ quid ſignificet mõs: bene
ſignifi intelligit̃ ſignificare maiora precepta iuſtitie: q: minora
catio. erant que iudeis data ſunt. Unus aũt deus ꝑ ſanctos ꝓ
phetas ꝛ famulos ſuos: ſm ordinatiſſimã diſtributioneꝫ
temporũ dedit minora ꝓcepta ꝑplo: quem timore adhuc
alligari oportebat: ꝛ ꝑ filiũ ſuũ maiora ꝑplo: quẽ charita
te iam liberari cõuenerat. Cũ aũt minora minorib⁹ maio
ra maiorib⁹ dant̃: ab eo dant̃ qui ſolus nouit cõgruẽtem
ſuis tꝑib⁹ generi hũano exhibere medicinã. Nec mirũ eſt
fratres ꝙ dantur precepta maiora ꝓpter regnũ celorũ: et
minora data ſunt ꝓpter regnũ terrarũ/ ab eodẽ vno deo
qui fecit celũ ꝛ terrã. De hac ergo iuſtitia q̃ maior eſt: dicit̃
per ꝓphetã. Juſtitia tua ſicut montes dei. Et hoc bene ſi
gnificat ꝙ ab vno magiſtro ſolo docendis tantis rebus
idoneo docemur in monte. Sedẽs autẽ docet: qḋ ꝑtinet
ad dignitatem magiſtri. Et accedũt ad eũ diſcipuli eius:
vt audiendis illis ṽbis hi eſſent etiã corpore viciniores: q̃
preceptis implendis aio ꝓpinquabant. Aperuit os ſuũ ꝛ
docebat eos. Iſta circũlocutio qua ſcribit̃. Et aperiẽs os
ſuũ/ fortaſſe ipſa mora cõmendat aliquanto longiorẽ fu
Tex. turũ eſſe ſermonem: niſi forte nõ vacet ꝙ nũc eũ dictũ eſt
Eccls. vi aperuiſſe os ſuũ: qḋ in lege veteri aperire ſoleret ora pro
phetarum. Quid ergo dicit? ¶ Beati pauperes ſpiritu:
qm̃ ipſoꝝ eſt regnũ celoꝝ. Legimus ſcriptũ de appetitio
ne rerũ tẽporaliũ. Omnia vanitas ꝛ preſumptio ſpiritus
Preſumptio aũt ſpũs: audaciam ꝛ ſupbiã ſignificat. Uul
go etiã magnos ſpũs ſupbi habere dicũt̃: ꝛ recte quãdo
quidem ſpũs etiã ventus vocat̃. Unde ſcriptũ eſt. Ignis
grando nix glacies: ꝛ ſpũs tempeſtatis. Quis ṽo neſciat
ſupbos inflatos dici/ tãq̃ vento diſtentos? Unde eſt illud
I. Co. viij etiã apl̃i. Scientia inflat/ charitas edificat. Quapropter
recte hic intelligunt̃/ pauperes ſpũ/ humiles ꝛ timẽtes
dñm. i. nõ habentes inflantẽ ſpiritũ. Nec aliũde oino inci
pere oportuit beatitudinẽ: ſiquidem ꝑuẽtura eſt ad ſum
mã ſapientiã. Initiũ autem ſapientie timor dñi. Quoniã
ꝛ econtrario. Initiũ oĩs peccati ſuperbia ſcribit̃. Super Eccli. i.
bi ergo appetant ꝛ diligant regna terrarũ. Beati autem Eccli. x.
pauperes ſpiritu qm̃ ipſorum eſt regnũ celorũ. ¶ Beati Tex.
mites: quoniã ipſi hereditate poſſidebunt terrã. Illã cre
do terrã: de qua in pſalmis dicitur. Spes mea es tu: por
tio mea in terra viuentiũ. Significat eñ quandã ſolidita
tem ꝛ ſtabilitatem hereditatis perpetue/ vbi anima per
bonum affectum tãq̃ loco ſuo requieſcit/ ſicut corpus in
terra: ꝛ inde cibo ſuo alitur ſicut corpus ex terra: ipſa eſt
requies ꝛ vita ſanctorum. Mites aũt ſunt qui cedũt im Ro. vij.
probitatibus: ꝛ non reſiſtunt in malo/ ſed vincunt in bo
no malo. Rixentur ergo immites ꝛ dimicẽt pro negotijs
temporalibus. Beati autem mites: quoniam ipſi heredi
tate poſſidebunt terrã: de qua pelli non poſſunt. ¶ Bea Tex.
ti lugẽtes: quoniã ipi cõſolabunt̃. Luctus eſt triſtitia de
amiſſione charorũ: cõuerſi aũt ad dñm/ ea que in hoc mũ Luctus
do chara amplectabant̃ amittũt. Neq; eñ gaudent his ratio.
rebus quibus ante gaudebant: ꝛ donec fiat in illis amor
eternoꝝ/ nõnulla meſtitia ſauciant̃. Cõſolabunt̃ ergo ſpi
ritusſancto: qui maxime propterea paracletus noiatur: id
eſt conſolator: vt tẽporalẽ amittentes/ eterna letitia per
fruantur. ¶ Beati qui eſuriunt ꝛ ſitiunt iuſtitiã: quoniã Tex.
ipſi ſaturabunt̃. Jam vos amatores dicit veri ꝛ incõcuſſi
boni. Illo ergo cibo ſaturabuntur: de quo ipſe dñs dicit.
Meus cibus eſt/ vt faciã volũtatem patris mei/ qḋ eſt iu Jo. iiij.
ſtitia. Et illa aqua de qua quiſquis biberit: (vt idẽ dicit)
fiet in ea fons aque ſalientis in vitã eternã. ¶ Beati mi Tex.
ſericordes: quoniã ipſorũ miſerebit̃ deus. Beatos eſſe di
cit qui ſubueniũt miſeris: qm̃ eis ita rependit̃/ vt de miſe
ria liberent̃. ¶ Beati mundo corde: quoniã ipſi deum vi Tex.
debunt. Qz ergo ſtulti ſunt: qui dñm iſtis exteriorib⁹ ocu
lis querũt cũ corde videat̃: ſicut alibi ſcriptũ eſt. Et in ſim Sap. i.
plicitate cordis querite illũ. Hoc eſt eñ mũdũ cor/ qḋ eſt
ſimplex cor: ꝛ quẽadmodũ lumen hoc videri nõ poteſt ni
ſi oculis mũdis: ita nec deus videtur/ niſi mundũ illud ſit
quo videri põt. ¶ Beati pacifici: qm̃ filij dei vocabũtur. Tex.
In pace perfectio eſt vbi nihil repugnat. Et ideo filij dei
pacifici/ qm̃ nihil reſiſtit deo: ꝛ vtiq; filij ſimilitudinẽ pa
tris habere debẽt. Pacifici aũt in ſemetipſis ſunt: qui oẽs
animi ſui motus cõponentes: ꝛ ſubijciẽtes rationi/ id eſt
menti ꝛ ſpiritui carnaleſq; cõcupiſcentias habentes edo
mitas/ fiunt regnũ dei: in quo ita ordinata ſunt oĩa: vt id
quod eſt in hoie precipuũ ꝛ excellẽs/ hoc imperet ceteris Pacifici
non reluctãtibus: que ſunt nobis beſtijſq; cõmunia. Atq; q dicant̃
ad idipſum quod excellit in hoie. i. mens ꝛ ratio ſubijciat̃
potiori: quod eſt ipſa veritas vnigenitus dei filius. Neq;
eñ imperare poteſt inferiorib⁹: niſi ſuperiori ſeipſe ſubij
ciat. Et hec eſt pax que dat̃ in terra hoibus bone volũta
tis. Hec vita cõſummati ꝑfectiq; ſapiẽtis. De huiuſmodi Luce. ij.
regno pacatiſſimo ꝛ ordinatiſſimo miſſus eſt foras prin
ceps hui⁹ ſeculi: qui ꝑuerſis inordinatiſq; dominat̃. Hac
pace intrinſecus cõſtituta atq; firmata: quaſcũq; perſecu
tiões ille q̃ foris miſſus eſt/ forinſecus cõcitauerit/ auget
gloriã/ que ſm dominũ eſt: nõ aliq̃d in illo edificio labefa
ctãs/ ſed deficiẽtibus machinis ſuis innoteſcere faciens
quãta firmitas intus extructa ſit. Ideo ſequit̃. ¶ Beati Tex.
qui ꝑſecutionẽ patiunt̃ ꝓpter iuſtitiã: qm̃ ipſoꝝ eſt regnũ
celorũ. Sũt aũt oẽs iſte octo ſententie. Jam enim ceteros
cõpellãs loquit̃ ad illos q̃ aderãt dicẽs. Beati eritis cum
vos maledicẽt ꝛ ꝑſequent̃. Superiores aũt ſententias ge
neraliter digerebat. Nõ enim dixit. Beati pauperes ſpũ/
qm̃ veſtrũ eſt regnũ celoꝝ: ſed qm̃ ipſoꝝ eſt inq̃t regnũ ce
lorũ. Neq;. Beati mites/ qm̃ vos poſſidebitis terrã: ſꝫ qm̃
ipſi poſſidebũt terrã. Et ita cetera vſq; ad octauã ſniam
vbi ait. Bti q̃ ꝑſecutionẽ patiunt̃ ꝓpter iuſtitiã: qm̃ ipſoꝝ
eſt regnũ celoꝝ. Jndeiã incipit loq̃ ꝑſentes cõpellãs: cũ ꝛ
illa q̃ ſupra dicta ſunt ad eos etiã ꝑtineant/ qui preſentes

Digitized by Google

audiebant:⁊ hec poſtea q̄ videntur preſentibus ſpeciali-
ter dici/ pertineant etiam ad illos qui abſentes vel poſt
futuri erant. Quapropter iſte ſententiarū numerꝰ diligē
ter cōſiderandus eſt. Incipit em̄ beatitudo ab humilita-
te. Beati pauperes ſpiritu.i.non inflati. Dū ſe diuine au-
ctoritati ſubdit aīa:timēs poſt hanc vitam ne pergat ad
penas:etiā ſi forte in hac vita ſibi beata eſſe videat. Inde
venit ad diuinarum ſcripturarum cognitionē/ vbi opor-
tet eam ſe mitem prebere pietate:ne id quod imperitis vi
detur abſurdum vituperare audeat:⁊ peruicacibus con-
certatiōibus efficiat indocilis. Inde iā incipit ſcire: qui-
bus nodis ſeculi huiꝰ per carnalē conſuetudinem ac pec
Gradꝰ beatitudinum. cata teneat. Itaq₃ in hoc tertio gradu in quo ſcientia eſt
luget amiſſio ſummi boni:q: inheret extremis. In quar-
to aūt gradu labor eſt/vbi vehementer incūbitur:vt ſeſe
animꝰ auellat ab eis:quibꝰ peſtifera dulcedine innexus
eſt. Hic ḡ eſurit ⁊ ſititur iuſtitia:⁊ multum neceſſaria eſt
fortitudo:q: nō relinquit ſine dolore/qḋ cū delectatiōe re
tinet. Quinto aūt gradu pſeuerātibꝰ in labore datur eua
dendi cōſiliū:q: niſi quiſq₃ adiuuet a ſuperiore:nullo mō
ſibi eſt idoneus/vt ſeſe tantis miſeriarū implicamētis ex-
pediat. Eſt aūt iuſtū cōſiliū:vt qui ſe a potetiore adiuua-
ri vult/adiuuet in timore infirmiorem in quo eſt ipe potē
tior. Ideoq₃ beati miſericordes:qm̄ ipſoꝝ miſerebit deus
Sexto gradu eſt cordis mundicia/de bona cōſcientia bo
norū operū/valens ad cōtemplandū illud ſummū bonū
qḋ ſolo puro et ſereno intellectu cerni pōt. Poſtremo eſt
ſeptima ipſa ſapientia.i.cōtemplatio veritatis/pacificās
totū hoiem/⁊ ſuſcipiēs ſilitudinem dei: q̄ ita cōcluditur.
Beati pacifici:qm̄ ipſi filij dei vocabunt. Octaua tamq̄
ad caput redit:q: cōſummatū pfectūq₃ oſtēdit et probat.
Itaq₃ in prima ⁊ in octaua nominatū eſt regnū celorum.
Beati pauperes ſpiritu:qm̄ ipſoꝝ eſt regnū celoꝝ. Et bti
qui perſecutionem patiunt ꝑpter iuſtitiā:qm̄ ipſoꝝ eſt re
gnū celorū:cū iam dicit. Quis nos ſeparabit a charitate
Ro.viij. chriſti:tribulatio an anguſtia/an pſecutio/an fames/ an
nuditas/an periculū/an gladiꝰ: Septē ſunt q̄ perficiunt
Nam octaua clarificat:⁊ qḋ pfectū eſt demōſtrat:vt per
hos gradus pficiantur/⁊ ceteri tāq̄ a capite rurſus exor-
diens. Videt ergo mihi etiā ſeptiformis operatio ſpūſan-
Eſaie.xi. cti:de quo Eſaias loquit/his gradibꝰ ſententijſq₃ cōgrue-
re. Sed intereſt ordinis. Nā ibi enumeratio ab excellētio
ribus cepit:hic xo ab inferioribꝰ. Ibi nāq₃ incipit a ſapiē-
Eccli.i. tia dei/⁊ deſinit a timore dei: ſed initiū ſapiētie timor dñi
eſt. Quapropter ſi gradatim tamq̄ aſcendētes numere-
mus:primꝰ ibi eſt timor dei:ſecūda pietas:tertia ſcientia:
quarta fortitudo:quintū cōſiliū: ſextus itellectꝰ:ſeptima
ſapientia. Timor dei cōgruit humilibꝰ:de quibꝰ hic dicit.
Beati pauperes ſpū.i.nō inflati/nō ſupbi:quibꝰ apſlus di
cit. Noli altū ſapere/ſ₃ time.i.noli extolli. Pietas cōgruit
mitibus. Qui em̄ pie querit ⁊ honorat ſanctā ſcripturā:
⁊ nō reprehēdit qḋ nōdū intelligit:et ꝑpterea nō reſiſtit:
Recollectio pdictorum. qḋ eſt mitē eſſe. Vn̄ hic ḋ: Beati mites. Sciētia cōgruit
lugētibꝰ qui iā cognouerūt in ſcripturis quibꝰ malis vin
cti tenebant:qui tāq̄ bona ⁊ vtilia ignorantes appetiue
runt:de quibꝰ hic dicit. Beati qui lugent. Fortitudo con
gruit eſurientibꝰ ⁊ ſitientibꝰ. Laborant em̄ deſiderantes
gaudiū de veris bonis:⁊ amorē a terrenis et corporalibꝰ
auertere cupientes. De quibꝰ hic dicit. Beati qui eſuriūt
⁊ ſitiūt iuſtitiā. Conſiliū cōgruit miſericordibꝰ. Hoc em̄
vnū remediū eſt de tantis malis euadendi:vt dimittamꝰ
Mat.vi. ſicut nobis dimitti volumꝰ:⁊ adiuuemꝰ in quo poſſumꝰ
alios: ſicut nos in quo nō poſſumꝰ cupimꝰ adiuuari. De
quibus hic ḋ. Beati miſericordes. Intellectꝰ cōgruit mū
Eſaie lxiiij. dis corde:tāq̄ purgato oculo quo cerni poſſit/qḋ corpo-
reus oculus non vidit:nec auris audiuit:nec in cor homi
i.Cor.ij. nis aſcendit:de quibus hic dicitur. Beati mundo corde.
Sapientia cōgruit pacificis:in quibꝰ iam ordinata ſunt
oia:nulluſq₃ motus aduerſus rationē rebellis eſt:ſed cū-
cta obtemperāt ſpiritui hois:cum ⁊ ipe obtemperet deo:
De quibus hic dicit. Beati pacifici. Vnum autē premiū
quod eſt regnū celorum pro ipſis gradibus varie nomi-
natum eſt. In primo ſicut oportebat/poſitum eſt regnū
celorum:quod eſt pfecte ſummeq₃ ſapientie anime ratio-
nalis. Sic itaq₃ dictū eſt. Beati pauperes ſpiritu:quoniā Eccli.i.
ipſorum eſt regnū celorū:tāq̄ diceretur. Initium ſapien-
tie timor dñi. Mitibꝰ hereditas/tāq̄ teſtamētū patris cū
pietate querentibꝰ. Beati mites:qm̄ ipſi hereditate poſ-
ſidebunt terram. Lugentibus conſolatio/tāq̄ ſciētibus
quid admiſerint:et quibus meſti ſint. Beati qui lugent:
quoniā ipſi cōſolabuntur. Eſurientibus ⁊ ſitientibus ſa-
turitas tāq̄ refectio laborantibus fortiterq₃ certantibus
ad ſalutē. Beati qui eſuriūt ⁊ ſitiūt ꝑpter iuſtitiā:quoniā
ipſi ſaturabunt. Miſericordibꝰ miſericordia/tāq̄ vero ⁊
optimo cōſilio vtentibus:vt eis hoc exhibeatur a poten-
tiore/quod inualidioribus exhibebant. Beati miſericor-
des:quoniā ipſoꝝ miſerebitur deus. Mūdis corde facul
tas videndi deū/tāq̄ purū oculū ad eterna intelligenda
gerentibꝰ. Beati mūdo corde:qm̄ ipſi deū videbūt. Paci
ficis dei ſimilitudo eſt/tāq̄ perfecte ſapiētibꝰ:formatiſq₃
ad imaginem dei pregenerationē renouari hois. Bea-
ti pacifici:qm̄ filij dei vocabunt. Et iſta quidē in hac vita
cōpleri poſſunt/ſicut impleta eſſe in apſlis credimꝰ. Nam
illa oimoda et in angelicā formā mutatio:que poſt hanc
vitam ꝓmittit/nullis xbis exponi pōt. Beati ergo q̄ pſe
cutiōes patiunt ꝑpter iuſtitiā:qm̄ ipſoꝝ eſt regnū celoꝝ.
Hec octaua ſententia q̄ ad caput redit:pfectūq₃ hoiē de
clarat:ſignificat forſaſſe circūciſiōe octaue diei in veteri
teſtamēto:⁊ dñi reſurrectione poſt ſabbatū:qui eſt vtiq₃ Ogdoadis myſterium.
octauus dies idē qui primus:⁊ celebratione octauarum
ſteriarū:quas in regeneratione noui hois celebramus:et
numero ipſo pētecoſtes. Nā ſeptenario numero ſepties
multiplicato/quo fiunt quadragintanouem/quaſi octa-
uus addit: vt quinquaginta cōpleant et tāq̄ redeat ad
caput:quo die miſſus eſt ſpūſſanctus quo in regnū celoꝝ
ducimur:⁊ hereditatē accipimꝰ:⁊ cōſolamur ⁊ paſcimur
⁊ miſericordiam cōſequimur:⁊ mūdamur ⁊ pacificamur
atq₃ ita pfectiores extrinſecus illatas moleſtias pro veri-
tate et iuſtitia ſuſtinemꝰ. ¶ Beati eritis (iquit) cū vobis Tex.
maledicent ⁊ vos pſequent:et dicent omne malū aduer-
ſum vos/mentientes ꝑpter me. Gaudete ⁊ exultate:qm̄
merces veſtra multa eſt in celis. Animaduertat quiſquis
qui delicias huius ſeculi ⁊ facultates rerū temporalium
querit in noie chriſtiano intrinſecus eſſe beatitudinē no
ſtrā: ſicut de aīa eccleſiaſtica ore ꝓpherico dicit. Omnis pſ.xliiij.
pulchritudo filie regis intrinſecus. Nam extrinſecus ma
ledicta:et pſecutiones detractioneſq₃ ꝓmittunt. De qui-
bus tamen magna merces in celis eſt:que ſentit in corde
patiētiū/eoꝝ qui iam poſſunt dicere. Gloriamur in tribu Rom.v.
latione:ſcientes qm̄ tribulatio patientiā operat:patien-
tia ꝓbationem/probatio ſpem:ſpes aūt nō cōfundit:qm̄
charitas dei diffuſa eſt in cordibꝰ noſtris/per ſpm̄ſanctū
qui datus eſt nobis. Non em̄ iſta perpeti fructuoſum eſt:
ſed iſta pro chriſti noie nō ſolū equo aīo/ſed etiā cū exulta
tione tolerare. Nā multi heretici in noie chriſtiano aīas
decipientes/multa talia patiunt. Sed ideo excludantur
ab iſta mercede:q: nō dictū eſt tātū. Beati q̇ pſecutiones
patiunt:ſed additū eſt/ ꝑpter iuſtitiā. Vbi aūt ſana fides
non eſt/nō poteſt eſſe iuſtitia:q: iuſtus ex fide viuit. Neq₃ Aba.ij.
ſchiſmatici aliquid ſibi ex iſta mercede ꝓmittant:q: ſimi-
liter vbi charitas non eſt/nō poteſt eſſe iuſtitia. Dilectio Ro.xiij.
em̄ proximi malū nō operat. Quam ſi haberent/nō dila-
niarent corpus chriſti:qḋ eſt eccleſia. Queri autē poteſt:
quid interſit quod ait. Cum vobis maledicent et dicent
omne malum aduerſum vos:cum maledicere hoc ſit ma
lum dicere: Sed aliter maledictū iactatur: cū contume-
lia ſit coram illo qui maledicitur. Sicut dño noſtro dictū
eſt. Nōne verum dicimus q: Samaritanꝰ es ⁊ demoniū Jo.viij.
habes. Aliter cum abſentis fama leditur: ſicut de illo ītē
ſcribitur. Alij dicebant q̄ propheta eſt:alij dicebant non/ Joā.vij.
ſed ſeducit

Digitized by Google

ſed ſeducit pplm. Perſequi aūt eſt vim inferre/vel inſi-
dias appetere: qd fecit q eū tradidit: ꝛ q eū crucifixerunt
Quid eſt ſane qd etiā h nō eſt vn poſitū vt diceret: Et di-
cēt oē malū aduerſum vos: ſed additū eſt/mētiētes addi-
tū etiā/ppter me: Propter me additū eſt puto: q volunt
de pſecutioib⁹/ꝛ de fame ſue turpitudine gliari. Ideoqꝫ
dicere ad ſe pertinere chriſtū ꝙ multa de illis dicant ma
la/cū vera dicant: qm̄ de illoꝝ errore dicunt. Et ſi aliqñ
etiam nōnulla falſa iactant: qd temeritate hoim plerūqꝫ
accidit: nō tn̄ ppter chriſtū iſta patiunt. Nō em̄ chriſtum
ſequit: qui nō ſm verā fidē ꝛ catholicā diſciplinā chriſtia
Tex. nus vocat. ¶ Gaudere inquit ꝛ exultate: qm̄ merces ve
ſtra multa eſt in celis. Nō hic celos dici puto/ſuperiores
Celum partes hui⁹ viſibilis mūdi. Nō em̄ merces noſtra q incō
beatoꝝ. cuſſa et eterna eſſe debet/in reb⁹ volubilib⁹ ꝛ tēporalib⁹
collocāda eſt: ſed in celis dictū puto in ſpūalib⁹ firmamē
tis/vbi habitat ſempiterna iuſtitia: in quoꝝ cōparatiōe
Gen.iij. terra dr aia iniq: cui peccāti dictū eſt. Terra es: ꝛ in terrā
Phil.iij. ibis. De his celis dicit apl's. Nr̄a cōuerſatio noſtra in ce
lis eſt. Sentiunt ergo iam iſtam mercedē qui gaudēt ſpi
j.Co.xv. ritualibus bonis. Sed omni ex parte perficiet: cū etiam
mortale hoc induerit immortalitatem. Tu autem.

¶ De martyribus. Luce.XII.

¶ In illo tempore: Dixit Jeſus diſcipulis ſuis:
Attendite a fermento Phariſeorū quod eſt hy-
pocriſis. Et rel'. Homilia vene. Bede preſbyteri.

In hoc fermētū perti-
j.Cor.v. nēt oia q recūbēs apud Phariſeū ſuperi⁹ diſpu
tauerat dn̄s: de quo ꝛ apl's pcepit. Itaqꝫ epule-
mur nō in fermēto malitie ꝛ nequitie/ſed in azymis ſyn-
ceritatis ꝛ veritatis. Nā ſicut modicū fermēti totā farine
cui miſcet maſſam corrūpit/vniuerſamqꝫ mox cōſperſio-
nē ſuo ſapore cōmaculat: ſic nimirū ſimulatio cui⁹ ſemel
animū imbuerit/tota virtutū ſynceritate ꝛ vitate frau-
Mat.xij dabit. Nihil aūt opertū eſt qd nō reuelet/neqꝫ abſcōditū
qd nō ſciat. Et quō in pſenti ſeculo/multoꝝ diu latet hy-
pocriſis: Ergo de futuro tēpore intelligēdum/qñ iudica
Job.xx. bit de⁹ occulta hoim. Nā ſicut vnus amicoꝝ beati Job ve
riſſime dixit. Laus impioꝝ breuis eſt: ꝛ gaudiū hypocri
te adinſtar pūcti: ſi aſcēderit vſqꝫ ad celū ſuperbia eius: ꝛ
caput illi⁹ nubes tetigerit: qñ ſterqliniū in fine pdet. In
fine (inqt) perdet/q in principio florere videbat. Et eſt
ſenſus. Attēdite/ne emulemini ſimulatores: q: veniet p-
fecto tps in quo ꝛ veſtra virtus oibus ꝛ eoꝝ reuelet hy-
Tex. pocriſis. Verū qd ſequit. ¶ Qm̄ q in tenebris dixiſtis/in
lumine dicentur: ꝛ qd in aurē locuti eſtis in cubiculis/p-
dicabit in tectl. Nō ſolū in futuro qñ cūcta cordiū abſcō-
dita pferent in lucē/ſed in pſenti etiā tēpore pōt cōgruē
ter accipi: qm̄ que inter tenebras qnōdā preſſurarū carce
rūqꝫ vmbras/vel locuti vel paſſi ſunt apl'i: nūc clarificata
p orbē eccleſia/tectis eoꝝ actib⁹ publice pdicant. Sane
quod ait/predicabit in tectis: iuxta more pūincie Pale-
ſtine loquit: vbi ſolēt in tectis reſidere. Nō em̄ tecta nr̄o
Deute. more culminib⁹ ſublimia/ſꝫ plano ſchemate faciūt equa
xxij. lia. Unde lex precepit: vt qui nouā domū edificaret/mu-
rū tecti poneret in gyro: ne funderet ibi ſanguis innoxi⁹
iij.Reg. labente aliquo ꝛ in pceps ruēte. Et in tēpli cōſtructione
vj. legim⁹. Texit quoqꝫ domū laquearib⁹ cedrinis: ꝛ edifi-
cauit tabulatū ſup oēm domū quīqꝫ cubitis altitudinis.
Tex. Ergo predicat in tectis/cū cūctis audiētibus palā dice-
tur. ¶ Dico aūt vobis amicis meis: ne terreamini ab his
qui occidūt corpus: ꝛ poſt hec nō habēt ampli⁹ quid fa-
ciāt. Si pſecutores ſctōꝝ occiſis corporib⁹ nō habēt am-
plius qd contra illos agant: ergo ſupuacua fuerit eorum
inſania: qui mortua martyꝝ mēbra feris: auibuſqꝫ diſcer
penda proiciūt: vel in auras extenuari: vel in vndas ſol-
ui: vel per flāmas in cinerē faciūt redigi: cū nequaꝙ oi-
potētie dei quin ea reſuſcitando viuificet obſiſtere poſ-
ſint. ¶ Oſtendā aūt vobis qd timeatis. Timete eū qui Tex.
poſtꝙ occiderit/habet poteſtatē mittere in gehēnā. Ita
dico vobis/hūc timete. Quia duo ſunt genera perſecu-
torū: vnū palā ſeuientiū/alterū ficte fraudulēterqꝫ blan-
dientiū. Cōtra vtrūqꝫ munire nos atqꝫ inſtituere volens
ſaluator: et ſupra ab hypocriſi Phariſeoꝝ attēdere ꝛ hic
a carnificū cede pcepit nō timere: q: videlicet poſt mortē
nec horum crudelitas/nec eoꝝ valeat ſimulatio durare:
dn̄o poti⁹ q ſemp videat placēdū: dn̄m q ſemp punire vel
liberare queat eſſe timēdū. ¶ Nōne quīqꝫ paſſeres ve- Tex.
neūt dipōdio: ꝛ vnus ex illis nō erit obliuione corā deo?
Si minutiſſima animalia q quolibet per aera feruntur
volatilia deus obliuiſci non pōt: vos q ad imaginē facti
eſtis creatoris nō debetis terreri ab his q occidūt corp⁹:
q: qui irrationabilia gubernat/rationabilia curare non
deſinit. Dipondius quo quīqꝫ paſſeres veneūt: ideſt vē
dunt/genus eſt pōderis leuiſſimi/ex duob⁹ aſſibus com
poſiti. Querit forte aliqs quō dicat apl's: Nūquid de bo Concor
bus cura eſt deo: cum vtiqꝫ bos paſſere pcioſior exiſtat. dia ſcri-
Sed aliud eſt cura/aliud eſt ſcientia: Deniqꝫ numer⁹ ca pture.
pilloꝝ de quo cōſequēter ait. ¶ Sed ꝛ capilli capitis ve
ſtri oēs numerati ſunt: nō in actu cōputationis/ſed in fa
cultate cognitiōis accipit. Nō eni ſolicitā de⁹ cure nume
rantis intēdit excubiā: ſed cui cognita ſunt omnia/quaſi
numerata ſunt oia. Bene aūt numerata dicunt: q: q vo-
lumus ſeruare numeramus. Ubi immēſam erga hoies
dei oſtēdit puidentiā: ꝛ ineffabilē ſignat affectū: ꝙ nihil
noſtrū lateat deū: ꝛ parua etiā ocioſaqꝫ dicta eius ſciētiā
nō fugiant. Derident intelligentiā eccleſiaſticā in hoc lo
co: qui carnis reſurrectionē negāt: quaſi nos terrenā ma
teriā/que diſcedente aia fit cadauer/ita reſurrectiōe re-
parandā dicamus: vt ea que dilabuntur/ꝛ in alias atqꝫ
alias/aliarū rerū ſpecies formaſqꝫ vertuntur: quāuis ad
corpus redeant vn delapſa ſunt: ad eaſdē quoqꝫ corporis
partes vbi fuerint redire neceſſe ſit. Alioquin ſi capillus
capitis redit qd tam crebra tonſura detraxit: ſi vnguib⁹
qd toties dēpſit exectio/imoderata et indecēs cogitanti
bus: ꝛ ideo reſurrectionē carnis nō credentib⁹/occurrit
informoſitas. Sed quēadmodū ſi ſtatua cuiuſlibet ſolu-
bilis metalli aut igne liqueſceret: aut contereret in pulue-
rē: aut cōfunderet in maſſam: ꝛ eam vellet artifex rurſus
ex illi⁹ materie quātitate reparare: nihil intereſſet ad ei⁹
integritatē q particula materie cui mēbro ſtatue redde-
ret: dū tn̄ totū ex quo cōſtituta fuerat reſumeret. Ita de⁹
mirabiliter atqꝫ ineffabiliter artifex: de toto q caro nr̄a
conſtiterat: eā mirabili et ineffabili celeritate reſtituet.
Nec aliqd attinebit ad eius reintegrationē: vtrū capilli Mirabi
ad capillos redeant/et vngues ad vngues: an qcqd eoꝝ lis reſur
perierat mutet in carnē: ꝛ in partes alias corporis reuo- rectio.
cet: curante artificis puidentia: ne quid indecens fiat.
¶ Nolite ergo timere: multis paſſerib⁹ pluris eſtis vos. Tex.
Nō plures eſtis legendū eſt/qd ad cōparationē numeri
pertinet: ſed pluris eſtis: hoc eſt maioris apud deū meriti
dignitatis/ꝛ eſtimationis ꝙ innumera paſſerū vel cor-
pora vel genera cōputamini. ¶ Dico aūt vobis. Omnis Tex.
quicūqꝫ cōfeſſus fuerit me corā hoib⁹: ꝛ filius hois confi
tebit illū coram angelis dei. Qui aūt negauerit me corā
hoib⁹/denegabit corā angelis dei. Reſpicit ad ſuperiora
vbi dictū eſt operta quelibet ꝛ abſcōdita eſſe reuelanda:
concludēs hāc reuelationē non in vili quolibet cōciliabu
lo/ſed in conſpectu ſupne ciuitatis eterniqꝫ regis ac iudi
cis agendum. Et ne ex eo qd ait: eos q ſe negauerint eſſe
denegādos/vna cūctoꝝ (hoc eſt eoꝝ qui ſtudio ꝛ eorū q
infirmitate vel ignorantia negant) conditio putaretur/
continuo ſubiecit. ¶ Et ois q dicit verbū in filiū homi- Tex.
nis/remittet illi. Ei aūt qui in ſpm̄ ſctm̄ blaſphemauerit/
nō remittet. Qui ſcādalizat carne mea/me hominē tan
tum arbitrans/ꝙ filius ſim fabri: ꝛ fratres habeā Jaco-
bū/Joſeph/ꝛ Judā: ꝛ homo vorator ac vini potator ſim:

Digitized by Google

Oſtendēs aūt dñs quō in celis theſaurizare poſſim⁹ ait.
Luc.xij. Sint lūbi veſtri ꝑcincti: ⁊ lucerne ardētes. Si iſtum dñi
ſermonē ſm̄ literā velimus accipere: nihil in ea cōmodi
ſpūalis poſſum⁹ inuenire. Quid eñ ꝓficit ad aie ſalutē/
ſi aliq̄s corporalr̄ aut lūbos ꝑcingat: aut lucernā accen/
dat? Alia ergo in ꝑcinctis lūbis ⁊ lucernis ardētib⁹ q̄ren
da eſt intelligētia ſpūalis: que ſcʒ diuino ſit ꝑcepto cōdi/
Joā.vj. gna: que noſtre ſaluti ꝯgrua reperiatur ⁊ cōmoda. Neq̄
eñ fruſtra quodā loco ipe dñs ait. Verba q̄ locut⁹ ſuʒ vo
bis/ſpūs et vita ſunt. In lūbis igit̄ cōcupiſcētia carnalis
oſtēdit̄: in lucernis ꝟo fides ⁊ charitas chriſtiana mon/
ſtrat̄. Jubēs igit̄ dñs lūbos noſtros ꝑcingi: cōcupiſcen/
tias carnales ſine dubio ꝑcepit refrenari. Imperās autē
vt lucernas ardētes habeam⁹: hoc itaq̄ iubet: vt ⁊ lumi/
ne vere fidei ſplēdeam⁹: ⁊ ſctē charitatis operib⁹ feruea
mus. Jubens vt ſint lūbi noſtri ꝑcincti: mādat vt mala
deſideria atq̄ opera fugiam⁹. Jubēs vt ſint lucerne nr̄e
Colla/ ardētes monet vt bona diligam⁹ atq̄ faciam⁹. Iſta que
tio teſti de euāgelio ꝓpoſuim⁹: cū ꝓpheticis ſermōib⁹ cōferam⁹
monioꝝ Utrūq̄ eñ teſtamētū de⁹ vnus inſtituit/vnus dñs dedit
ſcriptu Et ſi ſunt vtriuſq̄ teſtamēti diuerſa ꝓ tꝑibus ſacramēta:
re. cōcordant tñ in vtroq̄ ſalutis humane ſnia: qua ꝑcipitur
vt nō peccem⁹: ⁊ iubet̄ vt bonis operib⁹ inſiſtam⁹. Pre/
cepit itaq̄ dñs ꝑ beatū Dauid/dicēs. Declina a malo/et
fac bonū. Per Eſaiā quoq̄ oēs hís admonet ꝟbis. Au/
Eſaie.j. ferte malū cogitationū veſtrarū ab oculis meis: q̄eſcite
agere ꝑuerſe: diſcite benefacere. Hoc ergo nūc dñs ꝑ ſe/
ipſum ꝑcepit: qđ vobis etiā ꝑ ſanctos patriarchas ꝓphe
taſq̄ mādauit. Quid eſt eñ. Sint lūbi veſtri ꝑcincti/niſi
declinare a malo? Quid eſt: ſint lucerne veſtre ardētes:
niſi facere bonū? Quid eſt: ſint lūbi veſtri ꝑcincti/ niſi q̄/
eſcire agere ꝑuerſe? Quid eſt: ſint lucerne ardētes/niſi di
ſcire benefacere? Precingunt̄ ergo fideliū lūbi: dū concu
piſcētia mala cōprimit̄: dū iniqua cogitatio cohibet̄: duʒ
libidini reſiſtit anim⁹: dū laſciuie denegat̄ effect⁹: dum
calcat̄ luxuria: dū auaritia cōtēnit̄ ⁊ rapina: dū ꝓximi le/
ſi debita reddūtur: dū ſupbia vincit̄: dū inuidia ſuperat̄.
Ardent ꝟo lucerne fideliū: dū recte fidei regulā ſeruant:
dū in ſinu matris eccl̄ie lōganimiter ꝑſeuerant: dū terre/
na cōtemnūt ⁊ celeſtia cōcupiſcūt: dū ſoliciti paceʒ cuſto
diūt: dū ſeinuicē pure diligūt: dū mutuo ſe honore preue/
niunt: dū māſuetudine cordis ⁊ humilitate ꝓficiūt: dum
miſericordie opera libēter atq̄ hilariter faciunt: dūq̄ in
operib⁹ bonis nō hoi/ſed deo placere cōtēdūt. Ois ergo
chriſtian⁹ ꝑcinctos habeat lūbos/vt fugiat libidinē: ar/
dentē lucernā: vt cuſtodiat caſtitatē. Precinctos habeat
lūbos: vt aliq̄d alienū nō rapiat nec furet̄: ardētē habeat
lucernā/vt oppreſſo velamine iuſtitie dūtaxat defenſio/
nis impēdat. Precinctos habeat lūbos/vt habēti nō au
ferat cibū: ardētē habeat lucernā/vt eſurienti tribuat ali/
Tropo/ mētū. Precinctos habeat lūbos/vt nō expoliet veſtituʒ:
logica ardentē habeat lucernā/vt veſtiat nudū. Precinctos ha
expoſi beat lūbos/vt domū nullius inuadat: ardentē habeat lu
tio. cernā/vt peregrinos chriſti libēter excipiat. Precinctos
habeat lūbos/vt fugiat elationē: ardentē habeat lucer/
nā/vt ſeruet humilitatē. Precinctos habeat lūbos/vt ex/
pellat a ſe inuidiā ⁊ liuorē: ardentem habeat lucernā/vt
purā cūctis exhibeat charitatē. Precinctos habeat lum/
bos/vt nō exhibeat mēbra ſua arma iniq̄tatis peccato:
ardētem habeat lucernā/vt exhibeat mēbra ſua arma iu
ſtitie deo. Hec eſt fratres catholice fidei vera ſanaq̄ do/
ctrina: hec mēſura tritici/de qua dñi redēptoris eſt paſcē
da familia. Ex hac vobis quātū dñs tribuit dam⁹: ipſūq̄
dñm iugiter exoramus: vt ⁊ nos ⁊ vos in timore grē/ſuo
paſcere digneť auxilio. Auferat a nobis dominationem
praue cupiditatis: donet omnib⁹ ꝓfectū et perſeuerātiā
charitatis. Lūbos noſtros ipſe ꝑcingat: lucernas noſtras
ardere faciat/ardēteſq̄ cuſtodiat: vt ne frigeſcat noſtra
charitas: nec aliqua nobis domineť iniq̄tas. Sʒ dñs ac
redēptor noſter omnibus gratiam tribuat: vniuerſis do
num ſancte illuminationis ac virtutis infundat. Nobis
donet: vt quod ab illo audiuimus recte intelligam⁹: ſic/
ut oportet faciamus: vobiſq̄ faciendū ſermone ſufficiē/
ti et cōgruo ꝑdicemus. Vobis quoq̄ donet: vt qđ ab il/
lo per ſeruos eius auditis: et corde intelligatis et opere
faciatis. Hoc ergo diuina miſericordia operetur in omi/
bus nobis: vt nos quos voluit eſſe diſpēſatores: fideles
faciat et prudētes. Vos quoq̄ faciat obedientes ⁊ humi/
les: vt mēſurā tritici dñici quā vobis damus: cōmunionē
vobiſcum ſalubriter atq̄ vtiliter habeamus. Tu aūt.

¶ De confeſſoribus. Mat. XXV.

¶ In illo tempore: Dixit Jeſus diſcipulis ſuis
parabolā hāc. Homo quidā peregre proficiſcēs
vocauit ſeruos ſuos. Et rel. Homi. btī Gregorij.

LEctio ſancti euange
lij fratres chariſſimi: ſollicite cōſiderare nos
admonet: ne nos q̄ plus ceteris in hoc mūdo
accepiſſe aliq̄d cernimur/ab auctore mūdi inde grauius
iudicemur. Cū eñ augētur dona rationes etiā creſcunt
donorū. Tāto ergo eſſe humilior/atq̄ ad ſeruiendū prom
prior q̄ſq̄ debet ex munere: quāto ſe obligatiorē eſſe con
ſpicit in reddēda ratione. Ecce homo qui peregre ꝓfici/
ſcit̄ ſeruos vocat/eiſq̄ ad negotiū talēta partit̄: poſt mul
tū vero tꝑis poſitur⁹ rationē reuertit̄: bene operātes pro
apportato lucro remunerat: ſeruū ꝟo a bono opere tor/
pentē dānat. Quis itaq̄ iſte hō eſt q̄ peregre ꝓficiſcitur/
niſi redēptor noſter: q̄ in ea carne quā aſſumpſerat abijt
in celū? Carnis eñ locus ꝓprius terra eſt. Que quaſi ad
peregrina ducit̄/dū per redēptorē noſtrū in celo colloca/
tur. Sed homo iſte peregre proficiſcēs/ſeruis ſuis bona Tex.
ſua tradidit: q: fidelib⁹ ſuis ſpūalia dona conceſſit. ¶ Et
vni quidē dedit quinq̄ talēta: alij aūt duo: alij ꝟo com/
ſit vnū. Quinq̄ etenī ſunt ſenſus corporis: vcʒ viſus/audi/
tus/guſtus/odorat⁹/⁊ tactus. Quinq̄ igit̄ talētis donū
quinq̄ ſenſuū. i. exterioꝝ ſcientia exprimit̄: duob⁹ ꝟo in/
tellect⁹ ⁊ operatio deſignat̄: vni⁹ aūt talēti noie intelle/ Tex.
ctus tm̄mō deſignat̄. ¶ Sed is q̄ quinq̄ talēta accepe/
rat/alia quinq̄ lucrat⁹ eſt: q: ſunt nōnulli qui eſti inter/
na ac myſtica penetrare neſciūt: ꝓ intentione tñ ſuperne
patrie docēt recta q̄ poſſunt de ipſis exteriorib⁹ que acce
perūt: dūq̄ ſe a carnis petulātia/a terrenoꝝ ambitu: atq̄ Dona
a viſibiliū voluptate cuſtodiūt: ab his etiā alios admo/ dei va/
nēdo cōpeſcūt. Et ſunt nōnulli qui quaſi duob⁹ talentis ria.
ditati: intellectū atq̄ operationē ꝑcipiunt: ſubtilia de in/
ternis intelligūt: mira in exteriorib⁹ operant̄: cūq̄ intel/
ligendo ⁊ operando aliis ꝑdicāt: quaſi duplicatū de ne/
gotio lucrū reportant. Bene aūt alia duo vel alia quinq̄
in lucrū veniſſe referunt̄: q: dū vtriuſq̄ ſexu predicatio im/
pēditur: quaſi accepta talēta geminant̄. ¶ Sʒ is q̄ vnuʒ Tex.
talentū acceperat/abiēs fodit in terrā ⁊ abſcondit pecu
niā dñi ſui. Talētū in terra abſcōdere: eſt acceptum inge
niū in terrenis reb⁹ implicare: lucrū ſpūale nō q̄rere: cor
a terrenis cogitatiōib⁹ nūq̄ leuare. Sūt aūt nonulli qui
donū intelligētie ꝑceperūt: ſʒ tñ ſola q̄ carnis ſunt ſapiūt Mic.iij.
de q̄b⁹ ꝑ ꝓphetā dr̄. Sapiētes ſunt vt faciāt mala: bene
aūt facere neſcierūt. Sed dñs q̄ talēta cōtulit/rationem
poſiturus reddit: q: is q̄ nūc pie ſpūalia dona tribuit/di/
ſtricta in iudicio merita exq̄rit: q̄d q̄ſq̄ accepit cōſiderat
et quod lucrū de acceptis reportet penſat. Seruus q̄ ge/
minata talēta retulit/a dño laudat̄: atq̄ ad eternā remu Tex.
nerationē intromittitur/cū ei voce dñica dicit̄. ¶ Euge
ſerue bone ⁊ fidelis: q: ſup pauca fuiſti fidelis: ſupra mul
ta te cōſtituā/intra in gaudiū dñi tui. Pauca q̄ppe ſunt
bona oia ꝑſentis vite quālibet multa eſſe videantur cō/
paratione retributionis eterne. Sed tūc fidelis ſeruus
ſup multa cōſtituit̄: qñ deuicta oi corruptionis moleſtia
de eternis gaudijs in illa ſede celeſti glorieť. Tūc ad dñi

Digitized by Google

ſui gaudiū pfecte itromittitur:qm̄ in eterna illa patria aſ ſumpt⁹/atq̃ angeloꝝ cetib⁹ admiſtus:ſic interi⁹ gaudet de munere/vt non ſit iā q̄d exteri⁹ doleat de corruptione. Seru⁹ autē q̄ operari de talēto noluit/ad dn̄m cū verbis
Tex. excuſationis redit/dicēs. ¶ Dn̄e ſcio q̄ hō dur⁹ es:metis vbi nō ſeminaſti/⁊ cōgregas vbi nō ſparſiſti:⁊ timēs abij ⁊ abſcōdi talentū tuū in terra:ecce habes q̄d tuū eſt. No tandū q̄ inutilis ſeru⁹ durū dn̄m vocat:cui tn̄ ad lucrum deſeruire diſſimulat:⁊ timuiſſe ſe dicit in lucrū talentum expendere:q̄ hoc ſolū timere debuerat:ne hoc ſine lucro ad dn̄m reportaret. Sūt em̄ plerīq̄ intra ſanctā eccleſiā: quo:ū iſte ſeru⁹ imaginē tenet:q̄ melioris vite vias aggre di metuūt:⁊ tn̄ iacere i ſui torporis ignauia nō ptimeſcūt. Cūq̄ ſe peccatores cōſiderāt:ſanctitat̄ vias arripere tre pidāt/⁊ remanere in ſuis iniq̄tatibus nō formidāt. Quo rum bn̄ Petr⁹ adhuc in infirmitate poſit⁹ ſpeciē tenet:cū
Luce. v. viſo miraculo piſciū dixit. Exi a me dn̄e:q: pctōr hō ſum. Jmmo ſi peccatorē te cōſideres:oportet vt a te dn̄m nō repellas. Sed q̄ idcirco melioris habitus vias ⁊ rectio ris vite apprehēdere arcē nolūt:q: infirmos ſe eſſe cōſpi ciunt:q̄ſi ⁊ peccatores ſe fatētur ⁊ dn̄m repellunt:eūq̄ in quo ſanctificari debuerāt fugiūt:et velut in perturbatione conſiliū nō habēt/dū moriunt ⁊ vitā timēt. Vn̄ ⁊ huic ſer
Tex. uo ptin⁹ reſpōdet. ¶ Serue male ⁊ piger: ſciebas quia meto vbi nō ſemino/⁊ cōgrego vbi nō ſpargo:oportuit ḡ te dare pecuniā meā numularijs/⁊ ego veniēs recepiſſē vtiq̄ q̄d meū eſt cū vſura. Ex verbis ſuis ſeru⁹ piger con ſtringit/cum dn̄s dicit. Meto vbi nō ſemino:et cōgrego
Cenſura dei iuſta vbi nō ſparſi. Ac ſi aperte dicat. Si iuxta tuā ſententiā et illud exigo a te q̄d nō dedi:quātomagis a te exigo q̄d ad erogandū dedi? Oportuerat ḡ te dare pecuniā meam nu mularijs:⁊ ego veniens vtiq̄ recepiſſem q̄d meū eſt cum vſura. Pecuniā vero numularijs dare:eſt eis ſcientiā pre dicationis impendere:q̄ hanc valeāt ⁊ dictis et operibus exercere. Sed ſicut noſtrū periculū aſpicitis/ſi dn̄icā pe cuniā teneam⁹:ita veſtrū fr̄es chariſſimi ſollicite pēſate:q: cū vſuris a vobis exigit q̄d audiſtis. Jn vſura q̄ppe:pecu nia etiā nō data recipit. Cū em̄ hoc reddit q̄d acceptum fuerat:etiā illud ſuperimpēdit q̄d acceptū nō eſt. Pēſate fr̄es chariſſimi:q: de accepta hac vbi pecunia vſuras ſol uetis/⁊ curate vt ex eo q̄d audiſtis/etiā alia ſtudeatis in telligere q̄ nō audiſtis:qten⁹ alia ex alijs colligētes:etiā illa diſcatis ex vobiſmetipſis agere:q̄ necdū ex predicato ris ore didiciſtis. Pigrū vo ſeruū:q̄ ſnīa feriat audiamus.
Tex. ¶ Tollite ab eo talentum:et date ei q̄ habet decē talēta. Opportunū valde videbat:vt cū malo ſeruo vnū talētū tollit/ei poti⁹ q̄ duo q̄ q̄ quinq̄ talēta acceperat daretur. Jlli em̄ dari debuit:q̄ min⁹ q̄ q̄ plus habuit. Sed ſicut ſu peri⁹ diximus:p quinq̄ talēta quinq̄ videlicet ſenſuū.i.ex teriorū ſciētia deſignat:per duo autē intellect⁹ et opatio exprimit. Plus ḡ habuit q̄ duo q̄ q̄ quinq̄ talēta accepe rat:q: q̄ p quinq̄ talēta exterioꝝ adminiſtrationē meruit ab intellectu internorū vacu⁹ fuit. Vnū ḡ talētū/p q̄d in tellectū ſignificari diximus/illi dari debuit:q̄ bn̄ exteriora q̄ acceperat miniſtrauit. Q̄d q̄tidie in ſctā eccłia agi cer nimus:q: plerīq̄ dū bn̄ miniſtrāt exteriora q̄ accipiūt per adiunctā gratiā ad intellectū q̄ myſticū pducunt:vt etiā de interna itelligētia polleāt q̄ exteriora fideliter admini
Tex. ſtrāt. Generalis etiā ſnīa ſubdit cū dicit. ¶ Oi em̄ habē ti dabit/⁊ abūdabit:ei autē q̄ nō hꝫ/⁊ q̄d videtur habere auferet ab eo. Habēti nāq̄ dabit ⁊ abūdabit:q: q̄ſq̄s cha ritatē hꝫ etiā dona alia pcipit. Quiſq̄s charitatem nō hꝫ: etiā dona q̄ pcepiſſe videbat amittit. Vn̄ neceſſe eſt fr̄es mei vt p oē q̄d agit̄ erga charitat̄ cuſtodiā vigilet. Cha ritas aūt vera eſt:⁊ amicū diligere i deo/⁊ inimicū diligere
Mat. xxij. pp̄ter deū. Quā q̄ſq̄s nō hꝫ:oē bonū amittit q̄d hꝫ:talēto q̄d accepat puat:⁊ iuxta dn̄icā ſnīam/i tenebras exterio res mittit. Per penas q̄ppe in exteriores cadet q̄ p culpā ſuā ſpōte in interiores tenebras cecidit. Jllic coact⁹ patit tenebras vltiōis:q̄ hic libēter ſuſtinuit tenebras volupta tis. Sciēdū vo ē/q̄ null⁹ piger ab hac talēti acceptiōe ſe

curus eſt. Null⁹ nāq̄ eſt q̄ veraciter dicat. Talētū minime accepi:nō ē vn̄ rationē ponere cogar. Talēti em̄ noie:cui liber pauperi etiā hocipſum reputabit/q̄d vel minimū ac cepit. Ali⁹ nāq̄ accepit intelligētiā pdicatiōis:miniſteriū dꝫ ex talēto. Ali⁹ terrenā ſubſtātiā accepit/erogationē ta lēti dꝫ ex reb⁹. Ali⁹ nec itelligētiā internoꝝ/nec rerū afflu entiā accepit:ſꝫ tn̄ didicit artē q̄ paſcit:ipa ars ei in talēti acceptione reputabit. Ali⁹ nihil hoꝝ aſſecut⁹ eſt:ſꝫ tn̄ for taſſe locū familiaritat̄ apud diuitē meruit:talētū pfecto familiaritat̄ accepit. Si ḡ nihil ei p indigētib⁹ loqtur:p talēti retētiōe dānat. Habēs igit itellectū/curet oino ne taceat. Habēs rerū affluētiā:vigilet ne a miſericordie lar gitate torpeſcat. Habēs artē q̄ regit: magnope ſtudeat vt vſum atq̄ vtilitatē illi⁹ cū pximo partiat. Habēs allo quēdi locū apud diuitē:dānationē p retēto talēto timeat ſi cū valeat nō apud eū pcib⁹ intercedat. Tantū q̄ppe ab vnoq̄ nr̄m vētur⁹ iudex exigit/quātū dedit. Ut ḡ de talē ti ſui rōnib⁹/redeūte dn̄o q̄ſq̄ ſecur⁹ ſit:cū timore pēſet q̄ tidie q̄d accepit. Ecce nāq̄ iā iuxta eſt:vt ille q̄ pegre pfe ct⁹ eſt redeat. Quaſi pegre q̄ppe abijt: q̄ ſcꝫ de hac terra in q̄ nat⁹ eſt lōge diſceſſit. Sꝫ pfecto reuertit vt de talētis Cautio ſalubris rōnes ponat:q: ſi a bona actione torpeſcim⁹/de ipſis do nis q̄ cōtulit nos diſtricti⁹ iudicat. Cōſiderem⁹ igit q̄ ac cepim⁹:atq̄ in erogatione vigilem⁹. Nulla nos a ſpūali ope terrena cura ipediat:ne ſi in terra talētū abſcōdit/ta lenti dn̄s ad iracundiā puocet. Piger ḡ ſeru⁹ cū iā iudex culpas examinat/talētū de terra leuat:q: ſunt plerīq̄ qui tūc ſe a terrenis deſiderijs vel opib⁹ ſubtrahūt: q̄ſi iā per aiaduerſionē iudicij ad eternū ſuppliciū trahūt. Vn̄ ḡ de talēti nr̄i ponēda ratione vigilem⁹:vt cū iā iudex ad feriē dū imminet:lucrū nos quod fecimus excuſet. Tu autē.

¶ De confeſſoribus. Mat. XXV.

¶ Jn illo tempore: Dixit Jeſus diſcipulis ſuis parabolam hāc. Homo quidā pegre proficiſcēs vocauit ſeruos ſuos. Et reł. Homił. Haymonis.

In ſimilitudinib⁹ quas ad ignorātiā nr̄am iſtruēdā dn̄s pp̄oſuit/ſollici te cōſiderādū eſt:q: ſic q̄dā ad nr̄am pponūt admonitio nē/vt ſpālr ad ipm dei ⁊ hoim ptineāt mediatorē. Q̄d in hui⁹ lectiōis ſerie cōprobat/cū d̄r. ¶ Hō q̄ dē pegre pfici ſcēs vocauit ſuos:⁊ tradidit ill' bona ſua. Hō ei iſte p ſili tudinē dn̄s Jeſ⁹ xp̄s accipiēd⁹ ē:q̄ cū ſit de⁹ añ ſcła/hō fa ct⁹ ē i ſine ſcloꝝ. De q̄ ſcriptū ē. Hō fact⁹ ē i ea:⁊ ipſe fūda uit eā altiſſim⁹. Jſte aūt hō pegre pfect⁹ eſt:q̄ carnē ſuā quā ex hoib⁹ aſſūpſit/aſcēdēdo i celū eleuauit. Ex eo em̄ tpe q̄ pmo hoi dictū eſt. Terra es ⁊ i terrā ibis: loc⁹ pp̄ie carnis terra eſt. Sꝫ iſte hō pegre pfect⁹ ē:q: caro quā aſſū pſit nō corruptionē vidit:ſꝫ poſt reſurrectionē i celos aſcē dit. Hui⁹ hoīs ſui hoies ſunt:q̄s ſibi ad ſuiēdū ſeq̄ laudā dū rōnabiles cōdidit. Huic aūt hoi ſuire ſūma libertas ē ab ei⁹ ſuitute recedere turpiſſima ſuit⁹ eſt. Hui⁹ ſe ſeruū gl̄iabat Paul⁹/cū dicebat. Paul⁹ ſu⁹ xp̄i Jeſu. Et iterū. Gr̄as ago deo meo:cui ſuio a pgenitorib⁹ meis. Et Pſ. Ego ſuus tu⁹ ⁊ fili⁹ āncille tue. Et iterū. Seru⁹ tu⁹ ſū ego Bona aūt hui⁹ hoīs/ſpūalia dona ſūt.i. vtutes aie:q̄ de ei⁹ bonitate ſunt nate:⁊ illi⁹ largitate nob̄ collate:q̄lis eſt charitas/pax/patiētia/hūilitas/caſtitas/ſobrietas/⁊ his ſimilia. Ergo pegre pfectur⁹/vocat̄ ſeruis tradidit bona ſua:q: ſpūalib⁹ ſpūalia dona cōceſſit. Et q: eadē dona nō oēs eq̄liter accipiunt:ſꝫ ſm dat̄ diſtributionē ali⁹ pl⁹ ali⁹ min⁹ pficit/recte d̄r: ¶ Et vni dedit q̄nq̄ talēta/alij duo alij vo vnū:vnicuiq̄ ſm pp̄iā vtutē:⁊ pfect⁹ eſt ſtatim. Sicut talentū apud antiq̄s varijs modis librabat:ita do na ſpūſſcti diuerſa ſunt iuxta accipiētium merita:nō in ſe: ſed in alijs qui ea accipiunt. Nā ab vno dn̄o diuerſa dona ſeruis dantur: iuxta illud quod ait Apoſtolus. Alij qui dem per ſpiritum datur ſermo ſapiētie:alij autem ſermo

Margin notes (right column): Tex. (beside "Hō q̄ dē pegre"); Gen. iij. (beside "Terra es"); Rom. j. ij. Ti. j. (beside "Paul⁹ ſu⁹ xp̄i"); Bona ſpiritua lia a deo data. (beside "ſimilia. Ergo pegre")

Digitized by Google

ſciētie ſm eundē ſpiritū:alteri fides in eodē ſpū: alij gra
tia ſanitatū in vno ſpiritu:alij operatio virtutū:alij ꝓphe
tia:alij diſcretio ſpirituū:alij genera linguarū: alij inter
pretatio ſermonū. Hec aūt oia operatur vnus atq̧ idem
ſpiritus diuidens ſingulis prout vult. In quinq̧ ergo ta
lētis:quinq̧ ſenſus corporis deſignant:per quos exterior
homo regitur/viſus videlicet/auditus/guſtus/odorat⁹/
Tropologia pulchra. ꝛ tactus. In duobus autē intellectus ꝛ operatio deſigna
tur. Et vnius talenti nomine intellectus ſolūmodo exp̄
mitur. Plus ergo accipit cui duo/ꝙ cui quinq̧ talenta
commiſſa ſunt:quia ſunt nonnulli qui per exteriores ſen
ſus opera q̄ poſſunt operant:ꝛ tamen in intellectu ſpiri
tuali minus ꝓficiunt. Sunt vero ꝛ aliqui qui et extrinſe
cus magna agunt: et interius maiora intelligunt. Sunt
etiā aliqui q̄ vnū tātū talētū accipiūt:q: bona quidē intel
ligunt/ſed operari minime ſtudēt. De q̄bus ſcriptum eſt.
Hie. iiij. Sapientes ſunt vt faciāt mala:bn̄ autē facere neſcierūt.
Tex. Nos autem ſtudio in multiplicandis bonis operibus inſiſte
re debeam⁹/manifeſtat cū ſubdit. ¶ Abijt aūt q̄ quinq̧
talenta acceperat ꝛ operatus eſt in eis:et lucrat⁹ eſt alia
quinq̧. Similiter q̄ duo acceperat:lucratus eſt alia duo.
Iā ſuperi⁹ p quinq̧ talēta/quinq̧ corpis ſenſus:ꝛ per duo
intellectū et opationē dixim⁹ deſignari. Quinq̧ ḡ talen
ta geminare/eſt p exteriores ſenſus deuotiſſime deo ſer
uire/tribuēdo eſurienti cibū/ſitienti potū/nudo veſtitū: in
carcere poſitū reqrēdo/infirmū viſitādo/mortuū ſepelie
do:aliaq̧ pietatis opa implēdo:qn̄ eñ talenta multipli
cando geminant:qn̄ nōnulli tardiores in ſenſu p cōſuetu
dinem boni operis/in intellectu ſpūali proficiūt. Duo q̄
talēta gemināt:q̄ bene viuēdo ꝛ docēdo/eccl'iam dei mul
ij. Tim. ij. tiplicari nō negligūt:illud attendētes qḋ ad Timotheū
ſcribitur. Doctrinā quā accepiſti a me/cōmenda hoībus
Ro. xij. qui idonei ſunt ꝛ alios docere. Taliter accepta talēta ſer
uis ſpiritualib⁹ geminare ſuadebat apl's cū dicebat. Ha
bētes donationes ſm gratiā q̄ data eſt nobis differētes.
Siue propheciā ſm rationē fidei:ſiue miniſteriū in mini
ſtrando:ſiue q̄ docet in doctrina. Qui exhortat in exhor
Tex. tando:q̄ tribuit in ſimplicitate:q̄ preeſt in ſolicitudine: q̄
miſeretur in hilaritate. ¶ Qui aūt vnū acceperat/abiēs
fodit in terrā:ꝛ abſcōdit pecuniā dn̄i ſui. Quaſi eñ vnū
talentū in terra abſcōdit:qui ingeniū qḋ a deo accepit in
terrenis actibus occupat/ſeſeq̧ totum in mundi amore
obligat. Sʒ veniet tēpus qn̄ ſpirituales de acq̄ſito lucro
gaudeāt:ꝛ mūdi amatores pro ſuis cupiditatibus erube
ſcant:vnde ꝛ ſubdit. ¶ Poſt multū vero tp̄is venit dn̄s
Allegorica expoſitio. ſeruorū illorū:ꝛ poſuit rationē cū eis. Poſt multū tēpus
dn̄s redire dicit:q: longū ſpatiū eſt inter dn̄i aſcenſionē ꝛ
ſm ei⁹ aduētū. Tūc eñ ratio cū ſeruis ponet:qn̄ diſtricte
a nobis exiget bona:q̄ miſericorditer nobis tribuit/quā
Ro. xiiij. do aſtabim⁹ ante tribunal chriſti:vt apl's ait:rationē pro
his q̄ geſſim⁹ reddituri. Felix aūt q̄ illa hora diſcuſſiōis
Tex. talis inuētus fuerit/qlis iſte memorat de quo ſubditur.
¶ Et accedēs qui quinq̧ talenta acceperat/obtulit alia
quinq̧ talēta dicēs. Dn̄e quinq̧ talēta tradidiſti mihi:ec
ce alia quinq̧ ſuplucrat⁹ ſum. Ex quinq̧ eñ talētis alia
quinq̧ lucrat:q̄ per quinq̧ ſenſus corporeos q̄s ſupra di
ximus bona q̄ pōt operat. Sunt eñ nōnulli in eccl'ia qui
cū tardiores videant ingenio:tñ cū per exteri⁹ miniſteriū
fideliter ſeruiūt:ei⁹ munere ad ſpirituale intellectū pdu
cunt:intantū vt etiā aliq̄ in eccleſiaſticū magiſteriū eli
gantur. Qualē aūt mercedē ſit receptur⁹/manifeſtat cū
Tex. ſubditur. ¶ Ait illi dn̄s ei⁹. Euge ſerue bone ꝛ fidelis:q:
ſupra pauca fuiſti fidelis/ſupra multa te cōſtituam/intra
in gaudiū dn̄i tui. Pauca eñ ſunt oia p̄ſentis vite ad cō
parationē futurorū bonorū/ꝗuis magna eſſe videantur.
Mat. xxv. Qui ergo ſup pauca fidelis fuit/ſuper multa cōſtituitur
q: is q̄ terrenā ſubſtātiā bene diſpēſauit/pro rebus tranſi
torijs ꝑpetuā accipiet mercedem: audiēs ab ipo iudice.
Venite bn̄dicti p̄ris mei: pcipite regnū qḋ vobis paratū
Tex. eſt a cōſtitutione mūdi. ¶ Acceſſit autē et q̄ duo talenta
acceperat ꝛ ait. Dn̄e duo talenta tradidiſti mihi:ecce alia
duo ſuperlucrat⁹ ſum. Similiter alia duo lucratur talēta
qui a domino duo acceperat:quando is q̄ intellectum et
operationē habet:non ſolū bene viuēdo/ſed etiā bene do
cendo plurimos ad amorē dei vocat. Notandū autē ꝙ ꝛ
is de quinq̧ talētis decē:ꝛ is q̄ de duobus quatuor repor
tauit/equali voce collaudant: cum vtriq̧ a dn̄o dicitur.
Euge ſerue bone ꝛ fidelis:quod eſt bene gaude. Et qua
liter ſeru⁹ cum dn̄o gaudeat/declarat cum ſubinfertur.
Quia ſuper pauca fuiſti fidelis/ſuper multa te conſtituā
Cui recte dicitur:intra in gaudiū domini tui:q: cum tan
tis/ꝛ pro tantis mercedē accipiet:quantos bene viuēdo
bene docendo lucratus eſt. In q̄bus v̄bis intelligimus:
q: illi maiorē mercedē ſunt a dn̄o in eterna vita recepturi:
qui bene viuendo vt dixim⁹/ꝛ bene docendo/ad aliorū
eruditionem vel doctrinā/ſpūaliter inuigilant. Nā alibi
dn̄s apertius declarat cū dicētib⁹ apoſtolis. Dn̄e ad nos
dicis hanc parabolā/an ꝛ ad oēs? Reſpōdit. Quiſputas
eſt fidelis ſeruus ꝛ prudens:quē conſtituit dn̄s ſuus ſup Luce. xij.
familiam ſuā vt det illis cibū in tempore. Beatus ille ſer
uus quem cū venerit dominus ei⁹/inuenerit ſic facientē
Amen dico vobis: quoniā ſuper oia bona ſua conſtituet
eum. Qui enim ſuper omnia bona cōſtituitur/duplicem
mercedem accipiet:non ſolū quia ſancte vixit/ſed etiā q:
digne docuit. Vn̄ Daniel cum de reſurrectione mortuor̄
loqueret: vt oſtenderet magiſtros ſpirituales ſuper oia
bona cōſtituendos ait. Qui autem docti fuerint/fulge Dan. xij.
bunt quaſi ſplēdor firmamēti:ꝛ qui ad iuſtitiam erudiūt
multos/quaſi ſtelle in perpetuas eternitates. Quā deſi
derabilē vocē ꝛ ineffabile gaudiū audire deſiderās bea
tiſſimus pater noſter/cui⁹ hodie feſtiuitatē celebramus:
talentū ſibi creditum bene docendo ꝛ bene viuendo ſtu
duit erogare:vt geminatū illud dn̄o reportaret:nō tantū Prou. x.
mouēdo pios/ſed etiā cōprimendo reprobos. Et ideo q:
iuxta ſcripture vocem:gaudiū patris eſt filius ſapiēs:tan
ta huius excreſcūt merita gaudiorū/quanta incrementa
proficiūt ſpiritualiū filiorū. Vn̄ neceſſe eſt vt vnuſquiſq̧ Monitio ſalutaris.
noſtrū fratres chariſſimi/hui⁹ beatiſſimi patris noſtri ve
ſtigia ſequētes talētū qḋ a deo accepim⁹/nō in terra abſ
condam⁹:ſed cū magno deſiderio erogare ſtudeam⁹:vt
geminatū dn̄o referam⁹. Et q: ali⁹ arte legēdi/ali⁹ cantā
di/ali⁹ predicādi/ali⁹ pingēdi/ali⁹ ea q̄ ad ornatū eccleſie
pertinent fabricandi talentū accepit:alijs hoc qḋ didicit
ſtudeat erogare. Nō ſolū in eccleſiaſticis miniſterijs/ſed
etiā ſunt tales in hoc populo/qui diuerſas artes habent
quibus victitant:alij cemētarij/alij lignarij/alij fabri/alij
ſectores: et vnicuiq̧ ars qua paſcitur pro talenti cōmen
datione reputabitur: et ſi in hoc quod ſcit alios inſtruit/
mercedem in futuro recipiet. Qualiter autē huiuſmodi
talentū quod accepit erogare debeat/dominus oſtendit
cum ait. Gratis accepiſtis/gratis date. Vnde neceſſe eſt Mat. x.
fratres dilectiſſimi vnicuiq̧ noſtrū:vt cum ſumma diligē
tia vigilanter cogitet/quaten⁹ talentū quod accepit/du
plicatū domino repreſentet. Si autē ſue talentum vtilita
tis prodeſſe alijs non vult: timeat increpationem quam
is qui talentū vnū in terra abſcondit/a domino audiuit.
¶ Serue male ꝛ piger/quare non dediſti pecuniam me Tex.
am numularijs? Et ego veniens/recepiſſem vtiq̧ quod
meū eſt cum vſura. Et implebitur quod ſequitur. ¶ Tol Tex.
lite ab eo talentum:ꝛ date illi qui habet decē talenta: q:
quecūq̧ ſine charitate operat⁹ eſt/bona in cōſpectu dei
non ſunt:ꝗuis bona coram hominibus videantur. Tāto
enim quiſq̧ ampliorem gloriam cum domino poſſidebit
quanto largius talentū acceptum pro eius amore eroga
uerit:quod ipſe preſtare dignetur:qui cum patre ꝛ ſpiritu
ſancto viuit ꝛ regnat ꝛc.

¶ De confeſſoribus. Luce. XIX.

¶ In illo tempore: Dixit Ieſus diſcipulis ſuis
parabolā hāc. Hō quidā nobilis abijt in regionē

Digitized by Google

longinquam accipere ſibi regnū ⁊ reuerti. Et re-
liqua. Homilia venerabilis Bede preſbyteri

Quoniam diſcipuli ſu-
pra audita dñi paſſione vel reſurrectione Hie-
roſolymis implenda, non intelligendo que di-
cebantur, exiſtimantes continuo regnū dei eſſe venturū
hanc eorum ignorantiā illuminans, oſtendit ſe primo ſui
Tex. regni fidem toto orbe diſperſurū ac ſic in fine mūdi iudi-
Luce cem omniū ſeculorum regēq; venturū. Dixit ergo. ¶ Ho-
xviij. mo quidā nobilis abijt in regionē longinquā, accipere ſi-
Joā. xij. bi regnum ⁊ reuerti. Homo nobilis ille eſt: cui ſuperi⁹ ce-
cus clamabat. Fili Dauid miſerere mei: ⁊ venienti Hiero-
ſolymā concinebāt. Oſanna filio Dauid: benedictus qui
venit in nomine dñi rex Iſrael. Lōginqua regio eccleſia
eſt ex gentib⁹: de qua idē homini nobili qui loquit. Ego
autē conſtitut⁹ ſum rex ab eo, dicitur a patre. Poſtula a
me: ⁊ dabo tibi gētes hereditatē tuā: ⁊ poſſeſſionē tuam
terminos terre. Que vez hereditas ac poſſeſſio bifaria
ratione regio longinqua vocat: vel q: a finibus terre cla
mat ad dñm: vel q: longe eſt a peccatorib⁹ ſalus: ⁊ cū de⁹
vbiq; ſit preſens: longe tamen eorū ſenſu q̄ idola colunt,
Tex. deus verus abeſt. Sed qui erant lōge, facti ſunt prope in
ſanguine chriſti. ¶ Uocatis autez decē ſeruis ſuis, dedit
eis decē mnas. Denari⁹ numerus ad legē pertinet, pter
decalogum. Uocat igit paterfamilias decem ſeruos: q:
Lu. xxiij elegit diſcipulos per literā legis imbutos. Dat eis decem
mnas: quia dicta legis ſpiritualiter intelligēda reuelat.
Poſt paſſionē quippe reſurrectionēq; ſuam aperuit illis
ſenſum vt intelligerēt ſcripturas. Mna nāq; quam greci
minā vocant, centū drachmis appēdit. Et omnis ſcriptu
re ſermo q: vite celeſtis pfectionē ſuggerit, quaſi nume-
Tex. ri centenarij pōdere fulgeſcit. ¶ Et ait illis. Negotiami
ni dū venio. Uerba (inquit) legis ac prophetarū myſtica
interpretatione diſcuſſa populis offerte: atq; ab eis fidei
cōfeſſionem, morūq; probitatē recipite. Iuxta qđ pſalmi
ſta ſuis auditoribus pcipit dicens. Sumite pſalmū ⁊ da-
te tympanū: hoc eſt, laudē predicationis in cordis inten-
tione pcipite: ⁊ deuotionem operis in carnis caſtigatio-
ne adhibete. Tympanū q̄ppe Dauid, eſt pellis in ligno
Tex. extenta. Pellis vero in ligno extenta, caro eſt nr̄a ad exē-
plum dñice crucis afflicta. ¶ Ciues aūt eius oderant eū
⁊ miſerūt legationē poſt illū dicētes. Nolum⁹ hūc regna
re ſup eos. Ciues ipſos iudeos dicit: de q̄bus alibi prote-
Joā. xv. ſtatur. Nūc aūt ⁊ viderūt, ⁊ oderūt ⁊ me ⁊ patrem meum
Qui nō ſolū preſentē vſq; ad mortē crucis oderūt: ſz etiā
Tex. poſt reſurrectionē ei⁹ immiſerūt apl̄is perſecutionē: ⁊ pdi-
cationē regni celeſtis ſpreuerūt. ¶ Et factū eſt vt rediret
Jo. xviij. accepto regno. Significat tēp⁹ qn̄ i manifeſtiſſima ⁊ emi
Tex. nentiſſima claritate vētur⁹ eſt: q̄ eis humilis apparuit cū
diceret. Regnū meū nō eſt de hoc mundo. ¶ Et iuſſit vo
cari ſeruos, q̄bus dedit pecuniā: vt ſciret quantuz quiſq;
Joā. xvi. negotiat⁹ eſſet. Ut ſciret inq̄t: nō quo eū q̄d lateat cui ve
riſſime dictū eſt. Dñe tu oīa ſcis: ſed ſciret dicit. i. ſcire oēs
Deu. xiij faceret. Tūc eī oīm opa ⁊ cogitationes palā oībus oſtē-
duntur: quō in Deuteronomio. Tētat inq̄t vos dñs deus
veſter: vt ſciat ſi diligitis eū: hoc eſt, ſciri faciat. Nemo ſa-
ne arbitret eos ſolūmodo q̄bus gratia pdicandi data eſt
nō autē ⁊ eos q̄bus pdicata eſt, ad iudiciū tunc eſſe vocā
dos. Ipſi ſunt eī pecunia quā boni ſerui acq̄rere mercā
Tex. do: quinetiā ſciat eos q̄ q̄bus nūq̄ eſt predicatū ibidem
eſſe dānandos: de quibus infra dicem⁹. ¶ Uenit autem
prim⁹ dicēs. Dñe, mna tua decē mnas acq̄ſiuit. Primus
Ephe. ſeru⁹ ordo doctorū eſt in circūciſionē miſſorū: q̄ vnā mnā
iiij. negotiatur⁹ accepit: q: vnū dñm, vnā fidē, vnū baptiſma
vnū deū pdicare miſſus eſt. Sz hec eadē mna decē mnas
Tex. acq̄ſiuit, populū ſub lege cōſtitutū, ſibimet docēdo ſocia
uit. ¶ Et ait illi. Euge ſerue bone: q: i modico fuiſti fide-
lis: eris poteſtatē hābēs ſup decem ciuitates. In modico
ſeruus eſt fidelis: q: nō adulterat verbuz dei, ſed ſicut ex

deo corā deo in chriſto loquit. Quicq̄d eī in pſenti perci- i. Co. xiij
pimus donorū: in cōparatione futurorū ppaucū eſt ⁊ mo
dicum: q: ex parte cognoſcim⁹: ⁊ ex parte pphetamus: cū
autē venerit qđ perfectum eſt, euacuabit qđ ex parte eſt.
Ciuitates autē decē ſunt aīe per legis verbū ad gratiam
euāgelij venientes: q̄bus iure tūc glorificādus ille ppoīt
q: eis pecuniā verbi digne deo cōmēdauerat. Ah quidez
negociator egregius ciuitates quib⁹ preerat: hoc eſt ani-
mas quas regēdas acceperat alloquēs: q̄ eſt ait ſpes nr̄a i. Theſ. ij
aut gaudiū: aut corona glie. Nōne vos ante dñm Ieſum
¶ Et alter venit dicēs. Dñe, mna tua fecit quinq; mnas. Tex.
Seruus iſte: cetus eſt eorū qui ppucio euāgelizare miſſi
ſunt. Qui dñs ad pdicandū eunti vnā mnā i. vnā eādēq;
fidē: q̄ ⁊ circūciſioni credita eſt preſtiterat. Sz hec quinq;
mnas fecit: q: gētes corp̄is ſenſibus ante mācipatas, ad
fidei euāgelice grāz cōuertit. ¶ Et huic ait. Et tu eſto ſu
per quinq; ciuitates: hoc eſt ex earū q̄s imbueras aīarū Expoſi-
fide ⁊ cōuerſatione, magn⁹ ſublimiſq; fulgeto. De quib⁹ tio tro-
myſtice dicit Eſaias. In die illa erūt q̄nq; ciuitates in ter polog-
ra Egypti: loquētes lingua chanaan. Quinq; eī ciuita- ca.
tes in terra Egypti q̄nq; ſunt corporis ſenſus, quibus in
hoc mūdo vtimur: videlicet viſus, auditus, guſt⁹, olfact⁹
⁊ tactus. Et qui viderit mulierem ad cōcupiſcendam eā Mat. v.
qui auertit aures ſuas ne audiat pauperem: qui inebriat Ephe. v.
vino in quo eſt luxuria: q̄ coronari ſe gaudet roſis anteq̄ Sap. ij.
marceſcant: cui⁹ ſanguine plene ſunt man⁹ et dextera re-
pleta eſt muneribus: hui⁹ quinq; ciuitates loquūtur lin-
gua Egypti. i. vniuerſi ſenſus faciūt opera tenebrarum.
Egyptus eī tenebras ſonat. At qui obturat aures ſuas Eſaie
ne audiat ſanguinem: et claudit oculos ne videat malū xxxiij.
⁊ qui guſtat ⁊ videt q̄ ſuauis eſt dñs: qui caſtigat corpus
ſuum ⁊ ſeruituti ſubijcit: qui poteſt dicere cum apoſtolo
chriſti bonus odor ſum⁹ deo: huius ciuitates loquuntur i. Cor. ix.
lingua mutata: quod interpretat Chanaā. Et qui eas a ij. Co. ij.
tenebris docendo cōmutauerit recte quinq; ciuitatibus
preſici memorat: q: nō ſuis tantū, ſed ⁊ de auditorū ſuoz
quos ad lucē vocauit, pfectibus honoratur. ¶ Et alter
venit dicens. Dñe ecce mna tua quā habui repoſitā in ſu Tex.
dario. Timui eī te: q: homo auſter⁹ es: tollis qđ non po
ſuiſti: ⁊ metis qđ nō ſeminaſti. Seruus qui negotiari iuſ-
ſus acceptā dñi pecuniā in ſudario repoſuit: oſtēdit eos
qui ad predicandū idonei, pdicationis officiū iubente do
mino p eccleſiam, vel ſaltē ſuſcipere, vel ſuſceptū digne ge-
rere detractāt. Pecuniā q̄ppe in ſudario ligare: eſt perce
pta dona ſub otio lenti torporis abſcondere. Sūt eī ho-
mies hac ſibi querſitate blādiētes vt dicāt. Sufficit vt de
ſe vnuſquiſq; rationē reddat: q̄d op⁹ eſt alijs pdicare: vt
etiā de ipſis rōnem reddere q̄ſq; cogat: cū apud dñm etiā Pigri-
illi ſunt inexcuſabiles, q̄bus lex data non eſt neq; audito tia ar-
euangelio dormierūt: q: per creaturā poteſt creatorem guitur.
agnoſcere. Hoc eſt eī q̄ſi metere vbi nō ſeminauit. i. eos
etiā impietatis reos tenere: q̄bus verbū legis, aut euāgelij
nō miniſtratū eſt. Hoc autē veluti periculū iudicij deuitā
tes, pigro lāguore a verbi miniſtratiōe cōqēſcūt: et hoc
eſt quaſi in ſudario ligare qđ acceperunt. ¶ Dicit ei. De Tex.
ore tuo te iudico ſerue nequā. Seru⁹ nequā vocat: q: ⁊ pi-
ger ⁊ deſes eſt ad exercendū negotiū: et procax ac ſuper-
bus ad accuſandū dñi iudiciū. ¶ Sciebas q̄ ego auſte- Tex.
rus hō ſum, tollēs qđ nō poſui: ⁊ metēs qđ nō ſeminaui.
Et quare nō dediſti pecuniā meā ad mēſem. Qđ putaue
rat ſe pro excuſatione dixiſſe, in culpam propriā vertitur.
Si inquit durum et crudelem eſſe me noueras: et aliena
ſectari, ibiq; metere vbi non ſeuerim: quare iſtiuſmodi
cogitatio tibi non incuſſit timorem: vt ſcires me mea di-
ligentius queſiturum: et dares pecuniam meam, ſiue ar
gentum ad menſem. Utrumq; enim argyrion grecus
ſermo ſignificat. Eloquia domini inquit eloquentia ca- Pſ. xi.
ſta, argentum igne examinatum. Pecunia ergo ⁊ argen
tum predicatio euangelij eſt: et ſermo diuinus qui dari
debuit ad mēſem, hoc eſt promptis paratiſq; fidelium cor-

Digitized by Google

dibus intimari. Ad quā videlicet menſam. i. auditorū mē
tem: nō alia ꝙ dñica eſt deferenda pecunia: vt oīs ſermo
docentis ſcripture ſenſum ſequat̃. Nā ꝙ hic dñs nō quali
bet pecuniā/ ſed ſuā dicit numularijs eſſe deferendam ex
i. Pe. iiij. ponit apl's dicens. Si qs loq̃tur q̄ſi ſermones dei. ¶ Et
Tex. ego veniēs cū vſuris vtiq̄ exegiſſem illud. Qui verbi pe/
cuniam a doctore ꝑcipit eī: tꝙ credēdo/ neceſſe eſt eā cū
vſuris ſoluat operādo: vt qđ auditu didicit/ exequitur in
actu. In vſura q̄ppe pecunia etiā nō data recipit̃. Vel cer
te de accepto verbi fenore vſuras ſoluit: q̄ ex eo qđ audit
etiā alia ſtudet intelligere/ q̄ necdū ex ꝑdicatoris ore didi
Tex. cit. ¶ Et aſtantibus dixit. Auferte ab illo mnā: ⁊ date illi
q̄ decē mnas habet. Et dixerūt ei. Dñe habet decē mnas.
Recte amittit collatā gratiā quā ꝑdicando alijs cōmuni
care neglexit: vt ei augeat̃ q̄ inde laborauit. Iuxta quod
Apo. ij. angelo Epheſi eccleſie dicitur. Et mouebo cādelabrum
tuum de loco ſuo/ niſi penitentiam egeris. Et cum regiū
chriſma quod ſuperbiendo Saul amiſit: Dauid obedien
do promeruit. Spiritus inquit domini diſceſſit a Saul: ⁊
Allego/ directꝰ eſt in Dauid a die illa/ ⁊ deinceps. Quod vero ab/
rica ex/ lata a nequā ſeruo mna ei qui decem mnas habebat dari
poſitio. iuſſa eſt: myſtice vt reor indicat: intrante plenitudine gē/
tium omnē Iſrael ſaluum futurū: ⁊ tunc abūdantiā gra/
tie ſpiritualis quā modo repenter exercemꝰ illius populi
Tex. doctoribus eſſe conferendā. ¶ Dico autē vobis: q2 oī ha
benti dabitur/ ⁊ abundabit: ab eo autē qui non habet/ et
quod habet auferet̃ ab eo. Hoc ad ſuperiorē ſententiam
reſpicit: docens ⁊ illum poſſe amittere munus dei: qui ha
bens non habet. i. non vtit̃: ⁊ in eo augeri qui habens ha
bet/ hoc eſt bene vtit̃. Que gratiarū mutatio: q̄m in hac
vita geri ſolet. Notandū qđ illud dñi redeuntis examen:
etiā nunc ex parte celebratū/ ſed tunc eſt vniuerſaliter im
plēdū. Quotidie nāq̄ accepto a patre regno redit quia
peregrinātis in terra eccleſie ſemper ſtatū cōſpicit. Quo
tidie i tāto fideliū ſeruoꝝ numero huic pecuniā negotia/
turo cōmodat: in altero modū cōſummati operis exami
nat. Hūc fideliter/ prudenterq̄ laborantē amplioris gra/
tie munere donat: illum deſidias molles ⁊ marcida luxu
oria ſectātem: ⁊ eo qđ dederat ꝓuat. Verum vniuerſali
manifeſtato iudicio: qđ dictu q̄ terribile eſt/ m̄lti q̄ ad do
cēdū videbant̃ idonei/ ob negligētie ſue notā inter indo
ctos reputabunt̃. At illi ſimpliciores fratres/ ⁊ elemētoꝝ
penitꝰ ignari: ob cōuerſatiōis tm̄ eximie deuotionē: inter
Mat. x. apoſtolicos doctores ꝑmia ſumma ꝑcipiēt. Qui em̄ reci/
pit ꝓphetā in noīe ꝓphete/ mercedē ꝓphete accipiet. In
Tex. hoc autē qđ ſequit̃. ¶ Verūtn̄ inimicos meos illos q̄ no
luerūt me regnare ſuper ſe: adducite huc ⁊ interficite an/
te me: impietatē iudeorū/ vel reproborū ad chriſtū cōuer/
ti nolentiū ſignificat in die iudicij puniendā: ⁊ ꝑ duos fi/
Epilogꝰ deles ſeruos/ vtriuſq̄ ppl'i doctores: ꝑ decē ⁊ quīq̄ mnas
euāgelij id eſt credentes ppl'i: per ſeruū nequā/ mali catholici: per
inimicos q̄ cū ſuꝑ ſe regnare noluerūt/ impietates eorū
q̄ vbū fidei: aut nūq̄ audire/ aut male interꝑtādo corrū/
pere maluerunt: per meſſionē ruris nō ſeminati: eorum
etiam quos verbū dei audire contigit diſcuſſio ſignetur.
Quibus quīq̄ perſonis omne genus humanuz quod
in die iudicij eſt futurum exprimitur. Tu autem.

¶ De confeſſoribus. Luce. XII.

¶ In illo tempore: Dixit Ieſus diſcipulis ſuis.
Sint lumbi veſtri ꝑcincti: et lucerne ardētes. Et
vos ſimiles hominibus expectantibus dominuz
ſuum quando reuertatur a nuptijs. Et reliqua.
Homilia beati Gregorij pape.

Sancti euāgelij fratres
chariſſimi aperta eſt nobis lectio recitata. Sed
ne aliquibus ipſa eius planities alta fortaſſe vi
deatur/ eam ſub breuitate tranſcurrimus: quatenus eius
expoſitio ita neſcientibꝰ fiat cognita vt tamen ſcientibus
nō ſit oneroſa. Quia viris luxuria in lumbis ſit/ feminis
in vmbilico: teſtatur dñs qui de diabolo ad beatū Iob lo Iob. xl.
quitur dicens. Virtus eiꝰ in lumbis eiꝰ: ⁊ fortitudo illius
in vmbilico ventris eius. A principali igitur ſexu lūborū
nomine luxuria deſignat̃/ cum dñs dicit. ¶ Sint lumbi Tex.
veſtri precincti. Lūbos em̄ precingimꝰ: cū carnis luxuriā
per continētiam coarctamus. Sed q2 minus eſt mala nō
agere: niſi etiā q̄ſq̄ ſtudeat ⁊ bonis opibus inſudare pro/
tinus addit̃. ¶ Et lucerne ardentes in manibus veſtris. Tex.
Lucernas q̄ppe ardentes in manibꝰ tenemus: cū ꝑ bona
opa proximis nr̄is lucis exēpla mōſtramus. De q̄bus: pro
fecto opibus dñs dicit. Luceat lux veſtra corā hoibus/ vt Mat. v.
videāt opa veſtra bona: ⁊ glorificēt patrē veſtrū qui in ce
lis eſt. Duo aūt ſunt q̄ iubent̃: ⁊ lumbos reſtringere/ ⁊ lu
cernas tenere: vt ⁊ mūditia ſit caſtitatis in corpore: ⁊ lumē
veritatis in operatione. Redemptori em̄ noſtro vnū ſine Copul
altero nequaq̄ placere pōt: ſi aut is q̄ bona agit/ adhuc virtuti
luxurie inquamēta nō deſerit: aut is q̄ caſtitate ꝑeminet/
necdū ſe ꝑ bona opa exercet. Nec caſtitas ḡ magna eſt ſi/
ne bono ope: nec opus bonū eſt aliqđ ſine caſtitate. Sed
etſi vtrūq̄ agit̃: reſtat vt q̄ſquis ille eſt/ ſpe ad ſupernam
patriā tēdat: ⁊ nequaq̄ ſe a vitijs ꝓ mūdi huiꝰ honeſtate
cōtineat. Qui etſi q̄ bona aliq̄n pro honeſtate inchoat in
eius tn̄ intētione nō debet permanere: nec per bona opa
preſentis mundi gloriā querere: ſed totā ſpem in redem/
ptoris ſui aduētu cōſtituat. Vn̄ ⁊ ꝓtinus ſubditur. ¶ Et Tex.
vos ſimiles hoibus expectātibus dñm ſuū/ q̄n reuertat̃ a
nuptijs. Ad nuptias q̄ppe dñs abijt: q2 reſurgēs a mortu/
is/ aſcēdens in celū/ supernā ſibi angelorū multitudinem
nouꝰ hō copulauit. Qui tūc reuertit̃ cū nobis iam per iu
diciū manifeſtat̃. Bn̄ aūt de ſeruis expectātibus ſubdit̃.
¶ Vt cū venerit ⁊ pulſauerit/ cōfeſtim aperiāt ei. Venit Tex.
q̄ppe cū ad iudiciū ꝓperat. Pulſat vero/ cū iam ꝑ egritu/
dinis moleſtias eſſe mortē vicinā deſignat. Cui cōfeſtim
aperimꝰ ſi hūc cū amore ſuſcipimꝰ. Aperire em̄ iudici pul
ſanti nō vult/ q̄ exire de corpe trepidat: ⁊ videre eū quē cō
tēpſiſſe ſe meminit/ iudicē formidat. Qui autē de ſua ſpe
⁊ operatione ſecurꝰ eſt/ pulſanti cōfeſtim aperit: q2 letꝰ iu
dicem ſuſtinet: et cū tēpus ꝓpinque mortis agnouerit/ de
gloria retributionis hilareſcit. Vnde ⁊ ꝓtinus ſubditur.
¶ Bti ſunt ſerui illi q̄s cū venerit dñs/ inuenerit vigilan/ Tex.
tes. Vigilat/ q̄ ad aſpectū veri luminis mētis oculos ap/
tos tenet. Vigilat/ q̄ ſeruat operādo qđ credit. Vigilat/ q̄
a ſe torporis ⁊ negligētie tenebras repellit. Hinc etenim
Paulꝰ dicit. Euigilate iuſti/ ⁊ nolite peccare. Hinc rurſus i. Co. xv.
dicit. Hora eſt nos iam de ſomno ſurgere. Sed veniens Ro. xiij.
dominus/ quid vigilantibus ſeruis exhibeat audiamus.
¶ Amen dico vobis ꝙ precinget ſe: ⁊ faciet illos diſcum/ Tex.
bere: et tranſiens miniſtrabit illis. Precinget ſe: id eſt ad
retributionem preparat. Et faciet illos diſcūbere: id eſt in
eterna quiete refoueri. Diſcūbere quippe noſtrum in re/
gno q̄eſcere eſt. Vnde rurſus dominus dicit. Venient et Mat.
recumbent cū Abraā/ Iſaac ⁊ Iacob. Trāſiens autē dñs viij.
miniſtrat: q2 lucis ſue illuſtratione nos ſaciat. Tranſiens
ꝟo dictū eſt: cū de iudicio ad regnum redit. Vel certe no
bis dñs poſt iudiciū trāſit: q2 ab humanitatis forma in di
uinitatis ſue cōtemplationem nos eleuat. Et trāſire eiꝰ
eſt in claritatis ſue ſpeculationē nos ducere: cū eum queꝫ
in humanitate in iudicio cernimꝰ: etiā in diuinitate poſt
iudicium videmus. Ad iudiciū quippe veniens: in forma Zacha.
ſerui omnibus apparet: quia ſcriptum eſt. Videbunt in xij.
quem tranſfixerunt. Sed cum reprobi in ſupplicium cor/
ruunt/ iuſti ad claritatis eius gloriam pertrahūtur: ſicut
ſcriptum eſt. Tollatur impius/ ne videat gloriam dei. Eſaie
Sed quid ſi ſerui in prima vigilia negligentes extiterint? xxvi.
Prima quippe vigilia: prime etatis cuſtodia eſt. Sed
neq̄ ſic deſperandum eſt/ et a bono opere ceſſandum.
Nam longanimitatis ſue patientiam inſinuans dominꝰ
ſubdit. ¶ Et ſi venerit in ſcđa vigilia: ⁊ ſi in tertia vigilia Tex.
venerit

Digitized by Google

veneritꝛ ⁊ ita inuenerit/beati ſunt ſerui illi. Pꝛima qppe
vigilia pꝛimeuū tp̄s.i.pueritia. Scđa adoleſcētia vel iu
uētus:q auctoꝛitate ſacri eloquij vnū ſunt/dicēte Salo
Eccl̄s.xi. mone. Letare iuuenis in adoleſcētia tua. Tertia aūt ſe
nectꝰ accipit. Qui ergo vigilare in pꝛima vigilia noluit/
cuſtodiat vel ſecūdā: vt q̄ cōuerti a pꝛauitatibus ſuis in
pueritia neglexerit/ad vias vite ſaltem in tp̄e iuuētutis
Vigilie euigilet. Et q̄ in ſcđa vigilia vigilare noluit: tertie vigi
tres my lie remedia nō amittat:vt q̄ in iuuētute ad vias vite non
ſtici. vigilat/ſaltē in ſenectute reſipiſcat. Pēſate fratres cha
riſſimi:q: cōcluſit pietas dei duritiā noſtrā. Non eſt iā q̄
homo excuſationes inueniat. Deus deſpicit ⁊ expectat:
cōtēni ſe videt ⁊ reuocat:iniuriā de cōteptu ſuo ſuſcipit/
et tn̄ q̄nq̄ reuertētibus etiā pꝛemia ꝓmittit. Sed nemo
hāc eius lōganimitatē negligat:q: tāto diſtrictioꝛē iuſti
tiam in iudicio exiget:quāto longioꝛē patientiā ante iu
diciū pꝛerogauit. Hinc et em̄ Paulus dicit. Ignoꝛas q̄m
Rom̄.ij. benignitas dei ad penitētiā te adducit. Scđꝫ duritiā au
tē tuā ⁊ coꝛ impenitēs/theſaurizas tibi irā in die ire ⁊ re
uelationis iuſti iudicij dei. Hinc pſalmiſta ait. Deus iu
dex iuſtus/foꝛtis ⁊ longanimis. Dicturꝰ qppe lōganimē
pꝛemiſit iuſtū:vt quē vides peccata delinquētiū diu pa
tiēter ferre/ſcias hūc q̄nq̄ etiā diſtricte iudicare. Hinc ꝑ
quēdā ſapiētē dicit. Altiſſimus em̄ eſt patiens redditoꝛ.
Eccli. v. patiens em̄ redditoꝛ dicit:q: peccata hominū ⁊ patitur
et reddit. Nā quos diu vt cōuertant tolerat/non cōuer
ſos durius dānat. Ad excutiendā vero mētis noſtre deſi
diā/etiam exterioꝛa dāna per ſimilitudinē deducūtur:vt
per hec animus ad ſui cuſtodiam ſuſcitet. Nam dicitur.
Tex. ❡ Hoc aūt ſcitote:q̄m ſi ſciret paterfamilias qua hoꝛa
fur veniret:vigilaret vtiq̄ ⁊ nō ſineret perfodi domū ſuā
Ex qua pꝛemiſſa ſimilitudine etiā exhoꝛtatio ſubinfert/
Tex. qua dicit. ❡ Et vos eſtote parati:q: qua hoꝛa non puta
tis filius hoīs veniet. Neſciēte em̄ patrefamilias fur do
mū perfodit/q: dū a ſui cuſtodia ſpūs doꝛmit:impꝛouiſa
moꝛs veniens carnis noſtre habitaculū irrūpit:⁊ eū quē
dn̄m domus inuenerit doꝛmiētē necat:q: cū ventura dā
na ſpiritus minime pꝛeuidet/hūc moꝛs ad ſuppliciū ne
ſcientem rapit. Furi aūt reſiſteret ſi vigilaret: q: aduētū
iudicis qui occulte animā rapit/pꝛecauēs ei penitendo
occurreret/ne impenitēs periret. Hoꝛā vero vltimā dn̄s
noſter idcirco nobis voluit eſſe incognitā:vt ſemꝑ poſſit
eſſe ſuſpecta:vt dū illā pꝛeuidere non poſſumus ad illam
ſine intermiſſione pꝛeparemur. Pꝛoinde fratres mei in
conditione moꝛtalitatis veſtre mentis oculos figite:ve
Moni nienti vos iudici ꝑ fletus quotidie ⁊ lamēta pꝛeparate.
tio moꝛa Et cum certa moꝛs maneat omnibus/nolite de tēpoꝛa
lis. lis vite pꝛouidentia incerta cogitare. Terrenarū rerum
vos cura nō aggrauet. Quantiſlibet enim auri ⁊ argēti
molibus circūdetur:q̄buſlibet p̄cioſis veſtibꝰ induat ca
ro:quid eſt aliud q̄ caro? Nolite attēdere q̄d habetis/ſꝫ
conſiderate q̄d eſtis. Vultis audire q̄d eſtis? Pꝛopheta
Eſa.xl. indicat dicens. Vere fenū eſt populus. Si em̄ fenū popu
lus nō eſt/vbi ſunt illi q̄ ea que hodie colimꝰ/vobiſcum
tranſacto anno beati. N. natalitia celebꝛauerūt? O quā
ta ⁊ qualia de pꝛeſentis vite pꝛouiſione cogitabāt:ſꝫ ſur
ripiente moꝛtis articulo/repēte in his que pꝛeuidere no
lebant inuēti ſunt:⁊ cuncta ſimul tēpoꝛalia congregata:
que quaſi ſtabiliter tenere videbant amiſerunt. Si ergo
tranſacta multitudo generis humani ꝑ natiuitatē viruit
in carne:per moꝛtem aruit in puluere/velut fenum fuit.
Quia igit momentis ſuis hoꝛe fugiūt:agite fratres cha
Eccl̄s.ix. riſſimi/vt in bona operis mercede teneātur. Audite q̄d
ſapiens Salomon dicat. Quodcūq̄ poteſt manus tua
facere/inſtāter operare:quia nec opus/nec ratio/nec ſciē
tia/nec ſapientia erunt apud inferos quo tu pꝛoperas.
Quia ergo ⁊ venture moꝛtis tempus ignoꝛamus:⁊ poſt
moꝛtē operare nō poſſumꝰ/ſupereſt vt ante moꝛtē tp̄a in
dulta rapiamus. Sic em̄ moꝛs ipſa cum venerit vincitur
ſi pꝛiuſq̄ veniat ſemper timeatur. Tu autē.

❡ De confeſſoꝛibus. Luce.XII.
❡ In illo tempoꝛe: Dixit Jeſus diſcipulis ſuis.
Sint lumbi veſtri pꝛecincti:⁊ lucerne ardētes in
manibꝰ veſtris. Et reliqua. Homilia Haimonis.

Nter ceteras virtu
tes quas dn̄s noſter Jeſus chꝛiſtꝰ diſcipulis tra
didit:⁊ ꝑ diſcipulos nobis maximā ⁊ pꝛecipuā
caſtitatem oſtendit. Nam cū ſuperius ad ſpontaneā pau
pertatem amandam nos incitaſſet dicens. Facite vobis
ſacculos qui non veteraſcunt theſaurum non deficientē
in celis quo fur non appꝛopiat:nec tinea coꝛrumpit/con
tinuo de ſeruanda caſtitate adiecit di. ❡ Sint lumbi ve Tex.
ſtri pꝛecincti. Quod enim luxuria viris in lumbis fit:⁊ fe
minis in vmbilico:dominus teſtatur cum de diabolo lo
quitur ad beatū Job. Virtus eius in lumbis eius:⁊ foꝛ Job.xl.
titudo illius in vmbilico ventris eius. Lumboꝛum ergo
nomine hic luxuria deſignatur:cum dicitur. Sint lumbi
veſtri pꝛecincti. Lumbos enim pꝛecingimus:cum ardo
rem libidinis amoꝛe caſtitatis refrenamus. Taliter lum
bos pꝛecinctos habebat Joānes baptiſta:de quo ſcriptū
eſt. Quia erat veſtitus pilis cameli:⁊ zona pellicea circa Marc.i.
lumbos eius:nec erat de immundis/qui pꝛopter fluxum
ſeminis eijciebantur extra caſtra:ſed caſtitatem quaꝫ in
mente habebat/in ipſo habitu coꝛpoꝛis demonſtrabat.
Sic ⁊ Helias zonam circa lumbos habebat. Qui enim iiij. reg.i
non pꝛopter amoꝛem filioꝛum iunguntur/ſed pꝛopter li
bidinē explendā:lūbos pꝛecinctos non habent:ſꝫ potius
de illis ſunt/qui pꝛopter immundiciā extra caſtra eijciun
tur/comparati iumentis inſipientibus. Qui vero tollēs
mēbꝛa chꝛiſti facit ea mēbꝛa meretricis:nequaq̄ lumbos
hꝫ p̄cinctos:q̄m ſicut hec ait apl̄s Paulꝰ. Sine pace ⁊ ca Heb.xij.
ſtimonia nemo videbit deū. Quātū em̄ incoꝛruptio car
nis deo placeat:ipſe ꝑ ꝓphetā teſtat dicēs. Hec dicit dn̄s Eſa.lvi.
eunuchis:qui cuſtodierint ſabbata mea ⁊ elegerint q̄ vo
lui/tenuerint fedꝰ meū:dabo eis in domo mea:⁊ in mu
ris meis locū nominatum:⁊ nomen melius a filijs et fi
liabus:nomen ſempiternū q̄d non peribit. Et in Apoca Caſti
lypſi de talibus dicit. Hi ſunt qui cū mulieribus nō ſunt monie
coinquinati:virgines em̄ ſunt. Quod cū oībus fidelibꝰ cōmēda
generaliter obſeruandū ſit/ſpecialiter tn̄ miniſtris eccle tio.
ſiaſtici oꝛdinis cuſtodiendū iniungitur:q̄n in veteri lege
carnes agni:qui in figura coꝛpoꝛis ⁊ ſanguinis immola
tus eſt:nō pꝛius comedere permiſſi ſunt/q̄ renes accin
ctos haberēt dn̄o dicente. Sic ergo comederis illum:re
nes vr̄os accingetis/calciamēta habebitꝫ in pedibꝰ. Itē
Et dixit dn̄s ad Moyſen. Loquere ad Aaron ⁊ ad filios Exo.xij.
eiꝰ. Hō de ſemine vr̄o i q̄ fuerit macula:nō accedat ad al Leui.xxi
tare. Si gibbꝰ fuerit/ſi lippꝰ/ſi albuginē hn̄s in oculo/ſi
impetiginē in coꝛꝑe/vel iugē ſcabiem/ſi cecus fuerit vel
claudus/ſi fracto pede/vel toꝛto naſo/ſi fuerit pondero
ſus/vel hernioſus. Qui em̄ ſacra myſteria manibꝰ tracta
re/⁊ alijs miniſtrare debēt:dignū eſt vt ab oī imūda pol
lutione ſint alieni:vt ſcꝫ ⁊ mēte ſint caſti ⁊ coꝛpoꝛe pudici
Nō in ope Dauid diſcimꝰ. Qui cū veniſſet ad Archime i.reg.xxi.
lech ſacerdotē nō pꝛiꝰ panes ſcrificatos accipe voluit:q̄
ſe ſuoſq̄ mūdos a mulieribꝰ teſtaret:nō vtiq̄ ſolū alienis
neq̄ cōcubinis/ſꝫ etiā a ꝓpꝛijs vxoꝛibꝰ. Ait em̄. Et q̄dē ſi
de mulieribꝰ agit:cōtinuimꝰ nos ab heri ⁊ nudiuſtertiꝰ
q̄n egrediebamur:⁊ fuerūt vaſa pueroꝝ mūda. Quapꝛo
pter ꝯſideret vnuſq̄ſq̄ cōſcientiā ſuā:⁊ ſi ſe incōtinentem
ſenſerit i coꝛꝑe/abſtineat ſe a ſacra cōione foꝛte:ne ad iu
diciū accipiat/q̄d fidelibꝰ datū eſt ad remediū:timēs illō
q̄d terribiliter clamat apl̄s dicēs. Quicūq̄ mādicauerit
panē/vl̄ biberit calicē dn̄i indigne:reꝰ erit coꝛꝑis ⁊ ſangui i.Coꝛ.xi.
nis dn̄i. Pꝛobet aūt ſeipſꝫ hō:⁊ ſic de pane illo edat ⁊ de ca
lice bibat. Qui em̄ mādicat ⁊ bibit indigne:iudiciū ſibi
mādicat ⁊ bibit/nō dijudicās coꝛpꝰ dn̄i. Vel certe alr̄:lū
bos p̄cingimꝰ/cū oīa ipedimēta mūdi poſtponimꝰ:vt in

Digitized by Google

to ergo quiſq̄ minus oſtēditur doctus: quāto conuincit minus patiens. Neq̄ enim poteſt veraciter bona docendo impendere: ſi viuēdo neſciat equanimiter aliena mala tolerare. Quanto enim culmine virtus patientie polleat rurſum Salomon indicat dicens. Melior eſt patiēs viro forti: ⁊ qui dominat animo ſuo/ expugnatore vrbiū. Minor eſt ergo victoria vrbes expugnare: q: extra ſunt que vincuntur. Maius autem eſt quod per patientiam vincitur: quia ipſe a ſe animus ſuperatur: et ſemetipſum ſibimetipſi ſubijcit: quando eum patientia in humilitatis tolerantia ſternit. Sciendum vero eſt ꝙ plerūq̄ euenire patiētibus ſolet: vt eo quidem tempore quo aduerſa patiuntur/ vel contumelias audiūt/ nullo dolore pulſent ⁊ ſic patientiā exhibent/ vt cuſtodire etiā cordis innocentiam curent. Sed cum poſt paululum hec ipſa que pertulerint ad memoriam reuocant: igne vehementiſſimi doloris inſtigantur: argumenta vltionis inquirunt: ⁊ manſuetudinem quam tolerantes habuerunt/ in retractione ſua ſemetipſos dijudicantes perdunt. Callidus nāq̄ aduerſarius bellū contra duos mouet: vnū videlicet inflammans/ vt cōtumelias prior inferat: alterū vero prouocās vt cōtumelias leſus reddat. Sed q: iā eius victor extitit/ quē ad ꝑferendas cōtumelias cōmouit: contra illū acrius dolet/ quem ad reddēdas iniurias cōmouere nō potuit. Unde fit vt tota ſe virtute cōtra eū erigat/ quem cōtumelias fortiter ptuliſſe cōſiderat. Quem quia cōmouere in ipſa iniuriarū iaculatiōe nō potuit: ab aperto certamine interim recedēs/ in ſecreta cogitatione deceptionis tēpus inquirit. Et qui in publico bello perdidit/ ad exhibendas occulte inſidias exardeſcit. Quietis nāq̄ iam tēpore ad victoris animū redit: ⁊ vel dāna rerū vel iniuriarū iacula ad memoriam reducit. Cunctaq̄ que illata ſunt ſibi vehementer exaggerās/ fuiſſe intolerabilia oſtēdit: ⁊ quieſcētis animū tanto furore cōturbat: vt plerūq̄ vir patiēs illa ſe equanimiter toleraſſe/ etiā poſt victoriā captiuus erubeſcat: ſeq̄ nō reddidiſſe cōtumelias doleat: ⁊ deteriora rependere ſi occaſio prebeatur/ querat. Quibus ergo iſti ſunt ſimiles: niſi his q̄ per fortitudinē in campo victores ſunt: ſed per negligentiā poſtmodū intra vrbis clauſtra capiūtur? Quibus iſti ſunt ſimiles: niſi his q̄s irruēs grauis languor a vita nō ſubtrahit/ ſ; leuiter veniēs recidiua febris occidit? Ille vero veraciter patiētiā ſeruat: q̄ et ad tempus aliena mala ſine dolore tolerat: ⁊ hec eadē retractās/ ptuliſſe ſe talia exultat: ne bonū patientie quietis tpe pereat qđ in ꝑturbationibus cuſtodit. Sed q: natalē martyris hodierna die colimus fratres mei: nequaq̄ nos a virtute eius patiētie eſtimare extraneos debemus. Si ei adiuuāte nos dño virtutē patiētie ſeruare cōtendimus: ⁊ in pace eccſie viuimus: ⁊ tñ martyrij palmā tenemus. Duo quippe ſunt martyrij gñā: vnū in publico/ aliud in mēte ſimul ⁊ actione. Itaq̄ eſſe martyres poſſumus etiā ſi nullo ferro ꝑcutiētium trucidemur. Mori quippe a ꝑſequente/ martyriū in aperto ope eſt: ferre vero cōtumelias/ odiētē diligere/ martyriū eſt in occulta cogitatiōe. Nā q: duo ſunt martyrij genera: vnū in occulto opere/ aliud in publico: teſtat veritas que Zebedei filios requirit dicēs. Poteſtis bibere calicē quem ego bibiturus ſum? Cui cū protinus reſponderunt poſſumus: Ilico dñs reſpondit dicēs. Calicem quidē meū bibetis. Quid enī ꝑ calicē/ niſi dolorem paſſionis accipimus? De quo alio loco dicit. Pater/ ſi fieri pōt/ tranſeat a me calix iſte. Et Zebedei filij i. Iacobus ⁊ Ioānes/ non vterq̄ ꝑ martyriū occubuit: ⁊ tñ ꝙ vterq̄ calicem biberet audiuit. Ioānes nāq̄ nequaq̄ ꝑ martyriū vitā finiuit/ ſ; tamē martyr extitit: q: paſſionē quā nō ſuſcepit in corpore/ ſeruauit in mēte. Et nos ergo hoc exemplo ſine ferro martyres eſſe poſſumus/ ſi patientiā veraciter in aīo cuſtodiamus. Nō ab re arbitror: fratres chariſſimi ſi vnū vobis exemplū ſeruande patiētie ad edificationē loquar. Fuit quidē diebus noſtris Stephanus noīe: pater monaſterij iuxta Reatine vrbis menia cōſtituti: vir valde ſanctus/ patiētie virtute ſingularis. Et ſuperſunt multi qui illū nouerunt: eiuſq̄ vel vitam vel obitum narrant. Erat autē huius lingua ruſtica ſed docta vita. Hic pro amore celeſtis patrie cuncta deſpexerat/ poſſidere aliquid in hoc mūdo fugiebat. Tumultus deuitabat hominum: crebris ac prolixioribus orationibus intentus erat. Uirtus tamen patientie in eo vehementer excreuerat: ita vt ſibi amicum crederet/ qui ſibi moleſtie aliquid irrogaret. Reddebat contumelijs gratias. Si quod in ipſa ſui inopia ei dānū fuiſſet illatum: hoc maximū lucrum putabat. Oēs ſuos aduerſarios/ nihil aliud q̄ adiutores eſtimabat. Hūc cū dies mortis eius egredi de corpore vrgeret: conuenerunt multi/ vt tam ſancte anime de hoc mundo recedenti ſuas animas cōmendarent. Cūq̄ circa lectum illius hi qui conuenerant omnes aſſiſterent: alij corporeis oculis ingredientes angelos viderunt/ ſed dicere aliq̄d nullo modo potuerunt. Alij omnino nihil viderunt: ſed omnes q̄ aderant/ ita vehementiſſimus timor perculſit: vt nullus egrediente illa ſancta anima/ illic ſtare potuiſſet. Et hi q̄ qui viderāt: ⁊ hi qui omnino nihil viderāt/ vno omnes timore perculſi ⁊ territi fugerūt: nulluſq̄ illic aſſiſtere illo moriente potuit. Penſate ergo fratres: omnipotēs deus qualiter terreat quando diſtrictus iudex venturus eſt: ſi ſic aſſiſtentes terruit quando gratus remunerans venit. Aut qualiter timeri poteſt cum videri poterit ſi ſic mētes preſentium ſtrauit/ ⁊ quando videri nō potuit. Ecce fratres chariſſimi ſeruata illa/ ⁊ in eccleſiaſtica pace patientia/ ad quantum hunc retributionis culmē euexit. Quid huic ſuus conditor intus dedit: de quo nobis tantā gloriā in die exitus eius et foris innotuit? Quibus hunc credamus/ niſi ſanctis martyribus ſociatū: quē atteſtātibus corporeis q̄ oculis a beatis ſpiritibus cōſtat eſſe ſuſceptū? Nullo iſte gladio ꝑcuſſus occubuit: ⁊ tamen coronā patiētie quā in mente tenuit/ in egreſſione ꝑcepit. Probamus quotidie verū eſſe qđ ante nos dictū eſt: q: ſancta eccleſia electorū floribus plena/ habet in pace lilia/ in bello roſas. Sciēdum preterea eſt/ ꝙ duobus modis virtus patiētie exerceri ſolet. Alia nāq̄ ſunt q̄ a deo: alia q̄ ab antiquo aduerſario alia que a proximo ſuſtinemus. A proximo nāq̄ ꝑſecutiōes damna ⁊ cōtumelias: ab antiquo aduerſario tentamenta: a deo autē flagella toleramus. Sed in oībus his tribus modis: vigilāti oculo ſemetipſam debet mens circūſpicere: ne cōtra mala proximi pertrahat ad retributionē mali: ne cōtra tentamenta aduerſarij ſeducat ad delectationem vel cōſenſum delicti: ne cōtra flagella opificis ad exceſſum prouat murmurationis. Perfecte enī aduerſarius vincit: quādo mens noſtra ⁊ inter tentamēta eius ad delectationē/ atq̄ cōſenſum nō trahitur: ⁊ inter cōtumelias ꝓximi cuſtodit ab odio: ⁊ inter flagella dei cōpeſcit a murmuratione. Nec hec agentes/ retribui nobis p̄ſentia bona requiramus. Nam pro labore patientie/ bona ſperāda ſunt ſequentis vite: vt tunc premiū noſtri laboris incipiat quādo oīs iam labor funditus ceſſat. Unde ⁊ per pſalmiſtam dicitur. Nō in finem obliuio erit pauperis/ patiētia pauperū non peribit in finem. Quaſi enī periſſe patientia pauperū cernitur: cū nil pro illa in hac vita humilibus recompenſat. Sed patientia pauperū in finē nō perit: q: tunc eius gloria percipit: cum ſimul oīa laborioſa terminant. Seruate ergo fratres in mēte patiētiā/ eāq̄ cū res exigit exercere in operatione. Nullū veſtrū ad odiū proximi cōtumelioſa verba cōmoueat: nulla perituratū rerum dāna perturbent. Si enī fixa mente manſura dāna pertimeſcitis: dāna rerum tranſeuntiū grauia nō putatis. Si eterne retributionis gloriā cōcupiſcitis/ de temporali iniuria nō doletis. Tolerate ergo aduerſarios veſtros: ſed vt fratres diligite quos toleratis. Eterna premia pro dānis temporalibus querite. Nec quiſq̄ veſtrum ſuis ſe viribus hanc implere poſſe confidat/ ſed obtinere precibus: vt ipſe hanc qui imperat preſtet. Et ſcimus quia petentes libenter exaudiet: quādo hoc petitur largiri quod im

Prouer. xvj.

Duplex bellum diaboli.

Spiritale martyrium.

Mat. xx.

Mat. xxvj.

Duplex exercitiū patiētie.

Psal. ix.

Digitized by Google

bet. Cū cōtinue pulſat̄ in ꝑce: cōcite opitulat̄ in tēratiōe per dn̄m nr̄m Jeſum chriſtū/ q̄ cū eo viuit ⁊ regnat de⁹ in vnitate ſpiritusſancti: per oīa ſecula ſeculorum. Amen.

¶ De martyribus. Matthei. V.

¶ In illo tempore: Videns Jeſus turbas aſcendit in montem. Et cum ſediſſet acceſſerunt ad eū diſcipuli eius. Et aperiens os ſuum docebat eos dicens. Beati pauperes ſpū. Et reliqua. Homilia beati Auguſtini epiſcopi.

Sermonē quē locutus eſt dn̄s noſter Jeſus chriſt⁹ in mōte: ſicut in euāgelio ſm̄ Mattheū legim⁹: ſi q̄s pie/ ſobrieq̄ cōſiderat: puta ꝙ inueniat in eo quod ad mores optimos pertinet/ perfectū vite chriſtiane modū. Quod polliceri nō temere audemus/ ſed ex ipſis eiuſdem domini verbis cōijcimus. Nam ſic ipſe ſermo concludit: vt appareat in
mat. vij. eo precepta eſſe oīa: q̄ ad informandā vitā pertinent. Sic enim dicit. Omnis ḡ qui audit verba mea hec/ ⁊ facit ea aſſimilabo eum viro ſapiēti: qui edificauit domū ſuā ſupra petram. Deſcendit pluuia/ venerūt flumina/ flauerūt venti ⁊ offenderūt domū illam/ ⁊ nō cecidit: fundata em̄ erat ſupra petram. Et oīs qui audit verba mea hec/ ⁊ nō facit ea: ſimilabo eū viro ſtulto: qui edificauit domū ſuā ſup arenā. Deſcendit pluuia/ venerūt flumina/ flauerunt vēti: ⁊ offenderūt domū illā ⁊ cecidit: ⁊ facta eſt ei⁹ ruina magna. Cū vero nō dixit. Qui audit v̱ba mea tātū/ ſʒ addidit dicens. Qui audit verba mea hec: ſatis vt arbitror ſignificauit hec v̱ba q̄ in mōte locutus eſt/ tam ꝑfecte inſtruere vitā eoꝝ qui voluerint ſm̄ ea viuere: vt merito cōparent̄ edificāti ſupra petrā. Hoc dixi vt appareat iſtum ſermonē omnib⁹ preceptis quibus chriſtiana vita informatur eſſe ꝑfectū: nam de hoc capitulo diligentius ſuo loco tractabit̄. Huius igitur ſermonis initium ſic aſſumit̄.
Tex. ¶ Cum vidiſſet Jeſus turbas multas aſcēdit in montē. Et cū ſediſſet acceſſerūt ad eū diſcipuli eius. Et aperiens
Mōtis ſignificatio. os ſuū docebat eos. Si querit̄ quid ſignificet mōs: bene intelligit̄ ſignificare maiora precepta iuſtitie: q2 minora erant que iudeis data ſunt. Unus aūt deus ꝑ ſanctos ꝓphetas ⁊ famulos ſuos: ſm̄ ordinatiſſimā diſtributionē tempoꝝ dedit minora ꝑcepta ꝑplo: quem timore adhuc alligari oportebat: ⁊ ꝑ filiū ſuū maiora ꝑplo: quē charitate iam liberari cōuenerat. Cū aūt minora minorib⁹ maiora maiorib⁹ dant̄: ab eo dant̄ qui ſolus nouit cōgruētem ſuis tꝑib⁹ generi hūano exhibere medicinā. Nec mirū eſt fratres ꝙ dantur precepta maiora ꝓpter regnū celoꝝ: et minora data ſunt ꝓpter regnū terrarū/ ab eodē vno deo qui fecit celū ⁊ terrā. De hac ergo iuſtitia q̄ maior eſt: dicit̄ per ꝓphetā. Juſtitia tua ſicut montes dei. Et hoc bene ſignificat ꝙ ab vno magiſtro ſolo docendis tantis rebus idoneo docemur in monte. Sedēs autē docet: qđ ꝑtinet ad dignitatem magiſtri. Et accedūt ad eū diſcipuli eius: vt audiendis illis v̱bis hi eſſent etiā corpore viciniores: q̄ preceptis implendis aīo ꝓpinquabant. Aperuit os ſuū ⁊ docebat eos. Iſta circūlocutio qua ſcribit̄. Et aperiēs os ſuū/ fortaſſe ipſa mora cōmendat aliquanto longiorē fu-
Tex. turū eſſe ſermonem: niſi forte nō vacet ꝙ nūc eū dictū eſt
Eccl. vj aperuiſſe os ſuū: qđ in lege veteri aperire ſolebat ora prophetarum. Quid ergo dicit? ¶ Beati pauperes ſpiritu: qm̄ ipſoꝝ eſt regnū celoꝝ. Legimus ſcriptū de appetitione rerū tēporaliū. Omnia vanitas ⁊ preſumptio ſpiritus. Preſumptio aūt ſpūs: audaciam ⁊ ſupbiā ſignificat. Uulgo etiā magnos ſpūs ſupbi habere dicūt̄: ⁊ recte quādoquidem ſpūs etiā ventus vocat̄. Unde ſcriptū eſt. Ignis grando nix glacies: ⁊ ſpūs tempeſtatis. Quis v̱o neſciat ſupbos inflatos dici/ tāq̄ vento diſtentos? Unde eſt illud
j. Co. viij etiā apl̄i. Scientia inflat/ charitas edificat. Quapropter recte hic intelligunt̄/ pauperes ſpū/ humiles ⁊ timētes dn̄m. i. nō habentes inflantē ſpiritū. Nec aliūde oīno incipere oportuit beatitudinē: ſiquidem ꝑuētura eſt ad ſummā ſapientiā. Initiū autem ſapientie timor dn̄i. Quoniā
Eccl. j. ⁊ econtrario. Initiū oīs peccati ſuperbia ſcribit̄. Super-
Eccl. x. bi ergo appetant ⁊ diligant regna terrarū. Beati autem
Tex. pauperes ſpiritu qm̄ ipſorum eſt regnū celorū. ¶ Beati mites: quoniā ipſi hereditate poſſidebunt terrā. Illā credo terrā: de qua in pſalmis dicitur. Spes mea es tu: portio mea in terra viuentiū. Significat em̄ quandā ſoliditatem ⁊ ſtabilitatem hereditatis perpetue/ vbi anima per bonum affectum tāq̄ loco ſuo requieſcit/ ſicut corpus in terra: ⁊ inde cibo ſuo alitur ſicut corpus ex terra: ipſa eſt requies ⁊ vita ſanctorum. Mites aūt ſunt qui cedūt im- Ro. vij.
probitatibus: ⁊ non reſiſtunt in malo/ ſed vincunt in bono malo. Rixentur ergo immites ⁊ dimicēt pro negotijs temporalibus. Beati autem mites: quoniam ipſi hereditate poſſidebunt terrā: de qua pelli non poſſunt. ¶ Bea- Tex.
ti lugētes: quoniā ipſi cōſolabunt̄. Luctus eſt triſtitia de amiſſione charorū: cōuerſi aūt ad dn̄m/ ea que in hoc mū- Luctus ratio.
do chara amplectabant̄ amittūt. Neq̄ em̄ gaudent his rebus quibus ante gaudebant: ⁊ donec fiat in illis amor eternoꝝ/ nōnulla meſtitia ſauciant̄. Cōſolabunt̄ ergo ſpirituſancto: qui maxime propterea paracletus noiatur: id eſt conſolator: vt tēporalē amittentes/ eterna letitia perfruantur. ¶ Beati qui eſuriunt ⁊ ſitiunt iuſtitiā: quoniā Tex.
ipſi ſaturabunt̄. Jam vos amatores dicit veri ⁊ incōcuſſi boni. Illo ergo cibo ſaturabuntur: de quo ipſe dn̄s dicit. Meus cibus eſt/ vt faciā volūtatem patris mei/ qđ eſt iu- Joā. iiij.
ſtitia. Et illa aqua de qua quiſquis biberit: (vt idē dicit) fiet in ea fons aque ſalientis in vitā eternā. ¶ Beati mi- Tex.
ſericordes: quoniā ipſorū miſerebit̄ deus. Beatos eſſe dicit qui ſubueniūt miſeris: qm̄ eis ita rependit̄/ vt de miſeria liberent̄. ¶ Beati mundo corde: quoniā ipſi deum vi- Tex.
debunt. Ergo ſtulti ſunt: qui dn̄m iſtis exteriorib⁹ oculis querūt cū corde videat̄: ſicut alibi ſcriptū eſt. Et in ſim- Sap. j.
plicitate cordis querite illū. Hoc eſt em̄ mūdū cor/ qđ eſt ſimplex cor: ⁊ queadmodū lumen hoc videri nō poteſt niſi oculis mūdis: ita nec deus videtur/ niſi mundū illud ſit quo videri pōt. ¶ Beati pacifici: qm̄ filij dei vocabūtur. Tex.
In pace perfectio eſt vbi nihil repugnat. Et ideo filij dei pacifici/ qm̄ nihil reſiſtit deo: ⁊ vtiq̄ filij ſimilitudinē patris habere debēt. Pacifici aūt in ſemetipſis ſunt: qui oēs animi ſui motus cōponentes: ⁊ ſubijciētes rationi/ id eſt menti ⁊ ſpiritui carnaleſq̄ cōcupiſcentias habentes edomitas/ fiunt regnū dei: in quo ita ordinata ſunt oīa: vt id quod eſt in hoie precipuū ⁊ excellēs/ hoc imperet ceteris non reluctātibus: que ſunt nobis beſtijſq̄ cōmunia. Atq̄ Pacifici q̄ dicant̄
ad idipſum quod excellit in hoīe. i. mens ⁊ ratio ſubijciat̄ potiori: quod eſt ipſa veritas vnigenitus dei filius. Neq̄ em̄ imperare poteſt inferiorib⁹: niſi ſuperiori ſeipſe ſubijciat. Et hec eſt pax que dat̄ in terra hoībus bone volūtatis. Hec vita cōſummati ꝑfectiq̄ ſapiētis. De huiuſmodi Luce. ij.
regno pacatiſſimo ⁊ ordinatiſſimo miſſus eſt foras princeps hui⁹ ſeculi: qui ꝑuerſis inordinatiſq̄ dominat̄. Hac pace intrinſecus cōſtituta atq̄ firmata: quaſcūq̄ perſecutiōes ille q̄ foras miſſus eſt/ forinſecus cōcitauerit/ auget gloriā/ que ſm̄ dominū eſt: nō aliq̄d in illo edificio labefactās/ ſed deficiētibus machinis ſuis innoteſcere faciens quāta firmitas intus extructa ſit. Ideo ſequit̄. ¶ Beati Tex.
qui ꝑſecutionē patiunt̄ ꝓpter iuſtitiā: qm̄ ipſoꝝ eſt regnū celorū. Sūt aūt oēs iſte octo ſentētie. Jam enim ceteros cōpellās loquit̄ ad illos q̄ aderāt dicēs. Beati eritis cum vos maledicēt ⁊ ꝑſequent̄. Superiores aūt ſentētias generaliter digerebat. Nō enim dixit. Beati pauperes ſpū/ qm̄ veſtrū eſt regnū celoꝝ: ſed qm̄ ipſoꝝ eſt inq̄t regnū celorū. Neq̄. Beati mites/ qm̄ vos poſſidebitis terrā: ſʒ qm̄ ip[...]ſſidebūt terrā. Et ita cetera vſq̄ ad octauā ſniam vbi [...] Bti q̄ ꝑſecutionē patiunt̄ ꝓpter iuſtitiā: qm̄ ipſoꝝ eſt regnū celoꝝ. Inde iā incipit loq̄ ꝑſentes cōpellās: cū ⁊ illa q̄ ſupra dicta ſunt ad eos etiā ꝑtineant/ qui preſentes

Digitized by Google

audiebant:⁊ hec poſtea q̄ videntur preſentibus ſpeciali/
ter dici / pertineant etiam ad illos qui abſentes vel poſt
futuri erant. Quapropter iſte ſententiarū numerꝰ diligē
ter cōſiderandus eſt. Incipit eīm beatitudo ab humilita/
te. Beati pauperes ſpiritu.i.non inflati. Dū ſe diuine au/
ctoritati ſubdit aīa:timēs poſt hanc vitam ne pergat ad
penas:etiā ſi forte in hacvita ſibi beata eſſevideat. Inde
venit ad diuinarum ſcripturarum cognitionē / vbi opor/
tet eam ſe mitem prebere pietate:ne id quod imperitis vi
detur abſurdum vituperare audeat:⁊ pertinacibus con/
certatiōibus efficiat̄ indocilis. Inde iā incipit ſcire : qui/
bus nodis ſeculi huiꝰ per carnalē conſuetudinem ac pec
Gradꝰ cata teneat̄. Itaq̄ in hoc tertio gradu in quo ſcientia eſt
beatitu/ luget̄ amiſſio ſummi boni:q: inheret̄ extremis. In quar/
dinum. to aūt gradu labor eſt / vbi vehementer incūbitur:vt ſeſe
animꝰ auellat ab eis:quibꝰ peſtifera dulcedine innexus
eſt. Hic ḡ eſurit̄ ⁊ ſititur iuſtitia:⁊ multum neceſſaria eſt
fortitudo:q: nō relinquit̄ ſine dolore / qd̄ cū delectatiōe re
tinet̄. Quinto aūt gradu pſeuerātibꝰ in labore datur eua
dendi cōſiliū:q: niſi quiſq̄ adiuuet̄ a ſuperiore:nullo mō
ſibi eſt idoneus / vt ſeſe tantis miſeriarū implicamētis ex/
pediat. Eſt aūt iuſtū cōſiliū:vt qui ſe a potentiore adiuua/
ri vult / adiuuet in timore infirmiorem in quo eſt ipē potē
tior. Ideoq̄ beati miſericordes:qm̄ ipſoꝝ miſerebit̄ deus
Sexto gradu eſt cordis munditia / de bona cōſcientia bo
norū operū / valens ad cōtemplandū illud ſummū bonū
qd̄ ſolo puro et ſereno intellectu cerni pōt. Poſtremo eſt
ſeptima ipſa ſapientia.i. cōtemplatio veritatis / pacificās
totū hoīem / ⁊ ſuſcipiēs ſilitudinem dei : q̄ ita cōcluditur.
Beati pacifici:qm̄ ipſi filij dei vocabunt̄. Octaua tanq̄
ad caput redit:q: cōſummatū pfectūq̄ oſtēdit et probat.
Itaq̄ in prima ⁊ in octaua nominatū eſt regnū celorum.
Beati pauperes ſpiritu:qm̄ ipſoꝝ eſt regnū celoꝝ. Et bti
qui perſecutionem patiunt̄ ꝓpter iuſtitiā:qm̄ ipſoꝝ eſt re
gnū celorū:cū iam dicit̄. Quis nos ſeparabit a charitate
Ro.viij. chriſti:tribulatio an anguſtia / an pſecutio / an fames / an
nuditas / an periculū / an gladiꝰ: Septē ſunt q̄ perficiunt
Nam octaua clarificat:⁊ qd̄ pfectuꝫ eſt demōſtrat:vt per
hos gradus pficiantur / ⁊ ceteri tāq̄ a capite rurſus exor/
diens. Videt̄ ergo mihi etiā ſeptiformis operatio ſpūſſan/
Eſaie.xi. cti:de quo Eſaias loquit̄ / his gradibꝰ ſententijſq̄ cōgrue/
re. Sed intereſt ordinis. Nā ibi enumeratio ab excellētio
ribus cepit:hic vo ab inferioribꝰ. Ibi nāq̄ incipit a ſapiē/
Eccli.i. tia dei / ⁊ definit a timore dei : ſed initiū ſapiētie timor dñi
eſt. Quapropter ſi gradatim tanq̄ aſcendētes numere/
mus:primꝰ ibi eſt timor dei:ſecūda pietas:tertia ſcientia:
quarta fortitudo:quintū cōſiliū : ſextus itellectꝰ:ſeptima
ſapientia. Timor dei cōgruit humilibꝰ:de quibꝰ hic dicit̄.
Beati pauperes ſpū.i.nō inflati / nō ſupbi:quibꝰ apſtus di
cit. Noli altū ſapere / ſꝫ time.i.noli extolli. Pietas cōgruit
mitibus. Qui eīm pie querit ⁊ honorat ſanctā ſcripturā:
⁊ nō reprehēdit qd̄ nōdū intelligit:et ꝓpterea nō reſiſtit:
Recolle qd̄ eſt mitē eſſe. Vn̄ hic dr̄ Beati mites. Sciētia cōgruit
ctio p̄di/ lugētibꝰ qui iā cognouerūt in ſcripturis quibꝰ malis vin
ctorum. cti tenebant̄:qui tāq̄ bona ⁊ vtilia ignorantes appetiue
runt:de quibꝰ hic dicit̄. Beati qui lugent. Fortitudo con
gruit eſurientibꝰ ⁊ ſitientibꝰ. Laborant eīm deſiderantes
gaudiū de veris bonis:⁊ amorē a terrenis et corporalibꝰ
auertere cupientes. De quibꝰ hic dicit̄. Beati qui eſuriūt
⁊ ſitiūt iuſtitiā. Conſiliū cōgruit miſericordibꝰ. Hoc eīm
vnū remediū eſt de tantis malis euadendi:vt dimittamꝰ
Mat.vi. ſicut nobis dimitti volumꝰ:⁊ adiuuemꝰ in quo poſſumꝰ
alios : ſicut nos in quo nō poſſumꝰ cupimꝰ adiuuari. De
quibus hic dr̄. Beati miſericordes. Intellectꝰ cōgruit mū
Eſaie dis corde:tāq̄ purgato oculo quo cerni poſſit / qd̄ corpo/
lxiiij. reus oculus non vidit:nec auris audiuit:nec in cor homi
i.Cor.ij. nis aſcendit:de quibus hic dicitur. Beati mundo corde.
Sapientia cōgruit pacificis:in quibꝰ iam ordinata ſunt
oia:nulluſq̄ motus aduerſus rationē rebellis eſt:ſed cū/
cta obtemperāt ſpiritui hoīs:cum ⁊ ipē obtemperet deo:
de quibus hic dicit̄. Beati pacifici. Vnum autem premiū
quod eſt regnū celorum pro ipſis gradibus varie nomi/
natum eſt. In primo ſicut oportebat / poſitum eſt regnuꝫ
celorum:quod eſt pfecte ſummeq̄ ſapientie anime ratio/
nalis. Sic itaq̄ dictū eſt. Beati pauperes ſpiritu:quoniā Eccli.i.
ipſorum eſt regnū celorū:tāq̄ diceretur. Initium ſapien/
tie timor dñi. Mitibꝰ hereditas / tāq̄ teſtamētū patris cū
pietate querentibꝰ. Beati mites:qm̄ ipſi hereditate poſ/
ſidebunt terram. Lugentibus conſolatio / tāq̄ ſciētibus
quid admiſerint:et quibus meſti ſint. Beati qui lugent:
quoniā ipſi cōſolabuntur. Eſurientibus ⁊ ſitientibus ſa/
turitas tāq̄ refectio laborantibus fortiterq̄ certantibus
ad ſalutē. Beati qui eſuriūt ⁊ ſitiūt ꝓpter iuſtitiā:quoniā
ipſi ſaturabunt̄. Miſericordibꝰ miſericordia / tāq̄ vero ⁊
optimo cōſilio vtentibus:vt eis hoc exhibeatur a poten/
tiore / quod inualidioribus exhibebant. Beati miſericor/
des:quoniā ipſoꝝ miſerebitur deus. Mūdis corde facul
tas videndi deū / tāq̄ purū oculū ad eterna intelligenda
gerentibꝰ. Beati mūdo corde:qm̄ ipſi deū videbūt. Paci
ficis dei ſimilitudo eſt / tāq̄ perfecte ſapiētibꝰ:formatiſq̄
ad imaginem dei p regenerationeꝫ renouati hoīs. Bea/
ti pacifici:qm̄ filij dei vocabunt̄. Et iſta quidē in hac vita
cōpleri poſſunt / ſicut impleta eſſe in apſtis credimꝰ. Nam
illa oimoda et in angelicā formā mutatio:que poſt hanc
vitam ꝓmittit̄ / nullis vbis exponi pōt. Beati ergo q̄ pſe
cutiōes patiunt̄ ꝓpter iuſtitiā:qm̄ ipſoꝝ eſt regnū celoꝝ.
Hec octaua ſententia q̄ ad caput redit:pfectūq̄ hoīeꝫ de
clarat:ſignificat̄ forſaſſe circūciſiōe octaue diei in veteri
teſtamēto:⁊ dñi reſurrectione poſt ſabbatū:qui eſt vtiq̄ Ogdoa
octauus dies idē qui primus:⁊ celebratione octauarum dis my/
feriarū:quas in regeneratione noui hoīs celebramus:et ſterium.
numero ipſo pētecoſtes. Nā ſeptenario numero ſepties
multiplicato / quo fiunt quadragintanouem / quaſi octa
uus addit̄ : vt quinquaginta cōpleant̄ et tāq̄ redeat̄ ad
caput:quo die miſſus eſt ſpūſſanctus quo in regnū celoꝝ
ducimur:⁊ hereditatē accipimꝰ:⁊ cōſolamur ⁊ paſcimur
⁊ miſericordiam cōſequimur:⁊ mūdamur ⁊ pacificamur
atq̄ ita pfectiores extrinſecus illatas moleſtias pro veri/
tate et iuſtitia ſuſtinemꝰ. ¶ Beati eritis (iquit) cū vobis Tex.
maledicent ⁊ vos pſequent̄:et dicent omne malū aduer/
ſum vos / mentientes ꝓpter me. Gaudete ⁊ exultate:qm̄
merces veſtra multa eſt in celis. Animaduertat quiſquis
qui delicias huius ſeculi ⁊ facultates rerū temporalium
querit in noīe chriſtiano intrinſecus eſſe beatitudinē no
ſtrā : ſicut de aīa eccleſiaſtica ore ꝓphetico dicit̄. Omnis pſ. xliiij.
pulchritudo filie regis intrinſecus. Nam extrinſecus ma
ledicta:et pſecutiones detractioneſq̄ ꝓmittunt̄. De qui/
bus tamen magna merces in celis eſt:que ſentit̄ in corde
patiētiū / eoꝝ qui iam poſſunt dicere. Gloriamur in tribu Roī.v.
latione:ſcientes qm̄ tribulatio patientiā operat̄:patien/
tia ꝓbationem / probatio ſpem:ſpes aūt nō cōfundit:qm̄
charitas dei diffuſa eſt in cordibꝰ noſtris / per ſpm̄ſanctū
qui datus eſt nobis. Non eīm iſta perpeti fructuoſum eſt:
ſed iſta pro chriſti noīe nō ſolū equo aīo / ſed etiā cū exulta
tione tolerare. Nā multi heretici in noīe chriſtiano aīas
decipientes / multa talia patiunt̄. Sed ideo excluduntur
ab iſta mercede:q: nō dictū eſt tātū. Beati q̄ pſecutiones
patiunt̄:ſed additū eſt / ꝓpter iuſtitiā. Vbi aūt ſana fides
non eſt / nō poteſt eſſe iuſtitia:q: iuſtus ex fide viuit. Neq̄ Aba.ij.
ſchiſmatici aliquid ſibi ex iſta mercede ꝓmittant:q: ſimi/
liter vbi charitas non eſt / nō poteſt eſſe iuſtitia. Dilectio Ro.xiij.
eīm proximi malū nō operat̄. Quam ſi haberent / nō dila/
niarent corpus chriſti:qd̄ eſt eccleſia. Queri autē poteſt:
quid interſit quod ait. Cum vobis maledicent et dicent
omne malum aduerſum vos:cum maledicere hoc ſit ma
lum dicere: Sed aliter maledictū iactatur : cū contume/
lia fit coram illo qui maledicitur. Sicut dño noſtro dictū
eſt. Nōne verum dicimus q: Samaritanꝰ es ⁊ demoniū Jo. viij.
habes. Aliter cum abſentis fama leditur : ſicut de illo itē
ſcribitur. Alij dicebant q̄ propheta eſt:alij dicebant non / Joh. vij
ſed ſeducit

Digitized by Google

ſed ſeducit ppl'm. Perſequi aūt eſt vim inferre/vel inſi/
dias appetere: qđ fecit q̄ eū tradidit: ⁊ q̄ eū crucifixerunt
Quid eſt ſane qđ etiā h nō eſt vn̄ poſitū vt diceret: Et di/
cēt oē malū aduerſum vos: ſed additū eſt/mētiētes addi
tū etiā/ppter me? Propter me additū eſt puto: q̄ volunt
de pſecutiōib⁹/⁊ de fame ſue turpitudine gl'iari. Ideoq̄
dicere ad ſe pertinere chriſtū ꝙ multa de illis dicanť ma
la/cū vera dicanť: qm̄ de illoꝝ errore dicunť. Et ſi aliqñ
etiam nōnulla falſa iactanť: qđ temeritate hoim pleruq̄
accidit: nō tñ ppter chriſtū iſta patiunť. Nō em̄ chriſtum
Tex. ſequiť: qui nō ſm verā fidē ⁊ catholicā diſciplinā chriſtia
nus vocať. ¶ Gaudere inquit ⁊ exultate: qm̄ merces ve
ſtra multa eſt in celis. Nō hic celos dici puto/ſuperiores
Celum beatoꝝ. partes hui⁹ viſibilis mūdi. Nō em̄ merces noſtra q̄ incō
cuſſa et eterna eſſe debet/in reb⁹ volubilib⁹ ⁊ tēporalib⁹
collocāda eſt: ſed in celis dictū puto in ſpūalib⁹ firmamē
tis/vbi habitat ſempiterna iuſtitia: in quoꝝ cōparatiōe
Gen.iij. terra dr̄ aia iniq̄: cui peccāti dictū eſt. Terra eſt: ⁊ in terrā
Phil.iij. ibis. De his celis dicit apl's. Qm̄ cōuerſatio noſtra in ce
lis eſt. Sentiunt ergo iam iſtam mercedē qui gaudēt ſpi
i.Co.xv. ritualibus bonis. Sed omni ex parte perficieť: cū etiam
mortale hoc induerit immortalitatem. Tu autem.

¶ De martyribus. Luce.XII.

¶ In illo tempore: Dixit Jeſus diſcipulis ſuis:
Attendite a fermento Phariſeorū quod eſt hy/
pocriſis. Et rel'. Homilia vene. Bede presbyteri.

A D hoc fermētū perti
i.Cor.v. nēt oia q̄ recūbēs apud Phariſeū ſuperi⁹ diſpu
tauerat dn̄s: de quo ⁊ apl's p̄cepit. Itaq̄ epule/
mur nō in fermēto malitie ⁊ nequitie/ſed in azymis ſyn/
ceritatis ⁊ veritatis. Nā ſicut modicū fermēti totā farine
cui miſceť maſſam corrūpit/vniuerſamq̄ mox cōſperſio/
nē ſuo ſapore cōmaculat: ſic nimirū ſimulatio cui⁹ ſemel
animū imbuerit/tota virtutū ſynceritate ⁊ ṽitate frau/
Mat.x. dabit. Nihil aūt opertū eſt qđ nō reueleť/neq̄ abſcōditū
qđ nō ſciať. Et quō in p̄ſenti ſeculo/multoꝝ diu latet hy/
pocriſis? Ergo de futuro tēpore intelligēdum/qñ iudica
Job.xx. bit de⁹ occulta hoim. Nā ſicut vnus amicoꝝ beati Job ve
riſſime dixit. Laus impiorū breuis eſt: ⁊ gaudiū hypocri
te adinſtar pūcti: ſi aſcēderit vſq̄ ad celū ſuperbia eius: ⁊
caput illi⁹ nubes tetigerit: qñ ſterq̄liniū in fine pdeť. In
fine (inq̄t) perdeť/q̄ in principio florere videbať. Et eſt
ſenſus. Attēdite/ne emulemini ſimulatores: q: veniet p/
fecto tp̄s in quo ⁊ veſtra virtus oibus ⁊ coꝝ reueleť hy/
Tex. pocriſis. Verū qđ ſequiť. ¶ Qm̄ q̄ in tenebris dixiſtis/in
lumine dicentur: ⁊ qđ in aurē locuti eſtis in cubiculis/p/
dicabiť in tect'. Nō ſolū in futuro qñ cūcta cordiū abſcō/
dita pferenť in lucē/ſed in p̄ſenti etiā tēpore pōt cōgruē
ter accipi: qm̄ que inter tenebras quōdā preſſurarū carce
rūq̄ vmbras/vel locuti vel paſſi ſunt apl'i: nūc clarificata
p orbē eccleſia/tectis eoꝝ actib⁹ publice p̄dicanť. Sane
quod ait/predicabiť in tectis: iuxta morē puincie Pale/
ſtine loquiť: vbi ſolēt in tectis reſidere. Nō em̄ tecta nr̄o
Deute. xxij. more culminib⁹ ſublimia/ſ; plano ſchemate faciūt equa
lia. Unde lex precepit: vt qui nouā domū edificaret/mu/
rū tecti poneret in gyro: ne fundereť ibi ſanguis innoxi⁹
iij.Reg. vi. labente aliquo ⁊ in p̄ceps ruēte. Et in tēpli cōſtructione
legim⁹. Texit quoq̄ domū laquearib⁹ cedrinis: ⁊ edifi/
cauit tabulatū ſup oēm domū quinq̄ cubitis altitudinis.
Tex. Ergo predicať in tectis/cū cūctis audiētibus palā dice/
tur. ¶ Dico aūt vobis amicis meis: ne terreamini ab his
qui occidūt corpus: ⁊ poſt hec nō habēt ampli⁹ quid fa/
ciāt. Si pſecutores ſcōꝝ occiſis corporib⁹ nō habēt am/
plius qđ contra illos agant: ergo ſupuacua fuerit eorum
inſania: qui mortua martyrū mēbra feris: auibuſq̄ diſcer
penda proijciūt: vel in auras extenuari: vel in vndas ſol/
ui: vel per flāmas in cinerē faciūt redigi: cū nequaq̄ oi/
potētie dei quin ea reſuſcitando viuificet obſiſtere poſ/
Tex. ſint. ¶ Oſtendā aūt vobis q̄d timeatis. Timete eū qui
poſtq̄ occiderit/habet poteſtatē mittere in gehēnā. Ita
dico vobis/hūc timete. Quia duo ſunt genera perſecu/
torū: vnū palā ſeuientiū/alterū ficte fraudulēterq̄ blan/
dientiū. Cōtra vtrūq̄ munire nos atq̄ inſtituere volens
ſaluator: et ſupra ab hypocriſi Phariſeoꝝ attēdere ⁊ hic
a carnificū cede p̄cepit nō timere: q: videlicet poſt mortē
nec horum crudelitas/nec eoꝝ valeat ſimulatio durare:
dn̄o poti⁹ q̄ ſemp videat placēdū: dn̄m q̄ ſemp punire vel
Tex. liberare queat eſſe timēdū. ¶ Nōne quinq̄ paſſeres ve/
neūt dipōdio: ⁊ vnus ex illis nō erit obliuione corā deo?
Si minutiſſima animalia q̄ quolibet per aera feruntur
volatilia deus obliuiſci non pōt: vos q̄ ad imaginē facti
eſtis creatoris nō debetis terreri ab his q̄ occidūt corp⁹:
q: qui irrationabilia gubernat/rationabilia curare non
deſinit. Dipondius quo quinq̄ paſſeres veneūt: ideſt vē
dunť/genus eſt pōderis leuiſſimi/ex duob⁹ aſſibus com
poſiti. Querit forte aliq̄s quō dicat apl's: Nūquid de bo Concordia ſcripture.
bus cura eſt deo: cum vtiq̄ bos paſſere p̄cioſior exiſtat.
Sed aliud eſt cura/aliud ꝓo ſcientia: Deniq̄ numer⁹ ca
pilloꝝ de quo cōſequēter ait. ¶ Sed ⁊ capilli capitis ve
ſtri oēs numerati ſunt: nō in actu cōputationis/ſed in fa
cultate cognitiōis accipiť. Nō em̄ ſolicitā de⁹ cure nume
rantis intēdit excubiā: ſed cui cognita ſunt omnia/quaſi
numerata ſunt oia. Bene aūt numerata dicunť: q: q̄ vo/
lumus ſeruare numeramus. Ubi imminēſam erga hoies
dei oſtēdit puidentiā: ⁊ ineffabilē ſignat affectū: ꝙ nihil
noſtrū lateat deū: ⁊ parua etiā ocioſaq̄ dicta eius ſciētiā
nō fugiant. Derident intelligentiā eccleſiaſticā in hoc lo
co: qui carnis reſurrectionē negāt: quaſi nos terrenā ma
teriā/que diſcedente aia fit cadauer/ita reſurrectiōe re/
parandā dicamus: vt ea que dilabuntur/⁊ in alias atq̄
alias/aliarū rerū ſpecies formaſq̄ vertuntur: quāuis ad
corpus redeant vñ delapſa ſunt: ad eaſdē quoq̄ corporis
partes vbi fuerint redire neceſſe ſit. Alioquin ſi capillus
capitis redit qđ tam crebra tonſura detraxit: ſi vnguib⁹
qđ toties dēpſit exectio/imoderata et indecēs cogitanti
bus: ⁊ ideo reſurrectionē carnis nō credentib⁹/occurrit
informoſitas. Sed quēadmodū ſi ſtatua cuiuſlibet ſolu/
bilis metalli aut igne liqueſceret: aut contereť in pulue/
rē: aut cōfundereť in maſſam: ⁊ eam vellet artifex rurſus
ex illi⁹ materie quātitate reparare: nihil intereſſet ad ei⁹
integritatē q̄ particula materie cui mēbro ſtatue redde/
reť: dū tñ totū ex quo cōſtituta fuerat reſumeret. Ita de⁹
mirabiliter atq̄ ineffabiliter artifex: de toto q̄ caro nr̄a
conſtiterat: eā mirabili et ineffabili celeritate reſtituet.
Nec aliq̄d attinebit ad eius reintegrationē: vtrū capilli Mirabilis reſurrectio.
ad capillos redeant/et vngues ad vngues: an q̄cq̄d eoꝝ
perierat muteť in carnē: ⁊ in partes alias corporis reuo/
ceť: curante artificis puidentia: ne quid indecens fiat?
¶ Nolite ergo timere: multis paſſerib⁹ pluris eſtis vos. Tex.
Nō plures eſtis legendū eſt/qđ ad cōparationē numeri
pertinet: ſed pluris eſtis: hoc eſt maioris apud deū meriti
dignitatis/⁊ eſtimationis ꝙ innumera paſſerū vel cor/
pora vel genera cōputamini. ¶ Dico aūt vobis. Omnis Tex.
quicūq̄ cōfeſſus fuerit me corā hoib⁹: ⁊ filius hois confi
tebiť illū coram angelis dei. Qui aūt negauerit me corā
hoib⁹/denegabiť corā angelis dei. Reſpicit ad ſuperiora
vbi dictū eſt operta quelibet ⁊ abſcōdita eſſe reuelanda:
concludēs hāc reuelationē non in vili quolibet cōciliabu
lo/ſed in conſpectu ſupne ciuitatis eterniq̄ regis ac iudi
cis agendum. Et ne ex eo qđ ait: eos q̄ ſe negauerint eſſe
denegādos/vna cūctoꝝ (hoc eſt eoꝝ qui ſtudio ⁊ eorū q̄
infirmitate vel ignorantia negant) conditio putaretur/
continuo ſubiecit. ¶ Et ois q̄ dicit verbū in filiū homi/ Tex.
nis/remitteť illi. Ei aūt qui in ſpm̄ ſctm̄ blaſphemauerit/
nō remitteť. Qui ſcādalizať carne mea/me hominē tan
tum arbitrans/ꝙ filius ſim fabri: ⁊ fratres habeā Jaco/
bū/Joſeph/⁊ Judā: ⁊ homo vorator ac vini potator ſim:

Z:

talis opinio ac blaſphemia ꝙꝙ culpa nō careat erroꝛis:
tñ habet veniā ꝓpter coꝛpoꝛis vilitatē. Qui aūt manife-
ſte intelligēs opera dei: cū de virtute negare nō poſſit/ea
dē ſtimulatus inuidia calūniaṫ: ⁊ chꝛiſtū deiq̄ verbum ⁊
opera ſpūſſancti dicit eſſe Beelzebub: iſti nō dimitteretur
neq̄ in preſenti ſeculo neq̄ in futuro: nō ꝙ negem⁹ et ei
ſi penitentiā agere poſſit/poſſe dimitti ab eo q̄ vult om-
nes hoīes ſaluos fieri/⁊ ad agnitionē veritatis venire: ſed
ꝙ ipſi iudici ⁊ largitoꝛi venie credētes: q̄ ⁊ ſe penitētiam
ſemꝑ accepturū ⁊ hanc blaſphemiā nūq̄ dicit eſſe remit-
tendā: credamus hūc blaſphemū exigentib⁹ meritis/ſi-
cut nūq̄ ad remiſſionem/ita nec ad ipſos digne pnie fru-
Joā.xij. ctus eſſe peruētturū: iuxta qd̄ euangeliſta Joānes de qui-
buſdā blaſphemie ſue merito excecatis veriſſime ſcripſit
Eſa.vj. Propterea nō poterāt credere: q: iterū dixit Eſaias. Ex-
cecauit oculos eoꝝ/⁊ indurauit coꝛ eoꝝ: vt nō videant
oculis ⁊ intelligāt coꝛde: ⁊ conuertanṫ ⁊ ſanē illos. Qui-
dā ſanet volūt illū dicere verbū/vel blaſphemare in ſpiri-
tūſanctū: q̄ vnitati ecclie/vbi in ſpūſancto fit remiſſio pec-
catoꝝ/coꝛde impenitēti reſiſtit/dicens vnū eſſe effugiū:
ne ſit irremiſſibilis blaſphemie culpa/coꝛ ipenitētis ca-
neaṫ. Quoꝝ multis ſnīa nequaq̄ firma videṫ: q: vcꝫ q̄liſ-
quis vnitati ecclie coꝛde impenitēti reſiſtit/ſiue ille Ju-
deus/ſiue gentilis/ſiue etiā hereticus ſit: pōt vtriq̄ remiſ-
ſionē habere pctōꝝ in ſpūſctō: ſi ad vnitatē ecclie coꝛde
penitēti refugerit. Sed dicūt. Q̄diu coꝛde impenitenti
quis ſpiritui gratie reſiſtit: tādiu nō habet remiſſionem.
At illi obijciūt hanc cōditionē/in cūctis cōſtare crimini-
Opinio quoꝛūdā doctoꝝ. bus. Quō eñ quādiu q̄s foꝛnicationē/idololatriā/adul-
teriū/maſculoꝝ cōcubitū: ceteraq̄ flagitia geſſerit: non
habet hereditatē in regno chꝛiſti ⁊ dei: his ꝓ criminib⁹
abdicatis: pōt ablui/ſanctificari/iuſtificari in noīe domi-
ni noſtri Jeſu chꝛiſti: ⁊ in ſpū dei noſtri. Ita inq̄unt etiaꝫ:
impenitens quādiu coꝛ impenitēs habuerit/nō pōt ha-
bere veniā: moꝝ vero vt penituerit/cōſequeṫ ⁊ veniam.
Nulloq̄ diſcrimine impenitētia ceteris obligatioꝛ aut ir-
remiſſibilioꝛ inueniṫ eſſe peccatis: q̄ in ſimilitudinē ſcele-
rū ceteroꝝ vſq̄ ad penitētiā manēs/moꝝ acta pnia dele-
biṫ. Sola aūt blaſphemia in ſpm̄ſctm̄: qua quiſq̄ in ſimi-
litudinē diaboli ⁊ angeloꝝ eius cōtra ſuā conſciētiā/ma-
ieſtatē deitatis oppugnare nō trepidat/nō habet remiſ-
ſionē in eternū: ſed reus erit eterni delicti: ſicut euāgeli-
Mar.iij ſta Marc⁹ euidēter exprimit: qui poſito hoc dñi teſtimo-
nio/ſubiūxit atq̄ ita ait: qm̄ dicebant: immūdū ſpiritum
habet. Nā neq̄ hi qui ſpm̄ſctm̄ nō eſſe: neq̄ q̄ hūc eſſe qui-
dem/ſed deū nō eſſe: neq̄ qui hūc deū quidem eſſe/ſꝫ pa-
tre filioq̄ minoꝛē credūt ⁊ confitenṫ: q: nō inuidētia dia-
bolica/ſed humana ignoꝛantia ducti faciūt hoc: irremiſ-
ſibilis blaſphemie crimine tenenṫ: quo ꝓpꝛie principes
Judeoꝝ: et quiq̄ ſimiles inuidie peſte coꝛrupti maieſta-
tē blaſphemant/ſine fine peribunt. Tu autem.

De martyꝛibus. Mat. X.

In illo tempoꝛe: Dixit Jeſus diſcipulis ſuis. Nihil opertum quod non reueletur: et nihil occultum quod non ſciatur. Et reliqua. Homilia beati Hieronymi.

Et quō in pſenti ſecu-
j.Co.iiij lo/multoꝝ vitia neſciūtur? Sed de futuro tpe
ſcribiṫ: qñ iudicabit de⁹ abſcōdita hoīm/⁊ illu-
minabit latebꝛas tenebꝛarum: ⁊ manifeſta faciet cōſilia
coꝛdium. Et eſt ſenſus. Nolite timere pſecutoꝝ ſeuitiam
et blaſphemantiū rabiē/q: veniet dies iudicij/in quo et
veſtra virtus et ex eoꝝ neq̄tia demōſtrabiṫ. Qd̄ dico
Tex. vobis in tenebꝛis: dicite in lumine: ⁊ qd̄ in aure auditis/
pꝛedicate ſuꝑ tecta: qd̄ auditis in myſterio/apertius pꝛe-
dicate: quod didiciſtis abſcōſe: publice loquimini: quod
vos erudiui in paruulo Judee loco: in vniuerſis vꝛbib⁹
et in toto mūdo audacter dicite. Nolite timere eos q̄ Tex.
occidūt coꝛpus: aiam aūt non poſſunt occidere. Si qui
coꝛp⁹ occidūt/aiam nō poſſunt occidere: ergo aia inuiſi-
bilis ⁊ incoꝛpoꝛalis eſt: ſm̄ craſſioꝛē dico coꝛpoꝛis nr̄i ſub-
ſtātiā. Uel eo certo tpe puniēṫ ⁊ ſupplicia ſentiet/qñ pꝛi-
ſtinū coꝛp⁹ receperit: vt cū quo peccauit/cū ipo ⁊ puniaṫ. Tex.
Eū timete q̄ pōt ⁊ coꝛpus ⁊ aiam ꝑdere in gehēnam
ignis. Nomē gehēne in veterib⁹ libꝛis nō inueniṫ: ſed pꝛi-
mū a ſaluatoꝛe poniṫ. Queram⁹ ergo q̄ ſit ſermonis hu-
ius occaſio. Idolū Baal fuiſſe iuxta Hierlꝫ ad radices
mōtis Moꝛie: in quibus Siloa fluit: non ſemel legim⁹.
Hec vallis ⁊ parua cāpi planicies irrigua erat: ⁊ nemo- Gehen-
roſa plenaq̄ delicijs: ⁊ lucus in ea idolo cōſecrat⁹. In tā- ne nomē
tā aūt ppl's Iſrael demētiā venerat: vt deſerta tēpli vici- vñ oꝛtū.
nia/ibi hoſtias imolaret/⁊ rigoꝛē religionis delicie vince-
rent/filioſq̄ ſuos incēderent demonijs vel initiarent: et
appellabaṫ locus ille gehēnon: ideſt vallis filioꝝ Ennon
Hoc regū volumē ⁊ Paralipomenon ⁊ Hieremias ſcri-
būt pleniſſime. Et cōminaṫ deus ſe locū illū impleturum
cadaucrib⁹ moꝛtuoꝝ: vt neq̄q̄ voceṫ Thophet ⁊ Baal:
ſed voceṫ Poliādriū: ideſt tumulus moꝛtuoꝝ. Futura er-
go ſupplicia ⁊ pene ꝑpetue q̄b⁹ pctōꝛes cruciādi ſunt: hu-
ius loci vocabulo denotātur. Duplicē aūt eſſe gehēnam Tex.
nimij ignis ⁊ frigoꝛis in Job pleniſſime legim⁹. Nō-
ne duo paſſeres aſſe veneūt? Et vnus ex illis nō cadet ſu-
per terrā ſine pr̄e veſtro. Ueſtri aūt ⁊ capilli capitis oēs
numerati ſunt Nolite ergo timere: multis paſſerib⁹ plu-
ris eſtis vos. Heret ſibi ſermo dñicus: et ſequētia pen-
dēt ex ſuperioꝛib⁹. Prudens lectoꝛ: caue ſemꝑ ſuꝑſtitioſaꝫ
intelligentiā: vt nō tuo ſenſui attēperes ſcripturas: ſꝫ ſcri-
pturis iūgas ſenſum tuū/⁊ intelligas q̄d ſequaṫ. Supꝛa
dixerat. Nolite timere eos q̄ coꝛpus occidūt: aiam auteꝫ
non poſſunt occidere: nūc loquiṫ cōſequēter. Nōne duo
paſſeres aſſe veneūt: ⁊ vnus ex illis nō cadet ſuꝑ terram
ſine pr̄e veſtro? Et eſt ſēſus. Si parua aialia ⁊ vilia abſq̄
deo auctoꝛe nō decidūt: ⁊ in oīb⁹ eſt ꝓuidētia: ⁊ q̄ in his
peritura ſunt/ſine dei voluntate nō pereūt: vos q̄ eterni
Mat.vj eſtis nō debe[?]is timere ꝙ abſq̄ dei viuatis ꝓuidētia. Iſte
ſenſus ⁊ ſupꝛa dict⁹ eſt. Reſpicite volatilia celi: qm̄ nō ſe-
rūt neq̄ metūt: neq̄ congregāt in hoꝛrea: ⁊ pater veſter
celeſtis paſcit illa. Nonne vos pluris eſtis illis? Ac dein-
ceps. Cōſiderate lilia agri quō creſcūt ⁊c. Si auteꝫ fenū
agri qd̄ hodie eſt/⁊ cras in clibanū mittiṫ/deus ſic veſtit
quāto magis vos minime fidei. Quidā coacte duos paſ-
ſeres aiam iterp̄tanṫ ⁊ coꝛp⁹: quinq̄ quoq̄ paſſeres ſm̄
Luc.xij. Lucā q̄ duob⁹ aſſib⁹ veneūt/ad ſenſus referūt. Sed quō
illa intelligētia toti euāgelici ſermonis coꝛpi coaptetur:
Tex. nō parue eſt difficultatis. Ueſtri aūt ⁊ capilli capitis
oēs numerati ſunt. Nolite ergo timere multis paſſerib⁹
melioꝛis vos eſtis. Manifeſti⁹ nr̄e expoſitiōis ſuperioꝛ
ſenſus expꝛeſſus eſt/ꝙ timere nō debeāt eos q̄ poſſunt coꝛ-
pus occidere ⁊ aiam nō poſſunt. Quia ſi ſine dei ſapien-
tia parua q̄ aialia nō decidūt: quāto magis hō q̄ aplica Heretici
ful[?]⁹ eſt dignitate? Qd̄ aūt ait: veſtri ⁊ capilli capitiſ oēs coꝛrectio.
numerati ſunt: immēſam dei erga hoīes oſtēdit ꝓuiden- argu-
tiā/⁊ ineffabilē ſignat affectū: ꝙ nihil nr̄oꝝ deū lateat: et
etiā parua ⁊ ocioſa dicta eius ſcientiā nō fugiāt. Deridēt
intelligētiā eccliaſticā in hoc loco: q̄ carnis reſurrectio-
nem negant: quaſi nos ⁊ capillos qui numerati ſunt/et
a tonſoꝛe deciſi/omnes dicamus reſurgere: cum ſaluatoꝛ
non dixerit: veſtri autē ⁊ capilli oēs ſaluādi ſunt/ſed nu-
merati ſunt. Ubi numerus eſt/ſcientia numeri demōſtra-
tur: non eiuſdem numeri conſeruatio. Tu autem.

De confeſſoꝛibus: Ser. Fulgentij.

Dominic⁹ ſermo queꝫ
debemus oēs nō ſolū ſtudioſe verūetiā ſapien-
ter audire: cui nos opoꝛtet hūiliter ac delecta-
biliter obedire: moderatiōis ſue tenēs vbiq̄ tēperiē: vt

Digitized by Google

nec ouibus deſint pabula:nec paſtoribꝰ alimẽta:quedaꝫ
ſpecialiter nobis ꝓcepit:qdã ṽo generaliter ⁊ nobis et
vobis. Nobis nãq3.i.ſeruis:quos pater ille familias rex
oim dñs ad hoc in magna ſua domo ꝯſtituit:vt pplo eiꝰ
verbũ grẽ miniſtremꝰ:ſpecialiter iniungit̃ ſancte ꝑdica-
tionis officiũ:generaliter ṽo ⁊ nobis ⁊ vobis ſalutaris
indicit̃ obediẽtia mãdatoꝝ. In qbꝰ denuo mãdatis tãq̃
ditiſſimis ferculis:ſic celeſtiũ deliciarũ copia ſpũalis exu
berat:vt in verbo dei abũdet/qd ꝑfectꝰ comedat:abun-
det etiã qd paruulꝰ ſugat. Ibi eſt eñ ſimul ⁊ lacteus po-
tus/quo tenera fideliũ nutriat̃ infantia:⁊ ſolidus cibꝰ/q̃
robuſta ꝑfectoꝝ iuuẽtꝰ/ſpũalia ſctẽ virtutis accipiat in-
cremẽta. Ibi prorſus ad ſalutẽ conſulit̃ vniuerſis qs dñs
ſaluare dignat̃. Ibi eſt qd oĩ etati cõgruat:ibi qd oĩ
ꝓfeſſioni cõueniat. Ibi audiuimꝰ ꝓcepta q̃ faciamꝰ: ibi
cognoſcimꝰ ꝓmia que ſperemꝰ. Ibi eſt iuſſio q̃ nos ꝑ li-
terã doceat ⁊ inſtruat ad ſciẽtiã:ibi ꝓmiſſio q̃ ꝑ gratiam
trahat ⁊ ꝑducat ad gl'iam. Seruoꝝ igit̃ quos pplo ſuo ꝓ
poſuit/dñs ſpeciale officium demõſtrare volẽs/ait qd ex
euãgelio audiuimꝰ. Quiſputas eſt fidelis ſeruus ⁊ pru-
Matt. xxiiij. dẽs:quẽ cõſtituit dñs ſup familiã ſuã:vt det illis in tpe tri
tici mẽſurã? Beatꝰ ſeruꝰ ille:quẽ cũ venerit dñs inuene-
rit ita facientẽ. Quis eſt iſte dñs fratres? Chriſtus ſine du-
Jo. xiij. bio/q̃ ſuis diſcipulis ait. Vos vocatis me magr̃ ⁊ dñe: et
bene dicitis/ſum etenĩ. Que eſt etiã huiꝰ dñi familia? Ni
mirũ illa eſt:quã ipſe dñs de manu inimici redemit:⁊ ſuo
dñio mãcipauit. Hec aũt familia eſt ſctã eccl'ia catholica
que ꝑ orbẽ terre copioſa fertilitate diffundit̃: ⁊ redẽpta
Mat. xx ſpecioſa ſui dñi ſanguine gl'iat̃. Filius eñ hoĩs/ſicut ipſe
ait:nõ venit miniſtrari/ſꝫ miniſtrare/⁊ dare aĩam ſuaꝫ in
Joan. x. redẽptionẽ ꝓ multis. Ipſe eſt etiã paſtor bonꝰ: q̃ animã
ſuã poſuit ꝓ ouibꝰ ſuis. Sꝫ ex q̃ boni paſtoris/ipa eſt fa-
milia redẽptoris. Diſpẽſator ṽo qs ſit:quẽ oportet eſſe fi-
delẽ pariter ⁊ prudentẽ/Paulꝰ nobis oñdit apl's: q̃ de ſe
j. Co. iiij ſuiſq3 ſocijs loquẽs ait. Sic nos exiſtimet homo vt miniſtros
chriſti:⁊ diſpẽſatores miniſterioꝝ dei. Hic iã querit̃ inter
diſpẽſatores/vt fidelis qs inueniat̃. Ne qs aũt noſtrũ ſo-
los apl'os diſpẽſatores factos exiſtimet: neglectoq3 mili
tie ſpũalis officio/ſeruus piger infideliter impũdereteq3
dormiret:ipſe beatꝰ apl's epos q3 diſpẽſatores eſſe oñdẽs
Titũ. j. ait. Oportet eñ epm ſine crimine eſſe/ſicut dei diſpenſa-
torẽ. Serui ergo patriſfamilias ſumꝰ:diſpẽſatores dñi ſu
mus:mẽſurã tritici quã vobis erogemꝰ accepimꝰ. Que
vero ſit iſta mẽſura tritici ſi q̃ramꝰ: ipſam nobis beatus
Ro. xij. Paulꝰ oñdit/dicẽs. Vnicuiq3 ſicut deꝰ diuiſit mẽſurã fi-
dei. Quã ergo mẽſurã chriſtꝰ nũcupat:ipã mẽſurã fidei
Paulꝰ appellat:vt cognoſcamꝰ nõ aliud eſſe ſpũale triti
cũ q̃ chriſtiane fidei venerabile ſacramentũ. Huiꝰ tritici
mẽſurã vobis in noĩe dñi damꝰ:quoties illuminati dono
grẽ ſpũalis/ſꝫm regulã vere fidei diſputamꝰ:⁊ eãdẽ triti-
ci mẽſurã ꝑ dñicos diſpẽſatores accipitis:cũ q̃tidie ꝑ dei
famulos verbũ veritatis auditis. De ipſa ergo nũc triti-
ci mẽſura loq̃mur:ex ipſa ſicut deꝰ diuidit vniuerſi paſci-
mur:vñ alimẽta bone vite ſumamꝰ:vt ad eterne vite pre
mia ꝑuenire poſſimꝰ/in illũ credẽtes/in illũ ſperãtes:illũ
pre oibꝰ ⁊ in oibꝰ diligẽtes:q̃ ſeipꝫ nobis ⁊ alimẽtũ ꝓſtat
ne deficiamꝰ in via:⁊ premiũ ſeruat/vt gaudeamꝰ in pr̃ia
Chriſtꝰ eſt eñ alimẽtũ noſtrũ:chriſtꝰ eſt ꝓmiũ nr̃m: chri-
ſtus eſt cibꝰ ⁊ cõſolatio currẽtiũ:ipa eſt ſatietas ⁊ cõſola
tio q̃ſcẽtiũ beatoꝝ. Ad ipſam itaq3 tritici mẽſurã ptinet
Luc. xij. qd dñs ait. Vẽdite q̃ poſſidetis ⁊ date eleemoſynã:facite
vobis ſacculos q̃ nõ veteraſcũt/theſaurũ nõ deficiẽtẽ in
celis quo fur nõ appropiat/neq3 tinea corrũpit. Magnũ
bonũ eſt chariſſimi frẽs/valde cõgruũ/valde cõmodũ/⁊
maxime chriſtianis oibꝰ appetẽdũ: vt vnuſq̃ſq3 deficere
nõ delectet̃ in penis:ſꝫ oẽs ꝓficere ſtudeamꝰ in meliꝰ. Ar
bores ſuntꝰ fratres in agro dñico cõſtitute:deꝰ aũt nr̃ eſt
agricola. Ille nos cõpluit/ille colit. Ipſe fecunditatẽ do
nat/ipſe fructificãdi gratiã ſubminiſtrat. Pluuia dei/eſt
ſermo ſancte ꝑdicationis:cultura dei/infuſio gratie ſpiri
tualis. Deus igit̃ ꝓcepto nos cõpluit/adiutorio colit:dũ
cõpluit/aufert a nobis ignorãtie ſiccitatẽ:dũ colit/bene
viuẽdi cõdonat vbertatẽ. Dũ pluit/terrã noſtri cordis ir-
rigat:dũ ṽo colit/de ipſa terra ſpinas ⁊ tribulos munda
ne cupiditatis extirpat. Debemꝰ itaq3 fecũdari celeſtibꝰ
pluuijs:debemꝰ cõgrua fructificatiõe manibꝰ ſupni re-
ſpondere cultoris:⁊ ſi non poſſunt oẽs arbores equales
fructus afferre:nulla tñ in agro dñico debet ſterilis ꝑma
nere. Multũ metuẽda eſt nobis fratres illa ſentẽtia cõ-
minãtis/qua dr̃. Omnis arbor q̃ non facit fructũ bonuꝫ Mat. iij
excidet̃ et in ignẽ mittet̃. Quod ſi ſterilitas in ignẽ mit-
tit̃/rapacitas quid meret̃? Aut quid recipiet q̃ alienũ tu-
lerit:ſi ſemper ardebit/qui de ſuo nõ dederit? Et ſi iudi-
ciũ ſine miſericordia erit illi/qui nõ fecit miſericordiam:
quale iudiciũ erit ei qui fecit et rapinã? Timeamus ergo
fratres/timeamus actus noſtros. Obediens chriſto vẽ- Diſcuſſio
dat que poſſidet:et eleemoſynã det/vt de terra cor ad ce actuum
lũ leuet/vt auaritiã calcet/vt ad ꝑfectionis culmen tota hũanoꝝ
mẽtis intẽtione feſtinet:vt nõ ſit ſollicitꝰ que ſunt mundi
ſed que ſunt dñi:vt mũdũ ſibi crucifixũ habeat:ſeq3 mun
do crucifixũ exhibeat:vt ſit oĩno pauper in ſecl'o et diues
in chriſto. Quis ignoret boni huius magnitudinẽ? Vide
mus aũt nõ oibus venũdandarũ rerũ ſuarũ ineſſe virtu
tẽ. Vnuſq̃ſq3 eñ ꝓpriũ habet donũ a deo:alius quidẽ ſic/
aliꝰ aũt ſic. Ecce hoc tã magnũ bonũ implere pauci poſ-
ſunt/omnes nõ poſſunt. Nũquid q2 paucis donat̃ iſta ꝑ-
fectio:ꝓpterea debent eſſe peſſimi/quicũq3 in bono nõ-
dũ poſſunt eſſe ꝑfecti? Nunqd ꝓpterea chriſtianꝰ debet vi
tio rapacitatis inſiſtere:q2 forte nõdũ põt oĩa ſua pau-
peribꝰ erogare? Aut ideo debet aliena cõcupiſcere: quia
ꝓpria nõdũ poteſt omnino cõtẽnere? Abſit hoc fratres
ab omnibꝰ chriſtianis:auertat hoc deus a fidelibꝰ ſuis.
Apl's eñ veraciter dicit. Quia neq3 auari neq3 rapaces j. Co. vj.
regnũ dei poſſidebũt. Manifeſtũ eſt aũt: quia omnes q̃
a regno dei alienabunt̃/in eterno igne cũ diabolo eiuſq3
angelis dãnabuntur. Proinde dilectiſſimi/ſi nõ omnes Luc. xij.
poſſunt implere qd dñs ait. Vẽdite que poſſidetis: illud
tamẽ qd adiecit dicẽs:date eleemoſynã/omnibus eſt poſ
ſibile. Si adſit bona volũtas/oibus facile: ſi nõ adſit ira-
ſi ferueat charitas:cũctis debet eſſe cõmune: vt omnibꝰ
donet̃ eterna felicitas. Qui ergo tantã virtutẽ accepe-
rit a dño:vt omnia que in mũdo ſunt/celeſtis regni amo
re cõtẽnat:que habet/vendat/⁊ egenis expẽdat. Qui ve
ro tante virtutis nõdũ eſt:de his que habet inquãtũ ha-
bet/eleemoſynã faciat. Tantũ operetur bona voluntas
quãtũ ſuppetit facultas. Perfectus poſſideat primũ vir
tutis locũ:imꝑfectꝰ ſaltẽ ꝑueniat ad ſecundũ. Efficiatur
ille glorioſe dignus:ſit iſte laudabiliter largꝰ. Sit ille ſan
cte paupertatis ardẽtiſſimꝰ amator:ſit iſte ſanctoꝝ pau-
perũ ꝑijſſimꝰ cõſolator. Habeat iſte apd dñm patronos
pauperes/quos ille ſe gaudet virtutes habere cõſortes
Sit ille talis qui cũ dño iudicaturꝰ ſedeat:ſit iſte talis q̃
ad dexterã iudicandus aſſiſtat. Sit ille talis qui eterna
tabernacl'a ꝑpetuo iure poſſideat:ſit iſte talis quẽ ille re
cipiat. Admonuit eñ nos dñs dicens. Facite vobis ami- Lu. xvj.
cos de mãmona iniq̃tatis:qui vos recipiãt in eterna ta-
bernacula. Hoc ergo fratres neceſſariũ eſt oĩbꝰ nobis
vt in bonis operibꝰ nemo ſit ſegnis:nemo ſit ſterilis:ne-
mo preſentium dilectione futura cõtẽnat: nemo eterna Verba
deſpiciens/ſola tẽporalia peruerſus aſpiciat:nemo ſpiri vitalia.
tualibꝰ corporalia preferat:nemo terrena celeſtibus an-
teponat. Theſaurũ noſtrum fratres in celis ponamꝰ: vt
etiam cor noſtrũ in celis habere poſſimꝰ. Neceſſe eſt eñ
vt quo preceſſerat dilectionis theſaurus/illuc etiã cogi-
tationis ſequat̃ effectus. Ideo veritas ait. Vbi eñ the- Mat. vj
ſaurus veſter eſt/ibi ⁊ cor veſtrũ erit. Vt ergo in celis the
ſaurizemus/celeſtia diligamus. Vis noſſe vbi theſauri-
zas? Attende quod amas. Vis noſſe qd amas? Attende
quod cogitas. Ita fiet vt theſaurũ tuũ ex toto amore co-
gnoſcas:et amorẽ tuũ iudicio tue cogitationis intelligas

Digitized by Google

Oſtendēs aūt dñs quō in celis theſaurizare poſſim⁹ ait.
Luc.xij. Sint lūbi veſtri p̄cincti: ⁊ lucerne ardētes. Si iſtum dñi
ſermonē ſm literā velimus accipere: nihil in ea cōmodi
ſpūalis poſſum⁹ inuenire. Quid em̄ ꝓficit ad aīe ſalutē/
ſi aliq̄s corporalr̄ aut lūbos p̄cingat: aut lucernā accen/
dat? Alia ergo in p̄cinctis lūbis ⁊ lucernis ardētib⁹ q̄ren
da eſt intelligētia ſpūalis: que ſcȝ diuino fit p̄cepto cōdi/
Joā.vj. gna: que noſtre ſaluti ꝯgrua reperiatur ⁊ cōmoda. Nec
em̄ fruſtra quodā loco ipē dñs ait. Uerba q̄ locut⁹ ſuȝ vo
bis/ſpūs et vita ſunt. In lūbis igit̄ cōcupiſcētia carnalis
oſtēdit̄: in lucernis ū͂o fides ⁊ charitas chriſtiana mon/
ſtrat̄. Jubēs igit̄ dñs lūbos noſtros p̄cingi: cōcupiſcen/
tias carnales ſine dubio p̄cepit refrenari. Imperās autē
vt lucernas ardētes habeam⁹: hoc itaq̄ iubet: vt ⁊ lumi/
ne vere fidei ſplēdeam⁹: ⁊ ſctē charitatis operib⁹ feruea
mus. Jubens vt ſint lūbi noſtri p̄cincti: mādat vt mala
Colla/ deſideria atq̄ opera fugiam⁹. Jubēs vt ſint lucerne nr̄e
tio teſti ardētes monet vt bona diligam⁹ atq̄ faciam⁹. Iſta que
moniorꝫ de euāgelio ꝓpoſuim⁹: cū ꝓphericis ſermōib⁹ cōferam⁹
ſcriptu Utrūq̄ em̄ teſtamētū de⁹ vnus inſtituit/vnus dñs dedit.
re. Et ſi ſunt vtriuſq̄ teſtamēti diuerſa ꝓ tpibus ſacramēta:
cōcordant tn̄ in vtroq̄ ſalutis humane ſnīa: qua p̄cipitur
vt nō peccem⁹: ⁊ iubet̄ vt bonis operib⁹ inſiſtam⁹. Pre/
cepit itaq̄ dñs ꝑ beatū Dauid/dicēs. Declina a malo/et
fac bonū. Per Eſaiā quoq̄ oēs his admonet ū͂bis. Au/
Eſaie.j. ferte malū cogitationū veſtrarū ab oculis meis: q̄eſcite
agere ꝑuerſe: diſcite benefacere. Hoc ergo nūc dñs ꝑ ſe/
ipſum p̄cepit: qđ vobis etiā ꝑ ſanctos patriarchas ꝓphe
taſq̄ mādauit. Quid eſt em̄. Sint lūbi veſtri p̄cincti/niſi
declinare a malo? Quid eſt: ſint lucerne veſtre ardētes:
niſi facite bonū? Quid eſt: ſint lūbi veſtri p̄cincti/niſi q̄/
eſcite agere ꝑuerſe? Quid eſt: ſint lucerne ardētes/niſi di
ſcite benefacere? Precingunt̄ ergo fideliū lūbi: dū concu
piſcētia mala cōprimit̄: dū iniqua cogitatio cohibet̄: duȝ
libidini reſiſtit anim⁹: dū laſciuie denegat̄ effect⁹: dum
calcat̄ luxuria: dū auaritia cōtēnit̄ ⁊ rapina: dū ꝓximi le/
ſi debita reddūtur: dū ſupbia vincit̄: dū inuidia ſuperat̄.
Ardent ū͂o lucerne fideliū: dū recte fidei regulā ſeruant:
dū in ſinu matris eccl̄ie lōganimiter ꝑſeuerant: dū terre/
na cōtemnūt ⁊ celeſtia cōcupiſcūt: dū ſoliciti paceȝ cuſto
diūt: dū ſeinuicē pure diligūt: dū mutuo ſe honore p̄ueue/
niunt: dū māſuetudine cordis ⁊ humilitate ꝓficiūt: dum
miſericordie opera libēter atq̄ hilariter faciunt: dūq̄ in
operib⁹ bonis nō hoī/ſed deo placere cōtēdūt. Oīs ergo
chriſtian⁹ p̄cinctos habeat lūbos/vt fugiat libidinē: ar/
dentē lucernā: vt cuſtodiat caſtitatē. Precictos habeat
lūbos: vt aliq̄d alienū nō rapiat nec furet̄: ardētē habeat
lucernā/vt oppreſſo velamine iuſtitie dūtaxat defenſio/
nis impēdat. Precinctos habeat lūbos/vt habēti nō au
ferat cibū: ardētē habeat lucernā/vt eſurienti tribuat ali/
Tropo/ mētū. Precinctos habeat lūbos/vt nō expoliet veſtituȝ:
logica ardentē habeat lucernā/vt veſtiat nudū. Precinctos ha
expoſi beat lūbos/vt domū nullius inuadat: ardentē habeat lu
tio. cernā/vt peregrinos chriſti libēter excipiat. Precinctos
habeat lūbos/vt fugiat elationē: ardentē habeat lucer/
nā/vt ſeruet humilitatē. Precinctos habeat lūbos/vt ex/
pellat a ſe inuidiā ⁊ liuorē: ardentem habeat lucernā/vt
purā cūctis exhibeat charitatē. Precinctos habeat lum/
bos/vt nō exhibeat mēbra ſua arma iniq̄tatis peccato:
ardētem habeat lucernā/vt exhibeat mēbra ſua arma iu
ſtitie deo. Hec eſt fratres catholice fidei vera ſanaq̄ do/
ctrina: hec mēſura tritici/de qua dñi redēptoris eſt paſcē
da familia. Ex hac vobis quātū dñs tribuit dam⁹: ipm̄q̄
dñm iugiter exoramus: vt ⁊ nos ⁊ vos in timore gr̄e/ſuo
paſcere dignēt auxilio. Auferat a nobis dominationem
praue cupiditatis: donet omnib⁹ ꝓfectū et perſeuerātiā
charitat̄. Lūbos noſtros ipſe p̄cingat: lucernas noſtras
ardere faciat/ardēteſq̄ cuſtodiat: vt ne frigeſcat noſtra
charitas: nec aliqua nobis dominet̄ iniq̄tas. Sȝ dñs ac
redēptor noſter omnibus gratiam tribuat: vniuerſis do
num ſancte illuminationis ac virtutis infundat. Nobis
donet: vt quod ab illo audiuimus recte intelligam⁹: ſic/
ut oportet faciamus: vobiſq̄ faciendū ſermone ſufficiē/
ti et cōgruo p̄dicemus. Uobis quoq̄ donet: vt qđ ab il/
lo per ſeruos eius auditis: et corde intelligatis et opere
faciatis. Hoc ergo diuina miſericordia operetur in om̄i/
bus nobis: vt nos quos voluit eſſe diſpēſatores: fideles
faciat et prudētes. Uos quoq̄ faciat obediētes ⁊ humi/
les: vt mēſurā tritici dñici quā vobis damus: cōmunionē
vobiſcum ſalubriter atq̄ vtiliter habeamus. Tu aūt.

¶ De confeſſoribus. Mat. XXV.

¶ In illo tempore: Dixit Jeſus diſcipulis ſuis parabolā hāc. Homo quidā peregre proficiſcēs vocauit ſeruos ſuos. Et rel̄. Homi. btī Gregorij.

LEctio ſancti euange
lij fratres chariſſimi: ſolicite cōſiderare nos
admonet: ne nos q̄ plus ceteris in hoc mūdo
accepiſſe aliq̄d cernimur/ab auctore mūdi inde grauius
iudicemur. Cū em̄ augētur dona rationes etiā creſcunt
donorū. Tāto ergo eſſe humilior/atq̄ ad ſeruiendū prom
prior q̄ſq̄ debet ex munere: quāto ſe obligatiorē eſſe con
ſpicit in reddēda ratione. Ecce homo qui peregre ꝓfici/
ſcit̄ ſeruos vocat/eiſq̄ ad negotiū talēta partit̄: poſt mul
tū vero tpis poſitur⁹ rationē reuertit̄: bene operātes pro
apportato lucro remunerat: ſeruū ū͂o a bono opere tor/
pentē dānat. Quis itaq̄ iſte hō eſt q̄ peregre ꝓficiſcitur/
niſi redēptor noſter: q̄ in ea carne quā aſſumpſerat abijt
in celū? Carnis em̄ locus ꝓprius terra eſt. Que quaſi ad
peregrina ducit̄/dū per redēptorē noſtrū in celo colloca/
tur. Sed homo iſte peregre proficiſcēs/ſeruis ſuis bona Tex.
ſua tradidit: q: fidelib⁹ ſuis ſpūalia dona conceſſit. ¶ Et
vni quidē dedit quinq̄ talēta: alij aūt duo: alij ū͂o cōmi/
ſit vnū. Quinq̄ etem̄ ſunt ſenſus corpis: vcȝ viſus/audi/
tus/guſtus/odorat⁹/⁊ tactus. Quinq̄ igit̄ talētis donū
quinq̄ ſenſuū .i. exteriorꝫ ſcientia exprimit̄: duob⁹ ū͂o in/
tellect⁹ ⁊ operatio deſignat̄: vni⁹ aūt talēti noīe intelle/ Tex.
ctus tm̄mō deſignat̄. ¶ Sed is q̄ quinq̄ talēta accepe/
rat/alia quinq̄ lucrat⁹ eſt: q: ſunt nōnulli qui etſi inter/
na ac myſtica penetrare neſciūt: ꝓ intentione tn̄ ſuperne
patrie docēt recta q̄ poſſunt de ipſis exteriorib⁹ que acce
perūt: dūq̄ ſe a carnis petulātia/a terrenorꝫ ambitu: atq̄ Dona
a viſibiliū voluptate cuſtodiūt: ab his etiā alios admo/ dei va/
nēdo cōpeſcūt. Et ſunt nōnulli qui quaſi duob⁹ talentis ria.
ditati: intellectū atq̄ operationē p̄cipiunt: ſubtilia de in/
ternis intelligūt: mira in exteriorib⁹ operant̄: cūq̄ intel/
ligendo ⁊ operando aliis p̄dicāt: quaſi duplicatū de ne/
gotio lucrū reportant. Bene aūt alia duo vel alia quinq̄
in lucrū veniſſe referunt̄: q: dū vtriq̄ ſexu predicatio im/
peditur: quaſi accepta talēta geminant̄. ¶ Sȝ is q̄ vnuȝ Tex.
talentū acceperat/abiēs fodit in terrā ⁊ abſcondit pecu
niā dñi ſui. Talētū in terra abſcōdere: eſt acceptum inge
niū in terrenis reb⁹ implicare: lucrū ſpūale nō q̄rere: cor
a terrenis cogitatiōib⁹ nūq̄ leuare. Sūt aūt nonulli qui
donū intelligētie ꝑceperūt: ſȝ tn̄ ſola q̄ carnis ſunt ſapiūt Hie.iiij.
De q̄b⁹ ꝑ ꝓphetā dr̄. Sapiētes ſunt vt faciāt mala: bene
aūt facere neſcierūt. Sed dñs q̄ talēta cōtulit/rationem
poſiturus reddit: q: is q̄ nūc pie ſpūalia dona tribuit/di/
ſtricta in iudicio merita exq̄rit: qđ q̄ſq̄ accepit cōſiderat
et quod lucrū de acceptis reportet penſat. Seruus q̄ ge/
minata talēta retulit/a dño laudat̄: atq̄ ad eternā remu Tex.
nerationē intromittitur/cū ei voce dñica dicit̄. ¶ Euge
ſerue bone ⁊ fidelis: q: ſup pauca fuiſti fidelis: ſupra mul
ta te cōſtituā/intra in gaudiū dñi tui. Pauca q̄ppe ſunt
bona oīa p̄ſentis vite quālibet multa eſſe videantur cō/
paratione retributionis eterne. Sed tūc fidelis ſeruus
ſup multa cōſtituit̄: qn̄ deuicta oī corruptionis moleſtia
de eternis gaudijs in illa ſede celeſti gloriat̄. Tūc ad dñi

Digitized by Google

ſui gaudiū ꝑfecte intromittitur:qñ in eterna illa patria aſ-
ſumpt⁹/atq; angelo⁊ cetib⁹ admixtus:ſic interi⁹ gaudet
de munere/vt non ſit iā qḋ exteri⁹ doleat de corruptione.
Seru⁹ autē q̄ operari de talēto noluit/ad dñm cū verbis
Tex. excuſationis redit/dicēs. ¶ Dñe ſcio ꝙ hō dur⁹ es:metis
vbi nō ſeminaſti/⁊ cōgregas vbi nō ſparſiſti:⁊ timēs abij
⁊ abſcōdi talentū tuū in terra:ecce habes qḋ tuū eſt. No-
tandū ꝙ inutilis ſeru⁹ durū dñm vocat:cui tñ ad lucrum
deſeruire diſſimulat:⁊ timuiſſe ſe dicit in lucrū talentum
expendere:q̄ hoc ſolū timere debuerat/ne hoc ſine lucro
ad dñm reportaret. Sūt em̄ plerīq; intra ſanctā eccleſiā:
quorū iſte ſeru⁹ imaginē tenet:q̄ melioris vite vias aggre-
di metuūt:⁊ tñ iacere i ſui corporis ignauia nō ꝑtimeſcūt.
Cūq; ſe peccatores cōſiderāt:ſanctitat̄ vias arripere tre-
pidāt/⁊ remanere in ſuis iniq̄tatibus nō formidāt. Quo-
rum bt̄ Petr⁹ adhuc in infirmitate poſit⁹ ſpeciē tenet:cū
Luce. v. viſo miraculo piſciū dixit. Exi a me dñe:q: pctōr hō ſum.
Jinmo ſi peccatorē te conſideres:oportet vt a te dñm nō
repellas. Sed q̄ idcirco melioris habitus vias ⁊ rectio-
ris vite apprehēdere arcē nolūt:q: infirmos ſe eſſe cōſpi-
ciunt:qſi ⁊ peccatores ſe fatētur ⁊ dñm repellunt:eūq; in
quo ſanctificari debuerāt fugiūt:et velut in ꝑturbatione
conſiliū nō habēt/dū moriunt ⁊ vitā timēt. Vñ ⁊ huic ſer-
Tex. uo ꝓtin⁹ reſpōdet. ¶ Serue male ⁊ piger: ſciebas quia
meto vbi nō ſemino/⁊ cōgrego vbi nō ſpargo:oportuit ḡ
te dare pecuniā meā numularijs/⁊ ego veniēs recepiſſē
vtiq; qḋ meū eſt cū vſura. Ex verbis ſuis ſeru⁹ piger con-
ſtringit/cum dñs dicit. Meto vbi nō ſemino:et cōgrego
Cenſura vbi nō ſparſi. Ac ſi aperte dicat. Si iuxta tuā ſententiā et
dei iuſta illud exq̄ro a te qḋ nō dedi:quāto magis a te exigo qḋ ad
erogandū dedi? Oportuerat ḡ te dare pecuniā meam nu-
mularijs:⁊ ego veniens vtiq; recepiſſem qḋ meū eſt cum
vſura. Pecuniā vero numularijs dare:eſt eis ſcientiā pre-
dicationis impendere:q̄ hanc valeāt ⁊ dictis et operibus
exercere. Sed ſicut noſtrū periculū aſpicitis/ſi dñicā pe-
cuniā teneam⁹:ita veſtrū fr̄es chariſſimi ſollicite pēſate:q:
cū vſuris a vobis exigit qḋ audiſtis. Jn vſura q̄ppe pecu-
nia etiā nō data recipit. Cū em̄ hoc reddit qḋ acceptum
fuerat:etiā illud ſuperimpēdit qḋ acceptū nō eſt. Pēſate
fr̄es chariſſimi:q: de accepta hac vobi pecunia vſuras ſol-
ueritis/⁊ curate vt ex eo qḋ audiſtis/etiā alia ſtudeatis in-
telligere q̄ nō audiſtis:q̄ten⁹ alia ex alijs colligētes:etiā
illa diſcatis ex vobiſmetipſis agere:q̄ necdū ex predicato-
ris ore didiciſtis. Pigrū vo ſeruū:q̄ ſnia feriat audiamus.
Tex. ¶ Tollite ab eo talentum:et date ei q̄ habet decē talēta.
Opportunū valde videbat:vt cū malo ſeruo vnū talētū
tollit/ei poti⁹ q̄ duo ꝙ̄ q̄ quinq; talēta acceperat daretur.
Jlli em̄ dari debuit:q̄ min⁹ ꝙ̄ q̄ plus habuit. Sed ſicut ſu-
peri⁹ diximus:ꝑ quinq; talēta quinq; videlicet ſenſuū.i.ex-
teriorū ſciētia deſignat:per duo autē intellect⁹ et opatio
exprimit. Plus ḡ habuit q̄ duo ꝙ̄ q̄ quinq; talēta accepe-
rat:q: q̄ ꝑ quinq; talēta exterio⁊ adminiſtrationē meruit
ab intellectu interno:ū vacu⁹ fuit. Vnū ḡ talētū ꝑ qḋ in-
tellectū ſignificari diximus/illi dari debuit:q̄ bñ exteriora
q̄ acceperat miniſtrauit. Qḋ q̄tidie in ſctā eccl̄ia agi cer-
nimus:q: plerīq; dū bñ miniſtrāt exteriora q̄ accipiūt per
adiunctā gratiā ad intellectū ꝙ̄ myſticū ꝑducunt:vt etiā
de interna itelligētia polleāt q̄ exteriora fideliter admini-
Tex. ſtrāt. Generalis etiā ſnia ſubdit cū dicit. ¶ Omni em̄ habē-
ti dabit/⁊ abūdabit:ei autē q̄ nō hʒ/⁊ qḋ videtur habere
auferet ab eo. Habēti nāq; dabit ⁊ abūdabit:q: q̄ſq̄s cha-
ritatē hʒ etiā dona alia ꝑcipit. Quiſq̄s charitatem nō hʒ:
etiā dona q̄ ꝑcepiſſe videbat amittit. Vñ neceſſe eſt fr̄es
mei vt ꝑ oē qḋ agit̄ erga charitat̄ cuſtodiā vigilet̄. Cha-
ritas aūt vera eſt:⁊ amicū diligere i deo/⁊ inimicū diligere
Mat. ꝓpter deū. Quā q̄ſq̄s nō hʒ:oē bonū amittit qḋ hʒ:talēto
xxij. qḋ acceꝑat ꝑuat:⁊ iuxta dñicā ſniam/i tenebras exterio-
res mittit. Per penas q̄ppe in exteriores cadet q̄ ꝑ culpā
ſuā ſpōte in interiores tenebras cecidit. Jllic coact⁹ patit
tenebras vltiōis:q̄ hic libēter ſuſtinuit tenebras volupta-
tis. Sciēdū vo ē/ꝙ null⁹ piger ab hac talēti acceptiōe ſe-
curius eſt. Null⁹ nāq; eſt q̄ veraciter dicat. Talētū minime
accepi:nō ē vñ rationē ponere cogar. Talēti em̄ noie:cui-
libet pauperi etiā hoc ipſum reputabit/qḋ vel minimū ac-
cepit. Ali⁹ nāq; accepit intelligētiā ꝑdicatiōis:miniſteriū
dʒ ex talēto. Ali⁹ terrenā ſubſtātiā accepit/erogationē ta-
lēti dʒ ex reb⁹. Ali⁹ nec itelligētiā internorum/nec rerū afflu-
entiā accepit:ſʒ tñ didicit artē q̄ paſcit:ipa ars ei in talēti
acceptione reputabit. Ali⁹ nihil horum aſſecut⁹ eſt:ſʒ tñ for-
taſſe locū familiaritat̄ apud diuitē meruit:talētū ꝑfecto
familiaritat̄ accepit. Si ḡ nihil ei ꝓ indigētib⁹ loquitur:ꝓ
talēti retētiōe dānat. Habēs igit itellectū/curet omnino ne
taceat. Habēs rerū affluētiā:vigilet ne a miſericordie lar-
gitate torpeſcat. Habēs artē q̄ regit: magnopere ſtudeat/
vt vſum atq; vtilitatē illi⁹ cū ꝓximo partiat. Habēs allo-
quēdi locū apud diuitē:dānationē ꝓ retēto talēto timeat
ſi cū valeat nō apud eū ꝓcib⁹ intercedat. Tantū q̄ppe ab
vnoq; nr̄m vētur⁹ iudex exigit/quātū dedit. Vt ḡ de talē-
ti ſui rōnib⁹/redeūte dño q̄ſq; ſecur⁹ ſit:cū timore pēſet q̄-
tidie qḋ accepit. Ecce nāq; iā iuxta eſt:vt ille q̄ ꝑegre ꝓfe-
ct⁹ eſt redeat. Quaſi ꝑegre q̄ppe abijt: q̄ ſcʒ de hac terra
in q̄ nat⁹ eſt lōge diſceſſit. Sʒ ꝑfecto reuertit vt de talētis Cautio
rōnes ponat:q: ſi a bona actione torpeſcim⁹/de ipſis do- ſalubris
nis q̄ cōtulit nos diſtricti⁹ iudicat. Cōſiderem⁹ igit q̄ ac-
cepim⁹:atq; in erogatione vigilem⁹. Nulla nos a ſpūali
ope terrena cura īpediat:ne ſi in terra talētū abſcōdit/ta-
lenti dñs ad iracundiā ꝓuocet. Piger ḡ ſeru⁹ cū iā iudex
culpas examinat/talētū de terra leuat:q: ſunt plerīq; qui
tūc ſe a terrenis deſiderijs vel opib⁹ ſubtrahūt: qñ iā per
ai aduerſionē iudic̄ ad eternū ſuppliciū trahūt. Vñ ḡ de
talēti nr̄i ponēda ratione vigilem⁹:vt cū iā iudex ad feriē-
dū imminet:lucrū nos quod fecimus excuſet. Tu autē.

¶ De confeſſoribus. Mat. XXV.

¶ Jn illo tempore: Dixit Jeſus diſcipulis ſuis
parabolam hāc. Homo quidā ꝑegre proficiſcēs
vocauit ſeruos ſuos. Et reli. Homil. Haymonis.

In ſimilitudinib⁹ quas
ad ignorātiā nr̄am inſtruēdā dñs ꝓpoſuit/ſollici-
te cōſiderādū eſt:q: ſic q̄dā ad nr̄am ꝓponūt admonitio-
nē/vt ſpālr ad ipm dei ⁊ hoim ꝑtineāt mediatorē. Qḋ in
hui⁹ lectiōis ſerie cōprobat/cū dr̄. ¶ Hō q̄dē ꝑegre ꝓfici- Tex.
ſcēs vocauit ſuos:⁊ tradidit ill' bona ſua. Hō ei iſte ꝑ ſili-
tudinē dñs Jeſ⁹ xp̄s accipiēd⁹ ē:q̄ cū ſit de⁹ añ ſcl'a/hō fa-
ct⁹ ē i fine ſclo⁊. De q̄ ſcriptū ē. Hō fact⁹ ē i ea:⁊ ipe fūda-
uit eā altiſſim⁹. Jſte aūt hō ꝑegre ꝓfect⁹ eſt:qñ carnē ſuā
quā ex hoib⁹ aſſūpſit/aſcēdēdo i celū eleuauit. Ex eo em̄
tpe q̄ ꝑmo hoi dictū eſt. Terra es ⁊ i terrā ibis: loc⁹ ꝓprie Gen. iij.
carnis terra eſt. Sʒ iſte hō ꝑegre ꝓfect⁹ ē:q: caro quā aſſū-
pſit nō corruptionē vidit:ſʒ poſt reſurrectionē i celos aſcē-
dit. Hui⁹ hoīs ſui hoīes ſunt:q̄s ſibi ad ſuiēdū ſeq; laudā-
dū rōnabiles cōdidit. Huic aūt hoi ſuire ſūma libertas ē
ab ei⁹ ſuitute recedere turpiſſima ſuit⁹ eſt. Hui⁹ ſe ſeruū Rom. j.
gl'iabat Paul⁹/cū dicebat. Paul⁹ ſu⁹ xp̄i Jeſu. Et iterū. ij. Ti. j.
Grās ago deo meo:cui ſuio a ꝓgenitorib⁹ meis. Et Ps.
Ego ſuus tu⁹ ⁊ fili⁹ āncille tue. Et iterū. Seru⁹ tu⁹ ſū ego.
Bona aūt hui⁹ hoīs/ſpūalia dona ſūt.i. ꝟtutes aie:q̄ de
ei⁹ bonitate ſunt nate:⁊ illi⁹ largitate nob collate:q̄lis eſt
charitas/pax/patiētia/hūilitas/caſtitas/ſobrietas/⁊ his
ſimilia. Ergo ꝑegre ꝓfectur⁹/vocat̄ ſeruis tradidit bona Bona
ſua:q: ſpūalib⁹ ſpūalia dona cōceſſit. Et q: eadē dona nō ſpiritua-
oēs eq̄liter accipiunt:ſʒ ſm dātis diſtributionē ali⁹ pl⁹ ali⁹ lia a deo
min⁹ ꝓficit/recte dr̄. ¶ Et vni dedit q̄nq; talēta/alij duo data.
alij vo vnū:vnicuiq; ſm ꝓpriā ꝟtutē:⁊ ꝓfect⁹ eſt ſtatim.
Sicut talentū apud antiq̄s varijs modis librabat:ita do-
na ſpūſſcti diuerſa ſunt iuxta accipiētium merita:nō in ſe:
ſed in alijs qui ea accipiunt. Nā ab vno dño diuerſa dona
ſeruis dantur: iuxta illud quod ait Apoſtolus. Alij qui-
dem per ſpiritum datur ſermo ſapiētie:alij autem ſermo

Digitized by Google

ſciētie ſm eundē ſpiritū: alteri fides in eodē ſpū: alij gra
tia ſanitatū in vno ſpiritu: alij operatio virtutū: alij ꝓphe
tia: alij diſcretio ſpirituū: alij genera linguarū: alij inter
pretatio ſermonū. Hec aūt oīa operatur vnus atqȝ idem
ſpiritus diuidens ſingulis prout vult. In quinqȝ ergo ta
lētis: quinqȝ ſenſus corporis deſignant: per quos exterior
homo regitur/ viſus videlicet/ auditus/ guſtus/ odorat⁹/
τ tactus: in duobus autē intellectus τ operatio deſigna
Tropologia pulchra. tur. Et vnius talenti nomine intellectus ſolūmodo exprī
mitur. Plus ergo accipit cui duo/ ꝙ̄ cui quinqȝ talenta
commiſſa ſunt: quia ſunt nonnulli qui per exteriores ſen
ſus opera q̄ poſſunt operant: τ tamen in intellectu ſpiri
tuali minus ꝓficiunt. Sunt vero τ aliqui qui et extrinſe
cus magna agunt: et interius maiora intelligunt. Sunt
etiā aliqui q̄ vnū tātū talētū accipiūt: q: bona quidē intel
ligunt/ ſed operari minime ſtudēt. De q̄bus ſcriptum eſt.
Hie. liij. Sapientes ſunt vt faciāt mala: bn̄ aūtē facere neſcierūt.
Tex. Q: autem ſtudio in multiplicandis bonis operibus inſiſte
re debeam⁹/ manifeſtat cū ſubdit. ¶ Abijt aūt q̄ quinqȝ
talenta acceperat τ operatus eſt in eis: et lucrat⁹ eſt alia
quinqȝ. Similiter q̄ duo acceperat: lucratus eſt alia duo.
Iā ſuperi⁹ p quiqȝ talēta/ quinqȝ corpis ſenſus: τ per duo
intellectū et opationē dixim⁹ deſignari. Quinqȝ ḡ talen
ta geminare/ eſt p exteriores ſenſus deuotiſſime deo ſer
uire/ tribuēdo eſurienti cibū/ ſitienti potū/ nudo veſtitū: in
carcere poſitū reqrēdo/ infirmū viſitādo/ mortuū ſepeliē
do: aliaqȝ pietatis opa implēdo: q̄ſi em̄ talenta multipli
cando geminant: q̄n nōnulli tardiores in ſenſu p cōſuetu
dinem boni operis/ in intellectu ſpūali proficiūt. Duo q̄
talēta gemināt: q̄ bene viuēdo τ docēdo/ eccliam dei mul
ij. Tim. ij tiplicari nō negligūt: illud attendētes qḋ ad Timotheū
ſcribitur. Doctrinā quā accepiſti a me/ cōmenda hoībus
Ro. xij. qui idonei ſunt τ alios docere. Taliter accepta talēta ſer
uis ſpiritualib⁹ geminare ſuadebat aplʼs cū dicebat. Ha
bētes donationes ſm gratiā q̄ data eſt nobis differētes.
Siue prophetiā ſm rationē fidei: ſiue miniſteriū in mini
ſtrando: ſiue q̄ docet in doctrina. Qui exhortat in exhor
Tex. tando: q̄ tribuit in ſimplicitate: q̄ preeſt in ſolicitudine: q̄
miſeretur in hilaritate. ¶ Qui aūt vnū acceperat/ abiēs
fodit in terrā: τ abſcōdit pecuniā dn̄i ſui. Quaſi em̄ vnū
talentū in terra abſcōdit: qui ingeniū qḋ a deo accepit in
terrenis actibus occupat/ ſeſeqȝ totum in mundi amore
obligat. Sȝ veniet tēpus q̄n ſpirituales de acq̄ſito lucro
gaudeāt: τ mūdi amatores pro ſuis cupiditatibus erube
ſcant: vnde τ ſubdit. ¶ Poſt multū vero tpis venit dn̄s
Allegorica expoſitio. ſeruorū illorū/ τ poſuit rationē cū eis. Poſt multū tēpus
dn̄s redire dicit: q: longū ſpatiū eſt inter dn̄i aſcenſionē τ
ſm ei⁹ aduētū. Tūc em̄ ratio cū ſeruis ponet: q̄n diſtricte
a nobis exiget dona: q̄ miſericorditer nobis tribuit/ quā
Ro. xiiij. do aſtabim⁹ ante tribunal chriſti: vt aplʼs ait: rationē pro
his q̄ geſſim⁹ reddituri. Felix aūt q̄ i illa hora diſcuſſiōis
Tex. talis inuētus fuerit/ q̄lis iſte memorat de quo ſubditur.
¶ Et accedēs qui quinqȝ talenta acceperat/ obtulit alia
quinqȝ talēta dicēs. Dn̄e quinqȝ talēta tradidiſti mihi: ec
ce alia quinqȝ ſuplucrat⁹ ſum. Et quinqȝ em̄ talētis alia
quinqȝ lucrat: q̄ per quinqȝ ſenſus corporeos q̄s ſupra di
ximus bona q̄ pōt operat. Sunt em̄ nōnulli in eccl̄ia qui
cū tardiores videant ingenio: tn̄ cū per exteri⁹ miniſteriū
fideliter ſeruiūt: ei⁹ munere ad ſpirituale intellectū pdu
cunt: intantū vt etiā aliq̄n in eccleſiaſticū magiſteriū eli
gantur. Qualē aūt mercedē ſit receptur⁹/ manifeſtat cū
Tex. ſubditur. ¶ Ait illi dn̄s ei⁹. Euge ſerue bone τ fidelis: q:
ſupra pauca fuiſti fidelis/ ſupra multa te cōſtituam/ intra
in gaudiū dn̄i tui. Pauca em̄ ſunt oīa pſentis vite ad cō
parationē futurorū bonorū/ q̄uis magna eſſe videantur.
Mat. xxv. Qui ergo ſup pauca fidelis fuit/ ſuper multa cōſtituitur
q: is q̄ terrenā ſubſtātiā bene diſpēſauit/ pro rebus tranſi
torijs ppetuā accipiet mercedem: audiēs ab ipſo iudice.
Venite bn̄dicti pr̄is mei: pcipite regnū qḋ vobis paratū
Tex. eſt a cōſtitutione mūdi. ¶ Acceſſit autē et q̄ duo talenta
acceperat τ ait. Dn̄e duo talenta tradidiſti mihi: ecce alia
duo ſuperlucrat⁹ ſum. Similiter alia duo lucratur talēta
qui a domino duo acceperat: quando is q̄ intellectum et
operationē habet: non ſolū bene viuēdo/ ſed etiā bene do
cendo plurimos ad amorē dei vocat. Notandū autē ꝙ τ
is de quinqȝ talētis decē: τ is q̄ de duobus quatuor repor
tauit/ equali voce collaudant: cum vtriqȝ a dn̄o dicitur.
Euge ſerue bone τ fidelis: quod eſt bene gaude. Et qua
liter ſeru⁹ cum dn̄o gaudeat/ declarat cum ſubinfertur.
Quia ſuper pauca fuiſti fidelis/ ſuper multa te conſtituā
Cui recte dicitur: intra in gaudiū domini tui: q: cum tan
tis/ τ pro tantis mercedē accipiet: quantos bene viuēdo
bene docendo lucratus eſt. In q̄bus v̄bis intelligimus:
q: illi maiorē mercedē ſunt a dn̄o in eterna vita recepturi:
qui bene viuendo vt dixim⁹/ τ bene docendo/ ad aliorū
eruditionem vel doctrinā/ ſpūaliter inuigilant. Qḋ alibi
dn̄s apertius declarat cū dicerib⁹ apoſtolis. Dn̄e ad nos
dicis hanc parabolā/ an τ ad oēs? Reſpōdit. Quiſputas
eſt fidelis ſeruus τ prudens: quē conſtituit dn̄s ſuus ſup Luce. xij
familiam ſuā vt det illis cibū in tempore. Beatus ille ſer
uus quem cū venerit dominus ei⁹/ inuenerit ſic facientē
Amen dico vobis: quoniā ſuper oīa bona ſua conſtituet
eum. Qui enim ſuper omnia bona cōſtituitur/ duplicem
mercedem accipiet: non ſolū quia ſancte vixit/ ſed etiā q:
digne docuit. Vn̄ Daniel cum de reſurrectione mortuorū
loqueret: vt oſtenderet magiſtros ſpirituales ſuper oīa
bona cōſtituendos ait. Qui autem docti fuerint/ fulge Dan. xij
bunt quaſi ſplēdor firmamēti: τ qui ad iuſtitiam erudiūt
multos/ quaſi ſtelle in perpetuas eternitates. Quā deſi
derabilē vocē τ ineffabile gaudiū audire deſiderās bea
tiſſimus pater noſter/ cui⁹ hodie feſtiuitatē celebramus:
talentū ſibi creditum bene docendo τ bene viuendo ſtu
duit erogare: vt geminatū illud dn̄o reportaret: nō tantū
mouēdo pios/ ſed etiā cōprimendo reprobos. Et ideo q: Prou. x
iuxta ſcripture vocem: gaudiū patris eſt filius ſapiēs: tan
ta huius excreſcūt merita gaudiorū/ quanta incrementa
proficiūt ſpiritualiū filiorū. Vn̄ neceſſe eſt vt vnuſquiſqȝ Monitio ſalutaria.
noſtrū fratres chariſſimi/ hui⁹ beatiſſimi patris noſtri ve
ſtigia ſequētes talētū qḋ a deo accepim⁹ nō in terra abſ
condam⁹: ſed cū magno deſiderio erogare ſtudeam⁹: vt
geminatū dn̄o referam⁹. Et q: ali⁹ artē legēdi/ ali⁹ cantā
di/ ali⁹ predicādi/ ali⁹ pingēdi/ ali⁹ ea q̄ ad ornatū eccleſie
pertinent fabricandi talentū accepit: alijs hoc qḋ didicit
ſtudeat erogare. Nō ſolū in eccleſiaſticis miniſterijs/ ſed
etiā ſunt tales in hoc populo/ qui diuerſas artes habent
quibus victitant: alij cementarij/ alij lignarij/ alij fabri/ alij
ſectores: et vnicuiqȝ ars qua paſcitur pro talenti cōmen
datione reputabitur: et ſi in hoc quod ſcit alios inſtruit/
mercedem in futuro recipiet. Qualiter autē huiuſmodi
talentū quod accepit erogare debeat/ dominus oſtendit
cum ait. Gratis accepiſtis/ gratis date. Unde neceſſe eſt Mat. x
fratres dilectiſſimi vnicuiqȝ noſtrū: vt cum ſumma diligē
tia vigilanter cogitet/ quaten⁹ talentū quod accepit/ du
plicatū domino repreſentet. Si autē ſue talentum vtilita
tis prodeſſe alijs non vult: timeat increpationem quam
is qui talentū vnū in terra abſcondit/ a domino audiuit.
¶ Serue male τ piger/ quare non dediſti pecuniam me Tex.
am numularijs: Et ego veniens/ recepiſſem vtiqȝ quod
meū eſt cum vſura. Et implebitur quod ſequitur. ¶ Tol Tex.
lite ab eo talentum: τ date illi qui habet decē talenta: q:
quecūqȝ ſine charitate operat⁹ eſt/ bona in cōſpectu dei
non ſunt: q̄uis bona coram hominibus videantur. Tāto
enim quiſqȝ ampliorem gloriam cum domino poſſidebit
quanto largius talentū acceptum pro eius amore eroga
uerit: quod ipſe preſtare dignetur: qui cum patre τ ſpiritu
ſancto viuit τ regnat τc.

¶ De confeſſoribus. Luce. XIX.

¶ In illo tempore: Dixit Ieſus diſcipulis ſuis
parabolā hāc. Hō quidā nobilis abijt in regionē

Digitized by Google

longinquam accipere ſibi regnū ⁊ reuerti. Et reliqua. Homilia venerabilis Bede preſbyteri

Quoniam diſcipuli ſupra audita dn̄i paſſione vel reſurrectione Hieroſolymis implenda/non intelligendo que dicebantur/exiſtimantes continuo regnū dei eſſe venturū hanc eorum ignorantiā illuminans/oſtendit ſe primo ſui
Tex. regni fidem toto orbe diſperſurū ac ſic in fine mūdi iudi-
Luce cem omniū ſeculorum regēq; venturū. Dixit ergo. ¶ Ho
xviij. mo quidā nobilis abijt in regionē longinquā/accipere ſi
Joã. xij. bi regnum ⁊ reuerti. Homo nobilis ille eſt: cui ſuperi⁹ cecus clamabat. Fili Dauid miſerere mei: ⁊ venientī Hieroſolymā concinebāt. Oſanna filio Dauid: benedictus qui venit in nomine dn̄i rex Iſrael. Lōginqua regio eccleſia eſt ex gentib⁹: de qua idē homini nobili qui loquitꝛ. Ego autē conſtitut⁹ ſum rex ab eo/dicitur a patre. Poſtula a me: ⁊ dabo tibi gētes hereditatē tuā: ⁊ poſſeſſionē tuam terminos terre. Que vero hereditas ac poſſeſſio bifaria ratione regio longinqua vocatꝛ: vel q: a finibus terre clamat ad dn̄m: vel q: longe eſt a peccatorib⁹ ſalus: ⁊ cū de⁹ vbiq; ſit preſens: longe tamen eorū ſenſu q̄ idola colunt/
Tex. deus verus abeſt. Sed qui erant lōge/facti ſunt prope in ſanguine chriſti. ¶ Vocatis autem decē ſeruis ſuis/dedit eis decē mnas. Denari⁹ numerus ad legē pertinet ꝓpter decalogum. Vocat igitꝛ paterfamilias decem ſeruos: q:
Lu. xxiij elegit diſcipulos per literā legis imbutos. Dat eis decem mnas: quia dicta legis ſpiritualiter intelligēda reuelat. Poſt paſſionē quippe reſurrectionēq; ſuam aperuit illis ſenſum vt intelligerēt ſcripturas. Mna nāq; quam greci minā vocant/centū drachmis appēditꝛ. Et omnis ſcriptu
Tex. re ſermo q: vite celeſtis ꝑfectionē ſuggerit/quaſi numeri centenarij pōdere fulgeſcit. ¶ Et ait illis. Negotiamini dū venio. Verba (inquit) legis ac prophetarū myſtica interpretatione diſcuſſa populis offerte: atq; ab eis fidei cōfeſſionem/morūq; probitatē recipite. Juxta qđ pſalmiſta ſuis auditoribus ꝑcipit dicens. Sumite pſalmū ⁊ date tympanū: hoc eſt/laudē predicationis in cordis intentione ꝑcipite: ⁊ deuotionem operis in carnis caſtigatione adhibete. Tympanū q̄ppe Dauid/eſt pellis in ligno
Tex. extenta. Pellis vero in ligno extenta/caro eſt nr̄a ad exēplum dn̄ice crucis afflicta. ¶ Ciues aūt eius oderant eū ⁊ miſerūt legationē poſt illū dicētes. Nolum⁹ hūc regnare ſup nos. Ciues ipſos iudeos dicit: de q̄bus alibi prote-
Joã. xv. ſtatur. Nūc aūt ⁊ viderūt/⁊ oderūt ⁊ me ⁊ patrem meum Qui nō ſolū preſentē vſq; ad mortē crucis oderūt: ſꝫ etiā
Tex. poſt reſurrectionē ei⁹ imiſerūt apl̄is perſecutionē: ⁊ ꝑdicationē regni celeſtis ſpreuerūt. ¶ Et factū eſt vt rediret
Jo. xviij. accepto regno. Significat tēp⁹ q̄n i manifeſtiſſima ⁊ emi
Tex. nentiſſima claritate vētur⁹ eſt: q̄ eis humilis apparuit cū diceret. Regnū meū nō eſt de hoc mundo. ¶ Et iuſſit vocari ſeruos/q̄bus dedit pecuniā: vt ſciret quantū quiſq;
Joã. xvi. negotiat⁹ eſſet. Ut ſciret inq̄t: nō quo eū q̄d lateat cui veriſſime dictū eſt. Dn̄e tu oīa ſcis: ſed ſciret dicit. i. ſcire oēs
Deu. xiij faceret. Tūc em̄ oīm opa ⁊ cogitationes palā oībus oſtēduntur: quō in Deuteronomio. Tētat inq̄t vos dn̄s deus veſter: vt ſciat ſi diligitis eū: hoc eſt/ſciri faciat. Nemo ſane arbitretꝛ eos ſolūmodo q̄bus gratia ꝑdicandi data eſt nō autē ⁊ eos q̄bus ꝑdicata eſt/ad iudiciū tunc eſſe vocādos. Ipſi ſunt em̄ pecunia quā boni ſerui acq̄ſiere mercā
Tex. do: quinetiā ſciat eos q̄ q̄bus nūq̄ eſt predicatū ibidem eſſe dānandos: de quibus infra dicem⁹. ¶ Venit autem prim⁹ dicēs. Dn̄e/mna tua decē mnas acq̄ſiuit. Primus
Ephe. ſeru⁹ ordo doctorū eſt in circūciſionē miſſorū: q̄ vnā mnā
iiij. negotiatur⁹ accepit: q: vnū dn̄m/vnā fidē/vnū baptiſma vnū deū ꝑdicare miſſus eſt. Sꝫ hec eadē mna decē mnas
Tex. acq̄ſiuit/populū ſub lege cōſtitutū/ſibimet docēdo ſociauit. ¶ Et ait illi. Euge ſerue bone: q: i modico fuiſti fidelis: eris poteſtatē habēs ſup decem ciuitates. In modico ſeruus eſt fidelis: q: nō adulterat verbū dei/ſed ſicut ex

deo corā deo in chriſto loquitꝛ. Quicq̄d em̄ in p̄ſenti perci- j. Co. xiij
pimus donorū: in cōparatione futurorū ꝑpaucū eſt ⁊ modicum: q: ex parte cognoſcim⁹: ⁊ ex parte ꝓphetamus: cū autē venerit qđ perfectum eſt/euacuabitꝛ qđ ex parte eſt. Ciuitates autē decē ſunt aīe per legis verbū ad gratiam euāgelij veniētes: q̄bus iure tūc glorificādus ille ꝓponitꝛ q: eis pecuniā verbi digne deo cōmēdauerat. Vn̄ quidem negotiator egregius ciuitates quib⁹ preerat: hoc eſt animas quas regēdas acceperat alloquēs: q̄ eſt ait ſpes nr̄a j. Theſ. ij
aut gaudiū: aut corona glie? Nōne vos ante dn̄m Jeſum
¶ Et alter venit dicēs. Dn̄e/mna tua fecit quinq; mnas. Tex.
Seruus iſte: cetus eſt eorū qui ꝓputio euāgelizare miſſi ſunt. Qui dn̄s ad ꝑdicandū eunti vnā mnā .i. vnā eādēq; fidē: q ⁊ circūciſioni credita eſt preſtiterat. Sꝫ hec quinq; mnas fecit: q: gētes corpis ſenſibus ante mācipatas/ad fidei euāgelice grām cōuertit. ¶ Et huic ait. Et tu eſto ſu Expoſi-
per quinq; ciuitates: hoc eſt ex earū q̄s imbueras aīarū tio tro-
fide ⁊ cōuerſatione/magn⁹ ſublimiſq; fulgeto. De quib⁹ pologi-
myſtice dicit Eſaias. In die illa erūt quinq; ciuitates in ter ca.
ra Egypti: loquētes lingua chanaan. Quinq; em̄ ciuitates in terra Egypti q̄nq; ſunt corporis ſenſus/quibus in hoc mūdo vtimur: videlicet viſus/auditus/guſt⁹/olfact⁹ ⁊ tactus. Et qui viderit mulierem ad cōcupiſcendam eā Mat. v.
qui auertit aures ſuas ne audiat pauperem: qui inebriatꝛ Ephe. v.
vino in quo eſt luxuria: q̄ coronari ſe gaudet roſis anteq̄ Sap. ij. r
marceſcant: cui⁹ ſanguine plene ſunt man⁹ et dextera repleta eſt muneribus: hui⁹ quinq; ciuitates loquūtur lingua Egypti. i. vniuerſi ſenſus faciūt opera tenebrarum. Egyptus em̄ tenebras ſonat. At qui obturat aures ſuas Eſaie
ne audiat ſanguinem: et claudit oculos ne videat malū xxxiij.
⁊ qui guſtat ⁊ videt q̄ ſuauis eſt dn̄s: qui caſtigat corpus ſuum ⁊ ſeruituti ſubijcit: qui poteſt dicere cum apoſtolo j. Cor. ix.
chriſti bonus odor ſum⁹ deo: huius ciuitates loquuntur ij. Co. ij.
lingua mutata: quod interpretatꝛ Chanaā. Et qui eas a tenebris docendo cōmutauerit recte quinq; ciuitatibus prefici memoratꝛ: q: nō ſuis tantū/ſed ⁊ de auditorū ſuorū quos ad lucē vocauit/ꝑfectibus honoratur. ¶ Et alter venit dicens. Dn̄e ecce mna tua quā habui repoſitā in ſu Tex.
dario. Timui em̄ te: q: homo auſter⁹ es: tollis qđ non poſuiſti: ⁊ metis qđ nō ſeminaſti. Seruus qui negotiari iuſſus acceptā dn̄i pecuniā in ſudario repoſuit: oſtēdit eos qui ad predicandū idonei/ꝑdicationis officiū iubente domino ꝑ eccl̄iam/vel ſaltē ſuſcipere/vel ſuſceptū digne gerere detractāt. Pecuniā q̄ppe in ſudario ligare: eſt percepta dona ſub otio lenti torporis abſcondere. Sūt em̄ homies hac ſibi q̄rſitate blādiētes vt dicāt. Sufficit vt de ſe vnuſquiſq; rationē reddat: q̄d op⁹ eſt alijs ꝑdicare: vt etiā de ipis rōnem reddere q̄ſq; cogatꝛ: cū apud dn̄m etiā Pigri-
illi ſunt inexcuſabiles/q̄bus lex data non eſt neq; audito tia ar-
euangelio dormierūt: q: per creaturā poteſt creatorem guitur.
agnoſcere. Hoc eſt em̄ q̄ſi metere vbi nō ſeminauit. i. eos etiā ipiecratis reos tenere: q̄bus verbū legis/aut euāgelij nō miniſtratū eſt. Hoc autē veluti periculū iudicij deuitātes/pigro lāguore a verbi miniſtratiōe cōq̄eſcūt: et hoc eſt quaſi in ſudario ligare qđ acceperunt. ¶ Dicit ei. De Tex.
ore tuo te iudico ſerue nequā. Seru⁹ nequā vocatꝛ: q: piger ⁊ deſes eſt ad exercendū negotiū: et procax ex ſuperbus ad accuſandū dn̄i iudiciū. ¶ Sciebas q ego auſte-
rus hō ſum/tollēs qđ nō poſui: ⁊ metēs qđ nō ſeminaui. Tex.
Et quare nō dediſti pecuniā meā ad mēſem. Qđ putauerat ſe pro excuſatione dixiſſe/in culpam propriā vertitur. Si inquit durum et crudelem eſſe me noueras: et aliena ſectari/ibiq; metere vbi non ſeuerim: quare iſtiuſmodi cogitatio tibi non incuſſit timorem: vt ſcires me mea diligentius queſiturum: et dares pecuniam meam/ſiue argentum ad menſem. Utrumq; enim argyrion grecus ſermo ſignificat. Eloquia domini inquit eloquentia ca- Pſ. xj.
ſta/argentum igne examinatum. Pecunia ergo ⁊ argentum predicatio euangelij eſt: et ſermo diuinus qui dari debuit ad mēſem/hoc eſt promptis paratiſq; fideliū cor-

Digitized by Google

dibus intimari. Ad quã videlicet menſam .i. auditoꝝ mẽ
tem: nõ alia ꝙ̃ dñica eſt deferenda pecunia: vt oĩs ſermo
docentis ſcripture ſenſum ſequat̃. Nã ꝙ hic dñs nõ quali
bet pecuniã/ſed ſuã dicit numularijs eſſe deferendam ex
i. Pe. iiij. ponit apl's dicens. Si q̃s loq̃tur q̃ſi ſermones dei. ¶ Et
Tex. ego veniẽs cũ vſuris vtiq; exegiſſem illud. Qui verbi pe-
cuniam a doctore ꝑcipit em: teq; credẽdo/neceſſe eſt eã cũ
vſuris ſoluat operãdo: vt qð auditu didicit/exequitur in
actu. In vſura q̃ppe pecunia etiã nõ data recipit̃. Vel cer
te de accepto verbi fenore vſuras ſoluit: q̃ ex eo qð audit
etiã alia ſtudet intelligere/q̃ necdũ ex p̃dicatoris ore didi
Tex. cit. ¶ Et aſtantibus dixit. Auferte ab illo mnã: ⁊ date illi
q̃ decẽ mnas habet. Et dixerũt ei. Dñe habet decẽ mnas.
Recte amittit collatã gratiã quã p̃dicando alijs cõmuni
care neglexit: vt ei augeat̃ q̃ inde laborauit. Iuxta quod
Apo. ij. angelo Epheſi eccleſie dicitur. Et mouebo cãdelabrum
tuum de loco ſuo/niſi penitentiam egeris. Et cum regiũ
chriſma quod ſuperbiendo Saul amiſit: Dauid obedien
do promeruit. Spiritus inquit domini diſceſſit a Saul: ⁊
Allego- directꝰ eſt in Dauid a die illa/⁊ deinceps. Quod vero ab-
rica ex- lata a nequã ſeruo mna ei qui decem mnas habebat dari
poſitio. iuſſa eſt: myſtice vt reor indicat: intrante plenitudine gẽ-
tium omnẽ Iſrael ſaluum futurũ: ⁊ tunc abũdantiã gra-
tie ſpiritualis quã modo repenter exercemꝰ illius populi
Tex. doctoribus eſſe conferendã. ¶ Dico autẽ vobis: q: oĩ ha
benti dabitur/⁊ abundabit: ab eo autẽ qui non habet/et
quod habet auferet̃ ab eo. Hoc ad ſuperiorẽ ſententiam
reſpicit: docens ⁊ illum poſſe amittere munus dei: qui ha
bens non habet .i. non vtit̃: ⁊ in eo augeri qui habens ha
bet/hoc eſt bene vtit̃. Que gratiarũ mutatio: q̃m in hac
vita geri ſolet. Notandũ qð illud dñi redeuntis examen:
etiã nunc ex parte celebratũ/ſed tunc eſt vniuerſaliter im
plẽdũ. Quotidie nãq; accepto a patre regno redit quia
peregrinãtis in terra eccleſie ſemper ſtatũ cõſpicit. Quo
tidie i tãto fideliũ ſeruoꝝ numero huic pecuniã negotia-
turo cõmodat: in altero modũ cõſummati operis exami
nat. Hũc fideliter/prudenterq; laborantẽ amplioris gra-
tie munere donat: illum deſidias molles ⁊ marcida luxu
otia ſectãtem: ⁊ eo qð dederat priuat. Verum vniuerſali
manifeſtato iudicio: qð dictu q; terribile eſt/m̃lti q̃ ad do
cẽdũ videbant̃ idonei/ob negligẽtie ſue notã inter indo
ctos reputabunt̃. At illi ſimpliciores fratres/⁊ elemẽtoꝝ
penitꝰ ignari: ob cõuerſatiõis tñ eximie deuotionẽ: inter
Mat. x. apoſtolicos doctores p̃mia ſumma ꝑcipiẽt. Qui em̃ reci-
pit ꝓphetã in noĩe ꝓphete/mercedẽ ꝓphete accipiet. In
Tex. hoc autẽ qð ſequit̃. ¶ Verũtñ inimicos meos illos q̃ no
luerũt me regnare ſuper ſe: adducite huc ⁊ interficite an-
te me: impietatẽ iudeorũ/vel reproborũ ad chriſtũ cõuer-
ti nolentiũ ſignificat in die iudicij puniendã: ⁊ ꝑ duos fi-
Epilogꝰ deles ſeruos/vtriuſq; ppl'i doctores: ꝑ decẽ ⁊ quiq; mnas
euãgelij id eſt credentes ppl'i: per ſeruũ nequã/mali catholici: per
inimicos q̃ cũ ſuꝑ ſe regnare noluerũt/impietates eorũ
q̃ ꝟbũ fidei: aut nũq̃ audire/aut male interp̃tãdo corrũ-
pere maluerunt: per meſſionẽ ruris nõ ſeminati: eorum
etiam quos verbũ dei audire contigit diſcuſſio ſignetur.
Quibus quinq; perſonis omne genus humanuz quod
in die iudicij eſt futurum exprimitur. Tu autem.

¶ De confeſſoribus. Luce. XII.

¶ In illo tempore: Dixit Ieſus diſcipulis ſuis.
Sint lumbi veſtri p̃cincti: et lucerne ardẽtes. Et
vos ſimiles hominibus expectantibus dominuz
ſuum quando reuertatur a nuptijs. Et reliqua.
Homilia beati Gregorij pape.

Sancti euãgelij fratres
chariſſimi aperta eſt nobis lectio recitata. Sed
ne aliquibus ipſa eius planities alta fortaſſe vi
deatur/eam ſub breuitate rãſcurrimus: quatenus eius
expoſitio ita neſcientibꝰ fiat cognita vt tamen ſcientibus
nõ ſit oneroſa. Quia viris luxuria in lumbis ſit/feminis
in vmbilico: teſtatur dñs qui de diabolo ad beatũ Iob lo Iob. xl.
quitur dicens. Virtus eiꝰ in lumbis eiꝰ: ⁊ fortitudo illius
in vmbilico ventris eius. A principali igitur ſexu lũborũ
nomine luxuria deſignat̃/cum dñs dicit. ¶ Sint lumbi Tex.
veſtri precincti. Lũbos em̃ precingimꝰ: cũ carnis luxuriã
per continẽtiam coarctamus. Sed q: minus eſt mala nõ
agere: niſi etiã q̃ſq; ſtudeat ⁊ bonis opibus inſudare pro-
tinus addit̃. ¶ Et lucerne ardentes in manibus veſtris. Tex.
Lucernas q̃ppe ardentes in manibꝰ tenemus: cũ ꝑ bona
opa proximis nr̃is lucis exẽpla mõſtramus. De q̃bus: pro
fecto opibus dñs dicit. Luceat lux veſtra corã hoĩbus/vt Mat. v
videãt opa veſtra bona: ⁊ glorificẽt patrẽ veſtrũ qui in ce
lis eſt. Duo aũt ſunt q̃ iubent̃: ⁊ lumbos reſtringere/⁊ lu
cernas tenere: vt ⁊ mũditia ſit caſtitatis in corpore: ⁊ lumẽ
veritatis in operatione. Redemptori em̃ noſtro vnũ ſine Copula
altero nequaq̃ placere põt: ſi aut is q̃ bona agit/adhuc virtutũ
luxurie inq̃namẽta nõ deſerit: aut is q̃ caſtitate p̃eminet/
necdũ ſe ꝑ bona opa exercet. Nec caſtitas g̃ magna eſt ſi-
ne bono ope: nec opus bonũ eſt aliqð ſine caſtitate. Sed
etſi vtrũq; agit̃: reſtat vt q̃ſquis ille eſt/ſpe ad ſupernam
patriã tẽdat: ⁊ nequaq̃ ſe a vitijs ꝓ mũdi huiꝰ honeſtate
cõtineat. Qui etſi q̃ bona aliq̃ñ pro honeſtate inchoat in
eius tñ intẽtione nõ debet permanere: nec per bona opa
preſentis mundi gloriã querere: ſed totã ſpem in redem-
ptoris ſui aduẽtu cõſtituat. Vñ ⁊ ꝓtinus ſubditur. ¶ Et Tex.
vos ſimiles hoĩbus expectãtibus dñm ſuũ/q̃ñ reuertat̃ a
nuptijs. Ad nuptias q̃ppe dñs abijt: q: reſurgẽs a mortu-
is/aſcẽdens in celũ/ſupernã ſibi angeloꝝ multitudinem
nouꝰ hõ copulauit. Qui tũc reuertit̃ cũ nobis iam per iu
diciũ manifeſtat̃. Bñ aũt de ſeruis expectãtibus ſubdit̃.
¶ Ut cũ venerit ⁊ pulſauerit/cõfeſtim aperiãt ei. Venit Tex.
q̃ppe cũ ad iudiciũ ꝓperat. Pulſat vero/cũ iam ꝑ egritu-
dinis moleſtias eſſe mortẽ vicinã deſignat. Cui cõfeſtim
aperimꝰ ſi hũc cũ amore ſuſcipimꝰ. Aperire em̃ iudici pul
ſanti nõ vult/q̃ exire de corpe trepidat: ⁊ videre eũ quẽ cõ
tẽpſiſſe ſe meminit/iudicẽ formidat. Qui autẽ de ſua ſpe
⁊ operatione ſecurꝰ eſt/pulſanti cõfeſtim aperit: q: letꝰ iu
dicem ſuſtinet: et cũ tẽpus ꝓpinque mortis agnouerit/de
gloria retributionis hilareſcit. Unde ⁊ ꝓtinus ſubditur.
¶ Bti ſunt ſerui illi q̃s cũ venerit dñs/inuenerit vigilan- Tex.
tes. Vigilat/q̃ ad aſpectũ veri luminis mẽtis oculos ap-
tos tenet. Vigilat/q̃ ſeruat operãdo qð credit. Vigilat/q̃
a ſe torporis ⁊ negligẽtie tenebras repellit. Hinc etenim
Paulꝰ dicit. Euigilate iuſti/⁊ nolite peccare. Hinc rurſus i. Cor. xv
dicit. Hora eſt nos iam de ſomno ſurgere. Sed veniens Ro. xiij
dominus/quid vigilantibus ſeruis exhibeat audiamus.
¶ Amen dico vobis ꝙ precinget ſe: ⁊ faciet illos diſcum- Tex.
bere: et tranſiens miniſtrabit illis. Precinget ſe: id eſt ad
retributionem preparat. Et faciet illos diſcũbere: id eſt in
eterna quiete refoueri. Diſcũbere quippe noſtrum in re-
gno q̃eſcere eſt. Unde rurſus dominus dicit. Venient et Mat.
recumbent cũ Abraã/Iſaac ⁊ Iacob. Trãſiens autẽ dñs viij.
miniſtrat: q: lucis ſue illuſtratione nos ſaciat. Tranſiens
ꝟo dictũ eſt: cũ de iudicio ad regnum redit. Vel certe no
bis dñs poſt iudiciũ trãſit: q: ab humanitatis forma in di
uinitatis ſue cõtemplationem nos eleuat. Et trãſire eiꝰ
eſt in claritatis ſue ſpeculationẽ nos ducere: cũ eum queꝫ
in humanitate in iudicio cernimꝰ: etiã in diuinitate poſt
iudicium videmus. Ad iudiciũ quippe veniens: in forma
ſerui omnibus apparet: quia ſcriptum eſt. Videbunt in Zacha.
quem tranſfixerunt. Sed cum reprobi in ſupplicium cor- xij.
ruunt/iuſti ad claritatis eius gloriam pertrahũtur: ſicut
ſcriptum eſt. Tollatur impius/ne videat gloriam dei.
Sed quid ſi ſerui in prima vigilia negligentes exiſtunt? Eſaie
Prima quippe vigilia: prime etatis cuſtodia eſt. Sed xxvi.
neq; ſic deſperandum eſt/et a bono opere ceſſandum.
Nam longanimitatis ſue patientiam inſinuans dominꝰ
ſubdit. ¶ Et ſi venerit in ſc'da vigilia: ⁊ ſi in tertia vigilia Tex.
venerit

Digitized by Google

venerit: ⁊ ita inuenerit/beati ſunt ſerui illi. Prima q̄ppe
vigilia primeuū tp̄s. i. pueritia. Sc̄da adoleſcētia vel iu-
uētus: q auctoritate ſacri eloquij vnū ſunt/dicēte Salo-
Eccs. xi. mone. Letare iuuenis in adoleſcētia tua. Tertia aūt ſe-
nect⁹ accipit. Qui ergo vigilare in prima vigilia noluit/
cuſtodiat vel ſecūdā: vt q̄ cōuerti a prauitatibus ſuis in
pueritia neglexerit/ad vias vite ſaltem in tp̄e iuuētutis
Vigilie euigilet. Et q̄ in ſc̄da vigilia vigilare noluit: tertie vigi-
tres my- lie remedia nō amittat: vt q̄ in iuuētute ad vias vite non
ſtici. vigilat/ſaltē in ſenectute reſipiſcat. Pēſate fratres cha-
riſſimi: q: cōcluſit pietas dei duritiā noſtrā. Non eſt iā q̄
homo excuſationēs inueniat. Deus deſpicit ⁊ expectat:
cōtēni ſe videt ⁊ reuocat: iniuriā de cōtēptu ſuo ſuſcipit/
et tn̄ q̄nq̄ reuertētibus etiā premia p̄mittit. Sed nemo
hāc eius lōganimitatē negligat: q: tāto diſtrictior ē iuſti-
tiam in iudicio exiget: quāto longior ē patientiā ante iu-
diciū prerogauit. Hinc etem̄ Paulus dicit. Ignoras q̄m
Rom. ij. benignitas dei ad penitētiā te adducit. Sc̄d; duritiā au
tē tuā ⁊ cor impenitēs/theſaurizas tibi irā in die ire ⁊ re-
uelationis iuſti iudicij dei. Hinc pſalmiſta ait. Deus iu-
dex iuſtus/fortis ⁊ longanimis. Dictur⁹ q̄ppe lōganimē
premiſit iuſtū: vt quē vides peccata delinquētiū diu pa-
tiēter ferre/ſcias hūc q̄nq̄ etiā diſtricte iudicare. Hinc p
quēdā ſapiētē dicit. Altiſſimus em̄ eſt patiens redditor.
Eccli. v. patiens em̄ redditor dicit: q: peccata hominū ⁊ patitur
et reddit. Nā quos diu vt cōuertant tolerat/non cōuer-
ſos durius dānat. Ad excutiendā vero mētis noſtre deſi
diā/etiam exteriora dāna per ſimilitudinē deducūtur: vt
per hec animus ad ſui cuſtodiam ſuſcitet. Nam dicitur.
Tex. ¶ Hoc aūt ſcitote: q̄m ſi ſciret paterfamilias qua hora
fur veniret: vigilaret vtiq̄ ⁊ nō ſineret perfodi domū ſuā
Ex qua premiſſa ſimilitudine etiā exhortatio ſubinfert/
Tex. qua dicit. ¶ Et vos eſtote parati: q: qua hora non puta-
tis filius hois veniet. Neſciēte em̄ patrefamilias fur do-
mū perfodit/q: dū a ſui cuſtodia ſpūs dormit: improuiſa
mors veniens carnis noſtre habitaculū irrūpit: ⁊ eū quē
dn̄m domus inuenerit dormiētē necat: q: cū ventura dā-
na ſpiritus minime preuidet/hūc mors ad ſuppliciū ne-
ſcientem rapit. Furi aūt reſiſteret ſi vigilaret: q: aduētū
iudicis qui occulte animā rapit/precauēs ei penitendo
occurreret/ne impenitēs periret. Horā vero vltimā dn̄s
noſter idcirco nobis voluit eſſe incognitā: vt ſemp poſſit
eſſe ſuſpecta: vt dū illā preuidere non poſſumus ad illam
ſine intermiſſione preparemur. Proinde fratres mei in
conditione mortalitatis veſtre mentis oculos figite: ve-
Moni- nienti vos iudici p fletus quotidie ⁊ lamēta preparate.
tio mora Et cum certa mors maneat omnibus/nolite de tēpora-
lis. lis vite prouidentia incerta cogitare. Terrenarū rerum
vos cura nō aggrauet. Quantiſlibet enim auri ⁊ argēti
molibus circūdetur: q̄buſlibet p̄cioſis veſtib⁹ induat ca
ro: quid eſt aliud q̄ caro? Nolite attēdere q̄d habetis/ſ;
conſiderate q̄d eſtis. Vultis audire q̄d eſtis? Propheta
Eſa. xl. indicat dicens. Vere fenū eſt populus. Si em̄ fenū popu
lus nō eſt/vbi ſunt illi q̄ ea que hodie colim⁹/vobiſcum
tranſacto anno beati. N. natalitia celebrauerūt? O quā-
ta ⁊ qualia de preſentis vite prouiſione cogitabāt: ſ; ſur-
ripiente mortis articulo/repēte in his que preuidere no
lebant inuēti ſunt: ⁊ cuncta ſimul tēporalia congregata:
que quaſi ſtabiliter tenere videbant amiſerunt. Si ergo
tranſacta multitudo generis humani p natiuitatē viruit
in carne: per mortem aruit in puluere/velut fenum fuit.
Quia igit momentis ſuis hore fugiūt: agite fratres cha
Eccs. ix. riſſimi/vt in bona operis mercede teneātur. Audite q̄d
ſapiens Salomon dicat. Quodcūq̄ poteſt manus tua
facere/inſtāter operare: quia nec opus/nec ratio/nec ſciē
tia/nec ſapientia erunt apud inferos quo tu properas.
Quia ergo ⁊ venture mortis tempus ignoramus: ⁊ poſt
mortē operare nō poſſum⁹/upereſt vt ante mortē tp̄a in-
dulta rapiamus. Sic em̄ mors ipſa cum venerit vincitur
ſi priuſq̄ veniat ſemper timeatur. Tu autē.

¶ De confeſſoribus. Luce. XII.
¶ In illo tempore: Dixit Jeſus diſcipulis ſuis:
Sint lumbi veſtri precincti: ⁊ lucerne ardētes in
manib⁹ veſtris. Et reliqua. Homilia Haimonis.

Inter ceteras virtu-
tes quas dn̄s noſter Jeſus chriſt⁹ diſcipulis tra
didit: ⁊ p diſcipulos nobis maximā ⁊ precipuā
caſtitatem oſtendit. Nam cū ſuperius ad ſpontaneā pau
pertatem amandam nos incitaſſet dicens. Facite vobis
ſacculos qui non veteraſcunt theſaurum non deficientē
in celis quo fur non appropiat: nec tinea corrumpit/con
tinuo de ſeruanda caſtitate adiecit di. ¶ Sint lumbi ve- Tex.
ſtri precincti. Quod enim luxuria viris in lumbis ſit: ⁊ fe
minis in vmbilico: dominus teſtatur cum de diabolo lo-
quitur ad beatū Job. Virtus eius in lumbis eius: ⁊ for- Job. xl.
titudo illius in vmbilico ventris eius. Lumborum ergo
nomine hic luxuria deſignatur: cum dicitur. Sint lumbi
veſtri precincti. Lumbos enim precingimus: cum ardo-
rem libidinis amore caſtitatis refrenamus. Taliter lum
bos precinctos habebat Joānes baptiſta: de quo ſcriptū
eſt. Quia erat veſtitus pilis cameli: ⁊ zona pellicea circa Marc. i.
lumbos eius: nec erat de immundis/qui propter fluxum
ſeminis eijciebantur extra caſtra: ſed caſtitatem quaz in
mente habebat/in ipſo habitu corporis demonſtrabat.
Sic ⁊ Helias zonam circa lumbos habebat. Qui enim iiij. reg. i
non propter amorem filiorum iunguntur/ſed propter li-
bidinē explendā: lūbos precinctos non habent: ſ; potius
de illis ſunt/qui propter immunditiā extra caſtra eijciun
tur/comparati iumentis inſipientibus. Qui vero tollēs
mēbra chriſti facit ea mēbra meretricis: nequaq̄ lumbos
h; p̄cinctos: q̄m ſicut hec ait ap̄ls Paul⁹. Sine pace ⁊ ca- Heb. xij.
ſtimonia nemo videbit deū. Quātū em̄ incorruptio car-
nis deo placeat: ipſe p pphetā teſtat dicēs. Hec dicit dn̄s Eſa. lvi.
eunuchis: qui cuſtodierint ſabbata mea ⁊ elegerint q̄ vo
lui/tenuerint fed⁹ meū: dabo eis in domo mea: ⁊ in mu-
ris meis locū nominatum: ⁊ nomen melius a filijs et fi-
liabus: nomen ſempiternū q̄d non peribit. Et in Apoca- Caſti-
lypſi de talibus dicit. Hi ſunt qui cū mulieribus nō ſunt monie
coinquinati: virgines em̄ ſunt. Quod cū oibus fidelib⁹ cōmēda
generaliter obſeruandū ſit/ſpecialiter tn̄ miniſtris eccle- tio.
ſiaſtici ordinis cuſtodiendū iniungitur: q̄n in veteri lege
carnes agni: qui in figura corporis ⁊ ſanguinis immola
tus eſt: nō prius comedere permiſſi ſunt/q̄ renes accin-
ctos haberēt dn̄o dicente. Sic ergo comedetis illum: re-
nes vr̄os accingetis/calciamēta habebitis in pedib⁹. Itē
Et dixit dn̄s ad Moyſen. Loquere ad Aaron ⁊ ad filios Exo. xij.
ei⁹. Homo de ſemine vr̄o i q̄ fuerit macula: nō accedat ad al Leui. xxi
tare. Si gibb⁹ fuerit/ſi lipp⁹/ſi albuginē hn̄s in oculo/ſi
impetiginē in corpe/vel iugē ſcabiem/ſi cecus fuerit vel
claudus/ſi fracto pede/vel torto nato/ſi fuerit pondero-
ſus/vel hernioſus. Qui em̄ ſacra myſteria manib⁹ tracta
re/⁊ alijs miniſtrare debēt: dignū eſt vt ab oī imūda pol-
lutione ſint alieni: vt ſc; ⁊ mēte ſint caſti ⁊ corpore pudici
Nō in ope Dauid diſcim⁹. Qui cū veniſſet ad Archime- i. reg. xxi.
lech ſacerdotē nō pri⁹ panes ſctificatos accipe voluit: q̄
ſe ſuoſq̄ mūdos a mulierib⁹ teſtaret: nō vtiq̄ ſolis alienis
neq̄ cōcubinis/ſ; etiā a pprijs vxorib⁹. Ait em̄. Et q̄dē ſi
de mulierib⁹ agit: cōtinuim⁹ nos ab heri ⁊ nudiuſterti⁹
q̄n egrediebamur: ⁊ fuerūt vaſa puerorū mūda. Quapro
pter cſideret vnuſq̄ſq̄ cōſcientiā ſuā: ⁊ ſi ſe incōtinentem
ſenſerit i corpe/abſtineat ſe a ſacra cōione forte: ne ad iu-
diciū accipiat/q̄d fidelib⁹ datū eſt ad remediū: timēs illō
q̄d terribiliter clamat ap̄ls dicēs. Quicūq̄ māducauerit
panē/vl biberit calicē dn̄i indigne: re⁹ erit corpis ⁊ ſangui i. Cor. xi.
nis dn̄i. Probet aūt ſeip; hō: ⁊ ſic de pane illo edat ⁊ de ca
lice bibat. Qui em̄ māducat ⁊ bibit indigne: iudiciū ſibi
māducat ⁊ bibit/nō dijudicās corp⁹ dn̄i. Vel certe alr: lū
bos p̄cingim⁹/cū oīa ipedimēta mūdi poſtponim⁹: vt in

via mandatoꝝ dei/greſſum mētis firmiter figere valea
mus. Qui cū diſcinctus eſt: ipis ſuis veſtimētis impedif
Militia duplex. ne libere ambulet. Qui vero p̄cinct⁹ eſt: qua quauerſus
liber diſcurrere pōt. Precingit ad preliū miles: ⁊ circa re
nes gladiū portat: quo aduerſariū ſuū pcutiat. Et tu er
go q̄ cupis eſſe miles dei/precinge lūbos tuos.i.oia fluxa
⁊ impedimenta mundi poſtpone: vt pugnare valeas nō
aduerſus carnē ⁊ ſanguinē/ſed aduerſus mūdi rectores
tenebrarū harum: contra ſpiritualia nequitie in celeſtib⁹
Ephe.vi. vt impleaf in te qđ idem aplš ſubiungit. State ergo ſuc
cincti lūbos veſtros in veritate: ⁊ induti lorica iuſtitie et
calciati pedes in preparatiōe euāgelij pacis. Taliter mi
les caſtroꝝ lūbos precinxerat: qñ audiuit. Accinge ſicut
vir lūbos tuos. Vñ ⁊ in laude eccleſie dr̄. Accinxit fortitu
Prouer. xxxi. dine lūbos ſuos/⁊ roborauit brachiū ſuū. Quiſquis aūt
talis eſt: alijs ad exemplū imitationis proponēdus eſt: q2
Mat.v. ſicut ait dñs. Nemo accēdit lucernā ⁊ ponit eam ſub mo
dio/ſed ſuper cādelabrum: vt luceat oibus qui in domo
ſunt. Vñ poſtq̄ dixit. Sint lūbi veſtri precincti ⁊ lucerne
ardentes: quid p lucernas/niſi opa bona deſignanf. Lu
cernas ardētes habere: eſt bona opera alijs ad imitādū
oſtēdere: iuxta illud qđ dñs alibi ait. Luceat lux vr̄a corā
hominib⁹: vt videant opera veſtra bona: ⁊ glorificēt pa
trē veſtrū qui in celis eſt. Conſiderādum aūt illud eſt: q
duo ſunt q̄ precipiunf/lumbos ſcʒ precingere/⁊ lucernas
ardētes habere: q2 nec caſtitas prodeſt ſine bono opere/
nec bonū opus aliq̄d valet ſine caſtitate. Primū em̄ pre
cipimur lūbos reſtringere/⁊ poſt lucernas tenere: q2 ille
ad alioꝝ exēpla promouēdus eſt: in cuius pectore ſalutar
ria deſideria vigēt: ⁊ cuius mentē carnalis voluptas nō
Nume. viij. occupat. Qđ in lege prefiguratū eſt: cū p Moyſen preci
pitur: vt leuite vſq; ad quinquageſimū annū miniſtrent
poſt annū vō quinquageſimū cuſtodes vaſoꝝ fiāt: legi
timū tēpus attendentes/ſiue ad regēdū/ſiue ad officiū
predicationis ſuſcipiendū. Sed querif quare p̄cipiat lu
Mat.vi cernas tenere/cū alibi dicat. Tu aūt cū oraueris/intra in
cubiculū tuū: ⁊ clauſo oſtio ora patrē tuum. Ad qđ dicen
dum: q2 illis precipitur bonum opus ad exemplū alioꝝ
oſtendere: qui tam perfecti ſunt vt ab hominibus lauda
ti non extollātur. Illis autē q̄ imperfecti ſunt/aut quos
fauor humanus extollit/precipif. Tu autem cum oraue
ris/intra in cubiculū tuū: ⁊ cū facis eleemoſynā neſciat
ſiniſtra tua quid faciat dextera tua. Et q2 iuxta Joannis
j.Joā.iij vocem. Si cor noſtrū non reprehenderit nos/fiduciā ha
bemus in die iudicij: quicūq; lumbos habent precinctos
⁊ lucernas ardentes/aduentū dñi nō tam timere debēt
q̄ diligere. Unde ⁊ ſubdif. ¶ Et vos ſimiles hominib⁹
Tex. expectantibus dñm ſuū/quādo reuertatur a nuptijs: vt
cū venerit ⁊ pulſauerit/cōfeſtim aperiant ei. Ad nuptias
quippe dñs noſter abijt: quando aſcendēs in celū/multi
tudinem angeloꝝ nouus homo ſibi ſociauit. Tunc autē
reuertetur ad ſeruos ſuos: qñ per iudiciū manifeſtari ce
Expoſitio duplex. perit. Siue alr̄. Certe dñs nobis quotidie venit/cū cōſciē
tias noſtras per ſuā gratiā viſitat: ⁊ cor noſtrū ſuo amore
inflāmat. Pulſat vō: qñ per egritudinis moleſtiā/vicinā
mortē denūciat. Cui ille ſtatim aperit: q̄ letus de corpore
exit: ⁊ eius ſpeciē quem ſemp deſiderauit videre concupi
ſcit. Pulſanti iudici aperiri timet: q̄ eius preceptis ſe mi
nime obtēperaſſe cognoſcit: ⁊ videre eū exiens de corpo
re trepidat/quē cōtēpſiſſe ſe meminit: ⁊ quaſi videre iu
dicē metuit/cui⁹ iuſſis ſe obtēperaſſe nō recognoſcit. Si
cut em̄ iudicis aduētum in ciuitate eius iuſti diligūt/fu
res ⁊ latrones timēt: ita ⁊ aduentū dñi illi timent q̄ eius
preceptis ſe minime obtemperaſſe ſciūt. Soli aūt illi dili
gūt: q̄ recte ſe viuere recolunt: qđ illoꝝ eſt facere: q̄ vitaʒ
ſuā quantū humana fragilitas patif/inculpabilē cuſto
diūt: ⁊ cor ſuū de terreno amore in celeſtis patrie gaudio
ponunt. Talis erat Paulus aplš: q̄ de bonis actib⁹ ſecu
ij.Tim. iiij. rus dicebat. Ego aūt iā delibor: ⁊ tēpus mee reſolutiōis
inſtat. Bonū certamē certaui/curſum cōſummaui/fideʒ
ſeruaui: de reliq̄ repoſita eſt mihi corona iuſtitie. Et ite
rū. Cupio diſſolui ⁊ eſſe cū chriſto/multo em̄ melius. Et Phil.j.
rurſus. Uiuo aūt iā nō ego: viuit vō in me chriſt⁹. Tali Gal.ij.
ter pulſanti iudici beatus Martin⁹ aperire parat⁹ erat:
qñ inter egritudinis moleſtiā cōſtitut⁹/diſcipuloꝝ fleti
bus cōmotus dicebat. Grauis eſt dñe pugna laboris q̄
hucuſq; certaui: ſed ſi adhuc pplo tuo ſum neceſſari⁹: no
recuſo pp̄ter eos ſubire laborē: fiat volūtas tua. Talib⁹
qualis remuneratio p̄parata ſit dñs manifeſtat cū ſub
dit. ¶ Bti ſerui illi: quos cū venerit dñs/inuenerit vigi Tex.
lantes. Uigilare em̄ eſt in bono opere vnūquēq; ſolicitū
eſſe. Ille vō bene vigilat: q̄ recte credit ⁊ recte viuit. Ui
gilat/q̄ ad aſpectū veri luminis aptos tenet oculos men
tis. Uel certe vigilat/q̄ torporē ⁊ negligentiā a ſe excutit
et diuinis mādatis ardēti aio inheret. Taliter Paulus j.Corin. xv.
aplš vigilare monebat: q̄bus dicebat. Euigilate iuſti: et
nolite peccare. Et iterū. Hora eſt iā nos de ſomno ſurge Roma. xiij.
re. Et rurſus. Uigilare ⁊ orate: ⁊ ſtate in fide. Adhuc etiā
ipſius remunerationis qualitas inſinuaf cum ſubditur. j.Co.xvj
¶ Amen dico vobis q̄ pcinget ſe: ⁊ faciet illos diſcūbe Tex.
re: ⁊ trāſiēs miniſtrabit illis. Precingi vō dei eſt ad retri
butionē ſe preparare. Noſtrū aūt diſcūbere/eſt in eterna
btitudine q̄ſcere: iuxta qđ ipſe alibi ait. Multi venient
ab oriēte ⁊ occidēte: ⁊ recūbent cū Abrahā ⁊ Iſaac ⁊ Ja
cob in regno celoꝝ. Trāſire vō dr̄: cum poſt iudiciū ad re
gnū pperat. Uel certe dñs trāſiens nobis miniſtrabit/
cū de forma humanitatis/vſq; ad cōtēplādā charitatē di
uinitatis nos pducet. Omnib⁹ enim in iudicio in forma
hūanitatis apparebit/iuſtis ſcʒ ⁊ iniuſtis: ſicut ſcriptum
eſt. Et videbit ois caro ſalutare dei nr̄i. Sed reprobis iu Luc.iij.
ſto iudicio dānatis: iuxta illud qđ ſcriptū eſt. Tollaf im Eſa.xxvi
pius ne videat gloriā dei. Solis electis trāſiet: q̄s de viſio
ne hūanitatis/vſq; ad cōtēplādā claritatem diuinitatis
ſublimabit: vt q̄ mō intuenf tm̄ hoiem: tūc facie ad faciē
mereanf videre deū: q̄liter pr̄ in filio/⁊ filius maneat in
pr̄e. Sed q2 oibus p̄ſentis vite termin⁹ incert⁹ eſt: recte
ſubiūgif. ¶ Et ſi venerit in ſcđa vigilia: ⁊ ſi in tertia vigi Tex.
lia venerit: ⁊ ita inuenerit: bti ſunt ſerui illi. Antiq̄ em̄ no
ctē in q̄ttuor vigilias diuidebant: ita vt vnaqueq; vigilia
trinas haberet horas. Uarietates nāq; horarū/diuerſita
tē ſignificāt hūane vocatiōis. Prima em̄ vigilia: p̄meuū
eſt tps nr̄e etatis.i.pueritia. Scđa vigilia adoleſcētia vel
iuuent⁹: q̄ pene idē ſunt/Salomone dicēte. Letare iuue
nis in adoleſcētia tua. Tertia vigilia ſenect⁹ eſt. Cū vero Eccle.xi.
dñs nōnullos in pueritia bñ operātes ab hac vita vocat
q̄ſi ad ſeruos vigilātes in pria vigilia venit. Cū vō alios
in adoleſcētia/vel in iuuētute ab hac vita ducit: quaſi in
ſcđa vigilia venit. Si q̄s ergo in pria vigilia vigilare no
luerit/ſaltē in ſcđa vigilet.i.ſi q̄s in pueritia a bono ope
torpuit/ſaltē in adoleſcētia/vel iuuētute ſomnū torporis
a ſe excutiat: ⁊ dū virt⁹ corporis viget/in bono ope ſe ex
erceat. Si q̄s aūt tā negligēs ⁊ deſidioſus fuerit iuuēt⁹:
vt nec in prima nec in ſcđa vigilia vigilauerit/ſaltē in ter
tia.i.in ſenectute iā reſipiſcat: ⁊ tūc vigilare nō timeat: cū
parū vigilatur⁹ eſt. Neq; em̄ ſero cōuerſos diuina pietas
deſpicit: q̄ per pphetā ait. Uiuo ego dicit dñs: nolo mor Ezech. xxxiij.
tē peccatoris/ſʒ vt cōuertaf ⁊ viuat. Et iterū. Peccator qua
cūq; die cōuerſus fuerit ⁊ ingemuerit/ſaluus erit. Sʒ q2
ſolet antiquus hoſtis in hac parte tepidos decipere chri
ſtianos: vt q̄bus ſuadet culpā/lōgā promittat vitam: ad
huc dñs admonendo ſimilitudinem incerti finis ſubdit/
dicens. ¶ Hoc aūt ſcitote q̄m ſi ſciret paterfamilias qua Tex.
hora fur veniret: vigilaret vtiq;: ⁊ non ſineret perfodi do
mū ſuam. Juxta literā ita eſt: q2 paterfamilias theſaurū
recōditum habens in domo/ſi furis aduētū ſciret/vigi
lias inſtrueret: cuſtodias adhiberet: infirmiora loca mu
niret: ⁊ ne ſua domus aliqua fraude perfodi poſſet ſolici
tus precaueret. Spiritualiter aūt paterfamilias iſte/no
ſter eſt animus: qui tūc male ſecurus dormit: quādo diē
mortis obliuiſcens/a bono opere torpet: et breuiſſimum

Digitized by Google

tempus vite pꝛeſentis/quaſi longũ ſibi pꝛomittit. Furis
aũt aduent⁹ moꝛs eſt: que impꝛouiſa ſubito dũ non ſpe-
ratur veniens/theſaurum anime noſtre ad penas rapit.
Huius ergo furis aduentũ vt pꝛecauere poſſim⁹: neceſ-
ſe eſt vt diẽ moꝛtis ſemꝑ ante oculos habeamus. Multũ
enim nos aduerſus peccatũ iuuat/ſi finis vite a memo-
Eccli. vij. ria non recedat: monente ſcriptura. In oĩbus operibus
tuis memoꝛare nouiſſima tua: et ineternũ nõ peccabis.
Tex. Unde ⁊ dñs admonẽdo ſubiungit dicẽs. ¶ Et vos eſto-
te parati: quia qua hoꝛa nõ putatis fili⁹ hominis veniet.
Si autẽ terminũ vite noſtre ſciremus: aliud tempus foꝛ-
Hoꝛa moꝛtis incerta. taſſis voluptati/⁊ aliud tempus penitẽtie deputarem⁹.
Cũ vero oĩbus incerta ſit hoꝛa moꝛtis: nõ debet eſſe con-
ſcientia ſecura a bono opere: q: dñs oĩpotens qui nemi-
nem vult perire/ſed oẽs ad cognitionẽ veritatis venire:
ideo voluit nos latere vltimũ diẽ: vt dũ ignoꝛatur vnus
obſeruẽtur omnes. Qd autem ait: q: qua hoꝛa non puta-
tis filius hoĩs veniet: ſi ad diẽ iudicij referamus: manife-
ſtum eſt: quia incertus eſt oĩbus ⁊ incognitus/ſicut ipſe
Mat. xxiiij. dicit in euangelio. De die autẽ illa ⁊ hoꝛa nemo ſcit/neq̃
angeli in celo/neq̃ filius hoĩs/niſi pater ſolus. Et iterũ
Act. j. Sicut fuit in diebus Noe: ſic erit aduẽtus filij hominis.
Et rurſuz. Sicut fulgur egredietur ab oꝛiẽte/⁊ penetrat
in occidentẽ: ſic erit aduentus filij hoĩs. Et poſt ſuam re-
ſurrectionẽ querentibus diſcipulis ait. Non eſt veſtrum
noſſe tempoꝛa ⁊ momenta: que pater poſuit in ſua pote-
ſtate. Hinc Petrus apoſtol⁹ dicit. Dies domini ſicut fur
in nocte/ita veniet. Sed qđ tunc generaliter futuruz eſt
omnibus in reſurrectione animarũ et coꝛpoꝛũ/quotidie
ſit ſingulis in animabus. Dũ enim nõ putam⁹ filius ho-
minis venit: qñ ſubita moꝛte pꝛeuẽti/ipſum habem⁹ ter-
minũ peccandi/quẽ et viuendi. Et dum mala non deſeri-
Eccli. v. mus/ſed a malis deſerimur: ſerã agimus penitẽtiã/non
attendentes illud quod ſcriptũ eſt. Nec tardes conuerti
ad deuz: neq̃ differas de die in diem/ne ſubito veniat ira
eius/⁊ in tempoꝛe vindicte diſperdat te.

¶ De confeſſoꝛibus. Luce. XI.

¶ In illo tempoꝛe: Dixit Jeſus diſcipulis ſuis.
Nemo accendit lucernam et in abſcondito po-
nit: neq̃ ſub modio: ſed ſuper cãdelabꝛuz: vt qui
ingrediuntur lumen videant. Et reliqua. Homi-
lia venera. Bede pꝛeſby.

De ſeipſo dñs hec lo-
quitur: oſtendens etſi ſupꝛa dixerit nullũ gene-
ratiõi nequã/niſi ſignũ Jone dandũ: nequaq̃
tñ lucis ſue claritatẽ fidelibus occultandã. Ipſe quippe
lucernam accẽdit/qui teſtã humane nature flamma ſue
diuinitatis impleuit. Quã pꝛofecto lucernã/nec creden-
tibus abſcõdere/nec modio ſupponere: hoc eſt/ſub men-
ſura legis includere: vel intra vnius Judee gentis termi-
Tex. nos voluit cohibere. ¶ Sz ſupꝛa candelabꝛũ inq̃t: vt qui
ingrediuntur lumen videant. Candelabꝛũ eccleſiã dicit
cui lucernã ſuperpoſuit: q: noſtris in frontibus fidez ſue
incarnationis affixit: vt qui eccleſiã fideliter ingredi vo-
luerint/lumen veritatis palaz queant intueri. Qua ſen-
tentia iudeoꝛum quoq̃ pꝛoceres condẽnat: q̃ ſigna que-
rentes exterius apertam lucis ianuã noluerunt intrare
credendo. Deniq̃ pꝛecipit ne opera tãtummodo/ſed et
cogitationes et ipſas etiã coꝛdis intẽtiones/mũdare et
caſtigare meminerint. Naz ſequitur. ¶ Lucerna coꝛpo-
Tropologica expoſitio. ris tui eſt oculus tuus. Coꝛpus q̃dẽ dicit opera q̃ palã cũ-
ctis apparẽt: oculũ v̓o ipſius mentis intẽtionẽ qua ope-
ratur: ⁊ de cuius merito eadẽ opera lucis ac tenebꝛaruz
ſint opera/diſcernuntur: ſicut ipſe conſequenter exponit
Tex. dicens. ¶ Si oculus tu⁹ fuerit ſimplex/totũ coꝛpus tuũ
lucidũ erit. Si aũt nequã fuerit/etiã coꝛpus tuũ tenebꝛo-
ſum erit. Si (inquit) pura rectaq̃ intentione que potes

agere bona ſtudueris/lucis ꝑfecto ſunt opa que facis:
etiã ſi coꝛã hoĩbus impfectionis aliq̃d habere videant̃:
qm̃ diligentib⁹ deũ oĩa cooperant̃ in bonũ: his q̃ ſecũdũ Ro. viij
ꝓpoſitũ vocati ſunt ſcti. Si aũt ꝑuerſa eſt intentio q̃ ꝓce-
dit/ꝓuatũ eſt oẽ opus qđ ſequit̃: q̃uis rectũ eſſe videat̃.
¶ Uide ergo ne lumẽ qđ i te eſt/tenebꝛe ſint/hoc eſt/ne Tex.
ipſa coꝛdis intentio q̃ lumẽ eſt aĩe/vitioꝛũ caligine fuſce-
tur/ſedula diſcretione perpende/iuxta qđ alibi p̃cipitur.
Omni cuſtodia ſerua coꝛ tuum: qm̃ ex ipſo vita pꝛocedit. Tex.
¶ Si ergo coꝛp⁹ tuũ lucidũ fuerit: nõ habens aliquam Coꝛpus opera ſignat.
partem tenebꝛarũ/erit lucidũ totũ: et ſicut lucerna ful-
goꝛis illuminabit te. Totũ coꝛpus noſtrum oĩa opa nr̃a
dicit: q: ⁊ apl̃s mẽbꝛa noſtra nũcupat q̃dã opa/q̃ impꝛo-
bat ⁊ moꝛtificanda p̃cepit dicens. Moꝛtificate membꝛa
veſtra q̃ ſunt ſuꝑ terrã/foꝛnicationẽ/immunditiã/libidi-
nẽ/⁊ cetera talia. Si igit̃ ipſe bonũ bona intẽtiõe patra-
ueris/nõ habẽs in tua cõſciẽtia aliquã partez tenebꝛoſe
cogitationis/etiã ſi cõtigerit aliquẽ ꝓximoꝝ tua bona
actiõe noceri: verbi gratia/aut de pecunia quã a te indi-
gens ⁊ petẽs acceperat facere vl̓ pati aliq̃d mali: aut de
verbo exhoꝛtationis quo errãtem coꝛrigere volebas foꝛ-
te ꝑniciosius errare: tu tñ ꝓ tuo ſimplici ⁊ lucido coꝛde
et hic et in futuro lucis gratia donaberis. Tu autem.

¶ De confeſſoꝛibus. Luce. X.

¶ In illo tempoꝛe: Dixit Jeſus diſcipulis ſuis.
Qui vos audit: me audit: et qui vos ſpernit: me
ſpernit. Et reliqua. Homilia vene. Bede pꝛeſby.

Ua ſuperioꝛibus plã-
xit dñs ciuitates q̃ poſt magna miracula atq̃
virtutes factas in ſe nõ penituerũt: peioꝛeſq̃
gẽtilib⁹ qui naturale ſolũmodo ius diſſipabãt: poſt dei
ſcriptũ legis cõtẽptũ/filiũ dei quoq̃ cõculcare: gratiãq̃
ingrati ſpernere nõ timuerũt. Et ne q̃s putaret hanc in-
crepationẽ illis tãtũmodo ciuitatib⁹: vel ꝑſonis q̃ dñm
in carne videntes ſpernebãt: ⁊ nõ in oĩbus q̃ hodie euã-
gelij verba deſpiciũt conuenire conſequenter adiungit
dicẽs. ¶ Qui vos audit/me audit: ⁊ qui vos ſpernit me Tex.
ſpernit: vt in audiẽdo quiſq̃ vel ſpernẽdo euãgelij p̄dica-
toꝛe: non viles iam qualeſq̃ ꝑſonas/ſed dñm ſaluatoꝛẽ im-
mo ipſum ſe ſpernere vel audire diſceret. Nam ſequitur.
¶ Qui autẽ me ſpernit/ſpernit eũ qui miſit me: q: pꝛo-
culdubio in diſcipulo magiſter audit̃: ⁊ in filio pater ho- Tex.
noꝛat̃. Põt ⁊ ita itelligi. Qui vos ſpernit: me ſpernit: q̃ nõ
facit miam vni de fratrib⁹ meis minimis/nec mihi facit
q: ⁊ ipſe ꝓ his foꝛmam ſerui ⁊ pauperis habituz ſuſcepi:
Qui aũt me ſpernit nolẽs credere deũ/et filiũ dei cõcul-
cans: ſpernit eũ q̃ me miſit: q: ego ⁊ pater vnum ſumus.
¶ Reuerſi ſunt autẽ ſeptuagintaduo cũ gaudio/dicen- Tex.
tes. Dñe etiã demonia ſubijciũtur nobis in nomine tuo.
Bene q̃dẽ confeſſi ſunt deferẽtes honoꝛẽ nomini chꝛiſti
ſed q: infirma adhuc fide gaudebãt in virtutibus/vide- Uerba notatu digna.
quid audiant. ¶ Et ait illis. Uidebã ſathanam ſicut ful-
gur de celo cadentẽ. Nõ modo video: ſed pꝛius videbaz
qñ coꝛruit. Qd autẽ ait/ſicut fulgur: vel pꝛecipitẽ de ſu-
nis ad ima lapſum ſignificat: vel q: deiectus adhuc trãſ-
figurat ſe i angelũ lucis. Quia ergo diſcipulos de ſigno-
rum operatione vidit elatos: exẽplo eos terret: atq̃ ad
humilitatẽ reuocat eius q̃ iam ſuperbiendo cecidit: vt q̃
hunc ob ſuperbiã celo recoꝛdarent̃ eiectũ/multomagis
ſe de terra editos ſi ſuꝑbierint/humiliandos agnoſcant.
¶ Ecce dedi vobis poteſtatẽ calcandi ſupꝛa ſerpẽtes et Tex.
ſcoꝛpiones: ⁊ ſuꝑ omnẽ virtutẽ inimici: ⁊ nihil vobis no-
cebit: hoc eſt oẽ gen⁹ immũdoꝛũ ſpirituũ de obſeſſis coꝛ-
poꝛib⁹ eijciẽdi. Quis ad literã rectiſſime poſſit accipi.
Deniq̃ ⁊ Paul⁹ a vipera inuaſus nil aduerſi patit̃: ⁊ Jo- Actuũ xxviij.
annes vt hiſtoꝛia tradidit hauſto veneno nõ ledit̃. Hoc
ſane inter ſerpentes qui dente: ⁊ ſcoꝛpiones q̃ cauda no-

Digitized by Google

cēt diſtare arbitror: ꝙ ſerpētes apte ſeuiētes / ſcorpiones
clāculo inſidiātes: vel hoīes vel demones ſignificēt. Serpē
tes q̄ inchoādis virtutib⁹ venena praue ꝑſuaſionis obij
ciunt: ſcorpiones q̄ cōſummatas virtutes ad finē vitiare
Tex. contēdūt. ❡ Verūtamē in hoc nolite gaudere: q2 ſpirit⁹
vobis ſubijciunt. De ſubiectiōe ſpirituū cū caro ſint gau
Miracula prauorum. dere ꝓhibent: q2 ſpūs eijcere ſicut ⁊ virtutes alias facere:
interdū nō ei⁹ eſt meriti q̄ operat / ſ3 inuocatio nominis
chriſti hoc agit: ob cōdēnationē eoꝝ q̄ inuocāt: vel ob vti
litatē eoꝝ q̄ vidēt ⁊ audiūt cōcedit: vt ſ3 hoīes deſpiciāt
Act. xix. ſigna faciētes / tn̄ deū honorēt ad cui⁹ inuocatione fiunt
tāta miracula. Nā et in actib⁹ apl'oꝝ filij Sceue videbā
Tex. tur eijcere demones: ⁊ Judas apl's cū animo ꝓditoris
multa ſigna inter ceteros apl'os feciſſe narrat. ❡ Gau
dere aūt ꝙ noīa veſtra ſcripta ſunt in celis. Si ſathanas
inquit per ſupbiā in celis ſedere cū ſocijs amiſit: nō opor
tet vos de illoꝝ humiliatiōe / ſed de veſtra ſublimatione
gaudere: quatenus vn̄ illi ruere ſubleuati / vos humiles
aſcēdatis. Nō aūt pueriliter ſapiendū: quaſi de⁹ ad reme
Hiere. xvij. diū obliuionis bonos i celis / malos ſcribat i terris / dicē
te Hieremia. Uniuerſi q̄ derelinquūt te confundent: re
cedētes a te in terra ſcribent: ſ3 ſalubriter intelligendū ꝙ
ſiue celeſtia ſiue terreſtria q̄s opera geſſerit / ꝑ hoc quaſi
literis annotat⁹ / apud dei memoriā ſit eternaliter affi
xus. Tu autem.

❡ De confeſſoribus. Mat. V.

In illo tēpore: Dixit Jeſus diſcipulis ſuis: Uos
eſtis ſal terre. Qd̄ ſi ſal euanuerit in quo ſalietur.
Et reliqua. Homilia beati Auguſtini epiſcopi.

Sermōe ſuperiori do
minus exēplo adhortatus eſt: q2 vera dicētes
ſolent perſecutionē pati: nec tn̄ ideo ꝓphete an
tiqui timore ꝑſecutionis / a veritatis ꝑdicatiōe defecerūt:
Tex. rectiſſime itaq3 ſequitur. ❡ Uos eſtis ſal terre: oſtēdens
fatuos eſſe iudicādos: qui tēporaliū bonoꝝ vel copiam
ſectantes / vel inopiā metuentes / amittūt eterna: q̄ nec
Tex. dari poſſunt ab hominibus nec auferri. ❡ Itaq3 ſi ſal in
fatuatus fuerit / in quo ſaliet: id eſt / ſi vos per quos con
diendi ſunt quodāmodo populi: metu perſecutionū tē
poraliū amiſeritis regna celoꝝ: qui erunt homines per
quos vobis error auferatur: cū vos elegerit de⁹: ꝑ quos
errorē auferat ceteroꝝ. Ergo ad nihilū valet ſal infatua
tus: niſi vt mittatur foras / et conculcetur ab hominib⁹.
Non itaq3 calcatur ab hoībus qui patitur perſecutionē:
ſed qui timendo ꝑ perſecutione infatuat. Calcari em̄ nō
poteſt niſi inferior. Sed inferior nō eſt: qui q̄uis corpore
Tex. multa ſuſtineat in terra / corde tn̄ i celo fixus eſt. ❡ Uos
eſtis lux mundi. Quō dixit ſuperius ſal terre: ſic nunc di
cit lux mundi. Nam neq3 ſuperi⁹ iſta terra accipiēda eſt
quā pedibus corporeis calcamus: ſed hoīes qui in terra
habitant: vel etiā peccatores: quorum condiendis et ex
tinguendis putoribus apoſtolicū ſalē dn̄s miſit. Et hic
mūdum nō celū ⁊ terrā / ſed homines qui ſunt in mundo
Tex. vel diligūt mūdū oportet intelligi: quibus illuminādis
apoſtoli miſſi ſunt. ❡ Non poteſt ciuitas abſcōdi ſuper
montē conſtituta: id eſt fundata ſuper inſignē magnāq3
Tex. iuſtitiā: quā ſignificat etiā ipſe mons in quo diſputat do
minus. ❡ Neq3 accendūt lucernā: ⁊ ponūt eam ſub mo
dio. Quid putamus ita eſſe dictum ſub modio: vt occul
tatio tantū lucerne accipiēda ſit: tāq̄ diceret: nemo ac
Modij ſignificatio. cendat lucernā / et occultet illā? An aliq̄d etiā modius ſi
gnificat: vt hoc ſit ponere lucernā ſub modio / ſuperiora
facere corporis cōmoda q̄ predicationē veritati: vt ideo
quiſq3 veritatem nō predicet / dum timet ne aliquid in re
ij. Cor. v. bus corporalibus ⁊ tēporalibus moleſtie patiatur. Et be
ne modius dicitur: ſiue ꝓpter retributionē menſure: q2
ea quiſq3 recipiet que geſſit in corpore: vt illic inquit apo
ſtolus recipiat vnuſquiſq3 que geſſit in corpore: ⁊ tāq̄ de

hoc modio corporis alio loco dicitur. In qua em̄ menſu Mat. vij.
ra mēſi fueritis / in ea remetietur vobis. Siue q2m̄ tēpo
ralia bona que corpore peragūtur / certā dierum ſignifi
cant mēſurā / ⁊ inchoant ⁊ tranſeūt: quā fortaſſis ſignifi
cat modius: eterna vero ⁊ ſpūalia nullo tali fine coercē
tur. Nō em̄ ad menſuram dat de⁹ ſpiritū. Sub modio er
go lucernam ponit: quiſquis lucē doctrine bone cōmo Joā. iij.
dis temporalibus obſcurat ⁊ tegit. Super candelabrū
autē: qui corpus ſuū miniſterio dei ſubijcit: vt ſuperior ſit
predicatio veritatis / ⁊ inferior ſit ſeruit⁹ corporis: per ip
ſam tn̄ corporis ſeruitutē excellentior luceat doctrina q̄
per officia corporalia: id eſt ꝑ vocē ⁊ linguam / ⁊ ceteros
corporis mot⁹ in bonis operib⁹ inſinuat diſcentib⁹. Su
per candelabrū ergo ponit lucernā apl's cū dicit. Non i. Corin. ix.
ſic pugno tamq̄ aerem verberās: ſed caſtigio corp⁹ meū
et ſeruituti ſubijcio: ne forte alijs pdicās / ipſe reprob⁹
efficiar. Qr vero ait. ❡ Ut luceat oībus q̄ in domo ſunt: Tex.
domū puto dictā habitationē hoīm: id eſt ipſum mūdū
ꝓpter id qd̄ ſuperius ait. Uos eſtis lux mundi. Aut ſi do
mum quiſq3 velit accipere eccleſiā: neq3 hoc abſurdū eſt.
❡ Sic luceat (inquit) lux veſtra corā hoībus / vt videāt Tex.
opera veſtra bona: ⁊ glorificent patrē veſtrū qui in celis
eſt. Si tantūmodo diceret: ſic luceat lumē veſtrum corā
hominibus / vt videant bona facta veſtra: finem conſti
tuiſſe videretur in laudibus hominum: quas querunt
hypocrite: et qui ambiūt honores / ⁊ cupiunt inaniſſimā
gloriā. Contra quos dicitur. Si adhuc hominib⁹ place Gal. i.
rem / chriſti ſeruus nō eſſem. Et per prophetā. Qui ho
minibus placent: confuſi ſunt: q2m̄ deus nihil fecit illos. Gal. v.
Et iterū. Deus cōfringet oſſa hominibus placentiū. Et
rurſum apoſtolus. Non efficiamur inanis glorie cupidi.
Et ipſe iterum. Probet autē ſe homo: et tunc in ſemetip
ſo gloriam habebit / ⁊ nō in altero. Non ergo tantum di Manifeſtatio bonorū operū
xit / vt videant bona facta veſtra: ſed addidit et glorificēt
patrem veſtrū qui in celis eſt: vt hoc ipſo ꝙ homo per bo
na opera placeat hominibus: non ibi finem cōſtituat vt
hominibus placeat / ſed referat hoc ad laudem dei: ⁊ ꝓ
pterea placeat hominib⁹ / vt in illo glorificet deus. Hoc Mat. ix.
enim laudātibus expedit: vt nō hominem / ſed deū hono
rent ſicut in ipſo homine quē portabāt / dn̄s oſtendit: vbi
admirātes turbe de paralytico ſanato / virtutes eius (ſi
cut in euangelio ſcriptum eſt) timuerunt / et glorificaue
runt deū: qui dedit poteſtatē talem hominibus. Cuius Gal. i.
imitator apoſtolus Paulus dicit. Tantū audiētes erāt:
quia qui aliquādo nos perſequebatur: nūc euangelizat
fidem quam aliquando vaſtabat: ⁊ in me magnificabāt
deum. Poſtea ergo q̄ cohortatus eſt audiētes: vt ſe pre
parēt ad omnia ſuſtinēda pro veritate atq3 iuſtitia: et vt
non abſcōderēt bonū qd̄ accepturi erant: ſed ea beneuo
lentia diſcerent vt alios docerent: non ad laudē ſuā / ſed
ad gloriam dei bona ſua opera referentes / incipit iam
eos informare ⁊ docere qd̄ doceāt. Tamq̄ ſi q̄rerēt dicē
tes. Ecce volum⁹ ⁊ omnia ſuſtinere ꝓ nomine tuo: ⁊ do
ctrinā tuam nō abſcōdere. Sed quid eſt hoc ipſum quod
vetas abſcōdi: ⁊ pro quo iubes omnia tolerari? Nūquid
alia dictur⁹ es cōtra ea que in lege ſcripta ſunt? Non in Tex.
quit. ❡ Nolite putare: quoniā veni ſoluere legē aut pro
phetas. Non veni ſoluere / ſed adimplere. In hac ſenten
tia duplex ſenſus eſt: ſecūdū vtrūq3 tractandū eſt. Nā qui
dicit: nō veni ſoluere legē / ſed adimplere: aut addēdo di
cit quod minus habet / aut faciendo quod habet. Illud
ergo prius cōſiderem⁹ qd̄ primum poſuimus. Nam qui
addidit qd̄ minus habet: non vtiq3 ſoluit quod inuenit /
ſed magis perficiēdo cōfirmat. Et ideo ſequitur ⁊ dicit. Tex.
❡ Amen dico vobis: donec tranſeat celum et terra: iota
vnum aut vnus apex non preteribit a lege / donec omnia
fiant. Dum enim fiunt etiam illa que adduntur ad perfe
ctionē: multo magis fiunt illa que premiſſa ſunt ad in
choationē. Quod autem ait / iota vnum aut vnus apex
nō tranſiet a lege: nihil pōt aliud intelligi / niſi vehemēs

Digitized by Google

expreſſio ꝑfectionis: qñ per literas ſingulas demonſtratū eſt inter quas literas iota minoꝛ eſt ceteris/ quia vno ductu fit: apex autem eſt etiam ipſius aliqua in ſummo particula. Quibus verbis oſtēdit in lege ad effectū etiā minima queqꝫ ꝑduci. Deniqꝫ ſubiecit.

Tex.

¶ Qui enim ſoluerit vnum de mandatis iſtis minimis: ⁊ docuerit ſic homines/ minimus vocabitur in regno celoꝛum. Mandata ergo minima ſignificantur per vnum iota et per vnū apicem. Qui ergo ſoluerit et docuerit ſic: id eſt ſecūdum id qđ ſoluit/ non ſecūdū id qđ inuenit ⁊ legit: minimꝰ vocabitur in regno celoꝛum: et foꝛtaſſe non erit in regno celoꝛū vbi niſi magni eſſe non poſſunt.

Tex.

¶ Qui autē fecerit ⁊ docuerit ſic. Qui autem fecerit: hoc eſt qui autem non ſoluerit ⁊ docuerit ſic ſecūdū id quod non ſoluit. Quod vero magnus vocabitur in regno celoꝝ ſequitur: vt etiā ſit in regno celoꝛum quo magni admittūtur. Ad hoc eñ pertinet quod ſequitur.

Tex.

¶ Dico enim vobis/ q: niſi abūdauerit iuſtitia veſtra pluſqꝫ ſcribarum et phariſeoꝛū: nō intrabitis in regnū celoꝛū: ideſt niſi nō ſolū illa minima legis pꝛecepta impleueritis q̄ inchoant homines: ſꝫ etiā iſta que a me adduntur: qui non veni ſoluere legem ſed adimplere: non intrabitis in regnum celoꝛū.

Queſtio mouetur.

Sed dicis mihi. Si de illis mandatis minimꝰ cū ſuperiꝰ loquereꝛ: dixit minimum vocari in regno celoꝛū quiſquis vnū eoꝛum ſoluerit/ ⁊ ſecūdū ſuam voluntatē docuerit magnū autē quiſqꝫ vocari qui ea fecerit ⁊ ſic docuerit/ et ex eo iā in regno celoꝛū futurū eſſe quia magnus eſt: quid opus eſt addi pꝛeceptis legis minimis: ſi iam in regno celoꝛuꝫ poteſt eſſe/ q: magnus eſt quiſquis ea fecerit ⁊ ſic docuerit? Quapꝛopter ſic eſt accipienda illa ſententia: qui aūt fecerit ⁊ docuerit ſic: magnus vocabitur in regno celoꝝ ideſt nō ſecūdū illa minima: ſed ſecūdū ea que ego dicturus ſum. Que ſunt aūt iſta? Ut abūdet inquit iuſtitia veſtra ſup ſcribarū ⁊ phariſeoꝛū: q: niſi abūdauerit iuſtitia non intrabitis in regnū celoꝛū. Ergo qui ſoluerit illa minima/ et ſic docuerit/ minimus vocabitur: qui autem fecerit illa minima/ ⁊ ſic docuerit: nō iam magnus habendus eſt et idoneus in regno celoꝛū: ſed tamen non tā minimꝰ ꝙ̄ ille qui ſoluit. Ut autem ſit magnꝰ atqꝫ illi in regno aptus: facere debet et docere ſicut chꝛiſtus nunc docet: ideſt/ vt abundet iuſtitia eius ſuper ſcribarū ⁊ phariſeoꝛum: per quam intret in regnum dei. Amen.

¶ De virginibus. Mat. XIII.

¶ In illo tempoꝛe: Dixit Jeſus diſcipulis ſuis parabolam hāc. Simile eſt regnum celoꝛū theſauro abſcondito in agro: quem qui inuenit homo abſcondit: et pꝛe gaudio illius vadit et vēdit vniuerſa que habet et emit agrum illum. Et reliqua. Homilia Haymonis.

Virtus et ſapiētia dei dñs Jeſus chꝛiſtus: nō ſolum ad ſuſcipiendaꝫ humanā naturā hominibus compari dignatus eſt: ſed etiā humane ignoꝛātie condeſcēdēs/ ſuis ſanctis ſermonibus/ rerū tempoꝛaliū ſimilitudines frequēter adhibuit: vt ex collatiōe rerū viſibiliū/ ad inuiſibiliū amoꝛē animos audientiū incitaret. Unde cū celeſtē gloriam ſtudioſe amādam doceret: illā rerū ſimilitudinem adhibuit/ quas hoīes plurimum diligere ſolent/ dicens.

Theſaurus qđ ſignet

¶ Simile eſt regnū celoꝛū theſauro abſcondito in agro: quē qui inuenit homo abſcondit. Ubi theſauri nomine ſpūaliter celeſtis patrie amoꝛē intelligere debemus: vbi ſunt diuitie que nō deficiūt: theſaurus q̄ nūqꝫ marceſcit: vbi nos dñs theſaurizare admonet: iuxta qđ alibi loquitur/ dicens.

Mat. vi.

Theſaurizate vobis theſauros in celo: vbi neqꝫ erugo/ neqꝫ tinea demolitur: ⁊ vbi fures nō effodiunt nec furantur: ⁊ vbi theſaurꝰ tuus/ ibi eſt et coꝛ tuū. Qui pꝛofecto theſaurus tāto magis cumulaꝛ: quanto magis tēpoꝛalis theſaurus atqꝫ facultas ſtudioſius ꝓ deo expēditur. Unde de eo qui theſauruꝫ inuenit dicit.

Tex.

¶ Et pꝛe gaudio illius vadit ⁊ vendit vniuerſa que habet: et emit agrum illū. Ager in quo theſaurus abſcōditꝰ inuenitur/ nos ſumus: ſi tñ in nobis manet celeſte deſideriū. Queꝫ ille venditis oībus cōparat: qui coꝛpus ſuuꝫ per celeſtis patrie diſciplinā affligit in ieiunijs/ vigilijs ⁊ oꝛationibꝰ Sed ⁊ ille agrum cum theſauro inuento datis omnibꝰ emit: qui crucifigens mēbꝛa ſua cū vitijs et concupiſcentijs/ chꝛiſtū ſequitur: ⁊ quodāmodo ſpirituali venundatione ſeipſum mutat/ declinando a malo ⁊ faciendo bonum. Hunc enim theſaurum abſconditū in agro: cuidā dominus emere perſuadebat cū dicebat. Si vis perfectꝰ eſſe/ vade et vende oīa que habes et da pauperibꝰ: ⁊ habebis theſaurum in celo: et veni ſequere me.

Mat. xix.

Illud autē notandum/ ꝙ theſaurus inuentꝰ cuſtoditur vt ſeruetur: quatenus intelligamus ꝙ̄ ſtudioſe in bono opere/ vanā gloꝛiam cauere debeamꝰ. Sic eſt enim pꝛeſens vita quaſi via: latrones autem iuxta viam/ et immundi ſunt ſpiritus qui illis maxime inuident: quos cum ſpirituali theſauro ad celeſtem patriam tendere cognoſcūt: ſicut per pꝛophetaꝫ de eoꝛū capite dicitur. Sedet in inſidijs/ cum diuitibus in occultis: vt interficiat innocentem.

Uane gloꝛie cautio.

Illoꝛuꝫ ergo diuitias iſti latrones rapiunt: qui per inanem iactātiā bona ſua opera coꝛam hominibus denudant. Unde neceſſe eſt: vt cum opus bonum exterius agimus intentionem deo placendi ſemper in occulto teneamus: iuxta quod ipſe nos admonet/ dicēs. Cū facis eleemoſynā/ neſciat ſiniſtra tua/ quid faciat dextera tua. Et iterū. Tu autem cū oꝛaueris/ intra in cubiculū/ et clauſo oſtio oꝛa patrem tuū: et pater tuus q̄ videt in abſcōdito reddet tibi.

Mat. vi. Ibidē.

Ad accendendum autem menteꝫ in amoꝛem celeſtis deſiderij/ alia ſimilitudo datur cū ſubinfertur.

Tex.

¶ Iterum ſimile eſt regnū celoꝛū homini negotiatoꝛi/ querenti bonas margaritas: inuenta autem vna pꝛecioſa margarita abijt et vendidit omnia que habuit ⁊ emit eam. Ubi pꝛecioſe margarite noīe dulcedo vel claritas eterne patrie intelligitur que pꝛecioſioꝛ eſt cūctis pꝛecioſis rebꝰ: ⁊ ſuauioꝛ oībus delectationibus. Negotiatoꝛes autē ſpūaliter nos ſumus: qui de terrenis facultatibus celeſtē gloriam mercari iubemur. Notandū autē quod ait: vendidit oīa que habuit ⁊ emit eā: q: ille pꝛecioſam margaritā vnā/ ideſt celeſtem patriam datis oībus emit: qui non ſolum terrenis facultatibus: ſed etiā pꝛopꝛijs renuntiat voluntatibus. Qui vero ſua pauperibꝰ tribuit/ ſed adhuc pꝛopꝛijs voluntatibus ſeruit pꝛecioſam margaritā nondum emit: q: quod charius deo poterat offerre retinuit. Non eñ deus noſtra ſed nos querit: qui terrenaꝫ ſubſtātiam/ non niſi pꝛopter lucrū aiaruꝫ dare pꝛecepit. Quia ergo negotiatoꝛi bonas margaritas querenti/ boniſqꝫ margaritis ſumus cōparati: ſeruare debemus in opere/ quod accepimꝰ in nomine.

Negotiatio ſpūalis.

Et ſicut terrenos negotiatores: nō maris pericula ab officio negotiandi pꝛohibent: non latronū inſidie terrent: non aſperi caſus itineris vexant: nō hyemis frigus/ nō eſtatis caloꝛ retinet: tñ vt terrenū lucrū acq̄rere poſſint. Ita et nos qui ſpūales ſumꝰ negotiatoꝛes: ab amoꝛe celeſtis patrie nulla mundi blādimenta retineant: nulla eius aduerſitas terreat: nec aliqua tribulatio ꝓhibeat: vt pꝛecioſam margaritā amātes cū aplō dicere valeamꝰ. Quis ergo nos ſeparabit a charitate chꝛiſti? Tribulatio an anguſtia/ an ꝑſecutio/ an fames/ an nuditas/ an periculū/ an gladiꝰ? Certꝰ ſum aūt: q: neqꝫ moꝛs/ neqꝫ vita/ neqꝫ angeli/ neqꝫ pꝛincipatus/ neqꝫ poteſtates/ neqꝫ inſtātia/ neqꝫ futura/ neqꝫ foꝛtitudo/ neqꝫ altitudo/ neqꝫ ꝓfundum/ neqꝫ creatura alia poterit nos ſeparare a charitate dei: q̄ eſt i chꝛiſto Jeſu dño nr̄o.

Ro. viij.

Imitemur ⁊ aliud negotiatoꝛū opꝰ. Habet eñ hoc pꝛopꝛiū hi q̄ negotiādi operibꝰ inſiſtūt: vt ſi in vno negotio dāna incurrerint/ ſtudioſiꝰ negotiādi opibꝰ inſiſtāt: quiſqꝫ qđ in vna re ꝑdiderūt/ in alia acq̄rant. Ita ergo ⁊ nos/ ſi

Digitized by Google

in aliquo caſu damnũ anime inciderim⁹/ſtudioſi⁹ ince-
pto bono operi inſiſtamus:vt qđ per negligentiá amiſi-
mus/per bonũ opus recuperem⁹: quatenus ad precioſe
Mat. xxv. margarite lucrũ peruenire poſſimus:et vocẽ dñi audire
mereamur/dicentis. Euge ſerue bone et fidelis:q: ſup pau
ca fuiſti fidelis/ſupra multa te conſtituá:intra in gaudiũ
dñi tui. Hec aũt margarita tam chara eſt:vt nullis terre-
nis diuitijs poſſit cõparari:tam vilis/vt ſola bona volun
tate poſſit acq̃ri. Hanc margaritam precioſã/multis fa-
cultatibus Zacheus cõparare ſtuduit:q̃ cũ hui⁹ margari
te largitorẽ in domo ſua ſuſcepiſſet:pre nimio gaudio di-
Lu. xix. xit. Dñe dimidium bonorũ meorũ do pauperibus: ⁊ ſi cui
aliquid tuli/in quadruplũ reſtituo. Hanc quoq; marga-
ritam vidua illa duob⁹ eris minutis/in gazophylacio la-
cratis cõparauit. Cui⁹ preciũ/ipſe teſtis cõſciẽtie dñs ſꝫ
collaudauit/dicẽs. Amen amen dico vobis:q: vidua hec
pauper plus oĩbus miſit qui miſerunt in gazophylaciũ.
Vidue laus. Omnes enim ex eo q̄ abundauit illis miſerũt: hec vero
de penuria ſua qđ habuit miſit totũ victũ ſuũ. Hui⁹ mar
garite pulchritudinẽ: beatiſſima. N. cuius hodie feſtiuã
celebramus feſtiuitatẽ/multis diuitijs datis cõparauit:
quando ꝓ eius amore regni potẽtiá derelinquẽs: ⁊ tho
rum regalis matrimonij ſpernens/ad ſpontaneam pau
pertatem ſe contulit. Unde ſine dubio: q: regis terreni
coniugiũ contempſit/ſponſa effecta eſt regis celeſtis: et
que noluit cũ terreno rege regnare in mũdo / regnat cũ
chriſto in celo. Et q: ſalutationes ⁊ officia refugit rega-
liũ miniſtrorũ: miniſtrat nũc cum chriſto coniuncta ceti-
bus angelorum. Et ideo dignum eſt: vt qui temporalem
reginá honore debito veneramur: hanc deo acceptã re-
ginam deuotis precib⁹ ſupplicemus: vt quia nos ſuo exẽ
plo in nomine chriſti cõgregauit: ſuis nos meritis ⁊ ora-
tionibus in preſenti vita iocũdos efficiat: ⁊ in futura ac
Tex. ceptos reddat. ¶ Iterũ ſimile eſt regnũ celorũ/ſagene
miſſe in mare: et ex omni genere piſciũ congregãti. Pul-
chre ſagene aſſimilat̃ eccleſia: q: ⁊ piſcatorũ eſt cõmiſſa: ⁊
intra rete fidei quotidie homines capit. Sicut enim pi-
ſcatorũ eſt cũ ſagena de profundis gurgitibus piſces ad
littus trahere: ſic quotidie eccleſia per doctriná predica
torum/de turbulentis et amaris gurgitibus/mundi mẽ
tes hominũ ad verá lucẽ retrahere ſtudet. Et qm̃ q̃diu
in preſenti vita. ex eccleſia cũ bonis colligit ⁊ malos: recte
de eadẽ ſagena ſubditur. ¶ Quam cũ impleta eſſet edu
centes/et ſec⁹ littus ſedẽtes: elegerũt bonos in vaſa ſua:
malos autẽ foras miſerunt. Ubi cũ boni et mali nominá
tur: preſentis temporis eccleſia deſignatur. Boni eñi ſo-
li nuſq̃ ſunt/niſi in celo: mali autem nuſq̃ ſunt/niſi in in-
ferno. Hec aũt eccleſia que in medio cõſiſtit: vtriuſq; pa-
trie ciues recipit/ſicut per pſalmiſtá dicitur. Annũtiaui ⁊
locutus ſum: multiplicati ſunt ſuper numerũ. Ubi conſi
derandũ eſt: q: ſuper numerũ electorum modo in eccle-
ſia multi reprobi intrare poſſunt: ſed regnum celorũ non
Tex. poſſunt. Unde et bene dicitur. ¶ Elegerũt bonos in va-
ſa ſua: malos autẽ foras miſerunt. In quibus verbis ma
Allegoria ꝟborum. nifeſte diſcretio electorũ ⁊ reproborũ in fine ſeculi futu-
ra eſſe oſtẽditur. Sicut eñi mare ſeculũ: ſic littus maris
finem ſignificat ſeculi. In littore enim ſedẽtes elegerũt
bonos in vaſa ſua: malos autẽ foras miſerunt: q: in fine
ſeculi electi aſſumentur ad gloriá ⁊ reprobi ſeparabũtur
Luce xvij. ad pená: iuxta qđ alibi dñs ait in euãgelio. In illa nocte
erunt duo in lecto vno: vn⁹ aſſumetur et vnus relinque-
Tex. tur. Unde ⁊ exponẽs dñs ſimilitudinẽ adiunxit. ¶ Sic
erit in conſummatione ſeculi. Exibunt angeli et ſepara-
bunt malos de medio iuſtorũ: ⁊ mittent eos in caminũ
ignis: ibi erit fletus et ſtridor dentium. Hoc eſt qđ domi-
nus alibi in euangelio dicit. Mittet filius hoĩs angelos
Mat. xiij. ſuos: ⁊ colligent de regno eius oĩa ſcandala. Et item de
zizanijs que inimic⁹ homo ſuperſeminauit tritico: interro-
gat⁹ ait. Sinite vtraq; creſcere vſq; ad meſſem/⁊ in tẽpo-
re meſſis dicam meſſoribus: colligite primũ zizania: ⁊ alli-
gate ea in faſciculos ad cõburendũ: triticũ aũt congre-
gate in horreũ meũ. Idipſum eſt: qđ alibi dr̃ a dño. Cũ ſe Mat. xxv.
derit filius hoĩs in ſede maieſtatis ſue: cõgregabuntur
ante eũ omnes gẽtes: ⁊ ſeparabit eos abinuicẽ/ſicut pa
ſtor ſegregat oues ab hedis ⁊c. In eo aũt quod ſubiun-
gitur. Ibi erit fletus et ſtridor dentium: manifeſte quali-
tas penarũ deſcribit̃. Oculi eñi pre nimio fumo fluere
lachrymas ſolent: dentes vehementi frigore ſtrideſcere.
Cũ vero ait: ibi erit fletus ⁊ ſtridor dentiũ: oſtendit q: re-
probi in gehenna/⁊ frigus intolerabile/⁊ calorem ineſti
mabilẽ ſuſtinebunt: iuxta illud qđ per beatũ Iob dicitur
Ad calorẽ nimiũ tranſibunt ab aquis niuiũ: et vſq; ad in Iob xxiiij.
feros peccatũ illius obliuiſcatur eius miſericordia: dul-
cedo illius vermis. Finita aũt ſimilitudine/de eius intel
lectu ſaluator diſcipulos requirit / oſtendens p̃ũs magi-
ſtris vt alios poſſint erudire / aliq̃n interrogare debere.
Ait enim. ¶ Intellexiſtis hec oĩa: Illiſq; dicẽtibus/etiã Tex.
de ꝓfectu illorũ gloriabat̃/dicẽs. Ideo omĩs ſcriba doct⁹
in regno celorũ/ſimilis eſt homini patrifamilias: q̃ ꝓfert
de theſauro ſuo noua ⁊ vetera. Qđ ſpecialr̃ ad aplos ꝑti-
nere/ex eo manifeſtũ eſt/q̄ hoĩ patrifamilias cõparant̃/ꝓ-
ferenti de theſauro ſuo noua et vetera. Si eñi per noua
⁊ vetera vet⁹ ⁊ nouũ teſtamẽtũ accipim⁹ Abraã ⁊ Moy
ſen ceteroſq; patres: q̃ ante dñi aduentũ fuerunt: noua
cũ veteribus non ꝓtuliſſe cognoſcim⁹: q: ⁊ ſi noua nar-
rauerunt: dñi tamen incarnationẽ nouá corporalib⁹ ocu
lis non viderũt: ſicut ip̃e diſcipulis ſuis ait. Multi reges Lu. x.
et ꝓphete voluerunt videre q̃ vos videtis/et nõ viderũt
et audire que auditis/⁊ nõ audierunt. Apoſtoli autẽ no
ua et vetera ſpũaliter intellexerunt: et noua corporalib⁹
oculis viderũt. Quibus ipſe ait. Mandatũ nouũ do vo- Io. xiij.
bis/vt diligatis inuicem. Siue aliter. Uetera ad penã/
noua pertinẽt ad gloriá. Uetuſtũ enim erat homini poſt
peccatũ ire ad pená: cui aliq̃d nouum per redẽptoris ad
uentum cõtingit q̃n bene operantib⁹ gloria eſt repromiſ
ſa. Cũ ergo dñs diſcipulos collaudat / dicẽs. ¶ Omnis Tex.
ſcriba doctus in regno celorum/ſimilis eſt homini patri-
familias: q̃ ꝓfert de theſauro ſuo noua et vetera: oſten-
dit hũc ordinẽ doctorib⁹ in p̃dicatione ſeruandũ: vt vete
ra ꝓferant de terrore ſupplicij: ⁊ noua de ꝓmiſſione pre-
mij. Quod et in huius lectionis ſerie ſuo exẽplo dñs oſtẽ
dit: cũ in prioribus ſimilitudinib⁹ incitauit ad premium/ Concluſio pulchra.
et in ſequentibus comminatur ſuppliciũ: oſtendens vt
dictum eſt doctoribus: q: ſic bene operantibus debẽt ꝓ-
mittere gloriá: vt non ceſſant peccantibus cõminari pe-
ná. Quod etiá in lege figurate oſtẽdit: q̃n per Moyſen Deut. xxiiij.
tale preceptũ dedit/dicens. Non accipies loco pignoris
ſuperiorẽ et inferiorẽ molam: q: appoſuit tibi animá ſuá.
Superior enim et inferior mola ſpes et timor accipitur.
Quaſi eñi a debitoribus pignus accipimus/ cum cõfeſ-
ſionẽ pctõris recipimus. Cui ſi penitenti ſpẽ nõ repromit-
timus/veniá negamus/ſuperiorẽ molá tollimus. Si au
tẽ peccatori ſecuritatẽ damus/inferiorẽ abſtrahim⁹. Sꝫ
vtrũ obſeruandũ eſt: vt ſic penitentibus promittam⁹ ve
niam: quatenus in pctõ perſeuerantib⁹ cõminemur pe-
nam: vt quos nõ prouocant ad bene agẽdum premia ꝓ-
miſſa/ſaltem denunciata terreant ſupplicia. Tu autem.

¶ De virginibus. Matthei. XXV.

¶ In illo tempore: Dixit Jeſus diſcipulis ſuis
parabolam hanc. Simile eſt regnum celorũ de-
cem virginibus: que accipientes lampades ſuas
exierunt obuiam ſponſo et ſponſe. Et reliqua.
Homilia beati Auguſtini epiſcopi.

Que ſint decem virgi-
nes dicte quarũ ſunt q̃nq; prudẽtes: q̃nq; ſtulte
nõ facile indagari pot. Uerũtñ ſm ea que con
tinet ipſa lectio: que charitati veſtre de euangelio ho-

die eſt recitata: quātū mihi dominus intellectum dona-
re dignatur: nō mihi videtur iſta parabola vel ſimilitudo
ad eas ſolas pertinere: que proprie excellentiori ſanctita-
te virgines in eccleſia nominātur: quas etiam vſitatiori
vocabulo ſanctimoniales appellare conſueuimus. Sed
(niſi fallo:) hec ſimilitudo ad vniuerſam eccleſiam perti-
net. Quis ⁊ ſi illas ſolas intelligeremꝰ/ que ſanctimonia-
les vocantur/ nūquid decem ſunt? Abſit vt tāta virginum
Queſtio ſoluitur. multitudo/ ad tam exiguū numerū reuocetur. Forte au-
tem dicat aliqs. Quid ſi multe ſunt nomine: et tam pau-
ce ſunt in veritate/ vt vix decem inueniantur? Non eſt ita:
nam ſi ſolas decem vellet intelligi bonas/ non ibi oſtēde-
ret eſſe quinqȝ fatuas. Si eñ multe ſunt virgines q̄ vocā-
tur: ⁊ vere decem virgines inueniunẗ: quare contra qnqȝ
oſtia domus magne claudunẗ? Intelligamus ergo cha-
riſſimi ad omnes nos: id eſt/ ad vniuerſam eccleſiam iſtā
pertinere parabolā: non ſolū ad prepoſitos/ nec ad ſolas
plebes/ ſed prorſus ad oēs. Quare ergo quinqȝ ⁊ quinqȝ
virgines iſte? Quinqȝ ⁊ quinqȝ virgines omnes omnino
ſunt anime chriſtianorū. Sed vt dicamus vobis (qđ deo
inſpirante ſentimꝰ) non qualeſcūqȝ anime/ ſed tales aīe
que habēt catholicam fidem: ⁊ habere videntur opa bo-
na in eccleſia dei: ⁊ tamen ex ipſis quinqȝ ſunt prudentes
⁊ quinqȝ fatue. Quare ergo appellate ſunt qnqȝ ⁊ quare
virgines/ primo videamus: ac deinde cetera conſideremꝰ.
Omnis anima in corpore ideo quinario numero cenſeẗ:
quia quinqȝ ſenſibꝰ vtiẗ. Nihil eſt eñ qđ ſentimus in cor-
pore/ niſi ianua quinqȝpartita: aut vidēdo: aut audiēdo:
aut odorando: aut guſtando: aut tangendo. Qui ergo ſe
abſtineat ab illicito viſu/ abſtinet ab illicito auditu: ab il-
licito odoratu: ab illicito guſtu: ab illicito tactu: propter
ipſam integritatem virginis nomē accepit. Sed ſi bonū
eſt abſtinere ab illicitis ſentiēdi motibus: et ideo vnaqqȝ
anima chriſtiana nomē virginis habet: quare quinqȝ ad-
admittuntur ⁊ quinqȝ repelluntur: ⁊ virgines ſunt et re-
pellūtur? Parum eſt/ quia virgines ſunt ⁊ lampades ha-
bent. Virgines propter abſtinentiam ab illicitis ſenſibꝰ:
lampades habētes propter opera bona. De quibus ope-
Mat. v. ribus dominus dicit. Luceant opera veſtra bona coram
hominibus/ vt videant bona facta veſtra: et glorificent
patrem veſtrum qui in celis eſt. Itē diſcipulis dicit. Sint
Luc. xij. lumbi veſtri precincti: ⁊ lucerne ardentes in manibus ve-
ſtris. In lumbis accinctis virginitas: in lucernis ardēti-
bus/ opera bona. Nō ſolet vtiqȝ dici virginitas in cōiuga-
tis: et tñ ibi etiā eſt fidei ꝟginitas: q̄ exhibet pudicitiam
coniugalem. Nam vt nouerit ſanctitas veſtra/ nō impor-
Duplex virginitas. tune ſm aīam ⁊ ſm integritatem fidei/ qua etiā fide ab
illicitis abſtineẗ: ⁊ bona opera fiunt: vnāquāqȝ animam
virginē dici: hoc eſt/ tota eccła que conſtat ex virginibꝰ ⁊
pueris/ ⁊ maritatis feminis/ ⁊ vxoratis viris/ vno nomīe
virgo eſt apellata. Unde hoc probamꝰ? Apoſtolum audi
dicentē: non ſolum ſanctimonialibꝰ/ ſed vniuerſe prorſus
ij. Co. xj eccłie. Deſpondi vos vni viro virginem caſtam exhibere
chriſto. Et quia huiꝰ virginitatis corruptor diabolꝰ cauē-
dus eſt: continuo ipē apoſtolus cum dixiſſet: deſpōdi vos
vni viro virginem caſtam exhibere chriſto/ adiunxit ⁊ ait
Timeo autem ne ſicut ſerpēs Euam ſeduxit verſutia ſua
ſic ⁊ ſenſus veſtri corrumpantur a caſtitate que eſt in chri-
ſto. In corpore pauci virginitatem habēt: in corde oēs ha-
bere debent. Si ergo ab illicitis abſtinentia bona eſt: vn-
de virginitas nomen accepit: etſi opera bona laudabilia
ſunt que ſignificantur lampadibus: quare quinqȝ admit-
tuntur ⁊ quinqȝ excludūtur? Si ⁊ virgo eſt ⁊ lampadem
fert: ⁊ tamen non admittitur vbi ſe videt: qui nec virgini-
tatem ab illicitis ſeruat: nec opera bona volens habere/
in tenebris ambulat? De iſtis ergo fratres mei: de iſtis po-
tius diſputemus. Qui non vult videre quod malum eſt:
qui nō vult audire quod malum eſt: ab illicitis ſacrificio-
rum odoribus auertit odoratum: ab illicitis ſacrificiorū
cibis auertit guſtum: fugit complexum alienum: frangit

panem eſurienti/ hoſpitem inducit in domum/ veſtit nu-
dum/ cōcordat litigioſum/ viſitat egrotū/ ſepelit mortuū:
ecce virgo/ ecce habet lampadem. Quid querimꝰ ampliꝰ?
Adhuc quero. Quid adhuc queris? Adhuc inq̄t quero:
Intentū me fecit euangeliū ſanctū. Etiā ipſas virgines
⁊ ferentes lampades/ alias dixit prudētes/ alias ſtultas.
Unde intuemur/ vnde diſcernimꝰ? De oleo. Aliquid ma-
gnū ſignificat oleū? Ualde magnū. Putas non charitas
eſt? Querēdo dicimus: nō ſententiā precipitamꝰ. Uñ mihi
videaẗ per oleū charitas ſignificari/ dicā vobis. Apoſto-
lus dicit. Adhuc ſupereminentiorē viā vobis demonſtro. j. Co. xij
Supereminentiorē viam quā demōſtrat? Si linguis ho-
minū loquar ⁊ angelorū: charitatē autem nō habeam: fa- j. Co. xiij
ctus ſum velut es ſonans: aut cymbalū tinniēs. Ipſa eſt
ſupereminens via. i. charitas q̄ merito oleum ſignificat.
Omnibus eñ humoribꝰ oleū ſupereminet. Mitte aquā
⁊ ſuperinfunde oleū/ oleum ſupereminet. Mitte oleum
⁊ ſuperinfunde aquā/ oleum ſupereminet. Si ordinē ſer-
uaueris vincit: ſi ordinē mutaueris vicit. Charitas nūq̄
cadit. Quid ḡ fratres? Iā diſceptemꝰ de quinqȝ virgini- Quid ſit ire obuiā chriſto.
bus prudentibus: ⁊ quinqȝ fatuis q̄ voluerunt ire obuiā
ſponſo. Quid eſt ire obuiā ſpōſo? Corde ire: expectare eiꝰ
aduentū. Sed ille tardabat. Dum tardat ille: dormierūt
oēs. Quid eſt oēs? Et ſapientes ⁊ fatue obdormitauerūt
⁊ dormierūt. Putamus bonus eſt iſte ſomnus? Quid eſt
ſomnus iſte? Ne forte tardante ſponſo quoniam abūdat Mat. xxiiij.
iniquitas: refrigeſcet charitas multorum? Siccine intel-
lecturi ſumus iſtum ſomnum? Non mihi placet: dico qua-
re. Quia ſunt ibi prudentes. Et vtiqȝ quando dixit domi-
nus. Quoniam abundabit iniq̄tas refrigeſcet charitas
multorum/ ſubiecit ⁊ ait. Qui autem perſeuerauerit vſqȝ
in finem: hic ſaluus erit. Ubi vultis eſſe iſtas prudentes? Ibidem
Nonne in his que perſeuerauerunt vſqȝ in finem? Nō ob
aliud fratres: non ob aliud prorſus admitterentur intro:
niſi quia perſeuerauerunt vſqȝ in finem? Non ergo eis
obrepſit frigus charitatis: non in eis refriguit charitas:
ſed ferbuit vſqȝ in finem. Quia feruet vſqȝ in finem: ideo
ſponſi ianue patuerunt: ideo dictum eſt eis vt intrarent:
ſicut illi optimo ſeruo. Intra in gaudiū dñi tui. Quid er- Mat. xxv.
go eſt: dormitauerūt omnes? Eſt alius ſomnus: quem ne-
mo euadit. Non recordamini apoſtolum dicentē: De dor-
mientibus nolo vos ignorare fratres: id eſt/ de his q̄ mor- j. Theſ. iiij.
tui ſunt. Quare enim dormientes vocantur: niſi quia ſuo
die reſuſcitantur? Ergo dormiunt omnes. Putas quia
prudens eſt: ideo nō habet mori? Fatua ſit virgo/ prudēs
ſit virgo ſomnum mortis omnes patiuntur. Aliquando
autē dicūt ſibi homines. Ecce iam dies iudicij venit. Tā-
ta mala fiunt: tāte tribulationes crebreſcūt: ecce oia que
prophete dixerūt pene completa ſunt/ iam dies iudicij in-
ſtat. Qui hoc dicūt ⁊ fideliter dicūt: tanq̄ obuiam eunt Signa iudicij quomodo intelligenda.
ſponſo cogitatiōibus talibꝰ. Sed ecce bellū ſuper bellū:
tribulatio ſuper tribulationē/ terremotus ſuper terremo-
tum/ fames ſuper famē/ gens ſuper gētem/ ⁊ nōdū ſpon-
ſus venit. Cū ergo expectaẗ vt veniat: dormiunt omnes
illi qui dicūt/ ecce venit: ⁊ dies iudicij nos inuenit. Cū di-
cit dormit. Ergo obſeruet ad ſomnū ſuū: ⁊ pſeueret i cha-
ritate vſqȝ ad ſomnū ſuū: expectantem illū inueniat ſom-
nus. Putas eñ quia dormiunt? Nunquid qui dormit: nō
adijciet vt reſurgat? Dormierunt ergo omnes: et de illis
prudentibus/ et de illis fatuis dictum eſt/ dormierunt.
¶ Ecce media nocte clamor factus eſt. Quid eſt media Tex.
nocte? Quādo nō ſperaẗ: qñ nō crediẗ. Noctē poſuit pro
ignorantia: ne aliqs q̄ſi cōputat ſibi ⁊ dicat: ecce ab Adā
tot anni trāſierūt: ⁊ cōplenẗ ſex milia annorū: ⁊ continuo
quō q̄dā tractatores cōputauerūt: continuo veniet dies
iudicij. Et veniūt ⁊ tranſeunt cōputationes: et adhuc re-
moratur ſponſi aduētus: et dormiūt virgines que obuiā
ierant. Ecce non ſperaẗ dum dicitur ſex milia annorū ex-
pectabantur et tranſierunt: vnde ſcimus iam quando ve-
niet? Media nocte veniet. Quid eſt media nocte veniet?

Digitized by Google

Dum neſcitur veniet? Quare dum neſcitur veniet? Ipſuz
Act. i. dn̄m audi. Non eſt veſtruz noſſe tēpora: q̄ pater poſuit in
i. Theſ. v ſua poteſtate. Dies dn̄i apl's ait tanq̄ fur in nocte ita ve-
niet. Ergo vigila in nocte, ne furem patiaris. Nam ſom-
nus mortis, velis nolis veniet: ſed cū fact⁹ fuerit clamor
i. Co. xv. media nocte. Quis iſte clamor, niſi de quo apl's dicit. In
ictu oculi, in nouiſſima tuba. Canet eñ tuba: ⁊ mortui re-
ſurgent incorrupti: ⁊ nos immutabimur. Deniq; clamore
facto mediaq; nocte qua clamabit. Ecce ſponſus venit
quid ſequit? Surrexerūt oēs. Quid eſt ſurrexerunt oēs?
Veniet hora (dixit ipſe dn̄s) qn̄ omnes qui ſunt in monu-
Jo. v. mētis audiēt vocē ei⁹ ⁊ procedent. Ergo ad tubā nouiſſi-
Tex. mam ſurrexerunt omnes. ¶ Prudētes aūt ille tulerunt
oleum ſecū in vaſis ſuis, ſtulte vo ille nō tulerunt oleum
ſecū. Quid eſt non tulerūt oleū ſecū in vaſis ſuis? Quid
eſt in vaſis ſuis: id eſt in cordib⁹ ſuis. Vn̄ dicit apoſtolus.
ii. Cor. i. Gloria noſtra hec eſt teſtimoniū conſcientie noſtre. Ibi
oleum: magnū oleū: de dono dei hoc oleū eſt. Deniq; ho-
mines oleū mittere intro poſſunt, oliuaz creare non pn̄t.
Interior Ecce habeo oleū: de dei dono eſt. Habes oleū, porta tecū
aie pul- Quid eſt porta tecū? Intus habe, ibi deo place. Etenim
chritudo ecce iſte virgines ſtulte que nō portauerūt oleum ſecum,
abſtinētia ſua qua vgines appellant: et bonis operibus
ſuis qn̄ lampades ferre vident, hominib⁹ volūt placere:
et ſi hominibus volūt placere, et ideo oīa iſta laudabilia
faciūt, oleū ſecū non portāt. Tu ergo tecum porta, intus
porta: vbi de⁹ videt, ibi porta teſtimoniū conſcientie tue.
Qui ambulat ad teſtimoniū alienū, oleū nō portat ſecū:
ſi ideo abſtines ab illicitis ⁊ facis opa bona: vt ab hoīb⁹
lauderis, nō eſt intus oleū. Deniq; cū ceperint hoīes lau-
dare: non deficiēt lāpades. Intēdat itaq; charitas veſtra.
Anteq̄ dormirent ille virgines nō eſt dictū: q: extingue-
bantur lāpades illarū. Sapientiū lampades ardebāt de
oleo eterno, de conſcientie ſecuritate: de interiori gloria,
de intima charitate. Ardebāt tn̄ ⁊ illarū fatuarū. Quare
tunc ardebant? Quia non deerant laudes hominum.
Tex. ¶ Poſtea vo q̄ ſurrexerūt: id eſt i reſurrectiōe a mortuis
ceperūt aptare lāpades ſuas. i. preparare deo operū ſuo-
rum reddere rationē. Et q: tūc nemo eſt q̄ laudet: oīs ho-
mo cauſe ſue vacat, nemo eſt tūc qui nō de ſe cogitet. Nō
ergo erāt qui oleū venderēt. Ceperūt deficere lampades
Tex. ⁊ cōuerterūt ſe fatue ad quinq; prudētes. ¶ Date nobis
de oleo veſtro, q: lampades nr̄e extinguunt. At ille: Ne
forte inquiunt non ſufficiat nobis et vobis: ite potius ad
vēdentes ⁊ emite vobis. Nō cōſulentiū, ſed irridentium
eſt iſta reſpōſio. Quare irridentiū? Quia ſapiētes erant:
q: ſapientia erat in illis. Non eñ ſapiētes de ſuo erāt: ſed
illa in illis erat ſapientia, de qua ſcriptū eſt in quodam li-
bro, que dicit cōtemptorib⁹ ſuis, cū venerint ad mala q̄ il-
lis minata ſunt. Et ego veſtre perditioni ſuperridebo.
Prou. i. Quid mirū eſt: q: ſapiētes irrident fatuas? Quid eſt irri-
dere? Ite ad vendētes ⁊ emite vobis: q̄ non ſolebatis bn̄
viuere: niſi q: hos hoīes laudabant: q: vobis oleū vende-
Oleo bant. Quid eſt vobis oleū vēdebāt? Laudes vendebāt.
laus ſi- Qui vendūt laudes niſi adulatores? Quāto magis non
gnat. acquieſceretis adulatorib⁹: ⁊ intus oleum portaretis: et
ꝓpter bonā cōſcientiā oīa opa bona faceretis: tūc dicere-
tis. Emēdabit me iuſt⁹ in mīa ⁊ arguet me: oleū aūt pec-
catoris non impinguet caput meū. Meli⁹ inq̄t emendet
me iuſt⁹, arguet me iuſtus, corriget me iuſtus: colaphizet
me iuſt⁹: q̄ impinguet caput meū oleū peccatoris. Quid
eſt oleo peccatoris, niſi blādimenta adulatoris? Ite ḡ ad
vēdētes ⁊ emite vobis: hoc eñ facere cōſueuiſtis: nos au-
tē nō vobis dam⁹. Quare? Ne forte non ſufficiat nobis ⁊
vobis. Quid eſt nō ſufficiat? Nō deſperatiōe dictum eſt
ſed ſobria ⁊ pia humilitate. Quāuis eñ bon⁹ habeat bo-
nam cōſcientiā: vnde ſcit quēadmodū iudicet ille, q̄ nemi-
nem fallit? Habet bonā cōſcientiā: non illū titillant crimi-
na in corde concepta: ſed ꝓpter quotidiana quedam vite
humane peccata: licet cōſcientia bona ſit: tamē dicit deo
Dimitte nobis debita nr̄a: q: fecit qd̄ ſequitur: ſicut ⁊ nos Mat. vi
dimittimus debitorib⁹ noſtris. Fregit panē eſurienti ex
corde: veſtiuit nudum ex corde: de oleo interiori fecit ope-
ra bona: ⁊ tamen in illo iudicio trepidat ipa bona conſciē-
tia. Vide quid eſt date nobis de oleo? Audierunt. Ite po-
tius ad vendentes: q: laudibus humanis bene viuere cō-
ſueuiſtis vobiſcum oleum non portatis: nō autē damus,
ne forte non ſufficiat nobis et vobis. Vix enim de nobis
iudicamus: quanto minus poſſumus iudicare de vobis?
Quid eſt vix de nobis iudicamus? Quia cū rex iuſtus ſe-
derit in throno: quis gloriabitur caſtū ſe habere cor? For-
te tu non inuenies aliquid in conſcientia tua: ⁊ inueniet
ille qui melius videt: cuius acies diuina penetrat altiora
Videt forte aliquid: inuenit forte aliquid. Quanto me-
lius illi dicis: ne intres in iudiciū cū ſeruo tuo. Etiā quā-
to melius dicis. Dimitte nobis debita noſtra: quia ⁊ dicit Mat. vi
tibi propter illas faces, propter illas lampades: eſuriui ⁊ Mat.
dediſtis mihi manducare. Quid ergo? Et ille nō illud fe- xxv.
cerunt. Non fecerunt ante illū. Sed quomodo fecerunt? Mat. vi
Quomodo prohibet deus qui dixit? Cauete facere iuſti-
tiam veſtrā coram hominibus, vt videamini ab eis: alio-
quin non habebitis mercedem apud patrē veſtrum qui
in celis eſt. Et nolite ſimiles eſſe hypocritis quando ora-
tis: amant eñ ſtare in plateis ⁊ orare vt videantur ab ho-
minibus. Amen dico vobis q̄ perceperunt mercedē ſuā.
Emerunt oleū, preciū dederūt: emerūt, nō ſunt fraudati
laudibus humanis: queſierūt laudes hoīm, habuerunt.
Iſte laudes humane: in die iudicij nō eos adiuuant. Ille Mat. v
autē quō fecerūt? Luceāt opera vr̄a corā hoīb⁹: vt videāt
bona facta vr̄a: ⁊ glorificent patrē veſtrū qui in celis eſt.
Nō ait, vos: nō eñ de tuo habes oleū. Iacta te ⁊ dic. Ha-
beo. Sed nō habes. Quid eñ habes qd̄ nō accepiſti? Er- i. Co. iiii
go ille ſic fecerūt: ille ſic. Nō eſt autē mirādū, cū eunt eme-
re: cū querūt a quib⁹ laudent ⁊ nō inueniūt: cū querunt a
q̄bus adiuuent ⁊ nō erunt: cū q̄rūt a quib⁹ conſolent et
nō inueniūt: aperta eſt ianua, venit ſpōſus ⁊ ſponſa. Tūc
glorificata eſt cū chriſto eccl'ia: vt ſingula mēbra ad totuz Nuptie
ſe colligāt ⁊ intrauerūt cum eo ad nuptias ⁊ clauſum eſt agni fu-
oſtiū ⁊ ille fatue poſtea venerūt. Sz nūq̄d oleū emerunt: ture.
aut a q̄b⁹ emerēt inuenerūt? Ideo clauſas ianuas iuene-
runt pulſare ceperūt, ſed ſero. Dictū eſt, verū eſt: nō falla-
citer dictū eſt. Pulſate ⁊ aperiet vobis. Sz quō? Qn̄ tp̄s
eſt mīe: non qn̄ tp̄s eſt iudicij. Non eñ pn̄t confundi iſta
tp̄a: cū miam ⁊ iudiciū cantet dn̄o ſua eccl'ia. Tempus eſt
mīe age penitentiā. Tēpore iudicij illā habes agere: eris
in vginibus illis, cōtra q̄s clauſum eſt oſtiū. ¶ Dn̄e dn̄e Tex.
aperi nobis? Nunq̄d nō penitētiā egerūt, q̄ ſecū oleū nō
portauerunt. Et q̄d illis profuit ſera pnīa: qn̄ illas irride-
bat vera ſapiētia? Clauſū eſt ḡ oſtiū. Et q̄d illis dictū eſt?
¶ Non noui vos ait. Non illas nouit: q̄ oīa nouit? Quid Tex.
ergo eſt, nō noui vos? Improbo vos: reprobo vos: in arte
mea nō vos agnoſco: et ars mea vitia neſcit. Hoc eſt aūt
magnū: ⁊ neſcit vitia: ⁊ iudicat vitia. Neſcit faciēdo, iudi-
cat arguēdo. Sic ḡ non noui vos. Ierūt ergo: ⁊ intraue-
rūt quinq; prudētes. Et multi eſtis fratres mei in nomie
chriſti: ſint in vobis q̄nq; prudētes, ſz nolite quinq; hoīes
Sint in vobis quinq; prudētes, ad iſtā prudētiā quinarij
numeri pertinētes. Veniet eñ hora: ⁊ qn̄ neſcim⁹ veniet.
Media nocte veniet: vigilate. Sic clauſit euangelium.
¶ Vigilate: q: neſcitis diem neq; horā. Si ḡ dormituri ſu- Tex.
mus: quō vigilabim⁹? Corde vigila: fide vigila, ſpe vigi-
la, charitate vigila, operib⁹ vigila. Et qn̄ corpe dormieris
veniet tp̄s vt ſurgas. Cū aūt ſurrexeris, ꝑpara lāpades:
tūc nō extinguant, tunc interiori cōſciētie oleo vegetent.
Tunc te ſponſus ille in corporeis nexibus amplectatur:
tunc te introducet in domū vbi nūq̄ dormias, vbi nunq̄
tua lampas poſſit extingui. Hodie vo laboramus: ⁊ lam-
pades noſtre inter ventos ſeculi tentationeſq; fluctuant
ſed ardeat in robore flamma nr̄a: vt ventus tentationis
augeat ignē potius q̄ extinguat. Tu autem domine.

Digitized by Google

¶ De virginibus. Mat.XXV.

¶ In illo tempoꝛe: Dixit Jeſus diſcipulis ſuis parabolam hāc. Simile eſt regnum celoꝝ decē virginibus: que accipientes lampades ſuas: exie runt obuiam ſponſo ⁊ ſponſe. Et reliqua. Homi lia beati Gregoꝛij pape.

Epe vos fratres cha riſſimi admoneo/praua opera fugere: mūdi hu ius inquinamēta deuitare: ſed hodierna ſancti euāgelij lectione compellor dicere: vt ⁊ bona que agitis cum mala cautela timeatis: nec per hoc quod a vobis re ctum geritur/fauoꝛ ⁊ gratia humana reqratur: ne appe titus laudis ſurripiat: ⁊ quod foꝛis oſtendit/intus a mer cede vacuetur. Ecce enim redēptoꝛis voce decem virgi nes: ⁊ oēs dicuntur virgines ⁊ tamen intra beatitudinis ianuam non omnes ſunt recepte: quia earum quedā dū de virginitate ſua gloꝛiā foꝛis expetūt: in vaſis ſuis oleū habere noluerunt. Sed prius querēdum nobis eſt: quid ſit regnum celoꝛum/aut cur decem virginibus compare tur: que etiam virgines prudentes ⁊ fatue dicantur: dum enim celoꝛum regnum conſtet quia reproboꝛum nullus ingreditur: etiam fatuis virginibus cur ſimile eſſe perhi betur. Sed ſciendū nobis eſt: ꝙ ſepe in ſacro eloquio/re gnum celoꝛum preſentis tēpoꝛis eccleſia dicitur. De quo

Mat. xiij. alio in loco dominus dicit. Mittet filius hominis ange los ſuos: ⁊ colliget de regno eius oīa ſcandala. Neqꝫ enī in illo regno beatitudinis in quo pax ſumma eſt: inueniri ſcandala poterunt que colligantur. Et vnde rurſum dici

Mat.v. tur. Qui ergo ſoluerit vnū de mandatis iſtis minimis: ⁊ docuerit ſic homines minimus vocabit in regno celoꝝ. Qui autem fecerit ⁊ docuerit: hic magn⁹ vocabitur in re gno celoꝛum. Mandatū quippe ſoluit et docet: quando hoc quiſqꝫ voce predicat/qꝺ viuendo nō implet. Sed ad regnū eterne beatitudinis peruenire non valet/qui non

Allegoꝛica expoſitio. vult opere implere qꝺ docet. Quomodo ergo in eo mi nimus vocabitur: q̄ ad hoc nullo modo intrare permitti tur? Quid itaqꝫ per hanc ſententiaꝫ/niſi preſens eccleſia regnū celoꝝ dicitur. In qua doctoꝛ qui mandatū ſoluerit minimus vocatur: quia cuius vita deſpicitur/reſtat vt ei⁹ predicatio contēnatur. In quinqꝫ autem ſenſibus coꝛpo ris vnuſquiſqꝫ ſubſiſtit. Geminat⁹ autē quinarius dena rium perficit. Et quia ex vtroqꝫ ſexu fidelium multitudo colligitur/ſancta eccleſia decē virginibus ſimilis eſſe de nūtiatur. In qua quia mali cū bonis ⁊ reprobi cū electis commixti ſunt/recte ſimilis virginibus prudētibus et fa tuis eſſe perhibetur. Sunt nāqꝫ pleriqꝫ continentes: q̄ ab exterioꝛi ſe appetitu cuſtodiunt: ⁊ ſpe ad interioꝛa rapiū tur/carnem macerant: ⁊ toto deſiderio ad ſupernam pa triam anhelant: eterna premia expetunt/ꝓ laboꝛib⁹ ſuis recipere laudes humanas nolunt. Hi nimirum gloꝛiam ſuā non in oꝛe hominū ponunt/ſed intra conſcientiā con tegunt. Et ſunt pleriqꝫ: qui coꝛpus per abſtinentiam affli gunt/ſed de ipſa ſua abſtinentia humanos fauoꝛes expe tunt: doctrine inſeruiūt: indigētib⁹ multa largiunt. Sed fatue ꝓfecto ſunt ꝟgines: q̄ ſolā laudis trāſitoꝛie retribu

Tex. tionē querunt. Unde et aperte ſubdit. ¶ Quinqꝫ fatue acceptis lāpadibus/nō ſumpſerūt oleū ſecum: prudētes autē acceperūt oleū in vaſis ſuis cū lāpadib⁹. Per oleum quippe nitoꝛ gloꝛie deſignat. Vaſcula autem nr̄a ſunt coꝛ da/in quibus ferim⁹ cūcta q̄ cogitam⁹. Prudentes ergo oleum in vaſis habent: quia nitoꝛem gloꝛie intra cōſcien

j. Coꝛ. j. tiam retinēt/Paulo atteſtāte qui ait. Gloꝛia noſtra hec eſt teſtimoniū conſcientie nr̄e. Fatue aūt ꝟgines/oleum ſecum non ſumūt: quia gloꝛiā intra conſcientiā nō habēt dum hanc ab oꝛe proximoꝝ querūt. Notandū ꝟo ꝙ oēs lampades habēt/ſed oleū omnes non habent: quia ple rumqꝫ bona in ſe opera cum electis ⁊ reprobis oſtēdunt. Sed ſoli ad ſponſum cum oleo veniūt: qui de his q̄ foꝛis egerint/intus gloꝛiā requirunt. Unū per pſalmiſtā quoqꝫ de ſancta electoꝝ eccleſia dicit. Omnis gloꝛia ei⁹ filie re

gis ab intus. ¶ Moꝛam autē faciente ſponſo/doꝛmita uerūt omnes et doꝛmierūt: quia dū venire iudex ad extre mum iudiciū differt/electi et reprobi in moꝛtis ſomno ſo piuntur. Doꝛmire etenī moꝛi eſt: ante ſomnum ꝟo doꝛmi tare eſt ante moꝛtem a ſalute langueſcere: q̄ per pondus Tex.

egritudinis peruenitur ad ſomnū moꝛtis. ¶ Media au Tex.

tem nocte clamoꝛ fact⁹ eſt: ecce ſpōſus venit/exite obuiā ei. De aduentu ſponſi clamoꝛ in media nocte fit: quia ſic dies iudicij ſurripit/vt preuideri nō valeat qn̄ venit. Unī ſcriptum eſt. Dies dn̄i ſicut fur in nocte ita veniet. ¶ Tūc Tex.

oēs virgines ſurgunt: quia electi et reprobi a ſomno ſue moꝛtis excitantur. Lampades oꝛnant: quia ſua ſecū ope ra numerant/pꝛo quibus eternam recipere beatitudinē expectant. Sed lampades fatuarum virginū extinguū tur: quia earum opera que clara hominibus foꝛis appa Intellectus moꝛalis.

ruerant/in aduētu iudicis intus obſcurantur: ⁊ a deo re tributionem non inueniunt: q̄ pꝛo eis receperunt ab ho minibus laudes quas amauerūt. Quid eſt autem ꝙ tūc a prudentibus oleū petūt: niſi ꝙ in aduentu iudicis cum ſe intus vacuas inuenerint/⁊ teſtimonium foꝛis querūt? Ac ſi a ſua fiducia decepte proximis dicāt: quia nos quaſi ſine opere repelli conſpicitis/dicite de noſtris operib⁹ qꝺ vidiſtis. Sed prudentes virgines reſpondent dicentes.

¶ Ne foꝛte non ſufficiat nobis ⁊ vobis. In illo enim die Tex.

(quod tamen de quibuſdam in pace eccleſie quieſcenti bus loquoꝛ) ſibimetipſi teſtimonium vniuſcuiuſqꝫ vix ſuf ficit: quanto minus ſibi ⁊ proximo? Unde ⁊ protinus per increpationem ſubdunt. ¶ Ite potius ad vendentes: et Tex.

emite vobis. Uēditoꝛes q̄ppe olei adulatoꝛes ſunt. Qui enim accepta qualibet gratia/vanis ſuis laudibus nitoꝛ rem gloꝛie offerunt: quaſi oleum vendunt. De quo pꝛofe cto oleo pſalmiſta dicit. Oleum autem peccatoꝛis nō im pinguet caput meū. Principale etenī noſtrum caput eſt. Pſ. cxl.

Appellatione etenim capitis: ea que principatur coꝛpoꝛi mens vocat. Impinguat ergo caput oleū peccatoꝛis: cū demulcet mentē fauoꝛ adulātis. ¶ Sed dū irent emere/ Tex.

venit ſpōſus: q̄ cū vite ſue teſtimoniū a ꝓximis querunt/ iudex venit: q̄ non ſolū operum: ſed et coꝛdium teſtis eſt. ¶ Que aūt parate erāt/intrauerunt cū eo ad nuptias: ⁊ Tex.

clauſa eſt ianua. O ſi ſapere in coꝛdis palato poſſit: quid mirationis hꝫ qꝺ dr̄/venit ſponſus: q̄d dulcedinis/intraue rūt cū eo ad nuptias: q̄d amaritudinis/⁊ clauſa eſt ianua. Venit quippe ille: qui in aduētu ſuo elementa cōcutit: in cuius conſpectu celū ⁊ terra cōtremiſcit. Unī etiā per pꝛo phetā dicit. Adhuc ſemel ⁊ ego mouebo: nō ſolū terram: ſed etiā celū. Ad cui⁹ examen oē humanum genus dedu Agge. ij.

citur: cui ad vindictā maloꝝ/remunerationēqꝫ bonoꝝ/ angeli/archāgeli/throni/ꝑncipat⁹ ⁊ dn̄atiōes obſequūt. Penſate fratres chariſſimi ante cōſpectū tanti iudicis q̄ in illo die terroꝛ erit: qn̄ iam in pena remediū nō erit: que illa confuſio/cui reatu ſuo exigente: contingent in cōuen tu oīm angeloꝝ/hominūqꝫ erubeſcere: qui pauoꝛ eū quē ⁊ tranquillum mens humana capere nō valet etiam ira tum videre. Quem diem bene pꝛopheta intuēs ait. Dies Ultime diei pꝛenūtiatio

ire dies illa: dies tribulationis ⁊ anguſtie: dies calamita tis ⁊ miſerie: dies tenebraꝝ ⁊ caliginis: dies nebule et tur binis: dies tube et clangoꝛis. Penſate fratres chariſſimi extremi diem iudicij ſuper coꝛda reproboꝛum/qua aſpe ritate pꝛopheta vidit amareſcere: quem tot appellationi bus non valet explicare. Quanta vero tunc erit electoꝛū letitia: qui de eius merētur viſione gaudere/de cuius cō ſpectu vidēt elemēta omnia contremiſcere: cum eo ſimul ad nuptias intrare: qui ⁊ in ſponſi nuptijs gaudēt: ⁊ ta men ipſi ſunt ſponſe: quia in illo eterni regis thalamo/vi ſioni noſtre deus coniungitur: que ſcilicet viſio nunq̄ iam in perpetuum ab amoꝛis ſui amplexibus euellitur. Tunc regni ianua lugentib⁹ clauditur que modo quoti

Digitized by Google

die penitētibus aperiꝭ. Erit nāqꝫ tunc penitentia/ſed fru
ctuoſa iam nō erit: quia nequaqꝫ tunc veniā inuenit/qui
ij.Co.vj. modo aptū venie tēpus perdit. Hinc etenī Paulus dicit
Ecce nūc tempꝰ acceptabile: ecce nūc dies ſalutis. Hinc
Eſa.lv. ꝓpheta ait. Querite dn̄z dū inueniri poteſt: inuocate eū
dū ꝓpe eſt. Unde ⁊ eaſdē fatuas virgines inuocātes dn̄s
non audit: q: interclusa regni ianua: is q̄ prope eſſe pote/
Tex. rat/prope iam nō eſt. Nam ſubdiꝭ. ¶ Nouiſſime veniunt
et relique ꝟgines dicentes. Dn̄e dn̄e aperi nobis. At ille
reſpōdens ait. Amen dico vobis/neſcio vos. Ibi iā a dn̄o
nō pōt mereri qđ petit: qui hic noluit audire qđ iuſſit: q:
qui tēpus congrue penitētie perdidit/fruſtra ante regni
ianuam cū precibus venit. Hinc eſt eñ ꝙ per Salomonē
Prou.j. dn̄s dicit. Uocaui ⁊ renuiſtis: extendi manū meā/et non
fuit qui aſpiceret: deſpexiſtis oē cōſiliū meū: ⁊ increpatio
nes meas neglexiſtis: ego quoqꝫ in interitu veſtro ride/
bo: ⁊ ſubſannabo cū vobis id qđ timebatis aduenerit: cū
Vox dn̄i irruerit repentina calamitas/et interitus quaſi tempe/
ad impe ſtas ingruerit: qñ venerit ſuꝑ vos tribulatio et anguſtia:
nitentes tunc inuocabūt me ⁊ non exaudiā: mane conſurgēt/⁊ nō
inuenient me. Ecce aperi clamāt: et repulſionis ſue dolore
cōpulſe/appellationem dominātis ingeminat dicentes.
Tex. ¶ Dn̄e dn̄e aperi nobis. Preces offerunt/ſed neſciuntur
quia tunc velut incognitos deꝰ deſerit/quos modo ſuos
per vite meritū non agnoſcit. Ubi aperte quoqꝫ genera/
Tex. lis ad diſcipulos cohortatio ſubinferꝭ: cū dr̄. ¶ Uigilate
itaqꝫ: q: neſcitis diē neqꝫ horam. Quia poſt peccata deus
penitentiā ſuſcipit: ſi ſciret quiſqꝫ de pſenti ſeculo quo tē/
pore exiret/aliud tēpus voluptatibus/atqꝫ aliud penitē/
tie aptare potuiſſet. Sed q̄ penitēti veniā ſpopondit/pec
canti diem craſtinū non promiſit. Sempꝫ ergo extremum
diem debemus metuere/quez nūq̄ poſſumus preuidere.
Ecce huncipſum diē de quo loquimur/ad inducias con/
uerſionis accepimꝰ: ⁊ tamē mala que fecimꝰ flere recuſa
mus. Non ſolū commiſſa nō plangimus/ſed etiā que de/
fleātur augemus. At ſi nos aliqua egritudo corripiat/ſi
ſigna egritudinis vicinā mortē denūtient: inducias viuē
di querimus/vt peccata noſtra defleamus: et eas cū ma/
gno eſtu deſiderij petimus/q̄s acceptas modo ꝓ nihilo
habemus. Rem fratres refero: quē ſi intente vult audire
charitas veſtra/ex cōſideratione illiꝰ vehemēter inſtruiꝭ
Quidā vir nobilis in Ualeria ꝓuincia noīe Chryſauriꝰ
Exēplū. fuit: quem lingua ruſtica populus Chryſerium vocabat
vir valde idoneus: ſed tātū plenus vitijs quantū rebꝰ: ſu
perbia tumidus: carnis ſue voluptatibꝰ ſubditus: in acq̄/
rendis rebus auaritie facibꝰ accenſus. Sed cū tot malis
dn̄s finem ponere decreuiſſet: ſicuti a religioſo quodam
(qui nūc ſupereſt) propinquo illius didici: corporis lan/
guore percuſſus eſt. Qui ad extremū veniens/ea hora q̄
iam de corpore erat exiturꝰ: apertis oculis vidit tetros et
nigerrimos ſpūs corā ſe aſſiſtere: ⁊ vehemēter imminere
vt ad inferni clauſtra ſe raperēt. Cepit tremere/palleſce/ Exēplū inducit.
re/ſudare/⁊ magnis vocibꝰ inducias petere: filiūqꝫ ſuū
nomine Maximū: quē ipſe iam monachꝰ monachū vidit
nimijs et turbatis clamoribus vocare dicens. Maxime
curre/nunq̄ tibi aliquid mali feci/in fide tua me ſuſcipe.
Turbatus mox Maximꝰ/affuit lugēs: ⁊ perſtrepens fa/
milia cōuenit. Eos aūt quos ille inſiſtēs ſibi grauiter to
lerabat: ipſi malignos ſpūs videre non poterāt: ſed eorū
preſentiā in cōfuſione ⁊ pallore ac tremore illius qui tra/
hebatur videbāt. Pauore autē tetre eorꝫ imaginis/huc il
lucqꝫ vertebatur. In lectulo iacebat in ſiniſtro latere/aſpe
ctum eorꝫ ferre non poterat: vertebatur ad parietem/ibi
aderant. Cūqꝫ conſtrictus nimis relaxari ſe iam poſſe de
ſperaret/cepit magnis vocibꝰ clamare dicens. Inducias
vel vſqꝫ mane: inducias vel vſqꝫ mane. Sed cum hec cla/
maret/in ipſis ſuis vocibꝰ/de habitaculo ſue carnis euul
ſus eſt. De quo nimirū conſtat: q: pro nobis iſta/non ꝓ ſe
viderit: vt eiꝰ viſio nobis ꝓficiat: quos adhuc diuina pa/
tiētia lōganimiter expectat. Nā ille tetros ſpūs ante mor
tem vidiſſe/⁊ inducias petiſſe quid profuit: qui eaſdē in/
ducias quas petijt/nō accepit. Nos ḡ fratres chariſſimi
nos ſollicite iſta cogitemꝰ: ne nobis inuacuum tempora
pereant/⁊ tunc queramꝰ ad bene agendū viuere: cū iam
cōpellimur de corꝑe exire. Memētote quid veritas dicat
Orate/ne fiat fuga veſtra hyeme vel ſabbato. Per legis Mat. xxiiij.
quippe mādatū/ambulare longius in ſabbato non licet.
Hyems qꝫ ad ambulandū impedimentum eſt: q: greſſus
ambulantium/torpor frigoris aſtringit. Ait ergo. Orate
ne fiat fuga veſtra hyeme vel ſabbato. Ac ſi dicat. Uide/
te ne tunc queratis peccata veſtra fugere qñ iam non li/
cet ambulare. Illud ergo tēpus quo fugere nō licet/nūc
debet cogitari dum licet. Illa hora eſt exitus nr̄i ſemper
intuenda: iſta redemptoris admonitio ante mentis ocu/
los ſemper ponenda qui ait. Uigilate itaqꝫ: quia neſcitis
diem neqꝫ horam. Tu autem domine.

¶ Explicit opus inſigne homiliarū atqꝫ ſermonū: quibus chriſtianus ritus
per cyclum anni vtitur pro ſacra concione. Congeſtum quidem pijs
votis Caroli magni Imperatoris ſemper Auguſti. Ardenti
ſtudio Alchuini doctoris ac Secretarij imperialis.
Nunc vero vigili opera recognitū ⁊ illuſtratū.
Impreſſum Lugduni per honoratum
virū Joannem Clein Alemannū
Librarium prime note atqꝫ
Calchographum. Anno
ab incarnatione dn̄i/
ca. M.ccccc.xx.
ix.cal. Julij.

¶ Regeſtum huius partis.
A.B.C.D.E.F.G.H.J.K.L.
Omnes ſunt terni preter. K. qui eſt duernus.

Digitized by Google

Index homiliarum et ſermonū de ſanctis.

¶ Homiliarum et ſermonum tam de ſanctis: q̄ alijs feſtis diebus ſm ordinem alphabeti collecta adnotatio.

A

Andree vigilia. fo.ij.
Andree feſto homilia. fo.iij.
Andree feſto ſermo. fo.iij.
Andree octaua. fo.iij.
Agnetis ſermo. fo.iiij.
Aduentus ſermo. fo.vij.
Animarum die ſermo. fo.xlij.
Annuntiationis Marie. fo.vij.
Apoſtolorum vigilia. fo.xliiij.
De apoſtolis ſermo. fo.xlv.
De apoſtolis homilia. fo.xlv.
Aſſumptionis Marie vigilia. fo.xxvij.
Aſſumptionis Marie ſermo. fo.xxvij.⁊.xxviij.
Aſſumptionis Marie feſto homilia. fo.xxix.⁊.xxx.

B

Bartholomei feſto. fo.xxx.

C

Commune ſanctorum. fo.xliiij.
De confeſſoribus ſermo. fo.lv.⁊.lvi.
De confeſſoribus homilie. fo.lvi.⁊.lvij.
Crucis inuentione homilia. Erat homo. fo.x.⁊.xi.
Crucis inuentione/alia homilia. fo.xij.

D

Decollatione Joannis. fo.xxxi.

F

Felicitatis homilia. fo.xxij.

J

Jacobi apoſtoli. fo.xxiiij.
Joannis baptiſte vigilia. fo.xiij.
Joannis baptiſte feſto ſermo. fo.xv.
Joannis baptiſte homilia. fo.xv.⁊.xvi.
Joannis decollatione. fo.xxxi.
Joannis apoſtoli ⁊ euangeliſte: quere in homilijs de tēpore. fo.xx.
Innocentū/querere in homilia de tempore. fo.xxij.

L

Laurentij ſermo. fo.xxvi.
Laurentij homilia. fo.xxvi ⁊.xxvij.
Luce ſermo. fo.xxxvij.
Luce homilia. fo.xxxviij.

M

Magdalene ſermo. fo.xxij.
Magdalene homilia. fo.xxiij.
Marie annūtiatione ſermo. fo.vij.
Marie annūtiatione homilia. fo.viij.
Marie natiuitate. fo.xxxiij.
Marie purificatione. fo.v.
Marie aſſumptione. fo.xxvij.⁊.xxviij.
Marie commemoratione: quere in homilijs de tēpore. folio liij.
De vno martyre ſermo. fo.xlviij.
De vno martyre homilia. fo.eodem.
De vno martyre homilia ſuper euangelio. Niſi granum frumenti. fo.xxvi.⁊.xxvij.
De pluribus martyribus ſermo. fo.li.
De pluribus martyribus homilia. fo.lij.
Matthei apoſtoli. fo.xxxiiij.
Michaelis dedicatio et miracula. fo.xxxv.
Michaelis homilie. fo.xxxv.⁊.xxxvi.

N

Natiuitatis Marie. fo.viij.⁊.xxxiij.
Natiuitatis Joannis baptiſte. fo.xv.

O

Omnium ſanctorum ſermo. fo.xl.
Omnium ſanctorum homilia. fo.xli.
Omnium animarū ſermo. fo.xlij.

P

Paſcali pape homilia de ſanctis. fo.xiij.
Pauli conuerſione ſermo. fo.iiij.
Pauli cōmemoratione. fo.xix.
Pauli feſto homilia. fo.xix.
Petri ⁊ Pauli vigilia. fo.xvi.
Petri feſto. fo.xvij.
Petri ⁊ Pauli ſermo. fo.xviij ⁊.xx.
Petri et Pauli octaua. fo.xxi.
Petri vinculis ſermo. fo.xxv.
Petri cathedre inſtitutio. fo.vi.
Petri cathedra homilia. fo.eodem.
Philippi ⁊ Jacobi. fo.ix.
Purificationis Marie ſermo. fo.v.
Purificationis Marie homilia. fo.v.

S

Sanctorum omnium feſto. fo.xl.
Stephani protomartyris/querere in homilijs de tempore: folio. xvij.

T

Thome feſto/querere in homilijs de tempore. fo.xlix.

V

De virginibus. folio.lxi.

¶ Finis.

Digitized by Google

Digitized by Google

Digitized by Google

Digitized by Google